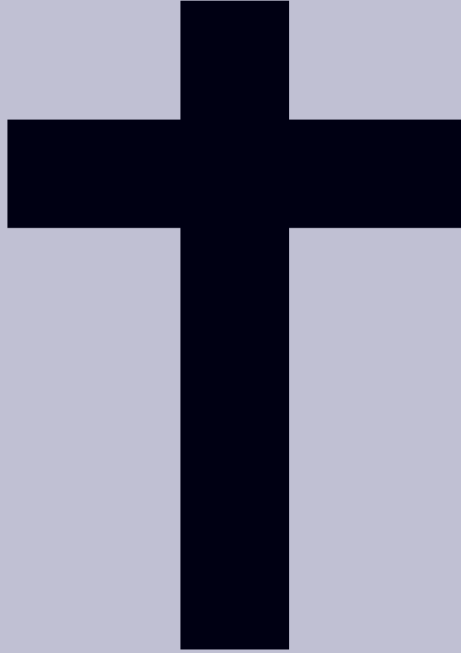

Luda yã takada kũ
Bisã yão

Portions of the Holy Bible in the Busa language of Nigeria

Luda yá takada kú Bisá yáo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisá (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3

Contents

NAANAA	1
BONAA	54
Saarun Wooda	81
NARONAA	117
DOKAGBESISINAA	131
YOSUA	134
YAGGORINŃ	148
RUTU	161
1 SAMUELI	165
2 SAMUELI	198
1 KINANŃ	228
2 KINANŃ	260
Bandun Gari I	291
Bandun Gari II	330
EZERA	373
NEEMAYA	381
ESITA	390
AYUBA	398
ZABURA	414
YAASINŃ	549
LAASUNDE	591
Womu Duro	603
Yeremi	611
Swi	702
Esekieli	712
Danieli	774
Osee	792
Yoeli	807
Amosu	814
Abudiasi	826
Yonasi	828
Misee	831
Nahumu	840
Habakuku	845
Sofoni	850
Asee	855
Sakari	858
MALAKI	873
MATIU	876
MAAKU	917
LUKU	942
YUHANA	985
ZIRINŃ	1015
ROMUDENŃ	1052
1 KORINTIDENŃ	1070
2 KORINTIDENŃ	1086
GALATIANŃ	1097
EFESUDENŃ	1103
FILIPIDENŃ	1109
KOLŃSEDENŃ	1113

1 TĚSALONIKADENĎ	1117
2 TĚSALONIKADENĎ	1121
1 TIMĎTI	1123
2 TIMĎTI	1128
TITU	1132
FILIMĎ	1134
EBERUNĎ	1135
YAMISI	1148
1 PITA	1152
2 PITA	1157
1 YUHANA	1160
2 YUHANA	1165
3 YUHANA	1166
Yudu	1167
ZIA YĀ	1169

NAANAA

Musa takada káaku
 Adamu 1:1-5:32
 Nuhu 6:1-11:32
 Ibrahĩ 12:1-20:18
 Isaaku 21:1-26:35
 Yakubu 27:1-36:43
 Yusufu 37:1-50:26

Andunia naanaa

- 1 Zaa káaku Luda musu kũ zĩteoo kè.
- 2 Gu da pãme à kekenaro, gusira mé à da ísiralá, akũ Luda Nini ten yàa ke í pìla.
- 3 Akũ Luda pì: Gupura kũ! Akũ gupura kũ.
- 4 À è gupura pìi kè mana, akũ à gupura kèkõa kũ gusirao.
- 5 À tó kpà gupuranε fãnantē, gusira sō gwãani. Gu sî gu dò, a gɔɔ káakun gwe.
- 6 Akũ Luda pì: Sarapura gō kú ínɔ dagura de à í pìnɔ kèkõa.
- 7 Akũ à sarapura kè le, à í kũ à kú sarapura gbáru kèkõa kũ í kũ à kú a musuo.
- 8 Akũ à tó kpà sarapura pìine ludambε. Gu sî gu dò, a gɔɔ pladen gwe.
- 9 Akũ Luda pì: Í kũ à kú zĩte kakara gu dokõnɔ, gukori bo. Akũ à kè le.
- 10 À tó kpà gukori pìine zĩte, akũ a tó kpà í kũ à kàkarane ísira. Akũ à è à kè mana.
- 11 Akũ Luda pì: Lánɔ bɔte zĩte kũ sè wédenɔ kũ lí nédenɔ, baadi kũ a burio. Akũ à kè le,
- 12 lánɔ bɔte zĩte kũ sè wédenɔ kũ lí nédenɔ, baadi kũ a burio. Akũ Luda è à kè mana.
- 13 Gu sî gu dò, a gɔɔ aakõden gwe.
- 14 Akũ Luda pì: Pó gupurakúrinɔ gō kú musu ògō fãnantē kèkõa kũ gwãanio, ògō wè sèdanɔ kũ gɔɔnɔ kũ wèñɔ mɔ́ine.
- 15 Ògō kú pó gupurakúrinɔ ũ musu de ògō andunia pura kũ. Akũ à kè le.
- 16 À pó gupurakúri zōkõnɔ kè mèn pla, a kũ à gbãna ògō kí ble fãnantē, a kũ à buse ògō kí ble gwãani. À susunenɔ kè dɔ.
- 17 À n pèpe musu de ògō andunia pura kũ
- 18 ògō kí ble fãnantē kũ gwãanio, ògō gupura kèkõa kũ gusirao. Akũ à è à kè mana.
- 19 Gu sî gu dò, a gɔɔ siikõden gwe.
- 20 Akũ Luda pì: Pɔ wèndidenɔ í pa yérere, bãnɔ dagula musu ògō vura sarapuran.
- 21 Akũ à pó wèndide kũ òdi í panɔ kè kũ kpò gbèntènɔ pínki, baadi kũ a burio. À bãnɔ kè pínki dɔ, baadi kũ a burio. Akũ à è à kè mana.
- 22 À arubarikaa dàngu à pì, ògō né i ògō ke dasi, kpònɔ ísira pa, bãnɔ ke dasi zĩte.
- 23 Gu sî gu dò, a gɔɔ sɔɔroden gwe.
- 24 Akũ Luda pì: Pó wèndidenɔ bɔte zĩte, be pókãdenɔ kũ pó kũ òdi tãa o kũ kùaoñɔ kũ nòbɔsèntenɔ, baadi kũ a burio. Akũ à kè le.
- 25 Luda nòbɔsèntenɔ kè baadi kũ a burio. À be pókãdenɔ kè baadi kũ a burio. À pó kũ òdi tãa o kũ kùaoñɔ kè baadi kũ a burio. Akũ à è à kè mana.
- 26 Akũ Luda pì: Ò bisásiri ke ó taka ũ, ògō de lán ó bà, ògō kí ble kpònɔa kũ bãnɔ kũ be pókãdenɔ kũ nòbɔsèntenɔ kũ pó kũ òdi tãa o kũ kùaoñɔ pínki.
- 27 Akũ Luda bisásiri kè a zĩda taka ũ. A zĩda takan à n ké a ũ. À n ké gōgbè kũ nɔgbèo.
- 28 À arubarikaa dàngu à pìine: Àgō né i àgō ke dasi àgō andunia pa àgō gbãna blea. Àgō kí ble kpònɔa kũ bãnɔ kũ pó wèndide kũ òdi tãa o zĩtenɔ pínki.
- 29 Akũ Luda pì: Pó wéde kũ ò kú zĩtenɔn ma kpàáwa á pòble ũ pínki kũ lí nédenɔ pínki.

³⁰ Ma sènɔ kũ lánɔ kpà pɔ wèndidenɔa pínki n pɔble ũ, nòbɔnɔ kũ bǎnɔ kũ pɔ kũ òdi táa o kũ kùaaɔnɔ pínki. Akũ à kè le.

³¹ Luda pɔ kũ à kènɔ è pínki, à kè mana swáswa. Gu sɔ gu dɔ, a gɔɔ suddoden gwe.

2

¹ Len Luda musu kũ zĩteò kè le kũ a pónɔ pínki.

² Ari a gɔɔ supplade zĩ gɔ ká, à zĩ kũ àten ke pìi làka. A gɔɔ supplade pìi zĩ à kámma bò kũ zĩ kũ a kènɔ pínki.

³ Akũ à arubarikaa dà gɔɔ supplade pìn à dìte a pɔ ũ, kũ gɔɔ bire à kámma bò kũ zĩ kũ a kènɔ pínki yái.

Edeni swadakoo

⁴ Musu kũ zĩteò naana yán dí. Gɔɔ kũ Dikiri Luda zĩte kũ musuoo kè,

⁵ pɔwe ke dí bute zĩte kòro, bee sèe, zaakũ Dikiri Luda dí tó legũ màro, akũsɔ gbèke kun à bura zĩ kero.

⁶ Suka mé àdi kpá andunia gũn, akũ àdi mɔɔ pisi zĩtea pínki.

⁷ Dikiri Luda gɔgbè í kàsa kũ bùsutitio, akũ à ïa wèndide vù a yĩn, akũ gɔgbè pìi gɔ gbè bènè ũ.

⁸ Dikiri Luda swadakoo kèke ifáboki kpa gu kũ òdi pìi Edeni, akũ à gɔgbè kũ à kèe pìi dà gwe.

⁹ Dikiri Luda tò lí buri sĩnda pínki bùte zĩte. Lí pìnɔ kè mana, akũsɔ n né blena nna. Lí wèndide kú dàkoo pìi dagura. Lí kũ àdi dɔna mana kũ a vǎnio ínne kú gwe dɔ.

¹⁰ Swa kú Edeni àdigɔ mɔɔ pisi dàkoo pìia. Bona gwe à ɔne kè siikɔ.

¹¹ A káaku tón Pisɔ, àkũ mé à lika Avila bùsuui pínki. Wura kú bùsuu pìi gũn,

¹² wuraa pìi mana. Gbè bèeredenɔn kú gwe dɔ.

¹³ Swa pìi ɔne plade tón Giɔ, à lika Kusu bùsuui pínki.

¹⁴ A ɔne aakɔde tón Tigiri, a dɔrɔɔ tà Asiria bùsu ifáboki kpa. Swa pìi ɔne siikɔde tón Yuflati.

¹⁵ Dikiri Luda gɔgbè pìi dìte Edeni dàkoo pìi gũn de àgɔ a zĩ ke àgɔ gwa.

¹⁶ Akũ à yǎ dìtenè à pìi: Ìni fɔ n dàkoo pìi lí néno ble pínki,

¹⁷ ama òsun lí kũ àdi dɔna mana kũ a vǎnio ínne né blero. Tó n blè, ïni game.

¹⁸ Dikiri Luda pìi: Gɔgbè kunna ado manaro. Mani kpányĩri kenè a gbèndo ũ.

¹⁹ Akũ Dikiri Luda bùsuu sè à nòbɔnɔ kèo pínki kũ bǎnɔ pínki, akũ à sù kũnwo gɔgbè pìi kĩnaa de à e deran ani tó kpáinne nà. Tó kũ gɔgbè pìi kpà pɔ wèndide pìnɔne pínki gɔ n tó ũ.

²⁰ Gɔgbè pìi tó kpà be pókádenɔne pínki kũ bǎnɔ kũ nòbɔsèntenɔ pínki, ama adi kpányĩri e n té a gbèndo ũro.

²¹ Akũ Dikiri Luda i zɔkɔɔ dà gɔgbè pìla. Kũ àten i o, akũ à a gbànterewa mèn do bò, akũ à a mèbaasi tàta a gbèn.

²² Akũ à gɔgbè gbànterewa kũ à bòo pìi líte nɔgbè ũ, akũ à gèe kǎao a kĩnaa.

²³ Akũ gɔgbè pìi pìi:

Adikĩna wá bò ma wá gũmme,

a mè sɔ à bò ma mèe gũmme.

Oni a sísi nɔgbè,

kũ Luda a bò gɔgbè gũn yái.

²⁴ A yǎ mé à tò gɔgbè dì bo a de kũ a dao bea, àdi nakɔa kũ a nanɔ ò gɔ mè do ũ.

²⁵ Gɔgbè kũ a nanɔ kú pótompo n pla n pínki, wé'i sɔ àdi n kũro.

3

Bisāsiri kèkɔana kũ Ludaò

1 Mlè mé à manafiki vĩ de pò kũ Dikiri Luda kènɔla pínki, akũ à nɔgbè là à pì: Luda pì àsun dákoo pì lí ke né blenloo?

2 Akũ nɔgbè wè mlè pìia à pì: Óni fɔ ò dákoo pì líne ble,

3 ama lí kũ à kú dákoo pì guragura, Luda pì òsun a né blero òsun ɔ naa sero, de òsun garo yã.

4 Akũ mlè pìnɛ: Áni garo fá!

5 Zaakũ Luda dɔ́ tó a blè, á wé ni kè áni gɔ́ lán a bà, á nígɔ́ a mana dɔ́ kũ a vãnio.

6 Kũ nɔgbè è lí pì né mana, akũsɔ́ a blena nígɔ́ nna ani tó gbè wé kè, akũ à a né kè à blè. À kpà a zã dɔ́, akũ à blè se.

7 N̄ pla n̄ pínki n̄ wé kè, akũ ò dɔ́ sà kũ ò kun pótompo. Akũ ò gboroda lá nàbi ò yĩnma.

8 Kũ gɔ́gbè kũ a nanɔ́ Dikiri Luda kĩni mà àten kure dákoo pìi gũn ɔkɔsi, akũ ò ùtɛne dákoo pì lán.

9 Akũ Dikiri Luda lé zù gɔ́gbèi à pì: N̄ kú mámɛɛ?

10 À wèa à pì: Kũ ma n kĩni mà, akũ vĩna ma kũ kũ má kun pótompo yã, akũ ma ute.

11 Akũ Dikiri Luda a là à pì: Dí mé à ònne n̄ kun pótompoo? Lí kũ ma ginne ò a né ble, n blèn yá?

12 À wèa à pì: Nɔgbè kũ n kpàma àgɔ́ kú kũmao mé à lí pì né kpàma ma blè.

13 Akũ Dikiri Luda nɔgbè là à pì: Bóyã n kè leɛ? À wèa à pì: Mlè mé à ma kɛkɛ, akũ ma blè.

14 Akũ Dikiri Luda pì mlèɛɛɛ:

Kũ n kè le, ïnigɔ́ láaribona pò ũ
de be pókãdenɔ́ kũ nɔ́bɔsɛntɛnɔ́la pínki,
ïnigɔ́ táa o n kùua,

bùsutitin ïnigɔ́ ble ari n wèndi lén.

15 Mani ibɛɛ da mɔ́kɔ́n kũ nɔgbèo dagura,
n buri kũ a burio dagura.

A buri ni n mì wí,
ïni a gbátoki kĩnna.

16 Akũ à pì nɔgbèɛɛ:

Mani n nòsinaa wari karanne,
ïnigɔ́ né i kũ wãwão.

N zã ni nigɔ́ kúmmame,
anigɔ́ kí ble n musu.

17 Akũ à pì gɔ́gbèɛɛ:

Lákũ n n nanɔ́ yã mà nà,
lí kũ ma ginne ò a né ble n blè,
ma láari bò zĩtea n yã,
ɔsi kũ ɔsioon ïnigɔ́ póble en

ari n wèndi lén.

18 Ani lènɔ́ kũ lá ũkãdenɔ́ butɛnne,
gbasa ò burapɔ́nɔ́ ble.

19 Ísimmawaranaa gũnn ïni póble en
ari ò era ò gèo bùsun,
zaakũ gwen ma n bon.

Bùsutitime n ũ,

ïni era ò gɔ́ bùsutiti pìi ũmɛ.

20 Adamu tó kpà a nanɔ́ne Awau, zaakũ gbè pínki daimɛ.

21 Dikiri Luda bára uta kè Adamune kũ a nanɔ́, akũ à dàínɛ.

²² Akū à pì: Bisāsiri a mana kū a vānio dè sà, à gò lán ó bà. Óni gíne à lí wèndide né kē à ble de àsungō kun gɔɔ sīnda pínkiro yāi.

²³ Akū Dikiri Luda pèa à a bò Eɔeni dàkoo pìi gūn. Akū Adamu gèe à zīte kū Luda a bòn zī ke.

²⁴ Kū Dikiri Luda pèa, akū à kerubunɔ kàte Eɔeni dàko ifāboki kpa, de ògō lí wèndide zé dākpa kū fēneda kū àten té ke àten litelitēo.

4

Kainu kū Habilao

¹ Adamu a nanɔ Awau dè nɔgbē ũ, akū à nɔɔ sī à Kainu ì. Akū à pì: Ma gōgbē ì kū Dikiri gbānao.

² Akū à a dakūna Habila ì dɔ. Habila kè sādāri ũ, Kainu sō à kè búbari ũ.

³ Zīkea Kainu sù kū a burapɔnɔo gba ũ Dikirine.

⁴ Habila sō à sù kū a sāne káaku mèkpanaao. Habila yā kà Dikirigu, akū à a gba sī.

⁵ Kainu sō a yā dí ke Dikirinero, akū adi a gba síro. Akū Kainu pɔ fè manamana a ānn sīsi.

⁶ Akū Dikiri pì Kainune: Bóyāi n pɔ fèe? À kè dera n ānn yàkaa?

⁷ Tó n yā mana kè, mani n síroo? Tó nídi yā mana ke sōro, durunna natenne n kpélele. N ni teni a de, séde n zī blea.

⁸ Akū Kainu pì a dakūna Habilane: Ò gé sèn. Kū ò kà gwe, akū à fùte a dakūnai à a dè.

⁹ Dikiri Kainu là à pì: Mán n dakūna Habila kunn? À wèa à pì: Má dōro. Ma dakūna dākpariin ma ũ yá?

¹⁰ Akū Dikiri pì: Bón n kèe? N dakūna aru ten lé zumai zaa zīte gūn mà ze kāao.

¹¹ Tera sà ñigō láari pó ũme, ñigō zā kū zīte kū à n dakūna aru mī n ɔo.

¹² Tó n bú bà, zīte ni kararo. Ñigō sōsō gu kū guo ñgō likara andunia gūn.

¹³ Akū Kainu pì Dikirine: Wari bire gbāna demala, mani fōro.

¹⁴ Nten péma zīte la gbārame sà. Mani kēkōa kūnwō sà. Manigō sōsō gu kū guo màgō likara andunia gūn, gbē kū à kpākūn kūmao ni ma de.

¹⁵ Akū Dikiri pìne: Lenlo! Tó gbē n de, oni mɔra káa gèn supplame. Akū Dikiri wānzān ke kè Kainua, de gbē kū à kpākūn káao sún a dero yāi.

¹⁶ Akū Kainu dà zén à kè Dikiria. À gèe à vùte Nɔdu bùsun Eɔeni ifāboki kpa.

¹⁷ Kainu wùte kū a nanɔo, akū à nɔɔ sī à Enɔku ì. A gbera Kainu wète kàte, akū à a né pì tó kpà wète pìne.

¹⁸ Enɔku Irada ì, Irada Meuyaeli ì, Meuyaeli Metusaeli ì, Metusaeli Lameki ì.

¹⁹ Lameki nɔ sè mèn pla, a do tón Ada, a do Zila.

²⁰ Ada Yabala ì. Àkūme pódāri kū òdigō kú bizakuta gūnnɔ dizi káaku ũ.

²¹ A dakūna tón Yubala. Àkūme mɔɔlerinɔ kū úraperinɔ dizi káaku ũ.

²² Zila sō, akū mé à Tubala Kainu ì. Siaame a ũ. Àdi pɔ pínki pi kū mōsio kū mōgotēo. A dāre tón Naama.

²³ Akū Lameki pì a nɔnɔne:

Ada kū Zilao, à ma yā ma,

ma nɔnɔ, à sā kpá ma yāi.

Gbēke ma kīnna, akū ma a dè,

kefenna pì ma lemē, akū ma a wèndii bò.

²⁴ Tó oni Kainu fīna bone gèn suppla,

makū Lameki ma pó sō,

gèn baaakō akuri awēesupplame.

²⁵ Adamu wùte kù a nanɔ do, akù à négɔgbē ì. À tó kpàne Seti à pì, Luda a gba né pānde Habila kù Kainu a dè gēne ūme.

²⁶ Seti sɔ à négɔgbē ì, akù à tó kpàne Enosu. Zaa zī birean ò nà Dikiri sísināaa.

5

Adamu burinɔ

- ¹ Adamu burinɔ yān dí. Gɔɔ kù Luda bisāsirinɔ kè, à n̄ ké lán a bàme.
- ² À n̄ ké gɔgbē kù nɔgbēo, akù à arubarikaa dàñne. À tó kpàñne bisāsiri.
- ³ Adamu wè basuddo akuride gūn à né ì a taka ū à bókɔa kāao, akù à tó kpàne Seti.
- ⁴ Seti inaa gbera à kè wè wàa siikɔ à né pāndenɔ ì do gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ.
- ⁵ Kù à kà wè wàa siikɔ kpé basuddo akuri, akù à gà.
- ⁶ Seti wè basɔɔro awɛɛsɔɔrode gūn à Enosu ì.
- ⁷ A gbera à kè wè wàa siikɔ awɛɛsuppla à né pāndenɔ ì do gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ.
- ⁸ Kù à kà wè wàa siikɔ kpé basɔɔro akuri awɛɛpla, akù à gà.
- ⁹ Enosu wè basiikɔ akuride gūn à Kenana ì.
- ¹⁰ A gbera à kè wè wàa siikɔ kù gēroo à né pāndenɔ ì do gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ.
- ¹¹ Kù à kà wè wàa siikɔ kpé basɔɔro awɛɛsɔɔro, akù à gà.
- ¹² Kenana wè baaakɔ akuride gūn à Malalɛli ì.
- ¹³ A gbera à kè wè wàa siikɔ kpé bupla à né pāndenɔ ì do gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ.
- ¹⁴ Kù à kà wè wàa siikɔ kpé basɔɔro akuri, akù à gà.
- ¹⁵ Malalɛli wè baaakɔ awɛɛsɔɔrode gūn à Yarɛdi ì.
- ¹⁶ A gbera à kè wè wàa siikɔ kù mèn baraakuri à né pāndenɔ ì do gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ.
- ¹⁷ Kù à kà wè wàa siikɔ kpé basɔɔro sɔɔrosari, akù à gà.
- ¹⁸ Yarɛdi wè basɔɔraakɔ awɛɛplade gūn à Enoku ì.
- ¹⁹ A gbera à kè wè wàa siikɔ à né pāndenɔ ì do gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ.
- ²⁰ Kù à kà wè wàa siikɔ kpé basɔɔraakɔ awɛɛpla, akù à gà.
- ²¹ Enoku wè baaakɔ awɛɛsɔɔrode gūn à Metusela ì.
- ²² A gbera à t́aa ò kù Ludao ari wè wàa do kpé basɔɔro à né pāndenɔ ì do gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ.
- ²³ À kà wè wàa do kpé basɔɔraakɔ awɛɛsɔɔro.
- ²⁴ À t́aa ò kù Ludao, akù ò kùrai, kù Luda a sè à bò kāao andunia gūn yāi.
- ²⁵ Metusela wè bakēndo awɛɛsupplade gūn à Lamɛki ì.
- ²⁶ A gbera à kè wè wàa aakɔ kpé bakēndo awɛɛpla à né pāndenɔ ì do gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ.
- ²⁷ Kù à kà wè wàa siikɔ kpé basɔɔraakɔ akuri donsari, akù à gà.
- ²⁸ Lamɛki kè wè bakēndo awɛɛpla, akù à négɔgbē ì.
- ²⁹ À tó kpàne Nuhu à pì: Gbē bire mé ani ó laakari kpátewere zī gbāna kù óten ke yāi. Odi zī gbāna pì ke Dikiri láaribona zītea yāime.
- ³⁰ Nuhu inaa gbera Lamɛki kè wè wàa aakɔ sɔɔrosari à né pāndenɔ ì do gɔgbēnɔ kù nɔgbēnɔ.
- ³¹ Kù à kà wè wàa aakɔ kpé basɔɔraakɔ akuri awɛɛsuppla, akù à gà.
- ³² Kù Nuhu kà wè wàa pla kpé basɔɔro, à Semu kù Hamuo kù Yafetio ì.

6

Bisāsirinɔ yakanaa

- ¹ Kù bisāsirinɔ nà kena nà òten dagula òten nénɔgbēnɔ ì,
- ² akù Luda nénɔ è bisāsiri nénɔgbē pìnɔ mana, akù òteni n̄ sé n̄ poyeinaaa.

³ Akū Dikiri pì: Ma Nini nigõ kú bisāsirinõ gūn gɔɔ sīnda pínkiro, zaakū mèbarademe. N gɔɔnõ nigõ wè basuddome.

⁴ Gbē gbànanõn kú andunia gūn gɔɔ birea kú gɔɔ bire gberao dɔ, gɔɔ kú Luda né pìnõ bisāsiri nénõgbēnõ dõ nõgbēnõ ũ ò nénõ ì kúnwo. N né pìnõme gõsa gbāna kú n tó bò zaa káakunõ ũ.

⁵ Dikiri è kú bisāsirinõ yā vāni kena dasi andunia gūn. Gɔɔ sīnda pínki yā bène laasunn òdigõ lé ado,

⁶ akū a pɔ yàka bisāsiri kú à kè zīte yā musu. À laasun pānde lè,

⁷ akū à pì: Mani bisāsiri kú ma kè zīte wara, bisāsirinõ kú nòbõnõ kú pó kú òdi taa o kú kùaoõ kú bānõ, zaakū ma pɔ yàka n kena yā musu.

⁸ Ama Nuhu Dikiri ponna lè.

Nuhu yā

⁹ Nuhu burinõ yān dí. Nuhu bi gbē maname. Kú à kun, a mèn do mé à taari vīro à taa ò kú Ludaõ.

¹⁰ Nuhu négõgbēnõ ì gbēnõn aakõ, Semu kú Hamuo kú Yafetio.

¹¹ Luda è andunia gbēnõ yàka n pínki, taarikena andunia pà.

¹² Kú Luda andunia gwà, à è à yàka, zaakū gbē sīnda pínki zā zéa.

¹³ Akū Luda pì Nuhunè: Mani gbē sīnda pínki kakate, kú n yāin taarikena dà anduniala. Mani n kakate leele kú anduniaome.

¹⁴ N gó'ite keke kú lí lèketeeo n kpénenõ ke a gūn n òda maa a gūn kú a kpeo.

¹⁵ Ini gó pì ke lán dí bà. A gbāna gāsākuru wàa do kpé basõro, a yàasa gāsākuru bupla akuri, a lei sõ gāsākuru barakuri.

¹⁶ N gó pì musu pápa, gbasà n guforo tó a dagura gwe gāsākuru do zaa a musu kpa. N gbà da gó pì kpado n gó pì ke didikõana leu aakõ.

¹⁷ Makū sõ mani tó í da anduniala, de mà pó wèndide kú òdi wesa bonõ kakate n pínki. Pó kú ò kú andunia gūnnõ ni gaga pínki.

¹⁸ Ama ma bàka nigõ kú kúnwo. Ini gē gó pì gūn kú n négõgbēnõ kú n nanõ kú n nénõ nõnõ.

¹⁹ Ini pó wèndide pínki sé n gē kúnwo mèn plapla de onigõ kun kú wèndiio.

²⁰ Bā burinõ kú nòbõ burinõ kú pó kú òdi taa o kú kùao burinõ pínki oni su n kīnaa mèn plapla de ògõ kun.

²¹ N pòble kú òdi ble sīnda pínki sète n kakara á zàna ũ, ákõnõ kú pò pìnõ.

²² Akū Nuhu kè le à yā kú Luda òne kè pínki.

7

Í dana anduniala

¹ Akū Dikiri pì Nuhunè: N gē gó gūn kú n bedenõ, zaakū mókõmmè ma n e yānnade ũ gbāragbēnõ té.

² N nòbõ kú à de sa'opõ ũnõ sé n gē kúnwo da kú a sàao mèn supplapla, n nòbõ kú òdi sa oorõnõ sé mèn plapla da kú a sàao.

³ N bānõ sé n gē kúnwo dɔ da kú a sàao mèn supplapla de n burinõ gõ kú andunia gu sīnda pínkia.

⁴ Zaakū gɔɔ suppla gbera mani tó legū ma zīte ari gɔɔ bupla fānantē kú gwāanio, de mà pó wèndide kú ma kènõ wara zīte pínki.

⁵ Nuhu yā kú Dikiri òne kè pínki.

⁶ Gɔɔ kú í dà anduniala, Nuhu kun wè wàa aakõme.

⁷ À gè gó'ite gūn kú a nénõ kú a nanõ kú a nénõ nõnõ de ò bo í pì yān.

8 Akū nòbò kū ò de sa'opò ùnò kū nòbò kū òdi sa ooronò kū bānò kū pò kū òdi táa o kū kùaonò

9 sù Nuhu kīnaa gó gūn mèn plapla da kū a sàao lākū Luda ònɛɛ nà.

10 Gɔrò suppla gbera í da pìi dà anduniala.

11 Nuhu wè wàa aakòde gūn a mɔ plade gɔrò gèro awɛɛplade zī, akū í kū à kú zīte gbárunò pùtá pínki, akū ludambɛ guforonò f̃.

12 Legū mà ari gɔrò bupla fānantē kū gwāanio.

13 Gɔrò birea Nuhu gè gó gūn kū a nénò Sɛmu kū Hamuo kū Yafetio kū api nanò kū a nénò nɔnò gbēnɔn aakò,

14 kū nòbòsɛntenò pínki n̄ buria kū bɛ pókādenò pínki n̄ buria kū pò kū òdi táa o kū kùaonò pínki n̄ buria kū pò vurananò pínki n̄ buria, bānò kū pò dɛmberɛdenò pínki.

15 Pò kū òdi wesa bonò sù Nuhu kīnaa gó gūn buri kū burio mèn plapla.

16 Pò wèndidenò buri pínki gè da kū a sàao lākū Luda dītɛnɛ nà. Akū Dikiri gbà tàtañle.

17 Legū mà ari gɔrò bupla. Kū í ten kara, akū à gó pìi sè zītela.

18 Í fùtɛ à kàra manamana à dà zītela, akū gó pì fù íla.

19 Í kàra à dà zītela láí, à dà kpi lei kū ò kú andunia gūnnòla míómíò.

20 Í fùtɛ à dà kpi pìnòla ari gāsākuru gèro.

21 Pò wèndide kū òdi táa o zītenò gàga pínki, bānò kū bɛ pókādenò kū nòbòsɛntenò kū pò kū òdi táa o kū kùaonò kū bisāsirinò n̄ pínki.

22 Pò kū òdi wesa bo kū ò kú s̄s̄ianò gàga pínki.

23 Luda pò wèndide kū ò kú s̄s̄ianò kàkate pínki. À bisāsirinò kū nòbònò kū pò kū òdi táa o kū kùaonò kū bānò kàkate andunia gūn. Nuhu mé à bò ado kū pò kū ò kú káao gó gūnnò.

24 Akū í g̃ò da anduniala ari gɔrò basuppla akuri.

8

Í gona anduniala

1 Nuhu kū nòbòsɛntenò kū bɛ pókāde kū ò kú káao gó gūnnò pínki yā d̄ò Ludan. Kū à ãa gbàɛ zītea, akū í nà babanaaa.

2 Í kū ò kú zīte gbárunò kū ludambɛ guforonò tàta, akū legū kè.

3 Í pì ten baba busebuse àten lago ari gɔrò basuppla akuri.

4 A mɔ supplade gɔrò gèro awɛɛplade zī gó pìi d̄i kpi kū òdi pi Ararataa.

5 Í pì ten lago ari mɔ kuride gūn. Mɔ kuride pì gɔrò káaku zī kpinò mìs̄ntenò bòbo.

6 Gɔrò bupla gbera Nuhu gó wondo kū à bòn yā wè,

7 akū à kākāanna gbàɛ. Àten vura àten gé àten su ari í bàba zītea.

8 À potēne gbàɛ d̄ò de à le à d̄s̄ tó í làgo zītea.

9 Kū potēne dí diki lero, akū a èra à sù Nuhu kīnaa gó gūn, zaakū í da anduniala pínkime. Nuhu ò bò à a kù à gèò gó gūn.

10 À kámma bò ari gɔrò suppla, akū à èra à potēne gbàɛ d̄ò.

11 Potēne pìi èra à sù à kīnaa òkòsi à kù lá kè à kpá a léi. Akū Nuhu d̄s̄ kū í làgo zītea.

12 À kámma bò gɔrò suppla d̄ò, akū à èra à potēne pìi gbàɛ, adi era à sù a kīnaa doro.

13 Nuhu wè wàa aakò awɛɛdode gūn a mɔ káaku gɔrò káaku zī, í bàba zītea, akū à gó pìi musu gò. Kū à gu gwà, à è í làka zītea.

14 A mɔ plade gɔrò baraas̄ɔro awɛɛplade zī í bàba zītea.

15 Akū Luda yā ò Nuhune à pì:

16 Ñ bo gó gūn kū n nanò kū n nég̃gbēnò kū n nɔnò.

17 Ñ pò wèndide kù ò kú kúnwonò bote pínki, bānò kù nòbòkò kù pò kù òdi taa o kù kùaaonò pínki, de ò fākōa zīte ògō né i ògō kara andunia gūn.

18 Akū Nuhu bò kù a nékò kù a nanòo kù a né pínò nòkòo.

19 Nòbòkò pínki kù pò kù òdi taa o kù kùaaonò pínki kù bānò pínki kù pò kù òdi taa o zīteonò pínki bòte gó gūn buri kù burio.

20 Akū Nuhu Dikiri gbagbaki bò. À nòbò kù bā kù òdi sa oonò kù, akū à sa'opò kù òdi ká tén à té kù òa.

21 Kù Dikiri a gbī mà, à kènε nna, akū à laasun lè à pì: Mani era mà láari bo zītea bisāsiri yāi doro, zaakū bisāsiri laasun ògō vāni zaa a kefennakegɔɔame. Mani era mà pò wèndidenò kakate lākū ma kè nà doro.

22 Ari andunia gé àgō kunwo pótōna kù pókεkεnaao, ïa kù guwānao, bunsirε kù sakareo, fānantē kù gwāanio, ní ke ni lākaro.

9

Luda bàka kunna kù Nuhuo

1 Akū Luda arubarikaa dà Nuhugu kù a nékò à pìnnε: Àgō né i àgō kara à andunia pa.

2 Nòbòkò kù bānò kù pò kù òdi taa o kù kùaaonò kù kpòkò nigō á vīna vī pínki. Ma ní nááre á òí.

3 Pò kù òdi taa onò pínki nigō de á pòble ũ. Ma ní kpááwa pínki lākū ma pòble kù òdi bute zīteanò kpááwa nà yā.

4 Ama àsun nòbò kù odi a kùtu kpáro sóro, zaakū a arumε a wèndi ũ.

5 Mani á aru kù à de á wèndi ũ fīna boáre. Tó nòbò gbē dè ke tó gbē a gbēdake dè, mani a aru fīna bonε. Mani fīna bo gbē kù à a gbēdake dèεa.

6 Tó gbē a gbēdake dè, oni a de, zaakū ma bisāsiri kè ma taka ũmε.

7 Àgō né i àgō kara, à da anduniala àgō ke dasi.

8 Luda pì Nuhunε kù a nékò dò:

9 Ma bàka nigō kú kááo kù á burinò

10 kù pò wèndide kù ò kú kááo kù ò bò gó gūnnò pínki, bānò kù be pókádenò kù nòbòsèntenò kù pò kù ò kú zīteanò pínki.

11 Ma bàka nigō kú kááo. Mani í da anduniala mà pò wèndidenò kakate pínki doro. Í ni da anduniala à a kakate doro.

12 Akū Luda era à pì: Ma bàka nigō kú kááo kù pò wèndide kù ò kú kááonò ari gɔɔ sīnda pínkimε. A sèedaan dí.

13 Mani ludambefēneda bo legūa ma bàka kunna kù anduniao sèeda ũ.

14 Tó ma tò legū sisi ludambefēneda bòa,

15 lākū ma bàka kú kááo nà kù pò wèndide buri sīnda pínki, a yā ni dɔmagu. Mani tó í da anduniala à pò wèndide kakate pínki doro.

16 Tó ma ludambefēneda è legūa, ma bàka kunna kù pò wèndide buri sīnda pínki ari gɔɔ sīnda pínki yā ni dɔmagu.

17 Akū Luda pì Nuhunε: Ma bàka kunna kù pò wèndide kù ò kú andunia gūnnò pínki sèedaan gwe.

Nuhu nékò

18 Nuhu né kù ò bòte gó gūnnò tón dí: Semu, Hamu, Yafeti. Hamumε Kanaa de ũ.

19 Nuhu nékò gwe gbēnòon aakō. Ní burinò mé ò dàgula andunia gūn pínki.

20 Nuhu bi búbariimε, akū à geepi líkpe bà.

21 Kù à sèwē mì à kà, akū a wutena pótòmpo a kpén.

22 Kù Kanaa de Hamu a de pótòmpo è, à bò à gèε à ò Semunε kù Yafetio.

²³ Akū Semu kū Yafetio uta zōkō sè ò dì ní gāaa ní pla ò táa ò kū kpεo. Ní arε dōna gu pāndea de òsun ní de pótompo ero yāi, ò gēε ò kū ní de pótompola.

²⁴ Kū wē wère Nuhua à vù, à mà lākū a né kpεde kēare nà,

²⁵ akū à pi:

Kanaa nigō láari pó ũme,
àkū mé anigō a gbēno zò kpεde ũ.

²⁶ Akū à pi:

Arubarikademε Dikiri, Semu Luda ũ,
Kanaa nigō de Semu zò ũ.

²⁷ Luda karana ke Yafetine,
a burino ní baka le Semu burino arubarikaa gūn,
Kanaa nigō de Yafeti zò ũ.

²⁸ Í dana anduniala gbera Nuhu kè wè wàa do kpé basuppla akuri.

²⁹ À kè wè wàa siikō kpé basuppla akuri, akū à gà.

10

Nuhu burino

¹ Nuhu négōgbēno Semu kū Hamuo kū Yafetio kū ní négōgbē kū ò ì í dana anduniala gberano yān dí.

² Yafeti négōgbēno tón dí: Goma, Magōgu, Midiā, Girisi, Tubala, Mεεki kū Tirasao.

³ Goma négōgbēno tón dí: Asakenaza, Rifa, Tōgama.

⁴ Girisi négōgbēno tón dí: Elisa, Tasisi, Sipiru, Rodanimu.

⁵ Buri pino mé ò dàgula ísira gεεei, ò kō kpàatete bùsu kū bùsuuo buri kū burio danedane, baadi kū a buriyāo.

⁶ Hamu négōgbēno tón dí: Etiopia, Misila, Libia kū Kanaao.

⁷ Etiopia négōgbēno tón dí: Seba, Avila, Sabata, Raama kū Sabatekao. Raama négōgbēno me Seba kū Dedāo ũ.

⁸ Nimlōdu bi Etiopia burime do. Àkūme andunia gbānazōkōde tóde káaku ũ.

⁹ Tofe sàame Dikiri kīnaa. A yā mé à tò òdi pi: Lākū Nimlōdu de tofe sà ũ Dikiri kīnaa nà.

¹⁰ Babilonia bùsu kū à kí blèa káaku wéranome Babeli kū Erekiō kū Akadao kū Kalanεo ũ.

¹¹ Bona gwe à gēε Asiria bùsun, akū à Nineva kàte kū Reobo'irio kū Kalao

¹² kū Resē kū à kú Nineva dagura kū Kalao. Ninevame wéra zōkō ũ.

¹³ Misila burino dí: Luduno, Anamuno, Lεabanō, Nafatuno,

¹⁴ Patarusino, Kasaluno kū Kereti kū Filisitininō bò ní gūnnō.

¹⁵ Kanaa daudu Sidō burino dí: Itino,

¹⁶ Yebusino, Amōrino, Gigasino,

¹⁷ Ivinō, Akinō, Sinino,

¹⁸ Avadano, Zεmarino kū Amatanō. Kanaa pino dàgula kpεkpε.

¹⁹ Ní bùsu lézekin dí. Bona zaa Sidō gena Gera kū à kú Gaza sare ari Sōdōmu kū Gōmōrao kū Adamao kū Zeboimu kū à kú Lasa sareo.

²⁰ Hamu négōgbēno gwe buri kū burio bùsu kū bùsuuo danedane, baadi kū a buriyāo.

²¹ Yafeti dakūna Semu buri kè do. Àkūme Eberuno dizi káaku ũ.

²² Semu négōgbēno tón dí: Elamu, Asiria, Apasada, Ludu kū Aramuo.

²³ Aramu négōgbēno tón dí: Uzu, Hulu, Geta kū Mεsekio.

²⁴ Apasada mé à Sela ì, akū Sela Eberu ì.

²⁵ Eberu négōgbēno ì gbēnon pla. A do tón Pelegi, zaakū a gōron ò kēkōa andunia gūn. A dakūna tón Yōkōtā.

²⁶ Yōkōtā négōgbēno tón dí: Alamōdada, Selefi, Azamave, Yera,

²⁷ Adoramu, Uzala, Dikala,

²⁸ Obala, Abimaeli, Seba,

²⁹ Ofi, Avila kũ Yobabuo. Yɔkɔtã nɛgɔgbɛnɔn gwe pínki.

³⁰ Bona Mɛsa gena Sefa kũ kpi kũ ò kú ifáboki kpanɔ, àkúme n b̀usu ũ.

³¹ Semu nɛgɔgbɛnɔn gwe pínki buri kũ burio b̀usu kũ b̀usuuo danɛdanɛ, baadi kũ a buriyão.

³² Nuhu nɛgɔgbɛnɔ burinɔn gwe danɛdanɛ b̀usu kũ b̀usuuo. N k̄naandunia buri s̄inda pínki b̀on ò d̀agula í dana anduniala gbera.

11

Babeli kpédidikšanaa

¹ Andunia gũn yã pínki buri m̀en dome, yã dokɔnɔn òdi o.

² Lákũ gbɛnɔ ten s̄s̄s̄ ifáboki kpa nà, kũ ò kà Babilɔnia b̀usu gusaran, akũ ò v̀ute gwe.

³ Ò pikɔnɛ: Ò gé ò kúnku bo ò kpáta manamana. Kúnkume n gbè ũ, òdaame n simiti ũ.

⁴ Akũ ò pì: Ò wéra káte ò kpédidikšana bo a mis̄ntɛ z̄s̄ ludambea. Ò ó z̄ida t̄s̄ bo de òsunḡɔ fákšana dodo andunia gũnlo yãí.

⁵ Akũ Dikiri kipa à wéra p̄i gwà kũ kpé lei kũ bis̄sirinɔ b̀oo.

⁶ Akũ à pì: N pínki n buri dokɔnɔme, yã dokɔnɔn òdi o, akũ yã kũ òten boon dí yá? Yã kũ ò a laasun lè tera sà oni kemɛ, p̄oke ni kpáinne a kenaa gũn doroo.

⁷ Ò kipa ò gé gwe ò n yã yákatɛinne de òsun k̄o yã ma doroo.

⁸ Akũ Dikiri n fákša gwe dodo andunia gũn pínki, akũ ò n wéra katɛnaa tò.

⁹ A yã mé à tò, ò t̄s̄ kpà w̄ete p̄iine Babeli, zaakũ gwen Dikiri tò andunia buri s̄inda pínki yã b̀on. Zaa gwen à n fákša andunia gũn pínki.

Semu kũ Terao burinɔ

¹⁰ Semu burinɔ yã dí. Semu w̄ɛ bas̄ɔrode gũn à Apasada ò ídana anduniala gbera w̄ɛ pla.

¹¹ A gbera à kè w̄ɛ wàa pla kpé bas̄ɔro à né p̄andɔn ò d̄o ḡɔgbɛnɔ kũ nɔgbɛnɔ.

¹² Apasada w̄ɛ baraakuri awɛɛɔrode gũn à Sela ò.

¹³ A gbera à kè w̄ɛ wàa pla kũ aak̄o à né p̄andɔn ò d̄o ḡɔgbɛnɔ kũ nɔgbɛnɔ.

¹⁴ Sela w̄ɛ baraakuride gũn à Eberu ò.

¹⁵ A gbera à kè w̄ɛ wàa pla kũ aak̄o à né p̄andɔn ò d̄o ḡɔgbɛnɔ kũ nɔgbɛnɔ.

¹⁶ Eberu w̄ɛ baraakuri awɛɛsiik̄ode gũn à Pɛlegi ò.

¹⁷ A gbera à kè w̄ɛ wàa pla kũ baraakurio à né p̄andɔn ò d̄o ḡɔgbɛnɔ kũ nɔgbɛnɔ.

¹⁸ Pɛlegi w̄ɛ baraakuride gũn à Rɛu ò.

¹⁹ A gbera à kè w̄ɛ wàa do awɛɛk̄endo à né p̄andɔn ò d̄o ḡɔgbɛnɔ kũ nɔgbɛnɔ.

²⁰ Rɛu w̄ɛ baraakuri awɛɛplade gũn à Serugu ò.

²¹ A gbera à kè w̄ɛ wàa do awɛɛsuppla à né p̄andɔn ò d̄o ḡɔgbɛnɔ kũ nɔgbɛnɔ.

²² Serugu w̄ɛ baraakuride gũn à Nao ò.

²³ A gbera à kè w̄ɛ wàa do à né p̄andɔn ò d̄o ḡɔgbɛnɔ kũ nɔgbɛnɔ.

²⁴ Nao w̄ɛ baraakuri donsaride gũn à Tera ò.

²⁵ A gbera à kè w̄ɛ basuddo donsari à né p̄andɔn ò d̄o ḡɔgbɛnɔ kũ nɔgbɛnɔ.

²⁶ Tera kè w̄ɛ baaak̄o akuri, akũ à Abramũ kũ Nao kũ Aranao ò.

²⁷ Tera burinɔ yã dí. Tera Abramũ kũ Nao kũ Aranao ò, akũ Arana Lutu ò.

²⁸ Arana gà a de Tera wára zaa Urume Kaladia b̀usun, gu kũ ò a òn.

²⁹ Abramũ kũ Nao nɔ s̄ɛ. Abramũ nanɔ t̄n Sarai, Nao nanɔ s̄ t̄n Milika, Arana né. Arana p̄i mé à Isika ò d̄o.

³⁰ Sarai s̄ paramɛ, adi né iro.

³¹ Akū Tera a né Abramū kū a daikore Lutuo kū Abramū nanɔ Saraio sè bona Uru, Kaladia būsun, òten gé Kanaanɔ būsun. Kū ò kà Arana, ò vùte gwe.

³² Tera wè wàa do awεεεεεεode gūnn à gà zaa Arana.

12

Dikiri ona Abramunε à bo a būsun

¹ Dikiri pì Abramunε:

N bo n būsun n danεnɔ té n de bea,
n tá būsū kū mani mɔnnεn.

² Mani tó n buri ke dasi,
mani arubarika dangū mà n tó bo,
n kīnaan onigɔ arubarika len.

³ Mani arubarika da gbě kū oni sa mana onnεnɔ,
mani gbě kū oni sa vāni onnεnɔ ká.
Andunia buri sīnda pínki ni arubarika le n gāi.

⁴ Akū Abramū dà zén lākū Dikiri òne nà. Lutu gèε kāao. A wè baaakɔ akuri awεεεεεεode gūn à bò Arana

⁵ kū a nanɔ Saraio kū a vīni né Lutuo kū ní aruzεke kū ò vīnɔ kū gbě kū ò sè gwεnɔ. Len ò bò Arana le ò dà Kanaa zén. Kū ò kà gwe,

⁶ akū ò gète būsū pìn ari ò kà Mɔre gbiri lí kīnaa Sekemu. Kanaanɔn kú būsū pìn gɔrɔ birea.

⁷ Akū Dikiri bò à sù Abramua à pì: Mani būsū dí kpá n burinɔame. Akū à Dikiri gbagbaki bò gwe.

⁸ Kū à fùte gwe, à mī pè kpi kū ò kú Beteli ifāboki kpanɔa, akū à buraa kàte gwe, Beteli kú ifālete kpa, Ai kú ifāboki kpa. À Dikiri gbagbaki bò gwe dɔ, akū à a sīsi.

⁹ Akū à dà zén dɔ à mī pè Nεgevia.

¹⁰ Kū nàa kà būsū pìn, akū Abramū gèε gɔrɔ pla ke Misila, zaakū nàa pì gè ɔla.

¹¹ Kū à kà kāni kū Misilao, à pì a nanɔne: Má dɔ nɔ maname n ũ.

¹² Tó Misilano n e, oni pi ma nanɔme n ũ, oni ma de oni n tó.

¹³ N piñne ma dāremε n ũ de ò ma sí ɔplapla n yāi. Lākū ĩni ma mī sí nān gwe.

¹⁴ Kū ò kà Misila, Misilano è nɔgbě pì mana gè.

¹⁵ Kū Misilano kīna Firi'auna ibanɔ a è, ò a mana gègɔne, akū ò a sè ò gè kāao Firi'aunane a bea.

¹⁶ Akū à Abramū gwà manamana a yāi, à sānɔ kpàa kū zùnɔ kū zaakinɔ kū gɔgbě zīkerinɔ kū nɔgbě zīkerinɔ kū lakuminɔ.

¹⁷ Akū Dikiri gyā pāsīnɔ kà Firi'aunagu kū a bedenɔ Abramū nanɔ pì yāi.

¹⁸ Akū Firi'auna Abramū sīsi à pīne: Bó yā n kèmenε gwee? Bó yā mé à tò nídi omεne kū n nanɔnloo?

¹⁹ À kè dera n pì n dāremε, akū ma a sè nɔ ũu? N nɔn di! N n pó sé n táo.

²⁰ Firi'auna yā ò a gbēnɔne Abramū yā musu, akū ò gèε ò zēne kū a nanɔo kū a aruzεkenɔ pínki.

13

Abramū kēkšana kū Lutuo

¹ Akū Abramū bò Misila à sù Nεgevi kū a nanɔo kū a aruzεkenɔ pínki kū Lutuo.

² Abramū bi aruzεkedemε, à pókādenɔ vī dasi kū andurufuuo kū wuraa.

³ Bona Nεgevi à sòsɔ gu kū guo ari à gèε à kào Beteli, gu kū à buraa kàten káaku Beteli dagura kū Aio,

⁴ gu kū à sa'oki bòn yā. Akū à Dikiri sīsi gwe.

⁵ Lutu dìgõ té kũ Abramuo lɛɛɛ. À sãno kũ zũno kũ bizakutano vĩ se.

⁶ N̄ pókãdenon dasi, gu pìi sè dí mómma n̄ pínkiro. A yã mé à tò oni f̄õ ògõ kũ gu dokõno lɛɛɛ doro.

⁷ Akũ lékpakõa gè Abramuo pódãrino kũ Lutu pódãrino dagura. Zĩ kũa s̄õ Kanaanõ kũ P̄erizinon kũ bũsuu pìn.

⁸ Akũ Abramuo pì Lutunɛ: À mana lékpakõa gõ kũ ó daguraro, ke ma pódãrino kũ n̄ pódãrino dagura, zaakũ danenon ó ũ.

⁹ N̄ bũsu gwa da n̄ arɛ pínki. Ò kèkõa. Tó n̄ gɛ ɔzɛi, mani gɛ ɔplai. Tó n̄ gɛ ɔplaimɛ s̄õ, mani gɛ ɔzɛi.

¹⁰ Kũ Lutu gu gwà, à è Yoda guvutɛ pínki m̄oto vĩ manamana. Ari Dikiri gõ gɛ S̄odõmu kũ Ḡom̄oraõ kakatɛ, guvutɛ pì de lán Dikiri swadakoo bà, lán Misila bũsuu bà, ari à gèɛ pé Zoaa.

¹¹ Akũ Lutu Yoda guvutɛ sè pínki. Ò kèkõa, akũ Lutu dà zén à tà ifáboki kpa.

¹² Abramuo gè Kanaanõ bũsun, Lutu s̄õ à kũ Yoda guvutɛ w̄ɛtenõ dagura. À bũraa kàtɛ S̄odõmu sarɛ.

¹³ S̄odõmudenõ s̄õ ò v̄ani, durunnakeri s̄anõmɛ n̄ ũ Dikiri kĩnaa.

¹⁴ Lutu tanaa gbɛra Dikiri pì Abramunɛ: Gu kũ n̄ zén n̄ wé sé n̄ gugbãnduru kũ ḡenõmidõkio kũ ifábokio kũ ifáletɛo gwa.

¹⁵ Zĩtɛ kũ n̄ è pínki, ma kpamma, anigõ de m̄okõn kũ n̄ burino p̄õ ũ ari ḡoro s̄inda pínki.

¹⁶ Mani tó n̄ burino ke dasi lán bũsu'atɛ bà. Tó gb̄ɛke ni f̄õ à bũsu'atɛ n̄aro, de ani f̄õ à n̄ burino n̄aro.

¹⁷ N̄ fute n̄ gɛ bũsuu pìn n̄ a gb̄ana kũ a yàasaaõ gwa, zaakũ ma kpammamɛ.

¹⁸ Abramuo fute à gèɛ à vutɛ Mamare gbiri lí kũ ò kũ Eblonunõ sarɛ, akũ à Dikiri gb̄agbaki b̄õ gwe.

14

Lutu surabanaa

¹ Zĩkea Babilonia bũsu kina Amarafeli kũ Elasa bũsu kina Ariokio kũ Elamu bũsu kina K̄ed̄olaom̄ɛɛo kũ Goimu bũsu kina Tidalao

² ten zĩ ká kũ S̄odõmu kina B̄erao kũ Ḡom̄ora kina Bisao kũ Adama kina Sinabuo kũ Zeboimu kina S̄em̄ebao kũ Bela kũ òdi pì tera Zoa kinao.

³ Kina gb̄enon s̄oro p̄ino k̄õ kàkara n̄ pínki Sidimu guvutɛn. Àkũmɛ S̄ɛbɛ Wiside ũ tera.

⁴ W̄ɛ kuri awɛɛpla dagura òdigõ táfɛ bo K̄ed̄olaomanɛ. A w̄ɛ kuri awɛɛ'aakõde ḡunn ò ḡi bonɛi.

⁵ A w̄ɛ ḡero donsaride ḡunn K̄ed̄olaoma kũ kina kũ ò kũ k̄aaonõ s̄u ò z̄i blè R̄ɛfaimunõa zaa Asetero Kanaimu, ò z̄i blè Zuzinõa zaa Hamu, ò z̄i blè Eminõa zaa Save Kiriataimu,

⁶ ò z̄i blè Orinõa n̄ kpi kũ òdi pì Seia ari à gèɛ pé Eli Parana gb̄aranna.

⁷ Akũ ò èra ò s̄u Emisipa. Àkũ òdi pì tera Kadasi. Ò z̄i blè Amaleki bũsuua pínki kũ Am̄ori buri kũ ò kũ Azaz̄õ Tamanõa d̄õ.

⁸ Akũ S̄odõmu kina kũ Ḡom̄ora kinao kũ Adama kinao kũ Zeboimu kinao kũ Bela kũ òdi pì tera Zoa kinao fute ò gèɛ ò z̄i ká kũn̄wo Sidimu guvutɛn.

⁹ Òten z̄i ká kũ Elamu bũsu kinao kũ Goimu bũsu kinao kũ Babilonia bũsu kinao kũ Elasa bũsu kinao. Kina gb̄enon siik̄õ p̄ino ten z̄i ká kũ kina gb̄enon s̄oronõ.

¹⁰ Sidimu guvutɛ òda w̄ɛ v̄i dasi. Kũ S̄odõmu kina kũ Ḡom̄ora kinao ten bàa lé, akũ ò s̄i a ḡun, akũ n̄ gb̄ɛ kparanõ bàa lè ò gèɛ gus̄is̄iden.

¹¹ Z̄iblerinõ S̄odõmu kũ Ḡom̄oraõ aruzek̄enõ kũ n̄ p̄obl̄enõ s̄ɛtɛ pínki ò tàõ.

¹² Ḡoro kũa Abramuo v̄ini né Lutu kũ S̄odõmu, akũ ò a kũ ò tà k̄aaõ kũ a aruzek̄enõ.

¹³ Akũ gb̄ɛ kũ à b̄õ n̄ ɔĩ gèɛ à ò Eberu buri Abramunɛ zaa Mamare gbiri líno sarɛ. Mamare kũ a dakũnanõ Esekolu kũ An̄eo bi Am̄ori burinõmɛ, ò de k̄õ gb̄ɛ ũ kũ Abramuo.

14 Kū Abramū mà ò a danε kù ò tà k̄āao, akū à a be z̄ikarino s̄ete gb̄ēno w̄aa do kp̄é basuddo plansari à p̄ete k̄ina p̄inoi, akū à n̄ lé D̄ā.

15 Akū à a gb̄ēno kp̄aatete, akū ò sīngu gw̄āani. Ò z̄i bl̄ēm̄ma ò p̄ēm̄ma ari Oba, Damasuku gub̄ānduru kpa.

16 À era à sù k̄u aruzeke p̄ino p̄inki k̄u a v̄ini né Lutuo k̄u a aruzeken̄o. À sù k̄u no gb̄ēno k̄u gb̄ē p̄āden̄o do.

17 Kū Abramū z̄i bl̄ē Ked̄laomaa k̄u k̄ina k̄u ò k̄u k̄āono àten su, akū S̄od̄omu k̄ina bò à dàale Save Guvute k̄u òdi pi tera K̄ina Guvuten.

18 Akū Salem̄u k̄ina Mel̄ekizedeki sù k̄u burodiīo k̄u s̄ew̄eo. Àpi bi Luda Musude gb̄āgb̄ariime.

19 Akū à sa mana ò Abramune à p̄i:
Luda Musude musu k̄u z̄iteo K̄eri
arubarika da Abramun.

20 Arubarikaden Luda Musude
k̄u à n̄ ib̄eren̄o n̄anne n̄ oĩ ũ.

Akū Abramū aruzeke k̄u àten sun̄o p̄inki kuride kp̄aa.

21 S̄od̄omu k̄ina p̄i Abramune: N̄ ma gb̄ēno kp̄ama ñḡo aruzeke k̄una n̄ p̄o ũ.

22 Akū Abramū p̄ine: Ma sī k̄u Dikiri Luda Musude musu k̄u z̄iteo K̄eriio,

23 mani n̄ p̄oke séro, bee kyateȳiba, de ñsun pi n̄ ma ke aruzekede ũro ȳai.

24 Mani p̄oke séro, sé p̄oble k̄u ma gb̄ēno bl̄ē baasiro. Ama Anε k̄u Esek̄luo k̄u Mamare k̄u ò ḡē k̄ūmaono, n̄ t̄o ò n̄ baka sé.

15

Luda bàka kunna k̄u Abramuo

1 Abire ḡbera Dikiri ȳa ò Abramune w̄égupu'ena ḡun à p̄i:

Abramū! N̄sun v̄ina k̄ero.
Mak̄ūme n̄ s̄ēgbako ũ,
n̄ láada niḡo z̄ok̄o manamana.

2 Akū Abramū p̄i: Dikiri Luda, b̄on̄ ñni ma ḡbaa? Má né v̄iro. Damasuku gb̄ē Elieza mé aniḡo de ma be t̄ubibleri ũ.

3 K̄u nídi ma ḡba néro, ma be z̄ikeri p̄i mé aniḡo de ma t̄ubibleri ũ.

4 Akū Dikiri p̄ine: Àpi mé aniḡo de n̄ t̄ubibleri ũro. Né k̄u ani bo n̄ w̄óplen mé aniḡo de n̄ t̄ubibleri ũ.

5 Akū à bò k̄āao bàai à p̄i: N̄ musu ḡwa ñ susunen̄o n̄aro, t̄o ñni f̄o. Lem̄e n̄ burino niḡo de le.

6 À Dikiri náani k̄e, akū Dikiri t̄o ȳa bò k̄āao nna a náani k̄u à k̄e ȳai.

7 À p̄ine do: Dikirime ma ũ, mak̄ū mé ma n̄ bo Uru, Kaladia b̄usun, de mà b̄usu dík̄ina kp̄amma ȳai.

8 Akū Abramū p̄i: Dikiri Luda, deran maniḡo d̄o k̄u aniḡo de ma p̄o ũu?

9 À w̄ea à p̄i: N̄ z̄ūunu w̄ē aak̄o sé k̄u bl̄ē w̄ē aak̄o k̄u s̄ak̄aro w̄ē aak̄o k̄u pot̄ēnet̄ēn̄nao k̄u lukulukuuo.

10 Akū à p̄o p̄ino s̄e à s̄uo p̄inki à p̄arapara à ḡogok̄o, akū à k̄ate à n̄ are d̄òd̄ok̄o, ama adi b̄ano parapararo.

11 K̄u yumburukuno sù ò didi n̄òb̄o p̄ino, akū Abramū p̄ēm̄ma.

12 K̄u if̄ant̄e ten ḡē kp̄én, i z̄ok̄o Abramū k̄u, akū gusira z̄ok̄o v̄inade dàala.

13 Akū Dikiri p̄ine: Ñḡo d̄o k̄u n̄ burino niḡo nib̄o ble b̄usu k̄u à de n̄ p̄o ũro ḡun, oniḡo z̄o ble ḡwe, oniḡo w̄ē t̄ām̄ma ari w̄ē w̄aa pla.

14 Ama mani wari do buri k̄u òten z̄ò bl̄ēnea, n̄ burino ni b̄ote k̄u aruzeke z̄ok̄o.

15 M̄ok̄on̄ s̄o, ñniḡo aafiame ari ñ ḡē z̄i k̄uo, ḡbasa ñ k̄a n̄ dizin̄la oni n̄ v̄i.

16 N nasionɔ mé oni era ò su la, zaakū Amɔrinɔ durunna dí papa kòro.

17 Kū ifántē gē kpén, gu sɪ, akū Abramuo è kīni kū àten túsukpe bo kū sètɛo ten gē nòbɔ kū à pàrapara pìnɔ dagura.

18 Zĩ birea Dikiri pì a bàka nigɔ kú kū Abramuo à pì: Mani bùsu díkĩna kpá n burinɔ zaa Misila bùsu lézeki swai ari swada kū òdi pì Yuflatì,

19 bùsu kū Keninɔn kun kū Kenizinɔ kū Kadamɔnunɔ

20 kū Itinɔ kū Perizinɔ kū Refaimunɔ

21 kū Amɔrinɔ kū Kanaanɔ kū Gigasinɔ kū Yebusinɔo.

16

Hazara kū a né Sumailao

1 Abramuo nanɔ Sarai dí né iro. À nɔgbē zĩkeri vĩ Misila gbē ũ kū òdi pinɛ Hazara.

2 Akū Sarai pì Abramunɛ: Lákū Dikiri ma ke para ũ nà, ñ wúte kū ma zĩkeriio. Ma sɪ kū mani néno le a gāi. Akū Abramuo Sarai yā mà.

3 Abramuo wè kuri kena Kanaanɔ bùsun gberan Sarai a zĩkeri Hazara kpàa nɔ ũ.

4 Abramuo wúte kãao, akū à nɔ sɪ. Kū à è á nòsinaa, à dɔkè kū a dikiriio.

5 Akū Sarai pì Abramunɛ: Taari kū ò kèmenɛ gɔ n yā ũmɛ. Ma a zĩkeriio kpamma. Kū à è á nòsina, akū àdigɔ dɔke kũmao. Mɔkɔn kū makũo, Dikiri mé ani yā gɔgɔwɛɛ.

6 Akū Abramuo wèa à pì: N zĩkeri kun n pɔ ũmɛ. Ñ kenɛ lákū ñ yei nà. Kū Sarai wari dɔa, akū à bàa lènɛ.

7 Dikiri Malaika a è ísɛbokia gbárannan, ísɛboki pì kú Suru zé sareme.

8 Akū à a là à pì: Sarai zĩkeri Hazara, n bo mámeɛ? Nten gé mámeɛ? Akū à wèa à pì: Maten bàa lé ma dikiri Sarainɛme.

9 Akū Dikiri Malaikaa pìnɛ: Ñ era ñ tá n dikiriio pì kĩnaa ñgɔ mì natɛnɛ.

10 Mani n buri kara ògɔ dasi, oni fɔ ò ñ lé dɔro.

11 Ñ nòsina, ñni né i gɔgbē ũ,

ñni tɔ kpáne Sumaila,

zaakū Dikiri n yā mà n wétamma gūn.

12 Anigɔ de lán zaakisente bà,

ani ibere sé kū gbē sɪnda pínkio,

gbē sɪnda pínki ni ibere sé kãao se.

Anigɔ kú kɔ yān kū a gbɛnɔro.

13 Akū Hazara pì: Ma wé sɪ Luda kū àdi ma ele. Akū à tɔ kpà Dikiri kū à yā ònɛnɛ Ludakũadima'e.

14 A yā mé à tò ò tɔ kpà lògɔ pìnɛ Ludabɛnekũadima'e lògɔ. À kú Kadɛsi kū Bɛɛdio dagurame.

15 Hazara négɔgbē ì kū Abramuo, akū Abramuo tɔ kpà Sumaila.

16 Gɔro kū Hazara Sumaila ì, Abramuo wè basiikɔ awɛɛsuddome.

17

Tɔzɔyā

1 Kū Abramuo kà wè basɔro donsari, Dikiri bò à sùà à pì: Luda Gbãnasɪndapinkiden ma ũ. Ñ táa o kũmao ñgɔ kun taari sari.

2 Ma bàka kunna kũnwo nigɔ gé, mani n buri karanne manamana.

3 Abramuo wúte a gberɛa Luda are, akū Luda pìnɛ:

4 Lákū ma bàka kú kũnwo nà, ñni gɔ buri dasinɔ dizi ũ.

5 Onigɔ pinne Abramuo doro, sé Ibrahimĩ, zaakū mani n ke buri dasinɔ dizi ũ.

6 Mani tɔ n buri ke dasi, burinɔ kū kɪnanɔ ni bo n kĩnaa.

⁷ Ma bàka nigõ kú kúnwo kú n burinõ ari gɔɔ sɛnda pínki. Manigõ de n Luda ũ kú n burinõ n gbera.

⁸ Mani Kanaanõ bùsu kú n kú a gún nibõ ũ kpámma pínki kú n burinõ n gbera, de ògõ ví gɔɔ sɛnda pínki, manigõ de n Luda ũ.

⁹ Luda èra à pì Ibrahĩne: Mòkõn kú n burinõ, àgõ ma bàka kunna kááo yá kúna ari á buria.

¹⁰ Ma bàka kuna kááo yá kú áinigõ kúnan dí, mòkõn kú n burinõ. Séde á gõgbẽ sɛnda pínki tõ zõ.

¹¹ À tõ zõ ma bàka kunna kááo sèeda ũ.

¹² Séde n buri négõgbẽnõ tõ zõ n gɔɔ sɔraakõde zĩ ari n buria, né kú ò n í n beano kú zĩkeri kú ò n lú buri pãndenõnõ n pínki.

¹³ Ò a ò n bean yá kesõ ò a lù zĩkeri ũn yá, sé à tõ zõ. Abire nigõ de ma bàka kunna kááo gɔɔ sɛnda pínki sèeda ũ á mèea.

¹⁴ Oni gyɔfɔɔde bo a gbẽnõ té, zaakū gbẽ kú adi tõ zõro yá kú ma dìteáre kúnaro.

¹⁵ Akū Luda èra à pì Ibrahĩne: Ñsun pi n nanõne Sarai doro, ñgõ pine Sara sà.

¹⁶ Mani arubarika dan mà tó à né i gõgbẽ ũ, ani gõ burinõ dai ũ, bùsu kínanõ ni bo a kínaa.

¹⁷ Akū Ibrahĩ wùte a nèsele kutena Luda are à yáa dò à pì a nèsee gún: Gbẽ kú à kà wè basõro ni né i yá? Lákū Sara kà wè basiikõ akuri nà, ani né i yá?

¹⁸ Akū à èra à pì Ludane: Ñ sùru ke n Sumaila gwa.

¹⁹ Luda pì: Yápura n nanõ Sara ni né i gõgbẽ ũ, ñni tó kpáne Isaaku. Ma bàka nigõ kú káao kú a burinõ ari gɔɔ sɛnda pínki.

²⁰ Sumaila yá musu, ma n yá mà. Mani arubarika dan, ani né i à kara manamana. Ani négõgbẽnõ i gbẽnõn kuri awεεpla, oni gõ kínanõ ũ, a buri ni ke dasi.

²¹ Bee kú abireo ma bàka kunna kúnwo ni gõ Isaakuame. Ziki mandara'i Sara ni a i.

²² Kú Luda yá ò Ibrahĩne à làka, akū à a tò à tà musu.

²³ Akū Ibrahĩ a né Sumaila sè kú a be gõgbẽ kú ò n í a beano kú zĩkeri kú ò n lúnõ n pínki, akū à tõ zõ ñne gɔɔ birea gõnõ lákū Luda òne nà.

²⁴ Ibrahĩ kà wè basõro donsari, gbasa à tõ zõ,

²⁵ a né Sumaila sõ wè kuri awεε'aakõ.

²⁶ Gɔɔ dokõnõ pì zĩ Ibrahĩ tõ zõ kú a né Sumailao

²⁷ kú a be gõgbẽ kú ò n í a beano kú zĩkeri kú ò n lú buri pãndeano n pínki. Ò tõ zõ gɔɔ dokõnõ zĩme.

18

Nibõnõ suna Ibrahĩ kínaa

¹ Dikiri bò à sù Ibrahĩa Mamare gbiri línõ sare. Ibrahĩ vutena a bizakuta kpélelea fãnantẽ.

² Kú à wé sè musu, à gbẽnõn aakõ è zena. Kú à n é le, akū à fùte kpélelea kú bàao à gèe à dàñle à wùte a nèsele kutena

³ à pì: Dikiri, tó ma n ponna lè, ñsun gẽ makū n zòblerilaro.

⁴ Mani suáre kú ío à gbá pípi à kámma bo lí gbáru la.

⁵ Lákū a bote ma be kpa nà, mani suáre kú pòbleo fíti de à gbãna le gbasa à da zén. Akū ò pì: Tò, n ke lákū n ò nà.

⁶ Akū à gèe Sara kínaa kutan à pì: Ñ flawa dā zaka lé aakõ n burodi ke likalika.

⁷ Akū à bàa lè à gèe a zùnõ té à zùne bõrõ mana kú à kpà a zĩkeriia, akū zĩkeri pì gèe à kèke likalika.

⁸ Akū Ibrahĩ vífãani kú ví'ipuo kú zù kú ò kèkèe pìioo sè à gèe à dìteñe. Gɔɔ kú òten pò ble, api ze n sare lí gbáru gwe.

⁹ Akū ò a là ò pì: N nanõ Sara kú mámeε? À pì: À kú kutan gwe.

¹⁰ Akū Dikiri pì: Mani era mà su n kīnaa ziki mandara'i, n nanɔ Sara ni né i gōgbē ũ. Sara kú a kpε kuta kpélelea àten ma.

¹¹ Ibrahī kū Sarao zī kù, Sara dì nɔgbēnɔ pɔ ke doro. Akū Sara yáa dò à pì a swēε gūn:

¹² Ma zī kù, akū ma dikiri zī kù dɔ. Mani pɔnna yā pì dō dɔ yá?

¹³ Akū Dikiri Ibrahī là à pì: À kè dera Sara yáa dɔɔ? À pì akū kū a zī kù áni fō à né i dɔ yá?

¹⁴ Yáke dìgō zī'ūmɛnɛro. Ziki mandara'i tó a gɔɔ kà, mani su n kīnaa, gbasa Sara né i gōgbē ũ.

¹⁵ Akū Sara ledi kpà à pì ádi yáa dɔro, zaakū vīna a kù. Akū Dikiri pì: É'e! N yáa dò.

Ibrahī aduakɛna Sɔɔmunɛ

¹⁶ Kū gbē pìnɔ fùte, Ibrahī gèε à zɛhɛ, akū ò Sɔɔmu kpa gwà.

¹⁷ Akū Dikiri pì: Mani yā kū má ye mà ke ute Ibrahīnɛro.

¹⁸ A burinɔ nīgō zōkō onīgō gbāna vī. Andunia buri sīnda pínki ni arubarika le a gāime.

¹⁹ Zaakū ma a sè, de à o a nénɔnɛ kū a burinɔ a gbɛra ògō ma yā kūna ò yā mana zéde ke, de mà yā kū ma a lé sène kɛnɛ.

²⁰ Akū Dikiri èra à pì: Yā kū òten o Sɔɔmu kū Gɔmɔrao musu dasi, n durunna gè ɔla.

²¹ Mani gé gwe sà mà gwa, tó yā kū òten ke vāni lākū ma mà nà. Tó ò de le sōro, mani dō.

²² Kū n gbēnɔn pla pìnɔ dà zén òten gé Sɔɔmu, akū Dikiri gō kū Ibrahīo gwe.

²³ Akū Ibrahī nài à pì: Īni gbē mananɔ wara lelele kū gbē vāninɔn yá?

²⁴ Tó gbē mananɔn kú wēte pìi gūn ò kà gbēnɔn bupla akuri, Īni n waran yá? Īni sùru ke kú wēte pìio gbē mana gbēnɔn bupla akurii pìnɔ yāiroo?

²⁵ N sùru ke! Nsun ke lero. Nsun gbē mananɔ dede lelele kú gbē vāninɔro, zaakū ò dokōnɔro. N sùru ke! Nsun ke lero. Mòkōn kú n de andunia pínki yákpatekeri ũ, Īni yā ke a zéaroo?

²⁶ Akū Dikiri pì: Tó ma gbē mananɔ è Sɔɔmu gbēnɔn bupla akuri, mani sùru ke kú wēte pìio n yāi.

²⁷ Akū Ibrahī èra à pì dɔ: Makū kú má de bùsutiti kú túbuo ũ, n gaafara kɛmɛnɛ mà yā onnɛ, Dikiri.

²⁸ Tó gbēnɔn sɔɔro kà gbēnɔn bupla akurii pìi gūn, gbēnɔn sɔɔro pìnɔ yāi Īni wēte pì kakate yá? Akū Dikiri pì: Tó ma gbē mananɔ è gbēnɔn bupla awɛɛsɔɔro, mani wēte pì kakatero.

²⁹ Akū Ibrahī kpé àten yā onɛ à pì: Tó gbē mananɔ kà bupla sō bi? Akū Dikiri pì: Mani yáke kero gbēnɔn bupla pìnɔ yāi.

³⁰ Akū à pì: Dikiri, n yā nna! Nsun pɔ fèro, má ye mà yā o dɔ. Tó gbē mananɔ kà baraakuri sō bi? À wèa à pì: Tó ma gbē mananɔ è ò kà gbēnɔn baraakuri, mani yáke kero.

³¹ Akū à pì: N gaafara kɛmɛnɛ dɔ Dikiri, mà yā onnɛ. Tó gbē mananɔ kà gbēnɔn baro sō bi? À wèa à pì: Mani wēte pì kakatero gbēnɔn baro pìnɔ yāi.

³² Akū à pì: Dikiri, nsun pɔ fèro, yā dīkīna baasi mani yā o doro. Tó gbē mananɔ kà gbēnɔn kuri sō bi? À wèa à pì: Mani wēte pì kakatero gbēnɔn kurii pìnɔ yāi.

³³ Kū Dikiri yā ò Ibrahīnɛ à làka, à gè zéla, akū Ibrahī èra à tà bɛ.

19

Sɔɔmu kú Gɔmɔrao kakatɛnaa

¹ Kū malaika gbēnɔn pla pìnɔ kà Sɔɔmu ɔkɔsi, Lutu vutena Sɔɔmu bīni kpélelea. Kū à n é, à fùte à gèε à dànle à kùtɛhɛnɛ à wùte a nèsele kutena

² à pì: Ma dikirinɔ, á yā nna! À mɔ à gé kipa makū á zòbleri bea. À zú o à i la, zia kɔnkɔ káakukaaku á da zén. Ò pì: Oi, óni i gānuleame.

³ Lutu nàkarańma manamana, akū ò gè a kpén. À n yàrii kè manamana à masaa kèńne, akū ò sò.

⁴ Ari ògɔ gé wúte, Sɔɔmudenɔ lika Lutu kpéi. Wète pì gɔgbèno kàkara gwe mámmam, kefennanɔ kú gbè zòkɔno n pínki.

⁵ Ò lé zù Lutui ò pì: Gɔgbè kú ò kipa n bea ɔkɔsialanɔn kú máa? N bote kúńwowerɛ, ò pāpā ke kúńwo.

⁶ Lutu bò à zè kpélelea n kīnaa, à gbàa tàta kú kpeo

⁷ à pì: Á'a ma gbèno, àsun yā bènɛ kero.

⁸ Má nénɔgbèno vī gbènon pla kú ò gɔgbè dōro, mani n boteáre. Lákū á yei nà à ke kúńwo, ama àsun yāke ke gɔgbè díkīnanɔnero, zaakū ò kipa ma beame.

⁹ Ò pìne: N gowerɛ gwe! Akū ò pì do: Gbè dí bi gbè zítɔme, akū à ye à ke ó yākpatekeri ũ. Óni yā vāni kenne de n póla. Akū ò kùsia kú gbānao, òten su kpé gbàa gboro.

¹⁰ Akū gbènon pla pìno ɔ bò ò Lutu kú ò gè káo kpén, akū ò zé tàta.

¹¹ Ò tò vīna gbè kú ò kú kpe arenɔ kú n pínki né fiti gbè zòkɔ, akū òten kpé gbà wete ari ò kpàsa.

¹² Gbènon pla pìno pì Lutune: Dí n vī la doo? Négɔgbèno, nénɔgbèno, n né anzurenɔ kú gbè kú ò de n gbè ũno wète gūn n pínki. N bote kúńwo,

¹³ zaakū o su ò gu dí kakateme. Yā vāni kú òten o wètepidenɔ musu gè Dikiri sān, akū à ó zī ò wète pì kakate.

¹⁴ Lutu bò à gè à ò a nénɔ anzurenɔne à pì: À fute ò bote, zaakū Dikiri ni wète dí pì kakate terame. Akū òten da àten fāai bome.

¹⁵ Kú gu dò malaikaa pìno nàkara Lutua ò pì: N fute n n nanɔ kú n nénɔgbè gbènon pla díno sète n bote kúńwo la, de òsun ga wète pì kakatena gūnlo yāi.

¹⁶ Kú Lutu ten sika ke, Dikiri a wēnda bò, akū gbènon pla pìno a kú a ɔa kú a nanɔ kú a nénɔgbè gbènon planɔ, ò bote kúńwo wète kpe.

¹⁷ Kú ò bote kúńwo le, akū malaikaa pìno do pì Lutune: N bàa lé n n zīda mì sí. Nsun kpe gwaro. Nsun ze guvute pì gūnlo. N bàa lé n mì pé kpìnoa de òsun garo yāi.

¹⁸ Akū à pìńne: Oi ma dikiri! N yā nna!

¹⁹ Makū n zòbleri ma n ponna lè, n gbèke kèmenɛ manamana n ma mì si. Ama mani fɔ mà bàa lé mà kpi pìno kīnaa lero. Ari màgɔ gé ká gwe, kakatena pì ni ma le mà ga.

²⁰ N lakutu ke gwa zà dire. Lákū à kāni nà, mani fɔ mà bàa lé mà gé gwe. Lakutu fítime sɔ. N tó mà bàa sí mà tá gwe, manigɔ aafia. Asa à fítiroo?

²¹ Akū à pìne: Ma n gba zé, mani lakutu kú nten o pì kakatero.

²² N bàa lé n tá gwe likalika, zaakū mani yāke ke gīaro ari n gé káo gwe. A yā mé à tò, ò tó kpà lakutu pìne Zoa.

²³ Kú Lutu Zoa lè, ifāntē ten bo,

²⁴ akū Dikiri tò té kú ifāntēgbɔɔo bò musu à kà Sɔɔmu kú Gɔmɔraola.

²⁵ À wète pìno kàkate kú gbèno kú guvute pìo kú lino kú sèno pínki.

²⁶ Kú Lutu nanɔ a kpe gwà, akū à lì à gò zena wisi gbè ũ.

²⁷ Kú gu dò, Ibrahī fute kɔnkɔkɔnkɔ, à gèe gu kú à kun yā kú Dikirioo pìn.

²⁸ Kú à Sɔɔmu kú Gɔmɔrao kpa gwà kú guvute pìo pínki, à è túsukpe ten fute zīte lán tāmte túsukpe bà.

²⁹ Lemɛ kú Luda guvute kú Lutu kunwa wètenɔ kàkate le, Ibrahī yā dòn, akū à Lutu bò wète kú à kàkate pìno gūn.

Lutu burino

³⁰ Kū Lutu bò Zoa, à gèe à wùte kpino té kù a nénogbē gbēnɔn planɔ, kù à kunna Zoa vīna vī yāi. Akū à gò kú gbèwεen kù a nénogbē pino.

³¹ Akū Yɔɔ pì Bānane: Ó de zī kù, akū gōgbē ke kú busun à wùte kùoo lākū òdi ke nàro.

³² N mós ò sèwē kákane ó wùte kāao, de ògō ó buri le a gāi.

³³ Gwāani birea ò wē kákane, akū Yɔɔ gèe à wùte kāao. Lutu dí dō gɔɔ kù à wùte kāao ke gɔɔ kù à fùtero.

³⁴ Kū gu dō Yɔɔ pì Bānane: Ma wute kù ma deo gā. Ò wē kákane ɔkɔsiala dɔ, ĩni gé ò wùte kāao, de ògō ó buri le a gāi.

³⁵ Gwāani birea dɔ ò wē kákane, akū Bāna gèe à wùte kāao. Lutu dí dō gɔɔ kù à wùte kāao ke gɔɔ kù à fùtero.

³⁶ Lemε Lutu nénogbē gbēnɔn pla pino kè le ò nò si kāao.

³⁷ Yɔɔ né ò gōgbē ũ, akū à tó kpàne Mɔabu. Àkūmε Mɔabu buri kù ò kun ari gbāranɔ dizi káaku ũ.

³⁸ Bāna né ò gōgbē ũ se, akū à tó kpàne Aminε. Àkūmε Amɔni buri kù ò kun ari gbāranɔ dizi káaku ũ.

20

Ibrahī kù Abimelekio

¹ Akū Ibrahī fùte gwe à gèe Negεvi busun Kadεsi kù Suruo dagura. Kù à gèe à wùte Gera,

² à pì a nanɔ Sara bi a dāremε, akū Gera kína Abimeleki gbē zī à a sè à sù kāao.

³ Akū Luda bò à sù Abimelekia nana gūn gwāani à pìne: ĩni ga nɔ kù n sèe pì yāi, zaakū nɔzāremε.

⁴ À sù à lè Abimeleki dí wùte kāao kòro, akū à pì: Dikiri, ĩni buri kù odi yāke keronɔ dεdεn yá?

⁵ Àkū mé à pìmenε a dārenloo? Nɔgbē pì sō à pì a dāgōmε. Ma yā kè a zéamε, má taari vīro.

⁶ Akū Luda pìne nana pìi gūn: Ee, má dō kù n yā kè a zéamε. A yā mé à tò, ma kpanne ò durunna kemεne, mádi we n ɔ nà nɔgbē pìaro.

⁷ Tera sà, à gōgbē pì nɔ kpáa, zaakū annabiimε. Ani adua kenne de ò gō aafia. Tó nídi a nɔ pì kpáa sōro, ògō dō kù n game, mɔkɔn kù n gbēnɔ á pínki.

⁸ Akū Abimeleki fùte kɔnkɔkɔnkɔ, à a gbēnɔ sisi à yā pì bàbañne ní pínki, akū vīna ní kù manamana.

⁹ Akū Abimeleki Ibrahī sisi à pìne: Bóyāi n kèwεε lεε? Bó taarin ma kenne gbasa n tò ma gō durunnade ũ kù ma būsuo? N yā kù à de ò kero kèmenε.

¹⁰ Bó laasun n lè gbasa n yā pìi kèe?

¹¹ Ibrahī wèa à pì: Maten da yā gbēke Luda vīna vī būsuo díkína gūnlo, oni ma de ma nanɔ yāime.

¹² Abire gbera nɔgbē pì bi ma dāremε yāpura. Ó de dokɔnɔmε, baadi kù a dao, akū à gō ma nɔ ũ.

¹³ Kù Luda ma bo ma de bea yā, maten likara, akū ma pì ma nɔ pìine gu kù óni gén pínki, à gbēke kemεne àgō pì a dāgōn ma ũ.

¹⁴ Akū Abimeleki sù kù sánɔ kù zúnɔ kù gōgbē zīkerino kù nɔgbē zīkerino à kpà Ibrahīa, akū à a nanɔ èrane.

¹⁵ Akū Abimeleki pì: Ma busun dí, ò wute gu kù ní yein.

¹⁶ Akū à pì Sarane: Ma andurufu ɔgɔ wàa sɔɔro kpà n dāgōa kútekebo ũ, de gbē kù ò kù kúnwonɔ dō ní pínki kù nídi taari kero.

¹⁷ Akū Ibrahī wé kè Ludaa, akū Luda Abimeleki gbà aafia kù a nanɔ kù a nɔ yìgisaridenɔ, de ò né i,

¹⁸ zaakū Dikiri tò Abimeleki be nɔgbēnɔ para kù yā Ibrahī nanɔ yā musu.

21

Isaaku inaa

- ¹ Dikiri arubarikaa dà Saragu lákū à ò nà, à kènne lákū à lé sènne nà.
² Akū à nò sɪ à né ì kū Ibrahīo gōgbē ũ a zīkūnaa gūn gɔɔ kū Luda ditenεεa.
³ Ibrahī tó kpà né pìine Isaaku.
⁴ À tōō zōne a gɔɔ sɔraakōde zī lákū Luda ditenε nà.
⁵ À kà wè basɔɔro a né pì igɔɔa.
⁶ Akū Sara pì: Luda yáadɔyā kèmenε, gbē kū à mà pínki ni yáa dɔ kūmao.
⁷ À pì dɔ: Oni we ò pi Ibrahīne yā mani gō nérande ũ yá? Akū ma négōgbē ì kāao a zīkūnaa gūn.
⁸ Kū né pì zōkō kū à kē yōa, akū Ibrahī a kēna yōa pɔnna kē.
⁹ Sara è né kū Misila nɔgbē Hazara ì kū Ibrahīo dīgō Isaaku yáa dɔme,
¹⁰ akū à pì Ibrahīne: Ñ pé zōō pìia kū a néo, zaakū zò né pì ni túbi ble kū ma né Isaakuoro.
¹¹ Yā pì Ibrahī pɔ yāka manamana, zaakū a néme,
¹² akū Luda pìne: Ñsun tó n pɔ yaka n né kū n zōnɔgbē pìio yā musuro. Yā kū Sara ten onne pínki ñ ma, zaakū Isaaku burinɔn onigō piñne n burinɔ ũ.
¹³ Mani tó zò né pìi buri ke se, zaakū n néme.
¹⁴ Akū Ibrahī fùte kɔnkɔkɔnkɔ, à pòble sè kū í tùruuo à kpà Hazaraa. À dīne, akū à a né kpàa dɔ. À a gbàre, akū à gèe àten likara zō Beseba gbárannan.
¹⁵ Kū í làkamma, à kefenna pìi tò lí gbáru,
¹⁶ akū à gèe à vùte are kàzuletēki zā lén, zaakū à pì á ye à a né gana ero. Kū à gèe à vùte zā le, akū à nà sɔdɔnaaa.
¹⁷ Luda kefenna pì sɔ dɔ mà, akū Luda Malaika lé zù Hazarai zaa musu à pì: Bó mé à n lee Hazara? Ñsun vīna kero, zaakū Luda né pì sɔ dɔ mà gu kū à kunwa.
¹⁸ Ñ fute ñ n né pì sé ñ a kū a ɔa, zaakū mani tó à gō buri zōkō ũ.
¹⁹ Luda nɔgbē pì wé kènne, akū à lògɔɔ è. À gèe à í tò a tùru pa, akū à sù à kpà a né pìia à mī.
²⁰ Luda kú kū né pìio ari à zōkō kù. Àdigō kú gbárannan, akū à gò tofekari ũ.
²¹ Gɔɔ kū à kú Parani gbáranna pìi gūnn a da Misila bùsu nɔ sènne.

Ibrahī kú Abimelekiò lédokōnkenaa

- ²² Gɔɔ birea Abimeleki kú a zīkarinɔ gbē zōkō Fikɔluo gèe Ibrahī kīnaa ò pìne: Luda kú kúnwo yā kú nten ke gūn pínki.
²³ Ñ la damene la gōnɔ ñ sɪ kú Ludao kú ñni bo ma kpero ke ma néno ke ma burinɔ. Lákū ma gbēke kènne nà, ñ kemene le kú bùsu kú ñ kú a gūn gbē zītɔ ũo.
²⁴ Akū Ibrahī pìne: Ma la dānne.
²⁵ Akū Ibrahī lògɔ kú Abimeleki gbēnɔ sɪa yā sète à òne.
²⁶ Abimeleki pì: Má gbē kú ò yā bire kènɔ dōro, ñdi omene yāro, gbáran ma mà.
²⁷ Akū Ibrahī sānɔ kú zùnɔ kù à kpà Abimelekia, akū ò lédokōnɔ kè kú kōo.
²⁸ Akū Ibrahī sānununu mèn supplanɔ bò à kàte ñdona.
²⁹ Abimeleki a là à pì: Sā mèn suppla kú n ñ kàte ñdona pìnɔ yā de derameε?
³⁰ Akū à wèa à pì: Ñ sā mèn suppla pìnɔ sí sèeda ũ kú makū mé ma lògɔɔ pìi yò.
³¹ A yā mé à tò ò tó kpà gu pìine Beseba, zaakū gwen ò la dānkōne.
³² Len ò lédokōnɔ kè Beseba le, akū Abimeleki kú a zīkarinɔ gbē zōkō Fikɔluo èra ò tà Filisitini bùsun.
³³ Ibrahī sāma lí tō Beseba, akū à Dikiri Luda Gɔɔsīndapinkide sisi gwe.
³⁴ Akū à gɔɔ pla kè Filisitini bùsuu pìi gūn.

22

Isaaku kpana sa'opɔ ũ

- 1 Abire gbera Luda Ibrahĩ yɔ̀ à gwà à pìne: Ibrahĩ! Akū à wèa à pì: Makū di!
- 2 Akū Luda pìne: N̄ n né mèn do kū n̄ yei Isaaku sé n̄ g̃eo M̃oria b̃usun, n̄ sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū o k̃áo kpi kū mani onnea.
- 3 Kū à f̃ute k̃onk̃ok̃onk̃o, à g̃aarii ỹĩ a zaakine, akū à a z̃ikerino s̃e gb̃en̄on pla kū a né Isaaku p̃io. À sa'oyakaa p̃ara, akū à dà z̃én, à ten gé gu kū Luda ònen.
- 4 A g̃oro aak̃ode z̃i kū à wé s̃e, à gu p̃i è z̃aa.
- 5 Akū à p̃i a z̃ikeri p̃in̄one: À g̃o kū zaakio la. Makū kū kefenna dio óni gé are ò donyĩ ke Ludane, óni era ò su ò á le la.
- 6 Ibrahĩ sa'oyakaa s̃e à d̃i a né p̃iine, akū à té k̃una kū f̃en̄eo, ò ten gé lele.
- 7 Akū Isaaku ỹa ò a dene à p̃i: Baa! À wèa à p̃i: Bóme né? Akū à p̃i: Ó té k̃una kū ỹakaa, s̃ane b̃oro kū óni ká tén à té kū kú máme?
- 8 Akū Ibrahĩ p̃i: Ma né, Luda mé ani sa'os̃a kpá. Akū ò ték̃oi ò ten gé.
- 9 Kū ò kà gu kū Luda ònen, à sa'oki b̃o gwe à ỹakaa kp̃akpaala, akū à a né p̃i ỹi à d̃i ỹakaa p̃ia sa'oki musu.
- 10 Kū à f̃ene s̃e à ɔ̀ b̃o de à a né p̃i k̃utu kpá,
- 11 akū Dikiri Malaika lé z̃ui zaa musu à p̃i: Ibrahĩ! Ibrahĩ! À wèa à p̃i: Makū di!
- 12 Akū à p̃i: N̄sun ɔ̀ na né p̃iario n̄sun ỹake ken̄ero. Má d̃s̃ s̃a kū n̄ ma ṽina ṽi, n̄di g̃imene kū n̄ né mèn dooro.
- 13 Ibrahĩ wé s̃e, akū à s̃akaroo è líwaka kà a b̃enei. Akū à g̃e à a k̃u à sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū òo a né g̃ene ũ.
- 14 Akū à t̃o kpà gu p̃iine Dikirinikpa, akū òdig̃o o ari kū a gb̃arao òdi pi: Dikiri ni kpá a kpi musu.
- 15 Dikiri Malaikaa era à lé z̃u Ibrahĩ zaa musu do
- 16 à p̃i: Makū Dikiri ma la dà kū ma kunnao ma p̃i, l̃akū n̄ ỹa p̃i k̃e n̄a, n̄di g̃i kū n̄ né mèn dooro,
- 17 mani arubarika dang̃u mà n̄ buri karanne l̃an susunen̄o bà, onig̃o dasi l̃an ísirale b̃usu'at̃e bà. N̄ burino nig̃o gb̃ana ṽi n̄ iberen̄o.
- 18 Mani arubarika da andunia buri s̃inda p̃inkigu n̄ buri g̃ai, kū n̄ ma ỹa mà ỹai.
- 19 Kū Ibrahĩ era à s̃u a z̃ikerino k̃inaa, ò f̃ute ò t̃a Bes̃eba, akū à g̃oro pla k̃e gwe.
- 20 Abire gbera ò ò Ibrahĩne ò p̃i: N̄ ṽini Nao nano Milika nég̃ogb̃en̄o ò.
- 21 A daudu t̃on Uzu. A dak̃unan̄o t̃on dí: Buzu, Aramu de Kemueli,
- 22 Kes̃edi, Azo, Pilidasa, Yidilafa kū Betuelio.
- 23 Betueli p̃i mé à Rebeka ò. Nég̃ogb̃e gb̃en̄on s̃oraak̃o kū Milika ò kū Ibrahĩ ṽini Naon gwe.
- 24 A n̄o danyĩ Ruma néno t̃on dí: Teba, Gaamu, Tasa kū Maakao.

23

Sara ganaa

- 1 Sara k̃e w̃e basuddo aw̃esuppla,
- 2 gbas̃a à g̃a zaa Kiriataba kū òdi pi tera Ebl̄onu, Kanaan̄o b̃usun. Akū Ibrahĩ a w̃enda k̃e à ɔ̀ d̃o a gana ỹa musu.
- 3 Kū à g̃o a nano g̃e k̃inaa, à g̃e à p̃i Iti burin̄one:
- 4 Nib̄o kū gb̃e z̃it̄onon ma ũ á té. À z̃ite ỹiama ma g̃eṽiki ũ mà g̃e ṽin.
- 5 Akū Iti burino p̃iine:
- 6 Mare, n̄ ó ỹa ma. Luda gb̃e arubarikademe n̄ ũ ó té. N̄ n̄ g̃e ṽi gb̃ew̃ee kū à k̃enne mana g̃un. Ó gb̃eke ni n̄ t̃e gb̃ew̃ee kū ïni n̄ g̃e ṽi a g̃unlo.
- 7 Akū Ibrahĩ f̃ute à k̃ute b̃usupiden̄one

- 8 à pìíne: À ma yā ma, tó a we mà a gè vī la. À wé kemeɛ Zoa né Eflɔnu
 9 à Makpela gbèwɛɛ kũ à kú a bú léi yíama a ɔɔa, ani gō ma gèvīki ũ á b̀sun.
 10 Eflɔnu vutena í té a wēte bīnilea gwe, akũ à ò Ibrahīne Itinɔ wára í pínki à pì:
 11 Oi mare, ò ma yā ma. Ma n gba bura pì kũ gbèwɛɛ kũ à kú gweo. Ma n gba ma gbēno
 wára. Ma n gbame, de ò n gè vīn.
 12 Ibrahī kùte b̀supidenɔne,
 13 akũ à pì Eflɔnune í pínki wára: Ñ sã kpá ò ma yā ma. Mani bura pì fīna bonne. Ñ ma
 ɔɔ sí, mani ma gè vīn.
 14 Akũ Eflɔnu pìne:
 15 Mare, ò ma yā ma. Zīte kũ a ɔɔ kà andurufu wàa plame, b̀n abire ũ ó daguraa? Ñ n
 gè vīn.
 16 Ibrahī a yā mà, akũ à andurufu kũ à òo ỳne gbēno wára lagatarinɔ zakaaa.
 17 Lemɛ Eflɔnu bú kũ à kú Makpela, Mamare sare, g̀ Ibrahī pò ũ le kũ gbèwɛɛ kũ à kú
 gweo kũ lí kũ ò kú gwenɔ zaa bú pì léi pínki.
 18 À g̀ Ibrahī pò ũ Iti kũ ò sù wēte bīnileanɔ pínki wára.
 19 Abire gbera Ibrahī a nanɔ vī Makpela bura gbèwɛɛ pì gūn Mamare kũ òdi pi tera
 Eflɔnu sare, Kanaanɔ b̀sun.
 20 Len bú kũ gbèwɛɛ kũ à de Itinɔ pò ũ yāoo g̀ Ibrahīne gèvīki ũ le.

24

Ǹwɛtena Isaakune

- 1 Ibrahī zī kũ a g̀rɔnɔ kà zã, akũ Dikiri arubarikaa dàagu yā sīnda pínki gūn.
 2 Akũ à ò a zīkerinɔ gbē z̀kɔ kũ à de a pò sīnda pínki yāg̀g̀ri ũne à pì: Ñ ɔ sɔɔ ma gbáda
 gbáru,
 3 mani tó ò la da kũ Dikiri, musu kũ zīteo Luda tóo kũ ĩni Kanaa kũ má kú í ténɔ nɔ sé
 ma néne.
 4 Ñ gé ma be b̀sun ma danenɔ gūn, ò nɔ sé ma néne gwe.
 5 Akũ a zīkerii pì a là à pì: Tó nɔgbē pì dí we à tēmai à sù kũmao b̀su díkīnan s̀ro bi?
 Mani gé kũ n néo b̀su kũ n bonn yá?
 6 Ibrahī pìne: Ñ laakari ke! Ñsun gé kũ ma néo gwero.
 7 Dikiri Luda Musude ma bo ma de bea ma danenɔ b̀sun, akũ à yā òmene à la dà à pì,
 áni b̀su díkīna kpá ma burinɔame. Akũ mé ani a Malaika zī à donne are. Gwen ĩni nɔ sén
 ma néne.
 8 Tó nɔgbē pì dí we à tēnyīro, n bo ladana kũ n la dàmene dí gūn. Ñsun gé gwe kũ ma
 néoro fá!
 9 Akũ a zīkerii pì a ɔ sɔɔ a dikiri gbáda gbáru, à la dàne yā pìi musu.
 10 Zīkerii pì a dikiri lakuminɔ sè mèn kuri kũ a dikiri aruzeke buri pínki, akũ à fùte à
 g̀e Nao be wēten zaa Siria Mesopotamia b̀sun.
 11 Kũ à kà gwe, à tò lakuminɔ kámma bò l̀gɔ sare wēte kpe. Kũ ɔkɔsi kè, g̀rɔ kũ nɔgbēno
 dì b̀te í tó,
 12 akũ à adua kè à pì: Dikiri, ma dikiri Ibrahī Luda, ò gbēke ke ma dikiriine ò tó ma tá
 ke nna ɔkɔsiala.
 13 Ñ gwa, má zena l̀gɔ sare. Tó wēte nɔkpareno b̀te í tó,
 14 nɔkpare kũ ma òne à a lo kipa à í tómene mà mi, tó à pìmene mà mi, akũ à kpà ma
 lakuminɔa dɔ, de mani dɔ kũ n gbēke kè ma dikiriine, nɔgbē kũ n dìte n z̀bleri Isaaku pò
 ũn gwe.
 15 Adi yā pì o à làkaro, akũ Betueli né Rebeka bò kũ loo dina a g̀n. Betueli bi Ibrahī vīni
 Nao né kũ à ò kũ a nanɔ Milikaome.

16 Né pì mana akūsō à būnumε, gōgbē ke dí wute kāao zikiro. À sù lògɔ kīnaa, à í tò à a lo pà, akū à èra àten tá.

17 Akū zīkerii pìi bàa lè à gèε à zé zōne à pì: Ñ ma gba í mà mi, bee fíti.

18 Nɔgbē pìi pì: Ñ mi Baa! Akū à a lo kipa gōnɔ, à í kpàa à mì.

19 Kū à í kpàa à mì à làka, à pì: Mani tó n lakuminɔne dɔ, ò mi ari ò kā.

20 Akū à a lo í kà pónɔ ímibɔn gōnɔ, à èra à bàa lè à gèε à í tó lògɔn, akū à í tò lakuminɔne pínki.

21 Gōgbē pìi zena àteni a gwa tíi, de à le à dō tó Dikiri ni tó a tá ke nna, ke ani ke nnaro.

22 Kū lakuminɔ í mì ò làka, akū gōgbē pìi wura tánka mana dà nɔ pìine a yīa, à wura zā dāne mèn pla. Tánka pìi tìkisii kà giramu sɔɔro, zā pìnɔ sō giramu basɔsɔɔro.

23 Akū à a là à pì: Ñ omene, dí néme n ũu? Óni iki e n de bea yá?

24 Akū à wèa à pì: Betueli nén ma ũ, Milika kū Nao daikore.

25 Sè kū tàragaaɔ din ó bea, akū iki kun dɔ.

26 Akū gōgbē pìi kùte à donyī kè Dikirine à pì:

27 Dikiri ma dikiri Ibrahī Luda arubarika vī kū adi gí gbēke kū náanio yā kenero yāi. Makū sō, Dikiri dòmene are ma dikiri danenɔ bea.

28 Akū nɔkpare pìi bàa lè à gèε à yā pì gbà a ɔndenɔne.

29 Rebeka pìi dāgō vī kū òdi pine Labā. À bò wète kpe kū bàao à gèε à gōgbē pìi lè lògɔ léa,

30 zaakū à è a dāre tánka kū zāo dana, akū à yā kū gōgbē pìi òneε mà. Kū à gèε à a lè kū lakuminɔ lògɔ léa,

31 à pì: Ñ mós mɔkɔn kū Dikiri arubarikaa dàngu! À kè dera n zena wète kpeε? Ma kpé kèkenne kū lakuminɔ bàdɔkio.

32 Gōgbē pìi gè ɔnn, akū Labā lakuminɔ aso pòro à sèla kori kū tàragaaɔ kpàmma à í kpà gōgbē pìia à a gbá pípio kū a gbēnɔ n pínki.

33 Ò pòble ditene, akū à pì: Mani pò ble gīaro ari mà yā kū ma suo o. Akū Labā pì: Ñ o.

34 Akū à pì: Ibrahī zīkeriime ma ũ.

35 Dikiri arubarikaa dà ma dikiriine manamana, akū à gō aruzekede ũ. À a gbà sānɔ kū zùnɔ kū andurufuuo kū wuraaɔ kū gōgbē zīkerinɔ kū nɔgbē zīkerinɔ kū lakuminɔ kū zaakinɔ.

36 Ma dikirii pìi nanɔ Sara né ì gōgbē ũ a zīkūnaa gūn, akū ma dikiri pò kū à vī kpà né pìia pínki.

37 Ma dikirii tò ma la dà, zaakū à pì màsun Kanaa kū à kú n ténɔ nɔ sé a nénero.

38 À pì mà gé a de bea a buri gūn mà nɔ sé a néne gwe.

39 Akū ma a dikirii là ma pì, tó nɔgbē pìi dí we à témai sōro bi?

40 À wèma à pì, Dikiri kū a taa ò kāao mé ani a Malaika zī à gé zemene, de ma tá ke nna, mani nɔ sé a néne a de be danenɔ té.

41 À pì tó ma ge a buri kīnaa, tó odi wero, mani bo ladana kū ma la dàare gūn.

42 Kū ma ka lògɔ kīnaa gbāra ma pì: Dikiri, ma dikiri Ibrahī Luda, tó n we, n tó ma tá ke nna.

43 Má kú lògɔ léa. Nɔkpare kū à sù í tó, akū ma pìne à ma gba í fíti mà mi,

44 tó à pì mà mi, akū à tò ma lakuminɔne dɔ, mani dō kū nɔkpare kū n dìte à ke ma dikiri né pò ũn gwe.

45 Ari màgō yā pì o ma nèseε gūn mà láka, akū Rebeka bò kū loo dina a gān à sù lògɔ léa à í tò. Akū ma pìne à ma gba í mà mi.

46 À a lo kipa gōnɔ, à pì mà mi áni kpá ma lakuminɔa dɔ. Kū ma mì, akū à kpà ma lakuminɔa.

47 Akū ma a la, dí nén a ũu? À pì Betueli nén a ũ, Milika kū Nao daikore. Akū ma tánka dāne a yīa, ma zā dāne a ɔnɔa.

48 Akū ma kute ma donyĩ kè Dikiri ma dikiri Ibrahĩ Ludane ma sáabu kpàa, zaakū à dòmēne are zé súsu gūn, de mà a dikiri v̄ini daikore sé a néne.

49 Tera sà tó áni we à gbēke kū náanio yā ke ma dikiriine, à omene. Tó ádi we s̄oro, à omene, mani gé gu pāndea.

50 Labā kū Betuelio wèa ò pì: Yā pìi bò Dikiri kīnaame, ó yāke ona v̄iro, a mana ke a v̄ani.

51 Rebekan dí, ò a sé ò tá k̄āao, à ḡō n dikiri né nano ū lākū Dikiri ò nà.

52 Kū Ibrahĩ zīkerii pì ò yā mà, à wūte zīte Dikiriine.

53 Akū à nomanablebo kū ò kè kū andurufuuo kū wuraaoo kū pókasanoo b̄ote à kpà Rebekaa. À a v̄ini kū a daoo gbà p̄o ɔḡodeno do.

54 Akū àp̄ii kū gbē kū ò kú k̄āaonoo p̄o blè ò í m̄i, akū ò ò gwe.

Kū ò f̄ute k̄onko à pì: À ma gbare mà tá ma dikiri kīnaa.

55 N̄o v̄ini kū a dao pì: Ñ tó né pì ḡō k̄ūoo bee ḡoro kuri, á gbasa à tá.

56 Akū ḡōgbē p̄ii p̄iñne: Lākū Dikiri ma tá kè nna nà lán dí bà, àsun ma dādā doroo. À ma gbare mà tá ma dikiri kīnaa.

57 Akū ò pì: Ò né pì sísi ò a la.

58 Akū ò Rebeka sísi ò a là ò pì: Ñni tá kū gbē p̄iio yá? Akū Rebeka p̄ii: Mani tá k̄āao.

59 Akū ò Rebeka gb̄are kū a gw̄ari kū à a gw̄a zaa a f̄itinna z̄io, òten tá kū Ibrahĩ zīkeriio kū a gb̄eno.

60 Ó sa mana ò Rebekane ò pì:

Né, Luda tó ò ḡō gbē dasinoo dai ū,

n burinoo ḡō gb̄ana v̄i ò z̄angurinoo.

61 Akū Rebeka f̄ute kū a n̄ogbē zīkerinoo, ò di lakuminoo kpe ò té ḡōgbē p̄iio, akū à tà k̄ūnwo.

62 A s̄u à lè Isaaku s̄u kū l̄oḡo kū òdi p̄i Ludabēnekūadima'eo à v̄ute Negevi b̄usun.

63 À b̄o à ḡē à laasun lé s̄en ɔk̄osi, akū kū à wé sè, à è lakuminoo ten su.

64 Rebeka wé sè à Isaaku è se, akū à k̄ipa a lakumi kpe likalika

65 à zīkerii p̄ii là à pì: Dín ḡōgbē kū àten kure s̄en àten su daole z̄à dire ūu? Akū zīkerii p̄ii wèa à pì: Ma dikiriime. Akū Rebeka a p̄odangānn sè à k̄u a ānnwa.

66 Kū ò kà Isaaku kīnaa, zīkerii p̄ii yā kū à k̄ē b̄abane p̄ínki.

67 Isaaku ḡē kū Rebekao a da Sara bizakutan, akū à a sè à ḡō a n̄o ū. À ye n̄o p̄iio, akū a laakari kpatena a da ga gbera.

25

Ibrahĩ ganaa

1 Ibrahĩ n̄o pānde sè do a t̄on Ketura.

2 Né kū à ò k̄āaonoo t̄on dí: Zimlā, Ȳok̄osā, Medā, Midiā, Isibaki, Sua.

3 Ȳok̄osā mé à Seba kū Dedāo ò. Dedā burinoo Asirianoo kū Letusinoo kū L̄euminoo ū.

4 Midiā néḡōgb̄eno t̄on dí: Efa, Efa, An̄oku, Abida, El̄eda. Ñ p̄ínki Ketura burinome.

5 Ibrahĩ a aruzeke kpà Isaakua p̄ínki,

6 akū à gba dà a n̄o ȳigisaride nénoe à ò gb̄are if̄aboki kpa de à kpé à ga, de òsunḡo kú kū Isaakuoro yāi.

7 Ibrahĩ kè w̄ē bak̄endo s̄oro sari,

8 akū à ḡa. À z̄i k̄u ȳukuyuku, gbasa à k̄a a gb̄enola gyāwān.

9 A néno Isaaku kū Sumailao a v̄i Makpela gb̄ewee gūn, Mamare if̄aboki kpa, bura kū à de Iti buri Zoa né Efl̄onu p̄o ū yā

10 kū Ibrahĩ p̄ii l̄u Itinoo. Gwen ò a v̄in kū a nano Sarao.

11 Ibrahĩ ganaa gbera Luda arubarikaa dà a né Isaakun. À vutena Ludabēnekūadima'eo l̄oḡo sare.

Sumaila burinɔ

¹² Ibrahĩ né Sumaila burinɔ yān dí. Sara zĩkeri Hazara, Misila nɔgbẽ mé à né pìi ì kãao.

¹³ Sumaila nɛgɔgbɛnɔ tɔn dí lákū ò ní í nà. A daudu tɔn Nɛbayo. A dakūnanɔ tɔn dí: Keda, Adabeli, Mibisamu,

¹⁴ Misima, Duma, Masa,

¹⁵ Adada, Tema, Yetu, Nafisi kū Kedemao.

¹⁶ Sumaila nɛgɔgbɛnɔ tɔn gwe. Nĩ baadi a tó kpà a lakutu ke a bùraane. Mókɔnɔmɛ a buri kuri awɛɛplanɔ kɪnanɔ ũ.

¹⁷ Sumaila kè wɛ̀ basuddo akuri awɛɛsuppla, akū à gà à kà a gbɛnɔla gyāwān.

¹⁸ A burinɔ vùtɛ zaa Avila ari à gɛɛ pé Surua, Misila ifáboki kpa gɛna Asiria bùsu kpa. Òdi kɔ́ té kpákpa kū Ibrahĩ buri kparanɔro.

Isau kū Yakubuo inaa

¹⁹ Ibrahĩ né Isaaku burinɔ yān dí. Ibrahĩ Isaaku ì.

²⁰ Kū Isaaku kà wɛ̀ bupla, akū à Labā dāre Rebeka sè. Àkūmɛ Siria bùsu gbɛ Betueli kū à bò Mɛsɔpɔtamia bùsun né ũ.

²¹ Isaaku wɛ̀ kè Dikiria a nanɔnɛ, zaakū paramɛ, akū Dikiri a adua sɪ, a nanɔ pìi nòɔ sɪ.

²² Sikanɔ ten ɔsi ká a gberɛn, akū à pì: Bó yā mé à tò yā bire taka ma lee? Akū à gɛɛ à Dikiri là.

²³ Dikiri pìnɛ:

Buri mèn pla kú n né'isɔn,
gbɛnɔn pla kū ò kú n gberɛn pìnɔ ni kɛkɔa.

Buri mèn do gbāna nigɔ́ de a dola,
a kū à bò káaku nigɔ́ né ũ gbɛ kpɛdenɛ.

²⁴ Kū a né'igɔrɔ kà, akū à sikanɔ ì gɔgbɛnɔ ũ.

²⁵ Kū gbɛ káaku ten bo, à bò tɛɛ zónzon. À mèkã vī lán uta kãde bà, akū ò tó kpàne Isau.

²⁶ Abire gbɛra kū né plade ten bo, à dò Isau gbátokia, akū ò tó kpàne Yakubu. Isaaku wɛ̀ baaakɔde gūnn à né pìnɔ ì.

²⁷ Né pìnɔ zɔ́kɔ kù. Isau kè tofekari gbāna kū àdi kɛ sɛ̀ntɛaro ũ. Yakubu sɔ́ begwariimɛ.

²⁸ Isaaku ye Isau kū à nòbɔ lé'i vī yāi. Rebeka sɔ́ à ye Yakubui.

²⁹ Zĩkea Yakubu ten dòo kuku, akū Isau sù kū sɛ̀ntɛo nà teni a de.

³⁰ Akū à pì Yakubunɛ: N yā nna! N tó mà dò tɛra bire ble, zaakū nà teni ma demɛ. A yā mé à tò, ò tó kpà Isaunɛ Edomu.

³¹ Yakubu pì: N n daudukɛzɛ kpáma gĩa.

³² Akū Isau pì: Má kú ga léi, bɔ́n ma daudukɛzɛ ni kemɛnɛɛ?

³³ Akū Yakubu pìnɛ: N la damɛnɛ gĩa. Akū à la dānɛ à a daudukɛzɛ kpàa.

³⁴ Akū Yakubu burodii kpàa kū bládoɔ pìio. À blè à í mì, akū à fùtɛ à bò. Lemɛ Isau kè le, à a daudukɛzɛ dītɛ pã.

26*Isaaku kū Abimeleki*

¹ Naa kà bùsuu pìn a káakupɔ kū à kà Ibrahĩ gɔrɔa baasi, akū Isaaku fùtɛ à gɛɛ Filisitininɔ kina Abimeleki kina Gera.

² Akū Dikiri bò à sùà à pì: Nsun tá Misilaro, n vutɛ gu kū mani onnen.

³ Nngɔ́ kú bùsu díkĩnan gĩa, manigɔ́ kú kúnwo mà arubarika dannɛ. Mani bùsu díkĩna kpámma pínki kú n burinɔ, mani lé kú ma kè n denɛ kennɛ.

⁴ Mani n buri kara lán susunenɔ bà, mani bùsu díkĩna kpámma pínki. Buri kū à kú zĩtenɔ ni arubarika le n buri gāi ní pínki

⁵ kũ Ibrahĩ ma yã mà yãĩ. À ma ɔɔki gwà, akũ à yã kũ ma òtènɔ kũna kũ ma yádannenano kũ ma dokayãno.

⁶ Akũ Isaaku gò Gera.

⁷ Kũ wētepideno teni a la a nanɔ yã musu, à pì a dāremε. Àten vīna ke, zaakũ àten da tó à pì a nanɔmε, oni a de nɔ pì yãĩ, zaakũ nɔ pì bĩ nɔ manamε.

⁸ Kũ a gɔɔ pla kè gwe, Filisitininɔ kí Abimεleki wé kpàte wondoo gũn, akũ à è Isaaku ten bāndara gá kũ a nanɔ.

⁹ Akũ à Isaaku sisi à pì: Ase n nanɔmεε! À kè dera n pì n dāremεε? À wèa à pì: Maten da oni ma de a yāimε.

¹⁰ Abimεleki pì: Bó yã n kèwεre lεε? Fíti mé à gò kũ ó gbēke ni wúte kũ n nɔ pìio, de ò da taarin.

¹¹ Akũ Abimεleki gbēno sã gbēñne pínki à pì: Gbē kũ à ɔ nà gōgbē pìia kũ a nanɔ, oni a de.

¹² Isaaku pò tò bùsuu pìn, akũ à pò lè wè birea lεu basɔɔro, kũ Dikiri arubarikaa dàn yãĩ.

¹³ À kàra, a aruzεke ten kara ari à kè aruzεkεde zōkō ũ.

¹⁴ À sãno kũ zùnɔ vī dasi kũ zikerinɔ, akũ Filisitininɔ zãn.

¹⁵ Akũ ò lɔgɔ kũ a de Ibrahĩ gbēno yò a gɔɔano tàta kũ bùsuuo pínki.

¹⁶ Akũ Abimεleki pì Isaakunε: Ñ fute ó kīnaa, zaakũ n gbāna deóla manamana.

¹⁷ Akũ Isaaku bò gwe à bùraa kàte Gera guvuten, akũ à gɔɔ pla kè gwe.

¹⁸ Lɔgɔ kũ ò yò a de Ibrahĩ gɔɔa akũ Filisitininɔ tàta a de ga gberanon à èra à bòbɔ à tó dokōno kũ a de kpàñne yāno kpàñne dɔ.

¹⁹ Isaaku zikerinɔ lɔgɔ pānde yò guvute pìn, akũ ò bò í manaa.

²⁰ Akũ Gera pódārinɔ fiti kè kũ Isaaku pódārinɔ ò pì: Ó ímε. Akũ à tó kpà lɔgɔɔ pìine Fìtii, kũ ò fiti kè káao yãĩ.

²¹ Ò lɔgɔ pānde yò, akũ ò fiti kè lɔgɔɔ pì yã musu dɔ, akũ à tó kpàne Íbetε.

²² À bò gwe, akũ à lɔgɔ pānde yò dɔ, odi fiti ke a yã musu doro. Akũ à tó kpàne Mēporoki, zaakũ à pì: Dikiri tò o mēε pòro, óni dagula sã.

²³ Abire gbera à gèε Bεsεba.

²⁴ Dikiri bò à súa gwāani birea à pì: Makūmε n de Ibrahĩ Luda ũ, ñsun vīna kero zaakũ má kú kũnwo. Mani arubarika dangu mà n buri kara ma zòbleri Ibrahĩ yãĩ.

²⁵ Gwen à sa'oki bòn à Dikiri sisi. Akũ à bùraa kàte gwe à gbēno ten lɔgɔ yò.

²⁶ Akũ Abimεleki bò Gera à sù Isaaku kīnaa kũ a kpàasi Auzao kũ a zìkarinɔ gbē zōkō Fikɔluo.

²⁷ Isaaku n lá à pì: Kũ a zāmagu a pεma á bea, à kè dera a su ma kīnaa?

²⁸ Ò wèa ò pì: O è Dikiri kú kũnwo, akũ ò pì à mana ò lédokōno ke ò la dakōne a yã musu

²⁹ kũ ñni yã vāni ke kεwεrεro, zaakũ ódi wé tāmmaro. Yã manan o kēnne o n gbare aafia, akũ Dikiri arubarikaa dāngu.

³⁰ Akũ Isaaku n yārii kè, ò pò blè ò í mì.

³¹ Kũ ò fute kōnkɔ, ò la dàkōne, akũ Isaaku zēñne, ò bò a kīnaa aafia.

³² Zī birea Isaaku gbēno sù ò lɔgɔ kũ ò yò yã òne ò pì: O í è.

³³ Akũ à tó kpàne Seba. A yã mé à tò òdi wēte pì sisi Bεsεba ari kũ a gbārao.

³⁴ Kũ Isau kà wè bupla, à Iti nɔ sè mèn pla, Beri né Yudi kũ Elni né Basεmao.

³⁵ Isaaku kũ Rebekeao nèεε dìgō yakana n yāimε.

27

Isaaku sa'olekεna Yakubunε

¹ Isaaku zī kũ a wé gbāna doro, àten gu e manaro. Akũ à a dauduu sisi à pì: Né! Akũ à wèa à pì: Makū dí.

² Isaaku pì: Ma zĩ kù má a gagɔɔ dɔro.

³ Ñ n sá sé kù n gbàtaao ñ gé ñ nòbɔsɛntɛ wɛtɛmɛnɛ.

⁴ Ñ ma pɔyeina dòo kuku ñ mómɛnɛ mà ble, mani sa'olɛ kennɛ de mà kpé mà ga.

⁵ Rebeka yā kù Isaaku ò Isaunɛ pìi mà. Kù Isau fùtɛ à gèɛ tofɛ ká,

⁶ akū à gèɛ à ò Yakubunɛ à pì: Ma mà n de yā ò n vɛninɛ à pì

⁷ à gé à nòbɔ deare à a pɔyeina dòo kukuoarɛ à ble, áni sa'olɛ kennɛ kù Dikiri tóo de á kpé à ga.

⁸ Akū Rebeka ɛra à pìnɛ: Ñ ma yā ma ñ yā kù ma dānnɛ kɛ.

⁹ Ñ gé blè kpàsaa gūn ñ blènɛ mana kù mèn pla ñ suo. Mani n de pɔyeina dòo kukunɛ,

¹⁰ ñ géonɛ à ble, ani sa'olɛ kennɛ de à kpé à ga.

¹¹ Akū Yakubu pì a danɛ: Ma vɛni mèkã vĩ, akū ma mè pórɔpɔɔ.

¹² Tó ma de ɔ kɛma, tó à ma dɔ, ani pi mateni a kɛ pāpāme, ani lé kemɛnɛ sa'olɛ gɛnɛ ũ.

¹³ Akū a da pìnɛ: Luda tó lékennɛnaa pì gómɛnɛ. Ñ ma yā ma dé! Ñ gé ñ de ñ suomɛnɛ.

¹⁴ Akū Yakubu gèɛ à blèe pìnɔ dè à sùo a danɛ, akū à a de pɔyeina dòo kùkunɛ.

¹⁵ Akū à a daudu pókasa mana kù à kú a kpé gūnnɔ sè à dà a né sabidenɛ.

¹⁶ À blènɛ bára pìnɔ fífí a ɔnɔa kù a waka pórɔpɔɔ.

¹⁷ Akū à dò kù burodi kù à kèɛoo kpàa.

¹⁸ Yakubu gèɛ a de kīnaa à pì: Baa! Akū a de pì: Makū di! Ma né kpatemɛɛ?

¹⁹ Yakubu wèa à pì: Makūmɛ Isau n dauduu. Lákū n òmɛnɛ nà, ma kè lɛ. Ñ fute ñ vute ñ ma ɔ'i ble de ñ sa'olɛ kemɛnɛ.

²⁰ Akū Isaaku pì a néɛ: O'ò! N lè kò yá? À wèa à pì: Dikiri n Luda mé à ma tá kè nna.

²¹ Akū Isaaku pìnɛ: Ñ namai mà ɔ kemma de mà dɔ tó ma né Isaumɛ yāpura.

²² Yakubu nà a dei, akū à ɔ kèa à pì: Kòto díkīna bi Yakubu kòtoome, ɔ díkīna sɔ Isau ɔmɛ.

²³ Akū adi a dɔro, kù a ɔnɔ kã vĩ lán Isau pó bà yāi. À ye à sa'olɛ kennɛ,

²⁴ akū à a la gīa: Ma né Isaumɛ n ũ yāpura yá? À wèa à pì: Makūmɛ!

²⁵ Akū à pì: Ñ pó kpáma mà n ɔ'i ble, mani sa'olɛ kennɛ. Kù à dītɛnɛ, akū à blè. À sùnɛ kù wèo, à mì dɔ.

²⁶ Akū a de pì pìnɛ: Ñ namai ñ lé péma.

²⁷ Akū à nài à lé pèa. Kù Isaaku a pókasanɔ gbĩ mà, akū à sa'olɛ kènɛ à pì:

Ma né gbĩ de

lán bura kù Dikiri arubarikaa dān bà.

²⁸ Luda n gba mɔɔ bona musu,

à n gba zĩtɛ mana.

Póblewɛ kù sèwèo nigɔ dinyĩ.

²⁹ Gbēnɔ ni zò blennɛ,

burinɔ ni kútɛ n arɛ,

ĩnigɔ de n gbēnɔ dikiri ũ,

n da nénɔ ni kútɛnɛ.

Luda ni lé kɛ gbē kù ò lé kènnɛnɔnɛ,

ani arubarika da gbē kù ò sa mana ònnɛnɔgu.

³⁰ Kù Isaaku sa'olɛ kè Yakubunɛ à làka, akū Yakubu gò a kīnaa. Kù a vɛni sù kù tofekao gònnɔ,

³¹ akū à póble kè a denɛ dɔ à gèɛonɛ, akū à pìnɛ: Baa! Ñ fute ñ ma ɔ'i ble ñ sa'olɛ kemɛnɛ.

³² Akū a de a la à pì: Mòkómme dí ũu? À wèa à pì: Makūmɛ n daudu Isau.

³³ Yā pì Isaaku swèɛ zò àtɛn lukaluka à pì: Dí mé à nòbɔ dè à sùomɛnɛ yā ari ñgɔ gé su ma sòo? Ma sa'olɛ kènɛ kò, akū mé ani arubarika le.

³⁴ Kù Isau a de yā pìi mà, à pūtã à ɔ gbāna dò à kè wēnda, akū à pì: Baa! Ñ sa'olɛ kemɛnɛ dɔ.

³⁵ Akū à pì: N dakūna sù kū ɔndɔ̄o à n sa'ole sù kò.

³⁶ Akū Isau pì: A tón Yakuburoo? À ma keke à kè gèn plan gwe sà. À ma daudukeze sìma yá, akū à ma sa'ole sìma tera dɔ. Mani sa'ole e doró yá?

³⁷ Isaaku wèa à pì: Ma a dîte n dikiri ũ, ma a danenɔ kè a zĩkerinɔ ũ n pínki, ma póblewe kú sèwèo kpàa. Bón mani le mà kenne dɔɔ?

³⁸ Isau pì a dene: Baa, sa'ole biren n vī ado yá? N sa'ole pānde kemene dɔ Baa. Akū Isau wiki gbāna lè.

³⁹ Akū a de wèa à pì:

Zĩte kú ñigɔ kun nigɔ manaro,
mɔɔ ni bonne zaa musuro.

⁴⁰ Ñigɔ fēneda kūna,

ñi zò ble n dakūnanɛ.

Lemɛ dɔ n laakari ni gɔ kpatenaro,

ñi a gbāngo gonla.

⁴¹ Isau ibereɛ sè kú Yakubuo sa'ole kú a de kène yá, akū à pì a nèseɛ gūn: Ma de ga zāro, gbasa mani ma dakūna de.

⁴² Ò yá kú Isau ò kɔrɔmɔɔ kè Rebekanɛ, akū à Yakubu sisi à pì: Isau ye à fīna bomma à n de.

⁴³ N ma yá ma sà. N fute n bàa lé n gé ma dāgɔ Labā bea zaa Arana

⁴⁴ ñgɔ kú kāao gwe gīa ari n vñi pì pɔfē kpáte.

⁴⁵ Tó a nèseɛ kpáte, tó yá kú n kèneɛ sàagu, mani gbē zĩ ò n gbese. Má ye mà kura á gbēnɔn planɔi pínki gɔɔ doró.

⁴⁶ Akū Rebeka pì Isaakunɛ: Iti nɔgbēnɔ ni bomagú. Tó Yakubu Iti nɔ sè bùsu díkīnan lán Isau nɔgbē birenɔ bà, ma kunna nigɔ nnamene doró.

28

Yakubu tana Labā kīnaa

¹ Akū Isaaku Yakubu sisi à sa'ole kène à yá dāne à pì: Nsun nɔ sé Kanaa nɔgbēnɔ téro.

² N fute n gé Mesopotamia bùsun n da de Betueli bea, n nɔ sé gwe n disē Labā nénɔ té.

³ Luda Gbānasīndapinkide arubarika dangú à tó n né i manamana, ògɔ kara de n gɔ burinɔ dizi ũ.

⁴ Luda arubarika kú à dà Ibrahīn dangú kú n burinɔ, de bùsu kú nten nibɔ blen gōnne, bùsu kú à kpà Ibrahīaa.

⁵ Akū Isaaku Yakubu gbàre à gé Labā kīnaa Mesopotamia bùsun. Labā bi Siria bùsu gbē Betueli néme, Yakubu kú Isauo disēmɛ.

⁶ Isau mà Isaaku sa'ole kè Yakubunɛ à a gbàre Mesopotamia de à nɔ sé gwe. Kú à sa'ole pì kène, à pì àsun nɔ sé Kanaa nɔgbēnɔ téro.

⁷ À tàasii kà kú Yakubu a de kú a dao yá mà à dà Mesopotamia zén.

⁸ Akū à dɔ sà kú a de pɔ nna kú Kanaanɔ bùsu nɔgbēnɔro.

⁹ Akū à gèe Ibrahī né Sumaila kīnaa à a né Maala sè à nà a nɔ káakunɔa. Maala bi Nebayo dāremɛ.

Yakubu nana'ona Beteli

¹⁰ Yakubu bò Beɛbea à dà Arana zén.

¹¹ Kú à kà gukea, à ye à i gwe kú ifántē gè kpén yá. Akū à gbèe sè gu pìn a mìdibɔ ũ à wùte gwe.

¹² Akū à nana ò à gára è petena zĩte ari à gèe à zò ludambea, Luda malaikanɔ ten didia òten kipa.

¹³ À Dikiri è zenaala à pì: Makūme Dikiri n dizi Ibrahī kú n de Isaakuoo Luda ũ. Mani bùsu kú n wùtea díkīna kpámma, mɔkɔn kú n burinɔ.

14 N burinɔ nigɔ dasi lán búsutiti bà, oni dagula ifāboki kpa kũ ifāletɛo kũ gugbānduru kũ gɛnɔmidɔkio. Andunia buri sīnda pínki ni arubarika le mɔkɔn kũ n burio gāi.

15 Manigɔ kú kúnwo, manigɔ n dākpā gu kũ nten gén pínki, mani era mà su kúnwo búsú díkīnan, zaakū mani n tónlo mani yā kũ ma ònne ke.

16 Kū Yakubu vù kũ io à pì: Dikiri kú gu dí, akū mádi dōro!

17 Vīna a kũ à pì: Gu dí ma kā fùte. Luda beɛɛ, ludambe zéɛɛ.

18 Yakubu fùte kɔnkɔ à gbè kũ à kè mīdibɔ ũ pìi sè à pète dɔngupɔ ũ, akū à nísi kùà.

19 Akū à tó kpà gu pìine Beteli, ama wēte kũ ò kàte gwe tó káakun Luzu.

20 Yakubu lé kè Dikiria à pì: Tó n kú kūmao, tó ĩni ma dākpā ma wēte díkīna gena gūn, tó ĩni ma gba póble kũ pókasanɔ

21 ari ma ge ma su ma de bea aafia, ĩnigɔ de ma Luda ũ,

22 gbè kũ ma pète dɔngupɔ ũ pì ni gɔ n gbagbaki ũ, pó kũ n ma gba pínki mani a kuride kpámma.

29

Yakubu kana Labā bea

1 Yakubu era à dà zén à gèe ifābokikpadenɔ búsun.

2 Kū à kà gwe, à lɔgɔɔ è sɛn sã kpàsa leu aakɔ katena a sare, zaakū lɔgɔɔ pì ĩn òdi kpámma. Gbè zókɔ ta lɔgɔɔ pìle.

3 Tó kpàsaa pìnɔ kàkara gwe pínki, akū òdi gbèe pì go lɔgɔɔ pì léa, ò í kpámma, akū òdi era ò gbèe pì tare a gbèn.

4 Akū Yakubu sādārinɔ là à pì: Gbɛnɔ, a bo māmɛɛ? Ò wèa ò pì: O bo Aranameɛ.

5 Akū à n lá à pì: Á Nao daikore Labā dō yá? Ò wèa ò pì: Ó a dō.

6 Akū à n lá à pì: À aafia yá? Ò pì: À aafia. N̄ a né Rahila gwa, àten su kũ sãnɔ zà dire.

7 Akū Yakubu pì: Ifāntē kpé gbāna, sãnɔ tágɔɔ dí ká kòro. À í kpámma à gé n dā.

8 Akū ò pì: Óni fōro. Tó adi ke sã kpāsano kàkara pínki baasiro, òdi gbè go lɔgɔɔ pì léa ò í kpámmaro.

9 Kū àten yā oñne le, Rahila sù kũ a de sãnɔ, zaakū sādāriime a ũ.

10 Kū Yakubu a disē Labā nénɔgbē Rahila è kũ a de sãnɔ, à nà lɔgɔɔi à gbèe gò lɔgɔɔ pì léa, akū à í kpà a disē sãnɔa.

11 Akū à lé pè Rahilaa à pɔnna ɔɔ dō.

12 Akū à òne kũ a de danɛ Rebeka nén a ũ. Akū Rahila bàa lè à gèe à ò a denɛ.

13 Kū Labā a dāre né Yakubu baaruu mà, à bàa lè à gèe daale. Kū à kà, akū à kùsia à lé pèa à tà kãao a bea. Akū Yakubu yā kũ ò kènɔ òne pínki.

14 Akū Labā pìne: Ma arume n ũ yāpura.

Yakubu Lea kũ Rahilao sɛnaa

Yakubu kè Labā bea mɔ do,

15 akū Labā pìne: Kū n̄ de ma danɛ ũ yāin ĩni zī kemene pā yá? Dera mani fīna bonne nà ñ omene.

16 Labā s̄ à nénɔgbɛnɔ vī gbɛnɔn pla. Yō tón Lea, Bāna s̄ Rahila.

17 Lea wé busana, Rahila s̄ nɔkpare manameɛ, akū a kakana mana.

18 Yakubu ye Rahilai, akū à pì Labāne: Mani zī kenne wè suppla n né bānade Rahila yāi.

19 Labā pì: À sãna mà a kpámma de mà a kpá gbē pāndeala. Ngɔ kú ma bea la.

20 Akū Yakubu zī kène wè suppla Rahila yāi, ase à kène lán gɔɔ pla bàme kũ à yei yāi.

21 Akū à pì Labāne: Kū ma zīgɔɔ pāpa, ñ ma nɔ kpáma mà sé.

22 Akū Labā gwedenɔ kàkara n̄ pínki à nɔsɛpoble kèñne.

23 Kū ɔkosi kè, akū à a né Lea sè à kpàa, akū Yakubu wùte kãao.

24 Labā a nɔgbē zīkeri Zilipa kpà Leanε zīkeri ũ.

25 Kū gu dɔ Yakubu è Leameε, akū à pì Labāne: Bóyāi n kèmeneε lee? Rahila yāin ma zī kènneroo? Bó mé à tò n ma kekεε?

26 Labā pì: Ó kīnaa òdi Bāna kpá gōa Yōo āro.

27 N̄ azuma do ke kū gbē dio gīa, mani a gbēndo kpámma zī kū ĩni era n̄ kemeneε wè suppla pānde pó ũ.

28 Yakubu wè à azuma do pìi kè kū Leao, akū Labā a né Rahila kpàa nɔ ũ.

29 Labā a nɔgbē zīkeri Bila kpà Rahilaa zīkeri ũ.

30 Yakubu wùte kū Rahilao sō, akū à yei de Leala. Akū à èra à zī kè Labāne ari wè suppla dɔ.

Yakubu néno

31 Dikiri è Yakubu ye Leairo, akū à a kè nérande ũ, Rahila sō paramε.

32 Lea nòo sī à né ì gōgbē ũ, akū à tó kpàne Rubeni, zaakū à pì: Dikiri ma warikεnaa gwà. Ma zā nigō yemai sà.

33 Kū à nòo sī dɔ, à né ì gōgbē ũ, akū à pì: Dikiri mà ma zā yemairo, akū à èra à né dīkīna kpàma dɔ. Akū à tó kpàne Simεo.

34 Kū à èra à nòo sī dɔ, à né ì gōgbē ũ à pì: Adikīna sà ma zā ni ma diteki ero, zaakū ma négōgbē ì kāao mèn aakō. Akū à tó kpàne Levi.

35 À èra à nòo sī dɔ à né ì gōgbē ũ à pì: Adikīna sà ma Dikiri sáabu kpà, akū à tó kpàne Yuda. Akū a né'i zè.

30

1 Kū Rahila è áten né i kū Yakubuoro, à gōba kpà kū a v̄nio. Akū à pì Yakubune: N̄ nò dɔmagu. Tó mádi e sōro, mani gameε.

2 Yakubu pɔ f̄ei à pì: Makūme Luda ũ kū à n tē né yá?

3 Akū Rahila pì: Ma zīkeri Bilan dí. N̄ gé i kāao à néno imeneε, mani buri le se a gāi.

4 Akū à a zīkeri Bila kpàa nɔ ũ. Yakubu wùte kāao,

5 akū à nòo sī à né ì gōgbē ũ.

6 Akū Rahila pì: Luda tò yā bò kūmao nna à ma yā mà à ma gba négōgbē. Akū à tó kpàne Dā.

7 Rahila zīkerii pìi èra à nòo sī à né ì gōgbē ũ dɔ,

8 akū Rahila pì: Ma ɔsi zōkōo kà kū ma v̄nio ma ɔsi nè. Akū à tó kpàne Nafatali.

9 Kū Lea è a né'i zè, akū à a zīkeri Zilipa kpà Yakubua nɔ ũ dɔ.

10 Akū Lea zīkerii pì né ì gōgbē ũ kū Yakubuo.

11 Akū Lea pì: M̄nnameε. Akū à tó kpàne Gada.

12 Akū Lea zīkerii pì né ì gōgbē ũ dɔ kū Yakubuo.

13 Akū Lea pì: Ma pɔ kè nna, zaakū nɔgbēno ni pi ponnaden ma ũ. Akū à tó kpàne Asa.

14 Rubeni bò ésekεgɔɔa à yenyĩ eze è s̄en, akū à bòbo à s̄uo a da Leanε. Akū Rahila p̄ine: N̄ n né yenyĩ eze p̄i dāmene.

15 Lea p̄ine: Kū n ma gō s̄ima, abire dí móm̄maro, akū n̄ ye n̄ ma né yenyĩ eze sí dɔ yá? Rahila p̄i: Tó n kpàma, m̄okōm̄me ĩni i kāao gbāra.

16 Kū Yakubu ten su kū burao ɔk̄osi, Lea bò à gèè à dàale à pì: Makūme mani wute kūnwo gbāra, zaakū ma n sākā ma né yenyĩ eze yāime. Akū à ì kāao gwāani birea.

17 Luda Lea wéke s̄i, akū à nòo s̄i à Sāani ì kū Yakubuo.

18 Akū Lea p̄i: Luda láada kpàma, kū ma a zīkerii kpà ma zāa yāi. Akū à tó kpàne Isaka.

19 Lea èra à nòo s̄i dɔ à Tori ì,

20 akū à pì: Luda gba mana dāmene. Adikīna sà ma zā ni ma kpe ta, zaakū ma négōgbēno ì kāao mèn suddo. Akū à tó kpàne Zebuluni.

21 Kū à kè saa à néno gbē ì, akū à tó kpàne Dina.

22 Akū Rahila yā dō Ludan à a wéke sì, akū à kè nérande ũ.

23 À nōo sì à négōgbē ì, akū à pì: Luda wé'ì bōmēne.

24 Akū à tó kpāne Yusufu à pì: Dikiri era à négōgbē pānde karamēne dō.

Yakubu póno dāna Labāne

25 Kū Rahila Yusufu ì, Yakubu pì Labāne: Ñ ma gbarē mà tá ma būsun.

26 Ma zī kēne ma nōno kū ma néno yāi. Ñ n kpāma mà tá, zaakū n dō lākū ma zī kēne nà.

27 Akū Labā pìne: Tó ma n pōnna lè, n gō kūmao la. Ma màsoo kè ma è Dikiri arubarikaa kèmagu n yāi.

28 Ñ n làada omēne, mani kpāmma.

29 Yakubu pìne: Ñ dō lākū ma zī kēne nà. Ñ dō lākū n pókādeno kè ma oī nà,

30 zaakū a fīti kū n vī zaade mádi suro kàra manamana. Dikiri arubarikaa dāngu gu kū ma gen n bea pínki. Bōren mani ma zīda be zī ke sōo?

31 Labā à là à pì: Bón mani fīna boonēne? Yakubu wèa à pì: Ñsun pōke kpāmaro, ama n yā dí kemēne, manigō n póno dāne.

32 Ñ tó mà gē n póno té gbāra mà sã bakibakinō kū a totontotonno pleple ma làada ũ kū sãne bōro sirano kū blè bakibakinō kū a totontotonno.

33 Tó n ma làadaa gwà gena goro are, ñni dō má yāpura vī. Blè kū à kun bakibakiro akū à totontotonlo, ke sãne bōro kū à siraro, ēhē ma kpāni òme.

34 Labā pì: Tò! Àgō de lākū n ò nà.

35 Zī kua Labā a blèkofīni bakibakinō sè kū a wānzādeno kū blèda totontotonno kū a bakibakinō, pō kū ò pura vīno pínki kū sãne bōro sirano pínki, à n ná a négōgbēno n oī.

36 Akū à zāaa bō n dagura kū Yakubuo lán goro aakō tá bà, akū Yakubu ten Labā pō kparano dā.

37 Yakubu lí buri aakō gà búsunō zōzō à n wānzān kpākpa à n wānzān kè púu.

38 Akū à lí kū à n wānzān kēaa pino pètepete póno gó ímibono gūn, pō kū òten su í mino wén, zaakū gwen òdi kpākpa on.

39 Tó ò kpākpa ò lí pino sare, akū òdigō né wānzādeno i kū a totontotonno kū a bakibakinō.

40 Yakubu dī pōne pino pleple adona àdi a wānzādeno kū a sirano ká Labā póno gūn. Lemē à a zīda kpāsaa bō le, àdi ká Labā póno gūnlo.

41 Tó póburi manano fūte kū kpākpa'onaao, Yakubu dī lí pino pètepete póno are gó ímibono pino gūn, de ò kpākpa o n sare.

42 Tó pō ginano me sō, àdi lí pètepete'nero. Len pō ginano gō Labā pō ũ le, akū póburi manano gō Yakubu pō ũ.

43 Akū Yakubu aruzēke digō kara manamana, a póno dasi kū kū nōgbē zīkerino kū gōgbē zīkerino kū lakuminō kū zaakinō.

31

Yakubu bàasina Labāne

1 Yakubu yā kū Labā néno ten o mà kū ò pì: Yakubu ó de póno sia pínki. Ó de aruzēke gūnn à karanaa lèn.

2 Yakubu dō Labā wéa, kū a yā kú a nēsen lán yā bà doro.

3 Akū Dikiri pìne: Ñ era n tá n dizi būsun n daneno bea, manigō kú kūnwō.

4 Akū Yakubu Rahila kū Leao sisi ò mó a póno kīnaa sèn.

5 À pìne: Ma dō á de wéa kū ma yā kú a nēsen lán yā bà doro. Bee kū abireo ma de Luda kú kūmao.

6 Á dō á zīdane kū ma zī kè á denē ma gbāna lémmē.

- 7 Á de ɔ̃ndɔ̃ kɛ̃mɛnɛ, à ma làadaa lɛ̃tɛ gɛ̃n kuri, akū Luda dí tó à yāke kɛ̃mɛnɛro.
- 8 Tó à pì sã bakibakinɔ̃mɛ ma baka ũ, sãɔ̃ dɔ̃gɔ̃ né bakibakinɔ̃ i. Tó à pì a wãnzãndenɔ̃mɛ ma baka ũ, sãɔ̃ dɔ̃gɔ̃ né wãnzãndenɔ̃ i.
- 9 Luda á de sãɔ̃ sìa à kpàma.
- 10 Gɔ̃ɔ̃ kū blɛ̃nɔ̃ tɛn kpákpa o, ma nana ò, akū nana gūn ma è blèkofīni kū òtɛn kpákpa onɔ̃ bi blè wãnzãndenɔ̃mɛ kū a bakibakinɔ̃ kū a totontotonɔ̃.
- 11 Akū Luda Malaikaa pìmɛnɛ nana pìi gūn: Yakubu! Akū ma wea ma pì: Makū di!
- 12 À pì: Ñ wé sé ñ gwa. Blèkofīni kū òtɛn kpákpa onɔ̃ pínki blè wãnzãndenɔ̃mɛ kū a bakibakinɔ̃ kū a totontotonɔ̃, zaakū ma yā kū Labā kɛ̃nnɛ è pínki.
- 13 Makūmɛ Luda kū à bò à sùnɔ̃yī Beteli ũ, gu kū n gbèe pètɛn n nísi kua n lé kèma. Tera sà ñ futɛ ñ bo bùsu dín ñ tá n bùsun.
- 14 Akū Rahila kū Leaoo pìnɛ: Ó túbi vī ó de bea dɔ̃ yá?
- 15 Adi ó dítɛ gbɛ̃ zìtɔ̃nɔ̃ ũnloo? A ó yíamma, akū à a ɔ̃gɔ̃ blè pínki.
- 16 Aruzekɛ kū Luda sɔ̃ ó dea gɔ̃ ó pɔ̃ ũ pínkime kū ó nɛnɔ̃. Ñ yā kū Luda ònnɛ ke pínki sà.
- 17 Akū Yakubu futɛ à a nɛnɔ̃ kū a nɔ̃nɔ̃ dɔ̃ lakuminɔ̃ kpɛ.
- 18 À a pókãdenɔ̃ kū aruzekɛ kū à lè Mesopotamianɔ̃ sètɛ pínki, akū à dà zén àtɛn tá a de kīnaa Kanaanɔ̃ bùsun.
- 19 Kū Labā gɛ̃ɛ a sãɔ̃ kã zɔ̃zɔ̃, akū Rahila a tãnanɔ̃ sè kpāni a kpɛ.
- 20 Yakubu sɔ̃ à ɔ̃ndɔ̃ kè Siria buri Labānɛ adi lé zaaro.
- 21 À futɛ à bàa lè kū a pónɔ̃ pínki à bikū Yuflatia, akū à m̀i pè Giliada gusīsīdea.

Labā pɛtɛna Yakubui

- 22 A gɔ̃ɔ̃ aakɔ̃de zī ò pì Labānɛ Yakubu bàa lè.
- 23 À a gbɛ̃nɔ̃ kàkara, akū à pètɛi. À tãa ò gɔ̃ɔ̃ suppla, akū à a lè Giliada gusīsīden.
- 24 Akū Luda bò à sùa gwāani nana gūn à pìnɛ: Ñ laakari ke yā kū ñni o Yakubunɛi a mana ke a vāni.
- 25 Labā Yakubu bùra lè katɛna Giliada gusīsīden, akū à bùra kàtɛ gwe kū a gbɛ̃nɔ̃ se.
- 26 Akū Labā gɛ̃ɛ à pì Yakubunɛ: Bóyāi n ɔ̃ndɔ̃ kɛ̃mɛnɛ n ma nɛnɔ̃ sètɛ n ta kūñwo lán zìzɔ̃nɔ̃ bàa?
- 27 Bóyāi n ɔ̃ndɔ̃ kɛ̃mɛnɛ n woto kpāni nídi lé zamaro, de ma gɛ zennɛ kū pɔ̃nnakɛnaao kū lèsinaao kū gágāao kū mɔ̃ɔ̃ɔ̃.
- 28 Nídi tó ma lé zà ma nɛnɔ̃ kū ma daikorenɔ̃aro. N yɔ̃nkɔ̃yā kè.
- 29 Ma gbāna kà mà yā vāni keáɛ, akū n de Luda yā òmɛnɛ gwāani à pì mà laakari ke yā kū manɔ̃ onnɛi a mana ke a vāni.
- 30 Ntɛn tá sà, kū ntenɛ n de be beɛɛ ke yāi. À kè dera n ma tãnanɔ̃ sè kpānii?
- 31 Yakubu wèa à pì: Ma vīna kè, matɛn da ñni n nɛnɔ̃ símame.
- 32 Gbɛ̃ kū n n tãnanɔ̃ lè a kīnaa, ò a de. Ñ ma pónɔ̃ gwagwa ó gbɛ̃nɔ̃ wára. Tó n n pɔ̃ lè, ñ sé. Yakubu sɔ̃, à dɔ̃ kū Rahila Labā pɔ̃ sè kpāniro.
- 33 Labā gɛ̃ɛ Yakubu bizakutan à gɛ̃ Lea kutan à gɛ̃ nɔ̃gbɛ̃ zīkɛri mèn pla pìnɔ̃ kutan, adi póke lero. Kū à bò Lea kutan, à gɛ̃ Rahila kutan.
- 34 Rahila tãna pìnɔ̃ sè à ùtɛ lakumi gàarii gūmmɛ, akū à vùtɛa. Labā a kuta gūn gwàgwa pínki, adi póke lero.
- 35 Rahila pì a denɛ: Baa, ñsun pɔ̃ fɛ̃mairo, zaakū mádi le mà futɛro kū má ɔ̃ kūna yāi. Lɛmɛ Labā a tãnanɔ̃ wètɛ le adi lero.
- 36 Akū Yakubu pɔ̃ pà à lɛfɔ̃tɔ̃ kà Labāi à pì: Bó dàan ma kèe? Bó durunnan ma kè akū n pɛtɛmai wānawāna lán dí bàa?
- 37 Kū n ma pónɔ̃ gwàgwa pínki, n n be pónɔ̃ lè gwe yá? Ñ boo gupuraa ma gbɛ̃nɔ̃ kū n gbɛ̃nɔ̃ wára, ò yā nna kpá gbɛ̃ kū a yā nnaa.
- 38 Ma ke n be wè baro. N sãɔ̃ kū n blɛ̃nɔ̃ dí nò bɔ̃tɛro, mádi n sã ke sóro.

³⁹ Mádi sunne kū pó kū nòbò pásĩnò kù keoro, madì a fĩna bonne ma zĩdame. Ndì pó kū ò a kpāni ò gwāani ke fānantē fĩna lama.

⁴⁰ Ifāntē ò ma le fānantē, ĩa ò ma de gwāani, madì itē ke.

⁴¹ Len ma ke n bea le ari wè baro. Wè gero donsari ma zĩ kenne n nénògbē gbēnòn plano yāi. Ma wè suddo kè n kpàsa yā musu. N ma làadaa lite gèn kuri.

⁴² Tó adi ke ma dizi Ibrahĩ Luda kū ma de Isaaku a vĩna vĩ zè kūmao baasiro, de n ma gbarè ɔkòri. Luda zĩ kū ma kè kū warioo è, akū à kpàkēnyĩ gĩa gwāani.

⁴³ Akū Labā wè Yakubua: Nògbē díkĩnanò bi ma nénòme. Né díkĩnanò sō ma daikorenòme. Pókāde díkĩnanò sō ma pókādenòme. Pó kū n è la pínki ma pómé. Bón mani ke ma nénògbēnò kū né kū ò ìnòne gbāraa?

⁴⁴ Ñ tó ò lédokònò ke àgō de sèeda ũ ó dagura.

⁴⁵ Akū Yakubu gbèe sè à pète yā pì dɔngupò ũ.

⁴⁶ À pì a gbēnòne ò gbènò sète, akū ò sète ò didikōa, akū ò pò blè a sare.

⁴⁷ Akū Labā tó kpà gbèdidikōanaa pìine Yega Saduta. Yakubu tó kpàne Galedi.

⁴⁸ Labā pì: Gbèdidikōana díkĩname sèeda ũ ó dagura gbāra. Abire yāi ò tó kpàne Galedi.

⁴⁹ Òdi pì dɔ Mizipa, zaakū Labā pì: Dikiri ó dākpā ó kēkōanaa gbera de òsun zākōnlo yāi.

⁵⁰ Tó n wari dè ma nénògbēnò ke tó n nò pāndenò sè dɔ, bee tó ó kú kō kĩnaaro, ògō dō sānsān kū Ludan ó yā pì sèedade ũ.

⁵¹ Akū Labā pìine dɔ: Ñ gbèdidikōana díkĩna gwa kū gbè kū ma pète ó dagurao.

⁵² Anigō de sèeda ũ kū mani vĩala mà su mà a vāni kennero, mōkōn sō ĩni vĩala ò su ò a vāni kemenero.

⁵³ Ibrahĩ kū Naoo kū ñ deo Ludame ó yākpatekeri ũ.

Akū Yakubu la dà kū Luda kū a de Isaaku a vĩna vĩ tóo.

⁵⁴ À sa ò gusĩsĩden gwe, akū à a gbēnò sisi ò pò ble. Kū ò pò blè, akū ò ì gwe.

⁵⁵ Labā fùte kōnkòkōnkò, à lé zà a daikorenò kū a nénò à sa mana òrĩne, akū à èra à tà a bea.

32

Yakubu gbēnò zĩna Isaua

¹ Yakubu dà zén, akū Luda malaikanò dàale.

² Kū à ñ é, à pì: Luda bùraan dí. Akū à tó kpà gu pìine Manaimu.

³ À zĩrinò zĩ a are a vĩni Isaua Sei bùsu kū ò pì dɔ Edòmu bùsun.

⁴ À pì a zĩrinòne: À gé à o ma dikiri Isaune a zòbleri Yakubu gòro pla kè Labā bea àten su sà.

⁵ À oné má zùnò vĩ kū zaakinò kū sānò kū blènò kū gōgbē zĩkerinò kū nògbē zĩkerinò. Makū mé ma á zĩ à oné de ma a ponna le.

⁶ Kū zĩrinò èra ò sù Yakubu kĩnaa, ò pì: O ge n vĩni kĩnaa, àten su à danle kū gbēnòn wàa plano.

⁷ Vĩna Yakubu kū àten bídi ke manamana, akū à gbē kū ò kú kāaonò kpàate leu pla kū sānò kū blènò kū zùnò kū lakuminò à pì:

⁸ Tó Isau sù à sì a leu doa, a leu do kū à gò ni bo.

⁹ Akū à adua kè à pì: Dikiri, ma dizi Ibrahĩ kū ma de Isaakuo Luda, n òmène mà su ma bùsun ma danenò kĩnaa, ĩni arubarika damagu.

¹⁰ N gbēke kū náani yāoo kèmenè manamana, ma bèere dí káro. Gòro kū ma bikū Yodaa, gò mé à na ma òĩ ado. Tera sà ma su kū aruzeke leu pla díkĩnanò.

¹¹ Ma wé kèmma ò ma sí ma vĩnia, zaakū maten vĩna kene kū ani sí ó té à nògbēnò kū nénò dede yāi.

¹² Mōkōn sō, n pì ĩni arubarika damagu ĩni ma buri kara lán ísirale bùsu'atē bà oni fō ñ naroro ñ dasi yāi.

13 Gwen Yakubu ìn. Pó kù à plèple à a v̀̀ni gbanon dí:

14 Blèda mèn wàa do, a kofini mèn baro, sàda mèn wàa do, a karo mèn baro,

15 lakumida mèn baraakuri kù ñ né b̀̀rono, zùda mèn bupla, a sà mèn kuri, zaakida mèn baro, a sà mèn kuri.

16 À ñ ná a z̀̀kerinone ñ oĩ buri kù burio, akù à p̀̀inne: Àgõ té ma are à kpango da á dagura gá kù g̀̀ao.

17 À p̀̀i gbẽ káakune: Tó ma v̀̀ni dànle à n la à p̀̀i: Díme n dikiri ũu? Nten gé mámeε? Dí mé à p̀̀i kù nten dā d́no v̄i?

18 Ñ one a z̀̀bleri Yakubu p̀̀me, p̀̀i kù à a dikirii gbà à kp̀̀zanenon gwe, àpii ten su kpe.

19 A yá dokõno p̀̀i ò gbẽ pladene kù gbẽ aakõdeo kù p̀̀d̄arinõ ñ p̀̀nki à p̀̀i: Tó a da Isaule, à onε le.

20 À one a z̀̀bleri Yakubu ten su kpe. Zaakù à laasun lè à p̀̀i: Mani a laakari kpáte kù p̀̀i kù ma kpà are d́no, óni wé sikõle. Ani gí gb̀̀nake kpámai sà yá?

21 Gba p̀̀ino òne are, akù à g̀̀ b̀̀ran gwãani kù à ì gwe.

Yakubu ̀̀sikana kù Ludao

22 À f̀̀te gwãani à a no mèn plano sète kù a no gbẽ z̀̀keri mèn plano kù a négõgbẽ gb̄enon kuri awεdon, akù à bikù kùno Yaboku bikukia.

23 Kù à bikù kùno, akù à p̀̀i kù à v̄ino sète à bikùo p̀̀nki.

24 Yakubu g̀̀ ado, akù g̀̀gbẽ ke sù àten ̀̀si ká kãao ari gu kà òna.

25 Kù g̀̀gbẽ p̀̀i è áni f̄õ à a néro, à a lè a gisipekerekia, akù a gisi b̀̀kũn ̀̀sikanaa p̀̀i gũn.

26 Gõgbẽ p̀̀i p̀̀i: Ñ ma gbare, zaakù gu ten do. Akù Yakubu p̀̀ine: Tó adi ke ñ arubarika damagu baasiro, mani n gbarero.

27 Gõgbẽ p̀̀i a là à p̀̀i: N tón deraa? À wèa à p̀̀i: Ma tón Yakubu.

28 Akù à p̀̀i: Oni pinne Yakubu doru, séde Isaraila, zaakù n ̀̀si ká kù Ludao kù bis̄sirino, akù n ̀̀si nè.

29 Yakubu p̀̀ine: Ñ n tó omenε se. A wèa à p̀̀i: Bóyã nten ma tó gbekaa? Akù à arubarikaa dàn gwe.

30 Yakubu tó kpà gu p̀̀ine Penieli, zaakù à p̀̀i: O wé sikõle kù Ludao, akù mádi garo.

31 À b̀̀ Penieli ifãnt̄bona àten t̄ote a gisi wãwã yã.

32 A yá mé à tò ari gbãra Isarailano di òno tugisi sóro, kù Luda Yakubu lè a tugisia yã.

33

Yakubu wésina Isaule

1 Kù Yakubu wé sè, à è Isau ten su kù gb̄enon wàa plano. À a néno kpàatete Leane kù Rahilao kù no gbẽ z̀̀keri mèn plano.

2 Akù à no gbẽ z̀̀kerii p̀̀ino gbàre ò do are kù ñ néno. Abire gbera Lea kù a néno, akù Rahila kù Yusufuo té ñ kpe.

3 À ònne are à kùte z̄ite ḡen suppla ari à ḡe à kào a v̀̀ni p̀̀i k̄inaa.

4 Akù Isau bàa lè à sù à dàale à ml̄ã à ò dà a ḡan à lé p̄ea, akù ò ò do.

5 Isau wé sè à no gb̄eno è kù néno, akù à p̀̀i: D́no mé ò kù kũno laa? Yakubu wèa à p̀̀i: Né kù Luda ma gbanome.

6 Akù no gbẽ z̀̀kerii p̀̀ino nànyĩ kù ñ néno ò kùte.

7 Akù Lea kù a néno nànyĩ do ò kùte. Abire gbera Yusufu kù Rahilao nànyĩ ò kùte.

8 Isau p̀̀i: P̀̀i kù ma ònne d́no de derameε? Yakubu wèa à p̀̀i: De mà n p̀̀inna le yãime.

9 Isau p̀̀i: Ma gbẽ, ma p̀̀ino m̀̀ma, ñgõ n p̀̀ino kũna.

10 Akù Yakubu p̀̀i: Oi! N yá nna! Tó ma n p̀̀inna lè, ñ ma gba sí, zaakù ó wésikõlenaa k̄emene lán wésikõlena kù Ludao b̄ame, akù n gb̀̀nake kpámai.

11 Ñ gba kũ ma suonɛ sɪ, zaakũ Luda arubarikaa dàmagu, pòke dí kīamaro. Leme à nàkaraa le, akũ à sɪ.

12 Akũ Isau pì: Ò da zén ò tá. Mani gé kũnwo.

13 Akũ à wèa à pì: Ma dikiri, ní dũ kũ nénɔn gbāna vīro, akũ má sã kũ zùɛ bòrɔnɔ vī. Tó o tá gbāna ò gɔrɔ do, pòkādénɔ ni gaga pínkime.

14 Ñ domene are ma dikiri, makũ n zòbleri manigõ té pónɔ kpe kũ nénɔ busebuse ari mà su mà n le Sei.

15 Isau pì: Mani ma gbēkenɔ tó kũnwo. Yakubu pì: À kè dera ñni ke le dɔɔ? Ñ tó mà n pɔnna le dikiri.

16 Zĩ kũan Isau dà Sei zén.

17 Akũ Yakubu gèe Suko. À be bò gwe, akũ à lá kutanɔ dò pónɔne. A yã mé à tò, ò tó kpà gu pìine Suko.

18 Kũ Yakubu sù kũ Mesopotamiao, à kà wēte kũ òdi pine Sekemu, Kanaanɔ busun aafia, akũ à bùraa kàte wēte pìi sare.

19 À a bùrakũki lù Sekemu de Amɔ nénɔa andurufu basɔro.

20 Gwen à sa'oki bòn, à tó kpàne Luda Isarailanɔ Luda.

34

Sekemu kusina Dinaa

1 Lea nénɔgbē Dina kũ à ì kũ Yakubuo bò à wé kpáte būsuu pì nɔgbēnɔi.

2 Kũ būsuu pì kína Amɔ né Sekemu, Ivi buri a è, à a sè kũ gbānao, akũ à wùte kãao.

3 A pɔ dɔ nɔkpare pìia à yei, akũ à yã nnanna òne.

4 Akũ Sekemu pì a denɛ: Ñ nénɔkpare bire wetemene mà sé.

5 Kũ Yakubu mà ò a nénɔgbē kpe bò, a nénɔn kú sèn kũ a pòkādénɔ, akũ à yìte ari ò sù.

6 Akũ Sekemu de Amɔ gèe à Yakubu le à yã pì one.

7 Kũ Yakubu nénɔ bò sèn ò sù, akũ ò yã pìi mà gònɔ. Ñ nèsese yàka ò pɔ fè manamana, kũ Sekemu wé'iyã kè Isarailanɔne yāi, à wùte kũ Yakubu nénɔgbēo à yã kũ à de ò kero kè.

8 Akũ Amɔ pìinne: Ma né Sekemu pɔ dɔ á nénɔgbēa. Á yã nna. À a kpáa nɔ ũ.

9 Ò lédokɔnɔ ke ògõ ó nénɔgbēnɔ kpāzākōa.

10 Àgõ kú kũoo, ó būsuu kun á pò ũme. À vuten àgõ laga tán àgõ zĩte vī.

11 Akũ Sekemu ò Dina de kũ a dāgɔnɔne à pì: À tó mà á pɔnna le. Pó kũ a pi mà kpááwa mani kpá.

12 À anzureblebɔ lé damene zòkõ kũ gbanɔ dasidasi. Pó kũ a ò mani kpá. À nénɔkpare pì kpáma nɔ ũ.

13 Akũ Yakubu nénɔ wè Sekemu kũ a de Amɔoa kũ manafikio kũ Sekemu ní dāre kpe bò yāi.

14 Ò pìinne: Óni f̄ ò abire kero, óni f̄ ò ó dāre kpá gyɔfɔrɔdearo, zaakũ wé'iyāme ó kīnaa.

15 Óni we á yāiro, séto à gõ lán ó bà á gõgbēnɔ t̄ z̄ ní pínki.

16 Tó a t̄ z̄, óni ó nénɔ kpāzāáwa óni á nénɔ sé nɔ ũ. Ónigõ kú kãáo, óni gõ buri dokɔnɔnɔ ũ.

17 Ama tó ádi we ó yāiro, tó ádi t̄ z̄ro, óni ó dāre sé ò tá kãaome.

18 Yã pìi kè Amɔ kũ a né Sekemuone nna.

19 Kefenna pì yã pìi gõgõ likalika, kũ Yakubu nénɔgbē yã kàne yāi. À bèere vī deñla a de bedenɔ té.

20 Amɔ kũ a né Sekemuone gèe ní wēte bīnilea, akũ ò yã ò kũ wētedenɔ ò pì:

21 Gbē pìnɔ yāke vī kũooro. Ò tó ògõ kú ó busun ògõ laga tá, zaakũ būsuu pìi yàasa ani mówá. Óni ní nénɔgbēnɔ sé óni ó nénɔ kpárma.

22 Gbē pìno sō, oni we ògō kú kúoo de ò gō buri dokōno ūro, séto adi ke ó gōgbē sīnda pínki tō zō lán n̄ bà baasiro.

23 N̄ pókādeno kú n̄ aruzekeno kú n̄ zūno pínki ni gō ó pō ūroo? Ò weñne de ògō kú kúoo.

24 Wētepideno Amō kú a né Sekemuo yā mà, akū n̄ gōgbēno tō zō n̄ pínki.

25 A goro aakōde zī, kú ò kú kú wāwāo ò kú kú yāke laasunnworo, Yakubu né gbēno plano Simēo kú Levio, Dina vīnino, n̄ baadi a fēneda sè ò sī wēten ò gōgbēno dède n̄ pínki.

26 Ò Amō kú a né Sekemuoo dède, akū ò Dina sè ò bōo Sekemu kpén ò tà kāao.

27 Wētedeno dēdenaa gbera Yakubu nēno sū ò wēte pōno nākōa kú ò wé'i dà n̄ dārea yāi.

28 Ò n̄ sāno kú n̄ blēno sēte kú n̄ zūno kú n̄ zaakinō, pō kú ò kú wēte gūnno kú pō kú ò kú n̄ burano pínki.

29 Ò n̄ aruzekeno sēte pínki kú n̄ nēno kú n̄ nogbēno kú pō kú ò kú n̄ beanō pínki.

30 Akū Yakubu pì Simēone kú Levio: A sumene kú yā vānio. Kanaano kú Perizino kú būsū díkīna buri pādeno nigō ye ma kāiro. Lākū ó dasiro nà, tó ò likawái, tó ò siōgu, oni ma de kú ma burino pínki.

31 Akū ò wēa ò pì: Kū à ó dāre dīte karua ū, abire manan gwe yá?

35

Luda arubarikadana Yakubugu Beteli

1 Luda pì Yakubune: N̄ fute n̄ tá Beteli n̄ vute gwe. N̄ ma gbagbaki bo gwe, zaakū ma bo ma summa gwe goro kú n̄ten bàa lé n̄ vīnine.

2 Akū Yakubu pì a ondenone kú gbē kú ò kú kāaono n̄ pínki: À buri zītōno tāna kú á vīno kōte à zú o à á pōkasanō lilin ke.

3 Óni fute ò tá Beteli. Mani Luda gbagbaki bo gwe, zaakū à kpāmai ma warikegoro zī, àdigō kú kūmao gu kú ma gen pínki.

4 Akū ò buri zītōno tāna kú ò vīno kpāa kú pōsā kú ò danano, akū à pō pino vī gbiri lí gbáru Sekemu sare.

5 Kū Yakubu kú a nēno dà zén, Luda tò vīna wēte kú ò kú n̄ sareno deno kú manamana, akū n̄ gbēke dí péteñyīro.

6 Akū Yakubu kú gbē kú ò kú kāaono n̄ pínki kà Luzu kú òdi pi tera Beteli, Kanaano būsū.

7 À sa'oki bō gwe, akū à tó kpà gu pīne Beteli Luda, zaakū gwen Luda bō à sūan goro kú àten bàa sí a vīnine.

8 Debora kú à de Rebeka gwàri ū yā gà gwe, akū ò a vī gbiri lí gbáru Beteli sare. Akū ò tó kpà lí pīne Jōdlii.

9 Luda bō à sū Yakubua do a suna kú Mesopotamiao gbera, à arubarikaa dàagu

10 à pì: N̄ tón Yakubu, ama oni pinne Yakubu doro, sé Isaraila. Lemē à tó kpāne Isaraila le.

11 Luda pīne do: Luda Gbānasīndapinkideme ma ū. Àgō né i àgō kara. Buri ni bo n̄ kīnaa kú buri dasino do, n̄ buri kenō nigō de kīnāno ū.

12 Mani būsū kú ma kpà Ibrahī kú Isaakuooa kpāmma kú n̄ burino n̄ ga gbera.

13 Akū Luda fūte à bō gu kú à yā ò kāaon.

14 Yakubu gbēe pēte gu kú Luda yā ònen dōngupo ū. À í tōa à nīsi kùa.

15 Akū Yakubu tó kpà gu kú Luda yā ònen pīne Beteli.

Rahila kú Isaakuo ganaa

16 Akū ò fūte Beteli ò dà zén. Kū ò kà kāni kú Eflatao, Rahila né'igoro kà, akū né'i kēa zī'ū.

17 Né'iwāwā a kú gbāna, akū nogbē nēseterii pīne: N̄sun vīna kero, n̄ négōgbē ò do.

18 Rahila gbāna vī doro àten ga, akū à tó kpà a né pīne Benoni, akū a de tó kpāne Biliaminu.

19 Kū Rahila gà, ò a v̄l̄ Eflata kū òdi pi tera Bētilihamu zén.

20 Yakubu gbè d̄ngup̄ p̄t̄e a miraa. Rahila mira gbèe p̄i kú gwe ari kū a gbārao.

21 Isaraila èra à dà zén, akū à bùraa kàt̄e Migidalēda ar̄e kpa.

22 Ḡr̄o kū à kú bùsuu p̄in Rubeni ḡèe à w̄t̄e kū Bilao, Yakubu n̄o ȳigisaride, akū Yakubu yā p̄i mà.

Yakubu n̄égōgbēn̄o ì m̄èn kuri aw̄eēpla.

23 Lea n̄égōgbēn̄on dí: Yakubu daudu Rubeni, Sim̄e, Levi, Yuda, Isaka kū Zēbulunio.

24 Rahila n̄én̄on Yusufu kū Biliaminuo ū.

25 Rahila z̄ikeri Bila n̄én̄on Dā kū Nafatalio ū.

26 Lea z̄ikeri Zilipa n̄én̄on Gada kū Asao ū. N̄égōgbē kū ò n̄ í kū Yakubuo M̄es̄p̄otamian̄on gwe.

27 Akū Yakubu kà a de Isaaku k̄inaa Mamare. À kú Kiriataba kū òdi pi tera Ebl̄onu sare, gu kū Ibrah̄i kū Isaakuo v̄t̄en.

28 Isaaku kà w̄è bak̄endo

29 à z̄i kū yúkyuku, akū à gà à kàkara kū a gbēn̄o, akū a n̄én̄o Isau kū Yakubuo a v̄l̄.

36

Isau burin̄o

1 Isau kū òdi pine d̄o Ed̄omu burin̄o yān dí.

2 Isau Kanaa n̄ogbēn̄o s̄è, Iti buri Ebl̄ni né Ada kū Ivi buri Ana né Ɔolibama, Zibēō daikoreo.

3 À Sumaila né Bas̄ema, N̄ebayo dāre s̄è d̄o.

4 Ada Elifaza ì k̄āo, akū Bas̄ema Rūeli ì.

5 Ɔolibama Yeusu kū Yalamuo kū Korao ì. Isau n̄égōgbē kū ò n̄ í Kanaan̄o bùsun̄on gwe.

6 Isau a n̄on̄o s̄èt̄e kū a n̄égōgbēn̄o kū a n̄én̄ogbēn̄o kū a bed̄en̄o n̄ pinki kū a p̄ókād̄en̄o kū a aruz̄eke kū à l̄è Kanaan̄o bùsun̄o pinki, akū à ḡèe Sei bùsun, à z̄à kū a dak̄ūna Yakubuo,

7 zaakū n̄ aruz̄eke z̄ōk̄ō mé à tò oni f̄ō òḡō kú kū k̄ōoro. B̄usu kū ò kun dí m̄órm̄aro kū n̄ p̄ón̄on dasi yāi.

8 Isau v̄t̄e Sei gus̄is̄iden kū òdi pi tera Ed̄omu.

9 Isau kū à de Ed̄omun̄o dizi k̄āaku ū burin̄on dí.

10 Isau n̄égōgbēn̄o t̄ón dí: Ada né Elifaza kū Bas̄ema né Rūelio.

11 Elifaza n̄égōgbēn̄on Temana, Omaa, Zefo, Gatamu kū Kenazio ū.

12 Elifaza n̄o ȳigisarideme Timina ū. Àkū mé à Amal̄eki ì k̄āo. Isau n̄o Ada daikoren̄on gwe.

13 Rūeli n̄égōgbēn̄on dí: Naata, Z̄era, Sama kū Mizao. Isau n̄o Bas̄ema daikoren̄on gwe.

14 Isau n̄o Ɔolibama n̄égōgbēn̄on dí: Yeusu, Yalamu kū Korao.

15 Isau buri k̄inan̄on dí. Isau daudu Elifaza buri k̄inan̄on Temana, Omaa, Zefo, Kenazi,

16 Kora, Gatamu kū Amal̄ekio ū. Elifaza buri k̄inan̄o, Ada daikoren̄on gwe. Ò kú Ed̄omu bùsun.

17 Isau né Rūeli buri k̄inan̄on dí: Naata, Z̄era, Sama kū Mizao. Rūeli buri k̄inan̄o, Bas̄ema daikoren̄on gwe. Ò kú Ed̄omu bùsun.

18 Isau n̄o Ɔolibama buri k̄inan̄on dí: Yeusu, Yalamu kū Korao. Ana né Ɔolibama daikoren̄on gwe.

19 Isau kū òdi pine d̄o Ed̄omu n̄égōgbēn̄on gwe, a buri k̄inan̄on gwe.

Sei burin̄o

20 Sei, Ori buri kū à kú Ed̄omu bùsun zaa k̄āaku n̄égōgbēn̄on dí: Lotana, Sobala, Zibēō, Ana,

21 Dis̄ō, Èza kū Dis̄āo.

22 Lotana n̄égōgbēn̄on dí: Ori kū Omamuo. Lotana dāren Timina ū.

- 23 Sobala négōgbēnōn dí: Alavā, Manaa, Ebalā, Sefo kū Onamuo.
- 24 Zibeō négōgbēnōn dí: Aya kū Anao. Ana pì mé à bò ísēboki wānaa zaa gbárannan gōrō kū àteni a de zaakinō dā.
- 25 Ana négōgbēn Disō ũ, a nēnōgbē sō Ɔolibama.
- 26 Disō négōgbēnōn dí: Emēdā, Esebā, Itirana kū Keranao.
- 27 Eza négōgbēnōn dí: Bilana, Zavā kū Akanao.
- 28 Disā négōgbēnōn dí: Uzu kū Aranao.
- 29 Ori buri kīnanōn dí: Lotana, Sobala, Zibeō, Ana,
- 30 Disō, Eza kū Disāo. Ori buri kīnanō kū ní buri kū ò kú Sei bùsunnōn gwe.
- 31 Kīna kū ò kí blē Edōmu bùsun Isarailanō kīnanō ānōn dí.
- 32 Bēō né Bela, Dinaba gbē mé à kí blē Edōmu káaku.
- 33 Kū à gà, akū Zera né Yobabu, Bōzōra gbē kí blē a gēne ũ.
- 34 Kū à gà, akū Temana bùsu gbē Usamu kí blē a gēne ũ.
- 35 Kū à gà, akū Bedada né Adada, Avi gbē kí blē a gēne ũ. Àkū mé à zìi blē Midiānōa Mōabunō bùsun.
- 36 Kū à gà, akū Masareka gbē Samala kí blē a gēne ũ.
- 37 Kū à gà, akū Reobo kū à kú Yuflati sarē gbē Saulu kí blē a gēne ũ.
- 38 Kū à gà, akū Akabo né Baali Ana kí blē a gēne ũ.
- 39 Kū à gà, akū Pau gbē Adada kí blē a gēne ũ. A nō tón Metabeli, Matarēdi néme, Mezaba daikoremē.
- 40 Isau buri kīnanō tón dí kū ní bùsunō: Timina, Alava, Yete,
- 41 Ɔolibama, Ela, Pinō,
- 42 Kenazi, Temana, Mibiza,
- 43 Magadieli kū Iramuo. Edōmu kīnanō tón gwe wēte kū wēteo bùsu kū ò vùten. Isau kū à de Edōmunō dizi ũ burinōn gwe.

37

Yusufu nana'onaa

- 1 Yakubu kú Kanaanō bùsun gu kū a de vùten.
- 2 Yakubu burinō yān dí. Yusufu bi kefennamē. A wē gēro awēēplade gūn kū àten sānō dā kū a vīninō, a de nōnō Bila kū Zilipao nēnō, akū à dà vāni kū ò kēe kōrōmōtōō kē a denē.
- 3 Isaraila ye Yusufui de a né kparanōla kū à a ì a zīkūnaa gūn yāi, akū à utagyabaa zōne.
- 4 Kū a vīninō è ní de ye Yusufui deñla, akū ò zāagu òdi we ò yā nna o kāaoro.
- 5 Yusufu nana ò, akū à bàba a vīninōne, akū ò èra ò zāagu de zī pōla.
- 6 À pīnne: À nana kū ma ò ma.
- 7 Ma è óten ése yīyī bura, akū ma ése baka fùte à zè. Á pónō likai, akū ò nàtenē.
- 8 Akū a vīninō pīne: Īni kí blewán yá? Īni gbāna ble wán yá? Akū ò èra ò zāagu de yā pōla nana kū à òo pì yāi.
- 9 Yusufu èra à nana ò dō, akū à bàba a vīninōne à pì: Ma era ma nana ò dō. Ma è ifāntē kū mōvuraaō kū susunē mēn kuri awēedonō ten natēmene.
- 10 À nana pīi bàba a denē dō, akū a de pàtaa à pì: Nana kpate takan n ò lēe? Makū kū n dao kū n vīninō, óni su ò kúte n aren yá?
- 11 A vīninō nēsēgōbaa sē kāao. A de sō à nana pì yā kūna a nēsēe gūn.
- 12 A vīninō gēe ní de sānō dā Sekemu.
- 13 Akū Isaraila pì Yusufunē: N vīninō ten sā dā Sekemu. Mani n zī ní kīnaa. À wēa à pì: Ma laka.
- 14 Akū à pīne: Nē gé n n vīninō gwa kū sānō, tó ò aafia. Nē era n sumene kū ní baaruuo. Akū à a gbāre, à bò Eblōnu guvuten à gēe Sekemu.
- 15 Àten likara sēn, akū gōgbē ke dàale à a là: Bón nten wetēe?

16 À wèa à pì: Mateni ma v̄ininɔ wetemε. Tó n̄ n̄ sādāki d̄s, n̄ omεne.

17 Gōgbē pii pì: Kū ò bò gu dín, ma mà ò pì òten gé Dotāmε. Akū Yusufu pèteńyĩ à n̄ lé Dotā.

18 Kū ò a è zā dire, ari àgō gé ká n̄ kīnaa, ò lé kpākūsūi ò pì ò a de.

19 Ò pikōne: À gwa, nana'ori ten su zā dire.

20 À tó ò a de ò a zu lògɔ dínɔ doke gūn. Óni pi n̄bɔ pāsī mé à a dè à sò. Ehē óni e lākū a nananɔ ni mì de nà.

21 Kū Rubeni yā pii mà, à ye à a mì sí, akū à pì: Òsun a dero,

22 àsun aru boaro. À a zu lògɔ díkīnan gbárannan la. Àsun a dero. Rubeni òńne le, kū à ye à a mì sí à a kpá a dea yāime.

23 Kū Yusufu kà a v̄ininɔ kīnaa, ò a uta bò, a utagyaba mana pii.

24 Akū ò a sè ò a zù lògɔ pìn. Lògɔ pì da korimε à í v̄iro.

25 Akū ò v̄ute òten p̄ ble. Kū ò wé sè, ò Sumaila buri lagatarinɔ è, ò bò Giliada b̄usun òten gé Misila. N̄ lakuminɔn do p̄nɔ kū lí'ɔ ezεo kū lí'ɔ gbĩ nnao sεna.

26 Akū Yuda pì a gbēnɔne: Tó o ó dakūna dè, akū o a gèe ùte, bó àreen óni lee?

27 À tó ò a yía Sumaila buri p̄nɔa. Òsun a dero, ó dakūnanloo? Ó aru dokōnɔmε. Akū a gbēnɔ a yā mà.

28 Kū Midiā lagatari p̄nɔ ten su gē zéla, akū ò Yusufu gà ò bò lògɔn, ò a yia Sumaila buri p̄nɔa andurufu baro, akū ò tà k̄ao Misila.

29 Kū Rubeni sù lògɔ pì kīnaa, adi Yusufu e gwe doro, akū à a p̄kasanɔ gà à kèkè,

30 akū à gèe a dakūnanɔ kīnaa à pì: Né pì kú gwe doro. Mani gé má kū abireoo?

31 Ò blèkofīnii kù ò dè, akū ò Yusufu uta pii sè ò màte a aru gūn.

32 Akū ò a utagyabaa pii sè ò gèeó n̄ denε ò pì: P̄ kú o èn dí. N̄ né utan yá, ke a p̄nlo?

33 À d̄s, akū à pì: Ma né utamε, n̄bɔ pāsī mé à a sò. Waiyoo, ò ma né Yusufu kè yákiyakimε.

34 Akū à a uta z̄k̄ɔ gà à kè à p̄kasa sè à dà, akū à a né pì wēnda kè gikεna.

35 A négōgbēnɔ kū a n̄nɔgbēnɔ sù a laakari kpátεne n̄ p̄nki, ama à ḡi a laakari kpátεi à pì: Manigō ma né pii gè s̄ɔ d̄mε ari mà gé táo a kīnaa gyāwān. Akū àten wēnda s̄ɔ d̄ɔ a né pì yā musu.

36 Midiā p̄nɔ s̄ɔ ò Yusufu yia P̄otifaa Misila. Firi'auna ìba kemε, àkūmε a dogarinɔ gbē z̄k̄ɔ ū.

38

Yuda kū Tamao

1 Zī k̄ua Yuda bò a gbēnɔ kīnaa à gèe à v̄ute Adulamu gbē kū òdi pine Ira bea.

2 Gwen à dàkare kū Kanaanɔ b̄usu gbē kū òdi pine Sua n̄nɔgbēo, akū à a sè nɔ ū.

3 À n̄bɔ s̄i à né ì gōgbē ū, akū à tó kp̄anε Eε.

4 À èra à n̄bɔ s̄i d̄ɔ à négōgbē ì, akū à tó kp̄anε Ona.

5 À èra à négōgbē ì d̄ɔ, akū à tó kp̄anε Sela. Ḡrɔ kū à né p̄i ì, à kú Kezibimε.

6 Akū Yuda nɔgbē kū òdi pine Tama sè a daudu Eεne.

7 Eε kè Dikirine v̄ani, akū à a dè.

8 Akū Yuda pì Onanε: N̄ n̄ v̄ini gyaanɔ sé n̄ buri ke n̄ v̄inine, lākū òdi ke nà.

9 Kū Ona d̄s kū né kū áni i kū a v̄ini gyaanɔ nigō de a buri ūro, tó à w̄ute k̄ao akū à ye à a z̄ida e, àdi a gōgbē p̄ kótεmε, de àsun buri ke a v̄ininero yāi.

10 Yā kū àten ke pii kè Dikirine v̄ani, akū à a dè d̄ɔ.

11 Akū Yuda pì a né gyaanɔ Tamaε: N̄ gé ògō gyaanɔ ble n̄ de bea ari ma né Sela z̄k̄ɔ kū. Zaakū àten da Sela ni ga lán a v̄ininɔ bàme. Akū Tama gèe à v̄ute a de bea.

12 Kū a ɔɔɔ ɔ̀i kè, akū Yuda nanɔ ɔ̀a. Kū a nèseε kpàte, à dà zén àten gé a sākākēreino kīnaa Timina kū a gbēnna Irao.

13 Akū ò a baaruu kpà Tamanε ò pì: N zā de ten gé Timina a sānɔ kā kēre.

14 Akū à a gyaanɔblepɔnɔ bò a pódangānn sè à kù a ānnwa, akū à gèε à wùte Enaimu bīnilēa Timina zén. Zaakū à è Sela zōkō kù, odi a kpāa nɔ ūro.

15 Kū Yuda a è, akū à a dīte karua ū kù à pó kù a ānnwa yāi.

16 Akū à nài zé sare à pì: N tó mà wùte kūnwo. Adi a dō a né gyaanɔ ūro. Akū nɔgbē pì pì: Tó n wùte kūmao, bón ĩni kpāmaa?

17 À wèa à pì: Mani ma kpāsa blène mèn do kpāzānne. Akū à pì: N tɔɔma ditēmenε ari ngō gé kpāzā.

18 Akū à a là à pì: Bó tɔɔman mani ditēnenε? A pì: N n sèedakebɔ kū a bàao kū gò kū n kūnaao kpāma. Akū à kpāa à wùte kāao à nɔ dōagu.

19 Akū nɔgbē pì fùte à tà be à a pódangānn bò à a gyaanɔblepɔnɔ sè à dà.

20 Yuda a gbēnna Adulamu gbē zī kù blèneo à tɔɔma boo nɔgbē pīia. Kū à kà, adi a lero.

21 Akū à gwedenɔ lāla à pì: Karua kū à kú Enaimu zé sare la yā kú máa? Ò wèa ò pì: Karua ke kú laro fá!

22 Akū à èra à tà à pì Yudanε: Mádi a ero. Gwedenɔ pì o karua ke dō gwe yā sero.

23 Akū Yuda pì: Àgō pó pìnɔ kūna. Óni tó gbēnɔ ó yāa dɔro. Ma n zī kù blèe pìio, nídi a lero.

24 Mɔ aakō gbera ò sù ò ò Yudanε ò pì: N né nanɔ Tama karua kà, akū à nɔ sɔ a pāpākenaa pìi gūn. Yuda pì: À bo kāao ò té sōa.

25 Kū òten bo kāao bàai, à légbāzā kè a zā denε à pì: Gbē kù à pó dīkīnanɔ vī mé à nɔ dōmagu. N sèedakebɔ kū a bàao kū gò dīkīnao gwa, tó n a de dō.

26 Yuda pó pìnɔ dō, akū à pì: Nɔgbē pì yā nna demala, zaakū mádi a kpā ma né Selaaro. Yuda dí wùte kāao doro.

27 Kū à kà né'ina, à sù à lè sikanɔ mé ò kú a gberε gūn.

28 ɔɔɔ kù àten né i, ní gbē do ɔ bò, akū nɔgbē néseteri wōnɔ tēra dā à pì: Né dīkīna mé à bò káaku.

29 Kū né pì a ɔ sùkpa, akū né plade bò, akū nɔgbē pì pì: N bo bùime fá! Akū ò tó kpāne Pεrezi.

30 Abire gbera kū a gbēndo kū ò wōnɔ tēra dā a ɔaa bò, akū ò tó kpāne Zera.

39

Yusufu kū Pɔtifa nanɔ

1 Kū Sumaila burinɔ kà kù Yusufuo Misila, akū Misila gbē Pɔtifa a lùrīma. Firi'auna ìba kemε, àkūme a dogarinɔ gbē zōkō ū.

2 Dikiri kú kù Yusufuo, akū à sa'a kù. À kú a dikiri Misila gbē pì bea.

3 Kū a dikiri pìi è Dikiri kú kāao àdigō a dakare kù sa'ao yā kù àten kenɔ gūn pínki,

4 akū Yusufu a pɔnna lè. Pɔtifa a dīte a azia ū à pó kù à vīnɔ nāne a ɔī pínki.

5 Zaa ɔɔɔ kù à a dīte a azia ū, Dikiri arubarikaa dà a ben Yusufu yāi. Dikiri arubarikaa dà pó kù à de a pó ūnɔgu pínki, be pónɔ kù burapɔnɔn yā.

6 Akū Pɔtifa a pó sīnda pínki nà Yusufunε a ɔī. A bàka kú yākeoro, tó adi ke pòble baasiro. Yusufu sō bi gō kefennamε, akū a zena mana.

7 Zīkea Yusufu ni gē a dikiri nanɔgu, akū à pīne: N wùte kūmao.

8 Akū à gī à pì: N gwa, ma dikiri bàka kú yākeo ɔn dí gūn doro, à pó kù à vīnɔ nāmenε ma ɔī pínki.

9 A gbāna demala ɔn dí gūnlo, adi gīmenε kù pòkeoro, sé mōkōn, kù n de a nɔ ū yāi. Mani fō mà yā vāni bire taka ke mà durunna ke Ludanero.

10 Bee kù nɔgbē pìi digō onε baabore, adi we à wùte kāaoro, à ye àgō kú kāao sero.

- 11 Zĩkea kũ Yusufu gẽ kpén a zĩ ke, à sù à lè ɔn zĩkeri ke kú kpé gũnlo.
- 12 Akũ nɔgbẽ pì a kũ a utaa à pì: N wúte kũmao. Akũ Yusufu a uta tònɛ gwe à bàa lè à bò bàai.
- 13 Kũ nɔgbẽ pì è à a uta tòare à bàa lè à bò bàai,
- 14 akũ à ɔn zĩkerinɔ sisi à pìnɛ: À gwa, ò sùwɛɛ kũ Eberuo, akũ àten dɔke kũoo. À gẽmai à wúte kũmao, akũ ma wiki lè.
- 15 Kũ à mà ma wiki dɔawa, akũ à a uta tò katena ma sare à bàa lè à bò bàai.
- 16 Akũ nɔgbẽ pì uta pì kàte a sare ari Yusufu dikirii sù,
- 17 akũ à pìnɛ: Eberu zò kũ n su kãawɛɛ dɔkè kũmao à gẽmai.
- 18 Kũ ma wiki dɔa, akũ à a uta tò katena ma sare à bàa lè à bò bàai.
- 19 Kũ nɔgbẽ pì yã pì ò a zãne à pì, lákũ n zòò kèmenɛ nàn gwe, akũ Yusufu dikiri pɔfè manamana.
- 20 Akũ à pì ò Yusufu kũ ò a da kpésiran, gu kũ gbẽ kũ kína bàa dòmmanɔ káten, akũ à gɔɔ pla kè gwe.
- 21 Bee kũ abireo Dikiri kú kãao à gbẽke kènɛ à tò a yã kà purusunanɔ dãkpãrigu.
- 22 Akũ dãkpãrii pì purusunanɔ nà Yusufunɛ a ɔĩ n pínki, òdi yãke ke a sariro.
- 23 Purusunanɔ dãkpãrii pì bàka dígɔ kú Yusufu yãoro, kũ Dikiri kú kãao yã, akũ àdigɔ a dakare kũ sa'ao yã kũ àten ke gũn pínki.

40

Yusufu purusunanɔ nana bɔkɔtenaa

- 1 Abire gbera Misila kína Firi'auna wẽkpaateri kũ a burodikeriio taari kènɛ.
- 2 A pɔ fè a ìba gbẽnɔn pla pìnɔi, a wẽkpaateriki kũ a burodikerikio.
- 3 Akũ à n ká kpésiran a dogarinɔ gbẽ zɔkɔ bea, kpé kũ ò Yusufu dàn.
- 4 Dogarinɔ gbẽ zɔkɔ pì Yusufu òte àgɔ n gwa, akũ ò gɔɔ pla kè kpé pìn gwe.
- 5 Gwãani dokɔnɔa Misila kína wẽkpaateri kũ burodikeriio pìo nana ò n gbẽnɔn pla n pínki, baadi kũ a pɔo kũ a bɔkɔtenaa.
- 6 Kũ Yusufu sù n gwa kɔnkɔ, à è n ànn sisi.
- 7 Akũ à n lá à pì: Bó yã mé à tò á àn sisina gbãraa?
- 8 Ò wèa ò pì: Nanan o ò, gbẽke kú la kũ à a àlesi owɛɛro. Akũ à pìnɛ: Luda mé à nana àlesi bɔkɔtena víroo? À á nana pìnɔ omɛnɛ mà ma.
- 9 Akũ wẽkpaateriki a pɔ òne à pì: Ma nana gũn ma geepi lí è ma sare.
- 10 Geepi lí pì ɔne aakɔmɛ. À lá bò à vú kè à né ì à mà.
- 11 Má Firi'auna toko kũna, akũ ma geepi né pìnɔ sè ma fè a toko pì gũn ma kpàa.
- 12 Yusufu pìnɛ: Nana pì bɔkɔtenan dí. Lí'ɔne aakɔ pìnɔ bi gɔɔ aakɔmɛ.
- 13 Gɔɔ aakɔ gbera Firi'auna ni n mì sí. Ani era à n da n zĩ gũn, ìni era ògɔ wè bonɛ lákũ ndígɔ ke nà yã.
- 14 Tó yã bò kũnwo nna, n tò ma yã gɔ dɔngu. N gbẽke kemɛnɛ n ma yã o Firi'aunanɛ de à ma bo kpésira dí gũn.
- 15 Zaakũ ò ma kũ kpãni zaa Eberu bùsun, akũ bee Misila la mádi yãke ke à kà ò ma da wèe dí gũnlo.
- 16 Kũ burodikeriki è Yusufu nana pì àlesi'onaa bò kũ wẽkpaateriio nna, akũ à pìnɛ: Ma nana gũn sɔ ma è má burodi sena tãnko aakɔ dikɔana.
- 17 Tãnko kũ à kú musu, burodi buri dasi kũ ma kè Firi'aunanɛ ká a gũn, akũ bãnɔ ten ble ma musu.
- 18 Yusufu pìnɛ: A bɔkɔtenan dí. Tãnko aakɔ pìnɔ gɔɔ aakɔmɛ.
- 19 Gɔɔ aakɔ gbera Firi'auna ni n mì zɔ à n loko lía, bãnɔ ni n ble.
- 20 A gɔɔ aakɔde sɔ Firi'auna igɔɔ là kɔkɔmɛ, akũ à pòble kè a ìbanɔne. À wẽkpaateriki kũ burodikerikio bòte kpén a ìbanɔ wára.

21 Akū à era à wēkpaateriki dà a zīn à era àgō í boare.

22 Akū à burodikeriki lòko lía lákū Yusufu n̄ nanano bɔkɔtenaa ònne nà.

23 Yusufu yā dí dɔ wēkpaaterikin doro, a yā sàagu.

41

Yusufu Firi'auna nana bɔkɔtenaa

1 Wē pla papanaa gbera Firi'auna nana ò, à è á zena Nili léa.

2 À è zùda mana mèkpanano bòte swa pì wēen mèn suppla òten sè ble tàfee gūn.

3 Akū à zùda fēfēna wɔkɔwɔkɔ è mèn suppla dɔ. Ò bò swaween ò tè a káakupɔno kpe ò zè n̄ sare swa léa.

4 Akū zù fēfēna wɔkɔwɔkɔ pìno zù mana mèkpana pìno mòmɔ, akū Firi'auna vù.

5 À era à i ò, akū à nana ò dɔ. À è ése sáko mana wéde pia ése lí dokɔno sáko suppla.

6 Akū à ése sáko wé kɔgɔkɔgɔ kū legū'i kīarmanɔ è, à pia n̄ gbera dɔ sáko suppla.

7 Akū ése sáko wé kɔgɔkɔgɔ pìno ése sáko mana wéde pìno mòmɔ. Kū Firi'auna vù, à è nanan a ò.

8 Kū gu dɔ, à kú bídi gūn, akū à Misila māsokerino kū wézérino sisi n̄ pínki. À a nanano bàbañne, ama n̄ gbēke dí fɔ à a bɔkɔtenaa ònero.

9 Akū wēkpaateriki fùte à yā ò Firi'aunane à pì: Taari kū ma kè yā dòmagu gbāra.

10 Kí, n pɔ fē n zòblerinoi yā, akū n ma da kpésiran n dogarino gbē zókɔ bea leele kū burodikerikio.

11 Gwāani dokɔno o nana ò, ó baadi kū a pɔo kū a àlesiio.

12 Eberu kefenna ke kú kúoo gwe, n dogarino gbē zókɔ zòme. Kū o ó nanano bàbane, akū à ó baadi pɔ bɔkɔtenaa òne.

13 Yā pìno kè lákū à òwere nà. N era n ma da ma zīn, akū n burodikeriki pì lòko lía.

14 Akū Firi'auna gbē zì ò Yusufu sísi, akū ò gèe ò a bò wēen likalika. À m̀i bò à a pókasanò lite, akū à gèe Firi'auna kīnaa.

15 Akū Firi'auna pìne: Ma nana ò, gbēke dí fɔ à a bɔkɔtenaa òm̀nero. Ma mà ò pì, tó ò ònne, ndi fɔ n̄ a àlesi oñne.

16 Yusufu pìne: Adi ke makūmero, Luda mé ani a àlesi onne, kí.

17 Akū Firi'auna pìne: Ma nana gūn ma è má zena Nili léa.

18 Ma è zùda mana mèkpana mèn supplanò bòte swaween òten sè ble tàfee gūn.

19 Akū ma zùda pāndenò è dɔ mèn suppla ò fēfēna wɔkɔwɔkɔ, mádi zù fēfēna bire takano e Misila la zikiro.

20 Akū zùda fēfēna wɔkɔwɔkɔ pìno zù mèkpana káakupɔ mèn suppla pìno mòmɔ.

21 Bee kū ò n̄ mómɔ, ò g̀è fēfēna lán yā bàme, gbēke ni dɔ kū ò n̄ mómɔ sero. Akū ma vu.

22 Nana gūn dɔ ma è, ése sáko mana wéde pia ése lí dokɔno sáko suppla.

23 Akū ma è ése sáko térére wé kɔgɔkɔgɔ kū legū'i kīarmanɔ pia n̄ gbera dɔ sáko suppla.

24 Akū ése sáko wé kɔgɔkɔgɔ pìno ése sáko wéde pìno mòmɔ. Kū ma ò māsokerinoe, n̄ gbēke dí fɔ à a bɔkɔtenaa òm̀nero.

25 Akū Yusufu pìne: Kí, nana kū n òo pìno àlesi dokɔnoe. Luda yā kū à ye à ke m̀nneme, kí.

26 Zù mana mèn suppla pìno bi wè supplame. Ése sáko wéde sáko suppla pìno s̄ wè supplame. Nana pìno àlesi dokɔnoe.

27 Zù fēfēna wɔkɔwɔkɔ mèn suppla kū ò bòte ò tè a káakupɔno kpe pìno bi wè supplame. Lemé ése sáko wé kɔgɔkɔgɔ kū legū'i kīarmanɔ sáko suppla pìno de le dɔ. Abirekūnoe wè suppla kū nà ni ká ũ.

28 Lákū ma ònne nà tera, kí, ma pì Luda ten yā kū à ye à ke m̀nneme.

29 Póblewe nigō di Misila gu sīnda pínkia manamana ari wè suppla.

30 Abire gbera nà ni gē ari wè suppla, kāna gbāna pì yā ni sã Misilanɔgu. Nàa pì ni būsuu pì dε.

31 Nà kū ani su pì nigō pāsī manamana, kāna gbāna pì yā ni dɔ gbēkegu doro.

32 Kí, kū gèn plame n nana pìi ò, kū Luda mé à dīte yāime. Ani ke terame, à sika vīro.

33 Tera sã kí, ñ wézēri ɔndōde wete ñ dīte àgō de gbānade ũ Misila.

34 Kí, ñ gbēnɔ dīte gbē zōkōnɔ ũ Misila ògō póblewε sɔrode kakara wè suppla kū póblewε nigō din pìi gūn.

35 Oni póble kakara wè mana kū àten sunɔ gūn ò póblewε ká dōnɔ gūn wēte kū wētεo kū n tso, onigō dākpā.

36 Tó nà kū ani ke wè suppla pìi kà Misila, póble pì nigō de zāna ũ de nàa pì sún Misilanɔ dεdεro yāi.

Yusufu kíblena Misila

37 Yā pìi kà Firi'aunagu kū a ìbanɔ ñ pínki,

38 akū à pìine: Gbē dí Luda Nini vī. Óni gbēke e lán a bà dɔ yá?

39 Akū à pì Yusufunε: Lákū Luda tò ñ yā bireno dō pínki nà, wézēri ɔndōde ke kun lán n bāro.

40 Mɔkōn mé ñnigō de ma ɔn gbē zōkō ũ, ma gbēnɔ nigō mì natenne ñ pínki. Kpata mé ani tó màgō denla ado.

41 Akū à èra à pìne: Ñnigō gbāna vī Misila būsuu gu sīnda pínkia.

42 Akū à tǎnka sèedakebɔɔ bò a ɔneà à dà Yusufunε a ɔneà, à taasaa uta dāne à wura gèrεε dāne a wakaaa.

43 À a sōgo plade kpàa tǎa'obɔ ũ, akū gbē kū ò done arenɔ dīgō pata: À kúte! À kúte! Lεmε Firi'auna tò Yusufu gbāna vī Misila būsun le.

44 À pìne dɔ: Makū Firi'auna, gbēke ni fō à yāke ke Misila la n lé sariro.

45 À tó kpāne Zafena Panεa, akū à Eliɔpɔli wēte sa'ori Potifera nénɔgbē Asena kpàa nɔ ũ.

46 Gɔrɔ kū Yusufu zī lè Misila kína Firi'auna bea, a wè baraakurime. Akū à bò Firi'auna kīnaa à gèe à kurè Misila gu sīnda pínkia.

47 Kāna gbāna kun ari wè suppla, póblewε din manamana.

48 Akū Yusufu póblewε kū à di Misila wè suppla pìnɔ kākara wēte kū wētεo zāna ũ, wēte sīnda pínki kū a bura kū ò likainɔ póo.

49 A póblewε kākara zōkōzōkō lán ísirale būsuu'atē bà, akū ò zè a zaka lé yōnaaa, kū oni fō ò a lé dōro yāi.

50 Ari nà gō gé ká Yusufu nanɔ Asena, Potifera né, négōgbēnɔ ì mèn pla.

51 Yusufu tó kpà a dauduunε Manase à pì: Luda tò ma de bedeno kū wari kū ma kèεo yā sāmagu pínki.

52 Akū à tó kpà a pladenε Eflaimu à pì: Luda tò ma gō néde ũ būsuu kū ò wé tǎman.

53 Kū kāna gbāna kū à kú Misila wè suppla pìi làka,

54 akū wè suppla kū nà ni ká dāte lákū Yusufu ò nà. Nàa kà būsuu kū būsuo pínki, ama póblewε di Misila gu sīnda pínkiame.

55 Kū nàa gè Misilanɔgu pínki, ò wiki lè Firi'aunane à póble kpámma. Akū à pìine ñ pínki: À gé Yusufu kīnaa à ke lákū ani oáre nà.

56 Nàa dà būsuu pìla pínki, akū Yusufu dōnɔ wèwē à póblewε yia Misilanɔa, kū nàa pì gbāna kù ñ būsun yāi.

57 Akū gbēnɔ bò andunia gu pínkia ò sù Misila póblewε lú Yusufua, zaakū nà gbāna kù andunia gūn pínkimε.

42

Yusufu v̄ininɔ suna pɔblewe lú Misila

- 1 Kū Yakubu mà pɔblewe kú Misila, à pì a n̄nɔnɛ: Ánigɔ káte la pã yá?
- 2 Ma mà pɔblewe kú Misila. À gé lúwɛɛ gwe, de òsun garo, ògɔ kun aafia yáí.
- 3 Akū Yusufu v̄ini gb̄ɛnɔn kurinɔ ḡɛɛ Misila pɔblewe lú.
- 4 Yakubu dí Yusufu dakūna Biliaminu zī kūńworo, zaakū à pì: Òdigɔ d̄ɔro tó yã v̄ani ni a le.
- 5 Akū Isaraila né p̄inɔ ḡɛɛ pɔblewe lú kū gb̄ɛ p̄andenɔ, zaakū n̄a p̄i kà Kanaanɔ b̄usun d̄ɔ.
- 6 Yusufu mé à b̄usuu p̄i gb̄ɛ z̄ɔkɔ ũ. Akū mé àdi pɔblewe yía gb̄ɛ s̄inda p̄inkia. Akū a v̄ininɔ sù ò k̄utenɛ ò n̄ arɛ p̄ɛte z̄ite.
- 7 Kū à a v̄ininɔ è, à n̄ d̄ɔ, akū à a z̄ida k̄ɛ́nne nibɔ ũ. Akū à yã ò́nne p̄as̄ip̄as̄i à n̄ lá à pì: A bo máa? Ò w̄èa ò p̄i: O bo Kanaanɔ b̄usun o su pɔblewe lúme.
- 8 Yusufu a v̄ininɔ d̄ɔ, ama odi a d̄ɔro.
- 9 Nana kū à ò yã n̄ yã musu d̄òagu, akū à p̄in̄nɛ: Gu'asirigwarinɔn á ũ, a su ó b̄usu k̄iaki gwame.
- 10 Ò w̄èa ò p̄i: Oi dikiri! N z̄òblerinɔn ó ũ, o su pɔblewe lúme.
- 11 Dedok̄ɔnɔdenɔme ó ũ ó p̄inki. Náanidenɔme ó ũ. Ók̄ɔnɔ n z̄òblerinɔ, gu'asirigwarinɔme ó ũro.
- 12 Akū à p̄in̄nɛ: Èkeme! A su ó b̄usu asiri d̄ɔme.
- 13 Ò p̄i: Ók̄ɔnɔ n z̄òblerinɔ, dedok̄ɔnɔdenɔme ó ũ, ó gb̄ɛnɔn kuri awɛɛplame. Kanaanɔ b̄usu gb̄ɛnɔme ó ũ. Ó dakūna ḡò be kū ó deo, ó gb̄ɛ do kunlo.
- 14 Akū Yusufu p̄in̄nɛ: Lákū ma óare nà, gu'asirigwarinɔme á ũ.
- 15 Yã kū ani tó mà á yãpura d̄ɔn dí. Kū Firi'auna kunnaao áni b̄ote laro, séto á dakūna p̄i sù la baasiro.
- 16 À á gb̄ɛ do z̄i à á dakūna sé, á gb̄ɛ kparanɔ ni ḡɔ kp̄ésiran la, mani d̄ɔ tó á yã yãpurame. Tó lenlo, kū Firi'auna kunnaao gu'asirigwarinɔn á ũ.
- 17 Akū à n̄ ká kp̄én ari ḡɔɔ aak̄ɔ.
- 18 A ḡɔɔ aak̄ɔde z̄i à p̄in̄nɛ: Má Luda v̄ina v̄i. À yã kū mani óare ke áni bo aafia.
- 19 Tó náanidenɔme á ũ, à á gb̄ɛ do tó da kp̄én la, á gb̄ɛ kparanɔ ni tá kū pɔbleweo á bede n̄aderinɔnɛ,
- 20 áni era à sumene kū á dakūna p̄io, mani d̄ɔ kū á yã yãpurame, oni á dede doru. Akū ò w̄èi le.
- 21 Ò p̄ik̄ɔnɛ: Yãpurame taaridenɔn ó ũ yã kū o k̄è ó dakūnanɛ yã yáí. O è ḡɔɔ kū àten k̄úte kewere, à k̄è w̄ɛnda, akū ódi a yã maro. Abire yáin yã dí ó lé.
- 22 Akū Rubeni p̄in̄nɛ: Kū ma óare àsun yáke ke né p̄inero, ádi ma yã maro. A aru f̄inan Luda ten bowá dí.
- 23 Ó d̄ɔ Yusufu ten maro, zaakū kū àten yã ó́nne, òten liténɛme.
- 24 Akū à gò n̄ k̄inaa à ḡè à ɔɔ d̄ɔ. Kū à sù, à yã ò́nne, akū à Simɛɔ bò n̄ ḡun à a ȳi n̄ wára.
- 25 Yusufu p̄i ò pɔblewe ká́nne n̄ asanɔ pa ò n̄ baadi ɔgɔ danɛ a p̄ón ò zé kusuna kénne. Kū ò k̄ɛ́nne le,
- 26 ò n̄ pɔblewɛnɔ di n̄ zaakinɔnɛ, akū ò dà zén.
- 27 Kū ò kà gu kū òten in, kū n̄ gb̄ɛ do a asasa p̄oro de à p̄ó kpá a zaakia, akū à a ɔgɔ è a asasa lén.
- 28 Akū à pì a gb̄ɛnɔnɛ: À ma asasa ḡun gwa, ò ma ɔgɔ s̄ukpamene! Akū sw̄èe k̄éngu, ò p̄ik̄ɔnɛ kū lukanaao: Bó yán Luda k̄ewere lee?
- 29 Kū ò kà n̄ de Yakubu k̄inaa Kanaanɔ b̄usun, ò yã kū à n̄ lé bàbanɛ p̄inki ò p̄i:
- 30 B̄usu gb̄ɛ z̄ɔk̄ɔ p̄i yã òwɛɛ p̄as̄ip̄as̄i, a ó díte gu'asirigwarinɔ ũ.

31 O pìne náanidenɔme ó ũ, gu'asirigwarinɔme ó ũro.

32 Dedokɔndenɔme ó ũ, ó gbɛnɔn kuri awɛɛplame, ó gbɛ do kunlo, ó dakūna gò Kanaanɔ b̀sun k̀ ó deo.

33 Akū b̀su gbɛ z̀k̀ɔ̀ p̀i p̀wɛɛ yā k̀ ani tó á ó d̄ náanidenɔ ũn dí. À p̀i ò ó gbɛ do tó k̄ao, ò p̀blewɛ sé ò t̄ao ó bede nàderinɔne,

34 ò era ò suáre k̀ ó dakūnao, áni d̄ sà k̀ gu'asirigwarinɔme ó ũro, náanidenɔme ó ũ, áni ó gbɛndo kpáwá, óni laga tá b̀suu p̀in.

35 Kū òten p̀blewɛ b̀te n̄ asananɔ g̀n, n̄ baadi a ɔgɔsɔnɔnɔ è a p̀ g̀n. Kū ò n̄ ɔgɔnɔ è le, v̄ina n̄ k̀ n̄ p̀inki k̀ n̄ deo.

36 Akū n̄ de p̀inne: Á ye mà ḡ né sarin yá? Yusufu kunlo, Simeɔ kunlo, akū á ye à Biliaminu síma d̄ yá? Yā s̄inda p̀inki ten bomene v̄animɛ.

37 Akū Rubeni p̀i a denɛ: Tó mádi su k̄aonnero, n̄ ma négɔgbɛ planɔ dede. N̄ a kpáma, mani su k̄aonne.

38 Akū Yakubu p̀i: Ma né ni gé k̄áoro, zaakū a v̄ini dadokɔnde gà, àkū à gò ado. Ma z̄i k̀. Tó yāke a lè tá k̀ áten o g̀n, ani tó mà tá miran k̀ p̀siraome.

43

Yusufu v̄ininɔ era ò gena Misila k̀ Biliaminuo

1 Nà p̄as̄i k̀ Kanaanɔ b̀sun.

2 Kū ò p̀blewɛ k̀ ò bò Misila blè ò làka, n̄ de p̀inne: À era à gé p̀blewɛ lú f̄iti d̄.

3 Akū Yuda p̀ine: Ḡgbɛ p̀i òwɛɛ s̄ans̄amme à p̀i, tó ó dakūna k̀ k̀ooro, óni wé sik̄lɛro.

4 Tó ìni we ó dakūna gé k̀oo, óni gé ò p̀blewɛ l̄nne.

5 Tó n̄di we s̄oro, óni géro, zaakū gbɛ p̀i òwɛɛ, tó ó dakūna k̀ k̀ooro, óni wé sik̄lɛro.

6 Akū Isaraila p̀i: Bó yā mé à tò a wari d̄ma, k̀ a ò gbɛ p̀ine á dakūna v̄i?

7 Ò wèa ò p̀i: Àkū mé à yā gb̀ekawá k̀ ó bedenɔ yāo à p̀i: Á de kun ari tera yá? Á dakūna v̄i yá? Yā birenɔ musun o wea. Ó d̄ yā ani pi ò su k̀ ó dakūnaon yá?

8 Akū Yuda p̀i a denɛ: N̄ tó né p̀i gé k̄mao. Óni fute ò gé ḡnɔme, de ók̄nɔ k̀ m̄k̄nwo k̀ ó n̄nɔ òsun gagaro yāi, óniḡ kun aafia.

9 À gò ma yā ũme. Ma a z̄ida w̄endii d̄ite a p̀ ḡne ũ. Tó mádi su k̄aonne aafiaro, ma ḡ n̄ taaride ũme.

10 Tó ódi sika ke yāro, de o ge k̀ ḡn pladeo o su.

11 Akū n̄ de p̀inne: Tó lemɛ, à yā dík̄ina ke. À ó b̀su p̀ mananɔ s̄ete à ká á asananɔ g̀n à gé à ḡgbɛ p̀i gba. À lí'ɔ eze sé f̄iti k̀ z̄'io f̄iti k̀ do p̀nɔ k̀ lí'ɔ gb̄i nnannao k̀ g̀r̄ɔɔ k̀ s̄i.

12 À gé k̀ ɔgɔ leu pla à ɔgɔ k̀ ò dàare á asananɔ g̀n eraíne. Ke ò s̄aten yá, á d̄ro.

13 À á dakūna sé à era à gé ḡgbɛ p̀i k̄inaa.

14 Luda Gb̄anas̄indapinkide tó gbɛ p̀i á w̄enda gwa à á gbɛndo k̀ Biliaminuo gbare ò su k̄áo. Makū s̄, tó Luda ma n̄nɔ s̄imame, à s̄iman gwe.

15 Ò p̀ k̀ oni gé ò a gba p̀nɔ s̄ete k̀ ɔgɔ leu pla k̀ Biliaminuo ò fute ò ḡe Misila, akū ò ḡe Yusufu k̄inaa.

16 Kū Yusufu Biliaminu è n̄ té, à p̀i a begwariine: N̄ gé k̀ gbɛ birenɔ ma bea. N̄ n̄b̄o de n̄ kekɛ, zaakū gbɛ p̀nɔ ni p̀ ble k̄mao f̄anant̄aramɛ.

17 Begwarii p̀i yā k̀ Yusufu d̄anne k̄ à ḡe k̄n̄wo a bea.

18 Kū òten gé k̄n̄wo Yusufu bea le, v̄ina n̄ k̀ ò p̀i: ɔgɔ k̀ ò dà ó asananɔ g̀n yā mé à tò òten su k̀oo la. Ò ye ò létewá ò gb̄ana m̄wɛɛ ò ó k̀k̀ z̄nɔ ũ ò ó zaakinɔ s̄eteme.

19 Kū ò kà Yusufu be kp̄elelea, ò nà a begwarii p̄iii ò p̀i:

20 Mare, n̄ yā nna! O su ò p̀blewɛ lú la yā k̄aku.

21 Kū o ka gu kū óni in, o ó asasanɔ pòro, akū ó baadi a ɔɔ lè a asasa lén papana. Akū o su kū ɔɔ pìio ó ɔ.

22 O su kū ɔɔ pānde de ò pòble pānde lúo. Ó dɔ gbě kū à ɔɔ pìi dà ó asasanɔ gūnlo.

23 Begwarii pìi pì: Àsun damu kero, àsun vīna kero. Á Luda, á de Luda mé à ɔɔ pìi dàáre á asasanɔ gūn. Á ɔɔ ma ki lè. Akū à Simeɔ bòríne.

24 Begwarii pìi gè kúnwo Yusufu ɔnn, à í kpámma ò zú oo, akū à sèe kpà n zaakinɔa.

25 Akū ò pò kú oni Yusufu gba pì yā kèke ari àgɔ gé su fānantē, zaakū ò mà oni pò ble a beamε.

26 Kū Yusufu sù be, ò a gbà pò kú ò sùoo pìno ò wùte zíte a are.

27 À n aafiaa gbèka, akū à pì: Á de zīkūna kū a a yā òo pì gbāna yá? À kú kū wèndiio yá?

28 Ò wèa ò pì: Ó de n zòbleri gbāna à kun ari tera. Akū ò kùtene ò are pète zíte.

29 Yusufu wé sè à a dakūna dadokɔnde Biliaminu gwà à pì: Á dakūna kū a a yā òmene pìn dí yá? Akū à pì Biliaminune: Luda arubarika dangu.

30 Kū à a dakūna gwà, a pò kè nna zòkò à ye à ɔɔ dɔ, akū à gè kpéne likalika à ɔɔ dè gwe.

31 Kū à ānn pìpi, akū à bò à a zīda kù à pì ò su kū pòbleo.

32 Ò pòble dítene ado, n pò sɔ adona, Misila kū ò kú káaonɔ pò adona dɔ, zaakū Misilano dè pò ble kū Eberunɔro òdi kakara kúnwo.

33 Ò n vùtevute a are n sárakea, zaa dauduua ari n gbě kpèdea, akū ò lé àte ò kò gwàgwa.

34 Akū ò pòble kū à kú Yusufu are kpàateteíne. Biliaminu pò zòkò de gbě kparanɔ pòla leu ɔɔro. Akū ò pò blè ò í mì kū Yusufuo ari ò kà.

44

Andurufu toko dana asasan

1 Yusufu pì a begwariine: N pòblewe káka gbě pìno n n asasanɔ pa lákū oni fɔ ò sé nà. N baadi ɔɔ dane a asasa lén

2 n ma andurufu toko sé n da n dakūna asasan kū a pòblewe ɔɔo. Akū à kè lákū Yusufu òne nà.

3 Kū gu dè gòno, ò n gbáre kū n zaakinɔ.

4 Ari ògɔ gé ká zà, akū Yusufu pì a begwariine: N fute n péteíyí. Tó n n lé, n n la n pi bó yā mé à tò ò fīnaa bòmene kū a vānio a mana gēne ūu?

5 Bó yā mé à tò ò ma toko kū madì í mio mà màso keoo sè kpānii? N oíne kū ò yā vāni kè.

6 Kū à n lé, à yā pìi òríne,

7 akū ò wèa ò pì: Mare, à kè dera n ò leε? Kúku! Ókɔnɔ n zòblerinɔ, odì yā bire taka kero.

8 ɔɔ kū ò lè yā ó asasanɔ lé gūn, ódi era o suonne bona zaa Kanaaroo? Óni fɔ ò andurufu ke wura sé kpāni n dikiri bea yá?

9 Mare, ó gbě kū n lè a kīnaa, ade gà, ó pínki óni gɔ n zòno ū.

10 À pì: Tò, à ke lákū a ò nà. Gbě kū ò lè a kīnaa ni gɔ ma zò ūme, á gbě kparanɔ ni gɔ taari sari.

11 Akū n baadi a asasa kipa à pòro gòno.

12 Akū begwarii pì n asasanɔ gwàgwa. À nà n vīni pòa ari à gèe à kào n dakūna pòa, akū à toko pìi lè Biliaminu pò gūn.

13 Ò n utanɔ gà ò kèkè, akū n baadi a aso yí a zaakine ò era ò gè wète gūn.

14 Kū Yuda kū a gbēno kà Yusufu bea, ò a lè gwe, akū ò kùte a are zíte.

15 À pìine: Bóyāin a kè leε? Á dɔ kū ma taka dè màso keroo?

16 Yuda wèa à pì: Dikiri, óni pinne derameε? À yāke ona vīro. Óni ke dera ò ó zīda bo yānn? Luda mé à bò ó taaria. Dikiri, o gɔ n zòno ū dí, ókɔnɔ kū gbě kū ò toko pìi lè a kīnao.

17 Akū Yusufu pì: Kai! Mani f̄s mà abire kero. Gbē kū ò toko pìi lèa mé ani ḡs ma zò ũ, á gbē kparan̄o áni era à tá á de kīnaa aafia.

Yuda wékena Yusufua Biliaminune

18 Akū Yuda nài à pì: N yā nna dikiri! Ñ tó makū n zòbleri mà yā onne. Ñsun p̄o f̄emairo dikiri, zaakū n̄ sára kū Firi'aunaome.

19 Dikiri, n ó lá yā tó ó de vī ke dakūna.

20 Akū o pì ó de zī kù, akūs̄ ó dakūna kun d̄o, ó de a ì a zīkūnaa gūmm̄e. Né pìi v̄ini dadok̄n̄o de gà, àkū mé à ḡs̄ ado, akū ó de pì yei manamana.

21 N ò ók̄n̄o n zòblerin̄one ò a sé ò su k̄aaonne de n̄ wé siale.

22 Dikiri, o p̄inne né pì ni f̄s à a de tóro. Tó à a tò, de pì ni game.

23 Akū n p̄iwere, tó ódi su kū ó dakūna p̄ioro, óni wé sik̄lero.

24 Kū o ta ó de kīnaa, o n yā òne.

25 Akū ó de p̄i pì ò era ò gé p̄oblewe lú f̄iti d̄o.

26 O pì, tó adi ke ó dakūna kú kūoo baasiro, óni f̄s ò géro, zaakū tó à kú kūoro, óni wé sik̄lero.

27 Akū ó de p̄iwere, ó d̄s̄ kū a nan̄o né ì mèn pla.

28 Kū a do bò a bea, adi a e dororo ari gbāra. À pì n̄b̄o p̄as̄i mé à a sò.

29 À pì tó o né bire siawa, akū yā v̄ani a lè, lākū a zī kù nà, óni tó à tá miran kū p̄osiraome.

30 Tera sà, tó ma ta ma de kīnaa, akū a né pì kú kūoro, ani game, zaakū a p̄o kúame.

31 Tó ó de dí né pì e ó téro, ani tá miran a zīkūnaa gūn kū p̄osiraome.

32 Ma a zīda kp̄a ma dea né p̄i ḡene ūme, ma pì tó mádi sun̄e k̄aaoro, mani ḡs a taaride ũ ari ma w̄endi lén.

33 Dikiri, n yā nna! Ñ tó mà ḡs n zò ũ né p̄i ḡene ũ de à tá kū a v̄inin̄o.

34 Tó adi ke kū né p̄ioro, mani f̄s mà tá ma de kīnaaro. Ñsun tó mà yā v̄ani kū ani ma de le ero.

45

Yusufu zīda babana a v̄inin̄one

1 Yusufu dí f̄s à a zīda kù a ìba kū ò kú gwen̄o are dororo, akū à p̄ut̄a à pì: Ák̄n̄o kū á kú lan̄o, à b̄ote á p̄ínki! Kū gbēke kú gwe dororo, akū à a zīda bàba a v̄inin̄one sà.

2 Àten s̄o d̄o gbānagbāna ari Misilan̄o mà, akū Firi'auna bedeno a baaru mà.

3 Akū à pì a gbē pin̄one: Yusufume ma ũ. Ma de kun ari tera yá? Akū sw̄èe k̄éngu, odi f̄s ò w̄ero.

4 Akū Yusufu p̄inne: À namai. Kū ò nài, akū à pì: Makūme á dakūna Yusufu kū a yia ò sù k̄ao Misila la ũ.

5 Tera sà àsun tó á nè̄ēēē yakaro. Àsun p̄o f̄e ma yiana yā musuro, zaakū gbēno surabana yāin Luda ma zī á are la.

6 Nà kana b̄usun la w̄è pladen dí. Oni bú baro oni p̄o k̄ero ari w̄è s̄oro.

7 Luda tò ma doár̄e are de ó buri bo aafia andunia gūn, mà á sura ba manamana.

8 Adi ke ák̄n̄o mé a ma zī laro, Ludame. À ma dite Firi'auna lédammari ũ, a begwari ũ, Misila gu s̄inda p̄ínki gbē z̄k̄s̄ ũ.

9 À ke likalika à gé ó de kīnaa à one a né Yusufu pì Luda a dite Misila b̄usu gbānade ũ. À su ma kīnaa la ḡn̄o.

10 Àḡs̄ kú kūmao k̄ani à vute Gos̄e b̄usun kū a n̄eno kū a daikoren̄o kū a s̄ano kū a bl̄eno kū a z̄uno kū p̄o kū à v̄ino p̄ínki.

11 Mani a gwa la, zaakū nà niḡs̄ kun ari w̄è s̄oro d̄ome. Tó lenlo, àkū kū a bedeno kū p̄o kū à v̄ino ni kakate p̄ínki.

- 12 Àkõnõ kũ Biliaminuo, a è kũ wéoo kũ makũ Yusufu makũ mé maten yã oáre.
- 13 À bèere kũ má vĩ Misila la yã o ma denε kũ pó kũ a èo pínki. À gé à su kãao la likalika.
- 14 À vĩ à lòko a dakũna Biliaminu wakaaa à só dò, akũ Biliaminu mlèa à só dò se.
- 15 Akũ à lé pèpe a ṽninõa ñ pínki kũ sódõ. Abire gbera a ṽninõ yã ò kãao.
- 16 Kũ Yusufu ṽninõ suna baaruu kà Firi'auna bea, à kènε nna kũ à ìbanõ.
- 17 Akũ à pì Yusufunε: Ñ o n ṽninõnε ò ñ aso yĩ ñ zaakinõnε ò fute ò gé Kanaa,
- 18 ò ñ de sé kũ n bedenõ ò su kũńwo ma kĩnaa la. Mani Misila bùsu gu mana kpàrĩma ògõ nna ma.
- 19 Ñ oñnε dõ ò Misila zùgonõ sé ñ né fítinõ kũ ñ ñogbēnõ yã, ò ñ de sé ò su kãao.
- 20 Òsun laasun lé pó kũ oni tó gwenõaro, zaakũ Misila gu mana ni gõ ñ pó ũmε.
- 21 Akũ Isaraila né pìnõ kè le. Yusufu zùgonõ kpàrĩma lákũ Firi'auna ò nà. À zé zànaa kèĩnε dõ.
- 22 À ñ gbá uta zõkõnõ ñ pínki, akũ à Biliaminu gbà andurufu õgõ mèn wàa do kpé basõro kũ uta zõkõnõ mèn sõro.
- 23 À Misila pó mananõ kpàzã a denε zaaki aso kuri kũ póblewεo kũ póbleo zaaki aso kuri a de zé zàna ũ.
- 24 Kũ à ñ gbàre à pì: Àsun fìti ke zénlo! Akũ ò tà.
- 25 Ò bò Misila, akũ ò kà Kanaanõ bùsun ñ de Yakubu kĩnaa.
- 26 Ò pìnε: Yusufu kú wèndiio ari tera, àkũmε Misila bùsu gbē zõkõ ũ. Akũ Yakubu kè sãii, adi síro.
- 27 Akũ ò yã kũ Yusufu òñnε òñnε pínki. Kũ Isaraila zùgo kũ Yusufu gbàre à a séno è, akũ a laasun kè do sà,
- 28 akũ à pì: Adikĩna mò! Ma né Yusufu kú kũ wèndiio ari tera. Mani gé mà wé siale de má kpé mà ga.

46

Yakubu tana Misila kũ a ñnõ

- 1 Isaraila dà zén kũ pó kũ a ṽnõ pínki. Kũ à kà Beεba, à sa ò a de Isaaku Ludaa.
- 2 Akũ Luda bò à sù wégupu'ena gũn gwãani à pì: Yakubu! Yakubu! À wèa à pì: Makũ di!
- 3 Akũ à pì: Makũmε Luda ũ n de Luda. Ñsun Misila gena damu kero, zaakũ gwen mani n buri karan manamana.
- 4 Mani gé kũnwo Misila mà era mà su kũ n burinõ. Yusufu gbádan ìni gan.
- 5 Akũ Yakubu fute Beεba. A ñnõ a dà zùgo kũ Firi'auna gbàre ò a séno gũn kũ ñ ñnõ kũ ñ nanõnõ.
- 6 Ò ñ pókãdenõ kũ aruzεke kũ ò lè Kanaanõ bùsunõ sète ò tào Misila.
- 7 Yakubu tà gwe kũ a ñgõgbēnõ kũ a ñnõgbēnõ kũ a daikorenõ ñ pínki.
- 8 Isaraila kũ ò tà Misilanõ tónõn dí, Yakubu kũ a burinõ:
Yakubu daudu Rubeni.
- 9 Rubeni ñgõgbēnõ Anõku, Palu, Ezerõnu kũ Kaamio.
- 10 Simεõ ñgõgbēnõ Yemueli, Yami, Oada, Yakĩ, Zoa kũ Sauluo kũ à a ò kũ Kanaa ñogbēo.
- 11 Levi ñgõgbēnõ Gesõmu, Koa kũ Merario.
- 12 Yuda ñgõgbēnõ Eε, Ona, Sela, Pεrezi kũ Zerao, ama Eε kũ Onao gà Kanaamε. Pεrezi ñgõgbēnõ Ezerõnu kũ Amuluo.
- 13 Isaka ñgõgbēnõ Tola, Pua, Yasubu kũ Simirõnuo.
- 14 Zεbuluni ñgõgbēnõ Seređi, Elõni kũ Yalelio.
- 15 Ñgõgbē kũ Lea ñ í kũ Yakubuo Mesõpõtãmianõn gwe. Àkũ mé à a ñnõgbē Dina ò dõ. Ñ buri pìnõ ñ pínki gbēnõn baraakuri awεε'aakõmε.
- 16 Gada ñgõgbēnõ Zefõ, Agi, Suni, Ezebõ, Eri, Arodi kũ Arelio.

17 Asa nэг̃gbēnɔ Imina, Isiva, Isivi, Beria kũ n̄ dāre Serao. Beria nэг̃gbēnɔ Eberu kũ Malakielio.

18 Labā mé à Zilipa kpà Leaa. Buri kũ Zilipa kè kũ Yakubuon gwe. Ò gbēnɔn gēro awεεdomε.

19 Yakubu nanɔ Rahila nэг̃gbēnɔ Yusufu kũ Biliaminuo.

20 Yusufu Manase kũ Eflaimuo ì Misila kũ a nanɔ Asena, Eliopoli sa'ori Potifera néo.

21 Biliaminu nэг̃gbēnɔ Bela, Beke, Asabeli, Gera, Naama, Ehi, Rosu, Mupimu, Upimu kũ Adao.

22 Buri kũ Rahila kè kũ Yakubuonɔn gwe. Ò gbēnɔn gēro donsarime.

23 Dā nэг̃gbē Usimu.

24 Nafatali nэг̃gbēnɔ Yazielì, Guni, Yeze kũ Silemu.

25 Labā mé à Bila kpà Rahilaa. Buri kũ Bila kè kũ Yakubuonɔn gwe. Ò gbēnɔn supplame.

26 Yakubu buri kũ ò tà kũnwo Misilanɔn gwe. Ò gbēnɔn baaakɔ awεεsuddome a né nɔnɔ baasi.

27 Kũ Yusufu né ì Misila gbēnɔn pla, akũ Yakubu buri kũ ò tà gwenɔ kè gbēnɔn baaakɔ akuri.

28 Yakubu Yuda zì à done are Yusufu kĩnaa de à Gosē b̄usu zé mɔne. Kũ ò kà gwe,

29 akũ Yusufu gè a s̄gon à gèe da a dele gwe. Kũ à a lè, à mlèa à s̄o d̄o à ḡi kè.

30 Akũ Isaraila p̄i Yusufune: Lákũ ma wé s̄inle nà ma è n̄ kú wèndiio, ga ni f̄s̄ à ma sé sà.

31 Yusufu p̄i a v̄inɔne kũ a de bedenɔ: Mani gé mà o Firi'aunanε ma v̄inɔ kũ ma de bede kũ ò kú Kanaanɔ b̄usunɔ s̄u ma kĩnaa.

32 Mani onε kũ s̄ad̄arinome á ũ, á pókādenɔ v̄i, akũ a su kũ á s̄anɔ kũ á blèno kũ á z̄unɔ kũ p̄o kũ á v̄inɔ p̄inki.

33 Tó Firi'auna á sísi, akũ à á lá b̄o z̄in adi ke,

34 à onε à p̄i á pókādedenɔ ũ zaa á kefennakεḡroa ari kũ a gb̄arao lán á dizinɔ bà. Tó a onε le, áni le à vute Gosē b̄usun, zaakũ Misilanɔ dì kakara kũ s̄ad̄arinɔro.

47

Isarailanɔ vutena Misila

1 Yusufu gèe à yā ò Firi'aunanε à p̄i: Ma v̄inɔn b̄o Kanaanɔ b̄usun kũ n̄ s̄anɔ kũ n̄ blèno kũ n̄ z̄unɔ kũ p̄o kũ ò v̄inɔ p̄inki, ò s̄u Gosē b̄usun.

2 Akũ à a v̄inɔn sè gbēnɔn s̄oro à n̄ m̄o Firi'aunanε.

3 Firi'auna n̄ lá à p̄i: Bó z̄in adi keε? Ò wèa ò p̄i: Ók̄nɔ n z̄òblerinɔ, s̄ad̄arinɔn ó ũ lán ó dizinɔ bà.

4 Akũ ò p̄ine: O su vute b̄usun la ḡro plame, zaakũ nà kú Kanaanɔ b̄usun manamana, sè kun kũ ó s̄anɔ b̄lero. Ók̄nɔ n z̄òblerinɔ, n̄ ó gba zé ò vute Gosē b̄usun.

5 Akũ Firi'auna p̄i Yusufune: Lákũ n de kũ n v̄inɔn s̄u n kĩnaa nà,

6 n̄ n̄ káte Misila gu manan. Ò vute Gosē b̄usun. Tó laakaridenɔn kú n̄ té, n̄ ma p̄onɔ nañne n̄ oĩ.

7 Akũ Yusufu a de Yakubu sè à gèe à m̄o Firi'aunanε. Akũ Yakubu sa mana onε.

8 Firi'auna a là à p̄i: N ka wèn gbaa?

9 À wèa à p̄i: Ma kunna andunia ḡn wè basuddo akuriden dí. Ma wè dí ká ma dizinɔ p̄o ũro, akũ à yā'ummana v̄i.

10 À sa mana ò Firi'aunanε d̄o, akũ à b̄o a kĩnaa.

11 Yusufu a de kũ a v̄inɔn káte Misila b̄usu gu manan à n̄ gbá b̄usu kũ Ramεε de a wéra ũ lákũ Firi'auna ò nà.

12 Yusufu p̄oblewe kpà a dea kũ a v̄inɔn kũ a de bedenɔ n̄ p̄inki ɔn kũ ɔnnwo n̄ dasi lén.

Nà gbānakūnaa

13 Naa kè gbāna, p̄oblewe kú gukearo. Misilanɔ kũ Kanaanɔ gbāna làka.

14 Òten póblewε lú, akū Yusufu ɔɔ kū à kú Misila kū Kanaao sì pínki à tàò Firi'auna bea.

15 Kū Misilano kū Kanaanɔ ɔɔ laka, Misilano sù Yusufu kīnaa n pínki ò pì: Ɔɔ kun doro. Ñ ó gba póblewε. Ñsun tó ò ga n wáraro.

16 Yusufu pì: Lákū ɔɔ kunlo nà, à su kū á pókādenɔ, mani póblewε kpááwa a musu.

17 Akū ò sù Yusufunε kū pókādenɔ, akū à póblewε kpámma sɔno kū sãno kū blèno kū zùno kū zaakinɔ musu. Wè birea à póblewε kpámma n pókādenɔ musumε.

18 Kū wè bire gète, akū ò sù a kīnaa a wè làa ò pìne: Dikiri, óni f5 ò yāke utennero. Ɔɔ laka, akū ó pókādenɔ gè n pó ũ. Póke dí g5 ò kpámmaro, ókɔno kū ó burano baasiro.

19 Ñsun tó ò ga n wára kū ó burano. Ñ ó lú kū ó burano n fīna bo kū póblewεo ò g5 Firi'auna zòno ũ, ókɔno kū ó burano. Ñ ó gba póblewε de òsun garo òg5 kun, akūs5 de ò burano sún g5 tàraga ũro.

20 Akū Yusufu Misila burano lù Firi'aunanε pínki, zaakū Misilano baadi a bura yia, kū nà n kū gbāna yāi, akū būsuu gè Firi'auna pó ũ.

21 Yusufu Misilano sì zòno ũ n pínki zaa n būsuu lén la gena a lé dire.

22 Ama adi sa'orino burano luro, zaakū Firi'auna dìte àg5 póblewε kpámma gɔro sīnda pínki. Lákū ò kú kú póblewε kú Firi'auna dì kpámmao nà, odi n burano yiaro.

23 Akū Yusufu pì gbēno: Ma á lú kū á burano sà, a g5 Firi'auna pó ũ. Póblewεn dí. À gé à t5.

24 Pókēgɔro àg5 a leu sɔrode kpá Firi'aunaa, a kpara ni g5áre pówe ũ kú póbleo. Àg5 abire ble kú á neno kú á bedeno á pínki.

25 Akū ò pì: N ó sura bà. Ñ tó ò n ponna le dikiri, ò g5 Firi'auna zòno ũ.

26 Akū Yusufu yā dìte Misila à pì, burano leu sɔrode nig5 de Firi'auna pó ũ. Yā pì kun ari kú a gbārao. Sa'orino būsuu mé adi g5 Firi'auna pó ũro ado.

Yakubu wékεna zā

27 Isarailanon kú Gosē būsun zaa Misila. Ò n zīda zīte vī gwe, akū ò né ì ò kàra manamana.

28 Yakubu kè wè gēro awεεpla Misila, a wè pínkipinki basuppla awεεsupplame.

29 Kū à kà gana, à a né Yusufu sisi, akū à pìne: N yā nna! Tó ma n ponna lè, n nɔ da ma gbáda gbáru n gbēke kú náanio yā kemene. Ñsun n ma vī Misilaro.

30 Tó ma ka ma dizinɔla, n ma sé n bo kūmao Misila la n ma vī ma dizi pino miran. Akū Yusufu pìne: Mani yā kú n ò kenne.

31 Akū Yakubu pì: Ñ la damene. Kū à la dànε, akū Yakubu gbāna lè a gòoa à donyī kè.

48

Yakubu Eflaimu kú Manaseo ditεna a zīda neno ũ

1 Gɔro pla gbera ò ò Yusufunε a de ten gyā ke, akū à a né gbēnon planɔ Manase kú Eflaimuo sète à gèε kūnwo.

2 Kū ò ò Yakubunε a né Yusufu sù a gwa, à kokari kè à fùte à vùte a gádo musu.

3 À pì Yusufunε: Luda Gbānasīndapinkide bò à sùma zaa Luzu, Kanaanɔ būsun, à arubarikaa dāmagu

4 à pimenε áni tó mà né i manamana, áni ma kara mà g5 burino dizi ũ áni būsuu pì kpá ma burinɔa ma gbera n pó ũ ari gɔro sīnda pínki.

5 Tera sà né gbēnon pla kú n n í Misila ari màg5 su n kīnaano ma pónomε. Eflaimu kú Manaseo gè ma neno ũ lákū Rubeni kú Simeɔo de nà.

6 Né kú ìni n i n gberano mé onig5 de n pó ũ, oni n túbi ble n vīnino kīnaa.

7 Zaakū kú maten su kú Mesopotamiao, n da Rahila gā zén Eflata kú òdi pi tera Betilihamu léi zaa Kanaanɔ būsun, akū ma a vī zén gwe.

8 Akū Isaraila Yusufu néno gwà à pì: Dínnon gwee?

9 À pì a denɛ: Né kū Luda ma gba lanon gwe. Akū Isaraila pì: Ñ mó kúńwo ma kīnaa mà sa'ole kéńne.

10 Zīkūna Isaraila wé būsà àten gu e manaro, akū Yusufu nài kū né pìno. Isaraila lé pèpèńma à n kpá a kùla,

11 akū à pì Yusufunɛ: Mádi da yā mà wé sinle doro, akū Luda tò ma n e kū n néno do.

12 Yusufu n gó a de gbála, akū à kùtenɛ à a arɛ pèɛ.

13 Akū Yusufu a néno kù n pla n pínki. À Eflaimu kù kù oplao Yakubu ɔɛ kpa, akū à Manase kù ɔɛ kpa Yakubu oplao kpa, akū à nài kū né pìno.

14 Akū Yakubu a ɔ pākōla à a oplao nà Eflaimu kù à de dakūna ũ mīa, à a ɔɛ nà Manase kù à de daudu ũ mīa.

15 Akū à sa'ole kè Yusufunɛ à pì:

Luda kū ma dizino Ibrahī
kū Isaakuo taa ò kāao,
Luda kū à dòmenɛ arɛ
ma kunnaa gūn ari kū a gbārao,

16 a Malaika kū à ma bo a vānin pínki
à arubarika da né dīkīnanogu,
à tó ògō n sīsī ma tóa,
kū ma dizino Ibrahī kū Isaakuo tó,
à tó ògō kō manamana andunia gūn.

17 Kū Yusufu è a de a oplao nà Eflaimu mīa, adi kenɛ nnaro. À a de ɔ kù de à go Eflaimu mīa à na Manase póa

18 à pì: Lenlo Baa, gbē dīkīna mé à daudu ũ. Ñ n oplao na a mīa.

19 Akū a de gī à pì: Má dō ma né, má dō. Àpi sō ani gō buri ũ, anigō zōkō, ama a dakūna zōkō nigō deala, a buri nigō dasi.

20 Zī kūa à sa'ole kèńne à pì:

Isarailano ni sa mana okōnɛ kù á tóo
oni pi Luda tó n gō
lān Eflaimu kù Manaseoò bà.
Lemɛ à Eflaimu dò Manasenɛ arɛ le.

21 Akū Isaraila pì Yusufunɛ: Ma ka gana, ama Luda nigō kú kāáo, ani era à tá kāáo á dizino būsun.

22 Sekemu būsū mana kū ma sì Amōrinɔa kū ma fēnedao kū ma sáo, ma n gba, mōkōn kù n de n vīninɔla.

49

Yakubu sa'olekena a nénoɛ

1 Yakubu a néno sīsī, akū à pì:

À kō kakara
mà yā kū ani á le zīakpɛzī oáɛ.

2 À kō kakara ma néno à sā kpá,
à á de Isaraila yā ma.

3 Rubɛni ma daudu ma gbāna,
ma kana gō léi né káaku,
n bèɛɛ deńla kū n gbānao.

4 N pāsī lán ísō bà,
ama ĩnigō deńlaro,
zaakū n didi n de gádo,
n wutɛ kū ma nono dokeo.

⁵ Simeo kū Levio mé ò kō gbēno ũ,
ò pāsī kū fēnedao.

⁶ Ma lé kú n kakaranaa gūnlo,
ma baka kú n yāgōgōnaa gūnlo,
zaakū ò gbēno dède pofē gūn,
ò zù gbátīno zòzò lākū ò yei nà.

⁷ Luda láari boṃma n pofē zōkō yāi,
à lé keñe n pāsīke yāi.
Mani n kēkōa Yakubu burino té,
mani n burino fākōa Isarailano gūn.

⁸ Yuda, n gbēno ni n tó kpá.

Īni n ibereno kū n wakaaa,
n de neno ni kútenne.

⁹ Yuda de lán músu bà,
ma né pìi dì su kū tofekao
àdi gáte àdi wúte a tòn.

Dí mé ani fō à a futee?

¹⁰ Kpata ni go Yudalaro,
a burino mé onigō gò kūna
ari Silo gé su,
buri sīnda pínki ni mī natene.

¹¹ Ani a zaaki do geepi lía,
ani a zaakine yī geepi lí manaa.
Sèwē nigō dime

ani a pókasanō pípíio,
ani a uta pípíi kū geepi'io.

¹² Sèwē ni a wé tēra kū,
vī ni a saka pura kū.

¹³ Zebuluni nigō kú ísira sare,
a būsu nigō de gó'itenō bàdōki ũ.
A būsu lé ni ze Sidō.

¹⁴ Isaka de lán zaaki gbāna
kū à wutena aso mèn pla dagura bà.

¹⁵ Tó a burino è n kámmaboki mana,
akūsō n būsu pìi vutena nna,
oni nate asosenaane ò zòzì ke.

¹⁶ Dā ni a gbēno bo yān
Isaraila burino doke ũ.

¹⁷ Dā nigō de lán mlè kū à kú zé sare bà,
lán pitiko kū à kú zéwewe gūn bà.

Àdi sō lé a gbáa,
de gbē kū à di a musu léte a kpedangara.

¹⁸ Dikiri, madì wé do n surabanaai.

¹⁹ Gada sō, zīkarino ni síngu,
ama oni léte n kpedenōa.

²⁰ Asa póblewe nigō nísi vī,
póble kū a blena nna kínanōnen ani kpá.

²¹ Nafatali de lán gbētē lí
kū àdi gā manano bo bà.

²² Yusufu de lán lí né'iri

kū à kú ísēboki sarε bà,
a gānɔ dì poro à da gb̃ila.

²³ Kàzurinɔ ni ibεε séo,
ò péa kū kàao.

²⁴ Anigō a sá kūna yīgānaa sari
Yakubu Luda gbānade gāi,
a ɔ gbāna nigō wāna
Isarailanɔ Gbèsi kū àdi donε are yāi.

²⁵ N de Luda pì ni kpányĩ,
Gbānasīndapinkide pì ni arubarika dangu
kū legū'i kū àdi bo musuo,
kū arubarika kū à katena zīte gbáruo,
de n nɔnɔ kū n pónɔ gō de nérandenɔ ũ.

²⁶ Sa'olε kū n de kènne
de ma dizinɔ póla,
à zōkō de kpi zīnɔla.
Luda tó arubarika dínɔ gō Yusufu mīia,
gbē kū ò dìte adona a gbēnɔ té musu.

²⁷ Biliaminu de lán lewanna pāsī bà,
àdi léte gbēnɔa kɔnkɔ,
àdi n pónɔ kpàate ɔkɔsi.

²⁸ Isaraila buri mèn kuri awεεplanɔn gwe n pínki. Sa'olε kū n de kèñnen gwe baadi kū a póo.

Yakubu gana kū a vīnaao

²⁹ Akū à pīñne: Tó ma andunia tò, à ma vī ma dizinɔ gbèwεε kū à kú Iti buri Eflɔnu bura gūn.

³⁰ Gbèwεε pì kú Makpelame, Mamare ifāboki kpa Kanaanɔ būsun, bura kū Ibrahī lù Iti buri Eflɔnua gèvīki ũ.

³¹ Gwen ò Ibrahī kū a nanɔ Sarao vīn. Gwen ò Isaaku kū a nanɔ Rebekao vīn. Gwen ma Lea vīn.

³² Ó bura pì kū a gbèwεεεoo lù Itinɔame.

³³ Kū Yakubu lé dìte a nénɔne à làka, à èra à wùte, akū à gà.

50

¹ Yusufu kùsi a dea à ɔɔ dò a musu à lé pèpεa.

² Akū à ò a zīkeri ezedenɔne ò eze kū àdi tó gè vāro máma a de gèεa. Akū ò màma Isaraila gèεa

³ ari gɔrɔ bupla de àsun yagi kero yāi, zaakū len Misilanɔ dì ke le, akū ò a gè ɔɔ dò gɔrɔ baaakō akuri.

⁴ Kū ò a gè ɔɔ dò ò làka, Yusufu pì Firi'auna ɔndenɔne: Á yā nna! Tó ma á pɔnna lè, à omene Firi'aunane à pi:

⁵ Kū ma de ten ga, à tò ma la dàne à pì mà a vī mira kū à kèke a zīda pó ũ Kanaanɔ būsun. N ma gba zé mà gé mà a de vī sà, mani era mà su.

⁶ Akū Firi'auna pīne: N gé n n de vī, zaakū à tò n la dàare.

⁷ Kū Yusufu ten gé a de vī, Firi'auna ibanɔ kū a be gbē zōkōnɔ kū Misila būsua gbānadenɔ gèε kāao n pínki.

⁸ Yusufu bedenɔ kū a vīninɔ kū a de bedenɔ gèε kāao n pínki dɔ. N né fītinɔ kū n sānɔ kū n blènɔ kū n zùnɔ mé ò gō Gosē būsua n̄tēne.

⁹ Sōgonɔ kū sōdenɔ gèε kāao dɔ. Gbē kū ò gèε zenεε pīnɔn dasi manamana.

10 Kū ò kà Atada pówegbēkia Yoda bara, gwen ò wiki gbāna lèn ari, ò gè só dò manamana, akū Yusufu a de wēnda kè ari gɔɔ suppla.

11 Kū Kanaanɔ̀ b̀sudenɔ̀ è lákū òten gè ke nà Atada pówegbēkia, akū ò pì: Misilanɔ̀ g̀ekena z̀kɔ̀n dí. Abire yāi ò tó kpà Yoda bara gu p̀ine Abeli Misila.

12 Len Yakubu nénɔ̀ kè le lákū à ò́ne nà.

13 Ó a g̀e sè ò g̀e Kanaanɔ̀ b̀sun, akū ò a v̀ Makpela bura gb̀ewe kú Ibrahĩ lù Iti buri Eflɔ̀nua mira ũ g̀n Mamare ifáboki kpa.

14 Kū Yusufu a de v̀ à làka, à era à tà Misila kú a v̀ninɔ̀ kú gb̀ kú ò g̀e zene a de g̀ v̀inɔ̀ ñ pínki.

Yusufu náanikpana a v̀ninɔ̀

15 Kū Yusufu v̀ninɔ̀ è ñ de gà, akū ò pì: Tó Yusufu ibere sè kūoo, akū à ye à a v̀ni kú o k̀ene pínki f̀ina bowere s̀ bi?

16 Akū ò légbāzā k̀ene ò pì: De n de kpé à ga à pì

17 ò onne ñ ó taari kú ó durunnao k̀ewá, zaakū a v̀nin o k̀enne. N yā nna! Ñ ó taarinɔ̀ k̀ewá. N de Luda z̀blerinɔ̀me ó ũ. Kū ò yā p̀i ò Yusufune, akū à só dò.

18 Akū a v̀ninɔ̀ s̀ a k̀inaa ò k̀ute a are ò pì: N z̀nɔ̀me ó ũ.

19 Akū Yusufu p̀ine: Àsun v̀ina kero. Ludame ma ũ yá?

20 Á ye à a v̀ni kemene yā, akū Luda lite a mana ũ, de à le à gb̀enɔ̀ sura ba dasi lán àten ke nà tera.

21 Àsun v̀ina kero. Mani á gwa kú á nénɔ̀. Akū à náani kpà́mma à ñ laakaríi kpàte.

Yusufu ganaa

22 Yusufu kú Misila kú a de bedenɔ̀ ari à kà ẁ basɔ̀ro akuri.

23 Á wé s̀ Eflaimu s̀akpenɔ̀le, akū à wé s̀ Manase né Maki nénɔ̀le d̀.

24 Akū Yusufu p̀i a gb̀enɔ̀ne: Ma ka gana. Luda mé ani su kpáái à bo k̀áo b̀su dín à gé k̀áo b̀su kú à a lé s̀ Ibrahĩne kú Isaakuo kú Yakubuoo g̀n.

25 Akū Yusufu tò Isarailanɔ̀ la dàare à pì: Gɔɔ kú Luda ni su kpáái, à ma wánɔ̀ s̀ete à boo gu dín.

26 Yusufu ẁ basɔ̀ro akuriden à gà. Akū ò eze kú àdi tó gè v̀aro màma a g̀ea ò dà àkpatii g̀n Misila.

BONAA

Musa takada plade

Musa kunna Misila 1:1-11:10

Luda bona kũ Isarailanɔ Misila 12:1-15:21

Isarailanɔ kurena gbárannan 15:22-18:27

Luda baka kunna kũ Isarailanɔ 19:1-20:26, 23:1-24:18

Bizakuta yã 31:1-18

Isarailanɔ Luda bàka kunna kũńwo yãgboronaa 32:1-34:35

Bizakutadɔnaa 40:1-38

Waridɔna Isarailanɔa Misila

¹ Isaraila né kũ ò tà Misila kũ ń de Yakubuo, baadi kũ a be gbẽno tón dí:

² Rubeni, Simɛɔ, Levi, Yuda,

³ Isaka, Zɛbuluni, Biliaminu,

⁴ Dã, Nafatali, Gada kũ Asao.

⁵ Yakubu buri pìnɔ ń pínki gbẽnon baaakɔ akurimɛ. Yusufu sɔ a gĩnake à kú Misila kò.

⁶ Akũ Yusufu gà kũ a v̄nino kũ gbẽ kũ ò kun a gɔɔano ń pínki.

⁷ Isarailanɔ né ì ò kè dasi ò kàra ò dasi kũ manamana, ò dà bùsuu pila pínki.

⁸ Kína dufu kũ à Yusufu d̄oro kpata blè Misila,

⁹ akũ à pì a gbẽnonɛ: À Isarailanɔ gwa, ò dasi kũ ò dàóla.

¹⁰ Ò gé ò ɔndɔ keñne de òsun kararo yã. Tó z̄i fùte, ò na ó iberenɔa ò z̄i ká kũoo ò bote ó bùsun.

¹¹ Akũ ò gbẽno d̄iteñne ń dikirino ũ ò wé t̄ámma kũ z̄i gb̄ana kenaa. Lemɛ ò Pitomu kũ Ramɛɛo k̄ate Firi'aunanɛ a p̄oblekatekianɔ ũ le.

¹² Ama lán òten wari d̄ómma nà, lemɛ òdigɔ kara le òten dagula, akũ sw̄ɛɛ kè Misilanɔgu ń yã musu.

¹³ Akũ ò ń dá z̄òz̄i p̄ásĩn

¹⁴ ò ń pɔ yàka ò ɛ z̄i gb̄ana dàñne kũ kúnkubonaa kũ bura z̄i s̄inda pínki. Ò z̄i pìnɔ dàñne pínki p̄ásip̄ásĩ.

¹⁵ Akũ Misilanɔ kína Eberu néseterino s̄isi, a do tón Sifira, a do Pua.

¹⁶ À p̄iñne: Tó áni né i Eberu nɔgbẽnonɛ tera sa, tó ḡɔgb̄ɛmɛ, à a de. Tó nɔgb̄ɛmɛ s̄ɔ, à a tó.

¹⁷ Nɔgb̄ɛ p̄inon Luda v̄ina v̄i, odi yã kũ à òñne kero, òten néḡɔgb̄ɛno tó.

¹⁸ Akũ kína pì ń s̄isi à ń lá à pì: À kè dera a kè le a néḡɔgb̄ɛno tòo?

¹⁹ Ò wèa ò pì: Eberu nɔgb̄ɛno de lán Misila nɔgb̄ɛno bàro, ò w̄ana òdi né i ari òḡɔ ká.

²⁰ Lemɛ Isarailanɔ ten kara le òten dasi kũ. Akũ Luda yã mana kè néseterii p̄inonɛ

²¹ à ń gbá n̄no, kũ ò a v̄ina v̄i yã.

²² Akũ Firi'auna yã d̄ite a gbẽnonɛ ń pínki à pì: À Eberu néḡɔgb̄ɛ kũ ò ń ínɔ ká Nili ín ń pínki, ama à n̄nɔgb̄ɛno tó.

2

Musa inaa

¹ Levi buri ḡɔgb̄ɛ Levi buri nɔgb̄ɛ s̄ɛ.

² Nɔ p̄i n̄no s̄i à né ì ḡɔgb̄ɛ ũ. Kũ à è né p̄i mana, akũ à a ùte mɔ aakɔ.

³ Kũ adi f̄ɔ à a ùte dorɔ, à kepu t̄anko s̄ɛ à òdaa lèa de í sún ḡɛ a ḡunlo yã. Akũ à né p̄i dàn à ḡɛ à d̄ite Nili í léa kanda ḡun.

⁴ Né p̄i d̄are zɛ z̄à dire, àten gwa yã kũ ani a le.

⁵ Akū Firi'auna nénɔgbē gèe zú o swai, a gbēnɔ ten kure swa pì léa. À tãnko è ditena kandan, akū à a zònkpare zì à gèe à a sè.

⁶ Kū à wè, à è né mé à dan, à ten ɔɔ do. À kènne wēnda à pì: Eberu négōgbēme.

⁷ Akū né pì dāre sù à pì Firi'auna né pìine: N̄ ye mà gé mà Eberu nɔgbē sísinne àgō yō kpānne né pìian yá?

⁸ À wèa à pì: N̄ gé! Akū nénɔgbē pìi gèe à né pì da sisi.

⁹ Firi'auna nénɔgbē pìi pìine: N̄ né pì sé n̄ tá k̄āo ñgō a gwamene, manigō fīna bonne. Akū à né pìi sè à tà k̄āo, à teni a gwa.

¹⁰ Kū né pì zōkō kù, à a sè à gèe k̄āo Firi'auna nénɔgbē pìine, akū à a s̄i a né ũ. À tó kpāne Musa, zaakū à pì, a a bō í gūmme.

Musa bàa lé à tana Midiā būsun

¹¹ Zīkea kū Musa zōkō kù, à gèe a buri Eberunɔ gwa, akū à zī gbāna kū ò ten ke è. À è Misila gbē teni a buri dake gbē.

¹² Kū à gu gwàgwa, adi gbēke ero, akū à Misila gbē pìi dè à a ùte būsuna'tēn.

¹³ Kū gu dō, à bō à Eberunɔ è gbēnɔn pla, ò ten fiti ke. Akū à gbē kū a yā nnaro là à pì: Bóyāi n̄ teni n gbēndo gbēe?

¹⁴ À wèa à pì: Dí mé à n dite k̄ina yāgōgōri ũwēre? N̄ ye n̄ ma de lākū n Misila gbē dè n̄an yá? Akū vīna Musa kù à pì: Ò yā kū ma kèe dō fá!

¹⁵ Kū Firi'auna yā pìi mà, à ten wete à Musa de, akū à bàa lène à tà Midiā būsun, akū à vùte lōgō sare gwe.

¹⁶ Midiā sa'ori kun à nénɔgbēnɔ vī gbēnɔn suppla, akū ò sù ò í tò ò kà pókādenɔ gó ímikin n̄ de pókādenɔe.

¹⁷ Kū sādāri kenɔ sù ò ten pémma, akū Musa fùte à yā s̄i kūnwo, akū à í kpānne n̄ pókādenɔa.

¹⁸ Kū ò tà n̄ de Rueli k̄inaa, à n̄ lá à pì: À kè dera a su káaku le gbāraa?

¹⁹ Ò wèa ò pì: Misila gōgbē ke mé à ó sí sādārinɔa. Àkū mé se à í tò à kpāwēre ó pókādenɔa.

²⁰ Akū à n̄ lá à pì: Ade pì kú máa? Bó yā mé à tò a gōgbē pìi tò gwee? À a s̄isi à su à pó ble kūo.

²¹ Musa sù, akū à wè à vùte kū gōgbē pìio, akū gōgbē pì a nénɔgbē Zipora kpāa n̄ ũ.

²² Akū Zipora né ì gōgbē ũ, akū Musa tó kpāne Gesomu, à pì: Buri z̄it̄ɔn ma ũ gbē pādenɔ būsun la.

²³ Kū à ḡi kè, akū Misilanɔ k̄ina gā. Isarailanɔ teni nda zòz̄i kū ò ten ke yāi, ò ten wiki lé, akū n̄ wiki pìi kà Luda k̄inaa.

²⁴ À n̄ ndanaa mà, a bàka kū à kú kū Ibrahimō kū Isaakuo kū Yakubuo dí sāaguro.

²⁵ Luda Isarailanɔ gwà, akū ò kènne wēnda.

3

Luda Musa sisinaa

¹ Musa teni a anzure Midiā būsuna sa'ori pókādenɔ dā à v̄i gbārannala ari à kà kpi kū ò di pì Orebu k̄inaa.

² Akū Dikiri Malaikaa bō à s̄ua tévuraa gūn tariankpān. Musa tariankpā pìi gwà à è té kúa, ama à ten té kūro.

³ Akū à pì: Mani gé mà daboyā pìi gwa de mà dō pó kū à tò tariankpā pì ten té kūro.

⁴ Kū Dikiri è à sù gwa, akū à lé z̄ui zaa tariankpā pìi gūn à pì: Musa! Musa! Akū à wèa à pì: Makū di!

⁵ Luda p̄ine: N̄sun nairo. N̄ n kyate bobo, zaakū gu kū n̄ zen kun adoname.

⁶ Akū à pì: Makūme n̄ dizinɔ Ibrahimō kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ũ. Akū Musa pó kù a wèa, kū à wé kena pla kū Ludao vīna vī yāi.

⁷ Akū Dikiri pì: Ma yā'ūmmana kū ma gbēno ten ke Misila è, ma wiki kū n wétāmmarinò tò òten lé mà. Má n wāwākenaa dō.

⁸ Ma kipa mà n sí Misilanò mà n bote būsuu pìn mà gé kūnwo būsua mana yàasan, gu kū vī kū zó'io din, būsua kū Kanaanon kun kū Itinò kū Amōrinò kū Perizinò kū Ivinò kū Yebusinò.

⁹ Isarailanò wikilena kà ma kīnaa tera sà, ma wari kū Misilanò ten dōmā è.

¹⁰ N gé tera sà, ma n zī Firi'aunaame de n ma gbē Isarailanò bote Misila.

¹¹ Akū Musa pì Ludane: Dín ma ũ kū mani gé Firi'auna kīnaa mà Isarailanò bote Misilai?

¹² Luda pìne: Manigō kú kūnwo. Zīna kū ma n zī sèdaan dí. Tó n n bote Misila, áni donyī kemene kpi dí pōtea.

¹³ Akū Musa pì Ludane: Tó ma ge ma ò Isarailanone ma pì, n dizinò Luda mé à ma zīmā, tó ò ma la n tói sō bi? Mani piñne deramee?

¹⁴ Luda wèa à pì: Makūme gbē kū má de a ũ ũ. N onne makū mé ma n zīmā.

¹⁵ Luda pìne dō: N o Isarailanone makū Dikiri n dizinò Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda mé à n zīmā. Ma tón gwe goro sīnda pínki. Àgō ma sísi le ari á buria.

¹⁶ N gé n Isaraila gbē zōkōnò kakara n onne makū Dikiri n dizinò Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda mé à bò à sūmma. N onne mateni n e ma yā kū òten kéne Misila è.

¹⁷ Mani n bote Misila gu kū òten wé tāmā pìn, mani gé kūnwo būsua kū Kanaanon kun kū Itinò kū Amōrinò kū Perizinò kū Ivinò kū Yebusinò, gu kū vī kū zó'io din.

¹⁸ Oni n yā ma. Mōkōn kū Isaraila gbē zōkōnò à gé à Misila kīna le à one makū Dikiri Eberunò Luda ma bo ma suáwa, ma pì à á gba zé à gé goro aakō ke gbárannan de à sa o makū Dikiri á Ludaa.

¹⁹ Má dō kū Misila kīna ni we à géro, tó adi ke ma a dà tilasiro.

²⁰ Mani o tō Misilanò, mani daboyāno ke mà wé tāomā, gbasa à á gbare.

²¹ Mani tó Misilanò á wé gwa, de tó áten tá, áni tá okoriro.

²² Á nōgbē sīnda pínki andurufu ke wura nomanablebonò kū pōkasanò gbeka a Misila nōgbē dakea kū n nōgbē kū ò kú a beano, à da á négōgbēnone kū á nēnōgbēno. Len áni Misilanò pónò símma le manamana.

4

Luda Musa gbana daboyākena zé

¹ Musa wèa à pì: Tó odi ma náani kero, akū odi ma yā maro, tó ò pì mōkōn mé n bo n sumaro sō bi?

² Akū Dikiri a là à pì: Bón n kūna gwee? À wèa à pì: Gōome.

³ Dikiri pìne: N gòo pì pāte zīte. Kū à pāte, akū à lì mlè ũ, akū Musa a zīda gà gwe.

⁴ Dikiri pìne: N o bo n a kū a vlāa. Kū à kū, akū à era à lì gò ũ a oī.

⁵ Dikiri pìne: Len ïni ke le, de ò sí kū makū Dikiri n dizinò Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda mé à bò à sūmma.

⁶ Dikiri era à pìne dō: N n o soto n utan. Akū à sòton. Kū à bò, à è a o lì kusu ũ, à kè púu lán buu bà.

⁷ Dikiri pìne: N era n n o soto n utan. À era à sòton. Kū à bò, à è à kè a gbèn.

⁸ Dikiri pìne: Tó odi n náani ke ò sèda káaku sìro, ò kpekpe pò sí.

⁹ Tó odi sèda pla pìnò sí ò n yā mà sōro, n Nili í tó n kóte zīte, ani li aru ũ.

¹⁰ Akū Musa pìne: N yā nna Dikiri! Zaa zī yā'onaa araga kūmaoro. Bee zaa goro kū n yā òmene, ma lé tikisime.

¹¹ Akū Dikiri pìne: Dí mé à lé dō bisāsirinene? Dí mé àdi a néne nate ke àdi a sato kūu? Dí mé àdi tó à gu e ke àdi a vīna kūu? Makū Dikiri, makūroo?

¹² N gé! Mani kpányī kū yā'onaa, mani yā kū ïni o danne.

¹³ Akū à pì: N yā nna Dikiri! N yā nna! N gbē pānde zī.

14 Akū Dikiri pɔ fɛ̃ kū Musao à pì: N ṽni Haruna Levi buri kunloo? Má d̃s kū yā'ona zī'ū kāaoro. Àten su danɛ. Tó á wé kè pla, a pɔ ni ke nna.

15 Ñ yā o kāao ñ yā kū ani o danɛ. Makū, manig̃ɔ kpái kū yā'onaa, manig̃ɔ yā kū áni ke daáɛ.

16 Ani yā o gb̃ɛnɔnɛ n g̃ɛnɛ ũ, anig̃ɔ de n légbekpari ũ, ñnig̃ɔ denɛ lán Luda bà.

17 Ñ gò dí sé ñg̃ɔ kūna ñ sèedanɔ keo.

Musa ɛrana Misila

18 Musa tà a anzure Yetoro kīnaa à pìnɛ: Ñ ma gba zé mà tá ma gb̃ɛnɔ kīnaa Misila, mà e tó ò kpé kú kū w̃ɛndiio ari tera. Yetoro pìnɛ: Ñ kipa aafia.

19 À sù à lè Dikiri ò Musanɛ Midiā bùsun à pì: Ñ futɛ ñ tá Misila, zaakū gb̃ɛ kū òtɛni n wɛtɛ ò n de yānɔ gàga n pínki.

20 Akū Musa a nanɔ sè kū a n̄g̃ɔgb̃ɛnɔ à n dí zaakia, à ɛra àten tá Misila à Luda gòo pì kūna.

21 Akū Dikiri pìnɛ: Tó n ka Misila, ñ daboyā kū ma a gb̃ana kp̃ammanɔ ke Firi'auna arɛ pínki. Ama mani a kùgb̃ana kū, ani gí gb̃ɛnɔ gbarɛi.

22 Ñ onɛ makū Dikiri ma pì, Isaraila burimɛ ma daudu ũ,

23 akū ma pìnɛ à ma daudu gbarɛ à gé donyī kemɛnɛ. Lákū à gí a gbarɛi nà, mani a daudu de sà.

24 Zé gūn Musa ten i gukea, akū Dikiri a lè gwe à ye à a de.

25 Akū Zipora gbè f̃ɛnɛ sè à a né t̃ɔ z̃ɔ à a gyɔfɔrɔ nà Musa gbáa à pì: Yāpuramɛ, n demɛnɛ g̃ɔ arude ũ.

26 T̃ɔz̃ɔna bire yāin à pìnɛ g̃ɔ arude. Akū Dikiri Musa tò.

27 Dikiri pì Harunanɛ: Ñ gé da Musalɛ gbárannan. Akū à g̃ɛ à a lè Luda kpi kīnaa, à lé p̃ɛa.

28 Musa yā kū Dikiri a zī à o bàba Harunanɛ kū sèeda kū à pìnɛ à kenɔ.

29 Akū Musa kū Harunao tà Misila ò Isaraila gb̃ɛ z̃ɔk̃ɔnɔ kākara.

30 Haruna yā kū Dikiri ò Musanɛ bàbañne n̄ pínki, akū Musa daboyā pìnɔ kè Isarailanɔ wára.

31 Ò yā p̃i s̃i. Kū ò mà Dikiri mé à sù n̄ gwa à n̄ yā'ūmmanaa è, akū ò kùtɛ ò donyī k̃ɛnɛ.

5

Musa kū Harunao g̃ɛna Firi'auna arɛ

1 Abire gbera Musa kū Harunao g̃ɛ è Firi'auna lè ò pìnɛ: Yā kū Dikiri Isarailanɔ Luda òon dí. À pì ñ a gb̃ɛnɔ gbarɛ ò gé dikpɛ keare gbárannan.

2 Firi'auna w̃ɛm̃ma à pì: Díme Dikiri ũ kū mà a yā ma mà Isarailanɔ gbarɛɛ? Má Dikiri d̃sro. Mani Isarailanɔ gbarɛro.

3 Akū ò pìnɛ: Eberunɔ Luda bò à sùwá. Ñ ó gba zé ò gé ò gɔrɔ aak̃ɔ ke gbárannan ò sa o Dikiri ó Luda p̃ia, de àsun gyā káwáiro kes̃ z̃i.

4 Akū Misila kína p̃i p̃i Musanɛ kū Harunao: À kè dera a tò gb̃ɛnɔ laakari ten go n̄ zīaa? À ɛra á zīa.

5 Akū à ɛra à pì: Kū gb̃ɛnɔ dasi kù sà, akū á ye ò kámma bo kū n̄ z̃i yá?

6 Zī birea Firi'auna yā òtɛ Isaraila w̃ɛt̃ammarinɔnɛ kū n̄ don'arɛdenɔ à pì:

7 Àsun s̃ɛburu kpám̃ma ò kúnku keo lákū adi ke nà yā doro. Ò gé ò n̄ p̃ó k̃ɛ n̄ zīda.

8 Ama ò kúnku ke lákū òdi ke nà yā lén. Àsun lagoñnerɔ, zaakū ma'adenɔmɛ. A yā mé à tò n̄ wiki dig̃ɔ d̃ɔ, òtɛn p̃i ò ye ò gé sa o n̄ Ludaamɛ.

9 À zī karañne de òsun ñampaki le ò laakari kpá ékeyānɔa doro.

10 Akū n̄ wētāmmarii p̄n̄o kū n̄ don'arēden̄o sù ò p̄inn̄e: Firi'auna p̄i òsun sèburu kpááwa doro.

11 À gé à wete á zīda gu kū áni len. Bee kū abireo óni zī lagoárero, bee fíti.

12 Akū ò fākōa ò gèe Misila gu sīnda pínki sè kē sèburu ũ.

13 N̄ wētāmmarii p̄n̄o dīgō nakaram̄ma lākū gu dīgō d̄o nà, de ò n̄ zī láka lākū òdi láka nà ḡo kū òdi sèburu kpár̄ma.

14 Ò gbēnaa kè Isaraila don'arēde kū n̄ wētāmmarin̄o d̄iten̄ne ò p̄inn̄e: À kè dera ádi kúnku ke gbāra ke gīa à kà lākū ò a lé d̄iteáre nà yāroo?

15 Akū Isaraila don'arēden̄o gèe ò wiki lè Firi'aunaa ò p̄i: À kè dera n̄ten ke ókōn̄o n zòblerin̄ne l̄e?

16 Òteni sèburu kpáwá doro, akū òten pi ò kúnku ke. Òteni ó gbē, ama n gbēn̄o mé ò taari vī.

17 Akū à p̄i: Ma'āden̄on á ũ. Len á de l̄e! A yā mé à tò adīgō pi áni gé sa o Dikiria.

18 À gé zī ke. Oni sèburu kpááwa doro, bee kū abireo áni kúnku ke lākū ò dàáre nà léa.

19 Kū ò ò Isaraila don'arēden̄ne òsun ḡo do kúnkubona lagoro, ò d̄ō kū ò yā è sà.

20 Kū ò b̄o Firi'auna kīnaa, ò dākare kū Musao kū Harunao, òteni n̄ dā,

21 akū ò p̄inn̄e: Dikiri á yā gwa à yākpate ke kááo, zaakū a tò Firi'auna kū a gbēn̄on ye ó káiro. A ó d̄ena zé kpár̄man gwe.

22 Akū Musa èra à gèe à p̄i Dikirine: Dikiri, b̄oyāi n wari d̄o gbē p̄in̄oaa? Abire yāin n ma zī yá?

23 Zaa ḡo kū ma ge ma yā ò Firi'aunan̄e kū n t̄o, akū àten wari d̄o n gbēn̄o, akū nídi n̄ bo s̄oro bì!

6

Dikiri lésena Musane Isarailan̄o surabana yā musu

1 Akū Dikiri p̄in̄e: Īni yā kū mani ke Firi'aunan̄e e tera. Ani n̄ gbar̄e ma gbāna z̄k̄ō yāi. Ani p̄ém̄ma a b̄usun ma gbāna z̄k̄ō yāi.

2 Akū Luda èra à yā ò Musane à p̄i: Makūme Dikiri ũ,

3 ma bo ma su Ibrah̄i kū Isaakuo kū Yakubuoaa Luda Gbānasīndapinkide ũ, ama odi ma d̄ō ma t̄o Dikiriaro.

4 Ma bàka kú kúnwo, ma p̄i mani Kanaan̄o b̄usu kū ò kú a gūn buri z̄it̄o ũ kpár̄ma.

5 Ma Isarailan̄o ndanaa mà n̄ zòblena Misilan̄ne yāi, akū ma bàka kú à kú kúnwo p̄i yā dí sāmaguro.

6 A yā mé à tò ò Isarailan̄ne makūme Dikiri ũ. Mani á bo zī gbāna kū Misilan̄o dàáre gūn, mani á bo zòblen. Mani yākpate ke kúnwo mani a bo kū ma gāsā gbānao.

7 Mani á sé ma gbēn̄o ũ màḡō de á Luda ũ, áni ḡō d̄ō kū makūme Dikiri á Luda kū à á bó Misila zī gbāna gūn ũ.

8 Mani gé kááo b̄usu kū ma a la dà Ibrah̄ine kū Isaakuo kū Yakubuo gūn. Mani á gba àḡō vī. Makūme Dikiri ũ.

9 Musa yā p̄i ò Isarailan̄ne, ama odi a yā maro kū z̄ōz̄i p̄āsī n̄ m̄e yò yāi.

10 Akū Dikiri ò Musane à p̄i:

11 N̄ gé ò ò Misilan̄o kina Firi'aunan̄e à Isarailan̄o gbar̄e ò b̄ote a b̄usun.

12 Akū Musa wè Dikiria à p̄i: Lākū Isarailan̄o di ma yā maro nà, makū kū ma lé tikisi, deran Firi'auna ni ma yā ma s̄ō?

Musa kū Harunao buri bozire

13 Dikiri yā ò Musane kū Harunao Isarailan̄o yā musu kū Misila kinao, à ón̄e ò b̄ote kū Isarailan̄o Misila.

14 N̄ buri ombede káakun̄o t̄ón dí. Isaraila daudu Rubeni néḡōgbēn̄on dí: An̄oku, Palu, Ezer̄onu, Kaami. Rubeni burin̄on gwe danedan̄e.

15 Simɛɔ nɛ́gɔ́gbɛ̀nɔ́n dí: Yemuɛli, Yami, Oada, Yakĩ, Zoa kũ Kanaa nɔ́gbɛ̀ né Soluo. Simɛɔ burinɔ́n gwe danɛdanɛ.

16 Levi nɛ́gɔ́gbɛ̀nɔ́ tɔ́n dí n̄ burinɔ́a: Gesɔ́mu, Koa, Mɛrari. Levi kɛ̀ wɛ̀ basuddo akuri awɛɛsupplamɛ.

17 Gesɔ́mu nɛ́gɔ́gbɛ̀nɔ́n dí n̄ burinɔ́a danɛdanɛ: Libini kũ Simɛio.

18 Koa nɛ́gɔ́gbɛ̀nɔ́ tɔ́n dí: Amlamu, Iza, Eblɔ́nu, Uzieli. Koa kɛ̀ wɛ̀ basuddo akuri awɛɛ'aakɔ́mɛ.

19 Mɛrari nɛ́gɔ́gbɛ̀nɔ́n Mali kũ Musio ũ. Levi burinɔ́n gwe danɛdanɛ.

20 Amlamu a dasɛ̀ Yɔ́kebedi sè nɔ́ ũ, akũ à Haruna kũ Musao ì kãao. Amlamu kɛ̀ wɛ̀ basuddo akuri awɛɛsupplamɛ.

21 Iza nɛ́gɔ́gbɛ̀nɔ́n Kora kũ Nɛfɛgio kũ Zikirio ũ.

22 Uzieli nɛ́gɔ́gbɛ̀nɔ́n Misaili kũ Elɛzafão kũ Sitorio ũ.

23 Haruna Aminadabu né Eliseba, Nasɔ́ dãre sè nɔ́ ũ, akũ à Nadabu kũ Abiuo kũ Elɛzao kũ Itamao ì kãao.

24 Kora nɛ́gɔ́gbɛ̀nɔ́n Asi kũ Elɛkanao kũ Abiasafao ũ. Kora burinɔ́n gwe danɛdanɛ.

25 Haruna né Elɛza Putieli nɛ́nɔ́gbɛ̀nɔ́ doke sè nɔ́ ũ, akũ à Finɛasi ì kãao. Levi buri ɔ́mbede kãakunɔ́n gwe danɛdanɛ.

26 Haruna kũ Musa kũ Dikiri ò́nne ò Isarailanɔ́ bɔ́te Misila gã kũ gãaon gwe.

27 Mɔ́kɔ́nɔ́ mé ò yã ò Misilanɔ́ kina Firi'aunanɛ de ò Isarailanɔ́ bɔ́te Misila.

28 Kũ Dikiri yã ò Musanɛ Misila,

29 à pì akãamɛ Dikiri ũ, yã kũ áten onɛn à o Firi'aunanɛ pínki.

30 Akũ Musa pìnɛ a lé tikisi, deran Firi'auna ni a yã maa?

7

Kisira mèn kuri zĩna Misilaa

1 Akũ Dikirii pì Musanɛ: N̄ gwa! Ma n ke lán ma bà Firi'aunanɛ, akũsɔ́ n v̄ini Haruna de n légbekpari ũ.

2 N̄ yã kũ ma ò́nne pínki o n v̄ini Harunanɛ, ani o Firi'aunanɛ à Isarailanɔ́ gbare ò bɔ́te a b̀sun.

3 Bee kũ abireo mani a kù ke gbãna. Mani sèedanɔ́ kũ daboyãnɔ́ ke Misila dasi,

4 ama Firi'auna ni á yã maro. Mani ɔ́ t̄s̄ Misilaa mà yãkpatɛ ke kũńwo pã́sĩpã́sĩ, mani bo kũ ma zikari Isarailanɔ́ gã kũ gãao.

5 Tó ma bo kũ ma gbãnao Misilaa, mani Isarailanɔ́ bɔ́ten, Misilanɔ́ ni d̄s̄ sà kũ makũmɛ Dikiri ũ.

6 Akũ Musa kũ Harunao kɛ̀ lákũ Dikiri ò́nne nà.

7 Gɔ́rɔ́ kũ ò yã ò Firi'aunanɛ, Musa kun wɛ̀ basiikɔ́, Haruna sɔ́ wɛ̀ basiikɔ́ awɛɛ'aakɔ́.

8 Akũ Dikiri pì Musanɛ kũ Harunao:

9 Tó Firi'auna daboyã gbèkamma, n̄ o Harunanɛ à a gò sé à pãte a arɛ, ani li mlè ũ.

10 Kũ Musa kũ Harunao gèɛ Firi'auna kĩnaa, ò kɛ̀ lákũ Dikiri ò́nne nà. Haruna a gò sè à pãte Firi'auna kũ a ìbanɔ́ arɛ, akũ à lì mlè ũ.

11 Akũ Firi'auna Misila wézerinɔ́ kũ ezedenɔ́ sisi, akũ ò daboyã dokɔ́nɔ́ pìnɔ́ kɛ̀ se n̄ ezedeke gũn.

12 Kũ n̄ baadi a gò pãte, akũ n̄ gò pìnɔ́ lì mlènɔ́ ũ, akũ Haruna gò n̄ pónɔ́ mòmɔ́.

13 Firi'auna sã gbãnamɛ, adi n̄ yã maro lákũ Dikiri ò nà.

Íno linaa aru ũ

14 Dikiri pì Musanɛ: Firi'auna kù gbãna à gí gbɛnɔ́ gbareì.

15 N̄ gé n̄ a le zia kɔ́nkɔ́ gɔ́rɔ́ kũ áten gé swai. Ngɔ́ a dã Nili sare gwe. Ngɔ́ n gò kũ à lì mlè ũ pì kũna.

¹⁶ Ì pinε makū Dikiri Eberunɔ Luda ma n zĩa, n òne à ma gbēnɔ gbarε ò gé donyĩ kemεne gbárannan, ama ari tera à gĩmai.

¹⁷ Makū Dikiri ma pì, yā kū ani tó àgɔ dɔ kū makūmε Dikiri ũn dí. Tó n Nili í lè kū gò kū n kūnaao, ani li aru ũ.

¹⁸ Kpò kū ò kú í pìi gūnnɔ ni gaga, Nili í ni gbĩ sɔ, Misilanɔ ni fu í pìi minaa.

¹⁹ Akū Dikiri èra à pì Musanε: Ì o Harunanε à a gò sé à dɔ Misila ínɔ la, n swanɔ kū n swa'ɔnenɔ kū n ísēbokinɔ kū n íkakinɔ pínki ni gɔ aru ũ. Aru nigɔ dagula Misila, bee kū kpēnenɔ kū orozā gūnnɔ.

²⁰ Akū Musa kū Harunao kè lākū Dikiri òné nà. Haruna a gòo pìi sè, à Nili í lèo Firi'auna kū a ìbanɔ wára, akū í pìi gò aru ũ pínki.

²¹ Kpò kū ò kú a gūnnɔ gàga, akū Nili í pìi gbĩ sɔ, Misilanɔ fùà ò mi. Aru dàgula Misila.

²² Misila ezedenɔ kè le se n ezedeke gūn, akū Firi'auna kùgbāna kù, adi n yā maro lākū Dikiri ò nà.

²³ Firi'auna èra à tà a bea, adi yā pìi da sero.

²⁴ Misilanɔ bia yòyò Nili bara de ò í mi, zaakū odi fɔ ò swada'i mìro.

²⁵ À kun le ari gɔrɔ supplamε Dikiri Nili lenaa gbera.

8

Blònɔ dagulanaa

¹ Akū Dikiri pì Musanε: Ì gé n o Firi'aunanε, makū Dikiri ma pì à ma gbēnɔ gbarε ò gé donyĩ kemεne.

² Tó à gè n gbareì sɔ, mani tó blònɔ da a bùsu gu sīnda pínki la.

³ Blònɔ ni Nili pa ari ò bikū bara, ò gē a ɔnn ari a kpén, ò didi a gádoa. Ò gē a ìbanɔ ɔnnɔ gūn kū a gbēnɔ ɔnnɔ. Ò ká a kīninɔ kū a gónɔ gūn.

⁴ Blònɔ ni didia kū a gbēnɔ kū a ìbanɔ n pínki.

⁵ Dikiri èra à pì Musanε: Ì o Harunanε à a gò sé à dɔ swanɔla kū swa'ɔnenɔ kū ísēbokinɔ, blònɔ ni da Misila bùsula.

⁶ Kū Haruna a gòo dɔ Misila ínɔla, akū blònɔ bòte ò dà bùsuu pìla.

⁷ Akū ezede pìnɔ kè le se n ezedeke gūn, ò tò blònɔ dà Misilala.

⁸ Akū Firi'auna Musa kū Harunao sìsì à pì: À kúte ke Dikirine à blònɔ kēma kū ma gbēnɔ, mani á gbēnɔ gbarε ò gé sa oa.

⁹ Akū Musa pì Firi'aunanε: Ì gɔrɔ ditεmεne mà kúte kenne Dikirine kū n ìbanɔ kū n gbēnɔ, de à blònɔ kēmma kū n ɔnnɔ ògɔ kú swai ado.

¹⁰ Firi'auna pì: Zia. Akū Musa pì: Ani ke lākū n ò nà, de n̄gɔ dɔ kū gbēke de lán Dikiri ó Luda bàro.

¹¹ Blònɔ ni kēmma kū n ɔnnɔ kū n ìbanɔ kū n gbēnɔ ògɔ kú swai ado.

¹² Kū Musa kū Harunao bò Firi'auna kīnaa, Musa wé kè Dikiria blò kū ò dà Firi'aunalanɔ yā musu.

¹³ Dikiri Musa wéke sì, akū blònɔ gàga kpénɔ gūn kū ɔnnɔ kū buranɔ.

¹⁴ Ò n kákara, akū bùsu gbĩ sɔ pínki.

¹⁵ Kū Firi'auna è à kè sàna, a sã kpé gbāna, akū à gè Musa kū Harunao yā mai lākū Dikiri ò nà.

Sàa dagulanaa

¹⁶ Dikiri pì Musanε: Ì o Harunanε à a gò sé à zīte léo, bùsutiti ni li sàa ũ Misila gu sīnda pínkia.

¹⁷ Akū ò kè le. Haruna a gòo sè à zīte lèo, akū bùsutiti li sàanɔ ũ, ò dà bisāsirinɔla kū nòbɔnɔ. Misila bùsutiti li sàanɔ ũ pínki.

¹⁸ Ezedenɔ yò ò gwà se n ezedeke gūn, akū ò fùà. Sàanɔ dà bisāsirinɔla kū nòbɔnɔ.

19 Akū ezedenɔ pì Firi'aunanɛ: Luda ɔgbɛɛmɛ. Ama Firi'auna sã kpé gbãna, à gí n̄ yã mai lákū Dikiri ò nà.

Ífíninɔ dagulanaa

20 Dikiri pì Musanɛ: Ñ fute kɔnkɔkɔnkɔ ñ gé ñ Firi'auna le ɔɔɔ kū àten gé swai, ñ onɛ makū Dikiri ma ò, à ma gbɛnɔ gbarɛ ò gé donyĩ kemɛnɛ.

21 Tó à gí n̄ gbarɛi, mani ífíninɔ daala kū a ìbanɔ kū a gbɛnɔ kū a kpénɔ. Misila kpénɔ ni pa kū ífíninɔ, bee zĩte oni daala.

22 ɔɔɔ birea mani Gosɛ bùsu gu kū ma gbɛnɔn kun bo ado. Gwen ífíninɔ ni dan gularo, de àgɔ dɔ kū makūmɛ Dikiri ũ a bùsun.

23 Mani ma gbɛnɔ dɔkɔnɛ kū a gbɛnɔ. Zian sèedaa pì ni ke.

24 Akū Dikiri kè ɛ. Ífíninɔ kà Firi'auna ɔnn kū a ìbanɔ ɔnnɔ. Misila yàka pínki ífíninɔ yã.

25 Akū Firi'auna Musa kū Harunao sisi à pì: À gé sa o á Ludaa bùsun la.

26 Akū Musa pìnɛ: Ani sí ke ò ke lero, zaakū pɔ kū óni sa o Dikiri ó Ludaa pì de Misilanɔnɛ tɛ ũmɛ. Tó o sa ò kū pɔ kū à deñne tɛ ũo n̄ wára, oni ó pápa kū gbèɛo ò ó dederoo?

27 Óni taa o gbárannan ɔɔɔ aakɔmɛ, gbasà ò sa o Dikiri ó Ludaa lákū à òwɛɛ nà.

28 Akū Firi'auna pì: Mani á gbarɛ à gé sa o Dikiri a Ludaa gbárannan, ama àsun gé zãro. À kúte kenɛmɛnɛ.

29 Musa pìnɛ: Tó ma ta, mani kúte kenɛ, ani ífíninɔ kɛmma zia kū n ìbanɔ kū n gbɛnɔ. Ama ñsun manafiki ke doro. Ñ tó gbɛnɔ gé sa o Dikiria.

30 Kū Musa bò Firi'auna kĩnaa, a kúte kènɛ Dikirinɛ.

31 Dikiri a wéke sì, akū ífíninɔ kè Firi'aunaa kū a ìbanɔ kū a gbɛnɔ. Adi gɔ gukearo, bee mèn do.

32 Ama Firi'auna sã kpé gbãna ari tera, à gí n̄ gbarɛi.

9

Pókãdenɔ gaganaa

1 Dikiri pì Musanɛ: Ñ gé ñ Firi'auna le ñ onɛ Dikiri Eberunɔ Luda pì, à ma gbɛnɔ gbarɛ ò gé donyĩ kemɛnɛ.

2 Tó à gí n̄ gbarɛi, tó à kpé n̄ kũna ari tera,

3 mani ɔ tɔ a pókãdenɔa a buran. Mani gagagyã pásĩ ká a sɔnɔn kū a zaakinɔ kū a lakuminɔ kū a zùnɔ kū a sãnɔ kū a blènɔ.

4 Mani Isaraila pókãdenɔ dɔkɔnɛ kū Misilanɔ pónɔ. Isarailanɔ pókãdenɔ ke ni garo.

5 Makū Dikiri ma a ɔɔɔ dìte. Zian mani abire ke bùsun la.

6 Kū gu dɔ, akū Dikiri kè ɛ. Misilanɔ pókãdenɔ gàga pínki, ama Isarailanɔ pókãdenɔ ke dí garo.

7 Firi'auna yã kū à kè pì gbèka, à mà Isarailanɔ pókãdenɔ ke dí garo, ama a sã kpé gbãna, à gí gbɛ pìnɔ gbarɛi.

Bòbũnu kana Misilanɔgu

8 Dikiri pì Musanɛ kū Harunao: À tãmakpe túbu dã okū dodo, Musa fã Firi'auna arɛ.

9 Ani da Misila bùsula pínki lán lukutɛ bà, ani ke bisásirinɔnɛ kū nòbɔnɔ bòbũnu ũ gu sĩnda pínkia.

10 Akū ò tãmakpe túbu sɛte ò gèɛo Firi'auna kĩnaa. Kū Musa túbu pì fã musu, akū à kè bisásirinɔnɛ kū nòbɔnɔ bòbũnu ũ.

11 Ezedenɔ dí fɔ ò gèɛ Musa kĩnaaro bòbũnu pìnɔ yã, zaakū à dànlà kū Misilanɔ n̄ pínki.

12 Akū Dikiri Firi'auna kũu kè gbãna, lákū à ò Musanɛ nà, akū à gí n̄ yã mai.

Legũgbɛ manaa

13 Dikiri pì Musane: Ì fute kònkòkònkò ò gé ò Firi'auna le, ò one makū Dikiri Eberunò Luda ma pì, à ma gbēnò gbare ò gé donyī kemene.

14 Tera sà mani yā pāsī pínki daala kū a ìbanò kū a gbēnò, de àgò dō kū andunia gūn pínki gbēke de lán ma bàro.

15 Zaakū tó ma ò tòmma ma gagagyā kàngu yā, de àkū kū a gbēnò làka andunia gūn.

16 Ma a kà kpatan de mà a gbāna mone, ò ma tó kpá andunia gūn pínki.

17 Lákū àteni a zīda bi, à gì ma gbēnò gbarei ari tera,

18 zia mandara'i mani tó legūgbē pāsī ma manamana, legūgbē kū a taka buri dí ma Misila zikiro zaa lákū ò a kàte nà ari kū a gbārao.

19 Ì one à gbēnò zī ò a pókādenò kū pó kū à vī buranò séte ò káka kpén pínki. Bisāsirinò kū pó kū ò kú bàainò, tó òdi gē kúnwo kpénlo, legūgbē ni maíma oni gagame.

20 Firi'auna ìba kenò vīna kè Dikiri yāne, ò ñ zīkerinò kū ñ pókādenò kàka kpén.

21 Ama gbē kū odi Dikiri yā daronò ñ zīkerinò kū ñ pókādenò tò bàai.

22 Akū Dikiri pì Musane: Ì ò sé musu, legūgbē ni ma bisāsirinò kū pókādenò kū burapòna Misila bùsu gu sīnda pínkia.

23 Kū Musa a gòò dō musu, Dikiri tò legū ten pūtā, àten ma kū gbēeo, àten pí, akū sura ten kipa zīte. Dikiri legūgbē kà Misilanògu.

24 Legūgbē ten ma, legū ten pí. Legūgbē pì pāsī. Zaa lákū Misila bùsu kun nà, legū dí taka buri dí ma zikiro.

25 Legūgbē pì pó kū ò kú bàai Misila bùsu gūnnò ásarù kè pínki, bisāsirinò kū pókādenò kū burapòna pínki. À sènte línò è'e pínki.

26 Gosé bùsu gu kū Isarailanò kunn legūgbē pì dí kánlo ado.

27 Firi'auna Musa kū Harunao sīsì à pìnnè: Tera sà ma durunna kè. Dikiri yā mé à nna, makū kū ma gbēnò taaridenò ò ũ.

28 À kúte kenè. Legūpūtāna kū legūgbē díkīnao mò le. Mani á gbare sa, mani gíare doro.

29 Musa pìne: Tó ma bo wēte kpe, mani ma ònò sé lei gena Dikiri kīnaa, legūpūtāna ni ze, legūgbē ni láka, de ògò dō kū zīte bi Dikiri pómè.

30 Ama má dō kū məkōn kū n ìbanò, àten vīna ke Dikiri Ludanero ari tera.

31 Nagā kū gbadoo yàka, zaakū nagā gīnake à pìà, gbadoo mure bò.

32 Ése kū werao dí yakaro, kū òdi ma kpekpe yāi.

33 Musa bò Firi'auna kīnaa à gèe wēte kpe, à a ònò sè lei gena Dikiri kīnaa, akū legūpūtāna kū legūgbē zè, legū dí ma doro.

34 Kū Firi'auna è legū kū legūgbē kū legūpūtānao zè, akū à kpé àten durunna ke, a sà kpé gbāna, àkū kū a ìbanò.

35 A kú kpé gbāna à gì Isarailanò gbarei, lákū Luda dà Musane à òne nà.

10

Kwanò dagulanaa

1 Dikiri pì Musane: Ì gé Firi'auna kīnaa, zaakū ma a kú ke gbāna kū a ìbanò, de mà a daboyā dínò ke ñ té,

2 de ò le ò n nénòne kū n daikorenò lákū ma wé tã Misilanòna nà kú daboyā kú ma kè ñ ténò, àgò dō kú makūmè Dikiri ũ.

3 Akū Musa kū Harunao gèe ò pì Firi'aunanè: Dikiri Eberunò Luda pì, ìnigò kun mìnatenaaare sari ari boremè? Ì a gbēnò gbare ò gé donyī keare.

4 Tó n gì ñ gbarei, zia ani kwanò ká n bùsun.

5 Ò da zītela, oni gu ero. Ò léte pó kū ò gònnè legūgbē gberanòna kū línò pínki.

6 Ò pa n kpénò gūn kū n ìbanò pónò kū Misilanò pónò pínki. N denò kū n dizinò dí a taka e zikiro, zaa gòrò kū ò vùte bùsu dín ari kú a gbārao. Akū Musa èra à bò Firi'auna kīnaa.

⁷ Firi'auna ibanɔ pìnɛ: Gbē pìnɔ nigɔ kisira dawá ɛ ari bɔrɛɛ? N̄ gbē pìnɔ gbare ò gé donyĩ ke Dikiri n̄ Ludanɛ. N̄ dɔ̄ kũ Misila kàkateroo?

⁸ Akũ ò ɛra ò sù kũ Musao kũ Harunao Firi'auna kĩnaa, à pìnɛ: À gé donyĩ ke Dikiri á Ludanɛ. Á dínɔ mé oni géɛ?

⁹ Musa wèa à pì: Né fíti gbē zɔkɔ. Óni gé ó pínkime kũ ó négɔgbēnɔ kũ ó nénɔgbēnɔ kũ ó sãnɔ kũ ó blènɔ kũ ó zùnɔ, zaakũ Dikiri dikpen óten gé ke.

¹⁰ Akũ à pìnɛ: Tó ma á gbáre kũ á nɔgbēnɔ kũ á nénɔ á pínki, ásarume, Dikiri á bo! À laakari ke! Áten wetɛ à fē kũmaome.

¹¹ Oi! Á gɔgbēnɔ mé oni gé donyĩ ke Dikirine, zaakũ len a gbèka ɛ. Akũ ò pèrúma Firi'auna arɛ.

¹² Dikiri pì Musanɛ: N̄ n ɔ dɔ Misila búsula, kwanɔ ni ká ò sè kũ lá kũ ò bùte legūgbɛɛ gberanɔ ble pínki.

¹³ Kũ Musa a gò dɔ Misilala, Dikiri bò kũ ïao ifáboki kpa, àten pá búsuu pìia fānantē kũ gwāanio zɛnaa sari. Kũ gu dɔ, ifáboki ïa pìi sù kũ kwanɔ.

¹⁴ Akũ kwa pìnɔ sù ò dà Misila búsula pínki. N̄ dasi de a yā pónɔla, a taka ni ke ziki doro.

¹⁵ Ò dà zítela gu sīnda pínki, akũ zíte sira kũ. Ò sè kũ lánɔ kũ líne kũ ò bò legūgbɛɛ gberanɔ blè pínki. Sèe kũ láo kú Misila búsun doro.

¹⁶ Gwe gònɔ Firi'auna Musa kũ Harunao sisi à pì: Ma durunna kè Dikiri á Ludanɛ kũ ákɔnɔ.

¹⁷ À sùru gèn do dí kemene kũ ma durunnao, à kúte kemene Dikiri á Ludanɛ à gaga dí kēma.

¹⁸ Kũ à bò Firi'auna kĩnaa, à kúte kè Dikirine.

¹⁹ Akũ Dikiri bò kũ ïa gbānao ifálete kpa, à sù à kwanɔ sète à kà Isira Tēran. Bee kwa mèn do dí gɔ Misila doro.

²⁰ Ama Dikiri Firi'auna kũu kè gbāna, akũ à gì Isarailanɔ gbare.

Gusira dana Misilala

²¹ Dikiri pì Musanɛ: N̄ ɔ sé musu, gusira kũ oni fɔ ò ɔ kea ni da Misilala.

²² Kũ Musa a ɔ dɔ musu, akũ gusira níkiniki dà Misila gu sīnda pínkia ari gɔrɔ aakɔ.

²³ Òdi kɔ ero, gbēke dí bo a gbènlo ari gɔrɔ aakɔ pìia. Ama gupura kú gu kũ Isarailanɔn kun pínki.

²⁴ Akũ Firi'auna Musa sisi à pì: À gé donyĩ ke Dikirine kũ á nɔgbēnɔ kũ á nénɔ á pínki, ama à á sãnɔ kũ á blènɔ kũ á zùnɔ tó.

²⁵ Musa pì: N̄ tó ògɔ ó sa'opɔnɔ kũ sa'opɔ kũ òdi ká tén à té kũnɔ kũna, de ò le ò Dikiri ó Luda gbagbao.

²⁶ Séto ò gé kũ ó pókádenɔ, bee mèn do ni gɔro, zaakũ n̄ tén óni sa'opɔnɔ bon ò Dikiri ó Luda gbagbao. De ò kpé ò ká gwe, ó dɔ pɔ kũ óni sé, ò sa ooa gĩaro.

²⁷ Dikiri Firi'auna kùgbāna kũ, akũ adi we à n̄ gbarero.

²⁸ Firi'auna pì Musanɛ: N̄ gomene gwe! N̄sun tó ó wé ke pla doro. Zĩ kũ ó wé kè pla, n game.

²⁹ Akũ Musa pì: Lákũ n ò nà, óni kɔ e doro.

11

Misila daudunɔ gagana yā

¹ À sù à lè Dikiri gĩnake à pì Musanɛ: Mani wari dɔ Firi'aunaa kũ Misila búsuuo gèn do dɔ, ani gbasa à á gbare. Tó àteni á gbare, ani péáwame!

² N̄ o gbēnɔne n̄ baadi gɔgbē kũ nɔgbēo andurufu pónɔ kũ wura pónɔ gbeka á Misila gbēdakea.

³ Mani tó Isarailanɔ ke kũ Misilanɔ nna. Musa s̄, àdiḡ b̄ere v̄i Misila gũn Firi'auna ibanɔne kũ a gb̄enɔ.

⁴ Akũ Musa p̄i Firi'aunanɛ: Dikiri p̄i, gw̄ani liz̄ando áni v̄i Misila b̄usula,

⁵ Misila daudunɔ ni gaga ń p̄inki sena zaa Firi'auna kũ à vutena kpataa néa ari à ḡe pé nɔgb̄e z̄ikeri kũ òdi w̄isi lónɔ néa kũ p̄ókãde né sà káakunɔ ń p̄inki.

⁶ Oni w̄enda ́ gb̄ana dɔ Misila gu s̄inda p̄inkia, a taka dí ke ȳaro, ani ke ziki dorɔ.

⁷ Ama Isarailanɔ té bee gb̄e ni won ke bis̄asiri ke p̄ókãdearo, de ñḡ d̄s kũ Dikiri Misilanɔ d̄sk̄one kũ Isarailanɔ ȳai.

⁸ N ́ba d̄inɔ ni su ma k̄inaa ń p̄inki ò kút̄emenɛ, ò pi mà gé kũ ma gb̄enɔ ń p̄inki. Abire gbera sà mani gé. Akũ Musa b̄o Firi'auna k̄inaa kũ p̄of̄e z̄sk̄ɔɔ.

⁹ Dikiri p̄i Musanɛ ȳa: Firi'auna ni n ȳa maro, de ma daboȳakenanɔ ke dasi Misila.

¹⁰ Musa kũ Harunao daboȳa p̄inɔ k̄e Firi'auna are p̄inki, akũ Dikiri a kùgb̄ana kũ. À ḡi Isarailanɔ gbar̄ei ò bo a b̄usun.

12

V̄inla dikpe

¹ Dikiri ȳa ò Musanɛ kũ Harunao Misila à p̄i:

² Mɔ d̄ik̄ina niḡ deáre mɔ káaku ũ w̄e kũ w̄eɛɔ.

³ À o Isarailanɔne ń p̄inki, mɔ d̄ik̄ina ḡrɔ kuride z̄i ò s̄a bobo m̄en dodo ɔn kũ ɔnnwo p̄inki.

⁴ Tó ɔn gb̄enɔ dasi dí ká ò s̄a m̄en do só s̄oro, ò kp̄aate kũ ɔn kũ ò kú k̄o sar̄e a gb̄enɔ lén, de a kpara sún ḡoro ȳai.

⁵ À s̄akaro ke bl̄ekof̄ini f̄iti kũ à mamberu v̄iro bo.

⁶ Isarailanɔ p̄inki, baadi a p̄o gwa ari mɔ d̄ik̄ina ḡrɔ ḡero donsaride z̄i. ɔk̄osin oni de,

⁷ oni a aru má kp̄e kũ oni a n̄bɔ s̄on kp̄elele gb̄inɔ, ɔplai kũ ɔzeo kũ musuo.

⁸ Gw̄ani dok̄nɔ p̄iaa oni n̄bɔ p̄i kp̄a téa, oni só kũ burodi futenasario kũ lá kȳkȳaaɔ.

⁹ Àsun só búsu ke f̄ufukenaro. À kp̄a téa kũ a m̄io kũ a gb̄anɔ kũ a p̄óḡunɔ.

¹⁰ Àsun tó gu dɔ a kparaaro. Tó a kpara ḡe, à a kp̄ata à té kũ.

¹¹ Tó át̄en só, à asa d̄áwa à kyate kp̄a, á ḡo ḡo nana á ɔi. À só likalika, zaakũ Dikiri V̄inla sa'op̄me.

¹² Gw̄ani p̄iaa mani v̄i Misilala mà daudunɔ d̄ede b̄usuu p̄i gu p̄inkia kũ p̄ókãde né sà káakunɔ ń p̄inki, mani w̄e'i da Misila t̄ananɔa. Makũm̄e Dikiri ũ.

¹³ Aru p̄i niḡ de s̄eeda ũ kp̄e kũ á kú a ḡunɔwa. Tó mat̄en ɔ t̄s Misilanɔa, tó ma aru p̄i è, mani ḡeála, gaga p̄i ni á lero.

¹⁴ À ḡrɔ p̄i dite ma dikpe ḡrɔ ũ d̄ongu ȳai, àḡ dikpe p̄i ke k̄etok̄ne ũ ari á buria.

Burodi Futenasari dikpe

¹⁵ Ḡrɔ suppla ḡun à burodi futenasari só. A ḡrɔ káaku z̄i à l̄ubenɛ kũ à kú á kp̄e ḡunɔ k̄ote, zaakũ gb̄e kũ à p̄ofut̄enaa sò ḡrɔ suppla p̄ii ḡun, oni a bo Isarailanɔ té ò a dem̄e.

¹⁶ A ḡrɔ káaku z̄i kũ a ḡrɔ suppladeo à k̄o kakara à donȳi kem̄enɛ. Àsun z̄i ke ke ḡrɔ k̄un̄aro, sé p̄oblekena gb̄e s̄inda p̄inkine baasiro, a lén gwe.

¹⁷ À Burodi Futenasari dikpe ke, zaakũ z̄i birean ma á b̄ote Misila lán z̄ikarinɔ bà. Á burinɔ ḡo dikpe p̄i ke k̄etok̄ne ũ.

¹⁸ Mɔ káaku ḡrɔ ḡero donsaride z̄i ɔk̄osi, àḡ burodi futenasari só ari a ḡrɔ baro aw̄edode z̄i ɔk̄osi.

¹⁹ Ḡrɔ suppla ḡun l̄ubenɛ sún ḡo kú á bearo, zaakũ gb̄e kũ à p̄ofut̄enaa sò, gb̄e z̄it̄ɔn ȳo, beden ȳo, oni a bo Isarailanɔ té ò a dem̄e.

²⁰ Àsun p̄ofut̄ena só ḡrɔ p̄iario. Gu kũ á kun p̄inki, àḡ burodi futenasari só.

Vĩnla dikpe káaku

21 Musa Isaraila gbē zōkōnō sisi n̄ pínki à pìnn̄e: À gé à á ɔn sã kũ à de Vĩnla dikpekepe ũ.

22 À sēsōvlã sé à zō aru kũ à kú ta gūnwa à máma á kpélele gb̄n̄ɔa, ɔplai kũ ɔzeo kũ a musuo. Á gbēke sún bo bàairo ari gu d̄o.

23 Tó Dikiri ten pã būsula àten Misilano d̄ede, tó à aru è kpélele gb̄n̄ɔa, ani gēalame. Ani tó gb̄d̄ed̄eri gēái à á d̄ed̄ero.

24 Ákōn̄o kũ á burin̄o àgō yã pì kũna k̄etokōne ũ ari á buria.

25 Tó a gē būsū kũ Dikiri ni á gban lákū à a lé s̄éáre nà, àgō donyĩyã pì kũna.

26 Tó á n̄én̄o donyĩyã pìi m̄i gb̄ekaáwa,

27 à oñne kũ Vĩnla sa kũ òdi o Dikiriaame, zaakū kũ à Misilano d̄ede, à gē ó Isarailano kpéla, adi ó d̄ed̄ero. Akū gb̄ēn̄o k̄ute ò donyĩ k̄e Dikirine.

28 Kū ò tà, ò k̄e lákū Dikiri ò Musa kũ Harunaoone nà.

Misila daudun̄o gaganaa

29 Gwāani lizāndo Dikiri Misila daudun̄o d̄ede n̄ pínki, sena zaa Firi'auna kũ à vutena kpataa néa ari à ḡe pé purusunano n̄én̄o kũ pókāde né sà káakun̄o n̄ pínki.

30 Firi'auna f̄ute gwāani kũ a ìbano kũ Misilano n̄ pínki, akū w̄enda ó dà Misilala, zaakū ɔn ke kun ḡe sariro.

31 Gwāanin Firi'auna Musa kũ Harunao sisi à pìnn̄e: À fute kũ Isarailano à b̄te ma gb̄ēn̄o té. À gé donyĩ ke Dikirine lákū a ò nà.

32 À á bl̄en̄o kũ á s̄ān̄o kũ á z̄un̄o s̄ete lákū a ò nà. À gé à sa mana omene se.

33 Misilano n̄akara gb̄e p̄in̄o à b̄teñne n̄ b̄usun likalika, zaakū ò p̄i: Óni gaga ó p̄inkime.

34 Isarailano n̄ flawadenano kà tan̄o gūn l̄uben̄e sari, ò n̄ utano f̄if̄ia ò dàda n̄ ḡan.

35 Ò k̄e lákū Musa òñne nà, ò andurufu p̄on̄o kũ wura p̄on̄o kũ p̄okasano gb̄eka Misilanoa.

36 Dikiri tò Misilano n̄ w̄e gwà, akū ò kp̄ar̄ma. Leme ò Misilano p̄on̄o s̄im̄ma le.

Isarailano dana z̄én

37 Isarailano dà z̄én ḡese, ò b̄te kũ Rameseo ò tà Suko. Gōgb̄ēn̄o gb̄ēn̄on̄o d̄ubu w̄a aakōme, n̄én̄o kũ n̄gb̄ēn̄o baasi.

38 Buri z̄it̄o tà k̄ūn̄wo dasi d̄o. Bl̄en̄o kũ s̄ān̄o kũ z̄un̄on̄o dasi manamana.

39 Ò burodi futenasari k̄e kũ flawad̄ena kũ ò b̄o Misilao. Ò k̄e l̄uben̄e sari, zaakū ò p̄er̄ma Misila k̄antome. Odi le ò p̄oble k̄e ò s̄e z̄āna ũro.

40 Isarailano kunna Misila k̄e w̄e w̄a pla kũ baraaKurio.

41 W̄e w̄a pla kũ baraaKurio p̄i papanaa ḡera, dikpe p̄i z̄in̄ Dikiri z̄ikarii p̄in̄o b̄te Misila n̄ pínki.

42 Gwāani p̄i kun Dikiri p̄o ũme. Isarailano nigō ib̄ēne kea ari n̄ buria, zaakū gwāani p̄in̄ Dikiri Isarailano bona Misila ib̄ēne k̄e.

Vĩnla dikpe

43 Dikiri p̄i Musane kũ Harunao: Vĩnla yã kũ ma d̄iten dí. Buri z̄it̄o ke sún a n̄b̄o sóro,

44 ama z̄o kũ a l̄u, tó a t̄o z̄ōna, ani só.

45 Nib̄o ke gb̄asekeri sún sóro.

46 À só kp̄én, àsun bo kũ a n̄b̄o p̄iò bàairo. Àsun sã p̄i wá ke éro.

47 Isarailano pínki gō dikpe p̄i ke.

48 Tó gb̄e z̄it̄o kú á té, tó à ye à Vĩnla dikpe ke Dikirine, à a be gōgb̄ēn̄o t̄o z̄o n̄ pínki à gō bede ũ gbasa à ke. Gyōf̄or̄de sún sóro.

49 Bede kũ gb̄e z̄it̄o kũ à kú k̄ááo, doka dokōn̄o p̄ime.

50 Akū Isarailano k̄e lákū Dikiri ò Musane nà kũ Harunao n̄ pínki.

51 Z̄i birean Dikiri Isarailano b̄te Misila ḡa kũ ḡāo.

13

Burodi Futenasari dikpe kũ daudunɔ kpana Ludaao

¹ Dikiri yã ò Musane à pì:

² Àgõ Isaraila daudunɔ kũ pókãde né sà káakunɔ kpáma, zaakũ ma pónɔme n̄ pínki.

³ Musa pì Isarailanɔne: Á bona Misila zòblen gɔɔ díkĩna yã gõ dɔágu, zaakũ Dikiri mé à á bôte Misila kũ a ɔ gbãnao. Àsun pófutena só gɔɔ p̄iario.

⁴ Áten bôte Misila gbãrame mɔ káaku kũ òdi pi Abibu gũn.

⁵ Dikiri lé sè á dizinɔne à pì áni b̄usu kũ à v̄i kũ zó'io din, kũ Kanaanɔ kũ Itinɔ kũ Am̄rinɔ kũ Ivinɔ kũ Yebusinɔn kun kpááwa. Tó à tò a ka, à dikpe pì ke mɔ d̄in.

⁶ Àgõ burodi futenasari só ari gɔɔ suppla. A gɔɔ supplade pì zĩ nigõ deáre Dikiri dikpe gɔɔ ũ.

⁷ Àgõ burodi futenasari só ari gɔɔ suppla pì papa. Pófutena ke lùbene ke s̄ungõ kú ɔn ke gũn á b̄usunlo.

⁸ Zĩ p̄ia àgõ o á négõgb̄enɔne áten ke le yã kũ Dikiri k̄éare kũ à á bôte Misila yãime.

⁹ Dikpe pì nigõ deáre s̄eada ũ lán pó dana ɔaa bà, ke lán d̄ongu pó ȳina mì'areaa bà, de Dikiri doka gõ kú á lén, zaakũ àkũ mé à á bôte Misila kũ a ɔ gbãnao.

¹⁰ Àgõ dokayã pì ke a gɔɔa w̄è kũ w̄èo.

¹¹ Tó Dikiri tò a ka Kanaanɔ b̄usun, akũ à kpááwa lákũ à a lé s̄éare nà kũ á dizinɔ,

¹² àgõ á daudunɔ kpáa n̄ pínki. Á pókãde né sà káakunɔ digõ de a pó ũ n̄ pínki.

¹³ Àgõ á zaaki né sà káaku t̄ɔɔma bo kũ s̄ãneo. Tó ádi boro, à a waka f̄i. Àgõ á daudunɔ t̄ɔɔma bo n̄ pínki.

¹⁴ Tó á négõgb̄enɔ á lá a m̄ii zia ò pì, bó yãn gwee, à piñne Dikiri á bôte zòblen Misila yã kũ a ɔ gbãnao yãime.

¹⁵ Kũ Firi'auna kùgbãna k̄è à ḡi ó gbar̄ei, akũ Dikiri Misila daudunɔ d̄ede n̄ pínki kũ pókãde né sà káakunɔ n̄ pínki. A yã mé à tò odi sa oa kũ pókãde né sà káakunɔ pínki, odi ó daudunɔ t̄ɔɔma bo.

¹⁶ Adikĩna nigõ de s̄eada ũ lán pó dana ó ɔaa bà ke pó ȳina ó mì'areaa bà, zaakũ Dikiri mé à ó bôte Misila kũ a ɔ gbãnao.

Isarailanɔ bona Misila

¹⁷ Kũ Firi'auna Isarailanɔ gb̄are, Luda dí bo kũn̄wo Filisitini b̄usu zé kparo, bee kũ a k̄anik̄eo, zaakũ à pì: Tó ò f̄uteńyĩ kũ z̄iio, oni n̄ nèse lite ò era Misila.

¹⁸ Luda p̄a zé p̄iine, akũ à gbáranna zé sè kũn̄wo Isira T̄era kpa. Isarailanɔ bôte Misila ò n̄ z̄ikab̄onɔ kũna.

¹⁹ Musa Yusufu wánɔ sè àten táo, zaakũ Yusufu tò Isarailanɔ lé s̄eare yã à pì, tó Luda sù n̄ bo, oni a wánɔ s̄ete ò boo gwe.

²⁰ Kũ ò b̄ò Suko, ò ḡè ò b̄uraa k̄ate gbáranna léa zaa Etamu.

²¹ Dikiri digõ doñne are téluku gũn f̄anant̄e de àgõ zé m̄óñne. Gwãani s̄õ àdigõ doñne are t̄enene gũn, de àgõ gu puñne ògõ t̄aa o f̄anant̄e kũ gwãanio.

²² Téluku p̄i di go n̄ are f̄anant̄ero, t̄enene p̄i di go n̄ are gwãaniro.

14

Misilanɔ p̄etena Isarailanɔi

¹ Dikiri pì Musane:

² N̄ o Isarailanɔne ò lite ò gé b̄ura k̄ate Pi'airo sare Migidolu kũ ísira dagura, ared̄ok̄ana kũ Baali Zef̄o. Á b̄ura k̄ate ísira sare gwe.

³ Firi'auna nigõ da a s̄ate, gbáranna á kũkũme.

⁴ Mani a kùgbāna kũ, ani pétéái, mani tó bo Firi'auna kũ a zìkarinɔ yā sabai, Misilanɔ nigɔ dɔ kũ makũme Dikiri ũ. Akũ Isarailanɔ kè le.

⁵ Kũ ò ò Misilanɔ kína Firi'aunane gbē pìnɔ bàa lè, akũ àpii kũ a ìbanɔ nèsè litè Isarailanɔ yā musu ò pì: Bón o kè, akũ o tò ò bò zòblenawerenn?

⁶ Akũ Firi'auna gó dɔ a sōne à a zìkarinɔ kàkara.

⁷ À sōgo mananɔ sè mèn wàa aakɔ kũ Misila sōgonɔ pínki kũ zìkari gbē zòkɔnɔ ká n gūn.

⁸ Dikiri Misilanɔ kína Firi'auna kùgbāna kũ, akũ à pète Isaraila kũ òten bote kũ swègbānaonɔi.

⁹ Akũ Misilanɔ pèteńyĩ kũ Firi'auna sōnɔ kũ a sōgonɔ kũ a sōdenɔ kũ a zìkarinɔ n pínki, akũ òten su n le n búràn ísira sare káni kũ Pi'airoo aredɔkɔana kũ Baali Zefɔo.

¹⁰ Kũ Firi'auna kà káni, Isarailanɔ wé sè, akũ ò Misilanɔ è té n kpe. Vĩna n kũ manamana, akũ ò wiki lè Dikiria.

¹¹ Ò pì Musane: Miranɔn kú Misilanloo? Bó yā mé à tò n su kũoo gbárannan la ò gagaa? À kè dera n bo kũoo Misilai?

¹² Asa o ònne Misila ò pì n ó tó tene ò zò ble Misilanone! Zòblennena manawere de gagana gbáranna dínla.

¹³ Musa pínne: Àsun tó vĩna á kũro. À ze tene áni e lákũ Dikiri ni á sura ba nà gbāra, zaakũ Misila kũ átèni n e gbāra dínɔ, áni n e ziki doro.

¹⁴ Dikiri mé ani zì kááre. Àgɔ yĩtena kítikiti dé!

Isarailanɔ bikũna Isira Tērala

¹⁵ Dikiri Musa là à pì: Bó wikin nten lémaa? N o gbēnɔne ò fute ò bo kũ táo.

¹⁶ N n gò dɔ ísiralà à zòkɔre, de Isarailanɔ le ò gēte a dagura gukoria.

¹⁷ Makũ, mani Misilanɔ kùgbāna kũ, oni gēn n gbera, mani tó bo Firi'auna kũ a zìkarinɔ kũ a sōgonɔ kũ a sōdenɔ yā sabai.

¹⁸ Tó ma tó bò Firi'auna kũ a sōgonɔ kũ a sōdenɔ yā sabai, Misilanɔ nigɔ dɔ sà kũ makũme Dikiri ũ.

¹⁹ Luda Malaika kũ à do Isarailanone are èra à gèe n kpe kpa, akũ téluku kũ à kú n are èra à gèe n kpe dɔ

²⁰ mókɔnɔ kũ Misilanɔ dagura. Téluku pì gu pù Isarailanone à gusira kpà Misilanone, akũ n gbēke dí le à nà a dakei gwāani kùaro.

²¹ Kũ Musa a ɔ dɔ ísiralà, akũ Dikiri bò kũ ĩa gbānao ifāboki kpa. À kàka ari gu gèe a dɔ ò à ísira lè à kpàatekɔre, akũ gukori bò. Kũ í zòkɔre,

²² akũ Isarailanɔ táa ò gukoria ò bikũ. Í bĩni bò n ɔplai kũ ɔzeo.

²³ Akũ Misilanɔ pèteńyĩ. Firi'auna sōnɔ kũ a sōgonɔ kũ a sōdenɔ pínki té n kpe ísira gūn.

²⁴ Gudɔnaao Dikiri Misila zìkarinɔ gwà zaa tene gūn, akũ à tò ò likara.

²⁵ À tò n sōgonɔ vlè, à tò n táa'onaa kè zĩ'ũ, akũ ò pì: Ò bàa lé Isarailanone, zaakũ Dikiri ten zì káanne kũoome.

²⁶ Dikiri pì Musane: N n ɔ dɔ ísiralà, í ni da Misilanɔla kũ n sōgonɔ kũ n sōdenɔ.

²⁷ Akũ Musa a ɔ dɔ ísiralà, akũ í ten su a gbèn gudɔnaao. Lákũ í ten su nà, akũ Misilanɔ bàa sì ò ye ò bote. Gwen Dikiri tò ísira dāńlan.

²⁸ Í sù a dà sōgonɔla kũ sōdenɔ kũ Firi'auna zìkari kũ ò gèe ísira gūn Isarailanɔ gberanɔ n pínki. N gbēke dí boro, bee mèn do.

²⁹ Isarailanɔ sɔ ò táa ò í dagura gu koriamε. Í bĩni bò n ɔplai kũ ɔzeo.

³⁰ Zĩ birean Dikiri Isarailanɔ sì Misilanɔa, akũ Isarailanɔ Misila pìnɔ gènɔ è ísira bara.

³¹ Kũ Isarailanɔ Dikiri gbāna zòkɔ kũ à mò Misilanone è, ò vĩna kène, akũ ò a náani kè kũ a zòbleri Musao.

15

Isarailano lèe

- ¹ Akū Musa kū Isarailano n pínki lè dí sì Dikirine ò pì:
Mani lè sí Dikirine, zaakū a tó bona,
à sōdeno kū n sōno kà ísiran.
- ² Dikiri mé à ma gbāna ũ, mani a táaki lé,
àkū mé à ma sura bà.
Àkūme ma Luda ũ, mani a tó kpá.
Àkūme ma de Luda ũ, mani a tó sé lei.
- ³ Dikiri bi zìkariime, a tón Dikiri.
- ⁴ À Firi'auna sōgono kū a zìkarino kà ísiran,
à zìkari gbē zōkōno vlè Isira Tēran.
- ⁵ Í lòkotoo pìi dàńla,
ò kpàte zīte lán gbèe bà.
- ⁶ Dikiri, n òplan gbāna kun kū zōkōkeo,
Dikiri, n n ìbereno kàkate kū n òplao.
- ⁷ N n zāngurino nè n gakuri zōkōo gūn,
n pò fè n n náte lán sèe bà.
- ⁸ N pò bò n yīn, akū í zōkōre,
à gò zena lán bīni bà,
ísira ì ari a guragura.
- ⁹ Ó ibere pìno pì,
oni pétewái ò ó leme,
oni ó póno sète lākū ò yei nà,
oni n fēnedano bo ò ó dedeo.
- ¹⁰ N n lé'ia vù, akū ísira dàńla,
ò kpàte lán darumaa bà í zōkōo pìn.
- ¹¹ Dikiri, tānanao té a kpate mé à de lán n bàa?
Dín oni lekōa kūnwoo?
Yābonsarekeri, n zōkōke adona,
n gakuri naasi vī.
- ¹² N n òpla pòro, akū zīte n mómno.
- ¹³ Ókōno kū n ó bó zòblennno
īni dowere are n gbēke gūn,
īni gé kūoo n būsuno kū n gbānao.
- ¹⁴ Tó burino mà, oni lukaluka,
í wāna ni ká Filisitini būsudeno pōa.
- ¹⁵ Edomuno kīnanao ni vīna ke,
swè ni kē Moabu don'aredenon,
Kanaano būsudeno mē ni yó n pínki.
- ¹⁶ Vīna zōkō ni n kū, swè ni kēngu,
oni gō kítikiti lán gbèe bà
n gbāna zōkō yāi Dikiri,
ari ókōno kū n ó sé n pò ũno ni gēte.
- ¹⁷ Dikiri, īni gé kūoo kpi kū n sè n pò ũ kīnaa,
īni ó zīni péte gu kū n òte n vuteki ũn,
n kúki kū n kèke n zīdanee pìi.
- ¹⁸ Dikiri nigō kí ble goro sīnda pínkime.

¹⁹ Kū Firi'auna sōno kū a sōgono kū a sōdeno gè ísira gūn, akū Dikiri sù kū ío à dàíla, ama Isarailano táa ò gukoría ísira pìi gūn.

²⁰ Akū annabi Miriamu, Haruna dāre, a sègèe sè, akū nōgbēno bò ò téi n pínki, òten sègè pá òten ũ wā.

²¹ Miriamu lèe sìnne à pì:

À lè sí Dikirine, zaakū a tó bona,
à sōdeno kū n sōno kà ísiran.

Í kyàkyāa

²² Musa dà zén kū Isarailano, ò kèkōa kū Isira Tērao ò gè Suru gbárannan. Ò táa ò goro aakō gbáranna pìn odi í ero.

²³ Kū ò kà gu kū òdi pi Mara, odi fō ò a í mīro kū à kè kyàkyā yāi. A yā mé à tò ò tó kpà gu pīne Mara.

²⁴ Akū gbēno zuka kà Musai ò pì: Bón óni mii?

²⁵ Musa wiki lè Dikiria, akū Dikiri lí mōne. Kū Musa lí pìi zù ín, akū í pìi kè nna. Gwen Dikiri yā dìteíne kū dokao à n yō à n gwá

²⁶ à pì: Tó a laakarii dō makū Dikiri á Luda yāa áten yā kū má yei ke, tó a yā kū ma ditenò mà, akū á ma dokano kūna pínki, mani gyā kū ma kà Misilano ke kááguro, zaakū makūme Dikiri kū àdi á gba aafia ũ.

²⁷ Abire gbera ò kà Elimu, gu kū ísēboki mēn kuri awēplanon kun kū domina lí mēn baaakō akurinō. Akū ò buraa kàte í pìi sare gwe.

16

Mana kū kpekperewino

¹ Isarailano fùte Elimu n pínki, akū ò kà Sini gbáranna kū à kú Elimu kū Sinaio dagura n bona Misila mo plade gūn goro gērode zī.

² Akū ò zuka kà Musai kū Harunao gbárannan gwe n pínki

³ ò pīne: Bó yā mé à tò Dikiri dí ó dede Misilaroo? Gwe odi vute ò pó ble kū nòbōo ari ò ká, akū a su kūoo gbárannan kū à ó dede kū nāao.

⁴ Dikiri pì Musane: Bona musu mani póble fááre. Gbēno ni bote ò goro do pó sēte lākū gu dīgō do nà n blena lén, de mà n yō mà gwa tó ò ma doka kūna.

⁵ Goro suddode zī goro pla pón oni sēte ò a póble ke.

⁶ Akū Musa kū Harunao pīne n pínki: Okosiala áni dō kū Dikiri mé à á bōte Misila,

⁷ zia kōnko áni Dikiri gakuri e. À zuka kū a kàai mà. Bón ó ũ kū áni gbasa a zuka kàwáii?

⁸ Musa era à pì: Dikiri ni á gba nòbōo à só okosiala, zia kōnko ani póble kpááwa á blena lén, kū à zuka kū á kàai mà yāi. Póken ó ũro. Adi ke ókōno a zuka kàwáiro, Dikirime.

⁹ Akū Musa pì Harunanē: N̄ o Isarailanone n pínki ò na Dikirii, zaakū à n zukakanaa mà.

¹⁰ Kū Haruna ten yā oíne, ò are dō gbáranna kpa, akū ò è Dikiri gakuri bò à sùmma téluku gūn.

¹¹ Akū Dikiri yā ò Musane à pì:

¹² Ma Isarailano zukakanaa mà. N̄ oíne okosiala oni nòbō só, zia kōnko oni pó ble ò ká, oni dō kū makūme Dikiri n Luda ũ.

¹³ Okosi kpekperewino sù ò dà n burala. Kū gu dō plí kpà à likányĩ.

¹⁴ Kū plí kè, akū pó gō katena zíte púu ketekete lán pó koto bà.

¹⁵ Kū Isarailano è, ò pikōne: Bón díi? Zaakū odi dō pó kū à de a ũro. Musa pīne: Pó kū Dikiri kpááwa à blen gwe.

¹⁶ Yā kū Dikiri dìteáren dí: Á baadi sēte a blena lén. À sēte á baadi zaka lé dodo á ondeno dasi lén.

¹⁷ Isarailano kè le. Ò sēte, gbēkeno pó zōkō, gbēkeno pó fíti.

18 Kū ò zakaa dàn, gbē kū à sète zōkō pò dí dialaro, gbē kū à sète fíti pò dí kĩaaro.

19 Musa pìnnè: Gbēke sún a kpara tó ari gudoro.

20 Gbēkeno dí Musa yā maro, ò a kpara tò ari gu dò, akū à kòkò kà à vā, akū Musa pò fē gbē pìno.

21 Lákū gu dìgò do nà baadi dì sète a blena lén. Tó ifāntē gbā, pò kū à gò zīte dì yómè.

22 Goro suddode zī ò pòble sète leu pla, baadi zaka lé plapla. Akū n gbē zōkōno gèe ò ò Musanè n pínki.

23 À pìnnè: Len Dikiri dìte le. Zia bi kámmabogoro zīme, Dikiri gorome. À pò kū á ye à kpá téa kpá téa. À pò kū á ye à disa disa, à a kpara kū à gò dìte ari gu dò.

24 Ó dìte ari gu dò lákū Musa ò nà. Adikū dí vāro adi kòkò káro.

25 Akū Musa pìnnè: À ble gbāra, zaakū kámmabogoro zīme, áni e gukea gbāraro.

26 Àgò sète ari goro suddo. A goro supplade bi kámmabogoro zīme, anigò kun zī kūaro.

27 Goro supplade zī gbēkeno bò ò gèe sète, akū odi lero.

28 Akū Dikiri pì Musanè: Ánigò kú kū doka kū ma ditenò manaa sario ari borème?

29 Àgò dō kū makū Dikiri ma kámmabogoro dìtéare. A yā mé à tò goro suddode zī madì goro pla pòble kpááwa. Baadi gò kú a gbèn, gbēke sún bo gu kū à kun goro supplade pì zīro.

30 Akū ò kámma bò goro supplade zī.

31 Isarailano tó kpà pòble pìnnè mana. À de lán pówè pura keteketeno bàme. A í nna lán kàra zóde bà.

32 Musa pì: Yā kū Dikiri diten dí: Ò mana zaka lé do dìte ó burinone, de ò pòble kū à kpàwá o blè gbárannan ó bona Misila gbera e se.

33 Akū Musa pì Harunanè: N lo sé n mana zaka lé do kán n dìte Dikiri are, de àgò ditena ó burinone.

34 Akū Haruna dìte gbè anlonò sare de àgò ditena lákū Dikiri ò Musanè nà.

35 Isarailano mana blè wè bupla ari ò gèe ò kào bùsu kū gbēnon kún. Ò mana pì blè ari ò gèe ò kào Kanaanò bùsu léa.

36 Zaka lé do bi lita plame.

17

Íbona gbèn

(Nar 20:2-13)

1 Isarailano fùte Sini gbárannan n pínki, òten bùra kátekate lákū Dikiri ónnè nà, akū ò gèe ò bùraa kàte Refidimu. Odi í le ò mì gwero,

2 akū ò zuka kà Musai ò pì: N ó gba í ò mi. À pìnnè: Bóyāi áten lékpakōana ke kūmaoo? A kè dera áten Dikiri lé à gwaa?

3 Kū ími teni n de, akū ò zuka kà Musai ò pì: Bóyāi n bo kūoo Misilai? N ye ími ó de kū ó néno kū ó pókādenon yá?

4 Akū Musa wiki lè Dikiria à pì: Deran mani ke kū gbē pìno nàa? À gò fíti kū oni ma pápa kū gbèeo ò ma de.

5 Dikiri pìnnè: N Isaraila gbē zōkōno sète à do gbē pìnone are. N n gò kū n Nili lèo sé do.

6 Mani ze n are Orèbu gbèsi sare gwe. N gbèsi pì lé, í ni bo de ò mi. Akū Musa kè le Isaraila gbē zōkōno wára.

7 Akū ò tó kpà gu pìnnè Masa, zaakū gwen ò Dikiri lèn ò gwà ò pì: Dikiri kú kūoomè gwe yá? Ò tó kpànnè Meriba do, kū Isarailano zuka kà gwe yāi.

Zìkana kū Amalekinò

8 Amalekinò sù zì ká kū Isarailano Refidimu.

⁹ Akū Musa pì Yɔsuanɛ: Ñ gběno sé ó té à gé zì ká kù Amalekinɔ. Zia manigɔ zena s̄s̄i dí mìs̄ntea kù Luda gòoo kùna.

¹⁰ Yɔsua kè lákù Musa òne nà, à gèe zì ká kù Amalekinɔ. Akū Musa kù Harunao kù Uruo didi s̄s̄i pì mìs̄ntea.

¹¹ Tó Musa a ɔno sè, Isarailano ògɔ zì ble Amalekinɔame, ama tó à a ɔno dìte s̄s̄, Amalekinɔ ògɔ zì ble Isarailanoa.

¹² Kù Musa ɔno wà, ò gbèe sè ò dìte a gbáru à vùtea, akū Haruna kù Uruo a ɔno kùkùna, gbè do ɔplai, gbè do ɔzei, akū a ɔno gò zena ari ifántè gèe à gèo kpén.

¹³ Akū Yɔsua z̄i blè Amalekinɔa à ñ dede kù fēnedao.

¹⁴ Dikiri pì Musane: Ñ adikina kè takada gūn de àgɔ de dɔngu pó ũ ñ o Yɔsuanɛ, zaakū mani Amalekinɔ buri bo andunia gūn ñ pínki.

¹⁵ Musa gbagbaki bò, akū à tó kpàne Dikirime ma tuta ũ

¹⁶ à pì: Ma ɔ sè Dikiri kpata kpa. Dikiri nigɔ zì ká kù Amalekinɔ gɔɔ s̄inda pínki.

18

Yetoro gena Musa gwa

¹ Musa anzure Yetoro, Midiā sa'ori, yā kù Luda kè Musane kù a gbè Isarailano mà, lákù Dikiri ñ bóte Misila nà.

² À sù à lè Musa gīnake à a nana Zipora z̄i be

³ kù a négɔgbè mèn planɔ. A do tón Gesomu, zaakū Musa pì gbè z̄itɔn a ũ dakenɔ b̄usun.

⁴ A do tón Elieza, zaakū Musa pì a de Luda a faaba kè à a bo Firi'auna fēneda léi.

⁵ Akū Yetoro fùte àten su Musa kīnaa kù a neno kù a nanao gu kù à b̄uraa kàten Luda kpi sare gbárannan.

⁶ À légbāzā kè Musane à pì: Maten su n kīnaa kù n nanao kù n né mèn planɔ.

⁷ Musa bò à gèe à dà a anzurele à kùte à lé pèa. Ò k̄o aafiaa gbèka, akū ò gè kpén.

⁸ Musa yā kù Dikiri kè Firi'aunanɛ kù Misilano Isarailano yāi bàbanɛ pínki kù wari kù à ñ lé zé gūno pínki kù lákù Dikiri ñ bó nà.

⁹ Yetoro pò kè nna yā mana kù Dikiri kè Isarailanoɛɛa pínki kù lákù à ñ bó Misilano ɔ̄i nà.

¹⁰ Akū à pì: Ò Dikiri sáabu kpá lákù à á bó Firi'auna kù Misilano ɔ̄i nà.

¹¹ Má d̄ò sà kù Dikiri z̄ok̄o de t̄ananɔla ñ pínki. Kù Misilano ĩa d̄áawa, à yā m̄ónne.

¹² Akū Yetoro sa'opo kù òdi ká tén à té kù ò Ludaa kù sa'opo p̄andenɔ d̄o. Akū Haruna kù Isaraila gbè z̄ok̄ono ñ pínki ò sù ò pó blè k̄ao Luda are.

Yagɔgɔrinɔ ditena

¹³ Kù gu d̄ò Musa vùte àten yā ḡoḡónne, ò katenai zaa k̄onko ari ɔk̄osi.

¹⁴ Kù Musa anzure yā kù àten k̄éne è pínki, akū à a là à pì: Bón nten ke kù gbè d̄ino l̄ee? B̄oyāi nten yākpate k̄éne ndo, gbè s̄inda pínki katenanyĩ zaa k̄onko ari ɔk̄osii?

¹⁵ Musa wèa à pì: Gbèno dì su ma kīnaa ò Luda p̄oyenyina yā mame.

¹⁶ Tó ò yākete v̄i, òdi su ma kīnaa mà yā pì ḡoḡónne mà Luda doka kù à d̄itenɔ oñne.

¹⁷ Musa anzure p̄ine: Yā kù nten ke manaro.

¹⁸ ĩni k̄pasa, gbè kù ò kù k̄unwonɔ ni k̄pasa d̄o, zaakū z̄i pì denla, ĩni f̄ò ñ ke ndoro.

¹⁹ Ñ ma yā ma sà, mani lé damma, Luda nigɔ kù k̄unwo. ĩnigɔ deñne yāḡoḡori ũ, ĩnigɔ gé kù ñ yāno Luda kīnaa,

²⁰ ĩnigɔ doka kù Luda d̄itenɔ dañne, ĩnigɔ zé kù à de ò sé m̄ónne kù yā kù oni kenɔ.

²¹ Ñ gbè laakaride náanide kù ò Luda v̄ina v̄i akū òdi gusaregba síronɔ sé ñ té, ñ ñ dite gbènon wàa s̄os̄oronɔ don'aredenɔ ũ kù gbènon bas̄os̄oro kù gbènon bupla akurio kù gbènon kurikurio,

²² de ògõ yã gõgõ gbẽ pìnɔne gɔɔ sɪnda pínki. Oni su n kīnaa kũ yã zĩ'ũnɔ pínki, ama oni yã fítinnanɔ gõgõ n zĩda. Abire mé ani n aso lagonne.

²³ Tó Dikiri wènnɛ, tó n kè lɛ, ĩni fuaro, gbẽ pìnɔ ni tá bɛ kũ laakarīio kpatɛna.

²⁴ Musa a anzure yã mà à kè lákũ à òare nà pínki.

²⁵ À gbẽ laakaridenɔ sè Isaraila burinɔ té pínki à n díte gbēnɔn wàa sɔsɔronɔ don'arɛdenɔ ũ kũ gbēnɔn basɔsɔroo kũ gbēnɔn bupla akurio kũ gbēnɔn kurikurio.

²⁶ Akũ òdigõ yã gõgõñne gɔɔ sɪnda pínki. Yã zĩ'ũn òdi suo Musa kīnaa, akũ òdi yã fítinnanɔ gõgõ n zĩda.

²⁷ Musa gèè à zè a anzureenɛ, akũ à tà a bùsun.

19

Sinai kpi sare

¹ Isarailanɔ bona Misila mɔ aakõde gũn

² ò fùte Rɛfidimu. Kũ ò kà Sinai gbárannan, akũ ò bùraa kàte gwe Sinai kpi sare.

³ Musa didi à gèè Luda kīnaa kpi pìi musu, akũ Dikiri lé zùì à pì: N yã dí o Yakubu buri Isarailanɔne:

⁴ A è lákũ ma kè Misilanɔne nà, lákũ ma á sé ma su kãáo ma kīnaa, lákũ vãu dì a né sé a dèmbɛɛɛa nà.

⁵ Tó a ma yã mà á ma bàka kunna kãáo yã kũna tera sà, anigõ de ma gbẽ yenyĩdenɔ ũ buri sɪnda pínki té. Bee kũ andunia de ma pó ũ pínki,

⁶ áanigõ demɛne kɪnanɔ kũ sa'orinɔ ũ, ma gbẽ kũ ò kú adonanɔ ũ. Yã kũ ĩni o Isarailanɔnen gwe.

⁷ Musa kipa à gbẽ zõkõnɔ sisi, akũ à yã kũ Dikiri ònɛɛ bàbañne pínki.

⁸ Gbēnɔ wèa n pínki ò pì: Yã kũ Dikiri òwɛɛ pínki óni kɛ. Akũ Musa gèè à yã kũ ò òo bàba Dikirine.

⁹ Dikiri pìnɛ: Mani su n kīnaa túsukpe gègetee gũn, de gɔɔ kũ maten yã onne, oni ma onigõ n náani vĩ gɔɔ sɪnda pínki. Akũ Musa yã kũ gbēnɔ òo bàba Dikirine.

¹⁰ Akũ Dikiri pìnɛ: N gé n kīnaa n oñne ò gbã bo n zĩdane gbãra kũ ziao, ò n pókasanɔ pípi.

¹¹ Ògõ kú soru gũn ziando, zaakũ a gɔɔ aakõde zĩn mani kipa mà zɛ Sinai kpi musu gbẽ sɪnda pínki wára.

¹² N zĩte lé sèeda dañne kpi pìi pòɔ léa ari à likai pínki. N oñne ò laakari kɛ. Òsun didi kpi pìiaro. N gbẽke sún ɔ kea sero. Gbẽ kũ à ɔ kèa, ò ade de.

¹³ Òsun ɔ kɛ adearo. Ò a pápa kũ gbèeo ke ò a pápa kũ kàao ò de. Pókãden yá, bisãsirin yá, à gàme. Tó ò mà ò kuru pè ò a yĩsã m pà, ò na kpi pìii.

¹⁴ Musa kipa kpi pìia à sù à gbēnɔ lè à òñne ò gbã bo n zĩdane ò n pókasanɔ pípi.

¹⁵ À èra à pìnne: Ágõ kú soru gũn gɔɔ aakõde zĩ yã. Àsun wúte kũ nɔgbèoro.

¹⁶ Kũ gu dò a gɔɔ aakõde pìia, akũ legũ ten pütã àten pí, akũ legũ sisi kpi musu. Kũ ò kuru yĩsãpanaa mà, akũ vĩna gbẽ kũ ò kú bùrannɔ kũ n pínki òten lukaluka.

¹⁷ Musa bò kũnwo bùran à gèè kũnwo Luda kīnaa, akũ ò zè zĩte kpi pìi sare.

¹⁸ Túsukpe dà Sinai kpila kũ Dikiri kipaa kũ téo yã. Túsukpe pìi fùte lán tãma túsukpe bà, akũ kpi pì ten yĩgã yĩgã manamana.

¹⁹ Kuru yĩsãpana ten kara. Kũ Musa yã ò, akũ Luda wèa legüpütãnaa gũn.

²⁰ Dikiri kipa à zè Sinai kpi mìsõntɛa à Musa sisi, akũ à didi à gèè gwe.

²¹ Dikiri pìnɛ: N kipa n kpãkẽ gbēnɔi, òsun vĩ gulezɛkila ò su ò ma gwaro, de n paridenɔ sún gagaro yã.

²² Bee sa'ori kũ òdi namainɔ, ò gbã bo n zĩdane de màsun fènyĩro yã.

²³ Musa pì Dikirine: Oni didiro, zaakũ n kpãkẽwá n pì ò zĩte lé sèeda da kpi pìi pòɔ léa à gõ n pò ũ.

24 Akū Dikiri pìne: Ì kipa ò Haruna sé ò su kãao, ama sa'orinò kū gbē kparanò sún vī bara ò su ma kīnaaro de māsun fēnyīro yāi.

25 Akū Musa kipa gbē pìnò kīnaa à yā pì òñe.

20

Dokayā mèn kurinò

1 Luda yā dīkīna ò pínki à pì:

2 Makūmε Dikiri á Luda ũ. Ma á bóte zòblen Misila.

3 Àsungō dikiri ke vī ma gberaro.

4-5 Àsun póke taka ke à kúte à donyī kenεro, pó kū à kú musu ke zīte ke í gūnn yá, zaakū makū Dikiri á Luda, nεεgōbademe ma ũ. Madì gbē kū à yemaironò yā vāni wí ñ burinò musu ari à gé pé ñ sākpenò kū ñ nasionò.

6 Gbē kū ò yemai ò ma dokayānò kūnanò sō, madìgō gbēke vī kūñwome ari ñ buria.

7 Àsun makū Dikiri á Luda tó sí pāpāro, zaakū gbē kū à ma tó sī pāpā mani tó à bo pāro.

8 Àgō òn kāmabogōro bi ma pómε.

9 Àgō á bura zī kū á zī sīnda pínki ke gōro suddo,

10 a supplade gō deáre kāmabogōro ũ, zaakū makū Dikiri á Luda ma pómε. Àsun zī ke ke gōro pì zīro, ákōnò ke á négōgbē ke á nénōgbē ke á zīkeri gōgbē ke nōgbē ke á pókāde ke nibò kū à kú á bea.

11 Zaakū gōro suddon ma musu kū zīteò kè kū ísirao kū pó kū ò kú ñ gūnnò pínki, akū ma kāmama bò a gōro supplade zī. A yā mé à tò ma arubarikaa dà kāmabogōro pìn ma òte ma pó ũ.

12 Àgō á de kú á dao bèere dō, de à gí ke bùsu kū makū Dikiri á Luda maten kpááwan.

13 Àsun gbē òro.

14 Àsun zina kero.

15 Àsun kpāni oro.

16 Àsun yā dí á gbēdakearo.

17 Àsun á gbēdake òn ni òro. Àsun a nò ni òro ke a zīkeri gōgbē ke nōgbē ke a zù ke a zaaki ke pó kū à vīnò pínki.

18 Gbē sīnda pínki legūpūtānaa mà kū kuru yīsāmpānaao, ò legūpinaa è kū túsukpeo ò kpi musu, akū vīna ñ kū òten lukaluka ò ze zà òro.

19 Ò pì Musanε: Ì yā owere n zīda, óni ma. Ìsun tó Luda yā owεro, de òsun gagaro yāi.

20 Musa pìne: Àsun tó vīna á kūro, zaakū kū à á yō à gwa yāin à sù, de àgō a vīna vī akūsō àsun durunna kero yāi.

21 Ò ze zà òro, akū Musa nà túsukpe gègetee pìii, gu kū Luda kun pìn.

Dikiri gbagbaki yā

22 Akū Dikiri pì Musanε: Ì yā dí o Isarailanone: A mà kū á zīdao lākū ma yā òáre zaa musu nà.

23 Àsun tāna ke ke à namaro. Àsun andurufu ke wura pì tānanò ũro.

24 À ma gbagbaki bo kū εo à sa oa kū sānò kū zùnò, sa'opo kū òdi ká tén à té kū kū kennakūkō sa'opo. Gu kū ma òteáre àgō ma sísìn, mani su á kīnaa mà arubarika daágu.

25 Tó áteni ma gbagbaki pì bo kū gbēo, àsun bo kū gbē anaaoro, zaakū tó a gā pètea, a tò à gbàa lèn gwe.

26 Àsun ma gbagbaki bo à a didiki kero, de á pótompoke sún bo gbagbaki pìiario yāi.

23

Yákεna a zéa

1 Àsun òpi baaru kpáro. Àsun ze kũ gbẽ vānio éke sèedade ũro.

2 Àsun té parii yāvānikēnaa gūnlo. Àsun ze kũ pario yākpate gūn à bo yāzede kpero.

3 Tó takaside yā nnaro, àsun ze kãaoro.

4 Tó n ibere zù ke a zaaki sàte akūsō n kpakũ kãao, ò a kũ ò géone be.

5 Tó n n zānguri zaaki è àten fu asoa, ò kpái, òsun a tónlo.

6 Tó takaside yā nna, àsun bo a kpero.

7 À ke zà kũ manafikio. Àsun taarisaride ke gbẽ mana dero, zaakũ mani tó taaride bo pāro.

8 Àsun gusaregba síro, zaakũ gusaregba di tó wédeno vīna kũme, akūsō àdi gbẽ manano yā lite kpedangara.

9 Àsun bòasu wé tāro. Á bòasuke dō, zaakũ bòasunon á ũ yā Misila.

10 Àgō pō tō á burano à keke ari wè suddo,

11 a wè suppladen à tó zīte kamma bo à ìam pá, de á takasidenon le ò a zā kũ à bùte gweno kōnon we, òbōsēntēnon le ò a kpara só. À ke le dō kũ á geepi búo kũ á kùkpero.

12 Àgō zī ke ari goro suddo, a suppladen àgō kamma bo, de á zūnon kũ á zaakinon le ò kamma bo, akūsō á zōnon kũ bòasunon ni le ò ìam pá.

13 Àgō yā kũ ma òārenon kũna pínki. Àsun tānanon tó síro. Òsun ñ tó ma á lén sero.

Dikpe mèn aakōn
(Bon 34:18-26)

14 Wè kũ wèeo àgō su dikpe kemene gèn aakō.

15 Àgō Burodi Futenasari dikpe ke lākũ ma diteáre nà, àgō burodi futenasari só ari goro suppla mo kũ òdi pi Abibu gūn a goro, zaakũ mo pìi gūnn a bōten Misila. Gbēke sún su ma kīnaa okoriro.

16 Àgō Pókēna dikpe ke goro kũ a na pókēnaaa, à á buranon káakunon kpáma. Àgō Pódufublena dikpe ke wè lakanaaa, goro kũ a á buranon kākara pínki.

17 Wè kũ wèeo gèn aakō á gōgbē sīnda pínki su kōkakarana ke makũ Dikiri á Luda are.

18 Àsun pófutena kpáma læle kũ sa'opon aruoro. Àsun dikpe sa'opon nísi dite gu dōaro.

19 Àgō gé ma Dikiri á Luda onn kũ á buranon káakunon. Àsun blène òbō kuku kũ a da yō'ioro.

Luda Malaika ni do a gbēnonne are

20 Mani malaika gbare à doáre are à á dākpā zén à ká kááo gu kũ ma kēken.

21 À laakari dō a yāa à a yā ma. Àsun bo a kpero, zaakũ ani sùru ke kááo á taari yā musuro kũ ma tó kúa yāi.

22 Tó a a yā mà akūsō a yā kũ ma òáre kè pínki, manigō de á iberenon ibere ũme, á weterinon weteri ũ.

23 Ma malaika pì ni doáre are à gé zeáre bùsu kũ Amōrinon kun kũ Itinon kũ Perizinon kũ Kanaanon kũ Ivinon kũ Yebusinon, mani ñ kakate.

24 Àsun kúte ñ tānanone à doñyīro, àsun ñ kena kero. À ñ gboro à ñ gbēnon wíwi.

25 À dō Dikiri á Ludai, ani arubarika daáre á pōblen kũ á pōminaa, ani gyānon kēáwa.

26 Nōgbēnon ni ò bōte á bùsunlo akūsō para nigō kunlo. Mani á wēndi bà doáre kũ mōkakōanaao.

27 Mani vīna dada gbē kũ ò kú á arenoi, mani tó bídi gē buri kũ a ka ñ kīnaanogu, mani tó á iberenon kpe liáre.

28 Mani zúmantēnon gbare á are ò ká Ivinogu kũ Kanaanon kũ Itinon ò périmaáre.

29 Adi ke mani périmaáre wè do gūn gōnonlo, de bùsuu pì sún gō lākpe ũ òbōsēntēnon daálaro yāi.

30 Manigō périmaáre busebuseme ari à ke dasi à ká à bùsu sí.

³¹ Mani á bùsu lé daáre zaa Isira Tēra léa ari Filisitininɔ Isira léa, zaa gbáranna lén ari Yuflati léa. Mani bùsupidenɔ naáre á ɔĩ à péńma.

³² Á bàka súngɔ kú n̄ yān ke n̄ tānanɔ yānlo.

³³ Àsun tó ògɔ kú á bùsunlo, de òsun tó à durunna kemenero, zaakū tó a n̄ tānanɔ gbàgba, a tankute kpàkpa á zīdaneme.

24

Luda bàka kunna kú Isarailanɔ sèedaa

¹ Dikiri pì Musane: Mɔkɔn kú Harunao kú Nadabuo kú Abiuo kú Isaraila gbē zɔkɔ gbēnɔn baaakɔ akurinɔ, à didi kpia à mó ma kīnaa, à donyī kemene zaa zā.

² Mɔkɔmme ĩni namai ndo, gbē kparanɔ sún su kāniro akūsɔ pari sún didi kūńwo kpi díkīna musuro.

³ Musa gèe à yā kú Dikiri òo gbāńne pínki kú dokayānɔ pínki. Ò wè leelee n̄ pínki ò pì: Yā kú Dikiri ò pínki óni ke.

⁴ Akū Musa yā kú Dikiri òo pìnɔ kè takada gūn pínki.

À fùte kɔnkɔkɔnkɔ à gbagbaki bò kpigereci, akū à gbèe pètepete mèn kuri awεεpla Isaraila buri mèn kuri awεεplanɔ pó ũ.

⁵ À Isaraila kefennanɔ zī kú zūsanenɔ, akū ò sa'opɔ kú òdi ká tén à té kú òo Dikiria kú sáabukpana sa'opɔnɔ.

⁶ Akū Musa zūu pìnɔ aru s̄ à kpàate leu pla. À a leu do d̄te kú tao à a leu do àtē gbagbakia.

⁷ Akū à Dikiri bàka kunna kūńwo takada sè à a kyó kēńne. Akū ò pì: Yā kú Dikiri ò pínki óni ke óni m̄ natene.

⁸ Akū à aru p̄i sè à fām̄ma à p̄i: Dikiri bàka kunna kāáo arun gwe lákū a mà nà pínki.

⁹ Musa kú Harunao kú Nadabuo kú Abiuo kú Isaraila gbē zɔkɔ gbēnɔn baaakɔ akurinɔ didi kpia.

¹⁰ Ò Isarailanɔ Luda è. Safia gbè gusara katena a gbá gēi, a í de búgu swáswa lán ludambe búgu bà.

¹¹ Luda dí yāke ke Isaraila gbānade pìnɔnero. Ò wé siase, akū ò pó blè ò í m̄.

Musa kunna Sinai kpi musu

¹² Dikiri pì Musane: Ñ didi kpia ñ mó ma kīnaa ñgɔ kú gwe. Mani gbè anlo kú ma a dokayānɔ kēanɔ kpámma, de ñ le ñ dańne.

¹³ Akū à fùte kú a kpàasi Yɔsuao, òten gé didi Luda kpia.

¹⁴ Akū Musa p̄i gbē zɔkɔnɔne: Àgɔ ó dā la, óni era ò su á kīnaa. Haruna kú Uruo nigɔ kú kāáo. Tó gbēke yāke v̄i, à géo n̄ kīnaa.

¹⁵ Akū Musa didi kpi p̄ia. Túsukpe dà a m̄s̄ntela,

¹⁶ akū Dikiri gakuri k̄pa Sinai kpi p̄ia. Túsukpe p̄i daala le ari gɔɔ suddo, a gɔɔ suppladen Dikiri lé zù Musai zaa túsukpe p̄i gūn.

¹⁷ Isarailanɔ Dikiri gakuri è lán té kú àdi n̄ ble bà kpi p̄i m̄s̄ntea.

¹⁸ Akū Musa gè téluku p̄i gūn à era à didi kpi p̄ia. À kú gwe ari gɔɔ bupla fānantē kú gwāanio.

31

Luda bizakuta

¹ Dikiri yā ò Musane à p̄i:

² Ñ ma! Ma Uri né Bezaleli, Uru daikore, Yuda buri sè.

³ Ma tò ma Nini kúa, akū à ɔndɔ kú gonio kú dōnaao lè ɔzī pínki gūn.

⁴ À zāble pónɔa d̄s̄ kú wurao kú andurufuuo kú m̄gotēo.

⁵ À gbè bèereede ana d̄s k̄u a dana p̄s ḡunwo k̄u lí'anaao k̄u ɔ̄zĩ s̄inda p̄ínki.

⁶ Abire gbera ma Aisamaki né Ɔoliabu, Dá buri dite a kpanyiri ũ. Ma ɔ̄zĩkerinɔ gbà ɔ̄nd̄s n̄ p̄ínki, de ò le ò p̄s k̄u ma ditennɔ ke p̄ínki:

⁷ Dakareki kuta k̄u doka àkpatiio k̄u a nékpareo k̄u kpé p̄i p̄s ketenɔ p̄ínki,

⁸ teburu k̄u a p̄s ketenɔ, wura atēne fitiladibɔ k̄u a p̄s ketenɔ p̄ínki, turaretitikpataki,

⁹ sa'opɔ k̄u òdi ká tén à té k̄u oki k̄u a p̄s ketenɔ p̄ínki, dàga k̄u a dibɔɔ,

¹⁰ p̄ókasa k̄u ò t̄anɔ, sa'ori Haruna p̄ókasa k̄u ani naomainɔ k̄u a n̄enɔ sa'opɔkasanɔ p̄ínki,

¹¹ p̄s sakenisi k̄u bizakuta turaretiti gbĩ nnanna. Ò p̄s p̄inɔ ke lákū ma ditenne nà p̄ínki.

Kámmabogɔɔ yā

¹² Dikiri yā ò Musane à p̄i:

¹³ N̄ o Isarailanɔne ò kámmabogɔɔ k̄u ma dite yā da, zaakū à de s̄èeda ũ makū k̄u ákōnɔ dagura ari á buria, de à le à d̄s makū Dikiri ma á sé ma gb̄enɔ ũ.

¹⁴ Àḡs kámmabogɔɔ p̄i yā da, zaakū gɔɔ p̄i kúáre adoname. Gb̄e k̄u à gɔɔ p̄i t̄èe k̄e, ade ḡame. Gb̄e k̄u à z̄i k̄e gɔɔ p̄ia, ò ade bo a gb̄enɔ té ò a de.

¹⁵ Àḡs z̄i ke gɔɔ suddo, a gɔɔ suppladen áni kámma bo, zaakū makū Dikiri ma p̄óme. Gb̄e k̄u à z̄i k̄e kámmabogɔɔaa ḡame.

¹⁶ Isarailanɔ ḡs kámmabogɔɔ p̄i yā k̄una ò dite gɔɔ z̄s̄k̄s ũ ari n̄ buria ma bàka kunna k̄un̄wo yā ũ.

¹⁷ Aniḡs de s̄èeda ũ makū k̄u Isarailanɔ dagura gɔɔ s̄inda p̄ínki, zaakū makū Dikiri ma musu k̄u anduniaò k̄e gɔɔ suddome, akū ma làka ma kámma bò a gɔɔ supplade z̄i.

¹⁸ K̄u Dikiri yā ò Musane Sinai kpi musu à làka, akū à dokayā k̄e gb̄e anlonɔa m̄en pla k̄u a z̄ida ɔ̄neò à kp̄aa.

32

Wura z̄usane b̄ɔɔ

¹ K̄u gb̄enɔ è Musa dí kipa kpia likalikaro, ò kàkara Harunai ò p̄ine: N̄ fute n̄ t̄ana kenɔ kewere ò dowerɔ are, zaakū Musa k̄u à ó b̄ote Misila p̄i, ó d̄s yā k̄u à a l̄ero.

² Akū Haruna p̄in̄ne: À á n̄gb̄enɔ wura p̄s̄anɔ b̄ote k̄u á néḡs̄gb̄enɔ p̄onɔ k̄u á n̄enɔgb̄enɔ p̄onɔ à suomenɔ.

³ Akū n̄ p̄ínki a wura p̄s̄anɔ b̄obo ò kp̄a Harunaa.

⁴ À s̄i à k̄asa lán z̄usane bà, akū à l̄lɔ. Akū ò p̄i: Isarailanɔ, á t̄anan di! Akū mé à á b̄ote Misila.

⁵ K̄u Haruna è le, à sa'oki bò z̄u p̄i are, akū à kp̄akpaa k̄e à p̄i: Dikiri dikpe kun zia.

⁶ K̄u gu d̄, gb̄enɔ f̄ute ò sa'opɔ k̄u òdi ká tén à té k̄u òa k̄u kennakūk̄s̄o sa'opɔ. Gb̄enɔ v̄ute òten p̄s ble òten í mi, akū ò f̄ute òten p̄ap̄a ke.

⁷ Akū Dikiri p̄i Musane: N̄ kipa n̄ gé! N̄ gb̄e k̄u n̄ bo k̄un̄wo Misilanɔ yāka.

⁸ Ò k̄e z̄é k̄u ma m̄on̄nea likalika, ò wuraa k̄asa t̄ana ũ lán z̄usane bà, ò k̄utenɔ ò sa òa ò p̄i, Isarailanɔ t̄ana k̄u à n̄ b̄ote Misilan gwe.

⁹ Akū Dikiri èra à p̄i Musane: Ma è gb̄e p̄inɔ s̄a gb̄aname.

¹⁰ N̄ gomala de mà a p̄of̄e kipa n̄ma mà n̄ kakate, ama mani n̄ burinɔ ke dasi.

¹¹ Akū Musa k̄ute k̄e Dikiri a Ludane à p̄i: Dikiri, b̄oyāin n̄ten p̄of̄e kipa n̄ gb̄enɔa k̄u n̄ n̄ b̄ote Misila k̄u n̄ gb̄ana purao k̄u n̄ ḡas̄a gb̄anaoo?

¹² Misilanɔ ni pi n̄ kakatena yāin n̄ n̄ b̄ote, de n̄ le n̄ n̄ dede kpinɔ musu n̄ n̄ láka andunia ḡun. N̄ n̄ p̄of̄e kp̄ate n̄ yā k̄u n̄ ye n̄ kipa n̄ gb̄enɔaa p̄i bo n̄ n̄sen.

¹³ N̄ d̄o n̄ z̄òblerinɔ Ibrah̄i k̄u Isaakuo k̄u Isarailao yān, zaakū n̄ la dà n̄ne k̄u n̄ z̄idao n̄ p̄i, ñni n̄ buri kara lán susunenɔ bà, ñni b̄usu k̄u n̄ a yā ò n̄ne kp̄a n̄ burinɔa òḡs̄ v̄i gɔɔ s̄inda p̄ínki.

14 Akū Dikiri yā kū à pì áni kipa a gbēnɔaa pìi bò a nèsen.

15 Musa èra à kipa kpia, à doka gbè anlo mèn pla pìnɔ kūna a ɔĩ. Yā kēna gbèe pìnɔa kpa plapla pínki.

16 Luda mé à gbè anlo pìnɔ à, àkū mé à yā kēm̄ma.

17 Yɔsua gbēnɔ wiki mà, akū à pì Musanɛ: N̄ zĩ wiki ma dɔ b̀ran.

18 Musa pì: Kùwiki mé à dɔ gwero, wēnda ɔɔ dɔn gwe s̄oro, gbēnɔ lèsinaan maten ma.

19 Kū à kà k̄ani kū b̀raao, à è òten ũ wā z̄usa pì are, akū à pɔ f̄ẽ. À gbè anlo kū à kūnaa pìnɔ p̄ate kpiger̄ei gwe, ò w̄iwi.

20 Akū à z̄usa kū ò p̄i p̄i sè à dà tén. À a títi b̀ò, akū à kà ín à kpà Isarailanɔa, ò mì.

21 Akū Musa Haruna là à pì: Bón gbē pìnɔ kènne, gbasa n tò ò durunna z̄k̄ɔ dí taka kèe?

22 Akū à wèa à pì: N̄sun pɔ f̄ero, mare. N̄ gbē pìnɔ d̄ɔ, kū ò v̄ani.

23 M̄ɔk̄ɔn̄ mé ò p̄imene mà t̄ana ke ke à doñne are. Ò pì Musa kū à á b̀ote Misila p̄i, ò d̄ɔ yā kū à a lèro.

24 Akū ma p̄inne gbē kū ò wura v̄inɔ b̀ote ò suo. Kū ò s̄uo, akū ma kà tén, akū à b̀ò z̄usané b̀orɔ p̄i ũ.

25 Musa è Haruna tò gbēnɔ teni n̄ p̄yeina ke, akū ò ḡò lalandi p̄ɔ ũ n̄ iberenɔne.

26 Akū à zè b̀ura zélea à pì: Gbē kū ò kú Dikiri kpanɔ su ma kuru. Akū Levi burinɔ k̄akara a kuru.

27 À p̄inne: Dikiri Isarailanɔ Luda pì, á baadi a f̄eneda loko à dodo b̀uraai zéle kū zéleo, á baadi a gbēnɔ kū a gbēnnanɔ kū a gbēdakenɔ dede.

28 Levi burinɔ kè l̄akū Musa dàñne nà. Gbē kū ò n̄ dede zĩ p̄ianɔ kà gbēnɔn dúbu aak̄ɔ taka bà.

29 Akū Musa pì Levi buri p̄inɔne: L̄akū a bo á n̄enɔ kū á gbēnɔ kpe nà, a á z̄ida kpà Dikiria gb̄ara, Dikiri arubarikaa dàágu gb̄aran gwe.

Musa kutekena Dikirinɛ Isarailanɔne

30 Kū gu d̄ò Musa pì Isarailanɔne: A durunna z̄k̄ɔ kè, bee kū abireo mani era mà didi kpia mà gé Dikiri k̄inaa d̄ɔ, òdiḡɔ d̄oro ke mani le mà kúte kenéare á durunna yā musu.

31 Akū à èra à gèe Dikiri k̄inaa à pì: N̄ yā nna! Gbē pìnɔ durunna z̄k̄ɔ kè, ò t̄ana ke kè n̄ z̄idane kū wuraao.

32 N̄ s̄uru ke! N̄ n̄ durunna kēm̄ma. Tó lenlo, n̄ ma tó warawara takada kū n̄ kèe ḡun.

33 Dikiri p̄ine: Gbē kū à durunna kēm̄ene tón mani warawara ma takada ḡun.

34 N̄ gé kū gbēnɔ gu kū ma ònnen sà. Ma Malaika ni donne are. Bee kū abireo tó ma wét̄ammana ḡoro kà, mani wé t̄ánma n̄ durunna yāi.

35 Akū Dikiri gagagyā kà gbēnɔgu z̄usanɛ kū ò tò Haruna p̄i p̄i yāi.

33

1 Dikiri pì Musanɛ: N̄ fute n̄ go la, m̄ok̄ɔn̄ kū gbē kū n̄ bo k̄únwo Misilanɔ, n̄ gé k̄únwo b̀usu kū ma la dà Ibrah̄ine kū Isaakuo kū Yakubuo ma p̄i mani kpá n̄ burinɔan.

2 Mani malaika gbare à doare are mani péare Kanaanɔa kū Am̄orinɔ kū Itinɔ kū Perizinɔ kū Ivinɔ kū Yebusinɔ.

3 À gé b̀usu kū v̄i kū z̄'io din p̄i ḡun. Ama mani gé k̄áoro, de m̄asun á kakate zénlo yāi, zaakū sāgb̄anadenɔn̄ á ũ.

4 Kū gbēnɔ yā p̄as̄i p̄i mà, ò ɔɔ d̄ò, akū gbēke dí a z̄ableb̄onɔ da doro.

5 Zaakū Dikiri ḡinake à yā ò Musanɛ à o Isarailanɔne à pì: Sāgb̄anadenɔme n̄ ũ, bee tó ma t̄aa ò k̄únwo gèse do, mani n̄ kakate. N̄ baadi n̄ z̄ableb̄onɔ bobo, maniḡɔ d̄ɔ deran mani ke k̄únwo nà.

6 Akū Isarailanɔ n̄ z̄ableb̄onɔ b̀obo, odi da doro zaa Orebu kpi k̄inaa.

7 Musa dì bizakuta sé à gé d̄ò b̀ura kpe boruna kū b̀uraa p̄iio f̄iti. À tó kpà kuta p̄ine dakareki kuta. Gbē kū à ye Dikiri yāi ade dì bo à gé dakareki kuta p̄i k̄inaa b̀ura kpe gwe.

⁸ Tó Musa bò àten gé kpé pì kīnaa, baadi di bo à ze a kpélelea àgō a gwa ari à gé à gēn.

⁹ Tó Musa gè kpé pìn, téluku di kipa àgō dō kpélelea, akū Dikiri di yā o kāao.

¹⁰ Tó gbēnō è téluku pì dō kpélele pīa, baadi di donyī ke a kpélelea.

¹¹ Dikiri di yā o kū Musao tētētē, lākū gbē di yā o kū a gbēnnao nà. Musa di era à su b̀ran, ama Nuni né Ỳsua a kpàasi di bo kpé pì g̀nlo.

Dikiri bo à suna Musaa

¹² Musa pì Dikiri: N p̀menē mà gé kū gbē p̀nō, ama nídi gbē kū nten damenē omēnēro. N p̀menē yā ní ma dō n gbēnna ũ akūsō ma n p̀nna lè.

¹³ Zaakū ma n p̀nna lè, ǹ tó mà n laasunnō dō sà, de mà le màgō n dō màgō nna k̀nwo yāpura. Ǹgō dō kū buri dīkīna bi n gbēnōmē.

¹⁴ Akū Dikiri wèa à p̀: Ma wé nigō téái mà á gba kámmabonaa.

¹⁵ Musa p̀: Tó nídi wé téwáiro, ǹsun ó fute laro.

¹⁶ Tó nídi gé k̀ooro, deran oni le ò dō kū makū kū n gbē p̀nō ó nna k̀nwoo? Oni ó dōkōnē kū buri pāndenō andunia g̀n deramē?

¹⁷ Dikiri p̀: Yā kū n gb̀kama p̀ mani ke, zaakū n ma p̀nna lè, má n dō ma gbēnna ũ.

¹⁸ Musa p̀: Ǹ n gakuri m̀menē.

¹⁹ Akū Dikiri wèa à p̀: Mani tó ma manake p̀nki gē n are, mani ma tó Dikiri sísi n are, zaakū gbē kū má ye mà s̀ru ke kāaon mani ke kāao, akūsō gbē kū má ye mà wēnda dōnen mani dōnē.

²⁰ Akū à p̀: Īni fō ǹ ma ān gwaro, zaakū bisāsiri ni fō à wé simale àgō kunlo.

²¹ Dikiri p̀: Ǹ gu gwa da ma sare la. Ǹ ze gb̀e musu gwe.

²² Tó ma gakuri p̀ ten gē, mani n s̀to gb̀s̀kōn mà a ò k̀nla ari mà gēte.

²³ Tó ma a ò g̀nla, Īni ma kpe kpa e sà, ama oni fō ò ma ān ero.

34

Gb̀ anlo dufunō

¹ Dikiri p̀ Musanē: Ǹ gb̀ anlo ke m̀n pla lán a káakunō bà, mani yā kū ò kú a káakupō kū n ẁnōa kḗma.

² Ǹgō kú soru g̀n kōnkō. Ǹ didi Sinai kpia ǹ ze ma are a m̀sōntea.

³ Gb̀ke s̀n su k̀nworō. Òsun gb̀ke e gukea kpi pīa sero. Bee sã ke zù s̀n su pó ble a gēiro.

⁴ Musa gb̀ anlo à m̀n pla lán a káakunō bà. Á fute kōnkō káakukaaku, akū à didi Sinai kpia à gb̀ anlo m̀n pla p̀nō kūna a ò lākū Dikiri ònē nà.

⁵ Dikiri kipa túsukpe g̀n à zè a sare, akū à a zīda tó sísi.

⁶ Kū Dikiri ten gē a are, à a tó sísi à p̀: Dikiri, Dikiri Luda wēndadōnneri s̀ruden ma ũ. Ma p̀ di fē likaro, má gb̀ke kū náanio vī zōkō.

⁷ Madìgō gb̀ke vī kū gbēnō ari ní buri lémmē, mani ní yā vāninō kḗma kū ní taarinō kū ní durunnano. Ama madì tó taaride bo pāro. Madì denō yā vāni wí ní nēnō musu kū ní daikorenō kū ní sākpenō kū ní nasionō.

⁸ Musa ẁte a nēsele kutena à donyī kēnē gōnō

⁹ à p̀: Dikiri, zaakū ma n p̀nna lè, ǹ gé k̀oo. Bee kū gbē p̀nō sã gbāna, ǹ s̀ru ke k̀oo ó yā vāninō kū ó durunnano musu ǹ ó sé n p̀nō ũ.

Luda bàka kunna kū Isarailanō (Bon 23:14-19)

¹⁰ Dikiri p̀: Ma bàka nigō kú kááome. Mani yābonsare ke á p̀nki wára, kū gb̀ke dí a taka ke buri ke g̀n andunian zikiro. Buri kū ò likaáinō ni ma yākēna e, zaakū mani yā naaside ke kááo.

11 Àgõ yā kū ma òáre gbāra kūna, mani péáre Amōrinōa kū Kanaanō kū Itinō kū Perizinō kū Ivinō kū Yebusinōo.

12 À laakari ke! Àsun lédokōnō ke kū bùsu kū áten gé gēn denōoro, de àsun tankute kpákpa á zīdanero yāi.

13 À n sa'okinō gboro à n tāna gbènō wíwi à Asera líno zōzō.

14 Àsun kúte tānanero, zaakū makū Dikiri ma tón Gōba, madì gōba kpá.

15 À laakari ke! Àsun lédokōnō ke kū bùsupidenōoro, zaakū tó òten pāpā ke n tānanō yā musu, òten sa omma, oni á sísi à n sa'ona nòbō só kúñwome.

16 Àsun nō sé á nénōne n téro, zaakū tó n nénōgbènō ten pāpā ke n tānanō yā musu, oni tó á nénō pāpā ke kúñwo se.

17 Àsun mò pi tāna ūro.

18 Àgõ Burodi Futenasari dikpe ke. Àgõ burodi futenasari só gōro suppla mō kū òdi pi Abibu gūn lākū ma dìteáre nà, zaakū mō pìi gūn a bote Misila.

19 Á daudunō bi ma pónōme n pínki kū á pókāde né sà káakunō n pínki, zù ke pó ketenō.

20 Àgõ zaaki né sà káaku bo kū são. Tó ádi boro, à a waka fī à de. Àgõ á daudunō bo. Gbēke sún su ma kīnaa okoriro.

21 Àgõ zī ke gōro suddo à kámma bo a gōro supplade zī, bee búwigōro ke pókēgōron yá.

22 Àgõ Pókēna dikpe ke gōro kū a na burapō káaku kekēnaaa. Àgõ Pódufublena dikpe ke wè lakanaaa.

23 Wè kū wèeo gōgbē sīnda pínki gō su makū Dikiri Isarailanō Luda are gēn aakō.

24 Mani péáre burinōa mani á bùsu lé karaáre. Gbēke ni á bùsu ni de gōro kū áten su makū Dikiri á Luda are wè kū wèeo gēn aakōro.

25 Àsun pófutena kpáma leele kū sa'opō aruoro. Àsun Vīnla sa'ona nòbō dite gu dōaro.

26 Àgõ gé makū Dikiri á Luda onn kū á burapō káakunō. Àsun blène nòbō kuku kū a da yō'ioro.

27 Akū Dikiri pì Musane: N yā pìnō kē takadan, zaakū ma bàka kunna kūnwo kū Isarailanō yānon gwe.

28 Musa kú kū Dikirio gwe ari gōro bupla fānantē kū gwāanio póbлена sari pómīnaa sari. Akū Dikiri a bàka kunna kúñwo yā mèn kurinō kè gbè anlo pīnōa.

Musa an tékenaa

29 Kū Musa kīpa Sinai kpia, à gbè anlo mèn pla kū doka kēaa pìnō kūna a oī. À dō kū a an ten té ke n yā'ona kū Dikirio yāiro.

30 Kū Haruna kū Isarailanō a è n pínki, a an ten té ke, vīna n kū ò nai.

31 Akū Musa n sísi. Haruna kū gbē zōkōnō èra ò sù a kīnaa, akū à yā ò kúñwo.

32 Abire gbera Isarailanō nài n pínki, akū à yā kū Dikiri dìteare Sinai kpi musu òné pínki.

33 Kū à yā òné à làka, à fáta kù a ānnwa.

34 Tó à gè à yā o kū Dikirio, àdi fáta go ari à era à bo. Tó à bō, àdi yā kū Dikiri dìteare o Isarailanōne,

35 akū òdi e a an ten té ke. Musa dì era à fáta kú a ānnwa ari à era à gē à yā o kū Dikirio.

40

Bizakuta sakēnaa

1 Dikiri pì Musane:

2 N kuta dō kū à de dakareki kuta ū mō káakun gōro káaku zī

3 n àkpati kū doka gbè anlonōn kú a gūn diten n lábure kpái.

4 N gē kū teburuo n a tanō kátēa zéazēa. N gē kū fitiladibōō n a fitilanō kekē.

- 5 Ñ wura turaretitikpataki dite doka àkpati are ñ kuta kpélele lábure kpá ñ tataale.
 6 Ñ sa'opo kū òdi ká tén à té kū oki dite dakareki kuta kpélelea,
 7 ñ dàga dite dakareki kuta dagura kū sa'okio ñ í kán.
 8 Ñ kara kpá ñ likai, ñ lábure kpá karaa pì léa.
 9 Ñ pò sakenísi sé ñ kú kpé pìia kū pò kū ò kú a gūnnò pínki ñ dite ma pò ù kū a zīkebòno, oni gō ma pò ù.
 10 Ñ nísi pì kú sa'oki pìia kū a zīkebòno pínki. Ñ sa'oki pì dite ma pò ù, anigō de ma pò ù deñla.
 11 Ñ nísi pì kú dàga pìia kū a dibòno, oni gō ma pò ù.
 12 Ñ su kū Harunao kū a nénò dakareki kuta kpélelea ñ n zú o gwe.
 13 Ñ sa'ori pòkasanò da Harunanè, ñ nísi kúa ñ a dite ma pò ù, ani gō ma gbàgbari ù.
 14 Ñ su kū a nénò do ñ utagyabanò dadañne,
 15 ñ nísi kúkuñma lákū n kù n dea nà, oni ma gbagba. Nísikummanaa pì mé ani tó ògō de ma gbàgbarino ù ari n buria.
 16 Musa kè lákū Dikiri òne nà pínki.
 17 Ñ bona Misila wè plade mo káaku gozo káakua ò kuta pì dò.
 18 Kū Musa ten kuta pì do, à a zebòno pètepete gĩa, akū à a lípeteno pèpen à a lípakpano kpàkpan, akū à lípeteno pètepete.
 19 À biza kua, akū à bára kùtea lákū Dikiri òne nà.
 20 À sèeda gbè anlonò sè à kà àkpatii pìi gūn, à àkpatii pì sélinò dà a zāno gūn, akū à a né kùtea.
 21 À gèò kpén, akū à lábure kpà sèeda àkpatii pìii lákū Dikiri òne nà.
 22 À teburuu dite dakareki kutan lábure pì kpélele kpa gugbānduru kpa.
 23 À burodii kàtea Dikirine zéazea lákū à òne nà.
 24 À fitiladibòno dite dakareki kutan aredoḱḱana teburuua gèno midòki kpa,
 25 à fitilano nàna Dikiri are lákū à òne nà.
 26 Akū à wura turaretitikpataki pìi dite dakareki kutan lábure sare,
 27 akū à turaretiti gbī nanna kpàtaa lákū Dikiri òne nà.
 28 Akū à lábure kpà kuta pì léa.
 29 À sa'opo kū òdi ká tén à té kū oki dite dakareki kuta kpélelea, akū à sa'opo kū òdi ká tén à té kū òa kū flawaao lákū Dikiri òne nà.
 30 À dàgaa pìi dite dakareki kuta dagura kū sa'okio, akū à í kán.
 31 Gwen Musa kū Harunao kū a négōgbèno di n onò kū n gbáno pìpin.
 32 Tó òten gē dakareki kutan, ke tó òten na sa'okii, òdi n onò kū n gbáno pìpin lákū Dikiri ò Musane nà.
 33 Akū à karaa kpà à lika kuta pìii kū sa'okio, akū à lábure kpà karaa pì léa. Len Musa zī pìi kè à làka le.

Dikiri gakuri kipana bizakutan
 (Nar 9:15-23)

- 34 Akū téluku pìi dà dakareki kuta pìla, Dikiri gakuri kuta pìi pà.
 35 Musa dí fō à gè dakareki kuta pìi gūnlo, kū téluku dàala akūsō kū Dikiri gakuri kuta pìi pà yāi.
 36 Isarailano táa'onaa gūn, tó téluku pìi gò kuta pìia, akū òdi fute kū táo.
 37 Tó téluku pìi dí goaro, òdi fute kū táoro, sé zī kū à gò.
 38 Fānantē Dikiri téluku di da kuta pìla, gwāani sō té digō kú téluku pìi gūn. Len Isarailano di e le n pínki n táa'onaa gūn pínki.

SĀARUN WOODA

Sāarun Woodan tirerun gari sun sōmō wooda ye Isireliba ba swīi ba ka Gusunō sāwa. Yāku kowoba ba tambu wooda ye sōasi. Wooda ye, ya bu sōsimōwa gāa ni nu disi mō ka ni nu ñ disi mō. Ya maa nεε, n weenε Isireliba ba n dεere bu sere Gusunō susi.

Tire ten kpunaa

1. Yākunun wooda, wiru 1n di sere wiru 7.
2. Wooda ye ba yi yāku kowobun sō, wiru 8n di sere wiru 10.
3. Ye ya disi mō ka ye ya ñ disi mō, wiru 11n di sere wiru 15.
4. Toranun yākunu, wiru 16.
5. Dεerasiabu ka sāarun wooda, wiru 17n di sere wiru 27.

YĀKU NI ISIRELIBA BA KOO KO

Yāku dōo mwaararuginu

- ¹ Yinni Gusunō u Mōwisi soka saa win kuu bekurugii tèn mi ba ra nùn sǎn di.
- ² U nùn sōwa u nεε, a Isireliba sōwō a nεε, ben goo ù n kī u nε, Yinni Gusunō yākuru kua, u koo kpī u ketε go, ñ kun mε yāaru.
- ³ N n yāku dōo mwaararugira yēro u mō ka ketε, ketε ye, ya ko n sāawa ketε kineru te ta ñ alebu gaa mō. U koo yāku te kowa nen sāa yerun kǎnnōwō, kpa u ka nε, Yinni Gusunōn durum wa.
- ⁴ U koo win nōma sǎndiwa ketε yen wiru wǎllō ye nε Gusunō na wura yu ka win durum wukiri.
- ⁵ U koo ketε ye gowa nε, Yinni Gusunōn wuswaaō nen kuu ten kǎnnōwō. Aronin bibu be ba sāa yāku kowobu, beya ba koo yen yem sua kpa bu mu yēka bu ka yāku yee ten nōo bōka sikerena.
- ⁶ Yen biru ba koo sabe te kokuwa kpa bu ten yaa bōtiri.
- ⁷ Yāku kowo bera ba koo yāku dāa yi yi kpa bu dōo doke.
- ⁸ Dōo wi sōra ba koo ye kpuro doke ka yen wiru ka yen gum.
- ⁹ Ba koo yen bōsō yānu ka yen wōbunu kpuro teawa kpa yāku kowobu bu ye kpuro dōo doke. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararuginu nìn nubura koo nε, Yinni Gusunō dore.
- ¹⁰ Goo ù n maa yāku dōo mwaararugiru mō ka yāaru, ñ kun mε ka boo, yāa kineru u koo go, ñ kun mε boo kineru te ta ñ alebu gaa mō.
- ¹¹ U koo tu sakawa yāku yerun sōo yēsān nōm geu gia Yinni Gusunōn wuswaaō kpa yāku kowobu bu ten yem sua bu yēka yēka bu ka yāku yerun nōo bōka sikerena.
- ¹² U koo yaa ye bōtiriwa kpa u kpēε yāku dōo sōo ka yen wiru ka yen gum sannu.
- ¹³ U koo yen bōsō yānu ka yen wōbunu sua u teawa, kpa yāku kowo u ye kpuro sua u dōo doke, yu dōo mwaara mam mam. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tèn nubura koo nε, Yinni Gusunō dore.
- ¹⁴ Goo ù n yāku dōo mwaararugiru mō ka gunōsu, kparukona u koo ka tu ko, ñ kun mε totobεrenu.
- ¹⁵ Yāku kowo u koo ka gunō ge na yāku yerō. Kpa u gen wiru bura kpa u gen yem yēka yēka yāku yee ten yēsāo.
- ¹⁶ U koo gen sansu wukiriwa kpa u gen yōoru wīa u kō yāku yerun sōo yari yeru gia mī ba ra torom wisi.
- ¹⁷ Kpa u gu bεra besī yiru u kun sōsianε. Yen biruwa u koo gu dōo kpēε, kpa gu dōo mwaara. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tèn nuburu ta koo nε Yinni Gusunō dore.

2

Yāku ni ba kua ka dīa binnu

¹ Goo ù n kī u Yinni Gusunə yākuru kua ka win dīa binnu, soma u koo sua, u mu burina ka gum ka sere turare ye ba ra dōo doke yāku yerə.

² U koo ka ye dawa Aronin bibun mi be ba sāa yāku kowobu. Ben turowa u koo som mən nəm wəo teeru sōka u doke yāku yerun wəllə ka turare ye kpuro kpa u dōo doke. Yera ya koo de Gusunə u n yēro yaaye. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tèn nubura koo Yinni Gusunə dore.

³ Som mε mu tie mu ko n sāawa Aroni ka win bibugim. Mu kuawa mi dīa dεeranu, domi ba ka nu Yinni Gusunə yākuru kua.

⁴ À n Yinni Gusunə yākuru kuammε ka kira ni ba wōowa, kaa nu kowa ka som mε ba gum yēka n̄ kun mε mε ba ka gum burina ba n̄ seeyatia doke.

⁵ Bà n koo yāku te kon na ka kira ni ba sənwa, ba koo nu kowa ka som buu te ba burina ka gum, seeyatia sari.

⁶ Yen biru ba koo nu muririwa kpa bu gum yēka nin wəllə. Ya ko n sāawa yākuru.

⁷ Bà n koo yāku te kon na, ka kira te ba koo wō, ba koo tu kowa ka som buuru te ba burina ka gum.

⁸ Ba koo ka yāku kira te dawa Yinni Gusunən sāa yerə. Kpa u tu yāku kowo wē u ka tu da yāku yerə.

⁹ U koo ten garu mura te ta koo de Yinni Gusunə u n yēro yaaye kpa u tu dōo doke yāku yee ten mi, kpa tu dōo mwaara. Ta ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru tèn nubura koo Yinni Gusunə dore.

¹⁰ Kira ni nu tie, Aroni ka win biba ba ni mə. Nu kuawa mi dīa dεeranu domi ba ka nu Gusunə yāku dōo mwaararugiru kua.

¹¹ Kira ni ba koo ka yāku dōo mwaararugiru ko kpuro, bu ku raa nu seeyatia doke, bu ku raa maa nu tim doke.

¹² Kaa kpī a ka wunen dīa gbiikinu Yinni Gusunə naawa. Adama a n̄ ka nu yāku dōo mwaararuginu m̄ yāku yerə.

¹³ Dīa ni a ka yākuru m̄ kpuro, kaa nu bəru dokewa. A ku duari a kun tu doke. Domi bəru ta sāawa wunε ka Gusunən arukawanin yīreru. Yen sōna ba ko n da tu doke yākuru baatere səo.

¹⁴ I n kī i ka bεen gberun dīa gbiikinu na Yinni Gusunən mi, i ko i nu səmewa kpa i nu nam i sere ka na.

¹⁵ Kpa i ka nu gum burina, i turare səndi nin wəllə. Ya ko n sāawa yākuru.

¹⁶ Yāku kowowa u koo som mε mu sāa Gusunəgim dōo doke ka sere maa turare ye. Yera ya koo de Gusunə u n yēro yaaye. Ya ko n sāawa yāku dōo mwaararugiru Yinni Gusunən s̄o.

3

Siarabun yākunu

¹ Goo ù n siarabun yākuru m̄ Yinni Gusunən mi ka ketε kineru, n̄ kun mε ka ketε nia, yen ye u wa kpurowa u koo ka na, ya kun gesi alebu mə.

² U koo win nəmu səndiwa ketε yen wiru wəllə kpa u ye saka kuu ten kənnəwə mi ba ra Yinni Gusunə sā. Kpa yāku kowo Aronin bibu bu yen yem yēka bu ka sāa yerun nəo bəka sikerena.

³ Wee ye ba koo Yinni Gusunə dōo dokea, yera gum mε mu bəso yānu tēke,

⁴ ka gabu swii yiru ka yin gum mε mu yi tēke yēsi yēsikaə, ka yen buro ge ga yen woru wukiri. Ba koo gu wīawa ka gabu swii sannu.

⁵ Yāku kowoba ba koo ye kpuro dōo doke yu dōo mwaara ka yāku dōo mwaararugiru sannu. Ya ko n sāawa yāku tèn nubura koo Yinni Gusunə dore.

⁶ Goo ù n siarabun yākuru m̄ ka yāaru, yāa te u wa kpurowa u koo ka na, baa n̄ n nirun na, ta kun gesi alebu mə.

⁷ N n yāa kpendun na, u koo ka tu dawa Yinni Gusunən wuswaaə.

⁸ Kpa u win nāma sāndi ten wiru wāllō u sere tu saka Yinni Gusunān kurun kānnōwō. Saa yera yāku kowobu ba koo ten yem sua bu yēka bu ka yāku yee ten nōō bōka sikerena.

⁹ Wee ye ba koo Yinni Gusunā dōō dokea, yera ten gum, ka ten siru kpuro te ba koo bura saa ten gabu wāan di, ka gum mē mu bōsōnu wukiri,

¹⁰ ka ten gabu swii, ka ten gum mē mu wāa yēsāō ka ten buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wīa ka gabu swii sannu.

¹¹ Yāku kowo u koo ye kpuro dōō dokewa yāku yerō, kpa ya n sāa yāku dōō mwaararugiru Yinni Gusunān sō.

¹² Goo ù n maa ka boo yākuru mō, u koo ka gu dāwa Yinni Gusunān wuswāāō.

¹³ U koo win nāma sāndiwa boo gen wiru wāllō kuu ten kānnōwō, kpa u sere gu saka. Kpa yāku kowobu bu gen yem sua bu yēka yāku yerun nōō bōkaō bu ka sikerena.

¹⁴ Wee ye ba koo Yinni Gusunā dōō dokea, yera gum mē mu gen bōsō yānu tēke,

¹⁵ ka gabu swii yiru ka gum mē mu yi tēke ka gen buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wīa ka gabu swii sannu.

¹⁶ Yāku kowowa u koo ye kpuro dōō doke mu dōō mwaara. Kpa ya n sāa yāku dōō mwaararugiru tēn nubura koo Yinni Gusunā dore.

Yen gum kpuro mu ko n sāawa Yinni Gusunā gim.

¹⁷ Yen sōna baa ñ n saa yeren na, mi i wāa kpuro, i wooda yeni mēm nōōwō sere ka baadommaō, yera i ku yaa gum di, i ku maa yen yem di.

4

Toranun yākunu

1. Yāku kowo tōnweron

toranun yākuru

¹ Yinni Gusunā u Mōwisi sōōwā u nēē,

² a Isireliba wooda yeniba sōōwō a nēē, goo ù n Yinni Gusunān wooda gaa tora u kun yē, wee ye u koo ko.

³ N n yāku kowon na u tora, ma win tora te, ta Isireliba kpuro torasia, u koo ka ketē kinē kpembu nawa ge ga ñ alebu gaa mō, u go u ka win tora ten suuru wa.

⁴ U koo ka ketē ye dāwa Yinni Gusunān kurun kānnōwō, kpa u win nāma sāndi yen wiru wāllō u sere ye saka Yinni Gusunān wuswāāō.

⁵ Yen biru kpa u yen yem sua u ka da kuu ten sōōwō.

⁶ U koo ka mu win niki bia dēkawa, kpa u mu yēka nōn nōōba yiru kuu ten beku kare ten bera gia Yinni Gusunān wuswāāō.

⁷ Yen biru u koo yem mē yēka kpakoro tēn mi ba ra turare dōō doken kāānō te ta wāa kuu ten sōōwō, kpa u mēn sukum wisi yāku yerun temō te ta wāa kuu ten kānnōwō.

⁸ U koo yaa yen gum kpuro wuna mē mu wāa bōsō yānu sōō,

⁹ ka yen gabu swii, ka gum mē mu gabu swii yi wukiri yēsi yēsikaō, ka buro ge ga woru wukiri, ge ba koo wīa ka gabu swii sannu.

¹⁰ Ye ba ra wīē bà n siarabun yākuru mō gesi, yera ba koo maa wīa yeni sōō. Yen biru yāku kowo tōnwerowa u koo ye dōō doke yāku yerun wāllō.

¹¹⁻¹² U koo ye ya tie kpuro gurawa u ka da sansanin biruō mi ba gōsa ba n da yāku dōō mwaararugirun torom kube. Miya u koo yen gōna ka yaa ye ya tie kpuro dōō doke torom mēn wāllō, ka yen wiru ka yen wōbunu ka yen bōsō yānu.

2. Yāku te ba koo ko

Isireliba kpuron torarun sō

¹³ Isireliba kpuro bà n Gusunān wooda gaa sara ba ñ ka baaru, ba torawa mi.

14 Adama bà n tuba ma ba torawa mi, ba koo naa kinε kpεmbu gowa bu ka ben tora ten suuru kana. Ba koo ka naa kinε te dawa Yinni Gusunən kurun kənnəwə.

15 Kpa Isireliban wirugibu bu ben nəma səndi naa yen wiru wəllə kpa ben turo u ye saka Yinni Gusunən wuswaaə.

16 Yāku kowo tənwerowa u koo yen yem fiiko sua u ka da kuu ten mi.

17 Saa ye səra u koo yem mε dεka ka win niki bia kpa u mu yēka nən nəba yiru kuu ten beku kare ten deedeeru.

18 Yen biru, kpa u maa kpakoro tən mi u ra turare dōo doken kāanu yem yēka. Yem mε mu tie, kpa u mu wisi yāku yerun temə te ta wāa kuu ten kənnəwə.

19 Yen biru u koo yaa yen gum kpuro sua u dōo doke yāku yerun wəllə.

20 Nge mε u raa kua win tiin torarun sō, nge mεya u koo ko Isireliba kpuron tora ten sō kpa Gusunə u sere bu suuru kua.

21 Yen biru kpa u ka yaa ye ya tie da sansanin biruə kpa bu ye doke dōo səo nge mε ba raa kua wi, yāku kowon torarun sō. Yāku te, ta sāawa Isireliba kpuro bu ka ben torarun suuru wa.

3. Yāku te Isireliban wirugii

u koo ko win torarun sō

22 Isireliban wirugii goo ù n Gusunən wooda gaa sara u n ka baaru, u torawa mi.

23 Adama ù n tuba ma u tora, boo kinera u koo go te ta n alebu gaa mə u ka yākuru ko. Kpa Gusunə u nùn win tora te suuru kua.

24 U n ka boo ge na, u koo win nəma səndiwa boo gen wəllə kpa u gu saka mi ba ra yāku dōo mwaararuginun yaa sake. Yāku te, ta sāawa torarun suurugiru.

25 Yāku kowo wi, u koo ka win niki bia yem mε dεkawa kpa u mu yēka yāku yerun kāanu səo. Yem mε mu tie, kpa u mu wisi yāku yee ten temə.

26 U koo yaa yen gum kpuro suawa u dōo doke nge mε ba ra siarabun yākuru ko. Nge mεya yāku kowo tənwero wi, u koo ko u ka wirugii win torarun suuru kana. Saa ye səo, Gusunə u koo nùn tu suuru kua.

4. Yāku te ba koo ko

tən diɾon torarun sō

27 Tən diro goo ù n Gusunən wooda gaa sara u n ka baaru, u torawa mi.

28 Adama ù n tuba ma u torawa, boo niu ge ga n alebu gaa məwa u koo ka yākuru ko Gusunə u ka nùn win toraru suuru kua.

29 U koo win nəma səndiwa boo gen wiru wəllə kpa u gu saka mi ba ra yāku dōo mwaararugirun yaa sake.

30 Yen biru, yāku kowo u koo na u yem mε dεka ka win niki bia, kpa u mu yēka yāku yerun kāanə, kpa u yem mε mu tie wisi yāku yee ten temə.

31 Yen biru, ba koo yaa yen gum kpuro wīawa nge mε ba ra siarabun yākurugim wīε. Kpa yāku kowo u mu dōo mēni, kpa mēn nuburu tu Yinni Gusunə dore. Nge mεya yāku kowo wi, u koo ka toro wi suuru kana. Saa ye səo, Gusunə u koo nùn suuru kua.

32 Toro wi, ù n maa kīn na, u ka yāa kpendu yākuru ko, yāa nira u koo ka na u go, te ta n alebu mə, u ka win torarun suuru wa.

33 U n kī u tu go, u koo win nəma səndiwa ten wiru wəllə kpa u tu saka mi ba ra yāku dōo mwaararugirun yaa go.

34 Yen biru yāku kowo u koo yem mε dεka ka win niki bia u mu yēka yāku yerun kāanə. Yem mε mu tie kpa u mu wisi sāa yee ten temə.

35 Yen biru u koo yen gum wīawa nge mε ba ra siarabun yākurugim wīε. Yāku kowowa u koo mε kpuro dōo doke ka yāku dōo mwaararugiru sannu. Nge mεya yāku kowo wi, u koo ko u ka toro wi suuru kana. Saa ye səra Yinni Gusunə u koo nùn win tora te suuru kua.

5

5. Tora bwese bwesekan

yākunu

¹ Su tē nεε, goo u bōrua ma u koo seeda di gāa ni u wan sō, adama u n̄ gerua ye u wa, n̄ kun mε ye u yē. Saa ye sō, yēro u torawa mi.

² Su tē kpam nεε, goo u gāanu baba ye ya disi m̄o u kun ka baaru, aa, yaa sabe te ba ku ra din gora? N̄ kun mε gbeeku yaa ye ba ku ra din gora? N̄ kun mε yaa ye ya ra kabirin gora? Saa ye sō, yēro u disi duurawa mi.

³ Su maa tē nεε, goo ù n win winsim baba wi u disi gεε m̄o yi yi koo n̄n tia, n deema u n̄ yē, ma u ra ye tuba, yēro u torawa mi.

⁴ Toraru garu wee maa. Su tē nεε, goo u bōrua u win winsim kōsa kua n̄ kun mε u n̄n gea kua, u n̄ bwisika, ù n deema gari yi, gari giriya u gerua, yēro u torawa mi.

⁵ Goo ù n tora nin garu kua, u koo yen tuuba kowa.

⁶ Adama u sere tora ten suuru wa, u koo yāa niru n̄ kun mε boo niu gowa u ka Yinni Gusun̄o yākuru kua. Yen biru yāku kowo u koo n̄n suuru kanabun wororu koosi, kpa u sere win torarun suuru wa.

6. Bwēebwēebun

toranun yākuru

⁷ Goo ù kun kpē u yāa niru n̄ kun mε boo niu wa u ka torarun yākuru ko, u koo kpī u kparukonu yiru n̄ kun mε totoberenu yiru kasu. Gun̄o gen teuwa ba koo ka torarun yākuru ko. Kpa bu maa ka teu geni yāku d̄ō mwaararugiru ko.

⁸ Ba koo gina yāku kowo wi gun̄o ge wēwa ge ba ka torarun suuru kanabu na mi, kpa u gen wīru bua u kun s̄sie.

⁹ Kpa u gen yem d̄eka u yēke yāku yerun n̄ō b̄kaā, mε mu tie kpa u wisi ten tem̄o. Ya ko n̄ s̄awa torarun yākuru.

¹⁰ Yen biru yāku kowo u koo gun̄o yiruse sua nge mε wooda ya gerua u ka yāku d̄ō mwaararugiru garu ko. Kpa u n̄n suuru kanabun wororu koosi. Nge m̄ya Gusun̄o u koo ka yēro suuru kua.

¹¹ Goo ù kun kpē u kparukonu yiru ye wa, n̄ kun mε totoberenu yiru ye, u ka som buuru kilo n̄n na u ka yākuru ko kpa u ka win torarun suuru wa. Adama u ku mu gum doke, u ku maa mu turare doke, domi u ka mu nawa u ka win torarun suuru wa.

¹² U koo ka som mε dawa yāku kowon mi kpa yāku kowo wi, u m̄n n̄m kure teeru s̄ka u d̄ō doke mi ba ra yāku d̄ō mwaararugiru ko. Som n̄m kure tee te, ta koo de Yinni Gusun̄o u n̄ yēro yaaye. Yāku tera ta koo de u win torarun suuru wa.

¹³ Saa ye sō, yāku kowo wi, u koo wi u tora suuru kanabun wororu koosi. Kpa Gusun̄o u n̄n win torarun suuru kua.

Kpa yāku kowo u mε mu tie sua win tiin sō, nge gberun d̄ianun yākunu.

Yāku ni ba ra ka toranu s̄mε

¹⁴ Yinni Gusun̄o u M̄wisi s̄ōwa u nεε,

¹⁵ goo ù n gāanu n̄ni ni n weenε u Yinni Gusun̄on wē, ma u n̄ yē ma Yinni Gusun̄ogina, wee ye u koo ko win tora ten sō. Kaa n̄n yāa kin̄ru te ta n̄ alebu gaa m̄n geeru burawa te u koo kasu u ka na u ka torarun s̄mbun yākuru ko. Kaa ten gee te burawa ka sii geesun gobi yi ba ra di Yinni Gusun̄on kuu bekurugir̄o.

¹⁶ Kpa u ka gāa ni u n̄ni mi na. Yen biruwa u koo maa ka nin b̄nu n̄ōbusen tia na. Yāku kowowa u koo ye wē. Yāku kowo wiya u koo n̄n torarun yākuru kua, kpa u sere suuru wa.

¹⁷ Goo ù n Yinni Gusun̄on wooda gaa sara, baa u kun yē, u torawa mi. Yen torara ko n̄ n̄n w̄asiwa.

¹⁸ Yen sō, u koo ka yāa kineru te ta ñ alebu gaa mō dawa yāku kowon mi, win tora ten sō nge mε n weenε u kōsia. Kpa yāku kowo u nùn suuru kanabun wororu koosi. Saa ye sōra Gusunō u koo nùn suuru kua.

¹⁹ Ya ko n sāawa torarun sōmbun yākuru. Domi yēro u Yinni Gusunō torariwa.

²⁰ Yinni Gusunō u kparam Mōwisi sōwa u nεε,

²¹ goo ù n win winsim weesu kua gāa ni u nùn berusie sō, ñ kun mε u bōkura, ñ kun mε u gbena, ñ kun mε u kawa,

²² ñ kun mε u gāanu dōba ma u siki, ñ kun mε u bōri weesugii kua,

²³ tōnu win bweseru u Yinni Gusunō torariwa mi. U koo gāa ni u gbena mi wesia, ñ kun mε ni u kawa mi, ñ kun mε ye ba nùn berusia mi, ñ kun mε ye u dōba ma u siki,

²⁴ ñ kun mε yèn bōri u kua mi. Adama n ñ mō ye tōna u koo wesia. U koo maa yen bōnu nōbusen tia kōsiawa dōma te u koo win torarun sōmbun yākuru ko.

²⁵ U koo ka yāa kineru dawa yāku kowon mi, te ta gāa nin gobin saka tura bu ka ye Yinni Gusunō yākuru kua.

²⁶ Yinni Gusunōn wuswaaōra yāku kowo u koo nùn suuru kanabun wororu koosi. Yen biru Gusunō u koo yēro suuru kua, baa ñ n mēren na win torara nε.

6

Yākunun woodaba

1. Yāku dō mwaararugii

te yāku kowobu ba ko n da ko

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sōwa u nεε,

² a Aroni ka win bibu wooda yeni wēyō a nεε, wee ye ya sāa yāku dō mwaararugirun wooda.

Ten yāku yaa ya ko n wāawa dō sō wōku giriru, kpa bu ku de dō wi, u gbi sere yam mu ka sāra.

³ Yen biru yāku kowo u koo win tako sebewa ka win sokoto kpiriru kpa u yāku dō mwaararugii ten torom gura u yi yāku yee ten bōkuō.

⁴ Yen biruwa u koo win yāa ni pota kpa u kpaanu doke u sere torom mε sua u ka yari sansanin di. Kpa u ka mu da yam mi ba gōsa mēn sō u yi mi.

⁵ Dō wi u mwaaramō yāku yee ten mi, ba ñ koo de u gbi pai! Bururu baatere yāku kowo u ko n da tu dāa dokewa. Yen wōllōwa u koo yāku yaa sōndi ka sere siarabun yāku gum.

⁶ Dō u ko n wāawa yāku yee te sō sere ka baadommaō, ba ñ koo de u gbi.

2. Yākuru te ba ra ko

ka gberun dīanu

⁷ Yāku te ba ra ko ka gberun dīanun wooda wee.

Aronin biba ba ko n da ka tu de yāku yerō Yinni Gusunōn wuswaaō.

⁸ Kpa ben wi u yākuru mō dōma te, u som nōm kure teeru sōka mε ba ka yākuru na mε ba gum wisi, ka turare kpuro, kpa bu ye kpuro mēna bu dō doke kpa ten nuburu tu Gusunō dore kpa u n yēro yaaye.

⁹⁻¹⁰ Som mε mu tiara Aroni ka win biba ba koo mε di. Yera ya ko n sāa begia yāku dō mwaararugiru sō. Adama ba koo mu diwa Yinni Gusunōn kuu bekurugirun yaaraō. Ba ñ mε pēε seeyatia dokemō. Ya sāawa nēnēm nge yāku te ba kua bu ka torarun suuru wan dīanu, ñ kun mε te ba ra ka toraru sōmēn dīanu.

¹¹ Aronin bii tōn durō baawurewa u koo dīa ni di. Yeni ya ko n sāawa wooda win bibun bweseru sō sere ka baadommaō. Tōn tuko wi u koo nu baba kpuro u koo gbiwa.

¹² Yinni Gusunō u kparam Mōwisi sōwa u nεε, yāku te Aroni ka win bibu ba koo Yinni Gusunō kua wee.

¹³ Bà n Aroni ka win bibu tusia ma ba kua nen yāku kowobu, saa dāma ten diya ba ko n da som kilo ita ka yākuru ko t̄s̄o baatere, tia ka bōnu bururu, yoka maa tia ka bōnu.

¹⁴ Ba koo som mε mōmwa buturu buturu, kpa bu mε sōmε siru s̄o ka gum, kpa mēn nuburu tu nε, Yinni Gusunō dore.

¹⁵ Yāku kowo wi ba gum tāre ba gōsa Aronin bibu s̄o u ka nūn kāsire ko, win tii u koo tu kowa. Ya ko n s̄āwa wooda sere ka baadommaō nε, Yinni Gusunōn s̄o. Ba koo som mε d̄s̄o dokewa kpuro.

¹⁶ Yāku te yāku kowon tii u kua, ba koo de tu d̄s̄o mwaarawa mam mam, ba ñ koo tu di.

3. Yāku te ba koo ko

bu ka suuru kana

¹⁷ Yinni Gusunō u maa Mōwisi s̄ōwa u nεε,

¹⁸ a Aroni ka win bibu s̄ōwō a nεε, yāku te ba koo ko bu ka suuru kanan wooda wee.

Yam mi ba ra yāku d̄s̄o mwaararugirun yāku yaa sake, miya ba koo yāku tenin yaa saka. Ya ko n s̄āwa gāa dεeranu.

¹⁹ Yāku kowo wi u koo yāku te ko wiya u koo ye di. U koo ye diwa yam dεeramō, kuu ten yaaraō.

²⁰ T̄n tuko wi u koo yāku yaa ye baba kpuro u koo gbiwa. Yāku yaa yen yem mù n wisi win yaberō u koo tu teawa yam dεeram mi.

²¹ Bà n tu sawa wekeru s̄o te ba kua ka s̄andu, ba koo weke te k̄arawa. N n maa weke te ba kua ka sii gandun na, ba koo tu teawa s̄ā s̄ā ka nim.

²² Yāku kowo t̄n durō baawurewa u koo kpī u tu di domi ta s̄āwa dīa dεeranu.

²³ Adama ba ñ koo torarun yāku yaa tem t̄n yem ba ka dua s̄ā yerō. Ba koo ye d̄s̄o dokewa yu d̄s̄o mwaara mam mam.

7

4. Yāku te ba ra ko

bu ka toraru sōmε

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi s̄ōwa u nεε, yāku te ba ra ko bu ka toraru sōmēn wooda wee.

Yāku te, ta ko n s̄āwa yāku dεeraru.

² Mi ba ra yāku d̄s̄o mwaararugirun yaa sake, miya ba koo maa ten yaa saka, kpa bu yaa yen yem yēka yāku yerun n̄ō b̄kaō bu ka sikerena.

³ Yaan mi ba koo ka Yinni Gusunō yākuru kua wee, yera yen gum kpuro, ka yen siru ka b̄s̄o yānun gum,

⁴ ka yen gabu swii yiru, ka gum mε mu yi t̄ke yēsi yēsika, ka yen buro ge ga woru wukiri.

⁵ Yāku kowo u koo ye kpuro d̄s̄o dokewa yāku yerō Yinni Gusunōn s̄o. Yāku te, ta s̄āwa te ta koo toraru sōmε.

⁶ Yāku kowo t̄n durō baawurewa u koo tu di. Ba koo tu diwa yam dεeramō domi ta s̄āwa dīa dεeranu.

⁷ Yen wooda ye, ya s̄āwa tia ka torarun yākurugia. Yāku kowo wi u yāku te kua, wiya u yen yaa m̄o.

5. Ye ya ko n s̄ā

yāku kowobugia

⁸ Goo ù n yāku d̄s̄o mwaararugiru kua, yāku kowo wi u nūn tu kua wiya u ten gōna m̄o.

⁹ Yāku te ba kua ka gberun dīanu ba w̄ōwawa? Aawo, ba s̄onwawa? Yāku kowo wi u tu kua wiya u tu m̄o.

¹⁰ Adama ni ba ka gum burina ka ni ba ñ yeesie, ba koo nu Aronin bibu bōnu kuawa.

6. Siarabun yākuru

¹¹ Siarabun yākurun wooda wee.

¹² Goo ù n siarabun yākuru m̀, u koo kira bwesenu ita kowa. U koo gbiikinu ko ka gum nu kun seeyatia m̀, kpa u yirusenun som gum yēka nu kun seeyatia m̀, kpa u itasenun som burina ka gum u s̄mε.

¹³ Kira nin biru, u koo p̄ε ye ba seeyatia doke sosi mi, ka sere win siarabun yākunun yaa.

¹⁴ Ba koo yāku dīa nin baaniren sukum suawa w̄ll̄o bu Yinni Gusun̄o s̄ōsi. Yera ya ko n s̄a wi u yem yēkaginu.

¹⁵ D̄ama te ba siara bin yākuru kua, yen d̄ama tera ba koo ten yaa di, ba ñ koo de ten yaa yu yam s̄ara.

¹⁶ Adama goo ù n yākuru kua u ka win n̄ō mwεeru yibia ñ kun mε win tii ù n ḡoru doke u ka nε, Yinni Gusun̄o k̄eru w̄ε, u koo kp̄i u ten yaan sukum di yen t̄ō te, kpa u sukum yi sere sisiru.

¹⁷ Adama yà n maa wure ya tiara s̄ō itaseru ba koo ye d̄ō meniwa.

¹⁸ Goo ù n siarabun yāku yaa ye ya tiara sere s̄ō ita tema, Gusun̄o kun maa yēron yāku te mwaam̄o. U win yākuru garisiwa mi kam domi yaa ye, ya disi duura. Wi u maa ye tema, yēro u torawa mi.

¹⁹ M̄eya bà n maa ka yāku yaa ḡānu baba ni nu disi m̀, ba koo ye d̄ō meniwa, ba ñ ye dim̄o.

Wi u kun disi m̀, wiya koo yāku yaa tem,

²⁰ adama goo ù n w̄a disi ḡεε s̄ō u ka siarabun yākuru dim̄o te ba Yinni Gusun̄o kua, ba koo yēro girawa win t̄ambun suunu s̄ōn di.

²¹ Goo ù n maa t̄anu baba wi u disi m̀, ñ kun mε yaa gaa ye ya s̄a seseru, ñ kun mε ḡānu ganu ni nu disi m̀, ma u ka siarabun yākuru di te ba Yinni Gusun̄o kua ba koo yēro girawa win t̄ambun suunu s̄ōn di.

Wooda Isireliban s̄ō

²² Yinni Gusun̄o u maa M̄owisi s̄ōwa u nεε,

²³ a Isireliba s̄ōw̄o a nεε, bu ku yaa gaan gum di nge yāaru ñ kun mε ketε, ñ kun mε boo. Bu ku yen gaan gum di.

²⁴ Sabe te gbeeku yaa ya go, ñ kun mε te ta gu, i ko i kp̄i i ka ten gum ḡānu ko. Adama i ñ mu dim̄o.

²⁵ Goo ù n yākurun yaan gum di mε ba ka Yinni Gusun̄o yāku d̄ō mwaararugiru kua, ba koo yēro girawa wigibun suunu s̄ōn di.

²⁶ I ku gun̄o gagun yem di ñ kun mε yaa gaa, baa mi i da kpuro.

²⁷ Wi u mu di, ba koo yēro girawa win t̄ambun suunu s̄ōn di.

²⁸ Yinni Gusun̄o u M̄owisi s̄ōwa u nεε,

²⁹ a Isireliba wooda yeni w̄εȳo a nεε, goo ù n nε Yinni Gusun̄o siarabun yākuru kuammε, u koo wunawa ye ya s̄a nεgia.

³⁰ Win tiiwa u koo ka nε, Yinni Gusun̄o yen gum ka yen guro guroru naawa u kpara nen wuswaāo.

³¹ Yāku kowowa u koo yen gum mε d̄ō doke yāku yer̄o. Adama yaa guro guro te, ta ko n s̄awa Aroni ka win bibugiru.

³² Yāku yaa yen n̄omu n̄om geuguu ga ko n maa s̄awa Aroni ka win bibuguu.

³³ Yaa n̄omu ge, ga ko n s̄awa Aronin biiguu wi u yem yēka ma u yaa gum mε doke yāku yer̄o.

³⁴ Yaa n̄omu ge, ge ba man s̄ōsi, ka yen guro guro te ba kpara nen wuswaāo sanam mε ba siarabun yākuru m̀ mi, yera ya ko n da n s̄a Aroni ka win bibugia sere ka baadom̄māo.

³⁵ Yāku d̄ō mwaararuginu s̄ō, yeniwa ya ko n s̄a Aroni ka win bibugia d̄ama t̄en di ba koo bu gum t̄are bu ka ko yāku kowobu.

³⁶ Wooda yera Yinni Gusun̄o u Isireliba w̄εm̄o bu ka Aroni ka win bibu yaa ye w̄ε saa d̄ama t̄en di ba bu gum t̄are bu ka ko yāku kowobu. Ba ko n da bu ye kuewa sere ka ben bibun bweser̄o.

³⁷ Nge mεya ba ko n da ko bà n yāku dǎo mwaararugiru mǎ, ñ kun mε bà n yākuru mǎ ka gberun dīanu, ñ kun mε bà n torarun yākuru mǎ, ñ kun mε bà n yākuru mǎ te ba ra ka toraru sǎmε, ñ kun mε te ba ra ko bu ka tǎnu gum tǎre u sere sǎmburu tore, ñ kun mε bà n siarabun yākuru mǎ.

³⁸ Yinni Gusunǎwa u Mǎwisi wooda yeni wē gbaburǎ, Sinain guurǎ, tǎo te u bu wooda wē bu ka nùn yākunu kua.

BA YĀKU KOWO GBIKOBU TUSIA KA WORORU

8

Woro te ba koo ko

yāku kowobun sǎ bu sere

sǎmburu tore

¹ Yinni Gusunǎ u Mǎwisi sǎǎwa u nεε,

²⁻³ a Aroni ka win bibu sokuo Yinni Gusunǎn kurun kǎnnǎwǎ. Kpa a de bu ka ben yāku yānu na ka gum mε ba ra gǎanu tǎre bu ka nu gǎsi Yinni Gusunǎn sǎ ka naa kinε te ba koo ka torarun yākuru ko ka yǎa kinεnu yiru ka bire te ta pǎε mǎ ye ba ñ seeyatia doke. A maa Isireliba kpuro mǎnnǎ mi.

⁴ Ma Mǎwisi u Yinni Gusunǎn gari yi wura u Isireliba kpuro mǎnna sǎa yee ten kǎnnǎ mi.

⁵ Ma u bu sǎǎwa u nεε, wee ye Yinni Gusunǎ u gerua su ko.

⁶ Ma u dera Aroni ka win bibu ba na u bu wobura.

⁷ Ma u Aroni win tako sebusia ka sǎkatia ye, ka yabe boogugii te, ka yabe tarakpe ge, ge u gbinisi yabe boogugii te sǎo ka gen sǎkatia.

⁸ Ma u bǎo bara ye sǎndi win tororu wǎllǎ. Ma u urimu ka tumimu doke bǎo bara yen sǎǎwǎ.

⁹ Ma u dawani ye bǎkua win wirǎ. Ma u wuran batani ye mani nge mε Yinni Gusunǎ u nùn sǎǎwa.

¹⁰ Mǎwisi u gum mε sua u sǎa yee te yēka ka ten dendi yānu kpuro, ma ta kua nεnεm Yinni Gusunǎn sǎ.

¹¹ Ma u mu yēka nǎn nǎbba yiru yāku yerun wǎllǎ, ka ten dendi yǎnǎ ka boo sii ganduguu ge, ka gen yǎratiiyǎ, ye kpuro ya n ka sǎa Gusunǎn kuu bekurugirugia.

¹² Ma u Aroni gum mε tǎre wirǎ u ka nùn wuna nεnεm u ko yāku kowo.

¹³ Yen biru Mǎwisi u maa Aronin bibu soka u bu takoba dokea ka sǎkatii ka furǎsu nge mε Yinni Gusunǎ u nùn sǎǎwa.

¹⁴ Mǎwisi u maa ka naa kinεru na te ba koo ka torarun yākuru ko. Ma Aroni ka win bibu ba ben nǎma sǎndi naa kinε ten wiru wǎllǎ.

¹⁵ Ma Mǎwisi u ye saka u yen yem dεka ka win niki bia u tεeni yāku yerun kǎanu wǎllǎ ka sere maa ten nǎo bǎkaǎ u ka sikerena. Nge mεya u ka kuu te dεerasia. Ma u maa yem yēka kuu ten temǎ. Nge mεya u ka kuu te kua nεnεm tèn mi ba ko n da toranun yākuru ko.

¹⁶ Ma u yen gum mε sua mε mu bǎsǎo yānu tēke ka yen buro ge ga woru wukiri ka yen gabu swii yiru ye, ka yin gum sannu. Ye kpurowa u dǎo doke yāku yerun wǎllǎ.

¹⁷ Adama u naa kinε ten tii ka ten bisu ka ten gǎna yarawa tǎwǎ u dǎo doke nge mε Yinni Gusunǎ u nùn sǎǎwa.

¹⁸ U maa ka yǎa kinεru na yāku dǎo mwaararugirun sǎ. Ma Aroni ka win bibu ba ben nǎma sǎndi yǎa ten wiru wǎllǎ.

¹⁹ Ma Mǎwisi u tu saka u ten yem yēka u ka yāku yee ten nǎo bǎka sikerena.

²⁰ Ma u yǎa ten yaa bǎǎra, yen biru u ten wiru dǎo doke ka ten gum ka yaa ye u murura mi.

²¹ Ma u ten nuki ka ten kōri tea ka nim. Ma u yāa kinε ten yaa doke dōo sōo yāku yeru wōllō u ka yāku dōo mwaararugiru kua nge mε Yinni Gusunō u gerua. Ma yāku ten nubura Yinni Gusunō dore.

²² Yen biru u maa ka yāa kinεru yiruse na te ba koo ka Aroni ka win bibu tusia ma ba sāa yāku kowobu. Aroni ka win bibu ba ben nōma sōndi yāa ten wiru wōllō.

²³ Ma Mōwisi u tu saka, u ten yεm sua u tεeni Aronin soo nōm geuguuō ka nōm geun niki bii bakao ka maa win nōo nōm geuguun niki bii bakao.

²⁴ Ma u maa Aronin bibu soka u bu yaa yεm mε tεeni ben soo nōm geugisō, ka maa nōm geun niki bii bakanō ka ben naa nōm geugisun niki bii bakanō. Ma u yεm mε mu tie yēka yāku yee ten nōo bōkoo.

²⁵ Ma u yen gum sua ka yen siru ka yen nukin gum ka yen buro ka yen gabu swii ka sere yen nōm geu.

²⁶ Ma u pēε sua bireru sōo ye ba ñ seeyatia doke ka kira te ba kua ka gum ka sere maa kira sōndanu. Ma u ye kpuro sōndi yaa gum mεn wōllō ka yāa nōmu gen wōllō.

²⁷ Yen biru u ye Aroni ka win bibu wē. Ma u nεε, bu ye Yinni Gusunō wēεyo. Kpa bu ye sōosi beri berika.

²⁸ Yen biru u ye kpuro mwa ben nōman di u dōo mēni yāku dōo mwaararugii ten wōllō. Ma yen nubura Yinni Gusunō dore. Nge mēya ba ka Aroni ka win bibu wuna nεnεm.

²⁹ Ma Mōwisi u yāa ten guro guroru sua u tu sōosi beri berika Yinni Gusunōn wuswaaō. Ma ta kua Mōwisigiru nge mε Yinni Gusunō u nūn sōowa.

³⁰ Mōwisi u gum mε sua ka yεm fiiko mε mu wāa yāku yeru wōllō, ma u mu Aroni yēka ka win sāa yānō ka sere maa win bibun wōllō ka ben sāa yānu sōo. Nge mēya u ka ye kpuro dεerasia u yi nεnεm.

³¹ Ma Mōwisi u Aroni ka win bibu sōowa u nεε, i yāku yaa ye saawo Yinni Gusunōn wuswaaō. Miya i ko i ye di ka pēε ye ya wāa bire te sōo. Bεεya i ko ye di nge mε Yinni Gusunō u gerua.

³² Yaa ka pēε ye ya tiara, i ko ye kpuro dokewa dōo sōo yu dōo mwaara.

³³ I ko i n wāawa kuu ten kōnnō mi sere sōo nōoba yiru. I ñ yariō min di. Domi sōo nōoba yiruwā i ko i ko ba n bεε tusiamō.

³⁴ Yinni Gusunōwa u yenin wooda wē i n da ko nge mε i wa sa kua gisō i ka bεen toranun suuru wa.

³⁵ N n mēn na, i ko i sinawa kuu ten kōnnō mi sere sōo nōoba yiru, wōkuru ka sōo sōo. Kpa i win woodaba mēm nōowa i ku ra ka gbīn sō. Wooda be Yinni Gusunō u man wē bera mi.

³⁶ Ma Aroni ka win bibu kpuro ba kua ye Yinni Gusunō u bu yiire saa Mōwisin min di.

9

Aroni ka win bibu

ba samburu torua

¹ Sōo nōoba itase, Mōwisi u Aroni ka win bibu soka ka sere Isireliban guro gurobu.

² U Aroni sōowa u nεε, a naa kinε kpendu suo a ka yākuru ko wunen torarun sō, kpa a yāa kinεru kasu a ka yāku dōo mwaararugiru ko. A ñ kaa de yen gaa ya n alebu mō. Kpa a ka ye kpuro Yinni Gusunō yākuru kua sāa yerō.

³ Yen biru kaa Isireliba sō a nεε, bu boo kinεru suo ben torarun yākurun sō ka naa buu ka yāaru ye kpuro ya n wōo tia tia mō, kpa ya kun alebu gaa mō. Ba koo ka ye yāku dōo mwaararugiru kowa.

⁴ Kpa a maa ka naa kinεru ka yāa kinεru na bu ka siarabun yākuru ko Yinni Gusunōn mi, ka som mε ba bura ka gum. Domi Yinni Gusunō u koo bεε kure mi gisō.

⁵ Ba ka ye kpuro na kuu ten mi ye Mōwisi u bikia. Ma be kpuro ba na Yinni Gusunōn wuswaaō.

⁶ Mōwisi u nεε, i koowo ye Yinni Gusunō u gerua. Kpa u de win yiiko yu bεε kure.

⁷ Mōwisi u Aroni sōwa u nεε, a susima yāku yeru mini, kpa a wunen tiin torarun yākuru ko ka yāku dō mwaararugiru. Yen biru kpa a maa wunen tōmbu Isireliban toranun yākuru ko nge mε Yinni Gusunō u gerua.

⁸ Ma Aroni u susi yāku yee ten bōkuō. Ma u naa kinε kpem te go win torarun sō.

⁹ Ma win biba nūn yen yem wē. Ma u mu deka ka niki bia u tēni sāa yerun kāanu sō, ma u mε mu tie wisi yāku yee ten temō.

¹⁰ Yen biru u yaa yen gum sua u dō doke ka yen gabu swii yiru ka yen buro ge ga woru wukiri nge mε Yinni Gusunō u gerua.

¹¹ Adama yen yaa ka yen gōna, tōwōwa u da u ye dō doke.

¹² Yen biru Aroni u yāa te saka bu ka yāku dō mwaararugiru ko. Ma win biba ten yem sua ba nūn wē. Ma u mu yēka u ka yāku yee ten nō bōka sikerena.

¹³ Yen biru ba yāa ten yaa bōra ba Aroni wē ka ten wiru. Ma u ye kpuro dō doke.

¹⁴ U ten nuki tea ka ten kōri u sōndi yāku dō mwaararugii ten wōllō u dō doke.

¹⁵ Yen biru u Isireliban yākunu kua. U boo ge saka ge ba koo ka yākuru ko tōmbun toranun sō ma u kua nge mε u raa yāku gbiikii te kua ka naa kinε kpembu ge.

¹⁶ Yen biru u yāku dō mwaararugiru kua nge mε wooda ya gerua.

¹⁷ Ma u gberun dīanu sua u ka yākuru kua. U som nām kureru sua u dō doke yāku yerun wōllō bururu baateren yāku dō mwaararugii te baasi.

¹⁸ U ketε ye ka yāa kinε te saka ba ka siarabun yākuru kua Isireliban sō. Ma win bibu ba nūn yen yem wē u ka mu yēka yāku yerun nō bōka u ka sikerena.

¹⁹ Ma ba maa nūn ketε yen gum wē ka yāa ten siru ka maa ten gum mε mu ten bōsō yānu tēke ka sere maa ten gabu swii ka maa ten buro ge ga woru wukiri.

²⁰ Ma u yaa yen gum sōndi yen guro gurorun wōllō. Yen biru u gum mε dō doke yāku yeru wōllō.

²¹ Ma Aroni u yaa yen guro guro ni sua ka yen nām geu ge, u sōsi beri berika Yinni Gusunōn wuswaā nge mε Mōwisi u gerua.

²² Sanam mε Aroni u toranun yākunu ka yāku dō mwaararuginu ka siarabun yākunu kua u kpa, yera u nōma sua wōllō u Isireliba domaru kua. Yen biru u sara yāku yerun di.

²³ Mōwisi ka Aroni ba dua kuu ten mi. Ye ba yara, ma ba tōmbu domaru kua. Saa yera Yinni Gusunō u bu win yiikon girima sōsi.

²⁴ Ma dō yari yara win wuswaan di yi da yi yāku dō mwaararugii te mwa ka yāku ni nu tien yaa gum mε. Ma Isireliba kpuro ba ye wa. Ma ba nuku dobun kuuki wōri ba yiira sere temō.

10

Aronin biba dō mwaara

¹ Aronin bibu Nadabu ka Abihu ben baawure u win dō guratia sua ba dō gure, ma ba turare doke mi. Yen biru ba ka Yinni Gusunō daawa kuu bekurugirō. Nge mεya ba ka dō tuko da kuu ten mi. N deema Yinni Gusunō u bu ye yinari.

² Yera u dera dō u yara u bu di ma ba gu mi.

³ Ma Mōwisi u Aroni sōwa u nεε, Yinni Gusunō u n̄ daa bεε sōwa u nεε, u kīwa be ba nūn susimō bu win dēeraru nasia, kpa bu nūn bεε wē tōmbu kpuron wuswaā?

Ma Aroni u win nō mari.

⁴ Ma Mōwisi u Misaeli ka Elisafani Usielin bibu soka. Usieli wi, u sāawa Aronin tondon wōnōn bii. Mōwisi u bu sōwa u nεε, i na i bēen wōnōbun gonu sua kuu ten min di i ka nu da sansanin biruō.

⁵ Ma ba na ba goo ni sua ka nin takoba sannu ba ka da sansanin biruō nge mε Mōwisi u gerua.

⁶ Ma Mōwisi u Aroni ka win bibu yiru be ba tie Eleasaa ka Itamaa sōwa u nεε, i ku bēen winu deri diinu, i ku maa bēen yānu gēeku nuku sankiranun sō kpa Gusunō u ku raa bεε

go kpa u ka Isireliba m̄oru ko. Adama i de b̄een m̄ero bisibu Isireliba bu swī be d̄ō u din s̄ō.

⁷ B̄een tii i ku doona kuu ten k̄onn̄on di kpa i ku ra ka gbin s̄ō. Domi gum m̄e ba b̄ee tāre mi, mu b̄ee kuawa mi Yinni Gusun̄on yāku kowobu.

Ma Aroni ka win bii be, ba kua ye M̄owisi u gerua.

Gusun̄o u yāku kowobu

yinari bu tam n̄o

⁸ Yinni Gusun̄o u Aroni s̄ōwa u n̄ee,

⁹⁻¹¹ a ñ kaa tam b̄ōb̄om gam n̄o wun̄e ka wun̄en bibu i n d̄ō n̄en kuu bekurugir̄o, kpa i ku ra ka gbin s̄ō. Kpa i ka kp̄i i wunana ye ya s̄ā s̄ārugia ka ye ya ñ s̄ā s̄ārugia. M̄eya i ko i maa kp̄i i wunana ye ya d̄ere ka ye ya ñ d̄ere. M̄eya i ko i maa kp̄i i Isireliba Gusun̄on woodaba kpuro s̄ōsi ye u M̄owisi w̄ē. Yeni ya ko n s̄āwa wooda sere ka b̄een bibun bweser̄o.

Wooda ye ba yi

yāku d̄ianun s̄ō

¹² M̄owisi u Aroni ka win bibu yiru be ba n̄un tie, Eleasaa ka Itamaa s̄ōwa u n̄ee, i som m̄e suo m̄e ba ka yāku kua mu tiara. Kpa i ka mu p̄ē ko ye i kun seeyatia doke. Kpa i ye di yāku yerun b̄okūo. Domi nu kuawa mi d̄ia d̄eranu.

¹³ I ko ye diwa yam d̄eram s̄ō. Yera ya ko n s̄ā wun̄e ka wun̄en bibugia nge m̄e Yinni Gusun̄o u man s̄ōwa.

¹⁴ M̄eya wun̄e ka wun̄en bii t̄on dur̄abu ka t̄on kur̄abu i ko i yaa n̄omu ge ba kpara mi di ka guro guro te ba s̄ōsi beri berika Yinni Gusun̄on wuswaāo. Yera ya ko n s̄ā wun̄e ka wun̄en bibugia Isireliba b̄a n siarabun yāku kua.

¹⁵ Isireliba ba ko n da ka yen n̄omu ge ka guro guro te n̄ewa ka sere maa yaa gum m̄e ba ra d̄ō doke yāku yerun w̄allu mi. B̄a n ye kpuro s̄ōsi beri berika ba kpa, ya koo kowa wun̄e ka wun̄en bibugia. Ya ko n s̄āwa wooda sere ka baadommāo nge m̄e Yinni Gusun̄o u gerua.

¹⁶ Yera M̄owisi u torarun yāku boo ge bikia. Adama u deema ba gu d̄ō m̄eni. Yera u ka Aronin bibu yiru Eleasaa ka Itamaa m̄oru bara u n̄ee,

¹⁷ mban s̄ōna i ñ boo gen yaa teme Yinni Gusun̄on kuru mini. Domi ga s̄āwa d̄ia d̄eranu. Yinni Gusun̄o u b̄ee gu w̄ewa i ka Isireliba kpuron toranun yāku ko.

¹⁸ Adama i ñ ka gen yem duume Yinni Gusun̄on kuu ten s̄ōw̄o. N deema i ko i raa gen yaa temwa kuu ten mi nge m̄e Yinni Gusun̄o u man s̄ōwa.

¹⁹ Aroni u M̄owisi s̄ōwa u n̄ee, a yē ye n man deema sanam m̄e Isireliba ba Yinni Gusun̄o yāku kua ben toranun s̄ō ka maa yāku d̄ō m̄waararugiru. Yen d̄oma te, n̄a n torarun suurun yāku ten yaa di, ya koo Gusun̄o dore? Aawo! Ya ñ Gusun̄o dorem̄o.

²⁰ Ma Aronin wisi bi, bu M̄owisi dore.

YE YA D̄ERE KA YE YA N D̄ERE

11

Yaa ye ya s̄ā seseru

¹ Yinni Gusun̄o u M̄owisi ka Aroni s̄ōwa u n̄ee,

² bu Isireliba s̄ōw̄o bu n̄ee, yee yi ba koo kp̄i bu di wee.

³ Ba koo kp̄i bu yaa di ye ya naa kaburosu m̄o ma ya ra tuka ko.

⁴ Adama ba ñ yee dim̄o yi yi ra tuka ko t̄ona ma yi ñ naa kaburosu m̄o. Nge m̄eya ba ñ yooyoo temm̄o yèn s̄ō ga ñ naa kaburosu m̄o baa m̄e ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia.

⁵ Ba ñ koo yaa ye ba m̄o damaa* tem baa m̄e ya ra tuka ko yèn s̄ō ya ñ naa kaburosu m̄o.

* **11:5 damaa** - Damaa ye, ya ka saataburu weene.

⁶ Meya ba ñ koo maa wukun yaa tem domi ga ñ naa kaburosu mɔ baa mɛ ga ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia.

⁷ Meya ba ñ koo maa kurusɔ di. Ga naa kaburosu mɔ adama ga ku ra tuka ko. Ba koo gu garisiwa yaa disigia.

⁸ Bu ku yɛɛ yi di, bu ku maa yin gonu baba. Ba koo yi garisiwa disigii.

⁹ Yɛɛ yi yi maa wāa daanɔ ka nim wōkuɔ, yi yi wāa nim sɔɔ gesi kpuro yi ba koo di wee. Yiya yi yi kēeritii mɔ ka kokosu sannu.

¹⁰ Adama yi yi kun kēeritii mɔ ka kokosu sannu, ba koo yi garisiwa disigii.

¹¹ Ba ñ koo yi di. Meya bu ku maa yin gonu baba.

¹² Yɛɛ yi yi gesi wāa nim wōku sɔɔ, ka daanɔ, ma yi ñ kēeritii ka koko si mɔ, ba koo yi garisiwa disigii.

¹³ Gunɔsu sɔɔ, si ba koo garisi disigisu wee, siya gunɔ bakeru ka sere maa si su ra swēɛ di ka si su ra yaa di

¹⁴ ka yaberekunu ka sere si su ka nu weenɛ

¹⁵ ka gbanamgbaanu ka maa si su ka nu weenɛ

¹⁶ ka taataanu ka booro ka sere si su ka su weenɛ ka kasa ka si su ka ye weenɛ,

¹⁷ ka booro bweseru garu ka nim kpakpayɛ, ka booro dāa kōru

¹⁸ ka gunɔ gbanmbayaku ka gunɔ si su ra swēɛ din bweseru

¹⁹ ka swāa wīaku ka si su ka ye weenɛ ka kō.

²⁰ I ku maa kəkəmii ni nu kasa ka naasu mɔ di.

²¹ Adama ni sɔɔ, i ko i kpī i di ni nu ra yōaku tem sɔɔ

²² nge twea ka gbɔɔ ka ni nu ka ye weenɛ.

²³ Adama ni nu tie nu kasa ka naasu mɔ mi, i ku nu di.

Ye ya ra tɔnu ko disigii

²⁴ Yɛɛ gɛɛ wāa yin goru tɔnu ù n baba u koo ko disigii. U ko n disi mɔwa sere ka tō ten yokaɔ.

²⁵ Wi u yin goru sɔɔwa, u koo win yānu teawa. Kpa u n wāa disi sɔɔ sere ka yokaɔ.

²⁶⁻²⁸ Yɛɛ yi i ko i garisi disigii yi wee. Yiya yi yi ñ naa kaburosu mɔ ka yi yi ku ra tuka ko ka sere yi yi naasu nne mɔ yi sīimɔ ka naa sēnu. Wi u yin gaa baba u disi duurawa mi sere ka tō ten yokaɔ. Wi u maa yin goru sɔɔwa u koo win yānu teawa kpa u n disi mɔ sere ka tō ten yokaɔ.

²⁹ Yɛɛ yi yi kabirimɔ sɔɔ wee yi i ko i garisi disigii. Yiya gunɔ yantaru ka gunɔ kiikiiru ka dɛba ka ye ya ka ye weenɛ kpuro

³⁰ ka duurubɛku ka sureru ka korombɔru ka sokoro ka sunɔ naki.

³¹ Yi kpurowa i ko i garisi disigii yɛɛ yi yi kabirimɔ sɔɔ. Wi u yin gaan goru baba u ko n disi mɔwa sere ka tō ten yokaɔ.

³² Yin gaan goru tà n wəri dendi yānu sɔɔ ni ba kua ka dāa ñ kun mɛ ka bekuru ñ kun mɛ ka gɔna ñ kun mɛ ka saaki, dendi yāa ni, nu disi duurawa mi. Ba koo nu dokewa nim sɔɔ sere ka tō ten yokaɔ. Yen biru nu sere dɛɛra.

³³ Yen gaa yà n wekeru garu wəri te ba kua ka sɔndu, ye ya wāa mi sɔɔ kpuro ya disi duurawa mi. Ba koo weke te kɔrawa. Bà n nim doke weke te sɔɔ, ma nim mɛ, mu tãra dīanu sɔɔ ñ kun mɛ nɔrura gaa sɔɔ, ba koo ye kpuro garisiwa disi.

³⁴ Bà n nim doke weke te sɔɔ, ma nim mɛ, mu dāare dīanu sɔɔ ñ kun mɛ nɔrura gaa sɔɔ, ba koo ye kpuro garisiwa disi baa ñ n weke tere sɔɔn na ya wāa.

³⁵ Mi yaa yen goru ta wəri kpuro gesi, doo koo yerɔ ñ kun mɛ pēɛ wōɔ yerɔ, ba koo ye kpuro kɔsukuwa. Domi ye kpuro ya disi duurawa mi.

³⁶ Yaa goo te, tà n wəri dɔkɔ sɔɔ ñ kun mɛ daara, i ñ ko i nim mɛ garisi disi. Adama wi u tu baba u disi duurawa.

³⁷ Tà n wəri dīa bwese te ba koo duure sɔɔ, dīa bwese te, ta ñ disi duure.

³⁸ Adama bà n daa dīa bwese te wasan na bu ka di, ta disi duurawa mi.

³⁹ Yaa ye ba ra di yà n ka tii gu, wi u yen goru baba, yēro u disi duurawa mi sere n ka ko tōo ten yoka.

⁴⁰ Wi u yen yaa tema n̄ kun mε u yen goru sōwa, u koo win yānu teawa kpa u n disi mō sere ka tōo ten yoka.

⁴¹ I ku yεε yi yi kabirimōn yaa tem

⁴² ka yi yi ra ka nukuru sī ka yi yi kabirimō ka naasu nne n̄ kun mε yi yi naa dabinu mō. I ko ye kpuro deriwa mam mam.

⁴³ I ku de yεε yin bweseru yi bεε ko disigibu.

⁴⁴ Domi nε Gusunō na sāawa bεen Yinni. I ko i tii dεerasia kpa i n dεere. Domi na sāawa Dεero. Yen sōna i n̄ ko i tii disi doke ka yεε yi yi kabirimō.

⁴⁵ Nena na bεe yarama Egibitin di na n ka sāa bεen Yinni. Yen sō, i de i n dεere. Domi na dεere.

⁴⁶ Wooda yeni kpurowa na yi yεε kpuron sō ka gunōsu ka yεε yi yi wāa nimō ka sere yi yi kabirimō.

⁴⁷ Yera ya koo de i n da yaa wunanε ye ba koo ka yākuru ko ka ye ba n̄ ka yākuru mō. Meya maa ya koo bεe sōsi yaa ye i ko i di ka ye i n̄ dimō.

12

Tān kurō ù n maran wororu

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi wooda wē u nεε,

² a Isireliba sōwō a nεε, tōn kurō ù n gura sua ma u bii tōn durō mara, u ko n disi mōwa sōo nōba yiru nge sanam mε u yasa mō.

³ Sōo nōba itase, kpa bu win bii wi bango kua.

⁴ Adama kurō wi, u ko n wāawa disi sōo sōo tēna ka ita kpam u sere dεera yem mε u yarin sō marubun saa. U ku raa sāa yānu ganu baba, u ku raa maa da Gusunōn kuu bekurugirō sere tōo te, tu ka turi.

⁵ N n maa tōn kurōn na u mara, u ko n wāawa disi sōo alusuma yiru. Ya ko n sāawa nge sanam mε u yasa mō. Yen biru u koo kowa sōo wata ka nōba tia u sere dεera win yem mε mu yarin sō marubun saa.

⁶ Tōn kurō wi u mara, win dεerasiabun saa yà n tura, u koo ka yāaru wōo tiagiru nawa u ka yāku dōo mwaararugiru ko. Kpa u totobereru n̄ kun mε kparuko sua u ka win torarun yākuru ko.

⁷ Yāku kowowa u koo ka ye yākuru ko. Kpa u n̄n win torarun suuru kana. Saa ye sōra u koo dεera win yem mε mu yarin sō.

Wooda yeniwa nε, Yinni Gusunō na wēemō tōn kurō wi u bii maran sō.

⁸ U kun yāaru wa, u koo totoberenu yiru n̄ kun mε kparukonu yiru kasu. Nin teuwa u koo ka yāku dōo mwaararugiru ko kpa u maa ka teu geni torarun yākuru ko. Yāku kowowa u koo n̄n yāku te kua. Saa ye sōra u koo dεera.

13

Gōnan bararun wooda

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi ka Aroni sōwa u nεε,

² goo ù n mōsiru mō wasi sōo, n̄ kun mε debu, n̄ kun mε bau kpiku ge ga ka bara disigiru weenε, ba koo ka yēro dawa yāku kowo Aronin mi n̄ kun mε win bibun turon mi.

³ Yāku kowo wiya u koo bara te mēeri. U n deema bau ge, ga san kpikisu mō, ma ga wōru mō, saa ye sōra u koo gere ma yēro u bara disigiru barō.

⁴ U n maa bau kpiku gagu mō ma ga n̄ wōru mō, ma gen sansu kun buriri, yāku kowo u koo ka yēro dawa diru garu sōo u kenusi sōo nōba yiru.

⁵ Sōo nōba yiruse, yāku kowo ù n wa bau ge, ga n̄ yabi, u koo maa n̄n kenusiwa sōo nōba yiru.

⁶ Sōo nōba yiruse te, yāku kowo u koo maa nùn yarawa u mēeri. U n deema ga n̄ yabi baama, u koo yēro sōwa ma u dēere, ya sāawa debu, kpa u win yānu tea u dēera.

⁷ Amen biru, debu ye, yā n̄ yabi gōna ye sōo, yēro u koo maa wurawa yāku kowo u nùn mēeri.

⁸ Yāku kowo wi, ù n̄ nùn mēera ma u deema ya yabi win gōna sōo, u koo yēro sōwa ma u n̄ dēere, u bara disigiru mōwa.

⁹ Goo ù n̄ bara disigiru barō, ba koo ka nùn dawa yāku kowon mi.

¹⁰ Yāku kowo wiya u koo nùn mēeri. U n̄ bau kpiku wa mi, ma bau gen sansu buriri, ma gōna ye, ya boo kua,

¹¹ ya sāawa bara disigii te ta torumō yēron gōna sōo. Yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. U n̄ maa nùn kenusimō.

¹² Adama yāku kowo ù n̄ mōsi mōsiminu wa nu yabi yēron gōna kpuro sōo, saa win wirun di sere ka naaso,

¹³ u koo yēro garisiwa u dēere, domi win wasi kpuro yi burura.

¹⁴ Adama dōma te ba boo swāo wa win wasi sōo, ba koo nùn garisiwa disigii.

¹⁵ Yāku kowon tiiwa u koo nùn mēeri. U n̄ deema boo swāo u wāa mi, u koo nùn garisiwa disigii, domi ya sāawa bara disigiru.

¹⁶ Adama win wasi yi, yì n̄ kōsa, ma yi burura kpuro, u koo maa dawa u yāku kowo wa.

¹⁷ Yen biru, yāku kowo u koo ye mēeriwa. U n̄ wa ya burura, saa ye sōo, u koo yēro garisiwa u dēere.

¹⁸ Goo ù n̄ win bwisi kpaka sōo

¹⁹ mōsiru garu wa, ma u deema ta buriri, n̄ kun mē ta sōri, yēro u koo dawa u tii sōosi yāku kowon mi.

²⁰ Yāku kowo wi, u koo nùn mēeriwa. U n̄ deema mōsi te, ta wōru mō, ma win wasin sansu su burura, saa ye sōora yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii. Bara disigira ta yarimō saa bwisi kpaka yen min di.

²¹ Adama yāku kowo ù n̄ wa ma san kpikisu sari mōsi ten wōllō, yen biru mōsi te, ta n̄ wōru mō, ma ta buriri fiiko, u koo durō wi kenusiwa dirō sōo nōba yiru.

²² Mōsi te, t̄a n̄ gōna yabi, yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii domi bara disigira ta nùn deema.

²³ Adama mōsi te, ta kun yabi, ta sāawa bwisi kpaka. Saa ye sōo, yāku kowo u koo gere ma yēro kun disi mō.

²⁴ Goo ù n̄ dōo mwaara ma yen boo kpaka sōo bau kpiku ga yara, n̄ kun mē bau sōo, yāku kowo u koo yēro mēeriwa.

²⁵ Gen sansu s̄u n̄ kua kpikisu ma wōru ga sōosire gōna ye sōo, saa ye sōo bara disigira ta sōosira mi. Yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii.

²⁶ Adama yāku kowo ù n̄ wa ma san kpikisu sari bau ge sōo, ga n̄ maa wōru mō, ma ga buriri fiiko, u koo yēro kenusiwa dirō sōo nōba yiru.

²⁷ Sōo nōba yiruse te, u koo nùn mēeri. U n̄ wa bau ge, ga yabi win gōna sōo, u koo nùn garisiwa disigii. Ta sāawa bara disigiru.

²⁸ Adama bau ge, ga kun yabi, ma ga burura fem fem, dōo mwaara kpaka yera. Saa ye sōo, yāku kowo u koo nùn garisiwa u dēere.

²⁹ T̄on durō n̄ kun mē t̄on kurō ù n̄ bau gagu mō win wirō, n̄ kun mē win tonkurorō,

³⁰ yāku kowo u koo gu mēeriwa. Ḡa n̄ wōru mō ma gen sansu su n̄ sinum mō, ma su swēr̄ama nge d̄om buuru, yāku kowo u koo yēro garisiwa disigii. Ya sāawa wii kpaka ye ya wāa wirō, n̄ kun mē tonkurorō.

³¹ Yāku kowo wi, ù n̄ wa ya wōru mō, ma san wōkusu sari, u koo yēro kenusiwa dirō sōo nōba yiru.

³² Sōo nōba yiruse te, u koo maa yēro mēeriwa. U n̄ deema wii kpaka ye, ya n̄ yabi ma ya sansu mō si su ka d̄om buuru weene, ma su n̄ wōru mō,

³³ yēro u koo win sansu kōniwa. Adama u ñ kpaka ye kōnimə. Yen biruwa yāku kowo u koo maa nùn kēnusi dirə sōo nōəba yiru.

³⁴ Sōo nōəba yiruse te, u koo ye mēeriwa. Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma ya ñ tīre ya gōna kere, yāku kowo u koo nùn garisiwa u dēere. U koo win yānu tea. Saa ye sōo, u dēerawa mi.

³⁵ Adama wii kpaka ye, yà n dākuru yabi, yāku kowo u koo maa nùn mēeriwa.

³⁶ U n wa ya yabi gōna ye sōo, yāku kowo u ñ maa kasumə yēro ù n san dōm buuru mə. U koo nùn garisiwa disigii.

³⁷ Wii kpaka ye, yà kun yabi, ma yen sansu tīra, yēro u bēkurawa mi. U ñ maa disi mə. Yāku kowowa u koo gere ma u dēere.

³⁸ Tən durə goo ñ kun mē tən kurə goo ù n win gōna sōo bau kpikisu wa,

³⁹ yāku kowowa u koo nùn mēeri. U n bausu gasu wa si su ñ buriri sāa sāa, bau si, su ñ sē. U koo yēro garisiwa u dēere.

⁴⁰ Goo ù kun seri mə wirə, wii kpararugiiwa ba koo yēro garisi. U dēerewa mi.

⁴¹ N n wuswaa gian na u ñ seri mə, yēro u sāawa wii kpararugii. Ka mē, yēro u dēerewa.

⁴² Adama wii kpara te sōo, bau gagu gā n sōosira ga sōri, bara disigira ta torumə mi.

⁴³ Yāku kowowa u koo gu mēeri. U n deema wii kpara te, ta bau kpikisu mə su ka bara disigiru weene, wi u su mə mi, u bara disigiru barəwa mi. U ñ dēere.

⁴⁴ Yāku kowo u koo nùn garisiwa disigii win wii bau gen sō.

⁴⁵ Wi u bara disigiru mə kpuro, u koo yānu dokewa ni nu gēere, u ku furə doke, kpa u win wuswaa wukiri kpa u n nōəguru sue u n mō, disigii, disigii.

⁴⁶ U ko n sāawa disigii sere win bara disigii te, tu ka kpe. Yen sōna u ko n wāa yeru mə bee tia u n ka tambu dēsire.

Disi gōmi yānu sōo

⁴⁷⁻⁴⁹ Bā n disi gōmi gēe wa yi sōri ñ kun mē yi sāa nge wuru biresu yānu ganu sōo, ni ba kua ka yāa sansu ñ kun mē kīa si ba kua ka wēe dangii ñ kun mē yaa gōna, bau ge, yāku kowo u koo gu mēeriwa.

⁵⁰ Yāku kowo wi, ù n yāa ni mēera u koo nu yiwa sōo nōəba yiru.

⁵¹ Yen sōo nōəba yiruse te, u koo wure u maa yāa ni mēeriwa. U n deema disi gōmi yi, yi yabi baama, ma ba ñ kpē bu yi wīa, saa ye sōo, u koo nu garisiwa yāa disiginu.

⁵² Saa ye sōora yāku kowo u koo yāa ni dōo mēni. Baa bā n nu kua ka wēsu ñ kun mē ka wēe dangii ñ kun mē ka yāa sansun wēe ñ kun mē ka mam gōna, ka mē, ba koo ye kpuro dōo mēniwa. Domi ba ñ kpē bu disi gōmi yi wīa. Dōowa u koo ye go.

⁵³ Adama yāku kowo ù n wa gōmi yi, yi ñ yabi yāa ni sōo,

⁵⁴ u koo de bu nu teawa kpa bu maa nu diru kēnusi sōo nōəba yiru.

⁵⁵ Sōo nōəba yiruse te, u koo wure u maa nu mēeriwa. U n deema disi gōmi yi ñ kōsa, yi ñ maa yabi, ba koo yāa ni garisiwa disiginu kpa bu nu dōo doke. Domi disi gōmi yi, yi nu di biruə ñ kun mē wuswaa.

⁵⁶ Adama yāku kowo ù n deema disi gōmi yi, yi burura, u koo ye wəkawa yāa nin min di.

⁵⁷ Yen biru yi ñ maa wurama yāa ni sōo, yi ko n sāawa disi gōmi. Ba koo yāa ni dōo mēniwa.

⁵⁸ Bā n yānu ganu tea ni nu disi gōmi kpia, ma disi gōmi yi, yi wīara, ba koo wure bu maa nu teawa bu sere nu garisi nu dēere.

⁵⁹ Yeniwa ya sāa disi gōmin wooda yi yi ra kpi yānu sōo ye ba kua ka wēsu ñ kun mē ka wēe dangii ñ kun mē ka gōna. Wooda yera ya koo sōosi yāa ni nu dēere ka ni nu kun dēere.

14

Wi u raa bara disigiru mən

dēerasiabu

- 1 Yinni Gusunə u Məwisi sōwa u nεε,
 2 wee nge mε ba koo ka tənɔ dεerasia wi u raa bara disigiru mə. Ba koo ka nùn dawa yāku kowon mi,
 3 kpa yāku kowo u ka nùn yari sansanin di u nùn mεeri. U n deema u bekura,
 4 yāku kowo u koo nùn sōwa ye ba koo ka nùn dεerasia. U koo gunəminu yiru sua ni ba ra ka yākuru ko ka sere dāa ye ba m̀ seduru ka wēε wunəmgii ka dāa kiku gagun kāasa ge ba m̀ isəpu.
 5 Yāku kowo u koo de bu gunə gen teu sakawa wekeru sɔɔ te ba kua ka sɔndu te ta nim gem mə.
 6 Yen biru u koo gunə ge ga wasi mi, ka sedurun dāa ye, ka wēε wunəmgii yi, ka isəpun kāasa ye dokewa yem mε sɔɔ, mε ba wisi nim sɔɔ mi.
 7 U koo ye yēkawa nən nəɔba yiru wi ba koo dεerasian wəllə. Yen biru u koo nùn garisiwa u dεere kpa u gunə ge yōsu gu doona.
 8 Wi u koo tii dεerasia, u koo win yānu teawa kpa u win sansu kəni, kpa u wobure nim sɔɔ. Saa ye sɔɔra ba koo nùn garisi u dεere. Yen biru, u koo kpī u wurama sansaniə. Adama u koo kowa sɔɔ nəɔba yiru tɔɔwə u kun due win kuu bekurugirə.
 9 Sɔɔ nəɔba yiruse te, u koo win sansu kəniwa ka win seri ka win toburu ka win nənɔ burosu. Ye ya sāa sansu kpuro gesi, u koo kəniwa. U koo maa win yānu teawa kpa u wobure u dεera.
 10 Sɔɔ nəɔba itase, u koo yāanu yiru sua ni nu n̄ alebu mə ka yāa nii teeru wɔɔ tiagiru ka som kilo nəɔba nne mε ba burina ka gum ka sere maa gum litirin bənu.
 11 Yāku kowo wi u koo tənɔ wi dεerasia u koo nùn tusia Yinni Gusunən wuswaaɔ kuu ten kənnəwə ka maa win yāku dīanu.
 12 Yāku kowo u koo yāa nin teeru suawa kpa u ka tu yākuru ko te ba ra ka toraru səme ka sere gum litirin bənu ye, kpa u ye kpuro sɔɔsi beri berika Yinni Gusunən wuswaaɔ.
 13 Kpa u tu saka yam dεeram mi, mi ba ra torarun yākuru ka yāku dɔɔ mwaararugirun yaa sake. Domi torarun yāku yaa ka ye ba ra ka toranu səmegia ya sāawa dīa dεeranu ni nu koo ko yāku kowoginu.
 14 Yāku kowo u koo torarun yāku yaa yen yem sua u tɛeni wi u dεerasiamən soo nəm geuguuɔ ka win nəm geun niki bia bakaaɔ ka sere win nəɔ nəm geuguun niki bia bakaaɔ.
 15 Yāku kowo u koo maa gum litirin bənu ye wisiwa win nəm dɔwarun nəm wɔɔrə.
 16 Kpa u ka win nəm geun niki bia gum mε dɛka u mu yēka nən nəɔba yiru Yinni Gusunən wuswaaɔ.
 17 Yen biru, kpa u gum mε mu tie tɛeni wi u dεerasiamən soo nəm geuguuɔ ka maa win nəm geun niki bia bakaaɔ ka win nəɔ nəm geuguun niki bia bakaaɔ. U koo mu tɛeniwa mi u raa yem mε doke.
 18 Kpa u maa mε mu tie win nəma sɔɔ doke yēron wiru wəllə kpa u nùn dεerasiabun wororu koosi Yinni Gusunən wuswaaɔ.
 19 Kpa u nùn torarun yākuru kua. Nge mɛya u koo ka nùn dεerasia. Yen biruwa u koo yāku dɔɔ mwaararugirun yaa go.
 20 Kpa u ye dɔɔ doke yāku yerə ka kēnu. Nge mɛya u koo ka yēro torarun yākuru kua kpa u dεera.

Bwēεbwēε wi u raa

bara disigiru mən dεerasiabu

- 21 Wi u bara disigiru mə ma u n̄ dam mə u ka yāku yaa saberu wa, yāa teera u koo kasu u ka yākuru ko te ta sāa torarun səmbugiru. Yāku kowo u koo ka tu suuru kanabun wororu ko Yinni Gusunən wuswaaɔ. Yen biru durə wi, u koo som kilo ita wē mε ba bura ka gum ka sere maa gum litirin bənu.

²² U koo maa ka kparukonu yiru na ñ kun mε totoberenu yiru nge mε win waara nε. Ba koo gen teu go win torarun suurun sō. Kpa bu maa ka teu ge ga tie yāku dōo mwaararugiru ko.

²³ Win dεerasiabun sōo itasera u koo ka ye kpuro yāku kowo naawa sāa yerun kōnnōwō Yinni Gusunōn wuswaaō.

²⁴ Yāku kowo wi, u koo yāa te mwa ka gum litirin bōnu ye, kpa u ye kpuro sōasi beri berika Yinni Gusunōn wuswaaō.

²⁵ Yen biru u koo yāa te saka kpa u ten yem sua u tēni wi u raa bara disigiru mōn soo nōm geuguuō ka win nōm geun niki bia bakao ka sere maa win nōo nōm geuguun niki bia bakao.

²⁶ Yen biru yāku kowo wi, u koo gum mε wie win nōm dwarun nōm wōōrō.

²⁷ Kpa u ka win nōm geun niki bia gum mε dεka u yēka nōn nōōba yiru Yinni Gusunōn wuswaaō.

²⁸ U koo maa gum mε tēni wi u raa bara disigiru mōn soo nōm geuguuō ka nōm geun niki bia bakao ka sere win nōo nōm geuguun niki bia bakao. U koo mu dokewa mi u raa gesi yem tēni.

²⁹ Yen biru gum mε mu tie win nōmāō, u koo mu wisiwa wi u raa bara disigiru mōn wirō u sere nūn dεerasiabun wororu kua Yinni Gusunōn wuswaaō.

³⁰ Yen biru, u koo gunō gen teu go, gēn bweseru u wa.

³¹ Ba koo ka gen teu torarun suurun yākuru ko. Teu maa yāku dōo mwaararugiru ka som mε, ka gum mε. Kpa yāku kowo wi, u wi u raa bara disigiru mō dεerasiabun wororu kua Yinni Gusunōn wuswaaō.

³² Wooda yeniwa wi u bara disigiru mō ma u ñ dam mō u koo swīi u ka dεerasiabun yākuru ko.

Disi gōmi dirun gani sōo

³³ Yinni Gusunō u Mōwisi ka Aroni sōōwa u nεε,

³⁴ sanam mε i ko i du Kananin temō mε kon bεε wē, nà n dera disi gōmi yi kpia diru garu sōo tē sōo i wāa,

³⁵ wi u dii te mō, u koo dawa u yāku kowo sō u nεε, wee u gāanu waamō win dirō nge disi gōmi.

³⁶ Yāku kowo wi, u sere du u ka dii te mēeri, u koo dewa bu ten yānu kpuro yara kpa yāa nin tii nu ku raa disi duura. Yen biru u koo du kpa u disi gōmi yi mēeri.

³⁷ U n deema gōmi yi sāa nge wuru bekusu, ñ kun mε yi sōri, kpa yi n sāa nge wōru gana ye sōo,

³⁸ u koo yariwa kpa u dii te kēnε sōo nōōba yiru.

³⁹ Sōo nōōba yiruse, yāku kowo u koo wura diru mi. U n deema disi gōmi yi yabi dii ten gani sōo,

⁴⁰ u koo de bu dii ten kpenu wōōriwa nōn mi disi gōmi yi, yi kpia bu ka nu yari wuun di bu kō mi n kun dēere.

⁴¹ U koo dewa bu dii ten sōōwō kpuro kera kpa bu yanim mε ba kera mi yari wuun biruō mi n kun dēere.

⁴² Yen biru kpa bu kpee kpaanu kāsire ko. Kpa bu wure bu dii te tāwa.

⁴³ Amēn biru, disi gōmi yi, yi n maa wurama dii te sōo,

⁴⁴ yāku kowo u koo maa sewa u da u tu mēeri. U n deema disi gōmi yi, yi maa kpia dii ten gani sōo, saa ye sōo, n ñ maa koorō bu yi wīa min di. Dii te, ta disi duurawa mi.

⁴⁵ Ba koo tu surawa kpa bu ten kpenu ka dāa ka tem gura bu ka da wuun biruō mi n kun dēere.

⁴⁶ Wi u dua diru mi sanam mε ba tu kēnusi, u disi duurawa mi sere ka yokao.

⁴⁷ Wi u kpuna mi, ñ kun mε u gāanu di mi, u koo win yānu teawa.

⁴⁸ Sanam mε ba dii te sōnwa ba kpa, yāku kowo ù n wura u ka tu mēeri, ma u deema disi gōmi yi sari, u koo dii te garisiwa ta dēere. Domi disi gōmi yi, yi doona.

⁴⁹ Bu ka dii ten dɛɛrasiabun woronu ko, ba koo gunɔsu yiru kasuwa ka dāa ye ba m̀ sɛduru ka kiku ge ba m̀ isɔpu ka wɛɛ wunɔmgii.

⁵⁰ U koo gunɔ gen teu sakawa wekeru sɔɔ te ba kua ka sɔndu ta nim gem mɔ.

⁵¹ Yen biru, u koo ge ga wasi sua ka sɛduru ye, ka isɔpu ye, ka wɛɛ wunɔmgii yi, kpa u ye kpuro doke gunɔ ge ba sakan yem mɛ sɔɔ, mɛ ba wisi nim sɔɔ mi, kpa u mu yɛka nɔn nɔɔba yiru dii te sɔɔ.

⁵² U koo ka gunɔ gen yem mɛ ba wisi nim sɔɔ mi, disi wɔka ka gunɔ ge ga wasi ka sɛduru ye, ka isɔpu ka wɛɛ wunɔmgii yi.

⁵³ Kpa u gunɔ ge ga wasi yɔsu gu doona yakasɔ. Saa ye sɔɔra u koo dii te dɛɛrasiabun wororu koosi kpa tu dɛɛra.

⁵⁴ Wooda yenibara ba ko n da sw̄i bara disigiru ka wii kpakin s̄

⁵⁵⁻⁵⁶ ka m̄siru ka debu ka disi ḡmi yi yi ra kpi yānu sɔɔ ka dia sɔɔ.

⁵⁷ Wooda yera ya koo s̄ɔsi ḡa ni nu dɛɛre ka ni nu kun dɛɛre.

15

Tɔn durɔrun disi

¹ Yinni Gusunɔ u M̄wisi ka Aroni s̄ɔwa u nɛɛ,

² i Isireliba s̄ɔwɔ i nɛɛ, ben goo ù n kentu kpika mɔ, u kuawa mi disigii.

³ Ya ra w̄i? Ya ku ra w̄i? Ka mɛ, u kuawa mi disigii.

⁴ Kpin yee t̄e sɔɔ u kpuna kpuro, ta disi duurawa mi, ka sere maa ḡa ni u sinari kpuro.

⁵ Wi u maa kpin yee te baba kpuro u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mɛ, ȳero u ko n disi m̄wa sere ka yokaa.

⁶ Wi u maa sina mi barɔ wi, u sina, u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mɛ, u ko n s̄awa disigii sere ka yokaa.

⁷ Wi u barɔ wi baba, u koo win yānu teawa kpa u wobure ka nim. Adama ka mɛ, u ko n s̄awa disigii sere ka yokaa.

⁸ Barɔ wi, ù n goo yāatam sie, ȳero u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, u ko n s̄awa disigii sere ka yokaa.

⁹ Ḡa ni barɔ wi, u s̄oni kpuro, nu kuawa mi disiginu.

¹⁰ Ḡa ni u sakusi kpuro, wi u nu baba ȳero u kuawa mi disigii sere ka yokaa. Wi u maa nu s̄awa ȳero u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, u ko n disi m̄wa sere ka yokaa.

¹¹ Wi u dera barɔ wi, u n̄n baba, ma u n̄ nie, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mɛ, ȳero u ko n disi m̄wa sere ka yokaa.

¹² Barɔ wi, ù n dendi yānu baba ni ba kua ka sɔndu ba koo nu k̄sukuwa. N̄n maa s̄aan na ni ba kua ka dāa, ba koo nu teawa.

¹³ Sanam mɛ kentu ye, ya w̄ibu ȳra, u koo kowa s̄ɔ nɔɔba yiru u sere dɛɛra. U koo win yānu tea kpa u wobure ka nim. Saa ye sɔɔ, u dɛɛrawa mi.

¹⁴ S̄ɔ nɔɔba itase u koo kparukonu yiru n̄ kun mɛ totoberɛnu yiru sua u ka da Gusunɔn kurun k̄n̄n̄wɔ kpa u nu yāku kowo w̄ɛ.

¹⁵ Yāku kowo u koo nin teu gowa torarun s̄. Kpa u ka teu geni yāku d̄ɔ m̄waararugiru ko kpa u n̄n dɛɛrasiabun wororu koosi Yinni Gusunɔn wuswaa kpa u dɛɛra.

¹⁶ Goon sen nim mù n yari, u koo woburewa. Adama ka mɛ, u ko n disi m̄wa sere ka yokaa.

¹⁷ Mù n yānu ganu t̄are, n̄ kun mɛ ḡna ye ba ra wukiri, ba koo ye teawa ka nim. Adama ka mɛ, ya ko n disi m̄wa sere ka yokaa.

¹⁸ Kurɔ ka durɔ bà n m̄enna, be kpuro ba koo woburewa ka nim. Adama ka mɛ, ba koo bu garisiwa disigibu sere ka yokaa.

Tɔn kurɔrun disi

¹⁹ Tɔn kurɔ̀ ù n yasa m̀, ba koo ǹn garisiwa disigii s̄ɔ nɔ̀ba yiru. Wi u ǹn baba kpuro u kuawa mi disigii sere ka yokaa.

²⁰ Kpin yee t̀e s̄ɔ u kpuna kpuro, ta kuawa mi disigiru. Ye u maa sinari kpuro ya kuawa mi disigia.

²¹ Wi u maa kurɔ̀ win kpin yeru baba, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka m̄, u ko n s̄awa disigii sere ka yokaa.

²² Goo ù n baba ye kurɔ̀ wi, u sinari, ȳero u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka m̄, u ko n disi m̄wa sere ka yokaa.

²³ Gāa ni nu wāa win kpin yee ten w̄llɔ̀ n̄ kun m̄ ye u sinarin w̄llɔ̀, wi u yen gaa baba, u kuawa mi disigii sere ka yokaa.

²⁴ Tɔn durɔ̀ goo ù n ka ǹn m̄nna, ma win ȳem mu ǹn t̄are, durɔ̀ wi, u kuawa mi disigii sere s̄ɔ nɔ̀ba yiru. Kpin yee t̀e s̄ɔ u gesi kpuna ta maa disi duurawa mi.

²⁵ Tɔn kurɔ̀ wi u ȳem w̄im̄, win yasan saa baasi, n̄ kun m̄, mu w̄im̄ mu win yasan saa kera, ba koo ǹn garisiwa disigii ȳem w̄i bin saa kpuro s̄ɔ nge win yasan saa.

²⁶ Kpin yee t̀e s̄ɔ u kpuna kpuro ka ye u sinari kpuro, ya kuawa mi disigia nge sanam m̄ u win yasa m̀.

²⁷ Wi u kpin yee te baba, n̄ kun m̄ sin yee te, u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka m̄, u kuawa mi disigii sere ka yokaa.

²⁸ Sanam m̄ ȳem m̄, mu ȳra u koo kowa s̄ɔ nɔ̀ba yiru bu sere ǹn garisi wi u d̄ere.

²⁹ Yen s̄ɔ nɔ̀ba itase s̄ara u koo kparukonu yiru n̄ kun m̄ totoberenu yiru kasu kpa u ka yāku kowo daawa Gusun̄n kuu ten k̄nn̄w̄.

³⁰ Kpa yāku kowo u nin teu sua u ka torarun suurun yākuru ko kpa u maa teu geni sua u ka yāku d̄ɔ m̄waararugiru ko. Yen biruwa u koo kurɔ̀ wi d̄erasiabun wororu koosi Yinni Gusun̄n wuswaa kpa u d̄era.

³¹ Yinni Gusun̄ u kpm M̄wisi ka Aroni s̄ɔwa u n̄e, i Isireliba s̄ɔw̄ i n̄e, bu de bu ka n̄n kuu te ta wāa ben suunu s̄ɔ tonda sanam m̄ ba disi m̄ kpa bu ku raa gbi.

³² Wooda yeni ya wāawa kentugibun s̄ ka w̄n sen nim mu yari

³³ ka t̄n kurɔ̀ wi u yasa m̀ ka t̄n durɔ̀ wi u ȳem w̄im̄ win t̄n dur̄run di ka t̄n kurɔ̀ wi ȳem w̄im̄ win t̄n kur̄run di ka maa t̄n durɔ̀ wi u ka t̄n kurɔ̀ disigii kpuna.

16

W̄ɔ ka w̄ɔn yāku te ba ra ko

Isireliba kpuron toranun s̄

¹ Aronin bii be ba gu Yinni Gusun̄n kurɔ̀ ȳn s̄ ba ka turare tuka da mi, ben ḡon biruwa Yinni Gusun̄ u M̄wisi s̄ɔwa u n̄e,

² a wun̄n m̄ Aroni s̄ɔw̄ a n̄e, u kun da du kiri kiri kuu ten dii te ta d̄ere gem gem s̄ɔ mi woodan kpakorora wāa ka ten wukiritia kpa u ku raa gbin s̄. Domi kpakoro ten wukiritian w̄ll̄wa kon tii s̄ɔsi guru wii wuroru s̄ɔ.

³ D̄ma te u duɔ mi, u koo ket̄e kin̄e k̄pendu kasuwa u ka win torarun yākuru ko. Kpa u maa yāa kin̄eru kasu u ka yāku d̄ɔ m̄waararugiru ko.

⁴ Yen biru u koo win tako doke kpa u sokoto kpiribu doke ka s̄katia. Ye kpuro ya ko n s̄awa ye ba kua ka w̄e damgii kpa u dawani b̄ke. U koo woburewa u sere yāa ni kpuro doke.

⁵ Isireliba ba koo maa boo kin̄enu yiru w̄e u ka ben toranun yākuru ko kpa bu ǹn yāa kin̄eru w̄e u ka yāku d̄ɔ m̄waararugiru ko.

⁶ U n koo yākuru tore, u koo gina win tii ka win yenugibun toranun yākuru kowa ka ket̄e kin̄e te.

⁷ Yen biru kpa u boo kin̄enu yiru ye sua u ka da Yinni Gusun̄n wuswaa kuu ten k̄nn̄w̄.

8 Kpa u nu tubu tubu koosi u ka wa ge ga sãa Yinni Gusunɔguu ka ge ba koo yɔsu gbaburɔ.

9 Boo ge ga sãa Yinni Gusunɔguu, gera u koo ka torarun yākuru ko.

10 Ge ba koo maa yɔsu gbaburɔ, gera ba koo ka torarun suurun wororu ko. Wasira ba koo ka gu na Yinni Gusunɔn wuswaaɔ bu sere gu yɔsu gu doona gbaburɔ.

11 Aroni u koo gina gbiwa u win tiin ketɛ kinɛ te go win toranun sɔ ka sere maa win yɛnugibuginun sɔ.

12 Kpa u dɔɔ gɛɛ gura saa yāku yerun di yi ba yibie dɔɔ guratii sɔɔ kpa u turare buuru saka nɔm kurenu yiru kpa u ka ye kpuro du dii te ta dɛere gem gem sɔɔ.

13 U koo turare ye doke dɔɔ gɛɛ yi sɔɔ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ kpa yen wiisu su woodan kpakoro ten wukiritia wukiri kpa u ku raa ka gbin sɔ.

14 Yen biru kpa u ketɛ yen yɛm sua u dɛka ka win niki bia kpa u mu yɛka kpakoro ten wukiritia sɔɔ sɔɔ yari yeru gia. Kpa u maa ko mɛ kpakoro ten wuswaaɔ nɔn nɔɔba yiru.

15 Yen biruwa u koo maa boo ge ga sãa Yinni Gusunɔguu mi go Isireliba kpuron toranun sɔ kpa u gen yɛm sua u ka da dii te ta dɛere gem gem sɔɔ kpa u mu yɛka woodan kpakoro ten wukiritia wɔllɔ ka maa ten wuswaaɔ nge mɛ u kua ka ketɛ yen yɛm.

16 Kpa u dii te ta dɛere gem gem dɛerasiabun wororu koosi u ka ten disi wɔka yi ta duura Isireliban toranu ka ben mɛm nɔɔbu sarirun sɔ. Nge mɛya u koo ko u ka dii dɛera ten disi wɔka, domi ta wãa disigibun suunu sɔɔ.

17 Goo kun ko n wãa dii ten sɔɔwɔ sanam mɛ Aroni u koo du mi, u ka toranun yākuru ko sere u da u ka yarima. U koo win tii ka win yɛnugibun toranun yākuru ko. Yen biru kpa u maa Isireliba kpuroguru ko.

18 U n yariɔ, u koo dawa yāku yerɔ kpa u tu dɛerasiabun wororu koosi. Yen biru kpa u ketɛ ye, ka boo gen yɛm sua u tɛni yāku yerun kãanu nne yen baayere sɔɔ.

19 U koo yɛm mɛ dɛkawa ka win niki bia u yɛka nɔn nɔɔba yiru yāku yee ten wɔllɔ. Nge mɛya u koo ka tu dɛerasia Isireliban toranun di kpa u tu yi nenɛm Yinni Gusunɔn sɔ.

20 Sanam mɛ u dii te ta dɛere gem gem dɛerasia u kpa, ka dii dɛera te, ka yāku yeru, u koo de bu ka boo ge ga wasi mi nawa.

21 Aroni u koo win nɔma kpuro sɔndiwa boo gen wiru wɔllɔ kpa u Isireliban toranu kpuro tuuba ko ka mɛm nɔɔbu sari te ba kua kpuro. Kpa u boo ge tora ni kpuro sɔbi kpa u de goo u gu gira u ka da gbaburɔ.

22 Nge mɛya boo ge, ga koo ka Isireliba kpuron toranu sɔbe gu ka doona gbaburɔ mi goo kun wãa.

23 Yen biru u koo wura kuu ten mi, kpa u win sãa yãa ni u doke potiri u nu yi mi.

24 Kpa u wobure yam dɛeramɔ kpa u win tiin yānu doke. Yen biru kpa u yari u na u yāku dɔɔ mwaararuguru ko win tiin sɔ ka sere maa Isireliban sɔ. Yen biru kpa u torarun yākuru ko win tiin sɔ ka sere Isireliban sɔ. Kpa u suuru kanabun woronu ko win tii ka Isireliban sɔ.

25 Yen biru kpa u yaa yen gum dɔɔ doke yāku yerɔ ye ba ka torarun yākuru kua mi.

26 Wi u boo ge gira u ka da gbaburɔ u koo win yānu teawa kpa u wobure u sere du sansaniɔ.

27 Ketɛ ye, ka boo gen yɛm mɛ ba ka da dii te ta dɛere gem gem sɔɔ toranun sɔ, ba koo yen yaa ka yen gɔni ka yen bisu yarawa ben sansanin di bu dɔɔ doke.

28 Wi u ye kpuro dɔɔ meni u koo win yānu teawa kpa u wobure u sere wurama sansaniɔ.

29 Yeni ya ko n sãawa wooda sere ka baadommaɔ. Suru nɔɔba yirusen sɔɔ wɔkuruse, i nɔɔ bɔkuo kpa i bɛɛn sɔma deri sere ka sɔbɔ be ba wãa bɛɛn suunu sɔɔ.

30 Domi tɔɔ te sɔra ba koo bɛɛ torarun yākuru kua bu ka bɛɛ dɛerasia. Nge mɛya i ko i ka dɛera bɛɛn durum kpuron di Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

31 Tɔɔ te, ta koo kowa tɔɔ wɛraruguru kpa i n da nɔɔ bɔke. Kpa ya n sãa wooda sere ka baadommaɔ.

³² Amen biru yāku kowo wi ba gum tāre ba gōsa u ka ko yāku kowo tənwerō win baaban kāsire, wiya u koo sāa yāa ni doke ni ba kua ka wēε damgii.

³³ Wiya u ko n da yākuru ko u ka dii te ta dēere gem gem dēerasia ka sere dii dēera te, ka yāku yee te, ka yāku kowobu ka sere maa Isireliba kpuro.

³⁴ Yeni ya ko n sāawa wooda sere ka baadommao. Wōō tia sōo, ba ko n da yākuru kowa Isireliba kpuron toranun sō nən teuru.

Ma Aroni u kua kpuro ye Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa.

NGE MĒ ISIRELIBA BA KO N KA DĒERE

17

Gusunō u yina bu yem di

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa u nēε,

² a Aroni ka win bibu ka sere Isireliba kpuro sōōwō a nēε, wooda wee ye nē, Yinni Gusunō na wēεmō.

³ Isireliba sōo goo ù n kī u saberu garu saka sansaniō ñ kun mē mi u wāa kpuro, u koo gina ka tu nāwa nən kuu bekurugirun kōnnōwō u ka tu yākuru ko nē, Yinni Gusunōn wuswāao.

⁴ Yēro u kun kue mē, ba koo nùn sabe ten yem bikiawa domi u yem yariwa mi. Saa ye sōo, ba koo yēro yarawa Isireliban suunu sōon di.

⁵ Wooda yeni ya koo dēwa Isireliba bu ka ben yaa sabenu na yāku kowon mi nən kuu ten kōnnōwō bu go nē, Yinni Gusunōn wuswāao. Kpa bu ku raa tu go mi ba tura. Kpa ta n sāa siarabun yākuru.

⁶ Yāku kowowa u koo ten yem mē yēka yāku yerō kuu ten kōnnōwō. Kpa u ten gum dōo doke mēn nuburu ta koo nē, Yinni Gusunō dore.

⁷ Nge mēya Isireliba ba ñ maa ka būnu yākuru kuamme nìn bwāarokunu nu ka bonu weenε. Yeni ya ko n wāawa ben tiin sō ka ben bibun bibun sō sere ka baadommao.

⁸ N n mēn na, Isireli goo, ñ kun mē sōo goo wi u wāa ben suunu sōo, ù n yāku dōo mwaararugiru mō, ñ kun mē yāku ganu,

⁹ ma u ñ ka nu nē nē, Yinni Gusunōn kurun kōnnōwō u ka nin yaa go, ba koo yēro yarawa ben suunu sōon di.

¹⁰ Wee wooda ye nē, Yinni Gusunō na maa wēεmō. Isireli goo, ñ kun mē sōo goo wi u wāa ben suunu sōo ù n yem di, baa ñ n mēren na mu sāa, nē, Yinni Gusunōwa kon yēro wōrima n nùn yara win tōmbun suunu sōon di.

¹¹ Domi yem sōora hunde koni kpuron wāara wāa. Na dera i yem dendimō yāku yerō i ka bēen toranun suuru wa. Yem mēya mu ra de tōnu u win torarun suuru wa.

¹² Yen sōna na nēε, Isireliban goo ñ kun mē sōo goo bēen suunu sōo u ñ yem dimō.

¹³ Bēε Isireliban goo ñ kun mē sōo goo wi u wāa bēen suunu sōo, ù n yaa gaa mwa taasoru sōo ñ kun mē gunō gagu ge ba ra di, u koo yaa ye, ñ kun mē gunō gen yem yariwa kpa u mu yanim wukiri.

¹⁴ Domi hunde koni ye ya wasi kpuro, yen wāara wāawa yen yem sōo. Yen sōna na nēε, i ku hunde koni gaan yem di. Domi yem sōora wāara wāa. Wi u maa yina u mu di, ba koo yēro wunawa wigibun suunu sōon di.

¹⁵ Bēε Isireliban goo, ñ kun mē sōo goo wi u wāa bēen suunu sōo, ù n yaa goru di ñ kun mē yaa ye gbeku yaa ya go, yēro u koo win yānu teawa kpa u wobure. Adama ka mē, u ko n sāawa disigii sere ka tōō ten yokao u sere dēera.

¹⁶ U kun win yāa ni teye, ma u ñ wobura, u koo win torarun are mwa.

18

Kōō mēna bi bu ñ bēεε mō

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa u nēε,

² a Isireliba sōōwō a nēε, nēna na Gusunō bēen Yinni.

³ I ku ra ko ye ba ra ko Egibitiā mi i raa sina. I ku maa ko ye Kananiba m̀ mi na ka b̄e d̄o. I ku ben komanu swīi.

⁴ Adama i nen woodaba ka nen yiirebu mem n̄ow̄o kpa i ye swīi. Domi n̄ena na s̄a Gusun̄o b̄een Yinni.

⁵ N n̄ m̄en na, i nen gere ka nen woodaba mem n̄ow̄o. Wi u ye mem n̄ow̄a u ko n̄ w̄awa yen s̄o. N̄e Yinni Gusun̄owa na yeni gerum̄o.

⁶ N̄ena na wooda yeniba w̄em̄o. Na n̄e, b̄een goo u ku raa ka win dusi t̄on kur̄o k̄o m̄enna.

⁷ I ku b̄een tundo sekuru doke i ka b̄een m̄ero k̄o m̄enna. Domi u s̄awa b̄een m̄ero.

⁸ I ku ka b̄een m̄eron nisi goo k̄o m̄enna, domi i n̄ kua m̄e, i b̄een tundo sekuru dokewa mi.

⁹ I ku ka b̄een sesu tundo tuosi n̄ kun m̄e m̄ero tuosi k̄o m̄enna baa b̄a kun b̄e seeye yenu teu s̄o.

¹⁰ I ku ka b̄een nikur̄abu k̄o m̄enna baa u n̄ s̄an na t̄on dur̄on bii, n̄ kun m̄e t̄on kur̄on bii. Domi wi u kua m̄e, u tii sekuru dokewa mi.

¹¹ I ku ka b̄een tondon kur̄o goon bii k̄o m̄enna domi u s̄awa b̄een sesu.

¹² I ku ka b̄een tīo k̄o m̄enna, domi u s̄awa b̄een tondon dusi.

¹³ I ku maa ka b̄een m̄eron w̄on̄o n̄ kun m̄e win m̄o k̄o m̄enna. Domi u s̄awa b̄een m̄eron dusi.

¹⁴ I ku maa b̄een tondon w̄on̄o n̄ kun m̄e win m̄o sekuru doke i ka win kur̄o k̄o m̄enna. Domi kur̄o wi, u s̄awa nge b̄een tiin m̄ero.

¹⁵ I ku ka b̄een bigii kur̄o k̄o m̄enna, domi u s̄awa b̄een biin kur̄o.

¹⁶ I ku ka b̄een w̄on̄o n̄ kun m̄e b̄een m̄on kur̄o k̄o m̄enna. I n̄ kua m̄e, i n̄un sekuru dokewa.

¹⁷ I ku ka t̄on kur̄o k̄o m̄enna kpa i maa ka win bii k̄o m̄enna, n̄ kun m̄e win nikur̄abu, domi ba s̄awa mi dusinu. I n̄ kua m̄e, ya s̄awa mi tora bakaru.

¹⁸ I ku b̄een kur̄on w̄on̄o n̄ kun m̄e win m̄o sua kur̄o sanam m̄e kur̄o win tii u w̄a w̄aru s̄o. Domi ya koo nisinu ma.

¹⁹ I ku ka t̄on kur̄o m̄enna sanam m̄e u yasa m̄o, domi u s̄awa disigii.

²⁰ I ku ka b̄een winsim kur̄o k̄o m̄enna. I n̄ kua m̄e, i tii disi koosiwa mi.

²¹ I ku ka b̄een bii ȳakuru ko b̄u wi ba m̄o M̄ol̄okun mi. Domi i n̄ kua m̄e, n̄e, Yinni Gusun̄on ȳisira i sank̄a mi. I n̄ ȳe ma n̄ena na s̄a Gusun̄o b̄een Yinni.

²² I ku ka b̄een t̄on dur̄asi k̄o m̄enna nge m̄e i ra ka t̄on kur̄o ko. Domi ya s̄awa seku bakaru.

²³ I ku ka yaa saberu k̄o m̄enna nge t̄on kur̄o. Domi i n̄ kua m̄e, i tii disi dokewa. Nge m̄eya maa t̄on kur̄o goo u ku raa de yaa saberu tu ka n̄un m̄enna. Ya s̄awa seku bakaru.

²⁴ I ku de koma ninin bweseru nu b̄e ko disigibu. Domi niya bwese tuku nini nu ra ko ni kon gira b̄een suunu s̄on di.

²⁵ Ba tem m̄en tii disi doke, ma na mu s̄eyasia ma mu m̄en t̄ambu yarinasia.

²⁶ B̄e Isireliba ka b̄e s̄bu b̄e be i w̄a Isireliba s̄o, i nen gere ka nen wooda ye mem n̄ow̄o. Kpa i bwese nin koma sekurugii ni deri.

²⁷ Be ba raa sina tem m̄e s̄o i sere na, ba koma ni kua ma tem m̄e, mu disi duura.

²⁸ N n̄ m̄en na, b̄een tii i ku mu disi doke kpa mu ku raa maa b̄e yarinasia nge yellugibu.

²⁹ Domi be ba koma nin garu saara Isireliba kpuro s̄o, ba koo bu wunawa ben t̄ambun suunu s̄on di.

³⁰ N̄ena Gusun̄o b̄een Yinni. I de i nen gere ka nen wooda ye mem n̄ow̄a mam mam. Kpa i ku bwese tuku nin komanu swīi ni ba ra ko i sere tunuma mini. Kpa i ku ra tii disi doke.

19

Nge m̄e n ween̄e bu Gusun̄o s̄a

¹ Yinni Gusun̄o u M̄owisi s̄ow̄a u n̄e,

² a Isireliba kpuro s̄ow̄o a n̄e, i de i n̄ d̄ere, domi n̄e Gusun̄o b̄een Yinni na d̄ere.

³ Yen sã, bɛɛn baawure u win tundo ka win mero bɛɛɛ wɛɛyɔ kpa u n da wɛre tã wɛrarugiru sã. Nɛna Gusunɔ bɛɛn Yinni.

⁴ I ku tii bũnu wɛ, i ku ra maa bwāaroku gagu seku.

⁵ I n nɛ, Yinni Gusunɔ siarabun yākuru kuammɛ, i tu koowo nge mɛ ta koo ka man wɛre.

⁶ I ko ten yaa diwa dɔma te i ka ye yākuru kua n̄ kun mɛ sisiru. Adama ye ya tiara sã itase, i ko ye dãɔ mɛniwa.

⁷ I n ye di sã itase, na n̄ yāku te mwaamɔ. Domi yaa ye, ya disu duurawa mi.

⁸ Wi u ye di u koo win torarun are wa, domi u n̄ ye garisi nɛgia. Ba koo yɛro wunawa bɛɛn suunu sãɔn di.

⁹ I n bɛɛn dīanu gɛɛmɔ, i ku gɛ ye ya wāa gbee goorɔ. I ku maa bɛɛn gberun dīanu kunɔnu ko.

¹⁰ Mɛya i ku maa resɛm gberu sã resɛm kunɔnu ko ka maa resɛm ye ya wɔruma. I ko ye deriwa sārɔbu ka sɔbun sã. Nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na yeni gerua.

¹¹ I ku gbeni, i ku maa bɛɛn winsim weesu kua n̄ kun mɛ i n̄n̄ n̄ni wɔke.

¹² I ku b̄ri weesugii ko ka nɛn yīsiru. Domi i n̄ kua mɛ, i nɛn yīsiru sankawa. Nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na yeni gerua.

¹³ I ku bɛɛn winsim dam dɔre. I ku maa n̄n̄ gāanu mwaari ka dam. I ku bɛɛn sɔm kowon kɔsiaru nɛnɛ sere yam mu ka sāra.

¹⁴ I ku soso wɔmɛ. I ku maa gāanu yi wɔkon wuswaaɔ ni nu koo n̄n̄ sura. I de bɛɛn daa yu sãɔsi ma i man nasie nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinni.

¹⁵ I ku murafitiru ko siribu sã. I ku goon bwɛɛbwɛɛru n̄ kun mɛ win dam mɛɛri i ka n̄n̄ siri. Adama i ko i bu siriwa nge mɛ baawuren gem mu nɛ.

¹⁶ I ku gari weesugii kpara bɛɛn tɔnusin sã. I ku maa n̄n̄ gari mani yi yi koo n̄n̄ go.

¹⁷ I ku bɛɛn winsim tusi ḡruɔ. Adama i n̄n̄ gerusio kpa i ku ra tii durum sɔbi win sã.

¹⁸ I ku bɛɛn winsim m̄ru kɔsie. I ku maa ka goo m̄ru nɛnɛ. I bɛɛn tɔnusi k̄ɔ nge bɛɛn tii. Nɛ Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁹ I de i nɛn wooda yeniba mɛm n̄ɔwa. I ku de yɛɛ bwese bweseka yu yɔna. I ku dīa bwesenu yiru duure gbee teeru sã. I ku yānu doke ni ba kua ka wɛɛ bwesenu yiru.

²⁰ Goo ù n̄ ka yoo tɔn kurɔ k̄ɔ mɛnna wi ba durɔ k̄a, adama ba n̄ gina n̄n̄ yakie win yorun di, yɛro u koo yen gobi kɔsiawa, adama ba n̄ bu goomɔ. Domi kurɔ wi, u gina sãa yoo.

²¹ Durɔ win torarun sã, u koo ka yāa kineru na Yinni Gusunɔn wuswaaɔ win kurun kɔnnɔwɔ u ka torarun sɔmbun yākuru ko.

²² Kpa yāku kowo u n̄n̄ torarun suurun wororu koosi nɛ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Saa ye sãra u koo win torarun suuru wa.

²³ Sanam mɛ i dua Kananin temɔ i kpa, ma i dāa bwese bweseka duura, i ko yen marum garisiwa disigim, wãɔ ita. I n̄ mu dimɔ.

²⁴ Wãɔ n̄n̄sen marum mɛ ya koo ma, mu ko n̄ sãawa nɛ Yinni Gusunɔgim, i ka man siara tãɔ bakarun saa.

²⁵ Saa wãɔ n̄n̄busen diya bɛɛn tii i ko i n̄ da dāa marum mɛ s̄ri i di. Nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na yeni gerua.

²⁶ I ku gāanu ganu di ka yɛm. I ku wɛɛ n̄ kun mɛ guru wiru mɛɛri i ka bikiaru ko.

²⁷ I ku bɛɛn wirun goo gookan seri k̄ni bwɛɛreke. I ku maa bɛɛn toburun beri berika k̄ni.

²⁸ I ku bɛɛn wasi muriri goon ḡɔn sã. I ku maa bɛɛn wasi yore. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

²⁹ I ku bɛɛn bii w̄ndiaba sekuru doke i bu kurɔ tanaru kp̄ɛ s̄aru garun sã, kpa sakararu ka sekuru sariru tu ku raa yibu tem mɛ sã.

³⁰ I n̄ da tã wɛrarugiru yaaye kpa i nɛn kuu bekurugiru bɛɛɛ wɛ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³¹ I ku da be ba ra g̃aribu sokun mi ñ kun m̃e s̃arobun mi kpa i ku ra ka tii disi doke. Domi ñena na s̃āa Gusuño b̃een Yinni.

³² I wi u seri kpiki m̃o kpuro kpuño kpa i dur̃o t̃ak̃o b̃eere w̃e. I maa ñe, Yinni Gusuño nasio. Domi ñena na s̃āa b̃een Yinni.

³³ S̃oo goo ù n w̃āa b̃een tem s̃oo, i ku ñun dam d̃are.

³⁴ I ko i ñun kuawa nge kpa ỹero, kpa i ñun k̃iā nge b̃een tii. Domi b̃een tii i raa s̃oru di Egibitĩo. Ñe Gusuño b̃een Yinniwa na yeni gerua.

³⁵ I ku murafitiru ko siribu s̃oo, ka g̃āa ỹirubu s̃oo, ka kiloba s̃oo ka sakakunu s̃oo.

³⁶ I de b̃een kiloba ka b̃een sakakunu ye kpuro ya ñ s̃āa dee dee. Ñe Gusuño b̃een Yinniwa na ye gerua, ñe wi na b̃ee yara Egibitin di.

³⁷ I ñen woodaba kpuro m̃em ñoo w̃o kpa i ye sw̃i. Ñe, Yinni Gusuñowa na ye gerua.

20

S̃āa ni Gusuño u yina

¹ Yinni Gusuño u M̃owisi s̃oo wa u ñee,

² a Isireliba s̃oo w̃o a ñee, ben goo ñ kun m̃e s̃oo wi u w̃āa be s̃oo ù n win bii sua u ka b̃ūu wi ba m̃ò M̃ol̃oku ỹakuru kua, ba koo ñun kasukuwa bu go.

³ Ñe, Yinni Gusuñowa kon ñun w̃ari kpa ñ ñun wuna ñen t̃ambun suunu s̃oon di ỹen s̃o u ka win bii M̃ol̃oku ỹakuru kua ma u ñen kuru disi doke u ñen ỹisi d̃eeraru sank̃a.

⁴ Isireliba b̃a ñ yina bu dur̃o win bweseru go, ma ba ñun m̃eera u daa yen bweseru m̃ò,

⁵ ñen tiiwa kon ñun w̃ari wi ka win ỹenugibu kpuro kpa ñ ñun yara win t̃ambun suunu s̃oon di ka sere be ba maa M̃ol̃oku ye s̃āam̃o.

⁶ Goo ù n bikiaru da g̃ari sokobun mi ñ kun m̃e s̃arobun mi, kon ñun w̃ariwa kpa ñ ñun wuna win t̃ambun suunu s̃oon di.

⁷ I de i ñ d̃eere, domi ñen tii na d̃eere. Ñe Gusuño b̃een Yinniwa na ye gerua.

K̃oo m̃enna bi Gusuño u yina

⁸ Ñena Yinni Gusuño wi u b̃ee g̃asa i ñ ka d̃eere. I ko i ñen woodaba m̃em ñoo wawa kpa i s̃i ye s̃oo.

⁹ Goo ù n win tundo ñ kun m̃e win m̃ero b̃orusi, ba koo ỹero gowa kpa win ỹem mu w̃ari win tii s̃oo.

¹⁰ Goo ù n ka goon kur̃o kpuna, ba koo kur̃o wi ka dur̃o wi gowa.

¹¹ Goo ù n ka win tundo kur̃o kpuna, u win tundo sekuru dokewa. Ba koo ỹero gowa ka kur̃o wi sannu kpa ben ỹem mu w̃ari ben tii s̃oo.

¹² Goo ù n ka win biin kur̃o kpuna, ba koo ỹero gowa ka kur̃o wi sannu. Domi seku bakara ba kua mi. Ben ỹem mu koo w̃ariwa ben tii s̃oo.

¹³ T̃on dur̃o ù n ka win t̃on dur̃osi kpuna nge m̃e ba ra ka t̃on kur̃o m̃enne, ba koo be yiru ye kpuro gowa. Domi g̃āa k̃osuna ba kua mi. Ben ỹem mu koo w̃ariwa ben tii s̃oo.

¹⁴ Goo ù n bii ka m̃ero sua kur̃o, tora bakara mi. Ba koo be kpuro d̃oo m̃eniwa. Kpa yen bweseru ya kun w̃āa b̃een suunu s̃oo.

¹⁵ Goo ù n maa ka yaa saberu m̃enna nge m̃e ba ra ka t̃on kur̃o m̃enne, ba koo ỹero gowa ka yaa sabe ten tii.

¹⁶ T̃on kur̃o ù n maa ka yaa saberu m̃enna nge m̃e ba ra ka t̃on dur̃o m̃enne, ba koo ñun gowa ka yaa sabe ten tii. Kpa ben ỹem mu w̃ari ben tii s̃oo.

¹⁷ Goo ù n win sesu tundo turosi ñ kun m̃e m̃ero turosi sua kur̃o u ka kpuna, ba tii sekuru dokewa mi. Ba koo bu wunawa ben t̃ambun suunu s̃oon di. Dur̃o wi, u koo win torarun are s̃abewa. Domi u ka win sesu kpuna.

¹⁸ Goo ù n ka t̃on kur̃o m̃enna wi u yasa m̃ò, ma yen ỹem m̃e mu yara u mu wa, ba koo be yiru ye yarawa Isireliban suunu s̃oon di.

¹⁹ I ku ka b̃een m̃eron w̃oño ñ kun m̃e win m̃oo ñ kun m̃e b̃een tĩo k̃oo m̃enna. Domi i s̃āawa dusinu. Wi u kua m̃e, u koo yen are wa.

²⁰ Goo ù n ka win tundon wǎnǎ ò kun mɛ tundon mǎn kurǎ kpuna, u bu sekuru dokewa. Kurǎ wi, ka durǎ wi, ba koo ben toranun are wa. Ba ò bii marumǎ sere bu ka gbi.

²¹ Goo ù n win wǎnǎ ò kun mɛ win mǎn kurǎ sua, u torawa mi. U win wǎnǎ ò kun mɛ win mǎn wi sekuru dokewa mi. Kurǎ wi, ka durǎ wi, ba ò bibu marumǎ.

²² I de i nɛn woodaba ka nɛn yiirebu mɛm nǎwa kpa i ka ye sǎmburu ko, kpa tem mi na ka bɛɛ dǎɔ mu ku raa bɛɛ yarinasia.

²³ I ku bwese nin komanu swĩ ni na kon bɛɛ gira. Domi koma niya ba kua na ka bu yina.

²⁴ Na bɛɛ sǎɔwa na nɛɛ,
bɛɛya i ko i n ben tem mɛ mǎ.

Nɛna kon bɛɛ mu wɛ.

Tem mɛ, mu tim ka bom yiba.

Nɛna Gusunǎ bɛɛn Yinni nɛ wi na bɛɛ wuna saa bwese ni nu tien di.

²⁵ Yen sǎna i ko i wunana yaa ye i ko i di ka ye i kun dimǎ ka sere maa gunǎ si i ko i di ka si i ò dimǎ kpa i ku ra bɛɛn tǎmbu disi doke yɛɛ yi, ka gunǎ sin sǎ ye na gesi nɛɛ, i ku di mi.

²⁶ I de i n dɛere i n wǎa nɛn sǎ, domi na dɛere. Nɛ, Yinni Gusunǎwa na bɛɛ wuna nɛnɛm bwese ni nu tien suunu sǎn di i n ka sǎa nɛgibu.

²⁷ Goo ù n wǎa bɛɛn suunu sǎɔ, tǎn kurǎ ò kun mɛ tǎn durǎ ma u ra gǎribu soku ò kun mɛ u ra sǎroru ko, ba koo yɛro kpenu kasukuwa kpa win yɛm mu wǎri win tii sǎɔ.

21

Yǎku kowobun woodaba

1. Wooda ye ya ka

yǎku kowon tii yǎ

¹ Yinni Gusunǎ u Mǎwisi sǎɔwa u nɛɛ, a Aroni ka win bibu sǎɔwa a nɛɛ, yǎku kowo u ku raa tii disi doke u wigii goon goru baba

² ma n kun mǎ win mɛro ka win tundon goru ka win tiin biigiru ka win wǎnǎ ka win mǎɔgiru

³ ka sere win sesu wi u kun durǎ yɛgiru wi ba ò gina sue.

⁴ Isireliban suunu sǎɔ, yǎku kowo wi, u sǎawa ben guro guro. Yen sǎ, u ò koo tii disi doke ka ben goon goru.

⁵ Goo ù n gu, yǎku kowobu bu ku raa ben wii suunun seri kǎni, bu ku raa maa ben toburun beri berika kǎni.

⁶ Mɛya bu ku raa maa tii muriri wasi sǎɔ. Ba ko n wǎawa nɛ Gusunǎ ben Yinnin sǎ. Ba ò nɛn yĩsiru sankumǎ. Domi beya ba ko n da man yǎkunu kue ni nu sǎa nɛn dǎanu. Yen sǎ, ba ko n dɛɛrewa.

⁷ Ba ò koo kurǎ tǎnǎ ò kun mɛ wi ba gaba ba ka kpuna sua kurǎ. Ba ò maa kurǎ wi u win durǎ yina suamǎ. Domi ba ko n dɛɛrewa ba n wǎa nɛ, Yinni Gusunǎn sǎ.

⁸ Isireli baawurewa u koo yǎku kowo garisi tǎn dɛero. Domi wiya u ra ka bɛɛn yǎkunu nɛ, nɛ, Yinni Gusunǎn mi. Yen sǎ, ba ko n dɛɛrewa, domi nɛ, Yinni Gusunǎ na dɛere. Nɛna na bɛɛ gǎsa i n ka maa dɛere.

⁹ Yǎku kowo goon bii wǎndia ù n tii sekuru dokemǎ u kurǎ tanaru dimǎ, win tundowa u sekuru dokemǎ. Ba koo bii wǎndia wi dǎɔ mɛniwa.

¹⁰ Yǎku kowo wi ba gum tǎre wirǎ u kua yǎku kowo tǎnwero, ma ba nùn sǎa yǎnu dokea, u ku maa win seri sanku goon gǎn sǎ. Mɛya u ku maa win yǎnu gɛɛku.

¹¹ U ku raa goru garu susi u tii disi doke, baa ò n win tundo ò kun mɛ win mɛron gorun na.

¹² U ò maa yariǎ nɛn kurun di goon gorun sǎ, u ku ka kuu te disi doken sǎ. Domi ba nùn gum tǎre u n ka sǎa nɛnɛm. Nɛ, Yinni Gusunǎwa na ye gerua.

¹³ Wǎndia wi u kun durǎ yɛwa yǎku kowo tǎnwero u koo sua kurǎ.

14 U n̄ koo gōmini goo sua kurō n̄ kun m̄e kurō wi ba yina n̄ kun m̄e kurō wi ba gaba ba ka kpuna n̄ kun m̄e kurō tanō. Adama wōndia wi u kun durō yēwa u koo sua win dusibu sōō.

15 Kpa u ku raa bwese tukuru doke win bweseru sōō. N̄e Yinni Gusunōwa na n̄n̄ gōsa u n̄ ka d̄ere.

2. *Wi u kun kp̄ē*

u ko yāku kowo

16 Yinni Gusunō u maa Mōwisi sōōwa u n̄e,

17 a Aroni ka win bibu sōōwō a n̄e, baa ka win bibun bweserō goo ù n̄ alebu gaa mō win wasi sōō, yēro kun kp̄ē u da n̄en̄ kuu te sōō u n̄e, Yinni Gusunō d̄ianu ganu yāku kua.

18 Alebugii goo kun kp̄ē u n̄en̄ sōmbu te ko, aa wōkowa? Aa kōri barōwa? N̄ kun m̄e yēron wuswaa ya kōsikirewa?

19 N̄ kun m̄e yēron naasu n̄ kun m̄e win gāsera bōōrewa?

20 N̄ kun m̄e yēro u kundu kpiawa? N̄ kun m̄e u sāawa t̄n̄ kōmiakubu? N̄ kun m̄e yēron n̄n̄i kpiawa? N̄ kun m̄e yēro taataaru n̄ kun m̄e debu mōwa? N̄ kun m̄e win t̄ia bii kōsikira?

21 Wi u alebu gaa mō wasi sōō gesi Aronin bweseru sōō, u n̄ kp̄ē u n̄e, Yinni Gusunō yāku kua. U n̄ maa kp̄ē u ka d̄ianu ganu na u ka yāku ko n̄en̄ kuu te sōō.

22 Adama u koo kp̄i u n̄e, Yinni Gusunōn̄ d̄ia d̄eranu di.

23 Win alebun sōna u n̄ kp̄ē u susi yāku yerō ka kuu ten beku kare ten mi. Kpa u ku raa n̄en̄ kuu te disi doke. N̄e, Yinni Gusunōwa na ra yāku kowobu gōsi ba n̄ ka d̄ere.

24 Ma Mōwisi u Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro gari yi sōōwa.

22

3. *Be ba koo yāku d̄ianu di*

1 Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa u n̄e,

2 a Aroni ka win bibu sōōwō a n̄e, ba n̄ tii se d̄ia ni Isireliba ba ka man naawamme sōō, kpa bu ku raa n̄en̄ ȳisi d̄era te sanku. N̄ena na s̄a Yinni Gusunō.

3 Ben bweseru sōō, goo ù n̄ nu susi, ma u disi ḡe mō, ba koo yēro yarawa n̄en̄ sōmburun di.

4 Aronin bweseru sōō, goo ù n̄ bara disigiru mō, n̄ kun m̄e ù n̄ kentū kpika mō, u n̄ yāku d̄ia ni dimō sere ù n̄ d̄era,

5 ka sere wi u goru baba n̄ kun m̄e win sen nim mu w̄ia n̄ kun m̄e wi u yaa gaa baba ye ya disi mō n̄ kun m̄e wi u goo baba wi u disi mō.

6 Wi u yen gaa baba gesi, u disi duurawa mi sere ka yokaō. U n̄ kp̄ē u yāku d̄ia ni di ma n̄ kun mō u wobura mam mam.

7 U n̄ wobura, yoka di u d̄era, u koo kp̄i u n̄en̄ d̄ia ni di. Domi niya nu s̄a win d̄ianu.

8 M̄eya yāku kowo goo kun yaa goru temmō n̄ kun m̄e yaa ye gbeeku yaa gaa ya go u ku raa ka tii disi dōken sō. N̄e, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

9 Ba koo n̄en̄ woodaba m̄em̄ n̄ōwawa domi b̄a n̄en̄ d̄ianu disi doke, ba koo ben torarun are sōbe kpa bu gbi. N̄e, Yinni Gusunōwa na bu gōsa ba n̄ ka d̄ere.

10 T̄n̄ diro kun yāku d̄ia ni dimō baa yāku kowon sōm kowo n̄ kun m̄e win sōō. Yēro kun yāku d̄ia ni dimō.

11 Adama yoo wi yāku kowo u dwa ka wi ba mara win yenuō, ba koo kp̄i bu d̄ia ni di.

12 Yāku kowon bii t̄n̄ kurō ù n̄ t̄n̄ diro sua durō, ù ku raa yāku d̄ia ni di.

13 Adama bii wi, ù n̄ s̄a gōmini n̄ kun m̄e win durō u n̄n̄ yina, ma u n̄ ka durō wi mara, ma u gōsira win tundon yenuō u s̄ n̄ge sanam m̄e u n̄ durō sue, u koo kp̄i u d̄ia ni di. Ma n̄ kun m̄e, t̄n̄ diro u ku d̄ia ni di.

14 T̄n̄ tuko goo ù n̄ nu di u n̄ ka baaru, u koo nin kōsire yāku kowo wēwa. Yen biru kpa u n̄n̄ nin bōnu n̄ōbun t̄ia sosia.

15 Yāku kowobu bu ku raa d̄ia ni disi doke n̄ Isireliba ba ka yāku kua Yinni Gusunōn̄ wuswaa.

16 Bà n nu di sanam me n n weene bu nu di, ba Isireliba toranu sɔbimɔwa. Nena Yinni Gusunɔ, ne wi na ra yāku nu deerasie.

Sabe te ba koo ka yāku ko

17 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nee,

18 a Aroni ka win bibu ka Isireliba kpuro sɔɔwa a nee, goo be sɔɔ n kun me sɔɔ goo wi u wāa ben suunu sɔɔ, u n kī u yāku dɔɔ mwaararugiru ko ka kīru, n kun me u ka nɔɔ mweeru garu yibia,

19 ne, Yinni Gusunɔ n sere tu mwa, yaa sabe dɔɔ ge ga n alebu mɔ gera u koo ka na, naa, n kun me yāaru, n kun me boo, ya n gesi sāa dwa.

20 U n koo ka yaa saberu na te ta alebu gaa mɔ. Domi u n ka tu yāku kua, na n mwaamɔ.

21 Goo u n siarabun yāku mɔ ka kīru n kun me u ka nɔɔ mweeru garu yibia, u koo tu kowa ka sabe te ta n alebu gaa mɔ n sere win yāku te mwa.

22 N n men na, bu ku ka sabe wɔko na, n kun me te ta kōri bɔɔre, n kun me te ba so ba kɔsiki, n kun me te ta boo boosu n kun me taataru mɔ gɔnaɔ. Bu ku ka yen gaa yāku dɔɔ mwaararugiru ko.

23 Ba koo kpī bu ka yaa sabe tɛn wasin bee tia kpāaru bo kērun yāku ko. Adama bu ku ka tu nɔɔ mweerugiru ko.

24 Bu ku raa ka yaa sabe tɛn tīara kɔra n kun me ba wīa ne, Yinni Gusunɔ yāku kua. Bu ku maa yen bweseru yaa saberu garu kua bà n dua ben temɔ.

25 Bu ku ka ne, Yinni Gusunɔ sabe ten bweseru yāku kua te ba wa sɔbun mi. Domi sabe tɛn wasi ba mɛera kua, ta sāawa nge sabe te ta alebu mɔ. Ne, Yinni Gusunɔ, na n yāku ten bweseru mwaamɔ.

26 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nee,

27 bà n ketɛ buu mara n kun me yāaru n kun me boo, ga koo kowa sɔɔ nɔɔba yiru ka gen mero. Adama saa sɔɔ nɔɔba itasen di, ba koo kpī bu ka gu yāku dɔɔ mwaararugiru ko.

28 Bu ku raa yaa saberu garu go ka ten buu sɔɔ teeru.

29 Bà n ne, Yinni Gusunɔ siarabun yāku kuamme, bu tu koowo nge me kon ka tu mwa.

30 Yen dɔma tera ba koo ten yaa di. Ba n yen gaa tiamɔ sere sisiru.

31 Ba koo nen wooda ye mem nɔɔwawa kpa bu ye swīi.

32 Bu ku raa nen yīsiru sanku kpa bu wa bu man beere wē ben suunu sɔɔ. Nena na Yinni Gusunɔ wi u beɛ gɔsa i n ka deere.

33 Nena na beɛ yara saa Egibitin di na n ka sāa Gusunɔ been Yinni.

23

Tɔɔ baka bwese bweseka

1-2 Yinni Gusunɔ u Isireliba sɔɔwa saa Mɔwisin nɔɔn di u nee, tɔɔ baka nì sɔɔ i ko i n da mɛne i man sā, ni wee.

Tɔɔ wērarugiru

3 Alusuma tia sɔɔ, sɔɔ nɔɔba tia i ko i n da sɔmburu ko, sɔɔ nɔɔba yiruse, i ko i wēra kpa i menna i ka man sā. Yen tɔɔ te, i ku ra sɔmburu garu ko. I ko i tu diwa nen sɔ baa mi i wāa kpuro gesi.

4 Tɔɔ baka ni nu maa tie, nì sɔɔ i ko i menna i ka man sā, nin tōnu wee.

Gɔɔ sararibun tɔɔ bakaru

5 Yinni Gusunɔ u nee, wɔɔn suru gbiikoon sɔɔ wɔkura nnesen yokan di, i Gɔɔ sararibun tɔɔ bakaru dio ne, Yinni Gusunɔn sɔ.

6 Yen sɔɔ wɔkura nɔɔbuse sɔɔra i ko i pɛɛ ye ba kun seeyatia doken tɔɔ bakaru tore. I ko i kowa sɔɔ nɔɔba yiru i n pɛɛ dimɔ ye ba kun seeyatia doke.

7 Alusuma yen tɔɔ gbiikiru sɔɔra i ko i menna i man sā. Yen tɔɔ te, i ku ra sɔmburu garu ko.

⁸ Alusuma yen t̄ō baatere i ko i n da man yāku d̄ō mwaararugiru kuewa. S̄ō n̄ōba yiruse, i ko i kpam menna i man s̄a. Yen t̄ō te, i ku s̄amburu garu ko.

Gberun d̄ia gbiikinun

t̄ō bakaru

⁹⁻¹⁰ Yinni Gusun̄o u maa Isireliba s̄ōwa saa M̄owisin n̄ōn di u n̄e, i n dua tem m̄e kon b̄e w̄e s̄ō, ma i d̄ianu ḡa, i ko i ka d̄ia gbiikii ni i ḡa mi yāku kowo daawawa.

¹¹ Kpa yāku kowon tii u man nu tusia t̄ō w̄erarugirun sisiru kpa n wa n ka b̄e n̄onu geu m̄eri.

¹² Yen t̄ō te, i ko i man yāku d̄ō mwaararugiru kua ka yāaru w̄ō tiagiru te ta n̄ alebu gaa m̄o.

¹³ I ko i maa som kilo n̄ōba tia m̄e i ka gum burina s̄ondi kpa ye kpuron nuburu tu n̄e, Yinni Gusun̄o dore. Yen biru kpa i tam litiri tia ka b̄onu t̄are som m̄en w̄oll̄o.

¹⁴ I n̄ ko i d̄ia gbiikii nin p̄e di n̄ kun m̄e nin bima ye ba s̄onwa n̄ kun m̄e ye ba k̄osuka sere d̄oma te i ka n̄e, Yinni Gusun̄ogia na. I ko wooda yeni m̄em n̄ōwawa mi i w̄a kpuro sere ka baadommāo.

Ḡebun t̄ō bakaru

¹⁵ Yinni Gusun̄o u maa Isireliba s̄ōwa saa M̄owisin n̄ōn di u n̄e, i ko i maa alusuma gariwa n̄ōba yiru saa t̄ō w̄erarugirun sisirun di d̄oma t̄en di i ka b̄een d̄ia gbiikii ni, n̄e, Yinni Gusun̄o naawa.

¹⁶ I ko i gariwa s̄ō weeraakuru sere n ka ko t̄ō w̄erarugiru n̄ōba yirusen sisiru. Kpa i maa n̄e, Yinni Gusun̄o yākuru kua.

¹⁷ I ko i ka p̄e yiru na saa b̄een yenun di ȳen baayere ba kua ka som kilo ita ka p̄e seeyatia. B̄een gberun d̄ia gbiikii niya i ko i ka yen som m̄e ko, kpa yāku kowo u ye s̄ōsi beri berika.

¹⁸ Yen biru, i ko i n̄e, Yinni Gusun̄o yāku d̄ō mwaararugiru kua ka yāanu n̄ōba yiru ni nu w̄ō tia tia m̄o kpa nu kun alebu gaa m̄o ka maa ket̄e kin̄e kp̄em teeru ka yāa kin̄enu yiru ka sere tam. Kpa ye kpuron nuburu tu n̄e, Yinni Gusun̄o dore.

¹⁹ I ko i maa boo go b̄een toranun yākurun s̄ō ka maa yāanu yiru ni nu w̄ō tia tia m̄o siarabun yākurun s̄ō

²⁰ ka p̄e ye sannu. Yāku kowo u koo ka ye kpuro Yinni Gusun̄o daawawa u nu tusiarun wororu koosi. Kpa ye kpuro ya n s̄a n̄e, Yinni Gusun̄ogia. Ye kpuron biru, yaa ye kpuro ya koo kowa yāku kowogia.

²¹ Yen t̄ō te, i ko m̄ennawa b̄e kpuro i man s̄a. I n̄ maa s̄amburu m̄d̄ d̄oma te. Mi i w̄a kpuro, i ko i wooda yeni m̄em n̄ōwawa sere ka baadommāo.

²² I n̄ b̄een gberun d̄ianu ḡem̄o, i ku ni nu w̄a b̄een gbee goor̄o ḡe. Yen biru i ku maa nu kun̄onu ko. I ko i nu s̄arobu ka s̄abu deriawa. N̄e Gusun̄o b̄een Yinniwa na ye gerua.

T̄ō baka t̄e s̄ō

ba ra k̄abi wure

²³⁻²⁴ Yinni Gusun̄o u Isireliba s̄ōwa saa M̄owisin n̄ōn di u n̄e, w̄ōn suru n̄ōba yirusen t̄ō gbiikiru s̄ō, i ko i w̄erawa kpa i k̄abi so Gusun̄o u ka b̄e yaaya. T̄ō te, i ko i m̄ennawa kpa i man s̄a.

²⁵ I ku ra s̄amburu garu ko. Kpa i man yāku d̄ō mwaararuginu kua.

Torarun suurun t̄ō bakaru

²⁶ Yinni Gusun̄o u M̄owisi s̄ōwa u n̄e,

²⁷ w̄ōn suru n̄ōba yirusen s̄ō w̄akurusewa i ko i yākuru ko b̄een toranun suurun s̄ō. I ko i m̄ennawa kpa i n̄ō b̄ake kpa i man s̄a. Kpa i man yāku d̄ō mwaararuginu kua.

²⁸ I ku ra s̄amburu garu ko t̄ō te s̄ō. Domi t̄ō te s̄ōra ba koo b̄e toranun suuru kobun woronu koosi Gusun̄o b̄een Yinnin wuswaāo.

²⁹ Wi u kun n̄ō b̄akue yen t̄ō te, ba koo n̄un wunawa win t̄ambun suunu s̄ōn di.

³⁰ Wi u maa s̄amburu kua t̄ō te s̄ō, kon de bu ȳero gowa.

³¹ I ku ra sɔmburu garu ko tɔɔ te. Ya ko n sɔawa wooda ka baadommaɔ ka bɛɛn bibun bweserɔ. Mi i wɔa kpuro, i ko ye mɛm nɔɔwawa.

³² Ya ko n sɔawa nge tɔɔ wɛrarugiru kpa i nɔɔ bɔke. I ko i wɛrawa saa surun sɔɔ nɔɔba nnɛn yokan di sere ka yen sisirun yokaa.

Kunun tɔɔ bakaru

³³⁻³⁴ Yinni Gusunɔ u Isireliba sɔɔwa saa Mɔwisin nɔɔn di u nɛɛ, saa wɔɔn suru nɔɔba yirusen sɔɔ wɔkura nɔɔbun di, i ko i Kunun tɔɔ bakaru diwa sɔɔ nɔɔba yiru i ka nɛ, Yinni Gusunɔ sɔɔ.

³⁵ Yen tɔɔ gbiikiru, i ko i mɛnna i man sɔɔ. I ku ra sɔmburu garu ko tɔɔ te.

³⁶ Tɔɔ baatere i ko i n da man yɔku dɔɔ mwaararugiru kuewa sere n ka ko sɔɔ nɔɔba yiru ye. Yen sɔɔ nɔɔba itase, i ko i kpam mɛnnawa i man sɔɔ kpa i man yɔku dɔɔ mwaararuginu kua. Tɔɔ te, i ku ra sɔmburu garu ko. Ta sɔawa gɔa girinu.

³⁷ Yeniba kpuro ya sɔawa tɔɔ baka ni i ko i di nɛ Yinni Gusunɔn sɔɔ. Kpa i man yɔku dɔɔ mwaararuginu kua ka bɛɛn gberun dɔɔn ka siarabun yɔkunu ka tam. Yɔkuru baatere ka ten tɔru.

³⁸ Mɛya i ku maa tɔɔ wɛrarugiru duari ka yɔku ni i ra man kue ka sere maa kɛɛ ni i ra ka nɛ ka maa nɔɔ mwɛɛrun yɔkuru.

³⁹ Suru nɔɔba yirusen sɔɔ wɔkura nɔɔbuse sɔɔ, i n bɛɛn gberun dɔɔn gɔa, i ko i tɔɔ bakaru diwa sɔɔ nɔɔba yiru i ka man bɛɛɛ wɛ. Yen tɔɔ gbiikiru ka yen tɔru nɔɔba itase, i ko i wɛrawa i ku sɔmburu garu ko.

⁴⁰ Yen tɔɔ gbiikii te, i ko i dɔa marum buram sua ka kpakpa wurusu ka dɔa wuru bakasu si su ra n wɔa daara kpa i n nuku dobu mɔ nɛn wuswaaɔ sɔɔ nɔɔba yiru ye.

⁴¹ Wɔɔ baagere i ko i n da tɔɔ baka te diwa i ka man bɛɛɛ wɛ suru nɔɔba yiruse ye sɔɔ. Ya ko n sɔawa wooda sere ka baadommaɔ.

⁴² Bɛɛ Isireliba kpurowa i ko i n wɔa kunu sɔɔ sere sɔɔ nɔɔba yiru.

⁴³ Kpa bɛɛn bibun bweseru tu ka gia ma na ben sikadoba sinasia kunu sɔɔ sanam mɛ na bu yarama Egibitin di. Nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na ye gerua.

⁴⁴ Nge mɛya Mɔwisi u Isireliba tɔɔ baka ni sɔɔwa ni ba ko n da di bu ka Yinni Gusunɔ bɛɛɛ wɛ.

24

Gusunɔn kuu bekurugirun

dabu

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

² a Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, bu nɔn olifin gum kasuo mɛ mu gea bo kpa fitilanu nu n ka sɔre yoka baayere.

³ Aroni u koo ka gum mɛ dawa nɛ, Yinni Gusunɔn kuu bekurugii ten mi, beku kare ten wuswaaɔ te ta woodan kpakoro te ganua. Kpa u de fitila ni, nu n sɔre yokan di sere yam mu ka sara. Yeni ya ko n sɔawa wooda sere ka ben bibun bweserɔ.

⁴ Aroni u koo fitila ni sɔndiwa dabu wuraguun wɔllɔ kpa nu n sɔre wɔkuru baatere sere yam mu ka sara.

Pɛɛ ye ba ra Yinni Gusunɔ wɛ

⁵ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a pɛɛ wɔkura yiru wɔɔwɔ yen baayere ya n sɔa kilo nɔɔba tia.

⁶ Kaa ye yorewa nɛn wuswaaɔ tabulu wuragia yen wɔllɔ sɔa yiru, yen baayere sɔɔ pɛɛ nɔɔba tia.

⁷ Sɔa baayeren wɔllɔ kaa turare gea sɔndi kpa bu ye dɔɔ mɛni nɛn sɔ pɛɛ yen ayerɔ kpa n bɛɛ yaaya.

⁸ Tɔɔ wɛrarugiru baatere, ba ko n da man pɛɛ yen bweseru yiyewa kpa ya n yii mi baadomma. Ya ko n sɔawa wooda bɛɛn bibun bweseru sɔɔ sere ka baadommaɔ.

⁹ Pɛɛ ye ba kāsire kua mi, ya ko n sāawa Aroni ka win bibugia. Ba koo ye diwa yam dɛɛramɔ. Pɛɛ ye, ya sāawa nɛnɛm domi nɛna ba ye wɛ sanam mɛ ba yāku dɔɔ mwaararugiru mɔ. Aronin bwesera ta ko n da ye di sere ka baadommaɔ.

Wi u Gusunɔ gari kam

gerusin sɛɛyasiabu

¹⁰⁻¹¹ Sɔɔ teeru Isireliban goo ka Egibitigii goon bii wì u ka Isireli tɔn kurɔ mara ba sanna. Kurɔ Isireli win yĩsira Selomiti, Debirin bii, Danun bweseru sɔɔ. Selomitin bii wi, u Gusunɔn yĩsiru gari kam gerusimɔ u bɔrusimɔ. Yera yande ba ka nùn da Mɔwisin mi.

¹² Ma ba nùn yii ba ka mara bu wa ye Yinni Gusunɔ u koo gere.

¹³ Yera Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,

¹⁴ i ka durɔ wi yario sansanin di. Be ba maa nua u nɛ Yinni Gusunɔ gari kam gerusi mi, kpa bu ben nɔma sɔndi win wirɔ bu ka seeda di kpa Isireliba kpuro bu nùn kpenu kasuku bu go.

¹⁵ Yen biru wooda yeniwa kaa Isireliba wɛ a nɛɛ, wi u nɛ, Yinni Gusunɔ gari kam gerusi, yɛro u koo yen are wa.

¹⁶ Wi u gesi nɛ, Yinni Gusunɔ gari kam gerusi, ba koo yɛro gowa. Isireliba kpurowa ba koo nùn kpenu kasuku bu go. Baa ù n sãan na sɔɔ, ba koo nùn gowa yèn sɔ u nɛ, Yinni Gusunɔ gari kam gerusi.

¹⁷ Goo ù n win winsim go, ba koo maa yɛro gowa.

¹⁸ Goo ù n win winsim yaa saberu go, u koo ten kāsire wɛwa wasiru. Hundewa ya hunden kāsire.

¹⁹ Goo ù n maa win winsim mɛɛra kua, mɛɛra yen bwesera ba koo yɛro ko.

²⁰ Wi u goo bua, ba koo maa yɛro buawa. Wi u goon nɔni wĩa, ba koo maa yɛron nɔni wĩawa. Wi u goon dondu bua, ba koo maa yɛrogiru buawa. Kɔsa ye tɔnu u win tɔnusi kua kpuro, yera ba koo maa nùn kāsie.

²¹ Wi u yaa saberu go, u koo ten kāsire wɛwa. Wi u maa tɔnu go, ba koo maa yɛro gowa.

²² Wooda tia yera ba koo ka bɛɛ ka bɛɛn sɔbu siri. Nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinniwa na ye gerua.

²³ Ma Mɔwisi u Isireliba kpuro ye sɔɔwa. Ma ba durɔ wi u Yinni Gusunɔ gari kam gerusi mi yara sansanin di ba nùn kpenu kasuka ba go. Nge mɛya ba ka kua ye Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

25

Tem wɛɛyasiabu

¹⁻² Yinni Gusunɔ u ka Mɔwisi gari kua guu te ba mɔ Sinain wɔllɔ u nɛɛ, bɛɛ Isireliba ì n dua tem mɛ sɔɔ, mɛ kon bɛɛ wɛ mi, i ko i dewa bɛɛn gbean tem mu wɛra nɛn sɔ.

³ Wɔɔ nɔɔba tia sɔɔra i ko i bɛɛn gbea duure kpa i bɛɛn resɛm gbaanu sɔmɛ i nin dānu kɔni. Kpa i yen marum sɔri.

⁴ Adama wɔɔ nɔɔba yiruse, ya ko n sāawa wɔɔ wɛraruguu Yinni Gusunɔn sɔ. Bɛɛn gbenu nu koo wɛrawa mam mam. I ku ra nu dīanu duure, i n ko i maa bɛɛn resɛm kɔni.

⁵ Baa dīa ni nu wɔruma sanam mɛ i gɛɛmɔ ma nu kpia ka tii, i n nu gɛɛmɔ. I n maa resɛm sɔrimɔ ye ya ka tii mara. Domi bɛɛn gbea ya koo wɛrawa mam mam wɔɔ ge sɔɔ.

⁶ Adama wɔɔ wɛraruguu ge sɔɔ, ye ya kpia ka tii, yera i ko i di bɛɛ ka bɛɛn sɔm kowobu ka bɛɛn yobu ka sere maa sɔɔ be ba wāa bɛɛn suunu sɔɔ

⁷ ka bɛɛn yaa sabenu ka gbeeku yɛɛ. Ye tem mɛ, mu koo kpi yera i ko i di.

Yakiabun wɔɔ

⁸ I ko i wɔɔ nɔɔba yirun suba nɔɔba yiru deriwa yu doona. Ye kpuro ya sāawa mi, wɔɔ weeraakuru tia sari.

⁹ Yen wɔɔ dāakun suru nɔɔba yirusen sɔɔ wɔkuru, tɔɔ te ba torarun yākuru kua mi, i ko i kɔbi wurawa ka kuuki tem mɛ kpuro sɔɔ.

10 Wɔ̄o weeraakurusen wɔ̄o ge, ga ko n sãawa nenem ne, Yinni Gusunɔn sã. Kpa i kpara ma baawure u tii mɔ. Wɔ̄o ge sɔɔ, ba koo gbee te goo u raa dɔra n̄ kun me te ba n̄n mwaari wesiawa tu ko wigiru. Wi u raa maa yoru dimɔ, u koo yakiara u wura win yenuɔ.

11 Nge meya i ko n da wɔ̄o weeraakuru baateren yakiabun tɔɔ bakaru di. I ko i wɛrawa wɔ̄o ge sɔɔ. I n̄ dīanu ganu duurumɔ. I n̄ maa dīanu ganu gɛemɔ ni nu ka tii kpia. Meya i n̄ maa resem sɔrimɔ ye ya mara resem gbaarɔ te ba n̄ sɔnwa.

12 Domi nuku dobun wɔ̄owa ge i ko i wuna nenem ne Yinni Gusunɔn sã. Adama beɛn gbean dīana i ko i di.

13 Wɔ̄o ge sɔɔ, baawure u koo win tem mwawa me ba raa n̄n mwaari.

14 I n̄ tem dɔramɔ, n̄ kun me i n̄ dwemɔ, beɛn goo u ku raa win winsim n̄ni wɔ̄ke.

15 Wi u kī u win gberu dɔra, u koo gina lasabu kowa u wa m̄n nɔɔ ta koo dīanu ma sere wɔ̄o weeraaku te, tu ka yibu t̄e sɔɔ ba ra yakiabun tɔɔ bakaru ko t̄e sɔɔ ȳero u koo tu wesia.

16 Nge me wɔ̄su su dabiru ne, nge meya gbee ten gobi yi ko n̄ kp̄aru ne. Wɔ̄sun sukum me mu tie m̄ kun dabi sere wɔ̄o weeraaku te, tu ka yibu, ten gobi yi n̄ ko yi n̄ kp̄a. Domi ye ba koo gɛ gbee te sɔɔ, yera u dɔramɔ.

17 Beɛn goo u ku raa win winsim n̄ni wɔ̄ke. I ko i man nasiawa domi n̄na na sã Gusunɔ beɛn Yinni.

18 I n̄n woodaba mem nɔɔwɔ kpa i sī ye sɔɔ. Saa ye sɔara i ko i sina tem me sɔɔ ka b̄ori yendu.

19 Tem me, mu koo dīanu ko ni nu koo beɛ turi kpa i n̄ ka wãa b̄ori yendu sɔɔ.

20 Sɔrɔkudo i ko i tii bikia i n̄e, mba i ko i di wɔ̄o nɔɔba yiruse te. Domi i n̄ wɔ̄o ge sɔɔ dīanu duurumɔ, i n̄ maa gɛemɔ.

21 Kon beɛ domaru kua wɔ̄o nɔɔba tiase kpa beɛn gbea yu wɔ̄o itan dīanu ma.

22 Wɔ̄o nɔɔba itase sɔɔ, i ko i dīanu duure kpa beɛn dīa gurunu nu n̄ tie sere i ka wɔ̄o nɔɔba n̄esen dīanu gɛ.

Tem ka dian yakiabu

23 Goo kun t̄onu tem dɔremɔ kpa ȳero u n̄ mu mɔ sere ka baadommaɔ, domi ne, Yinni Gusunɔwa na tem mɔ, i maa wãawa nen mi nge sɔbu.

24 Yen s̄ona mi i sina kpuro, i ko i tem yakiabun wooda ye mem nɔɔwawa.

25 Beɛ sɔɔ, goo ù n̄ kua s̄aro, ma u win tem sukum dɔra, win dusi goo ù n̄ gobi mɔ, u koo kp̄i u mu yakia.

26 Ȳero ù kun maa dusi goo mɔ wi u koo mu yakia, win tii u koo kookari kowa u ka mu yakia.

27 U koo wɔ̄su gariwa si su tie wɔ̄o weeraaku te, tu ka sere yibu kpa u si kpuron gobi k̄sia kpa tem me, mu ko wigim.

28 U kun gobi wa u ka mu yakia, u koo mu wi u tem me dwa deria sere yakiabun tɔɔ bakaru tu ka turi. Yen biru u koo kp̄i u wura tem me sɔɔ.

29 Yinni Gusunɔ u n̄e, goo ù n̄ win diru dɔra te ta wãa wuu gb̄araruguu sɔɔ, wɔ̄o tia u mɔ u ka tu yakia.

30 Ȳero ù n̄ kpana u dii te yakia wɔ̄o tia yen baa sɔɔ, ta koo kowa wi u tu dwagiru sere ka baadommaɔ. U n̄ maa tu wesiamɔ baa yakiabun tɔɔ bakaru t̄a n̄ tunuma.

31 Adama dii te ta wãa wuu ge ga n̄ gb̄araru mɔ sɔɔ, ba koo tu yakiawa nge me ba ra tem yakie. Baa n̄ n̄ m̄ren na, wi u raa dii te mɔ, ba koo n̄n tu wesiawa yakiabun tɔɔ bakaru sɔɔ.

32 Adama Lefiban wusu ka ben dia, ba ko n̄ da kp̄i bu ye yakie saa kpuro.

33 Wi u Lefiban goon diru dwa, yakiabun tɔɔ bakaru t̄a n̄ tunuma, u koo yariwa dii ten min di ka wuu gen min di. Lefiban dia ya sãawa ben tiiginu Isirelibaginun suunu sɔɔ.

34 Gbee ni nu maa ka ben wusu sikerene, ben goo kun kp̄e u nu dɔra. Domi bera ba nu mɔ sere ka baadommaɔ.

Bɔkurabun wooda

³⁵ Yinni Gusunō u nēē, wunen Isirelisi ù n sāaru duura, ma u ñ kpē u tii nōori, a de a nùn somi u ka win wāaru di. Nge meya kaa maa sōo kua kpa u wa u sina tem me sōo wunen bōkuō.

³⁶ À n nùn gāanu bōkura, a ku nùn are kasusi. A de a nē Gusunō wunen Yinni nasia, kpa wunen winsim u wa u n wāa wunen bōkuō.

³⁷ À n nùn gobi bōkura ñ kun me dīanu, a ku nim doke.

³⁸ Nē Gusunō bēen Yinniwa na ye gerua. Nēna na bēē yara saa Egibitin di n ka bēē Kananin tem wē kpa na n sāa bēen Yinni.

Yorun wooda

³⁹ Yinni Gusunō u maa nēē, wunen Isirelisi ù n sāaru duura ma u nun tii dāre, a ku nùn yoo sōma koosia.

⁴⁰ U ko n sāawa wunen sōm kowo, u n wāa wunen yenuō sere yakiabun tōo bakaru tu ka na.

⁴¹ Yakiabun tōo baka te, tà n tunuma, kaa nùn yakiawa wi ka win bibu kpa u wura u win yenugibu deema, u win sikadoban gbea tubi di.

⁴² Domi ba sāawa nēn yobu be na yarama Egibitin di. Ba ñ koo bu dōra nge me ba ra yobu dāre.

⁴³ A ku nùn dam dāre. A sōsio ma a nē Gusunō wunen Yinni nasie.

⁴⁴ À n yobu kī, bwese tuku ni nu ka nun sikerenēwa kaa yoru mwēeri ba n sāa wunegibu.

⁴⁵ Kaa kpī a sōbun bibu dwe be ba wāa wunen yenuō ka sere be ba mara bēen tem sōo. À n bu dwa, ba ko n sāawa wunegibu.

⁴⁶ Wunen bibun bweseru ta koo kpī tu bu tubi di sere ka baadōmmaō. Adama goo u ku raa win Isirelisi dam dāre.

⁴⁷ Sōo goo ù n wāa wunen yenuō, ma u kua gobigii, ma Isireli goo u sāaru duura, ma u tii sōo wī dāre, ñ kun me sōo win dusi goo,

⁴⁸ Isireli wi, u koo kpī u tii yakia ñ kun me win dusi goo u nùn yakia

⁴⁹ ñ kun me win baan mōo ñ kun me win baan wōnō ñ kun me ben bii goo ñ kun me win dusi goo gesi. Wi u maa tii dōra mi, ù n dam wa u ka tii yakia, u koo kpī u tii yakia.

⁵⁰ Ba koo wōsun geeru gariwa wi ka wi u nùn dwa saa mìn di u tii dōra sere yakiabun tōo bakaru tu ka turi. Win yakiabun gobin geeru ta ko n sāawa nge gobi yi ba koo sōm kowo kōsia wōo si sōo.

⁵¹ Wōsu sù n maa tie su kpā yakiabun tōo bakaru tu sere turi, u koo win yakiabun gobi kōsiawa nge me wōo sin geera nē.

⁵² Wōsu sù kun maa dabi sere yakiabun tōo bakaru tu ka turi, u koo win yakiabun gobi kōsiawa nge me wōo sin geera nē.

⁵³ U n wāa win yinnin mi, yinni wi, u koo nùn kowa nge me ba ra sōm kowo kue. U ñ koo nùn dam dāre.

⁵⁴ U kun kpīa u tii yakie ka swaa yen gaa, u koo yakia wi ka win bibu yakiabun tōo bakaru sōo.

Nēna Gusunō bēen Yinni

⁵⁵ Isireliba ba sāawa nē, Yinni Gusunōn yobu be na yara Egibitin di. Nē Gusunō na sāawa ben Yinni.

26

¹ Na nēē, i ku bwāaroku gagu sā. I ku ra maa gāanu ganun weenasinu ko. I ku maa kperu garu gira te ba gāanu ganun weenasinu koosi kpa i yiira i sā. Domi nēna na Gusunō bēen Yinni.

² I tōo wērarugiru yaayo kpa i nēn kuu bekurugiru bēere wē. Nē, Yinni Gusunōwa na ye gerua.

Domanu

³ I n nēn woodaba mēm nōowa ma i ye swī,

⁴ Kon de gura yu ne yen saa sɔɔ kpa tem mu dīanu wē kpa dānu nu binu ma.

⁵ I ko n dīanu gēmōwa sere bēen resem yu ka sɔribu turi. Kpa resem ye, ya n maa wāa duurubun saa. I ko i di i debu kpa i n wāa ka b̄ari yendu bēen tem sɔɔ.

⁶ Kon de alafia ya n wāa tem me sɔɔ. Goo kun bēe baasimɔ̀ i n d̄o. Kon de yee ḡabi yi doona. Meya tabu kun maa duɔ tem me sɔɔ.

⁷ I ko i bēen yiberēba naa girawa kpa i bu takobi s̄akiri i kamia.

⁸ Bēen n̄ɔbu ba koo kp̄i bu t̄ambu wun̄ɔbu (100) naa sw̄i bu go. Kpa bēen wun̄ɔbu bu t̄ambu n̄ɔɔbun suba w̄akuru (10.000) naa sw̄i bu go ka takobi.

⁹ Kon ka bēe n̄onu geu m̄eri kpa n de i marura i k̄wara kpa n de nen arukawani ya n wāa sere ka bēen bibun bib̄o.

¹⁰ I ko i bēen dīa gurunu di sere nu tiara kpa i kpaanu k̄sire ko bēen biran̄o.

¹¹ Kon de bu nen wāa yeru gira bēen suunu sɔɔ. Na n̄ maa bēe biru kisim̄o.

¹² Na kon s̄im̄wa bēen suunu sɔɔ kpa na n s̄aa bēen Yinni kpa i n maa s̄aa nen t̄ambu.

¹³ Nena Gusun̄o bēen Yinni, ne wi na bēe yara saa yorun di Egibit̄i. Nena na Egibit̄igibun dam d̄arebu kpeerasia. Tē i ko i kp̄i i s̄i n kun ka sekuru.

B̄ari

¹⁴ Yinni Gusun̄o u nee, i kun nen woodaba m̄em n̄ɔwe, ma i n̄ s̄im̄o ye sɔɔ,

¹⁵ ma i nen arukawani yina, i nen woodaba biru kisi, i n̄ ka bu s̄amburu kue,

¹⁶ wee ye kon bēe kua.

Kon bēe berum tia kpa n de wasi sun bakaru tu bēe w̄ori i woor̄a sere bēen n̄oni yi tonda kpa i n wahala m̄. Kam s̄ɔra i ko i bēen dīanu duure. Domi bēen yiberēbara ba koo nu di.

¹⁷ Kon bēe biru kisi kpa bēen yiberēba bu bēe kamia. Kpa be ba bēe tusa bu bēe dam d̄are. I ko i duki yakikirawa baa b̄a kun bēe naa gire.

¹⁸ Yeniba kpuron biru, i kun man m̄em n̄ɔwe, kon bēe s̄eyasia too too bēen torarun s̄.

¹⁹ Kon bēen dam bua m̄en s̄ i tii sue. Kon de w̄allu tu b̄obia nge sisu kpa gura yu ku ne. Kpa tem mu b̄obia nge sii gandu.

²⁰ I ko i bēen dam d̄arawa kam sɔɔ. Domi tem mu n̄ dīanu m̄. Meya dānu nu n̄ maa marum̄o.

²¹ I n man seesim̄o, kon bēe s̄eyasia too too bēen toranun s̄.

²² Kon bēe gbeeku yee surema yi bēen bibu go sere ka bēen yaa saben̄o kpa i kun maa dabi kpa bēen sw̄ee yi gbi.

²³ S̄eyasia bini b̄u kun maa dere i ḡoru ḡosie, ma i man seesim̄o,

²⁴ nen tii kon bēe seesi kpa n maa bēe s̄eyasia too too n kere yellu bēen toranun s̄.

²⁵ Kon de tabu bu bēe w̄ori ȳen s̄ i nen arukawani kusia. I n m̄enna i kukua bēen wusu, kon de bararu tu bēe w̄ori kpa yiberēba bu bēe n̄oma turi.

²⁶ Kon de ḡoru tu na. Saa ye sɔɔ, t̄n kur̄ɔbu w̄akuru ba koo p̄e w̄owa doo teu sɔɔ kpa bu ka bēe naawa ye ya n̄ bēe debum̄o.

²⁷ Yeniban biru i kun man m̄em n̄ɔwe, ma i man seesim̄o,

²⁸ nen tii kon bēe seesi ka m̄aru kpa n bēe s̄eyasia n̄n n̄ɔba yiru n kere yellu bēen toranun s̄.

²⁹ I ko i ḡoru wa sere i bēen bibu tem.

³⁰ Kon bēe tusi sere n bēe gunguu n̄n mi i ra ȳakuru ko k̄suku ka bw̄arokunu ni i ra ka s̄ɔ s̄a. Kon bēen gonu s̄ondi bw̄aroku nin k̄ekin w̄all̄o.

³¹ Kon bēen wusu ḡasia bansu kpa n bēen s̄aa yenu k̄suku. Na n̄ maa bēen ȳakunu m̄waam̄o.

³² Kon bēen tem kam koosia. Bēen yiberē be, ba koo na bu sina mi, kpa biti yu bu mwa.

³³ Kon de bu bēe tabu w̄ori kpa i yarina i da tem tukum̄o. Kpa bēen wusu su ko bansu.

³⁴⁻³⁵ Saa ȳe sɔɔ i ko i n wāa tem tukum mi, bēen tem me, mu koo w̄era, w̄era bi i n̄ daa mu w̄ere.

³⁶ Be ba koo tiara ba n wāa yiberɛban temə, kon de bu nuki sankira. Baa wuru kokosun damu, ga koo de bu duka yakurawa. Ba koo yakurawa nge be ba yiberɛba wa ba tabu yānu neni ba ka bu naa gire. Ba koo wərukuwa baa goo ù kun bu naa swīi.

³⁷ Ba koo wərikinawa nge be ba goonamə tabu səə ka takobi. Ba n̄ kpɛ bu yōra bu ben yiberɛba ma.

³⁸ Ba koo gbiwa bwese tukunun suunu səə. Kpa yiberɛba bu bu kam koosia.

³⁹ Be ba koo tiara yiberɛban tem mi, ba koo woorawa ka nuku sankiranu ben toranun s̄ə ka ben baababaginun s̄ə.

Gusunə u koo win arukawani

yaaya

⁴⁰ Isireli be ba tiara, ba koo ben toranu tuuba ko ka ben baababaginu ni ba kua nɛ, Yinni Gusunən wuswaaə ka sere seesi bi ba man seesi.

⁴¹ Ba koo gia ma nena na bu seesi ma na ka bu da tem tukumə ben yiberɛban mi. Saa ye səəra ba koo tii kawa ben naanɛ sarirun s̄ə kpa bu gia ma nena na bu sɛyasiamə ben toranun s̄ə.

⁴² Saa ye səə, kon nɛn arukawaniba yaaya ye na bəkua ka ben baababa. Bera Aburhamu ka Isaki ka Yakəbu. Kon maa nɛn nəə mwɛɛru yaaya te na kua ben tem s̄ə.

⁴³ Ben biru, tem mɛ, mu koo wɛra. Saa ye səəra ba koo sɛyasiabu wa yèn s̄ə ba nɛn woodaba deri.

⁴⁴ Adama baa bà n wāa tem tukumə ben yiberɛban mi, na n̄ bu derimə mam mam. Na n̄ bu biru kisimə, na n̄ maa bu kpeerasiamə. Na n̄ nɛn arukawani ye kusiamə. Domi na s̄əawa Gusunə ben Yinni.

⁴⁵ Ben arufaanin s̄ə kon arukawani ye yaaya ye na ka ben baababa bəkua mi, ye ya dera na bu yara Egibitin di bwesenu kpuron nən̄i biru, ma na kua ben Yinni. Nena Yinni Gusunə.

⁴⁶ Wooda ka s̄əəsi niniwa Yinni Gusunə u Məwisi wɛ Sinain guurə u ka Isireliba s̄ə.

27

Nəə mwɛɛnun yibiabu

¹ Yinni Gusunə u Məwisi s̄əəwa u nɛɛ,

² a Isireliba wooda yeni s̄əəwə a nɛɛ, goo ù n nəə mwɛɛru kua u nɛɛ, u koo nɛ, Yinni Gusunə tən̄u kɛ, u koo kpī u gobi kəsia tən̄u win ayerə nge mən̄i u ka win nəə mwɛɛru yibia.

³ Saa tən durə wi u w̄əə yɛndu mən̄ di n ka da w̄əə watagii, sii geesun gobi weeraakura u koo kəsia nge mɛ ba ra s̄əa yerun gobi kəsia.

⁴ N n tən kurən na, sii geesun gobi tɛna.

⁵ Tən durə wi u mə w̄əə nəəbu n ka da w̄əə yɛndugii, sii geesun gobi yɛnda u koo kəsia. N n maa tən kurən na, sii geesun gobi wəkuru.

⁶ Saa tən durə suru tiagii sere n ka da w̄əə nəəbugii, sii geesun gobi nəəbuwa u koo kəsia. N n maa tən kurən na, sii geesun gobi itawa u koo kəsia.

⁷ Goo ù n maa w̄əə wata mə n̄ kun mɛ ù n kere mɛ, sii geesun gobi wəkura nəəbuwa u koo kəsia. N n maa tən kurən na, sii geesun gobi wəkura u koo kəsia.

⁸ Goo ù n s̄əa s̄əaro too, ma u n̄ kpɛ u kəsia mɛ ba gerua, ba koo ka ȳero dawa yāku kowon mi, kpa yāku kowo wi, u n̄n̄ s̄ə mèn̄ nəə u koo kəsia nge mɛ win waara nɛ.

⁹ Goo ù n nɛ, Yinni Gusunə nəə mwɛɛru kua ma u koo man yaa saberu kɛ te ba ra ka yākuru ko, yaa sabe te, ta ko n s̄əawa nɛguru.

¹⁰ Ba n̄ ka tu garu kəsinamə te ta kun wā. Baa t̄a kun maa wā, ba n̄ ka tu garu kəsinamə te ta wā. Ka mɛ, bà n maa ka tu kəsina, ni yiru kpuro nu ko n s̄əawa nɛginu.

¹¹ Goo ù n ka yaa saberu na te ba ku ra ka yākuru ko, ba koo ka tu dawa yāku kowon mi.

¹² Kpa yāku kowo u tu mɛeri u ten geeru bura.

¹³ Wi u ka yaa sabe te na, ma u kī u tu yakia, gee te yāku kowo u nūn bure, tera u koo kāsia. Kpa u maa gee ten bōnu nōobun tia sosi.

¹⁴ Goo ù n win diru Yinni Gusunō kā, yāku kowowa u koo da u tu mēeri kpa u ten geerun saka gere. Gee te u gerua mi, tera ba koo ka sōmburu ko.

¹⁵ Adama ù n kī u win dii te yakia, u koo gina gee te yāku kowo u bura mi kāsiawa kpa u ten wāllō bōnu nōobusen tia sosi dii te, tu sere maa ko wigiru.

¹⁶ Goo ù n maa win gberu Yinni Gusunō wē, ba koo ten geeru burawa. Dīa ni ba koo duuren kpāara ba koo mēeri. Nge tē bā n dīa ni ba mō ɔɔsu duura, ma nu kilo gooba wunōbu (300) kua, sii geesun gobi weeraakura ba koo kāsia.

¹⁷ N n sāan na yakia bun tōō bakarun diya u gbee te wē, ten gobi kpurowa u koo kāsia.

¹⁸ U n gbee te Yinni Gusunō wē yakia bun tōō bakarun biru, yāku kowo u koo ten gobi kawawa. U koo wōō si su tie sere yakia bun tōō bakarun tu ka turin gobi kāsiawa.

¹⁹ Yēro ù n kī u win gbee te yakia, u koo kāsiawa ye ba bura mi, kpa u yen bōnu nōobun tia sosi gbee te, tu sere maa ko wigiru.

²⁰ U kun tu yakie, ma ba tu goo dōre, u n maa kpē u tu yakia win tii.

²¹ Yakia bun tōō bakarun tā n tunuma, ta koo kowa Yinni Gusunō giru. Yāku kowoba ba ko n tu mō sere ka baadommaō.

²² Goo ù n Yinni Gusunō gberu wē te u dwa, n n mō te u tubi di,

²³ yāku kowowa u koo tu mēeri kpa u ten geeru bura. U koo wōsu gariwa si su tie yakia bun tōō bakarun tu ka turi. Wōō si kpuron gobiya u koo gere kpa gobi yi, yi ko Yinni Gusunō gi.

²⁴ Adama yakia bun tōō bakarun tā n tunuma, gbee te, ta ko n sāawa wi u raa nūn tu dōregiru.

²⁵ Ba koo gāanu kpuron geeru burawa nge mē ba ra sāa yerun gobi kōsi. N deema gobi yin tian bunum mu ra n sāawa garamu wākuru.

Kēē bwese bweseka

²⁶ Goo u ku raa win yaa saberun buu gbiikuu Yinni Gusunō kē. Domi ga sāawa Yinni Gusunō guu kō yèn sō ga sāa buu gbiikuu. Baa n n yāarun na n kun mē ketē, ga sāawa Yinni Gusunō guu.

²⁷ Gā n maa sāan na sabe te ba ku ra ka yākuru kon buu gbiikuu, wi u ka tu na u koo kpī u tu yakia ù n gee te yāku kowo u nūn bure kāsia kpa u maa ten bōnu nōobun tia sosi. U n kpana u tu yakia, yāku kowo u koo kpī u tu goo dōre nge mē u ten geeru bure.

²⁸ Gāa ni ba Yinni Gusunō kā sere ka baadommaō, aa tōnuwa? N kun mē yaa sabera? N kun mē gbee te u tubi diwa? Gāa ni ba gōsa ba yi Yinni Gusunō n sō gesi, n n maa koorō u nu yakia n kun mē u nu dōra. Nu ko n sāawa Yinni Gusunō ginu sere ka baadommaō.

²⁹ Baa n n tōnun na n n koorō u nūn yakia. Ba koo yēro gowa.

³⁰ I ko i n da Yinni Gusunō bēen gberun dīanun suba wākuru sōō tia yiyewa sere ka dāa marumō.

³¹ Goo ù n kī u ye yakia, u koo yen gee te kāsiawa kpa u maa yen bōnu nōobun tia sosi.

³² Mēya maa yaa sabenu sōō. Yāara? Ketewa? Boowa? Sabe ni ba kpare gesi, wākuru baateren wāllō Yinni Gusunō u teeru mō.

³³ Wi u sabe ni mō, u n koo gōsi te ta wā n kun mē te ta kun wā. U n maa ka tu garu kōsinamō. Baa ù n ka tu garu kōsina, ni yiru kpuro nu ko n sāawa Yinni Gusunō ginu. N n koorō bu nu yakia.

³⁴ Wooda yenibara Yinni Gusunō u Mōwisi wē Isireliban sō Sinain guurō.

NARONAA

Musa takada siikōde

Isarailanɔ kunna gbárannan 9:1-14:45, 20:1-21:35

Balamu 22:1-24:25

9

Vīnla dikpekenaa

¹ Dikiri yā ò Musanɛ Sinai gbárannan Isarailanɔ bona Misila wè plade mɔ káaku gūn à pì:

² Isarailanɔ gɔ Vīnla dikpe ke a gɔɔa.

³ À dikpe pì ke mɔ díkīna gɔɔ gēro donsariden ɔkɔsi. À ke lákū ma dàáre nà pínki kū a dokayā kū ma dàárenɔ.

⁴ Musa ò Isarailanɔne ò Vīnla dikpe ke,

⁵ akū ò dikpe pì kè Sinai gbárannan mɔ káaku gɔɔ gēro donsariden ɔkɔsi. Ò kè lákū Dikiri ò Musanɛ nà pínki.

⁶ Gbēkenɔ kú gwe ò gbāsī vī kū ò ɔ nà gèea yāi, akū odi le ò Vīnla dikpe kè zī birearo. Akū ò gèe ò Musa kū Harunao lè zī birea gōnɔ

⁷ ò pì Musanɛ: Gè yā musu o gbāa lè. Bóyāi ò gìwere ò su kū gbanɔ Dikirine kū ó gbēnɔ a gɔɔaa?

⁸ Musa wèríma à pì: À ze ari mà ma lákū Dikiri ni o á yā musu nà.

⁹ Akū Dikiri pì Musanɛ:

¹⁰ Ñ o Isarailanɔne, tó n gbēkenɔ ke n burinɔ kpé gbāsī vī gè yā musu, ke ò gèe wēte zāzā ken, oni fɔ ò Vīnla dikpe kemene kpekepe.

¹¹ Mɔ plade gɔɔ gēro donsaride ɔkɔsin oni dikpe pì ke. Oni sã nòbɔ só kū burodi futenasario kū lá kyākyāao.

¹² Òsun a ke tó gu d̀aro akūsɔ òsun sã pì wá ke éro. Oni Vīnla dikpe pì ke lákū ma d̀teáre nà pínki.

¹³ Gbē kú adi gbà léro akūsɔ adi gé wēte kearo, tó à g̀ Vīnla dikpe pì kei, ò ade bo a gbēnɔ té, zaakū adi sumene kú gbao a gɔɔaro. A taari ni wí a musu.

¹⁴ Bòasu kú à kú á té akūsɔ à ye à Vīnla dikpe kemene, séde à ke lákū ma a doka d̀teáre nà. Bòasu kú bedeo n pínki yā dokōnɔme.

Téluku dana bizakutala
(Bon 40:34-38)

¹⁵ Zī kú ò bizakuta kù d̀, téluku pìi dà sèeda kuta pìla. Naana zaa ɔkɔsi ari gu gèe à d̀o téluku pì kú kuta pìi musu lán té bà.

¹⁶ Len àdigɔ kun le gɔɔ sīnda pínki, àdigɔ kú kuta pìla fānantē, gwāani sō lán té bà.

¹⁷ Tó à g̀ kuta pìia, akū Isarailanɔ di fute kú táo. Gu kú téluku pìi zèn, gwen òdi bùra káten.

¹⁸ Tó Dikiri m̀nne le, òdi bùra fute. Tó à m̀nne d̀, òdi era ò bùra káte. Tó téluku pì da kuta pìla sō, ǹ bùraa d̀gɔ katename.

¹⁹ Tó téluku pì ten gɔɔ pla ke kuta pìla, òdigɔ Dikiri yā ma, òdi bùra futero.

²⁰ Zīkenɔa téluku pìi di gɔɔ pla ke kutalaro. Tó Dikiri m̀nne, òdi bùra káte, tó Dikiri èra à m̀nne d̀, akū òdi bùra fute.

²¹ Zīkenɔa sō téluku pìi di ze gu dokōnɔ fíti zaa ɔkɔsi ari kōnkɔ. Tó à g̀a kōnkɔ, akū òdi bùra fute. Fānantē ke gwāanin yá, tó téluku pìi g̀a, òdi bùra futeme.

²² Tó tɛ́luku pìi gɔ̃ zena kuta pìla gɔ̃ do ke mɔ̃ do ke wɛ̃ don yá, òdigɔ̃ katena bùran, òdi futero. Tó à gò, akū òdi bùra fute.

²³ Òdi bùra kátɛ ke ò bùra fute Dikiri lé sariro. Òdigɔ̃ Dikiri yá ma lákū à dà Musanɛ à ónne nà.

10

Andurufu kákáki mèn planɔ

¹ Dikiri yá ò Musanɛ à pì:

² N kákáki pi mèn pla kū andurufu kū ò gbɛ̀gbɛ̀ manamanao gbɛ̀nɔ kakarabɔ ũ de ò bùra fute.

³ Tó ò kákáki pìnɔ pè, gbɛ̀nɔ ni su ò kakaranyĩ ní pínki dakarɛki kpéleleá.

⁴ Tó kákáki mèn don ò pè, Isaraila buri don'arɛde kū ò de kína ũnɔ mé oni su ò kakaranyĩ.

⁵ Tó ò kákáki pìnɔ pè kū yĩsámpanaao, gbɛ̀ kū ní bùra kú ifáboki kpanɔ mé oni bùra fute káaku.

⁶ Tó ò a gɛ̀n plade pè kū yĩsámpanaao, gbɛ̀ kū ní bùra kú gɛ̀nmidɔki kpanɔ mé oni bùra fute. Kákákipena kū yĩsámpanaao pìime gbɛ̀nɔ dana zén sèda ũ.

⁷ Tó ò ye ò gbɛ̀nɔ kakara, ògɔ̃ pé yĩsámpanaa sari.

⁸ Haruna né sa'orinɔ mé oni kákáki pìnɔ pé. Anigɔ̃ deáre doka ũ gɔ̃ sīnda pínki, ákōnɔ kū á burinɔ.

⁹ Gɔ̃ kū a ka á būsun, tó áten gé zì ká kū á ibere kū oni sù ò fute kááonɔ, àgɔ̃ kákáki pìnɔ pé kū yĩsámpanaao, de á yá le à dɔ makū Dikiri á Ludagu, mani á bo á ibere pìnɔ ũ.

¹⁰ Gɔ̃ kū áten pɔnna ke sɔ̃, dikpen yá, mɔ̃ dufu gɔ̃ káaku zīn yá, àgɔ̃ kákáki pìnɔ pé á sa'opɔ̃ kū òdi ká tén à té kūnɔa kū á sáabukpana sa'opɔ̃nɔ, á yá ni dɔmagu. Makūme Dikiri á Luda ũ.

Isarailanɔ futena Sinai

¹¹ Wɛ̃ plade mɔ̃ plade gɔ̃ barode zī, tɛ́luku gò sèda kutala,

¹² akū Isarailanɔ bùraa fute Sinai gbárannan, òten bùra sɔ̃sɔ̃ ari tɛ́luku gɛ̀ à zè Parani gbárannan.

¹³ N bùra futena káakun gwe. Ò kè lákū Dikiri dà Musanɛ à ónne nà.

¹⁴ Yuda zìkarinɔ mé ò bùraa fute gà kū gáao káaku kū ní tutaa. Aminadabu né Nasɔ̃me ní don'arɛde ũ.

¹⁵ Zua né Netanelime Isaka zìkarinɔ don'arɛde ũ.

¹⁶ Eloni né Eliabume Zebuluni zìkarinɔ don'arɛde ũ.

¹⁷ Gesomu burinɔ kū Merari burinɔ kuta pìi gbòro, akū ò sè ò dào zén.

¹⁸ Akū Rubeni zìkarinɔ bùraa fute gà kū gáao kū ní tutaa. Sedeu né Elizume ní don'arɛde ũ.

¹⁹ Zurisadai né Selumielime Simeɔ zìkarinɔ don'arɛde ũ.

²⁰ Deweli né Eliasafame Gada zìkarinɔ don'arɛde ũ.

²¹ Akū Koa burinɔ Luda pónɔ sè ò dào zén. Ò kuta pìi dɔ ari ògɔ̃ ká.

²² Akū Eflaimu zìkarinɔ bùraa fute gà kū gáao kū ní tutaa. Amiudu né Elisamame ní don'arɛde ũ.

²³ Pedazu né Gamalielime Manase zìkarinɔ don'arɛde ũ.

²⁴ Gideoní né Abidáme Biliaminu zìkarinɔ don'arɛde ũ.

²⁵ Akū Dá zìkarinɔ bùraa fute gà kū gáao kū ní tutaa. Mókōnɔ mé òdigɔ̃ té kpekpe. Amisadai né Ayezame ní don'arɛde ũ.

²⁶ Okorana né Pagielimé Asa zìkarinɔ don'arɛde ũ.

²⁷ Enana né Airame Nafatali zìkarinɔ don'arɛde ũ.

²⁸ Lákū Isarailanɔ dì bùra futefute ògɔ̃ tétékōi nàn gwe gà kū gáao.

²⁹ Obabumε Musa anzure Rueli né ũ, Midiã burimε. Musa pìne: Óten da zén ò gé bùsu kù Dikiri pì áni ó gban. Ñ mós ñ gé kùoo, óni yã mana kennε, zaakù Dikiri nmanana gwe lé sèwεε.

³⁰ Akù à pìne: Mani géro, mani era ma bùsun ma bedenɔ kīnaame.

³¹ Musa pì: N yã nna. Ñsun ó tónlo, zaakù ñ bùrakateki mana dō akūsō mōkōn mé ñni ke ó wéde ũ.

³² Tó n ge kùoo, óni yã mana kù Dikiri ni kεwεε kennε se.

³³ Isarailanɔ bùraa fùte Dikiri kpi sare ò táa ò gɔrɔ aakō. Ò dò are kù Dikiri bàka kunna kùñwo àkpatii de à bùrakūki mōñne.

³⁴ Tó ò fùte ò dà zén, Dikiri téluku pìi dìgō kúñla fānantē.

³⁵ Tó ò dà zén kù àkpatii, Musa dì pi:

Ñ fute Dikiri, de n ibereɔ fākōa,
n zāngurino bàa lénne.

³⁶ Tó ò dìte, Musa dì pi:

Dikiri, ñ era ñ su Isaraila dúbu ũgbangbanɔa.

11

Dikiri té futεnaa

¹ Isarailanɔ zuka kà Dikirii ñ warikεna yāi. Kù Dikiri mà, à pɔ fē, akù a té fùte ñ té, ñ bùra kpado té kù.

² Akù gbēɔ wiki lè Musaa. Kù à wé kè Dikiria, akù té pìi zè.

³ Akù ò tó kpà gu pìine Tabera, kù Dikiri té fùte ñ té gwe yāi.

Dikiri kpekperεwinɔ gbarεnaa

⁴ Buri pāndenɔn kù Isarailanɔ té, òten póbile pānde ni de, akù Isarailanɔn ten ó do se ò pì: Mán óni nòbɔ len ò sóo?

⁵ Óten kpò kù o sò Misila ó poyeinaaa bege ke kù plēɔ kù gbεzenɔ kù εfɔnɔ kù arubasanɔ kù arubasa gizonɔ.

⁶ Tera sà ó lé gà, zaakù odì pòke lero, séde mana dí baasiro.

⁷ Manaa pì wé kete, à de lán líɔ bàme.

⁸ Isarailanɔ dì sète ò ló gbèn ke òdi zō gón. Òdi disa ò kàra keo. A nna lán kàra asānaa bà.

⁹ Tó plí kpà bùran gwāani, akù manaa pìi dì kóte se.

¹⁰ Musa mà òten ó do ɔnle kù ɔnleo. Dikiri pɔ fē manamana, akù à kè Musane ñni

¹¹ à pìne: Bóyāin nten wé tāmāii? Ma yã kpate mé à kènne vāni, akù n gbē pìnɔ gwana aso dìmenεε?

¹² Makù mé ma gbē pìnɔ nò sì yá? Makù mé ma ñ í yá? Bóyāi n pìmenε mà ñ kù kpe lán nérande bà mà gé kùñwo bùsu kù n la dà ñ dizinɔnenn?

¹³ Mákpan mani nòbɔ len mà kpá gbē pìnɔ ñ pínkii? Zaakù òten ó dɔmenε òten pi mà ñ gba nòbɔ ò só.

¹⁴ Mani fō mà gbē pìnɔ aso sé ñ pínki madoro, zaakù ñ aso demala.

¹⁵ Tó len ñni kemεne le, ñ tó ma n pɔnna le ñ ma de gōnɔ. Ñsun tó mà wari pì ke doro.

¹⁶ Akù Dikiri pìne: Ñ Isaraila gbē zōkō kù ñ ñ dō don'arede ũnɔ kakara gbēɔn baaakō akuri ñ su kùñwo dakareki kuta kia ògō kù kùñwo gwe.

¹⁷ Mani kipa mà yã onne gwe mà a Nini kù à kúmma kpado go mà diñne, oni gbēɔ gwana aso sé kùñwo de ñsungō ñ sena ndo doro yāi.

¹⁸ Ñ o gbēɔne ò gbà bo ñ zīdane zia yāi, oni nòbɔ le ò só. Zaakù ò ó dɔmenε ò pì, mán óni nòbɔ len la ò sóo? Ò pì ò sàna Misila. Abire yāin mani ñ gba nòbɔ ò só.

¹⁹ Oni só adi ke gɔrɔ donlo, gɔrɔ planlo, gɔrɔ sɔɔronlo, gɔrɔ kurinlo, gɔrɔ baronlo.

²⁰ Oni só mɔ do gbāngbān ari à bo n̄ yĩn a ni bo n̄ pɔn. Zaakū makū Dikiri má kú n̄ té, akū ò pā kpàmai. Ó zuka dɔma ò pì, b́yáì ò b̀ Misilai?

²¹ Akū Musa pì: G̃gbēn̄n kú kúmao tá gūn gbēn̄n dúbu wàa aak̄ō, akū n̄ pì ĩni ǹb̀ kpámma ò só ari mɔ do gbāngbān yá?

²² Bee tó ò s̄n̄ kú z̄n̄ dèdè dasidasi, ani ḿm̄ma yá? Tó ò ísira kp̀n̄ s̀t̄e pínki, ani ḿm̄ma yá?

²³ Dikiri wèa à pì: Ma gbāna ni kánloo? ĩni e tera, tó yā kú ma ònne ni ke ke ani kero.

²⁴ Musa b̀ ò Dikiri yā p̀n̄ ònne. À Isaraila gbē z̄k̄n̄ kàkara gbēn̄n baaak̄ō akuri à n̄ zé ò lika kuta p̄ii.

²⁵ Akū Dikiri k̀pa t̄eluku gūn à yā ò kāao. À a Nini kú à kúa kpado gò ò d̀ gbē z̄k̄ gbēn̄n baaak̄ō akurii p̀n̄ne. Kú à a Nini p̄i d̄in̄e l̄e, ò annabik̄yā ò, abire gbera odi era ò kè doro.

²⁶ Gbē kú Musa n̄ sé gbēn̄n plan̄ ḡò b̀ran, gbē do t̄n̄ El̄dada, gbē do s̄ Medada. Odi gé kuta k̄inaaro, ama Nini p̄i s̄m̄ma se, akū ò annabik̄yā ò b̀ran.

²⁷ Kefenna ke bàa lè à gèe à pì Musane: El̄dada kú Medadao t̄en annabik̄yā o b̀ran.

²⁸ Nuni né Ȳsuame Musa kp̄asi ũ zaa a k̄efennak̄ḡr̄a, akū à pì: Baa Musa, n̄ ḡin̄e.

²⁹ Akū Musa p̄ine: Nten n̄s̄ḡba ke k̄n̄wo ma yā musun yá? Tó Dikiri a Nini d̀ a gbēn̄ne ò ḡò annabin̄ ũ n̄ pínki, à manaroo?

³⁰ Akū Musa èra b̀ran kú Isarailan̄ gbē z̄k̄ p̀n̄o.

³¹ Dikiri tò ĩa b̀ ísira kpa à s̀ kú k̄pek̄p̄ewin̄, ò dà b̀rala. Ó lika b̀raai gu s̄inda pínki à kà t̄aḡr̄ do ũ, akū s̄ n̄ vurana lei kà ḡs̄akuru pla.

³² F̄anant̄e b̄irea kú gw̄anio kú a gu làa d̄naao ò f̄t̄e ò ḡe ò k̄pek̄p̄ewin̄ k̄k̄. Gbē kú adi k̄k̄ dasiro k̄k̄ b̀ruma baro. Akū ò f̄t̄e à kori kè.

³³ Kú ò a ǹb̀ dà n̄ l̄n̄ ḡn̄, odi le ò só dasiro, akū Dikiri p̄o f̄n̄ȳ à gagagyā k̄n̄gu.

³⁴ Akū ò t̄ kp̄a gu p̄ine L̄'id̄en̄ Mira, zaakū gwen ò gbē kú ǹb̀ l̄'i n̄ k̄n̄ v̄in̄.

³⁵ Akū Isarailan̄ f̄t̄e gwe ò ḡe Azero ò ḡr̄o pla kè gwe.

12

Miriamu kú Harunao Musa taari'ena

¹ Miriamu kú Harunao Musa taari è Etiopia n̄ kú à s̀ yā musu, zaakū à Etiopia n̄ s̀.

² Ó pì: Musa adon Dikiri d̄ite à yā ò a ḡai yá? Adi o ó ḡai seroo? Dikiri yā p̄i mà.

³ Musa bi gbē bus̄eme, a s̄ara kú andunia gūnlo.

⁴ Gwe ḡn̄ Dikiri p̄i Musa kú Harunao kú Miriamuoone: À b̄t̄e à gé dakareki kuta kia á gbēn̄n aak̄ō. Akū ò ḡe n̄ gbēn̄n aak̄ō n̄ pínki.

⁵ Dikiri k̀pa t̄eluku gūn à zé kuta p̄i kp̄el̄e. À Haruna kú Miriamuo sisi, akū ò n̄i n̄ pla n̄ pínki.

⁶ À p̄in̄e: À ma yā ma. Tó ma annabi ke kú á té, madì bo mà sua w̄gupu gūn madì yā one nana ḡm̄me.

⁷ Ama à de l̄e kú ma z̀bleri Musaoro. Z̄ikeri n̄anideme ma òn gbēn̄o té n̄ pínki.

⁸ Odì yā bo k̄ l̄n̄. Madì yā one mà a ke ut̄enero. Àdi wé si ma takal̄e. À kè dera ádi ma z̀bleri Musa taari'ena v̄ina keroo?

⁹ Akū Dikiri p̄o f̄n̄ȳ à a tá o.

¹⁰ Kú t̄eluku p̄i gò kuta p̄ila, kusu dà Miriamula ḡn̄, à pura kú l̄an buu bà. Kú Haruna l̄ite à a gwà, à è kusu dàala,

¹¹ akū à pì Musane: N yā nna Baa! N̄sun tó ò ȳnk̄yā taarik̄ena gbè lero.

¹² N̄sun tó à ḡō de l̄an né kú ò ì gè ũ a mè kpado yàkanaa bàro.

¹³ Musa s̄o d̀ Dikirin̄e à pì: Luda, n̄ yā nna! N̄ a werek̄sa.

14 Akū Dikiri pìne: Tó a de mé à lé'i fà a ãnnwa, ani kene wé'iyã ũ ari gɔɔ supplaroo? Ò bo kãao bùra kpe gɔɔ suppla gã, gbasa ò a sí.

15 Miriamu kú bùra kpe ari gɔɔ suppla. Isarailanɔ dí da zénlo sé kú ò èra ò a sí.

16 Abire gbera ò fùte Azero ò gèe ò bùraa kàte Parani gbárannan.

13

Gu'asirigwari gbēnɔn kuri awεεplanɔ zīnaa

1 Dikiri pì Musane:

2 Ñ gbēnɔ zī ò gé Kanaanɔ bùsu kú maten kpá Isarailanɔa yake. Ñ ñ dizinɔ buri gbē kú ò de don'arede ũnɔ sé mèn dodo ñ ñ zī.

3 Akū à ñ gbáre le bona Parani gbárannan lákū Dikiri ò nà. Gbē pìnɔ bi Isaraila don'aredenɔme ñ pínki.

4 Ñ tónɔn dí:

Rubeni burinɔ gūn Zaku né Samua,

5 Simenɔ burinɔ gūn Ori né Safata,

6 Yuda burinɔ gūn Yefune né Kalebu,

7 Isaka burinɔ gūn Yusufu né Igali,

8 Eflaimu burinɔ gūn Nuni né Osea,

9 Biliaminu burinɔ gūn Rafu né Paliti,

10 Zebuluni burinɔ gūn Sodi né Gadieli,

11 Yusufu né Manase burinɔ gūn Susi né Gadi,

12 Dã burinɔ gūn Gemali né Amieli,

13 Asa burinɔ gūn Mukaila né Setu,

14 Nafatali burinɔ gūn Vofosi né Nabi,

15 Gada burinɔ gūn Maki né Gueli.

16 Gbē kú Musa ñ zī bùsu yakenɔn gwe. Musa tó kpà Nuni né Oseane Yɔsua.

17 Kú Musa teni ñ zī Kanaanɔ bùsu yake, à pìne: À bɔte kú Negevi gbárannao à dí bùsu gusĩsĩdea.

18 À gwa lákū bùsuu pì de nà, tó a gbēnɔn gbãna kesɔ ò buse, tó ò dasi kesɔ ò dasiro,

19 tó ñ bùsu mana kesɔ à vãni, tó ñ wɛtenɔn bĩni vĩ kesɔ à vĩro,

20 tó a zĩte gbãna kesɔ à bùsa, tó à línɔ vĩ kesɔ à vĩro. À kokari ke à bùsuu pì línenɔ sète à suo. Zaakū geepi né káakunɔ mana gɔɔn dí.

21 Akū ò gèe ò bùsuu pì yakè zaa Zini gbárannan ari Reobo, Lebo Amata kpa.

22 Kú ò bɔte kú Negevi gbárannao, ò kà Eblonu, gu kú Anaki burinɔ Aima kú Sesaio kú Talamaio kún. Eblonu katena Zoã kú à kú Misila ã wè supplame.

23 Kú ò kà Esekolu guvuten, ò geepi líneyɔ do zò gwe ò lòko lía, akū gbēnɔn planɔn sena. Ò bĩsi kú kakapuraoo sè dɔ.

24 Ò tó kpà gu pìne Esekolu guvute, geepi líneyɔ kú Isarailanɔ zò gwe yã.

25 Kú ò bùsuu pì yakè gɔɔ bupla, akū ò èra ò sù.

Gu'asirigwarinɔ baarukpanaa

26 Kú ò sù Kadesi, Parani gbárannan, ò gèe Musa kú Harunao kú Isarailanɔ kĩnaa pínki. Ò sù kú baaruuo Isarailanɔne ñ pínki, akū ò bùsuu pì línenɔ mɔ́nne.

27 Ò yã pì gbã Musane ò pì: O ge bùsu kú n ó zĩn. Vĩ kú zó'io di gwe. A línenɔn dí.

28 Ama bùsupidenɔ gbãna. Ñ wɛtenɔn bĩni vĩ akūsɔ ñ wète pìnɔn zòkɔ manamana. O Anaki burinɔ è gwe se.

29 Amalekinɔn kú Negevi gbárannan. Itinɔ kú Yebusinɔ kú Amɔrinɔn kú bùsu gusĩsĩden, akūsɔ Kanaanɔn kú Ísira sare kú Yoda sareo.

30 Kalebu gbēnɔ lé yĩte Musa are, akū à pì: Ò gé ò bùsu pì sí, zaakū óni fɔ ò zĩ bleńma.

³¹ Akū gbē kū ò gèe kãaonɔ̀ pì: Óni f̄ ò léte gbē pìnɔ̀aro, zaakū n̄ gbãna deóla.

³² Akū ò b̀usu kū ò yakèe pì gya b̀o Isarailanɔ̀ne ò pì: B̀usu kū o yakèe pì bi b̀usu kū àdi a gbēnɔ̀ mómɔ̀me. Gbē kū o n̄ é gwenɔ̀ n̄ pínki bi gbē gbãnanɔ̀me.

³³ O gbē gbãnagbãnanɔ̀ è gwe Anaki burinɔ̀ ũ. O ó z̄ida è lán babanɔ̀nɔ̀ bà, len ó de le n̄ wén se.

14

Isarailanɔ̀ bona Dikiri kpe

¹ Isarailanɔ̀ ten wiki gbãna lé n̄ pínki, òten ó do gwãani p̄ia.

² Ò zuka d̀ Musaa kū Harunao n̄ pínki ò p̄inne: Tó o gaga Misila kes̄ gbárannan la, de à kè mana.

³ B̀yãin Dikiri ten tá k̄oo b̀usu p̄inn? Oni ó dede k̄ f̄nedaome, oni ó n̄gbēnɔ̀ k̄ ó n̄nɔ̀ k̄k̄. Ó eraa Misila s̄anaroo?

⁴ Akū ò p̄ik̄ne: Ó don'arede bo ò era ò tá Misila.

⁵ Musa kū Harunao w̄ute n̄ n̄esele kutena pari are.

⁶ Akū b̀usuyakerinɔ̀ gbēnɔ̀n pla Nuni né Ȳsua kū Yefune né Kalebuo n̄ utanɔ̀ gaga ò kèkè

⁷ ò pì gbēnɔ̀ne: B̀usu kū o b̄ten o yakèe pì mana manamana.

⁸ Tó ó yã kà Dikirigu, ani gé k̄oo b̀usu p̄in, b̀usu kū v̄i k̄ z̄'io din p̄ia, à ó gba.

⁹ Àsun bo Dikiri kpero. Àsun v̄ina ke b̀usupidenɔ̀nero, zaakū ó p̄oblenɔ̀me, ò uteki v̄i doro. Dikiri kú k̄oo, àsun v̄ina kero.

¹⁰ Gbē s̄inda pínki teni pì ò n̄ pápa kū gb̄eo, akū Dikiri gakuri b̀o à s̀ Isarailanɔ̀a dakareki kuta kia.

¹¹ Dikiri pì Musane: Gbē p̄inɔ̀ niḡ ma gya bo ḡrɔ̀ s̄inda pínkin yá? Bee k̄ daboyã dasi k̄ ma kè n̄ ténɔ̀, oniḡ gí ma náani kei ḡrɔ̀ s̄inda pínkin yá?

¹² Mani gagagyã kányi mà n̄ kakate, mani n burinɔ̀ ke dasi, n̄ gbãna niḡ de gbē p̄inla.

¹³ Akū Musa pì Dikirine: M̄ok̄n mé n gbē p̄inɔ̀ b̀te Misila k̄ n gbãnao. Tó Misilanɔ̀ mà,

¹⁴ oni gí o b̀usu dí denɔ̀neiro. Zaakū ò d̄ k̄ n̄ kú k̄oo, ndi bo n̄ suwá t̄t̄t̄. Ò d̄ k̄ n̄ téluku diḡ kú ó musu, ndi dowere are a ḡn f̄nant̄, gwãani s̄ té ḡn.

¹⁵ Tó n gbē p̄inɔ̀ d̄ k̄anto ḡnɔ̀, buri k̄ ò yã p̄i mà n̄ ni pì:

¹⁶ Dikiri f̄ua à gé k̄ gbē p̄inɔ̀ b̀usu k̄ à la dànnen, abire yãin à n̄ dede gbárannan.

¹⁷ Dikiri, n̄ n gbãna z̄ok̄ m̄ine sà, lákū n̄ ò nà n pì

¹⁸ ndi p̄o f̄e likalikaro, n̄ gb̄eke v̄i z̄ok̄, ndi gbēnɔ̀ yã v̄aninɔ̀ k̄ n̄ taarinɔ̀ k̄r̄ma, ama ndi tó taaride b̀o p̄aro. Ndi denɔ̀ yã v̄aninɔ̀ wí n̄ burinɔ̀ musu ari à gé à pé n̄ s̄akpenɔ̀a k̄ n̄ nasionɔ̀.

¹⁹ Lákū n̄ s̀ruu kè k̄ gbē p̄inɔ̀ nà zaa Misila ari ò gèe ò kào la, n̄ n̄ durunna k̄r̄ma n gb̄eke z̄ok̄ ḡn.

Zukakarinn̄ w̄t̄ammaanaa

²⁰ Akū Dikiri p̄i: Lákū n̄ w̄e k̄ema nà, mani s̀ru ke k̄n̄wo.

²¹ Ama lákū madiḡ kun nà ak̄s̄ ma gakuri dà anduniala pínki,

²² gbē k̄ ò ma gakuri è k̄ daboyã k̄ ma kè Misila k̄ gbáranna ḡnwo k̄ ò ma le ò ma gwa ḡn̄ kuri ò gí ma yã mainɔ̀,

²³ n̄ gb̄eke ni w̄e sí b̀usu k̄ ma la dà n̄ dizinɔ̀ne p̄l̄ero. Gbē k̄ ò ma gya b̀onɔ̀ ke ni w̄e sialero.

²⁴ Lákū ma z̄bleri Kalebu n̄ese b̀o ado nà, à t̄mai k̄ n̄ese doo, mani tó à ḡ b̀usu k̄ à ḡen p̄i ḡn, a burinɔ̀ ni le túbi ũ.

²⁵ Zaakū Amalekinɔ̀ k̄ Kanaanɔ̀n kú guvuten gwe, à era à da gbáranna z̄en zia Isira T̄era kpa.

²⁶ Dikiri p̄i Musane k̄ Harunao:

²⁷ Gbē v̄ani d̄inɔ̀ ni zuka k̄amai ḡrɔ̀ s̄inda pínkin yá? Ma zuka k̄ òten k̄amai mà.

- 28 Ñ piíne makū Dikiri ma pì má kun. Lákū ò wé kèma nà, len mani kéíne le.
- 29 Ñ gèno ni gō káte gbárannan la, n gbē kū ò kà wè baro ke à dealano pínki. Ñ gbē kū ò n náro akūsō ò zuka kàmaino
- 30 ni gē būsū kū ma a la dànnenlo, séde Yefune né Kalebu kū Nuni né Yosuao baasiro.
- 31 Ñ né kū ò pì oni n kūkūnon mani gē kūrwo, de ò būsū kū n deno gí pì nna ma.
- 32 Mókōno sō, n gèno ni gō katena gbárannan lame.
- 33 Ñ nēno ni pōno dādā gbárannan la ari wè bupla, ò n deno náani sari gbè le. Ñ deno gèno ni gō gbárannan la n pínki.
- 34 Lákū ò būsū pì yakè goro bupla nà, len onigō n yā vāni gbè le le ari wè bupla, wè dodo goro dodo, onigō dō lán iberesena kūmao de nà.
- 35 Makū Dikiri makū mé ma yā pì ò, leme sō mani ke gbē vāni kū ò kākaramai pìnne le. Oni gaga gbárannan la n pínki.
- 36 Gbē kū Musa n zī ò būsū yakè kū ò sù ò būsū pì gya bò ò tò ò zuka dāno,
- 37 Dikiri gagagyā kà gbē pínogu, akū ò gāga.
- 38 Gbē kū ò gè ò būsū yakè pino té, Nuni né Yosuā kū Yefune né Kalebuo mé ò gō kū wèndiio.
- 39 Musa yā pino gbā Isarailanone pínki, akū ò sō dō manamana.
- 40 Ò fūte kōno kākukaaku, ò mī pè kpino ò pì: À gwa, óten gé gu kū Dikiri òn. O ó durunna dō sà.
- 41 Musa pì: Bóyāi áten pā Dikiri yāne? Abire ni sí kero.
- 42 Àsun géro, zaakū Dikiri kú kááoro. Á iberenō ni á ble kū zìio.
- 43 Amalekinō kū Kanaanō kú á are gwe. Oni á dēde kū fēndao. Dikiri nigō kú kááoro, kū a gí téii yāi.
- 44 Akū ò sāgbāna kè ò mī pè kpino, bee kū Dikiri bàka kunna kūrwo àkpatii gō bōran kū Musao.
- 45 Akū Amalekinō kū Kanaa kū ò kú gusīside pino lètemma ò n blé kū zìio ò pèmma ari Ōma.

20

Í bona gbèn (Bon 17:1-7)

- 1 Isarailano kà Zini gbárannan n pínki mo káaku gūn, akū ò vūte Kadēsi. Gwen Miriamu gān, ò a vī.
- 2 Í kun ò miro, akū ò kākara Musa kū Harunaoi.
- 3 Ò zuka kà Musai ò pì: Tó o gaga yā kū gbē kū ò gāga Dikiri areno, de abire sāna.
- 4 Bóyāi a su kūoo gbáranna dīkīnan de ò gaga la kū ó pókādeno?
- 5 Bóyāi a bote kūoo Misila a su kūoo gu vāni dīkīna gūnn? Póblewe ke kaka lí ke geepi né ke bīsi kú laro, akūsō í kú la ò miro.
- 6 Musa kū Harunao gò paria ò gē dakareki kpélele ò wūte n nēsele kutena, akū Dikiri gakuri bò à sūrma.
- 7 Dikiri yā ò Musane à pì:
- 8 Ñ gò sé, mōkōn kū n vīni Harunao à gbē pino kakara à yā o gbēsi direne n wāra, í ni bon. Len īni í boíne gbè pìn ò mi le kū n pókādeno.
- 9 Musa gò sè Dikiri are lākū à òne nà.
- 10 Musa kū Harunao n kākara gbēsi pì are, akū à pīne: À ma á sāgbānadeno! Á ye ò í boáre gbè dīnn yá?
- 11 Akū Musa o sè musu à gbē pì lè kū a gòoo gēn pla. Í bò manamana, akū ò mī kū n pókādeno.

¹² Akū Dikiri pì Musane kū Harunao: Zaakū ádi ma náani ke a ma tó bò Isarailanɔnero, áni gē kúnwo b̀usu kū maten kpámmanlo.

¹³ Meriba ísébokin gwe, gu kū Isarailanɔ zuka kàn Dikirii, akū à a ludakenaa m̀hne.

Edmunɔ gina Isarailanɔne ò gēte ǹ b̀usula

¹⁴ Musa gbēnɔ z̀ì ò b̀ò Kadesi ò gēe Edmunɔ kína kīnaa ò pì: Ókɔnɔ n danɔ Isarailanɔ pì, ǹ wari kū à ó léno d̀s pínki.

¹⁵ Ó dizinɔ gēe Misila, akū o g̀i k̀e gwe. Misilanɔ wari d̀wá kū ó dizinɔ.

¹⁶ O wiki l̀e Dikiria, akū à yā s̀ì kūoo. À a Malaikaa z̀ì à b̀ò kūoo Misila. Tera sà ó kú Kadesi, ǹ b̀usu lézekin.

¹⁷ Ǹ ó gba zé ò gēte ǹ b̀usuua. Óni gēte buranɔ ke geepi búnoaro, óni á l̀og̀'ì miro. Ónig̀ó té kína zéda g̀umme. Óni lite ɔplai ke ɔzeiro ari ò gé gēteo ǹ b̀usula.

¹⁸ Akū Edmunɔ p̀hne: Áni le à gēte ó b̀usuaro. Tó a g̀i, óni bo ò daále kū f̀enedao.

¹⁹ Isarailanɔ p̀hne: Óni gēte zédaame. Tó ókɔnɔ ke ó p̀kadenɔ á í m̀ì, óni a f̀ina bo. Gētenaan óten wete ado.

²⁰ Edmunɔ p̀ì: Áni le à gētero. Akū ǹ z̀ikarinɔ b̀te dasidasi ò s̀ù danle kū gbānao.

²¹ Zaakū Edmunɔ g̀i Isarailanɔne ò gēte ǹ b̀usuua, akū Isarailanɔ p̀hne.

Haruna ganaa

²² Isarailanɔ b̀ò Kadesi ǹ pínki ò kà Oru kpia

²³ Edmu b̀usu lézekin. Gwen Dikiri yā òn Musane kū Harunao à p̀ì:

²⁴ Haruna ni ká a dizinɔla tera, ani gē b̀usu kū maten Isarailanɔ gba g̀unlo, kū á gbēnɔn pla a g̀i ma yā ma zaa Meriba yāi.

²⁵ Ǹ Haruna kū a né Eleazao sé ǹ didi kúnwo Oru kpia

²⁶ ǹ Haruna p̀kasanɔ b̀tea ǹ da a né Eleazanɔ gwe. Gwen Haruna ni gan à ká a dizinɔla.

²⁷ Musa k̀e lákū Dikiri òne nà. À didi Oru kpia gbē s̀inda pínki wára

²⁸ à Haruna p̀kasanɔ b̀tea à dà a né Eleazanɔ, akū Haruna gà kpi p̀ì musu gwe. Kū Musa kū Eleazao k̀pa kpi p̀ia

²⁹ akūs̀ Isarailanɔ mà kū Haruna gà, akū ò a g̀e wēnda k̀e g̀oro baraakuri.

21

Z̀iblena Kanaanɔa Negevi b̀usun

¹ Aradi kū à kú Negevi b̀usun kína bi Kanaa gbēme. Kū à mà Isarailanɔn té Atarimu zén òten su, akū à b̀ò à danle kū z̀ìo à ǹ gbēkenɔ k̀k̀.

² Akū Isarailanɔ lé s̀e Dikirine ò p̀ì: Tó ǹ gbē p̀ino nàwɔre ó ɔ̀, óni ǹ wētenɔ kakate mámmam.

³ Dikiri Isarailanɔ yā mà, akū à Kanaa p̀ino kpámma. Ò ǹ kákate kū ǹ wētenɔ pínki, akū ò tó kpà gu p̀ine ɔ̀ma.

M̀gotē ml̀e

⁴ Kū ò f̀ute Oru kpi p̀ì kīnaa, ò Isira Tēra zé s̀e de ò pā Edmunɔ b̀usuune. Akū ò f̀u menaa zén

⁵ ò Luda kū Musao taari è ò p̀ì: B̀yāi a ó b̀te Misila de ò gaga gbárannann? P̀óble kunlo, í kunlo, o zā p̀óble gina dín.

⁶ Akū Dikiri ml̀e pāsīnɔ z̀ímma ò ǹ lele, akū ò gaga dasidasi.

⁷ Gbēnɔ s̀ù Musa kīnaa ò p̀ì: O durunna k̀e, zaakū o Dikiri kū m̀kōnwoo taari è. Ǹ kúte kenɔwɔre de à ó k̀kōa kū ml̀e dín. Akū à kúte k̀enehne.

⁸ Dikiri p̀ine: Ǹ ml̀e pi ǹ loko lía ǹ péte. Tó ml̀e gbē l̀e, tó à wé s̀e à a gwà, ani aafia le.

⁹ Akū à m̀gotē p̀ì ml̀e ũ à lòko lía à péte. Tó ml̀e gbē l̀e akūs̀ à wé s̀e à m̀gotē ml̀e p̀ì gwà, àdi aafia le.

Isarailanɔ p̄ana Ed̄munɔ k̄u Mɔabunɔ b̄usunɔne

- ¹⁰ Isarailanɔ dà z̄én, akū ò b̄uraa k̄ate Obo.
¹¹ Bona Obo ò ḡèè ò b̄uraa k̄ate Iye'abarimu gb̄arannan Mɔabunɔ b̄usu if̄aboki kpa.
¹² Bona gwe ò ḡèè ò b̄uraa k̄ate Zeredi guvuten.
¹³ Bona gwe ò b̄uraa k̄ate Anɔ bara dire, gb̄aranna k̄u à kú Am̄rinɔ b̄usu lézekin. Anɔ p̄ime Mɔabunɔ k̄u Am̄rinɔ b̄usunɔ lézeki ũ.
¹⁴ Abire ȳain ò p̄i Dikiri z̄ikatakada ḡun:
 Waebu k̄u à kú Sufa b̄usun k̄u Anɔ swa'ɔnenɔ
¹⁵ k̄u n̄ guvute k̄u ò tà ari Aranɔ
 Mɔabunɔ b̄usu lézekin.
¹⁶ Bona gwe dɔ ò ḡèè L̄ògɔ, gu k̄u Dikiri p̄in Musane: N̄ gb̄enɔ kakara mà í kp̄ám̄ma.
¹⁷ Gwen Isarailanɔ l̄è d̄ik̄ina s̄in:
 Í bo l̄ògɔn, gbasa ò l̄è síne,
¹⁸ l̄ògɔ k̄u ó don'aredenɔ ȳò k̄u l̄ínɔ,
 l̄ògɔ k̄u k̄inenɔ p̄à k̄u n̄ ḡònɔ.
 Bona gb̄arannan ò ḡèè Matana.
¹⁹ Matana gbera Nalieli, Nalieli gbera Bamɔ.
²⁰ Bamɔ gbera guvute k̄u à kú Mɔabunɔ b̄usun, gu k̄u Pisiga mìs̄ɔnte are dɔ gb̄arannaa.

Z̄iblena Sīs̄ k̄u Oguooa

- ²¹ Isarailanɔ gb̄enɔ z̄i Am̄rinɔ k̄ina Sīsa ò p̄i:
²² N̄ ó gba z̄é ò ḡète n b̄usuua. Óni p̄a buranɔ ke geepi líkp̄elaro, óni á l̄ògɔ'i miro. Óniḡó té k̄ina z̄éda ḡúmme ari ò ḡé ḡèteo n b̄usula.
²³ Sīs̄ dí n̄ gba z̄é ò ḡète a b̄usuuaro. À a z̄ikarinɔ k̄akara n̄ p̄ínki, ò b̄òte òten ḡénȳi gb̄arannan. K̄u ò k̄a Yaza, ò z̄i k̄a k̄u Isarailanɔ,
²⁴ akū Isarailanɔ n̄ d̄ede k̄u f̄ēnedao ò n̄ b̄usu s̄im̄ma zaa Anɔ ari Yabokui Am̄ninɔ b̄usun, zaakū Am̄ninɔ b̄usu lézeki p̄i p̄ās̄i, àdi sí ḡēnlo.
²⁵ Isarailanɔ Am̄ri w̄etenɔ si p̄ínki k̄u Eseb̄o k̄u a lakutunɔ p̄ínki, akū ò v̄uten.
²⁶ Eseb̄ome Am̄rinɔ k̄ina Sīs̄ w̄era ũ. Sīs̄ z̄i k̄a ȳa k̄u Mɔabunɔ k̄ina k̄áakuo, akū à a b̄usuua s̄ia ari Anɔ swai.
²⁷ Abire ȳain ker̄enɔ d̄i pi:
 À m̄ó Eseb̄o,
 ò Sīs̄ w̄era p̄i keke ò k̄ate!
²⁸ Té b̄ò Eseb̄o ȳa,
 z̄ikarinɔ b̄ò Sīs̄ w̄ete p̄i ḡun,
 ò Mɔabunɔ b̄usu w̄era Ara k̄akate
 Anɔ m̄i s̄is̄i gb̄ē p̄inɔ.
²⁹ Waiyoo Mɔabunɔ!
 Kem̄osi gb̄àgbarinɔ, a kakateme!
 Kem̄osi tò á ḡògb̄enɔ f̄àk̄sa,
 à á n̄gb̄enɔ kp̄a Am̄rinɔ k̄ina Sīsa z̄iz̄onɔ ũ.
³⁰ Akū o n̄ fú,
 o n̄ d̄ede zaa Eseb̄o ari Dib̄o.
 O n̄ k̄akate ari N̄ofa k̄u Med̄ebao.
³¹ Len Isarailanɔ v̄ute Am̄rinɔ b̄usun le.
³² Musa gb̄enɔ z̄i Yaza asiri gwa, akū Isarailanɔ gwe si k̄u a lakutunɔ p̄ínki, ò p̄è Am̄ri k̄u ò kú gwenɔa.
³³ Akū Isarailanɔ lit̄e ò Bas̄a z̄é s̄è. Akū Bas̄a k̄ina Ogu ḡènȳi k̄u a z̄ikarinɔ n̄ p̄ínki ò z̄i k̄a k̄únwo Eder̄ei.

³⁴ Dikiri pì Musane: Ìsun vīna kenero, zaakū ma a nànnè n ɔ̄ kū a gbēno kū a būsuu pínki. Ì kenè lákū n kè Am̄rinɔ kína Siṣ kū à kí blè Eṣebōne nà.

³⁵ Akū ò Ogu dè kū a nénɔ kū a z̄ikarinɔ n pínki, bee gbē mèn do dí boro, akū ò a būsuu pì si.

22

M̄abunɔ kína Balaki Balamu sísinaa

¹ Isarailanɔ dà zén, akū ò bùraa kàte M̄abunɔ būsū sèn Yoda bara dire kū à are do Ȳerikoa.

² Zipo né Balaki M̄abunɔ kína è lákū Isarailanɔ kè Am̄rinɔne nà,

³ akū swèe kè M̄abunɔgu, vīna n kū Isarailanɔ dasike yāi.

⁴ Akū M̄abunɔ pì Midiā gbē z̄ɔk̄ɔnɔne: Pari díkīna ni pó kū à likawáinɔ ble pínki lán zùu dī sè só nà.

⁵ Akū Balaki gbēno z̄i B̄eɔ né Balamua ari Peto, Yuflatī sare a be būsūn. À p̄innè ò a sísi à su, ò pine: Gbē kenɔ bò Misila ò dàgula ò kàte ma sare.

⁶ N yā nna! Ì mós ò lé k̄énnemene, zaakū n gbāna demala. Òdigō d̄oro ke mani le mà z̄i bleńma mà p̄érma būsū dín gw̄ee. Má d̄o kū gbē kū n sa mana òne nigō de arubarikade ūme. Gbē kū n sa vāni òne s̄o, anigō de lárìbona pó ūme.

⁷ M̄abu kū Midiā gbē z̄ɔk̄ɔnɔ dà zén, ò m̄asokena gba kū oni da Balamune kūna. Kū ò kà a kīnaa, ò yā kū Balaki n z̄ioo òne.

⁸ À p̄innè: À i la, mani yā kū Dikiri ni omene oáre. Akū M̄abu kīnane p̄inɔ ò Balamu bea.

⁹ Akū Luda bò à sù Balamua à a là à pì: Dínɔn gbē kū ò kú k̄unwo díkīnanɔ ūu?

¹⁰ À wèa à pì: Zipo né Balaki, M̄abunɔ kína mé à n z̄īma. Ò pì

¹¹ gbē kenɔ bò Misila ò dàgula. Akū à pì mà su mà lé k̄éneare de à le à z̄i bleńma à p̄érma.

¹² Akū Luda p̄ine: Ìsun t̄ényīro. Ìsun sa vāni ońnero, zaakū ma arubarikaa dàngu kò.

¹³ Kū Balamu f̄ute k̄onkɔ, à pì Balaki kīnanenɔne: À tá á būsūn, zaakū Dikiri ḡi mà téai.

¹⁴ Akū M̄abu kīnane p̄inɔ f̄ute ò tà Balaki kīnaa ò pì: Balamu ḡi su k̄ooi.

¹⁵ Balaki èra à kīnane p̄andenɔ z̄i do, n̄ dasi kū n̄ gakurio de gbē káakunɔ p̄ola.

¹⁶ Kū ò kà Balamu kīnaa, ò pì: Zipo né Balaki pì òsun tó p̄oke kp̄anne kū suna a kīnaaoro,

¹⁷ zaakū áni gba kenne manamana. Pó kū n òare pínki, áni ke. N yā nna! Ì mós ò lè keare gbē p̄inɔa.

¹⁸ Akū Balamu pì Balaki z̄ir̄ii p̄inɔne: Bee tó Balaki andurufu kū wura kū à kú a beaoo kp̄ama pínki, mani f̄o mà bo Dikiri ma Luda yā kp̄ero, bee f̄iti.

¹⁹ À i la gwāaniala lákū gbē káakunɔ kè nà ari mà ma do yā kū Dikiri ni karamene.

²⁰ Luda bò à sù gwāani à p̄ine: Zaakū gbē díkīnanɔ sù n sísi, ò fute ò gé k̄unwo, ama yā kū mani on ò ke.

Balamu zaaki yā'onaa

²¹ Balamu f̄ute k̄onkɔ à ḡar̄ii ȳi a zaakine, akū à ḡee kū M̄abu kīnane p̄inɔ.

²² Luda p̄o f̄è kū à ḡee yāi, akū Dikiri Malaikaa ḡee à zè à zé z̄ōne. Balamu di a zaaki kpe, a z̄ikeri gbēnɔn planɔn té k̄āao.

²³ Kū zaaki p̄ii è Dikiri Malaika zena zé ḡun à f̄eneda wòto à kūna, akū à lit̄e s̄en. Balamu a lè, akū à èra à dà zén.

²⁴ Dikiri Malaikaa ḡee à zè zé tererenan geepi líkpe kū gbè karaa likainɔ dagura.

²⁵ Kū zaaki pì Dikiri Malaikaa è, à nà gb̄iia à Balamu gbá l̄a. Akū Balamu èra à a lè do.

²⁶ Dikiri Malaikaa èra à ḡee are do à zè gu kpakoto kū à lit̄eki v̄iron.

²⁷ Kū zaaki pì Dikiri Malaikaa p̄ii è, à k̄ute kū Balamuo. Akū Balamu p̄o f̄è à a lè kū ḡoo.

28 Akū Dikiri zaaki pìi gbà lé à yā ò Balamunε à pì: Bón ma kènne n ma le ari gèn aakɔɔ?

29 Balamu wèa à pì: Kū n yɔnkɔyā kèmenε yāime. Tó má fène kūna, de ma n de gònɔ.

30 Akū zaaki pìi pìne: N zaaki kū ndigɔ dia gɔɔ sīnda pínkia ari suna gbārame ma ũroo? Ma kènne le yā yá? À pì: Oi.

31 Akū Dikiri Balamu wé kènne, à a Malaikaa è zena zén à fènedà wòto à kūna. Akū à kùte à mii pète.

32 Dikiri Malaika a là à pì: Bóyāin n n zaaki lè ari gèn aakɔɔ? Ma su zé zōnneme, zaakū n wāmenε.

33 Kū zaaki pì ma e, akū à litemenε ari gèn aakɔ. Tó adi litemenε yāro, de ma n de ma a tò.

34 Balamu pìi Dikiri Malaikaa pìine: Ma durunna kè, zaakū má dɔ kū n zé zōmenεro. Zaakū ma genaa kènne ĩni, mani era mà tá.

35 Akū Dikiri Malaikaa pì Balamunε: N̄ gé kū gbē pìnɔ, yā kū mani dannen ò o. Akū Balamu gèe kū Balaki kīnanε pìnɔo.

36 Kū Balaki mà Balamu ten su, akū à gèe à dàale wēte kū à kú Anɔ bara, Mɔabunɔ bùsu lézekin.

37 Akū à pì Balamunε: Kū ma gbēnɔ zì ò n sísi yā, à kè dera nídi suroo? Mani fɔ mà gba kenneloo?

38 Balamu wèa à pì: Ma su sà, ama má yā sīnda pínki ona zé vīro. Yā kū Luda ni damenen mani o.

39 Akū Balaki gèe kū Balamuo Kiria'uzo.

40 À sa ò kū zùnɔ kū sánɔ à a nòbɔɔ kpà Balamua kū kīnanε kū ò kú kāao lεelenɔ.

41 Kū gu dò, à Balamu sè à gèe kāao Bamɔbaali. Gwen Balamu Isarailanɔ bùra kpado èn.

23

Balamu yā káaku kū à è onaa

1 Balamu pìi Balakinε: N̄ gbagbaki bomenε la mèn suppla, ò sumenε kū zùsanɔ mèn suppla kū sákaronɔ mèn suppla.

2 Balaki kè lákū Balamu òne nà, akū ò sa ò kū zùsaa kū sákaroo gbagbaki pìnɔa pínki.

3 Akū Balamu pìne: N̄ ze n sa'opɔi. Mani gé mà gwa tó Dikiri ni su yā omenε, mani yā kū ani omenε onne. Akū à gèe à zè gulei gbáagbaaa.

4 Luda sù à a lè, akū Balamu pìne: Ma gbagbaki bò mèn suppla, akū ma sa òm̄ma pínki kū zùsaa kū sákaroo.

5 Dikiri yā dànε a lén, akū à pì: N̄ era ò gé ò Balaki le ò onε lákū ma dànne nà.

6 Akū à era à gèe à a lè zena a sa'opɔi kū Mɔabu kīnanenɔ ò pínki,

7 akū à yā kū à èe ò à pì:

Mɔabunɔ kīna Balaki mà sisi Siria bùsun,
akū ma bo ifāboki kpa kpìnɔ kīnaa ma su.

À pì mà boare Isarailanɔ kpe,
mà su mà sa vāni oare Yakubu buri pìnɔne.

8 Mani ke dera mà gbē kū Luda dí ò káronɔ káa?

Mani ke dera mà bo gbē kū Dikiri dí bo ò kperonɔ kperε?

9 Zaa kpi mìs̄ntea mateni ò e,
zaa gu lei musu maten wé siñle.

Gbē pìnɔn kú òdona,
ò ò zīda dite òdona kū buri pāndenɔ.

10 Yakubu burinɔn dasi lán bùsu'atē bà,
oni fɔ ò Isarailanɔ naro ò ò lé d̄s̄ro.
Luda tó ma ga gɔ de lán a gbēnɔ pò bà,
ma lakana gɔ de lán ò pò bà.

11 Akū Balaki pìne: N kèmenε deran gwee? Ma su kūnwo de ò ma ibereño kámenε, akū sa manan n ònne yá?

12 À wèa à pi: Yā kū Dikiri dàmene ma lénn mani oroo?

Balamu yā plade kū à è onaa

13 Balaki pìne: Ñ mó ò gé gu pāndea, gu kū ñni n en. Ñ n kámenε gwe, zaakū n kpadome ñni e, ñni n e n pínkiro.

14 Akū à gèe kāao gudākpārinε buran Pisiga kpi mìsōntεa. À gbagbaki bò gwe mèn suppla, akū à sa òmma pínki kū zūsaa kū sākaroō.

15 Akū Balamu pìne: Ñ ze n sa'opoi la, mani gé mà a le gwe.

16 Akū Dikiri sù à yā dāne a lén, akū à pìne: Ñ era n gé n Balaki le n onε lākū ma dānne nà.

17 Akū à èra à gèe à a lè zena a sa'opoi kū Mōabu kīnanenε. Balaki a là à pi: Dikiri pì deramεε?

18 Akū à yā kū à èe ò à pi:

Zipo né Balaki,

ñ sã kpá ñ ma yā ma!

19 Luda bi bisāsirinlo kū à gbasa à éke to,

àdi nèε litε lán bisāsiri bàro.

Ani gí yā kū à ò kei yá?

Ani gí lé kū à gbèñne papai yá?

20 À pìmenε mà sa mana oñneme.

À arubarikaa dàngu, mani fō mà gíro.

21 Mádi yā vāni ke e Yakubu burinεaro,

mádi yā'ūmma ke e Isarailanεaro.

Dikiri n Luda kú kūñwo,

òdi a kíkε tó sé lei n té.

22 Luda n bóte Misila,

ò gbāna vī lán zūsente bà.

23 Oni fō ò pó da Yakubu burinεaro,

oni fō ò àlesi bène kpá Isarailanεero.

Zaa gbāra onigō o n yā musu,

yā kū Luda kèn gwe.

24 Buri pì di futε lán músuda bà,

àdi a zīda bi lán músusaa bà.

Àdi wútero ari à gé pó kū à só,

ari à gé pó kū à dēno aru mi.

25 Balaki pìne: Ñsun n káro. Ñsun sa mana oñne sero.

26 Balamu pìne: Mádi onne kū yā kū Dikiri dāmenen mani oroo?

Balamu yā aakōde kū à è onaa

27 Balaki pì Balamunε: Ñ mó sà, mani gé kūnwo gu pānden. Òdigō dōro tó ani ke Ludanε n gbē pino kámenε gwe sà.

28 Akū Balaki gèe kāao Peo kpi musu kū à are dō gbārannaa.

29 Balamu pìne: Ñ gbagbaki bomene la mèn suppla, n mōmene kū zūsano mèn suppla kū sākaronε mèn suppla.

30 Balaki kè lākū à òne nà à sa òmma kū zūsaa pino kū sākaroō pino.

24

1 Kū Balamu è sa mana ona Isarailanεne kà Dikirigu, adi gé màso ke lán yā bà doro, akū à are dō gbārannaa.

² Kū à wé zù, akū à Isarailanɔ è katena n buria. Luda Nini kùpaa,

³ akū à yā kū à èe ò à pì:

Bɛɔ né Balamu yān dí,
makū kū ma wé kēna yān dí.

⁴ Makū kū madì Luda yā ma yān dí.

Ma Gbānasīndapinkide wégupu è,
ma wute nèsele kutena, ma wé wēna.

⁵ Yakubu burinɔ b̀urakatena mana fá!
Isaraila bizakutanɔn mana!

⁶ Ò katena lán guvute dàkonɔ bà,
lán swa d̀rɔ kara búɔnɔ bà.

Ò de lán zà lí kū Dikiri bànɔ bà,
lán sida lí kū ò kú í sareɔnɔ bà.

⁷ Í ni n orozānɔ pa yéere,
n pótōnanɔ ni í le manamana.

N kina gbāna nigō de Agaga póla,
n kpata ni tó bo.

⁸ Luda n b́te Misila,
ò gbāna vī lán zùsēnte bà.

Òdi zì ble buri kū ò ibere kpà kṹwonɔa,
òdi n wānɔ wíwi òdi n pápa kū kàao.

⁹ Òdi s̀pete ò wúte lán músuu bà,
dí mé ani f̃ à n futee?
Luda arubarika da gbē kū oni sa mana ónenɔgu,
à gbē kū oni sa vāni ónenɔ ká.

¹⁰ Balaki p̃ f̃ Balamui à ɔne d̀a à pì: Ma ibereɔ kana yāin ma n sisi, akū n sa mana ò́ne
gèn aakō yá?

¹¹ N tá n bea g̀nɔ. Ma pì mani gba kenneme yā, akūs̃ Dikiri g̀inne n láada le.

¹² Balamu p̃ne: Mádi o gbē kū n n zīmanɔneroo!

¹³ Ma pì bee tó n ma gba n be kū à pana kū andurufuuo kū wuraa, mani bo Dikiri yā
kpe mà yā ke kū ma zīda p̃yeinaaoro, a mana ke a vāni. Yā kū Dikiri pì mà on mani o.

¹⁴ Maten tá ma gbēnɔ kīnaa sà. N mó mà onne lākū gbē p̃nɔ ni ke n gbēnɔne nà zia.

Balamu yā siikōde kū à è onaa

¹⁵ Akū Balamu yā kū à èe ò à pì:

Bɛɔ né Balamu yān dí,
makū kū ma wé kēna yān dí.

¹⁶ Makū kū madì Luda yā ma yān dí.

Má Luda Musude nèsegūnyā d̃.
Ma Gbānasīndapinkide wégupu è,
ma wute nèsele kutena, ma wé wēna.

¹⁷ Maten Isarailanɔ e, adi ke teranlo,
mateni n gwa, a g̃rɔ dí ká g̃aro.
Susune ni bo Yakubu burinɔ té,
kpatableri ni bo Isarailanɔ té,
ani M̃abunɔ m̀ wíwi,
ani zukakari p̃nɔ m̀itoko f̃f̃.

¹⁸ Edomu b̀usu ni g̃ a p̃ ũ,
a ibere Sei b̀usu ni g̃ a p̃ ũ,
Isarailanɔ gbāna nigō karamɛ.

¹⁹ Yakubu buri ke ni kí bleríma,

ani gbē kpara kũ ò gǝ̀nǝ kakatε.

²⁰ Balamu Amaleki burinǝ è, akũ à yǎ kũ à èe ò à pì:

Amaleki burinǝ bi burinǝ mideme,
ama oni kakatε zǎ.

²¹ Kũ Balamu Keninǝ è, akũ à yǎ kũ à èe ò à pì:

Á kúki gbǎna gíngin,
á sà kú gbè musu.

²² Bee kũ abireo oni á kakatεme,

Asirianǝ ni á kũkũ zǐzǝnǝ ũ.

²³ Balamu yǎ kũ à èe ò dǝ à pì:

O'o, tó Luda kè le, dí mé ani boo?

²⁴ Gó'itenǝ ni bo Sipiru bũsun,

oni zǐ ble Asirianǝ kũ Eberunǝa,

ama mókǝnǝ ni kakatεme se.

²⁵ Balamu fùte à tà a bea, akũ Balaki dà zén se.

DOKAGBĒSISINAA

Musa takada sɔɔrode

30

Dikiri Isarailanɔ ɛrana ń gwena zĩn

¹ Tó arubarika kũ láari yã kũ ma ditéáre dínɔ á lé pínki, àgɔ dɔn buri kũ Dikiri á Luda ni péáwa à á fãkɔa ń ténɔ gũn.

² Tó ákɔnɔ kũ á nénɔ ɛra ò are dɔ Dikiri á Ludaa, tó a a yã kũ maten ditéáre gbãra mà pínki kũ nèse doo kũ pɔyeinaao,

³ Dikiri á Luda ni á wẽnda gwa, ani ɛra à á kakara zaa buri kũ à á fãkɔa ń ténɔ gũn à su kãáo á gwena zĩn.

⁴ Bee tó à péáwa à á fãkɔa bũsu kũ ò kú ari andunia léanɔ gũn, ani á burinɔ kakara gwe à su kũńwo.

⁵ Ani ɛra kũńwo bũsu kũ à de ń dizinɔ pɔ ũ gũn. Tó ò bũsuu pì kũ, ani arubarikaa dańgu, ani tó ò dasi kũ de ń dizinɔla.

⁶ Dikiri á Luda ni á swẽ pípiáre kũ á burinɔ, á nini nigɔ yei kũ nèse doo de àgɔ kú kũ wẽndiio.

⁷ Dikiri á Luda ni láari dínɔ bo á ibere kũ ò zãágu òten wé tãáwanɔa,

⁸ áni ɛra à Dikiri yã ma àgɔ zĩ ke kũ a yãditena kũ maten oáre gbãranɔ.

⁹ Dikiri á Luda ni arubarika daágu kũ á zĩ sĩnda pínki, ani tó á nénɔ kɔ kũ á pókãdenɔ kũ á burapɔnɔ. A pɔ ni ɛra à keáwa nna, ani yã mana keáre lákũ a pɔ kè nna á dizinɔa nà.

¹⁰ Tó a Dikiri á Luda yã mà a a ɔɔki gwà akũsɔ á a yãditena kũ ò kú doka takada díkĩna gũnɔ kũna, tó a are dɔ Dikiri á Ludaa kũ nèse doo kũ pɔyeinaao, ani abirenɔ keáre pínki.

Wẽndi ke ga

¹¹ Yã kũ maten ditéáre gbãra pì zĩ'ũ de á gbãna lélaro. À zã kãáoro.

¹² À kú ludamero, gbasa à pi, dí mé ani gé ludambe à kipao de à ma à zĩ kea.

¹³ À kú ísira bara direro, gbasa à pi, dí mé ani bikũ ísira bara à suo de à ma àgɔ kũna.

¹⁴ Yã pì kú kãáo kãnikãni, à kú á lén kũ á nèseɛo de à le à zĩ kea.

¹⁵ À ma! Maten wẽndi kũ yã manao dite á are gbãra kũ gao kũ yã vãnio.

¹⁶ Maten ditéáre gbãra, àgɔ ye Dikiri á Ludai àgɔ té a gèsegbɛɛi, à a ɔɔki gwa àgɔ a yãditenanɔ kũ a dokayãnɔ kũna, de àgɔ kun à kè dasi, Dikiri á Luda ni arubarika daágu bũsu kũ áten gé sí gũn.

¹⁷ Ama tó a kpe line akũsɔ ádi a yã maro, tó a kãa akũsɔ a tãnanɔ gbàgba a donyĩ kèńne,

¹⁸ maten oáre gbãra, a kakaten gwe! Áni gí ke bũsu kũ áten bikũ Yodaa áten gé sí gũnlo.

¹⁹ Ludambe kũ zĩteome ma sèedadeno ũ gbãra á yã musu. Ma wẽndi kũ gao dite á are, arubarika yãnɔ kũ láaribona yãnɔ. À wẽndi sé de ákɔnɔ kũ á nénɔ le àgɔ kun.

²⁰ Àgɔ ye Dikiri á Ludai àgɔ a yã ma à naa, zaakũ àkũme á wẽndi ũ. Ani tó à gí ke bũsu kũ à la dà á dizi Ibrahim kũ Isaakuo kũ Yakubuonɔne, à pì áni kpámma gũn.

31

Yɔsua ditena Musa gẽne ũ

¹ Kũ Musa yã dínɔ ò Isarailanɔne à làka,

² à pì: Tera dí bà ma ka wẽ basuddo, mani fɔ mà doáre are doro. Dikiri pìmene mani bikũ Yodaaro.

³ Dikiri á Luda mé ani doáre are à bikũ. Ani buri kũ ò kú gwenɔ kakateáre de à ń bũsu sí. Yɔsua mé anigɔ doáre are sà lákũ Dikiri ò nà.

4 Dikiri ni ke buri pìnɔne lákū à kè Amɔrinɔ kínanɔne nà Siš kū Oguo kū n būsuo kū à n kákate.

5 Dikiri ni n naáre á ɔĩ áni keñne lákū ma dìteáre nà pínki.

6 À á laakari kpáte àgɔ wórɔgɔ vī! Àsun tó vīna á kūro, àsun tó swè kēágu n yáiro, zaakū Dikiri á Luda mé àten gé kááo. Ani á tónlo ani pā kpáairo.

7 Akū Musa Yɔsua sisi Isarailanɔ wára n pínki à pìne: N ze gbāna ñgɔ wórɔgɔ vī, zaakū mɔkɔn mé ñni gé kū gbè dínɔ būsuo kū Dikiri la dà n dizi káakunɔne à pì áni kpámma gūn. Mɔkɔn mé ñni būsuo pìi kpaateteñne.

8 Dikiri mé ani donne are. Àkū mé anigɔ kú kúnwo, ani n tónlo ani pā kpányī zikiro. Nsun tó vīna n kūro ñsun bídi kero.

9 Musa doka pìi kè takada gūn à kpà sa'ori Levi buri kú òdigɔ Dikiri bàka kunna kúnwo àkpati senanɔa kú Isaraila gbè zɔkɔnɔ n pínki.

10 Musa yā dìteñne à pì: Wè supplapla gbera, wè kú òdi fīnadenɔ kē Kutadɔna dikpeɔrɔa,

11 tó Isarailanɔ sù ò n zīda mò Dikiri n Ludane n pínki gu kú ani sé gūn, àgɔ doka takada díkīna kyó keñne ò ma.

12 Àgɔ n kakara, gɔgbēnɔ kú nɔgbēnɔ kú né fítinɔ kú bòasu kú ò kú á wētennɔ, de ò ma ò dada, ò le ògɔ Dikiri á Luda vīna vī, ògɔ dokayā pìnɔ kūna pínki ògɔ zī kea.

13 N né kú ò yā pì dɔronɔ ni ma, onigɔ vīnakena Dikiri á Ludane dada ɔrɔ kú á kú būsuo kú àten bikū Yodaa à gé sí pìi gūn.

Dikiri gñake à Isarailanɔ bona a kpe yā ò

14 Dikiri pì Musane: N gagɔrɔ kà kīni. N Yɔsua sisi à gé ze dakarekia, mani zī nane a ɔĩ. Akū Musa kú Yɔsuao gèe ò zè dakarekia.

15 Dikiri bò à sùrma gwe téluku kú à zena kuta pì kpéleleaa gūn.

16 Akū Dikiri pì Musane: Tó n ka n dizinɔla, gbè pìnɔ ni fute ò pāpā ke ò do būsuo kú òten gēn tãnanɔi. Oni pā kpámai ò ma bàka kunna kúnwo yā gboro.

17 Zī pìia mani pò fēnyī mà pā kpányī, mani kpe liñne ò n kakate. Kisianɔ ni wí n musu dasi ò wari ke. Zī pìia oni pi: Kisira pìnɔ wì ó musu kú ó Luda kú kúooro yāinloo?

18 Zī pìian mani kpe liñne yā vāni kú ò kè yāi, ò are dò tãnanɔa.

19 N lè díkīna kē takadan sà n dada Isarailanɔne ò sí, de àgɔ demene n bona ma kpe sèeda ũ.

20 Tó ma ge kúnwo būsuo kú ma la dà n dizi káakunɔne gūn, būsuo kú vī kú z'io din pìi, tó ò kà ò mèe kpà, oni are dɔ tãnanɔame ò n gbagba. Oni pā kpámai ò ma bàka kunna kúnwo yā gboro.

21 Tó kisira pìnɔ n lé dasi òten wari ke, lèe pì mé ani n yā vāni káñne n ɔĩ, zaakū a yā ni sá n burinɔguro. Má yā kú à kú n nèsen gbāra dɔ ari màgɔ gé kúnwo būsuo kú ma la dàñne gūn.

22 Musa lèe pìi kè takadan zī pìia, akū à dà Isarailanɔne.

23 Dikiri yā dìte Nuni né Yɔsuane à pì: N laakari kpáte ñgɔ wórɔgɔ vī! Mɔkɔn mé ñni gé kú Isarailanɔ būsuo kú ma la dàñne gūn, akūsɔ makū manigɔ kú kúnwo.

24 Kū Musa dokayā pìnɔ kè takadan à làka pínki,

25 à yā dìte Levi buri kú òdigɔ Dikiri bàka kunna kúnwo àkpati senanɔne à pì:

26 À doka takada díkīna sí à dìte Dikiri á Luda bàka kunna kááo àkpatii sare, àgɔ kú gwe á bona Dikiri kpe sèeda ũ.

27 Zaakū má á sãgbāna dɔ, lákū adì gí yāi nà. Zaa ɔrɔ kú má kú kááo adìgɔ bo Dikiri yā kpeme ari kú a terao. Oni ma ga gbera pò o dɔ yá?

28 À á buri gbè zɔkɔnɔ kú á don'aredenɔ kakaramene, de mà yā dínɔ dañne n sãn, ludambe kú zīteo nigɔ de ma sèedadenɔ ũ á yā musu.

²⁹ Zaakū má d̄s k̄u áni á z̄ida yaka ma ga gbera, áni k̄e z̄é k̄u ma m̀à́r̄ea. Abire gbera kisira ni á le, zaakū áni yā k̄u à v̄áni Dikirine ke, ani p̄o f̄é́ái t̄ána k̄u a k̄en̄o yāi.

³⁰ Akū Musa l̄ēe p̄i yā dà Isaraila k̄u ò kakaranan̄ne n̄ s̄ān m̄ámmam.

34

Musa ganaa

¹ Musa b̀ò M̀abun̄o b̀usu s̄è̄nte à d̄idi N̄ebo kpia ari Pisiga kpi m̀is̄onte k̄u à are d̄o Yerikoa, akū Dikiri b̀usuu p̄i m̀one p̄ínki zaa Giliada b̀usun ari Danin̄o b̀usun

² k̄u Nafatalin̄o b̀usuuo p̄ínki k̄u Eflaimun̄o b̀usuuo k̄u Manasen̄o b̀usuuo k̄u Yudan̄o b̀usuuo p̄ínki ari Ísira k̄u à k̄u if̄álete kpa

³ k̄u N̄egevio k̄u Yeriko w̄é̄te dominalide guvuteo ari Zoa.

⁴ Akū Dikiri p̄ine: B̀usu k̄u ma la dà Ibrahim̄ine k̄u Isaakuo k̄u Yakubuo ma p̄i mani kpá n̄ burin̄oaa p̄iin gwe. Ma tò n w̄é s̄iale, ama ĩni bikū Yodaa ñ ḡenlo.

⁵ Akū Dikiri z̀òbleri Musa gà M̀abun̄o b̀usun gwe lákū Dikiri ò nà.

⁶ Akū Dikiri a v̄i guvuten gwe Betep̄eo kpa. Gb̄eke a mira ki d̄oro ari k̄u a gb̄arao.

⁷ Musa gà a w̄e basuddode ḡumme. A w̄é nna ak̄us̄o a gb̄ana dí lagoro.

⁸ Isarailan̄o a ḡēe k̄e ḡoro baraakuri M̀abun̄o b̀usu s̄è̄nte, akū a ḡek̄ena k̄u s̄od̄o l̄aka.

⁹ Ond̄o p̄apa Nuni né Ȳosuaa k̄u Musa o n̄a yāi. Isarailan̄o a yā mà, ò k̄e lákū Dikiri dà Musane nà.

¹⁰ Annabi ke dí bo Isarailan̄o ḡun lán Musa bà doro. Àdi yā o k̄u Dikirio t̄ēt̄ēt̄ē

¹¹ ak̄us̄o à s̄edan̄o k̄u daboyā k̄u Dikiri à z̄lon̄o k̄e Misila, Firi'auna k̄u a iban̄o k̄u a gb̄en̄o are n̄ p̄ínki.

¹² Gb̄eke dí yā naasi z̄k̄o ke k̄u iko gb̄anao lán Musa bà Isarailan̄o w̄é s̄iale doro.

YOSUA

Zìblena Kanaanò bùsuua 1:1-11:23
Yosua lézamma kù a ganaao 23:1-24:33

Dikiri yāditena Yosuanε

- ¹ Dikiri zòbleri Musa ga gbera Dikiri yā ò Musa kpàasi Yosua, Nuni néne à pì:
- ² Ma zòbleri Musa gà. Ì fute ñ bikū Yodaa la sà, mòkōn kù Isarailanò ñ pínki, à gē bùsu kù ma kpàáwan.
- ³ Gu kù á gbá pèten pínki, ma kpàáwa lákū ma ò Musanε nà.
- ⁴ Sena zaa gbàrannan ari gena Lebana bùsun, sena zaa swa zòkō kù òdi pi Yuflati ari gena ísira kù à kù ifálete kpa, Itinò bùsuu pì ni gō á búsu ũ pínki.
- ⁵ Ari ñ gé gao gbēke ni le à ñ gā fīro. Lákū má kù kù Musao nà, len manigō kù kúnwo le. Mani n tónlo, mani pā kpányī zikiro.
- ⁶ Ì zε gbāna ñgō wórōgō vī, zaakū mòkōn mé ìni bùsu kù ma a la dà á dizi káakunonε ma pì mani kpámma sí ñ kpá gbē dínɔa.
- ⁷ Ì zε gbāna ñgō wórōgō vī dé! Ì laakari dɔ doka kù ma zòbleri Musa dānnea ñgō kūna pínki. Ìsun kēa ñ na ɔplai ke ɔzeiro, n tá ni ke nna.
- ⁸ Ì tó Musa doka takada pì yā gō da n lén, ñgō laasun léa fānantē kù gwāanio. Ì laakari dɔ yā kù à kù a gūnnɔa pínki ñ zī kea, n tá nigō nna n yā ni bo mana.
- ⁹ Makū mé ma yā ditennero? Ì zε gbāna ñgō wórōgō vī. Ìsun tó vīna n kūro, ñsun bídi kero, zaakū makū Dikiri n Luda, manigō kù kúnwo gu kù nten gén pínki.
- ¹⁰ Akū Yosua pì Isaraila don'arēdenonε:
- ¹¹ À gēte bùran à o gbēnonε ò zàna soru ke, zaakū gōro aakō gbera oni bikū Yodaa la, oni gé bùsu kù Dikiri ñ Luda kpámma ògō vī sí.
- ¹² Yosua pì Rubeninonε kù Gadano kù Manasenò kpadoo:
- ¹³ À dɔ yā kù Dikiri zòbleri Musa dīteáre dín, à pì Dikiri á Luda ni tó à kámmaboki le à bùsu dīkīna kpàáwa.
- ¹⁴ Abire yāi á nɔgbēnò kù á né fítinò kù á pókādenò gō bùsu kù Musa kpàáwan Yoda bara la, á zìkarinò do ñ gbēnonε are ò bikū ñ pínki, ògō ñ gōkebonò kūna ò kpányī
- ¹⁵ ari Dikiri gō tó á gbēnò kámmaboki le lákū à kēare nà, mòkōnò sō onigō bùsu kù Dikiri á Luda ten kpámma vī. Abire gbera áni su bùsu kù à gō á pō ũ dīkīna gūn, áni vute bùsu kù Dikiri zòbleri Musa kpàáwa Yoda bara la ifáboki kpa pìn.
- ¹⁶ Akū ò wèa ò pì: Yā kù n dītewere pínki óni ke. Gu kù n ó zīn pínki óni gé.
- ¹⁷ Lákū o zī kè Musa yā nà pínki, len óni zī ke n yāa le se. Dikiri n Luda gō kù kúnwo, lákū à kù kù Musao nà.
- ¹⁸ Gbē kù à bò n yā kpe à gì yā kù n dītenε kei, ade gāme. Ì zε gbāna ñgō wórōgō vī dé!

2

Gu'asirigwarinò zīna Yeriko

- ¹ Zaa Sitimu Nuni né Yosua gu'asirigwarinò zī gbēnon pla asiri gūn à pì: À gé à wé kpáte bùsuu pīi, atēnsa Yeriko. Akū ò gēe gwe, ò gēe ò kipa karua kù òdi pine Rahabu ben.
- ² Akū ò pì Yeriko kīnane: Isaraila kenò gē la ɔkɔsiala de ò ó bùsu asiri gwa.
- ³ Akū kīna pì gbēnò zī Rahabua ò pì: Ì bo kù gōgbē kù ò sù n kīnaanò, zaakū ó bùsu pínki asiri gwana yāin ò sù.
- ⁴ Akū sō nɔgbē pì gīnake à gbēnon pla pìnò ùte kò, akū à pì: Gbē pìnò sù ma kīnaa la yāpurame. Má dō gu kù ò bònlo.

- 5 Kū gu sị bīnizetataḡoṛoα, ò bòte. Má d̄s̄ tó gu kū ò t̄anlo. À n̄ gbese likalika, áni n̄ le.
- 6 Àkū s̄s̄ à ḡīnake à n̄ sé à ḡèe kũńwo kpé musu à n̄ úte bàwisi lí kū à katena gwen kò.
- 7 Z̄irino p̄et̄eńyĩ z̄én ari Yoda bikũkia, akū ò b̄nize t̄ata n̄ kpe ḡòno.
- 8 Ari gu'asirigwarii p̄ino ḡs̄ wúte, Rahabu d̄idi n̄ k̄inaa kpé musu
- 9 à p̄inne: Má d̄s̄ kū Dikiri b̄usu d̄ík̄ina kpàáwa. Á v̄ina ó kū, akū b̄usu dí deno k̄a ḡà n̄ p̄inki á ȳai.
- 10 O mà l̄ákū Dikiri Isira T̄era z̄òk̄oṛeáre n̄a ḡoṛo kū a b̄ote Misila kū ȳa kū a k̄e Sīs̄ kū Oguone, a Am̄orino k̄ina gb̄enon pla p̄ino k̄e dúgudugu Yoda bara dire.
- 11 Kū o mà, sw̄èe k̄èógu, ó nini kòko á ȳai, zaakū Dikiri á Ludame musu kū z̄ĩteo Luda ũ.
- 12 Zaakū ma gb̄eke k̄eáre, ák̄ono s̄s̄ à la damene s̄a kū Dikiri t̄o kū áni gb̄eke ke ma de bedenone. À s̄eda kemene de màḡḡ d̄s̄ s̄ans̄an
- 13 kū áni ma de kū ma dao kū ma v̄inino kū ma dak̄unan̄o kū ó gb̄eno mì sí n̄ p̄inki à ó bo ga léi.
- 14 Akū ḡs̄gb̄e p̄ino w̄eà ò p̄i: M̄ok̄omme ó w̄endi ũ, ók̄onome n̄ w̄endi ũ se. Tó ndi ó ȳa o gb̄eke màro, tó Dikiri b̄usu d̄ík̄ina kp̄awá, óni gb̄eke kenne ȳapura.
- 15 Akū à n̄ b̄ote wondoo ḡun à n̄ k̄ipa b̄ini kpe kū bàao, zaakū a be kū à kun kú w̄ete b̄ini musume.
- 16 À p̄inne: À mì pé kp̄in̄o de á gb̄eserino s̄un dakare k̄ááoro ȳai. Àḡḡ utena gwe ḡoṛo aak̄o ari á gb̄eserino su, gbasa à da z̄én.
- 17-18 Akū ḡs̄gb̄e p̄ino p̄ine: Tó o era o ḡe á b̄usun, n̄ w̄ono t̄era d̄ík̄ina do wondo kū n̄teni ó b̄oten dia, n̄ n̄ de kū n̄ dao kū n̄ v̄inino kū n̄ dak̄unan̄o kū n̄ de beden̄o kakaranyĩ n̄ p̄inki n̄ kpé d̄ík̄inan. Tó ndi ke lero, ó bàka niḡo kú ladana kū n̄ tò o la dàn̄nen dor̄o.
- 19 Tó n̄ gb̄eke b̄o n̄ kp̄én à ḡèe ḡ̄anulea, à a z̄ida d̄en gwe, ó ȳan dor̄o. Tó n̄ gb̄eke kú k̄unwo kp̄én, akū ò a d̄e, ók̄onon a gana ȳa ni wí ó musu.
- 20 Tó n̄ ó k̄or̄om̄otōo k̄e gb̄enone s̄s̄, ó bàka niḡo kú ladana kū n̄ tò o la dàn̄ne p̄in dor̄o.
- 21 Akū Rahabu p̄i: Àḡḡ de l̄ákū a ò n̄a. Akū à n̄ gb̄are ò t̄a. Akū à w̄ono t̄era p̄i d̄o a wondooa.
- 22 Kū ò k̄ipa b̄inia le, ò mì p̄e kp̄in̄o, akū ò ì gwe ḡoṛo aak̄o ari n̄ gb̄eserino ḡèe s̄uo. N̄ gb̄eserii p̄ino n̄ w̄ete z̄e sare p̄inki odi n̄ lero.
- 23 Akū gb̄enon pla p̄ino dà z̄én ò k̄ipa k̄pi p̄in̄o ò bikū swaa. Kū ò k̄a Nuni né Yosua k̄inaa, ò ȳa kū à n̄ lé gb̄ane p̄inki
- 24 ò p̄i: Dikiri b̄usuu p̄i n̄awere ó oĩ p̄inki. B̄usupiden̄o k̄a ḡà n̄ p̄inki ó ȳai.

3

Isarailan̄o bik̄una Yodaa

- 1 Yosua f̄ute k̄onk̄ok̄onk̄o kū Isarailan̄o n̄ p̄inki. Bona Sitimu ò ḡèe Yodai, akū ò b̄uraa k̄ate gwe ari òḡḡ ḡé bikū.
- 2 ḡoṛo aak̄o gb̄era Isaraila gb̄e z̄òk̄ono kur̄ekure b̄uraai
- 3 ò ȳa d̄ite gb̄enone ò p̄i: Tó a è Levi buri sa'orino Dikiri á Luda bàka kunna k̄ūoo àkpati s̄ena, à da z̄én àḡḡ té n̄ kpe,
- 4 de à le à d̄s̄ z̄é kū áni sé, zaakū ádi z̄é p̄i sé zikiro. Àḡḡ té z̄áz̄a l̄an̄ kiloo do taka bà ȳoo! Àsun na àkpatii p̄iuro.
- 5 Akū Yosua p̄i gb̄enone: À gb̄a bo á z̄idane, zaakū Dikiri ni ȳabonsare ke á té zia.
- 6 Akū à era à p̄i sa'orinone: À Dikiri bàka kunna k̄ūoo àkpati sé à do gb̄enone are à bikūo. Akū ò àkpatii p̄i s̄e ò d̄oo gb̄enone are.
- 7 Dikiri p̄i Yosuan̄e: Mani na n̄ s̄ena leia Isarailan̄one gb̄ara, oniḡḡ d̄s̄ kū má kú k̄unwo l̄ákū má kú kū Musao n̄a.
- 8 N̄ ò sa'ori kū ò ma bàka kunna k̄áao àkpati senanone, tó ò k̄a Yodai, ò ḡe ò ze a ín.

9 Akū Yosua pì Isarailanɔne: À mó la à Dikiri á Luda yā ma.

10 Akū à èra à pì: Len ániḡ dō kū Luda Wèndide kú kááo ɛ, akūsō ani péáre Kanaanɔ kú Itinɔ kú Ivinɔ kú Perizinɔ kú Gigasinɔ kú Amorinɔ kú Yebusinɔ.

11 À gwa! Andunia sīnda pínki Dikiri bàka kunna kūoo àkpati ni doáre are ari Yoda ín.

12 À gbēnɔn kuri awēplanɔ sé á té, buri kú burio gbē mèn dodo.

13 Tó sa'ori kú ò andunia sīnda pínki Dikiri àkpati senanɔ gbá pète Yoda ín, í pì ni zòkōre, í kú àten bo swa musu ni ke bīni ũ à ḡ zena a gbèn.

14 Kū gbēnɔ bura fùte ò dà zén, òten gé bikū Yodaa, sa'ori kú ò Dikiri bàka kunna kúnwo àkpati senanɔ té ní are ɛ.

15 Burapɔnɔ kekeḡɔ sīnda pínki swa pì di pa ari à dà sīsīla, ama ḡɔ kú àkpatiserii pìnɔ kà swa pìii, kú ò gbá pète ín,

16 akū í kú àten bo swa pìi musu zòkōre à bīni kè à ḡ zena a gbèn zaa zāzā wēte kú òdi pi Adamu sare Zaretā būsun. Í kú àten ta sèbe wisiden zòkōre míomio, akū gbēnɔ bikū areḡkōana kú Yerikoo.

17 Sa'ori kú ò Dikiri bàka kunna kúnwo àkpati senanɔ ḡ zena Yoda wēen zīte koria ḡingín, akū Isaraila buri sīnda pínki té gukori pìn ari ò ḡe ò bikū ní pínki ò làka.

4

Gbè mèn kuri awēplanɔ didikōana sèda ũ

1 Kū Isaraila buri sīnda pínki bikū Yodaa ò làka, akū Dikiri pì Yosuanɛ:

2 Á buri mèn kuri awēplanɔ té à gbēnɔ sèn dodo

3 ò óne ò gbè sète swawēen mèn kuri awēpla gu kú sa'orinɔn zen súsu, ò bikū ò káte gu kú áni in ḡwāaniala.

4 Akū Yosua gbēnɔn kuri awēplanɔ òte Isaraila burinɔ té dodo, akū à ní sísi

5 à pìne: À gé Yoda wēen Dikiri á Luda àkpati are, á baadi gbè sé à di a ḡàn á Isaraila burinɔ dasi lén.

6 Gbè dínɔ ni ḡáre sèda ũ. Tó á nénɔ á lá zia, bón gbè dínɔ deáre a ũu,

7 à pìne, kú ò ye ò bikū kú Dikiri bàka kunna kūoo àkpatiio, akū a í zòkōre, akū gbèe pìnɔ ḡ Isarailanɔne a ḡngú pó ũ ari ḡɔ sīnda pínki.

8 Len Isarailanɔ kè ɛ lákū Yosua óne nà. Ò gbèe sète Yoda wēen mèn kuri awēpla Isaraila burinɔ dasi lén lákū Dikiri ò Yosuanɛ nà. Ò bikū ò káte gu kú ò òn.

9 Gbè mèn kuri awēpla kú ò sète swawēen sa'ori kú ò àkpati senaa pìnɔ zekian Yosua didikōa, ò kú gwe ari kú a ḡbārao.

10 Sa'ori kú ò àkpati pì senanɔ ḡ zena swawēen ari yā kú Dikiri òte Yosuanɛ à ò gbēnɔne ḡe à làkao pínki lákū Musa òtene nà. Gbēnɔ kè likalika ò bikū.

11 Kū ò bikū ní pínki ò làka, ḡbasa sa'orinɔ bikū kú Dikiri àkpatiio gbēnɔ wára.

12 Rubeni buri ḡōgbēnɔ kú Gada buri ḡōgbēnɔ kú Manasenɔ kpado ḡōgbēnɔ mé ò dò Isaraila buri kparanɔne are ò bikū lákū Musa óne yā nà. Ò ní zìkabɔnɔ kūna.

13 Ní zìkarinɔ kà gbēnɔn dúbu bupla taka. Ò bikū Dikiri are ò ḡe Yeriko ḡbárannan kú zì soruo.

14 Zì birean Dikiri Yosua sè lei Isarailanɔne ní pínki, akū ò a yā mà ari à ḡe à ḡào lákū ò Musa yā mà nà.

15 Akū Dikiri pì Yosuanɛ:

16 Ní ò sa'ori kú ò doka àkpati senanɔne ò bo swawēen.

17 Akū Yosua óne ò bo swawēen,

18 akū ò bòn. Kū ò gbá pète sīsīia, akū swa'i èra à sù a gbèn ḡnɔ. À pà à dàḡula ari à dà sīsīla lán káakupo bà.

19 Mò káaku gɔɔ kuride zĩn Isarailanɔ̀ bò Yoda swawɛɛn ò gèè ò bùraa kàtɛ Giligala, Yɛriko ifáboki kpa.

20 Yosua gbè mèn kuri awɛɛpla kù ò sètɛ Yoda wɛɛn pìnɔ̀ dídikɔ̀a Giligala gwe.

21 À pì gbɛ̀nɔ̀nɛ: Tó á nɛ̀nɔ̀ sù ò n̄ denɔ̀ là zia ò pì, gbè dínɔ̀ yáasi de deramɛɛ?

22 À pińne, á bikūna Yodaa gukoria sèedaame,

23 zaakū Dikiri á Luda a í bàbaáre á zén, akū a bikù lákū a bikù Isira Tēra kū à a í bàbaárea nà.

24 Dikiri kè lɛ, de andunia buri sĩnda pínki gɔ̀ dɔ̀ kū à gbāna vī, ákɔ̀nɔ̀ sɔ̀ àgɔ̀ Dikiri á Luda vīna vī gɔ̀nɔ̀ sĩnda pínki.

5

1 Kū Amɔ̀rinɔ̀ kína kū ò kú Yoda ifáletɛ kpanɔ̀ kū Kanaanɔ̀ kína kū ò kú ísira sareɔ̀nɔ̀ mà lákū Dikiri Yoda í zòkɔ̀re Isarailanɔ̀nɛ ò bikù nà, akū swèè kèńgu n̄ ká gá n̄ pínki Isarailanɔ̀ yāi.

Tòzɔ̀na Isarailanɔ̀nɛ Giligala

2 Gɔ̀nɔ̀ birea Dikiri pì Yosuanɛ: Ñ gbè fɛ̀nɛnɔ̀ ke ñ era ñ tɔ̀ zɔ̀ Isarailanɔ̀nɛ.

3 Akū Yosua pì ò gbè fɛ̀nɛnɔ̀ ke, akū ò tɔ̀ zɔ̀ Isarailanɔ̀nɛ gu kū òdi pì tera gyɔ̀fɔ̀nɔ̀ Sīsī.

4 Yā kū à tò à tɔ̀ zɔ̀ńnen dí. Isarailanɔ̀ botena Misila gbera, n̄ tá gūn, gɔ̀ gbāna kū ò tɔ̀ zɔ̀nɔ̀ gàga gbárannan n̄ pínki.

5 Gbè kū ò bɛ̀tɛ Misilanɔ̀ tòzɔ̀na n̄ pínki. Gbè kū ò n̄ í gbárannan zé gūn bona Misila gberanɔ̀, mókɔ̀nɔ̀ mé òdi tɔ̀ zɔ̀ro.

6 Isarailanɔ̀ té gbárannan wè bupla ari gbè kū ò de gɔ̀ gbānanɔ̀ ũ gɔ̀nɔ̀ kū ò bɛ̀tɛ Misilanɔ̀ gèè ò gágao n̄ pínki, zaakū odi Dikiri yā maro. Dikiri pińne oni wé si bùsu kū a a lé sè ñ dizinɔ̀nɛ à pì áni kpáńmalero, bùsu kū vī kū zó'io din pìi.

7 N̄ né kū Dikiri tò ò fùtɛ n̄ gberanɔ̀n Yosua tɔ̀ zɔ̀ńne, zaakū gyɔ̀fɔ̀nɔ̀denɔ̀mɛ, odi tɔ̀ zɔ̀ńne zénlo.

8 Kū Isarailanɔ̀ tɔ̀ zɔ̀ n̄ pínki ò làka, ò gɔ̀ gu kū ò bùraa kàten gwe ari n̄ bò gèè à làkao.

9 Akū Dikiri pì Yosuanɛ: Ma wé'i kū Misilanɔ̀ dàáwa bòare gbāran gwe. Akū ò tó kpà gu pìine Giligala ari kū a gbārao.

10 Isarailanɔ̀ bùra katena Giligala akū ò Vĩnla dikpɛ kè Yɛriko gbárannan gwe mɔ̀ pì gɔ̀nɔ̀ gèro donsaride zĩ ɔ̀kɔ̀si.

11 Kū ò dikpɛ pìi kè gu dɔ̀ ò bùsuu pì burapɔ̀nɔ̀ blè, burodi futenasari kū póblewe kpatanaao.

12 N̄ bùsuu pì burapɔ̀nɔ̀ blenaa gbera, kū gu dɔ̀, manakɔ̀tenaa zè, adi kóteńne doro, akū ò Kanaanɔ̀ bùsu pó blè wè birea sà.

Dikiri zìkarinɔ̀ don'arɛde

13 Kū Yosua kà kāni kū Yɛrikoo, à wé sè à gu gwà, akū à gɔ̀gbè ke è zena a arɛ kū fɛ̀nɛdao na a ɔ̀i. Akū Yosua nài à a là à pì: N̄ kú ó kpɛn yá, ke ó iberɛnɔ̀ kpɛ?

14 À wèa à pì: Lenlo. Dikiri zìkarinɔ̀ don'arɛden ma ũ, ma kanan dí. Akū Yosua kùtɛnɛ à mùi pètɛ, akū à a là à pì: Yā kpaten ma Dikiri ni o makū a zòbleriineɛ?

15 Dikiri zìkarinɔ̀ don'arɛde pìi wèa à pì: Ñ n kyate bobo, zaakū gu kū n̄ zén kú adona. Akū Yosua kè lɛ.

6

Yɛriko bĩni letenaa

1 Ó Yɛriko bĩnize gbànɔ̀ tàta gíngin Isarailanɔ̀ yāi. Gbèke dí boro, gbèke dí gèro.

2 Akū Dikiri pì Yosuanɛ: Ñ gwa, ma Yɛriko nanne n ɔ̀i kū a kínao kū a zìkarinɔ̀.

³ Mòkōn kũ n zìkarinò à gé à lika wēte pìii gèn do á pínki à su. Àgō likai gèn dodo le ari gɔɔ suddo.

⁴ Sa'ori gbēnɔn supplanò do àkpatiine are ògō kuru kũna. A gɔɔ supplade zĩ à lika wēte pìii gèn suppla gɔɔ kũ sa'orii pìnò teni n kuru pé.

⁵ Tó ò kuru pè òteni a yĩsām pá, akū a a ũ mà, gbē sīnda pínki wiki lé gbānagbāna, wēte bīni ni sikūn, á baadi ni sin.

⁶ Akū Nuni né Yosua sa'orinò sisi à pìinne: À Dikiri bàka kunna kũoo àkpati sé, a gbēnɔn supplanò ni done are, á baadi nigō kuru kũna.

⁷ Akū à pì gbēnɔne: À fute à gé à lika wēte gèn do. Zìkarinò mé ò do Dikiri àkpatiine are.

⁸ Kū Yosua yā ò gbēnɔne, akū sa'ori gbēnɔn suppla kũ ò kuru kũnaa pìnò fute ò dò Dikiri bàka kunna kũnwo àkpatiine are, òteni n kuru pé.

⁹ Zìkarinò té sa'orii pìnò are, pari té àkpati kpe, akūsō kurunò ũ do.

¹⁰ À sù à lè Yosua ò gbēnɔne à pì: Àsun wiki léro. Àsun tó ò á kīni maro. Àsun tó yāke bo á lénlo ari gɔɔ kũ mani oáre à wiki lé, gbasa à lé.

¹¹ Ò gèe ò lika wēte pìii kũ àkpatiio gèn do le, akū ò èra ò tà n bũran ò i gwe.

¹² Yosua fute kɔnkɔkɔnkɔ, akū sa'orinò Dikiri àkpatii sè.

¹³ Sa'ori gbēnɔn suppla kũ ò kuru kũnaa pìnò dò Dikiri àkpatiine are, òten pé. Zìkarinò dònne are, pari té àkpatii pì kpe, akūsō kurunò ũ do.

¹⁴ Ò lika wēte pìii gèn do a gɔɔ plade zĩ, akū ò èra ò tà n bũran. Ò kè le ari gɔɔ suddo.

¹⁵ A gɔɔ supplade zĩ ò fute kɔnkɔ gudɔnaao, akū ò èra ò gèe ò lika wēte pìiii lākū òdi ke nà. Ama zĩ birea ò likai gèn supplame.

¹⁶ A gèn supplade pìia gɔɔ kũ sa'orinò ten gé n kuru yĩsām pá, akū Yosua pì gbēnɔne: À wiki lé, zaakū Dikiri wēte pìi kpàáwame.

¹⁷ Dikiri wēte pì kũ pò kũ ò kunno dìte a pò ũme. Ò n kakate n pínki. Karua Rahabu kũ gbē kũ ò kú kãao a beanò mé oni bo ntēne, zaakū àkū mé à gu'asirigwari kũ ò n zīnò ùte.

¹⁸ À laakari ke! Àsun pò kũ Dikiri dìte a pò ũ ke séro, de àsun kakatero yāi. Tó a sè, áni yā gáte á bũraane à gō kakatena pò ũ.

¹⁹ Andurufu kũ wuraaò kũ mōgotē pónò kũ mōsi pónò pínki bi Dikiri pómé. Séde ò ká Dikiri aruzeke utekin.

²⁰ Kū ò kuru pè, akūsō Isarailanò wiki lè gbānagbāna le, wēte bīninò sikūn. Akū n baadi sìn súsu, akū ò wēte pìi sì.

²¹ Ò pò kũ ò kunno dìte Dikiri pò ũ, akū ò gbēnò kàkate n pínki kũ fēnɔdao, gōgbēnò kũ nōgbēnò, né fítinò gbē zōkōnò kũ zùnò kũ sánò kũ zaakinò.

²² Yosua pì gbēnɔn pla kũ ò gèe ò būsuu pìi asiri gwànɔne: À gē karuaa pìi kpén à bo kãao kũ a gbēnò, lākū a a la dāne nà.

²³ Akū kefenna pìnò gèe ò bò kũ Rahabuo kũ a deo kũ a dao kũ a vīninò kũ a dakūnanò kũ a gbēnò n pínki. Ò sù kãao kũ a danɔnò n pínki, akū ò n káte Isarailanò bũraa sare.

²⁴ Akū ò té sō wēte pìia kũ pò kũ ò kunno pínki, tó adi ke andurufu kũ wuraaò kũ mōgotē pónò kũ mōsi pò kũ ò sète ò kàte Dikiri bizakuta aruzeke utekin baasiro.

²⁵ Yosua tò karua Rahabu bò aafia kũ a de bedenò kũ a gbēnò n pínki, kũ à gu'asirigwari kũ Yosua n zĩ Yeriko asiri gwanò ùte yāi, akū ò gō Isarailanò té ari kũ a gbārao.

²⁶ Gɔɔ birea Yosua lé kè à pì: Dikiri láari bo gbē kũ ani fute à Yeriko wēte dí keke à kátea. Tó à a bīni ē pète, a daudu ni ga.

Tó à a gbànò pète sō, a né kpède ni ga.

²⁷ Dikiri kú kũ Yosuaò, akū a tó dà būsuu pìla pínki.

7

1 Isarailanɔ tɛ̀ pɔ̀ kɛ̀. Kaami nɛ̀ Akā, Zimiri daikore, Zera sākpe, Yuda buri mé à tɛ̀ pɔ̀ kenɔ̀ sɛ̀, akū Dikiri pɔ̀ fɛ̀ Isarailanɔ̀.

2 Yosua gbɛ̀nɔ̀ zì à pì, ò bo Yeriko ò gé Ai kū à kú Betavē sare Beteli ifáboki kpa de ò búsuu pì asiri gwa. Akū ò gɛ̀e ò Ai asiri gwà.

3 Kū ò sù Yosua kīnaa, ò pìnc: Aidenɔ̀n dasiro, adi ká ò gé gwe ó pínkiro. Tó gbɛ̀nɔ̀n wàa kuri ke gɛ̀ro gèe, oni wɛ̀te pì sí. N̄sun wari dɔ̀ gbɛ̀nɔ̀a n̄ pínkiro.

4 Kū gbɛ̀nɔ̀n wàa gɛ̀ronɔ̀ gèe gwe, akū Aidenɔ̀ n̄ fú

5 ò pè̀mma bona zaa n̄ wɛ̀te bīnilea ari gbè̀wikia, ò n̄ dɛ̀dɛ̀ s̄s̄ĩgerɛ̀ei gbɛ̀nɔ̀n baraakuri awɛ̀esuddo. Akū swɛ̀e kɛ̀ Isarailanɔ̀gu n̄ nini kòko.

6 Yosua a uta gà à kɛ̀ à wùte a nɛ̀sɛ̀le kutena Dikiri àkpati arɛ̀ ari ɔ̀kɔ̀si. Àpi kū Isaraila gbè̀ zɔ̀kɔ̀nɔ̀ búsuu kùku n̄ m̄ia.

7 Akū Yosua pì: É!e! Dikiri Luda! À kɛ̀ dera n̄ ó bikū Yodaa n̄ ó ná Amɔ̀rinɔ̀ne n̄ ɔ̀ ò ó kakatɛ̀? Tó ó vutena Yoda bara dire yā dé!

8 N yā nna Dikiri! Zaakū Isarailanɔ̀ bòru kpe n̄ ibɛ̀renɔ̀ne, mani pi dera sàa?

9 Kanaanɔ̀ kū búsuu dí denɔ̀ ni yā pì ma n̄ pínki, ò likawái ò ó kakatɛ̀ andunian. N tó zɔ̀kɔ̀ke s̄s̄ bi? Īni keo deramɛ̀?

10 Akū Dikiri pì Yosuanɛ̀: N̄ fute n̄ ze! À kɛ̀ dera n̄ wute n̄ nɛ̀sɛ̀le kutenaa?

11 Isarailanɔ̀ durunna kɛ̀, ò ma bàka kunna kūnwo yā gbòro. Ò tɛ̀ pɔ̀ kenɔ̀ sɛ̀, ò kpāni ò, ò manafiki kɛ̀, ò pɔ̀ pì dà n̄ pónɔ̀ gūn.

12 Abire yāi odi f̄s̄ ò n̄ ibɛ̀renɔ̀ gà f̄ro. Ò bòru kpeñne, kū ò gɛ̀ kakatena pɔ̀ ũ yāi. Maniḡs̄ kú k̄ááo doró, séto a tɛ̀ pɔ̀ kú à kú á ténɔ̀ k̄akate.

13 N̄ fute n̄ gé gbà bo n̄ gbɛ̀nɔ̀ne. N̄ piñne ò gbà bo n̄ z̄idane ari gu ḡs̄ dɔ̀, zaakū makū Dikiri Isarailanɔ̀ Luda ma pì, tɛ̀ pɔ̀ kú á tɛ̀me. Áni f̄s̄ à ze á ibɛ̀renɔ̀ arero séto à pɔ̀ pì bò á tɛ̀.

14 Tó gu d̄s̄, à namai buri kú burio. Buri kú ma sɛ̀ ni namai danɛ̀danɛ̀, danɛ̀ kú ma sɛ̀nɔ̀ ni namai ɔ̀n kú ɔ̀nnwo, ɔ̀n kú ma sɛ̀ s̄s̄, a ḡs̄gbɛ̀nɔ̀ ni namai dodo.

15 Gbè̀ kū ò sù ò tɛ̀ pɔ̀ pì lèa, oni ade kpata kú pɔ̀ kú à v̄ino pínki, zaakū à ma bàka kunna k̄ááo yā gbòro, à wé'ì dà Isarailanɔ̀a.

16 Yosua fùte kɔ̀nkɔ̀ k̄áakukaaku, à tò Isarailanɔ̀ nà Dikirii buri kú burio, akū gbè̀ Yuda buri sɛ̀.

17 Akū à tò Yudanɔ̀ nài danɛ̀danɛ̀, akū gbè̀ Zera danɛ̀nɔ̀ sɛ̀. À tò Zera danɛ̀nɔ̀ nài ɔ̀n kú ɔ̀nnwo, akū gbè̀ Zimiri ɔ̀nn sɛ̀.

18 Akū à tò a ɔ̀n ḡs̄gbɛ̀nɔ̀ nài dodo, akū gbè̀ Kaami nɛ̀ Akā, Zimiri daikore, Zera sākpe, Yuda buri sɛ̀.

19 Akū Yosua pì Akāne: Né, n̄ yāpura o n̄ bè̀ere lí Dikiri Isarailanɔ̀ Ludane. N̄ yā kū n̄ kɛ̀ omɛ̀ne. N̄sun a ke utemɛ̀nɛ̀ro.

20 Akū à wèa à pì: Yāpuramɛ̀, ma durunna kɛ̀ Dikiri Isarailanɔ̀ Ludane. Yā kū ma kèn dí.

21 Ma Babilɔ̀nia aruk̄ĩmba mana è n̄ pónɔ̀ té kú andurufuuo kiloo pla kú wura kiloo kusuo, akū ma a ni dè ma sɛ̀. À utena wèen ma kpén, andurufu kú z̄ĩte.

22 Akū Yosua gbɛ̀nɔ̀ zì gwe. Ò kɛ̀ likalika ò gèe ò gè a kpén, akū ò è utena gwe, andurufu kú z̄ĩte.

23 Akū ò sɛ̀te ò sùo Yosuanɛ̀ kú Isarailanɔ̀ n̄ pínki, ò kàte Dikiri arɛ̀.

24 Akū Yosua kú Isarailanɔ̀ Zera sākpe Akā sɛ̀ kú andurufuuo kú aruk̄ĩmbaao kú wuraa p̄io kú a n̄égb̄nɔ̀ kú a n̄énɔ̀gb̄nɔ̀ kú a z̄unɔ̀ kú a zaakinɔ̀ kú a s̄anɔ̀ kú a bizakutao kú a pónɔ̀ pínki, ò gèe kūnwo Ako guvuten.

25 Akū Yosua pì: N yā ḡatɛ̀wɛ̀re fá! Dikiri ni yā m̄onne gbāra s̄s̄. Akū Isarailanɔ̀ a p̄apa kú gbè̀eo n̄ pínki, ò a dè kú a gbè̀nɔ̀ n̄ pínki, akū ò n̄ kpáta.

²⁶ Ò gbè kàkara a musu, gbèdidikōana zōkō pì kú gwe ari kú a gbārao. Akū Dikiri pofē kpàte. Abire yāin òdi pì gu pìine Akoo guvute.

8

Ai kakatēnaa

¹ Dikiri pì Yosuanē: Ñsun tó vīna n kūro, ñsun bídi kero. Ñ zìkarinō sēte ñ gé kūñwo n pínki à léte Aia, zaakū ma Ai kína nānne n oī kú a gbēno kú a wēteo kú a būsuo.

² Ñ ke Aine kú a kínao lākū n kè Yerikonē nà kú a kínao. Áni fō à n póno kú n pókādeno sēte á pō ũ sà. Ñ nateñne n wēte kpe.

³ Akū Yosua kú a zìkarinō gēe ò léte Aia n pínki. À gōsa gbānāno sè gbēnon dúbu baraakuri, akū à n gbāre gwāani

⁴ à pìñne: À sã kpá! À nateñne n wēte kpe. Ásun ke zà kú wēte pìoro. Àgō kú soru gūn á pínki.

⁵ Makū kú gbē kú ò kú kūmaono óni na wēte pìii. Tó ò bō daóle, ónigō bàa léñne lán káaku bà.

⁶ Oni péwá ari oni kē n wētea zà, zaakū onigō da óten bàa léñne lán káaku bàme. Tó óten bàa léñne le,

⁷ à fute á utekia à wēte pì sí. Dikiri á Luda nāare á oīme.

⁸ Tó a wēte pìi sè, à té sōa lākū Dikiri ò nà. À laakari ke, à ke lākū ma dìteáre nà.

⁹ Akū Yosua n gbāre, ò gēe gu kú oni le ò n zāmba ken. Ò nate Beteli kú Aio dagura Ai ifálete kpa. Gwāani birea Yosua ò búrān gwe kú a gbēno.

¹⁰ À fute kōnkōkōnkō à gbēno kàkara, akū àpii kú Isaraila gbē zōkōno dōñne are ari ò gēe ò kào Ai.

¹¹ Zìkari kú ò kú kāaono nà wēte pìii n pínki. Kú ò kào kāni, ò búrāa kàte a are gūgbānduru kpa. Guvute kú n dagura kú Aio.

¹² Yosua gbēno sè dúbu sōoro. À gīnake à n úte Beteli kú Aio dagura kò Ai ifálete kpa.

¹³ Isarailano búrāa kàte wēte gūgbānduru kpa, akūsō gbē kú ò natena pìnon kú wēte ifálete kpa. Gwāani birea Yosua ò gūvutemme.

¹⁴ Kú Ai kína Isarailano è le, akū kú a wētedeno fute ò kè likalika ò gēēnyī kú zīio gu kú à are dō Araba gbārannaa. À dō kú gbēno natena a wēte kpero.

¹⁵ Yosua kú Isarailano ten ke lākū Aidenō teni n fu bà, óten bàa léñne ò mīi pè gbārannaa.

¹⁶ Aidenō kō sīsì n pínki ò bōte ò pé Yosuanōa, akū ò pēm̄ma ari ò gēe ò kē n wētea zāzā.

¹⁷ Gōgbē ke dí gō wēte gūnlo, ò bōte ò pé Isarailano n pínki, akū ò n wēte bīnile tò wēna, óten pé Isarailano.

¹⁸ Dikiri pì Yosuanē: Ñ sári kú n kūna dō Aia, zaakū ma nānne n oīme. Akū Yosua a sári pìi dō Aia.

¹⁹ Kú à o pōro le, akū gbē kú ò natenanō fute ò sī wēten gōno ò sī, akū ò kè likalika ò té sōa.

²⁰ Kú Aidenō līte ò n kpe gwà, akū ò è túsukpe fute à dà n wētela, akū odi géki le doro, zaakū Isaraila kú ò bàa lè ò mīi pè gbārannano līte ò are dō n pem̄mari pìnoa.

²¹ Kú Yosua kú Isarailano è n gbē kú ò natenanō wēte sī akūsō ò è túsukpe fute à dà wētela, akū ò èra ò lète Aide pìnoa.

²² Isaraila kparano bōte wēte pìn ò gēe Aidenōi kú zīio, akū ò likañyī. Ò lèter̄ma, akū n gbēke dí le à bōro, n gbēke dí le à bàa lèro.

²³ Ama ò Ai kína kú bēne ò gēe kāao Yosuanē.

²⁴ Isarailano Aidenō dède mím̄m̄io bura kú sēnteo gu kú ò n lén. Kú ò Aidenō dède kú fēnedao le, akū ò èra ò gē wēte pìn, ò gbē kú ò gō gweno dède dō.

²⁵ Gbē kú ò gāga zī pìiano gōgbēno kú nōgbēno n pínki gbēnon dúbu kuri awēeplame. Aidenō lén gwe.

26 Yosua ɔ kũ à sári kũnaoo pìi kpé dɔna ari ò gèè ò Aidenɔ dúgu z̄so.

27 Isarailanɔ w̄ete pìi pókādenɔ kũ a póno nākōa ò tào lākũ Dikiri ò Yosuanɛ nà.

28 Len Yosua té s̄s̄ Aia le, à tò à ḡs̄ bezi ũ, akũ à ḡs̄ dana kori ari kũ a gbārao.

29 Akũ à Ai kina lòko lía ari ɔkosi. Kũ ifāntē ten gē kpén, à pì ò a gè kipa lía ò zu w̄ete b̄nileá gwe. Akũ ò gbèè kākaraa dasidasi, gbèdidikōanaa pìi kú gwe ari kũ a gbārao.

Dikiri bàka kunna kũ Isarailanɔ kekɛna Ebalá kpi musu

30 Yosua Dikiri Isarailanɔ Luda gbagbaki bò Ebalá kpi musu

31 lākũ Dikiri z̄bleri Musa dìte Isarailanɔnɛ nà. À bò lākũ Musa k̄è a doka takada gūn nà, à pì ò bo kũ gbè kũ odi gā p̄tɛa ò àronɔ. Akũ ò sa'opɔ kũ òdi ká tén à té kũ ò Dikiria gwe kũ s̄ábukpana sa'opɔnɔ.

32 Akũ Yosua dokayā kũ Musa k̄èè p̄i k̄è gbèè p̄inɔa gwe Isarailanɔ w̄ára.

33 Isaraila s̄inda p̄inki, bedenɔ kũ b̄oasunɔ kũ n̄ gbē z̄kōnɔ kũ n̄ don'arɛdenɔ kũ n̄ yākpatekerinɔn zena àkpatii sare ɔplai kũ ɔzeo. N̄ are dɔna Levi buri sa'ori kũ òdigō Dikiri bàka kunna kũn̄wo àkpati senanɔa. Gbē kpadonɔ are dɔna Gerizimu kpia, gbē kpadonɔ s̄s̄ Ebalá kpia, lākũ Dikiri z̄bleri Musa ḡinake à dìte nà ò sa mana o Isarailanɔnɛ.

34 Abire gbera Yosua dokayā p̄inɔ kyó k̄èné p̄inki, arubarika kũ Dikiri dì daŋgunɔ kũ láari kũ àdi boŋmanɔ lākũ à kú Musa doka takada gūn nà.

35 Yā kũ Musa dìtenɔ té p̄inki, a ke dí gō kũ Yosua ḡi a kyó kei parinero. Bee nɔgbēnɔ kũ né f̄itinɔ kũ b̄oasu kũ ò kú n̄ ténɔn kú gwe n̄ p̄inki.

9

Gibišdenɔ šnd̄s̄kená Isarailanɔnɛ

1 Buri kũ ò kú Yoda ifālete kpanɔ, s̄is̄idenɔ kũ gusaradenɔ kũ ísiraladenɔ ari à gèè p̄é Lebana b̄usuua, Itinɔ kũ Am̄erinɔ kũ Kanaanɔ kũ Perizinɔ kũ Ivinɔ kũ Yebusinɔo, kũ n̄ kinanɔ Ai yā p̄i baaruu mà,

2 akũ ò k̄s̄ kākara n̄ p̄inki de ò gé ò z̄i ká kũ Yosua kũ a gbē Isarailanɔ.

3 Kũ Gibišdenɔ yā kũ Yosua k̄è Yerikonɛ kũ Aio baaruu mà,

4 ò šnd̄s̄ kp̄atēnyī. Ò kusuna kàka asasa z̄ikūnanɔ gūn ò didi zaakinɔnɛ kũ s̄èwē t̄uru z̄i parana nabinabinanɔ.

5 Ò kyate nambata nanananɔ kpákpana, ò uta kasanɔ dadana. N̄ burodi kusuna korikūna akūs̄ à pukpana.

6 Ò f̄ute ò gèè ò Yosua lè kũ a gbēnɔ Giligala b̄uran, akũ ò p̄in̄ne: B̄usu kũ o bon z̄à. Ó ye à lédokōnɔ ke k̄oo.

7 Akũ Isarailanɔ p̄i Ivi p̄in̄nɛ: Tó á be kú la k̄anime, óni lédokōnɔ ke k̄áoro yoo!

8 Akũ ò p̄i Yosuanɛ: N z̄òblerinɔn ó ũ. Akũ Yosua n̄ lá à p̄i: D̄in̄me á ũu? A bo m̄ámɛɛ?

9 Ò w̄èa ò p̄i: Ókōnɔ n z̄òblerinɔ, o bo b̄usu z̄áz̄amme Dikiri n Luda tó kũ à dàgula yāi. O a baaruu mà kũ yā kũ à k̄è Misilanɔ p̄inki

10 kũ yā kũ à k̄è Am̄erinɔ kina gbēn̄n pla kũ ò kú Yoda bara direnɔnɛ, Esebō kina Siš kũ Basā kina Ogu kũ à kú Asataroo.

11 Ó gbē z̄kōnɔ kũ ó b̄usudenɔ p̄i ò kusuna sé ò su ò á le, ò piáre á z̄òblerin̄me ó ũ. Abire yāi à lédokōnɔ ke k̄oo.

12 Ó kusanan dí. O boo be burodi w̄ana ũme ḡɔɔ kũ o da z̄én óten su á k̄inaa. À gwa deran à kori kũ nà à p̄u kpà.

13 Ó w̄è t̄urunɔn dí. O w̄è k̄an t̄uru dufu ũme. À gwa deran ò p̄arapara nà. À ó utanɔ kũ ó kyatenɔ gwa. Ò yākayaka tá gb̄ana kũ o ò yāi.

14 Akũ Isarailanɔ n̄ kusuna blè kũn̄wo Dikiri lé sari.

15 Yosua lédokōnɔ k̄è kũn̄wo à p̄i áni n̄ dedero, akũ Isaraila don'arɛdenɔ la dà a yā musu.

¹⁶ Ñ lédokɔ̀nɔ̀kena kũńwoo gbera a gɔ̀ɔ aakɔ̀de zĩ, akũ ò mà kũ ñ be zà kũńworo, ò kú kɔ̀ sareme.

¹⁷ Akũ Isarailanɔ̀ dà zén, a gɔ̀ɔ aakɔ̀de zĩ ò kà ñ wɛ̀tenɔ̀ kĩnaa, Gibiɔ̀ kũ Kefirao kũ Beroo kũ Kiriayarimuo.

¹⁸ Odi léteńmaro, zaakũ ñ don'aredenɔ̀ la dàńne kũ Dikiri ñ Luda tóome. Gbɛ̀ sĩnda pínki ten yàkete ká ñ don'aredenɔ̀i,

¹⁹ akũ don'arede pìnɔ̀ pìńne: Ókɔ̀nɔ̀ mé o la dàńne kũ Dikiri ó Luda tóo. Adi kũ ò ɔ̀ nańma doro.

²⁰ Yá kũ óni keńnen dí. Óni ñ tó gwe ladana kũ o kèńne yá, de Dikiri sún pɔ̀ fɛ̀ kũoro.

²¹ Akũ ò era ò pì: Ò ñ tó, onigɔ̀ de ó yàkawerinɔ̀ ũ kũ ó ítɔ̀rinɔ̀. Akũ Isarailanɔ̀ zè kũ ñ don'aredenɔ̀ yá pìio.

²² Akũ Yosua Gibiɔ̀denɔ̀ sisi à pìńne: Bóyá a éke tòwɛ̀re lee? Ase ó katena kɔ̀ gbálame, akũ a pì á kúki zà kũoo yá?

²³ Ma Luda láari bòáwa sà. Ánigɔ̀ de a kpé yàkawerinɔ̀ ũ kũ a ítɔ̀rinɔ̀ gɔ̀ɔ sĩnda pínki.

²⁴ Akũ ò pìne: Ò pì ókɔ̀nɔ̀ n zòblerinɔ̀ne súsu lákũ Dikiri n Luda ò a zòbleri Musane nà. À pì áni bũsu pì kpááwa pínki à gbɛ̀ kũ ò kunnɔ̀ kakateáre ñ pínki. Abire yá vĩna ó kũ manamana ó wɛ̀ndi yá musu, akũ o yá pìi kè.

²⁵ Ó kú n ɔ̀ime sà. Yá kũ à kèńne mana akũsɔ̀ à zé vĩn kewere.

²⁶ Len Yosua kè le à ñ bó Isarailanɔ̀ ɔ̀i, odi ñ dedero.

²⁷ Zĩ birean à ñ díte Isarailanɔ̀ yàkawerinɔ̀ kũ ñ ítɔ̀rinɔ̀ ũ, òdigɔ̀ yàka we òdigɔ̀ í tótɔ̀ Dikiri gbagbakine gu kũ Dikiri ni ditɛn. Akũ ò kun le ari kũ a gbārao.

10

Ifantɛ zena a gbèn

¹ Yurusalemu kína Adonizɛdeki mà kũ Yosua Ai si à kène dúgudugu, à kè Aine kũ a kínao lákũ à kè Yeriko kũ a kínaone nà. À mà dɔ̀ kũ Gibiɔ̀denɔ̀ kɔ̀ yá mà kũ Isarailanɔ̀ akũsɔ̀ ò kú kɔ̀ sare.

² Akũ vĩna Yurusalemudenɔ̀ kù manamana, zaakũ Gibiɔ̀ bi wérame lákũ kína wɛ̀te ke bà. A zɔ̀kɔ̀ de Aila akũsɔ̀ a gɔ̀gbɛ̀nɔ̀ bi zĩkari gbānanɔ̀me.

³ Akũ Yurusalemu kína Adonizɛdeki légbāzā kè Eblonu kína Oamune kũ Yamu kína Pirmuo kũ Lakisi kína Yafiao kũ Egelni kína Debio à pì:

⁴ À mɔ̀ à kpámai ò gé léte Gibiɔ̀denɔ̀a, zaakũ ò kɔ̀ yá mà kũ Yosua kũ Isarailanɔ̀.

⁵ Akũ Amɔ̀rinɔ̀ kína gbɛ̀nɔ̀n sɔ̀oro pìnɔ̀, Yurusalemu kína kũ Eblonu kínao kũ Yamu kínao kũ Lakisi kínao kũ Egelni kínao kũ ñ zĩkarinɔ̀ kɔ̀ kàkara. Ò gèe ò bùraa kàte Gibiɔ̀ sare, akũ ò gèeńyĩ kũ zĩio.

⁶ Akũ Gibiɔ̀denɔ̀ gbɛ̀nɔ̀ zĩ Yosuaa Giligala bùran ò pì: Ñsun pā kpá ókɔ̀nɔ̀ n zòblerinɔ̀iro. Ñ ke likalika ñ mɔ̀ ñ ó sura ba. Ñ mɔ̀ ñ kpáwái, zaakũ Amɔ̀rinɔ̀ kína kũ ò kú gusĩsĩdenɔ̀ kɔ̀ kàkarawái ñ pínki.

⁷ Akũ Yosua kũ a gɔ̀sa gbānanɔ̀ kũ a zĩkarinɔ̀ bòte Giligala, òten su ñ pínki.

⁸ Akũ Dikiri pì Yosuanɛ: Ñsun vĩna keńnero. Ma ñ nánne n ɔ̀i, ñ gbɛ̀ke ni fɔ̀ à n gā fĩro.

⁹ Bona Giligala Yosua táa ò gwāani ari gu gèe à dɔ̀ ò sùńma káńto zena sari.

¹⁰ Akũ Dikiri tò ò kè gĩri ò lèkɔ̀a Isarailanɔ̀ are, akũ Isarailanɔ̀ lèteńma ò ñ dede manamana Gibiɔ̀ gwe, akũ ò pèńma Betoroni zén dɔ̀. Ò ñ dede ari à gèe pé Azeka kũ Makedaooa.

¹¹ Kũ òten bàa lé Isarailanɔ̀ne zé kũ à bò Betoroni kũ à gèe Azeka gũn, Dikiri legũgbe gbèntɛe sĩngu. Gbɛ̀ kũ legũgbe pì ñ dedenɔ̀n dasi de gbɛ̀ kũ Isarailanɔ̀ ñ dede kũ fɛ̀ndaonɔ̀la.

12 Gɔɔ kũ Dikiri Amɔri pɪnɔ nà Isarailanɔne n̄ ɔĩ, akũ Yosua yã ò kũ Dikirio Isarailanɔ wára à pì:

Ñ tó ifántē ze a gbèn Gibiɔla!

Ñ tó mɔ ze tɛɛɛ Ayalɔni guvutela!

13 Akũ ifántē zè a gbèn lɛ, akũ mɔ zè dɔ ari Isarailanɔ gèè ò fīnaa bò n̄ ibɛɛɛɔ. Yã pì kũ Yasa takadan. Ifántē g̃ zena m̄dangura, adi go a gbènlo ari gɔɔ do gbāngbān.

14 Odi gɔɔ dí taka e zikiro, akūs̄ odi e a gberaro. Dikiri bisāsiri yã mà, zaakũ àtɛn z̄i ká Isarailanɔnemɛ.

15 Akũ Yosua tà Giligala bùran kũ a gbēnɔ n̄ pínki.

Yosua Amɔri kɪnanɔ dedɛnaa

16 Kũ kɪna gbēnɔn sɔɔro pɪnɔ bàa lè, ò gèè ò ùtɛ gbèwɛɛn zaa Makɛda,

17 akũ ò pì Yosuanɛ: Ò bò kɪna gbēnɔn sɔɔro kũnɔa gbèwɛɛn zaa Makɛda.

18 Akũ Yosua pì: À gbè gbèntēnɔ yīpa à ta gbèwɛɛɛ p̄lɛ, à gbēnɔ ditɛ gwe òg̃ dāk̄pā.

19 Àsun zero. À péte á ibɛɛɛɔ à létɛm̄ma kpe kpa. Àsun tó ò n̄ wētɛnɔ lero, zaakũ Dikiri á Luda n̄ nááre á ɔĩmɛ.

20 Yosua kũ a gbēnɔ n̄ dedɛ ari ò ye ò láka, n̄ gbē kũ ò bònɔ kà n̄ wētɛ b̄nidenɔ ḡn.

21 Akũ Isarailanɔ sù Yosuaa bùran Makɛda aafia n̄ pínki. Gbēke dí f̄s̄ à yāke ò Isarailanɔ yã musu doro.

22 Akũ Yosua pì: À gbè go gbèwɛɛ p̄iia à botɛmɛnɛ kũ kɪna gbēnɔn sɔɔro pɪnɔ.

23 Akũ ò kè lɛ, ò b̄tɛnɛ kũ kɪna gbēnɔn sɔɔro pɪnɔ, Yurusalemu kɪna kũ Eblɔnu kɪnao kũ Yamu kɪnao kũ Lakisi kɪnao kũ Egelɔni kɪnao.

24 Kũ ò n̄ b̄tɛ lɛ, akũ à Isaraila z̄ikarinɔ s̄isi n̄ pínki à pì n̄ don'arɛde kũ ò gèè k̄aaonɔne: À na k̄ani à gbá zɛzɛ kɪna dík̄inanɔ wakaaa. Akũ ò sù ò gbá zèzɛ n̄ wakaaa.

25 Yosua p̄in̄ne: Àsun tó v̄ina á k̄uro, àsun b̄idi kero. À ze gbāna àg̃ w̄ɔɔg̃ v̄i, zaakũ lɛn Dikiri ni kɛ lɛ kũ á ibɛɛ kũ áni z̄i ká kũn̄wonɔ n̄ pínki.

26 Abire gbera Yosua n̄ dedɛ à n̄ lóko lía, baadi kũ a lío, akũ ò g̃ lokolokona gwe ari ɔk̄osi.

27 Kũ ifántē ten g̃ k̄pén, à pì ò n̄ gènɔ kipa lí p̄inɔa ò n̄ zu gbèwɛɛ kũ ò ùtɛn p̄in. Akũ ò kè lɛ, ò gbè gbèntēnɔ tàta wèɛɛ p̄lɛ, à kú gwe ari kũ a gbārao.

28 Z̄i birean Yosua Makɛda s̄i. À a kɪna kũ a gbēnɔ dèdɛ n̄ pínki kũ f̄nɛdao à n̄ kákate. Bee gbē mèn do dí boro. Akũ à kè Makɛda kɪnanɛ lákũ à kè Yeriko kɪnanɛ nà.

Yosua z̄iblɛna Amɔrinɔ bùsuua

29 Yosua kũ Isarailanɔ b̄tɛ Makɛda n̄ pínki, akũ ò gèè Libina ò lèta.

30 Dikiri wētɛ pì kũ a kɪnao n̄án̄ne n̄ ɔĩ, akũ ò n̄ dedɛ kũ f̄nɛdao n̄ pínki, n̄ gbēke dí boro. Akũ ò kè a kɪnanɛ lákũ ò kè Yeriko kɪnanɛ nà.

31 Akũ Yosua kũ a gbēnɔ b̄tɛ Libina ò gèè Lakisi. Ò likai ò lèta.

32 Dikiri Lakisi n̄án̄ne n̄ ɔĩ, a gɔɔ plade z̄i ò s̄i. Ò gbē kũ ò kunnɔ dèdɛ kũ f̄nɛdao n̄ pínki lákũ ò kè Libinanɛ nà.

33 Kũ Geza kɪna Oramu sù à kpá Lakisidenɔi, akũ Yosua z̄i blèa kũ a z̄ikarinɔ, n̄ gbēke dí boro.

34 Ò bò Lakisi, akũ ò gèè ò lika Egelɔnii ò lèta.

35 Ò wētɛ p̄i s̄i z̄i birea g̃nɔ, akũ ò gbē kũ ò kunnɔ dèdɛ kũ f̄nɛdao ò n̄ kákate lákũ ò kè Lakisinɛ nà.

36 Kũ ò b̄tɛ Egelɔni, akũ ò gèè Eblɔnu ò lèta.

37 Ò wētɛ p̄i s̄i ò a gbēnɔ kũ a kɪnao dèdɛ kũ f̄nɛdao kũ a lakutudenɔ. Ò gbē kũ ò kunnɔ kákate, n̄ gbēke dí boro, lákũ ò kè Egelɔnine nà.

38 Akũ ò gèè Dɛbi ò lèta.

³⁹ Ò wēte pìi sì kù a kínao kù a lakutunɔ pínki. Akù ò n̄ dede kù fēnedao ò gbē kù ò kunno kàkate lákù ò kè Eblonune nà, n̄ gbēke dí boro. Ò kè Dεbine kù a kínao lákù ò kè Libinane kù a kínao nà.

⁴⁰ Yosua bùsupidenɔ kù a kínanɔ dede n̄ pínki, gusĩsidenɔ kù Negεvidenɔ kù gusaradenɔ kù s̄s̄igeredenɔ n̄ pínki. Adi gbēke tó bēnero, à gbē kù ò kú gwenɔ kàkate lákù Dikiri Isarailanɔ Luda òne nà.

⁴¹ À n̄ dede sena zaa Kadεsi Banεa ari à gèe pé Gazaa, zaa Gosē bùsun pínki ari à gèe pé Gibiṣa.

⁴² Yosua z̄i blé kína pìnɔa kù n̄ bùsunɔ gèn do gònɔ, kù Dikiri Isarailanɔ Luda ten z̄i káíne yái.

⁴³ Akù à èra kù a gbēnɔ bùran zaa Giligala.

11

Yosua z̄i ble à lakana Kanaanɔ bùsuua

¹ Kù Azo kína Yabī a baaruu mà, à gbēnɔ z̄i Madṣ kína Yobabua kù Simirɔnu kínao kù Akasafa kínao

² kù kína kù ò kú gugbānduru kpanɔ n̄ pínki, kína kù ò kú gukpidenɔ kù s̄̀ntepɔɔtu kù à kú Galili gènɔmidɔki kpao kù gusarao kù Dɔru gusĩs̄ide kù à kú ifālete kpao.

³ Akù à èra à gbēnɔ z̄i dɔ Kanaa kù ò kú ifāboki kpanɔa kù ifālete kpanɔ n̄ pínki, Amɔrinɔ kù Itinɔ kù Perizinɔ kù Yebusi kù ò kú gukpidenɔ kù Ivi kù ò kú Mizipa bùsun Emɔ gbè sareɔ.

⁴ Ò bòte kù n̄ z̄ikarinɔ n̄ pínki dasidasi lán ísirale bùsu'atē bà. N̄ s̄onɔ kù n̄ s̄ogonɔn dasi.

⁵ Akù kína pìnɔ k̄s̄ kàkara ò sù ò bùraa kàte lεεε Meromu ínɔ sare, de ò z̄i ká kù Isarailanɔ.

⁶ Akù Dikiri pì Yosuanε: N̄sun v̄ina keñnero. Zia mandara'i mani n̄ na Isarailanɔne n̄ ɔ̄ ò n̄ dede. N̄ n̄ s̄onɔ gbát̄inɔ z̄ɔz̄ ò n̄ s̄ogonɔ kpata.

⁷ Akù Yosua kù a z̄ikarinɔ gèenȳi kù z̄iio k̄anto n̄ pínki ò dàníla Meromu ínɔ sare gwe.

⁸ Dikiri n̄ nánne n̄ ɔ̄, akù ò n̄ dede ò pè n̄ gbēkenɔa ari Sidṣ wéran kù Misirefomaimuo kù Mizipa guvute kù à kú ifāboki kpao. Ò n̄ dede, n̄ gbēke dí boro.

⁹ Yosua kèíne lákù Dikiri òne nà, à n̄ s̄onɔ gbát̄inɔ z̄ɔz̄ à n̄ s̄ogonɔ kpàta.

¹⁰ Z̄i p̄ia Yosua lítε à gèe à Azo s̄i, akù à a kína dè kù fēnedao. Azo p̄ime kína pìnɔ wēte m̄ide ũ gɔɔ b̄irea.

¹¹ Isarailanɔ gbē kù ò kunno dede kù fēnedao ò n̄ kàkate, n̄ gbēke dí ḡoro, akù ò té s̄̄a.

¹² Yosua wēte pìnɔ s̄i pínki kù n̄ kínanɔ, à n̄ dede kù fēnedao à n̄ kàkate lákù Dikiri z̄òbleri Musa ò nà.

¹³ Ama Isarailanɔ dí té s̄̄ wēte kù ò èra ò kàte n̄ bez̄i gbènnɔaro, séde Azo kù Yosua té s̄̄aa p̄ii baasiro.

¹⁴ Isarailanɔ wēte pìnɔ p̄onɔ nàk̄ṣa n̄ p̄o ũ kù n̄ p̄ókādenɔ ò tào. Ò n̄ gbēnɔ dede kù fēnedao n̄ pínki ari ò n̄ kàkate, odí gbēke tó bēnero.

¹⁵ Yá kù Dikiri ò a z̄òbleri Musanε, Musa yā p̄ii ò Yosuanε, akù Yosua kè le pínki, adi yā kù Dikiri ò Musanε ke tó kp̄ero.

¹⁶ Len Yosua bùsuu p̄ii s̄i le pínki, a gukpide kù Negεvio pínki kù Gosē bùsuuo pínki kù gusarao kù s̄̀ntepɔɔtuo pínki. À Isaraila gukpide kù gusarao s̄i

¹⁷ sena zaa Alaki gbè kù à kú Sei bùsun ari à gèe pé Baali Gada kù à kú Lebana bùsu guvuten Emɔ gbèe sare. À n̄ kínanɔ kùkù n̄ pínki à n̄ dede.

¹⁸ À z̄ikanaa ḡi kè kù kína pìnɔ n̄ pínki.

¹⁹ Ivi kù ò kú Gibiṣnɔ baasiro wēte ke dí k̄o yā mà kù Isarailanɔro, ò n̄ blé kù z̄iio pínki.

²⁰ Dikiri mé à tò n̄ s̄ā gbàgbā, akù ò z̄i kà kù Isarailanɔ, de Isarailanɔ le ò n̄ kàkate n̄ wēndagwanaa sari, à láka kùńwo mámmam lákù à ò Musanε nà.

²¹ Gɔɔɔ pɔliɔn Yosua gɛɛ à Anakinɔ dèdɛ gukpiden kù Eblɔnuo kù Dɛbio kù Anabuo. À n kákate à n wɛtɛnɔ kè dúgudugu Yuda gukpiden kù Isaraila gukpideo pínki.

²² Anaki buri ke dí gɔ Isarailanɔ busun dorɔ, séde Gaza kù Gatao kù Asadɔdio.

²³ Yosua búsuu pìi sɔ pínki lákù Dikiri ò Musanɛ nà, akù à kpà Isarailanɔ à kpàatɛtɛíne danɛdanɛ túbi ũ. Akù búsuu pìi gɔ katɛna aafia zìi sari.

23

Yosua lézana Isarailanɔ

¹ À gɔɔɔ pla kè kù Dikiri tò Isarailanɔ kámma bò n ibɛɛ kù ò likańyĩnɔ yā musu, akūsɔ Yosua zì kù yúkuyuku.

² Akù à Isarailanɔ sɔsi, n gbɛ zɔkɔnɔ kù n mɛdenɔ kù n yákpatekerinɔ kù n don'arɛdenɔ n pínki, à pínne: Ma zì kù yúkuyuku.

³ Á wé è yā kù Dikiri á Luda kè buri dínɔnɛ á yāi. Dikiri á Luda mé à zìi kàáɛ.

⁴ Ma buri kù ò gɔ Yoda dagura kù ifáletɛ kpa ísira zɔkɔɔonɔ búsuu kpàate á burinɔnɛ túbi ũ kù buri kù ma n kákatenɔ pɔɔ.

⁵ Dikiri á Luda ni n yĩpaáɛ ani pémmaáɛ, áni n búsunɔ sírɔmma de àgɔ vĩ lákù à a lé sèáɛ nà.

⁶ À zɛ gbāna manamana. À laakari ke àgɔ zì ke yā kù à kù Musa doka takada gūnwa. Àsun pānɛ ɔplai ke ɔzeiro.

⁷ Á bàka súnɔgɔ kù kù buri kù ò gɔ á té pínɔoro, àsun n tānanɔ tó sísiro, àsun la da kúnworo. Àsun donyĩ à kúteínɛro.

⁸ Àgɔ na Dikiri á Ludai ado lákù áten ke nà ari kù a gbārao.

⁹ Dikiri buri zɔkɔ gbānadɛnɔ yĩpaáɛ, gbɛke dí fɔ à á gà fíro ari kù a gbārao.

¹⁰ Á gbɛ mèn do dì gbɛnɔn wāa sɔɔronɔ fu, kù Dikiri á Luda ten zì kááɛ lákù à a lé sèáɛ nà yāi.

¹¹ À laakari ke manamana àgɔ ye Dikiri á Ludai.

¹² Tó a kpe lɛnɛ, akù a na buri kù ò gɔ á té pínɔa, tó a n nɔgbɛnɔ sè akūsɔ a kakara kúnwo,

¹³ àgɔ dɔ sānsān kù Dikiri á Luda ni péáɛ buri pínɔa dorɔ. Oni gɔáɛ tankutɛ ke mò ũ ke flānɔ ũ á kpɛdagura kesɔ kòkɔnɔ ũ á wén ari a gɛ lákao búsu mana kù Dikiri á Luda kpàáwa dí gūn.

¹⁴ À gwa! Ma ka gɛna gbɛ sīnda pínki gékia tera sà. Á dɔ á nɛsɛn kù á laasunnwo pínki kù sa mana kù Dikiri á Luda òáɛnɔ gūn, bee mèn do dí ke pāro. À pàpa pínki, n ke dí léte pāro.

¹⁵⁻¹⁶ Lákù sa mana kù Dikiri á Luda òáɛ pàpa a musu nà pínki, tó a Dikiri á Luda bàka kunna kááo yā kù à dìtɛáɛ gbòro, a gɛ a do tānanɔi a kuteínɛ, Dikiri ni tó sa vāni kù à òo pínɔ pínki á le ari à gé à á kakatɛo búsu mana kù à kpàáwa dín. Dikiri ni pɔfɛ kipaáwa, áni láka gɔnɔ búsu mana kù à kpàáwa dí pìn.

24

Yosua gbɛnɔ gbana laakari zaa Sɛkɛmu

¹ Yosua Isaraila burinɔ kākara Sɛkɛmu. À Isaraila gbɛ zɔkɔnɔ kù n mɛdenɔ kù n yákpatekerinɔ kù n don'arɛdenɔ sɔsi, akù ò sù ò zè Luda arɛ.

² Akù Yosua pínne: Yā kù Dikiri Isarailanɔ Luda òon dí: Á dizinɔ kù Yuflati bara dire yā, ò dò tānanɔi. Ibrahĩ kù Naonɔ de Tera kù n té.

³ Akù ma á dizi káaku Ibrahĩ sè zaa Yuflati bara dire, ma gɛtɛ káao Kanaanɔ búsun pínki, akù ma tò a buri kò. Ma a gbà Isaaku,

4 akū ma Isaaku gbà Yakubu kū Isauo. Ma Isau gbà Sei gusísìde. Yakubu kū a nénɔ sǝ ò tà Misila.

5 Ma Musa kū Harunaoo zì, akū ma wé tà Misilanɔa kū yā kū ma kè n ténɔ, akū ma á bótén.

6 Kū ma á dizinɔ bòte Misila, kū a ka ísirai, akū Misilanɔ pètéái kū sǝgonɔ kū sǝdenɔ ari Isira Tērai.

7 Kū a sǝ dǝmene, akū ma gusira dà á dagura kū Misila pìnɔ, akū ma tò ísira dàníla míómio. Á wé yā kū ma kè Misilanɔne è. Abire gbera a gɔɔ pla kè gbárannan.

8 Ma su kǎáo Amɔri kū ò kú Yoda ifáboki kpanɔ busun. Kū ò fùtèái kū zìio, akū ma n nááre á ɔí. Ma n kákate, akū n búsuu gǝ á pǝ ũ.

9 Kū Zipo né Balaki, Mɔabunɔ kína fùtèái kū zìio, à Bɛɔ né Balamu sǝsi à láari boáwa.

10 Akū ma gi Balamu yā mai ma tò à sa mana òáre, ma á bó Balaki ɔí.

11 Abire gbera a bikū Yodaa a ka Yeriko. Akū Yelikodenɔ zìi kà kǎáo. Amɔrinɔ kū Perizinɔ kū Kanaanɔ kū Itinɔ kū Gigasinɔ kū Ivinɔ kū Yebusinɔ zìi kà kǎáo dɔ, akū ma n nááre á ɔí.

12 Ma zúmanténɔ gbàre á are, ò pèáre Amɔrinɔ kína gbènon planɔa. Adi ke á fènedá ke á kà mé à pèmmaro.

13 Ma zíte kū ákǝnɔ mé a a zì kèro kpàáwa kū wète kū ákǝnɔ mé a kàteronɔ, akū á kú wète pìnɔ gūn. Áten geepi lí kú kú lí kú ákǝnɔ mé a bàronɔ be ble.

14 Akū Yosua pì: Àgǝ Dikiri vīna vī àgǝ doi yāpura kū nèseɛo mèn do. À tǎna kū á dizinɔ dònyī Yuflati bara dire kū Misilaonɔ bo á té à do Dikirii.

15 Tó zǝblena Dikirine dí keárero, à ze kū tǎna kū á ye à doiiio gbāra, tǎna kū á dizinɔ dònyī Yuflati bara direnon, Amɔri kū á kú n búsunnɔ pón yá. Makū kū ma bedenɔ sǝ, Dikirin ónigǝ doi.

16 Akū gbènon wèa ò pì: Gyam! Óni fǝ ò pǎ kpá Dikirii ò do tǎnanɔiro.

17 Dikiri ó Luda mé à ó bó zǝblen Misila busun kū ó denɔo. Àkū mé à daboyā zǝkǝ pìnɔ kè ó wára, à ó dǎkpā ó tǎa'onaa gūn pínki à ó bó buri kū ó gète n gūnnɔ ɔí n pínki.

18 Dikiri mé à pèwɛɛ Amɔrinɔa kū buri kū ò kú búsú díkǎnannɔo. Abire yāi ónigǝ do Dikirii se, zaakū àkūme ó Luda ũ.

19 Akū Yosua pì gbènonɛ: Áni fǝ à do Dikiriio. Zaakū à kú adona, Luda nèsegǝbademe. Ani á taarinɔ kū á durunnannɔ kǎáwaro.

20 Bee kū à yā mana kèáre yā, tó a pǎ kpàa do buri zítɔnɔ tǎnanɔi, ani era à kisira zǎáwa à á kakate.

21 Akū gbènon pì Yosuanɛ: Lenlo! Dikirin ónigǝ doi.

22 Akū Yosua pìnnɛ: Ákǝnɔme á zǎda sèedadenɔ ũ, kú a zɛo àgǝ do Dikirii. Akū ò pì: Ee! A sèedadenɔme ó ũ.

23 Akū Yosua pì: Tó lemɛ, à buri zítɔnɔ tǎna kū ò kú kǎáonɔ bo á té à á swè kpá Dikiri Isarailanɔ Ludaa.

24 Akū gbènon pìnɛ: Dikiri ó Ludan ónigǝ doi ògǝ a yā ma.

25 Zì birean Yosua èra à Dikiri bàka kunna kúnwo yā kèke gbènonɛ. Zaa Sekemu gwe à dokayānɔ kū yǎditenanɔ zé kpàtèné,

26 akū à yā pìnɔ kè Luda doka takadan. Akū à gbè gbèntèe sè à pète gbiri lí gbáru Dikiri gbagbakia gwe.

27 Akū à pì gbènonɛ: À gwa! Gbè díkǎna mé anigǝ dewɛɛ sèedade ũ. Gbèe pì yā kú Dikiri òwɛɛ mà pínki. Anigǝ deáre sèedade ũ de àsun manafiki ke á Ludanero.

28 Yosua gbènon gbàre, akū baadi tà a búsú kú ò kpàa túbi ũ gūn.

29 Yā birenɔ gbera Dikiri zǝbleri Yosua, Nuni né gà. À kè wè basɔɔro akuri.

30 Ò a vǎ gu kú à de a túbi ũ gūn Timina Sera, Eflaimunɔ gukpiden Gaasi kpi gubǎnduru kpa.

³¹ Isarailanɔ zɔɔ blè Dikirinε Yosua gɔɔa pínki kũ gbẽ zɔkɔ kũ ò kun a gberanɔ gɔɔaao dɔ. Gbẽ zɔkɔɔ pìnɔ wé sɪ yã kũ Dikiri kè Isarailanɔnele pínki.

³² Yusufu wánɔ kũ Isarailanɔ bòo Misila sɔ, ò vɪ Sɛkɛmu zĩte gũn, kũ Yakubu lù Sɛkɛmu de Amɔ nénɔa andurufu mèn basɔro. Zĩte pì kú Yusufunɔ túbi gũmmε.

³³ Kũ Haruna né Eleaza gà, akũ ò a vɪ zaa Gibea, wẽte kũ ò kpà a né Fineasia túbi ũ Eflaimunɔ gukpiden.

YĂGŎGŎRINŎ

Isarailanŏ pākpana Dikirii 1:1-3:6

Yăgŏgŏri káakunŏ 3:7-3:31

Deborá 4:1-4:24

Gidion 6:1-8:35

Samusi 13:1-16:31

Isarailanŏ zìkana kŭ Kanaa buri kŭ ò gŏnŏ

¹ Yŏsua ga gbera Isarailanŏ Dikiri gbèka ò pì: Dínŏ mé oni gé zì káwèrè kŭ Kanaanŏ káakuu?

² Akŭ Dikiri pì: Yudanŏ mé oni gé. À ma! Ma bùsuu pìi nàńne n̄ ɔĩme.

³ Akŭ Yudanŏ pì n̄ danè Simèonŏnè: À mŏ à gé zèwèrè gu kŭ Luda kpàwá túbi ũ gŭn, ò zì ká kŭ Kanaanŏ gbasa ò gé zéàrè gu kŭ à kpàáwan. Akŭ Simèonŏ gèè kŭńwo.

⁴ Kŭ Yudanŏ gèè lè, Dikiri Kanaanŏ kŭ Pèrizinŏ nàńne n̄ ɔĩ, akŭ ò n̄ dèdè zaa Bezeki dúbu kuri.

⁵ Gwen ò Adonibezeki lèn ò zìi kà káao, akŭ ò Kanaanŏ kŭ Pèrizi pìnŏ dèdè.

⁶ Kŭ kína pì ten bàa lé, akŭ ò pèa. Ò a kŭ, akŭ ò a ɔnemidanŏ kŭ a gbánemidanŏ zòzò.

⁷ Akŭ Adonibezeki pì: Ma kína gbènon baaakŏ akurinŏ ɔnemidanŏ kŭ n̄ gbánemidanŏ zòzò, akŭ ò pòble kŭ à lète ma teburu gèi kŏnŏ wè. Lákŭ ma kè gbè pìnŏnè nà, a fīnan Luda bòmèné. Akŭ ò gèè káao Yurusalemu, gwen à gàn.

⁸ Kŭ Yudanŏ lète Yurusalemu, ò s̄i, akŭ ò a gbèno dèdè kŭ fēnedao ò té s̄s̄a.

⁹ Abire gbera Yudanŏ gèè ò zì ká kŭ Kanaa kŭ ò kú gusīsīdenno kŭ Nègevio kŭ gusarao.

¹⁰ Ò gèè ò lète Kanaa kŭ ò kú Eblonunŏa. Eblonu tón Kiriataba yā. Gwen ò zìi blèn Sesai kŭ Aimaŏ kŭ Talamaiooa.

¹¹ Bona gwe ò gèè léte Dèbidenŏa. Dèbi tón Kiriasèfa yā.

¹² Akŭ Kalèbu pì: Gbè kŭ à lète Kiriasèfa p̄iia à s̄in, mani ma nénŏgbè Akasa kpáa nŏ ũ.

¹³ Kalèbu dakŭna Kenazi né Ɔtonieli mé à s̄i, akŭ Kalèbu a nénŏgbè p̄i k̄pàa.

¹⁴ Kŭ à a sè, akŭ à nàkaraa à gé z̄i te wé ke a dea. Kŭ nŏgbè p̄i k̄pa a zaakia, akŭ Kalèbu a là à pì: Bón n̄ yeii?

¹⁵ Akŭ à wèa à pì: N̄ gbèke kemèné. Zaakŭ gu kŭ n̄ ma gba kú Nègevi gbárannan, n̄ ma gba a ísèbokide dŏ. Akŭ Kalèbu a gbà gu kŭ a ísèboki kú s̄is̄i musu kŭ gu kŭ a ísèboki kú guvute gŭnwo.

¹⁶ Musa anzure buri kŭ òdi pi Keninŏ bò wète dominaliden kŭ Yudanŏ, ò gèè ò vùte kŭńwo n̄ bùsun Aradi sare Nègevi gbárannan.

¹⁷ Akŭ Yudanŏ kŭ n̄ danè Simèonŏ gèè ò lète Kanaa kŭ ò kú Zefanŏa. Ò wète p̄i kàkate mámmam, akŭ ò tó kpàne Ɔma.

¹⁸ Yudanŏ Gaza kŭ Asakèlŏnio kŭ Èkerŏnuo kŭ n̄ gunŏ s̄i.

¹⁹ Dikiri kú kŭńwo, akŭ ò n̄ gukpide s̄i, ama odi f̄s̄ ò pè gusaradenŏaro, kŭ gbè pìnŏn s̄go m̀p̀nŏn v̄i yāi.

²⁰ Ò Eblonu kpà Kalèbua lákŭ Musa a lé sè nà, akŭ à pè Anaki buri gbènon aakŏnŏa gwe.

²¹ Biliaminunŏ s̄s̄ odi pé Yebusi kŭ ò kú Yurusalemunŏaro, akŭ Yebusinŏn kú kŭńwo Yurusalemu ari kŭ a gbārao.

²² Yusufunŏ s̄s̄ ò lète Betelia akŭs̄ Dikiri kú kŭńwo.

²³ Beteli tón Luzu yā. Kŭ ò gbèno zì Beteli asiri gwa,

²⁴ gu'asirigwarii pìnŏ gŏgbè ke è àten bo wète pìn, akŭ ò p̄inè: N̄ owèrè deran óni ke nà ò gè wète gŭn óni gbèke kennè.

²⁵ Kū à zé m̀ńńe, akū ò wētepidenŋ d̀ede kū f̀enedao, akū ò gōgbē p̀i tò kū a danenŋ n̄ p̀inki.

²⁶ Gōgbē p̀i g̀e Iti b̀sun à wēte k̀ate gwe, akū à t́ kp̀ane Luzu. T́ bire mé à g̀one ari kū a gb̀arao.

²⁷ Manasenŋ dí pé Kanaa kū ò kú Betesá kū Tanakio kū D̀oruo kū Ibleamuo kū Megidoo kū n̄ lakutunŋaro, zaakū ò g̀i ò kp̀e vute b̀susu p̀imme.

²⁸ Kū Isarailanŋ gb̀ana l̀e, akū ò Kanaanŋ dà z̀z̀in, odi p̀éma n̄ p̀inkiro.

²⁹ Lemē se Eflaimunŋ dí pé Kanaa kū ò kú Gezananŋ, akū ò kú gwe l̀ele.

³⁰ Lemē d̀ Zebuluninŋ dí pé Kanaa kū ò kú Kitironu kū Naloluonanŋ, akū ò n̄ dá z̀z̀in.

³¹ Lemē d̀ Asanŋ dí pé gb̀e kū ò kú Ako kū Sid̄o kū Alabuo kū Akazibuo kū Elebao kū Afekio kū Reobuooaro,

³² akū ò v̀ute l̀ele kū Kanaanŋ b̀sude p̀inŋ.

³³ Lemē d̀ Nafatalinŋ dí pé Besemesidenŋ kū Betanadenŋaro, akū ò v̀ute l̀ele kū Kanaanŋ b̀sude p̀inŋ ò n̄ dá z̀z̀in.

³⁴ Am̄rinŋ D̄anŋ ỳpa ò n̄ kp̀a gukpiden, odi weńne ò su vute gusaranlo.

³⁵ Am̄ri p̀inŋ g̀i ò kp̀e vute Eresi kp̄ia kū Ayalnio kū Salabimuo. Kū Yusufunŋ gb̀ana k̀ara, akū ò n̄ dá z̀z̀in.

³⁶ Am̄rinŋ b̀su lézeki n̄a zaa F́ Gb̀ekpakotozen ari à g̀e pé Sela ari à g̀eo are kpa.

2

Dikiri Malaika bo à suna Isarailanŋa zaa Bokimu

¹ Dikiri Malaikaa b̀o Giligala à g̀e Bokimu à p̀i: Ma á b̀te Misila, ma g̀e k̀áo b̀su kū ma la dà á dizinŋe dí g̀un. Ma p̀i mani ma bàka kunna k̀áo ỳa gboro zikiro.

² Ma óare á ỳa sún kakara kū b̀su dí denŋoro. Ma óare à n̄ sa'okinŋ gboro, akū ádi ma ỳa maro. À k̀e dera a k̀e l̀e?

³ T̀! Maten óare, mani p̀émaáre doru. Onigō deáre l̀e ũ á gb̀antereera akūsō n̄ t̄ananŋ nigō deáre tankute ũ.

⁴ Kū Dikiri Malaika ỳa p̀i ò Isarailanŋe, ò s̄o d̀ gb̀anagb̀ana.

⁵ Akū ò t́ kp̀a gu p̀ine Bokimu, akū ò sa ò Dikiria gwe.

Isarailanŋ kp̄elina Ludane

⁶ Ỳsua gb̀enŋ gberena gbera baadi g̀e à gu kū ò kp̀a túbi ũ kū.

⁷ Ò d̀o Dikiri Ỳsua g̀roa p̀inki kū gb̀e z̀k̄ō kū ò kun a gberanŋ g̀roo d̀. Gb̀e z̀k̄ō p̀inŋ ẁe s̄i ỳa z̀k̄ō kū Dikiri k̀e Isarailanŋele p̀inki.

⁸ Kū Dikiri z̀bleri Nuni né Ỳsua k̀e ẁe bas̄oro akuri, akū à g̀a.

⁹ Ò a v̀i gu kū à de a túbi ũ g̀un zaa Timina Eresi, Eflaimunŋ gukpiden, Gaasi kp̄i gub̀anduru kpa.

¹⁰ Kū Ỳsua g̀ro gb̀enŋ g̀aga n̄ p̀inki, né kū ò f̀ute n̄ gberanŋ Dikiri d̄ro, akūsō ò ỳa kū à k̀e n̄ dizinŋe d̄ro.

¹¹ Akū ò ỳa kū à v̀ani Dikirinēe k̀e ò d̀o t̄ananŋi.

¹² Ò p̀a kp̀a Dikiri n̄ dizinŋ Luda kū à n̄ b̀te Misilai, ò t̀e buri kū ò likańyĩnŋ t̄ananŋi ò donyĩ k̀eńne, akū ò Dikiri p̀o f̀e.

¹³ Ò p̀a kp̀a ò d̀o Baalii kū Asator̄o.

¹⁴ Akū Dikiri p̀o f̀eńyĩ à n̄ ná n̄ wét̄ammarinŋe n̄ oĩ ò n̄ wára. À n̄ kp̀a n̄ ibere kū ò likańyĩnŋa, akū odi f̄ō ò g̀i kū n̄ z̄idao n̄ ibere p̀inŋ oĩro.

¹⁵ G̀ro kū ò g̀e z̄i k̀a p̀inki, Dikiri d̀i bo n̄ kp̀e de ỳa sún bo kũńwo nnaro ỳai, l̀akū à dàńne n̄ s̄an n̄a, akū ò g̀ō wét̄amma z̀k̄ō g̀un.

¹⁶ Akū Dikiri ỳagōgōrinŋ b̀bo n̄ té de ò n̄ sí n̄ wét̄ammarinŋa.

17 Ama òdi n̄ yāgŏgŏrii p̄nŏ yā maro, ò pāpā kè ò donyī kè tānanŏne. Ò kè zé kū n̄ dizinŏ s̄ea likalika, òdigŏ yā kū Dikiri d̄tēn̄n̄n̄n̄ kūna lán n̄ dizi p̄nŏ bàro.

18 Tó Dikiri yāgŏgŏrii bò n̄ té, àdigŏ kú kū yāgŏgŏrii p̄io, akū àdigŏ n̄ sí n̄ iberenŏ ɔ̄ ari yāgŏgŏrii p̄i wēndi lén, zaakū tó ò n̄ dà gbē kū òten ɔ̄ t̄r̄mma òten wari d̄r̄manŏ yāi, Dikiri d̄i n̄ wēnda gwame.

19 Tó yāgŏgŏrii gà s̄ŏ, òdi era ò yaka de n̄ denŏla. Òdi do tānanŏi, òdi n̄ gbagba, òdi donyī kēn̄e. Òdi n̄ yāvānikēnaa p̄nŏ kū n̄ sāgbānao tóro.

20 Akū Dikiri p̄ŏ f̄ēnyī à p̄i: Zaakū buri dí ma bàka kunna kū n̄ dizinŏ yā gbòro odi ma yā maro,

21 mani p̄ēn̄e buri kū Yŏsua gà à n̄ tó n̄ b̄sunno kea dorō.

22 Mani n̄ suu kē Isarailanŏa de mà n̄ yŏ mà gwa, tó oni ma zé sé ògŏ ma yā kūna lākū n̄ dizinŏ kù nà, ke tó oni kē lero.

23 Abire yāin Dikiri buri p̄nŏ tò gwe. Adi n̄ na Yŏsuan̄e a ɔ̄ à p̄ēm̄ma gŏn̄oro.

3

1 Dikiri buri p̄nŏ tò gwe de à Isaraila kū odi Kanaanŏ b̄usu z̄i ká n̄ wáraronŏ yŏ à gwao

2 de d̄ŏ à z̄ikana dada gbē kū ò z̄ikana d̄ŏ yāro p̄in̄ŏne. Buri p̄in̄ŏn̄ dí:

3 Filisitini k̄ina gbēn̄ŏn̄ s̄ŏronŏ kū Kanaanŏ p̄inki kū Sid̄denŏ kū Ivi kū ò kú Lebana gukpidenŏ zaa Baali Em̄ŏ kpia ari à ḡe pé Lebo Amata.

4 À n̄ tó de à Isarailanŏ yŏ à gwao, tó onigŏ yā kū à d̄ite n̄ dizin̄ŏne Musa ḡainŏ kūna.

5 Abire yāin Isarailanŏ v̄ute Kanaanŏ té kū Itinŏ kū Am̄rinŏ kū Perizinŏ kū Ivinŏ kū Yebusinŏ.

6 Ò n̄ n̄n̄ŏgbēn̄ŏ s̄e n̄ ũ akūs̄ ò n̄ n̄n̄ŏgbēn̄ŏ kp̄az̄ā buri p̄nŏ n̄gŏgbēn̄ŏa, akū ò dò n̄ tānanŏi.

Ɔtonieli

7 Isarailanŏ yā kū Dikiri yeiro kè. Dikiri n̄ Luda yā s̄āngu, akū ò dò Baalii kū Asator̄e.

8 Akū Dikiri p̄ŏ f̄ēnyī à n̄ yía Mes̄opotamia b̄usu k̄ina Kus̄arisataimua, akū ò z̄ò bl̄ene ari w̄e s̄raak̄ŏ.

9 Kū ò s̄ŏ d̄ŏ Dikirin̄e, akū à surabarii b̄òñ̄e, àkūme Kalebu dakūna Kenazi né Ɔtonieli ũ. Akū mé à n̄ bó.

10 Dikiri Nini s̄ua, akū à yā gŏgŏ Isarailanŏne à d̄òñ̄e are z̄i gūn. Dikiri Mes̄opotamia b̄usu k̄ina Kus̄arisataimu n̄ane a ɔ̄i, akū à gb̄ana m̄ñ̄e.

11 Akū n̄ b̄usu gŏ katena aafia w̄e bupla ari Kenazi né Ɔtonieli ḡe à gào.

Eudu

12 Isarailanŏ era ò yā kū Dikiri yeiro kè d̄ŏ, akū Dikiri tò M̄abu k̄ina Eḡel̄ni gb̄ana m̄òñ̄e yā v̄ani kū ò k̄e p̄i yāi.

13 Eḡel̄ni Am̄ninŏ kū Amalekinŏ n̄awa, akū ò s̄ù ò l̄ete Isarailanŏa ò w̄ete dominalide s̄i.

14 Isarailanŏ z̄ò bl̄e M̄abu k̄ina Eḡel̄nin̄e ari w̄e baro plansari.

15 Akū ò s̄ŏ d̄ŏ Dikirin̄e, akū à surabarii b̄òñ̄e, àkūme Gera né Eudu, Biliaminu buri ũ. Ɔzedeme. Isarailanŏ a z̄i táfe bo M̄abu k̄ina Eḡel̄nin̄e.

16 Eudu f̄ene lékpaplade p̄i a gb̄ana kà ḡāsākuru do. À nà a gb̄ada ɔ̄plaa a uta z̄ite,

17 akū à ḡe à táfe b̄ò Eḡel̄nin̄e. Eḡel̄ni s̄ŏ bi gbē m̄edeme manamana.

18 Kū Eudu kū gbē kū ò táfe s̄e ò ḡeŏnŏ táfe b̄òne ò làka, akū Eudu a gbē p̄nŏ gb̄are z̄en.

19 Akū à era tāna kū à kú Giligala sare à s̄ù k̄ina p̄i k̄inaa d̄ŏ à p̄i: Má asiriyā v̄i mà onne. Akū k̄ina p̄i p̄i: À tó mà yā ma, akū a iba kū ò kú k̄aonŏ b̄te.

20 Eḡel̄ni vutena ado kp̄e musu ĩampakia, akū Eudu n̄ai à p̄i: Má yā kū à b̄ò Luda k̄inaa v̄i mà onne. Kū k̄ina p̄i f̄ute a gb̄aaa,

21 akū Eudu a fēne gā à wòto a ɔpla gbádaa kū ɔzeo, akū à a z̄o a gberɛa.

22 Akū fēne pìi gè a gberɛn kū a páo pínki ari à bò a kpe. Eudu dí fēne pìi wotoro ari a gberɛ nísi dàala.

23 Eudu bò kpéleleá à kpé ãampaki pìi zé tàta à mòda ká.

24 A bona gbera Egeloni z̄irino sù ò è ãampaki pìi zé tatana ò ká, akū ò pìi: Ke àten b̄nikpe ke kpé ãampakian yá?

25 Òteni a dā ari ò bídi kè. Kū ò è adi zé wēñnero, akū ò m̀ne sè ò wè ò gè ò n̄ dikiri è wutena z̄ite gè ũ.

26 Ḡo kū òten kína dā le, Eudu bàa lè à dò t̄ana p̄ino à tà Seira.

27 Kū à kà gwe, à tò ò kuru pè Eflaimu gukpiden, akū Isarailano kipa k̄ao kpin̄a, Eudu d̀n̄e are.

28 À p̄in̄e: À t̄emai, zaakū Dikiri á ibere M̄abun̄o n̄áare á ɔ̄. Ò t̄ei, akū ò Yoda bikūki kū àdi gé M̄abun̄o b̄usun sì, odi we gb̄eke bikū doro.

29 Z̄i b̄irea ò M̄abu ḡo gb̄anan̄o d̄ede d̄ubu kuri taka bà, n̄ gb̄eke dí boro.

30 Z̄i k̄ua Isarailano gb̄ana mò M̄abun̄one, akū n̄ b̄usuu ḡo katena aafia ari wè basiik̄o.

Samaga

31 Eudu gbera Anata né Samaga Filisitinin̄o d̄ede gb̄en̄on w̄aa aak̄o kū z̄ud̄agoo. À Isarailano sura bà se.

4

Debora k̄u Barakio

1 Kū Eudu gā, Isarailano èra ò yā kū Dikiri yeiro kè d̄o.

2 Akū Dikiri n̄ yía Kanaa kína Yab̄i kū à vutena Azoa. A z̄ikarin̄o gb̄e z̄ok̄o t̄on Sisera. A ben Arose Goyimu.

3 À s̄go mòp̄on̄o v̄i m̄en w̄aa siik̄o kū bas̄oro. À gb̄ana mò Isarailan̄one p̄as̄ip̄as̄i ari wè baro, akū Isarailano ɔ̄ d̄o Dikirin̄e.

4 Ḡo b̄irea n̄ogb̄e annabi kū òdi pin̄e Debora, Lapido nan̄o de Isarailano yāḡḡori ũ.

5 Àdi yā ḡḡin̄e a domina lí gb̄aru Rama kū Betelio dagura Eflaimun̄o gukpiden. Isarailano d̄iḡo gé a k̄inaa gwe.

6 Akū à Abin̄amu né Baraki kū à kú Ked̄esi, Nafatalin̄o b̄usun s̄isi à pin̄e: Dikiri Isarailano Luda pìi n̄ fute n̄ gé Nafatalin̄o kū Z̄ebulunin̄o sé gb̄en̄on d̄ubu kuri n̄ gé k̄uwo Tabo kpia.

7 Dikiri ni Yab̄i z̄ikarin̄o gb̄e z̄ok̄o Sisera ḡate à su k̄ao Kis̄o swai kū a s̄gon̄o kū a z̄ikarin̄o dasidasi, gwen ani a nan̄e n̄ ɔ̄n̄.

8 Akū Baraki pin̄e: Tó ñni gé k̄umao dé, mani gé. Tó ñni gé k̄umao s̄oro, mani géro.

9 Akū Debora pìi: Mani gé k̄un̄wo, ama kū n̄ ò le, adi ke n̄ t̄o mé ani boro. N̄ogb̄en̄ Dikiri ni Sisera nan̄e a ɔ̄ s̄à. Akū Debora f̄ute à ḡe k̄ao Ked̄esi.

10 Akū Baraki Z̄ebulunin̄o kū Nafatalin̄o k̄akara Ked̄esi, akū à dà z̄en̄ ḡese kū gb̄en̄on d̄ubu kurii p̄ino. Debora kú n̄ té.

11 Keni buri Eberu bò Kenin̄o b̄usun yā, à sù à b̄uraa k̄ate gb̄iri lí kū à kú Z̄animu gb̄aru Ked̄esi sare. Kenin̄o bi Musa anzure Obabu burin̄o dome.

12 Ò pìi Siserane Abin̄amu né Baraki ḡe Tabo kpia,

13 akū à a s̄go mòp̄on̄o k̄akara m̄en w̄aa siik̄o kū bas̄oro kū z̄ikari kū ò kú k̄aon̄o. Bona zaa Arose Goyimu, ò ḡe Kis̄o swai.

14 Akū Debora pìi Barakin̄e: Ñ gé, zaakū gb̄aran Dikiri ni Sisera nan̄e n̄ ɔ̄. À de Dikiri d̄onne are kò fá. Akū Baraki kipa Tabo kpia kū z̄ikari gb̄en̄on d̄ubu kurii p̄ino.

15 Dikiri tò Sisera kū a s̄gon̄o kū a z̄ikarin̄o f̄ak̄o Baraki f̄enedane, akū Sisera bò a s̄gon̄o à bàa lè.

¹⁶ Baraki pète Sisera zìkarinŋ kù n sōgonŋ ari Arose Goyimu. Gwen à n deden kù fēnedao n pínki, bee gbē mèn do adi gōro.

¹⁷ Akū Sisera bàa lè gèse à gèe Keni buri Eberu nanŋ Yaeli kuta kīnaa, zaakū Azo kīna Yabī kù Eberu bedenŋ kō yā mà yā.

¹⁸ Yaeli bò à dàale à pì: N̄ mós n̄ gē kpén, Baa. N̄ gē! N̄sun tó vīna n kūro. Kū à gè, akū nŋgbē pìi bŋrŋgŋ dàala,

¹⁹ akū Sisera pìnɛ: Ími teni ma de. N̄ ma gba í mà mi. Akū à vī tūruu sè à dāne à mì, akū à èra à bŋrŋgŋ dàala.

²⁰ Sisera pìnɛ: N̄ ze kpélele. Tó gbēke sù à n la à pì, gbēke kú la yá, n̄ pinɛ, oi.

²¹ Kpasa'í a sè, a gbāna làka, akū Eberu nanŋ Yaeli kuta káro sè kù éreo à nàò Sisera i tēne, akū à káro pìi pè a mì'are kpadoa à pà ari à gè à gèe à zīte kù, akū à gà.

²² Baraki sō àten pète Sisera i, akū Yaeli bò à gèe à dàale à pì: N̄ mós mà gbē kù nten i wete mŋnne. Kū à gè kpén, akū à Sisera è wutena, à gà kù károo pena a mì'are kpadoa.

²³ Zī birea Luda Kanaa kīna Yabī būsà Isarailanŋ.

²⁴ Akū Isarailanŋ pásike ten kara ari ò gèe ò Kanaa kīna Yabī dèò.

Akū n̄ būsuu gè a laakariia ari wè bupla.

6

Midiānŋ tōna Isarailanŋ

¹ Isarailanŋ èra ò yā kù Dikiri yeiro kè dŋ, akū Dikiri n̄ ná Midiānŋ n̄ ò ari wè suppla.

² Kù Midiānŋ ten ŋ tōm̄ma, akū Isarailanŋ utekinŋ kèke gukpidenŋ kù gbèwēenŋ kù sēntepŋrŋtuŋ.

³ Tó ò pŋ tō, Midiānŋ kù Amalekinŋ kù ifāboki kpa buri pāndenŋ dī su ò léter̄mame.

⁴ Òdi su ò bùra káte n̄ būsun, akū òdi n̄ burapŋnŋ yakañne ari à gé péo Gazaa. Òdi pŋke tó Isarailanŋero ke sã ke zù ke zaaki.

⁵ Òdi su kù n̄ pŋkadenŋ kù n̄ bizakutanŋ dasidasi lán sutēnŋ bà. Gbēke dīgŋ mŋkŋnŋ kù n̄ lakuminŋ lé dōro. Òdi su ò būsuu yakame.

⁶ Midiānŋ Isarailanŋ dà takasi gūn, akū ò wiki lè Dikiria.

⁷ Kù ò wiki lè Dikiria Midiānŋ yā musu le,

⁸ akū Dikiri annabii bŋñne à pì: Makū Dikiri Isarailanŋ Luda ma pì ma á bó zŋblen ma á bŋte Misila.

⁹ Ma á bó Misilanŋ ò kù gbē kù ò tŋáwanŋ n̄ pínki ma pém̄maáre, akū ma n̄ būsuu kpááwa.

¹⁰ Kù ma piáre makūme Dikiri á Luda ū, àsun Amŋri kù á kú n̄ būsunnŋ tānanŋ gbagbaro, akū a gi ma yā mai.

Dikiri Malaika bo à suna Gidionwa

¹¹ Dikiri Malaikaa sù à vùte gbiri lí gbáru zaa Ōfla, Abieza buri Yoasi be wēte. A né Gidion ten pŋwe gbē geepi'ifēki wēen de Midiānŋ sún a ero yāi.

¹² Kù Dikiri Malaikaa bò à súa, à pìnɛ: Gŋ gbāna, Dikiri kú kúnwo.

¹³ Akū Gidion pìnɛ: Baa, tó Dikiri kú kúoo, bŋyāi yā dínŋ ó lé pínkii? Daboyā kù ó denŋ a yā bàbawerenŋn kú māmee? Ò pì Dikiri ó bŋte Misila, ama tera à pā kpáwái, akū à ó ná Midiānŋ n̄ ò.

¹⁴ Akū Dikiri are dŋa à pì: N̄ gé kù gbāna kù n̄ vīo n̄ Isarailanŋ bo Midiānŋ ò. À de makū mé ma n̄ zī fá.

¹⁵ Akū Gidion a là à pì: Baa, mani fŋ mà Isarailanŋ bo deramee? Ma ŋn mé à kīana Manasenŋ té akūsŋ makūme fíti deñla ma de bedenŋ té.

¹⁶ Dikiri wèa à pì: Manigŋ kú kúnwo, ïni Midiānŋ ne lán gbē mèn do bà.

¹⁷ Akū Gidion pìnɛ: Tó ma n̄ pŋnna lè, n̄ sèeda mŋmēne de mágŋ dŋ kù mŋkŋn̄ mé nten yā ò kūmao.

18 Ñsun go laro ari mà su. Mani sunne kũ gbao mà ditenne. Akũ à wèa à pì: Manigõ kú la ari ñ su.

19 Gidion gèe à blène dè à kèkè, à burodi futenasari kè kũ wísiti kiloo kuriio. À nòbò kà tãnkon à dòo kà dò'oron à sùo gbiri lí pì gbáru gwe, akũ à ditene.

20 Luda Malaikaa pìne: Ñ nòbò kũ burodiiio sé ñ káte gbè díkĩnaa ñ dò kúa. Akũ à kè le.

21 Akũ Dikiri Malaikaa gò kũ à kũnaa zò nòbò kũ burodii pìioa, akũ té bò gbèe pìi gũn à kũ nòbò kũ burodii pìiooa, akũ Dikiri Malaikaa pì dibi lè.

22 Kũ Gidion dè Dikiri Malaikaame, à pì: É'e! Dikiri Luda, ase n Zirin ma wé siãle tètētē yá?

23 Akũ Dikiri pìne: Ñgõ kú aafia! Ñsun tó vĩna n kũro. Ñni garo.

24 Gidion Dikiri gbagbaki bò gwe, akũ à tó kpà gu pìine Dikiri Aafiade. À kú Ōfla Abieza gwe ari kũ a gbãrao.

Tana gbagbaki gboronaa

25 Zĩ birea gwãani Dikiri pìne: Ñ n de zùsa kũ à kà wèe suppla kũ ñ Baali gbagbaki kũ n de vĩ gboro ñ Asera lí kũ à ze a sare zò ñ ne.

26 Ñ makũ Dikiri n Luda gbagbaki bo a zéa sìsĩ díkĩna musu. Ñ Asera lí kũ n zò séte yàka ũ ñ sa'opò kũ òdi ká tén à té kũ oma kũ zùu pìio.

27 Akũ Gidion a zĩkerinò sè gbēnòn kuri à kè lákũ Dikiri òne nà. Kũ àten vĩna ke a de bedenone kũ wētedenò yāi, adì we à kè fānantēro, sé gwãani.

28 Kũ wētedenò fùte kònkò, ò è ò Baali gbagbaki gbòro ò Asera lí kũ à ze a sare zò ò nè ò sa ò kũ zùuo sa'oki dufu kũ ò bòoa.

29 Akũ ò kō lāla: Dí mé à kè lee? Kũ ò dōnyĩ ò gbèkagbeka, akũ ò mà ò pì: Yoasi né Gidion mé à kè.

30 Akũ wētedenò gèe ò pì Yoasine: Ñ bo kũ n néo ò a de, zaakũ à Baali gbagbaki gbòro akūsò à Asera lí kũ à ze a sare zò à nè.

31 Akũ Yoasi pì gbē kũ ò likaainone: Ákōnò mé áni yā sí Baaline yá? Ákōnò mé áni a bo yá? Oni gbē kũ à yā sine de ari gu gō gé do. Tó tãnan a ũ, à gí kũ a zĩdao a gbagbaki kũ ò gbòro yāi.

32 Zĩ birean ò tó kpà Gidionne Yerubaali ò pì: Ò à tó kũ Baalio, zaakũ a gbagbakin à gbòro.

Gidion sèedagbekana Dikiria

33 Midiãnò kũ Amalekinò kũ ifáboki kpa gbē pāndenò kō kākara n pínki ò bikũ Yodaa, akũ ò bùraa káte Yezerili guvuten.

34 Dikiri Nini gè Gidion gũn, akũ à Abiezanò sìsi kũ kuruo de ò su ò téai.

35 À gbēnò zĩ Manasenò bùsu gu sĩnda pínkia ò n sísi se ò su ò téai. Akũ à gbēnò zĩ Asanò bùsun kũ Zebuluninò bùsuuo kũ Nafatalinò bùsuuo. Akũ ò sù ò kākara kũñwo.

36 Gidion pì Ludane: Tó ñni Isarailanò bo ma gāi lákũ n a lé sēmene nà,

37 ñ gwa, maten sākā káte pówegbēkia. Tó plí kpà sākā pìia ado akūsò zĩte gò kori, mani dō sà kũ ñni Isarailanò bo ma gāi lákũ n ò nà.

38 Akũ à kè le. Kũ gu dè, akũ à fùte kònkòkònkò à sākā pìi fē, a í ta pà.

39 Akũ Gidion pì Ludane: Ñsun pò fē kũmaoro. Má ye mà yā gbekamma gèn do do. Ñ tó mà gwa sākāa gèn do do. Adikĩna sà, ñ tó plí kpà zĩtea ado, sākā gō kori.

40 Gwãani birea Luda kè le. Plí kpà zĩtea gu sĩnda pínkia, sākā mé à gò kori ado.

7

Gidion kũ a gbēnò zìblena Midiãnò

¹ Gidion kŭ gbē kŭ ò kú kãaonŋ fùte kŋnkŋ káakukaaku ò gèe ò bùraa kàte Arodi ísēbokia. Midiãnŋ bùra kú guvuten gubãnduru kpa Mŋre s̄s̄igerēēi.

² Akŭ Dikiri pì Gidionne: Gbē kŭ ò kú kŭnwonŋ kè dasi, mani Midiãnŋ nañne ñ ɔ̄ro. Tó ma ñ náñne ñ ɔ̄i, oni ïa dā ò pì ñ zīda gbãna mé à ñ bó.

³ Ñ kpàkpa ke gīa ñ piñne, gbē kŭ swèe kèagu àten lukaluka, ade era. Akŭ gbēnŋn dúbu baro awēēpla èra, gbēnŋn dúbu kuri mé ò gò.

⁴ Akŭ Dikiri pì Gidionne: Ò kpé dasi ari tera. Ñ gé kŭñwo í kīnaa, mani ñ pleplenne gwe. Gbē kŭ ma ònne oni gé kŭnwonŋ mé oni gé, gbē kŭ ma ònne oni gé kŭnworonŋ s̄s̄ mé oni ḡs̄.

⁵ Kŭ à gèe kŭñwo í kīnaa, Dikiri pìne: Ñ gbē kŭ n è ò lé pète ía lán gbē bànŋ sé kpado kŭ gbē kŭ ò kùte ñ kosoa ò í dā kŭ ɔ̄ òten minŋ.

⁶ Gbē kŭ ò lé pète íanŋ gbēnŋn wàa do kpé basŋromē. Gbē kparanŋ s̄s̄ ò kùte ñ kosoa ò í m̄i.

⁷ Akŭ Dikiri pì Gidionne: Mani Midiãnŋ naáre á ɔ̄i kŭ gbēnŋn wàa do kpé basŋro kŭ ò lé pète íanŋ sà mà á bo. Ñ gbē kparanŋ gbare, ñ baadi tá a bea.

⁸ Akŭ Gidion gbēnŋn wàa do kpé basŋro pìnŋ sè, ò gbē kŭ òten tá benŋ zànanŋ kŭ ñ kurunŋ s̄m̄ma, akŭ à ñ gbáre.

Gidion kú s̄s̄i musu, Midiãnŋ bùra kú guvuten a gēi.

⁹ Gwãani birea Dikiri yã òne à pì: Ñ fute ñ gényĩ ñ bùran, zaakŭ ma ñ náñne n ɔ̄i.

¹⁰ Tó vīna teni n kŭ ñ gényĩme, ñ kipa ñ gé leele kŭ n z̄ikeri Purao

¹¹ ñ s̄a kpá yã kŭ òten oi. Yã pì ni n gba swè de ñ gényĩ ñ bùran. Akŭ à kipa kŭ a z̄ikeri Purao ò nà ñ bùra léi.

¹² Midiãnŋ kŭ Amalekinŋ kŭ ifáboki kpa gbē pãndenŋn katena guvuten ñ pínki, ò kpá lán sutēnŋ bà. Odi f̄s̄ ò ñ lakuminŋ nàroro, ò dasi lán ísirale bùsu'atē bà.

¹³ Kŭ Gidion kà gwe, à gbēke lè, àteni a nana baba a gbēndonē à pì: Ñ nana kŭ ma ò ma. Ma è burodi bundurunna ten gbigiri ke, akŭ à lète ó bùran à s̄i bizakutaa, akŭ kuta p̄i lète kpedangara à ḡs̄ katena.

¹⁴ Akŭ a gbēndo p̄i p̄ine: Yoasi né Gidion, Isaraila buri fēnedan n è gwe, adi ke p̄o pãndenlo. Luda Midiãnŋ kŭ ó bùraao nāne a ɔ̄i pínki.

¹⁵ Kŭ Gidion nana p̄i yã mà kŭ a bokotenaao, à donyĩ kè Dikirine. Akŭ à èra Isarailanŋ bùran à pì: À fute! Dikiri Midiãnŋ nàwēre ó ɔ̄i.

¹⁶ À gbēnŋn wàa do kŭ basŋroo pìnŋ kpàate gā aak̄s̄, akŭ à kuru kŭ lo korio kpà ñ baadia. Akŭ ò s̄ete s̄òt̄s̄òt̄ lo pìnŋ gŭn.

¹⁷ À piñne: Maten gé ari ñ bùra léa. Àḡs̄ ma gwa. Lákŭ a è ma kè nà, à ke le se.

¹⁸ À lika ñ bùraai pínki. Tó makŭ kŭ gbē kŭ ò kú kŭmaonŋ ó kuru pè, à á p̄o pé se à wiki lé à pì: Dikiri p̄ome kŭ Gidionwo.

¹⁹ Gidion kŭ gbēnŋn basŋro kŭ ò kú kãaonŋ kà bùra léa lizãndo gudãkpãrinŋ k̄s̄ lilinkenaa gbera ḡs̄nŋ. Akŭ ò ñ kuru pè ñ pínki, ò lo kŭ ò kŭnanŋ w̄iwi.

²⁰ Akŭ gā aak̄s̄ pìnŋ baadi a kuru pè ò ñ lonŋ w̄iwi. Ò s̄etenŋ kŭna ɔ̄zen, ò kuru kŭ òten péñŋ kŭna ɔ̄plan. Akŭ ò wiki lè ò pì: Dikiri kŭ Gidionwo fēnedame.

²¹ Baadi ze a gbèn likana bùraai, akŭ bùradenŋ fùte ò lèk̄sa kŭ wikio ò bàa lè.

²² Kŭ ò kuru mèn wàa do kŭ basŋronŋ pè le, Dikiri tò bùraa p̄i denŋ k̄s̄ dède k̄s̄ tēne kŭ fēnedao. Z̄ikarii pìnŋ bàa lè ò tà Betesita kŭ Zererao ari Abeli Mēola léa Taba kpa.

²³ Ò Nafatalinŋ kŭ Asanŋ s̄isi kŭ Manasenŋ ñ pínki, akŭ ò pète Midiãnŋi.

²⁴ Akŭ Gidion gbēnŋn z̄i ò gèe Eflaimunŋ gukpiden pínki, ò piñne: À kipa à gé Midiãnŋi. À zé z̄s̄ñne Yoda bikŭkinŋa ari Betēbara. Akŭ ò Eflaimunŋ s̄isi ñ pínki ò gèe ò zé z̄s̄ñne Yoda bikŭkinŋa ari Betēbara.

²⁵ Akū Eflaimunŏ Midiā kīnanŏ kŭ gbēnŏn pla, Orɛbu kŭ Zebuŏ. Ò Orɛbu dè gbèe sare, kŭ òdi pi tera Orɛbu gbèe. Ò Zebu dè dŏ, gu pìn òdi pi tera Zebu geepi'ifēki. Akū ò èra ò pè Midiānŏa. Akū ò kīna pìnŏ mī zŏzŏ ò gèeŏ Gidiŏnnɛ Yoda bara dire.

8

¹ Eflaimunŏ Gidiŏn là ò pì: Bŏ yā mé à tò n kèwɛɛ lɛɛ? Kŭ nten gé zì ká kŭ Midiānŏ, akū ñdi ó sísiroo? Akū ò yākete kài lɛ manamana,

² akū à pìñne: Bŏn ma kè kŭ à kà á pŏ ũu? Ákŏnŏ Eflaimunŏ geepi kŏnŏwɛna mana de ókŏnŏ Abiezánŏ geepikekenala.

³ Luda Midiā kīnanŏ Orɛbu kŭ Zebuŏ nàáɛ á ɔí. Bŏn ma fŏ ma kè kŭ à kà á pŏ ũu? Kŭ à óñne lɛ, gbasa ñ pŏfē kpàte sà.

Zɛba kŭ Zalamunao dɛdɛnaa

⁴ Gidiŏn kŭ a gbē gbēnŏn wàa do kŭ basŏronŏ kpé òten péte Midiānŏi, bee kŭ ñ gbāna bŭsa. Kŭ ò kà Yodai, akū ò bikù.

⁵ Akū à pì Sukodenŏne: Á ma gbēnŏ gba pŏble. Ñ gbāna bŭsa akŭsŏ má kpé maten péte Midiā kīnanŏ Zɛba kŭ Zalamunaoi.

⁶ Akū Suko gbē zŏkŏnŏ pì: Zɛba kŭ Zalamunao gè n ɔí kŏn yá? Bŏn tò óni n zìkarinŏ gba pŏblee?

⁷ Gidiŏn wèrɛma à pì: Zaakŭ a ò lɛ, tŏ Dikiri Zɛba kŭ Zalamunao nàmenɛ ma ɔí, mani á ke yákiyaki kŭ gbáranna lèeŏ.

⁸ Zaa gwe à gèe Penieli, akū à wé kèrɛma lɛ dŏ. Penielidenŏ wèa lákŭ Sukodenŏ wèa nà dŏ,

⁹ akū à pìñne se: Tŏ ma gɛ ma su aafia, mani gudákpáki lei díkīna gboro.

¹⁰ Zɛba kŭ Zalamunao kŭ Kako kŭ ñ zìkarinŏ gbēnŏn dŭbu gèro. Ifáboki kpa zìkari kŭ ò gŏnŏn gwe. Ñ fēnedadenŏ gàga gbēnŏn dŭbu basuddo.

¹¹ Gidiŏn lagatarinŏ zé sè Nŏba kŭ Yŏgbɛao ifáboki kpa, akū à sì zìkarii pìnŏ té gŏrŏ kŭ ò sà ñ zīda yān.

¹² Midiā kīna pìnŏ Zɛba kŭ Zalamunao bàa lè, akū à pèteñyī à ñ kŭkŭ, akū à tò ñ zìkarinŏ lèkŏa ñ pínki.

¹³ Kŭ Yoasi né Gidiŏn bò zīlan àten su, à bòte Eresi Gbèkpakotozen,

¹⁴ akū à Suko kefenna ke kŭ à a lala yāi, akū kefenna pì Suko gbē zŏkŏnŏ tŏ kène takadan gbēnŏn baaakŏ akuri awɛesuppla.

¹⁵ Akū Gidiŏn gèe à Sukodenŏ lè à pì: Zɛba kŭ Zalamunao n dí. A ma lalandii kè yā a pì, Zɛba kŭ Zalamunao dí gē ma ɔí kòro. Áni fŏ à ma gbē kŭ ñ gbāna bŭsanŏ gba pŏblero.

¹⁶ Akū à wète pì gbē zŏkŏnŏ pìnŏ kŭkŭ à ñ ké yákiyaki kŭ gbáranna lèeŏ, ò dŏ.

¹⁷ Akū à gèe à Penieli gudákpáki lei gbòro à wète gŏgbēnŏ dèdɛ.

¹⁸ Akū à Zɛba kŭ Zalamunao là à pì: Gbē kŭ a ñ dɛdɛ Tabonŏn de deramɛɛ? Ò wèa ò pì: Ò de lán n bàme, ñ bona de lán kīnanenŏ bà.

¹⁹ Akū Gidiŏn pìñne: Ma vñni dadokŏnŏdenŏn gwe. Tŏ a ñ tŏ yā, kŭ Dikirio mani á dɛdɛro.

²⁰ Akū à pì a daudu Yetanɛ: Ñ fute ñ ñ dɛdɛ. Né pì dí a fēnɛda wotoro, vīna a kŭ, zaakŭ né fītinnamɛ.

²¹ Akū Zɛba kŭ Zalamunao pì: Ñ fute ñ ñ dɛdɛ n zīda. Baadi kŭ a gbānaomɛ. Akū Gidiŏn fute à ñ dɛdɛ à mòzā kŭ ò dada ñ lakuminŏ wakaanŏ bòte.

²² Isarailanŏ pì Gidiŏnnɛ: Ñ gŏ ó mīde ũ kŭ n burinŏ. Zaakŭ mŏkŏn mé n ó bó Midiānŏ ɔí.

²³ Akū Gidiŏn pìñne: Mani gŏ á mīde ũro, bee ma né. Dikirimɛ á kīna ũ.

²⁴ Akū à èra à pìñne: Maten wé keáwa: Á baadi pŏsā kŭ à sīrɛma kpáma mèn dodo. Midiānŏ dìgŏ wura pŏsā dana, zaakŭ Sumaila burinŏmɛ.

²⁵ Ò pìne: Óni kpámma kù nèsɛɛo do. Ò biza kpàte, akù baadi pòsá kù à sìmmanɔ dān mèn dodo.

²⁶ Wura pòsá kù à gbèkárma pìnɔ tìkisii kà kiloo baro, m̀̀zānɔ kù pòsānɔ kù arukĩmba tēra kù Midiā kīnanɔ dananɔ kù m̀̀zā kù ò dada n̄ lakuminɔ wakaaanɔ baasi.

²⁷ Akù à pì m̀̀sokɛbɔ ũ à p̀̀te a be wēten zaa Ɔfla. Akù Isarailanɔ pāpā kè ò d̀̀i n̄ pínki, akù à g̀̀ tankute ũ Gidionne kù a bedenɔ.

²⁸ Len Isarailanɔ Midiānɔ gbāna bùsa le. Midiānɔ dí le ò m̀̀i b̀̀o doro. Akù Isarailanɔ bùsu g̀̀ katena aafia Gidion gɔɔ ari ẁ̀ bupla.

Gidion ganaa

²⁹ Yoasi né Gidion g̀̀ɛ à v̀̀te a bea.

³⁰ A négɔgbɛ kù à n̄ ínɔ gbēnɔn baaakɔ akurime, zaakù a nɔnɔn dasi.

³¹ À nɔpose v̄i dɔ zaa Sekemu kù à négɔgbɛ ì k̄aa, akù ò tó kpàne Abimeleki.

³² Yoasi né Gidion g̀̀a a ẁ̀managɔɔa, akù ò a mira kpàkùsũ kù a de p̀̀o zaa Ɔfla Abieza.

³³ Kù Gidion g̀̀a g̀̀nɔ, akù Isarailanɔ era ò pāpā kè ò d̀̀o Baalii. Akù ò tāna kù òdi pì Baalibakakukūoo p̀̀te n̄ dikiri ũ,

³⁴ akù Dikiri n̄ Luda kù à n̄ bó n̄ ibere kù ò likanyĩ kpa s̄inda pínkianɔ ɔĩ yā s̄āngu.

³⁵ Odi gb̄eke ke Gidion kù òdi pine dɔ Yerubaali bedenɔne yā mana kù à k̀̀ne pínki musuro.

13

Samusi inaa

¹ Isarailanɔ era ò yā kù Dikiri yeiro kè dɔ, akù Dikiri n̄ ná Filisitininɔne n̄ ɔĩ ari ẁ̀ bupla.

² Gɔgbɛ ke kù Zora, Dā burime, a t̄n Manɔa. A nanɔ bi paramɛ, adi né iro.

³ Dikiri Malaikaa b̀̀ ò s̀̀ nɔgbɛ p̄ia à p̀̀: N̄ ma! Paramɛ n̄ ũ, n̄di né iro, ama ĩni ǹ̀ sí n̄ né ì gɔgbɛ ũ.

⁴ N̄ laakari ke! N̄sun w̄e ke ì gbāna ke miro. N̄sun t̄e ke blero.

⁵ ĩni ǹ̀ sí n̄ né ì gɔgbɛ ũ. Ḡe s̄un na né p̄i m̀̀iaro, zaakù anigɔ de Luda p̀̀ ũme zaa a igɔɔ. Akù mé ani na Isarailanɔ bonaaa Filisitininɔ ɔĩ.

⁶ Akù nɔgbɛ p̄i g̀̀ɛ à ò a zāne à p̀̀: Luda gb̄eke s̀̀ ma k̄inaa. Tó n̄ a è, à de lán Luda Malaikaa bà à naasi v̄i manamana. Mádi a la tó máme à b̀̀nlo, akùs̄o adi a tó omɛnero.

⁷ À p̀̀mɛne mani ǹ̀ sí mà né ì gɔgbɛ ũ. À p̀̀mɛne m̀̀sun w̄e ke ì gbāna ke miro, akù dɔ m̀̀sun t̄e ke blero, zaakù né p̄i nigɔ de Luda p̀̀ ũme zaa a ina gɔɔ ari a ẁ̀ndi lén.

⁸ Akù Manɔa w̄e kè Dikiria à p̀̀: N̄ yā nna Dikiri! N̄ tó gb̄e kù n̄ z̄i era à su dɔ à yā kù óni ke kù né p̄io a inaa gbera dawere.

⁹ Luda Manɔa yā mà, akù Luda Malaikaa p̄i era à s̀̀ nɔgbɛ p̄ia gɔɔ kù à kù bura. A zā Manɔa kù k̄aa gwero,

¹⁰ akù à kè likalika à bàa lè à g̀̀ɛ à òne à p̀̀: Gɔgbɛ kù à b̀̀ ò s̀̀ma z̄i kù kù dí d̄ee!

¹¹ Manɔa f̀̀te à t̄e a nanɔi. Kù à kà gɔgbɛ p̄i k̄inaa, à a là à p̀̀: M̀̀k̄on mé n̄ yā ò kù ma nanɔ yá? À w̄e à p̀̀: Makũme!

¹² Akù Manɔa a là à p̀̀: Tó n̄ yā p̄i p̄apa, né p̄i nigɔ de deramɛɛ? Bó z̄in anigɔ keɛ?

¹³ Dikiri Malaikaa w̄e à p̀̀: N̄ nanɔ ḡo yā kù ma òne k̄una pínki.

¹⁴ Àsun geepi lí p̀̀ke blero. Àsun w̄e ke ì gbāna ke miro. Àsun t̄e ke blero. Àḡo yā kù ma d̄itene k̄una pínki.

¹⁵ Akù Manɔa p̀̀ne: N̄ yā nna, n̄ ze ḡia ari ò bl̄ene b̀̀rɔ kekɛne.

¹⁶ Dikiri Malaikaa w̄e à p̀̀: Bee tó ma ḡo la, mani n̄ p̀̀ke blero. Tó n̄ sa'opɔ kù òdi ká tén à t̄e kù soru kè, n̄ o Dikiria. Manɔa dí d̄s̄ kù Dikiri Malaikaamero,

¹⁷ akù à a là à p̀̀: N̄ t̄n deramɛɛ? Tó yā kù n̄ òo p̄i kè, óni s̄ábu kenne.

¹⁸ Dikiri Malaikaa w̄e à p̀̀: Bóyāin n̄teni ma tó gb̄ekaa? Tó bonsarɛme.

19 Akū Manɔa blène bòrɔɔ kù à flawaa sè à Dikiri gbàgbao gbè ke musu. Kū Manɔa kū a nanɔo ten gwa, akū Dikiri yābonsare kè

20 à tò té bò sa'oki pìn à fùte musu, akū Dikiri Malaikaa fùte tévuraa pìi gūn à tà musu. Kū Manɔa kū a nanɔo è le, akū ò wùte nèsele kutena.

21 Dikiri Malaika dí era à sù Manɔa kū a nanɔoora dorò, akū Manɔa dǝ sà kū Dikiri Malaikaame.

22 Manɔa pì a nanɔne: O gan yee! Zaakū o Luda è kū wéo.

23 Akū a nanɔ pìnne: Tó Dikiri ye à ó demé, de adi sa kū o òa kū flawaaó síro, de adi yā dínɔ owéero, akūsǝ adi yā pì mowéero.

24 Nɔgbè pì né ì gǝgbè ũ, akū à tó kpàne Samusi. Né pì zǝkǝ kù, akūsǝ Dikiri arubarikaa dǝne.

25 Dikiri Nini nà zǝkenaaa a gūn gɔrɔ kù à kú Dǝnɔ buran, Zɔra dagura kū Esetaoluo.

14

Samusi nɔsena Filisitininɔ té

1 Samusi gèe Timina, akū à Filisitini nénɔkpare ke è gwe.

2 Kū à sù, akū à pì a de kū a daone: Ma Filisitini nénɔkpare ke è zaa Timina. À gé à a wetemene mà sé nɔ ũ.

3 Akū a de kū a dao pìnne: Nɔ kú n danenɔ ke n burinɔ ténloo? Akū ìni gé ò nɔ sé Filisitini gyɔfɔrɔdenɔ té yá? Akū Samusi pì a denne: Ñ gé ò a wetemene dé, zaakū nɔkpare pìn má yei.

4 A de kū a dao dí dǝ kū yā pìi bò Dikiri kǝnaanlo, zaakū Dikiri ten zé wete à yā mɔ Filisitininɔnemé. Gɔrɔ birea Filisitininɔ mé òten kí ble Isarailanɔa.

5 Akū Samusi ten gé Timina kū a deo kū a dao. Kū ò kà Timina geepe bura, músune bòrɔɔ bò Samusii àten pütá.

6 Dikiri Nini sù, akū à músuu pìi kù à kèkǝre lákū blène bòrɔɔn à kèkǝre bà. À pǝke kǝna a ɔí sǝro. Adi yā kù à kèe pì o a de ke a danero.

7 Akū à gèe à yā ò kū nɔkpare pìio, nɔkpare pì sǝ à kène mana.

8 Kū à gɔrɔ pla kè, à fùte àten gé nɔ pì sé, akū à lite à gèe músu gèe pì gwa. Akū à è zónɔ sàa dǝ a gèea ari ò í kè.

9 Akū à ɔ dǝn à a sàa gǝ à wòto àten ble, akū àten táo. Kū à kà a de kū a dao kǝnaa, à liíne ò blè, ama adi óíne kū a bò músu gèe gǝmméro.

Samusi gara kutu dana Filisitininɔne

10 A de gèe nɔkpare pì kǝnaa, akū Samusi pɔnna pǝble kèíne lákū nɔserii dì ke nà.

11 Kū à sù, ò kefennanɔ sisi gbènɔn baraakuri ògǝ kú kǝao.

12 Akū Samusi pìíne: Má gara kutu ke vǝ mà daáre. Ari pǝblena gɔrɔ suppla dí gé papao, tó a fǝ à gara pìi bǝmene, mani biza kpááwa pì baraakuri kū utao waka baraakuri.

13 Tó ádi fǝ à bǝmene sǝro, ákǝnɔ mé áni biza pì baraakuri kū uta waka baraakuriio kpáma. Akū ò pìnne: Ñ ò gara pì dawere ò ma.

14 À pìíne:

Pǝble bò pǝsorii gūn,

pǝ nna bò pǝ gbǝna gūn.

Akū odi fǝ ò gara pìi bǝro ari gɔrɔ aakǝ.

15 A gɔrɔ siikǝdea ò pì Samusi nanɔne: Ñ ɔndǝ ke n zǝne à gara pì bowere. Tó lenlo, óni n kpata kū n de bedenɔ. Ase a ó sísi de à ó pǝnɔ síwámee?

16 Akū Samusi nanɔ ten ɔɔ dǝne à pì: N zǝmagu! Ñ yemairo! N gara ke dà ma gbènɔne, akūsǝ nídi a bona omenero. Akū à pìnne: Mádi o ma de ke ma danero. Bó mé à tò mani onne?

17 Àten ɔ́ ɔ́ dɔ́ne ari gɔ́ɔ suppla pìi gèe à pàpao. A gɔ́ɔ supplade pìn akū Samusi gara pìi bònè kū à nàkaraa yāi, akū a nɔ́ pìi gèe à ò a gbènnɔ́e.

18 A gɔ́ɔ suppladea ari ifántè gŏ gé gē kpén wēte pìi kefennanɔ́ pìne:

Bó nna mé à de zólaa?

Bó gbāna mé à de músulaa?

Akū Samusi pìinne: Tó adi ke a bú wì kū ma zùnunuoro, de ádi fŏ a ma gara pì bòro.

19 Dikiri Nini sù, akū à gèe Asakelɔ́ni à gŏgbènnɔ́ dède gbènnɔ́n baraakuri à ní pókasanɔ́ bòboríma, akū à gèe à kpà gbē kū ò a gara pì bònennɔ́a. Akū à pɔ́ fē à tà a de bea.

20 Akū ò Samusi nɔ́ pìi kū ò kpà a gbènnɔ́a kū à zè a sare a nɔ́ pìi ségɔ́ɔa.

15

Samusi tésɔ́na Filisitininɔ́ buraa

1 Kū à kè gɔ́ɔ pla, burapɔ́nɔ́ kekégɔ́ɔ kà, akū Samusi blène bòrɔ́ kū à gèe a nɔ́ pìi gwao. À pìi: Má ye mà gē ma nanɔ́i kpén. Akū a nɔ́ pìi de dí a gba zéro

2 à pìi: Maten da n yeimero, akū ma a kpà n gbènnaa. A dakūna mana deala. N̄ a sé a gēne ũ.

3 Samusi pìinne: Tó ma yā vāni kè á Filisitininɔ́ne sà, manigŏ taari vī doro.

4 Samusi gèe à gbēgbonnɔ́ kùkū wàa do kū basɔ́roo, akū à sèe yīyī térereterere. À gbēgbon pìnɔ́ vlā yīyīkŏa plapla, akū à sèe pìi yīyī ní vlā pìnɔ́a.

5 À té nà sèe pìnɔ́a, akū à gbēgbon pìnɔ́ gbàre Filisitininɔ́ bura. N̄ pówenɔ́ té kù pínki kū ní pówè gbànɔ́ kū ní geepi búnnɔ́ kū ní kùkpenɔ́ pínki.

6 Akū Filisitininɔ́ pìi: Dí mé à yā dí taka kèwewee? Akū ò pìi: Samusime, Timina gbē anzuree. A anzuree pì a nɔ́ sìame, akū à kpà a gbènnaa. Akū Filisitininɔ́ gèe ò té sŏ nɔ́ pìia kū a deo.

7 Samusi pìinne: Zaakū a kè le, mani kámma boro ari ma ge fīna booáwa.

8 À sì ní té à ní ké dúgudugu, ní dedenaa pì gē onala, akū à gèe à vùte Etamu gbèween.

Filisitininɔ́ dedena kū zaaki gerewao

9 Filisitininɔ́ gèe ò bùraa kàte Yudano bùsun, ò dàgula ari Gerewa sare.

10 Akū Yudano ní lá ò pìi: Bóyāi a suwái kū zīioo? Akū ò pìi: O su ò Samusi kūme, de ò kenè lākū à kèwewee nà.

11 Akū Yudano gbènnɔ́n dúbu aakŏnɔ́ gèe Etamu gbèwewe kīnaa ò pìi Samusine: N̄ dŏ kū Filisitininɔ́ mé òten kí blewároo? Bó yān n kèwewee gwee? À wèmma à pìi: Pó kū ò kèmenen ma kèñne.

12 Akū ò pìi: O su ò n yī ò n kpámma. Akū Samusi pìi: À la damene kū áni ma de á zīdaro.

13 Akū ò pìine: Oi! Óni n dero. Óni n yī kū bàaome ò n nañne ní ɔ́. Akū ò a yī kū bà dufuo mèn pla ò bò kāao gbèwewee pìi gūn.

14 Kū ò kà kāao Gerewa, akū Filisitininɔ́ sù ò daale, òten wiki léa. Dikiri Nini sù Samusia, akū bà kū ò a yīo a ɔ́nɔ́a mùna kù, akū bà pìnɔ́ zŏzŏkŏre a ɔ́a.

15 À zaaki gè dufu gerewa è, akū à nàte à sè à gbènnɔ́n wàa sɔ́ronɔ́ dèdeo.

16 Samusi pìi:

Zaaki gerewan ma gbènnɔ́n wàa sɔ́ronɔ́ dèdeo,
zaaki gerewan ma ní tŏtŏkŏao.

17 Kū à yā pìi ò à làka, akū à gerewa pìi zùkūna. Akū ò tó kpà gu pìine Gerewa Sìsī.

18 Ími a kù gbāna, akū à ɔ́ dŏ Dikirine à pìi: N tò makū n zòbleri ma zīi blè manamana, akū ní ye mà ga kū ímio mà léte Filisitini gyɔ́fɔ́denɔ́ ɔ́ yá?

19 Luda Gerewa guwewe lòkotoo pàra, akū í bòn. Samusi mì, akū a wèndii sù à gbāna lè. Abire yāin òdi gu pìi sísi Enakore. À kú Gerewa ari kū a gbārao.

²⁰ Samusi yā gǝǝ Isarailanɔne ari wɛ̄ baro Filisitininɔ kiblemmanagɔɔ.

16

Samusi Gaza gɛ̄ki gbà gboronaa

¹ Samusi gɛ̄e Gaza à karua ke è gwe, akū à gɛ̄ à wute k̄āao.

² Ò pì Gazadenɔne: Samusi kú la. Akū ò l̄ika zò gu p̄īi, òteni a d̄ā wɛ̄te gɛ̄kia gwāani. Ò ȳite gwāani p̄īia ò p̄i: Tó gu d̄ò, óni a demɛ.

³ Samusi wute gwe ari lizāndo, akū à fute à gɛ̄e à wɛ̄te gɛ̄ki gbāa k̄ū k̄ū a lípetena mèn planɔ à ḡà à wò k̄ū a gbāngao lɛ̄lɛ. À d̄ā a ḡān à gɛ̄e à z̄ukūna s̄īs̄i k̄ū à are d̄o Eblɔnua musu.

Samusi k̄ū Delilao

⁴ Abire gbera Samusi yè nɔgbɛ̄ kei zaa Sɔɛ̄ki guvuten, a tón Delila.

⁵ Akū Filisitini k̄inanɔ gɛ̄e ò nɔgbɛ̄ p̄īi lè ò p̄ine: N̄ ònd̄ k̄p̄atei de n̄ le n̄ a gbāna z̄ɔk̄ɔ p̄īi asiri d̄s̄ k̄ū l̄ákū óni ke n̄à ò gbāna m̄ɔneɔ. Tó o a ȳi bàao o a gbāna b̄usa, ó baadi ni n gba andurufu ɔḡo mèn w̄aa s̄ɔɔro k̄ū bas̄ɔroo.

⁶ Akū Delila p̄īi Samusine: N̄ n̄ gbāna z̄ɔk̄ɔ asiri omene k̄ū deran oni ke n̄à ò n ȳi k̄ū bàao ò n gbāna busao.

⁷ À w̄ea à p̄i: Tó ò ma ȳi k̄ū kyā ȳida mèn supplao, abire mé ani ma busa màḡɔ de lán baadi bà.

⁸ Filisitini k̄inanɔ s̄u Delilane k̄ū kyā ȳida k̄ū adi kori keroo mèn suppla, akū à a ȳio.

⁹ A k̄urinɔn utena kp̄enen, akū Delila p̄īi Samusine: Samusi! Filisitininɔn ze la díee! Akū à kyā p̄inɔ k̄èk̄è lán bà mùkumukuu bà, odi a gbāna asiri d̄ɔro.

¹⁰ Akū Delila p̄ine: N̄teni ma lalandi ke, n̄ten éke tomeneme. N̄ omene s̄à l̄ákū oni n ȳi n̄à.

¹¹ Akū à p̄ine: Tó ò ma ȳi k̄ū bà gb̄igiri dufu k̄ū odi z̄i keo k̄ɔro, ani ma busa màḡɔ de lán baadi bà.

¹² Akū Delila bàa p̄īi s̄è à a ȳio. A k̄urinɔn utena kp̄enen, akū à p̄i: Samusi! Filisitininɔn ze la díee! Akū Samusi bà k̄ū à d̄o a ɔaa p̄īi k̄èk̄è lán buu bàa bà.

¹³ Delila p̄ine: N̄teni ma lalandi ke ari tera. N̄ten éke tomenene. N̄ omene s̄à l̄ákū oni n ȳi n̄à? Akū à p̄ine: Tó n ma mìk̄ā gbāna mèn supplanɔ k̄ū n d̄ā àsan n t̄ā lán gòdoo bà, tó n k̄áro p̄èa, mani busa màḡɔ de lán baadi bà. Delila tò i a s̄è, akū à a mìk̄ā gbāna mèn suppla p̄inɔ k̄ū à t̄ā lán gòdoo bà

¹⁴ à k̄áro p̄èa. Akū à p̄i: Samusi! Filisitininɔn ze la díee! Akū à v̄u à àsaa p̄īi ḡà à wò k̄ū a mìk̄āo.

¹⁵ Delila èra à p̄ine d̄o: Ndìḡɔ pi n̄ yemai, akūs̄ò nd̄i ma náani keroo? N ma lalandii k̄è à k̄à ḡèn aak̄ò. N̄di n gbāna z̄ɔk̄ɔ asiri omenero.

¹⁶ Len àdiḡɔ nakaraa lɛ k̄ū yā p̄īi takao lakanaa sari. Àteni a z̄ida ȳóȳone ari à gɛ̄e à fù menaa à ye à ga.

¹⁷ Akū à yā k̄ū à k̄ú a swɛ̄n òne p̄ínki s̄à à p̄i: Gɛ̄ dí na ma m̄īa zikiro, zaakū ò ma ke Luda p̄ó ūmɛ. Tó ò ma m̄īi b̄ò, ma gbāna ni bo ma ḡūn, mani busa màḡɔ de lán baadi bà.

¹⁸ K̄ū Delila è à yā k̄ū à k̄ú a swɛ̄n òare p̄ínki, akū à légb̄az̄ā k̄è Filisitini k̄inanɔne à p̄i: À era à su ḡèn do d̄o, zaakū à a s̄inda p̄ínki òmenene s̄à. Akū ò era ò s̄u a k̄inaa, ò andurufuu p̄i k̄ūna.

¹⁹ Delila tò i Samusi s̄è a gb̄ála, akū à ḡɔgb̄e ke s̄isi. À a mìk̄ā gbāna mèn suppla p̄inɔ b̄ò, akū à n̄à busanaaa a gbāna p̄īi b̄ò.

²⁰ Delila p̄i: Samusi! Filisitininɔn ze la díee! Akū à v̄u à ten da áni ke lán yā bà à a z̄ida bome. À d̄s̄ k̄ū Dikiri a tonlo.

²¹ Akū Filisitininɔ a k̄ū, ò a w̄énɔ b̄òbo, akū ò gɛ̄e k̄āao Gaza. Ò m̄ògot̄e kp̄at̄ii kp̄ane, akū ò a d̄ā à ten w̄isi ló kp̄ésiran.

²² A mikā pìi èra à nà kunaa dɔ a bonaa gbera.

Samusi ganaa

²³ Filisitini kɔnanɔ kɔ kàkara de ò n tãna Dagɔni gbagba, akū òten pɔnna ke ò pì: Ó tãna ó ibere Samusi nàwewe ó ɔĩ.

²⁴ Kū Filisitininɔ a è, ò n tãna sáabu kpà ò pì:

Ó ibere ó búsuu dè,
à ó gbèno dède dúgudugu,
akū ó tãna a nàwewe ó ɔĩ.

²⁵ Lákū n pɔ kè nna nà, ò pì: À Samusi sísi à fàai pɔ kewewe. Akū ò a bò kpésiran à yáadɔyã kèñne.

Kū ò a zè kpé gbègbano dagura,

²⁶ à pì kefenna kū à a ɔ kūnaanɛ: N gé kūmao gbègba kū ò kpé kūnanɔ sare de mà ɔ nanaa mà gbãna lea.

²⁷ Tãnakpe pìi pà, gɔgbèno kū nɔgbènon kú gwe kū Filisitini kɔnanɔ n pínki. Gbè kū ò kú kpé pìi musu kà gbènon wàa gèro, kū ò sù Samusi fàai gwa.

²⁸ Samusi wé kè Dikiria à pì: Dikiri Luda, n tó ma yã dɔngu. Luda, n ma gba gbãna gèn do dɔ de mà fĩna boo Filisitininɔa ma wé mèn pla yã musu.

²⁹ À ɔ nàna gbègba mèn pla kū ò kpé pì kūna guraguranɔa, a ɔpla kú a doa a ɔze kú a doa dɔ.

³⁰ À pì: N tó mà ga kū Filisitininɔo! À kutuu kè, akū à ɔ yìpaa kū gbãnao, akū kpé pìi gbòro à sì Filisitini kɔnanɔa kū gbè kū ò kú a gūnnɔ n pínki. Gbè kū Samusi n dède a gagɔɔanon dasi de gbè kū à n dède gɔɔo kū à kú kū wèndiioa.

³¹ A dakūnanɔ kū a de bedenɔ sù n pínki ò a gèe sè ò tào, akū ò a mira kpàkūsū kū a de Manɔa pɔo, Zɔra kū Esetaoluo dagura. À yã gògò Isarailanɛ ari wè baro.

RUTU

Naomi kū Rutuo

¹ Gɔɔ kũ yãgɔgɔrinɔ ten kí ble Isarailanɔ b̀sun, nàa gè, akũ gɔgbè ke bò Betilihamu, Yudanɔ b̀sun, à gèe à gɔɔ pla kè Mɔabunɔ b̀sun kũ a nanɔ kũ a négɔgbè gbènɔn planɔ.

² Gɔgbè pì tón Elimelēki. A nanɔ tón Naomi. A nénɔ tón Malonu kũ Kilišo. Eflata b̀su gbènɔmē. Ó gèe Mɔabunɔ b̀sun, akũ ò kú gwe.

³ Gwen Naomi zã Elimelēki gàn, akũ à gɔ gwe kũ a né gbènɔn pla pìnɔ.

⁴ Ó Mɔabu nɔgbènɔ sè nɔnɔ ũ, a do tón Opa, a do sɔ Rutu. Ó kú gwe lán wè kuri taka bà, a gberan

⁵ Malonu kũ Kilišo gà n̄ pla n̄ pínki, akũ Naomi gɔ gɔ sari nénɔ sari.

⁶ Kũ à kú Mɔabunɔ b̀sun gwe, à mà kũ Dikiri a gbènɔ wènda gwà à n̄ gbá pòble, akũ à soru kè à ta kũ a né nanɔ pìnɔ.

⁷ Akũ à fùte gu kũ à kunwa à dà zén kũ a né nanɔ pìnɔ, òten tá Yudanɔ b̀sun.

⁸ Akũ à pì a né nanɔ pìnɔnē: À era à tá á danɔ k̄naa. Dikiri gbèke keáre lákũ a kè á gɔ kũ ò gànɔnē nà kũ makũo.

⁹ Dikiri tó á baadi era à zã ke à vuteki le. Kũ à lé zámma, akũ ò sɔ d̀ manamana.

¹⁰ Ó pìnē: Óni gé k̄nwo n gbènɔ k̄naame.

¹¹ Akũ à pì a né gyaanɔ pìnɔnē: À era! Bóyã áni gé k̄maoo? Mani era mà négɔgbènɔ i de à le à zã keím̄ma d̄n yá?

¹² À era à tá! Ma zĩ kũ, mani le mà zã ke doro. Bee tó ma pì mani wé dɔ zãkenaai, akũ ma lè ɔkɔsiala ma négɔgbènɔ ò k̄ao,

¹³ áni f̄ à n̄ d̄ ari ò ke z̄k̄ yá? Áni f̄ àgɔ kun pose n̄ yã yá? Oi, ma nénɔ! Dikiri kpe limeneme. Yã kũ à á lé pì dí kemene nnaro fá!

¹⁴ Ó era ò nà sɔ d̄a, akũ Opa lé zà a zã daa, ama Rutu g̀ à nà.

¹⁵ Akũ Naomi pìnē: Ñ gwa, n gbèndo ten tá a gbènɔ kũ a t̄nanɔi. Ñ era ò tá k̄ao.

¹⁶ Akũ Rutu pìnē: Ñsun nakarama mà n tó mà táro. Gu kũ n gèsee p̄ten, ónigɔ leleme. Gu kũ n kipan, gwen mani kipan. N gbènɔ ni gɔ ma gbènɔ ũ, n Luda ni gɔ ma Luda ũ.

¹⁷ Gu kũ n gan, gwen mani gan ò ma v̄ gwe. Ga baasiro pòke ni ó k̄k̄aro. Tó ma k̄emma, Dikiri yã kemene p̄s̄p̄s̄i.

¹⁸ Kũ Naomi è à zèo kũ à tá k̄áame, adi yãke onē doro.

¹⁹ Akũ n̄ pla n̄ pínki ò gèe are ari ò kà Betilihamu. Kũ ò kà gwe, wète wà n̄ yã musu. Gbènɔ pì: Naomin̄ gwe sɔ yá?

²⁰ Akũ à pìnē: Àsungɔ ma sísi Naomi doro, séde Mara, zaakũ Gbãnas̄indapinkide p̄sirayã kemene.

²¹ Ma ge wètea kũ p̄nɔ, akũ Dikiri sù k̄mao ɔkori. Bó yã mé à tò áni ma sísi Naomii? Dikiri bò ma kpe, Gbãnas̄indapinkide pì yã'ummanaa kp̄amai.

²² Lákũ Naomi sù kũ Mɔabunɔ b̀suuo n̄n gwe kũ a né nanɔ Rutu, Mɔabu burio. Ó kà Betilihamu gɔɔ kũ ò nà nagãk̄naame.

2

Rutu dakarena kũ Bɔazao

¹ Naomi zã Elimelēki be gɔgbè ke kun, gbè z̄k̄ aruzekedeme, a tón Bɔaza.

² Mɔabu nɔgbè Rutu pì Naominē: Ñ tó mà gé bura nagã k̄nɔ we màgɔ té gbè kũ à ma wènda gwà kpe. Akũ à pì a né gyaanɔ pìnē: Ñ gé!

³ Akū à fùte à gèe nagā kōnɔ we bura, àdigō té pókērinɔ kpe. Akūsō bura kū à gèen pì bi Elimelēki danε Bɔaza buramε.

⁴ Akū Bɔaza bò Bɛtilihamu. Kū à kà gwe, à fɔ kpà pókērinɔ à pì: Dikiri gō kú kǎáo! Akū ò pìne: Dikiri arubarika dangu!

⁵ Bɔaza pì a zīkeri kū à de a pókērinɔ gwàri ùne: Dí mé à nɔkpare direkū vī?

⁶ Akū à wèa à pì: Nɔkpare pì bi Mɔabu nɔgbē kū Naomi bò káao Mɔabunɔ bùsun à sù káaomε.

⁷ À pì mà tó à nagā kōnɔ we pókērinɔ kpe, akū àten zī ke zaa kɔnkɔ. Teran à sù kámma bo fíti kuta gūn.

⁸ Akū Bɔaza gèe à pì Rutunε: Ñ ma yā ma. Ñsun gé nagā kōnɔ we bura pānden doro. Ñsun gētewálaro. Ñ gō la kū ma nɔgbē zīkerinɔ.

⁹ Ñ wé do zī kū òten kea ñgō té n kpe. Ma ò ma kefennanɔne ò su wari dɔmmaro. Tó ími teni n de, ñ gé ñ í kū ò kà orozānɔn mi.

¹⁰ À kùtenε à mii nàte à pì: À kè dera makū kū buri pānde nɔgbēn ma ũ, n laakarīi dōma, akū n yā mana kēmeneε?

¹¹ Akū Bɔaza wèa à pì: Ò yā kū n kè n zā danε n zā ga gbera òmenε pínki, lákū n n de kū n dao tò nà kū n bùsuuo, akū n su n vute gbē kū n n dō yāronɔ té.

¹² Dikiri fīna bonne yā kū n kèe musu. Lákū n su n sɔɔ Dikiri Isarailanɔ Luda oruu gūn nà, à a fīna bonne manamana.

¹³ Rutu pì: Baa, n yā mana kēmene fá! N ma laakarīi kpàtemene, n yā nna ò makū n zīkeriine, bee kū n zīkerinɔ doken ma ũro.

¹⁴ Póblegɔɔ Bɔaza pìne: Ñ mós ñ pò ble la ñgō burodi zō dōoa. Akū à vùte pókērinɔ sare. Bɔaza póblewe kpatanaa kpàa, akū à pò blè à kǎ ari a kpara gō.

¹⁵ Kū à fùte àten gé pò kōnɔ we, akū Bɔaza ò kefennanɔne à pì: Bee tó àten pò kōnɔ we nagā kū à katena té, àsun wé'i daaro.

¹⁶ À a sà kenɔ bobone nagā gūn à tó à a kōnɔ we. Àsun pataaro.

¹⁷ Akū à pò kōnɔ wè ari ɔkɔsi. Kū à zō à a wé bò, à kà toko lé do taka bà.

¹⁸ Kū à sè à tào be, akū à pò kū à a kōnɔ wè pìi mò a zā danε. À pòble kpara kū à gō pìi kpàa do.

¹⁹ Akū a zā da a là à pì: Mákpan n pò kōnɔ wèn gbāraa? N zī kè máa? Luda arubarika da gbē kū à laakarīi dōmman. Akū à gbē kū à zī kè a bura yā òne à pì: Gbē kū ma zī kè a bura gbāra tón Bɔaza.

²⁰ Akū Naomi pì: Ma Dikiri sáabu kè! À kpé àten gbēke ke ókōnɔ kū ó bēnenɔne kū ó gbē kū ò gànɔ. Akū à èra à pì: Gbē pì bi ó danε kǎni buri mèn dome.

²¹ Akū Mɔabu nɔgbē Rutu pì: À pìmenε mà na a zīkerinɔ ari ò gé pò kē ò lákao.

²² Akū Naomi pì a né gyaanɔ pìne: À mana ñ gé kū a nɔgbē zīkerinɔ de òsun wari dōmma bura pānde gūnlo yāi.

²³ Akū à nà Bɔaza nɔgbē zīkerinɔ. Àdigō pò kōnɔ we n kpe ari ò gèe ò nagā kū gbadoo kè ò làka. À kú a zā da beamε.

3

Rutu kū Bɔazao zaa pówεgbēkia

¹ Naomi pì a né gyaanɔ pìne: À mana mà be wetenne, gu kū ñni le ñgō kunwa aafia.

² Bɔaza kū n kú kū a zīkerinɔ bi ó danenloo? Àkū mé àten pówε gbē ɔkɔsiala.

³ Ñ zú o ñ nísi dɔkɔ. Ñ n aso mana da ñ gé pówεgbēkia. Ñsun tó à dō n kú gwero ari à pò blè à í mì à làkao.

⁴ Tó à wùte, ñ gu kū à wùten gwa, ñ gé ñ a biza lé sé ñ wùte a gbá sare. Ani yā kū ñni ke onne.

⁵ Akū à pìne: Yā kū n ò pínki, mani kemε.

⁶ Akū à gèe pówεgbēkia à yā kū a zā da òneε pìi kè pínki.

⁷ Bɔaza pɔ blè à í mì, a pɔ kè nna. À gèe à wùte pówε tuku sare dire kpa, akū Rutu ɔɔtèi tεene, à biza gò a gbáa à wùte gwe.

⁸ Lizāndo kū Bɔaza kè giri, à vù kū io à líte, akū à lè nɔgbē mé à wutεna a gbá sare.

⁹ Kū à pì, dímeε, akū Rutu wèa à pì: N zīkeri Rutume. Ñ n biza lé kúmala, zaakū ma dane kāni kū ani ma bome n ũ.

¹⁰ À pìne: Dikiri arubarika dangu! Gbēke kū n kè kpekpe díkīna de a káakupɔla. Ndi gé kefenna wetero, takaside kesɔ aruzεkεde.

¹¹ Ñsun tó vīna n kūro. Pɔ kū n wé kè pínki, mani kenne, zaakū wētεdenɔn dɔ kū nɔ maname n ũ n pínki.

¹² Yāpurame! N danen ma ũ, ama dane kāni pānde kun à kāni demala.

¹³ Ñ i la gwāaniala, zia kɔnkɔ tó à ye à n bome, à mana, à n bo. Ama tó adi wero, ma sɔi kū Dikirio mani n bo. Ñ i la ari gu dɔ.

¹⁴ À wutεna a gbá sare gwe ari gudɔɔ, akū à fùte ari gu gɔ gé kē, zaakū Bɔaza pìne àsun tó gbēke dɔ kū à sù pówεgbēkiaro.

¹⁵ À pìne dɔ: Ñ n pɔdangāa poro ñgɔ kūna. Kū à kūna, akū Bɔaza nagā kàne zaka lé suddo à dìne, akū à tào be.

¹⁶ Kū à kà be, à zā da a là à pì: Yā kè deraa? Akū à yā kū gɔgbē pìi kèneε òne pínki,

¹⁷ à pì: À ma gba nagā zaka lé suddo díkīname. À pì à mana mà tá ma zā da kia ɔkoriro.

¹⁸ Akū Naomi pì: Ñ vute tεene ari n yā pì lakana dɔ, zaakū gɔgbē pì ni kámma bo gbāra yā pì lakanaa sariro.

4

Rutu zākεna kū Bɔazao

¹ Bɔaza gèe à vùte wētε bīnilea, akū à è dane kāni bɔri kū à a yā òo pì ten su. Akū à pì: Ma gbē, n mɔ n vute.

² Akū à wētε gbē zɔkɔnɔ sɔsi gbēnɔn kuri à pì ò vute.

³ Akū à pì dane kāni kū ani a sura ba pìne: Naomi kū à sù kū Mɔabunɔ būsuo teni ó vīni Elimeleki bura kpado yía.

⁴ Akū ma è à mana mà a yā onne, de n lú ó gbē zɔkɔ kū ò vutεna lanɔ wára. Tó n ye n lúme, n lú. Tó n ye n lú sɔro, n omene mà ma, zaakū mɔkɔn mé n a luna zé vī. Tó n bakanlo, séde makū mà lú. Akū gɔgbē pìi pì: Mani lú.

⁵ Akū Bɔaza pì: Tó n bura pìi lù Naomi kū Mɔabu nɔgbē Rutuoa, ñni gbē kū à gà gyaanɔ le dɔ, de a tó le à gɔ a túbia.

⁶ Akū dane kāni bɔrii pìi pì: Tó len à de le, mani lúro, de màsun ma zīda túbi yakaro yāi. Ñ n pɔ lú, zaakū mani fɔ mà lúro.

⁷ Isarailanɔ būsun yā tó gbē ten bura lú ke tó àteni a lilin ke, tó àten yā mì láka, àdi a kyate gbá do bo à kpà gbēame yā pì lakana sèeda ũ Isarailanɔne.

⁸ Kū dane kāni bɔrii pìi pì Bɔazanε à lú, akū à a kyate bò à kpà Bɔazaa.

⁹ Akū Bɔaza pì gbē zɔkɔ pìnɔne kū gbē kparanɔ n pínki: Ákɔnɔme sèedadeno ũ gbāra, kū ma Elimeleki kū Malonuo kū Kilišo pɔnɔ lù Naomia pínki.

¹⁰ Akū ma Malonu gyaanɔ Rutu, Mɔabu nɔgbē lè nɔ ũ dɔ, de gbē kū à gà pì tó le àgɔ kú a túbia, de a tó sún ga a gbēnɔ té ke a wētε díkīna gūnlo. Ákɔnɔme yā pìi sèedadeno ũ gbāra.

¹¹ Akū gbē zɔkɔ pìnɔ kū gbē kū ò kú gānu gūnnɔ pì n pínki: Ókɔnɔme sèedadeno ũ. Dikiri tó nɔgbē kū àten gē n ɔnn pì gɔ lán Rahila kū Leaɔ bà, kū ò Isarailanɔ buri kè. Ani tó n gbāna kū Eflata būsun n tó bo Betilihamu.

¹² Dikiri tó buri kũ ani kpámma kũ nɔgbẽ pìionɔ gɔ lán Pɛɛzi kũ Tama ì Yudanɛɛ burinɔ bà.

Dauda buri bozire

¹³ Akũ Bɔaza Rutu sè nɔ ũ. À wùte kãao, akũ Dikiri tò à nɔ̀ sɪ, akũ à né ì gɔgbẽ ũ.

¹⁴ Akũ nɔgbẽnɔ pì Naominɛ: O Dikiri sáabu kè, adi n tó buri sari gbāraro. Luda tó né pì tó bo Isarailanɔ té.

¹⁵ Anì n laakari kpátɛnnɛ, ani n gwa n zĩkũnaa gũn, zaakũ n né gyaanɔ kũ à yenyĩ mé à a ìnnɛ, akũsɔ̀ à manannɛ de négɔgbẽ gbẽnɔn supplanɔla.

¹⁶ Akũ Naomi né pì sè à kpà a kùla à gɔ̀ a gwàri ũ.

¹⁷ Akũ nɔgbẽ kũ ò kú gwenɔ pì: Ò négɔgbẽ ì Naominɛ. Akũ ò tó kpànnɛ Ɔbedi. Àkũmɛ Yɛsɛ de, Dauda dizi ũ.

¹⁸ Pɛɛzi burinɔ tón dí:

Pɛɛzi mé à Ezerɔnu ì,

¹⁹ Ezerɔnu Ramu ì, Ramu Aminadabu ì,

²⁰ Aminadabu Nasɔ̀ ì, Nasɔ̀ Salamɔ̀ ì,

²¹ Salamɔ̀ Bɔaza ì, Bɔaza Ɔbedi ì,

²² Ɔbedi Yɛsɛ ì, akũ Yɛsɛ Dauda ì.

SAMUELI TAKADA KAAKU

Samuēli 1:1-7:17

Solu 8:1-15:35

Solu kū Daudao 16:1-31:13

Elekana kū a gbēno

¹ Gōgbē ke kú Rama, Eflaimu b̀usu gusĩsĩden. Zufu burimε, a tón Elekana, Yeroamu néme. Eflaimu buri kū òdi pi Zufu pì mé à Tohu ì, akū Tohu Eliu ì, akū Eliu Yeroamu pì ì.

² Elekana ǹǹǹ vī m̀en pla, a káaku tón Ana, a plade tón Penina. Penina mé à néno vī, Ana s̄ à né vīro.

³ Wē kū wēεo gōgbē pì dì bo a wēte gūn à gé donyī ke Dikiri Zìkaridenε zaa Silo à sa oa. Eli négōgbē m̀en plaǹ Ɔfini kū Fineasio kú gwe Dikiri gb̀agbariǹ ũ.

⁴ Goro kū Elekana sa ò, àdi a ǹb̀o kpá a naǹ Peninaa kū a négōgbēno kū a ǹǹǹgbēno ñ pínki,

⁵ akū àdi a lεu pla kpá Anaa kū à yei yāi, bee kū Dikiri à kè para ũ.

⁶ A gōba pì s̄, àdigō a fobo a parakena yāi, de à a ǹεε futenε.

⁷ Len àdigō kenε lε wē kū wēεo. Tó Ana gē Dikiri kpé gūn, a gōba pì dì a fobo, akū àdi s̄o do ari à fua à pó ble.

⁸ Akū a zā dì a lá: Ana, bó mé à n le, nten s̄o do, ñdi pó bleroo? À kè dera n ǹεεε yàkaa? Má denne négōgbē m̀en kurilaroo?

⁹ Zīkea kū ò kú Silo, ò pó blè ò làka, sa'ori Eli vutena gbàaa Dikiri kpé kpélelea, akū Ana fùte

¹⁰ kū ǹεεyakana z̄k̄s̄o, à wé kè Dikiria kū s̄o do manamana.

¹¹ Akū à lé kè Dikiria à pì: Dikiri Zìkaride, ñ tó makū n z̀bleri yā d̄ngu! Ñ ma wēnda gwa! Tó ma yā dí sānguro, akūs̄o n ma gba négōgbē, mani a kpámma n pó ũ ari a wēndi lén, gē ni na a m̀ia zikiro.

¹² Kū a wékena Dikiriaa pì ten lákaro, akū Eli teni a lé gwa tíii.

¹³ Ana ten adua pì ke a swēε gūn, a lé mé àten ke zúkizuki, adi yā o à bò a lén gbēke m̀aro. Eli ten da wē teni a demε,

¹⁴ akū à p̀nε: Wē nigō n de ari b̀remεε? Ñ m̀i kē wēa.

¹⁵ Akū Ana wēa à p̀i: Adi ke lenlo Baa! Ǹogbē p̀s̄iraden ma ũ, mádi wē ke í gbāna ke miro. Mateni ma yā'ũmmanaǹo o Dikirinεme.

¹⁶ Ñsun makū n z̀bleri dite ǹogbē pā ũro. Ma ǹεε yakana kū ma kunna bídi gūnwo mé à tò maten wé ke la ari tera.

¹⁷ Akū Eli p̀nε: Ñ tá aafia. Isarailaǹo Luda n gba pó kú n wé kēaa.

¹⁸ Akū Ana p̀i: Ñ tó makū n z̀bleri yā kángu. Akū à tà à pó blè a ānn wère.

Samuēli inaa

¹⁹ Kū gu d̀, ò fùte k̀ǹk̀k̀ǹk̀ ò gēε ò donyī kè Dikirinε. Akū ò èra ò tà ñ wētea Rama. Kū Elekana wùte kū a naǹ Anao, a yā d̀ Dikirigu.

²⁰ Goro birean à ǹo s̄i à né ì gōgbē ũ, akū à tó kpàne Samuēli, zaakū à p̀i: Ma a wé kè Dikiriame.

²¹ Akū Elekana fùte kū a bedeǹ ñ pínki, ò èra ò gēε sa kū òdi o wē kū wēεo o Dikiria, ò lé kū ò gb̀εne fīna bo.

²² Ama Ana dí géro. À p̀i a zānε: Tó né p̀i kè, akū mani gé a m̀o Dikirinε, anigō kú gwe goro s̄inda pínki.

²³ Akū a zā p̀nε: Lákū à k̀nnε mana nà ñ ke. Ñ mena ari à kē. Dikiri tó yā p̀i ke. Akū ǹogbē p̀i a né gwà ari à gēε à kēo.

24 Kū à kẹ̀, akū à a sè à gèe kãao Dikiri kpén Silo kū zùsa wè aakõo kū wísitio konko do kū sèwèo tùru do. Né pìi kẹ̀ kefenna ũ.

25 Kū ò zùsaa pìi kùtu kpà, akū ò gèe kū né pìio Eli kīnaa.

26 Akū Ana pìne: Baa, ò gaafara kemene! Kū n kunnaao makūme nɔgbē kū à ze la maten wé ke Dikiria n wára ũ.

27 Né dīkīnan ma wé kẹ̀ Dikiria, akū à ma gba pò kū ma gbèkaaa pìi.

28 Abire yāin ma su a kpá Dikiria, de àgõ kun a pò ũ ari a wèndi lén. Akū ò donyī kẹ̀ Dikirine gwe.

2

Ana aduakēnaa

(Luk 1:46-55)

1 Akū Ana aduaa kẹ̀ à pì:

Ma nèse ten yáa dɔ Dikiria,

ma mì dana ía Dikiri yāi.

Maten woo ke ma iberenɔa,

ma pò kẹ̀ nna, kū à ma sura bà.

2 Gbēke kú adona lán Dikiri bàro,

gbēke kun lán a bàro,

gbèsi ke kun lán ó Luda bàro.

3 Àsun yā bote kū yōnkɔoro,

àsun tó zīda bina yā bo á lénlo,

zaakū Dikiri Ludame yādōri ũ,

àkū mé àdi ó yākenanɔ yō à gwa.

4 Gõsa gbānanɔ sá è'ε,

ama gbē funanɔ gbāna asa dò ní pì.

5 Gbē kāna ten a zīda aya ke pòble yāi,

ama nà ten gbē kū àteni a de yā de dororo.

Para né ì mèn suppla,

ama nédasi'irii gò wēnda.

6 Dikiri mé àdi tó gbē ga,

akūsò àdi tó gbē gō kun.

Àkū mé àdi tó gbē gē būsuu gūn,

akūsò àdi gè vu.

7 Dikiri mé àdi su kū takasio kū kunna nnao,

àdi ɔ tō gbēkenɔa, àdi gbēkenɔ sé lei.

8 Àdi wēndadenɔ bo būsutitin,

àdi takasidenɔ bo tuburan.

Àdi ní vute gu dokōnɔ kū kīnenɔ,

àdi tó ò kpata ble kū gakurio.

Zaakū zīte pétekinɔ bi Dikiri pómε,

akū à andunia kàtea.

9 Àdi a gbēnɔ gbápeteki dākpāñne,

àdi yāvānikerinɔ dúgu zō gusiran.

Gbēke ni fō à ɔsi ne kū a zīda gbānaoro.

10 Dikiri ni a iberenɔ ú ló,

ani pata a iberenɔa zaa musu,

ani yākpate ke kūñwo ari andunia lézekia.

Ani kīna kū à kàa gba gbāna,

ani gbē kū à sèe pìi mì da ía.

11 Akū Elekana tà a be wētea Rama, akū négōgbē pìi gò, àten zī ke Dikirine kū sa'ori Elio.

Eli négōgbēno

12 Eli négōgbēno bi né pāsīno me, òdi Dikiri daro.

13 Yā kū sa'orii pìno dì keñnen dí. Tó gbē sa ò, goro kū àten nòbo pì fùfu ke, sa'ori ìba ke dì su kū saka gāne aakōdeo kūna.

14 Akū àdi sí ta gūn ke oro ke mò'oro, akū sa'ori dì pò kū saka pìi bòo sé a pò ū pínki. Len òdi ke Isaraila kū ò sù Silonone le n pínki.

15 Bee ari ògō gé nòbo kpá téa a nísi láka, sa'ori ìba ke dì su à pi gbē kū à sa òo pìine: N nòbo kpá sa'oria à kpá téa, zaakū ani we à nòbo fùfukena símmaro, sé a búsu.

16 Tó gbē pìi pìne áni nòbo kpá téa gīa a nísi láka, gbasa pò kū à yei à sé sà, akū ìbaa pìi dì pi: Oi! N kpáma gōno! Tó n gi, mani bo kū gbānao.

17 Keñenna pìno durunna zōkō Dikirine manamana, zaakū òteni a sa'onobo gya bome.

18 Négbē Samuēli sō àdigō zī ke Dikirine kū uta lokommao dana.

19 A da dì uta gyaba fítinna zōne. Tó àten su sa o kū a zāo wē kū wēeo, akū àdi suone.

20 Eli dì sa mana o Elekane kū a no pìio à pi: Dikiri n gba né do kū n no pìio, né kū à a wé kè akū à kpà Dikiriaa pìi gēne ū. Akū òdi tá n bea.

21 Akū Dikiri arubarikaa dà Anane, à era à né ì mèn soro, gōgbē aakō, no gbē pla. Négbē Samuēli sō àten zōkō kū Dikiri oī.

22 Eli zī kū yúkuyuku, à yā kū a nēno ten ke Isarailanone mà pínki kū lākū òdi wúte kū no gbē kū òdigō zī ke dakareki kuta kpéleleano nà.

23 Akū à n lá à pì: Bó mé à tò àten yā ke lee? Ma mà gbē sīnda pínki teni á yāvānikena o.

24 Àsun ke lero ma nēno! Baaru kū ma mà kū àten dagula Dikiri gbēno té pì manaro.

25 Tó gbē durunna kè a gbēdakenē, Luda ni a yā gōgō, ama tó gbē durunna kè Dikirine, dí mé ani kúte kenē? Akū ò gì n de yā mai, zaakū Dikiri zè kū n de dēna yāome.

26 Négbē Samuēli sō, àten zōkō kū àten kara. Àdigō nna kū Dikirio kū gbē sīnda pínki.

Àlesi bēne dona Eli bedenōa

27 Akū Luda gbēke sù à pì Eline: Dikiri pì, goro kū n dizi Haruna bedeno ten zò ble Firi'aunane zaa Misila, a bo a suñma tētētē,

28 Isaraila burino té pínki n dizi Harunan a sè a gbàgbari ū. Akū à a gbagba, à turaretiti kàare tén kū sa'o'utao dana. Dikiri pì, a sa'opo kū Isarailano dì kpáta kpà a burinōa pínki.

29 Dikiri pì, bó mé à tò adì a sa'ona nòbo zō kū gbáo kū gba kū a dìte ò suoare a kpé gūnwoo? À pì, bóyāi ndi n nēno dìte deala, akū àten mè kpá kū a gbē Isarailano sa'ona nòbo manaoo?

30 Abire yāi Dikiri Isarailano Luda pì, a dìte yā n burino kū n dizi burino mé ògō a gbagba ari goro sīnda pínki, ama tera adì we abirekūi doro. À pì, gbē kū à a kpe tàn áni bèere líne, gbē kū à a gya bò áni ke pò ūro.

31 N ma! À pì, goroke ni su, áni n be gbāna símma kū n de be pò. Mare zī ke nigō kú n onn doro.

32 Ini wari e a bea. Bee tó a arubarikaa pisi Isarailano n pínki, mare zī ke nigō kú n onnlo ari goro sīnda pínki.

33 N ondeno ni gaga zégbān n pínki. N gbē kū adi a bo a gbagbazī gūnlo ni tó n wé bobo kū sodo, n po ni sira kū.

34 N né gbēnon pla ofini kū Finasio ni gaga goro dokōno zī n pínki. Abirekū nigō denne sèeda ū kū yā kū a ò ni ke pínki.

35 Dikiri pì, áni gbē sé sa'ori náanide ū, ani a poyenyina ke lākū á yei nà. Áni a burino gba gbāna gíngin, anigō zī ke kína kū áni káne ari goro sīnda pínki.

36 N buri kū ò gōno ni su ò kúte kenē go ke burodi yāi ò pi: N sa'ori zī ke dawere ò ke, de ò pò fítinna le ògō ble.

3

Dikiri lézuna Samuelii

¹ Néǵǵbē Samueli ten zī ke Dikirine Eli oī. Goro birea Dikiri yā di su gbēa likalikaro, akū wégupu'ena kun dasiro.

² Zīkea Eli wutena a wútekia. A wé būsá, àten gu e manamana doro.

³ Samueli wutena Dikiri kpén, gu kū Luda àkpati kunwa. Luda fitila dí ga kòro.

⁴ Akū Dikiri lé zù Samuelii. À wèa à pì: Makū dí!

⁵ Akū à bàa lè à gèe Eli kīnaa à pì: N lé zùmain yá? Ma su. Akū à pìne: Mádi lé zunyīro. Ñ gé wúte. Akū à èra à gèe à wúte.

⁶ Dikiri èra à lé zùì dɔ, akū à èra à gèe Eli kīnaa à pì: N lé zùmain yá? Ma su. Akū à pì: Ma né, mádi lé zunyīro. Ñ gé wúte.

⁷ Samueli sō à Dikiri dō gīaro, Dikiri yā dí sua yā kòro.

⁸ Dikiri èra à lé zùì a gèen aakòde, akū à fùte à gèe Eli kīnaa dɔ à pì: N lé zùmain yá? Ma su. Akū Eli dō sà kū Dikiri mé àten lé zu kefenna pìi.

⁹ Akū à pìne: Ñ gé wúte. Tó à lé zùnyī sà, ñ pì: Ñ yā o Dikiri, n zòbleri sã dɔ. Akū Samueli gèe à wúte a wútekia.

¹⁰ Dikiri sù à zè gwe, à lé zùì lákū à kè yā nà à pì: Samueli! Samueli! Akū Samueli pì: Ñ yā o Dikiri, makū n zòbleri ma sã dɔ.

¹¹ Akū Dikiri pìne: Ñ ma! Mani yā ke Isarailano té, gbē kū à a baaruu mà ni keke à sã wēmē.

¹² Goro birea mani àlesi kū ma dō Eli bedeno ke pínki zaa a naanaa ari a mīdenaaa.

¹³ Ma pìne mani tó yā gō wí a bedeno musu ari goro sīnda pínki yā vāni kū à a yā dō yāi. A neno n zīda kpe bō, akū adi gínnero.

¹⁴ Abire yāi ma la dà Eli bedeno yā musu ma pì: Sa'ona ke gbadana ni Eli bedeno taari kēm̄ma zikiro.

¹⁵ Samueli wúte ari gu dō, akū à Dikiri kpé gbàno wèwē. À wégupu kū à è ona Eline vīna vī.

¹⁶ Akū Eli a sīsì à pì: Samueli ma né! À wèa à pì: Makū dí!

¹⁷ Akū à a là à pì: À pìnne deraa? Ñsun yā pì utemenero. Tó n yā kū à ònne ke ùtemene, Luda yā kenne pāsīpāsī.

¹⁸ Akū Samueli yā pìi bàbane pínki, adi a ke utenero. Akū Eli pì: Dikirime a ũ. Lákū à kène mana nà à ke.

¹⁹ Samueli ten zōkō kū, akūsō Dikiri kú káao. Adi tó yā kū à òo lète pāro.

²⁰ Akū Isaraila kū ò kú zaa Dã ari Besebano dō n pínki sà kū Samueli bi Dikiri annabiime yápura.

²¹ Dikiri digō bo àgō su Samuelia Silo, gu kū à a zīda mōnen káaku. Àdi yā one, akū Isarailano teni a yā ma n pínki.

4

Filisitininɔ Dikiri àkpati sinaa

¹ Isarailano bôte ò gèe Filisitininɔa kū zīio. Ò bùraa kàte Ebeneza, Filisitininɔ sō, Afeki.

² Filisitininɔ zī'ò pòro ò gèe Isarailanoa. Kū zī gbāna kù, akū Filisitininɔ Isarailano blè ò n dède zīlan gwe lán gbēnon wàa baro taka bà.

³ Kū Isarailano sù n bùran, n gbē zōkōno pì: Bóyāi Dikiri tò Filisitininɔ ó blé kú zīio gbāraa? Ò gé ò Dikiri bàka kunna kúoo àkpati sé Silo ò suo àgō kú kúoo, de àgō ó bo ó ibereno oī.

4 Akū ò gbēnɔ zĩ Silo ò gèe ò Dikiri bàka kunna kũńwo àkpatii sè ò sùo. Àkūmε Dikiri Zìkaride kiblegba ũ kerubunɔ dagura. Eli né gbēnɔn planɔ Ɔfini kũ Fineasio kú kũ àkpatii p̄io gwe.

5 Kū ò kao Isarailanɔ bùran, ò fùte kũ p̄onna wikio n̄ p̄inki ari zĩte yĩgã.

6 Kū Filisitininɔ wiki p̄ii mà, ò p̄i: Bó wiki gbãna mé à dɔ Eberunɔ bùran lεε? Kū ò d̄s̄ Dikiri àkpati mé à k̄ipa n̄ bùran,

7 v̄ina n̄ kũ ò p̄i: Tãna ke k̄ipa n̄ bùrammε. Yã ḡi kũoo sà! Yã dí taka dí ke zikiro.

8 Yã ḡi kũoo! Dí mé ani ó bo tãna gbãnade p̄inɔ ɔĩ? Tãna p̄inɔ mé ò yã ḡate Misilanɔne gbárannan.

9 Ók̄ɔnɔ Filisitininɔ ò swè dite ò ḡsgbēke ke. Tó ódi ke lero, óni zò ble Eberunɔne lákū òten blewεε nà. Ò ḡsgbēke ke ò zĩ ká kũńwo.

10 Akū Filisitininɔ fùte Isarailanɔa kũ z̄iio ò n̄ fu, akū n̄ baadi bàa lè ò tà bε, zaakū n̄ d̄ed̄enaa kè dasi. Filisitininɔ n̄ gbē kũ ò té ḡeseno d̄ede gbēnɔn dúbu baraakuri.

11 Ò Luda àkpatii s̄i, akū ò Eli né gbēnɔn planɔ Ɔfini kũ Fineasioo d̄ede.

12 Biliaminu buri gbēke bò z̄ilan à bàa lè à ḡeε Silo zĩ p̄iia. À a p̄okasanɔ gà à k̄èk̄è à bùsuu kù a m̄iia.

13 Kū à kà, à Eli lè vutena gbàaa zé sare, àten gu d̄ákpã, zaakū a laakari kpatenaro Luda àkpati yã. Kū gbē p̄ii ḡè w̄eten, à baaruu kpà w̄etedenɔne, akū òten ɔɔ dɔ n̄ p̄inki.

14 Kū Eli wiki p̄ii mà à p̄i: Zuka dí bò máa? Akū gbē p̄ii kè likalika à gé one.

15 Eli zĩ kũ à kà w̄è basɔro plansari, a wé ḡò d̄aadã, adi gu e doro.

16 Akū gbē p̄ii p̄ine: Teran ma bo z̄ilan, ma bo zaa gwe kũ bàao gbãrame. Akū Eli a là à p̄i: Bó mé à kè gwee, ma gbē?

17 Baarukparii p̄ii w̄ea à p̄i: Isarailanɔ bàa lè Filisitininɔne, akū Filisitininɔ n̄ d̄ede dasidasi. N né gbēnɔn planɔ Ɔfini kũ Fineasio gà dɔ. Ò Luda àkpatii s̄imma dɔ.

18 Kū à Luda àkpati yã ò, Eli bò a gbàaa à lète kp̄edangara w̄ete b̄inile sare, akū a wakaa è à gà, zaakū à zĩ kũ, akūs̄o gbē k̄aname. À dò Isarailanɔne are ari w̄è bupla.

19 Eli né Fineasi nanɔ n̄sina, à kà né'ina. Kū à Luda àkpati sina baaruu mà kũ a zã de ganaao kũ a zã ganaao, akū à kùte à né ì, zaakū n̄wãwã fùtea.

20 Kū àten gbãsi lé, gbē kũ ò a kũkũnanɔ p̄ine: N̄sun tó v̄ina n̄ kũro, zaakū n̄ né ì ḡsgbē ũ. Ama adi wem̄maro, adi n̄ yã daro.

21 Akū à tó kpà né p̄ine Ikabodu à p̄i: Isarailanɔ gakuri k̄ò è. Zaakū ò Luda àkpatii s̄imma, akūs̄o a zã de kũ a zão gàga dɔ.

22 À p̄i: Isarailanɔ gakuri k̄ò è, zaakū ò Luda àkpatii s̄imma.

5

Luda àkpati kunna Filisitininɔ k̄inaa

1 Kū Filisitininɔ Luda àkpatii s̄i, ò bòo Ebezeza ò tào Asad̄odi.

2 Akū ò ḡèo n̄ tãna Daḡo kp̄én ò dite a sare.

3 Kū gu d̄ò, Asad̄odidenɔ fùte k̄onk̄onk̄o, akū ò è Daḡo lète zĩte a gb̄ereε Dikiri àkpati are. Akū ò Daḡo sè ò v̄ute a gb̄en.

4 Kū gu d̄ò dɔ, ò fùte k̄onk̄onk̄o, akū ò è Daḡo lète zĩte a gb̄ereε dɔ Dikiri àkpati are. A mì kũ a ɔnɔ w̄owok̄a katena kp̄élele gb̄iia. A gb̄an mé à ḡò ditena ado.

5 Abire yã Daḡo gb̄agbarinɔ kũ gbē kũ òten ḡè a kp̄én Asad̄odinɔ dì ḡese péte a kp̄é kp̄élele gb̄iario ari kũ a gb̄rao.

6 Dikiri ɔ t̄s̄ Asad̄odidenɔa à n̄ ásarú kè à gb̄enna k̄àngu, Asad̄odi kũ a lakutunɔ p̄inki.

7 Kū Asad̄odidenɔ è lε, ò p̄i: Isarailanɔ tãna àkpati ni le àḡo kú kũoo la doro, zaakū àten ɔ t̄wá kũ ó tãna Daḡo p̄ãp̄ãsi.

⁸ Akū ò gbēnɔ zī ò n kɪnanɔ kàkara n pínki, akū ò n lá ò pì: Deran óni ke nà kū Isarailanɔ tãna àkpatiioo? Akū ò pì: Ò géo Gata. Akū ò gèeo.

⁹ Kū ò kào gwe, Dikiri ɔ t̃ w̃ɛte gwe denɔa dɔ, akū w̃ɛte p̃i w̃ã. Dikiri gagagyã kàngu, gbènnà dàńla n pínki né f̃iti gb̃ɛ z̃k̃ɔ.

¹⁰ Akū ò gèe kū Luda àkpatii p̃iio Ekerɔnu. Kū òten g̃eo, w̃ɛtepidenɔ wiki lè ò pì: Ò g̃èwái kū Isarailanɔ tãna àkpatii, de ò ó dede ó buriamɛ.

¹¹ Akū ò gbēnɔ zī ò n kɪnanɔ kàkara n pínki ò p̃iñe: À Isarailanɔ tãna àkpati sé à táo a gbèn, de àsun ó dede ó buriaro. Zaakū gaga tò w̃ɛte p̃i w̃ã, Luda ɔ t̃m̃ma gwe manamana.

¹² Gbènnà kà gb̃ɛ kū odi garonɔgu, akū w̃ɛtepidenɔ wiki kà ludambɛ.

6

Erana kū àkpatii Isarailanɔ b̃usun

¹ Dikiri àkpati kú Filisitininɔ b̃usun ari mɔ suppla,

² akū ò sa'orinɔ kū m̃asokerinɔ kàkara ò n lá ò pì: Deran óni ke nà kū Dikiri àkpatiioo? À owere lákū óni ke nà ò táo a gbèn.

³ Akū ò w̃èmm̃a ò pì: Tó át̃en tá kū Isarailanɔ tãna àkpatii, àsun táo koriro. À a gba p̃ó á taari ỹái, áni aafia le, áni ỹá kū à tò adi ɔ goáwaro d̃ɔ.

⁴ Akū ò n lá ò pì: Bón óni a gba ò táo ó taari ỹáii? Ò w̃èmm̃a ò pì: À wura pi lán gbènnà bà m̃èn s̃oro kū ãnenɔ d̃ɔ m̃èn s̃oro á kɪnanɔ dasi lén, zaakū gyã dok̃onɔ p̃i á lé kū á kɪnanɔ á pínki.

⁵ À á gbènnanɔ taka pi kū ãne kū òtení ó b̃usu yaka takanɔ, à Isarailanɔ tãna kpe tao. Ke ani ɔ gowá kū ó tãnanɔ kū ó b̃usuu gw̃ee?

⁶ Bóyái á ye à s̃agbãna ke lákū Misilanɔ kū Firi'aunao k̃è ñaa? Kū à n w̃é t̃ã ari ò Isarailanɔ gbàre ò tà, a ỹá dí d̃oáguroo?

⁷ Tera sà à gé à z̃ugo dufu ke, à su kū z̃u ñerande m̃èn pla kū òdi gbãngo dañne ỹaronɔ. À gó p̃i d̃m̃ma, à n né kū ò t̃ényĩnɔ k̃ér̃ma à tá k̃úńwo ñ karaa g̃un.

⁸ À Dikiri àkpati sé à da gó p̃i g̃un, à wura p̃ó kū át̃en kp̃ázã á taari ỹáinɔ ká batan à dite àkpatii p̃i sare, à z̃unɔ ká z̃én ò géo

⁹ àg̃õ gwa. Tó àkpatii p̃i a b̃usu z̃é s̃è àten gé Besemesi kpa, àkū mé à kisira z̃ók̃õ p̃i z̃i w̃á. Tó adi s̃ete gwe s̃oro, ónig̃õ d̃ɔ kū àkū mé à ɔ t̃ówáro, ỹá mé à s̃u le.

¹⁰ Akū ò k̃è le, ò gó d̃ò z̃u ñerande m̃èn planɔa ò n ñenɔ kà kara g̃un,

¹¹ akū ò Dikiri àkpatii dà gó p̃i g̃un kū bata kū wura ãnenɔ kū gbènnà takanɔn kú a g̃unwo.

¹² Akū z̃u p̃inɔ z̃é s̃è s̃usu ò are d̃ɔ Besemesi z̃éa, òten gé òten ɔ d̃ɔ, odi lite ɔplai ke ɔzeiro. Filisitini kɪnanɔ té ñ kpe ari Besemesi b̃usu lén.

¹³ Besemesidenɔ ten p̃owe keke guvuten. Kū ò w̃é s̃è musu, ò àkpatii p̃i è, akū ñ p̃o k̃è nna kú a enaa.

¹⁴⁻¹⁵ Kū gó p̃i kà Besemesi gb̃ɛ Ỹosua búgb̃eaa, akū à z̃è gb̃è gb̃ènt̃ɛ sare gwe. Akū Levinɔ Dikiri àkpatii p̃i b̃ò kū bata kū wura p̃onɔn kú a g̃unwo, ò k̃ate gb̃è gb̃ènt̃ɛ p̃ia. Akū Besemesidenɔ gó p̃i lí z̃z̃k̃õre ỹaka ũ, ò sa'op̃o kū òdi ká t̃én à té kū ò Dikiria kū z̃u p̃inɔ. Z̃i p̃ia ò sa'op̃o kū òdi ká t̃én à té k̃unɔ ò Dikiria kū sa'op̃o p̃andenɔ.

¹⁶ Filisitini kina gb̃enɔn s̃oronɔ ỹá p̃i è, akū ò era ò tà Ekerɔnu z̃i p̃ia.

¹⁷ Wura gbènnà kū Filisitininɔ kp̃ázã Dikirine ñ taari ỹáinɔn dí: Asad̃odi p̃ó do, Gaza p̃ó do, Asakel̃ni p̃ó do, Gata p̃ó do, Ekerɔnu p̃ó do.

¹⁸ Wura ãnenɔ kun d̃ɔ Filisitini w̃era p̃inɔ dasi lén, ñ kina gb̃enɔn s̃oronɔ p̃ó ũ. Ñ w̃era b̃inide p̃inɔ baadi kú a lakutunɔ. Gb̃è gb̃ènt̃ɛ kū ò Dikiri àkpatii d̃itea Besemesi gb̃ɛ Ỹosua búgb̃eaa p̃ime s̃èda ũ ari kú a gb̃arao.

19 Akū Dikiri Besemeside kenɔ dède, kū ò a àkpatii gūn gwà yāi. À n dède gbēnɔn baaakɔ akurime, akū ò wēnda ɔɔ dɔ, kū Dikiri kakate zɔkɔɔ kpànyĩ yāi.

20 Akū Besemesidenɔ pì: Dí mé ani fɔ à ze Dikiri Luda kū à kú adona pì arere? Óni àkpatii pì kpāzā dínɔ kīnaa sàa?

21 Akū ò gbēnɔ zī Kiriayarimudenɔa ò pì: Filisitininɔ sù kū Dikiri àkpatii. À mó à sé à táo á kīnaa.

7

Samueli dona Isarailanɔne are

1 Akū Kiriayarimudenɔ sù ò Dikiri àkpatii pì sè ò tàò Abinadabu bea sīsīi musu. Akū ò a né Eleaza dìte a dākpāri ũ.

2 Àkpatii pì kú Kiriayariimu à gī kè, à kè gwe wè baro. Isarailanɔ ten wiki lé Dikiria n pínki, òteni a ki wete.

3 Akū Samueli pì Isarailanɔne n pínki: Tó a are dɔ Dikiria kū nèse mèn doo, à buri zītɔnɔ tānanɔ kū Asatorenɔ bɔte á té, à á zīda kpá Dikiria àgɔ doi ado, ani á bo Filisitininɔ ɔ.

4 Akū Isarailanɔ Baalinɔ kū Asatorenɔ bɔte n té, òten do Dikirii ado.

5 Akū Samueli pì: Ákɔnɔ Isarailanɔ à kɔ kakara Mizipa á pínki, mani kúte keáre Dikirine.

6 Kū ò kɔ kàkara gwe, akū ò í tɔ ò kòte Dikiri are. Zī birea ò lé yī ò pì: O durunna kè Dikirine. Akū Samueli yā gɔgɔ Isarailanɔne Mizipa gwe.

7 Kū Filisitininɔ mà Isarailanɔ kɔ kàkara Mizipa, akū n kīnanɔ gèe léterma. Kū Isarailanɔ mà, vīna n kū,

8 akū ò ò Samueline: Ñsungɔ yītenaro! Ñ wiki lé Dikiri ó Ludaa de à ó sí Filisitininɔa.

9 Akū Samueli sáne yómiri sè à sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū ò Dikiria, akū à wiki lèa Isarailanɔne. Akū Dikiri sì kāao.

10 Kū Samueli ten sa pì o, Filisitininɔ ten su Isarailanɔa kū zīio. Zī birea Dikiri tò legū gbāna pàta Filisitininɔa. Swèe kèngu ò lèkɔa, akū Isarailanɔ n ásarú kè.

11 Kū Isarailanɔ bɔte Mizipa ò pè Filisitininɔa, ò n dède ò n kpá ari Beteka.

12 Akū Samueli gbèe pète Mizipa kū Senio dagura à tɔ kpàne Ebeneza, zaakū à pì: Dikiri mé à kpàwái ari o ka la.

13 Len ò Filisitininɔ fù le, akū odi fɔ ò era ò sùrma kū zīio n būsun doró. Dikiri ɔ tɔ Filisitininɔa ari Samueli kunna gɔɔ zakan.

14 Wète kū Filisitininɔ sì Isarailanɔa yānɔ era à gɔ n pɔ ũ zaa Ekeronu ari à gèe pé Gataa. Isarailanɔ wète pìnɔ kū n būsunɔ sì Filisitininɔa pínki. Isarailanɔ kū Amɔrinɔ sɔ ò kú kú kɔo yàkete sari.

15 Samueli bi Isarailanɔ don'aredeme ari a kunna gɔɔ zakan.

16 Wè kū wèeò àdigɔ gé Beteli kū Giligalao kū Mizipao, àdi yā gɔgɔ Isarailanɔne wète pìnɔ gūn.

17 Akū àdi era à tá Rama, zaakū a ben gwe. Àdi yā gɔgɔ Isarailanɔne gwe dɔ. Gwen à Dikiri gbagbaki bòn.

8

Isarailanɔ kīna gbekanaa

1 Kū Samueli zī kū, à a nénɔ dìte Isarailanɔne don'aredenɔ ũ.

2 A daudu tón Yoeli, a plade Abia. Mókɔnɔ mé òdi yā gɔgɔñne Beseba.

3 Ama a né pìnɔ dí té a ágbairo. ɔgoyā n swèe blè, òdi gusaregba sí, òdi yā gɔgɔ a zéaro.

4 Akū Isaraila gbè zɔkɔnɔ kɔ kàkara, ò gèe ò Samueli lé Rama

5 ò pì: Ñ gwa, n zī kū, akū n nénɔn té n ágbairo. Ñ kīna ditewere sà de àgɔ de ó don'arede ũ, lán buri sīnda pínki a pɔ vī nà.

⁶ Kū ò pì à kína káinne àgō de n̄ don'arēde ũ, yā pì dí ke Samueline nnaro, akū à wé kè Dikiria.

⁷ Akū Dikiri pì Samueline: Ñ gbē pìno yā ma, zaakū mōkōmme ò ginyĩro. Makūme ò gĩmai de māsun kí bleĩmaro yāi.

⁸ Lákū òten ke nà zaa goro kū ma n̄ bote Misila ari gbāra, ò pā kpāmai ò dò tānanōi, len òten kenne le do.

⁹ N̄ n̄ yā ma sà, n̄ lé daĩma n̄ tó ògō dō lákū gbē kū ani kí bleĩma yāno nigō de nà.

¹⁰ Akū Samueli Dikiri yā pìi bàba gbē kū òten kína gbekaanone pínki

¹¹ à pì: Lákū gbē kū ani kí bleáwa yāno nigō de n̄n dí. Ani á négōgbēno sí à n̄ dite a sōgodeno kū a sōdeno ũme. Onigō táa o a sōgo are kū bàao.

¹² Ani n̄ dite gbēnon wàa sosooro ke gbēnon bupla akurikurino gbē zōkōno ũ. Onigō a bú wíne, onigō a póno kekene, onigō a zikabono pine kū a sōgo póno.

¹³ Ani á néngbēno sí à n̄ dite n̄sigbīnnakerino kū pōblekerino kū burodikerino ũ.

¹⁴ Ani á burano kū á geepi búno kū á kùkpe manano síáwa à kpá a ìbanōa.

¹⁵ Ani á póweno kū á geepi neno leu kuride síáwa à kpá a begwarino kū a ìbanōa.

¹⁶ Ani á zōgōgbēno kū nōgbēno sí kū á zù manano kū á zaakino àgō a zīda zī keo.

¹⁷ Ani á pōkādēno leu kuride síáwa, ákōno áni gō a zōno ũ.

¹⁸ Goro birea sà áni wiki lé Dikiria gbē kū a sè á kína ũ pì yāi, ama ani weáwa goro birea doro.

¹⁹ Akū ò gì Samueli yā mai ò pì: Oi! Ó ye ògō kína vīme,

²⁰ ónigō de lán buri kparano bà se. Ó kína mé anigō yā gōgōwēre, anigō dowēre are zīi gūn.

²¹ Kū Samueli n̄ yā mà pínki, à gèe à dà Dikirine a s̄n.

²² Akū Dikiri pìne: Ñ n̄ yā ma, n̄ kína káinne. Akū Samueli pì Isaraila pìnone: Á baadi tá a wētea.

9

Samueli k̄'ena kū Soluo

¹ Biliaminu buri ke kun, a tón Kisi. Aruzekedeme. Biliaminu buri mé à Afia ì, Afia Bekora ì, Bekora Zero ì, Zero Abieli ì, akū Abieli Kisi pìi ì.

² À négōgbē vī, a tón Solu. Kefenna maname. A mana sára kú Isarailano téro, n̄ gbēke gbàna dí vī a gānlaro.

³ Kū Kisi pì zaakino s̄ate, akū à pì a né pìine: Ñ fute n̄ zīkerino doke sé à gé zaaki pìno wete.

⁴ Akū ò Eflaimu bùsu gusīsīde pàra kū Salisa bùsuo, odi n̄ lero. Akū ò Salimu bùsuo pàra, ama ò kú gwero. Akū ò Biliaminu bùsuo pàra, odi zaaki pìno lero.

⁵ Kū ò kà Zufu bùsun, Solu pì zīkeri kū ò lēle pìine: Ñ mó ò era. Tó ódi táro, ma mare ni damu ke ó yā musu, ani zaakino yā da doro.

⁶ Akū à wèa: Ñ ma! Luda gbēke kú wēte dí gūn. À bèere vī, yā kū à pì ani ke, àdi keme. Ò gé gwe. Ke ani zé kū óni sé ò ó zaaki pìno leo owere gwere.

⁷ Akū Solu wèa à pì: Tó óten gé, bón óni géonere? Póble ke dí gō ó bōkon doro. Ó póke vī ò Luda gbē pì gbaro. Ke bón ó vī?

⁸ Akū zīkerii pìi era à pì Solune: Ñ gwa! Má go vī fítinle la. Mani a gba, ani ó da zé kū à de ò séa.

⁹ Isarailano bùsun yā, tó gbē ten gé yā gbeka Ludaa àdi pì: Ñ mó ò gé wégupu'eri kīnaa. Zaakū gbē kū òdi pì gbāra annabi ũ gbāra, akūme òdi sísi yā wégupu'eri ũ.

¹⁰ Akū Solu pì a zīkeriine: N̄ yā mana ò. Ò gé. Akū òten gé wēte kū Luda gbē pì kunwa.

¹¹ Kū òten wēte pìi sísi kū, ò dàkare kū nōkparenō, òten gé í tó. Akū ò n̄ lá ò pì: Wégupu'eri kú be yá?

12 Ò wèmma ò pì: Ee, à kú are gwe. À ke likalika. Gbāran à sù, zaakū ò ye ò sa o gbagbakiamε.

13 Tó a gē wēten, áni a e ari àgō gé pó ble gbagbaki pìia. Zaakū oni pó ble gīaro ari à su, àkū mé ani arubarika da sa'opoblen gīa, gbasa gbē kū ò n sísino pó ble. Àgō wāna, zaakū a lenagwōn dí.

14 Kū ò gē wēte pìi gūn, akū ò dàkare kū Samuelio gōnō, à bò àten gé gbagbaki pìia.

15 Ari Solu gō gé su, Dikiri gīnake à yā dí dà Samueline a sān à pì:

16 Zia mandara'i mani Biliaminu bùsu gbē zīmma. N nīsi kúa n a dite ma gbē Isarailanō don'arede ũ. Ani ma gbē pino bo Filisitininō oī. Ma a gbē pino wiki mà, akū ma n wēnda gwà.

17 Kū Samueli Solu è, Dikiri pìne: Gbē kū ma a yā ònne pìin gwe. Àkū mé ani kí ble ma gbēnōa.

18 Akū Solu nà Samuelii wēte bīnilea à a là à pì: Wégupu'eri be kú māmεε? N mōmεε.

19 Akū Samueli wèa à pì: Makūmε ade pì ũ. N domεε are ò gé gbagbakia, ĩni pó ble kūmao gbāra. Zia kōnko mani n nēsegūnyā onne pínki, gbasa mà n gbarε.

20 Nsun n zaaki kū ò sàte zaa gwō aakō damu kero, zaakū ò n lé. Dín Isarailanōn yei n pínkii, tó adi ke mōkōn kū n de bedenō baasiro?

21 Akū Solu pì: Biliaminu burin ma ũroo? Ma buri mé à fíti de Isaraila burinōla n pínki, akū ma danenō mé ò kīányī Biliaminu burinō té. Bóyāi nten yā dí taka omεεε?

22 Akū Samueli Solu kū a zīkeriioo sè à gē kūnwo póblekpen, à vuteki mana kpàmma gbē kū ò n sísino té. Gbē pino kà gbēnōn baraakuri taka bà.

23 Akū Samueli pì póblekeriine: N nōbo kū ma kpàmma ma pì n a diteki ke pì sé n móo.

24 Akū póblekerii pìi sù kū nōbo gbá pìio à dite Solu are. Akū Samueli pì: Pó kū ò dìtennen dí. N só, zaakū ò dìtenne ari mandara'i kū gbē kū ma n sísino. Akū Solu pó blè kū Samuelio zī bīrea.

25 Kū ò kīpa gbagbaki pìia, ò gē wēte gūn, akū Samueli gēε à yā ò kū Soluo a kpé musu.

26 Akū ò ì gwe. Kū gu ye à dō, akū Samueli lé zù Solui kpé musu gwe à pì: N fute, mà gé zenne. Kū Solu fute, àkū kū Samuelio ò bò bàai n pla.

27 Kū ò kà wēte kpε, akū Samueli pì Solune: N o n zīkeriine àgō gé, mōkōn n ze gīa de mà yā kū Dikiri ò onne.

10

Samueli nísikuna Solu mīia

1 Akū Samueli nīsi tūruu sè à nīsi kù Solune a mīia, akū à lé pèa à pì: Dikiri mé à n dite don'arede ũ a gbē Isarailanōne. ĩni kí ble Dikiri gbēnōa n n bo n ibere kū ò likańyīnō oī. Sèeda kū ani tó n dō kū Dikiri mé à n dite a gbēnō don'arede ũn dí.

2 Tó o kēkōa la tera, ĩni da gbēnōn planōle Zeleza, Rahila mira sare, Biliaminu bùsu léi. Oni pinne: Ò zaaki kū n ge wetenō lè. N yā n de kūna gbāna doro, n yān àteni a damu kei sà, àten pi deran áni ke a né yā musu nàa?

3 Bona gwe, tó n te are, tó n ka gbiri lí kù kīnaa zaa Tabo, gbēnōn aakō ni danle gwe dō, òten gé Luda gbagba zaa Beteli. N gbē do blēnēnō kūna mēn aakō, n gbē do burodi kūna mēn aakō, akū n gbē do sēwē kūna tūru do.

4 Oni n aafia gbeka, oni burodi mēn pla kpàmma, n sí.

5 Abire gbera tó n ka Luda sīsī kū à kú Gibεa, gu kū Filisitininō gudākpāki kún, tó n ka kāni kū wēte pìio, ĩni dakare kū annabinō ò tétékōi, òten kīpa gbagbakia. Òten dońne are kū mōrōnō kū gāgānō kū gidigbonō kū kutenō, òten annabikεyā o.

6 Dikiri Nini ni summa, ĩni annabikεyā o kūnwo, ĩni li gbē dufu ũ.

⁷ Tó sèeda bireno kè le, n̄ yā kū n a kena zé è ke, zaakū Luda kú kúnwo.

⁸ N̄ domene are gena Giligala, mani n le gwe, mani sa'opo kú òdi ká tén à té kú o kú kennakūkōo sa'opo. N̄ ma dā gwe ari goro suppla, mani su mà n le gwe, mani yā kú ñni ke onne.

⁹ Kū Solu kpe li Samueline, àten tá, Luda a nèsee litene, akū sèedaa pino kè zī birea pínki.

¹⁰ Kū ò kà Gibea, annabino dàale ò tétékōi, akū Luda Nini sù, àten annabikēyā o kúnwo.

¹¹ Kū gbē kú ò a dōno a è, àten annabikēyā o kú annabino, ò kō là ò pì: Bó mé à Kisi né lèè? Solu kú annabino té see?

¹² Akū Gibea gbēke yā wèmma à pì: Gbē kparano denome dino ũ sōo? Akū à gò baaru pò ù òdi pì: Solu kú annabino té see?

¹³ Kū Solu annabikēyā ò à làka, akū à gèe gbagbaki pia.

¹⁴ Kū Solu tà be kú a zikeriio, a disē n̄ lá à pì: A ge mamee? Solu wèa à pì: O ge zaakino weteme. Kū ódi n̄ ero, akū o ge Samueli kīnaa.

¹⁵ Akū Solu disē pine: Yā kú Samueli òare babamene.

¹⁶ Akū Solu pì: À piwere ò zaaki pino lè. Ama adi kpata yā kú Samueli òare babanero.

Samueli Solu kana kīn gupuraa

¹⁷ Akū Samueli Isarailano kākara Dikiri are Mizipa.

¹⁸ À pīne: Dikiri á Luda pì, a á bóte Misila, a á sí Misilano kú buri kú ò o tōawano oī n̄ pínki.

¹⁹ Luda á bó á yā'ummanano kú á warikenanano gūn pínki, akū a giu gbāra, a pine à kīna káare. Tò, à mó à ze Dikiri are sà buri kú burio, on kú onnwo.

²⁰ Kū Samueli sù kú Isaraila burino n̄ pínki, akū gbè Biliaminu burino sè.

²¹ Akū à sù kú Biliaminu burino on kú onnwo. Akū Matari onno ò zè. Onde pino té Kisi né Solu mé à blè. Kū ò a wète, òdi a lero.

²² Akū ò era ò Dikiri là do ò pì: Gōgbē pì sù la kò yá? Akū Dikiri pì: À utena asono dagura.

²³ Akū ò bàa lè ò gèe ò a bò ò sù kāao n̄ té. Kū à zè n̄ té, n̄ pínki n̄ gbāna zè a gà lén.

²⁴ Akū Samueli pīne n̄ pínki: A gbē kú Dikiri sèe è yá? Gbēke kun lán a bà á téro. Akū gbē sīnda pínki wiki lè ò pì: Luda ó kīna dō kú aafiaa!

²⁵ Akū Samueli kīblena zé bōkoteine, akū à kè takadan à dīte Dikiri kpén. Akū à n̄ gbāre, baadi tà a bea.

²⁶ Solu sō à tà a bea Gibea. Gō wōrogoode kú Luda zī kè n̄ swèe gūnno tēi.

²⁷ Akū gbē pā kenno pì: Gbē bire mé ani ó sura ba yá? Akū ò a gya bò, òdi sunē kú pókeoro, ama Solu a yītēna o.

11

Solu zīblena Amōnino

¹ Amōni buri Naasa sù kú a zīkarino, ò bùraa kàte Yabesi Giliada sare, akū Yabesideno pì Naasane: N̄ lédokōno ke kūoo, óni m̄ natenne.

² Akū Naasa pīne: Tó ma á baadi opla wé bōbo, akū wé'i Isarailano kú n̄ pínki, gbasa mà lédokōno ke káao.

³ Akū Yabesi gbē zōkōno pine: N̄ ó gba goro suppla de ò gbēno zī Isarailano būsuu gūn pínki. Tó gbēke kun à ó sura baro, óni ó zīda kpámma.

⁴ Kū zīrii pino kà Solu bea Gibea, ò yā pì ònne, akū ò wēnda ó do.

⁵ Goro birea Solu ten su kú burao, à té a zūno, akū à pì: Bó yā mé à sù, akū òten ó doo? Akū ò Yabeside pino yā bābane.

⁶ Kū Solu yā pì mà, Luda Nini sù, akū a pò fē manamana.

⁷ À zùu sè mèn pla à dè à z̀z̀k̀k̀r̀e, akū à gb̃ño z̃io Isarailaño b̀usuu g̃ñ p̃ñki ò p̃i: Len oni ke gb̃e k̃u adi té Solui k̃u Samuelioro z̃uññe le. Akū ṽina ñ k̃u Dikiri yā musu, ò b̀ò ò t̀ñỹi l̃ẽẽ ñ p̃ñki.

⁸ Solu ñ náro zaa Bezeki. Isarailaño kà gb̃ñoño dúbu wàa do kpé bas̃oro. Yudañoño kú ñ té gb̃ñoño dúbu baraakuri.

⁹ Akū ò p̃i z̃iri k̃u ò s̀u p̃iññe: À gé à o á gb̃ññe, zia ari ifánt̃e g̃o gé gb̃a, óni ñ sura ba. Kū z̃iriño tà, ò yā p̃i baaruu kpà Yabesideññe, akū ñ p̃o k̀e nna.

¹⁰ Ò p̃i Am̃niññe: Óni ó z̃ida kpááwa zia, áni á p̃oyeina k̃ewá.

¹¹ Solu a gb̃ño kpàate g̃a aak̃o. Gud̃oño ò s̃i Am̃niñngu ñ búran ò ñ d̃ede ari ifánt̃e g̃e à gb̃ao. Akū gb̃e k̃u ò g̃ño f̃ak̃sa dodo.

¹² Akū ò p̃i Samueline: Díño mé ò p̃i Solu ni kí blewároo? À b̃ote k̃úñwo ò ñ d̃ede.

¹³ Akū Solu p̃i: Oni gb̃eke de gb̃araro, zaakū Dikiri Isarailaño sura bà gb̃aram̃e.

¹⁴ Akū Samueli p̃i parine: À m̃ó ò gé Giligala ò era ò Solu ká kpatan gwe d̃o.

¹⁵ Akū ò g̃e Giligala ñ p̃ñki, ò era ò Solu kà kpatan Dikiri are gwe d̃o, ò kennakúk̃so sa ò Dikiria, akū Solu k̃u Isarailaño p̃onna k̀e gwe ñ p̃ñki manamana.

12

Samueli m̃ibona k̃in

¹ Samueli p̃i Isarailaññe ñ p̃ñki: Ma yā k̃u à òm̃ene mà p̃ñki, ma k̃ina kàáre kpatan.

² Àkū mé ani doáre are sà. Makū s̃o ma z̃i k̀, ma mik̃a pura k̀ akū ma ññoño kú k̃áo. Ma doáre are zaa ma kefennakeg̃oro ari k̃u a gb̃arao.

³ Makūñ dí! À ke ma s̀edadeño ũ Dikiri k̃u k̃ina k̃u à k̀o are. Ma z̀u ke zaaki s̃i á gb̃ekea yá? Ma á gb̃eke blè yá? Ma wé t̃á á gb̃ekea yá? Gusaregba ma wé blè ari ma bo á gb̃eke kpe yá? Tó ma k̀e le, mani a f̃ina boñe.

⁴ Akū ò wèa ò p̃i: Ñdi ó b̃lero, ñdi wé t̃awáro, ñdi p̃oke sí ó gb̃ekearo.

⁵ Samueli p̃iñne d̃o: Dikiri k̃u k̃ina k̃u à k̀aoõme á s̀edadeño ũ gb̃ara, k̃u ádi taari emaro. Ò p̃i: Dikiri mé à ó s̀edade ũ.

⁶ Akū Samueli p̃iñne: Dikiri mé à Musa k̃u Harunaoo d̃ite, akū ò b̀ò k̃u á diziño Misila.

⁷ À ze kyáu Dikiri are, mani yā mana k̃u à k̀áre k̃u á diziño babaáre.

⁸ Yakubuño gena Misila g̃era á diziño wiki lè Dikiria, akū à Musa k̃u Harunaoo d̃ite, ò ñ b̃ote Misila, akū ò ñ k̀ate b̀usu d̃iñ.

⁹ Kū Dikiri ñ Luda yā s̃angu yāi, akū à ñ kpá Azo z̃ikariño gb̃e z̃k̃o Siseraa k̃u Filisitiniño k̃u M̃abuño k̃inao, òten z̃i ká k̃úñwo.

¹⁰ Akū ò wiki lè Dikiria ò p̃i: O durunna k̀e o p̃a kp̃anỹi o d̀ò Baaliño k̃u Asatoreño. Ñ ó bo ó ib̃ereño õi sà, ónig̃o donỹi.

¹¹ Akū Dikiri Gidioñ d̃ite k̃u Barakio k̃u Yefetao k̃u Samusio ò á bó á ib̃ere p̃iño õi gu s̃inda p̃inkia, akū a g̃o katena aafia.

¹² Kū a è Am̃ni k̃ina Naasa ten su léteáwa, bee k̃u Dikiri á Ludame á k̃ina ũ, a p̃im̃ene: Oi! K̃inañ á yei!

¹³ Tera sà k̃ina k̃u a gb̃eka a s̃eñ dí, àk̃um̃e Dikiri d̃iteáre.

¹⁴ Tó á Dikiri ṽina ṽi akū áten doi, tó áteni a yā ma akū ádi bo a yā kpero, tó ák̃oño k̃u gb̃e k̃u áten kí bleáwao té Dikiri á Ludai, ánig̃o aafia.

¹⁵ Tó ádi Dikiri yā ma s̃oro, akū a bo a yā kpe, ani o t̃áwa lákū à k̀e á diziññe nà.

¹⁶ À ze à yā z̃k̃o k̃u Dikiri ni k̃eáre e.

¹⁷ Ések̃eg̃oroño ó kun loo? Mani Dikiri sísi, ani tó leg̃u pata à ma, ánig̃o d̃o k̃u á k̃ina gbekanaa k̀e Dikirine ñni manamana.

18 Akū Samuēli Dikiri sīsi, akū Dikiri tò legū pàta à mà zī birea. Akū gbē sīnda pínki vīna kè Dikirinē kū Samuēlio manamana.

19 Akū ò pìnē: N wé kewere Dikiri n Ludaa de ókōnō n zòblerinō sún gagaro. O yā vāni kàra ó durunnanōla, kū o kína gbèka.

20 Samuēli pìnē: Àsun tó vīna á kūro. A yā vāni pìi kè pínki, ama àsun kē Dikiriaro. Àgō doi kū nèse mèn doo.

21 Àsun kēa à té pó ginanōiro. Ò àre vīro, oni fō ò gbē boro, zaakū pó pānōmē.

22 Dikiri ni a gbēnō zukūnaro a tó zōkō yāi, zaakū à kàagu à á ké a gbēnō ũ.

23 Makū sō, Dikiri sún tó mà durunna keare mà aduakenaáre tóro. Mani zé mana kū à de à sé mōáre.

24 À vīna ke Dikirinē, àgō doi kū náanio kū nèse mèn doo. À laasun lé yā zōkō kū à kèárenōa.

25 Tó a gi a te yā vānii, ákōnō kū á kínao, oni á kakate á pínki.

13

Samuēli kpākēna Solu

1 Kū Solu kí blè Isarailanōa wè pla,

2 à n zīkarinō sè gbēnōn wàa gēro. Gbēnōn wàa kuri kú kāao Mikimasa kū Beteli gusīsīdeo. Gbēnōn wàa sōoro kú kú a né Yonatāo Gibea, Biliaminu būsun. Akū à gbē kparanō gbàre, baadi tà a bea.

3 Yonatā lēte Filisitini gudākpāki kū à kú Gebaa, akū Filisitininō a baaruu mà. Akū Solu zī kuru pè Isarailanō būsū gu sīnda pínkia à pì Eberunō ma!

4 Akū Isarailanō mà n pínki ò pì, Solu lēte Filisitini gudākpākia, akū Filisitininō zā Isarailanō gbīn. Akū ò Isarailanō sīsi, ò sù ò nà Solua Giligala.

5 Akū Filisitininō kō kākara ò zī ká kú Isarailanō. N sōgonō kà dúbū baraakuri, n sōgodenō kà dúbū suddo, akū n gēsedenōn dasi lán ísirale būsū'atē bà. Akū ò fùte ò gèe ò bùraa kàte Mikimasa, Betavē ifāboki kpa.

6 Kū Isarailanō è ò kú wari gūn òten nakara kūnwo, akū ò ùte gbèwēenō gūn kú dàkonō kú gbè sòkōnō kú tōnōwēenō kú lōgōnō.

7 N gbēkenō gu lè ò bikū Yodaa ari Gada būsun kú Giliada būsūuo. Solu kpé kú Giligala, vīna ten gbē kú ò kú kāaonō kú manamana.

8 À Samuēli dà gōrō suppla lākū à dìteare nà. Kū adi suro, akū a gbēnō ten fākōa.

9 Akū Solu pì: À mómēne kú sa'opō kú òdi ká tén à té kūo kú sáabukpa sa'opōnō. Akū à sa'opō kú òdi ká tén à té kú pì ò.

10 Kū à làka, Samuēli ten ká, akū Solu pìi gèe à dàale à gbānake kpai.

11 Akū Samuēli pìnē: Bó yān n kè gwee? Solu wèa à pì: Kū ma è ma gbēnō ten fākōa, akūsō ndi su gōrō kú n dìtearo yāimē. Filisitininō ten kō kākara Mikimasa,

12 akū ma pì, òsun létēma Giligala la ari mà Dikiri gbeka. Akū ma sa pìi ò tilasi.

13 Akū Samuēli pìnē: N fayasariyā kè! N yā kú Dikiri n Luda dìtenne kūnaro. Tó n kūna yāme, de Dikiri ni tó n burinō gō kpata ble Isarailanōa gōrō sīnda pínki.

14 Tera sà ìni gè ke kpataa gūnlo. Lākū n yā kú Dikiri dìtenne kūnaro nà, à gīnake à gbē kú a pō kèare wète, à a dìte a gbēnō don'arede ũ.

15 Akū Samuēli fùte Giligala à gèe Gibea, Biliaminu būsun. Akū Solu a zīkari kú ò kú kāaonō nàro, ò kà gbēnōn wàa aakō taka bà.

16 Solu kú a né Yonatāo kú a zīkari kú ò kú kūnwōnōn kú Gibea, Filisitininō sō ò bùraa kàte Mikimasa.

17 Zīkari gā aakōnō bōte Filisitininō bùran ò gèe létē Isarailanōa. Gā do gèe Ōfla kpa Suala būsun,

¹⁸ gǎ do gèe Betoroni kpa, akū a aakōde gèe Isarailanɔ̀ bùsu lén, sìsì kū à areɔ̀na maninɔ̀ guvutea kú gbáranáo.

¹⁹ Sia kú Isarailanɔ̀ bùsunlo, zaakū Filisitininɔ̀ pì, Eberunɔ̀ sún fēneda ke sári piro.

²⁰ Filisitininɔ̀ kīnaan Isarailanɔ̀ dì gé swakurenɔ̀ kú zùswanɔ̀ kú kpásanɔ̀ kú kòmanɔ̀ lé kēken pínki.

²¹ Swakure kú zùswa lékēkenaa kà andurufu plapla, sakanɔ̀ kú kpásanɔ̀ sō andurufu dodo.

²² A yā mé à tò zìi pìi kágɔ̀ Solu kú Yonatāo zìkarinɔ̀ fēneda ke sári kūnaro, sé Solu kú Yonatāo baasiro.

²³ Filisitini gudákpārinɔ̀ gèe Mikimasa gbèsokɔ̀n.

14

Yonatā zìblena Filisitininɔ̀

¹ Zīkea Solu né Yonatā pì kefenna kú à a zìkapɔ̀nɔ̀ kūnaane: Ñ mó ò gé Filisitini gudáki kpa zǎ dire. Adi o a denɛ sōro.

² Solu kú bisi lí gbáru Migirɔ̀nu, Gibea sare kú zìkarinɔ̀ gbēnɔ̀n wàa aakō.

³ Sa'ori Ahia kú n̄ té, à a uta lokomma dana. Ikabodu v̄ni Aitubu néme. Aitubu pì bi Fineasi néme, Eli kú à de Luda gbàgbari ũ Silo daikoreme. Ñ gbēke dō Yonatā gèe gukearo.

⁴ Gbèsokɔ̀ kú Yonatā ye à gēn à Filisitini gudákpārinɔ̀ le, gbè sōntenɔ̀ petepetenan ɔ̀plai kú ɔ̀zeo. A do tón Bozezi, a do sō Senɛ.

⁵ A do kú gugbāndurun Mikimasa kpa, a do sō gēnɔ̀midɔ̀ki Geba kpa.

⁶ Akū Yonatā pì kefenna pìine: Ñ mó ò gé gyɔ̀fɔ̀rɔ̀de gudákpārii pìnɔ̀ kīnaa. Ke Dikiri ni kpáwái gwɛɛ? Zaakū yāke ni f̄ à kpá Dikirine à tó ò gí zì bleiro, bee tó ó dasi kes̄ ó dasiro.

⁷ Akū a zìkapɔ̀nɔ̀seri pìi pìne: Lákū à n pɔ̀ gbà nà pínki dé, n̄ ke. Lákū n sè nà, má kú kúnwo kú nèse mèn doomɛ.

⁸ Akū Yonatā pì: Tò, ò gényĩ ò ó zīda móńne.

⁹ Tó ò piwɛɛ ò ze ò n̄ dāme, óni ze ó gbèn, óni gényĩ doró.

¹⁰ Tó ò pì ò sumɛ sō, óni gényĩ, zaakū abirekū mé aniḡ de sèeda ũ kú Dikiri n̄ náwɛɛ ó ɔ̀.

¹¹ Akū ò n̄ zīda m̀ Filisitini gudákpārii pìnɔ̀ne. Akū Filisitini pìnɔ̀ pì: À gwa! Eberunɔ̀ ten bo wèe kú ò ùtenɔ̀ gūn.

¹² Akū gudákpārii pìnɔ̀ lé zù Yonatāi kú a zìkapɔ̀nɔ̀seriio ò pì: À mó ò yāke oáɛ la. Akū Yonatā pì a zìkapɔ̀nɔ̀seriine: Ñḡ té ma kpe, zaakū Dikiri n̄ ná Isarailanɔ̀ne n̄ ɔ̀.

¹³ Akū Yonatā ten lɔ̀te kutena, akū a zìkapɔ̀nɔ̀seri té a kpe. Kú Yonatā n̄ né, akū a zìkapɔ̀nɔ̀seri pì n̄ dede a kpe.

¹⁴ Letemmana káaku pìi gūn Yonatā kú a zìkapɔ̀nɔ̀seriio n̄ dede gbēnɔ̀n baro taka bà. Gu pì yāasaa kà bú d̄rɔ̀ bas̄ɔ̀ro taka bà.

¹⁵ Akū swèe kè Filisitininɔ̀gu n̄ bùran kú zìlao pínki. Vīna n̄ zìkarinɔ̀ kú, gudákpārinɔ̀ kú gbē kú òdi gé léte Isarailanɔ̀n̄ n̄ pínki. Akū zīte yìḡāyìḡā. Luda mé à tò swèe kēńgu le.

¹⁶ Kú Solu gudákpāri kú ò kú k̄ao Gibeanɔ̀ è Filisitini zìkarinɔ̀ bàa lè òten fāk̄sa gu sīnda pínkia,

¹⁷ akū Solu pì gbē kú ò kú k̄aonɔ̀ne: À wé pá ó gbēnɔ̀ à gwa, óni dō gbē kú ò bò ó té. Kú ò gwà, ò è Yonatā kú a zìkapɔ̀nɔ̀seriio mé ò kú n̄ téro.

¹⁸ Akū Solu pì Ahiane: Ñ mó kú n sa'o'utao ò Dikiri gbeka. Zaakū zī birea à uta lokomma pì dana Isarailanɔ̀ té gwe.

¹⁹ Gɔ̀rɔ̀ kú Solu ten yā o sa'orii pìine, zuka kú à dɔ̀ Filisitininɔ̀ bùran kèke àten kara, akū Solu pìne à tó gwe.

²⁰ Solu a zìkarinɔ kàkara n pínki, ò gè zìn, akū ò è swè kè Filisitininɔgu manamana, òten fène kákɔne.

²¹ Eberu kū ò vùte Filisitininɔ té yā ò sù kūnwo n bùraa gūnnɔ era ò nà n gbē kū ò kú kū Soluo kū Yonatāooa.

²² Kū Isaraila kū ò utena Eflaimu bùsu gusīsīden gwenɔ mà Filisitininɔ ten bàa lé, ò nà n gbēnɔa dɔ ò pèteńyĩ zĩ gūn.

²³ Len Dikiri Isarailanɔ bò le zĩ birea, akū ò zĩ blè ari Betavē.

Yonatā zóblenaa

²⁴ Isarailanɔ wari kè zĩ birea, zaakū Solu yā sè kū Luda tóo a zìkarinɔne à pì: Ari ɔkosi gé keo, gbē kū à pò blè ari màgɔ gé fīna bo ma iberenɔa, ade gò láaripɔ ũme. Akū n gbēke dí pò blero.

²⁵ Zìkarinɔ sì lákpen n pínki, akū ò zó'i è di gu pìn.

²⁶ Kū ò sì lákpen le, ò è zó'i ten bàa lé, ama n gbēke dí ɔ zɔa à dà a lénlo, kū òten vīna ke ladana kū Solu dà yāi.

²⁷ Yonatā sɔ, adi yā kū a de dīte a zìkarinɔne maro, akū à a gò kū à kūnaa zò zósa pīia. À ɔ nàa à dà a lén, akū a wé kè.

²⁸ Akū zìkari ke pìne: N de yā sè a zìkarinɔne kū Luda tóo à pì, gbē kū à pò blè gbāra, ade gò láaripɔ ũme. Abire yāin n gbē sīnda pínki gbāna làka.

²⁹ Akū Yonatā pì: Ma de ten wari dɔm̄mame. N̄ gwa lākū ma wé kè nà, kū ma zó pīi m̀sɔ fīti yāi.

³⁰ Tó gbēnɔ pò kū ò sì n iberenɔaa blè gbāra yā dé, de ò Filisitininɔ dède de abirela.

³¹ Zĩ birean Isarailanɔ Filisitininɔ dède sena zaa Mikimasa ari Ayalɔni. Ò kpàsa búgubugu,

³² akū ò sì n pókādenɔ té, ò sãnɔ kū zùnɔ kū zūnenɔ kùkū ò dède gwe gònɔ, òten só kū a aruo.

³³ Akū ò a baaruu kpà Solune ò pì: N̄ gwa! Òten durunna ke Dikirine, òten nòbɔ só kū a aruo. Akū Solu pì: A bo Dikiri yā kpe. À gbè gbèntē gbigiri ke à suo ma are la likalika.

³⁴ Akū à pì: À fākɔa n té, à piñne n baadi mó ma kīnaa kū a zūuo ke a sã, ò a kùtu kpá la ò só. Àsun durunna ke Dikirine à nòbɔ só kū a aruoro. Akū baadi sù kū a zūuo gwāani birea, à a kùtu kpàkpa gwe.

³⁵ Solu Dikiri gbagbaki bò gwe. Sa'oki kū à bò káakun gwe.

³⁶ Akū Solu pì: Ò péte Filisitininɔi gwāaniala ògɔ n̄ dede ari gu gé dɔ. Òsun n̄ gbēke tóro. Akū ò pìne: N̄ ke lākū à kènne mana nà. Akū sa'orii pì: À tó ò gbeka Ludaa la gĩa.

³⁷ Akū Solu gbeka Ludaa: Ò péte Filisitininɔi, ĩni n̄ nawere ó ɔĩ yá? Akū adi wea zĩ birearo.

³⁸ Akū Solu pì: Ákɔnɔ zìkari gbē zókɔnɔ á pínki, à namai la, de ò le ò d̄s durunna kū ò kè gbāra.

³⁹ Kū Dikiri Isarailanɔ Surabari tóo, bee tó ma né Yonatā mé à durunna kè, séde à ga. Akū gbēke dí lé síro.

⁴⁰ Akū à piñne: À ze kpado gwe, makū kū ma néo ónigɔ kú kpado la. Akū ò pìne: N̄ ke lākū à kènne mana nà.

⁴¹ Solu pì Dikiri Isarailanɔ Ludane: N̄ tó ò yāpura d̄s. Akū yā Yonatā kū Soluoo blè, akū baadi m̄i bò bàn.

⁴² Solu pì: À gbè la makū kū ma néo musu. Kū yā Yonatā blè,

⁴³ akū Solu pìne: N̄ yā kū n̄ kè omene. Akū Yonatā pìne: Ma gò lé s̄nten ma zò zóa, fīti ma m̀sɔ. Makūn dí! M̄a ga.

⁴⁴ Akū Solu pì: Yonatā, tó nídi garo, Luda yā kemene pásīpāsī.

45 Akū ò pì Solune: Yonatā ga yá! Àkū kū à tò o z̄i blè yá? Oi! Kū Ludao ódi we kū bee a mìkā mèn do à lète z̄itero, zaakū Luda kpányĩn à yā pì kèò gbāra. Len ò Yonatā m̀i s̀i le, adi garo.

46 Akū Solu kámma bò kū petena Filisitinin̄o, akū Filisitinin̄o tà ǹ b̀usun.

47 Kū Solu v̀ute Isarailan̄o kpatan à làka, à z̄i kà kū a iberen̄o gu s̄inda pínkia: M̀abun̄o kū Am̄onin̄o kū Ed̄mun̄o kū Zoba ḱinan̄o kū Filisitinin̄o. Kpa kū à l̄iten pínki, àdi z̄i blem̄mame.

48 A w̄or̄ḡoke t̄s̀ bò à z̄i blè Amalekin̄o, à Isarailan̄o s̀i ǹ w̄étámmarin̄o.

49 Yonatā kū Isiboseo kū Malakisuaome Solu néḡgb̄en̄o ũ. À n̄en̄ogb̄en̄o v̄i gb̄en̄on pla. A káaku t̄n Meraba, a plade Mikala.

50 A nan̄o t̄n Ain̄oama, Aimaza néme. A z̄ikarin̄o gb̄e z̄sk̄s̀ t̄n Abana. Solu pì dakūname, a dis̄e Ner̄e néme.

51 Solu de Kisi kū Abana de Ner̄eome Abieli n̄en̄o ũ.

52 Solu ḡor̄o àdiḡs̀ p̄as̄i kū Filisitinin̄o ḡor̄o s̄inda pínki. Tó Solu ḡosa gb̄ana ke w̄or̄ḡode è, àdi a sí à na a z̄ikarin̄o.

15

Dikiri gina Solui ḱina ũ

1 Samueli pì Solune: Makūme Dikiri ma z̄i, akū ma nísi k̀mma n kana ḱin a gb̄e Isarailan̄o s̀eda ũ. T̀! Ǹ s̄a kpá Dikiri yāi sà.

2 Dikiri Z̄ikaride pì, áni f̄ina bo Amalekin̄one yā kū ò k̄e Isarailan̄one, kū ò z̄e z̄́n̄e ǹ b̄otena Misila gbera yāi.

3 Ǹ gé ǹ léter̄ma sà, ǹ ǹ kakate ǹ pínki. Ǹsun ǹ gb̄eke t́oro. Ǹ ǹ dede ǹ pínki, ḡogb̄en̄o kū n̄ogb̄en̄o kū n̄en̄o kū nékp̄ant̄en̄o kū z̄un̄o kū s̄an̄o kū lakumin̄o kū zaakin̄o.

4 Akū Solu a gb̄en̄o s̄isi à ǹ kakara Telaimu. A z̄ikari ḡeseden̄o gb̄en̄on dúbu w̄aa dome. Yudan̄o kun d̄o gb̄en̄on dúbu kuri.

5 Akū Solu ḡe Amalekin̄o w̄eten, àteni ǹ kpákpa swaw̄een.

6 Solu légb̄az̄a k̄e Kenin̄one à p̄inne: À b̄ote Amalekin̄o té de màsun á dede k̄́n̄oro yāi, zaakū ák̄n̄o mé a yā mana k̄e Isarailan̄one ǹ b̄otena Misila gbera. Kū Kenin̄o b̄ote Amalekin̄o té,

7 akū Solu ḡe à l̄ete Amaleki p̄in̄o sena zaa Avila ari à ḡe pé Suru kū à kú Misila if̄aboki kpa.

8 À Amaleki ḱina Agaga k̄e b̄ene, akū à a gb̄en̄o d̄ede kū f̄enedao ǹ pínki.

9 Solu kū a z̄ikarin̄o dí Agaga d̄ero, akūs̄ ò s̄a manan̄o s̄ete kū z̄un̄o kū z̄une m̀ekpanan̄o kū s̄ane b̄̄r̄on̄o kū p̄o manan̄o pínki, odi we ò ǹ d̄edero. P̄o ginan̄o kū p̄o ȳȳanan̄on ò d̄ede pínki.

10 Akū Dikiri yā s̀u Samuelia à pì:

11 Ma Solu kana kpatan tò ma p̄o ȳaka, zaakū à kpe lim̄ene. Lákū ma d̄ane nà, àdi ke lero. Yā pì Samueli bídi k̄e, akū à wiki l̄e Dikiria ari gu ḡe à d̄o.

12 Kū Samueli f̄ute k̄onk̄onk̄o, à ḡe da Solule, akū ò p̄ine: Solu ḡe Kameli. À s̀edaa p̄ete gwe a z̄ida ȳad̄ngu yāi, akū à èra à ḡe Giligala.

13 Kū Samueli Solu l̄e, akū Solu p̄ine: Dikiri arubarika dangu! Ma k̄e lákū Dikiri òmene nà.

14 Akū Samueli a là à pì: S̄a wiki kū ma s̄a ten ma deram̄e? Z̄u s̄o d̄o kū maten ma bò m̄am̄e?

15 Akū Solu w̄ea à pì: Amalekin̄o p̄on̄ome, zaakū ò ǹ s̄an̄o kū ǹ z̄u manan̄o s̄ete ò s̀u ò sa oo Dikiri n Ludaame. O ǹ kparan̄o d̄ede.

16 Akū Samueli p̄ine: Ǹ ȳite le, mani yā kū Dikiri òmene gw̄aaniale onne. Akū Solu pì: Ǹ o.

17 Akū Samuēli pì: Kū n n zīda fíti bò yā, nídi gō Isaraila burinō don'arēde ūroo? Dikiri n ka Isarailanō kína ũ,

18 akū à n zī ñ a bókote keare kū à pì: Ñ gé ñ Amalekinō dēde, zaakū durunnakerinōme. Ñ gé ñ zī ká kúnwo ari ñ n kakate.

19 À kè dera n gi Dikiri yā mai, n lete n pónoa, n yā kū Dikiri yeiro kèe?

20 Akū Solu pìne: Ma Dikiri yā mà, ma bókote kū à ma zī mà ke kè. Ma Amalekinō dède n pínki, akū ma su kū n kína Agagao.

21 Akū zikarinō sã mananō kū zù mananōoo bò pó kū ò sète pìnō té, de ò sa oo Dikiri n Ludaa Giligala la.

22 Akū Samuēli pì:

Dikiri yā kūna manane de
sa'opō kū òdi ká tén à té kūla.

Mìnatēnane de sa'onala.

A yāmana de

sa'ona kū sākaro mēkpanaaola.

23 Gina a yā mai durunna leele kū māsokenaaome.

Dōkena káo vāni leele kū tãnagbagbanaaome.

Lákū n gi Dikiri yā mai nà,

àpii gí n kínakei se.

24 Akū Solu pìne: Ma durunna kè. Ma pã Dikiri yā kū n òmenene, zaakū ma vīna kè gbēnōne, akū ma n yā mà.

25 Ñ sùru ke kūmao kū ma durunna pìio sà. Ñ era ñ gé kūmao de mà le mà donyī ke Dikirine.

26 Akū Samuēli pìne: Mani gé kúnworo. N gi Dikiri yāi, akū à gìnne ñgō de Isarailanō kína ũ.

27 Kū Samuēli kpē lì, àten ta, akū Solu a kù a uta léa, à kè a oĩ.

28 Akū Samuēli pìne: Dikiri n bo Isarailanō kpatan gbāra, akū à n gbēdake kū à mana denla kàn.

29 Isarailanō Luda Gakuride dì éke toro, àdi a laasun litero, zaakū bisāsirinlo, gbasa à a laasun lite.

30 Akū Solu pìne: Ma durunna kè. Bee kū abireo n yā nna, ñ ma kpe ta Isaraila gbē zōkōnō kū gbē sīnda pínkiō are. Ñ gé zemenē de mà le mà donyī ke Dikiri n Ludane.

31 Akū Samuēli èra à gèe à zène, akū Solu donyī kè Dikirine.

32 Akū Samuēli pì: À mó kū Amaleki kína Agagao. Kū kína pì ten su, àten kpákpa kū yāke kunlo, zaakū àten da a bo ga léime.

33 Akū Samuēli pì: Lákū n fēneda tò nōgbē dasinō kùra n níi nà, len n da ni kura a níi le se. Akū à Agaga zōzōkōre Dikiri are Giligala gwe.

34 Akū à tà Rama. Solu sō à tà a bea Gibea.

35 Bee kū Solu kè Samuēline wēnda, Samuēli dí gé a gwa dorō ari à gèe gao, zaakū Dikiri pō yàka kū à Solu kà Isarailanō kína ũ yāi.

16

Samuēli nísikuna Dauda mīia

1 Dikiri pì Samuēline: Ìnigō sō dō Solu yā musu ari bōremee? Ma gine à kí ble Isarailanōa. Ñ nísi ká bēnen à pa ñ da zén. Ma n zī Betilihamu gbē Yese kīnaa, zaakū a néno doken ma sè à gō kína ũ.

2 Akū Samuēli pì: Deran mani ke mà gé gwee? Tó Solu mà, ani ma de. Akū Dikiri pìne: Ñ zùnunu sé ñ géo ñ pì n su ma gbagbame.

³ Ì Yese sísi sa pì onaa gūn, mani yā kū ñni ke onne, ñni nísi kúmene gbē kū mani mōnne mīa.

⁴ Samueli yā kū Dikiri òare kè. Kū àten ká Betilihamu, lakutu pì gbē zōkōno gèe ò dàale. Vīna ñ kū, akū ò a là ò pì: Aafiaame n su la yá?

⁵ À pì: Aafiaame. Ma su Dikiri gbagbame. À gbà bo á zīdane à gé kūmao sa o. Akū à gbà bō Yese kū a négōgbēno à ñ sísi sa'onaaa.

⁶ Kū ò kà, Samueli Eliabu è, akū à laasun lè à pì: Gbē kū Dikiri sè mé à zena a are gwe.

⁷ Akū Dikiri pìne: Ñsun a zena ke a gbàna ke gwaro, ma giime. Madì gbē gwa lākū bisāsiri dī gwa nāro. Bisāsiri dī gbē gwa a mēame, makū sō, swēen madì gwa.

⁸ Akū Yese Abinadabu sísi, à sù Samueli are, akū à pì: Dikiri dí gbē dīkīna séro.

⁹ Akū Yese Sama sísi, à sù Samueli are dō, akū à pì: Dikiri dí gbē dīkīna séro.

¹⁰ Akū Yese a négōgbē gbēnon supplanō sísi, ò sù Samueli are, akū à pì: Dikiri dí ñ gbēke séro.

¹¹ Akū à Yese là à pì: N kefennanō lén dí ñ pínki yá? À wèa à pì: Ñ gbē kpede mé à kú laro, àten sã dāme. Akū Samueli pìne: Ñ gbē zī ò a sísi. Óni pōke kero séto à sù.

¹² Akū à gbē zīa, à sù. Né pì bi gbē tērame, a petena mana akūsō a ãn kēkōana. Akū Dikiri pì: Ñ fute ñ nísi kú a mīa, zaakū àpiin gwe.

¹³ Akū Samueli bēne pì sè à nísi kú a mīa a vīninō wára. Zaa zī birean Dikiri Nini sù Daudaa. Abire gbera Samueli èra à tà Rama.

Dauda zīkena Solune

¹⁴ Dikiri Nini gō Solua, akū Dikiri tò tãna pāsī súa.

¹⁵ A ìbanō pìne: Luda tò tãna pāsī ten wé tãmma.

¹⁶ Kīna, ñ tó ókōno n ìbanō ò gbē kū à mōrolena dō wete. Tó Luda tò tãna pāsī pì sùmma, anigō mōro lénne, ñ le ñ ke sãna.

¹⁷ Akū à pì a ìbanōne. À gbē kū à mōrolena dō manamana wete à su kãaomene.

¹⁸ Akū a ìbanō doke pìne: Ma Betilihamu gbē Yese né ke è, à mōrolena dō. Zīkari wōrogdeme, akūsō à yā'ona dō. Gō maname, akūsō Dikiri kú kãao.

¹⁹ Akū Solu gbēno zī Yesea, ò gèe ò pìne: Solu pì ñ n né Dauda kú àdi sãno dā gbarare.

²⁰ Akū Yese burodii dī zaakine kú sèwēo tūru do kú blèkofīnine bōroo, à a né Dauda gbàreō Solua.

²¹ Kū à kà Solu kīnaa, à gō a zīkeri ũ. Solu yei manamana, akū à a dīte a zīkapōserino doke ũ.

²² Akū Solu gbē zī Yesea à pì: Ñ tó Dauda gō ma zīkeri ũ, zaakū a yā dī kemenne nna.

²³ Tó Luda tò tãna pì sù Solua, akū Dauda dī a mōro sé àgō léne. Tó tãna pì gòa, akū àdi ke sãna, à su a laakariia.

17

Dauda kū Gōlayao

¹ Filisitininō ñ zīkarino kākara, òten zī soru ke Soko, Yudanō būsun, akū ò bùraa kàte Efesi Damimu, Soko kū Azekao dagura.

² Solu kū Isarailanō sō ò kō kākara ò bùraa kàte Ela gusaran, òten soru ke ò gé Filisitininōi kū zīio.

³ Filisitininōn kú sīsīa dire kpa, Isarailanōn kú sīsīa la, guvute kú ñ dagura.

⁴ Akū Gata gōsa gbāna kū òdi pine Gōlaya bō Filisitininō büran. A gbāna kà gāsākuru suddo.

⁵ À mōgotē fūra kuna, à mōgotē uta kū à de lán kpòtekeεε bà dana kū a tikisii kà kiloo baaakō.

⁶ À mōgotē sòkoto yīna dō, akūsō à mōgotē sári lèkete lokona a kpe kpa.

7 À sári s̄nte kūna, a pá de lán bizatāri gòdo lí bà. A wé tikisii kà kiloo suppla. A sēgbakoseri té a are.

8 Gɔlaya zè à lé zù Isaraila zìkarinɔi à pì: Bó yā mé à tò a bɔte kù zìioo? Á dɔ kù Filisitini me ma ūroo? Ákɔnɔ s̄s, Solu zònɔn á ũ. À gbēke bo á té à kipa à su ma kīnaa.

9 Tó ani f̄s à zì ká kūmao à ma de, ma gbēnɔ ni ḡs á zònɔ ũ. Tó makū mé ma a dè s̄s, áni ḡs ó zònɔ ũ, áni ḡs zò blewere.

10 Akū Filisitini p̄i èra à pì: Maten kùsee biri Isaraila zìkarinɔa gbāra. À gbē wetemene de ò zì ká kù k̄so.

11 Kū Solu kù Isarailanɔ a yā p̄i mà n̄ pínki, ò bídi kè, swèe kèngu.

12 Dauda bi Eflata gbē Yese néme. Yese bi Betilihamu kù à kú Yudanɔ b̄sun gbēme. À néḡs gbēnɔ ì gbēnɔn s̄raak̄s. Solu ḡrɔa à z̄k̄s kù à z̄i kù manamana.

13 A né gbāna gbēnɔn aak̄nɔn kù z̄ilan kù Soluo. A daudu t̄n Eliabu, a plade t̄n Abinadabu, a aak̄de t̄n Sama.

14 Daudame Yese né kp̄ede ũ. A v̄ini p̄inɔ té Solui,

15 ama Dauda di gé Solu kīnaa à era à su Betilihamu a de s̄anɔ d̄a.

16 Filisitini p̄i di bo à a z̄ida m̄n̄ne k̄n̄k̄o kù ok̄sio ari ḡrɔ bupla.

17 Z̄i kea Yese p̄i a né Daudane: Ñ ése kpatana kp̄ene do dí kù burodi m̄n̄ kuri d̄inɔ sé ñ géo n̄ v̄ininɔne likalika n̄ b̄uran.

18 Ñ ḡasi m̄n̄ kuri d̄inɔ sé ñ kp̄á n̄ ḡa gbē z̄k̄ɔa. Ñ gé ñ n̄ gwa, tó ò aafia, ñ su kù s̄edaa kù ò kun aafia.

19 Ò kù kù Soluo kù Isarailanɔ pínki Ela guvuten, òten z̄i ká kù Filisitininɔ.

20 Dauda f̄ute k̄n̄k̄ok̄n̄k̄o, à a s̄anɔ tò kù s̄ad̄ari p̄andeo. À a aso s̄e, akū à dà z̄én lákū Yese òare nà. Kù à kà z̄ikarinɔ b̄uran, à sù à lè òten gé z̄ilan, òten wiki gbāna lé.

21 Isarailanɔ kù Filisitininɔ ten soru ke ò are dok̄sa.

22 Akū Dauda a aso nà p̄od̄ak̄p̄ariine a oī, akū à bàa lè à ḡe z̄ilan. À a v̄ininɔ lè gwe, akū à f̄o kp̄ám̄ma.

23 Kù àten yā o k̄n̄wo, Filisitininɔ ḡsa gbāna Gɔlaya, Gata gbē bò Filisitini z̄ikarinɔ té, à era à f̄ute kù a yā p̄io. Dauda yā p̄i mà.

24 Kù Isarailanɔ a è, swèe kèngu, ò l̄k̄sa n̄ pínki.

25 Òten ok̄ne òten pi: Ádi ḡs gbē p̄i e à b̄oro? Tó à bò, ádi kùsee biriwáme. Gbē kù à a dè, kina ni ade gba aruz̄eke z̄k̄s, ani a gba a n̄n̄gbē d̄o n̄ ũ, akūs̄ a bedenɔ ni be'oḡo kp̄á doro.

26 Akū Dauda gbē kù ò zena a sarenɔ là à pì: Bón oni ke gbē kù à Filisitini p̄i dè à Isarailanɔ bò wé'i ḡunne? D̄in Filisitini ḡyof̄r̄ode p̄i ũ, gbas̄a àten kùsee biribiri Luda W̄endide z̄ikarinɔaa?

27 Akū ò p̄ine lákū gbēnɔ ten o nà: Len oni ke gbē kù à a d̄ene le.

28 Kù a v̄ini z̄k̄ode Eliabu mà Dauda ten yā o kù gbēnɔ, a p̄o f̄èi à pì: À kè dera n̄ su laa? D̄in n̄ s̄a f̄iti n̄ t̄one gbárannan? Má n̄ karambaani kù n̄ n̄ese v̄anio d̄s. N̄ su z̄i gwame.

29 Dauda p̄i: Bón ma kèe? Bee yā mani oroo?

30 Akū à kp̄e d̄one, à ḡe à yā dok̄nɔ p̄i là gbē p̄andea. Lákū gbē káaku òne nà, len ò òne le d̄o.

31 Ò yā kù Dauda ò p̄i gb̄a Solune, akū à a s̄isi.

32 Kù Dauda sù, à p̄i Solune: Gbēke sún tó swè k̄eagu Filisitini p̄i yā musuro. Makū n̄ z̄òblerii, mani gé z̄i ká k̄ao.

33 Akū Solu p̄ine: Ìni f̄s ñ gé z̄i ká kù Filisitini p̄ioro. Né f̄itime n̄ ũ. Ḡs gbē p̄i s̄o bi z̄ikariime zaa a kefennakeḡrɔa.

³⁴ Akū Dauda pìne: Makū n zòblerii, makū mé madìgõ ma de sãno dã. Tó músu ke mani sù à sã kù kpàsan,

³⁵ madì a gbese mà a gbẽ mà sã pì bo a léi. Tó à èra kúmao, akū madì a kù a lékásãa mà gbẽ mà de.

³⁶ Makū n zòblerii, ma músuu dè, ma mani dè. Filisitini gyɔfɔɔde pì ni gõ lán pò pìno bà, zaakū àten kùsee biribiri Luda Wèndide zìkarinɔame.

³⁷ Dauda èra à pì: Lákū Dikiri ma bo músu kù manio léi nà, len ani ma bo Filisitini pì ɔĩ le. Akū Solu pìne: Ñ gé! Dikiri gõ kú kúnwo.

³⁸ Solu a zìka'uta dàne à a mògotè fùraa kùne, akū à a mò uta dàne.

³⁹ Dauda Solu fènedà lòko zìka'uta pìia. Kū à nà táa, akū à fùa, zaakū adi dónè keoro. Akū à pì Solune: Mani fõ mà gé kù pò pìno, zaakū mádi dónè keoro. Akū à pò pìno bête pínki à kàte.

⁴⁰ À a gòo sè, akū à gèe à gbè pórɔpɔɔ sète swaween mèn sɔɔro à kà a sãdábɔkɔn. Akū àten na Filisitini pìii, à a gbèmba kùna.

⁴¹ Akū Filisitini pì ten na Daudai, a sègbakoseri ten táa o a are.

⁴² Kū à Dauda gwà, à è né fíti tēra maname, akū à dɔkè kãao

⁴³ à pìne: Gbèdan ma ũ, akū n gbasa nten sumai kù gòoo yá? Akū à a kà kù a tãna tóo.

⁴⁴ Akū à èra à pì: Ñ namai ñ gwa, bãno ni n ble, nõbo pãsinɔ ni n só.

⁴⁵ Dauda pìne: Fènedà kù sári lèketeeo kù sári sɔnteon nten suomai. Makū sɔ, Dikiri Zìkaride Isarailanɔ Luda kù n kùsee bìribiria tón maten suomma.

⁴⁶ Dikiri ni n namene ma ɔĩ gbàra. Mani n de mà n mì zõ, mani Filisitini zìkarinɔ gèno kpá bãna kù nõbo pãsinɔ gbàra ò só, andunia ni dõ kù Luda kù kù Isarailanɔ.

⁴⁷ Gbè kù ò kakarana lanɔ ni dõ kù Dikiri dì zì ble kù fènedao ke kù sárioro. Dikiri mé a zì gbãna vĩ, ani á nawere ó ɔĩ.

⁴⁸ Gɔɔ kù Filisitini pì ten na Daudai àten su, akū Dauda bàa lè àten su gu kù oni zì kán.

⁴⁹ Akū à ɔ dà a bòkɔn à gbèe bò à dà a gbèmban. Kū à Filisitini pìi gbão, akū à a pà a area. Gbèe pìi vlè a are pìi gūn, akū à lète a gberera.

⁵⁰ Gbèmbaan Dauda zìi blèo Filisitini pìia. À a pào à nè, bee fènedà à kúnaro.

⁵¹ Akū à bàa lè à gèe à zèala, à a fènedà wòto a kpén à a dè à a mì zõ. Kù Filisitininɔ è ñ gõsa gbãna pìi gà, akū ò lèkõa.

⁵² Akū Isarailanɔ kù Yudanɔ pèteńyĩ kù wikio, ò pèńma ari Gata bĩnilea kù Ekerɔnu bĩnileo. Gbè kù ò ñ dedenɔ gèno gõ katena sena zaa Saraimu zén ari Gata kù Ekerɔnuo.

⁵³ Kū ò sù kù pena Filisitininɔaao, akū ò ñ bùra pónɔ nàkõa ò tào.

⁵⁴ Dauda Filisitini pìi mì sè à gèeo Yurusalemu, à a gõkebɔno kàte a kpén.

⁵⁵ Gɔɔ kù Dauda ten na Filisitini pìii, Solu teni a gwa, akū à a zìkarinɔ gbè zõkõ Abana là à pì: Dí nème négõgbè pì ũu? À wèa à pì: Kína, kù n kunnao, má dõro.

⁵⁶ Akū kína pì: Ñ gbeka ñ ma dí nén kefenna pì ũ.

⁵⁷ Kù Dauda sù kù Filisitini pì denaao, Abana a sè à gèeo Solu kĩnaa, à Filisitini pìi mì kùna.

⁵⁸ Akū Solu a là à pì: Kefenna, dí nème n ũu? À wèa à pì: N zòbleri Yesè, Betilihamu gbè nème ma ũ.

18

Solu gõbakpana kù Daudao

¹ Kù Dauda yã ò kù Soluo à làka, akū Yonatã gbèna kpà kãao à yei lán a zìda wèndii bà.

² Zaa zì birean Solu a dítè a bea, adi we à tá a de bea doro.

³ Yonatã yã yĩ kãao kù à yei lán a zìda wèndii bà yãi.

4 Akū à a arukĩmba kũ à dana bò à a gbà kũ a zĩka'utao kũ a fēnɛdao kũ a sáo kũ a asaa.

5 Gu kũ Solu Dauda gbàrɛn zĩ ká pínki, àdi sa'a kemɛ, akū à a dìtɛ zĩkarinɔ gbɛ zɔkɔ ũ. A yā dì kɛ gbɛ sĩnda pínkine nname kũ Solu ìbanɔ ní pínki.

6 Kũ zĩkarinɔ ten su Dauda Filisitini pì denaa gbera, nɔgbɛnɔ bò Isaraila wɛtenɔ gũn pínki, ò gèe da ní kína Solule, òten lè sí òten ũ wā, òten gāgā lé òten ponna kɛ òten sèkɛrɛ pá.

7 Òten lè sí òten dɔkɔnɛ, òten ũ wā òten pì:

Solu gbɛnɔ dèdɛ wàa sɔsɔro,
Dauda sɔ dúbu leu ũgbangba.

8 Yā pì kè Solunɛ ìni manamana, akū a pɔ fɛ à pì: Ò dúbu leu ũgbangba kpà Daudaa, makū sɔ wàa sɔsɔro. Kpata mé à gò à sí sà.

9 Zaa zĩ birean à nèsegɔbaa kpà káao.

10 Kũ gu dè, akū Luda tò Solu tãna pãsí pì dìa, àten yā ya a kpén, akū Dauda a mɔrɔ sè, àten lé lākū àdi lé nà. Solu a sári kũna,

11 akū à a gbão, àten da áni Dauda páo de à nakɔa kũ gbìio. Akū Dauda a zĩda gbàtɛnɛ gèen pla.

12 Solu ten vĩna kɛ Daudanɛ kũ Dikiri kú káao akūsɔ à pã kpàai yāi.

13 Akū à pè Daudaa a kia, à a dìtɛ zĩkari gbɛnɔn wàa sɔronɔ gbɛ zɔkɔ ũ. Àkū mé àdigɔ ténɛ arɛ zĩlan.

14 Gu kũ à gèen pínki àdi sa'a kemɛ, kũ Dikiri kú káao yāi.

15 Kũ Solu è àdigɔ sa'a le, akū à vĩna kènɛ de yāla.

16 Isarailanɔ kũ Yudanɔ sɔ ò ye Daudai ní pínki, kũ àdigɔ ténɛ arɛ zĩlan yāi.

17 Akū Solu pìnɛ: Mani ma nénɔgbɛ káaku Meraba kpámma nɔ ũ. N' wórɔgɔ kɛ n' Dikiri zĩ kámɛnɛ. Zaakū Solu laasun lè à pì: Mani ɔ kearo, Filisitininɔ mé oni a de.

18 Akū Dauda pìnɛ: Dín ma ũu? Dín ma bedenɔ kũ ma de burinɔ ũ kũ mani gbasaa mà gɔ n anzure ũu?

19 Kũ Meraba kà ò a kpá Daudaa, akū Solu a kpà Mɛɔla gbɛ Adarielia.

20 Solu nénɔgbɛ Mikala ye Daudai. Kũ ò yā pì ò Solunɛ, à kènɛ nna

21 à pì: Mani a kpáamɛ, ani gɔnɛ tankutɛ ũ, Filisitininɔ ni a de. Akū à pì Daudanɛ: Ìni ma né pãnde e n' sé sà.

22 Akū à pì a ìbanɔnɛ: À yā o Daudanɛ asiri gũn, à onɛ a yā kàmagu akūsɔ ma ìbanɔn yei ní pínki. À ma nénɔgbɛ sé.

23 A ìbanɔ yā pì dà Daudanɛ a sãn, akū à pìrɛnɛ: Gɔna kína né zā ũ bi yā aragan yá? Takasidemɛ ma ũ, dí mé à ma dɔɔ?

24 Kũ Solu ìbanɔ sù, ò Dauda yā pì bàbanɛ.

25 Akū Solu pì: À onɛ má ye anzure pókeiro, séto à fĩna bomɛnɛ ma ìberɛ Filisitininɔa, à sumɛnɛ kũ ní gyɔfɔrɔnɔ mèn basɔro. Àten da Filisitininɔ ni a demɛ.

26 Kũ ìbaa pìnɔ yā pì bàba Daudanɛ, gɔna kína né zā ũ kènɛ nna sà. Ari nɔ pì ségɔrɔ gɔ gé ká,

27 Dauda kũ a zĩkarinɔ fùtɛ ò gèe ò Filisitininɔ dèdɛ gbɛnɔn wàa do, akū à sù kũ ní gyɔfɔrɔnɔ à kpà kínaa pínki, de à le à gɔ a né zā ũ yāi. Akū Solu a né Mikala kpàa nɔ ũ.

28 Kũ Solu è le, à dɔ kũ Dikiri kú kũ Daudao akūsɔ a né Mikala yei,

29 akū a vĩnakenanɛ kàra, à gò a ìberɛ ũ ari à gèe gào.

30 Gɔrɔ kũ Filisitini kínanɔ ten bɔtɛ ò gé zĩ ká, Dauda dì sa'a le de Solu ìba kparanɔla, akū à tɔ bò manamana.

19

Solu wɛtena à Dauda de

¹ Solu ò a né Yonatãnɛ kũ a ìbanɔ ní pínki ò Dauda de. Ama Yonatã yei manamana,

² akū à a gbà laakarii à pì: Ma de ten wete à n de. Ngõ n zīda kūna dō zia kōnkō. N̄ uteki wete ngõ kun.

³ Mani bo wete kpe kū ma deo, óni ze gu kū n uten. Mani n yā one. Lākū à òmene nà, mani onne.

⁴ Akū Yonatā gēe à Dauda mana bò a dene à pì: Baa, ñsun yā vāni ke n zòbleri Daudanero, zaakū adi vāni ke kennero. A yākenano àre vīnne manamana.

⁵ Kū à Filisitini pìi dè, à gì a wèndiime, akū Dikiri tò o zī zōkō blè ó pínki. N è, akū n pò kè nna. Bó yā mé à tò n̄ ye ñ yā vāni ke taarisaride pìine ñ a de pāa?

⁶ Solu a yā mà, akū à yā sè à pì: Kū Dikirio oni a dero.

⁷ A gbera Yonatā Dauda sīsì, à yā pìi bàbane pínki, akū à gēe kū Daudao Solu kīnaa, akū àten zī kene lán a zī bà.

⁸ Zīi èra à fùte, akū Dauda gēe zī ká kū Filisitininō. À sīngu à zīi blèmma búgubugu, akū ò bàa lène.

⁹ Dikiri tò Solu tāna pāsī pìi èra à dia goro kū à vutena a kpén. À a sári kūna, akū Dauda teni a moro lène.

¹⁰ Solu wete à Dauda páo de à a nakōa kū gb̄io. Kū à gb̄atene, akū sári pìi gēe à gb̄i pà. Gwāani birean Dauda bàa lè à tà.

¹¹ Akū Solu gb̄eno zī Dauda bea, de ò a dādā ò a de kōnkō, akū a nana Mikala a gbà laakarii à pì: Tó n̄di bàa sí gwāanialaro, oni n de zia.

¹² Akū Dauda bò wondoo gūn, Mikala a gb̄are kū bàao zīte, akū à bàa lè à gè zéla.

¹³ Akū Mikala tāna sè à wute gádoa, à blè bára sè à kù tāna pìi mīla, akū à biza kùala.

¹⁴ Kū Solu gb̄eno zī ò Dauda kū, Mikala pì à gb̄anaro.

¹⁵ Akū Solu èra à gb̄eno zī Dauda gwa à pìinne: À a sé kū a gádoò lèele, à su k̄aomene de mà a de.

¹⁶ Kū ò gè kpén, tāna p̄in ò è gádoa, blè bára kú a mīla.

¹⁷ Akū Solu Mikala là à pì: Bóyāi n bo ma kpe n ma ibere gb̄are à p̄itima lèe? Mikala wèa à pì: À p̄imene mà tó à gè zéla. Tó ma gi, áni ma de.

¹⁸ Kū Dauda bàa lè à gè zéla, à gēe Samuēli gwa zaa Rama. À yā kū Solu k̄are bàbane pínki, akū ò gēe ò vute Nayo lèele.

¹⁹ Kū ò ò Solune Dauda kú Nayo zaa Rama,

²⁰ akū Solu gb̄eno zī ò a kū. Kū ò kà gwe, ò lè annabi gà ten dede, Samuēli kú n̄ té n̄ don'arede ū. Akū Luda Nini sù z̄irri p̄inōa, òten dede se.

²¹ Kū ò ò Solune, akū à gb̄e p̄andenō zī, akū ò dède le se. Solu èra à gb̄eno zī a gēn aakōde, akū ò dède le se dō.

²² Akū Solu p̄i fute àten gé Rama a zīda sà. Kū à kà lògo zōkō kū à kú Seku sare, à gb̄eno là à pì: Samuēli kū Daudao kú m̄amee? Akū ò p̄ine: Ò kú Nayo zaa Rama.

²³ Kū àten gé gwe, akū Luda Nini sù bee àp̄iia se, àten gé àten dede, ari à gēe à kao Nayo zaa Rama.

²⁴ À a p̄okasano p̄itiawa, à dède Samuēli wára. Zī birea f̄anantē kū gwāanio pínki àdigō wutena punsimē. À yā mé à tò òdi pì: Solu kú annabinō té dō see?

20

Dauda kū Yonatāo

¹ Dauda bò Nayo zaa Rama, à bàa lè à gēe à Yonatā lè, akū à a là à pì: Bón ma kèe? Dà kpaten ma kèe? Yā vāni kpaten ma kè n dene kū àten wete à ma dee?

² À wèa à pì: Gyam! Ìni garo. N̄ gwa, ma de digō yāke ke à gí damene ma sānyīro, yā zōkō ke a f̄itinnan yá. Ma de nigō yā dí taka ke à gí omenei yá? Lenlo!

³ Akū Dauda p̄i dō: N de dō sānsān kū ma n ponna è. Abire yāin adi tó n yā p̄i màro, de n pò sún yakaro yāi. Kū Dikiri kunnao kū n kunnao má kú ga léime.

4 Akū Yonatā pìne: Pó kū n yei pínki mani kennε.

5 Akū Dauda pìne: Ñ gwa, mo dufu dikpeme zia. À kù mà vute mà pó ble kù kínaome. Ñ tó mà gé mà ute sènte ari ziando okosi.

6 Tó n de ma gbeka, ñ pine ma zé gbèkamma mà gé ma be wētea Betilihamu likalika, kù ma bedeno pínki ten sa kù òdi o wè kù wèeo o gwe yāi.

7 Tó à pì à mana, manigō aafia, ama tó a pō fè manamana, ñgō dō kù yā vānin à zèo à kemene gwe.

8 Ñ gbèke ke makū n zòbleriine, zaakū n yā yì kūmao kù Dikiri dōnaaome. Tó má taari vī, ñ ma de n zīda. Ñsun ma kpá n dearo.

9 Akū Yonatā pì: Gyam! Tó má dō kù ma de zèo à vāni kennε, de mani onneroo?

10 Akū Dauda a là à pì: Tó n de sù à yā pāsī ònne, dí mé ani omeneε?

11 Akū Yonatā pìne: Ñ mō ò gé sènte. Akū ò bōte ò gèe sènte ní pla.

12 Akū Yonatā pì: Ma si kù Dikiri Isarailano Ludao, ari ziando mandara'i mani ma de yō mà gwa. Tó n yā kène, mani légbāzā kennε.

13 Tó ma de ye à vāni kenneme sō, akū mádi légbāzā kennε ma n gbare n ta aafiaro, Dikiri yā kemene pāsīpāsī. Dikiri gō kú kúnwo lākū à kú kù ma deo yā nà.

14 Lākū má kú kù wèndiio nà ñ gbèke kemene lākū Dikiri di kéne nà, kù òsun ma dero yāi.

15 N gbèke sún laka kù ma bedeno zikiro, bee tó Dikiri tò n ibereno làka andunia gūn.

16 Len Yonatā yā yì kù Daudao le, akū à pì: Dikiri fīna bonne n iberenoa.

17 Akū Yonatā tò Dauda era a la dàare do a yeina yāi, zaakū à yei lán a zīda wèndii bàme.

18 Akū Yonatā pìne: Mo dufu dikpe kun zia. Tó odi gbèke e n vutekinlo, oni n gbekame.

19 Ziando ñ gé ñ ute gu kù n uten yā pì naana goro, ñinigō kú gbè kù à de zīte lé sèeda ũ sare gwe.

20 Mani kà zu gbèe pìi sare wén aakō lándō maten pó gbā bà,

21 mani négōgbè ke zī à gé kàa pino wete. Tó ma pine, kànnon kú a kpe, à sète à móo, ñ mō, ma si kù Dikirio ñinigō aafiamε, kari yā kunlo.

22 Tó ma pine kànnon kú a are sō, ñ gé, zaakū Dikiri mé à n gbare.

23 Yā kù o yì kù kōo sō, Dikiri mé anigō de yā pìi sèedade ũ goro sīnda pínki.

24 Akū Dauda gèe à ute sèn. Kù mo dufu bō, kína vùte de à pó ble.

25 À vùte a vutekia gbli sare. Yonatā vùte a are, Abana kú a sare. Dauda vuteki sō, gbèke kú gwero.

26 Solu dí yāke o zī birearo, zaakū àten da yāke mé à a lè, gbāsī nàame, abirekū mé à gine.

27 Kù gu dō mo goro plade zī, Dauda vuteki da korime, akū Solu a né là à pì: Bóyāi Yese né dí su pó ble gīa kù gbāraoro?

28 Akū à pine: À zé gbèkama à pì áni gé Betilihamu.

29 À pì mà tó à gé, zaakū a bedeno ten sa o wēte pìi gūmme, akū a vīni piare à mó. À pì tó à kèmene, mà a gbare à gé a vīnino gwa. À yā mé à tò adi su pó ble kúnworo.

30 Akū Solu pō fè Yonatāi à pì: Né fayasari sāgbānade! Má dō kù n ze kù Yese néome. N wé'i dà n zīdaa kù n dao.

31 Tó Yese né pì gō kú kù wèndiio, ñni le ñ kpata blero. Ñ gbēno zī ò a kù ò su kāaomene tera. À gàn gwe.

32 Akū Yonatā a là à pì: Bó yā mé à tò ani gaa? Bón à kèe?

33 Akū Solu Yonatā gbà kù sario de à le à a de, akū Yonatā dō sà kù a de zè kù Dauda denaome.

34 Yonatā fùte à gò póblea kù pofèo, adi pó ble mo goro plade pì zīro, zaakū a nèse yàka Dauda yā musu, kù a de a dite gbè futa ũ yāi.

³⁵ Kū gu dō, Yonatā bō à gèe Dauda le gu pìn. Négōgbē ke téi.

³⁶ Akū à pì né pìine. N̄ bàa lé n̄ gé zā dire. Tó ma kà zù, n̄ wete. Kū né pìi bàa lè àten gé, akū Yonatā kàa zù a mila.

³⁷ Kū né pìi kà gu kū Yonatā kàa pēten, akū à lé zù né pìi à pì: Kàa pìn̄n kú n̄ are dire.

³⁸ Akū Yonatā èra à lé zùì dō à pì: N̄ gé likalika, n̄sun zero. Akū né pìi kàa pìn̄ sète à sùo a dikiriine.

³⁹ Né pì dí yā pì dōro, sé Yonatā kū Daudao.

⁴⁰ Akū Yonatā a gōkebon̄ kpà né pìia à pì: N̄ sí n̄ táo be.

⁴¹ Kū né pìi tà, Dauda fùte gbè kpe à sù à kùte Yonatāne gēn aakō à wùte a gbera. Akū ò lé pèkōa ò sō dō n̄ pla n̄ pínki, Dauda pò mé à kè zōkō.

⁴² Akū Yonatā pìne: N̄ tá aafia, zaakū o yā sè kū Dikiri tóo o pì, Dikirime ó sèdade ũ ma burin̄ kú n̄ burin̄ dagura ari gōro sīnda pínki. Dauda bō gwe, akū Yonatā èra à tà be.

21

Dauda kunna Nōbu

¹ Kū Dauda ten gé sa'oriki Aimelēki kīnaa Nōbu, Aimelēki pìi bō à gèe à daale. Vīna a kù, akū à a là à pì: Bó mé à tò nten kure ndo, gbēke kú kúnworoo?

² Dauda wèa à pì: Kína mé à zī dāmenē, à pì māsun tó gbēke yā kú a dītemenē à ma zī mà ke dōro. Akū o gu dākōne kú ma ìban̄ ò domēne are.

³ Póble kpaten n̄ vī la teraa? N̄ ma gba burodi mēn sōoro kesō pò kú n̄ vī pínki.

⁴ Akū sa'oriki pìi pì: Burodi pā kunlo, séde pò kú ò kàte Ludane baasiro. Tó n̄ gbēn̄ dí kakara kú n̄gbēoro, mani kpámma.

⁵ Akū Dauda pìne: À de le kò, ó ó zīda kūna n̄gbēn̄ yā musu, lākū odì ke nà gbasà ò da zīkazen. Ma gbēn̄ mēn̄n̄ gbāsīro. Bee gōro kú óten poyeina táa o, òdigō gbāsīro, atēnsa tá kú óten o gbāra.

⁶ Akū sa'oriki pìi Luda burodii sè à kpàa, zaakū burodi ke kú gwero, sé pò kú ò kàte Ludane. Ódi burodii pìi sé Dikiri areme, akū òdi a lilin ke kú burodi dufuo.

⁷ Solu ìban̄ doke kú gwe gōro pìia, a tón Doegi. Edomu burime, akū mé à Solu sādārikina ũ.

⁸ Akū Dauda Aimelēki là à pì: N̄ sári ke fēneda vī la yá? Mádi le ma a fēneda ke gōkebon̄ ke sēro, zaakū kína zī pìi dāmenē likalikame.

⁹ Sa'oriki pìi wèa à pì: Filisitini kú n̄ dè Ela guvuten Gōlaya fēneda kú la. À kú uta lokomma kpe, biza fifia. Tó n̄ yei, n̄ sé, zaakū a pānde kú la doroo, séde abirekū. Akū Dauda pì: N̄ kpáma, a sára kunlo.

Dauda ñadeyān̄o kekēnaa

¹⁰ Dauda bàa lè Solune zī birea, à tà Gata kína Akisi kīnaa.

¹¹ Akū Akisi ìban̄ pìne: Isarailan̄ būsū kína Daudan díroo? Àkūme òdi ũ wā ò lè sí a yā musuroo? Òdi pì:

Solu gbēn̄ dède wāa sōsōoro,

Dauda sō dūbu leu ũgbangba.

¹² Yā pì Dauda kù gbāna, àten vīna ke Akisine manamana.

¹³ Akū à a zīda lite, àten ñadeyān̄o keke n̄ wāra. À oḡbe gātegate bīni zé gbàn̄o, à tò lé'i dà a lékāsāa.

¹⁴ Akū Akisi pì a ìban̄ne: À gwa! Gbē pì bi ñademe. Bóyāin a a sè a su kāao ma kīnaaa?

¹⁵ Ìaden̄o kīamame, akū a gbē pìi sè a su kāao ma kīnaa de a ñadeyān̄o kekemene yá? Ani le à gē ma on̄lo.

22

Solu Nɔbu sa'orinɔ dɛdɛnaa

¹ Dauda bɔ gwe à bàa lè, à gèe à gè Adulamu gbèwɛɛn. Kū a vɛninɔ kū a de bedenɔ a baaruu mà, ò gèe ò a lè gwe.

² Yá'ummadenɔ kū fɛnadenɔ kū gbɛ kū yá dì keínɛronɔ kàkarai n pínki, akū à gò n gbɛ zɔkɔ ũ. Ò kà gbɛnɔn wàa pla taka bà.

³ Bona zaa gwe Dauda gèe Mizipa, Mɔabunɔ bùsun, à pì Mɔabu kínanɛ: N ma de kū ma dao gba zé ògɔ kú kúnwo ari mà dɔ lákū Luda ni kemɛnɛ nà.

⁴ Akū à n tó kū Mɔabu kínao gwe. Ò kú kãao gɔɔ kū Dauda kú sɛntɛpɔɔtu.

⁵ Abire gbera annabi Gada sù à yá ò Daudanɛ à pì: Nsungɔ kú sɛntɛpɔɔtu dorɔ. N era n tá Yudanɔ bùsun. Akū à fùtɛ à gèe Ereti líkpen.

⁶ Zíkea Solu vutena sãma lí gbáru Gibea sɛsɛia. À a sári kūna, a ìbanɔ likai n pínki. Akū à mà ò Dauda kū gbɛ kū ò kú kãaonɔ kúki dɔ.

⁷ Akū à pì a ìbaa pìnɔnɛ: Ákɔnɔ Biliaminu burinɔ, à ma yá ma á pínki. Yɛsɛ né ni buranɔ kū geepi búno kpááwa yá? Ani á ditɛ zìkari gbɛnɔn wàa sɔsɔɔro ke gbɛnɔn basɔsɔɔronɔ gbɛ zɔkɔnɔ ũ yá?

⁸ Á pínki a lé kpàkúsúmáimɛ. Kū ma né yá yì kū Yɛsɛ néo, á gbɛke dí omɛnɛro. Á gbɛke dí ma wɛnda gwaro. Ádi damɛnɛ ma sãn kū ma né ma ìbaa pì nɛsɛ fùtɛ àgɔ ma wɛtɛ à ma dɛ, lákū àtɛn ke nà teraro.

⁹ Edɔmu buri Doegi kú kū Solu ìbanɔ gwe, akū à pì: Ma Yɛsɛ né è, à sù Aitubu né Aimɛlɛki kínaa Nɔbu.

¹⁰ À yá gbèkanɛ Dikiria, akū à zànaa kpàa kū Filisitini buri Gɔlaya fɛnɛdao.

¹¹ Akū kína gbɛnɔ zì ò sa'oriki Aimɛlɛki sísi kū a de bede kū ò de sa'orinɔ ũ Nɔbunɔ n pínki. Akū ò sù kína kínaa n pínki.

¹² Akū Solu pìnɛ: N sã kpá n ma, Aitubu né. À wèa à pì: Ma sã wè, Baa.

¹³ Akū Solu a là à pì: Bóyáin mɔkɔn kū Yɛsɛ néo a lé kpàkúsúmáii? Bóyáin n pɔble kpàa kū fɛnɛdaoo? N yá gbèkanɛ Ludaa, de à futɛmai àgɔ ma wɛtɛ à ma dɛ, lákū àtɛn ke nà tera.

¹⁴ Aimɛlɛki wèa à pì: N ìbanɔ té pínki, dí mé à náani vɛ à kà Dauda ũu? N né zãmɛ, n zída dogarinɔ kínamɛ. À tó bò n bea.

¹⁵ Mádi gbèkanɛ Ludaa yãroo? Kai! Baa, n̄sun yá dí makū n zòbleriiaro ke ma de bedenɔ, zaakū má yãke dɔ yá pì musuro, bee fíti.

¹⁶ Akū kína pìnɛ: Ìni gamɛ, mɔkɔn kū n de bedenɔ n pínki.

¹⁷ Akū à ò dogari kū ò kú gwenɔnɛ à pì: À fùtɛ à Dikiri gbàgbarinɔ dɛdɛ, zaakū n ɔ kú Dauda yãmmɛ. Ò a bàasina yá dɔ, akū odi omɛnɛro. Ama a ìbaa pìnɔ dí we ò ɔ sè ò Dikiri gbàgbarii pìnɔ dèdɛro.

¹⁸ Akū kína pì Doeginɛ: N fùtɛ n sa'ori pìnɔ dɛdɛ. Akū à fùtɛ à n dɛdɛ gònɔ. À sa'o'utadarii pìnɔ dèdɛ gbɛnɔn basiikɔ awɛsɔɔro.

¹⁹ Akū Solu era à sa'orii pìnɔ wɛtɛ Nɔbudenɔ dèdɛ dɔ, gɔgbɛnɔ kū nɔgbɛnɔ kū né gbãnanɔ kū nékpãntɛnɔ kū zùnɔ kū zaakinɔ kū sãnɔ. Ò n dɛdɛ kū fɛnɛdao n pínki.

²⁰ Akū Aimɛlɛki né ke pìtírímma, a tón Abiata. À bàa lè à gèe à nà Daudai.

²¹ À pì Daudanɛ, Solu Dikiri gbàgbarinɔ dèdɛ n pínki.

²² Akū Dauda pìnɛ: Kū ma Edɔmu buri Doegi è gwe zì birea, má dɔ sãnsãn kū ani o Solunɛ. Ma yáin ò n de bedenɔ dèdɛ n pínki.

²³ Ngɔ kú kúmao. N̄sun tó vɛna n kúro. Gbɛ kū àtɛni n wɛtɛ à n de tɛni ma wɛtɛ à ma de se. Yãke ni n le ma ɔro.

23

Dauda Keiladenɔ surabanaa

¹ Ò ò Daudanɛ ò pì: Ñ gwa, Filisitininɔ ten zì ká kù Keiladenɔ, òteni n pówenɔ nakɔa.

² Akù Dauda gbèka Dikiria à pì: Mà gé mà léte Filisitini pìnɔan yá? Akù Dikiri pìnɛ: Ñ gé ñ létemma ñ Keiladenɔ sura ba.

³ Akù Dauda gbènɔ pìnɛ: Lákù vīna teni ó kù Yudanɔ busun la nà, óni fɔ ò gé ò zì ká kù Filisitininɔ Keila yá?

⁴ Dauda era à gbèka Dikiria dɔ, akù Dikiri pìnɛ: Ñ fute ñ gé Keila, zaakù mani Filisitininɔ nanne n ɔ.

⁵ Akù Dauda gèe Keila kù a gbènɔ, à zì ká kù Filisitininɔ, akù à n pókadenɔ sìmma. À Filisitininɔ dède dasidasi, akù à Keiladenɔ sura bà.

⁶ Kù Aimelɛki né Abiata bàa lè àten gé Dauda kīnaa yā, à a sa'o'uta kīna, akù à gèe Keila.

Solu pɛtena Daudai

⁷ Kù Solu mà Dauda gèe Keila, à pì: Luda giime, akù à a nàmenɛ ma ɔ, zaakù à a zīda tàta wēte bīnide gūmmɛ.

⁸ Solu à zīkarinɔ kākara n pínki, de ò gé Dauda kagura ke kù a gbènɔ zaa Keila.

⁹ Kù Dauda mà Solu teni a vāni kpákūsū kāao, akù à pì sa'ori Abiatanɛ à mó kù sa'o'utao.

¹⁰ Akù Dauda pì: Dikiri Isarailanɔ Luda, makù n zòbleri ma mà Solu ten zé wéte à su Keila à wéte díkīna kakate ma yāi.

¹¹ Keiladenɔ ni ma kpáan yá? Solu ni su la lákù ma mà nà n yá? Dikiri Isarailanɔ Luda, ñ o makù n zòbleriine. Akù Dikiri pìnɛ: Ani su.

¹² Akù Dauda a là dɔ: Keiladenɔ ni ma kpáa kù ma gbènɔn yá? Akù Dikiri pì: Oni á kpáame.

¹³ Akù Dauda kù a gbènɔ fute, ò ká gbènɔn wàa aakɔ taka bà. Kù ò bò Keila, akù òten gé gu kù guo. Kù Solu mà Dauda bò Keila, adi gé gwe doro.

¹⁴ Dauda kù zeki gbānan gbārannan Zifi busu sīsīden. Lákù gu dīgɔ dɔ nà Solu dīgɔ a wete à de, ama Luda dí Dauda nanɛ a ɔiro.

¹⁵ Gɔrɔ kù Dauda kù Zifi busu líkpen, à mà Solu kù a gbènɔ ten su a de.

¹⁶ Akù Solu né Yonatā fute à gèe à Dauda lè zaa líkpe pìn, à a gbà swèe kù Luda tóo.

¹⁷ À pìnɛ: Ñsun tó vīna n kūro, zaakù ma de ni le à ɔ nammaro. Məkōn mé ĩni kí ble Isarailanɔa, makù sɔ manigɔ de n plade ũ. Ma de pì abirekù dɔ se.

¹⁸ Akù ò yā yī kù kōo n pla Dikiri are. Dauda gò líkpen gwe, akù Yonatā tà be.

¹⁹ Abire gbera Zifidenɔ gèe ò Solu lè Gibea ò pì: Dauda utena ó busun sèntepɔrɔtu. À kù líkpen Akila sīsīgerɛei Yesimɔ gènɔmidɔki kpa.

²⁰ Kīna, gɔrɔ kù n yei pínki, ñ su gwe, óni a kpámma.

²¹ Akù Solu pì: Dikiri arubarika daágu kù a ma wēnda gwà yāi.

²² À tá à era à soru ke. À gu kù àdi gén gbekagbeka kù gbē kù ò a ènɔ, zaakù ma mà ò pì, a ɔndɔ bi ɔndɔnlo.

²³ À gbekagbeka de à le à a utekinɔ dɔ pínki, à era à su à ma le, de mà a yā ma sānsān, mani gé kāáo. Tó à kù á busun gwemɛ, mani pètei Yuda burinɔ té pínki.

²⁴ Akù ò dà zén, ò dò Solunɛ are gena Zifi. Dauda kù a gbènɔ sɔ ò kù Maɔni gbārannan sènte Yesimɔ gènɔmidɔki kpa.

²⁵ Kù Solu kù a gbènɔ ten su pètei, à a baaru mà, akù à kipa kpi pīia à gèe à kù Maɔni gbārannan. Kù Solu mà, akù à pètei Maɔni gbārannan gwe.

²⁶ Solunɔ ten taa o kpi kpe dire kpa, Daudanɔ ten taa o a kpe la kpa, òten wā òten bàa lé Solunɛ. Gɔrɔ kù Solu kù a gbènɔ ten lika Daudanɔi ò n kù,

²⁷ akù gbēke sù à baaru kpà Solunɛ à pì: Ñ ke likalika, Filisitininɔ sù ò lète ó būsuaa.

²⁸ Akù Solu pɛtena Daudai tò, à gèe Filisitininɔ le. Abire yāi òdi gu pì sísi Kōkpaatekpi.

²⁹ Abire gbera Dauda bò gwe à gèe à wùte sèntepɔɔtu, gu kù òdi pi Engedi.

24

Dauda gina Solu denaai gbèwɛɛn

¹ Kù Solu sù kù petena Filisitininɔiio, ò pìne Dauda kù Engedi gbárannan.

² Akù à Isaraila zìkarinɔ sète gbēnɔn wàa gēro à dà kùńwo zén, de ò Daudanɔ wete gu kù òdi pi Zōnɔ Gbèea.

³ Kù à kà sãnɔ kara kù à kù zé sare kīnaa, à gbèwɛɛe è gwe, akù à gèn à bīnisare ke. Dauda kù a gbēnɔ sō, ò kù gbèwɛɛe pìn zaa a lézekia.

⁴ Akù Dauda gbēnɔ pìne: Ñ gwa, a gɔɔɔn gbāra kù Dikiri pì áni n ibere nanne n ɔĩ ñ yā kenɛ lán ñ yei nà. Akù Dauda fùte teene, à Solu arukĩmba lé zō a sare.

⁵ A gbera Dauda laasun ten wari dɔa Solu uta lé kù à zō pì yāi,

⁶ à pì a gbēnɔne: Kai! Dikiri sún tó mà yā dí taka ke ma dikiri kù à a kàanero. Mani ɔ kearo, zaakù Dikiri mé à a kà kín.

⁷ Dauda kpākē a gbēnoi kù yā pìio, adi tó ò Solu dèro. Kù Solu bò gbèwɛɛn, à ten gē zéla,

⁸ akù Dauda bò gbèwɛɛe pìn, à lé zùì à pì: Ma dikiri kína! Kù Solu líte à a kpe gwà, akù Dauda kùte à wùte a gbera.

⁹ Akù à pì Solune: Tó ò pì ma yā vāni kpākpa n musu, bó yā mé à tò ndi síi?

¹⁰ Ñ gwa! N wé è gbāra lākù Dikiri n namene ma ɔĩ nà gbèwɛɛn. Ò pìmene mà n de, akù ma n wēnda gwà, ma pì mani ɔ ke ma dikiriaro, zaakù Dikiri mé à a kà kín.

¹¹ Ñ gwa dí Baa! Ñ gwa, má n uta lé kùna dí! Ma n uta lé zō, ama mádi n dero. N dō sà kù má n kùna kù nèse vānioro. Mádi taari kennero, akù nten ma wete ñ ma de.

¹² Dikiri yā gōgōwɛɛe à fīna bommame, ama makù mani ɔ nammaro.

¹³ Lākù ò yāasi zù zaa zī nà ò pì, yā vāni di bo yāvānikerinɔ kīnaame, mani ɔ nammaro.

¹⁴ Mɔkōn Isarailanɔ kína, dí yāin n boo? Dín nten péteii? Gbēda gēen yá? Ke kòkò fítinna?

¹⁵ Dikiri ma yā gwa à yā gōgōwɛɛe. À yā nna kpáma à ze kúmao à ma bo n ɔĩ.

¹⁶ Kù Dauda yā dí ò Solune à làka, Solu pì: Ma né Dauda, n kòtoon gwe yá? Akù Solu pùtā kù wikio

¹⁷ à pì Daudane: N yā nna demala, zaakù yā vānin ma kènne, akù n fīna bōmene kù a mana.

¹⁸ N yā mana kù n kèmene ò tera. Kù Dikiri ma nanne n ɔĩ, ndi ma dero.

¹⁹ Tó gbē bò a ibereea, àdi tó à tá aafia yá? Dikiri yā mana kù n kèmene gbāra fīna bonne.

²⁰ Má dō sà kù ñni gō kína ũ, ñinigō kí ble Isarailanɔa.

²¹ Ñ símene kù Dikiri tóo, kù ñni ma buri kakatero, ñni ma tó de ma de bedeno téro.

²² Akù Dauda la dà Solune. Kù Solu tà be, akù Dauda kù a gbēnɔ era ò tà sèntepɔɔtu.

25

Dauda kù Nabalao kù Abigailio

¹ Samuéli gà, akù Isarailanɔ kākara ñ pínki, òten ɔɔ dɔ a ganaa musu, akù ò a vī a bea zaa Rama. Abire gbera Dauda gèe Parani sènte.

² Maɔni gbēke kun, à bokote vī Kameli gwe. Aruzekede zōkōme, à sãnɔ vī wàa gēro kù blènɔ wàa sɔɔro. Akù à sù Kameli de à a sãnɔ ká zōzō.

³ A tón Nabala, a nanɔ tón Abigaili. Nɔgbē pìi laakari vī akūsɔ a kakana mana, ama a gō pì gbēke wé'i vīro, a yākenanɔn dèrɔ vīro. Kalebu burime.

⁴ Gɔɔ kù Dauda kù sènte, à mà Nabala sù a sãnɔ ká zōzō.

⁵ Akù à a ìbanɔ zī gbēnɔn kuri, à pìinne: À fute à gé Nabala kīnaa zaa Kameli, à fɔ kpáamene

⁶ à one à pi: Luda n dō kù aafiaa kù n ɔnnwo kù n gbēnɔ ñ pínki.

⁷ Ma mà n su kũ sākākērinɔ. Kũ n sādārinɔn kú kũoo, odi wari dańmaro, ń kunna Kameli gũn, póke dí kĩarńmaro.

⁸ N n zĩkerii pìnɔ la, oni onne. N tó ma ibanɔ n pɔnna e, zaakũ dikpe zĩme. N zòblerii pìnɔ kũ makũ n néo n ó gba pó kũ n è.

⁹ Kũ Dauda ìbaa pìnɔ kà, ò yā pìi bàba Nabalane kũ Dauda tóo, akũ ò zèi.

¹⁰ Akũ Nabala pińne: Dín Dauda ũu? Dín Yese né pì ũu? Zò kũ ò kè n dikirinɔa gbāranɔn dasi.

¹¹ Á ye mà a burodi kũ ma ío kũ nòbɔ kũ ma dè ma sākākērinɔneo sète mà kpá gbē kũ má ń boki dōronɔan yá?

¹² Akũ Dauda gbēnɔ èra ò dà zén ò tà. Kũ ò kà, ò yā pìnɔ gbāne pínki.

¹³ Akũ Dauda pì a gbē pìnɔne: Á baadi a fēneda loko. Akũ ń baadi a fēneda lòko kũ Daudao se. Gbē kũ ò gèe kũ Daudaonɔ kà wàa pla taka, akũ gbēnɔn wàa do gò kũ asonɔ.

¹⁴ À sù à lè zĩkerii pìnɔ doke gèe à ò Nabala nanɔ Abigailine à pì: Dauda gbēnɔ zì ò bò sènte, ò sù ò fɔ kpà ó dikiria, akũ à pàtańma.

¹⁵ Gbē pìnɔ sō ò yā mana kèwere manamana, odi wari dawáro. Ó kunna kũńwo sènte, póke dì sàtewáro.

¹⁶ Gɔrɔ kũ óten sã dã ń sare fānantē kũ gwāanio pínki, òdigō likawái lán bĩni bà.

¹⁷ N laasun lé yā kũ ĩni kea, zaakũ ò zèo ò yā vāni ke ó dikiriine kũ a ɔndenɔ ń pínki. Àpi manaro, àdi gbē lédamma maro.

¹⁸ Akũ Abigaili burodii kākara likalika mèn wàa do kũ sèwēo tũru pla kũ sã kũ ò kèkenɔ mèn sɔɔro kũ póbwe kpatanaao kpēne sɔɔro kũ geepi kàranɔ mèn basɔɔro kũ kaka né kori kàranɔ mèn wàa do, ò yì zaakinɔne.

¹⁹ Akũ à pì a zĩkerinɔne: Àgō do are, manigō té á kpe. Adi yāke o a zã Nabalano.

²⁰ Akũ à di a zaakia, àten kipa sīsīia. Kũ à bò sīsī kpe, ò dākare kũ Daudao, àten kipa sīsīia se kũ a gbēnɔ, òten su.

²¹ Dauda ten o a gbēnɔne: Ma gbē pì pónɔ dàkpāne sènte pāme. Ódi a póke séro, akũ à yā mana kũ ma kène fīna bòmene kũ a vānio.

²² Tó ma a gōgbē ke tò bēne ari gu gō gé dɔ, Luda yā kemene pāsīpāsī.

²³ Kũ Abigaili a è, akũ à kipa a zaakia likalika, à kùte Daudane à are pète.

²⁴ Akũ à kùte a gbá sare à pì: Baa, taari pìi gò ma mèn do musu. N makũ n zòbleri gba zé mà yā onne. N sã dɔ makũ n zòbleri yāi.

²⁵ Baa, Nabala manaro. Nsun a yā daro. À de lán a tó bàme. A tón Yōnkɔ, akūsō yōnkoyān àdigō ke. Makũ n zòbleri sō, mádi gbē kũ n ń zĩnɔ ero.

²⁶ Baa, lākũ Dikiri kun akūsō ń kun nà, Dikiri gĩnne n gbē de n mɔra kámma n zīda. Dikiri tó n iberenɔ kũ gbē kũ òteni n kpákpa kũ a vānionɔ gō lán Nabala bà.

²⁷ Tera sà Baa, n gba kũ makũ n zòbleri ma suonne dí sí n kpá n ibanɔa.

²⁸ N sũru ke kũ makũ n zòbleriio kũ ma taario dɔ. Dikiri ni tó n burinɔ gō kí ble gɔrɔ sīnda pínki, zaakũ ndì zì ká Dikirieme, oni a vāni ke emma zikiro.

²⁹ Bee tó gbēke fùte àten pétenyī à n de, Dikiri n Luda ni n wèndiba dɔ kũ mòkakōanaame, ani n iberenɔ wèndi da gbèmban à zu.

³⁰ Baa, tó Dikiri yā mana kènne lākũ à lé sènne nà pínki, tó à n dite Isarailanɔ gbē zōkō ũ,

³¹ n laasun sún wari dɔmma à n da yān gbēdena pā ke fīnabona n zīdane yā musuro. Baa, tó Dikiri yā mana kènne, n tó makũ n zòbleri ma yā gō dɔngu.

³² Akũ Dauda pì Abigailine: Ò Dikiri Isarailanɔ Luda sáabu kpá, zaakũ à n zī n damale gbāra.

³³ Ma n sáabu kpà se kũ lédamma kũ n ma gbao, zaakũ mòkōmme n kpamene gbāra, akũ mádi gbē de ma mɔra kámma ma zīdanero.

³⁴ Tó abirekūnlo, kū Dikiri Isarailanɔ Luda kū à gìmene mà yā vāni kennε, tó řdi wā n su n damale yāro, de gu ni dɔ Nabala nēgɔgbē kearo.

³⁵ Akū Dauda pɔ kū Abigaili sùoare sɪ à pì: Ñ ká be aafia. Ma n yā mà, ma yodaado kenne.

³⁶ Kū Abigaili kà Nabala kīnaa, à è àten pɔ ble lán kína bà. A pɔ kè nna, à wē gbè à kà. Akū a nanɔ pì dí lé bo à yāke òne, bee fítiro, ari gu gèe à dɔo.

³⁷ Kū gu dɔ, wē wère Nabalaa, akū a nanɔ yā kū à kèe pìi òne. Akū swèe kèagu, à gò lán gbèe bà.

³⁸ Kū à kè lán gɔɔ kuri taka bà, akū Dikiri gòo tɔa, à gà.

³⁹ Kū Dauda Nabala gana baaruu mà, à pì: Ò Dikiri kū à zè kūmao sáabu kpá, à wé'i kū Nabala dàma bòmene. À gìmene mà yā vāni ke, akū à tò Nabala vānikenaa wì a zīda musu. Abire gbera Dauda gbēnɔ zì Abigailia ò one á ye à a sé nɔ ũ.

⁴⁰ Kū Dauda ibaa pìnɔ kà Abigaili kīnaa Kameli, ò pìne: Dauda mé à ó zĩmma, à ye à n sé nɔ ũ.

⁴¹ Akū à fùte à kùte à a mii pète à pì: A zòbleriin ma ũ, ma soru kè mà a dikiri ibanɔ gbá pípiñe.

⁴² Akū à fùte à dì zaakia gònɔ. A nɔgbē zĩkerinɔ gèe kāao gbēnɔn sɔɔro. Ò dà zén kū Dauda zĩrinɔ, akū à gò a nɔ ũ.

⁴³ Dauda Yezerili gbē Ainɔama kūna nɔ ũ dɔ. Ní pla ní pínki a nɔnɔme.

⁴⁴ Solu a né Mikala kū à de Dauda nɔ ũ yā kpà Laisi né Palatieli, Galimu gbēa.

26

Dauda gina Solu denaai gèn plade

¹ Zifidenɔ gèe ò Solu lè Gibea ò pìne: Dauda utena Akila sīsĩgerεei kū areɔna Yesimɔa.

² Akū Solu gèe Zifi sènte kū Isaraila zĩkarinɔ gbēnɔn wàa gèro, òten Dauda wete ò a de sèe pìn.

³ Solu bùraa kàte zé sare Akila sīsĩgere kū à areɔna Yesimɔa, akū Dauda kú sèn. Kū à mà Solu ten péteai,

⁴ akū à gu'asirigwarinɔ zì, akū à dɔ sà kū Solu kà.

⁵ Akū Dauda fùte à gèe gu kū Solu bùraa kàten. À Solu kū a zĩkarinɔ gbē zòkɔ Nere né Abanao wuteki è. Solu wutena bùraan, a gbēnɔ kàte ò likai.

⁶ Akū Dauda Iti buri Aimeleki kū Zeruya né Abisaio là à pì: Dí mé ani gé kūmao bùraa pìn Solu kīnaa? Akū Abisai pìne: Makū mé mani gé kūnwɔ.

⁷ Kū Dauda kū Abisaio ɔtè gbē pìnɔi gwāani, akū ò Solu è wutena, àten i o bùran, a sári petena a mii. Abana kū a gbēnɔn wutena ò likai ní pínki.

⁸ Akū Abisai pì Daudane: Luda n ibere nanne n ɔĩ gbāra. Ñ tó mà a zò kū sário mà a nakɔa kū zĩteo. Mani a zò gèn dome, adi ke gèn planlo.

⁹ Akū Dauda pìne: Ñsun a dero. Dí mé ani fɔ à ɔ na kína kū Dikiri kàa à bo pāa?

¹⁰ Akū Dauda èra à pì: Dikiri kun! Dikiri mé ani gò tɔa à ga, tó a gɔɔ pàpa kesɔ à gà zìlan.

¹¹ Kai! Dikiri sún tó mà ɔ na kína kū à kàaro. Ò gé ò sári kū à kú a mii sé kú a í loo ò táo.

¹² Dauda sári kú í lo kú à kú Solu miiioo sè, akū ò tào. Ní gbēke dí ní ero, ò ní yā dɔro, òten i o ní pínki. Ní gbēke dí vuro, zaakū Dikiri mé à tò i zòkɔ dàńla.

¹³ Kū Dauda bikù guvute bara dire kpa, akū à zè sīsĩ musu zàzā, gu yàasa dana ní dagura.

¹⁴ Akū à lé zù Abana kū a gbēnɔ à pì: Abana yooo! Ní yĩtenan yá? Abana wèa à pì: Dí mé àten lé zu kinaii?

15 Dauda pìne: Gõsa gbãname n ũroo? Gbêke kà lán n bà Isarailano bùsunn yá? Gbêke sù n dikiri kína de. Bó yá mé à tò ndi a dákpároo?

16 Ndi yá ke a zéaro. Ma si kũ Dikirio a ka ganame, zaakũ ádi á dikiri kína kũ Dikiri kà dákpáro. N gwa! Kína sári kũ a í lo kũ à kú a miiio kú mámee?

17 Solu Dauda kòtoo dõ, akũ à pì: Dauda ma né, n kòtoon gwe yá? À wèa à pì: Ma dikiri kína, ma kòtoome.

18 Dauda era à pì: Bó yá mé à tò ma dikiri ten péte makũ a zòbleriiii? Bón ma kèe? Bó taarin ma kèe?

19 Ma dikiri kína, n sã kpá makũ n zòbleri yã sà. Tó Dikiri mé à n suu kèma, à ma sa'ona gbĩ ma. Tó bisásirinome sõ, Dikiri láari kemma, zaakũ ò pèma ò ma bo Dikiri gbẽno té, ò pì mà gé do tãnanome.

20 Nsun tó ò ma de zã kũ Dikirioro. Isarailano kína bò, àten kòko fítinna wete à de, lákũ òdigõ pé dõa sãĩno musu nà.

21 Akũ Solu pì: Ma durunna kè. Ma né Dauda, n era n su. Mani wari òmma doro, zaakũ n ma wèndii bèere dõ gbãra. Yápurame, ma yõnkoyã kè, ma zã yãa manamana.

22 Akũ Dauda pìne: N sárin dí. N tó n ibanò doke bikũ à mó à sí.

23 Dikiri di fĩna bo baadine a manakena kũ a náanio musu. Dikiri n namene ma õi gbãra, ama mádi we mà ò nãmmaro kũ Dikiri mé à n ka kín yã.

24 Lákũ ma n wèndii bèere dõ gbãra nà, Dikiri ma wèndii bèere dõ le, à ma sí yã vãni sĩnda pĩkia.

25 Akũ Solu pìne: Luda arubarika dangu ma né Dauda. Īni yã zõkõ ke, n mì nigõ dana íla. Kũ Dauda tà, akũ Solu tà be.

27

Dauda kunna Filisitinino bùsun

1 Dauda laasun lè à pì: Solu ni ma de zĩkea. Tó mádi bàa lé ma ta Filisitinino bùsunlo, ani bo kũmao nnaro. Tó ma bàa lè, Solu ni ma wetena tó, mani bo a õi.

2 Akũ Dauda fùte à gèe Gata kína Akisi, Maoku né kĩnaa. Gbẽnon wàa aakõno gèe kãao.

3 Akũ Dauda kũ a gbẽno vùte Gata kũ Akisio, baadi kũ a bedenò. Dauda kú gwe kũ a nono gbẽnon pla, Yezerili gbẽ Ainòama kũ Kameli gbẽ Abigaili kũ à de Nabala no ù yão.

4 Kũ ò ò Solune Dauda bàa lè à tà Gata, adi pétei doro.

5 Dauda pì Akisine: Tó ma n ponna è, n ma gba zé mà vute gukea n lakutuno doke gũn. Makũ n zòbleri má ye màgõ kú kũnwo n wéranlo.

6 Zĩ birean Akisi Zikilaga kpàa, akũ à gõ Yudano kınano pò ù ari kũ a gbãrao.

7 Dauda kunna Filisitinino bùsun kà wè do kũ mo siikõ.

8 Akũ Dauda kũ a gbẽno gèe ò lète Gesurunò kũ Gizino kũ Amalekinò. Gbẽ pınon kú bùsuu pın zaa zĩme bona zaa Suru ari à gèe pé Misilaa.

9 Tó Dauda zĩi blè bùsuu pì lakutunò, àdi gõgbè ke nògbè ke tó bẽnero, sãno kũ zùnò kũ zaakino kũ lakuminò kũ pòkasano àdi nakõa. Tó à tà, àdi gé Akisi kĩnaa.

10 Tó Akisi a là gu kũ à lèten gbẽnoa gbãra, Dauda di pìne a ge Ngeevi bùsun, Yudano ke Yerameeli burino ke Kenino kĩnaame.

11 Dauda di gõgbè ke nògbè ke tó bẽne ò su kãao Gataro, zaakũ àten pi: Gbêke ni ó koromòto ke à pi dera ma kè nán dí. Len àdigõ ke le goro kũ à kú Filisitinino bùsun.

12 Akisi Dauda náani kè à pì a zĩdane: Isarailanon ye a kãiro. Anigõ de ma zòbleri ùme goro sĩnda pĩki.

28

Solu kũ nògbè wedekunnade gèsisirio

¹ Gɔɔ birenɔa Filisitininɔ n zɔkarinɔ kàkara, ò ye ò gé ò zì ká kù Isarailanɔ. Akù Akisi pì Daudanɛ: Asa n dɔ kù mɔkɔn kù n gbɛnɔ áni gé kúmao zì ká kó?

² Akù Dauda pìnɛ: Tò, ìni e sà lákù makù n zòbleri mani ke nà. Akù Akisi pìnɛ: Tó lemɛ, mani n ke ma dákpári ũ ari gɔɔ sɔnda pínki.

³ À sù à lè Samuéli gà, Isarailanɔ kàkara n pínki, ò ɔɔ dɔ a ga yá musu, akù ò a ví a be wɛtɛn Rama. Solu pè wedekünnadenɔa kù gèsisirinɔ Isarailanɔ bùsun.

⁴ Kù Filisitininɔ kɔ kàkara, ò sù ò bùraa kàte Sunemu. Akù Solu Isarailanɔ kàkara n pínki, ò bùraa kàte Giliboa.

⁵ Kù Solu Filisitini zɔkarinɔ è, vɔna a kù, swèè kèagu manamana.

⁶ À gbèka Dikiria, akù Dikiri dí wea nana gūn ke kù Urimuo ke annabinɔ gāiro.

⁷ Akù Solu pì a ibanɔnɛ: À nɔgbɛ wedekünnade gèsisiri ke wɛtɛmɛnɛ, de mà gé mà yá gbekaa. Akù ò pìnɛ: Nɔgbɛ wedekünnade gèsisiri ke kù Endɔ.

⁸ Akù Solu a zɔda lɛtɛ à pókasa pāndenɔ dà, akù à gèè à nɔgbɛ pì lè gwāani, a gbɛnɔn planɔ tɛi. À pìnɛ: N tó n tana su n gè kù mani a tó onne sísimɛnɛ.

⁹ Akù nɔgbɛ pì pìnɛ: N dɔ sãnsãn yá kù Solu kè. À a bùsu zé zò wedekünnadenɔnɛ kù gèsisirinɔ. Bó yá mé à tò nten tankute kpákamɛnɛ de ò ma dɛɛ?

¹⁰ Akù Solu la dànɛ kù Dikirio à pì: Ma si kù Dikirio oni wari dɔmma yá dí musuro.

¹¹ Akù nɔgbɛ pì pì: Gè kpaten mà sísinnɛ? À pì: Samuéli gèemɛ.

¹² Kù nɔgbɛ pì Samuéli è, à wiki pütá à pì Solunɛ: Mɔkɔmmɛ Solu ũu? Bóyain n òndɔ kèmmɛnɛ?

¹³ Akù kina pìnɛ: Nsun tó vɔna n kùro. Bón n èè? À pìnɛ: Gyāwānden ma è, àten bo zítɛn.

¹⁴ Solu a là à pì: À kè deramɛɛ? À pìnɛ: Mare zì ke mé àten su, à arukimba dana. Akù Solu dɔ kù Samuelimɛ, akù à kùtɛ à wùtɛ a gbɛɛa.

¹⁵ Akù Samuéli a là à pì: Bóyain n wari dɔma, kù n ma sisii? À wèa à pì: Ma warikena zɔkɔ èmɛ. Filisitininɔ mé ò sù zì ká kúmao, akù Luda kpe lɛmɛnɛ. Àdi wema annabi gāi ke nana gūn dorɔ. Abire yain ma n sisi. N omɛnɛ lákù mani ke nà.

¹⁶ Samuéli pìnɛ: Dikiri kpe linne à gè n ibɛɛ ũ, akù n su nten yá gbekama sɔ bi?

¹⁷ Dikiri kènne lákù à dàmmɛnɛ ma ònne nà. À n bo kpatan à n gbédake Dauda kàn.

¹⁸ Dikiri abirekù kènne gbāra, kù ndi a yá maro yāimɛ. Ndi pɔfɛ pāsī kipanɛ Amalɛkinɔaro.

¹⁹ Dikiri ni Isarailanɔ kù mɔkɔnwɔ kpá Filisitininɔamɛ. Mɔkɔn kù n nɛgɔgbɛnɔ nigɔ kù kúmao la zia. Dikiri ni Isaraila zɔkarinɔ kpá Filisitininɔa.

²⁰ Samuéli yá pì tò vɔna Solu kù manamana, akù à lètɛ a gbɛɛa sòɔɔ gònɔ. A gbāna làka, zaakù adi pòke ble gɔɔ birea ke gwāani kùaro.

²¹ Kù nɔgbɛ pì sù Solu kīnaa, à è swèè kèagu manamana, akù à pìnɛ: Makù n zòbleri ma n yá mà, ma a zɔda kari kè, ma yá kù n òmɛnɛ kè.

²² N n zòbleri yá ma sà. N tó mà pòble ditɛnne n ble, de n gbāna kù n da zén.

²³ Akù Solu gè à pì: Mani pò blero. Kù a ibanɔ nàkaraa lɛlɛ kù nɔgbɛ pìio, akù à n yá mà. Akù à fùtɛ zítɛ à vùtɛ gádoa.

²⁴ Nɔgbɛ pì zù bɔɔ mèkpana vī bàɔna a bea. À gèè à dè gònɔ, akù à flawa sè à dè, à burodi futenasari kèo.

²⁵ À dítɛ Solunɛ kù a ibanɔ. Ò blè, akù ò fùtɛ ò tà gwāani birea gònɔ.

29

Filisitini kɔnanɔ Dauda gbarɛna Zikilaga

¹ Filisitininɔ n zɔkarinɔ kàkara Afeki, akùsɔ Isarailanɔ bùra kù Yezerili ísɛbokia.

² Filisitini kɪnanɔ tɛn gɛtɛ kũ n̄ z̄ikari ḡanɔ, n̄ kenɔ gbɛnɔn basɔsɔro, n̄ ḡa kenɔ w̄aa sɔsɔro. Dauda kũ a gbɛnɔ tɛ n̄ kpɛ kũ Akisio.

³ Akũ Filisitini kɪna p̄inɔ Akisi là ò p̄i: Eberu d̄inɔ s̄ɔ bi? À wɛm̄ma à p̄i: Daudan dí. Isarailanɔ kɪna Solu ìba kemɛ yã. À ḡorɔ pla kè kũmao. À kú kũmao de wè dola. Naana zaa ḡorɔ kũ à sù ma k̄inaa ari gb̄ara, mádi yãke earo.

⁴ Akũ kɪna p̄inɔ p̄ɔ f̄ɛ k̄aaò ò p̄i: N̄ ḡɔgbɛ p̄i gbare à tá gu kũ n kp̄aawan. Ani le à gé kũoo z̄ilanlo, de àsun bo ó kpɛ gwero yã. Deran ani le à ke nna kũ a dikiriio nà, tó adi ke à tà kũ ó gbɛkenɔ m̄iio baasiroo?

⁵ Dauda kũ ò lèe s̄i ò ù w̄a a yã musun gweroo? Kũ ò p̄i:

Solu gbɛnɔ dèdɛ w̄aa sɔsɔro,
Dauda s̄ɔ mèn dúbu leu ũgbangba.

⁶ Akũ Akisi Dauda s̄isi à p̄inɛ: Ma s̄i kũ Dikirio n kemɛne gbɛ mana ũmɛ, n gena kũmao z̄ilan kemɛne nna, zaakũ naana zaa ḡorɔ kũ n su ma k̄inaa ari gb̄ara, mádi yãke emmaro. Ama n̄ yã dí ke ó kɪnanɔnɛro.

⁷ N̄ era n̄ tá kũ aafiaao de òsun yãke ke à keínɛ ìniro.

⁸ Akũ Dauda Akisi là à p̄i: Bón ma kèe? Naana zaa ḡorɔ kũ ma su n k̄inaa ari gb̄ara, bón n èmaa? Bóyãin mani gí gé mà z̄i ká kũ ma dikiri kɪna ibɛrɛnɔoro?

⁹ Akũ Akisi p̄inɛ: Má d̄s̄ kũ n̄ manamɛne lán Luda malaika bà, ama ó kɪnanɔ p̄i òsun gé kũoo z̄ilanlo.

¹⁰ Tó gu d̄ò, n̄ fute kɔnkɔkɔnkɔ kũ n dikiri Solu zòbleri kũ ò sù kũnwɔnɔ, à tá.

¹¹ Akũ Dauda fute kɔnkɔkɔnkɔ kũ a gbɛnɔ, òtɛn tá Filisitininɔ bùsun. Filisitininɔ s̄ɔ ò ḡɛe Yɛzɛrili.

30

Dauda Amalekinɔ kakatɛnaa

¹ Dauda kũ a gbɛnɔ kà Zikilaga a ḡorɔ aak̄ɔde z̄i. À sù à lè Amalekinɔ sù ò lète Nɛgɛvi bùsuua kũ Zikilagao n̄ kpɛ. Ò lète Zikilagaa ò tɛ s̄s̄a.

² Ò nɔgbɛ kũ ò kú gwɛnɔ kùkũ, nɛnɔgbɛnɔ kũ nɔgbɛ z̄ɔk̄ɔnɔ n̄ p̄ínki. Odi n̄ gbɛke dero, ò n̄ s̄ɛtɛ ò tà kũn̄wo.

³ Kũ Dauda kũ a gbɛnɔ kà n̄ bɛ wɛtɛn, ò è ò tɛ s̄s̄a ò n̄ nɔgbɛnɔ kũ n̄ nɛḡɔgbɛnɔ kũ n̄ nɛnɔgbɛnɔ kùkũ ò tà kũn̄wo.

⁴ Akũ Dauda kũ gbɛ kũ ò kú k̄aaonɔ wiki lè ò s̄ɔ d̄ò ari n̄ gb̄ana làka, ari odi f̄ɔ ò s̄ɔ d̄ò dorɔ.

⁵ Ò Dauda nɔnɔ kùkũ ò tà kũn̄wo n̄ pla Ainɔama kũ Abigailio.

⁶ Dauda wɛt̄amma è manamana, zaakũ òtɛn p̄i ò a pápa kũ gb̄ɛɛo ò dɛ. N̄ gbɛ s̄inda p̄ínki nɛsɛe yàka n̄ nɛḡɔgbɛnɔ kũ n̄ nɛnɔgbɛnɔ yã musu. Ama Dauda gb̄ana è Dikiri a Ludaa,

⁷ akũ à p̄i sa'ori Abiatanɛ: N̄ mó kũ n uta lokommao. Kũ à ḡɛɛonɛ,

⁸ akũ Dauda yã gb̄ekao Dikiria, à a là à p̄i: Mà péte gb̄anam̄nnerii p̄inɔi mani n̄ le yá? À p̄inɛ: N̄ péteñyĩ, ìni n̄ le n̄ n gbɛnɔ m̄i sí.

⁹ Akũ Dauda dà zén kũ gbɛnɔn w̄aa aak̄ɔnɔ. Kũ ò kà Beso swai, gbɛkenɔ ḡò gwe.

¹⁰ Gbɛnɔn w̄aa donɔ gb̄ana làka, odi f̄ɔ ò bikũ swa p̄iario, akũ Dauda bikũ, à tɛ n̄ gb̄ɛi kũ gbɛnɔn w̄aa planɔ.

¹¹ Ò Misila gbɛke è s̄ɛntɛ, akũ ò ḡɛe k̄aaò Dauda k̄inaa. Ò p̄óble kp̄aa à blè, ò í kp̄aa à m̄i.

¹² Akũ ò kaka né kori kp̄aa kũ geepi kàraao mèn pla à sò. Akũ a m̄ɛe sù, zaakũ à kè f̄anant̄ɛ aak̄ɔ gw̄aani aak̄ɔ p̄óblesari ímisari.

¹³ Akũ Dauda a là à p̄i: Dí gb̄ɛmɛ n ũu? N bo mámeɛ? Akũ Misila gb̄ɛ p̄i p̄i: Amaleki zòon ma ũ. A ḡorɔ aak̄ɔden dí, ma dikiri p̄a kp̄amai kũ matɛn gyã ke yã.

¹⁴ O lẹte Negevi búsuuame, gu kú Keretinon kun kú Yudanɔ kú Kalebu burinɔ, akú ò té s̄s̄ Zikilagaa.

¹⁵ Akú Dauda a là à pì: Ìni f̄s̄ ò gé kúmao gb̄e p̄inɔ k̄inaa yá? À wèa à pì: Tó n sìmenɛ kú Ludao kú Ìni ma dero, tó Ìni ma kpá ma dikiriario, mani gé kúnwo n̄ k̄inaa.

¹⁶ Akú à ḡe k̄aao. Kú ò kà, ò n̄ lé, ò f̄ak̄ana gu s̄inda p̄inkia, òten p̄ó ble òten í mi, òten p̄onna ke p̄ó z̄ók̄ kú ò s̄ete Filisitini b̄usunno kú Yudanɔ b̄usuuo yáí.

¹⁷ Akú Dauda si n̄ té à n̄ dede naana zaa ok̄osi ari gu ḡe à d̄o ok̄osi. N̄ gb̄eke dí boki lero, séde kefenna gb̄enon waa pla kú ò dì lakumia ò b̄aa l̄enɔ baasiro.

¹⁸ Dauda gb̄e kú Amalekinɔ n̄ kúkúnɔ m̄i si n̄ p̄inki kú a nono n̄ pla.

¹⁹ N̄ gb̄eke dí s̄as̄aro, né f̄iti gb̄e z̄ók̄, néḡgb̄enɔ kú n̄enɔgb̄enɔ n̄ p̄inki. Bee p̄ó kú ò s̄etenɔ, Dauda era à p̄ó p̄inɔ si p̄inki.

²⁰ À s̄anɔ kú z̄unɔ n̄ak̄a, akú a gb̄enɔ p̄ók̄ade p̄inɔ kpán'are k̄e ò pì: Dauda p̄onon dí.

²¹ Akú Dauda kà gb̄enon waa do kú n̄ gb̄ana làka odi f̄s̄ ò ḡe k̄aoro ò ḡs̄ Beso swaino k̄inaa. Ò b̄ote ò dàale kú gb̄e kú ò kú k̄aonɔ. Kú Dauda n̄ányi, à f̄o kpám̄ma,

²² akú gb̄e pás̄i gaavude kú ò té Daudaino pì: Lákú odi gé kúooro n̄a, óni p̄ó kú o s̄inɔ ke kpám̄maro, tó adi ke n̄ baadi nanɔ kú a n̄enɔ baasiro. Ò n̄ sé ò tá kúnwo.

²³ Akú Dauda pì: Oi! Ma gb̄enɔ, asun ke le kú p̄ó kú Dikiri kpàwánoro, zaakú à ó d̄akp̄a à gb̄anam̄nneri kú ò l̄etewánɔ n̄awere ó oí.

²⁴ Gb̄eke ni yá kú a ò dík̄ina síro fá. Gb̄e kú ò ḡs̄ òten p̄onɔ d̄akp̄anɔ baka niḡs̄ dok̄onɔ kú gb̄e kú ò ḡe z̄ilannome. Óni kpaatetek̄one lelelelele.

²⁵ Kú Dauda yá p̄i d̄ite, akú à ḡs̄ doka ũ Isarailanone zaa z̄i birea ari kú a gb̄arao.

²⁶ Kú Dauda kà Zikilaga, à p̄ó kú à si kenɔ kpàz̄a Yudanɔ b̄usu gb̄e z̄ók̄ kú ò de a gb̄enna ũnonɛ à pì: Gba kú a è p̄ó kú o si Dikiri iberen̄aa ḡunnon gwe.

²⁷ À kpàz̄ánne Beteli kú Ramɔ Negevio kú Yatio

²⁸ kú Aroao kú Sifimɔ kú Es̄etem̄ao

²⁹ kú Rakalao kú Yeram̄eli buri w̄etenɔ kú Keni w̄etenɔ

³⁰ kú Ɔmao kú Boras̄ao kú Atakao

³¹ kú Ebl̄nuo kú gu kú Dauda kurèn kú a gb̄enɔ p̄inki.

31

Solu gana kú a néḡgb̄enɔ

¹ Filisitininɔ z̄i kà kú Isarailanɔ, akú Isarailanɔ b̄aa l̄éne ari n̄ daside ḡaga Giliboa s̄is̄iger̄eí.

² Filisitininɔ p̄ete Solu kú a néḡgb̄enoi, akú ò a né p̄inɔ Yonat̄a kú Abinadabuo kú Malakisuaoo d̄ede.

³ Z̄i kú òten ká Solu sare pás̄i kú, akú kàzurinɔ a p̄a, à k̄inna manamana.

⁴ Akú à pì a z̄ikap̄on̄oseriine: N̄ n f̄eneda woto n̄ ma z̄s̄ n̄ ma deo. Tó lenlo, ḡȳof̄ode díno ni ma z̄s̄ ò f̄ai bo kúmao. Akú v̄ina a z̄ikap̄on̄oserii kú, adi weiro, akú Solu a f̄eneda s̄e, à a z̄ida ò'oaala.

⁵ Kú a z̄ikap̄on̄oserii è à ḡa, akú à a z̄ida ò'o a f̄enedaa se à ḡa.

⁶ Len Solu kú a néḡgb̄e gb̄enon aak̄s̄ kú a z̄ikap̄on̄oseriio kú a gb̄enɔ ḡaga lelele le z̄i dok̄onɔ p̄ia n̄ p̄inki.

⁷ Kú Isaraila kú ò kú ḡuvuten gweno kú n̄ gb̄e kú ò kú Yoda bara direnɔ è n̄ z̄ikarinɔ b̄aa l̄e, akús̄ Solu kú a n̄enɔ ḡaga, ò b̄aa l̄e ò n̄ w̄etenɔ tò gwe, akú Filisitininɔ sù ò v̄uten.

⁸ Kú gu d̄s̄, akú Filisitininɔ sù òten p̄onɔ b̄ote gb̄e kú ò ḡagan̄aa, akú ò Solu kú a né m̄en aak̄s̄ p̄inɔ ḡenɔ è katena Giliboa s̄is̄iger̄eí.

⁹ Akú ò Solu m̄i z̄s̄ ò a ḡok̄eb̄onɔ b̄teaa, akú ò gb̄enɔ z̄i ò a baaruu kpàkpa Filisitininɔ b̄usu gu s̄inda p̄inkia kú n̄ t̄anakpenɔ.

- ¹⁰ Ò a gǝkɛbɔɔ kàtɛ tãna kũ òdi pi Asatorɛ kpén, akũ ò a gèɛ lòko Bɛtesã bñia.
- ¹¹ Kũ Yabesi Giliadadenɔ yã kũ Filisitininɔ kè Solunɛ pìi mà,
- ¹² akũ ñ gǝsa gbãnanɔ fùtɛ ñ pínki ò tá gwãani ò zĩ birea, ò Solu kũ a nénɔ gènɔ kipa Bɛtesã bñia, akũ ò tàò Yabesi ò té sòrma gwe.
- ¹³ Ò ñ wánɔ sètɛ ò vǝ sãma lí gbáru Yabesi gwe, akũ ò lé yǝ gɔrɔ suppla.

SAMUELI TAKADA PLADE

Dauda kíblena Yudanɔa 1:1-4:12

Dauda kíblena Isaraila buri s̄inda pínkinɔa 5:1-12:31

Abusalomu bona Dauda kpɛ 13:1-20:26

Dauda kíblena kpekpɛ 21:1-24:25

Dauda Solu ga baarumanaa

¹ Solu gana gbera Dauda sù kù zìblena Amalekinɔaao, akù à gò Zikilaga gɔɔ pla.

² A gɔɔ aakòde zĩ gògbè ke bò Solu bùran à sù. A pòkasanò kèkèna, bùsu ká a mìn. Kù à kà Dauda kīnaa, à kùtɛnɛ à wùtɛ a gberɛa.

³ Dauda a là à pì: N bo máa? À wèa à pì: Ma bo Isarailanò bùrammɛ.

⁴ Akù Dauda a là dɔ: À kè dera gwee? Ñ omɛnɛ. Akù à wèa à pì: Isarailanò bò zìlan ò bàa lè. Ñ daside lètɛ ò gàga. Solu kù a né Yonatáo gà dɔ.

⁵ Akù Dauda kefenna kù àtɛn baaruu pì kpàare là à pì: N ke deran n̄ dɔ kù Solu kù a né Yonatáo gaa?

⁶ À wèa à pì: À sù à lè má kù Giliboa kpi gerɛei gwemɛ, akù ma Solu è, àtɛn gbāna e a s̄aria. Sògodenò kù sòdenò tɛn ká k̄aao kīni.

⁷ Kù à litɛ ma kpa, à ma e, akù à ma sisi. Ma pì: Makù dí!

⁸ Akù à ma la, makūmɛ dí ũu? Akù ma wea ma pì Amaleki burin ma ũ.

⁹ Akù à pìmɛnɛ mà naai mà a dɛ, zaakù á kù ga léimɛ, bee kù a wé kpé kēna fíti.

¹⁰ Akù ma nai ma a dè, zaakù má dɔ ani f̄s̄ à ble a letɛnaa gbera doro. Akù ma a kífura kù à kunaan sè kù zā kù à danaao, akù ma suonɛnɛ la ma dikiri.

¹¹ Akù Dauda a pòkasanò gà à kè, akù gbè kù ò kù k̄aonò n̄ pónò kèkè se.

¹² Ò Solu kù a né Yonatáo gana s̄ò dò kù Dikiri gbè Isarailanò, zaakù zĩ n̄ blé. Wé'i bòm̄ma, akù ò lé ȳi ari ɔk̄osi.

¹³ Dauda kefenna kù à baaruu pì kpàare là à pì: N be kù máa? Akù à pìnɛ: Bòasu nén ma ũ, Amaleki buri.

¹⁴ Akù Dauda a là à pì: À kè dera kina kù Dikiri kà dɛna v̄ina dí n kùroo?

¹⁵ Akù Dauda a kefenna ke sisi à pì: Ñ a lé n̄ dɛ se. Akù à a lè à dè.

¹⁶ Zaakù Dauda ḡinake à pìnɛ: N n̄ z̄ida dɛmɛ. N z̄ida lé mé à n da ȳan, n pì n kina kù Dikiri kàa dè.

Wëndale kù Dauda s̄i Solu kù Yonatáo ga yā musu

¹⁷ Dauda wēnda lè díkīna s̄i Solu kù a né Yonatáo ga yā musu.

¹⁸ À pì ò lèɛ pìi dada Yudanɔnɛ. À kù Yasa takadan.

¹⁹ Isarailanò gakuridenò gàga s̄is̄igerɛei,
ḡɔsa gbānanò i òmɛ fá!

²⁰ Àsun a baaru kpá Gata zédanlo,
de Filisitini nògbènò sùn a p̄onna kero yāi.

Àsun a kpàkpa ke Asakel̄niro,
de ḡɔf̄ɔr̄ode nénògbènò sùn ayuwii kero.

²¹ Plí sùn kpá Giliboa gbèɛa doro,
legū sùn ma bura kù ò kù gwen̄on doro,

gwen ò ɔ s̄ò ḡɔsa gbānanò s̄ɛgbakon̄i,
nísi d̄ok̄ona Solu s̄ɛgbakoa lé zè!

²² Kù òtɛn ḡɔsa gbāna aru f̄a gua,
òtɛni n̄ gberɛ para,

kàzuri pāsī Yonatā dì kpe gwaro,
fēnedade pāsī Solu dì su koriro.

²³ Solu kū Yonatāo,
gbē mana yenyīdenomē!

Odi kēkōa wēndi ke ganaa gūnlo.

Ŋ wāna de vāunola,
ń gbāna de mūsunola.

²⁴ Isaraila nōgbēno,
à wé'i bo Solu ga yā musu.

À biza tēra yīáre kū nōmanablebōno,
à á pókasanō kēkéáre kū zāblebō kū ò pì kū wuraaono.

²⁵ Gōsa gbānanō i ò zīlan fá!

Yonatā wutena gè ũ sīsīgerēei.

²⁶ Ma gbē Yonatā,
ma gō warikenaa gūn n yāi,
ń manamēne swáswa.
Yenyī kū ń vī kūmao sára vīro,
à de nō yenyīla.

²⁷ Gōsa gbānanō i ò fá!

Ŋ zīkabōno kàkatē.

2

Dauda kana Yudanō kpatan

¹ Abire gbera Dauda Dikiri gbēka à pì: Mà gé Yuda wēte ke gūn yá? Dikiri pìne à gé, akū Dauda èra à a là à pì: Mákpan mà génn? Dikiri wèa à pì: Eblōnu kpa.

² Akū Dauda gèe gwe kū a nō mèn planō, Yezērili gbē Ainōama kū Nabala gyaano Abigaili, Kaameli gbēo.

³ Dauda gèe kū gbē kū ò kú kāaono dō, baadi kū a bedeno, akū ò vùte Eblōnu kū a lakutunōo.

⁴ Akū Yudanō gbē zōkōno sù ò nísi kù Dauda mīa gwe, ò a kà Yudanō kína ũ.

Kū Dauda mà Yabesi Giliadadeno mé ò Solu vī,

⁵ à gbēno zīm̄ma, ò gèe ò ò́nne: Dauda pì, Dikiri arubarika daágu, kū a gbēke kè Solu á dikiriine a a vī.

⁶ Dikiri gbēke yā kū náani yāo keáre. Makū sō mani yā mana keáre kū a yā pì kè yāi.

⁷ Tera sà àgō gbāna à kù gbāna ke. Á dikiri Solu gà, akū Yudanō ma ka ń kína ũ.

⁸ À sù à lè Nerē né Abana, Solu zīkarino gbē zōkōo gīnake à gèe se kū Solu né Isiboseo Manaimu.

⁹ Akū à a kà kína ũ Giliada būsuno kū Asa burino būsuno kū Yezērilio kū Eflaimu burino būsuno kū Biliaminu burino būsuno kū Isarailano būsuno kparano pínki.

¹⁰ Solu né Isibose wè buplade gūnn à gō Isarailano kína ũ. À kí blè wè pla. Yudanō sō, Daudan ò zèo.

¹¹ Dauda kí blè Yudanōa zaa Eblōnu ari wè suppla kū mō suddoo.

Isarailano zīkana kū Yudanō

¹² Nerē né Abana kū Solu né Isibose zīkarino bō Manaimu ò gèe Gibiō.

¹³ Zeruya né Yoabu kū Dauda zīkarino fùte ò gèe dańle Gibiō íkaki sare. Ŋ gà do kú í bara la, ń gà do kú í bara dire.

¹⁴ Akū Abana pì Yoabune: Ŋ tó kefenna keno futekōi ò gwa. Akū Yoabu pì: Ò gé.

15 Akū Biliaminu zìkarinɔ fùte gbēnɔn kuri awεεpla Isibose pɔ ũ, akū Dauda zìkarinɔ fùte gbēnɔn kuri awεεpla se.

16 Baadi ɔ kà a ɔsikari dake kòkɔtɔɔi, akū ò kɔ zòzò kɔ gbàntεεεa kū fēnεo ò lète lεεε. Akū ò tɔ kpà Gibiɔ gu pìine Fēnelennabura.

17 Zì kū ò kà zì birea pāsī manamana, akū Dauda zìkarinɔ zì blè Abana kū Isarailanɔa.

18 Zeruya négɔgbē gbēnɔn aakɔnɔn kú gwe, Yoabu kú Abisaio kú Asahelio. Asaheli sɔ a bà nna lán zò bà.

19 Akū à pète Abanai, adi lite ɔplai ke ɔzeiro.

20 Kū Abana a kpe gwà à a è, akū à pì: Asaheli, mɔkɔmmε gwe yá? À wèa à pì: Makūmε.

21 Akū Abana pìnε: Ñ lite n ɔplai ke n ɔzei, ñ kefennanɔ doke kū ñ a pónɔ sía. Ama Asaheli dí zεnεro.

22 Abana èra à pìnε dɔ: Ñsun namairo. Ñ ye mà n den yá? Tó ma n de, mani we ó wé ke siikɔ kū n vīni Yoabuo dɔ yá?

23 Ama Asaheli gí, adi zεnεro, akū Abana a zò a gberεa kú a sári páo ari à bò a kpe kpa. Gwen à lèten à gà gòñɔ. Kū gbē sīnda pínki kà gu kú à lète à gà pìn, ò zè òten gwa.

24 Akū Yoabu kú Abisaio pè Abanaa ari ifántē gèε à gè kpén. Ó kà Ama sīsī kú à kú Gia ifáboki kpa Gibiɔ gbáranna zén.

25 Biliaminu burinɔ kàkara Abanai gà do, akū ò gèε òten gí kú ñ zīdao sīsī musu.

26 Akū Abana lé zù Yoabui à pì: Óni ze kòdεdenaneroo? Ñ dɔ kú yā pì ni mì de kú pɔsiraoroo? Ñni o n gbēnɔne ò zεwεre ò era ò tároo?

27 Akū Yoabu wèa à pì: Luda kun! Tó ñdi lé sí yāro, ma gbēnɔ ni zεárεro ari gu gé dɔ.

28 Kū Yoabu kuru pè, akū a gbēnɔ kámma bò, odi gé Isarailanɔa kú zìio doro.

29 Gwāani birea Abana kú a gbēnɔ táa ò sèn ò bikù Yodaa, akū ò té swadɔrɔɔi ari ò gèε ò kà Manaimu.

30 Kū Yoabu sù kú pena Abanaaa, akū à a zìkarinɔ kàkara ñ pínki. Dauda gbēnɔ té gbēnɔn baro donsari mé ò kunlo, Asaheli baasi.

31 Ò Biliaminu kú ò kú kú Abanaonɔ dède gbēnɔn wàa do kú basɔraakɔ.

32 Ò Asaheli gèε sè ò vī a de miran Betilihamu. Akū Yoabu kú a gbēnɔ táa ò gwāani ò kà Eblɔnu gudɔnaao.

3

1 Zì kú Solu bedenɔ kà kú Dauda bedenɔ gí kè. Dauda gbāna ten kara, Solu bedenɔ sɔ, ñ gbāna ten lago.

Dauda négɔgbēnɔ

2 Néɔgbē kú Dauda ò Eblɔnunɔ tón dí. A káaku tón Aminɔ. A da tón Ainɔama, Yezεrili gbēmε.

3 A plade tón Kiliabu. A da tón Abigaili, Nabala gyaanɔ Kaameli gbēmε. A aakɔde tón Abusalomu. A da tón Maaka, Gesuru kína Talamai néme.

4 A siikɔde tón Adonia. A da tón Agi. A sɔɔrode tón Sefatia. A da tón Abitali.

5 A suddode tón Itiriamu. A da tón Egela. Dauda nɔnɔ né pìnɔ ò Eblɔnumε.

Abana nana Daudaa

6 Gɔrɔ kú Solu bedenɔ ten zì ká kú Dauda bedenɔ, Abana ten gbāna kú Solu bedenɔ gūn.

7 Solu nɔ yìgisaride vī yā, a tón Rizipa, Aya néme. Isibose pì Abananε: À kè dera n wute kú ma de nɔo?

8 Abana pɔ fē manamana Isibose yā pì yāi à pì: Gbēdan ma ũ Yudanɔ kpa yá? Maten gbēke ke n de Solu bedenɔne kú a dakūnanɔ kú a gbēnnanɔ ari kú a gbārao. Mádi n na Daudanε a ɔīro, akū nteni ma taari e nɔgbē pì yā musu sàa?

9 Tó mádi lé kú Dikiri sè Daudanε kenεro, Luda yā kemene pāsīpāsī.

¹⁰ Mani kpata sí Solu bedenɔa mà tó Dauda gɔ Isarailanɔ kù Yudanɔ kína ũ sɛna zaa Dani ari à gé péo Besebaa.

¹¹ Isibose dí we à wè Abanaa doro, kù àten vīna kɛɛ yāi.

¹² Abana gbɛnɔ zì Daudaa kù a tóo à pìnɛ: Dí mé à bùsu vīi? Ò lédokɔnɔ kɛ, mani kpányī de Isarailanɔ bàka le àgɔ kù kúnwo n pínki.

¹³ Akù Dauda pì: À mana, mani lédokɔnɔ kɛ kúnwo, ama yā mèn don matɛn gbekamma. Tó nten su ma gwa, tó nídi sumɛnɛ kù Solu nɛnɔgbɛ Mikalaoro, òsun tó ó wé sikɔlɛro.

¹⁴ Dauda légbāzā kè Solu né Isibosɛnɛ à pì: N ma nanɔ Mikala sukpaɛnɛ. Ma anzure blè kù Filisitininɔ gyɔfɔrɔ mèn basɔro.

¹⁵ Akù Isibose gbɛnɔ zì, ò nɔgbɛ pì sɪ a zā Palatieli, Laisi néa.

¹⁶ Akù a zā pì ten gé káao à téi ari Bahurimu, àten ɔɔ dɔ. Akù Abana ònɛ à era à tá, akù à èra.

¹⁷ Abana yā ò kù Isaraila gbɛ zɔkɔnɔ à pì: Zaa zī áten wɛtɛ Dauda gɔ de á kína ũ.

¹⁸ À a ká sà, zaakù Dikiri lé sɛnɛ à pì, áni a gbɛ Isarailanɔ bo Filisitininɔ kù n iberɛnɔ ɔī n pínki a zòbleri Dauda pì gāime.

¹⁹ Abana yā pì dà Biliaminu burinɔnɛ n sán dɔ. Akù à gèɛ Eblɔnu, de à yā kù à kè Biliaminu burinɔnɛ kù Isarailanɔo pì o Daudanɛ.

²⁰ Kù à kà Dauda kīnaa zaa Eblɔnu kù gbɛnɔn baro kù ò kù káaonɔ, akù Dauda pɔnna pòble kèrɛnɛ.

²¹ Akù Abana pì Daudanɛ: Ma dikiri kína, n tó mà fute mà gé mà Isarailanɔ kakaranne n pínki, de ò lédokɔnɔ kɛ kúnwo, ònigɔ de bùsu kù n pɔ yei pínki kína ũ. Akù Dauda Abana gbàɛ, à tá aafia.

Abana denaa

²² Zī birea Yoabu kù Dauda gbɛnɔ sù kù létemmaanao. Ò pónɔ sɪ gbɛnɔa manamana ò sùo. Abana kù kù Daudao gwe doro, zaakù à a gbàɛ, à tá aafia.

²³ Kù Yoabu kù zìkari kù ò kù káaonɔ kà, ò ònɛ Nɛɛ né Abana sù kína gwa, akù à a gbàɛ à tá aafia.

²⁴ Akù Yoabu gèɛ à kína lè à pì: Bó yān n kè gwee? Kù Abana sù n kīnaa, bóyāi n tò à tàa?

²⁵ N Nɛɛ né Abana dōroo? À sù ɔndɔ kɛnɛ, de à le àgɔ n gégɔrɔ kù n sugɔrɔ dɔ kù n yākenanɔ pínki.

²⁶ Kù Yoabu bò Dauda kīnaa, akù à gbɛnɔ zì, ò pètɛ Abanai. Ò a lè Sira lògɔ kīnaa, akù òten su káao, ama Dauda a yā dōro.

²⁷ Kù ò kà kù Abanao Eblɔnu wètɛ bīnilea, akù Yoabu a sɪsi lándɔ à ye à asiriyā onɛ bà, akù à a zò a gberɛa à a dè. A dakūna Asaheli dena fīnaan à bòa gwe.

²⁸ Abire gbera kù Dauda mà, à pì: Makù kù ma kíkeo, manigɔ taari vī Dikirinɛ Nɛɛ né Abana dena yā musuro.

²⁹ Yā pì ni wí Yoabu musumɛ kù a de bedenɔ n pínki. Yoabu bedenɔ nigɔ kun kentude ke kusu ke ɛɛ ke gbɛ kù zì a blè ke nàderii sariro.

³⁰ Yoabu kù Abisaio Abana dè, kù àkù mé à n dakūna Asaheli dè zīlan zaa Gibiɔ yāi.

³¹ Akù Dauda pì Yoabunɛ kù gbɛ kù ò kù káaonɔ n pínki: À á pókasanɔ gága à kèkè, à uta kasanɔ daála, àgɔ té are kù Abana gèɛo kù ɔɔdɔo. Kína Dauda sɔ à té n kɛɛ.

³² Akù ò a vī Eblɔnu gwe. Kína wēnda ɔɔ dɔ gbānagbāna Abana miraa, akù gbɛ sīnda pínki ɔɔ dɔ se.

³³ Akù kína wēndale díkīna sɪ Abana yā musu à pì: Abana gana lán mīsaride bà manan gwe yá?

³⁴ Òdi n gā yīnɛ n kɛ kparɔ, òdi mòkakɔana kánɛro,

n ga lán gbɛ kù à gè yāvānikerinɔ ɔī bà.

Akū gbē sīnda pínki èra ò ɔ̀ ɔ̀ d̀ d̀.

³⁵ Gbē sīnda pínki sù ò ò Daudanè à p̀ ɔ̀ ble ari gu g̀ ɔ̀ gé si, ama à la dà à p̀: Tó ma burodi ke p̀ ɔ̀ ble ke dà ma lén ifántè gēna kpén sari, Luda yā kemene pásīpāsī.

³⁶ Gbē sīnda pínki wé tè yā pīi, akū à kèr̀ne mana. Yā kū kína ten ke pínki dì ke gbēnɔ̀ne manamè.

³⁷ Zī birea Dauda gbēnɔ̀ kū Isarailanɔ̀ pínki d̀ sà kū kína lé kú Nerè né Abana dena yānlo.

³⁸ Akū à p̀ a gbē p̀nɔ̀ne: Á d̀ kū Isaraila don'arède z̀k̀ɔ̀ g̀à gbāraroo?

³⁹ Makū s̄, bee kū Luda ma ka kína ũ, ma busa gbāra. Zeruya né p̀nɔ̀ yākèna pásī de ma p̀la. Dikiri mé ani fīna bo vānikerīne a vāni lén.

4

Isibose denaa

¹ Kū Solu né Isibose mà Abana g̀à Eblonu, a k̄a g̀à, akū Isarailanɔ̀ g̀ò bídi gūn n̄ pínki.

² Solu né pīi z̀k̀ari gbē z̀k̀ɔ̀nɔ̀ v̄i gbēnɔ̀n pla, a do t́n Baana, a do s̄ Rekabu. Bero gbē Rimɔ̀, Biliaminu buri nénɔ̀mè. Ò Bero d̀tè Biliaminu bùsu p̀ ɔ̀ ũ yāme,

³ zaakū Berodenɔ̀ bàà lè ò tà Gitaimu ò kú gwe ari kū a gbārao.

⁴ Solu né Yonatā s̄ à né v̄i ɛ̀re ũ. Gɔ̀rɔ̀ kū né pīi kà wè sɔ̀rɔ̀, akū Solu kū Yonatāo gana Yez̄erili baaru sù. Kū a gwàri a sè àten bàà lé k̄aao, a wānaa gūnn né pīi p̀tia à lète. Abire mé à tò à ɛ̀re kū. A t́n Mefibose.

⁵ Bero gbē Rimɔ̀ né p̀nɔ̀ Rekabu kū Baanao f̀tè, ifántè gbānai ò kà Isibose bea, gɔ̀rɔ̀ kū àten i fānantè o.

⁶ Akū Rekabu kū a dakūna Baanao g̀è kpén ò kè lánd̄ òten gé p̀blewe d̄a bà.

⁷ Kū ò g̀è kpén, Isibose wutena a g̀adoa, akū ò g̀èi kpéne gūn ò a z̀ ò dè. Akū ò a m̀i z̀ ò sè ò t̄ao. Ò p̀tè Yoda s̄n, akū ò t̄aa ò ari gu g̀è à d̀o.

⁸ Ò sù Dauda k̄inaa Eblonu kū Isibose m̀io ò p̀ne: N̄ gwa, n̄ ibere Solu kū à wète à n̄ de né Isibose m̀in dí. Ó dikiri kína, Dikiri fīnaa b̀onne Solu kū a burinɔ̀a gbāra.

⁹ Dauda wèmma à p̀: Dikiri kun! À ma bo ma warikènaa gūn pínki.

¹⁰ Kū gbēke sù ma k̄inaa Zikilaga yā à p̀ Solu g̀à, àten da baaru nnan àten kpá, akū ma a k̀ ma dè. A baaru àreen gwe.

¹¹ Dí deñla lákū ák̀nɔ̀ gbē vāninɔ̀ a taarisaride dè a g̀adoa a kpén nà. Mani a dena fīna boáwa mà á wèndi bo se.

¹² Akū Dauda yā ò a gbēnɔ̀ne, akū ò n̄ dede. Ò n̄ ɔ̀la kū n̄ gbálanɔ̀ z̀z̄z̄, akū ò n̄ gènɔ̀ lòko Eblonu ít̄ki sare. Akū ò Isibose m̀i sè ò v̄i Abana miran zaa Eblonu.

5

Dauda kana Isarailanɔ̀ kpatan

¹ Isarailanɔ̀ sù n̄ buria n̄ pínki Dauda k̄inaa zaa Eblonu ò p̀: Ó aru dok̀nɔ̀mè.

² Zaa z̄i gɔ̀rɔ̀ kū Solu de ó kína ũ, m̀k̀ɔ̀mmè ndi dowerè are z̀lan, gena kū sunaao. Akū Dikiri p̀nne, m̀k̀ɔ̀mmè ñiḡ de a gbē Isarailanɔ̀ don'arède ũ, n̄ kína ũ.

³ Kū Isaraila gbē z̀k̀ɔ̀nɔ̀ sù kína Dauda k̄inaa zaa Eblonu n̄ pínki, gwen à lédok̀nɔ̀ kèn kūñwo Dikiri are, akū ò n̄si kù a m̀ia ò a kà Isarailanɔ̀ kpatan.

⁴ Dauda wè baraakuri v̄i gɔ̀rɔ̀ kū à nà k̀blenaaa, à v̀tè kín wè bupla.

⁵ À de Yudanɔ̀ kína ũ zaa Eblonu wè suppla kū m̀o suddoo, akū à de Yudanɔ̀ kū Isarailanɔ̀ pínki kína ũ zaa Yurusalemu wè baraakuri awè'e'aak̄.

⁶ Kína kū a gbēnɔ̀ g̀è Yurusalemu de à z̄i ká kū Yebusi kū ò kú gweno. Akū ò ò Daudanè: Ìni ḡ laro, bee v̄inanɔ̀ kū ɛ̀renɔ̀ oni p̀emma. Òten da Dauda ni le à ḡ gwero.

⁷ Bee kū abireo Dauda wète b̄nide kū òdi pi d̄o Zaīs̄ pīi s̄i, akū à g̀ò a wéra ũ.

⁸ Zĩ birea Dauda pì: Tó gbě ye à Yebusinɔ dede, séde à gě íze kũ ò yě gbèn gũn, ani erenɔ kũ v̄naa pìnɔ le. Dauda iberenɔme. Abire yāi òdi pi, v̄nanɔ kũ erenɔ oni gě kínabearo.

⁹ Akũ Dauda be kũ wěte b̄nide pìi gũn, à a zĩda tó kpàne, Dauda Wěte. À kpénɔ bòbo à likai ari gu kũ ò wèe tatan, òdi pi Milo.

¹⁰ Dauda gbāna ten kara, zaakũ Dikiri Luda Zĩkaride kú káao.

¹¹ Taya kína Hiramũ gbēnɔ zĩ Daudaa kũ sida línɔ kũ lí'arinɔ kũ gbè'arinɔ, akũ ò be bōne.

¹² Akũ Dauda d̄sà kũ Dikiri a ka Isarailanɔ kína ũme, akũs̄ à a kpataa kàraáre kũ Isarailanɔn de Dikiri gbēnɔ ũ yāi.

¹³ Dauda bona Eblonu gbera à era à nɔ pāndenɔ sè à kàra Yurusalemu dɔ kũ nɔ yìgisaridenɔ, akũ à négōgbēnɔ kũ nénōgbēnɔ ì kũńwo.

¹⁴ Négōgbē kũ à n̄ í Yurusalemu pìnɔ tón dí: Samua, Sobabu, Natā, Sulemanu,

¹⁵ Iba, Elisua, Nefegi, Yafia,

¹⁶ Elisama, Eliada kũ Elifeletio.

¹⁷ Kũ Filisitininɔ mà ò Dauda kà Isarailanɔ kína ũ, akũ ò gèe òteni a wete ò a de n̄ pínki. Kũ à n̄ baaru mà, akũ à gèe s̄entepɔɔtu.

¹⁸ Filisitininɔ zĩ'ɔ pòro Refaimu guvuten,

¹⁹ akũ Dauda gbèka Dikiria à pì: Mà gé mà léte Filisitininɔa, ñni n̄ namene ma ɔ̄ yá? Akũ Dikiri wèa à pì: N̄ gé, mani n̄ nanne n ɔ̄.

²⁰ Akũ Dauda gèe Baali Perazimu, à zĩ bléríma gwe. Akũ à pì: Dikiri dòmene are, à bò à sù ma iberenɔa bùi lákũ í dì gu f̄sà nà. Akũ à tó kpà gu p̄ine Baali Perazimu.

²¹ Filisitininɔ n̄ t̄ananɔ tò gwe, akũ Dauda kũ a gbēnɔ s̄ete ò tào.

²² Filisitininɔ era ò sù dɔ, ò zĩ'ɔ pòro Refaimu guvuten.

²³ Akũ Dauda era à gbèka Dikiria dɔ. Akũ Dikiri wèa à pì: N̄sun gényĩ súsuro. N̄ likańyĩ kpe kpa n̄ léteríma kpè líkpe sare.

²⁴ Tó a gèse k̄ini mà lí pìnɔ musu, à ke likalika, zaakũ makũme ma bo ma doáre are gwe, de mà zĩ bleáre Filisitini zĩkarinɔa yāi.

²⁵ Dauda kè lákũ Dikiri òne nà, akũ à zĩ blè Filisitininɔa sena zaa Gibiɔ ari à gèe pé Gezaa.

6

Suna kũ Dikiri àkpatii Yurusalemu

¹ Dauda era à Isaraila kũ à n̄ sétenɔ kàkara gbēnɔn dúbu baraakuri.

² Akũ à fùte à dà kũńwo zén, ò gèe Baala kũ à kú Yudanɔ bùsun, de ò Luda àkpati sé ò suo. Dikiri Zĩkaride diḡ vutena kín àkpatii pì malaika d̄emberedenɔ dagura, abire yāin òdi pi a tó kúa.

³ Ò àkpatii p̄i dà zùgo dufu gũn Abinadabu be s̄is̄i musu, akũ ò dào zén. Abinadabu n̄enɔ Uza kũ Ahioo mé òten do zùgo p̄ii,

⁴ Luda àkpati kún. Ahio mé à té are,

⁵ akũ Dauda kũ Isarailanɔ ten ũ wā n̄ pínki Dikiri are n̄ gbāna zaka lén kũ lèsinaao. Òten m̄ɔɔ lé kũ gidigboo kũ s̄eḡs̄eḡeo kũ fakao kũ s̄eḡ̄eo.

⁶ Kũ ò kà Nak̄ esegbēkia, zùnɔ ḡe s̄i, akũ Uza ɔ̀ bò à nà Luda àkpatiia.

⁷ Akũ Dikiri p̄o f̄eĩ, à a lè a dè àkpatii sare gwe dà kũ à kè yāi.

⁸ Dauda nèsee yàka, kũ Dikiri p̄o f̄e Uzai yāi, akũ òdi gu p̄i sísi P̄of̄e'uzai ari kũ a gbārao.

⁹ Zĩ birea v̄ina Dauda kũ Dikiri yā musu à pì: Deran mani ke nà mà Dikiri àkpati sé mà táoo?

¹⁰ Akũ adi we à táo a w̄ete gũn doru, à lite à tào Gata gb̄e Ɔbedi Edomu bea.

¹¹ Dikiri àkpati kú a bea ari m̄o aak̄s̄, akũ Dikiri arubarikaa dàn kũ a bedenɔ n̄ pínki.

12 Ò pì kína Daudane: Dikiri arubarikaa dà Ɖbedi Edomu bedenɔgu kũ pó kũ à vĩno pínki a àkpati yáí. Akũ Dauda gèe gwe, à Luda àkpatii sè àten suo a wēte gūn kũ ponnao.

13 Kũ gbē kũ ò Dikiri àkpati senano gbá sè gèn suddo, akũ Dauda sa ò kũ zùsaa kũ zùne bòro mèkpanaao.

14 Dauda sa'o'uta dana, àten ũ wā Dikiri are a gbāna zaka lén.

15 Àpii kũ Isarailano pínki òten su kũ Dikiri àkpatii, òten ponna wiki lé òten kuru pé.

16 Kũ Dikiri àkpati ten gē Dauda wēte gūn, akũ Solu né Mikala ten zīte gwa wondoo gūn. Kũ à è kína Dauda ten vīvī àten ũ wā Dikiri are, à a gya bò a swēe gūn.

17 Kũ ò sù kũ Dikiri àkpatii, ò dìte a gbèn bizakuta kũ Dauda dònne gūn. Akũ à sa'opo kũ òdi ká tén à té kũ ò Dikiri are kũ kennakúkšo sa'opo.

18 Kũ à sa ò à làka, à sa mana ò gbēno kũ Dikiri Zīkaride tó.

19 Akũ à burodii kpàatete Isaraila kũ ò kakarana gwenne kōno dodo gōgbēno kũ nōgbēno n pínki kũ domina kàraao mèn dodo kũ geepi kàraao mèn dodo.

20 Kũ Dauda ten su be de à sa mana o a bedenne, akũ Solu né Mikala bò à gèe à dàale à pì: Mòkōn Isarailano kína, gbē bèerde yān n kè gwe gbāra yá? N n zīda mēe mò n iba nōgbē zīkerinone, lán wé'isaride dì a zīda mēe mōne nà.

21 Akũ Dauda pì Mikalane: Dikiri ma ũ wāne. Dikiri mé à ma se n de kũ a beden gēne ũ, à ma ke a gbē Isarailano don'arede ũ.

22 Mani futa kũ de abirela, mani ma zīda kīa n enaa gūn, ama nōgbē zīkeri kũ n tēm̄ma pìno mé oni ma bèere dō.

23 Akũ Solu né Mikala dí né iro ari à gèe à gào.

7

Luda lésena Daudane

1 Kũ kína vùte a bea, Dikiri a bò ibere kũ ò likaino oī à a gbà Ìampaki,

2 akũ kína pì annabi Natāne: É'e! Kpé kũ ò dō kũ sida líon manigō vuten, Luda àkpati gō ditena bizakutan yá?

3 Natā wèa à pì: Lákũ à kenne nà n ke, zaakũ Dikiri kú kũnwō.

4 Gwāani birea Dikiri yā sù Natāa à pì:

5 Ñ gé ñ o ma zòbleri Daudane kũ ma pì, akũ mé ani kpé kũ manigō kun bomenero.

6 Zaa goro kũ ma Isarailano bōte Misila ari gbāra mádi be kũro. Madigō sōsōsōsōme, bizakutame ma kúki ũ.

7 Gu kũ ma sōsōn kũ ma gbē Isarailano n pínki madì don'aredeno dìte ò doñne are, ama mádi o n gbēkene, bóyāi adi kpé bomene kũ sida líoro.

8 Ñ gé ñ o ma zòbleri Daudane, ma Dikiri Zīkaride ma pì, ma a sè sādākia de agō de ma gbē Isarailano don'arede ũ.

9 Má kú káao gu kũ à gèen pínki, akũ ma a iberenno dèdene. Mani a tó bo manamana sà, anigō kú andunia tódeno té.

10 Mani būsū kpá ma gbē Isarailanoa, mani n káten, oni vuten n pó ũ. N laakari ni fute dorō. Gbē vāninno ni le ò wé tām̄ma lákũ ò wé tām̄ma káaku

11 goro kũ ma don'aredeno dīteñne nà dorō. Mani a bo a ibere pìno oī n pínki.

Makũ Dikiri maten one, makũ mé mani be kene a burino gbānaleki ũ.

12 Tó a goro pàpa à gà, mani a buri kũ à bò a mēen ke sé lei, mani a ká kpatan.

13 Àpi mé ani kpé bo kũ ma tó nigō kúa, mani a kpatablana gbá péte, anigō kí ble ari goro sīnda pínki.

14 Manigō denē De ũ, anigō de ma né ũ. Tó à taari kè, mani wé taa kũ gòome, lákũ bisāsiri dì gbē gbē nà.

15 Ama ma gbēke ni kēkōa káao lákũ ma kēkōa kũ Solu kũ ma a bò Dauda are nàro.

16 A burinɔ nigɔ kpata ble gɔɔ sɪnda pɪnki. A kpata pɪ nigɔ lakana vɪro.

17 Akū Natā yā pɪi gbā Daudanɛ lākū Dikiri òare nà pɪnki.

Dauda wékɛna Dikiria

18 Akū kína Dauda gɛ̀ à vùtɛ Dikiri are à pɪ: Dikiri Luda, bɔn ma ũu? Dínɔn ma bedenɔ ũ kū n ma ka gwena dí takaaa?

19 Dikiri Luda, abirekū bi yā fítimɛ n kīnaa, akū n makū n zòbleri buri kū onigɔ kú zianɔ yā ò dɔ yā? Len ndì kɛ́nɛ lɛ yā, Dikiri Luda?

20 Dikiri Luda, mani pinne deramɛ dɔɔ? Makū n zòbleri n ma dɔ.

21 N yā zòkɔ pɪi kè lākū n pɔ yei nà yā kū n ò yāi, akū n tò makū n zòbleri ma dɔ.

22 Dikiri Luda, n zòkɔ fá! Oni gbɛke lekɔa kūnworo. N baasiro dikiri ke kunlo, lākū o mà kū ó são nà.

23 Dín oni lekɔa kū n gbɛ Isarailanɔɔ? Andunia burinɔ té buri mèn do pɪin n bo n gɛ n bò, de ògɔ de n gbɛnɔ ũ. N n zɪda tɔ bò, n yā zòkɔ bonsarenɔ kè n gbɛ pɪnɔnɛ, n pɛ buri kenɔa kū n tãnanɔ n gbɛ kū n n bó Misilanɔ are.

24 N Isarailanɔ dìtɛ ògɔ de n gbɛnɔ ũ ari gɔɔ sɪnda pɪnki. Dikiri, n gɔ n Luda ũ.

25 Dikiri Luda, lé kū n sè makū n zòbleriine kū ma burinɔ yā musu, ògɔ zɪ kea gɔɔ sɪnda pɪnki. N ke lākū n ò nà

26 de n tɔ bo manamana ari gɔɔ sɪnda pɪnki. Gbɛnɔ ni pi Dikiri Zìkaridemɛ Isarailanɔ Luda ũ. Makū n zòbleri Dauda, ìni ma burinɔ zɪni pɛtɛ,

27 zaakū Dikiri Zìkaride Isarailanɔ Luda, n òmɛnɛ n pɪ, ìni ma bɛ kemɛnɛ ma burinɔ gbãnaleki ũ. Abire yāi makū n zòbleri ma kùgbãna kè ma wéke díkɪna kɛmma.

28 Dikiri Luda, mɔkɔmmɛ Luda ũ, n yā náani vɪ, akū n yā mana dínɔ lé sè makū n zòbleriine.

29 N arubarika da makū n zòbleri burinɔgu sà, n wé nigɔ tényɪ gɔɔ sɪnda pɪnki. Dikiri Luda, n yā ò n arubarikaa dà makū n zòbleri burinɔgu, onigɔ arubarika vɪ ari gɔɔ sɪnda pɪnki.

8

Dauda zìblena buri kenɔa

1 Abire gbera Dauda zɪi blè Filisitininɔa à n búsa à n wéra Gata sɪmɪma.

2 À zɪi blè Mɔabunɔa, akū à tò ò wùtɛ kɔ sare zɪtɛ. À bàa yò́mɪma. Tó à bà pla daguraa dèdɛ, àdi bà do dagura tó bɛnɛ. Akū Mɔabunɔ gɔ́ Dauda zòblerinɔ ũ, akū òdigɔ táfe bonɛ.

3 Dauda zɪi blè Reobo né Adadɛza, Zoba kínaa, gɔɔ kū kína pɪi èra àtɛn gɛ ɔ tɔ Yuflati swasarenɔa.

4 Akū à a sɔgonɔ kùkū mèn wàa sɔɔro kū sɔgodenɔ gbɛnɔn dúbu suppla kū gbɛ kū ò té gɛsɛnɔ gbɛnɔn dúbu baro. Akū à n sɔnɔ gbátɪnɔ zòzɔ pɪnki, mèn basɔɔro mé ò bò.

5 Siria kū ò kú Damasukunɔ sù Adadɛza leo, akū Dauda n gbɛnɔ dèdɛ dúbu baro awɛɛpla.

6 À gudákpárinɔ dìtɛdite Siria bùsun, akū ò gɔ́ a zòblerinɔ ũ, òdigɔ táfe bonɛ. Dikiri tò Dauda zɪi blè gu kū à gɛɛn pɪnki.

7 Dauda Adadɛza ìbanɔ wura sɛgbakonɔ sètɛ à tàò Yurusalemu.

8 À mògotɛ sètɛ dasidasi Adadɛza wɛtɛ kū òdi pi Teba kū Berotaioo gūn.

9 Kū Amata kína Tohu mà Dauda zɪi blè Adadɛza zìkarinɔa n pɪnki,

10 akū à a né Adoramu zɪi fɔ kpáa. À a sáabu kpà zɪi kū à blè Adadɛzaa yāi, zaakū Tohu zɪi kà kãao yā. Adoramu sù kū wura pónɔ kū andurufu pónɔ kū mògotɛ pónɔ,

11 akū kína Dauda kàtɛ Dikiri pɔ ũ lākū à kè kū buri kū à gbãna blémmanɔ andurufu pónɔ kū wura pónɔ nà pɪnki,

¹² Edomunɔ kũ Mɔabunɔ kũ Amɔninɔ kũ Filisitininɔ kũ Amalekinɔ. Len à kè le kũ pɔ kũ à sɪ Zoba kina Adadeza, Reobo néaa.

¹³ Len Dauda tɔ bɔ le. Kũ à zɪ blɛ Sirianɔ à sù, à Edomunɔ dède Guvute Wisiden gbɛnɔn dúbu baro plansari.

¹⁴ Akũ à gudákpárinɔ dìtedite Edomu bùsun dɔ, akũ Edomu pìnɔ gɔ̃ a zɔ̀blerinɔ ũ. Gu kũ Dauda gèen pínki Dikiri dì tó à zɪ blemɛ.

¹⁵ Daudamɛ Isaraila buri sɪnda pínki kina ũ, à yã mana kè a gbɛnɔne a zéa.

¹⁶ Zeruya né Yoabumɛ zikarinɔ gbɛ zɔ̀kɔ ũ. Ailudi né Yosafatamɛ baarukpari ũ.

¹⁷ Aitubu né Zadɔki kũ Abiata né Aimɛlekioomɛ sa'orikinɔ ũ. Serayamɛ takadakɛri ũ.

¹⁸ Yoyada né Benayamɛ dogarinɔ gbɛ zɔ̀kɔ ũ. Dauda zɪda négɔgbɛnɔmɛ a kpàasinɔ ũ.

9

Dauda gbɛkɛkena Mefibosɛnɛ

¹ Dauda gbɛnɔ là: Solu buri ke dí gɔ̃roo? Má ye mà gbɛkɛ kenɛ Yonatã yã.

² Solu be zɪkɛri ke kun, a tɔn Ziba, akũ ò a sɪsi kina Daudanɛ. À a là à pì: Mɔkɔmmɛ Ziba ũ yá? À wèa à pì: Ee, n zɔ̀bleriin ma ũ.

³ Akũ kina pì a là à pì: Solu buri ke kun ari tera yá? Má ye mà gbɛkɛ kũ Luda vɪ kenemɛ. Akũ Ziba wèa à pì: Yonatã né ke kun ari tera. Eɛemɛ.

⁴ Akũ kina a là à pì: À kú mámɛɛ? Ziba wèa à pì: À kú Amieli né Maki bea zaa Lodeba.

⁵ Kina Dauda gbɛnɔ zɪ, akũ ò sù kãao.

⁶ Kũ Yonatã né Mefibosɛ, Solu daikore kà Dauda kinaa, à kùtenɛ à wùtɛ zɪtɛ. Akũ Dauda pì: Mefibosɛ! À wèa à pì: N zɔ̀bleriimɛ ma ũ.

⁷ Akũ Dauda pìnɛ: Nsun tó vɪna n kũro, zaakũ mani gbɛkɛ kennɛ n de Yonatã yã. Mani n dizi Solu buranɔ sukpannɛ pínki, ñinigɔ su pɔ ble kũmao gɔ̃ro sɪnda pínki.

⁸ Mefibosɛ kùtenɛ à pì: Bón makũ n zɔ̀bleri ũ kũ ñni ma wènda gwaa? Má de lán gbɛnda gèe bàroo?

⁹ Akũ kina Dauda Solu zɪkɛri Ziba sɪsi à pìnɛ: Pɔ kũ à de Solu pɔ ũ kũ a bedenɔ pɔo pínki, ma kpà n dikiri daikorea.

¹⁰ Mɔkɔn kũ n néɔ kũ n zɪkɛrinɔ, àgɔ a zɪtɛ zɪ kenɛ, à a pɔnɔ kekɛ, de à le àgɔ zàna vɪ. N dikiri daikore Mefibosɛ nigɔ pɔ ble kũmao gɔ̃ro sɪnda pínki. Ziba sɔ̃ à négɔgbɛnɔ vɪ gbɛnɔn gɛro kũ zɪkɛrinɔ gbɛnɔn baro.

¹¹ Akũ Ziba pì kinanɛ: Yã kũ ma dikiri kina ò makũ a zɔ̀bleriimɛ, mani ke pínkimɛ. Akũ Mefibosɛ dìgɔ pɔ ble kũ kinao, à gɔ̃ lán kina néɔ doke bà.

¹² Mefibosɛ négɔgbɛ vɪ, a tɔn Mika, akũsɔ Ziba bedenɔ gò Mefibosɛ zɪkɛrinɔ ũ n pínki.

¹³ À kú Yurusalemu, zaakũ àdigɔ pɔ ble kũ kinao gɔ̃ro sɪnda pínkimɛ. Àkũsɔ eɛemɛ.

10

Dauda zɪblena Amɔninɔ

¹ Abire gbera Amɔni kina gà, akũ a né Anuni vùtɛ a gène ũ.

² Dauda pì: Mani gbɛkɛ ke Naasa né Anuninɛ lákũ a de gbɛkɛ kèmenɛ yã nà. Akũ Dauda a ìba kenɔ zɪa, de ò gé Amɔninɔ bùsun ò a laakari kpátɛnɛ a de gana yã musu. Kũ Dauda ìbaa pìnɔ kà gwe,

³ Amɔni kinenɔ pì n dikiri Anuninɛ: Ntɛn da Dauda gbɛnɔ zɪmma n de gè kpetana yã de à n laakari kpátɛnnɛn yá? À n zɪ de ò su ó wɛtɛ asiri gwamɛ, de ò era ò su ò wɛtɛ ble kũ zɪio.

⁴ Akũ Anuni Dauda ìbaa pìnɔ kùkũ à n lékàsá kpadonɔ bò, à n pókasanɔ zɔ̀zɔ̀ n pòronɔ dagura, akũ à n gbáre.

⁵ Kū ò ò Daudane, akū à gbēnɔ zì ò gé dańle, zaakū wé'i n kú manamana. Ò pínne: Kína pì, à vute Yeriko ari á lékásá ká kú gbasa à su.

⁶ Kū Amɔninɔ è Dauda ye n kái doru, akū ò fína bò gbēnɔne de ò zì káńne: Siria kū ò kú Betereobu kū Zobao kū ò té gèsenɔ gbēnɔn dúbu baro kū kína Maaka zìkarinɔ gbēnɔn wàa sɔɔro kū Tobudeno gbēnɔn dúbu kuri awεεpla.

⁷ Kū Dauda a baaruu mà, akū à Yoabu gbàremma kū zìkarinɔ n pínki.

⁸ Amɔninɔ bò ò zì'ɔ pòro n wēte bñilea, akū Zoba kū Betereobuo Siriano kū Tobudeno kū Maaka gbēnɔn kú sèn ntēne.

⁹ Kū Yoabu è ò zì'ɔ pòro a are kū a kpeo, akū à Isaraila zìkari mananɔ sè à n kpaatete ò gé léte Sirianoa.

¹⁰ Akū à zìkari kparanɔ nà a dakūna Abisaine a ɔĩ, akū à n gbàre ò gé léte Amɔninɔa.

¹¹ À pì: Tó Siriano gbāna teni ma fu, n mó n ɔ dama. Tó Amɔninɔ gbāna teni n fume sɔ, mani su mà ɔ damma.

¹² Ngɔ gbāna, ò gɔgbēke ke ó gbēnɔ kū ó Dikiri wētenɔ yā musu. Dikiri ni yā kū à kèare mana ke.

¹³ Akū Yoabu kū zìkari kū ò kú kaaonɔ gèe Sirianoa kū zìio, akū Siria pìnɔ bàa lèńne.

¹⁴ Kū Amɔninɔ è Siriano bàa lè, akū ò bàa lè Abisaine se ò sè wēte gūn, akū Yoabu n tó gwe à tà Yurusalemu.

¹⁵ Kū Siriano è Isarailanɔ zìi blémma, akū ò èra ò kɔ kàkara.

¹⁶ Akū Adadeza gbēnɔ zì, ò sù kū Siria kū ò kú Yuflati bara direnɔ, akū ò gèe Elamu. Sobakime Adadeza zìkarii pìnɔ gbē zɔkɔ ũ.

¹⁷ Kū Dauda a baaruu mà, akū à Isarailanɔ kàkara n pínki, à bikù kúnwo Yodaa à gèe Elamu. Akū Siriano zì'ɔ pòroi, akū ò sè kɔ té.

¹⁸ Kū òten bàa lé Isarailanɔne, akū Dauda n dede sɔgodeno gbēnɔn wàa aakɔ kpé basɔro kū gbē kū ò té gèsenɔ gbēnɔn dúbu bupla. Gwen ò n zìkarinɔ gbē zɔkɔ Sobaki dèn.

¹⁹ Kū kína kū ò de Adadeza zɔblerinɔ ũ è Isarailanɔ zìi blémma le, akū ò lédokɔnɔ kè kū Isarailanɔ ò gè n zɔblerinɔ ũ. Vĩna Siriano kù, odi gé ò ɔ da Amɔninɔa doru.

11

Dauda yena Basebai

¹ Kū í bò wèen, gɔro kū kinanɔ dì gé zì ká, akū Dauda Yoabu zì kū a ìbanɔ kū Isarailanɔ n pínki. Ò Amɔninɔ ásarukè, akū ò lika Rabai. Dauda sɔ à kú Yurusalemu.

² Kū ɔkɔsi kè, akū Dauda fùte a gádoa, àten lika a kpé musu. Zaa kpé musu gwe akū à nɔgbē ke è, àten zú o. Nɔgbē pì bi nɔ maname manamana,

³ akū à gbē zì ò nɔgbē pì yā gbeka. Akū ò pìnne: Eliamu né Baseban gwe, Iti buri Uria nanɔme.

⁴ Akū Dauda gbēnɔ zì ò a sísi. Kū à sù, akū Dauda wùte káao, akū nɔgbē pìi tà be. Àkū sɔ, a okūna gbàa bò dufume.

⁵ Kū à nò sè, akū à légbázá kè Daudane à pì a nò sè.

⁶ Akū Dauda gbē zì Yoabua à pì: N Iti buri Uria gbaremenne. Akū Yoabu a gbàrenne.

⁷ Kū Uria pìi sù, akū Dauda Yoabu aafia gbèka kū zìkarinɔ kū zì kū òten káo.

⁸ Akū Dauda pìnne: N tá be n zú o. Kū Uria bò kínabea, akū kína gbē zìi kū pòbleo.

⁹ Ama Uria dí tá a bearo, kínabe gānu gūnn à ìn kū kínabe zìkerinɔ.

¹⁰ Kū ò ò Daudane ò pì, Uria dí tá a bearo, akū à Uria là à pì: À de n bo tái n sume gwεε? À kè dera ndi tá bearo?

11 Uria wèa à pì: Àkpati kù Isarailanɔ kù Yudanɔn kù bizakutanɔ gūn. Ma dikiri Yoabu kù a gbēnɔn kù zīlan. Mani fɔ mà tá be mà pɔ ble mà í mi, mà wúte kù ma nanɔoro. Kù n kunnaao mani yā pìi taka kero.

12 Akù Dauda pìne: N̄ gɔ la gbāra dɔ, zian mani n gbarɛ. Akù Uria gò Yurusalemu zī birea kù a gu làa dɔnaao dɔ.

13 Dauda a s̄isi à pɔ blè à í mi k̄āao, akù Dauda í kàkanɛ. Ama kù à bò ɔkɔsi, à gèe à ì kù a dikiri k̄ina z̄ikerinɔome, adi tá a bearo.

14 Kù gu dɔ Dauda takada kè Yoabunɛ, akù à Uria gbàreɔ.

15 Takada pìi gūn à pì: À Uria doñne arɛ gu kù z̄i p̄ās̄in, à bo a kpɛ de ò le ò a de.

16 Gɔɔ kù Yoabu ten lika wète p̄i, akù à Uria dà gu kù à d̄s̄ ḡsa gbānanɔn kún.

17 Kù wètedenɔ bòte òten z̄i ká kù Yoabuo, ò Dauda z̄ikari kenɔ dède. Iti buri Uria kù ní té.

18 Akù Yoabu gbè z̄i Daudaa de à z̄i yā gbāne p̄inki.

19 À pì z̄irii p̄ine: Tó n z̄i yā gbà k̄inanɛ p̄inki n laka,

20 tó a nèse f̄ute à n la à pì: Bó mé à tò a na wètei k̄ānikāni kù z̄iioo? Á d̄s̄ kù b̄nimusudenɔ d̄i kà gbarɛnȳi z̄iteroo?

21 Dí mé à Gidion né Abimeleki dèe? Nɔgbè mé à ɔ s̄s̄ w̄isilɔgbɛei zaa b̄ni musu, akù à a dè Tebeziroo? À kè dera a na b̄nii k̄ānikāni lɛe? Tó à ònne lɛ, n̄ one a zòbleri Uria, Iti buri gà dɔ.

22 Akù z̄irii p̄i dà zén. Kù à kà Dauda k̄inaa, à yā kù Yoabu dàare òne p̄inki.

23 À pì: Gbēnɔ bòte wète gūn òten gbāna m̄wɛɛ b̄ni kpɛme, akù o peñma ari ní wète b̄nileɛ.

24 N̄ kàzurinɔn kù zaa b̄ni musu, akù ò kà f̄a n gbēnɔ té z̄ite ò n gbēkenɔ dède. N zòbleri Uria, Iti buri gà dɔ.

25 Akù Dauda ò z̄irii p̄ine: N̄ o Yoabunɛ àsun tó yā pì kenɛ ñiro. Òdigɔ d̄s̄ gbè kù z̄i ni ní blero. À z̄i ká kù wètepidenɔ kù gbānao à wète pì kakate. N̄ a gba swè lɛ.

26 Kù Uria nanɔ mà a z̄a gà, à ɔ dɔ.

27 Kù ò gèe kè ò làka, Dauda gbēnɔ z̄i ò sù k̄āao a bea, akù à gò a nɔ ũ. À né ì k̄āao ḡgbè ũ, akù yā kù Dauda kèe p̄i kè Dikirinɛ ñi.

12

Annabi Natā kpākēna Daudai

1 Dikiri Natā z̄i Daudaa. Kù à kà, à p̄ine: Ḡs̄gbè gbēnɔn pla kenɔ mé ò kù wète ke gūn, gbè do bi aruzekede, gbè do s̄s̄ takasidemɛ.

2 Aruzekede p̄i s̄ānɔ kù z̄unɔ v̄i dasidasi,

3 takaside p̄i s̄s̄ à p̄oke v̄iro, s̄ā n̄unu f̄itinna m̄en doken à lù. Akù à dàto ari à z̄s̄k̄ kù a bea kù a n̄enɔ. Òdigɔ p̄s̄ dok̄nɔ ble òdigɔ í mi ta dok̄nɔn, àdi wúte a p̄ote, akù àteni a gwa lán a z̄ida n̄enɔkpare bà.

4 Kù nibɔɔ k̄ipa aruzekede p̄ia, akù adi we à s̄ā ke z̄u kù a kp̄asaa gūn à nibɔɔ p̄i yàri keoro. Takaside s̄ā n̄unu f̄itinna p̄in à sia à a nibɔɔ p̄i yàrii k̄eo.

5 Akù Dauda p̄s̄ f̄e aruzekede p̄i yā musu manamana, à p̄i Natāne: Dikiri kun! À kù ò gbè kù à yā p̄i kè demɛ.

6 Lákù à kè le nà, adi a w̄enda gwaro, ani s̄ā p̄i f̄ina bo leu siik̄.

7 Akù Natā p̄i Daudanɛ: M̄ok̄mmɛ ade p̄i ũ. Dikiri Isarailanɔ Luda mé à yā dí ò à p̄i: Ma n ka Isarailanɔ k̄ina ũ, ma n bo Solu ɔ̄,

8 akù ma n dikirii p̄i be kp̄amma, ma a n̄nɔ n̄anne n ɔ̄. Ma Isarailanɔ kù Yudanɔ kp̄amma n gbēnɔ ũ. Tó adinɔ k̄emma f̄iti yā, de mà a p̄andenɔ karanne dɔ.

⁹ Bóyái n ma yá gya bòo? N yá kù má yeiro kè, n Iti buri Uria dè kù fēnɛdao, n a nɔ sìa n sè. N tò Amɔninɔ a dè zìi gūn.

¹⁰ Zaa gbāra yā pāsī ni kē n bea ziki doro, zaakū n ma gya bò, n Iti buri Uria nɔ sìa n sè.

¹¹ Akū Dikiri èra à yā dí ò dɔ à pì: N ma! Mani tó n zīda bedenɔ sunyī kenne. Mani n nɔnɔ símma mà n kpá n gbédake kea n wára, ani wúte kúńwo gupuraa.

¹² N yā pìi kè asiri gūmmɛ. Makū sɔ mani yā pì kenne gupuraa Isarailanɔ wára n pínki.

¹³ Akū Dauda pì Natānɛ: Ma durunna kè Dikirinɛ. Akū Natā pìnɛ: Dikiri n durunna kēmma, ĩni garo.

¹⁴ Ama lākū n dɔkɛ kù Dikirio manamana nà yā pì kenaa musu, négɔgbɛ kù nɔgbɛ pìi ò kúnwo ni game.

¹⁵ Kù Natā tà bɛ, akū Dikiri tò né kù Uria nanɔ ò kù Daudao pì gyā kù.

¹⁶ Akū Dauda ten Luda wé ke né pì yā musu kù léyĩnaao, gwāani àdigɔ wúte zītemɛ.

¹⁷ A bɛ gbɛ zɔkɔnɔ digɔ zeala de ò a fute zīte, ama àdi wero, àdi pɔ ble kúńworo.

¹⁸ A gɔɔ supplade zīn né pìi gā. Vīna Dauda ìbanɔ kù, odi fɔ ò ònɛ kù né pìi gāro. Ò pì: Gɔɔ kù né pìi kun, o yā ònɛ, adi ó yā maro. Deran óni onɛ nà sà kù né pìi gāa? Ani yā vāni kɛ.

¹⁹ Dauda è a ìbanɔ ten yā kpāni okɔnɛ, akū à dɔ kù né pìi gāme. À n lá à pì: Né pìi gān yá? Akū ò wèa ò pì: Ee! À gāme.

²⁰ Dauda fute zīte à zú ò, à nísì dɔkɔ à a pɔkasanɔ líte, akū à gèe à kùte Dikirinɛ a kpén. Kù à èra à tà bɛ, à pɔble gbèka, akū ò kpāa à blè.

²¹ A ìbanɔ a là ò pì: À kè dera nten yā ke lɛɛ? Gɔɔ kù né pìi kun, n lé yì n sɔ dɔ. Kù à gā sà, n fute n pɔ blè.

²² À wémma à pì: Gɔɔ kù né pìi kun, ma lé yì ma sɔ dɔ, zaakū ma pì, ke Dikiri ni ma wēnda gwa à tó né pìi gɔ kun gwɛɛ, dí mé à dɔɔ?

²³ Lán à gā nà sà, bóyāin manigɔ léyĩna dɔɔ? Mani fɔ mà a vun yá? Mani gé a kīnaa, ama ani era à su ma kīnaaro.

²⁴ Dauda a nanɔ Baseba laakarīi kpàtenɛ, akū à gèe à wúte kāao. À né ò gɔgbɛ ũ, akū à tɔ kpānɛ Sulemanu. Dikiri yei,

²⁵ akū à annabi Natā zīa à tɔ kpā né pìnɛ Yedidaya Dikiri yenyī pìi yāi.

Raba sina Amɔninɔa

²⁶ Ari tera Yoabu kpé àten zī ká kù Amɔninɔ zaa Raba, akū à kínabɛ sì.

²⁷ Akū à gbɛnɔ zī Daudaa à pì: Ma zīi kà kù Rabadenɔ, akū ma n ítoki sì.

²⁸ N zīkari kparanɔ kakara sà, n mɔ n lika wéte pìi n sí. Tó lenlo, mani sí, oni ma tɔ kpānɛ.

²⁹ Akū Dauda zīkarinɔ kākara n pínki, à gèe à lète Rabaa à sì.

³⁰ Ò n kīna wura fūraa gò a mīia ò kù Daudanɛ. A tikisi kà kiloo baraakuri, akūsɔ gbè bèereɛde kúa. À wéte pìi pɔnɔ nàkɔa manamana,

³¹ akū à gbɛ kù ò kù gwenɔ kùkù à bòte kúńwo, à n dá sàkasaka zīn kù diga zīo kù kpása zīo, akūsɔ à tò ò kúnku bò. Len à kè Amɔni wètenɔne le pínki, akū à èra à tà Yurusalemu kù a zīkarinɔ n pínki.

13

Aminɔ yena a dāre Tamai

¹ Abire gbera Dauda né Abusalomu dāre mana vī, a tón Tama, akū Dauda né Aminɔ yei.

² Yā pì ten wari dɔ Aminɔ pīia ari à kà gyākɛna a dāre Tama pìi yāi, zaakū à gɔgbɛ dɔro, ani fɔ à yāke kɛnero.

³ Aminɔ gbɛnna ke vī, a tón Yonadabu, Dauda vīni Simɛa néme. Yonadabu ɔndɔ gbāna,

4 akū à Aminɔ là à pì: À kè dera n kína'ina n m̀̀e digɔ yɔna lákū gu digɔ do nà lɛɛ? Īni omɛnɛroo? Akū Aminɔ ẁ̀e à pì: Má ye ma dakūna Abusalomu dāre Tamaimɛ.

5 Akū Yonadabu p̀̀ine: Ñ gé ñ ẁ̀ute n gádoa lákū gyāren n ũ bà. Tó n de sù n gwa, ñ one ñ ye n dāre Tama su à p̀̀oble kpámma. À su à kɛkɛ n wára de ñgɔ e, gbasa à nanne n ɔĩ.

6 Akū Aminɔ ẁ̀ute lán gyāre bà. Kū kína sù a gwa, akū à p̀̀ine: Ñ tó ma dāre Tama su à kàra kemɛne ma wára, à namɛne ma ɔĩ.

7 Akū Dauda gbɛ z̀̀i Tamaa a bea à pì: Ñ gé n v̀̀ini Aminɔ kpén ñ p̀̀oble kɛne.

8 Kū Tama g̀̀e a kpén, à a lè wutena, akū à wísiti yà à kàraa kàsao a wára.

9 Akū à ta sè à kàraa p̀̀i kànne. Aminɔ g̀̀i sói à pì: Ñ pé gbɛnɔa ò b̀̀te ñ pínki. Kū gbɛ kū ò kú k̀̀aonɔ b̀̀te ñ pínki,

10 akū à p̀̀i Tamane: Ñ su kú p̀̀oble p̀̀io kpéne g̀̀n la ñ namɛne ma ɔi. Akū Tama kàra kú à kèe sè à g̀̀e a v̀̀ini Aminɔ p̀̀i k̀̀inaa kpéne g̀̀n.

11 Kū à nài, àten su kpáa à só, akū à a dāre p̀̀i kú à pì: Ñ tó mà ẁ̀ute k̀̀nwo.

12 Akū à p̀̀i a v̀̀ini p̀̀ine: Oi! Ñsun gbāna m̀̀mɛnɛro. Zaakū ó Isarailanɔ odì yā dí taka kero. Ñsun yā d̀̀rɔsari bire taka kemɛnɛro.

13 Makū, mán mani g̀̀en kú wé'iyā dioo? M̀̀kɔn s̄, Isarailanɔ ni n dite gbɛ pā ũ. Ñ s̀̀uru kɛ! Ñ a yā o ḱinanɛ, ani g̀̀i ma kpámmairo.

14 Adi we à a yā m̀̀aro. À gbāna m̀̀ne, akū à k̀̀sia à ẁ̀ute k̀̀ao.

15 Akū Aminɔ z̀̀aagu p̀̀s̄ip̄s̄i. Zāngu kú à sè kú Tama p̀̀io de yenyi kú à v̄i k̀̀ao yāla. Akū à p̀̀ine: Ñ fute ñ bo.

16 Akū nɔgbɛ p̀̀i p̀̀i a v̀̀ini p̀̀ine: Oi! N penama taari z̀̀k̄ de p̀̀ kú n k̀̀mɛnɛla. Kú abireo adi we à a yā m̀̀aro.

17 Akū Aminɔ a z̀̀keri kefenna s̄isi à pì: Ñ pé nɔgbɛ dík̀inaa à bomɛne ma kpén, ñ gbà ta ñ a m̀̀ne dan.

18 Akū a z̀̀keri p̀̀i a sè à b̀̀o k̀̀ao bàai, à gbàa tà à a m̀̀ne dàn. Nɔgbɛ p̀̀i uta gbāna dana, zaakū uta bire takan kína nénɔkpare lésinɔ digɔ dana.

19 Akū Tama túbu gbè a m̀̀ia, à a uta gbāna kú à danaa p̀̀i gà à kè à ɔ dì a musu, àten ɔɔ do àten tá.

20 A dāgɔ dadok̄nɔde Abusalomu p̀̀ine: N dāgɔ Aminɔ ẁ̀ute k̀̀nwon yá? Ñsun o gbɛke maro, zaakū n dāgɔmɛ. Ñsungɔ yā p̀̀i k̀̀ina n swèe g̀̀nlo. Akū Tama ẁ̀ute a dāgɔ Abusalomu bea kú p̀̀yakao.

21 Kū kína Dauda yā p̀̀i mà, a p̀̀ fè manamana.

22 Abusalomu dí yāke o Aminɔnɛro, yā v̀̀ani ke a mana. A z̀̀aagu, kú à k̀̀si a dāre Tamaa yāi.

Abusalomu Aminɔ denaa

23 Wè pla gbera Abusalomu kú Baali Azo, Eflaimu bùsu lén kú a sākākɛrɛrinɔ, akū à kína nénɔ s̄isi p̀̀nna p̀̀blea ñ pínki.

24 Akū à g̀̀e à kína lè à pì: Kína, òteni makū n z̀̀bleri s̄anɔ k̄a z̄z̄. M̀̀kɔn kú n ìbanɔ áni gé k̀̀maoroo?

25 Akū kína wè a né p̀̀ia à pì: Oi! Óni f̄ ò gé ó p̀̀nk̄iro. Óni kenne aso ũ. À nàkara k̀̀ao, ama adi géro, akū à sa mana òne.

26 Akū Abusalomu p̀̀i: Tó ĩni géro, ñ tó ma v̀̀ini Aminɔ gé k̀̀oo. Kína a là à pì: B̀̀yāi ñ ye à gé k̀̀nwoo?

27 Abusalomu nàkara k̀̀ao, akū kína tò Aminɔ g̀̀e k̀̀ao kú a né kparanɔ ñ pínki.

28 Abusalomu yā dite a gbɛnɔne à pì: À s̄ kpá! Tó í Aminɔ k̀̀, tó ma òáre à a z̄, à a de. Àsun tó v̄ina á k̀̀ro. Makū mé ma á dán! À ze gbāna à g̀̀gbɛke ke.

²⁹ Abusalomu gbě̀nɔ̀ kè lákū à ònne nà ò a dè, akū kína né kparanɔ̀ fùte ò dì n̄ baragbāsɔ̀nɔ̀ kpɛ ò bàa lè.

³⁰ Gɔ̀rɔ̀ kū ò kú zén, Dauda a baaruu mà ò pì: Abusalomu kína né n̄nɔ̀ dèdè n̄ pínki, n̄ gbě̀ke dí ḡs̄ro.

³¹ Dauda fùte à a pókasanɔ̀ gà à kè, akū à wùte zĩte. A ìbanɔ̀ zei kū n̄ pókasanɔ̀ kékèna.

³² Akū Dauda v̄ni Simɛa né Yonadabu pì: Baa, òn̄sunḡɔ̀ da ò n̄ né kefennanɔ̀ dèdè n̄ pínkiro, Aminɔ̀ mé à gà ado. Ò yā pì d̄ Abusalomu wéa zaa gɔ̀rɔ̀ kū Aminɔ̀ kùsi a dāre Tamaame.

³³ Ma dikiri kína, òn̄sunḡɔ̀ yā pì kūna n̄ n̄s̄s̄e gūnlo. N̄ néḡɔ̀gb̄n̄ɔ̀ dí gaga n̄ pínkiro, séde Aminɔ̀ ado.

³⁴ Abusalomu s̄ɔ̀ à bàa lè.

Kū kefenna gudākp̄ari wé zù, à è ò té Oronaimu zén s̄s̄iḡer̄ei dasidasi. À gèe à pì kínane: Ma gb̄n̄ɔ̀ è té s̄s̄iḡer̄ei Oronaimu kpa.

³⁵ Akū Yonadabu pì kínane: N̄ è yā? N̄ né n̄n̄ɔ̀ mé òten su gwe lákū ma ònne nà.

³⁶ Kū à yā p̄i ò à làka, akū kína né p̄in̄ɔ̀ kà ḡn̄ɔ̀, òten w̄enda ɔ̀ɔ̀ d̄ɔ̀. Kína kū a ìbanɔ̀ ɔ̀ɔ̀ d̄ɔ̀ n̄ pínki manamana d̄ɔ̀.

³⁷ Abusalomu bàa lè à tà Amiudu né Talamai, Gesuru kína k̄inaa. Kína Dauda s̄ɔ̀ àdiḡɔ̀ a né gana ɔ̀ɔ̀ d̄ɔ̀ gɔ̀rɔ̀ s̄inda pínki.

³⁸ Kū Abusalomu bàa lè à tà Gesuru, à kú gwe ari w̄e aak̄ɔ̀.

³⁹ Kū kína Dauda n̄s̄s̄e kp̄ate Aminɔ̀ gana yā musu, akū àten Abusalomu beḡe ke sà.

14

Abusalomu suna Yurusalemu

¹ Zeruya né Yoabu d̄ɔ̀ kū kína p̄ɔ̀ kpé kú Abusalomua,

² akū à gb̄n̄ɔ̀ z̄i Tekoa, ò n̄gb̄ē ònd̄ɔ̀de ke s̄è ò sù k̄aaɔ̀. Akū à p̄ine: N̄ ke lánd̄ɔ̀ n̄ten w̄enda ke bà. N̄ gyaanɔ̀ pókasanɔ̀ da. N̄sun n̄isi d̄ɔ̀k̄oro. N̄ ke lákū n̄gb̄ē kū a gb̄ē gà àteni a ɔ̀ɔ̀ d̄ɔ̀ à ḡi kè bà.

³ N̄ gé kína k̄inaa le, n̄ yā dík̄ina on̄e. Akū Yoabu yā kàka n̄gb̄ē p̄ine.

⁴ Kū Tekoa n̄gb̄ē p̄i ḡe à kína lè, à kùtene kū à m̄io z̄ite à p̄i: Kína, n̄ ma m̄i sí!

⁵ Akū kína p̄i a là à p̄i: B̄n̄ n̄ yeii? À w̄e à p̄i: Gyaan̄n̄ ma ū, ma z̄ā gà.

⁶ Makū n̄ z̄òbleri, má néḡɔ̀gb̄n̄ɔ̀ v̄i gb̄n̄ɔ̀n̄ pla. Kū òten fiti ke n̄ k̄ō t̄ene bura, gb̄ēke kun à n̄ kpaatero. Akū gb̄ē do a gb̄ē do lè à dè.

⁷ Akū ma bedenɔ̀ fùte n̄ pínki, ò p̄i makū n̄ z̄òbleriine mà a né kū à a gb̄endo d̄e p̄i kp̄ámma ò de, kū à a gb̄endo d̄e yāi. Ò ye ò yāka m̄'oro téde kū à ḡòmen̄e túbibleri ū p̄i té dem̄e, de ma z̄ā s̄unḡɔ̀ t̄ɔ̀ ke buri v̄i andunia gūn dorɔ̀ yāi.

⁸ Akū kína p̄i n̄gb̄ē p̄ine: N̄ tá be, mani yā gwa n̄ yā p̄i musu.

⁹ Akū Tekoa n̄gb̄ē p̄i p̄i: Ma dikiri kína, taari p̄i w̄i ma musu kū ma de bedenɔ̀, m̄k̄ōn̄ ònḡo kun taari sari kū n̄ k̄īeɔ̀.

¹⁰ Akū kína p̄i: Tó gb̄ēke lé p̄a yā p̄ia, n̄ m̄ó k̄aaɔ̀ ma k̄inaa la, ani le à wari d̄omma dorɔ̀.

¹¹ Akū n̄gb̄ē p̄i p̄i: Kína, n̄ s̄i kū Dikiri n̄ Ludao, de m̄ɔ̀rakari s̄un ma né m̄en̄ do kū à ḡò lakiti kero yāi. Akū kína p̄i p̄i: Kū Dikirio n̄ né p̄i m̄ik̄a ke ni léte z̄itero.

¹² Akū n̄gb̄ē p̄i p̄i: Ma dikiri kína, makū n̄ z̄òbleri n̄ ma gba zé mà era mà yā onne. À w̄e à p̄i: N̄ o!

¹³ Akū à p̄ine: B̄yāi n̄ yā dí taka kp̄ak̄ūsū kū Luda gb̄n̄ɔ̀? Yā kū n̄ òmen̄e mé à n̄ da yān, zaakū n̄di gb̄ē kū n̄ p̄eaa gb̄ese n̄ su k̄aaoro.

¹⁴ Ó pínki óni ga, óniḡɔ̀ de lán í kū à k̄òte z̄ite gb̄ēke dí le à s̄ete dorɔ̀ bà. Luda d̄i gb̄ē kū ò p̄eaa w̄endi boro, àdi zé w̄ete ade era à suawame.

15 Ma su yā pì o ma dikiri ḱinaneme, zaakū gbēnò tò v́ina ma kú. Akū makū n zòbleri ma pì mani yā pì onne. Òdigō dōro ke Ìni ma wékena sí

16 ò ma bo gbē kú à ye à makū kú ma néo zíte kú Luda tòwene sí ó ɔ́.

17 Ma dikiri ḱina, makū n zòbleri ma pì n yā ni tó ma laakari kpáte, zaakū n de lán Luda malaikaa bàme, ndi sá kpá yā mana kú a v́aniooi pínki. Dikiri n Luda gō kú kúnwo.

18 Akū ḱina pìne: Ñsun gí yā kú mateni n la onaairo. Akū nɔgbē pì pì: Ñ o ma dikiri ḱina!

19 Akū ḱina a là à pì: Yoabu lé kú yā pì gūn yá? Nɔgbē pì wèa à pì: Ma dikiri ḱina, kú n kunnao yā kú n òo pì gena are kú kpeo v́iro. Ee, n zòbleri Yoabu mé à yā pì kákamene pínki.

20 N zòbleri Yoabu kè le, de à le à yā kú à lokona tera díkú keke yáime. Ma dikiri, n òndō lán Luda malaikaa bàme, n yā kú à kè andunia gūn dō pínki.

21 Akū ḱina gèe à ò Yoabune: Tò, mani yā pì ke sà. Ñ gé n kefenna Abusalomu gbese n su káao.

22 Akū Yoabu kùte ḱinane kú à m̀io, à a sáabu kpà à pì: Ma dikiri ḱina, makū n zòbleri, ma dō gbára sà kú ma yā kàngu, zaakū n ma yā mà.

23 Akū Yoabu fùte à gèe à Abusalomu gbèse zaa Gesuru à sù káao Yurusalemu.

24 Akū ḱina pì: Ñ one à gé vute a zída bea, ó wé ni ke siikōro. Akū Abusalomu gèe à vùte a bea, odi wé sikōle kú ḱinaoro.

25 Gō mana ke kú Isarailanò té lán Abusalomu bàro. Òdigō a manake yā o manamana. Sena zaa a gèseaa ari à gèe pé a m̀dangura mamberu ke kúaro.

26 Àdigō a mì bo wè kú wèseome. Àdi kea tikisi. Tó à bò, àdi yō kilooa, a tikisii digō de kiloo plala.

27 À négōgbēnò ò gbēnòn aakō kú nénògbēo mèn do. Nénògbē pì tón Tama. Nɔ maname.

28 Abusalomu kú Yurusalemu ari wè pla wésina ḱinale sari.

29 Akū à Yoabu sìsi à géare ḱina ḱinaa, ama Yoabu dí we à sù a ḱinaaro. Akū à era à a sìsi dɔ, adi we à sùro.

30 Akū à pì a zíkèrinone: À Yoabu bura kú à kú ma pò sare gwa, a nagā mà. À gé à té sōa. Akū Abusalomu zíkèrinō gèe ò té sò Yoabu bura plia.

31 Akū Yoabu fùte à gèe Abusalomu bea, à a là à pì: Bóyāi n zíkèrinō té sò ma buraaa?

32 Akū Abusalomu wèa à pì: Ñ gwa, ma gbē zìmma ma pì n m̀o mà n zì ḱinaa, de n a la bó mé à tò à ma gbese zaa Gesuru à sù kúmaoo? Ma kunna gwe sánamene de gu díla! Má ye mà kō e kú ḱinao tera. Tó má taari ke v́i, à ma de.

33 Akū Yoabu gèe à yā pì ò ḱinane. Akū ḱina Abusalomu sìsi. Kú à sù, à kùtene kú a m̀io zíte. Akū ḱina lé pèa.

15

Abusalomu bona Dauda kpe

1 Abire gbera Abusalomu sōgo lè a zídane kú sōnò kú gōgbēnò gbēnòn bupla akuri kú onigō bàa lé a arenò.

2 Àdi fute kónkókónkò àgō zena b́inile sare. Tó gbē yā v́i kú a gbédakeo àten géo ḱina ḱinaa à kekenene, Abusalomu di ade sísi à pine: Wète kpaten n bonn? Tó à wèa à pì: Makū n zòbleri ma bo Isaraila buri dí gümme,

3 akū Abusalomu di pine: N yā nname, à zé v́i, ama ḱina gbēke kun à sá kpá n yáiro.

4 Abusalomu di era à pi: Tó ò ma ke yákpatekeri ũ ó bùsun, gbē kú à yā v́i ke gbē kú àten gbē gbeka yákpatekèkia n pínki anigō su ma ḱinaa, manigō a yā kekenene a zéa.

5 Tó gbē sù à kùte a are, àdi ɔ̀ bo à ade kú à lé péa.

6 Len àdigō ke le Isaraila kú òten su yákpate ke ḱina ḱinaanone n pínki, akū n swèe tà a kpa.

⁷ Wè siikõ gbera à pì kìnane: Ñ ma gba zé mà gé la kù ma dà Dikirine sa o zaa Eblonu.

⁸ Makū n zòbleri ma lé pìi gbène goro kù má kú Gesuru, Siria bùsun ma pì: Tó Dikiri tò ma su Yurusalemu, mani sa oa Eblonume.

⁹ Kína pìne: Ñ gé ñ su aafia! Akū à fùte à gèe Eblonu.

¹⁰ À gbèno zì Isaraila burino kīnaa pínki à pì: Tó a kuru'ū mà do, à pi Abusalomu mé à kí blè Eblonu.

¹¹ Goro kù àten fute Yurusalemu à gbèno sisi gbènon wàa do ò gé kááo, akū ò gèe kù nèse mèn doo, ò yā pìi asiri dōro.

¹² Goro kù àten sa o, à Gilo gbè Aitofeli, Dauda lédammarii sisi zaa a be wēten, akū lékpakūsūna Daudai ten kara. Gbè kù ò kú kù Abusalomuono dasi ten kara.

Dauda bàasinaa

¹³ Baarukparii sù à pì Daudane: Isarailano swèe tà Abusalomua.

¹⁴ Akū Dauda pì a ìba kù ò kú kāao Yurusalemunone: À fute ò bàa lé. Tó ódi ke lero, óni le ò bo Abusalomu oīro. Ò ke likalika. Tó ódi ke likalikaro, ani ó le la, ani ó ásarú ke, ani wētedeno dede kù fēnedao.

¹⁵ Kína ìbano pìne: Ó dikiri kína, yā kù n zeo pínki, ókōno n zòblerino o lakame.

¹⁶ Akū kína dà zén. A bedeno bò ò tèi ñ pínki, ama à a no yìgisaride mèn kurino tò gwe ògõ be gwa.

¹⁷ Kína dà zén le kù a gbèno. Kù ò kà wēte kpe, à líte à zè.

¹⁸ Akū a ìbano pínki kù a dogarino kù Gatadeno gbènon wàa aakõ kù ò téi zaa Gatano gète ñ pínki.

¹⁹ Akū kína pì Gata gbè Itaine: Bóyāi nten gé kúoomēe? Ñ era ñ tá ñgõ kú kù kína dufuo, zaakū gbè zìtome n ũ, n bo n bùsumme.

²⁰ N suna dí goro pla kero, akū ñ ye ñgõ likara zõ kúoo yá? Má dõ gu kù maten génlo. Ñ n gbèno kakara ñ tá kúnwo. Dikiri gbèke kù náani yāo kenne.

²¹ Akū Itai wèa à pì: Ma dikiri kína, kù Dikiri kunnaao kù n kunnaao, gu kù ñ kun pínki, makū n zòbleri manigõ kú gweme, mani ga yá kesõ manigõ kun yá.

²² Akū Dauda pìne: Ñ domene are ò gé! Akū Gata gbè Itai era à dà zén kù a gbèno kù a dane kù ò kú káaono ñ pínki.

²³ Kù òten gè zéla ñ pínki, akū bùsudeno wiki lè. Kù kína bikù Kidironua, akū ñ pínki ò gbáranna zé sè.

²⁴ Zadoki kú gwe do kù Levino ñ pínki. Ò Luda bàka kunna kúnwo àkpati sena. Ò àkpatii pìi dìte Abiata sare ari gbèno bõte wēten ò làka ñ pínki.

²⁵ Akū kína pì Zadokine: Ñ Luda àkpati sé ñ gèo wēte gūn. Tó ma Dikiri ponna lè, ani tó mà su mà wé siale kù a kúkió.

²⁶ Tó à pì ma yā dí káaguro sõ, ma laka. À kemene lákū à kèare mana nà.

²⁷ Akū kína era à pì sa'ori Zadokine: Wégupu'eriime n ũroo? Ñ era ñ tá wēte gūn aafia kù n né Aimazao kù Abiata né Yonatāo. À tá kù á né gbènon pla pino.

²⁸ Manigõ zena swabikūkia sēnte ari mà baaru maáwa.

²⁹ Akū Zadoki kù Abiatao Luda àkpatii sè ò tào Yurusalemu, akū ò gõ gwe.

³⁰ Dauda ten Kùkpe sīsī kù àten sò do. À pò kù a mīia, à kyate kpanaro. Gbè kù ò kú káaono pò kù ñ mīia ñ pínki, òten sò do do òten géo.

³¹ Kù ò pì Daudane Aitofeli kú gbè kù ò zè kù Abusalomuono té, akū Dauda adua kè à pì: Dikiri, ñ tó a lédamma gõ de yā fayasaride ũ.

³² Kù Dauda kà sīsī mīsōntea, gu kù donyīkeki kún, Aki gbè Usai sù à dàale, a uta kēna akūsõ bùsu kú a mīia.

³³ Dauda pìne: Tó n ge kúmao, ñigõ demene aso ũme.

³⁴ Tó n era n ta wēten, akū n ò Abusalomunε a zòbleriime n ũ s̄, ñni Aitofeli lédamma gboromenεμε. Ñ pine a de zòbleriime n ũ yā, ama tera n ḡo a zòbleri ũme sà.

³⁵ Sa'orinɔ Zadɔki kū Abiatao ḡo kú kúnwo gwe. Ñ yā kū n mà kínabea babañne pínki.

³⁶ Ñ né gbēnɔn planɔn kú kúnwo gwe, Zadɔki né Aimaza kū Abiata né Yonató. Tó n yáke mà, ñ né pinɔ zī ò su ò omene.

³⁷ Akū Dauda gbēnna Usai pìi tà, à kà Yurusalemu ḡo kū Abusalomu ten gē.

16

Dauda kū Zibao kū Simεio

¹ Kū Dauda v̄i s̄is̄i m̄idangurala f̄iti, à è Mefibose begwari Ziba gàarii ȳi zaakinɔne mèn pla, àten su daale. Ò burodi sena mèn wàa do kū geepi kàraao mèn basɔɔro kū kaka né kàraao mèn basɔɔro kū sèw̄eò t̄uru do.

² Akū Dauda Ziba là à pì: Bó mé à tò n su kū abireoo? Ziba wèa à pì: Kína, zaakinɔ bi n bedenɔ pómε ò dia. Burodi kū kàranɔ bi n gbēnɔ póblemε. Wē s̄o, gbē kū ò kpàsa gbáranna ḡunɔ póm̄inaame.

³ Kína a là à pì: N dikiri kū à kè sari daikore kú máme? Ziba wèa à pì: À ḡo Yurusalemu, zaakū àten da Isarailanɔ a ká a dizi kpatan gbāramε.

⁴ Akū kína pinε: Pó kū Mefibose v̄i pínki ḡo n pó ũ. Akū Ziba pì: Má kúte dí! Ma dikiri kína, ñ tó màḡo n p̄onna le le.

⁵ Kū kína Dauda nà Bahurimui, à è ḡogbē ke bò. A tón Simεi, Gera néme. Àkūme buri dok̄nɔ kū Solu bedenɔ. À bò wēte ḡun, àten Dauda ká.

⁶ Àten gbè zuzu kína Daudai kū a gbēnɔ, bee kū a z̄ikarinɔ kū a dogarinɔn kú a ɔplai kū a ɔzeio n̄ pínki.

⁷ Àteni a s̄os̄o àten pi: Ñ gé! Ñ gé! Gbēderi! Pó p̄a!

⁸ Dikiri f̄ina bònne Solu kū n kí blè a gēne ũ bedenɔ dedena yā yāi. Dikiri n bo kpatan à n né Abusalomu kàn. Ásaru k̄emma sà, zaakū gbēderiime n ũ.

⁹ Akū Zeruya né Abisai pì kinanε: Ma dikiri kína, à mana gbēda gè dí ḡo n s̄os̄oro. Ñ tó mà gé mà a mì z̄o.

¹⁰ Akū kína pì: Zeruya n̄nɔ, bó mé à ó kakaraa? Tó Dikiri mé à òne à ma s̄os̄o, akū àteni ma s̄os̄o, dí mé ani f̄o à a là à pi, b̄oyāi àten ke leε?

¹¹ Akū Dauda ò Abisainε kū a ibanɔ n̄ pínki à pì: À gwa, ma z̄ida né'ina mé àten wete à ma de. Oni Biliaminu buri díkina pó o do yá? À a tó gwe. Tó Dikiri mé à pinε à ma s̄os̄o, à maname.

¹² Òdiḡo d̄oro ke Dikiri ni ma wari d̄o à f̄ina bomene kū yā manao s̄os̄o kū òten kemene gbāra yāi.

¹³ Kū Dauda té zén kū a gbēnɔ, Simεi té s̄is̄i p̄ande kpadoi, àteni a s̄os̄o àteni gbè zuzui àten b̄usu f̄a.

¹⁴ Kū kína kū a gbē kū ò kú k̄aonɔ kà swai, ò kpàsa, akū ò k̄amma bò gwe.

Abusalomu kana Yurusalemu

¹⁵ Abusalomu kà Yurusalemu kū Isarailanɔ n̄ pínki. Aitofeli kú k̄aao.

¹⁶ Akū Dauda gbēnna Usai, Aki gbē gèε à Abusalomu lè à pinε: Luda n d̄o kū aafiao Zaaki! Luda n d̄o kū aafiao Zaaki!

¹⁷ Abusalomu a là à pì: Gbēke kú n̄ v̄i kū n gbēnnaon gwe yá? B̄oyāi nídi gé kū n gbēnnaoroo?

¹⁸ Usai wèa à pì: Lenlo! Gbē kū Dikiri kū gbē díkinanɔ sè pón ma ũ. Ma ze kū kína kū Isarailanɔ k̄aa piio.

¹⁹ Abire gbera do, dí mé à mana mà zò blene, n baasii? Lákū ma zò blè n denε nà, len mà blenne le.

²⁰ Abusalomu pì Aitofeline: À lé dawá. Bón óni kée?

²¹ Akū Aitofeli wèa à pì: Ñ gé ñ wùte kū n de nɔ yìgisaride kū à ñ tó la òten be gwano, de Isarailano le ò dǝ ñ pínki kū n tò n de ye n káiro, gbě kū ò kú kúnwon gbāna ni kara.

²² Akū ò bizakuta dǝ Abusalomune kpé musu, akū à gèe à wùte kū a de nɔ pìnɔ gwe Isarailano pínki wára.

²³ Goro birenɔa lé kū Aitofeli dǝ dańma de lán gbě kū à yā gbèka Ludaa yā bàme. Len Aitofeli lédamma de le Daudane kū Abusalomuo ñ pínki.

17

Usai ɔndǝkena Abusalomune

¹ Aitofeli pì Abusalomune: Tó makūme, mani zikarinɔ sé gbēnɔn dúbu kuri awεεpla mà péte Daudai kúnwo gwāaniala.

² Mani létea goro kū à kpàsa a ɔ bùsa, mani a fu. A gbēnɔ ni bàa lé ñ pínki, mani a de ado,

³ mani sunne kū gbě pìnɔ ñ pínki. Gbě kū nten wete ñ de ganan gbě pìnɔ suna ũ ñ pínki. Tó à gà, gbě kparano ni gǝ aafia ñ pínki.

⁴ Yā pìi kè Abusalomune nna kū Isaraila gbě zǝkǝnɔ ñ pínki.

⁵ Akū Abusalomu pì: Ò Aki gbě Usai sísi dǝ ò ma lákū ani o nà se.

⁶ Kū Usai kà, Abusalomu pìne: Lákū Aitofeli ò nàn dí. Ò ke lákū à ò nàn yá? Ke òsun ke lero. N è derameε?

⁷ Usai wèa à pì: Lé kū Aitofeli dàáwa gbāra manaro.

⁸ Ñ n de dǝ kū a gbēnɔ. Zikari mananome ñ ũ, ò pāsǝ lán músu nérande kū ò a néno síaa bàme. N de bi zikariime, ani we à i gu dokǝnɔ kū a gbēnɔoro.

⁹ Gu kū à kun tera, anigǝ utena gbèwεεε gūn ke gukea. Tó à sù à lète ó gbēnɔa káaku sǝ, gbě kū à a baaruu mà ni pi, ò zǝi blè Abusalomu zikarinɔame.

¹⁰ Bee gǝsa gbāna kū à wǝrɔgɔ vǝ lán músuu bànɔ swè ni kēngume, zaakū Isarailano dǝ ñ pínki kū n de bi zikari maname, akūsǝ gǝsa gbānanɔn kú kǝao.

¹¹ Abire yāi lédamma yā kū má vǝn dí. Ñ Isarailano kakaranyǝ ñ pínki zaa Dani ari gena Beseba, ògǝ dasi lán ísirale bùsu'atē bà, ñ dońne are zǝlan.

¹² Óni a le gu kū à kun pínki, óni létea lán plí dǝ kǝte zǝitea nà. Àpi kū gbě kū ò kú kǝaonɔ ñ pínki, ñ gběke ni boro.

¹³ Tó à sù à gè wete ke gūmme sǝ, Isaraila gbě sínda pínki ni bà sé à géo gwe, oni wete pì kátebɔnɔ gáte ò táo guvuten. Bee a gbè kaso ke, oni e gwe doro.

¹⁴ Akū Abusalomu kū Isarailano pì ñ pínki: Usai lédamma mana de Aitofeli pǝla. Dikiri mé à zèo à Aitofeli lédamma mana pìi gboro, de à le à Abusalomu ásaruu ke yāi.

¹⁵ Akū Usai ò sa'ori Zadǝkine kū sa'ori Abiatao à pì: Aitofeli lé dà Abusalomua kū Isaraila gbě zǝkǝnɔ à pì à ke lán dí bà, akū ma lé dàńma ma pì ò ke lán dí bà.

¹⁶ À gbēnɔ zǝ likalika ò gé ò o Daudane àsun i swabikūkiaro, à bikū likalika, de òsun àpii kū gbě kū ò kú kǝaonɔ dúgu zǝro yāi.

¹⁷ Yonatā kū Aimazao kú Enlogeli, zaakū oni fǝ ò bo gupuraa Yurusalemuro. Akū nɔkpare zǝkeri ke gèe à òńne ò gé baaruu pìi kpá kína Daudane.

¹⁸ Akūsǝ kefenna ke ñ é, akū à gèe à ò Abusalomune. Gbēnɔn pla pìnɔ dà zén gǝnɔ, ò gèe gběke bea Bahurimu. Lǝgɔ kú ɔnn gwe, akū ò gèn.

¹⁹ Akū bede pì nanɔ lǝgɔ pì né kpàale à pǝblewe fàtea, gběke a yā dǝro.

²⁰ Kū Abusalomu gbēnɔ sù nɔgbě pi bea ò pì: Aimaza kū Yonatāo kú mámeε? À wèńma à pì: Ò bikū swa'ɔnea. Ò ñ wete, odi ñ ero, akū ò era ò tà Yurusalemu.

²¹ Kū ò tà, akū gbēnɔn pla pìnɔ bǝte lǝgɔ pìi gūn, ò gèe ò pì kína Daudane: Ñ bikū swaa likalika, zaakū Aitofeli n kpakpa kū yā vǝniome.

²² Dauda dà zén kù gbě kù ò kú kãaonɔ́ ní pínki, ò bikù Yodaa. Kù gu dò, ní gběke dí g̃ro, ò bikù ní pínki.

²³ Kù Aitofeli è òdi zĩ ke a lédamma yãaro, à fùte à gàarii yì a zaakine à tà a be wēten. À a be pónɔ́ nàkōa, akū à a zīda lòko à gà, akū ò a ṽi a de miraween.

²⁴ Dauda gèe Manaimu, akū Abusalomu bikù Yodaa kù Isarailanɔ́ ní pínki.

²⁵ Abusalomu Amasa dìte zìkarinɔ́ gbě zōkō ũ Yoabu gēne ũ. Amasa bi Sumaila buri Yeta némε. A dan Naasa né Abigaili ũ, Yoabu da Zeruya dakūnamε.

²⁶ Isarailanɔ́ kù Abusalomuo bùraa kè Giliada bùsun.

²⁷ Kù Dauda kà Manaimu, Naasa né Sobi, Raba wēte kù à kú Amɔninɔ́ bùsun gbě sù kù Lodeba gbě Amieli né Makio kù Rogelimu kù à kú Giliada bùsun gbě Bazilaio.

²⁸ Ò sù kù wutebɔnɔ́ kù tanɔ́ kù oronɔ́ kù éseo kù nagão kù wísitio kù póblewε kpatanaao kù bláo kù dò pónɔ́

²⁹ kù zóo kù ṽifāaniio kù sã nòbɔɔo kù gāsii, ò kpà Daudaa kù gbě kù ò kú kãaonɔ́ ò ble, zaakū ò pì: Nà kù ímio gbě pìnɔ́ dè gbárannan, ò kpàsa.

18

Abusalomu ganaa

¹ Dauda gbě kù ò kú kãaonɔ́ kàkara, akū à gbě zōkōnɔ́ dìtedite gbēnɔ́n wàa sɔsɔronɔ́ne kù gbēnɔ́n basɔsɔronɔ́.

² Akū à a zìkarii pìnɔ́ kpàatete gà aakō. À gà do nà Zeruya né Yoabune a ɔĩ, a do s̃ Yoabu dakūna Abisai ɔĩ, a do s̃ Gata gbě Itai ɔĩ. Akū kína pì a zìkarinɔ́ne: Makūmε mani doáre are.

³ Akū gbēnɔ́ pì: Ñsun géro. Tó o sù o bàa lè, oni ó yã daro. Bee tó ó gbě kpadonɔ́ gàga, oni ó yã daro. Mòkōn òteni n gwa de gbēnɔ́n dúbu kurinɔ́la. N kpanawái wēte gūn mé à mana.

⁴ Akū kína pìne: Lákū à kèáre mana nàn mani ke. Kína gèe à zè b̃inile sare, akū zìkarinɔ́ bòte gà kù g̃áo gbēnɔ́n basɔsɔronɔ́ kù gbēnɔ́n wàa sɔsɔronɔ́o.

⁵ Akū kína yã dìte Yoabune kù Abisaio kù Itaiò à pì: À ke kefenna Abusalomune busebuse ma yãi. Zìkarinɔ́ yã kù kína dìte gbě zōkōnɔ́ne Abusalomu yã musu mà ní pínki.

⁶ Zìkarinɔ́ bòte ò gèe lákpen, de ò zĩ ká kù Isarailanɔ́, akū ò s̃i kō té Eflaimu dàkon.

⁷ Dauda zìkarinɔ́ z̃i blè Isarailanɔ́a. Gbě kù ò gàga zĩ bireanɔ́n dasi, gbēnɔ́n dúbu baromε.

⁸ Z̃i p̃i dà bùsuu p̃ila pínki, akū z̃i b̃irea s̃ente gbēnɔ́ blè dasi de f̃enedala.

⁹ Kù Abusalomu kpàkū kù Dauda gbēnɔ́, à dina baragbās̃o kpe. Akū baragbās̃o p̃i gèe gbiri lí zōkō g̃anɔ́ gbáru, akū a wakaa kpà lígān g̃ingin, akū a s̃o p̃i gè z̃éla, à g̃ò lokona lígān gwe.

¹⁰ Kù gběke a è, à gèe à pì Yoabune: Ma Abusalomu è lokona lígān.

¹¹ Akū Yoabu pì gbě kù à baaru p̃i kpàarene: B̃óɔɔ? N a è yá? B̃óyāin nídi a lé n dèroo? De yã ma n gba andurufu kuri kù z̃ika'asaa.

¹² Akū gbě p̃i wè Yoabua à pì: Bee tó ò andurufu wàa s̃oro ỹò ò kà ma ɔn, mani f̃ò mà ɔ pá kína né p̃iario, zaakū kína yã dìtenne kù Abisaio kù Itaiò ó sã mà, à pì ò ke kefenna Abusalomune busebuse.

¹³ Tó ma a dè, de ma ásarú kè ma z̃idanemε. A ke utena k̃inanero, mòkōn s̃ò ìni ze k̃umaoro.

¹⁴ Yoabu pì: Mani n dá doró. Akū à s̃ari s̃onte sè mèn aakō, à gèe à Abusalomu z̃ò a swèn g̃oro kù à lokona lígān b̃ene.

¹⁵ Akū Yoabu z̃ikapɔnɔ́s̃eri gbēnɔ́n kurinɔ́ likai ò a dè.

¹⁶ Akū Yoabu kuru pè à a zìkarinɔ́ dàdā, akū ò kamma bò kù petena Isarailanɔ́iio.

¹⁷ Ò Abusalomu gèe sè ò zù wèe zōkō gūn lákpen gwe, akū ò gbèe kàkaraa, à g̃ò gbèdidikōana zōkō ũ. Isarailanɔ́ s̃ò ò bàa lè, ní baadi tà a bea.

18 Gɔɔ kũ Abusalomu kun, à gbèe pète a zĩdane Kĩna guvuten, zaakũ à pì á nэг̃gbẽ vĩro, akũ á ye a tó garo. À a zĩda tó kpà gbè kũ à pète piine, akũ òdigõ gwe sísi Abusalomu Dɔngupɔ ari kũ a gbãrao.

Dauda Abusalomu ga baarumanaa

19 Zadɔki né Aimaza pì: Ñ tó mà bàa lé mà gé baaru kpá kĩnane, lákũ Dikiri yã nna kpàa nà à a bò a iberenɔ ɔĩ.

20 Akũ Yoabu pìne: Ñni le ñ baaru kpá gbãraro, sé gɔɔ pãnde zĩ. Gbãra pó dín ñni kpáro, kũ kĩna né gà yãĩ.

21 Akũ Yoabu pì Etiopia burine: Ñ gé ñ yã kũ n è o kĩnane. Akũ Etiopia buri pìi kùte Yoabune à fùte kũ bàao.

22 Zadɔki né Aimaza èra à pì Yoabune: Bee deramee, ñ tó mà bàa lé màgõ té Etiopia buri pìi kpe. Akũ Yoabu pìne: Né, bóyã ñ ye ñ géé? Baaru pì nigõ àre vĩnnero.

23 Akũ Aimaza pì: Bee deramee, má ye mà géme. Akũ Yoabu pìne: Ñ gé! Akũ à bàa lè à gèe à bòte kũ swa sare zéo, à Etiopia buri pìi kè.

24 Dauda vutena wète bĩnile gbà mèn planɔ dagura. Gudãkpãrii didi bĩnia ari gãnu pìi musu. Kũ à wé zù, à gbèke è à té kũ bàao.

25 À lé zù kĩnai à òne. Akũ kĩna pì: Lákũ à té ado nà, àten su kũ baaru nnaome. Kũ àten su, à kà kãni.

26 Akũ gudãkpãrii pì gbè pãnde è dɔ, àten bàa lé. À lé zù zédãkpãrii à pì: Gbè pãnde té a kpe dire kũ bàao, àten su dɔ. Akũ kĩna pì: Àten su kũ baaru nnaome dɔ se.

27 Akũ gudãkpãrii pì pì: Ma è gbè káaku bàasina de lán Zadɔki né Aimaza bàasinaa bà. Akũ kĩna pì: Gbè maname, baaru nnan àten suo.

28 Aimaza lé zù kĩnai à pì: Aafia kun! Akũ à kùte kĩnane à m̀i pète zĩte à pì: Ò Dikiri n Luda sáabu kpá, à gbè kũ ò kùsee b̀rimmanɔ kpamma, ma dikiri kĩna.

29 Akũ kĩna a là à pì: Kefenna Abusalomu kun kũ aafiao yá? Aimaza wèa à pì: Kũ Yoabu teni n zòbleri zĩ kũ makũ n zòbleriio, ma mà zuka fùte manamana, ama má dõ tó bó mé à sùro.

30 Kĩna pì: Ñ ze kpado la gĩa. Akũ à zè gwe.

31 Kũ Etiopia buri sù, à pì: Ma dikiri kĩna, ma sunne kũ baaru nnaome. Dikiri yã nna kpamma gbãra, à n bo gbè kũ ò bò n kpenɔ ɔĩ.

32 Akũ kĩna a là à pì: Kefenna Abusalomu kun kũ aafiao yá? Etiopia buri pìi wèa à pì: Ma dikiri kĩna, Luda tó n iberenɔ kũ gbè kũ ò fùte òten wari dɔmmanɔ gõ lán kefenna pìi bà.

33 Swèe kè kĩnagu, à didi à gè kpé kũ à kú gãnu pìi musu, akũ à ɔɔ dõ gwe. Gɔɔ kũ àten didi gwe à pì: O'o ma né Abusalomu! Ma né Abusalomu! Ma gana n gène ù sãna yã! Abusalomu ma né! Ma né!

19

Yoabu kpakèna Daudai

1 Ò pì Yoabune: Kĩna ten ɔɔ dɔ, àten wènda ke Abusalomu yã musu.

2 Zĩ birea zĩkarinɔ zĩblena pɔnna li wèndakena ù, zaakũ ò mà ò pì, kĩna nèsee yàka a né yã musu.

3 Zĩ birea zĩkarinɔ gè wèten sɔɔɔɔɔɔɔ lán gbè kũ ò bàa lè zìlan, wé'i ñ kũnɔ bà.

4 Kĩna pó kù a ãnla, àten wènda ɔɔ dɔ àten pì: O'o ma né Abusalomu! Abusalomu ma né! Ma né!

5 Akũ Yoabu gèe à kĩna lè kpén à pì: N wé'i dà n gbènɔa gbãra. Ò n bo gbãra kũ n nэг̃gbènɔ kũ n nénɔgbènɔ kũ n nɔnɔ kũ n nɔ yìgisaridenɔ.

6 N zāngurinɔn n̄ yeñyĩ, akū n̄ zā n yenyĩdenɔgu. N m̀wɛɛ gbāra, ókɔnɔ n z̄ikari gbē z̄okɔnɔ kū ó gbēnɔ ódi kánne ṕoke ũro. Ma d̄s̄ sà, tó Abusalomu kun gbāra, akū ókɔnɔ o gaga ó pínki, abirekū mé ani kenne nna.

7 N̄ fute n̄ bo sà. N̄ gé n̄ n gbēnɔ n̄s̄e kpáteñne. Ma s̄inne kū Dikirio, tó ndi géro, n̄ gbēke ni i kúnwo la gwāanialaro. Abirekū ni kenne vāni de yā vāni kū à n le zaa n kefennakegɔɔa ari suna gbārara.

8 Akū kína fūte à ḡe à v̄ute b̄nilea. Kū ò ò gbēnɔne kína vutena gānun, akū ò sù ò z̄e a are n̄ pínki.

Dauda gb̄esena

Isarailanɔ bàa lè, baadi tà a bea.

9 Isaraila burinɔ té pínki gbēnɔ ten lékpakɔana ke ò pì: Kína ó sí ó iberenɔa à ó bó Filisitininɔ ɔĩ, akū à bàa lè à bò ó b̄usun Abusalomu yāi.

10 O Abusalomu kà kpatan, akū à gà z̄ilan. Bón át̄en dā kū kína gb̄esenaao?

11 Kína Dauda gbēnɔ z̄i sa'ori Zadokia kū sa'ori Abiatao à pì: Yā kū Isarailanɔ ten o pínki ḡe ma s̄an zaa ma kúkia la. À yā díkina gb̄eka Yuda gbē z̄okɔnɔa à pì: Bóyāi a ḡs̄ kpe kū ma gb̄esenaao?

12 Ma gbēnɔ, ṕ dokɔnɔnɔn ó ũ, ó aru dokɔnɔme. À k̄e dera a ḡi k̄e kū ma gb̄esenaao?

13 N̄ o Amasan̄e ṕ dokɔnɔnɔn ó ũ, ó aru dokɔnɔme. Tó mádi tó à ḡe ma z̄ikarinɔ gbē z̄okɔ ũ Yoabu ḡene ũ zaa gbāraro, Luda yā kemene p̄s̄ip̄s̄i.

14 A yā Yudanɔ sw̄e bl̄e, n̄ lé k̄e dokɔnɔ, akū ò légbāzā k̄ene ò pì: N̄ su kū n gbēnɔ n̄ pínki.

15 Kína ten su, à kà Yodai, akū Yudanɔ ḡe daale zaa Giligala, de ò bikū k̄ao swa p̄ia.

16 Gera né Simeï, Biliaminu buri kū à kú Bahurimu w̄à à gé da kína Daudale kū Yudanɔ.

17 Biliaminu burinɔn kú k̄ao gbēnɔn w̄a s̄ɔɔro. Solu begwari Ziba ḡe d̄o kū a néḡogbē gbēnɔn ḡeronɔ kū a z̄ikeri gbēnɔn baronɔ. Ò w̄à ò kà Yoda léa kína ā,

18 de ò le ò bikū kū k̄inabedenɔ, ò yā kū ani ke k̄inane nna ke yāi. Akū Gera né Simeï w̄ute kína are ari aḡe gé bikū Yodaa.

19 À p̄ine: Ma dikiri, ñsun ma taari yā daro. Yā vāni kū makū n z̄òbleri ma k̄enne ḡɔɔ kū n bo Yurusalemu s̄un d̄onguro. Ma dikiri kína, ñsunḡo yā p̄i k̄una n sw̄e ḡunlo.

20 Makū n z̄òbleri, má d̄s̄ kū ma durunna k̄e. Yusufu burinɔ té n̄ pínki, makūme ma doñne are ma su danle gbāra ma dikiri kína.

21 Akū Zeruya né Abisai p̄i: Simeï kína kū Dikiri k̄aa k̄ame. Adi ká ò a deroo?

22 Akū Dauda p̄i: Zeruya n̄enɔ, b̄ón ó v̄i k̄oo? Á ye à z̄e z̄omene gbāran yā? Óni gbēke de Isarailanɔ b̄usun gbāraro, zaakū má d̄s̄ gbāra kū makūme Isarailanɔ kína ũ.

23 Akū kína p̄i Simeine: Ìni garo. Akū kína la d̄ane.

24 Solu daikore Mefibose ḡe da k̄inale. Zaa ḡɔɔ kū kína bò w̄eten ari ḡɔɔ kū à sù aafia, Mefibose dí a gbá pípiro, adi a ȳikā z̄s̄z̄ro, adi a p̄ónɔ pípiro.

25 Kū à bò Yurusalemu à sù à dà k̄inale nà, akū kína a là à p̄i: Mefibose, À k̄e dera ndi gé k̄umaoroo?

26 À w̄eà à p̄i: Ma dikiri kína, ma z̄ikeri mé à ònd̄s̄ k̄emene. Ma òne à ḡari ȳimene ma zaakine mà dia mà gé k̄unwo, zaakū er̄een ma ũ.

27 Ma dikiri kína, akū à ḡe à makū n z̄òblerii yāka n k̄inaa. Ma dikiri kína n̄ de lán Luda malaika bàme. N̄ ke lākū à k̄enne mana nà.

28 Ma dikiri kína, à de yā n ma de bedenɔ d̄ede n̄ pínki, akū n makū n z̄òbleri baka kākara kū n gbē kū òdi ṕ ble lelenɔ. Má z̄e v̄i mà k̄ute ke kenne doro.

29 Akū kína p̄ine: Yā kpaten Ìni o d̄oo? Ma d̄ite m̄ok̄on kū Zibao, à z̄ite kpaatek̄oneme.

30 Akū Mefibose p̄i k̄inane: Ma dikiri kína, lākū n su be aafia nà, n̄ tó à sé pínki.

31 Giliada b̄usu gbē Bazilai bò Rogelimu à ḡe ze k̄inane ari Yoda bara dire.

³² Bazilai zĩ kũ manamana à kà wè basiikõ. À kína yàrii kè gɔɔ kũ à kú Manaimu, zaakũ aruzekede zõkõme.

³³ Akũ kína pìne: Ñ bikũ kũmao, mani n gwa ma bea zaa Yurusalemu.

³⁴ Bazilai wèa à pì: Wè ùgba mé à gòmene andunia gũn kũ mà tá kũnwo Yurusalemuu?

³⁵ Ma ka wè basiikõ kò. Má pò mana kũ a vānio dõkõne dɔ yá? Makũ n zòbleri mani fɔ mà pò kũ ma blè ke í kũ ma mì nna ma dɔ yá? Mani gõgbè ke nɔgbè lèsirinɔ kòto ma dɔ yá? Ma dikiri kína, ñ tó mà aso lagonne.

³⁶ Makũ n zòbleri óni Yoda bikũ lèele, mà zenne kánikāni gwe. À kè dera ní ye ñ fīna bomene lèe?

³⁷ Makũ n zòbleri, ñ tó mà era mà tá ma be wēten, de màsun ga ma de kũ ma da mirao zāro yāi. Ñ ma né n zòbleri Kimamu gwa la. Ma dikiri kína, ñ tó à bikũ kũnwo. Ñ kene lākũ à kenne mana nà.

³⁸ Akũ kína pì: Kimamu ni bikũ kũmao. Mani yā kũ à kenne mana kene, yā kũ n gbèkama sɔ pínki mani kenne.

³⁹ Gbè sīnda pínki bikũ Yodaa, akũ kína bikũ. Kína lé pè Bazilaia à sa mana òne, akũ Bazilai era à tà be.

⁴⁰ Kũ kína bikũ à gèe Giligala, Kimamu bikũ kāao.

Yuda zìkarinɔ ní pínki kũ Isaraila zìkari kpadonɔ kína bikũ.

⁴¹ Akũ Isaraila buri pínki sù ò kína lè ò pìne: Bóyāi ó gbè Yudanɔ bikũ kááo kpāni, mɔkɔn kũ n bedenɔ kũ n gbēnɔ pínkii?

⁴² Akũ Yudanɔ wèmma ò pì: Kũ kína de ó danɔ ù yāime. Bóyāi yā bire kèáre ĩnii? Ódi kína zàna blero, ódi a pòke sí ó pò ũro.

⁴³ Akũ Isarailanɔ pì Yudanɔne: Zaakũ ó buri leu kurime, ó ɔ kú kũ kína Daudao de á pòla. Bóyāi a ó díte futaa? Ókõnɔme o kína gbesena yā ò káakuroo? Ama Yudanɔ wena pásī de Isarailanɔ pòla.

20

Seba bona Dauda kpɛ

¹ Gaavude ke mé à kú gwe, a tón Seba, Bikiri né, Biliaminu burime. Akũ à kuru pè à pì: Ó baka kú kũ Daudaoro, ó bàka kú kũ Yese néoro, ákõnɔ Isarailanɔ, á baadi tá a bea.

² Akũ Isarailanɔ kè Daudaa ní pínki ò gèe ò nà Bikiri né Sebaa, ama Yudanɔ zè kũ ní kinao bona zaa Yodai ari Yurusalemu.

³ Kũ Dauda sù a bea Yurusalemu, à a nɔ yìgisaride gbēnɔn kuri kũ à tò òten be gwanɔ sè à ní ká be ken ògõ ní dākpā. Dauda ní gwá, ama adi wúte kũnwo doru. Ò ní káka kpén gyaanɔn ùme ari ò gèe ò gāgao.

⁴ Akũ kína pì Amasane: Ñ Yuda zìkarinɔ sísi ò kakaramai gɔɔ aakõ dagura. Mɔkɔn sɔ, ĩnigõ kú lame.

⁵ Amasa gèe à Yudanɔ sísi, ama à gii kè de gɔɔ kũ kína ditenela.

⁶ Akũ Dauda pì Abisaine: Bikiri né Seba ni wari dɔwá tera de wari kũ Abusalomu dɔwála. Ñ ma gbēnɔ sète à pétei, de àsun sí wēte bīniden à piti ó ɔiro yāi.

⁷ Akũ Yoabu gbēnɔ kũ kína dākpārinɔ kũ zìkarinɔ ní pínki ò bète Yurusalemu ò pète Bikiri né Sebai.

⁸ Gɔɔ kũ ò kú gbè gbèntē kũ à kú Gibiõ sare, akũ Amasa sù dañle. Yoabu zìka'uta dana, a fēne dona a pì. Kũ à nà Amasai, à fēne pìi wòto a plèn

⁹ à pìne: Ma gbè, ní aafia yá? Akũ à Amasa kũ a lékāsāa kũ a ɔ plao lākũ à ye à lé péaa bà.

10 Amasa dí fēne kũ à kú Yoabu on tàasi káro, akũ Yoabu a z̄so a gberen, a nukānino b̄ote à kàte z̄ite. Yoabu dí era à a plade z̄o doru, zaakũ à gà kò. Akũ Yoabu kũ a dakũna Abisaio p̄ete Bikiri né Sebai.

11 Yoabu ìban̄o do ḡo zena Amasala à p̄i: Gb̄e kũ à z̄e kũ Yoabuo kũ Daudao, à do Yoabui.

12 Aru dana Amasa ḡela z̄edan, akũ z̄ikari kũ òten sun̄o z̄e òten gwa ní p̄inki. Kũ Yoabu ìbaa p̄i è gb̄e kũ òten su gwen̄o ní p̄inki ò z̄e òten gwa, akũ à Amasa ḡe ḡate à ḡo z̄en à d̄ite s̄en, akũ à uta kùala.

13 Kũ à ḡate à ḡo z̄en le, gb̄e s̄inda p̄inki b̄o à t̄e Yoabui, akũ ò Bikiri né Seba gb̄ese.

14 Seba lika Isaraila burin̄o bùsuu p̄inki ari Abeli Betemaka, akũ Beri burin̄o sù ò kàkara ò t̄i gwe.

15 Yoabun̄o sù ò likai zaa Abeli Betemaka. Ò bùsuu kàtekat̄e w̄ete b̄ini sare, akũ òten w̄ete ò b̄ini p̄i gboro.

16 Akũ n̄ogb̄e ònd̄ode ke lé zù zaa w̄ete ḡun à p̄i: À s̄a kpá! À s̄a kpá! Ñ o Yoabun̄e à su la, mà ȳa on̄e.

17 Kũ Yoabu n̄a n̄ogb̄e p̄iii, akũ à a là à p̄i: M̄ok̄omme Yoabu ũ yá? À w̄e à p̄i: Makũme! Akũ à p̄ine: Ñ s̄a kpá makũ n z̄òbleri ȳai. À p̄i: Ma s̄a kpà.

18 Akũ n̄ogb̄e p̄i p̄i: Òdi pi ȳa, ñ ȳa gb̄eka Abeliden̄o, ȳa le à mì de.

19 Ó kun ȳakete sari Isaraila gb̄e náaniden̄o ũ, akũ nten w̄ete ñ Isaraila w̄ete t̄ode dí kakate yá? B̄oȳai ní ye ñ Dikiri w̄ete de?

20 Yoabu w̄e à p̄i: Gyam! Oi! Má ye mà á d̄edero. Má ye mà á w̄ete kakatero.

21 Lenlo! Gb̄e kũ òdi pin̄e Bikiri né Seba, Eflaimu burin̄o bùsu s̄is̄ide gb̄e mé à f̄ute kina Daudai. À gb̄e m̄en do p̄i kpáma, mani go á w̄etela. Akũ n̄ogb̄e p̄i p̄ine: Ñ ma! Oni a mì zun̄e zaa b̄ini musu.

22 N̄ogb̄e p̄i ḡe à a gb̄en̄o l̄e kũ a ònd̄okeo, akũ ò Bikiri né Seba mì z̄o ò zù Yoabun̄e. Yoabu kuru p̄e, akũ ò f̄ak̄sa, ò w̄ete p̄i tò gwe. Baadi tà a bea, akũ Yoabu p̄i tà kina k̄inaa Yurusalemu.

Dauda ìban̄o

23 Yoabun̄e Isaraila z̄ikarin̄o p̄inki gb̄e z̄ok̄o ũ. Yoyada né Benayame dogarin̄o gb̄e z̄ok̄o ũ.

24 Adoniramun̄e z̄on̄o gb̄e z̄ok̄o ũ. Ailudi né Yosafatame baarukpari ũ.

25 Sevame takadak̄eri ũ. Zad̄oki kũ Abiataoom̄e sa'orikin̄o ũ.

26 Yairi gb̄e Iram̄e Dauda kp̄asi ũ.

21

F̄inabona Gibiṣden̄o

1 N̄a kun Dauda ḡoṛo, à ḡi k̄e ari w̄e aak̄o. Dauda Dikiri are w̄ete, akũ Dikiri p̄i: Solu ȳaime. Gb̄ed̄eȳa w̄i a be musu, kũ à Gibiṣden̄o d̄ede ȳai.

2 Akũ kina Gibiṣden̄o s̄isi à ȳa òn̄e. Gibiṣden̄o de Isarailan̄o ũro, Am̄ori buri kũ ò ḡon̄ome. Isarailan̄o la dàñe ȳa ò p̄i oni ní d̄edero, akũ Solu w̄ete à ní lakiti ke a aniakenaa Isarailan̄one kũ Yudan̄o ȳai.

3 Akũ Dauda Gibiṣden̄o là à p̄i: B̄ón á ye mà keáree? Deran mani kúte keáre, de à le à Dikiri gb̄en̄o s̄áabu kp̄aa?

4 Ò w̄e à p̄i: Ó z̄e v̄i ò andurufu ke wura gb̄eka Solua ke a bedean̄o, akũs̄o ó z̄e v̄i ò Isaraila gb̄eke dero. Akũ Dauda ní lá à p̄i: Áten pi deramee? B̄ón mani keáree?

5 Ò w̄e à p̄i: Gb̄e kũ à ó d̄ede à lé kp̄ak̄us̄uw̄ái à ó láka de à le à ó buri bo Isarailan̄o ḡun ȳai,

6 t̄o ò a buri ḡogb̄e m̄en supplan̄o kp̄awá, óni ní loko lía Dikiri are Gib̄ea, kina Solu kũ Dikiri k̄a p̄i be w̄eten. Akũ kina p̄i: Mani ní kp̄awame.

⁷ Kína dí Yonatā né Mefibose, Solu daikore kpám̄maro, lé kũ ò kè Dikiria lèlè kũ Yonatāo yāi.

⁸ À nэг̄ōgbē gbēn̄on pla kũ Aya nén̄ōgbē Rizipa ì kũ Soluoo sè. N̄ tón dí: Am̄oni kũ Mefiboseo. À nэг̄ōgbē gbēn̄on s̄oro kũ Solu nén̄ōgbē Meraba ì kũ M̄ola gbē Bazilai né Adielion̄o sè d̄o.

⁹ À n̄ ná Gibiōden̄one n̄ oĩ, akũ ò n̄ loko lía s̄is̄i musu Dikiri ar̄e. Gbēn̄on suppla p̄ino ḡa lèlème, ò n̄ d̄ede p̄o dúfu kekeḡoroa.

¹⁰ Aya né Rizipa uta kasan̄o sè à kp̄àte a z̄idan̄e gb̄èea gwe. Zaa p̄o dúfu kekeḡoroa ari legũ ḡèe à ḡèe p̄ino gb̄è, àdiḡō ḡi b̄an̄one ò dim̄ma f̄an̄ant̄e, àdiḡō ḡi s̄ente n̄b̄on̄one ò nan̄ȳi gw̄āni.

¹¹ Ó yā kũ Solu n̄o ȳigisaride p̄i k̄èe ò Daudan̄e,

¹² akũ à ḡèe à Solu kũ a né Yonatāo wán̄o s̄ete Yabesi Giliadaden̄o kia. À sù à lè ò n̄ ḡèno s̄ete kp̄ani Betesā ḡanulea, gu kũ Filisitinin̄o n̄ loko b̄inia Solu d̄ena Giliboa gbera.

¹³ Dauda tò ò n̄ ḡewa p̄ino s̄ete ò t̄ao, ò k̄akara kũ gb̄e kũ ò n̄ loko p̄ino ḡewan̄o,

¹⁴ akũ ò v̄i Solu de Kisi miran Zela, Biliaminu burin̄o b̄usun. Ò yā kũ kína d̄ite kè p̄inki, akũ Luda adua kũ ò kè Isarailan̄o b̄usu yā musu s̄i kũn̄wo.

Gb̄e gb̄anagb̄anan̄o d̄eden̄aa

¹⁵ Filisitinin̄o èra ò z̄i k̄a kũ Isarailan̄o d̄o. Dauda kũ a gb̄èno ḡèe ò z̄i k̄a kũn̄wo. Kũ Dauda gb̄ana l̄aka,

¹⁶ akũ gb̄e gb̄anan̄o buri Isibi Ben̄obu p̄i áni Dauda dem̄e. A m̄ogot̄e s̄ari t̄ikisi de kiloo aak̄la, à f̄eneda dufu lokona.

¹⁷ Akũ Zeruya né Abisai kp̄ai à Filisitini p̄i d̄e. Akũ Dauda gb̄èno la d̄ane ò p̄i: Ìni gé kũoo z̄ilan dor̄o, de ó Isarailan̄o fitila s̄un gar̄o yāi.

¹⁸ Abire gbera òten z̄i k̄a kũ Filisitinin̄o Gobu, akũ Usa gb̄e Sibekai gb̄e gb̄ana buri kũ òdi p̄ine Safa d̄e.

¹⁹ Z̄i èra à f̄ute kũ Filisitinin̄o Gobu d̄o, akũ Betilihamu gb̄e Yairi né Elana Gata gb̄e Ḡolaya dak̄una Lami d̄e. Lami s̄ari pá de lán bizat̄ari gòdo lí bàme.

²⁰ Kũ òten z̄i k̄a kũn̄wo Gata d̄o, gb̄e t̄ikisi ke kú gwe, a on̄eno kũ a gb̄an̄eno m̄en suddodom̄e, à kè p̄inki baraas̄oro donsari. Gb̄e gb̄anan̄o burime d̄e.

²¹ À k̄usee b̄iri Isarailan̄o, akũ Dauda v̄ini Sim̄ea né Yonatā a d̄e.

²² Gbēn̄on siik̄ō p̄ino bi Gata gb̄e gb̄anan̄o burin̄ome. Dauda kũ a gb̄èno mé ò n̄ d̄ede.

22

Dauda Dikiri s̄abukpana a z̄iblena yā musu

(Zab 18)

¹ Kũ Dikiri kína Dauda b̄o Solu kũ a ibere kparan̄o oĩ, à l̄e dà kũ Dikiri t̄oo

² à p̄i:

Dikirime ma gb̄esi kũ ma z̄eki gb̄anao ũ,
ma surabariime.

³ Ma Ludame ma gb̄esi ũ, mad̄i nai.

Àkũme ma s̄egbako ũ
ma surabari gb̄ana kũ ma guleio,
ma uteki kũ ma bokio,
àdi ma sí gb̄e p̄as̄in̄o.

⁴ Dikiri k̄a ò a s̄abu kp̄a.

Mad̄i a sísi, àdi ma bo ma iberen̄o oĩ.

⁵ Gó'ite vl̄è kũmao,
ís̄o kũ àdi n̄ kakate teni ma ble.

6 Mira bàno likamai,
ga tankute kpàkpamene ma are.
7 Kū má kú wari gūn le, ma Dikiri sisi,
ma wiki lè ma Ludaa,
akū à ma kòtoo mà zaa a bea,
ma wiki kà a kīnaa, à gè a sãn.

8 Zīte lùkaluka à yīgāyīgā,
kpino dègedege ari n zīnin.

Ò lùkaluka kū a pò fè yāi.

9 Túsukpe bò a yīn,
té kū àdi n kpata bò a lén,
a yòno ten té ke a are.

10 À musu wè à kipa,
legū sisi a gbá gbáru.

11 Àten vura dina kerubu kpe,
àten yàa ke ìala.

12 À gusira dà a zīdala,
ludambe sira kù a kùkila.

13 Zaa a gakuri tékenaa gūn
legū ten pí pāsīpāsī.

14 Dikiri pàta zaa musu,
Luda Musude kòto do legūpūtāna ũ.

15 À kàa fà ma ibereña à n fākōa,
à tò legū pīmma à pèīmma.

16 Kū Dikiri pàtaīmma,
kū à pò bò a yīn,
ísira zīte bò gupuraa,
andunia zīni gò katena pótompo.

17 À o bò zaa musu à ma kū,
à ma bo swada gūn.

18 À ma si ma ibere gbāna oī
kū ma zānguri kū n gbāna demalanò.

19 Ò lètema ma sunyīkegoroa,
ama Dikiri zè kūmao.

20 À ma bo à ma gba mèporoki,
à ma sura bà kū à yemai yāi.

21 Dikiri yā kèmene ma nèsemana lén,
à fīna bōmene ma gbāsīsarike lén.

22 Zaakū má Luda yāditenano kūna,
mádi yā vāni ke ma a Luda tònlo.

23 A dokayāno digō domene are pínki,
mádi kpe li yā kū à ditenonero.

24 Má kunna taari vī Dikirinero,
má a zīda kūna durunna sari.

25 Dikiri fīna bōmene ma nèsemana lén,
zaakū à è má kun gbāsī sari.

26 Náanideme n ũ náanidenɔne,
 taarisarideme n ũ taarisaridenɔne.
 27 N̄ swáswa gbě swáswanɔne,
 ama ndi ibere kpá kũ gbě d̄ɔɔsaridenɔ.
 28 Ndi z̄idabusarinɔ sura ba,
 ndi z̄idabirinɔ lago.
 29 Dikiri, m̄k̄ɔmm̄e ma fitila ũ,
 Dikiri, ndi ma gusira lite gupura ũ.
 30 Kũ n gbãnao mani f̄ɔ mà kusi karaaa,
 ma Luda ḡai mani f̄ɔ mà v̄i gb̄ila.

31 Luda dík̄ina s̄ɔ a ȳak̄ena papana,
 Dikiri ȳa mamberu v̄iro, à swáswa,
 à de s̄egbako ũ gbě kũ ò n̄ainɔne.
 32 Dikiri baasiro, d̄in Luda ũu?
 Ó Luda baasiro, d̄in gb̄esi ũu?
 33 Luda mé àdi ma gba gbãna,
 àkũ àdi zé poromene súsu.
 34 Àdi tó ma gbá k̄ai ḡɔ nna lán z̄ɔ pó bà,
 àdi tó màḡɔ táa o guleinɔ musu.
 35 Àdi z̄ikanaa dadamene,
 ari ma ḡas̄a ni f̄ɔ à m̄ogot̄e sá gá.
 36 Ndi n z̄iblena s̄egbako kpáma,
 ndi nate ñ ma tó bo.
 37 Ndi ma zé ȳasa k̄umene,
 de ma gbá sún sataro.

38 Ma pete ma ibereni ma n̄ dúgu z̄è,
 mádi era mà suro, sé ma ge ma n̄ d̄ede.
 39 Ma n̄ wiwi dúgudugu, odi f̄ɔ ò f̄ute doro,
 ò l̄ete ò ḡè katena ma gbá ḡei.
 40 N ma gba gbãna ma z̄i k̄ao,
 n tò ma iberenɔ m̄i natemene.
 41 N tò ma z̄angurinɔ kpe li,
 akũ ma a ibere pinɔ k̄akate.
 42 Ò wiki lè, gb̄eke dí n̄ sura baro,
 ò lé zù Dikiri, adi weṁmaro.
 43 Ma n̄ ké n̄ekuneku lán b̄usutiti bà,
 ma táa òm̄ma lán zé ḡun b̄ok̄ɔɔ bà.

44 N ma bo ma gbě kũ ò f̄utemainɔ ɔĩ,
 n ma ke burinɔ m̄ide ũ.
 Buri kũ má n̄ d̄oronɔ di z̄ò blemene,
 45 buri z̄it̄onɔ di k̄a natemene.
 Tó ò ma ȳa mà, òdi m̄i natemene.
 46 N̄ k̄a di ga,
 òdi bo n̄ kúki gbãnanɔn kũ lukanaao.

47 Dikiri kun! Arubarikademe ma gb̄esi ũ!
 Ò Luda ma gb̄esi ma surabari tó bo!

48 Luda mé àdi mɔra kámamene,
 àdi tó burinɔ̀ mì natemene,
 49 àdi tó mà piti ma iberenɔ̀a.
 N ma gba gbãna de ma zāngurinɔ̀la,
 n ma bo gbē pāsīnɔ̀ ɔ̀l.
 50 Abire yāi mani n sáabu kpá burinɔ̀ té,
 mani n tó kpá, Dikiri.
 51 Dikiri dì zī zōkō ble kína kū á sèene,
 àdi gbēke ke kína kū á kàane,
 makū Dauda kū ma burinɔ̀
 ari ɔ̀rɔ̀ sīnda pínki.

23

Yā kpede kū Dauda ò

1 Yā kpede kū Dauda òn dí.
 Yese né Dauda yān dí,
 gbē kū Luda a gbà gbãna yā'onaame.
 Yakubu Luda a kà kína ũ,
 àkūme Isarailanɔ̀ lèdari mana ũ.
 2 Dikiri Nini yā dāmene,
 a yā da ma lén.
 3 Isarailanɔ̀ Luda yā ò,
 Isarailanɔ̀ Gbèsi pìmene:
 Tó gbē kí blè gbēnɔ̀a a zéa,
 tó à kí blè vīnakena Ludane gūn,
 4 àdigō de lán ifāntē bɔtena gupura bàme,
 lán gudɔ̀na gukēkōanaa bà,
 lán legū kū àdi tó sè bute bà.
 5 Ma bedenɔ̀n nna kū Ludaoroo?
 A bàka nigō kú kūmao ari ɔ̀rɔ̀ sīnda pínki.
 À a yā gōgō pínki, à sika vīro.
 Anì bo kū ma surabanaaoroo?
 Anì pó kū má a ni vī kpáma pínkiroo?
 6 Gbē pānɔ̀n de lán lèe bàme,
 òdi zō ò zukūname, òdi kū kyáuro.
 7 Gbē kū à ye à ɔ̀ kea,
 séto àgō gōkebo ke gò kūna,
 àdi té naa gu kū à kún.

Dauda gōsa gbānanɔ̀

8 Dauda gōsa gbānanɔ̀ tón dí. Takemɔ̀ gbē Yasɔ̀beamume zīkari tóde gbēnɔ̀n aakōnɔ̀ gbē zōkō ũ. Àkū mé à sári sè gbēnɔ̀n wàa siikōnɔ̀i à n zōzōo n pínki ɔ̀rɔ̀ dokōnɔ̀ zī.
 9 Gbē bire gbera Dodai né Eleaza, Ahoa gbē kú zīkari gbēnɔ̀n aakō pìnɔ̀ té dɔ̀. À kú kū Dauda ɔ̀rɔ̀ kú Isarailanɔ̀ kàkara ò zīi kà kú Filisitininɔ̀ zaa Pasadamimu. Isarailanɔ̀ bòru kpe kpa,
 10 àkū mé à fùte à Filisitininɔ̀ dède ari a ɔ̀ wà à gō fēneda pá kūna. Dikiri tò à zīi blè manamana zī birea. Zīkari kparanɔ̀ èra ò sù ò a lè, ama pónɔ̀ porona gènɔ̀a yāime.
 11 Gbē dí gbera Age né Sama gusīsīde gbē kun. Kū Filisitininɔ̀ gāa kàkara gu kū blá bú kún, Isarailanɔ̀ bàa lèné,

12 àkū mé à zè à gí bú pì dagura. À bú pì sìm̄ma à Filisitinin̄ dèdè. Dikiri tò à z̄i blè manamana.

13 Pókèḡō wór̄oḡode gb̄ēn̄n̄ baraakurin̄ té, gb̄ēn̄n̄ aak̄ōn̄ b̄ò ò ḡè Dauda k̄inaa zaa Adulamu gb̄èw̄ēn̄. Filisitinin̄ ḡaa b̄ura katena Refaimu guvuten.

14 Ḡō birea Dauda kú s̄ēntep̄ōtu, Filisitini gud̄ākp̄arin̄ s̄ò ò kú Betilihamu.

15 Dauda teni a be í ni de à pì: Dí mé ani gé à Betilihamu b̄inile l̄oḡ'i t̄óm̄ēn̄ē?

16 Wór̄oḡode gb̄ēn̄n̄ aak̄ō p̄in̄o mé ò ḡè ò ḡè Filisitinin̄ b̄uran, ò Betilihamu b̄inile l̄oḡ'i tò ò s̄uo Daudan̄. Akū adi we à m̄iro, à k̄òt̄e Dikiri are sa'o'i ū.

17 À pì: Haba Dikiri, mani f̄s̄ mà í d̄ikū miro. Gb̄ē k̄ū ò ḡi n̄ w̄ēndīiin̄ arum̄ē. Adi we à m̄iro. Wór̄oḡode gb̄ēn̄n̄ aak̄ō p̄in̄o ȳākenaan gwe.

18 Zeruya né Abisai, Yoabu dakūna mé à wór̄oḡode gb̄ēn̄n̄ baraakurin̄ gb̄ē z̄ōk̄ō ū. Akū mé à s̄ári s̄è gb̄ēn̄n̄ w̄aa do kp̄é bas̄ōron̄i à n̄ d̄ed̄e, akū à t̄ò b̄ò gb̄ēn̄n̄ baraakurii p̄in̄o té.

19 À t̄ò b̄ò de wór̄oḡode gb̄ēn̄n̄ aak̄ō p̄in̄ola, akū à ḡò n̄ gb̄ē z̄ōk̄ō ū, ama à kú wór̄oḡode t̄òde gb̄ēn̄n̄ aak̄ō p̄in̄o t̄éro.

20 Yoyada né Benaya, Kabazeli gb̄ēme z̄ikari wór̄oḡode ū. A ȳākenan̄n̄ dasi. À M̄oabu z̄ikari t̄ōden̄o d̄èd̄e gb̄ēn̄n̄ pla. À ḡè w̄èēē ḡūn̄ ḡōo k̄ū leḡūgb̄ēē k̄òt̄e, à m̄usuu d̄è.

21 À Misila ḡōsa gb̄āna k̄ū à s̄ári k̄ūnaa d̄è. À n̄ai k̄ū ḡòo à a s̄ári sia à a d̄èo.

22 Yoyada né Benaya mé à ȳā p̄in̄o k̄è, akū à t̄ò b̄ò wór̄oḡode gb̄ēn̄n̄ baraakurii p̄in̄o té.

23 À t̄ò b̄ò de wór̄oḡode gb̄ēn̄n̄ baraakurii p̄in̄ola, ama à kú wór̄oḡo t̄òde gb̄ēn̄n̄ aak̄ō p̄in̄o t̄éro. Akū Dauda a d̄it̄e a d̄ākp̄arin̄o gb̄ē z̄ōk̄ō ū.

24 Gb̄ēn̄n̄ baraakurii p̄in̄o t̄ón̄ dí:

Yoabu dakūna Asaheli,

Dodo né Elana Betilihamu gb̄ē,

25 Arodi gb̄ēn̄o Sama k̄ū Elikao,

26 Paliti gb̄ē Elezi,

Tekoa gb̄ē Ik̄esi né Ira,

27 Anato gb̄ē Abieza,

Usa gb̄ē M̄ebunai,

28 Ahoa gb̄ē Salam̄o,

Netofa gb̄ē Marai,

29 Netofa gb̄ē Baana né Elebu,

Gib̄ea k̄ū à kú Biliaminu b̄usun gb̄ē Ribai né Itai,

30 Pirat̄ō gb̄ē Benaya,

Gaasi guvute gb̄ē Idai,

31 Araba gb̄ē Abialab̄ō,

Bahurimu gb̄ē Azamave,

32 Salaboni gb̄ē Eliabu,

Yas̄ē n̄ēn̄o,

33 gus̄īs̄ide gb̄ē Sama né Yonat̄ā,

gus̄īs̄ide gb̄ē Saraa né Ahiamu,

34 Maaka gb̄ē Asabai né Elifeleti,

Gilo gb̄ē Aitofeli né Eliamu,

35 Kaameli gb̄ē Ezero,

Larubu buri Parai,

36 Zoba gb̄ē Nat̄ā né Igali,

Gada buri Bani,

37 Am̄oni buri Z̄eleki,

Bero gb̄ē Narai, Zeruya né Yoabu z̄ikap̄on̄oer̄ii,

38 Yeta gb̄ēn̄o Ira k̄ū Garebuo

³⁹ kũ Iti buri Uriao.

Ñ pínki ò gbēnɔn baraakuri awεεsupplamε.

24

Dauda a zikarinɔ naronaa

¹ Dikiri ɛra à pɔ fε Isarailanɔi, akũ à Dauda dà à ɔ kà yã à pì: Ñ gé ñ Isarailanɔ kũ Yudanɔ naro.

² Akũ kína pì Yoabunε kũ zikari gbε zɔkɔ kũ ò kú kãaonɔ à pì: À Isaraila burinɔ bùsu para sena zaa Dani ari à gé pé Besebaa, à zikarinɔ naro de mà le mà ñ dasi lé dɔ.

³ Akũ Yoabu pì kinanε: Ma dikiri kína, Dikiri n Luda n gbēnɔ karannε leu basɔɔro ñ wé siale, ama ma dikiri kína, À kè dera ñ ye ñ ke leε?

⁴ Bee kũ abireo kína yã Yoabu kũ zikari gbε zɔkɔnɔ blè, akũ ò bôte kína kinaa ò gèε Isarailanɔ naro.

⁵ Kũ ò bikũ Yodaa, akũ ò bùraa kàte Aroa sare. Wēte pì kú guvutemme. Akũ ò kurè Gada bùsun ari Yaza.

⁶ Ò kurè Giliada bùsun ò gèε Kadési, Iti bùsun ari Daniyani, akũ ò gèε Sidɔ kpa.

⁷ Ò gèε Taya wēte bīniden kũ Ivi wētenɔ kũ Kanaa wētenɔ pínki, akũ ò gèε Yudanɔ bùsu gènɔmidɔki kpa ari Beseba.

⁸ Ò kurè bùsu pì gūn pínki. Mɔ kēndo kũ ɔɔro baroo gbera ò ɛra ò sù Yurusalemu.

⁹ Akũ Yoabu gbε kũ à ñ naronɔ lé ò kinanε. Isaraila gɔgbε kũ ò fēnɛda dɔnɔ gbēnɔn dúbu wàa siikɔ. Yudanɔ sɔ gbēnɔn dúbu wàa pla kpé basɔɔro.

¹⁰ Gbε pìnɔ naronaa gbera Dauda kú tɔmadɔyã gūn, akũ à pì Dikirinε: Ma durunna kè yã pì kenaa gūn manamana. Dikiri, makũ n zɔbleri, ñ ma taari kēma sà, zaakũ ma yɔnkɔ yã kè.

¹¹ Ari Dauda gɔ gé fute kɔnkɔ, Dikiri yã dīdi annabi Gada, Dauda wégupu'eriia à pì:

¹² Ñ gé ñ ò Daudanε ma pì, mani yã mēn aakɔ kátene. À yã pìnɔ do gwa à sé, mani kenε.

¹³ Akũ Gada gèε à Dauda lè à pìnε: Nà kana n bùsun wè suppla ke n iberenɔ petenanyĩ ñ bàa léñne mɔ aakɔ ke gagagyã gēna n bùsun ɔɔro aakɔ, a kpaten n sèε? Ñ laasun léa ñ gwa, mani gé mà ò Luda kũ à ma zīnε.

¹⁴ Akũ Dauda pì Gadane: Má kú warikena zɔkɔnɔ gūn. Ma si ò léte ò da Dikiri ɔĩ, zaakũ à wēnda vī manamana. Àsun tó mà léte mà da bisāsiri ɔĩro.

¹⁵ Akũ Dikiri tò gagagyã gè Isarailanɔgu zaa kɔnkɔ birea ari ɔɔro kũ à zèò. Sena zaa Dani ari à gèε pé Besebaa Isarailanɔ gàga gbēnɔn dúbu baaakɔ akuri.

¹⁶ Kũ malaika ɔ bò à Yurusalemudenɔ kakate, Dikiri a nèseε lite yã pìi musu, akũ à pì malaika kũ àteni ñ kakate pìnε: Ñ ze le! Ñ n ɔ era sà. Yebusi buri Arauna pówεgbēkin Dikiri malaikaa pì kún.

¹⁷ ɔɔro kũ Dauda malaika pìi è àteni ñ dedε, à pì Dikirinε: Makũ mé ma durunna kè ma taari kè. Gbε pìnɔ bi ma kpàsa sãnɔmε, odi yãke kero. Ñ tó n ɔ su makũ kũ ma de bedenɔa.

¹⁸ Zī birea Gada gèε à Dauda lè à pìnε: Ñ gé Dikiri gbagbaki bo Yebusi buri Arauna pówεgbēkia.

¹⁹ Akũ Dauda gèε lákũ Dikiri a yã ò Gadane nà.

²⁰ Kũ Arauna wé zù, à è kína kũ a gbēnɔ ten su a kinaa, akũ à gèε à kùtene à wùte a gberεa

²¹ à pì: Ma dikiri kína, À kè dera nten su makũ n zɔbleri kinaa leε? Dauda wèa à pì: Ma su mà ñ pówεgbēki lúmma mà Dikiri gbagbaki bon, de gagagyã pì le à go gbēnɔa yã.

²² Akũ Arauna pì Daudane: Ma dikiri kína, ñ pó kũ à kēnne mana sé ñ sa oo. Ñ zùnɔ gwa sa'opɔ ũ. Ñ pówεgbēgonɔ kũ gbāngonɔ séte yàka ũ.

²³ Kína, ma n gba pínki. Arauna ɛra à pìnε dɔ: Dikiri n Luda sí kúnwo.

²⁴ Akū kína pìne: Oi! Mani lúm̃ma, mani a fĩna bonne. Mani sa o Dikiri ma Ludaa pã fĩnabonaa sariro. Akū à pówεgběki pì kũ zùnɔ̀ lùà andurufu bupla akuri.

²⁵ Akū à Dikiri gbagbaki bò gwe à sa'opɔ̀ kũ òdi ká tén à té kũ òa kũ kennakũkɔ̀ sa'opɔ̀. Dikiri sì kãao a b̀usu yã musu, akū gagagyã p̀i zè.

KINANŌ TAKADA KAAKU

Sulemanu kíblenaa 1:1-2:46

Kína Sulemanu yā 3:1-11:43

Yudanŋ kŭ Isarailanŋ kŋkpaatenaa 12:1-16:34

Iiasu yā 17:1-22:54

Adonia a zīda kana kína ũ

¹ Kŭ kína Dauda zī kŭ yúkuyuku, bee tó ò bizanŋ kùala, ĩa dì gí àgŋ a demε.

² Akŭ a ibanŋ pìnε: Ó dikiri kí, ñ tó ò nŋkpare wetenne, àgŋ zī kenne àgŋ n gwa, àgŋ wute n sare de ĩa sún n de doro.

³ Akŭ ò gèε ò kpáte kè nŋkpare manai Isarailanŋ bùsun pínki, akŭ ò bò Sunεmu nŋgbē Abisagaa, ò a sè ò sù kāao kīnanε.

⁴ Nŋkpare pì bi nŋ manamε. Àdigŋ kína gwa àgŋ zī kenε, ama kína dí a dŋ nŋgbē ũro.

⁵ Dauda nanŋ Agi né Adonia a zīda dìte kŭ a ka, akŭ à pì ákāa mé áni kí ble sà. Akŭ à sŋgonŋ sè kŭ sŋdenŋ kŭ gŋgbē gbēnŋn bupla akuri kŭ onigŋ bàa lé ògŋ téne arenŋ.

⁶ A de dí kpákēi ziki à pì, à kè dera nten ke læro. Àpì sŋ bi kefenna manamε. Abusalomu mé à yŋ mì à kpàa.

⁷ Akŭ à lédokŋnŋ kè kŭ Zeruya né Yoabuo kŭ sa'ori Abiatao, akŭ ò zè kāao.

⁸ Ama sa'ori Zadŋki kŭ Yoyada né Benayao kŭ annabi Natāo kŭ Simeio kŭ Dauda gbēnnanŋ kŭ a dogarinŋ dí ze kāaoro.

⁹ Adonia sa ò kŭ sānŋ kŭ zùnŋ kŭ zùne mèkpananŋ Gbèmlē kŭ à kú Enlogeli sareε. À a dakŭna kīnanenŋ sīsì ñ pínki kŭ Yuda kŭ ò de kína ĩba ũnŋ ñ pínki.

¹⁰ Adi annabi Natā sīsīro ke Benaya ke Dauda dogarinŋ ke a zīda dakŭna Sulemanu.

¹¹ Akŭ Natā gèε à Sulemanu da Baseba là à pì: Ndi ma kŭ Agi né Adonia kí blè ó dikiri kína Dauda dŋnaa sarīroo?

¹² Tŋ, ñ tó mà lé damma sà lākŭ ĩni ke nà, ñ n zīda mì sí kŭ n né Sulemanu pŋo.

¹³ N̄ fute ñ gé kína Dauda le ñ pine, kŭ à la dànne yā à pì n né Sulemanu mé ani kí ble a gēne ũ à vute a gbàn sŋ bi? À kè dera Adonia gŋ kína ũu?

¹⁴ Gŋrŋ kŭ ñ kpé nten yā onε, mani gē mà yā'i kara se.

¹⁵ Akŭ Baseba gèε à kína lè a kpéne gŋn, gu kŭ Sunεmu nŋgbē Abisaga teni a gwan. Kína sŋ à zī kŭ.

¹⁶ Baseba kùte à mì pètene, akŭ kína a là à pì: Bŋn ñ yeii?

¹⁷ À wèa à pì: Baa, mŋkŋn mé n la dà makŭ n zòbleriine kŭ Dikiri n Luda tŋo, n pì ma né Sulemanu mé ani kí ble n gēne ũ à vute n gbàn.

¹⁸ Tera sŋ ma dikiri kí, Adonia mé à kè kína ũ, akŭsŋ ñ a yā dŋro.

¹⁹ À sa ò kŭ zùnŋ kŭ zùne mèkpananŋ kŭ sānŋ dasidasi, à n nénŋ sīsì ñ pínki kŭ sa'ori Abiatao kŭ zīkari don'arede Yoabuo, ama adi n zòbleri Sulemanu sīsīro.

²⁰ Ma dikiri kí, mŋkŋmme Isarailanŋ sā dŋnyī ñ pínki ò ma tó dí mé ani ke kína ũ n gēne ũ.

²¹ Ma dikiri kí, tó n ka n dizinŋla, makŭ kŭ ma né Sulemanu, onigŋ ó gwa taaridenŋ ũme.

²² Kŭ à kpé àten yā o kŭ kīnao, akŭ annabi Natā sù.

²³ Ò ò kīnanε kŭ annabi Natā kú la. Akŭ Natā gè à kùte kīnanε à wùte a nèsele kutena

²⁴ à pì: Ma dikiri kí, mŋkŋn mé n pì Adonia ke kína ũ à vute kīn n gēne ũ yá?

²⁵ Zaakŭ à gèε à sa ò gbāra kŭ zùnŋ kŭ zùne mèkpananŋ kŭ sānŋ dasidasi. À n nénŋ sīsì ñ pínki kŭ n zīkari don'aredeo kŭ sa'ori Abiatao. Òten pŋ ble kāao, òten í mì tera, òten pì: Luda kína Adonia dŋ kŭ aafiao!

²⁶ Ama adi makū n zòbleri sísiro ke sa'ori Zadoki ke Yoyada né Benaya ke n zòbleri Sulemanu.

²⁷ Ma dikiri kí, ase məkōn mé n kè ɛ, akū n gi gbē kū ani vute kín n gēne ũ oi ókōn n zòblerinōne yá?

Sulemanu kana kína ũ

²⁸ Akū kína Dauda pì: À Baseba sísimene. Kū Baseba sù à gè, à sù à zè kína are.

²⁹ Akū kína la dànè à pì: Kū Dikiri kunnao! Àkū mé à ma bo wari sīnda pínki gūn.

³⁰ Ladana kū ma kēne kū Dikiri Isarailanō Luda tó, ma pì n né Sulemanu mé ani kí ble ma gbèn à vute kín ma gēne ũ, manì papa gbāra sānsāmmē.

³¹ Akū Baseba kùte à mii pète zīte kīnane à pì: Ma dikiri kína Dauda, Luda n dō kū aafiaao gōō sīnda pínki!

³² Akū kína Dauda pì: À sa'ori Zadoki sísimene kū annabi Natāo kū Yoyada né Benayao. Kū ò sù kína kīnaa,

³³ à pīne: À ma ibanō kakara á ma né Sulemanu sé à a di ma baragbāsōa, á gé kāao Giō.

³⁴ Gwen sa'ori Zadoki kū annabi Natāo ni nīsi kúa ò a ká Isarailanō kína ũ, á kuru pé à wiki lé à pì: Luda kína Sulemanu dō kū aafiaao!

³⁵ Abire gbera á su kāao, a vute gbàn àgō kí ble ma gēne ũ. Àkūme ma dìte Isarailanō kū Yudanō don'arede ũ.

³⁶ Akū Yoyada né Benaya pì kīnane: À ke ɛ! Dikiri n Luda n légbē sí ma dikiri kí!

³⁷ Lákū Dikiri kú kūnwō nà ma dikiri kí, àgō kú kū Sulemanu ɛ, à a kíkē sé lei de n póla se.

³⁸ Akū sa'ori Zadoki kū annabi Natāo kū Yoyada né Benayao kū dogarinō gèe ò Sulemanu di kína Dauda baragbāsōa, ò gèe zene Giō.

³⁹ Akū sa'ori Zadoki nīsi tūruu sè Dikiri kpén, à nīsi pì kú Sulemanua. Akū ò kuru pè, gbē sīnda pínki wiki lè ò pì: Luda kína Sulemanu dō kū aafiaao!

⁴⁰ Akū gbē sīnda pínki bò ò tēi, òten su òten úra pé, òten pōnna ke manamana ari zīte yīgā kīni kū òten ke pì yāi.

⁴¹ Kū Adonia kū gbē kū à n sisinō pō blè ò làka, òten su fute, akū ò kīni pì mà. Kū Yoabu kuru ũ pì mà, akū à pì: Bó zuka mé à dō wēte gūn ɛɛ?

⁴² Adi yā pì o à làkaro, akū sa'ori Abiata né Yonatā kà gōnō. Akū Adonia pì: N gē. Bèere demē n ũ, maten sí baaru nnan n suo.

⁴³ Akū Yonatā pì Adonianē: Lenlo! Ó dikiri kína Dauda Sulemanu kà kín.

⁴⁴ À sa'ori Zadoki kū annabi Natāo kū Yoyada né Benayao kū a dogarinō gbàre ò gé kāao, akū ò gèe ò a di kína baragbāsōa.

⁴⁵ Akū sa'ori Zadoki kū annabi Natāo nīsi kúa ò a kà kína ũ zaa Giō. Kū ò bò gwe, ò sù kū pōnnakenaao, akū wēte lòko. Kīni kū a màn gwe.

⁴⁶ Bee derame Sulemanu vùte kín kò.

⁴⁷ Akū ó dikiri kína Dauda ibanō sù ò fō kpàa se, ò pì Luda tó Sulemanu tó bo de a póla! Luda a kíkē gba gbāna de a póla! Akū Dauda mii nàte à donyī kè Dikirinē a gádoa

⁴⁸ à pì: Ò Dikiri Isarailanō Luda sáabu kpá, kū à tò ma wé sī ma gēnele kana kína ũ gbāra.

⁴⁹ Kū gbē kū Adonia n sisinōn mà ɛ, akū n laakarīi fùte, baadi a zé kù.

⁵⁰ Kū Adonia ten vīna ke Sulemanunē yāi, akū à fùte à gèe à nà Dikiri gbagbakii à a bēne kù.

⁵¹ Akū ò pì Sulemanunē: Adonia ten vīna kenneme, à gèe à nà Dikiri gbagbakii à a bēne kūna, àten pì n la da akāa n zòbleriine gbāra, kū īni a dero.

⁵² Akū Sulemanu pì: Tó à a zīda kūna dō gbē mana ũ, bee a mikā wén do ni léte zītero. Tó ò sù ò yā vāni ke lèa sō, à gāme.

⁵³ Akū kína Sulemanu gbēnō zī, ò Adonia gò Dikiri gbagbakia. Kū Adonia pì sù à kùtene, akū Sulemanu pīne: N tá n bea.

2

Dauda léditena Sulemanu

¹ Kū Dauda gagɔɔ kà kãni, à lé dítè a né Sulemanu à pì:

² Maten gé andunia gbě sīnda pínki gékia. Ñ ze gbāna, n n zīda mo kū nэгōgbēmè n ũ!

³ Ñgō Dikiri n Luda yāno kūna, ñgō té a zéi, ñgō a ɔɔki gwa, ñgō a yāditenanɔ kūna kū a dokayāno kū a yā'onnenanɔ, lākū à kú Musa doka takadan nà, yā kū nten ke sīnda pínki nigō bo mana, n tá pínki nigō nna.

⁴ Len Dikiri ni yā kū à òmenè papa le à pì, tó ma neno n zīda kūna dō akūsō ò té ma zéi kū nèse mèn doo kū n poyeinaao pínki, ma burino nigō vutena Isarailano kín gɔɔ sīnda pínki.

⁵ N yā kū Zeruya né Yoabu kèmenè dō, lākū à Isaraila zìkari don'arède gbēno planɔ dèdè nà, Nerè né Abana kū Yeta né Amasao. À gbě pino dèdè, adi ke sō zì gɔɔno. N aru gō a musu, à kù a asaaa kū a kyatenɔ.

⁶ N yā kenè n òndōna lén. Ñsun tó a mikā pura kū gbasa à ta miran yīdaro.

⁷ N gbēke ke Giliada gbě Bazilai nэгōgbēno. N n dítè gbě kū ánigō pò ble leleno té, zaakū mókōno mé ò zè kūmao gɔɔ kū maten bàa sí n vīni Abusalomunè.

⁸ Biliaminu buri Gera né Simei, Bahurimu gbě kú kūnwo dɔ. À ma ka pāsīpāsī gɔɔ kū maten gé Manaimu. Kū à sù à ma le Yodai, ma la dànè ma pì kū Dikirio mani a dero.

⁹ Bee kū abireo ñsun a tó gwe wétāmmaanaa sariro. N òndō, n dō deran ñni kenè nà à ga kpām à gē miran.

¹⁰ Akū Dauda gā. Yurusalemu fārandi kū ò a vīn òdi pi Dauda wētè.

¹¹ À kè Isarailano kína ũ ari wè bupla, Eblonu wè suppla, Yurusalemu wè baraakuri awè'e'aakō.

¹² Sulemanu vùtè a de gbàn akūsō à kpata zīni petena.

Adonia ganaa

¹³ Agi né Adonia gèè à Sulemanu da Baseba lè, akū Baseba a là à pì: Aafian n su yá? À wèa à pì: Aafiamè!

¹⁴ Adonia èra à pì: Má yā vī mà onnè. Baseba pì: N o!

¹⁵ Akū Adonia pì: N dō kū kpata de ma pò ũ yā. Isarailano wé kúma n pínki mà ke n kína ũ, akū yā lite, ma dakūna mé à kpataa blè, zaakū Dikiri mé à a kà.

¹⁶ Tera sà yā mèn don maten wé kemma, ñsun gí kemeneiro. Baseba pì: N o!

¹⁷ Akū à pì: N wé kemene kína Sulemanu à Sunemu nɔgbě Abisaga kpáma no ũ, zaakū ani gínne kãaoro.

¹⁸ Baseba pì: Tò, mani onnè.

¹⁹ Kū Baseba gèè à kína Sulemanu lè Adonia yā pì musu, akū kína pì fùtè à gèè à dàale à kùtènè, akū à èra à sù à vùtè a kiblegban. Akū ò sù Basebanè kū kiblegba pāndeo, akū à vùtè kína ɔplai.

²⁰ Baseba pì: Póken má yei mà wé kemma, ñsun ma tēro. Akū kína pì: N wé ke Naa, mani n tēro.

²¹ Akū Baseba pì: N tó ò Sunemu nɔgbě Abisaga kpá n vīni Adoniaa à a sé no ũ.

²² Akū kína Sulemanu a da là à pì: Bóyāin nten Sunemu nɔgbě Abisaga wé ke Adonianè? N kpata wé kenè gōno sàee! Zaakū ma vīnimè. Nten kpata wé kenè kū sa'ori Abiatao kū Zeruya né Yoabuomè.

²³ Akū kína Sulemanu la dà à pì: Ma sì kū Dikirio, tó Adonia dí kura a wèndiii yā kū à wé kè dí yāiro, Luda yā kemene pāsīpāsī.

²⁴ Zaakū Dikiri ma ka kín, à ma dítè ma de Dauda gēnè ũ, à ma buri gbà gbāna lākū à a lè sè nà, ma sì kū Dikirio Adonia ni ga gbāramè.

²⁵ Akū kína Sulemanu Yoyada né Benaya dà, à gèè à Adonia lè à dè.

Sulemanu pɛna Abiataa kũ Yoabu ganaao

²⁶ Kína pì sa'ori Abiatane: Ñ era ñ tá n gun Anato. À kũ ñ game, ama mani n de teraro, zaakũ mɔkɔn mé n Dikiri Luda àkpatii sè n doo ma de Daudane are, akũsɔ n ze kãao a wari sɛnda pínki gũn.

²⁷ Len Sulemanu pè Abiataa le, à a bò Dikiri gbagbana zĩn, de yã kũ Dikiri ò Eli bedeno musu zaa Silo le à papa yãi.

²⁸ Kũ Yoabu a baaruu mà, akũ à bàa sɛ à gèe Dikiri bizakuta kĩnaa, à nà Dikiri gbagbakii à a bɛnenɔ kũ. Yoabu zè kũ Adoniaome yã, ama adi ze kũ Abusalomuoro.

²⁹ Ò ò kina Sulemanune kũ Yoabu bàa lè à gèe Dikiri bizakuta kĩnaa, à kú sa'oki pìi sare, akũ Sulemanu pì Yoyada né Benayane à gé à láka kãao gwe.

³⁰ Kũ Benaya kà Dikiri bizakuta kĩnaa, à pìne: Kina pì ñ bo gwe! Akũ Yoabu pì: Oi! Gu dín mani gan. Akũ Benaya gbɛnɔ zĩ kinaa à pì: Lákũ Yoabu yã wema nàn dí.

³¹ Akũ kina pìne: Ñ kene lákũ à ò nà. Ñ a de, n a vɛ, de a gbɛdena pã yã sún wí makũ kũ ma de bedeno musuro.

³² Dikiri ni tó a gbɛdena yã wí a musu, zaakũ à lète taarisaride gbɛnɔn pla kũ n mana dealanɔa. À Nere né Abana, Isaraila zĩkarino don'arede kũ Yeta né Amasa, Yuda zĩkarino don'aredeoo dède ma de lé sari.

³³ Ñ dena yã nigɔ wí Yoabu kũ a burino musu gɔɔ sɛnda pínki, ama Dikiri nigɔ Dauda kũ a burino kũ a onnwo kũ a kpataao gba aafia gɔɔ sɛnda pínki.

³⁴ Akũ Yoyada né Benaya gèe à Yoabu lè à dè, akũ ò a vɛ a bea zaa gbárannan.

³⁵ Akũ kina Yoyada né Benaya dìte zĩkarino don'arede ũ Yoabu gɛne ũ, sa'ori Zadoki sɔ, Abiata gɛne ũ.

Simɛi ganaa

³⁶ Kina gbɛnɔ zĩ ò Simɛi sɛsi, akũ à pìne: Ñ be bo Yurusalemu la ñgɔ kún. Ñsun bo bera la ñ gé gukearo.

³⁷ Ñgɔ dɔ sãnsãn gɔɔ kũ n bikũ Kidironua, n gan gwe. Ama n n zĩda dè.

³⁸ Akũ Simɛi pì kinanɛ: Yã maname ma dikiri kí. Makũ n zɔbleri mani ke lákũ n ò nà. Akũ à kú Yurusalemu le ari à gù kè.

³⁹ Wè aakɔ gbera Simɛi zò gbɛnɔn planɔ bàa sɛ ò tà Maaka né Akisi, Gata kina kinaa, akũ ò pì Simɛine: N zònɔn kú Gata.

⁴⁰ Akũ Simɛi fùte à gàarii yɛ a zaakine, à gèe Akisi kinaa Gata a zò pino wete. Kũ à n lé, akũ à n sète Gata à sù kũnwo.

⁴¹ Akũ ò ò Sulemanune, Simɛi bò Yurusalemu à gèe Gata à era à sù.

⁴² Akũ kina gbɛnɔ zĩ ò Simɛi sɛsiare, akũ à pìne: Ma tò n la dà n pì n sɛ kũ Dikirio, akũ ma lé dàmma ma pì, zĩ kũ n bo la n ge gukea, ñgɔ dɔ kũ n game. Akũ n pimenɛ, yã maname, n mà.

⁴³ Bóyain n bo ladana kũ n sɛ kũ Dikiri tóo kpe kũ yã kũ ma dànnɛoo?

⁴⁴ Akũ kina era à pìne dɔ: Yã vãni kũ n kè ma de Daudane dɔngu pínki. Dikiri mé ani tó a vãni pì wí n musu sà,

⁴⁵ ama ani arubarika damagu à tó Dauda kpata zĩni gɔ petena ari gɔɔ sɛnda pínki.

⁴⁶ Kina Yoyada né Benaya dà, akũ à gèe à Simɛi lè à dè. Len Sulemanu kpata zĩni pète le.

3

Sulemanu ɛndɔ wékenaa

¹ Sulemanu lédokɔnɔ kè kũ Misila kina Firi'aunao, à a nɛnɔgbɛ sè nɔ ũ à sù kãao Dauda wɛten ari àgɔ a be kũ Dikiri onnwo kũ Yurusalemu bĩnio bo à láka.

² Gɔɔ birea odi kpe bo Dikiri kɔro, akũ òdigɔ sa o kpi musu tãnagbagbakina.

³ Sulemanu ye Dikirii, à a de Dauda yāditenano kūna, ama àdi sa o gbagbaki pìnɔa, akū àdigō turaretiti kpata gwe.

⁴ Akū à gèe sa o zaa Gibiō, zaakū gbagbaki pì mé à de a kparanɔla. À sa'opo kū òdi ká tén à té kū ò gwe mèn wàa sɔɔro.

⁵ Gwen Dikiri bò à sùà nana gūn gwāani à pì: N̄ pò kū n̄ yei wé kema.

⁶ Akū Sulemanu pì: N gbēke kè n zòbleri ma de Daudane manamana, kū à denne gbē mana nāanide nèsepurade ũ yāi. N gbēke zōkō kènne, n tò makū a né ten kí ble a gēne ũ gbāra dí.

⁷ Tera sà Dikiri ma Luda, n makū n zòblerii kà kína ũ ma de Dauda gēne ũ. Né fítin ma ũ, má yāke gbá dōro.

⁸ Makū n zòblerii, má kú n gbē kū n sènɔ té. Ó dasi, oni f̄ ò n̄ naro ò n̄ lé dōro.

⁹ N̄ makū n zòbleri gba òndō, de màgō yā gōgō n gbēnɔne a zéa, màgō a mana dōkōne kū a vānio. Tó lenlo, deran mani ke nà mà yā gōgō n gbē dasi pìnɔne?

¹⁰ Yā kū Sulemanu wé kèe pì kè Dikirine,

¹¹ akū à pìne: Zaakū yā kū n wé kèn gwe, nídi wèndi gbāna wé kero ke aruzeke ke n ibereɔ ga, séde yāgōgōna a zéa dōnan n wé kè,

¹² mani ke lākū n wé kè nà, mani n gba òndō kū wézēo. Gbē ke kun n ā ke n gbera kū anigō òndō lán n bàro.

¹³ Mani pò kū nídi wé kero kpámma dɔ. Mani n gba aruzeke kū gakurio pínki ari n wèndi lén. Kína ke ni ká n ũro.

¹⁴ Tó n̄ témai, akūsō n̄ ma yā'onnenano kū ma yāditenano kūna lākū n de Dauda kūna nà, mani n wèndi dōnne kū mōkakōanaao.

¹⁵ Akū Sulemanu vù, à è kū nanan a ò. Akū à tà Yurusalemu, à gèe à zè Dikiri bàka kunna kū Isarailano àkpati are, à sa'opo kū òdi ká tén à té kūno kū kennakūkō sa'opono ò gwe, akū à ponna pòble kè a ibanone.

Sulemanu yāgōgōna karuanone

¹⁶ Zīkea karua gbēnɔn pla kenɔ sù Sulemanu kīnaa, ò zè a are.

¹⁷ N̄ gbē do pì: N̄ gaafara kemene kína. Makū kū nōgbē dío ó kú kpé dokōnɔme. Akū ma né ì ókōnɔme ó pla kpé pì gūn.

¹⁸ A gɔɔ aakōde zī nōgbē pì né ì se. Ókōnɔme ó pla kpé pì gūn, gbēke kú kūoo gwero.

¹⁹ Kū nōgbē pì wùte a négōgbē pìia gwāani, akū à gà.

²⁰ Akū à fùte gwāani lizāndo, à ma négōgbē sè ma sare gɔɔ kū makū n zòbleri maten i o, à wùte a sare, akū à a né gèe pì sè à wùtemene ma sare.

²¹ Kū ma vu kōnkɔ mà yō kpá ma néa, akū ma è gè ũ. Kū ma gwà tíii, akū ma è ma nénlo.

²² Akū nōgbē pì gbē do pì: Ékeme! Ma né mé à bēne, n pò mé à gà. Akū nōgbē káaku pì: Ékeme! N né mé à gà, ma pò mé à bēne. Akū òten lékpakōana ke kína are.

²³ Akū kína pì: Gbē díkína ten pi a né mé à bēne, n pò mé à gà, akūsō gbē dire ten pi, ékeme, n né mé à gà, a pò mé à bēne.

²⁴ Akū kína pì: À mōmene kū fēnedao. Akū ò sùone.

²⁵ Akū kína pì: À né kú à bēne zōkōre pla, à kpado kpá gbē doa, á kpado kpá gbē doa.

²⁶ Nōgbē kú a né bēne sō, né pì kènne wēnda, akū à pì kīnane: Kí, n̄ né kú à bēne pì kpáa, n̄sun a dero. Akū a gbē do pì: Ó a zōkōre pla, ó pínki ò kurai.

²⁷ Akū kína yā m̄i z̄ ò pì: À né kú à bēne pì kpá nōgbē káakua. Àsun a dero. A dan gwe.

²⁸ Kū Isarailano yākpate kú kína kèe pì mà, ò vīna kènne, zaakū ò è Luda a gbà òndō à yā gōgō a zéa.

4

- 1 Kína Sulemanumε Isaraila buri sīnda pínki kína ũ.
 2 A b̄usu don'arɛdenɔ tón dí: Zadɔki né Azariamε sa'oriki ũ.
 3 Sisa nénɔ Eliorɛfi k̄u Ahiaoomε a takadakērinɔ ũ. Ailudi né Yosafatamε yāzībaarukēri ũ.
 4 Yoyada né Benayamε a z̄ikari don'arɛde ũ. Zadɔki k̄u Abiataoomε sa'orinɔ ũ.
 5 Natā né Azariamε a gu don'arɛdenɔ gbē z̄ókō ũ. Sa'ori Zabudu, Natā néme a kpàasi ũ.
 6 Aisamε a be azia ũ. Abada né Adoniramumε z̄òzī gbē z̄ókō ũ.
 7 Kína Sulemanu Isarailanɔ b̄usu gbē z̄ókōnɔ d̄itɛdite gunɔa gbēnɔn kuri awεεpla. Wè k̄u wèò n̄ baadi d̄i su kína k̄u a ɔndenɔne k̄u p̄obleo n̄ baadi k̄u a m̄oo.
 8 N̄ tón dí: Uru né mé à Eflaimu burinɔ gu s̄is̄ide v̄i.
 9 Deka né mé à Makaza k̄u Salabimuo k̄u Besemesio k̄u Eloni Betanao v̄i.
 10 Esedi né mé à Arubo k̄u Sokoo v̄i k̄u Efa guo pínki d̄o.
 11 Abinadabu né mé à D̄oru gus̄is̄ide v̄i. Sulemanu nénɔgbē Tafamε a n̄o ũ.
 12 Ailudi né Baana mé à Tanaki v̄i k̄u Megidoo k̄u Betesā gu k̄u à k̄ani k̄u Zaretāo Yezzerili gēi kpa pínki zaa Betesā ari Abeli M̄eola ari Ȳokemεamu dire kpa.
 13 Geba né mé à Ramɔ Giliada v̄i k̄u Manase né Yairi lakutu k̄u ò kú Giliada gūnnɔ k̄u Agobu gu k̄u à kú Basāo k̄u a wéra b̄inide mèn baaakōnɔ. Ò n̄ zé ḡurukpananɔ kè k̄u m̄ogot̄omε.
 14 Ido né Ainadabu mé à Manaimu gu v̄i.
 15 Aimaza mé à Nafatali gu v̄i. Àkū mé à Sulemanu nénɔgbē Basema sè n̄o ũ.
 16 Usai né Baana mé à Asa gu v̄i k̄u Alotio.
 17 Parua né Yosafata mé à Isaka gu v̄i.
 18 Ela né Simei mé à Biliaminu gu v̄i.
 19 Uri né Geba mé à Giliada gu v̄i. Am̄orinɔ kína Siō k̄u Basā kína Oguo mé ò kú gwe yā. Gebamε gu p̄i don'arɛde ũ ado.
 20 Yudanɔ k̄u Isarailanɔn dasi lán ísirale b̄usu'atē bà. Òdigō p̄o ble ò í mi ò p̄onna kε.

Sulemanu nnamana k̄u a ɔnd̄o

- 21 Zaa Yuflati ari Filisitininɔ b̄usun k̄u Misila b̄usu léo, Sulemanu mé à kí blè b̄usuu p̄inɔa pínki. B̄usuu p̄inɔ gbēnɔ digō táfe bonε ari a wèndi lén.
 22 Sulemanu ɔn ḡorɔ do p̄oblen dí: Flawa asasa bupla akuri, wísiti asasa bas̄oro.
 23 Zù m̄ekpana k̄u ò gwà be mèn kuri, kpàsa zù baro, s̄a bas̄oro k̄u ḡanɔ k̄u z̄onɔ k̄u b̄uganɔ k̄u ko mananɔ d̄o.
 24 Zaakū à kí blè b̄usu k̄u à kú Yuflati ifālete kpanɔa pínki s̄ena zaa Tifisa ari Gaza, akūsō yāketε kú gukearo.
 25 Sulemanu ḡorɔa Yudanɔ k̄u Isaraila k̄u ò kú zaa Dā ari Besεbanɔ katena n̄ b̄usun n̄ laakarīamε, baadi k̄u a geepi línɔ k̄u a kakapura línɔ.
 26 Sulemanu s̄o k̄u òdi gó gátεnɔ kósɔ dúbu siikōmε. A s̄o k̄u òdi dir̄manɔ s̄o, dúbu kuri awεεpla.
 27 Gu gbē z̄ókō p̄inɔ s̄o, n̄ baadi digō sunε k̄u p̄obleo a m̄oa kína Sulemanu k̄u gbē k̄u òdi su p̄o ble k̄aonɔ p̄o ũ. P̄oke d̄i k̄iár̄maro.
 28 Òdigō su s̄o p̄inɔne k̄u éseo k̄u s̄èeo d̄o gu k̄u ò kún, lákū ò d̄ite n̄ baadinε nà.
 29 Luda Sulemanu gbà ɔnd̄o k̄u wéz̄eo manamana. Oni f̄o ò a d̄ona lé d̄oro, lákū oni f̄o ò ísirale b̄usu'atē lé d̄oro nà.
 30 Sulemanu ɔnd̄o de ifābokikpadenɔ k̄u Misilanɔ p̄ola n̄ pínki.
 31 À ɔnd̄o de gbē s̄inda pínkila. À de Ezera buri Etani p̄ola k̄u Maoli nénɔ Emanu k̄u Kalakolio k̄u Daadao. À tó b̄o b̄usu k̄u ò likainɔ gūn pínki.
 32 À yāasi zù dúbu aakō akūsō lè k̄u à dànɔ kà dúbu do k̄u mèn s̄oro.

³³ À línɔ kũ lánɔ yã bɔkɔtenaa kè, naana zaa sida lí kũ à kú Lebana bùsun ari à gèe pé sèsɔvlá kũ àdi bute bīnianɔa. À nòbɔnɔ yã dàńne dɔ kũ bānɔ kũ pɔ kũ òdi táa o kũ kùaoɔ kũ kpònɔ.

³⁴ Kína kũ ò kú andunia gūnnɔ a ɔndɔ baaruu mà n pínki. Bùsu kũ bùsuuo pínki n gbēnɔ zì ò gé a ɔndɔyã ma.

5

Dikiri ɔn katena soru

¹ Kũ Taya kína Hiramun mà kũ ò Sulemanu kà kína ũ a de gēne ũ, à a ìba kenɔ zì, zaakũ Dauda gbēnname yã.

² Akũ Sulemanu légbázã kè Hiramunε à pì:

³ N dɔ kũ ma de Dauda dí le à ɔnn kàte Dikiri a Ludanero, kũ buri kũ ò likainɔ ten zì ká káao yá, ari Dikiri gèe à n kéné tintin ũ.

⁴ Tera sà Dikiri ma Luda tò ma ìampaki lè. Iberε ke kú gukearo, ásarun ke kunlo.

⁵ Abire yáin má ye mà kpé bo Dikiri ma Ludanε, lákũ Dikiri ò ma de Daudanε nà, à pì a né kũ áni ká kpatan a gēne ũ mé ani kpé boare.

⁶ N gbēnɔ da ò Lebana sida línɔ zɔzɔmenε. Ma zīkerinɔ ni zī pì ke kũ n zīkerinɔ lεεε, mani n zīkeri pìnɔ fīna bonne lákũ n ò nà pínki. N dɔ kũ ó gbēke vī à lízɔna dɔ lán ákɔnɔ Sidɔdenɔ bàro.

⁷ Kũ Hiramun Sulemanu yã pì mà, a pò kè nna manamana à pì: Ò Dikiri tó kpá gbāra, zaakũ à Dauda gbà né ɔndɔde, àten do a gbē dasinɔne are.

⁸ Akũ Hiramun gbēnɔ zì Sulemanua à pì: Ma légbázã kũ n kēmenε mà. Mani ke lákũ n yei nà sida línɔ kũ pini línɔ yã musu.

⁹ Ma zīkerinɔ ni lí pìnɔ sé zaa Lebana kpínɔ musu, oni kipao ísira léa, mani yīyī mà gbēnɔ zīonne ísira musu. Gu kũ n òmenen, gwen mani tó ò kátēnnε, gbasa n táo. Mɔkɔn sɔ, yã kũ má ye n kēmenen dí: N pòble kpá ma ɔndenɔa.

¹⁰ Len Hiramun dígɔ sida línɔ kũ pini línɔ kpá Sulemanua le lákũ à yei nà.

¹¹ Sulemanu sɔ àdigɔ pòblewε kpáa wè kũ wèeo tɔn wàa pla kũ nísio lita dúbu wàa pla.

¹² Dikiri Sulemanu gbà ɔndɔ lákũ à a lé sènε nà. Hiramun kũ Sulemanuo nna kũ kɔo, akũ ò lédokɔnɔ vī.

¹³ Kína Sulemanu gbēnɔ sèsε Isaraila burinɔ té pínki à n dá zī pì gūn gbēnɔn dúbu baraaakuri.

¹⁴ Àdigɔ n zī Lebana bùsun mɔ kũ mɔo gbēnɔn dúbu kuri. Gbē pìnɔ dī ke Lebana mɔ do, akũ òdi su ò ke be mɔ plapla. Adoniramunε zòzī pì gbē zòkɔ ũ.

¹⁵ Sulemanu gbè'arinɔ vī gukpiden gbēnɔn dúbu basiikɔ, a sèserinɔ sɔ gbēnɔn dúbu baaakɔ akuri.

¹⁶ Gbē pìnɔ baasi, Sulemanu gbēnɔ dītédite gbēnɔn dúbu aakɔ kũ wàa aakɔo, ògɔ wé pá zī pìia.

¹⁷ Kína yã dīte, akũ ò gbè gbèntē mananɔ yòyò ò à, ò sète ò sùo kpé pì ēpetegbenɔ ũ.

¹⁸ Len Sulemanu zīkerinɔ kũ Hiramun zīkerinɔ kũ Gebalidenɔ lí zòzɔ le ò kèke, ò gbèe kèke kpé pìi bobɔ ũ.

6

Dikiri ɔn katēnaa

¹ Isarailanɔ bona Misila wè wàa pla kũ basiikɔoo gbera, Sulemanu kíblena wè siikɔden, a mɔ plade kũ òdi pì Zivi gūn, akũ à nà Dikiri ɔn katēnaaa.

² Kpé kũ à bò Dikirinε pìi gbàna kà gàsákuru baaakɔ, a yàasa baro, a lei baraaakuri.

³ Kpé pì èda vī a are, a gbàna lεεε kũ kpé pìio gàsákuru baro, a yàasa sɔ gàsákuru kuri.

⁴ À a wondonɔ bòbo, a lénɔn de yàasa, a gūn kpa kpakoto.

5 À kpéneño bòbo à lika kpé pìii kũ a Ludakukio kpa plapla kũ a kpeo.

6 À didikōana aakōkō, kpéne kũ ò kú zīteno yàasaa kà gāsākuru sosooro, a kũ ò kú guragurano suddodo, a kũ ò kú musuno supplapla. Dikiri kpé gbè kũ ò kú musuno yàasa kĩa zīte pói, de ò e ò kpéne pìi líkōkūno didia kpé pìi gbèfōnaa sari yāi.

7 Kũ òten kpé pì bo, ò bò kũ gbè kũ ò à zaa a yōkiaome. Odi ére ke gā ke zīkebo ke kīni ma kpé pì bokiaro.

8 Kpéne kũ ò kú zīteno pínki gēki kú a gēno midōki kpame. Didiki gēe kpéne kũ ò kú guragurano kũ kpéne kũ ò di a musuno kīnaa.

9 Kũ à kpé pìi bò à làka, à dō kũ zà líno kũ sida lí lèketeno.

10 À kpéne pìno bò kpé pìi gbàna lémmē. A pínki lei gāsākuru sosoorome, akūsō ò n pēpe kpé pìia kũ sida lío.

11 Akũ Dikiri yā ò Sulemanune à pì:

12 Kpé kũ nten bo díkīna yā musu, tó nteni ma odoiki gwa, tó n ma yādannenanō kè, tó n yā kũ ma dīteñnenō kūna nten zī kea, mani lé kũ ma sē n de Daudane papanne.

13 Manigō kú ma gbē Isarailano té, mani n tónlo.

14 Kũ Sulemanu kpé pìi bò à làka,

15 à sida lí lèketeno nàna a gbīia a gūn kpémkpem zaa zīte ari a sakaa, akũ à pini lí lèketeno kpàte a zīte pínki.

16 À kpéne kè kpé pìi gūn Ludakuki ũ, a gbàna kà gāsākuru baro, akũ à sida lí lèketeno nàna a gbīia kpémkpem zaa zīte ari a sakaa.

17 Kpé pìi kpéda gbàna kà gāsākuru bupla.

18 Sida lí kũ ò nàna kpé pìi gūn, ò ozi kèa lán tūru kũ lávu pianaaò bà. A pínki bi sida líme, a gbè ke dí bo gukea ò èro.

19 À kpé pìi né kèke Dikiri bàka konna kũ Isarailano àkpati dīteki ũ.

20 Kpéne pìi gbàna kà gāsākuru baro, a yàasa dō baro, a lei sō baro. À wura atēne nàna kpéne pìi gbīia pínki. À turaretitikpataki kũ ò kè kũ sida lío nàna kũ wuraaò dō.

21 À wura atēne nàna kpéda gbīia dō, akũ à mòkakōana kũ ò pìi kũ wuraaonō lòkoloko kpéne gbì kũ à wuraa nànaa pìia kpélele kpa.

22 À wuraa nàna kpé pìi gūngūn kpémkpem kũ turaretitikpataki kũ à kú kpéne pìi sarēo.

23 À kù lí à kerubuno ũ mèn pla, à dīte kpéne gūn. Kerubuu pìno lei kà gāsākuru kuri.

24 N dēmbereño gbàna kà gāsākuru sosooro. Zaa dēmbere do léa la ari a do léa dire a gbàna kà gāsākuru kuri.

25 Kerubu mèn pla pìno bòkōa, ò leelemē.

26 N pla n pínki lei kà gāsākuru kurikuri.

27 Akũ à n káte kpé pìi né gūn. N dēmbereñon poroporona, a do dēmbere gēe à pè gbīia dire, a do pò pè gbīia la, akũ n dēmbere kũ ò gōno pèkōa kpéne pìi guragura.

28 À wuraa nàna kerubuu pìnoa dō.

29 À ozi kè kpé pìi gbīnoa kpéda kũ a néo pínki, à kerubuno wānzān kè kũ domina líno kũ lávu pianano.

30 À wuraa kpàte kpé pìi zīte dō, kpéda kũ a néo pínki.

31 À kpéne pìi gbàno kũ a lípeteno kè kũ kù lío. A musu kè sōnte.

32 À ozi kè kù lí gbà mèn pla pìnoa, à kerubuno wānzān kè kũ domina líno kũ lávu pianano, akũ à wuraa nànaa.

33 À kpéda gbà lí kè kusuru siikō kũ kù lío dō.

34 À a gbàno kè kũ pini lío né pla. Gbàa pìno né pínki dī nakōa guragura.

³⁵ Akū à ɔzĩ kè gbàa pìnɔa, à kerubunɔ wānzān kè kū domina lío kū lávu pianaao, akū à wuraa nànaa.

³⁶ À bīni bò à lika a ɔnnyĩ. Bīni pìi gbè kū ò ànɔ vī didikɔana leu aakɔkɔ, akū sida lí kū ò zòɔ kpákpa a musu.

³⁷ Ò Dikiri kpé pì ē pète Sulemanu kíblena wè siikɔden, a mɔ kū òdi pi Zivi gūmmɛ,

³⁸ akū ò a lakiti kè a wè kuri awɛɛdoden, a mɔ sɔraakɔde kū òdi pi Bulu gūn lákū à kpé zĩ dìte nà. A bona kū a kekɛnaao kà wè suppla.

7

Sulemanu be bona

¹ Sulemanu a be bona zĩ kè pínki wè kuri awɛɛ'aakɔmɛ.

² À kpé kū òdi pi Lebana líkpe bò, a gbàna kà gàsákuru basɔɔro, a yàasa kà gàsákuru bupla akuri, a lei sɔ barakuri. A sida líno pètepete dɔɔ siikɔ, akū à sida lí kū ò ànɔ dàdańla

³ mèn bupla awɛɛsɔɔro, dɔɔ kū dɔɔɔ gèrogèro leu aakɔ, akū à sida líno kpákpa lí kū ò kpàa pìnɔla.

⁴ À a wondonɔ bòbo didikɔana dɔɔ aakɔkɔ, n̄ are dɔdɔkɔana.

⁵ Kpé pì lénɔ lei kū a yàasaa pínki leelemɛ. A lénɔ mèn aakɔkɔ dire kpa kū la kpao, n̄ are dɔdɔkɔana.

⁶ À lígbano pètepete kpé pì kpélelea. Kpélele pìi gbàna kà gàsákuru bupla akuri, a yàasa sɔ barakuri. À gānu bò lígba pìnɔ are, akū à lígbano pètepete à èda dɔ gānu pì léa.

⁷ À a kíblegbaa dìte gānu pìn. Gwen àdi yā gōgōn, akū òdi pi Yákpatekekpe. À sida lí lèketenɔ nàna a gbàia zaa zĩte ari a sakaa.

⁸ A kpé kū àdi in kú are. À bòkɔa kū gānu pìio. Len kpé kū à dɔ Firi'auna nénɔgbè kū à sè nɔ ũne de le dɔ.

⁹ Kpé pìnɔ bona, gbè mananɔn ò pèteo ari à gèe pé a sakaa. Ò gbèe pìnɔ yò gbasa ò zòzòkɔre kū sàkasakaa kpa plapla pínki. Lemɛ ɔn kpa de le kū bàai kpao.

¹⁰ Ò kpé pìnɔ ē pète kū gbè gbèntè mananɔ, a kenɔ gbàna kà gàsákuru kuri, a kenɔ sɔ sɔraakɔ,

¹¹ gbasa ò bò kū gbè mana kū ò yò ò ànɔ kū sida lío.

¹² À bīni bò à lika ɔn zòkɔ pìii, à gbè kū ò ànɔ vī didikɔana dɔɔ aakɔ, akū sida lí kū ò ànɔ kpákpa a musu, lákū Dikiri kpé kū a èdaao ɔn bīni de nà.

Dikiri ɔn pónɔ

¹³ Kína Sulemanu gbèno zĩ ò Huramu sísi zaa Taya, akū ò sù kāao.

¹⁴ Huramu pì da bi Nafatali burimɛ, akūsɔ gyaanɔmɛ. A de bi Taya gbèmɛ, akūsɔ mògotè ɔzĩkeriimɛ. Huramu pì ɔndɔ kū asānsīnio kū dōnaao vī mògotè zĩ sīnda pínki gūn. Kū à sù kína Sulemanu kīnaa, akū à zĩ kū à dàare kè pínki.

¹⁵ À mògba pì mèn pla kū mògotèo. A pínki lei kà gàsákuru baro plansari, a lé yàasa kà kuri awɛɛpla.

¹⁶ À a fùraa pì kū mògotèo mèn pla à kùte mògba pìnɔ musu. Fùraa pìnɔ lei kà gàsákuru sɔsɔɔro.

¹⁷ À mòkakɔananɔ pì, akū à fīfī a fùraa pìnɔa lán mòwakare bà, ò lokolokona mèn suppla.

¹⁸ À pónɔ pì lán bisi nénɔ bà à dɔdɔ mògba fùraa pìnɔa à likai dɔɔ pla, mòkakɔanaa pìnɔ gēi kū a musuo. A fùraa pìnɔn leelemɛ pínki.

¹⁹ À Dikiri kpé èdaa mògba fùraa pìnɔ pì kū dōnaao lán tafetira vú bà. Tafetira vú pìnɔ lei kà gàsákuru siisiikɔ.

²⁰ Bisi né pìnɔn dɔdɔ mògba fùraa pìnɔ kùdɔki musu mèn wàa dodo likana mòkakɔanaa pìnɔi dɔɔdɔ.

21 Akū à m̀gba p̀no p̀etepete k̀ ō Dikiri kpé èda k̀na. À t́ kpà ɔpla p̀one Ani Káte, ɔze p̀ s̄ Gbāna Kūa.

22 M̀gba p̀no f̀rano b̀o lán tafetira v́u bà. Len à m̀gba p̀no p̀i le p̀inki.

23 À m̀o kàsa íkaki ũ b̀ukutu. A lé la kpa ari a lé dire kpa kà g̀s̀akuru kuri, a lei kà g̀s̀akuru s̄oro, a lé yàasa s̄o baraakuri.

24 À ɔz̄i kè íkaki p̀ia lán t̀runo bà, à lika a léi ḡi d̀ro pla, g̀s̀akuru do p̀inki t̀ru m̀en kuri. À íkaki p̀i kàsa l̄ele k̀ t̀ru wānzānde p̀no.

25 Íkaki p̀i di z̀usa m̀en kuri aw̄eplan̄a. Z̀u m̀en aak̄no m̀i d̀o gugbānduru kpa, m̀en aak̄no ifálete kpa, m̀en aak̄no ḡen̄omid̄ki kpa, m̀en aak̄no s̄o ifáboki kpa. Íkaki p̀i di n̄ musu, ak̄s̄ n̄ p̀ron̄o d̄d̄o guragura.

26 Íkaki p̀i ḡegetee kà ɔla yàasa ũ. A s̄a de lán oro s̄a bà, lán tafetira s̄a bà. Dir̄om lé wàa do ín àdi sí.

27 À tadib̄no p̀i k̀ m̀got̄eo m̀en kuri. N̄ p̀inki gbāna kà g̀s̀akuru siik̄o, a yàasa d̀o siik̄o, a lei s̄o aak̄o.

28 K̀ ō tadib̄no p̀no p̀i, ò m̀ò l̄eket̄en̄o kpà à gbán̄o dagura.

29 Akū ò m̀usu wānzānn̄o kè m̀ò l̄eket̄ee p̀noa p̀inki k̀ z̀usa wānzānn̄o k̀ kerubu wānzānn̄o. Ò lāvutāna wānzān kè m̀usu p̀no k̀ z̀usa p̀no musu k̀ a ḡio.

30 Tadib̄no p̀no m̀got̄e ḡere k̀ ḡoo v̄i m̀en siisiik̄o. Ò gbá v̄i m̀en siisiik̄o d̀o. Gbá p̀no musun òdi ta din. Ò gbá p̀no kàsa, ò lāvutāna wānzān kè a kpa siik̄o.

31 Tadib̄no p̀no lé w̄ena b̀ukutu, a lé kpa bona g̀s̀akuru do, ak̄s̄ à lòkotoo kà ɔt̄a do. Ò wānzān kè a lé k̀ à b̀o musua d̀o. Tadib̄no p̀no m̀ò l̄eket̄e kusurud̄en̄o v̄i, ò de b̀ukuturo.

32 Ḡere p̀no k̀ m̀ò l̄eket̄ee p̀no ḡi. A ḡon̄o p̄ep̄ena tadib̄no p̀no gbán̄o. Ḡere p̀no lei kà g̀s̀akuru do k̀ a kusuo.

33 Ò ḡere p̀no p̀i lán s̄go p̀o bàme. Ò a ḡon̄o k̀ a ḡeren̄o k̀ a m̀tereren̄o k̀ a oron̄o kàsa k̀ m̀got̄eo p̀inki.

34 Tadib̄no p̀no k̀ki v̄i m̀en siisiik̄o a kusurun̄o.

35 Tadib̄no p̀no musu de b̀ukutu, a lei kà ɔt̄a do. A gbán̄o k̀ a m̀ò l̄eket̄en̄on na tadib̄no p̀no musu.

36 À kerubu wānzān kè a gbán̄o k̀ a m̀ò l̄eket̄en̄o k̀ m̀usu wānzānn̄o k̀ domina lín̄o wānzānn̄o, gu k̀ à lè p̀inki. À lāvutāna wānzān kè à likai d̀o.

37 Len à tadib̄no p̀no p̀i le. À kàsa p̀o dok̄on̄o ḡumme, n̄ z̄k̄k̄e k̀ n̄ bonaoo l̄eleme.

38 Akū à dàgaa p̀i k̀ m̀got̄eo m̀en kuri. A p̀inki d̀i í sí dir̄om lé siisiik̄o. Dàgaa p̀no yàasa kà g̀s̀akuru siisiik̄o. K̀ à dàgaa p̀no d̀idi tadib̄no m̀en kurii p̀noa,

39 akū à kàte Dikiri kpé are, m̀en s̄oro ɔplai, m̀en s̄oro ɔzei. À íkaki p̀i d̀ite ɔze kpa Dikiri kpé kusuru k̀ à k̀ ifáboki ḡen̄omid̄ki kpa sare.

40 Akū Huramu oro t̀bukab̄on̄o k̀ a séteb̄on̄o k̀ ta arusib̄on̄o p̀i d̀o. Len à Dikiri on̄ z̄i k̀ kína Sulemanu dàare kè le, à a lakiti kè p̀inki.

41 Z̄i k̀ à k̄e p̀non̄o dí: M̀gba m̀en pla, a f̀ra k̀ à b̀o lán lo bà k̀ à k̀ m̀gba p̀no musu m̀en pla, m̀kak̄ana k̀ à z̄a bl̄eo a f̀raa p̀noa m̀en pla,

42 b̄isi né k̀ à d̄d̄o m̀kak̄anaa p̀noa musu m̀en wàa pla. À kè ari d̀ro pla z̄ableb̄o ũ m̀gba f̀raa p̀noa.

43 Tadib̄no p̀no m̀en kuri k̀ a dàgan̄o m̀en kuri.

44 Íkaki m̀en do k̀ z̀usa k̀ à k̀ a z̄iten̄o m̀en kuri aw̄epla.

45 T̀bukab̄no p̀no k̀ a séteb̄on̄o k̀ ta arusib̄on̄o. P̀o k̀ Huramu p̀i kína Sulemanun̄e Dikiri on̄ p̀o ũno p̀inki, à n̄ pí k̀ m̀got̄e k̀ ò l̄b̄ome.

46 Kína tò ò p̀o p̀no kàsa k̀ Yoda gb̄io zaa Suko k̀ Zaretāo dagura.

47 Sulemanu dí t́ ò p̀o k̀ ò p̀i k̀ m̀got̄eo p̀no ȳo kilooa à a tikisi d̀ro, k̀ à kè dasi ȳai.

48 Sulemanu pò kù à kù Dikiri kpé gūnno pì do, turaretitikpataki kù ò kè kù wuraa kù wura teburu kù òdi Dikiri burodi kátεaa

49 kù fitiladibò kù ò kàte kpéda gūn kpéne are oplai kù ozeo mèn sooso. Ò pì kù wuraa atēne kù a fitilano kù a kpàkonò pínki, ò lávu wānzān kēm̄ma.

50 À wura tokono pì do kù fitiladebonò kù tano kù gōmbonò kù tésibonò kù kpéne kù òdi pì Ludakuki gbà asigbenò kù kpéda pónò.

51 Kù kína Sulemanu Dikiri on zī pì kè à làka pínki, akù à sù kù wuraa kù andurufuuo kù pò kù a de Dauda dìte Dikiri pò ūnò, akù à kà Dikiri on aruzekatekin.

8

Tana kù Dikiri àkpatii a kpén

1 Akù kína Sulemanu Isaraila gbē zōkōnò sisi Yurusalemu, n buri don'aredenò kù n ombedenò n pínki, de ò su ò Dikiri bàka kunna kúnwo àkpati sé Dauda wēte kù òdi pì Zaiš ò suo.

2 Akù Isarailano kàkara a are n pínki mo supplade Etanimu dikpegoro zī.

3 Kù Isaraila gbē zōkōnò kàkara n pínki, akù sa'orino Dikiri àkpatii pì sè

4 kù dakareki kutao kù Dikiri pò kù ò kù a gūnno. Sa'orino kù Levi burino mé ò pò pino sè ò sùo,

5 akù kína Sulemanu kù Isaraila kù ò kàkaraainò sa ò kù sāno kù zūno àkpatii pì are. Pò kù ò sa òoo pino dasi kè zōkō, adi sí naroro.

6 Akù sa'orino gē kù Dikiri bàka kunna kúnwo àkpatii a kpén ari kpéne kù òdi pì Ludakukin. Ò dìte a dìtekia gwe kerubuno gēi.

7 Kerubuu pino dēmberenon poroporona àkpatii pì kù a sélinola.

8 A séli pino gbàna ari òdi n lé e Dikiri kpé kpéda gūn, ama òdi e onno. Lí pino kù gwe ari kù a gbārao.

9 Pòke kù àkpatii pì gūnlo, tó adi ke gbè anlo mèn pla kù Musa dàn zaa Orebu, gu kù Dikiri pì a bàka nigō kù kù Isarailano n bona Misila gbera baasiro.

10 Kù sa'orino bōte Dikiri kpén, túsukpe kpé pì pà,

11 odi fō ò gē ò n zī ke gwero túsukpe pì yāi, zaakù Dikiri gakuri a kpé pà.

12 Akù Sulemanu pì: Dikiri pì anigō kù túsukpe sira gūmme.

13 Akù à pì Dikirine: Ma kpé naasi dikina bonne, ngō kù a gūn goro sīnda pínki.

14 Akù à lite à are dō paria à sa mana ònne.

15 Akù à pì: Ò Dikiri Isarailano Luda sáabu kpá! À lé sè ma de Daudane, akù à pàpa. Zaakù à pì,

16 zaa goro kù a a gbē Isarailano bōte Misila, ádi Isaraila wēte ke dìte ò kpé bon arero. Daudan a sè a gbē Isarailano don'arede ū.

17 Kù ma de Dauda ye à kpé bo Dikiri Isarailano Ludane,

18 akù Dikiri pine kpébonaare de a tó gō kúa laasun kù à kèe pì mana,

19 ama adi ke akù mé ani boarero, a zīda né ke mé ani boare.

20 Akù Dikiri kè lākū à a lé sè nà. Ma gō ma de Dauda gēne ū, ma vute Isaraila kpatan lākū Dikiri Isarailano Luda a lé sè nà, akù ma kpé dí bonne de a tó gō kúa yāi.

21 Gwen ma Dikiri àkpati dìteki kèken. Dikiri bàka kunna kù ó dizino n bona Misila gbera yā kù a gūn.

Sulemanu aduakena a gbēnne

22 Sulemanu are dō Dikiri gbagbakia Isaraila kù ò kakarana gwenò wára n pínki, akù à a onò sè musu

23 à pì: Dikiri Isarailano Luda, gbēke dì sí lekōa kúnwo musu ke zītero. N gbēke gūn n bàka kù kù n zòbleri kù ò té n zén kù nèsedoonò.

24 N yā kù n a lé sè n zòbleri ma de Daudane pàpa. N ò kù léome yā, gbāra sà n pàpa.

25 Tera sà Dikiri Isarailano Luda, n lé sè n zòbleri ma de Daudane n pì, tó a burino n zīda kūna dō akūsō ò té n zén lākū à téi nà, onigō kú Isaraila kpatan goro sīnda pínki.

26 Isarailano Luda, n tó yā kū n ò n zòbleri ma de Daudane ke yāpura ũ sà.

27 Ama Luda, ñigō kú zīte la yāpuran yá? Musu kú a leikeo ni fō à n síro, bele kpé kú ma bōnne díkīna sàa?

28 Dikiri ma Luda, n laakari do makū n zòbleriia, n ma aduakena kú ma kutekenaó sí. N sã kpá ó kú makū n zòbleri maten donyīi kú adua kú maten kemmao gbāra.

29 N tó n wé gō pena kpé díkīnaa gwāani kú fānantēo, gu kú n pì n tó nigō kúa díkīna pìi. N adua kú makū n zòbleri madi ke aredona gu día ma.

30 Tó makū n zòbleri ke n gbē Isarailano are dō gu día, tó ó wé kemma, ñgō ó wékēna sí zaa n kúkia musu n sùru ke kūoo.

31 Tó gbē taari kè a gbēdakenē, akū ò pine à yā sí kú n tóo, tó à sù à yā sí kú n tóo n gbagbaki dí are,

32 ñgō ze kúnwo zaa n kúkia musu n mōñne. Ñgō yā gōgō n zòblerinone n yā da taaridela, de a yākena wí a musu n yā nna kpá taarisaridea, de ò le ò dō kú à yāke vīro.

33 Tó n gbē Isarailano ibereno zīi blēm̄ma durunna kú ò kenne yāi, ò tà kúnwo, tó ò era ò are dōmma ò n sisi, tó ò wé kemma ò kúte kenne kpé díkīnaa,

34 zaa n kúkia musu ñgō ze kúnwo n sùru ke kúnwo kú n durunnao, n su kúnwo būsu kú n kpà n dizinōa díkīna pīi gūn.

35 Tó ludambe gō da wárawara, legū dì maro kú ò durunna kenne yāi, tó ò are dō gu díkīnaa ò wé kemma ò n sisi, akūsō ò kpe lí n durunnae kú n wé tām̄ma yāi,

36 zaa n kúkia musu ñgō ze kúnwo n sùru ke kúnwo kú n durunnao. Ñgō n da zé manan, n tó legū ma n būsu kú n kpà n gbēno n pó ũ dí gūn.

37 Tó nà ke gagagyā kà būsu dín, ke pōwesirakū ke pōpukpana ke kwano ke kwa'eseblerinō ke tó ibereno lika n wēte kei ke tó kisira ke gyā gē n té,

38 tó n gbēke yā kú à a le dō, tó à a o dō kpé díkīna kpa, tó à wé kemma à kúte kenne,

39 zaa n kúkia musu ñgō ze kāao n sùru ke kāao, n kpái. Ñgō fīna bone a yākenaaa, zaakū n a nēse dō. Mōkōn mé n gbē sīnda pínki nēse dō.

40 Len onigō vīna kenne le ari n wēndi lén būsu kú n kpà n dizinōa díkīna gūn.

41-42 Zaakū oni n tó zōkō kú n gāsā gbānao kú n o kú à poronao baaru ma, tó gbē zītō kú à de n gbē Isaraila buri ũro bō būsu zāzān à sù n tó yāi, tó à are dō kpé día à wé kemma,

43 zaa n kúkia musu ñgō ze kāao n yā kú à wé kemma kene, de andunia buri sīnda pínki le à n tó dō, ò vīna kenne lākū n gbē Isarailano dì kenne nà, onigō dō kú n tó kú kpé kú ma bō día.

44 Tó n gbēno bōte ò gēe zī ká kú n ibereno, bee gu kú n n zīn pínki, tó ò are dō wēte kú n sè día kú kpé kú ma bōnne dío, tó ò wé kemma,

45 zaa n kúkia musu ñgō ze kúnwo kúte kú ò kenne yāi, n yā nna kpám̄ma.

46 Zaakū gbēke dì gí durunna keiro, tó ò durunna kenne, tó n pō fēñyī n n ná n iberenone n ōi, tó ò tà kúnwo n busun zīzōnō ũ būsu zāzā ke a kānin yá,

47 tó ò nēse lite būsu kú òten zò blen pīi gūn, tó ò era ò kúte kenne gwe ò pì: O durunna kè, o taari kè, o yā vāni kè,

48 tó ò are dōmma kú nēse mēn doo kú n poyeinaao pínki zaa būsu kú òten zò blen n iberenone pīi gūn, tó ò are dō būsu kú n kpà n dizinōa kú wēte kú n sēeo kú kpé kú ma bōnne díooa, tó ò wé kemma,

49 zaa n kúkia musu ñgō ze kúnwo kúte kú ò kenne yāi, n yā nna kpám̄ma.

50 Ñgō sùru ke kú n gbē kú ò durunna kenneo kú taari kú ò kēeo, n tó gbē kú òten zò bleñnenō n wēnda gwa,

51 zaakū n pōvīnanōme, n gbē kú n n bōte Misilano wētām̄ma pāsī gūnnōme.

⁵² Ñ tó n wé gō kú makū n zòbleriia, ñ sã kpá kúte kú ma kènnei kú kúte kú n gbē Isarailano kènneo. Ñ sã kpányĩ goro kú ò wiki lèmma pínki.

⁵³ Dikiri Luda, zaakū andunia buri sīnda pínki gūn mókōnōn n n sè n gbēno ũ, lākū n ò n zòbleri Musa gāi nà goro kú n ó dizino bôte Misila.

⁵⁴ Goro kú Sulemanu ten wé ke Dikiria, à kutena a kosoame kú a onno porona musu. Kú à adua kè à làka, akū à fute à zè Dikiri gbagbakia gwe,

⁵⁵ akū à sa mana ò Isaraila kú ò kú gwenone n pínki, à ò gbānagbāna à pì:

⁵⁶ Ò Dikiri sáabu kpá, zaakū à ókōno a gbē Isarailano gbà ñampaki lākū à ò nà. Yã mana kú à a lé sè a zòbleri Musa gāino pàpa pínki, a ke dí léte pāro.

⁵⁷ Dikiri ó Luda gō kú kūoo, lākū à kú kú ó dizino nà. Àsun ó tónlo, àsun pã kpáwáiro.

⁵⁸ À tó ò swè kpáawa ògō té a zén, ògō a yāditenano kūna kú yã kú à dà ó dizinoneno, ògō a odoiki gwa.

⁵⁹ Adua kú ma kè Dikiri ó Ludaa gō don fānantē kú gwāanio. Àgō yã nna kpá makū a zòbleriia kú a gbē Isarailano lākū gu digō do nà,

⁶⁰ de andunia buri sīnda pínki le à dō kú Dikiri bi Ludame, a pānde kunlo.

⁶¹ À kú à á swè kpá Dikiri ó Ludaa mámmam, àgō a odoiki gwa, àgō a yāditenano kūna lākū á kūna gbāra nà.

Dikiri on sakēnaa

⁶² Akū kína kú Isarailano n pínki sa ò Dikiria.

⁶³ Sulemanu kennakūkōo sa ò Dikiria kú zūno dūbu baro awēepla kú sāno dūbu basuddo. Len kína kú Isarailano n pínki Dikiri on sa kè le.

⁶⁴ Zī pīia kína gbà bō on kú à kú Dikiri kpé kpéleleaa, akū à sa'opo kú òdi ká tén à té kú ò gwe kú póblewe gbao kú kennakūkōo sa nísio, zaakū sa'oki kú à kè kú mōgotēo kú à kú Dikiri kpé kpélelea zōkōro, adi fō à sī pínkiro.

⁶⁵ Zī bīrea Sulemanu kú Isarailano n pínki dikpe kè Dikiri n Ludane ari goro suppla, akū ò Kutadōna dikpe kè goro suppla do. A pínki kè goro gēro donsari. Ò dasi manamana, ò bō zaa Lebo Amata ari à gēe pé Misila būsū lézēki swaa.

⁶⁶ A goro soraakōde zī à n gbáre, akū ò lé zàa ò tà n bea kú pōnnao. N pō kè nna yã mana kú Dikiri kè a zòbleri Dauda kú a gbē Isarailanone pínki yāi.

9

Dikiri bo à suna Sulemanua

¹ Kú Sulemanu Dikiri onn kàte à làka kú a onnwo kú zī kú a pō kúano pínki,

² akū Dikiri èra à bō à sūa a gēn pladeo lākū à bō à sūa Gibiō nà

³ à pīne: Ma adua kú n kè kú kúte kú n kēmenēoo mà. Ma kpé kú n bōo pìi dīte ma pō ũ, ma tó nigō kúa lakanaa sari. Ma wé nigō kúa, ma pō nigō kúa.

⁴ Mōkōn sō, tó n té ma zén sūsū kú nēse purao lākū n de Dauda bà, tó n yã kú ma dītēneno kūna kú ma yā'onnenano, tó nteni ma odoiki gwa,

⁵ mani n kpata zīni péte Isarailano té, anigō lakana vīro, lākū ma a lé sè n de Daudane nà, ma pì a burino nigō kú Isaraila kpatan goro sīnda pínki.

⁶ Tó mōkōn ke n nēno kpe līmenē sō, tó á ma dokayāno kú yã kú ma dītēāreno kūnaro, tó a ge do tānanoi ari átēni n gbagba,

⁷ mani Isarailano bōte būsū kú ma kpānman, mani gí kpé kú ma dīte ma pō ũ pīii, oni gō lalandi pō ũ, pina pō ũ buri sīnda pínki.

⁸ Bee kú kpé pì naasikēo, a yã ni bo gbē kú òten gēte a sareno sare. Oni suru gá ò pi: À kè dera Dikiri kè būsū dí kú kpé díoone le?

⁹ Oni piñne: Kú ò pã kpá Dikiri n Luda kú à n dizino bôte Misilai yāime. Ò zè kú tānano, òteni n gbagba òten kúteñne. Abire yāin Dikiri kisira dí zīmā pínki.

Sulemanu yākena kparano

- 10 Sulemanu on mèn pla pino kàe wè barome, Dikiri on kū a zīda beo. Abire gberan
 11 à Galili būsū wēte kpà Taya kina Hiramua mèn baro, zaakū Hiramua sida lí kū pini lío kū wuraa kpàa lākū à yei nà.
 12 Kū Hiramua bō Taya à gèe à wēte kū Sulemanu kpàawano gwà, adi kenero,
 13 akū à pi: Ma gbē, wēte kpate takanon n kpàma gwee? Akū ò tó kpà gu pìine Kabulu ari kū a gbārao.
 14 Hiramua gīnake à wuraa kpàzā Sulemanune yā ton siikō.
 15 Gbē kū Sulemanu n dá zòzīnno yān dí. Gbē pino mé ò Dikiri on kū Sulemanu onnwo zī kè. Ò Milo wèee tàta kū būsūuo, ò Yurusalemu bīni bō, ò era ò Azo kū Megidoo kū Gezao kèkè ò kàte.
 16 Misila kina Firi'auna lète Geza pìia yā, akū à sī à té sōa à Kanaa kū ò kú a gūnno dède, akū à kpà a nénogbēa zākēna gba ū goro kū à a kpàzā Sulemanua.
 17 Akū Sulemanu era à Geza pìi kèkè à kàte kū Betoroni gēi pōo
 18 kū Baalao kū Tadamō kū à kú a būsū gbārannanwo
 19 kū wēte kū à kusuna kàtenno kū wēte kū a sōgono kū a sōnon kunno kū kpé kū à ye à do Yurusalemunō kū Lebanao kū būsū kū àten kí bleano pínki.
 20 Buri kū ò de Isaraila ūrono: Amōrinō, Itinō, Perizinō, Ivinō kū Yebusi kū ò gōno n pínki,
 21 gbē kū Isarailano dí fō ò n dederono, n buri kū ò gō n būsū pinnon Sulemanu n dá zòzīn, akū òdigō zī pì ke le ari kū a gbārao.
 22 Adi Isarailano da zòzīnlo. Mókōnon à n díte a zīkarino ū, a ibanō, a kina dakenō, a gbēno don'arēdenō, a sōgodeno, a sōdenō.
 23 Mókōnōme zī kū òten ke pì gbē zōkōno ū do, ò gbēnon wàa pla kū basuppla akurio.
 24 Kū Firi'auna nénogbē bō Dauda wēten à tà a kpé kū Sulemanu bōaren, a gberan Sulemanu Milo wèee tàta.
 25 Wè kū wèeo Sulemanu digō sa o gèn aakōkō. Àdi sa'opo kū òdi ká tén à té kū kū kennakūkō sa'opo o sa'oki kū à bō Dikirinēea, àdi turaretiti kpata Dikiri are gwe do. Len à Dikiri on zīno kè le mámmam.
 26 Kina Sulemanu gó'itenō kè Eziō Geba Elata sare Edomu būsū Isira Tēra léa.
 27 Hiramua a góde kū ò ísira dōno zī, akū ò di ísira musu lēle kū Sulemanu gbēno.
 28 Ò gèe Ofi, ò wuraa sète gwe ton gēro ò sūo kina Sulemanune.

10

Seba būsū saraunia suna Sulemanu kīnaa

- 1 Kū Seba būsū saraunia mà lākū Sulemanu tó bō nà Dikiri yā musu, akū à sū a yō à gwa kū yā zī'ū gbekanaao.
 2 À kà Yurusalemu kū a ibanō dasidasi kū pō gbī nnanō kū wura sà zōkōo kū gbè bèere de kū lakumino senano, akū à gèe Sulemanu kīnaa à yā kū à kú a nèsee gūn fàaii bō kāao pínki.
 3 Akū Sulemanu yā kū à làlaawano bōkotene pínki. A ke bōkotēna dí a furo.
 4 Kū saraunia pì Sulemanu òndōyāno mà pínki, akūsō à a be kū à bōo è
 5 kū pōble kū àdi bleno kū a ibanō gwenaao kū a be zīkerino kunnaao kū n pōkasanō kū a wēkpaaterino kū sa'opo kū òdi ká tén à té kū kū à ò Dikiri onno, yā pìi a kù gbāna, akū a lé wè.
 6 Akū à pì kīnane: N yākenano kū n òndō baaru kū ma mà zaa ma būsūwo bi yāpurame.
 7 Mádi yā pino síro ari ma ge ma kao la, akū ma wé siàle sà. Odi omene pínki sero fá! N òndō kū n aruzekenon de lākū ma a baaru mà nàla zà.
 8 Mīnnadenōme n gbēno ū kū n ìba kū òdigō kú kūnwo goro sīnda pínki, ògō n òndōyā manō!

⁹ Ò Dikiri n Luda sáabu kpá, zaakū n yā kàagu, akū à n ka Isarailano kpatan. Yenyī kū Dikiri vī kū Isarailano ɔro sīnda pínki mé à tò à n ka kína ũ, de ñgō yā gōgōñe a zéa.

¹⁰ Akū saraunia pì kína gbà wura tɔn siikō kū pó gbī nnano dasidasi manamana kū gbè bèɛɛdeno. Pó gbī nna kū à kína Sulemanu gbàa pìno zōkō, gbēke dí suone à kà le ziki doro.

¹¹ Hiramū gó'ite kū ò sù kū Ofio kū wuraaono sù kū lí bèɛɛdeno manamana kū gbè bèɛɛdeno do.

¹² Akū kína Dikiri ɔn póno kèo kū a zīda be póno, à mɔrono kū gidigbono kèo lèsirinone do. Odi su kū lí pì burio à kà le ziki doro, odi wé si a takale doro ari kū a gbārao.

¹³ Pó kū Seba bùsu saraunia pì yei pínki à gbèka kína Sulemanua, akū à a gbà, gba kū à kène yōnkoyōnkono baasi. Akū à èra à tà a busun kū a ibanō.

Sulemanu gakurike

¹⁴ Wura kū àdi su Sulemanua wè kū wèeo di ká tɔn baro awɛɛ'aakō,

¹⁵ táfe kū táa'orino kū lagatarino kū Larubu kínano kū a bùsu gbè zōkōno di suone baasi.

¹⁶ À sēgbako zōkōno kè kū wura kū ò gbègbèeo mèn wàa do, n baadi tikisii kà kiloo aakōkō kū a kusuo.

¹⁷ À sēgbako fittinnano kèo do, n baadi tikisii ye à ká kiloo plapla. À sēgbako pìno kàte kpé kū òdi pì Lebana Líkpen.

¹⁸ Kína kiblegba zōkōno kè kū wisa sakaao, akū à wura atēne kùtea.

¹⁹ Gbàa pì didiki vī, a gbápeki mèn suddo. A kpenaki musu de mɔro kusuru sari. À gāsādikinō vī, músu taka kū ò kènon zezena gāsādiki pìno sare.

²⁰ Músuu pìnon zezena gbápeki pìnoa kpa pla, a pínki kà kuri awɛɛpla. Odi gbàa pìi taka ke bùsu ken zikiro.

²¹ Kína Sulemanu tokono bi wuraaeme pínki. Kpé kū òdi pì Lebana Líkpe póno pínki bi wuraaeme atēne. Andurufu póke kú gwero, zaakū òdi andurufu dite póke ũ Sulemanu ɔroaro.

²² Kína gó'iteno dìgō dina ísiralā kū Hiramū góno. Wè aakō pínki òdigō su kū wuraaō kū andurufuuo kū wisa sakaao kū gbakūno kū zāno.

²³ Kína Sulemanu aruzeke kū a òndōo zōkō de andunia kínano póla n pínki.

²⁴ Baadi pínki ten zé wete à wé si Sulemanule à a òndōyā kū Luda dāne a swèn ma.

²⁵ Wè sīnda pínki baadi dìgō sunē kū a gbao: Andurufu póno, wura póno, utano, zikabono, pó gbī nnano, sōno kū baragbāsōno.

²⁶ Sulemanu sōgono kū sōno kākara. A sōgo pìno kà wàa suppla, a sōno sō dúbu kuri awɛɛpla. Òdi a sō pìno gwa a sōgo wèteno gūn kū a be Yurusalemuo.

²⁷ Kína tò andurufu gō di Yurusalemu lán gbèe bà, akūsō sida lí kū òdi kpé boo dasi lán bète lí bà sèn.

²⁸ Òdi bo kū Sulemanu sō pìno zaa Misila kū Silisia bùsuuome. Kína lagatarino mé òdi gé lulu gwe.

²⁹ Òdi sōgono lulu Misila andurufu ɔgo mèn wàa aakōme, sōno sō mèn basuppla akuri, akū àdi era à sō pìno yía Iti kínanoa kū Siria kínano.

11

Sulemanu nɔno

¹ Kína Sulemanu yè buri pānde nɔgbēnoɔi dasi. Firi'auna nénɔgbē baasi, akū à Mɔabuno kū Amōninō kū Edōmunō kū Sidōdenō kū Itinō sèse nōno ũ.

² Dikiri pì Isarailanone òsun buri pìno séro, zaakū oni n sāteme, de ò té n tānanōi. Bee kū abireo n yenyī Sulemanu kù gbāna.

³ À kinaneno sèse nōno ũ gbēnon wàa aakō kū basoro, akūsō à nō yìgisaridenō vī do wàa do kū basoro. Akū a nō pìno a sàte.

⁴ Kū zīkū ten gēn, a nɔnɔ tò à tè tãnanɔi, adi a swè kpá Dikiri a Ludaa mámmam lán a de Dauda bàro.

⁵ À tè Sidōdenɔ tãna Asatorei kū Amɔninɔ tãna Mɔleki kū Luda zãaguo.

⁶ À yã kū Dikiri yeiro kè, adi téi kū nèsedoo lán a de Dauda bàro.

⁷ Akū à gèe à tãnagbagbaki bò sīsī kū à kú Yurusalemu ifãboki kpa musu Mɔabunɔ tãna gina Kemɔsinε kū Amɔninɔ tãna gina Mɔlekio.

⁸ Len à kè le a buri pãnde nɔnɔne n pínki, akū ò turaretiti kpàta n tãnanɔne ò sa òrma.

⁹ Akū Dikiri Isarailanɔ Luda pɔ fè Sulemanui kū à kpe line a swè kúa doru yã, zaakū Dikiri bò à súa yã gēn pla.

¹⁰ Bee kū Dikiri pìne àsun té tãnanɔiro, adi yã kū Dikiri dìte pì maro.

¹¹ Akū Dikiri pìne: Zaakū n kè le, nídi ze kū ma bàka kunna kúnwo yã kū ma dìtenneoro, mani kpata símma mà n zòblerinɔ doke ká n gēne ũ.

¹² Ama n de Dauda yã mani ke le n gɔrɔaro, n nén mani kenε.

¹³ Bee kū abireo mani kpata sía pínkiro. Buri leu don mani tó n né pìine ma zòbleri Dauda kū Yurusalemu kū ma sè ma pó ũo yã.

Sulemanu ibεenɔ

¹⁴ Akū Dikiri tò Edomu gbε Adada kū à de kine ũ ibεεε sè kū Sulemanuo.

¹⁵ Gɔrɔ kū Dauda ten zì ká kū Edomunɔ yã, a zìkarinɔ don'arede Yoabu gèe à Isarailanɔ gēnɔ vī, akū à Edomu bùsu gōgbēnɔ dède gwe n pínki.

¹⁶ Akū kū a gbēnɔn kú gwe ari mɔ suddo ari ò gèe ò Edomu bùsu gōgbē pìnɔ dèdeo n pínki.

¹⁷ Kū Adada bàa sì, àten tá Misila kū a de iba kenɔ. Gɔrɔ birea sō Adada bi kefenname.

¹⁸ Ò bò Midia ò gèe Parani, akū ò Paranide kenɔ sè ò gèe kúnwo Misila kina Firi'auna kīnaa. Firi'auna kpé kpàa kū pòbleo kū zīteo.

¹⁹ Adada yã kà Firi'aunanε manamana, akū à a nanɔ Tapenesi dakūna kpàa nɔ ũ.

²⁰ Akū Tapenesi dakūna pì né ì gōgbē ũ, òdi pine Genuba, akū Tapenesi né pì gwà Firi'auna ɔnn kū Firi'auna nénɔ leεε.

²¹ Gɔrɔ kū Adada kú Misila, à mà kū Dauda gà akūsō a zìkarinɔ don'arede Yoabu gà dɔ. Akū à pì Firi'aunanε: N ma gba zé mà tá ma bùsun.

²² Akū Firi'auna a là à pì: Bó mé àten kīamma ma kīnaa, gbasa n ye n tá n bùsunn? À wèa à pì: Póke ten kīamaro, n ma gba zé dé!

²³ Akū Luda tò dɔ Eliada né Rezō kū à bàa sì a dikiri Zoba kina Adadezane yã fùte Sulemanui.

²⁴ Kū Dauda Adadeza gbēnɔ dède, akū Rezō gbēnɔ kàkaraai ò kè gbānamɔnnerinɔ gà ũ, akū à gò n don'arede ũ. Ò gèe ò vùte Damasuku, akū à gwe sì.

²⁵ Rezōmε Isarailanɔ ibεε ũ ari Sulemanu wèndi lén, yãkete kū Adada fùteo baasi. À kpata blè Siria bùsun, à gè Isarailanɔ kái.

Yeroboamu bona Sulemanu kpe

²⁶ Nebati né Yeroboamu bi Sulemanu iba keme. Eflaimu burimε, kū à bò Zεreda, akū à bò Sulemanu kpe. A da bi gyaanɔmε, a tón Zεrua.

²⁷ Lákū à kè nà à bò kina kpen dí. Sulemanu wèε kū òdi pì Milo tàta kū bùsuuo, akū à a de Dauda wète bīni bò à pèkεε.

²⁸ Yeroboamu bi négōgbē laakarideme. Kū Sulemanu è kefenna pì kokari vī, akū à a dìte zī gbāna kū Yusufu burinɔ ten ke pì gbē zōkō ũ.

²⁹ Gɔrɔ birean Yeroboamu bò Yurusalemu, akū à dàkare kū annabi Ahia, Silo gbēo zén, à uta dufu dana. Ò kú sèn gwe n pla.

³⁰ Akū Ahia a uta dufu pì gà à kè à pàrapara leu kuri awεεpla.

³¹ Akū à pì Yeroboamunε à a paranaa pì sète mèn kuri, zaakū Dikiri Isarailanɔ Luda pì: Mani Sulemanu bo kpatammε mà Isaraila buri leu kuri kpámma.

³² Mani buri leu do tóne ma zòbleri Dauda kù Yurusalemu kù ma sè Isaraila buri sında pínki wèteno téo yái.

³³ Mani kene le, kù à ma zukuna à gèe àten Sidōdeno tana Asatore kù Moabuno tana Kemōsio kù Amōnino tana Mōlekio gbagba yái. Adi témairo, adi yá kù à manamene kero, adi ma ɔɔki gwaro, à ma dokayāno kùna lán a de Dauda bàro.

³⁴ Bee kù abireo mani kpata bo a ɔĩ sãnsãno, zaakù ma gĩnake ma a kè kina ũ ari a wèndi lémmē ma zòbleri Dauda kù ma sè yái, kù à ma yāditenano kùna akūsō à ma ɔɔki gwà.

³⁵ A nén mani kpata sí a ɔĩ mà Isaraila buri leu kurino kpámma.

³⁶ Isaraila buri leu don mani tó a né pìine, de ma zòbleri Dauda buri gō kí blemene Yurusalemu goro sında pínki, wète kù ma sè ma tó gō kúaa pìi.

³⁷ Mōkōn sō, ma n se Isarailano kina ũ, de ñgō kí ble pó kù n po yeiia pínki.

³⁸ Tó nten yá kù ma ditenne ke pínki, tó n témai, nten yá kù à manamene ke, tó nteni ma ɔɔki gwa akūsō n ma yāditenano kùna lán ma zòbleri Dauda bà, manigō kú kúnwo, manigō n burino ká Isaraila kpatan goro sında pínki, lákù ma Dauda burino kàn nà.

³⁹ Mani Dauda burino era kpe yá kù ò kèe pì yái, ama adi ke goro sında pínkinlo.

⁴⁰ Sulemanu zé wète à Yeroboamu de, akù à fùte à bàa sì à tà Misila kina Sisaki kīnaa, à gō gwe ari Sulemanu gèe à gào.

⁴¹ Sulemanu yá kparano kù òndōyá kù à kèno pínki kú Sulemanu yāno takadan.

⁴² Sulemanu kè Isaraila buri sında pínki kina ũ Yurusalemu wè buplame.

⁴³ Kù à gà, ò a vī a de Dauda wèten, akù a né Reoboamu vùte a gēne ũ.

12

Isarailano bona Reoboamu kpe

¹ Reoboamu gèe Sekemu, zaakù gwen Isaraila buri sında pínki gèen de ò a ká kina ũ.

² Kù Nebati né Yeroboamu a baaruu mà, akù à bò Misila à sù, zaakù gwen à kun zaa goro kù à bàa sì Sulemanune.

³ Akù Isaraila kù ò kō kākara pino a sisi, akù ò gèe ò yá ò lēle kù Reoboamu ò pì:

⁴ N de zī gbāna dāwēre pāsīpāsī. Mōkōn sō, ñ zī gbāna pì kù aso tikisi kù à diwēro lago, òni mī natenne.

⁵ Akù à wèmma à pì: À tá gīa ari goro aakō, gbasa à era à su. Akù ò tà.

⁶ Kina Reoboamu yá pìi gbà gbē zōkō kù ò de a de Sulemanu ìba ũno: à pì: Yá kpaten a è à mana mà we gbē pìnoaa?

⁷ Akù ò wèa ò pì: Tó n mīi nàteíne gbāra, akù n yá mana wèmma, onigō de n zòblerino ũ goro sında pínki.

⁸ Akù Reoboamu gī gbē zōkō pino lédammai, à gèe à yá pìi gbà a ìba kefenna kù ò né blè lēlenone.

⁹ À n lā à pì: Gbē kù ò pìmene mà zī gbāna kù ma de dāíne lagoíne pino, yá kpaten a è à mana ò sílāa?

¹⁰ Akù kefenna pino wèa ò pì: Gbē kù ò pìne n de aso tikisii diíne ñ lagoíne pino, ñ óíne n ònekpare gbigiri de n de pila.

¹¹ N de aso tikisii diíne, mōkōn sō, ñni aso pì karaíne. N de wé tām̄ma kù flāaome, ama flā lèden ñni wé tām̄ma.

¹² A goro aakōde zī Yeroboamu kù Isarailano era ò sù ò Reoboamu lè n pínki, lákù à óíne nà à pì, ò era ò su goro aakō gbera.

¹³ Akù kina gī gbē zōkōno lédammai à yá wèmma pāsīpāsī.

¹⁴ À tē kefennano lédammai à pì: Aso tikisin ma de diáre, makù sō mani aso pì karaáreme. Flāan ma de wé tām̄awa, makù sō, flā lèden mani wé tām̄awa.

¹⁵ Akù kina gī Isarailano yá mai, zaakù yá pìi bò Dikiri kīnaame, de yá kù à ò Nebati né Yeroboamune annabi Ahia, Silo gbē gāi le à ke yái.

- 16 Kū Isarailano è kína gí n̄ yā mai, ò pìne:
 Ó bàka kú kú Daudaoro,
 ó lé kú Yese né yānlo.
 Isarailano, á baadi tá a bea!
 Dauda buri, n̄ n zīda be kū!
 Akū Isarailano tà n̄ bea.
- 17 Isaraila kū ò kú Yuda burino wēte gūnnon Reoboamu gò n̄ kína ũ ado.
- 18 Kína Reoboamu a zòzī gbē zōkō Adoniramū zī Isarailano, akū ò a pàpa kú gbèe ò a dè.
 Akū kína Reoboamu fūte kú wānao à s̄i a s̄go gūn à bàa s̄i à tà Yurusalemu.
- 19 Len Isarailano gí Dauda burinoi le ari kú a gbārao.
- 20 Kū Isarailano mà n̄ pínki kú Yeroboamu sù, akū ò a s̄isi kōkakaranaa gūn, akū ò a kà Isaraila burino kína ũ. Isaraila buri ke dí ze kú Dauda burino doro, tó adi ke Yuda burino baasiro.
- 21 Kū Reoboamu kà Yurusalemu, à Yudano kākara n̄ pínki kú Biliaminu burino. Zīkarii pino gbēnon dúbu bakēndome. Akū òten gé zī ká kú Isarailano, de ò le ò Sulemanu né Reoboamu kpata síne ò kpáa do.
- 22 Akū Luda yā sù Luda gbē kú òdi pi Semayaa à pì:
- 23 N̄ o Yudano kína Sulemanu né Reoboamune kú Yudano n̄ pínki kú Biliaminu burino kú gbē kparano,
- 24 makū Dikiri ma pì, àsun gé zī ká kú á Isaraila dakenoro. Á baadi tá a bea, zaakū yā kú à kèe pìi bò ma kīnaame. Akū ò yā kú Dikiri ònne mà ò tà.
- 25 Yeroboamu Sekemu kú à kú Eflaimu gu kpiden bīni bò, akū à vūten. Zaa gwen à gèe à Penieli kèke à kàte.
- 26 Akū à laasun lè à pì: Oni Dauda buri era kpatamme fá!
- 27 Tó Isarailano ten gé sa o Dikiri onn Yurusalemu, oni era ò ze kú n̄ dikiri Yudano kína Reoboamune, oni ma de ò ze kāao.
- 28 Kū kína yā pìi gwà, akū à wura zūsanē pì mèn pla, akū à pìi gbēnone: Isarailano, á gena Yurusalemu mò le. Á dikiri kú ò á bóte Misilanon dí!
- 29 Akū à a do dīte Beteli, a do s̄i ari Dā.
- 30 Akū yā pìi gōnne durunna ũ, òdi gé donyī ke a done Beteli, a do s̄i ari Dā.
- 31 Yeroboamu kpé bò zūu pīnone tānagbagbakinō, akū à gbē dīte sa'orino ũ, bee kú gbē kú ò de Levi buri ūrono.
- 32 Akū à m̄o s̄raakōde goro gērode dīte dikpe ũ lán Yudano p̄o bà se, akū à sa ò tānagbagbaki kú à kú Beteli p̄ia. À sa ò zūsanē kú à p̄i p̄ino, akū à sa'orino dīte gwe.
- 33 Akū à sa ò sa'oki kú à kè Beteli p̄ia m̄o s̄raakōde goro gērode zī. Goro p̄in à dīte a zīda p̄oyeinaaa dikpe ũ Isarailanone.

13

Luda gbē lékena Beteli sa'okine

- 1 Luda gbēke bò Yudano b̄usun à sù Beteli lākū Dikiri dāne nà goro kú Yeroboamu zena sa'oki p̄i sare de a sa o.
- 2 Akū à lé kè sa'oki p̄ine à pì: Sa'oki, sa'oki, Dikiri p̄i oni né i Dauda bea, oni tó kpāne Yosia. Akū mé ani sa omma kú tānagbagbaki sa'ori kú òten zī ke lano, ani bisāsiri wāno kpátamma.
- 3 Gwe gōno Luda gbē p̄i yā p̄i kena sēdaa ònne à pì: Sēda kú Dikiri òn dí. Sa'oki p̄i ni parakōre a túbu ni kōte.
- 4 Kū kína Yeroboamu lé kú Luda gbē p̄i kè Beteli sa'oki p̄ine mà, akū à do dā zaa sa'okia gwe à pì: À a kú! Akū do kú à dōaa p̄i gbāgbā, ani f̄o à kōko doro.
- 5 Akū sa'oki p̄i parakōre a túbu kōte lākū Dikiri dà Luda gbē p̄ine à ò nà.

⁶ Akū kína pì Luda gbě pìine: Ì kúte kemene Dikiri n Ludane. Ì wé keamene de ma o le à su a gbèn. Akū Luda gbě pì kúte kè Dikirine, akū a o sù a gbèn lán yā bà.

⁷ Akū kína pì Luda gbě pìine: Ì mós ò gé ma bea ò pò ble mà gba kenne.

⁸ Akū à pì kína pìine: Bee tó n n aruzeke kpado kpàma, mani gé kúnworo. Mani pò ble ke mà í mi gu dínlo,

⁹ zaakū Dikiri pìmene màsun pò ble laro, màsun í mi laro, akūsò màsun era kū zé kū ma suooro.

¹⁰ Akū à zé pānde sè, adi zé kū à sùo Beteli sé doro.

¹¹ Annabi zī ke kú Beteli gwe. Kū a nénò sù, ò yā kū Luda gbě pìi kè gwe zī birea bàba n denē kū yā kū à ò kinanero pínki.

¹² Akū n de n lá à pì: Zé kpaten à sèe? Akū a nénò zé kū Luda gbě kū à bò Yudanò búsun pìi sèe òne.

¹³ Akū à pìine: À gàari yīmene zaakine. Akū ò yīne ò a dì a kpe.

¹⁴ Kū à pète Luda gbě pìi, akū à a lè wutena gbiri lí gbáru. Akū à a là à pì: Luda gbě kū à bò Yudanò búsunne n ũ yá? À wèa à pì: Makūme!

¹⁵ Akū annabi zī pìi pìine: Ì mós ò gé ma bea, n pò ble.

¹⁶ À wèa à pì: Mani fš mà era mà tá kúnworo. Mani fš mà pò ble ke mà í mi kúnwo gu dínlo,

¹⁷ zaakū Dikiri pìmene màsun pò ble ke mà í mi laro, akūsò màsun tá kū zé kū ma suooro.

¹⁸ Akū annabi zī pìi pìine: Annabiin ma ũ lán n bà. Malaika ke mé à Dikiri yā òmene à pì mà pètenyī mà su kúnwo ma bea, de n pò ble n í mi. Ama éken annabii pì ten to.

¹⁹ Akū Luda gbě pìi era kāao, à pò blè a bea à í mi.

²⁰ Goro kū ò wutena pòblei, Dikiri yā sù annabi zī kū à sù kāaoo pìia,

²¹ akū à wiki lè Luda gbě kū à bò Yudanò búsun pìia à pì: Dikiri n Luda pì, lākū n gi a yā mai nà, nídi yā kū à ònne maro,

²² n era n su n pò blè n í mi gu kū à ònne nsun pò blenlo nsun í minlo pìi, oni n vī kū n dizinoro.

²³ A pòblena kū a íminaaoo gbera, annabi kū à sù kāao pìi gàarii yīne zaakia.

²⁴ Kū à dà zén, akū à kpākū kū músuu, akū músuu pì a dè. A gèe gò ditena zén, akū zaaki kū músuu gò zena a gèe pìi.

²⁵ Kū gbě kū òten gèteno a gèe è wutena zén gwe kū músu kū à zena a sareo, akū ò gèe ò a baaruu kpà wète kū annabi zī pì kún.

²⁶ Kū annabi kū à sù kāaoo pì a baaruu mà, à pì: Luda gbě kū à gè Dikiri yā main gwe. Akū Dikiri a kpà músua, à a è'è à dè lākū Dikiri òne nà.

²⁷ Akū à pì a nénone: À gàari yīmene zaakine. Akū ò yīne.

²⁸ À dà zén, akū à gèe à a gèe lè wutena, zaaki kū músuu zèi. Músuu pì dí gèe pì sóro akūsò adi zaaki pì é'ero.

²⁹ Akū annabii pìi Luda gbě pìi gèe sè à dì zaaki musu à sùo a be wèten, de à gè só do à a vī.

³⁰ Akū à a vī a zīda miraween, à só do à pì: Waiyoo ma gbè!

³¹ Kū à a vī à làka, à pì a nénone: Tó ma ga, à ma vī mirawee kū ma Luda gbě pìi vīn à ó gè kpākūsū.

³² Zaakū yā kū Dikiri dāne à ò Beteli sa'oki musu kū tñakpe kū ò kú Samaria búsun wète tñagbagbakiano ni ke yāpura.

³³ Bee kū abireo Yeroboamu dí kpe li a yāvānikēnaanero, à era à Isaraila buri sīnda pínki dīte tñagbagbaki sa'orino ũ do. Gbè kū ò ye ò gò tñagbagbaki sa'orino ũn à n ké a ũ.

³⁴ Durunna kū à tò ò Yeroboamu burino dúgu zò ò làka andunia gūnn gwe.

14

Annabi Ahia yā kū ani Yeroboamu le onaa

¹ Goro birea gyā Yeroboamu négōgbē Abia kū.

² Akū Yeroboamu pì a nanone: Ñ fute ñ n zīda lite, de òsun n dō ma no ūro, ñ gé Silo. Annabi Ahia kú gwe. Àkū mé à pìmenne manigō de Isarailano kína ũ.

³ Ñ burodi sé mèn kuri kū kàranō kū zó tūruuo, ñ géone. Ani yā kū ani né pì le onne.

⁴ Akū Yeroboamu nanō kè le, à fute à gèe Silo à gè Ahia bea. Ahia wé dí gu e dorō, zaakū à zī kù a wé gō dāadāa.

⁵ Dikiri gīnake à ò Ahiane kū Yeroboamu nanō né ten gyā ke, akū àten su à yā gbekamma. Ñ one lán dí bà lán dí bà, zaakū tó à sù, ani a zīda litenne gbē pānde ũme.

⁶ Kū Ahia a gèse kīnii mà, àten gē kpén, à pì: Ñ gē Yeroboamu nanō! Bóyāin n n zīda līte lee? Yā pāsīn Luda pì mà onne.

⁷ Ñ gé ñ o Yeroboamune, Dikiri Isarailano Luda pì, akāame a n se n gbēno té, a n ke a gbē Isarailano don'arede ũ.

⁸ A kpataa bō Dauda burino oī, akū a n kan, ama n de lán a zòbleri Dauda bàro, kū à a yāditenano kūna, à téi kū nèsedoo à yā kū á yeii kè.

⁹ N yā vāni kè de gbē kū ò dōnne arenola, n ge n tānāno kè n zīdane, mò kū n kāsano, akū n kpe liare, n a pō fē.

¹⁰ Abire yāin áni ásarū zī n burino, áni n gōgbēno kakate Isarailano gūn zōno kū zīdadeno n pínki, áni té na n bea, lākū òdi té na zùgbōa nà ari à té kū à láka pínki.

¹¹ Gbēdanō ni n buri kū oni gaga wētenno só, bāno ni n gbē kū oni gaga sēnno ble. Dikiri mé à ò le.

¹² Mōkōn sō no gbē, ñ fute ñ tá be. Tó n gèsee pēte wēte gūn gōno, né pì ni ga.

¹³ Isarailano ni a gē sō do ò a vī. Yeroboamu burino té n pínki, àpiin oni vī ado, zaakū àkūme ado Dikiri Isarailano Luda yā mana lèa Yeroboamu onn.

¹⁴ Dikiri ni kína pānde dite a gbē Isarailanone. Àkū mé ani Yeroboamu burino dede. Gbāra dí! Bóo? Lemē, tera dí!

¹⁵ Dikiri ni gō tō Isarailano, oni gō lán leba kū àten yīgā í gūn bà. Ani Isarailano bote būsū mana kū à kpà n dizinōa dín à n fākōa Yuflatī bara dire, kū ò Asatore lí pētepete ò Dikiri pō fēone yāi.

¹⁶ Ani Isarailano kpámma durunna kū Yeroboamu kè à Isarailano dà a kenan yāi.

¹⁷ Akū Yeroboamu nanō fute àten tá. Kū à kà Tiza, kū à gèsee zè kpélelele gōno, akū négōgbē pii gā.

¹⁸ Ò a vī, akū Isarailano sō dō n pínki lākū Dikiri ò a zòbleri annabi Ahia gāi nà.

¹⁹ Yeroboamu yā kparanōn kú Isarailano kīnanō gīayākena takadan, zī kū à kàno kū a kīkeyāno pínki.

²⁰ Yeroboamu kí blè wè baro awēplame. Kū à gā, akū a né Nadabu vùte a gēne ũ.

Yudano kína Reoboamu

²¹ Sulemanu né Reoboamume Yudano kína ũ. À kí blè a wè bupla awēedodemme, akū à kí blè Yurusalemu wè gēro awēepla, wēte kū Dikiri sè Isaraila buri sīnda pínki wēteno té de a tó gō kúa. A da tón Naama, Amōni burime.

²² Yudano yā kū Dikiri yeiro kè, ò a pō fēne de n dizinōla n pínki n durunna kū ò kè yāi.

²³ Ò tānāgbāgākinō bō n zīdane sīsī lei sīnda pínki musu kū lí zōkō sīnda pínki gbāruo, ò gbēno kū lino pētepeten.

²⁴ Bee se tānāgbāgāki karuanōn kú Isarailano būsūn gōgbēno kū no gbēno. Lemē Isarailano buri kū Dikiri pēmmanēno dà vānino sēte le pínki.

²⁵ Kína Reoboamu kíblena wè sōrode gūnn Misila kína Sisaki sù à lète Yurusalemu.

²⁶ À Dikiri ɔn aruzekeno kū kínabe póno nàkɔa à wura sēgbako kū Sulemanu pìnɔ sète pínki.

²⁷ Akū kína Reoboamu sēgbako pìnɔ gēne pì kū m̀gotēo à nà a be dogari don'aredenone n̄ ɔĩ a be kpéleleá.

²⁸ Tó kína ten gé Dikiri ɔnn, dogarii pìnɔ dìgɔ sēgbako pìnɔ kūna. Tó ò era ò sù, òdi era ò káte n̄ kpén.

²⁹ Reoboamu yā kparano kū yā kū à kènɔ pínki kú Yudano kínano gīayākena takadan.

³⁰ Reoboamu kū Yeroboamuò dìgɔ zĩ ká kū k̄so ḡro s̄inda pínki.

³¹ Kū Reoboamu gà, ò a mira kpàkūsū kū a dizinɔ Dauda wēten. A da tón Naama, Am̄ni burime. Akū a né Abia vùte a gēne ũ.

15

Yudano kína Abia

¹ Nebati né Yeroboamu kíblena wè baro plansaride gūnn Abia gò Yudano kína ũ

² à kí blè Yurusalemu wè aakɔme. A da tón Maaka, Abusalomu burime.

³ À durunna kū a de kènɔ kè pínki, adi a zĩda kpá Dikiri a Ludaa lán a dizi Dauda bàro.

⁴ Ama Dauda yāin Dikiri a Luda tò a buri kí blè Yurusalemu, à a buri pì d̄ite a gēne ũ à tò Yurusalemu gbāna lè.

⁵ Zaakū Dauda yā kū Dikiri yeii kè, adi gí yā kū Dikiri d̄itene mairo ari a wèndi lén, tó adi ke yā kū à kè Iti buri Uriane baasiro.

⁶ Abia kū Yeroboamuò dìgɔ zĩ ká kū k̄so ari Abia wèndi lén.

⁷ Abia yā kparano kū yā kū à kènɔ pínki kú Yudano kínano gīayākena takadan.

⁸ Kū à gà, ò a v̄i Dauda wēten, akū a né Asa vùte a gēne ũ.

Yudano kína Asa

⁹ Isarailano kína Yeroboamu kíblena wè barode gūnn Asa gò Yudano kína ũ,

¹⁰ akū à kí blè Yurusalemu wè bupla awεedo. A dai tón Maaka, Abusalomu burime.

¹¹ Kína Asa yā kū Dikiri yeii kè lán a dizi Dauda bà.

¹² À pè t̄anagbagbaki karuano a b̄usun, akū à t̄ana kū a dizinɔ kènɔ k̄ote pínki.

¹³ Bee se à a dai Maaka b̄o kpatan, kū à Asatore lí ginaa p̄ete yāi. Kína Asa lí p̄i z̄ò à té n̄a Kidironu guvuten.

¹⁴ À a zĩda kpà Dikiria ari a wèndi lén, ama adi t̄anagbagbaki kū ò b̄ono gbororo.

¹⁵ À wura kū andurufuuo kū p̄o p̄ande kū ak̄aa kū a deo d̄ite Dikiri p̄o ũno sète à k̄ate Dikiri ɔnn.

¹⁶ Asa kū Isarailano kína Baasao dìgɔ zĩ ká kū k̄so ari n̄ kíblena lén.

¹⁷ Baasa mé à ḡe à l̄ete Yudano b̄usuua, akū à ten b̄ini bo à lika Ramai, de gb̄eke s̄un bo ke à ḡe Yudano kína Asa b̄usunlo yāi.

¹⁸ Akū Asa andurufu kū wura kū à gò Dikiri ɔn laasinno sète kū p̄o kū ò kú a be laasinno, à nà a ibanone n̄ ɔĩ, akū à n̄ zĩ Damasuku, Siria b̄usu kína Benadada, Tabirim̄o né, Ez̄iɔ daikore k̄inaa à p̄i:

¹⁹ Ò lédok̄ono ke lákū ma de kū n deo kè nà yā. A andurufu kū wuraaon dí. N̄ lédok̄ono kū n̄ v̄i kū Isarailano kína Baasao gboro, de à gomala kū a z̄ikarinɔ.

²⁰ Akū Benadada lédok̄ono kè kū Asao à a z̄ikarinɔ gb̄are ò ḡe ò l̄ete Isaraila w̄etenɔa. Ò Iyon s̄i kū D̄ao kū Abeli Betemakao kū Genesareti guo kū Nafatali burinɔ guo d̄o pínki.

²¹ Kū Baasa a baaruu mà, akū à b̄inibona Ramai tò à tà Tiza.

²² Akū kína Asa kpàkpaa kè Yudano n̄ pínki, adi gb̄eke tè boro à p̄i, ò Rama gb̄eno kū lí kū Baasa ten b̄ini boonɔ s̄ete. Akū à b̄ini b̄o à lika Ḡeba kū à kú Biliaminu burinɔ gui kū Mizipao.

²³ Kína Asa yā kparanƆn kú YudanƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan, a nэгōgbēkeyānƆ kū yā kú à kènƆ pínki kú wēte bīni kú à bònƆ. Kū à zī kù, gyā a kú a gbálanƆ.

²⁴ Kū à gà, ò a mira kpàkūsū kú a dizinƆ a dizi Dauda wēten, akū a né Yosafata vùte a gēne ũ.

IsarailanƆ kína Nadabu

²⁵ YudanƆ kína Asa kíblena wè plade gūnn Yeroboamu né Nadabu kè IsarailanƆ kína ũ à kí blè wè plame.

²⁶ À yā kú Dikiri yeiro kè à zè kú yā kú a de kè à IsarailanƆ dà durunna gūnwɔ.

²⁷ Ahia né Baasa, Isaka buri lé kpàkūsūi gɔrƆ kú àkū kú IsarailanƆ ten lika Filisitini wēte Gibetōi, akū à a dè gwe.

²⁸ À a dè YudanƆ kína Asa kíblena wè aakōde gūmmε, akū à vùte a gēne ũ.

²⁹ Kū à nà kíblenaaa, akū à Yeroboamu burinƆ dède n pínki, adi n gbēke tóro, à n kákate lán Dikiri ò a zòbleri Ahia, Silo gbē gāi nà.

³⁰ Yā pìi kè le durunna kú Yeroboamu kè yāi, kú à IsarailanƆ dà a kenan à Dikiri IsarailanƆ Luda pƆ fèonε.

³¹ Nadabu yā kparanƆ kú yā kú à kènƆ pínki kú IsarailanƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan.

³² Kína Asa kú IsarailanƆ kína Baasao zīi kà kú kōo ari n kíblena lémmε.

IsarailanƆ kína Baasa

³³ YudanƆ kína Asa kíblena wè aakōde gūnn Ahia né Baasa kè IsarailanƆ kína ũ. À kí blè Tiza wè baro awεesiikō.

³⁴ À yā kú Dikiri yeiro kè à zè kú Yeroboamu yākenaaƆ kú durunna kú à IsarailanƆ dà a kenanwɔ.

16

¹ Dikiri yā sù Anani né Yehua, akū à yā ò Baasanε à pì:

² Ma n bo būsutitin, ma n ke ma gbē IsarailanƆ don'arεde ũ, akū n ze kú Yeroboamu yākenaaƆ n ma gbē IsarailanƆ dà durunnakenan, akū n durunna pìnƆ ma pƆ fè.

³ Mòkōn kú n burinƆ, mani á dúgu zōmε sà. Mani ke n onne lākū ma kè Nebati né Yeroboamu onne nà.

⁴ GbēdanƆ ni n gbē kú oni gaga wēte gūnnƆ só, bānƆ ni n gbē kú oni gaga sēnnƆ ble.

⁵ Baasa yā kparanƆ, yā kú à kènƆ kú a nэгōgbēkeyānƆn kú IsarailanƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan.

⁶ Kū Baasa gà, ò a vī Tiza, akū a né Ela vùte a gēne ũ.

⁷ Dikiri yā pìi ò Baasanε kú a burinƆ annabi Yehu, Anani né gāi, yā vāni kú à kè à Dikiri pƆ fèonε lākū Yeroboamu burinƆ kè nà yāi kú Yeroboamu buri kú à n kakatenƆ yāo dɔ.

IsarailanƆ kína Ela

⁸ YudanƆ kína Asa kíblena wè baraasƆro awεedode gūnn Baasa né Ela kè IsarailanƆ kína ũ à vùte Tiza wè pla.

⁹ A ìbanƆ do Zimirime a sōgonƆ kpado gbē zōkō ũ, akū à lé kpàkūsūi kūnwo. GɔrƆ kú í Ela kú a begwari Aza kpén zaa Tiza,

¹⁰ akū Zimiri gè à a dè Asa kíblena wè baraasƆro awεeplade gūn, akū à vùte a gēne ũ.

¹¹ Kū à kí blè gōnƆ, akū à Baasa burinƆ dède n pínki, adi gōgbē ke tó a danenƆ ke a gbēnnanƆ téro.

¹² À Baasa buri pìnƆ kákate n pínki, lākū Dikiri ò annabi Yehu gāi nà.

¹³ Baasa kú a né Elao Dikiri IsarailanƆ Luda pƆ fène durunna kú ò kè tāna pāpānƆ yā musu, akū dɔ ò IsarailanƆ dà a kenan yāi.

¹⁴ Ela yā kparanƆ kú yā kú à kènƆ pínki kú IsarailanƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan.

Isarailano kina Zimiri

¹⁵ Yudanɔ kina Asa kiblana wɛ̃ baraasɔɔro awɛɛplade gūnn Zimiri kí blè Tiza gɔɔ supplá. Gɔɔ birea Isaraila zikarinɔ bùra kú Filisitini wɛ̃te Gibetɔ sare.

¹⁶ Kú zikarii pìnɔ mà Zimiri lé kpàkūsū kú gbɛ̃nɔ kinaí à a dè, akū ò n don'arede ɔmiri kà Isarailano kina ũ n búràn gwe g̃nɔ.

¹⁷ Akū ɔmiri kú Isaraila zikarinɔ fùte Gibetɔ ò gèe ò lika Tizai.

¹⁸ Kú Zimiri è ò a wɛ̃te siawa, akū à didi à gè a be kpédidikɔana musu gūn à té nàa, akū à té kú à gà

¹⁹ durunna kú à kè yāi. À yā kú Dikiri yeiro kè à zè kú Yeroboamu yākenaa. À durunna kè, akū dɔ à Isarailano dà a kenan.

²⁰ Zimiri yā kparano kú lé kú à kpàkūsū kúnwo Elaiio kú Isarailano kinanɔ gīayākena takadan.

Isarailano kina ɔmiri

²¹ Isarailano kpàate leu pla. N kpadono ye ò Ginati né Tibini ká kina ũ, n kpadono sɔ, ɔmiri.

²² Kú gbɛ̃ kú ò zè kú ɔmirionɔ gbāna de gbɛ̃ kú ò zè kú Ginati né Tibinionɔla, akū ò Tibini dè, ɔmiri kí blè.

²³ Yudanɔ kina Asa kiblana wɛ̃ baraakuri awɛɛdode gūnn ɔmiri kè Isarailano kina ũ, à kí blè wɛ̃ kuri awɛɛpla. À kè Tiza wɛ̃ suddo,

²⁴ akū à Samaria sīsī lù Sema kú andurufuuo kiloo baaakɔ akuri, akū à wɛ̃te kàtea à tɔ kpàne Samaria kú Sema mé à sīsī pì vī yā yāi.

²⁵ ɔmiri yā kú Dikiri yeiro kè à durunna kè de gbɛ̃ kú ò dònɛ arenɔ pɔla n pínki.

²⁶ À zè kú Nebati né Yeroboamu yākenaa pínki. À Dikiri Isarailano Luda pɔ fène kú durunna kú à kè tana pāpānɔ yā musuo à Isarailano dà a kenan dɔ.

²⁷ ɔmiri yā kparano kú yā kú à kènɔ kú a nэг̃gbɛ̃keyānɔn kú Isarailano kinanɔ gīayākena takadan.

²⁸ Kú à gà, ò a vī Samaria, akū a né Ahabu vùte a gène ũ.

Isarailano kina Ahabu

²⁹ Yudanɔ kina Asa kiblana wɛ̃ bupla plansaride gūnn ɔmiri né Ahabu kè Isarailano kina ũ à kí blè Samaria wɛ̃ baro awɛɛplame.

³⁰ À yā kú Dikiri yeiro kè de gbɛ̃ kú ò dònɛ arenɔ pɔla n pínki.

³¹ A zena kú Nebati né Yeroboamu durunnakenaao dí kenɛ yāke ũro, akū à Sidɔdenɔ kina Etabaali nénɔgbɛ̃ Yezabeli sè nɔ ũ, akū à nà Baali tānagbagbanaaa, àdigɔ kùtenɛ.

³² À kpé bò Baaline Samaria, akū à a gbagbaki pète kpé pì gūn.

³³ À Asera lí pèten dɔ à èra à Dikiri Isarailano Luda pɔ fène de Isarailano kina kú ò dònɛ arenɔ pɔla n pínki.

³⁴ Ahabu gɔɔan Beteli gbɛ̃ Iyeli Yeriko kèke à kàte. Kú à a bīni ē pète, akū a daudu Abiramu gà. Kú à a zé gbànɔ pète, akū a né kpède Segubu gà lākū Dikiri ò Nuni né Yɔsua gāi nà.

17*Kāakāannanɔ annabi Iliasu gwanaa*

¹ Tisibe gbɛ̃ Iliasu bò a bea Giliada busun à gèe à Ahabu lè à pì: Kú Dikiri Isarailano Luda kú maten doi kunnaao, zaa wɛ̃nla plí ni kpáro, legū ni maro, séde gɔɔ kú ma ò baasiro.

² Akū Dikiri yā sù Iliasua à pì:

³ N fute n gè ifāboki kpa, n ute Keriti swawɛɛn Yoda bara dire kpa.

⁴ Īnigɔ swa pì í mi. Ma dite kāakāannanɔne ògɔ n gwa gwe.

⁵ Akū à gèè à kè lākū Dikiri òare nà, à wùte Keriti swaween Yoda bara dire kpa.

⁶ Kāakāannanŋ òigŋ sunε kū burodiiŋ kū nòbòòò kònkŋ kū òkòsio, akū àdigŋ swa pì í mi.

Zarefa gyaanŋ Iliasu gwanaa

⁷ Gŋrŋ pla gbera swa pì í bàba kū legū dí ma bùsuu pìnlo yāi.

⁸ Akū Dikiri yā sùà à pì:

⁹ Ñ fute ñ gé Zarefa Sidŋ bùsun, ñgŋ kú gwe. Ma gyaanŋ ke dîte àgŋ n gwa gwe.

¹⁰ Akū à fùte àten gé Zarefa. Kū à kà wēte pìi sare, à gyaanŋ ke lè, àten yàka we gwe. Akū Iliasu lé zù gyaanŋ pìi à pì: Ñ gé ñ sumene kū ío, bee fíti, mà mi.

¹¹ Kū àten gé tŋ, Iliasu èra à lé zù à pì: Ñ sumene kū burodi kusuo ò.

¹² Akū nŋgbē pìi pìne: Kū Dikiri n Luda kunnaao, bee burodi má vīro, séde wísiti okū do kū à gŋ gbaka gūn kū nísio fíti tūruu gūn baasiro. A yàkaan maten we la, de mà tá be mà pòble keo, ò ble kū ma néo ògŋ ga dā.

¹³ Akū Iliasu pìne: Ñsun tŋ vīna n kūro. Ñ gé ñ ke lākū n ò nà, ama ñ burodi keo fíti ñ suomenε gīa, gbasa ñ n pŋ ke kū n néo.

¹⁴ Zaakū Dikiri Isarailanŋ Luda pì, wísiti ni láka gbaka pìi gūnlo, akūsŋ nísí ni láka tūruu pìi gūnlo ari gŋrŋ kū ani tŋ legū ma bùsuu pìn.

¹⁵ Gyaanŋ pìi gèè à kè lākū Iliasu òare nà, akū pòble mòrma ari gŋrŋ ūgbangba, àpìi kū a bedenŋ kū Iliasuo.

¹⁶ Wísiti dí láka gbaka pìnlo, akūsŋ nísí dí láka tūruu pìnlo, lākū Dikiri ò Iliasu gāi nà.

¹⁷ Abire gbera nŋgbē bede pì né ten gyā ke. Kū gyā gbāna kpà manamana, akū a wēndii bŋ.

¹⁸ Akū nŋgbē pìi pì Iliasunε: Luda gbē, bó mé à ó ká kū n su ma kīnaaa? N su ma durunna ò Ludagu de à ma né de yāin yá?

¹⁹ Akū Iliasu pìne: Ñ n né pì kpáma. Akū à né pìi sù nŋgbē pì ò à dīdi kāao kpé musu gu kū à kīpan. À a wùte a gádo a gwe,

²⁰ akū à ò ò Dikirinε à pì: Dikiri ma Luda, mòkŋn mé n tò gyaanŋ kū ma kipa a bea né gā n pŋsira kpà yá?

²¹ Akū à wùte à a zīda pòro négŋgbē pìla gèn aakŋ à ò ò Dikirinε à pì: Dikiri ma Luda, ñ tŋ a wēndii era à su a mēe gūn.

²² Dikiri Iliasu ò ò mà, akū wēndii èra à sù né pìi à fùte.

²³ Kū Iliasu négŋgbē pìi sè à kīpa kāao, à gē kāao kpén, akū à a kpà a daa à pì: Ñ gwa, ñ né pìi wēndii sù!

²⁴ Akū nŋgbē pìi pì Iliasunε: Má ò sà kū Luda gbēme n ū. Dikiri yā kū à bŋ n lén bi yāpurame.

18

Iliasu kū Obadio

¹ À gŋrŋ pla kè, akū Dikiri yā sù Iliasua legūmanasari wē aakŋde gūn à pì: Ñ gé ñ n zīda mŋ Ahabunε, mani tŋ legū ma a bùsun.

² Akū Iliasu fùte àten gé a zīda mŋ Ahabunε.

Kū nàa kè gbāna Samaria,

³ akū Ahabu a begwari Obadia sīsī. Obadia pì sŋ à Dikiri vīna vī manamana.

⁴ Gŋrŋ kū Yezebeli ten Dikiri annabinŋ dede yā, akū Obadia n gbē kenŋ sète gbēnŋn basŋro à n úte gbēweenŋ gūn gbēnŋn bupla akurikuri, akū à n gwá kū pòbleo kū ío.

⁵ Akū Ahabu pì Obadianε: Ò dodo gunŋ ò gé ísēbokinŋ kū swaweenŋn pínki. Òdigŋ òro ke óni sē le ò kpá ó sŋnŋa kū ó baragbāsŋnŋ.

⁶ Akū ò gu kpàate, n baadi a zé sè.

7 Kū Obadia tena, akū ò kpàkū kū Iliasuo. À a dǝ, akū à wùte a nèsele kutena à pì: Ma dikiri Iliasu, mǝkǝmmen gwe yá?

8 Iliasu wèa à pì: Makūme! Ñ gé o n dikiriine má kú la.

9 Akū Obadia pì: Bó taarin ma kè, kū nten makū n zǝbleri na Ahabune a ǝ à ma dee?

10 Ma sì kū Dikiri n Ludao buri ke bǝsu ke kun kū ma dikiri gǝ gbǝnǝ zǝrma ò n wetenyĩro. Tó ò pì n kú gwero, àdi tó ò la dame.

11 Akū nten omene dǝ mà gé mà o ma dikiri Ahabune kū n kú la yá?

12 Tó ma da zén, manigǝ dǝ gu kū Dikiri Nini ni n sé à tá kǝnworó. Tó ma ge ma ò Ahabune, tó à sù adi n ero, ani ma deme. Makū n zǝbleri sǝ má Dikiri vǝna vǝ zaa ma kefennakegǝra.

13 Ma dikiri Iliasu, kū Yezebeli ten Dikiri annabinǝ dede, nídi yǝ kū ma kè maroo? Makū mé ma n gbǝkenǝ sǝte gbǝnǝn basǝro, ma n úte gbǝweneǝ gǝn gbǝnǝn bupla akurikuri, ma n gwá kū pǝbleo kū ío.

14 Akū n pǝmene dǝ mà gé mà o ma dikiri Ahabune n kú la yá? Ani ma deme.

15 Akū Iliasu pì: Ma sì kū Dikiri Zǝkaride kū maten doiiio, mani ma zǝda mǝne gbǝra sà.

Iliasu kū Baali tǝnagbagbarinǝ Kaameli kpi musu

16 Akū Obadia gǝe à dà Ahabule à yǝ pǝ òne, akū Ahabu gǝe da Iliasule.

17 Kū Ahabu Iliasu è, à pǝne: Isarailanǝ bǝsuderi, mǝkǝmmen gwe yá?

18 Akū Iliasu pì: Adi ke makū mé ma Isarailanǝ bǝsuo dǝro, mǝkǝn kū n de bedenǝ ákǝnǝ mé a dè, zaakū a pǝ kpà Dikiri yǝditenanǝ a te Baalii.

19 Ñ Isarailanǝ sísi n pǝnki, ò dakare Kaameli kpi musu leele kū Baali tǝnagbagbari gbǝnǝn wǝa pla kū bupla akurio kū Asera tǝnade gbǝnǝn wǝa pla kū òdi pǝ ble kū Yezebelionǝ.

20 Ahabu Isarailanǝ sísi n pǝnki, akū à tǝnade pǝnǝ kǝkara Kaameli kpi musu.

21 Akū Iliasu nà gbǝnǝ à n lá à pì: Á laasun nigǝ kpaatena ari bǝremee? Tó Dikiri bi Ludame, à téi. Tó Baalime sǝ, à téi. Odi yǝke wearo,

22 akū Iliasu pǝnne: Dikiri annabinǝ té makū mé ma gǝ mado. Baali tǝnagbagbarinǝ sǝ, gbǝnǝn wǝa pla kū bupla akuriome.

23 À zǝsanǝ kpáwá mǝn pla, tǝnade pǝnǝ à mǝn do sé ò zǝzǝkǝre ò ká yǝkala, òsun té naaro. Makū se mani a do keke mà ká yǝkala, mani té naa sero.

24 Mǝkǝnǝ sǝ ò Baali sísi, makū sǝ mani Dikiri sísi. N gbǝ kū à mà, akū à sù kū téo, àkǝme Luda ũ. Akū gbǝ sǝnda pǝnki pì: Yǝ maname!

25 Akū Iliasu pì tǝnade pǝnǝne: À zǝsa mǝn do sé à keke káaku, zaakū ákǝnǝ mé á dasi. Á à tǝna sísi, ama àsun té naaro.

26 Akū ò zǝsa kū ò kpǝrma sì ò kèke, akū òten Baali sísi zaa kǝnkǝ ari ifǝntǝ gǝe káo mǝdangura. Òten ũ wǝ, òten lika sa'oki kū ò bǝoi, òten pi: Baali, n yǝ mawá! Bee kū abireo odi yǝke maro, adi yǝ marǝmaro.

27 Kū ifǝntǝ kǝ mǝdangura, akū Iliasu teni n lalandi ke à pì: À wiki lé gbǝna à kara, àkǝme dikiri ũroo? Ke a laasun tà kpadome. Ke à gǝe bǝnikpe keme. Ke à gǝe wǝteame. Ke àten i omǝ, akū ádi a vuroo?

28 Akū òten wiki lé kū kǝto gbǝnao, òteni n zǝda líli kū fǝnedao kū sǝrio lǝkū òdi ke nà, ari aru ten pla n mǝea.

29 Kū ifǝntǝ gǝ mǝia, akū òten yǝ ya ari sa ǝkǝsi ogǝrǝ gǝe à káo. Bee kū abireo adi yǝke weǝmaro, adi yǝ marǝmaro, adi sǝ kpǝnyĩro.

30 Akū Iliasu pì parine: À namai la! Kū ò nài n pǝnki, akū à Dikiri gbǝgbaki kū à gbǝroo kèke àten bo.

31 À gbǝe sǝse mǝn kuri awǝepla Yakubu burinǝ dasi lén. Yakubun Dikiri yǝ òne yǝ à pì ògǝ pine sà Isaraila.

³² Kū à Dikiri gbagbaki pìi bò, akū à wèèe yò à likai. Wèèe pìi kà à í sí lita gëro.

³³ À yàkaa kà sa'oki pìla, à zùu pìi zòzòkòre à kà yàkaa pìia à pì: À í tó lo siikò, à ká sa'opò pìia kù yàkaa pìio.

³⁴ Kū ò tò, akū à pì: À era à tó do. Kū ò tò, akū à pì: À era à tó à ke gèn aakò. Akū ò tò ari gèn aakò.

³⁵ Í pìi bàa lè à lika sa'oki pìii ari wèèe pìi pà.

³⁶ Sa ɔkɔsi ogɔɔ akū annabi Iliasu nài à pì: Dikiri, Ibrahī kù Isaakuo kù Isarailao Luda, ò tó ò dō gbāra kù mɔkɔmmɛ Isarailano Luda ũ akūsō n zòbleriime ma ũ, maten yā dí ke kù mɔkɔn mé n ma dan yāi.

³⁷ N̄ yā mama Dikiri! N̄ yā mama, de gbē dínɔ le ò dō kù Dikiri, mɔkɔmmɛ n̄ Luda ũ akūsō nten n̄ n̄ese liteínne de ò era ò summa.

³⁸ Akū Dikiri té sù sa'obɔɔ pìia kù yàkaao kù gbènɔ kù bùsuuo, ò té kù, akū í kù à kú wèèe pìn bàba.

³⁹ Kū gbēnɔ è, akū ò wùte n̄ n̄ese kutena ò pì: Dikirime Luda ũ! Dikirime Luda ũ!

⁴⁰ Akū Iliasu dàrine à pì: À Baali tãnagbagbarii pìnɔ kùkù, n̄ gbēke sùn pitiáwaro. Kū ò n̄ kùkù, akū Iliasu gèe kúnwo Kisò guvuten à n̄ dede gwe.

⁴¹ Iliasu pì Ahabune: N̄ gé pò ble n̄ í mi, zaakū ma legū kīnii mà do.

⁴² Akū Ahabu gèe pò ble à í mi. Akū Iliasu dīdi à gèe Kaameli misõntea à vùte à mii kà tún.

⁴³ À pì a zīkeriine: N̄ gé gu gwa ísira kpa. Akū à gèe à gwà. Kū à sù à pì: Póke kú gwero. Akū Iliasu pìne à era à gé gwa do, akū à gèe le ari gèn supplà.

⁴⁴ A gèn suppladeo zīkerii pìi pì: Ma legū è lokona serere lán ɔla bà, àten fute ísira musu. Akū Iliasu pìne: N̄ gé n̄ o Ahabune à sōgo do sōnɔa à gèn à kipa kpia ari legū gō gé a dādā.

⁴⁵ Legū ten sísi busebuse, zàga'ia fùte, akū legū mà manamana. Ahabu kú sōgon, àten tá Yezèrili.

⁴⁶ Dikiri gbāna sù Iliasua, akū à a uta zòkòɔ kàkara à kù, à bàa lè à Ahabu kè ari à gèe káo Yezèrili.

19

Dikiri yā'ona kù Iliasuo Orɛbu

¹ Akū Ahabu yā kù Iliasu kèe bàba Yezèbeline pínki, lákù à tãnade pìnɔ dède nà kù fēnedao n̄ pínki.

² Akū Yezèbeli légbázā kè Iliasune à pì: Ari zia mandara'i, tó mádi kenne lákù n̄ kè tãnadenɔne nàro, tãnanɔ yā kemene pásípāsī!

³ Akū vīna Iliasu kù, akū à fùte à bàa sù à a zīda miboki wète. Kū à kà Beseba, Yudano bùsun, gwen à a zīkerii tòn,

⁴ akū à taa ò gbárannan gɔɔ do. À gèe à vùte sē lí gbáru, akū à adua kè à le à ga à pì: Dikiri, yā dīkīna mòmá le. N̄ ma wèndi sé gònɔ, zaakū má de ma dizinɔlaro.

⁵ Akū à wùte àten i o sē lí pì gbáru.

Kānto malaikaa sù à ɔ kèa à pì: N̄ fute n̄ pò ble.

⁶ Kū Iliasu gu gwà, akū à kàra asāna è kù í tūruuo katena a mii. Akū à pò blè à í mi à era à wùte.

⁷ Dikiri Malaikaa era à sù a gèn pladeo, à ɔ kèa à pì: N̄ fute n̄ pò ble, zaakū tá gbānan nten su o.

⁸ Akū à fùte à pò blè à í mi. Póble pìi tò à gbāna lè, akū à taa ò gɔɔ bupla fānantē kù gwāanio ari à gèe à kà Luda kpi kù òdi pì Orɛbua.

⁹ Akū à gèe gbèwèen à ì gwe, akū Dikiri yā sùà à pì: Iliasu, bón nten ke laa?

¹⁰ À wèa à pì: Dikiri Luda Zìkaride, ma laakarìi fùte manamana, zaakū Isarailano pã kpà n bàka kunna kúnwo yáì, akū ò n gbagbakino gbòro ò n annabinò dède kù fēnedao. Makū mé ma gō mado, akū òteni ma wε se.

¹¹ Akū Dikiri pì: Ñ bo ñ gé ze ma are kpi musu, mani gēte n are.

Zàga'ia gbāna fùte, àten kpi pino para àten gbèno wíwi Dikiri are, ama Dikiri kú ãa pìi gūnlo. Ìa pìi gbera zíte yìgāyīgā, ama Dikiri kú zíte yìgāyīgānaa pìi gūnlo.

¹² Zíte yìgānaa pìi gbera akū té bò, ama Dikiri kú té pìi gūnlo. Tέ pìi gbera akū kòto busεε bò tεεne.

¹³ Kū Iliasu kòtoo pìi mà, à a uta zōkō kù a wéa. Akū à bò à gèe à zè gbèwεεε pì léa, à mà ò pìare: Iliasu, bón nten ke laa?

¹⁴ À wèa à pì: Dikiri Luda Zìkaride, ma laakarìi fùte manamana, zaakū Isarailano pã kpà n bàka kunna kúnwo yáì, akū ò n gbagbakino gbòro ò n annabinò dède kù fēnedao. Makū mé ma gō mado, akū òteni ma wε se.

¹⁵ Akū Dikiri pìne: Ñ era ñ tá Damasuku gbárannan. Tó n ka gwe, ñ Azaili ká Siria kína ũ,

¹⁶ ñ Nimisi daikore Yehu ká Isarailano kína ũ, ñ Abeli Mεola gbē Safata né Elisa ke n gēne ũ annabi ũ.

¹⁷ Gbē kù bò Azaili fēneda léi, Yehu mé ani a de. Tó à bò Yehu fēneda léi sō, Elisa mé ani a de.

¹⁸ Bee kù abireo má Isarailano kúna gbēnon dúbu suppla, kù ñ gbēke dí kúte Baaline à lé pèaro.

Elisa sisinaa

¹⁹ Akū Iliasu fùte à bò gwe à gèe à Safata né Elisa lè, àten bú wí kù zùnno swa kuri awεεpla. Akū mé à té zù swa kpedei. Akū Iliasu nài à a gyabaa gò à dàala.

²⁰ Akū Elisa a zùnno tò gwe à bàa lè à bò à té Iliasu kpe, akū à pìne: Ñ tó mà gé lé za ma de kù ma daoaa gĩa, gbasaa mà su mà tényĩ sà. Akū Iliasu pìne: Ñ gé ñ era ñ su. Ñ dō yā kù ma kenne.

²¹ Akū Elisa èra à gèe à a zùnno kùtu kpà à té kà kù a zù swa gbāngoo, akū à zùu pino nòbòo fufuu kè à kpà gbēnoa ò sò. Akū à bò à tè Iliasui, à gō a plade ũ.

20

Benadada kù a zìkarino likana Samariai

¹ Siria kína Benadada a zìkarino kàkara ñ pínki. Kína gbēnon baraakuri awεεplanon kú káao kù ñ sōno kù ñ sōgon. Akū ò gèe ò lika Samariai ò lètea.

² Akū à gbēno zì Ahabua wēte gūn à pì: Makū Benadada ma pì,

³ n andurufu kù n wurao gō ma pò ũ. N no manano kù n né manano gō ma pò ũ do.

⁴ Akū Isarailano kína pì: Ma dikiri kína, makū kù pò kù má vīno gō n pò ũ pínki lākū n ò nà.

⁵ Akū Benadada èra à gbēno zì do à pì: Makū Benadada ma gbēno zì ma n andurufu kù n wurao kù n nono kù n néno lámma.

⁶ Zia mandara'i mani ma gbēno zìmma ò n be kpuke kù n gbēno beno, oni á pò bèeredeno sète ò suomene pínki.

⁷ Akū Isarailano kína a bùsu gbē zōkōno sisi ñ pínki à pìne: A è lākū àteni ó lé wete nà yá? Kù à gbēno zìma, à ma nono kù ma néno kù ma andurufuo kù ma wurao làma, mádi gionero.

⁸ Akū gbē zōkōno pino kù gbē kparano pìne: Ñsun a yā maro, ñsun wenero.

⁹ Akū à pì Benadada zìrinone: À gé à o ma dikiri kinanε, pò kù à là makū a zòbleriia káakun mani ke. Pò kù à làma kpekpe dín mani kero. Akū zìrii pino èra Benadadane kù légbāzā pìio.

10 Akū à èra à gbēnŋ zī Ahabua dŋ à pì: Tó Samaria bùsutiti gò à kà kū ma gbēnŋ le à dādā okū dodo, tānanŋ yā kemene pāsīpāsī!

11 Akū Isarailanŋ kína pì: À gé à one, gbē kū àten zīka'uta da sún ĩa dā lākū gbē kū à uta pìi bŋ à kàte bàro.

12 Kū Benadada yā pìi mà gŋrŋ kū àten í mi kū a kína dakenŋ n bizakutanŋ gūn, akū à pì a gbēnŋ è soru ke. Akū ò gèe soru ke.

Ahabu zīblena Benadadaa

13 Annabi ke sù à Isarailanŋ kína Ahabu lè à pìne: Dikiri pì, n zīkari dasinŋ è gwe yá? Áni n nanne n ŋĩ gbāra, ĩnigŋ dŋ kū akāame Dikiri ū.

14 Akū Ahabu a là à pì: Dí mé ani abire kee? À wèa à pì: Dikiri pì, n bùsu gu gbē zŋkŋnŋ kefenna zīkarinŋ mé oni ke. Akū Ahabu a là dŋ: Dí mé ani na zīia káaku? À wèa à pì: Mŋkŋmme!

15 Akū Ahabu gu gbē zŋkŋnŋ kefenna zīkarii pìnŋ kākara gbēnŋnŋ wàa do kū baraakuri awεεplao. Akū à a zīkarinŋ kākara n pínki, ò kè gbēnŋnŋ dúbu suppla.

16 Ó fùte wēten ifāntē kà mīdangura, gŋrŋ kū í ten Benadada kū a kína dake pìnŋ de n bizakutanŋ gūn.

17 Akū gu gbē zŋkŋnŋ kefenna zīkarii pìnŋ bŋte káaku. Akū Benadada zīrinŋ gèe ò òne, gbēnŋ ten bo Samaria.

18 Akū Benadada pì: Tó aafian òten sun yoo ke kū zīio, à n kūkū bēne.

19 Kū gu gbē zŋkŋnŋ kefenna pìnŋ bŋ wēten, zīkarinŋnŋ té n kpé,

20 akū n baadi a ibere de. Kū Sirianŋ lèkŋa, akū Isarailanŋ pèrma, akū Siria kína Benadada kū a sŋde kenŋ bàa sī ò n kē sŋ musu.

21 Akū Isarailanŋ kína bŋ à gèe à sŋdenŋ kū sŋgodenŋ dède à Sirianŋ ásarū kè manamana.

22 Annabi pìi èra à sù à Isarailanŋ kína lè à pì: N n zīkarinŋ kara nŋgŋ kú soru gūn, zaakū tó Sètāgŋrŋ kà, Siria kína ni era à su létemma dŋ.

23 Akū Siria kína ìbanŋ pìne: Isaraila tānanŋ bi sīsī tānanŋme. Abire yāin n gbāna deŋla. Tó óten zī ká kūnwo gusaran, ó gbāna nigŋ deŋla.

24 N n kína dakenŋ lilin ke, n don'arede pāndenŋ ditēdite n gbèn.

25 Séde n zīkarinŋ kū n sŋnŋ kū n sŋgonŋ gŋ dasi lán káakupŋ kū n kurainŋ bà, ó zī ká kūnwo gusaran, ó gbāna ni deŋla. Kína n yā mà, akū à kè le.

26 Kū Sètāgŋrŋ kà, Benadada Sirianŋ kākara, akū à gèe zī ká kū Isarailanŋ zaa Afeki.

27 Ó Isarailanŋ kākara ò kusuna kēnne, akū ò gēēnyī. Sirianŋ dàgula gu sīnda pínki, akū Isarailanŋ bùraa kàte lán blè kpàsa fitinna leu planŋ bà, ò are dŋkŋa.

28 Akū Luda gbē pìi sù à pì Isarailanŋ kinanŋ: Dikiri pì, zaakū Sirianŋ ten da sīsīnŋ dikirin a ū, guvute dikirin a ūro, áni a zīkari dasi díkīnanŋ nanne n ŋĩ, ĩnigŋ dŋ kū akāame Dikiri ū.

29 N bŋranŋ are dŋdŋkŋana le ari gŋrŋ suppla, a gŋrŋ supplade pìn ò nà zīia. Akū Isarailanŋ Siria gèsedenŋ dède gbēnŋnŋ dúbu basŋro zī pìia.

30 Kū gbē kparanŋ lèkŋa ò sī Afeki wēten, akū a bīni lète à sīmma. Gbē pìnŋ kà gbēnŋnŋ dúbu baraasŋro awεεsuppla. Benadada sŋ à bàa sī à sī wēte pìn se, à gèe à ūte kpéne gūn.

31 Akū a ìbanŋ pìne: O mà Isarailanŋ kinanŋnŋ gbēke vī. Ó uta kasanŋ dŋ ó pì, ò bà dŋ ó wakale, ò bo ò gé ò a le. Ódigŋ dŋro ke ani n tó kū wēndiio.

32 Akū ò uta kasanŋ dŋ n pì, ò bà dŋ n wakale, ò gèe ò Isarailanŋ kína lè ò pì: N zŋbleri Benadada pì n a tó kū wēndiio. Akū Isarailanŋ kína pì: Ase à kpé kun yá? Ma gbēme.

33 Yā pìi kè gbē pìnŋne àlesi mana ū, akū ò yā pìi dā ò kū ò pì: Ee, Benadada bi n gbēme. Akū kína pì: À gé à a sé à su kāao. Kū Benadada sù, akū Ahabu pìne à gē kāao a sŋgon.

³⁴ Akū Benadada pìne: Wēte kū ma de sìn deanŋo mani era mà kpámma, ñigō laga yía Damasuku lákū ma de kè nà Samaria. Akū Ahabu pì: Ò lédokōnŋo ke abire musu, má n gbarɛ. Akū à lédokōnŋo kè káao à a gbàre.

Annabi yádana kína Ahabula

³⁵ Dikiri pì annabi gà gbēkene à o a gbēdakenɛ à a lé. Kū annabii pì òne, akū à gí.

³⁶ Akū à pìne: Zaakū nídi Dikiri yā maro, tó o kēkōa gōnŋo, músu ni n demɛ. Kū ò kēkōa, akū músu a è à dè.

³⁷ Annabii pì gbēke lè dŋo, akū à pìne à a lé. Akū à a lè à kìnna.

³⁸ Akū annabii pì biza kù a wéa à a zīda lítɛ, akū à gèe àten kína dā zé léa.

³⁹ Kū kína ten gēte, akū annabii pì lé zùì à pì: Makū n zòbleri, kū ma ge zīlan, akū gbēke sù ma kīnaa kū gōgbē keo, à pì màgō a dākpā. Tó ma tò à pítima, ma wēndi lén gwe, kesō mani fīna bo kū andurufuuo kiloo bupla soorosari.

⁴⁰ Kū ma laakarīi tà gu pāndea, akū gōgbē pì gēte. Akū Isarailanŋo kína pìne: Lákū oni wé tāmna nà n ò gwe.

⁴¹ À biza pì gò a wéa likalika, akū Isarailanŋo kína a dō annabi ũ.

⁴² Akū annabii pì pìne: Dikiri pì, zaakū n gōgbē kū a dīte à ga gbàre, ñni ga a gēne ũ, n gbēnŋo ni gaga a gbēnŋo gēne ũ.

⁴³ Akū Isarailanŋo kína dà zén à tà a bea zaa Samaria. A nēsɛɛ yàka à ānn sīsì.

21

Nabŋti geepi líkpe

¹ Abire gbera Yezɛrili gbēke kun, a tón Nabŋti. À geepi líkpe vī gwe Samaria kína Ahabu be sare.

² Akū Ahabu pìne: Ñ n geepi líkpe kpáma mà ke dō kara ũ, zaakū à kú ma be sare. Mani geepi líkpe kú à mana de abirela kpámma a gēne ũ. Tó ñ yei, mani fīna bonne kú andurufuuo lákū à kù nà.

³ Akū Nabŋti pì Ahabunɛ: Kai, ani sí kero! Mani fō mà túbi kú ma dizinŋo tòmenɛ kpámmaro.

⁴ Akū Ahabu nēsɛɛ yàka, à tà be kú pōsirao kú Yezɛrili gbē Nabŋti pìne áni túbi kú a dizinŋo tòare kpáaro yāi. Akū à wùte a gádoa à are dō gbīia à gí pò blei.

⁵ A nanŋo Yezɛbeli sù à a là à pì: Bó mé à n le n ānn sīsì, nídi pò bleroo?

⁶ Akū à wèa à pì: Ma pì Yezɛrili gbē Nabŋtine à a geepi líkpe kpáma, mani fīna bone kú andurufuuo. Tó geepi líkpe pānden à yei sō, mani kpáa a gēne ũ. Akū à pì áni kpámáro.

⁷ Akū a nanŋo Yezɛbeli pìne: Mōkōn Isarailanŋo kí'ina yākenan dí yá? Ñ fute ñ pò ble kú pōnnao, mani Yezɛrili gbē Nabŋti geepi líkpe sínne.

⁸ Akū à takadanŋo kēkē kú Ahabu tóo à a tambari lèa, à kpàzākpāzā gbē zōkōnŋo kú kine kú ò kú Nabŋti wēte gūnnōne.

⁹ Takada pìnŋo gūn à pì: À léyīgōrŋo dīte à a kpàkpa ke. À vuteki mana kpá Nabŋtia gbēnŋo té

¹⁰ à gbē ginanŋo wete gbēnŋon pla à ñ káte a are, de ò yā dia ò pì à Luda kú kinao tó vāni sì. À a kú à bo káao wēte kpe, á a pápa kú gbèeo à de.

¹¹ Akū Nabŋti wēte gbē zōkōnŋo kú kinenŋo kè lákū Yezɛbeli ò takada kú à kpàzāñnenŋo gūn nà.

¹² Ò léyīgōrŋo dīte, akū ò vuteki mana kpà Nabŋtia gbēnŋo té.

¹³ Akū gbē gina gbēnŋon pla pìnŋo sù ò wùte a are, ò yā dia gbēnŋo wára ò pì à Luda kú kinao tó vāni sì. Akū ò a kù ò bò káao wēte kpe ò a pápa kú gbèeo ò dè.

¹⁴ Akū ò légbāzā kè Yezɛbeline ò pì, ò Nabŋti pápa kú gbèeo ò dè.

15 Kū Yezēbeli mà ò Nabōti pàpa kū gbèeo ò dè, akū à gèe à pì Ahabunε: N̄ fute n̄ gé Nabōti geepi líkpe kū à gionne pì sí n̄ pò ũ, zaakū à kun doro à gà.

16 Kū Ahabu mà Nabōti gà, akū à fùte àten gé de à a geepi líkpe sí a pò ũ.

17 Akū Dikiri yā sù Tisibe gbē Iliasua à pì:

18 N̄ fute n̄ gé Samaria kína Ahabu le. À gèe Nabōti geepi líkpe sí, à kú gwe.

19 N̄ onε makū Dikiri ma pì, à gbē dè à sù a túbi sín gweroo? N̄ onε do, gu kū gbēdanō Nabōti aru sāsān, gwen oni àpii pò sāsān se.

20 Kū Ahabu Iliasu è à pì: Ma ibere, ari tera ndi ma tóroo? Akū Iliasu pìnε: Ee, mádi n̄ tóro, zaakū n̄ n̄ zīda dà yā kū à vāni Dikirinε kenan.

21 Akū Dikiri pì áni sunyī zīm̄ma áni n̄ burinō kakate, n̄ gōgbē ke ni gō Isarailanō būsuno, bee zīdade kesō zò.

22 Áni ke n̄ onne lākū à kè Nebati né Yeroboamu onne nà, lākū à kè Ahia né Baasa onne nà, zaakū n̄ Isarailanō dà durunnakenan n̄ a pò fēne.

23 Yezēbeli sō, Dikiri pì gbēdanō ni a só Yezēbēli bīni sare.

24 Gbēdanō ni n̄ gbē kū oni gaga wēte gūnnō só, bānō ni n̄ gbē kū oni gaga sēnnō ble.

25 Gbēke kun ziki kū à a zīda dà yā kū Dikiri yeiro kenan lán Ahabu bàro, akūsō a nanō Yezēbeli dì té káagu.

26 À yā kū ò a tēnō kè manamana, à tè tānanōi lán Amōrinō kè nà, kū Dikiri pēm̄ma Isarailanōne.

27 Kū Ahabu mà le, akū à a uta gà à kè à uta kasanō dà ari à io, akū à lé yī à gò té kū pōsirao.

28 Akū Dikiri yā sù Iliasua:

29 N̄ è deran Ahabu a zīda nàtemene nà yá? Zaakū à a zīda nàtemene, mani yā vāni pì ke a onne a gōroaro. A négōgbēn mani yā vāni pì ke a onne.

22

Mikaya annabikēyā vāni ona Ahabunε

1 À kà wē aakō kū Sirianō kū Isarailanō dí zī ká kū kōoro.

2 A wē aakōde pì gūnn Yudanō kína Yosafata gèe à Isarailanō kína lè.

3 Isarailanō kína pì a gbēnōne: Á dō kū Ramō Giliada bi ó pómε yāroo? Ama ódi a sina Siria kínaa yā kekero.

4 Akū à Yosafata là à pì: Īni gé kūmao zī ká kū Ramō Giliadadenōroo? Akū Yosafata wèa à pì: Pó dokōnōmε ó ũ, ma gbēnō bi n̄ gbēnōmε. Ma sōnō bi n̄ sōnōmε.

5 Akū à èra à pìnε: N̄ Dikiri gbeka n̄ ma gĩa.

6 Akū Isarailanō kína annabinō kākara lán gbēnōn wàa pla bà, akū à n̄ lá à pì: Mà gé zī ká kū Ramō Giliadadenōon yá, ke màsun géro? Akū ò wèa ò pì: N̄ gé! Dikiri ni n̄ nanne n̄ oĩ.

7 Akū Yosafata pì: Dikiri annabi ke kú la ò a laroo?

8 Akū Isarailanō kína wèa à pì: Gōgbē ke kun do, a tón Mikaya, Imlā néme. Ani fō à yā gbekawere Dikiria, ama má yeiro, zaakū àdi yā mana omene zikiro, séde a vāni. Akū Yosafata pì: N̄sun o lero kína!

9 Akū Isarailanō kína a ibanō doke sisi à pìnε: N̄ gé n̄ Imlā né Mikaya sisi à su likalika.

10 Isarailanō kína kū Yudanō kína Yosafatao baadi a kible'uta dana, ò vutena n̄ kiblegbaaa pōwegbēki kū à kú Samaria bīnilea, akū annabii pìnōn ten annabikēyā o n̄ are n̄ pínki.

11 Kenana né Zedekia mōsi pì lán bēne bà à pì: Dikiri pì bēne dínōn ĩni Sirianō zōzō ò n̄ ñ dede n̄ pínki.

12 Akū annabii pìnōn ten yā dokōnō o n̄ pínki òten pi: N̄ gé léte Ramō Giliadaa, ĩni fuaro. Dikiri ni n̄ nanne n̄ oĩ.

13 Gbē kū à gèe Mikaya sísi pìne: N annabi dakeno lé kè dokōnon yee! Yā nnan òten o kínane. Ñ yā dokōno pì o se ñ yā nna one.

14 Akū Mikaya pì: Ma sì kū Dikiri kunnaao, yā kū Dikiri òmenen mani o kínane.

15 Kū à kà, akū kína a là à pì: Mikaya, ò gé zì ká kū Ramo Giliadadenon yá, ke òsun géro? Akū à wèa à pì: Ñ gé létemma! Ñni fuaro. Dikiri ni ñ nánne n oĩ.

16 Akū kína pìne: Gèn ūgban mani n da ñ sí kū Dikirio kū yāpuraan ñni omenee?

17 Akū Mikaya pì: Ma Isarailano è fākōana sīsīno kpadoa lán sã kū ò dǎri vīrono bà. Akū Dikiri pìmene, gbē pìnon don'arede vīro. Ñ baadi tá a bea aafia.

18 Akū Isarailano kína pì Yosafatane: Ñdi ma gweroo? Mádi onne kū àdi yā nna omene zikiro, séde a vāni?

19 Akū Mikaya èra à pì: Ñ Dikiri yā ma! Ma Dikiri è vutena a kpatan, ludambe zikarinō zeze a sare ñ pínki oplai kū ozeo.

20 Akū Dikiri pì: Dí mé ani òndō kemene Ahabune à gé léte Ramo Giliadaa de à ga gwee? Akū gbēke pì la, gbēke pì la do.

21 Akū nini ke bò à sù à zè Dikiri are à pì: Makū mé mani gé òndō kene. Akū Dikiri a là à pì: Ñni ke deramee?

22 Akū à wèa à pì: Mani gé mà ke nini ékede ū mà yā sóso mà ká a annabinone ñ lén. Akū Dikiri pì: Ñni òndō kene, ñni fuaro. Ñ gé ke le.

23 Len Dikiri tò nini ékede pì yā sóso à kà n annabi dínone ñ lén le ñ pínki. Sunyīn Dikiri kpānyī.

24 Akū Kenana né Zedekia gèe à Mikaya sán kè à pì: Bōren Dikiri Nini bòma à gèe à yā onne?

25 Akū Mikaya wèa à pì: Ñni dō zī kū n bàa lè n ge ute kpéne.

26 Akū Isarailano kína pì: À Mikaya kū à tá káo wēte kína Amō kū ma né Yoasio kīnaa,

27 á oñne ma pì ò a da kpésiran, ògō burodi kpáa kū ío fítifiti ari mà gé suo aafia.

28 Akū Mikaya pì: Tó n ge n su aafia, séde adi ke Dikiri mé à yā ò ma gairo. Akū Mikaya èra à pì: Asa á baadi pínki ma yā pìi màa?

Ahabu gana zaa Ramo Giliada

29 Isarailano kína kū Yudanō kína Yosafatao gèe Ramo Giliada.

30 Akū Isarailano kína pì Yosafatane: Mani ma zīda lite mà si zīn. Mōkōn sō, ñgō kú la kū n kible'utao dana. Akū Isarailano kína a zīda lite à si zīn.

31 Siria kína gīnake sō à ò a sōgo don'arede gbēnon baraakuri awēeplanone à pì: Àsun are do gbēkea zīnlo, bee díme, séde Isarailano kína ado.

32 Kū sōgo don'arede pìno Yosafata è, òten da Isarailano kiname. Kū ò sō dāa, akū Yosafata wiki lè.

33 Kū ò è Isarailano kīnanlo, akū ò a tò gwe.

34 Kū gbēke kàa gbàre, akū à gèe à Isarailano kína pà, à gè a mò'uta pekereki dagura. Akū à pì a sōgodene: Ñ sō lé lite ò bo zīn, ò ma kīname gwe.

35 Zīi pì gbāna kpà zī birea, akū ò kína pì kūkūna a sōgo gūn, ò are dō Sirianoa. Gu kū ò a kīnnan pì ten aru bo àten kóte sōgo gūn. Zī pīa okosin à gā.

36 Kū ifāntē ten gē kpén, zīkarino wiki kākara ò pì, baadi tá a būsun ari a be wēten.

37 Len kína pìi gā le, akū ò a gèe sè ò sùo Samaria ò a vī.

38 Ò a sōgo pìpi Samaria íkaka, gu kū karuanō dì zú on, akū gbēdanō sù ò a aru sāsā lākū Dikiri ò nà.

39 Ahabu yā kparanon kú Isarailano kīnanō gīayākēna takadan, yā kū à kēno pínki kū kpé kū à bò kū wisa sakaao kū wēte kū à kēke à katenō.

40 Kū Ahabu gā, akū a né Azia vūte a gēne ū.

YudanƆ kína Yosafata

⁴¹ IsarailanƆ kína Ahabu kíblena wè siikƆde gūnn Asa né Yosafata kè YudanƆ kína ũ.

⁴² A wè baraakuri awεεsƆrode gūnn à kè kína ũ, akū à kí blè Yurusalemu wè baraasƆro. A da tón Azuba, Sili néme.

⁴³ À zè kū a de Asa yākenanƆ zé sīnda pínki gūn, adi pānero, à yā kū Dikiri yeii kè. Bee kū abireo adi tānagbagbaki kū ò bònƆ gbororo. Ò kpé òten sa oa òten turaretiti kpáta gwe.

⁴⁴ Yosafata kū IsarailanƆ kínao kú kū kƆo aafia.

⁴⁵ A yā kparanƆn kú YudanƆ kinanƆ gīayākena takadan, a négƆgbēkyānƆ kū zī kū à kànƆ pínki.

⁴⁶ Tānagbagbaki karua kpara kū ò gè a būsun zaa a de Asa gƆrƆanƆ, à pèmma gƆgbēnƆ kū nƆgbēnƆ ñ pínki.

⁴⁷ EƆomu būsú kína vī gƆrƆ birearo, séde gbē zƆkƆ kū YudanƆ kína dìte.

⁴⁸ À gó'ite lagatabƆnƆ kè de ò gé wura sé Ofi, ama odi le ò bo kū táo ísiralaro, zaakū gó pìnƆ wīwi zaa EziƆ Geba.

⁴⁹ GƆrƆ birean Ahabu né Azia pì Yosafatanε à tó a gbēnƆ da ísira musu kū a gbēnƆ læεε, ama Yosafata dí wero.

⁵⁰ Kū Yosafata gà, ò a mira kpàkūsū kū a dizinƆ a dizi Dauda wēten, akū a né Yoramú vùte a gēne ũ.

IsarailanƆ kína Azia

⁵¹ YudanƆ kína Yosafata kíblena wè gēro awεεplade gūnn Ahabu né Azia kè IsarailanƆ kína ũ Samaria, à kí blè wè pla.

⁵² À yā kū Dikiri yeiro kè à zè kū a de kū a dao yāo kū dƆ Nebati né Yeroboamu kū à IsarailanƆ dà durunnakenan yāo.

⁵³ À dò Baalii, à a gbàgba, akū à Dikiri IsarailanƆ Luda pƆ fēne lákū a de kè nà.

KINANƆ TAKADA PLAƊE

Iiasu yā 1:1-2:18

Elisa yā 2:19-8:15

YudanƆ kɪnanƆ kũ IsarailanƆ kɪnanƆ 8:16-16:20

IsarailanƆ gōna z̄ɪz̄ɪnƆ ũ 17:1-17:41

YudanƆ kɪnanƆ 18:1-24:20

YudanƆ gōna z̄ɪz̄ɪnƆ ũ 25:1-25:30

Iiasu kũ kɪna Ahazia

¹ Ahabu gana gbera MɔabunƆ n̄ z̄ɪda s̄i IsarailanƆa.

² Gɔɔ kũ Ahazia bàkē zaa a kpé musu wondoo gūn Samaria, à k̄inna manamana. Akũ gbēnƆ z̄ɪ à p̄i: À gé à Ekerɔnu t̄ana Baalizebubu gbekamene, tó mani aafia le.

³ Akũ Dikiri Malaikaa p̄i Tisibe gbē Iiasune: Ñ fute n̄ gé da Samaria kɪna z̄ɪrinƆle n̄ n̄ la, Luda kú IsarailanƆ b̄usunlo, gbasa òten gé yā gbeka Ekerɔnu t̄ana Baalizebubua yá?

⁴ Abire yāin ma p̄i, Ahazia ni fute a gyāpe kũ à wutenaaro, ani game. Akũ Iiasu gèe à ò le.

⁵ Kũ z̄ɪrii p̄inƆ era ò tà kɪna k̄inaa, akũ à n̄ lá à p̄i: À kè dera a era a su likalika lee?

⁶ Akũ ò wèa ò p̄i: Gōgbē ke mé à sù à dàóle à p̄iwere ò era ò su ò onne, Dikiri p̄i á kú IsarailanƆ b̄usunlo, akũ n̄ gbēnƆ z̄ɪ ò yā gbeka Ekerɔnu t̄ana Baalizebubua yá? Abire yāin ñni fute n̄ gyāpe kũ n̄ wutenaaro, ñni game.

⁷ Akũ kɪna n̄ lá à p̄i: Gōgbē kũ à sù à dàále à yā òáre p̄i de deramee?

⁸ Ò wèa ò p̄i: Pókā utan gōgbē p̄i dana, akūs̄ ò bára asa d̄ona a pi. Akũ kɪna p̄i: Tisibe gbē Iiasun gwe.

⁹ Kɪna a z̄ɪkari gbēnƆn bupla akuri kũ n̄ don'aredeo z̄ɪ ò Iiasu kũ, akũ ò gèe ò a lè vutena s̄is̄i musu. Don'arede p̄i p̄ine: Luda gbē, kɪna p̄i n̄ kipa n̄ mól!

¹⁰ Iiasu wèa à p̄i: Tó Luda gbēn ma ũ, té bo ludambe à a dede kũ n̄ z̄ɪkari gbēnƆn bupla akurinƆ. Akũ té bò ludambe à n̄ dede n̄ p̄inki.

¹¹ Akũ kɪna era à z̄ɪkari gbēnƆn bupla akuri p̄andenƆ z̄ɪ d̄o kũ n̄ don'aredeo. Don'arede p̄i p̄i: Luda gbē, kɪna p̄i n̄ kipa n̄ su likalika!

¹² Iiasu p̄ine: Tó Luda gbēn ma ũ, té bo ludambe à a dede kũ n̄ z̄ɪkari gbēnƆn bupla akurinƆ. Akũ Luda té bò zaa musu, à n̄ dede n̄ p̄inki.

¹³ Akũ kɪna era à z̄ɪkari gbēnƆn bupla akuri p̄andenƆ z̄ɪ kũ n̄ don'aredeo a gèn aakōdei. Don'arede p̄i gèe à kùte Iiasune à kùte kènne à p̄i: Luda gbē, makũ kũ n̄ z̄òbleri gbēnƆn bupla akuri d̄inƆ, n̄ ó wèndi bèere gwa.

¹⁴ Té bò ludambe à don'arede gbēnƆn pla káakunƆ dède kũ n̄ z̄ɪkarinƆ n̄ p̄inki. Tera sà n̄ ma wèndi bèere gwa.

¹⁵ Akũ Dikiri Malaikaa p̄i Iiasune: Ñ kipa n̄ téi, ñsun v̄ina kenero. Akũ à k̄ipa, ò gèe kɪna k̄inaa lele.

¹⁶ Akũ Iiasu p̄i kɪnane: Dikiri p̄i á kú IsarailanƆ b̄usunlo, gbasa n̄ gbēnƆ z̄ɪ ò yā gbeka Ekerɔnu t̄ana Baalizebubua yá? Abire yāin ñni fute gyāpe kũ n̄ wutenaaro, ñni game.

¹⁷ Akũ kɪna Ahazia gà lákũ Dikiri ò Iiasu gāi nà.

YudanƆ kɪna Yehoram, Yosafata né k̄iblena wè plade gūnn Yoram vùte Ahazia gēne ũ, kũ Ahazia négōgbē v̄iro yāi.

¹⁸ Ahazia yā kparanƆn kú IsarailanƆ kɪnanƆ ḡiyākenanƆ takadan kũ yā kũ à kènƆ.

2

Iliasu tana Dikiri kīnaa

¹ Goro kū Dikiri ye à Iliasu sé kū zàga'īao à tá kāao a kīnaa, Iliasu kū Elisao bò Giligala ò té zén.

² Akū Iliasu pì Elisane: Ì zε la! Dikiri ma zī Beteli. Akū Elisa pì: Kū Dikiri kunnaao kū n kunnaao mani kēmmaro. Kū òten gé Beteli,

³ akū annabinò gá gbē kū ò kú Betelinò bò ò sù ò Elisa là ò pì: Asa n dō kū Dikiri ye à n dikiri símma gbāraa? À wèrma à pì: Má dō bi. À abire tó!

⁴ Akū Iliasu pì Elisane: Ì zε la! Dikiri ma zī Yeriko. À wèa à pì: Kū Dikiri kunnaao kū n kunnaao mani kēmmaro. Akū ò gèe Yeriko lεεε.

⁵ Annabinò gá gbē kū ò kú Yerikonò bò ò sù ò Elisa là ò pì: Asa n dō kū Dikiri ye à n dikiri símma gbāraa? À wèrma à pì: Má dō bi! À abire tó!

⁶ Akū Iliasu pìne: Ì zε la! Dikiri ma zī Yodan. Akū à wèa à pì: Kū Dikiri kunnaao kū n kunnaao mani kēmmaro.

Akū ò tékōi,

⁷ annabi gbēnon bupla akurinon tényī. Kū gbēnon pla pìno zè Yoda bara, akū annabii pìno zè zāzā òteni n gwa.

⁸ Akū Iliasu a utagyabaa bò à fī à í lèo, akū í pìi zōkōre zaa bara la ari bara dire. Gukori bò, akū gbēnon pla pìno bikū.

⁹ Kū ò bikū, akū Iliasu Elisa là à pì: Bón n ye mà kenne ari Luda gō gé ma símmaa? Elisa wèa à pì: Ì tó n annabikegbāna kū n vī gōmēne túbi ũ leu pla.

¹⁰ Akū Iliasu pìne: Yā kū n gbèkama pì zī'ū. Goro kū Luda teni ma símma, tó n ma e, ani gōnne. Tó ndi ma e sōro, ìni lero.

¹¹ Kū ò tena, òten yā o lεεε, akū sōgo téde kū sō tédenò n kēkōa, akū Iliasu tà musu kū zàga'īao.

¹² Kū Elisa è le, à wiki lè à pì: Baa! Baa! Mōkōmme Isaraila sōgonò kū a sōdenò ũ. Adi a e doro, akū à a pōkasanò gá à kēkōre.

¹³ À Iliasu utagyaba kū à bò à lèteaa sè, akū à èra à gèe à zè Yoda bara.

¹⁴ À í lè kū Iliasu utagyaba kū à kūnaa pìio à pì: Dikiri Iliasu Luda kú mámeε? Kū à í lèo, akū à zōkōre zaa bara la ari bara dire, akū à bikū.

¹⁵ Annabinò gá gbē kū ò bò Yerikonò teni a gwa, akū ò pì: Iliasu annabikegbāna gō Elisane. Akū ò sù ò dàale ò kùtene

¹⁶ ò pì: Ókōnò n zòblerinò, ó gōsa gbāna gbēnon bupla akurinò vī. Ì tó ò gé n dikiri wete. Òdigō dōro tó Dikiri Nini a sè à zù kpi ke musu ke guvute ken gwεε. Akū Elisa pì: Àsun n zīro.

¹⁷ Ò nàkaraa, akū à n wé'i kù à pì: À n zī. Akū ò gbēnon bupla akurii pìno gbàre, ò kpáte kè Iliasui goro aakō, odi boaro.

¹⁸ Kū ò èra ò sù, ò Elisa lè Yeriko, akū à pìne: Asa má òáre àsun gé à a weteroo?

Elisa daboyā káakunò

¹⁹ Wētepidenò pì Elisane: Ì gwa dikiri! Ó wēte katena mana lākū n è nà. A í mé à nnaro, a zīte dì pō ke manaro.

²⁰ Akū à pì: À wisi ká ta dufun à mōmēne. Akū ò sùone.

²¹ À gèe ísēbokia, akū à wisi pìi kàn à pì: Dikiri pì a í pìi yòroò kè. Í pì ni su kū gaga ke zīte pōkenamanasario doro.

²² Akū í pì kè nna ari kū a gbārao lākū Elisa ò nà.

²³ Kū Elisa bò gwe, àten gé Beteli. Goro kū à té zén, akū kefenna kenò bòte wēte gūn ò a kè pāpā ò pìne: Mìgbarasude, ñgō gé! Mìgbarasude, ñgō gé!

²⁴ À líte à n gwá, akū à n ká kū Dikiri tóo. Akū nòbò pāsĩnò bò líkpen mèn pla, ò né gbēnɔn bupla awεεpla pìnò kèkèkōre.

²⁵ Kū Elisa bò gwe, à gèε Kaameli kpi musu, akū à èra à tà Samaria.

3

Mɔabunɔ n zĩda sina Isarailanɔ

¹ Yudanɔ kína Yosafata kiblyena wè baro plansaride gūnn Ahabu né Yoramū kè Isarailanɔ kína ũ Samaria, à kí blè wè kuri awεεpla.

² À yā kū Dikiri yeiro kè, ama adi ká a de kū a dao pó ũro. À Baali gbè kū a de pète wò,

³ ama à zè kū durunna kū Nebati né Yeroboamu Isarailanɔ dà a kenanwo, adi pānero.

⁴ Mɔabu kína Mesa sã kpāsano vī, àdigō sãne bōrɔnɔ táfe bo Isarailanɔ kínane dúbu basɔro kū sākaro dúbu basɔronɔ kão.

⁵ Kū Ahabu gá, akū Mɔabu kína a zĩda sɪ Isarailanɔ kínaa.

⁶ Gwe gōnɔ kína Yoramū bò Samaria à Isarailanɔ kàkara n pínki.

⁷ À gbēnɔ zĩ Yudanɔ kína Yosafataa à pì: Mɔabu kína a zĩda sɪma. Īni gé kūmao zĩ ká kū Mɔabunɔroo? À wèa à pì: Mani gé, zaakū pó dokōnɔme ó ũ. Ma zĩkarinɔ bi n zĩkarinɔme, ma sōnɔ bi n sōnɔme.

⁸ Kū Yosafata sù, akū à Yoramū là à pì: Mákpan óni séten ò léterímaa? Yoramū wèa à pì: Óni séte Edomu gbáranna kpame.

⁹ Akū Isarailanɔ kína dà zén kū Yudanɔ kínao kū Edomu kínao. Kū ò lika gui gɔrɔ suppla, akū í làka zĩkarinɔa kū n pókādenɔ.

¹⁰ Akū Isarailanɔ kína pì: Yā gí! Dikiri ókōnɔ kína gbēnɔn aakōnɔ kàkara à ó ná Mɔabunɔne n zĩ yá?

¹¹ Akū Yosafata pì: Dikiri annabi ke kú la à Dikiri gbekawεεroo? Akū Isarailanɔ kína ibano doke pì: Safata né Elisa kun. Akū mé àdi í kú Iliasune a ɔa yā.

¹² Akū Yosafata pì: Dikiri kú káao. Akū Isarailanɔ kína kū Yosafatao kū Edomu kínao gèε Elisa kĩnaa.

¹³ Akū Elisa pì Isarailanɔ kínane: Ó bàka kú kū kōo māmεε? N̄ gé n de kū n dao tãnagbagbarinɔ kĩnaa. Akū Isarailanɔ kína wèa à pì: Oi! Ókōnɔ kína gbēnɔn aakōnɔ, Dikiri mé à ó kákara à ó ná Mɔabunɔne n zĩ.

¹⁴ Akū Elisa pìne: Kū Dikiri Zĩkaride kū maten zĩ keε kunnaao, tó adi ke Yudanɔ kína Yosafata yāinlo, mani wé sé mà n gwa sero.

¹⁵ À sumεε kū mɔɔlerii. Kū mɔɔlerii pìi nà a lenaaa, akū Dikiri gbāna sù Elisaa

¹⁶ à pì: Dikiri pì à wèε yōyō swawεε díkĩnan.

¹⁷ Dikiri pì àni zàga'ĩa kú legūo ero, ama í ni guvute díkĩna pa, àni mi kú á pókādenɔ.

¹⁸ Dikiri kĩnaan yā pì zĩ'ũro. Ani Mɔabunɔ naáre á zĩme dɔ.

¹⁹ Àni léte n̄ wète mana bĩnidenɔa pínki. Àni lí kū òdi a né blenɔ zōzō pínki. Àni ísēbokino tata pínki. Àni búgbe mananɔ yaka kū gbèεo pínki.

²⁰ Kū gu dò sa kɔnkɔ ogɔrɔ, akū í bò Edomu bùsu kpa à dà zĩtela pínki.

²¹ Kū Mɔabunɔ mà kína pìnò sù zĩ ká kūnwo, ò gbè kū ò kà ò zĩ kánɔ sɪsɪ n̄ pínki né fítì gbè zōkō, akū ò n̄ kákara n̄ bùsu lézekia.

²² Kū ò fùte kɔnkɔ, ifantē dò í piia n̄ are, à deñne tēε lán aru bà.

²³ Akū ò pì: Arun gwe fá! Kína pìnò are dōkōa ò kō dēde! Mɔabunɔ, ò gé ò n̄ pónɔ séte!

²⁴ Kū ò kà Isarailanɔ bùran, akū Isarailanɔ fùte ò létéríma, akū Mɔabu pìnò fàkōa. Akū Isarailanɔ sɪ n̄ bùsun ò n̄ dēde.

²⁵ Ó n̄ wètenɔ wìwi. Baadi gbèε sète ò zùzu búgbe mananɔn, ò dà búgbeε pìnola pínki. Ó ísēbokino tata pínki. Ó lí kū òdi a né blenɔ zōzō pínki. N̄ wéra Kirareε mé à gō lési ado, akū gbèzurinɔ likai, òten wète pì bĩni pápa kú gbè zōkōnɔ.

²⁶ Kū Mɔabu kína è ò ye ò zǐ bleawa, akū à fēnedadenɔ sè gbēnɔn wàa aakɔ kū basɔroo, de ò gbēnɔ kē kùo gena Edomu kína kīnaa, ama ò fùa.

²⁷ Akū à a daudu kū ani kí ble a gēne ũ sè à sa ò káao bīnia. Akū vīna Isarailanɔ kù, ò gò Mɔabunɔla ò tà ǹ b̀sun.

4

Gyaanɔ ǹisi t̀uru ỳ

¹ Annabinɔ g̀ gbēke nanɔ ɔ̀ d̀ Elisaa à p̀i: Ma z̀ k̀ à de n gbē ũ g̀. Ǹ d̀ k̀ n gbē p̀i Dikiri vīna vī. A finade ten su à ma nēgɔgbē gbēnɔn planɔ s̀ete a z̀nɔ ũ.

² Akū Elisa p̀ine: B̀n ǹ ye mà kennε? Ǹ omene, b̀n ǹ vī n kpén? À p̀i: Makū n z̀bleri, ǹisi k̀ à k̀ t̀uruu g̀n baasiro má p̀oke vīro.

³ Akū Elisa p̀i: Ǹ gé bàai ǹ ta korinɔ gbekagbeka n gbēdakenɔa ǹ p̀inki, àgɔ dasi,

⁴ ǹ gē kpén ǹ zé tatanle k̀ n nénɔ, ǹgɔ ǹisi k̀aka ta p̀inɔ g̀n, ta k̀ à p̀a ǹgɔ dite kpado.

⁵ Akū nɔgbē p̀i f̀ute à bò a kīnaa à g̀e ke le. À g̀e kpén k̀ a nénɔ à zé t̀ata, òten ta d̀ne, akū àten ǹisi k̀akan.

⁶ K̀ ta p̀inɔ p̀a p̀inki, à p̀i a nénɔ dokenε à ta p̀ande d̀are, akū à p̀ine ta ke kun doru, akū ǹisi p̀i yonaa zè.

⁷ À g̀e à ò Luda gbē p̀ine, akū Luda gbē p̀i p̀i: Ǹ gé ǹ ǹisi p̀i ỳa ǹ fīna boo, m̀kɔn k̀ n nénɔ anigɔ p̀oke k̀ a kpara k̀ à g̀ɔɔ.

Elisa Sunemu nɔgbē né futena gan

⁸ Zīkea Elisa g̀e Sunemu. Nɔgbē t̀ode ke k̀ gwe, à ǹakaraa à p̀i, à p̀oke a bea, akū à p̀oke blè. Zaa g̀ro bīrea t̀o àten g̀e, àdi botε à p̀oke gwe.

⁹ Akū nɔgbē t̀ode p̀i p̀i a z̀ane: Má d̀ k̀ gbē k̀ à digɔ g̀e la g̀en baaakɔ p̀i bi Luda gbēme s̀usu.

¹⁰ Ò kpénε bo ó kpé musu ò g̀ado ditene gwe k̀ teburuuo k̀ gb̀ao k̀ fitilaa. T̀o à s̀u ó gwa, anigɔ kipa gwe.

¹¹ Zīkea k̀ Elisa s̀u gwe, à g̀e a kpé p̀in à ẁte.

¹² Akū à p̀i a z̀keri Geazine. Ǹ Sunemu nɔgbē p̀i s̀isi. K̀ à a s̀isi, akū à s̀u à zè Elisa are.

¹³ Akū Elisa p̀i Geazine: Ǹ one à nibokenaa k̀ewere manamana. B̀n à ye ò keare s̀ɔ? À ye ò ỳake oare kīnane ke z̀kari don'are denε ỳa? Akū nɔgbē p̀i p̀i: P̀oke ten kīama ma gbēnɔ t̀ero.

¹⁴ Akū Elisa Geazi là à p̀i: B̀n à de ò kennε? Akū Geazi ẁa à p̀i: Too, à nēgɔgbē ke vīro, akūsɔ a z̀ z̀ k̀.

¹⁵ Akū Elisa p̀i: Ǹ a s̀isi. K̀ à a s̀isi, akū à s̀u à zè kpélele.

¹⁶ Akū Elisa p̀ine: Ziki mandara'i inigɔ nēgɔgbē k̀na n ɔ̀. Akū nɔgbē p̀i p̀i: Oi ma dikiri Luda gbē, ǹsun makū n z̀bleri kekero.

¹⁷ Akū nɔgbē p̀i ǹò s̀i. K̀ ẁe p̀i k̀, à né ò g̀gbē ũ l̀k̀ Elisa òne nà.

¹⁸ K̀ né p̀i k̀ z̀kɔ, akū zīkea à g̀e à a de lè bura k̀ p̀okerinɔ.

¹⁹ Akū à p̀i a de p̀ine: Ma m̀i! Ma m̀i! Akū a de p̀i p̀i a z̀keriine: Ǹ né p̀i sé ǹ tá káao a danε.

²⁰ K̀ à a s̀e à tà káao a danε, akū a da p̀i a s̀e à d̀i a gb̀ala. K̀ ifántε k̀ midangura, akū à g̀a.

²¹ Akū à a s̀e à d̀idi káao Luda gbē p̀i kpén à a ẁte a g̀adoa, akū à bò à zé t̀ataale.

²² Akū à a z̀ s̀isi à p̀ine: Ǹ z̀kerinɔ doke gbaremenε k̀ zaakio. Má ye mà gé Luda gbē kīnaa likalika.

²³ Akū à a l̀ à p̀i: À k̀ dera nten gé a kīnaa gb̀araa? M̀ dufu ke kámmabog̀ro z̀n gb̀araro. Akū nɔgbē p̀i p̀i: Ỳake kunlo.

²⁴ À g̀arii ỳ zaakine à d̀a, akū à p̀i a z̀keriine: Ǹ a kpake ò gé. Ǹsun zero, s̀eto ma ònne.

²⁵ Ò dà zén ò gèe Luda gbě pì kīnaa zaa Kaameli kpi musu. Kū Luda gbě pìi a è té zaa zà, à pì a zīkeri Geazine: Ñ Sunemu nɔgbě gwa, à té dire!

²⁶ Ñ bàalé ñ gé daale, ñ a la, tó à aafia kū a zāo kū a néo. Akū nɔgbě pìi wèa à pì: Aafiaame!

²⁷ Kū à kà Luda gbě kīnaa kpi pìi musu, akū à a kù a gbáa. Kū Geazi sù à ɔ sōi, akū Luda gbě pìi pì: Ñ a tó. A nèsɛɛ yàka, ama Dikiri abire ùtemene, adi omenero.

²⁸ Akū nɔgbě pìi pì: Ma dikiri, ma nɛgɔgbě wé kɛmman yá? Mádi pì ñsun ma kekerooro?

²⁹ Akū Elisa pì Geazine: Ñ n asa dɔmma ñ ma gò sé ñ gé. Tó n dakare kú gběkeo, ñsun fɔ kpáaro. Tó gběke fɔ kpàmma sɔ, ñsun wero. Ñ gé ñ ma gòo pì na né pì area.

³⁰ Akū né pì da pì: Kū Dikiri kunnao kú n kunnao mani tá n sariri. Akū Elisa bò à téi.

³¹ Geazi dò are à gèe à gòo pìi nà né pì area, ama adi kīni ke kero, adi yīgāro. Akū Geazi era à gèe à dà Elisale à pìne: Né pì dí futero.

³² Kū Elisa kà be pìn, à né pìi è wutena a gádoa gè ũ.

³³ Akū à gè né pìi ado, à zé tàta à wé kè Dikiria.

³⁴ Akū à wùte né pìia. À lé pè a léa à wé pè a wén à ɔ dàda a ɔnɔn. Lákū à wùte né pìia nà, akū a mèe kè lógɔlógɔ.

³⁵ Elisa fùte à zè à taa ò kpé pìn à gèe à sù, akū à era à wùte né pìia dɔ. Akū né pì yī sà gèn suppla à wé wè.

³⁶ Akū Elisa Geazi sisi à pìne: Ñ Sunemu nɔgbě pì sísi. Kū à à sisi à sù, akū Elisa pìne: N nén dí.

³⁷ Akū à kùte à m̀i pète a gbá sare à a né pìi sè à bò káao.

Sewe kana do'oron

³⁸ Elisa tà Giligala. Gɔrɔ birea nà kú b̀susu pìn. Annabinɔn káte a are, akū à pì a zīkeriine: Ñ dàga di téa, ñ dò kuku annabi dínɔne.

³⁹ Kū ñ gběke gèe dò pónɔ wete bura, akū à bò sènte boboa. À a né b̀obo à kà a uta lébaran à pà. Kū à sùo, akū ò pàrapara ò kà dòn, gběke dɔ lákū à de nàro.

⁴⁰ Kū ò dòo pìi dà gbě pìnɔne ò pó bleo, kú ò lé kè, ò wiki lè ò pì: Luda gbě, ga kú do'oro pìn. Akū odi fɔ ò blèro.

⁴¹ Akū Elisa pì: À flawa sé à suo. Akū à dà à kà do'oro pìn à pì: Ñ kpaateíne ò ble. Akū sewe pìi làka do'oron.

Póblekpana gbɛnɔn basɔroa

⁴² Gbèke bò Baali Salisa à sù Luda gbě pìine kú burodi kú ò kè kú pówe káakuo mèn baro kú gbado dufuo. Akū Elisa pì: Ñ kpá gbɛnɔa ò só.

⁴³ Akū a zīkeri a là à pì: Gbě pìnɔ kà gbɛnɔn basɔro, deran mani abire kpaateíne nàa? À wèa à pì: Ñ kpámma ò só, zaakū Dikiri pì oni só, a kpara ni gɔ.

⁴⁴ Akū à kpámma, ò sò, a kpara gò lákū Dikiri ò nà.

5

Naama werekōana kú a kusuo

¹ Naamame Siria kína zīkarinɔ don'arede ũ. À bèere vī a dikiri ɔī akūsɔ a tó bò, zaakū a gáin Dikiri tò Siriano zīi blè. Nɛgɔgbɛme zīi gūn, ama à kusuo kù.

² Gɔrɔ kú Siria zīkari gbānamɔnnerinɔ gèe Isarailanɔ b̀sun yā, ò nénɔkpare ke kù, akū à gò Naama nanɔ zīkeri ũ.

³ Akū nénɔkpare pìi pì a dikiriine: Tó ó bede ni fɔ à gé annabi kú à kú Samaria kīnaa yā, de à a wèrekōa kú a kusuo.

⁴ Akū Naama gèe kína kīnaa à pì: Yā kú nɔkpare kú à bò Isarailanɔ b̀sun òn dí.

⁵ Akū Siria kína pì: Ñ gé, má takada kē Isarailanŋ kínane. Akū Naama andurufuu sète kiloo wàa do kū basupplao kū wuraaŋ kiloo baaakŋ akuri kū utao waka kuri.

⁶ À gèe kū takada kū kína kē Isarailanŋ kínaneŋ do. Takada pìi gūn kína pì: Ma takada dí kpàzanne kū ma ìba Naamaŋ, de ñ a werekŋamene kū a kusuo.

⁷ Kū Isarailanŋ kína takada pì kyó kè, à a uta zŋkŋŋ gà à kè à pì: Ludame ma ū kū mani gbē wèndi bo mà eraone do yá? Bŋyāin à gbē díkīna gbàrema mà a werekŋa kū a kusuoŋŋ? À gwa lākū àteni ma lé wete nà fá!

⁸ Luda gbē Elisa mà kū Isarailanŋ kína a uta zŋkŋŋ gà à kè, akū à légbāzā kène à pì: Bŋyāin n n uta zŋkŋŋ gà n kèe? Ñ tó ade pì su ma kīnaa, ani dŋ kū annabi kú Isarailanŋ bùsun.

⁹ Akū Naama gē a sŋgon à gèe à zè Elisa be gānulea.

¹⁰ Akū Elisa gbē zīa à pì: Ñ gé ñ zú o Yoda swan gèn suppla, n mē ni era à su a gbèn, ñni werekŋa swáswa.

¹¹ Akū Naama pētē kè, àten tá à pì: Maten da ani bo a kpén à su à ze ma are à Dikiri a Luda sísi à ŋ lika ma bŋŋi, de ma kusu pì lākame.

¹² Damasuku swanŋ Abana kū Faapao í mana de Isaraila swanŋ ílaroo? Mani fŋ mà zú o gwe mà gŋ swáswaroo? Akū à era kū pŋfŋ, àten tá.

¹³ Akū a ìbanŋ tēi ò pì: Baa, tó yā zī'ūn annabii pìi dāne yā, ñni keroo? Kū à pinne ñ gé zú o, ñ gŋ swáswa, abire ni n fu yá?

¹⁴ Akū à gèe à a zīda kpàte Yoda ín gèn suppla lākū Luda gbē pìi òare nà. Akū a mēe era à sù a gbèn swáswa lán né fíti pŋ bà.

¹⁵ Akū Naama kū a ìbanŋ era ò gèe Luda gbē kīnaa ñ pínki. À zè a are à pì: Má dŋ sà kū Luda kú gukea andunia gūnlo, séde Isarailanŋ bùsun. Ñ gba kū makū n zŋbleri ma suonne dí sí.

¹⁶ Akū Elisa pì: Kū Dikiri kū madì zī kene kunnaao mani síro. Naama nàkaraa à sí, bee kū abireo à gì sí.

¹⁷ Akū Naama pì: Tó ñdi síro, ñ makū n zŋbleri gba zé mà bùsu sé baragbāsŋ aso pla, zaakū mani sa o tānaa doroo, séde Dikiri.

¹⁸ Dikiri sùru kemene kū yā díkīnao. Tó ma kína gèe Rimŋ gbagba a kpén, tó ma ge zene, tó ma kute Rimŋ kpé pìn, Dikiri sùru kemene kū yā pìio.

¹⁹ Akū Elisa pìne: Ñ ká be aafia!

Kū à dà zén, à táa ò fíti,

²⁰ akū Luda gbē Elisa zīkeri Geazi laasun lè à pì: Ma dikiri tò Siria gbē Naama ten tá pā, adi pŋ kū à sùoare síro. Kū Dikiri kunnaao mani pétei mà pŋke sía.

²¹ Akū Geazi pète Naamai. Kū Naama è à té ñ kpe kū bàao, akū à bò a sŋgon, àteni a dā. Kū à kà, akū Naama a là à pì: Aafiaan yá?

²² À wèa à pì: Aafiaame. Ma dikiri mé à ma zīmma, à pì annabinŋ gā kefenna gbēnŋn pla kenŋ mé ò bò Eflaimu gusīsīden ò sù a kīnaa tera. Ñ ñ gba andurufu kiloo bupla kū utao waka pla.

²³ Akū Naama pì: Tó lemē, ñ andurufu kiloo basiikŋ sí gŋnŋ. À kàne asasan mēn pla kū utao waka pla. À kpà a ìba gbēnŋn planŋa, akū ò sè ò dò Geazine are.

²⁴ Kū ò kà Elisa bea síšī musu, akū Geazi pŋ pìnŋ símma à kàte a kpén, akū à gbē pìnŋ gbàre ò tà.

²⁵ Kū à gèe a dikiri Elisa kīnaa, akū Elisa à là à pì: Geazi, mán n genn? À wèa à pì: Makū n zŋbleri, mádi gé gukearo.

²⁶ Akū Elisa pìne: Kū gŋgbē pìi bò a sŋgon, àteni n dā, ñ dŋ kū ma nini kú kūnwo gweroo? Andurufu ke utanŋ símma gŋrŋn díro, ke kùkpenŋ ke geepi búŋŋ ke sãŋŋ ke zūŋŋ ke gŋgbē kū nŋgbē zīkerinŋŋ.

²⁷ Naama kusu ni gōnne kū n burinƆ ari gɔɔ sīnda pínki. Kū à bò Elisa kīnaa, akū kusu pìi lì púu lán buu bà.

6

Kpásawe funa íla

¹ Annabi gà gbēnƆ pìi Elisane: N̄ gwa, gu kū òten kōkakarana ken kèwɛɛ fíti.

² Ò gé Yodai, ó baadi ni lí z̄s ò kpé boo gwe, gu kū óniḡs kun. Akū Elisa pì: À gé.

³ Akū n̄ gbēke pì: Ìni sùru ke n̄ gé kūooroo? Akū à pì: Mani gé.

⁴ Akū à gèe kūnwo. Kū ò kà Yodai, òten lí z̄s z̄s.

⁵ Kū n̄ gbēke ten lí z̄s, akū a kpásawe wò a pán à zù ín bùdum, akū à wiki lè Elisaa à pì: O'o dikiri, ma kpása pìi sènmame fá!

⁶ Akū Luda gbē pì: Mákpan à zùn súsuu? Kū à m̄ne, akū Elisa lí z̄s à zù ín gwe, à tò kpásawe pìi fù íla.

⁷ Elisa pì: N̄ sé n̄ boo! Akū gbē pì ɔ bò à kù.

Siria z̄ikarinƆ v̄nakūnaa

⁸ Siria kína fùte IsarailanƆi kū z̄iio. À lé kpàkūsū kū a ìbanƆ, akū à p̄inne gukean oni bùra káten.

⁹ Akū Luda gbē légbāzā kè IsarailanƆ kínane à pì, àḡs gu pì dākpā àsun gēalaro, zaakū SirianƆ ten su gweme.

¹⁰ Akū IsarailanƆ kína gbēnƆ z̄i gu kū Luda gbē a yā òare pìi gūn. Len Elisa òḡs lé daa gèn baaak̄s le, akū àdi tó òḡs gu p̄inƆ dākpā.

¹¹ Akū Siria kína laakar̄ii fùte yā p̄ii yāi. À a ìbanƆ kākara, akū à n̄ lá à pì: Ó dí mé à de IsarailanƆ kína gbē ūu? À omene.

¹² A ìbaa p̄inƆ doke wèa à pì: Ma dikiri kí, adi ke ó gbēke bi a gbēnlo. IsarailanƆ bùsu annabi Elisa mé àdi yā kū ndi o zaa n̄ kpéne gūn gbā IsarailanƆ kínane.

¹³ Akū kína pì: À gé à a wete gu kū à kún, mani gbēnƆ z̄i ò a kū. Akū ò p̄ine: À kú Dotāme.

¹⁴ Akū kína z̄ikarinƆ gbàre gwe dasidasi kū s̄denƆ kū s̄gonƆ. Ò gèe gwe gwāani ò lika wēte p̄ii.

¹⁵ Kū Luda gbē z̄iker̄ii fùte k̄onk̄o káaku, à bò, akū à z̄ikariii p̄inƆ è likana wētei kū s̄denƆ kū s̄gonƆ. Akū à pì Elisane: O'o dikiri, óni ke deramee?

¹⁶ À wèa à pì: N̄sun tó v̄ina n̄ k̄uro. Gbē kū ò kú kūoonƆn dasi de gbē kū ò kú kūnwonla.

¹⁷ Akū Elisa wé kè à pì: Dikiri, n̄ a wé kēne. Akū Dikiri z̄iker̄ii p̄ii wé kēne. Kū à gu gwà dɔ, akū à s̄denƆ kū s̄go tédenƆ è likana Elisai, ò dà s̄s̄i p̄ila.

¹⁸ Kū SirianƆ ten su Elisa kū, akū à wé kè Dikiria à pì: N̄ tó gbē p̄inƆ v̄ina kū. Akū Dikiri tò ò v̄inaa kù lākū Elisa wé kèawa nà.

¹⁹ Akū Elisa pì Siria z̄ikariii p̄inƆne: Zé díkīnanlo! Wēte díkīnanlo! À témai mà gé kááo gbē kū áten wete kīnaa. Akū à gèe kūnwo Samaria.

²⁰ Kū ò gè wēte p̄ii gūn, akū Elisa pì: Dikiri, n̄ n̄ wé wēnne sà. Kū Dikiri n̄ wé wēnne, ò gu gwà ò è Samarian ò kún.

²¹ Kū IsarailanƆ kína n̄ é, à Elisa là à pì: Mà n̄ deden yá? Baa, mà n̄ deden yá?

²² Akū Elisa wèa à pì: N̄sun n̄ dedero. Ndi gbē kū n̄ n̄ kúkū z̄ilannƆ deden yá? N̄ p̄oble kpám̄ma ò ble. N̄ í kpám̄ma ò mi, gbasa ò ta n̄ dikiri kīnaa.

²³ Akū kína p̄onna p̄oble kēnne, ò blè ò í mi, akū ò n̄ gbàre, ò tà n̄ dikiri kīnaa. Abire gbera Siria gbānam̄nnerinƆ dí era ò sù léte IsarailanƆ bùsuua doro.

SirianƆ Samaria kagurakēnaa

24 Goro pla gbera Siria kina Benadada a zikarinɔ kàkara n pínki, akū ò sù ò Samaria kaguraa kè.

25 Akū nà gbàna kù wēte pìn, ò a kaguraa kè à gii kè ari òten zaaki mì yía andurufu kiloo do, lukuluku gbò zaka fitinna lé do sɔ andurufu ɔgò mèn sɔro.

26 Kū Isarailanɔ kina té bīni musu, akū nɔgbē ke ɔ́ dōne à pì: Ma dikiri kí, n ma sura ba.

27 Akū kina pìne: Tó Dikiri dí n sura baro, mani le mà n sura ba deramεε? Má pówε ke wē vīn yá?

28 Akū à era à a là à pì: Bó mé à n lee? Akū nɔgbē pì wèa à pì: Nɔgbē ke mé à pìmenε mà su kù ma négɔgbēo ò só gbàra, zia sɔ ó a pó só.

29 Akū o ma né kùku o sò. Kū gu dò, akū ma pìne à su kù a pó se ò só, akū à a pó ki ùte.

30 Kū kina mà yá kù nɔgbē pì ò, akū à a uta zókɔ̀ gá à kè. Kū ò wé sè ò a gwà lákú à té bīni musu nà, ò a è kù uta kasanɔ dana a uta zókɔ̀ gēi.

31 Akū kina pì: Tó mádi Safata né Elisa mì zɔ̀ gbāraro, Luda yá kemεεε pásipāsī.

32 Elisa vutena a kpén kù gbē zókɔ̀nɔ. Akū kina gbē zì à doare are à gé Elisa kù ari àgɔ̀ ká. Ari zìrii pì gɔ̀ ká gwe, akū Elisa pì gbē zókɔ̀ pìnɔne: Gbēderi pì gbē zì, àten su à ma mì zɔ̀. À laakari ke! Tó zìrii pì ká, à zé tatanε, àsun tó à gēro. Ádi a dikiri gèse kīni ma dɔ̀ a kperoo?

33 Kū à kpé àten yá oñne, akū zìrii pì ká. Akū kina pì ká à pì: Sunyī dí bò Dikiri kīnaame, bó mani wé dɔ̀i dɔ̀?

7

1 Akū Elisa pì: À Dikiri yá ma! À pì zia mandara'i oni flawa yía Samaria bīnilea zaka lé do andurufu ɔgò mèn do, póblewε zaka lé pla sɔ, andurufu ɔgò mèn do.

2 Akū kina kpàasi yá sɔ̀ Luda gbē pila à pì: Bee tó Dikiri legū foro fɛ̀, yá pì ni sí ke yá? Akū Elisa pìne: Īni wé siale, ama Īni le n blero.

Kusunɔ baaru nna kpanaa

3 Kusu gbēnɔn siikɔ̀nɔn kú bīnilea. Akū ò pìkɔ̀ne: Bóyāin ónigɔ̀ vutena la ari ò gé gagaa?

4 Tó o pì óni gē wēte gūn, nà kú gwe, óni gagame. Tó o gɔ̀ la sɔ̀, ga dokɔ̀nɔ̀ pìime. Ò fute ò gé na Sirianɔ̀ bùraai. Tó ò ó tó bēne, ónigɔ̀ kun. Tó ò ó dεdεε sɔ̀, o gagan gwe.

5 Akū ò fute ɔ̀kɔ̀si, òten gé Sirianɔ̀ bùran. Kū ò ká bùra léa, ò è gbēke kú gwero.

6 Dikiri tò Siria bùradenɔ̀ sɔ̀gonɔ̀ kù sɔ̀nɔ̀ kù zìkari dasinɔ̀ kīni mà, akū ò pìkɔ̀ne, Isarailanɔ̀ kina fīna bò Iti kīnanɔ̀a kù Misila kīnanɔ̀ ò su ò létewá.

7 Akū ò bàa sɔ̀ ɔ̀kɔ̀sii piia gɔ̀nɔ̀ ò n bizakutanɔ̀ tò gwe kù n sɔ̀nɔ̀ kù n zaakinɔ̀. Ò n bùraa tò gwe lákú à de nà, ò lèkɔ̀a ò n zīda miboki wēte.

8 Kū kusu pìnɔ̀ ká bùraa pìn gwe, ò gè bizakuta pìnɔ̀ doke gūn, ò pó blè ò í mì, akū ò andurufu kù wuraa kù pókasanɔ̀ sète ò gèe ò ùte. Kū ò era ò sù, ò gè bizakuta pānden dɔ̀, ò pónɔ̀ kàkara ò gèe ò ùte.

9 Akū ò pìkɔ̀ne: Yá kù óten ke dí manaro. Gbàra mé à de ò baaru nna kpá, akū ó yītena yá? Tó o yīte le ari gu gèe à dɔ̀o, a gò ni ó lé. Ò fute gɔ̀nɔ̀ ò gé o kīnabedenɔ̀ne.

10 Kū ò ká gwe, ò lé zù wēte zédákpārīnɔ̀i ò pì: O ge Sirianɔ̀ bùran, ódi gbēke e gwero, ódi gbēke kīni maro. N sɔ̀nɔ̀ kù n zaakinɔ̀ mé ò bàdɔ̀dɔ̀na gwe, akūsɔ̀ n bizakutanɔ̀n kù n gbèn gboronaa sari.

11 Kū zédákpārīi pìnɔ̀ lé zù ò ónne wēten, akū ò a baaru kpá kīnabe ɔ̀nn.

12 Akū kina fute gwāani, à pì a ibanɔ̀ne: Mani yá kù Sirianɔ̀ kèwεre oáre. Kū ò dɔ̀ kù nà ó kù gbàna, abire yāin ò bòte n bùran ò gèe ò ùte sèn. Òten da óni bote wētεmme, gbasa ò ó kùkù bēne ò ó wēte sí.

13 Akū a ibanɔ̀ doke pìne: Zaakū ókɔ̀nɔ̀ kù o gɔ̀nɔ̀ ó kú ga léi, n tó ò sɔ̀ mèn sɔ̀ro kù ò gɔ̀nɔ̀ sé ò gbēnɔ̀ zīo, de ò yá kù à kè gwa.

14 Akū ò sōgonŋ sè mèn pla kū sōnŋ, akū kína n gbáre à pì: À gé à Siria zìkarinŋ gbese à gwa!

15 Akū ò n gbese ari Yodai. Ò è kū Sirianŋ bàa sìme, ò n pókasanŋ kū n gōkebonŋ fàkōa zé gūn gwe. Akū zìrii pìnŋ era ò sù ò yā pì gbà kínane.

16 Akū ò bôte ò gèe Sirianŋ bùran ò pónŋ sète, akū òten flawa yía zaka lé do andurufu ɔɔ mèn do, póblewε zaka lé pla andurufu ɔɔ mèn do lákū Dikiri ò nà.

17 Kína a kpàasii dìte bīnile dākpari ū, akū gbēnŋ gèsee zèzea bīnilea gwe à gà, lákū Luda gbē gīnake à ò nà gɔɔ kū kína sù a bea.

18 À kè lákū Luda gbē pì ò kínane nà à pì: Oni flawa yía zia mandara'i Samaria bīnilea zaka lé do andurufu ɔɔ mèn do, póblewε sō zaka lé pla andurufu ɔɔ mèn do.

19 Kína kpàasi yā wè Luda gbēa à pì: Bee tó Dikiri legū foro f̄, yā pì ni ke yá? Akū Luda gbē pìne: Ìni wé siale, ama Ìni le n blero.

20 Len à kè le, ò gèsee zèzea bīnilea à gà.

8

Kína Sunemu nɔgbē bura eranane

1 Elisa pì nɔgbē kū à a né fùte pìne à fute à tá bùsu pānden kū a bedenŋ à gɔɔ pla ke gwe, zaakū Dikiri dìte nà ni gē Isarailanŋ bùsun ari wè supplame.

2 Akū nɔgbē pì kè lákū Luda gbē òare nà. Àpii kū a bedenŋ gèe ò vùte Filisitini bùsun ari wè suppla.

3 Wè suppla pì gberan à bò Filisitini bùsun à sù, akū à gèe wé ke kínaa a be kū a burao yā musu.

4 Gɔɔ birea kína ten fàai bo kū Luda gbē zīkeri Geazio à pì: N yā zōkō kū Elisa kènŋ babamene.

5 Gɔɔ kū àteni a gèfutena yā o kínane, akū nɔgbē kū à a négōgbē fùtenee pì sù wé ke kína pìia, de à a be kū a burao eraare. Akū Geazi pì: Ma dikiri kí, nɔgbē kū Elisa a né fùtenee pìin dí kū a néo.

6 Kū kína a làla yā pìii, akū nɔgbē pì yā pìi bàbane. Akū kína pì a ìbanŋ dokene: N nɔgbē pì pónŋ erane kū pòble kū à kè a buranwo zaa gɔɔ kū à fùte la ari kū a gbārao.

Azaili kína Benadada denaa

7 Elisa gèe Damasuku gɔɔ kū Siria kína Benadada ten gyā ke. Kū ò òne Luda gbē sù la,

8 akū kína pì Azailine: N gba sé n gé dao Luda gbēle n kpáa n one à Dikiri gbekamene, tó mani fute kū gyā díkīnao.

9 Akū Azaili Damasuku pò mananŋ sète lakumi aso bupla, akū à gèe dao Elisale. Kū à kà a kīnaa à pì: N zòbleri Siria kína Benadada mé à ma zīm̄ma mà n gbeka, tó áni fute kū a gyāo.

10 Akū Elisa wèa à pì: N gé n one ani fute kū abireo, ama Dikiri mòmene kū ani game.

11 Akū Luda gbē wé pè Azailia ari wé'i a kù, akū Luda gbē nà ɔɔɔnaaa.

12 Akū Azaili a là à pì: Ma dikiri, bōyāin nten ɔɔ dɔi? À wèa à pì: Kū má yā vāni kū Ìni ke Isarailanŋe d̄s yāime. Ìni té na n zeki gbānanŋa, Ìni n kefennanŋ dede kū fēnedao, Ìni n nénŋ yāmiyāmi, Ìni n nòsindarenŋ nèse f̄f̄.

13 Akū Azaili pì: Makū n zòbleri, gbēdan ma ū, deran mani yā zōkō bire taka kee? Akū Elisa pìne: Dikiri mòmene kū Ìni gō Siria kína ū.

14 Kū à bò Elisa kīnaa, à era à tà a dikiriia. Kū kína yā kū Elisa òo gbèkaa, akū à pì: À òmene Ìni fute aafia.

15 Kū gu d̄, Azaili biza gègetee sè à yàku, akū à kù kína ānla ari à gà, akū Azaili a gēne blè.

Yudanŋ kína Yehoramū

16 Isarailanŋ kína Ahabu né Yoramu kíblena wè sɔɔrode gŭn, Yudanŋ kína Yosafata né Yehoramunà kíblenaaa.

17 A wè barakuri awɛɛpladen à kí blè, à vùte kín Yurusalemu wè sɔraakɔ.

18 À zè kŭ Isarailanŋ kinanŋ yákenaaŋ lán Ahabu bedenŋ bà, zaakŭ à Ahabu nénŋgbè sè nŋ ũ, akŭ à yā kŭ Dikiri yeiro kè.

19 Bee kŭ abireo Dikiri dí we à Yudanŋ dúgu zòro a zòbleri Dauda yāi, zaakŭ à lé sène à pì, a buri nigɔ kí ble gɔɔ sɪnda pínki.

20 Yehoramunà kíblegɔɔan Edɔmunŋ n zīda sɪ Yudanŋa ò n zīda kína kà.

21 Abire yāi Yehoramunà gèe Zai kŭ a sɔgonŋ pínki, akŭ Edɔmunŋ likai kŭ a sɔgodenŋ. À fùte à n kè kùo gwāani à tà, akŭ a zìkarinŋ bàa sɪ ò tà be.

22 Edɔmunŋ n zīda sɪ Yudanŋa ari kŭ a gbārao. Gɔɔ birean Libinadenŋ n zīda sɪ Yudanŋa se.

23 Yehoramunà yā kparanŋ kŭ yā kŭ à kènŋ pínki kŭ Yudanŋ kinanŋ gīayákenanŋ takadan.

24 Yehoramunà gà, ò a mira kpákŭsŭ kŭ a dizinŋ Dauda wèten, akŭ a né Ahazia a gène blè.

Yudanŋ kína Ahazia

25 Isarailanŋ kína Ahabu né Yoramunà kíblena wè kuri awɛɛplade gŭn Yudanŋ kína Yehoramunà né Ahazia nà kíblenaaa.

26 A wè baro awɛɛplade gŭn à kí blè, à kŭ kín Yurusalemu wè dome. A da tón Atalia, Isarailanŋ kína Ōmiri daikoremè.

27 Ahazia zè kŭ Ahabu bedenŋ yákenaaŋ, à yā kŭ Dikiri yeiro kè lán Ahabu bedenŋ bà, zaakŭ a anzurenŋmè.

28 À gèe à nà Ahabu né Yoramunà, akŭ òten zì ká lèele kŭ Siria kína Azailio zaa Ramŋ Giliada. Kŭ Sirianŋ Yoramunà kɪnna,

29 akŭ à èra à tà Yezerili ari a bòo pì gɔ láka. Akŭ Ahazia gèe wé kpátei gwe.

9

Yehu kana Isarailanŋ kína ũ

1 Annabi Elisa annabi gá gbèke sɪsi, akŭ à pìnɛ: N asa dɔmma n kŭ, n nɪsi tŭru dí sí n géo Ramŋ Giliada.

2 Tó n ka gwe, n kpáte ke Yosafata né Yehu, Nimisi daikorei n bo káao a gbèno té, n gè kpén ari kpénen.

3 N tŭruu pì nɪsi kŭ a mɪia, n onɛ kŭ Dikiri pì a a kà Isarailanŋ kína ũ. Abire gbera n zé wè, n bàa sí n su. Nsun gɪ ke gwero.

4 Akŭ annabi kefenna pì gèe Ramŋ Giliada.

5 Kŭ à kà gwe, à zìkari don'arɛdenŋ è katena, akŭ à pì: Don'arɛde, má yā vī mà onne. Akŭ Yehu a là à pì: Ó díme nten oo? À wèa à pì: Mɔkɔmme don'arɛde.

6 Kŭ Yehu fùte à gè kpén, akŭ kefenna pì nɪsi kŭ a mɪia à pì: Dikiri Isarailanŋ Luda pì a n ka a gbè Isarailanŋ kína ũ.

7 N Ahabu bedenŋ dɛdɛ, Dikiri ni a zòbleri annabinŋ fɪna boɔmma kŭ a zòbleri kŭ Yezebeli n dénŋ n pínki.

8 N Ahabu bede pìnŋ dɛdɛ zòno kŭ zɪdadénŋ n pínki. N gɔgbè ke sún gɔ Isarailanŋ bùsunlo,

9 Ahabu on ni gɔ lán Nebati né Yeroboamu onn bà, lán Ahia né Baasa onn bà.

10 Gbèdanŋ ni Yezebeli gè só Yezerili bñnikpeme, gbèke ni a vīro. Akŭ annabii pì zé wè à bàa sɪ.

11 Kŭ Yehu bò à gèe a don'arɛde dakenŋ kɪnaa, akŭ ò a là ò pì: À kè deran ïade pì sù n kɪnaaa? À wèmma à pì: Á a dɔ kŭ yāzɔzɔriime.

12 Akŭ ò pì: Èkeme! N owere. Akŭ à pì: Yā kŭ à òmenen dí. À pì Dikiri pì a ma ka Isarailanŋ kína ũ.

13 Akū n baadi kè likalika à a uta zōkō sè à kàte a gbá sare didikia, akū ò kuru pè ò pì: Yehu kè kína ũ.

14 Akū Yehu lé kpàkūsū kūrwo Yoramui. Goro birea kína Yoramui pì kūr Isarailano n pínki ten gí kūr Ramo Giliadao, òten zī kūr Siria kína Azailio.

15 Kūr Siriano a kīnna, akū à era à tà Yezzerili ari à aafia le. Akū Yehu pì a gbē pìnne: Tó a ze kūmaome, àsun tó gbēke bo wēten à gé yā dí baaru kpá Yezzeriliro.

16 Akū Yehu gē a sōgon, àten gé Yezzerili. Yoramui wutena gwe kīnnana, Yudano kína Ahazia kūr gwe do, à gē wé kpátei.

17 Kūr gudākpāri kūr à kūr Yezzerili gudākpāki lei musu Yehu è kūr a gbēno, òten su, akū à wiki lè à pì: Ma gbēno è, òten su. Akū Yoramui pì: N sōde gbare à gé dañe à n la tó aafiaan òten suo.

18 Akū sōde bò à gē à Yehu lè à pì: Kína pì, aafiaan nten suo yá? Yehu wèa à pì: N bàka ũgba kūr aafiaaoo? N mō ngō témai. Akū gudākpārii pì: Zīrii pì n lé, ama adi era à sūro.

19 Akū kína sōde plade gbare do. Kūr à n lé, à pì: Kína pì, aafiaan nten suo yá? Akū Yehu wèa à pì: N bàka ũgba kūr aafiaaoo? N mō ngō témai.

20 Akū gudākpārii pì pì: À n lé, ama akū sō adi era à sūro. Gbē pì gófina de lán Nimisi daikore Yehu bà, àdi gó baka lán ìade bàme.

21 Akū kína Yoramui pì: N gó domene sōna! Kūr ò dā, akū à bò wēten kūr Yudano kína Ahaziao, baadi kūr a sōgo, òten gé da Yehule. Akū ò dākare Yezzerili gbē Naboti kūr ò a dè yā bura.

22 Kūr Yoramui wé si Yehule, akū à a là à pì: Yehu, aafiaan nten suo yá? À wèa à pì: Aafia kūr māmee? Zaakū n da Yezzebeli tānagbagbana kūr a pódammanao dāgula.

23 Kūr Yoramui līte àten bàa sí, akū à lé zū Ahazia à pì: Bonkpēyāme Ahazia!

24 Akū Yehu a sá gā à Yoramui pà a ople dagura. Kāa pī a swē kūr, akū à kè yōkō a sōgon.

25 Akū Yehu pì a zīkari gbē zōkō Bidikane: N a gè sé n zu Yezzerili gbē Naboti buran gwe. Ma don kūr ó kūr sōgo gūn lēle yā ó pla, ó té a de Ahabu kpe, goro kūr Dikiri gīnake à lé kè a yā musu à pì

26 a è lán ò Naboti dè nà kūr a nēno. Bura dín áni Naboti pó fīna bone Ahabua. Abire yāin n a gè sé n zukūna buran gwe lākū Dikiri ò nà.

27 Kūr Yudano kína Ahazia è le, akū à dà Betagā zén kūr bàao. Akū Yehu pètei àten pi: À a de se. Akū ò a pà a sōgo gūn goro kūr àten Guru sīsī kūr Ibleamu sare. Akū à n kē à tà Megido, gwe à gē à gān.

28 A ìbano a gē sè ò dà sōgo gūn ò tào Yurusalemu, akū ò a mira kpàkūsū kūr a dizino Dauda wēten.

29 Ahabu né Yoramui kīblena wē kuri awēdode gūnn Ahazia kè Yudano kína ũ.

Yezzebeli ganaa

30 Kūr Yehu sū Yezzerili, Yezzebeli a baaru mà, akū à kiro kà à a mīkà kèke. Zaa bīni kpé musu wondoo gūn àten wé kpáte.

31 Kūr Yehu gē bīnīlea, akū Yezzebeli pì: N ke lēle kūr Zimirio, n n dikirii dè. Aafiaan n suo la yá?

32 Kūr Yehu wé sè musu, à wondoo gwà, akū à pì: Dí mé à zè kūmaoo? Dí mé à kūr ma kpaa? Kūr kīnabe zīkeri gbēnon pla ke aakōno sū ò wé kpáte wondoo gūn,

33 akū Yehu pīnne: À o sī à lēte. Kūr ò o sī à lēte, akū Yehu gēse pètepetea kūr sōgo ari a aru fā gbīia kūr a sōno.

34 Kūr Yehu gē kīnabea, à pó blè à í mī, akū à pì: Bee kūr ò láari bò no gbē pīia, ò a vī, zaakū kína burime.

35 Kūr ò gē ò a gè sé ò vī, akū odi póke lero, tó adi ke a mītoko kūr a gbálanō kūr a olanō baasiro.

³⁶ Akū ò èra ò gèè ò ò Yehunε, akū à pì: Yá kū Dikiri ò a zòbleri Tisibε gbě Iliasu gáin gwe, à pì: Gbēdanŋ ni Yezεbeli nòbŋ só Yezεrili bīni kpε.

³⁷ Yezεbeli gè ni gŋ káte zīte lán pókáde gbòŋ bà Yezεrili bīni kpε. Gbēke ni le à pi Yezεbelin díro.

10

Ahabu burinŋ dedεnaa

¹ Ahabu burinŋ kú Samaria gŋgbēnŋ ū gbēnŋ baaakŋ akuri. Akū Yehu takada kè à kpàzā Samaria gbānadenŋε kū gbē zŋkŋnŋ kū gbē kū òten Ahabu né gwanŋ à pì:

² Tó takada díkīna gè á ɔĩ, zaakū á dikiri Ahabu burinŋ kú kááo akūsŋ á sŋgonŋ vī kū sŋnŋ kū wēte bīnideo kū zīkabŋnŋ,

³ à á dikiri né kū à kèáre mana de gbē kparanŋla ká a de gēne ū à zī ká á dikiri pì bedenŋε.

⁴ Akū vīna n kū manamana ò pì: Zaakū kīna gbēnŋnŋ planŋ dí fŋ ò gīnero, ókŋnŋ óni fŋ ò gīne yá?

⁵ Akū kīnabe dákpāri kū wēte don'arεdeo kū gbē zŋkŋnŋ kū négwarii pīnŋ gbēnŋ zī Yehua ò pì: N zòblerinŋme ó ū. Yá kū n òwεre pínki óni ke. Óni gbēke ká kīna ūro. N ke lákū à kēnne mana nà.

⁶ Akū Yehu takada pānde kēńne à pì: Tó a ze kūmao, áteni ma yā ma, à á dikiri Ahabu négŋgbē pīnŋ mì zŋzŋ à suomenε Yezεrili zia mandara'i.

Kīnane pīnŋ sŋ ò kà gbēnŋnŋ baaakŋ akuri, ò kú kū wēte gbē zŋkŋ kū òteni n tūtu kenŋ.

⁷ Kū takada pīi kà, akū ò kīnane gbēnŋnŋ baaakŋ akurii pīnŋ kùkū ò n dede n pínki, akū ò n mīnŋ zŋzŋ ò kàka tānkŋnŋ ò kpàzāne zaa Yezεrili.

⁸ Kū zīrii pīi kà, akū à pì Yehunε: Ò sù kū kīnane pīnŋ mīnŋ. Akū Yehu pì ò káte bīnīlea leu pla ari gu dŋ.

⁹ Kū gu dŋ, akū Yehu bò à gèè à zè gbēnŋ are à pì: Ákŋnŋ á yāke vīro, makū mé ma bo ma dikiri kpε ma a dè, ama dí mé à gbē dīnŋ dèdεε.

¹⁰ Àgŋ dŋ sà kū yā kū Dikiri gīnake à ò Ahabu bedenŋ yā musu, a ke ni léte pāro. Dikiri kè lákū à ò a zòbleri Iliasu gāi nà.

¹¹ Akū Yehu Ahabu bede kū ò gŋ Yezεrilinŋ dèdε n pínki kú a ìba gbē zŋkŋnŋ kú a gbēnnanŋ kú a sa'orinŋ. Adi a gbēke tó kú wèndiioro.

¹² Akū à fūte à dà Samaria zén. Kū à kà sādārinŋ būrakūkia,

¹³ akū à dàkare kū Yudanŋ kīna Ahazia danenŋ à n lá à pì: Dīnŋme á ūu? Ò wèa ò pì: Ahazia danenŋme ó ū, o su fŋ kpá kīna Yoramū bedenŋame kú a da Yezεbeli bedenŋ.

¹⁴ Akū Yehu pì a gbēnŋε: À n kùkū bēne! Akū ò n kùkū ò n dede būraa pīnŋ lŋgŋ sare. N gbēnŋnŋ bupla awεεplame, n gbēke dí boro.

¹⁵ Kū à bò gwe, à dàkare kū Rekabu né Yonadabuo, àten su daale. Akū Yehu a là à pì: N swè kúma lákū ma swè kúmma nà yá? Yonadabu wèa à pì: Ee! Akū Yehu pì: Zaakū leme, n nŋ dŋmenε. Kū à dŋ Yehui, akū Yehu a kú à gè káao a sŋgo gūn.

¹⁶ Yehu pì: Ò gé lele, ĩni kokari kú má vī kū Dikiri yāo e. Akū à tò à gèè káao lele a sŋgo gūn.

¹⁷ Kū Yehu kà Samaria, à Ahabu buri kú ò gŋ gwenŋ dèdε n pínki. À n dúgu zŋ lákū Dikiri ò Iliasu gāi nà.

Baali tānagbagbarinŋ dedεnaa

¹⁸ Yehu gbēnŋ kākara n pínki, akū à pīnne: Ahabu dò Baalii fītinleme, makū Yehu, mani doi manamana.

¹⁹ Ñ Baali tãnadeno sísimene n pínki kũ a gbàgbarino kũ a don'arɛdeno n pínki. N gbẽke sún gí suiro, má ye mà sa zókõ o Baaliame. Gbẽ kũ à gí sui, à gàme. Yehu ten òndõ keñne de à le à Baali gbàgbarii pìnò kakateme.

²⁰ Akũ à pì: À dikpe dite Baali pò ù. Akũ ò a kpàkpa kè.

²¹ À légbāzā kè Isarailano busun pínki, akũ Baali gbàgbarino sù n pínki, n gbẽke dí gõro. Kũ ò gè Baali kpén, ò kpé pìi pà gíngin, gbápeteki kunlo.

²² Akũ Yehu pì kpé pìi utakateki dákpariine: N bote kũ utano Baali gbàgbarinone n pínki. Akũ à bôteñne kũ uta pìnò.

²³ Yehu kũ Rekabu né Yonadabuo gè Baali kpén, akũ Yehu pì Baali gbàgbarii pìnone: À wé pá gbẽnoa à n gwagwa manamana, de Dikiri gbàgbarino súnngõ kú kãáo laro, sé ákõno Baali gbàgbarino átene baasiro.

²⁴ Akũ Yehu kũ Yonadabuo gè de ò sa o. À sù à lè Yehu gĩnake à gbẽno kàtekate bàai gbẽnon basiikõ. À kpàkényĩ à pì tó n gbẽke tò gbẽ kũ àteni n nañne n õño doke pitiawa, à wèndii musume.

²⁵ Kũ Yehu sa'opo kũ òdi ká tén à té kũ ò à làka, akũ à pì dogarino kũ zìkari gbẽ zókõno pìnone: À gè à n dede! Àsun tó n gbẽke pitiáwaro. Kũ ò n dede kũ fenedao ò n gèno kòte bàai, akũ ò gè Baali kúkia.

²⁶ Ò Baali tãnakpe gbèe sè ò bòo ò té sãa,

²⁷ akũ ò wìwi ò a kpé gbòro, akũ ò gu pìi kè bīnikpekeki ù ari kũ a gbārao.

²⁸ Len Yehu Baali tãnagbagbanaa mii dè le Isarailano busun.

²⁹ Bee kũ abireo adi kpe li durunna kũ Nebati né Yeroboamu Isarailano dà a kenannero, à té wura zùsane bõro kũ ò kú Beteli kũ Dāono.

³⁰ Dikiri pìne: Zaakũ n yá kè mana, n yá kũ má yeii kè, n kè Ahabu bedenone lákũ ma zeo nà, n buri nigõ kana Isarailano kín ari n nasionoa.

³¹ Ama Yehu dí ze kũ Dikiri Isarailano Luda dokayāoro, adi laakari doo kũ nèse mèn dooro. Adi kpe li durunna kũ Yeroboamu Isarailano dà a kenannero.

³² Gõro kũa Dikiri tò Isarailano būsuu nà lagonaa. Azaili gbāna blè Isarailano būsuu

³³ kũ à kú Yoda ifāboki kpaa pínki sena zaa Aroa kũ à kú Anõ swadõroo ari Giliada kũ Basā būsuuo. Gada burino kũ Rubeni burino kũ Manase burinon kú gwe.

³⁴ Yehu yā kpara kũ à kènon kú Isarailano kínano gīayākenano takadan kũ a négõgbẽkeyāno pínki.

³⁵ Yehu gà, ò a vī Samaria, akũ a né Yoaza kè a gēne ù.

³⁶ Yehu vùte Samaria à kí blè Isarailanone wè barakuri plansari.

11

Yoasi kũ a dai Ataliao

¹ Kũ Ahazia da Atalia è a né gà, akũ à fùte àten kína burino dede n pínki.

² Akũ kína Yehoramú néngbè Yoseba, Ahazia dāre, Ahazia né Yoasi sè n sare kínane kũ òteni n dedeno té. À a ùte Ataliane kpé kũ gádonon katenan kũ nõgbè kũ àten yõ kpáaa lele, akũ odi le ò a dèro.

³ Né pìi gò utena Dikiri onn kũ a gwàrii pìio ari wè suddo. Gõro birea Ataliame Yudano būsuu kína ù.

⁴ A wè supplade gūnn sa'oriki Yoyada kínabe dogari gbè zókõno kũ zìkari gbè zókõno sisi, akũ ò sù kũñwo a kīnaa Dikiri onn. Akũ à yā yī kũñwo à tò ò la dà Dikiri onn gwe, akũ à kína négõgbè pì mòñne.

⁵ Akũ à yā dīteñne à pì: Yā kũ áni ken dí. Tó a su gu dákpa kámmabogõro zī, á gà káaku nigõ kínabe dákpa,

⁶ á gà plade sõ Suru gānu, á gà aakõde nigõ gānu kũ à kú dogari kparano kpe dákpa.

7 Á gǎ pla kǔ òten kámma bo kámmabogoro zĩno nigõ kína pì dǎkpá Dikiri onn.

8 À likai, á baadi kǔ a gõkebooo kúna. Gbē kǔ à sù à nài sõ, à a de. Àgõ té kína pìi gu kǔ àten gèn pínki.

9 Zìkari gbē zõkõno kè lákū sa'oriki Yoyada ònne nà. N baadi a gbēno sè à gèe kúnwo Yoyada kĩnaa, gbē kǔ òten kámma bono kǔ gbē kǔ òten su n lilin kenõ n pínki.

10 Akū Yoyada kína Dauda sárinõ kǔ a sēgbako kǔ ò kú Dikiri onno kpà zìkari gbē zõkõ pìnõa.

11 Akū dogarii pìnõ sù ò kàte Dikiri kpé kǔ sa'okio kpélelea sena zaa Dikiri on oplai ari a ozei, baadi kǔ a gõkebooo kúna, de ògõ kína pì dǎkpáo.

12 Akū Yoyada bò kǔ kína nēgõgbē pìio à kífuraa kùne à doka takada kpàa. Kǔ ò nìsi kù a mìa ò a kà kína ũ, akū ò okpa lè ò wiki lè ò pì: Luda kína dõ kǔ aafiao!

13 Kǔ Atalia dogarinõ kǔ gbē kparanõ kĩni pì mà, akū à fùte à gèe n kĩnaa Dikiri onn.

14 Kǔ à wé sè, à kína pìi è zena gbègba sare lákū òdi ke nà. Zìkari gbē zõkõno kǔ kákákiperinõn zena a sare, akūsõ gbē sĩnda pínki ten ponna ke òten kákáki pé. Akū Atalia a pókasanõ gà à kè à pùtá kǔ wikio à pì: Ò bò ma kpé! Ò bò ma kpé!

15 Akū sa'oriki Yoyada pì zìkari gbē zõkõ pìnõne: À nōgbē pì sé à bo kãao bàai, á gbē kǔ ò bò ò téinõ dede kǔ fēnedao. Zaakū à pì òsun a de Dikiri onno.

16 Goro kǔ nōgbē pìi kà kínabe gānu lé kǔ sōnõ dì gèn zén, akū ò o pètea gwe ò a dè.

17 Yoyada tò kína kǔ a gbēno Dikiri bàka kunna kúnwo yā kèkè, de ò le ògõ de Dikiri gbēno ũ yāi. À tò kína kǔ a gbēno lédokõno kè kǔ kōo dõ.

18 Akū ò gèe ò Baali kpé gbòro, ò a gbagbakinõ kǔ a tãnanõ wìwi dúgudugu, akū ò Baali gbagbari Matã dè gbagbaki pìnõ sare.

Yoyada Dikiri onn nà gudákpārinõne n õi,

19 akū à zìkari gbē zõkõno sète kǔ dogarinõ kǔ gbē kparanõ n pínki, ò bò Dikiri onn kǔ kína pìio, ò kínabe gānu lé kǔ dogarinõ dì gèn zé sè. Kǔ ò kà kínabea, akū kína pìi vùte kpatan,

20 akū būsuu pì gbē sĩnda pínki pò kè nna, akūsõ wète gõ yáketete sari, kǔ ò Atalia dè kǔ fēnedao kínabea yāi.

21 Yoasi kí blè a wè supplade gūn.

12

Dikiri on kekenaa

1 À kè kína ũ Yehu kíblena wè supplade gūn, akū à kí blè Yurusalemu wè bupla. A da bi Beseba gbēme, a tón Zibia.

2 Goro kǔ sa'oriki Yoyada lé dà Yoasia, akū à yā kǔ à mana Dikirinēe kè.

3 Ama adi tãnagbagbaki kǔ ò bõnõ gbororo, ò kpé òten sa o gwe, òten turaretiti kpáta.

4 Yoasi pì sa'orinõne: À ogo kǔ ò sùo Dikiri onn kakara, ogo kǔ ò lìli baadine kǔ légbēna ogo kǔ poyeina gbanõ pínki.

5 Sa'orinõ gõ ogo pì sí ogõsirinõa ò Dikiri on gu kǔ à yàkanõ kekero.

6 Akū Yoasi kí blè ari wè baro awēaakõ, ama sa'orinõ dí Dikiri on gu kǔ à yàkanõ kekero,

7 akū kína Yoasi sa'oriki Yoyada sisi kǔ sa'orinõ n pínki à n lá à pì: À kè dera adi Dikiri on gu kǔ à yàkanõ kekero? Àsun ogo sí ogõsirinõa dorõ. À tó ògõ Dikiri on gu kǔ à yàkanõ kekero.

8 Akū sa'orinõ wè kǔ oni ogo ke sí gbēnõa dorõ, oni sõ Dikiri on gu kǔ à yàkanõ kekero.

9 Akū sa'oriki Yoyada àkpatii sè à a né fõ, akū à dite sa'oki sare tó òten gē Dikiri on oplai. Akū sa'ori kǔ òten kpé zé dǎkpānõ dì ogo kǔ ò sùo Dikiri onn kán pínki.

10 Tó ò è àkpatii pìi ogo kè dasi, akū kína takadakēri kǔ sa'orikio dì naro ò káka asasanõ gūn.

¹¹ Òdi ɔgo pì dedebaru ke ò na gbě kũ ò Dikiri ɔn zĩ dàńnenone n̄ ɔĩ, akũ òdi fĩna boo lí'arinone kũ kpéborino

¹² kũ gbìborino kũ gbè'arino. Akũ ò lí kũ gbè anano lùluo do, de ò Dikiri ɔn gu kũ à yàkano kekero yāi kũ kpé kekena zĩ pāndeno pínki.

¹³ Odi Dikiri ɔn andurufu tano pi kũ ɔgo kũ ò sùo Dikiri ɔnn p̄ioro, ke fitila tédebɔno ke arusibɔno ke kākākinɔ ke wura póno ke andurufu pó kparano.

¹⁴ Dikiri ɔn kèkerinɔn òdi fĩna boónne.

¹⁵ Gbě kũ ò ɔgo p̄i kpàmma ò fĩna boo zĩkerinonenɔ, òdi n̄ gbeka ɔgo p̄i yāiro, zaakũ gbě p̄ino bi náanidenome.

¹⁶ ɔgo kũ ò kpà taari fĩnabobo ke durunna kútekebo ũno, òdi gēo Dikiri ɔnnlo, sa'orino pómne.

¹⁷ Goro kũa Siria kina Azaili gèe à lète Gataa à s̄i, akũ à èra àten su léte Yurusalemua do.

¹⁸ Akũ Yudano kina Yoasi pó kũ a dizi Yudano kinanɔ Yosafata kũ Yoramuo kũ Ahaziao kpà Dikiriano sète kũ pó kũ à kpà Dikiriano do kũ wura kũ à kú Dikiri ɔn laasii gūnwɔ kũ a be laasii gūnwɔ pínki, à kpàzā Azailine, akũ Azaili gò Yurusalemula.

¹⁹ Yoasi yā kparano kũ yā kũ à kèno pínki kú Yudano kinanɔ gīayākenano takadan.

²⁰ A ibanɔ lé kpākūsūi, akũ ò a dè zaa Betemilo Sila zén.

²¹ Gbě kũ ò a dèe p̄ino tón dí: Simεata né Yozabada kũ Soma né Yozabadao. Kũ Yoasi gà, ò a mira kpākūsū kũ a dizinɔ Dauda wēten, akũ a né Amazia a gēne blè.

13

Isarailano kina Yoaza

¹ Yudano kina Ahazia né Yoasi kíblena wè baro awεε'aakōde gūnn Yehu né Yoaza kè Isarailano kina ũ, akũ à kí blè Samaria wè gēro awεεpla.

² À yā kũ Dikiri yeiro kè à zè kũ durunna kũ Nεbati né Yeroboamu Isarailano dà a kenanwo, adi pānero.

³ Akũ Dikiri p̄o fè Isarailano à n̄ ná Siria kina Azailine a ɔĩ kũ a né Benadadao ari Yoaza kíblena lén.

⁴ Yoaza kúte kè Dikirine, akũ Dikiri s̄i, zaakũ à è deran Siria kina p̄i ten wé tã Isarailano nà.

⁵ Dikiri tò ò surabarii lè, akũ ò bò Siriano ɔĩ, akũ baadi kú a ɔnn lán zĩ bà.

⁶ Ama odi kpe li durunna kũ Nεbati né Yeroboamu n̄ dá a kenannero, ò zèo. Asera lí s̄o à kpé petena Samaria.

⁷ Yoaza zĩkarino kà lakana, séde s̄ode gbēnon bupla akurino kũ s̄ogo mèn kurino kũ zĩkari gèsede gbēnon dúbu kurino baasiro, zaakũ Siria kina n̄ ké búgubugu, ò ḡo lán bùsutiti bà.

⁸ Yoaza yā kparano, yā kũ à kèno kũ a n̄gōgbēkeyānon kú Isarailano kinanɔ gīayākenano takadan.

⁹ Kũ Yoaza gà, akũ ò a v̄i Samaria, akũ a né Yehoasi a gēne blè.

Isarailano kina Yehoasi

¹⁰ Yudano kina Yoasi kíblena wè baraakuri awεεsupplade gūnn Yoaza né Yehoasi kè Isarailano kina ũ, akũ à kí blè wè gēro awεεdo.

¹¹ À yā kũ Dikiri yeiro kè, adi kpe li durunna kũ Nεbati né Yeroboamu Isarailano dà a kenannero, à kpé àten ke.

¹² Yehoasi yā kpara kũ à kèno kũ a n̄gōgbēkeyāno kũ z̄i kũ à kà kũ Yudano kina Amaziao kú Isarailano kinanɔ gīayākenano takadan.

¹³ Kũ à gà, ò a mira kpākūsū kũ Isarailano kinanɔ Samaria, akũ Yeroboamu a gēne blè.

Elisa ganaa

14 Elisa ten gyā ke, ani f̄s à ble doro, akū Isarailanŋ kína Yehoasi ḡe à à lè, à ten óo do à p̄ine: Baa! Baa! M̄ok̄ōmm̄e Isarailanŋ s̄ogonŋ ū kū n̄ s̄ōdenŋ.

15 Akū Elisa p̄ine: N̄ sá sé kū kànŋ. Kū à sè,

16 akū Elisa p̄ine: N̄ kà kpá sála. Kū à kpà sála, akū Elisa a ɔnŋ d̄idi kína p̄i ɔnŋa

17 à p̄i: N̄ ifāboki kpa wondo w̄e. Kū à w̄e, akū Elisa p̄i: N̄ kàa p̄i zu. Kū à zù, akū Elisa p̄i: Dikiri z̄iblena kàan gwe. Z̄iblena Sirianŋa kàame. Īni Sirianŋ kakate m̄ammam zaa Afeki.

18 Akū Elisa p̄i: N̄ kàa p̄inŋ s̄ete. Kū à s̄ete, akū Elisa p̄ine: N̄ z̄ite léo. À lèo ḡen aak̄ō, akū à zè.

19 Akū Luda gb̄e p̄i p̄o f̄eì à p̄i: Tó n̄ z̄ite lèo yā ḡen s̄oro ke suddome, de n̄ z̄i blè Sirianŋa m̄ammam. Tera sà ĩni z̄i bleńma ḡen aak̄ōme.

20 Elisa ḡa, akū ò a v̄i. Tó S̄et̄aḡo kà, akū M̄obabu gb̄anam̄onnerinŋ d̄i su lét̄e Isarailanŋ b̄usuua.

21 Ḡo k̄ua gb̄enŋ ten ḡe v̄i. Kū ò gb̄anam̄onnerinŋ ḡaa è, akū ò ḡe p̄i s̄e ò zù Elisa miran. Kū ḡe p̄i lét̄e à nà Elisa wánŋa, akū à v̄u à f̄ute à zè.

22 Siria kína Azaili gb̄ana mò Isarailanŋe ari Yoaza k̄iblena lén.

23 Akū Dikiri s̄uruu kè k̄únwo à w̄enda d̄ónne, à n̄ wé gwà a bàka kū à kú kū Ibrah̄io kū Isaakuo kū Yakubuo yāi. Adi we à n̄ dúgu z̄oro, adi n̄ zuk̄unaro ari kū a gb̄arao.

24 Kū Siria kína Azaili ḡa, akū a né Benadada a ḡene blè.

25 Kū Yoaza né Yehoasi z̄i kà kū Azaili né Benadada p̄io, à era à w̄ete kū Azaili s̄i a de Yoazaanŋ sia. Yehoasi z̄i blèa ḡen aak̄ōme, akū à Isaraila w̄ete p̄inŋ sia.

14

Yudanŋ kína Amazia

1 Isarailanŋ kína Yoaza né Yehoasi k̄iblena w̄e plade ḡunn Yoasi né Amazia kè Yudanŋ kína ū.

2 A w̄e baraas̄orode ḡunn à k̄i blè, à v̄ute k̄in Yurusalemu w̄e baraakuri donsari. A da bi Yurusalemu gb̄eme, a t̄on Yoadi.

3 À yā kū Dikiri yeii kè, ama adi ká a dizi Dauda p̄o ūro. À a de Yoasi ágba s̄e súsu.

4 Adi t̄anagbagbaki kū ò b̄onŋ gbororo, ò kpé òten sa o gwe òten turaretiti kpátan.

5 Kū à kpata z̄ini p̄ete à làka, akū à a ìba kū ò a de d̄enŋ d̄ede se.

6 Lákū à kú Musa doka takadan nà, adi gb̄ederii p̄inŋ n̄enŋ d̄edero. Takada p̄i ḡun Dikiri p̄i òsun denŋ d̄ede n̄ n̄enŋ durunna yāiro, akū s̄o òsun n̄enŋ d̄ede n̄ denŋ durunna yāiro. Baadi ni ga a z̄ida durunna yāime.

7 Amazia mé à z̄i blè Ed̄munŋa gb̄enŋ d̄ubu kuri zaa Guvute Wisiden. Z̄i p̄i ḡunn à Sela s̄i, akū à t̄o kp̄ane Ȳok̄oteli, t̄o p̄i kpé k̄ua ari kū a gb̄arao.

8 Abire gbera Amazia gb̄enŋ z̄i Isarailanŋ kína Yoaza né Yehoasi, Yehu daikorea, à p̄ine: N̄ m̄o ò k̄o le w̄edewe z̄ilan.

9 Isarailanŋ kína Yoasi w̄e à p̄i: Lebana b̄usu l̄ekara légb̄az̄a kè Lebana b̄usu sida l̄ine à p̄i à a n̄enŋgb̄e kp̄az̄a a néa, akū Lebana b̄usu n̄b̄o p̄as̄i s̄u à kitii p̄a l̄ekaraa p̄ia.

10 N̄ z̄i blè Ed̄munŋa, akū n̄ n̄ z̄ida bi. N̄ ze kū n̄ t̄omanakeo n̄ vute teene. À kè dera nten ŋ ká yā p̄as̄iii? Abire ni sunne kū kisirao kū Yudanŋ se.

11 Ama Amazia yā p̄i kpà s̄akoto, akū Yehoasi s̄u lét̄e. Ò d̄akare zaa Besemesi Yudanŋ b̄usun.

12 Isarailanŋ z̄i blè Yudanŋa, akū Yudanŋ bàa s̄i ò t̄a n̄ bea.

13 Besemesi gwen Yehoasi Amazia k̄un à ḡe k̄ao Yurusalemu. À a b̄ini gb̄oro lán mita w̄a do bà zaa Eflaimu ḡanu léa ari gena Kusuru ḡanu léa.

14 À wura kū andurufuuo kū p̄o kū ò kú Dikiri ɔnnŋ kū p̄o kū ò kú k̄inabe laasinŋ s̄ete p̄inki, akū à gb̄ekenŋ k̄ukū à t̄a k̄únwo Samaria z̄iz̄onŋ ū.

15 Yehoasi yā kpara kū à kènƆ kū a nэг̃ṣgbêkεyānƆn kú IsarailanƆ kínanƆ g̃īayākenanƆ takadan. Lákū à z̃īi kà kū YudanƆ kína Amaziao nà kú gwe dƆ.

16 Kū Yehoasi gà, ò a mira kpàkūsū kū IsarailanƆ kínanƆo Samaria, akū a né Yeroboamu vùte a gēne ũ.

17 YudanƆ kína Amazia kè wè gēro Yehoasi ganaa gbera.

18 Amazia yā kparanƆn kú YudanƆ kínanƆ g̃īayākenanƆ takadan.

19 Ò lé kpàkūsūi Yurusalemu, akū à bàa sì à tà Lakisi. Akū ò gbēnƆ gbàre ò pètei ò a dè gwe.

20 Akū ò a gèe sè kū s̃ṣo ò s̃ṣo Yurusalemu, ò a mira kpàkūsū kū a dizinƆo Dauda wēten.

21 Akū YudanƆ Uzia kū à kà wè gēro awεedo kà kína ũ a de Amazia gēne ũ.

22 Àkū mé à Elata sì à kèke à kàte YudanƆne a de ganaa gbera.

IsarailanƆ kína Yeroboamu plade

23 YudanƆ kína Yoasi né Amazia kíblena wè gērode gūnn IsarailanƆ kína Yoasi né Yeroboamu kè kína ũ Samaria, à kú kín wè bupla awεedo.

24 À yā kū Dikiri yeiro kè, adi kpe li durunna kū Nebati né Yeroboamu IsarailanƆ dà a kenannero.

25 Àkū mé à èra à IsarailanƆ bùsuu sìr̃ne zaa Lebo Amata ari gena Ísira Wisidei, lákū Dikiri IsarailanƆ Luda ò a zòbleri Amitai né Inusa, Gatefa gbē gāi nà.

26 Zaakū Dikiri è IsarailanƆ ten wari ke manamana, zònƆ kū z̃īdadēnƆ ñ pínki, akūs̃ ò gbēke ṽī à kpányīro.

27 Dikiri dí pi áni Isaraila tó dede andunia gūnlo, akū à ñ sura bà Yehoasi né Yeroboamu gāi.

28 Yeroboamu yā kpara kū à kènƆ kū z̃ī kú à kànƆn kú IsarailanƆ kínanƆ g̃īayākenanƆ takadan. Lákū à èra à Damasuku kū Amatao si IsarailanƆne nà kú gwe dƆ.

29 Kū à gà, ò a mira kpàkūsū kū a dizi IsarailanƆ kínanƆ, akū a né Zakari vùte a gēne ũ.

15

YudanƆ kína Uzia

1 IsarailanƆ kína Yeroboamu kíblena wè baraas̃oro awεeplade gūn Amazia né Uzia kè YudanƆ kína ũ.

2 A wè gēro awεedode gūnn à kí blè, akū à kú kín Yurusalemu wè bupla akuri awεepla. A da bi Yurusalemu gbēme, a tón Yekolia.

3 À yā kū Dikiri yeii kè lákū a de Amazia kè nà.

4 Ama adi t̃anagbagbaki kū ò bònƆ gbororo, ò kpé òten sa o gwe òten turaretiti kpátan.

5 Dikiri tò a kusu kū, à kúo ari à gèe à gào. À kpé kúki ado. A né Yotamu mé à kínabe on kúna, àkūme YudanƆ don'arede ũ.

6 Uzia yā kparanƆn kú YudanƆ kínanƆ g̃īayākenanƆ takadan kū yā kū à kènƆ pínki.

7 Kū à gà, ò a ṽī kū a dizinƆ Dauda wēten, akū a né Yotamu vùte a gēne ũ.

IsarailanƆ kína Zakari

8 YudanƆ kína Uzia kíblena wè bupla plansaride gūnn Yeroboamu né Zakari kè IsarailanƆ kína ũ Samaria, à kí blè mƆ suddo.

9 À yā kū Dikiri yeiro kè lákū a dizinƆ kè nà. Adi kpe li durunna kū Nebati né Yeroboamu IsarailanƆ dà a kenannero.

10 Akū Yabesi né Salumu lé kpàkūsūi kū gbēnƆ à a dè zaa Ibleamu, akū à a gēne blè.

11 Zakari yā kparanƆn kú IsarailanƆ kínanƆ g̃īayākenanƆ takadan.

12 Len yā kū Dikiri ò Yehunεε kè ε, à p̃i a burinƆ mé onig̃ IsarailanƆ kí ble ari à gé pé a nasionƆa.

IsarailanƆ kína Salumu

¹³ Yabesi né Salumu kè kína ũ Yudanŏ kína Uzia kíblena wè bupla donsaride gŭn, à kí blè Samaria mŏ do.

¹⁴ Akū Gadi né Menahemu bò Tiza à gèe Samaria, akū à Yabesi né Salumu lè à dè gwe, akū à a gēne blè.

¹⁵ Salumu yā kparanŏ kū lé kū à kpàkūsū kū gbēnŏ Zakariio kú Isarailanŏ kinanŏ gīayākenanŏ takadan.

¹⁶ Gŏrŏ birean Menahemu bò Tiza à gèe à lète Tifisaa kū gbē kū ò kú a gŭnnŏ kū gu kū à likainŏ pínki, zaakū ò gí zé wēnei. À nòsindarenŏ nèsee pàrapara ń pínki dŏ.

Isarailanŏ kína Menahemu

¹⁷ Yudanŏ kína Uzia kíblena wè bupla donsaride gŭnn Gadi né Menahemu kè Isarailanŏ kína ũ, akū à kí blè Samaria wè kuri.

¹⁸ À yā kū Dikiri yeiro kè ari a wèndi lén. Adi kpε li durunna kū Nebati né Yeroboamu Isarailanŏ dà a kenannero.

¹⁹ Kū Asiria kína Tigila Pilesa lète Isarailanŏ bŭsuua, akū Menahemu a gbà andurufu tŏn baraakuri awεsiikŏ, de Tigila Pilesa le à ɔ daawa, à kpata zīni le à péte yāi.

²⁰ Menahemu tò Isarailanŏ andurufuu pì fīnaa bò, akū ɔgɔdenŏ andurufu ɔgŏ kpà ń mīamiia mèn bupla akurikuri Asiria kína pŏ ũ. Akū Asiria kína pìi era à tà, adi ze ń bŭsun doro.

²¹ Menahemu yā kparanŏn kú Isarailanŏ kinanŏ gīayākenanŏ takadan kū yā kū à kènŏ pínki.

²² Kū à gà, akū a né Pekaya a gēne blè.

Isarailanŏ kína Pekaya

²³ Yudanŏ kína Uzia kíblena wè bupla akuride gŭnn Menahemu né Pekaya kè Isarailanŏ kína ũ, à kí blè Samaria wè pla.

²⁴ À yā kū Dikiri yeiro kè, adi kpε li durunna kū Nebati né Yeroboamu Isarailanŏ dà a kenannero.

²⁵ A zīkari gbē zŏkŏ Remalia né Peka lé kpàkūsūi kū gbēnŏ. Akū à Giliada bŭsudenŏ sè gbēnŏn bupla akuri à sì kŭńwo kína pìii a zeki gbānan Samaria, à a dè kū Agobuo kū Ariεŏ, akū à a gēne blè.

²⁶ Pekaya yā kparanŏn kú Isarailanŏ kinanŏ gīayākenanŏ takadan kū yā kū à kènŏ pínki.

Isarailanŏ kína Peka

²⁷ Yudanŏ kína Uzia kíblena wè bupla akuri awεplade gŭnn Remalia né Peka kè Isarailanŏ kína ũ, à kí blè Samaria wè baro.

²⁸ À yā kū Dikiri yeiro kè, adi kpε li durunna kū Nebati né Yeroboamu Isarailanŏ dà a kenannero.

²⁹ Peka gŏrŏan Asiria kína Tigila Pilesa sù à Iyon sì kū Abeli Betemakao kū Yanŏao kū Kedεsio kū Azoo. À Nafatali burinŏ gu sì dŏ, Giliada kū Galilio pínki, akū à gupidenŏ kŭkŭ à tà kŭńwo Asiria.

³⁰ Ela né Osea lé kpàkūsū kū gbēnŏ Pekai, akū à a dè à a gēne blè Uzia né Yotamu kíblena wè barode gŭn.

³¹ Peka yā kparanŏn kú Isarailanŏ kinanŏ gīayākenanŏ takadan kū yā kū à kènŏ pínki.

Yudanŏ kína Yotamu

³² Isarailanŏ kína Remalia né Peka kíblena wè plade gŭnn Uzia né Yotamu kè Yudanŏ kína ũ.

³³ A wè baraasŏrode gŭnn à kí blè, akū à kú kín Yurusalemu wè gēro awεedo. A da tŏn Yerusa, Zadŏki néme.

³⁴ À yā kū Dikiri yeii kè lākū a de Uzia kè nà.

³⁵ Ama adi t̄anagbagbaki k̄ū ò b̄on̄o gbororo, ò kp̄é òten sa o gwe òten turaretiti kp̄átan. Ak̄ū mé à Dikiri ɔn ḡanu k̄ū à kú musu k̄èk̄e.

³⁶ Yotamu ȳā kparan̄on kú Yudan̄o k̄inan̄o ḡīayākenan̄o takadan k̄ū ȳā k̄ū à k̄en̄o p̄ínki.

³⁷ Ḡɔɔ birean Dikiri tò Siria k̄ína Rezī k̄ū Remalia né Pekao nà let̄ena Yudan̄oaaa.

³⁸ K̄ū Yotamu gà, ò a mira kp̄àk̄ūsū k̄ū a dizin̄o Dauda w̄ēten, ak̄ū a né Aza v̄ùte a ḡēne ū.

16

Yudan̄o k̄ína Aza

¹ Remalia né Pek̄a k̄íblena w̄ē ḡēro aw̄ēplade ḡūnn Yotamu né Aza k̄è Yudan̄o k̄ína ū.

² A w̄ē barode ḡūnn à k̄í bl̄è, ak̄ū à kú k̄ín Yurusalemu w̄ē ḡēro aw̄ēedo. Adi ȳā k̄ū Dikiri a Luda yei k̄e lán a dizi Dauda b̄àro.

³ À z̄è k̄ū Isarailan̄o k̄inan̄o ȳākenaa ari sé à sa'op̄o k̄ū òdi ká t̄én à té k̄ū ò k̄ū a néḡōgb̄ēo. À ȳā v̄āni k̄è lákū buri k̄ū Dikiri p̄ēm̄ma Isarailan̄on̄en̄o di k̄e nà ȳā.

⁴ À sa ò à turaretiti kp̄àta t̄anagbagbaki k̄ū ò b̄on̄o k̄ū s̄īs̄ī musun̄o k̄ū lí z̄ōk̄ō s̄īnda p̄ínki gb̄áruo.

⁵ Abire ḡbera Siria k̄ína Rezī k̄ū Isarailan̄o k̄ína Remalia né Pekao s̄ù z̄ī ká Yurusalemu. Gwen ò lika Azai, ama odi f̄ō ò a bl̄è k̄ū z̄īoro.

⁶ Ḡɔɔ birean Rezī p̄è Yudan̄o à n̄ b̄óte Elata à èra à gwe s̄im̄ma, ak̄ū Ed̄omun̄o s̄ù ò v̄ùte gwe ari k̄ū a gb̄áro.

⁷ Ak̄ū Aza gb̄ēn̄o z̄ī Asiria k̄ína Tigila Pilesaa à p̄ì: N z̄òbleriime ma ū, n néme ma ū. N̄ mó n̄ ma bo Siria k̄ína k̄ū Isarailan̄o k̄ína k̄ū ò f̄ùtemain̄o ɔ̄.

⁸ Aza andurufu k̄ū wura k̄ū à kú Dikiri ɔnn k̄ū a b̄e laasii ḡūnwoo s̄ète à Asiria k̄ína gb̄à à kp̄àz̄āne.

⁹ Ak̄ū Asiria k̄ína a ȳā mà, à ḡē à l̄ete Damasukua à s̄ì. À Rezī d̄è, ak̄ū à tà k̄ū Damasukuden̄o ari Kiri.

¹⁰ K̄ína Aza ḡē à dà Asiria k̄ína Tigila Pilesale zaa Damasuku. À sa'oki è gwe, ak̄ū à a taka gà takada ḡūn à kp̄àz̄ā sa'ori Uriane k̄ū a kena takao p̄ínki.

¹¹ Sa'ori Uria sa'oki p̄ì k̄è lákū k̄ína Aza kp̄àz̄āare nà kyáu, à a m̄i d̄è ari k̄ína p̄ì ḡō su k̄ū Damasuku.

¹² K̄ū à s̄ù, à sa'oki p̄ì è, ak̄ū à n̄ai.

¹³ À sa'op̄o k̄ū òdi ká t̄én à té k̄ū òa à w̄ísiti k̄àn à í t̄ò à kennak̄ūk̄ō sa'o'aru k̄ua.

¹⁴ Dikiri gbagbaki k̄ū ò p̄ì k̄ū m̄ògot̄ēo kú sa'oki dufu p̄ì k̄ū Dikiri kp̄éo dagura, ak̄ū Aza s̄è à d̄ite sa'oki dufu p̄ì ɔplai.

¹⁵ Ak̄ū à ȳā d̄ite sa'ori Uriane à p̄ì: Īniḡō sa'o k̄onk̄op̄o k̄ū òdi ká t̄én à té k̄ū o sa'oki z̄ōk̄ō p̄iia k̄ū ɔk̄osi p̄óblewe gbao k̄ū k̄ína sa'op̄o k̄ū òdi ká t̄én à té k̄ūo k̄ū a p̄óblewe gbao k̄ū gb̄ēn̄o sa'op̄o k̄ū òdi ká t̄én à té k̄ūo k̄ū n̄ p̄óblewe gbao k̄ū n̄ sa'o'io. Īniḡō sa'op̄o k̄ū òdi ká t̄én à té k̄ū k̄ua k̄ū kennak̄ūk̄ō sa'o'aru. Sa'oki k̄ū ò p̄ì k̄ū m̄ògot̄ēo s̄ō, aniḡō de ma m̄àsok̄eki ū.

¹⁶ Ak̄ū sa'ori Uria k̄è lákū k̄ína Aza òare nà.

¹⁷ K̄ína Aza m̄ò l̄èket̄en̄o ḡògo tadib̄on̄o à n̄ tan̄o ḡò à d̄ite. À íkaki ḡò m̄ògot̄ē z̄ùsa k̄ū ò kú a z̄īten̄o à d̄ite k̄īni gb̄ēea.

¹⁸ À k̄ína tintin k̄ū ò b̄ò Dikiri ɔnn k̄ū a ḡanu k̄ū à kú gweoo gb̄òro m̄inat̄ena Asiria k̄inan̄e ȳāi.

¹⁹ Aza ȳā kparan̄on kú Yudan̄o k̄inan̄o ḡīayākenan̄o takadan k̄ū ȳā k̄ū à k̄en̄o p̄ínki.

²⁰ Aza gà, ak̄ū ò a mira kp̄àk̄ūsū k̄ū a dizin̄o Dauda w̄ēten, ak̄ū a né Ezekaya v̄ùte a ḡēne ū.

17

Isarailan̄o k̄ína kp̄ede Osea

1 Yudanŋ kína Aza kíblena wè kuri awεεplade gūnn Ela né Osea kè Isarailanŋ kína ũ Samaria, à kí blè wè kēndo.

2 À yā kū Dikiri yeiro kè, ama adi ke lākū Isarailanŋ kína kū ò dòare arenŋ kè nàro.

3 Asiria kína Samanesa sù à lètea, akū Osea kè a zòbleri ũ, àten táfe bonε.

4 Osea gbēnŋ zī Misila kína Soa, akū adi táfe kū àdi bo Samanesane wè kū wèεo bonε doro. Kū Samanesa è Osea bò a kpe, akū à a kū à a dà kpésiran.

5 Akū Samanesa lète Isarailanŋ būsua pínki. A gbēnŋ sù ò Samaria kaguraa kè ari wè aakō.

6 Osea kíblena wè kēndode gūnn Samanesa Samaria si à tà kū Isarailanŋ a būsun, à n kátekate Ala kū Gozā kū à kú Abo barao kū Midiā būsua wētēnŋ gūnwō.

Isarailanŋ gōna zīzōnŋ ũ n durunna yāi

7 Yā pīi kè le, kū Isarailanŋ durunna kè Dikiri n Ludane kū à n bóte Misila kína Firi'auna ōi yāi. Ò donyī kè tānanŋne

8 ò buri kū Dikiri pèrmañnenŋ ágba sè ò zè kū yā kū Isarailanŋ kinanŋ dàñnenŋo.

9 Ò yā dōrŋsari dìte Dikiri n Luda yā gbèn ò tānagbagbakinŋ bò n zīdane n wētēnŋ gūn pínki zaa gudákpákia gena ari wēte bīnīdea.

10 Ò gbēnŋ kū línŋ pètepete sīsī leinŋa pínki kū lí zōkŋ sīnda pínki gbáruo.

11 Ò turaretiti kpàta tānagbagbaki kū ò bòo pìnŋa pínki lākū buri kū Dikiri pèrmañnenŋ kè nà. Yā vāni kū ò kèe pìnŋ mé à Dikiri pŋ fēne.

12 Ò kùte tānanŋne, bee kū Dikiri pīnne òsun kero.

13 Dikiri Isarailanŋ kū Yudanŋ sā gā a annabinŋ kū wégupu'erinŋ gāi n pínki à pì, ò kpe li n yā vāninŋne, ògō Dikiri yāditenanŋ kū a yādannenaao kūna, lākū à kú doka takada kū à dìte n dizinŋne gūn nà, akū à èra à ò a zòbleri annabinŋ gāi.

14 Bee kū abireo Isarailanŋ gīmai, n sā gbāna lán n dizi kū odi Dikiri n Luda náani keronŋ pŋ bāme.

15 Ò gī a ōdoki gwai, ò a bàka kunna kū n dizinŋ yā gbòro, odi laakari kū à dàñne yā daro. Ò tè pŋ pāpānŋi, akū mŋkŋnŋ kè pā. Ò buri kū ò likañyīnŋ ágba sè, buri kū Dikiri pì òsun n dà séro pìnŋ.

16 Ò pā kpà Dikiri n Luda yāditenanŋi, ò mŋò kàsa mèn pla lán zūsane bŋrŋnŋ bà n tānanŋ ũ, ò Asera lí pète, ò susunenŋ gbàgba, ò kùte Baalinε.

17 Ò sa'opŋ kū òdi ká tén à té kū ò kū n nēnŋ, gōgbēnŋ kū nōgbēnŋ, ò māsoo kè ò εze vāni kè, ò n zīda kpà yā kū Dikiri yeiroa, ò a pŋ fēne.

18 Akū Dikiri pŋ fēñyī manamana à pèmma. Yudanŋ mé ò gŋ òtēne.

19 Bee se Yudanŋ dí Dikiri n Luda yāditenanŋ maro, ò Isarailanŋ ágba sè.

20 Akū Dikiri gī Isaraila buri pìnŋi n pínki. À wé tāmma à n ná gbē kū òten gbāna mŋñnenŋne n ōi ari à gèe péomma.

21 Kū Dikiri Isarailanŋ kè Dauda burinŋa, akū ò Nebati né Yeroboamu dìte n kína ũ. Yeroboamu mé à Isarailanŋ sā gbàgbā Dikirine, à tò ò durunna zōkŋ kè.

22 Isarailanŋn kpé òten durunna kū Yeroboamu kēnŋ ke, odi kpe linero,

23 akū Dikiri pèmma lākū à ò a zòbleri annabinŋ gāi nà. Asirianŋ Isarailanŋ sète n būsun ò tà kūñwō zīzōnŋ ũ, akū ò kú gwe ari kū a gbārao.

Samariadenŋ yā

24 Asiria kína tò gbēnŋ bŋte Babilŋnu kū Kutao kū Avaŋo kū Amataŋo kū Sefavaimuo, akū à n kátekate Samaria wētēnŋ gūn Isarailanŋ gbèn. Len ò Samaria būsua kè n pŋ ũ le, ò vùtevute a wētēnŋ gūn.

²⁵ Kū ò kà gwe káaku, odi donyĩ ke Dikirinero, akū à músunŋ gbàrēm̄ma, òteni n̄ gbēkenŋ dede.

²⁶ Akū ò gèe ò ò Asiria kínane ò pì: Gbē kū n̄ n̄ sé n̄ n̄ kátekate Samaria wētenŋ gūnnŋ, ò būsuu pì tãnakɛkena dōro, akū à músunŋ gbàrēm̄ma, òteni n̄ dede.

²⁷ Akū Asiria kína pì: Ò Samaria sa'ori kū o su kūr̄wonŋ doke gbare, à tá gwe à būsuu pì tãnakɛkena dadañe.

²⁸ Akū Samaria sa'orinŋ doke èra à tà gwe à vùte Beteli. À dàda gbēnŋne deran oni ke nà ò donyĩ ke Dikirine.

²⁹ Gw̄w̄ birea gbē kū ò sù ò vùte wēte pìnŋ gūnnŋ, buri sīnda pínki kū a tãnao, akū ò n̄ tãna pìnŋ taka kè ò pètepete tãnagbagbaki kū Isarailanŋ bònŋ kpénŋ gūn.

³⁰ Babilŋnudenŋ Sukobenŋti tãna kè, Kutadenŋ Nɛgali tãna kè, Amatadenŋ Asima tãna kè,

³¹ Avadenŋ Nibazi kū Tatakio tãna kè, Sefavaimudenŋ sa'opŋ kū òdi ká tén à té kū ò kū n̄ nénŋ n̄ tãna Adaramɛlekia kū Anamɛlekio.

³² Akū ò èra ò donyĩ kè Dikirine dŋ. Gbēnŋ ditena tãnagbagbaki pìnŋ sa'orinŋ ū tè vīñnero, akū òdigŋ sa oñne tãnagbagbaki pìnŋ kpénŋ gūn.

³³ Ò donyĩ kè Dikirine, akū òteni n̄ tãnanŋ gbagba lākū būsuu kū ò bòn futɛokarayā de nà.

³⁴ Len ò n̄ futɛokarayā kūna lɛ ari kū a gbārao. Odi vīna ke Dikirinero, zaakū òdi a w̄w̄ki gwaro, òdigŋ a yādannena kūnaro ke a doka ke yā kū à dìte Yakubu kū à èra à tó kpàne Isaraila burinŋnenŋo.

³⁵ Kū Dikiri pì a bàka nigŋ kú kū Isaraila pìnŋ yā, à pì òsun do tãnanŋiro òsun kúteñnero, òsun n̄ gbagbaro òsun sa oñmaro,

³⁶ séde akāa kū a n̄ b̄te Misila kū a gbāna zōkōo kū a gāsā gbānao. Akāame ògŋ donyĩ keare, ògŋ kúteare, ògŋ sa oawa.

³⁷ À pì ògŋ a w̄w̄ki gwa, ògŋ a yādannenŋanŋ kūna kū a dokayānŋ kū yāditenŋa kū a kēñne takada gūnnŋ ari gw̄w̄ sīnda pínki. Òsun donyĩ ke tãnanŋero.

³⁸ Òsun tó a bàka kunna kūr̄wo yā sāñguro. Òsun tãnanŋ sísiro.

³⁹ Ògŋ donyĩ ke akāa Dikiri n̄ Ludane ado. Akāa mé áni n̄ bo n̄ iberenŋ oĩ n̄ pínki.

⁴⁰ Bee kū abireo ò ḡi mai, akū ò zè kū n̄ futɛokarayāo.

⁴¹ Buri pìnŋ donyĩ kè Dikirine, ama ò kpé òteni n̄ tãnanŋ gbagba dŋ, akū n̄ nénŋ kū n̄ daikorenŋ ten ke lākū n̄ dizinŋ kè nà ari kū a gbārao.

18

Yudanŋ kína Ezekaya

¹ Isarailanŋ kína Ela né Osea kíblena wè aakōde gūnn Aza né Ezekaya kè Yudanŋ kína ū.

² A wè baraasw̄rode gūnn à kí blè, à kú kpatan Yurusalemu wè baraakuri donsari. A da tón Abia, Zakari néme.

³ À yā kū Dikiri yeii kè lākū a dizi Dauda kè nà pínki.

⁴ À tãnagbagbaki kū ò bònŋ gbòro à tãna gbēnŋ wīwi à Asera lípetenŋ zōzō. À m̀gotē mlè kū Musa p̄i gbègbè à è'e, zaakū ari gw̄w̄ birea Isarailanŋ kpé òten turaretiti kpátaa. Mlèè p̄in ò tó kpàne Neusutā.

⁵ Ezekaya Dikiri Isarailanŋ Luda náani kè. Yudanŋ kína ke dí sí lɛkōa kāaoro, gbē kū ò kí blè a ānŋ kesŋ gbē kū ò kí blè a kpənŋ.

⁶ À nà Dikiri, adi kpe linero. À yā kū Dikiri dà Musanenŋ kūna.

⁷ Dikiri kú kāao, akū yā kū à kènŋ sa'a kè pínki. À b̀ Asiria kína yā kpe, adi zò blene doro.

⁸ À z̄i blè Filisitininŋa ari Gaza kū gu kū ò likainŋ sena zaa gudākpākia ari wēte b̄n̄idea.

⁹ Kína Ezekaya kíblena wè aakõde gūn, Isarailanŋ kína Ela né Osea kíblena wè supplade gūnn Asiria kína Samanɛsa sù ò Samaria kaguraa kè. Ò katena gwe

¹⁰ ari wè aakõ, ò wète pìi sù Ezekaya kíblena wè suddode gūn. Isarailanŋ kína Osea kíblena wè kèndoden gwe.

¹¹ Asiria kína Isarailanŋ sète à tà kúnwo a busun à n kátekate Ala kũ Gozã kũ à kú Abo bara kũ Midiã busu wètenŋ gūnwo.

¹² Yã pìi kè le kũ odi Dikiri n Luda yã maro yáime. Ò a bàka kunna kúnwo yãno kúnaro, odi yã kũ Dikiri zòbleri Musa dìte ma ò zĩ kèaro.

Asiria kína vīnadadana Yurusalemudenŋi

¹³ Kína Ezekaya kíblena wè gèro donsaride gūnn Asiria kína Senakeribi sù à lète Yuda wète bīnidenŋa à sù pínki.

¹⁴ Akũ Yudanŋ kína Ezekaya gbèno zĩ Asiria kínaa zaa Lakisi à pì: Ma taari kè. N gomala, manigõ fīna bonne lākũ ĩni límene nà. Akũ Asiria kína andurufuu lì Ezekayane tɔn kuri kũ wuraaŋ tɔn do.

¹⁵ Akũ Ezekaya andurufu kũ à lè Dikiri onn kũ a be laasii gūnwoo kpàa pínki.

¹⁶ Gɔro birea à wuraa gò Dikiri kpé gbànŋa kũ pó kũ à kùte gbàa pìno lípetenŋaao à kpà Asiria kínaa.

¹⁷ Akũ Asiria kína a kpàasi kũ a ibanŋ gbè zòkõŋo kũ a zìkari gbè zòkõŋo zĩ, ò bò Lakisi ò sù Yurusalemu kína Ezekaya kínaa kũ zìkarinŋ dasidasi. Kũ ò kà Yurusalemu, ò sù ò zè musu kpa ikaki sare òsiwera zén.

¹⁸ Ò kína sisi, akũ kīnabegwari Ilikia né Eliakimu kũ a takadakēri Sebenao kũ a yãzībaarukēri Asafa né Yoao bò ò gèe n kínaa.

¹⁹ Akũ zìkarinŋ gbè zòkõŋo pìi pìinne: À gé o Ezekayane, Asiria kína zòkõ mé àteni a la à pì: Bón à gèsee pètea lee?

²⁰ À pì á zìkana gbá dõ akũsõ á gbàna, ama yã pã korime. Dín àten náani ke, akũ à bò ma yã kpee?

²¹ À Misila kína kũ àteni a náani ke pì gwa. À de lán leba gò enaa bàme. Gbè kũ à gbàna lèa, àdi a lí a ɔame.

²² Tó a pìmene Dikiri á Ludame á náanikena, à de a tãnagbagbakinŋ kũ a sa'okinŋ Ezekaya gbòro fá! Akũ à pì Yurusalemudenŋ kũ Yudanŋe n pínki ò su ò donyĩ ke sa'oki día Yurusalemu.

²³ À gõgõ à dõkõi kũ ma dikiri Asiria kínao, mani a gba sõ dúbu pla, tó á gbèno vī kũ oni dímma dé!

²⁴ Zaakũ àten Misila sõgonŋ kũ sõdenŋ náani ke, deran ani fõ à kpá bee ma dikiri zìkari gbè zòkõ kũ à kīańyĩno dokenee?

²⁵ Àten da ma dikiri sù léte gu día à a kakate Dikiri lé sarin yá? Dikiri mé à pìne à léte busu dí pìia à a kakate.

²⁶ Akũ Eliakimu kũ Sebenao kũ Yoao pì zìkarinŋ gbè zòkõŋo pìine: N yã o ókõno n zòblerinŋe kũ Siria yão, zaakũ odì ma. Nsun yã owere kũ Eberu yãoro, de gbè kũ ò kú bīni musunŋ sún maro yãi.

²⁷ Akũ gbè zòkõŋo pìi wèmma à pì: Ma dikiri dí ma zĩ mà yã pìi òáre kũ á dikirió átēnero, kũ gbè kũ ò vutena bīni musunŋme dõ, zaakũ oni n zĩda bõto ble, oni n zĩda osoro mi lán á bà.

²⁸ Akũ gbè zòkõŋo pìi fùte à pùtã kũ Eberu yão à pì: À Asiria kína zòkõ yã ma!

²⁹ Kína pìi pì, àsun tó Ezekaya á kekero, zaakũ ani fõ à á bo a ɔiro.

³⁰ Ezekaya pì Dikiri ni á bo ani á wète dí kpá Asiria kínaaro. Àsun Ezekaya yã ma à Dikiri náani ke yã dí musuro.

³¹ Àsun Ezekaya yā maro. Asiria kína pì, à a yā ma à su a kpa, á baadi ni a zīda geepi né kū a zīda kaka néo ble, ani a zīda orozā í mi

³² ari àgō su á sète à tá kǎáo būsū kū à de lán á pō bàa gūn. Póblewε kū sèwε nnao dimme, burodi kū geepi búo kū kù línō kū zó'io dimme. À ze kū wëndiio. Àsun ze kū gaoro. Ezekaya pì Dikiri ni á bo, ama àsun weiro, àsun tó à á kekero.

³³ Burinō tāna ke fō à gì Asiria kínane kū n būsūuo de àsun símmaro yá?

³⁴ Amata kū Apadao tānanōn kú mǎmεε? Sefavaimu ke Ena ke Iva tānanōn kú mǎmεε? Samaria tānanō fō ò gine kū n wēteo yá?

³⁵ Būsūu pìnō kpate tāna mé à fō à gine kū a būsūuo? Gbasa ò pi Dikiri ni fō à gine kū Yurusalemuo?

³⁶ Gbēnō yītēna kítikiti, odi yā wearo, zaakū n kína pìinne òsun yā wearo.

³⁷ Akū kínabegwari Ilikia né Eliakimu kū a takadakēri Sebenao kū Asafa né Yoa a yāzībaarukēriio n pókasanō kēkē ò èra ò sù Ezekayaa ò zīkarinō gbē zōkō yā pìi gbāne.

19

Ezekaya wékēna Dikiria

¹ Kū kína Ezekaya yā pìi mà, à a uta gà à kè, akū à uta kasa dàala à gèeo Dikiri onn.

² À a begwari Eliakimu kū a takadakēri Sebenao kū sa'orikinō zī annabi Isaya, Amōzu néa kū uta kasanō dadana.

³ Ó pìne: Ezekaya pìi yā gì gbāra, ò kpākēwái ò wé'i dàdawá. O gō lán nōgbē kū a né kà bona à gbāna vī à fō à iro bà.

⁴ Asiria kína a zīkari gbē zōkō zī, à sù à Luda Wëndide lalandii kè. Dikiri n Luda yā pìi mà, ani kpākēi yā pìi ona yāin yá, ó dōro. N adua ke ókōnō gbē kpapa kū o gōnōne.

⁵ Kū kína Ezekaya zīrii pìnō gèe ò Isaya lè le,

⁶ à pìinne: À gé o á dikiriine, Dikiri pìi àsun tó vīna a kū Asiria kína ìbanō dōkēna kǎao yā kū à màa pìi yāiro.

⁷ À ma! Tó Asiria kína baaru ke mà, Dikiri ni tó laasun gēagu à tá a būsūn, Dikiri ni tó ò a de kū fēnedao gwe.

⁸ Kū zīkari gbē zōkō mà Asiria kína fūte Lakisi, akū à èra à gèe à a lè, àten zī ká kū Libinadenō.

⁹ Kū Asiria kína mà Etiopia kína Tiraka ten su zī ká kǎao, akū à èra à zīrinō gbàre Ezekayaa kū takadao à pìi:

¹⁰ À o Yudanō kína Ezekayanε, tāna kū àteni a náani ke gbasa à pìi áni Yurusalemu namene ma oīro, àsun tó tāna pìi a kekero.

¹¹ Adi ma lākū Asiria kinanō kè būsūnōne nà à n kè búgubugu pínkiroo? Àkū mé ani bo ado sàa?

¹² Buri kū ma dizinō n kákate Gozā kū Aranao kū Rezeffio kū Edeni kū à kú Telasaonō, n tānanō n bó yá?

¹³ Amata kína kú máa? Apada kína kú máa? Sefavaimu ke Ena ke Iva kínānōn kú máa?

¹⁴ Ezekaya Asirianō takada si zīrii pìnōa. Kū à a kyó kè, akū à gèe Dikiri onn à pòro a are

¹⁵ à wé kèa à pìi: Dikiri Isarailanō Luda, n kú kerubunō dagura, mōkōmme būsū kū à kú andunia gūn pínki Luda ũ. Mōkōn mé n musu kū zīteo kè.

¹⁶ N sǎ kpá n yā ma, Dikiri. N wé sé n gu gwa, Dikiri. N dōkēna kū mōkōn Luda Wëndideo légbāzā kū Senakeribi kè ma fá!

¹⁷ Yāpurame Dikiri, Asiria kinanō buri pìnō kákate n pínki, n būsūnō gō bezī ũ.

¹⁸ Ó n tānanō kà tén ò n kpáta, zaakū pō pìnōn kú pōke léiro, pō kú bisāsiri kè kú lío kū gbèeonōme.

19 Dikiri ó Luda, ò ó bo a ɔĩ, de bùsu kũ à kú andunia gũn sĩnda pínki gõ dõ kũ mɔkõn Dikiri, mɔkõmmɛ Luda ũ ndo.

Senakeribi ganaa

20 Akũ Amɔzu né Isaya légbāzā kè Ezekayanɛ à pì: Dikiri Isarailanɔ Luda pì a wékɛna kũ n kè Asiria kína Senakeribi yā musu mà,

21 akũ à lé kènɛ a pì:

Zaiõ nɔkpare bũnu tɛni n gya bo,
àtɛni n lalandi kɛ n kpɛ.
Yurusalemu nɔgbɛ tɛn ère kɛ,
àtɛni a mì dada a gàn.

22 Dín n dɔkɛ kãao n sòsɔ?
Dín n pataa n n mìi dānɛ íaa?
Isarailanɔ Luda kũ à kú adonan n abire kènɛ.

23 N dà n zĩrinɔnɛ, akũ ò Dikiri sòsɔ,
n pì n didi kpínɔ musu
kũ n sɔgonɔ dasidasi
ari Lebana bùsu kpi mìsɔntɛa.

N sida lí gbānanɔ zòzɔ,
n pini lí zòkõnɔ nè,
n ka a léa musu ari a líkpe sisinan.

24 N lògɔɔ yò buri pāndenɔ bùsun,
n a í mì,
n gèseɛ pètepetɛ Misila swanɔa ari n í bàba.

25 Kũ makũ mé ma dìtɛ lɛ zaa zĩ,
nídi maroo?
Ma zɛo à gù kè, akũ ma tò à kè.
Ma tò n n wète bĩnidenɔ gbòro gbìrim,
a gbènɔ gò katɛna.

26 Wètepidenɔ gbāna kĩa,
ò gò sùum, wé'i n kũ,
ò de lán sèè bà, lán sèla bòtɔɔ bà,
lán sè kũ à bò kpé musu à kori kè gònɔ bà.

27 Má n kúki dõ,
má n gɛna kũ n sunaao dõ,
má n futɛnamai dõ.

28 Zaa kũ n futɛmai,
n wékākā kũ n vī yā gè ma sãn,
mani bà kánne n yĩn,
mani sòmɔ kánne n lén,
mani tó n era n tá kũ zé kũ n suoɔo.

29 Ezekaya, yā díkĩna nigõ dennɛ sèeda ũ:
Áni pɔ zà ble wènla,
ziki dɔ áni ble gwe.

Ziki dire sà á pɔ tɔ áni pɔ keke,
á geepi lí pépɛ áni a né ble.

30 Yuda kpara kũ ò gònɔ
ni zĩni péte zĩte gbasa ò né i musu.

31 Zaa kũ gbɛ kparanɔ ni bo Yurusalemumɛ,
gbɛ kũ ò gò pìnɔ ni ɔ tá zaa Zaiõ kpia.

Dikiri Zikaride kokari mé ani abire ke.

³² Abire yain ma ya dí ò Asiria kina musu:

Ani gẽ wẽte dínlo,

ani kà zunlo,

ani a sēgbako dɔnɛro,

ani likai à gbà lei dairo.

³³ Ani era à tá kũ zé kũ à sùooo,

ani gẽ wẽte dínlo.

Makũ Dikiri makũ mé ma ò.

³⁴ Mani gí kũ wẽte díome,

mani a sura ba ma zĩda yāi

kũ ma zòbleri Dauda yāo dɔ.

³⁵ Gwāani kũa Dikiri Malaikaa bò à gèe Asiriano bũran à gbẽno dède dúbu bakẽndo awɛɛsɔro. Kũ ò fùte kɔnkɔ, akũ ò gènɔ è katena gu sĩnda pĩnkia.

³⁶ Akũ Asiria kina Senakeribi fùte a bùraa pìn à èra à tà Nineva à gò gwe.

³⁷ Zĩkea kũ à kutena a tãna Nisiroku kpén, akũ a nénɔ Adaramelɛki kũ Sarezao a dè kũ fẽnɛdao. Ò bàa sì ò tà Ararata bũsun, akũ a né Esaradõ a gène blè.

20

Ezekaya gyākɛnaa

¹ Gɔro birea Ezekaya gyā kè à kà gana, akũ annabi Isaya, Amɔzu né gèe à a lè à pìnɛ: Dikiri pì ò lé dite n gbẽnɔnɛ, zaakũ nten su game, ïni fute doro.

² Akũ Ezekaya are dò gbĩa à wé kè Dikiria

³ à pì: Dikiri, n yā nna! Zaakũ ma donyĩ kũ yāpurao, akũsɔ ma yā kũ ní yeii kè kũ nɛsɛ mèn doo, ò tó à dɔngu. Akũ à wẽnda ɔɔ dò.

⁴ De Isaya gò gé bo ɔnn, akũ Dikiri yā sùà à pì:

⁵ N gè ò ma gbẽno don'arede Ezekayanɛ, kũ makũ Dikiri a dizi Dauda Luda, ma pì ma a aduakɛnaa mà, ma a wé'i è. Mani a gba aafiaa, a gɔro aakõde zĩ ani gé ma kpén.

⁶ Ma a gɔro kàranɛ wè gẽro. Mani a sí Asiria kinaa kũ wẽte dío. Mani gí kũ wẽte dío ma zĩda yāi kũ ma zòbleri Dauda yāo.

⁷ Isaya pì ò kaka né ló. Kũ ò lò, ò dòkɔ a bòbũnua, akũ à aafiaa lè.

⁸ Akũ Ezekaya Isaya là à pì: Zaakũ Dikiri pì áni ma gba aafiaa mani gé a kpén a gɔro aakõde zĩ, bó mé anigõ de a sèeda ũu?

⁹ Akũ Isaya wèa à pì: Sèeda kũ Dikiri ni kenne lé kũ à sènne yā musun dí. Ura kũ ifántè ten suo Aza didikinɔa, ní ye à gé ari a gbápeki mèn kuriian yá, ke à era à su kpe kpa mèn kuriiamɛ?

¹⁰ Akũ Ezekaya wèa à pì: Ura kipana gbápeki mèn kuriia zĩ'ũro. À tó à era kpe kpa gbápeki mèn kuriia.

¹¹ Kũ annabi Isaya Dikiri wé kè, akũ ura kũ ifántè ten suo èra à didi gbápeki mèn kuri kũ à kípaa yānɔa.

Babilɔnu bùsu zĩrinɔ suna Yurusalemu

¹² Gɔro birea Baladã né Merodaki Baladã, Babilɔnu kina takada kpàzã Ezekayanɛ kũ gbao, kũ à a gyākɛna baaruu mà yāi.

¹³ Ezekaya gbānake kpà zĩrii pìnɔi à gèe kũńwo a laasin, à a andurufu pónɔ mòńne kũ wura pónɔ kũ pò gbĩ nnanɔo kũ nísi manao. À gèe kũńwo a gòkɛbɔkatekin dɔ à a aruzekɛnɔ mòńne mámmam. Póke kú a bea ke a bũsun kũ à gí mòńneiro.

¹⁴ Akũ annabi Isaya gèe à a lè à a là à pì: Yā kpaten gbẽ pìnɔ ònneɛ? Zaa mákpan ò bòn ò sù n kĩnaaa? Akũ Ezekaya wèa à pì: N boki zà, Babilɔnun ò bòn.

15 Akū Isaya a là à pì: Bón ò è n beaa? À wèa à pì: Ò ma be pò sīnda pínki è. Ma aruzekε ke kun kū ma gi mǎnneiro.

16 Akū Isaya pìne: Ñ yā kū Dikiri ò ma:

17 Goro ten su, oni n be pò sīnda pínki kū aruzekε kū n dizinƆ tǎnne n kūna ari gbāranƆ sète ò táo BabilonƆ. Dikiri pì a ke ni goro.

18 Oni né kū ñni n i kenƆ sète ò tá kúnwo, oni gō BabilonƆ kínabe zīkerinƆ ũ.

19 Akū Ezekaya pì Isayanε: Dikiri yā kū n òmenε pì mana. Zaakū àten da vutena aafia yākete sari áinigō kun ari a wèndi lémmε.

20 Ezekaya yā kparanƆ kū a négōgbēkeyānƆn kú YudanƆ kīnanƆ gīayākenanƆ takadan kū lākū à íkaki kè nà kū íbaze kū à sò gbèn àdi su kū ío wète gūnwo.

21 Kū à gà, akū a né Manase a gēne blè.

21

YudanƆ kīna Manase

1 Manase wè kuri awεεplade gūnn à kí blè, akū à kú kín Yurusalemu wè baaakō asɔrosari. A da tón Efεziba.

2 À yā kū Dikiri yeiro kè à zè kū buri kū Dikiri pèmma IsarailanƆnenƆ yāvānikenanƆ.

3 À tǎnagbagbaki kū a de Ezekaya gbòronƆ kèke à bò kū Baali sa'okinƆ. À Asera lí pète lākū IsarailanƆ kīna Ahabu kè nà yā. À kùte susunenƆne à n gbagba.

4 À sa'okinƆ bò Dikiri onƆn Yurusalemu, gu kū Dikiri pì a tó nigō kúaa pìi.

5 À sa'okinƆ bò Dikiri onƆn mèn planƆ gūn susunenƆne pínki.

6 À sa'opƆ kū òdi ká tén à té kū ò kū a négōgbēo, à pò dàmma à masonƆ kè, à yā gbèka gèsisirinƆa kū wedekūnnadenƆ, à yā kū Dikiri yeiro kè manamana, akū à a pò fēne.

7 À Asera tǎna kū à kèe pìi dìte Dikiri onƆn kū Dikiri pì Daudanε kū a né Sulemanuo a tó nigō kúaa goro sīnda pínki, zaakū Isaraila wètenƆ té pínki Yurusalemun à sè.

8 À pì, tó IsarailanƆn yā kū a dìtēnēnƆ kūna pínki, tó ò zè kū doka kū a zòbleri Musa kpàrmao pínki, áni era à n bote būsƆ kū a kpà n dizinƆanlo, áni tó ò likara zō doro.

9 Bee kū abireo ò gi a yā mai. Manase n sǎte, akū ò yā vāni kè de buri kū Dikiri n kakate n dizinƆnenƆ pòla.

10 Akū Dikiri yā ò a zòbleri annabinƆ gāi à pì:

11 Zaakū YudanƆ kīna Manase yā kū à de tē ũnƆ kè à yā vāni kè de Amori kū ò kú a ānola, à YudanƆ dà durunnakenan tǎna kū à kènƆ yā musu,

12 abire yāin makū Dikiri IsarailanƆ Luda ma pì, mani ásarƆ zī Yurusalemua kū YudanƆ būsuo pínki. Gbē kū ò a baaruu mǎnƆ ni ke gìri.

13 Zaka kū ma yōo SamarianenƆn mani yōo Yurusalemunε se. Mani kenε lākū ma kè Ahabu benε nà. Mani Yurusalemu wawa lākū òdi ta wawa ò a lé kùte nà.

14 Mani pā kpá ma gbē kpàra pìnƆi mà n na n íberenƆne n ɔí. Oni n pónƆ nakōa ò n sète,

15 zaakū ò yā kū má yeiro kè, òdigō ma pò fēmenε zaa goro kū n dizinƆ bò Misila ari kū a gbārao.

16 Manase taarisaridenƆ dède dasidasi ari n gènƆ Yurusalemu pà zaa a léa la ari a léa dire, durunna kū à kè à YudanƆ dà yā kū Dikiri yeiro kenan baasi.

17 Manase yā kparanƆ kū durunna kū à kènƆ pínki kú YudanƆ kīnanƆ gīayākenanƆ takadan.

18 Kū à gà, ò a vè a bea, Uza karan, akū a né AmƆ a gēne blè.

YudanƆ kīna AmƆ

19 AmƆ wè baro awεεplade gūnn à kí blè, akū à kú kín Yurusalemu wè pla. A da tón Mesulemε, Aruzu né, Yotoba gbēmε.

20 À yā kū Dikiri yeiro kè lākū a de Manase kè nà.

21 À a de ágba sè pínki. À dò tãna kũ a de dònýĩnɔi à kùteńne.

22 À Dikiri a dizinɔ Luda tòn, adi a zé séro.

23 Akũ a ìbanɔ lé kpàkũsũi ò a dè a bea.

24 Kũ Yudanɔ gbẽ kũ ò lé kpàkũsũii pìnɔ dèdè n pínki, akũ ò a né Yosia kà kína ũ a gbèn.

25 Amɔ yã kparanɔn kú Yudanɔ kínanɔ gĩayãkenanɔ takadan kũ yã kũ à kènɔ pínki.

26 Kũ ò a vĩ Uza karan, akũ a né Yosia vùte a gẽne ũ.

22

Yudanɔ kína Yosia

1 Yosia wè sɔraakɔde gũnn à kí blè, akũ à kú kín Yurusalemu wè baraakuri awɛɛdo. A da tón Yedida, Adaya né, Bɔzɔka gbẽme.

2 À yã kũ Dikiri yeii kè à a dizi Dauda ágba sè pínki, adi pãne oplai ke ɔzeiro.

3 A kíblena wè baro plansaride gũnn à a takadakẽri Safana, Azalia né, Mesulamu daikore zĩ Dikiri ɔnn à pì:

4 N gè sa'oriki Ilikia kĩnaa n onɛ à ɔgo kũ ò sùo Dikiri ɔnn kũ zédãkpãrinɔ sì n ɔĩ naro

5 à na gbẽ kũ ò n díte Dikiri ɔn zĩkerinɔ gbẽ zɔkɔ ùnɔne n ɔĩ, ò fĩna boo gbẽ kũ òten kpé pì gu kũ à yàkanɔ kekenɔne,

6 lí'arinɔ kũ kpéborinɔ kũ gbè'arinɔ. Ò lí lúo dɔ kũ gbè ananɔ ò kpé pì kekeo.

7 Òsun gbeka lákũ ò ɔgo kũ ò nánne n ɔĩ pìi dè nàro, zaakũ gbẽ náanidenɔme.

8 Sa'oriki Ilikia pì takadakẽri Safananɛ a bo Musa doka takadaa Dikiri ɔnn, akũ à kpàa. Kũ à a kyó kè,

9 akũ à gèe kína kĩnaa à a yã gbàne à pì: N ìbanɔ ɔgo kũ à kú Dikiri ɔnn bòte ò nà ɔn zĩkerinɔ gbẽ zɔkɔnɔne n ɔĩ.

10 À era à pìne sa'ori Ilikia takada kpàawa, akũ à a kyó kè kínane.

11 Kũ kína Musa doka takada pì yã mà, akũ à a uta zɔkɔ gà à kè.

12 Akũ à pì sa'ori Ilikianɛ kũ Safana né Aikamuo kũ Mikaya né Akaboo kũ takadakẽri Safanao kũ a ìba Asayao à pì:

13 À gè gbekamene Dikiria Yudanɔne n pínki takada kũ ò bòa dí yã musu. Dikiri pɔ fèwáí à kè zɔkɔ, zaakũ ó dizinɔ dí ó yã kũ à kú takada dí gũn ma ò zĩ kèaro.

14 Akũ sa'ori Ilikia kũ Aikamuo kũ Akaboo kũ Safanao kũ Asayao gèe ò yã pìi ò nɔgbẽ annabi Uludanɛ. Nɔgbẽ pì kú Yurusalemu fãrandi plade gũmmɛ, a zã tón Salumu, Tikiva né, Arasa daikoremɛ. Arasan Dikiri ɔn utakateki dãkpãri ũ.

15 Dikiri Isarailanɔ Luda yã sù nɔgbẽ pìia à pì: À gè à o gbẽ kũ à á zĩmanɛ,

16 makũ Dikiri ma pì mani kisira kpá gu díkĩnai kũ gbẽ kũ ò kunnɔ lákũ à kú takada kũ Yudanɔ kína a kyó kèe pìi gũn nà.

17 Mani pɔfè kipa gu díkĩnaa, ma pɔfè pì ni kpátero, zaakũ ò ma ton ò turaretiti kpàta tãnanɔa ò ma pɔ fèmenɛ tãna kũ ò kèe pìnɔ yãí.

18 À o Yudanɔ kína kũ à á zĩ à gbekamane, yã kũ à màa pìi musu, makũ Dikiri Isarailanɔ Luda ma pì

19 yã kũ ma ò gu díkĩnaa kũ gbẽ kũ ò kunnɔ, ma pì ani gɔ bezi ũ kana pó ũme, zaakũ à swèe kpà yã pìia à a zĩda bùsa à a uta zɔkɔ gà à kè à ɔɔ dè, abire yãí ma a yã mà. Makũ Dikiri makũ mé ma ò.

20 Abire yãín mani tó à ga, ò a vĩ yĩda gũn. A wé ni si ásarua kũ mani zĩ gu díalero. Akũ zĩrii pìnɔ era ò tà kína kĩnaa kũ yã pìio.

23

Yosia zena kũ Dikiri bàka kunna kũ Isarailanɔ yao

¹ Kína Yurusalemu gbě zōkōnō kū Yuda gbě zōkōnō sìsi, akū ò kàkarai í pínki.

² À gèe kúnwo Dikiri onn kū sa'orinō kū annabinō kū Yurusalemu denō kū Yudanō í pínki, né fíti gbě zōkō, akū à tò ò Dikiri bàka kunna kúnwo takada kū ò lè a onn pì kyó kè í wára pínki.

³ Kína zena kpé gbègba sare, akū à èra à zè kū Dikiri bàka kunna kúnwo yānō. À pì á té Dikirii, ániḡō a yāditenanō kū a yādannenānō kūna, ániḡō a ɔdōki gwa kū nèse mèn doo kū a poyeinaao pínki, lākū à kú takada pìi gūn nà. Akū baadi pínki zè kū Dikiri bàka kunna kúnwo yāo dō.

⁴ Kína pì sa'oriki Ilikiane kū a kpāsiiio kū Dikiri on zédákpārino ò pó kū ò kè Baaline kū Aserao kū susunenō sète ò boo Dikiri kpén. Akū à gèe à té nàa Yurusalemu bīni kpe Kidironu guvute búgben, akū ò a túbu sète ò tào Beteli.

⁵ Akū kína pè tāna sa'orinōa kū Yudanō kīnanō í díte ò sa o Yuda wēte tānagbagbakino kū pó kū ò lika Yurusalemuino í pínki kū sa'ori kū ò sa ò Baalianō kū ifántēo kū mɔvuraao kū susune tódenō kū susune kparanō pínki.

⁶ À Asera lípete sè à bòo Dikiri onn à gèe à té nàa Yurusalemu bīni kpe zaa Kidironu guvuten, akū à a tí bò à a fāfā talakanō miranōa.

⁷ À ḡḡgbē karuanō kpé kū à kú Dikiri onnō gbòro dō. Kpé pino gūnn nōgbēnō di Asera kuta bizanō tñ.

⁸ À tò sa'ori kū ò kú Yuda wētēnō sù Yurusalemu, akū à tānagbagbaki kū ò bò kū sa'orinō sa òanō gbāa lè sēna zaa Gēba ari Beseba. À tānagbagbaki kū ò kú wēte don'arede Yosua gānu léa wēte pì bīnile ɔzeino gbòro.

⁹ Bee kū tānagbagbaki sa'orii pino di sa ò Dikiria Yurusalemuro, òdi burodi futenasari só kū í sa'ori dakenō.

¹⁰ À tò sa'oki kū à kú Tofeti, Beninōmu guvuten gbāa lè, de gbēke sún sa'opo kū òdi ká tén à té kú o Mōlekia kū a néḡḡgbē ke a nēnōgbēo dorō.

¹¹ À sō kū Yudanō kīnanō sa kè ifántē pó únō Dikiri kpé kpéleleā gò, akū à sō pino gónō kpàta. Sō pinoon kú gbānade Natāmeleki kpé sare.

¹² À sa'oki kū Yudanō kīnanō bò Aza kpé musuanō gbòro kū a kū Manase bò Dikiri on mèn pla gūnnō. À wīwi búgubugu, akū à a búruu sète à kòte Kidironu guvuten.

¹³ Isarailanō kína Sulemanu tānagbagbakino bò yā Sidōdenō tāna Asatorene kū Mōabunō tāna Kemōsio kū Amōninō tāna Mōlekio Yurusalemu ifāboki kpa zaa Kùkpe sīsīgerēi gēnōmidōki kpa, akū Yosia tānagbagbaki pino gbāa lè.

¹⁴ À a gbèpetenō wīwi à a lípetenō zōzō, akū à bisāsiri gēwanō fākōa gu pinoa.

¹⁵ Bee tānagbagbaki kū Nebati né Yeroboamu bò Beteli kū a sa'okio à Isarailanō dào durunnakenan pìi, Yosia gbāgbaki pì kū a sa'okio gbòro. À gbāgbaki pìi gbēnō wīwi à a tí bò à té nà Asera lípetea dō.

¹⁶ Kū à wé zù, à miranō è sīsīia gwe, akū à gēwanō bōten à kpàta sa'oki pīia à a gbāa lè, lán Dikiri ḡīnake à ò nà Luda gbē gāi.

¹⁷ Akū kína pì: Dí miran ò sēdaa kēa zā diree? Akū wētepidenō pì: Luda gbē kū à bò Yudanō bùsumme. Akū mé à ḡīnake à yā kū n kè Beteli sa'oki dīkīnanee pìi ò.

¹⁸ Akū kína pì: À a tó gwe. Gbēke sún a wá sé à sōsōoro. Akū ò a wānō tò gwe kū annabi kū à bò Samaria wáo.

¹⁹ Tānagbagbaki kpé kū Isarailanō kīnanō bò Samaria bùsu wētēnō gūn ò Dikiri pō fēonenon Yosia wīwi pínki lākū à kè Beteli pōne nà.

²⁰ Akū à gbāgbaki pino sa'orinō kùtu kpākpa sa'oki kū òdi sa oanōa í pínki à bisāsiri gēwanō kpàtaa, akū à èra à tà Yurusalemu.

²¹ Kína pì gbē sīnda pínkine: À Vīnla dikpe ke Dikiri á Ludane lākū à kú Dikiri bàka kunna kūoo takada dí gūn nà.

22 Zaa gɔɔ kũ yāgɔgɔrinɔ dɔ Isarailanɔnɛ arɛ kũ gɔɔ kũ Isarailanɔ kɔnanɔ kũ Yudanɔ kɔnanɔ tɛn kɔ bleo pɔnki, ɔdi Vɔnla dikpɛ pɔ ke à kà lɛro.

23 Kɔna Yosia kɔblɛna wɛ̃ baro plansaride gũnn ɔ Vɔnla dikpɛ pɔi kɛ Yurusalemu.

24 Abire gbera à gɛsisirinɔ kũ wedekũnnadenɔ mɔi dɛ kũ kpɛ gũn tɔnanɔ kũ ɔn tɔnanɔ kũ tɛ pɔ kũ ɔ è Yurusalemu kũ Yudanɔ bũsuuonɔ pɔnki, de à zɔ ke dokayā kũ ɔ kũ takada kũ sa'oriki Ilikia bɔa Dikiri ɔnn pɔnɔa.

25 Kɔna kũ ɔ kũ a ānɔ kũ kɔna kũ ɔ kũ a gberanɔ tɛ, n̄ gbɛke dɔ arɛ dɔ Dikiria kũ nɛsɛ mɛn doo kũ a pɔyeinao pɔnki lākũ a bāro. À Musa doka kũna pɔnki a gbāna lɛn.

26 Bee kũ abireo Dikiri pɔfɛna Yudanɔi kũ pɛtɛ pāsio yā vāni kũ Manase kɛ yāi dɔ kpátero.

27 Dikiri pɔi: Mani pɛ Yudanɔa mà n̄ gomala lākũ ma pɛ Isarailanɔa ma n̄ gómala nà. Mani gɔ Yurusalemu kũ ma sɛi kũ kpɛ kũ ma pɔi ma tɔ nigɔ kúaa.

28 Yosia yā kparanɔn kũ Yudanɔ kɔnanɔ gɔyākenanɔ takadan kũ yā kũ à kɛnɔ pɔnki.

29 Kɔna Yosia gɔɔa kũ Misila kɔna Firi'auna Nɛko tɛn gɛ Asiria kɔna le Yuflatɔi, akũ Yosia gɛɛ zɔ ká káao Mɛgido. Kũ ɔ kɔ lɛ, akũ Nɛko a dɛ.

30 A ìbanɔ a gɛɛ sɛ ɔ dà sɔgo gũn ɔ sũo Yurusalemu ɔ vɔ. Akũ Yudanɔ a nɛ Yoaza kà kɔna ũ a gɛnɛ ũ.

Yudanɔ kɔna Yoaza

31 Yoaza wɛ̃ baro awɛɛ'aakɔde gũnn à kɔ blɛ, akũ à kũ kɔn Yurusalemu mɔ aakɔ. A da tɔn Amutali, Ilimia nɛ, Libina gbɛmɛ.

32 À yā kũ Dikiri yeiro kɛ lākũ a dizinɔ kɛ nà.

33 Akũ Firi'auna Nɛko mɔ kàa Ribla, Amata bũsun, de àsungɔ de kɔna ũ Yurusalemuro yāi, akũ à pɔi Yudanɔ fɔna boarɛ andurufu tɔn aakɔ kũ a kusuo kũ wurao kiloo baraakuri awɛɛsɔɔro.

34 Akũ à Yosia nɛ Eliakimu dɛtɛ kɔna ũ a de gɛnɛ ũ, akũ à a tɔ litɛnɛ Yoyakimu. Akũ à Yoaza sɛ à tã káao Misila, gwen à gān.

35 Yoyakimu andurufu kũ wura kũ Firi'auna Nɛko gbɛkaawa sɔi a bũsudenɔa baadi gbāna lɛn, akũ à kpàa.

Yudanɔ kɔna Yoyakimu

36 Yoyakimu wɛ̃ baraasɔɔrode gũnn à kɔ blɛ, akũ à kũ kɔn Yurusalemu wɛ̃ kuri awɛɛdo. A da tɔn Zebida, Pedaya nɛ, Ruma gbɛmɛ.

37 À yā kũ Dikiri yeiro kɛ lākũ a dizinɔ kɛ nà.

24

1 Yoyakimu kɔblegɔɔan Babilɔnu kɔna Nɛbukana sũ à lɛtɛ Yudanɔ bũsuua, akũ Yoyakimu gɔ a zɔbleri ũ ari wɛ̃ aakɔ. Abire gbera Yoyakimu nɛsɛɛ litɛ, akũ à bɔ a kpɛ.

2 Dikiri Babilɔnia gbānamɔnnɛrinɔ gbàrɛa kũ Sirianɔ kũ Mɔabunɔ kũ Amɔninɔ. À n̄ gbàrɛ ɔ Yudanɔ bũsu kakatɛ lākũ à ɔ a zɔbleri annabinɔ gāi nà.

3 Yā pɔi Yudanɔ lɛ kũ Dikiri mɛ à ɔ yāi, de à pɛm̄ma à n̄ goala durunna kũ Manase kɛnɔ yāi kũ yā kũ à kɛnɔ pɔnki

4 kũ taarisaride kũ à n̄ dɛdɛnɔ yāo. Manase tɔ Yurusalemu pà kũ taarisaride kũ à n̄ dɛdɛnɔ aruo. Abire yāi Dikiri dɔi wɛ̃ à sũru kɛ káaoro.

5 Yoyakimu yā kparanɔn kũ Yudanɔ kɔnanɔ gɔyākenanɔ takadan kũ yā kũ à kɛnɔ pɔnki.

6 Kũ à gā, akũ a nɛ Yoyakini a gɛnɛ blɛ.

7 Misila kɔna dɔi era à bɔ a bũsun doro, zaakũ Babilɔnu kɔna bũsu kũ à de Misila pɔ ũ yā sɔi pɔnki sena zaa Misila bũsu lɛzɛki swai ari Yuflatii.

Yudanɔ kɔna Yoyakini

8 Yoyakini wɛ̄ baro plansaride gūnn à kí blè, akū à kú kín Yurusalemu mo aakō. A da tón Neusuta, Elenatā né, Yurusalemu gbɛ̄mɛ.

9 À yā kū Dikiri yeiro kè lākū a de kè nà.

10 Goro birean Babilonu kína Nebukanɛza zikarinɔ sù Yurusalemu ò a kaguraa kè.

11 Akū Nebukanɛza sù gwe goro kū a zikarii pìnon likai.

12 Akū Yudanɔ kína Yoyakini bò à gɛ̄ɛ à a zīda kpàa, àpii kū a dao kū a ìbanɔ kū a sakpanɔ kū a kpàasinɔ. Babilonu kína Yoyakini kù a kíblena wɛ̄ soraakōde gūn.

13 Akū à Dikiri on aruzekenɔ kākara à bòo gwe kū kínabe aruzekenɔ pínki. À wura pò kū Isarailanɔ kína Sulemanu kè Dikiri kpé pò ũnɔ zōzōkōre pínki lākū Dikiri gīnake à ò nà.

14 À Yurusalemu gbɛ̄ zōkōnɔ kū zikarinɔ kùkū à tà kūnwo zizɔnɔ ũ n pínki. Ò kà gbɛ̄non dúbu kuri. À tà kū lí'arinɔ kū sianɔ do. Gbɛ̄ke dí goro, séde talakanɔ baasiro.

15 Len à Yoyakini kù Yurusalemu le kū a dao kū a nonɔ kū a kpàasinɔ kū būsugbɛ̄ zōkōnɔ à tà kūnwo Babilonu zizɔnɔ ũ.

16 À tà Babilonu kū gō gbānanɔ gbɛ̄non dúbu suppla kū zikerinɔ kū sianɔ gbɛ̄non wàa sooro. N pínki zikari gbānanɔmɛ.

17 À Yoyakini disɛ̄ Matania dīte kína ũ a gēne ũ, akū à a tó litene Zedekia.

Yudanɔ kína Zedekia

18 Zedekia wɛ̄ baro awɛ̄edode gūnn à kí blè, akū à kú kín Yurusalemu wɛ̄ kuri awɛ̄edo. A da tón Amutali, Ilimia né, Libina gbɛ̄mɛ.

19 À yā kū Dikiri yeiro kè lākū Yoyakimu kè nà.

20 Dikiri pofɛ̄ mé à tò yā pì Yurusalemu kū Yudanɔ būsuuoo lè pínki ari à gɛ̄ɛ périma à n goala. Akū Zedekia bò Babilonu kína kpe.

25

Yurusalemu kakatɛnaa

1 Zedekia kíblena wɛ̄ kɛ̄ndode gūn, a mo kuri goro kuriden Babilonu kína Nebukanɛza sù léte Yurusalemu, àpii kū a zikarinɔ n pínki. Ò bura pète a bīni sare, akū ò gbà leinɔ dō ò likai.

2 Ò wɛ̄te pì kaguraa kè le ari kína Zedekia kíblena wɛ̄ kuri awɛ̄edode gūn.

3 A mo siikō goro kɛ̄ndoden nà gbāna kpà wɛ̄te pìn, gbɛ̄ke pòble vī doro.

4 Kū ò bīni fī, bee kū Babilonianon likana wɛ̄te pīii, akū Yuda zikarinɔ bàa sī n pínki, ò bōte kū kínabe karaao ò bōte wɛ̄te gɛ̄kia gwāani, akū ò pète Yoda sɛ̄n.

5 Akū Babilonia zikarinɔ pète kína pīii ò a lè sɛ̄n Yeriko kpa. Kū Zedekia zikarinɔ lèkōa ò a tòn,

6 akū ò a kù ò tà kāao Babilonu kínane zaa Ribla, akū ò yā dàala.

7 Ò a nɛ̄nɔ dède a wára, akū ò a wé bōbo ò mōgotɛ̄ kpàtīi kpàne ò tà kāao Babilonu.

8 Babilonu kína kíblena wɛ̄ baro donsaride gūn, a mo sooro goro supplade zī a ìba Nebuzaradā sù Yurusalemu. Àkūmɛ Nebukanɛza dogarinɔ gbɛ̄ zōkō ũ.

9 À té nà Dikiri onnwa kū kínabeo kū Yurusalemu kpéno pínki. Kpé kū à de kpé zōkō ũ pínki, à té nà.

10 Akū à tò Babilonia zikarinɔ n pínki Yurusalemu bīni gbòro.

11 À gbɛ̄ kū ò gō wɛ̄te pīi gūnnɔ kākara à tà kūnwo Babilonu kū gbɛ̄ kū ò gɛ̄ɛ ò nà Babilonu kínaano kū gbɛ̄ kparanɔ.

12 Talakanon à tòn de ògō geepi búno kū búgbɛ̄nɔ sɛ̄ wa.

13 Babilonianɔ Dikiri onn mōgotɛ̄ gbánɔ kū tadibonɔ kū íkaki zōkōo wīwī ò tàò Babilonu.

¹⁴ Ò túbukabɔnɔ kũ a sɛtɛbɔnɔ kũ fitiladɛbɔnɔ kũ gɔmbɔnɔ kũ m̀gotɛ pɔ́ pãnde kũ òdi Dikiri zĩ kɛonɔ kàkara ò tàò dɔ.

¹⁵ Akũ dogarinɔ gbɛ zɔkɔ̀ pì takasonɔ kũ arusibɔnɔ kũ pɔ́ kũ ò pì kũ wuraaò ke kũ andurufuuonɔ sɛtɛ pínki.

¹⁶ M̀gba mèn pla kũ íkaki pìio kũ tadibɔ kũ Sulemanu pì Dikiri ɔn pɔ́ ùnɔ, òdi fɔ̀ ò a m̀gotɛ ỳ kiloaro, a t̀kisii kè zɔkɔ̀.

¹⁷ M̀gba pìnɔ lei kà gàsákuru baro plansari, akũsɔ́ a f̀ra kũ ò kú musunɔ lei kà gàsákuru sɔ̀ro. M̀kakɔ̀ana tãna kũ ɔ̀zĩ kũ ò kè lán b́isi né bànɔn likana f̀raa pìnɔi pínki. M̀gba mèn pla pìnɔn lɛɛɛme.

¹⁸ Dogari gbɛ zɔkɔ̀ pì sa'oriki Seraya kũ kũ a plade Zefanayao kũ zédãkpãri gbɛnɔn aakɔ̀nɔ.

¹⁹ À gbɛ zɔkɔ̀ kũ à de z̀ikari don'arɛde ù kũ wɛtɛ gũn kũ kína ìba gbɛnɔn sɔ̀ro kũ à bòm̀ma wɛtɛ gũnnɔ dɔ kũ z̀ikari gbɛ zɔkɔ̀ takadakɛri kũ àdi gbɛnɔ tɔ́ da sozanwo kũ a gbɛnɔ gbɛnɔn baaakɔ̀ kũ ò bòm̀ma wɛtɛ gũnnɔ.

²⁰ Nebuzaradã ñ kàkara à tà kũnwo Babilɔnu ḱinanɛ zaa Ribla,

²¹ akũ Babilɔnu kína ñ dɛdɛ Ribla gwe Amata b̀sun. Len ò Yudanɔ kàkara ñ b̀sun ò tà kũnwo lɛ.

Gedalia ditɛna Yudanɔ b̀su gbɛ zɔkɔ̀ ù

²² Babilɔnu kína Nebukanɛza Aikamu né Gedalia, Safana daikore ditɛ gbɛ kũ ò g̀ Yudanɔ b̀sunɔ gbɛ zɔkɔ̀ ù.

²³ Kũ z̀ikari don'arɛdenɔ kũ ñ gbɛnɔ mà Babilɔnu kína Gedalia ditɛ gbɛ zɔkɔ̀ ù, akũ ò s̀ a ḱina Mizipa. Netania né Sumaila kú ñ tɛ kũ Karea né Yoananao kũ Tanumɛ né Seraya, Netofa gbɛo kũ Maaka gbɛ né Yazaniao kũ ñ gbɛnɔ.

²⁴ Akũ Gedalia la dànnɛ kũ ñ gbɛ pìnɔ à pì: Àsun v́ina ke Babilɔnia gbãnadenɔnɛro. À vutɛ ó b̀sun la à z̀ ble Babilɔnu ḱinanɛ, ániɔ́ aafia.

²⁵ Ama a m̀ supplade gũnn Netania né Sumaila, Elisama daikore kũ à de ḱinɛ ù s̀ kũ gbɛnɔn kurinɔ à Gedalia dè kũ Yuda kũ ò kú kãao Mizipanɔ kũ Babilɔnia kũ ò kú kãao gwenɔ.

²⁶ Akũ Yudanɔ f̀tɛ, né f̀iti gbɛ zɔkɔ̀ ñ pínki kũ z̀ikari don'arɛde pìnɔ, ò bàa sì ò tà Misila, kũ òtɛn v́ina ke Babilɔnianɔnɛ yaì.

Yoyakini gbarɛnaa

²⁷ Yudanɔ kína Yoyakini tana Babilɔnu wɛ̀ baraakuri awɛɛsupplade, a m̀ kuri awɛɛpla gɔ̀ro baraasɔ̀ro awɛɛpladen Babilɔnu kína ɛvili Mɛrodaki a bò kpɛsiran a ḱiblena wɛ̀ káaku gũn.

²⁸ À yã mana ònɛ, akũ à vutɛki kpàa kũ à de a kína dake kũ ò kú kãao Babilɔnunɔ póla.

²⁹ Akũ Yoyakini a kpɛsira uta bò à kàtɛ, àdigɔ́ pɔ́ ble kũ kínao lɛɛɛ ari a wɛ̀ndi lén.

³⁰ Lákũ gu d̀igɔ́ dɔ ná kína d̀igɔ́ pɔ́ble kũ à yei kpáa ari à g̀ɛ à gà.

ISIRELIBAN BANDUN GARI GBIIKII

À n gina Isireliban bandun garin tire gbiikiru gara kaa nεε, Samuelin tirera yēro u sua u ka tu yorua. Dafidin bandun gariya u m̀ te Gusunən tii u swīi. Yēro u kī u sun sōsi ma Gusunə turowa u sāa Isireliban sina boko. Ma ben sinam be u ra swīi mi, ba sāa win səm kowobu.

Ta maa sun sōmō ma Dafidiwa u sāa yerun banan himba ka ten sōma kpuron sōru kua. Ma u Lefiba bōnu kua wuu wuuka sāarun sō. Adama Salomōwa u tu bana.

Tire ten kpunaa

1. Bwese tōki ka yin t̄mbun yīsa, wiru 1n di sere wiru 9.
2. Sōlun gō, wiru 10.
3. Dafidin bandun gari, wiru 11n di sere wiru 29.

ISIRELIBAN BWESE TŌKI

Adamun bweserun tōkan di

n ka girari Esaun bibun

bweserə

- ¹ Adamuwa u sāa Sētin tundo. Ma Sēti u maa Enōsi mara.
- ² Ma Enōsi u Kenani mara. Ma Kenani u Mahalalēli mara. Ma Mahalalēli u maa Yerēdi mara.
- ³ Yerēdiwa u Enōku Mara. Ma Enōku u Mētusela mara. Ma Mētusela u Lemeki mara.
- ⁴ Ma Lemeki u maa Nōwε mara. Nōwε wiya u sāa Semu ka Kamu ka Yafetin tundo.
- ⁵ Be ba sāa Yafetin bibu, bera Gomεε, ka Magōgu, ka Madai, ka Yafani, ka Tubali, ka Mεsēki, ka sere maa Tirasi.
- ⁶ Be ba sāa Gomεen bibu, bera Asikenasi, ka Rifati, ka Togaama.
- ⁷ Be ba sāa Yafanin bibu, bera Elisa, ka Taasisa, ka Kitimu, ka sere Dodanimu.
- ⁸ Kamun biba, Kusi, ka Misiraimu, ka Puti, ka sere Kanani.
- ⁹ Kusin biba maa, Saba, ka Hafila, ka Sabuta, ka Raema, ka sere Sabuteka. Be ba sāa Raeman bibu, bera Seba ka Dedani.
- ¹⁰ Kusi u maa bii mara wi ba sokumə Nimurodu. Wiya u gbia u kua wərugə dangii handunia sō.
- ¹¹ Misiraimuwa u Ludiba mara ka Ananiba, ka Lehabuba, ka Nafituba,
- ¹² ka Paturusigibu, ka Kasulugibu, m̀n di Filisitiban bwesera yarima, ka sere Kafitorigibu.
- ¹³ Kananiwa u Sidoni ka Hēti mara. Sidoni wiya u sāa win bii gbiikoo.
- ¹⁴ Kanani win bibu gaba ba kua Yebusiba, ka Aməreba, ka Girigasiba,
- ¹⁵ ka Hefiba, ka Aakiba, ka Siniba,
- ¹⁶ ka maa Aafadiba, ka Semarigibu, ka Hamatiba.
- ¹⁷ Be ba sāa Semun bibun bweseru, bera Elamu, ka Asuri, ka Aapasadi, ka Ludi, ka Aramu, ka Usi, ka Uli, ka Getεε, ka sere Mεsēki.
- ¹⁸ Aapasadiwa u Sela mara. Ma Sela u maa Heberu mara.
- ¹⁹ Bii t̄n durəbu yiruwā Heberu u mara. Gbiikoon yīsira Pelēgi. Yīsi ten tubusiana, ba bōnu kua, yèn sō win waati sōra duniagiba tem bōnu kua. Win wənən yīsira maa Yokutani.
- ²⁰ Yokutaniwa u Alimōdadi mara, ka Selefū, ka Hasamafeti, ka Yeraa,
- ²¹ ka Hadoramu, ka Usali, ka Dikila,
- ²² ka Ebali ka Abimaeli, ka Seba, ka Ofiri, ka Hafila, ka Yobabu.
- ²³ Beni kpurowa ba sāa Yokutanin bibu.
- ²⁴ Semuwa u Aapasadi mara. Ma Aapasadi u maa Sela mara.
- ²⁵ Selawa u Heberu mara. Ma Heberu u Pelēgi mara. Ma Pelēgi u maa Rehu mara.
- ²⁶ Rehuwa u Serugu mara. Ma Serugu u Nakori mara. Ma Nakori u maa Tera mara.

²⁷ Terawa u Aburamu mara wi ba maa sokumə Aburhamu.

²⁸ Aburhamun biba, Isaki ka Isimɛɛli.

²⁹ Ben bibun bweseru wee.

Isimɛɛlin bii gbiikoowa Nɛbayɔtu. Win wənɔba Kedaa, ka Adibeli, ka Mibusamu,

³⁰ ka Mikima, ka Duma, ka Masa, ka Hadadi, ka Tema,

³¹ ka Yeturi, ka Nafisi, ka sere Kɛdima. Beniwa ba s̄aa Isimɛɛlin bibu.

³² Aburhamun kurə wi ba m̀ Ketura, win biba Simurani, ka Yokusani, ka Mɛdani, ka Madiani, ka Yisibaku, ka sere Sua. Yokusanin biba maa Seba ka Dedani.

³³ Madianin biba Efa, ka Efɛɛ, ka Enəku, ka Abida, ka Elida. Beni kpurowa ba s̄aa Keturan bibu ka win nikurəminu.

³⁴ Aburhamuwa u Isaki mara. Isakin biba Esau ka Isireli.

³⁵ Be ba s̄aa Esaun bibu, bera Elifasi, ka Reweli, ka Yeusi, ka Yalamu, ka sere Kore.

³⁶ Be ba s̄aa Elifasin bibu, bera Temani, ka Omaa, ka Sefi, ka Gatamu, ka Kenasi, ka Tinna, ka sere Amaleki.

³⁷ Be ba s̄aa Rewelin bibu, bera Nahati, ka Seraki, ka Sama, ka sere Misa.

³⁸ Seirin biba Lotani, ka Sobali, ka Sibeoni, ka Ana, ka Disoni, ka Eɛɛ, ka sere Disani.

³⁹ Be ba s̄aa Lotanin bibu, bera Hori, ka Homamu. Lotanin sesuwa Tinna.

⁴⁰ Be ba s̄aa Sobalin bibu, bera Aliani, ka Manahati, ka Ewali, ka Sefi, ka sere Onamu. Sibeonin biba maa Aya ka Ana.

⁴¹ Anan biiwa Disoni. Disonin biba maa Hamurani, ka Esibani, ka Yitirani, ka sere Kerani.

⁴² Be ba s̄aa Eɛɛn bibu, bera Bilani, ka Safani, ka Yakani. Be ba maa s̄aa Disanin bibu, bera Usi ka Arani.

Edəmun sinambu

(I maa mɛɛrio Torubu 36:31-43)

⁴³ Sinam be ba bandu di Edəmuə, Isireliba bu sere maa bandu sw̄i ben temə, bera Bela, Beorin bii. Win wuun ȳsira Dinaba.

⁴⁴ Ye Bela u gu, ma Yobabu, Serakin bii, Botisiragii u gəna kəsire kua.

⁴⁵ Ye Yobabu u gu, ma Husamu, Temanigii u gəna kəsire kua.

⁴⁶ Ye Husamu u gu, ma Hadadi, Bedadin bii u gəna kəsire kua. Wiya u Madianiba go Məabun baru kpaanə. Win wuuwa Afiti.

⁴⁷ Ye Hadadi u gu, ma Samula, Masirekagii u gəna kəsire kua.

⁴⁸ Ye Samula u gu, ma Səolu, Rehobətugii u gəna kəsire kua. Rehobətu ye, ya wāawa daa bakarun bera gia.

⁴⁹ Ye Səolu u gu, ma Baali Hanani, Akaborin bii, u gəna kəsire kua.

⁵⁰ Ye Baali Hanani u gu, ma Hadari, Paigii, u gəna kəsire kua. Win kurən ȳsira Məhetabeli, Matiredin bii, Məsaabun debubu.

⁵¹ Hadarin gəon biru, Edəmuə ba bandu bənu kuawa bwese kera ka bwese kera. Be ba kua wirugibu bwese keri yi səə, bera Tinna, ka Alifa, ka Yeteti,

⁵² ka Oholibama, ka Ela, ka Pinəni,

⁵³ ka Kenasi, ka Temani, ka Mibisaa,

⁵⁴ ka Madieli, ka Iramu. Be ba kua ben bwese kərin wirugibu Edəmuə, bera mi.

2

Yudan bibun bweseru

¹ Yakəbu wi ba maa sokumə Isireli, win bibun ȳisa wee. Rubeni, ka Simeə, ka Lefi, ka Yuda, ka Isakari, ka Sabuloni,

² ka Danu, ka Yosefu, ka Bənyamɛɛ, ka Nɛfitali, ka Gadi, ka Aɛɛ.

³ Be ba maa s̄aa Yudan bibu, bera Eri ka Onani, ka Sela. Ben meroowa Sua, Kananigii. Eri, Yudan bii gbiikoo wi, u k̄sa kua Yinni Gusunən nəni səə, ma Yinni Gusunə u dera u gu.

⁴ Tamaa Yudan biigii kurəwa u n̄n Perəsi ka Seraki marua. Ma Yudan bibu kpuro ba kua tambu nəbu.

⁵ Be ba sãa Peresin bibu, bera Hesironi, ka Hamulu.

⁶ Serakin biba maa Simiri, ka Etani, ka Hemani, ka Kalikoli, ka sere Dara. Be kpuro ba kuawa mi tambu nãbu.

⁷ Kaamiwa u Akani mara. Akani wiya u Isireliba nãni swãaru kpẽẽ kãsa ye u kuan sã. U yãnu sua ni Gusunã u nẽẽ bu kpeerasia mam mam.

⁸ Etanin biiwa Asaria.

⁹ Be ba maa sãa Hesironin bibu, bera Yeramẽeli, ka Ramu, ka Kalebu, wi ba maa sokumã Kelubai.

¹⁰ Ramuwa u Aminadabu mara. Ma Aminadabu u maa Nasoni mara, wi u kua Yudaban wirugii.

¹¹ Nasoni wiya u Saluma mara. Ma Saluma u maa Boasi mara.

¹² Boasiwa u Yobedi mara. Ma Yobedi u maa Isai mara.

¹³ Eliabuwa u sãa Isain bii gbiikoo. Ma Abinadabu u sãa yiruse. Ma Sama u sãa itase.

¹⁴ Ma Netanẽeli u sãa nnese. Ma Radai u sãa nãobuse.

¹⁵ Ma Osemu u sãa nãba tiase. Ma Dafidi u sãa nãba yiruse.

¹⁶ Ben sesuba Seruya ka Abigali. Be ba sãa Seruyan bibu, bera Abisai ka Yoabu ka Asaeli. Ba sãawa mi, be ita.

¹⁷ Amasan merowa Abigali. Win tundowa maa Yetee, Isimẽeli.

¹⁸ Kalebu, Hesironin bii u tãn durãbu ita mara ka win kurã Asuba. Bera Yesee ka Sobabu ka Aadoni. U maa ka Yeriãtu mara.

¹⁹ Ye Asuba u gu, ma Kalebu u Efarata sua kurã. Ma Efarata wi, u nũn Huri marua.

²⁰ Huri wiya u Uri mara. Ma Uri u maa Besaleli mara.

²¹ Yen biru, ye Hesironi u kua wãã wata, yera u Makiri, Galadin tndon bii sua kurã. Ma u nũn Segubu marua.

²² Segubu wiya u Yairi mara. Yairi wi, u wusu wawa yenda ita Galadin temã.

²³ Adama Gesuriba ka Sirigibu ba Yairin wuu si wãri ba mwa ka Kenatin wusu ka sin baru kpaanu kpuro. Su sãawa wusu wata. Be ba wãa wuu si sãã kpuro, ba sãawa Makiri Galadin tndon debuminu.

²⁴ Hesironi, Abian durãn gããn biru, Kalebu u maa ka Efarata menna ma u nũn bii tãn durã marua wi ba sokumã Asuri. Asuri wiya u sãa Tekoagibun sikado.

²⁵ Yeramẽeli, Hesironin bii gbiikoon biba, Ramu, ka Buna, ka Oreni, ka Osemu, ka Akiya. Ramuwa u sãa ben gbiikoo.

²⁶ Yeramẽeli wi, u maa kurã goo sua wi ba sokumã Atara, Onamun mero.

²⁷ Ramu, Yeramẽelin bii gbiikoon biba Maasi, ka Yamini, ka Ekee.

²⁸ Be ba sãa Onamun bibu, bera Samai, ka Yada. Be ba maa sãa Samain bibu, bera Nadabu ka Abisuri.

²⁹ Abisurin kurãn yĩsira Abihaili. Wiya u nũn Akubani ka Molidi marua.

³⁰ Be ba sãa Nadabun bibu, bera Seledi ka Apaimu. Seledi wi, u ñ bii mara u ka gu.

³¹ Apaimuwa u Yisei mara. Ma Yisei u Sesani mara. Ma Sesani u maa Alai mara.

³² Be ba sãa Yada, Samain wããn bibu, bera Yetee ka Yonatam. Yetee wi, u ñ bii mara u ka gu.

³³ Be ba sãa Yonatam bibu, bera Peleti ka Sasa. Beni kpurowa ba sãa Yeramẽelin bibun bweseru.

³⁴ Sesani u ñ bii tãn durãbu mara. Bii tãn kurãbu tãnawa u mara. Sesani wi, u Egibitigii goo mã yoo, wi ba ra soku Yara.

³⁵ Ma Sesani u win bii tãn kurã sua u Yara win yoo Egibitigii wi wẽ u sua kurã. Ma u nũn Atai marua.

³⁶ Ataiwa u Natani mara. Ma Natani u maa Sabadi mara.

³⁷ Sabadiwa u Efilali mara. Ma Efilali u Obedi mara.

³⁸ Obediwa u Yehu mara. Ma Yehu u maa Asaria mara.

³⁹ Asariawa u Halesi mara. Ma Halesi u maa Elasa mara.

⁴⁰ Elasa wa u Sisimai mara. Ma Sisimai u maa Salumu mara.

⁴¹ Salumuwa u Yekamia mara. Ma Yekamia u Elisama mara.

⁴² Kalēbu, Yerameelin mæon bii gbiikoowa Mēsa, wi u sãa Sifun tundo ka Maresa wi u sãa Heboronin tundo.

⁴³ Be ba sãa Heboronin bibu, bera Kore, ka Tapua ka Reķemu, ka Sema.

⁴⁴ Semawa u Rakamu, Yōkamun tundo mara. Reķemuwa u maa Sammai mara.

⁴⁵ Sammaiwa u Maoni mara. Ma Maoni u Bēti Suri mara.

⁴⁶ Efa, Kalēbun kurō goo, wiya u Harani, ka Mōsa, ka Gasēsi mara. Harani wi, u maa bii mara ma u nūn yīsiru kā Gasēsi.

⁴⁷ Be ba sãa Yadain bibu, bera Regēmu ka Yotamu, ka Gesani, ka Peleti, ka Efa, ka Saafu.

⁴⁸ Maaka, Kalēbun kurō goowa u Sebēē ka Tirana mara.

⁴⁹ Yen biru u maa Saafu, Madimanan tundo mara, ka Sefa, Makibena ka Gibeian tundo. Kalēbu u bii tən kurō mara. Wiya ba mō Akusa.

⁵⁰ Win kurō Efaratan bii gbiikoowa Huri. Bibu itawa Huri u mara. Bera Sobali wi u sãa Kiriati Yarimun kaba wuko,

⁵¹ ka Saluma, Betelehēmun kaba wuko, ka Harefu, Bēti Gedēen kaba wuko.

⁵² Be ba sãa Sobali, Kiriati Yarimun kaba wukon bweseru, bera Haroegibu, ka Menuhōtugibun sukum,

⁵³ ka bwese ķeri yi yi wãa Kiriati Yarimuō. Yiya Yetēba, ka Putiba, ka Sumatiba, ka Misiraiba. Bwese ķeri yin min diya Soreagibu ka Esitaoligibu ba yara.

⁵⁴ Saluman min diya Betelehēmugibu ba yara ka Netofagibu, ka Atarōtu Bēti Yoabugibu, ka Manahatigibun sukum, ka Soreagibu,

⁵⁵ ka be ba ra tirenu yore ba ka wãa Yabēsio. Bera Tireatigibu ka Simeatigibu ka Sukatigibu. Ba sãawa Keniba be ba yara Hamatin bweserun di wi u sãa Reķabun bweserun sikado.

3

Dafidin bibun bweserun tōka

¹ Bii be Dafidi u mara Heboronio ben yīsa wee. Amō, Akinōamu Yisireēligiin biiwa u sãa gbiikoo. Ma Daniēli, Abigali, Kaamēligiin bii u sãa yiruse.

² Ma Abusalōmu, Maakan bii u sãa itase. Maaka wi, u sãawa Talimai, Gesurin sina bokon bii. Ma Adoniya, Hagitin bii u sãa nnese.

³ Ma Sefatia, Abitalin bii u sãa nōobuse. Ma Yitireamu, Egilan bii u sãa nōoba tiase. Egila wi, u maa sãawa Dafidin kurōbun turo.

⁴ Be nōoba tia yera ba nūn marua Heboronio. Dafidi u bandu diwa Heboroni mi wōō nōoba yiru ka suru nōoba tia. Yen biruwa u maa bandu di Yerusalemuō wōō tena ka ita.

⁵ Bii be u maa mara Yerusalemuō, bera Simeā, ka Sobabu, ka Natani ka Salomō. Bibu nne ye, ya sãawa Bati Seba, Amiēlin biin bibu.

⁶ Dafidi u maa bibu gabu mara. Bera Yibaa, ka Elisua, ka Elifeleti,

⁷ ka Nōga, ka Nēfēgi, ka Yafia, ka Elisama,

⁸ ka Eliada, ka Elifeleti. Ba sãawa mi be nōoba nne.

⁹ Be ba sãa Dafidin bibu bera mi, win kurōbu gabun bibu baasi. Ben sesuwa Tamaa.

¹⁰ Salomōwa u Roboamu mara. Ma Roboamu u Abiya mara. Ma Abia u Asa mara. Ma Asa u Yosafati mara.

¹¹ Ma Yosafati u Yoramū mara. Ma Yoramū u Akasia mara. Ma Akasia u Yoasi mara.

¹² Ma Yoasi u Amasia mara. Ma Amasia u Asaria mara. Ma Asaria u Yotamū mara.

¹³ Ma Yotamū u Akasi mara. Ma Akasi u Esekiasi mara. Ma Esekiasi u Manase mara.

¹⁴ Ma Manase u Amō mara. Ma Amō u Yosiasi mara.

¹⁵ Be ba sãa Yosiasin bibu, be wee. Yohananiwa u sãa gbiikoo. Ma Yoyakimu u sãa yiruse. Ma Sedesiasi u sãa itase. Ma Salumu u sãa nnese.

¹⁶ Be ba sãa Yoyakimun bibu, bera Yekonia ka Sedesiasi.

¹⁷ Be ba maa sãa Yekonian bibu, bera Asiri wi u Sealitiēli mara,

¹⁸ ka Maakiramū, ka Pedaya, ka Senasaa, ka Yekamia, ka Hosama, ka Nēdabia.

¹⁹ Be ba sãa Pedayan bibu, bera Sorobabeli ka Simæi. Be ba maa sãa Sorobabelin bibu, bera Mesulamu ka Hanania. Selomitiwa u sãa ben sesu.

²⁰ Pedaya wi, u maa bibu nɔɔbu gabu mara. Bera Hasuba, ka Oheli, ka Berekia, ka Hasadia, ka Yusabu Hesedi.

²¹ Be ba sãa Hananian bibun bweseru, bera Pelatia, ka Esai, ka Refayan bibu, ka Ananin bibu, ka Abudiasin bibu, ka Sekanian bibu.

²² Bibu nɔɔba tia Sekania u mara. Bera Semaya, ka Hatusi, ka Yigeali, ka Bariaki, ka Nearia, ka Safati.

²³ Bibu itawa Nearia u mara. Bera Elionai, ka Esekiasi, ka Asirikamu.

²⁴ Be ba maa sãa Elionain bibu, bera Hodafia, ka Eliasibu, ka Pelaya, ka Akubu, ka Yokanani, ka Delaya, ka Anani. Ba maa sãawa mi be nɔɔba yiru.

4

Yudan bibun bweseru

¹ Be ba sãa Yudan bibu, bera Peresi, ka Hesironi, ka Kaami, ka Huri, ka Sobali.

² Reaya, Sobalin biiwa u Yasati mara. Ma Yasati u Akumai ka Lahadi mara. Bera ba sãa Sorean bweserun tãka.

³⁻⁴ Huri, Efaratan bii gbiikoo, Betelehemun kaba wuko, u bibu mara. Bera Etamu, ka Yisiræli, ka Yisima, ka Yidibasi, ka ben sesu Hesæleponi, ka Penueli, Gedorin kaba wuko, ka Esee, Husan kaba wuko.

⁵ Kurɔbu yirawa Asuri, Tekoan kaba wuko u mɔ. Bera Helea ka Naara.

⁶ Be Naara u nùn marua, bera Akusamu, ka Hefee, ka Temeni, ka Akasitari.

⁷ Be ba sãa Helean bibu, bera Sereti, ka Sokaa, ka Etinani.

⁸ Kɔsiwa u Anubu ka Sobeba mara. Hosi win min diya Akaakeli, Harumun biin bwese tãka ya yara.

⁹ Yabesi u bæere mɔ n kere win wɔnɔbu. Win mero u nùn yĩsi te kãwa yèn sɔ u wahala kua win marubu sɔɔ.

¹⁰ Yabesi wi, u kanaru kua u nee, Gusunɔ, Isireliban Yinni, a de wunen domaru ta n man wãasi. A nen tem kpãaru sosio. A wunen nɔmu demio a man kɔsu. Kpa a de nɔni swãaru ka wahala yu ka man tonda.

Ma Gusunɔ u nùn kua ye u bikia.

¹¹ Kelubu, Sukan mɔɔwa u Mekiri, Esitonin tundo mara.

¹² Esitoniwa u sãa Rafa ka Paseaki ka Tekinan yenugibun sikado. Tekina wiya u wuu ge ba mɔ Nakasi swĩi. Ben bibun bwesera ta sina Rekaa.

¹³ Be ba sãa Kenasin bibu, bera Otinieli ka Seraya. Otinielin biiwa maa Hatati.

¹⁴ Menɔtaiwa u Ofara mara. Ma Seraya u maa Yoabu mara. Yoabu wiya u sãa sɔm kowobun sikado be ba wãa wɔwɔ ye ba mɔ Nɔman sɔm kowobun wɔwa.

¹⁵ Kalɛbu, Yefunen biiwa u Iru ka Ela ka Naamu mara. Elawa u maa Kenasi mara.

¹⁶ Be ba sãa Yehalælin bibu, bera Sifu, ka Sifa, ka Tiria, ka Asareli.

¹⁷⁻¹⁸ Esidasin biba Yetee, ka Meredi, ka Efee, ka Yaloni. Meredi u Bitiya Egibiti sunɔn bii wɔndia sua kurɔ, ma u nùn Mariamu ka Samai ka Yisiba marua. Yisiba wiya u wuu ge ba mɔ Esitemɔa swĩi. Ma Meredi wi, u maa kurɔ Yuda goo sua. Wiya u Yeredi mara, ka Hebee, ka Yekutieli. Yerediwa u wuu ge ba mɔ Gedori swĩi, ma Hebee u maa Soko swĩi, ma Yekutieli u maa Sanɔa swĩi.

¹⁹ Hodiya u Nakamun sesu sua kurɔ. Win bibun bwesera Gaamiba be ba wãa Keilaa ka sere Maakagibu be ba wãa Esitemɔa.

²⁰ Be ba sãa Simɔn bibu, bera Amɔɔ, ka Rina, ka Beni Hanani, ka Tiloni. Be ba maa sãa Yisein bibun bweseru, bera Soketi ka win bii.

²¹ Be ba sãa Sela, Yudan biin bweseru, bera Eri, wi u wuu ge ba mɔ Leka swĩi, ka Lada, wi u maa Maresa swĩi, ka sere maa bwese te ta ra beka wesi ka wẽe damgii Beti Asibeaa,

²² ka Yokimu ka tɔn be ba wãa Kosebã ka Yoasi ka Sarafu be ba Mɔabuba sua kurɔbu, ba sere na ba sina Lesemuɔ. Yeni ya koorawa yee yellun di.

²³ Ben bibun bwesera ta ra wekenu m̄m. Ba ra n w̄a d̄a gbaan̄o ka kpara yen̄o ba n sina boko s̄amburu kuamm̄e.

Sim̄ēn bibun bweseru

²⁴ Be ba s̄a Sim̄ēn bibun bweseru, bera N̄emueli, ka Yamini, ka Yaribu, ka Seraki, ka S̄ōlu.

²⁵ Ye S̄ōlu u seewa, yera u Salumu mara. Ma Salumu u maa seewa u Mibusamu mara. Ma Mibusamu u maa Misama mara.

²⁶ Ye Misama u seewa, yera u Hamueli mara. Ma Hamueli u maa seewa u Sakuri mara. Ma Sakuri u maa Sim̄ei mara.

²⁷ Bii t̄n dur̄abu w̄akura n̄ōbu ka tia Sim̄ei u mara ka sere bii t̄n kur̄abu n̄ōba tia. Ben bweseru ta n̄ mara n dabi. Yen s̄na ta n̄ kuure too nge Yudan bweseru.

²⁸⁻³¹ Wuu s̄i s̄ō ba w̄a sere n ka girari Dafidin bandun waati s̄ō, si ka sin baru kpaanu, siya Beri Seba, ka M̄lada, ka Hasaa Suali, ka Bila, ka Etisemu, ka Toladi, ka Betueli, ka H̄ōma, ka Sikilagi, ka B̄eti Maakab̄oti, ka Hasaa Susimu, ka B̄eti Bire, ka Saaraimu,

³² ka maa wusu n̄ōbu yeni, Etamu, ka Aini, ka Rim̄ō, ka Tokeni, ka Asani,

³³ ka sere maa wuu si su ka bu sikerene ka sin baru kpaanu n ka girari sere Balatio. Ye ba yorua ben w̄a yenu ka ben bwese t̄kan s̄, yera mi.

³⁴ Be ba s̄a Sim̄ēn bwese keran wirugibu, bera M̄esobabu, ka Yamuleki, ka Yosa, Amasian bii,

³⁵ ka Yoeli ka Yehu, Yosibian bii, Serayan debubu, Asielin sikadobu,

³⁶ ka Elionai, ka Yaakoba, ka Yesosaya, ka Asaya, ka Adieli, ka Yesimieli, ka Benaya,

³⁷ ka Sisa, Sifein bii, Alonin debubu, Yedaya ka Simuri ka Semayan sikadobu.

³⁸ Beniwa ba s̄a wirugibu ben bwese ker̄i s̄ō. Ma ben bwesera marura ba dabia.

³⁹ Ma ba da Gedorin bera gia n ka da w̄wan s̄ō yari yeru gia bu ka yakasu kasu ben yaa sabenun s̄.

⁴⁰ Ba yaka geesu wa mi. Ben tem m̄e, mu kp̄a. Ma mu w̄a b̄ari yendu s̄ō. Domi be ba raa w̄a mi yellu ba s̄awa Kamun bweseru.

⁴¹ Esekiasi, Yudaban sina bokon waati s̄ora t̄n be, ba na tem m̄e s̄ō, ma ba Maoniba kpeerasia mam mam. Ma ba ben kunu w̄ari ba k̄suka. Ma ba sina tem m̄e s̄ō. Domi yakasu w̄a mi, ben ȳaanun s̄.

⁴² Sim̄ēn bwese keran t̄mbu gabu ba da Seirin guur̄o. Ben geera s̄awa t̄mbu n̄era wun̄bu (500). Be ba maa s̄a ben wirugibu, bera Pelatia, ka N̄earia, ka Refaya, ka Usieli, Yisein bii.

⁴³ Ma ba Amaleki be ba tie mi go. Ma ba sina mi, sere ka gison giso.

5

Rubenin bwese keran t̄mbu

¹ Rubeni u s̄awa Isirelin bii gbiikoo. N deema Rubeni wi, u ka win tundon kur̄o kpuna. Ma ba win yerumaru mwa ba win w̄n̄ō Yosefun bibu w̄e. Yen s̄na ba n̄ win bwese keran t̄mbun ȳisa tireru doke yerumarun swaa s̄ō.

² Isirelin bii be s̄ō, Yudawa u dam bo. Win bwese keran diya kparo u yara. Adama Yosefun biba ba yerumaru w̄e.

³ Be ba s̄a Rubeni, Isirelin bii gbiikoon bibu, bera En̄oku, ka Paalu, ka H̄esironi, ka Kaami.

⁴ Yoeliwa u Semaya mara. Ma Semaya u seewa u Ḡogu mara. Ma Ḡogu u maa seewa u Sim̄ei mara.

⁵ Ye Sim̄ei u seewa, ma u Miseen mara, ma Miseen u seewa u Reaya mara.

⁶ Ma Reaya u seewa u Baali mara. Ma Baali u seewa u Beera mara. Wiya u s̄a Rubeniban wirugii. Wiya Tigilati Pilesee, Asirin sina boko u yoru mwa.

⁷ Beeran t̄mbun ȳisa wee nge m̄e ba ka bu tireru doke yenu ka yenu, bwese kera ka bwese kera, ka nge m̄e ba ka kerane. Yeyeliwa u s̄a ben gbiikoo. Ma Sakari u sw̄i,

⁸ ka Bela, Asasin bii, Seman debubu, Yoelin sikadobu.

Belan tema Aroeen di, n ka da guu te ba m̀ Nεboɔ, sere ka Baali Mεoniɔ.

⁹ Sɔɔ yari yeru gia, win tem mu wāawa saa Efaratin daarun di sere n ka da gbaburun duu yerɔ. Domi ben yaa sabenu nu dabia Galadin tem me sɔɔ.

¹⁰ Sɔɔlu, sina bokon waati sɔɔ, ba ka Hagareniba tabu kua ba kamia. Ma ba sina ben wāa yenɔ Galadin sɔɔ yari yerun bera gia kpuro.

Gadin bwese keran tumbu

¹¹ Gadin bwese keran tumbu ba sina Rubeniban deedeeru sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, Basanin temɔ sere n ka girari Salikaɔ sɔɔ yari yeru gia.

¹² Yoelin bwese kera ya kpāaru bo. Ma Safamugia ya sāa yiruse. Ma Yanaigia ka Safatigia ya wāa Basaniɔ.

¹³ Bwese keri nɔɔba yiru gee maa wāa. Yiya Mikaelin bwese kera, ka Mesulamugia, ka Sebagia, ka Yoraigia, ka Yakanigia, ka Siagia, ka sere Ebeegia.

¹⁴ Be ba sāa Abihailin bibun bweseru, bera Huri, ka Yaroasi, ka Galadi, ka Mikaeli, ka Yesisai, ka Yado, ka sere Busi.

¹⁵ Aki, Abudielin bii, Gunin debubuwā u sāa ben wirugii.

¹⁶ Gadin bwese kerin tɔn be, ba wāawa Galadiɔ ka Basaniɔ ka yen baru kpaanɔ ka yen kpara yenɔ saa Saronin di n ka da yen nɔɔ bura yenɔ.

¹⁷ Ba ben bwese keri yi kpuro tireru dokewa nge me yi ka swīine, Yotamu Yudaban sina boko ka Yeroboamu Isireliban sina bokon waati sɔɔ.

¹⁸ Rubenin bwese kera ka Gadigia ka sere Manasen bwese keran bɔnu ba tabu durɔ damgibu mɔ be ba koo kpī bu tɛrɛru ka takobi nɛnɛ kpa bu tɛndu tɔ. Ba maa tabu tobu yɛ gem gem. Ben geera sāawa tumbu nɔrɔbun suba weeru ka nne ka tumbu nata ka wunɔbu ka wata (44.760). Ba maa sɔɔru sāa bu ka tabu tɔ.

¹⁹ Ma ba Hagareniba ka Yeturigibu, ka Nafisigibu, ka Nɔdabugibu tabu wari.

²⁰ Sanam me ba taa bi m̀, ba Yinni Gusunɔ somiru kana domi ba ben naane doke wi sɔɔ. Ma ba Hagarenigii be, ka be ba bu somiru na kamia.

²¹ Ma ba ben yaa sabenu mwɛera. Niya yooyoosu nɔrɔbun suba weeraakuru (50.000) ka yāa ninu nɔrɔbun suba goobu ka weeraakuru (250.000) ka ketekunu nɔrɔbun suba yiru (2.000) ka sere tumbu nɔrɔbun suba wunɔbu (100.000).

²² Tɔn be ba go taa bi sɔɔ, ba dabi. Domi Yinni Gusunɔwā u dera n koorā me. Ma ba sina tem mi sere n ka tura saa ye ba bu yoru mwa ba ka doona.

Manasen bwese kera

²³ Manasen bwese keran sukum mu na mu sinawa tem me mu wāa Basaniɔ, n ka da Baali Hεemɔwɔ ka Seniriɔ, sere ka guu te ba m̀ Hεemɔ. Tɔn be, ba dabi.

²⁴ Ben wirugibun yīsa wee. Efee, ka Yisei, ka Elieli, ka Asirieli, ka Yeremi, ka Hodafia, ka Yadieli. Ba sāawa tɔn durɔ wɔrugɔba, ma ba yīsiru yara.

²⁵ Adama ba Gusunɔ ben baababan Yinni torari. Ba bwese tukunun būnu sāwa ni u raa kam koosia.

²⁶ Yen sōna wi, Gusunɔ Isireliban Yinni u dera Asirin sinam beni, Pulu ka Tigilati Pileεε ba Rubeniba, ka Gadiba, ka Manasen bwese keran sukum yoru mwɛera ba ka da Salasiɔ, ka Saboriɔ, ka Harā, ka sere Gosanin daarun bɔkuɔ. Miya ba wāa sere ka giso.

Lefi be ba sāa yāku kowo

tɔnwerobu

²⁷ Be ba sāa Lefin bibu, bera Geesɔni, ka Kehati, ka Mɛrari.

²⁸ Ye Kehati u seewa, ma u Amuramu ka Yisehari ka Heboroni ka Usieli mara.

²⁹ Ye Amuramu u seewa, ma u Aroni ka Mɔwisi ka Mariamu mara. Ma Aroni u maa seewa u Nadabu ka Abihu ka Eleasaa ka Itamaa mara.

³⁰ Ye Eleasaa u seewa, ma u Finεesi mara. Ma Finεesi u seewa u Abisua mara.

³¹ Ye Abisua u seewa ma u Buki mara. Ma Buki u seewa u Usi mara.

³² Ye Usi u seewa, ma u Seraya mara. Ma Seraya u seewa u Mɛrayɔtu mara.

- 33 Ye Mərayətu u seewa, ma u Amaria mara. Ma Amaria u seewa u Akitubu mara.
 34 Ye Akitubu u seewa, ma u Sadəku mara. Ma Sadəku u seewa u Akimasi mara.
 35 Ye Akimasi u seewa, ma u Asaria mara. Ma Asaria u seewa u Yokanani mara.
 36 Ye Yokanani u seewa, ma u Asaria mara. Asaria wiya u ra yəkunu ko Yinni Gusunən s̄a yerə te Saloməu u bana Yerusalemuə.
 37 Ye Asaria wi, u seewa, ma u Amaria mara. Ma Amaria u seewa u Akitubu mara.
 38 Ye Akitubu u seewa ma u Sadəku mara. Ma Sadəku u seewa u Salumu mara.
 39 Ye Salumu u seewa, ma u Hilikiya mara. Ma Hilikiya u seewa u Asaria mara.
 40 Ye Asaria u seewa ma u Seraya mara. Ma Seraya u seewa u Yosadaki mara.
 41 Sanam mε Yinni Gusunə u dera Nəbukanesaa u Yudaba ka Yerusalemugibu yoru mwεera u ka doona, ka Yosadaki wi sanna mi.

6

Lefin bwese kəran

təmbu gabu

- 1 Lefiwa u Gεεsəni ka Kehati ka Mərari mara.
 2 Ye Gεεsəni u seewa, ma u Libini ka Siməi mara.
 3 Be ba s̄a Kehatin bibu, bera Amuramu, ka Yisehari, ka Heboroni, ka Usieli.
 4 Be ba maa s̄a Mərarin bibu, bera Makili ka Musi. Beni kpurowa ba kua wirugibu Lefin bwese kəri s̄ə.
 5 Ma Gεεsəni u seewa u Libini mara. Ma Libini u seewa u Yasati mara. Ma Yasati u seewa u Simma mara.
 6 Ma Simma u seewa u Yoasi mara. Ma Yoasi u seewa u Ido mara. Ma Ido u seewa u Seraki mara. Ma Seraki u seewa u Yatarai mara.
 7 Kehatiba s̄ə, Kehati u seewa u Aminadabu mara. Ma Aminadabu u seewa u Kore mara. Ma Kore u seewa u Asiri mara.
 8 Ma Asiri u seewa u Elikana mara. Ma Elikana u seewa u Abiasafu mara. Ma Abiasafu u seewa u Asiri mara.
 9 Ma Asiri u seewa u Tahati mara. Ma Tahati u seewa u Urieli mara. Ma Urieli u seewa u Osiasi mara. Ma Osiasi u seewa u Səəlu mara.
 10 Be ba s̄a Elikanan bibu gabu, bera Amasai ka Akiməti.
 11 Ahimətin bweseru s̄ə, Akiməti u seewa u Elikana mara. Ma Elikana u seewa u Sofai mara. Ma Sofai u seewa u Nahati mara.
 12 Ma Nahati u seewa u Eliabu mara. Ma Eliabu u seewa u Yeroamu mara. Ma Yeroamu u seewa u Elikana goo mara.
 13 Samuelin biba maa s̄a Yoeli ka Abiya.
 14 Mərarin bwese kəra s̄ə, Mərari u seewa u Makili mara. Ma Makili u seewa u Libini mara. Ma Libini u seewa u Siməi mara. Ma Siməi u seewa u Usa mara.
 15 Ma Usa u seewa u Siməa mara. Ma Siməa u seewa u Hagiya mara. Ma Hagiya u seewa u Asaya mara.
 16 Sanam mε ba Yinni Gusunən woodan kpakororu yii yeru waawa, sanam mεya Dafidi u Lefi ben gabu kua wom kowobun wirugibu Yinni Gusunən s̄a yerə.
 17 Bera ba ra wom kowobu kpare Yinni Gusunən kuu bekurugirun wuswaaə sere Saloməu u ra ka Yinni Gusunən s̄a yeru bana Yerusalemuə. Ba ben s̄əmburu kuawa dee dee nge mε ba bu ten wooda wē.
 18 Be ba kua wom kowobun wirugibu ka ben bibun bweseru wee.
 Kehatin bweseru s̄ə, Hemaniwa u s̄a wom kowobun wirugii. Win sikadobara Yoeli ka Samueli,
 19 ka Elikana, ka Yeroamu, ka Elieli, ka Toa,
 20 ka Sufu, ka Elikana, ka Mahati, ka Amasai,
 21 ka maa Elikana goo, ka Yoeli goo ka Asaria, ka Sofoni,
 22 ka Tahati, ka Asiri, ka Abiasafu, ka Kore,
 23 ka Yisehari, ka Kehati, ka Lefi, ka Isireli.

- 24 Asafu u maa sãawa wom kowobun wirugii turo. Wiya u ra n wãa Hemanin nãm geuə u n nùn somimə. Win sikadobara Berekia, ka Simεa,
 25 ka Mikæli, ka Baaseya, ka Maakiya,
 26 ka Etini, ka Seraki, ka Adaya,
 27 ka Etani, ka Simma, ka Simeï,
 28 ka Yasati, ka Gεεsəni, ka Lefi.
 29 Mεrarin bweseru səə, be ba ra womusu ko, ba ra n wãawa Hemanin nãm dwaru gia. Ben wirugiiwa Etani. Etani win sikadobara Kisi, ka Abudi, ka Maluku,
 30 ka Hasabia, ka Amasia, ka Hilikiya,
 31 ka Amusi, ka Sani, ka Semεε,
 32 ka Makili, ka Musi, ka Mεrari, ka Lefi.
 33 Ben mεro bisi be ba tie, bera ba ra səma ko ye ya wãa Yinni Gusunən sãa yerə kpuro.
 34 Aroni ka win bibun bwesera ba ra yãku d̄əə mwaararuginu ko yãku yeru wəllə kpa bu maa turare d̄əə doke mi. Bera ba ra səma kpuro ko dii te ta dεere gem gem səə kpa bu torarun yãkunu ko Isireliban s̄ə nge mε Məwisi, Gusunən səm kowo u bu yiire.
 35 Aronin bweserun t̄əka wee. Aroni u seewa u Eleasaa mara. Ma Eleasaa u seewa u Finεεsi mara. Ma Finεεsi u seewa u Abisua mara.
 36 Ma Abisua u seewa u Buki mara. Ma Buki u seewa u Usi mara. Ma Usi u seewa u Seraya mara.
 37 Ma Seraya u seewa u Mεrayətu mara. Ma Mεrayətu u seewa u Amaria mara. Ma Amaria u seewa u Akitubu mara.
 38 Ma Akitubu u seewa u Sadəku mara. Ma Sadəku u seewa u Akimasi mara.

Wuu si ba Lefin bibun

bweseru wē

- 39 Ye ba tεtε toba, be ba gbia ba tem wē bera Kehatin bwese keragibu, Aronin bweseru səə. Ben wãa yenu ka ben kpara yenu ka ben tem nəə bura yenu wee.
 40 Niya Heboroni ye ya wãa Yudan temə ka yen kpara yenu ni nu ka ye sikerenε.
 41 Adama yen baru kpaanu, Kalebu, Yεfunen biiwa ba mi wē.
 42 Wu si ba Aronin bibun bweseru wē, siya Heboroni mi ba ko n da kpikuru de, ka Libina ka yen kpara yenu, ka Yatiri, ka Esiteməa ka yen kpara yenu,
 43 ka Hileni ka yen kpara yenu, ka Debiri ka yen kpara yenu,
 44 ka Asani ka yen kpara yenu, ka Bεti Semεsi ka yen kpara yenu,
 45 ka Benyamεen tem wuu sini, Gibeə ka yen kpara yenu, ka Alemεti ka yen kpara yenu, ka Anatətu ka yen kpara yenu. Wu si kpuro su kuawa mi wəkura ita nge mε bwese kerī yi, yi geeru nε.
 46 Ye ba maa tεtε toba, Kehatin bibun bwese te ta tie, ta wusu wəkuru wa Efaraimun bwese keran tem səə ka Danun bwese keragim səə, ka Manasen bwese keran sukumgim səə.
 47 Gεεsənin bibun bweseru ta wusu wawa wəkura ita nge mε ben bwese kerin geera nε. Wu si, su wãawa Isakarin bwese keran tem səə ka Asεen bwese keragim səə, ka Nεfitalin bwese keragim səə ka Manasen bwese keragim səə Basaniə.
 48 Ye ba maa wure ba tεtε toba, wusu wəkura yiruwə Mεrarin bibun bwesera wa Rubenin bwese keran tem səə, ka Gadigian tem səə, ka Sabulonigian tem səə nge mε ben bwese kerin geera nε.
 49 Isireliba ba maa Lefiba wusu gasu wē ka sin kpara yenu.
 50 Ba wuu si gəsawa ka tεtε Yudan bwese keran temə, ka Simεən bwese keragim səə, ka Benyamεen bwese keragim səə.
 51 Kehatin bibun bwese te ta maa tie, ta wusu wawa Efaraimun bwese keran tem səə.
 52 Wu si ba bu wē, siya Sikεmu ye ya wãa Efaraimun guurə, ka yen kpara yenu. Miya ba ko n da kpikuru de. Ka Gesεε ka yen kpara yenu,
 53 ka Yokumεamu ka yen kpara yenu, ka Bεti Horoni ka yen kpara yenu,

⁵⁴ ka Ayaloni ka yen kpara yenu, ka sere maa Gati Riməə ka yen kpara yenu.

⁵⁵ Wuu si Manasen bwese keran sukum mu maa wa, siya Anεε ka yen kpara yenu, ka Bileamu ka yen kpara yenu. Siya ba Kehatin bwese keragii be ba tie wē.

⁵⁶ Ba maa Geεsənin bwese keran tambu wusu wē. Wuu si ba wa Manasen bwese keran sukum min di, siya Golani ye ya wāa Basaniə ka yen kpara yenu, ka Asitarətu ka yen kpara yenu.

⁵⁷ Wuu si ba wa Isakarin bwese keran min di, siya Kedəsi ka yen kpara yenu, ka Dabarati ka yen kpara yenu,

⁵⁸ ka Raməti ka yen kpara yenu, ka sere Anεmu ka yen kpara yenu.

⁵⁹ Wuu si ba wa Aseεn bwese keran min di, siya Masikali ka yen kpara yenu, ka Abudoni ka yen kpara yenu,

⁶⁰ ka Hukəku ka yen kpara yenu, ka sere Rehəbu ka yen kpara yenu.

⁶¹ Wuu si ba wa Neftalin bwese keran min di, siya Kedəsi ye ya wāa Galilen temə ka yen kpara yenu, ka Haməə ka yen kpara yenu, ka sere Kiriataimu ka yen kpara yenu.

⁶² Ba Lefi be ba tie Merarin bweseru səə wusu wē. Wuu si ba wa Sabulonin bwese keran min di, siya Riməniə ka yen kpara yenu, ka Tabori ka yen kpara yenu.

⁶³ Wuu si ba wa Rubenin bwese keran min di Yuudenin guru giə, Yerikon deedeeru səə yari yeru gia, siya Beseri ye ya wāa tem saarəə ka yen kpara yenu, ka Yasa ka yen kpara yenu,

⁶⁴ ka Kedeməti ka yen kpara yenu, ka sere Mefati ka yen kpara yenu.

⁶⁵ Wuu si ba maa wa Gadin bwese keran min di, siya Raməti, Galadin temə ka yen kpara yenu, ka Mahanaimu ka yen kpara yenu,

⁶⁶ ka Hesiboni ka yen kpara yenu, ka sere Yasεε ka yen kpara yenu.

7

Isakarin bibun bweseru

¹ Bibu nnεwa Isakari u mara. Bera Tola, ka Pua, ka Yasubu, ka Simuroni.

² Tolan biba Usi, ka Refaya, ka Yerieli ka Yamai, ka Yibisamu, ka sere Samuēli. Bera ba sāa wirugibu ben yenusə, Tolan bwese kera səə. Ba sāawa wərugəba ben waati ye səə. Dafidin waati səə, ben geera sāawa nərəbun suba yenda yiru ka tambu nata (22.600).

³ Usin biiwa Yisiraya. Yisiraya ka win bibu ba sāawa be wirugibu nəəbu. Win bii bera Mikaēli, ka Abudiasi, ka Yoeli, ka Yisiya.

⁴ Be ba wāa ka be sannu, tən kurəbu ka bibu ba dabi sere ba koo kpī bu tən durəbu nərəbun suba tēna ka nəəba tia (36.000) wa be səə be ba koo kpī bu tabu ko.

⁵ Isakarin bwese kera səə, be ba tireru doke, ben geera sāawa nərəbun suba wεnε ka nəəba yiru (87.000). Be kpuro ba sāawa wərugəba.

Benyamεε ka Neftalin

bibun bweseru

⁶ Bibu itawa Benyamεε u mara. Bera Bela, ka Bekεε, ka Yedieli.

⁷ Bibu nəəbuwa Bela u mara. Bera Esiboni, ka Usi, ka Usieli, ka Yeriməti, ka maa Iri. Ben baawure u sāawa win bwese keran wirugii. Be kpuro maa wərugəbara. Ba bu tireru doke ma ben geera kua nərəbun suba yenda yiru ka tambu tēna ka nnε (22.034).

⁸ Bekεen biba Semira, ka Yoasi, ka Eliesεε, ka Elionai, ka Omiri, ka Yereməti, ka Abiya, ka Anatətu, ka Alaməti. Beni kpurowa ba sāa Bekεen bibu.

⁹ Ma ba bu tireru doke nge mε ba ka swīnε bwese kera ye səə. Be kpuro ba sāawa yenu yēro wərugəba. Ma ben geera sāa tənu nərəbun suba yendu ka goobu (20.200).

¹⁰ Yedielin biiwa Bilihani. Bilihanin biba maa Yeusi, ka Benyamεε, ka Ehudu, ka Kenaana, ka Setani, ka Taasisi, ka sere Akisasaa.

11 Be kpuro ba s̄awa Yedielin bibun bweseru. Be kpuro maa w̄ruḡbara. Ma ben baawure u s̄a wirugii win bwese k̄era s̄o. Ben geera s̄awa n̄r̄abun suba w̄kura n̄ōbu ka yiru, ka t̄ambu goobu (17.200) be ba koo kp̄i bu tabu ko.

12 Supimu ka Hupimu ba s̄awa Irin bibu. Ma Husimu u maa s̄a Ak̄ε̄n bii.

13 N̄fitalin biba Yasieli, ka Guni, ka Yes̄ε̄, ka sere Salumu. Beni kpuro ba s̄awa Bilihan nikur̄aminu.

Manasen bibun bweseru

14 Bii be Manase u ka win kur̄o Sirigii mara, bera Asirieli ka Makiri wi u s̄a Galadin tundo.

15 Makiri wiya u Hupimu ka Supimu kur̄o bu sua. Win sesun ȳsira Maaka. Win bii yirusen ȳsira Selofadi. Bii t̄n kur̄o bu Selofadi wi, u mara.

16 Maaka, Makirin kur̄o u bii t̄n dur̄o mara ma ba n̄n ȳsira k̄a Peresi. U maa wure u bii t̄n dur̄o mara ma ba n̄n ȳsira k̄a Seresi. Seresi wiya u Ulamu ka Rek̄emu mara.

17 Ulamun biiwa Bedani.

Beniwa ba s̄a Galadi, Makirin bii, Manasen debubun bibun bweseru.

18 Ham̄lek̄eti, Galadin sesuwa u Isodu ka Abies̄ε̄ ka Mala mara.

19 Be ba s̄a Semidan bibu, bera Akiyani ka Sik̄emu ka Likisi ka sere Aniamu.

Efaraimun bibun bweseru

20 Efaraimun bibun bweseru wee. Efaraimu u Sutelaki mara. Ma Sutelaki u Ber̄edi mara. Ma Ber̄edi u Tahati mara. Ma Tahati u Eleada mara. Ma Eleada u Tahati mara.

21 Ma Tahati u Sabadi mara. Ma Sabadi u Sutelaki mara. Efaraimu u maa bibu yiru mara, Sutelaki baasi, beya Es̄ε̄ ka Eleadi. Bera ba Gatigibu w̄ri bu ka sibun yaa sabenu mwa. Adama Gatigii be, siba bu go.

22 Ma Efaraimu u ḡo wooru sina n ka t̄. Ma win m̄ero bisibu ba na ba n̄n nukuru yemiasia.

23 Yen biruwa u ka win kur̄o m̄enna, ma u gura sua u bii t̄n dur̄o mara. Ma ba n̄n ȳsira k̄a Beria ȳn s̄o u nuku sankiranu wa win ȳnuo.

24 U maa bii t̄n kur̄o mara wi ba m̄ Seraki. Wiya u B̄eti Horoni bana ye ya w̄a w̄w̄a, ka ye ya w̄a gunguru w̄ll̄o, ka maa Us̄eni Seera.

25 Ma Beria wi, u seewa u Refa mara. Ma Refa u seewa u Res̄efu mara. Ma Res̄efu u seewa u Telaki mara. Ma Telaki u seewa u Takani mara.

26 Ma Takani u seewa u Ladani mara. Ma Ladani u seewa u Amihudu mara. Ma Amihudu u seewa u Elisama mara.

27 Ma Elisama u seewa u Nuni mara. Ma Nuni u seewa u Yosue mara.

28 Tem m̄ε̄ ba wa ba sina m̄ya B̄eteli ka yen wuu si su ka ye siker̄en̄. Siya Naarani ye ya w̄a s̄o yari yeru gia ka Ges̄ε̄ ye ya w̄a s̄o duu yeru gia ka yen baru kpaanu, ka Sik̄emu ka yen baru kpaanu, n ka girari Gas̄o ka yen baru kpaano.

29 Tem m̄ε̄ Manasen bibun bwesera wa, m̄ya B̄eti Seani ka yen baru kpaanu, ka Taanaki ka yen baru kpaanu, ka M̄egido ka yen baru kpaanu, ka sere Dori ka yen baru kpaanu.

Wuu si s̄ora Yos̄efu, Isirelin biin bibun bwesera sina.

As̄ε̄n bibun bweseru

30 Be ba s̄a As̄ε̄n bibu, bera Yimina ka Yisifa ka Yisifi ka Beria ka sere ben sesu Seraki.

31 Be ba s̄a Berian bibu, bera Heb̄ε̄ ka Maakieli. Maakieli wiya u wuu ge ba m̄ Biisafiti sw̄i.

32 Heb̄ε̄wa u Yafileti mara ka Som̄ε̄ ka Hotamu ka sere ben sesu Sua.

33 Be ba s̄a Yafiletin bibu, bera Pasaki ka Bimali ka sere Asifati. Be ba s̄a Yafiletin bibu, bera mi.

34 Be ba s̄a Sam̄ε̄n bibu, bera Aki ka Roga ka Huba ka sere Aramu.

35 Be ba s̄a win w̄n̄o Hel̄emun bibu, bera Sofaki ka Yimina ka Sel̄esi ka sere Amali.

36 Be ba s̄a Sofakin bibu, bera Sua ka Haan̄f̄ε̄ε̄ ka Suali ka Beri ka Yimura,

37 ka Beseri ka H̄odu ka Sam̄ma ka Silisa ka Yitirani ka sere Beera.

38 Be ba s̄a Yet̄ε̄n bibu, bera Ȳfun̄ε̄ ka Pisipa ka sere Ara.

³⁹ Be ba sãa Ulan bibu, bera Ara ka Hanieli ka sere Risia.

⁴⁰ Be ba sãa Aseɛn bibun bweseru, bera mi. Ben baawure u sãawa wirugii win berao. Be kpuro ba sãawa wɔrugɔba. Be ba tireru doke, ben geera sãawa nɔrɔbun suba yenda nɔɔbu ka tia (26.000) be, be ba koo kpĩ bu tabu ko.

8

Benyamɛn bwese keragii

be ba wãa Yerusalemu

¹ Bibu nɔɔbuwa Benyamɛn u mara. Wee nge mɛ ba ka swĩne, Bela ka Asibeli

² ka Ara ka Nɔka ka sere Rafa.

³ Be ba sãa Belan bibu, bera Adari ka Gera ka Abihudu

⁴ ka Abisua ka Naama ka Akoasi

⁵ ka Gera ka Sefufani ka sere Huramu.

⁶ Ehudun bii be ba sãa wirugibu Gebagibun suunu sɔɔ, ma ba ka bu da Manahatio,

⁷ bera Namani ka Akiya ka sere Gera. Gera wi u ka bu da mi, wiya u Usa ka Ahihudu mara.

⁸ Saaramu u win kurɔbu yiru beni gira. Bera Husimu ka Baara. Yen biruwa u bibu gabu mara Mɔabuban temɔ.

⁹ Bii be u ka win kurɔ Hodɛsi mara, bera Yobabu ka Sibiya ka Mɛsa ka Malikamu,

¹⁰ ka Yeusi ka Sokia ka sere Mirima. Be kpuro ba sãawa yenu yɛrobu.

¹¹ Be u ka win kurɔ Husimu mara, bera Abitubu ka Elipali.

¹² Be ba sãa Elipalin bibu, bera Ebɛɛ ka Miseamu ka sere Semɛɛ wi u wuu ge ba mɔ Onɔɔ bana ka sere maa Lodu ka yen baru kpaanu.

¹³ Beria ka Sema be ba sãa wirugibu Ayalonigibun suunu sɔɔ, bera ba Gatigibu gira.

¹⁴⁻¹⁶ Be ba sãa Berian bibu, bera Akiyo ka Sasaki ka Yeremoti ka Sebadia ka Aradi ka Edɛɛ ka Mikaeli ka Yisifa ka sere Yoasi.

¹⁷⁻¹⁸ Be ba sãa Elipalin bibu, bera Sebadia ka Mɛsulamu ka Hisiki ka Hebɛɛ ka Yisimerai ka Yisilia ka sere Yobabu.

¹⁹⁻²¹ Be ba sãa Simɛin bibu, bera Yakimu ka Sikiri ka Sabidi ka Elienai, ka Silitai ka Elieli ka Adaya ka Beraya ka Simurati.

²²⁻²⁵ Be ba sãa Sasakin bibu, bera Yisipani ka Ebɛɛ ka Elieli ka Abudoni ka Sikiri ka Hananu ka Hanania ka Elamu ka Antotia ka Yifideya ka sere Penueli.

²⁶⁻²⁷ Be ba sãa Yerohamun bibu, bera Sanserai ka Seharia ka Atalia ka Yaaresia ka Eliya ka sere Sikiri.

²⁸ Be ba sãa wirugibu nge mɛ ba ka swĩne, bera mi. Ba wãawa Yerusalemuɔ.

²⁹ Wi u Gabaoni swĩ, u wãa Gabaoni mi. Win kurɔn yĩsira Maaka.

³⁰ Win bii gbiikoowa Abudoni. Be ba maa tie, bera Suri ka Kisi ka Baali ka Nadabu,

³¹ ka Gedori ka Akiyo ka Sekɛɛ,

³² ka sere Mikoloti, Simɛan tundo. Ben tii ba wãawa Yerusalemuɔ, ben mɛro bisibun bɔkuɔ.

Sɔɔlun bibun bweseru

(I maa mɛɛrio 9:39-44)

³³ Nɛriwa u Kisi mara. Ma Kisi u Sɔɔlu mara. Ma Sɔɔlu u Yonatam mara ka Maakisua ka Abinadabu ka sere Esibaali.

³⁴ Yonatamwa u Mɛribu Baali mara. Ma Mɛribu Baali u maa Miseen mara.

³⁵ Be ba sãa Miseen bibu, bera Pitoni ka Mɛlɛki ka Tarea ka sere Akasi.

³⁶ Akasiwa u Yehoyada mara. Ma Yehoyada u Alemɛti mara ka Asimafɛti ka sere Simiri. Simiriwa u Mɔsa mara.

³⁷ Ma Mɔsa u Binɛa mara. Ma Binɛa u Rafa mara. Ma Rafa u Eleasaa mara. Ma Eleasaa u Asɛli mara.

³⁸ Bibu nɔɔba tia Asɛli u mara. Bera Asirikamu ka Bokuru ka Isimɛli ka Searia ka Abudiasi ka sere Hananu. Beni kpurowa ba sãa Asɛlin bibu.

³⁹ Aseli wi, u wənə mə wi ba sokumə Eseki. Bibu itawa Eseki wi, u mara. Bera Ulamu ka Yeusi ka Elifeleti.

⁴⁰ Ulamun bibu ba kuawa wərugəba ka ten towobu. Ben bibu ka ben debuminu dabi. Ba tura nge tumbu wunaa weeru ka wəkuru (150).

Be kpuro ba sāawa Bənyaməen bibun bweseru.

9

¹ Ba Isireliba kpuron yīsa yorua ben gari garin tireru səə nge mε ba ka swīine, bwese kera ka bwese kera.

Isireli be ba wurama yorun di

N deema ba Yudaba kpuro yoru mwa ba ka da Babiloniə kōsa ye ba kuan sō.

² Be ba gbia ba sina ben tem wusu səə, bera Isireliba ka yāku kowobu ka Lefiba ka sere Netiniba.

³ Be ba na ba sina Yerusalemuə, bera Yudan bweseru ka Bənyaməen bweseru ka Efaraimugiru ka Manasegiru.

⁴ Ka sere Utai wi u wāa Yudan bwese kera səə. U sāawa Amihudun bii. Amihudu wi, u sāawa Omirin bii, Imirin debubu, Banin sikadobu, Perəsin bwese kera səə.

⁵ Silonigibun bwese kera səəra Asaya u wāa ka win bibu. Asaya wiya u sāa win bii gbiikoo.

⁶ Serakin bwese kera səəra Yeweli ka wigibu ba wāa. Ben geera sāawa nata ka wene ka wəkuru (690).

⁷ Be ba wāa Bənyaməen bwese kera səə, bera Salu, Məsulamun bii, Hodafian debubu, Asenuan sikadobu,

⁸ ka Yibineə, Yoramun bii, ka Ela, Usin bii, Mikirin debubu ka Məsulamu, Sefatian bii, Rewelin debubu, Yibinian sikadobu, ka sere ben tumbu gabu.

⁹ Tən be kpurowa ba sāa wirugibu ben yenusə nge mε ba ka swīine. Ben geera sāawa nene ka wunəbu ka weeraakuru ka nəəba tia (956).

¹⁰ Be ba sāa yāku kowobu, bera Yedaya ka Yoyaribu ka Yakini,

¹¹ ka Asaria. Win sikadobara Hilikiya ka Məsulamu ka Sadəku ka Mərayətu ka sere Akitubu wi u sāa Yinni Gusunən sāa yerun wirugii.

¹² Adaya u maa sāa yāku kowo. Win sikadobara Yerohamu ka Pasuri ka Maakiya ka Masai ka Adieli ka Yasisia ka Məsulamu ka Məsilemiti ka Imeri.

¹³ Be ka begii be ba sāa wirugibu ben yenusə, ben geera sāawa tumbu nərəbu ka nata ka wunəbu ka wata (1.760). Be kpuro ba sāawa wərugəba. Bera ba ra səmburu ko Yinni Gusunən sāa yerə.

¹⁴ Semaya u sāawa Lefi. Win sikadoba wee, nge mε ba ka swīine. Bera Hasubu ka Asirikamu ka sere Hasabia, Mərarin bwese kera səə.

¹⁵ Be ba maa sāa Lefiba, bera Bakibakaa ka Herəsi ka Galali ka Matania. Matania win sikadobara Misee ka Sikiri ka Asafu.

¹⁶ Abudiasin tii u sāa wa Lefi. Win sikadobara Semaya ka Galali ka Yedutum. Berekia, Asan bii, Elikanan debubu wi u wāa Netofagibun temə, u maa sāawa Lefi.

¹⁷ Be ba sāa kənnə kəsobu, bera Salumu ka Akubu ka Taluməə, ka Ahimani ka begibu. Salumuwa u sāa ben wirugii.

¹⁸ Wiya u ra n wāa sina bokon kənnəwə ge ga wāa səə yari yeru gia sere ka gisə. Be ba sāa kənnə kəsobu Lefin bweseru səə, bera mi.

¹⁹ Salumu, Koren bii, Abiasafun debubu, Koren sikadobu ka wigii be ba tie, bera ba ra Yinni Gusunən kuu bekurugirun kənnə kəsū. Ben sikadobara ba ra raa səmbu te ko.

²⁰ Finəesi, Eleasaan biiwa u sāa ben wirugii. Ma Yinni Gusunə u wāa ka wi.

²¹ Sakari, Meselemian biiwa u ra kuu bekurugii ten kənnə kəsū.

²² Be kpuron geera sãawa mi goobu ka wækura yiru (212). Bera ba ra kãnnõsu kõsu. Ben yĩsa ba maa doke tireru são ka ben wusu. Dafidi ka Gusunõn sãmõ Samuëliwa ba bu sãmbu te ñamu sãndia.

²³ Be ka ben bibun bwesera ba ra Yinni Gusunõn sãa yee ten kãnnõ si kõsu.

²⁴ Be ba sãa yerun kãnnõ si kõsu mi, ba ra n wãawa bera ka bera, são yari yerõ ka são duu yerõ, ka são yẽsan nãm geuõ ka yen nãm dwareõ.

²⁵ Begibu gabu ba ra nẽ ben mi saa ben wusun di bu ka bu sina mi alusuma tia.

²⁶ Kãnnõ kõsobun wirugibu nne be, ba sãawa Lefiba. Ba ra n wãawa ben sãmburu são baadomma. Bera ba ra maa sãa yerun dii sãsu ka sãa yee ten arumani kõsu.

²⁷ Ba ra kpunewa bu ka sãa yee te sikerena. Yam mù n sãra, kpa bu ten kãnnõsu wukia.

²⁸ Kãnnõ kõso ben gaba ba ra yãkurun dendi yãnu kõsu. Ba ra nu gariwa bà n nu yaramõ. Kpa bu maa nu gari bà n nu duusiamõ.

²⁹ Ben gaba ba ra maa sãa yerun dendi yãa ni nu tie kõsu ka sere maa som ka tam ka gum ka turare ye ba ra dõo doke ka maa turare nubu durorugia.

³⁰ Yãku kowoba ba ra turare nubu durorugia ye ko.

³¹ Lefi ben turo, Matitia, Salumun bii gbiikoo, Koren bweseru são, wiya u ra kiranu wõ.

³² Wigibu gabu Kehatin bweseru são, bera ba ra tão wẽrarugiru baateren pẽe ko, ye ba ra Yinni Gusunõ yiiye.

³³ Bera ba sãa Lefiban yenu yẽrobu. Bera ba ra maa wom kowobu kpare. Ba ra n wãawa sãa yerun dinu ganu são. Ba ku ra maa sãma gaa ko, yèn sã ba ra n sãmburu m̀ são são ka wõkuru.

³⁴ Bera ba sãa Lefiban yenu yẽrobu nge mẽ ba ka swĩine. Be, ba wãawa Yerusalemõ.

Sõolun bibun bweseru (I maa mæerio 8:29-38)

³⁵ Yeyeli wi u Gabaoni swĩi, u wãawa Gabaoniõ. Win kurõn yĩsira Maaka.

³⁶ Win bii gbiikoowa Abudoni. Be ba maa tie, bera Suri ka Kisi ka Baali ka Neri ka Nadabu,

³⁷ ka Gedori ka Akiyo ka Sakari ka sere Mikoloti.

³⁸ Mikoloti wiya u Simæamu mara. Be kpuro ba wãawa Yerusalemõ begibun bõkuõ.

³⁹ Neriwa u Kisi mara. Ma Kisi u Sõolu mara. Ma Sõolu u Yonatam mara ka Maakisua ka Abinadabu ka sere Esibaali.

⁴⁰ Yonatamwa u Mëribu Baali mara. Ma Mëribu Baali u maa Misee mara.

⁴¹ Miseen biba Pitoni ka Mëleki ka sere Tarea.

⁴² Akasiwa u Yara mara. Ma Yara u Alemeti mara ka Asimafeti ka sere Simiri. Simiriwa u Mõsa mara. Ma Mõsa u maa Binæa mara.

⁴³ Binæawa u Refaya mara. Ma Refaya u Eleasaa mara. Ma Eleasaa u Aseli mara.

⁴⁴ Bibu nõõba tia Aseli u mara. Ben yĩsa wee, Asirikamu ka Bokuru ka Isimæeli ka Searia ka Abudiasi ka sere Hananu. Be ba sãa Aselin bibu, bera mi.

DAFIDI, ISIRELIBAN SINA BOKON GARI

Sõolu ka win bibun gõõ (I maa mæerio Samuëli I, 31:1-13)

10

¹ Filisitiba ba Isireliba tabu wõri. Ma Isireliban tabu kowobu ba duki sua. Filisiti be, ba bu naa gira ba go go Giliboan guurõ.

² Ba maa Sõolun tii ka win bibu ita Yonatam ka Abinadabu ka Maakisua naamwẽ. Ma ba bii be go.

³ Sannõ ge, ga Sõolu swĩe. Ten towobu ba nùn sẽenu twee ba mæera kua gem gem.

⁴ Yera u win tabu yãa sãowo sãowa u nẽe, u win takobi womõ u nùn ye saku kpa bango sarirugii be, bu ku raa nùn saku bu yaa kasiki.

Adama durə wi, u yina u ko mε, domi berum nùn mwa gem gem. Ma Səalu u takobi ye mwa u ka tii səka u kibarisi u taare.

⁵Ye win tabu yāa səwo wi, u wa ma u gu, yera u maa win takobi sua u tii səka nge mε Səalu u kua. Ma ba gu yam tem mi.

⁶Nge mεya Səalu u ka gu ka win bibu ita be, ka win tabu yāa səwo ka sere maa win tabu kowobu kpuro sannu.

⁷Ye Isireli be ba wāa Yisirelin wəwəə ba nua ma ben tabu kowoba duki sua, Səalu ka win bii tən durəbu ba maa gu, yera ba ben wusu deri ba duki sua. Ma Filisitiba ba na ba sina wuu si sə.

⁸Ye n kua sisiru Filisitiba ba na ba goo nin yānu potirimə. Yera ba Səalu ka win bibu itan gonu wa Giliboan guurə.

⁹Ma ba Səalun wiru bura ba win tabu yānu kpuro potira. Yera ba səməbu gəra bu yen labaari kpara ben bū diaə ka ben təmbun mi, ben tem sə kpuro.

¹⁰Yera ba win tabu yānu sua ba doke ben bū dirə. Ma ba win wiru sua ba bwē ben bū wi ba mō Dagonin dirə.

¹¹Sanam mε Yabesi ye ya wāa Galadin temə, yen təmbu ba nua ye Filisitiba ba Səalu kua,

¹²yera be ba sāa tabu durə wərugəba ba seewa ba Səalu ka win bibun goo ni sua ba ka da Yabesiə. Ma ba ben kukunu sikua dāru garun nuurə Yabesi mi. Ma ba nəə bəkua sō nəəba yiru.

¹³Səalu u guwa yèn sō u Yinni Gusunə tənu kam kom kua, u n win woodaba mεm nəwε. U bikiaru dawa be ba ra gəribu sokun mi.

¹⁴U n Yinni Gusunə bikie. Ma Yinni Gusunə u dera u gu. Ma u win bandu sua u Isain bii, Dafidi wē.

*Dafidi u kua Isireliban sunə
(I maa mεrio Samuēli II, 5:1-3)*

11

¹Isireliba kpuro ba menna ba na Dafidin mi Heboroniə. Ma ba nùn səwa ba nεε, bεε ka wunε, sa sāawa yem tem.

²Baa yellun di, saa ye Səalu u sāa bεsen sunə, wuna a ra sun menne a sun kpara a ka tabu da, kpa a ka maa sun wurama. Gusunə wunen Yinni u maa nun səwa u nεε, wuna kaa ko bεsen wirugii kpa a bεε win təmbu kpara.

³Yera Isireliban guro gurobu kpuro ba na Dafidi sina bokon mi Heboroniə. Ma u ka bu arukawani bəkua Yinni Gusunən wuswəə Heboroni mi. Yera ba nùn gum tāre wirə, ba nùn kua be, Isireliban sunə nge mε Yinni Gusunə u gerua saa Samuēlin nəən di.

Dafidi u Yerusalemu wəri

u mwa

(I maa mεrio Samuēli II, 5:6-10)

⁴Sō teeru, Dafidi ka Isireliba kpuro ba Yerusalemu wəri. Yerusalemu yera ba maa sokumə Yebusi. Miya Yebusiba ba wāa.

⁵Yera ba Dafidi səwa ba bεε, n n koorə u duuma wuu ge sə.

Adama Dafidi u bu wəri u ben wuu gbāraruguu ge mwa. N deema gera ba maa sokumə Siəni. Yen biru ba gu soka Dafidin wuu.

⁶N deema Dafidi u raa win tabu kowobu səwa u nεε, wi u gbia u Yebusiba wəri u kamia, yērowa u koo ko tabu kowobun wirugii. Ma Yoabu, Seruyan bii u gbia u bu wəri u kamia. Ma u kua wirugii.

⁷Dafidi u da u sina wuu gbāraruguu gen mi. Yen sōna ba gu soka Dafidin wuu.

⁸Ma u bani kua u ka gu sikerena. U banawa saa Milon di u ka sikerena. Ma Yoabu u maa gen mi n tie sənwa.

⁹Ma Dafidin dam mu sosimə. Domi Gusunə wəllu ka tem Yinni u wāa ka wi.

*Dafidin tabu kowobu**(I maa mærio Samuëli II, 23:8-39)*

¹⁰ Wee be ba sāa Dafidin tabu kowobun wirugibu. Be ka Isireliba kpurowa ba nùn kua sina boko nge mæ Yinni Gusunə u gerua win təmbun sō. Ba nùn mæm nəwawa mam mam win bandun waati ye kpuro sō.

¹¹ Yasobeamu, Hakumənin bii u sāa tabu kowobun wirugii ben turo. Wiya u təmbu gooba wunəbu (300) go ka yaasa nən teerun tabu sō.

¹² Yen biru Eleasaa, Dodon bii, Akosigii, u sāawa tabu kowobu ita yen turo.

¹³ U wāa ka Dafidi Pasi Damimuə, sanam mæ Filisitiba ba mænna bu ka bu tabu wəri. Ma Isireliba ba duki Filisitiban wuswaan di. N deema gberu gara wāa mi, tē sō ba əsu duura.

¹⁴ Yera Eleasaa ka win təmbu ba yōra gbee ten suunu sō ba ka tu yina. Ma ba ka Filisitiba tabu kua ba bu go. Yinni Gusunə u bu nasara baka wē dəma te.

¹⁵ Sō teeru Dafidin tabu sinambu tēna ye sō, ben ita ba da ba nùn deema Adulamun kpee wəruə, sanam mæ Filisitiban tabu kowobun wuuru garu ta na ta ten sansani gira Refaban wəwə.

¹⁶ Saa ye sō, Dafidi u wāa kpee wəru ge sō, ma Filisitiban sansani ya maa gire Betelehemuə.

¹⁷ Ma Dafidi u Betelehemun bəkə kua u nē, wara u koo ka man Betelehemun gbāra kənnən dəkən nim naawa n nə.

¹⁸ Yera win tabu durəbu ita be, ba da ba Filisitiban sansani ye wəri ka dam ba Dafidi nim mæ takama ba ka na. Adama u n̄ mu nəra. U ka mu yākuru kuawa, u Yinni Gusunə yaria.

¹⁹ U nē, Gusunə u man gbara bu nē, nēna na nim mæ nəra. Domi mən sōna tən beni ba ben wāaru kari bərie. Nim mæ, mu sāawa nge ben yem mæ mu koo raa yari.

Yen sōna u yina u mu nə.

Yeniba kpurowa Dafidin tabu kowobu ita be, ba kua.

²⁰ Abisai, Yoabun wənəwa u sāa tabu sinambu tēna yen wirugii. Təmbu gooba wunəbuwa (300) u go ka win yaasa. Ma u yīsiru yara wigibun suunu sō.

²¹ Ba nùn bēere wē too. Adama u n̄ tabu durəbu ita be tura.

²² Benaya, Kabiseligii, Yehoyadan bii, u sāawa tabu durə wərugə. Ma u yīsiru yara nasara dabi te u wan sō. Wiya u Məabuban təmbu yiru gabu go, be ba sē nge gbee sinansu. Wiya u maa dua dəkə kpiriru sō u gbee sunə kāasi mi, u go puran saa sō.

²³ Ma u Egibitin tabu durə damgii goo go. Win gunum mu sāawa gəm soonu nəəbu. Ma u yaasa neni. Yen buru ta sāawa nge weson dēka ye u ra beku yasa tēke. Saa yē sō u nùn wərim də, bokura u neni. Ye u tura mi, ma u durə win yaasa ye u neni mi wəra u ka nùn sōka u go.

²⁴ Yeniba kpurowa Benaya Yehoyadan bii u kua. Ma u yīsiru yara tabu kowobu tēna ye sō.

²⁵ U bēere baka wa Dafidin tabu durəbu tēna ye sō. Adama ya n̄ tabu durə gbiikobu ita begia tura. Ma Dafidi u nùn kua win tiin kəsobun wirugii.

²⁶ Dafidin tabu kowo ben gabun yīsa wee, Asaeli, Yoabun wənə, ka Elikanani, Dodon bii, Betelehemugii,

²⁷ ka Saməti, Harorigii, ka Heləsi, Palonigii,

²⁸ ka Ira, Ikəsin bii, Tekoagii, ka Abiesē, Anatətugii,

²⁹ ka Sibekai, Husagii, ka Ilai, Akoasigii,

³⁰ ka Maharai, Netofagii, ka Helədi, Baanan bii, wi u maa sāa Netofagii,

³¹ ka Itai, Ribain bii, Gibeagii, ye ya wāa Benyamēn temə, ka Benaya, Piratonigii,

³² ka Hurai, Nasale Gaasigii, ka Abieli, Arabagii,

³³ ka Asimafeti, Basarumugii, ka Eliaba, Saabonigii,

³⁴ ka Bēnə Hasemu, Gisonigii, ka Yonatham, Sagen bii, Hararigii,

³⁵ ka Akiamu, Sakaan bii, Hararigii, ka Elifali, Urun bii,

- 36 ka Hefee, Mekeragii, ka Akiya, Palonigii,
 37 ka Hesiro, Kaameligii, ka Naarai, Esibain bii,
 38 ka Yoeli, Natanin mɔɔ, ka Mibisaa, Hagirin bii,
 39 ka Seleki, Amɔnigii, ka Nakarai, Berɔtugii wi u ra Yoabu, Seruyan biin tabu yānu sɔbe,
 40 ka Ira, ka Garebu be ba sāa Yeteeba,
 41 ka Uri, Hɛti, ka Sabadi, Alaigii,
 42 ka Adina, Sisan bii, Rubenin bwese keran wirugii turo, wi u tabu kowobu tɛna mɔ,
 43 ka Hanani, Maakan bii, ka Yosafati, Mitinigii,
 44 ka Osiasi, Asitarɔtugii, ka Sama, ka Yeyeli be ba sāa Hotamun bibu, Aroeeigibu,
 45 ka Yedieli, Simurin bii, ka win wɔnɔ Yoka, Tisigii,
 46 ka Elieli, Makafimugii, ka Yeribai, ka Yosafia, Elinamun bibu, ka Yitima, Mɔabu,
 47 ka Elieli, ka Obedi, ka Yasieli, Sobagii.

12

Tabu kowo be ba ka Dafidi

nɔɔ tia kua Sɔɔlun waati

1 Sanam mɛ Dafidi u kpikuru sua u da Sikilagiɔ u ka Sɔɔlu Kisin bii tonda, yera gaba seewa ba da win mi. Ba sāawa tabu durɔ wɔrugɔba be ba sɔɔru sāa bu ka nɔn tabu somi.

2 Ma ba tennu ka kpurantɛnu neni. Ba maa ye kpuron tobu yɛwa nɔm geu ka nɔm dware.

Be ba sāa Benyamɛɛba, Sɔɔlun bwese kɛra sɔɔ,

3 bera tabu sunɔ Akiesɛɛ ka Yoasi be ba sāa Sema, Gibeaggiin bibu, ka Yesieli, ka Peleti be ba sāa Asimafetin bibu, ka Beraka ka Yehu be ba sāa Anatɔtugibu,

4 ka Yisimaya, Gabaonigii, wi u sāa tabu sinambu tɛna yen wirugii turo,

5 ka Yeremi ka Yasieli, ka Yokanani ka Yosabadi, Gederagii,

6 ka Elusai ka Yerimɔti ka Bealia ka Semaria ka Sefatia, Harɔfugii,

7 ka Elikana ka Yisiya ka Asareli, ka Yoesɛɛ ka Yasobeamu, be ba sāa Koren bwese keragibu,

8 ka Yoela ka Sebadia be ba sāa Yerohamun bibu, Gedorigibu.

9 Gadiba sɔɔ, tabu durɔ wɔrugɔba ba na Dafidin mi kpee wɔru gen mi, gɔburɔ. Ba sāawa be ba tabu tobu yɛ. Ma ba tɛrenu ka yaasi neni. Ba dam mɔwa nge gbee sinansu. Ma ba sāu nge nɛm ni nu wāa guunu wɔllɔ.

10-14 Ba sāawa tɔnu wɔkura tia. Bera tabu sunɔ Esɛɛ ka Abudiasi ka Eliabu ka Misimana ka Yeremi ka Atai ka Elieli ka Yokanani ka Elisabadi ka Yeremi ka Makibanai.

15 Be ba sāa Gadigibu ba ka sāa tabu sinambu, bera mi. Wi u piiburu bo be sɔɔ, wiya u koo tɔmbu wunɔbu (100) tabu wɔri. Wi u maa bo, kpa u tɔmbu nɔrɔbu (1.000) tabu wɔri.

16 Bera ba Yuudeni tɔbura wɔɔn suru gbiikoo sɔɔ, sanam mɛ ya nim yiba sere bɔɔwɔ. Bera ba maa tɔn be ba wāa wɔwi sɔɔ gira yen sɔɔ yari yeru gia ka yen sɔɔ duu yeru gia.

17 Benyamɛɛba ka Yudaba ben tii ba maa na Dafidin mi kpee wɔru mi.

18 Dafidi u bu sennɔ da, ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, ì n ween na nɛn mi ka bwisiku geenu, i ka man somi, kon ka bɛɛ nɔɔ tia ko. Adama ì n ween na i ka man samba ko, kpa nɛn yiberɛba bu ka man go sanam mɛ na ñ taarɛ gaa kue, Gusunɔ bɛsɛn baababan Yinni u ye waawo, kpa u sun siria.

19 Yera Yinni Gusunɔn Hunde u dua Amasai, tabu sinambu tɛna yen turo sɔɔ, ma u gerua u nɛɛ,

wuna sa ka yɔra,

wunɛ Dafidi, Isain bii.

Wunɛ ka be ba nun somimɔn bwɛra yu kpunɔ.

Domi Gusunɔ wunen Yinni u nun faaba kua.

Ma Dafidi u bu mwa ka nuku dobu. Ma u dera ba dua win tabu sinambun wuuru sɔɔ.

²⁰ Manasen bwese keran tumbu ba Dafidi swi sanam me wi ka Filisitiba ba dɔɔ bu ka Sɔɔlu tabu ko. Adama ba n Filisiti be somi. Domi ye Filisiti ben wirugibu ba wesiana, ba Dafidi girawa ba nee, u ko n wawa Sɔɔlu win yinnin biruɔ kpa u ra bu wiru bɔɔri.

²¹ Manasen bwese keragii be ba Dafidi swiima sanam me u gɔsirama Sikilagiɔ, bera Adina ka Yosabadi ka Yedieli ka Mikaeli ka Yosabadi goo ka Elihu ka Silitai. Be kpuro ba sɔawa Manasen bwese keran tabu kowo wuunun wirugibu.

²² Bera ba Dafidi somi domi be kpuro ba sɔawa tabu durɔ wɔrugɔba ka maa tabu sinambu.

²³ Tɔɔ baatere, tumbu ba ra n naamɔwa Dafidin mi bu ka nɔn somi sere win tabu kowobu ba dabia ba dam kua nge Gusunɔn tabu kowobu.

Tabu sinam be ba Dafidi kua

Isireliba kpuron sunɔ

²⁴ Tabu kowo be ba na Dafidin mi Heboroniɔ bu ka nɔn Sɔɔlun bandu wesia nge me Yinni Gusunɔ u gerua, ben geeru wee.

²⁵ Yudan bwese kera sɔɔ, tabu kowo be ba tɛrenu ka yaasi neni, ba sɔawa tɔnu nɔrɔbun suba nɔɔba tia ka nene (6.800).

²⁶ Simɛɔn bwese kera sɔɔ, be ba sɔa tabu durɔ wɔrugɔba ben geera sɔawa nɔrɔbun suba nɔɔba yiru ka wunɔbu (7.100).

²⁷ Lefiban bwese kera sɔɔ, tumbu nɔrɔbun suba nne ka nata (4.600) ba waa,

²⁸ ka Yehoyada, Aronin yenun wirugii ka win tumbu nɔrɔbun suba ita ka nata ka wunɔbu (3.700),

²⁹ ka Sadaku, aluwaasi kpɛmbu wi u sɔa tabu durɔ wɔrugɔ ka wirugibu yenda yiru be ba sɔa win tundon yenugibu.

³⁰ Benyamɛɛn bwese kera sɔɔ, be ba sɔa Sɔɔlun mero bisibu, ba sɔawa tumbu nɔrɔbun suba ita (3.000) domi ben dabira ba ka Sɔɔlu yɔra n ka saa ye girari.

³¹ Efaraimun bwese kera sɔɔ ba sɔawa nɔrɔbun suba yendu ka nene (20.800). Ba bu gara yenu ka yenu. Ba sɔawa tabu durɔ wɔrugɔba be ba yisuru yara.

³² Manasen bwese keran sukungibu ba sɔawa nɔrɔbun suba wɔkura nɔɔbu ka ita (18.000). Bera ba soka ka ben yisa bu ka da bu Dafidi ko sunɔ.

³³ Isakarin bwese kera sɔɔ, ba sɔawa tabu sinambu goobu (200) ka sere maa ben tɔn be ba kpare. Isakarin bwese keragii be, ba ben waatin asansi ye bu ka tubu ye Isireliba ba koɔ ko.

³⁴ Sabulonin bwese kera sɔɔ, ba sɔawa tumbu nɔrɔbun suba weeraakuru (50.000) be ba tabu ye, ba maa tabu yaa bwese bweseka neni, ba sɔaru kpeere bu ka tabu ko ka gɔru tia.

³⁵ Nefitalin bwese kera sɔɔ, ba sɔawa tabu sinambu nɔrɔbu (1.000) ka sere maa tabu kowobu nɔrɔbun suba tɛna ka nɔɔba yiru (37.000) be ba tɛrenu ka yaasi neni.

³⁶ Danun bwese kera sɔɔ, be ba tabun sɔaru kpeere, ba sɔawa tumbu nɔrɔbun suba yenda nɔɔbu ka ita ka tɔnu nata (28.600).

³⁷ Aseɛn bwese kera sɔɔ, be ba tabu ye ma ba sɔaru sɔa bu ka tabu ko, ba sɔawa tumbu nɔrɔbun suba weeru (40.000).

³⁸ Be ba waa Yuudenin sɔɔ yari yeru gia, Rubeniba ka Gadigibu ka Manasen bwese keran sukungibu ba sɔawa tumbu nɔrɔbun suba wunaa teeru (120.000). Ba maa tabu yaa bwese bweseka mɔ.

³⁹ Tɔn be ba tabun sɔaru sɔa mi, be kpurowa ba na Heboroniɔ ka gɔru tia, kpa bu ka Dafidi ko Isireliba kpuron sunɔ. Ma Isireli be ba tie ba ka bu nɔɔ tia kua.

⁴⁰ Ma ba kua sɔɔ ita Dafidin mi, ba dimɔ ba nɔrumɔ. Domi begibu ba dianun sɔaru kua ben sɔ.

⁴¹ Yen biru be ba waa ben bɔkuɔ n ka girari Isakariba, ka Sabuloniba ka sere Nefitaliba, ba ra ben ketekunu ka ben yooyoosu ka ben birakɔsu ka sere maa ben ketɛba dianu sɔbimɛwa bu ka na, ka maa som ka figi gbebi, ka resɛm gbebi, ka tam ka gum, ka ketɛba ka yaanu dabi dabinu, domi be kpuro ba waa nuku dobu sɔɔ.

*Dafidi u Yinni Gusunən**woodan kpakororu yi**Obedi Edəmun yenuə**(I maa məerio Samuəli II, 6:1-11)***13**

¹ Səə teeru Dafidi u tabu kowobu nərəm nərəm ka wunəm wunəm wirugibu menna ka sere maa wirugii be ba tie.

² Ma u be kpuro səəwa u nē, yeni yà n ween na Gusunə bəsen Yinnin min di, ma ya bē wēre, i de su səməbu gəri bəsegibun mi Isirelin tem kpuro səə, yāku kowobu ka Lefiban mi be ba wāa wuu marosə ka kpara yenə kpa bu mennama.

³ Kpa su ka Gusunə bəsen Yinnin woodan kpakoro te wurama. Domi sa n̄ ten gari kue Səəlun waati səə.

⁴ Ma tən be kpuro ba wura bu ko mē. Domi gari yi, yi ka bu naawa.

⁵ Ma Dafidi u Isireliba kpuro menna saa Sikorin di ye ya wāa Egibitiə sere ka Hamatin duu yerə kpa bu da bu Yinni Gusunən woodan kpakoro te suama Kiriati Yarimun di.

⁶ Yera Dafidi u seewa ka Isireli be kpuro ba da Baalaə ye ba maa mə Kiriati Yarimu, Yudan temə, bu ka Yinni Gusunən woodan kpakoro te tama, tən wuswaaə ba ra Yinni Gusunən yīsiru soku, wi u ra n s̄ ten wəllə wəllun kəsobun suunu səə.

⁷ Ma ba tu sua ba doke naa kēkē kpaə gaa səə ba ka doona Aminadabun yenun di. Usa ka Akiyowa ba naa kēkē ye kpare.

⁸ Ma Dafidi ka Isireliba kpuro ba bu swī ba mərəkunu soomə ka gəəgenu, ka bara kpānu, ka seketirenu, ka yankokonu. Ma ba womusu mə ba yaamə ka ben dam kpuro ba ka Gusunə sāmə.

⁹ Saa yè səə ba tura Kidonin doo soo yerə, yera kpakoro te, ta wərumaa dəə, ma Usa u noma demia u tu gaba.

¹⁰ Mii mii, Yinni Gusunə u ka n̄n mərū kua. Ma u dera u wəruma kpakoro ten bəkuə u gu, yèn s̄ u tu baba.

¹¹ Dafidi u mərū kua too yèn s̄ Yinni Gusunə u ka Usa seeyasia mē. Ma u yam mi yīsiru k̄a Perəsi Usa. Yen tubusiana Usan goo yeru. Yīsi tera ba ka mu sokumə sere ka gisən gisə.

¹² Ma Dafidi u Yinni Gusunə nasla dəma te. Yera n dera u ka nē, aməna u koo ko u ka Yinni Gusunən woodan kpakoro te turi win yenuə.

¹³ U n̄ dere bu gina ka tu da win yenuə Yerusalemə. U dera ba ka tu dawa Obedi Edəmu Gatigiin yenuə.

¹⁴ Ma ta kua mi suru ita. Ma Yinni Gusunə u durə wi ka win yenugibu ka maa ye u mə kpuro domaru kua.

*Dafidi u wāa Yerusalemə**(I maa məerio 3:5-9; Samuəli II, 5:11-16)***14**

¹ Səə teeru, Hiram, Tirin sunə u Dafidi səməbu gəria ka dāa gea ye ba sokumə seduru ka dāa dākobu ka be ba ra kpenu dāku, kpa bu n̄n sina kpaaru bania.

² Dafidi u tuba ma Gusunəwa u win bandun dam siremə. Wiya u maa ban te wəlle suamə win təmbu Isireliban s̄.

³ Yen biru Dafidi u maa kurəbu gabu sua Yerusalemə. Ma ba n̄n bii tən durəbu ka tən kurəbu marua.

⁴ Bera Samua ka Sobabu ka Natani ka Salomə

⁵ ka Yibaa ka Elisua ka Elifeleti

⁶ ka Nəga ka Nefegi ka Yafia

⁷ ka Elisama ka Beliada ka sere Elifeleti goo.

*Dafidi u Filisitiba kamia
(I maa mærio Samuëli II, 5:17-25)*

⁸Ye Filisitiba ba nua ba Dafidi gum täre wirö u kua Isireliba kpuron sunö, yera be kpuro ba seewa ba nün wërim wee. Ye u nua mε, yera u sara u da u ka bu yinna.

⁹Saa ye söra Filisiti be, ba tunuma ba teria Refan wöwaa.

¹⁰Ma Dafidi u Yinni Gusunö bikia u nεε, n doo n Filisiti be wëri? Kaa man bu nömu beria?

Ma Yinni Gusunö u nün wisa u nεε, a doo, kon nun bu nömu beria.

¹¹Ma ba seewa ba da Baali Perasimuö. Miya Dafidi u Filisiti be go go. Ma u gerua u nεε, Yinni Gusunö u nen yiberëban wuuru gïa nge mε nim tora ya ra guna gïε.

Yen söna ba yam mi yïsiru kã Baali Perasimu.

¹²Yera Filisiti be, ba duki sua ba ben bwäarokunu deri mi. Ma Dafidi u win tambu söwa bu nu guro bu döo mēni.

¹³Amēn biru, Filisiti be, ba kram na ba teria Refan wöwa mi.

¹⁴Ma Dafidi u Yinni Gusunö bikia u nεε, n maa doo n bu wëri? Ma Yinni Gusunö u nün wisa u nεε, oo. Adama a ku da söru sörum mε. A besiro kpa a da a n wāa dāa ye ba mō miren söwö.

¹⁵Sanam mε a naa damu damusu gasu nōmō dāa wöllö, a yarima. Domi nε, Yinni Gusunöwa na nun gbiiye n ka ben sansani ye wëri.

¹⁶Ma Dafidi u kua nge mε Yinni Gusunö u nün söwa. U da u Filisiti be go go saa Gabanonin di n ka da Gesεεö.

¹⁷Ma Dafidi u yïsiru yara tem baama kpuro söö. Ma Yinni Gusunö u nün dam wē bwesenu kpuro söö.

15

Dafidi u Yinni Gusunön

woodan kpakororu wāa yeru

söru kua

¹Yeniban biru, Dafidi u tii dia bania Yerusalemö. U maa Yinni Gusunön woodan kpakororu wāa yeru kua mi.

²Ma u nεε, Lefiba tönawa n weene bu tu söbe. Domi bera Yinni Gusunö u gösa bu ka tu söbe, kpa bu maa ten sömburu ko saa kpuro söö.

³Ma Dafidi u Isireliba kpuro menna Yerusalemö bu ka Yinni Gusunön woodan kpakoro te da ten ayerö mi u söru kua ten sō.

⁴U maa yäku kowobu Aronin bweserugibu ka Lefiba menna.

⁵Kehatin bweseru söö, Urieliwa u sāa wirugii ka wigibu tōnu wunaa teeru (120).

⁶Mërarin bwese këra söö, Asayawa u sāa wirugii, ka wigibu tambu goobu ka yendu (220).

⁷Gëesänin bwese këra söö, Yoeliwa u sāa wirugii ka wigibu tambu wunaa teeru ka wökuru (130).

⁸Elisafanin bwese këra söö, Semayawa u sāa wirugii ka wigibu tōnu goobu (200).

⁹Heboronin bwese këra söö, Elieliwa u sāa wirugii ka wigibu tōnu wene (80).

¹⁰Usielin bwese këra söö, Aminadabuwa u sāa wirugii ka wigibu tōnu wunöbu ka wökura yiru (112).

¹¹Ma Dafidi u yäku kowobu Sadöku ka Abiataa soka, ka sere maa Lefi beni, Urieli ka Asaya ka Yoeli ka Semaya ka Elieli ka sere Aminadabu.

¹²Ma u bu söwa u nεε, bëya i sāa wirugibu Isireliban bwese këri söö. Yen sö, i tii dëerasio bëε ka bëen yënegibu, kpa i da i ka Gusunö bëε Isireliban Yinnin woodan kpakororu suama i ka na yam mi na tu wāa yeru kua söö.

¹³ Yellu, Gusunə beſen Yinni u sun seeyasia ka gəw yèn sō i n̄ daa wāa mi, ma sa n̄ win wooda məm nəwwe.

¹⁴ Yera yāku kowo be, ka Lefi be, ba tii dəerasia bu wa bu ka Gusunə be Isireliban Yinnin woodan kpakoro te suama.

¹⁵ Ma Lefi be, ba kpakoro te sua ba seru sən̄di ka ten dāa pəəsi yi ba ra ka tu sue nge mē Yinni Gusunə u raa yiire bu ko saa Məwisin nən̄n di.

¹⁶ Ma Dafidi u maa Lefiban wirugii be sōwə u n̄e, bu begibu səruru koosio be ba koo womusu ko ba n̄ guunu ka mərəkunu ka seketirenu soomə ka dam bu ka nuku dobu sōəsi.

¹⁷ Be Lefiba ba səruru koosia, bera Hemani, Yoelin bii ka win səm kowosii beni, Asafu, Berekian bii ka sere maa Etani, Kusayan bii, Merarin bwese keragii.

¹⁸ Be ba maa swīi, bera Sakari ka Beni ka Yaasieli ka Semiramətu ka Yehieli ka Uni ka Eliabu ka Benaya ka Maaseya ka Matitia ka Elifele ka Mikineya ka Obedi Edəmu ka sere Yeyeli. N deema beni kpuro ba sāawa kənnə kōsobu.

¹⁹ Wom kowo be ba seketirenu soomə ni ba kua ka sii gandu, bera Hemani ka Asafu ka sere Etani.

²⁰ Be ba maa guunu soomə ni nu gōru yāka mə, bera Sakari ka Asieli ka Semiramətu ka Yehieli ka Uni ka Eliabu ka Maaseya ka sere maa Benaya.

²¹ Matitia ka Elifele ka Mikineya ka Obedi Edəmu ka Yeyeli ka sere Asasia, bera ba mərəku serum nəwba itaginu soomə ba ka womusu swīi.

²² Lefi be səw, Kenaniawa u sāa wom kowo ben wirugii. Wiya u bu womusu koosiamə domi u yēru mə.

²³ Be ba ra Yinni Gusunən woodan kpakoro te səbe, bera Berekia ka Elikana

²⁴ ka Obedi Edəmu ka Yehia. Yāku kowo be ba ra kəbi so Yinni Gusunən woodan kpakoro ten wuswaa, bera Sebania ka Yosafati ka Netanēli ka Amasai ka Sakari ka Benaya ka sere Eliesē.

Yinni Gusunən

woodan kpakororu

ta tura Yerusalemə

(I maa m̄erio Samuēli II, 6:12-19)

²⁵ Dafidi ka Isireliban guro gurobu ka tabu kowobu nərəm nərəm wirugibu ba swaa wəri ba ka Yinni Gusunən woodan kpakoro te wee Obedi Edəmun yenun di ka nuku dobu.

²⁶ Yinni Gusunə u wāa ka Lefi be ba win woodan kpakoro te sōwə. Ma ba ketē nəwba yiru ka yāa kinenu nəwba yiru go ba ka yākuru kua.

²⁷ Dafidi ka Lefi be ba woodan kpakoro te sōwə ka wom kowobu, ka sere Kenania wi u wom kowo be kpare, be kpuro ba yabenu sebua ni ba kua ka wēe damgii. Yen biru, Dafidi u maa yāku kowon yabe tarakpe doke.

²⁸ Isireliba kpuro ba ka Yinni Gusunən woodan kpakoro te na Yerusalemə. Ba kuuki m̄ nuku dobu sō, ma ba kəbi ka seketirenu ka guunu ka mərəkunu soomə.

²⁹ Ye ba ka Yinni Gusunən woodan kpakoro te duə Dafidin wuuə, yera Mikali Səəlun bii tən kurə u m̄erima saa fen̄ntin di. Ye u wa sina boko Dafidi u yōəkumə u yaamə, yera u n̄n̄n gema.

16

¹ Ye ba ka kpakoro te tunuma, yera ba tu doke ten ayerə kuu bekurugiru səw te Dafidi u kua ten sō. Yen biruwa u Yinni Gusunə yāku dōw mwaararuginu ka siarabun yākunu kua.

² Ye Dafidi u yāku ni kua u kpa, yera u win təmbu Isireliba domaru kua ka Yinni Gusunən yīsiru.

³ Ma u be kpuro dīanu bənu kua, tən kurəbu ka tən durəbu. U baawure p̄e ka yaa wōwra wē ka sere maa kira te ba kua ka resəm gbeba.

Lefiba ba Yinni Gusunə

*siaramo ka womusu**(I maa mɛerio Womu 105:1-15; 96; 106:1,47-48)*

⁴ Ma Dafidi u Lefi ben gabu sɔma wɛ woodan kpakoro ten sɔ, kpa bu ka Gusunɔ be Isireliban Yinni sã. Kpa bu nùn siara, kpa bu nùn bɛɛɛ wɛ.

⁵ Asafuwa u sãa ben wirugii. Ma Sakari u sãa win yiruse. Ma Yeyeli ka Semiramotu ka Yehieli ka Matitia ka Eliabu ka Benaya ka Obedi Edomu ka sere Yeyeli ba guunu ka mɔrɔkunu soomɔ. Ma Asafu u maa sɛkɛtirɛnu soomɔ.

⁶ Ma yãku kowo beni, Benaya ka Yasieli ba kɔbi soomɔ tãa tãa Yinni Gusunɔn woodan kpakoro ten wuswaaɔ.

⁷ Tɔɔ tera Dafidi u dera Asafu ka wigibu ba Yinni Gusunɔ tɔmam torua. Ba nɛɛ,

⁸ i Yinni Gusunɔ siaro, kpa i nùn sã, kpa i bwesenu nɔɔsia sɔm baka ni u kua.

⁹ I nùn tɔmɔ.

I nùn siaro ka womusu, kpa i win sɔm maamaakiginun gari kpara.

¹⁰ I yɛerio win yĩsi dɛɛrarun sɔ,

kpa i nuku dobu ko bɛɛ bèn gõru ga nùn kasu.

¹¹ I gɔsiro Yinni Gusunɔ Dam kpurogiin mi,

kpa i nùn kasu baadomma.

¹²⁻¹³ Bɛɛ Isireliba, Yakɔbu Gusunɔn sɔm kowon bweseru,

bɛɛ be u gɔsa,

i yaayo sɔm maamaakigii ni u kua

ka gari yi u bɛɛ sɔɔwa.

¹⁴ Gusunɔwa u sãa bɛsɛn Yinni.

Wiya u koo handunia kpuro siri.

¹⁵⁻¹⁶ I arukawani ye yaayo baadomma

ye u ka Aburhamu bɔkua

ka maa nɔɔ mwɛɛ te u Isaki kua.

¹⁷ U ka ye Isireliba, Yakɔbun bweseru bɔkuawa

ya n sãa wooda sere ka baadommaɔ.

¹⁸ U nɛɛ, u koo bu Kananin tem wɛ

bu tubi di.

¹⁹ N deema sanam mɛ,

Isireliba ba n dabi,

ma ba sãa sɔbu tem mɛ sɔɔ.

²⁰ Ba ra n daamɔwa bwese tukunun mi

ka wuu tukusɔ.

²¹ Adama u n dɛre goo u bu dam dɔre.

U maa sinambu sɛɛyasia ben sɔ.

²² U nɛɛ, i ku nɛn tɔn be na gɔsa baba.

I ku maa nɛn sɔmɔbu kɔsa kua.

²³ Yen sɔ, bɛɛ handuniagibu,

i Yinni Gusunɔ tɔmɔ.

I win faaban gari kparo tɔɔ baatere.

²⁴ I win yiikon girima ka win sɔm maamaakiginu kparo

bwesenun suunu sɔɔ.

²⁵ Domi Yinni Gusunɔ u kpã.

Wiya n weenɛ bu siara.

U bũnu kpuro nanum kere.

²⁶ Bwese tukunun bũnu nu sãawa kam dirum.

Adama Yinni Gusunɔwa u wɔllu kua.

²⁷ Yiiko ka girima ya wãa win wuswaaɔ.

Ma dam ka nuku dobu wāa win wāa yerə.

²⁸ Bεε bwesenu kpuro,

i Yinni Gusunə yiiko ka bεεε wēeyə.

²⁹ I Yinni Gusunən yīsiru yiiko wēeyə.

I ka nùn kēnu daawo win sāa yerə.

Kpa i yiira win wuswaaə

i nùn sā win dεεrarun s̄.

³⁰ Bεε handuniagibu kpuro,

i diirio win wuswaaə.

Tem mu dam mə,

mu n̄ bāarimə.

³¹ Wəllu, a yēerio,

kpa tem mu nuku dobu ko.

I bwesenu kpuro s̄əwə

ma Yinni Gusunə u bandu dii.

³² Nim wōku gu kuuki koowo,

ka ye ya wāa ge s̄ə.

Ye ya wāa gen bera mi gia kpuro,

yu nuku dobu koowo.

³³ Dānu, i nuku dobun kuuki koowo

Yinni Gusunən wuswaaə.

Domi u wee u handuniagibu siri.

³⁴ I Yinni Gusunə siaro win tən geerun s̄.

Win kīru ta n̄ n̄ru mə.

³⁵ I nùn n̄əgiru sueyo i nεε,

Gusunə bεsen Faaba kowo, a sun faaba koowo.

A sun wəro bwese tukunun n̄man di,

kpa a sun menna.

Saa yera sa ko nun t̄ma

sa n wunen yīsi dεεraru soku,

kpa sa n yēerimə, sa n m̄,

³⁶ Gusunə, Isireliban Yinni,

wuna ba ko n siaramə sere ka baadommaə.

Ma t̄mbu kpuro ba nεε, ami! I Yinni Gusunə siaro.

³⁷ Yen biru Dafidi u Asafu ka wigibu yiire ba n wāa Yinni Gusunən woodan kpakoro ten mi, ba n s̄mburu m̄ baadomma.

³⁸ Ma u Obedi Edəmu ka Hosa ka begibu ḡsa. Ben geera s̄awa t̄mbu wata ka n̄ba ita (68). Obedi Edəmu, Yedutum bii, ka Hosa ba s̄awa k̄nnə k̄sobu.

³⁹ Ma Dafidi u yāku kowo Sadaku ka wigibu yiire bu s̄mburu ko gunguru wəllə Gabaoniə, mi ba ra Yinni Gusunə yākuru kue,

⁴⁰ ba n da nùn yāku d̄ə mwaararuginu kue baadomma yāku yerə, bururu ka yoka, kpa bu maa ko kpuro ye ya wāa wooda s̄ə ye u Isireliba wē.

⁴¹ Be s̄əra Hemani ka Yedutum ka sere be ba ḡsa ba ben yīsa sia sia mi, bu ka Yinni Gusunə s̄a ba wāa. Domi wi, Yinni Gusunən tən geeru ta ra n wāawa sere ka baadomma.

⁴² Hemani ka Yedutum, bera ba ra k̄bi ka s̄ektirenu ka sere maa yāa ni nu tien wunanəsu ko, ni ba ra ka womusu ko b̄a n Yinni Gusunə s̄amə. Yedutum biba ba maa s̄a k̄nnən k̄sobu.

⁴³ Yen biru, t̄mbu kpuro ba ḡsira ba wura ben yenusə. Ma Dafidi u maa da win yenusə u ka win yenugibu domaru kua.

Nə mwεε te Gusunə u Dafidi

*ka win bibun bweseru kua
(I maa mɛerio Samuɛli II, 7:1-17)*

17

¹ Ye Dafidi u da u sina win yɛnuɔ, yera u Gusunɔn sɔmɔ Natani sɔɔwa u nɛɛ, n weenɛ na n wãa diru sɔɔ te ba kua ka dãa gea ye ba m̀ sɛduru, kpa Gusunɔn woodan kpakororu ta n wãa kuu bekurugiru sɔɔ?

² Ma Natani u ǹn wisa u nɛɛ, a doo a ko nge mɛ a gõru doke kpuro. Domi Yinni Gusunɔ u wãa ka wunɛ.

³ Ye n kua wõkuru, yera Yinni Gusunɔ u Natani sɔɔwa kãsiru sɔɔ u nɛɛ,

⁴ a doo a nɛn sɔm kowo Dafidi sɔ a nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ na ǹn sɔmɔ ma n ǹ wi u koo man diru bania mi na ko n wãa.

⁵ Domi na ǹ sinare diru garu sɔɔ saa m̀n di na ka Isireliba yarama Egibitin di sere n ka kua gisɔ. Adama na ra n wãawa kuu bekurugirɔ kpa ba n ka man bɔsu.

⁶ Baama mi sa da nɛ ka Isireliba, na ra kparobu gɔsiwa ba n be ba tie kpare. Adama na ǹ ben goo taarɛ wɛɛre n nɛɛ, mban sɔna u ǹ man diru banie ka dãa ye ba m̀ sɛduru.

⁷ Yen sɔ, a doo a Dafidi nɛn sɔm kowo sɔ a nɛɛ, nɛ, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni, na nɛɛ, yãa kparabun diya na ǹn wunama u n ka sãa nɛn tɔmbu Isireliban kparo.

⁸ Na wãa ka wi, baama kpuro mi u da. Mɛya na ǹn win yiberɛba dera. Ma na dera u yĩsiru yara nge tɔn boko dunia sɔɔ.

⁹ Na nɛn tɔmbu Isireliba ayeru kua na bu sinasia ba n ka wãa mi ka bɔri yɛndu, kpa tɔn kɔsobu bu ku raa maa se bu bu nɔni sɔ

¹⁰ nge mɛ ba bu kua yellu kparobun waati sɔɔ. Na win yiberɛba kpuro sekuru doke. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na ǹn sɔmɔ ma kon ǹn ko bwese bakarun nuuru.

¹¹ Win saa yà n tura u gu, ba ǹn sika win baababan sikaɔ, kon win bii turo wuna u bandu di, kpa n ban ten dam sire.

¹² Bii wiya u koo man diru bania, kpa n win sina gɔna swĩi ya n dam mɔ sere ka baadommaɔ.

¹³ Na kon sãa nge win tundo, kpa u n maa sãa nge nɛn bii. Na ǹ ǹn nɛn durom wunarimɔ nge mɛ na mu sunɔ wi u ǹn gbiiye wunari.

¹⁴ Kon ǹn ko nɛn tɔmbun sunɔ, kpa n win ban ten dam sire sere ka baadommaɔ.

¹⁵ Ye Natani u gari yi kpuro nua u kpa, yera u da u yi Dafidi sɔɔwa nge mɛ Yinni Gusunɔ u ǹn sɔɔsi kãsi te sɔɔ.

*Dafidi u kanaru kua
(I maa mɛerio Samuɛli II, 7:18-29)*

¹⁶ Ma Dafidi u seewa u da Yinni Gusunɔn sãa yerɔ. U gerua u nɛɛ, Yinni Gusunɔ, na yɛ ma na ǹ sãa gãanu. Nɛn bwesera kun maa gãanu tura. Ka mɛ, a man kua sunɔ Yerusalemu mini.

¹⁷ Ma a ye garisi gãa piiminu wunen mi. Domi a kpam gerumɔ nge mɛ nɛn bweseru ta ko n sãa sia. Ma wunɛ wi a kpã, a man ye sɔmɔ nɛ wi na sãa tɔn diro.

¹⁸ Mba kon maa gere bɛɛɛ ye a man doke min sɔ. Domi a man yɛ kɔ.

¹⁹ Yinni Gusunɔ, wunen gari ka maa wunen gõrun kĩrun saabuwa a ka man gãa baka nini kpuro kua. Ma a man nu sɔɔsi.

²⁰ Gãanu kpuro ye sa nua a kua, ya sɔɔsi ma a kpã. Goo sari wi u sãa nge wunɛ. Wunɛ turowa a sãa Gusunɔ.

²¹ Bweseru garu maa sari nge bɛsɛ Isireliba te ta koo nɛɛ, ten bũu u tu yakiamama yorun di, ma u tu yĩsiru kã ta n ka sãa wigiru. Ka geema, gãa bakana a sun kua. A maa gãa maamaakiginu kua bɛsɛn wuswaaɔ ye a ka bwese tukunu gira bɛsɛn wuswaan di, ma a sun yakiamama Egibitigibun min di.

²² A wunen tɔmbu Isireliba swĩi ba n ka sãa wunɛgibu mam mam sere ka baadommaɔ. Ma wunɛ Gusunɔ, a kua ben Yinni.

²³ N n mɛn na, gari yi a gerua nɛ ka nɛn bweserun sɔ a de yi koorã sere ka baadommaɔ.

²⁴ A de wunen yĩsiru tu walle suara sere ka baadommaa. Kpa bu nee, wune Gusunə wallu ka tem Yinniwa a saa Isireliban Yinni. Kpa a de nen bwese kera ya n bandu dii wunen wuswaa.

²⁵ Yinni Gusunə, wunen tiiwa a man sɔwa a nee, kaa de nen bibun bweseru tu bandu di nen biru. Yen sɔna na ka kaka na kana teni mɔ.

²⁶ Yinni, wuna a saa Gusunə. Wuna a maa ne wunen sam kowo durom menin nɔ mwɛru kua.

²⁷ N n men na, a nen bweseru domaru kuo, kpa ta n bandu dii sere ka baadommaa wunen wuswaa. Ye a domaru kua, ya ko n maa domaru mowa sere ka baadommaa.

*Dafidi u bwese tukunu kamia
(I maa mɛrio Samuɛli II, 8:1-14)*

18

¹ Yeniban biru, Dafidi u Filisitiba kamia, u bu sekuru doke. Ma u Gati ka yen baru kpaanu mwa.

² Ma u Mɔabuba kamia ba kua win yobu. Ma ba nɔn wɔɔ gobi kɔsiamɔ.

³ Yen biru u Hadadesɛɛ, Soban sina boko kamia Hamatin bera gia, sanam me wi, Hadadesɛɛ u dɔɔ u win tem yasia daa te ba mɔ Efaratiɔ.

⁴ Ma Dafidi u nɔn tabu keke nɔrɔbu (1.000) mwaari ye dumi gawe, ka maasɔbu nɔrɔbun suba nɔɔba yiru (7.000), ka naanaakobu nɔrɔbun suba yendu (20.000). Ma u ben dumi kpuron naa siinu bɔra ma n kun mɔ wunɔbu (100) yi u tii deria.

⁵ Sirigii be ba waa Damasiɔ ba na bu ka Hadadesɛɛ, Soban sina boko somi. Ma Dafidi u ben tambu nɔrɔbun suba yenda yiru (22.000) go.

⁶ Ma u bu kparobu yiya. Ma Sirigii be, ba kua win yobu, ba nɔn wɔɔ gobi kɔsiamɔ. Yinni Gusunə u ra n Dafidi kɔsuwa baama kpuro mi u da.

⁷ Ma u Hadadesɛɛn sam kowobun tɛrenu mwɛra ni ba kua ka wura. Ma u ka nu na Yerusalemɔ.

⁸ U maa sii gandu gurama ta kpɔ Tibusati ka Kunun di. Wusu yiru ye, ya saawa Hadadesɛɛgisu. Sii gan teya Salomɔɔ u ka boo kua ka gen yɔratii ka maa saa yerun dendi yɔnu.

⁹ Ye Tohu, Hamatin sina boko u nua ma Dafidi u Hadadesɛɛ, Soban sina boko ka win tabu kowobu kamia,

¹⁰ yera u win bii Hadoramu gɔra Dafidin mi u nɔn tɔbiri kpa u nɔn siara yɛn sɔ u Hadadesɛɛ tabu wɔri u kamia. Domi Tohu u raa ka Hadadesɛɛ tabu mɔwa. Ma u Dafidi gbɛa mɔrisia bwese bweseka ye ba kua ka wura ka sii geesu ka maa sii gandu.

¹¹ Ma Dafidi u ye kpuro yi Yinni Gusunən sɔ, ka maa sii geesu, ka wura ye u mwɛra bwese tuku ninin min di. Niya, Edɔmuba ka Mɔabuba ka Amɔniba ka Filisitiba ka sere Amalekiba.

¹² Abisai, Seruyan bii, u Edɔmuba kamia wɔwɔ ye ba mɔ Bɔru. Ma u ben nɔrɔbun suba yendu yiru sari (18.000) go.

¹³ Ma u kparobu yi yi Edɔmu mi. Ma Edɔmu be kpuro ba kua Dafidin yobu. Yinni Gusunə u ra n Dafidi kɔsuwa baama kpuro mi u da.

*Dafidin sam kowobun yisa
(I maa mɛrio Samuɛli II, 8:15-18)*

¹⁴ Dafidi u bandu di Isireliba kpuro sɔɔ. Ma u gea mɔ, u bu siriamme dee dee.

¹⁵ Yoabu, Seruyan biiwa u tabu kowobu kpare. Ma Yosafati, Ahiludun bii u saa tirenun bero.

¹⁶ Sadaku, Akitubun bii, ka Abimeleki, Abiataan biiwa ba saa yaku kowobu. Ma Safusa u saa tire yoro.

¹⁷ Benaya, Yehoyadan biiwa u saa Keretiba ka Peletiban kparo. Ma Dafidin bibu ba saa win gerunasibu.

*Ba Dafidin sina asakpɔbu**sekuru doke**(I maa mɛerio Samuɛli II, 10:1-5)***19**

¹ Yeniban biru Nakasi, Amɔniban sina boko u gu. Ma win bii u bandu kɔsire kua.

² Ma Dafidi u nɛɛ, kon Hanuni, Nakasin bii wi tɔn geeru kua. Domi mɛya win tundo u man kua. Yera Dafidi u sɔmɔbu gɔra bu nɔn nukuru yemiasia win tondon gɔɔn sɔ. Ye Dafidin sɔmɔ be, ba tura Hanuni win mi, Amɔniban temɔ bu ka nɔn nukuru yemiasia,

³ yera Amɔniban wirugibu ba Hanuni sɔɔwa ba nɛɛ, a tamaa Dafidi u ka wunen tundo bɛɛɛ wɛn sɔna u sɔmɔbu gɔrima bu nun nukuru yemiasia? A n̄ yɛ bu ka wuu ge bukiana bu gen saria gia kpa bu gu wɔrima bu kam koosian sɔna sɔmɔ beni ba na wunen mi?

⁴ Yera Hanuni u Dafidin sɔmɔ be mwa u ben toba kɔna ma u ben yabenu karana saa suunun di sere taana. Ma u bu yɔsu ba doona.

⁵ Ye Dafidi u nua ye n tɔn be deema ma u wa ba wɔa seku bakaru sɔɔ, yera u gabu gɔra bu ka bu yinna kpa bu bu sɔ bu gina doo bu sina Yerikoɔ sere ben toba ye, yà n kpia bu sere wurama.

*Dafidi u ka Amɔniba**ka Sirigibu tabu kua**(I maa mɛerio Samuɛli II, 10:6-19)*

⁶ Ye Amɔni be, ba wa ma ba Dafidin mɔru seeyawa, yera Hanuni ka Amɔni be, ba sii geesun gobi nɔrɔbu (1.000) mɔrisia Sirigibun mi be ba wɔa Mɛsopotamiɔ ka Maakaɔ ka sere Sobaɔ bu ka bu tabu kɛkɛba ka maasɔbu wɛɛma.

⁷ Ma ba bu tabu kɛkɛ nɔrɔbun suba tɛna ka yiru (32.000) wɛɛma, ka maa Maakan sunɔ ka win tabu kowobu. Ma ba na ba ben sansani gira Mɛdebaɔ. Ma Amɔniba ba maa yarima ben wusun di ba menna ka tabun sɔɔru.

⁸ Ye Dafidi u nua mɛ, yera u bu Yoabu ka win tabu kowo dangibu sure.

⁹ Ma Amɔniba ba yarima ba wɔa wuun duu yerɔ. Sinam be ba maa bu somiru na, ma ba da ba yɔra nɛnɛnka.

¹⁰ Ma Yoabu u deema u koo tabu kowa biruɔ ka wuswaaɔ. Ma u Isireliban tabu kowo dangibu sɔɔ tabu kowo wuuru sua u Sirigibu kpare.

¹¹ Ma u maa win wɔnɔ Abisai tabu kowo be ba tie wɛ bu ka Amɔniba wɔri.

¹² Ma u nɛɛ, Sirigibu b̄a n man kamiamɔ, a man somiru na. Amɔniba b̄a n maa nun kamiamɔ, kon nun somiru na.

¹³ A de a n wɔrugɔru mɔ, kpa su taa bi ko ka wɔrugɔru bɛɛn tɔmbun sɔ ka maa Gusunɔ bɛɛn Yinnin wusun sɔ. Kpa Yinni Gusunɔ u ko ye n ko n nɔn wɛre.

¹⁴ Ma Yoabu ka win tɔmbu ba Sirigibu tabu wɔri. Ma Sirigii be, ba duki sua Yoabun wuswaan di.

¹⁵ Ye Amɔniba ba wa ma Sirigibu ba duki sua, yera ben tii ba maa duki yarina Abisai, Yoabun wɔnɔn wuswaan di ba dua wuuɔ. Ma Yoabu u gɔsirama Yerusalemɔ.

¹⁶ Ye Sirigibu ba wa ma Isireliba ba bu kamiawa, yera ba sɔmɔbu gɔra bu Sirigii be ba wɔa daarun guru giɔ sokuma. Sofaki, Hadadesɛɛn tabu kowobun wirugii u bu gbiiye.

¹⁷ Ma ba ye Dafidi nɔɔsia. Yera u Isireliban tabu kowobu kpuro menna, u ka bu Yuudeni tɔbura, ma ba s̄ia ba da Sirigii ben bera gia ba bu tabu wɔri ba kamia. Ma Sirigii be, ba duki sua Isireliban wuswaan di.

¹⁸ Dafidi u ben tabu kɛkɛ be dumi gawe nɔrɔbun suba nɔɔba yiru (7.000) kɔsuka ka be ba wɔa be sɔɔ, ka naanaakobu nɔrɔbun suba weeru (40.000), ka sere maa ben tabu sunɔ Sofaki.

¹⁹ Ye Hadadesɛɛn sɔm kowobu ba wa ma Isireliba ba bu kamiawa, yera ba ka Dafidi nɔɔ tia kua ba nɔn tii wɛ. Saa dɔma ten di, Sirigibu ba ku ra maa k̄a bu Amɔniba somiru da.

Yoabu u Raba tabu wɔri

u mwa

(I maa mεerio Samuēli II, 11:1; 12:26-31)

20

¹ Wōō kpōōn saa yè sōō sinambu ba ra tabu yari, yera Yoabu ka win tabu kowo dangii be u kpare ba da ba Amōniban tem wāri ba kāsuka. Ma ba Raba tarusi ba mwa. N deema saa ye sōō, Dafidi u wāawa win yenuō Yerusalemuō.

² Yen biruwa Dafidi u wuu gen sunān furō wuraguu mwa. Gen bunum mu sāawa kilo tēna ka nne. Ma ba gu kpee gobiginu gore. Ma ba gu sua ba Dafidi dokea wirō. Yen dōma te, dukia baka Dafidi u gura wuu gen min di u ka doona.

³ Ma u gen tambu yoo sōma koosia. Ben gaba dāa bōōrimō ka sii, gabu ka gbēε, gaba kpenu dākumō, ma gaba tem gbemō ka dākunu. Nge mēya u maa Amōniban wusu kpuron tambu yoo sōma koosia. Yen biru, Dafidi u gōsiramā Yerusalemuō ka win tabu kowobu.

Ba Filisitiba kamia

(I maa mεerio Samuēli II, 21:18-22)

⁴ Yeniban biru Isireliba ba ka Filisitiba tabu kua Gesεε. Saa ye sōōra Sibekai, Husagii u Sipai, Rafan bweserun turo go. Ma u Filisiti be sekuru doke.

⁵ Yen biru tabu maa seewa Isireliba ka Filisitiban suunu sōō. Yera Elikanani Yairin bii, u Lasimi, Goliati, Gatigiin wōnō go. Lasimi win yaasan buru ta bōōruwa nge weson beku tēketiru.

⁶ Isireliba ba maa ka Filisitiba tabu kua Gati mi. Miya tabu kowo goo wāa u gunu too. Niki binu nōba tia tiawa u mō nōmāō ka naasō. Ma ni kpuro nu kua yēnda nne. Win tii u sāawa Rafan bweserugii.

⁷ U Isireliba nōō kuura, ma Yonatan, Dafidin mōō, Simean bii, u nūn go.

⁸ Tōn be kpuro ba sāawa Rafan bweseru. Dafidi ka win tabu kowoba ba bu go Gatiō.

Dafidi u dera ba Isireliba gara

(I maa mεerio Samuēli II, 24:1-9)

21

¹ Sōō teeru Setam u Isireliba seesi, ma u Dafidi bōrie u ka bu gari.

² Ma Dafidi u Yoabu ka tabu kowobun wirugii be ba tie sōōwa u nεε, bu doo bu Isireliba gari saa ben tem sōō yēsan nōm geu gian di sere mēn sōō yēsan nōm dwarō, kpa bu na bu nūn gōra tusia. Nge mēya u koo ka ben geeru gia.

³ Yoabu u wisa u nεε, Yinni Gusunō u de win tambu bu dabia wunōm wunōm subenu. Nen yinni sina boko, tōn beni kpurowa ba sāa wunen sōm kowobu. Mban sōna a maa yeni bikiamō. Mban sōna kaa bu torasia.

⁴ Adama sina boko u yōrariwa win wooda ye sōō dim dim, ye u Yoabu wē mi. Ma Yoabu u da u Isireliban tem kpuro bukiana. Ma u wurama Yerusalemuō.

⁵ U Dafidi gari gari yi tusia. Isireli be ba koo kpī bu tabu ko, ben geera sāawa yako tia ka tambu nōrōbun suba wunōbu (1.100.000). Yudaban geera sāawa nōrōbun suba nεeru ka wata ka wōkuru (470.000).

⁶ Yoabu u n Lefin bwese keragibu ka Benyamēn bwese keragibu gara. Domi sina bokon wooda ye, ya n ka nūn naawe.

Yinni Gusunō u Dafidi

taare wē

(I maa mεerio Samuēli II, 24:10-17)

⁷ Dafidin wooda ye, ya n Yinni Gusunō dore. Ma u Isireliba sεeyasia.

⁸ Ma Dafidi u Yinni Gusunō sōōwa u nεε, ye na kua mi, tora bakara. A de a nε wunen sōm kowo suuru kua, domi wiira kookoosa na kua mi.

⁹ Ma Yinni Gusunō u win sōmō Gadi sōōwa u nεε,

10 a doo a Dafidi sɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, wee, na nùn nɔni swāanu ita yiiye. U gɔsio te u kī n ka nùn sɛɛyasia.

11 Yera Gadi u da Dafidin mi, ma u nùn sɔɔwa u nɛɛ, amɛniwa Yinni Gusunɔ u gerua.

12 U nɛɛ, gɔɔru tu wunen tem wɔri wɔɔ ita, n̄ kun mɛ wunen yiberɛba bu ka nun tabu ko suru ita bu kamia, n̄ kun mɛ Yinni Gusunɔ u de gɔɔn gɔrado u kɛsi kɛsi bararu pusi Isireliban tem kpuro sɔɔ u mu kpeerasia. Nɔni swāanu ita ye sɔɔ, a gɔsio ye a kī kpa n da n ye Yinni Gusunɔ sɔ, wi u man gɔrima.

13 Dafidi u Gadi wisa u nɛɛ, na wāa nuku sankira bakanu sɔɔ. Adama n buram bo n wɔri Yinni Gusunɔn nɔmuɔ ye kon ka wɔri tɔmbun nɔmaɔ. Domi win wɔnwɔnda kpā.

14 Ma Yinni Gusunɔ u kɛsi kɛsi bararu sure Isireliba sɔɔ. Ma tɔmbu nɔɔɔbun suba wata ka wɔkuru (70.000) ba gu.

15 Yinni Gusunɔ u win gɔrado gɔra Yerusalemɔ u ye kpeerasia. Sanam mɛ gɔrado wi, u ye kpeerasiamɔ, Yinni Gusunɔ u mɛera, ma u gɔru gɔsia kɔsa yen di. Ma u win gɔrado wi u wuu ge kpeerasiamɔ mi, sɔɔwa u nɛɛ, n den tura mɛ, a wunen nɔmu wunɔ.

N deema gɔrado wi, u wāawa Ɔnani, Yebusin doo soo yerɔ.

16 Dafidi u nɔni seeya u gɔrado wi wa u wāa wɔllu ka tem baa sɔɔ, u win takobi sue Yerusalemun bera gia. Yera Dafidi ka win tɔmbun guro gurobu ba saaki dewa ma ba yiira ba wuswaa tem girari nuku sankiranun sɔ.

17 Yera Dafidi u Yinni Gusunɔ sɔɔwa u nɛɛ, nɛna na wooda wɛ bu tɔn be gari. N n mɛn na, nɛna na tora. Tɔn beni ba n̄ gāanu kue. Yen sɔ, a nɛ ka nɛn yɛnugibu nɔma dokeo kpa a wunen tɔmbu Isireliba deri.

Dafidi u Yinni Gusunɔ

yāku yeru bania

(I maa mɛrio Samuɛli II, 24:18-25)

18 Yinni Gusunɔn gɔrado u Gadi sɔɔwa u nɛɛ, a Dafidi sɔɔwɔ a nɛɛ, u doo Ɔnani, Yebusin doo soo yeru mi, u Yinni Gusunɔ yāku yeru bania.

19 Ma Dafidi u seewa u da nge mɛ Yinni Gusunɔ u Gadi sɔɔwa.

20 N deema Ɔnani u wāa win doo soo yerɔ ka win bibu nɛ ba alikama soomɔ. Ye u sīra yera u Gusunɔn gɔrado wa ma ba da ba kukua.

21 Ma Dafidi u da Ɔnanin mi. Ye Ɔnani u Dafidi wa, yera u yarima doo soo yee ten min di u yiira win wuswaaɔ u siriru tem girari.

22 Ma Dafidi u nùn sɔɔwa u nɛɛ, a man wunen doo soo yee te derio n Yinni Gusunɔ yāku yeru bania mi. Kpa wahala ye ya nɛn tɔmbu deema mi, yu kpe. Kon tu dwe ka sii geesun gobi nge mɛ kaa ten gobin geeru bure.

23 Ma u Dafidi sɔɔwa u nɛɛ, nɛn yinni sina boko, a tu suo a ka ko ye a kī. Ketɛba wee, a ka yāku dɔɔ mwaararugiru ko. Naa kɛkɛba wee yi ko yāku dāa. Alikama wee a ka kɛrun yākuru ko. Ye kpuro na nun kāwa.

24 Ma Dafidi sina boko u nùn wisa u nɛɛ, aawo, kon tu dwewa nge mɛ kaa ten gobin geeru bura. Na n̄ Yinni Gusunɔ gāanu wɛɛmɔ ni nu sāa wunɛginu n ka nùn yāku dɔɔ mwaararugiru kua te ta n̄ man gāanu diiri.

25 Ma Dafidi u nùn wuran gobi nata (600) wɛ yam min sɔ.

26 Dafidi u Yinni Gusunɔ yāku yeru bania mi. Ma u yāku dɔɔ mwaararuginu ka siarabun yākunu kua. Yen biru u Yinni Gusunɔ kana. Ma Yinni Gusunɔ u win kanaru mwa, u dera dɔɔ u sarama wɔllun di yāku yeru wɔllu mi, u yāku ni mwa.

27 Yinni Gusunɔ u ka win gɔrado wi gari kua, ma u win takobi wesia yen kararɔ.

28 Saa yera Dafidi u tuba ma Yinni Gusunɔ u win kanaru mwa Ɔnani Yebusin doo soo yeru mi. Saa dɔma ten diya u ra nùn yākuru kue mi.

29 Saa ye sɔɔ, Yinni Gusunɔn kuu bekurugii te Mɔwisi u kua gɔbaburɔ, ta wāawa Gabaonin gungurɔ ka yāku yeru sannu mi ba ra yāku dɔɔ mwaararuginu ko.

³⁰ Dafidi kun kpɛ u da kuu bekurugii ten mi, u ka bikiaru ko Yinni Gusunɔn mi, yɛn sɔ berum nɔn mwa gɔrado win sɔ.

22

¹ Ma Dafidi u nɛɛ, yam miniwa ba koo Yinni Gusunɔn sɔa yeru bani. Miya yɔku yera ko n maa wɔa mi Isireliba ba ko n da yɔku dɔɔ mwaararuginu ko.

Dafidi u Yinni Gusunɔn

sɔa yerun sɔaru mɔ

² Dafidi u dera ba sɔbu kpuro mɛnna be ba wɔa Isireliɔ. Ma u bu yiire bu kpee bakanu dɔku bu ka Yinni Gusunɔn sɔa yeru bani.

³ U maa sisu sɔaru kua siki siki bu ka kulumba seku gamboban kadiriban sɔ ka maa sɔretii. Sii gan te u mɛnna, ta kpɔ sere n n koorɔ bu tu yiire.

⁴ Mɛya u maa dɔa gea ye ba mɔ sɛduruba mɛnna siki siki sere ba n kpɛ bu ye gari. Sidonigibu ka Tirigiba ba ka nɔn ye naawa.

⁵ Domi Dafidi u tii sɔɔwa u nɛɛ, win bii Salomɔɔ u sɔawa bii piibu. U n gina bwisi mɔ. Wee sɔa yee te ba koo Yinni Gusunɔ bania mi, ta ko n yiiru yarawa tem kpuro sɔ ten giriman kpɔarun sɔ. Yen sɔna u ki u nɔn ten sɔaru kua. Ma Dafidi u sɔaru dabinu kua u sere gu.

Dafidi u Salomɔɔ yiire

u Yinni Gusunɔn sɔa yee te

bani

⁶ Dafidi u win bii Salomɔɔ soka ma u nɔn yiire u nɛɛ, a Gusunɔ Isireliban Yinni sɔa yeru baniɔ.

⁷ Nɛn bii, nɛn tiiwa na raa gɔru doke n nɔn tu bania.

⁸ Adama u man sɔɔwa u nɛɛ, na tɔmbun yem yari too win wuswaaɔ taa baka bi na kuan sɔ. Yen sɔ n n nɛ kon nɔn sɔa yeru bania mi ba ko n da nɔn sɔ.

⁹ Adama kon bii ma. Bii wi, u ko n wɔawa bɔri yendu sɔ. U koo maa nɔn wɔra win yiberɛ be ba ka nɔn sikerenen nɔman di. Ba koo nɔn sokuwa Salomɔɔ. Yen tubusiana bɔri yendu. Domi win bandun saa sɔ, u koo de Isireliba ba n wɔa bɔri yendu sɔ.

¹⁰ Wiya u koo nɔn sɔa yeru bania. U ko n sɔawa win bii, kpa wi, u n maa sɔa win tundo. Kpa u win bandun dam sire Isireliban suunu sɔ sere ka baadommaɔ.

¹¹ Tɛ, nɛn bii, Gusunɔ wunen Yinni u ko n ka nun wɔa. Kpa wunen wɔaru tu dakaa da. Kpa a kpɔ a nɔn sɔa yee te bania nge mɛ u nun yiire.

¹² U de a n bwisi ka yɛru mɔ sanam mɛ u koo de a bandu di Isireliba sɔ, kpa a win woodaba mɛm nɔɔwa.

¹³ A n Yinni Gusunɔn wooda ka win yiirebu mɛm nɔɔwa bi u Mɔwisi wɛ Isireliban sɔ, saa yera ye a mɔ kpuro ya koo nun koorɔ. A n gesi dam ka wɔrugɔru mɔ. A ku nanda, a ku maa berum ko.

¹⁴ Wee na kookari kua na wura sɔaru kua ya tɔnnu nɔrɔbun suba ita (3.000) kere Yinni Gusunɔn sɔa yee ten sɔ. Ma na sii geesu sɔaru kua su tɔnnu nɔrɔbun suba tena (30.000) kere. Na sii gandu ka sii wɔkusu sɔaru kua siki siki sere ba n kpɛ bu su yiire. Mɛya na maa dɔa ka kpenu sɔaru kua. Adama wunen tii kaa kpɔ a maa sosi mi sɔ.

¹⁵ Sɔm kowoba ko n wɔa wunen bɔkuɔ dabi dabinu. Bera be ba ra kpenu dɔku ka be ba ra dɔa dɔku ka sere be ba sɔm bwese bwese kan kobu yɛ.

¹⁶ Wee a wura ka sii geesu ka sii gandu ka sii wɔkusu mɔ su n geeru mɔ. Tɛ, a seewo, kpa a sɔmbu te ko. Kpa Yinni Gusunɔ u n ka nun wɔa.

¹⁷ Yen biru Dafidi u Isireliban guro gurobu kpuro yiire bu win bii Salomɔɔ somi sɔmbu te sɔ.

¹⁸ U maa bu sɔɔwa u nɛɛ, Gusunɔ bɛɛn Yinni u wãa ka bɛɛ. Wiya u dera i wãa bɔri yendu sɔɔ beri berika. Domi u man tem mɛ nɔmu beria. Ma mu kua wi ka win tɔmbugim.

¹⁹ Tɛ i Gusunɔ bɛɛn Yinni kasuo ka bɛɛn gɔru kpuro ka bɛɛn bwɛra kpuro. I seewo i win sãa yeru bani, kpa i ka win woodan kpakororu ka win sãarun dendi yãnu kpuro da mi.

23

Dafidi u dera ba Lefiba gara

¹ Ye Dafidi u tɔkɔ kua, yera u win bii Salomɔɔ kua Isireliban sunɔ.

² Ma u Isireliban guro gurobu ka yãku kowobu ka Lefiba mɛnna.

³ Ma ba Lefiba gara tia tia be ba wɔɔ tɛna mɔ, ka be ba kere mɛ. Ma ben geera kua nɔrɔbun suba tɛna ka nɔɔba ita (38.000).

⁴ Ma Dafidi u tɔmbu nɔrɔbun suba yɛnda nɛɛ (24.000) gɔsa be sɔɔ, be ba ko n da Yinni Gusunɔn sãa yee ten bana nɔni doke, ka tɔmbu nɔrɔbun suba nɔɔba tia (6.000) be ba koo tɔmbu kpara, kpa ba n da bu sirie.

⁵ U maa tɔmbu nɔrɔbun suba nɛɛ (4.000) gɔsa be ba tie sɔɔ, ba n da sãa yee ten kɔnnɔsu kɔsu, kpa tɔmbu nɔrɔbun suba nɛɛ (4.000) be ba tie ba n da Yinni Gusunɔ tɔmɛ ka dwee yãa ni wi, Dafidi u dera ba kua bu ka Yinni Gusunɔ siara.

⁶ Ma u bu bɔnu kua wuu wuuka nge mɛ ba ka wãa Gɛɛsɔni ka Kehati ka Merari, Lefin bibun bwese kɛri sɔɔ.

⁷ Gɛɛsɔnin biba Ladani ka Simɛi.

⁸ Bibu itawa Ladani u mara. Bera Yehieli ka Setamu ka Yoeli. Yehieliwa u sãa ben gbiikoo.

⁹ Bibu itawa Simɛi u mara. Bera Selomiti ka Hasieli ka Harani. Bera ba sãa Ladanin bwese kɛran wirugibu.

¹⁰ Simɛi u maa bibu nɛɛ gabu mara. Bera Yasati ka Sina ka Yeusi ka Beria.

¹¹ Yasatiwa u sãa ben gbiikoo. Ma Sina u sãa yiruse. Yeusi ka Beria ba n bibu mara n dabi. Ma ba bu garisi bwese kɛri tia.

¹² Bibu nɛwa Kehati u mara. Bera Amuramu ka Yisehari ka Heboroni ka Usieli.

¹³ Amuramun biba Aroni ka Mɔwisi. Ma ba Aroni ka win bibun bweseru gɔsa ba yi nenɛm sere ka baadommaɔ ba n da ka Yinni Gusunɔ turare dɔɔ dokeye, kpa ba n da maa sãarun sɔmburu ko, kpa ba n da maa tɔmbu domaru kue ka Yinni Gusunɔn yĩsiru.

¹⁴ Adama ba Mɔwisi Gusunɔn sɔm kowon bibu garisawa Lefin bwese kɛra sɔɔ.

¹⁵ Mɔwisin biba, Gɛɛsɔmu ka Eliesɛɛ.

¹⁶ Gɛɛsɔmun bii gbiikoowa Sebueli.

¹⁷ Eliesɛɛn biiwa Rehabia. Bii turo win biru u n maa goo mara. Adama Rehabia u bibu mara ba dabi.

¹⁸ Yiseharin bii gbiikoowa Selomiti.

¹⁹ Bibu nɛwa Heboroni u mara. Bera Yeriya ka Amaria ka Yasieli ka Yekameamu.

²⁰ Bibu yiruwa Usieli u mara. Bera Miseen ka Yisiya.

²¹ Merarin biba Makili ka Musi. Makilin biba maa Eleasaa ka Kisi.

²² Eleasaa u n bii tɔn durɔbu mara u ka gu. Bii tɔn kurɔba u mara. Bera ben mero bisibu Kisin bibu ba sua kurɔbu.

²³ Bibu itawa Musi u mara. Bera Makili ka Edɛɛ ka Yeremɔti.

²⁴ Be ba sãa ben yɛnun wirugibu Lefin bibun bweseru sɔɔ nge mɛ ba ka bu tireru doke tia tia, bera mi. Bera ba ko n da sɔmburu ko Yinni Gusunɔn sãa yerɔ saa be ba wɔɔ yendu mɔn di n ka da be ba mɛ kere.

²⁵ Domi Dafidi u raa nɛɛ, Gusunɔ Isireliban Yinni u win tɔmbu bɔri yendu wɛ. Yen biru u ko n wãawa Yerusalemɔ sere ka baadommaɔ.

²⁶ Saa ye sɔɔ, Lefiba ba n maa Yinni Gusunɔn kuu bekurugiru ka ten dendi yãnu sɔɔmɔ.

²⁷ Dafidin yĩre dãaki bin biruwa ba Lefiba gara saa be ba wɔɔ yendu mɔn di n ka girari be ba kere mɛ.

²⁸ Ba bu dokewa Aronin bibun bweserun wuuru sɔɔ bu ka sɔmburu ko Yinni Gusunɔn sãa yerun yaaraɔ ka ten dii sɔsɔ. Bera ba ko n da sãa yee ten dendi yãnu kpuro dɛerasie kpa bu maa sɔma gaa ko mi.

²⁹ Bera ba ko n da pɛɛ ye ba ko n da Yinni Gusunɔ yiiye ko, ka sere maa som mɛ ba ko n da ka kɛnun yãkunu ko, ka pɛɛ ye ba ku ra seeyatia doke, ka pɛɛ ye ba ra wɔ pɛrenti sɔɔ, ka kira ni ba ra sɔmɛ. Beya ba ko n da yeba kpuron kpãaru ka yen dɛɛbun saria mɛɛri.

³⁰ Ba ko n da nɛwa sãa yeru mi bururu ka yoka bu ka Yinni Gusunɔ tɔma, kpa bu nùn bɛɛɛ wɛ.

³¹ Mɛya ba ko n da maa nùn yãku dɔɔ mwaaaruginu kue baadomma tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ, ka suru kpao ù n yara, ka tɔɔ baka ni nu tia sɔɔ nge mɛ nin geera nɛ ka nge mɛ ba nin wooda yi.

³² Bera ba ko n da Yinni Gusunɔn kuu bekurugirun sɔmburu ko, kpa Aronin bibun bweseru tu maa win sãa yerun sɔmburu ko.

24

Yãku kowobun wuunu

¹ Ba Aronin bibun bweseru bɔnu kua wuuru ka wuuru. Bibu nnɛwa Aroni wi, u mara. Bera Nadabu ka Abihu ka Eleasaa ka Itamaa.

² Nadabu ka Abihu ba gbia ba guwa ben tundo u sere gu. Be, ba ñ bibu mara. Eleasaa ka Itamaa, be tɔnawa ba yãku sɔma kua.

³ Dafidi u Aronin bibun bweseru bɔnu kuawa nge mɛ ben baawuren sɔmbura sãa. Sadaku u wãawa Eleasaan bibun bweseru sɔɔ. Ma Akimɛleki u maa wãa Itamaan bibun bweseru sɔɔ.

⁴ N deema tɔmba dabiru bo Eleasaan bibun bweseru sɔɔ n kere Itamaan bibugiru sɔɔ. Yen sɔna ba Eleasaan bibun bweseru bɔnu kua wuuru wɔkura nɔɔbu ka tia, nin baatere ka ten wirugii. Ma ba maa Itamaan bibugiru bɔnu kua wuuru nɔɔba ita, nin baatere ka ten wirugii.

⁵ Ba bu bɔnu kuawa ka tɛtɛ. Domi be ba sãa sãa yerun wirugibu ka Yinni Gusunɔn sãarun wirugibu, be kpuro ba sãawa Eleasaa ka Itamaan bibun bweseru.

⁶ Tire yoro Semaya, Netanɛlin bii, Lefin bwese kɛra sɔɔ, wiya u ben yĩsa tireru doke sina boko ka wirugibu ka yãku kowo Sadaku ka Akimɛleki, Abiataan bii ka yãku kowobun wirugibu ka Lefiban wirugibun wuswaaɔ. Ba Eleasaa ka Itamaan bibun bwese nin yĩsa tireru dokewa ka tɛtɛ. Ba ra gina Eleasaagibu gɔsiwa, yen biru kpa bu maa Itamaagibu gɔsi.

⁷⁻¹⁸ Wuuru ka wuurun wirugii be ba gɔsa ka tɛtɛ, ben yĩsa wee.

Yehoyaribuwa u sãa gbiikoo.

Ma Yedaya u sãa yiruse.

Ma Harimu u sãa itase.

Ma Seorimu u sãa nnɛse.

Ma Maakiya u sãa nɔɔbuse.

Ma Miyamini u sãa nɔɔba tiase.

Ma Hakɔtu u sãa nɔɔba yiruse.

Ma Abiya u sãa nɔɔba itase.

Ma Yosue u sãa nɔɔba nnɛse.

Ma Sekania u sãa wɔkuruse.

Ma Eliasibu u sãa wɔkura tiase.

Ma Yakimu u sãa wɔkura yiruse.

Ma Hupa u sãa wɔkura itase.

Ma Yesebabu u sãa wɔkura nnɛse.

Ma Biliga u sãa wɔkura nɔɔbuse.

Ma Imɛri u sãa wɔkura nɔɔbu ka tiase.

Ma Hesiri u sãa wɔkura nɔɔbu ka yiruse.

Ma Hapisesi u sãa wækura nɔ̀bu ka itase.
 Ma Petahia u sãa wækura nɔ̀bu ka nnese.
 Ma Esekieli u sãa yenduse.
 Ma Yakini u sãa yenda tiase.
 Ma Gamulu u sãa yenda yiruse.
 Ma Delaya u sãa yenda itase.
 Ma Maasia u sãa yenda nnese.

¹⁹ Nge mɛya ba ka bu yi yi bu ka sɔ̀mburu ko Yinni Gusunɔ̀n sãa yerɔ̀. Ba ra ben sɔ̀mburu kowa nge mɛ ben sikado Aroni u bu yiire bu ko. N deema Gusunɔ̀ Isireliban Yinnin tiwa u Aroni wooda ye wɛ̃.

Lefi be ba tien yĩsa

²⁰ Lefin bibun bweserun wirugii be ba tien yĩsa wee.
 Amuramun bibun bweseru sɔ̀, Subaeliwa. Subaelin bibun bweseru sɔ̀, Yesidiawa.
²¹ Rekabian bibun bweseru sɔ̀, Yisiyawa u sãa gbiikoo.
²² Yiseharin bibun bweseru sɔ̀, Selomɔ̀tuwa. Selomɔ̀tun bibun bweseru sɔ̀ maa, Yasatiwa.
²³ Heboronin bibun bweseru sɔ̀, Yeriyaawa u sãa gbiikoo. Ma Amaria u sãa yiruse. Ma Yasieli u sãa itase. Ma Yekameamu u sãa nnese.
²⁴ Usielin bibun bweseru sɔ̀, Miseewa. Miseen bibun bweseru sɔ̀, Samiriwa.
²⁵ Yisiya, Miseen mɔ̀n bibun bweseru sɔ̀, Sakariwa.
²⁶ Merarin bibun bweseru sɔ̀, Makili ka Musi ka Musin bii Yasian biba.
²⁷ Yaasiya, Merarin biin bibun bweseru sɔ̀, Sohamu ka Sakuri ka Ibirirwa.
²⁸⁻²⁹ Makilin bibun bweseru sɔ̀, Eleasaawa, wi u kun bibu mara. Kisin bibun bweseru sɔ̀, Yerameliwa.
³⁰ Musin bibun bweseru sɔ̀, Makili ka Edɛɛ ka Yerimotiwa.
 Be ba sãa Lefin bibun bweserun kerɪ, bera mi.
³¹ Ben tii ba tete tobawa nge mɛ begibu Aronin bibun bweserugibu ba kua sina boko Dafidi ka Sadaku ka Akimeleki ka yaku kowobun wirugibu ka Lefiban wirugibun wuswaaɔ̀. Ka woro tee teya ba ka ben baawuren yĩsiru tireru doke, ba ñ ben keranaa mɛɛra.

25

Wom kowobun wuunu

¹ Dafidi ka tabu sinambu ba Asafun bibun bweseru ka Hemanin bibugiru ka Yedutum bibugiru gɔ̀sa ba yi nenem sãarun sɔ̀. Gari yi Gusunɔ̀ u bu sɔ̀wa, yiya ba ra ka womusu ko ka mɔ̀rɔ̀kunu ka guunu ka seketirenu. Be ba sɔ̀ma ye mɔ̀, ben yĩsa wee.
² Asafun bibun bweseru sɔ̀, Sakuri ka Yosefu ka Netania ka Asarela. Ben tundo Asafuwa u ra n bu kpare. Gari yi Gusunɔ̀ u nùn sɔ̀wa yiya u ra n ka womu mɔ̀ nge mɛ sina boko u nùn yiire.
³ Yedutum bibun bweseru sɔ̀, Gedalia ka Seri ka Esai ka Hasabia ka Matitia ka Simeliwa. Ben tundo Yedutumwa u ra n bu kpare. Gari yi Gusunɔ̀ u nùn sɔ̀wa, yiya u ra n ka womu mɔ̀ ka mɔ̀rɔ̀ku, u n ka Gusunɔ̀ siaramɔ̀ kpa u n nùn beere wɛ̃mɔ̀.
⁴ Hemanin bibun bweseru sɔ̀ maa, Bukia ka Matania ka Usieli ka Sebueli ka Yerimoti ka Hanania ka Hanani ka Eleata ka Gidaliti ka Romanti Eɛɛ ka Yosibekasa ka Maloti ka Hotiri ka Makasioti.
⁵ Beni kpurowa ba sãa Hemanin bibun bweseru. Hemani wiya u ra Yinni Gusunɔ̀n dam wolle sue kpa u sina boko sɔ̀ ye Yinni Gusunɔ̀ u gerua. Hemani wi, u bii tɔ̀n durɔ̀bu mara wækura nne, bii tɔ̀n kurɔ̀bu maa ita.
⁶ Tɔ̀n be kpurowa ba ra womusu ko Yinni Gusunɔ̀n sãa yerɔ̀ ka seketirenu ka guunu ka mɔ̀rɔ̀kunu kpa ben tundobu ba n bu kpare. Ba ra ben sɔ̀mburu kowa ka sina bokon wooda. Kpa Asafu ka Yedutum ka Hemani ba n bu gbiye.

⁷ Be ba womusu yē ka be ba bu swīi, be kpuron geera sāawa goobu ka wεεε ka nōba ita (288).

⁸ Ba tete tobawa bu ka sōmburun kpunaa yi. Ba ñ nεε, bukurowa gee, ñ kun mε biiwa gee. Meya ba ñ maa nεε, be ba womusu yēwa gee, ñ kun mε be ba torumōwa gee.

⁹⁻³¹ Wuuru ka wuurun wirugii be ba gōsa ka tete, be wee.

Yosefu, Asafun bweseru sō, wiya u sāa gbiikoo.

Ma Gedalia u sāa yiruse.

Ma Sakuri u sāa itase.

Ma Yiseri u sāa nnese.

Ma Netania u sāa nōobuse.

Ma Bukia u sāa nōba tiase.

Ma Yesarela u sāa nōba yiruse.

Ma Esai u sāa nōba itase.

Ma Matania u sāa nōba nnese.

Ma Simēi u sāa wōkuruse.

Ma Asareli u sāa wōkura tiase.

Ma Hasabia u sāa wōkura yiruse.

Ma Subaēli u sāa wōkura itase.

Ma Matitia u sāa wōkura nnese.

Ma Yeremōti u sāa wōkura nōobuse.

Ma Hanania u sāa wōkura nōbu ka tiase.

Ma Yosibekasa u sāa wōkura nōbu ka yiruse.

Ma Hanani u sāa wōkura nōbu ka itase.

Ma Malōti u sāa wōkura nōbu ka nnese.

Ma Eliata u sāa yenduse.

Ma Hotiri u sāa yenda tiase.

Ma Gidaliti u sāa yenda yiruse.

Ma Makasiōti u sāa yenda itase.

Ma Romanti Esee u sāa yenda nnese.

Wuuru baateren wirugii ka win yenugibu ba ra n sāawa wōkura yiru.

26

Be ba ra sāa yerun kōnnōsu

kōsu

¹ Ba be ba ra sāa yerun kōnnōsu kōsu bōnu kua wuu wuuka. Koren bweseru sō, Meselemia, Koren bii, Asafun debubuwa ba gōsa.

² Bibu nōba yiruwa u mara. Wee nge mε ba ka swīine. Sakari ka Yedieli ka Sebadia ka Yatinieli,

³ ka Elamu ka Yokanani ka sere Elionai.

⁴ Ba maa Obēdi Edōmu gōsa. Ma Yinni Gusunō u nùn domaru kua, u bibu nōba ita mara. Wee nge mε ba ka swīine. Semaya ka Yosabadi ka Yoasi ka Sakaa ka Netanēli,

⁵ ka Amieli ka Isakari ka sere Pelitai.

⁶ Semaya, Obēdi Edōmun bii gbiikoo u bibu mara be ba kua dangibu, begibun suunu sō. Domi ba sāawa wōrugōba.

⁷ Bii bera, Otini ka Refaēli ka Obēdi ka Elisabadi ka sere ben wōnōbu yiru beni, Elihu ka Semaya be ba sāa wōrugōba.

⁸ Tōn be kpurowa ba sāa Obēdi Edōmun bibun bweseru. Be ka ben bibu ka ben dusibu ba sāawa wōrugōba ma ba hania mō sōmburu sō. Ba sāawa tōmbu wata ka yiru.

⁹ Meselemian bibu ka win wōnōbu ba sāawa tōmbu wōkura nōbu ka ita. Be kpuro ba sāawa wōrugōba.

¹⁰⁻¹¹ Merarin bweseru sō, Hosawa ba gōsa. Bibu nnēwa u mara. Bera Simiri ka Hilikiya ka Tebalia ka Sakari. Ma u Simiri kua ben wirugii baa mε n ñ wi u sāa bii gbiikoo. Hosan bibu ka win wōnōbu ba sāawa tōmbu wōkura ita.

¹² Kənnə kəsobun wuu ni, ka nin wirugibu ka ben mero bisibu, bera ba ko n da kənnəsu kəsu Yinni Gusunən sāa yerə.

¹³ Ba kənnəsu bənu kuawa ka tete, yenu ka yenu, bibu ka bukurobu, baawure u n ka yē mi u koo kəsu.

¹⁴ Ye ba tete toba, sōo yari yeru giara Selemia u wa. Ma win bii Sakari wi u sāa bwisi kēo u maa sōo yēsan nəm geu gia tete di.

¹⁵ Obēdi Edəmuwa u sōo yēsan nəm dwarugia tete di. Ma win bii u maa yenusu tete di mi ba ra dīanu bere.

¹⁶ Supimu ka Hosawa ba kənnə ge ga wāa sōo duu yeru gia tete di, ka ge ba mō Saleketi, ga mēera swaaw ye ya dōo gunguru gia. Kōso be, ba mēerinēwa.

¹⁷ Tōo baatere Lefiba nōoba tia ba ra n wāa sōo yari yeru gia, kpa tambu nne ba n wāa sōo yēsan nəm geu gia, kpa nne ba n wāa sōo yēsan nəm dwarə kpa nne ba n maa wāa diao mi ba ra dīanu bere. Adama ba diagii be bənu sāawa wuunu yiru, wuu teerə tambu yiru.

¹⁸ Sōo duu yeru gia, dia ye ba gəri gəri sōo, tambu yiru, swaan bera gia, maa tambu yiru.

¹⁹ Kənnə kəsobun wuu ni ba kua Kore ka Merarin bwese keri sōo, niya mi.

Soma ye ba Lefi gabu wē

²⁰ Lefiba sōo, Akiyawa u ra Yinni Gusunən sāa yerun arumani bere ka sere maa kēe ni ba ka Yinni Gusunə naawa.

²¹ Gēsənin bweseru sōo, Ladanin bibun bwesera ba sāa yenu yērobu. Wee nge mē ba ka swīne.

²² Yeyeli ka win bibu Setamu ka win wənə Yoeli bera ba ra Yinni Gusunən sāa yerun arumani bere.

²³ Amuramun bweseru sōo ka Yiseharin bweseru sōo, ka Heboronin bweseru sōo ka Usielin bweseru sōo,

²⁴ Sebueli, Gēsəmun bii, Məwisin debubuwa u sāa arumanin berobun wirugii.

²⁵ Win bweseru sōora Eliesee, Gēsəmun wənən bibun bwesera wāa. Rehabia, Elieseen bii u Esai mara. Ma Esai u Yoram mara. Ma Yoram u Sikiri mara. Ma Sikiri u Selomiti mara.

²⁶ Arumani ye sina boko Dafidi ka yenu yērobu ka tabu kowobu nərəm nərəm ka wunəm wunəm wirugibu ka tabu sinambu ba ka Yinni Gusunə naawa, yera Selomiti ka wigibu ba kəsu.

²⁷ N deema arumani ye ba tabu di, yen sukuma ba ka Yinni Gusunə naawa bu ka win sāa yeru səme.

²⁸ Arumani ye Gusunən səmə Samueli ka Səolu, Kisin bii ka Abinee, Nerin bii ka Yoabu, Seruyan bii, ba ka Yinni Gusunə naawa, Selomiti ka wigii bera ba maa ye kpuro berua.

²⁹ Kenania ka win bibu be ba wāa Yiseharin bweseru sōo, bera ba ra tām̄bun wunanəsu ka siribu ko Isirelin temə.

³⁰ Hasabia ka tambu nərəbu ka nata ka wunəbu (1.700) gabu be ba sāa wərugəba Yiseharin bweseru sōo, bera ba Isireliban tem kpare mē mu wāa Yuudenin sōo duu yeru gia. Bera ba ra maa Yinni Gusunən sāa yerun səmburu ko ka maa sina bokogiru.

³¹ Yeriyaawa u sāa wirugii Heboronin bweseru sōo. Dafidin bandun wōo weeruse sōora ba bwese ten tōkan kaso kua. Ma ba wərugəba wa be sōo Yasēe Galadin temə.

³² Yerian mero bisi be, ba sāawa wərugəba. Be kpuro maa yenu yēroba. Ben geera sāawa nərəbun suba yiru ka tambu nata ka wunəbu (2.700). Bera ba Yinni Gusunən sāa yerun səmburu ka maa sina bokogiru nəmu beria bera mi Rubeniba ka Gadigibu ka Manasen bwese keran sukungiba wāa sōo yari yeru gia.

27

Tabu kowobun soma

¹ Wee Isireli be ba sina bokon səmburu mō. Ba sāawa yenu yērobu ka tabu kowobu nərəm nərəm ka wunəm wunəm wirugibu. Bera ba ra tabu kowobun wuunu kpare be ba

ra n sɔmburu naamɔ suru ka suru, wɔɔ sɔɔ. Wuuru baatere ta sãawa tɔmbu nɔrɔbun suba yɛnda nnɛ (24.000).

²⁻¹⁵ Wuu nin baatere ta ten wirugii mɔ.

Suru gbiikoo sɔɔ, Yasobeamu, Sabudiɛlin bii, Perɛsin bweseru sɔɔ, wiya u wuu gbiikii ten tabu sinambu kpara.

Suru yiruse sɔɔ, Dodai, Akosigiiwa u wuuru yiruse kpara. Ma Mikoloti u sãa win yiruse. Suru itase sɔɔ, Benaya, yãku kowo Yehoyadan biiwa u wuuru itase kpara. U sãawa tabu durɔ wɔrugɔba tɛnan turo. Wiya u maa sãa ben wirugii. Win bii Amisabadiwa u nùn kɔsire kua u wuu te kpara.

Suru nnɛse sɔɔ, Asaɛli, Yoabun mɔɔwa u wuuru nnɛse kpara. Yen biruwa win bii Sebadia u nùn kɔsire kua.

Suru nɔɔbuse sɔɔ, Samɛhutu Yisiragiiwa u wuuru nɔɔbuse kpara.

Suru nɔɔba tiase sɔɔ, Yira, Ikɛsin bii, Tekoagiiwa u wuuru nɔɔba tiase kpara.

Suru nɔɔba yiruse sɔɔ, Helesi Palonigii, Efaraimun bwese kɛra sɔɔ, wiya u wuuru nɔɔba yiruse kpara.

Suru nɔɔba itase sɔɔ, Sibekai Husagii, Serakin bwese kɛra sɔɔ, wiya u wuuru nɔɔba itase kpara.

Suru nɔɔba nnɛse sɔɔ, Abiesɛɛ Anatɔtugii, Benyamɛɛn bwese kɛra sɔɔ, wiya u wuuru nɔɔba nnɛse kpara.

Suru wɔkuruse sɔɔ, Marai Nɛtofagii, Serakin bwese kɛra sɔɔ, wiya u wuuru wɔkuruse kpara.

Suru wɔkura tiase sɔɔ, Benaya Piratonigii, Efaraimun bwese kɛra sɔɔ, wiya u wuuru wɔkura tiase kpara.

Suru wɔkura yiruse sɔɔ, Helidai Nɛtofagii, Otiniɛlin bwese kɛra sɔɔ, wiya u wuuru wɔkura yiruse kpara.

Bwese kɛrin wirugibu

¹⁶ Wee be ba sãa Isireliban bwese kɛrin wirugibu.

Rubenin bwese kɛra sɔɔ, Eliesɛɛ, Sikirin biiwa u sãa wirugii.

Simɛɔn bwese kɛra sɔɔ, Sefatia, Maakan biiwa u sãa wirugii.

¹⁷ Lefin bwese kɛra sɔɔ, Hasabia, Kemuelin biiwa u sãa wirugii.

Aronin bibun bweseru sɔɔ, Sadɔkuwa u sãa wirugii.

¹⁸ Yudan bwese kɛra sɔɔ, Elihu, Dafidin mɛro bisibu sɔɔ, wiya u sãa wirugii.

Isakaran bwese kɛra sɔɔ, Omiri, Mikaelin biiwa u sãa wirugii.

¹⁹ Sabulonin bwese kɛra sɔɔ, Yisimaya, Abudiasin biiwa u sãa wirugii.

Nɛfitalin bwese kɛra sɔɔ, Yerimɔti, Asiriɛlin biiwa u sãa wirugii.

²⁰ Efaraimun bibun bweseru sɔɔ, Hosee, Asasian biiwa u sãa wirugii.

Manasen bwese kɛran sukumgibu sɔɔ, be ba wãa sɔɔ duu yeru gia, Yoeli, Pedayan biiwa u sãa wirugii.

²¹ Manasen bwese kɛran sukumgibu sɔɔ, be ba maa wãa sɔɔ yari yeru gia, Galadin temɔ, Ido, Sakarin biiwa u sãa wirugii.

Benyamɛɛn bwese kɛra sɔɔ, Yaasiɛli, Abunɛɛn biiwa u sãa wirugii.

²² Danun bwese kɛra sɔɔ, Asaɛli, Yerohamun biiwa u sãa wirugii.

Tɔn beni kpurowa ba sãa Isireliban bwese kɛrin wirugibu.

²³ Dafidi u n̄ Isireliba gara be ba wɔɔ yɛndu mɔ ka be ba n̄ tura mɛ, yɛn s̄ Yinni Gusunɔ u nɔɔ mwɛɛru kua ma u koo Isireliba dabiasia nge wɔllun kperi.

²⁴ Yoabu, Seruyan biiwa u raa Isireliba garibu torua, ma ya Yinni Gusunɔ mɔru kua. Yen sɔna u n̄ ye kurasie. Adama ba n̄ tɔn be ba gara min geeru yorua sina boko Dafidin wãarun faagin tireru sɔɔ.

Dafidin sɔm kowobu gabu

²⁵ Asimafeti, Abudiɛlin biiwa u ra sina bokon arumani bere.

Yonatam, Osiasin biiwa u ra maa gbean dīanu bere, wuu marosuginu ka baru kpraanuginu, ka sere kōsu yenuginu.

²⁶ Esiri, Kelubun bii wiya u s̄aa be ba gbean s̄oma m̄n wirugii.

²⁷ Sim̄ei, Ramagii, wiya u s̄aa res̄em gbaa s̄om kowobun wirugii.

Sabidi Sefamugii, wiya u s̄aa mi ba ra tam bere kpuron wirugii.

²⁸ Baali Hanani, Ged̄eḡii, wiya u ra d̄aa ye ba m̄ olifi ka sikam̄ore ye ya w̄aa w̄owa ye ba m̄ Sefalān wunan̄su ko.

Yoasi, wiya u maa s̄aa gum beru yenun wirugii.

²⁹ Sitarai Saronigii, wiya u ra ket̄e yi ba kparam̄ Saronīn wunan̄su ko.

Safati, Adilain bii, wiya u ra maa ket̄e yi ba kparam̄ w̄wi s̄on wunan̄su ko.

³⁰ Obili, Isim̄eli, wiya u ra yooyoo si ba m̄n wunan̄su ko.

Yesidia M̄eron̄tugii, wiya u ra maa ket̄eku ninu ni ba m̄n wunan̄su ko.

³¹ Yasisi Hagarenigii, wiya u ra ȳaa ni ba m̄n wunan̄su ko.

Beni kpurowa ba sina boko Dafidin arumanin wunan̄su m̄.

Sina bokon gerunasibu

³² Yonatam, Dafidin dusiwa u s̄aa win bwisi k̄̄o. Yonatam wi, u bwisi ka ȳ̄ru m̄ too. Yehīeli, Hakum̄nin bii wiya u s̄aa sina bokon bibun keu koosio.

³³ Ahitof̄eli u maa s̄awa sina bokon bwisi k̄̄o. Usai Aakigii, wiya u s̄aa sina bokon b̄̄o kpaasi.

³⁴ Ahitof̄elin biru, Yehoyada, Benayan bii ka Abiataa, beya ba maa kua win bwisi k̄̄o bu. Ma Yoabu u s̄aa win tabu suno.

28

Dafidi u Salom̄o yiire

u Yinni Gusun̄n s̄aa yeru bani

¹ Dafidi u Isireliban guro gurobu kpuro m̄enna Yerusalem̄o ka ben bwese kerin wirugibu ka tabu kowo wuunun wirugibu ka tabu sinam be ba tabu kowobu n̄r̄am n̄r̄am ka wun̄m wun̄m kpare ka be ba sina bokon arumani ka win sabenun wunan̄su m̄n wirugibu, ka win bibun keu koosiobu ka win sina kpaarun s̄om kowobu ka win tabu dur̄o w̄ruḡba ka ben damgibu kpuro gesi.

² Yera sina boko Dafidi u seewa u ȳ̄ra u n̄̄e, b̄̄e n̄̄n m̄ero bisibu, b̄̄e n̄̄n t̄ambu kpuro, i man swaa dakio i n̄o. Wee na raa ḡ̄ru doke n Gusun̄o b̄̄en Yinni diru bania mi ba koo win woodan kpakororu yi te ta s̄aa win naa s̄onditiru, ma na s̄̄aru s̄aa n ka tu bani.

³ Adama u man s̄̄owa u n̄̄e, n n̄̄ n̄̄e kon tu bani. Domi na s̄awa t̄nu wi u tabu kua ma u yem yari.

⁴ Wi, Gusun̄o b̄̄e Isireliban Yinni u man ḡ̄sa n̄̄n tundon yenun di n ka ko b̄̄e Isireliban suno sere ka baadommao. Yellun di, Yudan bwesera u kua wirugii. Yudan bwese te s̄̄o, ma u n̄̄n tundon yenu ḡ̄sa. N̄̄n tundon yenu ge s̄̄o, ma u man ḡ̄sa n ka bandu di b̄̄e Isireliba s̄̄o.

⁵ Yinni Gusun̄o u man bii dabiru k̄̄a. Be s̄̄ora u Salom̄o ḡ̄sa u sw̄i b̄̄e Isireliban sina ḡ̄na s̄̄o, ye ya s̄aa wi, Yinni Gusun̄gia.

⁶ U man s̄̄owa u n̄̄e, n̄̄n bii Salom̄owa u koo n̄̄n diru bania ka ten yaari mi ba ko n da n̄̄n s̄a. Domi wiya u ḡ̄sa u n ka s̄aa nge win bii kpa wi, Yinni Gusun̄o u n maa s̄aa nge win tundo.

⁷ U koo win bandun dam sire sere ka baadommao u n win woodaba ka win yiirebu mem n̄̄owamme nge me u m̄o gis̄o.

⁸ T̄̄e, n̄̄gibu, na b̄̄e yiirem̄o Isireliba, Gusun̄n t̄̄mbun wuswaa ka Gusun̄o b̄̄en Yinnin tii wi u sun swaa dakin wuswaa, i de i win wooda mem n̄̄owa, i ye n̄̄e b̄̄en ḡ̄rus̄o kpa i wa i n tem me m̄o, kpa i maa b̄̄en bibu mu deria bu tubi di sere ka baadommao.

⁹ Ma u maa nεε, wunε maa Salomɔɔ nɛn bii, a Gusunɔ, nε wunεn tundon Yinni gio kpa a nùn sã ka wunεn gõru kpuro ka wunεn bwẽra kpuro. Domi wiya u ra tãmbun gõrusu ka ben bwisikunu wẽeri. À n nùn kasu, u koo de a nùn wa. Adama à n nùn deri, u koo maa nun deriwa sere ka baadomɔɔ.

¹⁰ Tẽ, a n yẽ ma Yinni Gusunɔ u nun gɔsawa a ka nùn diru bania mi ba ko n da nùn sã. Yen sã a de a n wɔrugɔru mɔ kpa a se a sãmburu ko.

Dafidi u Salomɔɔ

sãa yee ten kpunaa wẽ

¹¹ Yen biru Dafidi u win bii Salomɔɔ sãa yee ten kpunaa wẽ ka ten dia ye ba gari gorigia, ka ten arumani beru yerugia, ka dii wɔrukinugia, ka dii sɔɔkinugia, ka dii tèn mi ba koo Yinni Gusunɔn woodan kpakororu yigia.

¹² Dii ten kpunaa kpurowa u nùn wẽ ye u raa himba sãa u ko kpuro. Yera sãa yerun yaarin kpunaa ka dia ye ya ka yi sikerenɛgia ka dia yèn mi ba ko n da sãa yee ten arumani beregia, ka yèn mi ba ko n da kɛnu beregia ni ba Gusunɔ wẽ,

¹³ ka nge mε ba yãku kowobu ka Lefiba bɔnu kua wuu wuukagia, ka nge mε ba ko n da ben sãmburu koosinε Yinni Gusunɔn sãa yerɔgia, ka sere maa dendi yãa ni ba ko n da ka sãmburu kogia.

¹⁴ U nùn wura sɔɔsi ye u koo ka dendi yãa wuraginu ko, nge mε nin baaniren bunum nε. Ma u nùn sii geesu sɔɔsi si u koo ka dendi yãa sii geesuginu ko, nge mε nin baaniren bunum nε. Ba koo dendi yãa ni kowa nin baanire ka nin sãmburu.

¹⁵ Meya u maa bu wura ka sii geesun bunum saka wẽ ye ba koo ka dabu wuraginu ka sii geesuginu ko, ni kpuro ka nin fitilaba.

¹⁶ U maa nùn wura wẽ mèn saka ba koo ka tabulu wuragii ko mi ba ko n da Yinni Gusunɔ pɛε yiiye, ma u maa nùn sii geesu wẽ u ka tabulu gεε ko.

¹⁷ Yen biru u maa nùn sɔɔsi nge mε ba koo kaato donnuginu koosina ka gbẽa ka nari yi ba kua ka wura gea ka sii geesugii, ka yin baayeren bunum,

¹⁸ ka yãku yee wuragiru mi ba ko n da turare dɔɔ doke ka ten bunum. U maa nùn sɔɔsi nge mε ba koo naa keke ka wɔllun kɔsobun weenasibu koosina ka wura. Yin kasi yi ko n deriewa yi n Yinni Gusunɔn woodan kpakororu wukiri.

¹⁹ Ma Dafidi u nεε, Yinni Gusunɔn tiwa u yeniba kpuron kpunaa yorua u man wẽ. Ma u man yen bwisi wẽ n ka ye tubu.

²⁰ Yen biru, Dafidi u win bii Salomɔɔ sɔɔwa u nεε, a tii dam kɛɔ, kpa a n wɔrugɔru mɔ, kpa a se a sãmburu ko. A ku berum ko, a ku maa nanda. Domi Gusunɔ nɛn Yinni u ko n ka nun wãa. U n nùn derimɔ, u n maa nun biru kisimɔ sere win sãa yee ten sãmburu kpuro tu ka wiru goora.

²¹ Yãku kowobu ka Lefiba wee ba bɔnu sãa wuu wuuka bu ka Yinni Gusunɔn sãarun sɔma ko. N n sãa yee ten banan sɔn na, tãmbu wee be ba sɔm bwese bwese kan kobu yẽ ba maa tii wẽ ka kīru. Be ka wirugibu ka Isireliba kpuro ba koo nun wiru kpīya.

29

Kɛε ni ba wẽ

sãa yee ten banan sɔ

¹ Sina boko Dafidi u tɔn be ba mɛnnε mi kpuro sɔɔwa u nεε, nɛn bii Salomɔɔ wi Yinni Gusunɔ u gɔsa, u sãawa bii piibu. U n gina tãmbun kparabun bwisi mɔ. Sãmbu te u koo maa ko ta kpã, domi sãa yee te, ta n ko n sãa tɔnugiru. Ta ko n sãawa Yinni Gusunɔgiru.

² Na nɛn dam kpuro doke n ka Gusunɔ nɛn Yinni sãa yee ten banan sɔru ko. Dendi yãa ni ba koo ko ka wura, na nin wura yii. Ni ba koo maa ko ka sii geesu, na nin sii geesu yii. Ni ba koo maa ko ka sii gandu, na nin sii gandu yii. Ni ba koo maa ka sii wɔkusu ko, na nin sii wɔkusu yii. Ni ba koo maa ko ka dãa, na nin dãa yii. Ni ba koo maa ko ka kpee gobigii

nəni bwese bwesekaginu, na nin kpee gobiginu yii. Ma maa kpee kpiki buranu yii nu kpā.

³ Gusunə nən Yinnin sāa yee ten kīrun sō, wura ye na mə ka sii gee si na mə, ye kpurowa na wē sāa yee ten sō ye na raa sōru kua yellu baasi.

⁴ Yera wura ye ya na Ofirin di tənnu wunəbu (100), ka sii geesu tənnu goobu ka weeru (240) bu ka sāa yee ten gani pote,

⁵ ka sere maa dendi yāa ni ba koo ka wura ko ka ni ba koo ka sii geesu ko, dendi yāa ni səm kowo be, ba koo gesi ko kpuro. Tē, bεε sō, wara kī u Yinni Gusunə kēru wē ka nuku tia, kpa səm kowobu bu ka ye gāa wuraginu ka sii geesuginu seku.

⁶ Yera yenu yērobu ka Isireliban bwese kērin wirugibu ka tabu kowobu nərəm nərəm ka wunəm wunəm wirugibu ka sina bokon səm kowobun wirugibu ba kēnu wē ka nuku tia.

⁷ Ye ba wē Yinni Gusunən sāa yee ten sō, yera wuran tənnu wunaa wata ka wəkuru ka wuran gobi nərəbun suba wəkuru (10.000) ka sii geesun tənnu gooba wunəbu (300) ka sii gandun tənnu nata (600) ka sii wōkusun tənnu nərəbun suba ita (3.000).

⁸ Be ba kpee gobiginu mə, ba nu Yeyeli, Gεεsənin bweserugii wē u doke Yinni Gusunən sāa yerun arumanin beru yerə.

⁹ Tən be kpuro ba nuku dobu kua kēε ni ba Yinni Gusunə wēn sō, domi ba nu wēwa ka nuku tia. Ma sina boko Dafidin tii u nuku doo bakabu kua.

Dafidin kanaru

¹⁰ Dafidi u Yinni Gusunə siara tən be ba mənne mi kpuron wuswaaə. U nεε, i Gusunə bεsən sikado Yakəbun Yinni siaro sere ka baadommaə.

¹¹ Yinni Gusunə, wuna a kpā, a dam mə, a maa yiiko mə. A n nərū mə. Domi wuna a mə kpuro ye ya wāa wəllə ka ye ya wāa temə. Wuna a bandu dii, wuna a kpuro kere.

¹² Wunen min diya dukia ka bεεre ya ra nε. Wuna a bandu dii kpuron wəllə. Wunen nəmuəra dam kpuro mu wāa. Wuna kaa kpī a gāanu kpuro wəlle sua kpa a nu tāsisia.

¹³ Tē, Gusunə bεsən Yinni, sa nun siaramə, sa maa wunen yīsirin kpāaru bεεre wēemə.

¹⁴ Nε ka nən təmbu sa n gāanu tura su ka nun kēnu wē. Gāanu kpuro naaməwa wunen min di. Ye sa maa nun wēemə kpuro, wunen min diya sa ye waamə.

¹⁵ Sa bεsən wāaru diməwa wunen wuswaaə nge səbu nge mε bεsən sikadoba ba kua. Bεsən wāarun tōru kpuro koo doonawa nge saaru, yīiyəbu sari.

¹⁶ Gusunə bεsən Yinni, wuna a kpuro mə. Wunen min diya arumani yeni kpuro ya wee ye sa sōru kua su ka nun diru bania te ta ko n wunen yīsi dεeraru səwa.

¹⁷ Gusunə nən Yinni, na yē ma wuna a ra tənun gōru wēeri, a ra maa gem kā. Wee na ka nun kēε nini naawa ka gōru dεerə. Na maa wa wunen tən be ba wāa mini, ba nun kēnu wēemə ka nuku dobu.

¹⁸ Gusunə, bεsən sikadoba Aburhamu ka Isaki ka Yakəbun Yinni, a de wunen təmbun gōrusu ka ben bwisikunu nu n sāa meni baadomma, kpa ben gōrusu su n tāsā wunε sō.

¹⁹ Kpa a de nən bii Saloməon gōru ga n sō, u ka wunen yiirebu ka wunen sōsəsinu ka wunen woodaba mēm nōwa, u ka ye kpuro səmburu ko, kpa u sāa yee te bani tən sō na sōru yeni kpuro kua.

²⁰ Dafidi u maa tən be ba mənne mi kpuro sōwa u nεε, i Gusunə bεsən Yinni siaro.

Ma be kpuro ba Gusunə ben sikadoban Yinni siara, ba yiira win wuswaaə ka maa sina bokon wuswaaə.

Ba Salomə kua sina boko

²¹ Yen sisiru, ba Yinni Gusunə siarabun yākunu ka yāku dōə mwaararuginu kua ka ketε nərəbu (1.000) ka yāa kinenu nərəbu (1.000) ka yāa kpemminu nərəbu (1.000), yāku nin baatere ka ten tam. Ma ba maa yāku dabinu ganu kua Isireliba kpuron sō.

²² Yen t̄ō te, ba di ba n̄ra Yinni Gusun̄n wuswaā ka nuku doo bakabu. Ma ba maa Salom̄ō Dafidin biin bandu dam sire ba n̄n gum t̄āre wir̄ō n̄n yiruse Yinni Gusun̄n wuswaā, u ka ko kparo. Yen biru, ba maa Sad̄oku gum t̄āre wir̄ō ba n̄n kua ȳāku kowo.

²³ Salom̄ō u sina Isireliban sina ḡn̄ā ye ya maa s̄ā Yinni Gusun̄gia. U kua sun̄ō win tundo Dafidin ayer̄ō. U kuura, ma Isireliba kpuro ba n̄n wiru kp̄īya.

²⁴ Wirugibu ka tabu kowo damgibu ka mam sina boko Dafidin bii be ba tie kpuro, ba n̄n wiru kp̄īyawa.

²⁵ Yinni Gusun̄ō u Salom̄ō w̄alle sua Isireliba kpuron suunu s̄ō. Ma u win bandu girima doke n kere sinam be ba n̄n gbiiye Isirelīō.

Dafidin ḡō

²⁶ Dafidi Isain bii u bandu di Isireliba kpuro s̄ō.

²⁷ U bandu diwa w̄ō̄ weeru Isireliba s̄ō. Heboronīō w̄ō̄ n̄ō̄ba yiru, Yerusalem̄ō maa w̄ō̄ tena ka ita.

²⁸ Dafidi u dukia ka girima wa. U t̄ak̄ō kuawa k̄ō̄ k̄ō̄. Ma u gu b̄ari yendu s̄ō. Ma win bii Salom̄ō u bandu k̄asire kua.

²⁹ Ye sina boko Dafidi u gbia u kua, ka ye u kua d̄āku te, ye kpuron gari yi yorua yam wao Samuelin tireru s̄ō ka Gusun̄n s̄am̄ō Natanin tireru s̄ō, ka sere maa yam wao Gadin tireru s̄ō.

³⁰ Tire ni s̄ō̄ra ba maa win bandun gari yorua ka win w̄aruḡaru, ka ye n koorā Isireliban tem̄ō ka tem tukum̄ō win waati ye s̄ō.

ISIRELIBAN BANDUN GARI YIRUSE

Saloməon bandun faagiwa tire te, ta m̀ ka nge mε Isireliban bwese keri wəkuru ta win bii Roboamu seesi ma ta Yeroboamu kua ten sina boko. Ma Roboamu u kua Yudaba tɔnan sina boko ma win bibun bwesera ban te wεenamə sere Babilonigibu ba ra ka na ba Yerusalemu wəri ba kamia.

Tire ten kpunaa

1. Saloməon bandun gari, wiru 1n di sere wiru 9.
2. Isireliban banda bənu kua yiru, wiru 10:1n di sere wiru 11:4.
3. Yudaban bandun gari, wiru 11:5n di sere wiru 36:23.

SALOMƏ, ISIRELIBAN SINA BOKON GARI

¹ Salomə, Dafidin biin banda dam kua domi Gusunə win Yinni u wāa ka wi, ma u ǹn wəlle sua.

*Salomə u bwisi kana
(I maa mεerio Sinambu I, 3:4-15)*

² Səo teeru Salomə u ka Isireliba kpuro gari kua ka ben tabu kowobu nərəm nərəm (1.000) ka wunəm wunəm sinambu ka ben siri kowobu ka ben yenu yērobu, ben wirugibu kpuro gesi.

³ U ka tən be kpuro da Gabaoniə gungurə. N deema miya Yinni Gusunən kuu bekurugiru ta wāa te Məwisi Gusunən səm kowo u kua sanam mε Isireliba ba wāa gbaburə.

⁴ Adama ba Yinni Gusunən woodan kpakororu sua saa Kiriati Yarimun di ba ka da Yerusalemuə ba yi kuu bekurugirə.

⁵ N deema kuu ten wuswaaəra yāku yee te Besaleli, Urin bii, Hurin debubu u kua ka sii gandu ta wāa.

Miya Salomə ka tən be kpuro ba bikiaru kua Yinni Gusunən mi.

⁶ Yera Salomə u da u yākuru kua yāku yee ten mi, te ta wāa kuu bekurugii ten wuswaaə. Yāanu nərəbuwa (1.000) u ka yāku dəo mwaararuginu kua.

⁷ Ye n kua wəkuru, yera Yinni Gusunə u Salomə kure. Ma u ǹn səəwa u nεε, a man bikio ye a kī n nun kē.

⁸ Ma Salomə u nεε, wee a nən tundo Dafidi durom kua. Ma a man kəsire kua win ayerə.

⁹ Tē, a de wunen nəo mwεeru tu yibiara te a nən tundo Dafidi kua. Domi a dera na bandu di tən wuurun suunu səo te ta dabi nge yani seeri.

¹⁰ Yen sə tē, a man bwisi ka laakari kēeyə, kpa n kpī n ka tən be kpara. Ma n kun mε, wara u koo kpī u wunen tən dabi te kpara.

¹¹ Gusunə u Salomə səəwa u nεε, na nua ye ya wāa wunen gōruə. Wee, a n dukia ka arumani bikie, n kun mε beere, n kun mε be ba nun tusan gəo. Meya a n maa bikie wunen wāaru tu daka da. Adama bwisi ka laakariwa a bikia a ka nən tambu kpara bən wəllə na dera a bandu dii.

¹² Tē, kon nun bwisi ka laakari ye wē. Ye baasi, kon maa nun dukia ka arumani ka beere wē ye sinam be ba nun gbiiye ba n waare a sere bandu di. Meya wunen biru, goo kun maa ye wasi.

¹³ Yeniban biru, Salomə u sarama gunguu ten min di, mi Yinni Gusunən kuu bekuru-gira wāa. Ma u wurama Yerusalemuə u bandu dii Isireliba kpuron wəllə.

Yiiko ka arumani

*ye Salomə u mə
(I maa mεerio 9:25-28, Sinambu I, 10:26-29)*

¹⁴ Saloməə u tabu kəkε yi dumi gawe menna nərəbu ka nεeru (1.400). Ma u maa maasəbu menna nərəbun suba wəkura yiru (12.000). Ma u be kpuro yi yi wusu gasu səə ka sere maa Yerusalemuə mi win tii u wāa.

¹⁵ U dera wura ka sii geesu dabia Yerusalemuə nge kpenu. Ma u dera dāa ye ba m̀ seduru ya maa dabia baama nge dāa ye ba m̀ sikaməre ye ya ra n wāa Sefalan wəwaa.

¹⁶ Egibitin diya ba ra ka ǹn dumi naawε. Tenkubara ba ra yi dwem de.

¹⁷ Ba ra ǹn tabu kəkε yi dumi gawen tia dərəwa sii geesun gobi nata (600). Kpa bu maa ǹn duma dərə sii geesun gobi wunaa weeru ka wəkuru. Bera ba ra maa ka Hεtiban sinambu ka Sirigibun sinambu dumi daawe.

Saloməə u s̄a yerun banan

səəru m̀

(I maa mεerio Sinambu I, 5:15-32, 7:13-14)

¹⁸ Saloməə u wooda wε bu Yinni Gusunə diru bania, kpa bu maa win tii sina kpaaru bania.

2

¹ Yera u təmbu nərəbun suba wata ka wəkuru (70.000) gəsa be ba ko n da səmunu sue, ka təmbu nərəbun suba wεnε (80.000) be ba ko n da kpenu dāku guunə. Ma u maa təmbu nərəbun suba ita ka nata (3.600) gəsa be ba ko n səmbu te nən doke.

² Saloməə u Hiram, Tirin sunə gəria u nεε, nge mε a raa nən tundo Dafidi dāa ye ba m̀ seduru kā u ka win sina kpaaru baana, nge mεya nən tii na maa kī a man kεema.

³ Wee na Gusunə nən Yinni diru baniamme ta n s̄a wigiru. Miya ba ko n da ǹn turare nubu durorugia d̄ə dokeye, kpa bu win pεε yi mi baadomma. Miya ba ko n da maa yāku d̄ə mwaararuginu ko bururu ka yoka, t̄ə baatere, ka t̄ə wεrarugiru səə, ka suru kpao baawure səə, ka Yinni Gusunən t̄ə bakaru baatere səə nge mε ba Isireliba yen wooda wε sere ka baadommaə.

⁴ Dii te, ta ko n kpā. Domi Gusunə bεsən Yinni u būnu kpuro kpāaru kere.

⁵ N n mən na, goo kun kpε u ǹn diru bania. Domi baa wəllu ka ten kpāaru ta n̄ kpε tu ǹn mwa. Yen s̄ə, wara ra n nε, Saloməə n sere ka ǹn diru bania. Nεgia n ko mi ko na n da ǹn turare d̄ə dokeye.

⁶ Yen s̄ə t̄ə, wunε Hiram, a man goo mərisiama wi u wura ka sii geesu ka sii gandu ka sii wəkusun səmburu yε ka sere beka ye ba wəkua ka wunəm ka maa gaadura kpa u n maa gāanun weenasinun kobu yε gana səə, kpa bu səmburu ko sannu ka nən tən be ba maa yεru mə ba ka wāa Yerusalemu mini ka Yudan tem kpuro səə. Tən be, ba s̄awa be nən tundo Dafidi u gəsa.

⁷ A de a man dāa ye ba m̀ seduru ka sipere ka santali mərisiama Libanin di. Domi na yε ma wunən səm kowobu ba yen burabu yε. Nən səm kowobu ba koo bu somi səmbu te səə.

⁸ A de bu man dāa ye kasuama ya n kpā. Domi dii te na kī n bani mi, ta kpā. Ta ko n maa wā.

⁹ Saa ye səə, kon wunən səm kowobu alikaman som tənnu nərəbun suba nəəba tia (6.000) wε ka d̄ia bimi yi ba m̀ əsun som tənnu nərəbun suba nəəba tia ka tam ditiri nərəbun suba nεnε (800.000) ka sere maa gum ditiri nərəbun suba nεnε.

¹⁰ Ma Hiram, Tirin sunə, u Saloməə wisa tireru səə u nεε, geema, yèn s̄ə Yinni Gusunə u win təmbu kī, yen s̄ona u nun kua ben sunə.

¹¹ I ka man Gusunə Isireliban Yinni siaro wi u wəllu ka tem taka kua. Wee u Dafidi bii bwisigii ka laakarigii kā wi u koo wi, Yinni Gusunə s̄a yeru bania ka sere maa win tiin sina kpaaru.

¹² T̄ə, wunε Saloməə, kon səm yεro goo mərisiama. Yεro u bwisi mə too. Win yīsira Hiramabi.

¹³ U s̄awa kurə goon bii. Kurə wi, u s̄awa Danun bweserugii. Ma win tundo u s̄a Tirigii. Hiramabi wi, u wura ka sii geesu ka sii gandu ka sii wəkusu ka kpenu ka dān

somburu yē. U maa bekan samburu yē, ye ba kua ka wēε wunəmgii ka gaaduragii, ka wēε swēε ka sere maa wēε dangii. Meya u maa gāanun weenasinun kobu gani səon samburu yē. Sombu te ba gesi nūn nəmu səndia kpuro, u koo kpī u tu kowa. U koo sambu te kowa ka wunən səm kowobu sannu ka sere be nən Yinni Dafidi wunən tundo u gəsa.

¹⁴ Tē, wunε maa, a sun alikama ka əsu ka gum ka tam mε mərisiama yən gari a gerua mi.

¹⁵ Bεε sa ko maa nun dāa bəoria nge mən nəə a kī, kpa su ye mərisiama ka goo nimkusu sere Yafəə. Kpa wunεgibu bu maa na bu ka ye da Yerusalemə.

¹⁶ Saloməə u səbu gara be ba wāa Isireliba səə. N deema win tundo Dafidi u raa bu gara. Səə ben geera kuawa tənū nərəbun suba wunaa weeru ka wəkura ita ka nata (153.600).

¹⁷ Ma u ben nərəbun suba wata ka wəkuru (70.000) gəsa ba n da səmunu sue, kpa ben nərəbun suba wεnε (80.000) ba n da kpenu dāku guunə. Ben nərəbun suba ita ka nata (3.600) ye ya tie, ba n da səm kowo be ba tie nəni doke.

Sāa yerun bana

(I maa mεerio Sinambu I, 6:1-38)

3

¹ Saloməə u sāa yee ten bana torua Yerusalemə guu te ba mə Məriyan wəllə mi ba win tundo Dafidi səəsi. N deema yam mi n daa sāawa Ɔnani, Yebusin doo soo yeru.

² U sāa yee ten bana toruawa win bandun wəə nnesen suru yirusen səə yiruse səə.

³ Ba dii te yīrawa ka yellun yīrutia ye ba ra ka gāanu yīire. Ten dēεbu bu sāawa gəm soonu wata. Ten yasum maa sāa gəm soonu yendu.

⁴ Dii ten yasum ka ten duu yee gbiikirun dēεbu n nεwa. N sāawa gəm soonu yendu. Ma ten gunum mu sāa gəm soonu wunaa teeru. Ma Saloməə u ten səəwə wura gea pote.

⁵ Ma u dii ten tiin gani dāa ye ba mə sipεε wukiri. Yen biru, u maa ye wura ye ya gea sāa pote. Ma u dera ba kpakpa wurusu ka yənin weenasii kua kua gani yi səə.

⁶ Ma u tu buraru kua ka kpee gobiginu. N deema wura ye u ka səma ye kpuro kua mi, ya weewa saa Paafaimun di.

⁷ U dii te wura potewa ka ten gbereba səə, ka ten kənnə suukusə ka ten ganiə, ka ten gamboba səə, ma u wəllun kəsobun weenasibu kua ten gani səə.

⁸ Ma u dii te ta dεere gem gem bana mi. Ten dēεbu ka dii ten tiin yasum mu nεwa. Mu sāawa gəm soonu yendu. Ma ten yasum maa sāa gəm soonu yendu. Ma u tu wura gea pote. Wura yen geera sāawa tənnu yendu.

⁹ Wura ye ba ka kulumba kuan geera sāawa kilon bənu. Baa ka dia ye ya wāa wəllə kpuro ba ye wura potewa.

¹⁰ U maa kəsobun weenasibu yiru kua dii te ta dεere gem gem mi səə. Ma u ye wura pote.

¹¹ Wəllun kəsə ben kasa nne ye kpuron dēεbu bu sāawa gəm soonu yendu. Kasa yen tian dēεbu bu sāawa gəm soonu nəəbu. Ma ben turon kase teeru ta gana girari. Ma tee teni ta ka kəsə yirusegirun teeru girarinε.

¹² Ma kəsə yiruse win kase teeru ta maa dii ten goo teəno girari. N deema ten yirusewa ta ka gbiikoo wigiru girarinε.

¹³ Kəsə be kpuron kasa ya dεiarewa. Ma yen dēεbu kua gəm soonu yendu. Ma ba yə ba wuswaa tīi dii ten kənnə gia.

¹⁴ Ma u dii ten beku kareru kua ka wēε dangii yi ba wəkua ka gaadura ka wunəm ka sere maa tom. Ma ba maa kəsobun weenasibu kua beku te səə.

Dii ten gbere be ba kua

ka sii gandu

(I maa mεerio Sinambu I, 7:15-22)

¹⁵ U dii ten wuswaaḡ gbere yiru kua. Yen baayeren gunum mu s̄awa ḡm soonu t̄na ka n̄abu. Ma ba ye fur̄su s̄andia w̄ll̄o. Sin gunum mu s̄awa ḡm soonu n̄abu.

¹⁶ U maa ȳnin weenasiin buraru garu kua nge te u raa kua s̄a yeru mi. Ma u bura te doke fur̄ sin w̄ll̄o. Ma u d̄a marum gam weenasim kua wun̄bu (100) u doke ȳni yi s̄o.

¹⁷ Ma u gbere yiru ye gira s̄a yee ten wuswaaḡ. Tia n̄m geuḡ, tia maa n̄m dwar̄o. Ma u n̄m geugia ye ȳsiru k̄a Yakini. Ma u maa n̄m dwarugia ye ȳsiru k̄a Boasi.

4

¹ U maa ȳaku yeru kua ka sii gandu. Ten d̄εbu bu s̄awa ḡm soonu ȳndu. Ma ten yasum maa s̄a ḡm soonu ȳndu. Ma ten gunum mu s̄a ḡm soonu w̄kuru.

Boo sii ganduguu

(I maa m̄erio Sinambu I, 7:23-26)

² U boo sii ganduguu kua. Gen n̄on yasum mu s̄awa ḡm soonu w̄kuru. Gen gunum maa ḡm soonu n̄abu. Ma gen k̄k̄era s̄a ḡm soonu t̄na. Ga s̄awa bw̄εr̄εk̄ε mam mam.

³ Ba gen n̄o b̄kan tem̄o k̄et̄eban weenasii kua ba ka sikerena. Ḡm soo teerun baa s̄o, k̄et̄e w̄kura ba kua. Ba k̄et̄en weenasii yi kuawa s̄a yiru. Ma ye kpuro ya s̄a sii b̄ri tia ka boo sii ganduguu ge.

⁴ Ba boo ge s̄andiwa k̄et̄en weenasii w̄kura yirun w̄ll̄o. Yen ita ya wuswaa kisi s̄o ȳsan n̄m geu gia, ita maa s̄o duu yeru gia, ita yeni maa s̄o ȳsan n̄m dwaru gia, ita ye ya maa tie, s̄o yari yeru gia. Ma boo ge, ga s̄andi k̄et̄en weenasii yin w̄ll̄o. Ma k̄et̄e ben biru ga wura s̄oḡo.

⁵ Boo gen sinum mu ka n̄m tararu n̄ε. Ma ba gen n̄o b̄ka kua nge n̄ragia. Ma ga maa n̄o d̄er̄iare nge biibii. Ga koo kp̄i gu nim mwa ditiri n̄r̄abun suba wunaa teeru (120.000).

⁶ U wekenu w̄kuru kua ma u nin n̄abu yi s̄a yee ten n̄m geuḡ. N̄abu yeni maa ten n̄m dwar̄o bu wa bu ka tii s̄arasia, kpa bu maa ka ȳaku yaa kpakia b̄a n ȳaku d̄o mwaararuginu m̄. Boo sii ganduguu gen nima ȳaku kowobu ba ra ka ben n̄ma ka naasu kpakie.

Dendi ȳa ni ba kua ka sisu

(I maa m̄erio Sinambu I, 7:40-51)

⁷ U maa dabu wuraginu kua wasi w̄kuru. U nu kuawa nge m̄ε ba nin wooda yi. Ma u nin n̄abu yi s̄a yee ten n̄m geuḡ. N̄abu yeni maa n̄m dwar̄o.

⁸ U tabulu w̄kuru kua u yi s̄a yeru mi. U n̄abu yi n̄m dwar̄o, ma u maa n̄abu yi n̄m geuḡ.

Ma u maa gb̄ε wuraginu kua wun̄bu (100) n̄i s̄o ba ko n da ȳaku yaa ȳm doke bu ka ȳka.

⁹ U yaara gaa kua ȳaku kowobun s̄o. Yen biru, u maa yaara baka gaa kua ka yen gamboba. Ma u gambo be sii gandu pote.

¹⁰ U boo sii ganduguu ge yiwa yaara yen n̄m geuḡ s̄o yari yerun n̄m dwaru gia.

¹¹ Huramu u torom guratii kua ka kaatonu ka gb̄εa ȳe s̄o ba ko n da ȳaku yaa ȳm doke bu ka ȳka. Nge m̄ya u ka s̄ambu te kua u kpa te sina boko Salom̄o u n̄n yiire u ko Yinni Gusun̄n s̄a yee ten s̄o.

¹² Wee ye u maa kua. Yera gbere yiru ka fur̄su yiru si ba koo doke gbere ben w̄ll̄o ka k̄k̄s̄o bw̄esenu yiru ye ba koo s̄andi fur̄ sin w̄ll̄o.

¹³ U maa d̄a marum weenasim kua n̄εru (400) k̄k̄s̄o yiru yen s̄o. K̄k̄s̄o yiru yen baayere s̄o, d̄a marum weenasim m̄en s̄a yiru yiruwa u kua u ka s̄andi fur̄ sin w̄ll̄o.

¹⁴ U wekenu kua w̄kuru ka nin s̄awaritii w̄kuru.

¹⁵ U boo sii ganduguu kua, ka k̄et̄en weenasii w̄kura yiru yi yi boo ge s̄oḡa.

¹⁶ U maa torom guratii kua, ka kaatonu, ka kaato donnuginu.

Dendi yāa ni sina boko Salomōo u dera Huramabi u kua mi, u nu kuawa ka sii gan te ba wōriasia.

¹⁷ U dera ba yāa ni kpuro kua ka sii gandu Yuudenin wōwaa mi sōnda wāa Sukatu ka Seredan baa sōo.

¹⁸ Salomōo u dera ba dendi yāa ni kua nu dabi sere ba ñ maa sii gan ten bunum yīira.

¹⁹ Salomōo u maa dera ba dendi yāa ni nu tie kua. Niya yāku yee wuragii te,

ka tabulu yè sōo ba ra pēe sōndi,

²⁰ ka dabunu ka nin fitilanu ni ba kua ka wura gea. Ba koo nu sōrawa nge mē sāa yerun wooda ya gerua.

²¹ U maa biibiin weenasii kua ka fitilanu ka nin bakusu. U ye kpuro kuawa ka wura gea.

²² U maa woba kua, ka nōri, ka gbēa, ka dōo guratii. Ba ye kpuro kuawa ka wura gea.

U maa dii te ta dēere gem gem gamboba ka sāa yee ten tiin kōnnōn gamboba kua ka wura.

5

¹ Ye Salomōo u sāa yee ten sōmburu kua u kpa, yera u sii geesu ka wura ka gāa ni win tundo u raa yi sāa yee ten sō kpuro gurama u doke Yinni Gusunōn arumanin beru yerō.

Ba woodan kpakororuyi

Yinni Gusunōn sāa yerō

(I maa mēerio Sinambu I, 8:1-13)

² Yen biru, Salomōo u Isireliban guro gurobu ka ben yenu yērobu ka bwese kera baayeren wirugibu sokusia Yerusalemuō bu ka Yinni Gusunōn woodan kpakororu suama saa Dafidin sina kpaarun di te ba maa mō Siōni, kpa bu tu doke sāa yeru mi.

³ Yera Isireliba kpuro ba mēnna Salomōon mi wōōn suru nōōba yiruse wì sōo ba ra tōō bakaru garu ko.

⁴ Ye ben guro guro be kpuro ba tunuma, yera Lefiba ba Yinni Gusunōn woodan kpakoro te sua,

⁵ ka win kuu bekurugii te, ka sere sāarun dendi yāa ni nu wāa te sōo kpuro. Yāku kowobu ka Lefibara ba ye kpuro suama.

⁶ Sina boko Salomōo ka Isireliba kpuro be ba mēnne mi, ba na ba yōra Yinni Gusunōn woodan kpakoro ten wuswaaō. Ma ba yāanu ka ketē dabinu go ba ka yākunu kua. Sabe ni ba go mi, nu ñ garirō.

⁷ Ma yāku kowobu ba ka Yinni Gusunōn woodan kpakoro te da ten ayerō dii te ta dēere gem gem sōo. Ba tu yiwa wōllun kōsobun weenasibu yirun kasin kōkōrō.

⁸ Kōso be, ba kasa dēriewa ba woodan kpakoro te ka ten nēnutii wukiri.

⁹ Ba koo kpī bu nēnutii yi wa yi tere saa dii te ta dēere gem gem kōnnōn di. Domi ba yi kuawa yi dēu. Adama ba ñ kpē bu yi wa saa tōōn di. Miya kpakoro te, ta wāa sere ka gisōn gisō.

¹⁰ Gāanu sari kpakoro te sōo, ma n kun mō wooda wōkurun kpee besi yiru ye Mōwisi u doke mi. Yinni Gusunōwa u nūn yi wē Hōrebun guurō sanam mē u ka Isireliba arukawani bōkua ye ba yarima Egibitin di.

¹¹ Yāku kowobu ba tii dēerasia. Adama ba ñ kue nge mē wooda ya nēe bu ko wuuru ka wuuru. Ma be kpuro ba yara sāa yee ten min di.

¹² Ma Lefiba kpuro be ba sāa wom kowobu, Asafu ka Hemani ka Yedutum ka ben bibu ka begibu kpuro ba yabenu sebua ni ba kua ka wēe damgii ba ka yō yāku yerun sōo yari yeru gia ba sēketirēnu nēni ka guunu ka mōrōkunu. Ma yāku kowobu wunaa teeru ba wāa ben bōkuō ba kōbi soomō.

¹³ Be ba kōbi soomō ka be ba womusu mō ba Yinni Gusunō siaramō ba mō, i Yinni Gusunō siaro, domi u sāawa tōn geo, win durom mu ko n wāawa sere ka baadommaa.

Ye ba mō mē, saa yera guru wii wurora Yinni Gusunōn sāa yee te wukiri.

¹⁴ Ma yāku kowobu ba kpana bu yāra bu ben sɔmburu ko guru wii ten sã. Domi Yinni Gusunɔn yiikon girima ya dii te yiba.

6

¹ Yera Salomɔɔ u nɔɔgiru sua u nɛɛ,
Yinni Gusunɔ, a bwisika a n wāa guru wii sinumgiru sɔɔ.

² Adama nɛ, na nun wāa yee geeru bania
mi kaa n wāa sere ka baadommaɔ.

Gari yi Salomɔɔ

u Isireliba sɔɔwa (I maa mɛɛrio Sinambu I, 8:14-21)

³ Yera sina boko Salomɔɔ u sīra Isireliba kpuron mi gia, mi ba yā. Ma u bu domaru kua.

⁴ U gerua u nɛɛ, na Gusunɔ Isireliban Yinni siara. Domi u win nɔɔ mwɛɛru yibia te u Dafidi nɛn tundo kua u nɛɛ,

⁵ saa mìn di u win tɔmbu Isireliba yarama Egibitin di, u n wuu gagu gɔsa ben wusu gasu sɔɔ bu ka diru bani mi ba koo nùn sã. U n maa goo gɔsa u n ka sãa win tɔmbun kparo.

⁶ Adama Yerusalemuwa u gɔsa bu ka nùn sãa yeru bania mi. Meya u maa Dafidi gɔsa u n ka sãa ben kparo.

⁷ Nɛn tundo Dafidi wi, u raa gōru doke u Gusunɔ bɛsɛn Yinni diru bania.

⁸ Ma Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa u nɛɛ, ya wā ye u gōru doke u ka nùn diru bania.

⁹ Adama n n wi, u koo nùn tu bania. Win bii wi u koo ma, wiya u koo tu bani.

¹⁰ Tɛ, Yinni Gusunɔ u win nɔɔ mwɛɛ te yibia. Wee nɛ, Salomɔɔ, na sina bɛsɛ Isireliban sina gɔna wɔllɔ na kua nɛn tundo Dafidin kɔsire. Yen biru, na Gusunɔ bɛsɛn Yinni dii te bania mi ba ko n da nùn sã.

¹¹ Dii te sɔɔra na win woodan kpakororu wāa yeru kua. Kpee bɛsi yiruwā yi wāa kpakoro te sɔɔ, yì sɔɔ ba win woodaba yorua be u bɛsɛn baababa wɛ.

Salomɔɔn kanaru (I maa mɛɛrio Sinambu I, 8:22-53)

¹² Yera Salomɔɔ u yāra Yinni Gusunɔn yāku yerun wuswaaɔ Isireliban nɔni biru, ma u nɔma yīiya wɔllɔ u kanaru kua.

¹³ N deema Salomɔɔ u raa turaru garu kua ka sii gandū. Ma u tu doke sãa yerun yaara yen suunu sɔɔ. Tura ten dɛɛbu bu sãawa gɔm soonu nɔɔbu. Ten yasum maa gɔm soonu nɔɔbu. Ma ten gunum maa sãa gɔm soonu ita. Miya u yɔɔwa u yiira Isireliba kpuron wuswaaɔ. Ma u nɔma yīiya wɔllɔ u nɛɛ,

¹⁴ Gusunɔ, bɛsɛ Isireliban Yinni, goo maa sari nge wunɛ wɔllɔ ka temɔ. Wunɛn bwāa be ba nun mɛm nɔɔwammɛ ka gōru tia, a ra arukawani ye a ka bu bɔkua yibie, kpa a bu wunɛn wɔnwɔndu sɔɔsi.

¹⁵ Wee a wunɛn nɔɔ mwɛɛru yibia te a wunɛn bɔɔ Dafidi nɛn tundo kua. Ye a nùn sɔɔwa kpuro, a ye kua gisɔ ka wunɛn dam.

¹⁶ Yen sã, Gusunɔ bɛsɛn Yinni, a nɔɔ mwɛɛ te yibio te a nùn kua mi. A nɛɛ, u n kɔsire biamɔ win bibun bweseru sɔɔ wi u koo win bandu di, bii be, bā n tii nɛni dee dee ben wāaru sɔɔ, ma ba nun mɛm nɔɔwammɛ nge mɛ wi, Dafidi u kua.

¹⁷ N n mɛn na, Gusunɔ bɛsɛn Yinni, a de wunɛn gari yi a nùn sɔɔwa mi kpuro yi koorā.

¹⁸ Adama kaa sere kpī a sina tem mɛ sɔɔ ka gem? Domi wɔlla kun nun tura. Kaa sere gere dii te na nun bania mini?

¹⁹ Ka mɛ, Gusunɔ nɛn Yinni, a nɛn gere swaa dakio, kpa a nɛn kanaru nɔ te na mɔ gisɔ.

²⁰ A de wunɛn nɔni yi n wāa dii te sɔɔ wɔkuru ka sɔɔ sɔɔ. A nɛn kanaru swaa dakio te na mɔ yam mini. Domi miya a nɛɛ, kaa tii sɔɔsi.

²¹ Nɛ ka wunɛn tɔmbu, sà n mɛnna yam mini, sa kanaru mɔ, a sun swaa dakio saa wɔllun di mi a wāa kpa a sun suuru kua.

²² Goo ù n win winsim torari, ma ba yēro tilasi kua u ka na mini u bōre yāku yerō,

²³ na nun kanamō a yēro swaa dakio wəllun di kpa a bu siria. A tən kōso nùn win kōsa kōsiero, kpa a maa gemgii nùn win gem wē.

²⁴ Yiberēba bà n wunen tōmbu Isireliba kamia yèn sō ba nun torari, ma ba gōru gōsia ba na ba nun suuru kanamō dii teni sō,

²⁵ a bu swaa dakio saa wəllun di, kpa a bu ben durum suuru kua. Kpa a de be ba yoru mwēera bu wurama tem me sō me a raa ben baababa wē.

²⁶ À n dera gura ya yōra yèn sō ba nun torari, ma ba gōru gōsia yèn sō a bu sekuru doke, ma ba mērima yam mini ba nun sāamō ba kanaru m̀,

²⁷ a bu swaa dakio saa wəllun di, kpa a bu ben durum suuru kua. A bu swaa gea sōsio yè sō ba koo sī, kpa a de gura yu nē tem me sō, me bese wunen tōmbu sa tubi di mi.

²⁸ Gōru tà n dua tem me sō, n̄ kun me kēsi kēsi bararu, n̄ kun me dīanun gō, n̄ kun me twee, n̄ kun me kəkōnu ganu ni nu ra dīanu sanku, n̄ kun me yiberēba bà n tem mēn wusu tarusi, n̄ kun me bara bwese bweseka yà n wunen tōmbu deema, n̄ kun me wahala gaa,

²⁹ bà n seewa ba kanaru m̀ ma ben baawure u win toraru wura win gōruō, ma u win nōma suema dii tenin bera gia,

³⁰ a bu swaa dakio saa wəllun di mi a wāa kpa a bu suuru kua a baawure kua nge me u sāa. Domi wunē turowa a tənun gōru yē.

³¹ Kpa bu nun nasia ba n sīimō wunen swē sō ben wāaru kpuro sō tem me sō, me a ben baababa wē.

³² Tən tuko goo ù n na u ka nun sã yèn sō u nua wunen yīsira kpã, ma a dam bakam m̀, ma yēro u kanaru m̀ dii te sō,

³³ a nùn swaa dakio saa wəllun di mi a wāa, kpa a nùn kua ye u nun bikiamō. Kpa handunian tōmbu kpuro bu nun gia, kpa bu nun nasia nge me wunen tōmbu Isireliba ba nun nasie, kpa ba n yē ma wuna ba ra sã dii te sō, te na bana mini.

³⁴ À n wunen tōmbu Isireliba wooda wē bu da bu ben yiberēba tabu wəri, ma ba kanaru koosima wunen mi, ba mērima wunen gee a gōsa, ka dii te na nun banian bera gia,

³⁵ a ben kanaru swaa dakio wəllun di kpa a bu kua dee dee.

³⁶ Bà n daa maa nun torari domi goo sari wi u ku ra tore, ma wunen mōru ya seewa, a bu yiberēba nōmu sōndia, ma ba bu mwēera ba ka da ba yoru dimō turukuō n̄ kun me mi n̄ tōma,

³⁷⁻³⁸ bà n bwisika tem mi ba yoru dimō mi ma ba gōru gōsia mam mam ba nun tii wē, ma ba tem mēni mērima me a ben baaba wē, ka wuu geni ge a gōsa ka sã yee te na nun bania mini, bà n kanaru m̀ ba m̀, ba nun torari, ba durum kua,

³⁹ a bu swaa dakio saa wəllun di mi a wāa kpa a bu kua dee dee, kpa a bu ben toranu kpuron suuru kua.

⁴⁰ Tē, Gusunō nēn Yinni, a de a nōni wukia kpa a swaa daki kana te na m̀.

⁴¹ Yinni Gusunō,

a seewo a na mi a ra wēre,

wunē ka wunen woodan kpakororu,

mi wunen dam mu ra sōsire.

A de wunen yāku kowōbu ba n faaba m̀.

Kpa be ba nun mēm nōwamme

ba n nuku dobu m̀ doo nōru sō.

⁴² Yinni Gusunō,

a ku wi a gōsa biru kisi.

A wunen durom yaayo

me a Dafidi wunen sām kowo kua.

Sāa yee ten wukiabu

(I maa mērio Sinambu I, 8:62-66)

7

¹ Sanam me Salomə u kanaru kua u kpa, yera dō u sarama wəllun di u yāku dō mwaararugii ni ka yāku ni nu tie mwa. Ma Yinni Gusunən yiikon girima ya dii te wukiri.

² Yāku kowobu ba n̄ kpīa bu du Yinni Gusunən sāa yerə, domi win yiikon girima ya yiba ten mi.

³ Ye Isireliba kpuro ba dō wi ka Yinni Gusunən yiikon girima ye wa ya sarama ya wā sāa yee ten wəllə, yera ba yiira ba siriru tem girari turarun wəllə te ba kua ka kpenu. Ma ba Yinni Gusunə siaramə ba m̄, Yinni Gusunə u sāawa tən geo. Win durom mu ra n wāawa sere ka baadommaə.

⁴ Isireliba kpuro ka sina boko ba yāku kua Yinni Gusunən wuswaaə.

⁵ Yen dōma te, Salomə u naa kinenu nərəbun suba yenda yiru (22.000) go ka yāanu nərəbun suba wunaa teeru (120.000). Nge meya ba ka sāa yee te wukia.

⁶ Yāku kowobu ba yə ben ayenə, ma Lefiba ba dwee yānu soomə, ni sina boko Dafidi u dera ba kua bu ka Yinni Gusunə sā. N deema u raa bu yiire bu womu geni ko bu n̄, Gusunən durom mu ko n wāawa sere ka baadommaə. Ma yāku kowobu ba kəbi soomə Isireliba kpuron wuswaaə mi ba yə.

⁷ Salomə u sāa yee ten yaaran suunu d̄erasia ye ya wā sāa yee ten tii tiin wuswaaə. Domi miya u yāku dō mwaararuginu ka siarabun yāku kua yèn s̄ yāku yee te ba kua ka sii gandu ten ayera kun tura bu ka yāku ni kpuro ko mi.

⁸ Salomə ka Isireliba kpuro ba tō baka te diwa sere sō nōba yiru. Ma tən dabiru ta na saa Hamatin tem kpuron di, n ka girari Egibitin daaru gian di.

⁹ Sō nōba itase, ba maa menna be kpuro ba yāku yee te d̄erasia ba yi n̄nem. Ba ye kuawa sō nōba yiru. Yen biruwa ba maa tō bakarun tii di sere sō nōba yiru.

¹⁰ Wōn suru nōba yirusen sō yenda itase sōra Salomə u dera tōmba wura ben yenusə. Ma ba nuku dobu m̄ durom me Gusunə u Dafidi ka Salomə ka sere win tōmbu Isireliba kuan s̄.

*Yinni Gusunə**u kpa Salomə kure*

(I maa m̄erio 1:7-12, Sinambu I, 9:1-9)

¹¹ Sanam me Salomə u Yinni Gusunən sāa yeru ka win tiin sina kpaaru bana u kpa, ma ye kpuro ya kora, ye u ḡru doke u ko Yinni Gusunən sāa yerə ka sere maa win tiin sina kpaarə,

¹² yera Yinni Gusunə u n̄n kure w̄kuru. Ma u n̄n sōwa u n̄, na wunen kanaru nua. Na yam mi ḡsa. Miya ba ko n da man yāku kua.

¹³ Nā n wəllu k̄enua, ma gura kun maa n̄m̄, n̄ kun me na dera twee yi tem me wukiri yi m̄n d̄ianu di, n̄ kun me n̄ n m̄n tōmbu k̄esi k̄esi baranu sure,

¹⁴ saa ye sō, b̄e be i sāa n̄n tōmbu, i n̄n ȳsiru sōwa, ma i tii kawa i b̄en daa k̄sa deri, ma i man soka, kon b̄e wurari wəllun di kpa n b̄e b̄en toranu suuru kua, kpa n b̄en tem arumani wesia.

¹⁵ Saa ye sō, kon b̄e m̄eri kpa n kana ni i man koosima sāa yeru mini swaa daki.

¹⁶ T̄, na tu ḡsa na yi n̄nem n̄n s̄, ta n ka n̄n ȳsiru sōwa. Ten miya n̄n n̄ni ka n̄n ḡru kpuro ko n woo.

¹⁷ Wun̄ maa Salomə, à n s̄im̄ nge me wunen tundo Dafidi u s̄a, ma a m̄ ye na nun yiire kpuro, ma a n̄n woodaba m̄m nōwamm̄,

¹⁸ kon wunen bandun dam sire nge me na wunen tundo Dafidi nō m̄eru kua na n̄, u n̄ k̄sire biam̄ wi u koo bandu di Isireliə.

¹⁹ Adama i n ḡsira i n̄n woodaba deri be na b̄e w̄, ma i maa da i b̄nu s̄awa,

²⁰ kon b̄e wunawa n̄n tem di me na b̄e w̄. Kpa n dii te yina te na ḡsa na yi n̄nem n̄n ȳsirun s̄ mi. Kpa n de bwesenu kpuro nu tu ȳe.

²¹ Be ba raa ten kp̄aaru yē yellu, bà n sarə mi, biti koo bu mwa kpa bu bikia bu nεε, mban sōna Yinni Gusunə u wuu geni ka dii teni kua mε.

²² Kpa bu wisi bu nεε, ba Gusunə ben baababan Yinni deriwa, wi, wi u bu yarama Egibitin di ma ba da ba būnu yiirammε ba sāmə. Yen sōna u dera wahala yeni kpuro ya bu deema.

*Ye Saloməə u maa kua
(I maa mεerio Sinambu I, 9:10-28)*

8

¹ Wōə yendun baa sōra Saloməə u Yinni Gusunən s̄a yeru ka sere maa win tiin sina kpaaru bana u kpa.

² U maa wuu si Huramu u nùn k̄a sənwa. Ma u dera Isireliba ba sina mi.

³ Saloməə u Hamati wəri ye ya w̄a Soban bera gia, ma u ye mwa.

⁴ U tem mi ḡānu ku ra kpin wuu ge ba m̄ Tadinəri bana ka sere maa Hamatin wuu s̄in mi ba ko n da win d̄ianu bere.

⁵ U Bēti Horoni ye ya w̄a gunguru w̄ollə ka ye ya w̄a w̄wəə bana. Wuu si, su gb̄aranu ka gamboba m̄, ka maa yen s̄eretinu.

⁶ U maa wuu ge ba m̄ Balati bana ka wuu s̄in mi u ko n da win d̄ianu bere. Ma u sin gasu s̄ə win tabu k̄εε yi dumi gawe berua ka maasəbu. Ye Saloməən ḡoru ga k̄i, yera u bana Yerusalemə ka Libaniə, ka sere wuu si u m̄ s̄ə.

⁷ T̄ən be ba tie Hētiba s̄ə, ka Aməreba s̄ə, ka Feresiba s̄ə, ka Hefiba s̄ə, ka Yebusiba s̄ə, be, be ba n̄ s̄a Isireliba,

⁸ ben bibun bwese te ta seewa ben biru, tera Saloməə u yoo s̄ama koosia sere ka gisən gisə.

⁹ Saloməə u n̄ Isireliban goo yoo s̄amburu koosie. Be, ba s̄awa win tabu kowobu ka wirugibu, ka tabu sinambu, ka tabu k̄εε yi dumi gawen kparəbu.

¹⁰ Wirugii be Saloməə u ḡosa bu ka win t̄ambu kpara s̄ambu te s̄ə, ben geera s̄awa goobu ka weeraakuru (250).

¹¹ Saloməə u dera win kurə wi u s̄a Egibiti sunən bii u yara Dafidin yenun di ge u bana. U nεε, win kurə kun sinamə Dafidi Isireliban sina bokon yenuə. Domi mi ba woodan kpakororu doke, yam mi, mu kuawa mi yam d̄eram.

¹² Yera Saloməə u ȳaku d̄ə mwaararuginu kua ȳaku yee ten w̄ollə te u bana Yinni Gusunən s̄a yerun wuswaa.

¹³ U ra ȳakunu ko nge mε M̄awisin wooda ya gerua t̄ə baateren s̄, ka suru kpaon s̄, ka t̄ə w̄erarugiru s̄ə ka t̄ə bakanu ita yenin s̄ ni ba ra ko w̄ə tia s̄ə. Niya p̄ε ye ba ku ra seeyatia doken t̄ə bakaru, ka duurubun t̄ə bakaru, ka sere maa Kunun t̄ə bakaru.

¹⁴ U ȳaku kowobu yi wuu wuuka nge mε win tundo Dafidi u raa kua. Ȳaku kowo ben baawure ka win s̄amburu. Lefiba ka maa ben s̄amburu. Bera ba ra n̄ Yinni Gusunə siaramə t̄ə baatere kpa bu maa ȳaku kowobu somi ben s̄ama s̄ə. Ma ba k̄annəsun k̄sobu yi yi wuu wuuka.

¹⁵ Ba n̄ sina bokon wooda sare ye u yi ȳaku kowobu ka Lefiban s̄ ka sere maa arumani beru yerun s̄.

¹⁶ Nge m̄ya ba ka s̄a yee ten s̄ambu te kpuro kpara saa ten torubun di sere ba da ba ka tu wiru go. Nge m̄ya ba ka dii te bana ba kpa.

¹⁷ Yen biru Saloməə u da Esioni Geb̄εε ka El̄tuə. Wuu si, su w̄awa nim w̄akun b̄aku Ed̄mun temə.

¹⁸ Huramu u dera win s̄əm kowo be ba nim yē ba ka Saloməə goo nimkusu daawa. Ma ba da Ofiriə ka Saloməən s̄əm kowobu sannu. Min diya ba ka sina boko Saloməə wuran t̄annu w̄akura ita naawa.

Seban sunə t̄ən kurə

*u Saloməə mɛɛrim da
(I maa mɛɛrio Sinambu I, 10:1-13)*

9

¹ Saa yè səə Seban sunə tən kurə u nua ma Yinni Gusunə u dera Saloməə u yĩsiru yara, yera u da u ka Saloməən bwisi yin saka mɛɛri kpa u nùn gāa dabinu bikia. U tura Yerusalemuə, ka win sina bwāa dabinu be ba nùn swīi, ka yooyoo si su turare ka wura dabinu səəwa, ka kpee gobiginu. Ye u tura Saloməən mi, ma u gerua kpuro ye ya wāa win gōruə.

² Ma Saloməə u nùn wisa kpuro ye u bikia. Yen gaa kun nùn wisibu sēsie.

³ Ye kurə wi, u Saloməən bwisi yi kpuro wa, ka dii te u bana

⁴ ka dīa ni u ra di, ka win bwāabun wāa yeru, ka win səm kowobun yāa ni ba ra doke bu ka nùn nəəri, ka sere be ba ra nùn tam dokeye nərəəginu, ka yāku ni u ra ko diru mi u ra Yinni Gusunə sā,

⁵ ye kpuro ya nùn bitu mwa sere u wom mwε. Ma u sina boko Saloməə səəwa u nεε, wunen dam ka wunen bwisin baaru ye na nua saa nən tem di, ye kpuro geema.

⁶ Adama na n daa gari yi naanε kue sere na ka tunuma mini. Wee nən nəni yi ye kpuro wa. Ka gem, ye na wa mini, ba n daa man yen bənu səəwa. Wunen bwisi ka wunen dukia ya kpā n kere nge mε wunen yĩsira yara.

⁷ Doo nərugiba wunen təmbu ka wunen səm kowo be ba nun nərimə saa baayere. Ma ba wunen bwisi yin gari swaa daki.

⁸ Na Gusunə wunen Yinni siara wi u nun durom kua u nun swīi Isireliban sina gəna wəllə. U bu kīwa sere ka baadommaə. Yen sənə u nun kua ben sunə a n da ka bu sirie dee.

⁹ Ma u sina boko wura kā tənnu ita ka bənu, ka maa turare ka kpee gobiginu. Saloməə kun maa turare waare gam gum di ya n kpāaru nε mε.

¹⁰ Huramun səm kowobu ka Saloməəgii be ba ka wura naamə Ofirin di, beya ba maa ka dāa gea ye ba m̀ santali ka kpee gobiginu naamə.

¹¹ Ma sina boko u ka dāa ye yəətii kua sāa yerə ka sere maa win tiin dirə. Dāa yera u maa ka wom kowobun mərəkunu ka ben guunu kua. Dāa yen bwesera kun saara mə. Meya ba n maa yen bweseru waare Yudan temə.

¹² Saloməə u sunə tən kurə wi wē kpuro ye u bikia. U nùn kēru kāwa n kere ye u ka na. Yen biru, ma kurə wi, u gəsira u wura win temə ka win bwāabu.

*Saloməən dukia
(I maa mɛɛrio Sinambu I, 10:14-29)*

¹³ Wura ye Saloməə u ra wa wəə ka wəə ya sāawa tənnu yendu.

¹⁴ Ye baasi, u ra maa wura ka sii geesu mwε tenkuban mi ka maa sinam be u ka arukawani bəkuan mi, ka sere maa win tem beri berikan wirugibun mi.

¹⁵⁻¹⁶ U dera ba tere bakanu goobu (200) ka tere piiminu gooba wunəbu (300) kua ka wura. Tere baka nin teerun bunum mu sāawa kilo nəəba tia. Ma piimii nin teerun bunum mu maa sāa kilo ita. Ma u tere ni doke diru garu səə te ba sokumə Libanin dāa səə, win sina kpaarə.

¹⁷ Yera u maa sina kitaru kua ka suunu donnu, ma u tu wura gean tii pote.

¹⁸ Sina kita te, ta yəətia məwa naa dabusanu nəəba tia. Ma ba ten naa sənditia kua ka wura. Ma ta nəm sənditia mə yēsi yēsika. Yen baayeren bəkuəra ba gbee sunən weenasia kua ya yə, tia nəm dwarə, tia maa nəm geuə.

¹⁹ Ma ba maa gbee sinan sin weenasisu kua wəkura yiru ba doke tia tia yəətia yen naa dabusaru baateren yēsi yēsikaə. Nəəba tia ya wāa nəm dwarə, nəəba tia maa wāa nəm geuə. Sunə goo maa sari wi ba maa kita ten bweseru kuare.

²⁰ Saloməon nəri kpuro yi s̄awa wura gea ka sere maa win gb̄ea ye u ra ka di win sina kpaarə te ba sokumə Libanin d̄aa s̄ə. Ḡaanu ganu sari mi ni ba kua ka sii geesu, domi win waati ye s̄ə, ba n̄ sii geesu garisi ḡaanu.

²¹ Ȳen s̄ə Huramun s̄əm kowobu ba ka Saloməon goo nimkusu tenkuru m̄ə su ra n naamə w̄ə ita ka w̄ə ita saa tontonden di, su n wuraba ka sii geesu s̄əwa ka suunu donnu, ka w̄ənnu ka gunə burasu.

²² Saloməo u sinam be ba w̄aa dunia s̄ə kpuro bwisi ka dukia kere.

²³ Sinambu kpuro ba ra n kasuwa bu win gari n̄ə win bwisi yi Yinni Gusunə u n̄n k̄an s̄ə.

²⁴ W̄ə baagere, ben baawure u ra ka n̄n k̄eru naawewa. Gabu sii geesu, gabu wura, gabu yabenu, gabu tabu ȳanu, gabu turare, gabu maa dumi ka ketekunu.

²⁵ Ma Saloməo u tabu kekeba kasu yi dumi gawe ka maasəbu. U dum ḡonu kua n̄rəbun suba n̄n (4.000). Maasə be, ba maa s̄aa n̄rəbun suba w̄əkura yiru (12.000). Ma u bu yi yi wuu marosə, mi win tabu kekeba ba w̄aa ka sere maa Yerusalemə mi win tii u w̄aa.

²⁶ Sinam be ba w̄aa saa daa te ba m̄ə Efaratin di sere n ka girari Filisitiban temə, n ka da Egibitin daarə, Saloməwa u be kpuro m̄ə.

²⁷ Ma u dera sii geesu koorə Yerusalemə mi nge kpenu. M̄eya u maa dera d̄aa gea ye ba m̄ə s̄eduru ya dabia nge yakasun d̄aa ye ba m̄ə sikam̄ore ye ya ra n w̄aa Sefalan w̄əwaə.

²⁸ Saloməo u tenkuba m̄ə be ba ra n̄n dumi dwem daawe Egibitiə ka sere maa tem baamə.

Saloməon ḡə

(I maa m̄erio Sinambu I, 11:41-43)

²⁹ Saloməon kookoo si u kua, ḡbiikisu ka d̄aakisu, si kpuron garin sukum yorua Gusunən s̄əm Natandin tireru s̄ə, ka Gusunən s̄əm Akiya, Silogiin tireru s̄ə, ka sere maa Gusunən s̄əm Yedon k̄asinun tireru s̄ə. Yedo wiya u Yeroboamu, N̄batin bii, Isireliban sina bokon w̄aarun faagi yorua.

³⁰ Saloməo u bandu diwa w̄ə weeru Isireliba kpuron w̄əw̄ə Yerusalemə.

³¹ Yen biruwa u kpuna u gu. Ma ba n̄n sikua win tundo Dafidin wuuə. Ma win bii Roboamu u bandu k̄asire kua.

YUDAN SINAMBUN GARI

Isireliban banda

b̄onu kua yiru

(I maa m̄erio Sinambu I, 12:1-15)

10

¹ Roboamu u da Sikemə. Domi Isireliba kpurowa ba da mi bu ka n̄n ko sunə.

² N deema Yeroboamu, N̄batin bii, u raa kpikiru sua Saloməon s̄ə u da u w̄aa Egibitiə. Sanam m̄e u nua Roboamu u bandu di, yera u ḡsirama Egibiti min di.

³ Yera ba n̄n s̄əm ḡaria ba n̄n, u na. Ye u tunuma, yera wi ka Isireliban bwese keru w̄əkuru ba m̄enna ba da ba Roboamu s̄əwa ba n̄n,

⁴ wunen tundo u sun yoo s̄əma koosia, ma ya sun bunie nge keten sugu. Adama wunə a sun tu kawo kpa su nun sw̄i.

⁵ Ma u bu s̄əwa u n̄n, i gina doo. N n kua s̄ə ita kpa i wurama.

Ma t̄ən be, ba doona.

⁶ Yera Roboamu u Isireliban bukurobu m̄enna win mi, be ba ra raa win tundo Saloməo bwisi k̄e. Ma u bu bikia u n̄n, bwisi yir̄a i man k̄em̄ə n t̄ən be s̄ə.

⁷ Ma ba n̄n wisa ba n̄n, à n wura saa gis̄ən di, a t̄ən be n̄əri kpa a ko ye ba nun bikia, kpa a bu wisi ka k̄iru, ba ko n s̄awa wunen t̄ambu sere ka baadommaə.

⁸ Adama Roboamu wi, u n̄ bukuro ben gari wure. Win saarasi ka be u biru di sannu, bera u bwisi bikia.

⁹ U bu sɔɔwa u nɛɛ, bwisi yirà i man kɛmɔ n ka tɔn be wisi be ba nɛɛ, n bu yoo sɔma kawo ye nɛn tundo u raa bu koosia.

¹⁰ Yera ba nùn wisa ba nɛɛ, a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, wunɛn niki bii piibu ga wunɛn tondon pɔra bɔɔrum kere.

¹¹ Wunɛn tundo u raa bu yoo sɔma koosia. Mɛya kaa maa tu sosi. Wunɛn tundo u raa bu sɛɛyasia ka yii sɛnnu. Mɛya kaa maa bu sɛɛyasia ka som kpaki.

¹² Yera Yeroboamu ka tɔn be kpuro ba na Roboamun mi sɔɔ itase te, nge mɛ u raa gerua.

¹³ Roboamu u tɔn be wisa ka dam. U n bukuro ben gari yi garisi gāanu.

¹⁴ Adama win saarasi ben bwisiya u ka sɔmburu kua, ma u nɛɛ, nɛn tundo u raa bɛɛ yoo sɔma koosia. Adama tɛ, nɛgira ta koo kera. U raa bɛɛ sɛɛyasia ka yii sɛnnu. Adama nɛ, som kpakiya kon ka bɛɛ sɛɛyasia.

¹⁵ Nge mɛya Roboamu u yina u tɔn begii swaa daki, domi Yinni Gusunɔwa u dera n kooru mɛ, kpa win gari yi ka kooru yi u raa Yeroboamu, Nɛbatin bii sɔɔwa saa Akiya, Silogiin nɔɔn di.

Roboamu

u kua Yudaban sunɔ

(I maa mɛɛrio Sinambu I, 12:16-25)

¹⁶ Ye Isireliba kpuro ba wa ma sina boko u n ben gere swaa daki, yera ba nùn sɔɔwa ba nɛɛ,

mɛba n sun mɔɔsine bɛsɛ ka Dafidi, Isain bii.

Sa n maa bɔnu gaa mɔ ka wi.

Bɛsɛ Isireliba i de su gɔsira

su wura bɛsɛn yɛnusɔ.

Wunɛ Roboamu,

a wunɛn bweserun wunanɔ koowo.

Ma Isireli be, ba gɔsira ba wura ben yɛnusɔ.

¹⁷ Ma Roboamu u kua Yudaba tɔnan sunɔ.

¹⁸ Saa ye sɔɔra u Hadoramu gɔra Isireliban mi, wi u ra bu kpare bu ka wɔɔ gobi mwa. Ma ba nùn kpenu kasuka ba go. Yera n dera Roboamun tii u win tabu kɛkɛ wɔri fuuku fuuku u da Yerusalemuɔ.

¹⁹ Nge mɛya Isireliban bwese keri wɔku te, ta ka Dafidin yɛnugibu karana sere ka gisɔ.

11

¹ Saa yè sɔɔ Roboamu u tunuma Yerusalemuɔ, yera u Yudaba ka Benyamɛɛba kpuro mɛnna, ma u be sɔɔ tabu durɔ dangibu nɔrɔbun suba wunɔbu ka wɛnɛ (180.000) gɔsa bu da bu Isireliban bwese keri wɔku te wɔri kpa bu ban te wɔrama bu nùn wesia.

² Adama Gusunɔ u ka win sɔmɔ Semaya gari kua u nɛɛ,

³ a Roboamu, Salomɔɔn bii, Yudaban sunɔ ka Yudaba ka Benyamɛɛba kpuro sɔɔwɔ a nɛɛ,

⁴ wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, bu ku raa da bu ka ben mɛrɔ bisibu Isireliba tabu ko. Ben baawure u gɔsiro win yɛnuɔ. Domi yeni ya nawa saa nɛn min di.

Ma ba Yinni Gusunɔn gere wura, ba gɔsira ba wura ben yɛnusɔ.

Roboamu

u wusu gbāranu banisi

⁵ Roboamu u da u sina Yerusalemuɔ. Ma u Yudan wusu gbāranu banisi.

⁶ U Betelehemu bana, ka Etamu ka Tekoa

⁷ ka Bɛti Suri ka Soko ka Adulamu

⁸ ka Gati ka Maresa ka Sifu

⁹ ka Adoraimu ka Lakisi ka Aseka

¹⁰ ka Sorea ka Ayaloni ka Heboroni. Wuu si, su wāawa Yudan temɔ ka Benyamɛɛn temɔ. Ma u su tāsisia.

¹¹ U su gb̄aranu toosi, ma u tabu sinambu yi yi mi. Ma u dia kua mi ba ko n da d̄ianu ka gum ka tam bere.

¹² U wuu sin baagere s̄o terenu ka yaasi yi. Ma u su t̄asisia. Ma Yudaba ka Benyamεεba ba ka n̄n ȳra.

Yāku kowobu ka Lefiba

ba wura Roboamun mi gia

¹³ Yāku kowobu ka Lefi be ba w̄a Isireliban tem s̄o kpuro, ba seewa ben w̄a yerun di ba na Roboamun mi.

¹⁴ Lefiba ba ben w̄a yenu deri ma ba na Yudaō ka Yerusalemū ȳn s̄o Yeroboamu ka win bibu ba bu yinari bu ben yāku kowo s̄oma ko.

¹⁵ Yeroboamu u yāku kowobu yi yi win bw̄arokunun s̄o, ni u kua nu ka boo kinenu ka keteba weene.

¹⁶ Isireli be ba tie ba Yinni Gusun̄n s̄aarun k̄iru m̄o, ba Lefiba sw̄i Yerusalemū bu ka Gusun̄o ben baababan Yinni yākuru kua.

¹⁷ Ma ba Yudan bandun dam sire, ba Roboamu, Salom̄on bii t̄asisia w̄o ita. W̄o ita ye s̄ora ba s̄ia Dafidi ka Salom̄on yira s̄o.

Roboamun bweseru

¹⁸ Roboamu u Mahalati sua kur̄o. Mahalatin tundon ȳsira Yerim̄oti, Dafidin bii. Win meron ȳsira Abihaili, Eliabun bii, Isain debubu.

¹⁹ Mahalati wi, u bii t̄n dur̄bu mara. Bera Yeusi ka Semaria ka Sahamu.

²⁰ Mahalatin biru, u Maaka sua kur̄o. Maaka wi, u s̄awa Abusal̄mun bii. Ma u Roboamu Abia ka Atai marua ka maa Sisa ka Selomiti.

²¹ Roboamu u Maaka k̄i too n kere win kur̄o be ba tie. Domi kur̄bu ȳndu yiru sariwa u sue ȳenu ma u maa kur̄o tan̄bu m̄o wata t̄aw̄o. Bii t̄n dur̄bu tena yiru sariwa u mara. Bii t̄n kur̄bu maa wata.

²² Roboamu u Abia, Maakan bii yerumaru w̄e. Ma u n̄n kua win maabu ka win w̄n̄bun guro guro. Domi u k̄i u n̄n ko sun̄o.

²³ Yen biru, u win bii be ba tie yarinasia ka bwisi. U dera ba da ba w̄a Yudaba ka Benyamεεn wuu gb̄aranugisu s̄o. U bu d̄ianu w̄e nu kp̄a. Ma u maa bu kur̄o dabinu sua.

Egibitin sun̄o Sisaki

u Yudaba w̄ari

(I maa m̄erio Sinambu I, 14:25-28)

12

¹ Ye Roboamu u wa ma win banda dam kua, u t̄asa, yera u Yinni Gusun̄n woodaba deri. Ma Isireliba kpuro ba maa win yira sw̄i.

² Roboamun bandun w̄o n̄obuse s̄ora Sisaki, Egibitin sun̄o u Yerusalemū w̄ari. Domi Roboamu ka wigibu ba Yinni Gusun̄o torari.

³ Sisaki wi, u tabu kek̄eba m̄owa n̄r̄bu ka goobu (1.200), maas̄bu maa n̄r̄bun suba wata (60.000). Ma u na saa Egibitin di ka t̄n dabi dabinu. Bera Libigibu ka Sukigibu ka Etiopigibu.

⁴ Ma u Yudan wuu gb̄aranugisu mw̄era sere n ka girari Yerusalemū.

⁵ Yera Gusun̄n s̄am̄o Semaya u da u Roboamu deema ka Yudaban tabu sinambu be ba duki sua sanam m̄e Sisaki u wee. Ma u bu s̄owa u n̄e, wee ye Yinni Gusun̄o u gerua. U n̄e, i n̄n deri. Wee u koo maa b̄en tii deri, kpa u b̄e b̄eri Sisakin n̄mūo.

⁶ Isireliban tabu sinambu ka ben sina bokon tii, ba ben toranu wura ba n̄e, Yinni Gusun̄o u s̄awa gemgii.

⁷ Ye Yinni Gusun̄o u wa ba tii kawa, yera u Semaya s̄owa u n̄e, wee ba tii kawa. Yen s̄o, na n̄ maa bu kpeerasiam̄o. Na n̄ t̄em̄o n ka bu somiru na. Na n̄ derim̄o Sisaki u maa Yerusalemū w̄ari n̄n m̄arun s̄o.

⁸ Adama ba koo ko Sisakin yobu kpa bu gia ma nen yinniru ka handunian sinambun yinniru nu n̄ tia.

⁹ Sasaki, Egibitin sina boko u da u Yerusalemu w̄ari ma u Yinni Gusun̄n s̄aa yeru ka sina bokon dirun arumani gura. Ye kpurowa u sua. U maa t̄er̄enu gura ni Salom̄o u kua ka wura.

¹⁰ Ma Roboamu u t̄er̄e nin k̄asire kua ka sii gandu. Ma u nu sina kpaarun k̄onn̄n k̄s̄obun wirugibu n̄omu s̄andia.

¹¹ M̄en n̄o sina boko u gesi d̄o Yinni Gusun̄n s̄aa yer̄o, k̄onn̄o k̄so be, ba ra n̄ewa bu nu sua. Yen biru, kpa bu maa ka nu wura bu yi ben dir̄o.

¹² M̄aru ye Yinni Gusun̄o u raa ka Roboamu s̄aa ya sure ȳen s̄o u tii kaw̄a. Ma u n̄ dere bu n̄un kam koosia mam mam. Ma u dera ḡaa geenu tiara Yudāo.

Roboamun bandun kpeeru

(I maa m̄erio Sinambu I, 14:21-24,29-31)

¹³ Roboamu u m̄awa w̄o weeru ka tia sanam m̄e u bandu di Yerusalemu. Ma u win bandun dam sire. U kuawa w̄o w̄akura n̄o bu ka yiru bandu s̄o Yerusalemu mi. N deema wuu gera Yinni Gusun̄o u ḡsa Isireliba kpuron s̄o ga n̄ ka win ȳisira s̄o wa. Roboamu win meron ȳisira Naama, wi u s̄aa Am̄ni.

¹⁴ K̄sa u kua, domi u n̄ Yinni Gusun̄o kasu ka win ḡru kpuro.

¹⁵ Roboamun kookoo si u kua, gbiikisu ka d̄akisu, ye kpuron gari yi yorua Gusun̄n s̄om̄bu Semaya ka Idon tirenu s̄o. Tire ni s̄ora ba ben ȳsa yorua nge m̄e ba ka sw̄ine. Roboamu ka Yeroboamu ba ra n̄ tabu m̄wa baadomma.

¹⁶ Roboamu u kpuna u gu, ma ba n̄un sikua win baababan sik̄o Dafidin wuu. Ma win bii Abia u bandu k̄asire kua.

Abia u bandu di Yudāo

(I maa m̄erio Sinambu I, 15:1-8)

13

¹ Yeroboamun bandun w̄o w̄akura n̄o bu ka itase s̄ora Abia u bandu di Yudāo.

² U bandu diwa w̄o ita Yerusalemu. Win meron ȳisira Maaka, Urieli, Gibeagiin bii.

Abia ka Yeroboamu ba tabu kuawa ben w̄aru kpuro s̄o.

³ Abia u tabu kowo damgibu sua n̄r̄obun suba n̄eru (400.000) u ka Yeroboamu w̄ari. Ma Yeroboamu u maa tabu dur̄o damgibu sua n̄r̄obun suba n̄ene (800.000) u bu sure.

⁴ Yera Abia u seewa u n̄ogiru sua saa guu te ba m̄ Semaraimun di. Guu te, ta s̄awa Efaraimun guurun bee tia. U n̄e, Yeroboamu, wun̄e ka Isireliba, i man swaa dakio i n̄o.

⁵ I n̄ ȳe ma Dafidi ka win bibun bwesera Gusun̄o Isireliban Yinni u bandu w̄e Isireliba kpuro s̄o? U maa n̄e, u n̄ arukawani ye kusiam̄o.

⁶ Adama Yeroboamu, Nebatin bii, Salom̄o, Dafidin biin s̄om kowo u win yinni seesi.

⁷ N deema garu koo saribara ba m̄enna ba na wi Yeroboamun mi. Ma ba Roboamu kamia. Roboamu u s̄awa aluwaasi. U ku ra ḡanu ko ka toro sindu. Ma u kpana u ȳra dim dim ben wuswaa.

⁸ T̄e, i tamaa i ko i ka ban te yina te Yinni Gusun̄o u Dafidin bibun bweseru n̄o mw̄eru kua. Geema i dabi too. Ma i ket̄en bw̄arokunu m̄o ni Yeroboamu u bee kua ka wura nu n̄ s̄aa been yinnibu.

⁹ Ma i Yinni Gusun̄n ȳaku kowobu Aronin bibu ka sere Lefiba yina. Ma i tii ȳaku kowo kpaobu kua nge bwese tukunu. Wi u gesi seewa u ka naa kp̄ema ka ȳa kin̄enu n̄o ba yiru na, wiya ba ra ko bw̄aroku nin ȳaku kowo, ni, ni nu n̄ s̄aa Gusun̄o.

¹⁰ Adama bes̄e Yudaba, Gusun̄wa u s̄aa bes̄en Yinni. Sa n̄ maa n̄un deri. Ȳaku kowobu Aronin bweseru ka Lefiba, bera ba win s̄oma m̄o.

¹¹ Sa ra Yinni Gusun̄o t̄o baateren ȳaku d̄o mwaararuginu kue bururu ka yoka. Sa ra n̄un turare d̄o dokeye kpa su n̄un p̄e ȳiya tabulu d̄era yen w̄oll̄o. M̄ya sa ra maa fitilanu

sõre yoka baayere dabu wuraguu gen wõllõ. Bese, sa nùn mem nãwamme. Adama bee i nùn deri.

¹² Meya Gusunõ ka win yãku kowobu ba wãa ka bese. Ba sun swaa gbiiye. Meya sa kãbi mã yìn swĩ yi dam mã. Sa ko bee yi swee. Bee Isireliba, i ku ka Gusunõ been baababan Yinni tabu ko. Domi i ñ kamiamã.

¹³ Yera Yeroboamu u dera win tøn be ba kukua Yudaban biruõ ba yarima ba Yuda be wõri. N deema Yeroboamun tabu kowobu gabu ba wãa Yudaban wuswaaã. Nge meya n kua ba ka bu suunu doke.

¹⁴ Ye Yudaba ba sãira, yera ba wa ma ba koo tabu kowa biruõ ka wuswaaã. Ma ba nãguru sua ba Yinni Gusunõ somiru kana. Sanam me, yãku kowobu ba kãbi soomã,

¹⁵ yera Yudaba kpuro ba tabun kuuki wura. Ma Yinni Gusunõ u Yeroboamu ka wigibu wõri Abia ka Yudaban wuswaaã.

¹⁶ Isireliba ba duki yakikira adama Gusunõ u bu beri Yudaban nãmaa.

¹⁷ Ma Abia ka win tãmbu ba Isireliba kamia. Isireli be sãã, tãmbu nãrãbun suba neera wunõbuwa (500.000) ba wõruka ba gu.

¹⁸ Isireliba ba sekuru wa dãma te. Ma Yudaba ba nasara sua. Domi Gusunõ ben baababan Yinniwa ba tãsa.

¹⁹ Abia u Yeroboamu naa gira, ma u nùn wuu sini mwaari, Beteli ka yen baru kpaanu ka Yesana ka yen baru kpaanu ka Eforoni ka yen baru kpaanu.

²⁰ Yeroboamun dam kpuro mu kpa Abian waati ye sãã. Ma Yinni Gusunõ u dera u gu.

²¹ Yen biru, Abia u win bandun dam sire. U kurõbu sua wõkura nne. Ma u bii tøn durõbu yenda yiru mara ka bii tøn kurõbu wõkura nãõbu ka tia.

²² Ye Abia u kuan sukum ka ye u gerua, ya yorua Gusunõn sãmã Idon tireru sãã.

²³ Abia u kpuna u gu, ma ba nùn sikua win baababan sikaã, Dafidin wuuõ. Ma win bii Asa u bandu kãsire kua.

Asa u bandu di Yudaã

(I maa meario Sinambu I, 15:9-11)

Ma bõri yenda dua tem me sãã sere wõõ wõkuru.

14

¹ Asa u sãa dee dee Gusunõ win Yinnin wuswaaã.

² U bũu yãku yenu ka gungunu ka bwãarokunu kãsuka.

³ U Yudaba sãõwa u nee, bu Gusunõ ben baababan Yinni kasuo, kpa bu win yiirebu ka win woodaba mem nãõwa.

⁴ U bwãaroku ka gungunu mi ba ra bũnu sã kpuro kãsuka. Ma win banda wãa bõri yendu sãã.

⁵ U dera ba wuu gbãranugisu seeya. Win bandu sãã, tabu sari. Bõri yenda ta wãa, domi Yinni Gusunõ u dera u wẽra.

⁶ Asa u maa Yudaba sãõwa u nee, su wuu si sãme su si gbãranu ka kãsu yenu toosi kpa su sin kãnnãsun gamboba kãkãrãba doke, domi tem me, mu sãawa bese gim. Meya sa Gusunõ been Yinni kasu ma u sun wẽrabu wẽ beri berika kpuro.

Ma ba kpãa ba wuu si sãnwa.

⁷ Asa u tabu kowobu nãrãbun suba gooba wunõbu (300.000) mã Yudaba sãã be ba tere nu ka yaasi mã. Benyameeba sãã maa, tãmbu nãrãbun suba goobu ka wene (280.000) be ba tere nu neni ma ba ten toobu yẽ. Be kpuro ba sãawa tabu durõ damgibu.

⁸ Yera Seraki, Etiopigii u Yudaba wõrim wee. Ma u tunuma Maresãã ka win tabu kowobu nãrãbun suba nãrãbu (1.000.000), ka tabu keke yi dumi gawe gooba wunõbu (300).

⁹ Ma Asa u seema u ka nùn yinna wõwa ye ba mõ Sefataã, Maresan bõkuã.

¹⁰ Ma Asa u Gusunõ win Yinni kana u nee, Yinni Gusunõ, wune turowa kaa kpãa damgii ñ kun me dam sarirugii somiru na. Yen sãã, a na a sun somi. Domi wune sããra sa tãsa. Meya ka wunen yĩsira sa ka tøn dabi teni wõrim na. Gusunõ been Yinni, a ku de tõnu u nasara wa wunen wõllõ.

¹¹ Ma Yinni Gusunə u dera Asa ka Yudaba ba Etiopigibu kamia, ba duki yarina Yudaban wuswaan di.

¹² Ma Asa ka wigibu ba bu naa gira sere Gerao. Ma Etiopigii be, ba wəruka ba gu. Domi Yinni Gusunə ka win tabu kowoba ba Etiopigii be kam koosia. Yen dama te, Yudaba ba yānu gurawa too.

¹³ Asa ka win tambu ba wuu si su wāa Gerao wəri ba kəsuka. Ma ba dukia baka gura. Domi sin tamba Yinni Gusunən berum kua ba nanda.

¹⁴ Ba be ba yaa sabenu kōsun kuu bekunuginu kasuka. Ma ba yāanu ka yooyoosu mwεera dabi dabinu. Yen biru, ba gəsira ba wura Yerusalemu.

Asa u būu sāaru yina

(I maa mεerio Sinambu I, 15:12-15)

15

¹ Yinni Gusunə u dera win Hunde u Asaria, Odədin bii yəwa.

² Ma u da Asan wuswaaə u nùn sōwa u nεε, Asa, wunε ka Yudaba, ka Benyamεεba, i swaa dakio i nō. Yinni Gusunə u wāa ka bεε, i n ka nùn yōra. I n nùn kasu, i ko i nùn wa. Adama i n nùn deri, u koo maa bεε deri.

³ N deema saa ye sō, Isireliba ba Yinni Gusunə deri. Ba n yāku kowobu mō be ba koo bu Yinni Gusunən woodaba sōsi. Meya ba n maa Gusunən wooda gaa mō.

⁴ Adama ben nuku sankiranu sō, ba gəsirama Gusunə ben Yinnin mi ba nùn kasu. Ma u tii bu sōsi.

⁵ Waati ye sō, be ba dumō ka be ba yarimō ba n bəri yendu mō. Domi tabu wāawa tem kpuro sō.

⁶ Tabu wāa bwesenu sō ka wusu sō. Domi Gusunəwa u bu wahala dabi ni suremō.

⁷ Yen sō tē, i yōro dim dim, kpa i ku mwia kpana. Domi i ko i bεen kookoosun are wa i mwa.

⁸ Ye Asa u Gusunən sōmō Asaria, Odədin biin gari yi nua, yera u dam wa ma u būu ni nu wāa Yudan tem sō ka Benyamεεn tem sō kpuro kpeerasia ka sere maa ni nu wāa wuu si ba mwεera sō Efaraimun guurō. Ma u Yinni Gusunən yāku yeru seeya te ta ra n wāa sāa yerun wuswaaə.

⁹ Ma u Yudaba kpuro menna ka Benyamεεba ka Efaraimuba ka Manaseba ka sere Simεəba, be, be ba wurama win mi Yudə. Domi Isireliba dabira ta wurama Yudə yèn sō ba wa ma Gusunə, Asan Yinni u ka nùn wāa.

¹⁰ Ma ba menna Yerusalemuə wōn suru itase sō. N deema Asan bandun wō wəkura nōbuse sōra mi.

¹¹ Yen tō te, arumani ye ba gura sō, ketε nata ka wunōbu (700) ka yāanu nərōbun suba nōəba yiruwā (7.000) ba ka Yinni Gusunə yāku kua.

¹² Ba nō mwεeru kua ma ba koo Gusunə ben baababan Yinni kasuwa ka ben gōru kpuro, ka ben bwēra kpuro.

¹³ Ben wi u yina u Gusunə Isireliban Yinni kasu, ba koo yēro gowa, baa u n sāan na bukuro n kun mε bii, tən durō n kun mε tən kurō.

¹⁴ Ma ba bōri yi wuramō ka dam Yinni Gusunən wuswaaə, ma ba nuku dobun kuuki mō ba kōbi ka guunu soosimō.

¹⁵ Ma Yudaba kpuro ba nuku dobu kua ben nō mwεε te ba kuan sō. Domi ba tu kuawa ka ben gōru kpuro. Ma ba Yinni Gusunə kasu ka ben gōru kpuro. Ma u bu tii sōsi, u bu wērabu wē beriberika.

¹⁶ Asa u mam Maaka win mero yara bandun di. Domi u bwāaroku kua Asitaaten sō. Ma Asa u gu kəsuka muku muku u dō mēni wōwəə ye ba mō Sedoroni.

¹⁷ Adama Asa u n kpīa u gungunu mi ba ra būnu sā kpuro kpeerasie baa mε u tii Gusunə wē mam mam win wāaru kpuro sō.

¹⁸ Wi ka win tundo ba sii geesu ka wura ka gāa bwese bweseka yi Yinni Gusunən sō. Ma u ye kpuro sua u ka da Yinni Gusunən sāa yerō.

¹⁹ Ma tabu yōra saa ye sō, sere n ka kua Asan bandun wō tēna ka nōbuse sō.

Asa u ka Basa,

*Isireliban sina boko tabu kua
(I maa mērio Sinambu I, 15:16-22)*

16

¹ Asan bandun wō tēna ka nōba tiase sō, yera Basa, Isireliban sina boko u Yudaba tabu wōrima. Ma u Rama gbāraru toosi u ka Asan tōmbu Yudaba yinari bu du bu yari.

² Yera Asa u sii geesu ka wura yarama Yinni Gusunān arumani beru yerun di ka maa sina bokon arumani beru yerun di. Ma u ka ye kpuro gōra Sirin sina boko Beni Hadadin mi, wi u wāa Damasiō.

³ U nē, u de bu arukawani bōke nge mē ben baababa ba raa bōkua. Wee u nūn sii geesu ka wura mōrisiammē. Yen sō, u de u win arukawani kusia ye wi ka Basa Isireliban sina boko ba bōkua, kpa Basa u wa u wi, Asa deri.

⁴ Ma Beni Hadadi u Asan gari yi wura. Ma u win tabu sinambu gōra bu Isireliban wusu wōri. Ma ba Iyoni wōri ka Danu ka Abeli Maimu ka sere maa Nefitalin wuu sīn mi ba ra dīanu bere.

⁵ Sanam mē Basa u ye nua, yera u win sōmburu yōrasia u Raman bana ye deri.

⁶ Ma Asa u dera Yudaba ba kpenu ka dāa ye Basa u raa ka Rama banimō mi gura. Ma ba ka ye Geba ka Misipa bana.

Asa u Gusunān sōmō Hanani

pirisōm doke

⁷ Saa ye sōra, Gusunān sōmō Hanani u da u Asa Yudaban sina boko deema u nē, yēn sō a wunen naanē doke Sirin sina boko sō, n n mō Gusunō wunen Yinni sō, yen sō, Sirin sina bokon tabu kowobu ba koo nun kisirari.

⁸ Etiopigibu ka Libigibu ba tabu kowo dabi dabinu mō ka tabu kēkē dabi dabinu yi dumi gawe, ka sere maa maasōbu. Ka mē, Yinni Gusunō u nun bu nōmu beria yēn sō a nūn naanē kua.

⁹ Domi Yinni Gusunō u kpuro mēera handunia ye sō u ka wa be ba nūn kī ka ben gōru kpuro. Adama wunē, a gari baka kookoosu kua gari yi sō. Yen sō, saa tēn di, ba koo ka nun tabu ko.

¹⁰ Ma Asa u ka Gusunān sōmō wi mōru kua gem gem. Ma u dera ba nūn pirisōm doke. Saa ye sōra u maa Yudaban gabu dam dōremō.

Asan bandun kpeeru

(I maa mērio Sinambu I, 15:23-24)

¹¹ Asan bandun tore ka ten kpeerun gari yi yorua Yudaban sinambu ka Isireliban sinambun tireru sō.

¹² Asan bandun wō weeru tia sarise sō, u naasu bara sere u nōni sōra. Baa mē u barō, ka mē, u n Yinni Gusunō kasu. Timgiba u kasu.

¹³ Ma Asa u kpuna u gu win bandun wō weeru ka tiase sō. U da u win baababa deema.

¹⁴ Ba nūn sikua siki ni u dera ba gban teerō Dafidin wuu. Bu sere nūn sike, ba nūn kpīwa kpin yeru garun mi tē sō ba turare bwese bweseka mēna ye ba kua nge mē turare kowobu ba ra ko. Ma ba nūn ye dō dokea gem gem.

17

Yosafati u bandu di

¹ Asan gōan biru, win bii Yosafatiwa u bandu kōsire kua.

² U win bandun dam sire Isireliban sō. Ma u tabu kowobu yi yi Yudan wuu gbāranugisu kpuro sō. Ma u maa wirugibu yi yi Yudan tem mē sō ka sere maa Efaraimun wusu sō si win tundo Asa u raa mwēera.

³ Yinni Gusunə u ka Yosafati wāa. Domi u sīa Dafidi win sikadon yiri gbiikii səə. U n̄ bũu wi ba m̄ Baali kasu u sāwa.

⁴ Gusunə win sikadon Yinniwa u kasu. Ma u win woodaba m̄m n̄əwa. U n̄ Isireliban yira swīi.

⁵ Yinni Gusunə u Yosafatin bandu dam sire. Ma Yudaba kpuro ba ka n̄n k̄nu naawamm̄. U dukia baka ka b̄ere baka wa.

⁶ Ma win ḡru ga t̄sa Yinni Gusunə səə. Ma u dera ba b̄nu ka nin s̄a yenu k̄suka Yudaə.

⁷ Win bandun w̄ə itase səə, yera u win tabu sinam beni ḡsa bu da bu keu s̄əsi Yudan wusu səə. Bera Beni Haili ka Abudiasi ka Sakari ka Netan̄eli ka Misee.

⁸ Ma u dera Lefiba ba bu swīi. Lefi bera Semaya ka Netania ka Sebadia ka Asaeli ka Semiram̄tu ka Yonatan ka Adoniya ka Tobiya ka Tobi Adoniya ka sere ȳaku kowo beni, Elisama ka Yoramu.

⁹ Ba Yinni Gusun̄n woodan tireru n̄ni ba ka Yudaban wusu bukian̄, ba bu wooda yen keu s̄əsim̄.

Yosafatin bandun dam

¹⁰ Sinam be ba ka Yudaba sikerene ba berum duura Yinni Gusun̄n s̄. Ba n̄ maa ka Yosafati tabu kue.

¹¹ Filisitiba ba ka Yosafati k̄nu naawa, ka sere maa w̄ə gobi yi ba ra n̄n k̄sie ka sii geesun gobi. Ma Daarububa ba ka n̄n yaa sabenu naawa. Niya ȳanu n̄r̄bun suba n̄əba yiru ka nata ka wun̄bu (7.700) ka bonu n̄r̄bun suba n̄əba yiru ka nata ka wun̄bu.

¹² Ma Yosafatin yiiko ya sosim̄ ya d̄ə. Ma u dii damginu ka maa wusu bana Yudaə mi ba ra d̄ianu bere.

¹³ U s̄m dabi dabinu kua Yudan wusu səə. Ma u tabu kowo w̄ruḡba m̄ Yerusalem̄.

¹⁴ Tabu kowo ben geeru wee yenu ka yenu. Yudaba səə, be ba s̄a tabu kowobu n̄r̄m n̄r̄m (1.000) wirugibu, be wee. Adina ka win tabu kowo w̄ruḡba n̄r̄bun suba gooba wun̄bu (300.000).

¹⁵ Yen biru, Yokanani ka win tabu kowobu n̄r̄bun suba goobu ka w̄n̄ (280.000).

¹⁶ Ma Amasia, Sikirin bii wi u tii Yinni Gusunə w̄ ka k̄ru, u maa tabu kowobu n̄r̄bun suba goobu (200.000) kpare.

¹⁷ Benyam̄en bweseru səə, Eliada tabu kowo w̄ruḡwa u tabu kowobu n̄r̄bun suba goobu (200.000) kpare be ba t̄nnu ka t̄renu m̄.

¹⁸ Ma Sosabadi u maa t̄mbu n̄r̄bun suba wun̄bu ka w̄n̄ (180.000) kpare be ba tabu ȳanu n̄ni.

¹⁹ Tabu kowo beniwa ba sina bokon s̄ma m̄, be ba w̄a Yudan wuu gb̄ranugisu səə baasi.

Yosafati u ka Akabu

arukawani b̄kua

(I maa m̄erio Sinambu I, 22:1-4)

18

¹ Yosafati u dukia baka ka b̄ere baka wa. Ma u ka Akabu arukawani b̄kua kur̄ k̄ēnaa s̄ə.

² Am̄en biru, u da u Akabu deema Samariə. Ma Akabu u dera ba ka ȳanu ka ket̄e dabi dabinu go Yosafati ka win t̄mbun s̄. Ma Akabu u Yosafati kana bu da bu Ram̄ti w̄ri ye ya w̄a Galadin tem̄.

³ U n̄, Yosafati, kaa ka man da Ram̄tiə, Galadin tem̄?

Ma Yosafati u n̄n wisa u n̄, oo. À n̄ s̄əru kpa, na maa kpawa mi. Wunen t̄mbu b̄ n̄ seewa, n̄giba maa seewawa mi. Sa ko ka nun taa bi da kpa su wuu ge w̄ri sannu.

S̄m̄ weesugiba n̄,

Akabu koo tabu di
(*I maa mɛɛrio Sinambu I, 22:5-12*)

⁴ Ma Yosafati u Isireliban sina boko sɔɔwa u nɛɛ, adama a gina Yinni Gusunɔ bikio a nɔ mɛ u koo nun sɔ.

⁵ Ma Isireliban sina boko u sɔmɔbu mɛnna tɔmbu nɛɛru (400). Ma u bu bikia u nɛɛ, su tabu doo Ramɔtiɔ Galadin temɔ? Nge su ku da.

Ma ba wisa ba nɛɛ, a doo, Gusunɔ u koo nun ge nɔmu bɛria.

⁶ Adama Yosafati u maa bikia u nɛɛ, Yinni Gusunɔn sɔmɔ goo maa sari mini wɔn min di sa ko win gere nɔ?

⁷ Isireliban sina boko u wisa u nɛɛ, Gusunɔn sɔmɔ turowa u wɔa mini wɔn min di sa ko kpɔ su Gusunɔn gere nɔ. Adama na nɔn tusa domi u ku ra man gɔa geenu sɔ ma n kun mɔ gɔa kɔsunu. Win yɔsira Miseen Yimilan bii.

Ma Yosafati u nɔn sɔɔwa u nɛɛ, sina boko, a ku gere mɛ.

⁸ Yera Isireliban sina boko u win sɔm kowo gɔra u da u Miseen Yimilan bii sokuma fuuku.

⁹ Ma Isireliban sina boko wi, ka Yosafati Yudaban sina boko ba ben sina yɔnu doke, ben baawure u sɔ win sina kitarɔ Samarin gbɔra kɔnnɔwɔ. Ma Gusunɔn sɔmɔ be kpuro ba wɔa ben wuswaaɔ ba gari mɔ.

¹⁰ Yera Sedesiasi, Kenaanan bii u sisun kɔbunu seka. U nɛɛ, ameniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, kɔbi yini yi sɔawa yɔreru te ta wunen dam sɔɔsimɔ mɛ kaa ka Sirigibu go mam mam.

¹¹ Ma Gusunɔn sɔmɔ be kpuro ba gari tee yi gerua. Ba mɔ, a doo Ramɔtiɔ Galadin temɔ. Kaa nasara wa. Yinni Gusunɔ u koo nun wuu ge nɔmu bɛria.

Miseen u nɛɛ,

ba koo Akabu kamia
(*I maa mɛɛrio Sinambu I, 22:13-28*)

¹² Sɔmɔ wi ba gɔra u bu Miseen sokua u Miseen sɔɔwa u nɛɛ, wee Gusunɔn sɔmɔ be ba wɔa mi kpuro ba sina boko gari dori gerua. Yen sɔ, a de wunɛ ka ben gari yi ko tee.

¹³ Ma Miseen u wisa u nɛɛ, sere ka Yinni Gusunɔn wɔaru, ye wi, Gusunɔ nɛn Yinni u man sɔɔwa, yera kon gere.

¹⁴ Ye Miseen u tunuma sina bokon mi, yera sina boko u nɔn bikia u nɛɛ, Miseen, sa ko kpɔ su tabu da Ramɔtiɔ Galadin temɔ? Nge su ku da.

Ma Miseen u wisa u nɛɛ, i doo mɛ. I ko i nasara wa. Yinni Gusunɔ u koo nun bu nɔmu bɛria.

¹⁵ Adama sina boko u nɛɛ, nɔn nyewa kon nun bɔrusia a sere man gem sɔ mɛ Yinni Gusunɔ u nun sɔɔwa a gere.

¹⁶ Miseen u nɛɛ,
na Isireliba wa ba yarine guunu wɔllɔ,
ba sɔa nge yɔa ni nu kun kparo mɔ.

Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
tɔn beni ba n̄ kparo mɔ.

Ben baawure u gɔsiro u wura yenuɔ ka alafia.

¹⁷ Yera Isireliban sina boko u Yosafati sɔɔwa u nɛɛ, na n̄ daa nun sɔɔwa ma u ku ra man gɔa geenu sɔ, ma n kun mɔ gɔa kɔsunu?

¹⁸ Yera Miseen u Akabu sɔɔwa u nɛɛ, a Yinni Gusunɔn gari swaa dakio. Na nɔn wa u sɔ win sina kitarɔ. Ma win tabu kowobu ba yɔ win nɔm geuɔ ka win nɔm dwarɔ.

¹⁹ Ma u nɛɛ, wara koo Akabu nɔni wɔke u ka taa bi da Ramɔtiɔ Galadin temɔ, kpa u gbi mi. Ma ba yen wesianɔ mɔ. Wini u n gerua mɛni, wɔnɔ u gere mɛ.

²⁰ Yera hunde gaa ya yarima ya yɔra Yinni Gusunɔn wuswaaɔ ya nɛɛ, kon Akabu wi nɔni wɔke. Ma Yinni Gusunɔ u ye bikia u nɛɛ, amɔna kaa koosina.

²¹ Hunde ye, ya nεε, kon yari kpa n du Gusunən sɔmɔ be sɔɔ, kpa n de bu weesu ko bu ka sina boko nɔni wɔke. Ma Yinni Gusunɔ u ye wisa u nεε, ya wā. Swaa gea. Kaa maa kpī a bu nɔni wɔke. N n mɛn na, a yario a da a ko mε.

²² Wee tɛ, Yinni Gusunɔ u dera hunde ye, ya dua win sɔmɔ be sɔɔ bu ka nun weesu kua. Yen sɔ, a n yɛ ma kɔsa Yinni Gusunɔ u koo de yu nun deema.

²³ Yera Sedesiasi, Kenaanan bii u susi Miseen bɔkuɔ, u nùn baara so. Ma u nεε, swaa yerà Yinni Gusunən hunde u ka yara nɛn min di u ka sere nun gari kua.

²⁴ Misee u nùn wisa u nεε, kaa ye gia dɔma te kaa n duku dukubu mɔ a n kuku yeru kasu diaɔ.

²⁵ Yera Isireliban sina boko u nεε, i Misee mɔɔ i ka da Amɔɔ wi u sãa wuun wirugii ka maa Yoasi sina bokon biin mi.

²⁶ Kpa i bu sɔ i nεε, amɛniwa nε sina boko na gerua. Na nεε, bu nùn mɔɔ bu kpɛɛ pirisəm sɔɔ kpa ba n nùn dīanu ka nim wɛɛmɔ saka sɔɔ sere n ka wurama tabu gberun di ka alafia.

²⁷ Misee u nùn sɔɔwa u nεε, à n wurama ka alafia, n n̄ Yinni Gusunɔ u ka man gari kua. Bεε be i wāa mini, bεɛn baawure u gari yi swaa suo.

Akabun gɔɔ

(I maa mɛerio Sinambu I, 22:29-40)

²⁸ Yeniban biru, Isireliban sina boko ka Yosafati, Yudaban sina boko ba seewa ba taa bi da Ramɔtiɔ Galadin temɔ.

²⁹ Yera Isireliban sina boko u Yosafati sɔɔwa u nεε, kon yānu ganu kɔsi ni ba n̄ ka man tubu. Adama wunε, a n wunɛn sina yānu doke.

Mεsuma Isireliban sina boko u kua u ka taa bi da.

³⁰ N deema Sirin sina boko u win tabu kεkεban tabu sinambu sɔɔwa u nεε, i ku goo go ma n kun mɔ Isireliban sina boko tɔna.

³¹ Ye tabu sinam be, ba Yosafati wɛndε kua, yera ba nεε, Isireliban sunɔwa. Ma ba nùn kooro bure bu ka nùn wɔri. Adama u nɔɔgiru sua u somiru kana. Ma Yinni Gusunɔ u nùn somi, u bu gira ba ka nùn tonda.

³² Ye tabu sinam be, ba wa ma n n̄ Isireliban sina boko mi, yera ba nùn deri ba doona.

³³ Yera goo u sɛu tooma Isireliban mi gia. U n̄ goo yīisi. Adama ga na ga Akabu wɔri deedeeru mi win tarakpe ga yɔra. Yera u win tabu kεkε swaa sɔɔsiɔ sɔɔwa u nεε, a tabu kεkε ye sīiyɔ biruɔ, kpa a man yara tabu sīan di. Domi ba man mɛera kua.

³⁴ Tabu swīa yen dɔma te, sere ba sina boko nɛni u ka yɔ win tabu kεkε sɔɔ u mɛera Sirigibun sansani gia sere n ka kua yoka. Ye sɔɔ u dua, ma u gu.

19

Yosafati u wirugibu gɔsa

¹ Yeniban biru, Yosafati u wurama Yerusalemɔ ka bɔri yendu.

² Ma Yehu, Gusunən sɔmɔ Hananin bii u nùn sennɔ da. Ma u Yosafati sɔɔwa u nεε, ba ra tɔn kɔso somi? A be ba Gusunɔ tusa kī? Yeniban sɔ, Yinni Gusunɔ u ka nun mɔru sãa.

³ Adama u gāa geenu wa ni a kua. Yera a būu wi ba mɔ Asitaaten bwāarokunu kpuro kɔsuka mam mam tem mε kpuro sɔɔ. Ma a wunɛn tii wɛ a ka wi, Yinni Gusunɔ kasu.

⁴ Yen biru Yosafati u maa sina Yerusalemɔ. Ma u win tɔmbu bera saa Beri Seban di n ka da Efaraimun guunɔ. Ma u ben gɔrusu wesia Gusunɔ ben baababan Yinnin mi.

⁵ Ma u siri kowobu yi Yudan wuu gbāraruguu baagere sɔɔ.

⁶ Ma u siri kowo be sɔɔwa u nεε, i de i n tii sɛ ye i sirimɔ sɔɔ. Domi n n̄ tɔmbun sɔ i siribu mɔ. Yinni Gusunən sɔna i sirimɔ. U ko n maa wāa bεɛn bɔkuɔ.

⁷ Yen sɔ, i de i nùn nasia kpa i n tii sɛ. Domi Yinni Gusunən mi, weesu sari. U ku ra maa goo garisi tuko. Mɛya u ku ra maa nɔm biram kɛnu mwe.

⁸ Sanam mε ba wurama Yerusalemɔ, Yosafati u Lefiba ka yāku kowobu yi, ka sere maa Isireliban guro gurobu, bu ka tɔmbu siria bà n gari gεε mɔ.

9-10 Wee wooda ye u bu wē. U nεε, goo ù n ka siribu na bεen mi saa wuu gagun di yèn sã ba goo go, ñ kun mε goo u wooda sara, ñ kun mε u Yinni Gusunɔn yiirebu gabu yina, i ko i nùn siriawa dee dee Gusunɔn nasiaru sɔɔ, ka murafitiru sariru sɔɔ, ka gõru dεero. I de i bu swaa gea sɔɔsi kpa bu ku raa Yinni Gusunɔ torari kpa u ku bεε ka bεεgibu mɔru ko. Nge mɛya i ko i n da ka bu sirie kpa i ku ka taare wa.

11 Wee yāku kowo tɔnwero Amaria u ko n sãa wirugii sãarun swaa sɔɔ, kpa Sebadia, Isimεelin bii Yudaban yenu yēro u n sãa wi u ra sina bokon yɛnun wunanɔsu ko, kpa Lefiba ba n maa sãa siri kowobu. Yen sɔ, i tii dam kēeyɔ kpa i se i sɔma ko, kpa Yinni Gusunɔ u n wãa ka wi u koo gea ko.

20

Yosafati u ka Edɔmuba

tabu kua

1 Yeniban biru, Mɔabuba ka Amɔniba ba seewa ba Yosafati tabu wɔrim wee.

2 Ma ba na ba ye Yosafati sɔɔwa. Ba nεε, wee tɔn dabiru ta nun wɔrim wee saa nim wɔku bɔrugun guru giɔn di, Edɔmun temɔ. Ba wãa Hasasɔn Tamaaɔ ye ya wãa Engɛdiɔ.

3 Yera Yosafati u nanda. Ma u Gusunɔ kasu. U dera ba nɔɔ bɔkua Yudan tem kpuro sɔɔ.

4 Ma Yudaba kpuro ba menna bu ka Yinni Gusunɔ kana. Tɔmbu kpurowa ba na saa Yudan wusu kpuron di bu ka Yinni Gusunɔ kasu.

5 Yosafati u seewa u yɔra Yudaba ka Yerusalemugii ben suunu sɔɔ Yinni Gusunɔn sãa yerun yaara kpaan wuswaaɔ.

6 Ma u nεε, Gusunɔ bεsen baababan Yinni, wuna a sãa Yinni wɔllɔ. Wuna a bwesenu kpuron bandu neni. Wuna a maa dam kpuro neni wunen nɔmaa. Goo sari wi u koo ka nun tabu ko.

7 Yinni Gusunɔ, wuna a tem min tɔmbu gira bεε, wunen tɔmbu Isireliban wuswaan di. Ma a mu bεε, Aburhamu wi u nun kɔan bibun bweseru wē.

8 Sa sina tem mε sɔɔ. Ma sa sãa yeru bana te ta wunen yɔsiru sɔɔwa.

9 Sa nεε, wahala gaa yà n sun deema, aa, taba? Wunen siribu bu sun wɔriwa? Aa, barara? Aa, gɔɔra? Ma sa seema sa na diru mini wunen wuswaaɔ sa nun kana bεsen wahala sɔɔ, kaa sun wurari kpa a sun faaba ko.

10-11 Wee tē, Mɔabuba ka Amɔniba ka Edɔmuba be ba wãa Seirin guurɔ ba na bu bεε Isireliba gira tem mε a sun wɛn di. N deema a raa bεsen baababa sɔɔwa a nεε, bu ku du bwese ni sɔɔ sanam mε ba wee Egibitin di. Ma ba bu deri, ba ñ bu kam koosie. Wee, ba wee bu sun kɔsa kua.

12 Yera wunε Yinni Gusunɔ, a ñ kaa bwese ni siri? Domi bεε, sa ñ dam gam mɔ. Wee tɔn dabira sun wɔrim wee, sa ñ yē ye sa ko ko. Adama wuna sa mεera.

13 Ma Yudaba kpuro ba yɔ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ ka ben kurɔbu ka bibu kpuro.

Gusunɔ u dera

Yudaba ba tabu di

14 Yera Yinni Gusunɔn Hunde u Yaasieli, Sakarin bii yɔɔwa tɔmbun suunu sɔɔ. Yaasieli wi, u sãawa Asafun bweseru, Lefiba sɔɔ. Win sikadobara Benaya ka Yeyeli ka Matania.

15 Ma Yaasieli u nεε, bεε Yudaba kpuro, ka bεε Yerusalemugibu kpuro, ka sere wunε sina boko Yosafati, i swaa dakio i nɔ ye Yinni Gusunɔ u gerumɔ. U nεε, i ku nanda, i ku maa wurura tɔn dabi ten wuswaaɔ. Domi n ñ bεε i ko i tabu ko. Wi, Yinni Gusunɔn tiiwa u koo taa bi ko.

16 Sia i doo i bu wɔri. Ba koo kurana saa gunguu te ba mɔ Sisin di, kpa i bu deema wɔwi piibu gagu sɔɔ gbabu te ba mɔ Yerueliɔ.

17 Bεen tii i ñ tabu mɔ. Adama i gesi doo i yɔra mi. I ko i wa faaba ye Yinni Gusunɔ u koo bεε ko. Bεε Yudaba ka bεε Yerusalemugibu, i ku nanda, i ku maa wurura. Sia i yario i ka bu yinna. Wi, Yinni Gusunɔ u ko n ka bεε wãa.

18 Yera Yosafati ka Yudaba kpuro ka Yerusalemugibu ba yiira ba wuswaa tem girari Yinni Gusunon wuswaa bu ka nun beere we.

19 Yera Lefiba so, Kehatiba ka Koreba ba seewa ba Gusunon Isireliban Yinni siaramo ka noogiru.

20 Yera ba yara buru buru yellu ba da gbaburu gia te ba mo Tekoa. Sanam me ba yario, yera Yosafati u seewa u yora. U nee, bee Yudaba ka bee Yerusalemugibu, i man swaa dakio i no. I Gusunon been Yinni naane koowo, kpa i dam wa. I been naane dokeo win samobun gere so, kpa i nasara wa.

21 Ma ba noosina ka ton be. Yera Yosafati u wom kowobu gosa ba n saa yanu sebua, kpa ba n tabu kowobu gbiye, ba n Yinni Gusunon siaramo ka womu geni, ba n mo, i Yinni Gusunon siaro. Domi win durom mu n noru mo.

22 Sanam me ton be, ba taki seewa ba womu mo bu ka Yinni Gusunon siara, yera Yinni Gusunon u Amaniba ka Mabuba ka Edamu be ba waa guu te ba mo Seirio burisina. Ma ba sesukuna ben tii tine.

23 Amaniba ka Mabuba ba Edamuba wari ba kam koosia mam mam. Ye ba bu go ba kpa, yera ba warina ben tii tine ba goona.

24 Sanam me Yudaba ba tunuma min di ba ra n tem mi gaanu ku ra kpi wende saa, yera ba meara bera mi gia ton dabira raa waa, ma ba deema gona nu kpi kpi. Goo kun kisire.

25 Yera Yosafati ka wigibu ba na ba goo nin yanu potira. Ba dukia gurawa be so ka sere ga gobiginu. Ba ya ni gurawa nge men no ba koo kpi bu sua. Ba kuawa so ita ba ya ni guramo. Domi nu kpa.

26 So nne, ba mena wawa ye ba mo Beraka. Ma ba Yinni Gusunon siara. Yen sna ba yam mi yisira ka Beraka. Tera ba ka mu sokumo sere ka giso. Yisi ten tubusiana, mi ba Yinni Gusunon siara.

27 Yosafati u Yudaba ka Yerusalemugibu kpuro kpara ka nuku dobu ba ka wura Yerusalemu. Domi Yinni Gusunon u bu nuku dobu we ben yiber be u bu kamian so.

28 Ba dua Yerusalemu ba womusu mo ka morakunu ka googenu ka kabi ba ka dua sere Yinni Gusunon saa yero.

29 Ma tem tukum sinambu kpuro ba Yinni Gusunon nasia sanam me ba nua ma u Isireliban yiberba kpeerasia.

30 Yosafati u win bandu diwa bari yendu so. Ma Gusunon win Yinni u nun werabu we beri berika kpuro.

Yosafatin bandun kpeeru

(I maa merio Sinambu I, 22:41-51)

31 Sanam me Yosafati u bandu di Yuda, wo tena ka noobuwa u mo. Win meron yisira Asuba, Silikin bii. Ma u kua wo yenda noobu bandu so Yerusalemu.

32 Yosafati u win tundo Asan yira swiwa mam mam. Gea u kua Yinni Gusunon wuswaa.

33 Adama u n gunguu nin mi ba ra bu yaku ko kpuro kpeerasie. Domi win tambu Yudaba ba n ben goru Gusunon ben baababan Yinni we mam mam.

34 Yosafatin kookoosun sukum, gbiikisu ka daakis, ye kpuro ya yorua Yehu, Hananin biin tireru so te ba doke Isireliban sinambun faagin tireru so.

35 Yeniban biru, Yosafati u da u ka Akasia Isireliban sina boko arukawani bakua. Akasia wi, u n Yinni Gusunon beere ye.

36 Duru wiya Yosafati u ka arukawani bakua ma ba goo nimkusu kua si su ra de Taasisio. Ba goo nimkuu si kuawa Esioni Gebee.

37 Yera Eliesee, Dodafan bii, Maresagii u Gusunon gari gerua Yosafatin so u nee, Yinni Gusunon u koo wunen samburu kam koosia yen so a ka Akasia arukawani bakua.

Yen biruwa goo nimkuu si, su kasikira. Su n maa kpi su Taasisi de.

21

¹ Yeniban biru, Yosafati u kpuna u gu. Ma ba nùn sika win baababan sikaɔ, Dafidin wuuɔ. Ma win bii Yoram u bandu kəsire kua.

Yoram u bandu di (I maa mɛerio Sinambu II, 8:16-24)

² Yoram u wənɔbu mɔwa nɔɔba tia. Be kpuro ba s̄awa Yosafatin bibu. Bera Asaria ka Yeyeli ka Sakari ka Asaria ka Mikaeli ka Sefatia.

³ Ben tundo u ben baawure k̄eru w̄e ta kp̄a. Tera sii geesu ka wura ka ḡaa gobiginu ka wuu si su gb̄aranu m̄o Yudan tem̄o. Adama Yoram u bandu w̄e domi wiya u s̄a win bii gbiikoo.

⁴ Sanam m̄e Yoram u ban te di u kpa, ma u tu t̄asisia, yera u win wənɔ be kpuro ka Isireliban bukurobu gabu go.

⁵ Sanam m̄e Yoram u ban te di, u mɔwa w̄ɔ t̄ena ka yiru. Ma u kua w̄ɔ nɔɔba ita bandu s̄ɔ Yerusalemuɔ.

⁶ Isireliban sinambun yira u sw̄i nge m̄e Akabun ȳenugibu ba kua. Domi Akabun bii t̄ɔn kur̄wa u sua kur̄o. K̄s̄a u kua Yinni Gusun̄n wuswaaɔ.

⁷ Adama Yinni Gusun̄n u n̄ wure u nùn go, arukawani ye u ka Dafidi b̄okuan s̄o ye u n̄e, Dafidi kun kəsire biam̄o bandu s̄ɔ win bweser̄o.

⁸ Yoramun waati ye s̄ɔ, Ed̄muba ba ka tii yina, ma ba ben sun̄o kua.

⁹ Yera Yoram u seewa ka win tabu sinambu ka tabu k̄e k̄e yi dumi gawe, ma ba bu tarusi. Adama, ye n kua w̄okuru, ma ba duki yakura.

¹⁰ Saa yen d̄oma ten diya Ed̄muba ba ka tii yin̄e sere ka gis̄on gis̄o.

Ma Libinagibu ba maa Yudaba seesi ȳen s̄o ba Gusun̄n ben baababan Yinni deri.

¹¹ Yoram u mam b̄u ȳaku yenu kua Yudaban guunu w̄all̄o. Ma u dera ba b̄u gasirinu w̄ari. U bu b̄ariewa ni s̄ɔ mam mam.

¹² Yera Gusun̄n s̄om̄o Eli u nùn yorua u n̄e, am̄eniwa Gusun̄n wunen baaba Dafidin Yinni u gerua. U n̄e, wee, a n̄ s̄ia wunen baababa Yosafati ka Asa, Yudaban sinambun yira s̄ɔ.

¹³ Isireliban sinambun yira s̄ɔra a s̄ia. Ma a dera Yudaba ka Yerusalemu gibu kpuro ba b̄u gasirinu w̄ari nge m̄e Akabun ȳenugibu ba dera Isireliba ba kua. Yen biru, a maa wunen wənɔbu mw̄era a go, be, be ba nun san̄o kere wunen tundon yenuɔ.

¹⁴ Yen s̄o, Yinni Gusun̄n u koo wunen t̄ambu wahala baka doke, ka wunen kur̄bu ka wunen bibu ka sere maa b̄een arumani ye i m̄o.

¹⁵ Kpa u wunen tii bara bakararu kp̄e nuki s̄ɔ. Kpa ta n kp̄am̄o t̄ɔ baatere sere tu ka wunen nuki yarama t̄ɔw̄o.

¹⁶ Yera Yinni Gusun̄n u Filisitiba seeya ka Daarububa be ba w̄a Kusigibun b̄okuɔ. Ma ba Yoram w̄ari.

¹⁷ Yera ba Yudaba w̄ari ba ben dukiaba mw̄era ye ya w̄a sina bokon yenuɔ ka maa win bibu ka win kur̄bu ba ka doona. Win bii d̄ako Akasiawa ba deri, wi ba maa m̄o Yoakasi.

¹⁸ Yeniban biru, Yinni Gusun̄n u sina bokon tii bararu kp̄e nukur̄o te u n̄ b̄ekuram̄o.

¹⁹ Ma win bara te, ta sosim̄o t̄ɔ baatere. Bara ten w̄ɔ yiruse s̄ɔra win nuki yarima ten wahalan s̄o. Ma u gu n̄ni sw̄a bakararu s̄ɔ. Win t̄ambu ba n̄ nùn turare d̄ɔ dokeye nge m̄e u win baababa kua.

²⁰ Yoram u mɔwa w̄ɔ t̄ena ka yiru sanam m̄e u bandu di. Ma u kua w̄ɔ nɔɔba ita bandu s̄ɔ Yerusalemuɔ. Ye u gu, goo kun nùn wənw̄endu kue. Ma ba nùn sikua Dafidin wuuɔ. Adama n̄ n̄ m̄o sinambun sikaɔ.

Akasia u bandu di Yudaɔ (I maa mɛerio Sinambu II, 8:25-29, 9:27-29)

22

¹ Yerusalemugibu ba dera Akasia, Yoramun bii dāako u bandu di win tondon ayerō. Domi yiberε be ba na ka Daarububa ba win maabu kpuro wōri ba go. Nge mēya Akasia u ka bandu wa u di.

² Sanam mε u bandu di, u mōwa wōō yenda yiru. Wōō tia u kua bandu sōō Yerusalemuō. Win meron yīsira Atali, Omirin bii.

³ U sīawa Akabun yenugibun yira sōō. Domi bwisi kōsiya win mero u nūn kēmō u ka kōsa ko.

⁴ Kōsa u kua Yinni Gusunōn nōni sōō nge mε Akabun yenugibu ba kua. Ben miya u bwisi kēōbu wa win tondon gōōn biru. Ba nūn bwisi kōsi kā, ma yi nūn kam koosia.

⁵ Domi u ka Yoramun Akabun bii, Isireliban sina boko tabu da bu ka Hasaeli, Sirin sina boko tabu wōri Ramōtiō Galadin temō. Ma Sirigibu ba Yoramun mēera kua.

⁶ Ma u gōsira Yisireliō bu ka win mēera ye tim kua. Yera Akasia, Yoramun bii, Yudaban sina boko u na Yisireli mi u ka nūn wa mi ba nūn tim nēndu kuammε. Domi mēera ye, ya n̄ sanō mō.

⁷ Yinni Gusunō u dera Akasia u Yoramun beram da kpa u ka kam ko mi. Ye Akasia u tura mi, yera wi ka Yoramun ba Yehu, Nimusin bii wōrim da. N deema Yinni Gusunōwa u Yehu wi gōsa u ka Akabun yenugibu kpeerasia.

⁸ Sanam mε u Akabun yenugii be kpeerasiamō, yera u ka Akasian sina bwāabu yinna ka win maabun bibu be ba nūn kōsu. Ma Yehu u be kpuro mwēera u go.

⁹ Ma ba Akasian tii kasu ba mwa Samariō, mi u kukua. Ba ka nūn na Yehun mi, ba go. Ma ba nūn sikua yēn sō u sāa sina boko Yosafati wi u Gusunō kasu ka win gōru kpuron bii. Akasian bwese te sōō, goo sari wi u sāa dee dee u ka bandu di.

Atali u bandu di

(I maa mēerio Sinambu II, 11:1-3)

¹⁰ Ye Atali u wa win bii Akasia u gu, yera u Yudaban sina bibu kpuro go.

¹¹ Sanam mε ba bii be goomō, yera Yoseba, sina boko Yoramun bii tōn kurō u Yoasi, Akasian bii sua u berua asiri sōō. Ma u nūn sua u ka da ka win nōōrio mi kpin yenu wāa sāa yerō. Nge mēya Yoseba, yāku kowo Yehoyadan kurō u ka Yoasi wōra Atalin nōman di, u n̄ ka nūn wa u go. Yoseba wi, u sāawa Akasian sesu.

¹² Ba nūn beruawa wōō nōōba tia Yinni Gusunōn sāa yerō. Domi Atali u bandu dii saa ye.

Ba Atali bandu yara

(I maa mēerio Sinambu II, 11:4-20)

23

¹ Wōō nōōba yiruse sōō, Yehoyada u wōrugōru kua u ka tabu kowobun wirugii be ba tabu kowobu wunōm wunōm kpare arukawani bōkua. Bera Asaria, Yerohamun bii ka Isimēli, Yokananin bii ka Asaria, Obēdin bii ka Maseya, Adayan bii ka Elisafati, Sikirin bii.

² Ba Yudan tem bukiana. Ma ba Lefiba mēna saa Yudan wusu kpuron di ka sere Isireliban yenu yērobu. Be kpuro ba na Yerusalemuō.

³ Ma be kpuro ba ka sina bokon bii Yoasi arukawani bōkua Yinni Gusunōn sāa yerō. Yera Yehoyada u bu sōōwa u nεε, wee, sina bokon bii u koo bandu di Yerusalemuō nge mε Yinni Gusunō u gerua Dafidin bibun sō.

⁴ Wee ye ba koo ko. Be ba koo sōmburu ko tōō wērarugiru sōō, yāku kowobu ka Lefiba, ba koo tii bōnu kowa wuunu ita.

⁵ Wuu teeru ta n sāa yerun kōnnōsu kōsu, kpa wuu teeru ta n sina kpaaru kōsu, kpa itaseru ta n wāa kōnnōwō ge ba mō Kpεεkpεεku, kpa tōn be ba tie kpuro ba n yō sāa yerun yaaraō.

⁶ Goo u ku raa du Yinni Gusunōn sāa yerō ma n kun mō yāku kowobu ka Lefiba be ba sōmburu mō dōma te. Beya ba koo kpī bu du mi, domi beya ba dεere. Tōmbu kpuro ba koo yōrawa tōōwō bu kōnnō kōsu.

⁷ Lefiba ba koo sina boko sikerenawa, kpa ben baawure u n tabu yānu neni, wi u dua mi, bu ka nūn go. I ko i n wāawa sina bokon bōkuə sanam me u duə ka sanam me u yariə.

⁸ Lefiba ka Yudaba kpuro ba kua kpuro ye yāku kowo Yehoyada u gerua. Ben baawure u win tōmbu sua be ba duə sōmburu sōə ka be ba yariə tōə wērarugii te sōə. Domi yāku kowo Yehoyada u n̄ goo bure.

⁹ U tabu kowobu wunəm wunəm wirugibu yaasi ka tere bakanu ka piiminu wē. Tere ni, nu sāawa sina boko Dafidiginu ni nu wāa Yinni Gusunən sāa yerə.

¹⁰ Ma u tōmbu yi yi ba sina boko sikerene saa sāa yee ten nəm geu gian di n ka da ten nəm dware yāku yerun bōkuə. Ben baawure u win tabu yānu neni.

¹¹ Yera ba ka Yoasi susima. Ma Yehoyada ka win bibu ba nūn bandun gum tāre u kua sina boko. Ma ba nūn sina furə dokea. Ma ba nūn woodan tireru wē ba nee, sina boko, wunen wāaru tu dakaa da.

¹² Ye Atali u nua tōmba duki m̄ ba sina boko tōmamə,

¹³ yera u na ben mi, Yinni Gusunən sāa yerə. U mēera u deema sina boko u yō turaru wallo. Ma wirugibu ka be ba kabi wuramə ba yō win bōkuə. Tōmbu kpuro ba nuku dobu m̄, ba kabi soomə. Yera wom kowobu ba womusu m̄ ka ben dwee yānu ba Yinni Gusunə siaramə. Yera Atali u win yānu nenua u gēeka nuku sankiranun s̄. U nee, ba man seesi! Ba man seesi!

¹⁴ Ma Yehoyada u tabu sinam be yara be ba sāa tabu kowobu wunəm wunəm wirugibu. U bu sōowa u nee, i Atali wi yaro. Wi u maa nūn swīi, kpa i yēro go ka takobi. N deema yāku kowo Yehoyada u raa bu sōowa u nee, bu ku nūn go sāa yeru mi.

¹⁵ Ma ba nūn deri u da sina bokon dirə saa dumin kōnnən di. Miya ba nūn sēre ba go.

¹⁶ Yeniban biru, Yehoyada ka tən be ba tie ka sina boko Yoasi ba arukawani bōkua ba nee, ba ko n sāawa Yinni Gusunən tōmbu.

¹⁷ Ma tən be kpuro ba dua būu wi ba m̄ Baalin dirə ba ye kāsuka ka yen turarə ka yen bwāarokunə. Ma ba yen yāku kowo Matani go yen yāku yenə.

¹⁸ Yehoyada u Yinni Gusunən sāa yeru Lefi be ba sāa yāku kowobu nōmu beria bu kōsu. N deema Dafidi u raa bu bōnu kua wuu wuuka bu ka Yinni Gusunə yāku dōə mwaararuginu kua nge mē Mōwisin wooda ya gerua. Kpa ba n da maa womusu ko ka nuku dobu bu ka Gusunə siara.

¹⁹ U kōnnən kōso be yiwa sāa yee ten kōnnəwə kpa disigii goo u ku raa ka du mi.

²⁰ U tabu sinambu ka sina bibu ka wuun bukurobu ka sere tōmbu kpuro mēna. Ma u dera ba ka sina boko yara Yinni Gusunən sāa yerun di, ma ba ka nūn da sina kpaarə saa kōnnə ge ga wāa gunguru gian di. Miya ba sina boko sinasia sina kitarə.

²¹ Ma tōmbu kpuro ba nuku dobu m̄.

Wuu ga wāa bəri yendu sōə yèn s̄ ba Atali go.

Yoasi u dera ba Yinni Gusunən

sāa yeru sənwa

(I maa mēerio Sinambu II, 12:1-17)

24

¹ Wōə nōəba yiruwa Yoasi u m̄ sanam me u bandu di. Ma u kua wōə weeru bandu sōə Yerusalemə. Win mēron yīsira Sibia, Beri Sebagii.

² Yoasi u kuawa ye ya Yinni Gusunə wēre yāku kowo Yehoyadan wāaru kpuro sōə.

³ Yera Yehoyada u Yoasi kurəbu yiru sua. Ma ba Yoasi bii tən durəbu ka tən kurəbu marua.

⁴ Yeniban biruwa Yoasi u gōru doke u Yinni Gusunən sāa yeru sōmē.

⁵ Ma u yāku kowobu ka Lefiba mēna u nee, i yario i da Yudaban wusu sōə, ka Isirelibagisə i gobi mwēeri wōə baagere i ka Gusunə bēsen Yinnin sāa yeru sōmē. I de i ye ko fuuku.

Adama Lefiba ba n̄ ye kue.

⁶ Yera sina boko u yāku kowo Yehoyada soka. U nùn bikia u nεε, mban sōna a ñ Lefiba gobi yi bikie yi Mōwisi Yinni Gusunōn sām kowo u Isireliba bure bu ka Yinni Gusunōn sāa yeru sāmε.

⁷ Domi Atali tōn kōso wi ka win bibu ba Yinni Gusunōn sāa yerun yānu gura ka ten dendi yānu ba ka būu wi ba mō Baali sāwa.

⁸ Yera sina boko u nεε, bu de bu kpakoro piibu gagu ko, kpa bu gu yi sāa yerun kōnnōwō tōwō.

⁹ Ma ba kpara Yudaō ka Yerusalemuō ba nεε, bu ka gobi yi na yi Mōwisi Gusunōn sām kowo u Isireliba bure gbaburō mi gāanu ku ra kpi.

¹⁰ Yēnu yērobu ka tōn be kpuro ba nuku dobu kua. Ma ba ka gobi na ba kpēemō kpakoro te sōo sere ta ka yiba.

¹¹ Tōo baatere Lefiba ba ra nεwa bu kpakoro te sua bu ka da tōn be sina boko u gōsa ba n da gina tu mεirim mi. Bā n deema kpakoro te, ta yiba, yera sina bokon tire yoro ka yāku kowo tōnweron sāmō ba ra gobi yi wie kpa bu kpakoro te wesia ten ayerō. Nge mεya ba ra ko tōo baatere, kpa bu gobi wa yi n kpā.

¹² Yen biru sina boko ka Yehoyada ba ra gobi yi tōn be wē be ba sōmbu te nōmu sōndia. Domi ba sām kowobu sua be ba koo gobi kōsia. Ben gabu ba sāawa kpee dākobu, gabu dāa dākobu, gabu maa be ba ra sisu ka sii gandun sōmburu ko. Tōn beni kpurowa ba koo dii te sāmε.

¹³ Be ba sōmbu te nōmu sōndia, ba sōmburu kua. Ma ba dera ba sāa yee te sōmmō. Ba dii te sōnwa ta dam kua.

¹⁴ Sanam mε ba sōmbu te kua ba kpa yera ba ka gobi yi yi tie na sina boko ka Yehoyadan mi. Ba sāa yee ten dendi yānu kua ka mi ba ra yāku dōo mwaararuginu kon dendi yānu, ka nōri, ka dendi yānu ganu ni ba kua ka wura ka sii geesu. Ba ra yāku dōo mwaararugii ni kowa Yehoyadan wāarun tōru kpuro sōo Yinni Gusunōn sāa yerō.

Yoasi u Gusunō biru kisi

¹⁵ Yen biru, Yehoyada u tākōru kua kōo kōo. Ma u kpuna u gu. U mōwa wōo wunaa teeru ka wākuru sanam mε u gu.

¹⁶ Ma ba nùn sikua Dafidin wuuō, mi ba ra sinambu sike. Domi u gea kua Isireliō ka maa Yinni Gusunōn wuswaaō ka sere sāa yee ten mi.

¹⁷ Yehoyadan gōon biru, Yudan wirugibu ba na ba sina boko kpuna ka bεεεε, ma u ben gari swaa daki.

¹⁸ Yera ba Gusunō ben baababan Yinnin sāa yeru biru kisi. Ma ba da ba būu wi ba mō Asitaate sāmō ka sere bwāarokunu ganu. Yera Yinni Gusunō u ka Yudaba ka Yerusalemugibu mōru kua. Domi ba tora.

¹⁹ Yinni Gusunō u bu win sōmōbu gōria bu wa bu ka gōru gōsia bu wurama win mi. Ma sōmō be, ba ka bu gari kua. Adama ba ñ swaa daki.

²⁰ Yera Yinni Gusunōn Hunde u Sakari, yāku kowo Yehoyadan bii yōōwa. Ma u yōra tōmbun wuswaaō u nεε, ameniwa Yinni Gusunō u gerumō. U nεε, mban sōna i win woodaba saramō. I ñ maa koorō. Domi i wi, Yinni Gusunō deri. Yen sōna win tii u koo maa bεε deri.

²¹ Yera ba nōo toosi kua ka sina boko. Ma u bu wooda wē bu ka Sakari kpenu kasuku bu go Yinni Gusunōn sāa yerun yaaraō.

²² Sina boko Yoasi u duari gea ye Sakarin tundo Yehoyada u nùn kua. Ye Sakari u gōo dōo, yera u nεε, Yinni Gusunō, a waawo kpa a baawure siria.

Yoasin bandun kpeeru

(I maa mεerio Sinambu II, 12:18-22)

²³ Wōo tian biru, Sirigibun tabu kowobu ba Yoasi wōrima. Ba Yudan tem kpuro wukiri, ba tunuma sere Yerusalemuō. Ma ba wirugibu go go ba ben yānu gura ba ka ben sina boko daawa Damasiō.

²⁴ Tabu kowo be Sirigibu ba ka na mi, ba ñ dabi. Adama ka me, Yinni Gusunə u dera ba Yudaban tabu kowo dabi dabinu kamia. Domi ba wi, Gusunə ben baababan Yinni deri. Nge meya Yinni Gusunə u Sirigibu denda u ka Yoasi seeyasia.

²⁵ Sanam me Sirigii be, ba biru kisi, ba Yoasi deri wahala baka sɔɔ, ma win bwāaba nùn seesi ba go win kpın yerɔ yèn sɔ u yāku kowo Yehoyadan bibu go. Ma ba nùn sikua Dafidin wuuɔ. Adama ba ñ ka nùn de mi ba ra sinambu sike.

²⁶ Be ba nùn seesi, bera Sabadi ka Yosabadi. Sabadin meron yīsira Simeati, wi u sãa Aməni, Yosabadin meron yīsira maa Simeriti, wi u sãa Məabu.

²⁷ Yoasin bibun geeru ka gari yi ba gerua win sɔ ka sere Yinni Gusunən sãa yee te u sənwa, ye kpuron gari yi yorua sinambun faagin tireru sɔɔ. Win bii Amasiawa u bandu di win ayerɔ.

Amasia

*u kua Yudaban sina boko
(I maa mɛerio Sinambu II, 14:1-7)*

25

¹ Amasia u məwa wɔɔ yenda nɔɔbu sanam me u bandu di Yerusalemuɔ. Ma u kua wɔɔ yenda nɔɔbu ka nne bandu sɔɔ. Win meron yīsira Yoadani, Yerusalemugii.

² U kua dee dee Yinni Gusunən nəni sɔɔ. Adama u ñ win gɔru kpuro Yinni Gusunə wɛ.

³ Sanam me win banda dam kua, yera u win bwāabu go be ba raa win tundo go.

⁴ Adama u ñ ben bibu go. U Yinni Gusunən wooda swīiwa ye u Məwisi sɔɔwa u yorua woodan tireru sɔɔ u neɛ, baababa ba ñ gbimə ben bibun toranun sɔ. Meya maa bibu ba ñ gbimə ben baababan toranun sɔ. Baawure u koo gbiwa win tiin torarun sɔ.

⁵ Yera Amasia u Yudaba ka Benyamɛɛba menna yenu ka yenu ka sere tabu sinam be ba tabu kowobu wunəm wunəm ka nərəm nərəm (1.000) kpere. Ma u bu gara saa be ba wɔɔ yendu mən di n ka girari be ba kere me. Ma ba kua tambu nərəbun suba gooba wunəbu (300.000). Ba sãawa be ba tabu yɛ sãa sãa. Ba koo kpī bu ka yaasi ka tereɛnu sanna.

⁶ Ma u maa tabu durɔ wərugəba kasu Isireliba sɔɔ, tambu nərəbun suba wunəbu (100.000) bu ka nùn somi kpa u bu sii geesun gobi tənnu ita wɛ.

⁷ Yera Gusunən sɔmɔ goo u na u nùn sɔɔwa u neɛ, Yinni, a ku de Isireliba bu ka nun da. Domi Yinni Gusunə u ñ ka bu wāa, be Efaraimu be.

⁸ À n ka bu da, baa me a dam mə, Gusunə u koo nun sura yiberɛban wuswaaɔ. Domi wiya u ra somi kpa u kamia.

⁹ Ma Amasia u sɔmɔ wi sɔɔwa u neɛ, aməna kon ko tɛ n ka nen sii geesun gobi tənnu ita ye mwa ye na Isireliban tabu kowo be wɛ mi.

Yera sɔmɔ wi, u nùn wisa u neɛ, Gusunə u koo kpī u nun wɛ n ye kpuro kere.

¹⁰ Yera Amasia u tabu kowo be ba na saa Efaraimuban min di mi wuna, kpa bu ka gəsira bu we. Adama tabu kowo be, ba ka Yudaba məru kua, ma ba gəsira ben yenusɔ ka məru baka.

¹¹ Ma Amasia u wərugəru seewa u win tambu kpura ma u da u wāa wəwaɔ ye ba mə Bəru. Miya u tambu nərəbun suba wəkuru (10.000) go Seirin bibun bweseru sɔɔ.

¹² Ma ba maa tən ben nərəbun suba wəkuru (10.000) mwɛera wasiru ba ka da guuru wəllɔ. Min diya ba bu kasi kooma ba kasikira.

¹³ Adama Efaraimu be Amasia u yinari bu ka nùn tabu da mi, ba pusi Yudan wusu sɔɔ saa Samarin di n ka da Bəti Horoniɔ. Ma ba tambu nərəbun suba ita (3.000) go, ba ben yānu gura.

Yoasi, Isireliban sina boko

*u Amasia kamia
(I maa mɛerio Sinambu II, 14:8-14)*

14 Sanam me Amasia u Edəmuba kamia u wurama, yera u dera ba Seirin bibun bweserun būnu gurama ba ka na win temə. Ma u nu kua win tiiginu. U nu yiiramme u sāmə. Ma u nu turare dō dokeammə.

15 Yera Yinni Gusunə u ka Amasia mərū kua. Ma u nūn win sāmə goo gərīama. U nūn bikia u nεε, mban sōna a Edəmuban būnu gurama, ni, ni nu n̄ kpīa nu bu wəre wunen nōman di.

16 Sanam me u gari yi m̄d u dō, yera Amasia u nūn sōwa u nεε, wara nun gōsa a n ka s̄a nε sina bokon bwisi k̄ə. A doonə min di. Mban sōna a kī bu nun go.

Ye sāmə wi, u doonə, yera u nūn sōwa u nεε, na ȳ ma Gusunə u gōru doke u nun kpeerasia ȳn s̄ a kua m̄. Wee a n̄ n̄n bwisi k̄eru wure.

17 Sanam me Amasia ka wigibu ba n̄əsina, yera u gōra bu Yoasi, Isireliban sina boko Yoakasin bii, Yehun debubu s̄ bu nεε, u na bu tabu yinna.

18 Yera Yoasi Isireliban sina boko u wisima u nεε, s̄akin kikiru garu ta w̄a Libanin guurə. Tera ta d̄a bakaru s̄m̄bu gōria Libaniə ta nεε, a man wunen bii w̄ndia k̄ema u ko n̄n biin kurə. Adama gbeeku ȳε yi seewa yi da yi s̄akin kiki te taaka yi go.

19 Geema Amasia. Wee, a Edəmuba kamia. Ma a tii sue. Yen s̄, a sinə s̄ε wunen yenuə. Mban sōna kaa tii tabu sure bi bu koo ka nun k̄sa naawa. Domi wunε ka Yudaba, sa ko b̄ε kam koosia.

20 Adama Amasia kun nūn swaa daki. Domi ye kpuro ya weewa saa Yinni Gusunən min di u ka wa u nūn yibereba n̄mu beria. Domi Amasia wi, u Edəmuban būnu guramawa u sāmə.

21 Yera Yoasi, Isireliban sina boko u seewa u da u Amasia, Yudaban sina boko wəri B̄ti Sem̄siə Yudaban temə.

22 Ma Isireliba ba Yudaba kamia. Ma Yuda ben baawure u duka sua u wura win yenuə.

23 Yoasi, Isireliban sina boko u Amasia, Yudaban sina boko Yoasin bii, Yoakasin debubu yoru mwa B̄ti Sem̄siə. Ma u ka nūn da Yerusalemū. Saa ye sōra wi, Yoasi, u Yerusalemun gb̄araru sura ḡm̄ soonu n̄eru (400) saa k̄nn̄ ge ba m̄ Efaraimun di sere n ka da k̄nn̄w̄ ge ba m̄ Gani ḡmburu.

24 Ma Yoasi wi, u wura ka sii geesu gura ka s̄a yerun ḡa gee ni nu w̄a Ob̄edi Edəmūn yenuə ka sere maa sina kpaarun arumani. Ma u gabu m̄oru mweera u ka ḡsira win wuuə Samariə.

Amasian ḡə

(I maa m̄erio Sinambu II, 14:15-20)

25 Isireliban sina boko Yoasi, Yoakasin biin ḡən biru, Amasia, Yudaban sina boko Yoasin bii, u maa kua w̄ə w̄kura n̄əbu bandu s̄ə.

26 Ye Amasia u ḡbia u kua ka ye u kua d̄aku ten sukum, ye kpuro ya yorua Yudaba ka Isireliban sinambun faagin tireru s̄ə.

27 Ye Amasia u ka Yinni Gusunə tonda u kpa, yera ba nūn seesi Yerusalemū. Ma u duka sua u da u w̄a Lakisiə. Miya ba nūn naa sw̄i ba go.

28 Ma ba win goru suama ka dumi ba ka na ba sikua win baababan sikaə Dafidin wuuə.

Osiasi

u kua Yudaban sina boko

(I maa m̄erio Sinambu II, 14:21-22, 15:1-3)

26

1 Amasian ḡən biru, Yudaba kpuro ba Osiasi sua ba sw̄i bandu s̄ə win tundo Amasian ayerə. Saa ye s̄ə, u m̄wa w̄ə w̄kura n̄əbu ka tia.

2 Wiya u Elati bana u s̄nwa. Ma u dera ya kua Yudabagia win tondon ḡən biru.

3 Osiasi u kuawa w̄ə weeraakuru ka yiru Yerusalemū. Win m̄eron ȳsira Yekolia Yerusalemugii.

4 U s̄awa dee dee Yinni Gusunən wuswaə nge me win tundo Amasia u kua.

Osiasi u Gusunə biru kisi

⁵ Osiasi u kookari kua u ka Yinni Gusunə sāwa Sakarin wāaru kpuro sɔɔ. Sakari wi, u bwisi mə u ka kāsīnu tubusia ni nu wee Gusunən min di. Saa ye sɔɔ, ye Osiasi u mə kpuro ya ra nùn koorewa.

⁶ Sɔɔ teeru u yara u ka Filisitiba wəri. Ma u da u Gatin gbāraru yaba ka Yabinəguru ka Asidəduguru. Ma u wusu bana Asidədugibun temə Filisitiban wusun suunu sɔɔ.

⁷ Yinni Gusunə u nùn somi u ka Filisitiba ka Daarububa tabu kua ka be ba wāa Guri Baaliə ka sere Maoniba.

⁸ Saa ye sɔɔ, Aməniba ba ka Osiasi kēnu naawammε ma u yīsiru yara sere Egibitin tem nɔɔ bura yerə. Domi win dam mu nɔɔra baama kpuro.

⁹ Osiasi u kōsu yenu kua Yerusalemə kənnəwə ge ba mə Gani gəmburu, ka ge ga wāa wəwa gia, ka gbāraruun goo gəmkirə. Ma u dera nu dam mə.

¹⁰ U maa kōsu yenu bana gbaburə, ma u dəkə dabi dabinu gba, domi u sabe dabi dabinu mə ni nu wāa Sefalan wəwəə ka nim wəkun goorə. Meya u maa gbaa wukobu mə ka be ba ra resəm səmburu ko guunə ka guu te ba mə Kaameliə. Domi u ra gbee səmburu kã.

¹¹ Osiasi u tabu durəbu mə be ba ra tabu de wuu wuuka nge mε win tire yoro Yeyeli ka win tabu sunə turo Maaseya ba ka bu gara. Win sina asakpə turo wi ba mə Hanania, wiya u bu kpare.

¹² Yenu yērobu ka tabu durə wərugəba, be kpuron geera sāawa nərəbun suba yiru ka nata (2.600).

¹³ Tən be, ba tabu durəbu nərəbun suba gooba wunəbu ka nɔɔba yiru ka nεera wunəbu mə ba kpare (307.500). Bera ba ra sina boko somi tabu sɔɔ.

¹⁴ Osiasi u tabu kowo be kpuro tereu ka yaasi wē ka sii furəsu ka yabe tarakpenu ka tennu ka kpurantεnu.

¹⁵ U dera bwisigii goo u tabu yānu ganu kua ni ba yi kōsu yenə ka gani gəmunə. Niya nu ra n sēenu toomə, n̄ kun mε nu n kpenu kasukumə. Ma sina boko Osiasi u yīsiru yara n toma. Domi u somiru wa sere u ka win bandu tāsisia.

¹⁶ Sanam mε Osiasi u win bandu tāsisia u kpa, yera u tii sua sere bu nùn kam kua. U n̄ Gusunə win Yinni mεm nɔɔwε. Ma u da Yinni Gusunən sāa yerə u ka turare dɔɔ doke mi, ka tii.

¹⁷ Yen biru, yāku kowo Asaria u dua mi, ka yāku kowobu wεnε,

¹⁸ be ba wərugəru mə. Ma ba sina boko Osiasi sɔɔwa ba nεε, Osiasi, n̄ n̄ wunε kaa Yinni Gusunə turare dɔɔ doke. Aronin bibun bwesera ba gɔsa yen sɔ. N n̄ mən na, a yario sāa yeru min di. Domi a kua mεm nɔɔ sari. A n̄ maa bεere wasi Yinni Gusunən wuswaaɔ.

¹⁹ Yera sina boko Osiasi u məru seewa. N deema u ye ba ra ka turare dɔɔ doke neni. Yera bara disigira nùn wəri win sirikanəə yāku kowo ben nən̄i biru Yinni Gusunən sāa yeru mi, mi ba ra turare dɔɔ doken wuswaaɔ.

²⁰ Yera yāku kowo tənwerə Asaria ka yāku kowo be ba tie, ba nùn mεera, ma ba deema wee, bara disigira win sirikanəə. Yera ba yande nεε, u yario tɔɔwə. Ma Osiasi u yara tɔɔwə fuuku fuuku, domi u wa ma Yinni Gusunə u nùn bara disiguru kpεε.

*Osiasin bandun kpeeru**(I maa mεerio Sinambu II, 15:5-7)*

²¹ Ma bara disigii te, ta Osiasi wāasi sere u da u ka gu. Ba nùn yara Isireliban suunu sɔɔn di, u da u wāa wi turo. Win bii Yotamuwa u nùn kəsire kua u tem mε kparamə.

²² Ye Osiasi u gbia u kua, ka ye u kua win wāa dāakuru sɔɔ, ye kpuron gari yi yorua Gusunən sɔmə Esai, Amətin biin tireru sɔɔ.

²³ Osiasi u kpuna u gu. Ma ba ka nùn da mi ba ra sinambu sike. Adama ba n̄ nùn sikua win baababan siki wəruə, domi ba nεε, u bara disiguru mə. Ma win bii Yotamu u bandu kəsire kua.

Yotamu

*u kua Yudaban sina boko
(I maa mærio Sinambu II, 15:32-38)*

27

¹ Wɔ̃ɔ yɛnda nɔ̃ɔbuwa Yotamu u mɔ̃ sanam mɛ u bandu di. Ma u kua wɔ̃ɔ wɔ̃kura nɔ̃ɔbu ka tia bandu sɔ̃ɔ Yerusalemuɔ̃. Win mɛron yĩsira Yerusa, Sadɔ̃kun bii.

² U sĩawa dee dee Yinni Gusunɔ̃n wuswaaɔ̃. Win tundo Osiasin yira u swĩi mam mam. Adama u n̄ due Yinni Gusunɔ̃n sãa yerɔ̃. Yen biru, u dera tɔ̃mba sankiramɔ̃ win tem mɛ sɔ̃ɔ̃.

³ Wiya u Yinni Gusunɔ̃n sãa yerun kɔ̃nnɔ̃ ge ga wãa gunguru gia bana. Ma u maa bani dabinu kua Ofelin gbãrarɔ̃.

⁴ U wusu bana Yudan guunɔ̃. Ma u maa kɔ̃su maru yenu kua ka dii baka damginu yakasɔ̃.

⁵ U maa ka Amɔ̃niba tabu kua, ma u bu kamia. Wɔ̃ɔ ge sɔ̃ɔ̃, Amɔ̃niba ba n̄n sii geesun gobi wunɔ̃bu (100) wɛ̃ ka dĩa bimi yi ba mɔ̃ ɔ̃sun tɔ̃nnu nɔ̃rɔ̃bun suba ita (3.000) ka alikaman tɔ̃nnu nɔ̃rɔ̃bun suba ita. Nge mɛya ba mɔ̃ sere n ka girari wɔ̃ɔ̃ ita.

⁶ Yotamu u dam kua. Domi u win naane doke Yinni Gusunɔ̃ sɔ̃ɔ̃.

⁷ Ye Yotamu u kuan sukum, win tabu ka win sɔ̃ma ye u kua, ye kpuron gari yorua Isireliba ka Yudaban sinambun faagin tireru sɔ̃ɔ̃.

⁸ Yotamu u mɔ̃wa wɔ̃ɔ̃ yɛnda nɔ̃ɔbu sanam mɛ u kua sina boko. Ma u kua wɔ̃ɔ̃ wɔ̃kura nɔ̃ɔbu ka tia ban te sɔ̃ɔ̃ Yerusalemuɔ̃.

⁹ Yen biru, u kpuna u gu. Ma ba n̄n sikua Dafidin wuuɔ̃. Ma win bii Akasi u bandu kɔ̃sire kua.

*Akasi u kua sina boko Yudaɔ̃
(I maa mærio Sinambu II, 16:1-6)*

28

¹ Akasi u mɔ̃wa wɔ̃ɔ̃ yɛndu sanam mɛ u bandu di. U kuawa wɔ̃ɔ̃ wɔ̃kura nɔ̃ɔbu ka tia bandu sɔ̃ɔ̃ Yerusalemuɔ̃. U n̄ sĩa dee dee Yinni Gusunɔ̃n wuswaaɔ̃. U n̄ win sikado Dafidin yira swĩi.

² Isireliban sinambun yira u swĩi. U mam bũu wi ba mɔ̃ Baalin bwãaroku sii ganduguu kua.

³ U turare dɔ̃ɔ̃ doke Hinɔ̃mun bibun bweserun wɔ̃waaɔ̃. Ma u ka win tiin bibu yãku dɔ̃ɔ̃ mwaararuginu kua nge mɛ bwese tukunu nu ra ko ni Yinni Gusunɔ̃ u gira Isireliban wuswaan di.

⁴ U ra bũu yãkunu ko kpa u nu turare dɔ̃ɔ̃ doke a gungunɔ̃ ka guunɔ̃ ka sere dãa kubenɔ̃.

⁵ Gusunɔ̃ wi, Akasin Yinni u n̄n Sirin sina boko nɔ̃mu beria. Ma ba n̄n kamia ba win tɔ̃n dabinu mwɛera ba ka da Damasiɔ̃. Yen biru, Gusunɔ̃ u maa n̄n beri Isireliban nɔ̃maa. Ma Isireli be, ba n̄n kamia.

⁶ Peka, Remalian bii, u tɔ̃mbu nɔ̃rɔ̃bun suba wunaa teeru (120.000) go sɔ̃ɔ̃ teerun sɔ̃ɔ̃, yèn sɔ̃ ba Gusunɔ̃ ben baababan Yinni deri. Tɔ̃n be ba go mi, be kpuro ba sãawa tabu durɔ̃ wɔ̃rugɔ̃ba.

⁷ Sikiri, Efaraimuban tabu durɔ̃ u Maaseya, sina bokon bii go ka Asirikamu wi u sãa sina bokon yɛnun sɔ̃m kowobun wirugii ka sere Elikana sina bokon sina asakpɔ̃ gbiikoo.

⁸ Isireliba ba ben mero bisibu Yudaba yoru mwa tɔ̃mbu nɔ̃rɔ̃bun suba goobu (200.000), kurɔ̃bu ka bibu. Ma ba ben yãa dabinu gura ba ka da Samariɔ̃.

⁹ N deema Yinni Gusunɔ̃n sɔ̃mɔ̃ goo u wãa mi. Win yĩsira Odɛdi. Yera u tabu kowo be sennɔ̃ da. U nɛɛ, wee Gusunɔ̃ bɛɛn baababan Yinni u ka Yudaba mɔ̃ru kua, ma u bɛɛ bu nɔ̃mu beria, ma i bu go ka wɔ̃n wɔ̃ndu sariru sere ben wuri yi n̄n girari.

¹⁰ Yera i kĩ tɛ̃, Yuda be, ka Yerusalemugii be, bu ko bɛɛn yobu? I n̄ tamaa i Gusunɔ̃ bɛɛn Yinni torari?

¹¹ I swaa dakio i nɔ̃. I yoo be i mwɛera bɛɛn mero bisibu sɔ̃ɔ̃ mi yɔ̃suo bu wura ben yɛnusɔ̃. Domi Yinni Gusunɔ̃ u ka bɛɛ mɔ̃ru baka mɔ̃.

¹² Efaraimuban wirugibu gabu, Asaria, Yokananin bii ka Berekia, Mesilemætun bii ka Esekiasi, Salumun bii ka Amasa, Adilain bii, bera ba tabu kowobu seesi be ba wee tabu gberun di.

¹³ Ba bu sɔɔwa ba nɛɛ, i ñ ka yoo be duɔ mini. I kī i besen taare sosiwa Yinni Gusunɔn mi. Domi sa tore kɔ. Ma Yinni Gusunɔ u ka sun mɔru sãa.

¹⁴ Yera tabu kowo be, ba yoo be yɔsu, ba bu ben yãnu wesia Isireliba ka ben wirugibun wuswaaɔ.

¹⁵ Wirugii be ba soka ka ben yĩsa ba yoo be sua, ba ben be ba wãa tereru yãnu dokea ni tabu kowoba mwɛɛrima. Ba bu yãnu ka baranu wẽ. Ba dera ba di ma ba nɔra. Ma ba ben mɛɛran bosu bɔkua. Ma ba yoo be sɔɔ be ba kun kpɛ bu sī ketekunu sɔndi ba ka da Yerikoɔ mi kpakpa bɛɛ wãa. Yen biru, Isireli be ba ka bu da ba wurama Samariɔ.

Akasi u somiru kasu

Asirigibun mi

(I maa mɛɛrio Sinambu II, 16:7-20)

¹⁶ Saa ye sɔɔra sina boko Akasi u gɔra Asirin sinambun mi, u bu somiru kana.

¹⁷ Edɔmuba ba na ba kpam Yudaba wɔri ba kamia, ma ba Yuda be, yoru mwɛɛra ba ka doona.

¹⁸ Filisitiba ba wɔraa na wuu si su wãa Sefalan wɔwaa ka si su wãa Yudan tem sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia. Ma ba Bɛti Semesi ka Ayaloni mwa ka Gederɔtu ka Soko ka yen baru kpaanu ka Tinna ka yen baru kpaanu ka Gimuso ka yen baru kpaanu. Ma ba sina wuu si sɔɔ.

¹⁹ Domi Yinni Gusunɔ u Yudaba sekuru doke ben sina boko Akasin sɔ. Akasi wi, u kom berɛteke kuawa Yudaɔ, u Yinni Gusunɔ mɛm nɔɔbu sariru koosiwa mam mam.

²⁰ Ma Asirin sina boko Tigilati Pileɛɛ u na u nùn wɔri nge yiberɛ. U ñ nùn somi.

²¹ Domi Akasi u Yinni Gusunɔn sãa yeru ka sina kpaaru ka win tem wirugibun arumani gura u Asirin sina boko wẽ. Adama ka mɛ, yen gaa kun nùn yare.

²² Sanam mɛ u wãa nuku sankiranu sɔɔ, ka mɛ, u Yinni Gusunɔ mɛm nɔɔbu sariru koosimɔwa u dɔɔ.

²³ U Damasın bũnu yãkuru kua ni nu nùn kamia mi. Domi u nɛɛ, wee Sirin sina bokon bũnu nu ra bu somi. Tɛ, win tii u koo maa nu yãkuru kua kpa nu wa nu nùn somi. Adama nu ñ nùn somi. Nu nùn kam kuawa wi ka Isireliba kpuro.

²⁴ Akasi u Yinni Gusunɔn sãa yerun dendi yãnu kpaasina u kɔsuka. Ma u dera ba tu kenua. Ma u bũu yãku yenu kua beri berika kpuro Yerusalemuɔ.

²⁵ Yera u gungunu kua Yudan wusu kpuro sɔɔ bu ka bũnu yãkuru kua kpa bu maa nu turare dɔɔ dokea mi. Nge mɛya u kua u ka Gusunɔ win baababan Yinnin mɔru seeya.

²⁶ Akasin kookoosun sukum gbiikisu ka dãakisu si kpuro su yorua Yudaba ka Isireliban sinambun faagin tireru sɔɔ.

²⁷ Yen biru, Akasi u kpuna u gu, ma ba nùn sikua Yerusalemuɔ. Adama ba ñ nùn sikua Isireliban sinambun sikaɔ. Yen biru, win bii Esekiasi u bandu kɔsire kua.

Esekiasi u bandu di Yudaɔ

(I maa mɛɛrio Sinambu II, 18:1-4)

29

¹ Esekiasi u mɔwa wɔɔ yenda nɔɔbu sanam mɛ u bandu di. Win mɛron yĩsira Abiya, Sakarin bii. U kuawa wɔɔ yenda nɔɔbu ka nne bandu sɔɔ Yerusalemuɔ.

² U kua ye ya Yinni Gusunɔ wɛre. Win sikado Dafidin yira u swĩ mam mam.

³ Win bandun wɔɔ gbiikuun suru gbiikoo sɔɔ, u Yinni Gusunɔn sãa yeru kenia. Ma u ten gamboba sɔnwa.

⁴ U dera yãku kowobu ka Lefiba ba na. Ma u bu menna sãa yerun batumaɔ ye ya wãa sɔɔ yari yeru gia.

⁵ Ma u bu s̄owa u n̄e, b̄e Lefiba i swaa dakio i n̄o. I tii d̄erasio, kpa i maa Gusun̄o b̄een baababan Yinnin s̄aa yeru d̄erasia. I ye ya disi m̄o kpuro yaro s̄aa yee ten min di.

⁶ B̄esen baababa ba kua m̄em n̄o sariba. Ba k̄osa kua Gusun̄o b̄esen Yinnin n̄oni s̄o. Ba wi ka win s̄aa yeru biru kisi.

⁷ Ma ba s̄aa yee te k̄enua, ba ten fitilaba go. Ba ku ra n̄un turare d̄o dokeye. Ba ku ra maa n̄un ȳaku d̄o m̄waararuginu kue.

⁸ Yera Yinni Gusun̄o u Yuda ka Yerusalemu m̄aru seesi. Ma u dera ye kpuro ya kua bansu ba ye ȳem̄o nge m̄e i waam̄o gis̄o.

⁹ B̄esen baababa ba gbisuka tabu s̄o ma b̄esen bii t̄on dur̄abu ka t̄on kur̄abu ka b̄esen kur̄abu ba yoru da tem tukum̄o Yinni Gusun̄on m̄aru yen s̄o.

¹⁰ T̄e, na k̄i n̄ ka Gusun̄o b̄ese Isireliban Yinni arukawani b̄oke, kpa win m̄aru ye, yu wa yu sure u sun deri.

¹¹ Yen s̄o, n̄en bibu, i ku maa Gusun̄o atafiiru ko. Domi u b̄e ḡosawa i ka n̄un s̄amburu kua, i n̄ n̄un s̄am̄o, kpa i n̄ n̄un turare d̄o dokeamm̄e.

¹² Lefiba be ba seewa ba na, bera Mahati, Amasain bii ka Yoeli, Asarian bii Kehatin bibun bweseru s̄o ka Kisi, Abudin bii ka Asaria, Yehal̄elin bii M̄erarin bibun bweseru s̄o ka Yoasi, Simman bii ka Edeni, Yoan bii Ḡees̄onin bibun bweseru s̄o

¹³ ka Simuri ka Yeȳeli Elisafanin bibun bweseru s̄o ka Sakari ka Matania Asafun bibun bweseru s̄o

¹⁴ ka Yeȳeli ka Simēi Hemanin bibun bweseru s̄o ka Semaya ka Usieli Yedutum bibun bweseru s̄o.

¹⁵ Ba ben m̄ero bisibu m̄enna ye ba tii d̄erasia ba kpa. Yen biru, ba Yinni Gusun̄on s̄aa yeru d̄erasia nge m̄e sina boko u gerua ka nge m̄e Yinni Gusun̄o u wooda w̄e.

¹⁶ Ȳaku kowobu ba dua Yinni Gusun̄on s̄aa yer̄o bu ka tu d̄erasia. Ma ba disinu kpuro yara ni nu w̄aa s̄aa yeru mi, ka ten yaara. Min diya Lefiba ba disi ni gura ba ka da ba kube w̄awa ye ba m̄o Sedoroni.

¹⁷ Ba s̄aa yee ten d̄erasiabu toruawa w̄on suru ḡbiikoon t̄o ḡbiikirun di. Yen s̄o n̄ooba itase, ma ba tura ten ader̄wa. Yen biruwa ba maa kua s̄o n̄ooba ita ba ka tu d̄erasia ba kpa. S̄o w̄akura n̄oobu ka tia ba kua ba ka te kpuro d̄erasia ba kpa.

¹⁸ Ma ba da sina boko Esekiasin mi ba n̄e, wee sa s̄aa yee te d̄erasia sa kpa ka ȳaku yee te, ka ten dendi ȳanu ka tabulu mi ba ra p̄e yi ka yen dendi ȳanu.

¹⁹ Ȳaa ni kpurowa sa s̄onwa, ma sa nu d̄erasia ni Akasi u raa disi doke win m̄em n̄oobu sarirun s̄o sanam m̄e u bandu dii. Ni kpurowa sa yi Yinni Gusun̄on ȳaku yerun wuswaa.

Esekiasi u maa

Yinni Gusun̄on s̄aar̄u seeya

²⁰ Yera s̄o teeru, Esekiasi u seewa buru buru yellu u wuun wirugibu m̄enna, ma ba da Yinni Gusun̄on s̄aa yer̄o.

²¹ Ma ba ka naa kin̄enu n̄ooba yiru na ka ȳaa kin̄enu n̄ooba yiru ka ȳaa kp̄emminu n̄ooba yiru ka boo kin̄enu n̄ooba yiru bu ka toranun ȳakunu ko bandun s̄o ka ȳaku yee ten s̄o ka sere Yudaban s̄o. Yera sina boko u ȳaku kowobu Aronin bibun bweseru s̄owa u n̄e, bu ye kpuro goowo Yinni Gusun̄on ȳaku yer̄o.

²² Ma ba ket̄e kin̄e ni sakira ba nin ȳem sua ba ȳeka ȳaku yer̄o. Yen biru, ba ȳaa kin̄e ni sakira ma ba nin ȳem ȳeka ȳaku yer̄o. M̄eya ba maa ȳaa kp̄emm̄ii ni sakira ba nin ȳem ȳeka ȳaku yer̄o.

²³ Yen biru, ba maa ka boo kin̄e ni na sina bokon wuswaa ka t̄ambu kp̄uron wuswaa bu ka toranun ȳakunu ko. Ma be kpuro ba ben n̄oma s̄ondi boo nin wiru w̄o.

²⁴ Ma ȳaku kowobu ba boo ni sakira ba nin ȳem yari ȳaku yerun tem̄o. Ba ȳaku te kuawa Isireliba kp̄uron toranun s̄o. Domi sina boko u n̄e, ȳaku d̄o m̄waararugii ni, ka torarun ȳaku ni, ba koo nu kowa Isireliba kp̄uron s̄o.

²⁵ U Lefiba doke Yinni Gusunən sãa yerə ba seketirenu neni ka guunu ka mərəkunu nge me Dafidi ka Gusunən sòməbu Gadi ka maa Natani ba wooda wē bu ko. Yinni Gusunəwa u bu wooda ye wē.

²⁶ Ma Lefiba ba na ba sina Yinni Gusunən sãa yerə ka dwee yãa ni Dafidi u dera ba kua. Ma yãku kowobu ba maa dua ka ben kəbi.

²⁷ Ma Esekiasi u nεε, bu yãku dō mwaararugiru koowo yãku yeru wəllə. Ye ba yãku dō mwaararugii te torua, yera ba maa womusu torua. Ma ba kəbi so ka sere Dafidi Isireliban sina bokon dwee yãa ni.

²⁸ Ma tən be kpuro ba yiira bu ka Yinni Gusunə bεεε wē. Ba kəbi soomə, ba womusu mē sere ba ka yãku dō mwaararugii te wiru go.

²⁹ Sanam me ba yãku ni kua ba kpa, yera sina boko ka win tən be kpuro ba yiira ba Yinni Gusunə bεεε wē.

³⁰ Yera Esekiasi ka Yudaban wirugibu ba Lefiba sōwa ba nεε, bu Yinni Gusunə siaro ka Dafidin womusu ka maa Asafun womusu. Ma ba Yinni Gusunə kpuna ba nùn sãwa ka nuku doo bakabu.

³¹ Esekiasi u nεε, tē, wee i tii dεerasia, i kua Yinni Gusunəgibu. Yen sō, i susima i nùn siarabun yãkunu kua win sãa yerə.

Yera tən be, ba maa ka yaa sabenu na ba ka nùn siarabun yãku ni kua. Ma gaba maa nùn yãku dō mwaararuginu kua ka nuku tia.

³² Yaa sabe ni ba ka yãku dō mwaararugii ni kua mi, nu dabi. Kεteban geera sãawa wata ka wəkuru, yãa kinenu maa wunəbu (100) ka sere yãa kpemminu goobu (200). Ye kpurowa ba ka yãku dō mwaararugii ni kua.

³³ Yen biru, ba maa kεte nata (600) go ka yãanu nərəbun suba ita (3.000).

³⁴ Adama yãku kowobu ba n dabi dōma te. Yen sōna ba n kpīa bu yãku yãa ni koku. Ben mero bisibu Lefibara ba bu somi ba ka səmbu te kua sere saa ye yãku kowobu be ba tie ba tii dεerasia. Domi Lefiba ba tii wē ka kīru n kere yãku kowobu.

³⁵ Dōma te, ba yãku dō mwaararuginu kua nu dabi ka siarabun yãku ni ba kua ka yaa gum ka sere tam me ba ka yãku dō mwaararuginu kua.

Nge meya ba ka sãaru seeya Yinni Gusunən sãa yerə.

³⁶ Esekiasi ka tən be kpuro ba nuku dobu kua yèn sō Gusunə u doke təmbun gārusə ba ka win sãaru seeya mesum fuuku.

30

Gə sararibun tōo bakarun

Səaru

¹ Esekiasi u sòməbu gəra Isireliə ka Yudaə. N deema u raa Efaraimuba ka Manaseba tireru yorua bu ka na bu Gə sararibun tōo bakaru di Gusunə, be Isireliban Yinnin sãa yerə, Yerusalemə.

² Sina boko Esekiasi ka win sina asakpəbu ka Yudaba ba nəsina ma ba koo Gə sararibun tōo baka te di wōn suru yiruse sə.

³ Domi ba n kpē bu tu di ten saa sə yèn sō yãku kowo dabiru ta n tii dεerasie. Meya tən dabira kun maa mənne Yerusalemə.

⁴ Sina boko ka tən be kpuro ba tōo te wura.

⁵ Ma ba dera ba kpara Isirelin tem kpuro sə saa Beri Seban di n ka da sere Danuə, təmbu bu ka na Yerusalemə bu Gusunə Isireliban Yinni Gə sararibun tōo baka te diiya. Domi tən dabiru ta ku ra raa maa tu di nge me ba yorua bu ko.

⁶ Ma gəro be, ba sina boko ka win sina asakpəbun tire ni sua ba ka da Isireliə ka Yudaə. Ma ba bu sōwa ka sina bokon yīsiru ba nεε, bεε Isireliba, i wurama Gusunə Aburahamu ka Isaki ka Yakəbun Yinnin mi, kpa win tii u maa wurama bεen mi. I de i wurama bεε be i kisira Asirin sina bokon nəman di.

⁷ I ku bɛɛn baababa ka bɛɛn maabu saari be ba ñ Gusunɔ ben baababan Yinni mɛm nɔɔwɛ, ma u bu kam koosia nge mɛ i waamɔ gisɔ.

⁸ I ku swaa taaya nge bɛɛn baababa. I wurama Yinni Gusunɔn mi. I na i nùn sã win sãa yerɔ te u tii yiyiye sere ka baadomma. I na i Gusunɔ bɛɛn Yinni sã kpa win mɔru baka ye, yu bɛɛ doonari.

⁹ I n wurama Yinni Gusunɔn mi, bɛɛn tɔmbu ka bɛɛn bii be ba mwɛɛra ba ka yoru da, ba koo bu wɔnwɔndu kua kpa bu den de bu wurama tem mɛ sɔɔ. Domi Gusunɔ bɛɛn Yinni u ra suuru ko. Win wɔnwɔnda kpã. U ñ maa bɛɛ biru kisimɔ ñ n wurama win mi.

¹⁰ Nge mɛya gɔro be, ba gerumɔ ba ka wusu gasirimɔ saa Efaraimun tem di ka Manasen temɔ n ka girari Sabulonin temɔ. Ma ba bu yɛɛmɔ ba yaakoru koosimɔ.

¹¹ Adama gaba tii kawa Aɛɛn temɔ ka Manasen temɔ ka Sabulonin temɔ, ma ba seema ba na Yerusalemɔ.

¹² Mɛya maa Yinni Gusunɔ u ka Yudaba wãa. Ma u dera ben gɔru ga kua tia bu ka sina boko ka win sina asakpɔbun gari mɛm nɔɔwa nge mɛ wi, Yinni Gusunɔ u gerua.

Gɔɔ sararibun tɔɔ bakaru

¹³ Tɔn dabiru ta mɛnna wɔɔn suru yiruse sɔɔ Yerusalemɔ bu ka pɛɛ ye ba kun seeyatia doken tɔɔ bakaru ko. Dɔma te, tɔn be, ba dabia.

¹⁴ Yera ba seewa ba bũu yãku yee ni nu wãa Yerusalemɔ kɔsuka ka sere mi ba ra nu turare dɔɔ dokeye. Ma ba ye kpuro gura ba sure wɔwaa ye ba mɔ Sedoroni.

¹⁵ Yen biru, ba Gɔɔ sararibun tɔɔ bakarun yãku yaa sakira wɔɔn suru yirusen sɔɔ wɔkura nnɛse sɔɔ. Sekura yãku kowobu ka Lefiba mwa, ma ba tii dɛɛrasia. Ba yãku dɔɔ mwaararuginu kua Yinni Gusunɔn sãa yerɔ.

¹⁶ Ben baawure u da u wãa win ayerɔ nge mɛ Mɔwisi Yinni Gusunɔn tɔnu u yorua woodan tireru sɔɔ. Ma yãku kowobu ba yem yɛkamɔ mɛ Lefiba ba bu wɛɛmɔ.

¹⁷ Nge mɛ tɔn dabira wãa be ba ñ tii dɛɛrasie dɔma te, yera n dera Lefiba ba bu yãku yɛɛ yi sakiriamɛ, kpa bu ka yi dɛɛrasia bu yi nenɛm Yinni Gusunɔn sɔ.

¹⁸⁻¹⁹ Tɔn dabiru ta wãa te ta ñ tii dɛɛrasie, n mam nɛɛre Efaraimuba sɔɔ ka Manaseba sɔɔ ka Isakariba sɔɔ ka sere Sabuloniba sɔɔ. Ba Gɔɔ sararibun tɔɔ bakaru di. Adama ba ñ ten wooda swii. Yen sɔna Esekiasi u bu kanaru kua u nɛɛ, Yinni Gusunɔ, wunɛ tɔn geowa. Be ba tii wɛ ka ben gɔru kpuro ba ka wunɛ Gusunɔ ben baababan Yinni kasu, baa mɛ ba ñ tii dɛɛrasie, a bu suuru kuo.

²⁰ Yinni Gusunɔ u Esekiasin kana te mwa ma u tɔn be suuru kua.

²¹ Nge mɛya Isireli be ba mɛnna Yerusalemɔ, ba ka pɛɛ ye ba kun seeyatia doken tɔɔ bakaru di sɔɔ nɔɔba yiru ka nuku dobu. Tɔɔ baatere yãku kowobu ka Lefiba ba ra n Yinni Gusunɔ siaramɔwa ka dwee yãnu.

²² Esekiasi u Lefi baawure siara sɔmbu te u kuan sɔ Yinni Gusunɔn sɔ. Ba yãku yaa ye tema sɔɔ nɔɔba yiru. Ma ba siarabun yãkunu kua ba ka Gusunɔ ben baababan Yinni siara.

²³ Yen biru, tɔn be, ba maa wura bu tɔɔ bakaru di sɔɔ nɔɔba yiru. Ma ba maa sina sɔɔ nɔɔba yiru ba tɔɔ bakaru di ka nuku dobu.

²⁴ Domi Esekiasi u ketɛ kinɛnu nɔrɔbu (1.000) gɔsa ka yãanu nɔrɔbun suba nɔɔba yiru (7.000). Ma win sina asakpɔbu ba maa ketɛ kinɛnu nɔrɔbu gɔsa ka yãanu nɔrɔbun suba wɔkuru (10.000). Ma yãku kowobu dabinu ba tii dɛɛrasia.

²⁵ Yudaba kpuro ka yãku kowobu ka Lefiba ka sere be ba na Isirelin di ka sɔbu be ba wãa Isireliɔ ka Yudaɔ, be kpurowa ba nuku dobu kua dɔma te.

²⁶ Nuku doo bakabu bu wãa Yerusalemɔ. Saa Salomɔɔ Dafidi Isireliban sina bokon biin waatin di, ba ñ tɔɔ baka ten bweseru kooɛ Yerusalemɔ.

²⁷ Yera yãku kowobu ka Lefiba ba seewa ba tɔn be domaru kua. Yinni Gusunɔ u ben nɔɔ nua domi ben kana te, ta nùn girari sere win wãa yee dɛɛrarɔ wɔllɔ.

u Yinni Gusunən s̄āru seeya

¹ Yeniba kpuron biru, Isireli be ba w̄āa mi, ba seewa ba da Yudan wusu kpuro s̄ō ba bw̄āarokunu k̄osuka ma ba gungunu ka b̄ūu ȳāku yenu kpuro k̄osuka Yudan tem̄o ka Benyam̄ēn tem̄o ka Efaraimun tem̄o ka Manasen tem̄o. Yen biru, be kpuro ba wurama ben tem̄o, ben baawure u da u w̄āa win w̄āa yer̄o.

² Esekiasi u wure u ȳāku kowobu ka Lefiba wesia ben s̄ōmburu s̄ō nge m̄e ba ka b̄ōnu s̄āa ka s̄ōmbu te baawure u ra ko. Bera ba ko n da ȳāku d̄ō m̄waararuginu ka siarabun ȳākunu ko ka sere womusu bu ka Yinni Gusun̄o siara win s̄āa yerun k̄ōnn̄ōw̄o.

³ Sina boko Esekiasi u win dukian sukum w̄ē bu ka ȳāku d̄ō m̄waararuginu ko ni ba ra ko bururu ka yoka ka ni ba ra ko t̄ō w̄ērarugiru s̄ō ka suru kpaon t̄ō bakaru s̄ō ka sere t̄ō baka ni nu tie s̄ō nge m̄e ba yorua woodan tireru s̄ō.

⁴ Yera u Yerusalemugibu s̄ōwa u n̄εε, bu ȳāku kowobu ka Lefiba ben baa w̄ēȳo, kpa bu kp̄i bu Yinni Gusunən woodaba m̄em n̄ōwa s̄āa s̄āa.

⁵ Sanam m̄e gari yi, yi n̄ōra baama, yera Isireliba ba ben alikama ye ya gbia ya ye w̄ē ka tam kpam ka gum ka tim ka sere ben d̄ianu ganu. M̄eya ba maa ka ḡāanu kpuron w̄akuru baateren w̄ōll̄ōn tia tia na.

⁶ M̄eya Isireliba ka Yudaba be ba w̄āa Yudan wuu maros̄o ba ben yaa sabenun w̄akuru baateren w̄ōll̄ōn tia tia w̄ē ka sere ḡāa ni ba ḡōsa ba yi n̄en̄em Yinni Gusunən s̄ō. Ma ba nu suba suba.

⁷ Ba nin subenu toruawa saa w̄ōn suru itasen di n ka da w̄ō gen suru n̄ōba yiruse s̄ō.

⁸ Esekiasi ka win sina bw̄āabu ba na ba subu ni wa, yera ba Yinni Gusun̄o ka win t̄ōmbu siara.

⁹ Ma Esekiasi u ȳāku kowobu ka Lefi be bikia u n̄εε, subu nir̄a mini.

¹⁰ Yera ȳāku kowo t̄ōnwero Asaria, Sad̄okun bweseru s̄ō, u n̄ūn wisa u n̄εε, saa m̄in di ba ka k̄ēnu naam̄o Yinni Gusunən s̄āa yer̄o, d̄ianu ra n w̄āawa sa n dim̄o, sa n debum̄o. Ni nu tiara nu kp̄a niya mini. Domi Yinni Gusun̄o u sun domaru kua.

¹¹ Ma Esekiasi u wooda w̄ē bu dinu s̄ōm̄e mi ba koo nu yi. Ma ba dinu s̄ōnwa.

¹² Ma ba ka k̄ēnu ka w̄akuru baateren w̄ōll̄ōn tia tia na ka ȳāku d̄ia ni nu s̄āa Yinni Gusun̄oginu. Lefi wi ba m̄ō Konania wiya ba d̄ia ni n̄ōmu s̄ōndia, ma win m̄ero bisi Simēi u s̄āa win yiruse.

¹³ Yeȳeli ka Asasia ka Nakati ka Asaeli ka Yerim̄oti ka Yosabadi ka Elīeli ka Yisimakia ka Makati ka Benaya be kpurowa Konania ka win m̄ero bisi Simēi ba kpare nge m̄e sina boko Esekiasi ka ȳāku kowo Asaria Yinni Gusunən s̄āa yerun wirugii ba wooda w̄ē.

¹⁴ Kore wi u s̄āa Lefi Yiminan bii, u s̄āawa k̄ōnn̄o ge ga w̄āa s̄ō yari yeru gian k̄ōso. Wiya ba k̄ē ni n̄ōmu s̄ōndia n̄i ba ka Yinni Gusun̄o naawa ka nuku tia ka sere ni ba ra wun̄e Yinni Gusunən s̄ō. Beya ba ko n da k̄ē ni b̄ōnu ko.

¹⁵ Ȳāku kowobun wusu s̄ō, Ed̄eni ka Miyamini ka Yosue ka Semaya ka Amaria ka Sekaniawa ba ḡōsa bu Kore wi somi ba n da ka k̄ē ni begibu b̄ōnu kue dee dee bibu ka bukurobu kpuro nge m̄e ba ka bu b̄ōnu s̄āa wuu wuuka.

¹⁶ Beya t̄ōn dur̄o bii be ba gara saa w̄ō itan di n ka da be ba kere m̄e, ka be ba gesi dum̄o Yinni Gusunən s̄āa yer̄o t̄ō baatere bu ka ben s̄ōma ko wuu wuuka,

¹⁷ ka ȳāku kowo be ba gara ȳenu ka ȳenu ka Lefiba be ba gara saa be ba w̄ō ȳendu m̄on di nge m̄e ben s̄ōmbura s̄āa wuu wuuka,

¹⁸ ka sere maa t̄ōn be ba tie kpuro ka ben debuminu ka ben kur̄obu ka bii t̄ōn dur̄obu ka t̄ōn kur̄obu, domi ba tii w̄ēwa mam mam Yinni Gusunən s̄āa yerun s̄ōmburu s̄ō.

¹⁹ Aronin bibun bweseru te ta s̄āa ȳāku kowobu baru kpaan̄o wuu marosun b̄ōkūo, ba t̄ōmbu ḡōsa wuu baagere s̄ō be ba ko n da bu d̄ianu b̄ōnu kue ben suunu s̄ō, ka sere Lefi be ba gara garan suunu s̄ō.

²⁰ Wee ye Esekiasi u kua Yuda kpuro s̄ō. U s̄iawa dee dee gem s̄ō Gusun̄o win Yinnin wuswaa.

²¹ Soma ye u kua bu ka s̄aru ko Yinni Gusun̄n s̄a yer̄a ka sere win woodan mem̄ n̄abu, u ye kpuro kuawa ka ḡru tia. Ma u kora.

Asirin sina boko Sankeribu

u Yudan tem w̄ari

(I maa m̄erio Sinambu II, 18:13, Esai 36:1)

32

¹ Esekiasi u s̄a dee dee Yinni Gusun̄n wuswaā. Yeniban biruwa Sankeribu, Asirin sina boko u na Yudā, ma u dera ba wuu gb̄ararugisu tarusi. U n̄e, u koo su w̄riwa ka dam.

² Ye Esekiasi u wa Sankeribu u na u ka Yerusalem̄ tarusi, yera u wirugibu ka tabu kowo damgibu soka,

³ bu wesiana bu ka bwii yi ken̄e yi yi w̄a wuun birū.

⁴ T̄n dabira ta n̄n somi ba ka bwii yi k̄rua ka nim tora ye ya kokum̄ bera yen suunu s̄o. Domi Esekiasi u n̄e, u n̄ k̄ Asirigibu b̄a n tunuma bu nim deema n kp̄a.

⁵ Ma u win bandun dam t̄sisia. U Yerusalem̄n gb̄ararun mi n w̄ruma seeya ka maa wuun k̄su yenu. Ma u gb̄araru garu bana wuun birū u ka sikerena. Ma u kari ye s̄nwa ye ba m̄ Milo Dafidin wuū. U tabu ȳa dabi dabinu kasu ka maa ter̄nu.

⁶ U tabu sinambu kua ma u bu m̄nna wuun gb̄ararun k̄nn̄w̄. Ma u bu kir̄a kua u n̄e,

⁷ bu tii dam k̄eȳo kpa bu w̄ruḡru s̄osi. Bu ku berum ko bu diiri Asirin sina boko ka win t̄n dabi ten wuswaā. Domi be ba ka bu w̄a ba dabi n kere be ba ka n̄n w̄a.

⁸ T̄mba ba ka n̄n w̄a. Adama be, Gusun̄ ben Yinniwa u koo bu somi. Wiya u koo bu dam w̄e tabu s̄o.

Ma t̄n be, ba Esekiasi Yudan sina bokon gari yi naan̄e kua.

Sankeribu u ḡra

Yerusalem̄

(I maa m̄erio Sinambu II, 18:17-37, Esai 36:2-22)

⁹ Yeniban biru, Sankeribu, Asirin sina boko u win s̄m kowobu ḡra Yerusalem̄ sanam m̄e u w̄a Lakisīa ka win tabu kowobu kpuro. U s̄m kowo be ḡrawa Esekiasi ka Yuda be ba w̄a Yerusalem̄ kpuron mi,

¹⁰ bu n̄e, ameniwa wi, Sankeribu, Asirin sina boko u gerua. U n̄e, ma s̄ora ba ben naan̄e doke ba ka w̄a Yerusalem̄ ka nuku sankiranu.

¹¹ Bu ku de Esekiasi u bu n̄ni w̄ke kpa u de bu gbi ḡru ka nim n̄run s̄ ye u n̄e, Gusun̄ ben Yinni u koo bu w̄ra wi, Asirin sina bokon n̄man di.

¹² Ba n̄ ȳe ma wi, Esekiasiwa u gungunu k̄suka ka Yinni Gusun̄n ȳaku yee te? Ma u bu s̄wa u n̄e, ȳaku yee teeru t̄nan miya ba ko n da de bu yiira bu Yinni Gusun̄ s̄a kpa bu n̄n turare d̄o doke.

¹³ Adama be, ba n̄ yaaye ye wi, Sankeribu ka win baababa ba bwesenu kpuro kua? Nin b̄nu nu kp̄a nu bu yara saa win n̄man di?

¹⁴ Bwese ni win baababa ba kam koosia s̄o, nin niren b̄na nu kp̄a nu bu yakia win n̄man di ben tii bu ka sere n̄e, Gusun̄ ben Yinni u koo bu yakia.

¹⁵ Yen s̄o, bu ku de Esekiasi u bu n̄ni w̄ke kpa u n bu ḡri seeyam̄ m̄sum. Bu ku n̄n naan̄e ko. Domi bweseru garun b̄nu kun kp̄a nu tu w̄re win n̄man di, n̄ kun m̄e win baababan n̄man di. Kaa sere gere Yudaban b̄nu?

¹⁶ Nge m̄ya Sankeribun s̄m̄ be, ba Yinni Gusun̄ ka win s̄m kowo Esekiasi w̄mm̄.

Sankeribun s̄m̄bu

ba Yinni Gusun̄ w̄mm̄

(I maa m̄erio Sinambu II, 19:14-19, Esai 37:14-20)

¹⁷ Sankeribu u tireru yorua u ka Gusunə Isireliban Yinni wəmə. U nεε, nge mε bwese ni nu tien būnu nu n̄ kpīa nu nin təmbu wəre win nəman di, nge mεya Gusunə, Esekiasin Yinni u n̄ maa kpē u bu wəra win nəman di.

¹⁸ Ma Sankeribun səmə be, ba gbāramə ka dam ka Yudan barum bu ka təmbu nandasia be ba wāa gbāra ten səwə kpa bu wa bu wuu ge mwa.

¹⁹ Ba Gusunə Yerusalemugibun Yinnin gari m̄ nge bwese ni nu tien būu ni ba ka tii seka.

Asirigibu ba duki yakikira

(I maa mεerio Sinambu II, 19:15,35-37, Esai 37:15,36-38)

²⁰ Yera Esekiasi ka Gusunən səmə Esai, Amətin bii ba kanaru wəri gari yin s̄ ba Yinni Gusunə n̄əgiru sue wəllə.

²¹ Yera Yinni Gusunə u gərado goo gəra u Asirigibun sansani wəri u ben tabu durə wərugəba ka ben tabu sinambu ka ben wirugibu go. Yera Asirin sina boko u gəsira u wura win temə ka sekuru. Ma u da win būu dirə. Miya win tiin bibu ba na ba n̄n kāsasi ba go ka takobi.

²² Nge mεya Yinni Gusunə u ka Esekiasi ka Yerusalemugibu faaba kua saa Sankeribun nəman di ka sere be ba tie kpuron nəman di. Ma u bu k̄su be ba ka bu sikerenən s̄.

²³ Tən dabira ta ra ka Yinni Gusunə kēnu naawε Yerusalemuə kpa tu maa ka Esekiasin tii k̄ε gobiginu naawa. Saa yen d̄ma ten di, u yīsiru yarawa bwesenu kpuro s̄ə.

Esekiasin bandun kpeeru

(I maa mεerio Sinambu II, 20:1-21, Esai 38:1-8, 39)

²⁴ Saa ye s̄ə, Esekiasi u bara sere u ḡə turuku kua. Ma u Yinni Gusunə kana. Ma Yinni Gusunə u n̄n wisa, ma u n̄n s̄m maamaakiginu kua.

²⁵ Adama Esekiasi kun kue nge u durom wa Yinni Gusunən min di. Ma u tii sua. Yera Yinni Gusunə u bu m̄ru seesi wi ka Yudaba ka Yerusalemugibu.

²⁶ Ye u wa mε, yera wi ka Yerusalemugibu ba tii kawa. Ma Yinni Gusunən m̄ru ya doona ben min di Esekiasin waati ye s̄ə.

²⁷ Esekiasi u dukia baka ka bεεε baka wa. U sii geesu ka wura ka kpee gobiginu ka turareba kasu ka tεrenu ka ḡa bwese bweseka ye ya wā.

²⁸ U alikaman biranu kua, ma u tam kpam ka gum beru yenu kua ma u yaa sabenu baaniren ḡru kua ka sere nin dii yenu.

²⁹ Ma u tii wusu bania. U yaa sabenu wa dabi dabinu, keteba ka yāanu ka bonu. Domi Yinni Gusunə u n̄n dukia baka wē.

³⁰ Wiya u maa Gihonin yeru ḡn n̄ə ga wāa gungurun bera gia k̄rua, ma u n̄ə kp̄ə yaba Dafidin wuun s̄ə duu yeru gia.

Ye Esekiasi u ḡru doke u ko kpuro, ya n̄n koorawa.

³¹ Adama sanam mε Babilonin sina boko u s̄m̄bu m̄risia u ka wa s̄m maamaaki ye Yinni Gusunə u m̄ Isireliə, yera Gusunə u Esekiasi deri u ka wa ye ya wā win ḡruə.

³² Ye Esekiasi u kuan sukum ka nge mε u Gusunə s̄awa ka naanε, ye kpuron gari yi yorua Gusunən səmə Esai, Amətin biin kāsinnun tireru s̄ə ka maa Isireliba ka Yudaban sinambun faagin tireru s̄ə.

³³ Esekiasi u kpuna u gu. Ma ba n̄n sikua Dafidin bibun bweserun siku yerə bera gee n gunum bə. Yerusalemugibu ka Yudaba ba n̄n ḡə swīya. Yen biru, win bii Manase u bandu k̄sire kua.

Manase

u kua Yudaban sina boko

(I maa mεerio Sinambu II, 21:1-18)

33

¹ Manase u mawa wɔ̄ wəkura yiru sanam mε u bandu di Yudā. Ma u kua wɔ̄ weeraakuru ka nɔ̄bu ban te sɔ̄ Yerusalem̄.

² Kɔ̄sa u kua Yinni Gusun̄n nɔ̄ni sɔ̄. Bwese ni Yinni Gusun̄ u gira Isireliban wuswaan di nin kom kɔ̄sum mεya u sw̄i.

³ U wure u gungunu seeya ni win tundo Esekiasi u kɔ̄suka. Ma u b̄u wi ba m̄ Baalin yāku yenu kua ka b̄u wi ba m̄ Asitaaten bwāarokunu ni win tundo u raa kɔ̄suka. Ma u kperi ka sɔ̄ ka surun sāaru w̄ri.

⁴ U b̄u turanu bana Yinni Gusun̄n s̄a yer̄ t̄n mi Yinni Gusun̄ u win ȳsiru doke sere ka baadommā.

⁵ U maa suru ka sɔ̄ ka kperin yāku yenu kua s̄a yee ten yaari yiru ye sɔ̄.

⁶ U dera ba ka win bii t̄n dur̄bu yāku kua Hin̄mun wɔ̄wā. U ra ka wεε ka guru winu s̄roru ko kpa u dobo doboba ko. U ḡri sokobu yii be ba ra n̄n sian gari s̄. Ma u kɔ̄sa m̄ u d̄a ye ya Yinni Gusun̄n m̄ru seeya.

⁷ U win b̄un bwāaroku kua u yi Yinni Gusun̄n s̄a yer̄. N deema Yinni Gusun̄ u raa Dafidi ka win bii Salom̄ s̄ɔ̄wa u nεε, s̄a yee teni ka Yerusalem̄ yeniwa na ḡsa Isireliban suunu sɔ̄ ya n ka n̄n ȳsiru s̄ɔ̄wa sere ka baadommā.

⁸ Na n̄ maa Isireliba yaram̄ saa ben tem di mε na ben baababa w̄ b̄ n gesi n̄n woodaba ka n̄n gere m̄m n̄ɔ̄wammε ye na M̄wisi w̄ u yorua.

⁹ Adama Manase u dera Yudāba ka Yerusalem̄gibu ba ka Yinni Gusun̄ tonda, ma ba kɔ̄sa kua n kere bwese ni Yinni Gusun̄n tii u gira be Isireliban wuswaan di.

¹⁰ Yinni Gusun̄ u ka Manase ka win t̄mbu gari kua. Adama ba n̄ n̄n swaa daki.

¹¹ Yera Yinni Gusun̄ u Asirin sina bokon tabu sinambu ḡra ba Manase mwa ba ȳni doke, ma ba n̄n b̄kua ka sii gandun ȳni ba ka da Babilonī.

¹² Sanam mε u w̄a nuku sankiranu sɔ̄, yera u tii kawa Gusun̄ win baababan Yinnin wuswaā. Ma u n̄n kana.

¹³ Ma Yinni Gusun̄ u ḡru ḡsia u win kanaru mwa, u ka n̄n wura Yerusalem̄ win bandu sɔ̄. Saa ye s̄ɔ̄ra Manase u gia ma Gusun̄wa u s̄a Yinni.

¹⁴ Yeniban biru, u gana bana Yerusalem̄n t̄ɔ̄w̄ Gihonin s̄ɔ̄ duu yeru gia wɔ̄wā. Gana ye, ya dawa sere k̄n̄n̄w̄ ge ba m̄ Sw̄εε. Ma ya ka Yerusalem̄n w̄ɔ̄ bera ye ba m̄ Ofeli sikerena. U dera gana ye, ya gunia too. Ma u tabu sinambu doke Yudan wuu si su gb̄ranu m̄ kpuro sɔ̄.

¹⁵ Ma u t̄n tukobun b̄nun bwāarokunu ka win tiiguu ge, ni u raa doke Yinni Gusun̄n s̄a yer̄ kpuro wuna ka sere b̄u yāku yee ni u bana Yinni Gusun̄n s̄a yerun guur̄ Yerusalem̄. Ma u nu kasi kua wuun birū.

¹⁶ Yera u Yinni Gusun̄n yāku yeru wesia s̄a yer̄. Ma u siarabun yāku kua. U Yudāba wooda w̄ bu Gusun̄ Isireliban Yinni wi turo s̄a.

¹⁷ Saa ye sɔ̄, t̄mba yāku m̄ gungun̄, adama Gusun̄ ben Yinniwa ba nu kuammε.

¹⁸ Ye Manase u kuan sukum ka kana te u kua ka Yinni Gusun̄n gari yi win s̄m̄bu ba n̄n s̄ɔ̄wa, ye kpuro ya yorua Isireliban sinambun faagin tireru sɔ̄.

¹⁹ Win kanaru ka nge mε Yinni Gusun̄ u n̄n wurari ka win toranu ka gunguu ni u kua ka m̄m n̄ɔ̄bu sari te u kua ka sere bwāaroku ni u seka ma u nu gira u s̄awa u sere tii kawa, ye kpuron gari yi yorua Hosain tireru sɔ̄.

²⁰ Yen biruwa Manase u kpuna u gu. Ma ba n̄n sikua win tiin dir̄. Ma win bii Am̄ u bandu k̄sire kua.

*Am̄ u kua sina boko Yudā
(I maa m̄erio Sinambu II, 21:19-26)*

²¹ W̄ɔ̄ yenda yiruw̄a Am̄ u m̄ sanam mε u bandu di. Ma u kua w̄ɔ̄ yiru ban te sɔ̄ Yerusalem̄.

²² Kɔ̄sa u kua Yinni Gusun̄n n̄ni sɔ̄ nge win tundo Manase. U bwāaroku ni Manase u kua kpuro yāku kua u s̄awa.

²³ U ñ tii kawe Yinni Gusunən wuswaaə nge me win tundo u tii kawa. Adama u win toranu sosiməwa u dəə.

²⁴ Win səm kowobu ba nùn seesi ma ba nùn go win dirə.

²⁵ Adama be ba nùn seesi ba go mi, tamba maa ben tii so ba go. Ma ba win bii Yosiasi kəsire kua bandu səə.

Yosiasi

*u kua Yudaban sina boko
(I maa mɛrio Sinambu II, 22:1-2, 23:4-20)*

34

¹ Wəə nəəba itawa Yosiasi u mə sanam me u bandu di. Ma u kua wəə tɛna ka tia bandu səə Yerusalemuə.

² Gea u kua Yinni Gusunən nənɪ səə. Win sikado Dafidin yira səəra u sīa mam mam. U ñ yen gam gere.

³ Win bandun wəə nəəba itase səə, sanam me u sāa aluwaasi, u Gusunə win sikado Dafidin Yinni kasum wəri. Win bandun wəə wəkura yiruse səə, u Yerusalemu ka Yuda dɛerasiabu torua. U gunguu nən mi ba ra bũnu sā kəsuka ka nin bwāaroku bwese bweseka.

⁴ Ba bũu wi ba mə Baalin yāku yenu kəsuka win wuswaaə. Ma u bwāaroku ni ba kua səən sə ka ni ba kua ka sii gandu kəsuka. U dera ba nu munkawa ma ba nin kēki gura ba wisi be ba nu sāmən sikan wəllə.

⁵ Ma u bũu yāku kowobun kukunu sikia u dəə doke ben yāku yenə. Nge meya u ka Yuda ka Yerusalemu dɛerasia.

⁶ Manasen wusu səə ka Efaraimugisə ka Simeəgisə ka Nefitaligisə si su kua bansu, u bũu yāku yenu kəsukawa

⁷ ma u bwāarokunu surura ma ba nu kəsuka muku muku nu kua tua. Meya u maa bwāaroku ni ba kua səən sə kəsuka Isireliban tem kpuro səə. Ma u gəsira u wura Yerusalemuə.

Yāku kowo tənwero

*u woodan tireru wa
(I maa mɛrio Sinambu II, 22:3-10)*

⁸ Yosiasin bandun wəə yendu yiru sarise səə, sanam me u tem me, ka Yinni Gusunən sāa yee te dɛerasia u kpa, yera u Safani, Asalian bii gəra ka Maaseya wi u sāa wuun guro guro ka Yoasi, Yoakasin bii wi u sāa tire bero bu ka Gusunə win Yinnin sāa yeru səmɛ.

⁹ Tən be kpuro ba da yāku kowo tənwero Hilikiyan mi. Ma ba nùn gobi wē yi Lefiba ba raa mwɛɛra Yinni Gusunən sāa yerun sə saa Manasen tem di ka Efaraimun tem di ka Yudaban min di ka Isireliba kpuron min di ka Bɛnyamɛɛn tem di ka sere Yerusalemugibun min di.

¹⁰ Be ba səmbu te kpare bera ba gobi yi nəmu səndia ma ba yi səm kowobu wē be ba sāa yee te səmmə.

¹¹ Bera dāa dākobu ka banəbu. Gobi yiya ba koo ka kpee bakanu dwe ka dāa ye ba koo ka dia kpe ye Yudaban sinamba sankə.

¹² Tən be, ba səmburu kuawa ka naanɛ. Yasati ka Abudiasi be ba sāa Lefiba, Mɛrarin bweseru səə ka Sakari ka Mɛsulamu, Kehatin bweseru səə, bera ba bu kpare.

¹³ Lefi be ba womusu ka dweebu yē, bera ba ra maa be ba ra səmunu sue nənɪ doke ka sere maa sāa yee ten səm bwese bwesekan kowobu. Ma Lefiba gabu ba sāa tire yorobu ka səman guro gurobu. Gaba maa sāa kənnən kəsobu.

¹⁴ Sanam me ba da bu ka gobi yi sua yi ba wē Yinni Gusunən sāa yerun sə, yera yāku kowo Hilikiya u woodan tireru wa tɛ Yinni Gusunə u raa Məwisi wē.

¹⁵ Yera Hilikiya u Safani, tire yoro səəwa u nɛɛ, na woodan tireru wa Yinni Gusunən sāa yerə. Ma Hilikiya u tu suama u Safani wē.

¹⁶ Ma Safani u tire te sua u ka sina boko daawa. Ma u nùn sōwa u nεε, wunen sām kowobu ba kua kpuro ye a bu yiire.

¹⁷ Ba tən be a sāa yee ten sōmburu nōmu sōndia ka tən be ba sōma mē mi, gobi yi wē.

¹⁸ Yen biru, yāku kowo Hilikiya u maa man tireru garu wē.

Ma Safani u tu gara sina bokon wuswaa.

Yosiasi u tōmbu gōra

bu bikiaru ko Huludan mi

(I maa mēerio Sinambu II, 22:11-20a)

¹⁹ Sanam mε sina boko u wooda yen gari nua, yera u win yānu nenua u karana nuku sankiranun sō.

²⁰ Yera sina boko u Hilikiya ka Akikamu, Safanin bii ka Abudoni, Miseen bii ka tire yoro Safani ka Asaya win sām kowo sōwa u nεε,

²¹ i doo i bikiaru ko Yinni Gusunōn mi Isireliba ka Yuda be ba tien sō tire te sa wa minin garin sō. Domi Yinni Gusunō u ka sun mōru mē ya kpā yēn sō besen baababa ba n win gari mēm nōwε. Ba n kue nge mε ya yorua woodan tire te sō.

²² Hilikiya ka tən be sina boko u gōsa mi, ba da Gusunōn sōmō tən kurō Huludan mi. Huluda wi, u sāawa Salumun kurō, Tokehatin bii, Hasira wi u ra sāa yānu kōsun debubu. Huluda wi, u wāawa Yerusalemun wōō beri kpaa. Sanam mε ba nùn sōwa ye ba kī,

²³ yera u bu wisa u nεε, ameniwa Gusunō Isireliban Yinni u gerua. U nεε, i durō wi u bεε gōrima sōwō i nεε,

²⁴ u koo de kōsa ka bōri yi tem mēn tōmbu deema yi yi yorua tireru sō tē i gara Yudaban sina bokon wuswaa.

²⁵ Domi ba nùn biru kisi ba da ba būnu turare dōō dokeammε. Ma ba win mōru seeya ka bwāaroku ni ba tii kua ba sāamō. Yen sō, u ko n ka tem mēn tōmbu mōru sāawa, ya n suremō.

²⁶⁻²⁷ Adama i ko i Yudaban sina boko wi u bεε gōrima i ka bikiaru ko Yinni Gusunōn mi sō i nεε, Gusunō Isireliban Yinni u nεε, u win kanaru mwa. Domi ye u win woodan gari yi nua, yi win gōru taare wē, ma u tii kawa Gusunōn wuswaa, ma u win yaberu nenua u karana nuku sankiranun sō, ma u swī wi, Gusunōn wuswaa.

²⁸ Tē, Gusunō wi, u koo de u gbi bōri yēndu sōō kpā bu nùn sike win sikirō. Win nōni kun wahala ye wasi ye u koo de yu Yerusalemu ka yen tōmbu deema.

Yosiasi u wure u ka Gusunō

arukawani bōkua

(I maa mēerio Sinambu II, 22:20b-23:3)

Yera Hilikiya ka wigibu ba ka sina boko gari yi daawa.

²⁹ Ma sina boko u gōra bu Yudaba ka Yerusalemun guro gurobu kpuro mēna.

³⁰ Yen biru, u da Yinni Gusunōn sāa yerō ka Yudaba ka Yerusalemgibu kpuro ka yāku kowobu ka Lefiba tōmbu kpuro gesi, saa bukurobun di n ka da bibō. Ma u be kpuro Yinni Gusunōn woodan tire te garia te ba wa sāa yee ten mi.

³¹ Yera sina boko u yōra win turaru wōllō, ma u ka Yinni Gusunō arukawani bōkua u nεε, u koo wi, Yinni Gusunōn woodaba ka win gere swīwa ka win gōru kpuro ka win bwēra kpuro kpā u ka gari yi mēm nōwε ya ba yorua woodan tire te sō.

³² Ma u dera tən be ba wāa Yerusalemuō ka Bēnyamēen temō ba dua arukawani ye sōō. Ma ba kua nge mε Gusunō ben baababan Yinnin arukawani ye, ya gerumō.

³³ Yosiasi u būnun bwāarokunu kōsuka ni Isireliba ba waama tem tukum di. Ma u be ba wāa Isireliō kpuro tilasi kua bu ka Gusunō ben Yinni sā. Win wāarun tōru kpuro sōō, ba n gere Yinni Gusunōn yiran di.

Yosiasi

u Gōō sararibun tōō bakaru di

(I maa mēerio Sinambu II, 23:21-23)

35

¹ Yosiasi u Gəə sararibun tɔɔ bakaru di Yerusalemuɔ Yinni Gusunən sɔ. Ba ten yāku yɛɛ sakirawa wɔɔn suru gbiikoon sɔɔ wəkura nnese sɔɔ.

² U yāku kowobu doke ben sɔmburu sɔɔ. Ma u bu dam kã bu ka Yinni Gusunən sãa yerun sɔmburu ko.

³ U Lefi be ba gɔsa nenem Yinni Gusunən sɔ ba Isireliba keu sɔɔsimɔ sɔɔwa u nɛɛ, i Yinni Gusunən woodan kpakoro dɛɛra te dokeo sãa yerɔ tɛ Salomɔɔ Dafidi Isireliban sina bokon bii u bana. I n̄ maa tu suamɔ senɔ. I de bɛɛ ka bɛɛn tɔmbu i Gusunɔ bɛɛn Yinni sã.

⁴ I de i n sɔɔru sãa yɛnu ka yɛnu ka nge mɛ Dafidi Isireliban sina boko ka win bii Salomɔɔ ba bɛɛ bɔnu kua ba yorua.

⁵ I de i bɛɛn ayeru mwa sãa yerɔ yɛnu ka yɛnu nge mɛ ba bɛɛn mero bisibu Lefiba bɔnu sãa.

⁶ Bɛɛya i ko i Gəə sararibun yāku yɛɛ sakiri. Yen sɔ, i de i tii dɛɛrasia, kpa i ten sɔɔru ko bɛɛn mero bisibun sɔ nge mɛ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi wooda wɛ.

⁷ Yosiasi u tɔn be ba wãa mi yãanu ka bonu wɛ nɔrɔɔbun suba tena (30.000) ka sere ketɛba nɔrɔɔbun suba ita (3.000) bu ka ye kpuro Gəə sararibun tɔɔ bakaru ko. Yaa sabe ni kpuro nu weewa sina bokon arumanin di.

⁸ Win sina bwãabu ba tɔmbu ka yāku kowobu ka Lefiba kɛnu kã ka nuku tia. Ma sãa yerun wirugibu, Hilikiya ka Sakari ka Yehieli ba yāku kowobu yãanu nɔrɔɔbun suba yiru ka nata (2.600) ka sere ketɛba gooba wunɔbu (300) wɛ.

⁹ Konania ka Semaya ka Netanɛeli ka ben mero bisibu Lefiban wirugibu, Hasabia ka Yeyeli ka Yosabadi ba Lefiba yãanu nɔrɔɔbun suba nɔɔbu (5.000) ka ketɛba nɛɛra wunɔbu (500) wɛ.

¹⁰ Wee nge mɛ ba tɔɔ baka ten kpunaa koosina. Yāku kowobu ka Lefiba ba ben ayeru sua wuu wuuka nge mɛ sina boko u gerua.

¹¹ Ba Gəə sararibun yɛɛ go. Ma yāku kowobu ba yɛm yɛkamɔ mɛ Lefiba ba bu t̄imɔ. Yen biru, ma Lefi be, ba yɛɛ yi kokumɔ.

¹² Ba yāku dɔɔ mwaararuginun yɛɛ yi nenem bu ka ye tɔmbu wɛ yɛnu ka yɛnu kpa bu ka ye Yinni Gusunɔ yākuru kua nge mɛ ba yorua woodan tireru sɔɔ te Yinni Gusunɔ u Mɔwisi wɛ. Nge mɛya ba maa kua ka ketɛba.

¹³ Ba Gəə sararibun yāku yaa ye wɔɔwa nge mɛ wooda ya gerua. Yen biru, ba yaa ye ba wãa nenem Yinni Gusunən sɔ yikua. Ma ba yande ye tɔmbu kpuro bɔnu kua.

¹⁴ Yen biruwa ba ben tiigia ka yāku kowobugia yikua. Domi yāku kowo Aronin bibu ba sɔmburu kua sere ka wɔkurɔ. Ba yāku dɔɔ mwaararuginu ka yaa gum yākunu mɔ. Yen sɔna Lefiba ba bu yaa yikuammɛ.

¹⁵ Wom kowo Asafun bibu ba wãa ben ayerɔ nge mɛ Dafidi ka Asafu ka Hemani ka Yedutum, sina bokon bwisi kɛɔ ba wooda yi. Ma kɔnnɔn kɔsobu ba yɔ kɔnnɔ baageren mi. Ba n̄ doone ben ayerun di, domi Lefiba ba bu ben d̄ianu kuammɛ.

¹⁶ Nge mɛya ba kpunaa yi dɔma te, bu ka Gəə sararibun tɔɔ bakaru di, kpa bu yāku dɔɔ mwaararuginu ko Yinni Gusunən yāku yerɔ nge mɛ sina boko u wooda yi.

¹⁷ Isireli be ba wãa mi kpuro ba Gəə sararibun tɔɔ bakaru di dɔma te, ma ba pɛɛ ye ba kun seeyatia doken tɔɔ bakaru di sɔɔ nɔɔba yiru.

¹⁸ Saa Gusunən sɔmɔ Samuelin waatin di sere n ka gisɔ girari, ba n̄ Gəə sararibun tɔɔ bakaru garu diire mɛ Isireliɔ. Mɛya sina boko goo maa sari Isireliɔ wi u Gəə sararibun tɔɔ bakaru diire nge Yosiasi ka yāku kowobu ka Lefiba ka Yudaba ka Isireliba be ba wãa Yerusalemuɔ dɔma te.

¹⁹ Yosiasin bandun wɔɔ yɛndu yiru sarise sɔɔra ba Gəə sararibun tɔɔ baka te di.

*Yosiasin bandun kpeeru
(I maa mɛɛrio Sinambu II, 23:28-30)*

²⁰ Ye Yosiasi u Yinni Gusunən sãa yee te sənwa u kpa, yen biruwa Egibitin sunə Neko u seewa u tabu dɔɔ Kaakemisio, daa te ba m̀ Efaratio. Yera Yosiasi u seewa u ǹn wərim da mi.

²¹ Yera Neko u ǹn səməbu gəria u nɛɛ, mba n sun məəsine nɛ ka wunɛ Yudaban sina boko. Domi n n̄ wunɛ na tabu wərim wee gisə. Yenu ge ga ka man tabu m̀, gera na wərim dɔɔ. Yinni Gusunəwa u man sɔɔwa u nɛɛ, n̄ doo fuuku. Yen s̄, a ku ka Gusunə gabirina wi u ka man wāa, kpa u ku raa nun kam koosia.

²² Adama Yosiasi u yina u ǹn deri. U n̄ Nekon gari yi wure yi yi wee Yinni Gusunən min di. Ma u tii k̄sa bu ku ka ǹn tubu. U da u Neko tabu wəri wəwəɔ ye ba m̀ Megido.

²³ Yera tən towobu ba Yosiasi twee. Ma u win səm kowobu sɔɔwa u nɛɛ, i ka man doonə minin di, domi ba man mɛera kua ya kp̄a.

²⁴ Win səm kowobu ba ǹn sua saa win tabu kɛkɛn di ma ba ǹn doke win tabu kɛkɛ gaa sɔɔ ba ka da Yerusalemuə. Ma u kpuna u gu. Ma ba ǹn sikua win baababan sikaə. Ma Yudaba ka Yerusalemugibu ba win gɔɔ swī.

²⁵ Yeremi u gɔɔ swī Yosiasin s̄. Ma wom kowobu, tən durəbu ka tən kurəbu ba Yosiasi doke gɔɔ swīin womusu sɔɔ sere ka gisə. Su kua wororu Isirelio. Womu si, su wāa ben gɔɔ swīin womusun tireru sɔɔ.

²⁶⁻²⁷ Ye Yosiasi u kuan sukum, ye u gbia u kua ka ye u kua d̄aku te, ka nge mɛ u Gusunə s̄awa ka naanɛ nge mɛ Yinni Gusunən woodan tirera gerua, ye kpuron gari yi yorua Isireliba ka Yudaban sinambun faagin tireru sɔɔ.

Yoakasi ka Yoyakimu

ka Yoyakini ba bandu di

ba w̄ɛna

(I maa mɛerio Sinambu II, 23:30-24:17)

36

¹ Tamba Yoakasi, Yosiasin bii sua ma ba ǹn kua sunə win tundon ayerə Yerusalemuə.

² Yoakasi u məwa w̄ɔ yenda ita sanam mɛ u bandu di Yudaə. Ma u kua suru ita ban te sɔɔ Yerusalemuə.

³ Egibitin sunəwa u ǹn bandu yara. Ma u win tambu sii geesun tənnu ita ka wuran kilo tənə bure bu k̄sia w̄ɔ ka w̄ɔ.

⁴ Yen biruwa u Yoakasi win wənə, Eliakimu sua u k̄sire kua bandu sɔɔ. Ma u ǹn ȳisi kpaaru k̄a Yoyakimu. Ma u Yoakasi sua u ka da Egibitio.

Yoyakimu

u kua Yudaban sina boko

⁵ Yoyakimu u məwa w̄ɔ yenda nəəbu sanam mɛ u bandu di Yudaə, ma u kua w̄ɔ wəkura tia bandu sɔɔ. K̄sa u kua Gusunə win Yinnin n̄ni sɔɔ.

⁶ Yera s̄ə teeru Babilonin sina boko, Nɛbukanɛsaa u na u Yoyakimu tabu wəri. Ma u ǹn mwa u bəkua ka sii gandun yəni u ka da Babilonio.

⁷ Nɛbukanɛsaa u Yinni Gusunən s̄a yerun dendi yānu gura u ka da u yi win sina kpaarə.

⁸ Ye Yoyakimu u kuan sukum ka k̄sa ye u kua, ye kpuron gari yi yorua Isireliba ka Yudaban sinambun faagin tireru sɔɔ. Yen biru, win bii Yoyakiniwa u bandu k̄sire kua.

Yoyakini

u kua Yudaban sina boko

⁹ W̄ɔ nəəba itawa* Yoyakini u mə saa ye u bandu di. Ma u kua suru ita ka s̄ə wəkuru ban te sɔɔ Yerusalemuə. K̄sa u kua Yinni Gusunən n̄ni sɔɔ.

* **36:9 w̄ɔ nəəba itawa** - Sinambu II, 24:8 ya nɛɛ, Yoyakini u məwa w̄ɔ wəkura nəəbu ka ita sanam mɛ u bandu di.

¹⁰ Ye n kua wɔɔ kpɔɔ, yera Nebukanɛsaa Babilonin sina boko u na u Yoyakini mwa u ka da Babiloniɔ. Ma u Yinni Gusunɔn sãa yerun dendi yãnu ganu gura. Ma u Yoyakinin baa yãkabu Sedesiasi kua sunɔ Yudaban suunu sɔɔ Yerusalemuɔ.

Sedesiasi u bandu di Yudaɔ

(I maa mɛriɔ Sinambu II, 24:18-25:21, Yeremi 39:1-10, 52:1-27)

¹¹ Sedesiasi u mɔwa wɔɔ yenda tia sanam mɛ u bandu di Yudaɔ. Ma u kua wɔɔ wɔkura tia ban te sɔɔ Yerusalemuɔ.

¹² Kɔsa u kua Gusunɔ win Yinnin wuswaaɔ. U n̄ tii kawe Gusunɔn sɔmɔ Yeremin wuswaaɔ wi u ra n̄n̄n̄ Yinni Gusunɔn gari s̄.

¹³ U swaa taaya, ma u ḡru bɔbia. U n̄ win ḡru wesie Gusunɔ Isireliban Yinnin mi gia. U mam Nebukanɛsaa seesiwa wi u n̄n̄n̄ b̄rusia ka Yinni Gusunɔn ȳsiru sanam mɛ ba arukawani b̄kumɔ.

¹⁴ Yãku kowobun wirugibu ka Yuda be ba tie kpuro ba kɔsa kua ya kpã. Domi ba tɔn tukobun komanu sw̄i. Ma ba Yinni Gusunɔn sãa yeru disi doke te u ḡsa Yerusalemuɔ.

¹⁵ N deema Gusunɔ ben baababan Yinni wi, u bu kirɔ kua yee yellun di saa win sɔmɔbun min di. Domi u k̄i u win tɔmbu ka win sãa yee te faaba ko.

¹⁶ Adama ba Yinni Gusunɔn sɔmɔ be ȳɛ ba yaakoru koosi. Ba ben gari atafiiru kua sere Yinni Gusunɔn tii u ka bu m̄ru kua ye ba n̄ kp̄ bu suresia.

¹⁷ Yera Yinni Gusunɔ u dera Nebukanɛsaa, Babilonin sina boko u bu tabu w̄ri, ma u ben aluwaasiba takobinu s̄kura u go ben sãa yerɔ. U n̄ goo deri, aluwaasiba ka w̄ndiaba ka durɔ t̄kɔnu. Be kpurowa Yinni Gusunɔ u beri win n̄mɔ.

¹⁸ Nebukanɛsaa u Yinni Gusunɔn sãa yerun arumani gura baka ka piibu ka ben sina kpaarun arumani ka sina bokon tiigia ka sere maa win sina bw̄abugia.

¹⁹ Ma ba Yinni Gusunɔn sãa yeru ka Yerusalemun dii geenu d̄ɔ s̄ka. Ma ba yen ḡa geenu k̄suka. Ma ba yen gb̄araru sura.

²⁰ Nebukanɛsaa u be ba n̄ go tabu sɔɔ gura u ka da Babiloniɔ. Ma ba kua wi ka win bibun yobu sere Pɛsiba ba ka bandu di.

²¹ Nge mɛya Yinni Gusunɔn gari yi ka kooru yi win sɔmɔ Yeremi u raa gerua u nɛɛ, ba koo Yudaba yoru mwa kpa tem mɛ, mu wa mu sanam w̄ragim di kpa mu w̄ra sere wɔɔ wata ka w̄kuru, wahala ye mu raa wan s̄.

Sirusi u Yudaba wooda w̄

bu wura ben temɔ

²² Sirusi, Pɛsin sina bokon bandun wɔɔ gbiikuu sɔɔ, yera Yinni Gusunɔ u ḡru doke u win gari yibia yi u raa gerua saa win ḡro Yeremin n̄ɔn di. Ma u doke Sirusin ḡruɔ bu ka gari yini yore. Ma ba yi kpara win tem kpuro sɔɔ.

²³ Yi nɛɛ, ameniwa Sirusi, Pɛsin sina boko u gerua. U nɛɛ, Gusunɔ W̄rukoo u man handunian bannu kpuro w̄. Ma u man yiire n̄ n̄n̄n̄ sãa yeru bania Yerusalemuɔ Yudaban temɔ. Yen s̄, be ba sãa Isireliba kpuro bu wuro Yerusalemuɔ kpa Gusunɔ ben Yinni u n̄ ka bu w̄a.

EZERA

Sirusu Isarailanɔ gbarɛnaa

¹ Pesianɔ kína Sirusu kíblena wè káaku gūn Dikiri té kàagu de yā kū à dà Ilimianɛ à ò kè yāi. Akū Sirusu kpàkpaa kè a b̀sun pínki, gbasa à kè takadan à pì:

² Yā kū makū Sirusu, Pesianɔ kína ma òon dí. Dikiri Luda Musude tò andunia kpata sīnda pínki gò ma pò ũ, akū à ma dite mà kpé boare Yurusalemu, Yudanɔ b̀sun.

³ Gbè kū à de a gbè ũ á té, Luda gō kú kãao à tá Yurusalemu, Yudanɔ b̀sun, à kpé bo Dikiri Isarailanɔ Luda kū à de Dikiri ũ Yurusalemune gwe.

⁴ Ń gbè kū ò gò pìnɔ gbèdakenɔ kpányĩ kū andurufuuo kū wuraa kū aruzekɛnɔ kū pókādenɔ kū Luda kpé kū òten gé bo Yurusalemu gbanɔ.

⁵ Akū Yudanɔ kū Biliaminunɔ ɔmbedenɔ kū sa'orinɔ kū Levinɔ kū gbè kū Luda té kàngunɔ fùte, òten gé Dikiri kpé bo Yurusalemu.

⁶ Ń gbèdakenɔ ɔ dàmma ò ń gbá andurufu pónɔ kū wura pónɔ kū aruzekɛnɔ kū pókādenɔ kū pò ɔgòdenɔ kū Dikiri kpé gbanɔ pínki.

⁷ Akū Pesianɔ kína Sirusu bò kū Dikiri kpé pò kū Nebukanɛza sète yā zaa Yurusalemu à kàte a tãna kpé gūnnɔ.

⁸ À pì a ɔgò'uteri Mitiredanɛ à pò pìnɔ naro à kpá Yudanɔ kína Sesebazaa, akū à kè le.

⁹ Pò pìnɔ dasi lén dí:

Wura ta baraakuri,
andurufu ta wàa ɔɔro,
tire baraakuri donsari,
¹⁰ wura toko baraakuri,
andurufu toko wàa pla kū kuriio,
ta buri pādenɔ wàa ɔɔro.

¹¹ Wura kū andurufu tano fùte pínki mèn dúbu ɔɔro kpé wàa pla. Kū zìzò pìnɔ bòte Babilɔnu ò sù Yurusalemu, akū Sesebaza sù kū pò pìnɔ pínki.

2

Zìzò kū ò sùnɔ

¹ Babilɔnu kína Nebukanɛza Isarailanɔ kùkū zìzò ũ à tà kúnwo Babilɔnu yā, akū ń gbèkenɔ bò zìzòke pìn ò sù Yurusalemu, Yudanɔ b̀sun sà, akū ń baadi tà wètea.

² Ń don'arɛdenɔn dí: Zerubabeli, Yesua, Nɛemaya, Seraya, Relaya, Mòdekai, Bilisá, Misipa, Bigivai, Reumu kú Baanao. Isaraila gōgbè kū ò sùnɔ dasi lén dí.

³ Parɔsu burinɔ gbènɔn dúbu pla kū mèn basɔraakō akuri awɛɛplao.

⁴ Sefatia burinɔ gbènɔn wàa do kū mèn basɔraakō akuri awɛɛplao.

⁵ Ara burinɔ gbènɔn wàa aakō kū mèn bakèndo ɔɔrosario.

⁶ Pamɔabu buri kū ò de Yesua kū Yoabuo burinɔ ũnɔ gbènɔn wàa gèro donsari kū kuri awɛɛplao.

⁷ Elamu burinɔ gbènɔn wàa suddo kū mèn bupla akuri awɛɛsiikō.

⁸ Zatu burinɔ gbènɔn wàa siikō kū mèn basuppla awɛɛsɔroo.

⁹ Zakai burinɔ gbènɔn wàa aakō kū mèn basɔraakō.

¹⁰ Bani burinɔ gbènɔn wàa aakō kū mèn bupla awɛɛplao.

¹¹ Bebai burinɔ gbènɔn wàa aakō kū mèn baro awɛɛ'aakō.

¹² Azagada burinɔ gbènɔn wàa suddo kū mèn baro awɛɛplao.

¹³ Adonikamu burinɔ gbènɔn wàa aakō kū mèn baaakō awɛɛsuddoo.

¹⁴ Bigivai burinɔ gbènɔn wàa kuri kū mèn bupla akuri awɛɛsuddoo.

- 15 Adini burinɔ gbɛnɔn wàa pla kũ mèn bupla akuri awɛɛsiikɔ.
- 16 Ata burinɔ gbɛnɔn basɔro plansari.
- 17 Bezai burinɔ gbɛnɔn wàa do kũ mèn basuddo awɛɛ'aakɔ.
- 18 Yora burinɔ gbɛnɔn basɔro akuri awɛɛpla.
- 19 Asumu burinɔ gbɛnɔn wàa do kũ mèn baro awɛɛ'aakɔ.
- 20 Giba burinɔ gbɛnɔn basiikɔ akuri awɛɛsɔro.
- 21 Bɛtiliamudenɔ gbɛnɔn basuddo awɛɛ'aakɔ.
- 22 Nɛtofadenɔ gbɛnɔn bupla akuri awɛɛsuddo.
- 23 Anatodenɔ gbɛnɔn basuddo akuri plansari.
- 24 Azamavɛdenɔ gbɛnɔn bupla awɛɛpla.
- 25 Kiriayarimudenɔ kũ Kɛfiradenɔ kũ Berodenɔ gbɛnɔn wàa aakɔ kũ mèn basuppla awɛɛ'aakɔ.
- 26 Ramadenɔ kũ Gɛbadenɔ gbɛnɔn wàa aakɔ kũ mèn baro awɛɛdoo.
- 27 Mikimasadenɔ gbɛnɔn basuddo awɛɛpla.
- 28 Bɛtɛlidenɔ kũ Aidenɔ gbɛnɔn wàa do kũ mèn baro awɛɛ'aakɔ.
- 29 Nɛbodenɔ gbɛnɔn bupla akuri awɛɛpla.
- 30 Magbisidenɔ gbɛnɔn basuppla akuri awɛɛsuddo.
- 31 Elamu pãnde burinɔ gbɛnɔn wàa suddo kũ mèn bupla akuri awɛɛsiikɔ.
- 32 Arimu burinɔ gbɛnɔn wàa do kũ mèn basuddo.
- 33 Lodudenɔ kũ Adididenɔ kũ Onɔdenɔ gbɛnɔn wàa aakɔ kũ mèn basuddo awɛɛsɔro.
- 34 Yɛrikodenɔ gbɛnɔn wàa do kũ mèn basuppla awɛɛsɔro.
- 35 Senadenɔ gbɛnɔn wàa baro plansari kũ mèn baraakurio.
- 36 Sa'ori buri kũ ò sùnɔn dí:
Yesua buri Yedaya burinɔ gbɛnɔn wàa siikɔ kũ mèn basɔraakɔ akuri awɛɛ'aakɔ.
- 37 Ima burinɔ gbɛnɔn wàa sɔro kũ mèn bupla akuri awɛɛplao.
- 38 Pasu burinɔ gbɛnɔn wàa suddo kũ mèn bupla awɛɛsupplao.
- 39 Arimu burinɔ gbɛnɔn wàa sɔro kũ mèn gɛro awɛɛplao.
- 40 Levi kũ ò sùnɔn dí:
Odavia buri Yesua kũ Kadamielio burinɔ gbɛnɔn baaakɔ akuri awɛɛsiikɔ.
- 41 Asafa buri lèsirinɔ gbɛnɔn basuddo akuri plansari.
- 42 Zédákpãri kũ ò de Salumu kũ Atao kũ Talamɔ kũ Akubuo kũ Atitao kũ Sobaio buri unɔ gbɛnɔn basuppla donsari.
- 43 Gbɛ dínɔ burinɔ mé ò Luda ɔn zĩkerinɔ ũ:
Zia, Asufa, Tabao,
- 44 Kerosu, Sia, Padɔ,
- 45 Lebana, Agaba, Akubu,
- 46 Agabu, Salamai, Anana,
- 47 Gidɛli, Gaa, Raya,
- 48 Rezĩ, Nɛkoda, Gazamu,
- 49 Uza, Pasea, Besai,
- 50 Asana, Mɛunimu, Nɛfusimu,
- 51 Bakabuku, Akufa, Aru,
- 52 Bazalu, Mɛida, Asa,
- 53 Bakosi, Sisera, Tema,
- 54 Nɛzia kũ Atifao.
- 55 Sulemanu zòbleri dínɔ burinɔ mé ò bò zĩzɔken ò sù:
Sotai, Asofɛɛ, Peruda,
- 56 Yala, Daakɔ, Gidɛli,
- 57 Sefatia, Atili, Pɔkɛɛ Azebaimu kũ Amio.
- 58 Luda ɔn zĩkerii pìnɔ kũ Sulemanu zòblerii buri pìnɔ kà gbɛnɔn wàa do kũ mèn bakɛndo akuri awɛɛplao.

⁵⁹ Gbēkeno bō Telēmela kū Telasao kū Kerubuo kū Adōo kū Imao, akū odi le ò n buri bozire òñne kū Isarailanome n ūro.

⁶⁰ Delaya kū Tobiao kū Nekodao burinome, ò kà gbēnon wàa aakō kū mèn bupla akuri awεεplao.

⁶¹ Sa'ori buri kū ò de Obaya kū Akozuo kū Bazilaio burino ū sù dō. Bazilai pì Giliada būsū gbē Bazilai né sè yā, akū à a anzure pì tó sè.

⁶² Gbē pino n tó wēte buri bozire takadan, ama odi boaro, akū ò gīñne kū sa'orikεo.

⁶³ Būsū don'arede pīñne, tó adi ke sa'ori n yā gwà kū Urimuo kū Tumimuo baasiro, òsun sa'opo blero.

⁶⁴ Gbē pino n pínki gbēnon dúbū bupla awεεpla kpé wàa do kū basōraakōome.

⁶⁵ N zòbleri gōgbēno kū nōgbēno kun dō gbēnon dúbū suppla kpé wàa do kū basuddo akuri awεεsupplao. Lèsirino gōgbē kū nōgbēo kú kūñwo dō gbēnon wàa do.

⁶⁶ Ò sō vī mèn wàa aakō kū mèn basuddo akuri awεεsuddoo, baragbāsō wàa do kū mèn bupla awεεsōoro,

⁶⁷ lakumi wàa pla kū mèn baraakuri awεεsōoro, zaaki dúbū suddo kpé wàa aakō kū basuddo.

⁶⁸ Kū ò kà Dikiri kpé bokia Yurusalemu, n ombedenō gba dà, de ò le ò Luda kpé keke ò boo a gbèn.

⁶⁹ Ò gba dà kpé zī ogōditeki gūn n gbāna lén, wura kiloo wàa pla kpé basōoro, andurufu tōn aakō kū sa'ori gyabanō basōoro.

⁷⁰ Sa'orino kū Levinō kū lèsirino kū zédākpārinō kū Luda on zīkerino kū gbē kpara keno vùtevute lakutu kū ò kēkēñnenō gūn, akū Isaraila kparano vùte n wētenō gūn.

3

Dikiri gbagbaki bonaa

¹ Kū wè mō supplade kà, Isarailanōn vutena n wētenō gūn, akū ò kō kākara Yurusalemu gbē dokōnō ū.

² Yozadaka né Yesua kū a sa'ori dakenō kū Sealatieli né Zerubabelio kū a gbēno Isarailano Luda gbagbaki bō, de ò sa'opo kū òdi ká tén à té kū oa lākū Luda gbē Musa ò a doka gūn nà.

³ Bee kū òten vīna ke gbē kū ò kú būsū pì gūnnōne, ò gbagbaki pì bō a gbèn, akū ò sa'opo kū òdi ká tén à té kū ò Dikiria kōnkō kū okōsio.

⁴ Ò Kutadōna dikpe kè lākū à kú takada gūn nà, òdigō sa'opo kū òdi ká tén à té kū o lākū gu dīgō dō nà lākū ò a lé dīte nà.

⁵ Abire gbera ò sa'opo kū òdigō ká tén à té kū gōro sīnda pínki ò kū mō dufu pōo kū dikpe kū Dikiri dītenō pōo kū gba kū òdi suoneno.

⁶ Mō supplade gōro káaku zīn ò nà Dikiri gbagbanaa le, bee kū odi a kpé bo kōro.

⁷ Ò ogō kpà gbè'arinō kū lí'arinō, akū ò pōble kū pōminaao kū nīsio kpà Sidōdenō kū Tayadenō, de ò sida lí zōzō Lebana būsūn ò yīyī ò géo ari Yōpa funa ísiralā, lākū Pesiano kīna Sirusu n gbá zé nà.

⁸ N kana Luda kpé bokia Yurusalemu wè plade mō plade gūn, Sealatieli né Zerubabeli kū Yozadaka né Yesua nà zīa kū n gbē kparano, sa'orino kū Levinō kū gbē kū ò bō zīzōken ò sù Yurusalemunō n pínki. Ò Levi kū ò kà wè baro ke kū ò dealano dīte Dikiri kpé zī pì gbē zōkōnō ū.

⁹ Yesua kū a burino nākōa kū Kadamielio kū a né Odavia burino, akū ò gō zī pì gbē zōkōnō ū kū Enadadao kū a burino. Levinōme n pínki.

¹⁰ Kū Dikiri kpéborino ten kpé pì ē péte, sa'orinōn zεzε gwe sa'ori pōkasanō dadana, ò n kākākinō kūkūna, akūsō Levi né Asafa burinōn kú gwe dō kū sēgēno de ò Dikiri táaki léo lākū Isarailano kīna Dauda dīte yā nà.

11 Ò lè sɪ ò Dikiri táaki lè ò a sáabu kpà ò pì:

Dikiri mana,

a gbêke kena ókõnɔ Isarailanɔne lakana vïro.

Akū gbē sīnda pínki wiki gbāna lè ò Dikiri táaki lè, kū ò Dikiri kpé ē pète yāi.

12 Ama sa'ori paride kū Levinɔ kū bede kū ò zī kū ò wé sɪ kpé káakulenɔ, kū ò kpé pì ēbonaa è, ò wēnda ɔɔ dɔ. Gbē kparanɔ sɔ, òten ponna wiki lé dasi.

13 Gbêke dí ponna wiki dɔkõne kū wēnda ɔ kū òten dɔo doro, kū baadi ten wiki gbāna lé yāi, akūsɔ ò wiki pìi mà zà.

4

Iberesena kú Dikiri kpéborinɔ

1 Kū Yudanɔ kū Biliaminunɔ iberenɔ mà zìzɔ kū ò sùnɔ ten kpé bo Dikiri Isarailanɔ Ludane,

2 ò sù ò Zerubabeli kū ɔmbedenɔ lè ò pìinne: À tó ò kpé bo kááo, zaakū odì á Luda ki wete lán á bàme se. Odigɔ a gbagbame zaa gɔɔ kū Asirianɔ kína Esaradɔ sù kúoo la.

3 Akū Zerubabeli kū Yesuao kū Isaraila bede kparanɔ pìinne: Ó Luda kpébona de á yā ũro. Óni ó pɔ bo Dikiri Isarailanɔ Ludane ó tēne lákū Pesianɔ kína Sirusu dítewere ná.

4 Akū búsupidenɔ ten wete ò Yudanɔ nèsee yaka, òten wé tām̄ma de òsun kpé pì boro yāi.

5 Ò fīna bò kína lédammarinɔne zaa Sirusu gɔɔ ari à gèe pé Pesianɔ kína Dariusu kíblegɔɔa, akū ò gínne kū yā kū òten péaa.

6 Ò takada kè Asuerune kū à kí blè gɔnɔ ò gbē kū ò kú Yurusalemunɔ kū Yudanɔ búsuu pínki káara kè a kia.

7 Bisilamu kū Mitiredao kū Tabelio kū n gbē kparanɔ takada kè Pesianɔ kína Atasese ne dɔ a kíblegɔɔa. Ò kēne kū Siria yāo, akū ò bòkɔtene.

8 Bùsu gbē zɔkɔ Reumu kū a takadakēri Simisaio takada kè kína Atasese ne Yurusalemu yā musu dɔ ò pì:

9 Bùsu gbē zɔkɔ Reumu kū a takadakēri Simisaio kū n gbē kpara yākpatekerinɔ kū gbānadenɔ kū Tiripolidenɔ kū Pesianɔ kū Erekidenɔ kū Babilɔnudenɔ kū Susade kū ò bòte Elamu búsuu gūnnɔ

10 kū gbē kú kína zɔkɔ bèerede Asubanipali n bóte n búsun à n vútevute Samaria wēten kú Yuflati bara la gu pāndenɔ,

11 ókõnɔ Yuflati baraladenɔ n zòblerinɔ mé o takada dí kēne kína Atasese, o pì:

12 Kína, ñgɔ dɔ kú Yuda kú ò bò n kīnaa ò sù lanɔ gèe òten Yurusalemu wēte vāni pāsī pì káte, ò era òteni a bīni bo dɔ, òteni a bezī fute.

13 Kína, ñgɔ dɔ dɔ, tó ò era ò wēte pìi káte ò a bīni bò ò làka, oni táfe bonne doro ke ete'ogɔ ke be'ogɔ, n ogɔ kú ndì sí ni lago.

14 Tera lán dí bà kína, lákū n be wisin odì ble ná, adi kú ò n kpe ero. A yā mé à tò o takada díkina kpázanne de ò yā pì onne.

15 Ñ wete n dizinɔ takadanɔ gūn n gwa, ñni dɔ dera wētepidenɔ sã gbāna, ò wari dɔ kinanɔa kú búsuu gbānadenɔ. Zaa zī wētepidenɔ yākete kè zɔkɔ. Abire yāin ò wēte pìi gbòro.

16 Kína, òten onne, tó ò era ò wēte pìi fute ò era ò a bīni bò ò làka, ñigɔ pòke vī Yuflati bara la doro.

17 Abire gbera kína takada kpázāñne à pì: Bùsu gbē zɔkɔ Reumu kú a takadakēri Simisaio kú á gbē kpara kú ò kú Samaria kú Yuflati bara direnɔ, ma fɔ kpàáwa.

18 Takada kú a kpázāmenne, ò a kyó kè ò bòkɔtemene.

19 Ma pì ò wete takada zīnɔ gūn, akū ò lè yāpurame, wētepidenɔ digɔ bo kinanɔ kpeme. Zaa zī yāketedenɔme.

²⁰ Kína zōkōnō kpata blè Yurusalemu gwe, ò gbāna blè Yuflati baradiredenōa ń pínki, akū ò táfe bōnne kū ete'ogōo kū be'ogōo.

²¹ À yā dìte gbē pìnōne ò kámma bo sà. Òsun era ò wēte pì futero ari mà ń gba lé.

²² À laakari ke! Àsun nigāzī kpá yā pìiaro, de yā vāni pì sún ɔ tá à ó ásarū kero yāi.

²³ Kū ò kína Atasese takada pì kyó kè ò bōkote Reumune kū a takadakēri Simisaio kū ń gbē kparanō, akū ò fùte ò gèe ò Yudanō lè Yurusalemu gōnō. Ò gīnne pāsīpāsī ò pì ò kámma bo.

²⁴ Len ò kámma bō le kū Luda kpé zī kū òten ke Yurusalemuo ari Pesianō kína Dariusu kíblena wè plade gūn.

5

Tatenai takadakēna kína Dariusune

¹ Annabi Agai kū annabi Zakari, Ido néo annabikēyā ò Yuda kū ò kú Yurusalemunō kū Yudanō būsuo kū Isarailanō Luda tóo.

² Akū Sealatieli né Zerubabeli kū Yozadaka né Yesuao fùte ò nà Luda kpé bonaaa Yurusalemu. Luda annabii pìnōn kú kūnwo òten kpányī.

³ Gwe gōnō Yuflati bara la don'arede Tatenai kū Seta Bozenaio kū ń gbēnō sù ò ń lé ò ń lá ò pì: Dí mé à á gbá zé à kpé dí keke à boo?

⁴ Ò gbē kū òten kpé pì bonō tó gbèka dō.

⁵ Ama Luda wé té Yuda gbē zōkōo pìnōi, akū odi oñne ò kámma boro. Ò pì oni légbāzā ke Dariusune gīa, oni takada kū ani kē a yā musu le.

⁶ Yuflati bara la don'arede Tatenai kū Seta Bozenaio kū ń gbē Pesianō takada kè, akū ò kpāzā kína Dariusune.

⁷ Légbāzā kū ò kēnen dí, ò pì:

Kína Dariusu, o fō kpamma manamana.

⁸ Kína, ñgō dō kū o ge Yudanō būsun ari Luda kū à zōkō kpén. Òten kpé pì bo kū gbè gbèntēnō òten lí lèkete kpáte kpé pì gbìnōn. Òten zī pì ke kū laakarīo àten taa o.

⁹ O yā làla ń gbē zōkōnōa o pì: Dí mé à á gbá zé à kpé díkina keke à boo?

¹⁰ O ń tó gbèka de ò le ò onne, akū o ń don'arede pìnō tó dà takadan.

¹¹ Lákū ò yā wèwá nàndí. Ò pì, musu kū zīteo Luda zòblerinōme ń ũ. Kpé kū ò bō yā à wèe kè ò kèke òten bo dō. Isarailanō kína zōkō mé à bō yā.

¹² Ò pì ń dizinō Luda Musude pō fē, akū à ń ná Kaladia buri Nebukanēza, Babilōnu kīnane a oī, akū à kpé pì wīwi à gbē pìnō sète à tà kūnwo Babilōnu.

¹³ Ama Babilōnu kína Sirusu kíblena wè káaku gūn à yā dìte à pì ò era ò Luda kpé pì bo dō.

¹⁴ Bee wura kū andurufu pō kū Nebukanēza sète Luda kpén zaa Yurusalemu à kàte a tāna kpén Babilōnunō, kína Sirusu bōte à kpà Sesebaza kū à dìte būsū don'arede ũa.

¹⁵ À pīne à pō pìnō sé à gé à kàte Luda kpén zaa Yurusalemu, tó ò kpé pì kèke ò bō.

¹⁶ Akū Sesebaza sù Luda kpé ē pète. Òten kpé pì bo zaa gōrō kùa ari kū a gbārao, ama adi láka kōro.

¹⁷ Kína, tó à kēnne mana, ń takada wete kīnanō takadakatekia zaa Babilōnu ń gwa tó kína Sirusu yā dìte ò Luda kpé bo Yurusalemu. Lákū ń è nà, ń légbāzā kewere.

6

Dariusu yādītēna Luda kpé bona yā musu

¹ Kína Dariusu yā dìte, akū ò takada pìi wète takada kū ò kàte Babilōnu takadakatekianō té.

2 Akū ò bò takada kokonaaa Ekēbatana wēte bīniden Midiā̀ būsun. Yā̀ díkīna kú a gūn de òsun sāsāiro yāi:

3 Kína Sirusu kíblena wè káaku gūn à yā̀ dìte Luda kpé kú à kú Yurusalemu musu, à pì ò kpé pì bo sa'oki ũ. Ò a ē kpáte, kpé pì lei ká gāsákuru baaakõ, a yàasa gāsákuru baaakõ.

4 Ò gbè gbèntē mèn aakõ didikõa, lí lèkete mèn do, gbè gbèntē aakõ, lí lèkete mèn do. Oni a fīna bo kú kínabe ɔɔo.

5 Wura kú andurufu pò kú Nebukanēza sète Luda kpén Yurusalemu à sùo Babilonuno sō, oni era ò gé káte a gbèn Luda kpén Yurusalemu.

6 Akū kína Dariusu légbāzā̀ kè à pì: Tera sà Yuflati bara dire gbē zōkõ Tatenai kú Seta Bozenaio kú á gbē kú ò kú Yuflati bara gwenɔ, à á zīda gá gwe.

7 À Luda kpé bōrinɔ tó tēene. À tó Yuda don'arēdenɔ kú n gbē zōkōnɔ Luda kpé pì keke ò bo.

8 Maten yā̀ kú àsun ke Yuda gbē zōkōnɔne Luda kpé pì bonaa musu diteáre. À pò kú ò yeinɔ sète ma aruzekatekin gwe kú Yuflati bara dire táfe kú ò bōo, à kpámma pínki de zī pì sún ze doru yāi.

9 Pò kú ò yei pínki, zūsaa, sákaroo, sáne bōrɔ kú òdi Luda Musude gbagbaoo, pòblewe, wisi, sèwē, nísí, àgō kpá Yurusalemu sa'orinɔa lākū gu digō dɔ nà lākū ò gbēka nà funaa sari,

10 de ò le ò sa kú à kà Luda Musudegu oa, ò wé keamene kú ma nēgōgbēnɔ.

11 Tó gbēke yā̀ kú ma dìte díkīna lite, oni ade kpé lí wo ò a páa ò péte ò a be ke tubura ũ.

12 Tó kína ke buri ke ten wete yā̀ pì lite ke àten wete Luda kpé kú à kú Yurusalemu pì wí, Luda kú à tò a tó kúaa pì a kakate. Makū Dariusu makū mé ma yā̀ pì dìte. Ò zī kea manamana.

Luda kpé sakenaa

13 Kú kína Dariusu légbāzā̀ pì kè le, Yuflati bara la gbē zōkõ Tatenai kú Seta Bozenaio kú n gbēnɔ yā̀ pì kè kú laakariio.

14 Akū Yuda gbē zōkōnɔ kpébona ten gé are lākū annabi Agai kú annabi Zakari Ido néo annabikēyā̀ ò nà. Ò kpé pì bò ò làka lākū Isarailanɔ Luda ò nà, lākū Pesianɔ kīnanɔ Sirusu kú Dariusuo kú Ataseseo a yā̀ dìte nà.

15 Ò Luda kpé làka Ada gōrɔ aakōde zī kína Dariusu kíblena wè suddode gūn.

16 Akū Isarailanɔ Luda kpé sa kè kú pōnnao, sa'orinɔ kú Levinɔ kú gbē kpara kú ò sù kú zīzōkeonɔ n pínki.

17 Luda kpé sakenaa pì yāi ò sa ò kú zūsano mèn basōro kú sákaronɔ mèn wàa do kú sáne bōrɔnɔ mèn wàa pla, akū ò sa ò kú blèkofīninɔ mèn kuri awēēpla Isaraila dasi lén n pínki durunna kútekebo ũ.

18 Ò sa'orinɔ dìtedite gā̀ kú gāao, akū ò Levinɔ dìtedite gā̀ kú gāao dɔ de ò zī ke Ludane Yurusalemu lākū à kú Musa takada gūn nà.

19 Mò káaku gōrɔ kuri awēēsiikōde zī, zīzō kú ò sùu pìno Vīnla dikpe kè.

20 Sa'orinɔ kú Levinɔ gbà̀ bò n zīdane ò gō gbāsī sari n pínki, akū ò Vīnla sá kùtu kpàkpa zīzō kú ò sùnɔne kú n sa'ori dakenɔ pòo kú n zīda pòo.

21 Isaraila zīzō kú ò sùu pìno mé ò sò kú gbē kú ò n zīda kè buri pāndenɔ yā̀bēnekenanɔa òten Dikiri Isarailanɔ Luda kú wetenɔ.

22 Akū ò Burodi Futenasari dikpe kè kú pōnnao ari gōrɔ suppla. Dikiri tò n pò kè nna, zaakū à tò Asirianɔ kína nēsēe lite n yā̀ musu, akū à kpányī a kpé bona zī gūn, Isarailanɔ Luda pì.

1-5 Yā birenɔ gbera Pesianɔ kína Atasese kiblegɔɔa Ezera bò Babilonu à sù. Sa'oriki zōkō Haruna mé à Elēaza ì, Elēaza Finēasi ì, Finēasi Abisua ì, Abisua Buki ì, Buki Uzi ì, Uzi Zeraya ì, Zeraya Mērayo ì, Mērayo Azaria ì, Azaria Amaria ì, Amaria Aitubu ì, Aitubu Zadōki ì, Zadōki Salumu ì, Salumu Ilikia ì, Ilikia Azaria ì, Azaria Seraya ì, akū Seraya Ezera pìi ì.

6 Ezera bi yādanneriime, à Musa doka kū Dikiri Isarailanɔ Luda dìte dō sānsān. Lákū Dikiri a Luda ɔ kúa nà, kína pó kū à wé kèaa kpàa pínki.

7 Kína Atasese kiblena wè supplade gūn Isaraila kenɔ sù Yurusalemu dɔ. Sa'orinɔn kú ñ té kū Levinɔ kū lèsirinɔ kū zédákpārinɔ kū Luda ɔn zīkerinɔ.

8 Ezera kà Yurusalemu kína kiblena wè supplade mɔ sɔɔrode gūn.

9 À fùte Babilonu mɔ káaku gɔɔ káaku zī, akū à kà Yurusalemu mɔ sɔɔro gɔɔ káaku zī. A Luda ɔ kúa,

10 zaakū Ezera mèe kpà Dikiri doka wàaripanaaa kū a kenaa, de à le à a yāditenanɔ kū a dokayānɔ dada Isarailanɔne.

Takada kū kína Atasese kpà Ezeraa

11 Takada kū kína Atasese kpà sa'ori Ezeraa yān dí, kū àdi Dikiri yāditenanɔ kū a dokayānɔ da Isarailanɔne.

12 Atasese, kínanɔ kína mé à takada díkīna kè Luda Musude dokadanneri sa'ori Ezeraane. Ma fɔ kpàmma.

13 Ma yā dìte ma pì Isaraila ke sa'ori ke Levi kū à kú ma busun kū à ye à gé kūnwo Yurusalemu à gé.

14 Makū kū ma ìba gbēnɔn supplanɔ mé o n gbarɛ de ñ gé Yurusalemu kū Yudanɔ būsuo pínki yā gwagwa n Luda doka kū ñ kūna musu.

15 Ñ andurufu kū wura kū makū kū ma ìbanɔ o Isarailanɔ Luda kū a be kú Yurusalemu gbà sète ñ géo

16 kū andurufuo kū wura kū n lè Babilonu busunwo pínki kū pó kū gbēnɔ kū sa'orinɔ kpà ñ Luda kpé pó ũ Yurusalemuo.

17 Ñ zùsanɔ kū sàkaronɔ kū sàne bɔrɔnɔ lúlu kū ɔgɔ pìio n laakarīia ñ sa'opɔ kū òdí ká tén à té kú o n Luda kpé gbagbakia Yurusalemu kū flawa gbao kú pómīna gbao.

18 Mɔkɔn kū n gbēnɔ à ke kū andurufuo kū wura kū à gōo lákū à kèare mana nà, lákū á Luda yei nà.

19 Ñ pó kú ò nānne n ɔī n Luda kpé donyīkebɔ ũnɔ kpá Luda kū à kú Yurusalemu pīia.

20 Tó ñ ye Luda kpé pó kparanɔi, tó a kekēnaa gō n yā ũme, ñ sé ma laasin gwe.

21 Makū kína Atasese, ma yā dìte Yuflati bara dire ɔgɔ'uterinɔne ñ pínki. À wéke kū Luda Musude dokadanneri sa'ori Ezera kèáwa kpáa gōnɔ pínki.

22 Andurufu sún de tɔn aakōlaro. Póblewe sún de tɔn baraakurilaro. Sèwē kū nísio sún de lita wàa basɔɔrolaro. Wisi sō, lákū à yei nà lén.

23 Lákū Luda Musude dìte pínki nà, à kpá gōnɔ a kpé pó ũ, de àsun pētē ke kū ma kíkēo ke kū ma nēnɔro.

24 Agō dō sō kū á zé vī à táfe ke ete'ɔgɔ ke be'ɔgɔ sí Luda ɔnn pì zīkerinɔaro ke sa'orinɔ ke Levinɔ ke lèsirinɔ ke zédákpārinɔ ke zīkeri pāndenɔ.

25 Mɔkɔn sō Ezera, ñ yākpatekerinɔ kū yāgōgōrinɔ dìtedite ɔndō kū n Luda kpàmma lén, de ògō yā kēke a zéa gbē kū ò kú Yuflati bara direnɔne ñ pínki. Onigō de gbē kū ò n Luda doka dōnɔ ũ. Gbē kū ò dōronɔ sō, ñ dadañe.

26 Gbē kū n Luda doka kū būsuo dokao kūna ɔplaplaro, oni yā daala, a denaa ke a bona busun ke a aruzēke sinaa ke a dana kpésirann yá.

27 Akū Ezera pì: Ò Dikiri ó dizinɔ Luda sáabu kpá! À laasun mana dà kīnane a swēn, akū kína pì gbāna kpà a kpé kú à kú Yurusalemu a le.

²⁸ À tò ma yã kà kína kũ a ìbanɔgu kũ a kína gbãnade dakenɔ ñ pínki. Lákũ Dikiri ma Luda ɔ kúma nà, ma kùu kè gbãna, akũ ma Isaraila don'arɛdenɔ kàkara ò gé kũmao.

NEEMAYA

Neemaya Yurusalemu damukena

¹ Akalia né Neemaya yān dí. Atasese kíblena wè barode mo kū òdi pi Kisilevi gūn má kú kínabea Susa wéran.

² Akū ma dakūna Anani bò Yudanò būsun à sù kū gbēkeno. Ma yā làlámma Yuda gbē kpara kū ò bò zìzòkenannò musu kū Yurusalemuo.

³ Ò wèma ò pì, gbē kū ò bò zìzòken ò tà Yudanò būsuu gūnnon ten wari ke manamana, òteni n lalandi ke, zaakū Yurusalemu bīni gborona akūsò a bīnile gbàno tékūna.

⁴ Kū ma yā pì mà, ma vute, akū wé'i bòma. Ma só dò goro pla, maten lé yī maten wé ke Luda Musudea

⁵ ma pì: N yā nna Dikiri Luda Musude! N zòkò akūsò n naasi vī. Gbēke gūn n bàka digò kú kū gbē kū ò yenyī ò n yāditenano kūnanno.

⁶ N wé té makū n zòbleriii n sà kpá adua kū maten ke fānantē kū gwāanio n zòbleri Isarailanonea. Maten durunna kū ò kenne yā o. Bee makū kū ma de bedenò o durunna kè se.

⁷ O yā vāni kenne manamana, ódi n yāditenano daro, ódi n òdòki gwaro, ó n doka kū n dìte n zòbleri Musane yā kūnaro.

⁸ N tó yā kū n dìte n zòbleri Musane díkīna ònggu. N pì tó o bo n kpe, ĩni ó fākōa burino té.

⁹ N pì do tó o era o are òmma akūsò ó n yāditenano kūna óten zī kea, bee kū n pèwá ari andunia léa, ĩni ó kakara n su kūoo gu kū n sè n tó kúaa kùn.

¹⁰ Gbē pìno bi n zòblerinome, n gbē kū n n bó kū n iko zòkòo kū n gāsā gbānaonome.

¹¹ N yā nna Dikiri, n sà kpá makū n zòbleri aduakenaai kū n zòbleri kū n yā di kéine nna akūsò ò n vīna vīno aduakenaao. N tó makū n zòbleri sa'a kū gbāra de kīna ma wēnda gwa.

Goro birea sō, kīna pì wēkpaateriime ma ũ.

2

Kīna Atasese Neemaya zīna Yurusalemu

¹ Kīna Atasese kíblena wè barode mo kū òdi pi Nisā gūn kīna ye à wē mi, akū ma sè ma kpàa. Adi ma e kū ānsisinaao zikiro,

² akū à ma la à pì: Bó yā mé à tò n ān sisinaa? Nten gyá kero. N nèse mé à yàkaa? Vīna ma kū manamana,

³ akū ma pìne: Luda n dō kū aafiaao, Zaaki! Ma ān sisina, zaakū wēte kū ma dizino mira kun gò bezī ũ. A bīnile gbàno tékūna.

⁴ Akū à pìmene: N ye mà ke deramē? Ma wé kè Luda Musudea gīa,

⁵ akū ma wea ma pì: Kí, tó à kenne mana akūsò makū n zòbleri yā kangu, n ma zī Yudanò būsuu wēte kū ma dizino mira kun pìn, de mà le mà keke mà káte.

⁶ Kīna pì nano vutena a sare, akū à ma la à pì: Īnigò kú gwe ari bōremē? Bōren ĩni suu? Kū kīna wè ma genaai, akū ma goro ditene.

⁷ Ma pìne: Tó à kenne, n takada kē Yuflati bara dire don'aredenone n kpáma. N óine ò tó mà gē n būsun ari mà gé káo Yudanò būsun.

⁸ N takada kē n líkpe dākpāri Asafane do. N one à ma gba lí mà zeki gbāna kū à kú Luda kpé sare lēno keo kū bīnileno kū kpé kū manigò kun pío. Akū kīna pó kū ma gbēkaawa kpàma, zaakū ma Luda o kúma.

⁹ Kína soza bàdeno kū sōdeno dāmenε ò gé kūmao. Akū ma ge ma Yuflati bara dire don'arēdeno lè ma kína takadano kpàmma.

¹⁰ Kū Oronu gbē Sambala kū a ìba Tobia, Amōni burio mà gbēke sù Isarailano gwena kara, à kēñne ìni manamana.

¹¹ Kū ma ka Yurusalemu, ma kamma bò gĩa goro aakō.

¹² Akū ma fute gwāani kū gbēkeno, mádi yā kū ma Luda dà ma swèn mà ke Yurusalemu o gbēkenero. Má di zaaki kpe, gbē kparano té gèse.

¹³ Ma bo Guvute bñilen gwāani ma mii pè Gbēgbon lōgōa kū Tubura bñileo. Maten Yurusalemu bñi kū ò gbōro gwagwa kū a bñile tékūnana.

¹⁴ Akū ma ge are ari Ísēboki bñilea kū Kína íkasio. Gu ke kú gwe, ma zaaki dí fō à gènlo,

¹⁵ akū má té swawēen gwāani, maten bñi gwagwa. Akū ma era ma su ma gē Guvute bñilen.

¹⁶ Gbānadenon gu kū ma gen ke yā kū ma kè dōro, zaakū mádi yāke o Yudanone gīaro, bee sa'orino ke kīnenō ke gbānadenō ke gbē kpara kū oni zī pì kenō.

¹⁷ Akū ma pīñne: A wari kū à ó lé è yá? Yurusalemu gō bezī ũ, a bñileno tékūna. À tó ò era ò bñi bo dō de òsungō de lalandi pō ũ doro yāi.

¹⁸ Ma pīñne dō lākū ma Luda o kúma nà kū yā kū kína òmenεo. Akū ò pì: Ò fute ò na a bonaaa. Akū ò nà zī mana pīa oplapla.

¹⁹ Kū Oronu gbē Sambala kū a ìba Tobia, Amōni burio kū Larubu buri Gesemuo a baaru mà, ò ó fobò ò ó gya bò ò pì: Bón áten ke gwee? Áten bo kína yā kpen yá?

²⁰ Akū ma yā siñla ma pì: Luda Musude ni tó ò sa'a kū. Ókōno a zòblerino, Yurusalemu bñibonaan óten naa dí. Ákōno sō á baka kunlo. Á yā kú la doro, á tó nigō dō gbēkegu wēte dí gūn doro.

4

Iberεena kū Yurusalemu bñiborino

¹ Kū Sambala mà ókōno Yudano óten Yurusalemu bñi bo, a pō fē a laakarii fute manamana, akū àteni ó lalandi ke.

² À pì a gbēno kū Samaria zīkarino wára: Bón Yuda ginaa pino ten kee? oni fō ò era ò bñi pì bo yá? Oni sa o ò zī pì né goro do yá? Oni fō ò wēte pì vu kū gbè kū à té kù à katēnaa pino yá?

³ Amōni buri Tobia kú a sare, akū à pì: Bñi kū òten bo pì, tó gbēgbon dīdia, a gbèno gboro fá!

⁴ Akū ma pì: Ó Luda, nò ó yā ma, zaakū ò dōkè kūoo. N tó ó lalandi kū òten ke wí n musu. N tó ò n kūkū ò tá kūñwo zīzōno ũ.

⁵ Nsun lá kú n taarinolaro. Nsun n durunnano wararo, zaakū ò bñiborino sōsō.

⁶ Len o bñi pì bò le ari à pēkōa, akū a lei kà guragura, zaakū gbēno ten zī pì ke kū nēse mēn doomε.

⁷ Kū Sambala kū Tobiao kū Larubuno kū Amōnino kū Asadōdidenō mà Yurusalemu bñikekena ten gé are guforono ten tata, n pō fē manamana.

⁸ Akū ò lé kpākūsū n pínki ò pì oni su léte Yurusalemua ò yākete likañyī.

⁹ Akū o wé kè ó Ludaa akūsō o gudākpārinō ditedite fānantē kū gwāanio n yāi.

¹⁰ Akū Yudano pì: Asoserino gbāna ten láka. Gbè kū ò gbōro ò wūte dasi, óni fō ò bñi pì bo ò a lākaro.

¹¹ Ó ibereno pì, ari ògō gé n yā dō, oni siógu ò ó dede, zī pì ni gō kpana zén.

¹² Ó gbē kū ò kú n sareno sù ò pìwεε à kà gèn kuri ò pì: òten bo gu sīnda pínkia, ò ye ò su ò létewá.

¹³ Akū ma gbēno ditedite bñi forono gūn kū a gu kū ò kè etenleno. Ma n ditedite danedanε, baadi kū a fēnεdao kū a sario kū a sáo.

14 Kū ma wé pè gunɔi, ma futε ma pì kínεnɔne kū gbānadεnɔ kū gbē kparanɔ: Àsun vīna keńnero. Àgɔ dɔ kū Dikiri zɔkɔ à naasi vī. À zī ká á gbēnɔne kū á négɔgbēnɔ kū á nénɔgbēnɔ kū á nɔnɔ kū á benɔ.

15 Kū ó ibεrenɔ mà Luda n fú à tò o n lékpakūsūna asiri mà, akū ó pínki o era o na bīnibonaaa, baadi kū a zīo.

16 Zaa gɔɔ birea ma gbēnɔ kpàatete leu pla. Gbēkenɔ ten zī ke, gbēkenɔ sári kūna kū sēgbakoo kū sáo kū m'utao dana. Gbē zɔkɔnɔn zena gbē kū òten bīni bonɔ kpe.

17 Gbē kū ò aso senanɔ aso kūna ɔdo, gɔkεbɔ ɔdo.

18 Bīniborinɔ fēneda dɔna n pi n pínki. Kuruperi dīgɔ kú ma sare.

19 Akū ma pì kínεnɔne kū gbānadεnɔ kū gbē kparanɔ: Zī dasi akūsɔ bīni pìi gbāna, akū o kɔ kpàatete a lén.

20 Gu kū a mà òten kuru pén, à kɔ kakarawái gwe, ó Luda ni zī káwεre.

21 Akū o era o na zīa, gbēkenɔ sári kūna zaa gugurugurua ari susunenɔ gèe ò bòteo.

22 Zī kùa ma pì gbēnɔne: Á baadi gɔ i Yurusalemu la kū a ibanɔ, de àgɔ le à gu dákpā gwāani àgɔ zī ke fānantē.

23 Makū kū ma dakūnanɔ kū ma ibanɔ kū gudākpāri kū ò kú kūmaonɔ, odi ó pókasa boro, baadi dīgɔ a gɔkεbɔ kūna a ɔplamme.

5

Neemaya zena kū takasidenɔ

1 Gɔɔ kùa ó Yuda kenɔ kū n nanɔnɔ ten wiki lé n gbēnɔa manamana.

2 N gbēkenɔ pì: Ókɔnɔ kū ó nénɔ ó dasi. Ó ye pɔblewei ò pɔ ble ò le ògɔ aafia.

3 N gbēkenɔ pì dɔ: Nà kun, akū o ó buranɔ kū ó geepi búɔnɔ kū ó kpénɔ tɔɔma kè pɔblewe yāi.

4 N gbēkenɔ pì: O ɔgɔ sākā de ò ó buranɔ kū ó geepi búɔnɔ táfe bo kínane yāi.

5 Bee tó ó buri dokɔnɔme, akūsɔ ó nénɔ dokɔnɔ kū n nénɔ, óteni ó nénɔ yíaríma zɔnɔ ũ tilasi. Ó nénɔgbē kenɔ ten zò ble kò akūsɔ ó gbāna dí ká ò pòke kèro, zaakū ó buranɔ kū ó geepi búɔnɔ gè n pò ũme.

6 Kū ma n wiki pìi mà kū gbēnɔ káara kū ò kèeo, ma pɔ fē manamana.

7 Ma yā pìi laasun lè ma swèe gūn, akū ma zuka dɔ kínεnɔ kū gbānadεnɔa ma pìinne: Á baadi ten ɔgɔ'i ká a gbédakenε. Akū ma pì ò pari kakara n yā pìi yāi.

8 Ma pìinne: O ó gbē Yuda kū ò gè buri pāndenɔ pɔ ũnɔ bò ó gbāna lén, akū a tò á gbēnɔ teni n zīda yíawá dɔ yá? Akū ò yīte kpēn, òdi yāke le ò òro.

9 Akū ma era ma pì: Yā kū áten ke pì manaro. Àgɔ ó Luda vīna vī de ó ibεre buri pāndenɔ sún ó sɔsɔro yāi.

10 Makū kū ma danεnɔ kū ma ibanɔ, o ɔgɔ kū pówεo sākāinne dɔ. À ɔgɔ'ikannena tó sà,

11 à n buranɔ kū n geepi búɔnɔ kū n kùkpenɔ kū n kpénɔ sukpañne kū pɔ basɔrode kū áten sínnma ɔgɔ'i ũo, ɔgɔ kū pówεo kū wεo kū nísio pínki.

12 Akū ò pì: Óni sukpañne, óni pòke weteímma doro. Óni ke lákū n ò nà. Akū ma sa'orinɔ sisi ma tò gbē pìnɔ la dàñ wára lákū ò a lé sè nà.

13 Ma a uta zɔkɔ kpùke ma pì: Luda gbē kū adi zī ke lé kū à gbèe pìiaro kpuke le à a bε kū a aruzεkenɔ sía. Luda a kpuke de à gɔ kori le. Pari pì: Aami! Akū ò Dikiri sáabu kpà. Akū gbēnɔ kè lákū ò a lé sè nà.

14 Abire gbera zaa gɔɔ kū kína Atasεε ma dite Yudanɔ bùsu don'arede ũ a kíblena wè baroden ari a wè baraakuri awεεplade gūn, à kà wè kuri awεεpla, makū kū ma danεnɔ òdi don'aredeke pò blero.

¹⁵ Don'arède káaku kũ à dòmenε arenɔ aso tikisii t̄s̄ gbēnɔa, ò póble kũ sèwēo s̄i baadia kũ andurufu ɔgɔ mèn buplabuplao. N̄ ibanɔ gbāna blēm̄ma dɔ. Makũ s̄s̄, mádi ke lero, zaakũ má Luda v̄ina v̄i.

¹⁶ Ma m̄εε kpà b̄ini p̄i bonaaa, mádi z̄ite sé ma p̄o ūro. Ma ibanɔ kakarana gwe z̄i p̄i yāi.

¹⁷ Yudanɔ òdiḡs̄ p̄o ble ma bea gbēnɔn basuppla akurikuri, gbānadenɔ kũ gb̄ε kũ ò bò buri kũ ò likanawáinɔ k̄inaanɔ.

¹⁸ Lákũ gu òdiḡs̄ dɔ nà òdiḡs̄ z̄u kekemene mèn dodo kũ s̄a m̄ekpananɔ mèn suddodo kũ konɔ, akūs̄s̄ òdiḡs̄ sèwē ba z̄ók̄z̄ók̄s̄ gɔrɔ kuri kũ gɔrɔ kuriio. Bee kũ abireo mádi don'arèdeke póble gbekam̄maro, zaakũ z̄i kũ gb̄ε abirenɔ ten ke z̄ók̄s̄.

¹⁹ Ma Luda, yā mana kũ ma k̄ε gb̄ε d̄inɔne p̄ínki ḡs̄ d̄ongu.

6

Neemaya iberenɔ zéwetena ò ònd̄s̄ kene

¹ Ma b̄ini bò ma làka a foro kú gukea doru, ama mádi a b̄inile gbànɔ pétepete ḡiáro. Kũ Sambala kũ Tobiao kũ Larubu buri Gesemu kũ ma ibere kparanɔ a baaruu mà,

² Sambala kũ Gesemu p̄io légbāzā k̄emene ò p̄i mà mó mà dañle Onɔ guvute lakutu ke ḡun. Yā v̄anin òten wete k̄umao.

³ Ma gbēnɔ z̄im̄ma ma p̄i: Maten z̄i z̄ók̄s̄ kemε, mani le mà suro. Mani le mà z̄i p̄i tón mà su á k̄inaaro.

⁴ Ò légbāzā p̄i k̄emene ḡen siik̄s̄, akũ ma yā mèn do p̄i síla.

⁵ A ḡen s̄ɔrode Sambala a iba ke z̄ima. À takada kũ òdi k̄ani'ɔ naaro k̄ina.

⁶ Ò k̄ε takada p̄i ḡun ò p̄i: O yāke mà burinɔ k̄inaa, akũ Gesemu p̄i yāpuramε. À p̄i m̄ók̄s̄n kũ Yuda kparanɔ a z̄eo à bo k̄ina yā kpemε. Abire yāin át̄en b̄ini p̄i bo. Ò p̄i dɔ n̄ ye n̄ ḡs̄ Yudanɔ k̄ina ūmε,

⁷ akũ n̄ annabinɔ òd̄ite ò o Yurusalemu, m̄ók̄s̄mmε n̄ k̄ina ū. K̄ina ni yā p̄i ma. A yā mé à tò n̄ mó ò lé kpák̄s̄ū.

⁸ Akũ ma légbāzā k̄ene ma p̄i: Yā kũ n̄ten o kunlo. M̄ók̄s̄mmε n̄ yā p̄i ò n̄ z̄idaa.

⁹ N̄ p̄ínki ò ye v̄ina ma kũ ò p̄i, ó ɔ ni ḡs̄ d̄owáimε, óni le ò z̄i p̄i láraro. Ma Luda, n̄ ma ɔ gba gbāna.

¹⁰ Ma gε Delaya né Semaya, Metabeli daikore bea, zaakũ à a z̄ida ȳi a kpén. À p̄i: Ò dakare Luda kpén ò a gbà taóle, zaakũ gbēnɔ ten su n̄ demε. Oni su ò n̄ de gwāanimε.

¹¹ Akũ ma p̄i: Ma taka òdi bàa sí yá? Ma taka ni f̄s̄ à gé ute Luda kpén ma z̄ida surabana yāi yá? Mani géro.

¹² Má d̄s̄ ma z̄idaa a yā p̄i dí bo Luda k̄inaaro. À annabik̄eyā p̄i ò ma yā musu kũ Tobia kũ Sambalao f̄inaa b̄one yāimε.

¹³ À f̄inaa b̄one de v̄ina le à ma kũ mà durunna ke mà gé gwe, gbaso ò ma t̄s̄ yaka ò ma s̄s̄s̄.

¹⁴ Ma Luda, Tobia kũ Sambalao yākenaa p̄i ḡs̄ d̄ongu. N̄gb̄ε annabi N̄ɔadia yā ḡs̄ d̄ongu dɔ kũ annabi kpara kũ ò ye v̄ina ma k̄unɔ.

Yurusalemu b̄ini lakanaa

¹⁵ Gɔrɔ bupla akuri awεεpla gbera ò b̄ini p̄i làka Elulu m̄o gɔrɔ baraas̄ɔrodea.

¹⁶ Kũ ó iberenɔ a baaruu mà akūs̄s̄ buri kũ ò likanawáinɔ wé siàle, n̄ k̄a ḡa ò d̄s̄ s̄a kũ o z̄i p̄i k̄ε kũ ó Luda gbānao.

¹⁷ Gɔrɔ birea Yudanɔ k̄inenɔ ten takada kpāzā Tobiane dasi, akūs̄s̄ Tobia p̄i ten kpāzāñne.

¹⁸ Yudanɔ yā ȳi k̄aa dasi, zaakũ Ara né Sekaniamε a anzure ū akūs̄s̄ Berεkia né Mesulamu mé à Tobia né Yoanana anzure ū.

¹⁹ Òdi a s̄ábu kpá ma wára dɔ, akũ òdi era ò ma yā babane. Tobia p̄i takadanɔ kpāzāmene dɔ de v̄ina le à ma kũ.

7

¹ Kū o bīni bò akūsō ma a lé gbàno pètepete, ò zédákpárinō kū lèsirinō kū Levinō dìte.

² Akū ma a dakūna Anani dìte Yurusalemu gbě zōkō ũ kū zeki gbāna gbě zōkō Ananiao, zaakū gbě náanideme. À Luda vīna vī de gbě dasinōla.

³ Ma pīnne: Òsungō Yurusalemu bīnile gbàno wēro ari ifāntē gé gbāna kū. Ògō zé tata ò lígurukpano dan ari zédákpárinō tá. Ò Yurusalemudenō ditēdite gudákpárinō ũ do, n gbēkenō gō kú dákpákia, n gbēkenō n be sare.

8

Ezera Musa doka kyókēnaa

¹ Baadi pínki kàkara kū lédokōnoo batu kū à kú Í bīnile sare, akū ò pì danneri Ezera ò bo kū Musa doka kū Dikiri dìte Isarailano takadao.

² Mō suppla goro káakun sa'ori Ezera bò kū Musa dokao pari are. Gōgbēno kū no gbēno kū gbě kū oni fō ò yā manō n pínki kú gwe.

³ À are dō batu kū à kú Í bīnile pī sare, akū àten takada pì kyó ke zaa kōnkōkōnō ari ifāntē kà mīdangura gōgbēno kū no gbēno kū gbě kū oni fō ò manō wára. Gbē sīnda pínki sã dō Musa doka takada pì kyókēnaai.

⁴ Danneri Ezera zena tintin lei kū ò kè kū lío musu takada pì kyókēna yāi. Matitia kū Semaō kū Anayao kū Uriao kū Ilíkiao kū Masiao kú a oplaí. Pedaya kū Misailio kū Malakiao kū Asumuo kū Asabadanao kū Zakario kū Mesulamuo kú a ozei.

⁵ Kū Ezera takada wē, gbě sīnda pínki è, zaakū a zeki lei deñla. Kū à wē, gbě sīnda pínki fùte ò zè.

⁶ Ezera Dikiri Luda zōkōde sáabu kpà, akū gbě sīnda pínki o sè musu ò pì: Aami! Aami! Akū ò mī pète zīte ò donyī kè Dikirine.

⁷ Goro kū gbēno zena gwe, Levi kenō Musa doka dàdañne. Levi pīno tón dí: Yesua, Bani, Serebia, Yami, Akubu, Sabetai, Odia, Masia, Kelita, Azaria, Yozabada, Anana kū Pelayao.

⁸ Ò Luda doka takada pì kyó kè, akū ò bōkote ò a wé wēñne, de ò le ò kyó pì ma.

⁹ Akū būsū gbānade Neemaya kū danneri sa'ori Ezerao kū Levi kū òten yā dada gbēno ònoo pīnne: Goro díkīna bi Dikiri á Luda pómē. Àsun wēnda kero àsun sō doro. Zaakū kū òten Musa doka yā ma, òten sō do n pínki.

¹⁰ Neemaya pì: À gé à pó nísìde ble à í nnanna mi. À li gbě kū ò póke vīronōne. Goro díkīna bi ó Dikiri pómē. Àsun wēnda sō doro, zaakū pōnna kū Dikiri dī kpáwá de á gbānaleki ũ.

¹¹ Levinō gèe ò gbēno nēsese kpàteñne ò pì: À yīte! Goro díkīna bi Luda pómē, àsun wēnda sō doro.

¹² Akū ò fùte ò gèe ò pó blè ò í mī, ò likōne ò pōnna kè manamana, zaakū ò yā kū ò òñne mà sà.

¹³ Mō pì goro pladea ondenō kū sa'orino kū Levinō kàkara danneri Ezeraí, de ò le ò wé té Musa dokai.

¹⁴ Akū ò yā kū Dikiri dìte Musane le gwe à pì, Isarailano gō kú lá kutano gūn mō supplade dikpegoro,

¹⁵ ò yā díkīna kpàkpa ke n lakutuno gūn kū Yurusalemuo ò pi: À bote à gé sèn à kù lánō kē à suo kū sáma lánō kū gbētē lánō kū domina lánō kū lí urade lánō, de à lá kutano dōo lākū à kú takadan nà.

¹⁶ Akū gbēno gèe ò kèkè ò sùo, baadi kuta dōo a kpé musu ke onn ke Luda onn ke Í bīnile batun ke Eflaimu bīnile batun.

¹⁷ Gbē kū ò bò zizōken pīno lá kutano dōdo n pínki, akū ò kú a gūn. Zaa Nuni né Yosua goro ari goro birea Isarailano dí dikpe pì ke lero. Akū ò pōnna kè manamana.

¹⁸ Ezera digõ Luda doka takada kyó ke lákũ gu digõ do nà naana zaa dikpegõ káakua ari à gèe à làkao. Ò dikpe pìi kè gõ supplame. A gõ soraakõdea ò kókakaranaa kè lákũ ò dìte nà.

9

Isarailano ñ durunnano ona Ludane

¹ Mo dokõno pì gõ baro awesiikõdea Isarailano kõ kàkara kũ léyĩnaao kũ uta kasano dadana, bũsu ká ñ mìn.

² Ò ñ zĩda kè buri pãdenõ akũ ò zena, òteni ñ durunnano kũ ñ dizino yãvãnikenanõ o.

³ Ò gõ zena gu kũ ò kún, akũ ò Dikiri ñ Luda doka takada kyó kèñne awa aakõ, akũ ò ñ durunnano ò ò donyĩ kè Dikiri ñ Ludane awa aakõ.

⁴ Levi kenõ zena tintin kũ ò kèñne musu, ò lé zù Dikiri ñ Ludai gbãgbã. Ñ tónon dí: Yesua, Bani, Kadamieli, Sebania, Buni, Serebia, Bani kũ Kenanio.

⁵ Levinõ Yesua kũ Kadamielio kũ Banio kũ Asabaniao kũ Serebiao kũ Odiao kũ Sebaniao kũ Petayao pì:

À fute à Dikiri á Luda táaki lé!

À kun zaa káaku ari gõ sĩnda pínki.

Ò n tó gakuride bo,

à de gbè tókpana kũ táakiola pínki.

⁶ Mo kõmmè Dikiri ù ndo.

N sarapura kè kũ n be kũ à kú musuo

kũ pó kũ ò kú gwenõ pínki.

N andunia kè kũ pó kũ ò kúnno.

N ísira kè kũ pó kũ ò kú a gũnno.

Ndì wèndi kpá ñ pínkia,

n be malaika dasino dì donyĩ kenne.

⁷ Mo kõmmè Dikiri Luda kũ à Abramú sè ù,

n bo kãao Uru, Kaladia bũsun,

n a tó lítene Ibrahĩ.

⁸ N è à n náani vĩ a swèe gũn,

akũ n pì n bàka nigõ kú kãao,

ĩni Kanaanõ bũsu kpáa kũ a burino,

bũsu kũ Itino kũ Amõrinõ kún

kũ Perizino kũ Yebusino kũ Gigasino.

Akũ n lé kũ ñ gbèene pì pàpa,

kũ ñ mana yã.

⁹ N wari kũ ó dizino kè Misila è,

n wiki kũ ò lè Isira Tèraii mà.

¹⁰ N sèedanõ kũ daboyãno kè Firi'aunanè,

n sunyĩ kpài kũ a ìbanõ

kũ a bũsudenõ ñ pínki,

zaakũ ñ dõ lákũ ò ania pãsi kè kũ ó dizino nà.

N tó bò lákũ à kun ari kũ a gbãrao nà.

¹¹ N ísira zõkõreñne,

akũ ò táa ò gukoria ò bikù.

N gbè kũ ò pèteñyĩno zù í lòkoton,

n ñ zú lán gbèe bà í zõkõ pìi gũn.

¹² N do n gbènoe are téluku gũn fãnantè,

gwãani sã té gũn.

N zé kũ à de ò sé pùñne.

13 N kipa Sinai kpi musu,
n yã òhne zaa musu.

N doka zéde yāpurade kpàmma
kū yã mana kū n dìteno.

14 N tò ò kámmabogoro dè n pò ũ.
N n yāditenano kū n odochio
kū n dokao dà n zòbleri Musane
akū à kpàmma.

15 Kū nà ñ dé, n pòble gbàreñne zaa musu.
Kū ími ñ dé, n í bònne gbèsin.
Bùsu kū n a la dàhne n pì ñni kpàrman
n pìhne ò gé ò sí ñ pò ũ.

16 Bee kū abireo ó dizi pìno karambaani vī,
ñ sã gbãna kù,
òdigō n yāditenano kūnaro.

17 Ò gì n yã mai,
daboyã kū n kèhnenno yã sãngu.
Ñ sã gbãna kù ò bò n yã kpe
ò don'arede dìte à era à tá kũwo zòblen.
Luda, ndì gbēno durunna kēmma,
ñ sùru vī kū wēndao,
n po dì fē likaro, ñ gbēke vī zōkō,
akū ñdi pã kpányīro.

18 Bee kū ò mōo kàsa lán zùsane bōroo bà,
ò pì ñ dikiri kū à ñ bôte Misilan gwe,
akūsō ò dokè kũnwo manamana,

19 ñdi pã kpányī gbárannanlo
n wēnda zōkō yāi.
Téluku pìi dòhne are à zé mōhne fānantē,
té pì zé kū à de ò sé pùhne gwāani,
adi ñ tón zikiro.

20 N n Nini kpàmma à yã dàhne.
Ñdi ñ tē manaro,
kū ími teni ñ de, n ñ gbá í.

21 N ñ gwá gbárannan wè bupla,
pòke dí kīammaro.
Ñ pòkasanō dí yakaro,
ñ gbá dí sésero.

22 N burino kpàmma kū ñ bùsunō,
n ñ bùsuu pìno kpàateteñne mómio.
Ò Esebō kína Siō bùsuu sì ñ pò ũ
kū Basã kína Ogu pòo.

23 N tò ñ burino dasi kù lán susunenno bà,
n gē kũwo bùsu kū n ò ñ denone ò gé ò sí ñ pò ũ gūn.

24 Kū ñ néno gèe ò bùsuu pìi sì ñ pò ũ,
akū n Kanaa kū ò kú gweno kã dèhne,
n ñ náhne ñ oĩ kū ñ kínano ñ pínki,
n bùsuu pìi burino kpàmma,
ò ñ poyeinaa kèmma.

25 Ò wētε bīnidenɔ sɪ kũ zītε manao,
 ò kpénɔ sɪ kũ pɔ́ mana kũ ò kunno
 kũ lɔ̀gɔ kũ ò yɔ́nɔ
 kũ geepi búno kũ kùkpenɔ
 kũ lí kũ òdi a né blenɔ à kè zɔ́kɔ̄.
 Ò pɔ́ blè ò kà ò m̀εε kpà,
 ò nnamanaa mà n arubarika zɔ́kɔ̄ yāi.

26 Bee kũ abireo n̄ sã gbãna kũ,
 akũ ò bò n yã kpε ò kpε lì n dokanε.

Ò annabi kũ ò lé dà́mma
 de ò summanɔ d̀εdε,
 ò dɔ̀kè kũnwo manamana.

27 N n̄ ná n̄ iberenɔne n̄ ɔ́,
 ò gbãna s̀nnε,
 akũ ò wiki l̀emma n̄ warikenaa gũn.

Zaa musu n̄ n̄ wéke sɪ
 n wēnda zɔ́kɔ̄ yāi,
 n surabarinɔ d̀iténne,
 akũ ò n̄ bó n̄ ibereε p̀ino ɔ́.

28 Tó ò a yīda lè,
 òdi era ò yã kũ à vāninne kemε,
 akũ n̄ n̄ kpá n̄ iberenɔa,
 ò gbãna blè́mma.

Ò era ò wiki l̀emma,
 akũ zaa musu n̄ n̄ wéke sɪ,
 n n̄ bó g̀èn ũgbangba n wēnda yāi.

29 N lé dà́mma ò are dɔ́ n dokaa,
 ama ò dɔ̀kè kũnwo òdigɔ́ n yāditenanɔ kũnaro,
 yã kũ tó gbē kũna anigɔ́ kun a gāi.

Ò zà n yã p̀inoa ò kpε l̀inne,
 n̄ sã gbãna kũ ò g̀i n yã mai.

30 N m̄ena kũnwo a ẁε dasi,
 n Nini yã dà n annabinɔne,
 akũ ò lé dà́mma, ama odi sã dɔ́iro,
 akũ n̄ n̄ ná buri pāndenɔne n̄ ɔ́.

31 N wēnda zɔ́kɔ̄ gũn n̄di n̄ lákaro,
 Luda s̀urude wēndad̀nnεrimε n̄ ũ,
 n̄di pã kpányīro.

32 A yã mé à tò ó Luda,
 n̄ zɔ́kɔ̄, n̄ gbãna akũsɔ́ n̄ naasi vī,
 lákũ n̄ bàka d̀igɔ́ kú kũoo n gbēke gũn nà,
 wari kũ à ó lé
 kũ ó ḱinanɔ kũ ó don'aredenɔ
 kũ ó sa'orinɔ kũ ó annabinɔ
 kũ ó dizinɔ kũ n gbēnɔ n̄ pínki
 zaa Asiria ḱinanɔ gɔ́ɔ ari kũ a gbārao,
 òsun tó à kenne fítiro.

33 Yã kũ à ó léno pínki musu n̄ mana,
 bee kũ o yã vāni kè, n̄ náani vī.

34 Ó ḱinanɔ kũ ó don'aredenɔ
 kũ ó sa'orinɔ kũ ó dizinɔ

odi zĩ ke n dokaaro,
odi laakari dɔ n yāditenanɔaro
ke lé kũ n dàmmánɔ.

³⁵ Bee gɔrɔ kũ ò n zĩda vĩ
akũsɔ ò pɔ mana dasi kũ n n gbánɔ vĩ
kũ bùsu yàasa tɔkɔtɛde kũ n kpàmmáɔ,
odi donyĩro odi kpɛ li n yã vāninɔnɛro.

³⁶ N̄ gwa! Zònn̄n ó ũ gbāra.
Bùsu kũ n kpà ó dizinɔa
ò a línɛnɔ kũ a pɔ mananɔ ble,
zònn̄n ó ũ a gũn.

³⁷ Kĩna kũ n tò ò kí blewánɔ
ó búgbɛ yàasanɔ g̃ ñ pɔ ũ ó durunnnanɔ yāi.
Òdi kí blewá kũ ó pɔkādɛnɔ
lákũ ò yei nà.

Ó kú wétamma z̃k̃ɔ gũn.

³⁸ Yã birenɔ yāi pínki óten lédok̃nɔ ke kũnwo kũ yāpurao óten k̃ɛ takada gũn. Ó
don'arɛdenɔ kũ Levinɔ kũ ó sa'orinɔ teni n̄ sèeda kea.

ESITA

Kína Asueru nanɔ Vasati bona kpatan

¹ Kína Asueru ɔɔɔa à kí blè bùsu mèn basuddo awɛɛsupplanɔa sɛna zaa India bùsun ari à gèè pé Etiopia bùsuua.

² Vutena a bea Susa wéran

³ a kíblena wɛ̃ aakɔde gūn à gbānadeno kŭ a ibanɔ kākara n̄ pínki dikpe póblea. Pesia kŭ Midião bùsu zìkari bādenon kŭ gwe kŭ gbɛ̃ bèɛɛdeno kŭ bùsu gbānadeno.

⁴ À a kpata aruzeke zɔkɔnɔ kŭ a zɔkɔke gakurio mɔ́nne ari mɔ suddo.

⁵ Kŭ ɔɔɔ birenɔ pàpa, à dikpe póble kè gbɛ̃ kŭ ò kú Susanone, kínenɔ kŭ talakanɔ n̄ pínki. Ò dikpe póble ari ɔɔɔ suppla a be on líkpen.

⁶ Ò biza pura kŭ a búguo dòdɔ andurufu tánkanoa kŭ bà purano kŭ bà gaaruradenɔ, akŭ ò lòko kpé gbègba kŭ ò bò kŭ gbèpunɔa. Wura kŭ andurufu wutɛbɔno katena gusara kŭ ò kè kŭ gbèpuo kŭ gbètɛo kŭ gbèsirao kŭ gbè búguo.

⁷ Ò wɛ̃ kpàkpańma gwe kŭ wura tokono. Toko pino buri donadona kɔne pínki. Kína wɛ̃ pìi kpàńma à gè ɔla.

⁸ Kína dìte kŭ òsun gí wɛ̃mirinonero. À pìi a beɔwarinone ò wɛ̃ kpá baadia lákŭ à yei nà.

⁹ Kína Asueru nanɔ Vasati dikpe póble kè nɔgbɛ̃nɔne kínaɛa dɔ.

¹⁰ A ɔɔɔ supplade zì kína pɔ kè nna wɛ̃a, akŭ à pìi a dogari gbɛ̃nɔn suppla kŭ ò n̄ fɛ̃ɛɛ kɛnɔne: Mɛuma, Bizita, Abona, Bigita, Abagata, Zeta kŭ Kakasao,

¹¹ ò suare kŭ a nanɔ Vasatio kŭ a kí nanɔ fùraao kuna, de à a manake mɔ gbɛ̃nɔne kŭ gbānadeno, zaakŭ nɔgbɛ̃ pìi bi nɔme.

¹² Kŭ kína dogari pino yá pìi ò a nanone, à gí sui, akŭ kína pɛ̃tɛ̃ kè a pɔ fɛ̃i manamana.

¹³ Kína yá pìi ò wéẓɛ̃ri susune tāsikarinone, zaakŭ àdigɔ̃ yá s̃inda pínki gbɛka gbɛ̃ kŭ ò bùsu doka dɔnɔame.

¹⁴ Pesia kŭ Midião gbānade kŭ òdigɔ̃ kŭ a sare gbɛ̃nɔn supplanɔ tón dí: Kasena, Seta, Adamata, Tasisi, Mɛɛsi, Masena kŭ Memukāo. Mókɔnɔme a kpàasinɔ ũ. A kpata gbānadenon gwe.

¹⁵ À pínne: Ma a dogarinɔ zì ma nanɔ Vasatia kŭ yāo, akŭ à gí mai. Óni ke kāao deramɛɛ? Doka pìi deramɛɛ?

¹⁶ Akŭ Memukā pìi kínanɛ kŭ gbānade pino: Kí, mɔkɔmme n nanɔ Vasati taari kɛnne ndoro, à taari kè gbānadenone kŭ n bùsu gbɛ̃ s̃inda pínki.

¹⁷ Yá kŭ n nanɔ pìi kè ni dagula, nɔgbɛ̃ s̃inda pínki ni ma ò n̄ zānɔ gya bo ò pi: Kína Asueru pìi ò a nanɔ Vasati sísiare, akŭ à gí sui.

¹⁸ Pesia kŭ Midião bùsu gbānadeno nɔgbɛ̃ kŭ ò n nanɔ yá pìi mànɔ nigɔ̃ yá vāni we n̄ zānɔa tera. Lé'ena kɔa kŭ zukao ni ke dasi.

¹⁹ Kí, tó à kàngu, n̄ yá dìte Vasatine àsun wé ke pla kŭnwo doro, n̄ nɔgbɛ̃ kŭ à deala ká kpatan a gɛ̃ne ũ. Oni yá pìi kè Pesia kŭ Midião doka kŭ òdi gbororo takada gūn.

²⁰ Tó ò yá kŭ n dìte kpàkpãa kè n bùsu zɔkɔ̃ gūn pínki, nɔgbɛ̃nɔ ni bèɛɛ lí n̄ zānɔne, nɔ gbānadeno kŭ nɔ fítinnano n̄ pínki.

²¹ Yá pìi kà kíngu kŭ gbānadeno n̄ pínki, akŭ à kè lákŭ Memukā òne nà.

²² Akŭ à légbāzā kè bùsu kŭ à ṽinone pínki, bùsu kŭ bùsuuo kŭ a takadakēna burio, buri kŭ burio baadi kŭ a buriyāo. À pìi gɔgbɛ̃ mé anigɔ̃ gbāna ble onn, a buriyān ògɔ̃ o onn pìi gūn.

2

¹ Yā birenɔ gbɛra kũ kina Asueru pɔ kpàtɛ, yā kũ Vasati kènɛ kũ yā kũ à dītɛ a yā musuo dí sãaguro.

² Akũ kina ibanɔ pìnɛ: Kí, ò tó ò nɔkpare mananɔ wɛtɛnnɛ.

³ N gbɛ zɔkɔnɔ dītɛ n b̀usunɔ gũn pínki ò nɔkpare mananɔ kakara ò su ò n ká n nɔgbɛnɔ tɛ Susa la. N nɔgbɛnɔ gwàri Egai kũ ò a f̀ɛrɛɛ kè ni n gwa kũ n nɔnɔ, oni n kɛkɛ kũ nísidɔkɔnanɔ swáswa.

⁴ Nɔgbɛ kũ à kàngu ni gɔ n nanɔ ũ Vasati gɛnɛ ũ. Yā p̀i kè kínanɛ nna, akũ à z̀ɛo lɛ.

⁵ Yuda ke kú Susa Biliaminu burimɛ, a tón Mɔdekai, Yairi némɛ. Simɛi kũ Kisio kú a dizinɔ tɛ.

⁶ À kú z̀izɔnɔ tɛ kũ Babilɔnu kina Nebukanɛza n kũkũ Yurusalemu kũ Yudanɔ kina Yekɔniao à tà kũnwo.

⁷ Àtɛni a disɛ né Adasa kũ òdi pìnɛ dɔ Esita gwa, zaakũ a de kũ a dao kunlo. Nɔkpare p̀i kakana mana akũsɔ à mana. Kũ a de kũ a dao gà, Mɔdekai a sè a né ũ.

⁸ Kũ ò yā kũ kina dītɛ p̀i mà, akũ ò g̀ɛɛ kũ nɔkparenɔ dasidasi Susa ò n ná Egainɛ a ɔĩ. Akũ ò Esita sè ò g̀ɛɛ kãao kínabɛa kina nɔgbɛnɔ gwàrii pìnɛ.

⁹ Nɔkpare p̀i kènɛ mana, akũ à gbɛkɛ kènɛ à p̀i ò a kɛkɛ kũ nísidɔkɔnanɔ swáswa g̀ɔnɔ, ò p̀óble mana kpáa. À kínabɛa nɔkpare kũ a sè gbɛnɔn supplanɔ kpàa, akũ à kpé mana kpàa kina nɔgbɛnɔ bɛa.

¹⁰ Esita dí a buri ke a bɛ b̀usu o gbɛkɛnɛro, zaakũ Mɔdekai pìnɛ àsun tó gbɛkɛ d̀oro.

¹¹ Lákũ gu d̀igɔ dɔ nà Mɔdekai d̀igɔ kina nɔgbɛnɔ bɛ g̀anulɛ zé sɔ, de à le àgɔ Esita kunna d̀s kũ yā kũ àtɛni a leo.

¹² Ari nɔkparenɔ zé e ògɔ gé i kũ kina Asueruo, sɛto ò yā kũ ò dītɛnɛ ke g̀ia ari mɔ kuri awɛɛpla. Òdigɔ nísi kũ ò kè kũ lí'ɔ gbĩ nnao d̀ɔkɔr̀mma ari mɔ suddo, akũ òdigɔ n kɛkɛ kũ nísi gbĩ nnanɔ kũ nɔgbɛ m̀ɛkɛkɛbɔnɔ ari mɔ suddo.

¹³ Nɔkpare kũ kina p̀i ina kàa, kina nɔnɔ bɛ p̀ó kũ à gb̀ɛka pínki òdi kpáa à géomɛ.

¹⁴ Àdi gé ɔkɔsi à su kina nɔnɔ bɛa kɔnkɔ gwàri kũ òdi pìnɛ Sasagaza kũ ò a f̀ɛrɛɛ kè f̀arandi. Àkũ mé àdi ɔ lika kina nɔ ỳigisaride p̀inɔi. Àdi le à era à gé kina kinaa doro, sɛto a yā kà kina p̀in à a s̀isi dɔ baasiro.

¹⁵ Kũ inaa kà Abihaili né Esita kũ a disɛ Mɔdekai a sè né ũ p̀ia, adi p̀óke gbɛkaro, séde p̀ó kũ kina nɔgbɛnɔ gwàri Egai p̀i ònɛ baasiro. Esita yā kà gbɛ kũ ò a ènɔgu n pínki.

¹⁶ Kina kíblɛna wè supplade gũn ò g̀ɛɛ kãao a bɛa mɔ kuride Tɛbɛ gũn.

¹⁷ Kina ye Esitai de a nɔ kparanɔla n pínki. A yā kãagu, à kènɛ mana de nɔkpare kparanɔla n pínki, akũ à kina nanɔ f̀uraa kùnɛ à a dītɛ a nɔ Vasati gɛnɛ ũ.

¹⁸ Akũ kina p̀i dikpɛ p̀óble kàkara gbãnadenɔnɛ kũ a ibanɔ Esita sɛna yā musu. À dītɛ kũ ò dikpɛ zɔkɔ kɛ, akũ ò a kpàkpaa kè b̀usu kũ b̀usuuo, akũ à gba dà gbɛnɔnɛ à g̀ɛɛ ɔla.

Mɔdekai kũ Amanao

¹⁹ Nɔkparenɔ kakarana g̀ɛn pladen Mɔdekai vutɛna kínabɛ g̀anu gũn.

²⁰ Esita dí a bɛ b̀usu ke a buriyã o gbɛkɛ m̀aro lákũ Mɔdekai ònɛ nà. À tɛ Mɔdekai yāi lákũ àdigɔ kɛ nà zaa gɔrɔ kũ àtɛni a gwa.

²¹ Kũ Mɔdekai vutɛna kínabɛ g̀anu gũn lɛ, kina Asueru dogari zédãkpãri gbɛnɔn planɔ p̀o f̀ɛ kínai, akũ ò lé kpàkũsũi ò a dɛ. N tón dí: Bigitana kũ Tɛresio.

²² Kũ Mɔdekai yā p̀i mà kpãni, à ò kina nanɔ Esitanɛ, akũ Esita ò kínanɛ kũ Mɔdekai tóo.

²³ Ò yā p̀i gwàgwa ò è yãpuramɛ, akũ ò gbɛnɔn pla p̀inɔ lòko lía ò gà. Ò yā p̀i kè b̀usu g̀iayãkɛna takadan kina wára.

3

¹ Yā birenɔ gbɛra kina Asueru Amɛdata né Amana, Agaga buri gwɛnaa kàra à a gbãna, à vutɛki kũ à de a gbãnade dakenɔ p̀óla n pínki kpàa.

² Kína ìba kù ò kù a be gānu gūnnò dì kùte ò mì nate Amanane lākù kína dìte nà, ama Mòdekai dì kùte à mì natenero.

³ Akù kína ìbaa pìno Mòdekai là ò pì: À kè dera nídi kína yā maroo?

⁴ Lākù gu ògō dō nà òdigō onε le, ama àdi n yā daro, à pì Yudan a ũ. Akù ò ò Amanane de ò le ò dō tó ani Mòdekai yākenaa pì fō.

⁵ Kù Amana è Mòdekai dì kùte à mì natearero, akù a pō fē.

⁶ Kù ò Mòdekai buri òne, akù a dena ado kène fíti, akù àten zé wete à Mòdekai buri Yuda kù ò kù Asueru būsuu gūnnò dede n pínki.

Amana lékpakūsūna Yudanɔ

⁷ Kína Asueru kiblana wè kuri awεεpladen a mō káaku Nisā gūn, Amana gbè kù òdi pì purimu zù à gu gwà, de à mō kù ani yā pì kea dō kù a gōrō. Akù gugwanaa pìi bō mō kuri awεεpla kù òdi pì Ada gūn.

⁸ Akù Amana pì kína Asuerune: Buri ke kun a gbēno fākōa buri pāndeno té n būsú dasino gūn pínki. N futokarayāno donadona kù buri kparano pōo, òdi n doka daro. Adi kō sí n n tó tēnero.

⁹ Kí, tó à kènne nna, n yā dìte de ò láka kúnwo, mani andurufu tōn wàa pla kpá n ogo'uterino ò ká n aruzekatekin.

¹⁰ Kína a tánka sèedakebō bō à kpà Amedata né Amana, Agaga buri Yudanō zāngurii pìia

¹¹ à pì: N ke buri pìine lākù à kènne mana nà, ògō andurufu pì kùna n pō ũ.

¹² Mō káaku gōrō kuri awεε'aakōde zī Amana kína takadakērinō sīsì. Ò yā kù Amana dìte kína ìbano kù kína kù ò kù būsú kù būsuoono, buri kù burio gbānadenone dà takadan. Ò kè buri kù burioone, baadi kù a yā takao, būsú kù būsuo kù a takadakēna burio. Ò kè kù kína Asueru tōo, akù ò a sèedaa kè takada pìia kù a tánkao.

¹³ Ò takada pìno nà zìrinone n ò ò ò n gbāre kína būsú dasino gūn. Takada pìi gūn ò pì ò Yudanō dede ò láka kúnwo ò n buri bo, né fíti gbē zōkō, gōgbēno kù nōgbēno gōrō do gūn, mō kuri awεεplade Ada gōrō kuri awεε'aakōde zī, ò n pōno kakara.

¹⁴ Oni yā kù à dìte pì takada kpāzā būsú kù būsuoone pínki de àgō de doka ũ, oni a kpàkpa ke buri sīnda pínkinε de ògō kù soru gūn gōrō pì zī.

¹⁵ Zìrinō wà ò gèe gōno yā kù kína dìte pì yāi, akù ò a kpàkpaa kè Susa wéran. Kína kù Amanao vùte òten í gbē. Susadeno sō ò bídi kè yā pìia.

4

Mòdekai wékena Esitaa de à lé da yān

¹ Kù Mòdekai yā kù ò kèe pìi mà, à a pókasanō gā à kè, akù à uta kasanō kùala à túbu gbè a mīia, akù àten kure wēte gūn àten wēnda ó gbāna dō.

² À gèe ari kínabe gānulea, zaakù gbēke dì fō à gē kínabe gānu gūn kù uta kasanō danaro.

³ Ò yā kù kína dìte doka ũ pìi kpàkpaa kè būsú kù būsuoone pínki, akù Yudanō nà ódōnaaa manamana gu sīnda pínki kù léyīnaao. Òten wētē kóte òten wēnda ó dō. N gbēno uta kasanō dàda dasi ò túbu gbè n mīia.

⁴ Kù Esita ìba nōgbēno kù gōgbēno sù ò òne, a nèsee yāka manamana. À pókasanō kpāzā Mòdekaine à da uta kasanō gbèn, ama adi we à sìro.

⁵ Ataka kù ò a fèree kèeme dogari kù kína dìte àgō kù Esita sare ũ. Esita a sīsì à a zī Mòdekaia à gé à a lá: Bó yā mé à sūu? Bó yā mé à tò àten ke lee?

⁶ Ataka bō kínabe gānulea à Mòdekai lè.

⁷ Mòdekai yā kù à a le bàbane pínki, akù à andurufu kù Amana pì ani ká kína aruzekatekin Yudanō dedena yāi lé òne papana.

⁸ À yā kū ò dìte Yudanɔ dɛdena yā musu kū ò a kpàkpaà kè Susa takada kpàa dɔ de à mɔ Esitanɛ à a bɔkɔtenɛ. À pì à o Esitanɛ à gé kína kīnaa à kúte kenɛ à wé kea a gbēnɔ yā musu.

⁹ Ataka tà à yā kū Mɔdekai ò bàba Esitanɛ.

¹⁰ Akū Esita pìne à gé à yā dí o Mɔdekainɛ:

¹¹ Kía ìbanɔ kū a bùsu gbēnɔ dɔ́ ń pínki kū tó gōgbē ke nɔgbē nà kīnai a kpé gūn, tó adi a sísiro, doka kun mèn domɛ. Òdi ade demɛ, tó adi ke kína a wura gòo dò adea de à le àgō kun baasiro. Makū sō, à kà gɔɔ baraakuri kū odi ma sísi mà gé kína kīnaaro.

¹² Kū à gèe à Esita yā pì bàba Mɔdekainɛ,

¹³ akū Mɔdekai èra à légbāzā kènɛ à pì: Ñsungō da mɔkōn mé ìni bo ndo Yudanɔ té n kunna kīnabea yāiro.

¹⁴ Tó ń yītena gɔɔ díkīna taka gūn, kpányī ni bo gukea à Yudanɔ mì sí à ń bo. Mɔkōn kū n de bedenɔ sō áni gaga. Tó gɔɔ díkīna taka yāime n gō kína nanɔ ũ, dí mé à dōo?

¹⁵ Akū Esita légbāzā kè Mɔdekainɛ à pì:

¹⁶ Ñ gé ń Yuda kū ò kú Susanɔ kakara ń pínki, à lé yī ma yā musu. Àsun pò blero àsun í miro gɔɔ aakō fānantē kū gwāanio. Makū kū ma ìbanɔ óni lé yī le se. Abire gbera mani gé kína kīnaa, bee tó má gena zé vīro. Tó sō ma ga, ma gan gwe.

¹⁷ Akū Mɔdekai tà à yā kū Esita ònɛ kè pínki.

5

Esita wékena kīnaa

¹ A gɔɔ aakōde zī Esita a kína nanɔ bizanɔ yī, akū à gèe à zè kīnabe onn kpé kū à kun kpéleleá. Kína vutena kiblegbaaa kpé gūn gwe, a arɛ dɔna kpéleleá.

² Kū à a nanɔ Esita è zena kpéleleá, a pò kèa nna, akū à a wura gòo kū a kūna dɔa. Esita nàì à ɔ kè a gòo pì léa.

³ Kína a là à pì: Esita, bómɛɛ? Bón nten gbekamaa? Bee tó ma kpata kpadomɛ mani kpámma.

⁴ À wèa à pì: Kí, tó à kènne mana, ń Amaná sísi pòble kū maten kennɛa gbāra.

⁵ Akū kína pì ò su kū Amaná gōnɔ, de ò gé ò yā kū Esita gbekaa pì ke. Akū kína kū Amaná gèe de ò pòble kū Esita kènne pì ble.

⁶ Kū òten sèwē mi, kína Esita là à pì: Bón nten wé ke maa? Mani kennɛ. Yā kpaten nten gbekamaa? Bee tó ma kpata kpadomɛ mani kpámma.

⁷ Esita wèa à pì: Yā kū maten wé kemman dí.

⁸ Kína, tó ma n ponna lè, tó à kènne, ń yā kū maten wé kemma kemɛnɛ, à mós à pòble kū mani keáre zia ble, mani yā kū n ma lai onne.

⁹ Kū Amaná bò zī birea, a pò kè nna àten yáa dɔ. Ama kū à Mɔdekai è kīnabe gānu gūn adi fute à zèarero adi vīna kearero, akū à pò fèi.

¹⁰ À a zīda kù à tà be. Kū à a gbēnnanɔ sísi kū a nanɔ Zeresio,

¹¹ akū àten ìa dá a aruzekɛ zōkō kū a nēgōgbē dasinɔ yā musu. À pì a karanaa lè kína kīnaa à a gba gbāna de a ìba kparanɔla kū gbānadenɔ ń pínki.

¹² À pì dɔ: Madon kína nanɔ Esita ma sísi à pòble kèmenɛ kū kīnao. À èra à ma sísi mà pò ble kū kīnao zia dɔ.

¹³ Bee kū abireo tó ma Yuda buri Mɔdekai è vutena kīnabe gānu gūn, yā bireno pínki dì kemɛnɛ pòke ũro.

¹⁴ Akū a nanɔ Zeresi kū a gbēnnanɔ pìne: Ñ tó gbēnɔ lí pétenne a lei kà gāsákuru bupla akuri, ń wé ke kīnaa zia kōnkɔ à n gba zé ń Mɔdekai lokoá, gbasa ń gé kū kīnao ń pò ble kū ponnao. Yā pì kà Amanágu manamana, akū à lí pì pète.

6

Bèerekarana Mɔdekaine

¹ Gwāani birea kína dí f̄ à i òro. Akū à pì ò mó kū a bùsu ḡayāk̄ena takadao. Ò a kyó kèn̄e,

² akū ò Mɔdekai yā è gwe, lākū kína dogari zédāk̄p̄ari gb̄ēn̄on plan̄o Bigitana kū Teresio lé kpākūsūi nà, akū Mɔdekai bòo.

³ Kína a ìban̄o là à pì: Ò Mɔdekai bèere kàra ò a gbà gbāna yā pì yāi deram̄e? Ò wèa ò pì: Odi yāke ken̄ero.

⁴ Akū kína pì: Dí mé à kú on̄n gwee? Ḡor̄o kùa Amana gè kínab̄e on̄n ḡon̄o de à Mɔdekai lokona lí kū à p̄ete p̄ia yā on̄e.

⁵ Akū kína ìban̄o wèa ò pì: Amana mé à kú on̄n gwe. Akū kína pì à ḡē.

⁶ Kū à ḡē, kína a là à pì: Bón̄ oni ke ḡōgb̄ē kū má ye mà a karan̄e? Amana laasunn̄ lè à pì: Dín̄ kína ye à bèere karan̄e de makūlaa?

⁷ Akū à wèa à pì: Tó n̄ ye n̄ gb̄ē bèere kara,

⁸ oni kína aruk̄imba kū n̄ dà yā sé ò mó kū n̄ s̄ō kū ò kífuraa kùaa.

⁹ N̄ aruk̄im̄baa pì kū s̄ō p̄io kpá n̄ gbānade bèered̄en̄o dokea, à aruk̄im̄baa pì da gb̄ē kū n̄ ye n̄ a bèere karan̄e à a dí s̄ōa àḡō té a are w̄ete zédan̄o gūn̄ àḡō pūtā àḡō pì: Len̄ kína d̄i ke le gb̄ē kū à ye à a bèere karan̄e.

¹⁰ Akū kína p̄in̄e: N̄ gé n̄ aruk̄im̄baa pì sé ḡon̄o kū s̄ōo lākū n̄ ò nà, n̄ yā pì ke Yuda buri Mɔdekai kū àdiḡō vutena ma be gānu gūnn̄e. N̄sun̄ yā kū n̄ pì ò ken̄e pì ke tóro.

¹¹ Amana ḡē à aruk̄im̄baa p̄i s̄ē kū s̄ō p̄io à s̄ūo. Akū à aruk̄im̄baa p̄i dà Mɔdekaine à a d̄i s̄ōa, à té a are w̄ete zédan̄o gūn̄, àten̄ pūtā à pì: Len̄ kína d̄i ke le gb̄ē kū à ye à a bèere karan̄e.

¹² Kū ò s̄ū, Mɔdekai ḡē à v̄ute kínab̄e gānu gūn̄, akū Amana ɔ kù a w̄éa à tà be kū ɔɔɔo.

¹³ À yā kū à a le bàba a nan̄o Zer̄esine kū a gb̄ēnn̄an̄o n̄ p̄inki. Akū a lédammarīi p̄in̄o kū Zer̄esio p̄in̄e: Zaakū Mɔdekai kū n̄ ḡō kpe a yāi pì bi Yuda burime, ìni a f̄ō doro, ìniḡō k̄iai n̄ḡō géme.

¹⁴ Ḡor̄o kū òten̄ yā pì on̄e, kína dogari kū ò n̄ f̄ere kèn̄o kà, akū ò a s̄ē likalika ò ḡē k̄āo p̄oble kū Esita k̄ēa.

7

Amana lokona lía

¹ Akū kína kū Amanao ḡē p̄ó ble kū Esitao.

² Ḡor̄o kū òten̄ w̄ē mi a ḡor̄o plade pì z̄i, akū kína Esita là à pì: Esita, b̄on̄ ìni w̄é kemaa? Mani ken̄e. Yā kpaten̄ n̄ten̄ gb̄ekamaa? Bee ma kpata kpadome mani kpám̄ma.

³ À wèa à pì: Tó ma n̄ p̄onna lè akūs̄ō yā p̄i kèn̄e, n̄ tó màḡō kú w̄èndiio. W̄éke kū ma k̄emman̄ gwe. N̄ tó ma gb̄ēn̄o ḡō w̄èndi v̄i. Yā kū ma gb̄ēkan̄ gwe.

⁴ Zaakū makū kū ma gb̄ēn̄o, ò d̄ite kū ò ó d̄ede ò láka kún̄wo ò ó buri bom̄e. Tó òten̄i ó yía z̄on̄o ū yāme, de má ȳitena. Wari dí taka dí ká mà wari d̄om̄maro.

⁵ Akū kína a là à pì: Díme? Dí mé ani f̄ō à ze kū yā bire taka buri ken̄aaoo?

⁶ À wèa à pì: Amana v̄ani d̄ik̄inan̄ ib̄ere kū à z̄áogu pì ū. Sw̄èe k̄è Amanaa kína kū a nan̄o p̄io yā musu.

⁷ Kína f̄ute a w̄ēla p̄of̄ē gūn̄ à ḡē líkpen̄ a on̄n. Amana s̄ō à ḡō gwe kū Esitao, akū Amana ten̄ k̄ute ken̄e a w̄èndi yā musu, zaakū à è kū kína z̄èo à v̄ani keareme.

⁸ Kū kína bò líkpen̄ à s̄ū p̄oblekia ḡon̄o, Amana l̄ele gbà wutebo kū Esita genḡesek̄enaa, akū à pì: À ye à kusi ma nan̄o ma w̄ara kp̄é gūn̄ lan̄ yá? Kū yā p̄i bò kína len̄ ḡon̄o, ò s̄ū ò p̄ó ȳi Amana ānn̄wa.

⁹ Kína dogarinɔ doke Abona pìne: Lí petena Amana pì be sare à kà gàsákuru bupla akuri. Akū mé à lí pìi pète de à le à Mɔdekai kū à yā mana kènne lokoa. Akū kína pì: À a lokoa.

¹⁰ Kū ò Amana lòko lí kū à pète Mɔdekaine pìia, akū kína pɔ kpàte.

8

Kína yā pānde ditena Yudanɔ yā musu

¹ Zī pìian kína Asueru Yudanɔ zānguri Amana be kpà a nanɔ Esitaa. Esita pì kínane Mɔdekaimɛ a danɛ ũ, akū Mɔdekai nà kínai.

² Kína a tǎnka kū à sī Amanaa bò à dà Mɔdekaine, akū Esita Amana be nàne a ɔĩ.

³ Esita èra à gèe yā o kínane dɔ. À wùte a gbá are àten wétè kóte, à kúte kènne de à yā vāni kū Agaga buri Amana a lé kpàkūsū Yudanɔii gboro.

⁴ Kína wura gò dɔa, akū à fùte à zè a are

⁵ à pì: Tó ma yā kǎngu akūsɔ ma n pɔnna lè, tó yā díkína zé vī akūsɔ ma yā kànne, zaakū Amɛdata né Amana, Agaga buri zèo à Yuda kū ò kú n būsu gūnnɔ dede n pínki, n̄ o n takadakèrinɔne ò takada kè ò Amana yā pì lite kpɛdangara.

⁶ Mani ke deran mà kisira kū ani su ma gbèno le gwaa? Mani ke dera mà wé ke pla kū ma burinɔ dedenaaoo?

⁷ Akū kína Asueru pì a nanɔ Esitanɛ kū Mɔdekaio: À gwa, ma Amana be kpà Esitaa, akū ma Amana pìi lòko lía kū à yā vāni kpàkūsū Yudanɔi yāi.

⁸ À takada kè Yudanɔ yā musu lákū à kèáre mana nà. À kè kū ma tóo à ma tǎnka sèeda kea, zaakū takada kū ò kè kū ma tóo ò ma tǎnka sèedaa kèa litena vīro.

⁹ Gwe gǔno ò kína takadakèrinɔ sisi. Mɔ aakòde Sivá gɔrɔ baro awɛ' aakòde zīn ò yā kū Mɔdekai dìte Yudanɔne kū kína ibanɔ kū kínano kū būsu gbānadenɔ kè pínki būsu mèn basuddo awɛsupplanɔne sena zaa India busun ari à gèe pé Etiopia būsua. Ò takada kè būsu kū būsua kū n̄ takadakèna burio, buri kū burio kū n̄ yāo. Ò takada kè Yudanɔne kū n̄ takadakèna takao kū n̄ buriyāo dɔ.

¹⁰ Mɔdekai takada kè kū kína Asueru tóo à kína tǎnka sèedaa kèa à takada pìnɔ nà zīrinɔne n̄ ɔĩ, akū ò dì sɔ bàalɛri kū ò bò kína sɔyīkianɔa ò gèe.

¹¹ Yā kū kína dìte pì Yuda kū ò kú wète kū wèteonɔ gbà zé ò kɔ kakara ò gí kū n̄ zīdao. Tó buri ke būsu zīkari ke lètemma kū n̄ néno kū n̄ nɔgbèno, ò n̄ dede ò láka kúnwo ò n̄ mì de ò n̄ pónɔ séte.

¹² À n̄ gbá zé ò abire ke kína Asueru būsuno gūn pínki mɔ kuri awɛplade Ada gɔrɔ kuri awɛ' aakòde zīn.

¹³ Ò yā kū à dìte pì takada kpàzā būsu kū būsua pínki doka ũ. Ò a kpàkpaa kè buri sīnda pínkine de Yudanɔ gɔ kú soru gūn ò yā yía n̄ iberenɔa zī birea.

¹⁴ Kína yāditena pì yāin zīrii pìnɔ kè likalika dina kína sɔ bàalɛrinɔa ò gèe. Akūsɔ ò yā pì kpàkpaa kè Susa wéran.

¹⁵ Mɔdekai bò kínabea à kíkɛ pɔ pura kū pɔ búguo dana, à kífura zɔkɔ kū ò pì kū wuraaoo kuna. À táaru biza arukĩmba tēra dana dɔ, akū Susadenɔ ayuwii kè kū pɔnnao.

¹⁶ Gu pù Yudanɔne zī birea, òten pɔnna ke kū yāa dɔo, zaakū ò n̄ gbá gbāna.

¹⁷ Būsu kū būsua wète kū wèteo, gu kū kína yā ditena pìi kàn pínki Yudanɔ pɔnna kè kū yāa dɔo ò dikpe kè kū pɔblegbènaao. Buri pāndenɔ gò Yudanɔ ũ dasi, kū vīna n̄ kū Yudanɔ yā musu yāi.

9

Yudanɔ zīblena n̄ iberenɔa

¹ Mɔ kuri awɛɛplade Ada gɔɔɔ kuri awɛɛ'aakɔde zĩn yã kũ kina dìte kegɔɔ ũ. Zĩ kũa Yudanɔ iberenɔ wé dɔi yã kũ ò gbãna mɔ Yudanɔne, ama yã pìi lĩte kpedangara, akũ Yudanɔ gbãna mò ñ iberenɔne.

² Kina Asueru bũsunɔ gũn pĩnki Yudanɔ kɔ kàkara fãrandi kũ ò kun de ò léte gbẽ kũ ò yã vãni kpàkũsũnyĩna. Gbẽke dí fɔ à ñ furo, zaakũ buri pãndenɔ ten vĩna keĩne ñ pĩnki.

³ Bũsu gbãnadeno, kina ibano kũ kinenɔ kũ a zĩkerino ñ pĩnki zè Yudanɔ kpe, kũ òten vĩna ke Mɔdekaine yãi.

⁴ Mɔdekai bèere vĩ kınabea, akũ a tó dà bũsu sĩnda pĩnkila, zaakũ a gbãna ten karamɛ.

⁵ Yudanɔ ñ iberenɔ dède kũ fẽnedao ò láka kũnwo ñ pĩnki ò ñ poyeinaa kè ñ zãngurii pĩna.

⁶ Ò gɔgbẽno dède Susa wéran gbẽnon wàa pla kpé basɔɔro.

⁷ Ò Pasandata kũ Dalafɔo kũ Asapatao

⁸ kũ Poratao kũ Adaliao kũ Aridatao

⁹ kũ Pamasatao kũ Arisaio kũ Aridaio kũ Vaizatao dède dɔ.

¹⁰ Gbẽ pĩno bi Amɛdata né Amana, Yudanɔ zãnguri négɔgbẽ gbẽnon kurinɔmɛ. Bee kũ abireo odi ɔ ke ñ pókearo.

¹¹ Zĩ dokɔno pĩian ò gbẽ kũ ò ñ dede Susano dasi lé gbã kınane.

¹² Akũ à pì a nano Esitane: Yudanɔ gɔgbẽno dède Susa la gbẽnon wàa pla kpé basɔɔro kũ Amana négɔgbẽ gbẽnon kurino. Bón ò kè ma bũsu kparano gũn séé! Yã kpaten nten wé kema dɔɔ? Mani kenne. Bó yã nten gbekamaa? Mani kpámma.

¹³ Esita wèa à pì: Kina, tó à kenne mana, ñ Yuda kũ ò kú Susa lano gba zé ò yã kũ n dìte ò ke gbãra ke zia dɔ, ò Amana négɔgbẽ gbẽnon kurii pĩno loko lía.

¹⁴ Kina pì, ò ke le. Ò a kpàkpaa kè Susa, akũ ò Amana né pĩno gèe lòkoloko.

¹⁵ Yuda kũ ò kú Susano kɔ kàkara Ada gɔɔ gẽro donsaride zĩ, akũ ò gɔgbẽno dède dɔ gbẽnon wàa do kpé basɔɔro. Bee kũ abireo odi ɔ ke ñ pókearo.

¹⁶ Yuda kpara kũ ò kú kina bũsunɔ gũnno ñ pĩnki kɔ kàkara de ò gí kũ ñ zĩdao ò bo ñ iberenɔ yã, akũ ò ñ zãngurii pĩno dède gbẽnon dúbu basiikɔ sɔɔro sari. Bee kũ abireo odi ɔ ke ñ pókearo.

¹⁷ Ò yã pìi kè Ada gɔɔ kuri awɛɛ'aakɔde zĩmɛ, a gɔɔ gẽro donsaride zĩn ò kámma bò. Ò gɔɔ pìi dìte dikpe ũ de ò dikpe póbble ke ò ponna ke gɔɔ pìia.

¹⁸ Yuda kũ ò kú Susano kɔ kàkara a gɔɔ kuri awɛɛ'aakɔde zĩ kũ a gɔɔ gẽro donsaride zĩo, akũ ò kámma bò a gɔɔ gẽrode zĩ. Ò gɔɔ pìi dìte dikpe ũ de ò dikpe póbble ke ò ponna ke gɔɔ pìi.

¹⁹ Abire yãin Yuda búbari kũ ò kú lakutu gũnno dì dikpe pì ke Ada gɔɔ gẽro donsaride zĩ ò dikpe póbble ke ò ponna ke òdi póbble dakɔne.

Purimu dikpe ditena

²⁰ Mɔdekai yã pĩno kè takada gũn, akũ à kpàzã Yuda kũ ò kú kina Asueru bũsuu gũnno ñ pĩnki, gbẽ kũ ò kú kãnino kũ gbẽ kũ ò kú zãno ñ pĩnki.

²¹ À dìteĩne kũ ògɔ dikpe pì ke wè kũ wèeo Ada gɔɔ gẽro donsaride zĩ kũ a gɔɔ gẽrode zĩo.

²² Gɔɔ pĩno mɛ Yudanɔ bona ñ iberenɔ ɔĩ dikpe ũ. Mɔ pìi gũn ñ pɔsira lĩte ponna ũ, ñ wëndakenaa lĩte dikpekena ũ. Ògɔ dikpe pì ke gɔɔ pĩno zĩ, ògɔ dikpe póbble ke ògɔ ponna ke, ògɔ póbble dakɔne, ògɔ gba da takasidenɔne.

²³ Yudanɔ zè kũ yã kũ Mɔdekai kèĩne, akũ dikpe kũ ò kè pìi gɔĩne futɔkarayã ũ.

²⁴ Amɛdata né Amana, Agaga buri Yudanɔ pĩnki zãnguri yã vãni kpàkũsũnyĩ kũ à ñ dede, akũ à gbè kũ òdi pì purimu zù à a gu gwà de à le à ñ fu à ñ dede.

²⁵ Ama kũ kina yã pìi mà kpãni, à yã dìte takada gũn, de yã vãni kũ à a lé kpàkũsũ Yudanɔii pì era a musu. Akũ ò a lòko lía kũ a négɔgbẽno lele.

²⁶ A yā mé à tò òdi gɔɔ pìnɔ sísi Purimu, zaakū gbè kū à zù à a gu gwà tón gwe. Yā kū Mɔdekai kè takada pìi gūn kū yā kū à n lénɔ yāin

²⁷ ò sì kū ò dikpe ke gɔɔ pla pìnɔ gūn wè kū wèeo. Ò pì mókɔnɔ kū n nénɔ kū gbè kū ò nàmmánɔ ni gí dikpe pì keiro, ògɔ ke a gɔɔa lákū ò kè takadan nà.

²⁸ Wè kū wèeo gɔɔ pìnɔ yā gɔ dɔngu, ògɔ a dikpe ke ɔn kū ɔnnwo wète kū wèteo bùsu kū bùsuuo, de Purimu dikpe pì sún láka Yudanɔ kīnaaro yāi, a kegɔɔ sún mì de n burinɔaro.

²⁹ Kína nanɔ Esita, Abihaili né takada plade kè kū a ikooó pínki Purimu yā musu, à gbāna kpàò takada kū Yuda buri Mɔdekai kèa.

³⁰ Mɔdekai takada pìi kpàzā Yuda kū ò kú kína Asueru bùsu mèn basuddo awéesuppla gūnnɔne. À kunna aafia kū laakarikipatenaao yā òné,

³¹ akū à Purimu dikpe pìi dìte a gɔɔa, lákū àpìi kū kína nanɔ Esitao dìteíne nà, lákū mókɔnɔ sɔ ò sì ò ke nà kū n burinɔ n kpe kū léyīnaao kū ɔɔɔɔ.

³² Yā kū Esita dìte pì gbāna kpà Purimu doka pìnɔa, akū ò kè takadan.

10

Kína Asueru kū Mɔdekaio yā

¹ Kína Asueru tò gbè kū ò kú a bùsuu gūnnɔ pínki kū ísira luannɔ táfe boare.

² Yā zɔkɔ kū à kènɔ kū a ikokeyānɔ kēna Midíānɔ kū Pesianɔ kínanɔ gīayākēna takadan. Lákū kína Mɔdekai gbà gbāna à gɔ gbè zɔkɔ ũ nà, a yā kú takada pìi gūn dɔ.

³ Yuda buri Mɔdekaimɛ kína Asueru kpàasi ũ. À tó bò Yudanɔ té akūsɔ a yā kàngu dasi, zaakū à a gbēnɔ aafiaa wète, akū à kunna nna zé kèke a buri pìnɔne.

AYUBA

Setan Ayuba yōnaa 1:1-2:13
 Ayuba a igoro gyabonaa 3:1-3:26
 Ayuba gbēnnanō yāweanaa 4:1-5:22
 Ayuba wena a gbēnnanōa 14, 19, 31
 Dikiri wena Ayubaa 38:1-41:34
 Ayuba yā mīdenaa 42:1-42:17

Setan Ayuba yōna káaku

¹ Gōgbē ke kú Uzu bùsun yā, a tón Ayuba. Gbē maname, àdigō taari vīro. À Luda vīna vī akūsō à gī yāvānikēnaai.

² À négōgbēnō vī gbēnōn suppla, nēnōgbēnō gbēnōn aakō.

³ À sānō vī dūbu suppla, lakuminō dūbu aakō, zūnō wāa sōoro, zaakinō wāa pla kpé basōoro, akūsō a zīkerinōn dasi manamana. À aruzeke zōkō de gbē sīnda pínki pōla ifāboki kpa.

⁴ À négōgbēnō dīgō pōnna pōble kekōne be kū beo, òdi n dāre pīnō sīsī ò mō ò pō ble ò í mi kūnwo lēle.

⁵ Goro kū ò pōnna pō ble ò làka pínki, Ayuba dī gbē zīmā ò gbà boñne. Tó gu dō, àdi fute kōnkōkōnkō à sa'opō kū òdi ká tén à té kū o n baadine à pi: Òdigō dōro ma nēnō durunna kè ò dōkè kū Ludao n swēn gwē. Len Ayuba dīgō ke le goro sīnda pínki.

⁶ Zīkea malaikanō sù ò zè Dikiri are, akūsō Setan kú n té.

⁷ Akū Dikiri pī Setanne: N bo māmē? À wēa à pī: Maten gé maten su maten likara andunia gūmmē.

⁸ Akū Dikiri pīne: N ma zòbleri Ayuba è yá? A sára kú andunia gūnlo. Gbē maname, à taari vīro. À ma vīna vī akūsō à gī yāvānikēnaai.

⁹ Akū Setan pī Dikirine: Ayuba n vīna vī pān yá?

¹⁰ Mōkōmmē n karaa kpà n likai kū a beo kū pō kū à vīnō pínki. N arubarikaa dà a zīn, akū a pōnō kàra à dāgula.

¹¹ N bo n pá a pōnōa pínki n gwa, tó adi yā vāni onnero.

¹² Akū Dikiri pīne: Tò! Ma a pō sīnda pínki nānne n oī, ama n̄sun o pá a mēearo. Akū Setan gò Dikiri are.

¹³ Zīkea Ayuba négōgbēnō kū a nēnōgbēnō ten pō ble òten sēwē mi n vīni bea.

¹⁴ Akū gbēke sù Ayuba kīnaa à pī: Zūnō ten bú wí akūsō zaakinō ten sē ble n sare,

¹⁵ akū Sebanō lētemā ò n sēte ò tà kūnwo, ò n dārinō dēde kū fēnēdao. Makū mé ma bo mado ma su a baaru kpánne.

¹⁶ Adi yā o à làkaro, akū gbē pānde sù à pī: Sura pēte n sá kpāsana ò té kù, pódārinō gāga. Makū mé ma bo mado ma su a baaru kpánne.

¹⁷ Adi yā o à làkaro, akū gbē pānde sù à pī: Kaladianō kō kpàatete gā aakō ò sù ò lēte n lakuminō ò n sēte ò tà kūnwo, ò n dārinō dēde kū fēnēdao. Makū mé ma bo mado ma su a baaru kpánne.

¹⁸ Adi yā o à làkaro, akū gbē pānde sù à pī: N négōgbēnō kū n nēnōgbēnō ten pō ble òten sēwē mi n vīni bea,

¹⁹ akū zāgāīa gbāna kàka à bò gbārannan à sù n kpé kusuru siikōnōa, akū à lēte à sī né pīnō ò gāga. Makū mé ma bo mado ma su a baaru kpánne.

²⁰ Akū Ayuba fūte à a uta gā à kē à a mī bò. Akū à wūte a gberēa à donyī kè Ludane

²¹ à pī:

Ma bo ma da gberɛn ɔkori
akūsɔ mani era mà tá ɔkori.
Dikiri kpàma akū à èra à sìma.

Ò Dikiri sáabu kpá.

²² Yá pìnɔ gūn pínki Ayuba dí durunna ke à Luda taari èro.

2

Setan Ayuba yɔna a gɛ̀n plade

¹ Zíkea malaikanɔ èra ò sù ò zè Dikiri arɛ, akūsɔ Setan kú n té. À zè Dikiri arɛ,

² akū Dikiri a là à pì: N bo mámmɛ? À wèa à pì: Matɛn gé matɛn su matɛn likara andunia gūmmɛ.

³ Akū Dikiri pìnɛ: N ma zòbleri Ayuba è yá? A sára kú andunia gūnlo. Gbɛ manamɛ, à taari vīro. À ma vīna vī akūsɔ à gì yāvānikenaai. Bee kū n ma sã vùnɛ, ma kisira kpàì pã, à kpé kun taari sari ari tera.

⁴ Akū Setan pìnɛ: Ñ kemɛnɛ mà kennɛ. Pó kū gbɛ vī sīnda pínki ani kpá a surabana yāi.

⁵ Ñ n ɔ bo ñ pá a mèɛa ñ gwa. Ani yā vāni onnɛ.

⁶ Akū Dikiri pìnɛ: Tò! Ma a nānnɛ n ɔ, ama ñ a wèndi tó.

⁷ Setan gò Dikiri arɛ, akū à bòbūnu zī Ayubaa sena zaa a gèssɛa ari à gèɛ pé a mīdangura.

⁸ Akū Ayuba takaso sè à gèɛ à vùtɛ tubura, àtɛni a zīda wao.

⁹ A nanɔ pìnɛ: Ìnigɔ kpé kun taari sari ari teran yá? Ñ yā vāni o Ludanɛ ñ ga.

¹⁰ Akū à pìnɛ: Ntɛn yā o lán nɔgbɛ yōnkɔ bà. Ónigɔ yā mana le Luda ɔ ò gí a vāni lei yá? Yá pìnɔ gūn pínki Ayuba dí durunna ke a yā'onaa gūnlo.

Ayuba gbɛnnanɔ suna a kīnaa

¹¹ Kū Ayuba gbɛnna gbɛnɔn aakōnɔ kisira kū à a lènɔ baaruu mà, n baadi bò a bea ò kō kākara, akū ò gèɛ ò wènda ke kāao ò a laakari kpátɛnɛ. N tónɔn dí: Temana gbɛ Elifaza, Sua gbɛ Bilidada kū Naamati gbɛ Zofao.

¹² Kū ò a wīna kè zāzā, odi a dōro, akū ò ɔ dò, n baadi a uta gà à kè, akū ò būsuu dà ò fā musu n mīla.

¹³ Akū ò vùtɛ kāao zītɛ gɔrɔ suppla fānantɛ kū gwāanio. N gbɛke dí yāke o kāaoro, zaakū ò è lākū a warikɛnaa kè zōkō manamana nà.

3

Ayuba a igɔrɔ gyabonaa

¹ Abire gbera Ayuba lé wè à yā vāni ò a igɔrɔ musu

² à pì:

³ Luda ma igɔrɔ ke pã
atɛnsa gwāani kū ò ma nòɔ sī pīi.

⁴ Gɔrɔ pì li gusira ũ,
zaa musu Luda sún a yā daro,
àsun tó gu puaro.

⁵ Gusira kū níkiniki gɔrɔ pīia,
ludambɛ sira kútea,
gusira bitim daala.

⁶ Gwāani pì sō à sira kū níkiniki,
òsun a da wè gɔrɔnɔ té doro,
òsun a naro mɔ gɔrɔnɔ gūnlo.

⁷ Gwāani pì ke gwāani fīni ũ,
ayuwii sūngɔ dɔ gɔrɔ kùaro.

⁸ Pódamhari kũ òdi tó ifántē gu puronɔ láari ke gɔrɔ p̄lia,
gbē kũ ò d̄s lákũ òdi ɔ ká kwāsaaii p̄inɔ.

⁹ A gudɔnao susunenɔ sira kũ,
oni a gudɔna dā pā, gu ni kēro.

¹⁰ Zaakũ gɔrɔ p̄i dí ma da né'isɔ zé tatamalero,
à tò ma wé wari è.

¹¹ À kè dera òdi ma i gè ūroo?

Bóyāi mádi bo gberen ma era ḡonɔroo?

¹² À kè dera ò ma kpa gbálaa?

Bóyāin ò ȳs̄ kpàma ma m̄i?

¹³ Tó ma ga yā, de ma ḡo kítikiti,

de ma i ò ma kámma b̄o

¹⁴ kũ k̄inanɔ kũ andunia ḡun lédammari

kũ ò k̄inabe z̄inɔ k̄eke ò b̄o n̄ z̄idanenɔ,

¹⁵ k̄ine kũ ò wuraa kàkarañȳinɔ

akūs̄s̄ ò andurufuu kà n̄ kpén à pà.

¹⁶ À mana yā ò ma v̄i lán n̄b̄otene bà,
lán né kũ à sù gè ū adi andunia ero bà.

¹⁷ Gwen yāvānikerinɔ dì n̄ vānikena tón

akūs̄s̄ gbē busananɔ dì kámma bon.

¹⁸ Z̄iz̄onɔ dì ñampaki le gwe,

òdi n̄ wétāmmarinɔ k̄oto ma doro.

¹⁹ Gbānadenɔ kũ talakanɔn kũ gwe n̄ p̄inki,

akūs̄s̄ z̄oò d̄iḡo de a dikiri p̄o ū gwe doro.

²⁰ Bóyāi Luda dì gu pu wēndadenɔneɛ?

À kè dera àdi wēndi kpá gbē kũ n̄ p̄o siranɔaa?

²¹ N̄ wé d̄iḡo d̄o gai òdi lero,

òdi kpáte kei de aruzeke kũ à utenala.

²² Tó ò gà ò n̄ v̄i, òdi p̄onna ke,

n̄ nèseɛ dì ke nna.

²³ Luda n̄ zia yā ùteíne,

à karaa l̄ikañȳi kpa s̄inda p̄inkia.

²⁴ Wesakakara à bona mé à ḡo ma p̄oble ū,

ma ndanaa dì lákaro.

²⁵ Yā kũ ma v̄ina k̄enɛɛ p̄i mé à ma le,

yā kũ ma k̄a ḡi p̄i mé à s̄uma.

²⁶ Má ñampana v̄iro, ma laakari kpátenaro.

Má kámmabona v̄iro, ma wari dì lákaro.

4

Elifaza yāwena Ayubaa

¹ Akũ Temana gbē Elifaza yā wèa à p̄i:

² Asa tó gbē yā ònne, ñni p̄o f̄eroo?

Zaakũ mani f̄o m̄aḡo ȳitenaro.

³ N̄ d̄on lákũ n̄ lé dà gbēnɔa dasi nà,

n̄ gbē kũ n̄ gbāna lakanɔ gbà sw̄èɛ.

⁴ N̄ yā gbē kũ òten funɔ sè lei,

n̄ gbē kũ ò busananɔ gbà gbāna.

5 Kū yā n le sà, akū nten fu,
 kū à sùmma, n bídi kè.
 6 N vīnakēna Ludanē dí n laakari kpáteroos?
 N kunna taari sari dì tó ñgō tāmaa vīroos?
 7 Ñ laasun lé ñ gwa!
 Kisira taarisaride lè ziki ari à gà yá?
 Mán ò gbē mananō kàkatēn zikii?
 8 Gbē kū à yā vāni bú wì à yākete tōa,
 ma è abire mé àdi butēnē.
 9 Luda lé'īa mé àdi a kakatē,
 a pó bona a yīn mé àdi a dúgu zō.
 10 A pūtāna kū kòto gbānao lán músuu bà dì láka,
 Luda dì a saka woronē.
 11 Àdi ga lán músu kū à nòbōō wētē à kùraii bà,
 a nēnō ni gbasa ò fākōa.

12 Yā sùma kpāni asiri gūn,
 a ĩa gè ma sān.
 13 Gōrō kū matēn nana bènē o gwāani,
 gōrō kū gbēnō i ò ò kà zā,
 14 vīna ma kū matēn lukaluka,
 ma mēgu sīnda pínki tēn luka.
 15 Īa ke buri ma pa ma ānnwa,
 ma mēkāsēsēsē fūte à zē.
 16 Kū à zē, mádi a taka dōro,
 pó pì kú ma arē,
 akū ma a kòto kpāni mà à pì,
 17 bisāsiri ni fō àgō de yānnade ũ Ludanē yá?
 Gbē ni fō àgō zēna a Kēri arē yá?
 18 Zaakū Luda dì a malaikanō náani kero,
 akūsō àdi a zīkerii pìnō taari le,
 19 ókōnō kū ó mè de lán ē kpé bà,
 ó kasana de bùsu kori ũ
 akūsō òdi ó dúgu zō lán dāmboroo bà,
 oni ó pó o dō yá?
 20 Zaa kōnkō ari òkōsi gbēnō dì gaga,
 òdi kakatē ari gōrō sīnda pínki,
 òdi ñ tāsī káro.
 21 Luda dì ñ kuta lí gboronē,
 akū òdi ga òndō sari.

5

1 Ñ lé zú sà ñ ma tó gbēke ni wemma.
 Malaika kpatēn ĩni arē dōaa?
 2 Íbetēsēnaa dì yōnkō dē,
 nēsēgōbaa dì mīsaride kakatē.
 3 Ma è yōnkō zīni pētē,
 akū zīni pīi yò kānto.
 4 A nēnō zā kū aafia kīnaao,
 òdi ñ yānō mātēmate'īnē yākpatekēkia,

gbēke di ze kūńworo.

⁵ Nàderinɔ di a burapɔnɔ ble,
bee pɔ kū à lèe likainɔ,
ímiderinɔ di luka a aruzekèi.

⁶ Kisira di fute busunlo,
wari di bute zítéro.

⁷ Lákū tépūtána gena musu sika vīro nà,
len gbē kū ò ì pínki di wari le le.

⁸ Tó makūmε sɔ, Ludan mani gbeka,
mani ma yā kpáte a arε.

⁹ Àdi yā zókɔ ke kū oni fɔ ò a gbá dɔro,
oni fɔ ò a yābonsarekenanɔ lé dɔro.

¹⁰ Àdi tó legū ma zíte,
àdi tó a í dagula sènte.

¹¹ Àdi gbē busananɔ sé lei,
àdi wëndadenɔ da pɔnnan.

¹² Àdi yā kū manafikidenɔ ten péa gboro,
de n ɔzĩ súnḡɔ arubarika vīro yāi.

¹³ Àdi ɔndɔrinɔ kū n wézē gūn,
àdi tó yálekperε'orinɔ yāḡḡḡna ke pā.

¹⁴ Gu di sira kūmma fānantē,
òdi ɔ mátεmate fānantē lán gwāani bà.

¹⁵ Àdi takasidenɔ bo ga léi,
àdi pɔsaridenɔ bo gbānamɔnnerinɔ ɔĩ.

¹⁶ A yā mé à tò gbānasaridenɔn tāmaa vī,
yāzεdesaridenɔ di yíte kyáu.

¹⁷ Arubarikaden gbē kū Luda di a toto ũ.

Tó àteni n sã gaga, ñsun yāvunu káro.

¹⁸ Zaakū àdi gbē kīnna akū àdi a bò gwa,
àdi gbē wíwi akū àdi a werekɔa.

¹⁹ Ani n bo yān gèn suddo,
bee tó à kà gèn suppla, kisira ni n lero.

²⁰ Ani n sí gaa nàḡɔɔ,
ani n bo fēnεda léi zīlan.

²¹ Dikiri ni n bo gbēyakarinɔ ɔĩ,
tó yakanaa sù, vīna ni n kūro.

²² Īni yakana kū nàao yáa dɔ,
īni vīna ke nòbɔ pāsīnɔnεro.

²³ Zaakū ĩnigɔ kun aafia kū gbènɔ,
ĩnigɔ nna kū nòbɔsèntenɔ,

²⁴ ĩnigɔ dɔ kū n ɔn nigɔ nna,
tó n gε n kpàsan, póke ni kīaro.

²⁵ ĩnigɔ dɔ kū n nénɔ ni ke dasi,
n burinɔ ni dagula lán sèε bà.

²⁶ Īni zĩ kū yúkuyuku gbasa ñ ga
lán ése kū à mà ò kè a ḡɔɔaa bà.

²⁷ Kū o yā pìi asiri gbèka, len à de le.

Ñ yā pì sí ñgõ dõ kũ n zĩda yāme.

14

Ayuba yā'ona Ludane

¹ Bisāsiri dì bo nɔgbē kĩnaame,
a wèndii kusu, àdigõ kun yākete sariro.

² Àdi pia lán lávu bà àdi kori ke,
àdi gēte lán uraa bà àdi gè kero.

³ Gbē dí takan ñni wé dɔa
n yākpate ke káao yá?

⁴ Pó gbāsī ni fõ à pó gbāsīsari i yá?
Ani sí kero.

⁵ N bisāsiri gɔrɔ dìtene,
a mɔ lé kú n ɔĩ,
n a wè lé dàne, ani fõ à vĩalaro.

⁶ Ñ wé goa n a tó gwe
ari a gɔrɔ lé papa lán zamalingakerii bà.

⁷ Lí dìgõ tãmaa vĩme,
zaakū tó ò zõ, àdi era à bòto pá,
akūsõ a bòto dufu pìi dì furo.

⁸ Bee tó a zĩni zĩ kũ zĩte gũn,
akūsõ a mukutu gà bũsun,

⁹ tó à í gbĩ mà, ani bòto pá,
ani gà bo lán lí kũ ò pèe bà.

¹⁰ Tó gbē gà sõ, àdigõ wutena sòrɔrɔ,
àdi tá àdigõ kun doro.

¹¹ Lákū sèbe'i dì lago nà,
akūsõ swa'i dì baba à láka,

¹² len bisāsiri dì wúte le àdi fute doro,
ari ludambe gé gēteo, ani vuro,
ani vu kũ i p̄ioro.

¹³ Tó ñni ma ute gyāwānn
n ɔ kúma ari n pɔ gòma dé!
Tó ñni gɔrɔ lé ditemenne gwe
gbasa n dɔ ma yān dé!

¹⁴ Tó gbē gà, ani era àgõ kun yá?
Tó lemne, manigõ wé dɔ ma vunaai
ma ɔsikanaa gũn gɔrɔ sĩnda pínki.

¹⁵ Ñni lé zumai mani wemma,
ñni makū kũ má de n ɔzĩ ũ bege ke.

¹⁶ Gɔrɔ birea n wé nigõ té ma yākenanɔi,
ama ñni ma durunna yā da doro.

¹⁷ Ñni ma taarino ká bòkɔn n yĩ n dite,
ñni lá kú ma yāvānikenaa p̄ino.

¹⁸ Lákū kpi dì gboro à fākõa nà,
akūsõ s̄is̄i musu gbè gbèntēe dì s̄õs̄õ,

¹⁹ lákū swa'i dì gbè lólò nà,

akūsō í dì bùsu sète à táo,
 len ndi bisāsiri tāmaa nenε le.
²⁰ Ndi gbāna mone à tá, àdi su doro,
 ndi tó a ān litε à andunia tó.
²¹ Tó a nēno gō gbē bèeredenō ũ, ani dōro,
 tó ò kè gbē fitino ũme sō, ani ero.
²² Wāwān anigō ma ado,
 a zīda pōsiran àdigō ke.

19

Ayuba wena a gbēnnanōa

¹ Akū Ayuba wè a gbēnnanōla à pì:
² Ari bōren ānigō wari dōma,
 àgō ma nèse yakamene kū yāzōzōnaaoo?
³ A ma sōsō à kè gēn kuri sà,
 átēni ma fobo, wé'í dì á kūro.
⁴ Tó ma sātēme yāpura,
 ma taari de ma zīda yā ũme.
⁵ Tó a gi átēni á zīda sé lei demala,
 akūsō átēni ma taari e yā kū à ma le musu,
⁶ àgō dō kū Luda mé à yā dí kēmene kpedangara,
 à tankute kpākpamene à ma kū.
⁷ Madì faaba wiki lé, gbēke dì wemaro,
 madì surabana óo dō, yāzede kunlo.
⁸ Luda zé zōmēne, gēki kunlo,
 à gusira dà ma zéla.
⁹ À ma kpe bò,
 à ma fūraa gò.
¹⁰ Àdi ma wíwi kpa sīnda pínkia ari ma laka,
 àdi ma tāmaa ne lākū òdi lí né nà.
¹¹ Àdi a pōfē kipama,
 àdi ma dite a ibere ũ.
¹² A zīkarino dì futēmai leεε,
 òdi ma kagura ke,
 òdi bùra káte ò lika ma kpéi.
¹³ À tò ma gbēno dì kakara kūmao doro,
 gbē kū ò ma dōno lèe zō ò tātamale.
¹⁴ Ma daneno pā kpāmai,
 ma gbēnnanō sà ma yān.
¹⁵ Ma gō nibō ũ ma be zīkerinone,
 ma gōhne lán buri zītō bà.
¹⁶ Tó ma a begwarii sisi, àdi wema doro,
 bee tó ma kúte kēne kū ma zīda léo.
¹⁷ Ma lé'ia dì ke ma nanone léfōto ũme,
 ma vīnino kū ma dakūnanō yēmai doro.
¹⁸ Bee né keteno dì ma gya bo se,
 tó ma fute ma ze, òdigō ma lalandi keme.
¹⁹ Ma kpāasinōn ye ma yāiro,
 ma gbē yenyīdenō bò ma kpe.

20 Ma m̀̀ yitoro k̀̀,
à g̀̀ fíti mà ga.

21 À ma wēnda gwa ma gbēnnanɔ,
à ma wēnda gwa, zaakū Luda ɔ t̀̀mame.

22 À k̀̀ dera adì wé dɔma lán Luda dì wé dɔma nà?
Ma ǹ̀bɔ sona dí m̀̀sáwa leroo?

23 De ò ma yánɔ k̀̀
ò kà takadan.

24 De ò k̀̀ gbèèa k̀̀ gāo,
ò daruma kpàten àg̀̀ kun ari gɔɔ sīnda pínki.

25 Zaakū má d̄s k̀̀ ma Zekūnwode kun,
ani fute à ze ma sèedade ũ kpekpe.

26 Tó ma m̀̀bara díkīna kàkatε,
mani wé si Ludale m̀̀ε sari.

27 Mani wé siale ma zīda,
ani kemεε gbē zītɔ ũro.

Yā pì ma kūna gbāna ma swèε gūn.

28 À k̀̀ dera a wé d̀̀mεε,
a pì makū ma a zīda lèoo?

29 À vīna ke Luda fēnedanε,
zaakū ani pɔfē kipao yāvānikerinɔa,
de àg̀̀ d̄s k̀̀ yākpate teni á dā.

31

Ayuba zena kū a taarisarikeo

1 Ma la dà k̀̀ ma wé nig̀̀ kú nɔkparearo.

2 Bó mé ani g̀̀ bisāsiri baka ũ Luda kīnaa zaa musuu?
Bó túbin ani le Gbānasīndapinkide kīnaa zaa ludambεε?

3 Gbē vāninɔn kisira dì n̄ leroo?
Vānikerinɔn kakatεnaa dì gēnyīroo?

4 À de Luda teni ma yākenanɔ e
à ma g̀̀εsena lé d̄roo?

5 Madìg̀̀ táa o k̀̀ manafkion yá?
Madì wā mà gbē sāten yá?

6 Luda ma ȳs a zéa à gwa,
ani d̄s k̀̀ má taari vīro.

7 Tó ma pā zéε,
akūs̄s̄ pó k̀̀ ma wé ènɔ mé àteni ma swè ble,
ke tó ma ɔ kú yā vāni ke gūn,

8 tó lemε, mà pó t̄s gbē pāndenɔ ble,
ò pó k̀̀ ma bānɔ wowo.

9 Tó gbēke nɔ ni g̀̀ ma swèn,
tó ma nagui ma gbēdake nɔ yāi,

10 tó lemε, gbē pānde gbá di ma nanɔa,
àg̀̀ kīni ke dakenɔε.

11 Zaakū tó ma yā pì k̀̀, dà vānimε,
durunna k̀̀ à kà ò a yā g̀̀g̀mε.

12 Yā pì bi té pókakateriime,
kū à de à dɔ ma burapɔɔa à té kū kororo.

13 Tó ma gɔgbē ke nɔgbē zíkɛri yā vī kūmao,
tó mádi gɔgɔ a zéaro,

14 mani ke derame, tó Luda fùtemaii?
Tó à sùmai, mani pinɛ derameɛ?

15 Luda kū à ma í kàsa né'ison mé à ade í kàsa seroo?
Luda mèn do pì mé à ó baadi kè a da gbɛɛnloo?

16 Tó ma takaside tɛ̀ pɔ́ kū àteni a ni de,
tó ma gi gyaanɔ wɛ̀nda gwai,

17 tó ma pɔ́ blè,

ma tonɛ kū à gwàri vīro tɛ̀ sɔ́, tɔ̀!

18 Lenlo! Zaa ma kefennakɛgɔɔa
tonɛɔ demɛ ma ũ.

Zaa lākū ma bo ma da né'ison nà
gyaanɔɔ kpànyĩriime ma ũ.

19 Tó ma gbēke è kū ãa teni a de,
ke tó ma takaside è kū à biza vī à kúaloro,

20 tó adi ma sáabu kpá

kū ma a sākā biza kùala a m̀èe kè lógɔɔgɔro,

21 tó ma gbāna m̀ò tonɛɛ,

kū má dɔ́ kū oni ze kūmao yākpatekenan yāi,

22 ma g̀à bokūn,

ma g̀àsá wó a pékia.

23 Má Luda wétámmanaa vīna vī,
a zókóke yāi mani fɔ́ mà yā dí taka kero.

24 Tó wuraan ma gbāna lèa,

tó ma pì wura atɛ̀ne má nánikena,

25 tó ma aruzekɛ zókɔɔn ma pɔ́ dɔa,

ɔgɔda kū à g̀è ma ɔ́ pì,

26 tó ifántɛ̀ tɛ̀kenaan má téi,

ke mɔvura táa'ona kū a manakɛo,

27 akū n̄ yā teni ma sẁè ble busebuse,

ari ma lé pè ma ɔa ma fɔ́ kpàom̄ma,

28 abirekū bi durunna kū à kà ò a yā gɔgɔme,
manafikikena Luda Musudenɛn gwe.

29 Mádi pɔ́nna ke ma zānguri kū kisira a lè yā musuro,
mádi a yáa dɔ́ kū yā a lè yāiro.

30 Mádi we ma durunna kè ma a kàro.

31 Dí mé à kípama kū adi pɔ́ ble à kàroo?

Ma bedenɔme ma sèedadɛn ũ.

32 Ma be zé dīgɔ́ wɛ̀na nibɔɔnɛ,

madì we nibɔ́ g̀èzɛla ì batunlo.

33 Ma a taarinɔ ùte gbɛ̀nɛ yá?

Ma lá kù ma durunnaɔan yá?

34 Pari vīna ma kū ari ma fua mà yā o yá?

Kū oni ma gya bo yāin ma gi bo kpényĩ yá?

35 O'ò! Dí mé ani ma yā díkĩna mamaa?
 Ma zεo. Gbānasĩndapinkide wema sà.
 Luda kũ à yā vĩ kũmao pì kē takadan.
 36 Mani takada pì sé mà da ma gǎn,
 mani kú fùra ũ,
 37 mani gé mà yā kũ ma kènɔ babanε pĩnki,
 mani nai lán kĩnε bà.
 38 Tó ma bura ten gĩmai,
 akũsɔ a d̀rɔnɔn ten wiki léma,
 39 tó ma burapɔ blè akũsɔ mádi zĩte pìi fĩna boro,
 ke tó ma gbē kũ ò vĩ yānɔ d̀d̀d̀,
 40 tó lemε, l̀kara butε gbado gēnε ũ,
 pampara sɔ à butε ése gbèn.

Ayuba yā lén gwe.

38

Dikiri a kũke m̀na Ayubane

1 Akũ Dikiri yā wè Ayubaa zàga'ĩa gũn à pì:
 2 Dí mé àten fayasariyá ká ma òndɔlaa?
 3 N fute ò zε lán négɔgbē bà,
 mani n la yāi, ĩni wema.
 4 Kũ ma andunia kàte, ní kú mámeε?
 Tó ní d̀ɔna vĩ, ò omεnε.
 5 Dí mé à a zĩte lé s̀edaa l̀εε?
 Dí mé à bàa ỳa à gwàa? À de ní d̀ɔ?
 6 Bó mé à zĩte kũnaa?
 Dí mé à a ē p̀te
 7 gɔɔ kũ gudɔna susunεnɔn ten ayuwii ke,
 malaikanɔ pɔnna wiki d̀ ní pĩnkii?
 8 Kũ ísira gu f̀ à b̀,
 dí mé à zé tàtaaleε?
 9 Ma ludambε luku dànε p̀kasa ũ,
 ma gusira ỳnε biza ũ.
 10 Ma a lézeki dànε,
 ma z̀nɔ tàta ma g̀rukpanɔ d̀adan.
 11 Ma p̀nε: ĩnigɔ ká la òsun vĩalaro,
 n ís̀kena gbānanɔ ni zε la.
 12 Zaa lákũ ò n i nà n yā dìte k̀nk̀nε yá?
 N boki mò gudɔnaane ziki yá?
 13 Gudɔnaa dì andunia kũ a léa
 de à gbāke lán biza bà a yāvānikerinɔ k̀te.
 14 Àdi andunia lite kokũkokũ lán kwā kpε bà,
 kpĩnɔ dì bo gupuraa lán uta ỳỳk̀anaa bà.
 15 Àdi gí yāvānikerinɔ ò ní gusira yā ke,
 àdi ní ɔ s̀ena musu é'ε.

16 N gε ari zaa ísira ís̀bokinɔa yá?
 N táa ò í l̀kotoo pìi gānun ziki yá?

17 Ò ga bīnile gbàno m̀nne yá?

N gyáwán gánuleno è yá?

18 N andunia yàasa lé tàasii kà yá?

Tó n yā birenɔ dō pínki, n omene.

19 Gupura be zén máa?

Ń gusirakuki dō yá?

20 Īni fō n gé kúnwo ǹ búsun yá?

Ń ǹ be zé dōroo?

21 N dō sàee! À de ò n i goro birea!

À de n wè lé vīroo?

22 N gē laasi kū ma gu yīda kàten yá?

N ma legūgbē dō è yá?

23 Madì ute ari warikēgoro,

madì gbare zìkagoro zī.

24 Gupura dì bo máme à dagulaa?

Ifāboki kpa ĩa dì bo à da zītela deramee?

25 Dí mé àdi zé bo legū dasinee?

Dí mé àdi gu para surapūtānaane?

26 Àdi m̀to pisi zīte kū gbēke kunloa,

bee gbáranna kū bisāsiri kunlo.

27 Àdi bezī kū tàragao yīda kū,

àdi tó sè bute gwe.

28 Legū de vī yá?

Dí mé à plí ìi?

29 Dí né'ison legūgbēe dì bonn?

Dí mé àdi suka i gbasa à kpáa?

30 Dí mé àdi tó í li à ke gbè ũ

à tó ísira musu ke kpakparakpaa?

31 Īni fō ǹ susune m̀n supplanɔ yī ǹ kakara yá?

Īni fō ǹ susune azianɔ fākōa yá?

32 Īni fō ǹ m̀'azia bo a goro yá?

Īni fō ǹ gu m̀ susune ko nérande kū a nénone yá?

33 Ń musu póno doka dō yá?

Īni fō ǹ ǹ ká kpatan zītela yá?

34 Īni fō ǹ lé zu legūi

de à sisi à í bo à n yaku yá?

35 Īni fō ǹ legūpinanɔ gbare ò da zén yá?

Òdi su ò onne ókōnɔ dí yá?

36 Dí mé à òndō dà ludambē lukunone à legū maa?

Dí mé à dōnaa kpa sukaa à kpáa?

37 Dí òndō mé à kà à ludambē lukunɔ naroo?

Dí mé ani fō à musu orozānɔ kpákasia kee?

38 Tó a í b̀te, búsu kori dì gō bokoto ũ,

l̀kpakōnɔnɔ dì nanakōa.

39-40 M̀kōmme ndi tofe ká músudane,

tó àten nòbò dādā dākoo gūn yá?
 Mòkōmmē ndì pòble kpá a nénò a ò kǎ
 gòrò kǔ ò kú n tòn yá?
 41 Tó kǎakáanna nénò ten likara gui,
 òten lé zu Ludai kǔ pòble kǎarímma yái,
 dí mé àdi pòble kpámmaa?

39

1 N zō né'igòrò dō yá?
 N gāsì è gòrò kǔ àten né i yá?
 2 Ndì n nò mò dòdò yá?
 Ndì n né'igòrò dō yá?
 3 Òdi kúte ò né ime,
 akū n né'iwāwā dì kpáte.
 4 N nénò dì gbāna kǔ sèn òdi péte,
 òdi gē zéla òdi su n danò dorò.
 5 Dí mé à tò zaakisēnte gō a zīdanee?
 Dí mé à a pòro à a gbàree?
 6 Ma sēnte dītene a be ūme,
 ma zīte wiside kène a kúki ũ.
 7 Àdi pā kpá wēte kīnii,
 àdi a kpàkerii zuka marò.
 8 Àdigō kure sīsīnò a gō sè wete,
 àdigō kpáte ke pò ísinò pínki.
 9 Zùsēnte ni we à zī kenne yá?
 Anì we à i n zùnò karan yá?
 10 Īnì bà dōa de à bú wínne yá?
 Īnì gbāngò danè de à kpase kēnne yá?
 11 Īnì náani dōa a gbāna zōkō yáii?
 Īnì n zī tóne yá?
 12 Īnì a náani ke à n pówè sése
 à suonne pówègbēkia yá?
 13 Sōbā dì a dèmbereño porò kǔ pònnao,
 amà anì sí lekōa kǔ tokū dèmbereoro.
 14 Àdi négbīni da zīte,
 àdi tó būsū'atē négbīnii pìnò wā à pipi.
 15 À sāsān kǔ oni su ò gèse pétea à wíwi,
 kešō nòbòsēnteno ni táa oa.
 16 Àdigō pāsī kǔ a nénò,
 ĩnigō dō se a zīda nénònlò,
 zī pā kenaa dì kene yāke ũro.
 17 Zaakū mádi a gba òndōro,
 mádi a baka da fayadeno téro.
 18 Ama tó à fùte à bò kǔ bàao,
 àdi gē sōla à a dìri yáa dō.
 19 Mòkōn mé ndì tó sō gō gbāna vī yá?

Mòkōn mé n sèrèkā pèpè a wakaaa yá?
 20 Mòkōn mé ndì tó àgō vīvī lán kwa bà yá?
 A pò bona a yīn kīni gbāna dī tó vīna ní kū.

21 Àdi a gbá gátégatè guvutèn,
 àdi pònnà kè a gbāna yāi,
 akū àdi gé da zīkarinòlè.

22 Àdi pò kū òdi vīna kènè yáa dò,
 swèè dī kēaguro, àdi boru kpè fēnedanero.

23 Kàa dīgō kīni kè gbàtan a musu,
 sári lèkètè kū sári gésedeo dī pí.

24 Tó ò zī kuru pè, àdigō a zīda daki dōro,
 àdigō zītè léle àdigō vīvī àdigō kè kèrèkèrè.

25 Tó ò kuru yīsām pà,
 àdi pò bo a yīn à pi, èhè!
 Àdigō zī ìa sése zaa zāzā
 kū gbè zōkōnò wiki gbānao kū kùwikikènaao.

26 N òndō mé à tò boro dī yàa kè,
 à a dèmbèrè poro à gé gènnòmidòki kpa yá?

27 Mòkōn mé n dītè vāunè
 àgō vura zāzā à a sà da zaa musu yá?

28 Àdigō kú gbèè musu, gwen àdi in,
 àdi dī gbè mīsōntèa a aafialekì ù.

29 Zaa gwen àdigō kpátè kè pòblei,
 àdi wé pá pónòa zaa zā.

30 Arun a nénò pòble ù,
 gu kū pò gè kún, gwen àdigō kún.

40

Bisāsiri dī fō à Luda vāni boro

1 Akū Dikiri èra à pì Ayubanè:

2 Makū Gbānasīndapinkide,
 ìni ma taari e ò ma gba laakari yá?
 Ludavānibori, ò yā wema sà.

3 Akū Ayuba wèa à pì:

4 Pòken ma ūro fá! Deran mani wemmaa?
 Séde mà ò kú ma léa baasiro.

5 Ma yā ò gènnò do, mani era mà o doro,
 ma ò gènnò pla se, mani yā wemma doro.

6 Akū Dikiri èra à yā ò Ayubanè zàgā'īa gūn à pì:

7 N fute ò zè lán nэгōgbè bà,
 mani n lala yāi, ìni wema.

8 Ìni lá kú ma yākenà a zéalan yá?

9 N ye ò ma taari e de n yā bo nnan yá?

10 N gāsā gbāna kà ma pò ù yá?

N kòto ni fō à gu yīgā lán ma pò bà yá?

10 N zōkōkè kú kíkèo da pòkasa mananò ù,

̀n gākuri kũ b̀erεεo da uta z̄k̄ō ũ.

11 ̀N n pof̄ē kipam̄ma,
̀n z̄idabirin̄o gwa kũ wé p̄as̄io ̀n wé'i dar̄mma.

12 ̀N z̄idabirin̄o gwa kũ wé p̄as̄io ̀n ̀n busa,
̀n ̀n dúgu z̄ō gu kũ ò kún,

13 ̀n ̀n v̄i z̄ite ̀n p̄ínki,
̀n ̀n ȳiȳi ̀n ̀n ká gyāwānn,

14 gbasa mà n s̄áabu kpá,
kũ n z̄i blè kũ n ḡas̄ā gbānao ȳai.

Ūma yā

15 ̀N ũma gwa,
kũ ma a kè lākũ ma n ke nà.

Àdi s̄ē ble lán z̄ūu bàme.

16 A gbāna kú a wógbaaame,
a iko kú a gberε báasiame.

17 A vlā porona lán sida lí bà,
a gbáda t̄i de lán bà tānaa bà.

18 A wán̄o gbāna lán m̀got̄ē bà,
a gbán̄o de lán m̀ gòo bà.

19 A z̄k̄ō mé à de p̄ó b̄ēne kũ ma k̄en̄ola p̄ínki,
a K̄eri ado mé an̄i a f̄ō.

20 S̄is̄in̄o musun àdi p̄ó blen,
gwen ǹb̄os̄ēnt̄en̄o d̄i f̄ai bon ̀n p̄ínki.

21 Àdi wúte lè'ite gbáru,
àdiḡō s̄oto v̄ōn dàd̄āa gūn.

22 Lè'ite uraa d̄i daala,
swa sare luban̄o d̄i likai.

23 Bee tó ís̄ō ten v̄iv̄i, àdi bídi kero,
tó Yoda ís̄ōkena ten̄i a lé pá,
a laakar̄ii diḡō kpátename.

24 Oni f̄ō ò a wé w̄iwi ò a kũ yá?
Oni f̄ō ò ̄nd̄ō kenε ò a ȳi f̄ō yá?

41

Kwā kàsaraa

1 ̀Ini f̄ō ̀n kwā kàsara kũ kũ daburuuo
̀n ḡate ̀n boo yá?

̀Ini f̄ō ̀n bà d̄o a n̄éne a yá?

2 ̀Ini f̄ō ̀n bà ká a ȳin yá?

̀Ini f̄ō ̀n a légbako f̄ō kũ kúrao yá?

3 Ani kúte kenne ̀n a gbare yá?

Ani pinne ̀n s̄uru ke yá?

4 Ani wenne ̀n a sé n z̄ò ũ
ari a w̄ēndi lén yá?

5 ̀Ini a dato lākũ òdi b̄ā dato nà yá?

̀Ini bà d̄o a ̀n kpá n n̄én̄o gb̄ēn̄o a yá?

6 S̄or̄ok̄on̄o ni kwā kàsaraa p̄i tok̄er̄mma yá?
Oni a líli lagatarin̄o a yá?

7 ̀Ini f̄ō ̀n a pápa kũ sakao ̀n a bára f̄ō yá?

Ìni f̄s̄ n̄ a mì ke yákiyaki kũ sáριο yá?

⁸ Ñ wete n̄ ɔ naa n̄ gwa!

Ɔsi pì yã ni sãnguro,

Ìni we n̄ a buri ke doro.

⁹ Tó nten da Ìni a f̄s̄, nteni n zĩda kekeme,

tó n wé siále, ndìḡo sùumme.

¹⁰ Zaakũ gb̄eke w̄or̄oḡo dí ká à a go a gbènlo,

dí mé ani f̄s̄ à ze ma are s̄o?

¹¹ Dí f̄ina mé à d̄oma kũ mani bon̄ee?

Pó kũ à kú andunia gũn s̄inda pínki bi ma póme.

¹² Mani gí kwã kàsaraa pì gbán̄o yã oiro

ke a ḡosagb̄anake ke a manake.

¹³ Dí mé ani f̄s̄ à a tèkee gogoo?

Dí mé ani we à s̄om̄o kán̄ee?

¹⁴ Dí mé ani we à a lé w̄ek̄aa?

A saka kà à gb̄e naasi kũ.

¹⁵ A tèke de lán s̄egbakon̄o bà a kpe,

à didik̄ana sarapura sari d̄or̄od̄or̄o.

¹⁶ A tèkee p̄in̄o nanak̄ame,

bee ãa d̄i ḡeki lero.

¹⁷ Ò pépekerena gíngin,

oni sí gok̄aro.

¹⁸ Tó à yĩ s̄à, gu d̄i pume,

a wé de lán if̄ant̄e bina kon̄o bà.

¹⁹ Ténene d̄i b̄ote a lén,

s̄is̄i téde d̄i bon̄o.

²⁰ Túsukpe d̄iḡo b̄ote a yĩn

lán í kũ ò d̄i téa àten p̄ipi puusu bà.

²¹ A lé'ia d̄i tó s̄is̄i té sé,

ténene d̄i bo a lén.

²² A gb̄ana kú a wakaaame,

gb̄e kũ à bòa m̄e d̄i ke kp̄am.

²³ A báasi d̄iḡo s̄s̄ok̄ana gíngin,

à naa gb̄angb̄an̄, àdi yīḡaro.

²⁴ A kù gb̄ana lán gb̄ee bà,

lán w̄isil̄ogbe da bà.

²⁵ Tó à f̄ute, sw̄ee d̄i k̄e ḡosa gb̄anan̄ogu,

òdi k̄o k̄e k̄uo ò kura ḡekii.

²⁶ F̄eneda kũ ò a l̄eo pínki d̄i póke ken̄ero

ke s̄ari ke kà ke saka.

²⁷ Àdi m̄osi gwa lán leba bàme,

mògot̄e d̄iḡo dene lán lí mùkumukuu bàme.

²⁸ Àdi bàa lé k̄an̄ero,

gb̄emba gb̄ee d̄iḡo dene lán ése ũk̄a bàme.

²⁹ Àdiḡo gò gwa lán s̄e kori bàme,

s̄ari k̄ini d̄iḡo dene yáad̄oyã ũme.

³⁰ A gber̄e tèke de lán takaso bà,

a gb̄ee d̄iḡo té b̄ok̄ot̄on

lán z̄uswa guwib̄o bà.

31 Àdi í lòkoto ya lán í kũ àten pípi oron bà,
 àdi ísira de lán nísidenaa bà.
 32 Íwisi ògò té a kpe,
 ísira pìi dì ya a kpe púu.
 33 A sára kú andunia gūnlo,
 ma póno té àkū mé à vīna vīro.
 34 Àdi nòbò kũ òdi n zīda binò da pòke ūro,
 àkūme nòbò kũ ò dìte ò kànò kīna ū.

42

Ayuba mìnatenā Ludanē

1 Akū Ayuba pì Dikirinē:
 2 Má dō kũ ĩni fō ñ yā sīnda pínki ke,
 gbēke ni fō à kpá n poyeinaanero.
 3 N pì, dí mé àten kpá òndōne dōnaa sarii?
 Yāpurame, ma yā kũ má a gbá dōro ò,
 yābonsare kũ à de ma dōnala.
 4 N pì mà sá kpá, ĩni yā o,
 ĩni yā lalama, mani wemma.
 5 Ma n yā mà kũ sāome yā,
 tera sà ma wé sīnlē.
 6 Abire yāi ma a zīda gya bō,
 ma a nēsēe līte ma vute būsutitin tubura.

Dikiri era à Ayuba zīni petenaa

7 Dikiri yā birenò onaa gbera à yā ò Temana gbē Elifazane à pì: Ma pò fēnyī kũ n gbēnna
 gbēnò planò, zaakū ádi ma yā o a zéa lán ma zòbleri Ayuba bàro.
 8 À zūsane bōro sé mèn suppla kũ sākaroòo mèn suppla, à géo ma zòbleri Ayuba kīnaa à
 sa'opò kũ òdi ká tén à té kũ oo, ma zòbleri Ayuba ni adua kéáre. Mani a aduakēna sí mani
 kéáre á yōnkòkēnaaaro. Ádi ma yā o a zéa lán ma zòbleri Ayuba bàro.
 9 Akū Temana gbē Elifaza kũ Sua gbē Bilidadao kũ Naamati gbē Zofao gēe ò kè lākū Dikiri
 òñne nà, akū Dikiri Ayuba aduakēnēnaa sī.
 10 Ayuba aduakēna a gbēnnanòne gbera Dikiri tò à sù a gwena zīn. À era à pò kũ à vī
 yā kàrane leu pla.
 11 A vīni kũ a dakūnanò sù a kīnaa n pínki kũ a gbē dōnanò n pínki. Ò pò blè kāao a bea
 ò wēnda kè kāao, ò a laakarīi kpàtēne yā kũ Dikiri tò à a lè pínki yāi. Akū n baadi a gbà
 andurufu ògò kũ wura tánkao mèn dodo.
 12 Dikiri arubarikaa dà Ayubagu kpekpe de káakupola. À sānò vī dúbu gēro donsari,
 lakuminò dúbu suddo, zùnò wàa kuri kũ zaakinò wàa sòoro.
 13 À négōgbēnò ò gbēnò suppla kũ nēnōgbēnò mèn aakō dō.
 14 A nēnōgbē káakude tón Yemima, a plade tón Kezia, a aakōde tón Kerēnapuku.
 15 Būsuu pìi gūn pínki nōgbē ke kun a mana kà Ayuba nēnōgbē pìnò ūro. Ní de n túbì
 dìtēne kũ n dāgōnò.
 16 Ayuba warikēnaa gbera à kè wē basuppla dō, à wé sī a daikorenò kũ a sākpenò kũ a
 nasionò lé.
 17 À zī kũ yúkuyuku, àkū à gà.

ZABURA TAKADA KAAKU

1

Zabura 1-41

Arubarikade

¹ Arubarikaden gbē kū àdi gbē vāninɔ lédamma maro ũ,
àdi kifirinɔ zé séro,
àdi vute kū gbē foborinɔoro.

² Dikiri doka mé àdi káagu,
àdigō laasun léa fānantē kū gwāanio.

³ À de lán lí kū ò pète swa sare bà,
a lá dì kori kero,
àdigō né i a gɔɔa,
yā kū àdi ke pínki karana vī.

⁴ À de lɛɛɛ kū gbē vāninɔoro,
ò de lán ése ũkà kū ïa dì sète bà.

⁵ Gbē vāninɔ ni bo mana yākpatekegɔɔ zīro,
kifirinɔ ni ze gbē mananɔ sarero.

⁶ Dikiri dì gbē mananɔ zé dākpāńne,
gbē vāninɔ zé sō à mì pé kakatenaana.

2

Kína kū Luda kà

¹ Bóyái burinɔ ten zuka káa?
À kè dera òten lé pā kpákūsūu?

² Andunia kinanɔ ten zì soru ke,
kpatablerinɔ ten kakara Dikirii
kū Kína kū à kào.

³ Òten pi: Ò n m̀kākōananɔ kēkē,
ò n baa porowá.

⁴ Dikiri teni n fobo,
à vutena musu, àteni n yáa dɔ.

⁵ Àten patańma kū pofēo,
a pētē dì n gba vīna.

⁶ À pì a a Kína kà a kpi Zaiō musu.

⁷ Mani yā kū Dikiri dìtemene o kū à pì:
Ma Néme n ũ, gbāran ma n i.

⁸ N wé kema,
mani buri sīnda pínki kpámma n pó ũ,
mani n gba andunia kusuru siikō.

⁹ Īni kí bleńma kū m̀ g̀oo,
ĩni n wíwi lákū òdi oro wíwi nà.

¹⁰ Kinanɔ, à lédamma díkĩna ma,

andunia kpatablerinɔ, à ɔndɔ̄ kũ sà.

¹¹ À do Dikirii kũ vīnao,
à pɔ̄nna keo kũ lukanaao.

¹² À lé pé a Néa
de a pɔ̄ sún fěái à gaga zénlo,
zaakū a pɔ̄ di fě kántome.

Arubarikaden gbě kũ à nài ũ.

3

Lézuna Ludai ibereɔ̄ yá musu (2Sa 15:13-17)

Lè kũ Dauda dà gɔ̄ɔ̄ kũ à bàa lè a né Abusalomune.

¹ Dikiri, ma weterinɔ̄n dimme fá,
gbě kũ ò ibereε sè kũmaonɔ̄n dasi.

² Òteni ma yā o dasidasi,
òten pi Luda ni ma sura baro.

³ Mɔ̄kɔ̄n sɔ̄ Dikiri,
ndi ɔ̄ likamai sēgbako ũ,
ma gakurime n ũ,
ndi tó ma mì gɔ̄ dana íla.

⁴ Madì wiki lé Dikiria,
àdi wema zaa a kúkia kpi musu.

⁵ Madì wúte mà i o mà vu,
zaakū Dikirimε ma kũna ũ.

⁶ Gbēnɔ̄n dúbu kurinɔ̄ teni ma we kpa sīnda pínkia,
ama madì vīna keínero.

⁷ Ì fute, Dikiri,
n ma sura ba, ma Luda,
n ma ibereɔ̄n sán keke,
n gbě vāninɔ̄ saka é'ε.

⁸ Dikiri mé àdi gbě sura ba.
Ì arubarika da n gbēnɔ̄gu.

4

Ɔkɔ̄si aduakena

Dauda lèε. Òdi sí kũ mɔ̄ɔ̄lɛnaaome.

¹ Tó ma n sisi, n wema Luda ma zekūnwode,
tó má kakūnna, n ma gba ãampaki,
n ma wēnda gwa n ma aduakena sí.

² Gbēnɔ̄, áni gí àgɔ̄ wé'i da ma Luda gakuridea ari bɔ̄remεε?
Ánigɔ̄ ye pɔ̄ pānɔ̄i àgɔ̄ té tānanɔ̄in yá?

³ Àgɔ̄ dɔ̄ kũ Dikiri a gbēnɔ̄ dìte adona,
tó ma a sisi, ani ma yā ma.

⁴ Tó a pɔ̄ fě, àsun durunna kero,
à laasun lé á wutεbɔ̄ musu à yīte.

⁵ À sa kũ à de à o o,
 à Dikiri náani ke.
⁶ Parĩnɔ̀ dì pi: Dí mé ani yã mana kewereε?
 Ñ ãn werewá, Dikiri, ñ arubarika daógu.
⁷ Bee tó pɔ̀blewε kũ sèwẽo dińyĩ,
 pɔ̀nna kũ ñ dàmenε ma swèn de ñ pɔ̀la.
⁸ Madì wúte mà i o nnanna,
 zaakũ Dikiri, mɔ̀kɔ̀mmε ndì tó màgɔ̀ kú ma laakarĩia.

5

Kɔ̀nkɔ̀ aduakεnaa

Dauda lèε. Òdi sí kũ kutεpenaaomε.

¹ Ñ sã kpá ma yã, Dikiri,
 ñ laakari dɔ̀ ma ndanaaa.
² Ma Kĩna, ñ ma ɔ̀dɔ̀na ma,
 ma Luda, maten wé kemma.
³ Dikiri, ndì ma kòto ma gudɔ̀,
 madì ma yãnɔ̀ dɔ̀dɔ̀nne kɔ̀nkɔ̀,
 ma wé dìgɔ̀ dɔ̀nyĩ.

⁴ Mɔ̀kɔ̀n Luda ñ ye yã vãniiro,
 ndìgɔ̀ kú lεεε kũ gbẽ vãnioro.
⁵ Ìadãrii dì le à zε n arero,
 n zã yãvãnikerinɔ̀ ñ pĩnki.
⁶ Dikiri, ndì ékedεnɔ̀ mì de,
 ñ ye gbẽderinɔ̀ kũ gbẽblerinɔ̀ kãiro.

⁷ Makũ sɔ̀, mani gẽ n ɔ̀nn n gbẽke zɔ̀kɔ̀ yã,
 mani kúte mà arε dɔ̀ n kpéa mà mì natennε.
⁸ Dikiri, ñ ma da zén n náanikena yã,
 ñ zé poromεnε ma weterinɔ̀ yã.

⁹ Zaakũ ñ yãke náani vĩro,
 ñ nèse de lán kaka be bàme,
 ñ kòto de lán mira wẽnaa bàme,
 òdi lénna keĩnε.
¹⁰ Ñ tó yã vutεm̃ma Luda,
 ñ tó yã vãni kũ òten kpákpanɔ̀ wí ñ musu.
 Ñ pémm̃ma n arε ñ taari dasinɔ̀ yã,
 zaakũ ò gí n yã mai.

¹¹ Ñ tó gbẽ kũ ò utena n kĩnaanɔ̀ yáa dɔ̀,
 ògɔ̀ lè sí kũ pɔ̀nnao gɔ̀rɔ̀ sĩnda pĩnki.
 Ñ ɔ̀ kú gbẽ kũ ò yenyĩnɔ̀a,
 de ò pɔ̀nna ke n yã musu.
¹² Dikiri, ndì arubarika da gbẽ mananɔ̀gu,
 ndì likãnyĩ kũ yenyĩo lán sēgbako bà.

6

Faaba wikilena Ludaa

Dauda lè. Òdi sí kù m̀ɔɔlɛnaaomɛ.

¹ Dikiri, òsun patama kù p̀ɛ̀ɛ̀oro,
òsun ma toto kù p̀ɔ̀f̀ɛ̀oro.

² Ò ma ẁɛ̀nda gwa, Dikiri,
zaakù ma g̀ɔ̀ f̀ɛ̀f̀ɛ̀na,
ò ma gba aafiaa, Dikiri,
zaakù ma ẁánɔ̀ tɛn wímɛ.

³ Ma p̀ɔ̀ ỳàka manamana,
Dikiri, ìni kpámai b̀ɔ̀rɛmɛɛ?

⁴ Ò era ò ma mì sí, Dikiri,
ò ma sura ba n gb̀ɛ̀ke ỳái.

⁵ Zaa kù g̀ɛ̀ ni le à n t́ kpáro,
oni n sáabu kpá mira g̀nlo.

⁶ Ma ndana ma kpasa,
ma m̀ìb̀k̀k̀ɔ̀ d̀i yaku kù wé'io,
ma wutɛb̀ɔ̀ d̀i ỳída kù ari gu gé d̀ɔ̀.

⁷ Ma wé kakana kù p̀ɔ̀sira ɔ̀d̀ɔ̀naao,
à tɛn ga kù ma ibɛrɛnɔ̀n dasi ỳái.

⁸ À go ma k̀ínaa ỳáv̀ánikɛrɛnɔ̀,
zaakù Dikiri ma ɔ̀ d̀ɔ̀ mà.

⁹ Dikiri ma wikilɛnaa mà,
Dikiri ma aduakɛnaa sì.

¹⁰ Wé'ì ni ma ibɛrɛnɔ̀ kù ò g̀ɔ̀ bídi g̀n,
oni fua kánto ò kpɛ li ò p̀ínki.

7

Òyá nna kpáma, Dikiri!

Lè kù Dauda sì Dikirinɛ Biliaminu buri Kusu ỳá musu.

¹ Dikiri ma Luda, ma nanyí,
ò ma mì sí ò ma sura ba
gb̀ɛ̀ kù ò p̀ɛ̀tɛmainɔ̀ ɔ̀í.

² Tó lɛnlo, oni ma kɛ ỳákiyaki
lán músuu d̀i kɛ́nɛ nàme,
oni ma k̀ɛ̀k̀ɛ̀k̀ɔ̀rɛ,
gb̀ɛ̀ke ni ma mì síro.

³ Dikiri ma Luda, tó ma taari ke kè,
tó ma ɔ̀ kù ỳá v̀ánin,

⁴ tó ma a v̀áni kè ma gb̀ɛ̀dakɛnɛ,
ke tó ma gb̀ána m̀ò ma ibɛrɛnɛnɛ p̀á,

⁵ ò tó ma ibɛrɛ p̀i p̀ɛ̀tɛmai à ma kù,
à g̀ɛ̀sɛ p̀ɛ̀tɛpɛtɛma z̀ítɛ,
à ma v̀í b̀usu'atɛn.

⁶ Ò fute ò ze kù p̀ɔ̀f̀ɛ̀o, Dikiri,
ò fute ma ibɛrɛnɔ̀ ò ǹ ǹɛ̀sɛ kp̀àkp̀á ỳái.

Ì vu, ma Luda,
 ò yā gōgō a zéa.

⁷ Ì tó gbēnō kakaranyī,
 ò kí blemma zaa musu.

⁸ Dikiri, ndì yākpate ke kù gbēnō.
 Dikiri, ò tó yā bō kūmao nna ma yāzedeke lén.
 Luda Musude, ò yā kemene ma nēsepura lén.

⁹ Luda, mōkōmme mana,
 ndì nēse kù laasunnwo kpáte ke.

Ì gbē vāninō pāsikēnaa mì de,
 ò gbē mananō gba zeki.

¹⁰ Luda Musudeme ma sēgbako ũ,
 àdi gbē kù ò nēse mananō sura ba.

¹¹ Luda dì yākpate ke a zéa,
 àdi tó yā gō vutemma gōrō sīnda pínki.

¹² Tó gbē dí a nēse litero,
 Luda dì a fēnda lé keke
 àdi a sá kù à kā.

¹³ Àdi a gōkebo kù àdi ga iñnenō keke,
 àdi a kà tédenō kpá sála.

¹⁴ Ì gwa, yā vāni dì nò dō gbēn,
 akū àdi wari nò sí à né i éke ũ.

¹⁵ Àdi wēe yō gbēnōne zāzā tankute ũ,
 akū àdi zu wēe kù à yō pìi gūn.

¹⁶ A àlesi pāsī dì doi,
 a wētāna gbēnōa dì wí a mīa.

¹⁷ Mani Dikiri sáabu kpá a manake yāi,
 mani Dikiri Musude tó bo kù lēsinaao.

8

Luda gakuri yā'onaa

Dauda lēe.

¹ Dikiri ó Dikiri, n tó bō andunia gūn pínki,
 n gakuri bō gupuraa musu.

² N dà né fītinōne kù nékpāntēnō ò n sáabu kpá
 de n iberenō kù n zānguri mōrakarinō yīte.

³ Kù ma n zī gwà musu,
 mōvura kù susune kù n pēpe gweno,

⁴ ma pì bón bisāsiri ũ kù a yā dìgō dōnguu?
 Bómme a ũ kù n laakari dōaa?

⁵ N a kè kīana malaikanōi fīti,
 n a kà kpatan kù gakurio kù bèereeo.

⁶ N tò à kí blè pó kù n kēnōa,
 n tò pó sīnda pínki mì nātene,

⁷ sānō kù zùnō kù nōbōsēntēnō pínki,

⁸ bānō kù kpònō kù pó kù ò kù ísira gūnnō.

⁹ Dikiri ó Dikiri, n tó bò andunia gūn pínki.

9

Luda sáabukpana kù àdi yā kēkē gbēnōne yāi

Dauda lèe.

¹ Dikiri, mani n sáabu kpá kù nèsedoo,
mani n yābonsarekenanō kpàkpa kēńne.

² Mani ponna ke mà ìa dā n yā musu,
Luda Musude, mani n tó kpá kù lèsinaao.

³ Ma iberenō dì kpe li,

òdi léte ò gaga n are.

⁴ Zaakū n ze kūmao n yā nna kpàma,
vutena n tintinnwa n yā gògò a zéa.

⁵ N kpākē burinōi,
n gbē vāninō kàkate n n tó dède míomio.

⁶ N kisira kù àdi lākaro kpà ma zāngurinōi,
n n wētenō gbōro, n yā dō gbēkegu doro.

⁷ Dikiri dì kí ble goro sīnda pínki,
à a kpata dìte yākpatekena yāi.

⁸ Ani yākpate ke kù andunia gbēnō sūsu,
ani kí ble burinōa a zéa.

⁹ Dikirime uteki ũ gbē kù òten gbāna mōńnenōne,
à deńne aafialeki ũ warikegoroa.

¹⁰ Dikiri, gbē kù ò n tó dōnōn n náani vī,
ndi n ki weterinō zukūnaro.

¹¹ À lè sí Dikirine, àten kí ble zaa Zaiō,
à a yākenanō kpàkpa ke buri sīnda pínkinē.

¹² Zaakū àdi mōraa ká gbēderiia, yā dì sānlo,
àdi takasidenō wikilena yā da.

¹³ Dikiri, n gwa lākū ma iberenō ten wari dōma nà,
n ma wēnda gwa n ma bo ga léi,

¹⁴ de mà n tó kpá Zaiō bīnilea,
mà ponna ke kù n ma sura bà yāi.

¹⁵ Burinō sì wēe kù ò yōn,
n gbá zù bà kù ò kpàkpan.

¹⁶ Ó Dikiri dō kù yākpatekena a zéaao,
àdi tó gbē vāni yākena era a musu.

¹⁷ Gbē vāninō dì tá gyāwān,
buri kù òdi Luda yā daro pìnō.

¹⁸ Wēndadenō yā ni sáagu zikiro,
takaside sō à wédōina lakana vīro.

¹⁹ N fute Dikiri, n sun tó bisāsiri n gā fīro,
n buri sīnda pínki kakara n yākpate ke kūńwo.

²⁰ Dikiri, n tó vīna burinō kù,
de ò le ò dō kù bisāsirinōme n ũ.

10

Wékena Luda a yákpate ke bisásirinɔne

¹ Dikiri, bóyáí n zena zázáa?

À kè dera ndi n zīda ute warikεgɔɔaa?

² Gbē vāni dī gbānasaride wete à de zīdabi gūn,
àdi manafiki kenε à a kū.

³ Gbē vāni dī a pónidenano ĩa dā,
àdi sānkarade sáabu kpá àdi Dikiri tó yaka.

⁴ Gbē vāni zīdabi mé à tò àdi Dikiri ki wetero,
à Luda laasun vīro.

⁵ Yā kū àdi ke pínki dī bone maname,
àdi a zīda kara, àdi n doka daro,
àdi lézuki ke a iberenɔa.

⁶ Àdi pi áni kpágularo,
ánigō kú kú pɔnnao warikena sari.

⁷ Eke kú gbēkanaao kú yā pāsīo a lé pà,
àlesi pāsī kú yā vānio mé àdigō da a lén.

⁸ Àdi nate taarisaridene lakutu kpe
de à le à a de asiri gūn,
àdi àleside kpákpa gukpado.

⁹ Àdi nate gbēnɔne asiri gūn lán músu bà,
àdi nate lákpen de à le à gbānasaride kū.
Tó à a kù, àdi a gáte kú a bàao.

¹⁰ Gbē kú à a lè à kù digō wutena sùum,
gbāna mé à a nè.

¹¹ Gbē vāni dī pi Luda dī yā tàasi káro,
àdi ɔ kú a wéame àdi gu ero.

¹² Dikiri, n fute n su kú n gbānao,
Luda, ngō takasidenɔ tàasi ká.

¹³ Luda, bóyáin gbē vāni dī dɔke kúnwo lee?

Àdi pi a swèe gūn ĩni wari dɔáwaro.

¹⁴ Bee kú abireo ndi gbēnɔ yā'ümmana e sānsān,
ndi n pɔsira yā da de n le n ɔ dańma.
Gbānasaride dī a zīda kpámma,
tone kú à gwàri vīro kpànyĩriime n ũ.

¹⁵ N gbē vāninɔ kú gbē pāsīnɔ gāsā éńne,
n n yā vāni kú òten da ò dōro eramma.

¹⁶ Dikiri digō kí ble gɔɔ sīnda pínki,
a yādarisarinɔ ni kakate a busun.

¹⁷ Dikiri dī takasidenɔ wékena sí,
àdi n gba swèe, àdi sã kpá n ɔɔ dɔi.

¹⁸ Àdi ze kú tone kú à gwàri vīronɔ
kú gbē kú òten wé tāmmanɔ,
de bisāsiri kú à de būsutiti ũ
sún tó swè kē gbēnɔgu doro yái.

11

Laakarikipatenaa

Dauda lèè.

¹Ma na Dikirii.

Bó yā mé à tò átèn pimene mà vura
mà tá kpi musu lán bã bàa?

²À yāvānikerinɔ gwa, ò kàa kpà sála,
ò nàte gusare ò n sá gà,
ò kàa dɔdɔ nèsēmanadenɔa.

³Tó futēokarayā tèn kakate,
gbē mananɔ ni ke deramēe?

⁴Dikiri kú a kpé kú à kú adonaa gūn,
à vutena kpatan musu gwe.

Àdi wé pé bisāsirinɔla à n tāsai ká.

⁵Dikiri dì gbē mananɔ gwagwa,
ama à zā yāvānikerinɔgu
kū gbē kū yā pāsī dì keñne nnanɔ.

⁶Ani tēyɔ kū ifantēgbɔɔo kú yāvānikerinɔa,
īa wāna mé anigɔ de n baka ũ.

⁷Zaakū Dikiri dì yā ke a zéa,
yāmanakenaa dì kenē nna,
gbē mananɔ ni wé ke kāao pla.

12

Bisāsiri yānike

Dauda lèè. Òdi sí kú mɔɔlɛnaaomē.

¹N ma sura ba, Dikiri,
zaakū gbē mana ke kun doro,
nāanide làka bisāsirinɔ té.

²Baadi dì éke to a gbēdakenē,
àdi lénna kásañne kū nēsēplao.

³Dikiri, n lénnade lé kò é
kū zīdabiri pínki pɔo.

⁴Òdi pi n lé mé ani tó ò zī ble,
ò n lé vī, dí mé ani kí blerímaa?

⁵Wétāna gbē busenɔa
kū wēndadenɔ ndanaao yāi
Dikiri pì áni fute sà
à n gba zéboki kū òteni a ni de.

⁶Dikiri yā mamberu vīro,
à de lán andurufu kū ò yò tēvuraa gūn
ò bàasa gēn suppla bà.

⁷Mɔkɔn Dikiri, īnigɔ ó dākpā gɔɔo sīnda pínki,
n ó sí gbē bire takanɔa.

⁸Tó gbēnɔ yā bène kū ɔplapla,
gbē vāninɔ dìgɔ kure kū zīdabio gu sīnda pínkia.

13

Wikilena Luda

Dauda lèè.

¹ Ari bɔrɛɛ, Dikiri?

Ma yā nigõ sāngu gɔrɔ sīnda pínkin yá?

Īni kpɛ limɛnɛ ari bɔrɛmɛɛ?

² Manigõ ɔsi ká kũ ma laasunnɔ ari bɔrɛmɛɛ?

Ma pɔ ðigõ sira lákũ gu ðigõ dɔ nà,
ma ibɛɛ nigõ gbāna blema ari bɔrɛmɛɛ?

³ Dikiri ma Luda, ñ ma gwa ñ ma yā ma,

ñ ma ān weremɛnɛ de māsun garo yāi,

⁴ de ma ibɛɛ sún pi a ma nɛro yāi,

de ma zāngurinɔ sún pɔnna kɛ ma fuana yā musuro.

⁵ Matɛni n gbɛkɛ náani kɛ,

ma pɔ kè nna kũ n ma sura bà.

⁶ Mani lè sí Dikirinɛ,

zaakũ à yā mana kɛmɛnɛ.

14

Yōnkɔ yā'onaa

Dauda lèè.

¹ Yōnkɔ ði o a swèn Luda kunlo.

Gbɛnɔ yàku kpà, ñ yākɛna vāni,
yāmanakeri ke kú ñ téro.

² Zaa musu Dikiri ði bisāsirinɔ tāsai ká
à gwa tó gbɛkɛ ɔndõ kà à a ki wɛɛ.

³ Ò sàtɛ ñ pínki ò gõ ðòrɔɔ sari míomio,
yāmanakeri ke kú ñ téro, bee mèn do.

⁴ Vānikerinɔn dōna vīnloo?

Òdi ma gbɛnɔ mómɔ lán ú bà,

òdi Dikiri sísiro.

⁵ Gwen vīna ñ kũn manamana,
zaakũ Luda kú kũ gbɛ mananɔ.

⁶ Òdi kpá takasidenɛ a pɔyeinakɛnaa,
ama Dikirimɛ a uteki ũ.

⁷ Luda, ñ bo Zaiõ ñ mó ñ Isarailanɔ sura ba!

Tó Dikiri sù kũ a gbɛnɔ ñ gwena zīn,

Yakubu burinɔ ni pɔnna kɛ,

Isarailanɔ ni yāa dɔ.

15

Ludayāmari yā'onaa

Dauda lèè.

¹ Dikiri, dí mé à zé vī à gɛ n bɛ ɔnnn?

Dí mé ani fõ àgõ kú n kpi musuu?

² Gbɛ kũ àdigõ kun taari sari,

àdi yā ke a zéa,
 àdi yāpura o zaa a nèsen.
³ Àdi yā di gbēkearo,
 àdi taari ke a gbēdakenero,
 àdi a gbē do sōsōro.
⁴ Àdi ludayādarisarinɔ gya bo,
 àdi bēere li ludayāmarinɔne.
 Àdi a légbēna papa, bee tó à kène zĩ'ũ.
⁵ Àdi ɔgɔ sākāńne kũ a íoro,
 àdi bo taarisaride kpε gusaregba yāiro.

Gbē kũ àdi ke le ni kpágula zikiro.

16

Nana Ludai aduaa

Dauda lèe.

¹ N ma dākpā Luda, mɔkɔn ma nanyĩ.
² Ma pì Dikirine: Mɔkɔmme ma Dikiri ũ,
 n baasiro má pó mana ke vīro.
³ N gbē kũ ò kú b̀usu dí g̀unnɔ,
 mɔkɔnɔme gakuride kũ ò k̀amagunɔ ũ.
⁴ Gbē kũ òdi wā ò gé t̀ana k̀inaanɔ
 dì yā'ũmmana kpá n zĩdaimε.
 Mani sa'o'aru kóte kũńworo,
 oni n t̀ananɔ tó ma ma lénlo.
⁵ Dikiri, mɔkɔmme má n vī ndo,
 n ma ka ma bakaaa,
 ma ẁendi kú n ɔĩmε.
⁶ N zĩte lézekinɔ dàmenε gu mana g̀un,
 gba kũ n dàmenε k̀amagu.
⁷ Mani Dikiri sáabu kpá kũ àdi lé dama yāi,
 bee gwāani àdi tó ma swè ma gba laakarii.
⁸ Madìgɔ Dikiri e ma wén baala'i,
 lákũ à kú ma ɔplai nà, péke ni ma lukaro.
⁹ Abire yāi ma pɔ dìgɔ nna,
 ma ǹeseg̀un p̀u.
 Má t̀amaa vī kũ ma m̀e nigɔ kun,
¹⁰ zaakũ ĩni ma tó mira g̀unlo,
 ĩni we n gbē kũ à kú adona yagi kũro.
¹¹ N ma da ẁendi zéa,
 ma pɔnna nigɔ pana n k̀inaa,
 pó mananɔ nigɔ kú n ɔĩ gɔrɔ sĩnda pínki.

17

Taarisaride aduakεnaa

Dauda aduakεnaa

¹ Dikiri, n ma yāzede ma,
 n sã kpá ma wikilenaai,

ò ma wékèna sí,
 zaakū maten ke kū manafkioro.
² N kīnaan mani yā nna len,
 n wé ten yā kū à zé vī e sānsān.
³ N ma swèè gwà, n wé témai gwāani,
 n ma tàasii kà, ndi yāke emaro,
 zaakū ma zèo kū ma lé ni ma kari boro.
⁴ Madì té bisāsiri yākenanɔiro,
 madì gbē pāsīnɔ turuba séro.
⁵ Ma kure n zén súsu,
 mádi pā n yānero.
⁶ Maten lé zunyī, zaakū ìni wema.
 Luda, ò sã kpá ma aduakènaai.
⁷ Ì n gbēke yābonsarè kemene,
 ò gbē kū ò nànyīnɔ bo ò ìberenɔ ɔĩ.
⁸ Ì laakari dɔma lán n wéne bà,
 ò ma sɔtɔ n orun.
⁹ Ì ma sí gbē pāsī kū òdi wari dɔmanɔa,
 ma ìberè kū ò likanamai pìnɔ.
¹⁰ Òdi gbēke wé gwaro,
 ò lé dī zīda sena lei yā o.
¹¹ Ò pètemai ò likamai,
 ò wé pītima de ò le ò ma pāte zīte.
¹² Ò ye ò ma ke yákiyaki
 lākū músu nàderi dī ke nà,
 lán músu kū à natena gukpado bà.
¹³ Dikiri, ò fute ò dańle ò ò ní ne,
 ò ma sí gbē pāsīnɔa kū n fēnedao.
¹⁴ Ì ma bo ò ɔĩ kū n gbānao.
 Ì baka kú andunia dīkīna gūn,
 ò aruzèke dīgɔ dīnyī, ò nénɔ dī kã,
 òdi pɔ kū à dīnyīnɔ káte ò nénɔne.
¹⁵ Makū sɔ, mani wé ke pla kúnwo ma nèsemana yāi,
 tó ma n e ma vugɔrɔa, abirekū ni ma kã.

18

Zìble sáabukpanaa (2Sa 22:1-51)

Lè kū Dikiri zòbleri Dauda sìnè gɔrɔ kū à a bò Solu kū a ìberè kparanɔ ɔĩ.

¹ Má yenyī Dikiri, mɔkɔmmè ma gbāna ũ.

² Dikirimè ma gbèsi ũ kū ma zeki gbānao,
 ma surabariimè.

Ma Ludamè ma zeki gbāna ũ, madì nai.

Àkūmè ma sègbako ũ,
 ma surabari gbāna kū ma guleio.

³ Dikiri kà ò a sáabu kpá.

Madì a sísi, àdi ma bo ma ìberenɔ ɔĩ.

⁴ Gó'ite vlè kūmao,
ípaka kū àdi n̄ kakate teni ma ble.

⁵ Mira bàn̄ likamai,
ga tankute kpàkpamene ma are.

⁶ Kū má kakúnna, ma Dikiri sisi,
ma wiki lè ma Ludaa,
akū à ma kòtoo mà zaa a bea,
ma wiki kà à kīnaa, à gè a s̄an.

⁷ Zīte lùkaluka à yìgāyīgā,
kpino dègedege ari n̄ zīnin.

Ò lùkaluka kū à p̄ fè yāi.

⁸ Túsukpe b̄o a yīn,
té kū àdi n̄ kpata b̄o a lén,
a ȳn̄ ten té ke a are.

⁹ À musu wè à k̄ipa,
legū sisi a gèse gb̄aru.

¹⁰ Àten vura dina kerubu kpe,
àten yàa ke ìala.

¹¹ À gusira dà a zīdala,
ludambe sira kū a kùkila.

¹² Zaa a gakuri tékenaa gūn legū ten sisi,
legūgb̄e ten k̄ote, legū ten pi p̄s̄ip̄s̄i.

¹³ Dikiri p̄ata zaa musu,
Luda Musude k̄oto d̄o legūp̄ūtāna ū.

¹⁴ À k̄aa f̄a ma ib̄eren̄a à n̄ f̄āk̄ōa,
à tò legū p̄im̄ma à p̄em̄ma.

¹⁵ Kū n̄ pataṁma Dikiri,
kū n̄ p̄o b̄o n̄ yīn,
ísira zīte b̄o gupuraa,
andunia zīni ḡō katena punsi.

¹⁶ À ̄o b̄o zaa musu à ma kū,
à ma bo swada gūn.

¹⁷ À ma si ma ib̄ere gb̄ana òi
kū ma zānguri kū n̄ gb̄ana demalan̄o.

¹⁸ Ò l̄etema ma sunyīkeḡora,
ama Dikiri zè kūmao.

¹⁹ À ma bo à ma gba m̄eporoki,
à ma sura bà kū à yemaì yāi.

²⁰ Dikiri yā k̄emene ma n̄esemana lén,
à f̄ina b̄omene ma gb̄ās̄sarikena lén.

²¹ Zaakū má Luda yāditenan̄o kūna,
m̄adi yā v̄ani ke ma a Luda t̄onlo.

²² A dokayān̄o d̄iḡō domene are p̄inki,
m̄adi kpe li yā kū à d̄iten̄nero.

²³ Ma kunna taari v̄i Dikirinero,
m̄a a zīda kūna durunna sari.

²⁴ Dikiri f̄ina b̄omene ma n̄esemana lén,

zaakū à è má kun gbāsī sari.

²⁵ Náanideme n ũ náanidenɔne,
taarisarideme n ũ taarisaridenɔne.

²⁶ N̄ swáswa gbē swáswanɔne,
ama ndì kisira li gbē d̄ɔsaridenɔi.

²⁷ Ndì z̄idabusarinɔ sura ba,
ndì z̄idabirinɔ lago.

²⁸ Dikiri, ndì ma fitila té tó nana,
ma Luda, ndì ma gusira lite gupura ũ.

²⁹ Kū n gbānao mani f̄s mà kùse kpá karaa,
ma Luda gāi mani f̄s mà vī gb̄ila.

³⁰ Luda díkīna s̄s a yākena b̄ɔtena.
Dikiri yā mamberu vīro, à swáswa.

À de sēgbako ũ gbē kū ò n̄ainɔne.

³¹ Dikiri baasiro, díme Luda ũu?

Ó Luda baasiro, dín gb̄esi ũu?

³² Luda mé àdi ma gba gbāna,
àkū mé àdi zé poromene súsu.

³³ Àdi tó ma gbá kái ḡs nna lán z̄s p̄ó bà,
àdi tó màḡs t̄aa o guleinɔ musu.

³⁴ Àdi z̄ikanaa dadamene
ari ma ḡas̄a ni f̄s à m̄ogotē sá gá.

³⁵ Ndì n z̄iblesēgbako kpáma,
n̄ ma kūna n ɔplaa,
ndì nate n̄ ma tó bo.

³⁶ Ndì ma zé yàasa k̄umene
de ma gbá sún sataro.

³⁷ Ma pete ma iberenɔi ma n̄ k̄ūkū,
mádi era ma suro, sé ma ge ma n̄ dede.

³⁸ Ma n̄ z̄s̄z̄s̄, odi f̄s ò f̄ute doro,
ò l̄ete ò ḡò katena ma gbá léi.

³⁹ N ma gba gbāna ma z̄i k̄ào,
n tò ma iberenɔ m̄i natemene.

⁴⁰ N tò ma z̄angurinɔ kpe li,
akū ma a ibere p̄inɔ k̄akate.

⁴¹ Ò wiki lè, gbēke dí n̄ sura baro,
ò lé z̄ù Dikirii, adi weṁmaro.

⁴² Ma n̄ ké nékuneku lán bùsutiti k̄ū ãa s̄ete bà,
ma t̄aa òm̄ma lán zé ḡūn b̄ok̄ɔt̄o bà.

⁴³ N ma bo gbē kū ò f̄ute k̄ūmaonɔ ɔĩ,
n ma ke buri k̄ū burio m̄ide ũ.
Buri k̄ū má n̄ d̄s̄ronɔ di z̄ò blemene,

⁴⁴ buri z̄it̄onɔ di k̄ā natemene.
Tó ò ma yā mà, òdi m̄i natemene.

⁴⁵ N̄ k̄ā di busa,
òdi bo k̄ū lukanaao n̄ zeki gbānanon.

46 Dikiri kun! Arubarikademε ma gbèsi ũ!

Ò Luda ma surabari tó bo.

47 Luda mé àdi mɔra kámmamεne,
àdi tó burinɔ mì natεmεne,

48 àdi tó mà piti ma ibεreenɔa.

N ma gba gbãna de ma zāngurinɔla,
n ma bo gbē pāsīnɔ ɔĩ.

49 Abire yāi mani n sáabu kpá burinɔ té,
mani n tó kpá, Dikiri.

50 Dikiri dì zĩ zōkō ble kína kũ à a sèene,
àdi gbēke ke kína kũ à a kàane,
makũ Dauda kũ ma burinɔ
ari ɔɔɔ sīnda pínki.

19

Ludambε gakuri kũ Luda yā gakurio

Dauda lèε.

1 Musu dì Luda gakuri bo gupuraa,
sarapurapɔnɔ dì a ɔzĩ mɔńne.

2 Àdigō yā o'ónne lán gu òigō dɔ nà,
àdi dōna kpáńne gwāani kũ gwāanio.

3 Àdi yā oro, a yā'ona buri ke kunlo,
òdi a kīni maro.

4 A kòtoo dì da anduniala pínki,
a yā'onaa dì gé ari zĩte léa.

Luda kpé bò ifāntēne gwe,

5 àdi bo kpén à fute lán nɔserii bà,
àdi fute táo kũ pɔnnao lán gōsa gbãna bà.

6 Àdi fute ludambelea la,
àdi bikũ à gé ari a léa dire,
póke òigō utena a puusuiro.

7 Dikiri doka papana,
àdi ñ kunna keke à keńne dɔ.

Dikiri yā náani vī,
àdi lé da ɔndōsaridenɔa.

8 Dikiri dì ɔdɔki dɔńne súsu,
àdi ñ pɔ ke nna.

Dikiri yāditenanɔn gbāsī vīro,
àdi ñ ãn wereńne.

9 Mīnatena Dikirine zé pì wébona,
onigō téi ɔɔɔ sīnda pínki,
Dikiri yākpatekena yāpura vī,
àdigō mana swáswa.

10 A mana de wurala, bee wura mana,
a nna de zó'ila, bee zó búsu.

11 Abire musu ndi lé da makũ n zòbleriia,
gbē kũ à n yā kũnaa àree òigō zōkō.

12 Dí mé ani fō à yā kũ à zàanɔ dōɔ?

Ñ sùru ke kúmao kú ma taari kú ò utenanɔ.
 13 Ñsun tó makū n zòbleri taari kenne gbĩnigbĩniro,
 ñsun tó durunnao kí blemaro,
 manigɔ kun swáswa taari zókɔ sari.

14 Ñ tó yā kú àten bo ma lén kángu
 kú laasun kú à kú ma swèe gūnwo,
 Dikiri, ma gbèsi, ma surabarii.

20

Zìble wékenaa

Dauda lèe.

1 Dikiri sí kúnwo n warikεɔɔa,
 Yakubu Luda ɔ kúmma.
 2 À n sura ba bona a kúkia,
 à kpányĩ bona zaa Zaiɔ.
 3 À n sa'ona sí pínki,
 n sa'opɔ kú òdi ká tén à té kúnɔ dɔn.

4 À pɔ kú n pɔ yei kpámma,
 à tó ñ pɔ kú nten péa le.
 5 Óni ayuwii ke zì kú n blè yā musu,
 óni tuta dɔ musu kú ó Luda tóo.
 Dikiri wéke kú n kè sí pínki.

6 Má dɔ sà kú Dikiri di kína kú à à kà sura ba,
 àdi yā sí káao zaa a be kú à kú adona,
 àdi tó à zì ble kú a gāsā gbānao.
 7 Gbēkenɔ di sɔgonɔ náani ke,
 gbēkenɔ di sɔnɔ náani ke,
 ókɔnɔ sɔ, Dikiri ó Ludan odì náani ke.
 8 Oni sata ò létε,
 ókɔnɔ sɔ ónigɔ zena gíngin.

9 Dikiri, ñ tó kína zì ble.
 Tó o n sisi, ñ wewá.

21

Zìble sáabukpana

Dauda lèe.

1 Dikiri, kína ten pɔnna ke kú n gbānao,
 a pɔ nna manamana kú n tò à zìi blè.
 2 Ñ pɔ kú a pɔ yeii kpàa,
 ñdi gí a wékena síiro.
 3 Ñ daale kú arubarika zókɔɔo,
 n wura fùraa kùne.
 4 À wèndii gbèkamma, akū n kpàa,
 n tò àgɔ kun ari gɔɔ sɔnda pínki.
 5 A gakuri zókɔ kú n tò à zìi blè,
 n bèere kú zókɔkeo kpàa.

⁶ Ndìgõ arubarika daagu gɔɔ sɪnda pínki,
n kunna kãao tò a pɔ kè nna.

⁷ Zaakū kina Dikiri náani kè,
kunna Luda Musude gbēken ani yīgāro.

⁸ Nɔ ni n iberenɔ kū n pínki,
ĩni n zāngurinɔ kū kū n ɔplao.

⁹ Ĩni n ke tāmāte yàka ũ n sugɔɔa.
Dikiri ni n kakate a pɔfēgɔɔa,
ani tó té n ble.

¹⁰ Ĩni n nénɔ dede andunia gūn,
ĩni n burinɔ kē bisāsirinɔa.

¹¹ Bee tó ò lé kpākūsūnyĩ,
n poyeinayā ni zĩ kero.

¹² Ĩni kà dɔdɔ n wéa,
ĩni tó ò kpe li.

¹³ N gbānake gūn, Dikiri, n n zĩda sé lei,
óni lè sí ò n zōkōke sáabu kpá.

22

Ɔɔɔna Luda

Dauda lèe.

¹ Ma Luda, ma Luda,
à kè dera n ma tonn?
Ma wiki lè,
à kè dera ndi su ma sura baroo?

² Ma Luda,
ma lé zūnyĩ fānantē, ama nídi wemaro,
ma wiki lèmma gwāani dɔ, mádi yītero.

³ N kú adona n vutena kpatan,
mɔkɔn kū Isarailanɔ dì n sáabu kpá.

⁴ Mɔkɔmme ó dizinɔ náani kè,
ò n náani kè, akū n n m̀i s̀i.

⁵ Ò lé zūnyĩ, akū ò boki lè,
ò n náani kè, akū wé'i dí n kūro.

⁶ Kòkò fítinnan ma ũ, bisāsirime ma ũro,
òteni ma s̀s̀s̀, òteni ma gya bo.

⁷ Gbē kū òteni ma gwanɔ teni ma fobo,
òten lézuki kema,
òteni n m̀i ke dékūdekū òten pi:

⁸ Lákū àten Dikiri náani ke nà, à a sura ba,
tó a yā kàagume, à a m̀i sí.

⁹ Mɔkɔmme n ma bo ma da ǹesen,
n ma gwa aafia ma yōmigɔɔ.

¹⁰ Má na n ɔĩ zaa né'isɔmme,
ma Ludame n ũ zaade má kú ma da ǹesen.

¹¹ Nsungõ kú kūmao zāro,
zaakū wari kè kāni kūmao,

gbêke kun à kpámairo.

12 Ò likamai dasidasi lán zùsanò bà,
ò ma kaguraa kè lán Basā bùsu zùsa gbānanò bà.

13 Òten lé atēma lán músu ódòri
kū òten pò ke yákiyakinò bà.

14 Ma gbāna tà lán í kòtenaa bà,
ma mè gupèkinò bòkūn pínki,
ma mēè yò lán zósaa bà.

15 Ma kòto kori kè lán kpēne kaso bà,
ma néne nà ma lé musu,
ò ma wute lán gèè bà lukutēn.

16 Lewannanò gà likanamai,
gbē vāni pìnò nàkarama,
ò ma onò kū ma gbánò zòzò.

17 Mani fò mà a wánò naro pínki,
ò wé bìribiri, òteni ma gwa.

18 Ò ma pòkasanò kpàatekōne,
ò kàpaa kpà ma uta yā musu.

19 Dikiri, òsungò kú kúmao zāro,
mòkōmme ma gbāna ũ,
nè mós nè kpámai likalika.

20 Nè ma bo ní fēneda léi,
nè ma wēndi sí lewanna pìnò.

21 Nè ma bo músu pìnò léi,
nè ma si zùsēnte pìnò bēnea.

22 Mani n tó bo ma gbēnò té,
mani n sáabu kpá kòkakaranaa gūn.

23 Ákōnò Dikiri vīnakerinò, à a sáabu kpá,
ákōnò Yakubu burinò, à a tó bo,
ákōnò Isarailanò, à mì natene.

24 Zaa kú adi takaside gya boro,
adi a wēndake foboro,
adi mìkpere zunero,
à sã kpà a wikilenaai.

25 Mani n sáabu kpá pari kòkakaranaa gūn,
mani lé kū ma gbēnne papa n vīnakerinò wára.

26 Takasidenò ni pò ble ò kã,
Dikiri ki weterinò ni a sáabu kpá,
onigò kú kū wēndiio gòrò sīnda pínki.

27 Andunia lézekidenò nigò Dikiri dō ò are dōa,
buri kū ò kunnò ni kútene ní pínki,

28 zaa kú kíblena bi Dikiri pómé,
adi kí ble buri sīnda pínkia.

29 Andunia aruzekedenò ni donyĩ kene ní pínki,
kū gbē kū ò kú ga léinò,

gbē kū ò gèe gékianɔ ni mì natene ní pínki.

³⁰ Zia gbēnɔ ni donyĩ,
oni Dikiri yā baba gbē kū oni sunɔne.

³¹ Ò surabana yā o gbē kū òdi ní i kòronɔne,
zaakū à gĩnake à kè.

23

Dikirimε ma d̀ari ũ

Dauda l̀eε.

¹ Dikirimε ma d̀ari ũ,
póke ni kĩamaro.

² Àdi ma wúte s̀ela b̀òtɔnɔn,
àdi gé kũmao í katena kítikiti sare.

³ Àdi ma kunna keke d̀o,
àdi domene are zé mananɔ gũn a t̀obona yāi.

⁴ Bee tó ma t́aa ò guvute sira p̀asĩn,
mani yā v̀ani v̀ina kero, zaakū ní kú kũmao,
n sári kú n gòo dì ma laakari kpátεmεne.

⁵ Ndì p̀oble káte ma are ma ibereɔnɔ wára,
ndì nísi gbĩnnade kú ma m̀ia,
ndì í ká ma tokon ari à pa yéereε.

⁶ Ỳapura Dikiri gbēke kú a yenyĩo nigõ kú kũmao gɔrɔ s̀inda pínki,
manigõ kú a ɔnn ari ma ẁendi lén.

24

Dikiri gēna a kpé gũn

Dauda l̀eε.

¹ Zĩte kú p̀o kú ò kúnno bi Dikiri p̀ome,
andunia kú gbē kū ò kúnɔ ní pínki.

² À zĩte zĩni p̀ete ísiran,
à andunia káte kú swanɔ.

³ Dí mé à zé v̄i à didi Dikiri kpiaa?
Dí mé ani f̄õ à gē a ɔnnn?

⁴ Gbē kū à taari v̄iro akūsõ a nèse mana,
gbē kū a laakari dì tá t́ananɔ kparo
akūsõ àdi sí kú t́ana t́oro.

⁵ Dikiri ni arubarika da adegú,
Luda a surabari ni tó yā bo ḱao nna.

⁶ Len à de le kú a ki weterinɔ,
Yakubu burinɔ Luda are weterinɔ.

⁷ À b̄nilenɔ wēwē,
à gbà z̄inɔ wēwē,
à tó Kína gakuride gē.

⁸ Díme Kína gakuride p̀i ũu?
Dikiri gb̄anaz̄k̄deme,
àkūme Dikiri z̄ikari gb̄anade p̀i ũ.

⁹ À b̄nilenɔ wēwē,
à gbà z̄inɔ wēwē,

à tó Kína gakturide gẽ.
 10 Dín Kína gakturide pì ũu?
 Dikiri Zìkarideme Kína gakturide pì ũ.

25

Luda ó dākparii

Dauda lèe.

1 Dikiri, ma a swèè kpàmma,
 2 Ma Luda, mateni n náani ke,
 òsun tó wé'i ma kũro,
 òsun tó ma ibereṅṅ ma nero.
 3 Wé'i ni gbẽ kũ ò wé dɔnyĩṅṅ kũ zikiro,
 sé gbẽ kũ ò bò n kpe sèeda ke sarinṅ.

4 Dikiri, ò n zé mɔmɛnɛ,
 ò n yã dadamɛnɛ.
 5 Ò ma da n yãpura zén,
 ò a yã dadamɛnɛ,
 zaakũ Luda ma surabariime n ũ,
 ma wé ògõ dɔnyĩme gɔrɔ sɪnda pínki.
 6 N wēnda kũ n yenyĩ gõ dɔngu,
 zaakũ abirekũṅṅ kú kũnwo zaa zĩ, Dikiri.
 7 Òsun taari kũ ma kènṅ yã daro
 ke durunna kũ ma kè ma kefennakegɔrɔṅṅ.
 Ò tó ma yã gõ dɔngu yenyĩ gũn,
 kũ n mana yã, Dikiri.

8 Dikiri mana, àdi yã ke a zéa,
 abire yã òdi a yã dada durunnakerinṅṅ.
 9 Àdi zĩdabusarinṅṅ da a zéa,
 àdi yã mana dadañne.
 10 Dikiri ògõ yenyĩ kũ náanio vĩ
 kũ gbẽ kũ ò a bàka kunna kũnwo yã kũnanṅ.
 11 Bee kũ ma durunna zõkõ Dikiri,
 ò kēma n tóbona yã.
 12 Dí mé à Dikiri vĩna vĩi?
 Dikiri òdi ade da zé kũ à de à séa.
 13 Ade nigõ kú nmananaa gũn,
 a burinṅ mé onigõ ò búsu vĩ.
 14 Dikiri nna kũ a vĩnakerinṅṅ,
 àdi tó ògõ a bàka kunna kũnwo yã dõ.
 15 Ma wé ògõ dɔ Dikiria baala'i,
 àkũ mé àdi ma gbá bo bàn.

16 Ò arɛ dɔma, ò ma wēnda gwa,
 zaakũ má kú mado wétamma gũn.
 17 Ma yã'ummananṅṅ kàra ma nèsee gũn,
 ò ma bo ma wari pìn.
 18 Ò ma wétamma kũ ma pɔsirao gwa,
 ò ma durunnanṅṅ kēma pínki.

- 19 Ñ gwa lākū ma ibereṅo dàgula nà,
ò zāmagu pāsīpāsī.
20 Ñ ma wēndi dākpā, ní ma sura ba,
ñsun tó wé'i ma kūro, zaakū ma nanyĩ.
21 Ñ tó yāpura kū kunna manao gō ma dākpā,
zaakū ma wé dīgō dōnyĩ.
22 Luda, ñ Isarailanō bo ní warikenanōn pínki.

26

Gbē mana aduakēnaa

Dauda lèè.

- 1 Ñ yā nna kpáma Dikiri,
zaakū ma yā kè a zéa,
ma n náani kè sikaa sari.
2 Ñ ma yō ñ ma gwa Dikiri,
ní ma nèse kū ma laasunnō gwa,
3 zaakū n yenyĩ dīgō domēne are,
madì zī ke n yāpuraa.
4 Madì vute kū ékedenōoro,
madì gē manafikidenō téro.
5 Ma zā durunnakerinō kōkakaranan,
madì vute kū gbē vāninōoro.
6 Ma ò pìpi ma taarisarike sèeda ũ,
maten lika n gbagbakii, Dikiri,
7 de mà le mà n sáabu kpá lèsinaa gūn,
mà n yābonsareṅo kpàkpa ke.
8 Dikiri, má ye n kpé kū ndīgō kunyĩ,
gu kū n gakuri dì kipan.
9 Ñsun ma kakara kū durunnakerinōoro,
ñsun ma baka kakara kū gbēderinō póoro.
10 Laasun vāni mé àdigō doñne are,
ní ò dīgō pa kū òdōnkpegbano.
11 Makū sō, madì yā ke a zéa,
ñ ma wēnda gwa, ní ma sura ba.
12 Ma zeki è gu manan,
mani Dikiri sáabu kpá pari kōkakaranaa gūn.

27

Dikirime ma gupura ũ

Dauda lèè.

- 1 Dikirime ma gupura ũ kū ma surabariio,
dín mani vīna kēneè?
Dikirime ma uteki ũ,
dí vīnan mani kēè?
2 Tó gbē vāninō simagu de ò ma ke yákiyaki
ke tó ma ibereṅo kū ma zāngurinō lètēma,
ò gè sí ò létē.

³ Bee tó zìkarinɔ̀ likamai,
ma kù ni vīro,
bee tó gbēnɔ̀ fùtɛma kù zliɔ,
ma laakari nigɔ̀ kpatɛna.

⁴ Yā mèn don matɛn gbɛka Dikiria,
yā pìn matɛn wɛtɛ manamana.
Má ye màgɔ̀ kú Dikiri ɔ̀nn ari ma wèndi lén,
de mà le màgɔ̀ a arɛ wɛtɛ a kpén gwe,
má wé dɔ̀ a manakɛnaai.

⁵ Ani ma utɛ a kpén warikɛgɔ̀rɔ̀a,
ani ma gwa a bizakutan,
ani ma zɛ gbèɛ musu aafia.

⁶ Ma mì ni bo ma ibɛrɛ kù ò likamainɔ̀ pɔ̀la,
má sa o Dikiri ɔ̀nn kù ayuwiikɛnaao,
má lè sí mà a sáabu kpá.

⁷ Tó ma n sisi Dikiri, ò wema,
ò ma wènda gwa, ò ma yā ma.

⁸ Ma nèɛɛ tɛn lé dama mà n arɛ wɛtɛ,
Dikiri, matɛni n arɛ wɛtɛ.

⁹ N̄sun n mìkperɛ zu makū n zòbleriinero,
n̄sun kpɛ dɔ̀mɛnɛ kù pɔ̀fɛoro.

Ma kpányĩriime n ũ, n̄sun ma zukūnaro,
Luda ma surabarii, n̄sun ma tónlo.

¹⁰ Tó ma de kù ma dao pā kpàmai,
Dikiri ni ɔ̀ likamai.

¹¹ Dikiri, ò ma da ò zéa,
ò dɔ̀mɛnɛ arɛ zé súsú gūn ma wétāmmarinɔ̀ yāi.

¹² N̄sun tó ma ibɛrɛnɔ̀ pɔ̀yeina kɛmɛnɛro,
zaakū sèeda ékɛdenɔ̀ tɛn yā dima,
gbɛ pāsīnɔ̀ tɛn yī fɛma.

¹³ Má yā díkīna náanikɛna,
kū Dikiri ni yā mana kɛmɛnɛ andunia díkīna gūn.

¹⁴ N̄ wé dɔ̀ Dikirii,
ò zɛ gbāna, ò laakari kpáɛ,
ò wé dɔ̀ Dikirii.

28

Wékena kù sáabukpanaa

Dauda lèɛ.

¹ Dikiri, mɔ̀kɔ̀mmɛ ma gbèsi ũ, matɛni n sísi,
n̄sun n sã tatamɛnɛro.

Tó n yītɛma dé,
maní gɔ̀ lán gbɛ kù ò sì gyāwānnnɔ̀ bàɛ.

² Matɛn kpányĩ ɔ̀ dɔ̀nnɛ,
ò sã kpámai,
matɛni ma ɔ̀ sé n kúkia.

³ N̄sun ma gáɛɛ lɛɛɛ kù gbɛ bènɛnɔ̀ ke vānikɛrinɔ̀oro.

Òdi yā nna o ní gbēdakenᵋne,
ama zāngu mé à kú ní swēn.

⁴ Ñ kéíne ní yākenaaa kú ní vānikenaao,
n̄ fīna boíne ní dàaa
de a gbè wí ní musu.

⁵ Òdi Dikiri yākena kú à zīkenaao yā daro,
ani ní lite kpēdangara, ani ní fute doro.

⁶ Arubarikademε Dikiri ũ,
zaakū à sã kpà ma wēnda wikilenaai.

⁷ Dikirime ma gbāna ũ kú ma sēgbakoo,
má a náani vī ma swēn.
Àdi kpámai, ma pɔ̀ dì ke nna,
madì a sáabu kpá kú lèsinaao.

⁸ Dikirime a gbēnᵋ gbāna ũ,
à de uteki ũ kína kú à kàane, àdi a sura ba.

⁹ Ñ n gbēnᵋ sura ba n̄ arubarika dańgu,
n̄ ní dākpā ñgō ní kúna gɔ̀ɔ̀ sīnda pínki.

29

Dikiri yā'ona zàga'ra gūn

Dauda lèε.

¹ Ákōnᵋ malaikanᵋ, à Dikiri tó kpá,
à gakuri kú gbānao d̄s̄ Dikirine.

² À Dikiri tó kpá,
à kúte Dikirine a kúadona gupuran.

³ Dikiri kòto kú ínᵋ musu,
Luda Gakuride dì tó legū pūtā,
Dikiri kòto kīni dᵋ ínᵋ musu.

⁴ Dikiri kòto gbāna dᵋ,
Dikiri kòto gakuri vī.

⁵ Dikiri kòtoo dì sida línᵋ para,
Dikiri dì Lebana bùsu sida línᵋ para.

⁶ Àdi tó Lebana kpino vīvī lán zùne bà,
εmᵋ gbè s̄ lán zùsane b̀rᵋᵋ bà.

⁷ Dikiri kòtoo dì bo kú legūpinanᵋ,

⁸ Dikiri kòtoo dì gbáranna yīgāyīgā,
Dikiri dì Kadesi gbáranna yīgāyīgā.

⁹ Dikiri kòtoo dì línᵋ yīgāyīgā,
àdi líkpenᵋ pura kú,
gbē kú ò kú à onnᵋ ten pine,
Gakurideme a ũ.

¹⁰ Dikiri kú í kú à da anduniala musu,
Dikiri vutena Kína ũ gɔ̀ɔ̀ sīnda pínki.

¹¹ Dikiri dì a gbēnᵋ gba gbāna,
Dikiri dì arubarika dańgu ògō aafia.

30

Dikiri sáabukpanaa

Lè kù Dauda dà Luda ɔn sakɛna yāi.

¹ Mani n tó sé lei Dikiri,
zaakū n ma kara,
ńdi tó ma ibereɔ ma nɛro.

² Dikiri ma Luda, ma ɔɔ dɔnne,
akū n ma gba aafia.

³ Dikiri, n ma si miraa,
ńdi tó ma si gyāwānnlo.

⁴ Dikiri gbēɔ, à a tó kpá,
à a tó kù à kú adona sáabu kpá.

⁵ Zaaakū a pɔfēnaa dì la kù lao lero,
à arubarika mé àdigō kun ari gbē wēndi lén.
Ɔɔɔnaa dìgō kun gwāani,
akū gu dì dɔ kù pɔnao.

⁶ Kū má kú nnamanaa gūn ma pì:
Mani kpágula zikiro.

⁷ Dikiri, kù n arubarikaa dàmagu,
n ma zε gíngin lán kpi bà.
Ama kù n kpe limene,
ma gō bídi gūn.

⁸ Mɔkɔn Dikiri, ma n sisi,
ma kúte kè ma dikiriine ma pì:

⁹ Bó àreen ma gana ke ma sina gyāwān vīi?
Ma mira ni n tó kpán yá?
Ani n náani kpàkpa ken yá?

¹⁰ Ẹ ma yā ma Dikiri ñ ma wēnda gwa,
Dikiri, ñgō de ma kpanyĩri ũ.

¹¹ N ma ɔɔɔnaa líte ũwāna ũ,
n ma uta kasanɔ bòtema,
n pɔnna dàmenε pókasa ũ.

¹² Manigō yītenaro, manigō n tó kpáme,
Dikiri ma Luda,
manigō n sáabu kpá gɔɔ sīnda pínki.

31

Zidakpana Dikiria

Dauda lèε.

¹ Dikiri, mɔkɔnn ma nanyĩ,
ñsun tó wé'i ma kù zikiro.

Ẹ ma sura ba n manakɛna yāi.

² Ẹ sá kpámai í ma faaba ke likalika,
ñ gō ma uteki gbè ũ,
zεki gbāna kù ani ma faaba ke ũ.

³ Ma gbèsi kù ma zεki gbānaoomε n ũ,
ñ domene are í ma da zéa n tó yāi.

⁴ Ẹsun tó mà zu bà kù ò kpàkpamenenlo,

zaakū ma surabariime n ũ.

⁵Ma a nini nànnε n ɔĩ,
 ñ ma sura ba Dikiri Luda yāpurade.

⁶Ma zā gbē kū òdi na tānanɔinɔn,
 Dikirin ma náani kè.

⁷Mani yáa dɔ mà pɔnna ke kū n yenyĩo,
 zaakū n ma yā'ummanaà è,
 n ma warikεnaa dōmεnε.

⁸Ndi ma na ma ibεrεnɔnε ñ ɔĩro,
 n ma gba mēporoki.

⁹Ñ ma wēnda gwa Dikiri,
 zaakū má kú wari gūmmε,
 pɔsira tò ma wé gō súkusuku,
 ma pɔ sira kù ma nèseε yàka.

¹⁰Pɔsira teni ma swè ble,
 ndana teni ma wè lagoon,
 laasun tò má gbāna vī doro,
 ma wānɔ būsaa.

¹¹Ma gbēdakenɔ dì ma gya bo ma ibεrεnɔ yāi,
 ma yā dì ma gbēnɔ gba vīna manamana,
 gbē kū odì dakare batunɔ dì pāmεnε.

¹²Ma yā dí dɔ gbēkegu doro,
 ma gō lán gèε bà,
 ma gōhne lán oro kaso bà.

¹³Madì ma kū gbēnɔ teni ma pi dasi,
 vīnapɔnɔn likamai.

Òdi kakara ò lé kpákūsūmai,
 òdi lédokɔnɔ ke ma wēndibona yāi.

¹⁴Ama ma n náani kè Dikiri,
 madì pi ma Ludame n ũ.

¹⁵Ma wēndii dīgō kú n ɔĩ gɔrɔ sīnda pínki,
 ñ ma sí ma ibεrε kū òteni ma wete
 ò ma denɔ ɔĩ.

¹⁶Ñ ān were makū n zòbleriia,
 ñ ma sura ba n yenyĩ gūn.

¹⁷Dikiri, ñsun tó wé'i ma kūro,
 zaakū ma wiki lèmma.

Ñ tó wé'i yāvānikerinɔ kū,
 ñ tó ñ lé gō nakɔana gyāwānn,

¹⁸ñ tó éketorii pino néne nate.

Òdi dɔke kū gbē mananɔ,
 òdi ñ gya bo kū ñadānaao.

¹⁹Aruzεke kū n kākara n vīnakerinɔnε zōkō,
 ndi arubarika da gbē kū ò nanyĩnɔgu
 gbē sīnda pínki wára.

²⁰Tó gbēnɔ lé kpákūsūnyĩ, ndi ñ ute n kuru,
 tó òten lékpakōa ke kũñwo, ndi ñ dākpā n kukia.

²¹ Arubarikademε Dikiri ũ,
 zaakū à yenyĩ zōkō mòmene
 wēte kū ó likaii gūn.

²² Swēε kēmagu gwe,
 akū ma dà, n ma zukūname.
 Kū ma faaba lé zūnyĩ,
 n ma wēnda ódōnaa mà.

²³ Àgō ye Dikirii, ákōnó á gbēnó.
 Dikiri dì a náanikerinó dākpā,
 àdi fīna bo zīdabirinóne pāsīpāsī.

²⁴ Ákōnó kū á wé dō Dikiriinó,
 àgō gbāna à á swē kpáte.

32

Durunna'ona Ludane

Dauda lēε.

¹ Arubarikademε gbē kū Luda a taarinó tōne
 à a durunnao kēne ũ.

² Arubarikademε gbē kū Dikiri dì a durunna yā daro ũ,
 akūsō manafiki kú à nèεε gūnlo.

³ Kū ma yīte kū ma durunnao, ma fēfē,
 ma wiki dìgō dō zaa kōnkō ari okosi.

⁴ Nó dìgō tōnama fānantē kū gwāanio,
 ma gbāna làka lākū guwānagoro ifāntē ma le bà.

⁵ Akū ma wenne ma durunnai,
 mádi ma yā vāni utenne doro.

Ma pì, mani ma taarinó o Dikirinε,
 akū a ma durunna kēmenε.

⁶ Abire yāi n náanikeri wé kemma a gorōa,
 tó kisira ten su, ani a lero.

⁷ Ma utekimε n ũ,
 ndi ma bo wētāmmaanaa gūn,
 ndi likamai ñ ma sura ba.

⁸ Mani yā danne mà n da zé kū à de ñ séa,
 mani lé damma, ma wé gō tényĩ.

⁹ Ñsungō kun laasunn sari
 lán sō ke baragbāsō bàro,
 tó ndi sōmō káinne kū a bàaoro,
 òdi da n dōrōaro.

¹⁰ Yā'ūmmaanaa dì da gbē vāninola,
 Dikiri yenyĩ dì lika a náanikerinóa.

¹¹ Gbē manano, à pōnna ke Dikiri yāi,
 nèεpuradeno, à ayuwii ke à yāa dō.

33

Luda sáabukpanaa

¹ À ayuwii ke Dikirine gbẽ manano,
à kù nèsɛpuradenɔ a sáabu kpá.

² À Dikiri tó kpá kù gidigboo,
à lè síne kù mɔrɔɔɔ.

³ À lè dufu síne,
à pɔ'uborinɔ lé kù dɔnaao kù pɔnna wikio.

⁴ Zaakū yā kū Dikiri ò bi yāpurame,
à náani vī a yākenaa gūn pínki.

⁵ À ye yā manai kū yāzedeo,
Dikiri yenyī andunia pà.

⁶ Dikiri yā'ona mé à musu kè,
a lé'ia mé à musupɔnɔ pèpe.

⁷ À í kàte gu dokɔnɔ, à gò ísira ũ,
à ínɔ kàkara, à gò í lòkoto ũ.

⁸ Andunia gbẽ sīnda pínki, à vīna ke Dikirine,
gbẽ bēnenɔ pínki, à mì natene.

⁹ Zaakū à yā ò, akū andunia gò katena,
à yā dìte, akū pɔ sīnda pínki gò kun.

¹⁰ Dikiri dì lé kù burinɔ kpàkūsū ke pā,
àdi kpá būsudenɔne kù pɔ kù òten péaaɔ.

¹¹ Yā kū Dikiri zèo dīgɔ zena gíngin,
yā kū à a pɔ gbà dīgɔ kun gɔrɔ sīnda pínki.

¹² Arubarikaden buri kū Dikiri de a Luda ũ ũ,
gbẽ kū à n sɛ a pɔ ũnɔ.

¹³ Zaa musu Dikiri dì gu gwa zīte,
àdi bisāsirinɔ e n pínki.

¹⁴ Zaa gu kū à kun àdi wé pā
gbẽ kū ò kú andunia gūnnɔla n pínki.

¹⁵ Àkū mé à gbẽ sīnda pínki swèe kè,
àdi n yākenanɔ dɔ pínki.

¹⁶ Kína ke dì zī ble a zīkari gbānanɔ yāiro,
zīkari ke dì bo a gɔsagbānake yāiro.

¹⁷ Sɔ náanikena à n mì sí bi ékeme,
bee kū a gbānakenao ani fɔ à gbẽ sura baro.

¹⁸ Dikiri wé kú a vīnakerinɔ,
gbẽ kū n wé dɔ a yenyīanɔ.

¹⁹ Ani n bo ga léi,
ani n gwa nàgɔrɔ.

²⁰ Ó wé dīgɔ dɔ Dikirii,
àkūme ó kpanyīri ũ kú ó sēgbakoo.

²¹ Zaakū Dikirin ó pɔ dīgɔ nna kāao,
ó a tó kú à kú adona náani vī.

²² Dikiri, n tó n yenyī gɔ kú kúoo
lákū ó wé dɔnyī nà.

34

Dikiri manakenaa

Lè kũ Dauda dà gɔrɔ kũ à a zĩda dìte ãade ũ Abimeleki are, ari Abimeleki pèa à tà.

¹ Manigɔ Dikiri tɔ sé lei lakanaa sari,
manigɔ a tɔ kpá lákũ gu dìgɔ dɔ nà.

² Manigɔ ãa dā Dikiri yā musu,
takasidenɔ ni ma ò pɔnna ke.

³ À zɔkɔke dɔ Dikirine kũmao,
ò a tɔ bo lele.

⁴ Ma Dikiri ki wète, akũ à wèma,
à ma bo ma vīnanɔ gūn.

⁵ Gbē kũ n wé dɔinɔ ãn nigɔ werena,
wé'i ni n kũ zikiro.

⁶ Gbē takaside dí Dikiri sisi, akũ à wèa,
à a bò a warinɔ gūn pínki.

⁷ Dikiri Malaika dìgɔ kú a vīnakerinɔ sare,
àdi n m̀ì sí.

⁸ À lé ke à gwa, áni dɔ kũ Dikiri nna,
arubarikaden gbē kũ à nài ũ.

⁹ Dikiri gbēnɔ, à vīna kenε,
póke dì kĩa à vīnakerinɔaro.

¹⁰ Nà dì músunɔ de, póble dì kĩańma,
ama pó mana ke dì kĩa Dikiri ki weterinɔaro.

¹¹ Gbēnɔ, à m̀ó à ma yā ma,
mà vīnakena Dikirine dadaáre.

¹² Ákɔnɔ kũ á ye á wèndi gɔ mana
akũsɔ á ye á kunna gɔ nna,

¹³ à á lé kũ kũ yāvāni'onaa,
àsun tó éke bo á lénlo.

¹⁴ À kpe li yā vānine à yā mana ke,
à aafia zé wete àgɔ téi.

¹⁵ Dikiri dìgɔ wé té gbē mananɔi,
àdi sã kpá n ɔɔɔnaai.

¹⁶ Dikiri dì kpe li yāvānikerinɔne,
de n yā sún dɔ gbēkeguro yāi.

¹⁷ Tó gbē mananɔ lé zù Dikirii, àdi ma,
àdi n bo n warinɔ gūn pínki.

¹⁸ Dikiri kāni kũ gbē kũ n pɔ yàkanɔ,
àdi kpá gbē kũ n ãn sisinanɔi.

¹⁹ Wari dìgɔ gbē mana le gèn baaakɔ,
ama Dikiri dì a bo a gūn pínki.

²⁰ Àdi a wánɔ dākpā pínki,
a ke dì éro, bee mèn do.

²¹ Kisira ni gbē vāninɔ dedε,

yā ni vute gbē mana iberenɔa.
²² Dikiri di a zòblerinɔ mì sí,
 yā ni vute gbē kù à naiaro.

35

Gbē mana ɔ̀dɔ̀na Dikirine

Dauda lèè.

¹ Dikiri, òn ìbere sé kù ma iberenɔo,
 òn zì ká kù gbē kù òten zì ká kùmaonɔ.

² Òn n sēgbako kù n zìkabonɔ sète,
 òn fute òn kpámai.

³ Òn n sári kù n fēnɛdao sé dɔ,
 òn gé òn da gbē kù òten pétemainɔle.
 Òn omene ma surabariime n ũ.

⁴ Gbē kù òteni ma wete ò ma denɔ,
 òn tó ò kpe li, wé'i n kù.
 Gbē kù òten kisira gōgōmainɔ,
 òn tó ò fua, mà n kpe e.

⁵ Ògō de lán ése ũkã kù ìa sète bà,
 Dikiri Malaika pémma.

⁶ Òn zé gō gusira ũ kù guzãreɛo,
 Dikiri Malaika ɔ sōnyĩ.

⁷ Zaakù ò wèèè yòmene pã,
 mádi yãke kèñnero, akù ò bàa kpàkpamene.

⁸ Òn tó kisira n le kãnto,
 òn tó bà kù ò kpàkpamene n kù
 de ò léte wèè kù ò yòò pìi gūn.

⁹ Ma pɔ ni gbasa à ke Dikiria nna,
 manì pɔnna ke kù à ma sura bà yãì.

¹⁰ Mani pi kù nèsedoo,
 Dikiri, dí mé à de lán n bàa?
 Ndì takasidenɔ sí gbãnamɔnnerinɔa,
 ndì wëndadenɔ bo n wétãmmarinɔ ɔì.

¹¹ Sèeda ékedenɔ di futemai,
 òdi yã kù má a yã dōro lalama.

¹² Òdi yã mana fīna bomene kù yã vãnio,
 akù ma gō boado ũ.

¹³ Tó ò gyã kè sō, ma uta kasa dà,
 ma ma zīda bùsa kù léyīnaao,
 ma adua kèñne lakanaa sari,

¹⁴ lákù ò de ma gbēnna ke ma danɛ ũ bà.
 Ma kure má mīpetena kù pɔsiraο,
 lákù ma dan maɛten wēnda kenɛɛ bà.

¹⁵ Ama kù ma gèè sì,
 ò likamai kù pɔnnaο,
 ò ma ke pã ò létema,
 ò ma yaka lakanaa sari.

¹⁶ Ò ma fobò pāsīpāsī,

ò saka pìtima.

¹⁷ Dikiri, ìnigõ ma gwa ɛ ari bɔrɛɛ?

Músu pínɔ teni ma ke yákiyaki,

̀n ma símma màgõ kú wèndiio.

¹⁸ Mani n sáabu kpá pari kɔkakarana gūn,

mani n tó kpá gbēnɔ wára.

¹⁹ Ñsun tó ma iberɛnɔ ma yáa dɔro,

̀nsun tó gbē kū ò zámagu pānɔ

ma gwa kū wé vānioro.

²⁰ Yā nna di bo n lénlo,

òdi yā di yāketesaridenɔa.

²¹ Òdi lé atē ò pi:

Ɛhē, Ɛhē, ó wé è.

²² Dikiri, n wé è, ñsungõ yĩtenaro,

ma Dikiri, ñsungõ zà kūmaoro.

²³ Ma Luda, ñ fute ñ ze kūmao,

ma Dikiri, ñ tó yā bo kūmao nna.

²⁴ Ndì yā ke a zéa,

Dikiri ma Luda, ñ yā nna kpáma,

̀nsun tó ò ma yáa dɔro.

²⁵ Ñsun tó ò o n swèn ò ma nɛro,

̀nsun tó ò pi ò ma mɔ bēnɛro.

²⁶ Lákū òten pɔnna ke ma wétāmmanaa musu nà,

̀n tó wé'i n kū, mà n kpe e.

Lákū òten zɔkɔke mɔmɛnɛ nà,

̀n wé'i daríma ñ n kpe bo.

²⁷ Gbē kū ma bona mana di keíne nnanɔ

̀n tó ò pɔnna ke ò ayuwii ke.

Gbē kū ma bona aafiaa di káígunɔ

̀n tó ògõ pi baala'i, Dikiri mé à zɔkɔ.

²⁸ Makū sɔ, mani n náani yā o,

manigõ n sáabu kpá gɔrɔ sínda pínki.

36

Bisāsiri vāni

Dikiri zòbleri Dauda lèɛ.

¹ Gbē vāni durunna yā dɔ ma swèɛa,

à wé digõ Luda wé'i vīro.

² Zaakū àdigõ a zīda e gbē mana ūmɛ,

àdi a durunna dõ gbasa à zānlo.

³ Ɛke kū manafikio kú a lén,

à ɔndõ kū manakenaaoo tò.

⁴ Àdi yā vāni laasun lé a wútekia,

àdi gí yā pāsīro,

àdi a zīda da zé fayasariden.

⁵ Dikiri, n yenyĩ zɔkɔ kà ludambɛa,

ń náani vĩ manamana, à z̄s̄ susunena.
 6 N manakena z̄sk̄ lán kpino bà,
 n yāzedeke lé vīro lán ísira lókotoo bà.
 Dikiri, ndi bisāsirinō kũ n̄b̄onō bo pínki.
 7 Luda, n yenyĩ bèere vĩ fá,
 bisāsirinō dī ute n orun.
 8 Òdi n on p̄oble nísíde ble ò k̄a,
 ndi n swa'i p̄onnade kpámma ò mi.
 9 Zaakũ m̄ok̄m̄me w̄endiboki ũ,
 ó kunna n gupuran mé à ó wé k̄è.

10 Ñḡo yenyĩ m̄o gb̄e kũ ò n d̄on̄ne,
 ñḡo n̄esepuradenō sura ba ñḡo gé.
 11 Ñsun tó z̄idabirinō ḡese p̄etepetemaro,
 ñsun tó yāvānikerinō s̄ōmairo.
 12 Ñ gwa, manafikide p̄ino l̄ete,
 ò ḡò wutena s̄or̄or̄o, oni f̄o ò futero.

37

Gb̄e manano kũ gb̄e vānino z̄iakpe z̄i

Dauda l̄èe.

1 Ñsun tó gb̄e vānino yā n kũ gb̄anaro,
 ñsun yāvānikerinō gwena ni d̄ero,
 2 zaakũ ò kori ke tera lán s̄èe bàme,
 ń manakena ni láka lán s̄èla ísi bà.
 3 Ñ Dikiri náani ke, ñḡo yā mana ke,
 ñḡo kũ b̄usu d̄ín, ñḡo nna ma.
 4 Ñ tó n p̄o ḡo nna kũ Dikirio,
 ani p̄o kũ n n̄ese yei kpámma.
 5 Ñ ze kũ Dikirio ñ a náani ke,
 ani yā d̄ino kenne.
 6 Ani tó yā bo k̄unwo nna lán gud̄naa bà,
 ani tó ñ bo mana lán f̄anant̄e gupurak̄ūnaa bà.
 7 Ñ ze kũ menao Dikiri are ñ a d̄a,
 ñsun tó aruzekede yā n kũ gb̄ana
 ḡor̄o kũ à b̄o kũ a w̄éz̄e vānioro.
 8 Ñ p̄of̄e tó ñ m̄i k̄e p̄t̄ēa.
 Ñsun tó yā birenō n kũ gb̄anaro,
 àdi su kũ yāvānikenaome.
 9 Zaakũ gb̄e vānino ni kakate,
 gb̄e kũ ń wé d̄o Dikiriinō mé òḡo b̄usu v̄i.
 10 À ḡò f̄iti kũ gb̄e vānino niḡo kun doro,
 bee tó n ń w̄ete, ñni ń lero.
 11 Z̄idabuserinō mé oniḡo b̄usu v̄i,

onigõ pɔnna ke kũ aafia zõkõo.

12 Gbẽ vāni dì yā vāni kpákpa gbẽ manane,
àdi sakaa pìtia.

13 Ama Dikiri dìgõ a yáa dɔ,
zaakũ à dõ kũ a gɔrɔ ni papa.

14 Gbẽ vāninɔ dì fēneda woto,
òdi ñ kà kpá sála,
de ò le ò takasidenɔ kũ wēndadenɔ dedeɔ,
ò gbẽ kũ ñ yākena mananɔ kakate.

15 Ñ zīda fēneda ni ñ zõ ñ swèn,
oni ñ sánɔ é'ēñe.

16 Pó fíti kũ gbẽ mana vī
de gbẽ vāni dasinɔ aruzekela,

17 zaakũ gbẽ vāninɔ gbāna ni mì de,
ama Dikirime gbẽ mananɔ kũna ũ.

18 Dikiri taarisaridenɔ yā dõ,
ñ bakaa dìgõ de ñ pó ũ gɔrɔ sīnda pínki.

19 Wé'i ni ñ kũ yā pāsī gɔrɔ zīro,
bee tó nàa kà, onigõ kāna.

20 Gbẽ vāninɔ sõ oni kakate,
Dikiri iberenɔ ni láka lán sēla bòtɔ bà,
ò gēte lán túsukpe bà.

21 Gbẽ vāni dì pó sākāñma à a fīna boro,
gbẽ mana sõ àdi gba da yōnkoyōnkɔ.

22 Gbẽ kũ Dikiri arubarikaa dàngunɔ mé ògõ bùsu vī,
gbẽ kũ à lé kēñnenɔ sõ oni kakate.

23 Dikiri mé àdi zémile kũ gbēne,
a pɔ dìgõ nna a kunnaaa.

24 Bee tó à gēe sì, ani lēte sɔrɔrɔro,
kũ Dikiri a kũna yāi.

25 Kefennan ma ũ yā, akũ ma zī kũ,
mádi e Luda gbẽ mana zùkũna zikiro,
mádi e à nénɔ ten bara kero.

26 Àdigõ gba da gɔrɔ sīnda pínki
àdigõ pó sākāñne,
a nénɔ nigõ de arubarikadenɔ ũ.

27 Ñ kpe li yā vānine ñgõ yā mana ke,
īnigõ kú bùsu dín gɔrɔ sīnda pínki.

28 Zaakũ Dikiri ye yāzedei,
ani a náanikerinɔ zukūnaro.

Onigõ kun aafia gɔrɔ sīnda pínki,
gbẽ vāninɔ sõ oni kakate.

29 Gbẽ mananɔ mé ògõ bùsu vĩ,
onigõ kun gɔrɔ sĩnda pĩnki.

30 Ɔndɔyã dì bo gbẽ mana lén,
a lé dì yãzede o.

31 A Luda doka kú a swèn,
a gbá dì sata pókearo.

32 Gbẽ vāni dì gbẽ mana kpákpa
de à le à a de,

33 ama Dikiri ni a tó a ɔĩro,
ani we yákpate a blero.

34 Ñ Dikiri dā ògõ a yā kūna,
ani n kara de ògõ bùsu vĩ,
ĩni gbẽ vāninɔ mĩdena e.

35 Ma gbẽ pāsĩ gbānade ke è yā,
àten ɔ tá lán lí kú zĩte kènne nna bà.

36 Kú tá kà kúmao gwe, à kú gwe doro,
ma a wète, mádi a lero.

37 Ñ taarisaride yā gwa,
n wé pé gbẽ mana yāi,
zaakū nèsyĩdade burinɔ ni gõ buri ũ.

38 Durunnakerinɔ sõ oni kakate lɛlɛlɛlɛ,
gbẽ vāninɔ buri ni mì de.

39 Dikiri mé ani gbẽ mananɔ sura ba,
anigõ deñne uteki ũ warikegɔrɔa.

40 Dikiri ni kpányĩ à n bo,
ani n sí gbẽ vāninɔa à n sura ba
kú ò nài yāi.

38

Takaside aduakɛnaa

Dauda lèe.

1 Dikiri, òsun ma toto kú pɔfɛoro,
òsun ma sã fĩ kú pètɛoro.

2 N kànɔ ma papa,
n ɔ t̃ma.

3 Ma mè gbāna làka n pètɛ yāi,
ma wá aafiaro ma durunna yāi.

4 Ma taarinɔ dāmala,
ò t̃ma lán aso t̃kisii bà.

5 Ma bònɔ lì f̃nna ũ,
ò yagi kè ma ỹnkòke yāi.

6 Má kuna, ma gõ zòlòlò,
madigõ té ānsisiname gɔrɔ sĩnda pĩnki.

7 Ma kpɛwa ten wí yāpura,
ma mè gbāna vĩro.

⁸ Má gbãna vïro, ma m̀e k̀e búgubugu,
maten wiki lé ma poyakana yã.

⁹ Dikiri, n pɔ kũ má yei dɔ́ pínki,
ndi ma ndana ma sãnsã.

¹⁰ Ma kũ ten vï gbì gbì, ma gbãna làka,
ma wé ten té ke doro.

¹¹ Ma gběnnanɔ kũ ma gběnɔ di gbãtemene,
ma danenɔ di bàa lémenne ma bònɔ yã.

¹² Gbē kũ ò wete ò ma denɔ di bà kpákpamene,
ma weterinɔ di yã vāni kpákūsũ kũmao,
òdigɔ manafikiyã gwa kũ kɔo gɔrɔ sīnda pínki.

¹³ Ma gɔ lán sãto bà, madì yã maro,
lán gbē kũ a nēne nàte bà, madì lé wēkɔaro.

¹⁴ Má de lán gbē kũ àdi yã maro bà,
madì weńmaro.

¹⁵ Dikiri, mɔkɔmmē ma wé donyĩ,
ĩni ma yã ma, Dikiri ma Luda.

¹⁶ Ma pì, òsun tó ò yògɔ kemaro,
òsun tó ò ãa dã ma satana yãiro.

¹⁷ Ma ka letena,
madìgɔ kũ yã'ũmmanaa gũn.

¹⁸ Mani ma yã vāninɔ onne sà,
zaakũ ma durunna yāin ma pɔ yakana.

¹⁹ Ma ibere pásĩnɔn lé vïro,
gbē kũ ò zãmagu pãpãnɔn dasi.

²⁰ Òdi yã mana fīna bomene kũ yã vānio,
yã manan má téi, akũ ò ibere sè kũmao.

²¹ Dikiri, òsun ma zukūnaro,
ma Luda, òsungɔ kũ kũmao zãro.

²² Ì mɔ ò kpámai likalika,
ma Dikiri, ma surabarii.

39

Takaside ɔɔɔna Ludane

Dauda lèe.

¹ Ma pì, manigɔ ma zīda kũna dɔ́,
mani tó ma lé ma da durunnakenaa gũnlo.

Tó gbē vāni kũ kũmao, mani ma lé kũ.

² Ma lé nakɔana, ma yíte kítikiti,
mádi yake oro, bee yã mana se,
akũ ma yã'ũmmanaa era à kàra.

³ Ma swèe puusu bò ma gũn,
kũ ma laasunn lè, ma nèsee wã,
akũ ma lé bò ma pì:

⁴ Dikiri, ò tó mà a wèndigɔrɔ lé dɔ́

kū ma gɔɔɔ dasi léo.

Ñ tó màgɔ dɔ lákū ma wɛ̀ndii ni láka nà araga.

⁵ N ma wɛ̀ndi lé yò n ɔla lén,
ma konna de wé kū yīola n kīnaaro.

Gbɛ̀ sīnda pínki dì gɛ̀tɛ lán ĩa bàme,
⁶ bisāsiri tena dīgɔ de lán uraa bàme.

Àdi ke gàragara à aruzekɛ kakara,
ama à dɔ ke dín ani gɔ̀nɛro.

⁷ Tó lemɛ, bó támaan manigɔ̀ vīi?
Mɔ̀kɔ̀mmɛ ma wé donyī, Dikiri.

⁸ Ñ ma taarinɔ̀ kɛ̀ma,
̀nsun tó yɔ̀nkɔ̀nɔ̀ ma foboro.

⁹ Ma lé nakɔ̀ana, mádi ma lé wɛ̀kɔ̀aro,
zaakū mɔ̀kɔ̀n mé n yā bire kè.

¹⁰ Ñsun ma lé doro,
n okū teni ma ká gaa.

¹¹ Ndì gbɛ̀ toto ndì wé tāa a durunna yāi,
ndì a aruzekɛ ble lán blé bà.
Gbɛ̀ sīnda pínki dì gɛ̀tɛ lán ĩa bàme.

¹² Ñ ma aduakɛna sí Dikiri,
̀n sā kpá ma wikilɛnaaa.

̀Nsun sā tata ma ɔ̀dɔ̀naanɛro,
zaakū n nibɔ̀n ma ũ,
má de gbɛ̀ zītɔ̀ ũ lán ma dizinɔ̀ bà.

¹³ Ñ wé goma de ma pɔ̀ le àgɔ̀ nna dɔ̀,
ari màgɔ̀ gé andunia tó.

40

Dikiri sáabukpanaa

Dauda lèɛ.

¹ Ma wé dɔ̀ Dikirii manamana,
akū à arɛ dɔ̀ma à ma ɔ̀dɔ̀naa mà.

² À ma bo tɔ̀nɔ̀wɛɛɛ gūn,
à ma bo fokon.

À ma gbá pètɛ gbèsi musu,
à ma ze gwe gíngin.

³ À lè dufu dàmenɛ ma lén
ó Luda sáabukpana pɔ̀ ũ.
Gbɛ̀nɔ̀ ni e dasi, vīna ni ní kū,
ò Dikiri náani ke.

⁴ Arubarikaden gbɛ̀ kū à Dikiri náani vī ũ,
akūsɔ̀ àdi arɛ dɔ̀ zīdabirinɔ̀ kū tãnagbagbarinɔ̀aro.

⁵ Dikiri ma Luda, n yābonsarekɛnanɔ̀n dasi,
oni fɔ̀ ò yā kū nten péawɛɛ dɔ̀dɔ̀ro.
Tó matɛn babanne, à lé vīro,
mani fɔ̀ mà o pínkiro.

⁶ Ní ye sa'opɔ ke gbairo,
akū n ma gba sā mà yā mao.
Ndi sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū
ke durunna kútekebo gbekaro.

⁷ Akū ma pì: Makūme la,
ma su lákū à kēna takadan ma yā musu nà.

⁸ Má ye n poyenyīna kemε, ma Luda,
n doka kú ma swèε gūn.

⁹ Mani yāzεde baaru kpá pari kōkakaranaa gūn,
mani ma lé nakōaro, lákū n dō nà Dikiri.

¹⁰ Mádi n yāzεdeke uteñnero,
ma n náani kū n surabanaao yā ò.
Mádi gí n yenyī kū n yāpurao oi
pari kōkakaranaa gūnlo.

¹¹ Dikiri, òsun gí ma wēnda gwairo,
n yenyī kū n yāpurao gō ma dákpā.

¹² Zaakū yā vāni kū à likanamai lé vīro,
ma taarinɔ dāmala, maten gu ero,
à dasi de ma mikāla, swèε kēmagu.

¹³ Dikiri, n sùru ke n ma sura ba,
Dikiri, n ke likalika n mó n kpámai.

¹⁴ Wé'i gbē kū òten wete ò ma denɔ kū,
ò n mī péte.

Gbē kū ò ye mà kisira enɔ kpe li,
n ān gō sisina.

¹⁵ Gbē kū òdi pimεne, taare, taarenɔ,
wé'i n kū ò gō gīri.

¹⁶ Gbē kū òteni n ki wetenɔ,
n tò n pɔ kemma nna ò yāa dɔ.

Gbē kū ò ye n surabanainɔ
gō pi Dikiri zōkō.

¹⁷ Takaside wēndademε ma ũ,
n laasun lé ma yāa, Dikiri.
Mokōmme ma kpanyīri ũ kū ma mīsirio,
ma Luda, òsun gī kero.

41

Gyāre aduakεnaa

Dauda lèε.

¹ Arubarikaden gbē kū àdi gbānasaride yā da ũ,
Dikiri dī a bo warikenagɔɔa.

² Dikiri ni à dákpā à a gba wēndi gbàna,
ani arubarika daagu a būsun,
ani a kpá a iberenɔa ò n poyeina kεaro.

³ Dikiri ni ze kāao tó à wutena gyān,
ani tó à fute gyā pīn aafia.

⁴Ma pì: Dikiri, ma durunna kènne,
 ò ma wēnda gwa, ò ma gba aafiaa.

⁵Ma iberenɔ teni ma wetε kũ gao ò pì:
 Bɔren ani ga de a tó sātεε?

⁶Tó ò sù ma gwa, yā pān òdi omene,
 òdi baaru vāni wetε ma yā musu,
 gbasa òdi fute ò gé ò yā pì fā bàai.

⁷Ma zāngurinɔ dì ma kpákpa kũ yā vānio,
 ò pínki òdi àlesi vāni òma ò pi:

⁸Gagagyā mé à a lè,
 ani fute a wutena bire gūn doro.

⁹Bee ma gbēna kũ ma a náani kè,
 kũ odì ɔ kakara ta dokɔnɔ gūn bò ma kpe.

¹⁰Mɔkɔn sɔ Dikiri, ò ma wēnda gwa,
 ò ma gba aafiaa de mà fīna boíne.

¹¹Tó ma iberenɔ dí ma yògɔ kemaro,
 manigɔ dɔ sà kũ ma yā kangu.

¹²Ń ma kũna ma nēsmana yāi,
 ò tò màgɔ kú n are gɔɔ sīnda pínki.

¹³Arubarikade Dikiri, Isarailanɔ Luda
 zaa káaku ari gɔɔ sīnda pínki!
 Aami! Aami!

TAKADA PLADE

Zabura 42-72

42

Zìzɔ ɔɔdɔnaa

Kora burinɔ lèε.

¹Lákũ zɔ dì swa sare ni de nà,
 len n ni dì ma de le, Luda.

²Ma nini ten Luda ni de, Luda Wēndide pì.
 Bɔren mani le mà gé daalεε?

³Wétē mé à gò ma pòble ũ
 fānantē kũ gwāanio,
 òdigɔ pimene gɔɔ sīnda pínki:
 N Luda kú máa?

⁴Ma nēsεε wēnne, akũ yā díkīnanɔ òmagu,
 lákũ madì gé pari gūn nà ari Luda ɔnn,
 gbēnɔ òdigɔ tété ma kpe kũ ayuwii,
 dikpekεrinɔ dì dodomai kũ sáabukpanaa.

⁵Bóyāin ma nēsεε yàkaa?

À kè dera ma laakarīi fùtεε?
 Séde màgɔ wé ò Ludai,
 zaakũ mani era màgɔ à sáabu kpá,
 ma Surabari, ma Luda.

⁶Ma nēsεε yàka, akũ n yā òmagu

zaa Miza kpigereei ari Yoda m̄ia,
 zaa Em̄o kp̄in̄o musu.
 7 Nd̄i t̄o ís̄k̄ena k̄ini ḡo d̄o,
 í l̄okoton̄o ten lé zuk̄i.
 N t̄o í ten damala,
 a s̄o ten tá k̄ūmao.

8 Dikiri d̄i yenyĩ m̄omene f̄anant̄e,
 a l̄ee diḡo d̄o ma l̄en gw̄āani,
 maten w̄é ke Luda k̄ū à de ma w̄endi ūa.

9 Mad̄i pi Luda ma gb̄esine:
 B̄oyāin ma yā s̄anguu?
 À k̄è dera n t̄o m̄aḡo té k̄ū p̄osirao
 ma ibere w̄étāmmaana yāii?
 10 Ma warid̄ommarin̄o d̄i ma s̄os̄o,
 ak̄ū ma w̄án̄o diḡo w̄i,
 òdiḡo pimene ḡo s̄inda p̄inki:
 N Luda kú m̄āa?

11 B̄oyāin ma n̄esee ȳakaa?
 À k̄è dera ma laakar̄ii f̄ut̄ee?
 Séde m̄aḡo w̄é d̄o Ludai,
 zaak̄ū mani era m̄aḡo a s̄áabu kp̄á,
 ma Surabari, ma Luda.

43

1 N̄ ma yā nna kp̄ama Luda,
 ò ze k̄ūmao buri ludad̄or̄isarin̄o yā musu,
 ò ma bo gb̄ē v̄āni manaf̄ikiden̄o oĩ.
 2 Luda, m̄ok̄omme ma uteki ū,
 b̄oyāin n gimaii?
 À k̄è dera n t̄o ma ḡo té k̄ū p̄osirao
 ma ibere w̄étāmmaana yāii?
 3 N̄ n gupura k̄ū n yāpuraō z̄īma,
 à domene are n kpi musu,
 à gé k̄ūmao ari n kúkia gwe.
 4 Gbasa mà gé n gbagbakia Luda,
 ma p̄o ni kem̄ma nna, Luda ma p̄onna,
 mani n t̄o kp̄á k̄ū m̄or̄oo,
 Luda ma Luda.

5 B̄oyāin ma n̄esee ȳakaa?
 À k̄è dera ma laakar̄ii f̄ut̄ee?
 Maniḡo w̄é d̄o Ludai,
 zaak̄ū mani era m̄aḡo a s̄áabu kp̄á,
 ma Surabari, ma Luda.

44

Isarailan̄o faaba w̄ek̄enaa

Kora burin̄o l̄ee.

1 Luda, yā k̄ū n k̄è zaa ḡik̄ena ó dizin̄o ḡor̄oa,

ò òwερε ó sã mà.

² N ɔ sò burinɔi n wari dòm̃ma,
n ó dizinɔ kàte n gbèn,
n n kara ò dàgula.

³ Adi ke n fēneda mé à n ká bùsu díaro,
n gāsã gbānan ò z̃i blèoro.
N z̃ida gāsã gbāna mé à tò,
n are dòm̃ma kũ n yeñyĩ yāi.

⁴ Mɔkōmme ma Kína ũ ma Luda,
ndi tó Yakubu burinɔ z̃i ble.

⁵ N gāin odì ɔ s̃ ó iberenɔi,
kũ n t̃on odì gbá pétépete ó zāngurinɔa.

⁶ Adi ke ma sã náanikenanlo,
adi ke ma fēneda mé àdi ma boro.

⁷ Zaakũ mɔkōn mé ndi ó sí ó iberenɔa,
ndi wé'i da ó zāngurinɔa.

⁸ Luda, odig̃ɔ n sáabu kpá g̃ɔɔ s̃inda pínki,
odig̃ɔ n tó kpá lakanaa sari.

⁹ Bee kũ abireo n giwái n tò wé'i ó kũ,
ndi bo kũ ó z̃ikarinɔ dororo.

¹⁰ N tò o boru kpe ó iberenɔne,
n tò ó zāngurinɔ ó p̃onɔ nàkōa.

¹¹ N n gbá zé ò ó dede lán s̃anɔ bà,
n ó fākōa burinɔ té.

¹² N n gbēnɔ yia araga,
ñdi àre le a gūnlo.

¹³ N tò ó gbēdakenɔ ó s̃s̃s̃,
gbē kũ ò kú ó sareɔ ó lalandii kè.

¹⁴ N tò o g̃ɔ baaru p̃ó ũ burinɔne,
gbēnɔ di ñ mi yīgāwεre.

¹⁵ Madig̃ɔ kú kũ wé'io g̃ɔɔ s̃inda pínki,
ma gasuu g̃è kpá ma wéi

¹⁶ ma lalandikerinɔ kũ ma s̃s̃s̃rinɔ yāi
kũ ma ibere kũ ò ye ò fīna bomanɔ yāo.

¹⁷ Abirekũ ó lé pínki,
bee kũ n yā dí s̃āóguro,
ódi n bàka kunna kũoo yā gbororo.

¹⁸ Ó laasun dí kēmmaro,
ódi kē n zéaro.

¹⁹ N ó ké dúgudugu,
n ó bùsu kè gbēgbonnɔ kureki ũ,
n gusira níkiniki dàóla.

²⁰ Tó ó Dikiri tó s̃āógu yā,
ke tó ó wé d̃ò buri z̃it̃onɔ t̃ānanɔi,

²¹ Luda ni gí ei yá?
Zaakũ àkũ mé à ó ñεgūnyānɔ d̃s̃ pínki.

22 N yāi ó kú ga léi zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi,
òdi ó ditɛ lán sã kũ oni n kùtu kpáno bà.

23 N vu Dikiri! À kè dera nten i oo?
N fute! Nsun gíwái gɔɔ sɪnda pínkiro.

24 À kè dera n kòkɔtɔɔ dɔwɛɛɛ?
Ó wëndakɛ kũ ó wétãmmaaao sãngun yá?

25 O gɔ yĩna lukutɛn,
o gɔ wutɛna zĩte.

26 N fute n kpáwái,
n mó n ó bo n yenyĩ yāi.

45

Kína nɔsɛna lɛɛ

Yenyĩ lɛ kũ Kora burino dà.

1 Yá nna ten pípi ma swɛɛ gūn,
lákũ matɛn lɛ díkĩna da kɪnanɛ nà.
Ma lé nna lán takadakɛri mana takadakɛbɔɔ bà.

2 N manakɛ de gbɛ sɪnda pínkila,
n légbɛɛ dígɔ nna,
arubarika kũ Luda dàngu lakana vĩro.

3 Mɔkɔn zìkari pásì, n n fɛnɛda sé
n loko n kíkɛgakuri sèeda ũ.

4 N di sɔa n gé zì ble n gakurikɛ gūn
yápura kũ nɛsɛdoo kũ yázɛdeo yāi,
n yā náasidenɔ ke kũ n ɔpla gbānao.

5 Kí, n kàno lé sɔntɛ,
àdi gɛ à n ibɛɛnɔ swɛ zɔ,
burino dì létɛ n gbá sarɛ.

6 Luda, ìnigɔ vutɛna kpatan gɔɔ sɪnda pínki,
ìnigɔ n kíkɛgo kũna yázɛde ũ.

7 N ye yāmanakɛnaai, n zā a yāvānikɛnagu.

À yā mé à tò Luda, n Luda, n ka kɪn,
à pɔnna pìsimma de n gbɛnɔla.

8 Lí'ɔ gbĩ nnanna pìsi n pókasanɔa,
mɔɔ'ũ dì n pɔ ke nna
n kpé kũ ò kèkɛ kũ wisa sakaaoo gūn.

9 Kína nɛnɔgbɛnɔn kũ n nɔ yenyĩdenɔ té,
n nɔ dufu kũ n ɔplai,
à Ofi bùsu wurapɔnɔ dana.

10 Nɛnɔkpare, n sã kpá n ma!
N de bɛ kũ n gbɛnɔ yā sún donnɛ arɛro.

11 N nɔmanakɛ ten kína mɛɛ luka,
n mì natɛnɛ, zaakũ n dikirimɛ a ũ.

12 Tayadenɔ ni su ò gba dannɛ,
aruzɛkɛdenɔ ni n wé wɛtɛ.

13 Kína nɛnɔkpare vutɛna kpɛnɛ gūn kũ gakurio,

ò zĩ kè a pókasanɔa kũ wura bàao.

14 Òten su kãao kínanɛ
kũ a pókasa wãnzãndenɔo dana.

Nénɔkpare zennɛrinɔ tɛi,
òten su kãao a kĩnaa.

15 Òten gē kũńwo kínabɛa,
òten pɔnna ke kũ ayuwiikenaao.

16 N négɔgbɛnɔ ni gɔ n denɔ gɛnɛ ũ,
ĩni n ditɛditɛ kínanɔ ũ andunia gũn pínki.

17 Mani tó n tó gɔ dɔ gbɛnɔgu lakanaa sari,
burinɔ nigɔ n sáabu kpá gɔrɔ sĩnda pínki.

46

Luda kú kũoo

Kora burinɔ lɛɛ.

1 Ludan ó uteki ũ kũ ó gbãnao,
àdigɔ kpáwái gɔrɔ sĩnda pínki ó warikɛnaa gũn.

2-3 A yã mé à tò bee tó andunia yàka

akũsɔ kpínɔ lète ò sì ísiran,
bee tó í pì kĩni kà à fùtaa bò

akũsɔ kpínɔ dège kũ kĩnio,
swè ni kèóguro.

4 Swa ke kun kũ a í dì su kũ pɔnnao Luda wɛtɛ gũn,
Luda Musude kúki kũ à kú adonaa pìi.

5 Luda kú wɛtɛ pìi gũn, ani gɔ bezĩ úro,
Luda ni kpái gudɔo.

6 Burinɔ ten wiki lé, kpatanɔ ten yĩgã,
Luda pùtã, akũ andunia yò.

7 Dikiri Zìkaride kú kũoo,
Yakubu Ludan ó uteki ũ.

8 À mɔ à Dikiri yãkɛnanɔ gwa,
lákũ à yã yia anduniaa nà.

9 Àkũ mé àdi zìi mì de ari andunia lén,
àdi sánɔ é'ɛ àdi sárinɔ dúgu zɔ,
àdi té sɔ sɛgbakonɔa.

10 À ze tɛnɛ àgɔ dɔ kũ makũmɛ Luda ũ.
Burinɔ ni ma tó sé lei,
oni ma tó kpá andunia gũn pínki.

11 Dikiri Zìkaride kú kũoo,
Yakubu Ludan ó uteki ũ.

47

Ludamɛ andunia pínki kína ũ

Kora burinɔ lɛɛ.

1 Buri sĩnda pínki, à ɔkpa lé,
à pɔnna wiki lé Ludanɛ kũ ayuwiio.

² Zaakū Dikiri Musude naasi vī,
andunia pínki Kína zōkōme a ũ.

³ À tò o zīi blè burinᵃ,
à tò o gèsee pète gbēnᵃ.

⁴ À ó zīte bakaa kpàwá,
a yenyīde Yakubu burinᵃ ãadābᵃ ũ.

⁵ Luda fùte, òten ayuwii ke,
Dikiri zena, òten kuru pé.

⁶ À lè sí Ludane, à lè síne,
à lè sí ó Kínane, à lè síne.

⁷ Zaakū andunia pínki Kíname a ũ,
à lè síne kū dōnaao.

⁸ Luda ten kí ble burinᵃ,
à vutena a kpata kū à kú adonaaa.

⁹ Burinᵃ kpatablerinᵃ ten kō kakara
gbē kū ò de Ibrahī Luda gbēnᵃ ũ,
zaakū andunia kínano bi Luda pómé.

À deńla ní pínki.

48

Zaiš bi Luda wēteme

Kora burinᵃ lèe.

¹ Dikiri zōkō, à kà ò a sáabu kpá manamana
ó Luda wēte gūn a kpi kū à kú adonaa musu.

² Zaiš gbè katena mana,
à de andunia gbē sīnda pínkine ponna ũ.
Kína zōkō wēte pì kú kpi gugbānduru kpa.

³ Luda kú a gudākpākinᵃ gūn,
à tò ò a dō aafialeki ũ.

⁴ Kū kínano lédokōnᵃ kè
de ò su ò létea lele,

⁵ kū ò wēte pìi è le, akū à bò ní sare,
vīna ní kū, akū ò bàa lè.

⁶ Ó gō kū lukanaao
lán nᵃgbē nᵃwāwākerii bà.

⁷ N ní ké dúgudugu
lákū ifāboki ãa di lagatarinᵃ gó'itenᵃ kakate nà.

⁸ Yā kū o mään ó wé è
Dikiri Zīkaride ó Luda wēte gūn.
Luda wēte pìi kàte àgō kun gōrᵃ sīnda pínki.

⁹ Luda, ó kú n kpé onn,
óten laasun lé n yenyīkenaaa.

¹⁰ Luda, lákū n tó dàgula ari andunia lén nà,
len n sáabukpanaa dàgula le dᵃ.

Ndi yā gōgō n gbēnᵃne a zéa.

¹¹ Zaiš kpidenᵃ ten ponna ke,

Yudano b̄usu w̄eteden̄o p̄o k̄e nna,
ȳakpat̄e k̄u n k̄en̄o ȳai.

¹² À d̄od̄ok̄sa à lika Zaīsi,
à a b̄ini d̄akp̄aki lei dasin̄o n̄aro.

¹³ À a b̄inin̄o t̄asi k̄a k̄u a zeki gb̄anan̄o
de à le à baba ziad̄en̄one.

¹⁴ Zaak̄u Luda díme ó Luda ũ ḡoro s̄inda p̄inki,
àdi dow̄ere are ari ò gé gao.

49

Aruzeke náanikena bi yōnkoyāme

Kora burin̄o l̄e.

¹ Buri s̄inda p̄inki, à ȳa dík̄ina ma,
andunia p̄inki, à s̄a kp̄a,

² k̄inan̄o k̄u talakan̄o,
aruzek̄eden̄o k̄u takasiden̄o á p̄inki.

³ Ŭnd̄ȳa k̄u ma l̄en,
d̄ōna k̄u ma sw̄en.

⁴ Mani s̄a d̄o ȳasi ȳai
m̄a a b̄ok̄ote ke k̄u m̄or̄ol̄enaa.

⁵ Mani v̄ina ke ȳa p̄ās̄i ḡor̄on̄ero,
bee t̄o ma z̄angurin̄o likanamai.

⁶ Ò n̄ aruzek̄e náani v̄i,
òdi n̄ oḡda ïa d̄a.

⁷ Gb̄eke ni f̄s̄ à ḡi a gb̄edakene ga k̄u ani gairo,
ani le à p̄oke kp̄a Ludaa à a w̄endi booro.

⁸ Zaak̄u gb̄e w̄endi bona z̄i'ũ,
aruzek̄e ni f̄s̄ à bo zikiro.

⁹ Ani f̄s̄ à t̄o àḡō kun ḡoro s̄inda p̄inkiro,
ani f̄s̄ à ḡine àsun w̄é ke pla k̄u gȳaw̄anworo.

¹⁰ Zaak̄u ò d̄s̄ k̄u bee ōnd̄ōrin̄o d̄i ga,
m̄isariden̄o k̄u ȳōnk̄on̄o d̄i m̄i de le se,
òdi n̄ aruzek̄e t̄o gb̄e p̄anden̄one.

¹¹ Bee k̄u ò n̄ t̄on̄o kp̄a b̄usun̄one ȳa,
n̄ mira niḡō de n̄ be ũme ḡoro s̄inda p̄inki,
aniḡō n̄ k̄uki ũ ari n̄ buria.

¹² Bis̄āsiri k̄u a b̄èerek̄eo
d̄iḡō kun ḡoro s̄inda p̄inkiro,
ani kakate l̄an n̄b̄on̄o bàme.

¹³ M̄isariden̄o lakanaan gwe,
leme à de le d̄o k̄u gb̄e k̄u ò té n̄ ágbain̄o.

¹⁴ Oni si gȳaw̄ann l̄an s̄an̄o bà,
ga mé aniḡō de n̄ d̄ari ũ,
gb̄e manan̄o ni kí bleńma gud̄o.

N̄ m̄en̄o ni yagi k̄u miran,
gȳaw̄an mé aniḡō de n̄ be ũ.

¹⁵ Ama Luda ni ma w̄endi sí gȳaw̄annwa

à gbānake kpámai.

16 Tó gbē ten gō aruzekede ũ
akūsō a be tó ten bo nna,
ñsun tó à kenne yāke ũro,
17 zaakū ani le à pōke sé à táo a gagoro,
a aruzekenō ni bo téiro.
18 Bee tó à a zīda dō arubarikade ũ a wēndi goro
akūsō ò a sáabu kpà a nnamana yāi,
19 ani ká a dizinlamε,
ani wé ke pla kū gupurao ziki doro.
20 Bisāsiri kū a bèerekεo,
tó a wé dí kēro,
ani gēte lán nòbōnō bàme.

50

Donyīkena yāpura

Asafa lèε.

1 Dikiri Luda Gbānasīndapinkide ten yā o,
àten lé zu andunia gbēnōi
zaa ifáboki kpa ari a léte kpa.
2 Luda gakurī ten bi Zaiō,
wēte kū a manake papana.
3 Ó Luda ten su, anigō yītenaro.
Té kū àdi ní ble kú a arε,
zàga'īa pāsī likai.
4 Àten musudenō sísi kū zītedenō
de à le à yākpate ke kū a gbēnō.
5 À pì: À ma yāmarinō kakaramεε,
gbē kū ma bàka kú kúnwo sa'onaa gāinō.
6 Ludame yākpatekeri ũ,
musudenō dì a yākena a zéa kpàkpa ke.
7 À ma, ma gbēnō, má yā vī mà oárε,
Isarailanō, mani á dà bobo,
makūme Luda á Luda ũ.
8 Maten zuka káái á sa'ona yāiro,
ke sa'opō kū adìgō ká tén à té kū.
9 Má zùsa kū à kú á kpàsan ni vīro,
kesō blè kū à kú á karaa gūn,
10 zaakū nòbōsēntenō bi ma pónōme
kū pókade kpàsa kū ò kú sīsī dasinō musuo.
11 Má kpi musu bānō dō pínki,
sēnte pó ketenō kun ma pó ũme.
12 Tó nà teni ma de, mani oárero,
zaakū makūme má andunia vī
kū pó kū ò kunnō pínki.
13 Madì zùsa nòbō sòn yá?
Madì blèkofīnii aru min yá?
14 À sa oma kennakūkō pó ũ,

à lé kũ a gbě makũ Luda Musudea fĩna bo.

15 À ma sísi warikεγρoα,
mani á bo, áni bèεεε límενε.

16 Akũ Luda pì yāvānikerinone:

À kè dera áteni ma yāditenanō dōdō?
Bóyāi ma bàka kunna kũńwo yā da á lénn?

17 Á ye ma yādannenaairo,
a ma yāno kpà kpe.

18 Tó a kpāni è, adì a ke á gbēnna ūme,
á bàkaa ògō kú kũ zinakerino.

19 Á légbεε vāni,
adì lénnna kéńne.

20 Adigō á gbēndo pi,
adì á da né éke bo.

21 A yā bireno kè, akũ má yĩtena.

Áten da má de lán á bàme,
ama mani kpākēái mà á dà bobo.

22 Ákōno kũ ma yā sǎáguno, à yā pì ma.

Tó len sōro, mani á ke yákiyaki,
gbēke ni fō à á símaro.

23 Gbē kũ à kennakūkōo sa òma zōkōke dēmene,
àteni ma gba zé mà mōáre
lákũ madì gbēno sura ba nà.

51

Sùrukpana Ludaa

Lè kũ Dauda dà goro kũ annabi Natā gèe a kīnaa a zinakena kũ Basebao gbera

1 Luda, ò ma wēnda gwa n yenyī gūn,
ò ma taarino gogo n mana zōkō yāi.

2 Ò ma durunna kēma mà gō swáswa,
ò ma durunna kēma míomio.

3 Má a taarino dō sà,
ma durunna ògō sāmáguo.

4 Mōkōmme ma durunna kēnne,
ma yā kũ ñ yeiro kè.

Tó n yā ò, n yā nigō zé vī,
tó n yákpate kè kũmao, n yā nigō nna.

5 Zaa ma da nēsen má vāni,
má durunna vī zaa ma ina gorome.

6 Nēsēmana mé àdi kángu,
ò òndō damene ma swēε gūn.

7 Ò ma zú o kũ sakoo mà pu swáswa,
ò ma nēse pípimene mà gō púu táitai.

8 Ò tó mà pōnna ke kũ yáadōnaao,
ò tó ma wá kũ n bùsano were.

9 Òsun ma durunnanō yā daro,

̀n ma yā vānino bo ̀n zukūna pínki.

¹⁰ Luda, ̀n nèsepura damene,
̀n era ̀n tó ma laakari gō kpatena.

¹¹ ̀Nsun ma zukūnaro,
̀nsun n Nini símaro.

¹² ̀N era ̀n tó ma pō ke nna
kū n ma sura bà yāi.

̀N ma nini gba màgō n yā ma,

¹³ gbasa mà n yā dada yāvānikerinone,
durunnakerino ni era ò are òmma.

¹⁴ ̀N ma bo gbēdena yān,
Luda, Luda ma surabarii,
manì lè sí n yākena a zéa musu.

¹⁵ Dikiri, ̀n ma gba lé
mà n sáabu kpá.

¹⁶ Sa'onaa dì kenne nnaro,
tó lenlo de ma ò.
Sa'opo kū òdi ká tén à té kū dì kánguro.

¹⁷ Sa kū maten ommame ma nèsyīda ũ,
ndì wēndade sūrude gya boro.

¹⁸ Luda, ̀n arubarika da Zaiōgu
n poyeina mana gūn,

̀n Yurusalemu bīni gba gbāna,

¹⁹ gbasa sa'ona a zéa ni kángu
kū sa'opo kū òdi ká tén à té kūo,
oni sa o kū zūsaneno n gbagbakia.

52

Aruzekede ĩadānaa

Lè kū Dauda dà goro kū à gèe Aimelēki bea, akū Edomu gbē Doegi gèe à ò Solunee

¹ Gōsa gbāna, Luda gbēke kun goro sīnda pínki,
à kè dera nten ĩa dā kū yā vānioo?

² Ndìgō lēfōto ke kū gbēno goro sīnda pínki,
n lé nna lán gē miboboo bà,
ndì gbēno gbákī zōo.

³ ̀N ye yā vānii de a manala,
éketonaa dì kenne nna de yāpurala.

⁴ ̀N ye gbēkakatena yāi,
manafikiyā mé à da n lén.

⁵ Luda ni n gbāna kò é ari goro sīnda pínki,
ani n kū à bo kūnwo n kpén,
ani n bo gbē bēnenó té.

⁶ Tó gbē manano è, vīna ni n kū,
oni n lalandi ke ò pi:

⁷ Gbē kū adi Luda ke a uteki ũron dí!
À náani kpà a aruzekē zōkōo,

à gò gbānade ũ gbēkakatēnaa gūn.

⁸ Má de lán kù lāsirade kũ à kú Luda ɔnn bà,
manigò zε kũ Luda yenyĩo gɔɔ sīnda pínkime.

⁹ Manigò n sáabu kpá gɔɔ sīnda pínki
yā kũ n kè yāi,
mani n tó sé lei n yāmarinɔ wára,
kũ n mana yāi.

53

Yōnkɔ yā'onaa

Dauda lèε.

¹ Yōnkɔ dì pi a swèn Luda kunlo.
Gbēnɔ yāka, n yākenaa vāni,
yāmanakeri ke kú n téro.

² Zaa musu Luda dì bisāsirinɔ tàasi ká
à gwa tó gbēke ɔndò kà à a kīnaa wεε.

³ Ó sàte n pínki ò gò dɔɔ sari míomi,
yāmanakeri ke kú n téro, bee mèn do.

⁴ Yāvānikerinɔ dōna vīroo?
Òdi ma gbēnɔ mómɔ lán ú bà,
òdi Luda sísiro.

⁵ Gwen vīna n kũn manamana,
vīnapɔnɔn kú gwe sōro.

Luda tò gbē kũ ò lètéawanɔ gò katena gènɔ ũ,
a wé'i dàmma kũ Luda gĩnyĩ yāi.

⁶ Luda, n bo Zaiò n mó n Isarailanɔ sura ba!
Tó Luda èra à sù kũ a gbēnɔ n gwena zīn,
Yakubu burinɔ ni pɔnna ke,
Isarailanɔ ni yáa do.

54

Gbē kũ òten wé taa aduakēnaa

Lè kũ Dauda dà gɔɔ kũ Zifidenɔ gèε ò pì Solunε, Dauda utena n bùsun.

¹ Luda, n ma sura ba n tó yāi,
n yā símene kũ n gbānao.

² Luda, n ma aduakēna ma,
n sá kpá ma yā'onai.

³ Zaakũ buri pāndenɔ fùtemai,
gbē pāsīnɔ teni ma wε ò ma de,
òdi Luda yā daro.

⁴ Ludame ma kpanyĩri ũ,
Dikiri mé à ma kũna.

⁵ N ma zāngurinɔ vāni eramma,
n n dúgu zō n náani yāi.

⁶ Mani sa omma kũ ma poyeinaao,

mani n tó bo Dikiri, zaakū n mana.
 7 À ma bo ma warinɔ gūn pínki,
 à tò ma yǝgǝ kè ma iberenɔa.

55

Aduakena kunna wétammanaa gūn

Dauda lèε. Òdi sí kū guruminɔmε.

¹ Luda, n ma aduakena ma,
 n̄sun lá kú ma yálaro.

² N̄ sā wē ma yāi n̄ wema,
 ma laasun ma likara ma gǝ bídi gūn,

³ ma iberenɔ yā'ona yāi
 kū gbē vāninɔ wébirimanaao,
 zaakū òten wari dɔmame,
 ò ma kūna kū pɔfεo.

⁴ Swèε kēmagu,
 ga vīna gēmagu.

⁵ Vīna ma kū, maten lukaluka,
 ma nini vūra.

⁶ Tó má dèmbere vī lán potēne bà,
 de mani vura mà gé kámma bo,

⁷ mani bàa lé mà gé zázā,
 mani gé mà vute gbárannan.

⁸ Mani wā mà gé mà uteki wete,
 de zàga'īa gbāna sún ma lero yāi.

⁹ N̄ n̄ yā gboro, Dikiri, n̄ n̄ yā yākatēne,
 zaakū ma è zuka kū fītiio kú wēte gūn.

¹⁰ Òdi kpáte ke bīni musu fānantē kū gwāanio,
 yā vāni kū yā gbānao di wēte gūn.

¹¹ Gbēdēyā mé à wēte pìi pà,
 gbānamɔnnena kū manafikio di kē a batunlo.

¹² Tó ma iberε mé àteni ma sōsō yā, mani mēna,
 tó ma zānguri mé à fùtemai, mani utene.

¹³ Ama mɔkɔn, mɔkɔn kū ó sára léle,
 ma gbēndo, ma gbēnna!

¹⁴ Odi fāai bo kū kōo yā nnanna,
 odigō tékōi pari té Luda ɔnn.

¹⁵ Ga ni zāmba ke ma iberenɔne,
 ò si gyāwān n̄ gbānagɔrɔ,
 zaakū vāni vuteki è n̄ gūn.

¹⁶ Makū sō, madì Luda sísi,
 akū Dikiri di ma sura ba.

¹⁷ Kɔnkɔ, fānantē kū ɔkɔsio
 madigō ma yā'ummananɔ bɔtene kū ndanaao,
 akū àdi ma yā ma.

18 Bee kũ ma ibereṅṅoṅo dasi,
 àdi ma sí à ma bo fitin aafia.
 19 Luda òḡḡ vutena kpatan gṛṛṛ sīnda pínki,
 ani ma yā ma, ani wé'i dańma,
 zaakũ òdi n dà litero, ò Luda vīna vīro.

20 Ma gbē pìi fiti kè kũ a gbēṅṅo,
 à bò lédokṅṅo kũ ò kè kũ kṅṅo kpe.

21 Àdi yā nna o lán zó bà,
 ama fiti laasun kú a swēn.
 Àdi lénna keńne páipai,
 ama yáadṅṅo bà da a bókṅṅo.

22 Ñ n yā'ümmananṅṅo tó Dikirine,
 anigṅṅo n kũna,
 àdi tó gbē mana fu zikiro.
 23 Gbēḡeri náanisaridenṅṅo ni n gṛṛṛ dagura lero,
 Luda, ĩni tó ò si gyāwān tṅṅo wēen.

Makũ sṅṅo, manigṅṅo n náani vī.

56

Zidakpana Ludaa

Lè kũ Dauda dà gṛṛṛ kũ Filisitininṅṅo a kũ zaa Gata.

1 Ñ ma wēnda gwa Luda, òten péma,
 òdigṅṅo zì ká kũmao òḡḡ wé tāma gṛṛṛ sīnda pínki.
 2 Ma kpàkparinṅṅo òḡḡ péma gṛṛṛ sīnda pínki,
 n karambaani yāin òten zì ká kũmao.

3 Tó vīna teni ma kũ, mani n náani ke.

4 Mani Luda tó kpá yā kũ à ò yāi,
 má Luda náani vī, mani vīna kero.
 Bón bisāsiri ni fṅṅo à kemenee?

5 Òdigṅṅo ma yā lite kpēdangara gṛṛṛ sīnda pínki,
 òdigṅṅo ma kpákpa kũ yā vānio.

6 Òdi kṅṅo kakaramai ò natemene,
 òdi ma kpákpa òḡḡ ye ò ma de.

7 Luda, ñsun tó n gbēke boro,
 n burinṅṅo ne kũ pṅṅo.

8 Ñ ma warikena yā da,
 n ma wétēkotena ká n tūruu gūn.
 À kú n takada gūnloo?

9 Tó ma lé zù Ludai,
 ma ibereṅṅo ni boru kũ kpeo,
 manigṅṅo dṅṅo kũ à yā simee.

10 Mani Luda tó kpá yā kũ à ò yāi,
 ee, mani Dikiri tó kpá yā pì ona yāi.

11 Má Luda náani vī, mani vīna kero.
Bón bisāsiri ni f̄s̄ à kemenee?

12 Luda, mani lé kũ ma gbènneno fīna bo,
mani kennakūk̄o sa omma.

13 Zaakū n ma si ga léi,
ńdi tó ma ḡe s̄iro,
de m̄aḡo kure k̄unwo
gupura kũ àdi w̄endi kpám̄ma ḡun.

57

Wikilena Luda Musudei

Lè kũ Dauda dà ḡoro kũ à bàa lè Solune à ùte gbèw̄een.

1 Ñ ma w̄enda gwa Luda, ñ ma w̄enda gwa,
zaakū m̄ok̄omme ma nanyĩ.
Ñ ma s̄oto n orun ari ma bo ga léi.

2 Maten wiki lé Luda Musudei,
Luda kũ àdi yā kũ à ò papamene p̄i.

3 Ani tó kpányĩ bo zaa musu à ma sura ba,
ani wé'i da gb̄e kũ òten péman̄a,
ani a gb̄eke kũ a náaniyāo kemene.

4 Má kú músun̄o té,
ma ḡo wutena n̄bo p̄as̄ino dagura.
Gb̄e p̄ino néne nna lán f̄eneda bà,
ń saka bi sárime kũ k̄aao.

5 Luda, ñ n z̄ida tó sé lei ari musumusu,
ñ tó n gakuri da anduniala p̄inki.

6 Ò tankute kpàk̄pamene ma z̄én,
akū ma ḡo wari ḡun,
ò w̄ee ȳo ma are, akū ò z̄u w̄ee p̄in.

7 Ma laakari kpatena Luda, ma laakari kpatena,
mani lè sí mà n táaki lé.

8 Ñ vu, ma sw̄è!
Ma m̄oro kũ ma gidigboo kú máa?
Mani gud̄o pá miio.

9 Dikiri, mani n sáabu kpá burino té,
mani n táaki lé gb̄en̄one.

10 Zaakū n gb̄eke z̄ok̄o kà n k̄inaa,
n náani ludambe luku lè.

11 Luda, ñ n z̄ida tó sé lei ari músumusu,
ñ tó n gakuri da anduniala p̄inki.

58

Gb̄e yanino tona kũ Ludao

Dauda l̄e.

1 Gb̄anadeno, adì yā o a z̄ea s̄o yá?

Adi yákpate ke kũ gbẽnɔ súsú yá?

² Adì yā vāni laasun lé á swèè gūn,
adì gbāna mɔ gbẽnɔne á būsun.

³ Gbē vāninɔn sātēna zaa n̄ ina gɔrɔmɛ,
ékedenɔn yakana zaa n̄ da nēsēn.

⁴ N̄ légbɛ de lán mlè sɛwɛ bà,
ò de lán káre kũ à a sã tàtaa bà,

⁵ de mlèè pì sún a kōkō'ori úra ũ maro,
de àsun a dabukeri gonikɛ ero.

⁶ Luda, n̄ n̄ saka é'énne n̄ lén,
Dikiri, n̄ músuu pìnɔ saka sōntenɔ é'énne.

⁷ N̄ tó ò gēte lán í bàasinaa bà.
Tó ò sá gà, n̄ n̄ kànɔ é'énne.

⁸ N̄ tó ò kori ke zén lán kɔntɔ lé'i bà,
ògɔ de lán nòbotene kũ adi ifāntē ero bà.

⁹ Ari yàka té gɔ oro wã,
gbē vāninɔ ni gēte kũ ãao.

¹⁰ Gbē mananɔ ni pɔnna ke
zī kũ Luda fīna bòné gbē vāninɔa,
kũ ò n̄ gbá pìpi n̄ aru gūn.

¹¹ Gbẽnɔ ni pi: Gbē mananɔn láada vī fá!
Luda kun, àdi yákpate ke andunia gūn.

59

N̄ ma sí ma iberenɔa

Lè kũ Dauda dà gɔrɔ kũ Solu gbẽnɔ zī ò a dādā a bea ò a de.

¹ Ma Luda, n̄ ma sí ma iberenɔa,
n̄ ma bo gbē kũ ò fùtemainɔ ɔĩ.

² N̄ ma sí yāvānikerinɔa,
n̄ ma bo gbēderinɔ ɔĩ.

³ N̄ gwa, òteni ma kpákpa,
gbē pāsínɔ ten fiti ke kũmao.
Dikiri, mádi taari ke durunna keńnero,

⁴ mádi zāńne yákearo,
akũ ò kú kũ soruo ò nakarama.

N̄ ma wēnda gwa n̄ fute n̄ mó n̄ kpámai!

⁵ Mɔkɔn Dikiri Luda Zīkaride, Isarailanɔ Luda,
n̄ fute n̄ wé tã buri kũnɔa n̄ pínki.

N̄sun bonkpɛde vāni kũnɔ wēnda gwaro.

⁶ Òdi era ò su ɔkɔsi dɔ,
òdi likara zō wēten,
òdi hũu kema lán gbẽnɔ bà.

⁷ N̄ gwa, n̄ lé'i ten tɔ,
fēne kpá n̄ lén,
òdi pì gbēke teni n̄ maro.

⁸ Mòkõn sã Dikiri, ndì ñ yáa dɔ,
ndì buri pìnɔ lalandi ke ñ pínki.

⁹ Luda ma gbāna, ma wé dɔnyĩ,
mòkõmmɛ ma aafialeki ũ.

¹⁰ Luda ni domɛnɛ arɛ a gbēke gūn,
ani tó mà yǝgǝ ke ma zāngurinɔa.

¹¹ Dikiri ó sēgbako, ñsun ñ dɛdɛro,
de ñ yā sún sã ma gbēnɔguro yāi.

Ñ tó ò likara zǝ ñ ñ kóte kũ n gbānao.

¹² Yā kũ àdi bo ñ lén bi durunna yāme.

Ñ tó ñ karambaanikɛna ñ kũ,
zaakũ òdi éke to òdi gbē ká.

¹³ Ñ ñ kakate kũ pɔfɛo,
ñ ñ dúgu zǝ, òsungǝ kun doro,
gbasa ògǝ dǝ ari andunia léa
kũ Luda ten kí ble Yakubu burinɔa.

¹⁴ Òdi era ò su ɔkɔsi dɔ,
òdi likara zǝ wɛte gūn,
òdi hũu ke lán gbēnɔ bà.

¹⁵ Òdi likara ògǝ pǝble wete,
tó odi káro, òdi wiki lé.

¹⁶ Makũ sǝ, mani lè sí n gbāna yā musu,
mà ayuwii ke kɔnkɔ n gbēke yāi,
zaakũ mòkõmmɛ ma aafialeki ũ,
mòkõmmɛ ma uteki ũ warikɛgɔrɔa.

¹⁷ Luda ma gbāna, mani n táaki lé,
zaakũ mòkõmmɛ ma aafialeki ũ,
Luda kũ àdi gbēke kemɛnɛ.

60

Óni zǝ ble kũ Luda gbānao

Lè kũ Dauda dà gɔrɔ kũ à zǝi kà kũ Siria kũ ò kú Mesɔpɔtamia b̀sun kũ Zoba b̀suu gūnnɔ,
akũ Yoabu s̀ à Èdɔmunɔ d̀d̀de Guvute Wisiden gbēnɔn d̀bu kuri awɛɛpla.

¹ Luda, n pɔ fɛwái,
n ɔ gbàɛwái n ó zukũna.

Ñ era ñ arɛ dɔwá sà.

² N tó ó b̀suu yǝgǝ ari à pàra.

Ñ era ñ tata a gbèn,
zaakũ à gǝ kpámme.

³ N tó yā zǝ'ũ s̀ n gbēnɔa,
n ó káka kũ í gbānao,
akũ óten tātantatan ke.

⁴ Ama n tuta d̀ n vĩakerinɔnɛ,
de ò le ò bo gbēnɔ ságana léi.

⁵ Ñ wewá ñ ó sura ba kũ n gǝsǝ gbānao
de ókõnɔ n gbē yenyĩdenɔ le ò bo.

⁶ Luda yā ò zaa a kúkia à pì:
 Mani Σεκεμου kpaate kū kùwikio,
 mani gba da kū Suko guvuteo.
⁷ Giliada bùsu bi ma pómε,
 Manase burinɔ bùsu bi ma pómε,
 Εflaimu burinɔ bùsu bi ma òfuraame,
 Yudanɔ bùsu bi ma gòome.
⁸ Mɔabunɔ bùsu bi ma ɔpipibɔɔme,
 madì ma kyate káte Edɔmunɔ bùsun,
 madì kùwiki dɔ Filisitininɔ bùsuua.
⁹ Dí mé ani gē kūmao wēte bīnide gūnn?
 Dí mé ani domene are ari Edɔmunɔ bùsunn?
¹⁰ Luda, à de mɔkɔn mé n ɔ gbàrewái,
 ndì bo kū ó zìkarinɔ doroo?
¹¹ Ì ɔ dawá ó iberenɔ yāi,
 zaakū bisāsiri kpányī bi yā pāme.
¹² Óni zì ble kū Luda gbānao,
 àkū mé ani gèse pétepete ó iberenɔa.

61

Kína aduakɛnaa

Dauda lèε.
¹ Luda, ñ sá kpá ma wikilɛnaai,
 ñ ma aduakɛna ma.
² Kunna zaa andunialɛa ma wiki lèmma,
 kū ma wëndii gò lɛkɛε, akū ma n sisi.
 Ì gé kūmao gbèsi kū à lei demala kínaa.
³ Zaakū mɔkɔmmε ma aafialekì ũ,
 ma uteki gbāna ũ ma iberenɔ are.
⁴ Má ye màgɔ kú n ɔnn gɔrɔ sīnda pínki,
 màgɔ sɔtɔna n orun.
⁵ Luda, zaakū n lé kū ma gbènnε mà,
 n n vīnakerinɔ bakaa kpàma.
⁶ Ì kína dɔ kū aafiaao,
 ñ tó à ká a gɔrɔa.
⁷ Àgɔ kpata ble n dɔnaa gūn gɔrɔ sīnda pínki,
 ñ a dākpā n gbèke kū n náanikɛnaao yāi,
⁸ gbasaa màgɔ n táaki lé lákū gu dīgɔ dɔ nà,
 manigɔ lé kū ma gbènnε fīna bo gɔrɔ sīnda pínki.

62

Ludame uteki ũ

Dauda lèε.
¹ Luda ado mé à tò ma laakari kpátɛna,
 àkū mé àdi ma sura ba.
² Àkūme ma gbèsi ũ ma surabari ũ,
 madì gbāna lea, mani yīgā zikiro.

³ Gè̀n ùgban ániḡḡ fute gbēaa?
 Áni a nε lán gb̀i kũ à è à kpán
 ke kara zĩ bàn yá?

⁴ A gona a tía lén áten kpákũsũ,
 ékεtona mé àdi kéáre nna.
 Àdi sa mana o gbēne kũ léome,
 akũ adì n ká á swèε gũn.

⁵ Luda ado mé à tò ma laakari kpátεna,
 zaakũ àkũme ma wé d̀i.

⁶ Àkũme ma gb̀esi ù ma surabari ù,
 madì gbāna lea, mani yĩḡā zikiro.

⁷ Ma aafia kũ ma bèεεεo dì bo a kĩnaame,
 àkũme ma gb̀esi gbāna ù, ma uteki ù.

⁸ Gbēnɔ, àḡḡ a náani vĩ ḡɔɔ sĩnda pínki,
 à á swè wēne, àkũme ó uteki ù.

⁹ Talakanɔn de lán lé'ĩa bàme,
 gbānadenɔn kú póke léiro.

Tó ò n yō kilooa,
 n pínki nigḡ de fáuunle.

¹⁰ Àsun gbēble'ogɔ náani kero,
 àsun ĩa dā kũ kpāni póoro.

Tó á aruzeke ten kḡ,
 àsun tó à á swè blero.

¹¹ Yā mèn don Luda ò,
 yā mèn pla dínɔn ma mà:

Luda, mɔkɔn mé n gbāna vĩ,

¹² Dikiri, mɔkɔn mé n gbēke vĩ,
 akũ ndì fĩna bo baadine a yākenaaa.

63

Luda nidεnaa

Lè kũ Dauda dà ḡɔɔ kũ à kú Yuda gbárannan.

¹ Luda, ma Ludame n ù,
 mateni n are wete,
 ma nini yenyĩ, mateni lukanyĩ
 lán zĩte kori kũ à ye íi bà.

² Ma n e n kúkia,
 ma wé s̀i n gbāna kũ n gakuriole.

³ Zaakũ n gbēke manamεne de wèndila,
 n sáabukpana nigḡ da ma lén.

⁴ Manigḡ n tó kpá ari ma wèndi lén,
 mani ɔ sé musu mà n sísi.

⁵ Ma nèε ni ká lákũ òdi pó nna ble ò ká nà,
 n táakilena nigḡ da ma lén kũ ayuwiikεnaao.

⁶ N yā dì dɔmagu ma wútekia,
 madì laasun lémma gwāani.

⁷ Ma sɔtɔna n orun, maten lè sí,

zaakū mɔkɔmmɛ ma kpanyĩri ũ.

⁸Ma nini namma,
ń ma kūna n ɔplan.

⁹Gbē kū òteni ma wɛnɔ ni kakatɛ,
ò gē zĩtɛ.

¹⁰Luda ni tó ò ń dɛdɛ kū fɛnɛdaomɛ,
ò gɔ gbēgbonnɔ pɔble ũ.

¹¹Kína sɔ ani pɔnna kɛ kū Ludao.
Gbē kū òdi la da kū Ludaonɔ ni a sáabu kpá,
ékɛdenɔ sɔ, ń lé nigɔ nakɔana.

64

Ñ ma sí gbē vāninɔ ɔĩ

Dauda lɛɛ.

¹Luda, ń ma ndana ma,
ń ma bo ma ibɛɛ kū òteni vīna damainɔ ɔĩ.

²Ñ ma utɛ gbē vāni kū ò lé kpàkūsūmainɔnɛ,
yāvānikeri zukade pìnɔ.

³Òdi ń lé kɛkɛ lán fɛnɛda bà,
yā pāsīnɔ dì bo ń lén lán kà sɛwɛde bà.

⁴Òdi taarisaride dādā ò a pá,
òdi a pá kānto, vīna dì ń kūro.

⁵Òdi té kákɔgu ń vānikɛnaa gūn,
òdi bàkpakpannɛna gusarɛ yā gɔgɔ
òdi pi: Gbēke ni ó ero.

⁶Òdi vānikɛna yā gɔgɔ ò pi,
yā kū o a lé kpàkūsū papana.
Bisāsiri nèsɛgūnyānɔ asiri zɔkɔ.

⁷Ama Luda ni ń pá kū kàao,
ani ń kīnna kānto.

⁸Ani tó yā kū ò ò wí ń musu,
gbē kū à ń é pínki nigɔ mì kɛ dékūdekū
ò pi taarɛ.

⁹Vīna ni gbē sīnda pínki kū,
oni Luda yākɛnanɔ baba,
onigɔ yā kū à kènɔ laasun lé.

¹⁰Gbē mananɔ, àgɔ pɔnna kɛ Dikiri gūn ò nai,
nèsɛpuradenɔ, àgɔ a táaki lé ń pínki.

65

Buri sīnda pínki wé dɔ Ludai

Dauda lɛɛ.

¹Luda, à kū ò n táaki lé Zaiɔ
ò lé kū ò gbènnɛnɔ fīna bo.

²Mɔkɔn kū ndi aduakɛna ma,

n kīnaan buri sīnda pínki ni sun.

³ Ó yā vāninɔ́ ó fú,

akū n ó taarinɔ́ kèwá.

⁴ Arubarikademε gbē kū n sè

n gē kāao n ɔ́nn ũ.

N kpé pó mananɔ́ m̀wá,

n kpé kū à kú adona pìi.

⁵ Ndì wewá kū yā mana naasidenɔ́,

Luda ó Surabari.

Andunia lézekidenɔ́ kū ísirabaradenɔ́

wé dɔ́nyí n pínki.

⁶ N gbāna dānla,

n kpínɔ́ kè kū n ikoo.

⁷ Ndì ísira kū a sōnɔ́ kīni kpáte,

ndì burinɔ́ zuka lákañε.

⁸ N daboyānɔ́ dì swè kē

gbē kū ò kú zīteleanɔ́n,

òdi ayuwii dɔ́mma zaa ifāboki kpa

kū a léte kpao.

⁹ Ndì laakari dɔ́ anduniaa, ndì a gba í,

ndì taaki ká zītεε, n swanɔ́n pana kū ío,

ndì tó pówenɔ́ ke, zaakū len n dìte le.

¹⁰ Ndì í dagula ari búgbanɔ́ pa,

ndì gunɔ́ foko f̄s kū legūo,

ndì arubarika da pó kū à b̀utenɔ́gu.

¹¹ Ndì arubarika da burazīn wè kū wèεo,

póble níside dì kóte n ágban.

¹² Pódādākinɔ́ sèla b̀tɔ́ kù sènte,

s̄is̄inɔ́ pɔ́nna dà uta ũ.

¹³ Pókādenɔ́ dàgula n dādākinɔ́a,

pówe dàgula s̄is̄igerεei.

Òten pɔ́nna wiki lé, òten lè sí.

66

Luda sáabukpanaa

¹ Andunia gbē sīnda pínki,

à ayuwii ke Dikiria.

² À lè sí a tó gakurike musu,

à a táaki lé à a tó bo.

³ À o Ludanε: N yākenanɔ́n naasi vī,

n gbāna zókɔ́ dì tó n íberenɔ́ kā nate.

⁴ Andunia pínki dì kútεnε,

òdi n táaki lé ò n tó bo.

⁵ À mó à Luda yākenanɔ́ gwa,

yā kū àdi ke bisāsirinɔ́nε naasi vī.

⁶ À ísira l̀i gukori ũ,

ò swa bikù gèεε.

Ò pɔnna ke a yã musu.

⁷ Àdigõ kí ble kũ a gbãnao gɔrɔ sɪnda pínki,
a wé òigõ kú burinɔa.
Sãgbãnadeno sún òke kãaoro.

⁸ Burinɔ, à ó Luda sáabu kpá,
a táakilena gõ ò á lén.

⁹ À ó wèndi òàkpãwεε,
adi tó ó gbá sataro.

¹⁰ Luda, zaakũ n ó lé n ó gwá,
n ó baasa lán andurufuu bà.

¹¹ N ó ká kpésiran,
n aso tikisii òiwεε ó kpe.

¹² N tò ò òiwá lán sõ bà,
ó wé té mà, í òàóla,
akũ n su kũoo nnamana kĩnaa.

¹³ Mani su n ɔnn mà sa'opɔ kũ òdi ká tén à té kũ o,
mani lé kũ ma kèmmanno fĩna bo,

¹⁴ yã kũ à bò ma lén ma warikegɔrɔa.

¹⁵ Mani sa omma kũ pó mèkpanano,
mani sãkarono kpátanne,
mani n gbagba kũ zùsano kũ blèkofinino.

¹⁶ Ákõno kũ á Luda vĩna vĩno,
à mó à ma á pínki,
mani yã kũ à kèmenε oáre.

¹⁷ Ma wiki là,
a táakilena da ma lén.

¹⁸ Tó ma yã vãni òa ma swèn,
de Dikiri gi ma yã mai.

¹⁹ Ama à ma yã mà,
akũ à ma aduakεnaa sù.

²⁰ Arubarikademε Dikiri ù,
adi gí ma aduakεna mairo,
adi gí gbẽke kemεneiro.

67

Arubarika gbekana Ludaa

Lè kũ òdi sí kũ guruminɔo.

¹ Luda, n ó wènda gwa,
n ãn werewá n arubarika òaógu,

² de andunia pínki gõ n zé òõ,
buri sɪnda pínki ò lákũ òdi gbẽ sura ba nà.

³ Ò n táaki lé Luda,
gbẽ sɪnda pínki n táaki lé.

⁴ Burinɔ pɔnna ke à ayuwii ke,
zaakũ òdi yãkpatε ke kũ gbẽno a zéa,
òdi ò andunia burinɔne are.

⁵ Ò n táaki lé Luda,
gbě sīnda pínki n táaki lé,
⁶ gbasa zīte póbale ke,
Luda ó Luda ni arubarika daógu.
⁷ Luda ni arubarika daógu,
andunia lézekidenᵒ ni vīna kenε n pínki.

68

Luda zōkōke

Dauda lèε.
¹ Luda futε, a ibεrεnᵒ fākōa,
a zāngurinᵒ bàa léne.
² Lákū túsukpe dì gēte kū ĩao nà,
n tó ò gēte le.
Lákū zósaa dì yó té sare nà,
yāvānikerinᵒ ni kakate Luda are le.
³ Gbē mananᵒ sō ò pᵒnna ke,
ò yáa dᵒ Luda are,
ò vīvī kū pᵒnna zōkōo.

⁴ À lè sí Ludanε à lé maa,
à di ludambe lukua, à a tó bo,
a tón Dikiri, à pᵒnna wiki lé a are.
⁵ Kunna a kpé kū à kú adonaa gūn,
Luda bi tonεnᵒ demε,
gyaanᵒnᵒ zekūnwodemε.
⁶ Luda dì be ke gbē kū à gbē vīrone,
àdi purusunanᵒ bᵒte à n da nmanan,
sāgbānadenᵒ sō onigō kú gu kori gūmmε.

⁷ Luda, kū n do n gbēnᵒne are,
gᵒrᵒ kū n taa ò kūńwo gbárannan,
⁸ zīte yīgāyīgā, ludambe legū gbàre n are,
mᵒkᵒn Luda kū n yā ò Sinai kpi musu,
Luda, Isarailanᵒ Luda.

⁹ Luda, n mùsee pisi n būsuaa baala'i,
n n gbē busananᵒ gbà gbāna.
¹⁰ N gbēnᵒ vùte a gūn Luda,
akū n wēndadenᵒ gbà pó n manake yāi.

¹¹ Dikiri yā ò,
akū nᵒgbēnᵒ gō a baarukparinᵒ ũ dasi.
¹² Kínanᵒ kū n zīkarinᵒ ten bàa lé likalika,
nᵒgbē kū ò gō benᵒ teni n pónᵒ kpaatete.
¹³ Bee kū a wute a kpàsa guragura,
andurufu í kú ma potēne dēmbereᵒa,
a kānᵒ ten té ke lán wuraa bà.
¹⁴ Kū Gbānasīndapinkide kínanᵒ fākōa,
ò kòte Zalamᵒ kpia lán legūgbεε bà.

15 Basā kpi gakuri vī,
Basā kpi misōntenon dasi.

16 Ákōnō kpi misōntenō,
bóyāi áten kpi kū Luda sè
a kibleki ũ gwa kū nèsegōbaao?
Gwen Dikiri nigō kun gōrō sīnda pínki.

17 Luda sōgonō lé vīro,
à kà dúbu leu ũgbangba,
Dikiri bòo zaa Sinai,
à sù à kìpa a gu kū à kú adonan.

18 N fute n ta musu dona zìzōnōne arē,
n gba si gbēnōa ari kū sāgbānadēnō,
akū n vute gwe, Dikiri Luda.

19 Arubarikademē Dikiri Luda ó surabari ũ,
àkūmē àdigō ó asonō sēna lākū gu òigō dō nà.

20 Ó Luda bi Luda kū àdi n sura bame,
Dikiri Luda mé àdi ó bo ga léi.

21 Luda ni a ibereñō mī wíwiñne,
bisāsiri mīkā dōrē kū ò té n durunnaano.

22 Dikiri pì: Mani n bote Basā būsun,
mani n bote ísira lòn,

23 de à á gbá ya á ibereñō arun,
á gbēdanō ni néne maten ò n baka ble.

24 Luda, o n gbēnō è ò tétékōi,
ma Luda ma Kína, òten su n kúkia.

25 Lèsirinōn té arē, batanōn té n kpe,
nōkpare sēgēsēgēparinōn té n guragura.

26 À Luda tó bo pari kōkakaranaa gūn,
à Dikiri sáabu kpá ákōnō Isaraila burinō.

27 Né kpede Biliaminu burinōn té arē gwe,
abire gbera Yudanō kínēnō kū n gbēnō
kū Zēbuluni buri kínēnō
kū Nafatali buri kínēnō.

28 Luda, n n gbāna mōwēre,
Luda, n bo kū n gbāna kū n mōwēre yāo.

29 Kínano ni sunne kū n gbanō
n kpé kū à kú Yurusalemu yāi.

30 N kpākē Misila ítenōbōi,
n pata burinō zūsanoa kū n gbēnō.

N andurufu gò tōmā,
n gbē kū zīkanaa di kéne nnano fākōa.

31 Misilano ni zīrinō gbaremma,
Etiopianō ni ò dōmma, Luda.

32 Andunia kpatablerinō, à lè sí Ludanē,
à Dikiri táaki lé,

33 àkū kū à di ludambe kū à kun zaa zīzā.

À ma, àten pūtā gbānagbāna.

³⁴ À Luda gbāna kpàkpa ke,
ò a zōkōke dō Isarailanɔ,
a gbāna kú ludambεa.

³⁵ Luda, n̄ naasi vī n kúkia,
Isarailanɔ Luda dī gbāna kū ikooɔ kpá a gbēnɔa.

Arubarikademε Luda ũ!

69

Wétāmma gūn aduakεnaa

Dauda lèε.

¹ Luda, n̄ ma sura ba,
zaakū í ma kū ma wakale.

² Foko teni ma mó ma ka zā,
gèεpeteki kunlo,
ma kpatε í lòkoton,
ísō ten damala.

³ Ma wiki lè ma kpasa,
ma kòtoo nà,
ma wé dō ma Ludai
ari ma wé ten sira kū.

⁴ Gbē kū ò zāmagu pānɔn
dasi de ma mìkāla.
Ma íberenɔn lé vīro,
ò ye ò ma de pòke wíne sari.
Pó kū mádi a kpāni oron
ò pì mà kpámma.

⁵ Luda, n̄ ma yōnkɔyānɔ dō,
ma taarinɔn utenannεro.

⁶ Dikiri Luda Zikaride,
gbē kū n̄ wé donyīnɔ
n̄sun tó wé'í n̄ kū ma yāiro.
Isarailanɔ Luda,
gbē kū òdi n ki wεtenɔ
n̄sun tó n̄ tó yaka ma yāiro.

⁷ Zaa kū n̄ yāin maten sōsōna fō,
akū ma gasuu gò kpá ma wéi.

⁸ Ma gō zītɔ ũ ma gbēnɔ té,
ma gō boado ũ ma da bedenɔ té.

⁹ N̄ n̄ yā ma kū gbāna manamana,
gbēnɔ dɔkεna kūnwɔ gōmεne.

¹⁰ Tó ma lé yī pōsira gūn,
òdigō ma sōsō.

¹¹ Tó ma uta kasanɔ fīfīma,
òdigō ma lalandi ke.

¹² Gbē kū ò vutεna gānuleanɔ dī ma pi,
ígbānamirinɔ dī lè da ma yāi.

¹³ Ama tó à gò ma yāi, Dikiri,

mòkòn manigõ wé kemma a gòròá.

Ñ wema Luda n gběke zókõ yáì,
 ò ma sura ba yāpura.

14 Ñ ma bo fokon,
 òsun tó mà vlēnlo.

Ñ ma bo í lòkoton,
 ò ma sí ma zāngurinòá.

15 Ñsun tó ísõ damalaro,
 òsun tó mà kpáte í lòkotonlo,
 òsun tó wèe tatamalero.

16 Ñ wema Dikiri, zaakū n gběke mana,
 ò are òma n sùru zókõ gūn.

17 Ñsun mìkperε zu n zòbleriinero,
 ò wema likalika,
 zaakū ma gõ kagura gūmmε.

18 Ñ namai ò ma mì sí,
 ò ma sura ba ma iberenòá.

19 Ñ ma sōsōna dō
 kū ma wé'idammanaa kū ma kpebonaa,
 nten gbě kū ò ma kūna kū yāonò e.

20 Sōsōnaa ma swèe zò, ma gõ gbāna sari,
 gbě kū ani ma wēnda gwan ma wète,
 mádi lero,
 gbě kū ani ma nèse kpátēmenen ma wé òì,
 à kúnlo.

21 Ò eze vāni kāmene póblen,
 kū ími ma kū, ò sèwē kpàkpāa kpàma mà mi.

22 Ñ dikpekena gōñne tankute ũ
 à ñ kū à yā lúíne.

23 Ñ wé sira kū de òsun gu ero,
 ñ wó gõ kokona.

24 Ñ n pētē kipańma,
 ò n pōfē pāsī pisírńma.

25 Ñ be gõ bezī ũme,
 ñ gběke súnḡõ kún de à vute ñ kpén doró.

26 Zaakū òdi wé tā gbě kū n ñ lénòá,
 òdi gbě kū n ñ kīnnanò wāwā yā o.

27 Ñ ñ yā sīnda pínki taari dííne,
 ñ baka súnḡõ kú n surabanaa gūnlo.

28 Ñ ñ tó gogo wēndi takada gūn,
 ñ tó súnḡõ kú kū gbě mananò tóoro.

29 Luda, má kú wāwā kū yā'ūmmanaa gūn,
 ò ma sé lei de mà bo aafia.

30 Mani Luda tó bo lèsinaa gūn,
 mani a sáabu ke mà a tó sé lei.

31 Abirekū ni ká Dikirigu de sa'ona kū zùuola,

bee zùsanε kũ à bēne vī.

³² Takasidenɔ ni e ò pɔnna ke,
ákɔnɔ Luda ki weterinɔ nigɔ wèndi vī.
³³ Zaakũ Dikiri dì wèndadenɔ yā ma,
àdi a gbē kũ ò de zìzɔ ũnɔ gya boro.

³⁴ À a táaki lé musu kũ zīteo,
ísira kũ pɔ kũ ò kú a gūnnɔ pínki.

³⁵ Zaakũ Luda ni Zaiɔ sura ba,
ani era à Yuda wētenɔ káte,
a gbēnɔ ni vuten n pɔ ũ.

³⁶ A zòbleri nénɔ mé ògɔ vī,
gbē kũ ò ye a tó nnainɔ nigɔ kún.

70

Wikilena surabarii (Zab 40:14-18)

Dauda lèe.

¹ N yā nna Luda, n ma mì sí,
Dikiri, n ke likalika n mó n kpámai.

² N tó wé'i gbē kũ òteni ma we ò ma denɔ kũ,
ò n mì péte.

N tó gbē kũ ò ye mà sunyī lenɔ kpe li,
n ān gɔ sisina.

³ Gbē kũ òdi omene, taare, taarenɔ,
n tó ò era kũ wé'iyāo.

⁴ Gbē kũ òteni n ki wetenɔ pɔ kemma nna ò yāa dɔ,
gbē kũ ò ye n surabanaainɔ gɔ pi Luda zɔkɔ.

⁵ Takaside wèndademε ma ũ,
Luda, n ke likalika.
Mɔkɔmmε ma kpányīri ũ kũ ma surabariio,
Dikiri, n̄sun gì kero.

71

Mare zɔkɔ aduakēnaa

¹ Dikiri, mɔkɔnn ma nanyī,
n̄sun tó wé'i ma kũ zikiro.

² N ma bo n ma mì sí n manakēna yāi,
n sā kpámai n ma sura ba.

³ Ngɔ de ma uteki gbè kũ manigɔ gé uten ũ.
N dìte n ma sura ba,
ma gbèsi kũ ma zeki gbānaoomε n ũ fá!

⁴ Ma Luda, n ma bo yāvānikerinɔ ɔī,
n ma sí gbē vāni pāsínɔa.

⁵ Mɔkɔnn ma wé dɔnyī, Dikiri Luda,
mɔkɔnn má n náani vī zaa ma kefennakegɔɔa.

⁶ Ma gbāna lèmma zaa ma igɔɔ,
mɔkɔn mé n ma bo ma da n̄sen.
N táakin madìgɔ lé.

7 Ma kunna de yābonsare ũ gbēnɔne dasi,
zaakū mɔkɔmmɛ ma uteki gbāna ũ.

8 N táakilena ðigɔ da ma lén,
madigɔ n manake bo kɔnkɔ kū ɔkɔsio.

9 Ñsun pā kpámai ma zīkūkena yāiro,
ñsun ma zukūna ma gbāna lakana yāiro.

10 Zaa kū ma iberenɔ teni ma pi,
ma weterinɔ ten lé kpákūsūmai ma wèndi bona yāi.

11 Ò pì: Luda gime, ò péa ò kū,
gbēke kun kū à a sura baro.

12 Luda, ñsungɔ kú kūmao zàro,
ma Luda, ñ ke likalika ñ mó ñ kpámai.

13 Ñ tó wé'i gbē kú òten yā dimanɔ kú
de ò kakate,
ñ tó sɔsɔna da gbē kú òten wé tāmanɔla
de ñ tó yaka.

14 Makū sɔ, ma wé nigɔ dɔnyī,
manigɔ n táaki lé mágɔ gé.

15 N manakena nigɔ da ma lén gɔrɔ sīnda pínki
kū n surabana kú má a lé dɔroo.

16 Mani su mà n zɔkɔkeyānɔ o Dikiri Luda
n mèn do manaken mani da gbēnɔne.

17 N yā dàmene zaa ma kefennakegɔrɔa,
Luda, ari tera mateni n yābonsarenɔ o'o.

18 Bee kú ma zī kù, ma mìkā pura,
ñsun ma tónlo, Luda,
de mà le mà n gbāna baba teradenɔne,
mà n gbānakeyā da gbē kú òten futenɔne ñ pínki.

19 Luda, n manakena zò susunenɔa,
n yā zɔkɔ kè, dín oni lekɔa kúnwoo?

20 N tò wari pásī ma le dasidasi,
ama ñni era ñ ma gba wèndii dɔ,
ñni era ñ ma bo zīte.

21 Ñni ma bèere karamene,
ñni era ñ ma laakari kpátémene dɔ.

22 Ma Luda, mani n sáabu kpá
kū mɔrɔɔo n náani yāi.
Isarailanɔ Luda kú ñ kú adona,
mani n táaki lé kú gidigboo.

23 Ayuwii nigɔ dɔ ma lén,
makū kú n ma m̀i s̀i mani n táaki lé.

24 Manigɔ n manakena o gɔrɔ sīnda pínki,
zaakū wé'i gbē kú ò ma wete kú vānionɔ kù,
ò g̀ò bídi g̀n.

72

Aduakena kínane

Sulemanu lèè.

¹ Luda, ò dàdà kínanè à yákpate ke kú yápurao,
ò tó kína yá mana ke lákú ndì ke nà,

² de à do n gbēnōne arè a zéa,
à yá gōgō talakanōne súsu,

³ gbasa kpino ni su gbēnōne kú aafiaao,
sìsīno ni tó ògō kú nnamanaa gūn.

⁴ Kína ni tó yá bo kú talakanō nna,
ani takaside néno sura ba,
ani gbānamōnnerino dúgu zō.

⁵ Anigō kun lákú ifāntē ògō kun nà,
lán mōvura ògō kun nà wè kú wèèo.

⁶ Anigō de lán kabura legū bà,
lán mōto kú àdi pisi zīteaa bà.

⁷ Gbē manano ni o tá a gōroa,
nmanana nigō zōkō ari mō sūngō kun doro.

⁸ Ani kí ble zaa ísira bara la kú bara direo,
sena zaa Yuflati ari gena andunia léa.

⁹ Buri kú ò kú gbáranna gūnno ni su ò kútene,
a íbereno ni wúte kú kúaa a arè.

¹⁰ Tasisi kína kú ísira bara kínanō ni táfe bone,
Seba kú Seba kínanō ni su ò gba dane.

¹¹ Kínanō ni su ò kúte a arè ní pínki,
buri sīnda pínki ni donyī.

¹² Zaakú ani wēndade kú ní wiki dōno bome,
ani takaside kú ò kpányiri vírono sura ba.

¹³ Ani gbānasaridenō wēnda gwa,
ani takasidenō bo ga léi.

¹⁴ Ani ní bo gbānamōnnerino kú gbē pásīno oī,
zaakú à ye ní arukōtenaairo.

¹⁵ Luda kína dō kú aafiaao!
Ògō a gba Seba būsū wuraa,
ògō wé kene Ludaa lakanaa sari,
ògō sa mana one gōro sīnda pínki.

¹⁶ Ò tó burapōno ke a būsūn manamana,
a lánō gō da sīsīno musu sí,
ò né i ò pia lán Lebana lákpe bà,
ò gbā lán kàsapli bà sēnte.

¹⁷ Ò tó a tó gō kun gōro sīnda pínki
lán ifāntē bà,
buri sīnda pínki ni arubarika le a gāi,
oni a tó nna sí.

¹⁸ Arubarikaden Dikiri Luda, Isarailano Luda!
Àkú mé àdi yābonsarēno ke ado.

19 Ògõ a tó gakturide bo gɔɔ sɪnda pínki!
 À tó a gakuri da anduniala pínki!
 Aami! Aami!

20 Yese né Dauda aduakena lén gwe.

TAKADA AAKODE

Zabura 73-89

73

Yāvānikerinɔ nnamanaa

Asafa lèe.

1 Luda dì yā mana ke Isarailanɔne yāpurame,
 atēnsa nèsepuradenɔ.

2 Makū sō, ma ka kāni letena,
 ma gbá ye à satame yā.

3 Kū ma yāvānikerinɔ kunna mana è,
 ma ãdārii pìnɔ gwena ni dè.

4 Yāke dì kpáñero,
 aafia mòmma akūsō ò mèkpana.

5 Òdi wari ke lán dakenɔ bàro,
 òdi gyā ke lán dakenɔ bàro.

6 Òdi ãdāna da n wakan lán mōwakare bà,
 òdi pāsike da pókasa ũ.

7 N swèe kè gbāna kū yāvānikenaao,
 yā bēne n nēsee pà.

8 Òdi gbē lalandi ke òdi yā vāni limma,
 òdi gbāna mōñne n zōkōke yāi.

9 Òdi pi: Luda kipa ò ɔsi ká,
 akūsō n yā mé àdi ble andunia gūn.

10 Abire yāi òdi era n kpa,
 òdi yā kū ò ò pínki sí yāpura ũ.

11 Òdi pi: Luda dō māmee?
 Luda Musude dōna kà le yá?

12 N yāvānikerinɔ gwa, òdi yāke damu kero,
 n gwena digō kara gɔɔ sɪnda pínki.

13 Ase ma nēse pura pān yá?
 Ma a ɔ bōte taarin swáswa pāme yá?

14 Ndìgō ma gbē gɔɔ sɪnda pínki,
 ndìgō ma sã gágamene lākū gu digō dɔ nà.

15 Tó ma ze kū yā dí taka onaa,
 abirekū nigō de bona n gbēnɔ kpe yā ũme.

16 Kū ma laasunn lè yā pīia de mà dō,
 à kēmene zī ũ.

17 Sé kū ma gē Luda kúkia,
 gbasa ma wé kè lākū oni láka nà.

18 N ní dá guzāre kpa yāpura,
ndì ɔ sōnyī ò léte ò kakate.

19 Òdi gō kakatena pó ũ kánto,
vīnapoɔ dì ní le ò láka.

20 Lákū nana dì gēte kū ĩao nà tó gbē vù,
tó n fute Dikiri, ñ tó ò gēte le.

21 Kū ma nèsee yàka,
akūsō ma pɔ sira kù,

22 ma ke yōnkɔ, má yāke dōro,
ma gōnne lán nòbɔsēnte bà.

23 Bee kū abireo madigō kú kūnwo,
ní ma kūna ma ɔplaa.

24 Ndì domene are kū n lédammao,
ĩni láka ñ ma sí n gakuri gūn.

25 Dín ma wé dɔi musu n baasii?
N baasiro póke ni teni ma de andunia gūnlo.

26 Bee tó ma mē kū ma swēeɔ ten láka,
Ludame ma swē gbānaleki ũ,
àkūme ma baka ũ gɔrɔ sīnda pínki.

27 Gbē kū ò kēmmanɔ ni láka,
ĩni gbē kū ò bò n kpɛnɔ kakate.

28 Luda, ma nanyīna mé à kēmenne nna,
Dikiri Luda, ma n ke ma uteki ũ,
mani n yākenanɔ babañne.

74

Wikilena Ludai a kpé kú ò wì yai

Asafa lèe.

1 Luda, bóyái n giwái ari gɔrɔ sīnda pínkii?

À kè dera n pētē ten fute n kpása sānɔii?

2 Ñ tó gbē kú n ní sí zaa zīnɔ yā dɔngu,

buri kú n bò ò gō n pó ũnɔ

kū Zaiš kpi kú n kè n kúki ũo.

3 N ibereɔ n kúki wì ò dāte mámmam,
ñ dɔdɔi ñ gwa, à gbòro pínki.

4 N zāngurino zuka kàkara gu kú odì danlen,
ò ní zīda tutanɔ pēte gwe sēeda ũ.

5 O è, ní kpása dɔ musu,
òten ke lákū òdigō dāko gbē nà.

6 Lí ana mana kú ò nàna n kpé kpataaa,
ò gbè ò gbòro kú kpásao kú adao.

7 Ó té sō n kúkia à kòte,
ò tò kpé kú n tó kúaa pìi gbàa lè.

8 Ò ò ní nèsen: Ò ɔ tōmma mámmam.
Ò té sō ó bùsu aduakεkpɛnɔa.

9 N kpé sèedanɔ kun doro,

annabi ke kun doro.
 Ónigõ kun ɛ ari bɔremɛɛ?
 Ó gbẽke dõro.

10 Luda, ìni tó n iberenɔ gõ n yáa dɔ ari bɔremɛɛ?
 N zãngurinɔ nigõ n gya bo lakanaa sarin yá?
 11 Bóyáin n ɔ kakũnaa?
 N ɔ go n kùaaa ò ò dɛdɛ.

12 Ludame ma kína ũ zaa káaku,
 àkũ mé àdi gbẽ sura ba andunia gũn.
 13 Mɔkõn mé n ísira zòkõre kũ n gbãnao,
 n kwã kàsaraa mìnɔ wìwi í gũn.
 14 N Misilanɔ kàkate gwe,
 n ò gènɔ kpà gbáranna nòbɔnɔa pòble ũ.
 15 N swanɔ bò n zé wè ísèbokinɔne,
 n swa kũ a í babana vïro zòkõre.
 16 Fãnantè kũ gwãanio de n pò ũ,
 n mɔvura kũ ifãntèo kúki kèñne.
 17 Mɔkõn mé n andunia lézekinɔ dà pínki,
 n sakare kũ bunsirɛɛo gɔrɔ dìte.

18 N yá kũ n iberenɔ dò yá dɔngu Dikiri,
 yònkɔnɔ n tó gya bò.
 19 Nsun n potène kpá nòbɔ pàsĩnɔaro,
 n gbẽ wëndadenɔ yá sún sãnguro.
 20 N laakari dɔ n bàka kunna kũooa,
 zaakũ ó bùsu gusarenɔ pàsĩ kũ pínki.
 21 Nsun tó ó gõnawëndadenɔ boru kpe kũ wé'ioro,
 ò tó wëndadenɔ kũ takasidenɔ n táaki lé.
 22 Luda, ò fute ò gí kũ n zĩdao,
 ò n yá kũ yònkɔnɔ ten dɔ zɛnaa sari ma dé!
 23 Nsun zuka kũ n iberenɔ ten kányĩ kpá sãkotoro,
 n zãngurinɔ kĩni dīgõ dɔ lakanaa sari.

75

Ludame yãkpatɛkeri ũ

Asafa lèɛ.
 1 O n sáabu kè Luda, o n sáabu kè.
 Tó ò n yãbonsarenɔ bàba, ndīgõ kú kãni.

2 Luda pì: Ma gɔrɔ dìte
 kũ manì yãkpatɛ ke a zéa.
 3 Tó andunia yīgã kũ gbẽ kũ ò kunnɔ ò pínki,
 makũ mé madì a gbègbanɔ kũ gíngin.
 4 Madì o zĩdabirinɔne òsun ìa dãro,
 madì o yãvãnikerinɔne òsun kù a biriro.
 5 Àsun kù a biri ludambɛaro,
 àsun waka nɔnɔmairò.

⁶ Zaakū gbāna dī bo ifāboki kpa ke a léte kparo,
àdi bo gbárannanlo,

⁷ Ludame yākpatekeri ũ,
àkū mé àdi gbē do lago à gbē do kara.

⁸ Toko kú Dikiri ɔĩ, í gbāna kán à pà,
àten sén a pɔfē ũ fūuu.

Àdi atē andunia yāvānikerinɔa n pínki,
òdi mi à láka láí kú a gbòɔo.

⁹ Makū sɔ, manigɔ yā pì o gɔrɔ sīnda pínki,
mani Yakubu Luda táaki lé.

¹⁰ Mani yāvānikerinɔ bēne é'ε,
gbē mananɔ bēne sɔ, mani sé musu.

76

Ludame zìblena gbāna ũ

Asafa lèε. Òdi sí kú guruminɔo.

¹ Ò Luda dɔ Yudanɔ bùsumme,
a tó zókɔ Isarailanɔ té.

² A bizakuta kú Salemu,
a kúki kú Zaiɔ.

³ Zaa gwen à kà wānanɔ è'en
kū sēgbakonɔ kū fēnedanɔ kū zikabonɔo.

⁴ Ndì gu pu ndigɔ té ke,
n zókɔke de kpi kū ò kun gɔrɔ sīnda pínkinola.

⁵ N kùgbānadeno gɔkebonɔ sīmma,
ò wutena kū ga'io,
gɔ gbāna pìnɔ doke dí fɔ à a ɔ sèro.

⁶ Yakubu Luda, n kpákéńyĩ,
akū sɔdenɔ kū n sɔnɔ gè katena gènɔ ũ.

⁷ Mɔkɔn mé n naasi vī ndo,
tó n pɔ bò n yīn,
dí mé ani fɔ à ze n areε?

⁸ Zaa musu n yākpate kè,
akū vīna andunia kù, à yìte kítikiti,

⁹ zĩ kú Luda, n fute n yā gɔgɔ anduniane
de n gbānasaridenɔ sura ba.

¹⁰ N pɔfēna gbēnɔi dī n tó bo,
n pɔfē kpara dìgɔ dɔ n pi.

¹¹ À lé ke Dikiri á Ludaa à a fīna bo.
Ákɔnɔ kū á likanawáinɔ, à mó
à Luda kū à de ògɔ a vīna vī gba pɔ.

¹² Àdi kpatablerinɔ ká kpáte,
àdi tó vīna andunia kīnanɔ kū.

77

Luda kpányĩ begekena wari gūn

Asafa lèè.

- ¹ Ma lé zù Ludai ma a sìsi,
ma wiki lè Ludaa de à ma yā ma.
- ² Kū má kú wari gūn ma Dikiri ki wète,
ma ɔ sè musu gwāani kámmabonaa sari,
ma laakari gi kpátei.
- ³ Kū ma laasun tà Luda kīnaa, akū ma ā'ā,
kū ma dɔ a yān, ma gō kpam lèkèè.
- ⁴ N tò ma wé tè i'onaa,
ma gō bídi gūn má dō deran ma ò nàro.
- ⁵ Ma dɔ yā zīnɔn
kū wè kū ò gètenɔ.
- ⁶ Ma laasunn lè ma swèè gūn gwāani,
ma a zīda là mà wete mà dō.
- ⁷ Ma pi: Dikiri giwai sānsān yá?
A pɔ ni kè nna kūoo doroo?
- ⁸ A gbèkè làka mámmann yá?
A yā nigō futena gɔɔ sīnda pínkin yá?
- ⁹ Ó wēndagwana yā sà Ludagun yá?
A pɔ fèwái, ani wēnda keweere doroo?
- ¹⁰ Akū ma pi: Yā kū à ùman dí.
Luda Musude ɔ bùsawere.
- ¹¹ Mani laasun lé Dikiri yābonsarenɔa,
mani dɔ yā kū à kè yānɔn.
- ¹² Mani n daboyākenanɔ laasun lé pínki,
mani n yāzōkōkenanɔ da ma swèn.
- ¹³ Luda, n zé kú adona.
Dikiri kpate zōkō mé à kà lán ó Luda bàa?
- ¹⁴ Mōkōmmè Luda yābonsarekeri ũ,
n n gbāna mò burinɔnè.
- ¹⁵ N n gbēnɔ sura bà kū n gāsā gbānao,
ókōnɔ Yakubu kū Yusufu burinɔ.
- ¹⁶ Kū ísira wé sìnle Luda,
kū ísira wé sìnle, akū à kótɔ kpà,
à yīgāyīgā ari a lòkoton.
- ¹⁷ Ludambè í kòte,
surapatana kīni dɔ musu,
n kànɔ ten fā legūpina ũ.
- ¹⁸ N pūtāna kīni dɔ zāga'īa gūn,
n legūpinaa andunia pù pínki,
zīte kè gīri à yīgāyīgā.
- ¹⁹ N zé dà ísiran,
n gēki kè í zōkōnɔ dagura,
odí n gèsegbe ero.
- ²⁰ N do n gbēnɔnè arè lán sã kpàsaa bà
Musa kū Harunao gāi.

78

Lè kù Isarailanɔ yā ó gbáó laakaríi

Asafa lèè.

¹ Ma gbēnɔ, à ma yādannena ma,
à sã kpá ma yāi.

² Mani yā oáɛ kù yáasio,
mani yā kù à utena zaa zĩ bɔkɔteáɛɛ,

³ yā kù o mà akūsɔ ó dɔ,
yā kù ó denɔ bábawɛɛɛ.

⁴ Óni yā pì ute ó nénɔnɛro,
óni Dikiri táakilena da ó daikorenɔnɛ,
a gbāna kù yābonsarɛ kù à kènɔ.

⁵ À yā dìte Yakubu burinɔnɛ,
à a doka dà Isarailanɔnɛ,
à dìte ó dizinɔnɛ ò tó ñ nénɔ dɔ,

⁶ de à gɔ ñ buri kù ò kpénɔnɛ futɛokarayā ũ,
gbasa ò futɛ ò dada ñ nénɔnɛ se,

⁷ de ò le ò Luda náani ke,
a yākenanɔ sún sãnguro,
ama onigɔ a yāditenanɔ kùna.

⁸ Ògɔ de lán ñ dizinɔ bàro,
zaakū ò sãgbāna kè ò gí Luda yāi,
ñ swè kú Ludaaro, ò yāpura vīnɛro.

⁹ Eflaimu burinɔ bi kàzurinɔmɛ,
akū ò bòru kpe zĩi gūn.

¹⁰ Odi ze kù Luda bàka kunna kùñwo yāoro,
ò gí té a dokaiii.

¹¹ A yākenanɔ sãngu
kù yābonsarɛ kù à m̀ónnɛnɔ.

¹² À daboyānɔ kè ñ dizinɔ wára
Zoā wɛte gūn, Misila busun.

¹³ À ísira zòkɔɛ à bikù kùñwo,
à tò í gò zena lán bĩni bà.

¹⁴ À dònne arɛ téluku gūn fānantɛ,
gwāani sɔ kù té gupurao.

¹⁵ À gbèsi pàra gbárannan,
à í kpàmma zòkɔ lán ísira'i bà.

¹⁶ À tò í bònne gbèn,
à tò í bàa lè lán sèbɛɛ bà.

¹⁷ Akū ò kpé òten durunna kenɛ,
ò gí Luda Musude yā mai gbárannan.

¹⁸ Ò Luda lè ò gwà kù nèse plao,
ò ñ poyeina pòble gbèkaa.

¹⁹ Ò Luda vāni bò ò pì:
Luda ni fɔ à ó gbá pòble gbárannan la yá?

²⁰ Bee kù à gbèè lè, í bò à dàgula,
ani fɔ à pòble ke nòbɔ kpáwá dɔ yá?

- 21 Kū Dikiri yā pìi mà, à pɔ fě̀,
akū té fùte à dà Yakubu burinɔla,
à pɔfě̀ kipa Isarailanɔa.
- 22 Zaakū odi Luda yā síro,
odi a surabana gbāna náani kero.
- 23 Bee kū abireo à yā dìte ílukune,
à musu zé wě̀,
- 24 akū à mana kòtèíne ò blè,
à póbìle kū à bò musu kpàrímma.
- 25 Ò malaikanɔ póbìle blè,
à zànaa kèíne, à gě̀ ɔla.
- 26 À tò ãa gbāna bò ifāboki kpa,
à pè gè̀nɔmidɔki kpa ãaa dɔ kū a gbānao,
- 27 akū à nòbɔɔ kòtèíne dasi lán lukutě̀ bà,
bānɔ dàńla lán ísirale būsua'tě̀ bà.
- 28 À tò ò kìpakipa ń b̀uran,
ò gě̀ káte likana ń kpéni.
- 29 Luda pɔ kū òteni a ni deɔ kpàrímma,
akū ò blè ò kà gíngin.
- 30 De a ni kpé à boímma,
gɔɔ kū póbìle pì kpé da ń lén,
- 31 Luda pɔfě̀ fùtènyĩ,
à Isaraila gɔ gbānanɔ dède,
à ń kefennanɔ lè à nè.
- 32 Bee kū abireo ò kpé òten durunna ke,
bee kū a yābonsarekenanɔ, odi a náani kero.
- 33 Akū à ń wèndii kèíne pā lán lé'ia bà,
à tò sunyĩ ń lé.
- 34 Tó à ń gbēkenɔ dède, òdi a ki wete,
òdi era ò are dɔa kū wānao.
- 35 Akū ò dòn sà kū Ludame ń gbèsi ũ,
ò dɔ kū Luda Musudeme ń surabari ũ.
- 36 Gɔɔ kũa sà òdi lé maa,
òdi éke tone,
- 37 ń swě̀ kúaro,
ò a bàka kunna kũnwo yā gbòro.
- 38 Àpi sɔ à ń wènda gwà,
à ń durunnanɔ kèímma, adi ń kakatero.
Àdigɔ a zĩda mile ble baala'i,
adi a pɔfě̀kipammana ɔ lago.
- 39 À ń bisāsirike d̀rímma,
kū òdi gě̀te sunaa sari lán ãa bà.
- 40 Ò sāgbāna kène gbárannan gè̀n ũgbangbaa!
Ò a pɔ yàkanε sènte gwe à kè dasi.
- 41 Ò Luda lè ò gwà, ò Luda lè ò gwà,
ò Isarailanɔ Luda kū à kú adonaa fě̀.
- 42 A iko gbāna sàńgu,

lākū à n̄ sí n̄ ibereṅṅa nà,
 43 lākū à daboyāṅṅò kè Misila nà,
 akūsō à yābonsareṅṅò kè Zoā būsun.
 44 À n̄ swa íṅṅò lì aru ũ,
 akū odi f̄s̄ ò a í mì doro.
 45 À íf̄inino kàngu, ò n̄ soso,
 kū kaso kū ò kisira kpànyĩṅṅò.
 46 À tò kwano n̄ bú p̄obleweṅṅò blè,
 à sutēṅṅò kà n̄ burap̄ṅṅon.
 47 À tò legūgb̄e n̄ geepi líkpeṅṅò kè búgubugu,
 zàga'īa n̄ kaka lín̄ ò è'è.
 48 À n̄ p̄ókādeno kàkate kū legūgb̄eεo,
 sura p̄ète n̄ kpāsano.
 49 À a p̄of̄ē z̄ōk̄ō b̄òboṁma,
 à kè ìni kūńwo kū p̄of̄ēo kū p̄ēt̄ēo,
 à malaika kisiradeno gb̄àer̄m̄ma.
 50 À a p̄of̄ē z̄é w̄è, adi gí gan̄e doro,
 à gagagyā kàngu.
 51 À Misila dauduno d̄èd̄e n̄ p̄ínki,
 Hamu buri n̄éḡōgb̄ē káakuno ḡaga.
 52 Ama à b̄ò kū a gb̄ēṅṅò lán s̄āṅṅò bà,
 à d̄òñne are gb̄árannan lán s̄ā kpāsano bà.
 53 À té kūńwo kū laakariio kp̄át̄ena v̄ina sari,
 n̄ ibereṅṅò s̄ō, ísira dàńla.
 54 À kà kūńwo a b̄usu lén,
 gus̄is̄ide kū à s̄i kū a gb̄ānao p̄i.
 55 À p̄èñne burino,
 akū à n̄ b̄usu kp̄àat̄eteñne n̄ p̄ó ũ,
 à ṅṅon kp̄àkpa Isaraila burino.
 56 Akū ò Luda ȳò ò gwà ò ḡi a yā mai,
 ò Luda Musude ȳad̄itenano kūnaro.
 57 Ò èra ò b̄ò a kpe lán n̄ deno bà,
 ò náani v̄iro lán s̄á kotinaa bà.
 58 Ò a p̄o f̄ē kū n̄ sa'okin̄o,
 ò a n̄èseḡōba f̄ute kū n̄ t̄ān̄o.
 59 Kū Luda d̄ò l̄e, akū a p̄o f̄ē,
 à ḡi Isarailan̄o p̄ās̄ip̄ās̄i.
 60 À a bizakuta tò zaa Silo gwe,
 a be kū à d̄ò bis̄ās̄irino té p̄i.
 61 À tò n̄ weterino s̄u ò a àkpatii s̄è,
 àkūme a gb̄āna kū a gakuribokio ũ.
 62 À tò ò a gb̄ēṅṅò d̄èd̄e kū f̄ēṅṅo,
 a p̄o f̄ē buri kū n̄ séi.
 63 N̄ kefennano té k̄ù z̄li ḡūn,
 n̄ n̄okpareṅṅò dí le ò z̄àk̄eṅṅe s̄i doro.
 64 Ò n̄ sa'orino d̄èd̄e kū f̄ēṅṅo,
 n̄ gyaan̄o dí f̄s̄ ò s̄o d̄òro.

65 Akū Dikiri fùte sà lán i'orii bà,
lán gōsa kū à vù kū wē'io bà.
66 À n weterinɔ gbē, ò bòru kpe,
à tò ò gō kū wé'io goro sīnda pínki.
67 À gī Eflaimu burinɔ,
adi Yusufu buri pì sé doro.
68 Yuda burin à sè sà
kū Zaiš kpi kū à yeiio.
69 À a kúki bò musumusu gwe,
anigō kun goro sīnda pínki lán andunia katēnaa bà.
70 Akū à a zòbleri Dauda sè,
à a bò sākpasan.
71 À a bò sādānan, à dò Isarailanone are,
Luda gbē Yakubu burinɔ kiname.
72 Dauda n kpá a kpe kū nèsedoo,
à dōnne are kū a ɔ arubarikadeo.

79

Ɔdɔna Yurusalemu wina yā musu

Asafa lèe.

1 Luda, burinɔ sī n būsun,
ò n kpé kū à kú adona yàka,
ò Yurusalemu wīwi ò dāte.
2 Ò n zòblerinɔ gēe kpà bānɔa,
ò n yāmarinɔ mēe tò nòbɔ pāsīnɔne pòble ũ.
3 Ò n aru kòte lán í bà Yurusalemu bīnikpe,
gbēke kun à n vīro.
4 O gō sōsōna pò ũ ó saredenone,
o gō lalandi pò ũ gbē kū ò likawáinone.
5 Dikiri, ñigō pɔ fē kūoo ari bɔremee?
N pētē té nigō kū goro sīnda pínkin yá?
6 Ñ pɔfē kipa buri kū ò n dōronɔa,
gbē kū òdi n sísironɔ būsunɔa.
7 Zaakū ò Yakubu burinɔ blè,
ò n būsuu yàka.
8 Ñsun ó denɔ durunnanɔ wí ó musuro.
Ñ wēnda dōwēe likalika,
zaakū o busa o gō búgubugu.
9 Ñ kpáwái, Luda ó surabari,
n ó sura ba de n tó bo,
n ó durunnanɔ kēwá n tó yái.
10 Bóyái ñni tó burinɔ ó lá ò pi:
Ó Luda kú máme sée?
Ñ tó burinɔ gō dō ó wára
kū ndi n zòblerinɔ dedena fīna boríma.
11 Ñ tó zizɔnɔ ɔdɔna gē n sán,
n gbē kū ò kú ga léinɔ bo
kū n gāsā gbānao.

12 Ì lalandi kù buri kù ò likawáino kènne
fína bońma gèn suppla, Dikiri.

13 Ókõno n gbẽno, n kpàsa sãno,
ónigõ n sáabu kpá goro sinda pínki,
ónigõ n tó babańne ari ó buria.

80

Isarailano suna ní gwena zĩn aduakena

Asafa lèe.

1 Ì sã kpá, Isarailano Don'arede,
mòkõn kù ndi Yusufu burino dà lán sã bà.
Ì bo ò mós, mòkõn kù ní vutena kerubuno dagura,

2 ò do Eflaimu burinone are
kù Biliaminu burino kù Manase burino.
Ì fute kù n gbãnao, ò mós ò ó sura ba!

3 Luda, ò tó ò era ò su ó gwena zĩn,
ò ãn werewá, ní ó sura ba.

4 Dikiri Luda Zìkaride,
ìni fè ò gí n gbẽnò aduakena sí ari boremee?

5 Ì wé'ì dõńne ní pómína ù,
n ní wé'ì yõńne a pò pà, ò mì.

6 Ì tò o gõ fobona pò ù ó saradenone,
ó ibereeno teni ó lalandi ke.

7 Luda Zìkaride, ò tó ò su ó gwena zĩn,
ò ãn werewá ní ò sura ba.

8 Ì geepi lí wò Misila,
n pe burino, akù n lí pìi pè ní gbèn.

9 Ì gu kèkene à zĩni pète,
akù à ɔ tà à gu sì.

10 A uraa dà kpino,la,
a gãno de sida lí zõkõnola.

11 À ɔ tà à gèe ari ísira léa,
a oneno kà ari Yuflatì.

12 Bóyáin n a karaa gbòro
de gbè kù òten gèteno gõ ɔ máte a néii?

13 Sàkpano dì lé kái ò bi,
nòbõsèntenò dì su ò a lá ble.

14 Ì yã nna! Luda Zìkaride, ò era ò are dõwá!
Zaa musu ò wé kpáte ò gwa!

Ì laakari dõ geepi lí día,

15 pò kù n pè kù n ɔplao,
né kù n tütuu kè n zìdanee.

16 Ò n geepi lí pìi zò ò té sã,
ò wé tẽra pitimma de ò kakate.

17 Ì ɔ kù gbè kù à kù n ɔplaiia,

bisāsiri né kũ n sè n pò ũ pìi,
¹⁸ óni kēmma doró.
 Ñ ó kunná kēkē ñ kēwēwē, óni n sísi.
¹⁹ Dikiri Luda Zìkaride,
 ñ tó ò su ó gwena zīn,
 ñ ãn werewá ñ ó sura ba.

81

Isarailanɔ dikpe lèè

Asafa lèè.

¹ À ayuwii kē Luda ó gbānaa,
 à pɔnna wiki lé Yakubu burinɔ Luda.

² À lè dɔ à bata lé
 kũ mɔrɔ'ũ nnao kũ gidigboo.

³ À kuru pé mɔ dufu bonaao,
 à pé tó mɔ kè papana ó dikpɛgɔrɔ,
⁴ zaakũ à de doka ũ Isarailanɔneme,
 yā kũ Yakubu burinɔ Luda diten gwe.

⁵ À yā pìi dà Yusufu burinɔne
 gɔrɔ kũ à vɛ Misila būsula.
 Ò kòto kũ ò dōro mà à pì:

⁶ Ma aso gò á gāaa,
 ma á ɔ bò ēbona zīn.
⁷ A ɔ dōmēnē warikēgɔrɔa, akũ ma á bó,
 ma weáwa zaa legūvīnaa gūn,
 ma á lé ma á gwá zaa Meriba í kīnaa.

⁸ À sã kpá ma gbēnɔ, mani lé daáwa,
 ákɔnɔ Isarailanɔ, tó áni ma yā ma dé!

⁹ Àsungɔ buri zītɔnɔ tāna vī á téro,
 àsun kúte dikiri pāndenero.

¹⁰ Makūme Dikiri á Luda ũ,
 ma á bóte Misila.
 À á lé wē, mani tó à kã.

¹¹ Ama Isarailanɔ gí ma yā mai,
 ma gbē pìnɔ dí mì natēmenero.

¹² Akũ ma ñ tó kũ ñ sāgbānakeo,
 ò té ñ zīda pɔyeinaai.

¹³ Tó ò pi Isarailanɔ ni ma yā ma,
 tó ma gbēnɔn té ma yāi,

¹⁴ de mani ñ iberenɔ sɔpete gōnɔgōnɔ,
 mani ɔ sɔ ñ zāngurinɔi.

¹⁵ Ma zāngurinɔ ni kã nate ma are,
 ñ wētāmmana nigɔ lakana vīro.

¹⁶ Gbasa mà á gwa kũ pòblewē manao,
 mà era mà gbè zó'i kpááwa à móawa.

82

Yákpatekena kú gbānaden

Asafa lèè.

- ¹ Luda vutena pari kōkakaranaa gūn,
àten yákpate ke kú Ludanò à pì:
² Ari boren ániḡ yákpate kee a kpedangara
à yā sí yāvānikerinonee?
³ À yā nna kpá gbānasaridenò kú tonenò,
à ze kú takasidenò kú gbē kú òten wé tāmmanò.
⁴ À gbānasaridenò kú wēndadenò sura ba,
à n bo yāvānikerinò òĩ.

⁵ Ò yáke dōro, ò a ke gbá dōro,
ò kú gusira gūmme,
akū andunia yīgā ari a gēi.

- ⁶ Ma pì Ludanòme á ũ,
Luda Musude nēnōn á ũ á pínki.
⁷ Bee kú abireo áni ga bisāsiri gana ũme,
áni kpágula lán gbānade kparanò bàme.
⁸ Luda, òn fute òn yákpate ke kú anduniao,
zaakū buri sīnda pínki bi n pómme.

83

Iberenò kpana Ludaa

Asafa lèè.

- ¹ Luda, ònsungō yītenaro,
n lé sūngō nakōanaro,
ònsungō kun kítikitiro, Luda.
² Òn n iberenò gwa lākū ò fute ò zè nà,
n zāngurinò teni n mī zuzu.
³ Òten òndō ke n gbēnōne,
òten lé kpākūsū n gbē yenyīdenoi.
⁴ Òten pi: À mō ò n buri bo,
de ò tó Isaraila sūngō dō gbēken doro.
⁵ Ò lé kpākūsū, n yā kō sè,
ò lédokōnò kè kú kō ò futenyī.
⁶ Edomunò kú Sumaila burinò
kú Mōabunò kú Hazara burinò
⁷ kú Gebalidenò kú Amōninò
kú Amalekinò kú Filisitininò kú Tayadenò.
⁸ Bee se Asirianò nāmma dō,
de ò dā Lutu burinò.
⁹ Òn kēnne lākū n kè Midiānōne nà,
lākū n kè Sisera kú Yabīone nà Kisōi.
¹⁰ Òn n kē búgubugu Endō,
akū ò gō katena zīte lán bisaa bà.
¹¹ Òn kē n wēnenōne

lákū ò kè Orebu kū Zebuone nà.
 Ì kẹ́ n ḱinanenone
 lákū ò kè Zeba kū Zalamunaone nà.
 12 Mókōnō mé ò pì yā,
 ò Luda sādāki sé n pò ũ.

13 Ma Luda, ò tó ò gō lán sè ò lampuruu bà,
 lán ése ũkā kū ìa ten sé bà.
 14 Lákū dākoo dī té kū nà,
 kesō lákū té dī kpínō ble nà,
 15 ò péteńyī kū n zāga'īao,
 ò tó n ìa pāsī swè kēńgu.
 16 Ì tó n gasu gō kpá n wéi,
 de ò n gbāna dō Dikiri.

17 Wé'i nigō n kū gōrō sīnda pínki kū bídio,
 ò boru kpe ò mì de.
 18 Ì tó ò gō dō kū n tón Dikiri,
 mōkōmmē Luda Musude ũ andunia gūn pínki.

84

Luda on begena

Kora burinō lèe.
 1 N kúki mana fá, Dikiri Zikaride!
 2 Maten Dikiri on begē ke ari gu ten lima,
 ma nini kú ma mēeo ten luka Luda Wèndidei.
 3 Dikiri Zikaride ma Kína ma Luda,
 bee bāntoro sàa dà n gbagbaki sare,
 Ludakibebā kpé bō gwe à a nēnō kàn.
 4 Arubarikadenome gbē kū ò kú n onnō ũ,
 òdigō n táaki lé gōrō sīnda pínki.
 5 Arubarikadenome gbē kū n gbānan n ũnō ũ,
 n on gena yā kú n swèe gūn.
 6 Tó òten gēte Baka guvutea,
 àdi gō lán gu kū à ísēbokinō vī bà,
 pótōgōrō legū dī tó arubarika dagula.
 7 N gena gūn n gbāna dīgō karamē
 ari ò gé káo n kīnaa Zaiō.
 8 Dikiri Luda Zikaride, ò ma aduakēna sí,
 ò sā kpá ma yāi, Yakubu Luda.
 9 Luda, ò kína kū à de ó sēgbako ũ gwa,
 ò wé pé kína kū n kàai.
 10 Kunna n on gōrō do manamēne
 de kunna gu pāndea gōrō wàa sōrōla.
 Ma Luda on zédākpārike sì
 de kunna on dokōnō kū yāvānikerinōla.
 11 Dikiri Luda deńne ifāntē kū sēgbako ũ,
 Dikiri dī gbēke kēńne kū bèereeo,

àdi gí pọ́ mana kpá taarisaridenɔairo.

¹² Dikiri Zìkaride,
arubarikademe gbē kū àteni n náani ke ũ.

85

Aafia wékena Ludaa

Kora burinɔ lèe.

¹ N arubarikaa dà n bùsun, Dikiri,
n su kū Yakubu burinɔ ní gwena zīn.

² N n gbēnɔ taarinɔ gòmáma,
n ní durunnaɔ kèmmá pínki.

³ N n pọ́ kpákpáa tò pínki,
n n pọ́fē pāsī tò.

⁴ N su kúoo ó gwena zīn, Luda ó Surabari,
n pētē kū n kè kúoo lagoon.

⁵ N pọ́ nigō fēnawái gɔrɔ sīnda pínkin yá?
Īnigō n pọ́fēgɔrɔ gága wè kū wèeɔn yá?

⁶ Īni era n n gbēnɔ kunna keke n keńne do,
de n pọ́ le à kemma nnaroo?

⁷ Dikiri, n n gbēke mɔwewe,
n ó sura ba kū n gbānao.

⁸ Ma sā do Dikiri Luda yā'onaaa,
zaakū àdi aafia lé sé a yāmarinɔne,
tó odi era ò sù ní yònkoyānɔaro.

⁹ A vīnakerinɔ surabanaa gɔrɔ zāro,
de a gakuri le àgō kú ó bùsun yāi.

¹⁰ Gbēke kū náanio dì dakare,
yāzede kū aafiao dì ɔ kpákōa.

¹¹ Náani dì ɔ poro musu,
yāzede dì ɔ nɔnɔ zīte.

¹² Dikiri ni yā mana kewewe,
ó zīte ni póble ke.

¹³ Yāzede dìgō té a are,
àdi zé kekene.

86

Kpányī wékena Ludaa

Dauda lèe.

¹ Dikiri, n sā kpá ma yāi n wema,
zaakū takaside wēndaden ma ũ.

² N ma wēndi dākpā,
zaakū má a zīda kpamma.

N makū n zòbleri sura ba,
zaakū mateni n náani ke,
mɔkōmme ma Luda ũ.

³ N sùru ke kúmao, Dikiri,

zaakū madìgõ n sísi kɔ̀nkɔ̀ kũ ɔ̀kɔ̀sio.

⁴ Ñ makū n zòbleri pɔ̀ ke nna,
zaakū ma laakarìi tà n kĩnaa, Dikiri.

⁵ Ñ mana akūsõ ñ sùru vĩ, Dikiri,
n gbēke zòkõ n sísirinɔ̀ne.

⁶ Dikiri, ñ sã kpá ma wékenaai,
ñ laakari dɔ̀ ma wēnda wikia.

⁷ Mani n sísi ma warikεgɔ̀ɔ̀ zĩ,
zaakū ndi wema.

⁸ Tãna ke ni sí lekõa kũnworɔ̀, Dikiri,
gbēke dī fõ à n kena kero.

⁹ Buri kũ n kènɔ̀ ni su ò kútεne,
ò n tó bo ñ pínki.

¹⁰ Zaa kũ ñ zòkõ akūsõ ndi daboyãɔ̀ ke,
mɔ̀kõmmε Luda ũ ndo.

¹¹ Ñ n zé mɔ̀mεne, Dikiri, manigõ táa o n yãpura gũn,
ñ ma laasun kemεne do, de màgõ n vĩna vĩ.

¹² Mani n sáabu kpá kũ nēsεdo,
Dikiri ma Luda, manigõ n tó bo gɔ̀ɔ̀ sĩnda pínki.

¹³ Zaa kũ gbēke kũ n kèmmε zòkõ,
n ma wēndii sī gyãwãn lɔ̀n.

¹⁴ Luda, karambaanidenɔ̀ ten futεmai,
gbē pásĩɔ̀ teni ma wε, òdi n yã daro.

¹⁵ Mɔ̀kõn Dikiri, Luda wēndadõnnerime n ũ,
ñ sùru vĩ akūsõ n pɔ̀ dī fε likalikaro,
n gbēke kũ n náanio zòkõ.

¹⁶ Ñ arε dɔ̀ma ñ ma wēnda gwa,
ñ n zòbleri gba gbãna,
ñ makū n zònkpare né sura ba.

¹⁷ Ñ yãmanakεna sèeda kemεne
de ma zãngurinɔ̀ e, wé'i ñ kũ,
zaakū Dikiri, n kpamai,
n ma laakarìi kpàtemεne.

87

Zaiš bi Luda wētemε

Kora burinɔ̀ lèε.

¹ Luda a wēte kàte
kpi kũ à kú adona musu,

² Dikiri ye Zaiš bĩnilenɔ̀i
de Yakubu burinɔ̀ wēte kparanɔ̀la pínki.

³ Luda wēte,
Luda gakuriyã ò n musu à pì:

⁴ Mani Misilanɔ̀ kũ Babilɔ̀nudenɔ̀ da
gbē kũ ò ma dõnɔ̀ té.

Filisitininɔ̀n kú a gũn dɔ̀
kũ Tayadenɔ̀ kũ Etìopianɔ̀.

Oni pì, ò gbē birenɔ̀ ò gwemε.

⁵ Zaiṣ yā musu oni pi:
 Ò wāanε kū wāanεo ì gwemε,
 Luda Musude mé àdi a zīni péte gíngin.
⁶ Tó Dikiri ten gbēno tó da takadan,
 ani pi: Ò gbē dí ì gwemε.
⁷ Lèsirinno kú ūwārinno n pínki ò pi:
 Ó manake pínki dì bo Zaiṣme.

88

Kunna ga léi aduakεnaa

Εzεra buri Emani lèε.
¹ Dikiri Luda ma Surabari,
 maten wiki lémma fānantē kú gwāanio.
² N tó ma aduakεna kámma,
 n sá kpá ma ódonaai.
³ Zaakū yā'úmmana ma nèσεε pá,
 ma wëndii kú ga léi.
⁴ Ò ma da gbē kú òten si gyāwānnno té,
 ma gō gbānasaride ū.
⁵ Ò pá kpàmai ò ma da gèno té
 lán gbē kú ò wutεna miran sòrɔrɔno bà,
 lán gbē kú n yā dɔngu doru
 n bàka kú kúnworono bà.
⁶ N ma zu wèε lòkoton
 ari zíte tú tōno wεε gusiran.
⁷ N pɔfē tōma,
 a ísò dāmala.
⁸ N tò ma gbēno ma zukūna,
 n tò ò ye ma kairo.
 Ò ma tata, boki kunlo,
⁹ warikεna ma wé sira kù.

Mateni n sísi zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi,
 ma ɔno dɔnanyĩ.
¹⁰ Gèno n di yābonsare keñne yá?
 Gyāwāndeno mé òdi fute ò n sáabu kpá yá?
¹¹ Òdi n gbēke baba mira gūnn yá?
 Òdi n náanikεna yā o gyāwānn yá?
¹² Ò n daboyāno dō gusira gūnn yá?
 N yāmanakεneno dōna kú yāsānguki gūnn yá?

¹³ Dikiri, maten óo dɔnne,
 ma aduakεna kɔnkɔ dì ká n kīnaa.
¹⁴ Bóyái nten gímai, Dikiri?
 À kè dera n mìkπεε zùmenεε?
¹⁵ Má kú ga léi wëndawēnda zaa ma kefennakεgɔrɔa,
 n yā pāsīno tōma, ma gō sàii.
¹⁶ N pɔfēnamai dāmala,

n vīnapɔɔ ma kakate.

¹⁷ Ò dàmala lán í bà zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi,
ò likamai mámman.

¹⁸ N tò ma gbɛnɔ kũ ma gbɛnnanɔ ma zukũna,
gusira mé à gǝ ma kpàasi ũ.

89

Luda lésena Daudane

Ezera buri Etani lèe.

¹ Dikiri, manigǝ lè sí n gbɛke yā musu lakanaa sari,
manigǝ n náanikena kpàkpa ke wè kũ wèeo.

² Mani o kũ n gbɛke lakana vīro,
n náanikena zīni petena n bea zaa musu.

³ N pì: Ma bàka kú kũ gbɛ kũ ma sèeo,
ma lé sè ma zòbleri Daudane.

⁴ Mani tó a buri gǝ kí ble gɔrɔ sīnda pínki,
mani a kpata gba gbāna ari a buria.

⁵ Musudenɔ dì n daboyānɔ sáabu kpá, Dikiri,
malaikanɔ dì n náanikena yā o n kɔkakaranaa gūn.

⁶ Zaakũ gbɛke kú musu kũ à kà Dikiri ũro,
malaika ke ni sí lekɔa kāaoro.

⁷ Luda vīna dì malaikanɔ kũ n kɔkakaranan,
à naasi vī de gbɛ kũ ò likainɔla.

⁸ Dikiri Luda Zīkaride, dí mé à lèe kũnwoo?
N gbāna kũ náanio vī yā sīnda pínki gūn.

⁹ Ndì gbāna mɔ ísirane,
tó à sǝ fùte kũ vīvīnaao, ndì a gbāna fɔ.

¹⁰ N Misilanɔ dúgu zǝ, ò gǝ gènɔ ũ,
n n zāngurinɔ fàkɔa kũ n gāsā gbānao.

¹¹ Musu bi n pómɛ, zīte dɔ bi n pómɛ,
n andunia kàte kũ pó kũ ò kú a gūnnɔ pínki.

¹² N gugbānduru kũ gènɔmidɔkio kè,
Tabo kũ Emɔ gbènɔ dì ayuwii ke kũ n tóo.

¹³ N gāsā bi gbāna pómɛ,
n ɔ gbāna akūsɔ n ɔpla dɔ musu.

¹⁴ Yāmanake kũ yāzedekeoomɛ n kpata zīni ũ,
gbɛke kũ náanio mé à donne are.

¹⁵ Arubarikadenomɛ gbɛ kũ ò ayuwiikemmanɔ ũ,
kũ òdigǝ taa o gupura kũ à kú n kurunyī, Dikiri.

¹⁶ Òdigǝ ponna ke kũ n tóo gɔrɔ sīnda pínki,
òdi ĩa dā kũ n manakeo.

¹⁷ Zaakũ n gakuri kũ n gbānaomɛ n ũ,
n zena kũoo dì ó sé lei.

¹⁸ Ó kina bi Dikiri pómɛ,
ó sēgbako pì bi Isarailanɔ Luda pómɛ.

¹⁹ N yā ò n yāmarinɔne yā wégupu'ena gūn

n pì: Ma kpányĩ kè g̃saaɛ,
ma kefenna sè musu a gbẽno té.

²⁰ Ma a zòbleri Dauda lè,
ma a nísi kù a ma a òtè.

²¹ Manig̃ a kùna ma ɔĩ,
ma g̃sã gbãna nig̃ kú kãao.

²² Ibere ke ni f̃ à táfe síaro,
gbẽ ṽani ke ni le à gbãna m̃nɛro.

²³ Mani a weterino mì de a arɛ,
mani a z̃angurino nɛ.

²⁴ Mani gb̃eke keɛ kũ náanio,
oni a sé lei kũ ma t̃o.

²⁵ Mani ísira nanɛ a ɔĩ,
anig̃ iko ṽi swanoa.

²⁶ Ani ma sísi à pi,
má de a De ũ kũ a Ludao,
a gb̃esi ũ kũ a surabariio.

²⁷ Mani a ke ma daudu ũ,
anig̃ de andunia k̃inano mìde ũ.

²⁸ Manig̃ gb̃eke ṽi kãao g̃oro s̃inda p̃inki,
ma bàka kũ à kú kãao gborona ṽiro.

²⁹ Mani t̃o a buri g̃ kí ble g̃oro s̃inda p̃inki,
a kpata nig̃ kun lákũ ludambɛ òig̃ kun nà.

³⁰ T̃o a burino p̃a kpà ma dokai,
akũs̃ odi té ma ỹaditenanoiro,

³¹ t̃o ò bò ma ỹa kpe,
akũs̃ ò ma ỹadannenaño kũnaro,

³² mani g̃ò t̃m̃ma ñ taarino ỹai,
mani ñ ke búgubugu ñ ṽanikenaa musu.

³³ Ama gb̃eke kũ má ṽi kãao ni lákaro,
mani f̃ mà náanisariyã kero.

³⁴ Mani ma bàka kunna kãao ỹa gbororo,
mani ỹa kũ à bò ma lén litero.

³⁵ Ma sì kũ ma kunnao g̃èn do,
mani éke to Daudanero, kũ ma pì,

³⁶ a buri nig̃ kun g̃oro s̃inda p̃inki,
a kpata nig̃ kun ma wára lán if̃ant̃è bà.

³⁷ Lákũ m̃vura de s̃èda náanide ũ musu nà,
lén a kpata nig̃ kun g̃oro s̃inda p̃inki le.

³⁸ Bee kũ abireo n gi kina kũ n kài,
n ɔ gb̃ar̃ei n ɔ f̃è kãao manamana.

³⁹ N n bàka kunna kũ n zòbleriio ỹa gbòro,
n a kífura gya bò n p̃àtè z̃itè.

⁴⁰ N a w̃ete b̃inino gbòro,
n a zeki gb̃anaño k̃òtè n dàtè.

⁴¹ Gb̃e kũ òten g̃eteño ñ baka bòn ñ p̃inki,
à g̃ò lalandi p̃ó ũ a buri dakeñoɛ.

⁴² N a weterino g̃aa sè lei,

n tò a ìberenɔ pɔnna kè.

⁴³ N a fēneda gbāna è,

ńdi ze kāao zīi gūnlo.

⁴⁴ N a kíkεgoo sìa,

n a kpataa nè.

⁴⁵ N tò à zī kù a gbānan,

n wé'i dàa arukĩmba ũ.

⁴⁶ Dikiri, ìnigɔ utenawere ari bɔremee?

N pɔfē té nigɔ kù gɔrɔ sīnda pínkin yá?

⁴⁷ N laasun lé ma wèndi kutukεa.

N bisāsiri kè pān yá?

⁴⁸ Dí mé anigɔ kun à gí gaii?

Dí mé ani fɔ à a zīda sí mira gbānaaa?

⁴⁹ Dikiri, gbēke kù ń vī yā gèe máa?

N yenyī kù n a lé sè Daudanε kù náanio sɔ bi?

⁵⁰ N tó n zòbleri fobona yā dɔngu,

burinɔ ma sɔsɔ ò ma nèsee yàka.

⁵¹ N ìberenɔ kína kù n kà lalandii kè
ari gu kù a gèsee pèten, Dikiri.

⁵² Arubarikaden Dikiri ũ ari gɔrɔ sīnda pínki!

Aami! Aami!

TAKADA SIIKODE

Zabura 90-106

90

Luda kù bisāsirio

Luda gbē Musa aduakεnaa.

¹ Dikiri, ó utekime n ũ wè kù wèeo.

² De ń kpé n kpinɔ ke,

de ń kpé n zīte kù anduniaio káte,

Ludame n ũ zaa káaku ari gɔrɔ sīnda pínki.

³ N dìte kù bisāsiri era zīte,

ndi piñne ò era būsun.

⁴ Wè wàa sɔrɔ denne lán gɔrɔ do bà,

à denne lán gĩa ke gwāani zaka bà.

⁵ Ndì bisāsiri sé kù ga'io,

ò de lán sè yīda bà kɔnkɔ.

⁶ Àdi bute kɔnkɔ à gbā,

àdi yitoro kù ɔkɔsi à kori ke.

⁷ N pɔfē dì ó kakate,

n patammanaa dì swè kēógu.

⁸ Ó yā vāninɔn katena n are,

ó asiriyānɔ bò gupuran n kùru.

⁹ Ó gɔrɔ dì gēte n pētē yāi,

ó wèndii dì láka kù ndanaao.

¹⁰ Ó wèe dì ká baaakɔ akuri,

tó ó gbāna s̄, basiik̄.

Wari k̄ p̄siraoon w̄ēē p̄ino ò suowere,
òdi ḡēte likalika, ak̄ òdi kp̄águi.

11 Dí mé à n p̄f̄ē gbāna lé d̄ō?

n p̄t̄ē z̄ōk̄ō k̄à v̄ina k̄ ò de ò kenne ū.

12 Ñ dadawere òḡō ó w̄ēndi kutuke lé d̄ō,
de ò ònd̄ō le ó sw̄ēē ḡūn.

13 Dikiri, b̄oren ñni n p̄f̄ē kp̄átē?

Ñ n z̄òblerino w̄ēnda gwa.

14 Ñ tó n gb̄ēke suwá lákū gu òḡō d̄o nà,
de òḡō p̄onna ke k̄ ayuwiik̄enaao ari ó ḡoro lén.

15 Ñ ó p̄o ke nna ò k̄ n t̄ōwá ḡoro lén,
wari k̄ o k̄ē w̄ē lén.

16 Ñ n yākenano m̄o ók̄ōno n z̄òblerinone,
n̄ tó ó n̄eno n gbāna gakuri d̄ō.

17 Dikiri ó Luda, n̄ tó ò n p̄onna le,

n̄ tó ó z̄ī àre le,
ee, n̄ tó ó z̄ī àre le.

91

Ludame ó dākp̄ari ū

1 Gb̄ē k̄ ò utena Luda Musude ò
niḡō k̄ Gbānas̄indapinkide urai.

2 Ani pi Dikirim̄e a zeki gbāna ū,
a Ludame a uteki ū, á a náani v̄i.

3 Àk̄ū mé ani n sí kariia,
ani n sura ba k̄ū gagagyāo.

4 Ani n s̄oto a p̄oten, ñniḡō utena a orun,
a náanik̄ena mé ani n dākp̄ā lán s̄ēgbako bà.

5 Gwāani karino k̄ū f̄ānant̄ē k̄à v̄inlano
n̄ ke v̄ina ni n k̄ūro,

6 ke gagagyā k̄ū àdiḡō té gusiran
ke gyāḡēw̄ēte k̄ū àdi n̄ le f̄ānant̄ē gbāna.

7 Bee tó gb̄ēnon w̄àa s̄oro ten lét̄e n sare,
ke gb̄ēnon dúbu kuri ten ga n òplai,
p̄óke ni n lero.

8 Ñni wé sé ñ gwa,
ñni e lákū òdi wé t̄ā yāv̄ānik̄erin̄o nà.

9 Tó n Luda Musude k̄ē n uteki ū,
tó n Dikiri k̄ē n k̄úki ū,

10 yā v̄āni ke ni n lero,
kisira ni ḡē n ònnlo.

11 Zaak̄ū ani n yā o a malaikan̄one,
de ò n dākp̄ā gu k̄ū nten ḡén p̄ínki.

12 Oni n sé n̄ ò

de òsun gè sí gbèaro yáì.

¹³ Ìni gèse ze músuua kù káreo,
 ìni gèse pétepete sàbooa kù pitikoo.

¹⁴ Dikiri pì: Zaakū à nàmai, mani a bo,
 zaakū à ma dō, mani ɔ kúa.

¹⁵ Ani ma sísi, mani wea,
 tó yá nàkaraa, manigō kú káao,
 mani a sura ba mà a kpe ta.

¹⁶ Mani a pɔ ke nna kù wèndi gbànao,
 mani tó à e lākū madì gbē sura ba nà.

92

Luda sáabukpanaa

Kámmabogɔɔ lèe.

¹ À mana ò n sáabu kpá, Dikiri,
 ò lè sí ò n tó bo, Luda Musude,

² ò n gbēke baba kɔnkɔ,
 ò n náanikenyā o gwāani,

³ ò n táaki lé kù mɔɔɔɔ
 kù gidigboo kù kontigiio.

⁴ N yákenanɔ dì ma pɔ ke nna, Dikiri,
 madì ayuwii ke n ɔzikenanɔa.

⁵ Dikiri, n yákenanɔn zōkō manamana,
 n laasunnɔn zā à kè zōkō.

⁶ Yōnkɔ yā pì dōro,
 mīsaride ni fō à dōro dōro.

⁷ Bee tó gbē vāninɔ fùte ò gbā lán sèe bà
 akūsō yāvānikerinɔ karana lè n pínki,
 n zia bi kakatena lakanasarime.

⁸ Mɔkōn sō Dikiri,
 ndìgō kú musu gɔɔ sīnda pínki.

⁹ N gwa, n iberenɔ ten láka,
 vānikerinɔ ten fākōa n pínki.

¹⁰ N ma gba gbāna lán zūsente bà,
 n nīsi mana kù ma mīia.

¹¹ Ma wé sī ma weterinɔ letenale,
 ma sā ma ibere vāninɔ wikilenaa mà dɔ.

¹² Gbē mananɔ ni gbā lán domina línɔ bà,
 oni ke zōkō lán Lēbana sida línɔ bà.

¹³ Ò pena Dikiri be gūn,
 oni gbā ó Luda ɔnn.

¹⁴ Bee kù n zīkūkeo onigō né ime,
 n lá nigō té ke sí plèple.

¹⁵ Ò pi, Dikirin mana,
 àkūme ó gbèsi ũ, vāni ke kú a gūnlo.

93

Dikirime Kína ũ

¹ Dikiri mé àtɛn kí ble,
à z̄k̄k̄e dana uta ũ.
Dikiri z̄k̄k̄e dana,
à gbāna d̀ò a pi,
à andunia kàtɛ gíngin,
ani yīgāro.

² N kpata pɛtɛna zaa z̄z̄ĩ,
ń kun zaa káaku.

³ Í z̄k̄k̄o d̀àgula Dikiri,
í z̄k̄k̄o k̄ĩni d̀o,
í z̄k̄k̄o tɛn g̀àg̀á lé.

⁴ Dikirin kú musu, à z̄k̄k̄o,
a z̄k̄k̄o de í dasi k̄ĩnila,
a gbāna de ísira s̄o v̄ĩv̄ĩnala.

⁵ Dikiri, n ỳaditɛnanɔn gborona v̄ĩro,
à k̀ù n kpé ḡo kú adona ari ḡo s̄ĩnda p̄ĩnki.

94

Ludame ỳakpatɛkɛri ũ

¹ Dikiri Luda M̀orakari,
Luda M̀orakari, ñ bo gupuran!

² Andunia ỳakpatɛkɛri, ñ futɛ,
ñ f̄ĩna bo z̄ĩdabirinɔa ń ỳakɛnaaa.

³ Gbē v̄āninɔ niḡo p̄onna kɛ ari b̀orɛmɛɛ?
Ari b̀orɛmɛɛ, Dikiri?

⁴ Ỳāvānikɛrinɔ d̀i ḡosa ỳa o,
òdi ỳa b̀otɛ òdi ĩa d̀ā ń p̄ĩnki.

⁵ Dikiri, òdi n gbēnɔ d̀úgu z̄o,
òdi gbāna m̀o gbē k̀ù n ń s̄énɔnɛ.

⁶ Òdi gyaanɔnɔ k̀ù b̀òasunɔ dɛdɛ,
òdi tonɛnɔ kakatɛ.

⁷ Òdi pi Dikiri dí ń ero,
Yakubu burinɔ Luda laakari k̀úr̄m̄maro.

⁸ Ák̄ōnɔ ỳōnk̄ōnɔ, à laakari kɛ!
Ák̄ōnɔ m̀ìsaridenɔ, áni ōnd̄o k̀ù b̀orɛmɛɛ?

⁹ Luda mé à s̄ā pè, ani ḡí ỳa mai ỳa?
À wé k̀è, ani ḡí gu ei ỳa?

¹⁰ Àdi burinɔ toto, ani ń s̄ā g̀áḡaro ỳa?
Àdi ỳa dańɛ, à d̄ōna v̄ĩro ỳa?

¹¹ Dikiri bis̄āsiri laasun d̄ō,
k̀ù ỳa p̄āme.

¹² Arubarikademe gbē k̀ù ndi toto
ñ n doka dadanɛ ũ, Dikiri.

¹³ Ndi a laakari kpátɛnɛ warikɛḡoɔa

ari ò gé wèe yǝ vānikeriine.

¹⁴ Dikiri ni pǎ kpá a gbēnɔiro,
ani gbē kū à n̄ sé a pó ũnɔ zukūnaro.

¹⁵ Oni era ò yǎkpatε ke a zéa,
nèεpuradenɔ ni zεo.

¹⁶ Dí mé ani futemene gbē vāninɔaa?
Dí mé ani ze kūmao yāvānikerinɔ yǎ musuu?

¹⁷ Tó adi ke Dikiri kpányĩ kēmenenlo,
de má kú miran kítikiti kò.

¹⁸ Kū ma pì guzāre teni ma séte,
n ma kū n gbēke gūn, Dikiri.

¹⁹ Kū laasun pà ma swèn,
n ma laakarii kpàtemene n ma pɔ kè nna.

²⁰ N bàka nigɔ kú kū yǎlekperegɔgɔrinɔ kpataao yá?
N̄ yāditenanɔ dì suñne kū wario.

²¹ Òdi lé kpákūsū gbē manai,
òdi yǎ da taarisaridela ò a de.

²² Dikirimε ma zeki gbāna ũ,
ma Ludamε gbèsi kū madì uten ũ.

²³ Ani n̄ vānikena eram̄ma,
ani n̄ buri bo n̄ taarinɔ yǎi.

Dikiri ó Luda ni n̄ buri bo.

95

Luda táakilenaa

¹ À mós ò pɔnna lè sí Dikirine,
ò ayuwii dɔ Gbèsi kū àdi ó sura baa.

² Ò su a are ò a sáabu kpá,
ò lè sí ò a táaki lé.

³ Zaakū Dikiri bi Luda kū à zǝkǝmε.
Kína zǝkǝmε, à de dikiri sīnda pínkila.

⁴ Zĩte lòkoto kú a ɔĩ,
kpi mìsɔntenɔ bi a pómε.

⁵ Ísira bi a pómε, zaakū à kè,
àkū mé à zĩte í kàsa kū a ɔo.

⁶ À mós ò kúte ò donyĩ ke
ò wúte Dikiri ó Kèri are.

⁷ Zaakū àkūmε ó Luda ũ,
a kpàsa gbēnɔmε ó ũ,
a sǎ kū àteni n̄ dānɔ ũ.

Tó a a kòtoo mà gbāra,

⁸ àsun sāgbāna ke lákū á dizinɔ kè nà zaa Meribaro
ke Masa gɔrɔ kū ò kú gbárannan.

⁹ Bee kū ò ma yākenanɔ è,
ò ma lε ò ma gwa gwe.

¹⁰ Akū ma pɔ fè gbē pìnɔi ari wè bupla,

ma pì gbě sāsānanɔmɛ ní ũ,
 ò ma zénɔ dōro.
 11 Akū ma la dà ma pɔfě gūn ma pì,
 oni gě ma kámmabokinlo.

96

Dikirimɛ Kína zōkō ũ

1 À lè dufu sí Dikirinɛ,
 andunia gbě sīnda pínki, à lè sí Dikirinɛ.
 2 À lè sí Dikirinɛ à a tó bo,
 àgō a surabana baaru kpá lákū gu dīgō dō nà.
 3 À a gakurikɛyā o burinɔne,
 à a yābonsarenɔ baba gbě sīnda pínkinɛ.
 4 Dikirin zōkō, à kà ò a táaki lé,
 à kù ò vīna kenɛ de tānanɔla ní pínki.
 5 Burinɔ tānanɔ bi pó ginanɔmɛ,
 ama Dikiri mé à musu kè.
 6 Zōkōkɛ kù bēereɛo kúa,
 gbāna kù gakurio kú a kúkiamɛ.

7 À gakuri kù gbānao dō Dikirinɛ,
 būsū sīnda pínki gbēnɔ, à dō Dikirinɛ.
 8 À Dikiri tó gakuri dōnɛ,
 à mó kù gbao à gēo a ɔnn.
 9 À donyī kɛ Dikirinɛ a kúadona manaken,
 zītɛdenɔ, àgō luka a arɛ á pínki.
 10 À o burinɔne, Dikiri ten kí ble.
 Andunia katena gíngin, à yīgāna vīro,
 ani yākpate kɛ kù gbě sīnda pínkio a zéa.
 11 Musudenɔ, à pɔnna kɛ,
 zītɛdenɔ, à vī kù pɔnnao,
 ísira kù pó kù ò kunnɔ, à kīni kɛ.
 12 Sènte kù pó kù ò kunnɔ, à pɔnna wiki lé,
 lí kù ò kú dàkoo gūnnɔ, à ayuwii kɛ á pínki.
 13 Oni pɔnna kɛ Dikiri arɛ, zaakū àten su,
 àten su yākpate kɛ kù anduniaio.
 Ani yākpate kɛ kù anduniaio a zéa,
 à yā gōgō gbēnɔne kù yāpuraio.

97

Dikiri sunaa

1 Dikiri mé àten kí ble,
 zītɛdenɔ pɔnna kɛ,
 ísirabaradenɔ gō kù pɔnna gūn.
 2 Legū luku kù gusira níkinikio likai,
 manake kù yāzedeoome a kpata zīni ũ.
 3 Té dīgō kù a arɛ,
 àdi ibere kù ò likainɔ kpata.

⁴ A legūpinaa dī zīte pu,
tó andunia è, àdi luka.
⁵ Kpinɔ dī yó lán zósaa bà Dikiri arɛ,
andunia pínki Dikiri arɛ.
⁶ Musudenɔ dī a manake kpàkpa ke,
buri sīnda pínki dī a gakurí e.

⁷ Wé'i dī tānagbagbarinɔ kū n pínki,
gbē kū òdi ìa dā kū pó ginanɔ.
Tānanɔ ni donyī kene n pínki.

⁸ Zaiɔdenɔ mà ò ponna kè,
Yuda wētedenɔn kú ponna gūn
n yākpatekenanɔ yái, Dikiri.
⁹ Zaakū n kú musu de andunia pínkila,
Dikiri, n de tānanɔla n pínki.

¹⁰ Dikiri ye gbē kū ò zā yā vāninnɔi,
àdigɔ a yāmarinɔ wèndi dākpā,
àdi n bo yāvānikerinɔ ɔī.
¹¹ Gu dī dɔ gbē mananɔa,
nèsepuradenɔn ponna vī.
¹² Gbē mananɔ, à ponna ke Dikiri gūn,
à a tó kū à kú adona bo.

98

Dikiri suna táakilēnaa

¹ À lè dufu sí Dikirinɛ,
zaakū à yābonsarenɔ kè,
à zīi blè kū a ɔpla kū à kú adona gbānao.
² Dikiri tò ò a surabanaa dḡ,
à a manakenaa mḡ burinɔne.
³ Gbēke kū náani kū à vī kū Isarailanɔo dòn,
andunia lézekidenɔ ó Luda surabanaa è n pínki.

⁴ Andunia pínki, à ponna wiki lé Dikiria,
à kakūn kū ayuwiikenaa.
⁵ À mɔɔlɛna ũ dɔ Dikirinɛ,
à mɔɔ lɛne kū lèsinaao
⁶ kū kākākipenaao kū kuru yīsāmpanaao.
À ponna wiki lé Dikiri ó Kínane.

⁷ Ísira kū pó kū ò kunnɔ kīni ke,
andunia kū gbē kū ò kunnɔ n pínki.
⁸ Swanɔ ɔkpa lé Dikiri arɛ,
kpinɔ ayuwii ke lɛlɛ,
⁹ zaakū àten su yākpate ke zītemɛ,
ani yākpate ke kū andunia a zéa,
ani yā gḡgḡ gbēnɔne kū yāpurao.

99

Luda kū à kú adonaa

¹ Dikiri ten kí ble, burinɔ luka,
à vutena kerubunɔ dagura,
andunia yĩgã

² Dikirin zɔkɔ Zaiɔ,
à de buri sɔnda pínkila.

³ Ò a tɔ zɔkɔ à naaside bo,
à kú adona.

⁴ Kína pì gbãna vĩ, à ye yãzedei,
àkú mé à yãkpatekena a zéaa dà,
à yã gògò Yakubu burinɔne a zéa.

⁵ À Dikiri ó Luda tó sé lei,
à kúte a tintin are,
à kú adona.

⁶ Musa kū Harunao kú a gbàgbarinɔ té,
Samuelime a sísirinɔ doke ũ,
ò a sisi, akú à wèrma.

⁷ Zaa téluku gūnn à yã ònne,
ò a doka kū a yádannenanɔ kūna.

⁸ Dikiri ó Luda, n werma,
mɔkɔmme Luda kū àdi ñ taari kèrma ũ,
bee kū abireo n ñ yã vāninɔ wì ñ musu.

⁹ À Dikiri ó Luda tó sé lei,
à donyĩ kene a kpi kū à kú adona musu,
zaakū Dikiri ó Luda kú adona.

100

Dikiri sáabukena

Sáabukena lèe.

¹ Andunia pínki, à pɔnna wiki lé Dikiria.

² À donyĩ ke Dikirine kū pɔnnao,
à mɔ a kīnaa kū ayuwiikenaao.

³ À dɔ kū Dikirime Luda ũ,
àkú mé à ó ké, ó de a pɔ ũ,
ó de a gbēnɔ ũ, a kpàsa sãnɔ ũ.

⁴ À gē a ɔnlen kū sáabukenaao,
à gē a ɔnn kū a táakilenaao,
à a sáabu ke à a tó sé lei.

⁵ Zaa kū Dikiri mana, a gbēke lakana vīro,
àdigò náani vī gɔrɔ sɔnda pínki.

101

Kína lésena Ludane

Dauda lèe.

¹ Mani lè da gbēke kū yãzedeoo musu,
mani lè sínne, Dikiri.

² Mani laakari ke màgɔ kun taari sari,

bɔrɛn ïni sumaa?
 Manigɔ kú ma ɔnn kú nɛɛpurao.
³Ma wé nigɔ kú pɔ ginaaaro,
 mani zā yādɔɔsarikɛnan, ani namaro.
⁴Ma nɛɛ nigɔ manafiki vīro,
 ma bàka nigɔ kú kú yā vānioro.
⁵Mani gbē kú àdi a gbēdake yaka a kpɛ kakatɛ,
 mani sùru fɔ kú karambaanidenɔ kú zīdabirinɔoro.
⁶Ma wé nigɔ kú ma bùsu náanidenɔa,
 de ògɔ kú kúmao,
 gbē kú àdigɔ kú taari sari nigɔ de ma zīkeri ũ.
⁷Mani we gbēsāteri gɔ kú ma bɛaro,
 mani tó manafikide zɛ ma arero.
⁸Manigɔ ma bùsu gbē vāninɔ láka lákū gu ògɔ dɔ nà,
 manigɔ yāvānikerinɔ buri bo Dikiri wētɛ gūn.

102

Gbānasaride aduakɛnaa

Wēndade gbānasaride kú àtɛni a yā'ūmmananɔ bɔtɛ Dikirinɛɛ aduakɛnaa.

¹Dikiri, ñ ma aduakɛna ma,
 ñ tó ma wiki n ki le.
²Ñsun wé utɛmɛnɛ ma warikɛgɔɔaro,
 ñ sã kpámai,
 tó ma n sisi, ñ wema likalika.
³Zaakū ma gɔɔ tɛn gētɛ lán túsukpɛ bà,
 ma mɛ tɛn puusu bo lán tɛyɔɔ bà.
⁴Ma nɛɛɛ yàka, ma gɔ lán sɛ kori bà,
 ma sã pɔbleyān.
⁵Ma ndana gbāna mé à tò
 ma gɔ wàakuu ũ.
⁶Ma gɔ lán gbáranna tiongo bà,
 lán bezī kóro bà.
⁷I dì gē ma wénlo,
 ma gɔ lán bā kú à di kpé musu ado bà.
⁸Ma ibɛrɛnɔ ògɔ ma sɔsɔ gɔɔ sīnda pínki,
 ma foborinɔ dì gbē ká kú ma tóo.
⁹Túbume ma pɔblee ũ,
 ma wé'i dì ká ma ímibɔn
¹⁰n pɔfɛ kú n pɛtɛo yāi,
 zaakū n ma sɛ n ma zukūna.
¹¹Ma gɔɔ tɛn gētɛ lán uraa bà,
 akū matɛn kori kɛ lán sɛɛ bà.
¹²Mɔkɔn sɔ Dikiri,
 ndìgɔ kú kpatan gɔɔ sīnda pínki,
 n tó ni garo ari ó buria.
¹³Ïni fute ñ Zaiɔ wēnda gwa, zaakū gɔɔ kà,
 gɔɔ kú n dìtɛ kà, kú ïni a pɔnna wɛtɛ.
¹⁴A gbènɔ kè n zòblerinɔnɛ mana,
 a gborona bùsuu dì kɛíne wēnda.

15 Buri sīnda pínki ni vīna kenne, Dikiri,
andunia kīnāno ni n kíkē dō n pínki.

16 Zaakū Dikiri ni Zaiš kekē à bo do,
ani bo à suńma kū gakurio.

17 Ani takasidenō aduakēna sí,
ani n wékēna kpá sākotoro.

18 Ò yā dí kē kpedenō yāi
de gbē kū ò kpēno Dikiri táaki lé.

19 Dikiri zīte gwà zaa a kúkia,
zaa musu à wé kpàte zīte,

20 de à gbēno zòble ó do ma
à n bo ga léi yāi.

21 Oni Dikiri tó bo Zaiš,
oni a táaki lé Yurusalemu,

22 zī kū būsu sīnda pínki gbēno ni kō kakara gwe,
kū kpatablerinō ò donyī kēne.

23 À ma gbāna bùsa zégbān,
à ma wēndi kē kutu,

24 akū ma pi: Ma Luda,
ńsun ma wēndi bo gugbānlo,

mōkōn kū n kun ari ó buria.
25 N andunia zīni pēte zaa káaku,
musu bi n ɔzīme.

26 N pínki ni gēte, ama ĩnigō kun,
oni zī kū lán pókasa bà,

ĩni n lite lán uta bà n n zukūna.

27 Mōkōn sō n kunnaa ògō dokōno,
n ɔro lakana vīro.

28 N zòblerinō nēno nigō kun aafia,
n burino ni zīni péte n kuru.

103

Luda gbēke

Dauda lèe.

1 Ma swē, n Dikiri sáabu kpá,
ma gu sīnda pínki, n a tó kū à kú adona bo.

2 Ma swē, n Dikiri sáabu kpá,
ńsun sã a yāmanakēna kenlo.

3 Àdi ma taarinō kēma pínki,
àdi ma werekōa kū ma gyāno pínki.

4 Àdi ma wēndi bo gyāwān,
àdi a nna diramēne a gbēke kū a wēndao gūn.

5 Àdi tó pó mana kū má yeino móma,
de ma kefennake le àgō dufu lán vāu pó bà.

6 Dikiri ò yā ke a zéa,
àdi tó yā bo gōnawēndadenō nna.

- 7 À tò Musa a poyeina yã d̄̀,
à a yābonsarɛnɔ m̀ Isarailanɛ.
- 8 Dikiri sùru vī kũ wēndao,
a pɔ̀ dì f̄̀ likaro, a gb̄̀k̄̀e dasi manamana.
- 9 Ani n̄ taari le ḡ̀n baaak̄̀ro,
ani pɔ̀f̄̀e da a n̄sɛn gɔ̀rɔ s̄̀nda p̄̀nkiro.
- 10 Àdi yã k̄̀wɛrɛ lán ó durunnanɔn de nàro,
àdi f̄̀ina bowá lán ó s̄̀atenanɔn de nàro.
- 11 Lákũ ludambɛ lei de nà kũ z̄̀it̄eo,
lɛn à gb̄̀k̄̀e z̄̀k̄̀s̄̀ kũ a v̄̀inak̄̀erino le.
- 12 Lákũ ifáboki z̄̀ák̄̀nɛ kũ a lét̄e kpao nà,
lɛn àdi ó taarinɔ k̄̀wá le.
- 13 Lákũ de dì a n̄nɔ wēnda gwa nà,
lɛn Dikiri dì wēnda d̄̀s̄̀ a v̄̀inak̄̀erino le.
- 14 Zaakũ à d̄̀s̄̀ p̄̀ kũ à ó k̄̀éo,
à d̄̀n kũ b̄̀usuume ó ũ.
- 15 Bisāsiri wēndi kutu lán s̄̀ɛɛ bà,
àdiḡ̀s̄̀ gakuri vī gɔ̀rɔ pla lán lāv̄̀u bà.
- 16 Tó ãa p̄̀aa, àdi ḡ̀t̄e,
gu kũ à kunn pii dì d̄̀o a yān dor̄̀o.
- 17 Dikiri d̄̀iḡ̀s̄̀ gb̄̀k̄̀e vī kũ a v̄̀inak̄̀erino
zaa káaku ari gɔ̀rɔ s̄̀nda p̄̀nki,
àdi yã mana k̄̀e n̄ n̄nɔnɛ kũ n̄ daikorenɔ,
- 18 gb̄̀e kũ ò z̄̀è kũ a bàka konna kũn̄wo yão
akūs̄̀s̄̀ ò yã kũ à d̄̀itenɔ k̄̀unanɔ.
- 19 Dikiri a kpataa d̄̀it̄e musu,
à gb̄̀ana vī gb̄̀e s̄̀nda p̄̀nki.
- 20 À Dikiri sáabu kpá, ák̄̀nɔ a malaikanɔ,
ák̄̀nɔ gb̄̀anade kũ adì a yã ma à z̄̀i k̄̀eanɔ.
- 21 À Dikiri sáabu kpá, ák̄̀nɔ ludambɛ z̄̀ìkarino á p̄̀nki,
ák̄̀nɔ a z̄̀ikeri kũ adì a p̄̀yenȳ̀ina yã kenɔ.
- 22 À Dikiri sáabu kpá, ák̄̀nɔ a p̄̀okenanɔ á p̄̀nki
gu kũ àt̄en kí blennɔ p̄̀nki.

Ma sw̄̀è, n̄ Dikiri sáabu kpá.

104

Dikiri P̄̀s̄̀indapinkikeri táakilenaa

1 Ma sw̄̀è, n̄ Dikiri sáabu kpá.

- Dikiri ma Luda, n̄ z̄̀k̄̀s̄̀ manamana,
n̄ gakuri dana p̄̀ókasa ũ, àt̄en té k̄̀e,
- 2 n̄ gupura k̄̀nla lán biza bà,
n̄ musu kp̄̀at̄e lán p̄̀èè bà,
- 3 n̄ b̄̀e bò ín̄ola musu.
N ludambɛ luku k̄̀è n̄ s̄̀go ũ,
ndì di ãa.
- 4 Ndì ãa k̄̀e n̄ z̄̀irinɔ ũ,
ndì tévura k̄̀e n̄ z̄̀ikerino ũ.

5 N andunia kàte, n a zĩni pète,
à yĩgāna vĩ zikiro.

6 N ísira kùà arukĩmba ũ,
í pìi dà kpinɔla.

7 N kpākē í pìii, akū à bàa lè,
n pataa, akū à nàgui.

8 Kpinɔ bò gupuran, guvutenɔ sikhūn,
akū í tà gu kū n ditenen.

9 N lézeki kè í pìine, ani fĩ à vĩaloro,
ani era à da zītela ziki doro.

10 Ndì tó ísēbokinɔ í pisi swa'onenɔa,
akū a í dīgō bàa lé kpinɔ dagura.

11 Sènte pò sīnda pínki dīgō a í mi,
a í dī saginɔ ími kēm̄ma.

12 Bānɔ dī sà da swanɔ sare,
òdigō kú a dàkoo gūn, n wiki dīgō dɔ.

13 Zaa n be musu ndì legū gbarɛ kpinɔa,
n zī gbèe dī andunia kā.

14 Ndì tó sè bute pókādenɔne,
ndì tó burapɔnɔ bute bisāsirinɔne,
ndì pób̄le buteñne zītea,

15 sèwē kū àdi n pɔ ke nna
kū nīsi kū àdi n ān té keo
kū pób̄le kū àdi n gba gbānao.

16 Dikiri línɔ dī mɔtɔ le manamana,
Sida lí kū à bà Lebananɔ.

17 Gwen bānɔ dī sà dadan,
zùbaananɔ dī be ke pini lí musu.

18 Kpi leinɔ de kpasaranɔ kúki ũ,
gbèsɔkɔnɔ de gbè'ēnenɔ uteki ũ.

19 N mɔvura kè gɔrɔ tàasikabo ũ
kū ifántē kū à a gēna kpén gɔrɔ d̄so.

20 Ndì tó gu si, akū gwāani dī ke,
lákpe pónɔ dī fute kū táo n pínki.

21 Músunɔ dī nàdena sɔ dɔ,
òdi pób̄le wete Ludaa.

22 Tó ifántē bò, òdi lɔte
ò tá wúte n tòn.

23 Bisāsiri dī bo à gé zī ke,
àdigō a zīda yā ma ari ɔkɔsi.

24 Dikiri, n yākenanɔn dasi fá!
A sīnda pínki bò n ɔndō gūmmɛ,
andunia pà kū pò kū n kènɔ.

25 Ísira kun, à zōkō akūsō à yàasa,
pò bēne kū ò kú a gūnnɔn lé vīro,
a fīti kū a zōkōo pínki.

26 Gó'itenɔ dīgō táa on
kū kwā zōkō kū n kè à kōkō o a gūnwo.

27 Pó pìnɔ̀ dì wé dɔ̀nyĩ́ ñ́ pínki
 de ñ́ póbɔ̀le kpámma a gɔ̀rɔ̀a.
 28 Ndì kpámma, òdi sète,
 ndì ɔ̀ porońne, akū́ pó mananɔ̀ dì mómma.
 29 Tó n m̀ikpere zùńne, òdi bídi keme,
 tó n wèndii símma, òdi ga ò era ò tá b̀usutitin.
 30 Tó n n Nini gbàre, pónɔ̀ dì wèndi le,
 ndì tó zĩte era à ke dufu.
 31 Ò tó Dikiri gakuri gɔ̀ kun gɔ̀rɔ̀ s̄inda pínki,
 ò tó Dikiri pɔ̀ ke nna a yákenanɔ̀a.
 32 Àkū́ mé àdi zĩte gwa, akū́ àdi yīgá,
 àdi ɔ̀ na kpínɔ̀a, akū́ túsukpe dì bo.
 33 Mani lè sí Dikirine ari ma wèndi lén,
 mani ma Luda táaki lé ari ma gɔ̀rɔ̀ lén.
 34 Ñ́ tó ma laasun kánne, Dikiri,
 lákū́ maten pɔ̀nna ke kūnwo nà.
 35 Durunnakerinɔ̀ mì de andunia gūn,
 yāvānikerinɔ̀ súnḡo kun doru.

Ma swè, ñ́ Dikiri sáabu kpá.
 Aleluya!

105

Luda a gbēnɔ̀ surabanaa

1 À Dikiri sáabu ke à a tó kpá,
 à tó burinɔ̀ a yákenanɔ̀ d̄s̄.
 2 À lè sí à a táaki lé,
 à a yābonsarekenanɔ̀ baba pínki.
 3 À ĩa dā kū́ Dikiri tó kū́ à kú adonaa,
 ákōnɔ̀ Dikiri kiweterinɔ̀ à pɔ̀nna ke.
 4 À Dikiri ki wete à gbāna wé kea,
 àḡo a are wete lakanaa sari.
 5 À tó yābonsare kū́ à kènɔ̀ d̄oágu,
 a daboyákenanɔ̀ kū́ a yákpatekenanɔ̀,
 6 ákōnɔ̀ Dikiri zòbleri Ibrahĩ́ burinɔ̀,
 ákōnɔ̀ Yakubu buri kū́ à á s̄énɔ̀.
 7 Àkū́me Dikiri ó Luda ṹ,
 a yákpatekena kú andunia gūn pínki.
 8 A bàka kunna kūoo yā̀ dì s̄āagu zikiro,
 yā̀ kū́ à dìte nigō kun ari ó buria.
 9 A bàka kú kū́ Ibrahĩ́,
 à era à s̄i kū́ a kunnaao Isaakune d̄o.
 10 A yā̀ pli pàpa Yakubune dokayā̀ ṹ,
 akū́ à kú kū́ Isarailanɔ̀ ari gɔ̀rɔ̀ s̄inda pínki.
 11 À pì áni Kanaanɔ̀ b̀usu kpámma,
 anigō de ñ́ baka ṹ kū́ òḡō v̄ĩ.

12 Gɔɔ birea ò dasiro, òdi n̄ yā daro,
ò kú Kanaanɔ̀ bùsun b̀òasunɔ̀ ũme.

13 Òdigɔ̀ likara z̄s buri k̄ū burionɔ̀ té,
òdigɔ̀ kure bùsu k̄ū bùsuuo.

14 Adi we ò gbāna m̀òńero,
à kpàkē ḱinanɔ̀i n̄ yā musu à p̄i,

15 òsun ɔ̀ na gbē k̄ū a n̄ s̄enɔ̀aro,
òsun wé t̄ā a annabinɔ̀aro.

16 Akū à tò n̄aa ḡē bùsuu p̄in,
à tò n̄ z̄anaa làka p̄ínki.

17 Akū à Yusufu gbàre à d̀òńne n̄ are,
ò a ȳa z̄ò ũ.

18 Ò m̀òkpatii kpà a gbáa,
ò m̀òkak̄ōanaa k̄a a wakale

19 ari yā k̄ū à ḡĩnake à òo ḡē à p̄apao,
akū yā k̄ū Dikiri d̄an̄e tò yā b̀ò k̄āao nna.

20 Kū ḱina gbē z̄i, akū ò a gbàre,
b̀usu gbē z̄ōk̄ɔ̀ p̄i a k̄ē.

21 À a d̄ite a bùsu don'arede ũ,
à tò à iko v̄i a aruzek̄enɔ̀a p̄ínki.

22 Yusufu a ḱinan̄enɔ̀ tòto a p̄oyeinaaa,
à ̄nd̄ɔ̀ d̄àda a ìban̄en̄e.

23 Akū Yakubu s̀u Misila,
Isarailan̄on kun nib̄on̄o ũ Hamu burinɔ̀ bùsun.

24 Dikiri tò a gb̄en̄o k̄ò gwe manamana,
à tò ò dasi k̄ū de n̄ ib̄eren̄ola.

25 À n̄ ib̄ere p̄in̄o s̄ā v̀ùńne, akū ò z̄à a gb̄en̄ogu,
de ò ̄nd̄ɔ̀ k̄e a z̀òblerin̄en̄e.

26 À a z̀òbleri Musa z̄ĩm̄ma
k̄ū Haruna k̄ū à a s̄ēo.

27 Ò dabodabon̄o k̄è Misilan̄en̄e,
ò yābonsaren̄o k̄è Hamu burinɔ̀ bùsun.

28 À gusira gb̄ar̄m̄ma, gu s̀i n̄ bùsun,
k̄ū ò ḡi a yā mai yāi.

29 À n̄ ín̄o l̄i aru ũ,
akū n̄ kp̄on̄o ḡaga.

30 Kason̄o d̄à n̄ bùsula
k̄ū n̄ gb̄anaden̄o wutekin̄o p̄ínki.

31 À yā ò, akū íf̄in̄o d̄àńla,
s̄an̄o s̀i n̄ té ari n̄ bùsu l̄en̄ p̄ínki.

32 À legūgb̄e k̄òt̄en̄e legū ḡēne ũ,
surapatanaa d̄à n̄ bùsula p̄ínki.

33 À n̄ geepi l̄in̄o è'è k̄ū n̄ kakapura l̄in̄o,
à n̄ bùsu l̄in̄o k̄è búgubugu.

34 À yā ò, akū kwan̄o d̄àńla,
kwa z̄ēk̄on̄o k̄a ò lé v̄iro.

35 Ò n̄ bùsu s̄ē k̄ū l̄áo bl̄è ò nè,
ò n̄ burap̄on̄o bl̄è p̄ínki.

36 À ǹ b̀usu dauduǹ d̀ede ǹ p̀inki,
ǹ ǹe daudu k̀u ò ì ǹ kefenakeg̀oaǹ.

37 À b̀o k̀u Isarailaǹ,
ò andurufu k̀u wuraaò s̀ena,
ǹ buri gb̀eke dí g̀e sí z̀enlo.

38 K̀u ò b̀òte, Misilaǹ p̀ò k̀e nna,
k̀u v̀ina ǹ k̀u Isarailaǹ ỳa musu.

39 À t̀eluku dà a gb̀eǹla,
à k̀e t̀e ù gẁani à gu p̀unne.

40 Ò wé k̀ea, ak̀u à s̀unne k̀u k̀pekperewiǹ,
à musu p̀òble kp̀àmma, ò m̀d̀mma.

41 À gb̀esi p̀ara, ak̀u í b̀on,
í bàa l̀e gb̀arannan gwe lán swa'i bà.

42 Zaak̀u à d̀ò lé k̀u à s̀e
a z̀òbleri Ibrah̀ine ỳan.

43 À b̀o k̀u a gb̀eǹ, òten p̀onna ke,
gb̀e k̀u à ǹ s̀eǹ ten ayuwii d̀o.

44 À buriǹ b̀usu kp̀àmma,
ò z̀i k̀u dakeǹ k̀e àree bl̀e,

45 de ò le òg̀ò a ỳaditenaǹ k̀una,
ò a dokaỳaǹ da.

Aleluya!

106

Isarailaǹ ǹ durunnaǹ ona Ludaǹ

1 Aleluya!

À Dikiri s̀áabu ke, zaak̀u à mana,
a gb̀eke lakana v̀iro.

2 Dí mé ani f̀ò à Dikiri ỳaz̀k̀kenaǹ oo?
Dí mé ani f̀ò à a táaki lé p̀inkii?

3 Arubarikadeǹn gb̀e k̀u òdi ỳa ke a z̀eaǹ ù,
k̀u òdi ỳa mana ke g̀o s̀inda p̀inki.

4 T̀o ntenì a nna ke n gb̀eǹne,
ǹ t̀o ma ỳa g̀ò d̀ngu, Dikiri,
t̀o ntenì ǹ sura ba, ǹ ma wé gwa,

5 de ma baka le àg̀ò k̀u n gb̀eǹ nmanaǹ,
m̀a p̀onna ke k̀u buri k̀u n ǹ s̀eǹo,
de mani n táaki lé n gb̀e p̀iǹo t̀e.

6 O durunna k̀e lán ó diziǹ bà,
o taari k̀e o ỳa v̀ani k̀e.

7 K̀u ó diziǹ k̀u Misila,
odi Dikiri daboỳakenaǹ ỳa daro,
gb̀ek̀eỳa dasi k̀u à k̀eǹneǹ s̀àngu,
ak̀u ò s̀agb̀ana k̀e Isira T̀era sare.

8 Bee k̀u abireo à ǹ sura bà a t̀o ỳai,
de à a gb̀ana z̀k̀ò m̀nne.

9 À kp̀ak̀e Isira T̀erai, ak̀u gukori b̀o,

à gè kũńwo a wèen, ò bikũ lán ò pi gbárannan bà.

10 À n bó n íberenɔ ɔĩ,
à n sí n zāngurinɔ gbānaa.

11 Í dà n weterinɔla,
bee n gbē mèn do adi boro.

12 Akũ ò a yā kũ à òo sì,
ò a táaki lè.

13 Ama a yākenanɔ sǎngu gǔnɔ,
akũ odi ze de à lé darĩmaro.

14 Ò póbìle pānde ni dè gbárannan,
akũ ò Dikiri lè ò gwà sènte gwe.

15 À pó kũ ò wé kèawa kpàmma,
akũ à mè'ibabagyā zĩmma.

16 Ò gǔba kpà kũ Musao bùran
kũ Haruna kũ à kú adona Dikirinεεo.

17 Zĩte pàra à Datani mò,
à nàkǔa Abiramua kũ a gbēnɔo.

18 Té fùte n íbanɔ té,
tévuraa kùte gbē vāninɔa à n blé.

19 Ò mòo pì zaa Orebun lán zùsane bòrɔɔ bà,
ò donyĩ kè n tǎna kũ ò pìine.

20 Ò Luda gakuride lilin kè
kũ zù sèsorii takao.

21 Ò sàsǎ Luda n surabari yǎn,
kũ à yā zǔkǔnɔ kèñne zaa Misila,

22 kũ à daboyānɔ kè Hamu burinɔ bùsun,
kũ à naasiyānɔ kè Isira Tēra léa.

23 Abire yāin à pì áni a gbēnɔ kakate,
akũ Musa kũ à a sèe kpàne,
à tò a pɔ kpàte, adi n kakatero.

24 Ò bùsu nide kũ gya bò,
ò gì Dikiri yā náani kei.

25 Ò yāvunu kà n bizakutanɔ gūn,
odi do Dikiri yāiro.

26 Akũ à ɔ pàte à la dàñne à pì,
áni tó ò gaga gbárannan,

27 áni tó n burinɔ gaga burinɔ té
áni n fākǔa bùsunɔ gūn.

28 Ò dò Peo tǎnai,
ò pó kũ ò sa òo pógɛnɔaa blè.

29 N yākenanɔ Dikiri pɔ fè,
akũ gagagyā gèñgu.

30 Finεasi fùte à yā pì té dè,
akũ gyā pì zè.

31 Akū Dikiri tò yā bò kāao nna,
a bàka kú kāao ari a buria.

32 Ò Dikiri pɔ fè Meriba í kīnaa,
akū yā bò kū Musao vāni n yāi.

33 Zaaakū ò a nèsee yāka,
akū à yā ò laasunn sari.

34 Odi būsupidenɔ kakate
lākū Dikiri dīteńne nāro.

35 Ò kè kɔ gbēnɔ ũ kū buri pìnɔ,
ò n futeokara ágba sè.

36 Ò dò n tānanɔi,
akū yā pì gòńne tankute ũ.

37 Ò n négɔgbēnɔ kè sa'opɔ ũ,
ò sa ò tānanɔa kū n nénɔgbēnɔo.

38 Ò taarisaridenɔ kùtu kpàkpa,
n négɔgbēnɔ kū n nénɔgbē pìnɔ.
Ò sa ò kūńwo Kanaano būsū tānanɔa,
akū n būsū pì gbāa lè.

39 Ò gbāa lè n yākenanɔ yāi,
ò gò náanisaridenɔ ũ n yākenanɔa.

40 Akū Dikiri pɔfè kīparíma,
à ye gbē kū à n sénɔ kái doro.

41 À n kpá burinɔa,
akū n zāngurinɔ kí blè n musu.

42 N iberenɔ gbāna mòńne,
ò ɔ tòm̃ma.

43 Àdigɔ n bo gèn baaakɔ,
ama ò zè kū n sāgbānakenaao,
akū ò vlè n durunna gūn.

44 Bee kū abireo tó à n wiki mà,
àdi n warikena yā da.

45 N yāi àdi dɔ a bàka kunna kūńwo yān,
àdi a nèse lite a gbēke zɔkɔ yāi.

46 À tò gbē kū ò n kūkū zìzɔ ũnɔ
n wēnda gwà.

47 Dikiri ó Luda, n ó sura ba,
n ó bɔte burinɔ té n ó kakara,
de ò n tó kū à kú adona bo
ò ĩa dā kū n táakilenaa.

48 Arubarikade Dikiri, Isarailanɔ Luda
zaa káaku ari gɔrɔ sīnda pínki!
Gbē sīnda pínki pi aami!
Aleluya!

*Zabura 107-150***107***Dikiri sáabukenaa*

¹ À Dikiri sáabu ke, zaakū à mana,
a gbēke lakana vīro.

² Gbē kū Dikiri n̄ bóno o le,
gbē kū à n̄ bó n̄ iberenon̄ on̄o.

³ Gbē kū à n̄ bó b̄usu kū b̄usuuo à n̄ kakara
bona ifāboki kpa kū a léte kpao
kū gūgbānduru kpao kū gēnon̄mid̄oki kpaon̄o.

⁴ N̄ gbēkenon̄ likara z̄ò gbárannan,
odi wēte kū oni gé vuten zé dōro.

⁵ Nà n̄ dé, ími n̄ kū,
n̄ wēndii ḡò leeke.

⁶ Akū ò wiki lè Dikiria n̄ warikenan,
akū à n̄ bó n̄ wētēra gūn.

⁷ À n̄ dá zé s̄usun
ar̄i ò kà wēte kū oni vuten.

⁸ Ò Dikiri sáabu ke a gbēke yāi
kū yābonsare kū àdi ke gbēnon̄neeo.

⁹ Zaakū àdi ímiderinon̄ kòto yīda kūr̄ne,
àdi p̄ó mana kpá nàderinon̄a ò k̄a.

¹⁰ N̄ gbēkenon̄ kú ga gusiran,
òten wari ke yīna kū m̄òkakōanaao.

¹¹ Zaakū ò ḡi Luda yā mai,
ò Luda Musude lédamma gya b̄ò.

¹² À tò ò n̄ búsa kū z̄i gbānao,
ò ḡè si ò lète, kpanyīri kunlo.

¹³ Akū ò wiki lè Dikiria n̄ warikenan,
akū à n̄ bó n̄ wētēra gūn.

¹⁴ À n̄ bó ga gusiran,
à n̄ m̄òkakōananon̄ ḡa à k̄èk̄e.

¹⁵ Ò Dikiri sáabu ke a gbēke yāi
kū yābonsare kū àdi ke gbēnon̄neeo.

¹⁶ Zaakū àdi b̄inile gbà kū ò p̄i kū m̄ògot̄eo gboro,
àdi m̄òsi gbāngo z̄étatabon̄on̄ é'ε.

¹⁷ N̄ gbēkenon̄ likara n̄ sāgbāna yāi,
ò wētāmma lè n̄ taarinon̄ yāi.

¹⁸ P̄óble ni b̄ò n̄ p̄on̄,
ò kà gana.

¹⁹ Akū ò wiki lè Dikiria n̄ warikenan,
akū à n̄ bó n̄ wētēra gūn.

²⁰ À a yā z̄im̄ma, akū ò wèrekōa,
à n̄ bó ga léi.

²¹ Ò Dikiri sáabu ke a gbēke yāi
kū yābonsare kū àdi ke gbēnon̄neeo.

22 Ò kennakūk̄so sa oa,
ò a yākenan̄o baba kũ ayuwiik̄enaao.

23 N̄ gbēken̄o dì ísira musu gó gūn,
òten laga tá í zōk̄ōla.

24 Ò Dikiri yākenan̄o è,
kũ yābonsare kũ àdi ke í daguran̄o.

25 À yā ò, akũ zāga'īa gbāna kàka,
ísira s̄o à fùte musumus̄u.

26 Òten fute musu, òten su zīte,
ò kú kari léi, akũ swēē kēngu.

27 Gó yīgāyīgā kũn̄wo,
ò tātantatan kè lán wēderii bà,
íte'ōnd̄o s̄inda pínki làkam̄ma.

28 Akũ ò wiki lè Dikiria n̄ warik̄enan,
akũ à n̄ bó n̄ wētēra gūn.

29 À īa gbāna zè, à gō īa fēēē ũ,
à ís̄o kpàte, akũ í zè kítikiti.

30 Kũ gu yī, n̄ p̄o kè nna,
akũ à gēē kũn̄wo gód̄oki kũ òten wete kpa.

31 Ò Dikiri sáabu ke a gbēke yāi
kũ yābonsare kũ àdi ke gbēn̄on̄eēo.

32 Ò a tó bo dasi kōkakaranaa gūn,
ò a táaki lé don'arēden̄o kakaranan.

33 À swa íden̄o kè gbáranna ũ,
à tò ísēbokin̄o gō gukori ũ.

34 À zīte arubarikade lì guwisiide ũ
gbē kũ ò vuten̄o yāvānik̄ena yāi.

35 À gbáranna lì sēbe ũ,
à tò gukori gō ísēbokin̄o ũ.

36 À nāderin̄o kàte gwe,
akũ ò wēte kàte ò vūten.

37 Ò burap̄on̄o tō, ò geepi lín̄o bà,
akũ à né ín̄ne manamana.

38 À arubarikaa dàngu, ò kè dasi manamana,
adi tó n̄ pókāden̄o làgoro.

39 Akũ à n̄ lago d̄o, ò bùsa
gbānam̄on̄n̄ena kũ kisirao kũ p̄osirao yāi.

40 À wé'i dà kínen̄o,
à tò ò likara zō gukori zēsaride gūn.

41 Ama à wēndaden̄o bò takasik̄en à n̄ sé lei,
à tò n̄ on̄den̄o kè dasi lán kpàsap̄on̄o bà.

42 Tó gbē manan̄o è, òdi p̄onna ke,
gbē vānin̄o s̄o òdi n̄ lé nak̄ōa.

43 Ònd̄ode laakari d̄o yā p̄in̄o,
à Dikiri gbēke gwa lākũ à de nà.

108

Luda mé àdi tó ò zì ble

Dauda lèè.

¹ Ma laakari kpatena, Luda,
mani lè sí mà n táaki lé kù nèsèdoò.

² Ma m̀̀̀̀ kù ma gidigboo kú máa?
Mani gudò pá m̀̀̀.

³ Dikiri, mani n sáabu kpá burinò té,
mani n táaki lé gbèǹ̀̀.

⁴ Zaakù n gbè̀̀̀ z̀̀̀̀ kà n k̀̀̀̀naa,
n náanikenaa ludam̀̀̀ luku lè.

⁵ Luda, ò n tó sé lei ari n kukia,
ǹ̀̀ tó n gakuri da anduniala pínki.

⁶ Ǹ̀̀ wewá ǹ̀̀ ó sura ba kù n g̀̀̀̀sá gbãnao,
de ók̀̀̀n n gbè yenyĩdenò le ò bo.

⁷ Luda yã ò zaa a kúkia à pì:
Mani Sekemu kpaatete kù kùwikio,
mani Suko guvute kpámma.

⁸ Giliada b̀̀̀su bi ma p̀̀̀me,
Manase burinò b̀̀̀su bi ma p̀̀̀me,
Eflaimu burinò b̀̀̀su bi ma m̀̀̀furaame,
Yuda b̀̀̀su bi ma g̀̀̀ome.

⁹ M̀̀̀abunò b̀̀̀su bi ma ̀̀̀pipib̀̀̀me,
madì ma kyate káte Edomunò b̀̀̀suua,
madì kùwiki d̀̀̀ Filisitininò b̀̀̀suua.

¹⁰ Dí mé ani g̀̀̀ kùmao wète b̀̀̀nide g̀̀̀nn?
Dí mé ani domene are ari Edomunò b̀̀̀sunn?

¹¹ Luda, à de m̀̀̀k̀̀̀n mé n ̀̀̀ gbà̀̀̀wáí,
ndì bo kù ó z̀̀̀karinò doroo?

¹² Ǹ̀̀ ̀̀̀ dawá ó iberenò yáí,
zaakù bisásiri kpányí bi yã pãme.

¹³ Óni z̀̀̀ ble kù Luda gbãnao,
àkù mé ani gè̀̀ pè̀̀pete ó iberenò.

109

Sa vāni ona ibereene

Dauda lèè.

¹ Luda, m̀̀̀k̀̀̀nn madì n táaki lé,
ǹ̀̀sungò ỳ̀̀tenaro.

² Zaakù gbè vāni bonkpedenò dì ma yaka,
òdi lé bo ò ékyã dima.

³ Òdi likamai kù zānguyāo,
òdi fiti ke kùmao póke wíwinnenaa sari.

⁴ Òdi yenyí eramene kù yādimmanaao,
bee kù madì adua keñne.

⁵ Òdi yã mana fīna bomenē kù a vānio,
yenyí s̀̀, kù zānguo.

⁶ Ǹ̀̀ Setan sùu kea,

̀n a kpakū kū Ibilisio.

⁷ ̀N tó yákpate a ne,
̀n tó a aduakena yā ine.

⁸ A wèndi gō kutu,
gbē pānde gō a gēne ũ.

⁹ ̀N tó a nénō gō de sari,
a nanō gō gyaanō ũ.

¹⁰ A nénō gō likarazōrinō ũ ògō bara ke,
ògō n̄ kpake n̄ be zīinō gūn.

¹¹ A fīnade a pónō nakōa pínki,

buri zītōnō a zī àre sía.

¹² Gbēke sún gbēke kenero,
òsun wènda dō a né kū à tònōnero.

¹³ ̀N tó a burinō láka,
n̄ tó súnō kú buri kū oni futenō téro.

¹⁴ A dizinō vānikena yā gō dōngu, Dikiri,
̀nsun tó a da durunna kēa zikiro.

¹⁵ ̀N durunna gō dōngu, Dikiri,
n̄ yā s̄a gbēnōgu andunia gūn.

¹⁶ Zaakū adi dōn à gbēke ke gbēkenero,
àdi wé t̄a takasidenōa kū wèndadeno
kū p̄siradenōo ari gyāwān.

¹⁷ À ye sa vāni onnenaai,
̀n tó à wí a musu.

Sa mana onnenaai d̄i kánero,
̀n tó arubarika ke k̄ao z̄a.

¹⁸ À lékennenaai dà lán uta bà,
à a m̄e yàku lán í bà,
à ḡe a wánōn lán n̄isi bà.

¹⁹ Kanaa p̄i gō daala lán uta bà,
àgō d̄o a p̄i lán asa bà.

²⁰ Dikiri fīna bo ma yādimmarinōa le
kū gbē kū òdi yā vāni o ma musunōo.

²¹ Dikiri Gbānasīndapinkide,
̀n ma wènda gwa n̄ tó yāi,

̀n ma bo n̄ manake kū n̄ gbēkeo yāi.

²² Zaakū takaside wèndadem̄e ma ũ,
ma p̄o yàka búgubugu.

²³ Maten ḡete lán ̀k̄osi uraa bà,
m̄a de lán kwa kū ìa ten sé bà.

²⁴ Léyīnaa tò ma gbá d̄i sí sé doro,
ma f̄ef̄e ma gō w̄akuu.

²⁵ Ma gō yáadōnapō ũ ma yādimmarinōne,
òdi ma gwa ò m̄i gbāke.

²⁶ ̀N kpámai, Dikiri ma Luda,

̀n ma sura ba n̄ gbēke yāi,

²⁷ de ò d̄ō kū n̄ ̀ mé à k̄e,
m̄ok̄ōn Dikiri, n̄ kenaam̄e.

28 Bee tó ò ma ka, ñni arubarika damagu,
tó ò fùtemai, wé'i ni n kũ,
makũ n zòbleri mani ponna ke.

29 Tó vāni ni gō ma yādimmarinone uta ũ,
oni wé'i damma lán arukĩmbaa bà.

30 Mani Dikiri sáabu kpá kũ kòto gbānao,
mani a táaki lé dasi kōkakaranaa gūn.

31 Zaakũ àdi ze kũ wēndadeno,
àdi n sí gbē kũ òdi yā vūtemmanoa.

110

Arumasihu kike

Dauda lèe.

1 Dikiri pì ma dikiriine à vute a oplai
ari àgō a iberenō kene a tintin ũ.

2 Dikiri ni tó n iko dagula,

ñni kí ble n iberenōa zaa Zaiō.

3 N gbēnō ni n zīda kpámma zikagoro

kpi kũ à kú adona musu,

n kefennanō ni su n kīnaa lán gudō plíkpanaa bà.

4 Dikiri la dà, ani lé sukparo à pì:

Ñigō de sa'ori ũ ari gorō sīnda pínki
lán Melekizedeki bàme.

5 Dikiri kú n oplai,

ani kīnanō dúgu zō a pofēgorō.

6 Ani yākpate ke kũ burinō,

n gēnō nigō kpá,

ani andunia pínki kīnanō dúgu zō.

7 Ani í mi swai zé léa,

abire yāin a mi nigō dana íla.

111

Dikiri tšbonaa

1 Aleluya!

Mani Dikiri sáabu kpá kũ nèsedoo
gbē mananō kōkakaranaa gūn.

2 Dikiri yākenanōn zōkō,

gbē kũ a yā kēñne nnanō dì a laasun lé.

3 A yākenanōn bèere vī kũ gakurio,

a yāmanakena lakana vīro.

4 Dikiri tò a yābonsarekenanō dōógu,

à sùru vī kũ wēndao.

5 Àdi poble kpá a vīnakerinōa,

àdigō dō a bàka kunna kũñwo yān.

6 À a yākenanō gbāna mò a gbēnōne,

à buri pāndenō būsuno sī à kpàmma.

⁷ A yākenanɔn náani vī akūsɔ à zé vī,
a yādannenanɔn yāpura vī pínki.

⁸ Yā pìnɔ zīni pɛtena ɔɔɔ sīnda pínki,
àdi yā ke a zéa kū náanio.

⁹ À surabarii zī à a gbēnɔ bò,
a bàka kú kūńwo ɔɔɔ sīnda pínki.
A tó kú adona, à naasi vī.

¹⁰ Vīnakena Dikirinɛɛɛ ɔndɔ zīni ũ,
gbē kū ò a vīna vīnɔɛ asānsīnidɛnɔ ũ.
A táakilena nigɔ lakana vīro.

112

Gbē kū à Dikiri vīna vī

¹ Aleluya!

Arubarikademɛ gbē kū à Dikiri vīna vī ũ,
akūsɔ Dikiri yāditɛnanɔ dì káɛ manamana.

² A nénɔ nigɔ gbānadɛnɔ ũ ní būsun,
nèɛpurade burinɔ nigɔ de arubarikadɛnɔ ũ.

³ Ɔɔɔ kū aruzekɛo di a bea,
a yāmanakena lakana vīro.

⁴ Bee gusiran gu dì pu gbē mananɛ,
nèɛpurade kū à sùru kū wēndao vī.

⁵ Gbē kū àdi ɔ poro, kū àdi pɔ sākāńɛ,
akusɔ àdi yā ke a zéa, yā dì bo kāao nna.

⁶ Póke ni gbē mana lá ble zikiro,
a yā nigɔ dɔńgu ɔɔɔ sīnda pínki.

⁷ Baaru vāni dì a vīna kūro,
a laakarii dìgɔ kpatena, àdigɔ Dikiri náani vī.

⁸ A kùu dì vīro, vīna dì a kūro
ari à gé à yògɔ ke a ibɛɛnɔa.

⁹ Àdi pɔ fā takasidenɔnɛ,
a yāmanakena lakana vīro,
a gbāna dìgɔ kara kū bèɛɛɛo.

¹⁰ Gbē vāni dì a e à pɔ fē,
àdi saka kakūn à nagui,
gbē vāni pɔyeinaa dì ke pā.

113

Dikiri táakilɛnaa

¹ Aleluya!

Dikiri zòblerinɔ, à a táaki lé,
à Dikiri tó bo!

² Ò Dikiri sáabu kpá
zaa tera ari ɔɔɔ sīnda pínki.

³ Ò Dikiri tó bo
zaa ifáboki kpa ari a léte kpa.

⁴ Dikiri zókɔ de buri sīnda pínkila,

a gakuri dana musula.
⁵ DÍ mé à kà Dikiri ó Luda ũu?
 À vutena kpatan zaa musu,
⁶ àdi wé zu zīte
 à musu kũ zīteo gwa.

⁷ Àdi gbānasaridenɔ bo b̀usu té à n fute,
 àdi wēndadenɔ bo tuburan à n sé lei.
⁸ Àdi n da ḱinanenɔ té,
 buri kũ à sè ḱinanenɔ.
⁹ Àdi para kara a ben,
 àdi a ke nérande ponnade ũ.
 Aleluya!

114

Vīnla dikpe lèe

¹ Kũ Isarailanɔ b̀o Misila,
 kũ Yakubu burinɔ b̀o gbē zītɔnɔ té,
² Yudanɔ b̀usu g̀o Dikiri kúki ũ,
 Isarailanɔ b̀usu g̀o a kibleki ũ.
³ Isira Tēra wé s̀inle à bàa lè,
 Yoda í era kpe.
⁴ Kpinɔ v̄iv̄i lán s̀akaronɔ bà,
 s̀is̄inɔ kɔɔ lè lán s̀anenɔ bà.
⁵ Ísira, bó mé à n le n bàa lèe?
 Yoda, à kè dera n era kpee?
⁶ Kpinɔ, b̀oyāin a v̄iv̄i lán s̀akaronɔ bàa?
 S̀is̄inɔ, à kè dera a kɔɔ lè lán s̀anenɔ bàa?
⁷ Andunia, n̄ yīgāyīgā Dikiri are,
 Yakubu Luda are.
⁸ À gbèsi kè ikateki ũ,
 à gbèpu li ísēboki ũ.

115

Dikiri mé àdi arubarika daṅgu

¹ Àdi ke ók̄n̄n̄lo Dikiri,
 àdi ke ók̄n̄n̄lo,
 m̄k̄mm̄e n̄ de ò n tó bo
 n gbēke kũ n náanio yāi.
² À kè dera burinɔ di ó la
 ò pi ó Luda kú máa?
³ Ó Luda kú musu,
 pó kũ à yein àdi ke.
⁴ Ò n t́ananɔ pi kũ andurufuuo kũ wuraa,
 bisāsiri ɔzīme.
⁵ Ò lé v̄i, ama òdi yā oro,
 ò wé v̄i, ama òdi gu ero.

⁶ Ò sã vī, ama òdi yã maro,
ò yī vī, ama òdi pó gbī maro.

⁷ Ò ɔ vī, ama òdi pó kūro,
ò gbá vī, ama òdi táa oro,
òdi kòto kekero.

⁸ N̄ p̄irin̄on̄ l̄ēl̄ē k̄ūnwome
kū gbē kū òteni n̄ náani ken̄o n̄ p̄ínki.

⁹ Isarailan̄o, à Dikiri náani ke!

Àkūme á kpanyĩri ũ kū á sēgbakoo.

¹⁰ Haruna burin̄o, à Dikiri náani ke!

Àkūme á kpanyĩri ũ kū á sēgbakoo.

¹¹ Dikiri v̄inakerin̄o, à Dikiri náani ke!

Àkūme á kpanyĩri ũ kū á sēgbakoo.

¹² Dikiri d̄ò ó yān,
ani arubarika daógu.

Ani arubarika da Isaraila burin̄ogu,
ani arubarika da Haruna burin̄ogu,

¹³ ani arubarika da a v̄inakerin̄ogu,
né f̄iti gbē z̄ók̄ō.

¹⁴ Dikiri á buri kara,
ák̄ōn̄o kū á n̄én̄o.

¹⁵ Dikiri arubarika daágu,
musu kū z̄ĩteo K̄èrii.

¹⁶ Musu bi Dikiri p̄óme,
ama à z̄ĩte nà bisāsirin̄one n̄ ɔ̄i.

¹⁷ Adi ke ḡèn̄o mé òdi Dikiri táaki léro,
kes̄ō gbē kū n̄ lé ȳiten̄o.

¹⁸ Ók̄ōn̄o, óniḡō Dikiri sáabu kpá
zaa tera ari ḡoɔ s̄inda p̄ínki.
Aleluya!

116

Gbē kū à b̄ò ga léi Dikiri sáabukpanaa

¹ Má ye Dikiri, zaakū à ma yã mà,
à ma wikilenaawa mà.

² Maniḡō a s̄isi ari ma w̄èndi lén,
kū à sã kpàmai yāi.

³ Ga bàa f̄ikāmai yā,
mira wāwā t̄ōma,
w̄étāmmana kū p̄osirao dāmala.

⁴ Akū ma Dikiri s̄isi ma p̄i:
Dikiri, n̄ yã nna, n̄ ma m̄i sí.

⁵ Dikirin s̄ùru v̄i akūs̄ō à mana,
ó Luda w̄ènda v̄i.

⁶ Dikiri d̄i gbānasariden̄o dāk̄pā,
kū ma busa, à ma sura bà.

7 Ma swě̀, ò kẹkẹ ò kpáte,
 zaakū Dikiri yā mana kènne.
 8 Dikiri, n ma bo ga léi,
 n wé'i wàramene, nídi tó ma gě síro,
 9 de màgō té n are gbě bēnenō kukia la.
 10 Bee kū wari tōma ma gō búgubugu,
 má kpé a náanikena, akū ma yā ò.
 11 Bídì ma kū ma pì:
 Gbě sīnda pínki bi ékedenōme.

12 Bón mani fīna boo Dikirine
 yā mana kū à kèmenē pínki musuu?
 13 Mani Dikiri surabana toko sé musu,
 mani a sísió.
 14 Mani lé kū ma kè Dikirianō papa
 a gbēnō wára n pínki.

15 Dikiri yāmarinō gana bēere vīne.
 16 Dikiri, n yā nna, n zòbleriime ma ũ,
 nōgbě kū à zò blènne néme ma ũ,
 n ma bo bàn.

17 Mani kennakūkō sa omma,
 mani n sísió, Dikiri.
 18 Mani lé kū ma kè Dikirianō papa
 a gbēnō wára n pínki
 19 a kpé onn Yurusalemu gūn.
 Aleluya!

117

Dikiri táakilena

1 Ákōnō buri sīnda pínkinō à Dikiri tó kpá,
 ákōnō būsū sīnda pínki gbēnō à a táaki lé.
 2 Zaakū gběke kū à vī kūoo kè zōkō,
 Dikiri náani vī gōrō sīnda pínki.
 Aleluya!

118

Gena Dikiri onn kū sáabukenaao

1 À Dikiri sáabu ke, zaakū à mana,
 a gběke lakana vīro.
 2 Isarailanō o:
 A gběke lakana vīro.
 3 Haruna burinō o:
 A gběke lakana vīro.
 4 A vīnakerinō o:
 A gběke lakana vīro.
 5 Ma lé zù Dikirii ma warikena gūn,
 akū à wèma à ma gba mēporoki.
 6 Dikiri kú kūmao, vīna nī ma kūro.

Bón bisāsiri ni f̄s à kemenee?
 7 Dikiri kú kúmao ma kpanyĩri ũ,
 mani ȳḡs ke ma iberen̄a.

8 Nana Dikirii mana de
 bisāsiri náanikenala.

9 Nana Dikirii mana de
 gbānaden̄o náanikenala.

10 Buri s̄inda p̄ínki likamai,
 akū ma n̄ kakate kú Dikiri t̄o.

11 Ò likamai kpa s̄inda p̄ínki,
 akū ma n̄ kakate kú Dikiri t̄o.

12 Ò f̄ima lán z̄ón̄o bà,
 akū ò làka lán k̄ani t̄ékūnaa bà,
 ma n̄ kakate kú Dikiri t̄o.

13 Ò ɔ s̄òmai kpe, má ye mà léte,
 akū Dikiri kp̄amai.

14 Dikiri mé à ma gbāna ũ, a táakin madì lé,
 àkū mé à ḡò ma surabari ũ.

15 À ma, p̄onna wiki d̄o gb̄e manan̄o b̄uran,
 Dikiri ɔpla z̄i z̄ók̄o k̄e.

16 Dikiri ɔpla kú musu,
 Dikiri ɔpla z̄i z̄ók̄o k̄e.

17 Mani garo, maniḡs kun,
 maniḡs Dikiri yākenan̄o baba.

18 Dikiri ma toto manamana,
 ama adi tó ga ma sero.

19 À zé mana gb̄an̄o w̄emene,
 de mà ḡe mà Dikiri sáabu kpá.

20 Dikiri ɔn z̄én dí,
 gb̄e manan̄o mé òdi ḡen.

21 Ma n̄ sáabu k̄e Dikiri, zaakū n̄ wema,
 n̄ ḡs ma surabari ũ.

22 Gb̄e kú kp̄éborin̄o p̄a kp̄ai
 mé à ḡò kp̄e kusuru gb̄e m̄ide ũ.

23 Dikiri mé à abirekū k̄e,
 akū à k̄ewere yābonsare ũ.

24 Ḡo kú Dikiri d̄iten dí,
 ò p̄onna ken ó n̄ese ke nna.

25 N̄ yā nna Dikiri! N̄ ó sura ba!

N̄ s̄uru ke Dikiri! N̄ tó ò sa'a le!

26 Arubarikademe gb̄e kú àten su kú Dikiri t̄o ũ,
 zaa Dikiri ɔnn̄ óten gb̄anake kp̄ányĩ.

27 Dikirime Luda ũ, à gu p̄uwere.

À zà lá kp̄akpa àḡs t̄eo dikp̄ekerin̄o

ari sa'oki bēnenɔ kīnaa.

²⁸ Ma Ludame n ũ, mani n sáabu ke,
ma Luda, mani n tó sé lei.

²⁹ À Dikiri sáabu ke, zaakū à mana,
a gbēke lakana vīro.

119

Luda yā sɛna lei

¹ Arubarikadenɔme gbē kū ò kun taari sari
ò Dikiri doka kūnanɔ ũ.

² Arubarikadenɔme gbē kū ò Dikiri yā kūna
ò a ki wete kū nèsedoonɔ ũ.

³ Òdi yā kpɛdangara kero,
òdi taa o a zé gūn.

⁴ N n ɔɔki m̀wɛɛɛ,
de ògõ téi kū laakarīio.

⁵ Má ye màgõ kú ma d̀rɔɔa
màgõ n yādannenano kūna.

⁶ Tó má n yāditenano kūna pínki,
abirekū ni tó wé'i ma kūro.

⁷ Gɔɔ kū mateni n dokayā manano dada,
mani n sáabu kpá kū ǹsepuraɔ.

⁸ Manigõ n yādannenano kūna,
̀nsun ma tón sãnsãnlo.

⁹ Deran kefenna ni fõ àgõ kun gbāsī sari nàa?
Séde a yákɛna kõ sé kū n yão.

¹⁰ Mateni n ki wete kū ǹsedoo,
̀nsun tó mà zã n yāditenanoaro.

¹¹ Ma n yã dà ma swèè gūn
de màsun durunna kennɛro yã.

¹² Arubarikademɛ m̀kõn Dikiri ũ,
̀n n yāditenano damɛɛɛ.

¹³ Dokayā kū ò b̀ò n lénno pínki,
mani babañne kū ma léo.

¹⁴ Madì pɔnna ke kū n yãno
lákū òdi ke kū aruzɛke z̄k̄ɔɔo nà.

¹⁵ Madì laasun lé n ɔɔkia,
ma wé kú n zénɔa.

¹⁶ Ma pɔ kè nna n yāditenanoa,
n yã ni sãmaguro.

¹⁷ Ìn yã mana ke makū n z̀bleriine
de màgõ kun kū ẁndiio, màgõ n yã kūna.

¹⁸ Ìn ma wé k̄ɛɛɛɛ
de mà wé si yãbonsarenɔle n dokan.

¹⁹ Nibɔɔme ma ũ andunia gūn,
̀nsun n yāditenano utɛɛɛɛro.

²⁰ N dokayãno nidɛna baala'i
ma swèè blè.

21 Ndì kpākē karambaanide kù lé n̄ kũnci,
gbē kù ò zā n yāditenan̄an̄.

22 Ñ ma bo s̄s̄nan kù gyabonaao,
zaakū má n yān̄ kũna.

23 Bee kù k̄inan̄n̄ vùte ò lé kpākūsūmai,
ma laasun niḡ kú n yādann̄enan̄a.

24 N yān̄ dì ma p̄ ke nna,
n yā p̄ ò lé dama.

25 Ma ḡ wut̄ena z̄ite,
n̄ ma w̄endi dākpā lākū n ò nà.

26 Ma a yāken̄an̄ d̄d̄nn̄e, akū n wema,
n̄ n yādann̄enan̄ dam̄ene.

27 Ñ tó mà n òd̄kin̄ d̄s̄,
ma laasun niḡ kú n yābonsaren̄a.

28 Ma p̄ sira à k̄ z̄k̄s̄,
n̄ ma gba gbāna lākū n ò nà.

29 Ñ ma bo manafiki z̄éa,
n̄ ma gba z̄é mà z̄e kù n dokao.

30 Ma yāpura z̄é s̄e,
ma sw̄èe òd̄ḡ kú n dokaa.

31 Má n yān̄ kũna òplapla,
n̄sun tó w̄é'ì ma kũro, Dikiri.

32 Madì wā n yāditenan̄ z̄éi,
zaakū n ma laakar̄ii kp̄at̄em̄ene.

33 Dikiri, n̄ n yādann̄enan̄ z̄é m̄om̄ene
de màḡ kũna ari ma w̄endi l̄én.

34 Ñ ma gba ònd̄ màḡ n doka kũna,
màḡ z̄i k̄ea kù n̄es̄doo.

35 Ñ ma da n yāditenan̄ z̄én,
zaakū abirekū mé àdi k̄amagu.

36 Ñ tó ma sw̄è tá n yān̄a,
às̄un tá b̄ini z̄énlo.

37 Ñ ma w̄é go p̄ p̄an̄a,
n̄ ma w̄endi dākpā lākū n ò nà.

38 Ñ yā kù n ò papa makū n z̄òbleriine,
lé kù n s̄e n v̄inakerin̄ene.

39 Ñ tó s̄s̄na kù madì a v̄ina ke goma,
zaakū n dokayān̄n̄ mana.

40 Má ye n òd̄kii fá,
n̄ ma w̄endi dākpā n manake gūn.

41 Dikiri, n̄ m̄ó n̄ gb̄eke kem̄ene,
n̄ ma sura ba lākū n ò nà,

42 gbasa mà yā we ma s̄s̄rin̄a,
zaakū mat̄eni n yā náani ke.

43 Ñsun yāpura yā sí ma l̄énlo,
zaakū n dokayān̄n̄ ma w̄é d̄ci.

44 Manigõ n doka kūna
ari gɔɔ sīnda pínki.

45 Manigõ té aafia,
zaakū ma n ɔɔki wète.

46 Mani n yānɔ o kīnanɔ are,
wé'i ni ma kūro.

47 N yāditenanɔ dì ma pɔ gba,
zaakū má yei.

48 Ma gāa sè n yādite na kū má yeinɔne,
madì laasun lé n yādannenana.

49 Ñ dɔ yā kū n ò n zòbleriinen,
zaakū n tò ma wé dɔi.

50 Yā kū àdi ma laakari kpáte ma warikenan dí,
n lésena mé àdi ma wèndi dākpā.

51 Karambaanidenɔ teni ma fobo lakanaa sari,
bee kū abireo madì zā n dokaaro.

52 Madì dɔ n dokayā kū à kú zaa zīnɔn,
akū òdi ma nèse yīda kūmenε, Dikiri.

53 Madì pɔ fε manamana,
kū yāvānikerinɔ dì pā kpá n dokai yāi.

54 Madì lè sí n yādannenana musu
ma kunna andunia dīkīna gūn.

55 N yā dīgõ dɔmagu gwāani, Dikiri,
madīgõ n dokayānɔ kūna.

56 Ma dónε kè kū yā birenɔo,
zaakū madīgõ n ɔɔki gwa.

57 Dikiri, mɔkõmmε ma baka ũ,
ma lé sè kū mani n yā ma.

58 Madì kúte kenne kū nèsedoo,
n sùru ke kūmao lākū n ò nà.

59 Ma a yākenanɔ laasunn lè,
akū ma era n dokayānɔa.

60 Mani wā, mani zεzero,
de mà n yāditenanɔ da.

61 Bee kū gbε vāninɔ bàa fīkāmai,
n dokayānɔ ni sāmaguro.

62 Madì fute mà sáabu kenne lizāndo
n dokayā mananɔ musu.

63 N vīnakeri pínki gbēnname ma ũ,
gbε kū òdi n ɔɔki gwanɔ.

64 Dikiri, n gbεke andunia pà,
n n yāditenanɔ damenε.

65 N a mana kè makū n zòbleriine,
lākū n ò nà, Dikiri.

66 Ñ wézε kū dōnaao damenε,
zaakū ma n yāditenanɔ sì.

67 De n kpé n ɔ tōma, má sātename,
ama tera sà má n yā kūna.

68 Ñ mana, akūsō n yākenanōn mana,
 ñ n yāditenanō damene.

69 Bee kū karambaanidenō yāsira nàma,
 madìgō n ɔ̀dɔ̀ki gwa kū nèsedoo.

70 Ñ sā dì, àdi yā maro,
 makū sō ma pō nna n dokaa.

71 N ɔ̀tōmanaa kèmene mana,
 de mà le mà n yādannenanō dada.

72 Doka kū à bō n lén manamene
 de wura kū andurufu mèn dúbu ūgbangbanola.

73 N ɔ̀ ma í kàsa à ma ke,
 ñ ma gba ɔ̀ndō mà n yāditenanō dada.

74 N vīnakerinō ni ma e ò pōnna ke,
 zaakū n yān ma wé dɔ̀i.

75 Dikiri, má dō kū n dokayānōn mana,
 kū í náani vī yāin n ɔ̀ tōma.

76 Ñ gbēke kèmene de ma nèse le à yīda kū,
 lākū n ò makū n zòbleriine nà.

77 Ñ mós ñ wēnda dōmene de màgō kun,
 zaakū n dokayānōme ma pōnna ũ.

78 Ñ tó wé'í karambaanide kū ò taari kèmene pānō kū,
 makū sō mani laasun lé n ɔ̀dɔ̀kia.

79 Ñ tó n vīnakerinō su ma kīnaa,
 gbē kū ò n yānō dōnō.

80 Ñ tó ma nèse gō yāke vīro n yānō musu
 de wé'í sún ma kūro yāi.

81 N surabana yā teni ma swè ble,
 n yān ma wé dɔ̀i.

82 Ma wé dɔ̀dɔ̀na n lésenaai ari ma wé wò,
 bɔ̀ren ìni ma nèse yīda kùmenene?

83 Má de lán bára bòkō kū à túsukpe màa bà,
 bee kū abireo n yāditenanō dì sāmaguro.

84 Makū n zòbleri manigō n dā ari bɔ̀rene?

Bɔ̀ren ìni wari dɔ̀ ma wétāmmarinōaa?

85 Karambaanidenō dì wèe yōmene mà zun,
 í yā dì kō sé kū n dokaoro.

86 N yāditenanō pínki náani vī,
 ñ kpámai, zaakū òten wé tāma pāme.

87 À gò fíti kū oni láka kūmao andunian,
 makū sō mádi pā kpá n ɔ̀dɔ̀kinero.

88 Ñ ma wèndi dākpā n gbēke yāi,
 mani n yānō da.

89 Dikiri, n yā dìgō kun gɔ̀rɔ̀ sīnda pínki,
 a zīni petena zaa musu.

90 Ñ náani vī wè kū wèeo,
 n andunia kàte, akū à kpé kun.

91 Pó sīnda pínki kpé kun gbāra n doka yāi,

zaakū pó sīnda pínki dì donyĩ.

⁹² Tó n dokamε ma pɔnna ũ yāro,
de ma laka ma warikenaa gūn.

⁹³ N ɔɔki ni sāmāgu zikiro,
zaakū a gāin n ma wèndii dākpā.

⁹⁴ N pómε ma ũ, ñ ma sura ba,
zaakū ma n ɔɔki wète.

⁹⁵ Gbē vāninɔ teni ma dā ò ma de,
ama ma laakari kú n yānɔa.

⁹⁶ Ma è kú pó mana sīnda pínki zaka lé kummε,
ama n yāditenanɔ zōkō lé vīro.

⁹⁷ Má ye n dokai à kè zōkō fá,
madigō laasun léa zaa kɔnkɔ ari ɔkɔsi.

⁹⁸ N yāditenanɔ dì tó ma ɔndō gō de ma iberenɔ póla,
zaakū à kú ma swèn gɔrɔ sīnda pínki.

⁹⁹ Ma wézē de ma yādannerinɔ póla n pínki,
zaakū ma laasun digō kú n yānɔamε.

¹⁰⁰ Ma ɔndō de marenɔ póla,
zaakū madigō n ɔɔkinɔ gwa.

¹⁰¹ Madì mì kē zé vāni sīnda pínkia
de mà le màgō n yā kūna yāi.

¹⁰² Mádi kē n dokayānɔaro,
zaakū mɔkɔn mé n dāmεne.

¹⁰³ N yānɔn nnamεne à kè zōkō,
à nna de zóla ma lén.

¹⁰⁴ N ɔɔki dì ma gba laakarii,
abire yāi ma zā sātēna zé sīnda pínkin.

¹⁰⁵ N yāmε fitila ũ ma gbáne,
àdi gu pumεne zén.

¹⁰⁶ Ma la dà ma zεo
kū manigō té n dokayā mananɔi.

¹⁰⁷ Ma wétāmmaanaa kè zōkō, Dikiri,
ñ ma wèndi dākpā lākū n ò nà.

¹⁰⁸ Ñ ma sáabukpana sí,
gbasa ñ n dokayānɔ damεne, Dikiri.

¹⁰⁹ Madigō ma zīda da karii gūn,
bee kū abireo n dokayānɔ dì sāmāguro.

¹¹⁰ Yāvānikerinɔ tankute kpàkpamεne,
ama mádi zā n ɔɔkiaro.

¹¹¹ N yānɔmε ma túbi ũ ari gɔrɔ sīnda pínki,
mókɔnɔmε ma pɔnna ũ.

¹¹² Ma swè kú n yādannenana
ari ma wèndi lén.

¹¹³ Ma zā nèsepladenɔn,
má ye n dokai.

¹¹⁴ Mɔkɔmmε ma uteki kū ma sēgbakoo ũ,
n yān ma wé dɔi.

¹¹⁵ À gomala ákɔnɔ yāvānikerinɔ

de màgõ ma Luda yãditenanõ kũna.

116 Ñgõ ma kũna lãkũ n ò nà, manigõ kun,
 ñsun tó tãmaa ma ñero.

117 Ñ ma sé musu de mà bo aafia,
 ma wé nigõ pé n yãdannenanõa.

118 Ndi gí gbẽ kũ ò zã n yãdannenaanõi,
 ñ manafikikena bi pãme.

119 Ndi andunia yãvãnikerinõ kóte lán mògbõõ bà,
 abire yãin má ye n yãnõi.

120 Ma mèe di fute n vĩna yãi,
 n dokayãnon naasi vĩme.

121 Ma yã kè a zéa súsu,

ñsun ma tó ma wétãmmarinõero.

122 Ñ zenkpèkè sé makũ n zòbleriine de mà bo mana,
 ñsun tó karambaanidenõ ma wé tãro.

123 Ma wé dõ n surabanaai ari ma kpasa,
 mateni n lésena mana dã.

124 Ñ yã kemene n gbẽkè gũn,
 ñ n yãdannenanõ da makũ n zòbleriine.

125 N zòbleriime ma ù, ñ ma gba laakarii
 de mà n yãnon dõrõ dõ.

126 Yãkena gõrõ kà, Dikiri,
 zaakũ òten bo n doka kpè.

127 Má ye n yãditenanõi de wurala,
 bee wura baasanaa.

128 Ma è n òdõki mana,
 abire yãi sãtena zé pínki di kemenero.

129 N yãnon demene yãbonsare ù,
 abire yãi má kũna ma swèn.

130 N yã bõkõtenaa di gu puñe,
 àdi nèsedodenõ gba laakarii.

131 Ma lé wẽna, maten wesa bo fẽeku, u,
 zaakũ n dokayãnon ni teni ma de.

132 Ñ are dõma ñ sùru ke kũmao,
 lãkũ ndi ke gbẽ kũ ò ye n tóinõne nà.

133 Ñ ma da zéa lãkũ n ò nà,
 ñsun tó yã vãni ke kí blemaro.

134 Ñ ma bo gbẽ takikerinõ õĩ
 de mà n òdõki gwa.

135 Ñ ãn were makũ n zòbleriia,
 ñ tó mà n yãdannenanõ dõ.

136 Wé'i ten pla ma wén
 kũ ò n doka kũnaro yãi.

137 Dikiri, ñ mana,
 n dokayãnon zé vĩ.

138 N n yãnon òdõki a zéa,
 ò náani vĩ manamana.

- 139 Ma ibereṅ sà n yān,
akū n̄ yā ma kū gbāna manamana.
- 140 Ò n yā ȳ̀ ò gwà à sánkara ke vīro,
makū n zòbleri, má yei manamana.
- 141 Póken ma ūro, òdi ma gya bo,
bee kū abireo n ɔ̀ɔki dì sāmaguro.
- 142 N yāmanakena lakana vīro,
n doka yāpura vī.
- 143 Wari kū yā'ūmmanao ma le,
ama n yāditenanɔme ma pɔnna ū.
- 144 N yānɔn mana ɔ̀rɔ sīnda pínki,
n̄ ma gba laakari de màg̃o kun.
- 145 Madì n sísi kū n̄sɛdoo Dikiri,
n̄ wema, manig̃o n yāditenanɔ kūna.
- 146 Madì lé zunyī n̄ ma sura ba,
manig̃o n yānɔ kūna.
- 147 Madì fute gudɔo mà wiki lémma,
n yān ma wé d̄i.
- 148 I dì na ma wéa gwāaniro
de mà le mà laasun lé n yāa yāi.
- 149 N̄ ma yā ma n gbēke yāi, Dikiri,
n̄ ma wèndi dākpā lākū n yāzɛdeke de nà.
- 150 Gbē kū òdi lé kpákūsúmainɔ kāni kūmao,
ama ò zà kū n dokao.
- 151 N̄ kú kūmao kāni Dikiri,
n yāditenanɔ pínki yāpura vī.
- 152 Zaa gikena ma d̄s̄ n yānɔa
kū n dìte àg̃o kun ɔ̀rɔ sīnda pínki.
- 153 N̄ ma warikena gwa n̄ ma sura ba,
zaakū n doka dí sāmaguro.
- 154 N̄ ze kūmao n̄ ma bo,
n̄ ma wèndi dākpā lākū n a lé sè nà.
- 155 N surabanaa zà kū yāvānikerinɔ,
zaakū òdi n yādannenano wetero.
- 156 N wēnda z̄k̄s̄, Dikiri,
n̄ ma wèndi dākpā lākū n yāzɛdeke de nà.
- 157 Ma ibere kū òdi wé tāmanɔn dasi,
ama mádi zā n yānɔaro.
- 158 Má ye n nāanisaridenɔ kāiro,
kū ò n yā kūnaro yāi.
- 159 N̄ gwa lākū má ye n ɔ̀ɔkii nà.
Dikiri, n̄ ma wèndi dākpā n gbēke yāi.
- 160 N yā sīnda pínki bi yāpurame,
n dokayānɔn mana ò lakana vīro.
- 161 Gbānadenɔ dì wé tāma pā,
ama n yā vīna dì ma kū.

162 Madì pɔnna ke kũ n lésenaao,
lákũ ma aruzεε zókõ sète z̄i gũn bà.

163 Ma zā manafikin, má ye a yāiro,
n dokan má yei.

164 Madìgõ n táaki lé gɔɔ do gèn supplapla
kũ n dokayānɔn mana yāi.

165 Gbē kũ ò ye n dokainɔ aafia zókõ,
yāke dì tó ò furo.

166 Ma wé dɔi ñ ma sura ba, Dikiri,
madì té n yāditenanɔi.

167 Má n yānɔ kũna,
zaakũ má yei manamana.

168 Madì n ɔɔki gwa madì n yānɔ ma,
zaakũ ma yākena sīnda pínki kú n ɔīme.

169 Ñ tó ma wikilena n kīnaa le, Dikiri,
ñ ma gba laakari lákũ n ò nà.

170 Ñ tó ma aduakena n ki le,
ñ ma sura ba lákũ n lé sè nà.

171 N táakilena gõ da ma lén,
zaakũ ndi n yādannenɔn damene.

172 Mani lè sí n lésena musu,
zaakũ n yāditenanɔn mana pínki.

173 Ñgõ kú kũ soruo ñ ɔ dama,
zaakũ ma ze kũ n ɔɔkio.

174 Mateni a ni de ñ ma sura ba, Dikiri,
n dokame ma pɔnna ũ.

175 Ñ tó màgõ kun, manigõ n táaki lé,
ñ tó n dokayānɔ gõ ma kũna.

176 Ma zā zéa lán sã kũ à sàte bà,
ñ makũ n zòbleri wete,
zaakũ n yādannenɔn dí sãmaguro.

120

Kunna yāketedenɔ té

Gena Yurusalemu lèε.

¹ Ma warikena gũn ma Dikiri sisi,
akũ à wèma.

² Ñ ma sí yāsiradenɔ ɔī
kũ manafikidenɔ léo.

³ Manafikide, deran Luda ni ke nà kũnwoo?
Ke bón ani kennεε?

⁴ Ani wé tãma kũ gõsa kà lé nnanɔ
kũ sē lí sisi wānao.

⁵ Waiyoo makũ kũ má kú Mesekinɔ té,
má vutena Kedanɔ bizakutan.

⁶ Ma vute à gi kè manamana
kũ gbē kũ ò zã aafianɔ.

⁷ Vutena aafiaan má yei,

ama tó ma yã ò, fìtiin òdi futeomai.

121

Dikiri ó Dákpárii

Gená Yurusalemu lèè.

¹ Ma wé dɔ s̄s̄ĩnɔ kpa,
gu kũ ma kpányĩ dì bon.

² Ma kpányĩ dì bo Dikiri k̄ĩnaame,
àkũ mé à musu kũ z̄ĩteoo kè.

³ Ani tó n gbá sataro,
n dákpári ni idekũ dero.

⁴ Isarailanɔ dákpári ni idekũ dero fá,
ani i o sero.

⁵ Dikirimɛ n dákpári ũ,
Dikiri denne ura ũ n ɔplai.

⁶ Ifántè ni n lé f̄anant̄ero,
kes̄ɔ m̄ɔvura gwãani.

⁷ Dikiri ni n sí kisira s̄ĩnda p̄ĩnkia,
ani n w̄endi dákp̄anne.

⁸ Dikiri ni n dákp̄ã n genaa ḡũn kũ n sunaa
zaa tera ari ḡɔɔ s̄ĩnda p̄ĩnki.

122

Dauda aduak̄ena Yurusalemune

Gená Yurusalemu lèè.

¹ Kũ ò p̄imene ò gé Dikiri ɔnn,
ma pɔ kè nna.

² Ó zena n b̄ĩnilea sà Yurusalemu.

³ Ò Yurusalemu kàte nanak̄ana ḡĩngin.

⁴ Gwen Isaraila burinɔ dì ḡẽn,
buri kũ Dikiri s̄èe p̄inɔ.

Òdi gé Dikiri sáabu kpá
lákũ à dìteńne nà.

⁵ Gwen yáḡḡorinɔ gb̄anɔn kát̄en,
Dauda burinɔ kpata gb̄anɔ ũ.

⁶ À aafia wé ke Yurusalemune à pi:
Luda tó gb̄e kũ ò yenyĩnɔ arubarika le!

⁷ Aafia ḡɔ kú n b̄ĩninɔ dagura,
n gudákp̄akinɔ ḡɔ kat̄ena nna.

⁸ Ma gb̄enɔ kũ ma gb̄ennanɔ yã mani pi,
Luda n gba aafia.

⁹ Dikiri ó Luda kpé yã
mani yã mana wé kenne.

123

Wédɔna Ludai

Gena Yurusalemu lèe.

¹Ma wé sè, mateni n ki gwa,
mɔkɔn kũ n kpata kú zaa musu.

²Lákũ zò wé ògɔ dɔ pói a bede ɔĩ nà
akũsɔ zònbɔgbè wé ògɔ dɔ a dai,
len ó wé ògɔ dɔ Dikiri ó Ludai le
ari à gé ó wènda gwao.

³Ñ ó wé gwa, Dikiri, ñ ó wé gwa,
zaakũ gbènɔ ó gyabona ó kpasa manamana.

⁴O zĩdabirinɔ lalandikɛnaa fɛ manamana
kũ karambaanidenɔ gyabonaao.

124

Dikiri ó zekũnwode

Gena Yurusalemu lè kũ Dauda dàa.

¹Tó Dikiri kú kũoo yāro,

Isarailanɔ o:

²Tó Dikiri kú kũoo yāro

gɔrɔ kũ ò fùtewái,

³de ò ó mɔmɔ bēne kũ ò pɔ fɛwái,

⁴de ò dàóla lán í zɔkɔ bà,
de ò ó sète ò tà kũoo lán swa panaa bà,

⁵de ò ó wára lán swa'i kũ à fɛe bà.

⁶Arubarikademɛ Dikiri ũ,
kũ adi tó ò ó ke yákiyairo.

⁷O bo tankuten lán bā bà,
bàa kè, o pitiríma.

⁸Ó kpányĩ dì bo Dikiri kĩnaame,
àkũ mé à musu kũ zĩteoo kè.

125

Luda gbènɔ kunna aafia

Gena Yurusalemu lèe.

¹Dikiri náanikerinɔn de lán Zaiɔ kpi bà,
à yĩgáyĩgāna vīro, àdigɔ kun gɔrɔ sīnda pínki.

²Lákũ kpínɔn likana Yurusalemui nà,
len Dikiri likana a gbènɔi le
zaa tera ari gɔrɔ sīnda pínki.

³Gbè vāninɔ ni le ògɔ kí ble
gbè mananɔ busun ògɔ géro,
de gbè mananɔ sún ɔ da vānikɛnanlo yāi.

⁴Dikiri, ñ yā mana ke gbè mananɔne,
gbè kũ ñ nèe puranɔ.

⁵Gbè kũ ò zé kotinaa sènɔ sɔ,
Dikiri ni ñ wara kũ vānikɛrinɔme.

Luda Isarailanɔ gba aafia!

126

Isarailanɔ suna ń gwena zĩn

Gená Yurusalemu lèè.

¹ Kù Dikiri ó bó zòblen à sù kùoo Zaiṣ,
à dewere lán nana bàme.

² O vĩ kù yáadoo o ayuwii kè,
akù burinɔ pikõne,
Dikiri yá zòkõo kèwewe.

³ Dikiri yá zòkõo kèwewe,
akù óten ponna ke.

⁴ Dikiri, ń su kùoo ó gwena zĩn,
lákù ndi su kù ío gbáranan ná.

⁵ Gbè kù ò pò tò kù wé'ionɔ,
adenɔ ni keke kù ayuwiikenaome.

⁶ Gbè kù à bò kù óodo kù pówewurio kùna,
ade ni era à su kù ayuwiikenaao
kù ése bàkaao sena.

127

Pó sĩnda pĩnki bi Luda gbame

Gená Yurusalemu lè kù Sulemanu dàa.

¹ Tó adi ke Dikiri mé à kpé boro,
a bòrinɔ ten zĩ pã keme.

Tó adi ke Dikiri mé à wete dákpáro,
a dákpárinɔ ten ibene ke pãme.

² Futena kónkókónkò, wutena lizãndo,
zĩkena bàmbám pòble yá bi pãme,
zaakù Dikiri dì a gbè yenyidenɔ gba Ìampanaa.

³ Négõgbènɔ bi Dikiri gbame,
nénɔ bi a láadame.

⁴ Lákù kànɔn de nà zĩkari õĩ,
len kefennakegɔɔwòwò négõgbènɔn de le.

⁵ Arubarikaden gbè kù a gbàta pana kùńwo ũ,
tó a iberenɔ a lè gānulea, wé'i ni a kùro.

128

Yá mana kù Dikiri vĩakerii dì le

Gená Yurusalemu lèè.

¹ Arubarikademé gbè kù à Dikiri vĩna vĩ
akùsõ à té a zén ũ.

² Ìni n zĩ àre ble,
ĩnigõ arubarika vĩ, ãnigõ kun aafia.

³ N nò nigõ kù n ɔnn
lán geepi lí né'irii bà,
n négõgbènɔ nigõ lika n teburuui
lán kù lí ketenɔ bà.

⁴ Len gbè kù à Dikiri vĩna vĩ

dìgõ arubarika vī lε.

⁵ Zaa Zaiõ Dikiri arubarika dangu

ari n wèndi lén.

À tó ò wé sí Yurusalemu nmanale,

⁶ à tó ò n daikorenɔ e kũ wéó.

Dikiri Isarailanɔ gba aafia!

129

Isarailanɔ sa vāni ona n iberenɔne

Gená Yurusalemu lèε.

¹ Zaa ó néfitikegɔɔ ò wé tàwá a lé vīro.

Isarailanɔ o:

² Zaa ó néfitikegɔɔ ò wé tàwá a lé vīro,

ama òdi fõ ò ó fúro.

³ Ó ó kpɛdagura bú kpàte,

ò a dɔɔɔ kè gbānagbāna.

⁴ Dikirin mana,

à gbě vāninɔ bàa zòwεε.

⁵ Gbě kũ ò zà Zaiõnnɔ

era kpe kũ wé'iyāo.

⁶ Ògõ de lán sè kũ à bùte kpé musu bà,

ari àgõ gbā à kori kè.

⁷ Ani sèkēri okū paro,

ani bàka ke à sí yī ò da gânlo.

⁸ Gbě kũ òten gētenɔ sún pi,

Dikiri arubarika dańguro,

ke ò arubarika dańgu kũ Dikiri tóo.

130

Wédɔna Dikirii

Gená Yurusalemu lèε.

¹ Zaa í lòkoton ma wiki lè Dikiria ma pì,

² Dikiri, ò ma yā ma,

ò sã kpá ma wikilenaai ò ma wé gwa.

³ Dikiri, tó ndi ó durunnaɔ kē ò ditεε,

Dikiri, dí mé ani boo?

⁴ Mɔkõn mé n durunnakēmmana zé vī,

abire yāin òdi vīna kenne.

⁵ Ma wé dìgõ dɔ Dikirii, mateni a dā,

a yā náanin má vī.

⁶ Lákũ gudākpārinɔ wé dìgõ dɔ gudɔnaai nà,

ma wé dìgõ dɔ Dikirii deńla,

ee, à de gudākpārinɔ wédɔna gudɔnaaila.

⁷ Ákõnɔ Isarailanɔ, à wé dɔ Dikirii,

zaakũ Dikiri gbēke vī,

à surabana gbãna vī papana.
⁸ Àkū mé ani Isarailanɔ bo
 n durunnanɔ gūn pínki.

131

Nana Dikirii

Gená Yurusalemu lè kū Dauda dàa.

¹ Dikiri, madì ma zīda biro,
 madì wé mateńyĩro,
 madì ɔ ká yā kū à demalairo
 kesɔ yā kū à zī'ũmenɛ.

² Lenlo! Ma a nèseɛ dà dokɔnɔ,
 ma a laakaríi kpàte
 lán né yɔmiri kū à kú a da ɔi bà,
 ma nèse de lán né yɔmiri pɔ bà.

³ Àkɔnɔ Isarailanɔ, á wé gɔ dɔ Dikirii
 zaa tera ari gɔɔ sīnda pínki.

132

Dauda burinɔ vutena kpatan Zaiš

Gená Yurusalemu lèɛ.

¹ Dikiri, n tó Dauda yā gɔ dɔngu
 kū wari kū à kènɔ pínki.

² À la dà Dikirine,
 à lé sè Yakubu Luda gbānadene à pì,

³ áni gē kpénlo,
 áni wúte a gádoaro,

⁴ áni we à idekū dero,
 áni tó i na a wéaro,

⁵ ari à gé gu leo Dikirine
 à kpé bo Yakubu Luda gbānadene.

⁶ O a baaruu mà Eflata busun,
 o boa Yarimu bura.

⁷ Ò gé a kúkia,
 ò kúte a tìtin are.

⁸ Dikiri, n fute n su n kipakia,
 mɔkɔn kū n gbānake àkpatii.

⁹ N gbàgbarinɔ manake da uta ũ,
 n yāmarinɔ ayuwii gɔ dɔ.

¹⁰ Nsun mìkperɛ zu kína kū n kàanero
 n zòbleri Dauda yāi.

¹¹ Dikiri sè kū a kunnaao Daudane,
 à náani vī, ani lé lítéro, à pì:
 Mani n burinɔ doke ká n kpatan.

¹² Tó n burinɔ ma bàka kunna kúńwo yā dà,
 tó ò yā kū ma dàńnenɔ kūna,
 n burinɔ nigɔ vute n kpatan gɔɔ sīnda pínki.

¹³ Zaakū Dikiri Zaiš sè,
à ye àgō de a vuteki ũ, à pì:

¹⁴ Gu dín manigō kun gōrō sīnda pínki,
lan manigō vutena, zaakū à ma pō gbàme.

¹⁵ Mani arubarika dan manamana,
mani pòble kpá a takasidenōa à mómma.

¹⁶ Mani surabana da a sa'orinōne uta ũ,
ma yāmarinō ayuwii nigō dō.

¹⁷ Gwen mani Dauda buri kína gbānade bon,
gwen kína kū ma kà té nigō kún.

¹⁸ Mani wé'i da a iberenōa,
a kífura nigō pí a mīia.

133

Kunna kū kōo kū lédokōnōo

Gena Yurusalemu lè kū Dauda dàa.

¹ À gwa lákū à mana nà akūsō à nna,
tó Luda gbēnō kun kū kōo kū lédokōnōo.

² À de lán sakena nísi
kū ò kù Haruna mīiaa bà,
kū à plà a lékāsāi ari à kà a uta léa.

³ À de lákū ò pi
Emō plí mé àten kpá Zaiš kpinōa bà.
Gwen Dikiri a arubarikadangunaa dīten
wèndi lakanasari ũ.

134

Dikiri sáabukpana gwāani

Gena Yurusalemu lèe.

¹ Ákōnō Dikiri zīkerinō,
à Dikiri sáabu kpá á pínki,
ákōnō kū áten zī ke Dikiri onn gwāaninō.

² À á ò sé musu Dikiri kúki kpa,
à a sáabu kpá.

³ Zaa Zaiš Dikiri arubarika daágu,
ákū mé à musu kū zīteoo kè.

135

Dikiri táakilena

¹ Aleluya!

À Dikiri tó bo!
À Dikiri sáabu kpá, ákōnō a zīkerinō!

² Ákōnō kū adì zī ke Dikiri beanō,
á gbē kū adigō zena ó Luda onnō.

³ À Dikiri tó bo, zaakū à mana,
à a táaki lé, zaakū abirekū mé à nna.

⁴ Dikiri Yakubu burinō sè a pò ũ,
à Isarailanō dīte a gbē yenyīdenō ũ.

⁵ Má d̄s k̄u Dikirin z̄sk̄s,
ó Luda mé à de t̄anan̄la n̄ p̄ínki.

⁶ Dikiri d̄i ȳa k̄u à yei ke
musu k̄u z̄ĩteo,
ísira ḡun̄ k̄u a l̄on̄o.

⁷ Àdi tó legū sisi ari andunia lézeka,
àdi tó legū ma k̄u a pinaao,
àdi bo k̄u z̄aga'iao a p̄ókatekin.

⁸ À Misila daudun̄o d̄ède
k̄u p̄ókāde né k̄aakun̄o p̄ínki.

⁹ À s̄èedan̄o k̄u daboyān̄o k̄è Misila,
à wé t̄à Firi'auna k̄u a iban̄o n̄ p̄ínki.

¹⁰ À burin̄o làka dasi,
à k̄ina gb̄ānadēn̄o d̄ède,

¹¹ Am̄orin̄o k̄ina S̄is̄
k̄u Basā k̄ina Oguo
k̄u Kanaan̄o b̄usu k̄inan̄o n̄ p̄ínki.

¹² À n̄ b̄usu s̄i à kp̄à
a gb̄ē Isarailan̄o t̄ubi ū.

¹³ Dikiri, n̄ tó d̄iḡō kun̄ ḡor̄o s̄inda p̄ínki,
Dikiri, n̄ ȳa niḡō d̄o gb̄ēn̄ogu ari ó buria.

¹⁴ Zaakū Dikiri ni tó a gb̄ēn̄o bo mana,
ani a z̄òblerin̄o w̄ēnda gwa.

¹⁵ Burin̄o n̄ t̄anan̄o p̄i k̄u andurufuuo k̄u wuraa,
bišāsiri ōz̄in̄ome.

¹⁶ Ó lé v̄i, ama òdi ȳa oro,
ò wé v̄i, ama òdi gu ero,

¹⁷ ò s̄ā v̄i, ama òdi ȳa maro,
òdi wesa boro.

¹⁸ N̄ p̄irin̄on̄ l̄eēle k̄ūwome
k̄u gb̄ē k̄u òteni n̄ náani ken̄o n̄ p̄ínki.

¹⁹ Isarailan̄o, à Dikiri s̄áabu kp̄á!

Haruna burin̄o, à Dikiri s̄áabu kp̄á!

²⁰ Levi burin̄o, à Dikiri s̄áabu kp̄á!

Dikiri v̄īnakerin̄o, à Dikiri s̄áabu kp̄á!

²¹ Arubarikadem̄e Dikiri ū zaa Zaiš̄,
àkū k̄u à k̄u Yurusalemu.
Aleluya!

136

Dikiri s̄ábukēnaa

¹ À Dikiri s̄áabu ke, zaakū à mana,
a gb̄ēke lakana v̄iro.

² À Luda k̄u à de t̄anan̄la s̄áabu ke,
a gb̄ēke lakana v̄iro.

³ À Dikiri k̄u à de dikirin̄ola s̄áabu ke,
a gb̄ēke lakana v̄iro.

- 4 Àkū mé àdi daboyā zōkōno ke ado,
a gbēke lakana vīro.
- 5 À musu kè kū a òndōo,
a gbēke lakana vīro.
- 6 À zīte kpàte í musu,
a gbēke lakana vīro.
- 7 À pógupuri zōkōno kè,
a gbēke lakana vīro.
- 8 À ifāntē kè à kí ble fānantē,
a gbēke lakana vīro.
- 9 À mōvura kū susuneno kè ò kí ble gwāani,
a gbēke lakana vīro.
- 10 À Misila dauduno dède,
a gbēke lakana vīro,
- 11 À Isarailano bōte n̄ té,
a gbēke lakana vīro.
- 12 À a gāa pòro kū a iko gbānao,
a gbēke lakana vīro.
- 13 À Isira Tēra zōkōre pla,
a gbēke lakana vīro.
- 14 À tò Isarailano gēte a dagura,
a gbēke lakana vīro.
- 15 À Firi'auna kū a zīkarino kà Isira Tēran,
a gbēke lakana vīro.
- 16 À dò a gbēnoe are gbárannan,
a gbēke lakana vīro.
- 17 À kína zōkōno lè à nè,
a gbēke lakana vīro.
- 18 À kína gbānadenō dède,
a gbēke lakana vīro.
- 19 Amōrinō kína Siō,
a gbēke lakana vīro.
- 20 Kū Basā kína Oguo,
a gbēke lakana vīro.
- 21 À n̄ būsuu s̄i à gba d̄ao,
a gbēke lakana vīro.
- 22 À kpà a zòbleri Isarailanoa túbi ũ,
a gbēke lakana vīro.
- 23 À dò ó yān ó gwena vānin,
a gbēke lakana vīro.
- 24 À ó bó ó ibereeno oī,
a gbēke lakana vīro.
- 25 Àdi pòble kpá pò s̄inda pínkia,
a gbēke lakana vīro.
- 26 À Luda Musude s̄áabu ke,
a gbēke lakana vīro.

137

Zìzòno wikilènaa

¹ Kū o vute Babilònu swanò sare,
Zaiş yā d̀òógu, akū o ́o d̀ò.

² O ó m̀òr̀òno tò lokona luba línòo gwe.

³ Gwen gbē kū ò ó k̀ūnanò pì ò lè síńne,
ó wétāmmarinò ye ò k̀òk̀ò ońne,
ò Zaiş lènò doke síńne.

⁴ Deran óni Dikiri lènò sí nà
buri pāndenò b̀usuu gūnn?

⁵ Tó n yā sāmāgu Yurusalemu,
ma ɔpla ga.

⁶ Tó Yurusalemu yā dí d̀omaguro,
tó mádi a dite ma p̀onnakena mide ũro,
ma nēne nate.

⁷ Dikiri, ñ d̀o yā kū Edòmuno kèn
zī kū ò yā m̀ò Yurusalemune
ò pì: À wíwi,
à wíwi à date manamana.

⁸ Babilònudenò bi p̀ó kakatenanòme!
Arubarikademe gbē kū ani yā kū a k̀èwewe fīna boáre ũ,
⁹ kū ani á nēno k̀úk̀ú à ń pápa gbèea.

138

Dikiri sáabukpana a gbēke yāi

Dauda lèe.

¹ Mani n sáabu kpá kū ǹesedoo,
mani n táaki lé gbānadenò are.

² Mani kúte mà are d̀o
n kpé kū à kú adona kpa,
mani n tó bo n gbēke kū n náanio yāi,
zaakū n n tó kū n yāoo sè lei de p̀ó sīnda pínkila.

³ Kū ma n sisi, n wema,
ñ ma kù ke gbāna, ñ ma swè kpáte.

⁴ Tó andunia ḱinanò yā kū n òo mà,
oni n sáabu kpá ń pínki, Dikiri.

⁵ Oni lè sí Dikiri yākenanò musu,
zaakū Dikiri gakuri z̀òk̀ò.

⁶ Bee kū Dikiri kunnamusukéo,
àdi gbē ḱīananò wènda gwa,
àdi wé tá z̀īdabirinola.

⁷ Bee tó wétāmmaanaa likamai,
ndi ma wèndi dākpā,
ndi ma iberenò p̀ofè kpáte,
ndi ma sura ba kū n gā gbānao.

⁸ Dikiri ni yā kū à ò papamene.

Dikiri, n gbêkε lakana vīro,
 ñsun makū kū n ma ke tóro.

139

Dikiri yā sīnda pínki dō

Dauda lèε.

¹ Dikiri, n ma yā gwàgwa n dō,

² ní ma vutena kū ma futenaao dō,

zaa zāzā ní ma laasunnɔ dō.

³ Ndì ma taa'ona kū ma wutenaao tàasi ká,
 n kō dō kū ma yānɔ pínki.

⁴ Ari yā gō bo ma lén,

Dikiri, ní dō sānsān.

⁵ Ní likamai kpε kū arεo,

n ɔ kúmala.

⁶ Dōna bire demεε daboyā ũme,

à demala, ma òndō dí káaro.

⁷ Mán mani gén mà kē n Niniaa?

Mán mani baa sí mà gén mà kuranyīi?

⁸ Tó ma fute ma γε musu, ní kú gwe!

Tó ma wuteki kè gyāwān, mɔkōmmε gwe!

⁹ Tó ma fute ma γε ifāboki kpa,

tó ma γε vute ísira bara ifālete kpa,

¹⁰ bee gweme má na n ɔī,

īnigō ma kūna kū n ɔplao.

¹¹ Tó ma pì gusira damala,

ke gupura kū à likamai li gwāani ũ,

¹² gu dìgō sirannero,

gwāani dìgō denne lán fānantē bàme,

gupura kū gusirao dìgō lεelennεε.

¹³ Mɔkōn mé n ma gūn kè,

n ma í kàsa ma da nèsen.

¹⁴ Ma n sáabu kè kū ma kena naasi vī
 akūsō à yābonsarε vī.

N yākenanɔ dì bo ní sarε,

má dō sānsān ma nèsen.

¹⁵ Gɔrɔ kū n ma í kàsa né'isɔɔ gūn,

ma wá ke utenannero.

Kū ma mè ten li asiri gūn gwe,

¹⁶ n wé sì ma négbīnile.

Lákū n ma gɔrɔ dìte nà pínki,

a lé kú n takadan

zaade a ke dí naaro.

¹⁷ Luda, n laasunn bèεε vīmεε manamana,

a lé vīro fá!

¹⁸ Tó má ye mà naro,

ní dasi de bùsu'atēla,

tó ma vu,

madìgõ kú kúnwo ari tera.

¹⁹ Luda, tó ìni gbě vāninɔ dede dé?

À gomala, ákɔnɔ gbēderinɔ!

²⁰ N iberenɔ dì n yā o kú nèsɛ vānio,
n tó bèere vī n lénlo.

²¹ Dikiri, madì zā gbě kú ò zàngunɔguroo?
Madì gí gbě kú ò fùtenyĩnɔ kái.

²² Má yāke vīnnero, se zāngu,
madì n dite ma iberenɔ ũmɛ.

²³ Luda, n ma gwagwa n ma nèsɛ dõ,
n ma yõ n ma gwa n ma laasun dõ.

²⁴ N gwa tó má laasun vāni ke vī,
n ma da zé kú àdigõ kun gɔɔ sīnda pínkiaa gūn.

140

Aduakɛna gbě vāninɔ musu

Dauda lèɛ.

¹ Dikiri, n ma sí gbě vāninɔa,
n ma dákpā gbě pāsīnɔ yāi.

² Òdi yā vāni laasun lé n swèɛ gūn,
fitiin òdigõ wete gɔɔ sīnda pínki.

³ Òdi n lé kɛkɛ lán mlèɛ bà,
n légbɛ bi pitiko sɛwemɛ.

⁴ Dikiri, nsun tó gbě vāninɔ ɔ namaro,
n ma sí gbě pāsīnɔa,
òdi lé kpákūsū de ò ma pāte.

⁵ Zīdabirinɔ wèɛɛ yòmeneɛ,
ò tankute kpàkpameneɛ,
ò bàa kpàmeneɛ zén.

⁶ Dikiri, ma pìnne: Ma Ludame n ũ,
n sã kpá ma wēnda wikii, Dikiri.

⁷ Dikiri Luda, ma surabari gbāna,
mɔkɔn kú ndi ɔ kúmala zīlan,

⁸ nsun tó gbě vāninɔ n poyeina zé lero,
Dikiri, nsun tó n lékpákūsūna kō séro.

⁹ Gbě kú ò likamainɔ,
n tó yā vāni kú òteni ma kpákpao wí n musu.

¹⁰ N tó tégõ wāna kúmáma, n tó ò n zu tén,
n tó ò si wèɛ kú oni bonlo gūn.

¹¹ Nsun tó gběyakarinɔ zeki le andunia gūnlo,
n tó kisira gõ gbě pāsīnɔ we zɛnaa sari.

¹² Má dõ kú Dikiri dì yā nna kpá wēndadenɔa,
àdi yā kɛkɛ takasidenɔne a zéa.

¹³ Yápura, gbě mananɔ ni n tó bo,

nèṣpuradenᵒ nigᵔ kú n arᵑ.

141

Surabana aduakɛnaa

Dauda lèᵑ.

¹ Dikiri, maten wiki lényĩ, ò kɛ likalika,
tó ma n sisi, ò sã kpá ma yã.

² Ò tó ma aduakɛna ká ò kĩnaa
làn turaretiti túsukpɛ bà.

Ò tó ma ᵒ dᵒna musu gᵔ denne
sa ᵒkᵒsi ona ũ.

³ Dikiri, ò lésᵒ damɛnɛ ma léɛ,
ò tó mà a lé fᵔ.

⁴ Òsun tó yã vāni ma swè gátero,
de màsun kakara kũ yāvānikerinᵒ
ń yāvānikɛnaa gūnlo,
de màsun ń pᵒ nnanᵒ ble kũńworo.

⁵ Tó gbè mana ma lɛ, à gbèkɛ kèmenɛmɛ!
Tó à kpàkɛmai, mani gíro,
nísi kũ a kpèoomɛ.

Madigᵔ adua kɛ baala'i
de gbè vāninᵒ yākɛna gboro.

⁶ Tó ò ń gbānadenᵒ kà sīsīgororo wèen,
yāvānikerinᵒ ni sí kũ ma yã mé à nna.

⁷ Lákũ òdi yàkaa para a bùru fākᵔa nà,
lɛn ń wá nigᵔ fākᵔana ń mira léa lɛ.

⁸ Dikiri Luda, mᵒkᵔmmɛ ma wé dᵒnyĩ,
ma nanyĩ, òsun ma kpá gairo.

⁹ Ò ma bo tankute kũ ò kpàkpamɛnɛnᵒn,
bà kũ yāvānikerinᵒ kpàkpamɛnɛnᵒ.

¹⁰ Ò tó gbè vāninᵒ si ń zīda bàa gūn,
makũ sᵔ mani gètɛ aafia.

142

Aduakɛna gbèwɛɛn

Dauda aduakɛna gᵒrᵒ kũ à kú gbèwɛɛn.

¹ Maten ó gbāna dᵒ Dikirinɛ,
maten wēnda wiki lé Dikiria.

² Mateni ma yã'ūmmaa bᵒtɛnɛ,
mateni ma warikɛna gbānɛ.

³ Tó ma nèṣɛ yàka manamana,
mᵒkᵒn, ndigᵔ ma gèṣɛsɛna dᵔ.

Ò tankute kpàkpamɛnɛ ma zén.

⁴ Ò wé sé ò ma ᵒpla gwa,
gbèkɛ dī ma yã daro.

Má naki vī doro,

gbêke ò ma aafiaa gbekaro.

⁵ Dikiri, maten wiki lémma ma pì:

Mokõmme ma uteki ũ,
mokõmme ma baka ũ andunian.

⁶ Ñ sã kpá ma wikilenaai,
zaakū ma gõ múkumukume.

Ñ ma sí gbē kū òten pémanɔa,
zaakū n gbāna demala.

⁷ Ñ ma bo kagura dikīnan,
de mà n tó bo,
gbasa gbē mananɔ likamai
kū n yā mana kèmenε yāi.

143

Kunna ibereɔ ã aduakena

Dauda lèε.

¹ Dikiri, ñ ma aduakena sí,
ñ sã kpá ma wēnda wikii,
ñ wema n náani kū n manao yāi.

² Ñsun yákpate ke kū makū n zòbleriioro,
zaakū gbêke taari sari n kīnaaro.

³ Ma ibere pètemai à ma ne,
à tò má kú gusiran
lán gbē kū à gà zaa gikena ba.

⁴ Akū ma nèseε yàka manamana,
ma sōpète vāni.

⁵ Yā zīzīnɔ òmagu,
madì laasun lé n zīkenanɔa,
madì n yākenanɔ da.

⁶ Ma a ɔ ònyĩ,
madì n ni de lán gukori ò ò ní ni de nà.

⁷ Ñ wema likalika Dikiri,
ma gbāna làka.

Ñsun mìkperε zumenero,
de màsun gõ lán gbē kū ò sì gyāwānnɔ bàro.

⁸ Ñ n gbêke mɔmenε kɔnkɔ,
zaakū mokõmme má n náani vī.
Ñ ma da zé kū à de mà séa,
zaakū mokõmme ma a swèε kpamma.

⁹ Ñ ma sí ma ibereɔa, Dikiri,
mokõmme ma nanyĩ.

¹⁰ Mokõmme ma Luda ũ,
ñ n pɔyenyīna yā damεε.

Ñ tó n Nini mana domεε are gusaran.

¹¹ Ñ ma wēndi dākpā n tó yāi, Dikiri,
ñ ma bo yā'ūmmanaa gūn n mana yāi.

12 Ì ma ìberenɔ láka n gbêke yâi,
 ñ ma zāngurinɔ dede ñ pínki,
 zaakū n zòbleriime ma ũ.

144

Aduakena surabana yā musu

Dauda lèe.

1 Arubarikademε Dikiri ma gbèsi ũ,
 àdi zìkana dadamene,
 àdi ma ɔ tùtu ke zìkana yâi.

2 Àkūme ma uteki ũ, àdi gbêke kemene,
 à de ma zeki gbāna ũ, àdi ma sura ba.
 À de ma sēngbako ũ kū madì nai,
 àdi tó burinɔ mì natemene.

3 Dikiri, bón bisāsiri ũ
 kū a yā dīgō dōnguu?

Bón a ũ kū ndì laakari dōaa?

4 Bisāsiri de lán kàsa plí bàme,
 a wèndii dì gēte lán uraa bà.

5 Dikiri, ñ musu nate ñ kipa,
 ñ ɔ na kpínɔa de ò túsukpe bo.

6 Ì tó legū pí ñ gbēnɔ fákōa,
 ñ kà fá ñ té ò lekōa.

7 Ì ɔ bo zaa musu ñ ma kū,
 ñ ma bo í zōkō gūn,
 ñ ma sí buri zìtɔnɔa.

8 Èketona ñ lé pà,
 òdi ɔ pāte kū lépāgbēnaao.

9 Luda, mani lè dufu sínne,
 mani n táaki lé kū mɔɔ bà mèn kurideo,

10 mɔkōn kū ndì tó kínanɔ zì ble,
 ndì n zòbleri Dauda bo fēneda pāsī léi.

11 Ì ma sí ñ ma bo buri zìtɔnɔ ɔĩ,
 éketona ñ lé pà,
 òdi ɔ pāte kū lépāgbēnaao.

12 Ó négōgbēnɔ ni fute ñ kefennakegɔɔa
 lán lí kū à nna màa bà,
 ó nénōgbēnɔ gō de
 lán kínabe gbègba kū ò zā blèaa bà.

13 Ó dōnɔ ni pa kū pó buri sīnda pínkio.
 Ó sānɔ ni kō leu wàa do,
 oni ká ũgbangba ó kpàsan.

14 Ó zùnɔ nigō de nérandenɔ ũ,
 nòbɔtena nigō kunlo,
 lagona nigō kunlo,
 wēnda'óɔdɔna nigō kú gānulɛaro.

15 Arubarikadenome gbẽ kũ n̄ kunna de leno ũ,
arubarikadenome gbẽ kũ Dikiri de n̄ Luda ũno ũ.

145

Dikiri táakilena a manakena yáí

Dikiri táaki kũ Dauda lèe.

1 Mani n̄ táaki lé, ma Luda ma Kína,
manigõ n̄ tó bo goro s̄inda pínki.

2 Manigõ n̄ sáabu kpá lákũ gu òigõ do nà,
manigõ n̄ táaki lé lakanaa sari.

3 Dikiri zõkõ, à kà ò a táaki lé,
a zõkõke lé v̄iro.

4 Kp̄aino ni n̄ yákenano sáabu kpá Wurenone,
oni n̄ yázõkõkenano kpàkpa ke.

5 Oni n̄ manake zõkõ gakuride yã o,
mani n̄ yãbonsarekenano laasun lé.

6 Oni n̄ yákena naasi gbãna yã o,
mani n̄ zõkõke gadi keíne.

7 Oni n̄ manake zõkõ baaru kpá,
oni ayuwii ke n̄ yãedekenanano yáí.

8 Dikiri sùru v̄i kũ wẽndao,
àdi po f̄e likaro, à gbẽke v̄i zõkõ.

9 Dikiri òi yã mana ke gbẽ s̄inda pínki,
àdi a pó kũ à k̄eno wẽnda gwa n̄ pínki.

10 Pó kũ n̄ k̄eno ni n̄ sáabu kpá n̄ pínki,
n̄ yãmarino ni n̄ tó sé lei, Dikiri.

11 Oni n̄ kpata gakuri gadi ke,
oni n̄ iko gbãna yã o,

12 de gbẽ s̄inda pínki n̄ yázõkõkenano dõ
kũ n̄ kpata mana gakuride yão.

13 N kpata bi kpata lakanasarime,
ñigõ de kína ũ ari ó buria.

Dikirin náani v̄i yã kũ à ò musu pínki,
à sùru v̄i kũ pó kũ à k̄eno n̄ pínki.

14 Dikiri òi gbẽ kũ òten léteno kũ,
àdi gbẽ kũ wari t̄òmmano fute.

15 Pó s̄inda pínki wé donyĩ,
ndi póble kpáríma a goroa.

16 Ndi o poroíne pó móríma,
ndi pó s̄inda pínki poyeina bokotene.

17 Dikiri yákenanon mana pínki,
à gbẽke v̄i a yã s̄inda pínki kenaa gũn.

18 Dikiri káni kũ a sisirino n̄ pínki,
gbẽ kũ òdi a sísi kũ yãpuraono.

19 Àdi a v̄inakerino poyeina bokoténe,
àdi n̄ wikilena ma à n̄ sura ba.

20 Dikiri òi gbẽ kũ ò yeaino òkpá n̄ pínki,

ama ani yāvānikerinɔ kakatε.

²¹ Dikiri táakilena nigõ da ma lén,
pó sīnda pínki gõ a tó kũ à kú adona bo
gɔɔ sīnda pínki.

146

Dikiri laakaridɔna wēndadenɔa

¹ Aleluya!

Ma swē, ñ Dikiri táaki lé.

² Manigõ Dikiri táaki lé ari ma wēndi léa,
manigõ lè sí ma Ludanε ari ma kunna léa.

³ Àsun náani kpá gbānadenɔaro,
surabana kú bisāsiri kīnaaro.

⁴ Tó ñ wēndii tà, òdi era ò gē būsun,
zī birean yā kũ òten péa dī láka.

⁵ Arubarikademε gbē kũ Yakubu Luda de a kpanyīri ũ ũ,
kũ à wé dɔ Dikiri a Ludai.

⁶ Àkũ mé à musu kũ zīteo kè,
ísira kũ pó kũ ò kú a gūnnɔ pínki.
Dikiri náani vī gɔɔ sīnda pínki,

⁷ àdi yā sí kũ gbē kũ òten gbāna mɔ́nɛnɔ,
àdi póble kpá nàderinɔa.

Dikiri dī bàa poro gbē kũ ò yīnanɔa,

⁸ Dikiri dī vīnanɔ wé wēíne,
Dikiri dī gbē kũ wari tǔmmanɔ fute,
Dikiri dīgõ ye gbē mananɔi.

⁹ Dikiri dī bòasunɔ gwa,
àdi ɔ da gyaanɔna kũ tonenɔ,
ama àdi zé yākatε gbē vāninɔne.

¹⁰ Dikiri dīgõ kí ble gɔɔ sīnda pínki,
Zaiɔdenɔ, á Luda dīgõ kun ari á buria.
Aleluya!

147

Pó sīnda pínki kú Luda ɔí

¹ Aleluya!

Lèsina ó Ludanε mana,
à nna akūsɔ à kũ ò a táaki lé.

² Dikiri ten Yurusalemu fute dɔ,
à Isaraila zizɔnɔ kàkara àten era à su kũńwo.

³ Àdi gbē kũ ñ nèsee yàkanɔ laakari kpáteíne,
àdi ñ bò pípiíne.

⁴ À susunenɔ lé dõ,
àdi ñ baadi sísi a tóa.

⁵ Ó Dikiri zókõ, à iko vī manamana,
a ɔ́ndõ lé vīro.

⁶ Dikiri dì zĩdabusarinɔ gba gbāna,
ama àdi ɔ tɔ yāvānikerinɔa ari zĩte.

⁷ À lè sí Dikirine kū a sáabukenaao,
à ó Luda táaki lé kū mɔrɔɔɔ.

⁸ Àdi tó legū sisi,
àdi zĩte gba legū,
àdi tó sè bute s̄s̄inɔa.

⁹ Àdi pób̄le kpá n̄b̄ɔnɔa
kū kākāanna n̄énɔ, tó òten wiki pé.

¹⁰ Adi ke s̄s̄ gbānake mé àdi kánerɔ,
adi ke ḡs̄agbānake mé àdi kenɔro.

¹¹ Gb̄ē kū ò a v̄ina v̄inɔ mé àdi káne,
gb̄ē kū n̄ wé dɔ a gb̄ēkeinɔ.

¹² Yurusalemudenɔ, à Dikiri tó bo,
Zaiɔdenɔ, à á Luda táaki lé.

¹³ Zaakū àdi arubarika daágu,
àdi á w̄ete b̄inilenɔ gbāna karaáre.

¹⁴ Àdi á gba aafia ari á b̄usule lén,
àdi pób̄uri mana kpááwa à k̄a.

¹⁵ Àdi yā o à kpāzā zĩtene,
a yā dì ká ḡnɔḡnɔ.

¹⁶ Àdi tó legūgb̄e k̄óte p̄úu lán buu bà,
àdi tó plí kpá lán túbu bà,

¹⁷ àdi legūgb̄e f̄ā lán gb̄èk̄ɔs̄ɔɔ bà.
Dí mé ani f̄ɔ à ze a ĩa ȳidaii?

¹⁸ Àdi yā o à kpāzā, legūgb̄ee dì yó,
àdi ĩa gbarɔ, a í dì bàa lé.

¹⁹ Àdi tó Yakubu burinɔ ḡs̄ a yā d̄s̄,
àdi doka kū à d̄itenɔ da Isarailanɔne.

²⁰ Adi abirekū ke buri pānde kenɔro,
ò a yāditenanɔ d̄s̄ro.

Aleluya!

148

Dikiri p̄s̄ kū à k̄enɔ a táakilenaa

¹ Aleluya!

À Dikiri táaki lé, a bedenɔ!

À a táaki lé zaa musu!

² À a táaki lé, a malaikanɔ á pínki!

À a táaki lé, a ìbanɔ á pínki!

³ À a táaki lé, ifāntē kū m̄ɔvuraao!

À a táaki lé, susune ìnnanɔ pínki!

⁴ À a táaki lé, sarapura musumus̄u p̄ónɔ
kū í kū à kú ludambelanɔ.

⁵ Ó Dikiri tó bo,

zaakū à yā ò, akū ò kun.

⁶ À ñ pεεε ñ pépekia
de ògō kú gwe gɔɔ sīnda pínki,
à doka dîteíne, oni fō ò vīaloro.

⁷ À Dikiri táaki lé, pó kū ò kú zīteno,
kpò gbèntēno kū ísira lònno
⁸ kū legūpinaao kū legūgbεεo kū legūsisinaao
kū zàga'íá kū àdi m̀i nate a yāneεo,
⁹ kū kpínno kū sīsīno pínki
kū lí né'irinno kū sida líno pínki,
¹⁰ kū nòbòsēntēno kū pókādeno pínki
kū pó kú òdi táa o kú kùaonno kú bāno,
¹¹ kū andunia kínanno kú burinno pínki
kū kínanenno kú bùsu gbānadenno ñ pínki,
¹² kú kefennanno kú nòkparenno ñ pínki
kū gbē zōkōno kú né fítinno.

¹³ Ò Dikiri tó bo,
zaakū a m̀en do tó mé à zōkō,
a gakuri de musu kú zīteola.

¹⁴ À kína kà a gbēnoε,
kū a yāmarinno òdi a táaki lé,
Isaraila kú ò káni kāaonno.
Aleluya!

149

Dikiri gbēno yákpatekena kú burinno

¹ Aleluya!

À lè dufu sí Dikirinε,
à a táaki lé a gbēno kōkakaranaa gūn.

² Isarailanno pò ke nna ñ Kèriia,
Zaiōdenno ponna ke kú ñ kínao.

³ Ò ũ wā ò a tó bo,
ò a táaki lé kú m̀ɔɔɔo kú sēgēsēgēo.

⁴ Zaa kú Dikiri gbēno yā òdi káagu,
àdi surabana fura kú zīdabusarinnoε.

⁵ Dikiri yāmarinno ponna wiki lé ñ zīblena yāi,
ò ayuwii ke ñ wutebɔɔ musu.

⁶ Luda táakilena gō da ñ lén,
fēneda lékpaplade gō na ñ oī,

⁷ de ò m̀ɔra káo burinno,
ò bùsu sīnda pínki gbēno wé tào,

⁸ de ò ñ kínanno yīyī kú m̀kākōananno,
ò m̀ò ká ñ kínenno,

⁹ de ò yā da'íla lākū à kēna takada gūn nà.
Gakuri kú Dikiri yāmarinno ni len gwe.
Aleluya!

150*Dikiri táakilenaa*

¹ Aleluya!

À Luda táaki lé a kúkia,
à a táaki lé sarapura zókõ gūn.

² À a táaki lé a gbānake yāi,
à a táaki lé kū a zókõ deñla yāi.

³ À a táaki lé kū kurupenaao,
à a táaki lé kū mɔrɔɔ kū gidigboo.

⁴ À a táaki lé kū gāgāo kū ūwānaao,
à a táaki lé kū gugeo kū úrao.

⁵ À a táaki lé kū sègēpanaao,
à a táaki lé kū sègē ũ gbānao.

⁶ Pó bēne sīnda pínki, à Dikiri táaki lé!
Aleluya!

YAASINŌ

Yā kū à tò òdi yáasi zu

¹ Yáasi kū Dauda né Sulemanu, Isarailanŋ kína zù,
² de gbě̀nŋ le ò ɔ̀ndɔ́ kù ògɔ́ laakari vī,
 ò dɔ́na yā dada,
³ ò gɔ́ wé̀zɛ̀ri laakaridenŋ ũ
 manakɛna kù yāzɛdeo kù náanio yā gūn.
⁴ Yáasi díno di nèsɛdode gba laakarii,
 àdi tó kefenna gɔ́ kú a dɔ̀rɔ̀ɔa kù dɔ́naao.
⁵ Laakaride ni ma, a yádadana le à kara,
 nèsɛde ni lédamma le a gūn,
⁶ ani yáasi kù yā̀lɛkɔ́anaao mì dɔ́
 kù ɔ̀ndɔ́rinŋ yá'onaao kù n̄ gara kutu yānŋ.
⁷ Vīnakɛna Dikirinɛɛɛ dɔ́na naana ũ,
 ama yɔ̀nkŋ di ɔ̀ndɔ́ kù lédammao gya bo.

Laakarikɛna gbě̀ vāni manafikii

⁸ Ma né, n̄ n de yā'onnenena ma,
 n̄sun pā kpá n da lédammairo.
⁹ Anigɔ́ de fūra mana ũ n m̄ia,
 anigɔ́ de m̀wakarɛ ũ n wakaaa.
¹⁰ Tó durunnakerinŋ teni n laakari gáte,
 n̄sun wero, ma né.
¹¹ Òdi pi: N̄ m̀ó ò gé gbě̀nŋ dā́dā ò n̄ dedɛ,
 ò taarisaridenŋ kpákpa ò n̄ kúkū.
¹² Ò n̄ m̀ómŋ bēne lákū mira di ke nà,
 ò n̄ m̀ó vāni lákū gyāwān di ke nà,
¹³ óni p̀ó ɔ̀gɔ́de buri sīnda pínki le,
 ó kpéno ni pa kù p̀ó kù o nākōanŋ.
¹⁴ N̄ m̀ó ò ó baka kakara,
 ó pínki ó ɔ̀gɔ́sɔ́nŋ nigɔ́ dokōnŋ.
¹⁵ Ma né, n̄sun gé kū́n̄woro,
 n̄sun zé sé kū́n̄woro.
¹⁶ Zaakū òdigɔ́ lika kù yāvānikɛnaao,
 ò wāna kù gbēdenaao.
¹⁷ Bàkpakpana bāno wára bi yā pāme.
¹⁸ Òten tankute kpákpa n̄ zīdanɛɛɛ,
 n̄ toke mé à n̄ para.
¹⁹ ɔ̀gɔ́vāniweterinŋ zian gwe n̄ pínki,
 n̄ lukana p̀ó mé àdi n̄ wèndi bo.

ɔ̀ndɔ́ teni ó sisi

²⁰ ɔ̀ndɔ́ ten wiki lé gānulea,
 a kòto dɔ́ zédan.
²¹ Àten lé zu zé kù òdi kɔ́ kakaran léa,
 àten kpákpa ke wēte b̄n̄ilenŋ gūn à pi:
²² ɔ̀ndɔ́saridenŋ, anigɔ́ kun kù ɔ̀ndɔ́sarikɛo ari bɔ̀rɛɛ?

Lalandikerinŋ, áni ma fobona tó bŋreε?
 Yŋnkŋnŋ, ániḡ zā dŋnan ari bŋreε?

²³ Tó a ma lédamma mà yā,
 de ma a dŋnaa pìsiáwa,
 mani tó àḡŋ ma laasun vī.

²⁴ Lákū ma á sisi a gi sã kpáí nà,
 ma ɔ pòroáre á gbēke dí laakari kero,

²⁵ lákū a ma lédamma kpà sákoto nà pínki,
 ádi we laakari kū ma á gbáiro,

²⁶ tó kisira á lé, mani á yáa dŋme,
 tó yā á lé, mani á lalandi keme,

²⁷ bee tó yā á lé lán zàga'īa bà,
 ke tó kisira á lé lán tūtuu bà,
 ke tó takasi kū yā'ūmmanaaŋ ḡḡái.

²⁸ Zī birea áni lé zumai, mani we sŋro,
 áni ma ki wete, áni ma e sŋro.

²⁹ Zaakū a zā dŋnan,
 ádi ze kū vīnakena Dikirineεoro.

³⁰ Ádi we ma lédammairo,
 a laakari kū ma á gbá gya bò.

³¹ Áni á dàa gbè le,
 yā vāni kū a zeŋ ni wí á musu.

³² Kpelina ŋndŋne ni ŋndŋsaridenŋ dede,
 laasunsari ni yŋnkŋnŋ dúgu zŋ.

³³ Gbē kū à ma yā kūna sŋ anigŋ kun aafia,
 anigŋ kun kū laakariio kpatena vīnakena vānineε sari.

2

Tena ŋndŋi àree

¹ Ma né, tó n ma yā sì,

tó n ma yāditenanŋ kūna n swèn,

² tó nten sã kpá ŋndŋyāi,

tó n swèε kpà yā asānsia,

³ tó n lé zù wézēi,

tó n wiki lè yā dŋrŋ dŋnaaa,

⁴ tó n kpatε kèi lán andurufuu bà,

tó n wète lán aruzεke kū à utēnaa bà,

⁵ ŋnigŋ vīnakena Dikirine dŋ sà,

īni bo Luda dŋnaaa.

⁶ Zaakū Dikiri mé ádi n gba ŋndŋ,
 dŋna kū yā dŋrŋ dŋnaao dì bo a kīnaame.

⁷ À zīblena kūna gbē mananŋne,
 à de sēgbako ū taarisaridenŋne.

⁸ Ádi ɔ lika gbē mananŋi n zé ḡn,
 ádi a yāmarinŋ dākpā n táa'onaa ḡn.

⁹ ŋnigŋ yāzede dŋ sà kū yā súsuo
 kū yā manao kū zé manao pínki.

¹⁰ Zaakū ŋndŋ ni ḡε n swèn,
 dŋna ni n pŋ ke nna.

11 N laakari ni n dākpā,
asānsi ni ɔ likanyĩ.

12 Ani n bo gbē vāninɔ zén
ani n sí yābēne'orinɔ ɔĩ.

13 Gbē pìnɔ pà zé súsune,
ò gusira zé sè.

14 Òdi ponna ke vānikena gūn,
òdi yā vāni fayasari nna ma.

15 N yākena súsuro,
òdigō yā ke kū manafikiome.

16 Ɔndō pì ni n sí zinakeri ɔĩ,
ani n bo karua yānnanna'onnenan.

17 Nɔgbē pì pā kpà a nénɔkparekegɔrɔ gōi,
à Luda bàka kunna káao yā gbòro.

18 A be dì mì pé kūńwo gaame,
a kpé zé dì tá kūńwo gyāwān.

19 Gbē kū à gēii dì nèse litero,
àdi wèndi zé le doro.

20 Ɔndō pì ni n da gbē mananɔ zéa,
ĩnigō d̀rɔdenɔ zé kūna.

21 Zaakū nèsepuradenɔ mé oni gō b̀usu vĩ,
taarisaridenɔ mé onigō kú a gūn.

22 Yāvānikerinɔ sō, oni pémma ò n bote b̀usun,
oni náanisaridenɔ kpare a gūn.

3

Dikiri náanikena di n gba ɔndō

1 Ma né, òsun tó ma yādannena sānguro,
ngō yā kū ma ditennɔ kūna n swèn.

2 Zaakū ani n ká wèndi gbānaa,
ani aafia karanne.

3 Gbēke kū náanio sún kēmmaro,
ngō dana m̀wakare ũ,
n kē n swèea lákū òdi yā kē anloa nà,

4 n tó nigō nna,
ĩnigō mana Luda kīnaa kū bisāsirinɔ.

5 N Dikiri náani ke kū nèse mèn doo,
òsun gbāna kpá n zīda dōnaaaro.

6 Ngō a dō n yā sīnda pínki kenaa gūn,
ani zé poronne súsú.

7 Nsun n zīda gwa ɔndōde ũro,
ngō Dikiri vīna vī n kē yā vānia.

8 Abirekū nigō de n mè aafia eze ũ,
ani n wánɔ gba gbāna.

9 N b̀ere lí Dikiri kú n aruzekɔ
kú n burapɔ káakunɔ pínki,

10 póblewɛnɔ ni n dɔ̄ pa ari àgɔ kóte,
 n lo zɔkɔnɔ ni pa yéferɛ kũ sèwē dufuo.
 11 Ma né, tó Dikiri ten foru dɔmma,
 ñsun dɔke kũ a yāoro,
 tó à kpàkēnyĩ, ñsun tó à kenne ñniro.
 12 Zaakũ gbē kũ Dikiri yeiin àdi toto,
 lákũ de dì ke a né kũ à kène manane nà.

Ɔndɔ àree

13 Arubarikaden gbē kũ à ɔndɔ lè à kũ
 à dɔnaa lè à pàpa ũ.
 14 Zaakũ à àre vī de andurufula,
 àdi karana keñne de wurala.
 15 À bèere vī de gbè bèere dɛla,
 pó kũ ní a ni vīnɔ ke dí ká a ũro.
 16 Wèndi gbàna kú a ɔplan,
 aruzekɛ kũ gakurio kú a ɔzen.
 17 A yākenanɔn nna,
 a zé sīnda pínki aafia vī.
 18 À de lí wèndide ũ gbē kũ ò kūnanɔne,
 arubarikadenɔn gbē kũ ò sɔnɔ ũ.
 19 Dikiri gonikɛ gūn à zīte kàte,
 a ɔndɔ gūn à musu kè.
 20 À ísira wèe bò a dɔnaa gūn,
 à tò ludambɛ luku mɔtɔ vī.
 21 Ma né, ñgɔ wézē vī kũ fayaa,
 ñsun wé vīaloro.
 22 Anigɔ de n nini wèndi ũ,
 anigɔ de mòwakare ũ n wakaaa.
 23 Ìnigɔ kure n laakariia,
 póke ni kpánnero.
 24 Tó n wute, vīna ni n kũro,
 ñni wúte ñ i o nna.
 25 Ìni vīna ke kariinero,
 ke kisira kũ àdi yāvānikerinɔ le kánto.
 26 Zaakũ Dikiri nigɔ de n mìkpaki ũme,
 ani tó n gbá vī tankutela.
 27 Tó n ɔ teni n kpe le,
 ñsun gí ñ yā mana ke gbē kũ à de ñ kenɛɛnero.
 28 Tó ñ kpányĩ zé vī,
 ñsun pi n gbēdakene à gé gĩa ari ziario.
 29 N gbēdake kũ à kú n sare kũ à n náanikena,
 ñsun a kũ yā vānioro.
 30 Tó gbē dí yāke kennero,
 ñsun lékpakɔa ke kãao pãro.
 31 Ñsun gbānamɔnnɛri kunna ni dero,
 ñsun té a yākɛna keiro.
 32 Zaakũ Dikiri tēeme manafikidenɔ ũ,
 nèsɛpuradenɔn àdi ke a kpàasinɔ ũ.

³³ Dikiri ò láari bo gbē vānino ɔnnwa,
àdi arubarika da gbē manano ben.

³⁴ Àdi lalandidenɔ lalandi ke,
ama à gbēke vī kū zīdabusarinɔ.

³⁵ Ɔndɔde ò bèere le,
yɔnkɔ sɔ àdi wé'i da a zīdaa.

4

Gbē zōkō lédamma

¹ Ma néno, à gbē zōkō lédamma ma,
à laakari ɔɔa de à asānsi le.

² Dōna sūsun maten daáre,
àsun pā kpá ma yādannenaaairo.

³ Kū má kun né ũ ma de ɔĩ,
má busana ma da né mèn do légelege ũ.

⁴ Ma de yā dàmenne à pì:

Ngō ma yā kūna n swēe gūn,
n ma yāditenano da ñnigō kun.

⁵ N ɔndɔ kū ngō dōna vī,
ñsun sāsāi n pā ma yānero.

⁶ Nsun pā kpá ɔndɔiro, ani n dākpā,
ngō yei, ani ɔ kúmma.

⁷ N ɔndɔ kū, àkūme yā sīnda pínki mī ũ,
n dōna wete kū aruzeke kū n vīo pínki.

⁸ N a kū gbāngbān, ani n kara,
n a kū ɔplapla, ani bèere línne.

⁹ Anigō de fūra mana ũ n mīa,
anigō denne kífura gakuride ũ.

¹⁰ Ma né, n sá kpá ma yāi,
n yā pì da, n wēndi nigō gbāna.

¹¹ Ma ɔndɔ zé mōnne,
ma n da yā mana zén.

¹² Tó nten táa on, póke ni kpánnero,
tó nten bàa lén, ñni gē síro.

¹³ Ngō ma lédamma kūna, ñsun gbarero,
n a kū gbāna, zaakū àkūme n wēndi ũ.

¹⁴ Nsun yāvānikerinɔ zé séro,
ñsun té gbē vānino zéiro.

¹⁵ N pāñne, ñsun nammaro,
n kēm̄ma n n gena ke.

¹⁶ Tó odi vāni le ò kèro, òdi i oro,
tó odi gbē le ò kari boro, i òdi gē n wénlo.

¹⁷ Zaakū vānikenaame n póble ũ,
wétāna gbēnoaame n pómīna ũ.

¹⁸ Gbē manano zé de lán gudōnaa bàme,
a gupura òdi bo lán ifāntē bonaa bà.

¹⁹ Yāvānikerinɔ zé de lán gusira níkiniki bàme,
òdi pó kū à tò òdi gē sí dōro.

20 Ma né, ò laakari dɔ yā pìnɔa,
 ò sǎ kpá ma yǎ'onnɛnaaa.
 21 Ñsun kpá sǎkotoro,
 òngɔ kũna n swèè gũn.
 22 Zaakũ à de wèndi ũ gbè kũ à lè à kũnaane,
 à de mè pínki aafia ũ.
 23 A kũ à denla ò laakari dɔ n swè yāa,
 zaakũ wèndi zĩni bò swè kĩnaame.
 24 Ñ bo yāvāni'onan,
 ò mì kè yǎlɛkpɛɛ'onaaa.
 25 Ñ wé dɔ n arɛ,
 ò gu gwa n kuru súsu.
 26 Ñ zé sé súsu,
 n yǎkɛnanɔ pínki ni bo mana.
 27 Ñsun na ɔplai ke ɔzeiro,
 òsun gbá péte yā vāni zénlo.

5

Laakarikɛna karuaai

1 Ma né, ò laakari dɔ ma dɔnaaa,
 ò sǎ kpá ò ma ɔndɔ yā ma,
 2 de òngɔ kú n laakariia,
 dɔna yā nigɔ kú n lén.
 3 Karua yǎ'onaa òngɔ nna lán zó bàme,
 àdi ò gáte kũ lénao,
 4 ama kpɛkpɛ àdi kɛnne kyàkyā lán sɛwe bà,
 àdi ò zɔ lán fɛneda léna kpa plade bà.
 5 A zé ò mì pé kũńwo gaa,
 àdi si kũ gbè kũ ò téinɔ gyāwān.
 6 Àdi laasun lé wèndi zéaro,
 à dɔ a zā zé piaro.
 7 Ma né, ò sǎ kpá ma yāi sà,
 òsun kpɛ li ma lédammanero.
 8 Ñ pǎ nɔgbè dí takane zāzā,
 òsun na a be gānuleiro,
 9 de n bèere sún gɔ gbè pāndenɔnero,
 de òsun n wèndi kpá gbè pāsĩnɔaro,
 10 de n aruzekɛnɔ sún gɔ dakenɔnero,
 de n zĩ àre sún gɔ ɔn pānde bedenɔnero.
 11 Ñigɔ nda n gɔrɔ lakanaaa,
 òni fɛfɛ n gbāna ni láka.
 12 Ñni pi: Ma gi lédammai fá!
 Ma dɔkena kũ foruo mé à tò.
 13 Mádi arufannanɔ yǎ'onnɛna maro,
 mádi sǎ kpá ma yādannerinɔiro.
 14 À gɔ fíti kũ mà kpe bo
 andunia dagura.

15 Ñ n zĩda orozã í mi,
 ñ ze kũ n zĩda lògɔ'io.
 16 N í kɔtɛna bàai manaro.
 N í bona gânulea zé vĩro.
 17 Ñ tó àgɔ de n nanɔ pɔ ũ ado,
 àsungɔ de gbẽ pãnde pɔ ũro.
 18 Luda arubarika da n íboki pìn,
 ñ pɔnna ke kũ n kefɛnnakɛgɔɔ nɔo.
 19 N gã yenyĩde! N bikyao mana!
 Ñ tó a bândaragana gɔ kennɛ nna,
 ñ a yenyĩ ni de lákũ gu ògɔ ò nà.
 20 Ma né, bɔyãin ïni karua ni deɛ?
 Bɔyãin ïni bândara gá kũ gbẽ pãnde nɔoo?
 21 Bisāsiri yākɛna ke utena Dikirinero,
 àdigɔ zé kũ à sè dɔ pínki.
 22 Yāvānikeri taari di bà kpákpane,
 a durunna di a kũ.
 23 Lédammamanasari ni a kpá gai,
 a yɔnkɔke zɔkɔ ni a sãte.

6

Fĩna kũ ma'áo kũ bisāsiri páo yá

1 Ma né, tó n n gbẽdake fĩna di n musu,
 tó n zenkpɛke sè gbẽne,
 2 tó n lé n ásarú kè,
 tó n yá'ona n da yān,
 3 ñ ke dí bà, ma né, ñ lé bo yā pìn,
 zaakũ n na n gbẽdake ɔĩ.
 Ñ gé ñgɔ zezɛ n gbẽdake pìii,
 ñ kúte kenɛ.
 4 Ñsun tó i gẽ n wé gūnlo,
 ñsun tó n wébara tikisi kũro,
 5 ñ n zĩda sía lákũ gá di ñ kè nà,
 lákũ bā di bo gbàgidikpakpari ɔn nà.
 6 Ma'áde, ñ gé blènɔ gwa,
 ñ a yākɛna tàasi ká ïni ɔndɔ kũ.
 7 À don'arɛde vĩro,
 à gbẽ zɔkɔ ke dikiri vĩro.
 8 Àdi zàna zĩ di sakareme,
 àdi a póbɛ kakara pókɛgɔɔa.
 9 Ma'áde, ïnigɔ wutɛna ari bɔrɛɛ?
 Bɔrɛn ïni vu inn?
 10 Ndi kamma bo fíti ndi i o fíti,
 ndi wúte fíti ɔkpana n kùsɛɛa.
 11 Takasi ni gēnyĩ lán kpāni wédewɛ bà,
 pókĩamma ni summa
 lán gbẽ kũ à gɔkɛbɔ kũna bà.
 12 Bisāsiri pā bi gbẽ vānimɛ,

àdigō kure kũ ékeo da a lén.

13 Àdi yā o kũ wéoo kũ ɔo,
àdi sèeda keńne kũ gbáo.

14 Manafiki mé à a nèe pana,
yā vāni laasunnn àdigō lé goro sında pínki.

15 Abire yāi kisira ni sua lézammaanaa sari,
kakatena ni gēi kǎnto, anigō futena vīro.

16 Yā mèn suddo kun kũ Dikiri zàagu,
à kà se suppla kũ à denε tē ũ.

17 Zĩdabinaa, éketonaa, taarisaride denaa,

18 yā pāsĩ laasunlɛnaa, wāna vānii,

19 sèeda éketona kũ danenɔ dokōanaao.

Laakarikena zinakenaai

20 Ma né, ñgō n de yāditenanɔ kũna,
ñsun pā kpá n da yādannenaairo.

21 Ñgō kũna n swèe gũn,
ñgō dana m̀wakare ũ.

22 Ani donne are n taa'onaa gũn,
ani n dákpá n wutɛnaa gũn.

Tó n vu, ani lé damma.

23 Zaakũ yāditɛnaa pìnɔ bi fitilame,
yādannɛnaa pì bi gupurame,
lédamma kũ foruo bi zé wèndideme.

24 Ani n sí nɔgbē vāni ɔĩ,
ani n bo gbē pānde nɔ yānnanna'onnenan.

25 Ñsun a manake ni dero,
ñsun tó a wékpāntē n kũro.

26 Karuaa di n ke kori,
gbē pānde nɔ sō àdi n wèndi bèereɛde kakate.

27 Tó gbē té sè à dà a pɔten,
a pókasa ni gí té kũi yá?

28 Tó gbē gèseɛ pète t́yɔa,
ani gí a kpátai yá?

29 Len à de le kũ gbē kũ à gè a gbēdake nɔiio,
zaakũ tó à ɔ kèa, ani bo pāro.

30 Tó nà ten gbē de, tó à kpāni ò,
òdi a yā da pā yá?

31 Tó ò a kũ, ani a fĩna bo leu suppla,
ani pó kũ à vī a onn kpá pínki.

32 Zinakeri laasun vīro,
gbē kũ àdi abirekũ ke di a zĩda kakateme.

33 Gbēna mana kũ kpebonaaoome a baka ũ,
a tó vāni ni kēaro.

34 Zaakũ gōgbē nèsegōba mé ani su kũ pofēo,
tó àten fĩna bońma, ani n wènda dōro.

35 Ani kútekebo ke síro,
bee tó à gba zōkōo dànε, ani weiro.

7

Laakarikena karuaai

- 1 Ma né, ñgõ ma yãno kũna,
 ñ ma yãditenano da n nèsen.
- 2 Ñgõ ma yãditenano kũna ñigõ kun kũ wèndiio,
 ñ laakari do ma yãdannenaana lán n wéne bà.
- 3 Ñ da n onea tãnka ũ,
 ñ kē n swēea lákū òdi kē anloa nà.
- 4 Ñ o ñndõne n dāren a ũ,
 ñ asãnsi sísi n gbē ũ.
- 5 Ani n sí bona karua oĩ,
 ani n bo gbē pãnde no yãnnanna'onnenan.
- 6 Má zena ma kpé wondoo gũn,
 maten bàai gwa.
- 7 Akũ ma gõ gbãna kenõ è, ñndõ kĩaĩma,
 kefenna ke kú ní té, à laasun vĩro.
- 8 Àten likara karua gãnulea,
 àten wakalokũ kekēi a be kpa
- 9 zaa ifántē letenaao ari gwãani,
 ari gu gèe à sira kũ manamana.
- 10 Akũ no gbē pìi bò à sù daale ñndõ'ñndõ,
 àten o má a zĩdaa lán karuaa bà.
- 11 Kùgbãnademe, à wé'isari vĩ,
 a pòro dì péte bero.
- 12 Zĩkenõa àdigõ kú zédan, zĩkenõa gãnulea,
 àdigõ kpáte ke zérankpakõa.
- 13 Akũ à kefenna pìi kũ à lé pèa,
 à wékpãntē m̀atei à pì:
- 14 Sáabukpa sa'ona kúma yã,
 akũ ma lé kũ ma gbèe pì fĩnaa bò gbãra.
- 15 Ó kō'ena yãin ma boi,
 mateni n wete ma n e la sō.
- 16 Ma boro go kpáte ma gádoa
 kũ Misila b̀usu biza wé manao.
- 17 Ma turare'i fãke ma wútekia
 kũ ò kè kũ lí'õ gbĩ nnao kũ lítekeeo.
- 18 Ñ mó ò yenyĩ ke ari gu gé doo,
 ò ó poyeina ke ari à mówá.
- 19 Zaakũ ma zã kú bero,
 wēte kũ à gèen zã.
- 20 À go sōnoo yĩ à gèeo,
 ari àgõ gé su mo ni ke papana.
- 21 À a swèe blè kũ yã dasi fãnaao,
 à gã nàa kũ yãnnanna'onnaao.
- 22 Akũ kefenna pìi bò à tèi gõno,
 lán zù kũ òten gé a kùtu kpá bà,
 lán gã kũ àten gbá péte goron bà,

23 lán bā kū àten wā à sì gbèsaan bà.
Adi dō kū a a zīda kpà gairo,
ari kàa gèè à a swèè kù.

24 Tera sà, ma nénò, à ma yā ma,
à laakari dō yā kū àten bo ma lénwa.

25 Àsun tó á laasun tá a kīnaaro,
àsun sàte à gē a zénlo.

26 Gbē kū à n̄ né à n̄ kakatenon dasi,
gbē kū à n̄ dede pìno lé vīro.

27 A bε bi mira zédame,
àdi gē kúnwo gyāwān kpénen.

8

Ḷndō teni ó sisi

1 Ḷndō mé àten lé zuwáiroo?
Wézē mé àteni ó sísiroo?

2 À kú s̄s̄i musu zé kpado,
à zena zérankpakōa.

3 À kú wēte b̄n̄ile sare,
a koto dō b̄n̄ile p̄i gb̄no kīnaa.

4 Gbēno, ákōno mateni á sisi,
bisāsirinō, maten lé zuái.

5 Nigāzīkerinō, à laakari wete àgō vī,
yōnkōno, à tó àgō laasun vī.

6 À s̄a kpá, zaakū yā tikisiin mani oáre,
yā dōrode mé ani bo ma lén.

7 Zaakū ma lé d̄i yāpura o,
ma zā yā vānigu.

8 Yā kū ò da ma lénnon mana,
n̄ ke manafiki ke sātēna vīro.

9 À súsu asāns̄inidenone p̄inki,
à zé vī gbē kū ò dōna v̄inone.

10 À ma lédamma sé de andurufula,
à dōna sé de wura manala.

11 Zaakū Ḷndō bèere vī de gbè bèerēdenola,
póke ni kúmma kū à kà a ūro.

12 Makū Ḷndō má laakari vī,
má yākena a zéa dōna vī.

13 V̄inakēna Dikirinεεε zāna yā vānigu ū.
Ma zā zīdabinan kū īadānaao

kū kunna vānio kū yālekperε'onaao.

14 Lédamma kū fayayākenaa bi ma pómε,
ma kīnaan gbāna d̄i bon kū asās̄inio.

15 K̄inanō d̄i kpata ble ma gāimε,
kpatablerinō d̄i yāzede d̄ite kū ma gbānao.

16 Gbānadenō d̄i iko ke ma gāimε
kū andunia kpatadenō n̄ p̄inki.

17 Má ye gbē kū ò yemainōi,
gbē kū òdi ma wetenō mé òdi ma e.

- 18 Aruzeke kũ gakurio kú ma ɔĩ
kũ ɔgɔda karanaao kũ kunna nnao.
- 19 Né kũ madì iínɛ sãna de wura manala,
karana kũ madì keńɛ de andurufu swáswala.
- 20 Má té yã mana zén,
madì táa o zé súsu gũn.
- 21 Madì gbě kũ ò yemaino gba pó,
madì n̄ aruzekekatekinɔ pańɛ.
- 22 Dikiri ma ke a zĩ naanagɔɔa,
ari àgɔ gé yã kũ à kè zaa káakunɔ ke.
- 23 À ma dìte zaa káakume,
zaa a naana gɔɔa, de adi andunia ke kòro.
- 24 À ma i zaade ísira kunlo,
ísɛboki ke kun gɔɔ kũaro.
- 25 À ma i kpino ã,
ari àgɔ gé s̄s̄s̄ino zĩni péte,
- 26 ari àgɔ gé andunia káte,
ke s̄ɛnte ke búsu wén do.
- 27 Kũ àten pó kũ ò kú musunɔ ke,
kũ àten sarapura da ísiralá,
- 28 kũ àten legũ na musu,
kũ àten zĩte í zé f̄,
- 29 kũ àten ísira lézeki ke
de a í sún v̄ialaro,
kũ àten andunia káte, má kú gwe.
- 30 Má kú a sare ɔzĩkeri mana ũ,
ma pɔ dìgɔ nna a are lákũ gu dìgɔ do nà,
madìgɔ pɔnna ke kãao gɔɔ s̄inda pínki.
- 31 Ma pɔ dìgɔ nna Dikiri anduniaa,
bis̄asirinɔ de ma pɔnnakebo ũ.
- 32 Tera sà, ma nénɔ, à ma yã ma,
arubarikaden gbě kũ à ma zé kũna ũ.
- 33 À ma lédamma ma à ɔndɔ kũ,
àsun pã kpáiro.
- 34 Arubarikaden gbě kũ àten sã kpá ma yã ũ
kũ àdigɔ ma wete ma kpéleleá,
kũ àdigɔ ma dã gɔɔ s̄inda pínki.
- 35 Zaakũ gbě kũ à ma e wëndii è,
anigɔ nna kũ Dikirio.
- 36 Gbě kũ à kùramai yã v̄ani ì a zĩdanɛme,
gbě kũ à zãmagunɔn ye gaimɛ.

9

ɔndɔ kũ yɔnkɔkeo

- 1 ɔndɔ a kpé bò,
à a gbègbano à mèn suppla à pètepete,
2 à nòbɔɔ dè à sèwè bà,
à pòblenɔ soru kè à káte.

³ À a nɔkpare zīkerinɔ zī,
 àten lé zu wēte sīsī mīsōntea à pì:
⁴ Àkōnɔ fayasaridenɔ à era à mó la!
 Àkōnɔ laasunsaridenɔ maten oáre,
⁵ à mó à ma póble ble,
 à wē kū ma bà mi.
⁶ À á yōnkɔke tó, anigō kun wèndiio,
 à táa o wēkēna zén.

⁷ Gbē kū àten lalandide da zéa ten sōsō weteme,
 gbē kū àten kpākē yāvānikeriii ten taari wete a zīdaneme.
⁸ N̄sun kpākē lalandideiro, ani ke kūnwō ñni,
 n̄ ñndōde da zéa, anigō yenyī.
⁹ N̄ yā da ñndōdenε, a ñndō nigō din,
 n̄ yā o gbē mananε, a dōna ni kara.

¹⁰ Vīnakena Dikirinεeme ñndō naana ũ,
 Luda kū à kú adona dōnaame wēkēna zé ũ.
¹¹ Zaakū ñni gī ke ma gāi,
 n wèndi gbàna ni kara.
¹² Tó ñ ñndō, n zīdaneme,
 tó lalandidemε n ũ, n m̄i musu.

¹³ Yōnkɔke de lán nɔgbē léde bàme,
 à ñndō vīro akūsō à yāke dōro.
¹⁴ Àdi vute gbàaa a kpélelea,
 a kpé kú wēte sīsīia,
¹⁵ àten lé zu gbē kū òten gētēni,
 àten pi gbē kū ò té zén sūsunɔne:
¹⁶ Àkōnɔ fayasaridenɔ à era à mó la!
 Àkōnɔ laasunsaridenɔ, maten oáre,
¹⁷ í kpāni minaa ñigō nna,
 póbленаa asiri gūn bi zóme.
¹⁸ Gbē p̄nɔn dō kú abire bi gyāwān zénlo,
 gbē kū yōnkɔke ñ sisinɔ s̄i gyāwān t̄nɔwεen.

10

Sulemanu yáasinɔ

¹ Né ñndōde ñi tó a de pɔ ke nna,
 né yōnkɔ ñi a da n̄s̄εε yakanε.
² Ōgɔ vāni ñi àre kero,
 yākena a zéa ñi ñ sí ga òi.
³ Dikiri ñi tó nà gbē mana dero,
 àdi yāvānikerino tē pó kú ò yeii.
⁴ Ō ma'ade ñi su kú takasio,
 zīkena ɔplapla mé àdi su kú aruzekεo.
⁵ Né kú àdi pówε kakara sakare bi laakaridemε,
 né kú àdi i o pókēgɔwó wé'i vīro.
⁶ Gbē mana m̄i ñigō arubarika vī,
 yā pāsī ñi yāvānikeri lé pa.

- 7 Gbē mana dī ga kū a tóro,
yāvānikeri tó dī kakateme.
- 8 Ōndōde dī zī ke yāditenanōa,
yābōteri dī a zīda ne.
- 9 Gbē kū àdī yā ke a zéa kú a laakariia,
yāvānikeri yā ni bo gupuraa.
- 10 Gbēgwana kū wédoo dī su kū yāo,
gbē kū àdī yā ute a nèsēē gūnlo mé àdī ibere mì de.
- 11 Gbē mana lé bi ísēboki wèndideme,
yā pāsī dī yāvānikeri lé pa.
- 12 Zāngu dī fiti da,
yenyī dī lá kúte taari sīnda pínkila.
- 13 Ōndō yā dīgō kú laakaride lén,
flāan fayasaride pó ũ a kpea.
- 14 Ōndōrinō dī dōna zī dī,
laakarisaride lé dī a kakate araga.
- 15 Ōgode aruzekē dīgō denē lán wēte bīnide bà,
takaside takasi sō àdī a kakate.
- 16 Gbē mana láada dī sunē kū wèndiio,
yāvānikerīi àree dī wētāmma inē.
- 17 Gbē kū àdī lédamma ma dī wèndi zé móńne,
gbē kū àdī pā kpá foruī dī n sāte.
- 18 Gbē kū àdī zāngu ute bi ékedeme,
guderi bi yōnkōme.
- 19 Yā dasi bōtenaa dīgō durunna sarīro,
gbē kū àdī a lé kū bi laakarideme.
- 20 Gbē mana néne de lán andurufu swáswa bà,
yāvānikerīi nèsēē bèere vīro.
- 21 Gbē mana yā'onaa dī gbē dasinō da zéa,
laakarisaride dī ga fayasarike gūmmē.
- 22 Dikiri arubarikaa dī n ke aruzekede ũ,
zīkena kū wario dī póke kararo.
- 23 Vānikena de yōnkōne kōkōyā ũ,
ōndō dī ke laakaridene nna.
- 24 Yā kū yāvānikeri ten vīna kenē mé ani a le,
Luda ni pó kū gbē mana yei kpāa.
- 25 Tó zāga'īa kàka à gè, yāvānikerinō dīgō kun doro,
gbē mana zīni dīgō pētēna gōrō sīnda pínki.
- 26 Lákū lemu kpākpāa dī ke sakaane nà,
lákū túsukpe dī ke wēne nà,
lēn ma'āde de le gbē kū ò a zīnōne.
- 27 Vīnakēna Dikirīne dī wèndi gbāna kara,
yāvānikerinō sō, n wèndi nigō kutume.
- 28 Gbē mananō wé dīgō dō pōnnai,
yāvānikerinō sō, wédōina ni n ne.
- 29 Dikiri zé de uteki ũ gbē mananōne,
yāvānikerinō sō, àdī n kakateme.
- 30 Oni gbē mana fute a gbèn zikiro,
gbē vāni sō ani vuteki e būsūnlo.

31 Ōndō yā dì bo gbē mana lén,
 lévānide sō, oni a néne zōkōremē.
 32 Gbē mana yā kū à kō sio ò óñne dō,
 yākpēdangara'onaa òigō da gbē vāni lén.

11

1 Dikiri zā pōyōna kū manafikion,
 kilooyōna sūsun à yei.
 2 Zīdabina dì su kū wé'io,
 zīdabusanaame ōndōyā ū.
 3 Gbē mana nèsepura dì a da zéa,
 náanisaride nèse vāni dì a yaka.
 4 Aruzeke àre vī yākpatekēgōrō zīro,
 yākena a zéa sō àdi ñ sí gaa.
 5 Taarisaride manakēnaa dì zé porone,
 yāvānikeri yāvānikēna dì a ne.
 6 Nèsepurade manakēnaa dì a bo,
 náanisaride pónidena sō àdi a kū.
 7 Tó gbē vāni gà, a wédōinaa dì mì de,
 pó kū à náanikēna a gbānagōrō dì láka pínki.
 8 Gbē mana dì bo wétāmma,
 akū gbē vāni dì gēn a gēne ū.
 9 Ludayādarisari lé dì a gbēdake yaka,
 ama dōnaa dì gbē mana bon.
 10 Tó gbē mananōn kú nnamanan, wēte òigō nna,
 tó gbē vāninō gāga, òdi ayuwii ke.
 11 Wēte dì kara nèsepuradenō gāi,
 gbē vāninō lé dì wēte de.
 12 Fayasaride dì a gbēdake fobo,
 laakaride dì a lé kū.
 13 Kōrōmōtōde dì bo kū asiriyāo gupuraa,
 gbē náanide dì ñ asiri ta.
 14 Don'arēdesarike dì tó gbēnō fu,
 yākekēri dasinō dì tó ò zī ble.
 15 Tó n gbē pānde fīna dì n musu,
 wétāmma n lemē,
 gbē kū a o bōtēn dì gō a laakariia.
 16 Gbānamōnnerii òigō aruzeke vī,
 ama nōgbē nèsemanade òigō bèere vīñne.
 17 Sūrude dì mana i a zīdanē,
 gbē pāsī dì a zīda kpá waria.
 18 Gbē vāni láada òigō arubarika vīro,
 yāmanatōrii dì àre e yāpura.
 19 Kunna mana yāpura dì ñ ká wēndiia,
 tena yā vāniii dì su kū gao.
 20 Dikiri tēemē nèsevānidenō ū,
 a pō dì ke nna taarisaridenōa.
 21 Yāpura, gbē vāninō ni bo pāro,
 ama gbē mananō ni bo aafia.
 22 Lākū wura tānka de nà alēde yīn,

len nŋ mana ōndōsaride dε le.

²³ Gbē mananŋ pŋyeina dī n̄ ká nnamanaaa,
gbē vāninŋ wédŋinaa dī n̄ nε.

²⁴ Gbē kŋ àdi ŋ poro dī karana le,
gbē kŋ à gī pŋ kŋ à de à kpá kpáii dī gŋ takasimme.

²⁵ Bisāsiri arubarikade ni nna ma,
gbē kŋ àdi n̄ pŋyīda kŋ ni pŋyīda le se.

²⁶ Òdi gbē kŋ àdi pŋblewε utε láari bo,
òdi sa mana o gbē kŋ àdi yíarmanε.

²⁷ Gbē kŋ àdi yā mana wetε nigŋ nna kŋ gbēnŋ,
gbē kŋ àdi yā vāni wetε, yā vāni ni a le.

²⁸ Gbē kŋ àdi a aruzεke náani ke ni léte,
gbē mana ni ŋ tá lán lí láde bà.

²⁹ Gbē kŋ à yā ì a ŋnne ni gŋ kori,
yŋnkŋ ni gŋ ōndōde zò ū.

³⁰ Gbē mana yākennena bi lí wēndidemε,
gbē kŋ àdi gbēnŋ le ōndō vī.

³¹ Zaakŋ Luda dī fīna bo gbē mananε andunian,
oni ludayādarisariri kŋ durunnakeriio pŋ o dŋ yá?

12

¹ Gbē kŋ lédamma dī kenε nna ye dŋnaai,
gbē kŋ foru dī kenε vāni mī vīro.

² Gbē mana dī Dikiri pŋnna le,
ama Dikiri dī yā da manafikidela.

³ Vānikεnaa dī gbēke zīni pétero,
gbē mana zīni yīgāyīgāna vīro.

⁴ Nŋ mana de a zāne lán fūraa bà,
nŋ wé'idammari denε lán mèkemunaa bà.

⁵ Gbē mananŋ dī pé yāzεdea,
gbē vāninŋ lédamma manafiki vī.

⁶ Gbē vāninŋ yā bi gbēdena yāme,
gbē mananŋ lé sŋ àdi n̄ bo.

⁷ Òdi gbē vāninŋ lite n̄ kpedangara ò mī dε,
ama gbē mananŋ ŋn dīgŋ kun.

⁸ Òdi gbē tŋ bo a ōndō lémmε,
òdi fayasaride gya bo.

⁹ Gbē futa kŋ à zīri vī sàna de
gbē kŋ àdi a zīda dīte pŋke ū akūsŋ à pŋble vīrola.

¹⁰ Gbē mana a pŋkādenŋ gwana dŋ,
gbē vāninŋ dà pāsī kŋ n̄ pŋnŋ.

¹¹ Búbari aniade dīgŋ kāna,
laasun kīa gbē kŋ àdi pé gukoriaaa.

¹² Gbē vāni dī ŋgŋ vāni ni dε,
ama gbē mana zīni dīgŋ mŋtŋ vī.

¹³ Gbē vāni lé vāni dī a kŋ,
ama gbē mana dī bo yāketen.

¹⁴ Lé mana dī n̄ ká pŋ manaa,
zī kŋ gbē kè, a àree dī sua.

¹⁵ Yŋnkŋ yākεnaa dī kenε mana,

5ndōde sō àdi lédamma ma.
 16 Yōnkō dì tó ò a pofē dō gōnō,
 laakaride sō àdi sōsō daro.
 17 Yāpura'orii dì yāzede o,
 sèeda'ekede yā digō manafiki vīme.
 18 Laasunsariyā dì n swè zō lán fēneda bà,
 5ndōde légbēe dì su kū aafiaao.
 19 Yāpura kū ò òo digō gikena,
 éke sō àdi gē zéla lán wé'ipakēnaa bà.
 20 Manafiki kú vānilekpakūsūrinō swèn,
 gbē'aafiaweterinō mé ò pōnna vī.
 21 Vāni ke dì gbē mana lero,
 gbē vāninō sō, yā dì dańla.
 22 Dikiri tēeme ekede ũ,
 a pō digō nna yāpuradea.
 23 Laakaride digō a dōna kūna a swèn,
 yōnkō dì yā fayasari kpākpa ke.
 24 Zīkēna ɔplapla dì tó gbē kí ble,
 ma'á dì gbē da zōblen.
 25 Kunna bídi gūn dì gbē sōpete,
 yānna'onnenaa dì n pō ke nna.
 26 Gbē mana dì a gbēdake da zéa,
 gbē vāninō yākenaa dì n sāte.
 27 Ma'āde dì a nōbō kā wawaro,
 aniade dì laakari dō a pōnōa.
 28 Kunna yāzede zén wèndi vī,
 zé pì senaa dì n kpá gairo.

13

1 Né 5ndōde dì a de lédamma ma,
 lalandide dì gí kpākēnaai.
 2 Légbē nna dì gbē ká pó manaa,
 náanisaride dì ble a pásī gūmme.
 3 Gbē kū àdi a lé kū dì a wèndi dākpā,
 gbē kū a lé dì kúro dì a zīda yaka.
 4 Ma'āde dì pó kū à yei lero,
 aniade sō àdi nna ma.
 5 Gbē mana zā manafikiyān,
 gbē vāni dì wé'i dańma àdi n kpe bo.
 6 Manakēnaa dì taarisaride sura ba,
 vānikēnaa dì durunnakeri lite kpēdangara.
 7 Gbēkenō dì n zīda dite aruzekede ũ,
 ama òdigō pōke vīro.
 Gbēkenō dì n zīda dite takaside ũ,
 ama òdigō pō vī zōkō.
 8 Aruzekede dì a zīda bo kū a aruzekēkeo,
 takaside sō àdi wētāmma lero.
 9 Gbē mananō gupura digō puna,
 gbē vāninō fitilaa dì gańma.
 10 Zīdabinaa dì fīti da,

lédammamana dì tó ò òndō kū.
 11 Ōgō vāni dì gé arero,
 ōgō kū ò lè ísimma gūn sō àdi kō.
 12 Wédōinaa gikēnaa dì n nēsēē yaka,
 pō kū ò yei lenaa dì su kū wēndi dufuo.
 13 Gbē kū àdi yā daro ni yā le,
 gbē kū àdi yā ma ni àre le.
 14 Ōndōde yādannēnaamē ísēboki wēndide ū,
 àdi n bo ga bàn.
 15 Wézē mana dì tó gbē dakarē mìnnao,
 ama náanisaridenō zé pāsī.
 16 Laakaridenō dì yā kē kū dōnaao,
 yōnkō dì a fayasarikē mōhne.
 17 Ziri vāni dì gē yān,
 ìba náanide dì su aafia.
 18 Gina foruui dì su kū takasio kū wé'io,
 lédammamanaa dì bēēē líhne.
 19 Pónidēna lenaa dì n pō kē nna,
 ama yōnkō ye kēna yāvānikēnaairo.
 20 Gbē kū à té òndōrinōii dì òndō kū,
 gbē kū à kakarana kū yōnkōnō dì yā le.
 21 Kisira dìgō té durunnakerinōi,
 nmanamē gbē mananō àre ū.
 22 Gbē mana dì túbi tó a daikorenōnē,
 durunnakeri aruzekē ni gō gbē mananē.
 23 Takaside bura dì pōble kē manamana,
 ama yākēna lékperē dì tó à kurai.
 24 Gbē kū àdi a né gbēro zān,
 gbē kū à ye a nēi dì a toto káaku.
 25 Gbē mana dì pō ble à kā,
 gbē vāninō nēsēē dìgō da kori.

14

1 Nōgbē òndōde dì on kátē,
 a fayasaride sō àdi on fākōa.
 2 Gbē kū àdi yā kē a zéa Dikiri vīna vī,
 gbē kū àdi zé sé súuro sō àdi a gya bo.
 3 Fayasaride léme a gbēbō ū,
 òndōde yā'onaa dì a bo.
 4 Tó zù kunlo, pōble gbàa dìgō da korimē,
 òdi àre zōkō le kū zùnō gbānao.
 5 Sèeda yāpurade dì ékē toro,
 sèeda ékēde yā dìgō manafiki vī.
 6 Lalandide dì kpátē kē òndōi à kurai,
 yādōnaa araga laakaridenē.
 7 N kē yōnkōa zāzā,
 zaakū ìni dōna learo.
 8 Ōndō dì tó laakaride laasun lé a zéa,
 yōnkō fayasarikē dì a sātē.
 9 Fayasaridenō dì taari kutēkēna gya bo,

gbē mananɔ̀ dìgɔ̀ nna kū kɔ̀o.

¹⁰ Baadi a zīda yā'ummana dɔ̀,
gbē pɔ̀nna dìgɔ̀ de gbē pānde pɔ̀ ũro.

¹¹ Gbē vāninɔ̀ ɔ̀n ni mì de,
gbē mananɔ̀ be ni ɔ̀ tá.

¹² Zé ke kun àdi ke gbēnɔ̀ne mana,
ama a mìdeki bi game.

¹³ Bee yáadɔ̀naa gūn nèsese dì yaka,
pɔ̀nna kun kū àdi mì de kū pɔ̀siraɔ̀.

¹⁴ Borukpɛde yākenaa dì wí a musu,
gbē mana dì a yākenaa gbè le.

¹⁵ Laasunsaride dì yā sīnda pínki síme,
laakaride dì yā náani ke laasunlɛnaa sariro.

¹⁶ Ɔ̀ndɔ̀de dìgɔ̀ vānikɛnaa vīna vī àdi pāne,
yɔ̀nkɔ̀ dì náani kpá a zīdaa àdigɔ̀ wāna.

¹⁷ Pɔ̀fɛrii dì yā futa ke,
manafikide dì zāngu i a zīdane.

¹⁸ Ɔ̀ndɔ̀saridenɔ̀ dì gɔ̀ faya sari,
laakaridenɔ̀ dì dɔ̀na kú fùra ũ.

¹⁹ Gbē vāninɔ̀ ni mì nate gbē mananɔ̀ne,
yāvānikerinɔ̀ ni kúte nèsɛpuradenɔ̀ kpéleleá.

²⁰ Takaside, bee a gbédake dì zān,
ama aruzekede gbēnnaɔ̀ dìgɔ̀ dasi.

²¹ N gbédake gyabona bi durunname.
Arubarikaden gbē kū àdi wēnda dɔ̀ takasidenɔ̀ne ũ.

²² Yā vāni lékpakūsūrinɔ̀ n sātɛnaroo?
Yā mana laasunlerinɔ̀n sùru vī kū náanio.

²³ Mèkpana zīa dìgɔ̀ àre vī,
yābɔ̀tɛna pā dì su kīanaao.

²⁴ Ɔ̀ndɔ̀denɔ̀ aruzekeme n fùra ũ,
yɔ̀nkɔ̀nɔ̀ fayasarikɛ dì su kū fayasariyāo.

²⁵ Sèeda yāpurade dì gbē sura ba,
ama sèeda ékɛde yā manafiki vī.

²⁶ Vīnakɛna Dikirinɛ bi gbānaleki náanideme,
à de surabaki ũ a nɛnɔ̀ne.

²⁷ Vīnakɛna Dikirinɛ bi ísɛboki wèndideme,
àdi tó ò bo ga bàn.

²⁸ Tó kína gbēnɔ̀n dasi, àdigɔ̀ gakuri vī,
bùsugbēsarikɛ bi kpatableri kisiramɛ.

²⁹ Gbē kū àdi pɔ̀fɛ likaro wé kēna,
pɔ̀fɛrii dì a futakɛ sé lei.

³⁰ Laakarikpatɛna bi mè aafiaame,
zāngu dì mèkemuna zīmá.

³¹ Wèndade wétāmmarii dì a Kèri kpe bo,
takaside wégwarii dì a Kèri kpe ta.

³² Tó kisira sù, àdi yāvānikeri neme,
bee tó gbē mana gà, à utɛki vī.

³³ Ɔ̀ndɔ̀ dì vutɛki le laakaride nèsɛn,
ama òdi e yɔ̀nkɔ̀aro.

³⁴ Yázede dì bùsu sé lei,

durunna ò wé'i da gbēnɔa, bee díme.
³⁵ Zòbleri laakaride yā ò ká kínagu,
 ama àdi a pɔfē kipa a wé'idammariia.

15

¹ Yāwemmanaa ò pɔfē kpáte,
 yā pāsī ò ñ pɔ fē.
² Ɔndòde yā'onaa ò ñ gba dōnaa,
 ama yōnkɔ yā òìgō faya sari.
³ Dikiri wé kú gu sīnda pínkia,
 àdìgō gbē vāninɔ kū gbē mananɔ tàasi ká.
⁴ Yābuse'onaa ò ñ gba wēndi dufu,
 yālekperε ò ñ ká de.
⁵ Fayasaride ò a de foru gya bo,
 lédamamari sō à laakari vī.
⁶ Gbē mana ɔnn òìgō aruzεke vī zōkō,
 gbē vāni pónɔ òìgō yākete vī.
⁷ Ɔndòde lé ò òna fā,
 yōnkɔnɔ sō, ò nēse vīro.
⁸ Dikiri tēeme gbē vāninɔ sa'ona ū,
 ama gbē mananɔ wékenaa ò káagu.
⁹ Dikiri zà gbē vāni yākenan,
 à ye gbē kū ò té yāzedeinɔi.
¹⁰ Foru pāsīme gbē kū à pā zéne pó ū,
 gbē kū à ye lédammairo sō ani game.
¹¹ Lákū Dikiri gyāwān kū kakatenaao yā ò ò nà,
 oni bisāsiri swē pó o ò yá?
¹² Lalandide òìgō ye ò a gba laakariro,
 àdi gé òndōrinɔ kīnaaro.
¹³ Nēse nna ò tò ān gō werena,
 nēse yakanaa ò gbē mē de.
¹⁴ Laasunde ò òna wete,
 yōnkɔ ò yāfayasari mómɔ.
¹⁵ Gɔɔ sīnda pínki òìgō pāsī wēndadeneme,
 pɔnnade òìgō kú dikpe gūn.
¹⁶ Pó vīna fīti vīnakena Dikirinεε gūn
 mana de aruzεke zōkō kūna wari gūnla.
¹⁷ Dò pā blena yenyī gūn
 mana de òbɔ nísìde sona kū zānguola.
¹⁸ Pɔfērii ò òti da,
 nēseyīdade ò zuka mī de.
¹⁹ Ma'āde zé òìgō denε lèkara ūme,
 gbē mana zé bi zédame.
²⁰ Né òndòde ò tò a de pɔ ke nna,
 bisāsiri yōnkɔ ò a da gya bo.
²¹ Yāfayasarii ò ke laasunsaridenε nna,
 laasunde ò zé sé súsu.
²² Lékpakūsūnasari ò yā gboro,
 lédamhari dasinɔ ò tò yā ke.
²³ Yāwemmanaa ò a òri pɔ ke nna,

yā'ona a gɔrɔaa dīgɔ nna fá!

²⁴ Wèndi zé dì gɛ kŭ laakaridenɔ musu
de òsun sí gyāwānnlo yāi.

²⁵ Dikiri dì zīdabiri ɔn wí,
àdi gyaanɔ gulɛzɛki dākpā.

²⁶ Dikiri zā laasun vānin,
yānna'onaa dì kɛɛ gbāsīro.

²⁷ Ɔgɔvāniwɛtɛrii dì wari dɔ a ɔnnwa,
gbɛ kŭ à zā gusarɛgban nigɔ kun aafia.

²⁸ Gbɛ mana dì laasun lé yā kŭ ani weńmaa,
yā vāni dì bo gbɛ vāninɔ lén gōnɔ.

²⁹ Dikiri zā kŭ gbɛ vāninɔ,
àdi sā kpá gbɛ mananɔ aduakɛnaai.

³⁰ Ānwerenaa dì n pɔ kɛ nna,
baaru nna dì n wá were.

³¹ Gbɛ kŭ àdi sā dɔ aafia lédammai
nigɔ bede ũ ɔndōrinɔ té.

³² Gbɛ kŭ à gì foruii zā a zīdan,
lédammamari sō àdi gō laakaride ũ.

³³ Vīnakɛna Dikirinɛɛ dì ɔndō dańne,
zīdabusanaa dì bèɛɛ líńne.

16

¹ Bisāsiri dì yā dite a swèn,
ama a mīdenaa dì bo Dikiri lémmɛ.

² Baadi dì a yākenaa e manamɛ,
ama Dikiri dì n nɛsɛgūnyānɔ yō à gwa.

³ N̄ yā kŭ nten kɛ na Dikiri ɔĩ,
n pɔyeina ni bo mana.

⁴ Dikiri pó sīnda pínki kè a pɔyeina yāimɛ,
yāvānikerinɔ pón wétāmmagɔrɔ ũ.

⁵ Dikiri tɛɛmɛ zīdabirinɔ ũ,
yāpura, oni bo páro.

⁶ Gbɛkɛ kŭ náanio dì lá ká taarila,
vīnakɛna Dikirinɛɛ dì tó ò pā yā vāninɛ.

⁷ Tó gbɛ yākenanɔ kè Dikirinɛ nna,
àdi tó a iberɛnɔ kɛ kāao nna se.

⁸ Pó fīti lena manakɛnaa gūn
mana de àre vāni zōkō lenala.

⁹ Bisāsiri dì zé kŭ àten sé laasun lé,
ama Dikiri dì a gèɛɛ da zéa.

¹⁰ Lákū kína dì yā dite Luda gēne ũ nà,
à mana a yā bo yāzede kperɔ.

¹¹ Zaka mana kŭ kiloo súsuo bi Dikiri pómɛ,
pótikisigwabɔ sīnda pínki bi a pókɛnanɔmɛ.

¹² Adi kō sío kína yā vāni kero,
òdi kpata zīni péte yāzede musumɛ.

¹³ Yāzede'orii dì kɛ kīnanɛ nna,
àdigō ye yāpura'orii.

¹⁴ Kína pɔfɛ de lán ga zīrii bàmmɛ,

ama ɔ̀ndɔ̀de dī a t́e de.
¹⁵ Kína ǎn werenaa dīgɔ́ aafia vī,
 a manakennena de lán pótɔ́gɔ́ legū bàme.
¹⁶ Ɔ̀ndɔ́kūna mana de wurala zǎ,
 gɔ́na laakaride ũ bèere vī de andurufu manala.
¹⁷ Gbē mana zé kū àdi sé pà zé vānine,
 gbē kū à a zīda kūna dɔ́ dī a wèndi dǎkpā.
¹⁸ Īadānaa dī su kū letenaao,
 zīdabinaa dī su kū kakatenaao.
¹⁹ Zīdabusana talakanɔ́ t́e mana
 de baka kunna kū zīdabirinɔ́la.
²⁰ Gbē kū àdi yā'onnenaa ma dī yā mana le,
 Dikiri náanikeri dīgɔ́ pɔ́nna vī.
²¹ Gbē kū a nèse panan òdi sísi laakaride,
 gbē kū a lé nnan òdi a yǎdɔ́na zé e.
²² Laakariime wèndi mī ũ gbē kū ò vīnɔ́ne,
 fayasaridenɔ́ yāfayasari dī wé tǎmma.
²³ Ɔ̀ndɔ̀de laasun dī a lé da zén,
 a lé dī tó ò a yǎdɔ́na zé e.
²⁴ Yānna'ona bi zóme,
 à nna nèsen akūsɔ́ àdi mē gba aafia.
²⁵ Zé ke kun àdi ke gbēnɔ́ne mana,
 ama a mīdeki bi game.
²⁶ Búbarii nèsee dī a da zīn,
 zaakū nàa dī t́e káime.
²⁷ Gbē pā dī yā vāni gɔ́gɔ́,
 a légbɛ de lán t́e kū àten kū bàme.
²⁸ Gbē dɔ́rɔ́saride dī fiti da,
 kɔ́rɔ́mɔ́de dī gbēnnanɔ́ kékɔ́a.
²⁹ Gbē pásī dī manafiki ke a gbēdakenɛ,
 gbasa à a da zé vānin.
³⁰ Gbē kū àten wé lé laasun dīgɔ́ kpedangara,
 gbē kū àten lézuki ke zè kū yā vāniome.
³¹ Mìkǎ pura bi fùra gakurideme,
 manakēnaa dī n káa.
³² Nèseyīdade mana de zìkarila,
 gbē kū à a zīda kūna dɔ́ mana de wētēsirila.
³³ Òdi yā gbeka kū ɔ́gɔ́ purao,
 ama a bɔ́kɔ́tenaa dī bo Dikiri kīnaame.

17

¹ Burodi kusu kori sona yākete sari
 mana de nɔ́bɔ́gbēna ɔ́n fitidenla.
² Zò laakaride nigɔ́ gbāna vī né wé'idammarii musu,
 anigɔ́ baka vī ɔ́n túbi gūn.
³ Òdi andurufu kū wurao baasa,
 ama Dikiri dī n swèe tàasi ká.
⁴ Gbē vāni sǎ dīgɔ́ nna kū yǎdɔ́rɔ́sario,
 ékɛde laakarii dīgɔ́ kú gbēpiriia.
⁵ Gbē kū àdi takaside fobo dī a Kèri gya bo,
 gbē kū àdi gbē yáa dɔ́ kisiraa ni bo pāro.

6 Daikorenɔme ń dizinɔ gakuri ũ,
 denɔme ń nɛnɔ ɪadābɔ ũ.
 7 Yāzede'onaa dī kō sī kū yōnkɔoro,
 ɛke dī kō sī kū bɛɛɛdeoro.
 8 Gusaregba de yɔbande ũ a dāriine,
 gu kū à liten pínki a tá dīgō nname.
 9 Gbē kū à lá kù taarila ten yenyī weteɛ,
 yāzīfuteri sō, àdi gbēnna kēkōa.
 10 Ɔndōde dī kpākēnyīna ma,
 ama yōnkɔ dī gbēna gèn baaakō daro.
 11 Yā vāni dī do sāgbānadene are,
 oni zīri wēndadōrisaride gbarēa.
 12 Dakarena kū mūsu kū ò a nɛnɔ sètɛo
 sàna de dakarena kū yōnkɔo a yōnkɔke gūnla.
 13 Tó gbē yā mana fīnaa bō kū yā vānio,
 yā vāni ni kē a ɔnnwaro.
 14 Lékpākōana naana de lán íze wēnaa bàme,
 ñ bo gwe ari fiti gō gé fute.
 15 Yā nna kpana taaridea kū yādana taarisaridelao,
 Dikiri zā yā birenɔn pínki.
 16 Bó àreen yōnkɔ vī ɔgoblēna kyódōnaa musuu?
 Zaakū à nèse vīro.
 17 Gbēnna yenyī dīgō kun gɔrɔ sīnda pínki,
 vīni kū dakūnanɔ kun ń yā dōkōnena yāime.
 18 Yōnkɔ dī gbē fīna dī a musu,
 àdi zenkpeke sé a gbēdakene.
 19 Gbē kū à ye fitiii ye durunnaime,
 gbē kū à a gānule bō yàasa dī kisira wete a zīdane.
 20 Laasunkpedangarade dī yā mana lero,
 léfɔtode dī léte à da yān.
 21 Yōnkɔ da pɔ dīgō sirame,
 fayasaride de pɔ dīgō nnaro.
 22 Nèse nname eze mana ũ,
 pɔsira dī ń fēfē.
 23 Yāvānikerīi dī gusaregba sɔtɔ a utan,
 de à yāzede mī deo yāi.
 24 Laakaride wé dīgō kú ɔndōa,
 ama yōnkɔ wépeki dīgō zāmē.
 25 Né yōnkɔ dī tó a de pɔ gō sira,
 àdi a da'ina nèse yaka.
 26 À mana ò wé tā taarisaridearo,
 bɛɛɛde gbēna a nèsemana yāi zé vīro.
 27 Gbē kū àdi a lé kū dōna vī,
 nèseyīdade dīgō laakari vī.
 28 Bee yōnkɔ, tó à yītena, òdi a dite ɔndōde ũme,
 gbē kū àdi a lé kū bi laakarideme.

18

1 Zīda pɔyeina dī do gbē kū àdi kēmmane are,
 àdi gī lédamma sīnda pínkii.

² Yōnkō dī pōnna ke laakari yā musuro,
yā kū à bō a lén àdi o.
³ Vānikēnaa dī su kū gbē gyabonaaomε,
kpeboyā dī su kū wé'io.
⁴ Bisāsiri légbε bi í lōkotoomε,
swa'i bàasinaamε, ísēboki wèndidemε.
⁵ Kena vānikeriinε kèrεkεrε
ke yākēna taarisaridenε lékperε manaro.
⁶ Yōnkō lé dī a da fitin,
a yā'onaa dī a kpá gbēnaai.
⁷ Yōnkō lé dī a yaka,
a yā'onaa dī a kū lán tankute bà.
⁸ Gbēpiri yā dī kēnε lán zó bà,
àdi gē lén dō ari nēsεε gūn.
⁹ Gbē kū àdi pā kpá a zīi bi
ásarude dakūnamε.
¹⁰ Dikiri tó bi uteki leimε,
gbē mana dī bàa lé à gèn à aafia le.
¹¹ Ōgode aruzεke denε lán wēte kū ò lēkara likai bà,
lán bīni kū oni fō ò didiario bà.
¹² Zīdabinaa dī su gbēnε kū letenaao,
zīdabusanaa dī su kū bèrεrεo.
¹³ Gbē kū àdi wēnma sākpanaa sari,
yōnkōke kū kpebonaao gōnε.
¹⁴ Kāgbānake dī gbē gba gbāna gyāpεεa,
ama dí mé ani pōsira fō?
¹⁵ Laakaride dī yā dada a swèn,
ōndōde sā digō dō dōnaai.
¹⁶ Gba kū gbē dàa dī zé kεkεnε,
àdi zé wēnε gena gbē zōkōnō kīnaa.
¹⁷ Gbē kū à yā ò káakun òdi a gwa yānnade ū,
ari a ibεrε gō gé a éke bo.
¹⁸ Líkpanaa dī fiti mì de,
àdi gōsa gbānanō kpaate.
¹⁹ Danε kū ò taari kènε yā digō gbāna lán bīni bà,
ń fiti de lán zékakana kū lèεo bà.
²⁰ Yā'ona dō dī su gbēnε kū kānaao,
a légbεε dī tó pó móa.
²¹ Ga kū wèndiio kú lémmε,
gbē kū à ye yā'onaa ni a gbè le.
²² Gbē kū à nō lè à sè pó mana lè,
arubarika dí bō Dikiri kīnaamε.
²³ Takaside dī yā o wèndawēnda,
aruzεkede dī wēnma gbānagbāna.
²⁴ Gbēnna berekete dī yā vāni iñnεmε,
gbēnna kenō kun òdi na gbēi de on gbēla.

19

¹ Kunna takaside taarisaride ū mana
de kunna yōnkō yāvāni'ori ūla.
² Kokari vīna dōnaa sari manaro,

wāna zōkōō dī nī kē zéame.

³ Bisāsiri fayasarike dī zé yakanε,
akū àdi Dikiri taari e.

⁴ Aruzεke dī tó ò gbēnna le dasi,
takaside gbēnna dī kēame.

⁵ Sèeda ékede ni bo pāro,
ékede ni gí wétamma leiro.

⁶ Gbē daside dī kpatableri tó nna sí,
gbē sīnda pínki dīgō ye gbadari gō de a gbē ūme.

⁷ Takaside danenō dī pā kpáime,
oni a gbēnnanō kēnaa o doro.

Tó àten wete à yā o kūnwo,
òdigō kú bero.

⁸ Gbē kū àten ōndō kū ye a zīdaimε,
gbē kū à ye laakariii dī yā mana le.

⁹ Sèeda ékede ni bo pāro,
ékεtori ni kakate.

¹⁰ Lákū nmananaa dí kō sí kū yōnkōoro nà,
len zò kíblena zīdadenōa dí kō síoro le.

¹¹ Laakaride pō dī fē likaro,
lákana taarilame a ĩadābō ū.

¹² Kína pōfēna de lán músu pūtānaa bà,
a manakennena de lán mōtōpisina sēea bàme.

¹³ Né yōnkōme a de yakana ū,
nō fitide de lán ítōtona zēnaa sari bàme.

¹⁴ Ōdi be kū a aruzεkeo le túbi ūme,
ama nō laakaride lenaa dī bo Dikiri kīnaame.

¹⁵ Ma'ākenaa dī nī da izōkō'onan,
nàa dī gbē gina de.

¹⁶ Gbē kū àdi yā'onnenaa da dī a wēndi dākpā,
gbē kū àdi a zīda yākena daro ni ga.

¹⁷ Gbē kū à wēnda dō takasidenε pō sākā Dikirinεme,
àkū mé ani a yākenanō fīna bone.

¹⁸ Ñ n né toto a gōra,
ama ñsun tó à gē òla ari à garo.

¹⁹ Pōfēri ni fīna bome,
tó n a bō, a bona nigō lé vīro.

²⁰ Ñ lédamma ma ñ totona da,
de ñ ōndō kū are yāi.

²¹ Laasun kú bisāsiri nēsen dasi,
ama yā kū Dikiri zēo mé àdi ke.

²² Gbēken òdi wete bisāsiria,
takaside mana de ékedela.

²³ Vīnakena Dikirinε dī su kū wēndiio,
gbē kū à vī dī i o laakariio kpatena,
yā vāni dī a lero.

²⁴ Ma'āde dī a ò da tan
à fu pōblelinaa à da a lén.

²⁵ Ñ lalandide gbē, yōnkō ni gō laakari vī,
ñ kpākē laakaridei, ani yā dada.

²⁶ Né kū àdi a de gbē à pé a daa né

né gina kū àdi wé'i dammame.

²⁷ Ma né, tó n kamma bò kū lédammanaao,
n pā yādōnaanen gwe.

²⁸ Sèeda vānide di yāzede fobo,
yāvānikerii di yā vāni mómō vāni.

²⁹ Gòo lokona lalandikerinola,
gbēnan yōnkōnō pó ũ n kpea.

20

¹ Wē di lalandi zīmma,
í gbāna di n da yābōten,
gbē kū à tò à a de ōndō vīro.

² Kína pofēna de lán músu pūtānaa bà,
gbē kū à tò à pō fē a zīda kpà gaimē.

³ Bàalena ledikpanaanē bēere vī,
fayasaridenō di kasa fiti kero.

⁴ Ma'āde di bú wí a gōrōaro,
tó à gēe bura pókēgōrō, àdi pōke lero.

⁵ Bisāsiri nēsegūnyā bi í lòkotoomē,
ama laakaride mé à yā pìnō tōna dō.

⁶ Gbē daside di a manakēna yā o,
ama bona gbē nāanidea zī'ū.

⁷ Gbē mana dìgō kun taari sari,
arubarikadenōn né kū à n tónō ũ.

⁸ Kína kū à vutēna a yākpatekekia
di yā vāni sīnda pínki dō a wé gūn à ple dodo.

⁹ Dí mé ani fō à o kū a nēse yāke vīro,
á kun durunna sari swáswaa?

¹⁰ Kilooyōna vāni kū manafiki zakaao,
Dikiri zā abirenōn pínki.

¹¹ Bee kōkō'onaa gūn òdi dō néa,
tó a yākenā mana ke à zé vī.

¹² Sā kū òdi yā mao kū wé kū òdi gu eooo,
Dikiri mé à n ké n pínki.

¹³ Tó n ye i'onaa, īni gō takaside ūmē,
n ibēne ke, pōble ni mómma.

¹⁴ Pólurii di pi: À manaro! À manaro!
Tó à kào arē, àdi a zīda sáabu kpá.

¹⁵ Wura kun, akūsō òso din,
ama dōna kunna lémmē gbē bēere de ũ.

¹⁶ Tó gbē nibō fīnaa di a musu,
n a uta sí ngō kūna tōrōma ũ ade gēne ũ.

¹⁷ Dibidibi pōble dìgō nna gbēnemē,
àdi láka à gō n lén lán gbèwa bà.

¹⁸ N ze kū yāo lédamma musu,
n yā gwa manamana gbasa n zī ká.

¹⁹ Kōrōmōtōde dìgō kure kū dakenō asiriyāomē,
n̄sun kakara kū yābōteriiro.

²⁰ Gbē kū à lé kē a de ke a danē,
a fitila ni ga gusira níkinikimmē.

21 Túbiblena káaku warikesari
 ògò arubarika vī saaro.
 22 Nsun yā vāni fīnabonaa laasun léro.
 N̄ Dikiri dā à n sura ba.
 23 Dikiri zā kilooyōna vānin,
 manafiki zakaa ò káaguro.
 24 Dikiri mé àdi bisāsiri gèse da zéa.
 Deran gbē ni yā kū ani ke zé dō?
 25 Gba lése na Ludane wānawāna kari vī,
 īni láka n̄ laasun lé lé kū n kènne pīa.
 26 Kína ōndōde ò gbē vāninŋ pēple
 à n̄ ká gbèn à n̄ akara ke.
 27 Dikiri fitilaa ò bisāsiri laasun pu,
 àdi nèsegūnyā tàasi ká pínki.
 28 Gbēke kū náaniome kína dākpārino ū,
 manakenaa ò a kpata zīni péte.
 29 Kefennanŋ gbāname n̄ īadābo ū,
 mare zōkōnŋ mikā purame n̄ gakuri ū.
 30 Wétāmmaanaa ò yā vāni kēm̄ma,
 flà ūmmaanaa ò yā bēne bo nèsen.

21

1 Kína nèse kú Dikiri ō lán íze bàme,
 àdi a lite gu kū à yeiia.
 2 Baadi ògò e a yākena mana,
 ama Dikiri mé àdigò n̄ nèse dō.
 3 Manakena kū yākena a zéaao
 ò ke Dikirine de sa'onala.
 4 Zīdabina kū īadāo
 ò yāvānikerinŋ durunna bo gupuraa.
 5 Kokaride laasun ò a ká nnamanaaa,
 nèsewānade ò gē takasin.
 6 Aruzeke kū gbē lè éketonaa gūn
 ni gēte kū īao à n̄ kpá gai.
 7 Yāvānikerinŋ pāsīkena ni tá kūñwo,
 zaakū òdi we ò yāzede kero.
 8 Taaride yākenaa ògò dōro vīro,
 taarisaride yākenaa ògò swáswa.
 9 Ina kpé laasin mana
 de kunna kpén leele kū nŋ fītideola.
 10 Yāvānikerii swèe ògò kú yā vāniamē,
 àdi a gbēdake wēnda gwaro.
 11 Tó ò wé tà lalandidea, yōnkŋ ò òndō kūme,
 tó ò kpākē ōndōdei, a dōnaa ò karamē.
 12 Luda mana, àdi yāvānikeri be tàasi ká,
 àdi yāvānikerinŋ ká kakatenan.
 13 Gbē kū adi sá kpá wēndade wikiaro,
 àpīi ni wiki lé se, gbēke ni wearo.
 14 Gbadana asiri gūn ò pōfē kpáte,
 gusaregba sōtōna utan ò pōfē mī de.

- 15 Yāgōgōna a zéaa ò gbě mana pò ke nna,
ama àdi vīna dada yāvānikeriine.
- 16 Gbě kū à pà laakari zéne
ni si gyāwāndenò téme.
- 17 Gbě kū à nèsee kpà pōnnakenaana ni gō takasin,
gbě kū à ye wēi kū nísio ni ke aruzekede ūro.
- 18 Yāvānikerinome gbě mananò tōromakpabò ū,
Luda ò wé tã náanisaridenò nēsepuradenò gēne ū.
- 19 Kunna gbārannan mana
de vutena kū nò fītide pētēdeola.
- 20 Póble mana kū nísio ògō katena òndōde bea,
ama yōnkò ò a pò mómò gōnòme.
- 21 Gbě kū àdi yāzede kū gbēkeo wete
ò wēndi kū yā nnao kū bèereeo le.
- 22 Òndōde ò si gōsa gbānanò wētea,
àdi zeki gbāna kū òteni a náani ke gboro.
- 23 Gbě kū à a lé fō akūsò à a néne kū,
àkū mé àdi a zīda bo yān.
- 24 Gbě kū à zīda bina vī kū òadānaao tón fobori,
àdi yā ke kū zāzā zōkōome.
- 25 Ma'āde poyeinaa ò a kpá gai,
kū à ò gbàre zīi yāi.
- 26 Àdigō kú pónidenan gōrò sīnda pínki,
gbě mana sō, àdi gba òa kū nèse mèn doo.
- 27 Gbě vāni sa'ona Dikiria bi tēeme,
atēnsa tó àten o kū manafikio.
- 28 Sēeda ékede ni mī òe,
gbě kū à tē a yāi ni kakate.
- 29 Gbě vāni wé òigō pāsīme,
nēsepurade wé òigō té a yākenaai.
- 30 Òndō ke wézē ke lédamma,
ń ke ni fō à Dikiri furo.
- 31 Òdi sō soru ke zī yāime,
ama Dikiri mé à zīblena yā ò.

22

- 1 Tó nna de aruzekela,
nna kū gbēnò de wura kū andurufuuola.
- 2 Aruzekede kū takasideo zīni dokōnòme,
Dikiri mé à ń ké ń pínki.
- 3 Laakaride ò gīnake à yā vāni e à utene,
òndōsaride òigō gé ari à wétamma le.
- 4 Zīdabusana kū vīnakena Dikirineeo gbēeme
aruzeke kū bèereeo kū wēndiio ū.
- 5 Lēe kū tankuteo kú gbě òrōsaride zén,
gbě kū à ye aafiaai ò kēmāma.
- 6 Ò né fīti òa zé kū à òe à séa,
tó à zōkō kū, ani kēaro.
- 7 Aruzekede ò gbāna mò takasidene,
pósākārii ò zò ble pòdene.

8 Gbē kū à yā vāni t̄̀, ade ni yā le a kēgɔɔa,
a pāsīkego ni a gbē.

9 Luda ni arubarika da gbē kū à gbēke vīne
kū àdi póble kpaate takasidenɔne yāi.

10 Ñ pé lalandikeriia, fiti ni mì de,
yākete kū wé'io ni láka.

11 Nèsepurade kū a légbɛ nna
mé aniḡɔ de kína gbēnna ũ.

12 Dikiri wé diḡɔ pé d̄̀naai,
àdi mìkpeɛ zu nāanisaride yāne.

13 Ma'ade di pi músu kú bàai,
tó ma bo, ani ma de gānulea.

14 Karua lé bi wèe lòkotoome,
gbē kū Dikiri pɔ fè k̄̀ao di léte à sin.

15 Fayasariyā diḡɔ kú nénɔ swèn,
foru kū fl̄̀ao ni tó ò k̄̀a.

16 Gbē kū àdi wé t̄̀a takasidea de à a aruzekɛ kara
kū gbē kū àdi gba da ɔgɔdenɛɛo, ñ pínki ni k̄̀a.

Ɔnd̄̀denɔ lédamma

17 Ñ s̄̀a kpá ñ ɔnd̄̀rinɔ yā'onnenana ma,
ñ n n̄̀e w̄̀e ma yādannenanae,

18 zaakū à nna ñḡɔ kūna n sw̄̀e gūn,
àḡɔ kú n lén.

19 Bee mɔk̄̀ɔn, maten yā danne gbāra,
de ñḡɔ Dikiri náani vī yāime.

20 Ma yā'onnenana k̄̀enne mèn baraakuri,
yā p̄̀nɔ lédamma kū d̄̀naao vī.

21 Maten yāpura kū à náani vī danne,
de ñ le ñ yā weñma a zéame.

22 Ñsun gbānasaride ble a gbānasarike yāiro,
ñsun gbāna mɔ w̄̀endadene yākpatekikiaro,

23 zaakū Dikiri ni yā sí k̄̀úwo,
ani wé t̄̀a gbē kū òten wé t̄̀ámmanɔa.

24 Ñsun gbēnna kpá kū pɔf̄̀riioro,
ñsun kure kū nèsw̄̀anadeoro,

25 de ñsun a dà s̄̀ete
ñ n z̄̀ida da yānlo yāi.

26 Ñsun gbēke f̄̀ina di n musuro,
ñsun zenkpeke s̄̀enɛro.

27 Tó ñ póke vī ñ f̄̀ina booro,
oni n wutebɔ sé n z̄̀itea.

28 Ñsun z̄̀ite lé s̄̀eda z̄̀i woro,
n dizinɔ mé ò a p̄̀ete.

29 N gbē kū à a z̄̀i d̄̀ manamana è yá?
Ade ni z̄̀i ke k̄̀inanɔne,

adi ke talakanɔmɛ ani keńnero.

23

¹ Tó n su pɔ ble kũ gbānadeo,
 ñgɔ dɔ gbɛ kũ à kú n arɛ.

² Tó sãkarademɛ n ũ,
 ñ fɛnɛ da n kòtooa.

³ Ñsun wākũ ke a pɔble nísideo,
 zaakũ pɔble pì de lán daburuzunnɛnaa bàme.

⁴ Ñsun wari dɔ n zĩdaa ɔɔdasiwetɛna yãiro,
 ñ ɔndɔ kũ ñgɔ n zĩdakũna dɔ.

⁵ Òdi wé lé ɔɔa, akũ àdi gɛ zéla,
 àdi dɛmberɛ bobo à vura lán vãu bà.

⁶ Ñsun aniapāsĩde pɔ blero,
 ñsun wākũ ke a pɔble nísideo,

⁷ zaakũ àdigɔ a ɔɔ naro a nɛsemme.
 Ani pinne ñ pɔble ñ í mi,
 ama adi kenɛ a nɛsenlo.

⁸ Ìni a fìti kũ n blɛe pisime,
 sáabu kũ n kè ni ke pã.

⁹ Ñsun yã o yɔnkɔ sãnlo,
 zaakũ ani pã kpá n ɔndɔyãime.

¹⁰ Ñsun zĩte lé sèeda zĩ woro,
 ñsun tonɛnɔ bú lé ñ ká n pɔlaro,

¹¹ zaakũ ñ Dãkpãri gbãna,
 ani bo n kpɛ à yã sí kũńwo.

¹² Ñ lédamma yã da n swɛn,
 ñ laakari dɔ dɔna yãa.

¹³ Ñsun gí n né foruiro,
 tó n a gbè kũ flàao, ani garo.

¹⁴ Ñ a gbɛ kũ flàao,
 de ñ a bo ga ɔĩ.

¹⁵ Ma né, tó n ɔndɔ vĩ n swɛn,
 ma pɔ ni ke nna.

¹⁶ Tó yãzede ten bo n lén,
 ma pɔ ni ke nna.

¹⁷ Ñsun durunnakerinɔ gwena ni dero,
 ñgɔ Dikiri vĩna vĩ ɔrɔ sĩnda pĩnki,

¹⁸ zaakũ ñinigɔ zia vĩme,
 tãmaa ni n nero.

¹⁹ Ma né, ñ ma yã ma, ñni ɔndɔ kũ,
 ñ tó n swè gɔ té zé manai.

20 Ìsun kakara kù wēmiringoro,
 ìsungō kù lé'ideno tēro,
 21 zaakù wēderi kù lé'ideo òi gō takasidenō ũ,
 ñ mēkpētēē òi ñ da utakasadanammē.

22 Ì n de'ina yā ma,
 tó n da zī kù, ìsun a gya boro.
 23 Ìngō yāpura wētē, ìsun o gbarēiro,
 ñ òndō kù kù yādadanaao kù wézēo.
 24 Gbē mana de pō òigō nna manamana,
 gbē kù à né òndōde ò pō òigō nnaamē.
 25 Ì tó n de kù n dao pō kemma nna,
 ñ tó n da'ina ayuwii kemma.

26 Ma né, ñ n nēse wēmēnē,
 n wé gō té ma yākenai,
 27 zaakù karua bi wēē lòkotoomē,
 nō pāpākeri bi lògō sōrōrōmē.
 28 Àdi gbē kpákpa lán kpāni wédewē bà,
 àdi tó gōgbēnō gō náani sari dasi.

29 Dín òdi waiyoo kenēē?
 Dín òdi o'o kenēē?
 Dí mé à lékpakōana vīi?
 Dí mé à zuka vīi?
 Dí mé àdi kīnna pāa?
 Dí wé mé à tēraa?
 30 Gbē kù òdi gī ke wēmikiano,
 kù òdi gé kpáte ke sèwē yākatēnanōimē.

31 Ìsun wé biri sèwēa
 de a tērake n ni dero,
 zaakù àdigō pípi zaa tūruu gūn,
 akūsō a gēna lén òigō nna.
 32 Ani láka saka tōmma lán mlēē bà,
 ani n gbā à n kù lán pitiko bà.
 33 Ìni wé ke pla kù pó kù ñdi e yāroo,
 ìni laasun kpedangara lé n swēn.
 34 Ìnigō de lán gbē kù à wutēna gón ísira musu bà,
 lán gbē kù à kù gó'ite biza mìsōntēa bà.
 35 Ìni pi: Ò ma gbē, adi ũmaro,
 ò ma ke búgubugu, mádi a wari maro.
 Bōrēn ma wé ni were de mà í wētē mà mi dōo?

24

1 Ìsun luka gbē vānino gwēnaairo,
 ìsun kakara kūñwo ni de sero,
 2 zaakù yā pāsī laasun mé àdigō kù ñ swēn,
 yākete òigō kù n lén.

3 Òndōn òdi be péteo,

laakarɪi dɪ tɔ ̀̀gɔ arubarika vɪ.

⁴Dɔnaan ̀̀di pɔ káo kpéno pa
kú aruzεke mana b̀̀εεredeo.

⁵Ɔndɔde gbãna d̀̀gɔ karamε,
d̀̀ri ikoo d̀̀gɔ gé arεmε.

⁶Baaruu dɪ tɔ ̀̀ zɪ asãnsĩni dɔ,
tɔ yákekerinɔn dasi, àdi tɔ ̀̀ zɪ ble.

⁷Ɔndɔ lei de fayasaridela,
lakutu kɔkakaranaa gũn a lé d̀̀gɔ nakɔaname.

⁸Gbẽ kú àdigɔ ṽanikennena laasun ṽin
̀̀di a sísi manafikide.

⁹Yáfayasari w̃aripana bi durunname,
gbẽke d̀̀gɔ ye lalandikeriĩiro.

¹⁰Tó n m̀̀buseεε k̀̀ warikegɔrɔa,
n gbãna zɔkɔro.

¹¹Ɔ gbẽ kú ̀̀ m̀̀i p̀̀e gaanɔ sura ba,
n gí gbẽ kú ̀̀ sòro ̀̀ten si kakatenannɔne.

¹²Tó n pi: O'o, ó dɔ yãro fá,
Luda kú à nèεgũnyã dɔ ni eroo?
N ẁ̀endi Gwàri a yã dɔ,
ani f̃ina bo baadinε a yãkenaaame.

¹³Ma né, n zó ble, zaakú à mana,
zɔsa dɪ ke léne nna.

¹⁴Len ɔndɔ dɪ ke gbẽne nna a nèsen le.
Tó n ɔndɔ kú, ñigɔ zia ṽi,
tãmaa ni n nero.

¹⁵Dàde, ñsun gbẽ mana ɔn kpákparo,
ñsun a be pónɔ wararo.

¹⁶Bee tɔ gbẽ mana l̀̀te g̀̀en suppla,
àdi era à futεmε,
yãṽanikerinɔ sɔ, kisira dɪ n fu.

¹⁷Tó n ibεε l̀̀te, ñsun pɔnna kero,
tɔ à fù, ñsun à yáa dɔro.

¹⁸Tó Dikiri è le, ani kenε nnaro,
a pɔf̃ε ni were n ibεεε p̃iame.

¹⁹Ñsun tɔ gbẽ ṽaninɔ yã n kú gbãnarɔ,
ñsun yãṽanikerinɔ gwena ni dero,

²⁰zaakú gbẽ ṽani nigɔ zia ṽiro,
Luda ni yãṽanikerinɔ fitila té de.

²¹Ma né, n ṽina ke Dikirinε kú kínao,
ñsun gbẽnna kpá kú gbẽ kú ̀̀ b̀̀ n kpεnɔoro,

²²zaakú yã ni n le kãntomε.

Dí mé à dŏ lākū oni n̄ ásarú kε nàa?

Ŋndŏdenŏ yān dí dŏ

²³ Ŋndŏdenŏ yān dí dŏ:

Gbēwεgwana yākpatε gūn manaro.

²⁴ Gbē kū àdi yā nna kpá taaridea,
gbēnŏ ni sa vāni onε, burinŏ ni a ká.

²⁵ Gbē kū àdi yā da taaridela nigŏ yā mana le,
Luda ni arubarika daagu manamana.

²⁶ Yāwemmana súsu
de lán lépεna léaa bà.

²⁷ Ñ n bàai zī kε ñ n bura soru kε,
gbasa ñ kpé bo sà.

²⁸ Ñsun n gbēdake bobo a dàn pāpāro,
ñsun tó n lé gbēnŏ sātero.

²⁹ Ñsun pi: Mani kenε lākū à kēmene nāro,
kesŏ mani fina bonε a yākenaaa.

³⁰ Ma pā ma'āde búne,

ma do fayasaride geepi búi,

³¹ akū ma è lēε bùte à dàgula pínki,
à sēε kù, gbì kū à bò kū gbēεo lète.

³² Ma yā dí gwà ma laasun lèa,
akū pŏ kū ma è yā dàdamene.

³³ Tó n pì: Mani i o fíti, mani kámma bo fíti,
mani wúte fíti ɔkpana ma kùua,

³⁴ takasi ni bo n ā lán kpāni bà,
pŏkīamma ni summa

lán gbē kū à gŏkεbo kūnaa bà.

25

Sulemanu yáasi pāndenŏ

¹ Sulemanu yáasi kū Yudanŏ kína Ezekaya gbēnŏ kè takada gūnnŏn dí.

² Luda gakuri vī à yā ute,
kínanŏ gakuri vī ò yā tàasi ká.

³ Lán óni fŏ ò ludambe lei kū zīte lòkotooo dŏro nà,
leŋ óni fŏ ò kína laasun dŏro ε.

⁴ Ñ andurufu gbāsī bŏte,
a pìri ni pŏ mana pio,

⁵ ñ yāvānikerinŏ bŏte kína are,
a kpata ni gbāna kū yāzεde musu.

⁶ Ñsun n zīda sé lei kína arero,
ñsun vute gbē zŏkŏnŏ vutekiaro.

⁷ Zaakū à sàna à pinne ñ su are la
de à n dite kīana gbē bèεεdenŏ arela.

⁸ Yā kū n wé è,
ñsungŏ wāna kū a gŏgŏnaaoro,
zaakū tó ò n yā éke bò,
bŏn ñni láka ñ kεε?

⁹ Tó nten yā gōgō kū n gbēdakeo,
 ñsun bo kū gbē pānde asirioro.

¹⁰ Tó à mà, ani wé'i dammamε,
 n tó vāni ni láka dorō.

¹¹ Yāmana'ona a gōrōa nna
 lán mangoro tēra kū à da andurufu tan bà.

¹² Ōndōde lédamma mana gbē kū à nèse vīne
 à de lán wura nomanablebōō bàme.

¹³ Lákū í yīda dīgō de nà pókērinōne,
 len zīri náanide de le gbē kū ò a zīnōne,
 àdi í nèse yīda kūíne.

¹⁴ Gbē kū àdi gbadana lé sé akū àdi daro
 de lán legū kū à sisi a ĩa kàka adi maro bàme.

¹⁵ Menana dì tó kína a yāze e,
 kpatena yāii dì tó a yā ble.

¹⁶ Tó n zó lè, ñ ble n nèse lén,
 de ñsun ble dasi ñ lé sukparo yāi.

¹⁷ Ñsun n gbēdake be zé soro,
 de àsun kpasā kūnwō à zānguro yāi.

¹⁸ Gbē kū à yā dì a gbēdakea
 de lán gò ke fēneda ke kàle sōnte bàme.

¹⁹ Nana náanisaridea warikēgōrōa
 de lán saka gyāre ke gbá eree bàme.

²⁰ Pōnna lèsina pōsiradene
 de lán utasimmana ĩampurugōrōa
 ke yūku kana bōōa bàme.

²¹ Tó nà teni n ibere de, ñ pòble kpáa,
 tó ímime sō, ñ a gba í.

²² Tó n kè le, nteni a o kúne a léame,
 Dikiri ni fīna bonne.

²³ Lákū gūgbānduru kpa ĩa dì su kū legūō nà,
 len gbēpinaa dì su ānsisinaao le.

²⁴ Ina kpé laasin mana
 de kunna kpén leele kū nō fitideola.

²⁵ Baaru nna bonaa bùsu zāzān
 de lán íyīdakpana gbē kū a gbāna làkaaa bàme.

²⁶ Gbē mana kū àdi we vānikeriine
 de lán ísēboki kū a í yanāa bàme,
 lán lògō kū a í yàkaa bà.

²⁷ Zóblena dasi manaro,
 gbē bèerelina a zīdane gakuri vīro.

²⁸ Gbē kū à a zīda kūna dōro
 de lán wēte kū a bīni gboronaa bàme.

26

¹ Lán legūsisina de nà sakare
 kesō lán legūmana de nà pókēgōrōa,
 len gakuri dí kō sí kū yōnkōoro le.

² Lákū bāntoro kū ludakibebāo

dìgō vuravura à gé la à su gwe nà,
 len gbēkana pā dì pōke boṃmaro le.

³ Gése bi sō pómē,
 bà bi zaaki pómē,
 yōnkō pón gò ũ a kpēa.

⁴ Ñsun we yōnkōa a fayasarikēaro,
 de ñsun gō lán a bàro yāi.

⁵ Ñ yā we yōnkōa a fayasarikē lén,
 de àsun a zīda gwa òndōde ũro yāi.

⁶ Tó n légbāzā kè yōnkō gāi,
 n n zīda yākame, n yā wète n zīdane.

⁷ Yáasi kū à kú yōnkō lén
 de lán ere gbá kú àten gbāke bàme.

⁸ Bèerelina yōnkōne
 de lán gbèdana gbèmban bà.

⁹ Yáasi kū à kú yōnkō lén
 de lán lè kú à dana wēderi cōi bàme.

¹⁰ Gbē kū à yōnkō ke gbē kū àten gēte dà zīn
 de lán tofekari kū àdi nòbō sīnda pínki gbā bàme.

¹¹ Yōnkō erana a yāfayasarikēnaaa
 de lán gbēda kū à èra à a pisi blèe bàme.

¹² N gbē kū à a zīda dìte òndōde ũ è yá?

Yōnkō sàna deala.

¹³ Ma'āde dì pi: Músu kú zémme,
 nòbō pásī té batun.

¹⁴ Lákū gbàa dìgō yīgā a asigbeaa nà,
 len ma'āde dìgō litelite a wútekia le.

¹⁵ Ma'āde dì cō da tan
 à fu pòblelinaa à da a lén.

¹⁶ Ma'āde dìgō da a òndō
 de yāwemmadōri gbēnōn supplanōla.

¹⁷ Gbē kū à vī à pète dakenō ledikpanan
 de lán gbē kū à gbēda kú a sàaa bà.

¹⁸⁻¹⁹ Gbē kū à a gbēdake sàte
 gbasa à pìne: Maten fàai bome
 de lán bānde kú àten kà téde
 kú kàgbao zuñyī bàme.

²⁰ Tó yàka kunlo, té dì game,
 tó kōrōmōtōde kunlo, fitii dì lākame.

²¹ Lákū sīsī dì ke téyōne nà,
 lákū yàkaa dì ke tēne nà,
 len lékpakōade dì fiti da le.

²² Kōrōmōtōde yā dì kéine lán zó bà,
 àdi gē lén dōō ari nèsēe gūn.

²³ Nèsēpāsīde kú àdi yā nnanna oñne
 de lán lo kú ò andurufu í lèaa bàme.

²⁴ Zāngurii dì a zīda keke kú léome,

ama manafiki mé à kú a swèn.

²⁵ Tó yā nnanna bò a lén, òsun síro,
zaakū yā vāni mèn suppla mé à kú a swèn.

²⁶ Bee tó à a zāngu ùte manafiki gūn,
a vāni dì bo gupuraa pari wára.

²⁷ Gbē kū àten wèe yōñne ni zu a gūmme,
gbē kū àten gbè gbigiri ke, gbèe pì ni si adea.

²⁸ Èkede dì zā gbē kū àdi n yakan,
manafikide dì gbē kpá letenaai.

27

¹ Òsun n zīda sáabu kpá zia yā musuro,
zaakū n dō yā kū ani su ziario.

² Ò tó ò n sáabu kpá,
òsun n zīda sáabu kpáro.

Ò tó à bo gbēno lén,
òsun tó à bo n lénlo.

³ Gbèe tikisi, būsū'atē bi asome,
ama yōnkò pofē tikisi de abirekūnola pínki.

⁴ Pētē pásī, pofē dì dańla,
ama dí mé ani nèsēgōba fōo?

⁵ Kpākēna gbēi pari wára mana
de yena gbēi asiri gūnla.

⁶ Gbēnna yā'ūmma kpányī náani vī,
iberē lépemma manafiki vī.

⁷ Gbē kū à kána dì zāzā kū kū zóome,
ama nàderi pò kyàkyā dōro.

⁸ Gbē kū à kè a ɔnnwa àten likara
de lán bā kū à sàte a sàaa bàme.

⁹ Nísi gbī nnanna kū turaretitio dì n pò ke nna,
lédakōana kū nèsē mèn doo dì gbēnnano ke nna.

¹⁰ Òsun pā kpá n gbēnnairo ke n de gbēnna.
Tó yā n le, òsun gé n vīni ke n dakūna bearo.

N gbēdake kū à kú káni kūńwo mana
de n be gbē kū à kú zāla.

¹¹ Ma né, ògō òndō, ma pò ni kemma nna,
mani we ma sōsōrinōa sà.

¹² Laakaride dì yā pásī e káaku, akū àdi utene,
laasunsaride dì gí àgō gé, akū àdi yā le.

¹³ Tó gbē nibò fīnaa dì a musu,
n a uta sí ògō kūna tōrōma ū ade gēne ū.

¹⁴ Tó n yā ò gbānagbāna
n sa mana ò n gbēdakenē kōnkōkōnkō,
onigō da sa vānime.

¹⁵ Nò fitide de lán legū'i
kū àten tótò zēnaa sari bàme,

¹⁶ a dādāna de lán ĩa dādānaa bàme,
ade ten nísi'iwa kū kū ɔome.

- 17 Lákū m̀nɔ̀ dì k̄́ lé k̄k̄e nà,
 len bisāsiri dì a gbēdake k̄k̄e le.
 18 Tó gbē laakarii d̀ kaka lía, ani a né ble,
 tó gbē a dikiri yā mà, ani a kpe ta.
 19 Lákū gbē dì a nini e ín nà,
 len bisāsirinɔ̀ dìḡ́ k̄́ laasun d̄́ le.
 20 Lákū g̀nɔ̀ dì m̀́ gaaro nà k̄́ gyāwānnwo,
 len gbē wé yena p̄́i dì m̀́aro le.
 21 Lákū òdi andurufuu k̄́ wuraaɔ mana d̄́ a baasanaa ḡ́n nà,
 len òdi bèèè lí gbēne a t̀bonaa ḡ́n le.
 22 Bee tó n fayasaride dà gón
 n a sabò lán p̀blew̄e bà,
 a fayasarike ni k̄́aro.
- 23 Nḡ́ n p̀k̄adenɔ̀ kunna d̄́ manamana,
 ò laakari d̀ n kp̀asa p̀nɔ̀a,
 24 zaakū aruz̄eke dìḡ́ kun ḡ́rɔ̀ s̄inda p̄́nk̄iro,
 beekpata dì ḡ́ gbē p̀́ ũ ai a buriaro.
 25 S̄̀èè dì láka, a dufu dì bute,
 ndi a tàragaa kp̀a p̀nɔ̀a,
 26 ndi p̀k̄asa ke k̄́ n s̄anɔ̀ k̄́o,
 ndi bú lú k̄́ n blèe ɔ̀ḡ́o,
 27 n blènɔ̀ v̄́ dìḡ́ dinyĩ n p̀ble ũ,
 ndi n ɔ̀ndenɔ̀ k̄́ n nɔ̀gbē z̄ik̄erinɔ̀ gwao.

28

- 1 Yāvānikerii dì bàa lé, bee tó òten péaro,
 gbē mana dìḡ́ w̄́rɔ̀ḡ́ v̄́ lán músu bà.
 2 Tó bùsu taari k̄́ z̄k̄̄, a k̄́nanɔ̀ dìḡ́ dasim̄e,
 ama laakaride yād̄ori ni tó aafia ḡ́ kun.
 3 K̄́ina k̄́ àdi wé t̄a takasidenɔ̀a
 de lán leḡ́ k̄́ à mà à p̀ble yàkaa bàme.
 4 Dokadarisarinɔ̀ dì yāvānikerinɔ̀ s̄áabu kp̀a,
 dokadarinɔ̀ s̄́ òdi fiti ke k̄́ńwo.
 5 Gbē vāninɔ̀ yāz̄ede mi d̄́ro,
 ama gbē k̄́ òdi Dikiri ar̄e w̄etenɔ̀ d̄́ swáswa.
 6 Takaside taarisaride mana
 de aruz̄ek̄ede ȳal̄ek̄per̄ekerila.
 7 Né dokadari as̄āns̄ini v̄́,
 p̄āp̄adenɔ̀ gbēnna dì wé'i da a deame.
 8 Gbē k̄́ àdi a aruz̄eke kara ɔ̀ḡ́'i z̄k̄̄ ḡ́n
 ten p̀́ kakara gbē k̄́ àdi takasidenɔ̀ wēnda gwan̄em̄e.
 9 Gbē k̄́ àdi doka kp̀a s̄akoto,
 Luda dì z̄ā a aduakenan.
 10 Gbē k̄́ àdi gbē mananɔ̀ da zé vānia
 ni léte à da a z̄ida tankut̄em̄e,
 taarisaridenɔ̀ s̄́ oni bo mana.
 11 ɔ̀ḡ́de dì a z̄ida dite ɔ̀nd̄ode ũm̄e,
 ama takaside as̄āns̄inide dì a ɔ̀nd̄ d̄́am̄e.
 12 Tó gbē mananɔ̀ z̄i blè,
 gbē s̄inda p̄́nki dì ïa d̄́am̄e,

tó yāvānikerino kpata blè,
baadi dìgõ mì kpáguime.

¹³ Tó n n taarinɔ ùte, Ìni gé arero,
tó n ò akūsõ n tò, Luda ni n wēnda gwa.

¹⁴ Arubarikademe gbē kū àdigõ Dikiri vīna vī ũ,
sāgbānade sō àdi létè à da yān.

¹⁵ Gbē pāsī kū àdi kí ble takasidenɔa
de lán músu kū àten pūtā bàme,
lán sàbo kū àten kusimma bà.

¹⁶ Don'arède kū àdi wé tā a gbēnɔa faya vīro,
gbē kū à zā ɔgɔvānilenan wēndii dìgõ gbàna.

¹⁷ Gbēderi kū a laasun ten wari dɔa
nigõ bàa lé ari à gé gaome.

Gbēke sún kpānero.

¹⁸ Gbē kū àdi yā ke a zéa nigõ aafiamε,
yāɔrɔsarikeri sō ani létè kānto.

¹⁹ Gbē kū àdi laakari dɔ a bú zīa dìgõ kāna,
gbē kū àdi pé gukoria sō àdigõ kú takasi gūmmε.

²⁰ Luda ni arubarika da náaniden manamana,
gbē kū àten wā à ke ɔgɔde ũ ni bo pāro.

²¹ Gbēwεgwana manaro,
bee kū abireo gbē ni taari ke burodi kusu yāi.

²² Sānkarade dì wā kū aruzekelenaao,
àdigõ dō kū takasi ni a lero.

²³ Gbē kū àdi kpākē gbēi nigõ nna kāao
de gbē kū à a tó nna sīla.

²⁴ Gbē kū à kpāni ò a de ke a daa,
akū àten pi, taarinlo,
ade lεεε kū kpāni wédewεome.

²⁵ Gbē kū à wākū vī dì fiti dame,
gbē kū à Dikiri náani vī mé ani karana le.

²⁶ Gbē kū àteni a zīda náani ke bi yōnkome,
gbē kū à té ɔndōi mé ani bo mana.

²⁷ Pó dì kīa gbē kū àdi takasidenɔ gba póaro,
òdi gbē kū àdi ní wé gwaro káme.

²⁸ Tó yāvānikerino kpata blè,
baadi dìgõ mì kpáguime.
Tó ò gàga, gbē mananɔ dì dagula.

29

¹ Gbē kū ò kpākēi manamana, akū à gī mai,
ade ni kakate kānto yòrɔɔ sari.

² Tó gbē mananɔ dàgula, gbēnɔ pɔ dìgõ nname,
tó gbē pāsī kú kpatan, òdigõ n dame.

³ Gbē kū à ye ɔndōii dì a de pɔ ke nna,
karuanɔ be zéserii dì a ɔgɔ yaka.

⁴ Kína dì tó a bùsu gbāna kū yāzede musu,
gusaregbasiri sō àdi a bùsu deme.

⁵ Gbē kū àten lénna ke a gbēdakene
ten bà kpákpa a zīdane.

6 Gbē vāni taarikenaa di a kŭ tankute ūme,
 gbē mana di ayuwii ke kŭ ponnao.
 7 Gbē mana di laakari do takaside yāgōgōnaaa,
 yāvānikeri sō àdi a yā daro.
 8 Lalandikerino di wēte wā,
 ōndōrinō di gbēno laakari kpáteine.
 9 Tó ōndōde gēe yākpate ke kŭ yōnkoo,
 yōnko pī di pō fē àdi yāa do, a lé di nakōaro.
 10 Gbēderino di zā taarisaridegume,
 òdigō gbē manano wete ò n de.
 11 Yōnko pōfē di pisi a wéame,
 ōndōde sō, àdi mena fōme.
 12 Tó gbānade ten sā kpá ékeyāi,
 a ibanō di gō yāvānikerino ū n pīnkime.
 13 Takaside kŭ gbānamōnneriio yā mēn do dí vī,
 Dikiri mé à tò n wé ten gu e n pīnki.
 14 Kína kŭ àdi yākpate ke takasidenone kŭ yāpuraō,
 a kpata zīnipetena nigō gbāna goro sīnda pīnki.
 15 Totona kŭ flāao di tó gbē ōndō kŭ,
 né kŭ ò tò a zīdane di wé'i da a daame.
 16 Tó yāvānikerino dāgula, taarikenaa di kōme,
 ama gbē manano ni n kpe e.
 17 N n né toto, ani n laakari kpátenne,
 ani tó n pō ke nna.
 18 Gu kŭ Luda yā kunlo, òdigō n zīdakūna dōro.
 Arubarikaden gbē kŭ à a doka kūna ū.
 19 Òdi zō toto kŭ léoro,
 bee tó à mà, ani zī kearo.
 20 N gbē kŭ àdi wā à yā o è yá?
 Yōnko sāna de adela.
 21 Zō kŭ ò a vā zaa a fīti goro,
 ani láka à gō guturu ūme.
 22 Pōfērii di fīti da,
 nēsefutade di durunna ke manamana.
 23 Īadānaa di n busame,
 zīdabusana mé àdi n kara.
 24 Gbē kŭ àdi ble kŭ kpānio zā a zīdagume,
 àdi sí kŭ Ludao, ama àdi we à yāpura oro.
 25 Vīnakena bisāsirine bi tankuteme,
 gbē kŭ àdi Dikiri náani ke mī nigō da íla.
 26 Gbēno di gbānade are wete dasi,
 ama yākpatekena bi Dikiri yāme.
 27 Gbē mana ye ékedeiro,
 gbē vāni di zā zēsususērigume.

30

Agu yā'onaa

1 Yake né Agu yā'oname.

Ma kpsa Luda, ma kpsa manamana,

2 zaakū ma yōnkoke de dakeno pōla,

má bisāsiri asānsīni vīro.

³Mádi ɔ̀ndɔ́ dadaro,

má Luda dōna vīro.

⁴Dí mé à gèe ludambe ya à sùu?

Dí mé à ìa kàkara à kù a ɔ̀i?

Dí mé à legū'i kòko a pòkasann?

Dí mé à zīte lézekinɔ̀ kèe?

A tón deraa? A Né tón deraa?

Tó n dō.

⁵Luda yānɔ̀ pínki à mamberu vīro,
àdigɔ́ de sēgbako ũ gbě kù à nàaiine.

⁶Ñsun yāke kara a yā gūnlo,
de àsun n éke kánne n ɔ̀iyo yāi.

⁷Yā mèn plan maten gbekamma Dikiri,
ñsun gíomenero ari màgɔ́ gé ga.

⁸Ñ ma kē yāpá'onaaa kù éketonaa,
ngɔ́ ma gba pòble mɔ̀kōana.

Ñsun ma ke takaside kesɔ́ ɔ̀gɔ́daside ũro,

⁹de pò súnɔ́ dimai mà ledi kpányi

mà pi díme Dikiri ũ yāi,

de takasi sún ma kù mà kpāni o

mà n tó yakaro yāi.

¹⁰Ñsun yā dí zòɔa a dikiri kīnaaro,
de àsun n ká à wí n musuro yāi.

¹¹Gbēkenɔ̀ kun òdi n denɔ́ tó bēne sí,
òdi n danɔ́ sōsō.

¹²Gbēkenɔ̀ kun òdigɔ́ da ò gbāsīro,
ama n vānike dí kēm̄maro.

¹³Gbēkenɔ̀ kun òdi n zīda bi,
òdi gbēnɔ́ gwa ò mì zu.

¹⁴Gbēkenɔ̀ kun n saka de lán fēneda bà,

n saka sōntenɔ̀n de lán fēnenɔ́ bà,

òdi andunia takasidenɔ́ kù bisāsiri wēndadenɔ́ keo yákiyaki.

¹⁵Toro nénɔ́gbēnɔ́ vī mèn pla,

òdi pi: Ñ ó gba, n ó gba.

Pò mèn aakɔ́ kun kù òdi kāro,

à kà siikɔ́ se, òdi pi pò mōm̄maro:

¹⁶Gyāwān kù para né'isɔ̀ɔɔ

kù zīte kù í dì móaroo

kù té kù àdi pi a kāroo.

¹⁷Wé kù né dì a de foboo

akūsɔ́ àdi a da gya boo,

swawee kākāannanɔ́ ni a wé pì bo,

yumburukunɔ́ ni a gè ble.

¹⁸Yā mèn aakɔ́ kun kù ò de ma dōnala,

à kà mèn siikɔ́ se má n mì dōro:

19 Zé kũ vāu ðìgõ téo musu,
 zé kũ mlèè ðìgõ táa on gbè sàraaa,
 zé kũ gó'ite ðìgõ tén ísira dagura
 kũ zé kũ gõgbè ðìgõ ye nɔkpareiio.

20 Nɔ zinakeri yākɛnaan dí:
 Àdi pɔ ble à ɔ má a léa
 à pi ádi yā vāni kero.

21 Yā mèn aakõ mé àdi tó zĩte lukaluka,
 à kà siikõ se, zĩte ni yā pìnɔ f̄ro:
 22 Zò kũ à kpata blè,
 yõnkɔ kũ à pɔ blè à kã,
 23 nɔgbè kũ ò zàagu akũ à zã kè
 kũ zò nɔkpare kũ à ḡs̄ a dikiri zã nɔ ũo.

24 Pɔ f̄itinɔn kú zĩte mèn siikõ,
 ama ò òndõ vī manamana:
 25 Babarenɔn kun pɔ gbānanɔ ũro,
 ama òdi pɔble zàna ke sakareme.
 26 Gbè'ɛnenɔn kun pɔ zõkõnɔ ũro,
 ama òdi be bo gbè dagurame.
 27 Kwanɔ ðìgõ kína vīro,
 ama òdi bɔte ò zezɛ ḡà kũ ḡaome.
 28 Īni f̄s̄ ò zukpata kũ kũ ɔo,
 ama àdi gé na kína kpé sakaaimɛ.

29 Pɔ mèn aakõ kun kũ í tena mana,
 à kà siikõ se, í táa'ona nna:
 30 Músu kũ à de ḡsa ũ òbɔnɔ té,
 àdi boru kpe pɔkenɛro
 31 kũ kosa kũ à tuke b̄oo kũ blèkof̄niio
 kũ kína kũ à kú a z̄ikarinɔ arɛo.

32 Tó n yõnkɔyā kè z̄idabinaa gūn
 ke tó n yā vāni laasun lè,
 ò ɔ kú n léa,
 33 zaakũ lákũ òdi vī fakam pá à nísi bo nà,
 ke lákũ òdi yī kũ ò f̄i à aru bo nà,
 len gbè pɔf̄naa di fiti da le.

31

Kína Lemueli yā

1 Kína Lemueli da lé d̄aa à p̄i:
 2 Deramɛɛ, ma né? Bómɛɛ, ma né'ina?
 À kè deramɛɛ, né kũ ma a lé sè Ludanɛ?
 3 Ñsun n wó de nɔgbènɔ k̄inaaro,
 ñsun zé kũ àdi k̄inanɔ yaka séro.
 4 Lemueli, sèwē de k̄inanɔ p̄omina ũro,

í gbāna de kpatablerinŋ pómína ūro,
 5 de òsun mi, dokayānŋ sāngu,
 ò yā gōgō takasidenŋƐ faya sariro yāi.
 6 À í gbāna kpá gbē kū òten ganŋa,
 à sèwē kpá p̄siradenŋa
 7 ò mi, n̄ takasi sāngu,
 n̄ yā'ūmmana sūngō dōngu dorō.
 8 N̄ yā o gbē kū oni f̄s ò yā oronŋ gēne ū,
 n̄ yā sí gbē kū ò kpányīri vīronŋƐ.
 9 N̄sungō yītenaro, n̄ yākpate ke a zéa.
 N̄ takasidenŋ kū wēndadenŋ yā nna kpámma.

Nŋ laakaride

10 Dí mé aní nŋ laakaride lee?
 A b̄ere vī de gbè b̄ere denŋla zā.
 11 A zā dīgō a náani ke kū n̄sedom̄e,
 p̄ mana ke dī kīaaro.
 12 Yā manan àdigō ke a zāne,
 adi ke yā vāninlo ari a wēndi lén.
 13 Àdi sākā kū b̄awisio wet̄e
 à a zī ke kū p̄nnao.
 14 Àdi gé p̄ble sé zā
 lán gó'ite lagatarii bà.
 15 Àdi fut̄e gūkēkōana à p̄ble ke a ondenŋƐ,
 àdi zī kpaatete a n̄kparenŋƐ.
 16 Àdi zīte mana wet̄e à lú,
 àdi geepi línŋ pépen kū a zīda b̄kōŋ ogō.
 17 Àdi gbāna dō a pia asa ū
 à gāsāwa bobo a zīa.
 18 Àdigō dō kū áni et̄e le,
 a fitilaa dīgō nana gwāanim̄e.
 19 A ŋ dīgō porona àgō buutābŋ kūna,
 àdigō kēke ū wā kū a on̄eo.
 20 Àdi ŋ poro wēndadenŋƐ,
 àdi ŋ lika takasidenŋi.
 21 Àdi ñampurugōŋ vīna ke a bedenŋ yā musuro,
 zaakū a ondenŋ dī uta didikōam̄e.
 22 Àdi wut̄ebŋ bizanŋ tā a zīda,
 a p̄kasanŋ bi táaru biza kū biza gaaruradenŋm̄e.
 23 A zā dī t̄s bo fāaibokia,
 àdigō vutena gu dokōnŋ kū b̄usu gbē zōkōnŋ.
 24 Nŋgbē p̄i dī p̄dangān ke àgō yía,
 àdi gēre tā à kpá a lagatarinŋa.
 25 Àdigō gbāna kū gakurio dana p̄kasa ū,
 a kunna zia yā dī swē kēaguro.
 26 On̄d̄yā dīgō da a lén,
 àdi yā dañne kū yenyīo.
 27 A wé dīgō pé a on̄ yākenai,
 àdi p̄ ble ma'ānlo.

28 A nénɔ̀ dì fute ò sa mana one,
a zã̀ dì a sáabu kpá à pi:

29 Nɔ̀gbě̀nɔ̀ kokari vī dasi fá,
ama mɔ̀kɔ̀n mé n̄ deńla n̄ pínki.

30 Kakana mana digɔ̀ náani vīro,
nɔ̀manakè dì gē zélame,
nɔ̀gbě̀ kũ̀ à Dikiri vīna vīn òdi sáabu kpá.

31 N̄ zī kũ̀ à kè àre kpáa,
n̄ a tó kpá a yākenaa musu batun.

LAASUNDE

A pínki pāme

- ¹ Laasunde Dauda né, Yurusalemu kína yān dí.
- ² Makū laasunde ma pì:
Yā pā búgubugu,
yā pā búgubugu,
a pínki pāme.
- ³ Bó àreen bisāsiri dì le andunia gūn
wari kū àten ke a zī sīnda pínki gūnwaa?
- ⁴ Kpàino dì gēte, wurenɔ dì su,
ama andunia dìgɔ kun gɔɔ sīnda pínkime.
- ⁵ Ifāntē dì bo àdi gē,
àdi wā à era à gé gu kū àdi bon.
- ⁶ Īa dì káka gènɔmidɔki kpa,
àdi era à su gugbānduru kpa,
àdigɔ likara àgɔ gé àgɔ su.
- ⁷ Swa sīnda pínki í dìgɔ ká ísira gūmme,
ama ísira dì paro,
í pino dì era ò su swa pino mīame.
- ⁸ Pó sīnda pínki dì n kpasá,
kpasá pì yā gè onala.
Gugwana dì mó wéaro,
yāmana dì sá paro.
- ⁹ Yā kū à kun yā mé ani era àgɔ kun dɔ,
yā kū ò kè yān oni era ò ke dɔ.
A dufu ke kú andunia gūnlo.
- ¹⁰ Póke kun kū oni pì:
N̄ pò dufu ke gwa yá?
Oi! À gīnake à kun ó ā zaa zī kò.
- ¹¹ Gbē káakunɔ yā dìgɔ dɔ gbēken doró.
Bee gbē kū onigɔ kun zianɔ,
n̄ yā ni dɔ gbēken ziakpɛzīro.
- ¹² Makū laasunde ma kí blè Isarailanɔa Yurusalemu.
- ¹³ Ma mēe kpà yā kū òten ke andunia gūn pínki tàasikanaaa, ma gwàgwa ɔndɔ'ɔndɔ ma è
Luda zī pāsī dà bisāsirinɔne ò ke.
- ¹⁴ Ma yā kū òten ke andunia gūn è pínki, a pínki bi pāme, pena gukoriamē.
- ¹⁵ Pó fikarana porona vīro,
òdi le ò pò kū à kunlo naroro.
- ¹⁶ Akū ma ò ma swèe gūn ma pì: N̄ gwa! Ma ɔndɔ zɔkɔ de gbē kū ò kpata blè Yurusalemu
ma ānɔla n̄ pínki, ma ɔndɔ kū ma dōnaao wé bò manamana.
- ¹⁷ Akū ma mēe kpà ɔndɔ asiri dōnaaa de mà yōnkɔke kū mīsariyāo asiri dɔ, akū ma è
abirekū bi pena gukoriamē dɔ.
- ¹⁸ ɔndɔ zɔkɔ dī su kū nēsɛyakana zɔkɔome,
òdi yā'ummana le n̄ dōna lémmē.

2

Pɔnnakena pāme

¹ Ma ò ma zīdane: Ì fute ì pɔnnakena yɔ ì gwa ì nnamana dɔ, akū ma è abirekū pāme dɔ.

² Ma è kū yáadɔna bi yɔnkɔyāme. Pɔnnakena sɔ, bɔn òdi leaa?

³ Ma pɔnna wète wēminaa gūn ma ɔ lika yɔnkɔyāi, ama ma swè ten domene are ɔndɔ gūn de mà dɔ yā kū à mana bisāsirine à ke andunia gūn a wèndi zaka lén.

⁴ Ma zī zɔkɔnɔ ɔ kpà, ma kpénɔ bò ma zīdane ma geepi línɔ pèpe dasidasi.

⁵ Ma karanɔ kpàkpa ma swa dàkonɔ kèke ma lí kū òdi a né ble buri sīnda pínki bàban.

⁶ Ma íkakinɔ kèke ògɔ mɔɔ pisi líkpe pínɔa.

⁷ Ma zònɔ lùlu gɔgbènɔ kū nɔgbènɔ, ò a kenɔ ì ma bea. Má zùnɔ kū pókāde ketenɔ vī dasidasi de gbē kū ò kú Yurusalemu ma ānɔla ń pínki.

⁸ Ma andurufu kū wuraaò kàkaramai kū kínanɔ aruzekenɔ kū ń bùsu pónɔ. Ma lèsirino sè gɔgbē kū nɔgbènɔ, ma nɔgbē kū gɔgbē dì lukańyĩnɔ sè dasi.

⁹ Ma tó bò, má zɔkɔ de gbē kū ò kú Yurusalemu ma ānɔla ń pínki, akū má kpé ɔndɔ vī a pínki gūn.

¹⁰ Mádi gí ma zīdane

kū pɔ kū à ma wé blèeoro.

Mádi pɔ kū à ma pɔ gbà ke tóro.

Ma pɔ kè nna ma zīkena sīnda pínkia, àkūme ma ísimmawarana pínki láada ũ.

¹¹ Kū ma wé pè yā kū ma kènɔi pínki kū ísimma kū ma wàraao a musu, ma è a pínki bi pāme, pena gukoriamε, à àre vī andunia gūnlo.

¹² Akū ma laasun lè gena ɔndɔ

kū yɔnkɔkeo kū misarikeo kpa.

Yā kū ò kè zaa zī baasiro, a kpaten kína gēne ni ke dɔɔ?

¹³ Ma è ɔndɔ àre vī de yɔnkɔkela lākū gupura dīgɔ àre vī de gusirala nà.

¹⁴ Ɔndɔri wé dīgɔ kú a are,

yɔnkɔ dīgɔ kure gusiran.

Akū ma è gó dokɔnɔ mé ani ń bikū ń pínki.

¹⁵ Akū ma laasun lè ma swèn ma pì, zaakū gó dokɔnɔ mé ani ó bikū kū yɔnkɔnɔ nà,

bó àreen mani le ma ɔndɔaa?

Akū ma pì, abirekū pāme dɔ.

¹⁶ Ɔndɔri yā ni dɔ gbēken de yɔnkɔlaro,

ń pínki ń yā ni sá gbènɔn zia.

Ɔndɔri dì ga lán yɔnkɔ bàme.

Ísimmawarana pāme

¹⁷ Akū ma a kunna gya bò, zaakū yā kū òten ke andunia gūn pínki dì kemene nèseyakayā ũme. A pínki bi pāme, pena gukoriamε.

¹⁸ Akū ma zī kū ma kè andunia gūnnɔ gya bò pínki kū mani tó ma gēne yāi.

¹⁹ Dí mé à dɔ tó ɔndɔri ke yɔnkɔn a ũu? Bee kū abireo zī kū ma kè andunia gūn kū ɔndɔo ni gñeme. Abirekū pāme dɔ.

²⁰ Akū ma pɔ yàka ísimma kū ma wàra andunia gūn pínki yā musu.

21 Zaakū gbē dì zī ke kū ɔ̃ndɔ̃o kū dɔ̃naao kū gonikεo, akū àdi tó gbē kū adi a ke kerone à gɔ̃ a pó ũ. Abirekū pāme dɔ̃, nɛ̃sɛyakayāme manamana.

22 Bón gbē dì le ísimma kū à wàra andunia gūn kū ɔ̃si kū à kàao pínki yā musuu?

23 A kunna andunia gūn gɔ̃ɔ̃ sīnda pínki a zī dīgɔ̃ sunε kū yā'ūmmanaao kū pɔ̃yakanaaome. Bee gwāani a laakarīi dīgɔ̃ kpatɛnaro. Abirekū pāme dɔ̃.

24 Yā kū à mana kū bisāsirio mé à de à pó ble à í mi à a zī sáabu kpá. Ma è abirekū bò Luda ɔ̃ime dɔ̃.

25 Luda kpányī sari dí mé ani fɔ̃ à pó ble à pɔ̃nna keε?

26 Luda dì ɔ̃ndɔ̃ kū dɔ̃naao kū pɔ̃nnao kpá gbē kū à kɛ̃nεεa, ama àdi aruzεke kakarana zī da durunnakeriine de à sí à kpá gbē kū a kɛ̃nεεa. Abirekū pāme dɔ̃, pɛna gukoriamε.

3

Yā sīnda pínki kū a gɔ̃ɔ̃ome

1 Yā sīnda pínki kū a gɔ̃ɔ̃ome,
bɔ̃kɔ̃te sīnda pínki kū a kegɔ̃ɔ̃o.

2 Né'igɔ̃ɔ̃ kun, gagɔ̃ɔ̃ kun,
pótɔ̃gɔ̃ɔ̃ kun, a wotogɔ̃ɔ̃ kun.

3 Dεgɔ̃ɔ̃ kun, gbana aafia gɔ̃ɔ̃ kun,
gborogɔ̃ɔ̃ kun, a dɔ̃gɔ̃ɔ̃ kun.

4 ɔ̃ɔ̃dɔ̃gɔ̃ɔ̃ kun, yáadɔ̃gɔ̃ɔ̃ kun,
wɛ̃ndakεgɔ̃ɔ̃ kun, kɔ̃kɔ̃'ogɔ̃ɔ̃ kun.

5 Gbɛ̃kɔ̃tena gɔ̃ɔ̃ kun, gbɛ̃kakarana gɔ̃ɔ̃ kun,
bàndaragagɔ̃ɔ̃ kun, a kɛ̃na gɔ̃ɔ̃ kun.

6 Pówɛtena gɔ̃ɔ̃ kun, a ɔ̃gbarɛna gɔ̃ɔ̃ kun,
pókūna gɔ̃ɔ̃ kun, a gbarɛna gɔ̃ɔ̃ kun.

7 Pógaokɛna gɔ̃ɔ̃ kun, a nabigɔ̃ɔ̃ kun,
lékūna gɔ̃ɔ̃ kun, yā'ona gɔ̃ɔ̃ kun.

8 Yenyī gɔ̃ɔ̃ kun, zāngu gɔ̃ɔ̃ kun,
zīkana gɔ̃ɔ̃ kun, vutena aafia gɔ̃ɔ̃ kun.

9 Bó àreen zīkeri dì le wari kū à kèaa?

10 Ma zī kū Luda dà bisāsirinɔ̃ne ò ke è.

11 Luda tò pó sīnda pínki mana a gɔ̃ɔ̃a. À kunna gɔ̃ɔ̃ sīnda pínki laasun dà bisāsiri swɛ̃n dɔ̃, bee kū abireo ani fɔ̃ à yā kū Luda ten ke zaa andunia naana ari a lakanaa dɔ̃ɔ̃ dɔ̃ro.

12 Má dɔ̃ kū póke mana kū bisāsirio de kunna pɔ̃nna gūn kū manakɛnaao a wɛ̃ndi lɛ̃nlaro.

13 Tó gbē ten pó ble àten í mi àteni a zī sīnda pínki sáabu kpá, Luda mé à a gbà.

14 Má dɔ̃ kū yā kū Luda dì ke nigɔ̃ kun gɔ̃ɔ̃ sīnda pínki. Oni fɔ̃ ò póke karanlo, oni fɔ̃ ò póke lagonlo. Luda kè le de ògɔ̃ a vīna vī yāime.

15 Pó kū à kun tera gīnake à kun zaa zī kò. Pó kū anigɔ̃ kun zia kun yā kò. Luda dì yā kū ò kè yānɔ̃ gbè sísi.

16 Ma yā è andunia gūn dɔ̃,
gu kū à de yāzede gɔ̃ kún,
yāzesaride mé à kú gwe,
gu kū à de yā mana gɔ̃ kun sɔ̃,
yā vāni mé à kú gwe.

17 Ma ò ma swɛ̃ε gūn,
Luda ni yākpate ke kū gbē mananɔ̃
kū gbē vāninɔ̃ n pínki,
zaakū yākena sīnda pínki kū a gɔ̃ɔ̃ome,

bɔkɔte sɪnda pɪnki kũ a kegɔɔɔ.

18 Ma ò ma swèè gũn dɔ, bisāsirinɔ sɔ, Luda dì n̄ yā wé wéíne de ò dɔ n̄ zɪdaa kũ ò de lán nòbɔnɔ bàme.

19 Bee zaa zĩ bisāsirinɔ kũ nòbɔnɔ, gó dokɔnɔ mé àteni n̄ bikũ. Lákũ nòbɔɔ dì ga nà len bisāsiri dì ga le se, n̄ we'ona dokɔnɔme. Bisāsiri de nòbɔlaro, zaakũ a pínki pāme.

20 N̄ pínki dì gé gu dokɔnɔmm̄e, zaakũ n̄ pínki bò b̀sutiti gũmm̄e, n̄ pínki ni era à gɔ̀ b̀sutiti ũm̄e.

21 Tó bisāsiri nini dì tá musu, nòbɔ pɔ̀ sɔ̀ àdi tá zĩtem̄e, dí mé à dɔ̀ɔ?

22 A yā mé à tò ma è yāke mana kũ bisāsirio de à a zĩ sáabu kpálaro, zaakũ a bakaan gwe. Dí mé ani tó à dɔ̀ yā kũ ani ke a gberaa?

4

Kunna kũ kɔ̀

1 Akũ ma gbāna kũ òten mɔ̀ gbēnɔne andunia gũn yā gwà dɔ̀ pínki. Ma gbē kũ òten wé tāmmanɔ̀ wétē è, ò laakarikpateri v̄iro. Ò laakarikpateri v̄iro, zaakũ n̄ wétāmmarii pìnɔ̀ mé ò gbāna v̄i.

2 Akũ ma pì, gbē kũ ò gànɔn sáabu v̄i de gbē kũ ò kunnɔla,

3 ama gbē kũ odi i k̀ro akūsɔ̀ adi wé ke pla kũ a v̄ani kũ òdi ke andunia gũnworosānamáma n̄ pínki.

4 Ma è kũ pɔ̀ kũ à tò gbē dì zĩ ke à mè kpáa, de àgɔ̀ de a gbēdakela yāime. Abirekũ pāme dɔ̀, pena gukoriam̄e.

5 Yɔ̀nkɔ̀ dì ɔ̀ kpa a k̀la ari à f̄f̄.

6 Kunna kũ pɔ̀ okũ doo kũ laakarikpatenaao mana de kunna kũ pɔ̀ okũ plao kũ ísimmawaranaao kũ pena gukoriaola.

7 Akũ ma era ma yā pā pānde è andunia gũn dɔ̀.

8 Gbēke mé à kun à né v̄iro, à v̄ni kesɔ̀ dakũna v̄iro. A ísimma dì láraro, bee kũ abireo a aruzeke dì ḿaro. Dí yāin àten zĩ kee? Bóyāi à nnamanaa tē a zĩdanee? Abirekũ pāme dɔ̀, yābɔkɔte pāsime.

9 Pla de dola, zaakũ n̄ zĩkena àre nigɔ̀ mana.

10 Tó gbē mèn do lète, a gbēndo ni a sé.

Waiyoo gbē mèn do!

Tó à lète, anigɔ̀ sèri v̄iro.

11 Tó gbēnɔn planɔn wutena gu dokɔnɔn, oni kɔ̀ puusu ma.

Deran gbē mèn do ni ke nà à bo ïann?

12 Òdi gbāna mɔ̀ gbēm̄endone, gbēnɔn planɔ sɔ̀ òdi ze ò gíme.

Bà né mèn aakɔ̀ dì kē likaro.

13 Kefenna òndōri takaside mana de kína zĩkũna yɔ̀nkɔ̀ kũ àdi lédamma ma dorola,

14 bee tó kefenna pì bò kpésira gũn, akũ à gò kína ũ, ke tó ò a ò b̀suu pìn takaside ũ.

15 Ma è andunia tē kína gēne kũ à de kefenna ũ p̄iime.

16 Gɔ̀ɔ̀ birea à gbēnɔ dasi lé v̄iro, à de n̄ don'arede ũ. Ama gbē kũ ò sù zānɔ̀ dí a sáabu kpáro. Abirekũ pāme dɔ̀, pena gukoriam̄e.

5

Lékena Ludaa laasunlena sari

¹ Tó n gɛ Luda ɔnn, ñgõ kú kú laakariio. Ñ nai ñ a yã ma mana de yõnkɔɔ sa'ona gwela, zaakū ñ yãdõnasari mé àdi tó ò yã vãni kɛ.

² N lé súnḡ wãnarò, ñsun wã ñ yã o Ludanero. Lákū à kú musu ñ kú zĩte nà, ñsun yã o dasiro.

³ Lákū yãbɔkɔte dasi dì su kú nana'onaaò nà, len yã dasi bɔtenaa dì su kú yõnkɔyãò lɛ.

⁴ Tó n lé kè Ludaa, ñsun a fĩnabona ḡɔɔ ḡágarò. Ñ a fĩna bo, zaakū yõnkɔɔ yã dì kãnero.

⁵ Lékena Ludaa sari mana de n lé kèa papanaa sarila.

⁶ Ñsun tó n lé n da yãnlò. Ñsun o sa'oriine n pì n sã lékena yãnlò. Ñ ye Luda pɔ fɛnyĩ n yã pì yãì à zĩ kú nten kɛ kakaten yá?

⁷ Nana dasi ona kú yã dasi bɔtenaaò dì su kú yã pãomɛ. Abire yãì ñgõ Luda vĩna vĩ.

Aruzekɛ pãme

⁸ Tó n è òten gbãna mɔ takasidenɔne gukea, òten gííne kú yãzedeo òten yã ḡõḡõíne a zéaro, ñsun tó yã pì bo n sarero, zaakū búsuu pì gbãnadeno ten wé dɔkõì, akū ñ gbẽ zõkõno ten wé dõnyĩ dɔ.

⁹ Ñ pínki dì búsuu pì baka blemɛ, zaakū kína mé à burano vĩ.

¹⁰ Gbẽ kú à ye ɔḡɔɔì dì kĩaa,
gbẽ kú à ye aruzekɛii àree dì móaro.

Abirekū pãme dɔ.

¹¹ Tó aruzekɛ ten kara,
a blérino ðigõ karamɛ.

Bó àreen à vĩ a dikiriineɛ?

À wé pitia baasiro.

¹² Zĩgbãnakɛrii dì i nna o
à pó blè fítin yá ke dasin yá.

Aruzekede sɔ a pó dasi dì tó à i oro.

¹³ Ma nèseyakana yã pãsí è andunia ḡũn,

gbẽke zé tàta a ɔḡɔdalɛ

à a zĩda kariii bò,

¹⁴ akū à bɔkɔte vãni kèo,

a aruzekɛ làka pínki.

Kū à néḡõgbẽ ì, à póke vĩ kū à tónero.

¹⁵ Bisāsiri dì bo a da gberɛn pótompomɛ.

Lákū à sù nà len àdi era à tá lɛ dɔ,

àdi a zĩ àre ke le à sé à na a ɔĩ à táoro.

¹⁶ Abirekū bi nèseyakayã pãsíme dɔ.

Lákū gbẽ sù nà len àdi era à tá lɛ dɔ.

À ísimma wàra à pè gukoria pã,

bó mé à ḡõneɛ?

¹⁷ Abire gbera à a ḡɔɔ dè gusiran

kū nèseyakana zõkõo

kū ḡyãò kū pɔfɛo.

¹⁸ Akū ma è à mana kú bisāsirio à pó ble à í mi à zĩ kú à kè kú wario andunia ḡũn sáabu kpá a wèndi zaka kú Luda a gbà lén, zaakū a bakaan gwe.

¹⁹ Abire gbera tó Luda gbẽ gbà ɔḡɔda kú aruzekɛo, akū à a gbà zé à anfãni kɛo, à ze kú a bakaaò à a zĩ sáabu kpá. Luda mé à a gbà.

²⁰ Àdigõ laasun lé a wèndi zakaaa dasi doro, zaakū Luda mé à yã màa kú pɔnnao.

6

¹ Ma nèseyakana yā è andunia gūn dɔ kū à tò bisāsirinɔa.

² Luda gbē gbà ɔɔda kū aruzekεo kū bèereεo, a pɔ kū à de àgɔ a ni de pínki vī, akū Luda dí a gba zé à anfāni kèoro, gbē pānde mé à gò vī. Abirekū pāme, nèseyakayā pāsīme dɔ.

³ Tó gbē né ì mèn basɔoro, akū à zī kù yúkuyuku, bee kū a gikenakεo, tó adi pɔnna kεoro, tó à gà, tó a gèvī kpetanaro, ma pì né kū ò ì gè ũ sàna deala.

⁴ Zaakū né pì sù pāme, akū à tà gusiran, a tó gò tatana.

⁵ Bee kū adi ifāntē ero akūsɔ à yāke dōro, à nna mà de aruzekede pila.

⁶ À de gbē kū à kun wè wàa kuri pɔnnakesarila. Gu dokɔnɔn òdi gèn n pínkinloo?

⁷ Bisāsiri ísimma kū à wàra,
de à pɔ le à da lén yāime,
ama a gberε dì kāro.

⁸ Bón òndōri deo yōnkɔlaa?
Bó àreen yākεna a zéaa dì ì takasidenεε?

⁹ Pɔnnakεna kū pɔ kū n vīo
mana de a pānde nidεnala.
Abirekū pāme dɔ, pena gukoriamε.

¹⁰ Pɔ kū à kè yā tó vī kò,
pɔ kū bisāsiri de a ũ sɔ, ò dɔ kò.
Bisāsiri ni fɔ à lékpakɔa ke
kū gbē kū a gbāna dealaoro.

¹¹ Yābɔtena dasi dì yā yaka.
Bó àreen abire vī gbēneε?

¹² Dí mé à dɔ pɔ kū à mana kū bisāsirio a wèndi kori zaka kū àdi gēte lán uraa bà gūnn?
Dí mé ani fɔ à yā kū ani ke a kpe andunia gūn onεε?

7

Òndɔdannεnaa

¹ Tó nna mana de nísi gbī nna bèereɔdela,
gagɔɔ mana de igɔɔla.

² Gēna ɔn kū òten gè ɔɔ dɔn mana
de gēna ɔn kū òten dikpe kenla,
zaakū gbē sīnda pínki lakanaan gwe,
à mana gbē kū ò kunnɔ yā pì da.

³ Wèndakεna mana de yáadɔnala,
pɔsirakεnaa gbera nèseε dì were.

⁴ Òndōri laakarii digɔ kú ɔn kū òten ɔɔ dɔnwa,
yōnkɔ laakarii digɔ kú ɔn kū òten pɔnna kenwa.

⁵ À mana òndōri kpākēnyīna da
de ò sá kpá yōnkɔ n tókpanala,

⁶ zaakū yōnkɔnɔ yáadɔna de
lán sàkpa lí tépūtāna kīnii gūn bàme.
Abirekū pāme dɔ.

⁷ Gbāna mɔna gbēnɔneε dì tó òndōri yōnkɔ kūme,
gusaregba dì gbē yakame.

⁸ Yā mīdena mana de a naanala,
mεna mana de n zīda binala.

⁹ Nsun tó n pɔ fē likalikaro,

zaakū yōnkō mé àdigō pōfē vī.

¹⁰ Ìsun pì, b́yáin yāgōrō mana de tera pólaro,
zaakū yálana dí taka bi ònd́yānlo.

¹¹ Ǫnd́ bi ṕo manamē lán túbi bà,
à àre vī gbē kŭ òten ifāntē enōnē.

¹² Ǫnd́ bi utekimē,
lákū ɔgō de uteki ũ nà,
ama d́na àreen dí:
Ǫnd́ dì gbē kŭ ò vīnō sura ba.

¹³ Ì laasun lé Luda yākenanōa.
Dí mé ani f́ à ṕo kŭ à kè kotinaa d́d́d́?

¹⁴ Tó gōrō nna sùmma, ò pónna kēo.
Tó gōrō vānimē sō, ò laasun lé.
Luda mé à a pínki kē,
de gbēke súnḡō a zia d́ro yāi.

¹⁵ Ma wèndi kori dí gŭn
ma yā díkīnanō è pínki.
Ma gbē mana è,
à gà a manakēnaa gŭn,
ma gbē vāni è,
àten gí ke a yāvānikēnaa gŭn.

¹⁶ Ìsun tó n manakēna gē ɔlaro,
̀sun tó n ònd́ gē ɔlaro.
À kè dera ìni n zída kakatēē?

¹⁷ Ì vāni sún gē ɔlaro,
̀sungō yōnkō ũro.

À kè dera ìni ga n gōrō āa?

¹⁸ À mana òḡō yā mèn pla pìnō kŭname,
̀sun ɔ gbarēiro,
zaakū gbē kŭ à Luda vīna vī
dì a pla pìnō zé le pínkimē.

¹⁹ Ǫnd́ dì tó ònd́ri gbāna ḡō de
wéte gbānade gbēnōn kurinōla.

²⁰ Gbē mana kŭ àdigō yā mana kē
kŭ àdi durunna kero kú andunia gŭnlo.

²¹ Ìsun sā kpá yā kŭ gbēnō ten oi pínkiro,
de òsun ma n zíkēri teni n śśro.

²² Zaa kŭ ò d́ n zídane,
kŭ m̀k̀n se n gbēnō śśo dasi.

²³ Ma yā bireno gwà kŭ ònd́o pínki,
ma zēo kŭ mà ònd́ kŭ,
akŭ à zà kŭmao.

²⁴ Bee tó ònd́ f́ àḡō dera, a kúki zà,
a asiri zókō manamana,
dí mé ani f́ à boaa?

²⁵ Ma ònd́ kŭ yā śnda pínkioo m̀i tàasii kà,
ma gwàḡwa de mà le mà d́,
de mà yāvānikēna d́ yōnkōke ũ,
de mà yōnkōke d́ m̀sarikē ũ.

²⁶ Nōgbē kŭ à de tankutē ũ

a swè bi gbàgidiime
 a ɔno bi mòkakɔanaame,
 a yā dì ma pɔ yaka de gala.
 Gbē kū a yā kà Ludanɛɛ dì wotoa,
 ama nɔgbē pìi dì durunnakeri kūme.
²⁷ Makū laasunde ma pì,
 ò yā kū ma boa gwa.
 Kū maten yā gwa zéazea
 de mà le mà a mì dɔ,
²⁸ gɔrɔ kū maten wete lenaa sari,
 ma gɔgbē mana lè mèn do
 gbēnɔn wàa sɔronɔ té,
 ama bee nɔgbē mana mèn do
 mádi le ò téro.
²⁹ Yā kū ma boaan dí.
 Luda bisāsirinɔ kè nèsepuradenɔ ũme,
 akū ò gè manafiki zén.

8

¹ Dí mé à de lán ɔndɔrii bàa?
 Dí mé à yānɔ bɔkɔtena dɔɔ?
 ɔndɔ dì bisāsiri ãn werene,
 àdi a wé pāsī lite wé mana ũ.
² Ìn mì nate kína yāne,
 zaakū n lé kèa kū Luda tóome.
³ Ìsun wā ò go a arero,
 òsun ze yā kū àdi kene vāni kpero,
 zaakū yā kū à kène nnan àdi ke pínki.
⁴ Zaakū kína yā mé à zé vī,
 dí mé ani fɔ à pine: Bón nten ke gwee?
⁵ Gbē kū à m̀i nàtene ni gē yānlo,
 gbē kū à ɔndɔ ni a gɔrɔ kū a kɛnaao dɔ.
⁶ Yā sīnda pínki a gɔrɔ kū a kɛnaao vīme,
 bee tó yā'ũmmana ten tɔ gbēa manamana.
⁷ Zaakū gbēke zia dɔro,
 dí mé ani fɔ à yā kū ani su onɛɛ?
⁸ Gbēke a wèndi kūna gbāna vīro,
 lemɛ se gbēke ni fɔ à a gagɔrɔ sɔsɔ arero.
 Òdi le ò bò sozan zīi gūnlo,
 lemɛ dɔ yā vāni dì a kèrinɔ gbarero.
⁹ Kū ma yā kū òten ke andunia gūn laasun lè pínki, ma è bisāsiri dì gbāna blemma à wari
 kpányī.
¹⁰ Akū ma yāvānikeri kū òteni ò vīno è. Gbēnɔ bò Luda ɔnn ò sù ò n tó nna sí wete kū ò ò yā
 vāni kèn gūn. Abirekū pāme dɔ.
¹¹ Tó odi wari dɔ dàkeriia likalikaro, a yā dì tó gbēnɔ zeo ò swèn ò a vāni kemɛ se.
¹² Bee tó durunnakerii dàa kè gèn baaakɔ, akū à g̀i kè, má dɔ kū gbē kū ò Luda vīna vī
 akūsɔ òten mì nateneɔ sàna deala.
¹³ Yā ni bo kū gbē vāninɔ nnaro, kū ò Luda vīna vīro yāi, ò gɔrɔ ni g̀i kero lán uraa bàme.

14 Yā pā pānde kun àten ke andunia gūn. Yā dì gbē mana le lākū yāvānikeriin a ũ bà, yā dì yāvānikeri le lākū gbē manan a ũ bà. Ma pì abirekū pāmε dɔ.

15 Madì pɔnnakena sáabu kpá, zaakū à mana kú bisāsirio andunia gūn à pó ble à í mi à pɔnna ke, pɔnna pì ni done are a zīkenaa gūn lākū Luda a gbà a wèndi lén nà andunia gūn.

16 Ma mēe kpà ɔndɔkūnaaa, akū bokote kú òten ke andunia gūn kú i dì na n wénlo fānantē kú gwāanio, ma a laasun lè

17 ma è Luda tò gbēke ni fɔ à yā kú àten ke andunia gūn dōro. Bee tó gbē kpáte kèi manamana, ani a mì dōro. Bee tó ɔndōrii pì á dɔ, ani fɔ à boaro.

9

Yā dokɔnɔ mé àten gbē sīnda pínki dā

1 Ma abireno laasun lè pínki, akū ma zεo kú gbē manano kú ɔndōrinɔ kú n yākenanɔn kú Luda ɔime. Gbēke digɔ dɔ tó yenyī ke zāngu teni a dāro.

2 Yā dokɔnɔ mé àten gbē sīnda pínki dā, yāpuradenɔ kú nēsepāsīdenɔ, gbē manano kú gbē vāninɔ, gbāsīsaridenɔ kú gbāsīdenɔ, ludagbagbarinɔ kú ludagbagbarisarinɔ. Lākū à de kú gbē manano nà, lén à de le kú durunnakerinɔ. Lākū à de nà kú gbē kú òdi la da kú Ludaonɔ, lén à de le kú gbē kú òdi la da kāaronɔ.

3 Yā kú àdi ke andunia gūn pínki nēseyakayāme, kú yā dokɔnɔ mé àdi gbē sīnda pínki le. Yā vāni kò bisāsirinɔ swèn, yōnkɔyā mé àdi doñne are, a gbera òdi tá gyāwānn.

4 Gɔro kú gbē kú kú wèndiio àdigɔ tāmaa vī. Bee gbēda bēne à sàna de músu gèla.

5 Gbē bēnenɔ dɔ kú oni ga, gènɔ sɔ ò póke dōro. Ò láada ke vī doro, n yā ni dɔ gbēken doro.

6 N yena gbēi kú n zāna gbēnwo kú n nēsegɔbakenaao gè zélan gwe kò. N baka nigɔ kú kú yā kú àdi ke andunia gūnwo ziki doro.

7 N gè n n pó ble kú pɔnnao, n n sèwē mi kú yáadɔnaao, zaakū Luda n yākenaa pìnɔ sáabu kpà kò.

8 Ngɔ uta pura dana gɔro sīnda pínki. Nsungɔ kun nísi dɔkɔna n mīia sariro.

9 N pɔnna ke kú n nanɔ yenyīdeo n wèndi kori kú Luda kpamma andunia gūn lén, zaakū n bakaan gwe gɔro kú nten ísimma wara andunia gūn.

10 Zī kú n ɔ nà a kenaaa, n ke n gbāna lén, zaakū zī ke yāgɔgɔna ke dōna ke ɔndɔ kú gyāwān kú nten tánlo.

11 Ma è andunia gūn dɔ kú
bàkpakūsūblenaa dì ke bà nna yānlo,
zīblenaa dì ke gbāna yānlo,
póblelenaa dì ke ɔndɔ yānlo,
aruzekelenaa dì ke wézē yānlo,
nna kú gbēnɔ dì ke kyódɔna yānlo,
zaakū gɔro vāni kú kisirao dì n lé n pínki,

12 gbēke gɔro kú yā vāni ni a le dōro.
Lán kpò kú à sì táaru gūn bà,
lán bā kú bà a kùu bà,
lén gu dì dɔ gbēne vānivāni à a kú bùrum le.

ɔndɔ de gbānala

13 Ma ɔndɔ ke taka è andunia gūn, a yā ma kú gbāna.

14 Lakutu ke kun yā, a gbēnɔn dasiro, akū kína gbānade sù à lètea à lika a bīnii.

15 Gōgbē takaside ɔndōri ke kú lakutu pìi gūn, à lakutu sura bà kú a ɔndɔo, akū takaside pì yā dí dɔ gbēkenlo.

16 Akū ma pì ɔndɔ de gbānala, ama òdi takaside ɔndɔ gya bo, òdi a yā daro.

17 Ɔndõri yā yīdayīda kũ ò sã kpàì
mana de yõnkõnõ kína patammanala.
18 Ɔndõ mana de gõkebõnõla,
ama durunnakeri mèn do ò yā mana zõkõõ yakame.

10

Yõnkõke kari

1 Lákũ ífíni gènõ ò tó turarekeri nísi gbĩ vāni kũ nà,
lèn yõnkõke fiti ò gbē kũ à òndõ vī kũ bèereeo tó yaka le.

2 Ɔndõri laasun ò tá ɔplai,
yõnkõ pó ò ta ɔzei.

3 Bee tó yõnkõ ten táa o zén,
a òndõ òigõ kíaname,
àdi tó gbē sīnda pínki a mìsarike dõ.

4 Tó gbānade pò fēnyī,
n̄sun go n tíaro,
kunna n laakariia ò lá ká taari zõkõõa.

5 Ma n̄seyakayā ke è andunia gūn,
à de gbānade sātēna yāa ūme.

6 Ɔdi yõnkõnõ ká kpata zõkõn dasi,
aruzekedenõ s̄ òdigõ kú kpata fítin.

7 Ma zõnõ è òi s̄a,
zīdadēnõ s̄ òten táa o gèse lán zõnõ bà.

8 Gbē kũ àten w̄e yõ ni zu a gūn,
gbē kũ àten b̄ni gboro, ml̄è ni a só.

9 Gbē kũ àten gb̄e wí, gb̄e ni a kíanna,
gbē kũ àten yaka para, yaka ni a kari bo.

10 Tó kpása lénnaro,
akũ odí a lé kekero,
sé ò gāsāwa boboi kũ gbānao,
ama òndõ ò tó ò zé lem̄e.

11 Tó ml̄è bon'ā kè a kōkō'oriine à a sò,
à àre vī a gūn doro.

12 Ɔndõri légb̄e nna,
ama yõnkõ lé òi a kakatēme.

13 Àdi na yā'onaaa yõnkõyõnkõ,
àdi a mì òe kũ mìsariyā vānio,

14 zaakũ yõnkõ òi yā b̄tēme.
Lákũ gbēke yā kũ ani su dõro nà,
dí mé ani f̄ ò yā kũ ani ke a kp̄e on̄e?

15 Yõnkõ zī òi a kpasame,
ari se àdi zé dõ gēna w̄ete gūnlo.

16 Waiyoo b̄usu kũ a kína de kefenna ū,
a òbanõ òigõ pób̄le gbē zaa kõnkõ.

17 M̄innaden b̄usu kũ a kína de k̄inane ū,
a òbanõ òi pób̄le a ḡõõa gbānakarana yāi,
adi ke w̄ēdena yāinlo.

18 Tó gbē ma'ā vī,
a kp̄é líkõkũnõ òigõ sikūname,
tó àten gwa kũ w̄eo,

a kpé ni í bo.

¹⁹ Òdi póbale zókò ke ponnakena yáime,
wẽmina dì su kũ yáadó,
ama ɔgɔ mé àdi su kũ a pínkio.

²⁰ Ìsun kína sòsòro, bee n nèsese gũn,
̀nsun aruzekede káro, bee n kpé gũn,
zaakũ bã ni yã pì sète à gé à ońne.

11

¹ Ì gba da kũ póbleo gbẽnɔne,
zĩkea ìni le dɔ.

² Ì kpaatete gbẽnɔn supplanɔne ke sɔraakò,
zaakũ ń kisira kũ ani bùsu le dõro.

³ Tó ludambe sira kũ kũ ío,
àdi ma zĩte legũ ùme,
tó lí lète ifáboki kpa ke ifálete kpa,
gu kũ à lèten, gwen àdigò wúten.

⁴ Gbẽ kũ à wé dɔ ìai dì pò t̄ro,
gbẽ kũ àten ludambe sira gwa dì pò k̄ero.

⁵ Lákũ ń wèndiboki dõro nà
ke né kasana a da gberen,
ìni f̄s ò Luda Pòsĩndapinkikeri zĩ dõro.

⁶ Ì pò t̄s kɔnkɔ,
̀nsun ma'ã kũ ɔkɔsiro,
zaakũ ń d̄s a kpate mé ani arubarika kero.
Adíkĩnan yá ke adirekũn yá,
ke onigò mana ń pínkin yá, ń dõro.

⁷ Gupura nna,
ifántè'ena dì kán̄gu.

⁸ Bee tó gbẽ wèndi gbàna f̄s àgò dera,
à ponna ken pínki.
Bee kũ abireo à laasun lé gusira gɔrɔa,
zaakũ onigò dasime.
Yã kũ àten su pínki pãme.

Lédana kefennanɔa

⁹ Kefenna, ò ponna ke n kefennakegɔrɔa,
̀n tó n pɔ ke nna n négògbẽkegɔrɔ zĩ.

̀N yã kũ à n pɔ gbà ke
̀n té pò kũ à kàngui,
ama a pínki gũn ògò d̄s kũ
Luda ni yákpate ke kũnwo.

¹⁰ Ìsun tó n pɔ yakaro,
̀n n mè'ũmmanɔ gonla,
zaakũ kefennake kũ mìkã sirao dì gẽ zélame.

12

¹ Ì tó n Kèri yã gò d̄ngun n kefennakegɔrɔ zĩ
ari gɔrɔ vāni gé ká,
ari wè kũ ìni pi nteni a nna ma doroa.

² Ì tó a yā gō dōngu
ari ifāntē kū gupurao gō lāgo,
ari mōvura kū susunēno gō sira kū,
ari legūmanaa gbera guweresari gō gé su.

³ Goro birea n ono nigō lukaluka,
n gbáno ni koko,
n pōsobono ni kámma bo kū ò dasi doro yāi,
n gugwabono ni gu e ní wondoo gūn dāadāa.

⁴ N lé nigō nakōana gānulea,
wísilōgbē kīni ni busē kūnnē.
Bāno wiki ni n vu in,
nokpareno lè ni kennē busē.

⁵ Ìni vīna ke guleinē kū kurena zé gūnwō,
n mikā ni pura kū lán desu vú bà.

Ìni n zīda gátē lán kwa táa'onaa bà,
póke ni n mē fute doro,
zaakū bisāsiri dī gé a gékiamē,
akū sōdōrinō dīgō kure gānulea.

⁶ Ì tó n Kèri yā gō dōngu
ari n andurufu bà gō gé kē,
ari n wura ta gō gé kpakoto kū,
ari n í lo gō gé wíwi,
ari n lōgo guga gō gé wí,

⁷ ari n būsutiti gō era à gé gē zītēn,
gu kū à bòn,
ari n nini gō gé tá
Luda kū à kpamma kīnaa.

⁸ Makū laasunde ma pì:
Yā pā búgubugu,
a pínki pāmē.

Yā pì lakanaa

⁹ Abire gbera lākū laasunde pì ɔndō nà, à dōnaa dàdaínē. À laasun lè à kpátē kè yāi, akū à yáasinō lè dasi.

¹⁰ À kpátē kè yā manai, akū a yā pìno kè a zéa, akūsō yāpuramē.

¹¹ Ɔndōri yānon de
lākū gò kū òdi pókādēno léo bāmē,
ní yā'onanon de
lán koosa kū ò pà gínginnō bà.
Sādāri mēn do mé à yā pìno dà.

¹² Ma né, ò laakari ke, òsun yāke karanlo. Òdi takadano kē dasidasi, à lé vīro. Kyókēna zōkō sō àdi mēē kpasamē.

¹³ Ò a pínki mà, a mīdenaan dí:

Ì vīna ke Ludanē,
ngō a yādītēnanō kūna,
zaakū gbē sīnda pínki yān gwe.

¹⁴ Luda ni yākpate ke ó yā sīnda pínki musu,
kū yā kū utēnaao pínki,
bee a mana ke a vāni.

WOMU GE GA DOBU BO

Ka Heberum ba tire te sokawa Womu ge ga dobu bo. Kurɔ ka durɔn k̄irun gariya ta m̀. Yuuba ba tire ten gari weesinawa ka k̄i te Gusunɔ u win tɔmbu Isireliba k̄i. Ma naane dokeobu ba maa tu weesina ka k̄i te Yesu Kirisi u win yigberu k̄i.

Tire ten kpunaa

1. Womu 1, wiru 1.1n di sere wiru 2.7.
2. Womu 2, wiru 2.8-17.
3. Womu 3, wiru 3.1n di sere wiru 5.1.
4. Womu 4, wiru 5.2n di sere wiru 6.3.
5. Womu 5, wiru 6.4n di sere wiru 7.11.
6. Womu 6, wiru 7.12n di sere wiru 8.5a.
7. Womu 7, wiru 8.5b-14.

¹ Womu ge ga dobu bo wee. Salomɔwa ga ka yā.

Kurɔ ka durɔn faagi

Kurɔ u neɛ,

² a man s̄suo ka wunen tiin nɔɔ.
Domi wunen k̄irun kookoosu su tam dobu kere.

³ Wunen wani yi nuburu do.

A s̄awa nge turare ye ya pusa.

Yen s̄na w̄ndiaba ba nun k̄i.

⁴ A man tii gawema kpa su nun naa sw̄i ka duka.

A s̄awa nen sunɔ, a ka man doo wunen w̄a yerɔ.

Wunen saabuwa sa nuku dobu m̀.

Wunen k̄iru ta tam dobu kere.

Ba gem m̀ be ba nun k̄i.

⁵ Yerusalemun w̄ndiaba, i swaa dakio i nɔ.

Na t̄iri, adama na s̄a kurɔ burɔ.

Na t̄iri nge Kedaan kuu bekuruginu,

adama na w̄awa nge beku karenu ni nu w̄a Salomɔn sina kpaarɔ.

⁶ I ku man gem ȳn s̄ na t̄iri.

S̄ɔwa u man kua m̄.

Nen sesubu ba ka man m̄ru kua.

Ba man kua ben reseem d̄a gbaarun k̄so.

Adama na n̄ nen tiigiru k̄su.

⁷ A man s̄ɔwɔ nen k̄nasi mi a ra wunen sabenu kpare,

ka mi a ra de nu s̄ɔ sure.

Kpa na kun maa sirene wunen berusebun sabenun suunu s̄ɔ.

Ȳa kparoba neɛ,

⁸ wune wi a t̄n kurɔbu kpuro buram kere,

à kun yam mi ȳ, a doo a ȳa ḡɔn yira sw̄i.

Kpa a wunen bonu kpara kparobun w̄a yerun b̄kuɔ.

Durɔ u neɛ,

⁹ nen k̄nasi, a ka dum nia weene

ye ya Egibitin sunɔn tabu keke gawamɔ.

¹⁰ Wunen bura ȳanu nu ra de wunen baanu nu man w̄re.

Wunen w̄ira ka goonu w̄a.

Ȳa kparoba neɛ,

¹¹ sa ko nun saba kua ye ya wura ka sii geesu m̄enne.

Kurɔ u neɛ,

12 sanam me sina boko u sã ka wigibu,
nen turaren nubura pusa.

13 Nen kĩnasi u nuburu dowa nge turare ye ba m̀ miru,
ye ya sure nen tororo.

14 Nen kĩnasi u sãawa nge dãa wẽe burasu.

Su ra kpiwa resem dãa gbaarõ Engediõ.

Durõ u nẽe,

15 nen kĩnasi, a sãawa kurõ burõ.

Wunen noni yi ballimõ nge waa bakagii.

Kurõ u nẽe,

16 nen kĩnasi, a sãawa durõ burõ,

wuna a man wẽre.

Besen kpin yeru ta ko n nõo ne nge yaka bekusu.

17 Dãa ye ba m̀ seduru, yera ba ka besen dirun dãa mwaanatia kua.

Ma ba ten yari kua ka dãa ye ba m̀ sipere.

2

1 Nena na sãa nge gunarun biibii ye ya kpia tem tẽeraõ.

Na maa sãa nge yakasun biibii ye ya wãa wõwaaõ.

Durõ u nẽe,

2 à n nen kĩnasi wa win wõndia kpaasibun wuurõ,

u ra n sãawa nge biibii ye ya wãa sãkin suunu sãõ.

Kurõ u nẽe,

3 à n nen kĩnasi wa aluwaasiban suunu sãõ,

u sãawa nge dãa te ba m̀ pãmie dãnun suunu sãõ tèn marum mu dibu do.

Na ra kã na n sõ win saarõ.

4 U ka man da mi ba ra tõõ baka dïanu di.

Ma u man nenua ka kïru.

5 Wee kïra man barõ kua.

A man dam kẽ ka kira duronu, ka pãmien marum.

6 Na kï na n nen wiru sãndi win nãm dwarõ,

kpa win nãm geu gu man bõkasi.

Durõ u nẽe,

7 bẽe Yerusalemun wõndiaba, na bẽe sõõmõ

ka yee kpiki ka nennun yĩsinu,

i ku nen kĩnasi yamia saa ye u ñ kï u se.

Durõ u wee

Kurõ u nẽe,

8 na nen kĩnasin nõõ nõõmõ.

Wõõ u guunu sarikiramõ u wee.

9 U sãawa nge yaa kpiku ñ kun me nge gini kpema.

Wi wee dirun biruõ,

u man mẽerima fenentin di.

10 Ma u ka man gari kua u nẽe,

a seewo nen kĩnasi, kurõ burõ, a na.

11 Wee puran saa ya doona,

ma gura ya yõra.*

12 Biibii ya kpia yam kpuro.

Sa gunõ bwese bwesekan swĩ nõõmõ.

Kparukonun swĩ yi nõõra besen tem sãõ.

13 Dãa te ba m̀ figie ta marum torumõ,

* 2:11 *gura ya yõra* - Isireliban temõ, puran saa gura ra ne.

ma resem tōkan wēsun nubura pusa.
 A seewo, a na nen kīnasi, kurō burō,
 14 wunε wi a sāa nge sākusā ye ya wāa kpee baa sōo ya kukua.
 A man wunen wuswaa sōosio.
 A de n wunen nōo nō.
 Domi wunen dākōra nōobu do.
 Meya maa wunen wuswaa ra man wēre.

Kurōn mero u nεε,

15 i sun demaku binu mwεerio
 ni nu besen resem gbaaru sankumō saa ye ya wēsu sāa.

Kurō u nεε,

16 nen kīnasi u sāawa negii,
 na maa sāa wigii.
 U win sabenu kparamō yakasun biibiin suunu sōo.
 17 A de a gōsira, nen kīnasi, a n wāa guunu wōllo
 a n sāa nge yaa kpiku n kun mε nge gini kpema,
 sere sōo u ka du saaru tu kpēa.

Kurō u ka win kīnasi dosimō

Kurō u nεε,

3

1 wōku girira na kpī nen kpin yeru wōllo.

Na kasu wi nen gōru ga kī.

Adama na n nūn wa.

2 N n men na, kon sewa n bōsu wuu sōo,
 gen swεεo ka gen yaburō na n kasu wi nen gōru ga kī.

Na nūn kasu kasu, adama na n nūn wa.

3 Ye wuu gen kōsoba bōsu ba wuu mεerimō, ba man wa,
 ma na bu bikia na nεε, i nen kīnasi wa?

4 Ye na bu deri kese, yera na nen kīnasi wi wa.

Na nūn sēre, na n nūn yōsu

sere na ka nūn da nen mero wi u man maran dirō.

5 Bεε Yerusalemun wōndiaba,

na bεε sōomō ka yεε kpiki ka nennun yīsinu,

i ku nen kīnasi yamia saa ye u n kī u se.

Kurō u nεε,

6 wara u saram wee gbaburun di meni nge wii tīa.

U turare ye ba mō miru ka turare dεkagia bwese bwesekan nuburu mō.

7 Salomōon kpin yera ba sōawa ba ka wee,

Isireliban tabu durō damgibu wata ba nūn swīi ba wāa gōn gōnka.

8 Be kpuro ba ka takobi sannō yē.

Ba sāawa tabu durōbu.

Ben baawure u win takobi beki win yēsao

u ka sōoru sāa baa yiberεba bā n kurama wōkuru.

9 Sina boko Salomōo u dera ba nūn amakεen kitaru kua ka dāa ye ba ka na Libanin di.

10 Ma ba ten suatian dεki kua ka sii geesu.

Ba maa ten gballitia kua ka wura.

Ba ten sin yerun leferi beku wunōmgiru wukiri

te Yerusalemun wōndiaba ba buraru kua kīrun sō.

11 I yarima bεε Siōnin wōndiaba, i sina boko Salomōo wa.

U win furō doke ge win mero nūn dokea saa ye u kurō kpaaru kua.

Dama te, u wāa nuku dobu sōo.

Durō u nεε,

4

¹ a sãawa kurɔ burɔ, nen kɪnasi.

Wunen nɔni yi ballimɔ nge waa bakagii wunen sɔnditian wɛrin di.

Wunen seri yi sãa nge boo wuuru te ta saramamɔ Galadin guuru wɔllun di.

² Wunen donnu nu buriri nge yãa nɪn sansu ba bɔɔra nu nim nɔrum wee.

Nu maa nɔɔ nɛwa swɛɛ swɛɛ, nin gara kun kande.

³ Wunen nɔɔ ga swɛriwa nge tom,

ma ga waabu wã.

Wunen baanu nu ballimɔwa nge dire sɔnsɔm bia wunen sɔnditian wɛrin di.

⁴ Wunen wɪira wãwa nge Dafidin dii bwereku gagu

mi ba ra tabu yãnu bere.

Wunen saban bataniba ba sãa nge tabu yãa ni ba bwɛ mi.

⁵ Wunen bwãsu sãa nge yaa kpikun binu yiru ni nu yakasu dimɔ biibiin suunu sɔɔ.

⁶ Sere sɔɔ u ka du saaru tu kpɛã,

kon da guuru wɔllɔ mi turare ye ba mɔ miru ka turare dɛkagia ya wãa.

⁷ A sãawa kurɔ burɔ, nen kɪnasi.

A n̄ bau gagu mɔ.

⁸ A na su doona saa Libanin guunun di

ka Seniri ka Hɛɛmɔɔn guurun di

mi gbee sinansu ka musuku yambarɔsu ra n wãa.

⁹ Besɛn nɔni yi n yinna, n̄ kun mɛ n̄ n wunen saban batani tia wa,

wunen kɪra ra nen gɔru kpuro mwɛwa, nen sesu, nen kurɔ.

¹⁰ Wunen kɪru ta nuku dobu mɔ nen sesu, nen kurɔ.

Wunen kɪru ta tam dobu kere.

Mɛya maa wunen turaren nuburu ta do ta turare kpuro kere.

¹¹ Wunen nɔɔ ga sɔsubu do nge tim bau.

Tim ka bom mu wãa wunen nɔɔ sɔɔ.

Wunen yãnu nu nuburu dowã nge dãa te ba mɔ sɛduru Libaniɔ.

¹² A sãawa nge dãa gbaaru te ba kara koosi, nen sesu, nen kurɔ.

A sãawa nge dɔkɔ ye ba kɛnua, n̄ kun mɛ nge bwia ye ba mara.

¹³ Wunen nim mu dãa gbaarun dãnu yɛkamɔ.

Nin binu ni ba sokumɔ gerenadi nu do too.

Mɛya lalle ka naadi ya maa kpia mi,

¹⁴ ka safarani, ka yaka si su nuburu do, ka kanɛli,

ka dãa ni ba ra ka turare dɛkagia ko, ka miru, ka aloesi,

ka sere yaka si su nuburu dobu bo kpuro.

¹⁵ Wunɛ a sãawa nge dãa gbaarun dɔkɔ

n̄ kun mɛ nge bwia ye ya nim sumɔ

mɛ mu wee saa Libanin guunun di.

Kurɔ u nɛɛ,

¹⁶ sɔɔ yɛsi yɛsikan wosu,

i seewo i nen dãa gbaarun dãnu kɔ,

kpa nin nuburu duroru tu yari kpuro.

I de nen kɪnasi u du win dãa gbaaru sɔɔ

kpa u yen dãa bii geenu di.

Durɔ u wee

Durɔ u nɛɛ,

5

¹ na dua nen dãa gbaaru sɔɔ,

nen sesu, nen kurɔ.

Na nen turare ye ba m̀ mirun dāa yorim̃ ka kiki si su nuburu do.
 Na nen tim baun tim dim̃.
 Na nen tam ka nen bom ñrum̃.
Yerusalemun w̃ndiaba ba ñe,
 i dio, b̃e be i k̃iañ.
 I ñruo k̃pa i n k̃iru bar̃.

Kur̃ u gambo wukia

adama n dākuru kua

Kur̃ u ñe,

² na d̀ adama nen bw̃era ya ñ kp̃i.

Na ka nen k̃nasi dosim̃ u gambo soom̃.

Dur̃ u ñe,

a man keñi, nen sesu, nen k̃nasi.

Wuñ wi a s̃a nge s̃akus̃a, a yiba.

Nen wira nikerera.

Ma nen seri nim s̃era.

Kur̃ u ñe,

³ wee na nen yaberu pota.

Kon maa kp̃i n se n tu sebe?

Na nen k̃ri kpakia k̃, yera kon maa se n yi disinu ko?

⁴ Yera nen k̃nasi wi, u win ñmu kp̃ema gambon wem di,

ma nen bw̃era wura win mi.

⁵ Na seewa n ka ñn keñia.

Turare ye ba m̀ miru ya d̃akum̃ nen ñman di gambon nenutia s̃a.

⁶ Na nen k̃nasi keñia,

adama na deema u doona.

Nen bw̃era raa wura win mi, sanam m̃e na win ña nua.

Na ñn kasu kasu, na ñ ñn wa.

Na ñn soka, u ñ wure.

⁷ Wuu gen k̃sobu ba ka man yinna.

Ba man so ba m̃era kua.

Be ba gb̃araru k̃su, ba nen s̃nditia mwa.

⁸ B̃e Yerusalemun w̃ndiaba, na b̃e kanam̃,

i n nen k̃nasi wa, i ñn s̃aw̃ win k̃ra man bar̃ kua.

Yerusalemun w̃ndiaba ba ñe,

⁹ wuñ wi a kur̃bu kpuro buram kere,

mba wunen k̃nasi wi, u m̃a ye goo kun m̃a a ka sun s̃om̃ m̃e.

Kur̃ u ñe,

¹⁰ nen k̃nasi, t̃n sw̃awa, win wuswaa ballim̃.

T̃mbu ñr̃bun suba w̃kuru (10.000) s̃a, wiya kaa waabu gbi.

¹¹ Win wuswaa ya ballim̃ nge wura gea.

Win seri yi t̃riwa nge guñ m̃ran sansu.

¹² Win ñni yi s̃awa nge waa bakagii ye ya w̃a daara.

Win ñni kpiki yi s̃awa nge bom bekum.

Ñni yi, yi ka kpee gobiginu weeñ ni ba doke taabu s̃a.

¹³ Win baañ nu w̃awa nge turare bii yi yi kp̃ibu wee.

Win ña ga s̃awa nge biibii ỹn min di turare ya d̃akum̃.

¹⁴ Win ñma ya ka wuran suma weeñ ye ba kpee gobiginu dokea.

Win wasi yi w̃ru nge suunu don te ba w̃riasia

ba buraru koosi ka kpee buranu ni nu ñni boogu m̃a.

¹⁵ Win k̃ri yi s̃awa nge gbere yiru ye ba kua ka kpee kpikuru.

Ma ba ye gira wura gean w̃llo.

À n nùn mæera, u sãawa nge Libanin dãa ni ba m̀ sɛduru.

¹⁶ Win nɔɔn gari do.

Wi sɔɔra nɛn bwɛra ra n wãa mam mam.

Bɛɛ Yerusalemun wɔndiaba, mɛ nɛn bɔrɔ kɪnasi wi, u sãawa mi.

Yerusalemun wɔndiaba ba nɛɛ,

6

¹ mana wunɛn kɪnasi wi, u da,
wunɛ wi a kurɔbu kpuro buram kere.
Bera mana u gɛre, kpa su ka nun wi kasu.

Kurɔ u nɛɛ,

² nɛn kɪnasi u dawa win dãa gbaarɔ,
mi turare bii wãa yi yi kpiibu wee,
u ka win sabenu kpara kpa u biibii bɔɔri.

³ Na sãawa nɛn kɪnasigii, ma u maa sãa negii.

U win sabenu kparamɔ biibiin suunu sɔɔ.

Nge mɛ kurɔ win wasi sãa

Durɔ u nɛɛ,

⁴ a girima mɔ nge wuu ge ba m̀ Tirisa.

Nɛn kɪnasi, a wã nge Yerusalemu.

A nanum mɔ nge tabu sãa ka yen gidi bɔra.

⁵ A ku maa man mɛeri.

Domɪ wunɛn nɔni yi nɛn kɪru seeyamɔ.

Wunɛn seri yi sãa nge boo wuuru
te ta saramamɔ Galadin guurun wɔllun di.

⁶ Wunɛn donnu nu buriri nge yãa nɪn sansu ba bɔɔra
nu nim nɔrum wee, nu maa nɔɔ nɛwa swɛɛ swɛɛ, nɪn gara kun kande.

⁷ Wunɛn baanu nu ballimɔwa nge dire sɔnsɔm bia wunɛn sɔnditian wɛrin di.

⁸ Sinanibun geera sãawa wata,

sina kurɔbu maa wɛnɛ.

Wɔndiaban geera kun nɔru mɔ be.

⁹ Adama nɛn kɪnasi wi, u n̄ bau mɔ,

u sãawa nɛnɛm be sɔɔ.

U sãawa win mɛron bii wɔndia teereru te u kɪ too.

Wɔndia be ba nùn wa, ba nɛɛ,

u sãawa domarugii.

Sinanibu ka ban sina kurɔbu ba maa nùn siara ba nɛɛ,

¹⁰ wara u yarimam wee nge buruku sɔɔ.

Wara u wã mɛ nge suru.

Wara u ballimɔ nge sɔɔ.

U nanum mɔ nge tabu sãa ka yen gidi bɔra.

¹¹ Na da dãa gbaarɔ mi dãa marum wãa,

n ka wa yakasu sùn n̄ kpia wɔwɔɔ,

kpa n wa resɛm tɔka yà n̄ kpara,

kpa n maa wa dãa te ba m̀ gerenadi tà n̄ wɛsu sãa.

¹² Na n̄ ka baaru nɛn bwɛra man sua,

ya man doke nɛn tɔmbun tabu kɛkɛban suunu sɔɔ yi dumi gawe.

Kurɔbu ka wɔndiaba ba nɛɛ,

7

¹ a gɔsirama, a gɔsirama, Sunɛmun bii,

a gɔsirama su nun mɛeri.

Mban sōna i ne Sunemun bii mēera
nge wi u yaamō tən wuunu yirun baa sōo.

Durō u nēē,

² wāndia bēerēgii, wunen naasu su wā salubata sōo.

Wunen pōra ya wāwa nge saba.

Wi u ye kua mōmōn tiiwa.

³ Wunen bwīirun gira yera sāawa bwērere nge nōran nōo
ye ya ku ra tam kpe.

Wunen bōsō ga swēri nge alikama ye ba ka biibii sikerene.

⁴ Wunen bwāsu sāawa nge yaa kpikun binu yiru.

⁵ Wunen wīru ta buririwa nge suunu donnu.

Wunen nōni yi dērewa nge Hēsibonin yēru
si su wāa wuu bōkō gen kōnnōn bōkuo.

Wunen wēru ta dēdewa mam mam nge Libanin kōsu yēru
te ta Damasi mēera.

⁶ Wunen wira suarewa nge guu te ba mō Kaameli.

Ma wunen tara ya ballimō nge beku gobigiru
sere ya sina bokon bwēra kpuro mwa.

⁷ Wunen buram banda, a man wēre too.

Wunē sōra nen kīru kpuro wāa.

⁸ Wunen wasi yi dēdewa nge kpakpa bāa.

Wunen bwāsu su sāawa nge dāa marum swaaru.

⁹ Na nēē, kon kpakpa yōwa kpa n yen marum nēnē.

Wunen bwāsu su sāawa nge resēm swaaru.

Wunen wēsiaru ta nuburu do nge dāa marum mē ba mō pōmu.

¹⁰ Nā n nun sōsu, na ra n nuku dobu mō nge wi u tam durom nōra.

Kurō u nēē,

tam mē, mu kokuo nen kīnasin sō
mu du win nōo sōo ù n dweeyamō.

¹¹ Na sāawa nen kīnasigii,

ma win kīru kpuro wāa nē sōo.

Kīana sōra nuku doba wāa

Kurō u nēē,

¹² nen kīnasi, a yarima su da baru kpaanō kpa sa n wāa mi.

¹³ Bururu sa ko se su da dāa gbaarō,

su wa resēm tōka ka dāa te ba mō
gerenadi yā n kpare ya wēsu sāa.

Miya kon nun kīru sōsi.

¹⁴ Dāa te ba mō mandaragore ta ten turare yēkamō.

Bēsēn yēnu kōnnōwō, sa dāa marum kpuro mō mē mu dobu bo,
ginakugim ka gisōku gegim.

Na mē kpuro yii wunen sō nen kīnasi.

8

¹ À n daa sāa nen sesu mēro turosi, kon ka nun yinna tōwō,
kpa n nun bōkasi, goo kun maa man gēmmō.

² Kon ka nun da nen mēron yēnuo
kpa a man bwisi kē.

Kon nun tam nubu durorugim wē
mē na kua ka dāa bii ni ba mō gerenadi.

³ Na kī na n nen wiru sōndi win nōm dwarō,

kpa win nəm geu gu man bəkasi.

⁴ Bεε Yerusalemun wəndiaba, na bεε sɔ̄mɔ,
i ku nən kīnasi yamia saa ye u n̄ kī u se.

Wəndiaba ba nεε,

⁵ wara u wee gbaburun di u win kīnasi gballi.

Kīrun dam

Kurɔ̄ u nεε,

na nun yamia dāa saarɔ wunen yenun bəkuɔ,
mi wunen mero u wunen gura sua u nun mara.

⁶ A de nε turon gari yi n wāa wunen gōruɔ.

A de a n nε turo bəkasi.

Domi kīru ta dam mɔwa nge gɔɔ.

Nisinu nu maa sāawa gāa gɔbunu nge gɔribun wāa yeru.

Nin dam mu sāawa nge dɔɔ yari.

Yinni Gusunən min diya yi wee.

⁷ Nim wəkun nim ka mən kpāaru mu n̄ kpε̄ mu kīrun dɔɔ go.

Meya maa daanun nim yiburu ta n̄ kpε̄ tu kīi te wukiri.

Tɔnu wi u win dukia kpuro wε̄ bu ka n̄n kīan sɔ̄,
u n̄ kīi te wasi.

Yen kəkɔrɔ, ba koo n̄n gemwa.

Kurən sesubu ba nεε,

⁸ sa sesu piibu mɔ wi u kun gina bwāa kpia.

Amɔna sa ko n̄n kua sanam mε ba n̄n kīan na.

⁹ U n sāa nge gbāraru,

sa ko tu tāsisiawa ka sii geesu.

U n maa sāa nge kənnɔ,

sa ko ge kərewa ka dāa ye ba mɔ sedurun gambo.

Kurɔ̄ u nεε,

¹⁰ na sāawa nge gbāraru,

ma nən bwāa ya sāa nge wuu kōsobun wāa yeru.

Nən kīnasi u yε̄ ma na bəri yendu mɔ win mi.

Durɔ̄ u nεε,

¹¹ Salomɔ̄ u resəm tōkan gbaaru mɔ Baali Hamɔɔwɔ.

Ma u gbaa te kōsobu nɔmu sɔndia.

Ben baawure u ra ka sii geesun gobi nɔrɔbu (1.000) nεwa
bu sere gbaa ten marum səri.

¹² Salomɔ̄ u win sii geesun gobi nɔrɔbu (1.000) suo u n mɔ,

kpa u win gbaa kōsobu yen goobu (200) wε̄.

Nεna na nən tiin resəm gbaaru mɔ,

ma na tu kōsu.

¹³ A de n wunen nɔ nɔ nən kīnasi,

wunε wi a ra n wāa dāa gbaaru sɔɔ.

Kpaasiba kī bu gu nɔ.

Kurɔ̄ u nεε,

¹⁴ a wasi suo nən kīnasi,

kpa a n sāa nge yaa kpiku n̄ kun mε nge gini kpema

ye ya wāa guuru wəllɔ mi yaka nubu durorugisu wāa.

YEREMI

Gusunən səmә Yeremi u s̄awa yāku kowon bweseru. U n̄ni swāaru wa win t̄ambun suunu s̄ō. Ba n̄n tusa win garin s̄ō. Gusunən səmә Esain biru, n̄ kuawa nge w̄ō wun̄bu (100) u sere win s̄amburu torua. Win wāaru s̄ō, u Yinni Gusunən t̄ambu Yudaba kir̄ kua bu ka ben b̄ū s̄ānu ka ben toranu deri. Ma n̄ kun m̄, bwese tukunu nu koo na nu bu w̄ari. Win gari yi koorā win n̄ni biru. Babilonin sina boko u Yerusalemu ka Yinni Gusunən s̄ā yeru w̄ari. Ma u Yudaban sina boko ka t̄n dabinu yoru mw̄era u ka da win tem̄. M̄ya Yeremi u maa t̄ambu Gusunən gari s̄ōwa u n̄, s̄ō teeru ben sukum koo wurama yoo ten di.

Tire ten kpunaa

1. Yeremin sokuru u ka ko Gusunən səmә, wiru 1.
2. Gari yi Yeremi u gerua Yosiasi ka Yoyakimu ka Yoyakini ka sere Sedesiasin waati s̄ō, wiru 2n di sere wiru 25.
3. Ye ya koorā Yeremin wāaru s̄ō, wiru 26n di sere wiru 45.
4. Ye Gusun̄ u gerua bwese tukunun s̄ō, wiru 46n di sere wiru 51.
5. Yerusalemu ya w̄ruma, wiru 52.

¹ Tire ten gari yi sun s̄ōm̄ ye Yeremi Hilikiyan bii u kua ka gari yi Yinni Gusun̄ u n̄n s̄ōwa. Hilikiya wi, u s̄awa yāku kowo goo Anat̄tū, B̄nyam̄en tem̄.

² Yudaban sina boko Yosiasi Am̄n̄n biin bandun w̄ō w̄kura itase s̄ōra Yinni Gusun̄ u ka Yeremi wi gari kua.

³ U maa ka n̄n gari kua Yoyakimu wi u s̄ā Yosiasin bii Yudaban sina bokon waati s̄ō, ka maa Sedesiasi Yosiasin biin waati s̄ō sere n̄ ka girari win bandun w̄ō w̄kura tiasen suru n̄ōbuse. Saa ye s̄ōra ba Yerusalemugibu yoru mw̄era ba ka da Babilonī.

Gusun̄ u Yeremi soka

u ka ko win ḡro

⁴ S̄ō teeru Yinni Gusun̄ u ka n̄, Yeremi gari kua u n̄,

⁵ u sere man m̄m̄
n̄n m̄ron nukur̄,
u man ȳ saa ba n̄ man marubu kpa.

U man ḡsa u yi n̄n̄m
n̄ ka ko win ḡro handunian bwesenun mi
bu sere man ma.

⁶ Ma na n̄n wisa na n̄, Yinni Gusun̄, wee na n̄ kp̄ n̄ gari gere t̄n dabinun wuswaā,
domi n̄ biiwa.

⁷ Adama Yinni Gusun̄ u man s̄ōwa u n̄,
n̄ ku gere m̄.

Domi b̄n mi u man ḡrī kpuro kon dawa.
Ye u maa man s̄ōwa kpuro kon ye gerewa.

⁸ N̄ ku ben b̄rum ko.
Domi u ko n̄ ka man w̄ā,
kpa u man w̄ra karin di.

Wi, Yinni Gusun̄wa u yeni gerua.

⁹ Ma u win n̄mu demia u n̄n n̄ō baba u n̄, wee u win gari doke n̄n n̄ōw̄.

¹⁰ Yen biruwa u maa n̄,
wee gis̄, u man yiiko w̄
bwesenu ka nin sinambu kpuron w̄ll̄
n̄ ka nu wukiri n̄ sura,
kpa n̄ maa wure n̄ nu gira nge d̄ā.

Mɛya n maa ka nu kəsuku n kam koosia,
kpa n maa wure n nu seeya.

Kāsinu yiru

¹¹ Yinni Gusunɔ u maa man bikia u nɛɛ, mba na waamɔ mi.

Ma na nùn wisa na nɛɛ, dāru garun kāasa na waamɔ.

¹² Ma u nɛɛ, na wawa dee dee, domi u ko n tii sɛ u ka win nɔɔ mwɛɛru yibia.

¹³ Ma u kparam man bikia u nɛɛ, mba na maa waamɔ mi.

Na nùn wisa na nɛɛ, wekera na wa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia ta man nɔɔ sike ta swɛɛ ta gbisimɔ.

¹⁴ Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

geema saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian diya

wahala ya koo na yu tem mɛn tɔmbu kpuro wəri.

¹⁵ U koo sinam be ba wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia seeyama

bu na bu Yerusalemu ka Yudan wuu si su tie tabu wəri

kpa bu Yerusalemu ye tarusi

bu sina yen gbāra kɔnnɔsɔ nge siri kowobu.

¹⁶ U koo win tɔmbu sɛyasia ben kōsa yen sɔ

ye ba ka nùn deri,

ba bũnu turare dɔɔ dokea,

ma ba bwāaroku ni ben nɔmu ga kua yiira ba sāwa.

¹⁷ Adama nɛ, n be sɔɔru koowo,

n kpaka sɛka

kpa n se n bu sɔ kpuro

ye u koo man yiire.

U nɛɛ, n ku de nɛn tororu tu kara ben suunu sɔɔ,

kpa u ku raa man bɛrum sosia n diiri ben wuswaaɔ.

¹⁸⁻¹⁹ Wee tɛ, Yudaban sinambu ka ben wirugibu ka ben yāku kowobu

ka sere tɔn be ba tie kpuro

ba koo ka man tabu kɔ.

Adama ba n̄ kpɛ bu man kamia.

Domi saa ye sɔɔ, u koo man dam wɛ nge wuu ge ba gbāraru toosi,

n̄ kun mɛ nge gberɛ ye ba kua ka sisu,

n̄ kun mɛ nge gbāra te ba kua ka sii gandu.

U ko n wāawa ka nɛ u ka man wɔra ben nɔman di.

Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

2

Isireliban sikadoban durum

¹ Yinni Gusunɔ u man sɔɔwa u nɛɛ,

² n doo n bɛɛ Yerusalemugibu sɔ n nɛɛ,

u yaaye nge mɛ i nùn kīa yellu nge kurɔ kpao,

i ka nùn swīi gbabu tɛn mi gāanu ku ra kpi.

³ Bɛɛ Isireliba, i raa wāawa wi turon sɔ.

I sāawa win arumani ye u tii gɔsia.

Wi u na u bɛɛ gura, wahala ya ra yɛro deemɛwa.

Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

⁴ Tɛ, bɛɛ Isireliba,

bɛɛ be i sāa Yakɔbun bweseru,

i swaa dakio i nɔ.

⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

tora terà bɛɛn sikadoba ba nùn waasi ba ka nùn deri,

ba da ba kam swīi,
ma ben tii ba kam kua.

⁶ Ba ñ tii bikie bu nee,
mana wi, Yinni Gusunɔ u wāa, wi, wi u bu yarama Egibitin di.
Mana u wāa, wi, wi u ka bu da gbaburɔ mi gāanu ku ra kpi.
Gbabu te sɔɔ, nim sari,
dɔkɔ kpirina nu yiba,
wāara maa sē mi.
Yen sōna goo kun wāa mi,
goo ku ra maa sī mi.

⁷ Yen biru, u ka bu da mi tem gem wāa,
kpa bu ka men dāa bii duronu ka men dīa geenu di.
Adama ye ba tura mi,
ba tem me sankā,
ba mu disi doke.

⁸ Ben yāku kowobu ba ñ bikie bu nee,
mana Yinni Gusunɔ u wāa.
Meya maa wooda yērobu ba ñ nùn gie.
Ben wirugibu ba nùn seesi.
Būu wi ba m̀ Baali, win gariya Gusunɔn sɔmɔbu ba swīi ba ka gari m̀.
Ma ba da ba būnu sāwa ni nu ñ bu arufaani gaa wēemɔ.

⁹ Yen sōna u koo bee ka been bibun bweseru siribu soku.

¹⁰ I be ba wāa nim wōkun tem bure te ba sokumɔ Sipu mēerio.

I goo gario Kedaɔ
u mēeri sāa sāa u ka wa
bà n m̀ nge bee,

¹¹ u ka wa bweseru garu tà n ten būnu kəsire
baa me nu ñ sāa gem,
nge me bee, i Gusunɔ deri
wi u sāa been beere.
Ma i wura yè sɔɔ i ñ arufaani gaa wasi.

¹² Yinni Gusunɔ u nee,
bee wəllugibu, i biti sooro yenin sɔ,
kpa i wēnu wura.

¹³ Wee win tɔmbu ba durum yiru kua.
Ba nùn deri, wi, wi u sāa nge nim gem me mu koo nɔrura,
ma ba da ba būnu swīi ni nu sāa nge dɔkɔ kpiri ni nu ñ nim nenumɔ.

Isireliban naane sarirun are

¹⁴ Isireliba, i ñ sāa yobu.

Ba ñ bee mara yoru sɔɔ.
N n men na, mban sōna been yiberɛba ba bee naa swīi nge gbeeku yee.

¹⁵ Wee ba bee kukirisi nge gbee sinansu.

Ba been tem yānu gura,
ma ba been wusu dōɔ meniki,
goo maa sari mi.

¹⁶ Nofu ka Tapanesigibun tii
ba koo bee kani bu pɔru woka
bu ka bee yoru mwēeri.

¹⁷ Yeni ya koo bee deema,
domi i Gusunɔ been Yinni deri sanam me u bee kpare swaa gea sɔɔ.

¹⁸ I n da i tii Asirigibu
ñ kun me Egibitigibu wē,

i ben daarun nim n̄orum̄,
mba i ko wa.

¹⁹ I n yē ma b̄een nuku k̄ōsuru ka b̄een naane sariru ta koo b̄ee n̄oni s̄ō.

Saa ye s̄ōra i ko wa,

kpa i gia ma ḡāa k̄ōsuna i kua mi,

ye i ka man deri,

i n̄ maa man nasie.

N̄e, Gusun̄o w̄ollu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

Isireliba ba s̄āwa nge kur̄o

wi u kun naane m̄o

²⁰ Yinni Gusun̄o u n̄ee,

saa yellun di, i tii yoru yara,

i sugu ka ȳoni yi ba raa b̄ee doke kasuka.

Ma i n̄ee, i n̄ maa k̄ī i man yoru diiya.

Ma i da gungunu w̄oll̄o ka d̄āa kubeno

i b̄ūnu gasirim̄o i s̄āam̄o.

²¹ Yellu, na b̄een bweseru duurawa

nge resem d̄āa geeru te ta kpuro kere,

adama t̄ē, i k̄ōsa i kua

nge resem d̄āa te ta yina.

²² Baa i n wobura ka werem m̄e mu gem durom m̄o,

ka m̄e, ko na n b̄een disi yi waam̄owa.

N̄e, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

²³ Am̄ona i ko kp̄ī i siki i n̄ee,

i n̄ tii disi koosi,

i n̄ b̄ūu wi ba m̄o Baali s̄āwa.

I b̄een naasun yira m̄eerio w̄owa s̄ō.

I de i wura ye i kua,

b̄ee be i s̄āa nge yooyoo niu

ge ga b̄osu ga dur̄abu kasu.

²⁴ B̄ee be i s̄āa nge gbeeku keteku niu

ge ga gbaburun d̄ōne m̄o.

Gen ȳōbun saa s̄ō,

ga ra n ȳōkum̄owa,

goo kun kp̄ē u gu ȳōrasia.

Keteku dwaa ye ya gu kasu kpuro,

ya ku ra wasire yu ka gu wa.

Domi ya ra gu deem̄ewa gen ȳōbun saa s̄ō.

²⁵ B̄ee Isireliba, na n̄ee,

i ku b̄ūnu gasiri sere b̄een baranu nu diira,

kpa nim n̄aru gu b̄ee go.

Adama i n̄ wure.

Ma i n̄ee, n̄ n̄ koor̄o,

domi niya i k̄ī,

i ko maa nu sw̄ī i s̄āwa.

Ba koo Isireliba s̄eeyasia

²⁶ Nge m̄e sekuru ta ra gb̄eno m̄we

b̄a n n̄un m̄wa subaru s̄ō,

nge m̄eya b̄ee Isireliba ka b̄een sinambu

ka b̄een wirugibu ka b̄een ȳāku kowobu

ka Gusun̄on s̄am̄bu i ko i sekuru wa.

27 Domi i bũu dāru sokumə bɛɛn baaba,
 ma i maa kperu sokumə bɛɛn mɛro.
 Wee bɛɛ Isireliba kpuro i man biru kisi,
 i n̄ maa man mɛɛrimə.
 Adama i n̄ wāa wahala sɔɔ,
 i ra nɛɛwa, n seema n bɛɛ faaba ko.
 28 Bɛɛ Yudaba, bɛɛn bwāaroku ni i tii sekua
 nu ka bɛɛn wusu geeru nɛ mi,
 mana nu wāa.
 Nu seewo nu bɛɛ faaba ko wahalan saa sɔɔ
 n̄ n̄ koo kpī.

29 Mban sōna i ka man sikirinamə.
 Wee bɛɛ kpuro i n̄ ka man yōre.

30 Kam sɔɔra na bɛɛ sɛɛyasia.
 I n̄ nɛn sɛɛyasia bi garisi gāanu.
 I Gusunən sɔmɔbu wəri i go
 nge mɛ gbee sunə ga ra yaa wəri gu go.

31 Bɛɛ Isireliba, bɛɛ be i tie, i nɛ, Yinni Gusunən gari swaa dakio i n̄.
 Na bɛɛ s̄aawɛwa nge tem mi gāanu ku ra kpi?
 Na bɛɛ s̄aawɛwa nge yam wōku nanumgiru?
 Mban sōna bɛɛ nɛn tɔmbu i gerumə i m̄,
 i tii m̄,
 i n̄ gɔsiramamə nɛn mi.

32 Wɔndia u ra win bura yānu duari ro?
 Kurə kpao u ra win sɔnditia duari?
 Aməna bɛɛ nɛn tɔmbu i ka man duari n̄ ka tɛ mɛ,
 na n̄ mam yen tɔnun geeru yɛ.

33 I durə dama bwisi m̄ sere kurə tanɔbu ba yi giamə bɛɛn min di.

34 Wee tən be ba n̄ toren yem mu yiba bɛɛn yabenə
 be, be i n̄ ka gāa kɔsunu ganu mwe.

35 Ka mɛ, i tii sokumə be ba dɛɛre.
 Ma i m̄, nɛ, Yinni Gusunən m̄ru yu bɛɛ doonari.
 Adama kon bɛɛ siribu soku yèn s̄ i m̄, i n̄ durum m̄.

36 Mban sōna i sirene i ka swaa kəsi.
 Egibitigiba koo bɛɛ sekuru doke
 nge mɛ Asirigiba bɛɛ kua.

37 Kpa i yari min di i n̄ tuke.
 Domi nɛ, Yinni Gusunə na be i naane s̄a mi yina.
 I n̄ maa somiru garu wasi ben min di.

3

Isireliba

ba s̄aawa naane sarirugibu

1 Yinni Gusunə u maa nɛɛ,
 goo ù n win kurə yina,
 ma kurə wi, u da u durə goo sua,
 durə guro wi, u ra maa kurə wi naa de?
 Aawo. U n̄ kua mɛ, ya koo win tem disi doke.
 Adama bɛɛ Isireliba, i kua mɛ.
 I da i bũu dabiru s̄amə,

ma i kī n maa beε mwaama.
 Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.
² I seewo i mεeri guunu gia,
 kpa i wa nge guuru gara wāa tèn mi i ò bũnu sāwa.
 Wee, i ra bũnu kasu
 nge mε kurɔ tanɔ u ra win kīnasibu kasu.
 I sāa nge Daarubu swaa dio be ba ra n tɔmbu mara swεε sɔɔ.
 Ma i tem mε disi doke beεn bũu gasiribu ka beεn nuku kɔsurun sɔ.
³ Yen sɔna gura kun tārāmɔ
 bu sere neε, ya koo ne.
 Adama ka mε,
 i bũnu gasirimɔ i dɔɔwa.
 Sekura kun beε mɔ.
⁴ Wee tē, i man nɔɔguru suemɔ i mɔ,
 i man nɔɔguru mɔ i gerumɔ
 nen na sāa beεn baaba,
 i maa man kīwa saa beεn piiburun di.
⁵ Ma i bikiamɔ,
 ko na n ka beε mɔru sāawa sere ka baadommasɔ?
 Beε Isireliba, yeniwa i ra n gerumɔ,
 adama i kɔsa mɔ i dɔɔ
 nge mèn nɔɔ i kī.

Yudaba ka Isireliba,

i de i gɔru gɔsia

⁶ Yudaban sina boko Yosiasin waati sɔɔ, Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u neε, a wa ye Isireliba ba mɔ? Ba sāawa mem nɔɔ sariba. Wee, ba da mi gungunu ka dāa kubenu wāa kpuro, ba bũnu sāmɔ.

⁷ Ma ne, Yinni Gusunɔ na tii sɔɔwa na neε, bà n yeniba kpuro kua, ba koo wurama nen mi. Adama ba ò wurame. Ben mero bisibu, Yudan bweseru te ta sāa nge kurɔ naane sarirugii, ben tii ba wa mε.

⁸⁻¹⁰ Isireliba ba tem mε disi doke ben bũu gasiribun sɔ ka ben sekuru sarirun sɔ te baawure u gerumɔ. Ma ba bũu sāmɔ kpenu ka dānun nuurɔ. Yen sɔna na bu yina ma na bu yinabun tireru wē. Ka mε, na wa Yūdaba ba ò berum kue. Ba dawa ba bũnu gasira ben tii. Ba ò wurame nen mi ka ben gɔru kpuro. Weesu sɔra ba yɔ.

¹¹ Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa u neε, baa mε Isireliba ba sāa mem nɔɔ sariba, ba sanɔ bo ka sere Yudaba.

¹² Yen sɔ, a doo sɔɔ yēsan nɔm geu gia a Isireliba gari yini sɔ a neε,
 bu wurama, na ò ka bu nɔnu kɔsu mεerimɔ.
 Domi na sāawa wɔnwɔndugii.

Na ku ra mɔru ko n ka tε.

¹³ Bu gesi ben durum wuro.

Bu wuro ma ba ò ka man yɔre,

ne, Gusunɔ ben Yinni.

Domi ba da ba bũnu gasira dāa kubenɔ.

Ba yina bu nen gari swaa daki.

Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔn tɔmbu

ba koo wurama win mi

¹⁴ Bu wurama nen mi, be, bii mem nɔɔ sariba. Domi na sāawa ben Yinni. Kon be ba tie yarama wuu sìn mi ba wāa kpuron di, baa ò n tɔn turon na, ò kun mε yiru. Kpa n ka bu wurama nen mi Siɔniɔ.

15 Saa ye sɔɔ, kon bu kparobu wē be nɛn gōru ga kī. Kpa bu bu kpara ka bwisi, ka laakari.

16 Ba koo marura bu dabia tem mɛ sɔɔ. Sanam mɛ sɔɔ, ba koo man gia. Ba n̄ maa nɛn woodan kpakororun gari m̄. Goo kun maa ten bwisikunu m̄. Goo kun maa tu yaayam̄ u nɛɛ, mana ta wāa. Goo kun maa ten kəsire m̄.

17 Saa ye sɔɔ, nɛn sina gōna ya ko n wāawa Yerusalem̄. Kpa bwese ni nu tie kpuro nu maa menna mi, nɛn yīsirun sō. Ba n̄ maa ben bwisi kōsi swīim̄.

18 Saa ye sɔɔ, Yudaba ka Isireliba ba koo menna bu ko tia. Domi ba koo wurama sannu saa sō yēs̄an n̄m geu gian di. Kpa bu sina tem mɛ sɔɔ mɛ na ben baababa wē ba tubi di.

19 Nɛ, Yinni Gusun̄ na gerua na nɛɛ,
kon daa bɛɛ Isireliba kowa nɛn bii kīnasibu,
kpa n bɛɛ tem gem wē
mɛ mu buram bo handunia yeni sɔɔ.

Na raa tamaa i ko man sokuwa bɛɛn Baaba,
kpa i ku maa man deri.

20 Adama i man t̄anu kam kom kua
nge mɛ kur̄ naanɛ sarirugii u ra win dur̄ kue.
Nɛ, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

21 Wee, n̄ɔ gagu ga n̄ɔra guuru w̄ll̄.
Ase Isirelibara ba kuuki m̄ ba būnu kanam̄,
domi ben sanu sanusu kpuro su sankira,
ba nɛ, Gusun̄ ben Yinni duari.

22 Bɛɛ, bii mɛm n̄ɔ sariba, i wurama nɛn mi.
Kon bɛɛ bɛɛn mɛm n̄ɔbu sariru suuru kua.
Ma Isireliba ba nɛɛ, Gusun̄, wuna a s̄a besɛn Yinni.
Besɛ wee, wunen miya sa wee.

23 Geema būu ni sa raa s̄am̄ guunu w̄ll̄ sa kuuki m̄,
nu s̄awa weesu.

Adama Gusun̄ besɛn Yinni,
wuna a s̄a besɛ Isireliban faaba kowo.

24 Wee, saa besɛn birun di sa waam̄ būu wi ba m̄ Baali,
wiya u besɛn baababan gbean dīanu di kpuro,
ka maa ben yāanu ka ben ketɛba ka sere ben bibu.

Ma ba sekuru wa.

25 Su kpuna sekuru sɔɔ
kpa su besɛn bɛɛrɛ sariru wukiri nge bekuru.

Domi besɛ ka besɛn baababa
sa wunɛ Gusun̄ besɛn Yinni torari.

Saa besɛn birun di n ka gis̄ girari
sa n̄ wunen gere wure.

4

1 Yinni Gusun̄ u nɛɛ,
bɛɛ Isireliba,
i n kī i wurama nɛn mi, i ko kpī i wurama.
I n bɛɛn būu s̄aru deri, i n̄ maa yaayaare m̄,

2 i n da b̄re gem sɔɔ ka gōru dɛɛr̄,
i nɛɛ, ka Yinni Gusun̄n wāaru,
saa yera bwese tukunu nu koo domaru wa nɛn min di,
kpa bu woo kana nɛn sō.

3 Nɛ, Yinni Gusun̄wa na bɛɛ Yudaba ka Yerusalem̄gibu s̄om̄ na m̄,
i gbee kpaanu kasirio, i d̄a d̄o go.

I ku ra maa bɛɛn dīanu duure s̄aki sɔɔ.

4 Geema, i banḡo s̄a wasi sɔɔ.

Adama n tiewa i man tii wē,
 kpa nɛn mǎru yu ku raa yabura nge dǎo,
 wi goo kun kpē u go,
 domi bɛɛn nuku kǎsuru ta kpā.

Ba Yudaba wǎrima

⁵Yeremi u nɛɛ,
 i Yudaba sǎowǎ kpa i gbāra Yerusalemuǎ.
 I kǎba soowo tem mɛ kpuro sǎo.
 I nǎogiru suo ka dam i nɛɛ,
 bu mɛnnama bu da wuu si su gbāranu mǎ sǎo.

⁶Bu gidi bǎra sueyo Siǎni gia
 bu duki yakuro bu ku yǎra.
 Domi Gusunǎ u koo de kǎsa yu na
 saa sǎo yēsan nǎm geu gian di.

⁷Yiberɛ be ba ra bwesenu kam koosie
 ba seewa ben wǎa yerun di nge gbee sunǎ
 ge ga tii dɛmiamǎ gen bweun di,
 ba wee bu ka tem mɛ kam koosia.
 Bɛɛ Yudaba, ba koo bɛɛn wusu kǎsuku
 kpa su ko bansu.

⁸I saaki sebuo nuku sankiranun sǎ
 kpa i swī i weeweenu ko,
 domi Yinni Gusunǎn mǎru kun sun doonarimǎ.

⁹Ma Yinni Gusunǎ u nɛɛ,
 yen tǎo te sǎo,
 sina boko ka win sina asakpǎbu ba koo mwia kpana
 kpa yǎku kowobu bu biti soora,
 kpa Gusunǎn sǎmǎbu bu nǎsu nɛnɛ,
¹⁰bu nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunǎ
 na be, Yudaba ka Yerusalemugibu nǎni wǎkua
 ye na nɛɛ, ba koo bǎri yendu wa.
 Wee tē ba woburu sǎndi ben wīinǎ.

Yiberɛba ba Yudaba sikerene

¹¹Saa ye sǎo, kon bu sǎ n nɛɛ,
 wee, woo ga wee saa gbaburun guunun di,
 gu ka nɛn tǎmbu Yudaba swee.
 Woo ge, ga ñ sǎa fɛɛ fɛɛ
 nge ge ba koo ka dobi sara.

¹²Ga ko ñ dam mǎwa.
 Nɛ, Yinni Gusunǎwa na gu sokusiamǎ.
 Tēwa kon bu siri.

¹³Ma Yudaba ba nɛɛ,
 gbera sun di, domi sa kam kua.
 Wee, wi u koo sun kam koosia u sīimǎ nge guru wiru.
 Win tabu kɛkɛ yi sǎa nge guru woo.
 Ma win dumi yi gunǎ bakeru sǎabu kere.

¹⁴Yinni Gusunǎ u nɛɛ,
 bɛɛ Yerusalemugibu,
 sere saa yerà i kī i n kǎsa bwisikumǎ.
 I bɛɛn gǎrusu dɛɛrasio, kpa i faaba wa.
¹⁵I swaa dakio gari yi ba ka na Danun tem di
 ka Efaraimun guunun di

ba nɛɛ, kɔ̄sa wee.

¹⁶ I ye bwesenu kpuro nɔ̄sio.

Kpa i ye Yerusalemugibu sɔ̄ i nɛɛ,
yibereba ba wee saa tontonden di.

Ba koo Yudaban wusu tabun kuuki koosi.

¹⁷ Kpa bu Yerusalemu sikerena
nge be ba gberu kɔ̄su.

Domi yen tɔ̄mbu ba man seesi.

Nɛ, Yinni Gusunɔ̄wa na yeni gerua.

¹⁸ Bɛɛ Yudaba, geema wahala ya bɛɛ nɔ̄ni sɔ̄wa sere bɛɛn woo sɔ̄ndɔ̄.

Adama ya sɔ̄awa bɛɛn kom kɔ̄sum ka bɛɛn nuku kɔ̄surun are.

Yeremi u wasikiramɔ

win tɔ̄mbun wahalan sɔ̄

¹⁹ Yeremi u nɛɛ,

nɛn nuki man wuririmɔ ma nɛn torora kara.

Na n̄ kpɛ̄ n̄ nɔ̄ mari wahala yenin sɔ̄.

Na tabun kɔ̄ba nɔ̄mɔ. Bu wee.

²⁰ Ba sun nɔ̄siamɔ ma ba wuu dabinu kəsuka.

Tem mɛ kpuro mu kam kobu dɔ̄wa.

Subaru sɔ̄ra ba na ba besen tabu kowobun kuu bekuruginu wukura.

Ma ba nu gura ba ka doona.

²¹ Sere domma na kon yibereban gidi bɔ̄ra waamɔ,

kpa na n̄ kɔ̄ban sw̄i nɔ̄mɔ t̄a t̄a.

²² Ma Yinni Gusunɔ̄ u nɛɛ,

wee, nɛn tɔ̄mbu ba n̄ bwisi mɔ.

Mɛya ba n̄ man yɛ̄.

Ba sɔ̄awa gari bakasu.

Ba kɔ̄san kobun bwisi mɔ,

adama ba n̄ gean kobu yɛ̄.

Kam kobu wee

²³ Na tem mɛɛra ma mu sɔ̄a bitam,

ḡāanu sari mɛn wɔ̄llɔ̄.

Na maa wɔ̄llu mɛɛra,

na deema yam bururam sari mi.

²⁴ Na guunu mɛɛra, na wa wee,

nu wɔ̄ruma. Ma gungunu nu b̄āarimɔ.

²⁵ Na maa mɛɛra na wa wee,

tɔ̄nu sari tem sɔ̄.

Ma gunɔ̄su su yarina kpuro.

²⁶ Na tem mɛɛra mɛ mu raa sɔ̄a tem gem.

Na deema wee, mu kua tem saaram.

Ma wuu si su w̄ā mi, su wɔ̄ruka.

Yinni Gusunɔ̄wa u ye kua win mɔ̄run saabu.

²⁷ Yinni Gusunɔ̄ u nɛɛ,

u koo tem mɛ gɔ̄sia tem saaram,

adama u maa nɛɛ,

u n̄ derimɔ mu n̄ sɔ̄a mɛ ka baadommaɔ.

²⁸ Yen sɔ̄, tem mu ko n̄ gɔ̄ wooru sɔ̄,

kpa wɔ̄llu tu yam t̄ira.

Domi u himba yi kɔ̄, u n̄ maa biru wurɔ̄.

²⁹ Ye wusu kpuron tɔ̄mbu ba maasɔ̄bu ka ten towobun wɔ̄kinu nua,

yera ba duki yakikira kpuro.
 Gaba w̄ariki d̄āa s̄ōs̄ō ma gaba dua kpee baaba s̄ō.
 Ba wuu si deri su kua bansu.
³⁰ Wun̄e Yerusalemu, buraru mba kaa maa tii kua.
 Kaa tii beku wun̄mgiru kasuawa a dewe,
 kpa a wuran saba sebe, kpa a kiro doke?
 Kam s̄ōra kaa tii buraru kua.
 Wee wun̄en k̄inasibu ba nun tusa
 ba kasu bu nun go.
³¹ Na wuri ka weeweenu n̄ōm̄ō
 nge t̄on kur̄ō wi u yiire u k̄i u win bii gbiikoo ma.
 Ase Yerusalemun n̄ōwa ga n̄ōram̄ō mi.
 Ya wom gabam̄ō, ya n̄ōma demie ya m̄ō,
 ya kam kuawa.
 Wee yen yiber̄eba ba ye s̄ere, ya ḡō d̄ō.

5

Yerusalemugibun toraru

¹ Yinni Gusun̄ō u n̄e,
 b̄e Yerusalemugibu, i b̄e sw̄e kpuro sw̄iyo.
 I doo ka mi t̄amba ra m̄enne i kasu
 i n ko i goo wa wi u ra ko dee dee
 ma u ra gem gere.
 I n ȳero wa,
 saa ye s̄ōra n̄e, Yinni Gusun̄ō, kon b̄e durum w̄ka.
² Ma Yeremi u n̄e,
 wee, ba ra n b̄orum̄ō ba n m̄ō,
 ka Yinni Gusun̄on w̄aru,
 adama weesu s̄ōra ba b̄ori yi m̄ō.
³ Yinni, n n̄ wi u gem sw̄i, wiya a kasu?
 Wee, a bu sura adama ba nun atafiru kua.
 A bu n̄oni s̄ōwa, adama ka m̄e, ba n̄ ḡānu gie.
 Ben ḡōru ga b̄obiawa nge kperu.
 Ba yina bu wurama wun̄en mi.
⁴ Ma na n̄e, ba s̄āwa nge bibu,
 ba m̄ōwa nge gari bakasu.
 Domi ba n̄ wun̄en sw̄e ȳe,
 ba n̄ maa wun̄en woodaba ȳe.
⁵ Kon ḡāsira n da be ba bukuren mi,
 kpa n ka bu gari ko.
 Domi be, ba wun̄en sw̄e ȳe,
 ba maa wun̄en woodaba ȳe.
 Wee, ben tii ba nun yina
 nge ȳa te ta w̄e yina
 ma ta yi kasuka.
⁶ Yen s̄ōna b̄a n dua d̄āa s̄ōw̄ō,
 gbee sinansu su ra bu go.
 B̄a n dua yakas̄ō,
 gbeeku b̄ōnu nu ra bu go.
 Ma musuku gbeeku ga ra bu ȳōru bw̄eye
 ben wuun gb̄ārarun k̄onn̄ōw̄ō,
 be ba yara min di,

gu ka bu sēre gu kasuku.
 Domi ben toranu nu dabia.
 Ben naane sariru ta kpā.

⁷ Yinni Gusunə u nεε,
 mban sōna kon nen tɔmbun durum wəka.
 Domi wee, ba man deri
 ma ba bōrumə ka būnun yīsinu.
 Na bu debia,
 adama būna ba ka arukawani bəkua
 ba nu gasirimə.

⁸ Ba sāawa nge dum dwεε yi yi deba
 yi wuri m̀ yi kurəbu gire.
 Nge meya ba ra n ben berusebun kurəbu naa gire,
 ba n kpeeki m̀.

⁹ Mban sōna na n ko n bwese teni m̄ru kəsie,
 kpa n tu sεeyasia yenin s̄.

¹⁰ Nε, Yinni Gusunə,
 kon bu yiberēba surema,
 be, be ba sāa nge nen resem gbaaru.
 Ba koo ten kara sura
 kpa bu ten dāa kāasi b̄əri yi yi n̄ sāa negii.
 Adama ba n̄ gbaa te kam koosiamə kpuro.

¹¹ Meya kon ko domi Isireliba ka Yudaba
 ba n̄ ka nε turo yōre.
 Nε, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

Ye ya koo Isireliba deema

¹² Yinni Gusunə u nεε,
 Isireliba ba man siki
 ba nεε, na n̄ dam gam m̄.
 K̄sa kun maa bu deemam̄.
 Ba n̄ tabu wasi,
 ba n̄ maa ḡoru wasi.

¹³ Nen s̄m̄bun gari yi maa sāawa nge wom dirum.
 Ben goo ku ra bu gari gee s̄.
 Ba maa gerumə ba m̀,
 s̄m̄ ben gari yi w̄ri ben tii s̄ə.

¹⁴ Yen s̄, nε, Gusunə, w̄llu ka tem Yinni,
 na nεε, ye ba ka gerua mε,
 wee, nen gari yi ko n̄ sāa nge d̄ə wunε Yeremin n̄ə s̄ə,
 kpa nen t̄n be, ba n̄ sāa nge dāa ye d̄ə wi, u koo mwa.

¹⁵ T̄ε bεε nen t̄mbu, Isireliba,
 kon bεε bweseru garu surema tontonden di.
 Bwese te, ta dam m̄
 ta raa maa wāawa saa yellun di.
 I n̄ maa ten barum n̄ə m̄.

¹⁶ Ba sāawa tabu durəbu be kpuro.
 Ben s̄εnun saabu,
 gonu ra n yibawa sikaə.

¹⁷ Bwese te, ta koo b̄en dīanu kam koosia,
 ka b̄en bibu, ka b̄en yaa sabenu, ka b̄en dāa marum,
 kpa bu b̄en wuu si su gbāranu m̄ tabu w̄ri,
 bu kəsuku,

sì sɔɔ bɛɛn yĩiyɔbu wãa.

¹⁸ Adama yen tɔɔ te, n ñ bɛɛ kpuro kon kam koosia.

¹⁹ Tɛ Yeremi, bà n nɛɛ, mban sɔna nɛ, Gusunɔ ben Yinni na bu yenin bweseru kuammɛ, kaa bu wisiwa a nɛɛ, ba man deri ba ka tɔn tukobun bũnu na ben temɔ ba sãamɔ. Nge mɛya ben tii ba koo da bu tɔn tukobu sã tem tukumɔ.

Gusunɔ u win tɔmbu kirɔ mɔ

²⁰ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
i Yakɔbun bweseru sɔɔwɔ,
be, be ba sãa Yudaba, i nɛɛ,

²¹ bu swaa dakio ye na bu sɔɔmɔ.

Ba sãawa nge wɔkɔbu, ba ñ bwisi mɔ.

Ba nɔni mɔ, adama ba ñ yam waamɔ.

Ba swasu mɔ, adama ba ñ gari nɔɔmɔ.

²² Ba ñ koo man nasia?

Ba ñ koo diiri nɛn wuswaaɔ?

Nɛna na dera yani sɛɛri yi nim wɔkun nim gunua.

Ma na nɛɛ, mu ñ maa saramɔ

mi na mɛn nɔɔ bura yeru yi mi.

Miya mu ko n wãa sere ka baadommaɔ.

Baa mɛ nim kurenu nu ra se, nu ñ dam mɔ.

Baa mɛ nu ra wɔki, mu ku ra gam de.

²³ Adama be, nɛn tɔmbu, ba sãawa mɛm nɔɔ sariba.

Ba ra ka man mɔru ko kpa bu man deri.

²⁴ Ba ku ra tii sɔ bu nɛɛ,

bu nɛ, Yinni Gusunɔ nasia,

nɛ wi na ra bu gura wɛ

wɔɔ ka wɔɔ yen saa sɔɔ,

kpa n maa saa yi bu ka dīanu gɛ.

²⁵ Ba n yɛ ma ben durum ka ben toranun sɔna

ba ku ra maa doma ten bweseru wa.

²⁶ Domi ben suunu sɔɔ tɔn kɔsoba wãa.

Ba ra tɔmbu yɛri bɛriewa bu ka bu mwɛɛri

nge be ba ra gunɔsu taa yinuɛ.

²⁷ Takiwa ya ra n yiba ben yɛnusɔ,

nge mɛ gunɔ taason gunɔ diru

ta ra n gunɔsu yiba.

Nge mɛya ba kuura ma ba dam kua.

²⁸ Ba dīa geenu di ma ba bɔria.

Ba ra kɔsa kowa yu banda.

Ba ku ra ka gobeku yinɛ, ñ kun mɛ sãaro.

Ba ku ra bu ben gem wɛ.

Kpa ben tii ba n kuuramɔ.

²⁹ Mban sɔna na ñ kon bwese teni mɔru kɔsie,

kpa n bu sɛɛyasia yenin sɔ.

³⁰ Wee, nɛn tɔmba gãa kɔsunu mɔ tem mɛ sɔɔ.

³¹ Ben sɔmɔbu ba gari weesugii mɔ.

Ma yãku kowobu ba ben tiin arufaani kasu.

Ma nɛn tɔmbu ba bu yen dam kɛmɔ.

Sanam mɛ kpuro ya koo nɔru ko, amɔna ba koo ko.

6

Yiberɛba ba Yerusalemu tarusi

¹ Bɛɛ Benyamɛɛba,
 i duki yakuro Yerusalemun di.
 I kɔba soowo Tekoaa.
 I yĩreru koowo Bɛti Hakerɛmuɔ.
 Domi nɔni swāa bakaru ka kam kobu sisi,
 saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di.
² Ba koo Yerusalemu, wuu burɔ ge kɔsuku.
³ Wee, tɔmba ye wɔrim wee
 nge kparobu ka ben yaa sabenu.
 Ba ben sansani gira ba ka ye sikerena.
 Ben baawure u win bweu mwa, wi ka win tabu kowobu.
⁴ Ba kuuki mɔ ba mɔ,
 i de su se sɔɔ sɔɔ gbāara su wuu ge wari.
 Adama tɛ sɔɔ kpa, yam maa tĩramɔ.
⁵ N n mɛn na, i de su se wɔkuru
 su da su gen dii geenu kɔsuku.
⁶ Ma Yinni Gusunɔ u bu sɔɔwa u nɛɛ,
 bu dāa bɔɔrio kpa bu ka ye sasanu gira
 bu ka Yerusalemu sikerena, bu ye sɛɛyasia
 yɛn sɔ yɛn tɔmba dam dɔrenamɔ.
⁷ Nge mɛ dɔkɔ ya ra nim swĩ mu n kokumɔ,
 nge mɛya Yerusalemugibun nuku kɔsuru
 ta ra n sɔɔsiramɔ.
 Daa bɔɔbɔya ka kam kobun kookoosun gariya
 yi ra n nɔramɔ mi.
 Na ra n waamɔ baadomma
 ba tɔmbu nɔni sɔɔmɔ ba bu mɛɛra mɔ.
⁸ N n mɛn na, bɛɛ Yerusalemugibu,
 i nɛn sɔɔsiru laakari koowo,
 kpa n ku ra nɛn tii gawa saa bɛɛn min di
 n bɛɛn tem kam koosia.

*Isireliba**ba kua mɛm nɔɔbu sariba*

⁹ Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni, u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,
 ba koo Isireli be ba tie gura mam mam
 nge mɛ ba ra dāa binu sɔri
 ba kun gāanu deri.
¹⁰ Ma Yeremi u wisa u nɛɛ,
 wara kon gari sɔ, kpa n nùn kirɔ ko.
 Wara koo man swaa daki.
 Wee, ba swaa tau. Ba n̄ kpɛ bu laakari ko.
 Ben mi, wunɛ Yinni Gusunɔn gari
 yi ra bu sekuru kowa.
 Ba ku ra kā bu yi nɔ.
¹¹ Yinni Gusunɔ,
 wee, na ka tɔn be mɔru mɔ wunɛn sɔ.
 Na kpana n tii nɛnɛ.
 Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 a de mɔru ye a man kuammɛ mi,

yu wəri bibu sɔɔ be ba dweemɔ dāa saanɔ,
 ka sere maa aluwaasiban wuunu sɔɔ.
 Domi kurɔbu ka durɔbu ka tɔkɔnu,
 kpurowa ba koo gura bu ka doona.
 12 Kpa ben yenusu su ko gabugisu
 ka ben gbea ka ben kurɔbu.
 Domi kon tem mɛ kpuron tɔmbu nɛn dam sɔɔsi.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

13 Domi saa bwɛɛbwɛɛbun di sere ka damgibɔ,
 ben tii tiin arufaaniwa ba ra n naa gire.
 Nɛn sɔmɔbu ka yāku kowobun tii,
 ba ra n weesu mɔwa.

14 Ba ra n nɛn tɔmbun wahala atafiru sāawa,
 ba n mɔ, alafia wāa,
 adama alafia gaa sari.

15 N weenɛwa sekuru ta n bu mɔ,
 kɔsa ye ba mɔn sɔ,
 adama ba n sekuru mɔ.
 Ba n mam wure ma ba tore.
 Yen sɔna ba koo wɔruma bu gbi.
 Ba koo fukura bu wɔruku
 dɔma te kon bu sɛɛyasia.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni kpuro gerua.

16 Yinni Gusunɔ u win tɔmbu sɔɔwa u nɛɛ,
 i seewo i swɛɛ mɛɛri
 i bɛɛn yellun swaa bura ye kasu i swīi,
 kpa i wa i n wāa bəri yendu sɔɔ.
 Adama ba wisa ba nɛɛ,
 sa n ye swīimɔ.

17 Gusunɔ u nɛɛ,
 na bɛɛ kɔsobu wɛ
 i ka ben kɔban swīi swaa daki.
 Adama ba wisa ba nɛɛ,
 sa n swaa dakimɔ.

18 Yen sɔ, u nɛɛ, bɛɛ bwese ni nu tie,
 i swaa dakio i nɔ ye ya koo nɛn tɔmbu deema.

19 Bɛɛ temgibu, i waawo.
 Wee kon nɛn tɔmbu kɔsa sure.
 Yera ya ko n sāa ben bwisikunun are.
 Domi ba n nɛn gari swaa daki,
 ma ba nɛn woodaba gema.

20 Na n ben turare ye ya wee Seban di
 n kun mɛ dāa kiku nubu duroruguu
 ge ba ka na saa tontonden din bukata mɔ sāarun sɔ.
 Na n ben yāku dɔɔ mwaararuginu kī.
 Mɛya ben yāku ni nu tie, nu n maa man wɛremɔ.

21 Yen sɔna kon bu sokuratia dokea,
 kpa baababa ka ben bibu,
 tɔnu maa ka win bɔrɔ
 bu sokura mi bu gbi.

Ba koo Isireliba wɔrima

22 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 wee bweseru gara sisi

saa são yẽsan nãm geu gian di
 mi n toma.
 Bwese ten tãmbu ba dam m̃o.
²³ Ba tennu ka yaasi neni.
 Ba nuki sosu, ba ñ wãnwãndu m̃o.
 Ma ba kukirim̃o nge nim wãkun nim.
 Ba yãwa dumi wãll̃o,
 ma ba yã swɛɛ swɛɛ, ba tabun sãoru sãa
 bu ka wunɛ Yerusalemu wãri, wunɛ wi a sãa Siõni.
²⁴ Yerusalemugiba nɛɛ,
 ye sa ben labaari nua,
 yera bɛsɛn gõma dwiia.
 Sa wurura nge tãn kur̃o
 wi u yiire u kã u ma.
²⁵ Goo u ku raa yari u da swɛɛo.
 Goo ku raa maa yari u da yakas̃o.
 Domi yibɛrɛba ba wãa mi,
 ba ben takobiba neni.
 Tãmba bɛrum soore baama.
²⁶ Yinni Gusuño u nɛɛ,
 bɛɛ nen tãmbu, i saaki pãra sɛkeo
 kpa i tii torom wisi nuku sankiranun sã.
 Bɛɛn baawure u gão swĩiyõ
 nge wi u win bii teereru bia.
 I wuri koowo ka nãni yĩresu.
 Domi wi u koo bɛɛ kpeerasia
 u koo bɛɛ wãriwa subaru são.

Isireliba ba swaa tau

²⁷ Yinni Gusuño u nɛɛ,
 wunɛ Yeremi, na nun yi a ka nen tãmbu sãwa
 nge mɛ seko u ra sii geesu sãwe,
 kpa a ka ben daa gia.
²⁸ Ma Yeremi u nɛɛ,
 tãn be, ba sãawa wee kowobu ka mɛm não sariba.
 Ba bãobuwa nge sisu. Be kpuro ba sankirewa.
²⁹ Bã n sisu ka pɛɛrum dão doke ba wure,
 ye kpuro ya ra yandewa,
 kpa pɛɛrum mɛ, mu sii si sãwa.
 Adama kam sãara ba Isireliba sãwa.
 Ben tãn kãsobu ba ñ wunaram̃o,
³⁰ ma ba bu sokum̃o sii si su ñ gea sãa.
 Domi Yinni Gusuño u bu biru kisi.

Yeremi u waasu m̃o

*Yinni Gusuñan sãa yer̃o
 (I maa mɛɛrio 26:1-19)*

7

¹ Yinni Gusuño u Yeremi sãowa u nɛɛ,
² a doo a yãra nen sãa yerun kãnnãwã a nɛɛ, yeniwa nɛ, Yinni Gusuño na gerua. Na nɛɛ,
 be Yudaba, be, be ba ra gesi du saa kãnnã minin di bu ka man sã, bu swaa dakio bu nã.
³ Nɛ, Gusuño Isireliban Yinni, nɛ wi na wãllu ka tem m̃o, na gerua na nɛɛ, bu ben sanu
 sanusu ka ben daa kãsio. Saa yera kon de ba n wãa tem mɛ são.

4 Bu ku ben naane doke dii teni sɔɔ ba n m̀, ne, Yinni Gusunɔn s̄a yera mi!

5 B̄a n ben sanu sanusu ka ben daa k̄ɔsa, ma ba gea kuanamme,

6 ma ba kun sɔbu ka ḡaminibu ka gobekuba dam d̄arem̄, ma ba kun maa t̄onu wi u kun ḡaanu kuen yem yarim̄, ma ba kun b̄ūnu s̄am̄ ni nu koo de bu kam ko,

7 saa yera kon de ba n w̄a tem me sɔɔ me na ben baababa w̄ɛ, ba n m̄ sere ka baadommaɔ.

8 Adama wee gari weesugiiya ba naane s̄a yi yi n̄ arufaani gaa m̄.

9 Ba ra n gb̄enim̄, ba ra n t̄ambu goom̄, ba ra n sakararu m̀, kpa ba n n̄ɔ mw̄ɛ weesuginu m̀, kpa ba n b̄ūu wi ba m̀ Baali turare d̄ɔ dokeamme, kpa ba n maa b̄ūu s̄aru m̀ te ba ku ra raa ko.

10 K̄ɔsi yiniwa ba ra n m̀, kpa bu sere na bu ȳra dii t̄en mi ba ra man s̄a ba n m̀, sa yakiara yiberɛban n̄man di.

11 Ba tamaa dii t̄en mi ba ra man s̄a ta s̄awa gb̄enɔbun w̄a yeru? Domi mesuma na waam̄.

12 N n̄ m̄en na, bu doo Siloɔ bu yam mi na raa ḡɔsa bu ka man s̄a m̄ɛri. Kpa bu wa nge me na mu kua n̄en t̄ambu Isireliban daa k̄ɔsan s̄.

13 T̄ɛ, ȳn̄ s̄ ba kookoo sinin bweseru kua, ma na bu gerusi kpeetim sari adama ba n̄ man swaa daki, na bu soka ma ba n̄ man wurari,

14 yen s̄na kon n̄en s̄a yee t̄ɛ sɔɔ ba ben naane doke ka tem me na be ka ben baababa w̄ɛ kam koosia nge me na Silo kua.

15 Kon bu gira bu tonda n̄en wuswaan di nge me na ben m̄ero bisibu Isireliba gira.

Gusunɔ u Yeremin

kanaru yina Yudaban s̄

16 Wunɛ Yeremi, a ku man suuru kana Yudaban s̄. A ku bu kanaru garu kua. Domi na n̄ nun swaa dakim̄.

17 A n̄ waam̄wa ye ba m̀ Yudaban wuu maros̄ ka sere Yerusalemun sw̄ɛ sɔɔ?

18 Bibu ba d̄aa guram̄ b̄ūu ȳakunun s̄. Ma ben baababa ba ka ye d̄ɔ s̄orum̄ b̄ūu s̄a yen̄. T̄on kur̄ba p̄ɛ som burim̄ bu ka kiranu ko ni ba koo ka b̄ūu wi ba m̀ Asitaate ka sere maa b̄ūnu ganu s̄, kpa bu ka man torari.

19 Adama ka gem, n̄ n̄ ne ba torarim̄, beya ba tii sekuru dokem̄.

20 Yen s̄na na n̄ɛ, kon de n̄en m̄aru yu w̄ari n̄en s̄a yee te sɔɔ, ka t̄ambu sɔɔ, ka yaa sabenu sɔɔ, ka d̄aa ka sere maa d̄ianu sɔɔ. N̄en m̄aru ye, ya ko n̄ gb̄isim̄wa, ya n̄ surem̄.

Yudaban m̄em n̄ɔbu sariru

21 Wee ye ne, Gusunɔ Isireliban Yinni, ne wi na w̄ollu ka tem m̄ na gerua na n̄ɛ, i ra ȳakunu ko n̄n̄ sukum i ra di, ka ȳaku d̄ɔ m̄waararuginu, adama n̄ buram bo i ni kpuro m̄enna i b̄ɛyam di.

22 Domi na n̄ b̄ɛn baababa ȳakuru garu yiire d̄oma te na bu yara saa Egibitin di.

23 Ye na bu yiire yera, bu n̄en gari n̄ɔw̄, kpa na n̄ s̄a ben Yinni, kpa be, ba n̄ maa s̄a n̄en t̄ambu. Bu n̄en wooda kpuro sw̄īȳ ye na bu w̄ɛ, kpa ben w̄aaru tu w̄ɛra.

24 Adama ba n̄ swaa tem kp̄i bu n̄en gari n̄. Ben tiin ḡoru k̄ira ba sw̄i, ma ben daa k̄ɔsa ya sosi.

25 Saa d̄oma t̄en di b̄ɛn baababa ba yara Egibitin di sere n̄ ka gis̄ girari, na ra n̄ b̄ɛ n̄en s̄om̄bu ḡoriamm̄ewa saa baayere.

26 Adama i swaa taaya i n̄ man swaa daki. Ma i k̄ɔsa kua n̄ kere ye b̄ɛn baababa ba kua.

27 Wunɛ Yeremi, à n̄ yeniba kpuro gerua, ba n̄ nun swaa dakim̄. À n̄ maa bu soka, ba n̄ nun wurarim̄.

28 Ka me, a bu s̄ɔw̄ a n̄ɛ, ba s̄awa bwese te ta ku ra Gusunɔ ten Yinnin gari n̄. Tora tee teya ba ra n̄ m̀ baa ù n̄ bu s̄ɛyasia. Gem ku ra n̄ maa w̄a ben n̄ɔɔ.

Durum ye Yudaba ba kua

Beni Hinəmun wəwəə

²⁹ Yinni Gusunə u nɛɛ,

Yudaba bu ben seri buro bu kə
yi yi sōsimə ma ba sāa nɛgibu.

Bu yəwəwo guuru wəllə,
kpa bu gəə swī.

Wee ba nɛn mərəu seeya,
ma na bu biru kisi.

³⁰ Domi be, Yudaba ba kōsa kua nɛn nənɛni səə. Ba ka bŭnu dua diru mi ba ra man sā, ba tu disi doke.

³¹ Ma ba bŭnu turanu bana Tofetiə, Beni Hinəmun wəwəə bu ka ben bibu yāku dōə mwaararuginu ko mi, yāku nɛn bweseru na n mam gōru doke n bu sō bu ko.

³² Yen sōna tōnu ganu sisi nɛni səə ba n maa wəwəə ye sokumə Tofeti n kun mɛ Beni Hinəmu. Ba koo ye sokuwa tən goo yeru. Miya ba koo təmbu sike yèn sō ayeru maa sari gam.

³³ Gunəsu ka yɛɛ yi koo tən gonu di. Goo sari wi u koo yi yinari.

³⁴ Kon de Yerusalemu ka Yudaban wusu su mari sōə sōə, ba n maa nuku dobun kuuki mə wuu si səə. Meya ba n maa kurə kpaarun womusu nəəmə mi. Domi tem mɛ, mu koo kowa bansu.

8

¹ Yinni Gusunə u nɛɛ, yen tōə te, ba koo Yudaban sinambu ka ben asakpəbun kukunu sikia sikirun di ka ben yāku kowobuginu ka ben səməbuginu ka sere maa Yerusalemun təmbuginu.

² Sōə səə, nu ko n sōə soore. Wəkururu kpa nu n wāa suru ka kperin tarum səə. Ba n maa nu guramə bu sike. Nu koo kowa taaki tem səə. Domi sōə ka suru ka kperi yiya ba raa kīa ma ba yiira ba yi sāwa.

³ Be ba koo tiara be, Yuda daa kōsagii be səə, mi na bu yarinasia kpuro, gəəwəə ba ko n kī n kere wāaru. Nɛ, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

*Yudaban bwisikunu**kun asansi mə*

⁴ Yinni Gusunə u Yeremi sōəwəə u nɛɛ, a nɛn təmbu bikio a nɛɛ, tənɛn u n wərəma, u ku ra se?

Goo u n gɛra win swaan di, u ku ra wuramɛ?

⁵ N n mɛn na, mban sōna nɛn təmbu Yudaba
ba swaa kōsa swī ba dəə.

Ba yōrariwa dim dim ben weesu səə
ba n bŭnu sāamə.

Ba n kī bu gəsirama nɛn mi.

⁶ Na yō sɛɛ na bu swaa daki ka laakari.

Ba gari gerumə yi yi n asansi gaa mə.

Ben goo kun gōru gəsiamə win nuku kōsurun di,
u nɛɛ, mban sōna u yeni mə.

Be kpuro ba ben tiin swaa swīwa
nge duma ye ya wāa tabu səə.

⁷ Baa tionko ka kpurabu ka kpaaru baniku
nu yɛ saa ye n weenɛ nu sī

ka saa ye n weenɛ nu wurama nin wāa yerə.

Adama nɛn təmbu ba n nɛn wooda yɛ
ye na ka bu kpare.

Be ba tii garisi bwisigibu

⁸ Yinni Gusunə u maa nɛɛ,

amɔna ba koo ka kpĩ bu nɛɛ ba bwisi mɔ.
 Beya ba nɛ Gusunɔn wooda mɔ.
 Domi be ba wooda ye yorua, ba ye gɔsiawa.
 9 Wee bwisigiba nɛ, Yinni Gusunɔn gari gɛma.
 Ma ba yiberɛban yina mwaara
 ba wãa biti ka sekuru sɔɔ.
 N n mɛn na, bwisi yirà ba maa mɔ.
 10 Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ,
 kon de yiberɛba bu ben kurɔbu ka ben gbea mwɛeri.
 Domi saa ben bwɛɛbwɛɛbun di
 n ka girari ben damgibɔ,
 ben tii tiin arufaaniwa ba ra n naa gire ka taki.
 Nɛn sɔmɔbu ka yãku kowobu, weesa ba ra n mɔ.
 11 Ba ra n nɛn tɔmbun wahala atafiiru sãawa,
 ba n mɔ, alafia wãa,
 adama alafia gaa sari.
 12 N weenɛwa sekuru tu bu mwa kɔsa ye ba mɔn sɔ.
 Adama sekura ku ra bu mwɛ bu tuka.
 Ba ku ra maa ben toranu tubu.
 Yen sɔna ba koo wɔruma bu gbi
 dɔma te kon bu sɛɛyasia.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔ ka win tɔmbu

13 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 gbaa wuko u ra win dɔanu gɛwa u mɛnna.
 Adama wee, na kɔ n nɛn dɔanu mɛnna Isireliban mi,
 ma na deema ba sãawa nge resɛm
 n̄ kun mɛ nge figie ye ya wurusu della
 ya n̄ binu mɔ.
 Yen sɔna kon bu deri swaa sarobun sɔ.
 14 Yudaba ba nɛɛ,
 mban sɔna sa sɔ mini.
 I de su mɛnna
 kpa su da wuu si su gbãranu mɔn mi,
 sa n̄ gɔɔ mara.
 Domi Gusunɔ bɛsɛn Yinni u yiwa su gbi.
 U koo sun nim dɛɛgim n̄rusia,
 yɛn sɔ sa n̄n torari.
 15 Wee, sa tamaa wãara koo kɔsi,
 adama ya n̄ koore.
 Sa tamaa saa gaa wee yɛ sɔɔ bɛsɛn n̄ni swãaru
 ta koo kpe,
 adama nandaba bu sun deema.
 16 Wee sa yiberɛban dumin wɔkinu n̄ɔmɔ Danun bera gia.
 Ma yi wuri mɔ, yi tem kpuro n̄ni mu diirimɔ.
 Yiberɛ be, ba dɔanu guramɔ ba gbea mwaamɔ,
 ka sere Yerusalemu ka yen tɔmbu.
 17 Adama Yinni Gusunɔ u wisa u nɛɛ,
 na n̄ daa bɛɛ sɔɔwa mɛ ro?
 Wee kon bɛɛ wɛɛ dɛɛgii kparema
 yi yi n̄ dobo dobogibun gari n̄ɔmɔ.
 Yi koo bɛɛ dwɛɛwa.

Yeremin nuki sankira

¹⁸ Yeremi u nεε,
 nεn nuki sankira nεn tɔmbun wahalan sɔ.
 Na kɪ n tii nukuru yemiasia,
 adama ya n̄ koorɔ.
¹⁹ Wee, na nεn tɔmbun weeweenu nɔɔmɔ baaman di.
 Ba mɔ, Yinni Gusunɔ u sariwa Sionio?
 Yen sunɔ u n̄ maa wāawa mi?
 Ma Yinni Gusunɔ u wisa u nεε,
 mban sɔna ba nεn mɔru seeya
 ba b̄nu s̄amɔ n̄n bwāarokunu
 ba waama tɔn tukobun min di.
²⁰ Ma Yeremi u nεε,
 saa ye sa raa ȳiyɔ su faaba wa,
 ya doona nge ḡεebun saa.
 Wee, sa n̄ faaba wa.
²¹ Nεn tɔmbu ba n̄ni s̄ɔre.
 Ben n̄ni swāa te, ta man b̄kana.
 Na nande, na nuki sankire.
²² Tibu sariwa Galadio?
 Dokotoro goo sariwa mi?
 Nge mban sɔna Isireliban bosu kun kpeemɔ.
²³ Nεn wiru t̄a n daa nim yiba
 ma nεn n̄ni yi s̄a nge bwii,
 kon daa wuri kowa s̄ɔ s̄ɔ ka w̄kuru
 nεn tɔn be ba gun s̄ɔ.

9*Bwese weesugiru*

¹ Yeremi u nεε,
 n̄a n daa kuru mɔ gɔburɔ, kon daa dawa ten mi,
 n nεn tɔmbu deri na n ka bu tondine.
 Domi be kpuro ba s̄awa nge sakara kowobu.
 Ma ba kua naane sarirugibu.
² Yinni Gusunɔ u gerua u nεε,
 ba ra n nɔɔ d̄εerawa bu ka weesu ko.
 Ba ku ra tem mε kpare dee dee gem s̄ɔ,
 sere ka weesu.
 Wee siya su kua ben dam.
 Ba ra n nuku k̄suru m̄wa ba n d̄ɔɔ.
 Meya ba ku ra nε, Yinni Gusunɔ wure.
³ Baawure u ra n win kraasi taki dim̄wa.
 Ba n̄ naane m̄sine.
 Ba ra n k̄rumɔtɔnu kuanammewa,
 kpa ba n weesu s̄ɔnamɔ.
⁴ Kpa ba n n̄ni w̄kunamɔ.
 Ba ku ra gem s̄ɔne,
 kpa ba n ben nɔɔ d̄εerimɔ bu ka weesu ko.
 Meya ba ra n m̄εrimɔ nge mε ba koo ka k̄sa ko.
⁵ Ba ra tii w̄ε k̄san kobu ka weesu s̄ɔ
 sere ba yina bu man wura.
⁶ Ne, Gusunɔ, w̄llu ka tem Yinni, na nεε,
 wee, kon bu s̄wa n ben laakari m̄eri.

Domi na ò yē ye kon ka nɛn tɔn beni ko
ben nuku kāsurun sã.
7 Wee, tɔn ben yara ya sãawa nge sēε dēεguu
ge ga ra go.

Weesa ba ra n m̀,
kpa ba n ben berusebu b̄ari yɛndun gari s̄ɔm̄.
Adama ben ḡorū, yina ba ra n bu berie.
8 Yeniban s̄, kon bu s̄εyasia
kpa n bu m̄aru k̄sie.
Nε, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

Wuri ka sw̄in sanam

9 Yeremi u nεε,
kon guunu ka mi ba ra raa yaa sabenu kpare sw̄iya.
Domi nu gbera, goo ku ra maa sare mi,
ba ku ra maa yaa sabenun wuri n̄ mi.
Ma gun̄su ka gbeeku yεε yi duki yakikira min di.
Ḡānu kun maa w̄a mi.

10 Yinni Gusun̄ u nεε,
u koo de Yerusalemu yu ko bansu,
kpa yu ko gbeeku b̄n̄un w̄a yeru.
M̄ya u koo maa de Yudaban wusu su ko bansu.

11 Wara u bwisi m̄ u ka ye tubusia.
Yinni Gusun̄ ù n ka yēro gari kua,
u geruo yèn s̄ tem mε, mu kua bansu
mi goo ku ra maa sare.

12 Yinni Gusun̄ u maa nεε, yeni ya koorawa yèn s̄ nɛn t̄mbu ba nɛn woodaba deri ye
na bu wē, ma ba ò nɛn gere wure, ba ò ka ye s̄mburu kue.

13 Ma ba ben tiin k̄iru sw̄i ba b̄u wi ba m̀ Baali s̄awa nge mε ben baababa ba bu s̄ɔsi.

14 Yen s̄na nε, Gusun̄ Isireliban Yinni, nε wi na w̄llu ka tem m̄, na nεε, wee, kon bu
d̄a kiku gagu* ge ga sosu diisia, kpa n bu nim mε mu dēε m̄ n̄rusia.

15 Kpa n de bu yarina bu da bwese tukunun suunu s̄ɔ, mi be ka ben baababa ba ò daa
yē. Kon de bu bu go ka takobi, kpa bu bu kam koosia mam mam.

16 Nε, Gusun̄ w̄llu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

Yeremi u nεε,
i doo i tɔn kur̄ be ba ra ḡɔ sw̄i kasuma.
I doo i yen goniba sokuma

17 bu na fuuku bu sun ḡɔ wuri kua,
kpa b̄εsɛn n̄ni ȳresu su koku.

18 Domi wuri n̄ɔra Sīnī.

Ba m̀, wee, ba sun gura,
seku bakara sun deema.
N kua tilasi su ka b̄εsɛn tem deri.
Wee ba b̄εsɛn ȳnusu k̄suka.

19 B̄εε kur̄bu, i Yinni Gusun̄n gari n̄ɔw̄.
Kpa i swaa daki i n̄ ye u gerum̄.
I b̄εn w̄ndiaba wuri s̄ɔsio,
i ḡɔ wuri s̄ɔsin̄.

20 Domi ḡɔ u sun k̄aasi saa fenentin di,
ma u dua sere sina kpaar̄.
M̄ya u maa bii be ba b̄su sw̄εε s̄ɔ goom̄,

* 9:14 *d̄a kiku gagu* - D̄a kiku gera ba ra soku abusenti.

ka sere maa aluwaasiba mi ba ra gesi mennε kpuro.

²¹ Yinni Gusunɔ u nεε,
tɔmba koo wɔruku bu gbisuku,
kpa ben gonu nu n terie yakasɔ nge naa bisu,
n̄ kun mε nge dobi yi yi gea yina ba deri gberɔ.
Ba n̄ maa yi suamɔ.

À n kī a n bwisi gee mɔ,

a Gusunɔ gio

²² Yen sɔ, bwisigii u ku woo kana win bwisin sɔ.

Damgii u ku maa woo kana win dam sɔ.

Mεya dukiagii u ku woo kana win dukian sɔ.

²³ Adama wi u kī u woo kana,
u woo kanɔ yèn sɔ u bwisi mɔ u ka man tubu,
ma u yē ma nεna na s̄aa Yinni Gusunɔ.

Na s̄awa naanegii wi u ra siri dee dee,

kpa u de durom mu n w̄aa tem sɔɔ.

Tɔn benin bwesera ba ra man w̄ere.

Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Kirɔ

Yuu be ba n̄ Gusunɔ yēn sɔ

²⁴ Wee t̄ru gara sisi t̄e sɔɔ kon bu kam koosia be ba bango mɔ wasi sɔɔ ma ba ku ra n̄n arukawani yibie.

²⁵ Beya Egibitigibu, ka Yudaba, ka Edɔmuba, ka Amɔniba, ka Mɔabuba, ka be ba ra ben wii baarun seri k̄ni, ka sere be ba w̄aa gbaburɔ. Domi bwese tuku ni kpuro ka mam Isireliban tii, ba s̄awa bango sariba ben ḡrusɔ.

10

B̄nu ka Yinni Gusunɔ

¹ Bεε Isireliba, i swaa dakio i nɔ ye Yinni Gusunɔ u bεε s̄ɔmɔ. U nεε,

² i ku bwese tukunun yira sw̄i.

I ku wurura w̄ollun ȳire nin sɔ,

ni bwese tukunu n̄ n wa,

nu ra nande.

³ Domi bwese nin s̄aru ta s̄awa kam dirum.

Nu ra sewa nu da d̄aa s̄ɔwɔ nu d̄aa bura.

Kpa d̄aa d̄ako u ka ye bw̄aroku ko.

⁴ Kpa bu gu buraru kua,

bu gu sii geesu ka wura pote.

Kpa bu gira bu kulumba kpare ka matalaka,

gu ku ka w̄orman sɔ.

⁵ Bw̄arokunu nu ra n s̄awa

nge nare ye ba ra ko gberɔ.

Nu n̄ gari m̄, ba ra n nu s̄ɔwawa,

domi nu n̄ kp̄e nu ka tii s̄i.

Yen sɔ, i ku nin berum ko.

Nu n̄ kp̄e nu bεε k̄sa n̄ kun mε gea kua.

⁶ Ma Yeremi u Gusunɔ siara u nεε,

Yinni Gusunɔ, a kp̄a.

Goo sari wi u ka nun weenε.

Ma a ȳisiru yara wunen dam saabu.

⁷ Wuna a sãa bwesenu kpuron sina boko.

Wara u ñ koo nun nasia.

Wuna a yiiko kpuro mɔ.

Bwesenu kpuron bwisigibu sɔɔ,

goo sari wi u ka nun weenɛ.

⁸ Be kpuro ba ñ bwisi mɔ.

Ben yēru ta sãawa kam.

Domi dāra ba ra dāku ba n sãamɔ.

⁹ Kpa bu tu sii geesu pote, si ba ka na Taasisin di,

ñ kun mɛ wura ye ya wee Ufasin di,

kpa bu tu yabe gaaduragiru ka wunɔmgiru sebusia.

Ye ba kpuro ya sãawa tɔnɔn nɔman sɔmburu.

¹⁰ Adama wunɛ Yinni Gusunɔ,

a sãawa Yinni, wuna n weenɛ bu sã.

A wãawa. Kaa n maa bandu diiwa sere ka baadommaɔ.

Wunɛn mɔru yà n seewa,

tem mu ra yīriwa,

kpa bwesenu kpuro nu kpana nu yōra wunɛn wuswaaɔ.

¹¹ Bɛɛ bwese tukunu, i swaa dakio i nɔ, bɛɛn bũu ni, nu ñ wɔllu ka tem taka kue. Nin tii nu koo kam kowa mam mam.

¹² Yinni Gusunɔwa u tem taka kua

ka win dam, ka win yēru,

ma u wɔllu teria ka win bwisi.

¹³ Wiya u ra de bukɔ gu se wɔllɔ,

kpa u woo seeyama saa gen wãa yerun di,

kpa guru winu nu nim kpaasina,

kpa guru maakinu nu koorɔ, kpa gura yu nɛ.

¹⁴ Tɔnu ù n ye kpuro mɛɛra, u ra biti soorewa.

Sekuru ta ra maa sekobu mwɛwa

bà n ben bwāaroku ni wa.

Domi nu ñ kpɛ nu ko mɛ, nu ñ wēsiaru mɔ.

¹⁵ Ba nu kuawa bu ka tɔmbu nɔni wāke.

Nu ñ sãa gāanu. Nu koo kam ko sɔɔ teeru,

dɔma te Yinni Gusunɔ u koo nu siri.

¹⁶ Gusunɔ, Isireliban Yinni u ñ sãa nge ni.

Domi wiya u kpuro taka kua.

Wiya u sãa win tɔmbun arumani.

Win yīsira Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni.

Yerusalemun wɔrumaa

ya turuku kua

¹⁷ Yeremi u nɛɛ,

bɛɛ Yerusalemugibu, wee, yiberɛ ba bɛɛ tarusi.

I seewo i bɛɛn yānu kpaasina.

¹⁸ Domi Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

u koo de yiberɛ be, bu bɛɛ wɔri,

kpa bu bɛɛ gura bu ka bɛɛ da mi n toma.

¹⁹ Yerusalemugibu ba wuri wɔri ba mɔ,

sa kam kua. Wee, bɛɛn bosu kpɛa,

bɛɛn nɔni swāara banda.

Sa raa nɛɛ, kōsa yà n sun deema,

sa ko kpī su ye ma.

²⁰ Adama bɛɛn dia ya wɔruka.

Yen wɛɛ kpuro kasikira.
Ma ba bɛsɛn bibu gura kpuro.
Goo sari wi u koo maa bɛsɛn wuu seeya.

²¹ Yera Yeremi u nɛɛ,
bɛɛn kparobu ba kua gari bakasu.
Ba n̄ Yinni Gusunɔ kasu.
Yen sɔna ba n̄ kuure,
ma bɛɛ kpuro i yarina.

²² Wee damu gagu ga nɔɔramɔ.
Tɔn dabira wee saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di,
bu ka Yudaban wusu kpeerasia,
kpa su ko gbeeku bɔnnun wɔa yeru.

Yeremi u kanaru mɔ

ka win tɔmbun yĩsiru

²³ Yinni Gusunɔ, na yɛ
ma tɔnu kun kpɛ u win tii kpara
nge mɛ n weenɛ.
Goo sari wi u koo kpĩ u win tii swaa gea sure.

²⁴ Yinni Gusunɔ, a man sɛɛyasio saka sɔɔ,
n kun ka mɔru, kpa a ku ra man kam koosia.

²⁵ A wunen mɔru sureo
bwese ni nu n̄ nun mɛm nɔɔwammen mi,
ni, ni nu n̄ nun sɔamɔ.
Domi nu wunen tɔmbu Yakɔbun bweseru kpeerasiamɔ,
nu ben tem bansu koosiamɔ.

11

Isireliba ba Yinni Gusunɔn

arukawani kusia

¹ Gari yiniwa Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa. U nɛɛ,
² a nɛn arukawanin gari nɔɔwɔ, kpa a Yudaba ka Yerusalemugibu sɔ a nɛɛ,
³ nɛ, Yinni Gusunɔ, na gerua na nɛɛ, bɔrurowa wi u yina u nɛn arukawani yenin gari nɔ,
⁴ ye na raa ka bɛɛn baababa bɔkua sanam mɛ na bu yara Egibitin di mi ba raa nɔni sɔɔre
too. Miya na bu sɔɔwa na nɛɛ, bu nɛn gari swaa dakio, kpa bu ko ye na bu sɔɔwa. Saa ye
sɔɔra ba ko n̄ sɔa nɛn tɔmbu, kpa na n̄ maa sɔa ben Yinni.

⁵ Nge mɛya kon ka nɛn nɔɔ mwɛɛru yibia te na bɛɛn baababa kua na nɛɛ, kon bu tem wɛ
mɛ sɔɔ tim ka bom mu kokumɔ. Tem mɛya i waamɔ gisɔ.

Ma Yeremi u Yinni Gusunɔ wisa u nɛɛ, ami.

⁶ Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, a gari yini geruo Yudaban wusu kpuro sɔɔ
ka Yerusalemun nukurun swɛɛ kpuro sɔɔ, a nɛɛ, bu nɛn arukawanin gari swaa dakio kpa
bu yi mɛm nɔɔwa.

⁷ Saa dɔma tɛn di na ben baababa yarama Egibitin di sere ka gisɔ, na ra n̄ bu sɔɔmɔwa
bu de bu man mɛm nɔɔwa.

⁸ Adama ba n̄ nɛn gari yi swaa daki, bu sere yi mɛm nɔɔwa. Ben baawure u win tiin gɔru
kĩru swĩiwa. Ma na dera bɔri yin gari yi wɔa arukawani ye sɔɔ, yi bu di.

⁹ Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, wee Yudaba ka Yerusalemugibu ba nɔɔ tia
kua.

¹⁰ Ba wura ben baababan yira sɔɔ, be, be ba yina bu nɛn gari swaa daki. Ma ba ka bũnu
arukawani bɔkua ba nu sɔamɔ. Isireliba ka Yudaba ba nɛn arukawani ye kusia ye na ka
ben baababa bɔkua.

¹¹ Yen sōna nε, Yinni Gusunɔ, kon de kōsa yu bu wəri. Ba n̄ yariɔ kōsa yen min di. Ba koo man nɔɔguru sue adama na n̄ bu swaa dakimɔ.

¹² Yudaba ka Yerusalemugibu ba koo da bu būnu soku ni ba yākunu koosimɔ. Adama būu ni, nu n̄ bu faaba m̀ wahalan saa sɔɔ.

¹³ Bεε Yudaba, nge mε bεen wusu su geeru nε, nge mεya bεen būnu nu geeru nε. Nge mε Yerusalemun swεε yi geeru nε, nge mεya yen s̄aa yenu nu geeru nε, mi i ra būu wi ba m̀ Baali s̄a.

¹⁴ Adama wunε Yeremi, a ku kanaru ko t̄n ben s̄ɔ. Domi baa bà n man soka ben wahalan saa sɔɔ, na n̄ bu wurarimɔ.

Isireliba ba s̄aa nge d̄aa

te ta n̄ maa arufaani mɔ

¹⁵ Yinni Gusunɔ u maa nεε, bεε nen t̄n be na k̄i, mba i kasu nen s̄aa yerɔ.

Domu murafitira i ra n m̀. I tamaa kon maa bεen yākunu mwa, kpa i kun maa n̄ni s̄ɔre?

I tamaa kon de i yari wahalan di?

¹⁶ Yellu i s̄aa nge nen d̄aa geeru, te ta kpare ta maa bii geenu marumɔ.

Adama t̄ε kon d̄aa te ka ten k̄asi kpuro d̄ɔ m̄ni subaru sɔɔ.

¹⁷ Nε, Gusunɔ w̄llu ka tem Yinniwa na raa bεε gira nge d̄aa. Nεna kon de kōsa yu bεε deema bεε Isireliba ka bεε Yudaba, kōsa ye i kua i ka nen m̄ru seeyan s̄ɔ. Domi i būu wi ba m̀ Baali yākunu koosimɔ.

Yeremin yεnugibu

ba n̄n seesi

¹⁸ Yinni Gusunɔ u man s̄ɔsi ye nen t̄mbu ba man b̄kuamme. U man ben sanu sanusu s̄ɔsi.

¹⁹ Na raa bu naane s̄awa nge ȳa te ba ka d̄ɔ bu go. Na n̄ ȳε kōsa ba man bwisikusimɔ, ba m̀, bu de bu d̄aa te sura ka ten marum. Bu tu wuna wasobun suunu s̄ɔn di kpa bu ku maa ten ȳsiru n̄.

²⁰ Adama wunε Gusunɔ, w̄llu ka tem Yinni, a s̄awa wi u ra siri dee dee.

Wuna a t̄nun ḡru ka win bwisikunu ȳε.

Wuna na nen weewenu n̄mu s̄ndia.

Na marawa n wa m̄ru ye kaa bu k̄sia.

²¹ Ma Yinni Gusunɔ u nεε, wee ye u koo Anat̄tugibu kua, be, be ba kasu bu nen w̄aru wuna ba m̀, n ku Gusun̄n gari gere ka win ȳsiru. N̄a n maa yina, ba koo man go.

²² Yen sōna wi, Gusunɔ w̄llu ka tem Yinni u koo bu m̄ru k̄sia. Ben aluwaasiba ba koo gbi tabu sɔɔ, kpa ben bii t̄n dur̄bu ka t̄n kur̄bu bu gbi ḡɔrun s̄ɔ.

²³ Domi u koo Anat̄tugibu n̄ni sw̄aru kp̄εwa w̄ɔ ḡε sɔɔ u koo bu m̄ru k̄sia kpa goo kun tiare be sɔɔ.

12

Yeremi

u Yinni Gusunɔ gari bikiamɔ

¹ Yinni Gusunɔ, a s̄awa gemgii baadomma, na n̄ kp̄ε n nun siribu soku.

Adama ka mε, na k̄i n nun ḡanu bikia wunen gem mε sɔɔ.

Ye na bikiamɔ wee.

Mban sɔna durumgiin wāaru ta ra n kuuramɔ.

Mban sɔna a ra de be ba ñ nun naane sãa
ba n wāa bəri yendu sɔɔ.

² Wuna a bu duura nge dāru, ma ba nuuru kua,
ba kpɛa ba binu marumɔ.

Mɛya wunen gari ra n wāa ben nɔwɔ.

Adama yi ñ wāa ben gōruɔ.

³ Yinni Gusunɔ, a man yɛ.

A man waamɔ ma a nen gōru wɛera,
a wa ma ga wāa ka wunɛ.

A tɔn kōso be wunɔ nge yāa ni ba ra mwɛ bu sake.

A bu sɔɔru koowo a yi

tɔɔ te ba koo tɔmbu gon sɔ.

⁴ Sere saa yerà kaa n dera besen tem mu n wāa nuku sankiranu sɔɔ. Wee yakasu kpuro
gberamɔ, ma gbeeku yɛɛ ka gunɔsu gbimɔ besen tem men tɔn kōsobun sɔ. Domi ba gerumɔ
ba mɔ, a ñ ben sanu sanusu waamɔ.

⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

Yeremi,

à n ka naasugibu duka mɔ,

ma a bu kpana, a wasira,

amɔna kaa ka kpī a ka dumigibu duka da.

À n bəri yendu mɔ sanam mɛ tem mu alafia mɔ tɔna,

amɔna kaa ko Yuudenin daaru tà n nim yiba ta yarimɔ.

⁶ Domi wunen mero bisibu ka wunen yenugibu ba nun naane sarirun kom kuamme.
Wee ba nun nɔɔgiru suemɔ biruɔ. A ku bu naane ko, baa bà n nun gari dori sɔɔmɔ.

Yinni Gusunɔ

u win tɔmbu deri

⁷ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

na nen sãa yeru deri. Na nen tɔmbu biru kisi,

be, be ba sãa nen arumani.

Wee be, be na kī mi, na bu yiberɛba nɔmu sɔndia.

⁸ Domi ba man seesi nge gbee sunɔ

ge ga kukirimɔ dāa sɔwɔ.

Yen sɔna na ñ maa bu kī nge yellu.

⁹ Ba kua nge gunɔ ge gunɔsu gasu su kasu su di.

Kon gbeeku yɛɛ kpuro soku yi na yi di.

¹⁰ Yiberɛ dabiru ba na nen tɔmbun temɔ ba mu sankɔ,
nge mɛ yaa sabenu nu ra gberun dīanu sanku.

Tem mɛ, mu raa wā,

adama ba ñ gāanu deri mi.

¹¹ Ba tem mɛ gɔsia nge tem saaram.

Wee mu sãare nge tɔnu wi u gɔɔ sumɔ u nuki sankire.

Tem mɛ kpuro mu kam kua.

Goo sari wi u men weeweenu kua.

¹² Ka guunun wii kpiirɔ kpuro yiberɛba ba yɔwawa.

Na dera tabu bu tem mɛ kpuro wukiri.

Goo sari wi u wāa bəri yendu sɔɔ.

¹³ Wee ba dīanu duura, ma sãki kpia.

Ba tii wahala kua kam.

Sekura ba gā nɛ, Yinni Gusunɔn mɔrun sɔ.

*Nɔɔ mwεε te Yinni Gusunɔ**u bwese ni nu ka Isireliba sikerenε kua*

¹⁴ Yinni Gusunɔ u nεε, bwese ni nu ka Isireliba sikerenε, nu sɔawa tɔn kɔsobu. Nu tem mε mwa mε nε, Yinni Gusunɔ na Isireliba wε mu n sɔa ben tubi. Wee ye na gerumɔ bwese nin sɔ. Na nεε, kon nu wuka saa nin tem di, kpa n Yudaba wuna nin suunu sɔɔn di.

¹⁵ Adama sanam mε na nu wuka na kpa, kon maa nin wɔnwɔndu ko kpa n de nin baatere tu wura ten temɔ mε ta tubi di.

¹⁶ Geema ba raa nen tɔmbu sɔɔsi bu bɔre ka bũu wi ba mɔ Baalin yĩsiru, adama bà n gɔru gɔsia, ba mɔ nge mε n weenε nen tɔmbu bu ko, kpa ba n bɔrumɔ ba n mɔ, ka nε, Yinni Gusunɔn wáaru. Saa yera kon de bu sina ka nuku dobu nen tɔmbun suunu sɔɔ.

¹⁷ Adama bwese te ta yina tu man mem nɔɔwa, kon tu wukawa kpa n tu kpeerasia. Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

13*Kpaka ye ba kua**ka wεε damgii*

¹ Yinni Gusunɔ u nεε, nε, Yeremi, n doo n kpaka dwe kpa n ye sɛka pɔraɔ, adama n ku ye doke nim sɔɔ.

² Ma na kpaka ye dwa na sɛka pɔraɔ nge mε u man sɔɔwa.

³ Ma Yinni Gusunɔ u kpa n nεε,

⁴ n kpaka ye suo kpa n se n da daa te ba mɔ Efaratiɔ kpa n ye bere mi, kpee wɔru gagu sɔɔ.

⁵ Ma na seewa na da na ye berua mi, nge mε u gerua.

⁶ Ye n tε, u maa nεε, n wuro Efarati mi, kpa n kpaka ye suama ye u raa nεε, n bere mi.

⁷ Ma na seewa na da na kpaka ye sua mi ya raa beruan di. Adama na deema wee, ya sankira ya n maa garu koorɔ.

⁸ Yera Yinni Gusunɔ u man sɔɔwa u nεε,

⁹ nge mεya u koo Yudaba ka Yerusalemugibun tii suabu kpeerasia.

¹⁰ U nεε, ba sɔawa tɔn kɔsobu, ba ku ra wure bu win gari nɔ. Ben gɔru kĩrun gariya ba ra n yɔrari, kpa ba n bũnu yiiramme ba n sɔamɔ. Ba koo kowa nge kpaka ye, ye ya n maa garu koorɔ mi.

¹¹ Nge mε ba ra kpaka sɛke pɔraɔ, nge mεya u raa Isireliba ka Yudaba kpuro sua u tii sɛke ba n ka sɔa win tɔmbu, ba n win yĩsiru sɔɔwa, ba n sɔa win buraru, kpa tɔmba n nùn siaramɔ ben sɔ. Adama ba n win gari wure. Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

Yinni Gusunɔn mɔru

¹² Yinni Gusunɔ u nε, Yeremi sɔɔwa u nεε, n doo n nen tɔmbu Isireliba sɔ ma wi, ben Yinni, u gerua u nεε, tam bwáara wáawa tam sɔ. Adama bà n wisa ba nεε, ba yε mε,

¹³ saa yera kon bu sɔ n nεε, mεsuma wi, Yinni Gusunɔ u gerua. U nεε, u koo de win mɔru yu ko nge tam mε mu koo Yerusalemun tɔmbu kpuro go, ka sinam be ba sɔ Dafidin sina gɔna sɔɔ, ka yáku kowobu, ka win sɔmɔbu, tem men tɔmbu kpuro gesi.

¹⁴ Kpa bu soona bu kɔsukuna, baaba ka bii, u n ben goon wɔnwɔndu mɔ. Gáanu maa sari ni nu koo nùn yɔrasia sere u ka be kpuro go.

*Yinni Gusunɔ u tɔmbu**kirɔ mɔ ben tii suabun sɔ*

¹⁵ Bεε, Isireliba,
i swaa dakio i nɔ, ye na gerumɔ.

I ku maa tii sua,
domi Yinni Gusunɔ u ka bεε gari mɔ.

¹⁶ I Gusunɔ bεen Yinni bεere wεεyo
u sere ka yam wɔkuru na

te ta koo de i sokukira guunu wəllə.
 Mɛya i yam bururam mara,
 adama u koo de mu tīra mam mam
 kpa mu gəsia yam wəku bakaru
 nge te ta wāa gəribun wāa yerə.

¹⁷ I kun gari yi swaa daki,
 kon da n swī bəkuə bɛɛn tii sua bin sɔ.
 Kon nənɪ yīresu yari n banda.
 Domi ba koo bɛɛ Yinni Gusunən təmbu yoru mwɛɛri
 bu ka da tem tukumə.

¹⁸ Yinni Gusunə u man sɔwə u nɛɛ,
 n sina boko ka win mɛro sɔwə n nɛɛ,
 bu sinə temə domi ben sina furəsu wəruka
 si su sãa ben buraru.

¹⁹ Wee, wuu si su wāa sɔə yɛsan nəm dwaru gia Nɛgɛbuə,
 sin tamba doona kpuro,
 ma wuu si, su kɛnuə.
 Goo sari wi u koo maa su kɛniə,
 domi ba sin təmbu Yudaba gura kpuro sem
 ba ka doona tem tukumə.

Ba Yerusalemun bɛɛɛ wuna

²⁰ Wunɛ Yerusalemu, a nənɪ seeyo a wa,
 wee, wunɛn yiberɛba ba wee sɔə yɛsan nəm geu gian di.
 Mana tən be na raa nun nəmu səndia ba wāa,
 bən sɔ a raa bɛɛɛ mə.

²¹ Be ba raa nun sokumə yinni,
 bə n nun sɛɛyasiabu na, mba kaa gere.
 Saa ye sɔəra wuriribu bu koo nun deema
 nge tən kurə wi u yiire u kī u ma.

²² Kaa tii bikia gɔruə a nɛɛ, mban sɔna yeni ya nun deema.
 Wunɛn tora dabinun sɔna ba wunɛn bekuru pota ka dam
 ba nun sekuru doke.

²³ Etiopigii u koo kpī u win wasin gəna kəsi?
 Musuku gbeku ga koo maa kpī gu gen sansun bausu kəsi?
 Aawo.

Nge mɛya bɛɛ be i kɔsan dɔnɛ mə,
 i n kpɛ i gea ko.

²⁴ Yen sɔ, kon bɛɛ yarinasiawa
 nge mɛ woo ga ra yakasu yarinasiə gbaburə.

²⁵ Wunɛ, Yerusalemu,
 yèn sɔ a nɛ, Yinni Gusunə duari,
 ma a wunɛn naanɛ doke weesu sɔə,
 wee ye na nun yiiye.

²⁶ Kon wunɛn bekuru gbabia
 kpa bu wunɛn tereru wa.

²⁷ Na waamə sakararu ka kuuki yi a mɔ,
 sanam mɛ a būnu gasirimə a sāmə guunu wəllə ka yakasə.
 Ya sãawa gãa kɔsunu nɛn nənɪ sɔə.
 Yen sɔ, wunɛ Yerusalemu, kaa kam ko à kun tii dɛɛrasie.
 Saa yerà a mara, a ka tii dɛɛrasia.

14

Nim gɔ̃o bakaru

¹ Sanam me nim gɔ̃ora wãa, Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔ̃owa u neɛ,

² Yudaba ba gɔ̃o wooru sɔ̃.

Goo maa sari ben wuu marosun kɔ̃nnɔsɔ̃.

Wee ba wɔ̃ruka temɔ ba nuki sankire.

Ma Yerusalemugibu ba nɔ̃ogiru sue ba faaba kanamɔ.

³ Dangibu ba bwɛɛbwɛɛbu gɔ̃rimɔ bu nim kasuma.

Adama bɔ̃ n dɔ̃kɔ da ba ku ra nim wa.

Ba ra gɔ̃siramewa ka koto gbebusu,

kpa seku bakaru ta n bu mɔ, ba n wuswaa gãanu wukiri.

⁴ Tem mu besikira yɛn sɔ̃ gura kun nemɔ.

Ma sekura gbee wukobu mɔ ba wuswaa gãanu wukiri.

⁵ Yaka bekusu sari.

Batuma sɔ̃ora nɛnnu ra ma

kpa nu doona nu binu deri.

⁶ Wee gbeeku ketekunu nu wãa guunu wɔ̃llo,

nu wom gabirimɔ nge gbeeku bɔ̃nu.

Nin nɔ̃ni tonda yɛn sɔ̃ yakasu sari.

⁷ Yudaba ba gerumɔ ba mɔ,

baa me sa taare mɔ besen durum sɔ̃,

Yinni Gusunɔ, a sun somio wunen yĩsirun beɛɛn sɔ̃.

Wee sa kua mem nɔ̃ sariba, ma sa nun torari.

⁸ Wune wi beɛɛ Isireliba sa naane sãa,

wuna a ra sun faaba ko wahalan saa sɔ̃.

Mban sɔ̃na kaa n sãa nge sɔ̃ wi u sarɔ besen temɔ

u kpuna wɔ̃ku teeru tɔ̃na.

⁹ Mban sɔ̃na kaa n sãa nge wi ba wɔ̃ri subaru sɔ̃,

n kun me nge tabu durɔ wi u kpana u sun faaba ko,

a sere wãa besen suunu sɔ̃.

Yinni Gusunɔ, ma sa wunen yĩsiru sɔ̃owa,

a ku sun deri.

¹⁰ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua win tɔ̃mbun sɔ̃. U neɛ, ba ra kã ba n yaayaare mɔ. Ba ku ra kpĩ bu sina bu tii neɛ. Ba n maa nùn wɛremɔ. U ben durum yaaye. Yen sɔ̃na u bu seɛyasiamɔ.

¹¹ Ma Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔ̃owa u neɛ, a ku tɔ̃n be kanaru kua n ka bu gea kua.

¹² Domi baa bɔ̃ n nɔ̃ bɔ̃ku, na n ben kanaru nɔ̃mɔ. Bɔ̃ n maa yãku dɔ̃o mwaararuginu ka kɛnu ganu kua, na n nu mwaamɔ. Kon de bu gbiwa gɔ̃orun sɔ̃ ka kɛsi kɛsi bararun sɔ̃ ka maa tabu sɔ̃.

¹³ Ma Yeremi u wisa u neɛ, Yinni Gusunɔ, wee wunen sɔ̃mɔbu ba wunen tɔ̃mbu sɔ̃mɔ ba mɔ, ba n tabu wasi. Gɔ̃ora kun maa duɔ ben temɔ. Kaa de ba n wãawa bɔ̃ri yendu sɔ̃ ka toro sindu.

¹⁴ Yinni Gusunɔ u maa nùn sɔ̃owa u neɛ, weesa ba gerumɔ ka nen yĩsiru. Na n bu gɔ̃re, na n bu wooda gaa wɛ. Mɛya na n maa bu gari geɛ sɔ̃owa. Kãsinu ka sian gari ka ben gɔ̃rusun gari yi ba gerumɔ, ye kpuro weesa.

¹⁵ Yen sɔ̃, sɔ̃mɔ be na n gɔ̃re mi, ba ka tɔ̃mbu sɔ̃mɔ ba mɔ, ba n tabu wasi ben temɔ, gɔ̃ora kun duɔ mi, kon de bu gbi tabu sɔ̃, ka gɔ̃orun sɔ̃.

¹⁶ Kpa tɔ̃n be ba maa weesun gari sɔ̃mɔ mi, ba n wɔ̃ruka Yerusalemun swɛɛ sɔ̃ gɔ̃ te, ka taa bin sɔ̃. Ba n goo wasi wi u koo bu sike, be ka ben kurɔbu ka bibu. Kon de ben nuku kɔ̃suru tu wɔ̃riwa ben tii sɔ̃.

¹⁷ Yeremi u neɛ, Gusunɔ u man sɔ̃owa n tɔ̃n be sɔ̃ n neɛ,

nen nani yiresu su kokumɔ bururu ka yoka,
 su n̄ yõre.
 Domi wahala baka ya nen tɔmbu deema.
 Ba bu so ba mɛɛra kua.
¹⁸ Nà n yara na da yakasɔ,
 na ra tɔn be ba go tabu sɔɔn gonu wawa nu kpĩ.
 Nà n maa wurama wuuɔ,
 kpa n deema tɔmba barɔ gɔɔrun saabu.
 Gusunɔn sɔmɔbu ka yãku kowobu
 ba ra n den sirenɛwa tem mɛ sɔɔ.
 Ba n̄ yẽ ye ba m̀.

Isireliba ba Yinni Gusunɔ

suuru kanamɔ

¹⁹ Yinni Gusunɔ,
 a bɛsɛ Yudaba biru kisiwa mam mam?
 A sun bwɛra yarawa?
 Mban sɔna a sun sɛɛyasiamɔ a mɛɛra m̀
 ye ya n̄ bɛkuramɔ.
 Sa b̄ari yendu mara, adama sa n̄ tu wa.
 Sa mara a sun bɛkia, adama nani swãaru sɔɔra sa wãa.
²⁰ Yinni Gusunɔ, sa durum kua wunen mi.
 Sa tuba ma nuku kɔsura sa kua, bɛsɛ ka bɛsɛn baababa.
²¹ A wunen arukawani yaayo ye a ka sun b̄akua.
 Wunen yĩsirun s̄ɔ, a ku sun gɛm.
 A ku maa Yerusalemu funɛ wã
 mi a wunen sina gɔna yiikogia yii.
²² Bũu goo sari wi u koo kpĩ u gura nɛesia,
 wɔllun tii, ta n̄ kpẽ tu gura nɛesia.
 Gusunɔ bɛsɛn Yinni, wuna a ra de gura yu nɛ.
 Wuna sa maa naanɛ sãa. Domi wuna a ra ye kpuro ko.

15

¹ Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, na n̄ nen tɔmbu Yudaba wɔnwɔndu kuammɛ, baa Mɔwisi ka Samuɛli bà n na nen mi, bu ka man suuru kana ben s̄ɔ. Kon bu sɔwa n nɛɛ, bu doonɔ nen wuswaan di.

² Bà n maa wunɛ Yeremi bikia ba nɛɛ, mana ba koo da, kpa a bu wisi a nɛɛ,
 ba koo gbiwa.

Gaba koo ben yaron gɔɔ gbi, gɔɔ wiya koo bu sua.

Gaba koo gbi tabu sɔɔ, gɔɔ wiya koo bu sua.

Gaba koo gbi gɔɔrun s̄ɔ, gɔɔ wiya koo bu sua.

Kpa bu maa gabu yoru mwɛɛri, yoo tera ba koo di.

³ Kon de kɛsinu nne yu bu deema. Ba koo gbi tabu sɔɔ, kpa b̄ɔnu nu ben gonu gɛɛri, kpa gbeeku yɛɛ ka gunɔsu bu di mam mam.

⁴ Biti ka bɛrum koo bwese tukunu mwa bà n wa ye ya bu deema, ye Yudan sina boko Manase Esekiasin bii u kuan s̄ɔ kpuro Yerusalemuɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo Yudaba sɛɛyasia

⁵ Saa ye sɔɔ, Yerusalemu,
 wara u koo wunen wɔnwɔndu wa.
 Wara u koo nun wanyo kua.

Wara u koo na u bikia ye n nun m̀.

⁶ Wee a man deri, ma a biru wura.

Yen s̄, kon nun n̄ma doke n nun kpeerasia.

Domi na wasira ka baadomman w̄nw̄n te na nun kuamm̄.

⁷ Kon n̄n t̄n be sarawa nge dobi

wusun gb̄ara k̄nn̄s̄.

Kon de bu ben bibu bia, kpa n bu kam koosia.

Domi ba yina bu ben sw̄εε k̄si deri.

⁸ Kon de ben ḡaminibu bu yani s̄eri dabiru kera

yi yi w̄a nim w̄kun goor̄.

Kon de yiber̄eba bu na

bu ben aluw̄asiban m̄erobu w̄ri s̄̄ s̄̄ gb̄ara.

Kpa nuku sankiraru ka b̄erum ben m̄ero be deema subaru s̄̄.

⁹ Wi ba raa b̄εεε w̄̄m̄

ȳn s̄̄ u bii t̄n dur̄bu n̄̄ba yiru mara

u wasikiram̄.

U koo mam gbiwa sekum ka seku bakaru.

Be ba tie, kon de yiber̄eba bu bu gowa tabu s̄̄.

N̄, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

Yeremi u Yinni Gusun̄

weeweenu koosim̄

¹⁰ Yeremi u n̄ε,

n̄n m̄ero, mban s̄̄na a man mara.

Wee na kua b̄ruro.

Domi n̄n s̄̄na tem m̄n t̄mbu kpuro

ba sikirinam̄ ba sannam̄.

Na n̄ goon mi ḡanu b̄kure,

na n̄ maa goo ḡanu b̄kure.

Adama ka m̄ε, ba man b̄rusim̄wa kpuro.

¹¹ Ma Yinni Gusun̄ u n̄ε,

kon nun yakia wun̄n gean s̄̄,

kpa n nun wun̄n yiber̄eba kamia

wahala ka nuku sankiranun saa.

¹² Goo kun kp̄̄ u sisu b̄̄ku,

si su wee s̄̄ ȳsan n̄m geu gian di

ka sere maa sii gandu.

¹³ Kon de yiber̄eba bu na

bu tem m̄n arumani kpuro gura

n̄n t̄mbun durum s̄̄ ye ba kua tem m̄ε kpuro s̄̄.

¹⁴ Kon de bu ben yiber̄eba s̄̄ tem tukum̄ mi ba n̄ ȳ.

Domi n̄n m̄aru seewawa be s̄̄ nge d̄̄.

¹⁵ Yera Yeremi u Yinni Gusun̄ wisa u n̄ε,

a kpuro ȳ.

A man yaayo. A ku man duari.

A be ba man n̄ni s̄̄m̄ m̄aru k̄sio.

A ku man go, wun̄ε wi a suuru m̄.

A ȳ ma wun̄n s̄̄na na sekuru s̄̄wa.

¹⁶ Wun̄n gari kpurowa na sw̄aa daki.

Ma na yi doke ḡrū.

Yiya yi man nuku dobu w̄̄.

Gusun̄ w̄llu ka tem Yinni,

a n̄ ȳ ma wun̄n ȳsira na s̄̄wa.

17 Mɛya na ñ wure n sina ka tɔn yaa kasikiobu
su ka nuku dobu ko sannu.
Na tii gɔwawa na sɔ ne turo,
domi a dera nen mɔru seewa.

18 Yinni Gusunɔ,
mban sɔna na wahala mɔ sere ka tɛ.
Mban sɔna ya sɔa nge boo wi u ku ra kpe.
Yinni, kaa n man sɔawɛwa nge bwia ye ya ñ naane mɔ,
ñ kun mɛ nge daa te ta ra nim kpe?

19 Ma Yinni Gusunɔ u Yeremi wisa u nɛɛ,
à n gɔsirama nen mi,
kon de a maa ko nen sɔm kowo.
À n wura a mɛm saarinu deri
kpa a gari arufaanigii gere,
kon maa nen gari doke wunen nɔwɔ.
N ñ mɔ wuna kaa gɔsira ben mi,
beya n weene bu wurama wunen mi.

20 Kon de a n dam mɔ
nge gbàra te ba kua ka sii gandu.
Ba koo ka nun tabu ko,
adama ba ñ nun kamiamɔ.
Domi ko na n ka nun wɔa n nun faaba ko.

21 Kon nun yakia tɔn kɔsobun nɔman di.
Kpa n nun wɔra be ba nuki sosun nɔman di.
Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

16

Gusunɔ u yina

Yeremi u kurɔ sua

- 1 Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔwɔa u nɛɛ,
2 a ku kurɔ sua, kpa a ku bibu ma tem mini.
3 Wee ye ya koo bii be ba koo marura tem mɛ sɔɔ deema, ka ben mɛrobu ka ben tundobu.
4 Barara ta koo bu go. Ba ñ bu gɔɔ swiyyamme. Ba ñ maa bu sikumɔ. Ba koo kowa taaki
tem sɔɔ. Be ba tia kpa bu bu go tabu sɔɔ, ñ kun mɛ, gɔɔru tu bu go, kpa gbeeku yeɛ ka
gunɔsu ben gonu di.
5 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, a ku du diru mi ba gɔɔ wooru sɔ a ka bu duura. Domi na nen
bɔri yendu wuna tɔn ben min di. Na ñ ben kɔru mɔ, mɛya na ñ maa ben wɔnwɔndu mɔ.
6 Damgibu ka bwɛɛbwɛɛbu ba koo gbiwa. Ba ñ bu sikumɔ, ba ñ maa ben gɔɔ wooru
sinamɔ. Goo kun tii muririmɔ, goo kun maa kɔnimɔ ben gɔɔn nuku sankiranun sɔ.
7 Bɛn tɔmba gu mi, ba ñ goo wasi wi u koo ka bu dɔanu naawa u ka bu nukuru yemiasia.
Goo maa sari wi u koo ka bu tam naawa u ka bu dam kɛ, baa ñ n ben mɛron na u gu, ñ kun
mɛ, ben tundo.
8 Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔwɔa u nɛɛ, yɛnu mi ba tɔɔ baka dim mɔ, a ku du mi, i di
i nɔ ka be sannu.
9 Domi nɛ, Gusunɔ Isireliban Yinni, nɛ wi na wɔllu ka tem mɔ, na kon yam min nuku
dobu kpeerasia bɛen nɔni biru. Ba ñ maa nuku dobon womusu ka be ba suanamɔn
nɔngiru nɔmɔ mi.
10 Sanam mɛ kaa tɔn be gari yi nɔasia, ba koo nun bikia bu nɛɛ, mban sɔna nɛ, Yinni
Gusunɔ na bu nɔni swɔa tenin bweserun gari sɔmɔ. Mba ba nɛ, Gusunɔ ben Yinni torari.
11 Saa ye sɔra kaa bu wisi a nɛɛ, ben baababa ba man deri, ma ba da ba bɔnu sɔwa ba
yiira nin nuurɔ, ma ba man biru kisi, ba ñ nen woodaba mɛm nɔwɛ.

¹² Ma ben tii ba kōsa kua n kere ben baaba be. Wee ben baawure u yōrari u win gōrun kīru kankam swīi. Ba ñ nen gari swaa dakimə.

¹³ Yen sō, kon bu yara tem minin di, kpa bu da tem mi ben baababa ka ben tii ba ñ yē. Miya ba koo būnu sā sō sō ka wōkuru. Domi na ñ maa bu durom gam kuammē.

Isireliba ba koo wurama

¹⁴ Yinni Gusunə u nē, yen sōna tōnu ganu sisi nì sō ba ñ maa bōrumə bu nē, ka Yinni Gusunən wāaru wi u Isireliba yarama Egibitin di.

¹⁵ Adama ba koo bōrewa bu nē, ka Yinni Gusunən wāaru wi u Isireliba yarama saa sō yēsan nəm geu gian di ka sere tem mi u raa bu yarinasian di. Domi kon de bu wurama ben temə mē na raa ben baababa wē.

Sēyasia bi bu wee

¹⁶ Yinni Gusunə u nē, wee, kon yiberēba seeya bu Isireliba mwēeri nge mē susure kowobu ba ra swē mweeri. Yeniban biru, kon maa yiberē gabu seeya bu bu wōri bu go gungunu wōllə ka guunə, ka sere maa kpee baaba sō nge mē taasobu ba ra yē wōri bu go.

¹⁷ Domi nen nōni yi ben sanu sanusu mēera, sin gasu kun berua nen nōni sō. Mēya na maa ben toranu kpuro waamə.

¹⁸ Kon bu ben durum are wē mam mam. Domi ba nen tem disi doke mē mu sāa nen arumani, ma ba dera mu ben būn bwāarokunu yiba ni nu ñ wāaru mə.

Tambu kpuro

ba koo Gusunə tubu

¹⁹ Yeremi u nē,
Yinni Gusunə, a sāawa nen dam
ka nen kuku yee damguru, nōni swāarun saa.
Wunen miya handunian goonu nne kpuron tambu ba koo na,
kpa bu nē, weesa ben baababa ba swīi.
Ben būnu nu ñ gāanu sosi, nu sāawa kam dirum.

²⁰ Tōnu u koo kpī u tii kua ye u koo sā.

Adama ka gem, nu ñ sāa Gusunə.

²¹ Yen sōna, wunē Yinni Gusunə a nē,

kaa bu wunen dam sōsi,
kpa bu gia ma wuna a sāa Yinni Gusunə.

17

Yudaban durum

ka ben sēyasiabu

¹ Yudaban durum ya yorua ben gōrusə.
Ya maa sōsire ben yāku yenun kāanu sō.
Ma n sāare ba ye yorua mi,
ka yorutii sisugia ka kpee te ta bəbunu bo.

² Ya sāawa seeda ye ya bu taarē wēemə.
Nge mēya ben būu turanu ka ben bwāarokunu
ka ben dāa kubenu ka ben gungunu mi ba ra būu wi ba mē Asitaate sā,
ya maa bu taarē wēemə.

³ Yen sōna nē, Yinni Gusunə,
kon nen guu tēn mi ba ra man sā,
ka ben dukia ka ben gbea
ka gungunu mi ba ra būnu sā
yiberēba nōmu bēria, ben durum yen saabu
ye ba kua ben tem mē kpuro sō.

4 Ben toranun s̄na ba koo ben tem bia
 mε mu s̄a ben tubi.
 Kon bu ko ben yiberεban yobu,
 kpa bu da tem mi ba n̄ yē.
 Domi ba dera nen m̄aru ya yabura nge d̄o.
 Ya ko n maa yaburewa sere ka baadommao.

A kun t̄onu naanε s̄a

5 Ne, Yinni Gusun̄wa na neε,
 b̄rigiwa wi u win ḡru s̄iya nen min di,
 ma u t̄onu naanε s̄a, u t̄sa wi s̄o.

6 U ko n w̄nw̄ndu soorewa
 nge d̄a kiki si su w̄a mi ḡanu ku ra kpi.
 U n̄ nuku dobu wasi.
 U ko n w̄awa tem saaram̄o mi goo sari.

7 Adama domarugiiwa wi u win naanε doke ne, Yinni Gusun̄o s̄o,
 ma win toro sindu ta w̄a ne s̄o.

8 Ȳero ko n s̄awa nge d̄a te ta ȳo daarun gooro,
 t̄n gbini yi ku ra nim bie.

D̄a ten bweseru ta ku ra n yam susuru gara.
 Ten wurusu ra n bekusu s̄awa saa kpuro.
 S̄o s̄arerun saa ȳa n na,
 ta ku ra gberε, baa w̄o ge gbeburε ȳra.
 M̄ya ta ku ra maa marubu ȳre.

9 T̄onun ḡru ga ra k̄sa berewa.
 M̄ya gen barara ku ra bekure.
 Goo u w̄a wi u koo kp̄i u gen bwisikunu gia?

10 Ne, Yinni Gusun̄wa
 na ra t̄onun ḡru ka win bwisikunu w̄eri,
 n ka n̄n ye u kuan are w̄.

11 Wi u dukia guram̄o ka swaa k̄sa,
 u s̄awa nge kusu ge ga s̄a tuka wee ye ga n̄ ka.
 Dukia ye, ya koo n̄n deriwa
 win w̄aarun suunu suunuka s̄o,
 kpa u n s̄a nge gari b̄k̄o win w̄a d̄akiru s̄o.

Yinni Gusun̄o turowa

u s̄a w̄aarun bwia

12 Beεn s̄a yee d̄eraru
 ta s̄awa nge sina kita yiikogiru
 te ta w̄lle suare yellun di.

13 Yinni Gusun̄o, wuna beε Isireliba sa ȳiȳo.
 Be ba nun biru kisi, ba koo sekuru wa.
 Be ba ka nun tondinε, ba koo bu duari.
 Ba ko n s̄awa nge b̄n ȳsa ba yorua tua s̄o.
 Domi ba wunε Yinni Gusun̄o deri,
 wunε wi a s̄a nge bwia ȳn nim mu w̄aru w̄em̄o.

Yeremi u Yinni Gusun̄o

somiru kanam̄o

14 Yinni Gusun̄o, a man bekio,
 kpa n wa n bekura mam mam.
 A man faaba koowo kpa n faaba wa.
 Domi wunε turowa na ra n siaram̄o.

15 Yinni Gusunɔ, wee, tɔmba man bikiamɔ ba mɔ,
mana nɔni swāarun gari yi a bu sɔɔwa mi, yi woo.

I den bu wɔrima.

16 Adama na n̄ yinɛ n wunen tɔmbu kpara.

N n̄ nɛ, na sende nɔni swāa ten tɔru tu ka na.

Wunen tii, a yɛ mɛ.

A maa yɛ gari yi na yara nen nɔn di kpuro.

17 Yen sɔ, a ku de na n maa berum soore wunen sɔ,
wunɛ wi a s̄a nen kuku yeru nɔni swāarun saa.

18 A de be ba man nɔni sɔɔmɔ bu sekuru wa.

Kpa nɛ, na kun tu wa.

A de bu diiri, kpa nɛ, na n wāa ka toro sindu.

A de nɔni swāaru tu bu deema,

kpa a bu sɛyasia n kp̄a.

Tɔɔ wɛrarugirun bɛɛɛ wɛɛbu

19 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, Yeremi, a seewo a da a yɔra kɔnnɔwɔ ge ba mɔ tɔmbun kɔnnɔ mi
Yudaban sinambu ba ra ka du kpa bu ka yari, kpa a maa da a yɔra kɔnnɔ si su tien mi.

20 Kpa a bu sɔ a nɛɛ, be, Yudaba ka ben sunɔ ka be, Yerusalemugibu, be kpuro be ba
dumɔ kɔnnɔ sin min di, bu nɛ Yinni Gusunɔgia swaa dakio bu nɔ.

21 Na nɛɛ, ba n tii sɛ kpa bu ku raa sɔmunu sɔbe tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ. Bu ku raa maa nu
duusia Yerusalemun gb̄ara kɔnnɔsun di.

22 Bu ku raa mam nu yara ben yɛnusun di. Bu ku sɔmburu garu ko. Adama bu sanam
mɛ yiiyo nɛ, Yinni Gusunɔn sɔ nge mɛ na ben baababa yiire.

23 Geema, ben baaba be, ba swaa taaya. Ba n̄ man swaa daki. Ba nen sɔɔsinu yina.

24 Adama be, b̄a n man swaa daki ka gem, ma ba n̄ sɔmunu ganu duusie Yerusalemun
kɔnnɔsun di tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ, ma ba tɔɔ te yi nɛ, Yinni Gusunɔn sɔ, ma ba n̄ sɔmburu
garu kue te sɔɔ,

25 saa yera sinam be ba sɔ Dafidin sina gɔnɔɔ ka ben sina asakpɔbu ba koo du saa
Yerusalemun kɔnnɔ sin min di, ba n tabu kekɛba dua, be dumi gawe, kpa gabu ba n dumi
sɔni. Mɛya Yudaba kpuro ka Yerusalemugibu kpuro ba koo maa du mi, kpa Yerusalemu
ya n tɔmbu yiba sere ka baadommaɔ.

26 Tɔmba koo na nen s̄a yerɔ Yudan wusu ka Yerusalemun baru kpaanu kpuron di ka
Benyamɛn tem di, ka sere maa guunun di ka wɔwin di, ka sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian di,
tem mɛ kpuron di gesi, bu ȳaku dɔɔ mwaararuginu ko ka siarabun ȳakunu, kpa bu ka
kɛnu na, kpa bu turare dɔɔ doke mi.

27 Adama b̄a kun nen gari swaa daki, yi na nɛɛ, bu man tɔɔ wɛrarugii te yiiya, ma ba
dumɔ Yerusalemun kɔnnɔsun di, ba n sɔmunu sɔɔwa, tɔɔ wɛrarugii te sɔɔ, saa yera kon
wuu ge dɔɔ doke wi u n̄ gbimɔ kpa be kpuro bu dɔɔ mwaara.

18

Yeremi u da mɔmɔn yɛnuɔ

1 Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,

2 a seewo kpa a da mɔmɔn yɛnuɔ. Miya kon nun gari sɔ.

3 Ma u seewa u da mɔmɔn yɛnu mi. U deema wee u wekeru mɔ.

4 Weke te u mɔ mi, ta n̄ gea kue. Ma u ten sɔn te sua u ka weke kpaaru kua te ta n̄n
wɛre.

5 Yera Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

6 mban s̄ona na n̄ kp̄ɛ n ka bɛɛ Isireliba ko nge mɛ. Wee nge mɛ mɔmɔ wi, u sɔndu sua u
neni win nɔmuɔ, nge mɛya i maa wāa nen nɔmuɔ.

⁷ Gasə, na ra gere bweseru garun sō n nɛɛ, kon tu wuka n sura nge dāa, kpa n tu kam koosia.

⁸ Adama bwese te, tà n ten daa kōsa ta nuku kōsuru deri, na ra tu deriwa na kun maa tu kōsa kue.

⁹ Mɛya gasə, na ra maa gere bweseru garun sō n nɛɛ, kon tu seeya.

¹⁰ Adama bwese te, tà n kōsa m̀ ma ta ñ nɛn gere swaa sue, na ku ra maa tu gea ye kue ye na raa gōru doke mi.

¹¹ Yen sō, a Yudaba ka Yerusalemugibu sōwə a nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunə na sōru m̀ n ka bu kōsa kua. Na yen kpunaa yi. N n mɛn na, ben baawure u win daa kōsa derio u wurama nɛn mi.

¹² Adama ba koo gere bu nɛɛ, mban sōna ba koo kōsi. Ben baawure u koo win bwisiku kōsunu swīiwa u ko ye u kī.

Isireliba ba Gusunə yina

¹³ Yinni Gusunə u nɛɛ,
Isireliba ba gāa kōsunu kua n sara.

I bwesenu kpuro bikio,
wara u yenin bweseru nōre.

¹⁴ Nim mu ra kokubu kpe Libanin guunu wəllun di?
Daa te ta kokumə,
ta ra nim gem kpe?

¹⁵ Adama nɛn tambu ba man duari
ba da ba būnu turare dō dokeammɛ.
Ya dera ba ñ yē ye ba m̀ ben swɛɛ sō.
Ba ben yellun swaa dosu derimə,
ma ba swaa kisi swī.

¹⁶ Ba dera ben tem mu sankira.
Ma tambu ba bu yēmə baadomma.
Wi u sarə mi gesi, ù n mu wa,
u ra wiru kparewa.

¹⁷ Yen sōna kon de bu yarina yiberɛban wuswaaə
nge tua ye sō yari yerun woo ga yarinasia.
Kon bu biru kisi.
Na ñ bu mɛrimə sanam mɛ ba nɔni sōre.

Ba nəə tia kua

bu ka Yeremi mwa

¹⁸ Yera tən be, ba nɛɛ, su Yeremi nəə tia kua su nùn mwa. Domi wooda kun gbimə baa yāku kowobu bà kun wāa. Bwisi kun kpeemə baa bwisigibu bà kun wāa. Gusunən gari kun gbimə yèn sō win səməba sari. N n mɛn na, i na su nùn wəri su yaa kasiki, kpa su ku maa win gari nə su sere yi laakari ko.

¹⁹ Saa yera Yeremi u Yinni Gusunə kana u nɛɛ,
Yinni Gusunə,
a man swaa dakio.

A nɛn yiberɛban gari yi nōwə.

²⁰ Kaa de gea yu gəsira kōsa?

Wee ba dəkə kpiriru gba
bu ka man kpɛɛ sō.

A yaayo ma na yōra wunɛn wuswaaə ben sō,
na ka nun gari kua

kpa a ku maa ka bu mōru ko.

²¹ Yen sō, a de gōru tu ben bibu go.

A de bu gbisuku tabu sō,

kpa kurɔbu bu durɔbu ka bibu bia,
 kpa bu ko gɔminibu.
 A de baranu nu durɔ be go,
 kpa bu ben aluwaasiba go tabu sɔɔ.
²² A de tabu kowo wuunu nu bu wɔri.
 Kpa wuri yi nɔara ben yenusɔ.
 Domi ba dɔkɔ kpiriru gba
 bu ka man kpɛɛ te sɔɔ.
 Ba man yina beria nen swaa sɔɔ.
²³ Adama wunɛ, Yinni Gusunɔ,
 a ben nɔasinnaa kpuro yɛ,
 ye ba kua bu ka man go.
 Yen sɔ, a ku bu ben toranu wɔka.
 A ku ben durum ye duari.
 A de bu fukura wunen wuswaaɔ.
 A bu seeyasio wunen mɔrun saa sɔɔ.

19

Weke te ta kɔsira

¹ Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, a doo mɔmɔn mi a boo dwe ge ba kua ka sɔndu.
 Kpa a yɔku kowo be ba bukure ka wuun guro gurobu menna,
² kpa i da wɔwa ye ba mɔ Beni Hinɔmuɔ ye ya wɔa kɔnnɔ gen mi gia, mi ba ra wekenu
 mɔm. Miya kaa nɔɔguru sua a gari gere yi kon nun sɔ.
³ Kaa Yudaban sinambu ka Yerusalemugibu sɔ bu swaa dakio bu nɔ ye nɛ Gusunɔ,
 Isireliban Yinni, nɛ wi na wɔllu ka tem mɔ na gerua. Kon de nɔni swaaruu tu na
 Yerusalemuɔ sere wi u ten gari nua kpuro, win swasu su sikari.
⁴ Domi ba man deri, ma ba yam mi disi doke. Ba bɔnu turare dɔɔ dokea mi, ni be ka ben
 sikadoba ka ben sinambu ba n̄ yɛ. Ma ba tɔn dabinu go mi, be ba n̄ gɔanu kue.
⁵ Ba bɔnu wi ba mɔ Baali yɔku yeru bania gunguru wɔllɔ. Miya ba ra ka ben bibu yɔku
 dɔɔ mwaararuguru ko, yɔku tɛn bweseru na n̄ bu yiire, na n̄ mam ten bwisikunu koore.
⁶ Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, tɔnu ganu sisi n̄ sɔɔ ba n̄ maa wɔwa ye sokumuɔ Tofeti
 n̄ kun mɛ Beni Hinɔmu. Ba koo ye sokuwa tɔn goo yeru.
⁷ Wɔwa yen miya kon Yudaba ka Yerusalemugibun nɔɔ tia ye ba kua kam koosia, kpa n
 de yiberɛba bu bu go tabu sɔɔ. Kon de gbeeku yɛɛ ka gunɔsu ben gonu di.
⁸ Kpa n de Yerusalemu yu ko bansu si ba koo yɛɛ. Wi u sarɔ mi kpuro, u n ye wa, u biti
 soora u wia ko nɔni swaa ten sɔ.
⁹ Kon de yiberɛ be, bu bu nɔni sɔ sere bu ben berusebu ka ben bibun gonun yaa di.
¹⁰ Yen biruwa wunɛ Yeremi kaa boo ge kɔra tɔn be ba ka nun da min wuswaaɔ.
¹¹ Kpa a nɛɛ, nɛ Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni na nɛɛ, kon bu yarinasia kpa n wuu ge
 kɔsuku nge boo ge, ge ba n̄ kpɛ bu maa sɔmɛ. Tofetin wɔwa miya ba koo tɔmbu sike yɛn
 sɔ ba n̄ maa ayeru wasi gam.
¹² Mɛya kon tem mɛ ka mɛn tɔmbu kua, kpa Yerusalemu yu ko nge Tofeti.
¹³ Yerusalemugibun yenusu ka Yudaban sinambun yenusu, yenusu kpuro gesi mi ba ra
 bɔnu turare dɔɔ dokeye ka mi ba ra suru ka kperi ka sɔɔ sɔ, ka sere mi ba ra maa bɔnu
 ganu sɔ, si kpuro su koo disi duurawa nge Tofeti.
¹⁴ Yen biru, Yeremi u gɔsirama Tofetin di mi Yinni Gusunɔ u n̄n gɔra u win gari gere.
 Ma u na u yɔra Yinni Gusunɔn sɔa yerun yaaraɔ u tɔmbu kpuro sɔɔwa u nɛɛ,
¹⁵ Gusunɔ Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ u nɛɛ, wee u koo de kɔsa ye u raa gerua
 kpuro yu Yerusalemu ka yen wuu si su tie deema. Domi sin tɔmba swaa taaya, ba n̄ win
 gere nua.

20

Ba Yeremi dāa doke

¹ Yera sōo teeru, Pasuri Imerin bii wi u sāa yāku kowo u ka maa sāa Yinni Gusunān sāa yerun kāsobun tənwerō u nua ma Yeremi u yeniban gari gerua.

² Yera u dera ba nūn so, ma ba nūn dāa doke nge wiiro Yinni Gusunān sāa yerō, kōnnō ge ba sokumō Benyamēen kōnnān bera gia.

³ Adama yen sisiru bururu, Pasuri u Yeremi dāa ye wuna. Ma Yeremi u nūn sōowa u nēē, Yinni Gusunō kun maa nun sokumō Pasuri. Yīsi ten tubusiana bōri yēnda ka nun sikerenē. Adama tē, u nun sokumō Magōō Misabibu. Yen tubusiana nandabu ka nun sikerenē.

⁴ Domi Yinni Gusunō u gerua u nēē, u koo wunē ka wunen bōrōba nandabu kpēē. U koo de bēen yiberēba bu bēen gabu go tabu sōō, kpa a ye wa ka wunen nōni. Kpa Babilonin sina boko u Yudaba go kpa u gabu yoru mwēeri u ka da Babiloniō.

⁵ U koo de yiberēba bu Yerusalemun arumani gura, ka sōma ye tōmba kuan are kpuro, ka sere gāa gee ni nu wāa ye sōō. U koo de bu Yudaban sinambun arumani gura, kpa bu ka ye kpuro da Babiloni mi.

⁶ Pasuri, wunē ka wunen yenugibu, ba koo bēē yoru mwa bu ka da Babiloniō. Miya i ko i gbi, wunē ka be a gari weesugii kua, kpa bu bēē sike mi.

*Yeremi u Yinni Gusunō**weeweenu koosimō*

⁷ Yinni Gusunō, a man kōkura,
ma na wunen gari wura.

A man sēre a kamia.

Wee tōru baatere

tōmbu kpuro ba ra n man yēēmōwa,

kpa ba n man gari bōkō mō.

⁸ Nā n kī n gari gere,

sere n nōōguru sua ka dam n nēē,

yiberēba ba wee bu sun dam dōre,

kpa bu sun kam koosia.

Yinni Gusunō,

tōmba ra n man yēēmōwa wunen garin sō baadomma.

⁹ Nā n nēē, kon nun deriwa,

na n maa wunen gari kparamō,

n da n sāawa nge dōō u wāa nen wasi sōō

u nen kukunu menimō.

Kpa n kookari ko n ka tii marisi,

adama na ku ra kpī.

¹⁰ Nā nōōmō tən dabinu nu man kōsa bwisikusimō.

Ba mō, nandabu wāa baama.

Su ka win gari da wirugibun mi.

Be ba raa ka man nōō tia sāa

ba mēerimō nā n kon sokura.

Ba mō, sōrōkudo kon de bu man samba ko.

Kpa bu wa bu man mwa bu mōru kōsie.

¹¹ Adama na yē ma wunē Yinni Gusunō, a wāa ka nē nge tabu durō damgii.

Yen sōna be ba man nōni sōōmō ba koo sokura.

Ba n kpē bu man kamia.

Yen sōna ba koo sekuru wa

kpa ba n tu yaaye sere ka baadommaō.

¹² Wunē Gusunō wōllu ka tem Yinni,

wunε wi a ra tɔnu wɛeri,
 a ka wa ù n sãa gemgi,
 kpa a n win bwisikunu ka win gɔrun gari yɛ,
 wuna kon de a nɛn yiberɛba mɔru kɔsie.

Domi wuna na tii nɔmu sɔndia.

¹³ I Yinni Gusunɔ siaro ka womusu.

Domi u ra wɔnwɔndo wɔre
 saa tɔn kɔson nɔman di.

¹⁴ Tɔɔ bɔrigira tɔɔ tɛ sɔɔ ba man mara.

Tɔɔ te, tu ku domaru wa.

¹⁵ Bɔrurowa wi u da u nɛn tundo sɔɔwa u nɛɛ,
 wee, ba nùn bii tɔn durɔ marua.

Ma labaari ye, ya nùn nuku doo bakabu wɛ.

¹⁶ Durɔ wi, u kam koowo
 nge wuu si Yinni Gusunɔ u kam koosia
 u ñ sin wɔnwɔndu kue.

Kpa u wuri nɔ bururu,
 kpa u tabun wurenu nɔ sɔɔ sɔɔ gbãara.

¹⁷ Mban sɔna Gusunɔ u ñ yande dere n gbi

sanam mɛ na wãa nɛn mɛron nukurɔ,

kpa nuku te, tu yande ko nɛn sikiru,

kpa na n wãa mi sere ka tɛ.

¹⁸ Mban sɔna na yara nɛn mɛron nukurun di,
 na ka sere wahala yeni ka wasi wuriri bini waamɔ,
 ma nɛn wãara wiru gooramɔ ka sekuru.

21

Yerusalemu koo kam ko

¹⁻² Sina boko Sedesiasi u Pasuri, Maakiyan bii, ka Sofoni, yãku kowo Maseyan bii gɔra Yeremin mi, bu nùn sɔ bu nɛɛ, u bu bikiaru kuo Yinni Gusunɔn mi, domi Nɛbukanesaa, Babilonin sina boko, u ka bu tabu mɔ. Sɔrɔkudo Yinni Gusunɔ u koo nùn maamaaki gaa kpare ben sɔ, kpa u wa u bu deri. Yera Yinni Gusunɔ u ka Yeremi gari kua.

³ Ma Yeremi u tɔn be wisa u nɛɛ, bu doo sina boko Sedesiasin mi bu nɛɛ,

⁴ amɛniwa Gusunɔ Isireliban Yinni u gerua. U nɛɛ, wee, u koo de ben tabu kowo be ba ka Babilonin sina boko ka win tɔmbu sannamɔ wuun biruɔ bu duki su bu wura wuu ge sɔɔ.

⁵ Kpa wi, Gusunɔn tii u ka be Yudaba sanna ka mɔru u bu win dam sɔɔsi,

⁶ u de bara kɔsuru tu hunde koniba kpuro wɔri tu go wuu ge sɔɔ, tɔmbu ka yaa sabenu.

⁷ Yen biruwa u koo sina boko Sedesiasi, Nɛbukanesaa nɔmu beria, wi ka win sɔm kowobu ka win tɔn be ba wãa wuu ge sɔɔ, be ba gesi yara bararun di, ka tabun di, ka gɔɔrun di. Be kpurowa Nɛbukanesaa u koo go. U ñ ben wɔnwɔndu mɔ. U ñ maa goo derimɔ.

⁸ Wee ye Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa win tɔmbun sɔ. U nɛɛ, wee, u bu swaa yiru yiyammɛ, swaa yɛn mi wãara wãa, ka yɛn mi gɔɔ u wãa.

⁹ Wi u koo gesi yɔra wuu ge sɔɔ, u koo gbiwa tabu sɔɔ, ñ kun mɛ ka gɔɔru, ñ kun mɛ ka bararu. Adama wi u yara u tii Babilonigibu wɛ be ba bu tarusi, yɛro koo win wãaru wɔra. Teya ta ko n sãa win arumani ye u kpãa u yara.

¹⁰ Domi u yɔrariwa u wuu ge kɔsa kua, n ñ mɔ gea. U koo gu Babilonin sina boko nɔmu sɔndiawa u gu dɔɔ mɛni.

Gari yi Yinni Gusunɔ

u Dafidin bweseru sɔɔwa

11 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, amɛniwa wunɛ Yeremi kaa Yudaban sina bokon bweseru sɔ̄. A nɛɛ,
 bu nɛ, Yinni Gusunɔn gari nɔɔwɔ.
 12 Be, Dafidin bweseru,
 ba n da gem swĩi baadomma.
 Kpa bu be ba dam dɔre yakia
 be ba bu dam dɔremɔn nɔman di.
 Bɔ kun kue mɛ,
 nɛn mɔru ya koo bu yabure
 ben kom kɔsum sɔ̄.
 Ba ñ maa kpɛ̄ bu ye go.
 13 Kon Yerusalemugibu wɔri.
 Be, be ba wɔa wɔwa sɔ̄ kperun wɔllɔ,
 baa bɔ n gerumɔ ba mɔ,
 wara u koo kpĩ u du ben wɔa yerɔ,
 u ben kuku yeru turi.
 14 Kon bu sɛyasia nge mɛ ben kookoosu nɛ.
 Kon ben sina kpaaru dɔ̄ mɛni
 te ba bana ka dɔa ye ba mɔ sɛduru,
 kpa ye ya ka tu sikerɛnɛ kpuro yu dɔ̄ mwaara.

22

1 Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔ̄wɔ u nɛɛ, a doo Yudan sina bokon yɛnuɔ kpa a bu gari yini sɔ̄.
 2 A nɛɛ, wi, Yudaban sina boko, wi, wi u sɔ̄ Dafidin sina gɔnaɔ, ka win bwɔabu ka win tɔmbu ka be ba gesi wɔa sina kpaaru mi,
 3 bu nɛ, Yinni Gusunɔn gari yini swaa dakio bu nɔ. Bu gem swĩiyɔ. Bu be ba dam dɔremɔ wɔro be ba bu dam dɔremɔn nɔman di. Bu ku sɔbu ka gɔminibu ka gobekuban gɔanu mwa ka dam. Bu ku maa taare sarirugibu go yam mini.
 4 Bɔ n wooda yeni mɛm nɔwɔ, gabu ben bweseru sɔ̄, ba ko n bandu diiwa ba n sɔ̄ Dafidin sina gɔna yeni sɔ̄. Ba koo du saa kɔnnɔ minin di ba n dua tabu kɛkɛ sɔ̄ ye dumi gawe, ñ kun mɛ, ba n dumi sɔni, be ka ben bwɔabu ka ben tɔmbu.
 5 Adama bɔ n yina bu ye mɛn nɔwɔ, sere ka nɛ, Yinni Gusunɔn wɔaru, sina kpaa te, ta koo kowa bansu.
 6 Wee ye na maa gerua Yudaban sina kpaarun sɔ̄. Na nɛɛ,
 baa mɛ na sina kpaa te wa ta wɔ
 nge dɔa sɔ̄ ge ga wɔa Galadiɔ,
 ñ kun mɛ, nge Libanin guurun wii kpiiru,
 ka gem kon tu bansu koosia.
 Goo kun maa sinamɔ mi.
 7 Kon tabu kowobu tabu yɔnu sebusia bu tu wɔri.
 Kpa bu ten gbere yi ba kua ka dɔa ye ba mɔ sɛduru wukiri bu dɔ̄ doke.
 8 Tɔn tuko dabinu ba koo sara wuu gen mi, kpa bu sɔ̄na bu nɛɛ, mban sɔna Yinni Gusunɔ u wuu bɔkɔ geni kua mɛsum.
 9 Kpa bu bu wisi bu nɛɛ, gen tɔmbu ba wi, ben Yinnin arukawani kusiawa, ma ba da ba bũnu sɔamɔ.

Ye Yinni Gusunɔ u gerua

Salumun sɔ̄

10 Bɛɛ Yudaba,
 i ku wuri ko Yosiasi wi u gun sɔ̄.
 I ku maa win ario ko.

Adama i wuri koowo Salumun sã,
wi ba yoru mwa ba ka da tem tukumɔ.

Domɩ u ñ maa wee.

Mɛya u ñ maa tem mɛ wasi

mi ba nùn mara mini.

¹¹Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Salumu, Yosiasi Yudaban sina bokon biin sã, wi u bandu dii win baan ayerɔ. U nɛɛ, u doona, u ñ maa wee.

¹²U koo gbiwa dɛsiru sɔɔ mi ba ka nùn da mi, u ñ maa tem mɛ wasi.

Yinni Gusunɔ

u Yoyakimu gerusi

¹³Yeremi u Yoyakimu sɔɔwa u nɛɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, wunɛ Yoyakimu, bõrurowa a sãa.

Wee a wunen sina kpaaru bana,
adama a ñ gem swĩi.

A tu gidambisaba sosia
adama ye n weenɛ a tãmbu kua,
a ñ bu kuammɛ.

A ra gabu sãmburu koosie kam.

A ku ra bu ben kɔsiaru wɛ.

¹⁴Ma a nɛɛ, kaa tii sina kpaɔa bakaru baniawa
kpa ta n gidambisa baka mɔ.

Ma a fɛnɛntiba doke,
a ten gani dãa gea ye ba mɔ sɛduru wukiri.

Ma a tu swɛrasia kom kom a ka sɔɔsi ma sina kpaara.

¹⁵⁻¹⁶Yɛn sã a ka sina kpaɔa te sɛduruba bana,
yeya n dera a sãa sina boko?

Wunen baaban tii u ñ sãa sina boko ro?

U ra diwa kpa u nɔ nge baawure,
adama u ra baawure kuewa ye n weenɛ u ko.

U ra sãarobu ka wɔnwɔndobu siriewa dee dee.

Yen sɔna ye kpuro ya nùn koorɔa dee dee win wãaru sɔɔ.

Wi u maa mɔ nge mɛ,

wiya u wi, Yinni Gusunɔ yɛ ka gem.

¹⁷Adama wunɛ, wunen tiin arufaaniwa a kasu.

A kasuwa a taarɛ sarirugibu dam dɔre
kpa a bu go.

¹⁸Yen biru, Yeremi u maa nɛɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerumɔ Yoyakimu, Yosiasin bii,
Yudaban sina bokon sã. U nɛɛ,

ù n gu, ba ñ nùn gɔɔ swĩiyammɛ bu nɛɛ,
waiyo nɛn mɔɔ!

Waiyo nɛn sesu!

Waiyo nɛn yinni!

¹⁹Adama ba koo win goru gawawa bu yara Yerusalemun di
bu sike nge yaa saberu.

Yerusalemu ya koo sekuru wa

²⁰Yeremi u nɛɛ,

wee ye Yinni Gusunɔ u gerua.

U nɛɛ, bɛɛ Yerusalemugibu,

i doo i yɔ guu te ba mɔ Libaniɔ,

ka Basanin guurɔ,

ka Abarimun gungunu wɔllɔ,

kpa i kuuki ko i nɔɔgiru sua.
 Domi be i ka arukawani bɔkua ba munkira.
²¹ U bɛɛ kirɔ kua sanam mɛ i wɔa bɔri yɛndu sɔɔ,
 adama i nɛɛ, i n̄ n̄n swaa dakimɔ.
 Nge mɛya bɛɛn daa ya s̄aa saa bɛɛn piiburun di,
 i ku ra n̄n swaa daki.
²² Tɛ, bɛɛn kparobu ba koo ka woo doona
 kpa be i ka arukawani bɔkua
 bu bu yoru mwɛɛri bu ka da tem tukumɔ.
 Saa ye sɔɔra i ko i sekuru wa,
 bɛɛn kom kɔsum s̄ɔ.
²³ Bɛɛ Yerusalemugibu,
 bɛɛ be i s̄ɔ s̄ɛɛ bɛɛn dii buranu sɔɔ
 ni i kua ka Libanin d̄aa gea,
 amɔna bɛɛn weeweenu ko n nɛ,
 sanam mɛ wuriribu koo bɛɛ deema
 nge tɔn kurɔ wi u yiire u k̄i u ma.

Yinni Gusunɔ

u Yoyakini sirimɔ

²⁴ Yinni Gusunɔ u Yeremi s̄ɔɔwa u nɛɛ, kaa Yoyakini, wi ba maa m̄ɔ Yekonia, Yoyakimun bii, Yudaban sina boko s̄ɔ a nɛɛ, sere ka nɛn w̄aru, baa ù n s̄aan na nge taabu nɛn n̄m geuɔ, kon n̄n wuna min di.

²⁵ Kon n̄n win yiberɛba n̄mu s̄andia, be, be ba kasu bu n̄n go. Kon n̄n bu n̄mu s̄andia be, b̄n b̄rum u m̄ɔ mi. Beya Nɛbukanesaa, Babilonin sina boko ka win tabu kowobu.

²⁶ Kon bu k̄ɔ, wi ka win m̄ero wi u n̄n mara. Kpa bu ka bu da tem tukumɔ mi ba n̄ bu mara. Miya ba koo gbi.

²⁷ Saa gaa sɔɔ, ba kɔ ba n k̄i bu ḡsirama ben temɔ adama ya n̄ koorɔ.

²⁸ Gaba koo bikia bu nɛɛ, Yoyakini wi, u s̄awa nge weke te ta k̄sire, n̄ kun mɛ, nge ḡaa ni goo kun maa k̄i? Aawo. N n mɛn na, mban s̄na ba wi ka win bweseru tem yara ma ba ka bu da sere mi ba n̄ yɛ.

²⁹ Ma Yeremi u nɛɛ, nɛn temgibu, i n̄ɔwɔ ye Yinni Gusunɔ u gerua.

³⁰ U nɛɛ, i durɔ wi garisio wi u n̄ kooramɔ win w̄aru sɔɔ. U ko n s̄awa nge wi u bibu bia, domi win bweseru sɔɔ, goo kun maa sinamɔ sina ḡna sɔɔ u Yudaba kpara.

23

Kparo k̄sobu

¹⁻² Gusunɔ Isireliban Yinni u nɛɛ, b̄ruroba kparo be ba nɛn t̄ambu goomɔ, ma ba bu yarinasiama nge ȳaa kparo k̄sobu. Na maa nɛɛ, wee ba nɛn t̄ambu gira, ba bu yarinasia ba yina bu bu n̄ɔri. Yen s̄ɔ, kon bu s̄ɛyasia ben nuku k̄su ten saabu.

³ Kpa n nɛn t̄ɔn be ba tie mwɛɛrima tem kpuron di, mi na raa dera ba yarinɛ, n ka bu wurama ben temɔ, kpa bu marura bu dabia.

⁴ Nɛ, Yinni Gusunɔ kon bu kparo kpaobu w̄ɛ be ba koo bu kpara. Ba n̄ maa nandamɔ b̄rum s̄ɔ. Baa ben turo kun maa biaramɔ.

⁵ Wee saa ya sisi
 yɛ sɔɔ kon gemgii goo seeya Dafidin bweserun di
 nge d̄aa kp̄i p̄tura,
 kpa u n bandu dii ka baadommaɔ.

U koo t̄ɔn be kparawa ka bwisi gee.
 Kpa u gem s̄ɔsi tem mɛ sɔɔ.

⁶ Win waati ye sɔɔ,

Yudaba ba koo faaba wa.
 Kpa u de Isireliba ba n wāa b̄ari yendu s̄o.
 Kpa ba n n̄un sokum̄o ba n m̄ò,
 Yinni Gusun̄owa u s̄aa ben faaba kowo.

⁷Yen s̄ona na n̄ee, wee saa ya maa sisi yè s̄o ba n̄ maa b̄orum̄o bu n̄ee, ka Yinni Gusun̄on wāaru wi u bu yarama saa Egibitin tem di.

⁸Adama ba ko n da gerewa bu n̄ee, ka Yinni Gusun̄on wāaru wi u bu yarinasia s̄o yēs̄an n̄am geu gia ka wusu gasu s̄o, ma u maa ka bu wurama min di, bu ka sina ben tem̄o.

Gari yi Yeremi

u s̄om̄o weesugibu s̄ōwa

⁹N n s̄om̄obun s̄n̄ na,
 n̄en ḡoru ga sankira too,
 ma na diirim̄o sere ka n̄en kukun̄o.
 Na s̄aa nge wi tam mu goom̄o
 Yinni Gusun̄o ka win gari d̄eerin s̄o,
 yi u man s̄ōwa u n̄ee,

¹⁰t̄omba yiba tem m̄e s̄o,
 be ba sakararu m̄ò.
 K̄sa ba naa gire.

Miya ben dam mu wāa.
 Yen s̄ona tem m̄e, mu sankire,
 ma m̄en kpara yee ni nu wāa gbaburun bera gia nu gbera.
 Domi u mu b̄rusi.

¹¹Gusun̄on s̄om̄obu ka yāku kowobu ba sankire,
 u wa ma ba nuku k̄su kom m̄ò
 sere ka win s̄aa yer̄o.

¹²Yen s̄ona ben swaa ya koo w̄aria,
 kpa yu bu yam t̄ire.
 U koo de bu bu b̄aria,
 kpa bu w̄aruku saa ye u koo bu s̄eyasia
 u de wahala yu bu deema.
 Wi, Yinni Gusun̄owa u yeni gerua.

Yudan Gusun̄on s̄om̄obun

k̄san kp̄aru

¹³Yinni Gusun̄o u n̄ee,
 k̄sa ye na wa n̄en s̄om̄obu ba m̄ò Samarīo,
 ya n̄ ka n̄o gerur̄o.
 Domi b̄ūu wi ba m̄ò Baalin ȳisira ba ka gari m̄ò.
 Ma ba n̄en t̄ambu Isireliba ḡerasia n̄en swaan di.

¹⁴Adama kom k̄sum m̄e na wa Gusun̄on s̄om̄obun suunu s̄o Yerusalem̄o,
 mu bēn̄ogim kere.

Ba s̄awa sakara kowobu,
 ma ba weesu m̄ò,
 ba t̄an k̄sobu dam k̄m̄o bu ku ka ben kom k̄sum deri,
 ma na be kpuro garisi nge Sodomu ka Gom̄oran t̄ambu.

¹⁵Yen s̄ona n̄e Gusun̄o, w̄ollu ka tem Yinni,
 na n̄en s̄om̄obu Yerusalem̄o s̄ōm̄o
 ma wee kon de bu d̄aa kiku gagu* ge ga sosu di,
 kpa bu nim m̄e mu d̄ēe m̄o n̄o.

* 23:15 d̄aa kiku gagu - A m̄erio 9:14.

Domi beya ba dera tem nen tambu kpuro ba n maa man beere weemo.

Soma weesugibu

16 Amenawa ne Gusuno, wallu ka tem Yinni na gerua. Na nee,
i ku maa nen soma ben gari swaa daki.

Domi ba dera i yiyo ye i n wasi.

Ben tiin gorun bwisikuna ba gerumo,
n n ma yi yi wee nen non di.

17 Ba ra mam be ba man gema so bu nee,
na be gerua na nee,

ba koo bari yendu wa.

Kpa ba n be ba ben tii tiin goru kiru mo somo ba n mo,
ba n kosa gaa wasi.

18 Yeremi u nee,
ben wara u ka Yinni Gusuno wesiana.
Nge ben wara u win gari nua u yi laakari kua.

19 Wee Yinni Gusonan maru ya koo na nge guru woo boko
kpa yu tan kosobu wari.

20 Win maru ye, ya n suremo,
ma n kun mo u win himba yibia.
Amen biru, ya koo bee nen tambu yeeri.

21 Yinni Gusuno u nee,
soma be, ba duki da, baa me na n bu gore.
Ba maa gari gerua, baa me na n ka bu gari kue.

22 Ba n daa nen gari swaa daki,
nen gariya ba koo raa kpara nen tambun suunu so.
Kpa bu wa bu goru gosia bu ben kom kosum deri.

Yinni Gusuno

u waa yam kpuro

23 Ne Gusuno, na wawa yam kpuro,
turuku ka tontondeo.

24 Goo u koo kpi u kuke na kun nun wa?
Na wawa yam kpuro, wallo ka temo.

Mba yakasu ka dobi

yi mawane

25 Na nomo ye somabu ba gerumo. Be ba gari weesugii mo ka nen yisiru ba mo, na ka bu
gari kua dosu so,

26 sere saa yerà soma beni ba ko n gari weesugii mo, kpa ba n nen tambu noni wakumo
ka ben gorun gari.

27 Ba kiwa ben dosu weesugisun gari yi de nen tambu bu nen yisiru duari nge me ben
baababa ba raa man duari bu wi ba mo Baalin so.

28 Soma wi u dosa u geruo ma u dosa. Wi na maa ka gari kua u yi tusio dee dee.
Ne, Yinni Gusuno na nee,
mba yakasu ka dobi yi mawane.

29 Nen gari kun saa nge do ro?
Yi n saa nge matalaka ye ya ra kperu kore ro?

30 Yen sōna ne, Yinni Gusuno, kon soma be seeyasia, be, be ba ben winsim gari suamo ba
ka gari weesugii mo.

31 Kon bu seeyasia be ba ben tii tiin gari suamo ba gerumo ka nen yisiru.

³² Kon bu sɛɛyasia be ba ben dosu weesugisu tɔmbu sɔɔmɔ. Ma ba dera nɛn tɔmba kɔɔramɔ ben wee si ka ben tɔn biarun sɔ. Na n bu gɔre, na n maa bu wooda wɛ. Mɛya ba n maa arufaani gaa mɔ tɔn ben suunu sɔɔ.

Yinni Gusunɔn gari

yi sɔawa sɔmunu

³³ Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, tɔn ben goo, n kun mɛ nɛn sɔmɔ goo, n kun mɛ yɔku kowo goo u n nun bikia u nɛɛ, mba nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua, sɔmu nirà na bu sɔbi, kaa nùn wisiwa a nɛɛ, bera ba sɔa nɛn sɔmunu. Adama kon bu biru kisi.

³⁴ Ben wi u gesi nɔɔ wukia u nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ na bu sɔmunu sɔbi, kon yɛro sɛɛyasiawa wi ka win yɛnugibu.

³⁵ Ye baawure u koo kpɪ u win winsim bikia, yera, u nɛɛ, mba Yinni Gusunɔ u gerua, mba u wisa.

³⁶ Adama bu ku raa maa gere bu nɛɛ, na bu sɔmunu sɔbi. Wi u ye gerua, win gari koo wɔri win tii sɔɔ. Domi ba nɛn gari temamɔwa nɛ wi na sɔa ben Yinni wi u ra n wɔa, u dam kpuro mɔ.

³⁷ Kaa maa sɔmɔ be bikia a nɛɛ, mba nɛ, Yinni Gusunɔ na bu sɔɔwa. Mba na bu wisa.

³⁸ Bà n maa nun wisa ba nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ na bu sɔmunu sɔbi, baa mɛ na nɛɛ, bu ku maa yen gari ko, a bu wisio a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ,

³⁹ kon bu biru kisi kpa n bu duari, be ka ben wuu ge na raa be ka ben baababa wɛ.

⁴⁰ Kon maa bu seku bakarar doke te ta n duarirɔ sere ka baadommaɔ. Kpa ba kun maa bɛɛɛ mɔ tɔmbun nɔni sɔɔ.

24

Figie bii

ni nu wɔa birenu yiru sɔɔn gari

¹ Ye Nɛbukanesaa, Babilonin sina boko u Yoyakini, Yoyakimun bii, Yudaban sina boko mwa ka win sina asakpɔbu ka ben dɔa dɔkobu ka ben sekobu, u ka bu da Babiloniɔ, saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u Yeremi figie bii ni ba doke birenu yiru sɔɔ sɔɔsi sɔa yerun kɔnnɔwɔ.

² Bire nin teeru ta figie bii geenu yiba ni nu sɔa nge yen marum gbiikum. Ma teera ma bii kɔsunu yiba ni nu n diirɔ.

³ Ma Yinni Gusunɔ u Yeremi bikia u nɛɛ, Yeremi, mba a waamɔ mi. Ma u wisa u nɛɛ, birenu yiruwa na waamɔ, ni nu figie binu yiba. Ganu gea sɔa, ma ganu kɔsunu sɔa, nu n diirɔ.

⁴ Yera Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa u nɛɛ,

⁵ wee ye na gerua, nɛ, Gusunɔ Isireliban Yinni. Na nɛɛ, nge mɛ figie bii gee ni, nu ra tɔmbu wɛre, nge mɛya kon Isireli be ba yoru mwɛera ba ka da Babiloniɔ mɛeri ka nɔnu geu.

⁶ Kon de bu wurama ben tem mini. Na n maa bu suramɔ, kon bu tɔsisiawa. Na n maa bu wukamɔ, kon bu girawa n sire.

⁷ Kon bu gɔru kpɔɔ wɛ, kpa bu gia ma nɛna na sɔa kpuron Yinni. Ba koo wurama nɛn mi kpa ba n sɔa nɛn tɔmbu ba n man sɔamɔ.

⁸ Adama Sedesiasi, Yudaban sina boko ka win sina asakpɔbu ka tɔn be ba tie Yerusalemɔ ka be kpuro be ba sɔ tem mɛ sɔɔ, ka sere be ba kpikiru da Egibitiɔ, kon dewa ba n sɔa nge figie bii kɔsu ni nu n diirɔ mi.

⁹ Tɔmbu bà n bu wa ba koo biti soora. Gee kon bu yarinasia kpuro, ba koo bu yɛɛwa bu bu yaakorur koosi kpa ba n wɔa sekuru sɔɔ kpa ba n da ka ben yɛsiru tɔmbu bɔrusi.

¹⁰ Kon bu tabu surema ka gɔru ka baranu sere bu ka gbi tem mɛ kpuro sɔɔ, mɛ na be ka ben baababa wɛ.

25

Yudaban mem nɔɔ sarirun are

¹ Yoyakimu, Yosiasin bii, Yudaban sina bokon bandun wɔɔ nnese sɔɔra Yinni Gusunɔ u ka Yeremi gari kua Yudaban sɔ. Ya sɔawa Nebukanɛsaa, Babilonin sina bokon bandun wɔɔ gbiikuu.

² Ma Yeremi u Yudaba ka Yerusalemugibu kpuro sɔɔwa u nɛɛ,

³ saa Yosiasi, Amɔɔn biin bandun wɔɔ wɔkura itasen di, n ka gisɔ girari, yen wɔɔ yɛnda itawa mi. Saa min diya na ra n bɛɛ Gusunɔn gari sɔɔmɔ adama i ku ra man swaa daki.

⁴ Yinni Gusunɔ u ra n bɛɛ win sɔm kowobu gɔriammɛ, bera win sɔmɔbu. U dera ba na na saa yee yellun di. Adama i n bu swaa daki, i n ben gari wure.

⁵ Sɔmɔ be, ba ra n gerumɔ ba n mɔ, i gɔru gɔsio kpa i bɛɛn daa kɔsa deri, kpa i wa i n wɔa bɛɛn tem sɔɔ, mɛ Yinni Gusunɔ u bɛɛ ka bɛɛn baababa wɛ sere ka baadommaɔ.

⁶ I ku maa bɔu goo yiira i nɔn sɔ. I ku Gusunɔn mɔru seeya ka bɛɛn bwɔaroku ni i kua ka bɛɛn tii, kpa u ku maa bɛɛ kɔsa gaa kua.

⁷ Adama Yinni Gusunɔn tii u nɛɛ, i n nɔn swaa daki. I win mɔru seeyawa bɛɛn bwɔaroku ni i kuan sɔ. Ma ya ka bɛɛ kɔsa naawa.

⁸ Yen sɔna wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u nɛɛ, yɛn sɔ i n nɔn swaa daki,

⁹ yen sɔna u koo maa sɔɔ yɛsan nɔm geun tɔmbu kpuro gurama ka win sɔm kowo Nebukanɛsaa, Babilonin sina boko. Kpa bu bɛɛn tem mɛn tɔmbu wɔri bu kam koosia, ka be ba bɛɛ sikerene kpuro. Tem mɛ, mu koo kowa bansu sere ka baadommaɔ. Wi u sarɔ mi, kpa biti yu nɔn mwa, sere u wia ko.

¹⁰ Ba n maa tɔɔ bakanun womusu nɔɔmɔ mi, ka sere kurɔ kpaanun womusu. Mɛya ba n maa nambun wɔkinu nɔɔmɔ. Ba n maa fitilanu wasi mi.

¹¹ Tem mɛ kpuro mu koo kowa bansu, kpa bɛɛ, win tɔmbu, i Babilonin sina boko yoru diiya wɔɔ wata ka wɔkuru.

¹² Adama wɔɔ wata ka wɔku ten biru, Yinni Gusunɔ u koo Babilonin sina boko ka win tɔmbu seesima ben tora ni ba kuan sɔ, kpa u ben tem kam koosia mu ko bansu sere ka baadommaɔ.

¹³ Bɔri yi u gerua tem mɛn sɔ, ka sere yɛn gari nɛ, Yeremi na gerua na yorua tire te sɔɔ, bwesenu kpuron sɔ, yi koo koorawa.

¹⁴ Domi bwese damginu ka sinam damgiba koo bu yoru mwɛɛri. Nge mɛya Gusunɔ u koo ka bu ben kɔsa kɔsie ye ba raa kua.

*Gusunɔ**u koo bwesenu kpuro seeyasia*

¹⁵ Yinni Gusunɔ u win mɔru weesina ka tam mɛ u doke nɔra sɔɔ u nɛ, Yeremi tii u nɛɛ, n ye mɔɔ kpa n de bwese nɔn mi u man gɔriɔ nu ye nɔ.

¹⁶ Ba n wa ma u dera yiberɛba ba bu wɔri ba goomɔ, ba ko n bɔarimɔwa kpa ba n burisine nge wiirɔbu.

¹⁷ Yera na nɔra ye mwa Yinni Gusunɔn nɔman di. Ma na dera bwese nɔn mi u man gɔra nu win mɔru ye nɔra.

¹⁸ Na torua na ye Yerusalemugibu nɔrusia, ka Yudan wusu kpuron tɔmbu ka ben sinambu ka ben sina asakpɔbu, kpa Gusunɔ u wa u ben tem kam koosia kpa wi u sarɔ mi, u biti soora sere u wia ko. Kpa ba n da ka ye tɔmbu bɔrusi nge mɛ ya kooratɛ.

¹⁹ Yen biru, na bwese ni nu tiegibu ye nɔrusia. Beya Egibitin sunɔ ka win sina asakpɔbu, ka win tɔmbu kpuro,

²⁰ ka bwese tuku ni nu wɔa Egibitɔ, ka Usan sinambu, ka Filisitiban sinambu, beya Asikalonigii, ka Gasagii, ka Ekoronigii, ka sere be ba maa tie Asidɔduɔ, ben sunɔ,

²¹ ka Edɔmuba, ka Mɔabuba, ka Amɔnigibu,

²² ka Tirin sinambu ka Sidonin sinambu, ka sere sinam be ba wɔa nim wɔkun bera giɔ,

²³ ka sere maa Dedanigibu, ka Temagibu, ka Busigibu, ka be ba ra wii baanun seri kɔni,

²⁴ ka maa Daarububan sinambu, ka bwesenu kpuron sinambu be ba wāa gbaburɔ mi yani sɛɛri wāa,

²⁵ ka Simirin sinambu ka Elamun sinambu ka sere Mɛdiban sinambu,

²⁶ ka sinam be ba wāa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia kpuro, be ba wāa turuku ka be ba toma.

Bwese ni nu gesi wāa handunia sɔɔ, ni ka nin sinambu ba mɔru ye nɔra ma Babiloni ye ba maa mɔ Sesaki, yen sina boko u ye dakura.

²⁷ Yinni Gusunɔ u maa man sɔɔwa n Isireliba sɔɔwɔ n nɛɛ, amɛniwa wi, ben Yinni, wi u maa sāa wɔllu ka tem Yinni u gerua. U nɛɛ, bu nɔruo sere yu bu go, bu siruku kpa bu wɔruku sere bu kpana bu se yɛn sɔ u dera yibɛɛba ba bu wɔri ba goomɔ.

²⁸ U maa nɛɛ, bwese nin garu tɔ n yina tu nɔ ye na tu tɔi, n tu sɔɔwɔ n nɛɛ, tu nɔruo baa n̄ n mɛren na. Wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinnin woodawa.

²⁹ Domi u n̄ win wuu Yerusalemu deri. N n mɛn na, u koo bweseru garu deri? Aawo, u n̄ derimɔ. Bwesenu kpuro sɔɔra u koo win mɔru sure. Wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

³⁰ U maa man sɔɔwa u nɛɛ, n bu sɔɔwɔ n nɛɛ, wi, Yinni Gusunɔ u koo kukiri wɔllun di.

Win nɔɔ ga koo nɔɔra saa win wāa yee dɛɛrarun di.

U koo win tem kukirisi.

U koo handuniagibu kpuro kukirisi nge tɔn dabi te ta dɔanu gɛɛmɔ gberɔ.

³¹ Win kukiribu koo nɔɔra handunia kpuro sɔɔ.

Domi u tɔmbu kpuro sokumɔ win siri gbaburɔ.

Wi siribu di, u koo yɛro gowa ka takobi.

³² Wi Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni, u maa nɛɛ, win siribu bu ko n sāawa nge woo bɔkɔ

ge ga bwesenu kpuro gasirimɔ,

ga handunian goonu nɛɛ kpuro bukianɛ.

³³ Be Yinni Gusunɔ u koo de bu gbi siri bi sɔɔ, ba ko n tɛriewa baama handuniaɔ. Goo sari wi u koo ben gonu mɛnna u sike, kpa bu ben gɔɔ swi. Nu koo kowa taaki tem sɔɔ.

³⁴ Bɛɛ, win tɔmbun kparobu,

i wuri koowo, i bindio temɔ.

Domi tɔra tunuma tɛ sɔɔ ba koo bɛɛ sakiri.

I ko i wɔruma i kɔsikira

nge tem mɔn weke buraru.

³⁵ I n̄ kisiramɔ

domi i n̄ kuku yeru wasi.

³⁶ Wee, kparo ben wuri yi koo nɔɔra

domi Yinni Gusunɔ u koo ben tem kam koosia

³⁷ ka win mɔru baka.

Tem mɛ, mu wāa bɔri yɛndu sɔɔ,

adama mu koo ko bansu.

³⁸ Nge mɛ gbee sunɔ ga ra yari gen wāa yerun di

gu ka dɔanu kasu,

nge mɛya Yinni Gusunɔ u koo yari win wāa yerun di,

u de bwesenu nu goona

kpa tem mu tɔmbu bia win mɔru bakan sɔ.

26

Yeremi u wāa Yudaban

wirugibun wuswaaɔ

¹ Ye Yoyakimu, Yosiasin bii Yudan sina boko u bandu di, yen sɔɔ mɛɛ tera Yinni Gusunɔ u ka Yeremi gari yini kua u nɛɛ,

² amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua na nɛɛ, a yɔro sãa yerun yaara mini. Tɔn be ba koo na saa Yudan wusu kpuron di bu ka man sã, kpa a bu gari yi kpuro sɔ yi na nɛɛ, a bu sɔ. Baa yin tia a ku ra bure.

³ Bã n wura ba nun swaa daki, ma ba wura ben dɔɔ sɔɔ, ba ben kom kɔsum deri, kɔsa ye na raa gɔru doke n bu kua, kon ye deri.

⁴ A bu sɔɔwɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, bu man swaa dakio bu nɛn woodaba swi ye na bu wɛ,

⁵ kpa bu ku nɛn gɔrobun gari atafiiru ko. Na ra be bu gɔrie saa yellun di, adama ba n bu swaa daki.

⁶ Yen sɔ, kon sãa yee te kam koosia nge mɛ na Silogiru kua, kpa n de bwesenu kpuro nu wuu gen yisiru sia nù n bɔrumɔ.

⁷ Yãku kowobu ka Gusunɔn sɔmɔbu ka wuun tɔmbu ba Yeremin gari yi nua yi u gerumɔ Yinni Gusunɔn sãa yerɔ.

⁸ Ye u gari yi gerua u kpa yi Yinni Gusunɔ u nùn yiire u tɔn be kpuro sɔ mi, yera yãku kowo be, ka Gusunɔn sɔmɔ be, ka sere wuun tɔn be ba tie kpuro ba na ba nùn sɛre. Ba gbãsukumɔ ba mɔ, kaa gbiwa.

⁹ Tɔmbu kpuro ba na ba Yeremi mɛnɛ Yinni Gusunɔn sãa yeru mi, ba mɔ, mban sɔna a gerumɔ ka Yinni Gusunɔ yisiru a mɔ, sãa yee teni ta koo kam kowa nge Silogiru, kpa Yerusalemu yu ko bansu.

¹⁰ Ye Yudan wirugibu ba nua mɛ, yera ba seewa sina kpaarun di ba da Yinni Gusunɔn sãa yerɔ, ma ba sina sãa yee ten kɔnnɔwɔ ge ba sokumɔ kɔnnɔ kpɔɔ.

¹¹ Ma yãku kowo be, ka Gusunɔn sɔmɔ be, ba wirugibu ka tɔn be ba tie kpuro sɔɔwa ba nɛɛ, n weenɛwa bu durɔ wini go. Domi gari kamwa u wuu geni gerusimɔ. Bɛɛn tii i maa yi nua ka bɛɛn swaa.

¹² Ma Yeremi u wirugii be ka tɔn be kpuro sɔɔwa u nɛɛ, Yinni Gusunɔwa u man gɔrima n ka gari ko sãa yee teni ka wuu genin sɔ, nge mɛ i nua kpuro.

¹³ I gɔru gɔsio kpa i kom kɔsum deri. I Gusunɔ bɛɛn Yinnin gari swaa dakio, kpa u kɔsa ye deri ye u raa kɔ u bɛɛ kua.

¹⁴ Adama nɛ wee bɛɛn nɔmɔɔ, i ka man koowo nge mɛ n bɛɛ dɛnde.

¹⁵ I yɛ ma na n taarɛ gaa mɔ. Yen sɔ, i n man go, nɛn yem mu kua bɛɛ ka bɛɛn wuu gen sɔmunu. Domi ka gem Yinni Gusunɔwa u man gɔrima n ka bɛɛ gari yini kpuro sɔ.

¹⁶ Yera wirugii be, ka tɔn be ba tie ba yãku kowo be, ka sɔmɔ be sɔɔwa ba nɛɛ, n n weenɛ su durɔ wi go domi ka Gusunɔ bɛɛn Yinnin yisira u gari yini gerua.

¹⁷ Ma wuu gen guro gurobu gabu ba seewa ba tɔn wɔru ge sɔɔwa ba nɛɛ,

¹⁸ Misee Mɔresetigii u raa Gusunɔn gari gerua Yudan sina boko Esekiasin waati u nɛɛ, amɛniwa Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni u gerua. U nɛɛ, ba koo Yerusalemu bwiiya nge gberu, kpa yu ko nge kpee ni ba suba, kpa guu tɛn wɔllɔ ba Yinni Gusunɔn sãa yee te bana, tu dɔnu kpi n ko dɔa sɔɔ bɔkɔ.

¹⁹ Yudaba ka ben sina boko Esekiasi wi, ba Misee wi go? Esekiasi wi, u n Yinni Gusunɔ nasie? Nge u n Yinni Gusunɔ suuru kanɛ ro? Ma Yinni Gusunɔ u kɔsa ye deri ye u raa kɔ u bu kua. Yera i ko de bɛɛ, su tii durum baka yeni sɔbi?

Yoyakimu

u Gusunɔn sɔmɔ Uri go

²⁰⁻²¹ N deema Yoyakimun waati ye sɔɔ, durɔ goo maa wãa wi ba mɔ Uri, Semaya Kiriati Yarimugiin bii. Durɔ wi, u ra gari gere ka Yinni Gusunɔn yisiru. Ma u gari tee yi gerua win

tii, wuu genin sã nge mε Yeremi u gerua mi. Ma Yoyakimu ka win tabu durabu ka maa win sina asakpabu ba gari yi nua. Yera sina boko wi, u kasu u Uri go. Ye Uri u nua mε, u berum soora, ma u kpikuru sua u da Egibitiã.

²² Yera Yoyakimu u Elinatani Akaborin bii gɔra Egibitiã ka tumbu gabu sannu bu ka Uri mwaama.

²³ Ma ba Uri wi mwaama ba ka nùn na sina bokon mi. Ma u dera ba nùn go ka takobi. Yera ba win goru kare mi ba ra tɔn dirobu sike.

²⁴ Adama Akikamu Safanin bii u yɔrawa ka Yeremi ma u yina bu tɔn be Yeremi nɔmu beria bu go.

27

Yeremi

u sugu sãndi win seru wãllɔ

¹ Ye Sedesiasi Yosiasin bii, Yudaban sina boko u bandu di u kpa, n tε fiiko, yera Yinni Gusunɔ u ka Yeremi gari kua u nεε,

² Yeremi, a tii suguba kuo ka maa wɛε a ye sɔbe,

³ kpa a ye sɔmɔbu wɛ be sinam beni, Edɔmuban sunɔ, ka Mɔabuban sunɔ, ka Amɔniban sunɔ, ka Tirin sunɔ, ka Sidonin sunɔ ba gɔra Yerusalemɔ Sedesiasi, Yudaban sina bokon mi, kpa ben baawure u ka ye win yinni daawa.

⁴ Kpa a maa bu sã bu ben yinnibu sã bu nεε, nε, Gusunɔ, wãllu ka tem Yinni, wi Isireliba ba sãamɔ, na nεε,

⁵ nɛna na tem taka kua ka tumbu ka yεε yi yi wãa mε sɔɔ, ka nɛn dam bakam. Wi na kɔ, wiya na ra mu wɛ.

⁶ Wee tɛ kon bεεn tem mε kpuro nɛn sɔm kowo Nebukanεsaa, Babilonin sina boko wɛ. Kpa n de sere ka gbeku yεεyɔ yi nùn sɔmburu kua.

⁷ Bwesenu kpuro nu koo wi ka win bibu, ka win debuminu sã. Adama saa gaa koo na yè sɔɔ bwese damginu ni nu sinam damgibu mɔ, nu koo ra win tii ka win temgibu yoru mwa.

⁸ Bweseru garu tà n yina tu Nebukanεsaa sã tu nùn yoru diiya, nε, Yinni Gusunɔ, kon de u bwese te tabu wɔri. Kon maa tu bararu ka gɔɔru kpɛε, u ka kpɔ̃ u tu kpeerasia.

⁹ N n mɛn na, bεε, i ku maa bεεn sɔmɔbu swaa daki, ka bεεn sɔrobu ka bεεn tiin dosusu, ka bεεn gɔri sokobu, be, be ba ra bεε sã bu nεε, i n̄ ko Babilonin sina boko sã.

¹⁰ Domi weesa ba gerumɔ, ye ya koo de n bεε tondasia bεεn tem di kpa n bεε kpeerasia.

¹¹ Adama bwese te ta wura tu Babilonin sina bokon sugu sɔbe, tu nùn yoru diiya, kon bwese te deri ten tem sɔɔ kpa tu gbea ko mi, ta n wãa. Nε, Yinni Gusunɔwa na yenɔ gerua.

¹² Ma Yeremi u maa gari tee yi Sedesiasi sɔɔwa. U nεε, Sedesiasi, wunε ka wunɛn tumbu, i Babilonin sina bokon sugu dokeo, i nùn yoru diiya, wi ka win tumbu, kpa i wa i n wãa.

¹³ Mban sɔna kaa de bu wunε ka wunɛn tumbu go tabu sɔɔ, n̄ kun mε i gbi gɔɔru ka baranun sã nge mε Yinni Gusunɔ u gerua. U nεε, bwese te ta yina tu Babilonin sina boko wiru kpɔ̃iya ta koo gbiwa nge mε.

¹⁴ U maa nεε, i ku sɔmɔ ben gari swaa daki, be, be ba bεε sɔɔmɔ ba mɔ, i n̄ Babilonin sina boko yoru diiyammε. Domi gari weesugiiya ba mɔ.

¹⁵ N n̄ nε, Yinni Gusunɔ na bu gɔra. Ba gari mɔwa ka nɛn yɔsiru adama weesa ba mɔ. I n bu swaa daki, kon bεε girawa, kpa i gbi, bεε ka be sannu.

¹⁶ Ma Yeremi u maa yãku kowobu ka tɔn be ba mɛnnε mi, gari yi sɔɔwa. U nεε, wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nεε, i ku bεεn sɔmɔbun gari swaa daki, be ba gerumɔ ba mɔ, ba koo ka Yinni Gusunɔn sãa yerun dendi yãnu wurama saa Babilonin di n̄ n̄ tεεmɔ. Domi gari weesugiiya ba mɔ mi.

¹⁷ I ku bu swaa daki. I Babilonin sina boko wiru kpɔ̃iyɔ, kpa i wa i n wãa. Mban sɔna i ko i de bεεn wuu geni gu ko bansu.

¹⁸ Yeremi u maa nɛɛ, sɔmɔ be, bɑ n sɑan na Gusunɔn sɔmɔbu ka gem ma win gariya ba kparamɔ, bu nɔn kanɔ, wi, wɔllu ka tem Yinni, u ku de bu yɑa ni gura ni nu tie win sɑa yerɔ ka Yudaban sina kpaarɔ ka Yerusalemu sɔɔ kpuro, bu ka da Babiloniɔ.

¹⁹⁻²⁰ Domi sanam mɛ Babilonin sina boko u Yoyakini, Yoyakimun bii, Yudaban sina boko yoru mwa ka win sina asakpɔbu, u n̄ gina dendi yɑa nini gure, gbereba, ka boo sii ganduguu, ka gen sɔwaritii, ka dendi yɑa ni nu tie Yerusalemuɔ.

²¹ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua dendi yɑa nin sɔ.

²² U nɛɛ, ni kpurowa ba koo gura bu ka da Babiloniɔ. Miya nu ko n wɑa sere win tii u ra ka de bu ka nu wurama min di.

28

Yeremi

ka Gusunɔn sɔmɔ Hanania

¹ Sedesiasin bandun wɔɔ nnese te sɔɔ, yen suru nɔɔbuse sɔɔ, Hanania, Asurin bii, wi u sɑa Gusunɔn sɔmɔ Gabaoniɔ, u ka Yeremi gari kua yɑku kowobu ka tɔmbu kpuron wuswaaɔ, Yinni Gusunɔn sɑa yerɔ.

² U nɛɛ, ameniwa Gusunɔ, Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ u gerua. U nɛɛ, u koo wigibu yara Babilonigibun yorun di, te ta sɑa nge sugu ben wĩnɔ.

³ N ka ko wɔɔ yiru u koo de Nebukanɛsaa u ka wi, Yinni Gusunɔn sɑa yerun dendi yɑa ni wurama, ni u raa gura u ka da Babiloniɔ.

⁴ U koo maa de Yoyakini, Yoyakimun bii, Yudaban sina boko u wurama, ka sere Yudaban tɔn be ba ka da Babiloniɔ. Domi u koo bu yara Babilonin yorun di.

⁵ Yera Yeremi u Gusunɔn sɔmɔ Hanania wisa yɑku kowobu ka tɔn be ba wɑa Yinni Gusunɔn sɑa yeru mi kpuron wuswaaɔ,

⁶ u nɛɛ, ami. Gusunɔ u de yu kooru nge mɛ a gerua. Kpa u de tɔn be kpuro bu wurama Babilonin di ka Yinni Gusunɔn sɑa yerun dendi yɑa ni.

⁷ Adama Hanania, a gari yini swaa dakio a nɔ, yi na gerumɔ wunen wuswaaɔ ka tɔn ben wuswaaɔ.

⁸ Gusunɔn sɔmɔ be ba gbia ba na yellun di, sa sere na, nɔni swɑaru ka tabu ka baranun gariya ba bwese bakanu ka sina bokobu sɔɔwa.

⁹ Tɛ Gusunɔn sɔmɔ goo ù n seewa u bari yendun gari mɔ, amɔna tɔmba koo ka tubu ma Gusunɔwa u yɛro gɔrima, ma n kun mɔ ye u gerua mi, ya kooru.

¹⁰ Yera Gusunɔn sɔmɔ Hanania u Yeremi sugu ye wuna ma u ye bɔɔka.

¹¹ Ma u tɔmbu kpuro sɔɔwa u nɛɛ, ameniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, n ka ko wɔɔ yiru u koo Babilonigibun dam mɛ bua nge mɛ na sugu ye bɔɔka.

Ma Yeremi u win swaa mwa u n doonɔ.

¹² Sanam mɛ Hanania u sugu dɑa ye wuna Yeremin wĩrun di u bɔɔka u kpa, yera Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,

¹³ a doo a Hanania sɔ a nɛɛ, u kpĩa u sugu dɑagia ye bɔɔka, adama u koo yen kɔsire wa ye ya sɑa sisugia.

¹⁴ Nɛ Gusunɔ, Isireliban Yinni, nɛ wi na wɔllu ka tem mɔ, na nɛɛ, wee na sugu sisugia dokemɔ bwese ni kpuron wĩnɔ, kpa nu ka Nebukanɛsaa, Babilonin sina boko yoru diiya. Baa ka gbeku yeɛyɔ, kon nɔn ye nɔmu bɛriawa.

¹⁵ Yera Yeremi u Hanania sɔɔwa u nɛɛ, a swaa dakio a nɔ, Yinni Gusunɔ kun nun gɔre. Ka mɛ, a da a tɔmbu gari weesugii sɔɔwa, ma ba yi naanɛ kua.

¹⁶ Yen sɔ, tɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, u koo nun wuna tem minin di, domi wunen gari yi dera tɔmba nɔn seesi. Kaa gbi gisɔku ge.

¹⁷ Ma Gusunɔn sɔmɔ Hanania wi, u gu wɔɔ gen suru nɔɔba yiruse sɔɔ.

29

*Yeremi u Yuda be ba wāa**Babiloniō tireru kua*

¹ Saa Yerusalemun diya Yeremi u bukurobu ka yāku kowobu ka Gusunōn sōmōbu tireru kua, tōmbu kpuro gesi be Nebukanēsaa, Babilonin sina boko u yoru mwεera u ka da Babiloniō.

² N deema saa ye sō, ba sina boko Yoyakini mwa kō ka win mero ka win sōm kowo be ba maatam kua, ka wirugibu be ba wāa Yerusalemuō ka Yudan wuu si su tie sō, ka dāa dākobu ka sekobu.

³ Wee saa ye sō, Sedesiasi, Yudaban sina boko u Eleasaa Safanin bii, ka Gemaria, Hilikiyan bii gōriō Nebukanēsaan mi, Babiloniō. Ma Yeremi u bu win tire te wē. Wee ye tire te, ta gerumō.

⁴ Ta nεε, Gusunō, wōllu ka tem Yinni, u maa sāa bεε Isireliban Yinni. Wiya u ka bεε gari mō, bεε be u dera ba yoru mwεera ba ka da Babilonin temō.

⁵ U nεε, i dia baniō kpa i n wāa ye sō. I gbea koowo kpa i yen dīanu di.

⁶ I kurōbu suo kpa i bibu ma. I de bεen bii tōn durōbu bu kurōbu sua bu bibu ma, kpa i bεen bii tōn kurōbu durōbu kē kpa ben tii bu maa kōwara. I dabio mi i wāa mi, i ku kaara.

⁷ I kasuo nge mε tem mε, mu koo ka kuura mi Yinni Gusunō u dera i yoru dimō. Kpa i nūn kana tem mēn sō, domi mū n kuura, bεen tii i ko i kuurawa.

⁸ Gusunō, bεen Yinni wi, u maa nεε, i ku de nen sōmō be ba wāa bεen suunu sō, bu bεe nōni wōke. I ku sōrobū ka be ba bεe bεen dosusu tubusiamō naane ko.

⁹ Domi ba gerumō ba mō, wiya u bu gōra, bu ka bεe gari sō. Adama weesa ba mō, n n wi.

¹⁰ U maa nεε, wō wata ka wōkurun baa yā n doona, u koo na u bεe yara u ka wurama bεen temō. Nge mēya u koo ka win nō mωεru yibia.

¹¹ Yinni Gusunō u maa nεε, u yē himba ye u yii bεen sō. Himba gea, n n mō himba kōsa. U koo de ye i yīiyō yu bεe kōora sia.

¹² Saa ye sō, i n nūn soka bεen kanaru sō, u koo bεe swaa daki kpa u bεe wurari.

¹³ I n nūn kasu ka bεen gōru kpuro, u koo de i nūn wa,

¹⁴ kpa u bεe be ba raa yoru mwεera mi, mēnnama saa tem kpuron di ka bwesenu kpuro sōn di mi u dera i yarinε, kpa u bεe gōsiamā i wurama bεen temō, mīn di u dera ba bεe gura. Wi, Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

¹⁵ U bεe yeni sōmōwa, domi i gerumō i mō, wiya u bεe sōmōbu wē Babiloniō.

¹⁶ Tē, wee ye u gerumō sunō wi u sō Dafidin sina gōnaōn sō, ka sere tōn be ba wāa Yerusalemuō be ba n yoru mwe ba ka de Babiloniōn sō.

¹⁷ U nεε, wee, u koo de bu bu tabu wōrima kpa gōru ka bararu tu bu wōri. U koo bu wahala kpēε kpa ba n sāa nge dāa marum mε mu kōsa ba yina bu di.

¹⁸ Bā n duki yakura, u koo bu naa girawa ka tabu, kpa u de gōru ka bararu tu bu wōri sere bwesenu kpuro nu nanda nū n bu wa. Kpa u bu yarinasia bwesenu kpuro sō kpa ba n da ka ben yīsiru tōmbu bōrusi, n kun mε, bu ka goo gāa kōsunu sie, n kun mε gāa nanumginu, n kun mε, gāa sekuruginu.

¹⁹ Domi ba n wi, Yinni Gusunōn gari swaa sue baa mε u ra n bu yi sōmō saa win sōmōbun nōn di. Wi, Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

²⁰ Adama bεe be u dera ba gura ba ka da Babiloniō, i swaa dakio i nō ye u gerumō.

²¹ U nεε, Akabu, Kolayan bii ka Sedesiasi, Maseyan bii, be, be ba bεe gari weesugii sōmō ka win yīsiru, u koo bu Nebukanēsaa, Babilonin sina boko nōmu beria kpa u bu so u go, bεen nōni biru.

²² Kpa bεe Yudaba, bεe be i wāa Babiloniō, i tōmbu yiru yen yīsīnu sua i n da ka tōmbu bōrusi, i nεε, Gusunō u nun kua nge Sedesiasi ka Akabu be Babilonin sina boko u sēewa dō sō.

²³ Domi tən be, ba gāa kōsunu kua, ba sakararu kua ka ben berusebun kurəbu. Ma ba weesu kua ka wi, Yinni Gusunən yīsiru, baa me u n bu yiire. Adama u yē ye ba kua kpuro, u sāa yen seedagii.

Semayan tireru

²⁴⁻²⁵ Gusunə Isireliban Yinni wi u wəllu ka tem taka kua, u Yeremi gəra Semaya, Nēlamugiin mi. N deema Semaya wi, u raa yāku kowo Sofoni, Maseyan bii tireru mərīsia ka sere yāku kowo be ba tie, ka Yerusalemugibu kpuro.

²⁶ Ye u gerua tire te sōō wee. U nēē, Sofoni, Yinni Gusunəwa u nun gōsa a ka ko yāku kowo Yehoyadan ayerə, kpa a Yinni Gusunən sāa yeru kōsu. Goo ù n seewa u tii kua nge wiiro ma u tii sokumə Gusunən sāmə, kpa a nùn mwa a bəke ka wēē damgii ka yəni.

²⁷ N n mən na, mban sōna a n Yeremi, Anatətugii mwe a sēyāsie, wi u tii kua Gusunən sāmə bēen suunu sōō.

²⁸ Wee, u mam sun goo gəriama Babiloni mini u sun sō ma sa ko yoru di mini n ka te. Yen sō, su be dia baniə kpa sa n wāa ye sōō, kpa su be gbea ko kpa su yen dīanu di.

²⁹ Ma Sofoni u Yeremi tire te garia.

³⁰ Saa yera Yinni Gusunə u Yeremi sōōwa u nēē,

³¹ a be ba yoru mwēera ba ka da Babiloniə mi gərio a nēē,

³² wee ye nē, Yinni Gusunə na gerua Semaya, Nēlamugiin sō. Semaya wi, u bēē gari sōōwa, adama na n nùn gari gēē sōōwa bēen sō. Wee tē u dera i weesu naanē kua. Yen sō, nē, Yinni Gusunə kon nùn wəri wi ka win bweseru kpuro. Ben goo kun maa wāaru dimə bēen suunu sōō. U n maa durom me wasi me kon nən təmbu kua. Domi u dera ba man seesi.

30

Nəə mwēē ni Yinni Gusunə

u Isireliba kua

¹ Gusunə, Isireliban Yinni, u Yeremi sōōwa u nēē,

² a gari yi kpuro yoruo tireru sōō yi na nun sōōwa.

³ Na nēē, tōru gara sisi tē sōō kon nən təmbu Isireliba ka Yudaba yakīama yorun di, n ka bu wurama ben temə. Kon de bu wurama tem me na ben baababa wē sōō, kpa mu ko begim.

⁴ Wee ye Yinni Gusunə u Yeremi sōōwa Isireliba ka Yudaban sō.

⁵ U nēē,

na nandabun kuuki nəəmə.

Təmba berum soore,

ba n bəri yəndu mə.

⁶ I bikio kpa i nə tən durə ù n da yiire u ma.

N n mən na, mban sōna na təmbu wa

ba ben gāanu nēni

nge tən kurə wi u yiire u kī u ma.

Mban sōna be kpuron wuswaa burisinē.

⁷ Anna a wahala baka wa ya wee.

Tōō te, tōō kōsura.

Ta n ka tōru garu weenē.

Te sōōra Isireliba ba koo nōni swāa bakaru wa.

Adama ka me, kon bu faaba ko.

⁸ Yen tōō te, nē, Yinni Gusunə, nē wi na wəllu ka tem taka kua, kon ben sugu wuna saa ben wīinun di n bōoku kpa n wēē yi ba raa ka bu səri kasuku, n ben yoru kpeesia. Ba n maa tən tukobu sāamə.

⁹ Nε, Gusunɔ ben Yinniwa ba koo sã, ka sere maa Dafidin kɔsire wi kon swĩ ben sina gɔnɔɔ.

¹⁰ Bεε Isireliba, Yakɔbun bweseru,
 bεε be i sãa nɛn sɔm kowobu,
 i ku nanda, i ku diiri.
 Wee, kon bεε yakiamaa saa tem tukum di mi i yoru dii,
 bεε ka bεen bibun bweseru.
 I ko i wurama kpa i wẽra i n wãa bɔri yɛndu sɔɔ.
 Goo kun maa bεε tɔya mɔ.

¹¹ Domi ko na n ka bεε wãa kpa n bεε faaba ko.
 Kon bwesenu kpuro kpeerasia nɛn mi i raa yarine i wãa.
 Adama bεε, na n bεε kpeerasiamɔ.
 Kon bεε seeyasiawa nge mε n weene.
 Domi na n kpɛ n bεε deri n nεε, i n gãanu kue.

¹² Wee ye nε, Yinni Gusunɔ na maa bεε Yerusalemugibu sɔɔmɔ.
 Na nεε, bεen barara kpã,
 bεen mεera ya n bεkuramɔ.

¹³ Goo kun bεen wɔnwɔndu mɔ u bεen mεera ye tim doke.
 Tim gam sari mε mu koo bεen mεera ye bεkia.

¹⁴ Be ba raa ka bεε arukawani bɔkua, ba n maa bεε kasu,
 domi na bεε sowa nge mε ba ra yiberε so.
 Na bεε seeyasia ka dam bεen durum dabinun sɔ.

¹⁵ Mban sɔna i mεeran weeweenu mɔ ye i wa bεen toranun sɔ.
 I n yẽ ma bεen durum bakan sɔna na bεε yeni kua.

¹⁶ Adama be ba bεε wɔri ba di, kon ben tiɪ wɔriwa n di.
 Be ba sãa bεen yiberεba kpuro
 ba koo bu yoru mwεeriwa.

Be ba bεen yãnu guramɔ,
 kon de bu maa ben tiin yãnu gura.

¹⁷ Adama bεε, be ba raa mɔ i kam kua,
 ma goo kun bεen laakari mɔ,
 kon bεen mεeran bosu bεkia.
 Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁸ Na wure na nεε,
 wee, kon bεε Isireliba Yakɔbun bweseru yara yorun di,
 kpa i wura bεen yɛnusɔ.

Kon bεen yɛnusun wɔnwɔndu ko,
 kpa n bεen wuu bani gen bansɔ
 n bεen sina kpaaru seeya n swĩ mi ta raa wãa.

¹⁹ I ko i siarabun womusu ko ka nuku dobun kuuki.
 Kon bεε dabiasia, i n maa kaaramɔ.
 Kon de bu bεε bεere wẽ, kpa bu ku bεε gem.

²⁰ I ko i n sãawa nge yellu,
 kpa i n da bεen mennɔsu ko nɛn wuswaaɔ.
 Kpa n be ba bεε dam dɔremɔ kpuro seeyasia.

²¹ Bεen turowa koo ko bεen sunɔ.
 Kpa n de u man susima,
 domi goo kun kãkɔ u man susi,
 ma n kun mɔ na nùn soka.

Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

²² Saa ye sɔɔra i ko i n maa sãa nen tɔmbu,
kpa n ko beɛn Yinni.

²³ Wee, nε, Yinni Gusunɔn mɔru ya wee nge guru woo bɔkɔ,
kpa yu tɔn kɔsobu wɔri.

²⁴ Nen mɔru ye, ya n suremɔ
ma n kun mɔ ya nen himba yibia.
Amen biru kpa yu beɛ yeeri.

31

Isireliba

ba koo gɔsirama yenua

¹ Yinni Gusunɔ u nεε, saa gaa sisi yɛ sɔɔ kon maa ko Isireliban bwesenu kpuron Yinni,
kpa be, ba n maa sãa nen tɔmbu.

² Sanam mε ba wãa gbaburɔ,
na bu nen durom sɔɔsi,
ben be ba yara tabun di,
ba wee bu wɛra sere ka baadommaɔ.

³ Beɛ Isireliba, na beɛ nen tii sɔɔsi saa yellun di.
Na beɛ kɔwa sere ka baadommaɔ.
Yen sɔna na beɛ nen durom derie.

⁴ Beɛ Isireliba, kon maa wure n beɛ swi,
kpa i yɔra.
Kon de i beɛn baranu so,
kpa i yari i n yaamɔ be ba nuku dobu mɔn suunu sɔɔ,
⁵ i ko i maa resamba duure Samarin guunɔ,
kpa i yen binu wa i sɔri.

⁶ Saa ya sisi yɛ sɔɔ wuun kɔsobu ba koo nɔɔgiri sua
Efaraimun guuru wɔllun di
bu nεε, i seewo su da Siɔniɔ
mi Gusunɔ beɛn Yinni u wãa.

⁷ Yinni Gusunɔ u maa nεε,
i Yakɔbun bweseru taki kuo ka nuku dobu.
I yɛrio ten sɔ te ta sãa bwesenun wiru.
I nɔɔgiri suo kpa i siarabun womusu ko.
I nεε, Yinni Gusunɔ u win tɔmbu Isireli be ba tie faaba mɔ.

⁸ Wee na ka bu wee saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di.
Na bu mennamɔ handunian goonu nnen di.
Tɔn be, ba dabi.
Be sɔɔ, wɔkoba wãa ka yemɔbu ka gurigibu,
ka be ba yiire ba kɔ bu ma.

⁹ Be wee ba wee ka swi, ba man kanamɔ.
Ma na bu kpare na ka dɔɔ nim bwerɔ
ka swaa ye ya nɔɔ nε sɔɔ,
mi ba n sokuramɔ.
Domi na sãawa Isirelin bweserun Baaba.
Ma ta maa sãa nen bii yeruma.

¹⁰ Beɛ bwese tukunu, i nε, Yinni Gusunɔn gari swaa dakio,

kpa i yi kpara
 i ka da sere mi n toma.
 I nɛɛ, nɛ wi na Isireliban bweseru yarinasia,
 na kon maa tu mɛnna,
 kpa n tu kɔsu nge mɛ yāa kparo u ra win yāanu kɔsu.
 11 Domi nɛ, Yinni Gusunɔ na Yakɔbun bweseru yakia,
 na tu wɔra saa wi u tu dam keren nɔmun di.
 12 Ba koo na Siɔnin guuru wɔllɔ,
 ba n nuku dobu mɔ ka kuuki.
 Ba koo duki na arumani ye nɛ, Yinni Gusunɔ na bu wɛn sɔ.
 Yeya, dobi ka resem ka olifi ye ba ra ka gum ko, ka yāanu ka nɛɛ.
 Ben bwɛra koo yemiawa nge dāa gbaaru te ta nim waamɔ.
 Ba n koo maa wahala ko.
 13 Wɔndiaba ba koo nuku dobu ko, ba n yaamɔ.
 Mɛya maa aluwaasiba ka durɔ tɔkɔnu ko n yɛɛrimɔ.
 Domi kon ben nuku sankiranu gɔsia nuku dobu,
 n bu nukuru yemiasia.
 Kpa n maa ben nɔni swāaru gɔsia bɔri yendu.
 14 Kon de nɛn yāku kowobu bu dīa geenu di bu debu,
 kpa nɛn tɔmbu bu debu nɛn arumanin sɔ.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

15 Ameniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ,
 ba swīi gɛɛ nɔmɔ Ramɔ.
 Yɛro u sumɔ u weeweenu mɔ.
 Ase, Raseliwa u sumɔ win bibun sɔ.
 Ma u yinamɔ bu nūn suuru kana
 domi bii be kpurowa ba gu.
 16 Adama na nɛɛ,
 u mario,
 u win nɔni yīresu woko.
 Domi u koo are wa ye u win bibu kuan sɔ.
 Ba koo wurama yiberɛban tem di.
 17 Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, win sia ya koo wɛra,
 domi win biba koo wurama ben temɔ.
 18 Na Isireliban nɔɔ nɔmɔ ba weeweenu mɔ, ba mɔ,
 n de bu wurama nɛn mi ka gem.
 Ba sāawa nge naa buu ge ga gen tii kpare,
 ma na bu sɛɛyasia.
 Domi nɛna na sāa Gusunɔ ben Yinni.
 19 Ye ben laakari ya wurama, ma ba tuuba kua.
 Ye ba ben toranu gia,
 ma ba tuka ka sekuru
 ye ba kua saa ben aluwaasirun din sɔ.
 20 Isirelin bweseru ta sāawa nge nɛn bii kīnasi.
 Mɛya na maa tu kīru sɔɔsi.
 Domi nge mɛn nɔru na ten gari mɔ,
 nge mɛya ten kīru ta ra n wāa nɛn gɔruɔ.
 Nɛn bwɛra kun kpunɛ ten sɔ.
 Kon tu wɔnwɔn bakaru kua.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

21 Bɛɛ Isireliba, i yīreru koowo bɛɛn swaa sɔɔ

kpa i dāa gira.

I swaa ye laakari koowo ye i raa swīi.

Bεε Isireliba, i wurama bεεn wusɔ.

²² Sere saa yerà i ko i n kōre i n yaayaare m̀, bεε naane sariba.

Wee nε Yinni Gusunɔ, na gāa kpaanu kua temɔ.

Tɔn kurɔwa u koo durɔ kasu.

Arumani ye Yinni Gusunɔ

u koo win tɔmbu wē

²³ Gusunɔ Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem m̀ u gerua u nεε, nà n ka Isireliba wurama saa yorun di, ameniwa ba koo gere Yudan tem kpuro sɔɔ bu nεε,

Yinni Gusunɔ u guu te u gɔsa Yerusalemɔ domaru kuo,

mi gem mu wāa.

²⁴ Yudaba kpuro, ka ben gbaa wukobu, ka be ba ra yaa sabenu kpare ba koo wura bu sina ben tem wuu marosɔ ka mɛn baru kpaanɔ.

²⁵ Domi kon wi nim n̄ru ga m̀ nim wē, kpa win gōru gu yemia. Kpa n de wi u wɔkɔnu wɔrimɔ gōrun s̄ u di u debu.

²⁶ Saa ye sɔɔ, Yeremi u dom yanda, ma u mεεra u deema win dosu ge, ga dora.

²⁷ Ma Yinni Gusunɔ u nεε, wee saa ya sisi yè sɔɔ kon de yaa sabenu ka tɔmbu bu yibu Isireliɔ ka Yudaɔ.

²⁸ Nge mε na raa bu wukura na surura nge dānu, na bu kɔsuka na kam koosia nge dia, nge mεya kon maa wure n bu seeya n gira. Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

²⁹ Saa ye sɔɔ, ba ñ maa gerumɔ bu nεε,
baababara ba resεm gɔma di,
ma ben bibun n̄su yaaya.

³⁰ Adama wi u win resεm gɔma di, win n̄ɔwa ga koo yaaya. Wi u maa durum kua, wiya u koo gbi.

³¹ Nε, Yinni Gusunɔ na nεε, t̄nu ganu sisi ñ sɔɔ kon ka Isireliba ka Yudaba arukawani kpaɔ b̄ke.

³² Adama ya ñ ko n s̄a yèn bweseru na raa ka ben baababa b̄kua sanam mε na bu n̄mu n̄enua na yarama Egibitin di. Ba ñ ye mεm n̄ɔwε, baa mε nε, Yinni Gusunɔ na s̄a ben Yinni.

³³ Tē, arukawani kpaɔ ye wee, ye kon ka Isireliba b̄ke. Nε, Yinni Gusunɔ, kon de n̄en woodaba ba n wāa ben bwisikunu sɔɔ, kpa n ye yorusi ben gōrusɔ. Kpa na n s̄a ben Yinni, kpa be, ba n maa s̄a n̄en tɔmbu.

³⁴ Domi tɔmbu kpurowa ba ko n man yē saa bibun di sere ka bukurobɔ. Goo kun maa win winsim ñ kun mε win mero bisi goo keu m̀ u ka Gusunɔ gia. Kon bu ben durum wɔka, kpa n ku maa ye yaaya.

³⁵ Yinni Gusunɔwa u s̄ɔ kua u ka yam dεerasia s̄ɔ sɔɔ.

Ma u suru ka kperi yi yi, yi ka yam dεerasia wɔkuru.

U ra maa de nim kurenu nu se nim wɔkun di, kpa nu wɔki.

Win yīsira Yinni Gusunɔ wi u wɔllu ka tem m̀.

Wiya u gerua u nεε,

³⁶ taka koorā yeniba kpuro yà n koo kpe,

Isireliban bwesera koo maa kpe,

kpa ta kun maa wāa.

³⁷ U maa gerua u nεε,

ma ba kpīa ba wɔllun kpāaru yīira ba gia,

ma ba dua temɔ ba mɛn kpεεkpεεkun asansi gia,

saa yera u koo maa Isirelin bweseru kpuro yina k̄sa ye ba kuan s̄.

³⁸ Wee saa ya sisi yè s̄o ba koo man b̄εεε w̄ε bu Yerusalemu bani saa Hanan̄elin di sere n ka da wuun gb̄ararun k̄ann̄w̄o ge ba m̄ò gani ḡamburun k̄ann̄o.

³⁹ Kpa bu maa w̄εε demiam̄a min di bu ȳire bu ka da Garebun gungur̄o, kpa bu besira bu da sere Goat̄io.

⁴⁰ W̄owa ye kpuro mi ba ra gonu sike kpa bu kubanu yari mi, ka gbea ye ya w̄aa bera mi sere n ka da Sedoronin daar̄o, ka k̄ann̄o ge ga w̄aa s̄o yari yeru gia, m̄in di dumi yi ra ka du, yeba kpurowa ya ko n s̄aa n̄ε, Yinni Gusun̄ogia. Ba ñ maa ye k̄asukum̄o sere ka baadom̄m̄a.

32

Yeremi u gberu garu dwa

¹ Yudaban sina boko Sedesiasin bandun w̄o w̄okuruse s̄o, Yinni Gusun̄o u ka Yeremi gari kua. N deema Babilonin sina boko N̄ebukan̄εsaan bandun w̄o yendu yiru sarisewa mi.

² Saa ye s̄ora win tabu kowobu ba Yerusalemu tarusi, ma Yeremi u w̄aa piris̄om̄ s̄o Yudaban sina kpaar̄o.

³ Sedesiasi wiya u n̄un piris̄om̄ ye kp̄εε yèn s̄o u Gusun̄on gari gerua u n̄εε, wee Yinni Gusun̄o u Babilonin sina boko wuu geni n̄omu beria kpa u gu kamia.

⁴ Sedesiasi kun maa kisiram̄o tabu kowobun n̄oman di. Babilonin sina boko u koo n̄un n̄oma turi, kpa bu waana n̄oni ka n̄oni bu gari ko.

⁵ Babilonin sina boko wi, u koo ka n̄un da Babilonio. Miya u ko n w̄aa sere Gusun̄o u ka win gari ko. Yen s̄o, baa ì n ka Babilonigibu tabu m̄ò t̄ε, i ñ bu kamiam̄o.

⁶ Yeremi u n̄εε, Yinni Gusun̄o u maa man s̄owa u n̄εε,

⁷ wee, Hanam̄eli, Salumun bii, n̄en baan tundo turosin bii, u koo na u n̄εε, n na n win gberu dwe Anat̄ot̄u, B̄enyam̄εen tem̄o. Domi n̄ena n ween̄ε n tem̄ε yakia n tubi di.

⁸ Yera n koor̄a nge m̄ε Yinni Gusun̄o u gerua. Hanam̄eli wi, u na n̄en mi piris̄om̄ dir̄o u n̄εε, n win tem̄ε dweeyo m̄ε mu w̄aa Anat̄ot̄u B̄enyam̄εen tem̄o domi n̄ena n ween̄ε n mu yakia n tubi di.

Saa ye s̄ora na tuba ma Gusun̄owa u k̄i m̄ε.

⁹ Ma na gbee te yakia ka sii geesun gobi w̄okura n̄obu ka yiru.

¹⁰⁻¹¹ Ma na seedagibu sua na tem̄ m̄en dwee tirenu yorua yiru na n̄en ȳireru doke ten teeru w̄oll̄o na wukiri nge m̄ε wooda ya gerua ma na sii gee si sua na kilo s̄andi seedagii ben wuswaa. Ma na tire ni sua

¹² na Baruku, N̄eriyān bii, Maseyan debubu w̄ε Hanam̄eli ka seedagii be ba ben ȳirenu doke tire te s̄o ka sere maa Yudaba be ba w̄aa piris̄om̄ dii yaara min n̄oni biru.

¹³ Be kpuron n̄oni bira na maa Baruku s̄owa

¹⁴ na n̄εε, Isireliban Yinni wi u w̄ollu ka tem̄ m̄o, wiya u gerua u n̄εε, u dwee tirenu yiru ye suo, te ba ȳireru koosi, u da u nu doke wekeru s̄o kpa nu ku raa sankira.

¹⁵ Domi s̄o teeru t̄ambu ba koo maa dia ka gbea dwe tem̄ m̄ε s̄o.

Yeremin kanaru

¹⁶ Sanam̄ m̄ε na tem̄ m̄en dwee tire ni Baruku, N̄eriyān bii w̄ε na kpa, na Yinni Gusun̄o kana na n̄εε,

¹⁷ Yinni Gusun̄o, a w̄ollu ka tem̄ kua wun̄en dam bakam ka wun̄en ȳikon saabu. Ḡānu sari ni a kpan̄ε.

¹⁸ A ra bwesenu durom kue sere ka nin bibun bib̄o. Adama baababa b̄a n tor̄a, a ra ben bibu s̄εyāsie tor̄a nin s̄o. Gusun̄o, a s̄awa Yinni boko, ma a dam m̄o. Wun̄en ȳisira w̄ollu ka tem̄ Yinni.

¹⁹ Wun̄en himba ya kp̄ā, a maa dam m̄o a ka ye yibia. A ra n m̄εra ye t̄amba m̄ò kpa a baawure kua nge m̄ε win kookoosu n̄ε.

²⁰ A sɔm maamaakiginu kua sanam mɛ bɛsɛn sikadoba ba wāa Egibitiɔ. Mɛya gisɔ a maa mɔ bɛsɛn suunu sɔɔ Isireliɔ ka bwese ni nu tien suunu sɔɔ. Ma a yīsiru yara nge mɛ sa nɔɔmɔ gisɔ.

²¹ A wunɛn dam sɔɔsi, a sɔm maamaakiginu kua. Ma tɔmba nanda. Yera ya dera a wunɛn tɔmbu yara saa Egibitin di.

²² Ma a bu tem mɛ wɛ mɛ a ben baababa nɔɔ mɔwɛɛru kua ka bɔri, mɛ mu tim ka bom yiba.

²³ Mɛya ba maa na ba tem mɛ mwa mu kua begin. Adama ba n wunɛn gere mɛm nɔɔwɛ. Ba n maa wunɛn woodaba swīi. Mɛya ba n maa kue ye a bu yiire. Saa yera a dera kɔsa yeni kpuro ya bu deema.

²⁴ Wee tɛ Babilonigibu ba gungunu bana bu ka wa bu wuu ge wɔri. Ba koo maa gu mwa, domi a bu gu nɔmu bɛria. Kaa de bu gu kamia ka tabu ka gɔɔru ka bararu. Mɛya ye a gerua kpuro ya koorɔ, Yinni Gusunɔ, a maa ye waamɔ.

²⁵ Wee wuu ge, ga wāa Babilonigibun nɔma sɔɔ. Adama ka mɛ, a man sɔɔwa a nɛɛ, n tem dweeyo ka gobi kpa n yi kɔsia seedagibun wuswaaɔ.

Yinni Gusunɔ u Yeremi wisa

²⁶ Yera Yinni Gusunɔ u Yeremi wisa u nɛɛ,

²⁷ wee, nɛ Gusunɔ, na sɔawa handuniagibu kpuron Yinni. Gāanu sari ni na kpanɛ.

²⁸ Yen sɔna na nɛɛ, kon de Babilonin sina boko Nebukanɛsaa ka win tabu kowobu bu Yerusalemu nɔma turi. U koo maa ye mwa.

²⁹ Ba koo ye wɔri kpa bu ye dɔɔ mɛni kpa bu dia yɛn wɔllɔ Yudaba ba ra bũu wi ba mɔ Baali yāku kua dɔɔ sɔku, ka sere mi ba ra tɔn tukobun bũu sã bu tam tãra. Domi yeba kpurowa ba ka nɛn mɔru seeya.

³⁰ Wee kɔsa Isireliba ka Yudaba ba ra n mɔ saa ben toren di. Ben ye ba mɔ kpuro ya ra nɛn mɔru seeyewa. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³¹ Saa mìn di ba wuu ge swīi, n ka girari gisɔ, gen tɔmbu ba ra nɛn mɔru seeyewa. Yen sɔna na n kī n gu wa nɛn wuswaaɔ.

³² Domi Yudaba ka Yerusalemugibu ka Isireliba, be ka ben sinambu ka ben sina asakpɔbu ka ben yāku kowobu ka Gusunɔn sɔmɔbu, ba kɔsa kua. Yera ya nɛn mɔru seeya.

³³ Ba yina bu man mɛeri. Biruwa ba man kisi. Na bu keu kua saa yee yellun di. Adama ba yina bu nɛn sɔɔsiru nɔ.

³⁴ N n mam ye tɔna, ba maa ben bwāarokunu duusiawa nɛn sãa yerɔ ba tu disi doke.

³⁵ Ba bũu wi ba mɔ Baali sãa yeru bania Beni Hinɔmun wɔwaaɔ. Miya ba ra ka ben bibu yāku dɔɔ mwaararuginu ko Mɔlɔkun sɔ. N deema na n bu yen gaa yiire. Na n mam bwisika bu kɔsa yenin bweseru ko ye ya dera Yudaba kpuro ba man torari.

³⁶ Nɛ Gusunɔ, Isireliban Yinni, na nɛɛ, Yeremi, Yerusalemu ye i nɛɛ, ba koo Babilonin sina boko nɔmu bɛria mi, kpa u ye wɔri u kamia ka tabu ka gɔɔru ka bararu,

³⁷ wee, kon yen tɔmbu mɛnna bu wura ye sɔɔ. Domi na raa ka bu mɔru kua gem gem, ma na bu yarinasia baama, adama kon de bu wurama mini kpa ba n wāa bɔri yɛndu sɔɔ.

³⁸ Ba koo wure bu ko nɛn tɔmbu kpa na n maa sãa ben Yinni.

³⁹ Kon de ba n wāa nɔɔ tia sɔɔ ba n kookoo teesu mɔ, kpa ba n man nasie baadomma. Yera ya koo de ba n nuku dobu mɔ sere ka ben bibun bibɔ.

⁴⁰ Kon ka bu arukawani bɔke ye ya kun kpeemɔ. Na n bu biru kisimɔ, kon bu gea kuawa, kpa n de ba n man nasie ben gɔruɔ kpa bu ku raa maa gɛra nɛn swaan di.

⁴¹ Ka nuku doba kon bu gea kua kpa n bu swīi mam mam tem mɛ sɔɔ ka gɔru tia.

⁴² Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, nge mɛ na dera kɔsa baka ya tɔn be deema, nge mɛya kon maa de durom bakam mu na be sɔɔ mɛn nɔɔ mɔwɛɛru na kua.

⁴³ Yeremi, a gerua a nɛɛ, ba tem mɛ Babilonigibu nɔmu bɛria. Wee, mu kua bansu. Tɔmbu ka yaa sabenu maa sari mɛ sɔɔ. Adama miya tɔmbu ba koo wura kpa bu gbea dwe.

⁴⁴ Ka gem ba koo gbea dwe baama kpuro ka gobi, kpa bu yen dwee tirenu ko, bu nu yĩrenu koosi seedagibun wuswaaɔ. Ba koo gbea dwe Benyamɛɛn temɔ ka Yerusalemun baru kpaanɔ, ka Yudan wusɔ, ka wuu si su wãa guunun bera gia, ka si su wãa wɔwi sɔɔ, ka si su wãa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia. Domi sin tɔn be ba raa yoru mwɛɛra mi, kon de bu wurama. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

33

Nɔɔ mwɛɛ ni Yinni Gusunɔ

u kua Yerusalemun sɔ

¹ Yinni Gusunɔ u kpaam ka Yeremi gari kua sanam mɛ u wãa pirisɔm sɔɔ.
² U nɛɛ, nɛ wi na ra n wãa, nɛ wi na tem taka kua ma na mu nɛni, nɛna na nɛɛ,
³ a man sokuo, kon nun wurari. Kon nun gãa baka asiriginu sɔɔsi ni a n̄ yɛ.
⁴ Nɛ Gusunɔ, Isireliban Yinni, na gãanu mɔ ni na kĩ a nɔ, Yerusalemun dia ka sere Yudaban sina kpaanun sɔ, ni Babilonigiba wɔri ba surura.
⁵ Ma be ba ka Babilonigii be tabu kua, ben gonu yiba wuu ge sɔɔ, nɛn mɔru bakan sɔ, domi Yerusalemugibu ba kɔsa kua sere na n̄ maa kĩ n wuu ge wa.
⁶ Wee, saa gaa sisi yè sɔɔ kon gu nɔɔri nge barɔ. Kon gu bekia n bwãa dorasia, kpa n de gen tɔmbu ba n wãa bɔri yɛndu sɔɔ.
⁷ Kon de be ba yoru mwɛɛra Yudan di, ben wãaru tu kɔsi, kpa n bu swĩ nge yellu.
⁸ Kon bu ben durum kpuro wɔka ye ba man koosi. Kon ben tora ni ba man torari sanam mɛ ba man seesi suuru kua.
⁹ Saa ye sɔɔ, na kon nuku dobu mɔ Yerusalemun sɔ, kpa ya n nɛn yĩsiru bɛɛɛ wɛɛmɔ, kpa bwese tukunu nu n man siaramɔ. Bwese ni, n̄ n wa durom bakam mɛ kon ye kua ka doo nɔɔ te kon ye wɛ, nu koo biti ko sere nu diiri.

¹⁰ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 bɛɛ Yudaba, i nɛɛ, bɛɛn tem mu kua bansu. Tɔmbu ka yɛɛ maa sari mi. Ma Yerusalemu ka Yudaban wusun swɛɛ yi kua swɛɛ gonu yi goo ku ra maa sĩ.
¹¹ Adama ba koo wure bu nuku dobu kuuki nɔ ka tɔɔ bakarugii. Ba koo kurɔ kpaanun womusu nɔ. Ba koo maa wure bu womu geni nɔ, ge ga nɛɛ,
 i Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni siaro.
 Domi u sãa tɔn geo.
 Win kĩru ta n̄ nɔru mɔ.
 Mɛya ba koo maa tɔn be ba ka yãkunu na sãa yerɔn womusu nɔ. Domi kon de tɔn be ba raa yoru mwɛɛra mi, bu wurama tem mɛ sɔɔ, kpa n bu wesia nge yellu. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹² Yinni Gusunɔ u maa Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,
 tem mɛ, mu raa kua bansu mi goo sari, yaa sabenu sari mɛn wusu kpuro sɔɔ. Adama tɛ,
 yãa kparobu ba koo wãa yeru wa mi, kpa ben yaa sabenu nu wɛra.
¹³ Yãa kparobu ba koo maa yãanu kpara baama kpuro wuu si su wãa guunun bera gia ka si su wãa wɔwi sɔɔ, ka si su wãa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia, ka Benyamɛɛn temɔ ka Yerusalemun baru kpaanɔ ka Yudaban wusɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Gusunɔ

ku ra win nɔɔ mwɛɛru kabie

¹⁴ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔra sisi tɛ sɔɔ kon nɛn nɔɔ mwɛɛ gee ni yibia ni na Isireliba ka Yudaba kua.
¹⁵ Saa ye, yà n tunuma, kon goo seeya nge dãa kp̄ii pɔtura Dafidin bweseru sɔɔ u n sãa gengii, kpa u tɔmbu kpara gem sɔɔ.
¹⁶ Yen tɔɔ te, Yuuba ba koo faaba wa kpa Yerusalemu ya n wãa bɔri yɛndu sɔɔ, kpa bu ye yĩsiru kɛ, Yinni Gusunɔn miya bɛɛn gem wãa.

17 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, Dafidi sina boko u n̄ goo biamɔ wi u koo sina win bweserun sina gɔnaɔ Isireliɔ sere ka baadommaɔ.

18 Mɛya maa Lefiba be ba s̄a ȳaku kowobu, ba n̄ k̄sire biamɔ ben bweseru s̄a bu ka man ȳaku d̄ɔ mwaararuginu kua, kpa bu man turare d̄ɔ dokea kpa ba n̄ da ȳakunu ko t̄ɔ baatere.

19 Yinni Gusunɔ u maa Yeremi s̄ɔwa u nɛɛ,

20 nɛna na ka s̄ɔ s̄a ka w̄kuru arukawani b̄kua. I n̄ ko i kp̄i i yen gaa ȳɔrasia yu ku maa s̄amburu ko yen saa s̄a, kpa yu n̄n arukawani ye kusia,

21 saa yera n̄n tii, kon maa n̄n arukawani kusia ye na ka Dafidi n̄n s̄am kowo b̄kua, kpa u k̄sire bia win bweseru s̄a wi u koo bandu di. Kon maa n̄n arukawani kusia ye na ka ȳaku kowobu Lefin bweseru b̄kua be ba ra s̄amburu ko n̄n s̄a yerɔ.

22 Adama n̄ n̄ koorɔ mɛ. Kon Dafidin bweseru ka ȳaku kowobun bweseru dabiiasiawa nge kperi, n̄ kun mɛ nge yani s̄ɛri yi yi w̄a daarun goorɔ yi ba n̄ kp̄ɛ bu gari.

23 Yinni Gusunɔ u maa Yeremi s̄ɔwa u nɛɛ,

24 a n̄ n̄omɔ ye t̄amba gerumɔ? Ba m̄, na Isireliban bweseru ka Yudaban bweseru ni na ḡsa biru kisi. Yen s̄ona ba bu gɛma, ba n̄ bu garisi bweseru.

25 Adama wee ye na gerumɔ, nɛ wi na ka s̄ɔ s̄a ka w̄kuru arukawani b̄kua, ma na w̄llu ka tem wooda yiiya,

26 nɛna kon Isireliban bweseru ka Dafidi n̄n s̄am kowon bweseru biru kisi? Kpa na kun win bweseru s̄a goo ḡsa u bandu di Aburhamu ka Isaki ka Yakɔbun bweserun suunu s̄a?

Aawo. Kon ben w̄nwan̄du ko be ba yoru mwɛɛra mi, kpa n̄ de bu wurama.

34

Gari yi Yinni Gusunɔ

u Sedesiasi s̄ɔwa

1 Nɛbukanɛsaa, Babilonin sina boko, u Yerusalemu ka Yudan wusu tabu w̄ri. Saa ye s̄a, win tabu kowobu kpuro ba w̄a mi, ka handunian sinambun tabu kowobu kpuro ka sere maa be u tabu di. Saa yera Yinni Gusunɔ u Yeremi s̄ɔwa

2 u nɛɛ, nɛ Gusunɔ, Isireliban Yinni, na nun s̄omɔ, a doo a Sedesiasi, Yudaban sina boko deema kpa a n̄n s̄, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na n̄n s̄oma. Kon Yerusalemu Babilonin sina boko n̄mu beria u ye kam koosia u d̄ɔ mɛni.

3 Mɛya wi, Sedesiasi u n̄ n̄n kisirarimɔ. U koo n̄n mwa kpa bu waana n̄ni ka n̄ni bu gari geruna u sere ka n̄n da Babilonia.

4 Yen s̄, u n̄n gari swaa dakio yi na gerumɔ. Na nɛɛ, u n̄ gbimɔ tabu s̄a,

5 u koo gbiwa b̄ri ȳendu s̄a kpa bu win ḡa ko nge mɛ ba win sikado sinam be ba n̄n gbiiyegii kua. Ba koo n̄n turare d̄ɔ dokea kpa bu n̄n ḡa wuri yini kua bu nɛɛ, wanyo! Sina boko u gu! Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

6 Ma Yeremi u da u gari yi Sedesiasi, Yudaban sina boko s̄ɔwa Yerusalemu mi.

7 N deema saa ye s̄a, Babilonin sina bokon tabu kowobu ba Yerusalemu ka Yudaban wusu kpuro w̄ri. Wuu gb̄ararugii si su raa tie, siya Lakisi ka Aseka.

Yoo be ba raa yakia,

ba wure ba maa mwɛɛra

8 Yinni Gusunɔ u maa ka Yeremi gari kua sanam mɛ Sedesiasi u ka Yerusalemugibu n̄a tia kua bu ben yobu kpuro yakia.

9 Saa ye s̄a, baawure wi u win Heberusi m̄ yoo, t̄n kurɔwa? A, t̄n durɔwa? U koo ȳɛro karawa u yari yorun di. Goo u ku maa win winsim yoru mwa u s̄amburu koosia.

¹⁰ Ma Yerusalemun wirugibu ka tɔn be ba tie kpuro ba wura batuma sɔɔ bu ku maa ben yobu sɔmburu koosia. Ba koo bu karawa ba n tii mɔ. Ma ben baawure u win yobu kara ba doona.

¹¹ Adama amen biru tɔn be, ba gari yi yina. Ba ben yoo be naa swĩ ba mwaama ba yoo sɔma koosia ka tilasi.

¹² Saa yera Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, a tɔn be sɔɔwɔ a nɛɛ,

¹³ wee, nɛ Gusunɔ ben Yinni, na ka ben sikadoba arukawani bɔkua sanam mɛ na bu yarama Egibitin di, mi ba raa yoru dimɔ.

¹⁴ Na nɛɛ, baawure wi u win Heberusi dwa yoo, ma yoo wi, u nɔn sɔmburu kua wɔɔ nɔɔba tia, yen nɔɔba yiruse u koo nɔn karawa yoo ten di, u n tii mɔ. Adama ben sikado be, ba n man swaa daki bu sere nen gere nɔ.

¹⁵ Wee tɛ ba wurama ben dɔɔ sɔɔ ma ba gea kua nen nɔni sɔɔ. Domi ba nɔɔ tia kua ba nɛɛ, baawure wi u yoo mɔ u nɔn karo u n tii mɔ. N deema nen sɔa yerɔwa ba nɔɔ tia kua.

¹⁶ Yen biruwa ba gari yi yina ma ba nen yĩsiru sankɔ. Ben baawure u win yoo naa da. Ba maa wure ba bu kua ben yobu ka tilasi.

¹⁷ Yen sɔ, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. N daa weenɛwa ben baawure u win yobu kara ba n tii mɔ. Adama ba yina, ba n man mem nɔɔwɛ. Yen sɔna kon bu yɔsu tabu sɔɔ kpa n bu baranu ka gɔɔru kpɛɛ kpa bwese ni nu tie nɔ n bu wa nu biti ko.

¹⁸⁻²⁰ Wee tɛ, Yudaban wirugibu ka Yerusalemun wirugibu ka yɔku kowobu ka sunɔn sɔm kowobu ka sere tɔn be ba tie, be, be ba raa ka man arukawani bɔkua batuma sɔɔ sere ba naa buu go ba berana, ma ba dua gen besi yin suunu sɔɔ bu ka ben arukawani ye sire, ba n ye mem nɔɔwɛ, ba n ben nɔɔ mwɛɛ te yibie. Yen sɔ, kon bu ben yiberɛ be ba kasu bu bu go nɔmu beria, kpa yaberekunu ka gbɛeku yɛɛ yi ben gonu di.

²¹ Mɛya kon Sedesiasi Yudaban sina boko ka win sina asakpɔbu kua. Kon bu yiberɛba nɔmu beria be ba kasu bu bu go. Kon bu Babilonin tabu kowobu nɔmu beria baa bɔ n ka bu tonde.

²² Kon de bu na bu wuu ge wɔri bu dɔɔ mɛni kpa Yudan wusu su ko bansu. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

35

Yeremi ka Rekabun bweseru

¹ Yoyakimu, Yosiasin bii, Yudaban sina bokon waati sɔɔ, Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,

² a doo a Rekabun bweseru deema kpa a ka tu na nen sɔa yerɔ dia ye ya wɔa ten yɛsi yɛsibun teerɔ kpa a bu tam wɛ mi, bu nɔ.

³ Ma Yeremi u da u Yaasania Yerebin bii, Habasinian debubu soka ka win dusibu ka win bibu kpuro, Rekabun bweseru kpuro gesi.

⁴ Ma u ka bu da Yinni Gusunɔn sɔa yerun dii teeru mi, tɛn mi Hananu, Yigidalian bii, Gusunɔn sɔm kowo u wɔa. Dii te, ta wɔawa sina asakpɔbun dirun bɔkuɔ, gbɔra kɔso, Maaseya, Salumun biin dirun wɔllɔ.

⁵ Ma Yeremi u bu tam bwɔanu wɛ ka nɔri u nɛɛ, bu nɔruo.

⁶ Adama ba nɔn wisa ba nɛɛ, sa n tam nɔrumɔ. Domi besɛn sikado Yonadabu, Rekabun bii, u sun wooda wɛ u nɛɛ,

su ku ra tam nɔ sere ka besɛn bibun bibɔ,

⁷ su ku ra dia bani,

su ku ra gbenu ko,

su ku ra maa resɛm gbaanu ko,

sa n kpɛ sa n mam ye mɔ.

Adama sa ko n wɔawa kuu bekunuginu sɔɔ besɛn wɔaru kpuro sɔɔ.

Nge mɛya sa ko ka tɛ tem mɛ sɔɔ,

mi sa wɔa sa sɔru dimɔ mini.

⁸ Yen sō, bεε ka bεεn bibu sa Yonadabu, Rekabun biin gere ye mεm nōwammε. Sa ñ tam nōrumō bεεn wāarun tōnu kpuro sō, bεε ka bεεn kurōbu ka bεεn bibu.

⁹ Sa ñ maa dia banimō yè sō sa ko n wāa. Meya sa ñ gbea mō, sa ñ maa resεm gbaanu mō.

¹⁰ Sa wāa kuu bekuruginu sō. Mεsuma sa ka bεεn sikado Yonadabun gere ye mεm nōwammε.

¹¹ Adama sanam mε Nebukanεsaa, Babilonin sina boko u tem mε wōrima, yera sa nεε, su se su da Yerusalemō, kpa su Babilonin tabu kowobu ka Sirigibu duka suuri. Yen sōna sa wāa Yerusalemu mini gisō.

¹² Yera Yinni Gusunō u Yeremi sōwa u nεε,

¹³ nε Gusunō, wōllu ka tem Yinni, nε wi na maa sāa Isireliban Yinni, na nεε, a doo a Yudaba ka Yerusalemugibu sō a nεε, ba ñ nεn kirōba swaa dakimō kpa bu man mεm nōwa?

¹⁴ Wee Rekabun bweseru ta Yonadabu, Rekabun biin gere mεm nōwa ye u nεε, win bibu bu ku raa tam nō. Meya ba ñ maa tam mε nōra sere ka gisōn gisō. Ba ben sikado mεm nōwa. Adama nε, na ka be, Yudaba gari kua saa yee yellun di, ma ba ñ man swaa daki.

¹⁵ Na bu nεn sōmōbu gōriama saa yellun di, bu ka ben baawure sō u win daa kōsa deri. Bu ku maa bōnu sā kpa bu wa ba n wāa tem mε sō, mε na ben baababa wē. Adama ba ñ sōmō be swaa daki, bu sere man mεm nōwa.

¹⁶ Yonadabu, Rekabun biin bweseru ta ten sikadon gere mεm nōwa. Adama be, nεn tōmbu, ba ku ra man mεm nōwε.

¹⁷ Yen sōna nε Gusunō, wōllu ka tem Yinni, nε wi na maa sāa Isireliban Yinni, na nεε, wee kon de kōsa kpuro ye na raa gerua mi yu Yudaba ka Yerusalemugibu deema. Domi na ka bu gari kua, ba ñ man swaa daki. Na bu soka, ba ñ man wurari.

¹⁸ Yera Yeremi u Rekabun bwese te sōwa u nεε, ameniwa Gusunō, wōllu ka tem Yinni wi u maa sāa Isireliban Yinni u gerua. U nεε, wee i bεεn sikado Yonadabun gere ka win yiirebu kpuro mεm nōwa.

¹⁹ Yen sō, Yonadabu, Rekabun bii wi, u ñ kōsireba biamō win bweseru sō be ba ko n nεn sōmburu mō.

36

Baruku u tireru kusia u gara

Yinni Gusunōn sāa yerō

¹ Yudaban sina boko Yoyakimu Yosiasin biin bandun wōō nneε sōra Yinni Gusunō u ka Yeremi gari kua u nεε,

² a tireru suo, kpa a gari yi yore yi na raa nun sōwa Yudaba ka Isireliba ka bwese tukunu kpuron sō saa dōma tēn di na ka nun gari torua Yosiasin waati sō n ka gisō girari.

³ Yudaba bà n nua kōsa ye kon bu kua sōrōkudo ba koo gōru gōsia bu ben kom kōsum deri. Saa yera kon bu ben durum wōka.

⁴ Yen biru Yeremi u Baruku Neriyan bii soka ma u nūn sōwa kpuro ye Yinni Gusunō u nūn sōwa. Ma Baruku u ye yorua tire te sō.

⁵ Yera Yeremi u maa nūn sōwa u nεε, wee ba man mwa ba neni, na ñ kpē n da Yinni Gusunōn sāa yerō.

⁶ Yen sō, dōma te ba koo nō bōke, a doo wunen tii, kpa a Yinni Gusunōn gari yi na nun sōwa a yore mi gari sāa yeru mi. Kpa Yuda be ba koo na saa ben wusun di ka sere maa tōn be ba ko n wāa mi kpuro bu yi nō.

⁷ Sōrōkudo ba koo gōru gōsia bu ben daa kōsa deri, kpa bu Yinni Gusunō suuru kana. Domi win mōru ya kpā ye u ka bu mō.

⁸ Yera Baruku Neriyan bii wi, u kua kpuro ye Yeremi u nūn sōwa. U Yinni Gusunōn gari yi gara sāa yee ten mi.

⁹ Yoyakimun ban ten wãɔ nɔɔbuse sɔɔ, yen suru nɔɔba nnese sɔɔ, yera ba nɔɔ bɔkurun tɔru yi tɛ sɔɔ Yerusalemugibu ka Yudaba kpuro ba koo na bu nɔɔ bɔke Yinni Gusunɔn sãa yera.

¹⁰ Yen tɔɔ te sɔɔra Baruku u Yeremin gari yi gara tɔn ben wuswaaɔ Yinni Gusunɔn sãa yera, saa Gemaria, Safanin biin dirun di, wi u sãa tire yoro. Dii te, ta wãawa kɔnnɔ ge ba mɔ kɔnnɔ kpɔɔn bera gia, gunguru wɔllɔ.

Misee u wirugibu

tire ten gari sɔɔwa

¹¹ Ye Misee Gemarian bii, Safanin debubu u Yinni Gusunɔn gari yi nua yi ba yorua tire te sɔɔ,

¹² yera u da sina bokon yenuɔ sere win tire yoron dirɔ. Ma u deema wirugii beni ba mennɛ mi. Beya, tire yoro Elisama ka Delaya Semayan bii, ka Elinatani, Akaborin bii, ka Gemaria Safanin bii, ka Sedesiasi Hananian bii ka sere wirugii be ba tie.

¹³ Ma Misee u bu sɔɔwa kpuro gari yi u nua Baruku u tɔn be garia.

¹⁴ Yeniban biru, wirugii be, ba Baruku Yehudi Nɛtanian bii, Selemian debubu, Kusin sikadobu gɔria ba nɛɛ, u ka tire te na te u Yudaba garia mi. Ma Baruku u tire te sua u ka da.

¹⁵ Ye u tura mi, yera ba nùn sɔɔwa ba nɛɛ, a sinɔ kpa a sun tire te garia.

Ma Baruku u sina u bu tu garia.

¹⁶ Ye ba gari yi nua, yera ba mɛɛrina ka nandabu ma ba Baruku bikia ba nɛɛ,

¹⁷ a sun sɔɔwɔ nge mɛ a koosina a ka gari yi yorua. Sa ko ka yi sina boko daawawa.

¹⁸ Yera Baruku u bu wisa u nɛɛ, Yeremiwa u man gari yi sɔɔmɔ ma na yorumɔ tireru sɔɔ ka ankiri.

¹⁹ Ma wirugii be, ba nùn wisa ba nɛɛ, i doo i kuke wunɛ ka Yeremi, kpa goo u ku raa bɛɛ wa.

Sina boko u tire te dɔɔ mɛni

²⁰ Yeniban biru, wirugiba tire te mwa ba berua Elisama tire yoron dirɔ. Ma ba da sina bokon mi, ba nùn gari yi sɔɔwa.

²¹ Yera sina boko u Yehudi gɔra u nɛɛ, u doo u tire te suama. Ma u da Elisaman dirɔ u tu suama u gara sina boko ka wirugii ben wuswaaɔ.

²² N deema saa ye, puran saawa. Wɔɔn suru nɔɔba nnese sɔɔra mɛ. Ma u deema sina boko u sɔ u dɔɔ wɔsu win diru mi u ra sinɛ puran saa.

²³ Yehudi ù n tire ten kabura ita, ù kun mɛ nne gara u kpa, yera sina boko u ra tire yoron kɔɔ piibu gagu sue u ka mi ba gara bura u kpɛɛ dɔɔ sɔɔ, sere te kpuro ta ka dɔɔ mwaara muku muku.

²⁴ Ye sina boko ka win bwãabu ba ye kpuro nua ba ù nande, ba ù maa ben yãnu gɛɛka nge mɛ ba ra ko nuku sankiranun sã.

²⁵ Sina boko u sere tire te dɔɔ mɛni, Elinatani ka Delaya ka Gemaria ba nùn suuru kana gem gem u ku ka tu dɔɔ mɛni. Adama u ù bu swaa daki.

²⁶ Yera sina boko u Yeramɛɛli wi u sãa sunɔn bii, ka Seraya Asiriɛlin bii, ka Selemia Abudɛlin bii wooda wɛ u nɛɛ, bu tire yoro Baruku ka Gusunɔn sɔmɔ Yeremi mwaama, adama Gusunɔ u bu berua, ba ù bu wa.

Yeremi

u tire ten kpaaru yorua

²⁷ Sanam mɛ sina boko u tire te dɔɔ mɛni, te Yeremi u Baruku sɔɔwa u yore mi, yera Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ,

²⁸ a maa tire kpaaru suo kpa a gari yi yore yi yi raa wãa tire te sɔɔ, te sina boko Yoyakimu u dɔɔ mɛni mi.

²⁹ Kpa a maa nùn sɔ a nɛɛ, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua.

Wee u tire te dɔɔ mɛni, ma u nɛɛ, mban sɔna wunɛ Yeremi a yorua ma Babilonin sina boko u koo na kpa u tem mɛ kam koosia, kpa u mɛn tɔmbu ka mɛn yaa sabenu gura.

³⁰ Yen sɔna, nɛ, Yinni Gusunɔ na wi sina boko Yoyakimu sɔmɔ, ma win goo kun maa sinamɔ Dafidin sina gɔna sɔɔ. Mɛya ba koo maa win tiin goru deri tɔwɔ sɔɔ sɔɔ ka wɔkuru ta n sɔɔ ka pura sooramɔ.

³¹ Kon bu sɛyasia ben durum sɔ wi ka win bibun bweseru, ka win bwɔabu. Kon de kɔsa yu Yerusalemugibu ka Yudaba deema, ye na raa bu sɔwa, yɛn sɔ ba n wure bu man swaa daki.

³² Ma Yeremi u tireru garu sua u Baruku, Nɛriyan bii, wi u sɔa tire yoro wɛ. Yera u maa nɔn tire te Yoyakimu u dɔɔ mɛni min gari sɔwa kpuro. Ma u yi yorua u maa gari gɛɛ yorua yi yi ka yi weenɛ.

37

Sedesiasi

u Yeremi gɔra u bu Gusunɔ kana

¹ Babilonin sina boko Nɛbukanesaa u Sedesiasi Yosiasin bii kua sina boko Yudaɔ, Yekonia Yoyakimun biin ayerɔ.

² Sedesiasi wi, ka win bwɔabu, ka win tɔmbu ba n Yinni Gusunɔn gari yi swaa daki yi Gusunɔn sɔmɔ Yeremi u bu sɔwa mi.

³⁻⁴ N deema saa ye sɔɔ, ba n gina Yeremi pirisɔm doke. U ra dewa mi u kɔ, win tɔmbun suunu sɔɔ. Yera sina boko Sedesiasi u Yukali Selemian bii ka Sofoni Maaseyan bii wi u sɔa yɔku kowo gɔra win mi, bu ka nɔn sɔ u bu Gusunɔ ben Yinni kana u ka bu nɔnu geu mɛɛri.

⁵ Saa yera Babilonigibu ba Yerusalemu tarusi. Ye ba nua ma Egibiti sunɔn tabu kowobu ba Yerusalemugii be somiru sisi, yera ba yarina ba doona min di.

⁶⁻⁷ Saa yera Gusunɔ Isireliban Yinni u Yeremi sɔwa u nɛɛ, a Yudaban sina boko wi u nun gɔrima nɛn mi sɔwɔ a nɛɛ, wee, Egibiti sunɔn tabu kowo be ba raa wee bu ka nɔn somi ba gɔsirɔ ben temɔ.

⁸ Tɛ, Babilonigii be, ba koo maa wurama bu Yerusalemu wɔri bu ye mwa, bu dɔɔ sɔku.

⁹ Yen sɔ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, bu ku tii nɔni wɔke bu nɛɛ, Babilonigii be, ba tonda. Adama ba n yɛ ma ba n gam de.

¹⁰ Baa ba n Babilonin tabu kowo be kamia, kpa n tie be ba mɛɛra kua, ka mɛ, ba koo se saa ben kuu bekuruginun di bu wuu ge dɔɔ mɛni.

Ba Yeremi kpɛɛ pirisɔm dirɔ

¹¹ Sanam mɛ Babilonigibun tabu kowo be, ba yarina ba Yerusalemu deri Egibiti sunɔn tabu kowo ben sɔ,

¹² yera Yeremi u kɔ u yari Yerusalemun di u da Bɛnyamɛɛn temɔ u ka win baa sua tubi ye ba bɔnu mɔ sɔɔ.

¹³ Sanam mɛ u yariɔ u kɔnnɔ tura ge ba mɔ Bɛnyamɛɛ, ma u deema ben kɔsobun tɔnwero wi ba mɔ Yirɛya Selemian bii, Hananian debubu u yɔ mi. Ma u nɔn yɔrasia u nɛɛ, a tii Babilonigibu wɛ.

¹⁴ Yera u nɛɛ, aawo, na n nɛn tii Babilonigibu wɛ.

Adama durɔ wi, u n win gari yi wure. Ma u nɔn mwa u ka da wirugibun mi.

¹⁵ Yera wirugii ben mɔru ya seewa ba nɔn mwa ba so ba pirisɔm doke Yonatam dirɔ wi u sɔa tire yoro. N deema ba win dii te gɔsiawa pirisɔm diru.

¹⁶ Nge mɛya ba ka nɔn pirisɔm doke dirɔ wɔru sɔɔ sere n ka tɛ.

¹⁷ Sɔɔ teeru, sina boko Sedesiasi u gɔra u nɛɛ, bu Yeremi sokuma. Ye u na, ma u nɔn gari bikia asiri sɔɔ u nɛɛ, Yeremi, a gari gɛɛ mɔ yi yi wee Yinni Gusunɔn min di a man sɔ?

Ma u nɔn wisa u nɛɛ, oo. Yinni Gusunɔ u koo de Babilonin sina boko u nun nɔma turi.

18 Ma Yeremi u maa nùn bikia u nɛɛ, tora terà na bɛɛ tora wunɛ ka wunen bwãabu ka sere wunen tambu kpuro i ka man mwa i pirisəm kpɛɛ.

19 Mana bɛɛn sɔmɔ be, ba wãa be ba bɛɛ gari sɔɔwa ba nɛɛ, Babilonin sina boko kun nun wɔrim wee u sere tem mɛ mwa.

20 Tɛ, nɛn yinni sina boko, a man swaa dakio kpa a nɛn kanaru nɔ, kpa a man kua ye na kɪ. A ku maa de n wura Yonatan tire yoron diru mi, kpa n ku ra ka gbi.

21 Yera sina boko Sedesiasi u wooda wɛ u nɛɛ, bu nùn yiiyo pirisəm dirun yaaraɔ kpa ba n da nùn pɛɛ kuse teeru wɛ baadomma ye wuun pɛɛ kowoba ra ko sere wuu nukurun pɛɛ yu ka kpe. Nge mɛya u ka sina pirisəm dirun yaara mi.

38

Ba Yeremi kpɛɛ

dɔkɔ kpiriru sɔɔ

1 Sefatia Matanin bii, ka Gedalia Pasurin bii, ka Yukali Selemian bii, ka Pasuri Maakiyan bii ba nua ye Yeremi u tɔn be sɔɔwa. U nɛɛ,

2 amɛniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, wi u sina Yerusalemu ye sɔɔ, yiberɛba ba koo nùn gowa tabu sɔɔ, n̄ kun mɛ u gbi gɔɔrun saabu, n̄ kun mɛ ka bararu garu. Adama wi u tii Babilonigibu nɔmu sɔndia, wiya ko n wãa. Win wãa tera ta ko n sãa win dukia ye u wa u ka yara wahala yen min di.

3 Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, u koo de Babilonin tabu kowobu bu Yerusalemu mwa.

4 Yera wirugibu ba na ba sina boko sɔɔwa ba nɛɛ, durɔ wini u tabu kowobu ka tɔn be ba wãa wuu ge sɔɔ berum tiamɔwa ka win gari. U n̄ bɛsɛn gea kasu sere bɛsɛn kɔsa. N n mɛn na, n weenɛ bu nùn go.

5 Ma sina boko Sedesiasi u wisa u nɛɛ, wi wee u wãa bɛɛn nɔmuɔ. Na n̄ kpɛ n bɛɛ gãanu yinari.

6 Yera ba nùn sua ba kpɛɛ sina bii wi ba mɔ, Maakiyan dɔkɔ kpiriru garu sɔɔ. Dɔkɔ kpiri te, ta wãawa pirisəm dirun yaaraɔ. Te sɔɔra ba nùn kpɛɛ ka wɛɛ. Adama ta n̄ nim mɔ. Pɔtɔkɔwa ta mɔ, ma u numa pɔtɔkɔ ye sɔɔ.

7 Etiopigii goo wi ba mɔ, Ebɛdi Mɛlɛki u wãa u sɔmburu mɔ sina kpaaru mi. Yera u nua ma ba Yeremi kpɛɛ dɔkɔ kpiriru sɔɔ. Saa ye sɔɔ, sina boko u wãa u sɔ gbãra kɔnnɔwɔ ge ba sokumɔ Bɛnyamɛɛ, u sirimɔ.

8 Yera Ebɛdi Mɛlɛki wi, u yara sina kpaarun di u da u sina boko deema u nɛɛ,

9 nɛn yinni sina boko, ye tɔn be, ba kua mi, ya n̄ wã, ye ba ka Yeremi kpɛɛ dɔkɔ kpiriru sɔɔ. U koo gbi mi, gɔɔrun sɔ, domi dɪanu kun maa wãa wuuɔ.

10 Ma sina boko u Ebɛdi Mɛlɛki wooda wɛ u nɛɛ, a tambu tɛna suo kpa i da i Yeremi yara saa dɔkɔ kpiri ten min di u sere gbi.

11 Yera Ebɛdi Mɛlɛki wi, u tɔn be sua. Ma u da sina kpaarun arumani beru yerɔ u yãa tɔkɔnu yarama. U nu Yeremi kpɛɛya dɔkɔ ye sɔɔ ka wɛɛ.

12 Ma u Yeremi sɔɔwa u nɛɛ, a yãa tɔkɔ ni dokeo wunen bũu bakusɔ a sere wɛɛ yi doke.

Ma Yeremi u kua mɛ.

13 Ma ba nùn yarama ka wɛɛ yi, saa dɔkɔ kpiri ten min di, ba dera u wãa pirisəm dirun yaaraɔ.

Sedesiasi

u Yeremi bwisi bikiamɔ

14 Sɔɔ teeru Sedesiasi u maa gɔra u nɛɛ, bu Yeremi sokuma kpa u na u nùn deema Yinni Gusunɔn sãa yerun kɔnnɔ itaserɔ. Ye u tunuma, yera sina boko u nɛɛ, na gari gɛɛ mɔ kon nun bikia. A ku man gãanu berua.

15 Ma u nùn wisa u nɛɛ, nà n nun ye sɔɔwa, a n̄ man goomɔ? Na yɛ ma nà n nun bwisi kɛmɔ a n̄ man swaa dakimɔ.

16 Yera sina boko Sedesiasi u b̄rua asiri s̄o u n̄e, sere ka Yinni Gusun̄on w̄aru wi u sun w̄aru w̄e, na n̄ nun goom̄o. Na n̄ maa nun t̄n be n̄omu beriamm̄e be ba kasu bu nun go mi.

17 Yera u sina boko Sedesiasi s̄o wa u n̄e, am̄eniwa Gusun̄o Isireliban Yinni wi u w̄ollu ka tem m̄o u gerua. U n̄e, à n̄ wunen tii Babilonin sun̄on tabu sinambu w̄e kaa n̄ w̄awa wun̄e ka wunen ȳenugibu. M̄eya u n̄ maa wuu ge d̄o menim̄o.

18 Adama à kun bu tii w̄e, u koo bu wuu ge n̄omu beria kpa bu gu d̄o meni. A n̄ maa kisiram̄o ben n̄oman di.

19 Yera Sedesiasi u n̄n s̄o wa u n̄e, na wurure Yuu be ba tii Babilonigibu w̄en s̄o. Na berum m̄o bu ku raa man bu n̄omu s̄ondia kpa bu man n̄oni s̄o.

20 Ma Yeremi u n̄n wisa u n̄e, ba n̄ nun bu n̄omu s̄ondiamm̄e. A n̄o w̄o ye Yinni Gusun̄o u gerum̄o saa n̄en min di, kpa a faaba wa, a n̄ w̄a.

21 Adama à n̄ yina a bu tii w̄e, wee ye Yinni Gusun̄o u man s̄osi k̄asiru s̄o.

22 Na wa ba wun̄e Yudan sina bokon kur̄o be ba tie mw̄era ba ka da Babilonin sun̄on tabu sinambun mi. Ma kur̄o be, ba m̄o,

wee, be ba raa nun gari s̄o wa ba n̄e,

kaa n̄ b̄ri ȳendu m̄o mi,

ba nun n̄oni w̄kua

ma ba nun kamia.

Ye ba deema a numm̄o p̄ot̄k̄o s̄o,

ma ba yarina ba nun deri.

23 Wee ba koo wunen kur̄o bu ka wunen bibu kpuro mw̄eri bu ka da Babilonigibun mi. Wunen tii a n̄ maa kisiram̄o ben n̄oman di. Ben sina bokowa koo nun mwa kpa u wuu ge d̄o meni.

24 Yera Sedesiasi u Yeremi s̄o wa u n̄e, a ku ra de goo u gari yi n̄o kpa bu ku raa nun go.

25 Wirugibu b̄n n̄ nua ma na ka nun gari kua, ma ba na ba nun bikia ba n̄e, a ku bu ḡanu berua ye a man s̄o wa ka ye na nun s̄o wa s̄o, kpa bu ku raa nun go,

26 saa ye s̄o, a bu wisio a n̄e, a man suuru kanam nawa n̄ ku ka nun da Yonatam ȳenuo kpa a ku ra ka gbi.

27 Yera wirugii be kpuro ba na Yerebin mi, ba n̄n gari yi bikia. Ma u bu wisa nge m̄e sina boko u n̄n s̄o wa mam mam, ma ba n̄o mari ba yara. Domi gari yi u n̄n s̄o wa mi, yi n̄ gina yara t̄o w̄o.

28 Piris̄am dirun yaara miya u w̄a sere ba ka Yerusalemu mwa.

Babilonigibu

ba Yerusalemu mwa

(I maa m̄erio 52:4-16, Sinambu II, 25:1-12)

Wee ye n̄ koor̄a sanam m̄e Babilonigiba Yerusalemu mwa.

39

1 Sedesiasi Yudaban sina bokon bandun w̄o n̄o ba n̄n̄e, yen suru w̄akuruse s̄o ra Nebukan̄esaa, Babilonin sina boko u Yerusalemu w̄rima ka win tabu kowobu kpuro. Ma ba sansani gira yen b̄kuo, ma ba kuku yenu kua ba ka sikerena.

2 Sedesiasin bandun w̄o w̄akura tiasen suru n̄n̄e, yen s̄o n̄o ba n̄n̄e s̄o ra ba gb̄araru yaba.

3 Saa yera Babilonin tabu sinambu ba dua ba wuu ge tarusi gen k̄onn̄o wuu suunuguu gian di. Tabu sinam ben ȳisa wee, N̄egali Sarēe, ka Sangaa Nebu, ka Saasekimu, sina bokon s̄am kowobun wirugii, ka maa N̄egali Sarēe wi u s̄a dobo dobogibun wirugii, ka sere sina bokon tabu sinam be ba tie.

4 Ye Sedesiasi, Yudaban sina boko ka win tabu kowobu ba bu wa, yera ba duki yarina w̄kuru ba yara ka k̄onn̄o ge ga w̄a gb̄aranu yirun baa s̄o sina bokon d̄a gbaarun b̄kuo w̄wan bera gia.

⁵ Adama Babilonin tabu kowo be, ba sina boko Sedesiasi naa swĩi ma ba nùn naamwε Yerikon wəwaa. Yera ba nùn mwa ba ka da Babilonin sina bokon mi, Ribila, Hamatin tem. Miya u nùn siri.

⁶ Ma u dera ba Sedesiasin bibu ka win sina asakpɔbu sakira Ribila mi, win nɔni biru.

⁷ Yen biru u Sedesiasin tiin nɔni wəwa ma u nùn bɔkua ka sii gandun yɔni ba ka da Babiloni.

⁸ Babilonigii be, ba Yerusalemun sina kpaaru ka yen yɛnusu dɔɔ mɛni, ma ba yen gbāraru surura.

⁹ Yen biru Nɛbusarada, kɔsobun wirugii, u tɔn be ba tie Yerusalemu ka be ba nùn tii wɛ ka sere maa be ba tie tem mɛ sɔɔ gura u ka doona Babiloni.

¹⁰ Adama u ben bwɛɛbwɛɛ be ba n̄ gāanu mɔ deri tem mɛ sɔɔ ma u bu gbea wɛ.

Ba Yeremi yara pirisəm di

¹¹ Ma Nɛbukanɛsaa, Babilonin sina boko u Nɛbusarada, kɔsobun wirugii wooda wɛ Yeremin sɔ u nɛɛ,

¹² a nùn mɛɛriɔ kpa a nùn kɔsu. A ku nùn kɔsa gaa kua. Ye u nun sɔɔwa kpuro, a koowo.

¹³ Ma Nɛbusarada, kɔsobun wirugii, ka Nɛbusasibani, sina bokon sɔm kowobun wirugii, ka Nɛɛgali Saresɛɛ, dobo dobogibun wirugii, ka sere sina bokon tabu sinambu kpuro,

¹⁴ ba gɔra bu Yeremi yarama pirisəm dirun di, kpa bu ka nùn da bu Gedalia, Akikamun bii, Safanin debubu nɔmu sɔndia. Wiya u ka nùn da win yɛnu. Nge mɛya Yeremi u ka yara u wāa ka Yuda be ba tie.

Gari yi Yinni Gusunɔ

u Ebedi Mɛlɛki sɔɔwa

¹⁵ Saa yɛ sɔɔ Yeremi u wāa pirisəm sɔɔ, Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa u nɛɛ,

¹⁶ a doo a Ebedi Mɛlɛki, Etiopigii wi sɔ a nɛɛ, nɛ, Gusunɔ Isireliban Yinni, nɛ wi na wɔllu ka tem mɔ, na raa gerua na nɛɛ, kɔsa ya koo wuu ge deema, n n̄ mɔ gea. Tɛ, kon de kɔsa ye, yu tunuma. Ye kpurowa ya koo kooru win nɔni biru.

¹⁷ Adama yen tɔɔ te, kon nùn yakia. Bèn bɛrum u mɔ mi, ba n̄ nùn nɔma turi.

¹⁸ Na n̄ derimɔ bu nùn go. Kon win wāaru yakia, domi u man naanɛ kua. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

40

Yeremi u da Gedalian mi,

Misipaa

¹ Yinni Gusunɔ u ka Yeremi gari kua sanam mɛ Nɛbusarada u dera u wurama saa Raman di.

N deema ba raa nùn bɔkuawa wi ka Yerusalemugibu gabu ba ka dɔɔ Babiloni. Min diya Nɛbusarada u nùn yara.

² Ma Nɛbusarada wi, u nùn soka u ka da bee tia u nɛɛ, Gusunɔ wunen Yinni u raa gerua u nɛɛ, kɔsa ya koo wuu geni deema.

³ Wee, tɛ, ye u gerua mi, ya kooru yèn sɔ i nùn torari, i n̄ win gere mɛm nɔɔwɛ.

⁴ Tɛ, kon nun yakia n̄ nun yɔni yi pota. Adama à n̄ kī a ka man da Babiloni, a na su da. Kon nun nɔɔri. A kun maa kī, a sinɔ. A doo a sina mi n̄ nun wɛre.

⁵ Sanam mɛ Nɛbusarada u wa ma Yeremi kun fuuku wisa, yera u nɛɛ, n̄ n̄ mɛn na, a doo a Gedalia, Akikamun bii, Safanin debubu deema. Wiya sina boko Nɛbukanɛsaa u kua sunɔ Yudaban wusu sɔɔ. Kaa n̄ ka nùn wāa ka tɔn be ba tie sannu, n̄ kun mɛ, a doo mi a kī.

Ma Nɛbusarada wi, u nùn dīanu kusenu kua ka sere maa kɛnu ganu. Ma u dera u doona.

⁶ Yera Yeremi u da Gedalian mi, Misipaa, u sina mi ka tɔn be ba tie tem mɛ sɔɔ sannu.

*Gedalia u Yudan tem kpare**(I maa mɛrio Sinambu II, 25:23-24)*

⁷ Saa yè sɔɔ tabu sinam be ba raa woo tabu gberɔ ka ben tabu kowobu ba nua ma Babilonin sina boko u Gedalia, Akikamun bii kua Yudaban sunɔ, ma u nùn tɔn be ba tie Yudaɔ kpuro nɔmu beria, ka sere bwɛɛbwɛɛ be ba n̄ yoru mwɛ ba ka de Babiloniɔ,

⁸ yera ba da Gedalian mi, Misipaɔ. Be ba da mi, bera, Isimɛeli, Netanian bii, ka Yokanani ka Yonatan, Karean bibu, ka Seraya, Tanumɛtin bii, ka Efai Netofagiin bibu, ka Yesania, Maakagiin bii, be kpuro ka ben tɔmbu.

⁹ Yera Gedalia u bu sɔɔwa ka b̄ri u nɛɛ, i ku berum ko i ka Babilonigibu s̄a. I gesi sino bɛsɛn tem mɛ sɔɔ kpa i Babilonin sina boko s̄a. Saa yera i ko i n w̄a b̄ri yendu sɔɔ.

¹⁰ Wee, na w̄a Misipa mini na n ka s̄a bɛɛn n̄ni Babilonigii ben mi. Adama bɛɛ, i doo i gberun d̄a marum s̄ari mɛ ba ra di ka mɛ ba ra ka maa gum ka tam ko. Kpa i mu bere bɛɛn wekenɔ, kpa i sina i n w̄a wuu si i mwa sɔɔ.

¹¹ Ma Yuda be ba w̄a Mɔabun temɔ ka Am̄niban temɔ ka Edɔmuban temɔ, ba nua ma Babilonin sunɔ u gabu deri Yudaban temɔ, ma u Gedalia kua ben kparo.

¹² Yera be kpuro ba wurama ben temɔ. Ma ba da ba Gedalia deema Misipaɔ. W̄ɔ ge sɔɔ, ba resɛm wa too, ka maa d̄a marum gam.

*Ba Gedalia go**(I maa mɛrio Sinambu II, 25:25-26)*

¹³ S̄ɔ teeru Yokanani, Karean bii, ka sere tabu sinam be ba wurama tabu gberun di mi, ba na Gedalian mi Misipaɔ.

¹⁴ Ma ba nùn sɔɔwa ba nɛɛ, a yɛ ma Baalisi, Am̄niban sina boko u Isimɛeli, Netanian bii ḡra u nun go?

Adama Gedalia u n̄ ye wure.

¹⁵ Ma Yokanani u da Misipaɔ u Gedalia sɔɔwa asiri sɔɔ u nɛɛ, a de n da n Isimɛeli, Netanian bii wi go, kpa goo u kun yɛ. Nge mban s̄na kaa de u nun go, kpa Yuda be ba mɛnne mini bu maa yarina kpa ben gabu bu gbi.

¹⁶ Ma Gedalia u Yokanani wisa u nɛɛ, a ku Isimɛeli go, domi ye a gerua win s̄ mi, weesa.

41

¹ Adama w̄ɔ gen suru n̄ɔba yiruse sɔɔ, yera Isimɛeli u na Misipaɔ Gedalian mi. Isimɛeli wi, u s̄awa sina bii ka maa sina asakpɔ. Tɔmbu w̄kura ba nùn sw̄ima ba ka na mi. Sanam mɛ ba s̄ ba dimɔ ka Gedalia,

² yera Isimɛeli ka tɔn be ba nùn ȳsirima mi, ba seewa sannu sannu ba Gedalia takobi s̄kura ba go, wi, wi Babilonin sina boko u ḡsa u ka Yudan tem kpara mi.

³ Isimɛeli wi, u maa Yudaba kpuro ka Babilonin tabu kowo be ba w̄a mi go.

Isimɛeli u tɔmbu wɛnɛ go

⁴ N deema goo kun yɛ ma Gedalia u gu. Ye n kua s̄ɔ yiru, win ḡɔn biru,

⁵ yera tɔmbu wɛnɛ gabu ba seema saa Sikɛmu ka Silo ka Samarin di. Tɔn be, ba ben toba k̄na, ben ȳnu nu ḡɛkire ma ba tii murura baama nuku sankirarun s̄. Mɛya ba maa alikama sɔɔwa ka turare bu ka Yinni Gusunɔ ȳkuru kua Yerusalemɔ win s̄a yera.

⁶ Yera Isimɛeli u seewa Misipan di u da u ka bu yinna swaaɔ, u sumɔ. Ye u tura ben mi, ma u nɛɛ, i na su da Gedalian mi.

⁷ Adama ye ba dua wuuɔ, yera wi ka win tɔmbu ba tɔn be mwa ba sakira. Ma ba ben gonu kp̄ɛ d̄kɔ kpiriru garu sɔɔ.

⁸ N deema be sɔɔ, u n̄ tɔmbu w̄kuru go yèn s̄ ba raa nùn sɔɔwa ba nɛɛ, u ku bu go, be, ba alikama ka gbɛɛ, ka gum ka tim berua yakasɔ.

⁹ D̄kɔ kp̄iri t̄ sɔɔ u tɔn ben gonu doke mi, ta s̄awa te Asa u dera ba gba sanam mɛ wi ka Basa Isireliban sina boko ba tabu m̄. Te s̄ara u tɔn goo ni yibia.

¹⁰ Yen biru, u be ba tiara mi yoru mwεera u ka doona ka sina bokon bii wɔndiaba ka sere tɔn be Nεbusarada, kɔsobun wirugii u Gedalia deria. Be kpurowa u yoru mwεera u ka da Amɔniban mi.

Ba yoo be Isimεeli u mwεera

yakia

¹¹ Yokanani, Karean bii, ka Yudaban tabu sinam be ba wɔa ka wi, ba nua kɔsa ye Isimεeli u kua.

¹² Yera ba tabu durɔbu sua ba da bu ka Isimεeli wɔri. Ma ba nɔn deema yeru bɔkɔwɔ ge ga wɔa Gabaonɔ.

¹³ Tɔn be Isimεeli u mwεera mi, ye ba Yokanani wa ka win tabu sinambu, yera ben nuki dora.

¹⁴ Ma be kpuro ba Isimεeli deri, ba da ba Yokanani deema.

¹⁵ Adama Isimεeli wi, u duka yakura Yokananin min di ka tɔmbu nɔɔba ita gabu, ma u da u wɔa Amɔniban mi.

¹⁶ Yokanani ka win tabu sinam be, ba tɔn be ba tie mwεera Isimεelin nɔman di, be u raa mwεera sanam mε u Gedalia go. Bera tabu kowobu ka tɔn kurɔbu ka bibu ka sina bokon sɔm kowobu. Be kpurowa u mwεerima saa Gabaonin di.

¹⁷ Ma ba da ba wɔa sɔbun sɔbia yeru garun mi, te ba ra soku Kimuhamu Betelehemun bɔkuɔ. Yen biru, ba kpikiru da Egibitɔ.

¹⁸ Domi ba Babilonigibun berum mɔ yɛn sɔ Isimεeli u Gedalia go wi Babilonin sina boko u kua Yudaban kparo.

42

Yudaba ba Yeremi bikia

u bu Gusunɔ kana

¹ Yera tabu sinam be ba raa kpikiru sua, ka Yokanani, Karean bii, ka Yesania, Hoseen bii, ka tɔn be ba tie kpuro, saa wirugibun di sere ka bwεεbwεεbɔ, ba na ba Yeremi sɔɔwa ba nεε,

² a de a nɔ ye sa nun bikiamɔ. A sun Gusunɔ kanɔ, bεε be sa tien sɔ, domi sa raa dabi, adama tɛ sa kaara, nge mε a waamɔ.

³ A Gusunɔ wunen Yinni kanɔ u sun sɔɔsi mi sa ko da ka ye sa ko ko.

⁴ Ma Yeremi u bu wisa u nεε, na nua. Kon Gusunɔ bεεn Yinni kana nge mε i man bikia kpa n wurama n bεε sɔ ye u man sɔɔwa. Na n bεε gāanu beruamme.

⁵ Ma ba Yeremi wisa ba nεε, sa wura su ko mam mam ye Yinni Gusunɔ u koo nun sɔ su ko. Wiya u koo ko bεεn seeda dio gemgii ka naanegii sà kun bεεn nɔɔ mwεeru yibie.

⁶ Wee bεεra sa nun gɔra a sun Gusunɔ bεεn Yinni bikia. Yen sɔ, sa ko ko ye u sun sɔɔwa su ko, baa yà kun sun wεre. Ka mε, sa ko n nuku dobu mɔ yɛn sɔ sa nɔn mεm nɔɔwamme.

Yinni Gusunɔ u Yeremi wisa

⁷ Sɔɔ wɔkurun biru, Yinni Gusunɔ u Yeremi wisa.

⁸ Ma Yeremi u Yokanani, Karean bii sokusia ka tabu sinam be ba nɔn swi ka sere ben tɔmbu kpuro be ba wɔa mi, wirugibu ka bwεεbwεεbu.

⁹ Ma u bu sɔɔwa u nεε, wee bεεya i man gɔra n Gusunɔ bεε Isireliban Yinni bikia. Ye u man sɔɔwa wee. U nεε,

¹⁰ i n sina tem mε sɔɔ,
u koo de bεεn tɔmbu bu tasi.

U n maa bu goomɔ.

U koo bεε swiwa i n nuuru mɔ.

U n bεε wukamɔ,

u n maa derimɔ kɔsa yu bεε deema

ye u raa bwisika u bεε kua.

¹¹ N n mæn na, i ku maa Babilonin sina bokon berum ko.
Domi wi, Yinni Gusunɔ u ko n ka bɛɛ wãa kpa u bɛɛ faaba ko.

¹² Wi, Gusunɔ u koo de u bɛɛn wɔnwɔndu wa.
Kpa u de i wurama bɛɛn temɔ.

¹³ Adama i n nɛɛ, i n wi, Yinni Gusunɔ mɛm nɔɔwammɛ, i n sinamɔ tem mɛni sɔɔ,

¹⁴ i ko i dawɔ Egibitiɔ mi i n tabu wasi, baa bin kɔban swii i n nɔɔmɔ, i n maa dɔ̄anu biamɔ,
yen sɔ, miya i ko sina,

¹⁵ tɛ i swaa dakio ye Gusunɔ, bɛɛ Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ, u gerumɔ. U nɛɛ,
bɛɛ Yuda be i tie, i n gɔru doke i ka da Egibitiɔ ka gem,
kpa i n wãa mi,

¹⁶ sanam mɛya taa bin berum i mɔ,
bu koo bɛɛ deema Egibiti mi.

Gɔɔ tɛn weeweenu i maa mɔ mi,
ta koo bɛɛ deema,
kpa i gbisuku mi gia.

¹⁷ Be ba gesi nia kua
bu ka da Egibitiɔ bu kuke,
ba koo gbiwa tabu sɔɔ,
ka gɔɔru sɔɔ, ka baranu sɔɔ.

Ben goo kun kisiramɔ kɔsa yen di
ye u koo bu surema mi.

¹⁸ Yeremi u nɛɛ, wee ye Gusunɔ, Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ u gerua. U nɛɛ,
nge mɛ u Yerusalemugibu win mɔru seesi, nge mɛya u koo maa bɛɛ ye seesi, i n da Egibitiɔ.
Saa ye sɔɔra ba ko n da ka bɛɛn yisuru tɔmbu bɔrusi, n kun mɛ, bu ka goo gaa kɔsunu sie,
kpa bu bɛɛ gem i seku bakaru wa kpa i kun maa sine tem mɛ sɔɔ.

¹⁹ U maa nɛɛ, i ku Egibiti da, bɛɛ be i tie Yudaban bweseru sɔɔ. I de i n yɛ ma u bɛɛ ye
yinariwa gisɔ.

²⁰ Sanam mɛ i man gɔra n bɛɛ Yinni Gusunɔ kana, ye na wurama, i gerua i nɛɛ, n bɛɛ
sɔɔwɔ mam mam ye Gusunɔ bɛɛn Yinni u man sɔɔwa kpa i ye ko. Adama weesa i tii kua.

²¹ Domi gisɔ, na ka win wisibu na adama i n bin gabu swaa daki bi u nɛɛ, n bɛɛ sɔ.

²² Tɛ, mi i dɔɔ i sina mi, i n yɛ ma tabu sɔɔra i ko i gbi, n kun mɛ gɔɔru sɔɔ, n kun mɛ
baranu sɔɔ.

43

Ba ka Yeremi da Egibitiɔ

ka dam

¹ Sanam mɛ Yeremi u gari yi tɔn be ba wãa mi kpuro sɔɔwa, yi Gusunɔ ben Yinni u nɛɛ,
u bu sɔ,

² yera Asaria, Hoseen bii, ka Yokanani, Karean bii, be kpuro ba Yeremi wisa ka tɔn
piiburu ba nɛɛ, ye a gerua mi, weesa. Gusunɔ bɛɛn Yinni kun nun sɔɔwa a sun sɔ, su
ku Egibiti da.

³ Adama Baruku, Neriyan biiwa u nun bɔriemɔ a ka sun sɔ su ku da mi, domi u kɔwa
Babilonigibu bu sun mwɛeri bu go, n kun mɛ bu sun yoru mwa bu ka da ben temɔ.

⁴ Nge mɛya Yokanani, Karean bii, ka tabu sinambu kpuro ka ben tɔmbu kpuro ba yina
bu Yinni Gusunɔn gari nɔ ye u nɛɛ, bu de bu sina ben tem mi.

⁵ Yera Yokanani ka tabu sinam be, ba ka Yuda be ba tie da Egibitiɔ, be, be ba raa kpikuru
da tem tukumɔ ba wurama,

⁶ tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu ka bibu ka sina bokon bii wɔndiaba, be kpuro gesi be
Nebusarada, kɔsobun wirugii, u Gedalia, Akikamun bii, Safanin debubu deria. Ma ba ka
Yeremin tii da ka maa Baruku Neriyan bii.

⁷ Ba da ba wāa Egibitin wuu ge ba m̀ Tapanesio. Nge meya ba n̄ ka Gusun̄n gere mem n̄w̄e.

Ba koo Egibiti tabu w̄ari

⁸ S̄ō teeru Yinni Gusun̄ u Yeremi s̄ōwa Tapanesio u n̄e,

⁹ a kpee bakanu suo kpa a da a nu sike Yudaba kpuron wuswaa mi ba ra birikiba w̄o ye ya wāa Egibitin sina kpaarun k̄n̄w̄o Tapanesio.

¹⁰ Kpa a Yudaba s̄ō a n̄e, ameniwa n̄e, Gusun̄ Isireliban Yinni, n̄e wi na w̄ollu ka tem m̄o, na gerua. Na n̄e, wee, kon de bu Nebukan̄esaa, n̄en s̄om kowo kasum da kpa n win bandu sw̄i kpee ni a sikuan w̄oll̄o kpa u win sina ḡona t̄eria mi,

¹¹ kpa u Egibitigibu s̄eeyasia. Be u koo go, u go, be u koo mw̄eri u ko yobu kpa u mw̄eri, be u koo maa sakiri ka takobi, kpa u sakiri.

¹² Kpa u ben b̄ūu dia d̄ō m̄eni, kpa u b̄ūu nin tii gura kpa u maa ben yānu gura ya kun n̄n̄ s̄esie kpa u yari min di ka b̄ori ȳendu, nge m̄e naa kparo u ra win kpara yaberu sebe u n̄ doon̄o.

¹³ U koo B̄eti Sem̄sin bw̄arokunu k̄suku, kpa u b̄ūu dia ye ya tie d̄ō m̄eni Egibiti mi.

44

Gari yi Yinni Gusun̄ u Yuda

be ba kpikiru da Egibiti

S̄ōwa

¹ Yinni Gusun̄ u Yuda be ba wāa Migidolio ka Tapanesio ka Menfisīo ka Patur̄osio Egibitin tem̄o s̄ōwa saa Yeremin min di u n̄e,

² wee, ye n̄e Gusun̄o, w̄ollu ka tem Yinni na gerua. Na n̄e, i k̄sa ye kpuro wa ye na Yerusalem̄u kua ka Yudan wuu si su tie. Wee, su kua bansu. Goo maa sari mi.

³ Domi ba k̄sa kua ba n̄en m̄aru seeya ye ba ka da ba b̄ūnu yākunu kuamm̄e ni b̄e ka b̄een baababa i n̄ daa ȳē.

⁴ Na b̄e n̄en s̄am̄bu ḡoria saa yellun di bu ka b̄e s̄ō, i ku s̄ā k̄su nini ko, ni n̄en tii na tusa.

⁵ Adama i n̄ man swaa daki. I n̄ b̄een kom k̄sum deri. I n̄ maa b̄ūu yāku kobu deri.

⁶ Ma na ka b̄e m̄aru kua gem gem. Na Yudan wusu ka Yerusalem̄un sw̄e kpeerasia ma ye kpuro ya kua bansu, nge m̄e i waam̄o gis̄o.

⁷ Yen s̄ō t̄ē, ameniwa n̄e, Gusun̄ Isireliban Yinni, n̄e wi na w̄ollu ka tem m̄o, na gerua. Na n̄e, mban s̄ōna i tii durum baka yeni s̄obim̄o ye i ka dera ba kur̄abu ka dur̄abu ka bibu ka bii w̄ēnu go sere goo kun maa tie.

⁸ I k̄wa i n̄en m̄aru seeya ka b̄een b̄ūu yāku kookoo si i m̄o Egibiti mi i wāa? I k̄wa i tii kam ko, kpa i ko b̄origibu ka sekurugibu handunia ye s̄ō?

⁹ I duariwa k̄sa ye b̄een baababa ka b̄een sinambu ka ben kur̄abu ka b̄een tii ka b̄een kur̄abu i kua Yudāo ka Yerusalem̄u?

¹⁰ Wee, sere ka t̄ē i n̄ tii kaw̄e i ḡaru ḡosie. I n̄ man nasie, i n̄ maa n̄en woodaba sw̄i ye na b̄e ka b̄een baababa w̄ē.

¹¹ Yen s̄ōna n̄e, Gusun̄ Isireliban Yinni, n̄e wi na w̄ollu ka tem m̄o na b̄e biru kisi ma na b̄e k̄sa kua n̄ ka b̄e Yudaba kpuro kam koosia.

¹² Kon Yuda be ba kpikiru da Egibiti kam koosia. Egibiti miya ba koo gbi kpuro. Ba n̄ goo burem̄o. Ba koo gbiwa tabu s̄ō, ka ḡōru s̄ō kpa bu bu gem bu sekuru wa, kpa ba n̄ da ben ȳisuru sie bu ka goo b̄rusi, n̄ kun m̄e bu n̄n̄ ḡā k̄sunu gerusi.

¹³ Kon bu s̄eeyasiawa nge m̄e na Yerusalem̄ugibu s̄eeyasia ka tabu, ka ḡōru, ka maa baranu.

¹⁴ Kon de ben fiiko bu kpikiru su. Be baasi, goo kun kisiram̄o. Goo kun maa wee Yudan tem̄o baa m̄e ba ko n̄ k̄i bu wurama amen biru.

Ba Asitaate yākuru kuamm̄e

15 Yera be kpuro be ba yē ma ben kurɔbu ba ra bũnu turare dɔɔ dokeye ka tɔn kurɔ dabinu kpuro be ba wāa mi, ka tɔn dabi te ta tie Paturɔsiɔ, Egibitin tem mi, ba Yeremi sɔɔwa ba nɛɛ,

16 sa n̄ gari yi mɛm nɔɔwammɛ yi a gerua a nɛɛ, yi weewa Yinni Gusunɔn min di.

17 Sa ko kowa nge mɛ sa gerua, su bũu wi ba mɔ Asitaate turare dɔɔ dokea, kpa su maa n̄n tam t̄ara nge mɛ sa ra raa ko, bɛsɛ ka bɛsɛn baababa, ka bɛsɛn sinambu ka bɛsɛn wirugibu Yudan wusu sɔɔ ka Yerusalemun swɛɛ sɔɔ. Domi saa ye sɔɔra sa ra wa su di su debu, sa n nuku dobu mɔ kpa sa kun wahala gaa wa.

18 Adama saa dɔma tɛn di sa n̄ maa bũu wi turare dɔɔ dokeare, sa n̄ maa n̄n tam t̄arare, saa min diya sa kpuro bia. Tabu sun di, ma gɔɔra sun go.

19 Ma tɔn kurɔ be, ba gerua ba nɛɛ, sanam mɛ sa bũu wi yākunu kuammɛ, ka bɛsɛn durɔbun yēra. Ba yē ma sa ra bũu wi kiraru kue su ka n̄n bɛɛrɛ wɛ, kpa su n̄n tam t̄ara temɔ.

20 Ma Yeremi u tɔn be kpuro wisa, kurɔbu ka durɔbu, u nɛɛ,

21 bɛɛ ka bɛɛn baababa ka bɛɛn sinambu ka bɛɛn wirugibu, i ra bũu yākunu kue Yudan wusu sɔɔ ka Yerusalemun swɛɛ sɔɔ. Nge weesa? I tamaa Yinni Gusunɔ kun ye yē? Nge i tamaa u ye duariwa.

22 Aawo, u n̄ ye duari. U ka bɛɛ wasirawa bɛɛn kom kɔsum sɔ ka daa kɔsa ye i kuan sɔ. Yen sɔna bɛɛn tem mu kua bansu. Goo maa sari mɛ sɔɔ. Ma mu kua tem b̄ruram nge mɛ sa waamɔ gisɔ.

23 Wahala ye, ya bɛɛ deemamɔwa gisɔ yɛn sɔ i bũnu yākuru kua ma i Yinni Gusunɔ torari i n̄ win gere wure, i n̄ maa win sɔɔsinu ka win woodaba ka win kirɔba swīi.

24 Yeremi u maa tɔn be kpuro, kurɔbu ka durɔbu, sɔɔwa u nɛɛ, bɛɛ Yudaba, bɛɛ be i wāa Egibitiɔ, i swaa dakio i n̄ ye Yinni Gusunɔ u gerua.

25 Wee ye Gusunɔ Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ u gerua. U nɛɛ, bɛɛ ka bɛɛn kurɔbu, i nɛɛ, i ko i bɛɛn nɔɔ mwɛɛnu yibia ni i bũu tɔn kurɔ wi ba mɔ Asitaate kua. Wiya i ko i turare dɔɔ dokea, kpa i maa n̄n tam t̄ara temɔ. Wee, i maa ye kua.

26 Yen sɔ t̄ɛ, i swaa dakio i n̄ ye wi, Yinni Gusunɔ u bɛɛ sɔɔmɔ. U b̄rumɔ ka win yīsi bakaru ma Egibitin tem kpuro sɔɔ, Yuda goo kun maa b̄rumɔ ka win yīsiru u nɛɛ, sere ka Yinni Gusunɔn wāaru.

27 U koo dewa kɔsa yu bɛɛ deema, n̄ n̄ mɔ gea. Yuda be ba wāa Egibitiɔ kpuro, ba koo gbiwa tabu sɔɔ ka gɔɔru sɔɔ.

28 Ka mɛ, bɛɛn fiiko ba koo kisira tabun di, kpa bu wurama Yudaɔ. Saa yera, bɛɛ be i da mi kpuro i ko i gia n̄ n nɛn garin na yi koorɔ, n̄ n maa bɛɛgiin na yi koorɔ.

29 U koo bɛɛ deema Egibiti mi, kpa u bɛɛ yīreru wɛ te ta koo bɛɛ sɔɔsi ma kɔsa ye u raa gerua ya koo nawa ka gem. Yīre tera,

30 u koo Egibitin sunɔ Hofara win yibereba n̄mu beria be ba kasu bu n̄n go, nge mɛ u Yudaban sina boko Sedesiasi Nebukanɛsaa n̄mu beria, wi, wi u kasu u n̄n go. Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

45

Gari yi Yeremi u Baruku

sɔɔwa

1 Sanam mɛ Baruku Neriyan bii u gari yi yorua tireru sɔɔ yi Yeremi u n̄n sɔɔwa Yoyakimu, Yosiasin bii, Yudaban sina bokon bandun wɔɔ nnese sɔɔra mi. Yen biru Yeremi u Baruku sɔɔwa u nɛɛ,

2 wee ye Gusunɔ Isireliban Yinni, u gerua wunen sɔ.

3 U nɛɛ, a gerumɔ a mɔ, a kam kuawa domi wi, Yinni Gusunɔ u wunen wahala sosimɔ. Ma a weeweenu mɔ sere a wasira. Adama a bia mi kaa wēra.

4 Wee, ye Yinni Gusunɔ u nɛɛ n̄ nun sɔ. U nɛɛ, u koo ye u raa bana kɔsukuwa,

kpa u ye u raa duura wukiri.
 Yen tubusiana, u koo tem me kpuro sanku.
⁵ U maa nee,
 gãa bakana a kasu wunen tiin sã?
 A ku be nu kasu.
 Domi u koo de kãsa yu na yu tãmbu kpuro wãri.
 Adama wunε u koo wunen wãaru yara mi a da kpuro.
 Tera ta ko n sãa nge wunen arumani ye a gura tabu sã.

46

¹ Gari yiniwa Yinni Gusunã u Yeremi sãwãa bwese tukunun sã.

Ba Egibitigibu kamia

Kaakemisio

² Babilonin sina boko u Egibitin sunã Neko ka win tabu kowobu kamia Kaakemisio, Efaratin daarun bõkuã. N deema saa ye sã, Yoyakimu, Yosiasin bii, Yudaban sina bokon bandun wãã nnese sãra mi. Saa ye sãra Yinni Gusunã u gari yini gerua Egibitin sina boko ka win tabu kowobun sã u nee,

³ wee Egibitin tabu sinambu ba kuuki m̃ ba m̃,
 i tere nu sãru koowo,
 bakanu ka piiminu,
 kpa i se i tabu da.

⁴ I been tabu keke be dumi gawe sãru koowo.

Beε maasõbu, i been dumi yãwo,

kpa i been tabu furõsu doke.

I been yaasi sunkuo yi balli,

kpa i been tarakpenu sebe.

⁵ Adama mba Yinni Gusunã u sere waamã ya kooramã ben suunu sã.

U nee, be wee ba mwia kpãna ba biruku yira wuramã.

Ba ben tabu durõbu kamia.

Ma ba duki m̃, ba ñ mam biru mεirimã.

Tem me kpuro mu berum duura.

⁶ Kam sãra be ba sãu ba duki m̃.

Baa tabu durõ damgibu b̃a n duki sua kama.

Domi sãã yẽsan nãm geu gia, Efaratin daarun bõkuã,

dabiru ta sokuramã ta wõrukumã.

⁷ Wara u ka daa te ba m̃ Nilu weenε tã n yiba.

Wara u ka tu weenε sanam me ten tora bã.

⁸ Egibitigiba ba ka tu weenε.

Domi ba nee, nge me Nilun nim mu ra tãrie ka dam tem sã,

nge meya ben tabu kowobu ba koo maa tãria tem sã,

kpa bu wusu ka sin tãmbu kam koosia.

⁹ Wee ba m̃, ben maasõbu bu seewo fuuku.

Be ba tabu keke be dumi gawe dua,

bu duki doo.

Ben tabu durõbu bu seewo.

Puti ka Kusin tabu durõbu be ba tere piiminu neni,

ka sere Ludiba be ba sãã ten towobu,

bu seewo.

¹⁰ Adama tãã teni, ta ko n sããwa Gusunã, wõllu ka tem Yinnigiru.

Ta ko n sããwa tẽ sãã u win yiberẽba m̃aru kãsiemã.

Takobi ya koo tãmbu di,

kpa yu yem debu.

Tɔn dabi te ya koo go,
Gusunɔ wɔllu ka tem Yinnin sɔ,
ta ko n kpɪ nge yaku yaa
Efaratin daarun goorɔ,
sɔɔ yɛsan nɔm geu gia.

11 Bɛɛ Egibitigibun tabu kowobu,
baa ì n seewa i da Galadiɔ i tim kasu, kama.
Bɛɛn mɛɛra ya ò kpeemɔ.

12 Bwesenu kpuro nu koo nɔ
nge mɛ ba bɛɛ sekuru doke.
Domi ba koo bɛɛn desirun kuuki nɔ baama.
Bɛɛn tabu durɔbu ba ko n bāarimɔwa.
Bà n yinna, ba koo wɔrukuwa sannu.

Nɛbukanesaa u Egibiti wɔri

13 Gari yiniwa Yinni Gusunɔ u Yeremi sɔɔwa sanam mɛ Babilonin sina boko,
Nɛbukanesaa u na u Egibiti wɔri. U nɛɛ,

14 a Egibitigibu nɔsio
ka be ba wāa yen wuu si ba mɔ Migidoli, ka Mɛnfisi, ka Tapanesi sɔɔ,
a nɛɛ, ben baawure u seewo u sɔɔru ko.
Domi ba bu tabu wɔrima baaman di.

15 Ben tabu durɔ damgibu ba wɔruka.
Ba ò kpɪa ba ka tii yinɛ.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na bu fuka.

16 Na dera ben tabu kowo dabiru ta sokura ta wɔruka.
Ma ba mɔ, bu seewo bu wura ben temɔ
mi ba bu mara, mi tabu sari.

17 Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ,
bu Egibitin sunɔ yɪsi kpaaru kɛɛyɔ
bu nɛɛ, woo kanɔ.

U dera saa gea nùn doonari.

18 Nɛ Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni,
nɛ wi na sāa sina boko,
sere ka nɛn wāaru,
nge mɛ ba yɛ ma guu te ba mɔ Tabori
ta guu ni nu tie gunum kere,
ka nge mɛ ba yɛ ma guu te ba mɔ Kaameli
ta wāa nim wɔkun bɔkuɔ,
nge mɛya ba n yɛ kam kam
ma yiberɛba ba koo na bu bu wɔri.

19 Bɛɛ Egibitigibu, i sɔɔru koowo i bɛɛn yānu gura,
ba koo bɛɛ yoru mwɛɛri.

Domi wee, Mɛnfisi ya koo ko bansu.

Goo kun maa sinamɔ ye sɔɔ.

20 Bɛɛ Egibitigibu, i sāawa nge naa gbiiba ye ya wā.
Adama wee, daru swāa gaa ya wee
saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di,
yu ye wɔri.

21 Bɛɛn tabu kowo be ba ra bɛɛ somi gobin sɔ,
ba bɔɔru nge naa gumgia.
Ka mɛ, ben tii ba koo biruku yira wura
bu duki yakikira.

Domi n̄ni swāara koo bu w̄ri.
Ben s̄eyasiabun saa ya tura.

²² Egibitigiba duki m̄
nge w̄e yi yi doon̄ w̄kinu sari.
Domi yiber̄eba ba bu w̄rim̄ ba suririm̄,
nge d̄āa buro wi u d̄āa suririm̄ ka gb̄āa, d̄āa s̄ōw̄.

²³ Baa m̄e ben d̄āa s̄ō ga kp̄
sere goo kun kp̄ u du mi,
ka m̄e, ba koo gu b̄ōriwa.
Domi yiber̄e be, ba twee dabiru kere.
Goo kun kp̄ u ben geeru gia.
N̄e, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

²⁴ Egibitigiba w̄āa sekuru s̄ō.
Domi wee, ba bu s̄ō ȳsan n̄m geugibu n̄mu s̄andia.

²⁵ N̄e, Gusun̄ Isireliban Yinni, n̄e wi na w̄llu ka tem m̄, na maa n̄e, kon b̄ūu wi ba
m̄ Am̄ s̄eyasia wi u w̄āa Tebesī, ka Egibitin sun̄, ka Egibitigibu kpuro ka ben b̄ūnu ka
ben sinambu, ka sere maa be ba Egibitin sun̄ wi naan̄e s̄ā.

²⁶ Kon bu Nebukan̄esaa, Babilonin sina boko ka win s̄m kowobu n̄mu beria, be ba
kasu bu bu go.

Adama yeniban biru, Egibiti ya koo wurama nge yellu. Yeniwa n̄e, Yinni Gusun̄ na
gerua.

Yinni Gusun̄

u koo Isireliba yakia

(I maa m̄erio 30:10-11)

²⁷ Yinni Gusun̄ u n̄e,
b̄e Isireliba, Yak̄abun bweseru,
b̄e, n̄en s̄m kowobu,
i ku berum ko, i ku maa nanda.
Domi kon b̄e w̄rama saa tontonden di.
Kon b̄en bweseru yakiam̄a saa yorun di.
I ko i wurama i w̄ra,
i n̄ w̄āa b̄ri yendu s̄ō.

Goo kun maa b̄e n̄ni s̄ōm̄.

²⁸ I ku berum ko.
Domi na w̄āa ka b̄e.
Kon bwese ni kpuro kpeerasia,
n̄n suunu s̄ō na raa b̄e yarinasia mi.
Adama b̄e, na ñ b̄e kpeerasiam̄.
Kon b̄e s̄eyasiawa nge m̄ n̄ weene,
domi na ñ kp̄ na kun b̄e s̄eyasie.

47

Gari yi Yinni Gusun̄ u gerua

Filisitiban s̄

¹ Egibitin sina boko u sere Gasa tabu w̄ri, wee ye Yinni Gusun̄ u Yeremi s̄ōwa
Filisitiban s̄. U n̄e,

² wee, yiber̄eba ba wee saa s̄ō ȳsan n̄m geu gian di,
ba teriam̄ tem s̄ō nge daa te ta nim yibum̄ ta b̄ō saram̄.
Ma ba tem ka ye ya w̄āa m̄e s̄ō wukiri
ka m̄en wusu ka t̄n be ba w̄āa si kpuro s̄ō.
T̄n be kpuro ba kuuki m̄, ba weeween̄u m̄.

³ Dumin naa damu damusu ka tabu kekεban uruuban wεkinu nεaramε.
Baababa ba ben bibu derimε,
domi ben gεma kpuro dwiia.

⁴ Saa ya tunuma yε sεε ba koo Filisitiba kpuro go,
ka tεn be ba koo kpī bu Tirigibu, ka Sidonigibu somi,
ka tεn be ba tie ba wāa tem bure te ba mε Kafitoria.

⁵ Gasagibu ba wāawa nuku sankiranu sεε
ba wii pεanu pote.
Asikalonigibu ka be ba wāa wεwεε ba nεε maari.
Bεε be i tie, sere saa yerε i ko i n wāa
i n tii muririmε i ka gεε swī.

⁶ Wee, i gerumε i mε,
Yinni Gusunεn takobi, domma kaa wεra.
A wuro wunen kararε,
kpa a n wāa mi sεε.

⁷ Amεna ya koo ka wεra.
Domi Yinni Gusunεn tiwa u ye wooda wε,
yu ka Asikalonigibu ka nim wεkun goonugibu wεri.

48

Gari yi Yinni Gusunε u gerua

Mεabuban sε

¹ Wee ye Gusunε Isireliban Yinni wi u wεllu ka tem mε, u gerua Mεabuban sε. U nεε,
Nεbo ya kam kua
domi wee ba yen yānu gura.
Kiriataimu ya wāa sekuru sεε
domi ba ye mwa.
Misigabu ya wāa sekuru sεε,
domi ba ye kεsuka.

² Mεabun bεεε ya kpa.
Ma ba bwisikumε bu Hεsiboni kam koosia.
Ba mε, su da su ye kam koosia
kpa ya kun maa wāa handunia sεε.
Wunε Madimεni, kaa ko bansu,
domi wee ba nun tabu wεrimam wee.

³ Ba faaba kanamε saa Koronaimun di, ba mε,
wee ba bεεn yānu guramε.
Wee ba kpuro kεsukumε.

⁴ Ba Mεabu kam koosia.
Ma bibun nεε ga nεaramε.

⁵ Ba wuri wenne guu te ba mε Lusitia,
ma nuku sankiranun kuuki yi saramamε saa Koronaimun guurun di.

⁶ Ba mε, i duki yakuro, i bεεn wāaru wεra,
kpa i da i n wāa nge gbeeku ketekunu gbaburε.

⁷ Domi i bεεn naanε dokewa bεεn nεman sεmburu ka bεεn arumaniba sεε.
Wee, tε ba koo bεεn tii mwεeri
kpa bu bεεn būu wi ba mε Kemasi
ka win yāku kowobu ka win wirugibu
yuru mwa bu ka doona.

⁸ Be ba koo bu kam koosia mi.
Ba koo duwa wuu baagere sεε.

Gen gaga kun kisiramə ben nəman di.
Ba koo kpuro kam koosiawa wəwi sɔɔ ka tem tɛeri sɔɔ.
Yinni Gusunəwa u yeni gerua.

⁹ U maa nɛɛ,
i Məabuban sika sɔɔru koowo,
domi ben gɔɔ turuku kua.
Ben wusu su koo ko bansu.
Goo kun ko n maa wāa si sɔɔ.

¹⁰ Be ba Gusunən sɔmburu mɔ ka atafiiru, u bu bɔrusio.
Be ba yinamə bu tɔmbu go ka takobi,
Gusunə u bu bɔrusio.

¹¹ Wee, saa yellun di, Məabuba ba wāa bəri yendu sɔɔ.
Ba n yoru diire gam.
Ba sɔwa kpɛtɛɛ nge tam kərɔru.
Ba n bu gəsiare gam sɔɔ nge tam.
Ben dobu ka ben wani kun kasa.

¹² Yen sɔna nɛ, Yinni Gusunə na nɛɛ, tɔru gara sisi tɛ sɔɔ kon bu tɔmbu surema bu bu gəsie wekenu ganu sɔɔ, kpa bu weke ni kəsuku.

¹³ Məabu be, ba koo sekuru wa ben bũu wi ba mɔ Keməsin sɔ, nge mɛ Isireliba ba sekuru wa bũu wi u wāa Beteliən sɔ, domi wi sɔra ba ben naanɛ doke.

¹⁴ Bɛɛ Məabuba, aməna i ko i ka kpĩ i gere i nɛɛ,
i sɔawa tabu durɔbu be ba wāa tabun sɔ.

¹⁵ Domi wee, i kam kua.
Bɛɛn wusu su dɔɔ mwaara.
Ma yiberɛba ba bɛɛn aluwaasi dangibu mwɛɛra ba sakira.

Yeniwa sina boko u gerua. Win yĩsira Gusunə, wəllu ka tem Yinni. U nɛɛ,

¹⁶ Məabun kam kobu turuku kua.
Nəni swāa te ba koo wa, ta wee fuuku fuuku.

¹⁷ Bɛɛ be i wāa ben turuku, i ka bu gɔɔ sinə.

Bɛɛ be i bu yɛ, i bu bikio i nɛɛ,
aməna n koosina ba ka ban tenin dam bakam mɛ kpeerasia mɛ.

¹⁸ Bɛɛ maa Dibonigibu, i bɛɛn sin yee bɛɛreginu derio,
kpa i na i sina temə.

Domi be ba Məabuba kam koosia,
ba wee bu bɛɛ wəri,
kpa bu bɛɛn gbāra damginu kəsuku.

¹⁹ Bɛɛ Aroɛɛgibu, i doo swaaɔ i mɛɛri,
kpa i Məabu be ba kpikuru sua bikia i nɛɛ,
mba n kora.

²⁰ Ba koo bɛɛ wisi bu nɛɛ,
ba wāawa sekuru sɔɔ ba diirimə.
I kuuki koowo, i gbāra,
kpa i baawure nəsia Aanəwə
ma ba Məabuba gura.

²¹ Yinni Gusunəwa u bu sɛɛyiasiamə be ba wāa wəwa sɔɔ ka yen wuu sini sɔɔ, si ba mɔ,
Holoni ka Yahasi ka Mɛfati,

²² ka Diboni ka Nəbo ka Bɛti Dibilataimu,

²³ ka Kiriataimu ka Bɛti Gamulu ka Bɛti Mɛəni,

²⁴ ka Keriətu ka Botisira, Məabuban wusu kpuro gesi, si su wāa turuku ka tontondeə.

²⁵ Ba Məabuban dam bua,
ma ben yiiko ya kpa.

Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

²⁶ Mɔabuba ba tii sua Gusunɔn wuswaaɔ. Yen sɔ, bu bu tam taasio sere bu mu siruku kpa bu bu yɛɛ.

²⁷ Bɛɛ Mɔabuba, i yaayo ma i raa Isireliba yɛɛ. I raa bu wii gimanu koosi nge be i gbɛna mwa.

²⁸ Tɛ, i yario bɛɛn wusun di
kpa i da i n wɔa kpee baaba sɔɔ,
kpa i kpee goominu saari,
i bɛɛn wɔa yenu ko kpee baaba sɔɔ.

²⁹ Sa Mɔabuban tii suabun gari nua, ka ben tɔn biaru,
ka sere maa ben woo kanabu,
ka ben degangam, ka ben nɔni yɔnnu.

³⁰ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, nɛn tii, na yɛ ma ba ra tii sue ben gari gerubu sɔɔ. Adama ye ba mɔ kpuro, ya ku ra n arufaani gaa mɔ.

³¹ Yen sɔna na Mɔabuba kpuro gɔɔ swiyyammɛ.
Ma na Kiri Herɛsigibu weeweenu kuammɛ.

³² Sibiman resɛm gbaaru, na wuri mɔ wunɛn sɔ.
Nɛn wuri yi, yi Yasɛɛgibugii kere.

Yellu, wunɛn dɔa kɔasi yi nim wɔku saramɔ.
Yi mam Yasɛɛn daarun nim dekamɔ.
Adama wee, kam koosio u yin marum wɔri u kam koosia.

³³ Nuku dobun womusu kun maa wɔa Mɔabuban gbeaɔ.
Goo ku ra maa tam game mi.

Tam sari wekenu sɔɔ.
Nuku dobun kuuki kun maa nɔramɔ mi,
ma n kun mɔ tabugii.

³⁴ Hɛsibonigibu ba nɔɔgiru sue ba somiru kanamɔ. Ba ben nɔɔ nɔɔmɔ Elealeɔ, ka Yahasiɔ, ka Soariɔ, ka Koronaimuɔ, ka Egalati Selasiɔ. Domi baa Nimurimun daaru ta kam kua.

³⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, kon den Mɔabuba kpeerasia, be, be ba yɔɔmɔ ben bɔu turanɔ ba nu turare dɔɔ dokeammɛ.

³⁶ Yen sɔna nɛn gɔru ga sumɔ nge guuru Mɔabuba ka Kiri Herɛsigibun sɔ. Domi ben dukia ye ba gura kpuro ya kam kua.

³⁷ Tɔmbu kpuro ba ben seri ka ben toba kɔna, ba tii murura nɔma yiru kpuro, ba saaki deewa ben nuku sankiranun sɔ.

³⁸ Ba gɔɔ wuri mɔ yenu baagere sɔɔ ka sere mi ba ra mɛnnɛ kpuro gesi domi na Mɔabuban tem kɔsuka nge weke te goo kun maa kɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³⁹ I gɔɔ swiyyɔ, Mɔabuba ba wɔruma. Ba biruku yira wura. Anna a sekuru wa. Be ba ka bu sikerɛnɛ kpuro, ba bu yɛɛmɔ.

⁴⁰ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wee, yiberɛba ba koo na nge yaberekunu ni nu bellimɔ wɔllɔ.

⁴¹ Kpa bu wuu ge ba mɔ Keriɔtu mwa,
bu gen gbɔranu kɔsuku.

Mɔabun tabu durɔ damgibu ba koo nanda nge tɔn kurɔ wi u yiire u kɔ u ma.

⁴² Ba koo Mɔabuba kpeerasia.

Ben bwesera koo nɔru ko,
domi ba nɛ, Yinni Gusunɔ seesi.

⁴³ Wee, ba bu yina ka taa ka suura berie.

⁴⁴ Wi u duka mɔ berum sɔ,
u koo wɔriwa suura ye sɔɔ.

Wi u maa yara suura yen di,

kpa u taa mwaara.
 Domi kon de Mɔabun sɛɛyasiabun tɔru tu na.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.
⁴⁵ Be ba kpikiru sua ba n̄ maa dam tie,
 ba wɛra yeru kasu Hesibonio.
 Adama dɔɔ yari yi koo yari yen sina boko Sihonin dirun di,
 yi da yi Mɔabuban tem nɔɔ bura yenu ka mɛn guunu di.
⁴⁶ Bɛɛ, Mɔabuba, i kam kuawa.
 Bɛɛ Kemɔsigibu, i kpeerawa.
 Wee, ba koo bɛɛn bibu yoru mwɛeri bu ka doona.
⁴⁷ Adama saa gaa sisi
 yɛ sɔɔ kon ka Mɔabu be ba yoru mwɛera mi wurama ben temɔ.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.
 Nge mɛya kon ka Mɔabuba sɛɛyasia.

49

Gari yi Yinni Gusunɔ u gerua

Amɔniban sɔ

¹ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Amɔniban sɔ. U nɛɛ,
 mban sɔna b̄u wi ba m̄ Malikɔmu u Gadin tem mwa.
 Mban sɔna win tɔmbu Amɔniba ba Isireliban wusu wɔra.
 Isireliba ba n̄ bibu mɔwa be ba koo mu tubi di?
² Yen sɔ tɛ, kon de tabun wurenu nu nɔɔra ben wuu maroɔ ge ba m̄ Raba.
 Raba ye, ya koo bansu ko,
 kpa yen baru kpaanu nu dɔɔ mwaakira.
 Nge mɛya Isireliba ba koo bu gira be, be ba raa bu gira.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.
³ Bɛɛ, Hesibonigibu, i gɔɔ sw̄iyɔ.
 Domi ba koo Ayi kam koosia.
 Raban baru kpaanugibu, i nɔɔgiru suo i somiru kana.
 I saaki deewo nuku sankiranun sɔ,
 kpa i n sirenɛ i n gɔɔ sumɔ.
 Domi ba koo bɛɛn b̄u wi ba m̄ Malikɔmu sua,
 ka win yaku kowobu ka win wirugibu bu ka doona.
⁴ Bɛɛ Rabagibu, bɛɛ be i ku ra mɛm nɔ,
 wee i tii sue bɛɛn wɔwa ye ya tem gem mɔn sɔ.
 Ma i bɛɛn dukia naanɛ s̄a.
 Ma i m̄, wara u koo kp̄i u bɛɛ wɔrima.
⁵ Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni u nɛɛ,
 wee kon bɛɛ nɔni sw̄aaru surema.
 Ta koo nawa saa baaman di,
 kpa i yarina.
 Goo maa sari wi u koo bɛɛ mɛnna.
⁶ Adama amɛn biru kon de be ba yarinɛ mi, bu wurama.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Gari yi Yinni Gusunɔ u gerua

Edɔmuban sɔ

⁷ Wee ye Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni u gerua Edɔmuban sɔ. U nɛɛ,
 bwisi yi kpawa Temanio?
 Ben bwisigibun bwisi yi kpawa?
 Mana yi kpuro yi doona.

⁸ Bεε Dedanigibu, i gəsiro,
i duki yakuro i da i kuke kpee baaba sɔɔ.
Domi kon Esaugibu nɔni swāaru kpɛɛ
sanam mε kon bu sεɛyasia.

⁹ Be ba ra resεm sɔri bà n na bεen mi,
ba ra fiiko deri.
Gbεnɔbu bà n tɔmbu wəri,
ba ra suewa ye ba koo kpī.

¹⁰ Adama nε, Yinni Gusunɔ,
kon Esaun bweseru kpuron yānu gurawa.
Kon bu sikiamā ben kuku yenun di.
Ba ñ kpɛ bu kuke.

Ben bibu ka ben dusibu ka be ba ka bu sikerεnε kpuro ba koo gbiwa.
Goo kun tiaramɔ.

¹¹ Baa bà n ben bibu deri ba kua gobekuba,
nεna kon de ba n wāa,
kpa ben gɔminibu bu man naanε ko.

¹² Na maa nεε, be na ñ daa sεɛyasiamɔ, kon bu sεɛyasia. Yera bεε, Edɔmuba, i tamaa i yara
min di? Aawo, kon bεε sεɛyasiawa.

¹³ Na b̄rumɔ sere ka nεn wāaru ma bεen wuu maro B̄tisira ga koo bansu ko kpa n s̄a
sekuru, kpa tɔmbu ba n da gu sie bà n goo b̄rusimɔ. Meya maa bεen wuu si su tie su koo
ko bansu sere ka baadommaɔ. Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁴ Yinni Gusunɔ u Yeremi labaari yeni s̄ɔwa u nεε,
ba s̄mɔ goo ḡra bwesenun suunu s̄ɔ u nu s̄ɔ u nεε,
nu mennama nu Edɔmuba wəri,
nu seewo nu bu tabu wəri.

¹⁵ Domi nε, Yinni Gusunɔ, kon bu ko d̄akobu bwesenu kpuro s̄ɔ,
be t̄mba ko n gεma.

¹⁶ Ben tii suabu ka ben n̄nigiru ta dera ba k̄ɔra.
Be ba wāa kpee baaba s̄ɔ, ka sere gungunun wii kpiinɔ,
baa bà n wāa yenu kua sere w̄llun s̄ɔ s̄ɔwɔ, nge gunɔ bakeru,
kon bu surama min di.
Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁷ Edɔmu ya koo kowa bansu. Be ba sarɔ mi, bà n ye wa, biti ya koo bu mwa kpa bu wia
ko as̄rɔ yen s̄ɔ.

¹⁸ Domi ya ko n s̄awa nge mε ba Sodomu ka Gom̄ra kpeerasia ka yen baru kpaanɔ.
Goo kun maa sinamɔ mi.

¹⁹ Ko na n s̄awa nge gbee sunɔ
ge ga yarima Yuudenin gbee surorun di ga d̄ɔ gu nim nɔ.
Kpa n tɔmbu kpuro yarinasia subaru s̄ɔ.
Saa ye s̄ɔra kon Edɔmuba sunɔ kpao w̄ wi nεn tii na ḡsa.
Nge wara u ka man nε.

Wara u koo kpī u man wooda w̄.
Sina boko wara u koo kpī u ȳra nεn wuswaaɔ.

²⁰ Yen s̄ɔ, i swaa dakio i n̄ himba ye na kua Edɔmuban s̄ɔ,
ka sere kpunaa ye na yi Temanigibun s̄ɔ.
Na nεε, kam kam, kon de bu be kpuro mwεeriwa nge yāanu
bu ka da tem tukumɔ.
Ba koo ben tem kpuro kam koosiawa.

²¹ Kam koo bin wurenu s̄ɔ, tem mu koo ȳiri.
T̄mba koo n̄ɔguru sua bu somiru kana,
kpa ben n̄su su n̄ara sere nim w̄kuɔ, ge ba m̄ S̄ɔ.

²² Wee, yiberɛba ba koo Botisira wukiri nge mɛ yaberekunu nu ra yaa gonu kunisi. Yen dɔma te, Edɔmun tabu durɔ dangibu ba ko n kpaɔa wɔri mɔwa nge tɔn kurɔ wi u yiire u kɔ̃ u ma.

Gari yi Yinni Gusunɔ u gerua

Damasin sɔ̃

²³ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Damasinsɔ̃. U nɛɛ,
yen wuu sini, Hamati ka Aapadi,
sin tɔmba wɔ̃a sekuru sɔ̃.
Ba labaari kɔ̃sa nua, ma ba diirimɔ.
Ben laakari ya burisina nge nim wɔ̃kun nim,
sere ya n̄ kp̄ia ya wuramɛ.

²⁴ Damasigibu ba mwia kpana ba gɔsira bu ka duki su,
adama ba bɛrum soore.
Ma nuku sankiranu ka wuriribu bu nɛni
nge tɔn kurɔ wi u yiire u kɔ̃ u ma.

²⁵ Wuu gɛn sɔ̃ na ra n nuku dobu mɔ,
mban sɔ̃na gen tɔmbu ba n̄ kpikuru sua.
Wuu bɔkɔ ge, ge ga yɔ̃siru yara mi,
mban sɔ̃na gen tɔmbu ba n̄ gu deri.

²⁶⁻²⁷ Sɔ̃a teeru ba koo gen aluwaasiba go gen swɛɛ sɔ̃. Ba koo maa gen tabu kowobu
kpuro kpeerasia, kpa n de bu gu dɔ̃a mɛni ka Beni Hadadin sina kpaaru. Nɛ, Gusunɔ, wɔllu
ka tem Yinniwa na yeni gerua.

Gari yi Yinni Gusunɔ

u gerua Kedaagibu

ka Hasorigibun sɔ̃

²⁸ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Kedaagibun sɔ̃ ka bwese ni nu wɔ̃a Hasoriɔn sɔ̃, ni
Babilonin sina boko Nɛbukanesaa u kamia. U nɛɛ,
i seewo i Kedaagibu wɔri.

I be, sɔ̃a yari yerugii be kpuro goowo.

²⁹ I ben kuu bekunuginu ka ben yaa sabenu kpuro guro,
ka ben beka ka ben sɔmunu ka ben yooyoosu,
kpa i kuuki ko baama i bu bɛrum tia.

³⁰ Bɛɛ Hasorigibu i seewo i duki su fuuku,
kpa i da i kuke wɔrusu sɔ̃.

Domi Babilonin sina boko Nɛbukanesaa u kpunaa kua u ka bɛɛ wɔri.
Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³¹ U maa nɛɛ,
i doo i bu wɔri be, be ba wɔ̃a bɔri yɛndu sɔ̃, ba sɔ̃ sɛɛ ben yɛnusɔ.
Ben wusu su n̄ gamboba ka kɔkɔrɔba mɔ,
ma ba ka tɔmbu dɛsire.

³² Yiberɛba ba koo ben yooyoosu mwɛɛri
ka sere maa ben yaa sabenu ya n dabi.

Kon bu yarinasia baama,
be, be ba ra ben wii baanu kɔni beri berika.
Kon de yiberɛba bu na baaman di bu bu kam koosia.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³³ Hasorin wuu ga koo ko bansu,
kpa ga n sɔ̃a gbeku bɔ̃nun wɔ̃a yeru sere ka baadommaɔ.
Goo kun maa sinamɔ mi.

*Gari yi Yinni Gusunɔ u gerua**Elamun sɔ*

³⁴ Wee ye Yinni Gusunɔ u win sɔmɔ Yeremi sɔɔwa Elamun sɔ. Saa ye sɔɔ, Sedesiasi, Yudaban sina bokon bandun torewa mi.

³⁵ Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni u nɛɛ,
wee, kon Elamugibun tɛnnu bɔɔku
ni nu sɔa ben dam nuuru.

³⁶ Kon bu handunian goonu nɛ kpuron woo kparema, kpa n bu yarinasia baama. Tem gam sari mi ba n ko n wɔa.

³⁷ Kon de Elamugibu bu diiri
ben yiberɛba ka be ba kasu bu bu gon wuswaaɔ.
Nɛn mɔrun saabu kon bu nɔni swɔa bakaru kpɛɛ.
Taba kon ka bu go n kpe,

³⁸ kpa n ben sinambu ka ben wirugibu go
kpa n nɛn tiin bandu swɔi.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³⁹ Adama tɔru gara wee tɛ sɔɔ kon de
be ba raa yarina mi, bu wurama.

50*Babiloni ya kam kua*

¹ Wee gari yi Yinni Gusunɔ u gerua Babilonin sɔ ka yen tem kpuron sɔ, saa Yereimin min di. U nɛɛ,

² i bwesenu labaari yeni nɔɔsio.
I yɔrenu koowo nu ka ye gia.

I ye kparo i nɛɛ,

Babiloni ya wɔruma.

Yen bɔnu nu sekuru sua.

Bɔu ni ba mɔ Beli ka Mɛrodaki
nu wɔa sekuru sɔɔ.

Nin bwɔarokunu nu bɛrum soora.

³ Bweseru gara ye wɔrim wee
saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di.

Ta koo tem mɛ gɔslawa bansu.

Goo kun ko n maa wɔa mi.

Tɔmbu ka ye kpuru koo yarina min di.

⁴ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
yen tɔɔ te, Isireliba ka Yudaba ba koo wurama ben temɔ sannu,
ba n sumɔ, ba n nɛ Gusunɔ, ben Yinni kasu.

⁵ Ba koo Siɔnin swaa bikia,
bu wɔrima yen mi,

kpa bu na

bu ka man arukawani bɔke
ye ba n duarimɔ sere ka baadommaɔ.

⁶ Be, nɛn tɔmbu, wee ba sɔa nge yɔa gɔɔ
ge ga raa kɔɔre.

Ben kparoba raa bu kɔ

ba dera ba sirene guunu wɔllo

ba gasirimɔ gee ka giɔ,

sere ba ben wɔa yeru duari.

⁷ Yiberɛ be ba bu wɔri gesi,

ba ra bu gurewa.

Kpa yiberε be, bu nεε,
ba ñ kōsa kue.

Be, Isireli ben tiiwa ba Yinni Gusunō torari,
wi, wi u sãa gemgii

ka wi ben sikadoba ba naanε sãa.

⁸ Bεε Isireliba, i yario i duki su Babilonin di,
nge boo ni nu gōo gbiiye.

⁹ Domi wee, kon bwesenu seeya wuu wuuka
kpa n de nu Babiloni wōri.

Ba koo nawa saa sōo yēsān nōm geu gian di,
kpa bu ye tarusi bu mwa.

Ben sēenu nu ñ kam wōrimō.

Baa ben tabu durō turo kun gōsirō nōm dira.

¹⁰ Babilonigibu ba ñ kisiramō kam koo bin di.

Be ba koo ben yānu gura kpuro,

ba koo nu gurawa ka nuku tia.

Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹¹ Bεε Babilonigibu, bεε be i nεn arumani gura,
i nuki doro.

I n yōokumō nge naa kpemi yakasō.

I n sumō nge dum dwεε.

¹² Adama i bεen tem mεerio.

Wee, mu wāa sekuru sōo.

Wee, mu kua bansu, nge tem mi gāanu ku ra kpi.

Ma mu biru wura tem kpuro sōo.

¹³ Yinni Gusunōn mōrun saabu, mu kua bansu.

Be ba koo sara Babilonin tem mi, biti koo bu mwa
kpa bu wia ko.

¹⁴ Bεε be i ra tēndu to,

i na i Babiloni tarusi.

I ye sēenu tweeyo.

I ku yen wōnwōndu ko.

Domi ya nε, Yinni Gusunō torari.

¹⁵ I tabun kuuki koowo baama

domi Babilonin gani yi wōruka,

yen gbārara suba.

Wee yen tōmba nōma yiiye

ba tii yiberεba wē.

Nε, Yinni Gusunōwa na ye mōru kōsiemō,

na mō, i ye mōru kōsieyo.

I ye kuo nge mε ya raa gabu kua.

¹⁶ Tabu wee ka kam kobu sannu.

I bu goowo be ba duurumō

ka be ba gēmō.

Baawure u seewo u da win temō mi win bwesera wāa.

¹⁷ Yinni Gusunō u nεε,

Isireliba ba sāawa nge yāa ni nu kōōra

ma gbee sinansu su nu naa swīi.

Asirin sina bokowa u gbia u nu wōri u gura, ma Babilonin sina boko u maa na u nu wōri
u kōsuka.

¹⁸ Yen sōna, nε Gusunō Isireliban Yinni, wi u wōllu ka tem mō, na nεε, kon Babilonin
sina boko ka win temgibu sēyasia nge mε na Asirin sunō sēyasia.

19 Adama kon de Isireliba bu wurama ben wāa yerə,
 kpa bu ben dīanu yewe guu te ba m̀ Kaameliə
 ka Basaniə ka guu te ba m̀ Efaraimuə,
 ka sere maa Galadin temə.
 Ba n̄ maa gāanun yāaru m̀.

20 Yen doma te, ba koo Isireliba ka Yudaban durum kasu ba kun wa,
 domi be, be ba tie mi, kon bu ben durum wəka.

21 Yinni Gusunə u n̄ε,
 i Merataimugibu ka Pekodigibu wərio.
 I bu goowo i kam koosia mam mam.
 I n̄n woodaba kpuro yibio.

22 Wee, tabun wurenu n̄əramə tem m̄ε kpuro s̄ə.
 As̄ə baka ya tunuma.

23 Babiloni ye ya handunia kpuro kəsuka, nge matalaka,
 yen tii wee, ya kəsikira,
 ya kua bansu bwesenu kpuron suunu s̄ə.

24 Babiloni, na nun yina beria,
 ma ya nun mwa a n̄ ka baaru.
 Wee, t̄ē, a kua piris̄m,
 domi a n̄ε, Yinni Gusunə wəri.

25 Ma na n̄n tabu yānun beru yeru wukia.
 Ma na n̄n m̄ru s̄əsi ka tabu yā ni.
 Domi n̄ε Gusunə, w̄llu ka tem Yinni,
 na s̄mburu m̄ te kon ko Babiloniə.

26 B̄ε handuniagibu kpuro,
 i na i Babilonigibun biranu suriri,
 kpa i ben yānu gura i subu subu nge yakasu,
 i ye kam koosia.

Gāanu nu ku maa tiara mi.
 27 I ben tabu durə damgibu goowo.
 I bu sakirio nge yaa sabenu.

Ba kam kua, domi ben t̄ra tunuma,
 t̄ s̄ə ba koo bu s̄εyasia.

28 Yera Isireliba be ba kpikiru suuma
 ba na Yerusalemuə ba m̀,
 Yerusalemu, Yinni Gusunə u nun m̄ru k̄sia.
 U win s̄a yee d̄εraru m̄ru k̄sia.

29 I t̄n towobu m̄n̄n bu Babiloni wəri,
 kpa bu ben sansani gira bu ka ye sikerena,
 kpa bu ku raa de goo u kisira min di.
 Bu bu k̄sieyo nge m̄ε ben daa ya n̄ε.
 Bu bu kuo nge m̄ε ba raa gabu kua.
 Domi ba tii w̄lle sua n̄ε, Yinni Gusunə n̄ wuswaaə,
 n̄ε wi na s̄a Isireliban Yinni D̄εro.

30 Yen s̄, mi ben aluwaasiba ba wāa kpuro, ba koo gbisukuwa, kpa ben tabu kowobun
 tii bu gbisuku t̄ s̄ te.

31 N̄ε, Gusunə, w̄llu ka tem Yinni, na n̄εε,
 wun̄ε Babiloni, wun̄ε wi a tii sue,
 na ka nun m̄ru s̄a.
 Wun̄n t̄ra tunuma t̄ s̄ə kon nun s̄εyasia.

32 Wun̄ε wi a tii sue mi, kaa fukura a w̄ruma.
 Goo sari wi u koo nun seeya.

Kon wuu si su ka nun sikerene dɔɔ doke
kpa u sin tem kpuro di.

³³ Ne, Gusunɔ, Isireliban Yinni, ne wi na wɔllu ka tem mɔ, na maa nee,
wee ba Isireliba ka Yudaba dam dɔre
ba bu yoru nenusi,
ma ba yinamɔ bu bu yɔsu.

³⁴ Adama ne, ben yakio, na dam mɔ.
Nen yɔsira Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni.
Kon ka bu yina kpa n ben tem bɔri yendu wɛ,
kpa n Babilonigibu burisina.

Himba ye Yinni Gusunɔ u yi

Babilonin sɔ

³⁵ Yinni Gusunɔ u maa nee,
i Babilonigibu tabu wɔrio
ka sere ben wuu bɔkɔ gen tɔmbu
ka ben sina asakpɔbu ka ben bwisigibu.

³⁶ I ben sɔmɔ tii suo be tabu wɔrio
kpa bu gɔsira wiibu.
I ben tabu durɔ dangibu wɔrio
kpa bu nanda.

³⁷ I ben dumi ka ben tabu keke yi dumi gawe tabu wɔrio.
I tɔn be ba kana ba bu somimɔ tabu sɔɔ, tabu wɔrio,
kpa bu berum soora nge tɔn kurɔbu.
I ben dukia wɔrio i gura.

³⁸ Ben daanun nim mu gbero.
Domi tem mi, bɔna ba ra sɔ,
ma nu dera ba wiru bie.

³⁹ Yen sɔna kon de Babiloni yu ko bansu sere ka baadommaɔ,
kpa purukanu ka taataanu nu na nu n wɔa mi.

⁴⁰ Kon Babiloni ye kasukuwa nge Sodomu ka Gomɔra
ka sin wuu si ne, Yinni Gusunɔ na kam koosia.
Goo kun maa sinamɔ mi.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁴¹ Wee, bweseru gara wee saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di.
Bwese te, ta kpɔ.

Ten sinambu ba dam mɔ.
Be wee, ba swaa mɔ ba wee saa tontonden di.

⁴² Ben tabu kowobu ba takobi ka tema neni.
Ba n wɔnwɔndu mɔ, ba bɔɔbu.
Ba wɔki nge nim wɔkun nim.

Ba dumi yɔɔwa ba swine swee swee.
Ba tabun sɔru sɔa bu ka Babilonigibu wɔri.

⁴³ Ye Babilonin sina boko u labaari ye nua,
yera win gɔma dwiia.

Berum ka wuriribu nɔn mwa
nge tɔn kurɔ wi u yiire u ki u ma.

⁴⁴ Ne, Yinni Gusunɔ, kon wuu gb̄araruguu wɔri
nge gbee sunɔ ge ga yarima
saa Yuudenin gbee surorun di,
kpa n gen tɔmbu kpuro yarinasia subaru sɔɔ.
Saa ye sɔɔ, kon bu sunɔ kpao wɛ

wi nɛn tii na gɔsa.
 Nge wara u ka man nɛ.
 Wara u koo kpī u man wooda wē.
 Sina boko wara u koo kpī u yōra nɛn wuswaaɔ.
⁴⁵ Yen sō, i swaa dakio i nɔ himba ye na yi
 Babiloni ka yen tɔmbun sō.
 Na nɛɛ, kam kam kon de bu be kpuro gura
 nge yāanu bu ka da tem tukumɔ.
 Ba koo ben wāa yeru kpuro kam koosiawa.
⁴⁶ Babilonin kam koo bin wurenu sɔɔ,
 tem mu koo yīiri,
 kpa wāki bakanu nu se saa handunian baama kpuron di.

51

¹ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Babilonin sō. U nɛɛ,
 kon de woo gu Babiloni swee,
 ye ka yen tɔmbu,
 kpa gu bu kam koosia.
² Kon de tɔmbu bu bu yarinasia
 nge mɛ woo ga ra yakasu yarinasia.
 Tōɔ kōsu te sɔɔ, ba koo ye wɔrima baaman di.
³ Tɛn towobu bu wuu gen tɔmbu tweeyo.
 Bu yēro tweeyo wi u win tarakpe naanɛ sāa.
 Bu ku gen aluwaasiba deri.
 Bu gen tabu kowobu kpuro goowo.
⁴ Kpa bu ben gonu deri
 nu n kpī kpī ben tem kpuro sɔɔ ka Babilonin swɛɛyɔ.
⁵ Domi ba Gusunɔ Isireliban Yinni Dɛɛro torari n kpā.
 Adama wi, Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinni,
 u ka win tɔmbu Isireliba ka Yudaba wāa.
⁶ I duki yario Babilonin di.
 Baawure u win wāaru wɔro,
 kpa u ku raa gbi Babiloni ye sɔɔ,
 ye, ye ya koo ko bansu mi.
 Domi Yinni Gusunɔn mɔrun tōra tunuma.
 U koo Babilonigibu ben kookoosun are wē.
⁷ Babiloni ya raa sāawa nge nɔra wuragia Yinni Gusunɔn nɔma sɔɔ.
 Yera u ka handuniagibu tam wē ba nɔra
 sere mu bu go ba wiru bia.
⁸ Wee subaru sɔɔ, Babiloni ya wɔruma ya kɔsikira.
 I gɔɔ swīiyɔ yen sō,
 kpa i ka tim na i doke mi ya bosu wa.
 Sɔrɔkudo ya koo bɛkura.
⁹ Sɔɔ be ba wāa mi, ba nɛɛ,
 sa Babiloni tim kā,
 adama ya n bɛkure.
 Su ye deri su gɔsira bɛsɛn temɔ,
 domi yen sɛɛyasia bi, bu kpā
 sere bu nɔra handunia kpuro sɔɔ.
¹⁰ Gusunɔ bɛsɛn Yinni u sun siria.
 Su da Siɔniɔ su kpara ye u sun kua.

11 Yinni Gusunɔ u kɪ u Babiloni kam koosia, kpa u win s̄a yee d̄eɛraru m̄aru k̄asia. Yen s̄ona u M̄ediban sinambu dam k̄em̄o bu ka ye w̄ari.

I b̄een s̄eenun n̄osu s̄anw̄o,
kpa i b̄een t̄erenu sua.

12 I ȳireru koowo kpa i Babiloni w̄ari.

Wuun k̄sobu, bu wureo bu ȳr̄o s̄ame ben k̄osu yer̄o.

I Babiloni ȳoaru bw̄ēyo.

Domi ye Yinni Gusunɔ u ȳrari u ko ye s̄o,
u koo ye kowa.

13 Wun̄e Babiloni, wun̄e wi a s̄o daa bakanun b̄akuo,

wun̄e wi a dukia yiba,

wee wun̄en kpeerun t̄ru ta tura.

Wun̄en bin̄e ya koo kpe.

14 Domi Gusunɔ, w̄allu ka tem Yinni,

u b̄rua u n̄e, sere ka win w̄aru,

u koo nun t̄mbu kparema nge twee

kpa bu nun nasaran kuuki koosi.

Yinni Gusunɔn yiiko

15 Yinni Gusunɔwa u tem taka kua ka win dam.

Wiya u maa handunia sw̄i ka win ȳru,

ma u w̄allu t̄eria ka win bwisi.

16 U n n̄ogiru sua u wooda w̄e,

nim mu ra kpaasin̄ewa w̄all̄o,

kpa guru winu nu n s̄im̄o,

kpa guru maakinu nu de gura yu n̄e,

kpa woo gu seema gen w̄a yerun di.

17 T̄mbu b̄a n ye kpuro m̄era,

ba ra biti soorewa,

kpa sekuru tu bw̄arokunun sekobu mwa,

domi nu s̄awa weesu, nu n̄ w̄aru m̄o.

18 Nu s̄awa kam dirum m̄e mu t̄mbu n̄ni w̄kum̄o.

Ni kpuro nu koo doonawa

sanam m̄e Yinni Gusunɔ u koo nu s̄eyasia.

19 Adama Gusunɔ u n̄ s̄a nge bw̄aroku ni.

U s̄awa Isireliban arumani.

Wiya u kpuro taka kua,

wiya u maa Isireliba m̄o.

Win ȳsira Gusunɔ, w̄allu ka tem Yinni.

Babilonin kpeeru

20 Yinni Gusunɔ u n̄e,

Babiloni, a raa s̄awa nge n̄en matalaka baka tabu s̄o.

Wuna na denda na ka bwese dabinu k̄osuka,

ma na nin bannu surura.

21 Wuna na maa denda na ka maas̄obu

ka ben dumi k̄osuka,

ka tabu k̄eke yi dumi gawe ka yin kparobu,

22 ka dur̄obu ka kur̄obu,

t̄k̄onu ka bibu, aluwaasiba ka w̄andiaba.

23 Wuna na maa denda na ka ȳa kparobu ka ben ȳanu k̄osuka

ka gbaa wukobu ka ben naa wukuba

ka sinambu ka ben sina asakp̄obu.

24 Adama nε, Yinni Gusunɔ na nεε,
kon wunε Babiloni ka wunen tem tɔmbu kɔsie
wunen nɔni biru kɔsa ye i kua Siɔniɔ.

25 Kon nun wɔrima, wunε wi a sãa
nge guu te ta handuniagibu kpuro kam koosia.
Kon nun nɔma demie,
kpa a binda a wɔruma temɔ.
Kaa kowa nge guu te ta dɔɔ mwaara.

26 Baa wunen kperu garu,
ba ñ maa suamɔ bu ka dirun koru swĩi.
Kaa kowa bansu sere ka baadommaɔ.
Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

27 I tabun gidi bɔra yɔrasio i Babiloni wɔri.
I kɔba soowo kpa bwesenu nu mennna.
I nu sɔru koosio.
I sinam be ba wãa Araratio ka Miniɔ
ka Asikenasio mennama bu Babiloni tabu wɔri.
I tabu sinambu gɔsio
kpa i de dumi yi se nge twee
yi bu wɔri.

28 I bwesenu kpuro sɔru koosio
n mam nεere Mɛdiban sinambu
ka ben bera ka beran wirugibu
ka sere tɔn be ba wãa ben tem sɔɔ kpuro.

29 Wee tem mu yĩirimɔ.
Yinni Gusunɔn himba ya koo kooɔa Babiloni sɔɔ.
U koo de yu ko bansu.

30 Yen tabu durɔbu ba koo kpana bu maa tabu ko.
Ba koo da bu kuke kuku yee damginu sɔɔ.
Ben dam mu koo kpe,
kpa bu ko nge tɔn kurɔbu.
Ben gbãra kɔnnɔsu ko n wukiare,
kpa bu ben yenusu dɔɔ doke.

31 Sɔmɔbu ba ko n daamɔ ba n wuramamɔ
bu ka Babilonin sina boko sã
ma ba win wuu mwa beri berika.

32 Ba swεε kpuro bɔɔra.
Ba maa kuku yenu kpuro dɔɔ meni.
Ma tabu durɔbu ba wurure.

33 Amenywa Gusunɔ, Isireliban Yinni wi u wɔllu ka tem mɔ u gerua. U nεε,
wee yiberɛba ba koo na bu Babilonigibu suriri
kpa bu bu taaku nge dobi
yi yi wãa doo soo yerɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo Isireliba somi

34 Yerusalemu ya nεε,
Babilonin sina boko Nebukanɛsaa u raa man gura,
ma u man deri nge weke diiru.
U man sɛre nge yaa gɔba,
ma u sua ye ya gea sãa kpuro nε sɔɔ.
Yen biru u nen tɔmbu gira.

35 Yen sɔ, Babilonigii be, bu nɔni sɔɔro dam mε ba man dɔren sɔ,

kpa yem me ba yari mi, mu wari ben wiru wallo.

³⁶ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Yerusalemugibun sɔ. U neɛ,
wee, kon beɛ sanna.

Kon Babilonin daanu ka yen bwii kpuro gberasia.

³⁷ Babiloni koo kowa bansu
mi gbeeku bɔnu nu ko n waa.

Tɔnu kun ko n maa waa mi,
kpa bu ye yeɛ.

³⁸ Wee yen tamba gina saa nge gbee sinansu si su kukirimɔ.

³⁹ Adama sanam me ba garɩ seewa,

kon de bu tam nɔ sere n banda,

kpa ba n nuku dobu mɔ,

kpa mu bu go, bu dweeya sere ka baadommaɔ.

Ba n maa seemɔ.

Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁴⁰ Kon bu sakiriwa nge yaanu ka bonu yaa goo yerɔ.

Ba Babiloni gɔ swiyamme

⁴¹ Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua Babilonin sɔ. U neɛ,

anna a wa ma Babiloni,

wuu bakɔ ge tamba raa siaramɔ,

ya wɔruma.

Wee, ya kua bansu bwesenu kpuron suunu sɔɔ.

⁴² Nim kurenu nu ye swee,

ma nu ye wukiri.

⁴³ Yen baru kpaanu nu kua bansu,

ma tem mu gbera mu kua tem saaram.

Goo kun maa waa mi.

Goo ku ra maa sare mi.

⁴⁴ Yinni Gusunɔ u maa neɛ,

kon Babilonin buu wi ba mɔ Beli seesi.

Kon nun siasia ye u raa mwe,

kpa tambu bu ku maa na win mi.

Wee Babilonin gbārara wɔruma.

⁴⁵ Beɛ, nen tambu Isireliba, i yario min di.

Baawure u win wāaru wɔro nen mɔru baka ye ya ween di.

⁴⁶ I ku nanda. I ku maa diiri labaari ye ya nɔramɔ tem me kpuro sɔɔn sɔ. Wɔɔ baagere

ka gen labaariwa. Tambu ba ko n dam diinamɔ, kpa sinambu ba n seesinamɔ.

⁴⁷ Adama sɔɔ teeru kon Babilonin buu seesi,

kpa yen tem kpuron tambu bu sekuru wa.

Gonu nu ko n teriewa baama kpuro.

⁴⁸ Wallo ka temɔ ka yam kpuro,

nuku dobon kuuki koo nɔra Babilonin sɔ.

Domi yiberɛba ba koo na saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di,

bu ye kpeerasia.

⁴⁹ Yen tamba tɔn dabinu go handunia kpuro sɔɔ.

Tɛ yen tiin saa ya tunuma yu ka wɔruma.

Domi ba Isireliba dabinu go.

⁵⁰ Beɛ Isireliba, beɛ be i kisira ben nɔman di,

i ku maa yɔra mini.

I doonɔ n toma Babilonin di.

Saa min di, i Yinni Gusunɔ yaayo

ka bæen wuu Yerusalemu.

⁵¹ Ma Isireliba ba nɛɛ,
sanam mɛ sa nua ba sun wɔmmɔ,
sekura ra sun mwɛwa.
Sanam mɛ yiberɛba ba Yinni Gusunɔn sãa yeru wɔri ba kɔsuka,
sekura sun mwawa.

⁵² Adama wi, Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
wee, tãnu sisi nì sɔɔ u koo Babilonin bũnu seesi,
kpa be ba mɛɛra wan wuri yi nɔɔra tem kpuro sɔɔ.

⁵³ Baa Babilonigibu bà n seewa ba da wɔllɔ,
baa bà n ben gbãranun dam sosi
sere goo kun kpɛ u da mi,
ka mɛ, u koo de yiberɛba bu bu wɔri bu kam koosia.

⁵⁴ Kam kobu Babilonin tem deema,
ma kuuki nɔɔramɔ yen wusu sɔɔ.

⁵⁵ Yinni Gusunɔwa u ben wusu kam koosia.
U koo de ben kuuki yi kpe.

Yiberɛba ba wee ba wɔki nge nim wɔku.

⁵⁶ Ba wee bu Babilonigii be wɔri,
kpa bu ben tabu kowo dangibu mwɛeri bu ben tɛnnu bɔɔku.
Domi Gusunɔ u sãawa Yinni
wi u ra baawure kɔsie ye u kua.

⁵⁷ U sãawa sunɔ. Win yĩsira wɔllu ka tem Yinni. U nɛɛ, u koo de tam mu Babilonin
sinambu go, ka ben bwisigibu ka ben tem yẽrobu ka ben wirugibu ka ben tabu dura
dangibu kpa bu dweeya sere ka baadommaɔ ba kun maa seewe.

⁵⁸ Babilonin gbãra baka ni, nu koo wɔruma.

Nin kɔnnɔ baka si, su koo dɔɔ mwaara.

Nge mɛya sɔmbu te ba kua gbãra ten sɔ, ta koo kam ko.

Ben hania kpuro ya koo kam kowa dɔɔ sɔɔ.

Ba Yeremin tireru kpɛɛ

daa te ba mɔ Efaratiɔ

⁵⁹ Seraya, Neriyan bii, Maseyan debubu, u sãawa Sedesiasi, Yudaban sina bokon sɔm
kowobun wirugii. Sedesiasin bandun wɔɔ nnɛse sɔɔra ba da Babiloniɔ wi ka sina boko.

⁶⁰ Yera Yeremi u yorua tireru sɔɔ kɔsa ye ya koo Babiloni deema ka sere maa gari kpuro
yi Yinni Gusunɔ u gerua Babilonin sɔ.

⁶¹ Ma u Seraya yiire u nɛɛ, sanam mɛ a tura Babiloniɔ, a kookari koowo a gari yini gari
ka dam tɔmbu bu nɔ.

⁶² Kpa a kanaru ko a nɛɛ, Yinni Gusunɔ, wuna a gerua a nɛɛ, goo kun maa sinamɔ
Babiloniɔ sere ka yɛɛyɔ. Ya koo kowa bansu sere ka baadommaɔ.

⁶³ À n tire te gara a kpa, a tu kperu gbinisio kpa a tu kpɛɛ daa te ba mɔ Efaratiɔ,

⁶⁴ kpa a nɛɛ, nge mɛ tire te, ta numami, nge mɛya Babiloni ya koo kam ko. Ya n maa
seemɔ, kɔsa ye Yinni Gusunɔ u ye suremɔn sɔ. Ya koo wɔrumawa kpa ya kun maa dam
mɔ.

Yeremin garin kpurowa mi.

Yerusalemu ya wɔruma

(I maa mɛɛriɔ 39:4-7, Sinambu II, 24:18-25:7)

52

¹ Wɔɔ yɛnda tia Sedesiasi u mɔ sanam mɛ u bandu di Yudaɔ. Ma u kua wɔɔ wɔkura tia
bandu sɔɔ Yerusalemuɔ. Win mɛron yĩsira Hamutali, Yeremi, Libinagiin bii.

² Sedesiasi wi, kōsa u kua Yinni Gusunən nənɪ sɔɔ. U kua mam mam nge mɛ Yoyakimu u raa kua.

³ Yinni Gusunɔ u ka Yerusalemugibu ka Yudaba mɔru kua, ma u bu gira win wuswaan di.

Ma Sedesiasi u Nebukanɛsaa Babilonin sina boko seesi.

⁴ Sedesiasin bandun wɔɔ nɔɔba nnɛsen suru wɔkurusen sɔɔ wɔkuruse, yera Nebukanɛsaa u na ka win tabu kowobu kpuro bu ka Yerusalemu wɔri. Ma ba ben sansani gira gb̄ararun ḡarɔ. Miya ba kuku yenu gba gba ba ka gb̄ara te sikerena.

⁵ Ma ba Yerusalemu ye tarusi sere n ka kua Sedesiasin bandun wɔɔ wɔkura tiase.

⁶ Wɔɔ gen suru nnɛsen sɔɔ nɔɔba nnɛse sɔɔ, yera ḡɔra wuu ge nɛnuɔ. Domi d̄ianu maa sari tem mɛ sɔɔ ni tɔmba koo di.

⁷ Yera ba gb̄araru yaba, ma Yerusalemun tabu kowobu kpuro ba duki yakikira wɔkuru. Ba yara saa kɔnnɔn di ge ga w̄a gb̄araru yirun baa sɔɔ sina bokon d̄aa gbaarun bɔkuɔ. N deema saa ye sɔɔ, Babilonigiba wuu ge sikerenɛ. Be ba duki yakikira mi, ba kpawa ka swaa ye ya dɔɔ Yuudenin wɔwa gia.

⁸ Ma Babilonin tabu kowobu ba sina boko Sedesiasi naa gira, ba n̄n mwa Yerikon wɔwaa. Yera win tabu kowobu kpuro ba yarina ba n̄n deri.

⁹ Babilonigii be, ba sina boko Sedesiasi mwa ba ka da ben sina bokon mi Ribilɔ, Hamatin temɔ. Ma u n̄n siri.

¹⁰ U dera ba Sedesiasin bibu ka Yudan wirugibu kpuro sakira wi, Sedesiasin tiin nɔni biru Ribila mi.

¹¹ Ma u Sedesiasin tiin nɔni wɔwa u n̄n bɔkua ka sii gandun yɔni. Yen biru, u n̄n sua u ka da Babiloniɔ u n̄n doke pirisɔm sɔɔ sere u ka gu.

Ba Yinni Gusunən s̄aa yeru

d̄ɔɔ mɛni

(I maa mɛerio 39:8-10, Sinambu II, 25:8-21)

¹² Yeniban biru, Nebukanɛsaan bandun wɔɔ yɛndu tia sarise sɔɔ, yen suru nɔɔbusen sɔɔ wɔkuruse, yera Nebusarada wi u s̄aa sina bokon k̄sɔbun guro guro u na Yerusalemuɔ.

¹³ Ma u Yinni Gusunən s̄aa yeru d̄ɔɔ mɛni, ka sina kpaaru, ka yenu si su tie Yerusalemu mi kpuro, kaa sere gere damgibun yɛnusu?

¹⁴ Ma Nebusarada wi, ka win tabu kowobu ba Yerusalemun gb̄araru kɔsuka ba surura.

¹⁵ Ma ba bw̄ɛbw̄ɛbu gabu yoru mwɛɛra ka be ba tie wuu ge sɔɔ ka be ba tii w̄ɛ ka sere nɔman sɔm kowobu.

¹⁶ Adama Nebusarada u bw̄ɛbw̄ɛɛ ben gabu deri bu ka resɛm gbaanu ka gbea wuku.

¹⁷⁻¹⁸ Yen biru, Babilonigii be, ba s̄aa yee ten torom ḡaritii sua ka kaatonu ka woba ka n̄ri ka gb̄ɛa yɛ sɔɔ ba ra ȳaku yem doke ka sere s̄aa yee ten dendi ȳa ni ba kua ka sii gandu. Ma ba s̄aa yee ten gbereba surura yi ba kua ka sii gandu, ma ba boo sii ganduguu ge kɔsuka ka gen ȳratii. Yen biru, ba sii gan ni kpuro gura ba ka da Babiloniɔ.

¹⁹ Ma k̄sɔbun guro guro wi, u maa gb̄ɛ yorukunu sua ka d̄ɔɔ guratii ka n̄ri ka torom ḡaritii ka gb̄ɛa yɛ sɔɔ ba ra ȳaku yem doke, ka dabunu. Ye kpurowa ba gura ye ba gesi kua mi ka wura ka sii geesu.

²⁰ Gbere yiru ye, ka boo sii ganduguu ge, ka sere keten weenasii wɔkura yiru ye ya boo ge sɔɔwa, ye sina boko Salomɔɔ u kua ka sii gandu Yinni Gusunən s̄aa yee ten s̄ɔ, goo kun yen bunum geeru ȳɛ.

²¹ Gbere yiru ye, ya gunum nɛwa. Yen baayeren gunum mu s̄awa gɔm soonu yɛndu yiru sari. Ma yen bɔɔrum mu s̄aa gɔm soonu wɔkura yiru. Yen baayere ya wem mɔwa. Ma sii si ba ka ye kuan sinum mu s̄aa nɔm tararun saka.

²² Ba yen baayere furɔ dokea ge ba kua ka sii gandu. Furɔ gen baageren d̄ɛɛbu s̄awa gɔm soonu nɔɔbu, ma ba gen baagere sii yɔni ka d̄aa marum weenasii gore ba ka sikerena. Ba ye kpuro kuawa ka sii gandu.

²³ Dãa marum weenasii wunɔbuwa (100) ba gen baagere gorea ba ka sikerena. Adama wunɔbu nne sariwa ba koo kpĩ bu wa saa tem di.

Ba ka Yudaba da Babiloni

²⁴ Nɛbusarada sina bokon kɔsobun guro guro wi, u Seraya yãku kowo tɔnwero mwa ka Sofoni wi u sãa yãku kowo Serayan yiruse ka sãa yerun kɔnnɔn kɔsobu ita,

²⁵ ka sina kpaarun tabu kowobun wirugii goo, ka tɔmbu nɔɔba yiru gabu be ba ra ka sina boko wesianɛ ka tabu kowobun wirugiin tire yoro wi u ra tabu kowobun yĩsa yore tireru sɔɔ ka sere maa tɔmbu wata be ba sãa wuugibu.

²⁶ Be kpurowa u mwɛɛra, ma u bu kpapa u ka da Babilonin sina bokon mi Ribilaɔ.

²⁷ Ma sina boko u bu so so. Ma u dera ba bu go Ribila mi, Hamatin temɔ.

Nge mɛya ba ka Yudaba yoru mwɛɛra ba ka doona n toma ben tem di.

²⁸ Yuda be Nɛbukanɛsaa u yoru mwɛɛra u ka da win temɔ win bandun wɔɔ nɔɔba yiruse sɔɔ, ben geera sãawa tɔmbu nɔɔɔbun suba ita ka yenda ita (3.023).

²⁹ Be u maa yoru mwɛɛra Yerusalemuɔ win bandun wɔɔ yendu yiru sarise sɔɔ, ben geera sãawa tɔmbu nɛnɛ ka tɛna ka yiru (832).

³⁰ Win bandun wɔɔ yenda itase sɔɔ, yera Nɛbusarada wi, u tɔmbu nata ka wunaa weeru ka nɔɔbu (745) mwɛɛra Yerusalemuɔ u ka da. Yuda be ba mwɛɛra mi kpuro, ben geera kuawa tɔmbu nɔɔɔbun suba nne ka nata (4.600).

Babilonin sina boko

u Yoyakini yakia

(I maa mɛɛrio Sinambu II, 25:27-30)

³¹ Efilɛ Mɛrodaki Babilonin sina boko, win bandun wɔɔ gbiikuu sɔɔ, yera u Yoyakini Yudaban sina boko wɔlle sua ma u nùn yara pirisɔm di win yoru dibun wɔɔ weeru ita sarise sɔɔ, yen suru wɔkura yirusen sɔɔ yenda nɔɔbuse sɔɔ.

³² U ka nùn gari kua ka kĩru ma u win bandu wɔlle sua n kere sinam be ba yoru mwɛɛra ba ka wãa Babiloni mi, ka wi sannu.

³³ Ma u win pirisɔm yãnu kɔsa, u dera u ra di ka wi, sina boko sannu sere ka win wãarun nɔɔɔ.

³⁴ Babilonin sina boko wiya u ra nùn nɔɔri baadomma kpa u nùn wɛ yèn bukata u mɔ kpuro sere u da u ka gu.

YEREMIN SWII

Yeremi u swĩ Yerusalemu ye ba w̄ari ba k̄osukan s̄o ka sere Yudaban toranun s̄o. U wigibu tubusia ȳen s̄o Gusun̄o u dera yiber̄eba ba kua m̄e. Adama u n̄e, Yudaba b̄a n ḡoru ḡasia, Gusun̄o u koo bu win w̄anw̄andu s̄oasi.

Tire ten kpunaa

1. Yerusalemu ya s̄aa nge kur̄o ḡamini, wiru 1.
2. Yinni Gusun̄o u Yerusalemu s̄eeyasia, wiru 2.
3. N̄oni sw̄aar̄u s̄o, ȳiȳabu w̄aa, wiru 3.
4. Yerusale mugibun wahala tabun s̄o, wiru 4.
5. Yinni Gusun̄o, a de su wurama wun̄en mi, wiru 5.

Yerusalemu ya s̄aa nge kur̄o ḡamini

- 1 Yerusalemu ȳe s̄o t̄amba raa dabi,
wee ya w̄aa ye t̄ana,
ya kua nge ḡamini.
Ya raa ȳisuru yara bwesenun suunu s̄o.
Wee t̄e ba ye yoru diisiam̄o.
- 2 Ya wuri m̄o w̄o ku giriru
ma yen n̄oni ȳiresu kokum̄o.
Be ba raa s̄aa yen k̄inasibu,
ben goo sari wi u ye nukuru yemiasiam̄o.
Be kpuro ba kuawa naane sariba,
ma ba kua yen yiber̄eba.
- 3 Ba Yudaba gura ba ka doona tem tukum̄o.
M̄eya, ba bu dam d̄orem̄o ba yoru diisiam̄o.
Ba ku ra n w̄erabu m̄o.
Ben yiber̄eba ba bu w̄ari subaru s̄o
ba deema ba w̄aa n̄oni sw̄aar̄u garu s̄o.
- 4 Yerusalemu ya w̄aa nuku sankiranu s̄o,
domi ba ku ra maa yen sw̄e s̄i bu t̄o bakaru na.
Goo kun maa w̄aa yen gb̄ara k̄onn̄ow̄o.
Yen ȳaku kowobu ba weeweenu m̄o.
Yen w̄andiaban nuki sankira.
Yen tii ya w̄aa nuku sankira bakaru s̄o.
- 5 Yen yiber̄eba ba ye tabu di,
ma ba w̄aa b̄ari ȳendu s̄o.
Yinni Gusun̄owa u ye nuku sankira ni kp̄e
yen tora dabinun s̄o.
Wee yiber̄eba ba yen bibu kpara
ba ka da ba yoru diisiam̄o.
- 6 Yerusalemun b̄eere ya kpa.
Ma yen wirugibu ba ka gini weene
yi yi n̄ yakasu wa yi di.
Yi n̄ maa dam m̄o
ma yi duki m̄o taason wuswaan di.
- 7 Saa yeni s̄o, Yerusalemu ya w̄aa ȳaar̄u s̄o,
yen t̄amba yaayaare m̄o.
Yera ya yaaya ḡaa gee ni ya raa m̄o yellu.
Sanam m̄e yen yiber̄eba ba ye kamia,

ya goo bia u na u ye somi,
ma n yiberε be dore, ba ye yaakoru koosimɔ.

⁸ Yerusalemu ya tora too.

Yen sɔna ba ye tusa.

Be ba raa ye doke,

bà n yen bansu wa ba ra ye gemwa.

Wee, yen tii, ya weeweenu m̀,

ya wãa sekuru sɔɔ.

⁹ Wee, yen durum yĩreru ta wãa yen yaberɔ.

Adama ya ñ daa yen kpeeru bwisika.

Ya wɔruma subaru sɔɔ

goo kun ye nukuru yemiasie.

Ma ya nɔɔguru sua ya nεε,

Yinni Gusunɔ, a nen nɔni swãaru mεerio.

A mεerio nge mε yiberε u tii sue.

¹⁰ Wee, ba nen gãa gee ni na mɔ gura.

Wee, bwese tuku ni a yina nu n wãa ka wunen tɔmbu sannu,

nu dua wunen sãa yerɔ.

¹¹ Wee, Yerusalemgibu kpuro ba wasire

ba dīanu kasu ni ba koo dī.

Ma ba ka ben gãa geenu dīa ni kɔsina

bu wa ba n ka wãa.

Yerusalemu ya nεε,

Yinni Gusunɔ, a mεerio nge mε na wɔnwɔndu soore.

¹² Bεεya na ka yã, bεε be i sarɔ mini kpuro.

I mεerio nɔni swãaru garu tà n maa nεgii teni kere,

te Yinni Gusunɔ u man kpɛε win mɔrun saa sɔɔ.

¹³ Saa wɔllun di n sãare u dɔɔ surema nen wasi sɔɔ,

ma u man di.

U nen naasu yina beria.

Ma u man sura gbaru gbara

u man kpɛε nuku sankiranu sɔɔ sere ka baadommaɔ.

¹⁴ U nen toranu kpuro menna

nge wεε yi ba tara.

Ma u nu gbinisi nen wĩiro.

U nen dam bua.

Ma u man yiberε nɔmu beria

mi na ñ kpɛ n ka tii yina.

¹⁵ Yinni Gusunɔ u nen tabu kowobu surura.

U tabu durɔbu menna

bu ka nen aluwaasiba kam koosia.

U nε, Yerusalemu taaka

nge mε ba ra resεm taaku.

¹⁶ Yen sɔna na wura m̀,

na nɔni yĩresu kokumɔ.

Wi u koo man nukuru yemiasia u man wãaru wesia,

u man deri.

Nen biba nuki sankire,

domi yiberε u man kamia.

¹⁷ Na nɔma yiiya na kanaru kua.

Adama goo kun ne u man nukuru yemiasia.
Yinni Gusunɔ u dera be ba ka nen tambu Isireliba sikerene
ba kua nen yiberɛba,
ma ba man garisi disi.

18 Yinni Gusunɔ u gem mɔ ye u ka kua me.
Domi na n win gere mem nɔwɛ.
Bee bwesenu kpuro, i swaa dakio i nɔ,
kpa i nen nuku sankiranu wa.
Nen wɔndiaba ka nen aluwaaasiba ba yoru da tem tukumɔ.
19 Na nen kinasibu somiru kana,
adama ba man bɔrɔ kɔru kua.
Nen yaku kowobu ka wuun guro gurobu ba gu nen swɛɛ sɔɔ
sanam me ba dɔanu kasu ni ba koo di ba n ka waa.
20 Yinni Gusunɔ, a nen nɔni swaaruru mɛerio,
nen bwɛra kun kpɪ.
Na nuki sankire too,
domi na n nun mem nɔwɛ.
Tɔwɔ tabu sun dimɔ.
Ma wuun sɔwɔ gɔɔ waa.
21 Ba nen weeweenu nua.
Adama goo kun man nukuru yemiasie.
Yiberɛba nukura dora, yɛn sɔ a man kua me.
N n men na, a de tɔ te, tu na te a gerua mi,
kpa bu ko nge ne.
22 A ben nuku kɔsuru mɛerio,
kpa a bu kua nge me a man kua nen durum kpāarun sɔ.
A mɛerio nge me na weeweenu mɔ, nen nuki sankire.

2

Yinni Gusunɔ u Yerusalemu seeyasia

1 Yinni Gusunɔn mɔru baka ya seewa.
Ma ya Yerusalemu wukiri nge guru wii bakaru.
Yen beere ye ya raa girari sere guru winɔ,
u ye kara u kɔ temɔ.
Win mɔru yen saa sɔɔ,
u n yaaye ma Yerusalemu ya sãa win naa sɔnditia.
2 U Isireliban waa yenu
ka ben wusun gbāranu kpuro surura ka mɔru wɔnwɔndu sari.
Ni wee nu wɔruka temɔ.
U ben bandu ka ten wirugibun dam bua.
3 U Isireliban dam kpuro bua win mɔru bakan sɔ.
U tii bɔkua sanam me yiberɛba ba bu wɔrim na.
Ma u Isireli be dɔɔ kare,
ma dɔɔ wi, u bu di beri berika.
4 U bu win tendu gawe ka win nɔm geu.
Ma u bu yĩisi nge yiberɛ,
u kpuro go ye ya gea sãa ben nɔni sɔɔ.
U dera win mɔru yabura nge dɔɔ
ben waa yenɔ Yerusalemuɔ.
5 Yinni Gusunɔ u Isireliba wɔri nge yiberɛ.
U bu mwa nge dɔɔ u ben dii geenu di.

U ben gb̄aranu k̄asuka,
ma u dera wuri yi n̄oram̄o baama ben suunu s̄o.

⁶U win s̄aa yeru k̄asuka.

U dera ba ku ra maa s̄aarun t̄ōo bakanu ka t̄ōo w̄er̄arugiru di.

Win m̄aru seewa ka dam.

Ma u sina boko ka ȳaku kowobu yina.

⁷U win s̄aa yeru mi ba ra n̄un ȳakuru kue biru kisi.

U yiber̄eba Yerusalemun dii geenu n̄amu ber̄ia.

Ma w̄akinu n̄ora win s̄aa yeru mi, nge t̄ōo bakanun saa.

⁸Yinni Gusun̄o u ḡoru doke u Yerusalemun gb̄aranu k̄asuku.

Wee u nu k̄asuka kpuro mam mam.

Ya kua w̄onw̄ondu baama kpuro.

Gb̄aranu yiru ye kpuro ya kua bansu.

⁹Yen k̄ann̄osu su numa tem̄o.

Sin d̄aa ye ba ra ka su s̄esuku ya b̄ōk̄ira.

Ma ba yen sina boko ka yen wirugibu gura

ba ka da tem tukum̄o.

Wooda maa sari.

Baa Gusun̄on s̄am̄abu ba ñ maa k̄asinu waam̄o win min di.

¹⁰Wee, yen guro gurobu ba s̄o tem̄o ba n̄osu maari.

Ba tii torom wisi win̄o,

ba saaki deewa nuku sankiranun s̄o.

Ma yen w̄ondiaba ba s̄o ba take.

¹¹N̄en n̄oni yandam̄o wurin s̄o.

N̄en wasi gb̄isim̄o ma n̄en torora kare.

Domi n̄en t̄amba kam kua.

Wee, bii w̄ẽnu ka bibu ba w̄aa Yerusalemun sw̄ee s̄o,

ba ñ maa dam m̄o.

¹²Ba ben m̄erobu s̄ōm̄o ba m̄o,

mana sa ko d̄ianu wa.

Ma ba w̄orukum̄o sw̄ee s̄o nge be ba m̄era kua.

Gaba gb̄isukum̄o ben m̄eron tororu w̄ollo.

¹³Yerusalemu, mba kon nun s̄o.

Mba kon ka nun weesina.

Wara u maa n̄oni s̄ōre nge wun̄e,

n ka kp̄i n nun nukuru ȳemiasia.

Domi wun̄en n̄oni sw̄ara kp̄a nge nim w̄okun nim.

Goo sari wi u koo kp̄i u tu kpeesia.

¹⁴Wun̄en s̄am̄abu ba nun gari weesugii s̄ōwa.

Ba ñ nun wun̄en toranu s̄ōsi

bu ka nun gbara yorun di.

Gari weesugiya ba nun s̄ōwa yi yi nun n̄oni w̄okua.

¹⁵Wee, t̄ẽ wi u sar̄o u ra nun taka koosiwa u ȳẽ,

kpa u wia ko u n̄ee,

wuu geniwa ba ra raa soku wuu bur̄o,

ḡen s̄o handunian t̄ambu kpuro ba ra n nuku dobu m̄o?

¹⁶Kpa yiber̄eba ba n n̄ōo tendu ber̄i

ba n nun ȳẽm̄o ba n m̄o,

sa nun mw̄e nge d̄ia d̄oka.

Wee, t̄ōo te sa mara ta tunuma,

sa tu wa.

17 Yinni Gusunɔ u kua ye u gɔru doke.
 U yibia ye u gerua saa yellun di u nɛɛ,
 u koo ko.
 Wee u wunɛ Yerusalemu kam kua.
 U ñ wunen wɔnwɔndu wa.
 U dera yiberɛban nukura dora wunen sɔ,
 domi u bu dam kã.

18 Yerusalemu, a Yinni Gusunɔ nɔɔgiru sueyo,
 a de u wunen wuri nɔ.
 A nɔni yĩresu kokuo nge daaru.
 A ku wɛra, a ku wuri mari.

19 A seewo a wuri ko wɔkuru,
 a wunen gɔru kpuro kusia Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.
 A nɔma yiiyo a nùn kana wunen bibun sɔ
 be ba gbimɔ swɛɛ sɔɔ gɔɔrun sɔ.

20 Yinni Gusunɔ, a mɛɛrio a wa.
 Wara a kuare nge mɛ.
 Mban sɔna a dera tɔn kurɔba ben bibu tema be ba kĩ mi.
 Mban sɔna a dera yiberɛba ba maa wunen sɔmɔbu ka yãku kowobu go wunen sãa yerɔ.

21 Wee bukurobu ka bibun gonu nu kpĩ swɛɛ sɔɔ.
 Ba nɛn wɔndiaba ka aluwaasiba go tabu sɔɔ.
 A dera ba bu sakira wɔnwɔndu sari, wunen mɔrun saa.

22 A nɛn yiberɛ be na nasie sokusia baaman di
 ba mɛnna nge tɔɔ bakarun saa.
 Yen dɔma te, goo kun kisire.
 Goo kun maa seewe bii be na kĩ na seeya sɔɔ.
 A dera nɛn yiberɛ u bu go kpuro.

3

Nɔni swãaru sɔɔ, yĩyɔbu wãa

1 Na sãawa tɔnu wi u nɔni swãaru yɛ
 te ta na Yinni Gusunɔn mɔrun sɔ.
 2 U dera na da yam wɔkuru sɔɔ, mi yam bururam sari.
 3 Nɛ turowa u nɔma doke bururu ka yoka.
 4 U dera na woorɔ saa nɛn wirun di sere ka nɛn naasɔ.
 N sãare u nɛn kukunu kɔsuka,
 5 u ka man nuku sankiranu ka nɔni swãaru bunana nge gbãraru.
 6 U dera na da yam wɔkuru sɔɔ
 nge gɔri be ba gu n tɛ.
 7 U man gbãraru bunana n ku ka yari,
 ma u man bɔkua ka yɔni damgii.
 8 Ma na nɔɔgiru sua na somiru kana.
 Adama u ñ man swaa daki u sere nɛn kanaru mwa.
 9 U nɛn swaa kɛnuu ka kpee bakanu,
 u ye go.
 10 U kukua u man mara
 nge gbeeku bɔɔ ge ga yaa mara.
 U man mara nge gbee sunɔ
 ge ga yaa yɔɔru bwɛɛye.
 11 U nɛn swɛɛ bɔɔra,
 ma u man mwa u gɛɛka.

U man deri biti sɔɔ.

¹² U win tendu beri
ma u man kua nge yaa ye u koo to.

¹³ U nen yɛsa yabura ka sɛenu.

¹⁴ Ma tɔmbu kpuro ba man yɛemɔ
ba womusu dɔkemɔ tɔɔ baatere.

¹⁵ U dera na nɔni swāaru wa
ma nuku sankirara man goomɔ nge tam.

¹⁶ U dera na kpenu tema
ma nen donnu bɔɔkira.

Ma u man torom wisi.

¹⁷ U dera na ñ maa wāa bəri yɛndu sɔɔ,
na ñ maa nuku dobu mɔ.

¹⁸ Ma na gerua na nɛɛ,
na ñ maa dam mɔ,
na ñ maa gāanu yĩiyɔ wi, Yinni Gusunɔn mi.

¹⁹ Nà n nen nɔni swāaru yaaya,
n da n sāarewa nge dāa sosurarun nima na nɔra ka dɛɛ.

²⁰ Nà n yeniba kpuro yaaya, na ra wururewa.

²¹ Adama wee ye ya man yĩiyɔbu wɛemɔ.
Na kĩ n tii ye yaayasia n gere.

²² Yera, Yinni Gusunɔn durom kun kpa,
win wɔnwɔnda kun maa nɔru kue.

²³ Ta ra n wuramamɔwa bururu baatere.
Win bɔrɔkiniru ta kpā.

²⁴ Na nɛɛ, Yinni Gusunɔ u sāawa nɛgii.
Yen sɔna na yĩiyɔbu mɔ wi sɔɔ.

²⁵ U ra wi u nùn naane sāa kĩru sɔɔsi,
kpa u wi u nùn kasu durom kua.

²⁶ Ya wā tɔnu ù n Gusunɔn somiru mara ka temanabu.

²⁷ Ya wā tɔnu u Gusunɔn yoru wura win aluwaasiru sɔɔ.

²⁸ U n laakari mɛɛribu gabu wa,
u tii gawo sɛɛ u da u n wāa wi turo,
domi Yinni Gusunɔwa u nùn bu kpɛɛ.

²⁹ U n nùn wiru kpĩiyɛ win nuku sankiranu sɔɔ,
kpa u n yĩiyɔ ma u koo nùn somi.

³⁰ U wi u nùn baara soomɔ baaru tĩiyɔ u sɔmɛ,
kpa u wura bu nùn wɔmɛ.

³¹ Domi Yinni Gusunɔ u ku ra tɔnu biru kisi ka baadommaɔ.

³² Baa ù n dera yɛro u nɔni swāaru wa,
ka mɛ, u nùn kĩ too,
domi win wɔnwɔnda kpā.

³³ N ñ win kĩru u ka tɔnu nɔni sɔ,
kpa u nùn nuki sanku.

³⁴⁻³⁶ Yinni Gusunɔ u yɛ
sanam mɛ ba yobu nɔni sɔɔmɔ ba taakumɔ.

U yɛ sanam mɛ ba ñ tɔmbu kuammɛ nge mɛ n weenɛ.

U yɛ sanam mɛ ba ñ bu siriammɛ dee dee.

³⁷ Goo kun kpɛ u nɛɛ, gāanu nu kooro,

Yinni Gusunɔ ù kun nin wooda wɛ.

³⁸ Wi, Gusunɔ Wɔrukoo

wiya u ra de gea ka kōsa yu na.

³⁹ N n men na, mban sōna tōnu u ko n weeweenu m̀.

U de u weeweenu ko win durum s̄.

⁴⁰ Yen s̄, i de su b̄esen daa m̄eri

kpa su ye w̄eri

su wa su ka ḡosirama Yinni Gusun̄n mi.

⁴¹ Gusun̄ u w̄a w̄oll̄.

I de su n̄ma yiyi su n̄n kana.

⁴² Su n̄e, Yinni, sa durum kua,

sa nun seesi.

A n̄ sun suuru kue.

⁴³ A tii berua wunen m̄aru bakan s̄,

ma a sun naa gira a go w̄anw̄andu sari.

⁴⁴ A dua guru wiru s̄ a ku ka b̄esen kanaru n̄n s̄.

⁴⁵ A dera ba sun garis̄i nge kubanu bwesenun suunu s̄.

⁴⁶ B̄esen yiber̄eba kpuro ba sun n̄o kuurim̄.

⁴⁷ Ye ya sun tie, yera nandabu ka berum,

domi ba b̄esen ȳanu gura,

b̄esen tem mu kua bansu.

⁴⁸ Wee na n̄ni ȳiresu kokum̄

ȳen s̄ nen t̄mba kam kua.

⁴⁹ N̄en n̄ni ȳiresu kokum̄, su n̄ ȳre,

⁵⁰ na ka mara Yinni Gusun̄ u nen laakari kooma w̄ollun di,

⁵¹ kpa u wa ma ye ya Yerusalemugibu deemam̄,

ya nen nuki sank̄a.

⁵² Be ba man tusa kam s̄

ba man naa gira nge gun̄.

⁵³ Ba k̄i bu nen w̄aru kpeesia w̄aru s̄.

Ba man kpenu kasuka.

⁵⁴ Nim mu man mw̄em̄,

ma na n̄e, na kam kuawa.

⁵⁵ Saa ye s̄, na kanaru kua na n̄e,

Yinni Gusun̄, na nun s̄ka saa w̄aru ge s̄n di,

⁵⁶ ma a nen n̄o nua.

A ku wunen swaa k̄re.

A nen wuri ka nen weeweenu n̄ow̄.

⁵⁷ D̄oma te, a man susi,

a man s̄owa a n̄e, n ku berum ko.

⁵⁸ Yinni a man siria

ma a nen w̄aru yakia.

⁵⁹ A wa k̄sa ye ba man kua,

a man sirio.

⁶⁰ A wa m̄aru ye ba man k̄siem̄

ka n̄o tia ye ba m̀ bu ka man seesi.

⁶¹ Yinni Gusun̄, a ben w̄ma nua ye ba man koosim̄.

⁶² A ben n̄o tia wa ye ba man koosi

ba ka man gerusim̄ t̄o baatere.

⁶³ Ye ba m̀ kpuro s̄ gesi,

nen̄a ba ra n̄ womu dokem̄.

⁶⁴ Yinni Gusun̄, na ȳ ma kaa bu k̄sie

nge m̄ ben kookoosu n̄e.

⁶⁵ Kaa ben ḡrun n̄ni w̄ke

kpa a de wunen bõri yi n sãa ben baa.
⁶⁶ Kaa bu naa gira ka m̄ru baka
 kpa a bu kpeerasia
 ba kun maa wãa tem m̄e sãa.

4

Yerusalemugibun wahala tabun sã

- ¹ Yinni Gusun̄n sãa yerun wura gea ye, ya tĩra.
 Ten kpenu nu yari sw̄eεε kpuro sãa.
- ² Yerusalemun t̄n be ba raa garisi nge wura gea,
 ba gis̄ bu garisiwa nge tem m̄n̄nu.
- ³ Baa ka gbeeku b̄n̄, nu ra nin binu bom k̄e.
 Adama n̄n t̄mbu ba ñ ben bibun w̄n̄w̄ndu m̄a.
 Ba sãawa nge taataa niru te ta wãa gbabur̄a.
- ⁴ Ba dera ben bii w̄̄n̄un yari mani nin darosu sãa nim n̄run sã.
 Bibu ba d̄ianu kasu, adama goo sari wi u koo bu w̄e.
- ⁵ Be ba ra raa d̄ia geenu di,
 ba gbisukum̄ sw̄eεε sãa.
 Be ba seeya doo n̄̄ru sãa,
 ba kubanu b̄urim̄.
- ⁶ N̄n t̄mbun s̄̄yasiabu bu kp̄ã, bu Sodomugibu kere,
 wuu ge Yinni Gusun̄ u kpeerasia n̄ni kpaki teeru
 goon n̄ma sari mi sãa.
- ⁷ Ben sina bibu ba raa w̄̄su bururam kere.
 Ba mam bom bekum bururam kere.
 Ben wasin ḡna ra n s̄riwa
 kpa ben wuswaa ya n ballim̄ nge kpee gobiginu.
- ⁸ Adama t̄e ba d̄̄o durom t̄ram kere.
 Ba ku ra maa bu tubu sw̄eεε sãa.
 Ba woorewa sere ben ḡna ya kukunu mani.
 Ma ben wasi gbere nge d̄ãa gbeba.
- ⁹ Be ba gbim̄ tabu sãa, ben ḡ̄o buram bo
 n kere be ba ra n̄ni s̄̄ore
 bu woor̄a ḡ̄orun sã bu sere gbi.
- ¹⁰ Baa m̄e bii m̄erobu ba ben bibu k̄i too,
 ka m̄e, ba bu yikum̄ ba dim̄
 wahala ye ya be, n̄n t̄mbu deeman sã.
- ¹¹ Yinni Gusun̄ u win m̄ru kpuro s̄̄asi,
 u Yerusalemu d̄̄o s̄̄re
 ma ya d̄̄o m̄wara sere ka yen kp̄̄ekp̄̄ekūa.
- ¹² Sina boko goo ñ kun m̄e t̄n diro goo sari handunia sã
 wi u raa tamaa yiber̄e u koo kp̄i u du Yerusalemun gb̄ararun k̄n̄n̄n di.
- ¹³ Wahala baka yeni ya nawa
 Gusun̄n s̄m̄bu ka yãku kowobun toranun sã.
 Domi bera ba be ba ñ toranu ganu kuen ȳm̄ yari Yerusalemun sw̄eεε sãa.
- ¹⁴ Ba ra n sirēwa sw̄eεε sãa ba n babi nge w̄̄kobu
 ba n disi s̄̄wa t̄mbun ȳm̄ sã.
 Goo kun k̄ãk̄o u mam ben ȳanu baba.
- ¹⁵ B̄a n da t̄mbun b̄̄kūa, ba ra bu girewa bu n̄̄e,
 i doon̄ minin di, b̄̄eεε disigibu.
 I ku susima i sun baba.

Yera ba ra doone min di ba kun yē mi ba dōo.
 Bà n maa wāa bwese tukunun suunu sōo,
 nu ra bu sōwa nu nēe,
 i ku sina besen suunu sōo mini n ka tē.
¹⁶ Yinni Gusunon tii u bu yarinasia ka mōru.
 U n kī u bu wa.
 U n ben yāku kowo goo doke gāanu.
 U n maa ben durō tākōnun wōnwōndu kue.

¹⁷ Sa swaa mēera sa wasira
 su ka wa min di somira koo sun naawa.
 Sa raa bweseru garu mēera
 te sa yīiyō ta koo sun faaba ko.
 Wee, ta n sun faaba kue.

¹⁸ Yiberēba ba besen sanu sanusu mēera,
 bu ka sun yinari su da wuun batuma sōo.
 Besen gōo turuku kua.
 Besen wāarun tōra kpawa mi.

¹⁹ Besen yiberē be, ba gunō bakeru sāabu kere.
 Ba sun yōōru bwēeyē gbaburō.
 Ba sun naa gire sere guunu wōllō.

²⁰ Besen sina boko wi u dera sa wāa,
 wi, wi Yinni Gusunō u gōsa,
 wee, ba nūn yina mwa.
 N deema sa raa nēe,
 win saabuwa sa ka tii mō bwesenun suunu sōo.

²¹ Bēe maa Edōmuba, bēe be i wāa Usio,
 i ko kpī i nuku dobu ko tē,
 adama i n yē ma siribu bēe mara.
 I ko i ko nge be tam mu goomō kpa i tereru yōra.

²² Bēe Yerusalemugibu, bēen sēeyasiabu kpa.
 Ba n maa bēe yoru mwaamō bu ka doona.
 Adama bēe Edōmuba, Yinni Gusunō u koo bēe mōru kōsia,
 kpa u bēen toranu terasia.

5

Yinni Gusunō, a de su wurama wunen mi

¹ Yinni Gusunō, a yaayo ye n sun deema.
 A mēerio a wa nge mē sa wāa sekuru sōo.
² Besen tem mē a sun wē mu kua gabugim.
 Tōn tukoba ba wāa besen diao.
³ Besen baababa ba gu,
 ma besen mērobu ba gōminiru sō.
 Sa wāa tundobu sari.
⁴ Gobiya sa ra kōsie su sere besen tiin dākōn nim nō.
 Gobiya sa ra maa ka besen tem dāa dwe.
⁵ Wee, besen yiberēba ba sun yoru diisiamō.
 Sa wasire, ba n maa sun wērabu wēemō.
⁶ Sa Asirigibu ka Egibitigibu dīanu kana.
⁷ Wee, besen baababa ba kōsa kua,
 adama ba n maa ka sun wāa.
 Besera sa yen wahala sōowa.

8 Yoba ba kua besen yinnibu.
 Goo maa sari wi u koo sun w̄ara ben n̄oman di.
 9 Sa ra besen w̄āaru kari b̄ariewa,
 domi sa ra ka yiber̄eba tabu kowa gbabur̄o
 su sere wa su di.
 10 Ḡōrun s̄ō besen wasi sw̄ia nge p̄ēē w̄ō yeru.
 11 Ba t̄on kur̄abu ka w̄andiaba gabirim̄o
 Yudan tem kpuro s̄ō ka sere Yerusalem̄o.
 12 Ba besen wirugibu mw̄era ba soora doke.
 Ba ñ dur̄o t̄ok̄onu b̄ere w̄ē.
 13 Ba besen aluwaasiba mw̄era nge yobu bu ka som nam.
 Ma biba d̄āa guram̄o ba w̄rukum̄o yen bunum s̄ō.
 14 Besen bukurobu ba ku ra maa sine
 bu siribu ko siri yer̄o.
 M̄eya besen aluwaasiba ba ku ra maa womusu ko.
 15 Besen nuku dobu bu kpa.
 Besen nuku dobu yaabu ḡosira nuku sankiranu.
 16 Besen b̄ere ya kpa.
 Anna a wahala baka wa tora ni sa kuan s̄ō.
 17 Gis̄o sa nuki sankire,
 ma sa n̄oni ȳiresu kokum̄o,
 18 ȳen s̄ō guu te ba m̄ò Sīoni ta kua bansu,
 ma ta kua gbeeku b̄ōnun w̄āa yeru.
 19 Adama wun̄e Yinni Gusun̄o, a s̄āawa sun̄o.
 Kaa n bandu diiwa sere ka baadom̄māo.
 20 Kaa n sun deriwa n ka t̄e?
 Mban s̄ōna kaa n sun duari sere ka baadom̄māo.
 21 Yinni Gusun̄o, à n n̄e, su wurama wunen mi,
 sa ko wurama.
 A de besen w̄āaru tu wurama nge yellu.
 22 Kaa n ka sun m̄oru baka s̄āawa?
 Kaa n sun deriwa mam mam?

ESEKIELI

Sanam me Esekieli u Gusunən gari yini gerua u wāawa Babiloniə u yoru dimə ka win mero bisibu Yuda gabu. U wāawa yoo te sɔɔ, Babilonigibu ba sere Yerusalemu kəsuka.

Gbiikaa, u Yudaba sɔɔmə ma Gusunə u koo bu siri kpa u de yiberɛba bu Yerusalemu wəri bu kamia. Yiruse, Gusunə u koo maa bwese tukunu siri yèn sɔ nu win tɔmbu dam dɔre. Itase, u Yudaba nukuru yemiasiamə, domi Gusunə u nɔɔ mwɛɛru kua ma u koo de bu wurama Yerusalemuə kpa ben sia yu wɛra. Nnɛse, u wa win kāsiru sɔɔ nge me Yinni Gusunən sãa yeru ta koo kparam wurama.

Tire ten kpunaa

1. Esekielin sokuru, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Gari yi u gerua Yudaban sɔ yiberɛba bu sere Yerusalemu wəri, wiru 4n di sere wiru 24.
3. Gari yi u gerua bwese tukunun sɔ, wiru 25n di sere wiru 32.
4. Ba koo Yerusalemu seeya, wiru 33n di sere wiru 39.
5. Sãa yee kpaaru kāsiru sɔɔ, wiru 40n di sere wiru 48.

Yinni Gusunə

u tii Esekieli sɔɔsi

¹⁻³ Wɔɔ tenasen suru nnɛsen sɔɔ nɔɔbuse sɔɔra Esekieli, yāku kowo Busin bii u wāa daa te ba mɛ Kebarin goorə ka Yuu be ba yoru mwɛɛrima sannu. Miya u wa wəlla keniana ma Gusunə u dera u kāsiru wa. U ka nùn gari kua ma win dam nùn nɛnu. N deema sina boko Yoyakimun wɔɔ nɔɔbusewa mi, ye u ka wāa yoru sɔɔ Babiloniə.

⁴ Wee ye u wa kāsiri te sɔɔ. U woo bəka wa ga seema saa sɔɔ yɛsan nəm geu gian di ga guru wiru sɔɔwa ka guru maakinu. Ma yam bururam mu guru wii te sikerenɛ. Ma ten suunu sɔɔ n ballimə nge sii gan te ba wəriasia.

⁵ Guru wii te sɔɔ, hunde koniba nne ba wāa mi be ba ka tɔmbu weenɛ.

⁶ Ben baawure wuswaa nne ka kasenu nne wa u mɔ.

⁷ Ben kəri yi dɛnde. Ma ben naasu su ka naa buun naa kaburosu weenɛ, ma su ballimə nge sii gan te ba wəriasia.

⁸ Kasa yen baayeren temə, tɔnun nɔmuwa ga wāa mi. Nɔma yen baayere ya demiewa mi wuswaa ka kasa ye, ya mɛra.

⁹ Kasa ye kpuro ya nɔsu girarinɛwa. Hunde koni be, bə n sɔimə, ba ku ra sɔire. Mi ba dɔɔ, miya ba ra n mɛra.

¹⁰ Hunde koni ben baawure u wuswaa mɔwa nne. Tia ya sãa tɔnun wuswaa. Yen nəm geu gia, gbee sunən wuswaa. Yen nəm dwaru gia ketɛn wuswaa. Yen biru gia maa gunə bakerun wuswaa.

¹¹ Ben baawuren kasa yiru ya demiarewa wəllə ma ya girarinɛ mi gia. Ma yiru ye ya maa tie ya ben wasi wukiri.

¹² Mi wuswaa yen baayere ya wāa, mi giawa ya mɛra. Yen sɔna mi ba kī bu da kpuro, ba ra dewa ba kun sɔire.

¹³ Hunde koni ben baa sɔɔ, dɔɔ gɛɛya yi wāa mi, yi fiamə nge wīi bɔnnu. Dɔɔ win yam bururam mu kpā. Min diya dɔɔ buri yi yarimə nge guru maakinu.

¹⁴ Hunde koni be, ba ra n sãuwa nge guru maakinu, ba n dɔɔ, ba n wee.

¹⁵ Ye u bu mɛra mɛsum, yera u uruu wa ya tem girari ben baawuren bəkuə.

¹⁶ Uruu be, ba balliməwa nge kpee gobiginu. Ma ba weenɛ. Ma n sãare uruu baayere ya wāa uruu gaa sɔɔ.

¹⁷ Ba koo kpī bu da bera nne kpuro sɔɔ ba kun tii sɔiyɛ.

¹⁸ Ben gunum mu nanum mɔ. Ma ben nɔsu sɔɔ n sãare gāanu mani mani ni nu ballimə.

¹⁹ Hunde koni be, bə n sanum seewa, uruu be, ba ra n wāawa ben bəkuə. Bə n maa yɔɔwa, ka be sanna.

²⁰ Hunde koni be, ba ra dewa mi ba kī, adama ka uruu be sanna. Domi beya ba uruu be gawe.

²¹ Yen sōna bà n sīimō, uruu be, ba ra n maa sīimō. Bà n yōra kpa uruu be, bu yōra. Bà n maa seewa, kpa uruu be, bu maa se. Domi hunde koni ben hunde ya wāawa uruu be sō.

²² Ma gāanu tērie hunde koni ben wōllō nu ballimō nge kpee gobiginu.

²³ Ma ba ben kasa yiru yiru demie ya girarine gāa nin temō. Ma yiru yiru ye ya bu tie ya ben wasi wukiri.

²⁴ Sanam mē ba sīimō, yera na ben kasan wōkinu nōmō nge nim wōkun wōkinu, ñ kun mē nge Gusunō Dam kpurogiin nō, ñ kun mē nge tabu kowo wuurun wōkinu. Adama ye ba yōra, ba ben kasa ye kuruawa.

²⁵ Ma na maa wōkinu nōmō gāa nin wōllun di.

²⁶ Ma na gāanu wa mi, nu ka sina kitaru weenē, nu ballimō nge kpee gobiginu. Ma na maa gāanu wa nu sō sina kita ten wōllō nu ka tōnu weenē.

²⁷ Ma n sāare tōnu wi, u ballimō nge sii gan te ba wōriasia dōn suunu sō. Ma yam bururam ka nūn sikerene.

²⁸ Yam bururam mē, mu ka guru waa weenē ye ya ballimō sanam mē gura nemō. Yeniba kpuro ya sāawa Yinni Gusunōn yiikon girima.

Gusunō u Esekieli gōra

Isireliban mi

Ye u ye kpuro wa mē, yera u yiira u wuswaa tem girari. Ma u nua goo u ka nūn gari kua.

2

¹ U nēē, tōnun bii, a seewo a yōra, kpa n nun gari sō.

² Sanam mē u ka nūn gari yi mō, yera Yinni Gusunōn Hunde u nūn yōowa ma u nūn yōrasia. Ma u yēro swaa daki wi u ka nūn gari mō mi.

³ U nēē, tōnun bii, na nun gōriō Isireliban mi, be ba man seesimō. Wee be, ka ben baababa ba man tora sere ka gisō.

⁴ Tōn be, ba swaa tau, ba maa gōru bōabu. Ben miya na nun gōriō kpa a bu sō a nēē, amēniwa nē, Yinni Gusunō na gerua.

⁵ Na nēē, wee ba sāa mēm nō sariba. Ba nun swaa daki? Ba ñ nun swaa daki? Ka mē, ba koo gia ma Gusunōn sōmō u wāa ben suunu sō.

⁶ Wunē Esekieli, a ku bu nasia, a ku maa ben garin berum ko, baa mē n ko n sāare a wāa sāki ka niin suunu sō. Domi ba sāawa mēm nō sariba.

⁷ Ba nun swaa daki? Ba ñ nun swaa daki? A gesi bu sōwō ye na gerua, baa mē ba sāa mēm nō sariba.

⁸ Adama wunē, tōnun bii, a nōwō ye kon nun sō. A ku ko mēm nō sari nge bwese te. A wunen nō wukio kpa a tem ye kon nun wē.

⁹ Saa yera Esekieli u nōmu gagu wa ga demie win mi gia, ga tireru neni te ba kurua.

¹⁰ Nōmu ge, ga tire te kusia win wuswaa. Ba tu yoruawa bera yiru kpuro. Gari yi yi yoru tire te sō, yiya weeweenu ka wuri ka nuku sankiranun gari.

3

¹ U maa nēē, tōnun bii, a tire teni temwō kpa a da a ka Isireliba gari ko.

² Ye u nō wukia, yera Gusunō u tire te kpēē mi, u dera u tu tema.

³ Ma u nēē, tōnun bii, a wunen nukuru yibio kpa a wunen wasi diisia ka tire te na nun wē mi.

Ye u tire te tema, ma ta nūn dore nge tim.

⁴ Yera u maa nēē, Esekieli, a seewo a da Isireliban mi kpa a bu nen gari sō.

⁵⁻⁶ N ñ mō na nun gōriō bwese tuku dabinun mi, nīn barum mu nōabu sē, a ñ maa kpē a ben gari tubu. Adama Isireliban miya na nun gōriō. Nà n daa nun gōra bwese tuku nīn mi, nu koo nun swaa daki,

⁷ adama wee, Isireliba ba ñ nun swaa dakimɔ. Domi ba ñ kī bu nɛn gere nɔ yèn sɔ be kpuro ba swaa tau ma ben gɔru ga bɔɔbu.

⁸ Yen sɔ, kon maa wunen tii bɔbiasia kpa a swaa taaya nge be,

⁹ a n gɔru bɔ nge kperu. A ku bɛrum kɔ ben swaa taa bin sɔ. Domi ba sãawa bwese te ta ku ra mɛm nɔ.

¹⁰ Ma u maa kpam nɛɛ, Esekieli, a swaa dakio a nɔ kpa a gari yi kon nun sɔ nɛnɛ wunen gɔruɔ.

¹¹ Yen biru, kpa a da a wunen mɛro bisibu deema mi ba yoru dimɔ. Ba nun swaa daki? Ba ñ nun swaa daki? A gesi bu sɔwɔ ma nɛna na ka bu gari mɔ.

¹² Yera Gusunɔn Hunde u Esekieli sua ma u nɔɔgiru nua win biruɔ ta gerumɔ ka dam ta mɔ, bu Yinni Gusunɔ siaro mi u wãa u win yiiko baka sɔsɔsimɔ.

¹³ Ma u hunde koni ben kasan wɔkinu nɔɔmɔ ya soonamɔ ka sere maa ben uruuban wɔkinu. Wɔki ni, nu kpɛa n banda.

¹⁴ Gusunɔn Hunde wi u nùn sua mi, u ka nùn doona, ma win dam nùn nɛnua. Ma Esekielin mɔru seewa u burisina.

¹⁵ U tura Teli Abibuɔ, Kebarin daarun bɔkuɔ mi yoo be, ba wãa. Ma u sina ka biti baka ben suunu sɔɔ sɔɔ nɔɔba yiru.

Esekieli koo Isireliba kirɔ ko

¹⁶ Sɔɔ nɔɔba yiru yen biru, Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔwɔa u nɛɛ,

¹⁷ wunɛ tɔnun bii, kon de a Isireliba nɔni doke. Kaa n da nɛn gari swaa daki kpa a ka bu kirɔ ko.

¹⁸ Nɛ, Yinni Gusunɔ, nà n tɛ nɛɛ, tɔn kɔso goo u koo gbi, ma a ñ nùn kirɔ kue u win daa kɔsa ye deri u ka win wãaru wɔra, tɔn kɔso wi, u koo gbiwa win daa yen sɔ. Wuna kon maa win yɛm bikia.

¹⁹ Adama à n nùn kirɔ kua, ma u ñ win daa kɔsa ye deri, u koo gbiwa win daa kɔsa yen sɔ kpa wunɛ a wunen wãaru wɔra.

²⁰ Gemgii ù n gem deri u kɔsa kua ma a ñ nùn kirɔ kue, ma na nùn yina beria, u koo gbiwa kɔsa yen sɔ. Na ñ win yellun daa gea garisimɔ, adama wuna kon win yɛm bikia.

²¹ À n maa nùn kirɔ kua u ku ka durum ko, ma u ñ durum ye kue, u ñ gbimɔ. Wunen tii a maa wunen wãaru wɔrawa mi, domi a nùn kirɔ kua.

Esekieli

kun maa kpɛ u gari ko

²² Yinni Gusunɔn dam mu Esekieli yɔwɔa ma u nùn sɔwɔa u nɛɛ, a seewo a da wɔwɔa. Miya kon nun gari sɔ.

²³ Ma u seewa u da wɔwa mi. Ma u Gusunɔn yiikon girima wa nge sanam mɛ u raa wãa Kebarin daarun bɔku mi. Ma u yiira ka dam u siriru tem girari.

²⁴ Yera Gusunɔn Hunde u maa nùn yɔwɔa. Ma u nùn seeya u yɔrasia. Saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u nɛɛ, a doo a tii kɛnusi wunen dirɔ.

²⁵ Mɛya ba koo nun bɔke kpa a kpana a yari tɔwɔ, tɔmbu bu nun wa.

²⁶ Kon de wunen yara yu wunen daro mani kpa a kpana a gari ko. Mɛya a ñ kaa kpĩ a maa bu gerusi be, be ba ku ra mɛm nɔ mi.

²⁷ Adama nà n ka nun gari kua, kon wunen nɔɔ wukia. Saa ye sɔɔra kaa tɔn be sɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Adama ben gaba ba koo nun swaa daki, gaba kun maa nun swaa dakimɔ. Domi ba sãawa bwese te ta ku ra mɛm nɔ.

4

Gusunɔn sɔmɔ u nɛɛ,

ba koo Yerusalemu tarusi

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wunɛ Esekieli tɔnun bii, a biriki suo kpa a ye doke wunen wuswaaɔ a Yerusalemun weenasia ko ka yora biriki yen wɔllɔ.

² A ye koowo nge wuu ge ba tarusi, a kuku yenu doke kpa a gungunu bani a sansani gira kpa a tabu sinambu yi yi a ka sikerena.

³ A sii si su yasu suo kpa a su doke wunε ka ganan baa sɔɔ, kpa a su wuswaa kisi. Ba koo gu tarusi, wunen tii kaa n gu yɔre, kpa ye kpuro ya n sãa yĩreru Isireliban sɔ.

⁴ Yen biru kpa a kpuna ka wunen yēsi nɔm dwarugia kpa a n Isireliban toranu sɔɔwa sere tɔɔ te kaa se.

⁵ Tɔɔ nin geeru ta kon sãawa wɔɔ sin geeru, si sɔɔ Isireliba ba man torari. Nu sãawa sɔɔ gooba wunɔbu ka wεnε ka wɔkuru (390). Tɔɔ ni kpuro sɔɔra kaa n ben tora ni sɔɔwa.

⁶ Yen biru kpa a gɔsia a ka wunen yēsi nɔm geugia kpuna sɔɔ weeru kpa a wahala ko Yudaban toranun sɔ. Sɔɔ teeru ta ko n sãawa wɔɔ tia.

⁷ Kpa a wunen wuswaa kisi Yerusalemu gia ye ba tarusi, kpa a ye gãseru kpare kpa a yen gari gere.

⁸ Mɛya nε, Yinni Gusunɔ kon ka nun wεε bɔke kpa a ku ra sĩira. Mɛya kaa n kpĩ ka yēsi tia ye, sere tɔɔ te na nun bura mi, tu ka yibu.

⁹ Kpa a alikama ka swii ka gbεε ka dāsi ka dobi sua a ye menna gbεε teeru sɔɔ a burina a ka pēε ko. Yera kaa n da di sere sɔɔ gooba wunɔbu ka wεnε ka wɔku te, tu ka yibu, kpa a n kpĩ ka yēsi tia ye.

¹⁰ Pēε kure piibuwa kaa n da di nge garamu goobun (200) saka sɔɔ teeru. Nge mɛya kaa n dimɔ mi sere tɔɔ te, tu ka yibu.

¹¹ Mɛya nim mε kaa maa nɔ mu ko n saka mɔwa, ditiri tian sakawa kaa n da nɔ sɔɔ teeru.

¹² Tɔmbun bii ghebusa kaa ka pēε wɔ. Kaa n da ye wɔwa ben nɔni biru.

¹³ Nge mɛya Isireliba ba ko n da ben dīanu di ka disu tɔn tukobun suunu sɔɔ mi kon bu yarinasia.

¹⁴ Esekieli u Yinni Gusunɔ wisa u nεε, na tii nɛnuu disu kpuron di. Na n̄ yaa goru garu diire saa nɛn piiburun di. Na n̄ maa yaa disigia gaa tende.

¹⁵ Yinni Gusunɔ u wisa u nεε, a naa bisu suo a ka wunen doo ko kpa a tɔmbun bisu deri.

¹⁶ Kon dīanu fiiko ye ya tie Yerusalemuɔ kpeesia kpa bu bu dīanu ka nim saka kua kpa bu di bu nɔ ka nuku sankiranu ka wururabu.

¹⁷ Nge mɛya ba koo dīanu ka nim bia kpa ba n nuki sankire be kpuro. Ba koo woorawa ben toranun sɔ.

5

Gusunɔ u koo Isireli sεyasia

¹ Yinni Gusunɔ u nεε, wunε tɔnun bii, a kɔɔ suo ge ga nɔɔ do kpa a ka wunen seri ka wunen toburu kɔni. Yen biru kpa a kilo sua a seri yi yĩre kpa a yi bɔnu ko suba ita.

² Kpa a sube teeru sua a dɔɔ doke Yerusalemun suunu sɔɔ sanam mε yen tarusibun tɔra yiba. Yen biru kpa a maa sube teeru sua a n ka tu kɔɔ ge soomɔ a ka wuu ge sikerena. Yeniban biru kpa a maa suberu itase sua a pusi yam kpuro, yen biruwa kon bu takobi suesi.

³ Kpa a seri yin fiiko kure wunen yaberun swaa buaɔ.

⁴ Kpa yi sɔɔ, a gεε sua a dɔɔ doke kpa dɔɔ wi, u Isireliba kpuro seesi.

⁵ Yinni Gusunɔ u nεε, yĩre ni, Yerusalemuwa nu ka yã. Wee na ye kua handunian suunu. Tɔn tukobun tem mu ye sikerenε.

⁶ Ma yen tɔmbu ba man seesi n kere bwese tuku ni nu ka bu sikerenε. Domi ba nɛn woodaba yina. Ba n̄ nɛn gere swĩ.

⁷ Yen sɔna nε, Yinni Gusunɔ na nεε, wee ba man seesi n kere bwese tuku ni nu ka bu sikerenε, ma ba n̄ nɛn woodaba mεm nɔwε. Ba n̄ maa nɛn gere swĩ ye na bu sɔɔwa. Ben daa kɔsa ya mam bwese ni nu ka bu sikerenεgia kere.

⁸ Yen sɔ, nɛn tii kon bu seesi. Kon bu siriwa handuniagibun wuswaaɔ.

⁹ Kpa n bu sεyasia bi na n̄ daa bu koore ben bũu sãanun sɔ. Mɛya na n̄ maa bin bweseru mɔ kpa.

¹⁰ Yen s̄na tundoba koo ben bibu tem, kpa bibu bu maa ben tundobu tem. Kon bu siriwa n go, kpa n be ba tie yarinasia handunian goonu nne s̄o.

¹¹ Wee ba nen s̄a yeru disi doke ka ben b̄nu kpuro. Yen s̄o, sere ka nen w̄aru nen tii kon bu biru kisi, na ñ maa bu m̄rim̄o ka w̄nw̄ndu.

¹² Bà n bu b̄nu kua subenu ita, sube teeru ta koo gbiwa Yerusalemun nukur̄o, bararu ka ḡorun s̄o, kpa suberu yiruseru tu maa gbi tabu s̄o Yerusalemun birūo. Kpa n maa sube te ta tie mini yarinasia handunian goonu nne kpuro s̄o. Kon bu takobi suesiwa.

¹³ Ne, Yinni Gusun̄o kon bu nen m̄ru seesiwa mam mam sere nen bw̄ra yu ka kpuna. Nà n bu m̄ru k̄sie, saa yera ba koo gia ma na ñ k̄i ba n s̄a mem n̄o sariba.

¹⁴ Ben tem mu koo ko bansu, kpa mu b̄ere bia bwese ni nu bu sikerenen wuswaa.

¹⁵ Kon bu siriwa ka nen m̄ru baka n bu seeyasia ka dam. Kpa bwese ni nu ka bu sikerene mi, nu bu ȳe. Adama yeni ya ko n s̄awa nge kir̄o ye ya koo de ben tii bu berum duura. Ne Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

¹⁶ Kon de bu gbisuku ḡorun s̄o. Ḡo te, ta koo bu n̄ni s̄wa nge be ba s̄enu twee. Kon ben d̄ia ni nu tie kpeerasia kpa bu gbisuku ḡorun s̄o.

¹⁷ Kon bu ḡoru ka gbeku ye sure kpa yi ben bibu go. Bararu ka t̄n goberu ka tabu, ye kpurowa ya koo bu kpeerasia. Ne Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

6

Be ba b̄nu s̄am̄o

¹ Yinni Gusun̄o u nee,

² wun̄e t̄nun bii, a wunen wuswaa seeyo Isireliban guunun bera gia, kpa a nen gari gere be ba w̄a min s̄o.

³ A nee, ne, Yinni Gusun̄o kon be ba w̄a Isireliban guun̄o ka gungun̄o ka nin w̄wi s̄o w̄rima ka takobi, kpa n ben gunguu n̄n mi ba ra b̄u ȳkuru ko k̄suku.

⁴ Kon ben b̄u ȳku yenu k̄suku ka mi ba ra nu turare d̄o dokeye, kpa ben gonu nu n w̄ruka ben b̄nun nuur̄o.

⁵ Kon Isireliban gonu kp̄i ben bw̄arokunun wuswaa. Kpa n ben kukunu yaruku ben b̄u ȳku yen̄o.

⁶ Wuu s̄in mi ba w̄a kpuro, su koo kowa bansu. Kpa n ben ȳku yenu k̄suku ni ba kua gungunu w̄ll̄o. Kon ben bw̄aroku ni gura n k̄suku, kpa nu kun maa w̄a mi. M̄ya kon bw̄aroku ni ba ra ka s̄o s̄a suriri. Ye ba gesi seka ka n̄ma ya koo kam kowa mam mam.

⁷ Ben suunu s̄o gaba koo w̄ruku bu gbisuku. Saa ye s̄o, ba koo gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusun̄o.

⁸ Adama kon de bu kisira tabun di, kpa ba n yarin̄e tem tukum̄o.

⁹ Saa ye s̄o, be, be ba kisira ba koo man yaaya mi ba yoru dim̄o. Domi kon ben ḡru ge w̄a ge ga ñ ka ne turo ȳo. Kon ben sakara n̄ni w̄a yi ba ka b̄nu m̄era. Ben tii ba koo tii tusi, k̄sa kpuro ye ba kuan s̄o.

¹⁰ Saa ye s̄ora ba koo gia ma n̄na Yinni Gusun̄o. N ñ kam s̄o na ka bu gerusi, ye na nee, kon bu wahala yeni kp̄e.

¹¹ Wee ye ne, Yinni Gusun̄o na nun s̄om̄o. A n̄ma suo kpa a ka naasu tem so a nee, wanyo. Wee Isireliba ba k̄sa kua ya kp̄a. Yen s̄o, ba koo gbi tabu s̄o, ka ḡoru s̄o, ka bararu s̄o.

¹² Wi u toma, barara ta koo n̄n go. Wi u maa w̄a turuku, tabu s̄ora ba koo n̄n go. Wi u koo sina yen̄o, ba koo n̄n tarusiwa kpa u gbi ḡorun s̄o. Kon bu m̄ru seesiwa mam mam.

¹³ Saa ye s̄o, ba koo gia ma n̄na na s̄a Yinni Gusun̄o bà n wa gonu kp̄i ben b̄nun b̄kuo ka sere ben ȳku yen̄o ka gungun̄o ka guun̄o ka d̄a kuben̄o ka d̄a koo bakan̄o mi ba ra raa b̄nu turare d̄o dokeye, ya n nubu duroru m̄o.

¹⁴ Kon bu nen nōmu dēmiε kpa n de tem mε, mu ko bansu saa sōo yēsān nōm dwarun di n ka girari Dibilaō sōo yēsān nōm geu gia. Mi ba wāa kpuro kpa bu gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

7

Isireliban sēyasiabu

bu turuku kua

¹ Yinni Gusunō u Esekieli sōowa u nεε,

² wunε tōnun bii, a swaa dakio a nō ye na gerumō bεε Isireliban sō. Na nεε, kpeera wee. Ta pusi bεen tem goonu nne kpuro sōo.

³ Tē ta koo bεε deema. Kon de nen mōru yu bεε wōri. Kon bεε siriwa nge mε bεen sanu sanusu sāa. Kpa n bεε kōsa ye i kua kpuron are kōsie.

⁴ Na n bεε mēerimō ka wōnwōndu. Nā n bεε sēyasiāmō, na n tii nēnumō. Kōsa ye i kua yera kon bεε kōsia. Kpa i gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

⁵ Ameniwa nε, Yinni Gusunō na gerua. Na nεε, kōsa wee, ya n maa ka gaa weenε.

⁶ Kpeera wee, kpeera wee. Wee ta seemō ta wee bεen mi. Wee ta sisi.

⁷ Bεε Isireliba, bεε be i wāa tem mε sōo, saa ya turuku kua. Tōo te, ta turuku kua, ta ko n sāawa wahalan tōru. Tōo te sōo, nuku dobun kuuki kun maa nōoramō guunu wōllō.

⁸ Tē kon de nen mōru yu se. Na n ye yōrasiamō ma n kun mō ya ka tii sara. Kon bεε siriwa nge mε bεen daa ya nε.

⁹ Na n bεε mēerimō ka wōnwōndu. Nā n bεε sēyasiāmō, na n maa tii nēnumō. Kōsa ye i kua yera kon bεε kōsie kpa i gia ma nε, Yinni Gusunōwa na bεε sēyasia.

¹⁰ Tōo te wee ta tunumō, ta turuku kua. Bōbunu ka tii suabu bu sosimō.

¹¹ Bōbunu nu kua nge dēka ye ba ra ka tōmbu so. Gāanu kun maa bεε tiammε. Tōn dabiru ta koo gbi. Baa wōkinu kun maa nōoramō. Goo kun maa weeweenu mō bεen sō.

¹² Saa ya turuku mō. Tōo te, ta wee. Wi u dwemō u ku yēri. Wi u maa dōoramō u ku swī. Domi nε, Yinni Gusunōn mōru sisi tōn be ba wāa tem mε sōo kpuron sō.

¹³ Wi u dōra u n maa ye u dōra wasi u mwa baa ū n wāa wāaru sōo. Domi gari yi ba gerua tōn be kpuron sō, yi koo koorā. Goo sari wi u koo yakiara yēn sō baawure u wāa kom beretεke sōo.

¹⁴ Wee ba kōba so ba sōoru kpa. Adama ben goo kun tabu seemō, domi nε, Yinni Gusunōn mōru seewa be tōn dabi ten sō.

Goo sari

wi u koo sēyasiabu kisirari

¹⁵ Yinni Gusunō u maa Esekieli sōowa u nεε, tabu ko n wāawa swεε sōo kpa baranu ka gōōnu nu n wāa yenusō. Tōmbu ba koo gbi tabu sōo yakasō. Be ba maa wāa wuu sōo ba koo gbiwa gōōru ka baranun sō.

¹⁶ Be ba maa kisira ba koo kpikuru dawa guunu wōllō nge kparukonu kpa bu weeweenu ko ben toranun sō.

¹⁷ Ben nōma ko n sāare dam sarirun sō. Kpa ben dūa yu diiri.

¹⁸ Ba koo saaki sebewa kpa bu ben seri kōni nuku sankiranun sō. Ba koo nanda kpa sekuru bu mwa.

¹⁹ Ba koo gobi kō swεε sōo, kpa bu ben wuraba garisi nge kubanu, domi sii geesu n kun mε wura yen gaa kun kpē yu bu faaba ko Gusunōn mōrun tōru sōo. Ba n gāanu wasi ye ya koo bu debu, n kun mε ye ya koo ben binε kpunasia, domi sii geesu ka wura yera ya dera ba tora.

20 Ba tii sua ben wuran sã.
 Ma ba ka ye bwāaroku bakanu kua ni nu nanum mō.
 Yen sōna nε, Yinni Gusunō kon de bu ye tusi.
 21 Kon de tōn tukobu bu ben dukia ye gura,
 kpa be ba ñ Gusunōn bεεε yē bu ye tubi di bu ye kpuro disi doke.
 22 Na ñ ka bεε yinamō
 sanam mε gbēnōbu ba koo nēn sãa yerun dukia disi doke bu gura.
 23 A yōni sōaru koowo domi tem mε, mu tōn gowobu yibawa.
 Meya bεen wuu ge, ga tōmbu yiba be ba daa bōobōya mō.
 24 Kon bwesenu sokuma ni nu nuku kōsuru bo,
 kpa nu bεen yēnusu mwεeri.
 Kon bεen damgibun tii suabu kpeesia.
 Kpa n de bu bεen sãa yenu disi doke.
 25 Kam kobu wee.
 I ko i faaba kasu, adama i ñ wasi.
 26 Kōsa ya koo sosi kōsa sō.
 Meya labaari kōsi yi ko yi n nōoramō yi n dō.
 I ko i Gusunōn sāmōbu bikia bu kāsiru kasu kpa bu bεε sō ye ya koo na.
 Adama yāku kowobu ba ñ ko n Yinni Gusunōn wooda yē.
 Bεen guro gurobu ba ñ maa bwisi gεε mō bu tōnu kē.
 27 Bεen sina boko u koo gōō sina
 kpa sina bibu ba n wurure.
 Tōmbu kpuro ba ko n diirimō.
 Kon bu kuawa nge mε ben kookoosu nε.
 Saa ye sōara ba koo gia ma nēna na sãa Yinni Gusunō.

8

Ba būnu sāmō

Yinni Gusunōn sãa yerō

1 Wōō nōōba tiasen suru nōōba tiasen sōō nōōbuse sōō, Esekieli u sō win dirō ka Yudan guro gurobu. Yera Yinni Gusunōn dam nūn yōōwa.
 2 Yera u mēera u wa gāanu kurama nu ka tōnu weenε. Win pōran tem gia ya sãa nge dōō ma win wōllu gia ya ballimō nge sii gan te ba wōriasia.
 3 Ma u gāanu demia nge nōma u ka wi, Esekielin seri nēnua. Kāsi te sōō, Gusunōn Hunde nūn sua wōllō ma u ka nūn da Yerusalemō. U deema yen kōnnō ge ga wāa sōō yēsan nām geu gia ba bwāaroku gagu yōrasie ge ga Gusunōn nisinu seeye.
 4 Ma Gusunō Isireliban Yinnin yiikon yam bururam nūn kure mi nge mε u raa mu wa wōwāō.
 5 U nεε, tōnun bii, a mēerio sōō yēsan nām geu gia.
 Ma u mēera. U wa yāku yerun duu yerō bwāaroku gaga yō ge ga Gusunōn nisinu seeye.
 6 Ma Yinni Gusunō u nεε, tōnun bii, a wa ye ya kooramō mi? Wee Isireliba ba būnu sāmō bu ka man gira nēn sãa yerun di. N ñ maa ye tōna, kon kpam nun gam sōōsi.
 7 Ma u maa nūn sua u ka da tōwō sãa yerun yaaran kōnnōwō. Ma u wōru gagu wa gānāō.
 8 Gusunō u nεε, tōnun bii, a gāna ye yabo.
 Ma u ye yaba u deema kōnnō gaga wāa mi.
 9 U nεε, a duo kpa a wa kom kōsum mε tōn be, ba mō mini.
 10 U dua mi. Ye u wa wee, yεε yi yi ra kabiri ka yεε kōsi gēen weenasii ba kua gani sōō ba ka sikerena ka sere maa būnu kpuro ni ba ra sã.

11 Ma u Isireliban guro gurobu wa tōnu wata ka wākuru yēen weenasii yi kpuron wuswaa. Ma Yaasania Safanin bii u wāa be sō. Bukuro ben baawure u turare ka gāanu neni yē sō ba ra turare dō doke. Ma turaren wiisu bākua wōllō tuku tuku.

12 Yinni Gusunō u bikia u nē, tōnun bii, a wa ye Isireliban guro gurobu ba mō asiri sō? Ben baawure u win būu yeru mō. Ma ba tii gafara kuammē ba mō, nē, Yinni Gusunō na n bu waamō. Domi na ben tem deri.

13 U nē, a na a maa wa ye ba mō ye ya yeni kere.

14 Ma u ka nūn da win sāa yerun kōnnōwō ge ga sō yēsān nōm geu gia mēra. U deema tōn kurōba sō ba būu wi ba mō Tamusi swīyamme.

15 Yera u maa nē, a wa nge mē mi n sāa? Tē, a na a maa gam wa ye ya yeni kere.

16 Ma u nūn sua u ka da sāa yerun yaaraō yāku yeru ka dii dēerārun kōnnōn baa sō. Miya u tambu yenda nōabu wa ba sāa yeru biru kisi ba yiire sō yari yeru gia ba sō sāamō.

17 Gusunō u maa nē, wunen tii a wa ye ba mō. Yeniba kpuron kobu ya n Yudaba tura, ma ba maa kōsa mō ba goonamō tem mē sō bu ka nēn mōru seeya. Adama beya ba tii wēru dēka sōkumō.

18 Nēn tii kon bu ye ba kua kōsie ka nēn mōru baka. Na n bu mērimō ka wōnwōndu. Ba koo wuri kowa ka dam bu ka man somiru kana. Adama na n bu swaa dakimō.

9

Yerusalemun seeyasiabu

1 Yen biru Esekieli u Yinni Gusunōn nōo nua. U nē, i susima bēe be i ko i Yerusalemugibu seeyasia. Baawure u n win tabu yānu neni ni u koo ka bu kam koosia.

2 Yera u wa wee tambu nōaba tia ba yarima saa sāa yerun kōnnō ge ga wāa gungunu wōllu gian di, sō yēsān nōm geu. Ma ben baawure u win tabu yānu neni ni u koo ka tambu kam koosia. Ma ben suunu sō goo u wāa u yāku kowon yaberu doke ba gāanu sōre win kpaka sō nī sō u koo yore. Yera u na u yōra yāku yerun bākua te ba kua ka sii gandu.

3 Ma Gusunōn yiiko ye ya raa wāa wōllun kōsobun weenasibu sō, ya seewa ya da sāa yerun kōnnō gia. Ma Yinni Gusunō u durō wi soka wi u yāku kowon yānu doke mi, ka gāa nī sō u koo yore.

4 U nūn sōwā u nē, a doo wuu suunu sō a tambu yīreru koosi sirikanaō be ba weeweenu mō kōsa ye tamba mō Yerusalemuōn sō.

5 Ma Esekieli u nua durō wi, u be ba tie sōmō u mō, i durō wi swīyō wuu ge sō kpa i tambu so i go. I ku bu mēeri ka wōnwōndu. I ku tii nēnē.

6 I bu goowo mam mam tōkōnu ka aluwaasiba ka wōndiaba ka tōn kurōbu ka bibu. Adama i ku be ba yīreru koosi mi baba. I toruo saa nēn sāa yerun di.

Ma ba torua ka Isireliban guro gurobu be ba wāa dii ten kōnnōwō.

7 U nē, i sāa yee te disi dokeo i ten yaari tōn gonu yibie. Yen biru kpa i da tōwō i tambu go.

Ma ba yara tōwō ba tambu sēsuka ba go.

8 Sanam mē tamba tōn be goomō, Esekieli u yō mi. Yera u yiira u siriru tem girari, u nōogiru sua wōllō u nē, Yinni Gusunō kaa Isireli be ba tie kpuro gowa wunen mōru yen sō?

9 Yinni Gusunō u nē, be Isireliba ka Yudaban torana nu kpēa. Wee ben tem mē sō, tōn gobera ta wāa, gem sari. Domi ba mō, nē, Yinni Gusunō na ben tem deri. Na n maa waamō ye ba mō.

10 Yen sōna nēn tii nā n bu seeyasiamō, na n bu mērimō ka wōnwōndu. Na n maa tii nenumō. Kon bu ben daa kōsiewa ye ba kua.

11 Durō wi u yāku kowon yānu doke mi, u Yinni Gusunō sōwā u nē, wee, na kua kpuro ye a man sōwā.

*Yinni Gusunə**u maa Esekieli tii sṓsi
(I maa mɛerio 1:1-28)***10**

¹ Esekieli u mɛera wəllun kṓsobun weenasii ben wəllə. Ma u kpee gobigiru wa ta ka sina kitaru weene.

² Ma Gusunə u durə wi u yāku kowon yānu doke mi sṓwa u nɛɛ, a duo uruu ben baa sṓ, be ba wāa wəllun kṓso ben temə. Kpa a dṓo gɛɛ gure wunen nəmaə wəllun kṓso ben suunu sṓn di kpa a da a dṓo gɛɛ yi wisi wuu ge sṓ.

Yera Esekieli u wa durə wi, u da u dṓo gɛɛ yi sua.

³ Sanam mɛ u tura sāa yee ten mi, wəllun kṓso be, ba yṓ ten nəm geu gia. Ma guru wiru ta dii te yiba.

⁴ Ma Yinni Gusunən yiikon girima ya seewa wəllun kṓso ben wəllun di ya da sāa yee ten kənnəwə. Ma sāa yee te, ta wiisu yiba. Yera Yinni Gusunən yiikon giriman yam bururam sṓsira sere ka ten yaaraə.

⁵ Ma wəllun kṓsobun kasenun wəkinu nu nəra sere sāa yee ten yaaraə. Ma n sāare nge Gusunə Dam kpurogiin nəwa ga gari mṓ.

⁶ Yera Yinni Gusunə u wi u yāku kowon yānu sebua mi sṓwa u nɛɛ, a doo a dṓo sua uruu be sṓ, wəllun kṓso ben baa sṓ. Ma durə wi, u da uruu ben bəkuə.

⁷ Ma kṓso ben turo u nəma demie dṓo gia, wi u wāa ben suunu sṓ. Ma u ka ye dṓo gura u durə wi wē. Ma durə wi, u ka doona.

⁸ Ma n sāare tənun nəma yarima saa kṓso ben kasan tem di.

⁹ Ma Esekieli u maa uruu nne wa, yen baayere ya wāa wəllun kṓso ben turon bəkuə. Uruu yen baayere ya balliməwa nge kpee gobigiru.

¹⁰ Ye kpuro ya weenəwa ma n sāare tia wāa tian sṓwə.

¹¹ Ya koo kpī yu sī beri nne kpuro ya kun tii sīye. Ma ya dṓo mṓ gia wəllun kṓsobun wira wāa.

¹² Kṓso ben wasi ka biru ka nəma ka kasenu, ye kpuro ya nəni məwa. Nge mɛya maa uruu nne ye kpuro ya mṓ.

¹³ Ma Esekieli u nua ba uruu be sokumə woo guna.

¹⁴ Wuswaa nnewa wəllun kṓso ben baawure u mṓ. Wuswaa gbiikaa ya ka Gusunən gəradogia weene. Yiruse ya ka tənugia weene. Itase ya ka gbee sunugia weene. Nnɛse maa ya ka gunə bakerugia weene.

¹⁵ Ma wəllun kṓso be, ba yṓwa wəllə. Ba sāare nge hunde koni ye u wa Kebarin daarun bəkuə.

¹⁶ Bə n swaa wəri, uruu be, ba ra n maa swaa wəriwa. Bə n seewa bu ka yṓ, uruu be, ba ku ra bu deri.

¹⁷ Bə n yṓra, uruu ben tii ba ra yṓrewa. Bə n yṓwa ba ra ka bu yṓwa. Domi hunde koni beya, ba uruu be gawe.

*Yinni Gusunən yiiko**ya sāa yee te derimə*

¹⁸ Yera Yinni Gusunən yiikon girima ya doona dii kənnə gen min di ma ya na ya sina wəllun kṓso be sṓ.

¹⁹ Yera Esekieli u wa kṓso be, ba ben kasi dɛria ba seewa ba yṓwa ka uruu be. Ma ba da ba yṓra sāa yerun kənnəwə ge ga wāa sṓo yari yeru gia. Ma Gusunə Isireliban Yinnin yiikon girima ya ballimə ben wəllə.

²⁰ Hunde koni ben bwesera Gusunə u dera u raa wa Kebariə. Ma u gia ma wəllun kṓsoba.

²¹ Ben baawure u wuswaa nne mṓ ka kasenu nne. Ma ba nəma mṓ nge tənugia ya wāa ben kasan temə.

²² Ben wuswεε yi, yi ka hunde koni ye u wa Kebario migii weenε. Ben baawure u dɔɔwa deedeeru mi u wuswaa kisi.

11

Yinni Gusunɔ

u koo Yerusalemugibu siri

ben toranun sɔ

¹ Yinni Gusunɔn Hunde u Esekieli sua ma u ka nùn da sãa yerun kɔnnɔwɔ ge ga wãa sɔɔ yari yeru gia. Kɔnnɔ gen miya u tɔmbu yɛnda nɔɔbu wa. Be sɔɔ, u Yaasania Asurin bii tuba ka Pelatia Benayan bii. Be kpuro ba sãawa Isireliban wirugibu.

² Yinni Gusunɔ u nεε, tɔnun bii, tɔn be a wa mi, ba sãawa be ba kɔsa bwisikumɔ ma ba tɔmbu bwisi kɔsi kɛmɔ Yerusalemɔ.

³ Ba mɔ, n n mɔ tɛ sa ko dinu bani. Domi Yerusalemu ya sãawa nge wekeru. Ma beεε yen tɔmbu sa sãa nge yaa ye ya wãa te sɔɔ.

⁴ Yen sɔ, tɛ tɔnun bii, a bu gerusio.

⁵ Ma Yinni Gusunɔn Hunde u nùn yɔɔwa u nεε, a bu sɔɔwɔ a nεε, nε, Yinni Gusunɔ na yɛ ye be Isireliba ba bwisikumɔ ka ye ba gerumɔ.

⁶ Wee ba begibu goomɔ dabi dabinu wuu ge sɔɔ. Ma gonu yiba ben swεε sɔɔ.

⁷ Yen sɔ, begii be ba go mi, ba sãawa nge yaa. Ma wuu gen tii ga sãa nge wekeru. Adama be ba tie ba wasi, ba koo bu yarawa bu ka doona.

⁸ Wee ba tabun berum mɔ. Adama kon de taa bi, bu bu deema. Nε, Yinni Gusunɔwa na ye gerua.

⁹ Kon de bu yari wuu gen di. Kpa n bu tɔn tukobu nɔmu beria. Nge mɛya kon ka bu sirisina.

¹⁰ Tabu sɔɔra ba koo gbi. Kon bu siri be Isireliba, ben tem nɔɔ bura yerɔ. Saa ye sɔɔra ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ.

¹¹ Wuu ge, ga n bu nenumɔ nge wekeru. Ba n ko n maa sãa nge yaa te sɔɔ. Ben tem nɔɔ bura yerɔwa kon bu siri.

¹² Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunɔ wìn gere ba n mɛm nɔɔwε, ka wìn woodaba ba n swĩ. Ma ba sere bwese tuku ni nu ka bu sikerenen gari swĩ.

¹³ Sanam mε Esekieli u Yinni Gusunɔn gari yi gerumɔ, yera Pelatia Benayan bii u kpuna u gu. Saa ye sɔɔra Esekieli u wuswaa tem girari u nɔɔgiru sua u nεε, Yinni Gusunɔ, kaa dewa Isireli be ba tie bu gbisuku?

Yinni Gusunɔ u koo win tɔn

be ba yarinε menna

¹⁴ Yinni Gusunɔ u nεε,

¹⁵ tɔnun bii, wee, be ba wãa Yerusalemɔ ba Isireliba, wunen mero bisibu, ka be ba tie bwisi kɛmɔ ba mɔ, bu yɔro mi ba yoru dimɔ mi, ba n ka Yinni Gusunɔ tonde, domi be, be ba wãa Yerusalemɔ mi, beya ba tem mε wɛ.

¹⁶ Adama a bu sɔɔwɔ a nεε, baa mε na dera ba yarinε mi, ba wãa tem tukumɔ, sɔɔ teeru ko na n ka bu wãa nge mε na ra n wãa sãa yerɔ.

¹⁷ Kpa n bu menna n yara bwese nin suunu sɔɔn di mi ba yarinε mi, n bu Isireliban tem wɛ.

¹⁸ Mɛya ba koo na kpa bu bũu ni kpuro wuna ni ba ra raa sã mi, ni nε, Yinni Gusunɔ na n kĩ.

¹⁹ Kon bu gɔru teu wɛ kpa n bu bwisiku kpaanu wɛ. Kon ben gɔru ge ga raa bɔɔbu nge kperu mi wuna, kpa n bu gɔru kpɔɔ wɛ ge ga du.

²⁰ Kpa bu ka nɛn gere mɛm nɔɔwa, bu nɛn woodaba swĩ. Ba ko n sãawa nɛn tɔmbu, kpa na n maa sãa Gusunɔ ben Yinni.

²¹ Adama be ba yārari ba ben kīru swīi ba da ba būnu sāmō ni nε, Yinni Gusunō na n̄ kī mi, kon bu ben kookoosun are kōsia. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Yinni Gusunōn yiikon girima

ya yara Yerusalemun di

²² Yen biruwa wəllun kōso be, ba kasi dēria ba seewa ka ben uruu be sannu. Ma Yinni Gusunōn yiikon girima ya sōsire ben wəllō.

²³ Ma win yiikon girima ye, ya seewa wuu suunun di ya da ya wāa guuru garun wəllō, wuun sōo yari yeru gia.

²⁴ Ma Gusunōn Hunde u Esekieli sua kāsī te sōo, u ka wurama Babiloniō mi Isireliba ba yoru dimō. Saa yera kāsī te u waamō mi, ta kpa.

²⁵ Ma u Isireli be ba yoru dimō mi, sōowa kpuro ye Yinni Gusunō u dera u wa.

12

Ba koo Isireliba yoru mwεeri

¹ Yinni Gusunō u Esekieli sōowa u nεε,

² tənun bii, wee a wāa mēm nōo sariban suunu sōo. Ba nōni mō adama ba n̄ kī bu ka yam wa. Ba swasu mō, adama ba n̄ kī bu ka gari nō yèn sō ba bō.

³ Yen sō, a sōoru koowo kpa a se a doona sōo sōo ben baawuren nōni biru a da a n wāa gam. Sōrəkudo ba koo gia ma ba sāa bwese mēm nōo sariba.

⁴ Yen biru Yinni Gusunō u nεε, a wunen yānu mēnno a yara wunen dirun di sōo sōo gbāara. Kpa a yari wuu gen min di yoka ben baawuren nōni biru nge wi ba yoru mwa.

⁵ Kpa a gana yaba ben nōni biru a wunen yānu yara min di.

⁶ U maa nεε, a yāa ni sōowo ben nōni biru kpa a ka nu yari wōkuru. Kpa a tii wōke ka yasa a ku ka tem mε mεeri. Domi na kīwa a n sāa yīreru Isireliban sō.

⁷ Ma u kua ye Yinni Gusunō u n̄n sōowa. U yara sōo sōo gbāara ka win sōoru nge wi ba yoru mwa. Yoka u da u gbāraru yaba ka nōma u win yāa ni sua u yara wōkuru t̄mbun nōni biru.

⁸ Buru buru Yinni Gusunō u ka n̄n gari kua u nεε,

⁹ Isireliba, mēm nōo sari be, bā n nun bikia ba nεε, mba a mō mi,

¹⁰ a bu wisio a nεε, Isireliban sunō wi u wāa Yerusalemuō mi, wiya ye a mō ya ka yā, ka sere maa Isireliba kpuro be ba wāa mi.

¹¹ A sāawa yīreru te ta sōosimō ma ba koo yoru da tem gam. Ya koo maa kooru.

¹² Sunō wi u wāa ben suunu sōo u koo win yānu gura wōkuru kpa u yari. Ba koo gbāraru yabawa bu ka yari min di. Kpa u tii wōke u ku ka win tem wa.

¹³ Nε, Yinni Gusunō kon n̄n yina beria kpa u wōri ye sōo. Kon ka n̄n da Babilonin temō. Adama u n̄ tem mε wasi. Miya u koo gbi.

¹⁴ Win sina asakpōbu ka win kōsobu ka win tabu kowobu be kpurowa kon yarinasia kpa n de bu bu takobi sākiri.

¹⁵ Saa ye sōora ba koo gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō, n̄n bu yarinasia bwese tukunun suunu sōo.

¹⁶ Adama kon de gabu bu kisira tabun di ka gōorun di ka bararun di kpa bu wa bu ka gere kōsa ye ba nε, Yinni Gusunō kua. Saa ye sōo, ba koo gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

¹⁷ Yinni Gusunō u maa nεε,

¹⁸ tənun bii, ka nandaba kaa wunen pēε di kpa a n diirimō a n ka nim nōrumō.

¹⁹ Kpa a Isireliba sō a nεε, amēniwa nε, Yinni Gusunō na gerua. Na nεε, be, Yerusalemugibu ba koo ben dīanu diwa ka berum kpa bu nim nō ka nuku sankiranu. Domi ben tem mu kua bansu. Gāa ni nu wāa mi kpuro, nu koo kam kowa ben t̄n dam d̄rebun sō.

²⁰ Wuu si su t̄mbu dabi su koo kowa bansu, kpa tem mε kpuro mu kam ko. Saa ye sōora Isireliba ba koo gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

*Yinni Gusunɔn gari**yi koo koorɔ*

²¹ Yinni Gusunɔ u maa Esekieli sɔɔwa u nɛɛ,

²² mban sɔna Isireliba ba ra n mɔndu mɔ ba n mɔ, wee tɔra denyamɔ, adama kɔsi nin gara kun kooramɔ.

²³ Yen sɔ, a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, nɛ, Yinni Gusunɔ kon de mɔn te, tu kpe. Ba n maa tu gerumɔ Isireliɔ. Adama a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, tɔra turuku mɔ. Kɔsi nin baatere ta koo koorawa.

²⁴ Domi nin garu sari te ta koo kam ko. Nen gari gɛɛ maa sari yi ba gerua bu ka bu nɔni wɔke Isireliɔ.

²⁵ Nɛ, Yinni Gusunɔ, ye na gerua kon ye ko. Ya koo koorawa ya n tɛɛmɔ. Be, mɛm nɔ sariba, ka gem ben nɔni bira kon de gari yi, yi koorɔ.

²⁶ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

²⁷ tɔnun bii, wee Isireliba ba nɛɛ, kɔsi ni a wa mi, nu n kooramɔ tɛ. Nu koo koorawa sere saa gaa. Yen sɔ, a bu sɔɔwɔ a nɛɛ,

²⁸ nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, gari yi na gerua kpuro yi koo koorawa tɛ, ya n tɛɛmɔ.

13*Sɔmɔ weesugibu*

¹ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

² tɔnun bii, a tɔn be gerusio be ba tii kua nen sɔmɔbu. A de bu swaa daki ye kon bu sɔ.

³ Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na bu sɔmɔ. Na nɛɛ, kɔsa koo bu deema be, be ba sɔa gari bakasu. Domi ben tiin bwisikuna ba swi ba ka gari gerumɔ, ba n gɔanu ganu waamɔ.

⁴ Bɛɛ Isireliba bɛɛn sɔmɔbu ba sɔawa nge gbeeku bɔnu ni nu bɔsu bansɔ.

⁵ Wee ba n dere bu gbɔrarun kuunu kɔre. Ba n maa gbɔraru banɛ tu ka bu ganɛ nɛ, Gusunɔn mɔrun saa sɔɔ.

⁶ Wee ba kɔsi weesuginu saarimɔ, ma ba gari gerumɔ yi yi n sɔa gem. Ba mɔ, wee nɛ, Yinni Gusunɔwa na bu ye kpuro wɛ. Adama na n bu gɔre. Ma ba tamaa kon ben garin dam sirewa.

⁷ Adama na nen sɔmɔ be sɔmɔ ma ben kɔsinu nu sɔawa ni ben tii ba seka. Ben gari yi maa sɔawa weesu. Ba tamaa nen gariya ba tɔmbu sɔmɔ. N deema na n mam ka bu gari koore.

⁸ Yen sɔ tɛ, kon bu wɔrima domi ba kɔsinu seka ma ba weesu kparamɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerumɔ.

⁹ Kon bu nen dam sɔɔsi be, be ba weesu kparamɔ mi. Ba n ayeru wasi nen tɔmbun suunu sɔɔ. Ba koo ben yi sa go mi nen tɔmbun yi sa yorua. Ba n maa wurɔ ben temɔ. Nge mɛya ba koo ka gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

¹⁰ Wee ba nen tɔmbu nɔni wɔkumɔ ba mɔ, bɔri yɛnda wɔa. Adama bɔri yɛndu garu sari. Nen tɔmba gani seeyamɔ. Ma sɔmɔ be, ba ye soo tɛɛnimɔ.

¹¹ Adama a be ba soo tɛɛnimɔ mi sɔɔwɔ a nɛɛ, gana ye, ya koo wɔruma. Guru baka ya koo nɛ ka kpenu sannu kpa woo bɔkɔ gu se.

¹² Gana ye, yɔ n wɔruma saa yera tɔmba koo bikia bu nɛɛ, mba soo yen arufaani ye ba tɛɛni mi.

¹³ Yen sɔ, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, kon de nen mɔru yu woo bɔkɔ seeya, kpa guru baka yu nɛ. Kpa guru kpenu nu nɛ ka dam nu gɔanu kpuro go.

¹⁴ Kon gana ye sura yu wɔruma temɔ, kpa yen kpɛɛkpɛɛku gu sɔɔsira. Ya koo bɛɛ wɔri kpa i gbisuku. Saa yera ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

¹⁵ Nɛ, Yinni Gusunɔ kon nen mɔru yɔsuwa mam mam gana yen sɔ ka be ba ye soo doken sɔ. Saa ye sɔɔ, ba koo gere bu nɛɛ, gana ye, ya wɔruma. Be ba raa ye soo doke, ben goo kun maa wɔa!

16 Sámə weesugii be, ba kpa be, be ba raa gari gerumə Yerusalemun s̄, be, be ba ra n waamə kāsiru s̄ə ma b̄əri yenda w̄aa, adama b̄əri yendu garu sari. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

Sámə tən kurə weesugibu

17 Yinni Gusunə u maa nee, tənun bii, a Isireliban tən kurə be ba tii kua nen s̄əməbu s̄əw̄ə a nee,

18 b̄ruroba ba s̄aa. Domi ba k̄iasu gbinumə t̄əmbun n̄əm w̄īnu s̄ə nge b̄əki ma ba t̄əmbu kpuro yasi s̄ēkemə wirə bukurobu ka bibə kpa bu wa ba n ka tən be taare. Ba k̄iwa bu nen t̄əmbun w̄āru kpeesia kpa na n begiru berua.

19 Wee ba n̄ man b̄eere w̄ēemə nen t̄əmbun wuswaaə d̄ia n̄əm w̄ənnun s̄. Ma ba t̄əmbu goomə be n̄ n̄ weene bu go. Ma ba gabu deri be n̄ weene bu go. Meya ba ra nen t̄əmbu weesu kue kpa ba n ben wee si swaa daki.

20 Yen s̄ona ne, Yinni Gusunə na nee, kon bu w̄əri ben k̄ia sin s̄, si ba ka t̄əmbun w̄āru mw̄eerimə mi. Kon bu si mwaariwa n ḡēku kpa n be ba raa mwa yakia.

21 Kon ben yasi yi ḡēku kpa n nen t̄əmbu yakia ben n̄əman di. Ba n̄ maa kp̄ē ba n bu m̄. Ba koo gia ma n̄ena na s̄aa Yinni Gusunə.

22 Ben weesun s̄, ba gemgibu nukuru sankā, be, be na n̄ daa k̄i n̄ k̄ōsa kua. Ba yina bu tən k̄s̄obu kirə ko bu ka ben kom k̄sum deri kpa bu ben w̄āru yakia.

23 Yen s̄, ba n̄ maa k̄asinu ka gari weesugii m̄. Kon nen t̄əmbu yakia ben n̄əman di. Nge meya ba koo ka gia ma n̄ena na s̄aa Yinni Gusunə.

14

Gusunə u būu s̄āru yina

1 S̄ə teeru Isireliban guro gurobu gabu ba na ba Esekieli deema u ka bu bikiaru kua Gusunən mi.

2 Yera Yinni Gusunə u nee,

3 tənun bii, tən be, ba būu s̄āaməwa ben ḡōruə, ma ba tii nu w̄ē, ma nu dera ba w̄aa durum s̄ə. Yera ba tamaa kon ben bikiaru wura?

4 A bu s̄əw̄ə a nee, am̄eniwa ne, Yinni Gusunə na gerua. Na nee, Isireli goo ù n tii w̄ē būu s̄āru s̄ə, ma ta dera u toramə, ma u na nen s̄əmə goon mi u ka n̄n bikiaru kua ne, Yinni Gusunən mi, nen tiwa kon ȳero wisi nge m̄en n̄ə win būnu dabiru ne.

5 Nen wisi biya bu koo de Isireliba bu bwisiku ben ḡōruə be, be ba man yina ben būu s̄ārun s̄.

6 Yen s̄, a bu s̄əw̄ə a nee, n̄ena na nee, bu ḡōru ḡōsio kpa bu ben būnu deri ka maa kom k̄sum me ba m̄, me mu n̄ ne, Yinni Gusunə w̄eremə.

7 Isireliban goo n̄ kun me s̄ə goo ben suunu s̄ə ù n man deri u būnu s̄āamə ma ta dera u toramə ma u na nen s̄əmən mi u ka bikiaru ko nen mi, ne, Yinni Gusunən tiwa kon n̄n wisi.

8 Kon ȳero w̄əriwa n s̄eyasia kpa u n s̄aa seeda ye ba ko n da ka m̄əndu ko. Kon n̄n wunawa nen t̄əmbun suunu s̄əən di, kpa i gia ma n̄ena na s̄aa Yinni Gusunə.

9 Nen s̄əmə goo ù n wura durə wi, u n̄n n̄ni w̄ōkua, ma u n̄n bikiaru kua, ne, Yinni Gusunəwa na dera u kua me. Nen tiwa kon s̄əmə wi wuna nen t̄əmbun suunu s̄əən di.

10 S̄əmə wi ka durə wi u bikiaru na mi, be kpurowa ba ko n s̄aa torobu. Ba koo maa ben tora n̄n are s̄əbe.

11 Nge meya be Isireliba ba n̄ maa tondamə nen swaan di. Ba n̄ maa ben tii disi dokemə ka ben tora dabi ni. Ba ko n s̄āwa nen t̄əmbu kpa na n s̄aa ben Yinni. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

Gāanu sari ni nu koo Gusunən siribu ȳrasia

12 Yinni Gusunə u maa gerua u nee,

¹³ tɔnɔn bii, su tẽ nɛɛ, tem gam tɔmbu ba man mɛm nɔɔbu sariru kua. Ma na bu nɛn dam sɔɔsi na ben dɛanu kam koosia na bu gɔɔru kpɛɛ ba gbisukumɔ be ka ben yaa sabenɔ kpuro,

¹⁴ baa tɔmbu ita beni Nɔwɛ ka Danieli ka Yoobu bɔ n wɔa mi, ba n kpɛ bu tem mɛn tɔmbu kpuro faaba ko ben gem sɔ. Ben tii tɔnawa ben gem mu koo de bu faaba wa. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁵ N kun mɛ nà n dera gbeeku yɛɛ yi tem mɛ wɔri yi bu go kpuro kpa tem mɛ, mu ko bansu sere goo kun maa sarɔ mi, gbeeku yɛɛ yin sɔ,

¹⁶ sere ka nɛn wɔaru, baa tɔmbu ita be, bɔ n wɔa tem mɛ sɔɔ, tem mɛgibu ba n kpɛ bu faaba wa. Tɔmbu ita be tɔnawa ba koo faaba wa, baa ben tiin bibu ba n kpɛ bu faaba wa. Ma tem mɛ, mu koo kowa bansu.

¹⁷ N kun mɛ nà n dera ba tɔn be tabu wɔrima, ma ba bu kam koosia sere ka ben yaa sabenɔ,

¹⁸ baa tɔmbu ita be, bɔ n wɔa mi, be tɔnawa ba koo faaba wa. Sere ka nɛ, Yinni Gusunɔn wɔaru, ba n kpɛ bu mam ben tiin bibu faaba ko.

¹⁹ N kun mɛ nà n dera barara dua tem mɛ sɔɔ, ma ba gbisuka be ka ben yaa sabenɔ,

²⁰ baa Nɔwɛ ka Danieli ka Yoobu bɔ n wɔa tem mɛ sɔɔ, tem mɛn tɔmbu ba n kpɛ bu faaba wa ben sɔ. Be ita ye tɔnawa ba koo faaba wa ben gem sɔ. Baa mam ben tiin bibu ba n kpɛ bu faaba ko ben gem sɔ.

²¹ Yen biruwa Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wee na Yerusalemu wahala baka nne yeni kpɛɛ n ka yen tɔmbu ka ben yaa sabenu go. Yera tabu ka gɔɔru ka gbeeku yɛɛ gɔbi ka baranu.

²² Adama gabu ba koo tiara kpa bu bu yara wuun di, kpa bu bɛɛ deema kpiki yeru mi. Saa ye sɔɔ, i n ben daa ka ben kookoosu wa, biti kun maa bɛɛ mɔ kɔsa ye na Yerusalemu kuan sɔ.

²³ Ya koo bɛɛn nukuru yemiasia i n ben daa ka ben kookoosu wa. Saa ye sɔɔ, i ko i gia ma n n kam sɔɔ na bu wahala yeba kpɛɛ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

15

Resɛm dɔa te ba dɔɔ doke

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

² tɔnɔn bii, resɛm dɔa ya dɔa ye ya tie bɛɛɛ kere? Yen dɔa kɔasa ya dɔa kɔasi yi yi tie kere?

³ Ba koo kpɛ bu ye dendi bu ka sɔmburu garu ko? Ba koo kpɛ bu ka ye gabatia ko?

⁴ Geema ya wɔawa bu ka ye dɔɔ sɔre adama yen nɔsu yiru kpuro ka yen suunu sɔɔ yà n dɔɔ mwaara sɔmbu terà ya koo maa kpɛ yu ko.

⁵ Sanam mɛ ya n dɔɔ mwaare ba n ka ye gɔanu kue. Kaa sere gere ye ya den dɔɔ mwaara, ya n maa garu koorɔ?

⁶ Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Nge mɛ dɔnu sɔɔ resɛm dɔa ba ra dɔɔ doke, nge mɛya kon maa Yerusalemugibu sɛɛyasia.

⁷ Kon bu wɔrima. Ba tamaa ba yara dɔɔn di. Adama dɔɔ wi, u koo na u bu di, kpa bu gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

⁸ Kon de ben tem mɛ, mu ko bansu, domi ba man mɛm nɔɔbu sariru koosi. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

16

Yerusalemu ya raa sɔawa

nge bii wi ba kɔ

¹⁻² Yinni Gusunɔ u Yerusalemu yen kɔsa sɔɔsi saa Esekielin nɔɔn di, u nɛɛ,

³ Yerusalemu, ba nun marawa Kananin temɔ. Wunen tundo u sɔawa Amɔreban bweseru. Ma wunen mero u sɔa Hetiban bweseru.

⁴ Dɔma te ba nun mara ba ñ nun bwia bure. Ba ñ maa nun wobura a ka dɛera. Ba ñ nun sīre ka b̄aru. Ba ñ maa nun bekuru t̄kusi.

⁵ Goo kun wunen w̄onw̄ondu kue u sere nun ḡaa nin gaa kua. Adama ba nun k̄owa yakas̄o d̄oma te ba nun mara, domi ba nun tusa.

⁶ Saa ye n̄e, Yinni Gusun̄o na sar̄o wunen b̄akūo, na wa a w̄ari m̄ò wunen maru ȳanu s̄o. Ma na gerua na n̄e, bu de a n w̄aa baa m̄e a yem wobura.

⁷ Ma na dera a kp̄ea nge d̄aa yakas̄o. A kp̄ea a kua kur̄o bur̄o. Wunen bw̄asu su ye. Ma wunen seri yi kp̄ea. Adama terera a s̄im̄o mam mam.

⁸ Ma na sara wunen b̄akūo na nun m̄era ma na wa saa ya tura su ka k̄iru ko. Ma na nen yaberun soo sua na ka wunen tereru wukiri. Ma na ka nun arukawani b̄akua ka b̄ori na n̄e, a kua n̄egii. N̄e, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

⁹ Ma na nun wobura ka nim, na yem m̄e a mwaare wuna, ma na nun gum sawa.

¹⁰ Ma na nun yabe te ba s̄oma kua dokea ka bara ni ba kua ka ḡona ba buraru koosi, ka s̄ekatia ye ba kua ka w̄e damgii, ka sere yabe geeru.

¹¹ Ma na nun bura ȳanu dokea ka sumi n̄māo ka saba w̄ir̄o.

¹² Ma na taabu doke wunen w̄er̄o ka swaa tonkunu ka sere yasi b̄eereḡia wunen wir̄o.

¹³ Nge m̄eya na nun buraru kua ka wura ka sii geesu ka sere beku geeru te ba kua ka w̄e damgii ka yabe te ba s̄oma dokea. D̄ia ni a ra maa di, nu s̄awa som gem ka tim ka olifin gum. Ma a buram sosim̄o a d̄o nge sina kur̄o.

¹⁴ Ma a ȳisuru yara bwesenun suunu s̄o wunen buram s̄o. Wunen buram m̄e, mu yibawa nen bura ȳa ni na nun kuan s̄o. N̄e, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

Yerusalemu

ya tii kur̄o tanaru kp̄e

¹⁵ Yinni Gusun̄o u maa n̄e, Yerusalemu, a wunen naan̄e doke wunen buram s̄o. Ma a tii kua nge kur̄o tan̄o ȳisi te a yaran s̄o. T̄onu baawure wi u sar̄o mi kpuro, a ra n̄un tii w̄ewa.

¹⁶ Ma a wunen ȳa n̄niginu sua a ka da a wunen gungunu mi a ra b̄unu s̄a buraru kua. Miya a tii w̄e. Ye a kua mi, goo kun yen bweseru waare. M̄eya yen bwesera kun maa kooram̄o.

¹⁷ Ma a wunen bura ȳa ni ba kua ka wura ka sii geesu sua a ka b̄u t̄on dur̄obu seka ma a nu sakararu koosi.

¹⁸ Ma a wunen ȳa ni ba s̄oma doke sua a b̄u ni wukiri. Ma a maa nen gum ka nen turare sua a nu w̄e.

¹⁹ Ma a maa d̄ia ni na ra ka nun diisie sua a ka b̄u ni ȳakuru kua nge m̄e ba ra man ȳaku nubu durorugiru kue. D̄ia niya som ka gum ka tim. Yeniwa ya koor̄a. N̄e, Yinni Gusun̄owa na yeni gerua.

²⁰ Adama sakara te, ta ñ nun tura. Ma a wunen bii be a man marua mw̄era a ka b̄u ni ȳakuru kua.

²¹ Wee a nen bibu sakira a ka b̄unu ȳaku d̄o mwaararugiru kua.

²² Yen kom k̄osum m̄e s̄o, a ñ maa wunen w̄ondiaru yaaye ka sanam m̄e a w̄a tereru wunen maru yem s̄o.

²³ N̄e, Yinni Gusun̄o na gerum̄o ma a kua b̄rura k̄osa ye a kuan s̄o.

²⁴ Wee a tii sakara kunu gira ka maa b̄u turanu baama kpuro.

²⁵ Wee swaa k̄enanu baama a b̄u turanu kua, ma a kom k̄osum kua a tii t̄ambu kpuro w̄e. Be ba gesi sar̄o mi kpuro, ba ra ka nun dendiwa. Ma a wunen sakararu kp̄easia.

²⁶ A ka wunen berusebu Egibitigibu be ba wasin dam m̄o mi, sakararu kua. Ma a wunen sakararu kp̄easia a ka nen m̄aru seeya.

²⁷ Yera na nun nen dam s̄osi na nun n̄oma demie. Ma na nun doke nen yiber̄eban n̄omu s̄o. Yiber̄e bera, Filisitiba be ba biti soora wunen daa k̄osan s̄o.

²⁸ Yen biru ma a da a ka Asirigibu sakararu kua, domi a ñ deba. A da a tii bu w̄e. Adama ka m̄e, a ñ deba.

²⁹ Ma a da a ka Kananiba sakararu kua ka Babilonigibu. Ka m̄e, a ñ deba.

³⁰ Anna a dam sariru wa mi. A tii kuawa nge sakara kowobun yinni.

³¹ Domi a sakara kunu gira swaa keenanə ma a būu turanu kua baama kpuro, a ku ra mam maa kurə tanə gobi mwe.

³² A sāawa nge kurə tanə sakara kowo wi u durə tukobu mwaamə win durən ayerə.

³³ Kurə tanə baawurewa ba ra gāanu kē. Adama wunε, a durə tanəbu gāanu wēemə kpa a ka bu gawama beri berika kpuron di.

³⁴ Ye kurə tanəbu ba ku ra ko yera a kua sakararu sɔɔ, domi ye kaa ka durə tanəbu kēnu mwaari, wunen tiiwa a ra bu wē.

³⁵ Tē, nε, Yinni Gusunə na nεε, Yerusalemu, a man swaa dakio wunε wi a sāa nge kurə tanə.

³⁶ Wee a dera ba wunen dukia yarinasia baama, ma ba wunen tereru wa sanam mε a sakararu mɔ ka būnu ni a kī, ni nu kun mam waabu wā. Ma a wunen bibun yem yari a ka būu ni yākuru kua.

³⁷ Yen sōna kon wunen kīnasi be mennə ka sere maa be a tusa. Be kpurowa kon mennama baama kpuron di, kpa n nun yōsu tereru ben wuswaaɔ.

³⁸ Kon nun seeyasiawa nge mε ba ra tən gowobu ka kurə tanəbu seeyasie. Yem mu koo nun wukiri nən mɔru ka nən nisinun saabu.

³⁹ Kon nun beri wunen kīnasi ben nɔmɔɔ. Ba koo wunen kunu ka wunen gunguu ni kəsuku. Ba koo wunen bura yāa ni a doke potiri kpa bu nun yōsu tereru.

⁴⁰ Saa ye sɔɔ, kon tambu seeya bu nun seesi bu kpenu kasuku kpa bu nun takobiba sɔkiri.

⁴¹ Ba koo wunen dia dɔɔ meniki kpa bu nun seeyasia kurə dabinun wuswaaɔ kpa n de wunen sakararu tu kpe. A n maa ben goo gāanu wēemə.

⁴² Nən mɔru koo sure. Na n maa ka nun nisinu mɔ. Meya na n maa ka nun mɔru mɔ.

⁴³ Ka mε, yèn sɔ a n yaaye nge mε na nun nɔri wunen birun di, ma a nən mɔru seeya ka wunen kookoosu, yen sɔ, kon de a yen are wa. Domi a sekuru sari kom kua ma a būnu sāwa.

Yerusalemuwa ya daa kōsa bo

⁴⁴ Wee be ba ra mən teni ko bu nεε, nge mε mero u sāa, nge meya win bii wəndia u ra n sāa, ba koo nεε, wuna ta ka yā.

⁴⁵ A sāawa wunen meron bii wi u durə ka bibu yina. A sāawa nge wunen maabu be ba durə ka bibu yina. Bεen mero u sāawa Hεti. Ma bεen tundo u sāa Aməregii.

⁴⁶ Wunen mɔɔ wi u wāa sɔɔ yēsən nəm geu gia, wiya Samari ka yen bii wəndiaba. Wunen wənə wi u maa wāa sɔɔ yēsən nəm dwaru gia wiya Sodomu ka yen bibu.

⁴⁷ N n mɔ ben yira a swīi tona. Ye a kua ya kpā. Wee a sankira a bu kere wunen swεε kpuro sɔɔ.

⁴⁸ Sere ka nən wāaru Sodomu ye ya sāa wunen wənə ya n kue nge mε a kua wunε ka wunen bibu.

⁴⁹ Tora ni ya kua wee. Ya tii sue ma ya wāa doo nɔru ka bəri yendu sɔɔ. Ya ku ra wənwəndobu ka sāarobu somi.

⁵⁰ Wunen mero bisi be, ba tənə bie ba kōsa kua nən nənɔ sɔɔ. Ye na wa mε, yera na bu gira.

⁵¹ Wunen mɔɔ Samari kun mam wunen torarun saka kue. Wunen kōsa ya wigia dabinu kera. Ma wunen kom kōsum mu dera ba nun sanə kera.

⁵² Wunε wi a ra raa bu taare wē wee a sekuru wa. Domi wunen kom kōsum mu begim kera. Bā n wunen daa ye mεera ba ra deemεwa be, ba mam dεere. Tē a kua sekurugii yèn sɔ bā n wunen daa mεera ba ra wa ba sanə sāa.

Sodomu ka Samari

ya koo wurama nge yellu

⁵³ Yinni Gusunə u Yerusalemu sɔɔwa u nεε, kon Sodomu ka Samari ka ben bii wəndiaba seeya ka sere maa wunε Yerusalemugibu.

⁵⁴ Wunen mɔɔ Samari ye, ka wunen wɔnɔ Sodomu ben nukura koo yemia yèn sɔ wunen tii a sekuru wa.

⁵⁵ Ba koo wurama nge yellu be, ka ben bibu. Meya maa wunen tii kaa wurama nge yellu wunɛ ka wunen bibu sannu.

⁵⁶ Sanam mɛ a tii sue, a ra ka Sodomu gari kowa ka tii suabu wunen kɔsa yu sere sɔsira batuma sɔɔ.

⁵⁷ Tɛ, wuna Edɔmuba ka Filisitiba ba koo yɛɛ. Wee ba nun gema yam kpuro.

⁵⁸ Ma a wunen sekuru sariru ka daa kɔsan are sɔɔwa. Nɛ Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁵⁹ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, wee a man gema. A n nɛn arukawani yibie. Yen sɔ, kon nun kɔsie ye a man kua.

⁶⁰ Adama ka mɛ, na n nɛn arukawani ye duarimɔ ye na ka nun bɔkua wunen wɔndiarun di. Kon maa ka nun arukawani bɔke ya n wɔa sere ka baadommaɔ.

⁶¹ Kaa bwisiku ye a kua kpa sekuru tu nun mwa nà n nun wunen maabu ka wɔnɔbu nɔmu bɛria bu nun wiru kpɛiya nge wunen bibu. Adama na n ye mɔ arukawani ye na ka nun bɔkuan sɔ.

⁶² Kon kpa ka nun nɛn arukawani bɔke kpa a gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

⁶³ Kpa a yaaya ye a kua gasɔ, kpa sekuru tu nun mwa sere a kpana a gari gere. Adama nɛ kon nun wunen toranu kpuro suuru kua. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

17

Gunɔ bakeru ka resɛm

¹ Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ,

² tɔnun bii, a Isireliba mɔndu kuo.

³ A nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, gunɔ bakeru gara wɔa ta kasa dɛu ma ta san bakasu mɔ si su nɔni bwese bweseka mɔ. Ma ta yɔɔwa ta da sere Libanin guurun wii kpɛirɔ. Ma ta da ta dɔa ye ba mɔ sɛdurun wii kpɛiru wɔa.

⁴ Ma ta dɔa ten kɔasa ye ya gunum bo wɔa ta ka da ta yi tem mi ba ra tenkuru ko, wuu gɛ sɔɔ tenkuba ba wɔa.

⁵ Ma ta dɔa kpɛi pɔtura gaa sua ta da ta gira nge dɔa ye ya ra n wɔa nim bɔkuɔ mi tem gem mu wɔa, mi nim mu yiba.

⁶ Kpɛi pɔtura ye, ya seewa ya kpɛa nge resɛm koru te ta yasia adama ta n gunu. Ma ten kɔasi yi mɛera gunɔ bake ten bera gia. Ma ten gbini yi dua tem mɛn sɔɔwɔ. Ma dɔa ye, ya gɔsia resɛm, ya kpara ya kɔasi kua.

⁷ Yen biruwa gunɔ bakeru gara na ta kasa dɛu. Ten sansu taasine. Ma resɛm koo te, ta ten gbini ka ten kɔasi gɔsie gunɔ bake ten mi gia, domi ta tamaa ta koo nim wa mi gia.

⁸ N deema ta raa girewa tem gem sɔɔ mi nim yiba kpa tu kɔasi geenu ko tu bii geenu ma kpa ta n sɔa resɛm gea.

⁹ Wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na bikia. Na nɛɛ, resɛm yen bweseru ya koo kpɛi yu kuura? Gunɔ bake gbɛkii te, ta koo wura tu ye deri ta kun yen gbini wukura? Ta koo wura ta kun yen marum go, kpa ten kpara kpɛm mɛ, mu gbera? N n mɛn na, n n maa tilasi tɔn dabɛnu bu na bu ka ye wuka.

¹⁰ Wee ta duura, adama ta koo kuura? Sɔɔ yari yerun woo gɔ n tu baba, ta n koo gbera? Geema ta koo gbera mi ta duura.

Mɔn ten tubusianu

¹¹ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

¹² a Yudan mɛm nɔɔ sari be bikio a nɛɛ, ba mɔn ten tubusianu yɛ? A bu sɔɔwɔ a nɛɛ, wee Babilonin sina boko u da Yerusalemɔ. U ben sina boko mwa ka win sina asakpɔbu ma u ka bu da Babilonɔ.

¹³ Ma u turo gɔsa wi u sɔa nge kpɛi pɔtura sina bibu sɔɔ, u ka nɔn arukawani bɔkua. U nɔn bɔrusia. Ma Babilonin sina boko wi, u ben bukurobu gura u ka da win temɔ.

¹⁴ Kpa Yudaban tem mu biru wura, mu ku maa kuura. Kpa bu win arukawani ye mem nɔɔwa.

¹⁵ Adama be Yudaba ba Babilonin sina boko wi seesi ba sɔmɔbu gɔra Egibitiɔ bu ka dumi kasuma ka sere maa tɔn dabinu. Wi u yen bweseru kua, u koo kisira? Domi u arukawani kusia.

¹⁶ Ne, Yinni Gusunɔ na nee, sere ka nen wāaru, sina boko wi, u koo gbiwa sunɔ wi u nɔn bandu wɛn temɔ. Domi u n win nɔɔ mwɛɛru yibie. Babiloni miya u koo gbi.

¹⁷ Baa Egibitin sunɔ u n tabu kowo dabiru mɔ be ba dam mɔ, u n kpɛ u bu somi bu ka tii yina sanam me Babilonin sina boko u koo na u wɔrusu gbe u tabu sīa kpī u ka tɔn dabinu go.

¹⁸ Domi durɔ wi, u maa win nɔɔ mwɛɛru atafiiru kua, ma u arukawani kusia yɛ sɔɔ u raa win nɔɔ mwɛɛru doke. Yen sɔ, u n kisiramɔ.

¹⁹ Yen sɔna ne, Yinni Gusunɔ na nee, sere ka nen wāaru, nen arukawaniwa Isireliban sina boko u atafiiru kua u kusia. Yen sɔ, u koo yen are wa.

²⁰ Kon nɔn yina beria kpa u wɔri ye sɔɔ. Kon ka nɔn da Babiloniɔ. Miya kon nɔn siri win naane sari te u kuan sɔ.

²¹ Win tabu kowo be ba koo duki su, kon bu naa swīiwa n go ka takobi. Be ba tiara kpa bu yarina nge woo. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nena na yeni gerua.

Yinni Gusunɔn nɔɔ mwɛɛru

²² Ameniwa ne, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nee, nen tiiwa kon dāa kāasa kpɛma mɛɛri sɛduru yen wii kpiirɔ kpa n ye bura, kpa n da n ye gira guuru garun wɔllɔ te ta gunu.

²³ Kon ye girawa guuru garun wɔllɔ te ta gunum bo Isireliɔ. Ten kāasi yi koo kuurawa kpa tu binu ma ta n sāa dāa te ta waabu wā. Gunɔ bwese bweseka ya koo sokuru ko ten kāasi sɔɔ. Kpa su n kukua ten saarɔ.

²⁴ Saa yera dānu kpuro nu koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunɔ. Nena na ra dāa ni nu gunu kawɛ, kpa n ni nu piiburu bo gunum sosi. Mɛya na ra ni nu wuru bekusu sāa gberasie, kpa n ni nu gbere bɔrɔm dokea. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. Mɛya ya koo maa koora.

18

Gusunɔ u ra baawure siriwa

nge me win daa ya ne

¹ Yinni Gusunɔ u gerua u nee,

² Esekieli, mban sɔna Isireliba ba ra mɔn teni ko bu nee, baababa ba resɛm birenu di, ma ben bibun nɔsu yaaya.

³ Adama ne, Yinni Gusunɔ, na beɛ sɔɔmɔ ma sere ka nen wāaru, i n maa mɔn teni gerumɔ Isireliɔ.

⁴ Geema, nena na baawuren wāaru neni, baaba ka bii. Yen sɔ, wi u tora wiya u koo gbi.

⁵ Su tɛ nee, goo u wāa u gea mɔ, win daa ya wā.

⁶ U ku ra de gungunɔ u būu sā. U ku ra maa būu yākunu di. U ku ra ka goon kurɔ mɛnne. Mɛya u ku ra maa ka tɔn kurɔ mɛnne sanam me u yasa mɔ.

⁷ U ku ra goo gbeni. U ku ra maa goo sɔmburu koosie kam. U ra wi u win dibu neni win tɔruba wesie. U ra wi gɔra mɔ dīanu wɛ. Kpa u wi u tereru sīimɔ yānu wɛ.

⁸ U ku ra tɔnu gobi bɔkure u nim doke. U ku ra n maa wāa weesun swaa sɔɔ. U ra siriwa dee dee, u baawure nɔn win gem wɛ.

⁹ U ra nen woodaba mem nɔɔwe mam mam. Tɔnu win bwesera ne, Yinni Gusunɔ na ra soku gemgii. Win wāara ta koo daka da.

¹⁰ Su maa tɛ nee, durɔ wi, u bii mɔ wi u ra tɔmbu wɔri u go, u ben yānu gura, n kun me u ra daa kōsa gaa ko.

11 N deema win baaba ku ra yen bweseru ko. Bii wi, u ra bũu yākuru de gungunə. U ra ka gabun kurəbu mənne.

12 U ra bwēbwē səmburu koosie kam. U ra təmbu gbəni. U ku ra be u təruba mwaari ye wesie. U ra bũnu sã, kpa u n kom bereteke m̀.

13 U ra təmbu gobi bəkure u nim doke. N weene tənu win bweseru u n wãa? Aawo, u koo gbiwa. Domi u daa kōsa kua. Win yem mu koo wəriwa win tii sə.

14 Su tē nee, bii wi, u seewa u mara. Ma win bii u seewa u win tondon toranu kpuro wa. Adama u n win tondon yira ye swĩ.

15 U ku ra bũu yākunu de gungunə. U ku ra bũnu sã ni Isireliba ba sãamə. U ku ra ka goon kurə mənne.

16 U ku ra goo səmburu koosie kam. U ku ra be ba win dibu neni təruba mwaari. U ku ra gbəni. U ra wi gōra m̀ dīanu wē. Kpa u wi u tereru sīimə yānu wē.

17 U ku ra n wãa weesun swaa sə. U ku ra tənu gobi bəkure u nim doke. U ra nen woodaba mem nəwe. Bii wi, u n gbimə win tondon toranun s̄. U ko n wāawa ka gem.

18 Adama tundo wiya u koo gbi win toranun s̄ domi u təmbu tōya kua u gbena.

19 I bikiamə i m̀, mban sōna bii kun win tondon durum are səamə. Geema, bii kun ye səamə yèn s̄ u gea kua. Ma u s̄a dee dee nen yira sə, u nen woodaba mem nəwa mam mam. Yen sōna u ko n wãa.

20 Wi u tora, wiya u koo gbi. Bibu ba n ben baababan toranun are səamə. Meya baababa ba n maa ben bibun toranun are səamə. Kon gemgii nùn win are wē yèn s̄ u kom gem kua. Kpa n maa tən kōso seeyasia yèn s̄ u kōsa kua.

Kōsan kirə

21 Tən kōso ù n win daa kōsa deri, ma u gem swĩ nge me nen wooda ya gerua kpuro, u n maa gbimə.

22 Kon win toranu kpuro duari, kpa n de u n wãa gea ye u m̀n s̄.

23 I tamaa ne, Yinni Gusunə na k̄i tən kōso u gbi? Aawo. Ye na k̄i, yera u gōru gəsia kpa u n wãa.

24 Adama wi u gem deri, ma u daa kōsa m̀ nge tən kōso, i tamaa u ko n wãa? Aawo. Kon win yellun daa gea ye duariwa kpa n de u gbi win daa kōsa ka win mem nə sarirun s̄.

25 Bēe Isireliba, i m̀, nen gere ye, ya n s̄a dee dee. I swaa dakio i nə. Nen gerewa ya n s̄a dee dee? Nge bēya i saka saramə.

26 Gemgii ù n gea deri, ma u kōsa m̀, u koo gbiwa kōsa yen s̄.

27 Tən kōso ù n maa win daa kōsa deri, ma u daa gea m̀, u win wāaru wəraməwa.

28 U ko n wãa, domi u gia ma kōsa u raa m̀, ma u ye deri. N n men na, u n maa gbimə.

29 Bēe Isireliba i m̀, nen gere ya n s̄a dee dee. Adama n n me, bēya i saka saramə.

30 Yen s̄, kon baawure siriwa nge me win daa ya s̄a. N n men na, i bēen daa kəsio i kōsa deri. I ku de bēen daa kōsa yu bēe kam koosia.

31 I bēen daa kōsa derio kpa i bēen gōrun bwisikunu gəsia. Mban sōna i ko i tii go.

32 I yē ma ne, Yinni Gusunə, na n goon gə k̄i. N n men na, i gōru gəbio kpa i wa i n wãa.

19

Ba Isireliban sinambu

gə wuri kuamme

1 Yinni Gusunə u nee, a gə swĩyə Isireliban sina bibun s̄, a nee,

2 ben mero u s̄awa nge gbee sunə niu geu

ge ba yē gbee sinansun suunu sə.

Ga ra n gen binu kpunəwa

ga n nu diisiamə.

3 Ma ga gen buu teu seeya

ga kua kpambu.

Ga gu yaa mwaabu s̄ōsi,
 ma ga t̄ambu s̄esukum w̄ari.
⁴Ye s̄oba gen gari nua,
 ma ba gu yina beria.
 Yera ba gu mwa ka k̄ok̄aru
 ba ka da Egibitīo.
⁵Ma gen m̄ero ga mara gu wurama.
 Adama ga t̄emanabu kpana,
 ga wa n ñ koor̄o.
 Yen biruwa ga maa gen buu teu sua
 ga seeya ga dam kua,
 ga kua gbee sun̄o kp̄embu.
⁶Ma ga w̄ari gbee sinansun wuuru s̄ō.
 Ga yaa mwaabu m̄era.
 Ma ga t̄ambu s̄esukum w̄ari.
⁷Ga tem min sina kpaaru w̄ari ga sura.
 Ma m̄en wusu kua bansu.
 Ma t̄ambu ka ye ya w̄aa tem m̄e s̄ō kpuro
 ya berum soora gen kukiribun s̄ō.
⁸Ma bwesenu nu m̄enna
 nu ka gu tabu kua.
 Bwese ni, nu nawa yam kpuron di.
 Ba gu suura kua ga w̄ari.
⁹Ma ba gen w̄eru yaba
 ba taabu doke
 ba gu s̄ari diru garu s̄ō.
 Yen biru ba ka gu da Babilonin sina bokon mi.
 Ma ba gu k̄enusi
 sere ba ñ maa gen kukiribu n̄ōm̄o Isireliban guun̄o.
¹⁰Yinni Gusun̄o u maa n̄e,
 ben m̄ero u s̄awa nge res̄em
 ye ba duura daa toran b̄okūo.
 Res̄em ye, ya ra ma.
 Ya maa k̄asi yiba nim m̄e ya waam̄an s̄ō.
¹¹Ya k̄asi damgii m̄o yi ba koo kp̄i bu ka sina d̄eki ko.
 Ya waabu w̄a, yen gunum ka yen k̄asi dabinun s̄ō.
¹²Adama ba ye wuka ka m̄aru
 ba sura tem̄o.
 Woo ge ga wee s̄ō yari yerun di,
 ga yen marum gberasia.
 Yen k̄asi damgii yi, yi gbera yi d̄ō mwaara.
¹³T̄ē ya gire tem gbebum s̄ō
 mi ḡaanu ku ra kpi.
¹⁴Ma d̄ō u yara saa yen k̄asin di
 u yen marum mwa.
 Ya ñ maa k̄asa damgia m̄o
 ye ya koo ko sina d̄eka.
 Womu geni ga s̄awa ḡō wuri. Geya ba ko n da ko bà n ḡō wuri m̄o.

ba Yinni Gusunə seesi

¹ Sanam me Isireliba ba wāa yoru sɔɔ Babiloniɔ, yoo ten wɔɔ nɔɔba yirusen suru nɔɔbusen sɔɔ wɔkuruse sɔɔra ben guro gurobu gabu ba na Esekielin mi u ka bu bikiaru kua Yinni Gusunən mi. Ma ba na ba sina win wuswaaɔ.

² Yera Yinni Gusunə u nɛɛ,

³ tɔnun bii, a tɔn beni sɔɔwɔ a nɛɛ, ameniwa nɛ, Yinni Gusunə na gerumə. Na nɛɛ, n n̄ Isireliba ba nawa bu ka nɛn kīru bikia? Sere ka nɛn wāaru na n̄ wuramə bu man gāanu bikia.

⁴ Tɛ a sɔɔru koowo a ka bu siri. A bu yaayasio kom kɔsum me ben baababa ba man kua.

⁵ Ye nɛ, Yinni Gusunə na gerumə wee. Na nɛɛ, sanam me na be, Isireliba gɔsa be, be ba s̄a Yakɔbun bweseru na bu nɔɔ mwɛɛru kua ka b̄ri. Ma na bu tii sɔɔsi Egibitiɔ, na bu sɔɔwa na nɛɛ, nɛna na ko n s̄a ben Yinni.

⁶ Yen d̄ama tera na bu nɔɔ mwɛɛru kua ka b̄ri na nɛɛ, kon bu yara Egibitin di. Kpa n ka bu da tem me na bu gɔsia sɔɔ mi tim ka bom mu yiba. Tem me, mu s̄awa me mu tem kpuro buram kere.

⁷ Na bu sɔɔwa na nɛɛ, baawure u win b̄u ge u kɔdɛ s̄a derio kpa u ku raa tii disi doke ka Egibitin b̄u ni. Domi nɛna na s̄a Gusunə ben Yinni.

⁸ Ka me, ba man seesi ba yina bu man swaa daki. Ben goo kun b̄u ni deri, n̄ sɔɔ ben kɔdɛ wāa. Ba n̄ Egibitin b̄u ni deri. Ma na bwisika n bu m̄aru kpuro seesi n bu w̄ri Egibitiɔ.

⁹ Adama na bu deri, domi na n̄ kī nɛn ȳsiru tu sankira bwese tukunun suunu sɔɔ yèn s̄ na tii bwese tuku ni sɔɔsi

¹⁰ sanam me na Isireliba yara Egibitin di na ka da gbaburɔ.

¹¹ Ma na bu sɔɔwa ye ba koo ko ka sere nɛn woodaba ye ba koo sw̄i ba n ka wāa.

¹² Na bu t̄ɔ w̄rarugiru w̄ ta n s̄a ȳreru te ta sɔɔsimə ma nɛ, Yinni Gusunəwa na bu wuna nɛnɛm.

¹³ Adama be Isireliba ba man seesi gbaburɔ ba n̄ nɛn woodaba ka nɛn gere mɛm nɔɔwɛ ye b̄a n sw̄i ba ko n wāaru m̄. Mɛya ba n̄ maa nɛn t̄ɔ w̄rarugiru mɛm nɔɔwɛ sere na bwisika n ka bu m̄aru ko n bu kpeerasia gbaburɔ.

¹⁴ Adama n̄ n ye kua, bwese tukunu nu koo nɛn ȳsiru gɛm, n̄n n̄ni biru na bu yara Egibitin di.

¹⁵ Yen s̄na gbaburɔ na n̄mu sua na b̄rua na nɛɛ, na n̄ maa ka bu d̄ɔ tem buram me sɔɔ, mi tim ka bom mu kokumə me na bu nɔɔ mwɛɛru kua.

¹⁶ Domi ba n̄ nɛn woodaba ka nɛn gere mɛm nɔɔwɛ. Mɛya ba maa nɛn t̄ɔ w̄rarugii te disi doke yèn s̄ ben ḡru ga woo b̄nun mi gia.

¹⁷ Ka me, na ben w̄nw̄ndu wa na n̄ bu go gbaburɔ.

*Isireliba ba n̄ ben**mɛm nɔɔbu sariru deri*

¹⁸ Na ben bibu sɔɔwa gbaburɔ na nɛɛ, bu ku ben baababan yira sw̄i, bu ku ko ye ba bu sɔɔwa, bu ku maa tii disi koosi ka ben b̄nu.

¹⁹ Adama bu nɛ Gusunə ben Yinnin woodaba ka nɛn gere sw̄iyɔ kpa bu ka ye kpuro s̄mburu ko.

²⁰ Bu nɛn t̄ɔ w̄rarugiru wunə nɛnɛm kpa ta n s̄a ȳreru nɛ ka ben baa sɔɔ, te ba koo ka gia ma na s̄awa Gusunə ben Yinni.

²¹ Adama ka me, bii be, ba man seesi, ba n̄ nɛn woodaba ka nɛn gere mɛm nɔɔwɛ ye b̄a n sw̄i ba ko n wāaru m̄. Ba nɛn t̄ɔ w̄rarugiru disi doke. Ma na bwisika n ka bu nɛn m̄aru seesi gbaburu mi.

²² Adama bwese tukunu nu ku ka nɛn ȳsiru gɛm s̄, na n̄ bu gāanu kue. Domi bwese nin wuswaaɔra na be, Isireliba yara Egibitin di.

²³ Gbaburu miya na n̄ma sua w̄ll̄ na b̄rua na nɛɛ, kon bu yarinasia bwesenu sɔɔ ka tem tukumə.

²⁴ Domi ba ñ nen woodaba ka nen gere mem nɔɔwɛ. Ma ba nen tɔɔ wɛrarugii te disi doke. Ma ba ben kɔdɛ doke ben baababan bũnu sɔɔ.

²⁵ Nɛna na maa bu wooda wɛ ye ya ñ bu gea maruammɛ ka ye ya ñ bu wɔaru wɛɛmɔ.

²⁶ Na dera ba disi duura ye ba ka ben bii gbiikobu yɔku dɔɔ mwaararugiru mɔ, kpa nanum bu mwa kpa bu gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

Gusunɔ u koo Isireliban

bũu sɔaru kpeesia

²⁷ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔnun bii, a Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nɛɛ, ben baababan tii ba man tora, ba ñ nen arukawani yibie.

²⁸ Na ka bu da tem mɛ sɔɔ mɛ na bu nɔɔ mwɛɛru kua na sire ka bɔri. Miya ba ben bine doke gungunu gia ka dɔa kubenu gia. Ma ye kpuro ya kua ben bũu yɔku yenu. Miya ba ra yɔku dɔɔ mwaararuginu ko ka sere ni ba ra ko ka gberun dɔanu ka tam kpa bu turare dɔɔ doke. Ye kpuro ya dera nen mɔru seewa.

²⁹ Ma na bu bikia na nɛɛ, mba gunguu ni, nɔn mi i ra n naamɔ. Saa yen dɔma ten di, ba ben yɔku yenu sokumɔ gungunu.

³⁰ Yen sɔ, a bu sɔɔwɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, bu ku tii disi koosi nge ben baababa. Bu ku maa bũnu gasiri bu sɔ.

³¹ Wee tɛ, ba tii disi mɔ ba bũnu gasirimɔ ba ka nu kɛnu daawammɛ ma ba ka nu ben bibu yɔkunu kuammɛ. Yera ba tamaa ba koo bikiaru ko nen mi? Aawo, sere ka nen wɔaru na ñ wuramɔ bu bikiaru ko nen mi. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³² Ba tamaa ba koo ko nge bwese ni nu tie, kpa ba n dɔnu ka kpenu sɔamɔ. Adama n ñ koorɔ.

³³ Sere ka nen wɔaru ka dama kon bu wɔri kpa n bu seesi, kpa na n bandu dii be sɔɔ.

³⁴ Kon bu yara bwese tuku nin suunu sɔɔn di mi ba yarine kpa n bu mennana n bu nen dam ka nen mɔru sɔɔsi.

³⁵ Kon ka bu da gbaburɔ be tɔna mi goo kun wɔa. Miya kon bu siri.

³⁶ Kon bu siri nge mɛ na ben sikadoba siri gbaburɔ sanam mɛ ba wee Egibitin di. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³⁷ Saa ye sɔɔ, kon bu tilasi ko ka sɛna ba n ka sɔa nge nen yɔa gɔɔ kpa bu arukawani ye mem nɔɔwa ye na ka bu bɔkua.

³⁸ Kon bu wuna ben suunu sɔɔn di be ba man seesi ka be ba sɔa tɔn kɔsobu kpa n bu yara tem mi ba wɔan di. Adama ba ñ dɔɔ Isireliɔ. Saa ye sɔɔra be, Isireliba ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

³⁹ Tɛ, wee ye nɛ, Yinni Gusunɔ na maa gerua ben sɔ. Na nɛɛ, bu doo bu ben bũnu sɔ. Adama amɛn biru, ba koo man mem nɔɔwa. Ba ñ maa nen yɔsiru sankumɔ ka ben bũu sɔaru.

⁴⁰ Domi Isireliba kpurowa ba koo man sɔ Isirelin guurɔ te na gɔsa nen sɔ. Miya kon ka bu nɔnu geu mɛɛri. Kpa n bu yɔkunu bikia ka kɛɛ gee ni ba sɔru kua nen sɔ.

⁴¹ Nà n bu yara bwese tukunun suunu sɔɔn di mi ba raa yarine ma na bu mennama, saa yera kon bu mwa nge yɔku nubu durorugiru. Bwese tuku ni, nù n wa mɛ, kpa nu gia ma nɛna Yinni Gusunɔ Dɛɛro.

⁴² Mɛya ben tii ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ nà n bu kpara na ka da Isireliɔ mi na ben baababa nɔɔ mwɛɛru kua.

⁴³ Ba koo bwisiku daa kɔsa ye ba kua yellu, yè sɔɔ ba tii disi doke kpa bu tii tusi kɔsa ye ba kuan sɔ.

⁴⁴ Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ nà n bu seɛyasia nen yɔsirun beɛɛn sɔ. N ñ mɔ ben daa kɔsa ye ba kuan sɔ. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

21

Labaari kɔsa Isireliban sɔ

¹ Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ,

² tɔnɔn bii, a mɛɛriɔ sɔɔ yɛsan nɔm dɔwɔ, kpa a bu gerusi be ba wɔa dɔa sɔɔ mi.

³ A de bu nɛn gari swaa daki yi kon gere dɔa sɔɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm dɔwɔu gia mi. A nɛɛ, kon gu dɔɔ doke, kpa dɔɔ wi, u dɔa bekunu ka gbebunu mwa. Dɔɔ wi, kun gbimɔ. Tɔmbu kpurowa ba koo dɔɔ soora saa sɔɔ yɛsan nɔm dɔwɔrun di n ka da nɔm geuɔ.

⁴ Tɔmbu kpurowa ba koo wa ma nɛ, Yinni Gusunɔwa na dɔɔ wi sɔrua, u n̄ maa gbimɔ.

⁵ Ma Esekieli u Yinni Gusunɔ sɔɔwa u nɛɛ, wee ba ra n ka man wɔki ba n mɔ, suka na ra n bu kuammɛ.

⁶ Ma Yinni Gusunɔ u n̄n sɔɔwa u nɛɛ,

⁷ wunɛ, tɔnɔn bii, a mɛɛriɔ Yerusalemu gia kpa a Isirelin tem ka mɛn sɔa yenu gerusi.

⁸ A Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, wee ye na gerumɔ ben sɔ. Na nɛɛ, kon bu deema, kpa n nɛn takobi woma yen kararun di kpa n gemgii ka tɔn kɔso go.

⁹ Kon bɛɛ kpuro kpeerasia. Yen sɔna kon nɛn takobi woma saa yen kararun di, kpa n tɔmbu go saa sɔɔ yɛsan nɔm dɔwɔrun gian di n ka da nɔm geuɔ.

¹⁰ Tɔmbu kpuro ba koo gia ma na nɛn takobi woma saa yen kararun di, na n̄ maa ye wesiamɔ mi.

¹¹ Yen sɔ, wunɛ tɔnɔn bii, a yɔaro a weeweenu ko nge w̄n gabu ga bɔɔra.

¹² B̄a n nun bikia mban sɔna a weeweenu mɔ, kaa bu wisiwa a nɛɛ, labaari kɔsa a nua. Ya koo maa tunuma. Kpa tɔmbun toronu nu kara. Ba koo gɔma dwiia. Kpa ben wɔrugɔru tu kpe, bu d̄unu soona. Wee, ya koo na ya mam tunuma. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Takobi ya wee

¹³ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

¹⁴ wunɛ tɔnɔn bii, a tɔmbu gerusio. A bu sɔɔwɔ ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, takobi gaa wee ya wee, ya nɔɔ d̄ɛɛrawa mam mam.

¹⁵ Ya ballimɔ, yera ba koo ka tɔmbu go.

I tamaa bɛɛn bandu ta n̄ kpeemɔ,*

¹⁶ adama ba takobi ye nɔɔ d̄ɛɛrawa ba nɛni.

Ba ye tɔn gowo nɔmu bɛrie.

¹⁷ A gb̄aro, kpa a weeweenu ko, wunɛ tɔnɔn bii.

Domi ba ye nɛn tɔmbu Isireliba ka ben sinambu suesi.

¹⁸ Wee ba be kpuro yibɛɛba nɔmu bɛria.

A wunɛn nɔma bɔkuo,

nɔni sw̄a bakara wee.

Bɛɛn bandu t̄a n wɔruma maa ni.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.†

¹⁹ T̄ɛ wunɛ tɔnɔn bii, a bu gerusio.

A taka koowo nɔn teeru,

yen biru nɔn yiru, yen biru nɔn ita,

a ka takobi yen dam sɔɔsi.

Domi ya s̄awa takobi

ye ya ka gɔɔ wee.

Gɔɔ bokowa ya ka wee baaman di.

²⁰ Ya baawuren wɔrugɔrun dam buamɔ.

Ya dera ba wɔrukumɔ.

Wee na dera ya w̄a baawuren kɔnnɔwɔ.

Wee ya ballimɔ nge guru maakinu,

ya sɔɔru s̄a yu ka go.

* **21:15** - Naa sin sukum Heberum sɔɔ mu n̄ d̄ɛere. † **21:18** - Naa sin sukum ka Heberum mu n̄ d̄ɛere.

²¹ Na maa ye sōmō na m̀, yu soowo n̄m geu gia, kpa yu wura n̄m d̄waru gia. Takobi n̄o durora wunε, a d̄oo mi ba nun t̄i.

²² Nε, Yinni Gusun̄n tii, kon taka ko kpa n̄ n̄n m̄ru kpuro s̄osi mam mam sere yu ka sara. Nε, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

Babilonin sina boko

u koo Yerusalemu w̄ri

²³ Yinni Gusun̄ u k̄pam gerua u n̄ε,

²⁴ wunε t̄onun bii, a swaa yiru yabo ye ya koo s̄osi m̄n di Babilonin sina boko u koo ka tabu duuma. A de ye yiru ye, yu yari wuu teun di kpa a yen baayere ȳireru ko yu ka s̄osi wuu ḡn mi ya d̄o.

²⁵ Kaa swaa yiru ye kowa, tia ya n̄ d̄o Raba gia, ye ba koo sw̄i bu ka Am̄niba tabu w̄ri, tia maa Yerusalemu gia ye ba koo sw̄i bu ka Ȳudaba tabu w̄ri.

²⁶ Domi wee Babilonin sina boko u w̄a swaa yiru yen k̄enan̄ u bikiaru m̀ b̄u ni ba m̀ Terafimun mi, ka s̄enu ka yaa woru.

²⁷ Ma bikia te, ta Yerusalemu s̄osi win̄ n̄m geu s̄o. T̄ε, u koo wooda w̄ε bu Yerusalemu w̄ri ba n̄ tabun kuuki m̀. U koo tabu ȳanu yi yi Yerusalemun k̄ann̄s̄o. Kpa bu gungunu ka kuku yenu ko mi, bu ka ye w̄ri.

²⁸ Adama Yerusalemugibu ba tamaa win̄ bikia ten gari yi n̄ s̄a gem. Domi ba tamaa u koo bu deri arukawani ye ba ka n̄n b̄kuan s̄o. Adama u n̄ ben toranu duari. Yen s̄o, u koo bu w̄ri.

²⁹ Yen s̄na nε, Yinni Gusun̄ na bu s̄om̄ na m̀, wee ben m̄m n̄abu sari te ta s̄osiram̄ ben daa s̄o, ta man ben toranu yaayiasiam̄ ma nu bu taare w̄em̄. Ba n̄ maa nu deri. Yen s̄o, kon bu n̄mu doke n̄ mwa.

³⁰ Wunε maa Isireliban k̄paro, wunen t̄ra turuku m̀. Wunen toranu nu den tura m̄.

³¹ Ba koo wunen sina fur̄ pota. Ḡanu koo k̄si. Be ba tii kawε ba koo w̄lle suara. Kpa be ba tii sue bu w̄ruma.

³² Kon de Yerusalemu yu ko bansu mam mam. Ya koo koorawa saa ye wi kon yen dam w̄ε u tunuma.

Ba koo Am̄niba tabu w̄ri

³³ Yinni Gusun̄ u maa n̄ε, wunε t̄onun bii, a Am̄niba gerusio ben kom k̄sum m̄ε ba Isireliba kuan s̄o. A bu s̄ow̄ a n̄ε, wee, ba takobi n̄o d̄era ya ballim̄ ya bu mara yu go.

³⁴ Ben k̄si weesugii ni ka gari weesugii yin s̄o, ba koo bu gowa nge t̄n k̄sobu be ba wiru b̄ora. Domi ben t̄ra turuku m̀, ben toranu nu den tura m̄.

³⁵ Bu ben takobiba wesio ben karan̄. Kon bu siri mi ba bu mara.

³⁶ Kon bu m̄ru seesi n̄ bu wure nge d̄o kpa n̄ bu t̄mbu n̄mu b̄ria be ba koo bu w̄ri ka dam bu kam koosia.

³⁷ Kon de d̄o u bu di, kpa ben yem mu yari ben tem suunu s̄o. Ba n̄ maa bu yaayam̄. Nε, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

22

Yerusalemugibun daa k̄sa

¹ Yinni Gusun̄ u gerua u n̄ε,

² wunε t̄onun bii, a s̄oru koowo a ka Yerusalemugibu siri be ba s̄a t̄n gowobu mi. A ku sika ko. A de bu bwisiku ben daa k̄sa ye ba kuan s̄o.

³ A bu s̄ow̄ a n̄ε, nε, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua. Wee ba t̄mbu goom̄. Yera ya koo de ben wuu Yerusalemun tii yu kam ko. Wee ba bw̄arokunu sekum̄ ma ba ben tem disi doke.

⁴ T̄n be ba go mi, ben taarewa. Ba tii disi doke ye ba ka tii bw̄arokunu kua. Nge m̄ya ba ka ben w̄arun t̄nu kawa. Yen s̄na kon de bwese tukunu nu bu ȳε.

⁵ Be ba toma ka be ba wāa turuku ba koo bu yēε yèn sō ben wuu Yerusalemun yīsira bεεε bia, ma ya burisire.

⁶ Wee be, Isireliban sinambu ba tōmbu dam dōremō ba goomō Yerusalemu ye sō.

⁷ Ma yen tōmbu ba ben mērobu ka ben tundobu gema. Gaba sōbu dam dōremō. Gaba maa gobekuba ka gōminibu taki dimō.

⁸ Tōmbu ba n nēn sāa yeru daabu kī. Ba n maa kī bu nēn tō wērarugiru mēm nōwa.

⁹ Gaba wāa ba ben winsim kōsa gerumō bu ka nūn go. Mēya maa tōmbu ba ra būnun dīanu di gungunun wāllō kpa ba n sekuru sari kookoosu mō.

¹⁰ Gabu ba wāa ba ra ka ben tondon kurōbu kpunε. Gabu ba ra mam tōn kurōbu gabe sanam mε ba yasa mō.

¹¹ Gaba maa wāa ba sakararu mō ka ben bensim kurōbu, n kun mε ka ben biin kurō n kun mε ka ben sesu tundo tuosibu.

¹² Gaba maa wāa be ba ra wure bu gobi mwa bu ka tōmbu go. Gaba wāa ba ra are bεεε kasu bā n ben winsim gobi bōkura. Gaba wāa be ba ben winsim taki dimō bu ka gobi ko. Ma ba nε, Yinni Gusunō duari mam mam. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹³ Wee kon bu so be, Yerusalemugibu ben gbena ka tōn be ba gon sō.

¹⁴ Nā n bu wōri yen tō te, ba n ko n maa dam ka mwia mō. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua. Ya koo maa koora.

¹⁵ Kon de bu yarina ba n wāa bwese tukunu sō. Kpa bu da baama. Nge mēya kon ka ben disi yi wuna Yerusalemu ye sōn di.

¹⁶ Bwese ni nu tie, nu koo bu gem. Saa ye sō, ba koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunō.

¹⁷ Yen biru, Yinni Gusunō u maa nεε,

¹⁸ tōnun bii, wee nēn nōni sō Isireliba ba sāa nge sii bisu n kun mε nge sii gandu n kun mε nge sii kpikisu n kun mε nge pēerum n kun mε nge sii wōkusu si ba doke sōwatia sō bu ka su sōwa. Ba sāawa nge sii geesun bisu.

¹⁹ Yen sōna nε, Yinni Gusunō na nεε, kon bu menna Yerusalemu sō.

²⁰ Nge mε ba ra sii geesu ka sii gandu ka sii wōkusu ka sii kpikisu ka sii pēerum mēne bu doke sōwatia sō, kpa bu dō doke su ka yanda, nge mēya kon bu menna nēn mōru sō, kpa n bu deri bu yanda.

²¹ Kon bu menna sube teeru sō, kpa n bu kpēε nēn mōrun sundu sō kpa bu yanda nge sisu.

²² Nge mε sii geesu su ra yande dō sō, nge mēya ben tii ba koo yanda Yerusalemun suunu sō. Saa yera ba koo gia ma na ka bu mōru seewa.

²³ Yinni Gusunō u maa gerua u nεε,

²⁴ tōnun bii, a Yerusalemugibu sōwō a nεε, ben tem mu sāawa nge mi gura ku ra nε. Yen sō, kon de mu kam ko nēn mōrun saa sō.

²⁵ Ben sōmōbu ba sāawa nge gbee sinan si su kukirimō sanam mε su yaa wa su sēre. Domi ba tōmbu goomō. Ma ba gabun gobi ka dukia wōramō. Ma ba derimō kurō gōminibu ba dabiamō.

²⁶ Ben yāku kowobu ba ku ra nēn woodaba mēm nōwε. Ba ku ra maa nēn sāa yeru bεεε wē. Ba ku ra wunanε ye ya sāa nεgia ka ye ya n sāa nεgia. Ba ku ra maa tōmbu sōsi ye ya dεere ka ye ya n dεere. Ba ku ra mam nēn tō wērarugii te mēm nōwε. Ye kpuro sōra ba ku ra man bεεε wē.

²⁷ Ben sinambu ba sāawa nge gbeeku yeε. Domi ba tōmbu goomō bu wa bu ka ben binε suresia.

²⁸ Ben sōmōbu ba ye kpuro wukirimō nge gāa ni ba soo tēni. Wee ba bu kāsī weesuginu ka gari weesugii sōmō. Ba gerumō ba mō, gari yi ba tōmbu sōmō yi weewa nēn min di. N deema nε, Yinni Gusunō na n bu gāanu sōwa.

²⁹ Tem mēn tōmbu ba dam dōrenamō ba gbēnimō ba sāarōbu ka be ba n dam mō taaremō. Ma ba sōbu taki dimō ba gem biramō.

³⁰ Wee na goo kasu ben suunu sɔɔ u gb̄araru bani u ka sikerena, ñ kun mε u yōra kururu mi, u ka tem mε yina n ku ka mu kam koosia. Adama na ñ goo wa.

³¹ Kon bu m̄oru seesiwa. Na ñ yōram̄o sere nen m̄oru yu ka kpe. Kon de bu bu ben daan are k̄osie. Ne, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

23

Samari ya s̄aa nge kur̄o tan̄o

¹ Yinni Gusun̄o u nεε,

² t̄onun bii, kur̄obu yirūwa ba w̄aa be kpuro m̄ero turo.

³ Ma ba da ba kur̄o tanaru di Egibitīo ben w̄andiaru s̄ɔɔ. Miya ba ben bw̄asu s̄εkura. Ba ben toronu b̄okasi.

⁴ M̄ɔɔn ȳisira Ohola. W̄ɔn̄ɔgira maa Oholiba. Ohola u s̄aawa Samari. Oholiba u maa s̄aa Yerusalemu. Na bu sua kur̄obu ma ba man bii t̄on dur̄obu ka t̄on kur̄obu marua.

⁵ Ohola wi, u kua naane sarirugii, u kur̄o tanaru w̄ari. Ma u Asirigibu k̄ia too too be ba w̄aa win b̄okūo.

⁶ T̄on be, ba ȳaa wun̄ɔnginu doke domi ba s̄aawa tem ȳerobu ka siri kowobu. Ba s̄aawa aluwaasi dur̄o burabu. Ma ba maas̄oru ȳε.

⁷ Beya Ohola u tii w̄ε. Be ba s̄aa Asirin wirugibu mi, be kpurowa u ka sakararu kua. U bu k̄ia too sere u ben h̄unu s̄awa.

⁸ U ñ win sakara te deri te u raa kua Egibitīo. Domi sanam mε u s̄aa w̄andia, ba ra n ka n̄un kpunam̄o ba n win bw̄asu babirim̄o, ma ba n̄un sakararu kp̄εε.

⁹ Yen s̄ona na n̄un deri win k̄inasi Asirigii ben n̄omūo.

¹⁰ Ma ba win ȳanu potira ba n̄un ȳosu tereru. Ma ba win bibu gura ba ka doona. Yen biru ba win tii go ka takobi. U s̄εyasiabu wa bi bu kua seeda t̄on kur̄o be ba tien s̄o.

Yerusalemu ya sakararu kua

¹¹ Yinni Gusun̄o u maa nεε, Oholan w̄ɔn̄o Oholiba u win m̄ɔɔn sakara kookoo si wa. Ka mε, wigira ta boya sere ta ñ ka n̄ɔɔ gerur̄o.

¹² Ma win tii u Asirin tem ȳerobu k̄ia ka ben siri kowobu. T̄on be, ba s̄aawa aluwaasi dur̄o burabu. Ba ȳaa buranu doke, ba maa maas̄oru ȳε.

¹³ Ne, Yinni Gusun̄o na wa ma Oholiban tii u disi m̄o. Be kpuro swaa tia yera ba sw̄i mi.

¹⁴ Oholiba wi, u mam kua ye ya sakararu kere. S̄ɔɔ teeru u t̄ombun weenasibu wa ba yorusi gani s̄ɔɔ. Ba bu kuawa ka ḡaa sw̄aanu. T̄on be, ba s̄aawa Babilonigibu.

¹⁵ Ba kpaki s̄εke p̄ɔrāo, ma ba dawani n̄oni bwese bwesekagii b̄okua wir̄o. Be kpuro ba s̄aawa nge sinambu ba ka Babilonigibu weene.

¹⁶ Ye u bu wa mε, yera u bu k̄ia sere u s̄am̄abu ḡara Biloni mi.

¹⁷ Ma ba na win mi ba ka n̄un kpuna ba n̄un sakararu kp̄εε sere win bw̄era ȳɔwa ben min di.

¹⁸ U win sakara te s̄ɔɔsi batuma s̄ɔɔ. Ma nen ḡoru ga doona win min di nge mε ga raa doona win m̄ɔɔn min di.

¹⁹ Ka mε, u sakara te m̄o u d̄ɔwa nge mε u kua win w̄andiarun saa s̄ɔɔ Egibitīo,

²⁰ mi u tii kur̄o dama kowobu w̄ε be ba ra n kur̄obu ȳɔm̄o nge ketekunu ñ kun mε nge dumi.

Yerusalemun s̄εyasiabu

²¹ Yinni Gusun̄o u maa nεε, Oholiba, wee a maa wure a wura sekuru sariru s̄ɔɔ te a raa kua wunen w̄andiaru s̄ɔɔ sanam mε a dera Egibitigibu ba wunen bw̄asu babura.

²² Wee ye nε, Yinni Gusun̄o na gerum̄o. Kon de wunen yellun k̄inasi be a tusa mi t̄ε bu nun seesi kpa bu na baama kpuron di bu nun w̄ari.

²³ Beya Babilonigibu ka Pekodigibu ka Koagibu ka sere maa Asirigibu. Ben aluwaasi dur̄o bur̄o be ka ben tem ȳerobu ka ben sinambu ka ben tabu dur̄obu be kpuro ba ȳɔwa dumin w̄oll̄o.

²⁴ Wee ba nun wərim wee ba tabu yānu neni ka tabu kekeba yi dumi gawe. Ba menna ba dabi ba ka nun sikerene yam kpuro. Be kpuro ba sii furəsu doke ma ba tere nu neni. Kon bu siribu nəmu səndia kpa bu nun siri ka ben wooda.

²⁵ Kon nun mərū seesi kpa n de bu nun wəri ka dam. Ba koo wunen wēru ka wunen swasu bəəri kpa bu nun dakura tabu sɔɔ, kpa bu wunen bibu gura. Be ba tiara kpa bu be dɔɔ meni.

²⁶ Ba koo wunen yānu gura kpa bu wunen bura yānu wuna.

²⁷ Kon wunen sekuru sariru kpeesia te a mɔ saa yee yellun di Egibitiɔ. Wunen nani kun maa wurɔ ben mi gia. A n maa bu yaayamɔ.

²⁸ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, wee na nun bəri be a tusan nəmuɔ, bèn mi wunen bwēra kun maa wāa.

²⁹ Ba koo nun nani sɔ tusirun sɔ kpa bu wunen dukia gura bu nun deri ka nəm dira basi mam mam. Wunen sekuru sariru ka wunen sakara te, ta koo sɔsira.

³⁰ Ye kpurowa ya koo nun deema domi a ka bwese tukunu sakararu kua ma a tii disi doke būu sāarun swaa sɔɔ.

³¹ A wunen mən yira swīi. Yen sɔna kon de a nen mərūn nara ye nɔ nge wi.

³² Nɛ, Yinni Gusunɔ na maa nɛɛ,

kaa ka nara ye nɔ

ye wunen mɔɔ u ka nara.

Nara ye, ya yas, ya maa dɛu.

Yera ya koo de bu nun yɛɛ

bu yaakoru koosi.

Nara ye, ya nen mərū yibawa sere ka nɔwɔ.

³³ Ya koo nun go nge tam

kpa yu nun nani sɔ.

Nara ye, ya ra ka nuku sankiranu ka kam kobu nɛwa.

Yera wunen mɔɔ Samari u nara.

³⁴ Kaa ye nɔwa mam mam

sere a ye kəra ka donnu

kpa a wunen tororu mɛera ko ka yen kɛki.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³⁵ Wee a man duari ma a man deri. Tɛ, a wunen sekuru sarirun are sɔwɔ.

Gusunɔ u Yerusalemu

ka Samari taarɛ wɛ

³⁶ Yinni Gusunɔ u maa man sɔwɔa u nɛɛ, tənun bii, a Ohola ka Oholiba sirio. A bu sɔwɔ kɔsa ye ba kua.

³⁷ Wee ba sāawa kurɔ sakara kowobu ma ben noma yem yiba. Domi ba da ba būnu sāmam ma ba ka ben bibu yāku dɔɔ mwaaaruginu mɔ. N deema nena ba raa bii be wɛ.

³⁸ Wee ye ba maa man kua. Ba nen sāa yeru disi doke, ma ba n nen tɔɔ wɛrarugirun wooda mɛm nɔwɛ.

³⁹ Domi dɔma te ba dua nen sāa yerɔ ba ka ben bibu būu yākununu kua ma ba tu disi doke. Yenin bwesera ba kua nen sāa yerun sɔwɔ.

⁴⁰ Yen biru, ba maa sɔmɔbu gɔra bu bu durɔbu kasuama saa tontonden di. Ma durɔ be, ba seema ba na. Saa yera ba wobura ma ba kiro doke ma ba ben bura yānu doke durɔ ben sɔ.

⁴¹ Ma ba da ba sina kita buranu sɔɔ. Tabulu ya yii ben wuswaaɔ yèn wɔllɔ ba nen turare ye ba ra dɔɔ doke ka gum nubu durorugim sɔndi.

⁴² Ma tən dabira bu naawa te ta n gāanun bwisikunu mɔ, ta wure. Tən be, ba sāawa Sebagibu be ba na saa gbaburun di. Ma ba kurɔ be sumi doke a nəm wīinɔ, ma ba maa bu sina furɔ burasu doke a winɔ.

⁴³ Yera na nεε, baa ka wi u təkə kua sakara te sɔɔ, u ko n tu m̀dwa u n dɔɔ? Durɔba ko n maa ǹn naawammε?

⁴⁴ Wee durɔbu ba ra nε bu ka ǹn dendi nge kurɔ tanɔ. Nge mεya ba Ohola ka Oholiba kua be, be ba sankire.

⁴⁵ Adama gemgibu ba koo kurɔ be siri bu bu taarε wε ben sakararun sɔ ka tɔn be ba gon sɔ. Domi ben nɔma ya yεm yiba.

⁴⁶ Wee ye nε, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nεε, kon de tɔn dabiru tu da tu bu wɔri kpa tu bu nɔni swāaru kpεε, kpa tu ben dukia gura.

⁴⁷ Kpa tu bu kpenu kasuku tu go, kpa tu bu bɔtiri ka takobi. Kpa tu ben bibu go tu ben yenusu dɔɔ meniki.

⁴⁸ Nge mεya kon ka sakararu kpeesia tem mε sɔɔ. Kon tɔn kurɔ baawure sɔ u ku maa ben maabu yiru yen yira swīi.

⁴⁹ Domi ba sakararu kua ba b̄unu s̄awa. Yen sɔ, ba koo ben toranun are sɔbe. Nge mεya ba koo ka gia ma nena na s̄a Yinni Gusunɔ.

24

Yerusalemu ya s̄a

nge weke te ta wuuru diira

¹ Isireliban yorun w̄ɔ n̄ɔba n̄esen suru w̄akurusen s̄ɔ w̄akuruse s̄ɔra Yinni Gusunɔ u Esekieli s̄ɔwa u nεε,

² wunε tɔnun bii, a gison t̄ɔ te yoruo. Domi gis̄ra Babilonin sina boko u koo Yerusalemu tarusim tore.

³ A n̄en t̄ambu m̄em n̄ɔ sari be m̄an teni s̄ɔwɔ a ka bu kirɔ ko. A nεε, nena na nun yiire na nεε,

a sii wekeru suo kpa a tu nim doke.

⁴ Kpa a yaa taarun yaa gea ka yaa n̄amun yaa gea sua a doke mi. Yen biru, kpa a yaa kuku b̄rɔkɔba s̄andi yen w̄llɔ.

⁵ A maa ȳa geeru ḡsio wunεn ȳa ḡɔn di kpa a ten yaa doke weke te sɔɔ.

Kpa a doo d̄a doke
a yaa ye kpuro yike yu ye
sere ka yen kukunɔ.

⁶ Kpa a yaa ye wuna tia tia.
Baa yen tia a ku ra deri mi.

Wee ye nε, Yinni Gusunɔ na gerua.
Na nεε, Yerusalemu ya s̄awa b̄rura yen tɔn goberun s̄.

Ya s̄awa nge sii weke te ta wuuru diire,
te ba n̄ kp̄ bu tea bu naamwε.

⁷ Yεm mε Yerusalemu ya yari mi,
mu w̄awa yen suunu sɔɔ.

Ya mu yariwa kperu w̄llɔ,
n n̄ m̄ tem dira sɔɔ tua yu sere mu wukiri.

⁸ T̄ε kon yεm mε deri kpee ten w̄llu mi,
mi mu n̄ berurɔ,

kpa n̄en m̄ru yu ku ka se
n Yerusalemu ye m̄ru k̄sie.

⁹ Nε, Yinni Gusunɔ na nεε,
Yerusalemu ya s̄awa b̄rura yen tɔn goberun s̄.

N̄en tii kon d̄a sube bakaru ko.

¹⁰ A d̄a taasio kpa a d̄ɔ doke
kpa a de yaa ye, yu ye m̄ε m̄ε.

A ye kpee yānu dokeo

kpa a de yen kukunu nu dōo mwaara mam mam.

¹¹ Yen biru, a weke dii te sōndio dōo gēe sōo

sere tu swīa tu swēra.

Kpa disi ni nu raa wāa te sōo nu kpe

ta kun maa wuuru diire.

¹² Ka mε, kookari ye, ya koo kam kowa, domi dōo kun kpē u wuu diiram mēn bweseru kpeesia.

¹³ Nge mεya Yerusalemu ya disi duura yen tora ni ya kuan sō. Wee na kīa n ye dεerasia adama ya n wure. Yen sō tē, ya n maa kpē yu dεera sere nēn mōru yu ka sure.

¹⁴ Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua. Kon ye siriwa nge mε yen daa ya nε, na n yen wōnwōndu mō. Ya koo maa koorā. Kon ye kowa na n sika mō. Na n biru wuramō.

Esekielin kurōn gōo

¹⁵ Yinni Gusunō u Esekieli sōōwa u nεε,

¹⁶ tōnun bii, kon nun wi a kīru bo goori subaru sōo. Adama a n yēron gōo yeru mō. A n win gōo sinamō. A n maa gōo sumō win sō.

¹⁷ A weeweenu koowo wunēn tii sōo a ku de goo u nō. A ku gōo sina. A wunēn dawani bōkuo kpa a wunēn baranu doke nge mε a ra ko. A ku wunēn wuswaa wukiri. A ku maa gōo dīanu di.

¹⁸ Yera Esekieli u ye tōmbu sōōwa bururu ma yen yoka win kurō u kpuna u gu. Yen sisiru bururu ma u kua nge mε Yinni Gusunō u nūn yiire.

¹⁹ Yera tōmbu ba nūn bikiamō ba mō, u bu tubusio ye u mō mi.

²⁰ Yera u bu wisa u nεε, Yinni Gusunōwa u nūn sōōwa u nεε,

²¹ u be Isireliba gari yini sōōwa u nεε, wi, Yinni Gusunō u koo de bu win sāa yeru kāsuku tēn sō ba tii sue ka te bā n mεera ba ra n nuku dobu mō ka tē sōo ba ben yīiyōbu doke. Ba koo ben bii be ba tie Yerusalemuō mwεeri bu go.

²² Ba koo kowa nge mε Esekieli u kua. Ba n ben wuswaa wukirimō nuku sankiranun sō, ba n maa gōo dīanu dimō.

²³ Ba koo ben dawani bōkewa kpa bu ben baranu doke. Ba n koo gōo yeru ko, ba n koo maa gōo swī. Adama ba koo woora ben toranun sō kpa ba n weeweenu mō.

²⁴ Wi, Esekieli u ko n sāawa yīreru ben suunu sōo. Ba koo kowa nge mε u kua. Sanam mε yeba kpuro ya koo bu deema, saa ye sōōra ba koo gia ma Gusunō u sāawa Yinni.

²⁵ Yen biruwa Yinni Gusunō u Esekieli sōōwa u nεε, u koo de Isireliba bu win sāa yeru bia te ta sāa ben kuku yeru mi, te bā n mεera ta ra bu nuku dobu wē mi, ka tēn sō ba tii sue mi, ma ba ben yīiyōbu doke te sōo. Yen biru kpa u de ben bibu bu gbisuku.

²⁶ Sanam mε kēsi ni, nu koo bu deema, goo u koo nu kisirari kpa u na u nun sō.

²⁷ Yen tōo te, wunēn nōo ga koo wukiara kpa a ka yēro gari ko. Wuna kaa n sāa yīreru wunēn tōmbun sō. Saa ye sōo, ba koo gia ma nε Gusunō na sāawa Yinni.

25

Gari yi ba gerua Amōniban sō

¹ Yinni Gusunō u Esekieli sōōwa u nεε,

² tōnun bii, a wuswaa sīiyō Amōniban mi gia.

³ Kpa a bu sō a nεε, bu nε, Yinni Gusunōn gari swaa dakio bu nō. Yēn sō ba yēe sanam mε nēn sāa yera disi duura ka yēn sō Isireliba ba kam kua ma ba Yudaba yoru mwa ba ka doona,

⁴ yen sō tē, kon bu sōo yari yerugibu nōmu beria, kpa bu ben karaba gira ben tem suunu sōo, kpa bu ben wāa yenu ko mi. Beya ba koo ben dāa marum di kpa bu ben sabenun bom nō.

⁵ Kon de Raba yu ko yooyoosun kpara yeru kpa ben tem kpuro mu n sãa yãanun wãa yeru. Saa ye sãara ba koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunã.

⁶ Wee ye ne, Yinni Gusunã na maa gerua. Na nee, yèn sã ba taki kua, ba yõka ma ba nuku dobu kua sanam me Isireliba ba nãni sãre,

⁷ yen sãna tẽ, kon bu nãmu demie, kpa n bu bwesenu ganu nãmu beria nge gbeeku yee. Kon bu kpeerasia bwesenun suunu sãon di kpa bu kam ko mam mam. Saa ye sã, ba koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunã.

Gari yi ba gerua Mõabuban sã

⁸ Wee ye Yinni Gusunã u gerua. U nee, yèn sã Mõabuba ka Edãmuba ba nee, Isireliba ba sãawa tia ka bwese ni nu tie handunia ye sã,

⁹ yen sã tẽ, u koo wuu si wãri si su dam mã mi, si su ñ derimã bu Mõabuban tem du. Wuu si, su koo wãrukuwa tia tia baa ka si su buram bo nge Beti Yesimoti ka Baali Mẽoni ka Kiriataimu.

¹⁰ U koo dewa sã yari yerugibu bu bu wãri nge me ba Amõniba kua sere ba ñ maa bu yaayamã sere ka baadommaã.

¹¹ Ba koo win siribu wa. Saa ye sãara ba koo gia ma wiya u sãa Yinni Gusunã.

Gari yi ba gerua Edãmuban sã

¹² Wee ye Yinni Gusunã u gerua. U nee, yèn sã Edãmuba ba tora ba Yudaba mãru kãsie,

¹³ yen sã tẽ, u koo bu nãmu demie kpa u tãmbu ka sabenu go. U koo de ben tem mu ko bansu saa Temanin di n ka da Dedaniã, kpa men tãmbu bu gbisuku tabu sã.

¹⁴ U koo de win tãmbu Isireliba bu bu mãru kãsie. Ba koo bu kua nge me win mãru ya kpãaru ne kpa bu gia ma ba ku ra ñun tore kam. Wi, Yinni Gusunãwa u yeni gerua.

Gari yi ba gerua Filisitiban sã

¹⁵ Wee ye Yinni Gusunã u gerua. U nee, wee Filisitiba ba Isireliba mãru kãsie ka dam domi ba sãawa ben yiberẽba saa yellun di.

¹⁶ Yen sã tẽ, u koo bu win nãmu demie kpa u be kpuro kpeerasia be, be ba wee Keretin di ba ka wãa nim wõkun goorã.

¹⁷ U koo bu seeyasia u mãru kãsia ka dam. Saa ye sãara ba koo gia ma wiya u sãa Yinni Gusunã.

26

Gari yi ba gerua Tirin sã

¹ Isireliban yorun wã wãkura tiasen surun tã gbiikiru sãara Yinni Gusunã u ka Esekieli gari kua. U nee,

² tãnun bii, wee Tirigibu ba Yerusalemu yẽemã ba m, wee ya kam kua yèn mi gia tãmbu ba ra raa kpe bã n gam dã. Tẽ ben mi gia tãmba koo wura kpa be, bu gobi ko. Domi Yerusalemu ya kua bansu.

³ Yen sã tẽ, Yinni Gusunã u koo Tiri ye mãru seesi u de bwese dabinu nu ye wãri nu teria nge me daara ra nim yibu.

⁴ Kpa nu yen gbãranu kãsuku ka yen tabu durãbun kuku yenu. Nu koo ye kpuro kerawa mam mam kpa Tiri ye, ya n sãa nge kpee saara.

⁵ Ya koo kowa nge tem bureru te ta wãa nim wõku sã mi surãkãba ba ra ben yãakoronu kewe. Yinni Gusunãwa u yeni gerua. Bwese tukunu nu koo na nu wuu ge wãri.

⁶ Kpa nu be ba wãa gen turuku go go. Saa ye sã, ba koo gia ma wiya u sãa Yinni Gusunã.

⁷ Wee ye Yinni Gusunã u maa gerua. U nee, u koo de Babilonin sina boko wi u sinambu kpuro dam kere u na saa sã yẽsan nãm geu gian di u Tiri ye wãri. U koo na ka dumi ka tabu keke be dumi gawe ka sere maasãbu ka tabu kowo dabi dabinu.

⁸ U koo Tirin baru kpaanu kpuro kpeerasia. Tabu kowobu ba koo kuku yenu gbe kpa bu tabu sãa kpĩ ba n terenu neni bu ka tii ganã.

⁹ Ba koo Tiri yen gbāranu kāsuku bu suriri ka ben tabu yānu.

¹⁰ Kpa ben dumi dabi dabi ten tua yu ye wukiri kpa yen gani yi n diirimō maasabun wākinun sō ka tabu kēkē ben wākinun sō. Domi ba koo Tiri ye wāriwa nge wuu ge ba kamia kō.

¹¹ Ba koo ka dumi swēε kpuro swīiwa kpa ba n tambu goomō ka takobi kpa bu yen būu sāa yenun gbereba suriri bēn sō ya woo kanamō.

¹² Ba koo yen dukia ka yen kia ni ya dōramō gurawa nge ye ba tabu diima kpa bu yen gbāranu ka yen dii geenu kāsuku bu suriri kpa bu yen kpenu ka yen dāa ka yen kēki gura bu sure nim wōku sō.

¹³ U koo de ben womusu su nōru ko. Ba ñ maa mārākunun swīi nōmō mi.

¹⁴ U koo de yu kowa nge kpee saara yēn wōllō surākōba ba ko n da ben yāakorōnu kewe. Ba ñ yen bansu seeyamō. Wi, Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

¹⁵ Wee ye Yinni Gusunō u gerumō Tiri yen sō. U nēε, be ba wāa n toma nim wōkun goorō, bà n nua Tiri ya bansu kua ma ba be ba mēεra wan weeweenu nōmō, ba koo diiri.

¹⁶ Wee tem mēn kparo be ba wāa nim wōkun bera gia kpuro ba koo se ben sina kitanun di bu ben yabe bakanu ka ben yabe ni ba sōma doke potiri ba n wurure ba n sō temō. Saa kpuro sō, ba ko n berum soorewa kpa ba n nuki sankire Tirin sō.

¹⁷ Ba ko n gōwuri mō Tirin sō ba n mō, wee ya kam kua ye, ye ya raa yīsiru yara mi. Ye, yēn tambu ba raa dabiru bo nim wōkun bera mi gia.

Beya ba raa maa dam bo,
ma be ba ka bu sikerene ba bu nasie.

¹⁸ Wee be ba wāa tem bureno
ba diirimō Tiri yen kam kobun sō.

Be ba toma ba ka wāa nim wōkun goorō
ba nande yen kpeerun sō.

¹⁹ Wee ye Yinni Gusunō u maa gerua. U nēε, u koo de Tiri yu ko bansu kpa goo u kun maa wāa mi. Sanam mēya u koo de nim wōkun nim mu ye wukiri kpa ye kpuro yu num ya n wāa gāribun wāa yerō mi yeruku tamba kpī.

²⁰ U koo de yu da sere tem sōwō mi yeruku tamba wāa kpa ya n kōre mi. U koo de ya n wāa mi ka gāribu. Goo kun maa sinamō ye sō. Ya ñ maa ayeru wasi wasobun suunu sō.

²¹ Tamba koo nanda ye ya koo ye deeman sō. Ya ñ ko ya n maa sāa gāanu. Domi ba koo ye kāsukuwa mam mam kpa bu ye kasu bu bia. Yinni Gusunōwa u yeni gerua.

27

Wuri yi ba kua Tirin bansun sō

¹ Esekieli u nēε, Tiri, Yinni Gusunō u man sōwō u nēε,

² n nun gōwuri kuo,

³ n nun sō n nēε, wunε Tiri a wāawa nim wōkun goorō ma a ka bwese dabinu tenkuru mō. Ye Yinni Gusunō u gerua wee. U nēε, wunε Tiri, a ra raa nēε, a sāawa wuu burō.

⁴ Wunen dam mu wāawa sere nim wōkuo.
Be ba nun bana, ba nun kuawa nge goo nimkuu burō.

⁵ Ma ba wunen wasi kua ka dāa ye ba mō sipere ye ya wee Senirin di.
Ma ba dāa ye ba mō seduru ye ya wee Libanin di sua
ba ka wunen beku soretiru kua.

⁶ Ma ba wunen sesenu kua ka Basanin dāa gea ye ba mō seeni.
Ma ba wunen kitanu kua ka dāa ye ba mō buyi
ye ba ka na saa Kitimun di
ma ba nu suunu donnu mani.

⁷ Ma ba beku ni ba koo nun karea kua Egibitiō ka wēε damgii

ba sōma doke.

Beku ni, nu sāawa nge wunen gidi bōra.

Ma ba beka ye ya ra wunen kianu wukiri kua ka wēε gaaduragii, ka maa wēε wunəmgii yi yi wee saa tem bure te ba m̀ Sipun di.

⁸ Sidonigibu ka Aafadiba ba ra wunen sēsenu bwie

kpa wunεgii be ba yēru bo ba n bu kpare.

⁹ Gebalin nōman sōm kowo be ba sōma ye yē sāa sāa,

bera ba ra wunen wōrusu kōre.

Be ba tenkuru m̀ ka goo nimkusu kpuro,

ba ra yōrewa wunen mi bu wunen kiaru dwe.

¹⁰ Pēesiba ka Ludiba ka Putigibun tii ba raa sāawa wunen tabu kowobu.

Ba sāawa tabu durōbu ka gem.

Wunen miya ba ra ben tērenu ka ben sii furō kākōnu bwē

kpa ye kpuro ya n nun bēεε doke.

¹¹ Aafadiba ka wunen tiin tabu kowoba ba ra wunen gbāraru kōsu bu ka sikerena. Tabu kowo damgibu gaba ba ra maa wunen kuku yenu kōsu. Wunen gbārarōwa ba ra ben tērenu bwē kpa nu n nun bēεε doke.

Tiri ya sāawa wuu bōkō

gèn mi ba ra tenkuru ko

¹² Tiri, wunen arumani bakan sōna Taasisigibu ba ra tenkuru nε wunen mi. Beya ba ra n ka kianu naamō wunen yaburō. Niya sii geesu, ka sii wōkusu, ka sii kpikisu, ka sii pēεrum.

¹³ Wunε ka Gerekiba, ka Tubaligibu, ka Mēsεkigibun tii i ra tenkuru koosinε. Ba ra ka nun yobu ka gāa ni ba seka ka sii gandu kiaru dweeri.

¹⁴ Togaamagibu ba ra maa dumi yi ba ra ka sōmburu ko ka yi ba ra ka tabu de ka ketekunu dōram nε wunen yaburō.

¹⁵ Wunε ka Dedanigibu ka be ba wāa tem bureru gia kpuro i ra maa tenkuru koosinε. Ba ra nun wunen dibu kōsie ka suunu donnu ka dāa ye ba m̀ ebeni.

¹⁶ Wunε maa ka Sirigibu i ra tenkuru koosinε. Gāa dabina ba ra nun dweeri kpa bu ka nun kpee gobiginu naawa ni nu sāa nge yaka bekusu, ka beku gaaduraginu, ka beku ni ba sōma dokea, ka beku ni ba kua ka wēε damgii, ka nim wōkun kpee buranu,* ka kpee gobigii ni nu sōri.

¹⁷ Wunε ka Yudaba ka Isireliba i ra tenkuru koosinε. Ba ra ka nun alikama ye ya wee Minitin di ka pēε bwese bweseka ka tim ka gum ka sere gum sawaram kiaru dweeri.

¹⁸ Wunε ka Damasigibu i ra tenkuru koosinε wunen arumani bakan sō. Ba ra ka nun tam mε mu wee Helubonin di ka wēε kpiki yi ba kua ka yāa sansu kiaru dweeri.

¹⁹ Saa Usalin di, Yafanigibu ka Gerekiba ba ra ka kianu nε wunen yaburō. Niya, sisu ka dāa gaa ka sere dāa kiki nubu durorugisu kpa bu ka nun ye kpuro kiaru dweeri.

²⁰ Wunε ka Dedanigibu i ra tenkuru koosinε kpa bu nun gaari beka dōre.

²¹ Wunε ka Daarububa ka Kedaan wirugibu i tenkuru koosinamō. Ba ra nun kiaru dweeriwa ka yāa kpemminu ka yāa kinenu ka sere maa bonu.

²² Wunε ka Seban tenkuba ka Ramagibu i ra tenkuru koosinε. Ba ra ka turare ye ya gea bo nε wunen yaburō ka kpee gobiginu bwese bweseka ka sere maa wura.

²³ Wunε ka Haranigibu ka Kannεgibu ka Edenigibu ka Seban tenkuba ka Asirigibu ka Kilimadigibu i ra tenkuru koosinε.

²⁴ Yāa gobigina ba ra ka nun kiaru dweeri. Yāa ni ba ra ka nε wunen yaburō niya, yabe gaaduraginu ka yabe ni ba sōma doke ka beka ye ba sōma doke ka sere maa wēε damgii yi ba tara.

Ba Tiri gəə swīyammε

* 27:16 - *nim wōkun kpee buranu* Ya sāawa yaa piibu gagun kukunu ni ba ra ka bura yānu ko.

25 Taasisin goo nimkusa su ra n wunen kianu sɔɔwa.
 Ma wunen dukia ka wunen beere ya kpɛa nim wɔkun bera mi gia.
 26 Goo temɔbu ba ka nun bɔsu nim bakam sɔɔ.
 Adama woo gaga koo na saa sɔɔ yari yerun di
 gu nun kɔsuku nim wɔku gen suunu sɔɔ.
 27 Wunen dukia ka wunen kianu
 ka be ba ra wunen sɛsɛnu bwie ka be ba ra bu kpare
 ka be ba ra wunen wɔrusu kɔre ka wunen kia dɔrobu
 ka wunen tabu kowobu ka sere be kpuro be ba wɔa wunen tii sɔɔ
 ba koo num nim wɔkun sɔɔwɔ dɔma te a wɔruma.
 28 Be ba ra nun kpare ba koo kuuki ko
 kpa nim wɔkun goonu nu diiri.
 29 Be ba wunen sɛsɛnu bwiamɔ ka be ba bu kpare,
 be kpuro ba koo sarawa wunen min di bu na tem dirɔɔ.
 30 Ba koo nɔɔgiru sua
 bu nun wuri kɔsi koosi
 kpa bu tii tua wisi winɔ
 bu bindi torom sɔɔ nuku sankiranun sɔ.
 31 Ba koo ben winu kɔni wunen sɔ,
 kpa bu saakiba dewe
 bu nun gɔɔ swiia nuku sankiranun sɔ.
 32 Ben nuku sankira ni sɔɔ,
 ba koo nun womu koosi bu nee,
 wunɛ Tiri, a n ka wuu gagu weenɛ.
 Wee a kam kua nim wɔkun suunu sɔɔ.
 33 Sanam mɛ a wunen tenkuru mɔ tɔn dabira a ra diisie.
 Wunen dukia ka wunen kianun kpɛarun sɔ,
 a dera sinamba kua dukiagibu.
 34 Adama a kɔsikira a wɔri nim wɔkun sɔɔwɔ
 ma wunɛ ka wunen kianu ka wunen tɔn dabi te kpuro i nim diira.
 35 Be ba wɔa tem burenu sɔɔ ba nuki sankire wunen sɔ.
 Ma ben sinambu ba berum soore ba wuswaa burisinɛ.
 36 Tem tukum tenku be ba koo sara mi, biti koo bu mwa
 kpa bu nun wia koosi.
 Domi a kam kua.
 A n kaa n maa wɔa sere ka baadomma.

28

Gari yi ba gerua

Tirin sunɔn sɔ

1 Yinni Gusunɔ u gerua u nee,
 2 tɔnun bii, a Tirin sunɔ sɔɔwɔ a nee, ameniwa ne, Yinni Gusunɔ na gerumɔ. Na nee, wee
 u tii sua sere u gerumɔ u mɔ, wiya u saa Gusunɔ. Ma u sɔ Gusunɔn sina kitaru wɔllɔ nim
 wɔkun suunu sɔɔ. Adama u n yɛ ma u sɔawa tɔnu, n n mɔ Gusunɔ, baa mɛ u tamaa win
 bwisikunu sɔawa teenu ka ne Gusunɔginu.
 3 U tamaa u Danieli bwisi kere ma asiri gaa kun nɔn berue.
 4 Win yɛru ka win bwisin sɔ u tii kua dukiagii. U wura ka sii geesu yibia win arumanin
 beru yerɔ.
 5 Win bwisi beke ka win tenkurun sɔ, win dukia ya kuura. Ma u tii sua dukia yen sɔ.
 6 Yen sɔna ne, Yinni Gusunɔ na nee, yen sɔ u tamaa win bwisikunu nu sɔawa teenu ka
 neginu,

⁷Yen sōna kon nùn tən tukobu kparema be ba nuki sosum bwesenu kpuro kere. Ba koo nùn takobi sākiri bwisi beke yin sō kpa bu win beere ye disi doke.

⁸Ba koo nùn surewa gōribun wāa yerō, kpa u gbi nim wōkun suunu sō nge wi ba sākura.

⁹Saa ye sō, bà n nùn goobu (200) na, u koo kpī u maa nee, u sāawa Gusunō? Aawo, u ko n sāawa tōnu, n n̄ mō Gusunō, wi u nùn goomān nōmā.

¹⁰U koo gbiwa nge wi u kun Gusunō yē. Tən tukoba ba koo nùn go. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹¹Yinni Gusunō u maa nee,

¹²tōnun bii, a maa gō swīyō Tirin sunān sō. A nùn sōwō a nee, amēniwa ne, Yinni Gusunō na gerumō. Na nee, wee u raa sāa wi u yiban yīreru bwisi sō ka buram sō.

¹³U raa wāawa Edeñiō, Yinni Gusunōn gbaarō. Ma ba nùn kpee gobigii bwese bweseka dokeye ni nu nōni swāaru mō ka dām buuru ka digi ka wuru beku ka swāaru ka boogu ka swāaru ka sere maa wuru beku ka wura. Ma ba nùn gāasu ka guunu soowammē ni ba ka wura. Ma ba nùn gāasu ka guunu soowammē ni ba sōru kua win marubun tōrun sō.

¹⁴U raa sāawa nge wōllun kōso ma u kasa derie. Ma na dera u wāa nen guu dērarō u sīimō kpee ni nu ballimān wōllō.

¹⁵Saa mìn di ba nùn taka kua, win daa ya wāwa sere n ka girari tō te ba daa kōsa gaa wa wi sō.

¹⁶Win tenkurun kpāaru ta dera u bōbunu ka keeta wōri. Yen sō, kon nùn sura saa nen guu dēra ten min di, wi, wi u sāa nge wōllun kōso mi. Kon de u doona saa kpee ni nu ballimō min suunu sōn di.

¹⁷U tii sua win buram sō ma u win bwisi ka win beere ye kpuro sankā. Yen sō, kon nùn kō temō kpa sinam be ba tie bu nùn ka.

¹⁸Win durum kpāaru ka win keeta ye u mō tenkuru sōn sō, u win wuun sāa yenu disi doke. Yen sō, kon de dō u se win tiin min di kpa u nùn gōsia torom tən be ba nùn mēran nōni biru.

¹⁹Saa ye sō, bwese ni nu nùn yē kpuro nu koo bitu kowa, domi u koo kam ko. U n̄ ko n maa wāa sere ka baadomma.

Gari yi ba gerua Sidonin sō

²⁰Yinni Gusunō u Esekieli sōwō u nee,

²¹tōnun bii, a mērio Sidonin bera gia kpa a ye gerusi.

²²A nee, amēniwa ne, Yinni Gusunō na gerua. Na nee, wee kon ye wōri. Kon ye nen dam sōsi kpa bu man beere wē yen suunu sō. Nā n ye siri, ma na ye sōsi ma na sāawa Dēro, saa yera ba koo gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

²³Kon de baranu nu ye wōri. Kon de bu tambu go yen swē sō. Tamba koo wōruku bu gbisuku taa bi ba koo ye wōrima beri berikan din sō. Saa ye sōra ba koo gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

Isireliba

ba ko n wāa bōri yendu sō

²⁴Bwese ni nu Isireliba sikerene nu bu gema nu n̄ ko n maa sāa nge saku ni nu bu mēra mō nu gēekumō. Saa yera ba koo gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

²⁵Amēniwa ne, Yinni Gusunō na maa gerua. Na nee, sanam mē kon Isireliba mennama bwese tukunun suunu sōn di mi ba yarine, kon sōsi bwese tuku nin nōni biru ma na sāawa Dēro. Saa ye sōra Isireliba ba koo da bu sina ben temō mē na ben baaba Yakōbu wē.

²⁶Ba koo sina bōri yendu sō. Ba koo dia bani kpa bu resemba duure. Ba ko n wāa bōri yendu sō domi kon be ba ka bu sikerene ba bu gema siri n seeyasia. Saa ye sōra ba koo gia ma nēna na sāa Gusunō ben Yinni.

29

Gari yi ba gerua Egibitin sã

¹ Isireliban yorun wã wàkurusen suru wàkurusen sã wàkura yiruse sãra Yinni Gusunã u Esekieli sãwa u nɛɛ,

² tɔnun bii, a wunen wuswaa kisio Egibiti sunan mi gia kpa a wi, ka win temgibu kpuro sã

³ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunã na gerua. Na nɛɛ, wee kon nùn wàrima wi, wi u sãa nge karaku ge ga nanum mɔ ga kpĩ daa te ba m̀ Niluã. Ma u gerumã u m̀, daa te, ta sãawa wigiru domi wiya u tu kua.

⁴ Kon kàkɔnu sãre win baa saburosu sã kpa n de daa ten swɛɛ yi n sãre sãre win koko wàrukisã. Kpa n nùn gawa n yara daa ten min di ka swɛɛ yi sannu.

⁵ Kpa n nùn sua n kã gbaburã ka swɛɛ yi kpuro. U koo wàriwa yakasã. Goo kun nùn seeyamã, goo kun maa nùn dɔbamã. Gbeeku yɛɛ ka gunãsa su koo win goru di.

⁶ Saa ye sãra Egibitigibu kpuro ba koo gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunã.

Domi somi te u Isireliba kua ta sãawa nge kabaru, ta ñ dam mã.

⁷ Ba nùn tãsisì ma u bãra ben nɔmaa u ben senu mɛɛra kua ma u dera ba suba.

⁸ Yen sã, wee ye nɛ, Yinni Gusunã na gerumã. Na nɛɛ, kon de bu nùn wàrima ka takobi kpa n de bu win tɔmbu ka yɛɛ kpuro go.

⁹ Egibitin tem mu koo ko bansu kpa bu gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunã.

Domi yen sunã u nɛɛ, wiya u daa te ba m̀ Nilu mã. Wiya u maa be tu kua.

¹⁰ Yen sã, kon wi ka win daa te wàrima. Kpa win tem mu ko bansu saa Migidolin di n ka da Asuanã ka Etiopin tem não bura yenã.

¹¹ Tɔnu kun maa sarã mi, mɛya yaa gaa kun maa sarã mi. Ya koo kowa wão weeru goo kun maa wãa mi.

¹² Wão weerun baa são, kon de Egibitin tem ka yen wusu su ko bansu n kere bansu kpuro. Kon bu yarinasia n de ba n wãa bwese tukunun suunu são.

¹³ Amɛniwa nɛ, Yinni Gusunã na maa gerua. Na nɛɛ, wão wee ten biru, kon Egibitigibu mennama bwese tukunun suunu sãon di mi ba yarinɛ.

¹⁴ Be, Egibitigii be ba raa yoru dimã kon ka bu wurama ben temã bera mi ba m̀ Paturãsi. Miya ba koo bandu swĩi te ta ñ dam mã.

¹⁵ Ta ko n sãawa ban te ta piiburu bo kpa ta kun dam mã bwese ni nu tie são. Kon tu kawawa kpa tu ku raa ka bwese ni nu tie taare.

¹⁶ Isireliba ba ñ maa tu naanɛ m̀. Ba ñ maa dão ten mi, bu somiru kana ye ya ko n sãa ben durum. Saa ye são, ba koo gia ma nɛna na Yinni Gusunã.

Nɛbukanɛsaa u koo Egibiti

tabu wàri u mwa

¹⁷ Isireliban yorun wão yɛnda nãobu ka yirusen suru gbiikoon tão gbiikiru sãra Yinni Gusunã u nɛɛ,

¹⁸ tɔnun bii, wee Nɛbukanɛsaa Babilonin sina boko u dera win tabu kowobu ba sãm sɛsɔginu kua bu ka Tiri kamia. Adama win tabu kowo be kpuro ba wii kpaki kua ma ben senu potikira. Ka mɛ, Babilonin sina bokon tii ka win tabu kowo be, ba ñ arufaani gaa wa sãmbu te são, te ba kua.

¹⁹ Yen sãna nɛ, Yinni Gusunã na nɛɛ, kon Babilonin sina boko Egibitin dukia kpuro wẽ. U koo ben yãnu gura kpa nu n sãa win tabu kowobun kãsiaru.

²⁰ Kon nùn Egibiti wẽwa ya n sãa win sãmbu te u kuan kãsiaru. Domi nɛna, wi ka win sãm kowobu ba sãmburu kua.

²¹ Yen tão te, kon Isireliba dam kẽ kpa n maa wunɛ tɔnun biin não wukia a ka bu gari ko kpa bu gia ma nɛna na sãa Yinni Gusunã.

30

Yinni Gusunə

u koo Egibiti seeyasia

- ¹ Yinni Gusunə u nεε,
² tənun bii, a Egibitigibu gerusio kpa a bu sɔ a nεε, aməniwa nε, Yinni Gusunə na gerua. Na nεε, wee tɔɔ kɔsura wee. Bu weeweenu koowo.
³ Tɔɔ te, ta sisi tɛ sɔɔ nε, Yinni Gusunə kon bu wəri. Wee ta mam turuku kua. Ta ko n sɔawa yam wɔkuru.
⁴ Tabu koo na Egibitiə kpa bu tən dabiru go mi, bu ben dukia gura kpa tem mε, mu ko bansu, kpa nuku sankira bakanu nu n wāa Etiopiə.
⁵ Etiopigibu ka Putigibu ka Ludiba ka Daarububa kpuro ka Libigibu ka sere maa nən tambu Isireli be ba ka bu nɔɔ tia sɔa ba koo wəruku bu gbisuku taa bi sɔɔ.
⁶ Nε, Yinni Gusunə na maa gerua na nεε, be ba ka Egibitigibu yinamə mi, ba koo bu go tabu sɔɔ saa Migidolin di n ka girari Asuanio kpa dam mε Egibitigibu ba raa ka tii sue mi, mu kpe. Nε, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.
⁷ Ben tem mε, mu koo ko bansu n kere tem mε n tie handunia sɔɔ. Ben wusu su koo kowa bansu mam mam n kere wuu si su tie.
⁸ Nà n Egibitigibu dɔɔ sɔkuma ma na dera be ba ka bu yinamə min dam mu kpa, saa ye sɔɔra ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunə.
⁹ Yen tɔɔ te sɔɔ, kon sɔmɔbu gəri goo nimkusu sɔɔ bu Etiopigii be ba raa wāa bəri yendu sɔɔ nandasia kpa bu berum soora Egibitigibun wahalan tɔɔ te sɔɔ, te ta sisi.
¹⁰ Nε, Yinni Gusunə na nεε, kon sina boko Nebukanəsaa dendi n ka Egibitin tən dabi te kpuro kpeerasia.
¹¹ Wi, ka win tabu kowo wənwəndu sarirugii be, ba koo na bu tem mε wəri bu kpeerasia. Ba koo Egibitigibu go ka takobi kpa gonu nu yibu tem mε kpuro sɔɔ.
¹² Kon de daa te ba mɔ Nilun kəri yi gbera kpa n Egibitin tem tən kɔsobu nɔmu beria. Tən tukobu ba koo na bu ye kpuro kam koosia. Nε, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.
¹³ Nε, Yinni Gusunə na maa gerua na nεε, kon Nɔfun bũu turanun bwāarokunu kpuro kɔsuku. Goo kun maa bandu dimə Egibitiə. Kon dewa tem mε, mu berum duura.
¹⁴ Kon Paturəsi kpeerasia kpa n Soani dɔɔ mɛni kpa n maa Tebesi siri.
¹⁵ Kon ka Sini mɔru ko ye, ye ya sɔa nge Egibitigibun gbāra bakaru kpa n Tebesin tən dabi dabi te go.
¹⁶ Kon Egibiti dɔɔ sɔku kpa Sini yu burisina. Ba koo Tebesin gbāraru kɔra kpa yiberɛba bu Nɔfu kamia sɔɔ sɔɔ gbāara.
¹⁷ Ba koo Onin aluwaasiba ka Pibesetigibu go ka takobi. Wuu si kpuron tamba ba koo yoru mwa.
¹⁸ Nà n Egibitigibun dam bua mε ba mɔ ba ka tambu yoru diisie, ma dam mε ba raa ka tii sue mi, mu nɔru kua, yam mu koo tıra Tapanesiə kpa bu yen tambu yoru mwɛɛri.
¹⁹ Kon Egibitigibu siri kpa bu gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunə.

Babilonin sina boko

u sɔawa Gusunən denditia

- ²⁰ Isireliban yorun wɔɔ wɔkura tiasen suru gbiikoon sɔɔ nɔɔba yiruse sɔɔra Yinni Gusunə u gerua u nεε,
²¹ tənun bii, na Egibitin sunən gāseru bua. Wee, ba n wa wi u koo nùn bɛkia. Domi ba n win mɛera ye bɔkue u sere nεε, u koo kpī u takobi nɛnɛ.
²² Wee na Egibitin sunə wi wərim wee. Kon win gāsenu kpuro bɔku te ta gea sɔa ka te ta n gea sɔa. Kon de takobi yu wəruma win nɔman di.
²³ Kon Egibitigibu yarinasia bu da bwese tukunun suunu sɔɔ. Kon de bu da tem baamere sɔɔ.

²⁴ Kon Babilonin sina boko dam wē kpa n nūn nen takobi nōmu beria. Adama kon Egibitin sunən gāseru bua kpa u weeweenu ko Babilonin sina bokon wuswaa nge u gəə dəə.

²⁵ Kon Babilonin sina boko dam wē kpa Egibitin sina bokogim mu kpe. Nà n nen takobi Babilonin sina boko nōmu beria, ma u ka ye Egibitigibu wəri, saa ye səəra ba koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunə.

²⁶ Kon Egibitigibu yarinasia bu da bwesenu kpuro səə. Kon dewa bu da tem baamere səə. Saa ye səəra ba koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunə.

31

Egibitin sina boko u sāawa

nge dāa ye ba m̀ sɛduru

¹ Isireliban yorun wəə wəkura tiasen suru itasen təə gbiikuru səəra Yinni Gusunə u nɛɛ,

² tənun bii, a Egibitin sunə ka win tən dabi dabi te səəwə a nɛɛ,

wara ka nūn weenɛ win kpāaru səə.

³ Wee u sāawa nge Libanin dāa ye ba m̀ sɛduru.

Yen kāasi yi wā

ma yen wurusu kubenu sāa.

Ma ya gunu ya guru winu girari.

⁴ Gura ya ye kpēasia.

Nim mɛ mu dua tem səə mu dera ya gunia.

Nim mɛ kpuro mu kokuməwa mi yen gbini yi wāa.

Min diya mu kokumə mu daamə dāa ni nu tien mi.

⁵ Yen sōna ya kpēa ya dānu kpuro gunum kera.

Yen kāasi yi dabia ma yi teria.

Domi ya nim waamə too.

⁶ Gunəsu na su sin sokunu kua yen kāasia.

Ma gbeeku yɛɛ na yi maruramə yen kəkərə.

Ma bwese dabira na ta sō yen saarə.

⁷ Ya sāawa dāa buraru

ma ya gunu ya kāasi dēu.

Domi yen nuwi yi duawa sere tem səəwə mi nim mu kpā.

⁸ Baa nɛ, Gusunən dāa gbaa te ba m̀ Edeni səə,

sɛduru gaa sari ye ya ka ye weenɛ.

Mɛya dāa ye ba maa m̀ sipɛɛ yen gaa sari ye ya kāasi bure mə nge ye.

Dāa wuru bakasu gasu maa sari si su ka yegisu weenɛ.

Dāru garu sari te ta ka ye buram nɛ.

⁹ Kāasi bureya na ye wē sere dāa ni nu wāa nɛ, Gusunən dāa gbaa te ba m̀ Edeniə nu nisinu seewa.

Egibitin sunə u koo bəəra

nge dāa ye ba m̀ sɛduru

¹⁰ Wee ye nɛ, Yinni Gusunə na gerua. Na nɛɛ, sɛduru ye, ya kpēa ya guru winu girari. Ma ya tii sua.

¹¹ Yen sōna kon ye gira kpa n ye sina boko wi u sinambu kpuro dam kere nōmu beria kpa u ye kua nge mɛ yen torara nɛ.

¹² Tən tuko be ba nuku kəsuru bo ba koo ye kī bu sura bu kō. Kpa yen kāasi yi wəri guunu ka wəwi səə kpa yi bəəkira tem mɛ kpuron wəwi səə. Kpa tən be ba raa wāa yen saarə bu yarina bu ye deri.

¹³ Yen bīrun wəlləwa gunəsu su koo na su sina. Kpa gbeeku yɛɛ yi yin wāa yeru ko yen kəkərə.

¹⁴ Yeni ya koo koorawa kpa dāa ni nu nim waamə nu ku raa ka gunia nu guru winu girari nu sere tii sua nin gunum sō. Domi dānu ka tambu kpuro ba koo gbiwa bu da bu gəribu deema.

¹⁵ Wee ye nε, Yinni Gusunə na gerumə. Na nεε, dəma te seduru ye, ya koo du gəribun wāa yerə, kon de taka kora ye ya wāa yam mi kpuro yu gəə wooru sina. Kon nim yərasia yen sō, kpa n de daanu nu kokubu yōra. Kon maa de yam mu tīra Libaniə, kpa n dānu gberasia yakasə.

¹⁶ Sanam mε kon de seduru ye, yu wəruma yu da gəriə ka tən be ba dəə mi sannu, be ba koo yen wərumaan damu nə ba koo diiri bεrum sō. Gbaa te ba mə Edenin dāa ni nu buram bo ka ni nu gea sāa ni kpuro ni nu gesi nim waamə Libaniə nu ko n nuku dobu məwa sere tem sōwə.

¹⁷ Nin tii nu koo sara nu da gəribun wāa yerə nu bu deema be ba go ka takobi. Ba raa sāawa yen dam ma ba wāa yen saarə təmbun suunu sō.

¹⁸ Edenin gbaa te sō, dāa gaa kun ka Egibitin sina boko nε buram sō ka kpāaru sō. Ka mε, ba koo nūn surewa gəribun wāa yerə tem sō sōwə ka dāa ni nu wāa Edeni mi sannu kpa u n kpī ka be ba go tabu sō ka takobi, be ba n Gusunə yēn suunu sō. Yeniwa ya koo Egibitin sina boko ka win tən dabi te kpuro deema. Nε, Yinni Gusunəwa na yeni kpuro gerua.

32

Ba koo Egibitigibu

ka ben sina boko gəə swīiya

¹ Isireliban yorun wəə wəkura yirusen suru wəkura yirusen tōə gbiikiru sōra Yinni Gusunə u nεε,

² tənun bii, a gəə swīiyə Egibitin sunən sō. A nūn sōwə a nεε, wee u sāawa nge gbee sunə kpembu bwesenun suunu sō.

Ma u maa sāa nge karaku nim wōku sō.

U ra tii kpare daa ten nim sō

kpa u ten nim buri ka naasu

kpa ten kurenu nu soona.

³ Yen sō, ameniwa nε, Yinni Gusunə na gerumə. Na nεε, kon nūn nεn yāakororu surema sanam mε tən dabinu nu mεnne kpa bu nūn gawa bu yama.

⁴ Kon nūn yarawa kasə kpa n nūn kō yakasə. Kon dewa gunəsu su na su sina win wəllə kpa gbeeku yεε yi nūn di.

⁵ Kon win yaa yariwa guunu wəllə kpa n ye ya tie taasi wəwi sō.

⁶ Kon de win yem mu n yari tem mē sō u wāa sere ka guunə kpa yem mu n yiba mēn wəwi sō.

⁷ Sanam mε u koo gbi, kon de wəllu tu tīra. Kon kperin yam bururam go kpa guru wiru tu sōə wukiri, kpa suru u ku maa yam bururasia.

⁸ Kon wəllun fitilanu kpuro go win sō. Kpa n de yam mu tīra win tem sō. Nε, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

⁹ Kon de bwese dabinu nu biti soora nū n win kpeerabun labaari nua, baa ka tem mε u n yē.

¹⁰ Kon de bwese ni, nu n biti soore win sō. Kpa nin sinambu ba n diirimə bεrum sō sanam mε kon nεn takobi fīa ben wuswaaə. Sanam mε u koo kpeera mi, ba ko n diiriməwa saa kpuro sō, ben baawure u n ka win wāaru nande.

¹¹ Domi ameniwa nε, Yinni Gusunə na gerumə. Na nεε, Babilonin sina bokon tabu kowobu ba koo nūn wəri ka takobi.

¹² Kon nūn tabu kowo damgibu be ba nuku kōsuru bo surema bu win tən dabi te go. Kpa Egibitin tii suabu bu kpe.

¹³ Kon win yaa sabenu go nim bakam bəkuə kpa tambu n̄ kun mε yaa sabenun naasu su ku maa nim mε buri.

¹⁴ Kon de mu kpunawa kpa mu n kokumə nge gum yarum. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

¹⁵ Nà n dera Egibiti ya kua bansu ma na yen dukia gura mam mam, na yen tambu kam koosia, saa ye sɔɔra ba koo gia ma nena na s̄a Yinni Gusunə.

¹⁶ Womu geniwa bwesenu kpuron tən kurəbu ba koo ko Egibiti ka yen tən dabi ten s̄o. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

Ba koo bwese ni ba kamia

gɔɔ swĩya

¹⁷ Isireliban yorun w̄ə wəkura yirusen suru wəkura yirusen s̄ə wəkura n̄əbuse s̄ə, Yinni Gusunə u nεε,

¹⁸ tənun bii, a gɔɔ wuri koowo Egibitigibun s̄ə kpa a de wunen gɔɔ wuri yi, yi bu sure sere tem s̄əwə gəribun w̄a yerə be ka bwese ni nu dam mən tambu.

¹⁹ A bu s̄əwə a nεε, ba tamaa ba gabu bεεε kerewa? Aawo! Ba koo dawa gəribun w̄a yerə ba n kp̄i mi sannu ka be ba kun Gusunə yē.

²⁰ Ba koo wərukuwa bu kpuna ka be ba go tabu s̄ə sannu. Wee, ba takobi woma kararun di bu ka be kpuro go.

²¹ Tabu durə damgii be ba w̄a gəribun w̄a yerə ka be, Egibitigibun somiə be ba gu, ba koo n̄əguru sua bu bu dam koosia bu nεε, be wee ba sarama be, be ba n̄ Gusunə yē. Wee ba kp̄i. Ba bu gowa ka takobi.

²² Meya Asirin sina boko ka win tən dabinu ba kp̄i ma ben sika ya n̄n sikerenε. Be kpurowa ba gu tabu s̄ə.

²³ Siki ni, nu w̄awa sere tem s̄ə s̄əwə, ma nu ka ben sina bokoguru sikerenε. Tabu s̄əra ba be kpuro go be, be ba raa nasie.

²⁴ Meya maa Elamun sina boko ka win tabu kowobu ba kp̄i. Ma win tabu kowobun sikinu wiguru sikerenε. Be kpurowa ba go tabu s̄ə be, be tamba raa nasie. Ba n̄ Gusunə yē. Wee ba w̄a sika sere tem s̄əwə. Ba sekuru s̄əwə gəribun w̄a yeru mi.

²⁵ Elamun sina boko ka win tabu kowobu ba kp̄i ka be ba go tabu s̄ə. Win tabu kowobun sika ya wiguru sikerenε. Be, be ba n̄ Gusunə yē ba gu tabu gberə. Beya tamba raa nasie. Be wee tē ba kp̄i ba sekuru s̄əwə ka be ba gu taa bii s̄ə.

²⁶ Mεseki ka Tubali ba kp̄i ka ben tabu kowobu kpuro. Ma tabu kowo ben sika begia sikerenε. Be, be ba n̄ Gusunə yē mi, ba guwa tabu s̄ə. Beya tamba raa nasie.

²⁷ Be, be ba n̄ Gusunə yē mi, ba n̄ ka bu yellun tabu durə damgibu mēnne ba sikua. Ba duawa gəribun w̄a yerə ka ben tabu yānu ba kpuna ben toranun s̄ə, ma ben takobiba ba kua ben leferi. N deema beya tambu ba raa nasie.

²⁸ Nge meya Egibitigibu ba koo maa gbisuku kpa bu bu sike tən be ba n̄ Gusunə yēn suunu s̄ə be, be ba go tabu gberə.

²⁹ Edəmuba ka ben sina asakpəbu ben tii ba w̄a gəribun w̄a yeru mi. Baa mε ba wərugəru m̄ə, ba bu gowa. Wee ba bu sikua ka be ba n̄ Gusunə yē sannu.

³⁰ S̄ə yēsən nəm geu gian sinambu ka sere Sidonigibu ba sara ba da gəribun w̄a yerə. Wee tən be, ba w̄a sekuru s̄ə baa mε ba raa bu nasie ben wərugərun s̄ə. Adama tē, ba da ba kp̄i ka be ba go tabu s̄ə sannu be, be ba n̄ Gusunə yē mi. Ba sekuru s̄əwə gəribun w̄a yeru mi.

³¹ Egibitin sina boko u koo bu wa kpa win laakari yu kpuna win tən dabi ten s̄ə ka win tabu kowobun s̄ə be ba go tabu s̄ə. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

³² Nà dera tambu ba ra n bεrum soore Egibitin sina boko win s̄ə. Adama tē, wi ka win tabu kowo be ba gu tabu s̄ə, ba koo bu sikewa be ba n̄ Gusunə yēn suunu s̄ə. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

*Yinni Gusunɔ u Esekieli kua
Isireliban kirɔ kowo
(I maa mɛrio 3:16-21)*

33

- ¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ,
² wunɛ tɔnun bii, a wunɛgibu Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, tabu b̀̀n wāa ben tem sɔɔ, ba ra gbamgba sowo gɔsiwa.
³ Saa ye sɔɔ, gbamgba sowo wi, ù n yiberɛba wa kpa u gbamgba so u ka wigibu nɔɔsia.
⁴ Wi u gbamgba ye nua, ma u ye atafiru kua, yiberɛ ù n ǹ̀n samba kua u go, saa ye sɔɔ, win yem mu koo wɔriwa win tii sɔɔ.
⁵ U koo gbiwa yèn sɔ u gbamgba ye atafiru kua. U kun daa ye atafiru kue, u koo raa win wāaru wɔra.
⁶ Su nɛɛ, gbamgba sowo wi, u yiberɛba waamɔ ba wee, ma u ǹ̀n gbamgba so u ka wigibu nɔɔsia. Saa ye sɔɔ, b̀̀n n goo samba kua ba mwa ba go, u koo gbiwa win durum sɔɔ. Adama gbamgba sowo win taarɛwa. Wiya ba koo wi ba go min yem bikia.
⁷ Tɔnun bii, wuna na gɔsa nge gbamgba sowo Isireliban suunu sɔɔ a ka bu kirɔ ko. A de a nɛn gari ka nɛn kirɔba swaa daki kpa a bu ye nɔɔsia.
⁸ Nà n tɛ nɛɛ, tɔn kɔso goo u koo gbi, ma a ǹ̀n kirɔ kue u ka win daa kɔsa ye deri, u koo gbiwa win durum sɔɔ kpa n nun win yem bikia.
⁹ Adama à n ǹ̀n kirɔ kua u ka win daa kɔsa deri, ma u yina u ye deri, yɛro u koo gbiwa win durum sɔɔ. Kpa wunɛ a wunɛn wāaru wɔra.

Wi u win daa kɔsa deri,

u koo wāaru wa

- ¹⁰ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, tɔnun bii, a Isireliba yeni sɔɔwɔ a nɛɛ, wee ba ra gere bu nɛɛ, ben toranu ka ben durum ya bu wāasi. Yen sɔna ba nɔni sɔɔre. Amɔna ba koo ka kp̄i ba n wāa.
¹¹ Adama a bu wisio a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, sere ka nɛn wāaru, na ǹ̀n tɔn kɔson gɔɔ k̄i. Na k̄iwa u ḡru gɔsia kpa u wa u n wāa. Yen sɔ, be, Isireliba bu ḡru gɔsio. Mban sɔna ba koo tii go.
¹² Tɔnun bii, a maa wunɛgibu sɔɔwɔ a nɛɛ, gemgii ù n kɔsa m̀̀, win gea ye u raa kua ya ǹ̀n win wāaru wɔramɔ. Tɔn kɔso ù n maa win daa kɔsa deri u gea m̀̀, win yellun daa kɔsa ye, ya ǹ̀n derimɔ u kam ko. Yen sɔna gemgii ù n kɔsa m̀̀, win yellun daa ya ǹ̀n win wāaru wɔramɔ.
¹³ Nà n gemgii sɔɔwa na nɛɛ, u ko n wāaru mɔ win daa gean sɔ, ma u tamaa win daa gea ye, ya tura, ma u seewa u daa kɔsa wɔri, u n yɛ ma kon win yellun daa gea ye duariwa. Kpa u gbi win daa kɔsan sɔ.
¹⁴ Nà n maa tɔn kɔso sɔɔwa na nɛɛ, u koo gbi, ma u ḡru gɔsia u win daa kɔsa deri, ma u gea m̀̀ u gem sw̄i,
¹⁵ ma u tɔruba ye u raa goo mwaari ka sere maa ḡa ni u raa gbɛna wesia, ma u nɛn woodaba mɛm nɔɔwammɛ be ba wāaru wɛɛmɔ, u ǹ̀n gbimɔ. U ko n wāawa ka gem, domi u gea m̀̀.
¹⁶ Kon win toranu kpuro duariwa kpa u n wāa domi u gea m̀̀.
¹⁷ Tɔnun bii, wunɛgiba nɛɛ, nɛn gere ye, ya ǹ̀n s̄a dee dee. Adama bera ba saka saramɔ.
¹⁸ Gemgii ù n win daa gea deri, ma u kɔsa m̀̀, u koo gbiwa kɔsa yen sɔ.
¹⁹ Tɔn kɔso ù n maa win daa kɔsa deri, ma u gea m̀̀, u ko n wāawa yen sɔ.
²⁰ Be, Isireliba ba nɛɛ, nɛn gari yi, yi ǹ̀n s̄a dee dee. Ba n yɛ ma kon baawure siriwa nge mɛ win daa ya nɛ.

*Ba koo Isireliban tem
kam koosia*

²¹ Sanam me Isireliba ba wāa yoru sɔɔ, ten wɔɔ wɔkura yirusen suru wɔkurusen sɔɔ nɔɔbuse sɔɔ, yera goo u kisirama Yerusalemun di. Ma u na Esekielin mi u nee, ba Yerusalemu mwa.

²² N deema yoka durɔ wi, u sere tunuma, Yinni Gusunɔ u Esekieli win dam wɛ, ma win yara kusiara. Ye durɔ wi, u na sisiru bururu win mi, yera u ka nɔn gari kua.

²³ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nee,

²⁴ tɔnun bii, wee ye tɔn be ba tiara Yerusalemun bansɔ ba gerumɔ. Ba mɔ, Aburhamu u wāawa wi turo. Ka me, u tem me mwa. Kaa sere gere besɛ be sa dabi, ma ba sun tem me wɛ?

²⁵ Yen sɔ, a bu sɔɔwɔ a nee, wee ye ne, Yinni Gusunɔ na bu sɔɔmɔ. Na nee, ba yaa temmɔ ka yen yem sannu. Ba bɔnu sɔamɔ, ma ba tɔmbu goomɔ. Yera ba tamaa tem me, mu ko n sɔa begim?

²⁶ Ben tabu yāna ba ra n naane sɔa. Ba ra n daa kɔsa mɔwa, baawure u ka win winsim kurɔ kpunamɔ. Yera ba tamaa tem me, mu ko n sɔa begim?

²⁷ A maa bu sɔɔwɔ a nee, ameniwa ne, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nee, sere ka nen wāaru, be ba wāa bansu sɔɔ mi, ba koo bu gowa ka takobi. Be ba wāa yakasu sɔɔ, gbeeku yeeya yi koo bu tem. Be ba maa kukua gbāra damginu sɔɔ ka kpee baaba sɔɔ, barara ta koo bu go.

²⁸ Kon tem me gosia bansu. Men dam mu koo kpe mɛn sɔ ba tii sue. Ba koo men guunu deri. Goo kun maa sarɔ mi.

²⁹ Nà n tem me bansu koosia mam mam n ka be, Isireliba seeyasia ben daa kɔsan sɔ, saa ye sɔara ba koo gia ma nena na sɔa Yinni Gusunɔ.

³⁰ Tɔnun bii, wunegibu Isireliba ba wunen faagi mɔ ganin bɔkuɔ ka dii kɔnnɔsɔ. Baawure u win winsim sɔɔmɔ u mɔ, a na su da su Yinni Gusunɔn gari nɔ.

³¹ Ma ba naamɔ dabi dabinu ba nun swaa daki. Adama ba n mɔ ye a bu sɔɔmɔ. Ba wunen gari yaakoru sɔa ma ba ben tii tiin arufaani naa gire.

³² Wee a sɔawa nge ben barɔ wi u dɔkɔru do. A maa bara soberu yɛ. Ba ra wunen kirɔba swaa daki kpa ba kun be mem nɔɔwe.

³³ Adama ye a bu sɔɔwa mi kpuro yà n koorɔ, ba koo gia ma nen sɔmɔ u wāa ben suunu sɔɔ.

34

Yinni Gusunɔ u Isireliban

kparobu gerusimɔ

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nee,

² wunɛ tɔnun bii, a Isireliban kparobu gerusio. A bu nen kirɔba sɔɔwɔ. Wee ye na bu sɔɔmɔ. Na nee, be, Isireliban kparobu, ba kuawa bɔrurobu. Domi ben tiin gariya ba mɔ. Ba n yāa gɔɔ nɔɔrimɔ.

³ Wee ba yāa ni nu gum mɔ goomɔ ba temmɔ ma ba nin bom nɔrumɔ. Adama ba n nu kparamɔ.

⁴ Ba n ni nu kpanamɔ somi. Ba n ni nu barɔ nɔɔri. Ba n ni nu mɛera wan bosu tim doke. Ba n ni nu geramɔ sure swaa gea sɔɔ. Mɛya ba n ni nu kɔara kasu. Adama ba nu dam dɔremɔwa.

⁵ Ma nu yarina domi nu n kparo mɔ. Nu kua gbeeku yeen dīanu.

⁶ Ma nu sirene guunu ka gungunu wɔllɔ nu yarine tem kpuro sɔɔ. Goo kun nin bwisikunu kue u sere mam nu kasum da.

⁷ Yen sɔ, be, Isireliban kparobu bu swaa dakio bu nɔ ye na bu sɔɔmɔ.

⁸ Ne, Yinni Gusunɔ, sere ka nen wāaru, na wa ma ba nen yāanu wɔri ba goomɔ. Ma nu kua gbeeku yeen dīanu yɛn sɔ nin kparoba kun nin bwisikunu kue bu nu nɔɔri. Ma ba sere ben tii nɔɔrimɔ.

⁹ Yen sɔ, bu swaa dakio bu nɔ ye na bu sɔɔmɔ.

¹⁰ Ne, Yinni Gusunɔ, na bu seesimɔ. Ba ñ ko n maa sãa nen yãanun kparobu bu sere nin arufaani di. Kon nu wɛra ben nɔman di, kpa nu kun maa sãa ben dīanu.

Yinni Gusunɔ u ko n sãa

win yãanun kparo

¹¹ Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na gerumɔ saa tɛn di. Na nee, nen tiiwa kon nen yãanu menna n nu nɔri.

¹² Kon nu mennawa nge me yãa kparo u ra win yãanu menne nù n yarina. Tɔɔ te nu yarina ta sãawa yam wɔku bakaru. Kon da n nu kasuwa baama mi nu yarine.

¹³ Kon nu yarama tem tukum di. Kpa n nu menna n ka na nin temɔ Isireliɔ. Kon nu kpara guunɔ ka wɔwi sɔɔ ka sere mi tamba wãa kpuro.

¹⁴ Kon ka nu da kpara yee geeru sɔɔ. Kpa nu di nu wɛra. Nu koo yɔ Isireliban guunɔ kpa nu yaka geesu wa nu di.

¹⁵ Nen tiiwa kon nu kpara kpa n de nu wɛra. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁶ Kon ni nu kɔra kasuma n ka na. Kpa n ni nu mɛera wan bosu tim doke. Kpa n maa ni nu barɔ nɔri nu dam ko. Adama kon ni nu bɔru go. Nen tiiwa kon nen yãanu kpara gem sɔɔ.

Gusunɔ

u win tumbu somiru wee

¹⁷ Wee ye ne, Yinni Gusunɔ na Isireliba be ba sãa nge yãanu sɔmɔ. Na nee, kon nin geenu ka kɔsunu wunana. Kon yãanu ka bonu wunana.

¹⁸ Domi yaka gee si nin ganu di su nu tura sere nu si nu ñ di taakumɔ. Nu nim gem nɔra n nu tura ma nu me mu tie taaka nu burisi.

¹⁹ Yaka si nu taaka mi, siya nen yãa ni nu tie nu dimɔ. Nim me nu maa burisi mi, meya nu narumɔ.

²⁰ Yen sɔna ne, Yinni Gusunɔ na nu sɔmɔ na mɔ, kon yãa ni nu bɔru ka ni nu woore wunana.

²¹ Domi ni nu bɔru nu ni nu woore ka kɔbi bɔrikiya nu yarinasia.

²² Wee na nu somiru wee. Kpa goo u ku raa maa nu mwɛeri. Kon nu siria.

²³ Kon nu kparo turo wɛ wi u koo nu nɔri. U koo yariwa nen sɔm kowo Dafidin bweserun di. U koo nu nɔri kpa u n sãa nin kparo geo.

²⁴ Ne Gusunɔ ko na n sãa nin Yinni. Kpa nen sɔm kowo Dafidi u n sãa nin kparo. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

²⁵ Na nɔ mwɛeru kua ma kon nu bɔri yendu wɛ. Kon de gbeeku ye kpurɔ yi doona tem minin di. Saa ye sɔɔ, nu koo kpɛ nu kpuna gbaburɔ ka dãa sɔwɔ.

²⁶ Kon de nu n wãa guu te na gɔsan bɔkuɔ. Kpa n nu domaru kua n de gura yu ne yen saa sɔɔ.

²⁷ Dãnu nu koo binu ma. Tem mu koo de dīanu nu ma, kpa baawure u n wãa bɔri yendu sɔɔ. Kon nen tɔmbun yorun yɔni kasuku kpa n bu yakia be ba bu yoru mwɛeran nɔman di. Kpa bu gia ma nena Yinni Gusunɔ.

²⁸ Tɔn tukobu ba ñ maa bu dimɔ. Gbeeku ye yi ñ maa bu mwɛerimɔ. Ba koo yariwa karin di. Goo kun maa bu narumɔ.

²⁹ Kon bu gbea wɛ ye ya koo yisuru yari. Ba ñ maa gɔrun wahala mɔ ben tem sɔɔ. Tɔn tukobu ba ñ maa bu sekuru dokemɔ.

³⁰ Ba koo gia ma ne Gusunɔ na sãawa ben Yinni. Nena na ka be, Isireliba wãa. Ba sãawa nen tumbu. Nena na yeni gerua.

³¹ Be nen tumbu, beya ba sãa nen yãa ni na nɔrimɔ mi. Domi na sãawa ben Yinni. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

35

Gari yi ba gerua Edamuban sɔ

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔwɔ u nee,

² tɔnun bii, a mɛɛrio Seirin guurun bera gia, kpa a tu sɔ a nɛɛ,

³ amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, wee kon tu wɔrima. Kon tu nɛn nɔmu dɛmiɛ kpa n tu ko bansu.

⁴ Kon ten wusu bansu koosia, kpa tu yɔra diiru. Saa ye sɔra ta koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

⁵ Wee ta ka Isireliba yibɛɛ tɛru nɛni sere ka gisɔ. Isireliban wahalan saa sɔ, ta bu takobi sɔkura sanam mɛ ben durum ya yewa.

⁶ Yen sɔ, nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, sere ka nɛn wɔaru, kon ten yɛm yari. Yɛm mɛ ta raa yari mi, mu ko n tu swi. Domi ta n tɔmbun yɛm yaribu yinɛ. Yen sɔ, ba koo ten tiin yɛm yari.

⁷ Kon de Seirin guu te, tu ko bansu. Kon be ba sarɔ mi kpuro go.

⁸ Tɔn be ba gon gonu nu ko n tɛriewa baama guunɔ ka gungunɔ ka wɔwi sɔ ka sere maa wɔrusɔ.

⁹ Kon de tu kowa bansu sere ka baadommaɔ. Goo kun maa sinamɔ ten wusu sɔ. Saa ye sɔra ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

¹⁰ Seiri ya nɛɛ, Isireli ka Yudan temgibu ba koo ko yegibu. Ya koo be kpuro mwa baa mɛ na wɔa mi.

¹¹ Yen sɔ, sere ka nɛ, Yinni Gusunɔn wɔaru, kon ye mɔru ka nisinu ka tusiru kɔsie nge mɛ ya raa bu kua. Kon bu tii sɔsi sanam mɛ kon ye siri.

¹² Saa ye sɔ, ya koo gia ma nɛ, Yinni Gusunɔ na nua wɔma ye ya Isireliban guunu wɔnwa. Ya nɛɛ, wee nu kam kua. Wee ba ye nu nɔmu sɔndia nge gbeeku yɛɛ.

¹³ Ya tii sua nɛn wuswaaɔ ka yen gari gerubu. Ya man tɔn bia gari gerusi. Nɛn tiiwa na ye nua.

¹⁴ Nɛ, Yinni Gusunɔ na maa nɛɛ, sanam mɛ tem kpuro mu ko n wɔa nuku dobu sɔ, yen tem mu koo ko bansu.

¹⁵ Domi ya nuku dobu kua sanam mɛ ya Isireliban tem kam koosia. Nge mɛya kon Seirin guuru ka Edɔmun tem mɛ kpuro kam koosia kpa n ko bansu. Saa ye sɔra ba koo gia ma nɛna na sɔa Yinni Gusunɔ.

36

Isireliba

ba koo wurama ben temɔ

¹ Yinni Gusunɔ u Esekieli sɔɔwa u nɛɛ, tɔnun bii, a Isireliban guunu nɛn gari sɔɔwɔ kpa nu yi swaa daki. Ma Esekieli u ka guu ni gari kua u nɛɛ, i swaa dakio i nɔ ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ,

² wee yibɛɛba ba gerumɔ ba mɔ, ɛhɛ, tɛ i kua beginu.

³ Yen sɔ, amɛniwa wi, Yinni Gusunɔ u nɛɛ, n bɛɛ sɔ. U nɛɛ, u wa ma ba kɔa bu bɛɛ kpeerasia beri berika kpuro, bu bɛɛ mwe. Kpa bwese ni nu tie nu n bɛɛ mɔ. Mɛya nu ra n bɛɛ yɛmɔ nu n ka faagi mɔ yam kpuro.

⁴ Yen sɔ, u nɛɛ, bɛɛ guunu ka gungunu ka daanu ka wɔwi ka bansu ka wuu si ba deri si yibɛɛba ba wɔri ba yɔnu gura ma bwese ni nu ka su sikerene nu su yɛmɔ, i swaa dakio i nɔ ye u gerumɔ bɛɛn sɔ.

⁵ Wi, Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ, ka nisi bakana u ka Edɔmuba kpuro gari mɔ ka bwese ni nu tie, ni nu tii win tem wɛ ka nuku dobu ka win gɛndu ma nu ka mɛn yɔnu kpuro gura.

⁶ Bɛɛ Isireliban tem guunu ka gungunu ka daanu ka wɔwi, wee ye u nɛɛ, n bɛɛ sɔ. U nɛɛ, wi wee u gari gerumɔ mɔru ka nisinun sɔ. Domi bwese tukunu nu bɛɛ sekuru doke.

⁷ Yen sɔna u nɔma yiiya u bɔrua u nɛɛ, bwese ni nu ka bɛɛ sikerene mi, niya nu koo sekuru wa.

⁸ Saa ye sɔ, bɛɛ guunun dɔnu i ko kpara kpa i binu ma win tɔmbu Isireliban sɔ. Domi ben wuramaru ta turuku kua kɔ.

⁹ Wi wee u ka bɛɛ wɔa. U koo bɛɛ wuswaa kisima. Ba koo maa wuku bɛɛn temɔ bu duure.

¹⁰ U koo de tɔmbu bu dabilia. Isireliba kpuro ba koo wurama mi, kpa ba n wāa bɛɛn suunu sɔɔ. Kpa bu bansu sɔɔ dii kpaanu bani.

¹¹ U koo de tɔmbu ka yaa sabenu bu dabilia bu kɔwara kpa bu sina mi nge yellu. Kpa u bu gea kua n kere ye u raa kua. Saa ye sɔɔ, ba koo gia ma wiya u sāa Yinni Gusunɔ.

¹² U koo de win tɔmbu Isireliba bu sī bɛɛn wɔllɔ kpa ba n bɛɛ mɔ. I ko n sāa ben tubi. Saa ye sɔɔ, i n̄ maa derimɔ bu ben bibu bia.

¹³ Wee tɔmba gerumɔ ba m̀, Isirelin tem mu sāa nge gbeku yaa ye ya yen tiin binu temmɔ.

¹⁴ Yen sōna i n̄ maa tɔmbu temmɔ. I n̄ bɛɛn tɔmbu kam koosiamɔ.

¹⁵ U n̄ maa derimɔ i bwese tukunun wɔma nɔ. Ba n̄ maa bɛɛ sekuru dokemɔ. Mɛya i n̄ maa derimɔ bɛɛn tɔmbu bu kam ko. Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

Yinni Gusunɔ

u koo Isireliba menna

¹⁶ Yinni Gusunɔ u maa gerua u nɛɛ,

¹⁷ tɔnun bii, sanam mɛ Isireliba ba wāa ben temɔ, ba mu disi doke ben daan sɔ ka ben kookoosun sɔ. Ma na ben kookoo si garisi disi nge tɔn kurɔ wi u yasa m̀.

¹⁸ Yen sōna na bu m̄ru seesi yɛm mɛ ba yari ben tem sɔɔn sɔ ka sere b̄u ni ba ka mu disi doke.

¹⁹ Na bu siri ben daa ka ben kookoosun sɔ. Ma na bu yarinasia ba wāa wāa bwesenu ganu sɔɔ tem tukumɔ.

²⁰ Ye ba wāa bwese nin mi, ni ba tii wɛ, miya ba nɛn yīsi dɛɛra te sanka sere tɔmba m̀, Yinni Gusunɔn tɔmba. Win tem diya ba yarima.

²¹ Yen sōna na kī n nɛn yīsi dɛɛra te faaba ko te be, Isireliba ba sankumɔ bwesenun suunu sɔɔ mi ba wāa.

²² Yen sɔ, tɔnun bii, a kɔam Isireliba sɔɔwɔ a nɛɛ, n n̄ ben sɔ na yeni m̀. Nɛn yīsi dɛɛra ten sōna te ba sanka bwesenu sɔɔ.

²³ Kon nɛn yīsi baka te bɛɛrɛ wesia te ba sanka bwesenun suunu sɔɔ mi. Bwese ni, n̄ n̄ wa ba man bɛɛrɛ wɛmɔ, nu koo gia ma nɛna na sāa Yinni Gusunɔ.

²⁴ Kon bu wuna bwese nin suunu sɔɔn di n̄ bu menna n̄ ka wurama ben temɔ.

²⁵ Kon bu nim dɛɛram wisi kpa bu dɛɛra. Kon ben toranu kpuro wɔka kpa n̄ ben b̄nu kpuro wuna n̄ kɔ.

²⁶ Kon bu bwisiku kpaanu ka ḡru kpaasu wɛ. Kon ben ḡru si su b̄abu nge kperu wuna kpa n̄ bu ḡrusu wɛ si su du nge wasi.

²⁷ Kon bu nɛn Hunde wɛ kpa n̄ de bu nɛn woodaba mɛm nɔɔwa ba n̄ ka ye sɔmburu m̀.

²⁸ Ba koo sina tem mɛ na ben baababa nɔɔ mwɛru kua sɔɔ, kpa bu ko nɛn tɔmbu kpa na n̄ maa sāa ben Yinni.

²⁹ Kon bu toranu kpuro gbara. Kon de bu dīanu wa nu n̄ kpā. Na n̄ maa bu ḡoru kparemɔ.

³⁰ Kon de dānu nu ma, kpa gbea yu dīanu ko kpa bu ku maa sekuru wa ḡorun sɔ bwesenu sɔɔ.

³¹ Saa ye sɔɔra ba koo tubu ma ben kookoosu ka ben daa ya n̄ wā kpa bu tii tusi yen sɔ.

³² Adama be, Isireliba ba n̄ yɛ ma n̄ n̄ ben sɔ na m̀ mɛ. Bu de sekuru tu bu mwa. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

³³ Nɛ, Yinni Gusunɔ na maa nɛɛ, dɔma te kon bu dɛɛrasia ben toranu kpuron di, kon de tɔmbu bu yibu wusu sɔɔ kpa bu ben bansu seeya.

³⁴ Ba koo maa dīanu yewe tem mɛ sɔɔ, mɛ ba raa deri tɔmbu kpuro bu ka wa ma gāanu ku ra kpi mi.

³⁵ Kpa bu nɛɛ, tem mi gāanu ku ra kpi mi, wee mu kua nge gbaa te ba m̀ Edeni. Mɛn wuu si su raa bansu sāa su tɛ tɔmbu yiba ma ba su gbāranu toosi.

³⁶ Kpa bwese ni nu ka bɛɛ sikerɛnɛ nu gia ma nɛna na ye ba raa sura seeya, ma na ye ba raa wuka gira. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua. Kon maa ye ko.

³⁷ Wee ye kon maa wure n Isireliba kua. Kon bu dabiasia nge yāa gōō.

³⁸ Wuu si su raa bansu sāa, su koo tōmbu yibu nge yāa gōō si ba gōsa yākurun sō, si ba ra ka nε Yerusalemuō tōō bakarun sō. Saa ye sōō, ba koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunō. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

37

Esekieli u kuku gbebunu wa

kāsiru sōō

¹ Yinni Gusunōn dam mu Esekieli nenua ma mu win bwēra sua mu ka da wōwa gaan suunu sōō. Wōwa ye sōō, kukuna nu yiba.

² Ma dam mε, mu dera u sīa kuku nin suunu sōō. U deema nu dabi wōwa ye sōō, ma nu gbere woko woko.

³ Ma Yinni Gusunō u nεε, tōnun bii, kuku ni, nu koo kpī nu wāaru wa?

Ma u wisa u nεε, wuna a yē mε, Yinni.

⁴ Ma u nūn sōōwa u nεε, a gari geruo kuku gbebu nin sō a nu sō a nεε, nu nε, Yinni Gusunōn gari swaa dakio nu nō.

⁵ Na nεε, kon nu hunde kpaā wē kpa nu maa se nu n wāa.

⁶ Kon nu sīi kpaanu wē kpa n de nu wasi kpara. Kon nu hunde kpaā wē kpa nu se nu n wāa. Saa yera ba koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunō.

⁷ Ma Esekieli u gari yi gerua nge mε Yinni Gusunō u nūn sōōwa. Sanam mε u gari yi mō, yera u damu gagu ka yīribu gabu nua ma kuku ni, nu susina.

⁸ Yera u wa nu sīinu kua ma nu wasi kpara, adama nu n gina hunde mō.

⁹ Yinni Gusunō u maa nεε, tōnun bii, a gari geruo a hunde sō a nεε, ameniwa nε, Yinni Gusunō na gerua. Na nεε, hunde yu na saa handunian goonu nnen di kpa yu goo ni wom wure kpa nu se nu n wāa.

¹⁰ Ma u gari gerua nge mε Yinni Gusunō u nūn sōōwa. Ma hunde ya na ni sōō, nu wāaru wa ma nu seewa nu yōra. Nu dabi nge tabu kowobu.

¹¹ Yinni Gusunō u maa nεε, tōnun bii, kuku ni, nu sāawa Isireliba. Wee ba mō, ben kukunu nu gbera. Ben yīiyōbu bu doona ma ba kōōra.

¹² Yen sō tē, a bu sōōwō a nεε, wee kon be, nen tōmbun sika wukia kpa n bu yara min di n ka bu wurama ben temō.

¹³ Nā n bu kua mε, ba koo gia ma nena na sāa Yinni Gusunō.

¹⁴ Kon bu nen Hunde dokea kpa bu wa ba n wāa. Kon de bu wura bu sina ben temō. Saa ye sōōra ba koo gia ma nε, Yinni Gusunō na gari gerua na maa yi kua.

Yudaba ka Isireliban banda

koo ko teeru

¹⁵ Yinni Gusunō u maa nεε,

¹⁶ wunε tōnun bii, a dāa kukuru garu suo kpa a Yudaban bandun yīsiru yore ten wōllō. Kpa a maa dāa kukuru garu sua a Isireliban bandun yīsiru yore ten wōllō.

¹⁷ Kpa a dāa kukunu yiru ye swēna nu ko nge dāa kuku teeru wunen nōma sōō.

¹⁸ Sanam mε tōmba koo nun bikia bu nεε, a n kaa sun dāa yen tubusianu sō?

¹⁹ Saa ye sōōra kaa bu wisi a nεε, ameniwa nε, Yinni Gusunō na gerua. Na nεε, kon Isireliban bandun dāa kuku te sua kpa n tu swēna ka Yudaban bandugiru nu ko dāa kuku teeru nen nōmaō.

²⁰ Dāa kuku ni, nu ko n wāawa wunen nōmaō ba n waamō.

²¹ A maa bu sōōwō a nεε, wee, kon Isireliba mennama beri berikan di mi ba yarine bwesenu sōō, kpa n de bu wurama ben temō.

²² Ba koo ko bwese teeru sere ka be ba wāa guunō kpa ba n sunō turo mō. Ba n ko n maa sāa bwesenu yiru. Ba n ko n maa sinambu yiru mō.

²³ Ba ñ maa tii disi dokemə ben bũu sãanun sã ka ben toranun sã. Kon bu yaramawa mi ba wãa ba ka tora kpuron di. Kon bu dɛerasiawa mam mam. Ba ko n sãawa nen tambu kpa na n maa sãa ben Yinni.

²⁴ Dafidi nen sɔm kowon bibun bweseru sɔra ba koo sunə wa. Kparo turowa ba ko n mɔ. Ba koo nen woodaba mɛm nɔwa kpa bu ka ye sɔmburu ko.

²⁵ Ba koo wure ba n wãa tem mɛ sɔə mɛ na nen sɔm kowo Yakəbu wɛ. Miya ben baababa ba sina. Ben tii ba koo maa sina mi sere ka ben bibun bibə ka baadommaə. Dafidin bibun bwesera ta ko n bandu dii mi sere ka baadommaə.

²⁶ Kon ka bu arukawani bəri yendugia bəke ye ya ko n wãa sere ka baadommaə. Kon de bu sina tem mi, kpa bu dabia. Kpa n nen sãa yeru gira ben suunu sɔə sere ka baadommaə.

²⁷ Nen wãa yeru ta ko n wãawa ben suunu sɔə. Ba ko n sãawa nen tambu kpa na n sãa ben Yinni.

²⁸ Nen sãa yeru tã n wãa ben suunu sɔə sere ka baadommaə, saa ye sɔra bwesenu nu koo gia ma nena na sãa Yinni Gusunə wi u Isireliba gɔsa nenem.

38

Gari yi ba gerua Gəgun sã

¹ Yinni Gusunə u nɛɛ,

² tɔnun bii, a mɛɛrio Gəgun bera gia Magəgun temə wi, wi u sãa Mɛsɛki ka Tubalin kparo kpa a nùn gerusi a nɛɛ,

³ wee ye nɛ, Yinni Gusunə na gerumə. Na nɛɛ, kon Gəgu wərɪma wi u sãa Mɛsɛki ka Tubalin kparo.

⁴ Kon nùn gɔsiama kpa n kəkənu doke win baa saburosə, kpa n nùn gawama, wi ka win tabu kowobu ka dumɪ ka maasəbu, kpa win tən dabi te, ta n tabu yānu sebua ta n tɛrɛ bakanu ka piiminu neni kpa ta n takobiba fiamə.

⁵ Pɛsɪba ka Etiopigibu ka Putigibu be kpuro ba tɛrɛnu ka sii furə kəkənu doke, be kpurowa ba koo ka nùn da.

⁶ Gomɛɛn tabu kowobu ka Bɛti Togaamagii be ba wãa sɔə yɛsan nəm geun sɔə sɔə gia, be ka ben tabu kowobu kpuro ka sere bwese dabi dabinun tambu, be kpurowa ba koo nùn swĩ.

⁷ U gesi win sɔru koowo wi ka tən be ba koo nùn swĩ kpa u n sɔru kpeere. Wiya u koo bu kpara.

⁸ Amɛn biru kon de u ko ben wirugii, kpa u Isireliba wəri be ba kisira tabun di. N deema ba raa yarinɛwa tem tukumə ma ba seema tem kpuron di mi ba raa wãa. Ba wurama ba menna Isireliban guunə ni ba raa deri n tɛ. Ma ba sina mi ka bəri yendu.

⁹ Adama wi ka win tən be ba nùn swĩ ba koo tem mɛ wukiriwa nge woo bəkə ñ kun mɛ nge guru wiru.

¹⁰ Nɛ, Yinni Gusunə na nɛɛ, saa ye, yà n tunuma, bwisiku kɔsunu koo nùn deema kpa u kɔsa himba ko.

¹¹ U koo gɔru doke u nɛɛ, u koo tem gam tambu wəri be ba wãa bəri yendu sɔə, bèn wusu su ñ gbāranu ka gamboba mɔ.

¹² U koo da u tambu wəri be ba ben wuun bansu seeya kpa u ben yānu gura. Tən be, ba wuramawa saa tən tukobun suunu sɔən di. Ba dukia ka yaa sabenu wa. Ma ben tem mu wãa handunian suunu sɔə.

¹³ Saban tambu ka Dedanigibu ka Taasisin tenkuba ka sere be ba wãa turuku mi, ba koo nùn bikia bu nɛɛ, mban sɔna u tən dabi teni menna. U kīwa u tambu wəri u ben yānu gura? U kīwa u tambun sii geesu ka ben wura gura? U kīwa u ben yaa sabenu ñ kun mɛ ben dukia baka gura?

¹⁴ Wunɛ tɔnun bii, a Gəgu sɔəwə a nɛɛ, ameniwa nɛ Yinni Gusunə na gerumə. Na nɛɛ, dɔma te nen tambu Isireliba ba koo sina bəri yendu sɔə, u ko n yɛ.

¹⁵ Saa ye, u koo na saa win wāa yerun di sōo yēsan nām geuō wi ka bwese dabi dabinun tabu kowobu be kpuro ba n yōōwa dumin wāllō.

¹⁶ Yen biru u koo sewa u nēn tōmbu Isireliba seesi kpa win tabu kowo be, bu Isireliba wukiri nge mē guru wiru ta ra tem wukiri. Amēn biru kon de u na u nēn tem wōri kpa n bwese ni nu tie sōōsi saa wi, Gōgun min di ma nēna na sāa dēero.

¹⁷ Amēniwa nē, Yinni Gusunō na gerua. Na nēē, Gōgu wi, u sāawa wīn gari na dera nēn sōmōbu ba gerua gasōn di Isireliō. Na nēē, kon de u nēn tōmbu wōri.

¹⁸ Tōō tē sōō Gōgu u koo Isireliban tem wōri, nē Yinni Gusunō kon wēru wura ka mōru.

¹⁹ Nēna na maa yeni gerua ka nisinu ka mōru baka. Na nēē, tōō te, tem mu koo yīri too too Isireliō.

²⁰ Swēē ka gunōsu koo diiri bērum sō nēn wuswaaō ka sere gbēeku yēē ka yēē yi yi ra kabiri ka tōmbu kpuro. Guunu nu koo wōruku kpa kpenu nu kankira kpa gbāranu kpuro nu wōruku.

²¹ Kon de tabu bu nūn wōri nēn guunu kpuron wāllō. Baawure u koo win winsim tabu wōriwa.

²² Kon Gōgu wi siri n nūn bararu kpēē kpa n de bu nūn go bu yēm yari. Kon de guru baka yu nē ka kpenu kpa dōō ka sōō bisu yu wi ka win tabu kowobu wōri ka sere tōn dabi te ta wāa ka wi.

²³ Nge mēya kon ka bwese dabinu sōōsi ma na kpā na maa sāa dēero kpa nu gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

39

Ba Gōgu kamia

¹ Wunē tōnun bii, a Gōgu gerusio a nēē, amēniwa nē, Yinni Gusunō na gerua. Na nēē, nē wee na Gōgu seesi wi, wi u sāa Mēsēki ka Tubalin kparo.

² Kon nūn yara win tem di mē mu wāa sōō yēsan nām geun sōō sōōwō. Kpa n de u Isireliba wōri.

³ Adama kon win tēndu wōra win nām dwarun di kpa n win sēenu mwēeri win nām geun di.

⁴ U koo wōruma Isireliban guunu wāllō wi, ka win tabu kowobu ka tōn be ba nūn swīima. Kpa gunōsu ka gbēeku yēē yi ben yaa di.

⁵ U koo wōrumawa temō nge mē nē, Yinni Gusunō na gerua.

⁶ Kon Magōgu ye dōō doke ka sere be ba wāa tem burerō bōri yēndu sōō. Saa ye sōō, ba koo gia ma nēna na sāa Yinni Gusunō.

⁷ Kon de bu nēn yīsi dēeraru gia Isireliban suunu sōō. Na n derimō bu tu sanku. Saa yera bwesenu kpuro nu koo gia ma nēna na sāa Gusunō Isireliban Yinni Dēero.

⁸ Wee ye kpuro ya kooramō ya wee. Ya koo koorawa tōō te nēn tii na yi. Nē, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

⁹ Yen tōō te, Isireliba ba koo yari ben wusun di, kpa bu ben yiberēban tēre bakanu ka piiminu mwēeri ka ben tēma ka sēenu ka ben yaasi ka ben bōri kpa bu ka ye kpuro dōō sōre wōō nōōba yiru.

¹⁰ Ba n maa dāa kaso dōō yakasō. Mēya ba n maa dāa buramō dāa sōōwō bu ka doo ko. Domi tabu yāa niya ba koo ka dōō sōre. Ba koo ben yiberēba mwēeri be, be ba raa bu mwēera. Ba koo tōmbun yānu gura be ba raa ben yānu gura. Nē Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹¹ Yen tōō te, Isireliō kon Gōgu siku yeru wē nim wōku bōruguun sōō yari yeru gia, mi tōmba ra sare. Kpa tu bera min swaa go. Miya ba koo Gōgu ka win tōn dabi te sike, kpa bu yam mi soku Gōgun tōn dabinun wōwa.

¹² Isirelibara ba koo bu sike kpa bu wa bu ka ben tem dēerasia. Ba koo ye kowa suru nōōba yiru.

¹³ Isireliba kpurowa ba koo goo ni sike. Yen tōo te, ba koo man bæere wē, kpa bu mōm. Ne, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹⁴ Suru nōba yiru yen baa sōo, ba koo tambu gōsi be ba ko n sirene ba n goo ni nu tie kasu ba n sikumō. Be ba sarō mi kpuro, ba koo bu somi. Meya ba koo ka tem me kpuro deerasia.

¹⁵ Tōn be ba bōsu tem me sōo, bā n tōn kukunu wa, kpa bu yīreru ko mi. Be ba siku ten sōmburu mō bā n na kpa bu kuku ni gura bu sike Gōgun tōn dabi ten wōwa mi.

¹⁶ Ba koo mam wuu gagu yīsiru kē Hamōna. Yīsi ten tubusiana dabiru. Nge meya ba koo ka tem me deerasia.

¹⁷ Yinni Gusunō u nee, tōnun bii, a gunō bwese bweseka ka gbeeku yee kpuro sōwō a nee, yi mennama baama kpuron di nen yāku te kon kon sō. Kon yāku bakaru ko Isireliban guunō kpa yi yaa tem yi yem nō.

¹⁸ Yi koo tabu durōbun gonu di kpa yi wirugibun yem nō be, be ba sāa nge Basanin yāa kinenu ka yāa kpemminu ka bonu ka kete kinē ni nu gum mō.

¹⁹ Yi koo yaa gum di yi debu kpa yi yem nō sere mu yi go nge tam nen yāku te kon yi kua min sō.

²⁰ Ne, Yinni Gusunō na nee, yi koo dumi ka yin maasōbun yaa di ka tabu durōbu ka sere tabu kowobu be ba tie. Yi koo yaa ye diwa yi debu nen dii yerō.

²¹ Kon bwesenu nen yiiko sōosi kpa nu wa nge me na bu siri ka seeyasia bi na bu kua.

²² Saa yen dōma ten di sere ka baadōmmao, nen tambu Isireliba ba koo gia ma nena na sāa Gusunō ben Yinni.

Esekielin garin wiru

²³ Bwesenu nu koo gia ma Isireliban toranun sōna ne, Yinni Gusunō na bu biru kisi ma na dera ba bu yoru mwēera ba ka da tem tukumō. Na bu ben yiberēba nōmu sōndia ba bu go tabu sōo.

²⁴ Na bu seeyasia nge me ben toranu nu ne ni nu bu kua disigibu. Ma na bu nen wuswaa berua.

²⁵ Adama tē ne, Yinni Gusunō na nee, kon de Isireliba be, Yakōbun bweseru bu wurama yorun di. Kon be kpuron wōnwōndu kō. Saa ye sōo, kon nisinu se nen yīsi deera ten sō.

²⁶ Sanam me ba koo sina ba n wāa bōri yendu sōo, goo kun maa bu baasimō ba koo ben sekuru duari ka ben naane sari te ba man kua.

²⁷ Tōmbu ba koo man bæere wē nā n Isireliba wunama ben yiberēban suunu sōon di na ka wurama.

²⁸ Ba koo gia ma nena na sāa Gusunō ben Yinni, ne wi na dera ba ka bu yoru da bwese tukunun suunu sōo, ma na dera ba maa wurama ben temō. Baa ben turo na n derimō u sina tem tukumō.

²⁹ Na n maa bu biru kisimō. Domi kon bu nen Hunde wē. Ne Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

ESEKIELI U UINNI GUSUNŌN SĀA YEE KPAARU WA KĀSIRU

SŌŌ

40

Esekieli u kāsiru wa

¹ Ye ba Isireliba yoru mwa yen wōo yenda nōobusen suru gbiikoon sōo wōkuruse sōora Yinni Gusunōn dam mu Esekieli nenua. N deema ye ba Yerusalemu wōri ba kōsuka yen wōo wōkura nneese sōora mi. Ma u nūn kpara u ka da Isireliban temō

² kāsiru sōo. U nūn sua u yi guuru wōllō te ta gunu too. Ten sōo yēsan nōm dwaru gia, u dia wa ya sāa nge wuu.

³ Ma u ka nūn da mi gia. Ma u durō goo wa mi, u ka sii gandu weene u wēe damgii ka dēka neni ye ba ra ka yīire. Ma u yō gambon bōkuō kōnnōwō.

⁴ Durɔ wi, u nɛɛ, tɔnɔn bii, a mɛɛriɔ kpa a swaa daki a de a ye kpuro laakari ko ye kon nun sɔasi. Domi ba ka nun nawa mini a ka mɛɛri kpa a ka wa a Isireliba tubusia ye a wa.

Yaara ka kɔnnɔ tɔɔkisu

⁵ Wee ye u wa. U gb̄araru wa ta s̄aa yee te sikerenɛ. U dɛka wa durɔ win nɔma sɔɔ. Yen dɛɛbu bu ka gɔm soonu nɔɔba tia nɛ. Adama yen gɔm soo ten baatere ta dɛɛbu sosiwa ka nɔm w̄i teeru. Yen yasum maa kua dɛka tia. Yen gunum maa kua dɛka tia.

⁶ Ma u da kɔnnɔwɔ ge ga w̄aa sɔɔ yari yeru gia ma u yɔɔwa gen yɔɔtiaɔ. Ma u kɔnnɔ gen yasum ȳira. Ma mu kua dɛka tia. Aderɔ ga w̄aa dii ten suunu sɔɔ ma kɔsu yenu w̄aa gen ȳesi ȳesikaɔ.

⁷ Kɔsu yee nin baateren dɛɛbu ka ten yasum mu nɛwa. Ye kpuro ya s̄awa dɛka tia. Batuma ye ya nu karanɛ ya s̄awa gɔm soonu nɔɔbu. Gambo ye ya w̄aa dii sɔɔn kɔnnɔwɔ a sere s̄aa yerun tii du, yen yasum mu s̄awa dɛka tia.

⁸⁻⁹ Ma durɔ wi, u dii sɔɔ ge ȳira. Gen ganan gunum mu s̄awa dɛka nɔɔba ita. Ma gen gani tɔɔkii yi maa s̄aa gɔm soonu yiru kɔnnɔ gen sɔɔwɔ. Diru gara w̄aa s̄aa yee ten bɔkuɔ.

¹⁰ Kɔsu yerun dii ni kpuro ni nu w̄aa sɔɔ yari yeru gia nu nɛwa. Dia ita itawa ya w̄aa aderɔ gen beri berikaɔ. Batuma ye ya bu karanɛ ya maa nɛwa.

¹¹ Durɔ wi, u maa kɔnnɔ gen yasum ȳira ma ya kua gɔm soonu wɔkuru. Ma gen dɛɛbu bu kua gɔm soonu wɔkura ita.

¹² Kɔsu yee nin baateren wuswaaɔ ba batuma gaa w̄ia gɔm soo teeru. Kɔsu yee ten baateren goonu nu s̄awa gɔm soonu nɔɔba tia tia.

¹³ Durɔ wi, u ȳira saa kɔsu yee teerun gana sɔɔn di n ka girari yirusen gana sɔɔ te ta gbiikii te mɛɛra. Ma n kua gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

¹⁴ U maa dii sɔɔ ge ȳira ma ga kua gɔm soonu yɛndu. Dii ten bera gia, s̄aa yee ten yaara ya ka kɔnnɔ ge sikerenɛwa.

¹⁵ Batuma ye ya w̄aa kɔnnɔ gɛn min di ba ra ka du n ka da kɔnnɔ ge ga w̄aa sɔɔwɔ, yen dɛɛbu bu s̄awa gɔm soonu weeraakuru.

¹⁶ Ba kɔsu yee nin fenɛntiba kuawa nge kɔkɔsɔ nin gani tɔɔkiiɔ ka maa gani yi yi nu buranɛ sɔɔ ka sere dii sɔɔ gen gani sɔɔ. Ma ba dii nin ganin sɔɔwɔ kpakpa wurusun weenasisu koosi ye ya kua yen buraru.

¹⁷ Yen biru durɔ wi, u ka n̄n da s̄aa yee ten yaara tɔɔkaaɔ mi dia tena ya w̄aa. N deema ba ḡaanu tāwa nge simaa ba ka yaara ye sikerena.

¹⁸ Simaa ye ba tāwa mi, ya w̄awa dia yen bɔkuɔ. Ma ya ka dia yen gani dɛɛbu nɛ. Adama ya ñ yaara sɔɔkaa gunum tura.

¹⁹ Ma u batuma yen dɛɛbu ȳira saa kɔnnɔ gbiikuun sɔɔn di n ka girari yaara sɔɔkaan ganaɔ ma n kua gɔm soonu wunɔbu (100). U ye ȳira sɔɔ yari yeru gia ka sɔɔ ȳesan nɔm geu gia.

²⁰ Ma u maa yaara tɔɔkaan kɔnnɔ ge ga w̄aa sɔɔ ȳesan nɔm geu gian dɛɛbu ka yasum ȳira.

²¹ Kɔnnɔ ge, ga kɔsu yenu nɔɔba tia mɔ, ita ita gen aderɔn ȳesi ȳesikaɔ. Gen gani yi, ka gen dii sɔɔ ya ka kɔnnɔ ge ga w̄aa sɔɔ yari yeru gia dɛɛbu ka yasum nɛwa.

²² Yen fenɛntiba ka dii sɔɔ ge, ka kpakpa wurusun bura ni ba kua mi, ye kpuro ya s̄awa tia ka kɔnnɔ ge ga w̄aa sɔɔ yari yeru mi. A ka da yen kɔnnɔ ge ga w̄aa sɔɔ ȳesan nɔm geu gia, kaa yɔɔtia yɔwa naa dabusanu nɔɔba yiru.

²³ Sɔɔ ȳesan nɔm geun kɔnnɔn dee deeru, kɔnnɔ gaga w̄aa sɔɔwɔ gɛn min di ba ra ka du yaara sɔɔkaaɔ. Kɔnnɔsu yiru yen baa sɔɔ ya s̄awa gɔm soonu wunɔbu nge mɛ n s̄aa sɔɔ yari yeru gia.

²⁴ Ma u ka man da sɔɔ ȳesan nɔm dwaru gia mi kɔnnɔ gaga w̄aa. Ma u gen kɔsu yenu ka gen dii sɔɔ ka gen gani ȳira. Ye kpuro ya ka kɔnnɔ siɔnɔgia nɛwa.

²⁵ Kɔnnɔ ge, ka gen dia ya fenɛntiba mɔ ya ka sikerenɛ nge fenɛnti beɔnɔ. Gen dɛɛbu bu s̄awa gɔm soonu weeraakuru. Gen yasum maa s̄aa gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

²⁶ Gen yɔɔtia ya mɔwa naa dabusanu nɔɔba yiru a ka da dii sɔɔ gen mi. Ba dii ten gani sɔɔkii buraru kuawa ka kpakpa wurusun weenasisu.

²⁷ Yaara sɔɔkaa ya maa kɔnnɔ mɔ sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia. Kɔnnɔsu yiru ye, ya tondinɛwa ka gɔm soonu weeraakuru.

Yaara ka kɔnnɔ sɔɔkisu

²⁸ Durɔ wi, u ka maa man da yaara sɔɔkaa yen mi, sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian kɔnnɔn di. Ma u kɔnnɔ ge yɛira u deema ya nɛwa ka yaara tɔɔkaan kɔnnɔsu.

²⁹ Gen kɔsu yenu ka gen gani ka gen dii sɔɔ, ye kpuro ya nɛwa ka yaara tɔɔkaan kɔnnɔsu. Kɔnnɔ ge, ga fɛnɛntiba mɔ ba ka sikerenɛ. Gen dɛɛbu bu sɔɔawa gɔm soonu weeraakuru. Ma gen yasum maa sɔɔ gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

³⁰ Kɔnnɔ gen dɛɛbu bu sɔɔ gɔm soonu weeraakuru. Gen yasum maa sɔɔ gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

³¹ Dii sɔɔ gen kɔnnɔ ga mɛɛrawa yaara tɔɔkaaɔ. Ba gen gani sɔɔkii buraru koosiwa ka kpakpa wurusun weenasisu. Gen yɔɔtia ye, ya naa dabusanu mɔwa nɔɔba ita.

³² Yen biru, u maa ka man da yaara sɔɔkaa yen mi, saa kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yari yeru gian di. Ma u kɔnnɔ ge yɛira u deema ga ka si u raa yɛira mi nɛwa.

³³ Gen dii sɔɔ ka gen gani ka gen kɔsu yenu, ye kpuro ya nɛwa ka kɔnnɔ si u raa yɛira. Yen biru ga fɛnɛntiba mɔ ya ka sikerenɛ. Kɔnnɔ gen dɛɛbu bu sɔɔawa gɔm soonu weeraakuru. Gen yasum maa gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

³⁴ Gen dii sɔɔ ga yaara tɔɔkaa mɛɛrawa. Ma ba gen gani sɔɔkii buraru koosi ka kpakpa wurusun weenasisu. Ma gen yɔɔtia ya naa dabusanu mɔ nɔɔba ita.

³⁵ U ka maa man da kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Ma u gu yɛira. U deema kɔnnɔ ge, ka si u raa yɛira mi, su dɛɛbu ka yasum nɛwa.

³⁶ Kɔnnɔ ge, ga maa kɔsu yenu mɔ ka gani yi yi nu buranɛ ka sere dii sɔɔ. Ma ba fɛnɛntiba kua ba ka gu sikerena. Gen dɛɛbu bu sɔɔawa gɔm soonu weeraakuru, ma gen yasum maa sɔɔ gɔm soonu yɛnda nɔɔbu.

³⁷ Dii sɔɔ ge, ga yaara tɔɔkaa mɛɛrawa. Ma ba gen gani sɔɔkii buraru koosi ka kpakpa wurusun weenasisu. Gen yɔɔtian naa dabusanu sɔɔawa nɔɔba ita.

³⁸ Kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia ga diru garu mɔ te ta mɛɛra gen dii sɔɔ gia. Miya ba ra yɔku dɔɔ mwaararuginun yaa kpakie.

³⁹ Dii sɔɔ gen beri berikaa tɔɔwɔ, tabulu yiru yiruwɔ ya wɔa. Tabulu ben wɔllɔwa ba ra yɔku dɔɔ mwaararuginu ka toranun yɔkunu ka yɔku ni ba ra ka toranu sɔmɛn yaa sake.

⁴⁰ Dii sɔɔ gen tɔɔwɔ, tabulu nnɛwa ya wɔa. A n dɔɔ kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, kaa kpɪ a ye wa bera ka bera yiru yiru.

⁴¹ Tabulu nɔɔba itawa ba mɔ yɛn wɔllɔ ba ra yɔku yaa go. Ba ye yiwa nne nne kɔnnɔ gen beri berikaa.

⁴² Tabulu yen nne sɔɔra ba ra yɔku dɔɔ mwaararuginu sɔɔru ko. Ba ye kua ka kpee ni ba dɔka. Yen dɛɛbu bu sɔɔawa gɔm soo teeru ka bɔnu, yen yasum maa sɔɔ gɔm soo teeru ka bɔnu, ma yen gunum mu sɔɔ gɔm soo teeru. Tabulu yen miya ba ra yɔku sɔm yɔnu yi.

⁴³ Ma ba tabulu ye nɔɔ bɔki kua nɔm tararun yasum saka. Tabulu yen wɔllɔwa ba ra yɔku yaa sɔndi.

⁴⁴ Yen biruwa durɔ wi, u ka man da yaara sɔɔkaaɔ. Ma na dia yiru wa mi. Teera wɔa kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia ma ta nɔɔ tɛi sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia. Teera maa wɔa kɔnnɔ ge ga wɔa sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia ma ten kɔnnɔ ga maa tɛi sɔɔ yɛsan nɔm geu gia.

⁴⁵ U man sɔɔwa u nɛɛ, dii tɛn kɔnnɔ ga tɛi sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia mi, ta sɔɔawa yɔku kowobun diru be ba ra sɔa yerun sɔmburu ko.

⁴⁶ Dii tɛn kɔnnɔ ga maa tɛi sɔɔ yɛsan nɔm geu gia mi, ta sɔɔawa yɔku kowobuguru be ba ra yɔkuru ko yɔku yerɔ. Ma u maa nɛɛ, Lefin bweseru sɔɔ, Sadɔkun bwese kɛra ya koo kpɪ yu du sɔa yerɔ yu Yinni Gusunɔ sɔ.

Yinni Gusunən s̄aa yeru

⁴⁷ Durɔ wi, u s̄aa yee ten yaara s̄oaka kpuro yīira ma u deema yen goonu kpuro nu nɛwa. Yen dɛɛbu bu s̄aa ḡəm soonu wunɔbu (100) ma yen yasum maa s̄aa ḡəm soonu wunɔbu. Ma yāku yera wāa s̄aa yee ten k̄onnɔwɔ.

⁴⁸ Ma u maa ka man da s̄aa yee ten adɛrɔwɔ m̄in di ba ra ka du. Ma u adɛrɔ gen gbereba yīira. Ma yen baayeren b̄oorum mu s̄aa ḡəm soonu n̄ɔbu. K̄onnɔ gen yasum mu s̄awa ḡəm soonu w̄akura n̄nɛ. Gen ȳɛsa baayeren d̄aa ya maa s̄aa ḡəm soonu ita.

⁴⁹ Adɛrɔ gen tiin dɛɛbu bu s̄awa ḡəm soonu yendu. Ma gen yasum maa s̄aa ḡəm soonu w̄akura tia. Ba ra gu duwa ka ȳɔtia ye ya naa dabusanu w̄akuru m̄ɔ. Ma ga gbere m̄ɔ bera ka bera tia tia.

41

¹ Durɔ wi, u ka maa man da s̄aa yerun suunu s̄ɔ. Ma u ye kpuro yīira. Adɛrɔ gen ganin sinum mu s̄awa ḡəm soonu n̄ɔba tia.

² K̄onnɔ gen yasum maa s̄awa ḡəm soonu w̄akuru, gen beri berika n̄ɔbu n̄ɔbu. Ma u s̄aa yee ten tii yīira. Ten dɛɛbu s̄awa ḡəm soonu weeru. Ma ten yasum maa s̄aa ḡəm soonu yendu.

³ Yen biru u dua dii ten s̄ɔwɔ u ten k̄onnɔn d̄aa yīira, ya kuawa ḡəm soonu yiru. Ma k̄onnɔ gen tiin yasum s̄aa ḡəm soonu n̄ɔba tia. Ma gen ganin yasum beri berikaɔ mu s̄aa ḡəm soonu n̄ɔba yiru yiru.

⁴ Ma u dii s̄ɔ gen tii yīira, gen dɛɛbu ka gen yasum mu nɛwa. Ya s̄awa ḡəm soonu yendu. Ma u man s̄ɔwa u nɛɛ, ga s̄awa dii te ta dɛɛre gem gem.

Dia ye ba ḡari ḡari

⁵ S̄aa yee te, ta gani yiru m̄ɔ, tia s̄ɔwɔ, tia maa t̄ɔwɔ. Ma durɔ wi, u ten gana s̄oaka yīira ma yen sinum mu kua ḡəm soonu n̄ɔba tia. Ma ba dinu ḡari ḡari gani yiru yen baa s̄ɔ ba ka sikerena.

⁶ Dii ni, nu swɛɛnɛwa gidambisa ita ita beri berika. Gidambisa baayeren dian geera s̄awa tena. Dii nin gani yi ka t̄oakaaginu maninɛ adama yi ñ ka s̄oakaaginu maninɛ.

⁷ Gidambisa ye, ya yasum keranɛ w̄allu gia. Domi yen gana t̄oaka ya sinum kaara. Mɛya n s̄aa ya ka s̄aa yee te sikerena. Yen s̄na w̄allu gia batuma ya kp̄aru bo yen s̄ɔwɔ. Saa gidambisa ye ya wāa tem̄on di, t̄onu koo kp̄i u ȳɔ u da sere ye ya wāa w̄allɔ u kun kpa ka swaa gaa.

⁸ Ma na dia ye kpuron gunum mɛɛra na deema ye ba ḡari ḡari mi, saa yen kpɛɛkpɛkun di, yen gunum mu s̄awa dɛka n̄ɔba tia tia.

⁹ Dia yen gana t̄oakaan sinum mu s̄awa ḡəm soonu n̄ɔbu. Dia ye ba ḡari ḡari s̄aa yee ten ȳɛsi ȳɛsikaɔ,

¹⁰ ka yāku kowobun dian baa s̄ɔ, ba batuma deri ȳn yasum mu s̄aa ḡəm soonu yendu.

¹¹ Dia ye ba ḡari ḡari mi, ya n̄ɔ t̄iwa batuma ye ba derin bera gia. K̄onnɔsu yiruwā ya wāa mi. Teu s̄ɔ ȳɛsan n̄m geu gia, teu maa s̄ɔ ȳɛsan n̄m dwaru gia. Gana ye ya batuma ye sikerenɛ, yen sinum mu s̄awa ḡəm soonu n̄ɔbu.

¹² S̄aa yee ten s̄ɔ duu yeru gia, diru gara wāa ta batuma ye ba deri mi n̄ɔ t̄i. Dii ten dɛɛbu bu s̄awa ḡəm soonu wɛnɛ ka w̄akuru. Ma ten yasum mu s̄aa ḡəm soonu wata ka w̄akuru. Ten ganin sinum maa s̄aa ḡəm soonu n̄ɔbu.

¹³ Durɔ wi, u s̄aa yee te yīira ma ten dɛɛbu kua ḡəm soonu wunɔbu (100). Batuma ye ba maa deri mi, ka dii te ba bana s̄ɔ duu yeru gia mi, ye kpuro ya maa kua ḡəm soonu wunɔbu.

¹⁴ S̄ɔ yari yeru gia, s̄aa yee ten dɛɛbu ka batuma ye ba deri min yasum mu s̄awa ḡəm soonu wunɔbu.

¹⁵ Ma u maa dii te ta wāa s̄aa yerun biruɔ yīira ka batuma ye ba deri ma ye kpuro ya maa kua ḡəm soonu wunɔbu.

Sāa yee ten sɔwɔ

Sāa yee ten duu yeru ka dii dɛeraru ka dii te ta dɛere gem gem mi,

¹⁶ ba ye kpuron gani ka fɛnɛntiban kadiriba dāa besi maniwa. Mɛya ba maa kua gidambisa yeba sɔɔ.

¹⁷ Sāa yee ten tɔwɔ ka ten sɔwɔ saa ten kɔnnɔn di sere ka dii te ta dɛere gem gem mi, ba ye kpuron gani buraru koosiwa

¹⁸ ka wɔllun kɔsobun weenasibu ka maa kpakpa wurusun weenasisu. Kpakpa wurusun weenasii si, ka wɔllun kɔsobun weenasii be, ba yɔwɛnɛwa.

¹⁹ Wɔllun kɔsobun weenasii ben baawure u wuswaa mɔwa yiru. Wuswɛɛ yin tia ya ka tɔnugia weenɛ ya kpakpa wuru sin weenasi teu wuswaa kisi. Wuswaa tia ya maa ka gbee sunɔgia weenɛ ma ya maa kpakpa wuru sin weenasi teu wuswaa kisi. Nge mɛya ba ka dii te kpuron gani buraru kua.

²⁰ Ba wɔllun kɔsobun weenasii be ka kpakpa wurusun weenasii si kuawa ten temɔ ka ten ganiɔ ka ten kɔnnɔsun wɔllɔ.

²¹ Sāa yee ten kɔnnɔn kadirin dānu nu nɛwa.

Dii te ta dɛere gem gem wuswaaɔ, gāanu wāa mi.

²² Nu sāare nge yāku yeru te ba kua ka dāa. Ten gunum mu sāa gɔm soonu ita. Ten dɛɛbu maa gɔm soonu yiru. Ba tu nɔɔ bɔka kuawa ka dāa. Yera durɔ wi, u man sɔwɔ u nɛɛ, tabulu ye ba ra n yii Yinni Gusunɔn wuswaaɔ yera mi.

²³ Dii dɛeraru ka dii te ta dɛere gem gem nu mɔwa kɔnnɔsu yiru.

²⁴ Gambo sikanɛ yiruwaa kɔnnɔ si, su mɔ. Ye kpuro ya ra n keniarewa.

²⁵ Ba gambo yen wɔllɔ wɔllun kɔsobun weenasibu ka kpakpa wurusun weenasisu kua nge mɛ ba kua gani yi sɔɔ. Ma ba kɔbɛ kua ten tɔwɔ dii dɛera ten kɔnnɔwɔ.

²⁶ Dii ten yɛsi yɛsikaɔ ka sere dii ni ba gari gari mi ka maa yen kɔbɛɔ, ba yen fɛnɛntiba kɔkɔrɔ dokeawa ka kpakpa wurusun weenasisu.

42*Dinu ganu sāa yee ten bɔkuɔ*

¹ Durɔ wi, u ka man da sāa yee ten yaara tɔkkaaɔ sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, sere dia ye ya wāa batuma ye ba deri ka dii te ta wāa sāa yee ten biruɔn deedeeru.

² Dia yen dɛɛbu bu sāawa gɔm soonu wunɔbu (100) ma yen yasum mu sāa gɔm soonu weeraakuru.

³ Yen bee tia ya batuma ye ba deri mi nɔɔ kisi. Batuma yen dɛɛbu bu sāawa gɔm soonu yɛndu. Ma ya ka sāa yee te sikerɛnɛ. Bee tia, dia ye, ya maa yaara tɔkkaa ye ba simaa doke nɔɔ kisi. Ya gidambisa ita mɔ. Ma ba ye kɔbɛ kua kua.

⁴ Dia yen wuswaaɔ, ba batuma deri gɔm soonu wɔkurun saka. Ma ba swaa wīa ye sɔɔ gɔm soo teeru. Dia yen kɔnnɔsu su nɔɔ tīiwa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia.

⁵ Dia ye ya wāa wɔllɔ ya piiminu bo ya kere ye ya wāa temɔ ka ye ya wāa suunu sɔɔ. Domi kɔbɛ ye ba kua mi, ya yen sukum kawawa.

⁶ Adama yen kɔbɛ ya n gbereba mɔ nge yaara yen dinun gbereba. Yen sɔna dia ye ya wāa wɔllɔ ya n suunukinu ka temkinu kpāaru tura.

⁷ Dia yen gana ye ya yaara tɔkkaa mɛera, yen dɛɛbu bu sāawa gɔm soonu weeraakuru.

⁸ Domi dia yen tiin dɛɛbu bu sāawa gɔm soonu yɛnda nɔɔbu. Adama sāa yee ten bera gia, yen dɛɛbu bu sāawa gɔm soonu wunɔbu (100).

⁹ Bā n wee saa yaara tɔkkaan di, kɔnnɔ gaga wāa dia yen temɔ sɔɔ yari yeru gia gèn min di ba ra ka du.

¹⁰ Kɔnnɔ ge, ga wāa mi yaara tɔkkaan gana ya torua.

Dia maa wāa yaara tɔkkaaɔ sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gia batuma ye ba deri ka dii te ta wāa sāa yee ten biruɔn deedeeru.

11 Dia yen wuswaa, swaa wāa. Dia ye, ya ka ye ya wāa sōo yēsan nōm geu gia weene. Yen dēebu ka yen yasum ka nge mē ba ye banisina ka yen kōnnōsu ye kpuro ya sāawa tia.

12 Nge mēya dia ye ya wāa sōo yēsan nōm dwaru gian kōnnōsu su sāa. Kōnnō gaga wāa swaa yen duu yerō, yaara tōōkaan ganao sōo yari yeru gia. Min diya ba ra ka du.

13 Durō wi, u man sōowa u nēē, dia ye ya wāa sōo yēsan nōm geu gia mi, ka ye ya wāa sōo yēsan nōm dwaru gia mi, ya wāawa Yinni Gusunōn sō. Miya yāku kowo be ba ra du Yinni Gusunōn sāa yerō ba ko n da yāku dīa ni di. Dia ye, ya dērewa. Miya ba koo maa kēnu yi ka yāku yaa ye ba ka toranun yākunū kua ka ni ba ka toranu sōnwa.

14 Yāku kowobu bā n dua mi, ba ñ yariō tōowō ka ben yānu. Ba koo gina nu potiriwa. Domi yāa ni, nu sāawa sāa yānu. Ben tiin yāna ba ko n da doke bu ka da sāa yerun yaaraō mi tōn be ba tie ba yō.

Gani tōōkiin dēebu

15 Sanam mē durō wi, u dii ten sōowō yīira u kpa, yera u dera na yara ka sōo yari yeru gian kōnnō. Ma u batuma ye ya ka sāa yee te sikerene yīirubu wōri.

16 Yera u sōo yari yeru gian bera yīira ka win dēka ma ya kua dēka yen nēera wunōbu (500).

17 Ma u maa sōo yēsan nōm geu gia yīira. Ma ya maa kua dēka yen nēera wunōbu.

18 U maa sōo yēsan nōm dwaru gia yīira ma ya kua dēka yen nēera wunōbu.

19 U maa yīira sōo duu yeru gia ma mi gian tii maa kua dēka nēera wunōbu.

20 Nge mēya u gana yen goonu nne kpuro yīira u ka sikerena. Yen dēebu ka yen yasum mu nēwa. Yen baayere dēka nēera wunōbu. Gana ye, ya sāa yee te wuna nenem Yinni Gusunōn sō.

43

Gusunō

u wurama win sāa yerō

1 Durō wi, u ka Esekieli da kōnnō ge ga wāa sōo yari yeru gia.

2 Yera Gusunō Isireliban Yinnin yiiko ya na saa sōo yari yeru gian di. Ma win nōo ga nōoramō nge nim bakam. Ma tem mu win yiikon girima yiba.

3 Kāsi te u wa mi, ta ka te u wa sanam mē Gusunō u kī u Yerusalemu kam koosiagiru weenēwa. Mēya ta maa ka kāsi ni u wa Kebarin daarun bōkuōginu weene. Ma u yiira u wuswaa tem girari.

4 Ma Yinni Gusunōn yiikon girima ye, ya dua sāa yee te sōo saa kōnnō ge ga wāa sōo yari yeru gian di.

5 Yera Hunde nūn sua saa sāa yee ten yaaran di ya ka nūn da sōowō. Saa ye sōora Yinni Gusunōn yiikon girima ya dii te yibumō.

6 Yera u nua goo u ka nūn gari mō saa dii ten min di. Ma durō wi u ka nūn wāa mi, u yō win bōkuō.

7 Ma u nūn sōowa u nēē, tōnun bii, yam miniwa nen sina kitaru. Miya kon nen naasu sōndi. Kon ka Isireliba sina sere ka baadommao. Be ka ben sinambu ba ñ maa nen yīsi dēera te sankumō ba n būnu gasirimō ka sere sinambun gonu ni ba sikua gungunu wōllo mi ba ra yākuru ko.

8 Domi ben sinam be, ba ben sina kpaarun kōnnōsu bakunasia nen sāa yerun kōnnōsun bōkuō. Gana tia tōna ya nu karane. Mēya ba maa nen yīsi dēera te disi doke ka ben daa kōsa ye ba kua. Yen sōna na bu wōri ka nen mōru baka.

9 Tē ben būu gasiribu bu koo nōru ko kpa bu ben sinambun goo nin gari duari. Kpa na n wāa ben suunu sōo sere ka baadommao.

10 Wunē tōnun bii, a Isireliba dii ten kpunaa sōosio kpa bu sekuru wa ben toranun sō, kpa bu wa bu yen kpunaa yen asansi mēeri.

11 Sekuru tà n bu mwa yèn sã ba tuba ye ba kua, a bu dii ten kpunaa sãasio nge mε ba koo tu banisina, ten dēebu ka ten yasum ka ten kǎnnosu ka ten ganan buraru ka ten woodaba, a ye kpuro yoruo ben nǎni biru. Ba koo wooda ye kpuro swīwa ten bana sɔɔ. Yeni ya ko n sãawa ten banan wooda.

12 Guuru wǎllɔ batuma ye ya ka bu sikerene, ba koo ye garisiwa dεera. Yeniwa ya sãa dii ten wooda.

Yāku yeru ka yākunu

13 Durɔ wi, u yāku yeru yīira ka yīirutia ye ya ka gɔm soo teeru ka nɔm wīi teeru nε. Wɔru ge ga ka yāku yee te sikerene gen yasum mu sãawa yīirutia tia. Ma yen dukum mu sãa yīirutia tia. Ma yen nɔɔ bɔkan biruɔ, ya sãa gɔm soorun bɔnu.

14 Saa wɔru gen tem di n ka girari sãa yee ten temɔ ya kua yīirutii yiru. Ma yen yasum mu maa sãa yīirutia tia. Saa yāku yee ten bɔka piibun di n ka girari ten bɔka bakaa, ya sãawa yīirutii nne. Ma yen yasum maa sãa yīirutia tia.

15 Yāku yee ten wǎllɔ mi ba ra dɔɔ sɔre, ten gunum mu sãawa yīirutii nne, ma ba kǎanu nne kua ba gira tia tia ten goonun yinna yenɔ.

16 Yāku yee ten goonu nne kpuro nu nεwa. Nu sãawa yīirutii wɔkura yiru yiru.

17 Ten bɔka yirusen goonu nne kpuro nu nεwa. Ni kpuro nu mɔwa yīirutii wɔkura nne nne. Ma ba wɔru kua ye sɔɔ ba ka ye sikerena yīirutia tian yasum saka. Bɔka yen nɔɔ bɔka ya sãawa gɔm soorun bɔnu. Ma yen yɔɔtii yi mεera sɔɔ yari yeru gia.

18 Durɔ wi, u maa nùn sɔɔwa u nεε, tɔnun bii, ameniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nεε, dɔma te ba yāku yee te bana ba kpa, ma ba kī bu yāku dɔɔ mwaararuginu ko kpa bu yem yēka, wooda ye ba koo swīi wee.

19 Lefiba sɔɔ, Sadakun bweseru sɔɔra kaa yāku kowobu wuna ba n da nùn yākuru kue kpa a bu naa kinε kpendu wē torarun yākurun sɔ.

20 Kpa a ten yem sua a yēka yāku yee ten kǎanu nne ye sɔɔ ka ten goonu nne ye sɔɔ ka sere maa yen bɔka yiruse ye sɔɔ a ka sikerena. Nge mεya kaa ka yāku yee te disi wɔka kpa a tu sǎrasia.

21 Kpa a naa kinε ten yaa sua a doke dɔɔ sɔɔ batuma gaa sɔɔ ye ba sɔɔru kua tɔɔwɔ.

22 Tɔru yiruse sɔɔ, kaa ka boo kinεru nawa te ta n̄ alebu gaa mɔ kpa a ka tu yākuru ko torarun sɔ. Nge mεya kaa ka sãa yee te sǎrasia nge mε a raa kua ka naa kinε te.

23 À n torarun yāku te kua a kpa, kaa maa naa kinεru ka yāa kinεru sua ni nu kun alebu gaa mɔ.

24 Kpa a ka nu da wi, Yinni Gusunɔn mi a ka yākuru ko. Yāku kowobu ba koo nin yaa bɔru yēkawa kpa bu ka nùn ye yāku dɔɔ mwaararugiru kua.

25 Sɔɔ nɔɔba yirun baa sɔɔ tɔɔ baatere, kaa n da boo kinεru ka naa kinεru ka yāa kinεru gowa a ka torarun yākuru ko.

26 Nge mεya sɔɔ nɔɔba yiru yen baa sɔɔ ba koo ka yāku yee te sǎrasia kpa ta n wāa wi, Yinni Gusunɔn sɔ.

27 Sɔɔ nɔɔba yiru yen biru, sɔɔ nɔɔba itase, yāku kowobu ba koo kpī bu den tɔmbu yāku dɔɔ mwaararuginu ka siarabuginu kua wi, Yinni Gusunɔn mi. Kpa u ka bεε nɔnu geu mεeri. Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

44

Sãa yerun kǎnnɔ

ge ga wāa sɔɔ yari yeru gia

1 Durɔ wi, u maa ka Esekieli da tɔɔwɔ kǎnnɔ ge ga wāa sɔɔ yari yeru gia. N deema kǎnnɔ ge, ga kenuawa.

2 Yera Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa u nεε, kǎnnɔ ge, ga ko n kenuawa ba n̄ gu keniamɔ. Goo kun maa sarɔ mi, domi nε, Gusunɔ Isireliban Yinniwa na dua min di. Yen sɔ, ga ko n kenuawa.

³ Adama bɛɛn kparo u koo kpī u sina mi, u ka di nɛ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Wiya u koo maa kpī u du kɔnnɔ gen adɛrɔn di kpa u yari min di.

Bango sariba ba n̄ duɔ

Yinni Gusunɔn s̄aa yerɔ

⁴ Ma durɔ wi, u ka Esekieli da kɔnnɔwɔ ge ga w̄aa s̄ɔ ȳɛsan nɔm geu gia s̄aa yee ten dee deeru. Ye Esekieli u mɛɛra yera u wa wee Yinni Gusunɔn yiikon girima ya win s̄aa yee te yiba. Ma u yiira u wiru ten girari.

⁵ Yera Yinni Gusunɔ u nɛɛ, tɔnun bii, a wunen laakari dokeo kpa a mɛɛri s̄aa s̄aa ka wunen tiin nɔni kpa a swaa daki a nɔ ye kon nun s̄ɔ s̄aa yee ten woodaban s̄ɔ. A yen dubu ka yen yaribun wooda nɔni dokeo.

⁶ A Isireliba s̄ɔwɔ be, be ba s̄aa mɛm nɔɔ sariba a nɛɛ, ben daa k̄ɔsa ye, ya den man nua.

⁷ Wee ba dera tɔn tuko bango sariba be ba n̄ man s̄aamɔ ba dua nen s̄aa yerɔ ba tu disi doke. Sanam mɛ be, Isireliba ba man ȳakuru kuammɛ ka p̄ɛɛ ka yaa gum ka yaa yɛm, ba ku ra nen arukawani mɛm nɔɔwɛ ben daa k̄ɔsan s̄ɔ.

⁸ Ben tii ba n̄ nen s̄aa yerun s̄amburu nɔni doke. Adama s̄ɔba ba tu nɔmu s̄andia.

⁹ Nɛ, Yinni Gusunɔ na nɛɛ, t̄ɛ, s̄ɔɔ goo ù n w̄aa ben suunu s̄ɔɔ, ma u n̄ man s̄aamɔ, ma u n̄ maa bango kue, u n̄ duɔ nen s̄aa yeru mi.

Wooda Lefiban s̄ɔ

¹⁰ Yeniban biru, Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ, Lefi be ba raa ka man tonda sanam mɛ Isireliba ba man deri ma ba da ba b̄unu sw̄i, ba koo ben toranun are mwa.

¹¹ Ba ko n s̄aawa nen s̄aa yerun s̄om kowobu. Bera ba ko n da n s̄aa yee ten kɔnnɔsu mara. Kpa ba n ten s̄oma m̄ɔ. Beya ba ko n da Isireliban ȳaku d̄ɔɔ mwaarugirun yaa sake kpa ba n w̄aa nɛ Yinni Gusunɔn s̄ɔ.

¹² Wee t̄ɛ, ba s̄aa Isireliban ȳaku kowobu b̄unun nuurɔ, ma ba dera Isireliba ba tora. Yen s̄ɔ, kon nɔma sua n bu so kpa bu ben toranun are mwa.

¹³ Na n̄ maa wuramɔ bu man susi bu Isireliba ȳakuru kua. Ba n̄ maa duɔ nen s̄aa yerun dii dɛɛrarɔ ka dii te ta dɛɛre gem gem mi. Ba koo sekuru wa kpa bu ben daa k̄ɔsan are mwa.

¹⁴ S̄aa yerun nenubun s̄oma kon bu w̄ɛ bu ko.

Wooda

ȳaku kowo tɔnwerobun s̄ɔ

¹⁵ Adama ȳaku kowobu Lefiba Sadɔkun bweseru s̄ɔɔ, be ba s̄amburu kua nen s̄aa yerɔ sanam mɛ Isireliba ba tora ba man deri, beya ba ko n da man susi bu ȳakuru ko ka p̄ɛɛ ka yaa gum ka yaa yɛm. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁶ Beya ba ko n da du nen s̄aa yerɔ kpa bu susi nen tabuluɔ bu man s̄a. Kpa bu nen s̄aa yee ten s̄amburu nɔni doke.

¹⁷ B̄a n duɔ s̄aa yee ten yaara s̄ɔkɔaaɔ, kon de ba n s̄aa ȳanu dokewa ni ba kua ka w̄ɛɛ dangii. B̄a n s̄amburu m̄ɔ s̄aa yee ten yaara mi ka sere ten tiin s̄ɔwɔ ba n̄ ȳanu dokemɔ ni ba kua ka ȳaa sansu.

¹⁸ Ba ko n dawani b̄ɔkuawa kpa ba n sokoto kpirinu deewa, ye kpuro ya n s̄aa ye ba wesa ka w̄ɛɛ dangii. Kpa bu ku raa kpaka s̄ɛke bu ku ka wɛnyan s̄ɔ.

¹⁹ Bu sere yari bu da yaara mi Isireliba ba mɛnnɛ, ba koo gina ben ȳaku ȳaa ni potiriwa bu yi s̄aa yeru mi. Kpa bu ku raa ka nu t̄ambu baban s̄ɔ nu disi duura. Saa ye, kpa bu ganu doke bu ka yarima.

²⁰ Ȳaku kowobu ba n̄ wii p̄ɔɔru potamɔ. Ba n̄ maa derimɔ ben seri yi dɛnya.

²¹ Ȳaku kowo goo u ku raa tam nɔ u sere da nen s̄aa yerun yaara s̄ɔkɔaaɔ.

²² Ben goo u ku raa maa ḡomini n̄ kun mɛ kurɔ wi ba yina sua kurɔ. Isireliba s̄ɔra u koo w̄andia wi u kun durɔ ȳɛ sua. Adama u koo kpī u ȳaku kowo goon ḡomini sua.

²³ Ba koo nen tambu sãsiwa ye ya sãa ne Gusunõgia ka ye ya ñ sãa negia. Yeya, ye ya deere ka ye ya ñ deere.

²⁴ Bera ba koo nen tambu siria nge me nen woodaba ba gerua. Kpa bu nen woodaba mem nãwa ka nen tão baka ni na bu wẽ, kpa bu nen tão wẽrarugiru beere wẽ.

²⁵ Yãku kowo u ku goon goru baba kpa u ku raa tii disi doke. Adama u koo kpĩ u win tiin tundon goru baba ka win merogiru ka win bibuginu ka win mãogiru ka win wãogiru ka win sesu wi u kun durõ yẽguru.

²⁶ U n tii deerasia goo ten sã, são nãba yiruwã u koo ko u sere win samburu tore.

²⁷ Dãma te u koo du dii te ta deere mi, u koo gina win tiin toranun yãkuru ko. Ne, Yinni Gusunõwa na yeni gerua.

²⁸ Wee ye ya ko n sãa ben tubi. Nena ba koo samburu kua. Ba ñ bu tem gam wẽemõ ba n mõ Isireliõ. Nena ko na n sãa nge ben tem kãsire.

²⁹ Ye ba ka torarun yãkunu ka yãku ni ba ra ka toranu sãme kua ka kẽe ni ba ka naamõ ka sere ye ba yi ne, Yinni Gusunõn sã, ye kpuro ya ko n sãawa ben dĩanu.

³⁰ Dĩa gbiikii ni ba koo ka ne, Yinni Gusunõ naawa, nu koo kowa yãku kowobuginu. Isireliba ba ko n da ben dĩa bimin som gem yãku kowobu wẽwa kpa n bu domaru kua.

³¹ Adama yãku kowobu ba ñ yaa goru ñ kun me gunõ goru dimõ ñ kun me ye gãanu kasuka nu go.

45

Tem me ba koo wuna nenem

¹ Yinni Gusunõ u maa nee, sanam me ba koo Isireliban bwese keri yi tem bõnu kua, ba koo tem gam wunawa mu n sãa kẽru te ba Yinni Gusunõ wẽ. Tem men dẽebu ko n sãawa gãm soonu nãrõbun suba yenda nãbu (25.000). Men yasum maa gãm soonu nãrõbun suba wõkuru (10.000). Me kpuro mu ko n sãawa me ba wuna ba yi Yinni Gusunõn sã.

² Tem me sãra ba koo batuma wuna sãa yerun sã. Yen dẽebu ka yen yasum mu ko n newa mu n sãa deka nera wunõm wunõm (500) kpa bu maa batuma gaa deri mi, bu ka sikerena ya n sãa gãm soonu weerakuru.

³ Ba koo maa batuma gaa wuna gbiikaa ye são mi ba koo Yinni Gusunõn sãa yeru swĩ. Ya ko n sãawa nenem Yinni Gusunõn sã tem me são.

⁴ Yera ya ko n sãa yãku kowobugia be, be ba ra Yinni Gusunõ samburu kue sãa yerõ. Miya ben dia ko n wãa ka Yinni Gusunõn sãa yeru.

⁵ Batuma mi Lefiba ba ko n wãa yen dẽebu ko n sãawa gãm soonu nãrõbun suba yenda nãbu (25.000). Yen yasum maa gãm soonu nãrõbun suba wõkuru (10.000). Kpa bu dia yendu ko mi.

⁶ Yinni Gusunõn batuma yen deederu, ba koo maa batuma gaa wuna mi Isireliba ba koo ben dia bani. Batuma yen dẽebu bu ko n sãawa gãm soonu nãrõbun suba yenda nãbu (25.000) kpa yen yasum mu n sãa gãm soonu nãrõbun suba nãbu (5.000).

⁷ Ba koo maa batuma gaa wuna ben kparon sã. Ya ko n wãawa Isirelibagian nãwõ ka sere maa Yinni Gusunõgian nãwõ. Batuma ye, ya koo dawa saa são duu yerun di n ka girari nim wõkuõ, saa maa são yari yerun di sere ka mi Isireliban tem mu yõra. Yen dẽebu bu ko n ka Isireliban bwese kera tian tem newa.

⁸ Nge meya kparobu ba ko n ben tem mõ Isireliõ. Ba ñ maa nen tambu dam dõremõ bu begim mwa. Ba koo bu mu deriawa.

Sina bokon saria ka tãbugia

⁹ Wee ye ne, Yinni Gusunõ na gerua. Na nee, bee Isireliban sina bibu ya den tura. I de wõraru ka dam dõrebu bu kpe. I gem ka wooda swĩiyõ kpa i ku maa nen tambu wõrari ye ba mõ. Ne, Yinni Gusunõwa na yeni gerua.

¹⁰ I de been kiloba ka been yĩrutinu nu n sãa dee dee.

¹¹ Sakaku ge ba ra ka dĩa bimi yĩire ba m̀ efa ka ge ba ra ka gãa yarum yĩire ba m̀ bati, i de ni kpuro nu n nε. Kpa ye kpuro ya n sãa sakaku ge ba m̀ homeri bõnu wàkurun tia.

¹² Sii geesun gobi sikili tia ya n maa sãa gobi yi ba m̀ gera yendu, kpa sikilin gobi wata ya n maa sãa minu tia.

¹³ Wee kēε ni i ko i n da wē. I n bεen alikama ka dĩa bima ye ba m̀ əəsu gã, i ko efan bõnu nɔɔba tian sube teeru suawa homeri tia sɔɔ.

¹⁴ I n maa gum wēεmɔ, i ko i mu yĩirewa ka sakaku ge ba m̀ bati. Bati wàkuru ta sãawa homeri tia. Homeri ka kəri ya sãawa tia. Batin bõnu wàkurun tia i ko i wuna.

¹⁵ Isireliɔ, yãa gɔɔ sɔɔ, yãanu goobu (200) ǹ n wãa, yãa teera i ko i wē kērun s̄ ǹ kun mε yãku d̄ɔ mwaararugirun s̄ ǹ kun mε siarabun yàkurun s̄. Nge mɛya nε, Yinni Gusunɔ kon ka bεε bεen toranu suuru kua. Nε Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁶ Isireliba kpurowa ba ko n da ben kparo kēε te wē.

¹⁷ Domi wiya u ko n da yãku nin wunanəsu ko Isireliban s̄ suru kpao baawure sɔɔ ka t̄ɔ wērarugiru sɔɔ, t̄ɔ bakaru baatere sɔɔ gesi. Yãku ni ba ko n da ko mi, niya yãku d̄ɔ mwaararuginu ka kēnu ka yãku ni ba ra ko ka gberun d̄ianu ka torarun yàkunu ka sere siarabun yàkunu.

Yãku yerun dεerasiabu

¹⁸ Ameniwa nε, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nεε, suru gbiikoon t̄ɔ gbiikiru, ba koo naa kineru sua te ta n̄ alebu gaa m̄. Kpa bu ka sãa yee te disi w̄ka.

¹⁹ Yãku kowo u koo naa yen yem sua kpa u yēka sãa yee ten kɔnnɔn kadiriba sɔɔ ka sere yãku yerun goonu nnen nɔɔ bakan w̄llɔ ka sere dii yaara ye ya wãa sɔwɔn kɔnnɔwɔ kadiriba sɔɔ.

²⁰ Suru win s̄ɔ nɔɔba yiruse sɔɔ, ba koo maa yãkuru ko be ba tora ba n̄ ka baarun s̄. Nge mɛya ba koo ka sãa yee te s̄aras̄a.

²¹ Suru gbiikoon s̄ɔ wàkura nnese sɔɔra ba koo Gɔɔ sararibun t̄ɔ bakaru di. Ba koo t̄ɔ te diwa s̄ɔ nɔɔba yiru. Pēε ye ba kun seeyatia dokewa ba koo di t̄ɔ ni sɔɔ.

²² Yen d̄ama te, Isireliban kparo u koo naa kineru gowa win toranu ka win t̄ɔmbuginun s̄.

²³ S̄ɔ nɔɔba yiru ye sɔɔ, t̄ɔ baatere kεε kinenu nɔɔba yiru ka yãa kinenu nɔɔba yiruwã u koo go u ka yãku d̄ɔ mwaararuginu ko. Kpa u maa boo kinenu nɔɔba yiru go toranun yàkunun s̄, yen gaa ya kun alebu gaa m̄.

²⁴ Yen biru alikaman som kilo tena ka gum ditiri nɔɔba tia ba koo s̄andi naa ka yãaru baateren w̄llɔ.

²⁵ Suru nɔɔba yirusen s̄ɔ wàkura nɔɔbuse sɔɔ, t̄ɔ bakarun sanam, yãku tee niya ba koo ko s̄ɔ nɔɔba yiru ye sɔɔ ka yen som mε, ka gum mε.

46

Wooda

ye Isireliban kparo u koo swĩ

¹ Nε, Yinni Gusunɔ na nεε, sãa yerun yaara s̄ɔkãan kɔnnɔ ge ga wãa s̄ɔ yari yeru gia, ga ko n kenuawa s̄ɔ nɔɔba tia yē sɔɔ ba ra s̄amburu ko. Adama ba koo gu kenawa t̄ɔ wērarugiru sɔɔ ka sere maa suru kpao ù n yara.

² Isireliban kparo u koo duwa saa kɔnnɔ ge ga wãa t̄ɔwɔn di kpa u na u ȳra kɔnnɔ gen kadirin b̄kuɔ sanam mε yãku kowobu ba ǹn yãku d̄ɔ mwaararugiru ka siarabun yãkuru kuammε. Saa ye sɔɔ, u ko n yiirewa kɔnnɔ gen mi. Yen biru kpa u yari. Ba n̄ kɔnnɔ ge kenumɔ sere yoka.

³ Isireliba ba koo na bu kpunawa bu Yinni Gusunɔ bεεε wē kɔnnɔ gen mi t̄ɔ wērarugiru sɔɔ ka sere maa suru kpao baawure sɔɔ.

⁴ T̄ɔ wērarugii te sɔɔ, sina boko u koo yãku d̄ɔ mwaararugiru ko ka yãa kpemminu nɔɔba tia ka sere maa yãa kinε teeru. Ni kpuro nu kun alebu gaa m̄.

⁵ U koo maa alikaman som kilo tɛna sɛndi yāa kinɛru baateren wɔllɔ ka sere maa gum ditiri nɔɔba tia som mɛn wɔllɔ. Som mɛ u kīwa u koo sɛndi yāa kpɛmmɪnu wɔllɔ.

⁶ Suru kpao ù n yara, u koo naa kinɛ kpɛndu gowa te ta ù alebu mɔ ka yāa kpɛmmɪnu nɔɔba tia ka yāa kinɛ teeru, ni kpuro nu kun alebu mɔ.

⁷ Mɛya u koo maa alikaman som kilo tɛna sɛndi naa kinɛru baateren wɔllɔ ka yāa kinɛru baateren wɔllɔ. U koo gum ditiri nɔɔba tia doke som mɛ sɔɔ kpɔ u yāa kpɛmmɪi nin wɔllɔ som sɛndi mɛ u kī.

⁸ Ben kparo u koo duwa saa dii yaaran kɔnnɔn di. Min diya u koo maa ka yari.

⁹ Adama Isireliba bà n man s̄aaru na t̄ɔɔ bakaru garu sɔɔ, be ba dua saa kɔnnɔ ge ga wāa s̄ɔɔ ȳɛsan nɔm geu gian di, ba koo yariwa ka kɔnnɔ ge ga wāa s̄ɔɔ ȳɛsan nɔm d̄waru gia. Be ba maa dua saa kɔnnɔ ge ga wāa s̄ɔɔ ȳɛsan nɔm d̄waru gian di, ba koo yariwa ka kɔnnɔ ge ga wāa s̄ɔɔ ȳɛsan nɔm geu gia. Goo kun yariɔ kɔnnɔ ge u ka duan di.

¹⁰ Ben kparo u koo du sanam mɛ ba duɔ kpɔ u yari sanam mɛ ba yariɔ.

Yākunun wooda

¹¹ T̄ɔɔ bakanun sanam, bà n yākuru mɔ ka naa kinɛru ka yāa kinɛru, alikaman som kilo tɛna ba ko n da sɛndi sabe nin baateren wɔllɔ ka gum ditiri nɔɔba tia. Adama ù n yāa kinɛ kpɛndun na ba ka mɔ, som mɛn nɔɔ ba kīwa ba koo ka na.

¹² Ben kparo ù n ḡaru doke u yāku d̄ɔɔ m̄waararugiru ù kun mɛ siarabun yākuru ko, ba ko n da n̄n kɔnnɔ ge ga wāa s̄ɔɔ yari yeru gia ken̄ɛwa. U koo tu kowa nge mɛ u ra ko t̄ɔɔ w̄ɛrarugiru sɔɔ. U n yara u doona kpɔ bu kɔnnɔ ge ken̄ɛ.

¹³ T̄ɔɔ baatere ba ko n da Yinni Gusunɔ yāku d̄ɔɔ m̄waararugiru kuewa ka yāaru w̄ɔɔ tiagiru te ta ù alebu gaa mɔ. Ba ko n da tu kowa bururu baatere.

¹⁴ Bururu baatere, ba ko n da yākuru kowa ka som kilo nɔɔbu ye ba burina ka gum ditiri yiru. Mɛya ba ko n da tu ko t̄ɔɔ baatere sere ka baadommaɔ.

¹⁵ Nge mɛya bururu baatere ba ko n da Yinni Gusunɔ yāku d̄ɔɔ m̄waararugiru kue ka yāa kinɛ kpɛndu ka som ka sere maa gum. Mɛya ba ko n da tu ko sere ka baadommaɔ.

Ye n s̄aa Isireliban kparon

bibugia

¹⁶ Ameniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nɛɛ, Isireliban kparo ù n win bibun turo tem k̄a, tem mɛ, mu koo kowa bii win bibun bweserugim.

¹⁷ Adama ù n win yoo tem k̄a, yakiabun w̄ɔɔ ḡa n tura yoo wi, u ù ko n maa tem mɛ mɔ. Saa ye sɔɔ, mu koo kowa wi, kparo wigim. Win bibu t̄nawa ba koo kp̄i bu win tem tubi di.

¹⁸ Kparo wi, u ku raa win t̄mbu tem m̄waari. Ye u koo win bibu w̄ɛ kpuro u de ya n wee win m̄arun di. Kpɔ nɛn t̄mbu sɔɔ goo u ku raa ka win tem bia.

S̄aa yerun doo koo yeru

¹⁹ Durɔ wi, u ka Esekieli da dirɔ te ta wāa yāku kowobun s̄ɔ s̄aa yerɔ. U dua saa kɔnnɔ ge ga wāa s̄ɔɔ ȳɛsan nɔm geu gian di. Yen sɔɔ mi, ayeru gara wāa s̄ɔɔ duu yeru gia.

²⁰ Ma u n̄n s̄ɔɔwa u nɛɛ, aye te, ta s̄aawa mi yāku kowobu ba ko n da toranun yāku yaa yike kpɔ bu som mɛ ba ka yākunu kua s̄amɛ. Nge mɛya ba ù maa ka yi d̄ɔɔ t̄ɔɔw̄ɔ Isireliba bu sere ye babiri. Domi ya s̄aawa Yinni Gusunɔgia.

²¹ Yen biru u maa ka n̄n da yaara t̄ɔɔkaaɔ. Ma ba da yen goonu nɛ ye kpuron mi. Ma u deema ba batuma gaa w̄ia goo ten baateren mi.

²² Batuma yen baayeren d̄ɛɛbu bu s̄aawa ḡam soonu weeru ma yen yasum maa s̄aa ḡam soonu tɛna. Ye nɛ ye kpuro ya n̄wa.

²³ Ba gana kua ba ka ye nɛ ye kpuro sikerena. Ma ba dosu gira gana ye sɔɔ.

²⁴ Ma durɔ wi, u n̄n s̄ɔɔwa u nɛɛ, ya s̄aawa mi s̄aa yee ten s̄am kowobu ba ko n da yaa yike ye t̄mba ka yākuru na.

47

*Daa te ta yarimə**saa s̄aa yerun di*

¹ Yen biru durə wi, u ka Esekieli gəsira s̄aa yerun kənnəwə. Yera nim mu kuramə dii ten kənnən tem di s̄əo yari yeru gia. Domi dii ten kənnə ga məerawa s̄əo yari yeru gia. Ma nim mə, mu kokumə mu d̄əə s̄aa yerun nəm geu gia yāku yerun s̄əo yēsən nəm dwaru gia.

² Ma u maa ka n̄n da kənnə, ge ga w̄aa s̄əo yēsən nəm geu gia. Ma ba besira ba da t̄əəwə sere kənnəwə ge ga w̄aa s̄əo yari yeru gia. Ma Esekieli u wa nim mə, mu kokuməwa nəm geu gia.

³ Durə wi, u da s̄əo yari yeru gia. N deema u w̄ε neni win nəmaw. Nge mə u d̄əə, u yam mi ȳira gəm soonu nərəbu (1.000). Ma u Esekieli t̄əburasia. Ma nim mə, mu na sere win naa w̄in̄ə.

⁴ Yen biru u maa gəm soonu nərəbu ȳira. Ma u dera Esekieli u nim mə t̄əbura. Ma nim mə, mu na sere win d̄ūu w̄in̄ə. Ma u maa susi u ȳira gəm soonu nərəbu. Ma mu na sere win p̄əraə.

⁵ Ma u maa ȳira gəm soonu nərəbu mi n s̄aa nim bwee bakaru te Esekieli u n̄ kp̄ē u t̄əbura. Domi nim mə, mu duku. Goo kun kp̄ē u mu t̄əbura ma n kun mə ka k̄ēri.

⁶ Ma u Esekieli s̄əowa u n̄ε, t̄ənun bii, a ye kpuro məera s̄aa s̄aa?

Ma u ka n̄n wurama daa ten b̄əwə.

⁷ Ye u ka n̄n tura mi, yera u wa d̄ānu nu dabi daa ten goo gookaə.

⁸ Ma u n̄n s̄əowa u n̄ε, nim mə, mu koo kokuwa mu da w̄əə bera ye ya w̄aa s̄əo yari yeru giaə ka w̄əwa ye ba m̄ə Arabaə kpa mu sere da nim w̄əkuə. M̄əya mu koo nim w̄əkun nim d̄εerasia.

⁹ Mi nim mə, mu gesi dua kpuro, hunde koni ye ya w̄aa mi ya ko n w̄āaru m̄əwa. Kpa sw̄ε yi n dabi. Domi mi nim mə, mu dua kpuro mu koo mə mu tie d̄εerasiawa.

¹⁰ Saa Engedin di n ka da Eni Egalaimuə, surəkəba ba ko n da n w̄āawa mi, ba n yāakoronu keewa daa ten goorə. Ta ko n sw̄ε bwese bweseka m̄əwa nge nim w̄əku ge ba sokumə Mēditeran̄ε. Sw̄ε yi, yi ko n dabi.

¹¹ Adama ba koo ten daa burenu ka ten yerusu deriwa b̄əə te ta w̄aa min s̄.

¹² Ten goonə d̄āa ko n kpiawa n̄n wurusu kun d̄eruramə, n̄n marum kun maa kpeemə. Nu ko n da yewa suru baawure. Domi nu ko n nim waaməwa s̄aa yerun di. Ba ko n da d̄āa nin marum diwa kpa bu ka nin wurusu bararun tim ko.

*Yinni Gusunə u Isireliban**tem n̄əə bura yenu yimə*

¹³ Ameniwa n̄ε, Yinni Gusunə na gerua. Na n̄ε, b̄ε Isireliba, tem mə i ko i b̄ənu ko, kon b̄ε m̄ən n̄əə bura yenu s̄əəsi. Yosefun bwese k̄era b̄ənu yiruwə ya koo wa.

¹⁴ Bwese k̄eri yi yi tien b̄ənu ya ko n n̄əwa. Domi n̄ε, Yinni Gusunə na n̄əma sua na b̄ərua na n̄ε, b̄εn baababara kon mu w̄ē. Yen s̄əna b̄ε i ko i mu wa i tubi di.

¹⁵ Tem m̄ən n̄əə bura yeru wee. S̄əo yēsən nəm geu gia, ta torua saa nim w̄əku ge ba m̄ə Mēditeran̄en di n ka da H̄etilonin swaəə sere ka Sedadin wuu duu yerə,

¹⁶ ka Hamatiə ka B̄erətəə ka Siburaimuə. N deema wuu si, su w̄āawa Damasi ka Hamatin n̄əə bura yerun baa s̄əə ka Has̄ε Hatikonin temə Hafaranin tem n̄əə bura yeru gia.

¹⁷ Nge m̄əya s̄əo yēsən nəm geun tem n̄əə bura yee te, ta ko n w̄aa saa nim w̄əku ge ba m̄ə Mēditeran̄en di n ka girari Hasaa En̄əwə Damasin tem n̄əə bura yerə ka Safoniə Hamatin tem n̄əə bura yerə.

¹⁸ S̄əo yari yeru gia maa tem m̄ən n̄əə bura yeru ta koo daa te ba m̄ə Yuud̄eni sw̄iwa Hafaran̄iə ka Damasiə ka Galadiə ka Isireliban tem baa s̄əə. Ta ko n w̄āawa saa tem n̄əə bura yee te ta w̄aa s̄əo yēsən nəm geu gian di n ka na nim w̄əku b̄əruguuə s̄əo yari yeru gia.

¹⁹ Sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gian tem nɔɔ bura yee te, ta koo dawa saa Tamaan di sere ka Meriban bwiaɔ Kadesiɔ kpa tu Egibitin daaru swi sere n ka girari nim wɔku ge ba mɔ Mediteraneɔ. Nɔɔ bura yee te ta waa sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gia, tera mi.

²⁰ Sɔɔ duu yeru gian tem nɔɔ bura yeru ta ko n saawa nim wɔku ge ba mɔ Mediterane ma ya yɔra Hamatin deedeeru sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Sɔɔ duu yerugiara maa mi.

²¹ Bɛɛ Isireliban bwese keri wɔkura yiru sɔɔ

²² i ko i tem me bɔnu ko ka tete beɛn tii tiine sɔɔ ka sɔɔ be ba waa ka bɛɛ ba ka bibu mara beɛn suunu sɔɔ. I ko i bu garisiwa nge Isireliba. Kpa i tubi ye bɔnu ko ka be sannu ka tete.

²³ I ko i sɔɔ nɔn win baa wɛwa bwese kera ye sɔɔ u waa. Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

48

Ba tem me bɔnu kua

¹ Isireliban bwese kera baayeren yisuru wee ka bɔnu ye yen baayere ya wa. Danun bwese kera ya yen baa wa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, swaa ye ya dɔɔ Hetiloniɔ Hamatin di n ka da Hasaa Enɔɔ gia Damasi ka Hamatigibun tem bɔkuɔ. Tem me, mu waa wa saa sɔɔ yari yerun tem nɔɔ bura yerun di n ka da sɔɔ duu yeru gia.

² Danu ben bɔkuɔ, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yero Aseɛbagima mu waa mi.

³ Aseɛbagim bɔkuɔ Nefitalibagima mu waa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yero.

⁴ Nefitalibagim bɔkuɔ, Manasebagima mu waa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yero.

⁵ Manasebagim bɔkuɔ Efaraimubagima mu waa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yero.

⁶ Efaraimubagim bɔkuɔ Rubenibagima mu waa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yero.

⁷ Rubenibagim bɔkuɔ Yudabagima mu waa mi, saa sɔɔ yari yerun di n ka da sɔɔ duu yero.

Tem

me ba koo Yinni Gusunɔ we

⁸ Yudaban tem bɔkuɔ sɔɔ yari yeru gian tem nɔɔ bura yeru mi, n ka da nim wɔku ge ba mɔ Mediteraneɔ sɔɔ duu yeru gia, bera miya ba koo Yinni Gusunɔn tem yiire. Men dɛɛbu bu ko n ka Isirelibagim nɛwa kpa men yasum mu n saa gɔm soonu nɔrɔbun suba yenda nɔɔbu (25.000). Kpa bu Yinni Gusunɔn saa yeru bani men suunu sɔɔ.

⁹ Batuma ye ba koo Yinni Gusunɔ deria mi, yen dɛɛbu bu ko n saawa gɔm soonu nɔrɔbun suba yenda nɔɔbu (25.000). Kpa yen yasum mu n saa gɔm soonu nɔrɔbun suba wɔkuru (10.000).

¹⁰ Yaku kowoba ba koo batuma yen sukum sua. Kpa ya n saa gɔm soonu nɔrɔbun suba yenda nɔɔbu sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. Sɔɔ duu yeru gia gɔm soonu nɔrɔbun suba wɔkuru. Sɔɔ yari yeru gia maa gɔm soonu nɔrɔbun suba wɔkuru kpa sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gia yen dɛɛbu bu n saa gɔm soonu nɔrɔbun suba yenda nɔɔbu. Kpa Yinni Gusunɔn saa yeru ta n waa yen suunu sɔɔ.

¹¹ Yaku kowo Sadakun bibun bwesera ta ko n tem me ma. Domi beya ba waa ne, Yinni Gusunɔn sɔmburu sɔɔ sanam me Lefi yaku kowo be ba tie ka Isireliba ba man deri.

¹² Batuma ye, ya ko n saawa nenem ye ba wuna Isireliban tem di Lefiban tem nɔɔ bura yerun bɔkuɔ.

¹³ Lefi ben tem mu ko n waa wa yaku kowobugim bɔkuɔ. Mu ko n saawa gɔm soonu nɔrɔbun suba yenda nɔɔbu. Yen yasum maa gɔm soonu nɔrɔbun suba wɔkuru.

¹⁴ Ba n me sɔɔ gam gum darama. Ba n maa kpɛ bu ka mu gam kasina n kun me bu mu goo wɛ. Domi meya mu kpuro kere yen sɔ mu saa Yinni Gusunɔgim.

Batuma ye ya ko n saa

sina bokogia ka wuugibugia

¹⁵ Tem mε mu tie, mεn yasum mu s̄awa ḡam soonu n̄r̄abun suba n̄abu (5.000). Ma mεn d̄εbu bu s̄a ḡam soonu n̄r̄abun suba yenda n̄abu (25.000). Ye kpuro ya ko n s̄awa wuugibugia. Mε s̄ara ba koo ben dia bani ka sere ye ya tie. Wuun batuma yen goonu n̄ε ye kpuro ya ko n n̄wa,

¹⁶ gooru baatere ta n s̄a ḡam soonu n̄r̄abun suba n̄ε ka n̄εra wun̄bu (4.500).

¹⁷ Ba koo batuma gaa deriwa bu ka wuu ge sikerena ya n s̄a ḡam soonu goobu ka weeraakuru (250) yen goonu n̄ε ye kpuro s̄a.

¹⁸ Batuma ye ya tie wuugian ȳsi ȳsikā ya ko n w̄awa ȳku kowobugian b̄kū. Yen d̄εbu bu ko n s̄awa ḡam soonu n̄r̄abun suba w̄kuru (10.000) s̄a yari yeru gia ka maa s̄a duu yeru gia. Batuma ye s̄ara ba koo d̄ianu duure ni ba ko n da ka be ba wuu gen s̄amburu m̄ n̄ri.

¹⁹ Ba koo s̄m kowo be ḡsiwa bwese k̄ra baayeren min di. Be kpurowa ba koo wuku tem mε s̄a.

²⁰ Yinni Gusun̄n tem mε kpuron goonu n̄ε kpuro nu ko n n̄wa, nu n s̄a ḡam soonu n̄r̄abun suba yenda n̄abu n̄abu (25.000). Mε s̄ara ba koo wuun batuma w̄a.

²¹ Batuma ye ya tie, ya ko n s̄awa sina bokogia kpa ya n Yinni Gusun̄gia ye suunu doke ka sere mi wuugibu ba koo sina. Yen yasum mu ko n s̄awa ḡam soonu n̄r̄abun suba yenda n̄abu s̄a yari yerun tem n̄a bura yeru gia, yen d̄εbu bu n maa s̄a ḡam soonu n̄r̄abun suba yenda n̄abu s̄a duu yeru gia nim w̄ku ge ba m̄ M̄diteran̄gia. Nge m̄ya batuma ye ba wuna Yinni Gusun̄n s̄ ka s̄a yee ten s̄, ye kpuro ya ko n w̄awa tem m̄n suunu s̄a.

²² Lefiban batuma ka wuugia ye, ya ko n ben kparogia b̄nu s̄awa yiru. Ya ko n w̄awa Yudabagia ye ya w̄a s̄a ȳsan n̄m geu gia ka sere Benyam̄bagia ye ya w̄a s̄a ȳsan n̄m dwaru gian baa s̄a.

Bwese k̄ri yi yi w̄a

s̄a ȳsan n̄m dwar̄n tem

²³ Bwese k̄ri yi yi tien tem wee. Benyam̄bagim mu ko n w̄awa saa Isireliban tem n̄a bura yerun s̄a yari yerun di n ka da nim w̄ku ge ba m̄ M̄diteran̄ s̄a duu yer̄.

²⁴ Benyam̄bagim b̄kū Sim̄bagima mu ko n w̄a mi, s̄a yari yerun di n ka da s̄a duu yer̄.

²⁵ Sim̄bagim b̄kū Isakaribagima mu ko n maa w̄a mi, saa s̄a yari yerun di n ka da s̄a duu yer̄.

²⁶ Isakaribagim b̄kū Sabulonibagima mu ko n maa w̄a mi, s̄a yari yerun di n ka da s̄a duu yer̄.

²⁷ Sabulonibagim b̄kū Gadibagima mu ko n maa w̄a mi, s̄a yari yerun di n ka da s̄a duu yer̄.

²⁸ Gadibagima mu ko n s̄a Isireliban tem n̄a bura yeru s̄a ȳsan n̄m dwaru gia. Ta koo dawa saa Tamaan di sere M̄riban bwiā Kad̄sī, kpa tu Egibitin daaru sw̄i sere n ka da nim w̄ku ge ba m̄ M̄diteran̄.

²⁹ Tem m̄ya i ko i b̄nu ko ka t̄ε b̄ε Isireliban bwese k̄ri s̄a kpa b̄εn baawure u win b̄nu wa. N̄, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

Yerusalemun k̄nn̄su

w̄kura yiru

³⁰⁻³¹ K̄nn̄su w̄kura yiruw̄a ba koo doke Yerusalem̄. Sin baagere ga koo bwese k̄ra tian ȳsiru s̄bewa. S̄a ȳsan n̄m geu gia, gana yen d̄εbu s̄awa ḡam soonu n̄r̄abun suba n̄ε ka n̄εra wun̄bu (4.500). K̄nn̄su itawa ba koo doke mi. Teu s̄a, ba koo Rub̄nin ȳsiru doke, yiruse s̄a Yudagiru, itase s̄a maa Lefigiru.

³² S̄a yari yeru gia maa gana ya ko n w̄a. Yen d̄εbu bu ko n s̄a ḡam soonu n̄r̄abun suba n̄ε ka n̄εra wun̄bu (4.500). Ba koo k̄nn̄su ita yaba mi. Gbiikuu ga ko n Yosefun ȳsiru m̄, yiruse Benyam̄egiru, itase maa Danugiru.

³³ Sõo yēsan nəm dvaru gian gana ya ko n ka yionō dēebu nēwa. Ba koo maa kōnnōsu ita yaba mi. Gbiikuu ga ko n Simēon yīsiru mō, yiruse Isakarigiru, itase maa Sabulonigiru.

³⁴ Sõo duu yeru gian gana ya ko n ka yi yi tie dēebu nēwa. Kpa bu yi kōnnōsu ita yaba nge mē ba yionō kua. Gbiikuu ga ko n Gadin yīsiru mō, yiruse Aseegiru, itase maa Nefitaligiru.

³⁵ Gana ye ya koo wuu ge sikerena kpuron dēebu bu ko n sāawa gōm soonu nōrōbun suba yendu yiru sari (18.000).

Saa dōma ten di, ba ko n da wuu ge sokuwa Yinni Gusunō u wāa mini.

DANIËLI

Danielin tireru, Yudaban wahala ka ben nɔni swāara ta ka yā sanam me ba wāa yoru sɔɔ tɔn tukobun mi. U tu yorua u ka win tɔmbu dam kē bu ka temana baa bā n wāa nɔni swāaru sɔɔ. Domi Gusunɔ u koo bu nasara wē.

Tire te, ta Gusunɔn kpāaru ka win girima sɔɔsimɔ. Wiya u bannu kpuro neni. Wiya u handunia kpare.

Sa ko kpī su tire ten gari bɔnu ko yiru. Gbiikaa Danieli ka win bɔrɔba ba nasara wa ben yiberɛban wɔllɔ yèn sɔ ba ben naanɛ doke Gusunɔ sɔɔ. Yiruse Danieli u kāsī dabinu wa ni nu sɔɔsimɔ nge me bannu ganu koo swīna kpa nu wɔruku. Adama Gusunɔn tɔmba koo nasara wa.

Tire ten kpunaa

1. Danieli ka win bɔrɔba, wiru 1n di sere wiru 6.
2. Danielin kāsīnu, wiru 7n di sere wiru 12.

Danieli ka win kpaasibu

ba wāa Babiloniɔ

¹Yoyakimu, Yudaban sina bokon bandun wɔɔ itase sɔɔra Nebukanɛsaa Babilonin sunɔ u na ka win tabu kowobu ba Yerusalemu tarusi.

²Yera Yinni Gusunɔ u dera u Yoyakimu ka win tɔmbu gabu mwa. Ma u dera u sāa yerun dendi yānu ganu gura u ka da Babiloniɔ u yi win būu dirun arumanin beru yerɔ.

³Yen biru, u Asipenasi win sɔm kowobun wirugii sɔɔwa u nɛɛ, u Isireliba sɔɔ sina bibu ka wirugibun bibu gabu gɔsio

⁴ba n sāa durɔ burɔbu be ba n alebu gaa mɔ. Kpa ba n bwisi ka yēru ka laakari mɔ bu ka kpī bu Babilonin barum keu ko, kpa bu sɔmburu ko sina kpaarɔ.

⁵Ma sina boko u win tiin dīa nɔn bweseru u ra di ka tam mɛn bweseru u ra nɔ bu wē ba n dimɔ kpa ba n nɔrumɔ baadomma ba n ka keu mɔ sere n ka ko wɔɔ ita bu sere sɔmburu tore sina kpaarɔ.

⁶Be ba gɔsa mi sɔɔra Yuda beni ba wāa, Danieli ka Hanania ka Miseli ka Asaria.

⁷Ma sina bokon sɔm kowobun wirugii wi, u bu yīsinu kɔsa. Danieligira Belitasaa. Hananiagira Sadaki. Miseligira Mesaki. Asariagira maa Abenego.

⁸Danieli u gɔru doke u sina bokon dīanu ka win tam me yina, kpa u ku raa tii disi doke. Ma u sɔm kowobun wirugii wi, suuru kana u ku nɔn tilasi ko u ka sese te di.

⁹Ma Gusunɔ u dera wirugii wi, u ka Danieli nɔnu geu mɛera u nɔn durom kua.

¹⁰U nɛɛ, na nen yinni sina bokon berum mɔ. Domi wiya u yi ye i ko i di ka ye i ko i nɔ. U n da maa wa i n bɔru nge bɛɛgii be ba tie, saa ye sɔɔ, kari sɔɔra i man doke mi. Domi ba koo kpī bu man wiru bura.

¹¹Yera Danieli u be nne yen nɔrio wi wirugii wi, u bu nɔmu sɔndia sɔɔwa u nɛɛ,

¹²a de su dīanu di yaa sari kpa su nim dirum nɔ sɔɔ wɔkurun saka.

¹³Yen biru, kpa a besen wuswaa mɛeri kpa a maa be ba sunɔn dīanu dimɔn wuswaa mɛeri. Yen me a wa kpa a sun kua me.

¹⁴Ma u ben gari yi wura u bu deri sere sɔɔ wɔku te.

¹⁵Ye sɔɔ wɔku te, ta tura, yera u ben wuswaa mɛera ma u wa ba bwāa do. Ba maa be ba sina bokon dīa duronu dimɔ bɔrum kere.

¹⁶Ma Danieliban nɔrio wi, u n maa bu dīa duro ni, ka tam me wē. U bu dīanu wēwa yaa sari.

¹⁷Gusunɔ u aluwaasi nne ye yēru wē. Ma u bu bwisi kã ba Kaladen barum tireru gia sã sã. Ma u bu kua laakarigibu. U maa Danieli bwisi kã u ka dosusu ka kāsīnu kpuro tubusia.

¹⁸ Ye wɔɔ ita ye, ya yiba, ye sina boko Nɛbukanesaa u bura mi, yera sɔm kowobun wirugii wi, u aluwaasi be kpuro yara u ka nùn bu daawa.

¹⁹ Ma sina boko wi, u ka bu gari kua. Be kpuro sɔɔ, goo sari wi u sãa nge Danieli ka Hanania ka Miseli ka Asaria. Yen sɔna sina boko u bu wura ba n sãa win sɔm kowobu.

²⁰ Gari yi sina boko u bu bikia kpuro, ba ra yi wisiwa ka bwisi, ka yɛru. Ma u wa ba dobo dobogibu ka sɔrobu bwisi kere sere mi n toma, be ba wãa win tem sɔɔ kpuro.

²¹ Ma Danieli u wãa mi sere Sirusi u ka bandu di.

2

Nɛbukanesaan dosu

¹ Nɛbukanesaan bandun wɔɔ yiruse sɔɔ, u dosu gagu kua. Dosu ge, ga nùn bɛrum mwa sere u kpana u dweeya.

² Yera u dobo dobogibu sokusia ka sɔrobu ka bũu sinambu ka bwisigibu bu ka nùn win dosu ge sã. Ma tɔn be kpuro ba na ba menna win wuswaaɔ.

³ Ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, na dosawa. Ga maa man bɛrum mwa. Na kɪwa i man sɔ ye na dosa.

⁴ Ma bwisigii be, ba sina boko sɔɔwa ka Aramugibun barum ba nɛɛ, yinni, wunen hunde yu daka da! A sun dosu ge sɔɔwɔ kpa su nun gu tubusia.

⁵ Ma sina boko u maa bu sɔɔwa u nɛɛ, wee ye na gɔru doke n bɛɛ kua. I kun man dosu gen tii sɔɔwa ka gen tubusianu sannu, kon de bu bɛɛ bɔtiri bɔtiriwa kpa bɛɛn yenusu su ko bansu.

⁶ Adama ì n man gu sɔɔwa ka gen tubusianu sannu, kon bɛɛ kɛɛ dabinu wɛ. Kpa i bɛɛɛ baka wa. Yen sɔ tɛ, i man dosu gen tii sɔɔwɔ ka gen tubusianu.

⁷ Ba kpa nùn wisa ba nɛɛ, yinni, a sun wunen dosu ge sɔɔwɔ kpa su nun gu tubusia.

⁸ Sina boko u bu wisa u nɛɛ, na yɛ sã sã ma i kɪ i gari gawawa. Domi i nua ye na gɔru doke n bɛɛ kua.

⁹ Ma i ñ man dosu ge sɔɔwa, ye na gɔru doke n bɛɛ kua mi, ya koo bɛɛ kpuro deema. Domi i sɔru kpa i ka man weesu ka gari suninu naawawa kpa n ka nɛn gere kasi. Yen sɔ, i man dosu gen tii sɔɔwɔ kpa n gia ma i ko i kpɪ i gu tubusia.

¹⁰ Yera ba nùn sɔɔwa ba nɛɛ, goo sari dunia sɔɔ mini wi u koo kpɪ u wunen gari yini wisi baa be ba dam mɔ nge wunɛ, ben goo sari wi u gari yinin bweseru bikiare sɔrobun mi, ñ kun mɛ dobo dobogibun mi, ñ kun mɛ Babilonin bwisigibun mi.

¹¹ Ye wunɛ sina boko a bikia mini, goo sari wi u koo kpɪ u nun ye tubusia sere bũnu baasi ya! Wee nu ku ra n maa wãa tɔmbun suunu sɔɔ.

¹² Ye sina boko u ben gari yi nua, yera u mɔru bɛsira. Ma u wooda wɛ bu Babilonin bwisigibu kpuro go.

¹³ Ma ba sina bokon gari yi kpara ma ba koo Babilonin bwisigii be go. Ma ba Danieli ka win kpaasibu kasu bu go.

Gusunɔ

u Danieli dosu ge sɔɔwa

¹⁴ Sanam mɛ Ariɔku sina bokon kirukuban guro guro u yara u ka Babilonin bwisigii be go, Danieli u ka nùn gari kua ka bwisi ka laakari.

¹⁵ U nɛɛ, amɔna sina bokon wooda yeni ya ka dam mɔ mɛ. Yera Ariɔku u nùn gari yin asansi tubusia.

¹⁶ Ma Danieli u da sina bokon mi u nùn kana u nùn deri saa fiiko, kpa u wa u nùn dosu ge tubusia.

¹⁷ Ma Danieli u wura dirɔ u win kpaasibu Hanania ka Miseli ka Asaria gari yi sɔɔwa.

¹⁸ Ma u bu yiire bu Wɔrukoo kana u ben wɔnwɔndu wa kpa u bu dosu ge sã kpa bu ku raa bu go ka bwisigii be sannu.

19 Yen biruwa Gusunɔ u Danieli dosu ge sɔɔwa wɔkuru, kāsiru sɔɔ. Ma Danieli u nùn siara. U nɛɛ,

20 Yinni Gusunɔ,
wuna ko na n siaramɔ ka baadommaɔ.
Wuna a bwisi ka dam mɔ.

21 Wuna a ra saaba gɔsie.
Wuna a ra sinambu bandu wɛ.
Wuna a ra maa bu bandu yare.
Wuna a ra laakarigibu laakari wɛ,
kpa a bwisigibu yɛru kɛ.

22 Wuna a ra tɔnu sɔɔsi ye ya berua,
ye u n̄ kpɛ u ka tii tubu.
A yɛ ye ya wāa wɔkuru sɔɔ.

Domɪ yam bururam mu ra n wāawa wunen mi.

23 Gusunɔ nɛn baababan Yinni, na nun siaramɔ.
Na takaru m̄ bwisi ka dam mɛ a man kān s̄ɔ.
Domɪ a man s̄ɔsi ye sa nun bikia.

A sun sina bokon dosu ge sɔɔwa.

24 Yen biru, Danieli u da Ariɔkun mi, wi sina boko u wooda wɛ u ka Babilonin bwisigibu go. Ma u nùn sɔɔwa u nɛɛ, a ku tɔn be go. A de a ka man da sina bokon mi. Kpa n nùn win dosu ge tubusia.

25 Ma Ariɔku u ka Danieli da fuuku sina bokon mi. Ye ba tura mi, yera u sina boko sɔɔwa u nɛɛ, wee na durɔ goo wa Yuda be ba mwɛɛrima sɔɔ, wi u koo nun wunen dosu ge tubusia.

Danieli u sina boko dosu ge

sɔɔwa ka gen tubusianu

26 Ma sina boko u Danieli wi ba maa yĩsiru kã Belitasaa bikia u nɛɛ, kaa kpĩ a man nɛn dosu gen tii s̄ɔ ka gen tubusianu?

27 Danieli u sina boko sɔɔwa u nɛɛ, bwisigibu ka sɔrobu ka dobo dobogibu ka bũu sinambu ba n̄ kpɛ bu nun asiri ye a bikia mini s̄ɔ.

28 Adama Yinni goo wāa wallo wi u ra tɔnu asiri s̄ɔsi, wiya Gusunɔ. U maa nun s̄ɔsi ye n koo kooraa. Sanam mɛ a kpĩ, ye a dosa ka ye a wa kāsiru sɔɔ wee.

29 Sian bwisikuna a m̄. Yera wi u ra tɔnu asiri s̄ɔsi u nun s̄ɔsi ye n koo kooraa.

30 Adama ba n̄ man asiri ye s̄ɔsi yèn s̄ɔ na tɔn be ba tie bwisi kere. Ba man ye s̄ɔsiwa kpa n ka nun tubusia kpa a n ka yɛ ye a bwisika wunen ḡɔruɔ.

31 Sina boko, ye a wa wee. Bwāaroku bokɔ gaga ga ȳɔ wunen wuswaaɔ. Bwāaroku ge, ga gunu, ga ballimɔ gem gem. Ma ga nanum mɔ n kpā.

32 Gen wiru ta s̄ɔawa wura gean tii tii. Gen tororu ka gen gāsenu maa s̄ɔa sii geesu. Gen nukuru ka gen taanu maa s̄ɔa sii gandu.

33 Gen k̄ari yi maa s̄ɔa sii w̄okusu. Ma gen naasu s̄ɔa sii w̄oku si ba ka s̄ɔndu menna.

34 Sanam mɛ a gu mɛɛra, yera kperu garu ta m̄ndama guurun di te goo kun karamɛ. Ta na ta gen naasu so ta k̄osuka muku muku.

35 Ma sii w̄oku si, ka s̄ɔn te, ka sii gan te, ka sii gee si, ka wura ye, ye kpuro ya sunkura muku muku. Ma ya kua nge doo diri yi ba sara s̄ɔ s̄areron saa. Ma yi ka woo doona. Baa yin yira a n̄ maa kpɛ a wa. Adama kpee te ta bwāaroku ge so mi, ta ḡɔsirawa guu bakaru. Ma ta handunian tem kpuro wukiri.

36 Dosu geya mi. Tɛ, gen tubusianu wee.

37-38 Wunɛ sina boko, wuna a s̄ɔa sinambun sunɔ. Wuna a s̄ɔa nge wii wuragii te. W̄ɔrukoowa u nun bandu ka dam ka yiiko ka bɛɛɛ wɛ. Ma u nun t̄ambu ka gbeeku yɛɛ ka gunɔsu n̄ma beria a n ka s̄ɔa ye kpuron yinni.

³⁹ Wunɛn biru, bandu garu ta koo se te ta ñ wunɛgiro dam tura. Yen biru, bandu itaseru gara koo maa se kpa ta n dam mə handunia kpuro sɔɔ. Tera ta sãa nge sii gandu.

⁴⁰ Ma bandu nnɛseru gara koo maa se, kpa ta n dam mə nge sii wɔkusu si su ra gãanu kpuro kɔsuku. Nge mɛya ban te, ta ko n dam mə tu ka bannu kpuro kɔsuku.

⁴¹ Mɛya a maa wa ma bwãaroku gen naasu ka gen niki binu sãawa sii wɔkusu si ba mɛnna ka sɔndu. Yen tubusiana ban te, ta ko n bɔnu sãawa yiru. Ka mɛ, bɔnu tia ya ko n dam mə nge sii wɔku si.

⁴² Kpa bɔnu tia yu dam bia nge naa niki bii ni nu sãa sii wɔku si ba ka sɔndu mɛnna.

⁴³ Sii wɔkusu ka sɔn te a wa ya mɛnne mi sannu, ya maa sɔɔsimɔ ma ban ten wirugibu ba ko n kasu ben bibu bu suana kpa bwesenu nu ka ko tia. Adama ya ñ koorɔ nge mɛ ya ñ koorɔ sisu ka sɔndu bu ko tia.

⁴⁴⁻⁴⁵ Kpee te a wa ta mɛndama ka tii mi, ma ta sii wɔku si, ka sii gan te, ka sɔn te, ka sii gee si, ka wura ye kpuro kɔsuka muku muku mi, ten tubusiana, ban ten sinambun waati sɔɔ, Wɔrukoo u koo bandu garu swĩ. Goo sari wi u koo ban te fuka. Bweseru garu maa sari te ta koo tu yoru diisia. Ban te, ta koo ban ni nu tie kpeerasia kpa te tɔna ta n wãa sere ka baadommaɔ. Gusunɔ Dam kpurogii wiya u nun sɔɔsi ye n koo koorɔ. Ye a wa wunɛn dosu ge sɔɔ kpuro, ya weewa win min di. Yen tubusianu maa sãawa nge mɛ na nun sɔɔwa.

⁴⁶ Yera sina boko Nɛbukanesaa u yiira u wiru tem girari Danielin wuswaaɔ. Ma u dera ba yãkuru kua ka turare bu ka Danieli siara.

⁴⁷ Sina boko u Danieli sɔɔwa u nɛɛ, ka geema bɛɛn Yinni wini u bũnu kpuro kere, u maa sãawa sinambun Yinni. Wiya u ra tɔnu gari asirigii sɔ. Domi u dera a kpĩa a gari asirigii yini gerua.

⁴⁸ Yera sina boko u Danieli kua tɔn boko win bandu sɔɔ. Ma u nùn kɛɛ baka dabinu kã. Yen biru, u nùn kua Babilonin beran wirugii ka maa yen bwisigibun tɔnwero.

⁴⁹ Ma Danieli u sina boko kana u Sadaki ka Mɛsaki ka Abɛnɛgo Babilonin bera ye nɔmu beria. Ma win tii u kua sina bokon bwisi kɛɔ.

3

Nɛbukanesaa u wooda wɛ

bu win bwãaroku wuraguu sã

¹ Sina boko Nɛbukanesaa u bwãaroku wuraguu kua. Gen gunum mu sãa gɔm soonu wata. Gen yasum maa sãa gɔm soonu nɔɔba tia. Ba gu yɔrasia batuma gaa sɔɔ ye ba mò Dura, Babilonin tem bera mi.

² Yera sina boko u dera ba tem mɛn sinambu kpuro mɛnna ka mɛn beri berikan wirugibu ka mɛn bwisi kɛɔbu ka mɛn siri kowobu ka be ba ra mɛn arumaniba bere ka sere maa mɛn wirugii be ba tie bu ka bwãaroku gen sãaru tore.

³ Ma tɔn be kpuro ba mɛnna. Ben baawure u yɔra bwãaroku gen wuswaaɔ bu ka gen sãaru tore.

⁴ Saa yera sina bokon barɔ u kpara u nɛɛ, bɛɛ bwesenu kpuro i swaa dakio i nɔ ye sina boko u bɛɛ yiiremɔ.

⁵ Ma i nua ba kɔba so ka guunu ka mɔrɔkunu ka baranu ka gãasu ka bara bwese ni nu tie, i ko i yiirawa i bwãaroku wuraguu ge sã ge sina boko u kua mi.

⁶ Wi u kun yiire u gu sãwa ba koo nùn kpɛɛwa mii mii dɔɔ boko wi ba sɔruan suunu sɔɔ.

⁷ Yen sɔna saa ye tɔn be, ba nua ba kɔbi yi ka guu ni so ka mɔrɔku ni, ka bara ni, ka gãa si, ba yiira ba bwãaroku wuraguu ge sãwa.

Danielin kpaasibu ita be,

ba yina bu bwãaroku ge sã

⁸ Yen dɔma te, Babilonigibu gabu ba seewa ba da ba Yuuba dɔmɛ sina bokon mi.

⁹ Ba nùn sɔɔwa ba nɛɛ, sina boko, wunɛn hunde yu dakaa da!

10 Wunε sina boko, wuna a wooda wε a nεε, baawure wi u nua ba kɔbi so ka guunu ka mɔrɔkunu ka baranu ka gāasu ka bara bwese ni nu tie, u yiuro u bwāroku ge sā.

11 Meya a maa nεε, wi u kun yiire u gu sāwa bu nùn kpεεyɔ dɔɔ boko wi ba sɔrua sɔɔ.

12 Adama wee Sadaki ka Mesaki ka Abenεgo, Yuu be a kua Babilonin tem beran wirugibu mi, ba n wunen wooda ye garisi gāanu. Ba ku ra wunen būnu sā. Meya ba n maa yiire ba wunen bwāroku ge sāwa.

13 Ye sina boko u gari yi nua, yera win mɔru ya seewa u nεε, bu doo bu Sadaki ka Mesaki ka Abenεgo mwaama. Ma ba da ba bu mwaama ba ka na wi, sina bokon mi.

14 Ma sina boko Nebukanεsaa u bu bikia u nεε, ka gem, i yinawa i nen būnu ka nen bwāroku wuraguu ge na kua mi sā?

15 Tε, i doo i n sɔru sāa. I n kpam nua ba kɔba so ka guunu ka mɔrɔkunu ka baranu ka gāasu ka bara bwese ni nu tie, i yiuro kpa i bwāroku ge sā. I n yina, ba koo bεε kpεεwa mii mii dɔɔ boko wi ba sɔrua sɔɔ kpa n wa n n būu weren na u koo bεε wɔra saa nen nɔmun di.

16 Sadaki ka Mesaki ka Abenεgo ba nùn wisa ba nεε, yinni, sa n ka tii yinamɔ.

17 À n sun kpεε dɔɔ boko wi sɔɔ, Gusunɔ wi sa sāamɔ u koo kpī u sun yara dɔɔ win min di kpa u sun wɔra wunen nɔman di.

18 Baa n n mɛren na, a n yε ma sa n wunen būnu sāamɔ. Meya sa n maa wunen bwāroku ge yiiramε.

19 Ye u ben gari yi nua, yera u ka bu mɔru kua. Ma u gerua u nεε, bu dɔɔ win kpāaru sosio gem gem.

20 Ma u durɔ ghebunu gɔsa win tabu kowobu sɔɔ be ba dam bo u nεε, bu Sadaki ka Mesaki ka Abenεgo bɔkuo bu kpεε dɔɔ boko wi sɔɔ.

21 Yera ba tɔn be mwa ba bɔkua, ma ba bu kpεε dɔɔ boko wi sɔɔ ka ben yāa ni ba doke sannu. Niya ben yabenu ka ben sokoto ka sere maa ben furɔsu.

22 Ma ba dɔɔ win kpāaru sosi nge mε sina bokon wooda damgia ye, ya gerua. Yera dɔɔ win yam susura tabu durɔ be go be ba Sadaki ka Mesaki ka Abenεgo kpεεbu da mi.

23 Ma Sadaki ka Mesaki ka Abenεgo ba wɔri dɔɔ boko wi sɔɔ nge mε ba ka bu bɔkua.

Danielin kpaasibu ita be,

ba n dɔɔ mwaare

24 Yera sina boko Nebukanεsaa u nanda ma u seewa fia u be ba ra nùn bwisi kε bikia u nεε, n n tɔmbu itawa sa bɔkua sa kpεε dɔɔ boko wi sɔɔ?

Ba nùn wisa ba nεε, oo, meya.

25 Ma u bu wisa u nεε, wee tɔmbu nnεwa na waamɔ ba sīimɔ dɔɔ boko win suunu sɔɔ. Ba n dɔɔ mwaare. Be kpuro ba maa kusiarewa ma ben nnεse u ka wɔllun tɔnu weenε.

26 Saa ye sɔra Nebukanεsaa u susi dɔɔ boko win bɔkuɔ u nεε, Sadaki, Mesaki, Abenεgo, bεε Wɔrukoon sɔm kowobu, i yarima i na mini.

Ma ba yara dɔɔ boko win min di.

27 Yera wirugii be sina boko u raa soka ba menna mi, be kpuro ba wa ma dɔɔ kun dam mɔ durɔ be sɔɔ. Meya baa ben seri tia ya n dɔɔ mwaare. Ben yāa ni ba sebua nu n dɔɔ numiε.

28 Ma Nebukanεsaa u nɔgiri sua u nεε, i Gusunɔ siaro wi u sāa Sadaki ka Mesaki ka Abenεgon Yinni. Domi wiya u win gɔrado gɔrima u ka win bwāa be ba nùn naane kua mi faaba ko. Ba nε sina bokon wooda yina, ba n ben wasin wahala garisi gāanu. Ba yina bu būu goo sā ma n kun mɔ Gusunɔ.

29 Tε wooda ye na wεemɔ wee, tɔnu baawure baa n n bwese teren na u sāa, ma u Gusunɔ, Sadaki ka Mesaki ka Abenεgon Yinni gari kam gerusi, na kon de bu yεro bɔtiriwa, kpa win yenu gu ko bansu. Domi goo maa sari wi u koo kpī u tɔnu faaba ko nge mε.

30 Yeniban biru, sina boko Nebukanεsaa u Sadaki ka Mesaki ka Abenεgo aye bakanu wε Babilonin tem bera mi.

Nɛbukanɛsaaɗ dosu yiruse

³¹ Sina boko Nɛbukanɛsaa u bwese ni nu wãa handunia sɔɔ kpuro tɔbura u nɛɛ, Gusunɔ u de i n alafia mɔ.

³² N man wɛre n ka bɛɛ sɔ yĩrenu ka maamaaki be Wɔrukoo u man sɔɔsi.

³³ Win yĩre ni, nu kpã.

Maamaaki ye, win sinara.

Win banda kun kpeemɔ.

U ko n sãawa sunɔ sere ka baadommaɔ.

4

¹ Nɛ, Nɛbukanɛsaa, na wãa nɛn sina kpaarɔ ka bɔri yendu ka nuku dobu.

² Yera wɔkuru garu sɔɔ, na dosu gagu kua ge ga man berum mwa. Kãsi ni na wa sanam mɛ na kpĩ, nu man nanum mwa.

³ Yen sɔna na wooda yara na nɛɛ, Babilonin bwisigibu kpuro bu mennama nɛn mi kpa bu man dosu ge tubusia.

⁴ Yera dobo dobogibu ka sɔrobu ka bũu sinambu ka Babilonin bwisigibu ba na. Na bu dosu ge sɔɔwa, adama ba kpana bu man gu tubusia.

⁵ Yen biru, Danieli wi ba sokumɔ ka nɛn bũun yĩsiru Belitasaa u na. N deema bũu geeba* ka nùn wãa. Ma na nùn nɛn dosu ge sɔɔwa.

⁶ Na nɛɛ, wi, wi u sãa bwisigibu kpuron wirugii, na yɛ ma bũu geebun hunde ya nùn wãasi. Yen sɔ, asiri gaa sari ye ya ka nùn sɛ. Nɛn dosu ge wee. U man gu tubusio.

⁷ Sanam mɛ na kpĩ, ye na dosa wee.

Dãru gara na wa ta yɔ handunian suunu sɔɔ.

Dãa te, ta gunu too.

⁸ Ma ta dam mɔ.

Ten gunum mu sosi sere mu wɔllu girari.

Handunian goonu nɛgibu kpuro ba tu waamɔwa.

⁹ Ten wurusu wã

ma ta mara siki siki nge gandia.

Te sɔra handuniagibu kpuro ba ra ben dĩanu wa.

Ten saarɔwa gbeeku yɛɛ yi ra sɔɔ sure.

Ten kãasi wɔllɔwa gunɔsu su sokunu sãa.

Te sɔra hunde koni baayere ya ra yen dĩanu wa.

¹⁰ Ma na Gusunɔn gɔrado goo wa u sarama wɔllun di.

¹¹ U nɔɔguru sua u nɛɛ,

i dãa te kãiyɔ i sura

kpa i ten kãasi bɔɔri bɔɔri.

I ten wurusu wɔko

kpa i ten marum sɔri i yari.

Kpa gbeeku yɛɛ yi duki su saa ten saarun di.

Kpa gunɔsu su se saa ten kãasin di.

¹² Adama i ten koo kpiriru derio tem sɔɔ

ka ten gbini yakasɔ

ta n bɔkua ka sisu ka sii gandun yɔni.

Kpa ta n dirum soore

ta n yakasu dimɔ nge gbeeku yɛɛ.

¹³ Bu tu tɔnun bwisikunu wunario.

Kpa bu tu gbeeku yaan bwisikunu dokea.

Kpa ta n sãa mɛ wɔɔ nɔɔba yiru.

* **4:5 bũu geebu** - Nebukanɛsaa u n gina tuba ma Yinni Gusunɔwa u wãa ka Danieli. Yen sɔna u nɛɛ, bũu geeba ba Danieli somimɔ.

¹⁴ Wooda ye, ya weewa saa Gusunən gəradoban min di kpa tambu kpuro bu ka gia ma Wərukoowa u bannu kpuro neni. Wi u kīwa u ra nu wē. U ra wi ba n mam garisi gāanu wolle sue.

¹⁵ Dosu gera mi, ge ne, Nebukanəsaa na dosa. Tē, wunε Belitasaa, a man gu tubusio domi bwisigii be ba wāa nen tem mε sɔɔ kpuro ba kpana bu man gu tubusia. Adama wunε, kaa kpī yèn sɔ būu geeba ka nun wāa.

Danieli u dosu ge tubusia

¹⁶ Yera Danieli wi ba maa sokumɔ Belitasaa u nanda. Ma u biti soora saa fiiko. Ma Nebukanəsaa u nεε, Belitasaa, a ku de dosu ge, ka gen tubusianu nu nun biti ko.

Danieli u wisa u nεε, yinni, dosu gen tubusianu nu ka wunen yiberεba nera.

¹⁷ A dāru wa ta kpā. Ma ta dam mɔ. Ten gunum mu girari wollo. Ma ba tu waamɔ handunia gira kpuro.

¹⁸ Ten wurusu wā. Ma ta binu mara siki siki. Ma handuniagibu kpuro ba ben dīanu waamɔ te sɔɔ. Gbeeku yεε yi ra n wāa ten saarɔ. Gunɔsu su maa sin sokunu mɔ ten kāasi wollo.

¹⁹ Dāa te, ta sāawa wunε sina boko. Domi a kpēa a dam kua ma mu wollu girari. Ma wunen bandun dam mu sɔsira handunian goonu nne sɔɔ.

²⁰ Yen biru, a Gusunən gərado goo wa u sarama wəllun di ma u nεε, i dāa te kīiyɔ i sura tu kam ko. Adama i ten koo kpiriru derio tem sɔɔ mi, ka ten gbini ta n bəkua ka sisu, ka sii gandun yəni yakasu mi. Kpa ta n dirum soore ta n yakasu dimɔ nge gbeeku yεε sere wɔɔ nɔɔba yiru.

²¹ Nən yinni, dosu gen tubusianu wee. Wərukoowa u nun win himba sɔsɔsi ye u kua wunen sɔ.

²² Ba koo nun gira tɔmbun suunu sɔɔn di. Kpa a n wāa ka gbeeku yεε sannu. Kpa a yakasu di nge naa, a n dirum soore sere wɔɔ nɔɔba yiru sere a ka gia ma Wərukoowa u bannu kpuro neni. Wi u kīwa u ra maa nu wē.

²³ Wooda ye ba wē ba nεε, bu dāa ten koo kpiriru ka ten gbini derio mi, yen tubusiana ba koo nun wunen bandu wesia saa ye a wura ma Wərukoowa u bannu kpuro neni.

²⁴ Yen sɔ, sina boko, a de a nən gere wura. A de a gea ko a ka wunen durum wuna. A daa kɔsa kpuro derio kpa a sārɔbu wənwəndu kua. Saa yera wunen alafia ya koo dakaa da.

Dosu gen gari yi koor

²⁵ Yeniba kpuro ya sina boko Nebukanəsaa deema.

²⁶ Ye n kua suru wəkura yirun biru, sɔɔ teeru yera u sīimɔ win dii tēera wollo Babiloniɔ.

²⁷ Ma u nεε, Babiloni wee, wuu bəkɔ ge na bana ka nən tiin dam ga n ka sāa nən sina kpaaru. Ga maa nən yiiko ka nən bεεε sɔsɔsimɔ.

²⁸ Sanam mε sina boko u gari yi gerumɔ u n kpa, yera nɔɔ gaga nɔɔra wəllun di ga nεε, sina boko Nebukanəsaa, a swaa dakio a nɔ. Ba nun bandu yara.

²⁹ Ba koo nun gira tɔmbun suunu sɔɔn di. Kpa a n wāa ka gbeeku yεε sannu kpa a n yakasu dimɔ nge naa sere wɔɔ nɔɔba yiru sere a ka wura ma Wərukoowa u bannu kpuro neni. Wi u kīwa u ra maa nu wē.

³⁰ Yande gari yi, yi Nebukanəsaa deema. Ba nūn gira tɔmbun suunu sɔɔn di. Ma u yakasu dim wəri nge naa u dirum soore. Ma win seri dɛnya nge gunɔ bakerun sansu. Ma win nii kəkəsɔ su dɛnya nge gunɔgisu.

Nebukanəsaa

u maa wure u kua tɔnu

³¹ Ma Nebukanəsaa u nεε, ye saa ye, ya doona, yera na nənɔi seeya wollo. Ma nən bwisikunu wure nu kua tɔnuginu. Ma na Wərukoo siara ka bεεε wi u wāa sere ka baadommaɔ. Wiya u yiiko kpuro mɔ. Win sinanda kun nɔru mɔ. Win bandu ta ko n wāawa sere ka baadommaɔ.

³² Baa handunian tǎmbu kpuro bà n menna, ben dam kun sãa gãanu win nǎni sǎa. U ra ko nge mε u kī win gǎradoban suunu sǎa ka tǎmbun suunu sǎa. Goo sari wi u koo kpī u win nǎmu dεba ñ kun mε u nùn sǎ u nεε, mba u mò mε.

³³ Sanam mε nen laakari ya wurama, yera ba maa man nen bεεε ka nen girima ka nen bandun yiiko kpuro wesia. Nen bwisi kǎǎbu ka nen sina asakpǎbu kpuro ba na nen mi ba man nen bandu wesia. Ma ten dam mu sosi mu kera yellu.

³⁴ Tē, nε Nεbukanesaa, na wǎllun sina boko siara ka bεεε. Na nùn wǎlle sua. Domi ye u mò kpuro ya sǎawa gea. Win swεε kpuro yi sǎawa dee dee. U koo mam kpī u be ba tii suamǎ kawa.

5

Bεεsasaa u tǎmbu dim soka

¹ Nεbukanesaan biru, sina boko Bεεsasaa u bandu di. Yera sǎa teeru u win sina asakpǎbu nǎrǎbu (1.000) dim soka. Ma ba tam nǎrumǎ wi ka be sannu.

² Ye tam mε, mu Bεεsasaa nuka, yera u gǎra u nεε, bu win nǎri wuragii ka sii geesugii yarama yi win baaba Nεbukanesaa u gurama saa Gusunǎn sǎa yerun di te ta wǎa Yerusalemuǎ. Kpa wi ka win sina asakpǎbu ka win kurǎbu ka win sinanibu bu ka yi tam nǎ.

³ Yera ba ka nǎri wuragii yi na, ba ka yi tam nǎrumǎ wi ka win tǎn be kpuro.

⁴ Tam nǎru bi sǎa, ba ben bũnu siaramǎ nìn bwǎarokunu ba kua ka wura ka sii geesu ka sii gandu ka sii wǎkusu ka dǎa ka kpenu.

⁵ Saa ye sǎara sina boko u nǎmu gagu wa ga yarima mi fitilan yam bururam mu sǎasire, ma ga yorumǎ sina kpaarun gana wǎllǎ mi ba soo kpika tēni.

⁶ Yera u nanda, win wuswaa burisina. Win torora kara, u diirimǎ sere win dũu winu soonamǎ.

⁷ Yera u nǎgiri sua ka dam u nεε, bu nùn sǎrobu ka Babilonin bwisigibu ka bũu sinambu sokuama. Ye ba na, yera u nεε, wi u kpīa u yora yeni gara u ye tubusia u koo yēro wuran saba dokea kpa u nùn gurumusuru sebusia u nùn win bandun dam sukum wē u n ka sǎa tǎnu itase win bandu sǎa.

⁸ Sina bokon bwisigii be kpuro ba dua mi yora ye, ya wǎa. Adama ba kpana bu ye gari bu sere mam nεε, ba koo ye tubusia.

⁹ Ma ya sina boko nanda too sere win wuswaa burisina. Ma win sina asakpǎbun tii ba biti soora.

Danieli u yora ye gara

u tubusia

¹⁰ Sina bokon mero u sunǎ ka win sina asakpǎbun gari yi nua. Yera u dua mi ba menne ba tǎa bakaruru dimǎ. U nεε, sina boko, wunen hunde yu daka da! A ku nanda sere wunen wuswaa ya n burisine.

¹¹ Domi goo u wǎa wunen tem mε sǎa, wi u bũu geebun* hunde mǎ. U bwisi ka laakari mǎ nge bũnu. Yen sǎna wunen baaba Nεbukanesaan waati sǎa, u nùn kua sǎrobu ka dobo dobogibu ka Babilonin bwisigibun wirugii.

¹² Durǎ win yīsira Danieli. Wiya sina boko Nεbukanesaa u yīsiru kǎ Belitasaa. Ba wa ma u bwisi ka yēe bakaruru mǎ, ma u suka ka dosusu ka gǎa ni nu sēn tubusianun kēru mǎ. N n mēn na, a nùn sokusio, u koo nun yora ye tubusia.

¹³ Yera ba ka Danieli da sina bokon wuswaa. Ma sina boko u nùn bikia u nεε, wuna Danieli wi? A sǎawa Yuu ben turo be nen baaba sina boko u mwεerima Yudan tem di?

¹⁴ Ba man wunen gari sǎawa ma bũu geeba ka nun wǎa. Yen biru, a bwisi ka laakari gea mǎ a ka tǎnu gǎa sēsǎginu tubusia.

¹⁵ Wee ba ka man bwisigibu ka sǎrobu naawa bu ka man yora yeni garia kpa bu man yen tubusianu sǎ. Adama ba kpana.

* **5:11 bũu geebu** - I wiru 4:5n tubusianu mεerio.

¹⁶ Na maa nua ma a ra tǎmbu gǎanu tubusie ni nu bu bitani mǎ kpa a dosu tubusia. Tǎ, à n kpǎa a yora yeni gara ma a man yen tubusianu sǎwa, kon nun gurusuru sebusia kpa n nun wuran saba dokea n nun nen bandun dam sukum wǎ. Kpa a ko tǎnu itase nen bandu sǎ.

¹⁷ Yera Danieli u nǎn wisa u nǎn, yinni, a wunen kǎni ni tii yiiyo, ñ kun me a goo wǎ. Adama kon nun yora ye garia kpa n nun yen gari tubusia.

¹⁸ N n men na, yinni, a swaa dakio a nǎ. Wǎrukoo u wunen tundo Nebukanesa bandu wǎ ka beere ka girima ka yiiko.

¹⁹ Dam me u nǎn wǎn sǎ, bwesenu kpuro nu nǎn nasie sere nu ra n diirimǎ win wuswaa. Ye u kǐ, yera u ra ka tǎnu ko. U koo kpǐ u nǎn go, ñ kun me u nǎn deri, ñ kun me u nǎn wǎlle sua, ñ kun me u nǎn taare.

²⁰ Adama saa ye sǎ, u tii sua u gǎru bǎbia, yera Gusunǎ u nǎn yara bandun di ma u gina nǎn yiiko ye mwaari.

²¹ U nǎn wuna tǎmbun suunu sǎn di. Ma win bwisikunu gǎsia nge gbeeku yaaginu. U da u wǎa ka kǎte gbeekinu sannu ma u yakasu dimǎ nge naa u dirum soore sere u ka wura ma Wǎrukoowa u bannu kpuro neni. Wi u kǐwa u ra maa nu wǎ.

²² Wee, wune maa Beesasa, wune wi a sǎa win bii, baa me a ye kpuro yǎ, a yina a tii kawa.

²³ Ma a tii sue Yinni Wǎrukoon wuswaa. A dera ba ka win sǎa yerun nǎri na i ka tam nǎra wune ka wunen sina asakpǎbu ka wunen kurǎbu ka wunen sinanibu. Ma a seewa a wunen bǎnu siaramǎ nǎn bwǎarokunu ba kua ka sii gesu ka wura ka sii gandu ka sii wǎkusu ka dǎa ka kpenu, baa me nu ñ gari nǎmǎ, nu ñ yam waamǎ, nu ñ maa gǎanu yǎ. Adama Gusunǎ wi u wunen wǎaru neni, a ñ nǎn beere wǎ.

²⁴ Yen sǎna u nǎmu ge gǎrima ge ga yora ye kua.

²⁵ Ye ba yorua mi wee, ba gara, ba gara, ba yǎira, ba bǎnu kua.

²⁶ Yen tubusianu wee. Ba gara, ya gerumǎwa Gusunǎ u wunen bandun sanam gara ma u tu nǎru koosia.

²⁷ Ba yǎira, ya gerumǎwa ba wunen bunum yǎira ba deema a ñ bunu.

²⁸ Ba bǎnu kua, ya maa gerumǎwa ba wunen bandu bǎnu kua. Ma ba tu Mediba ka Pǎesiba wǎ.

²⁹ Yande mi kǎ, Beesasa u nǎn, bu Danieli gurusuru sebusio kpa bu nǎn wuran saba dokea kpa bu kpaa ma u kua tǎnu itase win bandu sǎ.

³⁰ Dǎma ten wǎkura ba Beesasa Babilonin sina boko wi go.

6

¹ Ma Darusi wi u sǎa Medin bweseru u bandu di. Saa ye, u mǎwa wǎwata ka yiru.

Danielin yiberiba

ba nǎn yina beria

² Darusi u tǎmbu wunaa teeru gǎsa ba n sǎa win tem beri berikan wirugibu.

³ Ma u tǎmbu ita gǎsa u bu kua wirugii ben tǎnwerobu. Ben miya wirugii be, ba ko n da ne bu ben sǎma tusia. Kpa sunǎ u ku raa ka asara wa. Danieli u sǎawa tǎnwerobu ben turo.

⁴ U beri berikan wirugii be, ka ben tǎnwerobu bwisi kere. Yen sǎna sina boko u bwisika u nǎn ko tem me kpuron wirugii.

⁵ Saa ye sǎra Danielin tǎnwerosii be, ka beri berikan wirugii be, ba nǎo tia kua bu ka nǎn toraru garu mani sina bokon bandun swaa sǎ. Adama ba ñ toraru garu wa wi sǎ. Domi u sǎawa naanegii, u ñ kǎsa gaa koore. U ñ maa sǎmburu garu atafiru koore.

⁶ Yera tǎn be, ba nǎn, sa ñ gǎanu ganu wasi su Danieli mani ma n kun mǎ ye ya sǎa win Gusunǎ sǎarun gari baasi.

⁷ Ma ba nǎo tia kua ba da sina bokon mi ba nǎn, yinni, wunen hunde yu dakaa da!

⁸ Bεεε beri berikan wirugibu ka tɔnwerobu ka siri kowobu ka wunen wesianɔsibu, bεεε kpurowa sa nɔɔ tia kua a ka wooda yara ye ya gerumɔ baawure u nun sã sere sɔɔ tena. Wi u ye yina ma u bũu goo ñ kun mε tɔnu goo sãwa sere n ka ko sɔɔ tena ye, ba koo yẽro kpẽewa wɔru mi sɔɔ gbee sinansu wãa.

⁹ Tẽ yinni, a wooda ye sireo a nɔma doke kpa yu ko nge Mediba ka Pεεsiban wooda ye ba ku ra kɔsi.

¹⁰ Ma sina boko u wooda ye nɔma doke ba ye yara.

Ba Danieli kpẽe

gbee sinansun wɔru

¹¹ Saa ye Danieli u nua ma ba wooda ye nɔma doke, yera u da win gidambisan wɔllɔ u dua yen dii sɔɔwɔ gɛn fɛnenti ya wukiare Yerusalemun bera gia. Miya u yiira u kanaru kua u Gusunɔ siara nge mε u ra ko tɔru baatere nɔn ita.

¹² Yera sɔɔ teeru tɔn be, ba nùn duwi ba deema wee u Gusunɔ kanamɔ u somiru bikiamɔ.

¹³ Yen biru, tɔn be, ba yara ba da sina bokon mi ba nùn wooda ye yaayasia ba nεε, n ñ wuna a wooda yara ye ya gerumɔ bu nun sã? N ñ wuna a nεε, ma goo ù n bũu goo ñ kun mε tɔnu goo sãwa sɔɔ tenan baa sɔɔ, ba koo yẽro kpẽewa wɔru ge sɔɔ, mi gbee sinansu wãa?

Ma sina boko u wura u nεε, wooda ye, ya wãawa dim dim nge mε Mediba ka Pεεsiban wooda ya sãa. N ñ koorɔ bu ye kɔsi.

¹⁴ Ma ba nεε, too, wee, Danieli wi u sãa Isireliban turo be ba mwεεrima Yudan di, u ñ nun garisi gãanu, u ñ maa wunen wooda ye a nɔmu doke mi mεm nɔɔwε. U ra win Gusunɔ kanεwa tɔru baatere nɔn ita.

¹⁵ Ye sina boko u gari yi nua, yera win nukura sankira gem gem. Ma u gɔru doke u Danieli yara wooda ye sɔɔn di. Ma u kookari kua sere sɔɔ u ka dua.

¹⁶ Adama tɔn be, ba kpam menna ba da sina bokon mi ba nεε, a yaayo ma Mediba ka Pεεsiban wooda ya ku ra kɔsi sina boko ù n ye nɔma doke.

¹⁷ Yera sina boko u wooda wẽ u nεε, bu Danieli yarama bu kpẽe wɔru ge sɔɔ, mi gbee sinansu wãa mi. Saa yera u nùn sɔɔwa u nεε, Gusunɔ wunen Yinni wi a sãamɔ baadomma mi, u nun faaba koowo.

¹⁸ Ma ba kpee bakaruru tama ba ka wɔru gen nɔɔ kɔrua. Yera sina boko u win taabu ka win sina asakpɔbun yĩreru doke kpee ten wɔllɔ, goo u ku raa ka Danieli faaba ko.

¹⁹ Yen biru, u wura win sina kpaarɔ. Wɔku te, u ñ di, u ñ nɔra, u ñ maa kpunε sinani goon bɔkuɔ. Meya u ñ maa dweeye dɔma te.

Danieli u yara baani

²⁰ Yera sina boko Darusi u seewa buru buru yellu u da wɔru gen mi fuuku fuuku.

²¹ Ye u yam mi turuku kua, yera u Danieli sokum wɔri ka nuku sankiranu u mɔ, Danieli Gusunɔn sɔm kowo, Gusunɔ wi a ra n sãamɔ wẽrabu sari mi, u kpĩa u nun wɔra gbee sinan sin nɔɔn di?

²² Saa yera Danieli u nùn wisa u nεε, yinni, wunen hunde yu dakaa da!

²³ Gusunɔ nen Yinni u win gɔrado gɔrima u gbee sinan sin nɔsu bɔkuɔ. Su ñ man mεera gaa kue domi u wa ma na ñ toraru garu kue win wuswaaɔ ka maa wunen wuswaaɔ.

²⁴ Yera sina bokon nukura dora ma u wooda wẽ u nεε, bu Danieli yarama saa wɔru gen min di. Ye ba Danieli yarama, ba ñ mεera gaa wa win wasi sɔɔ. Domi u Gusunɔ win Yinni naanε sãa.

²⁵ Ma sina boko u wooda wẽ u nεε, bu tɔn be ba raa Danieli taarε wẽ mi mwaama bu kpẽe wɔru ge sɔɔ, be ka ben bibu ka ben kurɔbu kpuro. Tɔn be, bu sere mam turi wɔru gen temɔ, gbee sinan si, su bu sɛsukawa su kukunu kɔsuka.

²⁶ Yen biru, sina boko u bwesenu kpuro tirenu yorua u nεε, alafia ya n sosimɔ bεε sɔɔ ya n dɔɔ.

²⁷ Wooda ye na wẽemɔ wee. Be ba wãa nen tem sɔɔ kpuro gesi, bu de bu Gusunɔ Danielin Yinni nasia kpa bu nùn bεεrε wẽ.

Domi u s̄awa waso.

U ko n w̄awa sere ka baadommao.

Win bandu ta ñ kpeem̄o.

Ten dam mu ko n w̄awa sere ka baadommao.

²⁸ Wiya u ra t̄onu w̄are u faaba ko.

U ra maamaakiba ka ȳrenu ko w̄allo ka tem̄o.

Wiya u Danieli w̄ara gbee sinansun n̄osun di.

²⁹ Darusin bandun waati ye s̄o, Danieli u kua t̄on boko sere n ka girari Sirusi P̄eesin bandu s̄o.

7

Danieli u gbeeku ȳe n̄e wa

dosu s̄o

¹ B̄easaa Babilonin sina bokon bandun w̄o gbiikuu s̄ora Danieli u dosa. U k̄asiru wa saa ye u kp̄i win kpin yer̄o. Yen biru, u yorua ye n weene t̄ambu bu gia dosu ge s̄o.

² U gerua u n̄e, ye na wa k̄asi te s̄o w̄okuru wee. Na woo gagu wa ga na w̄allun beri berika n̄en di ga nim w̄oku b̄akon nim so.

³ Yera gbeeku ȳe beke n̄e yi yarima nim w̄oku gen min di, yen gaa kun ka gaa weene.

⁴ Ye na gbia na wa ya ka gbee sun̄o weene ma ya gun̄o bakerun kasa m̄o. Ye na maa m̄era, yera na wa ba kasa ye wuna. Ma ba yen tii seeya ba ȳrasia nge t̄onu. Ma ba ye t̄onun bwisikunu dokea.

⁵ Yen yiruse ya ka yaa ḡaba weene ma ya ka ȳsi tia ȳo. Ȳsan kukunu itawa ya n̄o beri. Ma ba ye s̄owa ba n̄e, yu seewo yu yaa mw̄e.

⁶ Yen biru, na itase wa ya ka musuku gbeeku weene ma ya kasa n̄e m̄o yen biru w̄allo. Ma ya winu n̄e m̄o. Ba ye yiiko w̄e yu ka bandu di.

⁷ Yeniban biru, yera na yaa n̄ese wa n̄en k̄asi te s̄o. Yaa ye, ya nanum m̄o. Ya maa dam m̄o too. Ma ya don sisugii bakanu m̄o. Ȳa n yaa m̄wa, ya ra yaa yen kukunu k̄osukuwa kpa yu di. Ye ya tiara kpa yu taaku taaku. Yaa ye, ya ñ ka ȳe gbiikii yi weene. K̄abi w̄okura ya m̄o.

⁸ Ye na k̄abi yi m̄era s̄a s̄a, yera na k̄abu piibu gagu wa ga yarima yen wirun di ga w̄a ȳon̄on suunu s̄o. K̄abu piibu ge, ga k̄abi w̄oku ten ita wuka. Ga n̄oni m̄o nge t̄onu, ga maa n̄o m̄o ga gari m̄o ka tii suabu.

Gusun̄an siribu

⁹ Ye na m̄era tii, yera na wa ba sina kitaru yiim̄o. Ma na goo wa nge dur̄o t̄ok̄o u na u sina win sina kitaru s̄o. Ȳa kpikinu fara farawa u doke. Ma win seri yi buriri fem fem. Win sina kita te, ta ballim̄owa nge d̄o yari bakaruru. M̄eya maa ten naasun tii.

¹⁰ Ma d̄o yari bakaruru ta yarim̄o win sina kita ten min di ta kokum̄o nge nim. Gusun̄an ḡaradoba n̄r̄om n̄r̄om ba na ba n̄n s̄am̄o. Ma ben gabu ba ȳo win wuswaa. Siri kowobu ba na ba sina. Ma ba tirenu wukia.

¹¹ Ye na k̄abu piibu ge m̄era ga tii sua gari gerum̄o, yera ba na ba yaa ye go, ba ye sua ba kp̄e d̄o boko s̄o.

¹² Gbeeku ȳe yi yi tie, ba yin dam w̄ara. Adama ba dera yi w̄a sere saa gaa.

¹³ W̄oku te, k̄asi te s̄o, ye na maa wa wee. Na goo wa u sarama w̄allun di guru wii wuroru s̄o. Ma u da dur̄o t̄ok̄o win mi gia. Ma ba n̄n susisia win wuswaa.

¹⁴ Ba n̄n bandu ka b̄ere ka yiiko w̄e. Ma ba n̄n ḡaanu kpuro n̄mu s̄andia. Bwesenu kpuro nu n̄n s̄awa. Win banda kun n̄ru m̄o. Ta ko n w̄awa sere ka baadommao.

K̄asinun tubusianu

¹⁵ N̄e Danieli n̄en bw̄era kun kpune domi k̄asi ni na wa mi, nu man nanda.

¹⁶ Yera na ḡrado ben turo susi be ba w̄a mi. Ma na n̄n bikia na n̄e, mba gari yi kpuron tubusianu. U man s̄owa u n̄e,

¹⁷ gbeeku ȳe beke n̄e ye, ya s̄awa sinambu n̄e be ba koo bandu di di dunia s̄o.

¹⁸ Yen biru, Wərukoo u koo de win tən dəerobu bu bandu mwa ba n dii sere ka baadommaa.

¹⁹ Ka mε, na kasu n gbeeku yaa nnese ye ya n̄ ka ita yeəno weene min tubusianu gia dee dee. Domi yaa ye, ya nanum m̄ too. Yen donnu nu s̄awa sisu ma yen nikisu su s̄a sii gandu. Yā n̄ yaa mwa ya ra yen kukunu k̄sukuwa kpa yu di. Yen ye ya tiara kpa yu taaku taaku.

²⁰ Na maa kasu n k̄bi w̄ku ten tubusianu gia te ya m̄ yen wir̄ ka sere maa k̄bu piibu ge ga yarima yen wirun di ga w̄a ȳon̄n̄ suunu s̄o. K̄bi w̄ku ten ita ya w̄ruka yen wuswaa. Ga n̄ni m̄, ga n̄o m̄, ma ga gari m̄ ka tii suabu, ga maa nanum m̄ ga ȳon̄n̄ kere.

²¹ Ma na k̄bu piibu ge wa ga ka W̄rukoon tən dəerobu tabu m̄ ga bu kamiam̄.

²² Adama dur̄ t̄k̄ wi, u na u Gusun̄n̄ tən be gem w̄. Sanam mε saa ya tura ma ba bandu di.

²³ Ma dur̄ wi, u man tubusia u nεε, yaa nnese ye, ya s̄awa bandu nnese te ba koo sw̄i handunia yeni s̄o. Ban te, ta n̄ ka garu weene. Ta koo handunia kpuro go tu taaku tu munia muku muku.

²⁴ K̄bi w̄ku te, ta s̄awa sinambu w̄kuru be ba koo ban te di. Yen biru, sun̄ goo wi u n̄ ka ben goo weene u koo sinambu w̄ku ten ita bandu yara kpa u bandu di.

²⁵ Sun̄ wi, u koo W̄rukoo gari kam gerusi kpa u win tən dəerobu n̄ni s̄. U ko n̄ maa k̄i u saaba ka woodaba k̄si. Ba koo n̄n̄ tən dəerobu n̄mu s̄andia sere saa ita ka b̄nu.

²⁶ Yen biru, Yinni Gusun̄n̄ u koo sun̄ wi siri, kpa u n̄n̄ bandu yara mam mam sere ka baadommaa.

²⁷ Yen biru, ba koo ban ni nu w̄a handunia s̄o kpuron dam ka nin yiiko W̄rukoon tən dəerobu n̄mu beria. Win bandu ta ko n̄ w̄awa sere ka baadommaa. Wiya sinambu kpuro ba koo s̄a kpa bu n̄n̄ m̄m̄ n̄owa.

²⁸ Ye nε Danieli na wa yera mi. Ye na ye bwisika, na nanda ma n̄n̄ wuswaa burisina. Adama na ye kpuro berua n̄n̄ ḡrua.

8

Danieli u yāa kin̄eru

ka boo wa k̄siru s̄o

¹ B̄esasaan bandun w̄o itase s̄o, nε Danieli na k̄siru wa te na raa wa baasi.

² Sanam mε na k̄si te m̄era n̄ man s̄are na w̄a wuu b̄k̄ ge ba m̄ Susīo Elamun tem̄. Ma n̄ s̄are n̄ w̄a daa te ba m̄ Ulain b̄kū.

³ Ye na n̄ni seeya na m̄era, yera na yāa kin̄eru wa ta k̄bu bakanu yiru m̄ ta ȳo daa ten dee deeru. K̄bu teeru ta teeru d̄ebu kere. Te ta d̄ebu bo mi, tera ta kpia d̄akuru.

⁴ Yera yāa kin̄e te, ta ten k̄bi soom̄ s̄o duu yeru gia ka s̄o ȳsan n̄m̄ geu gia ka s̄o ȳsan n̄m̄ d̄waru gia. Yaa gaa sari ye ya koo ka tu gabirina. Goo maa sari wi u koo ten yiber̄e w̄ra ten n̄man di. Ta m̄wa ye ta k̄i. Ma ta kp̄am̄ ta dam m̄.

⁵ Sanam mε na laakari m̄, yera na m̄era ma na boo wa ga yarima saa s̄o duu yeru gian di ka duki baka ga tem b̄su ma n̄ s̄are ga n̄ tem d̄eke. Boo ge, ga k̄ba nanumgia m̄ gen n̄nin̄ baa s̄o.

⁶ Ma ga tura sere yāa kin̄e ten mi, te na raa wa ka k̄bi yiru mi, ta ȳo daa ten dee deeru. Ma ga yāa kin̄e te gure ka gen dam kpuro.

⁷ Na gu wa ga yāa te susi ka m̄ru ga tu so ga k̄bi b̄oka. Yāa te, ta kpana tu ka tii yina. Ma ga tu sura tem̄ ga yasisim̄. Goo sari wi u tu w̄ra gen n̄man di.

⁸ Ma boo ge, ga kp̄a. Ye ga kp̄a ga kpa, yera k̄ba baka ye, ya b̄ra. K̄ba yen ayer̄wa k̄bi n̄n̄ nanumgii yi kpia. Ma yi m̄era handunian goonu n̄n̄ kpuro s̄o, yen baayere goo teeru gia.

⁹ Saa k̄bi yin tian di, k̄bu piibu gaga yara ga kp̄a s̄o ȳsan n̄m̄ d̄waru gia ka s̄o yari yeru gia ka sere tem mε mu gea bo gia.

¹⁰ Ma ga seewa ga wəllun tabu kowobu girari ma ga ben sukum ka kperi surura temə ga taaka.

¹¹ Ma ga maa seewa ga tabu kowo ben guro guro seesi. Ma ga bururu baateren yāku te ba ra nūn kue yōrasia. Ma ga win sāa yeru kəsuka.

¹² Ga wəllun tabu kowobu ka baadomman yākunū nəma doke ga kamia toranun sō. Ma ga gem kasa kua temə. Ye ga bwisika gu ko kpuro, ya gu koorawa.

¹³ Ma na tən dεero goon gari nua. Yen biruwa tən dεero goo u gbiikoo wi bikia u nεε, sere saa yerà ba ko n baadomman yāku ten kobu yōrasie. Sere saa yerà kam kobu ko n wāa gem sarirun sō. Sere saa yerà sāa yee te, ta ko n disi duure mεsum. Sere saa yerà ba ko n wəllun tabu kowo be taakumə.

¹⁴ Ma gbiikoo wi, u wisa u nεε, sere tōnu nərəbun suba yiru ka gooba wunəbun (2.300) baa yà n doona. Yen biruwa yāku yee te, ta koo wurama ta n dεere nge yellu.

Kāsi ten tubusianu

¹⁵ Sanam mε nε Danieli na kāsi te waamə, ma na kasu tu man yeeri, yera na gāanu wa nu ka tōnu weenε nu yō nεn wuswaaə.

¹⁶ Ma na maa goon nəə nua daa te ba mə Ulain suunun di. U nəəgiru sua u nεε, Gabirie, a durə wini kāsi te tubusio.

¹⁷ Ma u man susima. Ye u man turuku kooma, yera bεrum man mwa. Ma na wəruma temə. U man sōwə u nεε, tənun bii, a de yi nun yeeri. Kāsi te, ta wāawa sanam dāakim sō.

¹⁸ Sanam mε u ka man gari mə, yera biti baka man mwa. Ma na siriru tem girari. U man baba u seeya u yōrasia mi na raa wāa.

¹⁹ Yen biru, u maa man sōwə u nεε, wee kon nun sō ye ya koo na Yinni Gusunən mərūn tōru səə sanam dāakim səə.

²⁰ Yāa kinε te a wa ta kəbi yiru mə mi, ta sāawa Mədiba ka Pεesiban sinambu.

²¹ Boo ge, ga sāawa Gεresin sunə. Kəba baka ye ya bəəkira mi, ya sāawa sunə gbiikoo.

²² Kəba nne ye ya kpia baka ye ya bəəkiran min di, ya sāawa sinambu nne gabu be ba koo yari sunə gbiikoo win min di. Adama ba n dam wasi nge wi.

²³ Sinambu nne yen bandu tà n kpa, ma ba durumgibu kpeerasia, sunə goo u koo yari u tii sua kpa u n təmbu nənī wəkubu yē.

²⁴ Win dam mu koo nuuru ko n n mə ka win tiin dam. U koo gāa dabinu kam koosia ye ya n ka nəə gerurə. Win ye u mə kpuro ya koo nūn koorə. U koo bwese damginu go ka maa Gusunən təmbu.

²⁵ U koo tii sua win dukian sō ka win bwisin sō. U koo tən dabinu go be ba wāa bəri yendu səə. U koo mam sina boko seesi. Adama u koo kəsikira goo u kun nūn babe.

²⁶ Kāsi te a wa tōnu nərəbun suba yiru ka gooba wunəbun (2.300) sō, ta sāawa gem. A ye nenuə asiri səə. Domi ya wāawa sanam dāakim sō.

²⁷ Ma nε Danieli na kua sōə dabiru na barə. Na n dam mə. Yen biruwa na seewa na nεn səmburu mə te sina boko u man wē. Ma na wāa nandabu səə kāsi ten sō. Domi ta n man yeeri.

9

Danieli u kanaru kua

win təmbun sō

¹ Saa ye Darusi, Asuresin bii, Mədin bweseru u bandu dii Babilonin temə,

² win bandun wəə gbiikuu səə, Danieli u tirenu mεεrimə ma u girari mi Yinni Gusunə u win səmə Yeremi sōwə u nεε, wəə wata ka wəkura Yerusalemu ya ko n sāa bansu.

³ Ma u nəə bəkuə u saaki deewa u tii torom wisi nuku sankiranun sō. Ma u kanaru koosi Yinni Gusunən mi gia,

⁴ u win təmbun toranu tuuba mə.

U nεε, Yinni Gusunə, a kpā ma sa nun nasie. A ra wunen nəə mwεeru yibie kpa a wunεgibu kīru sōəsi be ba nun kī ba wunen woodaba mεm nəəwammε.

⁵ Sa tora, sa daa kōsa kua, sa sāa nuku kōsurugibu, sa wunen gari yina, sa maa wunen woodaba sara.

⁶ Sa ñ wunen sòmabu swaa daki sanam me ba besen sinambu ka besen wirugibu ka besen baababa ka besen tumbu kpuro wunen gari sōwa.

⁷ Yinni Gusunə, a sāawa gemgii. Besera sa tora. Ma sa wāa sekuru sōo gisə bese Yudaba ka be ba wāa Yerusalemuə ka Isireliba kpuro be a yarinasia tontondeə ka turukuə yèn sō sa ñ nun mem nōwε.

⁸ Yinni, wee sa sekuru sōwa bese ka besen sinambu ka besen wirugibu ka besen baababa. Domi sa nun torari.

⁹ Gusunə besen Yinni, a sun suuru kuo wunen wənwəndun saabu baa me sa wunen gari yina.

¹⁰ Sa ñ maa wunen gere swaa daki su sere nεε, sa ko wunen woodaba swīi ye wunen sòmabu ba sun nōasia.

¹¹ Meya bese Isireliba kpuro sa wunen woodaba sara, sa ñ wunen gere swaa daki. Sa tora. Yen sōna bōri yi a dera wunen səm kowo Məwisi u yorua woodan tireru sōo yi sun di.

¹² Nge meya a dera wunen gari yi koorə yi a nεε, kaa bese ka besen wirugibu kua. A dera Yerusalemu ya nōni swāaru wa tən bweseru ba ñ waare gam.

¹³ Wahala ye kpuro, ya sun deema nge me Məwisi u yorua woodan tireru sōo. Ka me, sa ñ besen daa kōsa deri su wunen gem swīi kpa su wunen kīi geeru kasu.

¹⁴ Gusunə besen Yinni, wahala ye a nεε, sa ko wa, yera ya sun deema. Ye a kua kpuro ya sāawa dee dee. Besera sa ñ nun mem nōwε.

¹⁵ Gusunə besen Yinni, ye a sun yarama Egibitin tem di, wunen dam mu sōosira. A yīsiro yara te ta wāa sere ka gisə. Adama bese, sa durum ka daa kōsa kua gem gem.

¹⁶ Tē Yinni, na nun kanamə wunen durom sō, a de wunen məru yu doona wunen wuu Yerusalemun min di, ge ga wāa wunen guu te a gōsan wəllə. Domi be ba sun sikerene ba Yerusalemu ka bese wunen tumbu gema besen toranu ka besen baababan daa kōsan sō.

¹⁷ Gusunə, a nen nōo swaa dakio kpa a nen kanaru nə. A wunen sāa yee te ta bansu sāa mi mεerio wunen yīsirun sō.

¹⁸ Gusunə nen Yinni, a swaa dakio a nə. A nōni seeyo a wuu ge ba ka wunen yīsiro sokumə mεeri nge me ga bansu kua. Sa yē ma besen dεerara kun tura su ka nun gāanu ganu kana. Adama wunen wənwən bakarun sōna sa nun yeni kanamə.

¹⁹ Yinni, a besen kanaru nōwə kpa a sun suuru kua. A besen gere swaa dakio kpa a ko ye sa bikia. A ku de n te wunen yīsirun sō. Domi wuna a wuu ge ka tən be kpuro mə.

Gabirie u kāsiru tubusia

²⁰⁻²¹ Sanam me Danieli u kana te mō u gari gerumə u ñ kpa, u wi ka win tōmbun toranu tuuba mō, ma u Gusunə win Yinni kanamə win sāa yee dεera ten sō, yera durə wi, Gabirie wi u raa wa win kāsī gbiikiru sōo, u nūn yōsima ka dam u sura win bəkuə saa yè sōo ba ra yokan yākuru ko.

²² U ka nūn gari kua u nεε, na nawa wunen mi, n ka nun kāsī te tubusia.

²³ Saa yèn di a wunen kanaru torua, Gusunə u tu mwa. Yen sōna na nun win gari sōabu na, domi Gusunə u nun kī. N n mēn na, a swaa dakio n nun kāsī te tubusia.

²⁴ Saa nōoba yirun nən wata ka wəkura Gusunə u himba kua yu doona u sere wunen tumbu ka wunen wuu dεerə yakia toranu ka kōsa kpuron di. Yen biru, u koo bu ben toranu suuru kua kpa u bu gem wē sere ka baadommaə. Gusunən sòmabun gari ka kāsīnun baa ya koo doona kpa tən dεero goo u ko sunə.

²⁵ N n mēn na, a bwisikuo kpa a tubu. Saa mìn di ba wooda wē bu Yerusalemu səme bu bani, sere wirugii wi Gusunə u gōsa u ka na, ya koo kowa saa nōoba yirun nən nōoba yiru. Yen biru, ba koo yen swεε səme ka yen gbāraru saa nōoba yirun non wata ka yiru sōo. Saa ye, ya ko n sāawa wahalan saa.

²⁶ Saa nɔɔba yirun nɔn wata ka yiru ye, yà n doona, ba koo wirugii wi Gusunɔ u gɔsa go. Goo sari wi u koo ka nùn yina. Kpa sunɔ kpao ka win tabu kowobu bu wuu ge, ka sãa yee te wisire bu kɔsuku kpa ba n asɔrɔ mɔ sere Gusunɔ u ra ka nùn kpeerasia nge mɛ u yi.

²⁷ Wirugii wi, u ko n ka tɔn dabiru nɔɔ tia sãa sere saa nɔɔba yiru. Saa ita ka bɔnun biru, u koo de yãkunu ka abɔnu nu kpe kpa u gãa kɔsunu ko sãa yerɔ nɔn bweseru goo kun koore sere kam koo bi Yinni Gusunɔ u yi win sɔ bu ka nùn deema.

10

Danieli u tɔnu wa

Tigirin daara kãsiru sɔɔ

¹ Sirusi, Pɛɛsin sina bokon bandun wɔɔ itase sɔɔ, Yinni Gusunɔ u ka Danieli gari kua wi, wi ba maa mɔ Belitasaa. Gari yi, yi sãawa gem. Yi ka nɔni swãa bakarɔ yã te ta koo na. Ma gari yi, yi nùn yeeri. Saa ye sɔɔra u kãsi te tuba.

² N deema u wãa nuku sankiraru sɔɔ alusuma ita.

³ Alusuma ita ye sɔɔ, u n dĩa geenu ganu diire. U n yaa tende. Tam kun maa win nɔɔ duure. Mɛya u n maa tii gum saware.

⁴ Wɔɔn suru gbiikoon sɔɔ yɛnda nnɛse sɔɔ, u wãa u yɔ daa te ba mɔ Tigirin bɔkuɔ.

⁵ Yera u nɔni sua u durɔ goo wa u yãnu doke ni ba kua ka wɛɛ damgii ma u kpaka sɛke ye ba kua ka wura ye ya wee Ufasin di.

⁶ Win wasi yi ballimɔ nge kpee ni nu wuru beku nɔni mɔ, ma win wuswaa ya ballimɔ nge guru maakinu. Ma win nɔni yi ballimɔ nge dɔɔ yari, ma win gãsenu ka win naasu sãa nge sii gan te ba wɔriasia. Ma win nɔɔ ga nɔra nge tɔn dabinun nɔɔ.

⁷ Danieli turowa u kãsi te wa. Tɔn be ba ka nùn wãa mi, ba n tu wa. Adama ba nanda ba duki sua bu ka kuke.

⁸ Wi turowa u yɔra ma u kãsi te wa. Win wuswaa ya burisina. Ma win gɔma dwiia u dam bia.

⁹ U durɔ win nɔɔ nua ma u nanda u wiru tem girari.

¹⁰ Yera nɔmu gaga nùn baba ma u diira u dũu winu ka nɔm taranu soonamɔ.

¹¹ Ma u nɛɛ, kɔnasi Danieli, a de gari yi, yi kon nun sɔ, yi nun yeeri, kpa a se a yɔra mi a wãa mi. Domi ba man gɔrimawa wunen mi. Ye u nùn gari yi sɔɔwa u kpa, yera Danieli u seewa u yɔra ma u diira.

¹² Durɔ wi, u gerua u nɛɛ, Danieli, a ku bɛrum ko. Domi saa dɔma tɛn di gari yi, yi nun yeeri, ma a tii kawa Gusunɔ wunen Yinnin wuswaaɔ, saa dɔma ten diya Gusunɔ u wunen kanaru nua. Yen sɔna na na.

¹³ Pɛɛsiban sina boko u man seesi sɔɔ yɛnda tia ma na sina win bɔkuɔ. Adama wee Miseli wɔllun tabu kowobun sunɔ turo u na u man somi.

¹⁴ Tɛ, na nawa n ka nun tubusia ye n koo wunen tɔmbu deema sia. Domi sian gariya kãsi te, ta ka yã.

¹⁵ Saa ye u nùn gari yi sɔɔmɔ, yera wi, Danieli u tuka ma u mari.

¹⁶ Yera u gãanu wa nu ka tɔnu weenɛ ma nu na nu win nɔɔ baba. Ma u nɔɔ wukia u nɛɛ, nɛn Yinni, nɛn wuswaa ya burisina, na n maa dam gam mɔ kãsi te na wan sɔ.

¹⁷ Nɛ wi na sãa wunen sɔm kowo, amɔna kon ka kpĩ n ka nun gari ko. Domi na n dam gam mɔ.

¹⁸ Wi u ka tɔnu weenɛ mi, u maa nùn baba u dam kã.

¹⁹ Yera u nùn sɔɔwa u nɛɛ, a ku bɛrum ko durɔ kɔnasi, alafia ya n ka nun wãa. A tii dam kɛɛyɔ. Ye u ka nùn gari mɔ, yera u dam wa u nɛɛ, Yinni, a de a ka man gari ko. Domi a man dam kã.

²⁰ Durɔ wi, u nùn bikia u nɛɛ, a yɛ yɛn sɔ na na wunen mi? Tɛ, kon da n Pɛɛsiban sina boko tabu wari. Nà n doona, Gɛɛkiban sina boko u koo na.

²¹ Adama kon nun sɔ ye ya yorua gem tireru sɔɔ. Goo kun man somimɔ tɔn ben sɔ, ma n kun mɔ Miseli bɛɛ Isireliban kɔso,

11

¹ wi nen tii na somi na dam kā Darusi Mediban sina bokon bandun wōō ghiikuu sōō.

² Wee tē, kon wunε Danieli gem sō.

Sinambun tabu

Wee sinambu ita ba koo bandu di di Pεesiō. Yen biru, sina boko nnεse u koo bandu di kpa u dukia gura n kere sina bokobu ita ye. U n dam kua win dukia yen sō, u koo Gerekiban sina boko seesi.

³ Adama sina boko wōrugō goo u koo se u dam bakam wa kpa u ko ye u kī.

⁴ Saa yè sōō win banda dam kua, saa ye sōōra ta koo wōruma kpa tu bōnu ko handunian goonu nne kpuro sōō. Win bibun bweseru ta n̄ ban te dimō. Ban te, ta n̄ maa dam mō nge mε ta raa s̄ā. Domi ta koo karana kpa tu wura gabun n̄muō.

⁵ Sina boko wi u wāa sōō yēsān n̄m d̄waru gian banda ko n dam mō. Adama win sina asakpō turo u koo n̄n dam kera kpa u n̄n taare. Win dam mε, mu ko n k̄ā.

⁶ Wōsu gasun biru, ba koo arukawani bōkuna kpa sina boko wi u wāa sōō yēsān n̄m d̄waru gian bii wōndia u na sōō yēsān n̄m geu gian sun̄n mi bu ka arukawani bōke, bu suana. Adama wōndia win dam mu koo kpe. Durō win tii u koo ghi, wi ka win bibun bweseru. Ba koo mam wōndia win tii go ka be ba n̄n yōsirima ka win tundo ka t̄n be ba ka n̄n yōra waati ye sōō kpuro gesi.

⁷ Goo u koo se nge kp̄ii p̄tura kurō win bweserun di u win tundon bandu di. Kpa u na u sina boko wi u wāa sōō yēsān n̄m geu gia mi w̄ri gb̄aranu sōō u ko ye u kī. Yēro u koo dam ko.

⁸ U koo ben b̄n̄nun bw̄arokunu gura ni ba kua ka sii gandu ka ben ḡāa gee ni ba ka wura ka sii geesu kua u ka da Egibitiō. Kpa u ka sina boko wi u wāa sōō yēsān n̄m geu gia mi tonda saa fiiko.

⁹ Yen biru, sunō wi u wāa sōō yēsān n̄m geu gia u koo da u sōō yēsān n̄m d̄warugii tabu w̄ri kpa u ḡsira win temō.

¹⁰ Saa ye sōōra win bibu ba koo tabun sōōru ko kpa bu tabu kowobu m̄enna ba n dabi too too. Bii ben turo u koo tabu se wi ka win tabu kowobu gabu, kpa u win tem n̄ō bura yeru sara nge daa te ta nim yiba ta bōō saramō. U koo sōō yēsān n̄m d̄waru gian sun̄n gb̄araru w̄ri kpa u ḡsira u wurama.

¹¹ Saa ye sōō, sina boko wi u wāa sōō yēsān n̄m d̄waru gia mi, u koo m̄aru se kpa u n̄m geugii wi, tabu w̄ri. N̄m geugii wi, u koo maa tabu kowo dabi dabinu m̄enna bu wiōnō w̄ri. Adama ba koo n̄m geugii win tabu kowo be kamia.

¹² Sōō yēsān n̄m d̄warugii wi, u koo tii sua win nasara yen sō. U koo tabu kowo dabinu go. Adama ka mε, u n̄ nasara wasi mam mam.

¹³ Yeniban biru, sina boko wi u wāa sōō yēsān n̄m geu gia mi, u koo maa tabu kowo dabi dabinu m̄enna n kere be u raa m̄enna yellu. Wōsu gasun biru, u koo wurama ka tabu kowo be, ka tabu yāa geenu u n̄m d̄warugii wi w̄ri.

¹⁴ Saa ye sōō, t̄n dabinu nu koo sina boko wi u wāa sōō yēsān n̄m d̄waru gia seesi. T̄n k̄sobu ba koo maa n̄n seesi wunε Danielin t̄mbun suunu sōōn di wunen k̄asi ten gari yi ka koorā. Adama ba koo ben tii kamia.

¹⁵ Sōō yēsān n̄m geugii wi, u koo tem takanu ko kpa u wuu gb̄ararugisu mw̄eri. Saa ye sōō, ba koo sōō yēsān n̄m d̄warugii wi, ka win tabu kowo damgibu kamia. Domi ba n̄ dam wasi bu ka tabu ko.

¹⁶ Wi u gesi seewa u n̄m geugii wi w̄ri kpuro, yēro u koo kowa ye u kī. Goo kun kp̄ē u n̄n yinari. Yēro u koo mam da tem m̄en mi n buram bo sōō, kpa u go ye u n̄ma tura.

¹⁷ Yen biru, u koo ḡru doke u na ka win tabu kowobu kpuro kpa u ka n̄m d̄warugii wi b̄ri yendun arukawani bōke u n̄n win bii wōndia w̄ē u sua kurō, kpa u ka swaa wa u win tem kam koosia. Adama win bwisi yi, yi n̄ n̄n yaramō.

¹⁸ Yen biru, u koo s̄ira wuu si su wāa nim w̄kun bōkuō kpa u sin dabinu mw̄eri. Adama tabu sunō goo u koo win dam mε bua sere u kpana u m̄aru k̄asia.

¹⁹ Saa ye sɔ̀ra u koo gɔ̀sira ma win temɔ̀ u ka kuke win wuu gb̄ararugisu sɔ̀, adama u koo wɔ̀ruma u gbi, ba ñ maa win yira wasi.

²⁰ Wi u koo nùn kɔ̀sira ko, u koo dam dio doke tem mɛn mi n buram bo sɔ̀. Adama amɛn biru, dam dio wi, u koo bɔ̀kira, n ñ mɔ̀ mɔ̀run sɔ̀, n ñ maa mɔ̀ tabu sɔ̀.

²¹ Wi ba gɛma, wiya ba koo bandu kɔ̀sira ko. Ba ñ nùn sina yānu wɛɛmɔ̀. Bɔ̀ri yendu sɔ̀ra u koo na u bandu di ka taki.

²² Tabu kowo be ba koo yari bu nùn wɔ̀rima nge nim, u koo bu kɔ̀sukuwa u kpeerasia, baa ka mam be ba arukawani bɔ̀kuan wirugii turo.

²³ U koo tɔ̀n be u ka arukawani bɔ̀kua nɔ̀ni wɔ̀ke. U koo bandu di kpa u dam wa ka tɔ̀mbu fiiko.

²⁴ U koo da bera mi tem gem wāa ka bɔ̀ri yendu kpa u ko ye win baababa ka win sikadoba ba ñ daa koore. U koo tem mɛn dukia gura kpa u win bɔ̀rɔ̀ba bɔ̀nu kua. U koo mam bwisiku u gb̄aranu wɔ̀ri. Adama u ñ yeni mɔ̀ n ka tɛ.

²⁵ U koo win dam ka win wɔ̀rugɔ̀ru ka win tabu kowobu dendi u ka sɔ̀ yɛsan nɔ̀m dwarugii wi wɔ̀ri. Nɔ̀m dwarugii wi, u koo maa se ka tabu kowo damgii dabinu, adama u ñ kamiamɔ̀. Domi ba koo nùn murafitiru kuawa.

²⁶ Be ba ka nùn dimɔ̀, beya ba koo nùn kam koosia. Ba koo win tabu kowobu yarinasia nge daa toran nim kpa bu gbisuku dabi dabinu.

²⁷ Sinambu yiru ye, ba koo kasu bu kɔ̀sa ko, kpa mi ba dimɔ̀ mi, bu weesu kuana. Adama yen gaa kun dimɔ̀. Domi kam koo bi, bu koo nawa saa ye ba yi mi, yà n tura.

²⁸ Sina boko wi u wāa sɔ̀ yɛsan nɔ̀m geu gia, u koo gɔ̀sira win temɔ̀ ka dukia baka. Swaa sɔ̀, u koo Isireli be Gusunɔ̀ u ka arukawani bɔ̀kua seesi. Yen biru, u koo gɔ̀sira u da win temɔ̀.

²⁹ Saa ye ba yi yà n tunuma, nɔ̀m geugii wi, u koo sɔ̀ yɛsan nɔ̀m dwarugii wi seesi kpa. Adama u ñ nasara wasi nge mɛ u raa wa yellu.

³⁰ Domi tɔ̀mba koo na saa Kitimun di ka goo nimkusu bu nùn wɔ̀ri. Saa ye sɔ̀, win kabia ya koo bɔ̀ra, kpa u gɔ̀sira u wura. U koo Isireli be Gusunɔ̀ u ka arukawani bɔ̀kua mi, mɔ̀ru seesi kpa u n ka be ba arukawani ye deri nɔ̀ tia sãa.

³¹ U koo tabu kowobu sure bu Yinni Gusunɔ̀n sãa yeru ka ten agbara disi doke. Kpa bu tɔ̀ baateren yākuu kpeesia. Kpa bu kam koosion bwāaroku kɔ̀su gira yāku yeru mi.

³² U koo tɔ̀mbu nɔ̀ni wɔ̀ke be ba Yinni Gusunɔ̀n arukawani ye deri. Adama tɔ̀n be ba Yinni Gusunɔ̀ yɛ, ba ko n yōwa dim dim ben daa gea sɔ̀.

³³ Be ba bwisi mɔ̀, ba koo dabinu keu ko. Saa fiiko sɔ̀, ba koo gabu go tabu sɔ̀, kpa bu gabu dɔ̀ mɛni, kpa bu gabu yoru mwɛeri, kpa bu gabun yānu gura.

³⁴ Saa ye sɔ̀, ba koo somiru fiiko wa. Tɔ̀n dabira ba koo ka bu nɔ̀ tia ko ka murafitiru.

³⁵ Bwisigii ben gaba koo gbi bu ka bu sɔ̀wa bu dɛera mam mam sere kpeerun tōru tu ka tunuma. Domi yeni ya koo koorawa saa ye ba yii sɔ̀.

³⁶ Sina boko wi, u koo ko ye u kī. U koo tii sua u nɛɛ, wiya u būnu kpuro kere. Kpa u Gusunɔ̀ wi u kpuro kere wɔ̀mɛ. Wɔ̀mbu te, ta ñ ka nɔ̀ gerurɔ̀. Tɔ̀mbu ba koo nùn naanɛ ko sere Gusunɔ̀n mɔ̀ru yu ka sɔ̀sira. Domi ye wi, Gusunɔ̀ u gerua, ya koo koorawa.

³⁷ U ñ win sikadoban būnu gasirimɔ̀, u ñ maa būu wi tɔ̀n kurɔ̀ba kī gasirimɔ̀, būnu kpuro gesi. Domi u koo tii sua n kpuro kere.

³⁸ Adama u koo būu sã wi u ra n gb̄aranu kɔ̀su wi win sikadoba ba ñ yɛ. U koo nùn sã ka wura ka sii geesu ka kpee gobiginu, ka sere gāa ni nu gobi mɔ̀.

³⁹ U koo wuu si su gb̄araru mɔ̀ tabu wɔ̀ri ka win būu wi u wa tem tukum di. U koo be ba būu wi wura bɛɛɛ wɛ, kpa u de bu bandu di tɔ̀n dabinun wɔ̀llɔ̀, kpa u bu tem bɔ̀nu kua mu n sãa ben are.

⁴⁰ Kpeerun saa sɔ̀, sina boko wi u wāa sɔ̀ yɛsan nɔ̀m dwaru gia u koo ka maa nùn sanna. Adama sɔ̀ yɛsan nɔ̀m geugii wi, u koo nɔ̀m dwarugii wi wukiri nge woo bɔ̀ka ka tabu kɛkɛ ye dumi gawe ka maasɔ̀bu ka goo nimkuu dabiru. Kpa u win tem wɔ̀ri u sara nge mɛ nim mu ra daaru yibu mu sare.

⁴¹ Kpa u maa wəri tem men mi n buram bo sɔɔ. Adama Edɔmuba ka Mɔabuba ka sere Amɔniban wirugibu ba koo nùn kisirari.

⁴² U koo tem dabinu nɔma sikerena. Egibitigibu ba n mam kisiramɔ win nɔman di.

⁴³ Sunɔ wi, u koo Egibitigibun wuraba ka ben sii geesu ka ben yāa gobiginu gura. Libigibu ka Etiopigibu ba koo nùn sã.

⁴⁴ Labaari ya koo na saa sɔɔ yari yeru gian di ka sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di yu nùn nandasia. Saa ye sɔɔra u koo mɔru baka se u tɔn dabinu go.

⁴⁵ U koo win sina kunu gira nim wɔku ka Yinni Gusunɔn guu dɛɛra ten baa sɔɔ. Saa yera gɔɔ u koo nùn deema subaru ba kun nùn somi.

12

Sanam dāakim

¹ Sanam dāakim sɔɔ, Miseli, maleeka wi u sãa tabu sunɔ, u koo seema, wi, wi u ka wunɛ Danielin tɔmbu yɔ. Saa ye, ya ko n sãawa nɔni swāarun tɔru tɛn bweseru ta n koore saa min di bwesenu nu torua sere n ka saa ye girari. Saa ye sɔɔra wunen tɔmbu ba koo faaba wa bɛn yīsa ya yorua wāarun tireru sɔɔ.

² Dabiru be ba dɔ sikirɔ, ba koo dom yanda. Ben gabu ba koo se bu ka wāaru te ta ku ra kpe wa. Gabu ba koo maa se bu ka sekuru ka nɔni swāaru wa sere ka baadommaɔ.

³ Be ba bwisi mɔ, ba koo balliwa nge wɔllun yam bururam. Be ba maa tɔn dabinu gem swaa sɔɔsi, ba koo balliwa nge kperi sere ka baadommaɔ.

⁴ Wunɛ Danieli, a gari yi nɛnuɔ asiri sɔɔ kpa a yi yīreru koosi tire te sɔɔ bu ku ka tu wukia sere kpeerun saa. Sanam mɛ, tɔn dabinu nu koo yi gari kpa yēru tu sosi.

Kpeerun saa

ya ko n sãawa asiri

⁵ Yen biru, Danieli u mɛɛra ma u tɔmbu yiru wa ba yɔ turo daarun gooru gee, turo maa wāa daarun gooru giɔ.

⁶ Ma turo u wi u yānu doke ni ba kua ka wɛɛ dangii u yɔ daa ten nim wɔllɔ bikia u nɛɛ, saa yerɔ maamaaki yen kpeera koo na.

⁷ Yera Danieli u wa gɔrado wi, u win nɔma yiru kpuro yīya wɔllɔ ma u bɔrua ka wi u ra n wāa sere ka baadommaɔn yīsiru u nɛɛ, nɔni swāa te, ta ko n wāawa sere saa ita ka bɔnu kpa tu kpe dɔma te ba Gusunɔn tɔmbun dam bua mam mam.

⁸ Danieli u gari yi nua adama yi n nùn yeeri. Ma u nɛɛ, nɛn Yinni, amɔna gari yi, yi koo ka wiru goora.

⁹ Yera u nùn wisa u nɛɛ, Danieli, a wunen laakari kpīiyɔ. Gari yi, yi ko n sãawa asiri sere kpeerun saa yu ka turi.

¹⁰ Ba koo dabinu sārasia bu dɛɛra mam mam. Tɔn kɔsobu ba ko n kɔsa mɔ. Ben goo kun tubu ye ya kooramɔ. Adama be ba bwisi mɔ, beya ba koo tubu.

¹¹ Saa dɔma tɛn di ba koo tɔɔ baateren yāku ni ba ra Yinni Gusunɔ kue yɔrasia ka saa ye kam koosion bwāaroku kɔsu ga ko n wāa yāku yerɔ, ya ko n sãawa sɔɔ nɔrɔbu ka gooba wunɔbu wɔkuru sari (1.290).

¹² Doo nɔrugiiwa wi u tɛmana sere sɔɔ nɔrɔbu ka gooba wunɔbu ka tɛna ka nɔɔbu (1.335).

¹³ Adama wunɛ Danieli, a de a tɛmana sere ka nɔrɔ. Saa ye sɔɔra kaa wɛra kpa a se a wunen are mwa kpeerun saa sɔɔ.

OSEE

Oseen tire teni, Isireliban bwese keri wəkura ta gerusimə yèn sō ba kua naane sariba Yinni Gusunən mi. Osee u tu yoruawa u ka wigibu kirə ko bu ka wa bu gōru gəsia kpa bu wura Gusunən mi. U sōsimə ma Yinni Gusunən kīru ta kpā, ta n̄ maa n̄ru m̄. Tire te, ta kīi te ta wāa Gusunə ka Isireliban baa sōə weesinaməwa nge kīi te ta wāa durə ka win kurə ka ben bibun baa sōə.

Tire ten kpunaa

- 1 Oseen kurə suabu, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Osee u Isireliba gerusimə, wiru 4n di sere wiru 13.
3. U bu kirə m̄ bu gōru gəsia, wiru 14.

¹ Sanam mε sinam beni Osiasi ka Yotamu ka Akasi ka Esekiasi ba bandu di di Yudan temə, ka saa ye Yeroboamu Yoasin bii u bandu dii Isirelin temə, sanam mεya Yinni Gusunə u ka Osee Berin bii gari kua.

Oseen kurə ka win bibu

² Gari yi Yinni Gusunə u gbia u Osee sōəwa yi wee. U nεε, Osee, a doo a kurə sua wi u ra sakararu ko. Bεen bibu ba koo maa win yira swīi. Domi Isireliba ba būnu gasirimə ba sāamə nge kurə sakara wi u durəbu gasirimə. Ma ba nε, Yinni Gusunə deri.

³ Ma Osee u seewa u Gomεε Dibilaimun bii sua kurə. Yera u ka n̄n menna. Ma kurə wi, u gura sua u n̄n bii tən durə marua.

⁴ Ma Yinni Gusunə u nεε, i bii wi yīsiru kēeyə Yisireeli. Domi saa fiiko sōə kon Yehun yenugibu wəri yèn sō ba təmbun yem yari Yisireeliə, kpa n Isireliban bandu kpeerasia.

⁵ Tōə te sōə, kon Isireliban tabu durəbun tennu bōəku Yisireelin wəwəə.

⁶ Yeniban biru, Gomεε u maa gura sua ma u bii tən kurə mara. Ma Yinni Gusunə u Osee sōəwa u nεε, a n̄n yīsiru kēeyə Lo Ruhama. Yen tubusiana bii wi ba yina. Domi na n̄ maa Isireliba wənwəndu kuammε. Na n̄ bu suuru kuammε.

⁷ Adama kon Yudaba wənwəndu kua, kpa nen tii n bu faaba ko nε wi na sāa Gusunə ben Yinni. Adama n̄ n̄ m̄ kon ka ben yiberəba tabu ko. Na n̄ tendu dendimə n̄ kun mε takobi n̄ kun mε dumi ka yin maasəbu.

⁸ Yeniban biru, Gomεε u bii wi bom kara. Ma u wure u gura sua u bii tən durə mara.

⁹ Ma Yinni Gusunə u nεε, a n̄n yīsiru kēeyə Lo Ami. Yen tubusiana n̄ n̄ nen təmbu. Domi i n̄ maa sāa nen təmbu, na n̄ maa sāa bεen Yinni.

2

Isireliba

ba koo wurama nge yellu

¹ Yinni Gusunə u Osee sōəwa u nεε, saa ya sisi yè sōə Isireliba ba koo dabia

nge nim wōkun yani sɛɛri.

Ba ñ kpɛ bu ben geeru gari.

Mi ba ku ra raa bu soku nɛn tɔmbu,
miya ba koo bu soku nɛ Gusunɔ, Yinni wason bibu.

²Yudaba ka Isireliba ba koo mɛnna sannu
kpa bu goo gɔsi u n s̄aa be kpuron sunɔ.

Domi ba koo dabilia bu tɛria tem mɛ kpuro sɔɔ.

Yen dɔma te, t̄ɔɔ bakara Yisireliɔ.

³Bɛɛ Yudaba ka Isireliba, i s̄ɔɔnɔ ma i s̄aawa nɛn tɔn be na k̄i.

Isireli u s̄aawa naanɛ sarirugii

⁴Nɛn bibu, i bɛɛn mɛro taarɛ wɛɛyɔ,

domi u ñ maa s̄aa nɛn kurɔ,
mɛya na ñ maa s̄aa win durɔ.

I n̄n s̄ɔwɔ u de u win durɔ dama n̄ni yi wuna,
kpa u sakara kookoosu wuna win ḡɔrun di.

⁵Ma n kun mɛ, kon win ȳanu potiri mam mam

kpa n n̄n ȳosu tereru
nge mɛ ba ka n̄n mara.

Kon de u n s̄aa nge tem

mi ḡaanu ku ra kpi,

kpa n de nim n̄ru gu n̄n go.

⁶Na ñ maa bɛɛ win bibun w̄anw̄andu m̄,

domi bɛɛn mɛro u s̄aawa sakara kowo.

⁷U kurɔ tanaru ka sekuru sariru d̄ara.

Domi u nɛɛ, u koo win durɔ tanɔbu sw̄iwa

kpa bu n̄n nim ka d̄ianu ka tam ka gum ka ȳanu wɛ ni u koo doke.

⁸Yen s̄ɔ, kon win swaa kɛnɛ ka s̄aki,

kpa n ye d̄aa s̄esuku kpa u kun maa win swaa ye sw̄i.

⁹Baa ù n daa yara u win durɔ tanɔ be naa gira,

u ñ maa bu naa turi.

Baa ù n bu kasu,

u ñ maa bu wasi.

Saa ye s̄ɔra u koo nɛɛ,

ñ n mɛn na, a de n wura nɛn durɔ gbiikoon mi,

domi na raa nuku dobu m̄ win mi ñ kere t̄ɛ.

¹⁰Mɛya u ñ daa gie ma nɛna na n̄n dobi ka tam kpam ka gum wɛm̄.

Mɛya na maa n̄n sii geesu ka wura taasi.

Adama u ka ye b̄uu wi ba m̄ Baali s̄awa.

¹¹Yen s̄ɔ, kon ḡosirama n nɛn dobi mwa yin ḡɛɛbun saa s̄ɔ,

ka tam mɛn saa s̄ɔ ka sere ȳa ni u sebua u ka win tereru wukiri,

¹²kpa n n̄n sekuru doke win durɔ tanɔbun wuswaaɔ.

Goo sari wi u koo n̄n w̄ara nɛn n̄man di.

¹³Kon win nuku dobu kpuro kpeerasia

ka t̄ɔɔ baka ni u ra ko suru ka suru

ka t̄ɔɔ w̄ɛrarugiru ka sere m̄nɔ si u ra ko s̄aarun swaa s̄ɔɔ.

¹⁴Kon de win resɛm d̄anu ka win figieba bu kam ko

be u nɛɛ, u wa durɔ tanɔbun min di.

Kon de gbee ni, nu ko d̄aa s̄ɔɔ,

kpa gbeeku yɛɛ yi d̄aa nin marum di.

¹⁵Kon n̄n sɛɛyasia yèn s̄ɔ u man deri

u b̄uu wi ba m̄ Baali turare d̄ɔɔ dokeammɛ.

Ma u win saba ka win taaminu doke u da u win durɔ tanɔbu sw̄i.

Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

¹⁶ Adama saa ya sisi yè sɔɔ kon nùn kəkiri n ka da gbaburo
kpa n ka nùn gari ko ka kīru.

¹⁷ Kon nùn win resem gbaaru wesia
te ta wāa Akɔɔn wɔwaa.

Yīsi ten tubusiana nɔni swāarun wɔwa.

Yera ya ko n sāa win yīiyɔbun tore,

kpa u womu ko nge sanam mε u yarima saa Egibitin di win wəndiaru.

Yinni Gusunɔ

u koo ka win tɔmbu dora

¹⁸ Yen tɔɔ te, u koo man soku win durɔ.

U n̄ maa man sokumɔ Baali win yinni.

¹⁹ Kon de u būu wi ba mɔ Baalin yīsiru duari

kpa u kun mam kpīa u tu sia.

²⁰ Saa yera kon ka gbeeku yεε ka gunɔsu ka sere yεε yi yi ra kabiri arukawani bɔke
yi ku ka nen tɔmbu kɔsa gaa kua.

Kon de tabu bu kpe, kpa ba n wāa bəri yendu sɔɔ.

²¹⁻²² Isireli, kon maa nun ko nge nen kurɔ sere ka baadommaɔ,

kpa n nun gem ka wɔnwɔndu ka durom sɔɔsi.

Bərəkīniru sɔɔra kon ka nun arukawani bɔke.

Saa ye sɔɔra kaa wura ma nena na sāa Yinni Gusunɔ.

²³⁻²⁴ Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerumɔ.

Saa gaa sisi yè sɔɔ kon wəllun kananu nɔ,

kpa n tu nim kē.

Wəlla koo tem kanaru nɔ kpa tu gura nεesia.

Kpa tem mu dobi ka resem ka olifin kanaru nɔ

kpa ye kpuro yu kpi.

Kpa yu Yisireelin bukata wunana.

²⁵ Kon de nen tɔmbu bu sina tem mε kpuro sɔɔ

kpa n bu wɔnwɔndu kua

be, be na raa yina n wɔnwɔndu kua.

Kpa be, be ba ku ra raa soku nen tɔmbu,

n bu soku nen tɔmbu.

Kpa be, bu maa man soku ben Yinni.

3

Osee u win kurɔn

laakari mεera

¹ Ma Osee u nεε, Yinni Gusunɔ u man sɔɔwa u nεε, n doo n kpam nen kurɔ wi kīa wi goo
u kīa ma u sekuru sariru mɔ. N kurɔ wi kīɔ nge mε wi, Yinni Gusunɔ u Isireliba kī, baa mε
ba nùn biru kisi ba da ba būnu sāamɔ ma ba resem kiranu kī ni ba ra ka būu n̄i sā.

² Ma na da na kurɔ wi yakia ka sii geesun gobi wəkura nɔɔbu ka sere ɔsu* ditiri nata†
(600).

³ Ma na nùn sɔɔwa na nεε, a de a n wāa nen sɔ n ka tε. A ku maa sakararu ko. A ku maa
da durɔ goon mi. Nen tii kon maa tii nεnε.

⁴ Nge mεya Isireliba ba ko n wāa sunɔ sari n ka tε. Mεya ba n̄ ko n maa wirugii mɔ. Ba n̄
maa yākunu mɔ. Ba n̄ maa būnu ganu sāamɔ. Mεya yāku kowo goo kun ko n maa wāa ben
suunu sɔɔ u ka bu bikiaru kua.

* **3:2 ɔsu** - Dīa bimi gεen bwesera yi yi ka gbεε weenε. † **3:2 ditiri nata** - Ya sāawa saaki nɔɔba yirun saka.

⁵ Yeniban biru, ba koo wurama bu Gusunə ben Yinni kasu ka maa ben sikado Dafidin bandu wi u raa sãa ben sina boko. Ba koo nuku dobu ko bà n Yinni Gusunə wa ka win k̄i te u koo bu s̄asi saa ye s̄o.

4

Yinni Gusunə

u Isireliba taarɛ wē

¹ Bɛɛ Isireliba, i nɛ, Yinni Gusunə swaa dakio.

Domi na siribu m̄o ka bɛɛ tem mɛn t̄mbu yèn s̄o w̄n̄w̄nduḡii goo sari bɛɛ s̄o, gemgii goo maa sari.

Mɛya bɛɛn goo kun maa man yē.

² I n̄o m̄wɛɛnu m̄ò ka b̄ri, adama weesa i m̄ò.

Mɛya i maa t̄mbu goom̄o, i gbɛnim̄o, i sakararu m̄ò.

I dam d̄renam̄o, ma t̄n gobera sosim̄o ta d̄o.

³ Yen s̄na nɛ, Yinni Gusunə, kon de tem mɛ, mu gbera.

Bɛɛ be i w̄a mi kpuro, i ko woorawa saa gbeeku yɛɛn di n ka da gun̄s̄o ka wɛɛȳo, ye kpurowa ya koo kam ko.

Yinni Gusunə

u ȳaku kowobu taarɛ w̄ɛm̄o

⁴ Yinni Gusunə u nɛɛ, goo u ku raa ka tii yina ñ kun mɛ u goo gerusi.

Domi wunɛ ȳaku kowo t̄nwerowa na ka sannam̄o.

⁵ S̄o teeru kaa w̄rumawa s̄o s̄o gb̄ara

kpa wunɛn beruse nɛn s̄m̄o u maa w̄ruma w̄kuru.

Kon maa Isirelin bweseru go te ta s̄a nge wunɛn m̄ero.

⁶ Wee nɛn t̄mba gbim̄o yèn s̄o ba ñ man yē.

Adama wunɛn tii, a yina a man wura.

Yen s̄o, kon nun yina kpa a kun maa s̄a nɛn ȳaku kowo t̄nweru.

Nge mɛ a nɛ, Yinni Gusunə woodaba duari,

nge mɛya kon maa wunɛn bibu duari.

⁷ Nge mɛ ba dabiam̄o, nge mɛya ba man torarim̄o ba d̄o.

Kon ben bɛɛɛ kpeesia kpa bu sekuru wa.

⁸ Wee ba kuuram̄o nɛn t̄mbun toranun s̄o.

Ma ba bu b̄riem̄o ba n ka toram̄o ba n d̄o.

⁹ Yen s̄o, s̄ɛyasia tee biya kon nɛn t̄mbu ka ben ȳaku kowobu ko.

Kon bu s̄ɛyasia nge mɛ ben daa ya nɛ.

Kon bu k̄siawa nge mɛ ben kookoosu nɛ.

¹⁰ Ba koo di, adama ba ñ debum̄o.

Ba koo sakararu ko b̄u nuur̄o bu ka bibu wan s̄o.

Adama ba ñ marum̄o yèn s̄o ba nɛ, Yinni Gusunə biru kisi

ba ñ nɛn woodaba sw̄i.

¹¹ Yinni Gusunə u nɛɛ, sakararu ka tama mu nɛn t̄mbun wiru ḡsia.

¹² D̄a kukun miya ba ra bikiaru de gu ka bu gari s̄o.

B̄u gasiribu dera ba k̄ora ma ba ka man tonda.

¹³ Ba ra de ba n ȳakunu m̄ò guunu w̄ll̄o,

kpa ba n turare d̄o dokem̄o gungunu w̄ll̄o

ka d̄a baka bwese bwesekan nuur̄o n̄n saara bu w̄re.

Yen s̄na ben bii w̄ndiaba ba sekuru sariru m̄ò.

Ma ben biigii kur̄bu ba sakararu m̄ò.

14 Na ñ ben bii wãndia be, ka ben biigii kurɔ be sɛɛyasiamɔ
ben sekuru sari te, ka ben sakara te ba mɔn sɔ.
Domi ben mɔwɔbun tii ba sakararu mɔ ka kurɔ be ba wãa bũu sãarun sɔ.
Ma ba maa yãkunu mɔ sannu ka be.

Adama ba n yɛ nge mɛ mɔndu gara gerua ta nɛɛ,
tɔn be ba ñ laakari mɔ, ba kam kobu dɔɔwa.

15 Isireliba ba bũnu gasirimɔ,
adama Yudaba bu ku raa bu swĩ.
Bu ku da Giligaliɔ ñ kun mɛ Beteli Afeniɔ* bu ka yãkunu ko
kpa ba n bɔrumɔ ba n mɔ,
sere ka Yinni Gusunɔn wãaru.

16 Isireliba ba sãawa nge naa gbiiba ye ba kpana bu kpara. Adama tɛ, Yinni Gusunɔ u
koo bu yɔsu batuma sɔɔ nge yãanu.

17 Isireliba ba bũnu sãamɔ. A bu derio mi.

18 Bã n tam nɔra ba kpa, ba ra n yande dɔɔwa bu sakararu ko. Wee ben wirugibu ba ra
n kĩwa ba n wãa sekuru sari kom sɔɔ.

19 Sɔɔ teeru woo ga koo na gu bu sua gu ka doona kpa bu sekuru wa ben yãku nin sɔ.

5

Keu koosio kãsobu

1 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
bɛɛ yãku kowobu, i yeniba swaa dakio.
Bɛɛ Isireliba, i swaa dakio i nɔ.
Bɛɛ sina kpaarugibu, i swaa tem kpĩiyɔ i nɔ.
Bɛɛya siri bini bu ka yã.

Domi i kua tɔmbun yina Misipaɔ,
ma i kua ben taa Taboriɔ.

2 Ma ba man biru kisi ba numa durum sɔɔ.
Yen sɔ, kon bɛɛ kpuro sɛɛyasia.

3 Na Isireliba yɛwa sãa sãa.

Ben goo kun man berue.

Wee ba da ba bũnu gasira
ba tii disi doke.

4 Osee u nɛɛ,

ba ñ kpɛ bu maa wurama ben Yinnin mi ben kookoosun sɔ.

Domi bũu sãarun gasiribu gina wãa ben gɔru sɔɔ.

Meya ba ñ maa wi, Yinni Gusunɔ yɛ.

5 Isireliban tii suabu bu sɔɔsimɔ mɛ ba sãa.

Ba koo wɔruma ben durum sɔ.

Yudaban tii ba koo wɔruma ka be sannu.

6 Sanam gam sisi

mɛ sɔɔ ba koo bikiaru da Yinni Gusunɔn mi,

kpa bu ka nùn yãanu ka ketɛba yãkuru kua.

Adama ba ñ nùn wasi,

domi u bu deri.

7 Beya ba nùn tɔnu kandu kua.

Domi ba da ba bii seegeba mara be ba ñ nùn yɛ.

Tɛ, n ñ tɛmɔ u ka bu kam koosia be ka ben arumani.

Gusunɔ u koo de Yudaba

ka Isireliba bu tabu ko

8 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

* 4:15 *Beteli Afeniɔ* - yen tubusiana dɔɔn wãa yeru

i tabun kɔba soowo Gibeaa ka Ramaa.
 I tabun wurenu koowo Beteli Afeniɔ.
 Bɛɛ Benyamɛɛba, tabu durɔba wee bɛɛn birun di.

⁹ Gari geeya na Isireliba sɔɔmɔ.

Dama te kon bu sɛɛyasia, ba koo kam kowa.

¹⁰ Wee Yudaban wirugibu ba sɔawa nge be ba ra tem gbɛni
 bu ka ben tiin tem sosi.

Yen sɔ, kon bu nɛn mɔru wisi nge nim tora.

¹¹ Siribu bu Isireliba di, ma ba bu dam dɔremɔ
 yɛn sɔ ba kam naa gire.

¹² Na kon bu di nge gɛmi.

Kpa na n Yudaba wahala mɔ nge bara te ta kukunu temmɔ.

¹³ Mɛya Isireliba ba tii bararu waasi.

Ma Yudaba ba ben bosu wa.

Ma Isireliba ba gɔra Asiriɔ

bu ka sina boko Yarɛbu somiru kana.

Adama u n̄ kpɛ u bu beki
 u sere nɛɛ, u koo ben bosu kpeesia.

¹⁴ Na ko n sɔawa nge gbee sunɔ Isireliba ka Yudaban sɔ.

Kon bu wɔri n yaaku kpa n bu sua n ka doona.

Goo sari wi u koo bu wɔra saa nɛn nɔman di.

Isireliba ba ben durum

tuuba kua ka murafitiru

¹⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 n̄ n mɛn na, kon bu biru kisi

kpa n wura nɛn wɔa yerɔ

sere bu ka tubu ma ba tora.

Ben nɔni swɔaru ta koo de bu man kasu
 kpa bu man somiru kana.

6

¹ Isireliba ba sɔɔna ba nɛɛ,
 i na su gɔsira Yinni Gusunɔn mi.

Wee u sun so u mɛɛra kua.

Adama u koo besɛn mɛɛra ye nɔri u sun beki.

² N n̄ maa tɛɛmɔ u ka sun wɔaru wɛ,

kpa sa n wɔa win wuswaaɔ.

³ I de su kasu su n̄n gia.

Nge mɛ sa ra n yɛ kam kam ma sɔɔ u koo yari,

nge mɛya sa n maa yɛ ma u koo na.

U koo nawa nge tom buruku gura ye ya ra tem yemiasie.

⁴ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

bɛɛ Yudaba ka Isireliba, mba kon bɛɛ kua.

Wee bɛɛn k̄iru nɛn sɔ ta sɔawa nge bururun kakoru

n̄ kun mɛ nge dirum mɛ mu ra yarine fuuku.

⁵ Yen sɔna kon bɛɛ nɛn sɔmɔbu gɔriama

bu bɛɛ sɔ ma kon bɛɛ sɛɛyasia.

Kpa bu maa bɛɛ sɔ ma kon bɛɛ go.

Nɛn siribu bu koo sɔɔsira nge yam bururam.

⁶ Domi wɔnwɔnda na k̄i, n̄ n̄ mɔ yɔkuru.

Mɛya na maa k̄i nɛn tɔmbu bu man gia

n kere bu man yɔku dɔɔ mwaararuginu kua.

⁷ Ba nɛn arukawani kusia nge mɛ tɔmbu ba ra n kuanammɛ.

Wee ba man tɔnu kandu kua.

⁸ Galadigibu ba sɔawa tɔn kɔsobu

ma ba yɛm yari baama.

⁹ Nge mɛ swaa diobu ba ra n swaa mara,

nge mɛya yɔku kowobun wuuru ta wɔa Sikɛmun swaaɔ ta tɔmbu goomɔ.

¹⁰ Na gɔa kɔsunu wa Isireliɔ,

niya ba bɔnu gasirimɔ,

ba tii disi dokemɔ nge sakara kowo.

¹¹ Saa ya sisi yɛ sɔɔ kon maa bɛɛ Yudaba sɛɛyasia.

Isireliba ka bwese tukunu

Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

sanam mɛ na kɔ nɛn tɔmbu Isireliba bu wurama yorun di,

7

¹ kpa n bu bekia,

saa yera ben durum maa sɔɔsira Samariɔ.

Gbenɔbu ba dumɔ diaɔ ba gbenimɔ.

Ma ben gaba yiba swɛɛ sɔɔ.

² Adama ben goo sari wi u ra tii sɔ u nɛɛ,

na yaaye kɔsa ye ba mɔ.

Tɛ, wee ba mwaara ben kom kɔsum mɛ sɔɔ.

Na ye kpuro waamɔ.

³ Ben nuku kɔsu kookoosu ka ben weesu

su sina boko ka ben wirugibu nuku dobu wɛɛmɔ.

⁴ Be kpuro ba sɔawa sakara kowobu ba sum

nge pɛɛ wɔɔ yeru te pɛɛ kowo u dɔɔ doke u deri.

Ma u da u win pɛɛ som bura u yi sere mu ka se.

⁵ Bɔ n ben sina bokon tɔɔ bakaru mɔ,

ben sina asakpɔbu ka sunɔn tii ba ra tam nɔwa

kpa ba n tɔmbu yaa kasikimɔ.

⁶ Be ba ra nɔɔ tia ko bu ka tɔmbu seesi,

ba sɔa nge pɛɛ wɔɔ yeru.

Wɔkuru, ben wɔrugɔru ta ra yɛmiɛwa

kpa yam sɔre bururu tu se nge ba gɔanu dɔɔ doke.

⁷ Be kpuro ba sumwa nge dɔɔ.

Ba ra ben kparobu gowa

kpa ben sinambu ba n wɔrukumɔ tia tia.

Adama ben goo ku ra maa man somiru kanɛ.

⁸ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,

Isireliba ba ka bwese tukunu mɛnna.

Ma ba kua nge kira te ba n gɔsie.

⁹ Bwese tuku ni, nu bu dam mwaarimɔ.

Adama ba n yɛ mɛ.

Tɔkɔra bu deemamɔwa,

adama ba n tuba.

¹⁰ Ben tii suabu sɔɔsiramɔ.

Domi ba n gɔsirame nɛ Gusunɔ ben Yinnin mi.

Ka yen de kpuro, ba n man kasu.

¹¹ Ba sɔawa nge totoberɛ

te ta n bwisi mɔ.

Ba Egibitigibu somiru kanamɔ,

ma ba daamɔ Asiriɔ.

¹² Adama bà n swaa wɔri na ra bu taa beriewa
n bu mwɛeri nge gunɔsu.

Kpa n bu seeyasia nge mɛ ba bu nɔɔsia.

¹³ Ba kam kuawa mi, domi ba man duka suurimɔ.

Ba man seesi, ba man weesu kua.

N deema nɛna kon daa bu faaba ko.

¹⁴ Bà n man somiru kanamɔ, ba ku ra tu ko gɔruɔ.

Adama ba ra sinɛwa ba n tii muririmɔ.

Kpa ba n yīiyɔ yeya ya koo de ben gbea yu alikama ka resɛm gea ma.

Nge mɛya ba ra n mɔ bu ka man seesi.

¹⁵ N deema nɛna na bu nɔni doke na bu dam wɛ.

Adama ka mɛ, ba man kɔsa bwisikusimɔ.

¹⁶ Ba gɔsira goon mi gia.

Ba sãa nge tɛn te ta ñ gea sãa.

Yen sɔ, ba koo ben wirugibu go tabu sɔɔ

ben gari kam gerubun sɔ.

Yera ya koo de bu bu yɛɛ Egibitiɔ.

8

Ye a duura yera kaa gɛ

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

i kɔba soowo.

Wee yiberɛba ba nɛn sãa yeru wuusima nge kasi.

Domi Isireliba ba nɛn arukawani kusia.

Ma ba nɛn sɔɔsiru yina.

² Ba koo man nɔɔgiri suema bu nɛɛ,

ba nɛ ben Yinni yɛ.

³ Adama ba gea deri,

ma yiberɛba ba koo bu naa swīi.

⁴ Ba tii sinambu kua

ba ñ man saawara kue.

Ma ba būnu seka ka sii geesu ka wura.

Yen sɔna ba koo kam ko.

⁵ Bɛɛ Samarigibu, na bɛɛn naa wuragia ye tusa.

Na maa ka bɛɛ mɔru mɔ.

Saa yerà i ko i sina ba ku n bɛɛ taare wɛ.

⁶ Wi u bwāarokunun sɔmburu yɛ Isireliba sɔɔ

wiya u naa wuragia ye kua.

Ya ñ sãa Gusunɔ.

Yen sɔna ba koo ye kɔsuku muku muku.

⁷ Wee i woo duura,

yen sɔna i ko i woo bɔkɔ gɛ.

Mɔndu gara nɛɛ, dobi bɛm sari ku ra n som mɔ.

I n maa yɛ ma bɛɛn gbean dīanu nù n daa gea kua,

sɔba ba koo nu gura.

⁸ Isireliba ba dera ba bu mwɛ.

Be wee bwesenu sɔɔ nge weke te goo kun maa kī.

⁹ Domi ba da Asiriɔ nge gbeeku keteku ge ga tii kpare.

Ba da ba somiru kasu mi.

¹⁰ Ba bwese tukunu gobi kɔsia ba n ka nɔɔ tia sãa.

Adama ka mɛ, kon bu mɛnna,

kpa Asirin sina boko u bu yoo sɔma koosia.

11 Isireliba ba bũu turanu kua nu dabi.
 Niya nu dera ba durum m̀.
 12 Baa nà n bu n̄n woodaba yorua sere ka yen gari piimin̄,
 ba ra ye garisiwa nge ye ya wee t̄n tukon min di.
 13 Ba ra ȳe go bu ka man ȳakuru kua,
 kpa bu yin yaa tem.
 Adama ben ȳaku ni, nu n̄ man dorem̄.
 Na n̄ ben toranu duari.
 Kon bu s̄eeyasia.
 Yen s̄ona ba koo ḡasira bu da Egibitī.
 14 Isireliba ba tii sina kpaaru bania.
 Ma ba n̄e ben taka kowo duari.
 Yudaba ba maa ben wuu dabinu gb̄araru toosi.
 Adama kon ben wusu d̄o s̄akiri kpa u ben dii geenu di.

9

Yinni Gusun̄n t̄ambu

ba koo kpuro bia

1 B̄e Isireliba, i ku t̄o bakaru ko ḡebun saa s̄o
 nge bwese ni nu tie.
 Domi i Yinni Gusun̄n biru kisi.
 Ma i da i b̄unu gasirim̄
 i nu siaram̄ mi ba alikama soom̄ kpuro.
 2 Adama alikama ye ba soom̄ ka gum m̄e ba gamam̄,
 yen gaa kun ko n s̄a b̄egia.
 M̄ya i n̄ tam kpaam wasi i wuna.
 3 Isireliba ba n̄ sinam̄ tem m̄e Yinni Gusun̄n u bu w̄e s̄o.
 Ba koo wurama Egibitī n̄ kun m̄e Asirī.
 Kpa bu d̄ia sesenuginu di mi.
 4 Saa ye s̄o, ba n̄ maa kp̄e bu ȳakuru ko ka tam.
 Baa b̄a n tu kua,
 ta n̄ Gusun̄n w̄erem̄.
 Ben ȳaku d̄ianu nu ko n s̄awa nge ḡo d̄ianu.
 Wi u nu di, u koo disi duurawa.
 D̄ia ni, nu koo win ḡo ru kpeesia.
 Adama ba n̄ ka ye dūo Yinni Gusun̄n s̄a yer̄o.
 5 M̄ba i ko ko Yinni Gusun̄n t̄o bakanu s̄o.
 6 I n̄ b̄e n̄ ȳenusu deri bansu,
 Egibitigiba koo b̄e dam koosia ben mi.
 Adama yen wuu ge ba m̄ M̄nfisi ga ko n s̄awa nge b̄e n̄ sikiru.
 Aw̄i yi koo b̄e n̄ arumani di.
 Kpa s̄aki yi kpi b̄e n̄ kun̄.
 7 Saa ya tura ȳe s̄o Yinni Gusun̄n u koo siri.
 Saa ya tunuma ȳe s̄o u koo baawure k̄asia ye u kua.
 B̄e Isireliba i ko ye wa.
 Wee b̄e n̄ toranu ka b̄e n̄ tusirun kp̄aarun s̄o,
 i ra n̄ tamaa Gusun̄n s̄am̄ u wiirawa.
 Wi, wi Yinni Gusun̄n u ka gari kua u tam n̄arawa.
 N deema b̄e, i torewa n̄ kp̄a, ma i n̄n tusa.
 8 Adama s̄am̄ wi u b̄e kir̄o m̄,
 u w̄a ka Gusun̄n.
 Ka m̄e, i n̄n yina beriamm̄e mi u d̄o kpuro.

I ra mam nùn seesiwa Gusunɔ win Yinnin sãa yerɔ.

⁹Wee i da i kɔsa kua nge mɛ i raa kua Gibeaa.

Yinni Gusunɔ kun bɛɛn toranu duari.

U koo bɛɛ sɛɛyasia nin sã.

Yinni Gusunɔ u nuki sankira

¹⁰Yinni Gusunɔ u nɛɛ, sanam mɛ na gbia na Isireliba wa, nen nɔni sɔɔ, ba sãawa nge resɛm marum mɛ ba wa mi gãanu ku ra kpi.

Ma na maa ben baababa wa nge figie marum gbiikum.

Adama ye ba tunuma Baali Peorio,

miya ba tii bũu wi ba mɔ Baali wɛ.

Ma na bu tusa nge bũu wi.

¹¹Tɛ Isireliban bɛɛɛ ya koo doona nge gunɔ mɔrin wuuru.

Ben kurɔbu ba n maa guri suamɔ bu sere ma.

¹²Bà n maa bibu seeya, kon de bu gbiwa bu sere bukura.

Ba koo wahala baka wa nà n bu biru kisi.

¹³Nge mɛ na Isireliba waasinamɔ,

ba sãawa nge dãa

ni ba duura tem gem sɔɔ.

Adama ba koo ben bibu yiberɛba nɔmu bɛria

be ba koo bu go.

¹⁴Osee u nɛɛ, Yinni Gusunɔ, bà n koo Isireliba sɛɛyasia, sɛɛyasia birà ba koo gɔsi.

A de ben kurɔbu bu nukuru yari,

kpa ben bwãsu su gbera.

¹⁵Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

geema ben nuku kɔsuru kpuro ta sɔɔsira Giligaliɔ.

Miya na bu wa ma na bu tusa.

Kon bu gira nen wuswaan di ye ba kuan sã.

Na n maa bu kã.

Domi ben sinambu kpurowa ba man seesimɔ.

¹⁶Na be, Isireliba sɛɛyasia.

Ba sãa nge dãa te ta gbera nuurun di kpuro.

Ta n maa binu marumɔ.

Baa bà n maa bibu mara, kon de bii be ba kã mi, bu gbiwa.

¹⁷Osee u nɛɛ, Gusunɔ nen Yinni u bu yina

yèn sã ba n win gari swaa daki.

Ba koo kowa yaayaare kowobu bwesenun suunu sɔɔ.

10

Isireliban banda kpa

¹Isirelin bweseru ta raa sãawa nge resɛm gea ye ya ra ma too.

Adama nge mɛ ba dabiamaɔ,

nge meya ba bũu yenu dabiiasiamɔ.

Nge mɛ ben tem mu kuuramaɔ,

nge meya ba bũu yenu sɔmmɔ ka kpee geenu.

²Tɔn be, ba sãawa gɔrusu yirugibu.

Ba koo yen are sɔbe.

Yinni Gusunɔ u koo ben bũu yee ni ka nin kpee geenu kɔsuku.

³Ba koo tɛ nɛɛ, yèn sã sa n Gusunɔ nasie,

yen sōna sa ñ sina boko mō.

Adama tēn wāa te sa wāa mini,
mba sina boko koo maa kpī u sun wunana.

⁴Wee ba gari kam gerumō,
ma ba arukawani bōkumō ka bōri weesugii.
Yen sō, siribu dabiāmō nge yaka kōsusu
si su ra kpi gbee te ba wuka sō.

⁵Kpa Samarigii be ba naa buu wuraguu sāamō
ge ge wāa Beteli Afeniō bu nanda
kpa bu gōō sina gen sō.

Gen yāku kowobu ba koo diiri
bà n wa gen bēεε ya kpa.

⁶Domi ba koo ka gu da Asiriō
bu gu ben sina boko wē.

Isireliba ba koo sekuru wa.
Ba koo nà n daa yē ko

ye ba ka būu kua ben suunu sō.

⁷N n Samarin sōn na, ye kpuro ya kpawa mi.
Domi ba koo ka yen sina boko doona
nge dēka ye nim mu ka doonō.

⁸Ba koo ben būu yenu kpuro kōsuku mi ba tora.
Kpa yakasu ka sāki yi kpi mi.

Saa gaa sisi yē sō ba koo guunu ka gungunu sō bu nēε,
i sun sēsikio i wukiri.

Isireliba

ba koo gē ye ba duura

⁹Yinni Gusunō u nēε,
saa dōma tēn di Isireliba ba durum kua Gibeā,
ba toramō ba dōwa.

N ñ weenε tabu bu tōn kōso be wōri mi?

¹⁰Nε, Yinni Gusunō kon bu sēεyasia nge mε na kī,
kpa bwesenu nu nōō tia ko nu bu wōri ben tora bakanun sō.

¹¹Isireliba ba sāawa nge naa kpemi yi yi ra dobi taaku.
Adama kon sugu doke ben wīi bura ni sō.

Kon de Yudaba bu kōrō ko,
kpa be, Yakōbun bweseru bu tem kusanu kōsuku.

¹²Yen sō tē, bēε Isireliba i gbee kpaaru koowo i gem duure.
Kpa i durom gē.

Domi saa ya tura i ka gōsirama nε, Yinni Gusunōn mi,
kpa n bēε susi n bēε gea kua.

¹³Adama bēε, i kōsa duura ma i kōsa gā.

Ma i bēεn weesun are di.
I bēεn naanε doke bēεn tiin dam
ka tabu kowo dabi dabiru sō.

¹⁴Yen sōna tabun wurenu koo nōōra bēεn suunu sō.
Kpa bu bēεn gbāranu kpuro kōsuku

nge mε Saluman sina boko u Bēti Aribeli wōri,
ma u bii mērobu ka ben bibu munkā.

¹⁵Bēε Beteligibu, wee ye kon bēε kua bēεn nuku kōsurun sō.
Bururu yam sāreru yande,
tabu sōōra ba koo bēεn sina boko go.

11

Yinni Gusunə u win təmbu kī

baa mε ba nūn seesimə

- ¹ Yinni Gusunə u nεε,
saa Isirelin bweserun torubun diya na tu kīa.
Ma na tu yarama Egibitin di na tu soka nεn bii.
- ² Adama nge mε na bu sokumə
nge mεya ba ka man tondamə.
Ba da ba būu ni ba mə Baali sāamə.
Ma ba nu turare dǎə dokeammε.
- ³ N deema nεna na bu kpare,
na ben noma neni.
Adama ba n tuba
ma nεna na bu nəərimə.
- ⁴ Na bu gawama nεn mi ka kīru
ma na bu dīanu wē
nge wi u yaa sabenun sugu yiyamə u ka nu nəəri.
- ⁵ Adama ba yina bu na nεn mi.
Yen sōna na nεε, ba koo da Egibitiə
kpa Asirigii u ko ben sunə.
- ⁶ Ba koo ben wusu tabu wəri,
kpa bu ben damgibu kəsuku
yēn sō ba ben tiin kpunaa swīi.
- ⁷ Wee nεn təmbu ba yōrari bu ka man tonda.
Ba bu soka bu gōru gōsia bu wurama nε, Wərukoon mi.
Adama ben goo kun wure.
- ⁸ Ka mε, bεε Isireliba,
na n kpē n bεε deri,
n bεε tōnu kandu kua.
Na n kpē n bεε kam koosia
nge mε na wuu si ba mə Adima ka Seboimu kua.
Wee nεn gōru ga sankire,
nεn bwēra kun kpunε.
- ⁹ Na n maa bεε kpeerasiamə ka nεn məru baka ye.
Na n maa wee n bεε kam koosia.
Domī na sāawa Gusunə n n mə tōnu.
Na sāawa Dεero bεen suunu sōə.
Na n bεε wərim wee ka məru.
- ¹⁰ Bεε nεn bibu, i ko nε, Yinni Gusunə swīi
nə n kukura nge gbee sunə
kpa i duki na saa sōə duu yerun di.
- ¹¹ I ko duki na saa Egibitin di nge gunə məri
kpa i na saa Asirin di nge totoberenu,
kpa n de i sina bεen yenusə.
Nε, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

12

Saa yellun diya Isireliba

ba Gusunən nuki sankā

- ¹ Isireliba ba ra n man weesu kuammewa,
kpa ba n man nōni wōkumə.
Adama Yudaba ba ka nε, Yinni Gusunə Dεero sīimə dee dee.

² Isireliba ba Egibitigibu gum wẽemə.
 Ma ba ka Asirigibu arukawani bəkumə.
 Nge mɛya ba ka kpaasibu kasu be ba n̄ s̄a ḡānu.
 N s̄are ba woo naa gire.
 Ba ben weesu dabiāsiāmə t̄ō baatere.
 Ma ba daa b̄ōb̄ōya m̄ə ba d̄ō.
³ Nε, Yinni Gusunə na Yudaba siribu sokumə.
 Kon be Yakəbun bweseru w̄rima ben daa k̄ōsan s̄.
 Kpa n bu ben k̄ōsan are k̄ōsia.
⁴ Ben baaba Yakəbu u win m̄ōn naa tokuru n̄nua
 saa win m̄eron nukurun di.
 Ye ba n̄n mara u kp̄ēa,
 ma u ka nε Gusunə w̄ri kua ka win dam kpuro.
⁵ U ka n̄n ḡrado w̄ri kua, ma u kamia.
 U swī, ma u ḡrado wi kana u n̄n domaru kua.
 Beteli miya u ka nε Gusunə yinna.
 Ma na ka n̄n gari kua.
⁶ Nena Gusunə w̄llu ka tem Yinni.
 N̄n yīsira Wi u ra n w̄a.
⁷ Bεε Isireliba, i de i wurama nε b̄een Yinnin mi.
 I de i gea ko kpa i n man naanε s̄a baadomma.
⁸ Bεε Isireliba i s̄awa nge tenku be ba kilo weesugia n̄ni.
 Ba ra gbena k̄a.
⁹ Kpa i n̄ε, ka gem i gobi wa, i dukia baka gura.
 K̄ōsa gaa sari ye s̄ō. B̄een s̄amburun areya.
¹⁰ Adama nε, Gusunə na s̄awa b̄een Yinni
 saa m̄in di i w̄a Egibitiə.
 Kon maa de i wura i n w̄a kuu bekuruginu s̄ō
 nge sanam m̄ε na b̄εe yarama Egibitin di i w̄a gbaburə.
¹¹ N̄n s̄am̄ba na ka gari kua k̄āsinu s̄ō,
 kpa be, bu maa ka b̄εε gari ko.
 Beya ba maa b̄εε n̄n himba s̄ōsi ya ka gis̄ girari.
¹² Ka m̄ε, Galadigibu ba kua t̄n k̄ōsobu.
 Ma ba koo kam ko.
 Ba ra ketε kinε dabinu go Giligaliə.
 Adama ben ȳaku yenu nu koo ko kpee subenu gbaanun kp̄i s̄ō.
¹³ Yakəbu u kpikuru da Aramuə.
 Miya u s̄amburu kua u ȳānu kpara u ka kurə wa.
¹⁴ Adama s̄am̄ goowa Yinni Gusunə u ḡra
 u da u win bweseru Isireliba yarama Egibitin di.
 S̄am̄ wiya u bu kpara.
¹⁵ Adama yeniba kpuro s̄ō,
 Isireliba ba Yinni Gusunə nuki san̄ka too too.
 Yen s̄, u koo de yem m̄ε ba yari mi, mu w̄ri ben wiru w̄llə.
 U koo de bu yen sekuru wa.

13

Siri d̄āaki bi ba Isireliba kua

¹ Yellu Efaraimubara ba dam bo Isireliba s̄ō.
 B̄a n bwese k̄eri yi yi tie gari s̄ōwa,
 ba ra nandewa.
 Adama ba b̄ūu wi ba m̄ə Baali s̄awa,

ma ba gu.

²Wee sere ka tē, ba durum m̀ ba d̀.

Ba tii bwāroku sii geesuginu kua.

Ben tiiwa ba bwisika

ma ba nu seka ka ben noma

nu ka naa binu weenε.

Ma ba gerumə nin s̄ ba m̀,

be ba yākuru na,

bu yiuro bu naa bii ni s̄su.

³Yen s̄na ba koo doona nge bururun kakoru

̀ kun mε nge dirum.

Ba s̄a nge yaka si ba gura ba yari doo soo yerun di

su ka woo doonə

̀ kun mε nge wii si su yarimə gbaburun di.

⁴Adama nε, na s̄awa Gusunə ben Yinni

saa m̀n di na bu yarama Egibitin di.

Ba ̀ maa Yinni goo mə ma n kun mə nε.

Faaba kowo maa sari nε baasi.

⁵Na bu kpara saa m̀n di ba w̄a gbaburə

mi ḡanu ku ra kpi.

⁶Sanam mε ba dua tem mε s̄,

ba di ba deba nge yaa sabe ni ba kpare,

ma ba tii suabu torua ba man duari.

⁷Tē, ko na n s̄awa nge gbee sunə

na n bu mara swaaə nge musuku gbeeku.

⁸Kon bu w̄rimawa nge gbeeku yaa ḡba

yèn binu ba mwa.

Kpa n ben toronu bεsuku.

Mεya kon bu kasuku

nge mε gbeeku yεε yi ra yaa kasuku,

kpa gbee sunə niu gu bu tem.

⁹Isireliba, wee i kam kua

yèn s̄ i man seesi nε wi kon kp̄i n bεε somi.

¹⁰Mana bεεn sina boko u w̄a.

I de u bεε faaba ko bεεn wusu kpuro s̄.

Mana bεεn kparoba w̄a be i bikia i nεε,

bu bεε sinambu kua.

¹¹Na raa bεε sina boko w̄ ka m̄ru.

Mεya kon maa bεε ǹn mwaari ka m̄ru.

¹²Na Isireliban durum yorua na yii sere saa gaa.

¹³Isirelin bweseru ta s̄awa nge bii ẁn marubun saa ya tura

ma u kpasa w̄ri m̀,

adama bii wi, u yina u yarima.

¹⁴Kon bu wuna saa ḡribun w̄a yerun dam di.

Kpa n bu yakia ḡon noman di.

Ḡ, a na ka wunen bara te a ra ka t̄nu go.

Ḡribun w̄a yeru, a na ka wunen kam kootia.

Domi na ̀ maa ben w̄nw̄ndu m̀.

¹⁵Baa Isireliba b̄ n kuura amə,

begibun suunu s̄,

yiberεba ba koo na nge woo sum saa s̄ə yari yerun di.

Nε, Yinni Gusunə na kon bu seeyamawa gbaburun di,

kpa bu dākɔba gberasia.
 Kpa bwii yi nim kpe.
 Gāa ni nu gea sāa kpurowa ba koo gura bu ka doona.

14

¹ Na kon de bu Samari seeyasia
 yèn sō yen tɔmbu ba nɛ Gusunɔ ben Yinni seesi.
 Ba koo bu gowa tabu sɔɔ
 kpa bu ben bii piiminu nam.
 Kpa bu ben kurɔ be ba guri mɔn nukunu besuku.

Osee u Isireliba kɔkirimɔ

² Osee u Isireliba sɔɔwa u nɛɛ,
 bu wurama Gusunɔ ben Yinnin mi,
 domi ba wɔruma ben toranun sɔ.
³ Bu wurama win mi bu kana teni ko
 te ta nɛɛ, Yinni Gusunɔ,
 a sun besen toranu kpuro suuru kuo.
 Kpa a sun mɛeri ka nɔnu geu.
 Ye sa ko ka nun yākuru kua,
 sa ko nun siara.
⁴ Asirigii wi, u n̄ kpɛ u sun faaba ko.
 Sa maa yɛ ma dumi kun sun faaba m̀ tabu sɔɔ.
 Sa n̄ maa bwāaroku ni sa tii kua sokumɔ besen yinnibu pai.
 Domi wuna a ra gobekuba wɔnwɔndu kue.
⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 kon de nɛn tɔmbu bu ka den nɛ turo yōra
 kpa n bu kīa too.
 Na n̄ maa ka bu m̄ru m̀.
⁶ Ko na n̄ s̄awa nge kakoru be, Isireliban sɔ.
 Ba ko n̄ wāwa nge dāa w̄su,
 kpa bu nuuru gira nge dāa ni nu wāa Libaniɔ.
⁷ Ben k̄asi yi koo t̄riawa
 kpa yi n̄ wā nge dāa te ba m̀ olifi,
 kpa yi n̄ nuburu do nge dāa ni nu wāa Libaniɔ.
⁸ Ba koo ḡsirama bu sina nɛn k̄k̄ɔɔ
 kpa bu maa alikama duure.
 Ba koo kparawa nge resem dāa
 kpa bu ȳsiru yari nge Libanin tam.
⁹ Saa ye, Isireliba ba n̄ maa b̄nu s̄amɔ.
 Domi kon ben kanaru n̄,
 kpa n̄ bu n̄ni doke.
 Na kon s̄awa nge dāa ye ya ku ra gberɛ ben sɔ.
 Nɛn min diya ba koo domaru wa.

¹⁰ Wi u laakari m̄, u de u n̄ tii se gari yinin sɔ.
 Wi u maa bwisi m̄, u de yi n̄n yeeri.
 Domi Yinni Gusunɔn swɛɛ yi s̄awa dee dee.
 Gemgiba ba koo s̄i yi sɔɔ.
 Adama be ba n̄n seesimɔ, ba koo wɔruma yi sɔɔ.

YOELI

Gusunɔn sɔmɔ Yoelin waasu ya sãa kirɔ ye u win tɔmbu kua. U nɛɛ, Yinni Gusunɔn siribu bu koo na bin saa sɔɔ. Siri bin saawa u sokumɔ Yinni Gusunɔn tɔru. Saa ye sɔɔ, twee yi koo na yi tem wukiri yi arumaniba kam koosia. Nge mɛ twee yi, yi koo tem kam koosia, nge meya Gusunɔ u koo maa tɔn be ba n̄ n̄n naane doke kam koosia.

Yoeli u maa nɛɛ, sanam d̄akim sɔɔ, Yinni Gusunɔ u koo de win Hunde u na win tɔmbu sɔɔ. Ya maa koorɔ nge mɛ sa garimɔ GK 2:16-21 sɔɔ.

Yoeli, ȳisi ten tubusiana Gusunɔ u sãawa Yinni.

Tire ten kpunaa

1. Twee yi koo tem wukiri, wiru 1.
2. Yinni Gusunɔn tɔru, wiru 2:1-17.
3. Ye ya koo Yinni Gusunɔn tɔmbu deema, wiru 2:18n di sere wiru 4:21.

¹ Gari wee yi Yinni Gusunɔ u Yoeli, Pɛtuɛlin bii sɔɔwa u Yudaba sɔ.

Twee wuuru ka gbeburu

² U nɛɛ, bɛɛ Yudaban guro gurobu,
i swaa dakio i nɔ.

Bɛɛ Yudaba kpuro kpuro
i swaa tem kp̄iyɔ i gari yi nɔ.

Gãa ninin bweseru nu koore bɛɛn waati sɔɔ,
n̄ kun mɛ bɛɛn sikadoban waati sɔɔ?

³ I bɛɛn bibu yen gari sɔɔwɔ.

Kpa bii be, bu maa ben bibu sɔ,
kpa be, b̄a n̄ seewa bu maa begibu sɔ.

⁴ Wee d̄ia ni kɔkɔnu nu di n tiara,
twee yi na yi di.

Ye twee yi na yi di n tiara
ma sw̄ini yi na yi di.

Ye sw̄ini yi di n tiara,
ma gbaanu na nu ye di.

⁵ Bɛɛ be tam mu goomɔ, i dom yando kpa i sw̄i.

Bɛɛ tam n̄robu, i weeweenu koowo.

Domi tam mu koo kpe resɛm biarun sɔ.

⁶ Domi twee wuura na nge tabu kowobu
ta bɛsɛn tem wukiri.

Yi dabi, yi maa dam mɔ.

Yin donnu dam mɔwa nge gbee sinansuginu.

⁷ Yi bɛsɛn resɛm gbaanu kam koosiamɔ.

Yi bɛsɛn figie d̄anu dimɔ.

Yi yen kokosu w̄iamɔ.

Ma yi yen kãasi derimɔ kokosu sari.

⁸ I wuri koowo nge kurɔ kpao wi ḡaminira deema.

⁹ Ba ku ra maa ka k̄enu de Yinni Gusunɔn sãa yero
ni nu sãa alikama ka tam.

Yen s̄ona Yinni Gusunɔn sɔm kowo be ba sãa yãku kowobu ba sãare ba gɔɔ sɔ.

¹⁰ Gbea kpuro ya kam kua.

Ma yen tem mu saara.

Alikama sari, resɛm ka gum maa sari.

¹¹ Gbee wukobu ba sɔ bitɔ sɔɔ.

Be ba ra resɛm yewe, weeweena ba m̀.
 Domi dīa bimi sari.
 Dīanu kpuro nu kam kua.
 12 Resɛm gbaanu nu gbera.
 Figie ya dɛlla.
 Dāa gbaanu kpuro nu gea yina.
 Ya dera tɔmbu ba ñ maa nuku dobu m̀.

Yoeli u tɔmbu kanam̀

bu Yinni Gusuǹn suuru kana

13 Bɛɛ Yinni Gusuǹn sɔm kowobu, yāku kowobu,
 i saaki sebuo
 i ka kpuna wōku giriru nuku sankiranun s̄.
 Domi wee ba ku ra maa ka alikama ka tam kēnu nɛ
 Gusuǹn bɛsɛn Yinnin s̄a yer̀.
 14 I tōru garu wuǹ
 tɛ s̄ɔ i ko i n̄ɔ b̄kɛ.
 I tɔmbu kpuro m̄enn̄ sere ka dur̀ tɔk̄n̄
 Gusuǹn bɛsɛn Yinnin s̄a yer̀,
 kpa i n̄n̄ kana.

Yinni Gusuǹn m̄arun tōru

15 Yinni Gusuǹn tōru ta turuku kua.
 Tō te, ta s̄awa win tōru.
 Te s̄ara wi, Dam kpurogii u koo kpuro kam koosia.
 Anna a tō k̄suru wa te ta sisi mi.
 16 Wee sa m̄ɛra ba ka bɛsɛn dīanu doon̄.
 Ma nuku dobu kpa Gusuǹn bɛsɛn Yinnin s̄a yer̀.
 17 Ye ba duura, ya gbera tem kusanu s̄ɔ.
 Dīanu kpa biranu s̄ɔ.
 Ma bira ni, nu w̄rukum̀.
 Domi nu ñ maa dīanu m̀.
 18 I swaa dakio i n̄ nge m̄ɛ yɛɛ yi wuri m̀,
 ma yi b̄su baama.
 Domi yi ñ yakasu wa kpara yer̀.
 Baa ka yāan̄ nu n̄ni s̄ɔre.

Yoeli u kanaru m̀

19 Yinni Gusuǹn, wuna na n̄ɔguru suem̀.
 Domi wee, yakasu ka dāa d̄ɔ m̄wara gber̀.
 20 Ma yɛɛ yi n̄ɔguru sue yi nun kanam̀.
 Domi daanu gbera, yakasu maa d̄ɔ m̄wākira gbabur̀.

2

Yinni Gusuǹn tōru

ta turuku kua

1 I k̄ba soowo Sīnī.
 I de bu ye n̄ Yinni Gusuǹn guu d̄ɛraru mi.
 Bɛɛ be i w̄a tem m̄ɛ s̄ɔ kpuro, i diirio b̄rum s̄.
 Domi Yinni Gusuǹn m̄arun tōra wee.
 Wee ta mam turuku kua.
 2 Tō te, ta t̄riwa.
 Ta guru wiru ka buk̄ s̄ɔwa.
 Ma tweek wuura wee yi dabi,

yi maa dam mɔ.

Yin wuu te, ta tīriwa
nge yam wōkura guuru wukiri.

Sa n̄ yen bweseru waare.

Sa n̄ maa yen bweseru wasi.

³ Mi yi sara kpuro,

n da kowa nge dōo mwaara u doona.

Yi ku ra gāanu deri.

Yellu bεsεn tem mu gea sāa

nge gbaa te ba m̄ Edεni.

Adama tē yi mu kua nge mi gāanu ku ra kpi.

⁴ Twee yi, yi sāawa nge tabu maasɔbu

be ba dumi yakiamɔ.

⁵ Yi yōokumɔ yi guunu gasirimɔ.

À n yen wōkinu nua

a ra n tamaa nge tabu kεkεbara,

n̄ kun mε yaka si su dōo mwaaram̄n wōkinu.

Yi ra n weewa nge tabu durɔ be ba tabun sɔoru sāa.

⁶ Tɔmbu kpuro ba ra n nandewa yì n tunuma.

Kpa ben wuswaa yu burisina.

⁷ Yi ra tii yōsuwa nge tabu durɔbu,

yi n gbāraru gasirimɔ,

yen baayere ya n yen swaa swīi.

Yi ku ra gam gere.

⁸ Yi ku ra maa baasinε.

Yen baayere ya ra n yen sīa swīiwa.

Gāa ni nu koo ye gongere ko,

yi ra nu wōriwa sannu.

Nu ku ra maa ye yōrasie.

⁹ Yi ra wuu wukiriwa

yi n gbāraru ka yenusu gasirimɔ,

kpa yi n dumɔ fεnɛntiban di nge gbɛnɔbu.

¹⁰ Mi yi dua, tem mu ra diiriwa,

kpa n sāare wōlla koo wōruma,

kpa suru ka sōo yam tīra,

kpa kperin ballibu kpe.

¹¹ Nge mεya Yinni Gusunɔ ù n gari gerua win tabu kowobun wuswaaɔ,

ba ra n̄n mεm nōowεwa.

Ba dabi, ba maa dam mɔ.

Yen sōna win tōo te, ta nanum mɔ.

Wara u koo yōra u tu ma.

I gōru gōsio

12-13 Yinni Gusunɔ u nεε,

na sāawa w̄n̄w̄ndugii.

N̄n̄n̄ kīru ta kpā.

N̄n̄n̄ m̄oru ya ku ra fuuku se.

Na ra maa t̄onu suuru kue

kōsa ye na raa kī n̄n̄n̄ kua sōo.

Tē, i wurama ka b̄εn̄ gōru kpuro n̄n̄n̄ mi,

i n̄o b̄oke, kpa i wuri ko.

B̄εn̄ gōruwa i ko i gōsia,

n ñ mǎ i yǎnu gǝeku tǎna.
 I wurama ne, Gusunǎ bɛɛn Yinnin mi.
 14 Sǎrǎkudo kon gǎru gǎsia,
 kpa n bɛɛ durom kua.
 Saa ye sǎra i ko i kpī i ka man alikama ka tam kǝnu naawa.

I kanaru koowo

ka nǎ bǎkuru

15 I kǎba soowo Siǎniǎ.
 I tǎmbu mɛnnǎ,
 kpa i nǎ bǎkurun tǎru yi.
 16 I tǎmbu mɛnnǎ bu man sǎ,
 guro gurobu ka bibu, ka bii wǝɛnǎ.
 Baa ka be ba wǎa kurǎ kpaa dirǎ,
 bu yario ben kurǎ kpaa dirun di.
 17 Kpa yǎku kowo be ba man sǎama
 bu du nen sǎa yerǎ ka swīi,
 yǎku yeru ka kǎnnǎn baa sǎa,
 bu ne ben Yinni kana bu nɛɛ,
 n ben wǎnwǎndu waawo, be, nen tǎmbu.
 N ku bu sekuru doke.
 N ku de tǎn tukobu bu bu yǝɛ bu nɛɛ,
 mana ne, ben Yinni na wǎa.

Yinni Gusunǎ

u win tǎmbu wisimǎ

18 Yinni Gusunǎ u nisinu mǎ win tem sǎ.
 U win tǎmbun wǎnwǎndu mǎ.
 19 Ma u win tǎmbun kanaru wisa,
 u nɛɛ, kon bɛɛ alikama kpaa wǝ, ka resɛm, ka gum.
 I ko i deburu wa.
 Na ñ maa derimǎ bweseru garu tu bɛɛ yǝɛ.
 20 Kon bɛɛ yiberɛ be ba na saa sǎa yǝsan nǎm geu gian di gira,
 kpa n de bu da n toma
 mi tem mu gberɛ ma gǎanu ku ra kpi.
 Kon de ben swaa gbiobu bu nim wǎku bǎruguu wǎri.
 Kpa be ba wǎa biruǎ bu nim wǎku ge ba mǎ Mɛditeranɛ wǎri.
 Ben gonu nu koo numia sere bu kpana bu wǝsia.
 Geema, Yinni Gusunǎ u gǎa bakanu kua.
 21 Tem, a ku bɛrum ko,
 a nuku dobu koowo,
 domi Yinni Gusunǎ u gǎa bakanu kua.
 22 Bɛɛ gbeeku yɛɛ, i ku nanda.
 Domi yakasu su koo wure su kpi temǎ,
 kpa dǎnu nu ma.
 Figie ka resɛm ya koo binu ma siki siki.
 23 Bɛɛ Siǎnigibu i nuku dobu koowo Gusunǎ bɛɛn Yinni sǎa.
 Domi u koo de gura yu ne yen saa sǎa nge yellu.
 U koo de yu ne saa ye ya ra tore
 kpa u de yu kpe saa ye ya ra kpe.
 24 Alikaman soo yera kun maa gberamǎ.
 Olifin gum, ka resɛm tam kun maa biaramǎ wekenǎ.
 25 Kon bɛɛ wǎa si ka dǎa nin kǎsire wǝ,

ni nen tabu kowobu, kəkənu, ka gbaanu, ka twee yi di
 wɔɔ si su doona sɔɔ.
²⁶ Bɛɛ nen tɔmbu, i ko i di i debu.
 I n̄ sekuru wasi.
 Kpa i nɛ, Yinni Gusunɔ bɛɛɛ wɛ,
 nɛ wi na bɛɛ sɔm maamaakiginu kua.
²⁷ Saa ye sɔɔ, i ko i gia
 ma na wāa bɛɛ Isireliban suunu sɔɔ.
 Ma na s̄a Gusunɔ bɛɛn Yinni.
 Nɛ baasi, Yinni goo maa sari.
 Bɛɛ nen tɔmbu, i n̄ maa sekuru wasi.

3

Yinni Gusunɔ u koo

win Hunde doke tɔmbu sɔɔ

¹ Yen biru kon nen Hunde doke tɔmbu kpuro sɔɔ.
 Bɛɛn bii tən durɔbu ka tən kurɔbu ba koo nen gari gere,
 kpa bɛɛn durɔ təkənu nu n dosusu m̄,
 kpa bɛɛn aluwaasiba bu kāsini wa.
² Baɔ ka yobɔ, kon bu nen Hunde wɛwa tɔɔ te.
³ Yen tɔɔ te sɔɔ, kon maamaakiba ko.
 Kon de yem ka d̄ɔ ka wii bakasu s̄ɔsira w̄llɔ ka temɔ.
⁴ S̄ɔ u koo yam t̄ira,
 kpa suru u sw̄era nge yem,
 Yinni Gusunɔn t̄ɔ nanumgii te, tu sere tunuma.
⁵ Adama yen t̄ɔ te,
 wi u Yinni Gusunɔ soka, u koo faaba wa.
 Gabu ba koo kisira n̄ni swāa ten di
 Siɔnin guurɔ Yerusalemɔ
 nge mɛ Yinni Gusunɔ u gerua.
 Beya be u soka ba n ka wāaru m̄.

4

Yinni Gusunɔ

u koo bwese tukunu siri

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, yen t̄ɔ te,
 kon Yudaba ka ben wuu Yerusalemu wesia nge yellu.
² Kpa n bwese tukunu kpuro m̄enna
 n nu sure Yosafatin wɔwa sɔɔ.
 Miya kon nu siri
 k̄sa ye nu nen tɔmbu Isireliba kuan s̄ɔ.
 Domi nu bu yarinasia tem kpuro sɔɔ.
 Ma nu ben tem b̄nu kua.
³ Nu nen tɔmbu b̄nu kua ka tete.
 Nu ben aluwaasiba mwɛɛra nu d̄ra
 nu ka wa nu kurɔ tanɔbu dwe.
 Ma nu w̄ndiaba mwɛɛra nu d̄ra nu ka tam nɔ.
⁴ Bɛɛ Tirigibu ka Sidonigibu ka sere be ba wāa Filisitiban temɔ,
 mba i k̄i nen mi.
 I k̄i i man m̄ru k̄siawa?
 N n m̄n na, na n̄ t̄em̄ n ka maa bɛɛ m̄ru k̄sie.
⁵ Wee i nen sii geesu ka nen wura

ka nen arumani gura.

Ma i da i ye kpuro yi been būu sāa yerɔ.

⁶ Ma i Yudaba ka Yerusalemugibu mwεεra i Gεεkiba dɔre.

Nge mεya i ka bu tondasia ben tem di.

⁷ Adama ne, kon ka bu wurama mi ba raa wāa.

Kon de kōsa ye i bu kua mi,

yu wɔri been wiru wɔllɔ.

⁸ Kon been bibu Yudaba dɔre.

Kpa be maa, bu be Sabegibu dɔre,

be ba wāa n toma.

Yeniwa ne, Yinni Gusunɔ na gerua.

Taa dāakibu ka siribu

⁹ Yoeli u neε,

i bwese tukunu nɔsio bu tabun sɔru ko.

Nu tabu durɔ dangibu seesio, kpa bu swaa wɔri,

tabu kowobu kpuro gesi.

¹⁰ Nu nin naa tebonu gɔsio takobiba,

kpa nu nin kɔmbɔnu gɔsia yaasi.

Be ba raa sāa berurobu, bu tii koowo tabu durɔbu.

¹¹ I seewo fuuku i na.

Bεε bwese ni i wāa turuku, i mennama.

Yinni Gusunɔ, a de wunen tabu kowobu bu na.

¹² Ma Yinni Gusunɔ u neε, bεε bwesenu kpuro,

i seewo i na Yosafatin wɔwa yen mi.

Domi miya kon sina

n bwese ni nu wāa mi kpuro siri.

¹³ Domi ben nuku kōsura banda.

I kɔmbɔnu suo i tɔn be gē nge dīa ni nu ye.

I na i bu munku nge resem ye ba doke gama yerɔ,

ma yen nim mu kotosu yiba.

¹⁴ Wee tɔn wɔru ga wee wɔwa yèn mi ba koo tɔmbu siri.

Domi ne, Yinni Gusunɔn tɔɔ te, ta tura

tè sɔɔ kon nen mɔru sɔɔsi.

¹⁵ Sɔɔ ka suru kun maa ballimɔ.

Ma kperi yi yam tīra.

¹⁶ Ne, Yinni Gusunɔ na kukirimɔ Siɔnin guurun di.

Nen nɔɔ ga nɔramɔ Yerusalemun di.

Wɔllu ka tem mu yīirimɔ.

Adama na nen tɔmbu Isireliba kōsu.

Nena na sāa ben kuku yeru.

¹⁷ Bεε Isireliba, i ko i gia

ma ne Gusunɔ na sāawa been Yinni,

ne wi na wāa Siɔniɔ nen guu dεeraru mi.

Yerusalemu kpuro ya koo kpam ko negia.

Tɔn tukobu ba n maa ye wɔrimɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo win tɔmbu domaru kua

¹⁸ Saa gaa wee yè sɔɔ resem ya koo gea ko

sere ka gungunu wɔllɔ.

Kpa sabenu nu di mi.

Kpa nu bom ko mu n kpā.

Yudan tem daanu kpuro nu koo nim koku.
Daru koka gaa koo yari
Yinni Gusunən sãa yerun di,
kpa yen nim mu da
sere Sitimun wəwaa.
¹⁹ Egibiti ya koo kam ko,
kpa Edəmun tem mu ko bansu.
Domi ba Yudaba dam dəre,
ma ba taare sarirugibu go.
²⁰⁻²¹ Adama kon be ba təmbun yem yari mi məru kəsia.
Kpa Yudaba ka Yerusalemugibu ba n wãa ben temə
sere ka baadommaə.
Kpa ne, Yinni Gusunə na n wãa Siəniə.

AMOSU

Amosu wi, u sãawa yaa sabenun kparo. Yaa sabe niya u kparamo Yinni Gusuno u ka nùn soka u ka bwese ni nu ka Isireliba sikerene sã siri bi Yinni Gusuno u koo nu kua. Amosun waati ye sã, Isireliba ba dukia mowa too, adama ben wãasinaa ka Gusuno ya biru wura. Baa me ba sãaru neni, ben gõru ga ñ wãa te sã. Ba ñ sãarobu nãrimo. Ba bwẽebwẽebu gem biramã. Ba tãmbu taki dimã tenkurun swaa sã.

N deema saa ye sã, Asirigiba dam mã. Amosu u Isireliba yaayasiama wooda ye Yinni Gusuno u Mowisi wẽ ben sã ka nge me u bu yarama saa Egibitin di. Yen sã, bã kun Gusuno sãama ka gem, mem nãbu sarira ba m. U maa bu sãmo ma Yinni Gusunan siribu wee be sã.

Amosu u sãawa Isireliban bwese kera wakura yiru yen samã dãako wi Gusuno u bu goria Asirigibu bu sere bu yoru mwa bu ka doona.

Tire ten kpunaa

1. Yinni Gusuno u koo win tãmbu ka bwese tukunu siri, wiru 1n di sere wiru 2.
2. Isireliban toranu ka kirã ye Yinni Gusuno u bu kua, wiru 3n di sere wiru 6.
3. Kãsinu nãbu, wiru 7n di sere wiru 9:10.
4. Yinni Gusuno u koo maa Isireliba seeya, wiru 9:11-15.

¹ Amosu u sãawa yãa kparo Tekoaã. Wiya Yinni Gusuno u ka gari kua Isireliban sã, n kua wão yiru tem mu sere yãira. Saa ye sã, Osiasiwa u bandu dii Yudaã, ma Yeroboamu, Yoasin bii u maa bandu dii Isireliã.

² Amosu u nẽẽ,

Yinni Gusunan nã ga nãramã Sionin guurã Yerusalemuã.
Yakasu maa sari kpara yena,
ma guu te ba m. Kaameli, ten wii kpiira gbera.

Yinni Gusuno

u koo Sirigibu seeyasia

³ Ne, Yinni Gusuno na nẽẽ,
Damasigibun toranu nu kpãa.
Yen sã, na ñ nen himba gãsiama.
Domi ba Galadigibu taaka ba munkã.
⁴ Tẽ, kon de dão u na u sina boko Hasaelin yenu wãri,
kpa u Beni Hadadin sina kpaaru di mam mam.
⁵ Kon ben wuu Damasigibun gbãrarun gamboba kãsuku,
kpa n Bikati Afenin tãmbu kpeerasia.
Kpa n Beti Edenin sunã go.
Kpa n de bu Sirigibu yoru mwẽeri bu ka da Kiria.
Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

Yinni Gusuno

u koo Filisitiba seeyasia

⁶ Ne, Yinni Gusuno na nẽẽ,
Filisitiban toranu nu kpãa.
Yen sã, na ñ nen himba gãsiama.
Domi ba Isireli dabi dabinu yoru mwẽera
ba Edãmuba nãmu beria.
⁷ Meya kon de bu ben wuu Gasa dão sãku,
kpa u yen dii geenu di.
⁸ Kon Asidãdun tãmbu ka Asikalonin sunã kpeerasia.

Kon Ekoronigibu wari.
Kpa Filisiti be ba tie mi kpuro bu kam ko.
Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

Yinni Gusunə

u koo Fenisiba seeyasia

⁹ Ne, Yinni Gusunə na nee,
Fenisiban toranu nu kpɛa.
Yen sɔ, na n̄ nen himba ɔsiamə.
Domi ba Isireli dabi dabinu yoru mweera
ba Edəmuba n̄mu beria.
Ba n̄ ben arukawani yibie ye ba raa ka bu bəkua.
¹⁰ Yen sɔ, kon de bu ben wuu Tiri d̄ɔ saku,
kpa u yen dii geenu di.

Yinni Gusunə

u koo Edəmuba seeyasia

¹¹ Ne, Yinni Gusunə na nee,
Edəmuban toranu nu kpɛa.
Yen sɔ, na n̄ nen himba ɔsiamə.
Domi ba ben mero bisibu Isireliba naa sw̄i ka takobi.
Ba n̄ bu wənwəndu kue.
Ben m̄ru kun ma sure.
Ma ba ka bu wereru s̄a dim dim saa kpuro.
¹² Yen sɔ, kon de bu ben wuu Tema d̄ɔ saku
kpa u Botisiran dii geenu di.

Yinni Gusunə

u koo Aməniba seeyasia

¹³ Ne, Yinni Gusunə na nee,
Aməniban toranu nu kpɛa.
Yen sɔ, na n̄ nen himba ɔsiamə.
Domi ba gurigibun nukunu besuka Galadio,
saa ye ba Galadigii ben tem mwaamə
begim mu ka yasian sɔ.
¹⁴ Yen sɔ, kon de bu ben wuu Raba tabu wari bu ye d̄ɔ saku,
kpa u yen dii geenu di mam mam.
Saa ye s̄ɔ, tabun wurenu koo n̄ra nge woo bəkə.
¹⁵ Kpa bu ben sina boko ka win tabu sinambu yoru mweeri.
Ne, Yinni Gusunowa na yeni gerua.

2

Yinni Gusunə

u koo Məabuba seeyasia

¹ Ne, Yinni Gusunə na nee,
Məabuban toranu nu kpɛa.
Yen sɔ, na n̄ nen himba ɔsiamə.
Domi ba Edəmun sina bokon kukunu d̄ɔ m̄ni nu kua torom.
² Yen sɔ, kon de bu Məabuban tem d̄ɔ m̄ni
kpa u ben wuu Keriɔtun dii geenu di mam mam.
Kpa Məabu be, bu kam ko tabu gberə,
sanam m̄e tabu sw̄i ba kəbi soomə, ba kuuki m̄.

³ Kon ben sina boko ka win tabu sinambu kpuro kpeerasia.
Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Yinni Gusunɔ

u koo Yudaba sɛɛyasia

⁴ Nε, Yinni Gusunɔ na nεε,
Yudaban toranu nu kpɛa.
Yen sɔ, na n̄ nen himba gɔsiamɔ.
Domi ba nen woodaba yina.
Ba n̄ ye mεm nɔwε.
Ma ba b̄n̄un weesu swĩ, ni ben baababa ba raa swĩ.
Ma nu dera ba gεra nen swaan di.
⁵ Yen sɔ, kon de bu ben tem d̄ɔ mɛni.
Kpa u ben wuu Yerusalemun dii geenu di mam mam.

Yinni Gusunɔ

u koo Isireliba sɛɛyasia

⁶ Nε, Yinni Gusunɔ na nεε,
bεε Isireliba, bεen toranu nu kpɛa.
Yen sɔ, na n̄ nen himba gɔsiamɔ.
Domi i gemgibu d̄ara i ka bεen dibu wa i mwa.
Ma i ka s̄arobu baranun gobi k̄osinamɔ.
⁷ I ra n k̄iwa i w̄anw̄andobu taare
kpa ba n wiru tua s̄aa nuku sankiranun s̄ɔ.
Kpa i n bw̄ɛɛbw̄ɛɛbu dam d̄aremɔ.
Bii ka baa ba ka kurɔ turo m̄ennamɔ.
Nge m̄eya i ka nε, Yinni Gusunɔn ȳisi d̄eeraru sankumɔ.
⁸ I ra n kp̄i kp̄i bεen b̄n̄un nuunɔ
ȳānu w̄allɔ ni i t̄aruba mwa,
kpa i n tam n̄orumɔ mε i yokuma.
⁹ Ka mε, na Am̄oreba kam koosia mam mam bεen s̄ɔ,
be, be ba gunu nge d̄aa ye ba m̄ɔ s̄eduru.
Ma ba dam m̄ɔ nge d̄aa damgia.
¹⁰ M̄eya na bεε yarama Egibitin tem di.
Ma na bεε kpara gbaburɔ w̄ɔɔ weeru
n ka bεε Am̄ore ben tem w̄ɛ.
¹¹ Na s̄om̄ɔbu seeya bεen bibu s̄ɔɔ.
Ma na gabu ḡɔsa nen s̄ɔ bεen aluwaasiba s̄ɔɔ,
ma ba man tii w̄ɛ ba b̄r̄ua bu ku tam n̄ɔ.
Bεε Isireliba geema? Nge weesa.
Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni bikiamɔ.
¹² I dera be na ḡɔsa mi, ba tam n̄ora.
Ma i nen s̄om̄ɔbu wooda w̄ɛ i nεε,
bu ku maa t̄ambu nen gari s̄ɔ.
¹³ Wee t̄ɛ, kon bεε munku muku muku
nge mε naa k̄ek̄e ye ya d̄ianu s̄ɔw̄a ya ra tem k̄osuku.
¹⁴ Yen d̄ama te, wasi kasanugiba kun maa kp̄ɛ bu duka su.
Damgiba kun maa kp̄ɛ bu ben dam dendi bu ka ḡānu ko.
M̄eya tabu durɔ damgiba kun maa kp̄ɛ bu ben w̄āaru w̄ara.
¹⁵ T̄en towoba kun maa kp̄ɛ bu ka tii yina.
Be ba maa naasu s̄āu, ba n̄ kisiramɔ.
M̄eya maas̄ɔba kun maa kp̄ɛ bu we ben dumin d̄ukin saabu.

¹⁶ Be ba sãa tabu durɔ damgibu be sɔɔ dɔma te,
ba koo ben tabu yãnu kɔwa bu duki su nɔm dira.
Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

3

Yinni Gusunɔn tɔmbu

ba koo ben daa tusia

¹ I swaa dakio i nɔ ye nɛ, Yinni Gusunɔ na gerumɔ, bɛɛ Isireliba kpuron sɔ, bɛɛ be na yarama Egibitin di.

² Handunian bwesenu kpuro sɔɔ, bɛɛ tɔnawa na gɔsa.
Yen sɔna kon bɛɛ sɛɛyasia bɛɛn durum ye i kua kpuron sɔ.

Gusunɔ ù n gari gerua,

Gusunɔn sɔmɔ kun kpɛ

u nɔ mari

³ Tɔmbu yiru ba koo swaa wɔri sannu
ba kun gina nɔɔsinɛ?

⁴ Gbee sunɔ ga ra gbãre yakasɔ
ga kun yaa mwɛ ro?

Gbee sunɔ buu ga ra kukiri gen kpin yerun di
ga kun yaa wa ga dimɔ?

⁵ Gunɔ ga koo taa mwaara temɔ
ba kun ye bɛri?

Taa ya koo se wɔllɔ
gãanu kun ye kɛsie?

⁶ Ba ra tabun kɔba so wuuɔ
wuugibu ba kun nande?

Kɛsiru garu ta ra koore wuuɔ
n kun nɛn min di?

⁷ Aawo, na ku ra gãanu ganu ko
na kun yè nɛn sɔmɔ sɔɔwa.

⁸ Gbee sunɔ gà n gbãra,
wara ku ra nande.

Nɛ, Yinni Gusunɔ nà n gari gerua,
nɛn sɔmɔ wara kun yi kparamɔ.

Yinni Gusunɔ

u koo Samari sɛɛyasia

⁹ I Asidɔdu ka Egibitin tem sina kpaanugibu nɔɔgiru sueyo i nɛɛ,
bu mɛnnama Samarin guunɔ,
kpa bu wa daa bɛrɛtɛkɛ ka dam dɔrenaa
ye ya wãa ben suunu sɔɔ.

¹⁰ Ba ku ra kã bu gea ko.

Ma ba arumani guramɔ ka dam ka taki,
ba taasimɔ ben sina kpaanɔ.

¹¹ Yen sɔna kon de yibɛrɛba bu na
bu tem mɛ tarusi, bu ben dam kpeerasia.

Kpa bu ben sina kpaanu kɔsuku.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Faaba ye ya ù nuku dobu mɔ

12 Wee ye na maa gerua. Na nɛɛ,
nge mɛ yāa kparo u ra win sabenun sukum wɔre gbee sunɔn nɔɔn di,
nge mɛya kon bɛɛ Isireliba wɔra
bɛɛ be i na i sɔ Samariɔ kpin yee buranu sɔɔ.

Kirɔba

13 I swaa dakio i nɔ
kpa i Yakɔbun bweseru kirɔ ko
i bu sɔ ye nɛ Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni na gerua.
14 Na nɛɛ, sanam mɛ sɔɔ, kon Isireliba sɛɛyasia ben durum sɔ.
Kon Betelin yāku turanu kɔsuku,
kpa nin kāanu nu bɔɔkira nu wɔruku.
15 Kon bɛɛn dia mi i ra n wāa yam susurun saa ka puran saa kɔsuku.
Kpa n bɛɛn sina kpaanu kam koosia
ni, ni ba buraru koosi ka suunu donnu,
ka sere dii gee ni nu tie.
Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

4

1 Bɛɛ Samarin tɔn kurɔbu,
bɛɛ be i dimɔ i bɔriamɔ nge Basanin naa gbiibi
yi yi wāa Samarin guurɔ,
i wɔnwɔndobu dam dɔremɔ,
i bwɛɛbwɛɛbu taki dimɔ,
ma i bɛɛn durɔbu sɔɔmɔ bu ka tam na i nɔ.
Tɛ, i swaa dakio i nɔ.
2 Nɛ, Yinni Gusunɔ na bɔrumɔ ka nen tiin yīsi dɛɛraru na mɔ,
wee saa ya sisi yɛ sɔɔ ba koo bɛɛ ka bɛɛn bibun bweseru kɔkɔnu sɔre bu gawa nge swɛɛ.
3 Bɛɛn baawure u koo yari kururun di
kpa bu bɛɛ kuba sɔɔ yɛsan nɔm geu gia.
Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Isireliban gɔru bɔbunu

4 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
bɛɛ Isireliba, i doo yāku yee ten mi Beteliɔ,
kpa i n man torarimɔ.
I doo Giligaliɔ,
kpa i n man torarimɔ nge mɛn nɔɔ i ko kpī.
I n bɛɛn yākunu mɔ bururu baatere,
kpa i n ka bɛɛn kɛnu naamɔ sɔɔ ita ka sɔɔ ita.
5 I bɛɛn siarabun yākunu koowo ka pɛɛ ye ba seeyatia doke.
Kpa i tɔmbu sɔ ma i kɛnu kua ka kīru.
Domi yera bɛɛ Isireliba i kīru bo.
Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Kirɔ ye ya kam kua

6 N wee na dera gɔɔra dua bɛɛn wuu marosu kpuro sɔɔ.
Ma i dīanu bia bɛɛn yɛnusu kpuro sɔɔ.
Adama ka mɛ, i n gɔsirame nen mi.
Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.
7 Na yina gura yu nɛ ye n tie suru ita bu ka dīanu gɛ.
Na dera gura ya na wusu gasun mi.
Ma na n wure yu nɛ gasun mi.

Na dera ya na gbenu ganu sɔɔ.
Ma na n̄ wure yu ne ganun mi.
Ma nu gbera.

⁸ Yera been wusu gasun tɔmbu ba da wuu gagan mi
bu ka nim wa bu nɔ.
Adama ben nim n̄ru ga n̄ kpa.
Ka me, i n̄ gɔsirame nen mi.
Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁹ Na dera been d̄ianu kusenu kua,
ma twee yi na yi been gbean d̄ianu ka been d̄aa gbaanun wurusu kpuro di.
Adama ka me, i n̄ gɔsirame ne Gusunɔ been Yinnin mi.

¹⁰ Na maa bee k̄esi k̄esi bararu sure nge me na kua Egibitio.
Na dera ba been aluwaaasiba go tabu sɔɔ.
Ma ba ben dumi mwɛera.
Na dera i been t̄on be ba gun nuburu nua been sansanio.
Adama ka me, i n̄ gɔsirame nen mi.

¹¹ Na bee sura na k̄osuka nge Sodomu ka Gomora ye na kam koosia.
Ma i kua nge d̄aa nɔɔ ge ba wuna d̄ɔn di.
Adama ka me, i n̄ gɔsirame ne, Yinni Gusunɔn mi.

¹² Yen s̄ona bee Isireliba kon bee seeyasia.
N n men na, i n s̄oru s̄aa i n ka ne Gusunɔ been Yinnin siribu mara.

¹³ Domi nena na guunu m̄ma,
ma na woo taka kua.
Na ra nen bwisikunu t̄onu giasie.
Na ra maa yam bururam ḡosie yam w̄kuru,
kpa na n s̄imɔ guunu w̄llo.
Nen ȳsira Gusunɔ w̄llu ka tem Yinni.

5

Isireliba, i de i ḡoru ḡasia

¹ Bee Isireliba, i swaa dakio i n̄ ḡɔɔ sw̄i yi na m̄ɔ been s̄ɔ.
² Bee be i w̄rumɛ temɔ nge w̄ndia be ba gu,
i n̄ maa seemɔ.
Goo sari wi u koo bee seeya.
³ Domi Yinni Gusunɔ u gerua u nee,
been wuu ge ga tabu dur̄abu n̄r̄abu (1.000) m̄ɔ,
b̄a n tabu da, t̄ombu wun̄abuwa (100) ba koo wurama.
Ge ga maa tabu dur̄abu wun̄abu m̄ɔ,
t̄ombu w̄kura ba koo tia.

I wurama Gusunɔn mi

n sere d̄akuru ko

⁴ Wee ye Yinni Gusunɔ u maa bee Isireliba s̄ɔm̄ɔ.
U nee; i n k̄i i n w̄a, wiya i ko kasu.
⁵ I ku maa s̄aru da Betelio ka Giligalio ka Beri Sebaɔ.
Domi u koo de bu Giligaligibu yoru mwɛeri.
Kpa bu Beteligibu kam koosia.
⁶⁻⁷ Bee be i ra gem ḡosie weesu,
kpa i kun mu garisi ḡaanu,
i na wi, Yinni Gusunɔn mi,
kpa i wa i n w̄a,
kpa u ku raa bee Isireliba w̄ri u mwa nge d̄ɔɔ.

Kpa i goo bia Beteliə wi u koo dɔə wi go.

⁸Yinni Gusunəwa u kperi bwese bweseka kua,
ma u yen baayere yi yen ayerə.

U ra yam wɔkuru gəsie yam bururam.

Kpa u de sɔə sɔə gu t̄ira, gu gəsia wɔkuru.

U ra nim wɔkun nim mɛnnɛ,

kpa u mu yɛkana tem kpuro sɔə.

⁹Wiya u ra damgibun dam bue.

Kpa u de bu ben wusun gbāranu kəsuku.

Ka gem, win yīsira Yinni Gusunə.

¹⁰Bɛɛ Isireliba, be ba bɛɛ sirimə dee dee,

i ra n bu tusa,

kpa i n ka wi u gem gerumə kōrua.

¹¹I ra bwɛɛbwɛɛbu dam dɔre,

i n ben gbean dīanu mwɛɛrimə ka dam.

Yen sɔ, i n sinamə bɛɛn dia sɔə

ye i bana ka kpee ni i dāka.

Mɛya i n maa bɛɛn resɛm ye i duuran bii duronun tam nərumə.

¹²Domi u bɛɛn toranu yɛ nu kpā,

u maa yɛ ma i durum kua too.

I gemgibu nɔni sɔəmə.

I nɔm biran kɛnu mwaamə.

Ma i yinamə bu sāarobu ben gem wɛ siri yerə.

¹³Sanam mɛni, sanam kōsuma.

Yen sɔ, wi u laakari mə, wiya u ko n nɔə maari.

¹⁴I de i n gea mɔ n kun mə kōsa.

Kpa i wa i n wāa.

Nge mɛya Gusunə wəllu ka tem Yinni u ko n ka bɛɛ wāa nge mɛ i ra gere.

¹⁵I kōsa tusio kpa i gea kīa.

I de gem mu siribu di siri yerə.

Sərəkudo Gusunə, wəllu ka tem Yinni u koo bɛɛ Isireliban tɔn be ba tiara wənwəndu kua.

¹⁶Yen sɔ, Gusunə wəllu ka tem Yinni u gerua u nɛɛ,

tɔmba koo gɔə wuri ko yam kpuro,

kpa ba n sumə swɛɛ sɔə, ba n mɔ, wee, wee!

Ba koo gbaa wukobu sokuma bu gɔə wooru sina,

kpa bu gɔə swīgibu mɛnnama.

¹⁷Sanam mɛ u koo bɛɛ wərima,

ka be ba wāa gberə kpuro ba koo gɔə swīwa.

Yinni Gusunəwa u yeni gerua.

Yinni Gusunən siribun t̄aru

¹⁸Bāruroba bɛɛ be i Yinni Gusunən siribun t̄aru mara.

Mba i yīiyə i wa t̄ɔə te sɔə.

I n yɛ ma ta ko n sāawa yam wɔkuru, n n̄ mə yam bururam.

¹⁹I ko i n sāawa nge t̄anu wi u gbee sunə duka suurimə,

ma u ka yaa gɔba gaa yinna.

Ye u dua win dirə u gana nɛnuə,

ma waa ya n̄n dɔma.

²⁰Yinni Gusunən t̄ɔə te, ta sāawa yam wɔkuru n n̄ mə yam bururam.

Ta t̄iriwa niki niki, yam bururam sari.

Sāa te Yinni Gusunə u tusa

²¹Yinni Gusunə u nɛɛ, u bɛɛn t̄ɔə baka ni i ra n̄n diiye tusa.

U ñ mam maa kī u bɛɛn mɛnnɔsun woo nɔ.

²² I n nùn yāku dɔɔ mwaararugiru kua ka maa kɛnu,
u ku ra nu mwɛ.

Mɛya u ku ra maa bɛɛn siarabun yākinu mɛɛri
ni i ra ko ka yaa sabe ni nu gum mɔ.

²³ I ka bɛɛn womusun wɔkinu doonɔ win bɔkun di.

U ñ maa kī u bɛɛn mɔrɔkunun wurenu nɔ.

²⁴ Adama i de gem mu n wāa bɛɛn suunu sɔɔ,
mu n kokumɔ nge nim mɛ mu ku ra kpe.

²⁵ Bɛɛ Isireliba, i ka kua wɔɔ weeru gbaburu sɔɔ, i nùn yākinu ka kɛnu kuare nge mɛ?

²⁶ Būu wi ba mɔ Sakutu wi i garisi bɛɛn sunɔ ka sere kpera ye i sāamɔ i mɔ Kewani, i nin
bwāaroku ni i tii kua sɔɔre nge mɛ i sɔɔwa gisɔ? Bɛɛn tii i yɛ ma i ñ koore mɛ.

²⁷ Yen sɔ, u koo de bu bɛɛ yoru mwɛɛri
bu ka da sere Damasin bera giɔ.

Wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

6

Ba koo Isireliba kpeerasia

¹ Bōruroba bɛɛ be i wāa Siɔniɔ bɔri yɛndu sɔɔ,
ka bɛɛ be i sɔ Samarin guurɔ ka toro sindu.

Ma i tamaa i sāa bwese te ta kpāaru bon wirugibu.

Ma Isireliba ba somiru mara bɛɛn min di.

² I doo Kalinɛɔ i wa.

Min di, kpa i da Hamatiɔ wuu bɔkɔ gen mi.

Kpa i sara i da Gatiɔ Filisitiban temɔ.

Ben wuu si, su bɛɛ Isireliba ka Yudaban wusu gea tura?

Ben tem mɛ, mu bɛɛn tem kpāaru tura?

³ Wee i ñ kī wahalan tōru tu bɛɛ naawa.

Ma i sere tii daa kōsa gawemɔ.

Ma ya bandu dii bɛɛn suunu sɔɔ.

⁴ Ma i kpī sau kpin yee buranu sɔɔ, ñi ba buraru kua ka suunu donnu.

I tii yāa kpɛmmɛnu ka naa kpɛmi yi yi gum mɔ gɔsiammɛ gɔsun di i temmɔ.

⁵ I mɔrɔkunu soomɔ i womusu mɔ bwisikunu sariru sɔɔ.

Ma i tamaa i nin soberu yɛwa nge Dafidi.

⁶ I tam nɔrumɔ ka nɔri bɛkɛ.

I tii gum turaregim sawamɔ.

Ma i ñ nuki sankire yɛn sɔ bɛɛn bweseru ta koo kam ko.

⁷ Yen sɔna ba koo gbi bu bɛɛ yoru mwɛɛri bu ka doona

kpa bɛɛn nuku doɔn kuuki ka bɛɛn tɔɔ baka dim mu kpe.

Samari ya koo kam ko

⁸ Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u bōrua ka win tiin wāaru u nɛɛ,
u ñ bɛɛ Isireliban tii suabu kī.

U maa bɛɛn sina kpaanu tusa.

U koo de bu Samari mwa ka ye ya wāa ye sɔɔ kpuro.

⁹ Tambu wɔkuru bà n tie yɛnu gagu sɔɔ, ba koo gbiwa.

¹⁰ Goo ù n win tɔnun goru sua yɛnun di u ka yara u dɔɔ u dɔɔ mɛni, u koo wi u wāa yɛnu
sɔɔwɔ bikia u nɛɛ, goo maa tie u wāa ka wunɛ?

Kpa yɛro u nùn wisi u nɛɛ, goo sari.

Kpa wini u nɛɛ, a mario. N ñ weenɛ su Gusunɔn yĩsiru sia saa yeni sɔɔ kpa u sun sīrema.

¹¹ Domi Yinni Gusunɔ u wooda yeni wɛ u nɛɛ,

u koo yɛnusu kpuro kɔsukuwa, bakasu ka piiminu.

Nasara kam

¹² Ba ra dumi yakie kpee saara wəllə?
Ba ra ka nɛɛ wuku mi?
Adama wee bɛɛ i gem gɔsia dɛɛ.
Ma i gea gɔsia gāa sosuranu.

¹³ Bɛɛ i nuku dobu m̀ kam sɔɔ, ma i gerum̀ i m̀, bɛɛn tiin dama i ka nasara wa.

¹⁴ Yen sɔna Gusunə wəllu ka tem Yinni u nɛɛ, u koo de bwese tukuru garu tu bɛɛ seesi.
Kpa tu bɛɛ dam dɔre saa Hamatin duu yerun di sere n ka da nim toraɔ ye ya wāa gbaburun
bera gia mi gāanu ku ra kpi.

7*Amosun kāsiru sɔɔ,**u twee wa yi tɛrie*

¹ Wee ye Yinni Gusunə u dera na wa kāsiru sɔɔ. Tweeya u dera yi kɔwara dabi dabinu
sanam mɛ yakasu kparam wee si sina boko u raa bɔɔra win yaa sabenun s̄.

² Sanam mɛ yi tem min yaka si kpuro di, yera na nɛɛ, Yinni Gusunə, a suuru koowo.
Aməna Yakəbun bweseru ta ko n ka wāa. Domi ta n̄ maa dam m̄.

³ Ma Yinni Gusunə u ḡru gɔsia k̄sa yen di. U nɛɛ, yenin ya n̄ maa kooram̄.

*Amosu u maa d̄ɔ wa**win kāsiru sɔɔ*

⁴ Wee ye Yinni Gusunə u maa dera na wa kāsiru garu sɔɔ. U nɛɛ, u koo tɔmbu sɛɛyasia
ka d̄ɔ. Kpa u de d̄ɔ wi, u nim mɛ mu wāa tem sɔwɔ gberasia kpa u Isireliban tem kpuro
di.

⁵ Ma na nɛɛ, Yinni Gusunə, a ye ȳrasio. Aməna Yakəbun bweseru ta ko n ka wāa. Domi
ta n̄ dam m̄.

⁶ Ma Yinni Gusunə u ḡru gɔsia k̄sa yen di u nɛɛ, yenin tii ya n̄ maa kooram̄.

*Amosu u nifoo wa**win kāsiru sɔɔ*

⁷ Wee ye na maa wa kāsiru garu sɔɔ. Na Yinni Gusunə wa u ȳ ganaɔ ma u nifoo neni.

⁸ Ma u man bikia u nɛɛ, mba na waam̄ mi.

Na n̄n wisa na nɛɛ, nifoo.

Ma u man s̄ɔwa u nɛɛ, nifoowa kon ka n̄n tɔmbu Isireliba ȳire nge gana. Na n̄ maa bu
suuru kuammɛ.

⁹ Kon ben sikado Isakin b̄u turanu kəsuku,

kpa n Isirelin s̄a yenu suriri,

kpa n Yeroboamun bandu sura ka takobi

n tu kpeerasia.

Amosu ka yāku kowo Amasia

¹⁰ Yera Amasia Betelin yāku kowo u Yeroboamu Isireliban sina boko ḡria u nɛɛ, wee
Amosu u nun seesim̄ Isireliban suunu sɔɔ. Win gari yi u maa gerua mi, yi tɔmbu kpuro
burisina.

¹¹ Domi u nɛɛ,

wunɛ Yeroboamu, ba koo nun gowa tabu sɔɔ ka takobi.

Kpa bu Isireliba yoru mwɛɛri ben tem di

bu ka da mi n toma.

¹² Yen biruwa Amasia u na Amosun mi, u n̄n s̄ɔwa u nɛɛ, Gusunən s̄m̄ wunɛ, a doo
Yudan tem gia, kpa a n wunen gari yi m̀ mi, a ka wa a n dim̄.

¹³ Adama a ku maa Gusunən gari gere Beteli mi, domi ya s̄awa sina boko ka Isireliba
kpuron s̄a yeru.

14 Ma Amosu u nùn wisa u nɛɛ, na ò sãa Gusunɔn sɔmɔ. Na ò maa Gusunɔn sɔmɔn bɔɔ. Nɛ, yãa kparowa. Sikamɔrewa* na ra yewe.

15 Yera Yinni Gusunɔ u man gɔsa sanam mɛ na yãanu kparamɔ. U man sɔɔwa u nɛɛ, n doo n win tɔmbu Isireliba win gari sɔ.

16 Tɛ, a swaa dakio a Yinni Gusunɔn gari nɔ. Wunɛ Amasia, wunɛ wi a nɛɛ, n ku Isireliba Gusunɔn gari sɔ.

17 Wee ye Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ,
wunɛn kurɔ u koo sakararu ko wuu sɔɔ,
kpa bu wunɛn bibu go tabu sɔɔ,
kpa bu wunɛn gberu bɔnu ko,
domi wunɛn tii kaa gbi tem tukumɔ mi n toma,
mi ba koo ka Isireliba da bu yoru di.

8

Amosu u bireru wa win

kāsiru sɔɔ ta dāa marum yiba

1 Wee ye Yinni Gusunɔ u maa man sɔɔsi kāsiri teni sɔɔ. Na dāa marum wa bireru sɔɔ mɛ mu ye.

2 Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, mba na waamɔ mi.

Na nùn wisa na nɛɛ, dāa maruma na wa mɛ mu ye.

Yera u maa man sɔɔwa u nɛɛ,

saa ya tura u ka win tɔmbu Isireliba sɛɛyasia.

U ò maa bu suuru kuammɛ.

3 U maa nɛɛ, yen tɔɔ te,

sina kpaarun womusu koo gɔsia nuku sankiranun womusu.

Kpa tɔn dabinun gonu nu n tɛrie baama.

Kpa yam mu n maari sɔɔ sɔɔ.

Ba koo Isireliba sɛɛyasia

4 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,

i swaa dakio bɛɛ be i sãarobu dam dɔremɔ.

Ma i bwɛɛbwɛɛbu kam koosiamɔ.

5 I mɔ, domma suru kpaon tɔɔ bakara koo kpe.

Kpa su wa su besen alikama dɔra.

Domma tɔɔ wɛrarugira koo kpe,

kpa su wa su besen biranu wukia.

Sa ko sakaku kawa,

kpa su yen gobi sosi.

Sa ko kilo gɔsia su ka tɔmbu gbɛni.

Kpa su doo sɔɔnu dɔra.

6 Sa ko wɔnwɔndobu dwe ka gobi,

kpa su sãarobu ka baranun gobi kɔsina.

7 Nɛ, Yinni Gusunɔ, na bɔrua ka nen tiin yɔsiru na nɛɛ,

na ò bɛɛ Isireliba kɔsa ye i kua duarimɔ.

8 Bɛɛn tem mu koo yɔiri,

kpa bɛɛ nen tɔmbu i n gɔɔ wooru sɔ.

Tem mɛ kpuro mu koo kuke

kpa mu sure nge Egibitin daarun nim.

9 Yen tɔɔ te, nɛ, Yinni Gusunɔ kon de sɔɔ u du sɔɔ sɔɔ gbãara

kpa yam mu tɔra.

* 7:14 *sikamɔre* - Ya sãa dāa tɛn binu ba ra di.

10 Kon bεen t̄o bakanu ḡasia nuku sankiranu,
 kpa bεen womusu su n s̄aa weeweenu.
 Kpa bεen baawure u saakiba doke u n wii p̄oaru pote nuku sankiranun s̄o.
 Kon de t̄ambu ba n nuki sankire tem mε s̄o
 nge be ba ben bii teereru bie.
 T̄o te, ta ko n s̄aawa n̄oni sw̄aarugiru.
 11 Wee ye nε, Yinni Gusun̄o na gerua.
 Na nεε, kon de ḡoaru tu du tem mε s̄o.
 N n̄ m̄o d̄ianun ḡoaru, n n̄ maa m̄o nim n̄oru.
 Adama nen garin ḡoaru ka yin nim n̄oruwa i ko i n m̄o.
 12 I ko i n yarinεwa saa s̄o ȳesan n̄om d̄waru gian di n ka da s̄o duu yer̄o,
 saa maa s̄o ȳesan n̄om geu gian di n ka da s̄o yari yer̄o,
 i n b̄osu baama, i n kasu i nen gari n̄o.
 Adama i n wasi i yi n̄o.
 13 Saa ye s̄o, bεen w̄andia bur̄abu ka bεen aluwaasiba ba koo gbi nim n̄orun saabu.
 14 Be ba b̄orum̄o ka Samarigibun b̄ūnun ȳisiru ba m̄o,
 ka b̄ūu wi u w̄aa Danūn w̄āaru,
 n̄ kun mε ka s̄aa te ba m̄o Beri Sebāo,
 be kpurowa kon de bu w̄oruku,
 kpa bu kpana bu se.

9

Yinni Gusun̄o

u koo t̄ambu siri

1 Amosu, u Yinni Gusun̄o wa u ȳo s̄aa yerun ȳaku yer̄o. Ma u n̄un s̄oowa u nεε, u s̄aa yerun gbereba soowo saa ben w̄ollun di kpa tem mu diiri,
 kpa bu w̄oruku bu t̄an be ba w̄aa mi kpuron winu k̄asuku.
 Kpa wi, Yinni Gusun̄o u de bu be ba tie go tabu s̄o ka takobi.
 Baa ben goo kun kp̄ε u kisira u doona.
 2 Baa b̄a n kukua ḡarīo, win n̄omu ga koo bu yarama.
 Baa b̄a n ȳoowa w̄oll̄o, u koo bu sarasiama.
 3 B̄a n da ba kukua guu te ba m̄o Kaamelin wii kpiir̄o, u koo bu kasu,
 kpa u bu mwa.
 B̄a n num̄a nim w̄okun s̄oowa,
 u koo de waa baka yu bu dw̄εε migum.
 4 Ben yiberεba b̄a n maa bu yoru mw̄εεra,
 u koo de yiberε be, bu bu go ka takobi.
 U ko n bu n̄oni girariwa,
 kpa u bu k̄osa kua, n n̄ m̄o gea.
 5 Ma Amosu u nεε,
 Gusun̄o w̄ollu ka tem Yinni u tem baba,
 ma mu k̄asikira.
 Ma men t̄ambu kpuro ba ḡo wooru s̄o.
 Mε kpuro mu kukum̄o,
 ma mu surem̄o
 nge Egibitin daa baka te ba m̄o Nilun nim.
 6 U win w̄aa yeru bana w̄oll̄o,
 ma u dera w̄olla kua tem girum kp̄εeru.
 U nim w̄okun nim m̄enna,
 ma u mu ȳeka tem s̄o.
 Win ȳisira Yinni Gusun̄o.

Taarɛgibun siribu

⁷ Yinni Gusunɔ u maa nɛɛ,
 bɛɛ Isireliba, i n̄ Etiopigibu kere nɛn n̄ni sɔɔ.
 Geema, na bɛɛ yara Egibitin tem di.
 Adama na maa Filisitiba yara Kafitorin di.
 Ma na maa Sirigibu yara Kirin di.

⁸ Wee, nɛ, Yinni Gusunɔ na Isireliban bandu n̄ni girari,
 domi ta tora.
 Kon tu kpeerasiawa handunia sɔɔ.
 Adama n̄ n̄ m̄ Isireliba kpurowa kon kpeerasia.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁹ Wee, kon nɛn woodaba wɛ,
 kpa n̄ Isireliba s̄ire
 bwese tukunun suunu sɔɔ
 nge mɛ ba ra dobi s̄ire,
 baa yen bin teeru ta kun ka w̄ara.

¹⁰ Nɛn t̄n be ba durum m̄,
 ma ba gerum̄ ba m̄,
 na n̄ bu n̄ni sw̄aru surem̄,
 ba koo be kpuro gowa tabu sɔɔ.

*Isireliban tem koo wurama**nge yellu*

¹¹ T̄ru gara sisi t̄ sɔɔ kon Dafidin bandu seeya
 te ta s̄a nge yenu ge ga bansu kua.
 Kon tu s̄mɛ, kpa tu se tu wurama nge yellu.

¹² Kpa bu wa bu Ed̄muban tem ka bwese tuku ni nu raa man s̄am̄n tem mwa.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa kon yeni ko.

¹³ Wee saa ya sisi ȳ sɔɔ b̄ n̄ ḡ, n̄ n̄ t̄em̄ bu ka kpam duure.
 B̄ n̄ res̄em duura, n̄ n̄ t̄em̄ bu ka ye gama.
 Baa ka guunu w̄ll̄ res̄em ya koo kpiwa
 ya n̄ t̄rie bu ka tam ko.

¹⁴ Kon nɛn t̄mbu Isireliba yakia yorun di.
 Kpa bu wure bu wuu si su raa bansu kua seeya
 bu sina mi.
 Ba koo res̄emba duure,
 kpa bu yen tam n̄.
 Ba koo d̄a gbaanu ko,
 kpa bu yen marum di.

¹⁵ Kon den bu girawa n̄ sire dim dim nge d̄a,
 ba n̄ w̄a ben tem̄ mɛ na bu w̄ mi.
 Goo kun maa bu wukam̄ mɛ s̄on di.
 Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

ABUDIASI

Ba ñ yē sāa sāa sanam mē Abudiasi wi, u win s̄mburu kua. Adama Yudaban temōwa u Gusun̄n gari gerua Ed̄muban s̄. Ed̄mu be, ba sāawa Esaun bibun bweseru. Ba ra n Isireliba tusawa baa mē sikado turowa ba m̄. Ba yina Isireliba bu kpe ka ben tem̄ sanam mē ba wee Egibitin di. Yen biru, ba ra mam Isireliba w̄raa dewa bu ben yānu gura. Yen s̄na Abudiasi u bu s̄ōwa ma ba koo ben toranun are wa. Domi Gusun̄ u koo bu siri.

Tire ten kpunaa

1. S̄eyasia bi Gusun̄ u koo Ed̄mugibu ko, naasu 1n di sere naasu 5.
2. Yinni Gusun̄n siribun t̄ru, naasu 6n di sere naasu 21.

¹ Gari wee yi Yinni Gusun̄ u n̄ē, Abudiasi u gere Ed̄muban s̄. Yinni Gusun̄ u s̄m̄ ḡra bwese tukunun suunu s̄ō u n̄ē, nu seewo nu Ed̄muba tabu w̄ri.

Ed̄muba ba koo kam ko

² Yinni Gusun̄ u Ed̄muba s̄ōwa saa Abudiasin n̄ōn di u n̄ē, b̄ē Ed̄muba, kon b̄ē ko bwese dam sarirugiru bwesenu kpuro s̄ō. T̄mbu kpuro ba koo b̄ē ḡm.

³ Wee b̄ēn tii suabu b̄ē n̄ni w̄kua, ma i s̄ kpee baaba s̄ō m̄i goo kun kp̄ u b̄ē naa turi.

Ma i tii s̄ōm̄ i m̄, wara u koo sun sura minin di.

⁴ Yen s̄, i n yē ma baa ñ n da sere mi gun̄ bakeru ta ten sokuru m̄, ñ kun m̄, i dua kperī i b̄ēn w̄a yenu kua mi, kon b̄ē sarasiama.

N̄, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

⁵ Gb̄n̄bu bà n na ba b̄ē w̄ri subaru s̄ō w̄kuru, ba koo b̄ēn yānu gurawa.

Bà n b̄ēn res̄m gbea w̄ri, ba koo ye s̄riwa, kpa bu b̄ē fiiko deria.

⁶ Adama b̄ē Esaun bibun bweseru, yib̄eba ba koo b̄ēn arumani gura, baa ka b̄ēn dukia ye ya berua.

⁷ Be i raa ka n̄ō tia sāa, ba koo b̄ē t̄nu kandu kua, kpa bu b̄ē gira sere b̄ēn tem n̄ō bura yer̄.

Be ba raa sāa b̄ēn b̄r̄ba, ba koo b̄ē dam d̄re. Ka be i ra raa di sannu, ba koo b̄ē yina beria.

Adama i ñ ye tubum̄.

⁸ N̄, Yinni Gusun̄ na n̄ē, n̄n m̄run t̄ru s̄ō, kon bwisigibu kpeerasia Ed̄mun tem s̄ō, kpa n laakarigibu go.

⁹ B̄ē Temagibu, b̄ēn tabu kowobu ba koo burisina kpa bu be kpuro go.

Ȳn s̄ ba koo Ed̄muba

S̄eyasia

¹⁰ B̄ē Ed̄muba, wee i b̄ēn m̄ero bisibu Yak̄bun bweseru m̄w̄era i go. Yen s̄, i ko i sekuru wa. I ko i kam kowa sere ka baadomm̄.

11 Domi i wāa mi sanam mε yiberεba ba Isireliba tabu kamia
ma ba dua ben wuso.

Ma ba ben yānu gura Yerusalemuō ba tete toosi.

Bεεn tii i sāa nge yiberε be.

12 Bεε Edōmuba, n n̄ daa weenε i bεεn mero bisibu Yudaba mεeri ka nuku dobu
sanam mε ba nōni sōre.

N n̄ daa weenε i nuku dobu ko

n̄ kun mε i bu wōmε sanam mε ba nuki sankire.

13 Bεε Edōmuba, n n̄ daa weenε i du nen tōmbun wuuō
sanam mε yiberεba ba gu kpeerasia.

N n̄ daa weenε i gen bansu mεeri ka nuku dobu.

N n̄ daa weenε i gen dukia gura i tii koosi.

14 N n̄ daa weenε i yōra swaa yinna yerō

i ben be ba duki mō mwεeri i go,

n̄ kun mε i bu mwa i yiberεba nōmu sōndia nōni swāa te sō.

15 Domi saa ya turuku kua

yē sō Yinni Gusunō u koo bwesenu kpuro siri.

Saa ye sō, ba koo bεε kua nge mε i gabu kua.

Kōsa ye i kua mi, ya koo wōriwa bεεn wiru wōllō.

Isireliba

ba koo Edōmuba mōru kōsie

16 Bεε Isireliba, i nen mōru ye na ka bεε sεyasia nōra
nen guu dεerarun wōllō.

Mεya bwese ni nu tie, nu n̄ kpē nu ye nō nu kpe.

Nu ko n ye nōrumōwa sere yu ka nu go

kpa nu kpeera mam mam.

17 Saa ye sō, Siōni koo maa ko nε Gusunōn guu dεeraru.

Be ba yara tabun di Yakōbun bweseru sō ba koo faaba wa mi,

kpa bu ben tem mwa be ba raa mu mwan nōman di.

18 Yakōbun bibun bweseru ka Yosefun bibun bwesera ko n sāawa nge dō.

Ba koo Esaun bweseru dō mēniwa nge yakasu.

Ba koo bu dō mēniwa mam mam, ba n̄ goo derimō mi.

Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

Isireliba ba koo wure

bu be ba bu sikerēn tem mwa

19 Yuda be ba wāa sō yēsān nōm dwaru gia ba koo Edōmuban tem mε mwa. Be ba wāa
wōwāō, ba koo Filisitiban tem ka Samarigim ka Efaraimugim mwa, kpa Bēnyamεba bu
maa Galadin tem mwa.

20 Isireliban tabu kowo be ba raa kpikuru sua saa sō yēsān nōm geu gian di, ba koo
Kananiban tem mwa sere n ka da Sarepataō. Yerusalemugii be ba maa kpikuru da
Sefaradiō, ba koo wuu si su wāa sō yēsān nōm dwaru gia mwa.

21 Ka nasarawa ba koo Siōnin guuru yō. Min diya ba ko n Edōmuba kpare.

Kpa Yinni Gusunō u n bandu dii!

YONASI

Tɔn dabira ta Yonasin gari yɛ. Yonasi u n̄ ka Gusunɔn sɔmɔ goo weenɛ. Domi Gusunɔ u n̄n sɔɔsi ma handuniagibu kpurowa u kī, n̄ n̄ mɔ Isireliba tɔna. Yen sɔna u n̄n gɔra u da u Ninifugibu waasu kua bu ka gɔru gɔsia. Adama Yonasi u yina. Domi Ninifugii be, ba s̄awa Isireliban yiberɛ kpokoba. Adama Gusunɔ u n̄n tilasi kua u ka da.

Tire ten gari yi sun gɔru gɔsiabun arufaani sɔmɔ. Yesu u Yonasin gari yi sua u ka win seebu gɔrin din gari tubusia, Mateu 12:38-42.

Tire ten kpunaa

1. Yonasin mɛm nɔɔbu sariru, wiru 1.
2. Yonasin kanaru, wiru 2.
3. Yonasin waasu Ninifuɔ, wiru 3.
4. Gusunɔn durom Ninifugibun sɔ, wiru 4.

Yonasi u kookari kua

u ka Gusunɔ duka suuri

¹ S̄ɔ teeru, Yinni Gusunɔ u Yonasi, Amitain bii s̄ɔwa u n̄ɛɛ,

² Yonasi, a seewo a da Ninifu wuu maro bɔkɔ gen mi. Kpa a nɔɔgiru sua a bu gerusi. Domi ben nuku kɔsuru ta banda sere ta man girari.

³ Adama Yonasi u seewa u duka sua u Taasisin swaa wɔri, u wa u ka Yinni Gusunɔ tonda. Ma u da Yafoɔ u goo nimkuu dua. Ma u yen daabun gobi kɔsia. Nge mɛya u ka Taasisin swaa wɔri wi ka tɔn be ba dɔɔ Taasisi mi sannu u wa u ka Yinni Gusunɔ tonda.

⁴ Adama Yinni Gusunɔ u dera woo bɔkɔ ga seewa nim wɔku gen mi. Ma n s̄are goo ge, ga koo nim diira.

⁵ Be ba goo ge tɛmamɔ, ba bɛrum soora. Ma ben baawure u win b̄u soku. Ma ba goo gen sɔmunu kawa ba sure nim wɔkuɔ gen bunum mu ka kaara. Adama Yonasi u da u kp̄i u dɔ mam mam sere goo gen s̄ɔwɔ.

⁶ Ma goo gen tɛmɔ tɔnwero u susi u Yonasi yamia u n̄n bikia u n̄ɛɛ, mban s̄na a dɔ. A seewo a wunɛn b̄u soku. Sɔrɔkudo u koo sun yaaya kpa sa kun kam kue.

⁷ Ma ba geruna ba n̄ɛɛ, i na su tubu tubu ko kpa su ka gia win s̄ kɔsa yeni ya sun deema. Yera ba tubu tubu ye kua. Ma ya Yonasi di.

⁸ Yera ba n̄n bikia ba n̄ɛɛ, a sun s̄ɔwɔ wi u sun kɔsa yeni kparemɔ. Man diya a wee. Amɔna wunɛn ȳsiru. Bwese terɔ a s̄a. Sɔmbu teren s̄na a w̄a mini.

⁹ Ma Yonasi u bu wisa u n̄ɛɛ, na s̄awa Heberu. Yinni Gusunɔwa na ra s̄a wi u wɔllu ka tem ka nim wɔku taka kua.

¹⁰⁻¹¹ Yera tɔn be, ba nanda ye ba gia ma Yonasi u Yinni Gusunɔ duka suurimɔwa domi win tii u bu s̄ɔwa mɛ. Ma ba n̄n bikia ba n̄ɛɛ, mban s̄na a kua mɛ. Amɔna sa ko nun kua nim mɛ, mu ka kpuna.

N deema nim mɛ, mu seemɔ mu dɔɔwa.

¹² Ma u bu wisa u n̄ɛɛ, i man suo i kp̄ɛ nim wɔku ge s̄ɔ. Saa yera nim mɛ, mu koo mari. Domi na ȳ ma nɛn s̄na woo bɔkɔ geni ga seewa.

¹³ Ka mɛ, goo tɛmɔ be, ba seewa ba hania mɔ bu ka turi nim mɛn goorɔ. Adama ba kpana. Domi nim mɛ, mu seewawa.

¹⁴ Yera ba Yinni Gusunɔ soka ba n̄ɛɛ, Yinni Gusunɔ, a ku sun kpeerasia tɔnu winin w̄aarun s̄. A ku sun wi u kun sun ḡaanu kuen yem sɔbi. Domi a ra kowa ye a kī.

¹⁵ Yera ba Yonasi sua ba kp̄ɛ nim wɔku ge s̄ɔ. Saa yera ga kpuna s̄ɛɛ.

¹⁶ Yera tɔn be, ba Yinni Gusunɔ nasia, ba n̄n ȳkuru kua. Ma ba nɔɔ mwɛɛru kua ma wiya ba koo s̄a.

2

*Yonasin kanaru**swāan nukurɔ*

¹ Yinni Gusunɔ u dera swāa baka ya Yonasi mwe. Ma u kua wɔkuru ita ka sɔɔ sɔɔ ita swāa yen nukurɔ.

² Swāa yen nukurun diya Yonasi u Gusunɔ win Yinni kana.

³ U nɛɛ,

Yinni Gusunɔ, sanam mɛ na wāa nuku sankiraru sɔɔ,
na nun nɔɔguru sue, ma a man wisa.

Saa gɔribun wāa yerun di na nun soka.

Ma a nɛn nɔɔ nua.

⁴ Wee a man kpɛɛ sere nim wɔkun sɔɔwɔ.

Ma nim man mwe.

Nim kurenu kpuro man taare.

⁵ Na raa tii sɔɔmɔ na mɔ, wee a man gira wunen wuswaan di,
na da sere mi n toma.

Adama wee tɛ, kon maa wunen sɔa yee dɛɛraru wa.

⁶ Nim man mwe sere na kɪ n gbi.

Mu man wukiri, ma yaka si su wāa mɛn sɔɔwɔ
su man tɛkusi sere wirɔ.

⁷ Na numa na da sere guunun kpɛɛkpɛɛkuɔ,
ma tem sɔɔwɔn gamboba ba man kenusi dim dim.

Adama Gusunɔ nɛn Yinni, a man yara min di wasiru.

⁸ Sanam mɛ na kom yaa bia

na wunɛ Yinni Gusunɔ yaaya,

ma a nɛn kanaru nua wunen sɔa yee dɛɛrarun mi.

⁹ Be ba bũnu sɔamɔ, ba n maa wunen durom wasi.

¹⁰ Adama nɛ, kon nun yɔkuru kua.

Kon nun siara,

kpɔ n nɛn nɔɔ mwɛɛru yibia.

Yinni Gusunɔ, wuna a ra man faaba ko.

¹¹ Saa yera Yinni Gusunɔ u swāa ye sɔɔwa u nɛɛ, yu doo yu Yonasi sia kasɔ. Ma swāa ye,
ya da kasɔ ya Yonasi sia.

3

Yonasi u waasu mɔ Ninifu

¹ Yinni Gusunɔ u kpam Yonasi sɔɔwa u nɛɛ,

² Yonasi, a seewo a da Ninifu wuu maro gen mi. Kpa a gari yi gere yi kon nun sɔ.

³ Ma Yonasi u seewa u da Ninifu nge mɛ Yinni Gusunɔ u gerua. N deema Ninifu sɔawa
wuu bɔkɔ gè sɔɔ ba koo sɪ sɔɔ ita bu sere gen gooru wa.

⁴ Ye Yonasi u tura mi, u sɪa tɔɔ giriru, u nɔɔguru sue u gerumɔ u mɔ, sɔɔ weerun biru,
Ninifu ya koo kpe.

⁵ Ma Ninifugibu ba Gusunɔ naane kua. Ba nɔɔ bɔkuru kpɔra, ba saakiba sebua nuku
sankiranun sɔ saa dangibun di n ka da bwɛɛbwɛɛbɔ.

⁶ Ye Ninifun sina boko u gari yi nua ma u seewa saa win sina kitarun di u win yaberu
pota. Ma u saaki sebua, u tii torom wisi wirɔ nuku sankiranun sɔ.

⁷ Ma u kpɔra Ninifu u nɛɛ, sina boko ka win sina asakpɔbu ba wooda yara ba nɛɛ, saa
tɔnu sere ka yaa sabenɔ, bu ku gāanu di, bu ku maa nim nɔ.

⁸ Kpa tɔmbu kpuro ka yaa sabenɔ, bu saakiba sebe nuku sankiranun sɔ. Kpa bu Gusunɔ
nɔɔguru sue ka dam bu nùn kana, kpɔ bu ben kom kɔsum deri ka ben daa bɔɔbɔya ye ba
ra raa ko.

⁹ Sərəkudo Gusunə u koo gǎru gǎsia kpa win mǎru yu sure u kun maa sun kam koosie.

¹⁰ Ye Gusunə u wa ma Ninifugibu ba gǎru gǎsia, ba ben daa kǎsa deri, yera u win himba gǎsia. Ma u n̄ maa bu kǎsa ye kue ye u raa gǎru doke u bu kua.

4

Yonasin mǎru

Gusunən durom sǎ

¹ Yera Yonasin mǎru seewa gǎa ni Gusunə u Ninifugibu kuan sǎ.

² Ma u Yinni Gusunə sǎwa u n̄ε, Yinni Gusunə, yeniban beruma na m̄ sanam m̄ na wǎa n̄n tem̄. Yen sǎna na duka yakura fuuku na dǎ Taasisiə. Na ȳ ma a sǎawa wǎnwǎndugii, a maa suuru m̄. Wun̄n k̄ru ta kp̄a. A ra t̄nu kǎsa w̄ari ye a raa gǎru doke a n̄n kua.

³ T̄, a de n̄ gbi, domi n̄ buram bo n̄ gbi ye ko na n̄ ka wǎa.

⁴ Yinni Gusunə u n̄ε, a n̄ gem m̄ Yonasi, a ka mǎru yenin bweseru ko.

⁵ Yera Yonasi u yarima Ninifu yen min di u da u wǎa yen sǎo yari yeru gia, u kuru gira mi. Miya u mara u wa ye ya koo wuu ge deema.

⁶ Ma Yinni Gusunə u dǎa kiku gagu kpiisia ga Yonasi gunum kere, gu ka n̄n saaru kua, kpa win bw̄ra yu kpuna. Yera n̄ Yonasi dore too too.

⁷ Adama sisiru bururu, Gusunə u maa dera kǎkǎru gara na ta dǎa te di. Ma ta gbera.

⁸ Sanam m̄ sǎo yara, u dera woo sum ga na saa sǎo yari yerun di. Ma sǎo wi, u Yonasi so wir̄ sere u wasikira. Ma u n̄ε, n̄ buram bo u gbi ye u ko n̄ ka maa wǎa.

⁹ Yera Gusunə u n̄n sǎwa u n̄ε, a n̄ gem m̄ a ka mǎru ko dǎa kiku gen sǎ.

Ma Yonasi u n̄ε, na gem m̄ n̄ ka mǎru ko too too sere n̄ gǎo kana.

¹⁰ Ma Yinni Gusunə u wisa u n̄ε, a n̄ sǎmburu garu kue dǎa ten sǎ. N̄ n̄ wun̄ε a tu kpiisia. Wee ta kp̄a wǎku teeru, ma ta gu wǎku kpaaru. Ka m̄, wee a tu wǎnwǎndu kuamm̄.

¹¹ Ninifu wuu bǎkǎ gen tǎmbu ba sǎawa tǎmbu n̄rǎbun suba wunaa teeru (120.000), ba n̄ maa gea ka kǎsan wunən̄ ȳ. Yera a n̄ k̄ n̄ be ka ben yaa sabe dabinu wǎnwǎndu kua?

MISEE

Misee ka Esai, waati tia ba ben gari gerua. Miseen tireru sɔɔ, u Isireliba ka Yudaba gerusi yɛn sɔ weesu ka naanɛ sariru ka karanabu ka dam dɔrebu ka sere daa bɔɔbɔya ya wɔa ben suunu sɔɔ. Gobigibun arumani kun bu tura sere ba maa sɔarobu ka tɔn kurɔbu giramɔ ba bu ben yɛnusu wɔrarimɔ. Ben wirugibu ba nɔm biran kɛnu mwaamɔ. Ben yaku kowobu ka Gusunɔn sɔmɔbu ba tɔmbu gobi mwaarimɔ bu sere ben sɔmburu ko. Durum yeniba kpuron sɔna Misee u bu gerusi. Yen biru, u bu sɔɔwa ma Gusunɔn durom mu kpɔ. Yen sɔ, bu de bu gɔru gɔsia kpa bu wurama Yinni Gusunɔn mi. Meya u maa sɔarobu dam kɛmɔ bu ka ben tii Gusunɔ wɛ. Yinni Gusunɔ u ra kpuro ko dee dee. Yen sɔna n n koorɔ u kun kɔsan kowobu sɛyaside. Sɔɔ teeru u koo win tɔmbu yakia u bu yara sekurun di. Kpa u de bɔri yɛndu ka gem mu n wɔa ben suunu sɔɔ.

Tire ten kpunaa

1. Isireliban toranu ka ben sɛyasiabu, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Yinni Gusunɔn durom, wiru 4n di sere wiru 5.
3. Yinni Gusunɔ u koo win tɔmbu siri, wiru 6:1n di sere wiru 7:7.
4. Gusunɔn nɔɔ mwɛɛ duronu, wiru 7:8-20.

¹Yudaban sina boko Yotamu ka Akasi ka Esekiasi ben waati sɔɔra Yinni Gusunɔ u Misee Mɔresetigii sɔɔwa ye ya koo Samari ka Yerusalemu deema.

Yinni Gusunɔ

u win tɔmbu taarɛ wɛ

- ²Bɛɛ bwesenu kpuro, i swaa dakio.
Bɛɛ handuniagibu, i swaa tem kpɔiyɔ i nɔ.
Yinni Gusunɔ u koo na saa win wɔa yee dɛrarun di u bɛɛ taarɛ wɛ.
- ³Wee u yarim wee saa win wɔa yee ten min di,
u sɔimɔ guunun wɔllɔ.
- ⁴U n nu taara, nu ra numwa.
Kpa wɔwi yi n yandamɔ nge gum yarum
n kun mɛ nge nim mɛ mu saram wee gungunun di.
- ⁵Isireliba Yakɔbun bibun toranun sɔna
yeni kpuro ya koorɔ.
Wara u Isireliba dam kɔ bu ka Gusunɔ seesi.
Ben wuu maro Samariwa.
Wara u Yudaba suremɔ bɔu sɔaru sɔɔ.
Ben wuu maro Yerusalemuwa.
- ⁶Yinni Gusunɔ u nɛɛ, yenibara ya koo de Samari yu ko bansu
kpa bu resɛm duure mi.
U koo yen ganin kpenu sure sere wɔwan sɔɔwɔ.
Kpa bu yen kpɛɛkpɛɛku wa.
- ⁷Ba koo yen bwɔarokunu kpuro kɔsuku.
Kɛɛ ni ba raa wa, ba koo nu dɔɔ mɛni.
U koo de bu yen bɔnun sɔa yɔnu kpuro gura.
Domi sakara gobiya* ba ka nu dwa.
Tɛ, tɔn tukobu ba koo nu gura bu ka sɔaru ko.

Wahala ya Yerusalemu deema

- ⁸Nɛ Misee kon weeweenu ko n swɔ.
Kon sɔ tereru, ka naa dirisu.

* **1:7 sakara gobi** - Ben bɔu sɔaru sɔɔ ba ra sakararu ko ka kurɔ be ba ra n wɔa ben bɔu diru mi. Sakara gobi yira ba ka dii te bana.

Kon wuri ko nge gbeeku bɔɔ.

Kpa n swī nge taataaru.

⁹ Samarin nɔni swāa te ya wa sere ta Yudaba girari, ta n̄ kpeemɔ.

Wee ta tunuma sere Yerusalemu n̄n̄ tɔmbun wuun kɔnnɔwɔ.

¹⁰ I ku ye kpara Gatiɔ.

I ku maa swī Akoɔ.

I bindio tua sɔɔ nuku sankiranun sɔ Beti Leafaraɔ.

¹¹ Wee b̄εε Safirigibu ba koo b̄εε yoru mw̄εeri,

kpa i n wāa tereru ka sekuru sɔɔ.

Sananigibu ba n̄ kākɔ bu yari ben wuun di.

Betisalegibun weeweenu dera ba n̄ wāa yeru mɔ.

¹² Marɔtigibu ba diirimɔ ben alafian sɔ.

Nɔni swāa te, ta weewa Yinni Gusun̄n min di.

Ta maa Yerusalemun gbāra kɔnnɔ girari.

¹³ B̄εε Lakisigibu i b̄εεn keke yi dumi gawe sɔɔru kowo.

Domi i Isireliban daa kōsa saarimɔ.

Ma i dera Yerusalemugibu ba man seesi.

¹⁴ Yen sōna i ko t̄ε karana ka M̄oreseti Gatigibu.

Akisibugiba kun maa Isireliban sinambu somiru wee.

¹⁵ B̄εε Maresagibu, Yinni Gusun̄n u koo kparam b̄εε yiberε kpaɔ n̄amu sɔndia.

Isireliban sina yiikogibu ba koo da bu kuke kpee te ba m̄ɔ Adulamuɔ.

¹⁶ B̄εε Yerusalemugibu, i b̄εεn seri kɔniɔ i wii kparanu yi nuku sankiranun sɔ.

I swīiyɔ b̄εεn bii be i kīn sɔ.

Wee ba koo bu mw̄εeri bu ka da tem tukumɔ.

2

Be ba tɔmbu dam d̄arema

¹ B̄ɔruroba be ba ra n̄ kōsa bwisikumɔ w̄ɔkuru mi ba kpī.

Bà n̄ seewa buru buru kpa bu ye ko yèn sɔ ba yen dam mɔ.

² Bà n̄ goon gberu binε kua, kpa bu tu mwa.

Bà n̄ goon diru binε kua, kpa bu tu mwa.

Ba ra ȳero ka win yenugibu dam d̄arewa

kpa bu du bu ben dukia kpuro gura.

³ Yen sōna Yinni Gusun̄n u n̄εε, wee na kōsan sɔɔru m̄ɔ t̄ɔn ben sɔ.

Ba n̄ maa kp̄ε bu ye duka suuri.

M̄eya ba n̄ maa kp̄ε bu sī ba n̄ wīru ȳrasie dam dam.

Domi t̄ɔɔ te ta wee mi, t̄ɔɔ kōsura.

⁴ Yen t̄ɔɔ te, ba koo ḡɔɔ wura yeni ko bu n̄εε,

wee! Ba bu gura kpuro mam mam.

Ben tɔmbu ba n̄ maa tem mɔ.

Ba bu gira ben gbean di.

Ba ye b̄ɔnu kua ben tii tiinε sɔɔ.

Mban sōna ba bu gura nge m̄ε.

⁵ Adama saa gaa sisi yè sɔɔ ben goo kun maa tem wasi

Yinni Gusun̄n tɔmbu bà n̄ tem b̄ɔnu m̄ɔ.

Gabu ba Gusun̄n s̄oma

Miseen gari siki

⁶ Ben gaba ba seewa ba Misee s̄ɔwa ba n̄εε,

a ku maa gari suni a n̄ m̄ɔ, kōsa ye, ya weewa kam kam.

⁷ Ba Isireliban bweseru b̄ɔrusiwa?

Yinni Gusun̄n u suuru kpanawa?

Nge mɛya u ra raa sun kue?

Adama Misee bu wisa u nɛɛ,
gari doriya na gerumɔ be ba kom gem m̀n s̄.

⁸ Adama bɛɛya Yinni Gusunɔ u s̄ɔmɔ u m̀,
i kua win t̄mbun yibɛɛba.

I t̄mbu s̄ɛre be ba wee tabu gberun di i ben yānu potira.

⁹ I ben kurɔbu gira saa yenu si ba k̄n min di,
ma i dera ben biba kun maa girima wasi sere ka baadommaɔ yè na raa bu w̄.

¹⁰ I seewo i doona,
i n̄ maa b̄ri yendu wasi tem mɛ s̄ɔ.

Wahala baka ya bɛɛ mara bɛɛn mɛm n̄ɔbu sarirun s̄.

¹¹ Domi Gusunɔn s̄mɔ benin bwesera i ra k̄
be ba ra bɛɛ weesu kue bu nɛɛ,
i ko i tam wa i n̄, yen tam b̄ɔb̄ɔm mam.

Yinni Gusunɔ

u koo Isireli be ba tie mɛnna

¹² Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
bɛɛ Isireliba, Yakɔbun bweseru,
kon bɛɛ be i tie kpuro mɛnna.
Kon bɛɛ mɛnna nge yānu ḡɔ teu s̄ɔ.
Kpa i n w̄a sannu nge yānu kpara yerɔ.
Bɛɛn tem mu koo t̄mbu yibu.

¹³ Nɛ, Yinni Gusunɔ bɛɛn sina boko,
nɛna na bɛɛ kpare.
Kon na n bɛɛ swaa gbiiye.
Nɛna kon bɛɛ swaa kenia i ka yakiara.
I ko i swaa ḡa kpa i yari min di.

3

Misee u Isireliban wirugibu

kirɔ m̀

¹ Bɛɛ Isireliba Yakɔbun bweserun wirugiba na ka yā.
N n̄ bɛɛya n weenɛ i n woodaba yē?

² Adama wee i n̄ gea k̄i,
k̄sa i k̄i.
I ra t̄mbu ben gānu kpuro mwaariwa.
Kpa i bu ȳsu tereru.

³ I ra bu diwa mam mam nge yaa ye ba koka ba kukunu k̄suka,
ma ba ye b̄tira ba doke wekerɔ.

⁴ Yen s̄na ì n Yinni Gusunɔ kana u bɛɛ somi,
u n̄ bɛɛ wisimɔ.
U koo bɛɛ biru kisiwa k̄sa ye i kua min s̄.

Gusunɔn s̄mɔ

be ba Isireliba n̄ni w̄kumɔ

⁵ Misee u nɛɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u gerumɔ s̄mɔ be ba win t̄mbu n̄ni w̄kumɔn s̄.
U nɛɛ,
bà n bu gānu n̄ɔ dokea,
ba ra nɛɛwa, b̄ri yenda wee.
Bà kun maa bu gānu w̄,
kpa bu nɛɛ, tabu sisi.

⁶ Yen sɔ̄, ba ñ maa yam wasi.

Ba ñ maa win gari m̀.

Yam wɔ̄kura koo ka bu sikerena.

Ba ñ maa gāanu wasi.

⁷ Sɔ̄mɔ̄ be, ba koo ben wuswaa wukiriwa sekurun sɔ̄.

Domi Yinni Gusunɔ̄ u ñ bu wɔ̄simɔ̄.

⁸ Adama nɛ Misee, kon na n dam yibawa.

Domi Yinni Gusunɔ̄ u man win Hunde w̄ɛ̄.

Na gem ka w̄aruḡaru sebua.

Ma na Isireliba, be Yakɔ̄bun bweseru ben mɛm nɔ̄ɔbu sariru sɔ̄mɔ̄.

Yerusalemu koo ko bansu

⁹ Bɛɛ Isireliba Yakɔ̄bun bweserun wirugibu,

i swaa dakio i nɔ̄.

I ku ra gem kã.

I ra mu gɔ̄siewa kɔ̄sa.

¹⁰ Wee i tɔ̄mbu goomɔ̄,

i ben dukia suamɔ̄ i ka Yerusalemu banimɔ̄.

¹¹ Ma i nɔ̄m biran kɛ̄nu mwaamɔ̄ i sere siri.

Yãku kowobu ba ra gina tɔ̄mbu gobi mwaariwa bu sere wooda sɔ̄ɔsi,

kpa Gusunɔ̄n sɔ̄mɔ̄bu bu gobi mwa bu sere win gari gere.

Kpa ba n sere m̀ ba sãawa Gusunɔ̄n tɔ̄mbu.

Gāanu kun bu deemamɔ̄ yèn sɔ̄ u ka bu wãa.

¹² T̄ɛ̄, bɛɛn sɔ̄, ba koo Siɔ̄ni kera nge gbee te ba wuka.

Kpa Yerusalemu yu ko bansu.

Kpa guu te ta wãa sãa yerɔ̄ tu kikisu kpi.

4

Yerusalemu ya ko n wãa

b̄ari yendu sɔ̄

¹ Saa gaa sisi yè sɔ̄ guu tèn mi Yinni Gusunɔ̄n sãa yera raa gire,
ta koo guu ni nu tie bɛɛɛ kera.

Kpa bwese dabinu nu na mi,

² nu nɛɛ, i na su da Yerusalemuɔ̄ Yinni Gusunɔ̄n guurɔ̄

mi Isireliba ba ra nùn sã,

kpa u sun win swɛɛ sɔ̄ɔsi su s̄i yi sɔ̄.

Min diya u koo win wooda yara kpa u gari geruma.

³ U koo bwese dabinu siri,

ni nu dam mɔ̄ nu na tontonden di.

Kpa bwese ni, nu nin takobiba b̄ari nu ka tebonu seku.

Mɛya nu koo nin yaasi b̄ari nu woba so.

Bweseru gara kun garu seesimɔ̄.

Ba ñ maa tabun gari m̀ ben suunu sɔ̄.

⁴ Baawure u ko n wãa win gberu kpaanɛɔ̄ b̄ari yendu sɔ̄.

Goo kun maa nùn nandasiamɔ̄.

Gusunɔ̄ w̄ollu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

⁵ Bweseru baatere ta ra kãwa tu ten b̄uu mɛm nɔ̄ɔwa.

Adama bɛɛɛ, Gusunɔ̄ bɛɛn Yinniwa sa ko mɛm nɔ̄ɔwa sere ka baadommaɔ̄.

Yinni Gusunɔ̄wa u sãa sunɔ̄

Yerusalemuɔ̄

⁶ T̄aru gara sisi tè sɔ̄ kon be ba mɛɛra kua mɛnna,

kpa n be ba kpikuru sua sokusiamɔ̄,

be, be na raa n̄ni s̄ɔwa mi.

⁷ Kon be ba m̄era kua mi m̄enna.

Kpa be, ba n s̄a n̄n t̄ambun sukum m̄e mu tie.

Kpa n be, be ba raa kpikuru sua mi ko bwese damguru.

Kpa n̄e, Yinni Gusun̄o na n s̄a ben sun̄o Sīnīo sere ka baadommāo.

⁸ Wun̄e Yerusalemun guuru,

wun̄e wi a s̄a nge wuu k̄s̄obun diru,

a t̄ambu k̄su,

kaa m̄aa wunen b̄ere wa nge yellu.

Domi Yerusalemu ya koo kpa m̄ ko Isireliban wuu maro.

Yerusalemugibun n̄ni

sw̄aru ka ben yakiabu

⁹ Mban s̄ona i kuuki m̄ò b̄e Yerusalemugibu.

Mban s̄ona i tii t̄birim̄o nge t̄n kur̄o wi k̄i u ma.

Mana b̄en sun̄o u w̄a.

Mana b̄en bwisi k̄ɔbu ba da.

¹⁰ B̄e Yerusalemugibu, i wuri koowo

nge t̄n kur̄o wi u yiire u k̄i u ma.

Domi t̄e, i ko i yari Yerusalemun di.

Kpa i da i n w̄a yakas̄o.

Ba koo ka b̄e da sere Babilonīo.

Adama Yinni Gusun̄o u koo ra b̄e yakiam̄a min di.

Kpa u b̄e w̄ra b̄en yiber̄eban n̄man di.

¹¹ T̄e, bwese dabinu nu m̄ennam̄o nu ka b̄e seesi.

Nu m̄ò, su de ben wuu Yerusalemu ye, yu b̄ere bia, yu ko bansu.

Kpa sa n su m̄era.

¹² Adama t̄n be, ba n̄ ȳe himba ye Yinni Gusun̄o u yi win t̄ambun s̄o.

Ba n̄ win bwisikunu ȳe.

U k̄i u bu m̄enna nge alikama ye ba suba mi ba ra ye so.

¹³ Yinni Gusun̄o u n̄e,

b̄e Yerusalemugibu, i seewo i b̄en yiber̄eba so nge alikama.

Kon de i n dam m̄o nge ket̄en k̄ba ye ya dam m̄o nge sisu.

Ma yen naa konnu nu dam m̄o nge sii gandu.

I ko i bwese dabinu munkuwa.

Kpa i ben arumani gea mwa i n̄e Gusun̄o tem kpuron Yinni yiiya.

¹⁴ Adama b̄e Yerusalemugibu,

i b̄en tabu kowobu m̄ennama.

Wee ba b̄e tarusi.

Ma ba b̄en sina boko soom̄o baan̄o ka bokunu.

5

Faaba kowo koo yariwa

Betelehemun di

¹ Yinni Gusun̄o u n̄e,

wun̄e Betelehemu, Efaratagibun wuu,

wuna a piiburu bo Yudan wusu s̄o.

Adama wunen min diya kparo koo yari

wi u koo n̄n t̄ambu Isireliba kpara.

U w̄awa saa yee yellun di.

² Adama ko na n gina n̄n t̄n be deriwa ben yiber̄eban n̄ma s̄o

sere kur̄o w̄i u koo kparo wi ma, u ka ma.

Be ba kpikiru da, ba koo gəsirama bu Isireli be ba tie deema.

³ Kpa kparo wi na bεε nɔɔ mwεεru kua mi,
u bεε nen tɔmbu menna u kpara mam mam
ka nε, Yinni Gusunɔn dam ka nen yiiko.
Win tɔmbu ba ko n wāa bəri yendu sɔɔ.
Kpa u yīsiru yari handunian goonu nne ye sɔɔ.

⁴ Wiya u koo ka bəri yendu na.
Asirigibu bà n na, ba bεsen tem wəri
ba dua sere bεsen sina kpaarɔ,
sa ko bεsen kparo be ba dam bo seeya bu bu wəri.

⁵ Ben tabu yānun sɔɔ,
ba koo Asirigibu ka Nimurodugii be taare,
kpa bu sun wəra Asirigibu bà n bεsen tem wərima.

Isireli be ba wāa

bwese ni nu tien suunu sɔɔ

⁶ Isireli be ba tiara ba ko n wāa tɔn dabinun suunu sɔɔ nge kako arufaanigiru
te Yinni Gusunɔ u dera ta wəruma,
n̄ kun mε nge gura ye ya nεmɔ tεεru,
ya n̄ gāanu yīiyɔ tɔnun min di.

⁷ Isireli be ba tiara ba ko n wāa tɔmbun suunu sɔɔ,
kpa ba n dam mɔ nge gbee sunɔ ge ga wāa gbeeku yεen suunu sɔɔ,
n̄ kun mε yāa gɔɔ sɔɔ.

Mi ga dua kpuro, ga ra yaa kasukuwa gu mwe.
Goo kun maa kpē u gu mwaari.

⁸ Isireliba, i seewo i bεen yiberεba wəri.
Kpa i bu go mam mam.

Yinni Gusunɔ

u ye ba gballi wuna

⁹ Yinni Gusunɔ u nεε,
tōru gara sisi tē sɔɔ kon bεen dumi ka bεen tabu kekeba kpeerasia.

¹⁰ Kpa n bεen wusu kam koosia.
Kpa n bεen gbāranu suriri.

¹¹ Kon bεen dobo dobogibu go.
I n̄ maa ben dobo dobo wasi bεen suunu sɔɔ.

¹² Kon bwāarokunu ka kpee ni i gira kɔsuku.
I n̄ maa nu sāmɔ.

¹³ Kon būu wi ba m̄ Asitaaten sāa yerun dānu wukiri.
Kpa n bεen wusu kɔsuku.

¹⁴ Nen m̄ru koo se,
kpa n nen dam s̄ɔsi bwese ni nu n̄ man m̄m n̄ɔwammen mi.

6

Yinni Gusunɔ u win tɔmbu

taare wεεmɔ

¹ I swaa dakio ye nε, Yinni Gusunɔ na gerua. Na nεε,
Isireliba, i seewo
i ka tii yina guunu ka gungunun wuswaaɔ.

² Bεε guunu, i swaa dakio.
Bεε tem kpεekpεeku damginu,
nε, Yinni Gusunɔ na nen tɔmbu taare wεεmɔ.

Na kī n bu siribu soku.

³ Bεε Isireliba, bεε nen tǎmbu, kǎsa mba na bεε kua.

Ma sǎra na dera i wasira.

I man wisio.

⁴ I man taare wεemǎ yèn sǎ na bεε Isireliba yara saa Egibitin di?

N kun me yèn sǎ na bεε yara saa yorun di?

N kun me yèn sǎ na bεε kparo beni gǎriama, Mǎwisi ka Aroni ka Mariamu?

⁵ Bεε nen tǎmbu, i yaayo kǎsa ye Balaki Mǎabun sina boko u bwisika u bεε kua.

I maa yaayo ye Balamu Beorin bii u nùn wisa.

Na bεε yǎsiri bεen sanum sǎo saa Sitimun di sere Giligaliǎ.

Ma i nen durom wa me ne, Yinni Gusunǎ na bεε kua.

Ye Yinni Gusunǎ u tǎmbu

bikiamǎ

⁶ Kεε terǎ kon ka Yinni Gusunǎ wi, wi u kpuro kere daawa

nǎ n dǎo win sǎa yerǎ.

Kεε terǎ ko na n neni n ka nùn yiira.

Naa wǎo tiagia kon ka nùn yǎku dǎo mwaararugiru kua?

⁷ Yinni Gusunǎ u yǎa kinε dabi dabinun bukata mǎ?

Gum kotosun bukatawa u mǎ?

Nen bii gbiikoowa kon nùn wε u sere man nen toranu suuru kua?

⁸ Aawo, Yinni Gusunǎ u tǎmbu gea sǎosi ye u ra kǎ.

Ye u bu kanamǎ bu ko,

yera bu ben berusebu wε ye n sǎa begia.

Kpa bu bu kīru sǎosi.

Kpa bu wi, Gusunǎ ben Yinni swīi ka tii kawabu.

Yinni Gusunǎ u ra gbenǎbu

ka daa bǎbǎyagibu seeyasie

⁹ Yinni Gusunǎ u ka Yerusalemugibu yǎ.

Wi u bwisi mǎ, u koo nùn nasia.

Bεε Yudaba, i de nen siribu bu bεε yeeri.

¹⁰ Kon wura tǎn kǎso u dukia gure win dirǎ ka gbenǎ?

Kpa u n sakaku mǎ ge na n kī?

¹¹ I tamaa wi u kilo weesugia mǎ u dεere?

¹² Wee bεen gobigibu ba tǎmbu dam dǎremǎ,

ba ra n weesu mǎ.

Kpa ba n gabu nǎni wǎkumǎ ka ben gari.

¹³ Tε, na sǎoru kpa n ka bεε sεsuku bεen durum sǎ,

kpa i kam ko.

¹⁴ I ko i di, adama i n debumǎ.

I ko i nǎogiru sua gǎorun sǎ.

Mεya n n koorǎ i gǎanu bere.

I n maa gǎanu berua, taba kon ka ye kam koosia.

¹⁵ I ko i duure, adama i n gεemǎ.

I ko i olifi gama,

adama i n wasi i yen gum sawa.

I ko i resεm tam wīa,

adama i n wasi i mu nǎ.

¹⁶ Domi i sina boko Omirin daa kǎsa saarimǎ ka sere maa Akabugia.

I ben daa saarimǎwa mam mam.

Yen sǎna kon de bεen wuu gu ko bansu.

Kpa n de bu bæe yēe.
I ko i sekuru wa bæe kpuro nge me nen tambu ba ra wa.

7

Misee u weeweenu m̀

¹ Misee u n̄e,

wee na w̄n̄w̄ndu soore nge wi u d̄āa binu kun̄nu m̀.

Ma u n̄ ḡāanu wa u di.

U n̄ maa resem yeba wa ye win ḡōru ga k̄i u di.

² Domi tem me s̄ō, goo sari wi u Gusun̄ mem n̄ōwamm̄e.

Goo kun m̀ dee dee.

Be kpuro ba bwisikum̄wa bu tambu go.

Ma ba s̄ākirianamm̄e.

³ Ba k̄ōsan kobun ȳēru m̀.

Ma sinambu ka siri kowobu ba tambu n̄m biram k̄ēnu m̄waarim̄.

Ben damgibu ba ben bine s̄ōsim̄.

Ma be kpuro ba n̄ō tia s̄ā bu ka ko ye ba k̄i.

⁴ Ben wi u san̄ bo, u s̄āwa nge s̄āka.

Ben wi u d̄ēere, u aw̄i k̄ōsi kere.

Yen s̄ō t̄ē, t̄ō te Gusun̄n s̄m̄bu ba bu n̄ōsia

t̄ē s̄ō ba koo bu s̄ēyas̄ia ta tunuma.

Wee ba burisin̄e k̄ō nuku sankiranun s̄ō.

⁵ Yen s̄ō, a ku wunen berusebu naan̄e k̄ō.

A de a wunen yara nen̄e wunen tiin kur̄n wuswaā.

⁶ Domi bii u ra win tundo w̄m̄e,

kpa bii w̄ndia u win m̄ero seesi,

kpa bigii kur̄ u win dwaa m̄ero seesi.

Baawure u ra n win yiber̄e m̄wa win tiin ȳenu s̄ō.

⁷ Adama n̄e, Yinni Gusun̄wa ko na n m̄ēera.

Wiya ko na n naan̄e s̄ā.

Domi u ra man faaba ko.

Wiya u koo man wisi.

Yinni Gusun̄

u koo Isireliba faaba ko

⁸ B̄e be i s̄ā bes̄en yiber̄eba,

i ku ȳē ye ya sun deeman s̄ō.

Baa s̄ā n w̄rum̄a, sa ko se.

S̄ā n maa w̄ā yam w̄kuru s̄ō,

Yinni Gusun̄wa u ko n s̄ā bes̄en yam bururam.

⁹ Sa ko Yinni Gusun̄n m̄ōru s̄ōbe,

domi sa n̄n̄ tor̄a.

Adama saa ḡaa sisi ȳē s̄ō u koo ka sun yina,

kpa u sun gem w̄ē.

U koo ka sun na yam bururam s̄ō

kpa u sun durom kua.

¹⁰ Bes̄en yiber̄eba ba koo ye wa.

Saa ye s̄ōra ba koo sekuru wa,

be, be ba ra raa bikie bu n̄e,

mana Gusun̄ bes̄en Yinni u w̄ā.

Ba koo bu taaku nge p̄ōt̄k̄ō,

kpa su bu ȳē.

11 Tõru gara sisi tè sɔɔ ba koo Yerusalemun gani seeya,
kpa bu bɛsɛn tem nɔɔ bura yeru yasia tu tonda.

12 Saa ye sɔɔ, bɛsɛgii be ba wãa Asiriɔ ka Egibitiɔ
ka daa ni ba mɔ̀ Nilu ka Efaratin goorɔ,
ka sere maa be ba wãa nim wɔ̀kun goorɔ ka guunɔ,
ba koo wurama bɛsɛn temɔ.

13 Kpa tem mɛ mu tie dunia sɔɔ mu ko bansu,
tɔn be ba wãa min kom kɔ̀sum sɔ̀.

14 Yinni Gusunɔ,
a wunen tɔn be a gɔsa kparɔ ka wunen kpara deka.
Be wee ba wãa be tɔna dãa sɔ̀wɔ mi tem gem wãa.
A bu kparɔ Basani ka Galadin kpara yenɔ nge yellu.

15 A sɔm maamaakigia koowo nge mɛ a kua
sanam mɛ a sun yarama saa Egibitin di.

16 Bwesenu nu koo maamaaki ye wa.
Kpa nu sekuru wa baa mɛ nu dam mɔ.
Nu koo nɔɔ nɔma wukiri, nu yɔra nu kun gari gerua,
kpa nu kun gãanu nua.

17 Kpa nu tua di nge waa,
n̄ kun mɛ nge yɛɛ yi yi kabirimɔ.
Nu koo yari saa nin kuku yerun di ka bɛrum,
nu na wunɛ Yinni Gusunɔn mi, nu n diirimɔ,
kpa nu n nun nasie wunen dam sɔ̀.

18 Wara u ka nun weenɛ.
Wee, a ra ka bɛsɛ wunen tɔmbun bweserun sukum mɛ mu tie tɛmanɛ
bɛsɛ be sa sãa wunen arumani
kpa a sun bɛsɛn toranu suuru kua.

Wunen mɔru ku ra tɛ.
Domi k̄ira a ra sun sɔ̀si.

19 Kaa maa bɛsɛn wɔn wɔndu wa.
Kpa a ku bɛsɛn toranu garisi.

Kpa a bɛsɛn durum wuna a kɔ̀ yu da sere nim wɔ̀kun temɔ.

20 Kaa bɛsɛ be sa sãa Aburhamu ka Yakɔbun sikadominu k̄iru ka bɔrɔkiniru sɔ̀si
nge mɛ a bɛsɛn sikadoba nɔɔ mwɛɛru kua saa yellun di.

NAHUMU

Nahumu u sã̄simã win tireru sã̄ tora ni Ninifugibu ba m̀. Yen sã̄na u bu sã̄mã ma ba koo ben wuu ge w̄ari bu kpeerasia. Yeniba kpuro sã̄, Gusunã u koo be ba ǹn naanẽ sã̄ w̄anw̄andu ka durom kua sanam m̄e u koo Asirigibu siri.

Tire ten kpunaa

1. Garin wiru, wiru 1:1.
2. Gusunãn yiiko, wiru 1:2-8.
3. Gusunãn siribu, wiru 1:9n di sere wiru 2:3.
4. Ninifu ya koo kam ko, wiru 2:4n di sere wiru 3:19.

¹ Gari wee yi Yinni Gusunã u gerua wuu ge ba m̀ Ninifun sã̄. Nahumu Elikosigiwa Gusunã u dera u yi wa kã̄siru sã̄ ma u yorua.

Yinni Gusunã u do u s̄

² Yinni Gusunã u sã̄awa nisinugii.

U ra m̄aru k̄sie.

Win m̄aru ya kpã.

U ra win yiberẽba m̄aru k̄sie.

U ku ra bu suuru kue.

³ U ku ra toro deri u kun ǹn s̄ēyasie.

Adama u ku ra m̄aru se fuuku.

Win dam mu kpã.

U n s̄imã, woo guna ya ra n seewawa,

kpa guru winu nu n sã̄ nge win naasun tua.

⁴ U n nim w̄ãku gbãre, ga ra gberewa.

U ra daanu kpuron nim gberasiewa,

kpa yaka si su wã̄ Basaniã ka Kaamelin gã̄anã su gbera,

kpa dã̄a w̄ẽe si su wã̄ Libaniã su d̄ella.

⁵ U dera guunu bã̄arimã.

Ma gungunu diirimã.

Ma tem ka m̄en t̄ambu ba yiyaramã win wuswaaa.

⁶ Wara u koo kp̄i u yã̄ra u win m̄aru ma.

Wara u koo ka win m̄aru gabirina.

Win m̄aru ya ra pusiwa nge d̄ã̄.

Wee ya kpenu besukumã.

⁷ Yinni Gusunã u sã̄awa t̄on geo.

U sã̄awa be ba wã̄ wahala sã̄n kuku yeru.

Be ba ǹn naanẽ sã̄, bera u ra n̄ari.

⁸ U koo Ninifu kpeerasia mam mam ka nim bakam,

kpa u win yiberẽba naa gira sere ḡaribun wã̄ yerã̄ yam w̄ã̄kuru sã̄.

Gari yi Gusunã u gerua

Yuda ka Ninifun sã̄

⁹ Mba i Yinni Gusunã bwisikusimã.

Wiya u ra kam koosie mam mam.

Ba ku ra n̄ni swã̄aru wa n̄n yiruse.

¹⁰ Yiberẽ be, ba sã̄ nge sã̄ki k̄k̄onu,

ba ra tam nã̄ sere mu bu go.

Ka m̄e, ba koo d̄ã̄ mwaarawa mam mam nge yaka gbebusu.

¹¹ Ninifu, wunen min diya goo u yara

wi u Gusunə kōsa bwisikusimə,
ma u kī u nūn seesi.

¹² Yinni Gusunə u Yudaba sōwa u nεε,
baa bεen yiberεba bā n dabi amə,
ma ba dam mə amə,
ka mε, kon bu gowa mam mam.

Na bεε sekuru doke.
Na n̄ maa wuremə n̄ bεε kua nge mε.

¹³ Kon ben yoo te ba bεε diisiamə kpeerasia.
Kon ten yōni kasuku.

¹⁴ Bεε Ninifugibu, wee ye nε, Yinni Gusunə na gerua bεen sō.

Na nεε, i n̄ bweseru wasi
te ta koo bεen yīsiru sōbe.

Kon bεen bwāaroku dāginu ka sisuginu kpuro wuna bεen būu dirun di,
kpa n bεen sika sōru ko.

Domi i n̄ sāa gāanu.

2

¹ Bεε Yudaba, wee goo u na guunu wōllo
u bōri yendun labaari gea kparamə.

Yen sō, i bεen tōo baka ni i ra raa di Yinni Gusunən sō dio.
I bεen nōo mwεenu yibio.

Domi tən kōso wi, u n̄ maa wee bεen suunu sōo.
Na nūn kpeerasiawa mam mam.

² Bεε Ninifugibu, kam koosio u bεε wōrim wee.

Yen sō, i bεen gbāraru maruo,
kpa i bεen swεε kōsu.

I sōru koowo,
kpa i wōrugōru sōsi ka bεen dam kpuro.

³ Wee Yinni Gusunə u Yakōbun bweseru, Isireliba ben bεεε wesiamə,
be, be yiberεba ba wōri ba ben yānu gura
nge mε ba ra resem kāasi yakiri.

Ba Ninifu wōri

ba yen yānu gura

⁴ Ninifun yiberεban tabu durə dangibun terenu nu sōri.

Ma ba yāa wunəmginu doke.

Tabun tōru tā n tura,
ben tabu keke be dumi gawe
yi ra kuramεwa yi n ballimə nge dōo buri,
kpa ba n yaasi fīamə.

⁵ Ba tabu kekeba yakiamə swεε sōo nge wiirobu.
Ba daamə batuma kpuro sōo ka dam.

À n bu wa, a ra n tamaa dōo yariya.
Kpa ba n duki m̄ nge guru maakinu.

⁶ Ninifun sina boko u win tabu durə dangibu yaaya u sokumə.

Adama be wee, ba sīimə ba bāarimə.
Ben yiberεba ba sende ba ka dōo wuun gbāraru gia.
Ma ba tii kuku yenu kua.

⁷ Subaru sōo, ba daanun swεε kenia,
ma sina kpaara wōruka.

⁸ Ba Ninifu ye mwa ba yen yānu gura ba ka doona.

Yen tən kurəbu ba sumə nge kparukonu,
 ma ba toronu soomə.
⁹ Ninifu ye, ya sāawa nge nim bwee bakaru
 tən nim mu gēera mu doona.
 Ma nəgira nəramə ta m̀,
 i yōro, i yōro.
 Adama goo kun yōre.
¹⁰ I sii geesu ka wura guro.
 Ben dukia ya n̄ n̄ru m̄.
 Dukia bwese bwesekawa ba m̄.
¹¹ Ba guramə, ba goomə, ba sankumə.
 Təmbu kpuron gəma dwiia.
 Ben dūunu soonamə, ma ben dam doona.
 Be kpuron wuswaa burisinε.

Ninifu ya sāawa

nge gbee sunə ge ba kamia

¹² Mana Ninifu ye, ya wāa tē,
 ye, ye ya raa sāa nge gbee sinansun wāa yeru,
 mi gbee sunə dwaa ka ninu ka binu nu ra n b̄su,
 goo ku ra maa nu nare,
¹³ kpa dwaa ye, yu yen kurəbu ka yen binu yaa goowa,
 kpa yu wāa yee te yaa yibia.
¹⁴ Gusunə wəllu ka tem Yinni u nεε, nε wee.
 Nεna na sāa yen yiberε.
 Kon de yen tabu kεkεba bu d̄ə mwaara.
 Kon de bu yen bibu go tabu s̄ə.
 Kon de yu ku maa təmbun yānu gura.
 Goo kun maa yen s̄əm̄bun n̄ə n̄əm̄.

3

Ba Ninifu kam koosia

¹ Ninifugiba kua b̄rurobu.
 Domi ba sāawa tən gowobu.
 Ba weesu yiba.
 Ma ba kuuramə ka gbana.
 Ba ra n təmbun yānu guraməwa.
² Wee senan damusu nəramə wuu ge s̄ə.
 Wee tabu kεkεban uruun wəkinu nəramə,
 ma dumi yi yi gawe yi ȳə̄kumə.
³ Maasəbu ba wee,
 ba takobiba ka yaasi n̄eni yi ballimə.
 Wee ba təmbu m̄era kua,
 ma gonu terie baama, nu n̄ garirə.
 Ma ba nu w̄arikimə.

Ba Ninifu sekuru doke

⁴ Ninifu ya sāawa nge kurə sakara kowo kpoko.
 Ya bwese dabinu yoru diisia yen buram ka yen s̄ororun s̄ə.
⁵ Yen s̄əna nε Gusunə, wəllu ka tem Yinni, kon ye w̄rima.
 Kon yen yaberu gbabia n ka yen wuswaa wukiri,
 kpa n yen tereru bwesenu s̄əsi,

kpa yu sekuru wa.

⁶ Kon ye kubanu sure, kpa t̄ambu bu ye ka.

⁷ Saa yera wi u ye wa u koo duka su,

kpa u n̄εε, Ninifu ya kua bansu.

Wara u koo ye w̄anw̄andu kua.

Mana kon bu wa be ba koo ye nukuru yemiasia.

Ninifu ya koo kowa

nge Tebesi

⁸ Tebesi ya w̄aa Nilun nim sw̄εε yi ba gban b̄akū.

Nim mu ka ye sikerene.

Ma mu s̄aa yen gb̄araru.

Ninifu, a tamaa a Tebesi ye san̄o kere?

⁹ Etiopigibu ka Egibitigiba ba s̄aa yen dam.

Putigibu ka Libigibu ba s̄aawa yen somību.

¹⁰ Ka m̄ε kpuro, yen tii ya yoru da.

Ba ye mwa ma ba yen bibu go sw̄εε kpuro s̄o.

Ba yen wirugibu t̄εt̄ε toosi,

ma ba yen damgibu mw̄εεra ba ȳoni doke.

¹¹ Wun̄ε Ninifu, kaa n̄ani s̄ōrawa,

kpa a n̄ s̄aa nge wi u tam goore,

kpa a kuku yeru kasu yiber̄eban s̄o a kuke.

¹² Saa ye s̄o, wun̄en gb̄aranu kpuro nu ko n̄ s̄aawa nge d̄aa n̄in marum mu ye.

B̄a n̄ mu sira kpa mu w̄ari wi u koo mu din n̄ōw̄o.

¹³ Wee wun̄en t̄ambu ba s̄aa nge t̄an kur̄abu wun̄en suunu s̄o.

Wun̄en tem wusun k̄ann̄asu su keniara mam mam yiber̄eban wuswaa.

Ma d̄ō u sin k̄ak̄ar̄ba di.

¹⁴ B̄εε Ninifugibu, i nim takirio i yi.

Dom̄i ba koo b̄een wuu tarusi.

I b̄een gb̄ararun dam sosio.

I birikiba muro kpa i s̄ondu taaku i ka tu bani.

¹⁵ Baa ì n̄ yeba kpuro kua,

ka m̄ε, d̄ō u koo na u b̄εε di,

n̄ kun m̄ε bu b̄εε go ka takobi.

Ba koo b̄εε kpeerasiawa nge m̄ε twee yi ra d̄aa wurusu di.

Ba Ninifun t̄ambu kpuro go

Wee, i dabi nge twee.

¹⁶ B̄een tenkuba ba kperi dabiru kere.

Adama be kpuro ba doona

nge twee yi yi ȳōwa.

¹⁷ B̄een k̄sobu ba dabi nge gbabu sw̄εε.

B̄een s̄om kowobu ba dabi nge twee

yi yi sina d̄aa kikis̄o bururu.

Adama ye s̄ō u yara ma yi ȳōwa yi doona,

ba n̄ tuba mi yi da.

¹⁸ Wun̄ε Asirin sina boko,

wee wun̄en kparobu ba dom ȳibirim̄o.

Wun̄en tabu dur̄o damgibu ba n̄ maa wasi.

Ma wun̄en t̄ambu ba yarin̄ε yam kpuro guunu w̄oll̄o,

goo sari wi u koo bu kpaasina.

¹⁹ Goo kun wunen mɛɛra ye nɔɔrimɔ.

Ya koo nun gowa.

Wi u nua ye ya nun deema, u koo taka kowa nuku dobun sɔ.

Domi goo sari wi a ñ nɔni sɔɔwa.

HABAKUKU

Habakuku u win sɔmburu kuawa Yudaban sina boko Yoyakimun waati sɔɔ. Wi ka Yeremiwa ba sɔmburu kua waati tia sɔɔ.

Habakukun tireru ta win biti ka win nuku sankiranu sɔɔsimɔ win tɔmbun sɔ. Saa ye sɔɔ, Babilonigibu ba Isireliba dam dɔremɔ. Mɛya bwese ni nu ka bu sikerenen tii nu bu kuammɛ. Yera Isireliba ba tii bikiamɔ ba mɔ, amɔna ben wāara ko n sāa be ka Gusunɔ. Ma Gusunɔ u bu wisa saa win sɔmɔ Habakukun nɔɔn di u nɛɛ, wi u Gusunɔ naanɛ doke, wiya u koo kpī u n wāa. Wi u mara Gusunɔ u nùn yakia, wiya u ko n wāa, wiru 2:4.

Tire ten kpunaa

1. Garin wiru, wiru 1:1.
2. Habakuku u ka Gusunɔ gari mɔ, wiru 1:2n di sere wiru 2:20.
3. Habakuku u Gusunɔ siara, wiru 3.

¹ Gari wee yi Yinni Gusunɔ u win sɔmɔ Habakuku sɔɔwa.

Habakuku u Yinni Gusunɔ

somiru kanamɔ

² Yinni Gusunɔ, sere saa yerà ko na n nun somiru kanamɔ.

Sere saa yerà kaa n man maari.

Sere saa yerà kaa de na n nun sɔɔmɔ

ma tɔmba dam dɔrenamɔ.

Nge sere saa yerà kaa na a sun wɔra.

³ Mban sɔna a dera na kɔsa mɛɛra.

Mban sɔna kaa n tɔmbu mɛɛra

ba n gem biranamɔ.

Wee, tɔmba dam dɔrenamɔ

ba daa kɔsa mɔ baama kpuro.

Sannɔsu yiba, ma tɔmba siribu sɔkunamɔ baama kpuro.

⁴ Goo sari wi u wooda mɛm nɔɔwammɛ.

Ba ku ra tɔmbu ben gem wɛ nge mɛ n weenɛ.

Tɔn kɔsowa u ra gemgii siribu di.

Gusunɔ u Habakuku wisa

u nɛɛ, Babilonigiba wee

⁵ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, i bwesenu mɛɛrio i ka sikerena.

I de biti yu bɛɛ mwa.

Domɔ kon gāanu ko bɛɛn nɔni biru

ni i n naanɛ mɔ,

baa goo ù n bɛɛ nu tusia.

⁶ Wee, kon Babilonigibu seeyama.

Tɔn be, ba nuki sum.

Ba tem kpuro bukianamɔ

bu wa bu ka bwesenu ganun wāa yenu mwɛɛri.

⁷ Ba nanum mɔ ben dam saabu.

Bera ba ra gɔsi ye ba kī.

⁸ Ben dumi yi sannɛkunu n kun mɛ gbeeku bɔnu duka kere.

Saa tontonden diya yi ra yɔ,

kpɔ yi yibɛɛ wɔri nge kasa ye ya goo buu wa.

⁹ Be kpurowa ba wee bu ka tɔmbun yānu gura.

Ba nɔni girariwa mi ba dɔɔ.

Ma ba yobu mwɛɛrimɔ ba mɛnnamɔ nge yani sɛɛri.

10 Ba sinambu gema.
 Ba tem yērobu yēmō.
 Ba ñ wusun gbāranu gara.
 Domi ba ra tem turenu kowa bu ka gbāra ni yō
 kpa bu wuu si mwa.
 11 Yen biru kpa bu yari min di nge woo guna,
 kpa bu maa da bu gam wōri bu kōsa ko.
 Ben dama ba naane sāa, mu sāa nge ben būu.

Habakuku u maa Gusunō soku

12 Saa yellun di, wuna a sāa Gusunō.
 Wuna a sāa nen Yinni.
 A dēere. Yen sō, sa ñ gbimō.
 Yinni, wuna a sāa nen kpee baa mi na ra kuke.
 Wuna a Babilonigibu gōsa,
 ma a bu dam kā kpa bu ka sun seeyasia.
 13 Adama a ñ kpē a yōra a n kōsa mēera,
 domi a dēere too.
 N n men na, mban sōna a mēera ye tōn kōsoba mō,
 ma a ñ gāanu gerumō.
 Mban sōna a maari tōn kōsobu ba gemgibu goomō.
 14 Mban sōna a tōmbu kuamme nge swēε,
 ñ kun mε nge kākō ni nu ñ kparo mō.
 15 Babilonigibu ba tōmbu mwεεrimō
 nge swēε yi ba mwa ka kākōnu
 ñ kun mε ka yāakoronu,
 kpa bu bu gura bu ka doona ka nuku dobu.
 16 Yen sōna ba ra ben yāakoronu yākunu kue,
 kpa bu nu turare dōo dokea.
 Domi nin saabuwa
 ba koo ka kpī bu dīa geenu wa
 ni nu do bu di.
 17 Domma ba koo den ben takobiba wesia ben karanō.
 Ba ko n bwesenu sakirimōwa wōnwōndu sariru sōo sere ka baadommao?

2

1 Adama nε, Habakuku na yōwa gbāraru wōllō nen kōsu yerō
 nge wi u yōoru bwēε,
 kpa n ka nō ye Gusunō u koo man sō,
 ka nge mε u koo man wisi nen weeweenun sō.

Gusunō u Habakuku wisa

2 Yera Yinni Gusunō u man wisa u nεε,
 n gari yi yoruo yi u man sōomō.
 N yi yoruo kpasasa kpee besi sōo.
 3 Yin tōra kun gina tura yi ka koorā.
 Adama yi koo koorā yin saa yā n tura.
 Baa yī n tēmō, na n gesi yi mara.
 Domi yi koo koorawa kam kam.
 4 N yoruo ma wi u tii sue u ñ wāa swaa gea sōo.
 Adama wi u kua gemgii naane dokebu sōo, u ko n wāawa.
 5 Wi u tii sue, u ku ra sinε sēε.
 U ra n sāawa nge tam nōro,

kpa u n nɔɔ wukie nge gɔribun wāa yeru.
 U ku ra debu nge gɔɔ.
 U ra n tii bwesenu gawemɔwa u ka ko nin yinni.

B̄rusibu nɔɔbu

⁶ Adama bwese ni u mwɛɛra mi,
 nu koo nùn seesi nu nùn gari s̄ɔ ka wɔma ka mɔnnu, nu nɛɛ,
 u kuawa b̄ruro wi, wi u dukia mɛnnamɔ ye ya ñ s̄aa wigia,
 ma u gabun yānu guramɔ u t̄ruba yiimɔ.

Sere saa yerà u ko n m̀ nge mɛ.

⁷ Bèn dibu u neni, ba koo nùn seesi subaru s̄ɔɔ,
 kpa bu gura ye u mɔ.

⁸ Nge mɛ u t̄n dabinu w̄ari u nin yānu gura,
 nge meya be ba tie, ba koo maa nùn w̄ari bu win yānu gura
 yèn s̄ɔ u t̄mbun yem yari,
 ma u tem ka mɛn wusu ka mɛn t̄mbu dam d̄are.

⁹ B̄rurowa wi u dukia guramɔ
 ye ya ñ d̄ere win berusebun mi,
 kpa u wa u n wāa aye b̄ɛɛɛgiru s̄ɔɔ,
 mi u ñ maa n̄ni swāaru wasi.

¹⁰ Adama win yɛnun sekura u s̄ɔru kua mi,
 ye u ka bwese dabinu go.

Win tiin wāara u kari b̄arie.

¹¹ Domi baa ka ganiɔ, yi koo wuri ko yi nùn taare w̄ɛ,
 kpa kp̄ɛrun yari yi wuri wura.

¹² B̄rurowa wi u win wuun kp̄ɛkp̄ɛku sw̄imɔ yem w̄allɔ,
 ma u t̄mbu dam d̄aremɔ.

¹³ Ye t̄mba m̀ kpuro, ya koo d̄ɔ m̄waaara.

Ba tii n̄wia m̀wa kam s̄ɔɔ.

Gusunɔ w̄allu ka tem Yinniwa u koo ye kpuro kam koosia.

¹⁴ Saa ye s̄ɔɔ, Yinni Gusun̄n b̄ɛɛɛ ȳeru ta ko n yibawa tem s̄ɔɔ
 nge mɛ nim w̄aku ga ra n nim yiba.

¹⁵ B̄rurowa wi u win beruse tam b̄ɔb̄ɔm w̄ɛmɔ
 mu ka nùn go nge d̄ɛɛ, u n ȳo tereru,
 kpa u nùn sekuru doke u n m̄ɛra.

¹⁶ Ȳero u tii sekuru dokemɔwa mi, n ñ m̄ b̄ɛɛɛ.

Win tii u mu n̄ruo kpa u tereru ȳra.

Yinni Gusun̄n u koo nùn tilasi ko
 u ka win m̄run n̄ra n̄ kpuro,
 kpa win b̄ɛɛɛ ye u raa m̄ yu ḡasia sekuru.

¹⁷ Daa k̄sa ye u kua Libaniɔ,
 ya koo w̄ari win wiru w̄allɔ.

U yɛɛ go.

Adama yɛɛ yi, yi koo nùn nandasia.

Yeni kpuro ya koo nùn deema yem mɛ u yarin s̄ɔ,
 ka dam mɛ u tem mɛ ka mɛn wusu ka mɛn t̄mbu d̄aren s̄ɔ.

¹⁸ Arufaani yerà bw̄arokunu nu m̄ t̄nu u ka sina u nu seku.

Nu s̄awa ni ba seka ka sisu,
 ma nu dera u weesu naanɛ s̄aa.

Mban s̄na t̄nu u koo win naanɛ doke bw̄aroku ni u seka s̄ɔɔ,
 ni, ni nu ñ kp̄ɛ nu gari gere.

¹⁹ B̄rurowa wi u d̄aa kuku s̄ɔmɔ u m̀, gu seewo,
 ma u kperu s̄ɔmɔ u m̀, tu dom yando.

Yen gaa ya koo kpī yu nùn bwisi kē?
 Geema, u nu wura ka sii geesu pote.
 Adama nu n hunde mɔ, nu n sere wāaru mɔ.
²⁰ Yinni Gusunɔ u wāa win sāa yee dɛɛrarɔ.
 Tambu kpuro bu nɔɔ mario win wuswaaɔ.

3

Habakukun kanaru

¹ Wee kana te Gusunɔn sɔmɔ Habakuku u kua ka weeweenu.
² U nɛɛ, Yinni Gusunɔ, na nua ye a gerua.
 Ma na nanda.
 A de yu koorɔ wɔɔ sini sɔɔ.
 A de tambu bu ye wa bɛsɛn waati yeni sɔɔ.
 Adama wunɛn mɔru ye sɔɔ, a yaayo a sun wɔnwɔndu kua.
³ Gusunɔ, a na saa Edɔmun di.
 Wunɛ, Dɛɛro, a na Paranin guurun di.
 Wunɛn yiiko ya wɔllu yam bururasie.
 Ma tem kpuro mu nun siaramɔ.
⁴ A na, ma yam mu burura.
 Sɔɔ yāna yara wunɛn nɔman di,
 mi wunɛn dam mu wāa.
⁵ A dera baranu nu pusimɔ.
 A nu derimɔ mi a sara kpuro.
⁶ À n yōra, tem mu ra yīriwa.
 À n bwesenu mɛɛra, nu ra diiriwa.
 Guu ni nu wāa saa yee yellun di, nu wɔruka,
 gunguu ni nu wāa saa tɛɛbun di, nu kɔsikira,
 domi niya nu raa sāa wunɛn swaa ye a ra sī.
⁷ Na Kusanigibun weeweenu nɔɔmɔ.
 Na maa wa ma Madianiba ba bɛrum soore.
⁸ Yinni Gusunɔ, a ka daanu mɔru mɔwa?
 Nge nim wɔkuwa a ka mɔru mɔ.
 Wee a yɔɔwa guru winu wɔllo
 nge wi u yɔɔwa tabu kɛkɛn wɔllo,
 ma ya nùn nasara wɛ.
⁹ A wunɛn tɛndu bɛri.
 Wunɛn bōri yi sāawa nge sɛɛnu.
 A tem bɛra ma daanu koka min di.
¹⁰ Guunu nù n nun wa, nu ra diiriwa.
 Gura ya nɛmɔ ka dam, ma nim wɔkun nim mu wɔki,
 mu nim kurenu kɔɔmɔ sere wɔllo.
¹¹ Sɔɔ ka suru ba yōra ye ba wunɛn guru maakinu wa
 nu ballimɔ nge yaasa, ma nu dɔɔ nge sɛɛnu.
¹² Wee a tem bukianamɔ,
 a bwesenu kɔsukumɔ ka mɔru baka.
¹³ Wee a yara
 a wunɛn tambu ka wunɛn sunɔ wi a gɔsa somiru na.
 A tɔn kɔsobun sunɔ go.
 A win bwāabu kpeerasia mam mam.
¹⁴ A yibereban sinambun winu yabura ka ben tiin sɛɛnu.
 Ba raa sun wɔrim wee ka sɛndaru nge woo bɔkɔ,
 bu ka sun yarinasia.

Ba nuku dobun kuuki m̀.
Ba s̄aru s̄a bu ka sun go b̄esen kuku yena.

¹⁵ Yinni Gusun̄, a s̄ wunen dumin w̄ll̄,
a nim w̄ku taakum̄
ge ga nim k̄̄m̄ ga w̄ki.

¹⁶ Na gen w̄kinu n̄̄m̄ too.

Ma na nanda gem gem,
nen n̄̄ ga diirim̄ b̄erum s̄.

Ma nen wasi yi w̄k̄nu w̄rim̄,
na ȳ s̄̄ na nuku sankiranun t̄ru mara
te ta wee bwese ni nu koo sun dam d̄ren s̄.

¹⁷ Figien d̄nu nu ñ ko n binu m̄.

Res̄m d̄nu nu ñ maa marum̄.
Olifin d̄nu nu ñ maa binu marum̄.
Gbea kun maa d̄̄nu w̄̄̄m̄.

Ȳ̄̄nu ka k̄̄̄ kun ko n maa w̄̄̄ ḡ̄̄w̄̄̄.

¹⁸ Adama n̄, nen nuku dobu weewa wunen Yinni Gusun̄n min di.
Na nuku dobu m̄ ȳ̄n s̄ a ra man faaba ko.

¹⁹ Wuna a s̄a nen dam.
A ra de na n s̄̄u nge n̄̄mu.

Kpa na n s̄̄im̄ guunu w̄ll̄.

Womu geniwa ba wom kowobun wirugii kua ka m̄r̄ku.

SOFONI

Sofoni u Yudaba ka Yerusalemugibu sãamã ma Gusunã u koo bu sɛɛyasia. Ma u maa tãn tukobu kirã mð be ba ka bu sikerene u nɛɛ, Yinni Gusunãn siribun tãra wee. Tãã te, nãni swãarugira. Adama amen biru, Isireliban sukum ba koo wurama Gusunãn mi kpa bu kparam Yerusalemu seeya.

Tire ten kpunaa

1. Gusunã u koo Yudaba ka Yerusalemugibu siri, wiru 1:1n di sere wiru 2:3.
2. Gusunã u koo bwese tukunu kpeerasia, wiru 2:4-15.
3. Yinni Gusunã u koo Yerusalemu seeya, wiru 3:1-20.

¹ Gari yiniwa Yinni Gusunã u Sofoni, Kusin bii sããwa Yosiasi, Amããn bii, Yudaban sina bokon bandun waati sãã. Sofoni wi, u sãawa Gedalian debubu, Amarian sikadobu, Esekiasin yãasebu.

Yinni Gusunã

u koo handunia sɛɛyasia

² Yinni Gusunã u nɛɛ,
kon kpuro kpeerasia handunia sãã.
³ Kon tãmbu ka yɛɛ ka gunãsu ka swẽɛ kpeerasia
ka sere maa tãn kãsobu ka ye ya ra bu sãkurasie.
Kon tãmbu kpuro kpeerasia handunia sãã.
Nɛ, Yinni Gusunãwa na yeni gerua.

Yinni Gusunã u koo Yudaba

ka Yerusalemugibu sɛɛyasia

⁴ Yinni Gusunã u maa nɛɛ,
kon Yudaba ka Yerusalemugibu kpuro nãma doke.
Kon bũu wi ba mð Baalin sãa yee ni nu tie kpeerasia min di.
Kon yen wirugibu ka yen yãku kowobun yĩsa go.
⁵ Be ba dii tɛeri wãllã kperi ka suru sãamã
ka be ba bãrumã ka nɛ, Yinni Gusunãn yĩsiru,
ma ba wure ba bãrumã ka ben bũun yĩsiru,
be kpurowa kon go.
⁶ Be ba man biru kisi ka be ba ku ra man kasu,
ka sere maa be ba ku ra man ben gari saawara ko,
be kpurowa kon go.
⁷ I nãã mario wi, Yinni Gusunãn wuswaaã.
Domĩ win tãru ta turuku kua.
U win yãkuru sããru kua.
U maa gãsa be ba koo tu di.
⁸ Wi, Yinni Gusunãn yãku ten tãru sãã,
u koo wirugibu ka sina bokon bibu wãri,
ka sere maa be ba tãn tukobun komanu swĩ.
⁹ Yen tãã te, be ba ku ra sãa yerun kãnnã suuku taaram kã nge bũu sããbu,
ka sere be ba ben sunãn yenu dukia yibiamã
ye ba gurama ka gbena, ka dam dibu,
be kpurowa u koo wãri.
¹⁰ Yen tãã te, ba koo wuri nã sere kãnnãwã ge ba mð Swẽɛ,
ka maa wuun wãã bera gaan mi.
Mɛya nãni swãã bakara ko n wãã guunu wãllã.

11 Bɛɛ Makitesigibu, i wuri koowo.
 Domi tenkuba kpuro ba koo kam ko.
 Be ba gobi k̄osim̄o kpuro ba koo kpeera.
 12 Yen t̄o te, u koo Yerusalemu b̄uri ka fitilanu.
 U koo t̄ambu w̄rima be ba s̄o k̄petɛɛ nge tam k̄r̄onu.
 Ma ba gerum̄o ben ḡorūo ba m̄o,
 wi, Yinni Gusun̄o u n̄ gea m̄o, u n̄ maa k̄sa m̄o.
 13 Ba koo ben arumani gura kpa ben yenusu su ko bansu.
 Ba koo dia bani ȳe s̄o ba n̄ sinam̄o.
 Ba koo res̄em duure, adama ba n̄ yen tam n̄rum̄o.

Yinni Gusun̄on t̄oru

14 Yinni Gusun̄on t̄o nanumgira ta turuku kua.
 Te wee ta wee fuuku, ta n̄ogiru sue.
 Tabu dur̄o damgii u koo kuuki ko d̄ama te.
 15 T̄o te, ta s̄awa m̄arun t̄oru.
 T̄o te, ta s̄awa nuku sankiranun t̄oru.
 Ta s̄awa kam kobun t̄oru.
 T̄o te, yam w̄kura koo tu wukiriwa nge buk̄o ka guru winu.
 16 Yen t̄o te, tabu kowobu ba koo k̄bi so
 kpa bu kuuki ko bu ka wuu si su gb̄aranu m̄o w̄ri.
 17 U koo t̄ambu nuku sankiranu k̄p̄ɛ
 kpa ba n̄ s̄im̄o nge w̄kobu.
 Domi Yinni Gusun̄awa ba torari.
 U koo de ben yem mu n̄ t̄erie nge tua,
 kpa ben gonu nu n̄ s̄a nge kubanu.
 18 Yen d̄ama te, ben sii geesu n̄ kun m̄ɛ ben wura,
 yen gaa kun k̄p̄ɛ yu bu w̄ra Yinni Gusun̄on m̄aru baka yen min di.
 Tem m̄ɛ kpuro mu koo d̄o m̄wara win m̄arun s̄o.
 U koo men t̄ambu kpuro gowa subaru s̄o.

2

I tii kawo

1 Bɛɛ sekuru sariba,
 i de i sina i bwisiku,
 2 Yinni Gusun̄on himba yu sere koora.
 Kpa t̄o te, tu ku raa b̄ɛɛ samba ko
 nge doo sako ge ga ka woo doon̄o.
 I de i sina i bwisiku
 Yinni Gusun̄on m̄aru baka yen t̄oru tu sere tunuma
 tu b̄ɛɛ deema.
 3 Bɛɛ be i tii kawo kpuro tem m̄ɛ s̄o,
 i Yinni Gusun̄o kasuo.
 Bɛɛ be i n̄n m̄em n̄owɛ,
 i gem kasuo, kpa i tii kawa.
 S̄or̄kudo i ko i yari Gusun̄on m̄arun t̄o te s̄on di.

Gusun̄on gari yi ba gerua

bwese tuku ni nu w̄a

s̄o duu yeru gian s̄o

4 Gasan tem mu koo bansu ko.
 Kpa Asikaloni yu ȳra dira.

Ba koo Asidɔdun tɔmbu gira sɔɔ sɔɔ gbɔara.
 Kpa bu Ekoronin tɔmbu seeya ben wuun di.
⁵ Bɛɛ Keretin bweseru, bɛɛ be i wɔa nim wɔkun gooro,
 i kam kuawa.
 Wunɛ maa Kanani, wunɛ wi a sɔa Filisitiban tem,
 Yinni Gusunɔ u nun gerusimɔ.
 U nɛɛ, u koo nun kpeerasia.
 Goo kun maa sinamɔ wunɛ sɔɔ.
⁶ Nim wɔkun goo te, ta koo kowa kpara yenu,
 mi kparobu ba ko n da bɔsu ba n ben yɔanu kparamɔ.
⁷ Domi saa ye sɔɔ,
 Gusunɔ, Yudaban Yinni u koo ben be ba tie kpara
 kpa u ka ben yobu wurama.
 Nim wɔkun goo te, ta koo ko begiru.
 Miya ba ko n da yaa sabenu kpare,
 kpa yoka bu kpuna Asikalonigibun dia mi.

Gusunɔn gari yi ba gerua

bwese tuku ni nu wɔa

sɔɔ yari yeru gian sɔ

⁸ U Mɔabuba ka Amɔniban wɔma nua ye ba ka win tɔmbu sekuru doke.
 Ma ba tii sua ba ben tem nɔɔ bura yenu susisia.
⁹ Yen sɔna wi, Gusunɔ Isireliban Yinni,
 wi, wi u wɔllu ka tem mɔ,
 u nɛɛ, sere ka win wɔaru, u koo de Mɔabuba bu kam ko nge Sodomugibu,
 kpa Amɔniba bu maa kam ko nge Gomɔragibu,
 ben tem mu yaka kɔsusu kpi,
 n kun mɛ mu gɔsira bɔru.
 Gɔanu kun maa kpiimɔ mi sere ka baadommaɔ.
 Win tɔn be ba tie,
 ba koo Mɔabu be, ka Amɔni be wɔri
 bu ben yɔnu gura bu tem tubi di.
¹⁰ Yeniwa Gusunɔ u koo de yu bu deema ben tii suabun sɔ
 ka sere maa ye ba wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinnin tɔmbu wɔnwa
 ba sekuru doke.
¹¹ Wi, Yinni Gusunɔ, u n ka bu wɔnwɔndu mɔ.
 U koo handunia kpuron bɔnu kam koosia.
 Baa bwese ni nu wɔa tem burenɔ,
 nu koo yiira win wuswaaɔ nin wusɔ.

Gusunɔn gari yi ba gerua

bwese tuku ni nu wɔa

sɔɔ yɛsi yɛsika gian sɔ

¹² Bɛɛ Etiopigibu, ba koo maa bɛɛ sɔkiri ka win takobi bu go.
¹³ U koo win nɔmu demie sɔɔ yɛsan nɔm geuɔ
 u Asirigibu kam koosia,
 kpa Ninifu yu ko bansu.
 Gɔanu kun maa kpiimɔ mi.
¹⁴ Yaa sabena nu koo sina mi,
 yɛɛ bwese bweseka gesi.
 Boorosu ka duuru bɛekuna nu koo kpuna furɔ si ba yen gbereba kuan sɔwɔ.

Ba koo kuuki nɔ saa fɛnɛntiban di.
 Nɔni swāara ko n wāa yen kɔnnɔwɔ.
 Domi dirun bura te ba kua ka sɛdurun dāa ta koo kɛsikira.
¹⁵ Nge mɛya wuu ge, ga koo ko,
 ge, ge ga raa tii sue mi,
 ma ga tamaa ga wāawa b̄ari yendu sɔɔ,
 ma ga tii s̄ɔmɔ ga m̄ɔ,
 gera ga kpuro kere.
 Wee ga w̄orum a ga bansu kua.
 Ga kua yɛɛn wāa yeru.
 Wi u sarɔ mi, u koo wia kowa u nɔma kpara.

3

Yerusalemugibu

ba ñ Gusunɔn gere wure

¹ B̄ruroba bɛɛ Yerusalemugibu.
 Domi i s̄awa mɛm nɔɔ sariba,
 ma i disi m̄ɔ, i dam diinam̄ɔ.
² I ku ra googii nɔ.
 I ku ra maa sɛyasiabu wure.
 I ku ra Gusunɔ bɛɛn Yinni naanɛ ko.
 I ku ra maa n̄n susi.
³ Bɛɛn sina asakp̄ɔbu ba s̄awa nge gbee sinan
 si su kukirim̄ɔ wuu ge sɔɔ.
 Ma bɛɛn siri kowobu ba maa s̄a nge yokan puruka
 ni nu ku ra d̄ianu yi bururun s̄ɔ.
⁴ Gusunɔn s̄m̄ɔbu ba s̄awa naanɛ sariba.
 Ba ku ra gere ye Gusunɔ u bu s̄ɔwa.
 Bɛɛn ȳaku kowobu ba Gusunɔn s̄aru disi dokem̄ɔ.
 Ba ku ra woodaba mɛm nɔɔwɛ.
⁵ Adama ka mɛ, Yinni Gusunɔ u wāa ka bɛɛ.
 U s̄awa gemgii, u ku ra weesu ko.
 U ra win gem terasiewa siribu sɔɔ bururu baatere.
 U ku ra t̄oru bure.
 Adama t̄n k̄soba ba k̄sa m̄ɔ, sekura kun bu m̄ɔ.
⁶ Wi, Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 u bwese girinu go,
 ma u nin gb̄aranu ka nin kuku yenu k̄suka.
 U dera goo ku ra maa s̄i nin swɛɛ sɔɔ.
 U nin wusu k̄suka, goo kun maa wāa mi.
⁷ Yera u nɛɛ, bɛɛ Yerusalemugibu, ñ n daa n̄n nasie,
 ma i win sɛyasiabu wuram̄ɔ,
 u ñ daa bɛɛn wāa yenu k̄sukum̄ɔ.
 U ñ daa maa bɛɛ sɛyasiam̄ɔ nge mɛ u kua,
 adama i ra n sɛndewa k̄san kobu sɔɔ.
⁸ Yen s̄ɔ, wi, Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 i n̄n maruo t̄ɔ t̄ɔ sɔɔ u koo se u bɛɛ w̄rima.
 Domi u ḡru doke u bwesenu ka nin sinambu menna
 u bu win m̄ru s̄ɔsi ka yen dam.
 Kpa n s̄are nge ba tem mɛ kpuro d̄ɔ doke win m̄run s̄ɔ.

Yinni Gusunɔ

u nɔɔ mwɛɛru kua

⁹ Saa ye sɔɔ, Yinni Gusunɔ u koo tɔmbun yari dɛɛrasia
kpa bu win yĩsiru soku bu nùn sã sannu.

¹⁰ Be ba nùn sãamɔ ba yarinɛ baama,
ba koo ka nùn kɛnu naawa saa Etiopin daanun gurun di.

¹¹ Yen tɔɔ te, bɛɛ win tɔmbu Isireliba,
i ñ sekuru wasi bɛɛn daa kɔsa ka bɛɛn tora ni i kua sɔɔ.
Domi u koo be ba ra tii sue bɛɛn suunu sɔɔ wuna,
kpa bɛɛn tiin tɔn biaru tu kpe win guu dɛɛrarun wɔllɔ.

¹² U koo de tɔmbu fiiko ba n wãa bɛɛn suunu sɔɔ
be ba ñ tii sue.

Ba koo win yĩsiru soku u ka bu kɔsu.

¹³ Isireli be ba tie, ba ñ maa kɔsa mɔ.

Ba ñ maa weesu mɔ.

Gari kɔsi yi ñ ko n wãa ben nɔsɔ.

Ba ko n wɛrewa,
goo kun bu baasimɔ.

*Yerusalemugibu**ba koo wurama*

¹⁴ Bɛɛ Siɔnigibu, i gɔru dobun kuuki koowo.
Bɛɛ Isireliba kpuro gesi, i nuku dobun kuuki koowo.

Bɛɛ Yerusalemugibu, i yɛɛrio
kpa i nasaran kuuki ko ka bɛɛn gɔru kpuro.

¹⁵ Yinni Gusunɔ u bɛɛn sɛɛyasiabu kpeesia bi u koo raa bɛɛ ko.

U bɛɛn yiberɛba yarinasia.

Gusunɔ sina boko, bɛɛ Isireliban Yinni, u wãa bɛɛn suunu sɔɔ.

I ñ maa kɔsa gaa wasi.

¹⁶ Yen tɔɔ te, ba koo bɛɛ Yerusalemugibu sɔ bu nɛɛ,

i ku bɛrum ko Siɔniɔ.

I ku de bɛɛn gɔma dwiiya.

¹⁷ Gusunɔ bɛɛn Yinni u wãa bɛɛn suunu sɔɔ.

U sãawa nge tabu durɔ wi u ra faaba ko.

U koo nuku doo bakabu ko bɛɛn sɔ.

U ñ maa gãanu gerumɔ yèn sɔ u bɛɛ kɪ.

U ko n nuku doo bakabu mɔ.

¹⁸ Be ba wãa nuku sankiranu sɔɔ

yèn sɔ ba ka Yerusalemu tonda,

ba wãa sekuru sɔɔ te ta bu bunimɔ nge sɔmunu,

ma ba ku ra maa win tɔɔ bakanu di,

beya u koo mennama.

¹⁹ Yen tɔɔ te, u koo be ba bɛɛ dam dimɔ wɔri,

kpa u yɛmɔbu faaba ko.

U koo be ba raa gira menna

kpa u de bu tɔmbu nuku dobu wɛ

kpa bu yĩsiru yari tem kpuro sɔɔ

mi ben baawure u raa sekuru dimɔ.

²⁰ Yen tɔɔ te, u koo de i wurama.

Saa ye sɔɔ, u koo bɛɛ menna.

Tɔmbu ba koo bɛɛ bɛɛrɛ wɛ

kpa i yĩsiru yari handunian bwesenu kpuron suunu sɔɔ

sanam mɛ u koo ka bɛɛn yobu wurama i bu wa.

Wi, Yinni Gusunɔwa u yeni gerua.

ASEE

Saa Babilonin diya Asee u wurama yorun di Yerusalemuɔ ka Yuda gabu sannu. Saa ye Yuda be, ba wurama ba wāa Yerusalemuɔ, yera ba Yinni Gusunɔn s̄a yee ten bana seewa. Adama ben hania ye, ya ra yemia ma ba s̄a yee ten bana deri wahala ye ba waamɔn s̄o saa Samarigibun min di ka sere maa ḡo te ta dua ben suunu s̄on s̄o. Yera be ba dukia m̄o, ba tii dii geenu baniamme. Saa ye s̄o, ben goo kun maa k̄iru m̄o u ka Yinni Gusunɔn s̄amburu ko. Ma Asee u seewa u Yudaba gerusi.

Yen biru u bu dam k̄em̄o bu ka bana ye se. Win gari yi s̄o, u n̄e, bu Gusunɔ m̄em n̄oɔw̄o kpa bu win s̄amburu n̄oni doke. Yera ya buram bo n kere ba n ben tiin arufaani kasu.

Tire ten kpunaa

1. S̄a yerun bana, wiru 1.
2. S̄a yee kpa ten girima, wiru 2.

S̄a yerun bana

¹ Darusi P̄eesiban sina bokon bandun w̄o yirusen suru n̄oɔba tiasen t̄o gbiikiru s̄oɔra Gusunɔ w̄allu ka tem Yinni u ka Sorobabeli Sealitielin bii, Yudaban kparo ka ȳaku kowo t̄onwero Yosue, Yosadakin bii gari kua saa win s̄om̄o Aseen n̄on di u n̄e,

² b̄e Isireliba i m̄o, saa kun tura i ka n̄en s̄a yeru bani.

³ Yen s̄ona na b̄e gari yini s̄om̄o na n̄e,

⁴ n b̄e w̄ere i n w̄a dii buranu s̄o ni ba s̄oma kua, kpa n̄en s̄a yeru ta n bansu s̄a?

⁵ Yen s̄ona n̄e, w̄allu ka tem Yinni na n̄e, i bwisikuo b̄en daa ye i m̄n s̄o.

⁶ Wee i d̄ianu duurum̄o too, adama fiikowa i ḡem̄o. I dim̄o, adama i n̄ debum̄o. I n̄orum̄o, adama b̄en n̄oru kun kpeem̄o. I ȳanu dokem̄o, adama nu n̄ b̄e wooru giramme. I n b̄en k̄osiaru mwa, ta ra doon̄ewa nge te ba doke b̄o ḡere s̄o.

⁷ Yen s̄o, n̄e, Gusunɔ w̄allu ka tem Yinni na n̄e, i bwisikuo b̄en daa ye i m̄n s̄o.

⁸ I seewo i da guur̄o i d̄a kasuma i ka n̄en s̄a yee te bani, kpa i man b̄ere w̄e. Ye s̄oɔra ko na n nuku dobu m̄o. N̄e, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁹ I tamaa i ko i d̄ianu wawa too b̄en gbean di. Adama wee fiikowa i wa. Fiiko ye i wa i ka da yenuɔ mi, ma na ye wom wure na yarinasia. Mban s̄o. Ȳen s̄o i n̄en s̄a yeru deri ta kua bansu. Ma baawure u sende u ka win tiin diru bani. N̄e, Gusunɔ w̄allu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

¹⁰ Yen s̄ona gura kun maa n̄em̄o. M̄eya tem kun maa b̄e d̄ianu w̄em̄o nge m̄e n ween̄e.

¹¹ Na dera ghebura kua b̄en tem kpuro s̄o ka guun̄o. Ma alikama ka res̄em ka olifi kpuro ya gbera. D̄ia ni tem mu ra kpiisie gesi kpuro, nu gberawa. Ma t̄ambu ka yaa sabenu n̄oni s̄ore. Ma b̄en s̄oma ye i m̄o kpuro ya kua kam.

¹² Yera Sorobabeli, Sealitielin bii, ka ȳaku kowo t̄onwero Yosue, Yosadakin bii, ka Isireli be ba tie kpuro, ba Gusunɔ ben Yinnin gari yi m̄em n̄oɔwa nge m̄e Gusunɔ u win s̄om̄o Asee s̄oɔwa u bu s̄o. Ma ba nanda wi, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

¹³ Asee, Yinni Gusunɔn ḡoro u bu s̄oɔwa ye Yinni Gusunɔ u n̄n s̄oɔwa. U n̄e, Yinni Gusunɔ u w̄a ka b̄e.

¹⁴ Ma u Sorobabeli, Yudaban kparo ka Yosue, ȳaku kowo t̄onwero ka sere Isireli be ba tie dom yamia. Ba na ba ben Yinni wi u w̄allu ka tem m̄n s̄a yee ten s̄amburu torua,

¹⁵ Darusin bandun w̄o yirusen suru n̄oɔba tiasen s̄o yenda n̄n̄ese s̄o.

2

S̄a yee kpa ten girima

- ¹ W̄on suru n̄oɔba yirusen s̄o yenda tiase s̄oɔra Yinni Gusunɔ u Asee s̄oɔwa u n̄e,

² a Sorobabeli, Sealitielin bii, Yudaban kparo, ka yāku kowo tənwerō Yosue, Yosadakin bii, ka sere Isireli be ba tie sōwō a nεε,

³ be, be ba tie sō, ben wara u sāa yee ten yellu yē ten girima gbiikaa sō. Tē, amōna ba tu waasine. Nge mε ta sāa mi, ta n sāare kam dirum ben nōni sō?

⁴ Yen sō tē, nε, Gusunō wōllu ka tem Yinni, na nεε, Sorobabeli, ka Yosue, ka Isireli be ba tie, bu tii dam kēyō, kpa bu sōmburu ko. Domi na wāa ka be.

⁵ Nge mε na bu nō mweeru kua sanam mε na bu yarama Egibitin di, nge mēya na maa bu sōmō gisō ma nεn Hunde wāa ka be. Yen sō, bu ku berum ko.

⁶ Nε, Gusunō wōllu ka tem Yinni, na n maa tēmō n ka wōllu ka tem ka nim wōku sira.

⁷ Kon bwesenu kpuro sira kpa n de bu nin dukia gea kpuro gurama bu ka na nεn sāa yeru mini. Kpa n sāa yee te girima yibia. Nε, Gusunō wōllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

⁸ Nεna na sii geesu ka wura mō.

⁹ Tē, dii ten girima ya koo yellugia kera. Miya kon tōmbu bōri yendu wē. Nε, Gusunō wōllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

Tən be ba n dεere

¹⁰ Darusin bandun wō yirusen suru nōba nnesen sō yenda nnesε sōra Yinni Gusunō u ka win sōmō Asee gari kua u nεε,

¹¹ a yāku kowobu woodan gari yini bikio a nεε,

¹² goo ù n yāku yaa bōkua win yaberun kasā, ma win yabe kasa ye, ya pēε baba, n kun mε kpee, n kun mε tam, n kun mε gum, n kun mε dīanu ganu, ba tamaa dīa ni, nu kua Yinni Gusunōginu?

Ye Asee u bu bikia mε, yera ba wisa ba nεε, aawo!

¹³ Ma Asee u maa bu bikia u nεε, goo ù n disi duura yèn sō u goru baba, ma u seewa u maa dīa ni baba, dīa nin tii nu kua disiginu?

Ma yāku kowo be, ba wisa ba nεε, oo, dīa nin tii nu disi duurawa mi.

¹⁴ Yera Asee u maa nεε, ameniwa Yinni Gusunō u gerua u nεε, nge mēya bεε Isireliba i sāa win nōni sō. Mēya maa bεen nōman sōma ya sāa. Ye i nùn wēmō kpuro, ya disi mō.

I laakari koowo saa tēn di

¹⁵ N n mēn na, i bwisikuo ye ya bεε deema n ka gisō girari i sere kpenu mēna i ka sāa yee te bani.

¹⁶ Wee bεen goo ù n seewa u alikaman sakaku yendu kasum da birarō, ma u ye so, wōkura u ra wa. U n maa seewa u tam ditiri weeraakuru kasum da resεm gama yerō, ditiri yenda u ra wa.

¹⁷ Nε, Gusunō na bεen sōmburu kam koosia. Na dera guru kpenu bεen dīanu sankā nu kōsa, nu bukusa duura. Adama ka mε, i n wuramε nεn mi. Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

¹⁸ Yen sō, i bwisikuo ye ya bεε deema n ka gisō girari saa mìn di ba ka sāa yee ten kpεεkpεεku swīi ba deri. Gisōn tōru ta sāawa wōn suru nōba nnesen sō yenda nneseru. I de i bwisiku.

¹⁹ I maa dīanu mō biranu sō? Bεen gbean dāa binuginu mara? Aawo, adama saa gisōn di, kon bεε durom kua.

Nō mweε ni Yinni Gusunō

u Sorobabeli kua

²⁰ Yinni Gusunō u kpa m ka Asee gari kua nōn mεεruse suru win sō yenda nnesε te sō u nεε,

²¹ a Sorobabeli, Yudaban kparo sōwō a nεε, nε, Yinni Gusunō kon wōllu ka tem sira.

²² Kon sinambu kpuron bandu fuka kpa n ben dam kpeesia. Kon bεen tabu keke yi dumi gawe ka be ba dua yi sō fukiri ka sere maa dumi ka yin maasōbu. Ben tii tiinεwa ba koo goona ka takobiba.

²³ Yen tã te, kon nen sãm kowo Sorobabeli, Sealitielin bii sua kpa n nùn ko nen yĩreru. Domi wiya na gãsa. Ne, Gusunã wõllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

SAKARI

Sakari ka Asee, waati tia sɔra ba ben sɔmburu kua. Adama ben gari kun sãa tia. Asee u Isireliba kirɔ kuawa bu ka Yinni Gusunɔn sãa yeru bani. Ma Sakari u gerua ye ya sia wee ye ya ka handuniagibu kpuro yã. Win kãsi dabi ni u wan sɔ, u tɔmbu kirɔ kua bu ka gɔru gɔsia. U nɛɛ, sunɔ win nɔɔ mwɛɛru Gusunɔ u kua, u koo na u bandu di kpa u tɔmbu yakia yorun di.

Sa ko kpĩ su tire ten gari bɔnu ko yiru.

Tire ten kpunaa

1. Sakarin kãsi ni u wa ka win kirɔba, wiru 1n di sere wiru 8.
2. Ye ya koo koorã sia, wiru 9n di sere wiru 14.

SAKARIN KÃSINU

Yinni Gusunɔ u win tɔmbu

sokumɔ bu wurama

¹ Darusin bandun wɔɔ yirusen suru nɔɔba itase sɔra Yinni Gusunɔ u ka win sɔmɔ Sakari, Berekian bii, Idon debubu gari kua u nɛɛ,

² nɛ, Yinni Gusunɔ na ka bɛɛn baababa mɔru kua too.

³ Yen sɔ, na bɛɛ sɔɔmɔ, i wurama nɛn mi, kpa nɛ, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni n maa wura bɛɛn mi. Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

⁴ I ku ka bɛɛn baababa weena be nɛn sɔmɔ gbiikobu ba nɛn gari sɔɔwa ba nɛɛ, bu ben daa kɔsa derio. Adama ba ñ sɔmɔ be swaa daki bu sere man mɛm nɔɔwa.

⁵ Mana bɛɛn baaba be, ba wãa tɛ. Sɔmɔ ben tii, ba wãa sere ka tɛ?

⁶ Aawo, ba gu. Ka mɛ, wooda ka gari yi na nɛn sɔmɔ be wɛ, ba yi bɛɛn baababa sɔɔwa, ma ba gɔru gɔsia ba nɛɛ, nɛ Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni na bu kua nge mɛ na gɔru doke ben daa kɔsan sɔ.

Sakari u dumi wa kãsiru sɔɔ

⁷ Darusin bandun wɔɔ yirusen suru wɔkura tiase, wi ba mɔ Sebati, win sɔɔ yenda nnese sɔra Yinni Gusunɔ u ka win sɔmɔ Sakari, Berekian bii, Idon debubu gari kua kãsiru sɔɔ.

⁸ Wee ye u wa kãsi te sɔɔ. Wɔkuru, u durɔ goo wa u dum swãa sɔni u ka yɔ dãnu ganun suunuɔ, wɔwa gaa sɔɔ. Ma dum swɛɛ ka dum bɛrɔ wurusu ka dum kaaba yi wãa win biruɔ.

⁹ Ma u bikia u nɛɛ, nɛn Yinni, mba dumi yin tubusianu.

Ma Gusunɔn gɔrado wi, u nùn sɔɔwa u nɛɛ, kon nun yi tubusia.

¹⁰ Yera u nùn sɔɔwa u nɛɛ, dumi yi, yi sãawa yi Gusunɔ u gɔrima yi ka tem bukiana.

¹¹ Ma dumi yin tii yi gɔrado wi sɔɔwa yi nɛɛ, sa tem bukiana sa wa mɛ kpuro mu wãa bɔri yendu sɔɔ.

¹² Ma gɔrado wi, u nɛɛ, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni, sere saa yerà kaa Yerusalemu ka Yudaban wuu si su tien wɔnwɔndu wa, si a ka mɔru sãa saa wɔɔ wata ka wɔkurun di.

¹³ Ma Yinni Gusunɔ u gɔrado wi wisa ka gari dori yi yi nùn gɔru yemia.

Yinni Gusunɔ

u koo kpa Yerusalemu gɔsi

¹⁴ Gɔrado wi, u maa nùn sɔɔwa u nɛɛ, a geruo a nɛɛ, ameniwa wi, Yinni Gusunɔ u gerua. U nɛɛ, u Yerusalemu ka Siɔnin kĩru mɔ ta kpã.

¹⁵ Mɛya u ka bwese ni nu tii sue mɔru mɔ.

Yellu u raa ka nu mɔru kua fiiko.

Ma nu Yerusalemu kɔsa kua.

¹⁶ Yen sɔna wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u nɛɛ, u koo Yerusalemun wɔnwɔndu ko.

Ba koo win sãa yeru bani.

Kpa bu Yerusalemun kpεεkpεεku yĩire.
 17 Win wusu su koo dukia yibu.
 U koo maa Yerusalemu nukuru yemiasia.
 Kpa u maa ye gɔsi win tiin sɔ.
 Wi, Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

2

Sakari u kɔbi nne

ka sekobu nne wa kāsiru sɔɔ

1 Sakari u nɔni seeya ma u maa kɔbi nne wa.
 2 Ma u gɔrado wi u ka nùn gari mɔ bikia u nεε, kɔbi yirà mini.
 Ma u nùn wisa u nεε, kɔbi yi yi Yudaba ka Isireliba ka Yerusalemugibu yarinasiawa mi.
 3 Yen biru, Yinni Gusunɔ u maa nùn sekobu nne sɔɔsi.
 4 Ma u nùn bikia u nεε, mba seko be, ba kobu na.
 Ma u nùn wisa u nεε, ba nawa bu ka kɔbi yi tɔya ko, kpa bu yi bɔɔku yi, yi yi Yudan tem wɔri yi mɛn tɔmbu yarinasia sere ben goo kun kpĩa u ka tii yina.

Sakari u wɛε wa kāsiru sɔɔ

5 Ye Sakari u maa mɛɛra, yera u durɔ goo wa u wɛε yĩirutii neni.
 6 Ma u nùn bikia u nεε, mana a dɔɔ.
 Ma u wisa u nεε, na dɔɔwa n Yerusalemu yĩire n ka yen dɛεbu ka yen yasum wa.
 7 Sanam mε Gusunɔn gɔrado wi u ka nùn gari mɔ, u susim wee, yera gɔrado goo u maa na u ka wiɔnɔ yinna.
 8 Ma u nùn sɔɔwa u nεε, a duka doo a aluwaasi wi sɔ a nεε, Yerusalemu ya koo ko wuu gè ba ñ maa gbāraru toosimɔ. Domi gen tɔmbu ka gen yaa sabenu koo dabia.
 9 Yinni Gusunɔ u maa nεε, u ko n sãa nge gbāra dɔɔgiru Yerusalemu yen sɔ. Mɛya u ko n maa sãa yen bεεε.

Yinni Gusunɔ u be ba raa

kpikiru da soku

10 Sakari u nεε,
 Yinni Gusunɔ u gerua u nεε,
 bεε be u raa yarinasia handunian goonu nne ye sɔɔ,
 i wurama.
 I seema i wurama saa sɔɔ yɛsan nɔm geu gian di.
 11 Bεε Yerusalemugibu, bεε be i yoru dimɔ Babiloniɔ,
 i kisirama.
 12 Domi wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u nεε,
 yeniban biru,
 Yerusalemun bεεε ya koo wurama.
 Wee u man gɔriɔ bwese ni nu bεεn yānu guran mi.
 U nεε, nù n maa bεε baba,
 ya sãawa nge win tiin nɔniya nu baba.
 13 Wee u koo nu nɔma doke
 kpa nu gɔsia bεεn yobu.
 Saa ye sɔɔra nu koo gia ma Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinniwa u man gɔrima.
 14 Wiya u nεε, bεε Yerusalemugibu, i nuku dobun kuuki koowo.
 Domi u koo na u n ka bεε wãa.
 15 Bwese dabina nu koo wura wi, Yinni Gusunɔn mi gia yen tɔɔ te,
 kpa nu ko win tɔmbu,
 kpa u n wãa ka be.
 Saa ye sɔɔra i ko i gia ma wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinniwa u man gɔrima.

16 U ko n maa Yuda mɔ tem dɛeram mɛ sɔɔ.
U koo maa Yerusalemu gɔsi.

17 Baawure u koo nɔɔ mari Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.
Domi u koo seema win wɔa yee dɛerarun di.

3

Sakari u yaku kowo wa

kāsiru sɔɔ

1 Sakari u Yosue yaku kowo tɔnwero wa u yɔ Yinni Gusunɔn gɔradon* wuswaaɔ. Ma Setam† u yɔ win nɔm geuɔ u ka nùn taarɛ wɛ.

2 Ma Yinni Gusunɔn gɔrado u Setam sɔɔwa u nɛɛ, Gusunɔ u nun gerusi wi, wi u Yerusalemu gɔsa. A n̄ yɛ ma Yosue u sɔawa nge dɔa nɔɔ ge ba wuna dɔɔn di?

3 N deema yɔa disinugina Yosue u sebua u ka yɔ gɔrado win wuswaaɔ.

4 Ma gɔrado wi, u be ba yɔ win wuswaaɔ sɔɔwa u nɛɛ, bu Yosuen yɔa disinugii ni wunɔ. Ma u Yosue sɔɔwa u nɛɛ, wee na nun wunen toranu wuna. Ma na nun tɔɔ baka yɔnu sebusia.

5 U maa wooda wɛ u nɛɛ, bu nùn dawani ye ya dɛere bɔkusio. Ma ba nùn ye bɔkusia. Ma ba nùn yɔnu sebusia. Saa ye sɔɔ, gɔrado wi, u yɔ mi.

6 U Yosue gari yini sɔɔwa u nɛɛ,

7 ameniwa wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u gerua. U nɛɛ,
à n s̄imɔ win swɛɛ sɔɔ,
ma a win woodaba mɛm nɔɔwammɛ,
wuna kaa win s̄a yeru ka ten yaaran sɔmburu kpara.
U koo nun kowa be ba win sɔmburu m̄n turo.

Yinni Gusunɔ

u koo win sɔm kowo naawa

8 Yosue, wunɛ yaku kowo tɔnwero,
wunɛ ka wunen tɔn be ba sɔ wunen wuswaaɔ,
i swaa dakio i nɔ.

Tɔn be, ba ko n gina sɔawa ȳreru wi u sisin sɔ.

Domi Yinni Gusunɔ u koo win sɔm kowo gɔrima wi u s̄a kp̄ii pɔtura.

9 Wunɛ Yosuen wuswaaɔ, u kperu garu yiimɔ.

Wuswɛɛ nɔɔba yiruwa ta mɔ.

Win tiiwa u koo yore te sɔɔ.

Kpa u tem mɛn toranu wuna sɔɔ teeru.

10 Wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u nɛɛ,

yen tɔɔ te, i ko i sokuna i nuku dobu ko b̄ari yendun sɔ b̄ɛɛn dɔa gbaanɔ.

4

Sakari u dabu wuraguu

ka dɔa ye ba m̄ olifi wa

kāsiru sɔɔ

1 Gusunɔn gɔrado wi u ka Sakari gari m̄ u na u nùn yamia nge mɛ ba ra tɔnu dom yamie.

2 Ma u nùn bikia u nɛɛ, mba a waamɔ mi.

Ma u nùn wisa u nɛɛ, wuran dabuwa na waamɔ gèn wɔllɔ ba wekeru garu s̄andi. Weke te, ta k̄aanu nɔɔba yiru mɔ. Nin wɔllɔwa ba fitilanu s̄andi tia tia. K̄aa nin min diya gum mu ra ka de fitila nin mi.

* **3:1 Yinni Gusunɔn gɔrado** - Ka Heberum ba yorua Yinni Gusunɔ tɔna. † **3:1 Setam** - Win sɔmbura u ka taarɛ da Gusunɔn wuswaaɔ.

³ Olifin dānu yiru ya wāa weke ten bōkuo. Teeru nām dwaru gia, teeru maa nām geu gia.

⁴ Ma Sakari u wure u gōrado wi bikia u nēē, yinni, mba yeniba kpuron tubusianu.

⁵ Ma Gusunōn gōrado u nēē, a ñ yen tubusianu yē?

⁶⁻¹⁰ Ma Sakari u nēē, aawo, yinni. Ma gōrado u nēē, fitila nōōba yiru ye, ya sāawa Yinni Gusunōn nōni yi yi tem bukianamō.

¹¹ Ma Sakari u maa nēē, mba olifin dānu yiru ye ya wāa dabu gen nām geuō ka gen nām dwarō min tubusianu.

¹² U maa bikia u nēē, mba olifin kāanu yiru yen tubusianu ni nu wāa dabun kāanu yiru yen bōkuo, mìn di gum kōkumō nge wura.

¹³ Yera u wisa u nēē, a ñ nin tubusianu yē?

Ma u nēē, aawo, Yinni.

¹⁴ U nùn wisa u nēē, nu sāawa tōmbu yiru be na gōsa ba nē, tem kpuron Yinni sāamō.

Nōō mwēenu Sorobabelin sō

(6b) Yera u maa nēē, wee ye Yinni Gusunō u Sorobabeli sōōmō. U nēē,
n ñ mō ka wi, Sorobabelin dam
ñ kun mē ka win yiikowa
u koo kpī u sōmburu ko.

Adama ka wi, Gusunōn Hunden dama.

Wi, wōllu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

(7) U maa nēē,

Sakari, mba n da n guu baka te ta wāa Sorobabelin wuswaaō.

Sorobabeli wi, u koo tu kōra

kpa u kpee geeru yara

te ba koo sōndi sāa yerun wii kpiirō.

Saa ye sōō, tōmbu ba koo nuku dobun kuuki ko ba n mō
anna a kpee buraru wa.

(8) Yinni Gusunō u maa Sakari sōōwa u nēē,

(9) Sorobabeliwa u dii ten kpēēkpēēku swī.

Wiya u koo maa ten bana wiru go.

Saa ye sōōra nen tōmbu ba koo gia ma nē, Gusunō wōllu ka tem Yinniwa na nun gōrima.

(10) Yen sō, bu ku sōmbu ten tore gēm

baa tà n sāan na piibu.

Ba koo nuku dobu ko

bà n wēē wa

yi ba ra ka ganān dēndabu mēeri

Sorobabelin nōmāō.

5

Sakari u tireru wa ta yōōwa

¹ Sakari u maa nōni seeya kāsiru sōō ma u tire kureru garu wa ta yōōwa.

² Ma Gusunōn gōrado u nùn bikia u nēē, mba a waamō mi.

Ma u nùn wisa u nēē, tire kureru gara na waamō ta yōōwa. Ten dēēbu sāawa gōm soonu yēndu. Ten yasum maa gōm soonu wōkuru.

³ Yera u nùn sōōwa u nēē, bōriya ta sōōwa yi yi koo yabi tem mē kpuro sōō. Ten bee tiaō, ba yoruawa ma ba koo gbēnōbu kpuro gira minin di. Bee tiaō maa ba koo be ba ra bōri weesugii ko gira.

⁴ Gusunō wōllu ka tem Yinnin tiywa u koo de bōri yi, yi na kpa yi gbēnōbun yēnusu di ka sere be ba ra ka Yinni Gusunōn yīsiru bōre kam. Miya yi koo sina yi yin wāa yeru ko kpa yi ben dirun kpēēkpēēku ka ten kpenu di.

*Sakari u tən kurə goo wa**kāsiru səə*

⁵ Gusunən gərado wi, u Sakari susi ma u nεε, a nən̄i seeyo a wa ye ya yarim wee.

⁶ Ma u nūn wisa u nεε, mba mi.

Ma u nεε, birera mi, ta yarim wee tē səə tem min tambu kpuron toranu yiba.

⁷ Sanam mε bire ten wukiritia ye ba kua ka pεεrum ya wukiara, yera u kurə goo wa u sō ten səəwə.

⁸ Ma gərado wi, u nεε, kurə wi, u sāawa toranu.

Ma u wure u kurə wi taare bire ten səəwə, ma u wukiri.

⁹ Ye u maa nən̄i seeya wəllə, yera u kurəbu yiru gabu wa kāsiru səə. Kurə be, ba kasi mə nge kpakpayε, ma woo ga yi suamə. Ma ba na ba bire te sua ba ka da wəllə.

¹⁰ Ma u gərado wi bikia u nεε, mana ba ka tu dəə.

¹¹ U nūn wisa u nεε, ba ka tu dəəwa Babilonin temə. Miya ba koo tu diru bania. Bā n tu bana ba kpa, kpa bire te, ta n wāa mi.

6*Sakari u tabu kεkε nne wa**kāsiru səə yi dumi gawe*

¹ Sakari u maa nən̄i seeya ma u tabu kεkε nne wa yi dumi gawe yi yariə guunu yirun baan di. Guu ni, nu sāawa sii ganduginu.

² Tabu kεkε gbiikaa, dum swēεya yi gawe. Yiruse, kənkərəba.

³ Itase, kaaba. Nnese, dumi yi yi bau swāasu mə.

⁴ Ma u gərado wi u ka nūn gari mə bikia u nεε, berə mi nen Yinni.

⁵ U nūn wisa u nεε, wəllun goonu nne wosa si su raa wāa Gusunə, tem kpuron Yinnin bəkuə. Siya su tē doonə.

⁶ Dum kənkərə be ba tabu kεkε yen tia gawe mi, ba dəəwa səə yēsan nəm geu gia. Ma dum kaa be, ba swīi. Adama dum bau swāasugii yi, yi dəəwa səə yēsan nəm dwaru gia.

⁷ Dum swēε yi, yi yara ma yi kana yi da yi tem bukiana. Ma gərado wi, u yi səəwa u nεε, yi doo yi tem mε bukiana.

Ma yi tem mε bukiana.

⁸ Gərado wi, u nūn soka u nεε, a mεerio a wa. Dumi yi yi da səə yēsan nəm geu gia mi, yi Gusunən mərə suresiawa bera mi.

*Ba koo Yinni Gusunən**sāa yeru seeya*

⁹ Yinni Gusunə u Sakari səəwa u nεε,

¹⁰ a yoo beni, Helidai ka Tobiya ka Yedayan kēnu məə kpa a da Yosiasi, Sofonin biin yenuə mi yoo be, ba wāa sanam mε ba tunuma Babiloniə.

¹¹ Kpa a sii geesu ka wura sua a ka sina furə ko ge kaa doke Yosue, yāku kowo tənwero, Yosadakin biin wirə.

¹² Kpa a nūn sō a nεε, ameniwa nε, Gusunə wəllu ka tem Yinni na gerua. Na nεε, goo wāa wi ba mə kp̄ii pətura.

Saa win min diya wāara koo yari

kpa u nen sāa yee te bani.

¹³ U koo sina yānu sebe,

kpa u sina win sina gənəə u tambu kpara.

Yāku kowo ko n wāa win bəkuə

kpa ba n nəə tia sāa mam mam.

¹⁴ Sina furə ge, ga ko n wāawa nε, Yinni Gusunən sāa yerə. Geya ga koo de bu Helemu ka Tobiya ka Yedaya ka Hēni, Sofonin bii yaaya.

¹⁵ Ma Sakari u nεε, be ba wāa n toma, ba koo na bu sāa yee te bani. Saa ye sōra ba koo gia ma nε, Gusunō wōllu ka tem Yinniwa na nun gōrima.

Yeni kpuro ya koo koorawa ì n nε, Gusunō bεen Yinnin gere mem nōwa mam mam.

7

Nō bōku te ba ka

Yerusalemun bansu yaayamō

¹ Darusin bandun wōō nnεse sōō, yen suru nōōba nnεse wi ba mō Kisilun sōō nnεse sōōra Yinni Gusunō u ka Sakari gari kua u nεε,

² Beteligibu ba raa Sarεεε ka Regεmu Mεleki ka gabu gōra Gusunō wōllu ka tem Yinnin sāa yerō bu ka win durom kana.

³ Kpa bu maa yāku kowobu ka win sōmōbu bikia bà n ko ba n sumōn na, kpa ba n nōō bōku wōōn suru nōōbuse kpuro sōō nge mε ba mō tεebun di.

⁴ Yera Gusunō, wōllu ka tem Yinni u Sakari sōōwa u nεε,

⁵ a yāku kowobu ka tōn be kpuro wisio a nεε,
saa wōō wata ka wōkurun di, ba ra nōō bōke
kpa ba n wāa nuku sankiranu sōō wōōn suru nōōbuse ka nōōba yiruse sōō.
Adama ba ñ ye mō bu ka man bεεε wē.

⁶ Bà n maa dimō, ba nōrumō, ben tiin sōna.

⁷ Yellu, nε, Yinni Gusunō na tōmbu kirō kua ka gari yinin bweseru nen sōmō gbiikobun min di. Saa ye sōō, Yerusalemu ka wuu si su ka ye sikerenen tōmbu ba wāa bōri yendu sōō, ma tōmba yiba sōō yēsān nōm dwaru gia ka wōwāō.

⁸⁻⁹ Gusunō wōllu ka tem Yinni u maa Sakari sōōwa u nεε, a tōn be gari yini yaayasio yi yi nεε,
bu tōmbu sirio dee dee,
kpa ba n tōn geeru ka wōnwōndu mōōsinε.

¹⁰ Bu ku gōminibu ka gobekuba
ka sōbu ka sōarobu dam dōre.
Bu ku maa ben winsim kōsa bwisikusi.

¹¹ Adama ba ñ gari yi swaa sue. Ba swaa taayawa.

¹² Ma ba ben gōrusu bōbiasia nge kpee kpikiru. Ba ñ nε, Gusunō wōllu ka tem Yinnin wooda ye swaa daki, ye na bu wē saa nen sōmōbun min di, be nen Hunde u ka gari kua. Ma ben swaa taa bi, bu man mōru kua too.

¹³ Sanam mε na bu soka, ba ñ wisa.
Yen sōna nen tii na ñ maa bu wisa
sanam mε ba man somiru kana.

¹⁴ Yen sōna na bu yarinasia bwesenu kpuron suunu sōō ni ba ñ daa yē.
Ma ba ben tem deri dirum
goo ku ra maa sare mi.

Ma tem gem mε, mu kua bansu.
Nε, Gusunō wōllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

8

Yinni Gusunō u koo

Yerusalemu wesia nge yellu

¹ Gusunō wōllu ka tem Yinni u gerua u nεε,

² nen nisinu kpā Yerusalemun sō.
Domi na ye kī gem gem.

³ Yen sōna na nεε, kon wura Yerusalemu ye sōō
kpa na n wāa mi.
Ba koo ye soku wuu gemguu.

Kpa bu maa ne, Gusunə wəllu ka tem Yinnin guu te soku guu dɛeraru.

⁴ Durə təkənu ka kurə təkənu
nu koo ka deki sīma
kpa nu na nu sina yen batumaba sɔɔ.

⁵ Bii aluwaasiba ka bii wəndiaba
ba koo yibu yen batuma be sɔɔ
ba n dweebu mɔ.

⁶ Isireli be ba tien nəni sɔɔ,
ya ko n s̄a nge ye ya kun kp̄e yu koorə.
Adama ne, Gusunə wəllu ka tem Yinni,
kon kp̄i n maamaaki ye ko.
Nɛna na yeni gerua.

⁷ Wee na nɛn tɔmbu faaba mɔ
be ba w̄a s̄ɔ yari yerə ka s̄ɔ duu yerə.

⁸ Kon ka bu wurama kpa bu sina Yerusalemə
ba n s̄a nɛn tɔmbu
kpa na n maa s̄a ben Yinni gemgii
wi u naanɛ mɔ.

⁹ Wee ye ne, Gusunə wəllu ka tem Yinni na gerua.
Na nɛɛ, i wərugəru koowo
bɛɛ be i nua gisə ye nɛn s̄aməbu ba gerua
sanam mɛ ba nɛn s̄a yee ten kp̄ɛkp̄ɛku sw̄i.

¹⁰ Domi yellu, goo ku ra win s̄amburun k̄s̄iaru wa.
Goo ku ra maa yaa sabe ni nu n̄n s̄amburu kuan k̄s̄iaru w̄ɛ.
Saa ye sɔɔ, goo ku ra yari.
Goo ku ra maa du ka b̄ari yendu yibɛɛban s̄ɔ.
Domi na tɔmbu ȳsuwa bu ka w̄arina.

¹¹ Adama t̄ɛ, na n̄ maa Isireli be ba tie kuammɛ nge mɛ na kua yellu.
Nɛ, Gusunə wəllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

¹² Kon de b̄ari yendu tu duwa tem sɔɔ kpuro.
Resɛm ya koo ma.
Gura ya koo ne
kpa tem mu d̄ianu ko.

Doma nini kpurowa kon Isireli be ba tie kua.

¹³ Bɛɛ Yudaba ka Isireliba,
wee i kua bwese te na b̄rusi bwesenun suunu sɔɔ.
Adama t̄ɛ, kon bɛɛ faaba ko
kpa i n s̄a domarugibu tɔmbun suunu sɔɔ.
Yen s̄ɔ, i ku bɛrum ko.
I de i n wərugəru mɔ.

¹⁴ Ameniwa ne, Gusunə wəllu ka tem Yinni na gerua.
Na nɛɛ, na raa ḡoru doke n bɛɛ k̄sa kua
ȳn s̄ɔ bɛɛn baababa ba nɛn m̄oru seeya.
Na n̄ daa ḡoru ḡosie n ye k̄obia.

¹⁵ Adama t̄ɛ, na ḡoru doke
n Yerusalemu ka Yudan tem kpuro gea kua.
Yen s̄ɔ, i ku bɛrum ko.

¹⁶ I ka gari yini s̄amburu koowo.
Yiya, baawure u n da win winsim gem s̄ɔ.
Kpa i n da baawure siri gem sɔɔ
i n ka w̄a b̄ari yendu sɔɔ.

¹⁷ I ku goo k̄sa kua.

I ku bāri weesugii ko.
 Domi yeniba kpurowa na tusa.
 Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

Nɔɔ bɔkurun tōru ta koo

gɔsira nuku dobun tōru

¹⁸ Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u neɛ,

¹⁹ nɔɔ bɔku ni i ra ko suru nnese sɔɔ ka suru nɔɔbuse sɔɔ ka suru nɔɔba yiruse sɔɔ ka suru wɔkuruse sɔɔ, nu koo gɔsira nuku dobun tōnu Yudaɔ. Ni sɔɔra ba ko n da tōɔ bakanu di.

Adama yeba kpuro sɔɔ, i de i gem ka bāri yendu kīa.

²⁰ Na maa wure na neɛ,

tɔmbu ba koo na Yerusalemɔ
 saa wusu dabinun di.

²¹ Wusu gasun tɔmbu ba koo gasun tɔmbu sɔ bu neɛ,
 bu da bu ne, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinnin durom kasu Yerusalemɔ
 kpa bu man sã.

²² Geema, bwese dabinu ka maa bwese ni nu dam mɔ
 nu koo na nu nen durom me kasu
 kpa nu man sã.

²³ Ne, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni na neɛ,
 yen tōɔ te, bweseru baatere sɔɔ,
 tɔmbu wɔku wɔkubu ba ko n Yuu turon yabe soo neni
 ba n mɔ, ba koo ka nùn da.

Domu ba nua ma ne, Gusunɔ na wãa ka wi.

ISIRELIBA KA BWESE TUKUNU

9

Yinni Gusunɔ

u koo bwese ni nu tie siri

¹ Amenawa Yinni Gusunɔ u gerua Hadarakin tem sɔ u neɛ,
 kon wuu ge ba mɔ Damasi siri.

Domu nen nani wãa tɔmbu sɔɔ
 nge me yi wãa Isireliban bwese keru kpuro sɔɔ.

² Kon maa Hamati ye ya wãa Damasun tem nɔɔ bura yeran tem siri
 ka Tiri ka sere maa Sidoni,
 baa me wuu sin tɔmbu ba bwisi mɔ.

³ Tiri ye, ya wãa gbãra damgirun suunu sɔɔ.
 Meya ya gobi guramɔ nge tua.

Ma ya wura guramɔ nge pɔtɔko.

⁴ Adama ne, Yinni Gusunɔ, kon ye kpuro mwa.
 Kon yen dam sure nim wɔku sɔɔ
 kpa n de yu dɔɔ mwaara.

⁵ Asikalonigibu ba koo ye wa
 kpa bu berum duura.

Kon de tem yiiri bakabu bu Gasa wari,
 kpa Ekoronigibun yiyyabu kpuro bu kam ko.
 Gasa ya koo sunɔ bia.

Goo kun ko n maa wãa Asikalonio.

⁶ Sɔbu ba koo na bu sina Asidɔduɔ.
 Kpa n Filisitiban tii suabu kpeerasia.

⁷ Ba n maa yem dimɔ.

Ba n maa bũu yaku dīanu dimɔ.

Ba koo kowa ne, Gusunən tambu nge Yudaba
kpa Ekoronigibu ba n maa sāa nen tambu
nge me Yebusiba ba kua.

⁸ Kon nen sansani gira n ka nen sāa yeru sikerena.

Kpa yiberε be ba daamə ba wuramamə bu ku raa ye wəri.

Dam dioba kun maa sarə mi.

Domi nen nənī wāa mi.

Sunə wi u ka bəri yendu sisi

⁹ Bεε Siəniḡibu, i nuku dobun kuuki koowo.

Bεε Yerusalemugibu, i yēriio nuku dobun sō.

Wee bεen sina boko u sisi bεen mi.

U sāawa gemḡii ka faaba kowo.

U n̄ tii sue.

Kεtεku buuwa u sənī.

¹⁰ Kon de tabu kεkε yi kpe Efaraimun temə

kpa dumi ka tən ni ba raa ka tabu kua yu kpeera Yerusalemuə.

Sunə wi, u koo ka bwesenu bəri yendu naawa.

U ko n bandu diiwa nim wōku geen di

sere ka nim wōku ḡiə,

saa maa daa te ba mō Efaratin di n ka da handunian goonu nne səə.

Pirisəmban karabu

¹¹ Yinni Gusunə u nεε,

nen arukawani ye na ka bεε bəkuan sō,

ma i ye sire ka yāku yaa yem,

kon bεen yobu yara dəkə kpirirun di te ta n̄ nim mə.

¹² Bεε yobu, bεε be i yīiyə bakabu mə,

i wuro bεen wusə si su ḡbāranu mə.

Na maa bεε nəəsiamə ma kon bεε domaru kua

nge yellugirun nən yiru.

¹³ Kon Yuda dendi nge tɛndu.

Kpa Efaraimu ya n sāa ten sēenu.

Yerusalemu, kon wunen bibu sua bu Gεrεkiba tabu wəri.

Kon bu kowa nge tabu durə damḡiin takobi.

¹⁴ Nε, Yinni Gusunə, kon tii sōəsi wəllə.

Nen sēu ga koo doona nge guru maakinu.

Kon kəba so,

kpa n sarama guru woo bəkə səə,

ge ga wee saa sōə yēsən nəm dwaru ḡian di.

¹⁵ Nε, Gusunə, wəllu ka tem Yinni, kon nen tambu kōsu.

Ba koo ben yiberεba kamia bu ben kpurantεenun kpenu kəsuku.

Kon de yiberε ben yem mu yari nge tam,

n̄ kun me nge yāku yaa yem me mu ra ḡbēru yibu

bu yēka yāku yerun kāanə.

¹⁶ Yen tōə te, kon nen tambu faaba ko

nge me yāa kparo u ra win yāanu faaba ko.

Ba koo balli ben temə nge kpee gobigii

ni ba mani sina furə səə.

¹⁷ Tem miya doo nəoru ka buram mu ko n wāa.

Alikama ka tam koo de aluwaasiba ka wəndiaba ba n dam mə.

10

Gusunɔ turowa sãa Yinni

¹ I Yinni Gusunɔ kanɔ u beε tom buruku gura kē.

U koo de guru woo gu na

kpa guru baka yu nε.

Kpa yakasu su kpi baama.

² Domi bũu n̄n bwāarokunu ba m̀ Terafimu nu weesu m̀.

S̄robu ba k̄asi weesuginu waam̄.

Ben dosusu su s̄awa weesu.

Sin nuku yemiasibu s̄awa kam dirum.

Yen s̄na ba sirene nge yaa sabenu.

Ba w̄n̄w̄ndu soore,

domi ba n̄ kparo m̄.

*Yinni Gusunɔ**u koo win t̄mbu yakia*

³ Yinni Gusunɔ u nεε,

na ka kparo tuko be ba n̄n t̄mbu kpare m̄ru m̀.

Be, be ba s̄a nge bonu mi, kon bu w̄rima.

Domi nε, Gusunɔ w̄llu ka tem Yinni

na n̄n t̄mbu Yudaba naawa.

Kon bu dendiwa tabu s̄a nge dum girimagia.

⁴ Ben min diȳa sinambu ba koo yari.

Kpa ba n dam m̄ nge gani ḡmburun kperu,

n̄ kun mε nge kuu bekurugirun gbere,

n̄ kun mε nge t̄n te ba ra ka tabu de.

⁵ Ba ko n s̄awa nge tabu dur̄o damgii

be ba ben yiber̄ba taakum̄ sw̄εε s̄a nge p̄t̄k̄o.

Ba koo tabu ko ȳn s̄ nε, Yinni Gusunɔ ko na n ka bu w̄a.

Ben yiber̄ be ba dumi ȳwa ba koo sekuru wa.

⁶ Kon Yudaba t̄sisia,

kpa n Isireliba w̄ra.

Kon ka bu wurama,

domi na ben w̄n̄w̄ndu m̄.

Ba ko n s̄awa nge be na n̄ daa biru kisi.

Domi n̄na na s̄a Gusunɔ ben Yinni.

Kon ben kanaru mwa.

⁷ Efaraimuba ba ko n s̄awa nge tabu dur̄o damgibu.

Ba ko n nuku dobu m̄ nge wi u tam n̄ra.

Ben bibu ba koo ye wa kpa bu nuku dobu ko.

Ba koo nuku dobu ko nε, Yinni Gusun̄n s̄.

⁸ Kon wia ko bu ka m̄n̄nama.

Domi n̄na na bu yakiam̄.

Ba koo dabia nge yellu.

⁹ Kpa n de ba n pusa bwesenun suunu s̄a.

Mi ba w̄a n toma mi,

ba ko n da man yaaye min di.

Kpa ba n w̄a mi ka ben bibu.

Yen biru, ba koo wurama.

¹⁰ Kon de bu wurama saa Egibitin di.

Kon bu m̄n̄nama saa Asirin di.

Kpa n de bu wurama Galadīo ka Libanīo.

Batuma kun bu turi.

¹¹ Ba koo nim wōku tōbura mi ba nuku sankiraru wa.

Gusunō u koo gen nim kurenu so,

kpa Nilun daarun nim mu gbera.

Asirigibun tii suabu koo kpe.

Kpa Egibitigibun bandu tu nōru ko.

¹² Kon nen tōmbu tāsisia.

Kpa ba n sīimō ka nen yīsiru.

Nε, Yinni Gusunōwa na yeni gerua.

11

Ba damgibu kāsuka

¹ Bεε Libanigibu, i bεen kōnnōsu kenio

kpa dōo u bεen dāa ye ba mō sēduru di.

² Bεε dāa ye ba mō sipεε, i weeweenu koowo.

Domi sēduruba ba wōruka.

Be ba tii sue mi, ba kpeera.

Bεε Basanin dāa bakanu, i weeweenu koowo.

Domi dāa sōo ge ba n dāa kpē bu du ga wōruka.

³ Kparobu ba wuri mō,

domi ben bεεε ya kpa.

Gbee sinansu su kukirimō,

domi Yuudenin dāa sōon bεεε ya kpa.

Kparobu yiru

⁴ Ameniwa Yinni Gusunō u Sakari sōowa. U nεε, a yāanu kparo ni ba koo go.

⁵ Be ba nu dwemō ba goomō ba n bu sεeyasiamō. Be ba maa nu dōramō ba mō, ba nε, Gusunō siara, domi ba gobi mō. Nin kparobu ba ku ra maa ka nu yinε.

⁶ Nε, Yinni Gusunō na n maa tōmbun wōnwōndu mō tem mε sōo. Kon baawure beriwa win winsim nōmuō ka win sunōn nōmuō. Ba koo ben tem arumani gurawa. Na n maa bu wōramō ben yiberēban nōmun di.

⁷ Yera Sakari u yāanu kparabu wōri ni ba koo go. Yāa niya nu kōsuru bo. Ma u kpara dēki yiru kasu. U tia soka durom, tia maa nōo tia. Ma u da u yāa ni nōori.

⁸ Suru tian baa sōo u nin kparobu ita go. Ma u ka nu tii kpara u tēmanabu kpana. Ma nin tii nu nūn tusa.

⁹ Ma u nεε, na n maa nu kparamō. Nin ni nu koo gbi, nu gbio. Ni nu koo maa tiara nu tennō.

¹⁰ Ma u win dēka ye u soka durom bōoka u ka sōosi ma u win arukawani kusia ye u raa ka bwesenu kpuro bōkua.

¹¹ Yen tōo tera u arukawani ye kusia. Ma yāa kōsu ni nu nūn mεera mi, nu gia ma Yinni Gusunōn gariya yi kooramō.

¹² Ma u bu sōowa u nεε, yā n bu wēre, bu nūn kōsiaru wēeyō, ya kun maa bu wēre, bu derio.

Yera ba sii geesun gobi tēna yīira ba nūn kōsia.

¹³ Ma Yinni Gusunō u nūn sōowa u nεε, a sii geesun gobi tēna ye ba mεera bure mi, mōmō wēeyō.

Ma u gobi yi sua u yari Gusunōn sāa yerō yi ka ko mōmōgii.

¹⁴ Yen biru, u maa win kpara dēka yiruse ye u soka nōo tia mi, bōoka u ka sōosi ma Yudaba ka Isireliban baa sōo nōo tia maa sari.

¹⁵ Yinni Gusunō u maa nūn sōowa u nεε, a kparo nge kparo gari bōkō.

¹⁶ Domi kon kparo goo seeya tem me sɔɔ, wi u kun yāanu nɔɔrimɔ ni nu gɔɔ dɔɔ. U ñ nin binu kasum dɔɔ. U ñ ni nu mɛɛra wa tim kuammɛ. Mɛya u ñ maa ni nu bwāa do nɔɔrimɔ. Adama u koo ni nu gum mən yaa tem sere ka nin kōriɔ.

¹⁷ B̄ruruwa kparo gari b̄kɔ wi u yāanu derimɔ.
Takobi yu win gāseru ka win nəm geun nɔnu kɔsukuɔ,
kpa gāse te, tu gbera kpa nɔnu ge, gu gbi.

12

Yinni Gusunɔ

u koo Yerusalemu yakia

¹ Gari yi Yinni Gusunɔ u gerua Isireliban sɔ wee.

Wi, wi u wɔllu ka tem mɔma,
ma u maa tɔnu hunde dokea

² u nɛɛ, na Yerusalemu kua nge nɔra ye ya nɛn mɔru yiba nge tam. Ya koo bwese ni nu ka ye sikerene woo tiro kp̄ɛɛ. Woo tiro ge, ga koo Yudaba kpuro nɛnɛ b̄a n Yerusalemu tarusi.

³ Tɔɔ te sɔɔ, kon ye gɔsia nge kpee bakaru. Be ba k̄i bu tu sua ba koo mɛɛra wa. Handunian bwesenu kpuro nu koo menna nu tu w̄ari.

⁴ Yen tɔɔ te, Yinni Gusunɔ u nɛɛ, kon ben dumi woo tiro kp̄ɛɛ kpa n yin maasɔbu nɔni swāaru kp̄ɛɛ, kpa n bwese tukunun dumi w̄okoru kp̄ɛɛ. Adama kon Yudaba k̄ɔsu.

⁵ Yudan wirugibu ba koo nɛɛ, Yerusalemugiba ba s̄aa ben dam nɛ, Gusunɔ ben Yinnin sɔ, nɛ wi na wɔllu ka tem mɔ.

⁶ Yen tɔɔ te sɔɔ, kon Yudaban wirugibu kowa nge d̄ɔ boko d̄aa s̄ɔwɔ, ñ kun me nge wii b̄an tɛn d̄ɔ ba s̄oka d̄ia b̄akunu sɔɔ. Ba koo bwese ni nu ka bu sikerene kamiawa mam mam. Adama Yerusalemugibu ba ko n s̄ɔwa ben temɔ.

⁷ Nɛ, Yinni Gusunɔ kon Yudaban yenusu faaba ko, kpa Dafidin yenun bɛɛɛ ka Yerusalemugibun bɛɛɛ yu ku raa Yuda be ba tiegia kera.

⁸ Yen tɔɔ te, kon Yerusalemugibu k̄ɔsu. Be sɔɔ, wi u kun daa dam mɔ, u koo dam kowa nge Dafidi. Kpa Dafidin yenugibu ba n s̄aa nge Gusunɔn gɔrado wi u ȳɔ ben wuswaaɔ.

Ba gɔɔ wooru s̄

tem me kpuro sɔɔ

⁹ Yen tɔɔ te, kon kookari ko n bwese ni kpuro go ni nu Yerusalemu w̄arim wee.

¹⁰ Kon de Dafidin yenugibu ka Yerusalemugibu ba n w̄anw̄andu mɔ kpa ba n da kanaru ko, kpa bu ḡsirama nɛn mi, nɛ wi ba yaasa s̄oka. Ba koo man sw̄isi nge w̄in bii teereru ta gu. Ba koo sw̄iwa ka nuku sankira bakanu nge w̄in bii gbiikoo u gu.

¹¹ Yen tɔɔ te, nuku sankiraru ta ko n kp̄a Yerusalemuɔ nge te ba kua Hadadirimɔɔn s̄ Megidon w̄ɔwaaɔ.

¹² Tem me kpuro sɔɔ, ba ko n gɔɔ wooru s̄ɔwa yenu ka yenu. Dafidin yenugibu, kurɔbu ka durɔbu nɛnɛm. Natanin yenugibu, kurɔbu ka durɔbu nɛnɛm.

¹³ Lefin yenugibu, kurɔbu ka durɔbu nɛnɛm. Simɛin yenugibu, kurɔbu ka durɔbu nɛnɛm.

¹⁴ Nge mɛya yenu si su maa tien t̄ambu ba ko n gɔɔ wooru s̄ nɛnɛnka, kurɔbu ka durɔbu nɛnɛm.

13

¹ Yen tɔɔ te, bwia gaa ya koo yari yu ka Dafidin yenugibu ka Yerusalemugibun toranu w̄oka.

Yinni Gusunɔ u koo

win s̄mɔ weesugibun

bwāarokunu k̄suku

² Yen t̄ō te, nε, Gusun̄ w̄allu ka tem Yinni kon b̄ūnun ȳĩsinu kpeerasia tem mε s̄ō kpa bu ku raa maa nu yaaya. Kon maa nen s̄ōm̄ weesugii be ba b̄ūu s̄āarun k̄ĩru m̄ō mi wuna.

³ Goo ù n gari weesugii m̄ò, win tundo ka win m̄ero ba koo n̄ùn s̄ōwa bu nεε, kaa gbi. Domi a weesu m̄òwa ka Yinni Gusun̄n ȳĩsiru. Kpa tundo wi, ka m̄ero wi, bu n̄ùn takobi s̄oku bu go sanam mε u gari yi m̄ò.

⁴ Yen t̄ō te, Gusun̄n s̄ōm̄bu ba koo sekuru wa ben k̄āsi weesuginun s̄ō. Bà n gari m̄ò, ba ñ maa yabe sansuginu sebum̄ō bu ka t̄ambu n̄ōni w̄ōke.

⁵ Ben baawure u koo nεεwa, u ñ s̄ā Gusun̄n s̄ōm̄ō. Wi, gbaa wukowa. Domi ba n̄ùn dwawa saa win piiburun di.

⁶ Bà n n̄ùn bikia ba nεε, mana u sere m̄εera yeni wa ye ya w̄āa win n̄ōmāō, kpa u wisi u nεε, u ye wawa win b̄ōr̄ō k̄ĩnasibun ȳenūō.

Ba koo gia ma

Gusun̄wa u s̄ā Yinni

⁷ Gusun̄, w̄allu ka tem Yinni u nεε, takobi, a nen kparo wi na kua nen b̄ōō w̄ōrio.

A n̄ùn goowo kpa ȳāanu nu yarina, kpa n ni nu kun dam m̄ō w̄ōri.

⁸ U maa nεε, bà n tem m̄en t̄ambu b̄ōnu kua suba ita, yen suba yiru ya koo gbi kpa sube tee teni tu tiara.

⁹ Kon sube tee te d̄ōō doke kpa n tu s̄ōwa nge mε ba ra sii geesu s̄ōwe. Kon tu s̄ōwawa nge mε ba ra wura s̄ōwe. Ta koo nen ȳĩsiru soku kpa n tu wurari. Kon tu s̄ō n nεε, ta s̄āawa nen t̄ambu. Kpa ten tii tu maa nεε, na s̄āawa Gusun̄ ten Yinni.

14

Yinni Gusun̄n t̄ōru

¹ Bεε Yerusalemugibu, Yinni Gusun̄n t̄ōra wee.

Ba koo b̄een ȳānu gura bu b̄ōnu ko b̄een n̄ōni biru.

² U koo bwesenu kpuro m̄enna nu ka Yerusalemu w̄ōri.

Ba koo ye mwa kpa bu yen ȳenusu d̄ōō s̄oku.

Ba koo ka yen t̄ōn kur̄ōbu kpuna ka dam.

Kpa bu yen t̄ōmbun b̄ōnu yoru m̄w̄εeri bu ka doona.

Adama ba ñ be ba tie goom̄ō.

³ Saa ye s̄ōra Yinni Gusun̄ u koo tii s̄ōsi

kpa u ka bwese ni tabu ko nge mε u ra ko tabu s̄ō.

⁴ Yen t̄ō te, u koo win naasu s̄ōndi Olifin guur̄ō te ta w̄āa Yerusalemun dee deeru, s̄ō yari yeru gia.

Olifin guu te, ta koo b̄esira suunūō

saa s̄ō yari yerun di sere s̄ō duu yer̄ō.

W̄ōwi baka ya koo yari ten suunu s̄ō.

Guu ten bee tia ya koo da s̄ō ȳēsan n̄ōm geu gia

kpa bee tia yu maa da s̄ō ȳēsan m̄ōm d̄waru gia.

⁵ Saa ye s̄ō, i ko i duki dawa win guunun w̄ōwa s̄ō.

Dom̄i w̄ōwa ye, ya ko n w̄āawa sere Atiselio.

I ko i duki suwa nge mε i raa kua

sanam mε tem ȳĩribu b̄εε deema

Osiasi Yudaban sina bokon waati.

Saa ye s̄ōra Gusun̄ nen Yinni u koo na ka win t̄ōn d̄εerobu.

⁶ Yen t̄ō te, yam bururam mu ñ ko n maa w̄āa.

Pura ya ko n w̄āa ka sere maa nim mε mu ḡōsira nge kperu.

⁷ T̄ō te, ta ko n s̄āawa nenem te Yinni Gusun̄ u ȳē.

Ba ñ wōkuru ka sō sō wunanamō.

Adama yoka, yam bururam mu koo sōsira.

⁸Yen tō te, nim gem mu koo yari Yerusalemun di

kpa mēn sukum mu koku mu da nim wōkuō

ge ga wāa sō yari yeru gia,

kpa sukum mu da nim wōku ge ga wāa sō duu yeru gia.

Nge meya n ko n sāa sō sāreru ka guran saa.

⁹Yinni Gusunōwa u ko n sāa tem kpuron sunō.

Wi turowa u ko n sāa Yinni.

Win turon yīsira tambu kpuro ba koo gia.

¹⁰Isireliban tem kpuro mu koo gōsia wōwa

saa Geban di sō yēsān nām geu gia

n ka da Rimōwō Yerusalemun sō yēsān nām dwaru gia.

Saa ye sō, Yerusalemu ya koo yīsiru yari

kpa ya n wāa yen ayerō.

Ya ko n wāawa saa kōnnō ge ba mō Benyamēen di,

n ka da kōnnō gbiikuuō,

sere ka kōnnōwō ge ba mō gani gōmbunu.

Saa maa kōsu yee te ba mō Hananēelin di,

n ka girari sina bokon resem gama yerō.

¹¹Tamba koo sina ye sō.

Ba ñ maa ye kam koosiamō.

Ya ko n wāawa bōri yendu sō.

¹²Wee nōni swāa te Yinni Gusunō u koo tambu kpēē

be ba Yerusalemu tabu wōri.

Ben wasi koo kōsiwa ba n ka sīimō.

Ben nōni yi koo kōsi ben nōni wōrusu sō,

kpa ben yari yi kōsi ben nōsō.

¹³Yen tō te, nē, Yinni Gusunō kon wahala baka doke ben suunu sō.

Kpa bu wōrina bu soona.

¹⁴Yudaba ba koo tabu ko Yerusalemuō,

kpa bu bwese tuku ni nu ka bu sikerēen dukia gurama.

Yera, wura ka sii geesu ka yāa dabinu.

¹⁵Nin dumi ka nin birakōsu

ka nin yooyoosu ka nin ketekunu

ka sere maa yaa sabe ni nu wāa mi,

kpuro nu koo dumgbeku mwaara.

Dumgbeku tia yera ya koo nu deema.

¹⁶Bwese ni nu raa Yerusalemu ye wōri,

nin ni nu tie, nu ko n da nēwa wōō baagere

nu yiira Gusunō sina bokon wuswaaō,

wi u sāa wōllu ka tem Yinni,

kpa nu Kunun tōō bakaru ko.

¹⁷Bweseru garu tā kun de

tu Gusunō sina boko wi u sāa wōllu ka tem Yinni yiira

tu sā Yerusalemuō,

gura kun nēmō ten temō.

¹⁸Egibitigibu bā kun de Yerusalemuō

bu ka Kunun tōō bakaru ko,

gura kun nēmō ben temō.

U koo bu wahala dokewa

nge bwese ni nu yina nu da

nu Kunun t̄ōo bakaru ko.

¹⁹ Nge meya u koo Egibitigibu ka bwese ni nu yina nu Kunun t̄ōo bakaru da Yerusalem̄ō kua.

²⁰ Yen t̄ōo te, ba koo dumin yangirenu s̄ōo yore bu nee, Yinni Gusun̄ōgia.

S̄aa yerun wekenu kpuro nu ko n s̄aawa nge ȳaku yerun gb̄ēa.

²¹ Wekenu kpuro nu ko n s̄aawa Gusun̄ō, w̄ollu ka tem Yinniginu Yerusalem̄ō ka Yudāō.

Be ba koo ȳakuru na,

bera ba ko n da nu sue

bu ka ben ȳaku yaa yike.

Yen t̄ōo te s̄ōo, ba ñ maa tenkuba wasi s̄aa yeru mi,

ba n ȳanu d̄aram̄ō.

MALAKI

Sa'onayā

¹ Yā kū Dikiri ò Isarailanɔne Malaki gāin dí.

² Makū Dikiri ma pì má yeáí, akū a pì ma yeáí deramεε? Makū Dikiri ma pì Isau bi Yakubu v̄ninloo? Bee kū abireo Yakubun má yei

³ ma gi Isau, akū ma a gusĩside lì gugbagaraga ũ, ma a b̄usu kè gbáranna gbēgbonno kúki ũ.

⁴ Edomu gbē p̄ino p̄i ò n̄ wētεno dúgu z̄ò, oni era ò n̄ bezĩno futε. Akū makū Dikiri Z̄ikaride ma pì: Tó ò k̄εε ò k̄ate, mani gboro, oni piñne B̄usu V̄anidenɔ, gbē kū Dikiri p̄ētē kè kúnwo ari ḡoro s̄inda p̄inkino!

⁵ Á wé ni yā p̄i e à pi Dikiri z̄ók̄o ari Isarailanɔ b̄usu lé dire kpa.

⁶ Né dì a de kpe ta akūs̄o z̄òblerii dì a dikiri kpe ta. Kū má de á De ũ, átēni ma kpe ta yá? Kū má de á Dikiri ũ, á ma v̄ina v̄i yá? Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé matēni á la. Ák̄ono sa'orino ák̄ono mé átēni ma gya bo. Adì pi: Deran o n gya b̄òo?

⁷ Kū a ma teburu gya b̄ò yāime. Adì su ma gbagbakia kū p̄oble gbās̄io. Adì pi: Deran o n gbagbaki gb̄aa l̄εε?

⁸ Kū a su sa oma kū p̄o v̄inanɔ, yā v̄ānin gweroo? Kū a sa òma kū p̄o εrenɔ kū a gyārenɔ, yā v̄ānin gweroo? À gé kpá b̄usu gbē z̄ók̄o a gwa! Á yā ni káagu yá? Ani á s̄āabu kpá yá? Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé matēni á la.

⁹ Á k̄ute kemene mà á wēnda gwa. Ama tó p̄o dí takanɔn kú á oĩ, mani sí yá? Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé matēni á la.

¹⁰ Ò pi á gb̄eke ḡεε à ma on zé tàta yā, de òsun ḡε ò té ká ma gbagbakia p̄aro. Abirekū s̄āna. Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé ma ò. Á yā ten kemene nnaro, mani á gba síro.

¹¹ Zaa ifáboki kpa ari a l̄εε kpa ma tó niḡo z̄ók̄o burino té. Oni turaretiti kpátamene oni sumene kū gba gbās̄isarinɔ gu s̄inda p̄inkia, zaakū ma tó niḡo z̄ók̄o burino té. Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé ma ò.

¹² Ama ák̄ono adì d̄oke kū ma t̄oo adì pi ma teburuu gbās̄i v̄i, akū adì sa oa kū p̄ók̄ade ginano.

¹³ Makū Dikiri Z̄ikaride ma pì: Adì pi á kpasa kū yā p̄io, akū adì l̄ézuki kea. Tó a su ma gbagba kū p̄o k̄onokunanɔ kū p̄o εrenɔ kū p̄o gyārenɔ, mani abirenɔ sí yá? Makū Dikiri makū mé matēni á la.

¹⁴ Manafikide kū à p̄o sà v̄i a kp̄asan kū à lé s̄emene, akū à ḡεε à ma gbagba kū p̄o mamberudeo a ḡene ũ, ma láari b̄ò adea. Zaakū makūme Kína z̄ók̄o ũ, ma tó dì burino naasi kū. Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé ma ò.

2

¹ Makū Dikiri Z̄ikaride ma pì: Ák̄ono sa'orino á yān dí sà.

² Tó ádi ma yā maro, tó ádi da á sw̄en à ma tó kp̄aro, mani láari boáwa de àsun ḡo arubarika v̄iro. Ma b̄oáwa se k̄ò, zaakū ádi da á sw̄en a ma tó kp̄aro.

³ À ma! Mani kp̄ak̄ē á burino á yāi, mani dikpe sa'opono gb̄ò l̄òl̄ò á ānnwa, oni á s̄éte ò á k̄óte,

⁴ Ániḡo d̄o sà kū ma yā dí d̄itéáre de ma bàka kunna kū Levi burino kpé kun. Makū Dikiri Z̄ikaride makū mé ma ò.

⁵ Ma bàka kunna kúnwo p̄i ḡun ma w̄endi kū aafiaao kp̄amma de òḡo ma v̄ina v̄i, akū ò ma v̄ina v̄i, n̄ nini k̄oko ma tó yāi.

⁶ Yādannena yāpura da ní lén, odi ékeyā ma ní lénlo. Ò táa ò kūmao kū lédokōnō kū nèsɛpurao ò gbēnō bò yā vāni gūn dasi.

⁷ À mana sa'ori gō dōna vī de gbēnō le ò yādannena ma a léi, zaakū àkūme makū Dikiri Zìkaride zìri ũ.

⁸ Àkōnō sō a zā zéa, á yādannenanō tò gbēnō fù dasi, a ma bàka kunna kū Levi burinō gbòro. Makū Dikiri Zìkaride makū mé ma ò.

⁹ Àkū ma tò ò á gya bò ma á kīa gbē sīnda pínki kīnaa, kū ádi té ma ágbairo akūsō adì gbēnō tè bo doka musu.

Yìgidena yā

¹⁰ À de ó pínki De mèn domɛɛ? À de Luda dokōnō mé à ó keɛ? Bó mé à tò odì yāfute kekōnɛɛ? O Luda bàka kunna kū ó dizinō yā gbòro.

¹¹ Yudanō yāfute kè ò yā vāni kè Isarailanō bùsun kū Yurusalemuo, zaakū ò tånagbagbarinō sè nō ũ ò Dikiri kpé kū à yeii gbāa lèo.

¹² Gbē kū à yā dí taka kè, Dikiri a kē Yakubu burinōa, bee tó díme, bee tó à sù kū gbanō Dikiri Zìkaridenɛ.

¹³ Yā plade kū adì ken dí. Adìgō sō dō àgō wiki pé, á wé'i dīgō kú Dikiri gbagbakia, kū adì wé sé à gba kū a suone gwa gbasa à sìro yāi.

¹⁴ Adì pi: Bó mé à sù kū yā dioo? Kū Dikiri mé à sèedade ũ á dagura kū n kefennakegōrō nōkpammao yāime. Zaakū n nōkpamma pìn n gbēndo kū a kō yā mà ũ, akū n yā fùtɛnɛ.

¹⁵ À de Dikiri á ke mè dokōnō ũ de á mè kū á léo gō dokōnō yāimeɛ? Bón Luda ten péa á mēdokōnōke pìi musuu? De á nēnō le ò a yā ma yāime. Abire yāi àgō á zīda kūna dō de àsun yā fute á nōkpammanero.

¹⁶ Makū Dikiri Isarailanō Luda ma pì, ma zā yìgidenan kū nō kpebonaao. Makū Dikiri Zìkaride makū mé ma ò. Àgō á zīda kūna dō, àsun yā futɛnɛro.

¹⁷ A tò Dikiri kpàsa kū á yā'onaa. Adì pi: Ó yā kpate mé à a kpàsaa? Kū adì pi vānikerinō mana Dikirinɛ, akū ní yā dī káagu yāi. Adì pi dō Luda kū adì yākpate ke kū gbēnō a zéa pì kú māmɛɛ?

3

Dikiri yākpatekegōrō zī

¹ Makū Dikiri Zìkaride ma pì: À ma! Mani ma Zìri gbare à domɛnɛ are à zé kekɛmɛnɛ. Dikiri kū adì a kīnaa wɛtɛ ni gē a kpén kānto. À ma, ma bàka kunna kāáo Malaika kū á pō dōaa pì ten su!

² Ama dí mé ani a sugōrō fō? Tó à bò gupuraa, dí mé ani fō à zɛɛ? Zaakū anigō de lán mōbaasari té bàme, lán pópipirii mōsōnō gbāna bà.

³ Ani vute à gbēnō baasa à gbāsī boñnɛ. Ani gbāsī bo Levi burinōnɛ lākū òdi ke wura kū andurufuuoone nā, gbēnō ni gbasa ò su Dikirinɛ kū gbanō a zéa.

⁴ Gōrō birea Yurusalemudenō kū Yudanō ní pínki gba ni ká Dikirigu lán yā bà, lán a zī bà.

⁵ Makū Dikiri Zìkaride ma pì: Mani suái yākpatekèkia manigō wāna mà gbē kū ò ma vīna vīronō bobo ní dàn: Pódammarinō kū zinakerinō kū gbē kū òdi la da ékeyā musunō kū gbē kū òdi gbāna mō ní zīkerinōnɛ kū gyaanōnō kū tonenō kū bōasunō.

Kpāni'ona Luda

⁶ Makū Dikiri madì litero. Abire yāin ákōnō Yakubu burinō ádi kakatɛro.

⁷ Makū Dikiri Zìkaride ma pì: Zaa á dizinō gōrōa a pā ma yānɛ á téiro. À are dōma, mani are dōáwa. Adì pi, deran óni are dōmmaa?

⁸ Bisāsiri dī kpāni o Luda yā? Ama áteni kpāni oma. Adì pi, bó musun áten kpāni omaa? Á pō kuride kū á gbanō yā musumɛ.

⁹ Á buri sīnda pínki gò láari pò ũ kù áten kpāni oma yāi.

¹⁰ À su kù pò kurideo pínki à ká ma aruzekekatēkin, de pòble gò kù ma kpén. Makū Dikiri Zìkaride makū mé ma ò. À ma lé abire musu à gwa, tó mádi musu zé wě ma arubarikaa pìsiáre a kura a kákakiro.

¹¹ Makū Dikiri Zìkaride ma pì: Mani kpá á burapò yàkarinòne de òsun á pónò kakatèro. Á geepi línò né ni wororo.

¹² Buri sīnda pínki ni pì arubarikadenò á ũ, zaakū á bùsu nigò nna. Makū Dikiri Zìkaride makū mé ma ò.

¹³ Makū Dikiri ma pì: A yā pāsì ò ma musu. Adì pì, bó yān o ò n musuu?

¹⁴ A pì zòblena Ludanè bi yā pāmè. Kù o zī kè Dikiri Zìkaride yāa akūsò o uta kasano dà a yāi, bó àreen o lèe?

¹⁵ Tera lán dí bà adì pì ìadārinò arubarikadenò ũ. Áten da yāvānikerinò mé òten zīni péte, gbě kù àdi pì Luda kipa ò òsi ká sš, yāke dì a lero.

¹⁶ Akū gbě kù ò Dikiri vīna vīnò yā ò kù kōo, akū à sá kpà n yāi à mà. Akū ò gbě kù ò Dikiri vīna vī kù òdi laasun léano tó kè dōngu takadan a are.

¹⁷ Makū Dikiri Zìkaride ma pì gòro kù ma bo kù yāo, onigò de ma pò ũ ma aruzeke ũ. Mani sùru ke kùńwo lākū gbě dì sùru ke kù a né kù áten zī kenèeo nà.

¹⁸ Áni gbě manano kù gbě vānino dōkōne sà, gbě kù òten do Ludainò kù gbě kù òten doironò.

4

Dikiri sugòro zī

¹ Makū Dikiri Zìkaride ma pì: À ma! Gòro pì ten su, anigò wāna lán tāmate bà, akūsò ìadārinò kù yāvānikerinò nigò de lán sè kori bà. Gòro pì ni n kpata n pínki, n zīni ke n òne ni gòro.

² Ákōnò kù á ma vīna vīnò sš, á surabana Ifāntē ni bo, aafia nigò kù a gupurai. Áni bote àgò vīvī lán zùne kù ò n gbáreno bà.

³ Makū Dikiri Zìkaride ma pì: Gòro kù ma bo kù yāo áni gèse pétepete gbě vāninòa, onigò de lán túbu bà á gbá gēi.

⁴ À tó doka kù ma kpà ma zòbleri Musaa zaa Orebu gò dōágu, yā kù ma dìte Isarailanòne kù yā kù ma dàńneo.

⁵ À ma! Mani annabi Ilia zīáwa ari ma sugòro zōkō vīnade gò gé ká.

⁶ Ani tó denò pò gò kù n nénòa akūsò nénò pò nigò kù n denòa. Tó lenlo, mani su mà ò pātepatē á bùsun mà lé keáre.

MATIU

Baaru nna kū Matiu kɛɛ
 Yesu Kirisi inaa 1:1-2:23
 Yahaya Da'itekɛnaa 3:1-3:12
 Yesu da'itekɛnaa 3:13-4:11
 Yesu yādannɛna Galili 4:12-18:35
 Zaa Galili ari Yurusalemu 19:1-20:34
 Yesu kunna Yurusalemu 21:1-26:13
 Yesu gana kū a vunaao 26:14-28:20

Yesu Kirisi buri bozire
(Luk 3:23-38)

- ¹ Ibrahĩ kū Daudao buri Yesu Kirisi boziren dí:
 - ² Ibrahĩ Isaaku ì,
 Isaaku Yakubu ì,
 Yakubu Yuda ì kū a v̄ninɔ kū a dakūnanɔ,
 - ³ Yuda Pɛɛzi kū Zɛrao ì kū a nɔ Tamao,
 Pɛɛzi Ezerɔnu ì,
 Ezerɔnu Ramu ì,
 - ⁴ Ramu Aminadabu ì,
 Aminadabu Nasɔ ì,
 Nasɔ Salamɔ ì,
 - ⁵ Salamɔ Bɔaza ì kū a nɔ Rahabuo.
 Bɔaza Ɔbedi ì kū a nɔ Rutuo,
 Ɔbedi Yesɛ ì,
 - ⁶ akū Yesɛ kína Dauda ì.
- Akū Dauda Sulemanu ì kū Uria nanɔ,
- ⁷ Sulemanu Reoboamu ì,
 Reoboamu Abia ì,
 Abia Asa ì,
 - ⁸ Asa Yosafata ì,
 Yosafata Yehoramun ì,
 Yehoramun Uzia ì,
 - ⁹ Uzia Yotamu ì,
 Yotamu Aza ì,
 Aza Ezekaya ì,
 - ¹⁰ Ezekaya Manase ì,
 Manase Amɔ ì,
 Amɔ Yosia ì,
 - ¹¹ Yosia Yoyakini ì kū a dakūnanɔ gɔɔ kū ò gbɛnɔ kùkù ò tà kúnwo Babilɔnu.
- ¹² Tana kū gbɛnɔ Babilɔnu gberan Yoyakini Sealatieli ì,
 Sealatieli Zɛrubabeli ì,
- ¹³ Zɛrubabeli Abiudu ì,
 Abiudu Eliakimu ì,
 Eliakimu Azɔ ì,
 - ¹⁴ Azɔ Zadɔki ì,
 Zadɔki Akimu ì,
 Akimu Eliudu ì,
 - ¹⁵ Eliudu Elɛaza ì,
 Elɛaza Matã ì,

Matā Yakubu ì,
 16 Yakubu Mariama zā Yusufu ì,
 akū Mariama Yesu kū òdi pìne Arumasihu ì.

17 Zaa Ibrahī gɔɔa ari à gèe pé Daudaa, de kū a néo kun gēro donsarime. Zaa Dauda gɔɔa ari gɔɔ kū ò tà kū gbēno Babilonu, de kū a néo kun gēro donsarime. Zaa tana kū gbēno Babilonu ari à gèe pé Arumasihua, de kū a néo kun gēro donsarime.

Yesu Kirisi inaa
(Luk 2:1-7)

18 Deran ò Yesu Kirisi ì nàndí: A da Mariama kun Yusufu nɔkpamma ũme. Ari àgɔ gé zā ke, à nò sì kū Luda Nini gbānao.

19 A gɔkpamma Yusufu bi gbē maname, à ye à wé'i daaro, akū à zèo kū áni bo a yān asiri gūn.

20 Gɔɔ kū àten laasun lé yā pìia, Dikiri malaika bò à sùà nana gūn à pìne: Dauda buri Yusufu, òsun bídi ke n nɔkpamma Mariama sena yā musuro, zaakū nò kū à sinaa bò Luda Nini kīnaame.

21 Ani né ì gɔgbē ũ, ìni tó kpáne Yesu, zaakū ani a gbēno bo ñ durunnao gūn.

22 Abirekū kè pínki, de yā kū Dikiri dà annabii gāi ke, à pì:

23 Nɔkpare lési mé ani nò sí

à né ì gɔgbē ũ,

oni tó kpáne Imanueli.

Tó pìi pì, Luda kú kúoo.

24 Kū Yusufu vù, à kè lákū Dikiri malaika dítene nà, à a nɔ pìi sè.

25 Ama adi a dɔ nɔgbē ũro ari à gèe à négɔgbē pìi ì. Akū à tó kpáne Yesu.

2

Susuneyádōrinɔ suna Yesu gwa

1 Ò Yesu ì Betilihamu Yudea busun kína Herɔdu gɔɔa. Akū susuneyádōrinɔ bò ifāboki kpa, ò sù Yurusalemu,

2 ò gbēno là ò pì: Né kū ò ì Yudano kína ũ kú máa? O a susune è ifāboki kpa, akū o su kútene.

3 Kū kína Herɔdu yā pìi mà, à bídi kè kū Yurusalemudenɔ ñ pínki.

4 À Yuda sa'orikinɔ kū lodayádannerinɔ kàkara ñ pínki, akū à ñ lá gu kū oni Arumasihu in.

5 Ò wèa ò pì: Betilihamume zaa Yudea busun. Zaakū lákū annabii kè nàndí:

6 Betilihamu kū à kú Yudano busun,

ñ kīana Yuda wētēnoiro fá.

Zaakū n gūnn kína ni bon,

kū ani do ma gbē Isarailanone are.

7 Akū Herɔdu susuneyádōrinɔ sisi asiri gūn, à susune pì bogɔɔ sānsān gbèkañma.

8 Akū à ñ gbare Betilihamu à pì: À gé à né pì baaru gbekagbeka kū laakarīio. Tó a a è, à su à omene, makū se, mani gé kútene.

9 Kū ò kína yā mà, akū ò dà zén. Akū susune kū ò è ifāboki kpa yā pìi dōñne are do ari à gèe à zè né pì kúkila.

10 Kū ò susune pìi è, ñ pɔ kè nna manamana.

11 Ò gè kpén, ò né pìi è kū a da Mariamao, akū ò kùte ò donyī kène. Akū ò ñ aruzeke àkpatinɔ wèwè, ò a gbà wura kū turaretitio kū lí'ɔ gbī nnanna.

12 Luda òñne nana gūn kū òsun bote Herɔdu kīnaaro, akū ò tà ñ busun kū zé pānde.

Gena kú Yesuo Misila

13 Ñ tanaa gbera Dikiri malaikaa bò à sù Yusufua nana gūn à pì: Ñ fute ñ né pì sé kù a dao, ñ bàà lé ñ gé kùńwo Misila, ñinigõ kú gwe ari mà su mà yā onne dɔ, zaakū Herɔdu ni né pì wete à demɛ.

14 Akū Yusufu fùte gwāani, à né pì sè kù a dao, à gèe kùńwo Misila.

15 À kú gwe ari Herɔdu gèe à gào. Abirekū kè, de yā kú Dikirii ò annabii gāi ke yāime, à pì:
Ma a né gbèse Misila.

Négõgbēno dedenaa

16 Kū Herɔdu è susuneyādõrinɔ òndõ kèare, akū a pɔ fè manamana. À susunɛ bogɔɔ taka dõ yā kú à gbèka susuneyādõrii pìnɔa yāi, akū à gbēno zì ò négõgbē kù ò kà wè pla ke kù ò kɔainɔ dède Betilihamu kù a buranɔ pínki.

17 Yā kú annabi Ilimia òo kè sà, à pì:

18 Ò wiki gbāna mà Rama,
òten ɔɔ dɔ, òten wiki pé.
Rahila teni a néno ɔɔ dɔ,
à gí ò a nèse kpátei,
zaakū ò kun doro.

Suna kù Misilao

19 Kū Herɔdu gà, akū Dikiri malaika bò à sù Yusufua Misila nana gūn

20 à pì: Ñ fute ñ né pì sé kù a dao, ñ tá kùńwo Isarailanɔ busun, zaakū gbē kù òten wete ò né pì denɔ gāga.

21 Akū à fute à né pì sè kù a dao, à tà kùńwo Isarailanɔ busun.

22 Kū à mà Akelau mé àten kí ble Yudea a de Herɔdu gēne ũ, vutena gwe vīna a kù. Luda yā òne nana gūn, akū à tà Galili busun,

23 à gèe à vùte wēte kù òdi pì Nazera gūn. Len yā kú annabinɔ òo pàpa, kù ò pì: Oni a sísi Nazera gbē.

3

Yahaya Da'itekəri waazikenaa

(Maa 1:1-8, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28)

1 Abire gbera Yahaya Da'itekərii sù Yudea gbárannan, àten waazi ke

2 à pì: À nèse lite, kpata kù à bò Luda kīnaa kà kāni.

3 A yān annabi Isaya ò yā à pì:

À baarukparii kòto ma dɔ gbárannan,
àten pi à zé keke Dikirine,
à zé térereno porone súsu.

4 Yahaya digõ pókasa kù ò tà kù lakumi káonɔ dana, àdi bára asa dɔ a pi. Kwa kù zó'iome a póble ũ.

5 Òdigõ bote Yurusalemu kù Yudea busu gu sīnda pínki kù Yoda dõrɔɔiio ògõ su a kīnaa.

6 Òdi ñ durunnanɔ o gupuraa, akū àdi ñ da'ite ke Yodan.

7 Kū Yahaya è Farisinɔ kù Sadusinɔ ten su a kīnaa dasi ò da'ite ke, akū à pìñne: Bisāsiri pitikonɔ! Dí mé à lé dàáwa à bàà sí pɔfē kù Luda ni kipańmanee?

8 À nèselitena yā ke, onigõ dõ kù a lite.

9 Kū Ibrahī de á dizi ũ, àsungõ da kù abirekū mé ani á boro. Maten oáre, Luda ni fõ à gbè dínɔ ke Ibrahī burinɔ ũ.

10 Kpása ditena línɔi kò. Luda ni lí kù àdi né mana iro zõ à zu té gūn.

11 Mateni á da'ite ke á nèselitena sèeda ũme, ama gbēke ni su ma gbera a gbāna demala, mádi ká mà a kyate sétenero. Àkū mé ani á da'ite ke kù Luda Ninio kù téo.

¹² À gbaka kūna a ɔĩ ésegbēkia. Tó à fà, ani a pòblewε ká a dǔn, ani a sàko ká té kù àdi garo gūn.

Yesu da'itekēnaa
(*Maa 1:9-11, Luk 3:21-22*)

¹³ Akū Yesu bò Galili b̀sun, à s̀ Yahaya kīnaa Yodai de à a da'ite kε.

¹⁴ Yahaya ye à gí à pì: Makū kù má de ñ ma da'ite ken n su ma kīnaa yá?

¹⁵ Akū Yesu wèa à pì: Àgõ de le gĩa, zaakū à kō s̀ kũoo le yã s̀inda pínki kēna a zéa yã. Akū à wè.

¹⁶ Kū Yesu da'ite kè, à bikù g̀nɔ. Zĩ birea ludambe wèkõa, akū à è Luda Nini ten su lán potēne bà à d̀awa.

¹⁷ Akū ò kòtoo mà bona ludambe à pì: Ma né mèn do légelege yenyiden dí, kù ma pɔ nnaa manamana.

4

Yesu yõogwanaa
(*Maa 1:12-13, Luk 4:1-13*)

¹ Akū Luda Nini g̀e kù Yesuo gbárannan de Ibilisi a yõ à gwa.

² Yesu lé yì fānantē kù gwāanio ari gɔɔɔ bupla. Kū nà teni a de,

³ akū gbēkekerii p̀i nài à pì: Tó Luda Néme n ũ, ñ pi gbè dínɔ li burodi ũ.

⁴ Yesu wèa à pì: À kú Luda yān ò pì:

Póblen bisāsiri nigõ kúo adoro,

sé yã kù Luda ten o pínki.

⁵ Akū Ibilisi a sè à g̀eɔ Luda wēten, à a zè Luda kpé m̀sõntea

⁶ à pì: Tó Luda Néme n ũ, ñ ɔ gbare n zĩdai la, zaakū à kēna Luda yān ò pì:

Ani n yã o a malaikanɔne.

Oni n sé ñ ɔĩ de ñsun g̀e sí gbèearo yã.

⁷ Yesu wèa à pì: Ò kè dɔ ò pì,

ñsun Dikiri n Luda lé ñ gwaro.

⁸ Akū Ibilisi a sè à g̀eɔ dɔ kpi lei manamana musu, à andunia kpatanɔ m̀ne pínki kù ñ aruzekεnɔ

⁹ à pì: Mani n gba adinɔ pínki, tó n kute n donyĩ kemene.

¹⁰ Akū Yesu p̀ne: Ñ gomala Setan! Zaakū ò kè Luda yān ò pì:

Ñ donyĩ kε Dikiri n Ludane

ñgõ doi ado.

¹¹ Akū Ibilisi a tò gwe sà, akū malaikanɔ s̀ ò kpai.

Yesu nana a zĩa zaa Galili
(*Maa 1:14-15, Luk 4:14-15*)

¹² Kū Yesu mà ò Yahaya kù ò dà kpésiran, akū à tà Galili.

¹³ Adi vute Nazera doro, à g̀e à vùte s̀beε sare Kapenam, Zεbuluni burinɔ kù Nafatali burinɔ b̀sun,

¹⁴ de yã kù annabi Isaya ò kε yã ò pì:

¹⁵ Zεbuluni burinɔ kù Nafatali burinɔ b̀su,

zaa ísira kpa ari Yoda bara,

Galili b̀su kù buri pāndenɔ kun p̀i,

¹⁶ ñ gbē kù ò kú gusira g̀nnɔ gupura zõkõ è,

gu d̀ b̀su kù à kú ga léi p̀i denɔne sà.

¹⁷ Zaa gɔɔ kù Yesu nà waazikēnaaa à pì: À nèεe lite, kpata kù à bò Luda kīnaa kà kani.

Yesu iba káakunɔ sisinaa
(*Maa 1:16-20, Luk 5:1-11*)

18 Kū Yesu ten do Galili sèbēei, à gbēnɔn planɔ è, v̄ini kū dakūnao, Simɔ kū òdi pi Pita kū a dakūna Anduruo. Òten táaru kpá sèbēe p̄in, zaakū sɔɔkɔnɔm̄e.

19 Akū Yesu p̄inn̄e: À mó à témai, mani á ke gbēweterinɔ ũ.

20 Zaa gwe ḡɔnɔ ò n̄ táarunɔ tòn, ò bò ò t̄ei.

21 Kū à ḡe are, à gbēnɔn pla pāndenɔ è, v̄ini kū dakūnao dɔ, Zebedi né Yamisi kū a dakūna Yuhanao. Ò kú gó'ite gūn kū n̄ de Zebedio, òteni n̄ táarunɔ kek̄e. Yesu n̄ sísi,

22 akū ò n̄ de tò gó gūn gwe ḡɔnɔ, ò bò ò t̄ei.

Yesu yādannenaa

(Luk 6:17-19)

23 Yesu diḡɔ kure Galili b̄usun, àdi yā dañne n̄ aduak̄ek̄penɔ gūn, àdi kpata kū à bò Luda k̄inaa baaru kpá, àdi gbēnɔ k̄ek̄ɔa kū gyā buri s̄inda p̄inkio.

24 A t̄s dà Siria b̄usula p̄inki, akū òdiḡɔ sun̄e kū gbē kū òten gyā buri s̄inda p̄inki kū wāwāo kenɔ kū t̄anadenɔ kū lételetegyādenɔ kū er̄enɔ, akū àdi n̄ werek̄ɔa.

25 Ò bò Galili kū W̄et̄emenkuri b̄usuuo kū Yurusalemuo kū Yudeao kū Yoda barao dasidasi ò t̄ei.

5

Arubarikadenɔm̄e Yesu ibanɔ ũ

(Luk 6:20-23)

1 Kū Yesu pari p̄inɔ è, à d̄idi s̄is̄iia. Kū à v̄ute, a ibanɔ s̄u a k̄inaa,

2 akū à nà yādannenaa à p̄i:

3 Arubarikadenɔm̄e gbē kū ò n̄ k̄iana d̄ɔnɔ ũ, zaakū kpata kū à bò Luda k̄inaa de n̄ p̄ó ũ.

4 Arubarikadenɔm̄e p̄osiradenɔ ũ, zaakū Luda ni n̄ laakari kpáteñ̄e.

5 Arubarikadenɔm̄e z̄idabusarinɔ ũ, zaakū m̄ók̄ɔnɔ mé oniḡɔ andunia v̄i.

6 Arubarikadenɔm̄e yāzede niderinɔ ũ, zaakū m̄ók̄ɔnɔ mé oni k̄ā.

7 Arubarikadenɔm̄e w̄endad̄ɔnnerinɔ ũ, zaakū Luda ni n̄ w̄enda d̄ɔ.

8 Arubarikadenɔm̄e n̄es̄epuradenɔ ũ, zaakū m̄ók̄ɔnɔ mé oni w̄é si Ludale.

9 Arubarikadenɔm̄e ib̄er̄emiderinɔ ũ, zaakū oni n̄ sísi Luda n̄énɔ.

10 Arubarikadenɔm̄e gbē kū òdi wari d̄óm̄ma n̄ yāmanak̄ena yāinɔ ũ, zaakū kpata kū à bò Luda k̄inaa de n̄ p̄ó ũ.

11 Arubarikadenɔm̄e á ũ, tó ò á s̄ōs̄, tó ò wari d̄áwa, tó ò yā v̄ani s̄inda p̄inki diáwa ma yāi.

12 À p̄onna ke à yāa dɔ, zaakū á láada z̄ók̄ɔ ludamb̄e. Len ò wari d̄ò annabi kū ò kú á ānɔa le.

Yesu ibanɔm̄e wisi ũ kū gupurao

(Maa 9:50, Luk 14:34-35)

13 Ák̄ɔnɔ mé á wisi ũ anduniane. Tó wisi i nna tà, deran oni ke nà à ḡɔ wisi ũ d̄ɔɔ? À àre ke v̄i doro, séde ò k̄óte gbēnɔ t̄aa oa.

14 Ák̄ɔnɔ mé á gupura ũ anduniane. W̄ete kū ò k̄àte s̄is̄i musu di f̄ɔ àḡɔ utenaro.

15 Òdi fitila na ò gbaka kútearo. Òdi a di a dib̄ɔɔ musum̄e, de à gu pu gbē kū ò kú ɔnnnɔne.

16 À gu pu gbēn̄e le, de ò á yāmanak̄enanɔ e ò á De kū à kú musu tó kpá.

Musa doka bɔkɔtenaa

¹⁷ Àsungɔ da ma su Musa doka kũ annabinɔ yãɔ gboronlo. Mádi su gbororo, ma su de mà papame.

¹⁸ Yápuran maten oáre, ludambe kũ zĩteo ni gẽte, ama doka pì wãnzãn fítinle ke a pɔ kete ke ni gẽtero, yã sĩnda pínki ni ke.

¹⁹ Abire yãí tó gbẽ gí yã kũ ò dìte pìnɔ dokei, bee a kũ à kĩańyĩ, tó àdi da gbẽnɔne ò ke le, ade nigɔ kĩańyĩ kpata kũ à bò Luda kĩnaa gbẽnɔ téme. Tó gbẽ kũna, tó àdi dańne le sɔ, ade nigɔ zɔkɔ kpata kũ à bò Luda kĩnaa gbẽnɔ té.

²⁰ Maten oáre, tó á yãmanakena de ludayãdannerinɔ kũ Farisinɔ pólaro, áni gẽ kpata kũ à bò Luda kĩnaa gũnlo.

Pɔfɛnaa

²¹ A mà ò pì yãdenɔne òsun gbẽ dero. Gbẽ kũ à gbẽ dèe, oni yãkpatɛ ke kãao.

²² Makũ sɔ, maten oáre, gbẽ kũ à pɔ fẽ a gbẽdakeii kà ò yãkpatɛ ke kãao. Gbẽ kũ à a gbẽdake sɔsɔ kà ò gé kãao gbãnadeno kĩnaa. Gbẽ kũ à pì a gbẽdakenɛ mìsaride sɔ kà à gẽ tén gyãwãnn.

²³ Tó n su ñ Luda gba pɔ a gbagbakia, tó n don gwe kũ n gbẽdake n yã kũna,

²⁴ ñ n gba tó sa'oki are gwe, ñ gé ñ kúte ke n adenɛ gĩa, gbasa ñ su ñ sa o sà.

²⁵ Tó n ibere ten gé kũwo yãkpatɛkekia, ñ ke likalika ñ ke kãao nna zaa zén, de àsun n kpá yãkpatɛkeriari yãí. Tó ñdi ke lero, yãkpatɛkeri pì ni n kpá dogariia, dogari ni n da kpésiran.

²⁶ Yápuran maten onne, ñni bo gwero ari ñ gé fĩna boo pínki. Bee kɔbɔ ni gɔ ténýĩro.

Zinakɛnaa

²⁷ A mà ò pì, àsun zina kero.

²⁸ Makũ sɔ, maten oáre, tó gbẽ nɔgbẽ gwà kũ laasun pãndeo, ade zina kè kãaon gwe kò.

²⁹ Tó n ɔpla wé dì tó ñ fu, ñ a bo ñ zukũna. N kurana n mègu kei mana de ò n mègu sĩnda pínki zu ténla.

³⁰ Tó n ɔpla dì tó ñ fu, ñ zɔ ñ zukũna. N kurana n mègu kei mana de n mègu sĩnda pínki tana ténla.

Yigidɛnaa

(Mat 19:9, Maa 10:11-12, Luk 16:18)

³¹ Ò pì dɔ, tó gbẽ ten gí a nanɔi, à yìgidɛtakada kpáa.

³² Makũ sɔ, maten oáre, gbẽ kũ à gí a nanɔi, tó adi ke à gɔpose kènlo, a zã pì mé àdi tó à gɔ zinakeri ú. Gbẽ kũ à nɔ kũ ò gíii sè sɔ, à zina kèn gwe.

Ladanaa

³³ A mà ò pì yãdenɔne dɔ, ò yã kũ ò sì kũ Dikirio papa, òsun fuaro.

³⁴ Makũ sɔ, maten oáre, àsun la da sero. Àsun la da kũ ludambeoro, zaakũ Luda kíblegbaame,

³⁵ ke andunia, zaakũ Luda tintimmmɛ, ke Yurusalemu, zaakũ Kína zɔkɔ wètemɛ.

³⁶ Ñsun la da kũ n mĩoro, zaakũ ñni fɔ ñ n mìkã mèn do pura kũ ke ñ a sira kũro.

³⁷ Àgɔ pi ee ke oi. Yã kũ à de abirekũla bò yã vãni gũmmɛ.

Fĩnabonaa

(Luk 6:29-30)

³⁸ A mà ò pì, ò wé fĩna bo kũ wéo, saka kũ sakaao.

³⁹ Makũ sɔ, maten oáre, àsun fĩna bo gbẽ kũ à vãni kèárearo. Tó gbẽ n sãn kè n ɔpla gasuua, ñ a do donɛ dɔ.

⁴⁰ Tó gbẽ ye à n uta lokomma yãkpatɛ ke kũwo, ñ n uta zɔkɔ tónɛ dɔ.

⁴¹ Tó gbẽ gã namma ñ aso séare kiloo do, ñ géonɛ kiloo pla.

⁴² Tó gbẽ pɔ wé kèmma, ñ kpáa. Ñsun gbẽ kũ à ye à pɔ sãkamma tẽro.

Yena iberegi
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ A mà ò pì, àg̃o ye á gbēdakei, à zā á iberegi.

⁴⁴ Makū s̃o, maten oáre, àg̃o ye á iberegi, à adua ke gbē kū òdi wé t̃ááwañe,

⁴⁵ de à g̃o á De kū à kú musu ñño ũ yāpura. Zaakū àdi ifantē bo gbē ṽaniñe kū gbē manaño ñ p̃inki, àdi legū ma taarisarideñe kū taarideño ñ p̃inki.

⁴⁶ Tó gbē kū ò yeáiño á yeñyĩ, áni láada ke le Luda k̃inaa yá? Bee be'og̃osiriño di ke leroo?

⁴⁷ Tó á gbēño adì f̃o kpákpar̃ma ñt̃ene, bó á deo gbē p̃andeñolaa? Bee kifiriño di ke leroo?

⁴⁸ Abire yāi àg̃o kun papana, lán á De kū à kú musu kun papana nà.

6

Gbadanaa

¹ À laakari ke á donỹỹakena gupuraa. Àsun ke bisāsiri wé yāiro. Tó át̃en ke le, áni láada le á De kū à kú musu k̃inaaro.

² Tó ñten gba da takasideñe, ñsun a kpákpa ke lán manafikideño bàro. Òdi ke aduakekpeño gūn kū g̃anuleaño de gbēño ñ tó nna sí yāime. Yāpuraan maten oáre, ò ñ láada lèn gwe kò!

³ M̃ok̃ñ, tó ñten gba da takasideñe, ñsun tó ñ ɔze d̃o lán ñ ɔpla ten ke ñaro.

⁴ Ñ tó ñ gbadana ke asiriyā ũ, ñ De kū à asiriyā d̃o ni a f̃ina bonne.

Aduakenaa
(Luk 11:2-4)

⁵ Tó át̃en adua ke, àsung̃o de lán manafikideño bàro. Òdig̃o ye ò adua ke zena aduakekpeño kū zérankpak̃año de gbēño ñ e yāi. Yāpuraan maten oáre, ò ñ láada lèn gwe kò!

⁶ M̃ok̃ñ, tó ñten adua ke, ñ gē ñ kpé gūn, ñ gbà tata, ñ wé ke ñ De kū à kú gwe asiri gūnwa, ñ De kū à asiriyā d̃o ni sí k̃unwo.

⁷ Tó át̃en adua ke, àsun yā b̃ote dasi lán kifiriño bàro. Òdig̃o da ñ yāb̃otena dasi gūn Luda ni sí k̃unwo.

⁸ Àsung̃o de lán ñ bàro, zaakū á De p̃o kū á a ni ṽi d̃o ari àg̃o gé gbekaa.

⁹ Àg̃o adua ke lán dí bà:

Ó De kū à kú musu,

ñ tó òg̃o d̃o kū ñ tó adona,

¹⁰ Ñ tó kpata kū à bò ñ k̃inaa bo gupuraa,

ò ñ p̃oyenỹina ke andunia gūn,

lákū òdi ke zaa musu nà.

¹¹ Ñ ó gba ú kū óni ble gbāra.

¹² Ñ ó taariño kēwá,

lákū odi kē gbē kū ò taari k̃ewereñe nà.

¹³ Ñsun tó ò fu ỹogwanaaaro,

ñ ó sí a ṽania.

¹⁴ Tó a gbēño taari k̃ēñne, á De kū à kú musu ni á p̃o k̃éáre se.

¹⁵ Tó adi gbēño taariño k̃ēñne s̃oro, á De ni á taariño k̃éáero.

Léyinaa

¹⁶ Tó á léyina s̃o, àsun ãn sisi lán manafikideño bàro. Òdi ñ ãn yākat̃e de gbēño g̃o d̃o kū ò léyina yāi. Yāpuraan maten oáre, ò ñ láada lèn gwe kò!

¹⁷ M̃ok̃ñ, tó ñ léyina, ñ ãn pípi, ñ nísi m̃amamma,

¹⁸ de gbēño sún d̃o ñ léyinaro, sé ñ De kū à kú asiri gūn baasiro. N De kū à asiriyā d̃o ni a f̃ina bonne.

*Aruzeke yā**(Luk 11:33-36, 12:33-34, 16:13)*

¹⁹ Àsun aruzeke kakaraáí andunia gūn laro, gu kŭ kòkòno dì pò yakan, póno dì dāa kpán akūsò kpānino dì gu f̄ò ò póno sétén.

²⁰ À á aruzeke kakara ludambe, gu kŭ kòkòno dì pò yakanlo, póno dì dāa kpánlo akūsò kpānino dì gu f̄ò ò póno séténlo.

²¹ Zaakŭ gu kŭ n aruzeke kún, gwen n laakarii ògò kún se.

²² Wéme mē fitila ũ. Tó n wé aafia, n mē pínki nigò gupura ũ.

²³ Tó n wé manaro s̄o, n mē pínki nigò gusira ũ. Tó gupura kŭ n kŭna de gusira ũ, gusira pì z̄òk̄s̄.

²⁴ Gbēke dì f̄ò à zò ble dikiri mēn planero, zaakŭ ani zā gbē don àgò ye gbē doi, kesò ani na gbē doa à gbē do gya bo. Áni f̄ò àgò zò ble Ludane kŭ ɔgò l̄ēl̄ero.

*Ludanaanikēnaa**(Luk 12:22-31)*

²⁵ Abire yāi maten oáre, àsun á wēndi damu ke à pi bón óni ble ke bón óni miro. Àsun mē damu ke à pi bón óni daro. Wēndi de pòblelaroo? Mē de pòkasalaroo?

²⁶ À gwa bānoa. Òdi pò t̄ro, òdi pò k̄ero, òdi pò ká d̄òo gūnlo, ama á De kŭ à kú musu dì pòble kpám̄ma. Á bēere v̄i manamana de bānoalaroo?

²⁷ Á té, dí mé ani f̄ò à a wēndi gbāna kara, bee goro do, a damukēnaa gūnn?

²⁸ Bóyāin adì pòkasa damu kee? À lāvuno gwa sēn lākŭ ò de nà. Òdi z̄i kero, òdi buu t̄aro,

²⁹ ama maten oáre, bee Sulemanu kŭ a aruzekeo, adi uta da a mana kà n ke ũro.

³⁰ Sēla kŭ à kun gbāra ani té kŭ zia, lākŭ Luda dì pò nai le nà, ákōno ludanaanikīanadeno, oni á pò o do yá?

³¹ Abire yāi àsun pòke damu ke à pi bón óni ble ke bón óni mi ke bón óni daro.

³² Kifirinon pò p̄ino pínki yā dì doñne are. Zaakŭ á De kŭ à kú musu d̄s̄ kŭ pò p̄ino k̄s̄ s̄i k̄áo,

³³ à tó kpata kŭ à bò a kīnaa kŭ a yāzedeo doáre are ḡia, ani á pò p̄ino karaáre pínki.

³⁴ Abire yāi àsun zia damu kero, zaakŭ zia a z̄ida yā d̄s̄. Goro s̄inda pínki yā'ūmmanaa m̄à.

7*K̄s̄ taari'ēnaa**(Luk 6:37-38, 41-42)*

¹ Àsun gbē taari ero, Luda ni á taari e sero.

² Zaakŭ lākŭ ndì gbē taari e nà, len Luda ni n taari e le. Zaka kŭ n ȳoñne ani ȳonne.

³ Bóyāi nten s̄eburu kŭ à da n gbēdake wén ei, akūsò nten límukutu kŭ à da n wén yā daroo?

⁴ Kŭ límukutu da n wén, à kè dera ñni pi n gbēdakenē à tó n s̄eburu kŭ à da a wén bonēe?

⁵ Manafikide! Ñ límukutu kŭ à da n wén bo ḡia, gbasa n gu e swáswa de n le n s̄eburu kŭ à da n gbēdake wén bonē.

⁶ Àsun Luda pò kpá kifirinoro, de òsun era ò á kari kero yāi.

Àsun á gbē bēerēdeno zu alēdenoero, de òsun t̄aa o'oaro yāi.

*Wékenaa**(Luk 11:9-13)*

⁷ À wé ke, Luda ni kpááwa. À wete, áni le. À gbà lé, Luda ni wéare.

⁸ Zaakŭ gbē kŭ à wé kēen òdi kpáa, gbē kŭ à wete s̄o àdi le, gbē kŭ à gbà lēen oni wēne.

⁹ Á té, dí mé ani gbè kpá a néa, tó à burodi wé kèaa?

¹⁰ Tó à kpò wé kèa sɔ, ani mlè sé à kpáa yá?

¹¹ Bee kũ á vānikεo, á pɔ mana kpana á nɛnɔa dɔ. Oni á De kũ à kú musu pɔ mana kpana gbē kũ ò wé kèanɔa pɔ o dɔ yá?

¹² À ke gbēnɔne lākũ á ye ò kéáre nà. Musa doka kũ annabinɔ yānɔ mìn gwe.

Zéle kpakoto

(Luk 13:24)

¹³ À zéle kpakoto sé. Zé kũ a lé yàasa akũ à mèporoki vī dì gé kũńwo kakatena gūmme. Abirekũn pari ten sé.

¹⁴ Zé kũ àdi gé kũńwo wèndii gũn lé kpakoto à nakɔana, akūsɔ gbē kũ ò lè ò sɛnɔn dasiro.

Gbē dɔna a yākenaaa

(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ À laakari ke annabi ékenɔi. Òdi su á kĩnaa kũ sá bárao dana, ama lewanna nàderinɔme n̄ ũ.

¹⁶ Áni n̄ dɔ n̄ yākenaaa. Òdi geepi bo lè líaro. Òdi kaka e babare láaro.

¹⁷ Lí mana dì né nna i, lí vāni dì né gina i.

¹⁸ Lí mana dì fɔ à né ginaa ìro, lí vāni dì fɔ à né nna ìro.

¹⁹ Òdi lí kũ àdi né mana iro zɔ ò zu té gūmme.

²⁰ Lemε áni n̄ dɔ n̄ yākenaaa le.

²¹ Adi ke gbē kũ àdigɔ ma sísi Dikiri, Dikiri, mé ani gē kpata kũ à bò Luda kĩnaa gũnlo, sé gbē kũ àdi ma De kũ à kú musu pɔyenyĩna keε.

²² Yākpatekegɔɔ zĩ pari ni pimεne: Dikiri, Dikiri, o Luda yā òńne kũ n tɔo bi! O tānanɔ gòmma kũ n tɔo bi! O daboyānɔ kè dasi kũ n tɔo bi!

²³ Mani pińne súsu: Má á dɔ zikiro. À gomala yāvānikerinɔ!

Kpébori gbēnɔn planɔ

(Luk 6:47-49)

²⁴ Abire yāi gbē kũ à ma yā dínɔ mà, akũ à zĩ kèa de lán gbē laakaride kũ à a kpé bò gbèea bàme.

²⁵ Kũ legũ mà, í dàgula, ìa kàka à sù kpé pìia, akũ adi létero, kũ ò a ε pète gbèea yāi.

²⁶ Gbē kũ à ma yā dínɔ mà, akũ adi zĩ kearo de lán m̀saride kũ à a kpé bò bùsu'atèa bàme.

²⁷ Kũ legũ mà, í dàgula, ìa kàka à sù kpé pìia, akũ à gbòro à lète gb̀irim.

Yesu ikoo

²⁸ Kũ Yesu yā birenɔ ò à làka, a yādannena bò pari sarε,

²⁹ zaakũ adi yā dańne lán ludayādannerinɔ bàro, à dańne kũ ikoomε.

8

Kusu werekɔanaa

(Maa 1:40-45, Luk 5:12-16)

¹ Kũ Yesu kipa s̀s̀iia, pari téi.

² Akũ kusu ke sù à kùte a arε à pì: Dikiri, tó n̄ yei, ìni fɔ n̄ ma werekɔa swáswa.

³ Yesu ɔ bò à nàa à pì: Má yei. N̄ gɔ swáswa. Zaa gwe g̀nɔ a kusu làka.

⁴ Akũ Yesu p̀ne: N̄sun o gbēke maro. N̄ gé n̄ n zĩda m̀ sa'oriine, n̄ sa'opɔ kũ Musa d̀te kpá n werekɔana sèeda ũ gbēnɔne.

Sozanɔ gbē zɔkɔ zĩkeri werekɔanaa

(Luk 7:1-10)

⁵ Kũ Yesu ten gē Kapenamũ, akũ Romu sozanɔ gbē zɔkɔ sù a kĩnaa, a wé kèa

⁶ à pì: Dikiri, ma zĩkeri wútenu bε, à k̀nɔ kũ, mè ten ũa manamana.

⁷ Akū Yesu pìne: Mani gé mà a werekōa.

⁸ Akū gbē zōkō pìi pìne: Dikiri, mádi ká ò gé ma bearo. Ñ yā o dé, ma zīkeri ni werekōa.

⁹ Zaakū makū se, ò iko vī ma musume, akū má iko vī sozanōa. Madì o ñ gbē done à gé, àdi gé. Madì o a pāndene à mó, àdi su. Madì o ma zīkeriine à adikū ke, akū àdi ke.

¹⁰ Kū Yesu yā pìi mà, à bò a sare, akū à pì gbē kū ò téinone: Yāpuran maten oáre, mádi le gbēke ma náani kè le Isarailano téro.

¹¹ Maten oáre, gbēno ni bo ifāboki kpa kū ifālete kpao dasidasi oni su pó ble kū Ibrahīo kū Isaakuo kū Yakubuo kpata kū à bò Luda kīnaa gūn.

¹² Gbē kū ò de yā ògō kú kpataa pìi gūnno sō, oni ñ zu bàai gusira gūmme. Gwen oni ó òn ò ò di ñ mīa.

¹³ Akū Yesu pì sozano gbē zōkō pìi pìne: Ñ tá be. À kenne lākū n ma náani kè nà. Akū a zīkerii pì gbāna kù gōro kùā gōno.

Yesu gyāreno werekōana dasidasi

(Maa 1:29-34, Luk 4:38-41)

¹⁴ Yesu gēe Pita bea, akū à è a nāno da wútena, àten mēwāna ke.

¹⁵ Kū à ò nà a o, akū a mè yīda kù, akū à fùte à póble kēne.

¹⁶ Kū okōsi kè, akū ò sūne kū tādano dasidasi, akū à tāna pìno gòmima kū yā'onāo, à gyāreno werekōa ñ pínki.

¹⁷ Len yā kū annabi Isaya òo kè le à pì:

À ó gbānasarike sè,

à ó gyāno kēwá.

Gbē kū ò ye ò té Yesuino

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Kū Yesu è pari kākaraai, akū à pì a ibanone: Ò bikū sèbeε bara.

¹⁹ Akū ludayādanneri ke sù à pì Yesune: Danneri, gu kū nten gén sīnda pínki manigō tēnyī.

²⁰ Yesu pìne: Gbēgbonno ñ tò vī, bānon ñ sà vī, Bisāsiri Né sō à ĩampaki vīro.

²¹ Akū ĩba pānde pìne: Dikiri, ñ tó ari ma de kpāgui gīa.

²² Akū Yesu pìne: Ñ témai. Ñ tó gēno ñ gēno vī.

Yesu zāga'īa zēnaa

(Maa 4:35-41, Luk 8:22-25)

²³ Yesu gē gó'ite gūn, akū a ĩbano tēi ò dà zēn.

²⁴ Kānto zāga'īa gbāna kāka sēbela, í ten vīvī àten kāka ñ gón. Yesu ten i o,

²⁵ akū a ĩbano nài, ò a vù ò pì: Dikiri, ñ ó sura ba, óten kakateme.

²⁶ Akū à pìne: Ludanaanikīanadeno! À kè dera á vīna vī leε? Akū à fùte à gī ĩane kū ío, akū gu kè kítikiti.

²⁷ Yā pìi bò gbē pìno sare ò pì: Gbē kpate taka burin dí? Bee ĩa kū ío dì a yā mame.

Tānāno gbarēna alēdenōa

(Maa 5:1-20, Luk 8:26-39)

²⁸ Kū Yesu bikū bara dire Gadara būsun, tādano gbēnon pla kenō bò mirano té, ò sù ò dàale. Ò pāsī manamana, gbēke di fō à bote gwero.

²⁹ Ò wiki lè ò pì: Bón ó vī kō oī, Luda Né? N su wé tāwá la ari a gōro gō kán yá?

³⁰ Alēde kpāsa zōkō kú kūnwo zā dire, òten pó ble.

³¹ Akū tāna pìno kúte kè Yesune ò pì: Tó n pēwá, ñ ó gbarē alēde kpāsa dire gūn.

³² Akū Yesu pìne: À gé. Akū ò gòmima ò gē alēdeno gūn. Akū alēde kpāsaa pìi wì kū bàao pínki, ò soro sīšigororoa, ò sī sēben, akū ò gāga í gūn gwe.

- ³³ Akū alɛdɛdārinɔ bàa lè ò gɛ̀ wɛ̀tɛ gūn, ò yā pìnɔ̀ bàbañne kū yā kū à tānadeno lèoo pínki.
³⁴ Akū wɛ̀tɛdenɔ̀ b̀tɛ ò gɛ̀e da Yesulé ń pínki. Kū ò a è, ò kùtɛ kènɛ kū à boñne ń b̀sun.

9

K̀nɔ̀de werek̀sanaa *(Maa 2:1-12, Luk 5:17-26)*

- ¹ Yesu gɛ̀ gó gūn, à èra à sèbe bikù à kà a be wɛ̀tɛa.
² Akū gbɛkenɔ̀ m̀nɛ kū k̀nɔ̀deo wútɛna gyāresɛbɔ̀n. Kū Yesu è ò a náani vī, akū à pì k̀nɔ̀de p̀inɛ: Ma gbɛ̀, n̄ laakari kpáte! N durunnaɔ̀ k̀emma.
³ Ludayādanneri kenɔ̀ kú gwe, akū ò ò n̄ n̄sɛɛ gūn ò pì: Gbɛ̀ bire ten dɔ̀ke kū Ludaoome.
⁴ Yesu n̄ laasun d̄s, akū à n̄ lá à pì: B́yāi áten laasun vāni lé á n̄sɛɛ gūnn?
⁵ Tó ma pì, a durunnaɔ̀ k̀ɛa, ke tó ma pì à fute à t́aa o, a kpate mé à aragaa?
⁶ Ma ò le de àḡ d̄s kū Bisāsiri Né durunnaɔ̀ k̀emmama iko vī z̄ite lame. Akū à pì k̀nɔ̀de p̀inɛ: N̄ fute n̄ n̄ wútɛbɔ̀ sé n̄ tá be.
⁷ Akū à fute à tà be.
⁸ Kū pari è le, vīna n̄ kū, ò Luda kū à iko bire taka kpà bisāsirinɔ̀a tó b̀.

Matiu sisinaa *(Maa 2:13-17, Luk 5:27-32)*

- ⁹ Yesu b̀o gwe, àten gɛ̀tɛ, akū à gbɛ̀ kū òdi pì Matiu è vutɛna a be'oḡosikpen. À p̀inɛ: N̄ mó n̄ t́emai. Akū à fute à t̀ei.
¹⁰ Kū Yesu ten p̀o ble a bea, be'oḡosirinɔ̀ kū kifirinɔ̀n kú gwe dasi, òten p̀o ble ḱaao kū a ìbanɔ̀ lɛlɛ.
¹¹ Kū Farisinɔ̀ è le, akū ò a ìbanɔ̀ là ò pì: B́yāi á dikiri ten p̀o ble kū be'oḡosirinɔ̀ kū kifirinɔ̀o?
¹² Kū Yesu yā p̀i mà à pì: Gbɛ̀ kū à aafia vī bàka kú kū likita yāoro, sé gyāre.
¹³ À gé à laasun lé yā kū à k̀ena Luda yān bire m̄ia ò pì: K̄s w̄endagwanaan má yei, adi ke sa'onaaɔ̀. Mádi su gbɛ̀ mananɔ̀ sísiro, sé kifirinɔ̀.

Léyīnaa *(Maa 2:18-22, Luk 5:33-39)*

- ¹⁴ Akū Yahaya Da'itekɛri ìbanɔ̀ sù ò Yesu là ò pì: À k̀e dera ók̄nɔ̀ kū Farisinɔ̀ odì lé yī, akū n̄ ìbanɔ̀ d̄i yī s̄roo?
¹⁵ Akū Yesu yā l̀k̄sañne à pì: N̄sɛri gbɛ̀nɔ̀ ni p̀osira ke ḡo kū à kú kūñwo n̄sɛ gūn yá? Oi, ama a ḡo ni su kū oni n̄sɛrii p̀i bo n̄ t́e, gbasa ò lé yī sà.
¹⁶ Gbɛ̀ke d̄i uta z̄i nambata na kū p̀ole dufuoro, zaakū a dufu ni s̄kūn à k̀k̄ore, uta z̄i f̄na ni kara.
¹⁷ Òdi s̄ew̄e dufu ká t̀uru z̄i gūnlo. Tó ò k̀e le, t̀uru ni p̀t̄ame, w̄e p̀i ni k̀ote, t̀uru ni w̄iwi. Oi, òdi s̄ew̄e dufu ká t̀uru dufu gūmme, oniḡo mana n̄ pínki.

Nénɔ̀kpare vuna kū n̄gbɛ̀ kū à ò nà Yesu utaaao *(Maa 5:21-43, Luk 8:40-56)*

- ¹⁸ Ḡo kū Yesu ten yā bireno oñne, gbānade ke sù à kùtɛ a are à pì: Ma nénɔ̀gbɛ̀ gà tera dí. N̄ mó n̄ ò naa, aniḡo kú w̄endiio.
¹⁹ Akū Yesu fute à t̀ei kū a ìbanɔ̀.
²⁰ N̄gbɛ̀ ke kú gwe, aru d̄i b̀tɛa à kà w̄e kuri aw̄ɛɛpla. À sù à ò nà Yesu uta léa a kpɛ kpa.
²¹ Zaakū à pì: Bee tó ma ò nà a utaa dé, mani werek̄sa.
²² Yesu lite à a è, akū à pì: N̄ n̄ laakari kpáte, n̄gbɛ̀! Ma náani kū n̄ k̀e mé à n̄ werek̄sa. Gwe ḡonɔ̀ n̄gbɛ̀ p̀i w̄erek̄sa.
²³ Kū Yesu kà gbānade p̀i bea, à è òten kutɛ pé, pari k̄ini d̄o.
²⁴ Akū Yesu p̀i: À á z̄ida gá. Né p̀i dí garo, àten i omɛ. Akū òten a lalandi ke.

25 Kū ò pè gbēnɔa ò bôte bàai, akū Yesu gè kpén, à né pìi kù a ɔa, akū à fùte.

26 Akū yā pì baaruu dà būsuu pìla pínki.

Vīnanɔ werekšanaa

27 Kū Yesu bò gwe, vīna gbēnɔn planɔn téi kù wikio òten pi: N ó wēnda gwa, Dauda buri!

28 Kū Yesu kà be, vīna pìnɔ nài, akū à n lá à pì: Á ma náani vī kù mani fš mà yā pì keáre yá? Ò wèa ò pì: Λεμε, Dikiri.

29 Akū à ɔ nà n wéa à pì: Àgɔ deáre lákū a ma náani kè nà.

30 Akū n wé gu è. Yesu kpàkēnyī à pì: Àsun o gbēke maro.

31 Bee kù abireo ò gèe ò a baaruu dàgula būsuu pìn pínki.

Néneatenade werekšanaa

32 Gɔɔ kù vīnanɔ ten bote, ò sù Yesune kù tånade kù a néne natenaao.

33 Kū Yesu tāna pìi gòa, akū à yā ò. Yā pìi bò pari sare ò pì: Ódi yā bire taka e Isarailanɔ būsun yāro.

34 Akū Farisinɔ pì: Àdi tāna gońma kù tånanɔ kína gbānaome.

Yesu wēndadšna gbēnɔne

35 Yesu gèe wētɔnɔa kù lakutunɔ pínki, à yā dàńne n aduakεkpenɔ gūn, à kpata kù à bò Luda kīnaa baaru nna kpàńne, à gyārenɔ wèrekša n pínki kù gbānasaridenɔ n pínki.

36 Kū à pari è, akū ò kène wēnda, zaakū ò kú bídin, ò likara lán sá kù ò dāri vīronɔ bà.

37 Akū Yesu pì a ìbanɔne: Pókēna zókɔ, ama zīkerinɔn dasiro.

38 À wé ke Buradea de à zīkerinɔ gbarε ò a pónɔ kē.

10

Yesu zīri gbēnɔn kuri awεεplanɔ ditena

(Maa 3:13-19, Luk 6:12-16)

1 Yesu a ìba gbēnɔn kuri awεεplanɔ sìsi, akū à n gba iko ò tånanɔ gońma, ò gyārenɔ werekša kù gbānasaridenɔ n pínki.

2 Zīri gbēnɔn kuri awεεpla pìnɔ tónɔn dí: Gbē káaku Simɔ kù òdi pine Pita kù a dakūna Anduruo, Zebedi né Yamisi kù a dakūna Yuhanao,

3 Filipi, Batɔlmiu, Tomasi, be'ɔgɔsiri Matiu, Alafeu né Yamisi, Tadeu,

4 Simɔ Kokaride kù Yudasi Isikarioti kù à bò a kpeo.

Yesu zīrinɔ zīnaa

(Maa 6:7-13, Luk 9:1-6)

5 Kū Yesu ten gbēnɔn kuri awεεpla pìnɔ zī, à pìńne: Àsun gé buri pāndenɔ kīnaaro. Àsun gē Samaria wētɔnɔ gūnlo.

6 À gé Isaraila kù ò sàte lán sá bànɔ kīnaa.

7 À gé àgɔ waazi ke àgɔ géo à pi: Kpata kù à bò Luda kīnaa kà kāni!

8 À gyārenɔ werekša, à gènɔ vu bona gan, à kusunɔ werekša swáswa, à tånanɔ gońma. Lákū a lè pókekpanaa sari nà, à keńne pókesinaa sari.

9 Àsun ɔgɔ da á bòkɔnlo.

10 Àsun bòkɔlokona séro ke uta plade ke kyate ke gòo, zaakū zīkerii kà à a póbile le.

11 Wēte kù áni kán sīnda pínki ke lakutu, à gbē mana wete à kipaa, àgɔ kú gwe ari à gé gēo zéla.

12 Tó a gē ɔnn, à fɔɔ nna kpáńma.

13 Tó ɔndenɔ kà, à fɔɔ nna ni gōńne. Tó odi ká sōro, á fɔɔ nna ni era à sukpaáwa.

14 Gu kũ odi gbānake kpáái ke odi sã kpá á yáiro, à bo ɔn ke lakutu pìi gũn à lukutẽ warawara á gbānɔa.

15 Yápuran maten oáre, yákpatekegɔɔ zĩ wétāmmāna kũ Ɔɔɔmu kũ Gɔmɔradenɔ ni le nigɔ sãna de wẽte pìi denɔ póla.

*Yā kũ ani Yesu ibanɔ le onnenaa
(Maa 13:9-13, Luk 21:12-17)*

16 Mateni á zĩ lán sãnɔ bà lewānnanɔ téme. Àgɔ laakari vĩ lán mlẽnɔ bà, àgɔ de yákekerisaridenɔ ũ lán potẽnɔnɔ bà.

17 À laakari ke bisāsirinɔi, zaakũ oni á kũkũ ò á na yákpatekerinɔne n̄ ɔi, oni á gbēgbē n̄ aduakekpenɔ gũn.

18 Oni gé kãáo bũsu gbē zɔkɔnɔ kũ kínanɔ kĩnaa ma yāi. Ánigɔ deñne ma sèedadɔnɔ ũ kũ buri pāndenɔ.

19 Tó ò á kpárímma, àsun yā kũ áni o damu kero ke yā kũ áni lírĩmma. Zĩ kũa Luda mé ani yā kũ áni o da á lén.

20 Adi ke ákɔnɔ mé áni yā oro, á De Nini mé ani yā da á lén.

21 Vĩni kũ dakũnanɔ ni kɔ kpárímma ò de. Denɔ ni bo n̄ n̄nɔ kpe. N̄nɔ ni bo n̄ denɔ kũ n̄ danɔ kpe ò n̄ de.

22 Gbē s̄inda pínki ni zãágu ma yāi, ama gbē kũ à zena gbāna ari a gɔɔ léa ni surabana le.

23 Tó òten wé tãáwa wẽte ken, à bàa lé à tá a pānden. Yápuran maten oáre, áni gé Isarailanɔ bũsu wẽtenɔ gũn à láka pínkiro, Bisāsiri Né ni gĩnake à su.

24 Ìbaa dìgɔ de a dannerilaro. Zĩrii dìgɔ de a dikirilaro.

25 Tó ìba a yādanneri lenaa lè ke tó zĩri a dikiri lenaa lè, abirekũ mò le. Tó ò tó kpà ɔn bedene Belezebubu, tó kũ a vāni de abirekũlan oni kpá a ɔndenɔne.

*Zena kũ Yesuo gbẽnɔ are
(Luk 12:2-9)*

26 Àsun vĩna keñnero. Póke kun utena kũ ani bo gupuraa. Asiriyā ke kun kũ oni gí d̄širo.

27 À yā kũ maten oáre gusiran o gupuraa. À yā kũ átɛn ma á sã gũn kpàkpa ke gānulea.

28 Gbē kũ òdi mè kakate, ama òdi f̄ ò nini d̄eronɔ, àsun vĩna keñnero. À vĩna ke Ludane, kũ ani f̄ ò nini kũ m̄eɔ kakate té gũn pínki.

29 Òdi bāntoro m̄en pla yía kɔbɔ donloo? Ama n̄ ke dì léte zĩte á De yād̄naa sariro.

30 Bee á m̄ikānɔ, à a lé d̄š.

31 Abire yāi àsun vĩna kero. Á bèere de bāntoro dasinɔla.

32 Gbē kũ à zè kũmao gbẽnɔ are, mani ze kãao ma De kũ à kú musu are.

33 Gbē kũ à ledi kpāmai gbẽnɔ are s̄, mani ledi kpái ma De kũ à kú musu are.

*Kēkēkōana Yesu yāi
(Luk 12:51-53, 14:26-27)*

34 Ásungɔ da ma su de gbẽnɔ gɔ nna kũ k̄o andunia gũnnlo. Mádi su de gbẽnɔ gɔ nna kũ k̄o yāinlo, sé futena kũ k̄o.

35 Ma sume, de gōgbē bo a de kpe, nōgbē bo a da kpe, nōzāre bo a zā da kpe.

36 Gbē bedenɔ ni gɔ a iberenɔ ũ.

37 Gbē kũ à ye a de ke a dai demala dí ká àgɔ de ma ìba ũro. Gbē kũ à ye a n̄égōgbē ke a nōgbēi demala dí ká àgɔ de ma ìba ũro.

38 Gbē kũ adi a lígbāndurukpana sé àgɔ téomairo, ade dí ká àgɔ de ma ìba ũro.

39 Gbē kũ à a w̄endi kũna, ade ni kurai. Gbē kũ à ḡi a w̄endiii ma yāi s̄, ade nigɔ w̄endi v̄i.

Láada yǎ

⁴⁰ Gbē kū à á sí ma simε. Gbē kū à ma si sǎ, ade gbē kū à ma zǐ simε.

⁴¹ Gbē kū à annabii si a annabikε yǎi ni annabi láada le. Gbē kū à gbē mana si a manakε yǎi ni gbē mana láada le.

⁴² Bee í yǐdan, gbē kū à né dínɔ doke gbà ma ìbake yǎi, yǎpuran maten oáre, ade ni kura a láadairo.

11*Yahaya Da'itekεri zǐrinɔ
(Luk 7:18-35)*

¹ Kū Yesu yǎ birenɔ dà a ìba gbēnɔn kuri awεεplanɔnε à làka, à bò gwe, à gèε waazi ke ñ wētεnɔ gūn, àten yǎ dañnε.

² Zaa kpésiran Yahaya Kirisi yǎkenanɔ mà, akū à a ìba kenɔ zǐ

³ ò a la, àkū mé à gbē kū ani su ũ yá, ke ògǔ wé dɔ gbē pǎndeimε?

⁴ Akū Yesu wémma à pì: À gé yǎ kū átεn ma átεn e gbǎ Yahayanε à pi,

⁵ vǐnanɔ ten gu e, εrenɔ ten tǎa o, kusunɔ ten werekǎa, sǎtonɔ ten yǎ ma, gènɔ ten vu, takasidenɔ ten baaru nna waazi ma.

⁶ Arubarikademε gbē kū àdi fu ma yǎaro ũ.

⁷ Kū Yaaya zǐrinɔ tà, Yesu Yahaya yǎ ò parinε à pì: Bón a ge gwa gbárannan? Kàpa kū ìa ten yǐgǎn yá?

⁸ Bón a ge gwa sàa? Gbē kū à pókasa zǎnε danan yá? Pókasanadarinɔ dìgǔ kú kǐnabeame.

⁹ Bón a ge gwa sàa? Annabiin yá? Lemε! Maten oáre, à de annabila se.

¹⁰ Zaakū Yahayan ò a yǎ kè Luda yǎn ò pì: Mani ma zǐri gbare n ã de à zé kekennε.

¹¹ Yǎpuran maten oáre, nɔgbē né'inaa gūn gbēke dí bo à kà Yahaya Da'itekεri ũro. Bee kū abireo gbē kū à de gbē kpede ũ kpata kū à bò Luda kǐnaa gūn deala.

¹² Zaa gɔrɔ kū Yahaya Da'itekεrii nà waazikenanaa ari suna gbǎa, òten kǔde ke ò gē kpataa pìn, akū kùgbānadεnɔ ten gēn.

¹³ Musa kū annabinɔ pínki gǐnake ò a yǎ ò ari à gèε pé Yahayaa.

¹⁴ Tó áni fǔ à sí, Yahaya pì mé à Iliasu kū ò pì ani su ũ.

¹⁵ Gbē kū à sǎ vǐ à yǎ pì ma.

¹⁶ Bón mani gbǎragbēnɔ lekǎaoo? Ò de lán né kū ò kú εte gūnnɔ bà òten lé zukǔi

¹⁷ òten pì:

O kutεε pèáre, ádi ũ wǎro,

o wēnda lèε siáre, ádi óɔ dɔro.

¹⁸ Zaakū Yahaya sù, adi burodi sóro, adi wē miro, akū ò pì tǎnademε.

¹⁹ Kū Bisāsiri Né sù, àdi pókble, àdi í mi, akū ò pì: Guturu wēmiriimε, be'ogɔsirinɔ kū kifirinɔ gbēnname! Ama òdi òndǔ dǔ a yǎkenaaamε.

*Yesu zukakana wētε kenɔ denɔ
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Akū Yesu fùte à zuka kà wētε kū à a daboyǎ paride kènɔnɔ gbēnɔi, kū odi ñ nèsε litero yǎi à pì:

²¹ Waiyoo Kɔrazǐdenɔ! Waiyoo Betesaidadenɔ! Tó ma daboyǎ kū ma kè á ténɔ kè Taya kū Sidǔo yǎ, de wētεpidenɔ pókasanɔ dàdañla, ò vùte tuburaa à gǐi kè nèselitεna sèeda ũ.

²² Maten oáre, yǎkpatekεgɔrɔ zǐ á wétǎmmanna nigǔ de Tayadenɔ kū Sidǔdenɔ pǔla.

²³ Ákǔnɔ Kapεnamudenɔ sǔ áni gbǎ à zǔ Ludaan yá? Oni ɔ zǔái ari gyǎwǎnn. Zaakū tó ò daboyǎ kū ma kèárenɔ kè Sɔdɔmu yǎ, de à kun ari kū a gbǎrao.

²⁴ Maten oáre, yǎkpatekεgɔrɔ zǐ á wétǎmmanna nigǔ de Sɔdɔmudenɔ pǔla.

*Kámmabona Yesu kīnaa
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Zī kùà Yesu pì: Baa, musu kù zīteo Dikiri, ma n sáabu kè, kù n yā bireno ùte yādōrinone kù òndōrinone, akù n boo kyódōrisarinone.

²⁶ Lemε, Baa, zaakù n poyenyīnaame.

²⁷ Ma De pò sīnda pínki nàmenε ma oī. Gbēke Luda Né dōro, tó adi ke De Luda baasiro. Gbēke De Luda dōro, tó adi ke a Né kù gbē kù Né pì ye à a mōnnebaasiro.

²⁸ À mó ma kīnaa ákōno kù á aso sεna a kpasano pínki, mani á gba zé à kámma bo.

²⁹ À ma gbāngo sé à yā dada ma kīnaa, á laakari ni kpáte, zaakù má buse akūsō ma nèse yīda.

³⁰ Ma gbāngo sεna zī'ūro, ma aso tikisiro.

12

*Kámmabogoro yā
(Maa 2:23-3:6, Luk 6:1-11)*

¹ Goro birea Yesu ten pā buranola kámmabogoro zī. Nà teni a íbano de, akù ò poblewe wòro, òten só.

² Kù Farisino è le, akù ò pìne: Ñ n íbano gwa, òten yā kù òdi ke kámmabogoro zīro ke.

³ Akù Yesu pìinne: Adi kyó ke a è lákù Dauda kè nà kù a gbēno goro kù nà teni n deroo?

⁴ À gè Luda onn, àpii kù a gbēno burodi kù ò kàte Ludanε sò, burodi kù ò a sona zé vīro, sé sa'orino.

⁵ Kù sa'ori kù ò kù Luda onn kámmabogoro zīno dì goro pì yā daro, akūsō adi keíne taari ūro, ádi a kyó ke a è Luda yānloo?

⁶ Maten oáre: Pó kù à zōkō de Luda onla kù la.

⁷ Tó á yā dikīna mì dō, kù kōwēndagwanaa má yei, adi ke sa'onaanlo, de ádi taarisaridenon taari lero.

⁸ Zaakù Bisāsiri Né mé à iko vī kámmabogoroa.

⁹ Kù Yesu bò gwe, akù à gè n aduakεkpen.

¹⁰ Gōgbē ke kù gwe, a o do íbana. Gbēkenon ten zé wεte ò yā dí Yesua, akù ò a là ò pì: Gbē werekōana kámmabogoro zī zé vī yá?

¹¹ Akù à wēmma à pì: Tó á gbēke sā vī à zu wēen kámmabogoro zī, à gí gé à boii?

¹² Bisāsiri de sāla zā. Abire yāi yāmanakεna kámmabogoro zī zé vī.

¹³ Akù Yesu pì gōgbē pìine: Ñ n o pìi poro. Kù à pòro, akù à kè a gbèn swáswa lán a do bà.

¹⁴ Akù Farisino bōte ò gè ò yā gōgō deran ò ke nà ò Yesu de.

Zīkeri kù Luda sèe

¹⁵ Yesu dō, akù à gò gwe. Pari bò ò tēi, akù à n gyāreno werekōa n pínki,

¹⁶ à gíine ò o gbē kù á de a ū.

¹⁷ Len Luda yā kù annabi Isaya òo kè le, à pì:

¹⁸ Ma zīkeri kù ma sēen dí,
ma yenyīde kù a yā dì kámagu.

Mani ma Nini di a musu,
ani yāzede da burinone.

¹⁹ Ani lékpakōa kero, ani patarūmaro,
gbēke ni a zuka ma do batunlo.

²⁰ Ani kàpa kù à kpana zén éro,
ani fitila wé'ipakεna dero,
ari à tó yāzede zī ble.

²¹ Buri sīnda pínki tāmaa nigō doa.

*Tānagona gbēnɔ**(Maa 3:20-30, Luk 11:14-23)*

²² Akū ò sù Yesunε kū tånade vīna kū a néné natenaao. Yesu a wèrekōa, àten yā o sà, àten gu e.

²³ Akū yā pìi bò gbēnɔ sare í pínki ò pì: Dauda buri pìin díroo?

²⁴ Kū Farisinɔ mà, akū ò pì: Gbē díkīna ni f̄s̄ à tāna goóm̄maro sé kū tānanɔ kína Belεzebubu gbānao.

²⁵ Yesu í laasun d̄s̄, akū à pì: Kpata kū a gbēnɔ ibεεε sè kū k̄s̄o ni kakatε. Wētε ke ɔn kū a gbēnɔ ibεεε sè kū k̄s̄o ni ḡs̄ beZī ūmε.

²⁶ Tó Setan teni a zīda go gbēnɔ, à ibεεε sè kū a zīdaon gwe. A kpata ni ḡi ke deramεε?

²⁷ Tó Belεzebubu gbānan madiḡs̄ tānanɔ goóm̄ma s̄s̄, á gbēnɔ d̄i í go kū dí gbānaomεε? Len á zīda gbēnɔ á éke bò le.

²⁸ Tó Luda Nini gbānan maten tāna goóm̄ma, àḡs̄ d̄s̄ kū kína kū Luda kàa sù à á lén gwe.

²⁹ Deran gbē ni ke nà à gē ḡs̄sa gbāna kpén à a pónɔ sétεε? Séto à a ȳl̄ ḡīa, gbasa à a kpé wara.

³⁰ Gbē kū à de ma gbē ūro bi ma ibεεεmε. Gbē kū àten p̄o kakara kūmaoro ten fāk̄s̄amε.

³¹ Abire yāi maten oáre, Luda ni gbēnɔ durunnano kēm̄ma kū a t̄s̄ vāni kū òdi sísinɔ pínki, ama ani gbē kū à a Nini t̄s̄ vāni sì k̄ero.

³² Tó gbē Bisāsiri Né t̄s̄ vāni bò, Luda ni kēa, ama tó gbē Luda Nini t̄s̄ vāni bò, ani ade kē andunia tera díkīna gūnlo ke a kū àten su.

*Gbē d̄s̄na a yākεnaaa**(Luk 6:43-45)*

³³ Tó lí mana, a né niḡs̄ manamε. Tó lí vāni s̄s̄, a né niḡs̄ vānimε. Zaakū línen òdi lí d̄s̄a.

³⁴ Bisāsiri pitikonɔ! Kū á vāni, à kè dera áni f̄s̄ à yā mana oo? Zaakū yā kū à sw̄εε pàn lé d̄i o.

³⁵ Gbē mana d̄i a mana bo a mana kū à katena a gūmm̄mε. Gbē vāni s̄s̄ àdi a vāni bo a vāni kū à katena a gūmm̄mε.

³⁶ Maten oáre, yāk̄patekεḡr̄ɔ zī gbēnɔ ni í fayasariyā kū ò ò baba Ludanε pínki.

³⁷ Zaakū yā kū n ò mé ani yā nna kpám̄ma kes̄s̄ à yā danla.

*Sèedagbekana Yesua**(Maa 8:11-12, Luk 11:29-32)*

³⁸ Akū ludayādannerinɔ kū Farisi kenɔ pì Yesunε: Danneri, ó ye ò sèeda ke ke ò e.

³⁹ Akū Yesu wém̄ma à pì: Gbāragbē vāni ludanaanikerisarinɔ mé òdi sèeda gbekama, ama mani sèeda ke kēñero, sé annabi Inusa p̄o.

⁴⁰ Lákū Inusa kè kpò gbèntē gberε gūn nà fānantē kū gwāanio ari ḡr̄ɔ aak̄s̄, len Bisāsiri Né ni ke le zīten fānantē aak̄s̄ gwāani aak̄s̄.

⁴¹ Yāk̄patekεḡr̄ɔ zī Ninεvadenɔ ni fute ò yā da gbāragbēnɔla, zaakū kū ò Inusa waazi mà, ò í nèεεe lítε, akū gbē kū à z̄k̄s̄ de Inusala kú la.

⁴² Yāk̄patekεḡr̄ɔ zī gènɔmid̄ki kpa saraunia ni fute à yā da gbāragbēnɔla, zaakū à bò zaa andunia léa à sù Sulemanu ònd̄s̄yā ma, akū gbē kū à de Sulemanula kú la sà.

*Tāna erana a be zīa**(Luk 11:24-26)*

⁴³ Tó ò tāna gò gbēa, àdiḡs̄ likara z̄s̄ gukorin àḡs̄ vutεki wεtε. Tó adi lero,

⁴⁴ akū àdi pì: Mani era mà tá ma be zīamε. Tó à kà gwe, àdi le à da pā, à warana swáswa zéazεa.

⁴⁵ Akū àdi gé à à tāna kū í pāsī dealano sétε mèn suppla à su kūñwo òdi gē ò vuten. Lemε ade gwena kpεde vāni d̄iḡs̄ de a káakup̄la. Gó dok̄nɔ pì mé ani gbāragbē vāninɔ bikū s̄s̄.

*Yesu danεnɔ**(Maa 3:31-35, Luk 8:19-21)*

46 Kū Yesu ten yā o gbēnɔne, akū a da kū a dakūnanɔ kà, ò zè bàai, ò ye ò yā o kãao.

47 Akū ò pìne: N da kū n dakūnanɔ zena bàai, ò ye ò yā o kúnwo.

48 Akū à wèa à pì: Dín ma da ũu? Dín ma dakūnanɔ ũu?

49 Akū à ɔ dɔ a ìbanɔa à pì: Ma da kū ma dakūnanɔn dí.

50 Zaakū gbē kū àdi ma De kū à kú musu pɔyenyĩna ken ma dakūna kū ma dāreo kū ma dao ũ.

13

Yálekšana kú pówefáriio

(Maa 4:1-20, Luk 8:4-15)

1 Gɔɔ dokɔnɔ pì zĩ Yesu bò be à gèe à vùte sèbe léa.

2 Ò kàkarai dasidasi, akū à gè à vùte gó'iten, gbēnɔ gò s̄s̄ĩa ní pínki.

3 Akū à yā lèkšanaɔnɔ dasi à pì: Búbari ke mé à bò à gèe pówē fā.

4 Lákū àten fā nà, akū a kenɔ lète zé gūn, bānɔ sù ò blè.

5 A kenɔ lète gbè sàraa musu, gu kū à bùsu vī zōkōro, akū ò bòte gònɔ, kū bùsuu gègete gwero yāi.

6 Kū ifantē fùte, akū ò té kù ò gàga, kū ò zĩni vīro yāi.

7 A kenɔ lète lèe gūn, akū lèe fùte à nàkaramma.

8 A kenɔ s̄ ò lète zĩte mana gūn, ò fùte ò né ì, a kenɔ wé basɔsɔro, a kenɔ baaakōkō, a kenɔ baraakurikuri.

9 Gbē kū à s̄a vī, à yā pì ma.

10 Akū Yesu ìbanɔ nài, ò a là ò pì: Bóyāi nten yā oñne kū yálekšanaaao?

11 Akū à wèmma à pì: Luda á gbá zé à kpata kū à bò a kĩnaa asirinɔ d̄s̄, ama adi ní gba zéro.

12 Zaakū gbē kū à pó vīn Luda ni karane ari àḡs̄ dasi. Gbē kū à póke vīro s̄s̄, bee a fíti kū à vīn Luda ni síame.

13 Abire yāin maten yā oñne kū yálekšanaaao, de ò gu gwa póke'ena sari, òdi s̄a kpá yāmana sari, a d̄ro d̄s̄naa sari.

14 Luda yā kū annabi Isaya òò kèmma à pì:

oniḡs̄ s̄a kpá yákemanaa sari,

oniḡs̄ gu gwa póke'ena sari.

15 Ò nèse vīro de òsun ɔ̄nd̄s̄ kũro yāi,

ní s̄a gbāna de òsun yā maro yāi,

ní wé kukurena de òsun gu ero yāi,

zaakū ò ye ò are d̄ma mà ní gba aafiaro.

16 Arubarikadenɔme á ũ kū á wé ten gu e akūs̄ á s̄a ten yā ma.

17 Yāpuran maten oáre, annabinɔ kū gbē mananɔn kun yā dasi, ò ye ò pó kū áten enɔ e, odi ero, ò ye ò yā kū áten manɔ ma, odi maro.

18 À pówefári yā mì d̄s̄ s̄a.

19 Tó gbē kpata kū à bò Luda kĩnaa yā mà akū adi d̄ro, Setan dì su à pó kū ò tò a swèe gūn pì síame. Pówē kū à lète zé gūn m̄in gwe.

20 Pówē kū à lète gbè sàraaa s̄s̄, abirekūme gbē kū à yā mà à s̄i gònɔ kū pɔnnao ũ.

21 Zaakū à zĩni vīro, àdi ke gɔɔ plaro. Tó yā'ūmma a lè ke tó ò wé t̄aa yā pì yāi, àdi fume gònɔ.

22 Pówē kū à lète lèe gūn de lán gbē kū à yā mà à s̄i bà, ama andunia yā damukena kū yena aruzek̄eio dì nakaraa, akū àdi ḡs̄ àree sari.

23 Pówē kū à lète zĩte mana gūn de lán gbē kū à yā p̄i mà à a d̄ro d̄s̄ bà. Àdi ke karana pó ũ, ní kenɔ basɔsɔro, kenɔ baaakōkō, kenɔ baraakurikuri.

Yálekšana kú f̄nɔ

²⁴ Yesu yā pānde lèkōaíne à pì: Lákū kpata kù à bò Luda kīnaa de nān dí: Gbēke ése mana tō a bura.

²⁵ Gōrō kù òten i o, akū a ibereε sù à fōnō wé fà ése pìn, akū à gè zéla.

²⁶ Kù ése nō si, àten pia, akū fōnō pìi bò gupuraa.

²⁷ Akū burade zīkerinō sù ò pìne: Dikiri, pówε manan n tō n buranloo? Fōnō gèε à bò máa?

²⁸ Akū à pìinne: Iberε mé à abirekū kè. Akū zīkerinō pìne: N ye ò gé wotowoton yá?

²⁹ Akū à pì: Oi! Tó áten wotowoto, áni woto kù éseome.

³⁰ À tó ò fute leεε ari pókēgōrō. Mani o pókērinōne ò fōnō pì kē gīa, ò a bàka yī té pó ũ, gbasa ò ése kē ò ká ma dōn.

Yálekōana kù musadi wéo
(Maa 4:30-32, Luk 13:18-19)

³¹ Yesu yā pānde lèkōaíne à pì: Kpata kù à bò Luda kīnaa de lán musadi wé kù gbē sè à tō a buraa bàme.

³² A wé kete de pówenōla pínki, ama tó à fute, àdi ke zōkō de dò pónōla pínki. Àdi lí ke ari bānō dì su ò didi a gānōa.

Yálekōana kù lùbenεεo
(Luk 13:20-21)

³³ Yesu yā pānde lèkōaíne à pì: Kpata kù à bò Luda kīnaa de lán lùbene kù nōgbē sè à kà flawa zaka lé aakō gūn à yàkatε pínki bà.

Pó kù à tò Yesu yā lèkōaíne
(Maa 4:33-34)

³⁴ Yesu yā birenō ò gbēnōne kù yálekōanaao. Adi yáke oíne yálekōanaa sariro,

³⁵ de yā kù annabii ò ke yái, zaakū à pì:

Mani lé wē mà yálekōana oíne,
mani yā kù à utena zaa anduniakatena gōrō oíne.

Fōnō yā bōkōtenaa

³⁶ Akū Yesu gbēnō tò gwe à tà be. A ìbanō nài ò pì: N bura fōnō yā bōkōte kewεε.

³⁷ Akū à pìinne: Pówεmanatōri bi Bisāsiri Némε.

³⁸ Bura bi anduniamε. Pówε mana bi kpata kù à bò Luda kīnaa gbēnōme. Fōnō bi Setan gbēnōme.

³⁹ Iberε kù à n tō bi Ibilisimε. Pókēna bi andunialakagōrōme. Pókērinō bi malaikanōme.

⁴⁰ Lákū òdi fōnō kē ò ká tén nà, len ani ke le andunialakagōrōa.

⁴¹ Bisāsiri Né ni a malaikanō gbare ò gbēkerinō kù yāvānikerinō bote a kpata gbēnō té n pínki,

⁴² ò n ká té pásī gūn. Gwen oni ó dōn ò ò di n mīa.

⁴³ Akū gbē mananō nigō té ke lán ifāntē bà kpata kù à bò n De kīnaa gūn. Gbē kù à sā vī à yā pì ma.

Yálekōana kù aruzεkeo

⁴⁴ Kpata kù à bò Luda kīnaa de lán aruzεke kù à utena zīte gūn bàme. Kù gbēke bòa, à kēke à ùte, akū pōnna gūnn à tà à pó kù à vīnō yīa pínki, akū à zīte pìi lù.

Yálekōana kù gbè bèεεdeo

⁴⁵ Lákū kpata kù à bò Luda kīnaa de nān dí dō. Lagatari mé àten òso mananō wεte.

⁴⁶ Kù à òso gōde lè, akū à tà à pó kù à vīnō yīa pínki, akū à òsoo pìi lùo.

Yálekōana kù táaru

⁴⁷ Lákū kpata kù à bò Luda kīnaa de nān dí dō. Ò táaru kpà sēben, à kpò buri sīnda pínki kù.

⁴⁸ Kū à pà, ò gàte ò bikũo bara, akũ ò vùte ò a manano plèple ò kà tãnkon, ò a vãnino kòte.

⁴⁹ Len anigõ de le andunialakagoro. Malaikanõ ni su gbẽ vãnino sète ò ñ bo gbẽ manano té,

⁵⁰ oni ñ ká té pásĩ gũn. Gwen oni ò dõn ò ò di ñ mìa.

⁵¹ Akũ Yesu ñ lá à pì: A yã birenõ mii dõ sà pínki yá? Ò wèa ò pì: Ee!

⁵² Akũ à pìnnè: Tó yãdanneri kpata kũ à bò Luda kĩnaa yã dàda, anigõ de lán bede kũ àdi pò dufu kũ a zĩo bo a laasii gũn bàme.

Nazeradenõ gina Yesu

(Maa 6:1-6, Luk 4:16-30)

⁵³ Kũ Yesu yã birenõ lèkõańne à làka, à bò gwe,

⁵⁴ à gèe a be wèten, akũ èe yã daańne ñ aduakekpen. A yã bò ñ sare ò pì: Mákpan gõgbẽ pì òndõ kũ daboyã birenõ lènn?

⁵⁵ Lí'ari nèn díroo? A da tón Mariamaroo? A dakũnanõn Yamisi kũ Yusufuo kũ Simõo kũ Yudaõ ũroo?

⁵⁶ A dãrenõ kú kũoo laroo? À yã birenõ lè máme pínkii?

⁵⁷ Akũ ò gi. Yesu pìnnè: Annabii digõ bèere sariro, sé a be wèten kũ a onnwo.

⁵⁸ Adi daboyã ke gwe dasiro, kũ òteni a náani kero yáí.

14

Yahaya Da'itèkeri ganaa

(Maa 6:14-29, Luk 9:7-9)

¹ Goro kũa bũsuu pì kina Herõdu Yesu baaruu mà.

² Akũ à pì a ibanõne: Gbẽ pì bi Yahaya Da'itèkeriime. À vù bona gan. Abire yáin à gbãna lè àten daboyãno ke.

³ Zaakũ Herõdu Yahaya kũ yã, à mõo kàa, à a dà kpésiran a vñi Filipi nano Herõdia yáí.

⁴ Zaakũ Yahaya digõ pine: N Herõdia kũna nõ ũ zé vïro.

⁵ Herõdu ye à a de, ama àten vña ke gbẽnõne, zaakũ ò a annabike si.

⁶ Herõdu igoro làa kòkò zĩ Herõdia nènõkpare ũ wà gbẽ kũ ò sù gwenõne, akũ à kè Herõdunè nna manamana.

⁷ Akũ à lé sè à pì: Ma la dà kũ mani n gba pò kũ n a wé kèma pínki.

⁸ Akũ a da yã kàkanè à pì: Ñ ma gba Yahaya Da'itèkerii mì dana tiree gũn la tera.

⁹ Akũ kina pò yàka, ama kũ à la dà nibõno wára yáin à pì ò kpáa.

¹⁰ Akũ à gbẽ zĩ ò Yahaya mii zõ kpésiran.

¹¹ Kũ ò sù kũ a miiõ dana tiree gũn, ò kpà né pìia, akũ à gèeo a danè.

¹² Akũ Yahaya ibanõ sù ò a gèe sè ò vñ, akũ ò gèe ò ò Yesunè.

Yesu pòblekpana gõgbẽ gbẽnõn dũbu sõronõa

(Maa 6:30-44, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-15)

¹³ Kũ Yesu yã pì mà, akũ a gè gó'ite gũn, àten gé gusare de agõ kú ado. Kũ gbẽno mà, ò bò wète kũ wèteo dasi ò pètei gèse.

¹⁴ Kũ Yesu bò gó gũn, à gbẽno è dasidasi, akũ ò kènè wènda, akũ à ñ gyärenõ gbà aafia.

¹⁵ Kũ okosi kè, a ibanõ nài ò pì: Gu díkina bi sènteporõtumè, akũsõ gu ten si. Ñ gbẽno gbare ò tá lakutunõ gũn, ò pòble wete ò lú.

¹⁶ Akũ Yesu wèmma à pì: Adi ke tilasi ò táro. À pò kpámma ò ble.

¹⁷ Akũ ò pìne: Burodi mèn sõro kũ kpò mèn plaon ó vñ la.

¹⁸ Yesu pìnnè: À móomene la.

¹⁹ À ò gbẽ pìnnè ò vute sèea, akũ à burodi mèn sõro kũ kpò mèn pla pìio sè, à a wé sè musu, à arubarikaa dàn. Akũ à burodii pìi lìlikõre à kpà a ibanõ, ò kpàatete gbẽnõne.

²⁰ Ò pò blè ò kà ní pínki. Akū ò a kpara kū ò gǝnɔ sètɛ tǎnko mèn kuri awɛɛpla pà.

²¹ Gǝgbɛ kū ò pò blèno kà gbɛnɔn dúbu sooro taka, nɔgbɛno kū nénɔ baasi.

*Yesu táa'ona sèbɛla
(Maa 6:45-56, Yuh 6:16-25)*

²² Yesu gā nà a ìbanɔa gǝnɔ ò gɛ gó'itɛn, ò donɛ arɛ gena sèbɛɛ bara dire ari àgǝ pari gbare.

²³ Ní gbarenaa gbera, à didi sǝsǝi musu à adua ke ado. Gu tɛn si, à kú gwe ado.

²⁴ Gó'itɛ pìi kà zà kū í léao, akū í tɛni góro pì yǝpayǝpa kū zàgá'ía kàkányǝ yǝi.

²⁵ Gudɔo Yesu gɛɛ ní kǝnaa, àtɛn táa o íla.

²⁶ Kū ò a è àtɛn táa o íla, akū swɛɛ kɛngu ò pì: Gyāwāndemɛ! Ò wiki lè kū vǝnao,

²⁷ akū Yesu pǝnɛ gǝnɔ: À á laakari kpátɛ, makūmɛ! Àsun tó vǝna á kūro.

²⁸ Akū Pita pǝnɛ: Dikiri, tó mǝkǝmmɛ, n tó mà táa o íla mà su n kǝnaa.

²⁹ Akū Yesu pì: N mǝ! Akū Pita bò gó gūn, àtɛn táa o íla, àtɛn gé a kǝnaa.

³⁰ Kū à è ía tɛn káka, akū vǝna a kù. Àtɛn vlɛ, akū à wiki lè à pì: Dikiri, n ma sura ba.

³¹ Gwe gǝnɔ Yesu ɔ bò à a kù, akū à pǝnɛ: Ludanaanikǝanade! Bǝyǝi n sikaa kèɛ?

³² Kū ò gɛ gó gūn, ía zè.

³³ Akū gbɛ kū ò kú gó gūnno donyǝ kɛnɛ ò pì: Luda Némɛ n ũ yǝpura.

Yesu gyārenɔ werekǝana zaa Genɛsarɛti

³⁴ Kū ò bikù bara, ò kà Genɛsarɛti bùsun.

³⁵ Gwedenɔ Yesu dǝ, akū ò a baaruu dàgula bùsuu pǝn gu sǝnda pínki, akū ò mǝnɛ kū gyārenɔ ní pínki.

³⁶ Ò wé kèa de ò ɔ na bee a uta léa. Akū gbɛ kū ò ɔ nàano wèrekǝa ní pínki.

15

*Futɛokarayǝ
(Maa 7:1-13)*

¹ Farisinɔ kū ludayādanneri kenɔ bò Yurusalemu ò sù Yesu kǝnaa, akū ò a là ò pì:

² Bǝyǝi n ìbanɔ dǝgǝ ó dizinɔ futɛokarayǝ kūnaroo? Òdi ɔ pǝpi gbasaa ò pò blero.

³ Akū Yesu wèmma à pì: Bǝyǝin adì pǝ kpá Luda yǝditɛnanɔa de àgǝ a futɛokarayǝ kūnaa?

⁴ Zaakū Luda pì, à á de kū á dao bèɛɛ dǝ. À pì dɔ, gbɛ kū à a de ke a da kpe bò, ò ade de.

⁵ Ákǝnɔ sǝ adì pì, tó gbɛ pì a de ke a danɛ, pò kū á vǝ à n kpe tao gǝ Luda pò ũ,

⁶ àton a de kpe taoro. Lemɛ adì Luda yǝ ke pǝ lɛ, de àgǝ á futɛokarayǝ kūna yǝi.

⁷ Á manafikidenɔ! Isaya annabikɛyǝ ò á yǝ musu swáswa à pì:

⁸ Buri bire dǝ bèɛɛ limɛnɛ kū léomɛ,
ní swɛ dǝmaro.

⁹ Òdigǝ donyǝ kemɛnɛ pǝmɛ,
bisǝsiri yǝzɛkpatɛn òdi dañnɛ.

*Yǝ kū àdi tó ò gǝ gbǝsǝ
(Maa 7:14-23)*

¹⁰ Akū Yesu pari sǝsǝi à pì: À sǝ kpá à yǝ ma.

¹¹ Adì ke pò kū àdi gɛ lén mé àdi tó gbɛ gǝ gbǝsǝiro. Yǝ kū àdi bo lén mé àdi tó gbɛ gǝ gbǝsǝi.

¹² Akū a ìbanɔ nài ò pì: Ní dǝ kū Farisinɔ yǝ pìi mà à n zǝ ní swɛɛaroo?

¹³ Yesu wèmma à pì: Pò kū ma De kū à kú musu dí tǝro oni wutɛmɛ.

¹⁴ À ní tó gwe. Vǝna don'arɛdenomɛ! Tó vǝnaa gò kūna vǝnaanɛ, ní pla ní pínki ni zu wèmmɛ.

¹⁵ Pita pǝnɛ: N yǝ pì bokɔtɛwɛɛ.

16 Akū Yesu pì: Á laasun kpé yīda se yá?

17 Á d̄s kū p̄ó kū à ḡè lén dì tá gb̄eren gbasa a bo m̄è gūnloo?

18 Yā kū àdi bo lén s̄ò àdi bo sw̄èe gūmm̄e. Àkū mé àdi tó gb̄e ḡō gb̄āsī.

19 Zaakū zaa sw̄èe gūnn laasun vāni dì bon: Gb̄ed̄ena, zinak̄ena, p̄āp̄āk̄ena, kp̄āni'ona, éketona kū gb̄ēs̄ōs̄ōnao.

20 Yā biren̄o mé àdi tó gb̄e ḡō gb̄āsī. P̄óblena ɔpipisari dì tó gb̄e ḡō gb̄āsīro.

N̄ogb̄e z̄it̄o w̄ékena

(Maa 7:24-30)

21 Akū Yesu b̄ò gwe, à ḡèe Taya kū Sid̄ō b̄usun.

22 Kanaa n̄ogb̄e ke kú b̄usuu p̄in, à sù à wiki l̄ea à p̄i: Dikiri, Dauda Buri, ñ ma w̄enda gwa. Tāna ten w̄é tā ma n̄én̄okparea manamana.

23 Akū Yesu dí wearo. A ìban̄o n̄ai, ò w̄é k̄ea ò p̄i: Ñ p̄é n̄ogb̄e p̄ia, zaakū àdiḡō t̄éwái kū wikiom̄e.

24 Yesu w̄ém̄ma à p̄i: Isarailan̄o s̄at̄ena lán s̄ān̄o b̄ām̄e. Ñ k̄īnaan Luda ma z̄in ado.

25 Akū n̄ogb̄e p̄i sù à donyī k̄èn̄e à p̄i: Dikiri, ñ kp̄amai.

26 Yesu p̄in̄e: Á mana ò n̄én̄o p̄óble sé ò zu gb̄edan̄on̄ero.

27 Akū n̄ogb̄e p̄i p̄i: Yāpuram̄e Dikiri! Ama bee gb̄edan̄o dì p̄óble b̄uru kū ò l̄ete ñ dikiri teburuu z̄it̄en̄o s̄ése.

28 Akū Yesu w̄ea à p̄i: N̄ogb̄e, ñ ma náani v̄i z̄ōk̄ō. Á kenn̄e lákū ñ yei n̄a. Akū a n̄én̄okpare p̄i aafiaa l̄e ḡro b̄irea ḡōn̄o.

Yesu gyāren̄o w̄erek̄ānaa

29 Yesu b̄ò gwe à ḡèe àten do Galili s̄èb̄eēi, akū à bikū à v̄ute s̄is̄īia.

30 Ò s̄un̄e kū eren̄o kū v̄inan̄o kū k̄ōnd̄en̄o kū s̄āto kp̄aturukun̄o kū gyāre p̄ānd̄en̄o dasidasi. Ò ñ k̄āte a ar̄e, akū à ñ w̄erek̄ōa.

31 Kū gb̄ēn̄o è s̄āto kp̄aturukun̄o ten yā o, k̄ōnd̄en̄o ten ḡō sw̄áswa, eren̄o ten t̄āa o, v̄inan̄o ten gu e, yā p̄i b̄ò ñ sar̄e, akū ò Isarailan̄o Luda s̄āabu kp̄a.

Yesu p̄óblekpana gb̄ēn̄on̄ dúbu siik̄ōna

(Maa 8:1-10)

32 Yesu a ìban̄o s̄is̄iai à p̄in̄ne: Gb̄e d̄in̄o k̄ēm̄en̄e w̄enda, zaakū ò ḡīnake ò kú kūmao ḡro aak̄ō, akū ò p̄óke v̄i ò b̄lero. Má ye mà ñ gb̄are kū n̄āaoro, de gu s̄un̄o l̄im̄ma z̄én̄lo yāi.

33 Akū a ìban̄o a là ò p̄i: Mákpan òni p̄óble len s̄ēnt̄ep̄rōtu la, à pari dí taka k̄āa?

34 Akū Yesu ñ lá à p̄i: Burodi m̄èn ūgb̄an á v̄i? Ò p̄i: M̄èn supplam̄e kū kp̄ò kete ken̄o.

35 Akū à p̄i pari vute z̄it̄e.

36 Akū à burodi m̄èn suppla p̄in̄o s̄è kū kp̄ōn̄o, à s̄āabu k̄è, akū à l̄ilik̄ōre à kp̄a a ìban̄o, ò kp̄a gb̄ēn̄o.

37 Gb̄e s̄īnda p̄ínki p̄ó bl̄è ò k̄ā. Ò a kp̄ara kū à ḡōn̄o s̄ète ari t̄ānko m̄èn suppla p̄a.

38 Ḡōgb̄e kū ò p̄ó bl̄èn̄o k̄a gb̄ēn̄on̄ dúbu siik̄ō, n̄ogb̄ēn̄o kū n̄én̄o baasi.

39 Kū Yesu gb̄ēn̄o gb̄are, akū à ḡè ḡó'ite gūn, à ḡèe Magad̄ā b̄usun.

16

Farisin̄o manafiki

(Maa 8:11-21, Luk 12:54-56)

1 Farisin̄o kū Sadusin̄o sù Yesu k̄īnaa de ò a ȳò ò gwa, akū ò a gb̄èka à s̄èda ke k̄ēn̄e kū Luda gb̄ānao ò e.

2 Akū Yesu w̄ém̄ma à p̄i: Tó if̄ānt̄ē ḡè kp̄én̄ adì pi, ludamb̄e ni k̄ēk̄ōa, zaakū à t̄era kū.

3 Tó k̄on̄k̄om̄e adì pi, legū ni ma gb̄āra, zaakū ludamb̄e de t̄ēe ḡēn̄eḡēn̄e. Á ludamb̄e w̄é d̄ōk̄ōn̄e, ama ádi f̄ō à ḡro d̄ik̄īna s̄èda d̄ōro.

⁴ Gbāragbē vāni ludanaanikerisarinɔ mé òdi sèedaa gbəkama, ama mani sèeda ke keńnero, sé Inusa pó. Akū à ń tó gwe à tà.

⁵ Kū a ìbanɔ bikù bara gwe, burodi zàna yā sàńgu.

⁶ Akū Yesu pìńne: Àgõ á zīda kūna dõ! À laakari ke Farisinɔ kū Sadusinɔ lùbenesi.

⁷ Akū òten pikõne: Kū ódi burodi séro yāin à ò le.

⁸ Yesu dõm̃ma, akū à ń lá à pì: Ludanaanikīanadenɔ, bõyāin àten pikõne kū á burodi vīro yāim̃e?

⁹ Ari tera adi dõroo? Burodi mèn sɔroo kū ma kpà gbēnɔn dúbu sɔronɔa yā dí dɔáguroo? Á sète tānko mèn ũgbam̃e?

¹⁰ Burodi mèn suppla kū ma kpà gbēnɔn dúbu siikõnɔa s̃, a sète tānko mèn ũgbam̃e?

¹¹ Bõyāin adi dõ kū burodi yān mádi oáreroroo? À laakari ke Farisinɔ kū Sadusinɔ lùbenesi!

¹² Akū ò d̃ sà adi ke lùbenesen àten ońne ò laakari keiro, Farisinɔ kū Sadusinɔ yādannenaam̃e.

*Pita Yesu Arumasihukena onaa
(Maa 8:27-33, Luk 9:18-22)*

¹³ Kū Yesu kà Sizaria Filipi b̃sun, akū à a ìbanɔ là à pì: Dín gbēnɔ ten pi Bisāsiri Né de a ũu?

¹⁴ Ò wèa ò pì: Gbēkenɔ d̃i pi Yahaya Da'itek̃eriim̃e, gbēkenɔ d̃i pi Iiasu, gbēkenɔ d̃i pi d̃o Ilimia ke annabi yānɔ dokem̃e n ũ.

¹⁵ Yesu pì: Ákõnɔ s̃, dín ad̃i pi má de a ũu?

¹⁶ Simɔ Pita wèa à pì: Arumasihum̃e n ũ, Luda Wèndide Né.

¹⁷ Akū Yesu p̃ne: Arubarikadem̃e n ũ, Inusa né Simɔ! Zaakū adi ke bisāsiri mé à yā bire dānnero, ma De kū à kú musum̃e.

¹⁸ Maten onne: Pitam̃e n ũ, gb̃esi p̃n mani ma s̃si kátea, gyāwān gbāna ni z̃i blearo.

¹⁹ Mani kpata kū à b̃o Luda kīnaa m̃ñenɔ kpám̃ma. Pó kū n ỹi z̃ite yīna musu. Pó kū n p̃oro z̃ite porona musu.

²⁰ Akū Yesu a ìbanɔ s̃a f̃ińne de òsun o gbēkeñe kū Arumasihun a ũro.

*Yesu a ga kū a vunaao yā'onaa
(Maa 8:31-38, Luk 9:22-26)*

²¹ Zaa g̃ro kūa Yesu teni a Yurusalemu gena b̃ok̃ote a ìbañne à pì, séde à wétāmma le manamana gb̃e z̃ók̃õnɔ kū sa'orikinɔ kū ludayādannerinɔ ɔĩ, oni a de, a g̃ro aak̃õde z̃i áni vu.

²² Akū Pita g̃e k̃āao kpado, àten g̃ine à pì: Kai Dikiri! Abirekū ni n lero!

²³ Akū Yesu l̃ite à pì Pitane: Ñ gom̃ene gwe Setan! Ñ ye ñ z̃e z̃õmeñem̃e. Ñ laasun bi Luda p̃ñlo, bisāsiri p̃óm̃e.

²⁴ Akū Yesu p̃i a ìbañne: Tó gb̃e ye à ke ma ìba ũ, séde à g̃i a z̃ida wèndiii, à a lígbāndurukpana sé à téomai.

²⁵ Gb̃e kū à ye àg̃õ a wèndi kūna ni kurai. Gb̃e kū à g̃i a wèndiii ma yāi s̃, ade mé anig̃õ wèndi ṽi.

²⁶ Tó gb̃e g̃ò à andunia ṽi p̃ínki, tó à kùra a wèndiii, b̃ó àreen ani lee? B̃ón gb̃e ni le à a wèndi lilin keoo?

²⁷ Zaakū Bisāsiri Né ni era à su a De gakuri g̃ñ kū a malaikanɔ, ani f̃ina bo baadine a yākenaaa.

²⁸ Yāpuran maten oáre, gbēkenɔ kú gu dín oni garo ari ò Bisāsiri Né e, àten su kīna ũ.

17

*Yesu linaa**(Maa 8:34-9:13, Luk 9:23-36)*

¹ Gɔɔ suddo gbera Yesu Pita kũ Yamisio kũ a dakũna Yuhanao sɛtɛ à gɛɛ kũńwo kpi leia ńtɛnɛ.

² Akũ à li ń wára. A ń ten té ke lán ifántɛ bà, a pɔkasano gò pú táitai lán legũpinaa bà.

³ Akũ Musa kũ Iliasuo bò ò sùńma, òten yá o kũ Yesuo.

⁴ Akũ Pita pì Yesune: Dikiri, à mana kũ ó kú la. Tó ń yei, mani kuta do mèn aakɔ, n pò mèn do, Musa pò mèn do, Iliasu pò mèn do.

⁵ Gɔɔ kũ àten yá o, ludambɛ luku tɛkenaa dàńla, akũ ò kòtoo mà a gũn à pì: Àkũmɛ ma Né mèn do légelege yenyĩde ũ, a yá dì kámagu. À a yá ma.

⁶ Kũ a ibaa pino kòtoo pì mà, vĩna ń kũ manamana, ò wùtɛ ń gberɛa.

⁷ Akũ Yesu nàńyĩ, à ɔ nàńma à pì: À futɛ, àsun vĩna kero.

⁸ Kũ ò wé sè musu, odi gbɛke ero, sé Yesu ado.

⁹ Kũ òten kipa kpi pìia, Yesu dìtɛńne à pì: Àsun wégupu kũ a è yá o gbɛke maro ari Bisāsiri Né vu bona gan.

¹⁰ Akũ a ibano a là ò pì: Bóyain ludayādannerino dì pi Iliasu mé ani su káakuu?

¹¹ Akũ à wèńma à pì: Iliasu ni su yápuramɛ, ani yá sĩnda pínki keke a gbèn.

¹² Ama maten oáre, Iliasu sù kò, akũ odi a dɔro, akũ ò ń poyeinaa kènɛ. Len ò wé tã Bisāsiri Néa le do.

¹³ Akũ a ibano dɔ kũ Yahaya Da'itekɛri à téa.

*Yesu nɛgɔgbɛ tãnade werekɔanaa**(Maa 9:14-29, Luk 9:37-42)*

¹⁴ Kũ ò kà pari gũn, gɔgbɛ ke sù à kùtɛ Yesune

¹⁵ à pì: Dikiri, ń ma né wènda gwa, zaakũ gasindademɛ. Àdi wari ke manamana, àdigɔ létɛ tén ke ín baala'i.

¹⁶ Ma su káao n ibanone, odi fɔ ò a wèrekɔaro.

¹⁷ Akũ Yesu pì: Gbāragbɛ yakana ludanaanikerisarinɔ! Manigɔ kú kááo ari bɔremɛɛ? Manigɔ mena kááo ari bɔremɛɛ? À mɔmenɛ kũ né pìio la.

¹⁸ Yesu gì tãnanɛ, akũ à gò né pìia, à wèrekɔa gwe gòno.

¹⁹ Abire gbera Yesu ibano nài ńtɛnɛ, ò a là ò pì: À kè dera ódi fɔ o pé tãna pìia à bòroo?

²⁰ À wèńma à pì: Kũ á Luda náani vĩ zɔkɔro yáimɛ. Yápuran maten oáre: Tó á Luda náani vĩ fíti lán ɛfo wé bà, áni o kpi díkĩnanɛ à go la à gé zãa, ani ke le. Yáke ni á furo.

²¹ Tãna dí taka dì sí boro, sé kũ aduakɛnaao kũ léyĩnaao.

*Yesu ɛra à a ga kũ a vunaao yá'onaa**(Maa 9:30-32, Luk 9:43-45)*

²² Gɔɔ kũ à kú kũ a ibano leele Galili, à pìńne: Oni Bisāsiri Né nańne ń ɔĩ,

²³ oni a de, a gɔɔ aakɔde zĩ ani vu. Akũ ń pɔ yàka manamana.

Luda ɔn ɔgɔ fĩnabonaa

²⁴ Kũ ò kà Kapɛnamu, Luda ɔn ɔgɔsirino sù ò Pita là ò pì: Á dannerii dì Luda ɔn ɔgɔ kpároo?

²⁵ Pita wèńma à pì: Àdi kpá. Kũ Pita ten gɛ be, Yesu gĩnake à pìne gòno: Simɔ, dínɔn andunia dí kínano dì be'ɔgɔ ke ɛtɛ'ɔgɔ síńmaa? ń nénɔn yá ke gbɛ pāndenɔmɛ? N yá pìi è deraa?

²⁶ Pita pì: Gbɛ pāndenɔmɛ. Yesu pìne: Tó lemɛ, ń nénɔ bàka kunlo.

²⁷ Ama de ó yá sún ũńmaro yáĩ, ń gé ń daburu da sèbɛɛ gũn. Kpò kũ ńni kũ káaku, ń a lé wɛ, ńni ɔgɔ le a gũn. ń abirekũ sé ń kpáńma, makũ kũ mɔkɔnwo pò ũ.

18

Tena Yesu lán né bà
(Maa 9:33-48, Luk 9:46-48, 15:3-7)

- ¹ Zì kùà Yesu ìbanò sù ò a là ò pì: Dí mé à deńla kpata kù à bò Luda kĩnaa gbě̀nò tée?
² Akù Yesu né fíti ke s̀isi à a zè ñ are
³ à pì: Yápuran maten oáre, tó ádi nèse lite a gò lán né fíti bàro, áni gē kpata kù à bò Luda kĩnaa gūnlo.
⁴ Gbē kù à a zĩda bùsa à gò lán né fíti díkĩna bà, ade mé à deńla kpata kù à bò Luda kĩnaa gbě̀nò gūn.
⁵ Gbē kù à né bire taka si ma ìbake yāi, makūme à ma si.

Yā kù àdi tó ò sàte

- ⁶ Tó gbē tò né kù à ma náani vī díkĩnanò do sàte, anigò sàna adenε ò wísilogbe gbě̀ntē do a wakale ò a zu sèbe lòkoton.
⁷ Waiyoo andunia, kù yā kù àdi tó ò sàte kù a gūn yāi. Séde yā kù àdi tó ò sàte gò kun, ama waiyoo gbē kù sàtena yā pìi bò a kĩnaa.
⁸ Tó n ò ke n gbá mé àdi tó ò sàte, ò zō ò zukūna. À sànanne ò gē wèndii gūn kù ò kusuo ke εε ù de n gò ò mèn pla ke gbá mèn pla vīla ò n zu té kù àdi garo gūn.
⁹ Tó n wé mé àdi tó ò sàte, ò bo ò zukūna. À sànanne ò gē wèndii gūn kù wé doo de n gò wé mèn pla vīla ò n zu té gūn gyāwānn.

Yálekšana kù sà sàtenaao

- ¹⁰⁻¹¹ À laakari ke dokena kù né díkĩnanò dooi, zaakū maten oáre, ñ malaikanon kù musu, ò kù kō wén kù ma De kù à kù gweo baala'i.
¹² Áten da deramεε? Tó gbē sã vī mèn basòro, tó a do sàte, ani a mèn basòro donsari tó s̀isigerεei gwe, à gé à a sã kù à sàte pìi weteroo?
¹³ Yápuran maten oáre, tó à bòa, a pò nigò nnaa de a mèn basòro donsari kù odi sàteronla.
¹⁴ Len á De kù à kù musu ye né dínò doke sàte sòro le.

S̀urukena kù kō

- ¹⁵ Tó n gbēdake taari kè, ò gé ò a le ndo, ò yā pìi bone gupuraa. Tó à n yā mà, n n gbē pìi milε blè.
¹⁶ Tó adi n yā ma s̀oro, ò gbē mèn doke gbě̀non pla sé ò namma, de à yā pìi sí sèedade gbě̀non pla ke aakō musu.
¹⁷ Tó à g̀i ñ yā mai, ò yā pìi o s̀osi gbě̀nonε. Tó à g̀i à s̀osi gbē pìnò yā mai do, ò a dite kifiri ke gbē z̀itò ù.
¹⁸ Yápuran maten oáre, pò kù a ỳi z̀ite ỳina musu, pò kù a pòro z̀ite porona musu.
¹⁹ Maten oáre do, tó á gbě̀non planò lé kè dokōnò z̀ite la, yā kù a a wé kè ma De kù à kù musua pínki, ani keáre.
²⁰ Zaakū gu kù gbě̀non pla ke gbě̀non aakōnò kō kàkaran kù ma tóo, má kù ñ té.
²¹ Abire gbera Pita sù à Yesu là à pì: Dikiri, gèn úgban mà s̀uru ke kù ma gbē kù àdigò taari kemεεoo? Gèn supplan yá?
²² Yesu wèa à pì: Maten onne, adi ke gèn supplanlo, gèn suppla leu baaakō akurime.
²³ Abire yāi kpata kù à bò Luda kĩnaa de lán dí bà. Kína ke mé à ye à a ògò yā gògò kù à ìbanò.
²⁴ Kù à nà ògò pìi yāa, akù ò s̀une kù gbē kù à a fĩna sena miliō wàa kuriio.
²⁵ Kù à ògò vī à fĩnaa pìi boro, akù a dikiri pìi ò a yía kù a nanò kù a néno kù pò kù à vīno pínki gbasà ò a kē.
²⁶ Akù ìbaa pìi wùte a dikiri are, à kùte kène à pì: Ñ mena ke kùmao, mani n fĩna bonne pínki.

27 Akū a dikiri a wēnda gwà a a gbàre, à fīnaa pì tònɛ.

28 Kū ìbaa pì bò dé, à dàkare kū a ìba dake kū a fīna dɔa andurufu ɔgɔ mèn basɔɔroo. Akū à a kù, àtɛn ɔ t̄s a kòtooa à pì: Ñ ma fīna bomɛnɛ.

29 A gbēdake pì wùte a are, à kùte kènɛ à pì: Ñ mɛnamɛnɛ, mani n fīna bonnɛ.

30 Ama adi wero. À tò ò a dà kpésiran ari à a fīna bonɛ.

31 Kū a ìba kparanɔ è lɛ, ñ pɔ yàka manamana, akū ò gèè ò yā kū à kèè pì gbà ñ dikiriinɛ pínki.

32 Akū dikiri pì a sìsi à pì: Ìba pāsī! Ma n fīnaa tònne pínki, kū n kùte kèmenɛ yāi.

33 Lákū ma sùruu kè kúnwo nà, de n sùru kè kū n gbēdakeo lɛ se.

34 A dikirii pì pɔ fè, à tò ò a dà kpésiran, òg̃ wé t̄aa ari à gé à fīnaa pì boo pínki.

35 Akū Yesu èra à pì: Tó á baadi dì sùru kɛ kū a gbēdakeo kū nèsɛɛo mèn doro, lɛn ma De kū à kú musu ni keárɛ lɛ se.

19

Yigidena yā

(Maa 10:1-12)

1 Kū Yesu yā birenɔ ò à làka, à bò Galili, à gèè Yudea bùsu kpado Yoda bara.

2 Pari téi, akū à ñ gyānɔ wèrek̄sar̄mma gwe.

3 Farisi kenɔ sù ò a ȳs ò gwa, akū ò a là ò pì: Gōgbē zé vī à yìgi de yā sīnda pínki yāin yá?

4 À wèmma à pì: Kū Luda ñ ké gōgbē kū nɔgbēo ũ zaa káaku, ádi a kyó kɛ a màroo?

5 Luda pì, abire yāin gōgbē ni a de kū a dao tó, ò nak̄sa kū a nanɔ, ñ gbēnɔn pla ni gō mè do ũ.

6 Ó kun pla doro, sé do. Abire yāi gbē kū Luda ñ nák̄sanɔ, bisāsiri sún ñ kēk̄saro.

7 Akū Farisinɔ a là ò pì: Bóyāi Musa dìte gōgbē yìgidetakada kpá a nanɔa à a gbarɛoo?

8 Yesu wèmma à pì: Á sāgbāna yāin Musa á gbá zé à á nɔnɔ gbarɛ, ama à de lɛ zaa káakuro.

9 Matɛn oárɛ, gbē kū à yìgii dè kū a nanɔ, tó adi kɛ à gōpose kènlo, tó à nɔ pānde sè, ade zina kèn gwe.

10 Akū a ìbanɔ pìnɛ: Tó lɛn gōgbē yā de lɛ kū a nanɔ, à mana ò nɔ séro.

11 Akū Yesu pìnɛ: Adi kɛ gōgbē sīnda pínki mé ani yā pì f̄sro, sé gbē kū Luda ñ gbá a zénɔ.

12 Zaakū gbēkenɔ dì nɔ séro, kū ò ñ í lɛ yāi, gbēkenɔ dīg̃ kun lɛ kū ò ñ fèrɛɛ kè yāi, gbēkenɔ ñ zīda kù lɛ kpata kū à bò Luda kīnaa yāi. Gbē kū ani yā pì f̄s à f̄s.

Arubarikadana nénɔgu

(Maa 10:13-16, Luk 18:15-17)

13 Òdi su Yesunɛ kū nénɔ de à ɔ nar̄mma à adua keínɛ, akū a ìbanɔ gínɛ.

14 Akū Yesu pì: À tó nénɔ mó ma kīnaa. Àsun gínɛro, zaakū ñ takanɔ pómɛ kpata kū à bò Luda kīnaa ũ.

15 Kū à ɔ nànar̄mma, akū à bò gwe.

Aruzekede

(Maa 10:17-31, Luk 18:18-30)

16 Akū gōgbē ke sù Yesu kīnaa, à a là à pì: Danneri, bó manan mani kɛ mà wèndi kū àdi lákarɔ lee?

17 À wèa à pì: À kè dera ntɛni ma la manakɛna yāii? Luda ado mé à mana. Tó ñ ye ñ gè wèndii pì gūn, ñg̃ a yāditenanɔ kūna.

18 Akū à a là à pì: A kpatemɛɛ? Akū Yesu pì: Ñsun gbē dero, ñsun zina kero, ñsun kpāni oro, ñsun yā di n gbēdakearo,

19 ñg̃ bèrɛ lí n de kū n daoone, ñg̃ ye n gbēdakei lán n zīda wèndii bà.

20 Kefenna pì pìnɛ: Má yā birenɔ kūna pínki. A kpate mé à gòmɛnɛ dɔɔ?

²¹ Yesu pìne: Tó ñ ye ñgõ papana, ñ gé ñ n póno yía pínki, ñ a ɔgo kpá takasidenɔa, ñ mó ñ témai, ñigõ aruzeke ví ludambe.

²² Kū kefenna pì yā pìi mà, à tà kū pɔsiraɔ, kū à aruzekenɔ ví dasi yāi.

²³ Akū Yesu pì a ìbanɔne: Yāpuran maten oáre, à zī'ũ aruzekedenɛ à gē kpata kū à bò Luda kīnaa gūn.

²⁴ Maten oáre dɔ, lakumi gēna pɔrɔwɛɛn araga de aruzekede gēna kpata kū à bò Luda kīnaa gūnla.

²⁵ Kū a ìbanɔ yā pìi mà, akū à bò ñ sare manamana ò pì: Tó lemɛ, dí mé ani fɔ à surabana lee?

²⁶ Akū Yesu ñ gwá tíi, à pìinne: Bisāsiri ni fɔro. Luda kīnaa bee pɔ sīnda pínki dī sí ke.

²⁷ Akū Pita wèa à pì: O pɔ sīnda pínki tò o tenyī. Bó mé ani gɔwɛre sàa?

²⁸ Yesu pìinne: Yāpuran maten oáre: Tó Bisāsiri Né vùte a kiblegba gakuridea andunia dufu gūn, ákɔnɔ kū á témainɔ áni vute kiblegba mèn kuri awɛɛplanɔa, àgɔ yā gɔgɔ Isaraila buri mèn kuri awɛɛplanɔne.

²⁹ Gbē kū à a be ke a vīninɔ tò ke a dakūnanɔ ke a de ke a da ke a néno ke a buranɔ ma yāi, ade ni era à abire taka le leu basɔro, akūsɔ ani wèndi kū àdi láraro le.

³⁰ Ama gbē káakunɔ nigɔ gbē kpedenɔ ũ dasi, gbē kpedenɔ nigɔ gbē káakunɔ ũ dasi.

20

Yálekšana kū zamalingakerinɔ

¹ Lákū kpata kū à bò Luda kīnaa de nàndí: Ɔmbede ke mé à bò kɔnkɔkɔnkɔ, à gèè zamalingakerinɔ wete ò zī keare a bura.

² Ñ yā kɔ sè à fīna boñne andurufu ɔgo mèn dodo. Akū à ñ gbáre a bura.

³ À bò dɔ mò kēndo, akū à gbē pāndenɔ lè ete gūn katena pā.

⁴ À pìinne: Ákɔnɔ sɔ, à gé à zī ke ma bura, mani fīna boáre a zéa.

⁵ Akū ò gèè. À era à bò dɔ ifāntē mīdangura, akū à era à bò ifāntē ura kipana, à ò gbē pāndenɔne le dɔ.

⁶ Kū à bò ɔkɔsi, à gbē pāndenɔ lè katena, akū à ñ lá à pì: Bóyāi á katena la pā zaa kɔnkɔ?

⁷ Ò wèa ò pì: Kū òdi zī dawɛero yāime. À pìinne: À gé à zī ke ma bura se.

⁸ Ifāntē gēna kpénn burade pìi pì a zamalingakerinɔ gbē zɔkɔne: Ñ zamalingakerinɔ sísi ñ fīna boñne. Ñ naa gbē kpedenɔa ari à gé mī de gbē káakunɔa.

⁹ Akū ɔkɔsidenɔ sù, ò andurufu ɔgo lè mèn dodo.

¹⁰ Kū gbē káakunɔ sù, òten da ñ ɔgo nigɔ de gbē kpedenɔ pólame, akū andurufu ɔgo mèn don ò lè ñ pínki.

¹¹ Kū ò ñ ɔgo sì, akū ò léfɔtɔ kà bede pìi

¹² ò pì: Awa don gbē kpedenɔ zī kè, akū n ñ ké sára kū ókɔnɔ kū o zī zɔkɔ kè ifāntē gbāna gūnwoo yá?

¹³ Akū à wè ñ gbē do pìia à pì: Ma gbē, mádi n blero. O kɔ yā mà andurufu ɔgo mèn do musunloo?

¹⁴ Ñ n pɔ sí ñ tá. Má ye mà kpá gbē kpede díkīnaa lán n pɔ bàme.

¹⁵ Má zé ví mà ke kū ma ɔgo lákū má yei nàroo? Nten wé boboi kū má gbēke ví yāin yá?

¹⁶ Len gbē kpedenɔ nigɔ gbē káakunɔ ũ le, gbē káakunɔ nigɔ gbē kpedenɔ ũ.

Yesu era à a ga kū a vunaao yá'onaa

(Maa 10:32-34, Luk 18:31-34)

¹⁷ Gɔrɔ kū Yesu ten gé Yurusalemu, à a ìba gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ sète ñdona, à yā òñne zén à pì:

¹⁸ Òten gé Yurusalemumɛ. Gwen oni Bisāsiri Né kpá sa'orikinɔa kū ludayādannerinɔ, oni yā daala à ga,

¹⁹ oni a kpá buri pãnde gbẽnɔa. Oni a fobo, oni a gbẽ kũ flãao, oni a pá lía ò a de, a gɔɔ aakõde zĩ ani vu.

Yamisi kũ Yuhanao wékenaa
(Maa 10:35-45)

²⁰ Akũ Zebedi néno da sù Yesu kĩnaa kũ a néno. À ye à wé kea, akũ à kùtene.

²¹ Akũ à a là à pì: Bón n̄ yeii? À wèa à pì: N̄ tó ma né gbẽnɔn pla dínɔ vute kũnwo n kpatan, gbẽ do n ɔplai, gbẽ do ɔzei.

²² Akũ Yesu pì né pìnɔne: Á yã kũ áteni a wé kema dõro. Toko'i kũ mani mi, áni fõ à mi yá? Ò wèa ò pì: Óni fõ.

²³ Yesu pìnne: Toko'i kũ mani mi, áni mi fá, ama vutena ma ɔplai ke ma ɔzei bi ma yãno. Gbẽ kũ ma De kèkènneno pómɛ.

²⁴ Kũ a iba gbẽnɔn kuri kparanɔ yã pì mà, n̄ pɔ fè v̄ini kũ dakũnaoo p̄iii.

²⁵ Akũ Yesu n̄ kákara à pìnne: Á dõ kũ buri pãnde kınanɔ d̄i gbãna ble n̄ gbẽnɔa, gbãnadeno s̄o òdi iko m̄n̄ne,

²⁶ ama à de le á kĩnaaro. Á té gbẽ kũ à ye à gõ gbẽ zõkõ ù, sé ade ke á z̄iri ù.

²⁷ Lemɛ do gbẽ kũ à ye à gõ gbẽ káaku ù, sé ade ke á zò ù.

²⁸ Zaakũ Bisásiri Né dí su de ò zĩ kenɛro, à sù de à zĩ kènnemɛ, à a z̄ida wèndi kpá de à gbẽnɔ bo dasi yã.

V̄ina barakerinɔ werekõanaa
(Maa 10:46-52, Luk 18:35-43)

²⁹ Gɔɔ kũ òten bo Yeriko, pari té Yesu.

³⁰ V̄ina gbẽnɔn planɔ vutena zé léa, ò mà Yesu mé àten gête, akũ òten lé gbãna zu ò pì: Dikiri, Dauda Buri, n̄ ó wènda gwa!

³¹ Ò ḡinne ò pì ò ȳite, akũ ò lé gbãna zunaa kàra òten pì: Dikiri, Dauda Buri, n̄ ó wènda gwa!

³² Akũ Yesu zè à n̄ sísi, à n̄ lá à pì: Bón á ye mà keáree?

³³ Ò wèa ò pì: Dikiri, ó ye ó wé gu emɛ.

³⁴ Yesu n̄ wènda gwà, à ɔ nà n̄ wéa. Gwe ḡonɔ n̄ wé gu è, akũ ò t̄ei.

21

Gbanakɛkpana Yesui Yurusalemu
(Maa 11:1-26, Luk 19:28-48, Yuh 12:12-22)

¹ Kũ ò kà kãni kũ Yurusalemuo, ò kà Betefage lakutu kũ à kú Kùkpe s̄is̄igerɛei, akũ Yesu a iba z̄i gbẽnɔn pla

² à pìnne: À gé lakutu kũ à kátɛ á are dire ḡun. Tó a ḡe ḡonɔ, áni zaaki e kũ a néo bàdɔna gwe. À poro à suomenɛ.

³ Tó ò á lá ò pì, à kè deraa, à pi Dikiri mé à yei, ani era à suo tera.

⁴ À kè le de yã kũ annabii ò ke ȳaimɛ à pì:

⁵ À o Zaiõdenɔne
n̄ k̄ina mé àten su n̄ k̄inaa.

À buse à di zaakinɛ b̄rɔ kpe.

⁶ Ibaa p̄inɔ ḡè ò kè lán Yesu ónne nà.

⁷ Ò sù kũ zaaki p̄iio kũ a néo, ò n̄ utanɔ kpàtem̄ma, akũ Yesu d̄ia.

⁸ Gbẽnɔ teni n̄ utanɔ kpátɛ zén dasidasi, gb̄kenɔ ten lá z̄õ, òten kpátɛ zén do.

⁹ Gbẽ kũ ò té arenɔ kũ gbẽ kũ ò té kpenɔ ten wiki lé òten pì:

N̄ gbãna ke, Dauda buri!

Arubarikaden gbẽ kũ àten su kũ Dikiri tóo ù!

Ò gbānake kpáí ari ludambe.

¹⁰ Kū Yesu gè Yurusalemu, wēte lòko, gbē sīnda pínki ten pi: Dín gbē bire ũu?

¹¹ Pari pi: Annabi Yesume. À bò Nazera, Galili būsun.

Yesu kunna Luda ɔnn

(Maa 11:15-19, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22)

¹² Yesu gè Luda ɔnn, à pè lagayarinɔ kū lagalurinɔa à n bôte n pínki. A ɔgolilinkerinɔ teburunɔ kū potēnyarinɔ gbàno yìpa à kòteíne.

¹³ À pínne: Ó kè Luda yān, ma kpé nigō de aduakεkpe ũ, akū a kè gbēblerinɔ tò ũ.

¹⁴ Vīnanɔ kū erenɔ sù a kīnaa Luda ɔnn gwe, akū à n wérekōa.

¹⁵ Kū sa'orikinɔ kū ludayādannerinɔ yābonsare kū àten kenɔ è, akūsō ò mà néno ten wiki dɔa Luda ɔnn òten pi, n gbāna ke, Dauda Buri, akū n pɔ fē.

¹⁶ Ó pìnne: N mà lākū òten o nà yá? Yesu wémma à pi: Leme! Kū Luda dà né fítinone kū nékpāntēno ò a sáabu kpá, ádi a kyó ke a màroo?

¹⁷ Akū à bò wēte pìn à n tón, à gèe à i Betani.

Yesu kaka lí kanaa

(Maa 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kū gu dò kɔnkɔkɔnkɔ, à era àten su wēten, akū nà teni a de.

¹⁹ À kaka lí è zé léa, akū à nài adi póke learo, sé a lánɔ. Akū à pi lí pìnne: Īni né i ziki doro. Gwe gōno lí pìi kori kè à gà.

²⁰ Kū a ibanɔ è, akū à bò n sare ò pi: À kè dera kaka lí pìi kori kè le gōno gōno?

²¹ Yesu wémma à pi: Yāpuran maten oáre, tó á Luda náani vī sikaa sari, adi ke kaka lí pìi yān áni ke adoro. Tó a ò kpi díne à fute à a zīda sé à zu sèben, ani ke le.

²² Tó á Luda náani vī, yā kū a a wé kèa aduakēnaa gūn pínki, áni le.

Yesu gbekana a ikooi

(Maa 11:27-33, Luk 20:1-8)

²³ Yesu gè Luda ɔnn, àten yā daíne. Akū sa'orikinɔ kū gbē zōkōno sù ò a là ò pi: Iko kpaten nten yā dínno keoo? Dí mé à n gba ikoo pìi?

²⁴ Akū Yesu wémma à pi: Makū sō, yā mèn don mani gbekaáwa. Tó a òmēne, mani iko kū maten yā dínno keo oáre.

²⁵ Dí ikoon Yahaya gbēno da'ite kèoo? À bò Luda kīnaan yáa, ke bisāsiri kīnaame? Akū ò yā gōgō ò pi: Tó o pi Luda kīnaame, ani ó la, bōyāin ódi Yahaya yā síro.

²⁶ Tó o pi bisāsiri kīnaame sō, ó gbēno vīna vī, zaakū gbē sīnda pínki Yahaya annabike sì.

²⁷ Akū ò wè Yesua ò pi: Ó dōro. Akū Yesu pínne: Ehē makū se, mani iko kū maten yā dínno keo oáero.

Négōgbē gbēnon planɔ

²⁸ Akū Yesu pi: Gbēke négōgbēno vī gbēnon pla. Akū à pi Worune: N gé n zī ke bura gbāra.

²⁹ Woru pi: Mani géro. Akū à a nēsēe líte zā à gèe.

³⁰ Mare pìi gèe à pi Sabine le dɔ. Sabi pi: Tò. Akū adi géro.

³¹ A è deraa? Gbēnon pla pìnno gūn, n dí mé à a de poyeinaa kèe? Ó pi: Worume. Akū Yesu pínne: Yāpuran maten oáre, be'ogōsirinɔ kū karuanɔ ni gē kpata kū à bò Luda kīnaa gūn á ā.

³² Zaakū Yahaya sù, à zé sūsu mōáre, ádi a yā síro. Be'ogōsirinɔ kū karuanɔ mé ò a yā sì. Bee kū abirekū enaao ádi á nēsēe líte zā a a yā síro.

Geepi líkpe arukerinɔ

(Maa 12:1-12, Luk 20:9-18)

³³ À yā pānde ma dɔ. Burade ke mé à kun, à geepi líkpe bà à karaa likai, à wèe yò a gūn geepi'ifèkì ũ à búdákpágbaa dɔ. Akū à bú pìi nà arukerĩnɔne n̄ ɔĩ, akū à fùte kū táo.

³⁴ Kū geepizɔgɔɔrɔ kà, akū à a zìrinɔ zì arukerĩi pìnɔa, de ò a geepi né sí.

³⁵ Akū arukerĩi pìnɔ a zìrinɔ kùkù, ò n̄ gbě do gbè, ò n̄ gbě do dè, ò n̄ gbě do pàpa kū gbèeo ò a dè.

³⁶ Akū à èra à zìri pāndenɔ zìrĩma, n̄ dasi de gbě káakunɔla, akū ò kèĩne le dɔ.

³⁷ Kpekpɛ à a né zìrĩma à pì: Oni ma né yā da.

³⁸ Kū arukerĩi pìnɔ né pìi è, ò pikɔne: Túbibleriin dí. À tó ò a de, a túbi ni gɔ ó pɔ ũ.

³⁹ Akū ò a kù ò bò kāao bura gūn, ò a dè.

⁴⁰ Tò! Tó burade pìi sù, bón ani ke arukerĩi pìnɔne?

⁴¹ Ò wèa ò pì: Ani gbě pāsĩ pìnɔ dede pāsĩpāsĩ, ani bura pì na arukerĩ pānde kū oni a baka kpáa a gɔɔanɔne n̄ ɔĩ.

⁴² Akū Yesu pìĩne: Ádi Luda yā dí kyó keroo?

Gbè kū kpéborinɔ pā kpài

mé à gò kpé kusuru gbè mĩde ũ.

Dikiri mé à abirekū kè

akū à kèwɛɛ yābonsare ũ.

⁴³⁻⁴⁴ Abire yāi maten oáre: Luda ni á bo kpata kū à bò a kĩnaa gūn, ani gbě kū oni a baka kpáanɔ kán.

⁴⁵ Kū sa'orikinɔ kū Farisinɔ Yesu yálekɔanaa pìnɔ mà, ò dɔ kū n̄ yān àten o.

⁴⁶ Akū ò zé wète ò a kū, ama ò vĩna kè parine, kū ò a dìte annabi ũ yāi.

22

Nɔse pɔnnakenaa

(Luk 14:15-24)

¹ Yesu èra à yā lèkɔáĩne à pì:

² Lákū kpata kū à bò Luda kĩnaa de n̄n̄n̄ dí dɔ. Kĩna ke mé àten nɔse pɔnna ke a néne,

³ akū à a zìrinɔ zì ò o gbě kū à n̄ sísi ò mó pɔ blenɔne ò mó, ama ò ye ò suro.

⁴ Akū à èra à zìri pāndenɔ zì à pìĩne: À gé à o gbě kū ma n̄ sísinɔne ma sorumii mà, ma zùsanɔ kū pɔkàde mèkpananɔ dè ma kèke kò. Ò mó nɔsepɔblekia.

⁵ Akū odi laakari dɔ yā pìiari, n̄ baadi gèe a bɔkɔte kè. Gbèkenɔ gèe n̄ bura, gbèkenɔ gèe laga tá.

⁶ Gbè kparanɔ zìrii pìnɔ kùkù, ò wé'i dàĩma, ò n̄ dede.

⁷ Akū kina pì pɔ fè, à a sozanɔ gbàre, ò gèe ò gbèderii pìnɔ dède, akū ò té sò n̄ wètea.

⁸ Akū kina pì pì a zìrinɔne: Nɔsepɔble mà, ama gbě kū ma n̄ sísinɔ dí kɔ síoro.

⁹ À gé zérankpakɔanɔ gūn, à gbě kū a lè sĩnda pínki sísi nɔsepɔblea.

¹⁰ Akū zìrii pìnɔ fùte ò gèe zéno gūn, ò gbě kū ò n̄ léno kàkara, gbě vāninɔ kū gbě mananɔ n̄ pínki. Len nɔse pɔnnakerinɔ gu pà le.

¹¹ Kū kina pìi gè à pɔnnakerii pìnɔ gwa, à gɔgbě ke è gwe, à nɔse pɔnna uta danaro,

¹² akū à pìne: Ma gbě, à kè dera n̄ gè la nɔse pɔnna uta danaa sarii? Akū à yĩtena kítikiti.

¹³ Akū kina pì a dogarinɔne: À a ɔnɔ yĩ kū a gbánɔ, à a zu bàai gusiran. Gwen oni ɔɔ dɔn ò ɔ di n̄ mĩia.

¹⁴ Zaakū gbě kū Luda n̄ sísinɔn dasi, ama gbě kū à n̄ sénɔn dasiro.

Bè'ɔgɔkpana Sizaa yā

(Maa 12:13-17, Luk 20:20-26)

¹⁵ Abire gberan Farisinɔ bò ò gèe ò yā gògɔ lákū oni ke nà ò Yesu kū a yā'onaa gūn.

16 Akū ò ñ ìbano z̄ia kū Herodu gbēno ò pì: Danneri, ó d̄s kū gbē yāpurademe n ũ. Ndì Luda zé dañne súsu, ndì gbē wé gwaro, ndì gbē gwena gwaro.

17 Lákū n è nà ñ owere. À zé vī ò be'oḡo kpá Sizaa yá, ke à zé vīro?

18 Yesu ñ n̄ese vāni d̄m̄ma, akū à pì: Manafikiden̄o! B̄yāi átēni ma ȳs̄ à gwaa?

19 À oḡo kū òdi be'oḡo kpáo m̄omen̄e. Akū ò oḡo pì do kpàa.

20 Akū à ñ lá à pì: Dí mì wānzān dí kū a t̄soo?

21 Ò wèa ò pì: Siza p̄ome. Akū à p̄inne: Èh̄ è à p̄o kū à de Siza p̄o ũ kpá Sizaa, á p̄o kū à de Luda p̄o ũ kpá Ludaa.

22 Kū ò yā p̄i mà, à bò ñ sare, akū ò tà ò a tò gwe.

Gēno vuna yā

(Maa 12:18-27, Luk 20:27-40)

23 Ḡro dok̄no p̄i z̄i Sadusi kū òdi p̄i gēno d̄i ga à vuron̄o sù Yesu k̄inaa., akū ò a gbēka ò p̄i:

24 Danneri, Musa òw̄ere t̄o ḡogbē gà né'isari, a dakūna a v̄ini gyaano sé de à né buri dato a v̄inine.

25 T̄s̄. Dedok̄noden̄on kú ó té yā gbēnon suppla. Woru no sè, akū à gà à no p̄i tò né'isari, akū gyaano ḡs̄ Sabine.

26 À kè Sabine le do kū B̄io ari à ḡe pé ñ suppladea.

27 Ñ p̄inki gberan no p̄i gà se.

28 T̄s̄! Gēno vuna ḡro z̄i ñ gbēnon suppla p̄ino té dí mé aniḡs̄ no p̄i v̄i? Zaakū ñ p̄inki ò a d̄s̄ no ũ.

29 Akū Yesu w̄en̄ma à p̄i: A s̄ate á Luda takada kū a gbānao d̄naa sari yāi.

30 T̄o gēno v̄u, ò no séro, ò z̄a kero, oniḡs̄ kun lán malaikan̄on kun nà ludambeme.

31 Gēno vuna yā musu ádi yā kū Luda òáre kyó keroo? À p̄i

32 akāame Ibrahim̄ kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ũ. Luda d̄i ke gēno Luda ũro, gbē b̄nen̄o Ludame.

33 Kū gbēno yā p̄i mà, a yādann̄naa bò ñ sare.

Dokayā kū à deñla

(Maa 12:28-34, Luk 10:25-28)

34 Kū Farisino mà Yesu Sadusin̄o f̄u, ò k̄s̄ kākara.

35 Akū ñ dokad̄rin̄o do a ȳs̄ à gwa, à a là à p̄i:

36 Danneri, dokayā kpate mé à de a kparan̄laa?

37 Yesu w̄eà à p̄i: Nḡs̄ ye Dikiri n Ludai kū n̄ese m̄en̄ doo kū n ninio p̄inki kū n laasunnwo p̄inki.

38 Dokayā kū à b̄ere v̄i de a kparan̄lan gwe.

39 A plade kū à b̄ok̄saon dí: Nḡs̄ ye n gb̄edakei lán n z̄ida w̄endii bà.

40 Musa doka p̄inki kū annabin̄o yāoo lokona dokayā m̄en̄ pla d̄in̄ame.

Arumasihu buri yā

(Maa 12:35-37, Luk 20:41-44)

41 Lákū Farisino kakarana n̄a, Yesu ñ lá à p̄i:

42 A è dera Arumasihu yā musuu? Dí burin a ũu? Ò wèa ò p̄i: Dauda burime.

43 Akū Yesu p̄inne: À kè dera Luda Nini d̄idi Daudaa, akū Dauda Arumasihu sisi Dikirii?

À p̄i,

44 Dikiri p̄i ma dikirine à vute a oplai

ari àḡs̄ a ìber̄eno k̄atene a gbá gbáru.

45 Kū Dauda p̄ine Dikiri, à kè dera aniḡs̄ de a buri ũ doo?

46 Gb̄eke dí f̄s̄ à w̄ero. Zaa ḡro birea gb̄eke dí sù à yāke laa doro.

23

*Ludayādann̄erin̄o kū Farisin̄o manafiki**(Maa 12:38-39, Luk 11:43, 46, 20:45-46)*

- ¹ Abire gbera Yesu yā ò gbēn̄one kū a ìban̄o
² à pì: Ludayādann̄erin̄o kū Farisin̄o mé ò ḡò Musa ḡēne ũ.
³ Abire yāi à yā kū òdi oáren̄o ke pínki àḡo kūna. Ama àsun n̄ yākena kero, zaakū òdi yā kū òdi o kero.
⁴ Òdi aso tikisi yīyī ò di gbēn̄one n̄ ḡan akūs̄o bee ɔne do òdiḡo ye ò káiro.
⁵ Òdi n̄ yā s̄inda pínki ke de gbēn̄o n̄ e yáime. Len òdi Luda yā ezeba gb̄ent̄ē da le, òdi b̄usubusu gb̄ana da n̄ p̄okasan̄o.
⁶ Òdiḡo ye ò vute p̄onna p̄oble vuteki manan̄on kū aduak̄eke vuteki manan̄o.
⁷ Òdiḡo ye òḡo f̄o kpákpāmma eten̄o, òḡo n̄ sísi Rabi.
⁸ Àsun tó ò á sísi Rabio, zaakū á pínki v̄in̄in̄o kū dakūnan̄ome á ũ, á Dann̄eri mèn dome.
⁹ Àsun gb̄eke sísi á de z̄ite laro, zaakū á De mèn dome, àkū mé à kú musu.
¹⁰ Àsun tó ò á sísi Ar̄edero, zaakū á Ar̄ede mèn dome, àkū mé à Arumasihu ũ.
¹¹ Á z̄irin̄ gb̄e z̄ók̄o ũ á té.
¹² Gb̄e kū àdi a z̄ida kara, Luda ni a busa. Gb̄e kū àdi a z̄ida busa, Luda ni a kara.

*Yesu kpākēna ludayādann̄erin̄o kū Farisin̄o**(Luk 11:37-42, 44, 52)*

- ¹³ Waiyoo ák̄on̄o yādann̄erin̄o kū Farisin̄o! Manafikiden̄o! Adì kpata kū à bò Luda k̄inaa zé tata gbēn̄one. Adì gē a ḡunlo, akūs̄o adì we gb̄e kū ò ye ò gē a ḡun̄o ḡen sero.
¹⁴ Waiyoo ák̄on̄o yādann̄erin̄o kū Farisin̄o! Manafikiden̄o! Adì adua gb̄ana ke de gbēn̄o á e yāi, akū adì gyaan̄on̄o kpé símma. Abire yāi á wét̄amma niḡo p̄āsī de gb̄e s̄inda pínki p̄ola.
¹⁵ Waiyoo ák̄on̄o yādann̄erin̄o kū Farisin̄o! Manafikiden̄o! Adì kure z̄ite kū ísirao ìba mèn do lena yāi. Tó a a lè s̄o, adì a ke té p̄o ũ deála leu pla.
¹⁶ Waiyoo ák̄on̄o v̄ina don'ar̄eden̄o! Adì pi, tó ò pì ò s̄i kū Luda kpé, à yāke v̄iro, ama tó ò pì ò s̄i kū Luda kpé wuraa, abirekū mé à yā vī.
¹⁷ V̄ina ȳonk̄on̄o! A kpate mé à z̄ók̄o? Wuraan yá, ke Luda kpé kū àdi tó wura ḡo a p̄o ũ?
¹⁸ Adì pi d̄o, tó ò la dà kū sa'okio, a yāke v̄iro, ama tó ò la dà kū sa'ob̄o kū à kú gweo, abirekū mé à yā vī.
¹⁹ V̄inan̄o! A kpate mé à z̄ók̄o? Sa'ob̄on̄ yá, ke sa'oki kū àdi tó sa'ob̄o ḡo Luda p̄o ũ?
²⁰ Gb̄e kū à la dà kū sa'okio la dà kū p̄o kū à kú gwen̄o pínkime d̄o.
²¹ Gb̄e kū à la dà kū Luda kpé la dà kū Luda kū à kú a ḡunwome d̄o.
²² Gb̄e kū à la dà kū ludamb̄eo la dà kū Luda kíblegbaao kū Luda kū à vutenaaaome.
²³ Waiyoo ák̄on̄o yādann̄erin̄o kū Farisin̄o! Manafikiden̄o! Adì tofen̄o t̄ok̄tedo kū kpè'akāo kū dà láo kuride kpá Ludaa, akū adì dokayā tikisin̄o tón, yāzede kū s̄uruuo kū náanio. Yā biren̄o mé à de òḡo kūna a kpara tonaa sari.
²⁴ V̄ina don'ar̄eden̄o! Adì m̄os̄o né bo á p̄óminan, akū adì lakumi m̄o.
²⁵ Waiyoo ák̄on̄o yādann̄erin̄o kū Farisin̄o! Manafikiden̄o! Adì tokon̄o kpe gb̄āsī bo kū tan̄o, ama wākū kū z̄idakūnad̄onasario mé à á n̄es̄e p̄a.
²⁶ M̄ok̄on̄ Farisi v̄ina! Ñ gb̄āsī bo toko ḡunne ḡia, a kpe ni ḡo gb̄āsī sari.
²⁷ Waiyoo ák̄on̄o yādann̄erin̄o kū Farisin̄o! Manafikiden̄o! Á de lán mira kū ò gb̄e pura l̄ean̄o bàme. N̄ kpe mana wéne, ama ḡewan̄o kū gb̄āsī pínkio mé à n̄ ḡun p̄a.
²⁸ Lem̄e ák̄on̄o se d̄o, á kunna mana gbēn̄o wéne, ama manafiki kū yā v̄anio mé à á ḡun p̄a.

29 Waiyoo ákǝnǝ yádannerinǝ kǝ Farisinǝ! Manafikidenǝ! Adì pǝ bo annabinǝ miranǝ, adì zǝ ble Luda gbǝnǝ pǝ

30 adì pi: Tó ó kun yǎ ó dizinǝ gǝrǝ, ó bàka nigǝ kú kǝnwo annabinǝ dǝdǝnaa gǝnlo.

31 Lǝmǝ a si kǝ gbǝ kǝ ò annabinǝ dǝdǝnǝ burinǝn á ũ.

32 À ania kǝ, à á dizinǝ tàragaa ba à a mì dǝ sà!

33 Mlǝnǝ! Bisāsiri pitikonǝ! Áni kǝ dera à bo té yǎ kǝ à danaála gǝnn?

34 Abire yǎi mani annabinǝ kǝ ǝndǝrinǝ kǝ yádannerinǝ zǝáwa. Áni nǝ gbǝkenǝ dǝdǝ, áni nǝ gbǝkenǝ pá lía, áni nǝ gbǝkenǝ gbǝ kǝ flǝao á aduakekpenǝ gǝn, áni pǝmǝma wǝtǝ kǝ wǝtǝo.

35 Lǝmǝ Luda gbǝ kǝ ò nǝ dǝdǝnǝ yǎ ni wí á musu lǝ, sǝna zaa gbǝ mana Habila dǝnaaa ari à gǝ pǝ Bǝrekia né Zakari kǝ a a dǝ Luda kpǝ kǝ sa'okio daguraa.

36 Yǎpuran matǝn oáǝ, yǎ birenǝ pínki ni wí gbǝragbǝnǝ musumǝ.

Yurusalemu yǎ

(Luk 13:34-35)

37 Yurusalemudenǝ, Yurusalemudenǝ! Adì annabinǝ dǝdǝ, adì gbǝ kǝ Luda nǝ zǝáwanǝ papa kǝ gbǝo à nǝ dǝdǝ. Madigǝ ye mà á kakaramai gǝn baaakǝ, lǝn ko dì a dǝmbǝrǝ kú a nǝnǝla nǝ, ama ádi weiro.

38 Luda ni á kpǝ tóáǝ bǝzǝ ũmǝ sà.

39 Matǝn oáǝ, áni ma e dorǝ ari à pi, arubarikaden gbǝ kǝ àtǝn su kǝ Dikiri tóo ũ.

24

Yurusalemu yakana kǝ andunia lǝkagǝrǝ sǝedanǝ

(Maa 13:1-20, Luk 21:5-24)

1 Yesu bǝ Luda ǝnn àtǝn tá, akǝ a ìbanǝ nǝai ò lǝzuki kǝnǝ a kpǝnǝ.

2 Akǝ Yesu pǝnǝ: A abirekǝ è pínki yǎ? Yǎpuran matǝn oáǝ, oni gbǝ ke tó dikǝaro, oni gborǝ pínkimǝ.

3 Gǝrǝ kǝ Yesu vutǝna Kǝkǝ sǝsǝgerǝei, a ìbanǝ sù a kǝnaa gusarǝ, ò a là ò pi: Nǝ owǝrǝ, bǝrǝn yǎ dǝnǝ ni kǝǝ? Bǝ mé anigǝ de n suna kǝ andunialakagǝrǝ sǝeda ũu?

4 Yesu wǝmǝma à pi: À laakari kǝ, àsun tó ò á sǝtǝro.

5 Zaa kǝ oni su dasi kǝ ma tóo, onigǝ pi Arumasihumǝ nǝ ũ, oni gbǝnǝ sǝtǝ dasi.

6 Áni zǝnǝ baaru ma kǝ a òpiio. Àsun bídi kǝro. Sé abirekǝnǝ kǝ, ama gǝrǝ lakana kpǝ.

7 Buri kǝ burio ni futǝ kǝ kǝo, lǝmǝ dǝ bǝsu kǝ bǝsuuo. Nǝ kǝ zǝtǝ yǝgǝyǝgǝnaao nigǝ kú gukenǝn.

8 Yǎ birenǝ pínki nǝwǝwǝ naana ũ.

9 Abire gbǝra oni á kǝkǝ ò á kpǝmǝma, ò wǝ tǝáwa ò á dǝ, buri sǝnda pínki ni zǝágu ma yǎi.

10 Gbǝnǝ ni fuma dasi, ò bo kǝ kǝ, oni zǝkǝn.

11 Annabi ékenǝ ni su dasi ò gbǝnǝ sǝtǝ dasi.

12 Yǎ vǝni ni kǝ, gbǝnǝ yenyǝ ni busa dasi.

13 Gbǝ kǝ à zǝna gbǝna ari a gǝrǝ lǝa mé ani surabana lǝ.

14 Oni kpata kǝ à bǝ Luda kǝnaa pǝ baaru kpǝ andunia gu sǝnda pínkia sǝeda ũ buri sǝnda pínkimǝ, gbǝsa pǝ pínki ni lǝka.

15 Tó a tǝ guyakari kǝ annabi Daniǝli a yǎ òo è Luda ǝnn, kyókeri gǝ dǝ,

16 gbǝ kǝ ò kú Yudeanǝ bàa sí ò mì pǝ kpǝnǝ.

17 Gbǝ kǝ à kú a kpǝ musu sún kipa à gǝ kpǝ gǝn à pǝke sé à booro.

18 Gbǝ kǝ à kú bura sún ǝra bǝ à a uta séro.

19 Waiyoo nǝsindarenǝ kǝ nǝrandenǝ gǝrǝ bira.

20 À adua kǝ dǝ bàasinaa pǝ sún kǝ bunsirǝ kǝ kǝmmabogǝrǝ zǝro.

21 Zaa kǝ gǝrǝ pǝ wǝtǝmma nigǝ zǝkǝ. Zaa gǝrǝ kǝ Luda andunia kǝ ari gbǝra, a taka dí kǝro, akǝsǝ ani kǝ zikiro.

22 Tó Luda dí gɔɔ pìno lagoro, de gbēke ni boro. Ama ani gɔɔ pìno lago a gbē kū à n sɛno yāime.

Bisāsiri Né sunaa

(Maa 13:21-37, Luk 17:20-37, 21:25-33)

23 Gɔɔ birea tó gbēke piàre, à Arumasihu gwa la kesō à Arumasihu gwa zāa, àsun síro.

24 Zaakū Arumasihu ékeno kū annabi ékeno ni su ò sèeda zōkōno kū daboyāno ke, de ò gbē kū Luda n sɛno sātɛo se, tó ani sí ke.

25 À ma, ma gīnake ma òare zaa káaku kò.

26 Tó ò piàre à gwa, à kú sɛn, àsun géro. Ke tó ò piàre à gwa, à kú kpéne gūn, àsun síro.

27 Zaakū lākū legū dì pí à ludambe pura kū zaa ifāboki kpa ari a létɛ kpa nà, len Bisāsiri Né suna nigō de le.

28 Gu kū gè kún, gwen yumburukuno ni kō kakaran.

29 Gɔɔ pìno wétamma gbera gònno ifāntɛ ni sira kū, mɔvura ni í kero, susunenno ni wowo ludambe, gbāna kū ò kú musuno ni dege.

30 Bisāsiri Né sèeda gbasa à bo ludambe, buri kū ò kú andunia gūnno ni n zīda kēkē n pínki, oni Bisāsiri Né suna e ludambe lukun kū gbānao kū gakuri zōkōo.

31 Ani a malaikanō zī kū kākāki'ū gbānao, oni a gbē kū à n sɛno kakara andunia kusuru siikōa zaa ludambe lé díkū kū a lé direkūo.

32 À yā dada kaka lía. Tó a gāno í kpākpa, àten lá b̀to kú, á dō guwānagɔɔ kà kāni.

33 Lɛme sō, tó a yā pìno è pínki le, àgō dō kū a sunaa kà kāni, à kú kpéleleá.

34 Yāpuran maten òare, gɔɔ dí gbēno ni gētero ari yā pìno gé keo pínki.

35 Musu kū zītɛo ni gēte, ama ma yānon gētɛna vīro.

36 Gbēke a gɔɔ ke a gɔɔ zaka dōro, bee malaika kū ò kú musuno ke Luda Né, sé De Luda.

37 Lākū à de nà Nuhu gɔɔ, len anigō de le se Bisāsiri Né sugɔɔa.

38 Gɔɔ kū í dí da andunialaro, òten pó ble òten í mi, òten no sé òten zā ke ari Nuhu gèè à gè gó'ite gūn.

39 Odi dōro, akū í sù à n sɛte n pínki. Len anigō de le se Bisāsiri Né sugɔɔa.

40 Gɔɔ birea gbēnono plano nigō kú bura, oni gbē do sé ò gbē do tón.

41 Nōgbē gbēnono plano nigō pó lólo gbèn, oni gbē do sé ò gbē do tón.

42 Abire yāi á wé gō do, zaakū á dō gɔɔ kū á Dikiri ni suro.

43 Àgō adikīna dō. Tó bedɛ gɔɔ zaka kū kpāni ni suawa dō yā, de á wé gō do, ani tó à a kpé fōro.

44 Abire yāi ákōno sō, àgō kú kū soruo, zaakū Bisāsiri Né ni su gɔɔ zaka kū á wé dōiroame.

Zīkeri náanide laakaride

(Luk 12:41-48)

45 Díme zīkeri náanide laakaride kū a dikiri a zīkerino nāne a oī de à póble kpáríma a gɔɔa ūu?

46 Arubarikaden zīkeri kū a dikiri a lè àten ke le a sugɔɔa ū.

47 Yāpuran maten òare, ani a aruzekɛ sīnda pínki nanɛ a oīme.

48 Ama tó zīkerii pì pāsī, akū à pì a nèsee gūn a dikiri ten g̀ ke,

49 akū à nà a zīkeri dakeno gbēgbēnaaaa, àten pó ble àten í mi kū wēderino,

50 a dikiri ni su gɔɔ kū a wé dōiroame, gɔɔ zaka kū à dōroa,

51 ani a zōzōkōre, à a baka da kū manafikidenō. Gwen oni sō don ò ò di n mīa.

25

Nōkpare gbēnono kurino

1 Gɔɔ birea kpata kū à bō Luda kīnaa nigō de lán nōkpare gbēnono kuri kū ò n fitilano sè ò bōo, òten gé da nōserile bàme.

2 Ñ gbēnɔn sɔɔronɔ bi yɔnkɔnɔmɛ. Ñ gbēnɔn sɔɔronɔ sɔ laakaridenɔmɛ.

3 A yɔnkɔnɔ ñ fitilanɔ sɛ nɩsi zànaa sari,

4 a laakaridenɔ sɔ ò ñ fitilanɔ sɛ kũ nɩsi zànaao.

5 Nɔseri dí su likalikaro, akũ i ñ sé ñ pínki, òten i o.

6 Lizāndo ò wiki lè: Nɔseri ten su! À fute à gé daale.

7 Akũ nɔkpare pìnɔ vù ñ pínki, ò ñ fitilanɔ kèkɛ.

8 Akũ yɔnkɔnɔ pì laakaridenɔnɛ: À ó gba nɩsi fíti sàee! Ó fitila ten ga bi!

9 Akũ laakaride pìnɔ wèmma ò pì: Ani mówá kááo pínkiro. À gé à á pó lú a yàrinɔ kīnaa.

10 Kũ ò gèe lú, akũ nɔserii kà. Gbē kũ ñ soru kènɔ gè káao nɔse gūn, akũ ò gbàa tàta.

11 Kũ à kè saa nɔkpare kpara pìnɔ sù, òten lé zu: Dikiri, Dikiri! Ñ ze wēwɛɛ!

12 Akũ à wèmma à pì: Yāpuran maten oáɛ, má á dōro.

13 Abire yāi á wé gō dɔ, zaakũ á a gɔɔ ke a gɔɔ zaka dōro.

Ɔgɔdakɛna zīkerinɔnɛ

(Luk 19:11-27)

14 Kpata kũ à bò Luda kīnaa de lán gbē kũ àten gé wēteaa bà, akũ à a zīkerinɔ sɩsi, à a aruzɛke nàñne ñ ɔĩ.

15 À ɔgɔda kè ñ gbē donɛ sòɔnɔ sɔɔro, gbē plade sòɔnɔ pla, gbē aakɔde sòɔnɔ do, ñ baadi gbāna lén, akũ à gèe wēteaa.

16 Sòɔnɔɔrode gèe à laga tà kũ ɔgɔ pìio gòɔnɔ, akũ à àree lè sòɔnɔ sɔɔro.

17 Sòɔnɔplade kè le dɔ, akũ à àree lè sòɔnɔ pla.

18 Sòɔnɔdode sɔ à gèe à wèe yò, akũ à a dikiri ɔgɔ pìi ùten.

19 Gɔɔ pla gbera zīkerii pìnɔ dikirii sù, akũ àteni a ɔgɔ yā gōgō kũñwo.

20 Sòɔnɔɔrode sù kũ sòɔnɔ sɔɔro pānde kũ à lèeo à pì: Dikiri, ñ sòɔnɔ sɔɔro kũ n kpàma gwa, à àree kàramɛnɛ sòɔnɔ sɔɔro dɔ.

21 Akũ a dikirii pìnɛ: N kè zīkeri mana náanide! Lákũ ñ náani vī kũ a fítio nà, mani a zōkō nannɛ n ɔĩ sà. Ñ gē ma pɔnnakɛnaa gūn.

22 Sòɔnɔplade sù dɔ à pì: Dikiri, ñ sòɔnɔ pla kũ n kpàma gwa, à àree kàramɛnɛ sòɔnɔ pla dɔ.

23 Akũ a dikirii pìnɛ: N kè zīkeri mana náanide! Lákũ ñ náani vī kũ a fítio nà, mani a zōkō nannɛ n ɔĩ sà. Ñ gē ma pɔnnakɛnaa gūn.

24 Akũ sòɔnɔdode sù sà à pì: Dikiri, má dō kũ n yānɔn zī'ũ. Ndì pó kē gu kũ nídi tōnlo. Ndì pó kakara gu kũ nídi gbēnlo.

25 Akũ vīna ma kũ, ma gɛ ma n ɔgɔ ùte wèen. N pón dí.

26 Akũ a dikirii pìnɛ: Zīkeri vāni ma'āde! Ñ dō kũ madì pó kē gu kũ mádi tōnlo, madì pó kakara gu kũ mádi gbēnloo?

27 À mana yā n ɔgɔda kèo gbēkenɛ, de tó ma su, mà a pó sí kũ a ío.

28 À sòɔnɔ do pì sía à kpá sòɔnɔɔrodea.

29 Zaakũ gbē kũ à pó vīn Luda ni karanɛ ari àgō din. Gbē kũ à vīro sō, bee pó kũ à vī Luda ni síame.

30 Zīkeri pā dí sō, à a zu bàai gusiran. Gwen oni ɔɔ dɔn ò ɔ di ñ mīia.

Ziakpɛ zīyakpatekenaa

31 Tó Bisāsiri Né sù a gakuri gūn kũ a malaikanɔ ñ pínki, ani vute a kiblegba gakuridea.

32 Andunia burinɔ ni kakara a are ñ pínki, ani ñ kēkōa, lákũ pódārii dì sānɔ kēkōa kũ blèɔ nà.

33 Ani sānɔ kpá a ɔplai, blèɔ sō ɔzei.

34 Abire gbera Kīna pì ni pi gbē kũ ò kú a ɔplainɔnɛ: Ákōnɔ kũ ma De arubarikaa dàágunɔ, à mó à kpata kũ à a soru kèáɛ zaa anduniakatena gɔɔ ble.

³⁵ Zaakū kū nà teni ma de, a pòble kpàma. Kū ími teni ma de, a í kpàma. Kū má kun nibo ũ, a ma si.

³⁶ Kū má kun punsi, a asiri tàmenε. Kū maten gyã ke, a ma gwa. Kū ò ma da kpésiran, a su wé kpàtemai.

³⁷ Gbē mananɔ ni pine: Dikiri, boren o è nà teni n de o pòble kpàmma ke ími teni n de, o í kpàmmaa?

³⁸ Boren o n e nibo ũ o n si, ke ní kun punsi o asiri tànnε?

³⁹ Boren o n e nten gyã ke, ke ò n da kpésiran o ge wé kpàtenyĩ?

⁴⁰ Kína pì ni weríma à pi: Yápuran maten oáre, yã kū a kè gbē kīanaane ma gbē díno té, makūme a kèmenε.

⁴¹ Abire gbera ani pi gbē kū ò kú a ɔzeinɔne: À gomenε gwe ákɔno kū Luda lé kèárenɔ! À tá té kū àdi garo kū Luda kèke Ibilisine kū a ìbanɔ gūn.

⁴² Zaakū nà teni ma de, ádi pòble kpámaro. Ími teni ma de, ádi í kpámaro.

⁴³ Má de nibo ũ, ádi ma síro. Má kun punsi, ádi asiri támenero. Maten gyã ke ke ò ma da kpésiran, ádi su à wé kpàtemairo.

⁴⁴ Oni gbasa ò a la ò pi: Dikiri, boren o n e kū nàao ke ímio ke nibo ũ ke punsi ke gyãre ke purusuna ũ, akū ódi kpányĩroo?

⁴⁵ Kína ni weríma à pi: Yápuran maten oáre, lákū ádi ke gbē kū à kīanaane gbē díno téro nà, makūme ádi kèmenε.

⁴⁶ Gbē birenɔ ni tá wétamma kū àdi lákaro gūmme, gbē mananɔ sɔ wèndi kū àdi lákaro gūn.

26

Lékpakūsūna Yesuii

(Maa 14:1-2, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53)

¹ Kū Yesu yã birenɔ ò pínki à làka, akū à pì a ìbanɔne:

² Á dɔ kū Vĩnla dikpe gɔ gɔɔ pla, oni Bisāsiri Né kpáíma ò a pá lía.

³ Abire gbera sa'orikinɔ kū Yuda gbē zɔkɔno kɔ kàkara sa'oriki zɔkɔ kū òdi pi Kayafa bea.

⁴ Ò yã gɔgɔ ɔndɔo lákū oni Yesu kū ò a de nà

⁵ ò pì: Òsun ke dikpe zĩro, de gbēno sún zuka káro yãi.

Nísi gbĩ nna kuna Yesu mĩa

(Maa 14:3-9, Yuh 12:1-8)

⁶⁻⁷ Kū Yesu kú Betani, Simɔ Kusu bea, àten pò ble gengesekena, akū nɔgbē ke nài, à lo fítinna kū nísi gbĩ nna ɔgɔde kú a gūn kūna, akū à kù Yesu mĩa.

⁸ Kū a ìbanɔ è le, akū ñ pɔ fùte ò pì: Bón pò lalasekena dí ũu?

⁹ De ò nísi pì yia yã kū ɔgɔ zɔkɔo ò kpà takasidenɔa.

¹⁰ Yesu dɔm̃ma, akū à pínne: Bóyãí àten wari dɔ nɔgbē pìiaa? À zĩ mana kèmenεme.

¹¹ Takasidenɔn kú kááo gɔɔ sɔnda pínki, makū sɔ manigɔ kú kááo gɔɔ sɔnda pínkiro.

¹² Kū à nísi pì kù ma mèεa, à kè le de à ma gè keome.

¹³ Yápuran maten oáre, gu kū òteni ma baaru nna waazi ken andunia gūn pínki, onigɔ yã kū nɔgbē pì kè o a dɔngu yãi.

Yudasi bona Yesu kpe

(Maa 14:10-11, Luk 22:3-6)

¹⁴ Abire gbera gbēnɔn kuri awεεplanɔ do kū òdi pine Yudasi Isikarioti gèε sa'orikinɔ kīnaa

¹⁵ à pì: Tó ma Yesu kpááwa, bón á ye à kpámaa? Akū ò andurufu ɔgɔ mèn baraakurii nàro ò kpàa.

¹⁶ Zaa gɔɔ birean àten zé wete à Yesu kpáíma.

*Vīnla póblenaa**(Maa 14:12-21, Luk 22:7-14, Yuh 13:21-38)*

17 Burodi Futenasari dikpe gɔɔ káaku zī Yesu ibanɔ sù ò a là ò pì: Mán n̄ ye ò gé kekene ò Vīnla pò blenn?

18 À wèmma à pì: À gé wēten gōgbē ke kīnaa à pine, Danneri pì a gɔɔ kà kāni. A bean áni Vīnla pò blen kù a ibanɔ.

19 Yesu ibanɔ kè lákū à dàñne nà, ò Vīnla póbleyā kèke.

20 Kū ɔkɔsi kè, Yesu gengesekena teburuui kù a gbēnɔn kuri awεεpla pìnɔ.

21 Gɔɔ kù òten pò ble à pì: Yápuran maten oáre, á gbē mèn do ni ma kpámma.

22 N̄ nèsee yàka manamana, akū òteni a la dodo: Asa makūmεroo, Dikiri?

23 Yesu wèmma à pì: Gbē kù òten ɔ kakara ta gūn lεεlé mé ani ma kpámma.

24 Bisāsiri Né ni kpágui lákū à kēna a yā musu nà, ama waiyoo gbē kù ani Bisāsiri Né kpámma pì. Ani ke sàna adenε tó odi a i yāro.

25 Akū Yudasi kù ani a kpámma pì pì: Asa makūmεroo, Rabi? Yesu pìnε: Mɔkɔmmε n ò gwe.

*Dikiri pòble**(Maa 14:22-26, Luk 22:14-20, 1Kɔ 11:23-25)*

26 Kù òten pò ble, Yesu burodii sè, à arubarikaa dàn, akū à likɔre à kpà a ibanɔ à pì: À sí à só, ma mèn dí.

27 Akū à toko sè dɔ à arubarikaa dàn, à kpámma à pì: À mi á pínki.

28 Ma arun dí, Luda bàka kunna kù gbē dasinɔ aru ũ, kù ani bɔtema n̄ durunnano kēmmana yāi.

29 Maten oáre, zaa gbāra mani geepi'i dí mi doro ari kpata kù à bò ma De kīnaa gé boo gupuraa, gbasà mà a dufu mi kāáo sà.

30 Kù ò lèe sì, akū ò bɔte ò gèe Kùkpe s̄s̄igerεei.

*Yesu gñake à d̄yá kù Pita ni ke**(Maa 14:27-31, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38)*

31 Akū Yesu pìnε: Á pínki áni fuma gwāaniala, zaakū ò kè Luda yān ò pì: Mani sādāri lé, s̄anɔ ni fāk̄sa.

32 Ama ma vunaa gbera mani doáre are gena Galili.

33 Akū Pita pìnε: Bee tó ò fūmma n̄ pínki, mani fumma zikiro.

34 Akū Yesu pìnε: Yápuran maten onne, gwāaniala ari ko ḡs̄ gé lé zu, ĩni ledi kpámai gèn aak̄s̄.

35 Pita pìnε: Bee tó mani sù mà ga kūnwo, mani ledi kpányī zikiro. Akū a ibanɔ ò lε se n̄ pínki.

*Yesu aduakena zaa Getεεmani**(Maa 14:32-42, Luk 22:39-46)*

36 Akū Yesu kù a ibanɔ kà gu kù òdi pi Getεεmani, akū à pìnε: À vute la ari mà gé adua ke z̄à dire.

37 À Pita kù Zebedi né gbēnɔn planɔ sè à gèe kūñwo. A pɔ sira kù à nèseyɔkɔ sì.

38 Akū à pìnε: Ma pɔ sira kù manamana ari ga léi. À ze la à it̄ε ke kūmao.

39 Kù à gèe are f̄iti, akū à kùte z̄ite à adua kè à pì: Baa, tó ani sí ke, ò tó toko'i díkīna gētēmala. Ama adi ke lákū má yei n̄aro, séde lákū n̄ yei nà.

40 Akū a èra à sù à a ibanɔ lè, òten i o. Akū à pì Pitane: Len yá? Ádi f̄s̄ a it̄ε kè kūmao bee awa doroo?

41 À it̄ε ke àḡs̄ adua ke de àsun fu ȳogwanaaaro yāi. Nini yei, ama m̄εe busε.

42 À kēm̄ma a gèn plade, à adua kè à pì: Baa, tó toko díkīna ni gētēmala a í minaa sariro, ò tó n̄ poyenyīna ke.

43 Kū à èra à sù à n̄ lé, òten i o dɔ, zaakū òten idekū dɛde.

44 Akū à n̄ tón dɔ, à gèe à wé kè a gèn aakōde, à yā dokōnɔ p̄i ò dɔ.

45 Akū à èra à sù à ìbanɔ kīnaa à p̄inne: Áten i o, áten kámma bo ari teran yá? À gwa! Goro kà káni. Ò Bisāsiri Né kpà durunnakerinɔa.

46 À fute ò tá. Gbē kū à ma nañne n̄ oĩ ten su.

Yesu kūnaa

(Maa 14:43-50, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12)

47 Kū à kpé áten yā p̄i o, akū Yudasi, a ìba gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ doke sù kū pario, ò fēnedanɔ kūna kū gònɔ, ò bò sa'orikinɔ kū Yuda gbē zōkōnɔ kīnaa.

48 Bonkpɛde p̄i s̄, à sèedaa òñne à p̄i: Gbē kū mani lé péa, àkūme gwe. À a kū.

49 Akū à m̄i d̄ Yesua gònɔ à p̄i: Fɔɔ, Rabi! Akū à lé péa.

50 Yesu p̄ine: Ma gbē, n̄ n̄ kena ke! Akū ò sù ò ɔ p̄ete Yesua ò a kū.

51 Akū Yesu gbēnɔ do a fēneda wòto, à sa'oriki zōkō z̄irii lèò à a s̄a gò.

52 Akū Yesu p̄ine: N̄ n̄ fēneda s̄oto a plen. Zaakū gbē kū à zè kū fēnedaò, fēneda mé ani a dɛ.

53 Tó má ye ma De malaika z̄ikarinɔ gbaremeɛne gònɔ de ḡa kuri awɛɛplanɔla, n̄ d̄o mani fua mà a wé kean yá?

54 Tó ma kè le s̄, deran yā kū ò kè Luda yān ò p̄i ani ke le ni kee?

55 Akū Yesu p̄i parine: Kp̄ani wédewen ma ũ kū a su à ma kū kū fēnedanɔ kū gònɔ yá? Madiḡo vute Luda onn lákū gu d̄iḡo d̄o nà madiḡo yā daáre, ádi ma kūro.

56 Ama yā p̄i kè p̄inki, de yā kū annabinɔ kè Luda yān ke yāi. Akū à ìbanɔ bàa lè n̄ p̄inki ò a tòn.

Yuda gbānadenɔ yākpatekena kū Yesuo

(Maa 14:53-65, Luk 22:54-55, 63-71, Yuh 18:13-14, 19-24)

57 Gbē kū ò Yesu kùnɔ gèe k̄aao sa'oriki zōkō Kayafa bea. Ludayādannerinɔ kū gbē zōkōnɔ kakarana gwe.

58 Pita té a kpɛ z̄a dire ari sa'oriki zōkō p̄i bea. À gèe onn, à v̄ute kū dogarinɔ de à yā p̄i m̄idena e.

59 Sa'orikinɔ kū Yuda yākpatekerinɔ n̄ p̄inki ten sèeda wete Yesua ò a dɛ.

60 Bee kū gbēnɔ sù ò ékeyānɔ didia dasi, adi kero. Kpɛkpɛ gbēnɔn pla kenɔ sù

61 ò p̄i: Gbē p̄i p̄i, áni f̄ à Luda kpé wí, áni era à bo goro aakō dagura sé!

62 Akū sa'oriki zōkō f̄ute à zè à p̄i Yesune: N̄ yāke v̄i n̄ weñmaroo? Yā kū òten didimma dí de deraa?

63 Yesu ȳite kp̄en, akū sa'oriki zōkō p̄i p̄ine: Ma nanne Luda Wèndidei, n̄ owere tó Luda Né Arumasihume n̄ ũ.

64 Yesu wèa à p̄i: Len n̄ ò le. Makū s̄, maten oáre, zaa gbāra áni Bisāsiri Né e vutena Gbānas̄indapinkide ɔplai, akūs̄ áni a suna e ludambe lukun.

65 Akū sa'oriki zōkō p̄i a utanɔ ḡa à kè à p̄i: A d̄okè kū Ludao! À kè dera óten sèedade p̄ande kenɔ wete d̄oo? A mà lákū à d̄okè kū Ludao nà.

66 Yā kpaten a z̄eo teraa? Akū ò wèa ò p̄i: A taari kà ò a dɛ.

67 Akū ò lé'i sù a ānnwa, ò a lèle kū okūo. Gbēkenɔ a s̄an kèke

68 ò p̄i: Arumasihu, n̄ annabikeyā ò n̄ gbē kū à n̄ le owere.

Pita ledikpana Yesui

(Maa 14:66-72, Luk 22:56-62, Yuh 18:15-18, 25-27)

69 Pita vutena onn, akū z̄onɔkpare ke sù à p̄ine: M̄okōn s̄o ndiḡo kú lele kū Galili gbē Yesu p̄iome.

70 Akū à ledi kpà n̄ p̄inki wára à p̄i: Mádi yā kū n̄ten ò d̄oro d̄oro.

⁷¹ Akū à fùtɛ à gɛ̀ gānɔn. Nɔ̀gbɛ̀ pānde a è, akū à pì gbɛ̀ kù ò kú gwenɔ̀nɛ: Gbɛ̀ díkĩna lɛɛɛ kù Yesu Nazɛraomɛ.

⁷² Pita èra à ledi kpà à la dà à pì: Má gbɛ̀ pì dõro.

⁷³ Kù à kè saa fítì, gbɛ̀ kù ò zɛna gwenɔ̀ nà Pitai ò pì: Yápuramɛ, n gbɛ̀ domɛ n ũ, zaakū ó n dõ n yā'onaaamɛ.

⁷⁴ Akū à fùtɛ à a zīda kà à la dà à pì: Má gbɛ̀ pì dõro. Zaa gwe gɔ̀nɔn ko lé zù.

⁷⁵ Akū yā kù Yesu òo dò Pitagu kù à pì, ari ko gɔ̀ gé lé zu, ani ledi kpáai gèn aakõ. Akū Pita bò bàai à pɔ̀sira ɔ̀ dò.

27

Yudasi ganaa

(Zīr 1:18-19)

¹ Kù gu dò kɔ̀nkɔ̀nkɔ̀ sa'orikinɔ̀ kù Yuda gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀nɔ̀ n pínki yā gɔ̀gɔ̀ Yesui de ò a dɛ.

² Ò a yī, akū ò gɛ̀ è ò a nà bùsu gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀ Pilatinɛ a ɔ̀i.

³ Kù Yudasi kù à bò a kpɛ̀ è yā dàala, à gɔ̀ díndɔ̀mɛnɛ gūn, akū à gɛ̀ è andurufu ɔ̀gɔ̀ mèn baraakurii pì era sa'orikinɔ̀nɛ kù gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀nɔ̀

⁴ à pìnɛ: Ma durunna kè, ma taarisaride kpà gai. Akū ò pìnɛ: Ó bàka ũgbaa? N yān gwe.

⁵ Akū Yudasi ɔ̀gɔ̀ pì zù Luda kpén, akū à tà à gɛ̀ è à a zīda lòko.

⁶ Akū sa'orikinɔ̀ ɔ̀gɔ̀ pì sètɛ ò pì: ɔ̀gɔ̀ pì kana Luda kpé ɔ̀gɔ̀daki gūn zé vīro, zaakū gbɛ̀dɛ'ɔ̀gɔ̀mɛ.

⁷ Kù ò yā gɔ̀gɔ̀, akū ò orobori gbìdāki lù kù ɔ̀gɔ̀ pìio nibɔ̀nɔ̀ vīki ũ.

⁸ Abire yāi ari kù a gbārao òdi pì zītɛ pìnɛ Zītɛ Arude.

⁹ Akū yā kù annabi Ilimia òo kè à pì: Ó andurufu ɔ̀gɔ̀ mèn baraakurii pì sètɛ, ɔ̀gɔ̀ kù Isarailanɔ̀ zèò ò kpà a yā musu pì,

¹⁰ akū ò orobori gbìdāki lùo, lākū Dikiri dītɛmɛnɛ nà.

Pilati yákpatekena kù Yesuo

(Maa 15:2-5, Luk 23:3-5, Yuh 18:33-38)

¹¹ Yesu zena bùsu gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀ arɛ. Akū gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀ pì a là à pì: Mɔ̀kɔ̀n Yudanɔ̀ kína ũ yá? Yesu wèa à pì: Lɛn n ò lɛ.

¹² Gɔ̀rɔ̀ kù sa'orikinɔ̀ kù gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀nɔ̀ ten yā didia, adi yāke weñmaro.

¹³ Akū Pilati pìnɛ: Ndi yā dasi kù òten didimma maroo?

¹⁴ Ama Yesu dí yāke o yā pìnɔ̀ doke musuro, akū yā pì bò bùsu gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀ pì sare manamana.

Yādana Yesula

(Maa 15:6-15, Luk 23:13-25, Yuh 18:39-19:16)

¹⁵ Vīnla dikpɛ̀ zī pínki bùsu gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀ pì dì purusunanɔ̀ do kù gbɛ̀nɔ̀n yei gbareñnɛ.

¹⁶ Gɔ̀rɔ̀ kù a sɔ̀ purusuna tóde kú gwe òdi pì Baraba.

¹⁷ Kù pari kàkara, akū Pilati n lá à pì: Dín á ye mà gbareáɛɛ? Baraban yá, ke Yesu kù òdi pì Arumasihu?

¹⁸ Zaakū à dõ kù nèsegɔ̀ba vīna kù Yesuo yāin ò a kpàawa.

¹⁹ Gɔ̀rɔ̀ kù Pilati vutɛna a gbìgbaaaa, a nanɔ̀ gbɛ̀ zīa à pì: N̄sun yāke ke gbɛ̀ mana pìnɛro, zaakū nana kù ma ò a yā musu gīa gwāani wari dõma manamana.

²⁰ Sa'orikinɔ̀ kù gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀nɔ̀ nàkara gbɛ̀nɔ̀a ò Baraba gbɛka, ò pì ò Yesu dɛ.

²¹ Akū bùsu gbɛ̀ zɔ̀kɔ̀ pì n lá à pì: Gbɛ̀nɔ̀n pla pìnɔ̀ gūn, dín á ye mà gbareáɛɛ? Akū ò pì, Barabamɛ.

²² Akū Pilati n lá à pì: Bón mani ke kù Yesu kù òdi pì Arumasihuoo? Gbɛ̀ sīnda pínki pì: N̄ a pá lía.

23 Akū à í lía à pì: Bó dàan à kèè? Akū ò wiki lè ò kàra ò pì: Ñ a pá lía.

24 Kū Pilati è áni f̄ à yáke kero, zuka ten kara, akū à í dā, à a ɔ pìpi gbēno wára à pì: Ma ɔ b̀te gbē pì gana yān. Á yāme.

25 Akū gbē pìno pì: A dena yā wí ó musu kū ó nēno.

26 Akū à Baraba gbàrēnne, à pì ò Yesu gbē kū flāao ò a pá lía.

Sozanɔ Yesu fobonaa

(Maa 15:16-20, Yuh 19:2-3)

27 Akū Pilati sozanɔ gē kū Yesuo b̀su gbē z̄k̄ɔ pì bea, akū ò í gā kākara pínki ò líkai.

28 Ò a póno b̀tea ò arukĩmba tēra dāne,

29 akū ò lè f̀raa t̄ ò k̀ne, ò leba nāne a ɔplan gò ũ. Akū òten k̀tekutene, òteni a fobo òten pi: F̄ɔ, Yudanɔ kína!

30 Ó l̄'i s̀ua, ò leba pì s̀e ò a lèo a m̀ia.

31 Kū ò a fobò ò l̄aka, akū ò arukĩmba pì gòala ò a z̄ida p̀kasano dāne, akū òten gé a pá lía.

Yesu pana lía

(Maa 15:21-32, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27)

32 Kū ò b̀te òten gé, ò dākare kū Sireni gbē kū òdi pi Simɔ, akū ò gā nàa à Yesu lígbāndurukpana sé.

33 Akū ò kà gu kū òdi pi Ḡḡɔta kū à pì m̀tokoki.

34 Akū ò s̀ewē kū ò ỳkatε kū εzeo d̀ne à mi. Kū à í k̀e, akū à g̀ mii.

35 Kū ò a pá lía, akū ò k̀paa kpà ò a p̀kasano kp̀atek̄ne.

36 Akū ò v̀te òteni a d̄kp̄a gwe.

37 Ò yā kū ò diaa k̀e ò nà a m̀la ò pì:

Yudanɔ kína Yesun dí.

38 Akū ò kp̄ani wédeweno pá lía a sare gbēno pla, gbē do a ɔplai, gbē do a ɔzei.

39 Gbē kū òten gē z̄ela gweno teni í m̀ ke d̀k̀dek̄, òteni a s̄s̄

40 ò pì: M̀k̄n kū n pì íni Luda kpé wí ñ era ñ bo ḡɔ aak̄ daguran gweroo? Tó m̀k̄mm̄e Luda Né ũ, ñ n z̄ida sura ba ñ kipa lía.

41 Leme d̄ sa'orikinɔ kū lodayādannerinɔ kū gbē z̄k̄nɔ teni a fobo le ò pì:

42 À gbē pāndenɔ sura bà, ama ani f̄ à a z̄ida sura baro. Isarailanɔ ḱinanloo? À kipa lía tera, óni a náani ke.

43 À Luda náani v̄. Tó Luda yei, à a bo sà, zaakū à pì akāame Luda Né ũ.

44 Bee kp̄ani kū ò í pá lía leleno teni a s̄s̄ le d̄.

Yesu ganaa

(Maa 15:33-41, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30)

45 Kū ifāntē kà m̀dangura, akū gusira dà b̀suu pila pínki ari fānantē mò aak̄.

46 Fānantē mò aak̄n Yesu wiki lè gbānagbāna à pì: Eloi, Eloi, l̄ema sabatani! Abirekū pì, ma Luda, ma Luda, à k̀ dera n ma tonn?

47 Kū gbē kū ò zena gwe kenɔ yā pì mà, akū ò pì: Dake ten Iliasu sísi.

48 Zaa gwe ḡnɔ í gbē do bàa lè à g̀e à sako s̀e à dà s̀ewē kp̀kp̄aa ḡn, à f̄f̄ lebaa, akū à d̀ Yesune à mi.

49 Akū gbē kparanɔ pì: À ze ḡia ò gwa tó Iliasu ni su à a sura ba.

50 Yesu era à wiki gbāna lè d̄, akū à a ẁndii gbàre.

51 Akū Luda kpé l̄abure k̀k̄sa pla bona musu suna z̄ite. Z̄ite ỳḡȳḡ, gbēno p̀rapara,

52 miranɔ ẁw̄, akū Luda gbēno f̀te bona gan dasi.

53 Yesu vuna gan gbera ò b̀te miran, ò g̀ Luda w̄ten, gbēno í é dasi.

⁵⁴ Kū sozanɔ gbɛ zɔkɔ kū a gbɛ kū òten Yesu dākpānɔ zĩte yĩgāyĩgānaa pìi è kū yā kū ò kènɔ pínki, vīna n̄ kū manamana ò pì: Yāpuramε Luda Nén gbɛ dí ũ.

⁵⁵ Nɔgbɛnɔn kú gwe dasi, òten gu gwa zā dire. Ò té Yesui bona Galilimε, òdigɔ póbble kenε.

⁵⁶ N̄ tén Mariama Magadaleni kun kū Mariamao Yamisi kū Yusufuo da kū Zebedi néno dao.

Yesu vīnaa

(Maa 15:42-47, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42)

⁵⁷ Kū ɔkɔsi kè, Arimatea gbɛ ɔgɔde kū òdi pine Yusufu sù. Yesu ìbaame dɔ.

⁵⁸ À gèè à Yesu gèè gbèka Pilatia, akū Pilati pì ò kpáa.

⁵⁹ Kū Yusufu gèè pìi sè, a táaru biza dufu fīfīa,

⁶⁰ à a dà a zīda gbèwεε kū ò sò mira ũ gūn. Akū à gbè gbèntēε gbigiri kè à tà wèε pile à tà.

⁶¹ Mariama Magadaleni kū Mariama pānde pìio vutena gwe, ò aredɔna miraa.

⁶² Kū gɔɔ līte, kām̄mabogɔɔ zī kà, akū sa'orikinɔ kū Farisinɔ gèè Pilati kīnaa lεεle

⁶³ ò pì: Yā kū gbèkakerii pìi ò a bēne zī dɔógu à pì, gɔɔ aakɔ gbera áni vu.

⁶⁴ N̄ tó ògɔ mira pì dākpā ari a gɔɔ aakɔde zī. Tó lenlo, a ìbanɔ ni su ò a gè sé kpāni, oni o gbɛnɔne à fùte bona gan. Èke kpe bire nigɔ de a káakupɔla.

⁶⁵ Akū Pilati pìinne: À sozanɔ sí à gé à mira pì dākpā lākū áni fɔ nà.

⁶⁶ Akū ò gèè ò sèedaa kè miragbεεa, ò sozanɔ tò gwe ògɔ dākpā.

28

Yesu vunaa

(Maa 16:1-8, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10)

¹ Kām̄mabogɔɔ gbera azumanenna zī kɔnkɔkɔnkɔ Mariama Magadaleni kū Mariama pānde pìio bò ò gèè mira gwa.

² Akū zĩte yĩgāyĩgā gbānagbāna, zaakū Dikiri malaika ke bò musu, à sù à gbèè pì gbigiri kè à gò mira léa, akū à vùtea.

³ A ān de lán legūpinaa bà, a uta de pú táitai lán buu bà.

⁴ Vīna gudākpārinɔ kù, òten lukaluka, akū ò gɔ sàii.

⁵ Akū malaika pìi pì nɔgbɛ pìnɔne: Àsun tó vīna á kūro. Má dɔ kū Yesu kū ò pà líaan áten wεte.

⁶ À kú laro, à fùte lākū à ò nà. À mó à gu kū ò a wùten gwa,

⁷ á gé à o a ìbanɔne likalika à fùte bona gan. Anì doñne are gena Galili. Gwen áni a en. Ma òáren gwe.

⁸ Akū ò bò miran likalika kū vīnao, ama n̄ pɔ nna zɔkɔ. Ò bàà lè òten gé a baaru kpá a ìbanɔne.

⁹ Akū Yesu dàñle gɔnɔ, à fɔ kpām̄ma. Kū ò nài, ò donyī kènε, akū ò ɔ nà a gèsekpea.

¹⁰ Akū Yesu pìinne: Àsun tó vīna á kūro. À gé à o ma gbɛnɔne ò gé Galili. Gwen oni ma en.

Soza gudākpārinɔ yāgbānnεnaa

¹¹ Kū nɔgbɛnɔ tà, akū soza gudākpāri kenɔ gè wεte gūn, ò yā kū ò kènɔ ò sa'orikinɔne pínki.

¹² Akū sa'oriki pìnɔ gbɛ zɔkɔnɔ sisi, ò yā gògò, akū ò ɔgɔ zɔkɔ kpà sozaa pìnɔa gusare

¹³ ò pì: À pi a ìbanɔ mé ò sù gwāani, ò a gèè sè kpāni gɔɔ kū áten i o.

¹⁴ Tó bùsu gbɛ zɔkɔ yā pìi mà, óni kúte kénε, áni bo yāketen.

¹⁵ Sozanɔ ɔgɔ pìi sì, akū ò kè lākū ò dàñne nà. Akū yā pìi gɔ Yudanɔne baaru ũ ari kū a gbārao.

Yesu zī nana a ìbanɔne n̄ ɔ

(Maa 16:9-20, Luk 24:36-53, Yuh 20:11-23, Zīr 1:6-8)

16 Yesu ìba gbɛ̀nɔ̀n kuri awɛ̀edonɔ̀ gèè Galili kpi kũ à a ki gò̀gò̀ńne yã musu.

17 Kũ ò a è, ò donyĩ kènɛ, ama ń gbɛ̀kenɔ̀ ten sika ke.

18 Akũ Yesu nànyĩ à pińne: Luda musu kũ zĩteo iko pínki kpàma.

19 Abire yãì à gé à buri sĩnda pínki ke ma ìbanɔ̀ ũ, à ń da'ite ke kũ De Luda tóo kũ a Né tóo kũ a Nini tóo,

20 à yã kũ má dìteárenɔ̀ dańne ògò kũna pínki. À ma, manigò kú kãáo gɔ̀rɔ̀ sĩnda pínki ari andunia gé lákao.

MAAKU

Baaru nna kù Maaku kèè
 Yesu da'itekɛnaa 1:1-1:13
 Yesu yādannɛna Galili 1:14-9:50
 Zaa Galili ari Yurusalemu 10:1-10:52
 Yesu kunna Yurusalemu 11:1-14:9
 Yesu gana kù a vunaa 14:10-16:20

Yahaya Da'itekeri waazikɛnaa
 (Mat 3:1-17, Luk 3:1-22, Yuh 1:19-28)

¹ Luda Né Yesu Kirisi baarun dí.
² À nàa lákù à kù annabi Isaya takada gūn nà à pì:

Mani ma z̄iri gbare n ā
 à zé kekɛnɛ.

³ À baarukparii kòto ma dɔ gbárannan àtɛn pì:

À zé keke Dikirine,
 à zé kotinanɔ porone súsu.

⁴ Len Yahaya Da'itekeri sù gbárannan le, àtɛn waazi ke gbɛnɔne à pì ò nèse lite ò da'ite ke,
 Luda ni n̄ durunnanɔ kɛ́rma.

⁵ Yudea b̄usudenɔ kù Yurusalemudenɔ gèe a k̄inaa n̄ p̄inki. Òdi n̄ durunnanɔ o gupuraa,
 akù àdi n̄ da'ite ke Yodai.

⁶ Yahaya diḡɔ pókasa kù ò tà kù lakumi k̄aonɔ dana, àdi bára asa dɔ a pi. Kwa kù zó'ioome
 a póble ũ.

⁷ À waazi kè à pì: Gb̄eke ni su ma gbera a gb̄ana demala. Mádi ká mà kúte mà a kyate
 bobonero,

⁸ madì á da'ite ke kù íome, àkù mé ani á da'ite ke kù Luda Ninio.

Yesu da'itekɛna
 (Mat 3:13-4:11, Luk 3:21-22)

⁹ Gɔrɔ birea Yesu bò Nazera, Galili b̄usun, à sù, akù Yahaya a da'ite kè Yodai.

¹⁰ Kù Yesu bikù ḡonɔ, à è ludambe ten w̄ek̄ɔa, Luda Nini ten suawa lán pot̄ɛne bà.

¹¹ Akù à kòtoo mà bona ludambe à pì: M̄ok̄ɔme ma né m̄èn do légelege yenȳide ũ, kù ma
 pɔ nnamma manamana.

Yesu ȳogwanaa
 (Mat 4:1-11, Luk 4:1-13)

¹² Akù Luda Nini a gbàre gbárannan ḡonɔ,

¹³ akù à kù gwe kù n̄b̄ɔs̄ɛntɛnɔ ari gɔrɔ bupla, Setan teni a ȳɔ à gwa. Akù malaikanɔ sù
 ò kp̄ai.

Yesu ìba káakunɔ sisinaa
 (Mat 4:18-22, Luk 5:1-11)

¹⁴ Yahaya k̄inaa gberan Yesu tà Galili, àtɛn baaru nna kù à bò Luda k̄inaa kp̄á

¹⁵ à pì: A gɔrɔ kà, kpata kù à bò Luda k̄inaa kà k̄ani. À nèse lite à baaru nna pì sí.

¹⁶ Kù Yesu ten do Galili sèbɛei, à Simɔ kù a dakùna Anduruoo è, òtɛn birigi kp̄á sèbɛe
 p̄in, zaakù sɔrɔkɔnɔme.

¹⁷ Akù Yesu p̄inne: À m̄ó à t̄ɛmai, mani á ke gb̄eweterinɔ ũ.

¹⁸ Zaa gwe ḡonɔ ò n̄ biriginɔ tòn ò bò ò t̄ei.

¹⁹ Kù à gèe are f̄iti, à Zebedi né Yamisi è kù a dakùna Yuhanao. Ò kù gó'ite gūn, òtɛni n̄
 biriginɔ keke.

20 À n̄ sísi ḡɔ̄nɔ, akū ò n̄ de Zebedi kū zamalingakerinɔ tò gó gūn gwe ò bò ò t̄èi.

Yesu t̄anade werek̄šana Kapenam̄u
(Luk 4:31-37)

21 Ò ḡèè Kapenam̄u. Kū k̄ammaboḡɔ̄rɔ k̄à, Yesu ḡèè aduak̄ekpen, àten ȳã dañ̄ne.

22 A ȳãdann̄enaà bò n̄ sare, zaakū àdi dañ̄ne kū ikooome, adi ke lán ludaȳãdann̄erinɔ p̄ó bànlo.

23 Ḡɔ̄rɔ birea ḡɔ̄gb̄è t̄anade ke kú aduak̄ekpen gwe. À wiki l̄è à p̄i:

24 B̄ón ó v̄i k̄ó ÷ii, Yesu Nazera? N su ò ó kakaten yá? Má d̄ó gb̄è kū n̄ de a ũ, m̄ok̄ɔ̄mm̄e Luda gb̄è kū à kú adona ũ.

25 Akū Yesu ḡi t̄ana p̄iine à p̄i: N̄ ȳĩt̄e! N̄ go gb̄è p̄iia.

26 Akū t̄ana p̄i a ȳìḡȳiḡã à wiki gb̄ana l̄è, akū à gòà.

27 B̄ídi gb̄èno k̄ù n̄ p̄ínki, òten k̄ó lala: B̄ó taka buri ȳãn d̄í? Ȳãdann̄ena dufun yá? Àdi ȳã dañ̄ne kū ikooó fá! Bee kū t̄ananɔ, tó à ȳã d̄iteñ̄e, òdi a ȳã mame.

28 Akū k̄anto a t̄ó dà Galili b̄usula p̄ínki.

Yesu gȳãrenɔ werek̄šana dasi
(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)

29 Kū Yesu bò aduak̄ekpen, akū à tà Simɔ kū Anduruo bea ḡɔ̄nɔ kū Yamisio kū Yuhanao.

30 Simɔ nanɔ da wútena, m̄ew̄ana a k̄ù, akū ò a ȳã ò Yesune ḡɔ̄nɔ.

31 À ḡèè a k̄ĩnaa à a k̄ù a ɔa à a f̄ùt̄e. Akū a sikonnaa p̄i w̄èrea ari à p̄óble k̄èñ̄e.

32 Kū ɔk̄osi k̄è, if̄ant̄è ten ḡè kp̄én, ò s̄un̄e kū gȳãrenɔ kū t̄anadenɔ n̄ p̄ínki.

33 W̄èt̄edenɔ k̄àkara a kp̄é kp̄élelea n̄ p̄ínki.

34 À gb̄èno k̄èk̄ɔa dasi kū gȳã buri s̄inda p̄ínki, à t̄ananɔ gò gb̄ènoa dasidasi. Àdi t̄ananɔ gba zé ò ȳã oro, zaakū ò d̄ó gb̄è kū à de a ũ.

Yesu waazik̄ena zaa Galili
(Luk 4:42-44)

35 K̄onk̄ok̄onk̄o Yesu f̄ùt̄e à bò à ḡèè s̄èn gusare, àten adua ke gwe.

36 Akū Simɔ kū a gb̄èno p̄èt̄ei.

37 Kū ò bòa, ò p̄iine: Gb̄è s̄inda p̄ínki teni n gbeka.

38 Akū à p̄iñ̄e: Ò gé gu p̄ãndea lakutu kū à kú ó sareno gūn, mani waazi ke gwe d̄ó, zaakū abire ȳãin ma su.

39 L̄eme àdiḡɔ̄ kure Galili b̄usu gu s̄inda p̄ínkia le, àdiḡɔ̄ waazi ke n̄ aduak̄ekpenɔ gūn àdiḡɔ̄ t̄ananɔ gogom̄ma.

Kusude werek̄šanaa
(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)

40 Akū kusude ke s̄u a k̄ĩnaa à k̄ùt̄e à w̄é k̄èa à p̄i: Tó n̄ yei, ñni f̄õ ò ma werek̄ɔa swáswa.

41 À k̄è Yesune w̄enda, akū à ɔ bò à k̄èa à p̄i: Má yei, ò ḡõ swáswa.

42 Zaa gwe ḡɔ̄nɔ a kusu làka à ḡò swáswa.

43 Akū Yesu a gb̄àre ḡɔ̄nɔ à ḡine à p̄i:

44 Ñsun ò gb̄èke maro. N̄ gé ò n̄ z̄ida m̄o sa'oriine, ò sa'opɔ kū Musa d̄ite kp̄á n werek̄šana s̄èda ũ gb̄èno.

45 Kū à bò, à ḡèè àten ȳã p̄i o'ón̄e. Ȳã p̄i dàgula, akū Yesu d̄i f̄õ à ḡè w̄èten gupuraa doro. Àdiḡɔ̄ kú s̄èn gusareme, akū òdiḡɔ̄ bo gu s̄inda p̄ínkia òḡõ su a k̄ĩnaa.

2

Gb̄è k̄ònk̄una werek̄šanaa
(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)

1 Ḡɔ̄rɔ pla gbera Yesu èra à tà Kapenam̄u. Kū ò mà à kú be,

² akū ò kàkarai dasidasi, gēki kun doro bee kpélelea, àten Luda yā oñe.

³ Akū ò sune kū gbē kònkunaa, gbēnon siikō mé ò a sena.

⁴ Kū odi le ò nà kāao Yesuiro pari yāi, akū ò didi kāao kpé musu, ò kpé f̄ gu kū Yesu kunwa. Kū ò f̄, akū ò gyāre p̄i k̄pa kū a wútebo.

⁵ Kū Yesu è ò a náani v̄i, à p̄i gbē kònkunaa p̄ine: Ma gbē, n durunnao kemma.

⁶ Ludayádanneri kenò vutena gwe òten o n̄ n̄ese gūn:

⁷ Bóyāi gbē dí ten o lee? Àten d̄ke kū Ludaome! Dí mé ani f̄ à durunnao kemma, tó adi ke Luda ado baasiroo?

⁸ Gwe ḡno Yesu d̄ a n̄ese gūn laasun kū òten lé, akū à n̄ lá à p̄i: Bóyāi àten laasun bire taka lé á n̄ese gūnn?

⁹ Tó ma p̄i gbē kònkunaa p̄ine a durunnao k̄ea, ke tó ma p̄i à fute à a wútebo sé à taa o, a kpate mé à aragaa?

¹⁰ Ma ò le de aḡ d̄ kū Bisāsiri Né durunnao kemmana iko v̄i z̄ite lame. Akū à ò gbē kònkunaa p̄ine à p̄i:

¹¹ Ma ònne n̄ fute n̄ n̄ wútebo sé n̄ tá be.

¹² Akū à fute ḡno à a wútebo p̄i s̄ à b̄o gbēno wára n̄ p̄inki. Yā p̄i b̄o n̄ sare, akū ò Luda tó b̄o ò p̄i: Ódi yā dí taka e yāro.

Yesu Levi sisinaa

(Mat 9:9-17, Luk 5:27-39)

¹³ Yesu era à b̄o à ḡe s̄be léa. Òten su a k̄inaa dasidasi, akū àten yā dañe.

¹⁴ Ḡro kū àten ḡete, akū à Alafeu né Levi è vutena a be'oḡosikin. À p̄ine: N̄ mó n̄ témai. Akū à fute à t̄i.

¹⁵ Z̄ikea kū Yesu ten p̄o ble Levi p̄i bea, be'oḡosirino kū kifirino ten p̄o ble k̄ao dasi kū a ibanò leelee. Zaakū gbē bire takan̄on t̄i dasi.

¹⁶ Farisi kū òdi Luda yā dañnen̄on kú gwe. Kū ò è Yesu ten p̄o ble leelee kū be'oḡosirino kū kifirino, akū ò a ibanò là ò p̄i: Bóyāin àten p̄o ble leelee kū be'oḡosirino kū kifirino?

¹⁷ Kū Yesu yā p̄i mà, à p̄inne: Gbē kū à aafia v̄i bàka kú kū likita yāoro, sé gyāre. Madi su gbē manano sísiro, sé kifirino.

Léyinaa

(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)

¹⁸ Yahaya Da'itek̄eri ibanò kū Farisino ten lé ȳi, akū ò sù ò Yesu là ò p̄i: Yahaya ibanò kū Farisi ibanò di lé ȳi, akū n̄ ibanò di ȳi sero bi?

¹⁹ Akū Yesu p̄inne: N̄seri gbēno ni lé ȳi ḡro kū à kú k̄úwo n̄ose gūn yá? Oi! Ḡro kū n̄seri kú k̄úwo, oni lé ȳiro.

²⁰ A ḡro ni su kū oni n̄seri bo n̄ té. Ḡro birean oni lé ȳi sà.

²¹ Ódi p̄ole dufu nambata di uta z̄ilaro. Tó ò k̄e le, a dufu ni s̄k̄un̄ oni k̄ek̄sa, uta z̄i f̄na ni kara.

²² Ódi s̄ew̄e dufu ká t̄uru z̄i gūnlo. Tó ò k̄e le, w̄e p̄i ni t̄uru p̄ut̄a, w̄e kū t̄uruo ni yaka n̄ p̄inki. Oi, òdi s̄ew̄e dufu ká t̄uru dufu ḡumme.

Kámmaboḡro yā

(Mat 12:1-21, Luk 6:1-11)

²³ Kámmaboḡro z̄i kea Yesu ten p̄a buranola. Lákū àten gé nà a ibanò p̄oblewe w̄oro òten só.

²⁴ Akū Farisino p̄ine: N̄ gwa! Bóyāin òten yā kū òdi ke kámmaboḡro z̄iro kee?

²⁵ Akū Yesu w̄emma à p̄i: Àdi a kyó ke ziki a è lákū Dauda k̄e ḡro kū àp̄i kū a gbēno ten takasi ke, kū nà teni n̄ d̄eroo?

²⁶ Sa'oriki Abiata ḡroa à ḡe Luda onn, à burodi kū ò k̄ate Ludanee s̄o, kū gbēke a sona z̄e v̄iro, sé sa'orino, akū à kp̄a a gbēnoa.

²⁷ Yesu ɛ̀ra à pìnnɛ dɔ: Luda kámmabogɔɔ dɛ̀te bisásiri aafia yáime. Adi ke kámmabogɔɔn à bisásiri kèiro.

²⁸ Abire yáì Bisásiri Né iko vī kámmabogɔɔa se.

3

¹ Yesu ɛ̀ra à gèe aduakɛkpen. Gɔ̀gbɛ ke kú gwe a ɔ do íbana.

² Gbɛkenɔ ten Yesu tàasi ká, tó ani a werekɔ́a kámmabogɔɔ zĩ, de ò yá le ò dia.

³ Akū Yesu pì gbɛ kū a ɔ íbanaa pìine: N̄ fute n̄ ze zàa gūn.

⁴ Akū à n̄ lá à pì: Kámmabogɔɔ zĩ à zé vī ò a mana ken yá, ke a vāni? Ò gbɛ mì sín yá, ke ò demɛ? Akū odi yáke oro.

⁵ Yesu n̄ gwá pɔ̀fɛ̀o à likai, zaakū a pɔ̀ yàka n̄ ságbāna yáì. Akū à pì gɔ̀gbɛ pìine: N̄ n ɔ pìi poro. Kū à pòro, akū a ɔ pìi kè a gbèn.

⁶ Akū Farisinɔ b̀te ò gèe ò yá gɔ̀gɔ kū kína Herɔdu gbɛnɔ g̀nɔ, deran oni ke nà ò Yesu de.

Dasi k̀kakarana s̀be léa

⁷ Yesu kū a íbanɔ n̄ zĩda gáine gwe ò gèe s̀be léa. Akū pari b̀ Galili ò t̀i.

⁸ Gbɛkenɔ b̀ Yudea dɔ kū Yurusalemuo kū Edɔmu búsuuo kū Yoda barao kū Tayao kū Sid̄o ò s̀ a k̄naa dasidasi, kū ò yá kū àten kenɔ baaruu mà yáì.

⁹ Pari yáì Yesu ò a íbanɔne ò gó'ite soru keare, de òsun nakaraawaro yáì.

¹⁰ Zaakū Yesu gbɛnɔ ẁerekɔ́a dasi yáì, akū gyārenɔ ten nakaraa dasi de ò le ò ɔ naa.

¹¹ Tānadenn̄ s̄, tó ò a wé è, òdi su ò wúte a areme, òdi wiki lé ò pi: M̀k̄mmɛ Luda Né ũ.

¹² Akū Yesu d̀ gíine ò o gbɛ kū á de a ũ.

Yesu z̀ri gbɛnɔn kuri awɛɛplanɔ ditɛnaa

(Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)

¹³ Kū Yesu d̀di kpia, à gbɛ kū à yeinɔ sisiai, akū ò s̀ a k̄naa.

¹⁴ Akū à gbɛnɔn kuri awɛɛplanɔ d̀te ògɔ kú k̄ao, de àgɔ n̄ zĩ waazi ke,

¹⁵ ògɔ iko vī ò tānanɔ gońma. À tó kp̄áine z̀rinɔ.

¹⁶ N̄ tón dí: Simɔ kū à tó kp̄ane Pita.

¹⁷ Zebedi né Yamisi kū a dakūna Yuhanao. À tó kp̄áine B̄anɛge. Tó bire pì surapatamarinɔ.

¹⁸ Abire gbera Anduru, Filipi, Batɔlɔmiu, Matiu, Tomasi, Alafeu né Yamisi, Tadeu, Simɔ Kokaride

¹⁹ kū Yudasi Isikarioti kū à b̀ a kpeo.

Tānagona gbɛnɔa

(Mat 12:22-32, Luk 11:14-23)

²⁰ Kū Yesu tà be, akū gbɛnɔ ɛ̀ra ò k̀kara dɔ dasi, akū Yesu kū a íbanɔ dí zé le ò p̀ blè sero.

²¹ Kū a bedenɔ yá pìi mà, ò dà zén ò a gbese, zaakū òten pì ïa k̀ame.

²² Ludayādanneri kū ò b̀ Yurusalemu ò s̀nɔ pì: À Belezɛbubu vī, tānanɔ kína pì gbānan àdi tāna gońma.

²³ Akū Yesu n̄ sisiai à yálekɔ́ana ònne à pì: Setan ni f̄ à a zĩda gońma yá?

²⁴ Tó kpata gbɛnɔ ibereɛ sè kū k̄o, kpata pì ni g̀ ke yá?

²⁵ Tó be k̀kɔ́a leu pla, akū ibere kú n̄ dagura, be pì ni g̀ ke yá?

²⁶ Tó Setan ibereɛ sè kū a zĩda gbɛnɔ ò k̀kɔ́a, ani g̀ kero, ani mì demɛ.

²⁷ Gbɛke ni f̄ à gē ḡsa gbāna kpén à a pónɔ sétero, séto à a ỳ ḡia, gbasa à a kpé wara.

²⁸ Yápuran maten oáre, Luda ni gbɛnɔ durunna k̄m̄ma kū a tó vāni kū òdi sísinɔ p̄nki,

²⁹ ama tó gbɛ Luda Nini tó vāni sísi, ani k̄aro, zaakū ade durunna kū àdi sí k̄m̄maro k̀mɛ.

³⁰ Yesu ò le kū ò pì à tāna vī yáime.

Yesu danɛɔ
(*Mat 12:46-50, Luk 8:19-21*)

³¹ Kū a da kū a dakūnanɔ kà, ò zè bàai, akū ò gbē zī ò a sísi.

³² Gbēnɔn vutena ò likai dasi, akū ò pìne: Ñ gwa! N da kū n dakūnanɔ ze bàai òteni n gbeka.

³³ Akū à wèmma à pì: Dín ma da kū ma dakūnanɔ ũu?

³⁴ Akū à gbē kū ò vutenaainɔ gwà à pì: Ma da kū ma dakūnanɔn dí.

³⁵ Gbē kū àdi Luda pɔyenyĩna kemɛ ma dakūna kū ma dāreo kū ma dao ũ.

4

Yālekšana kū pówefariio
(*Mat 13:1-23, Luk 8:4-15*)

¹ Yesu èra àten yā dañne sèbɛɛ sare. Ò kàkarai dasidasi, akū à gè à vùte gó'iten íla, gbēnɔ gò katena sìsī bara sèbe léa ní pínki.

² À yā dàñne kū yālekšanano dasi. Lákū àten dañne nà à pì:

³ À sã kpá! Búbari ke mé à kun à bò à gèe pówɛ fã.

⁴ Lákū àten fã nà, akū a kenɔ lète zé gūn, bānɔ sù ò blè.

⁵ A kenɔ lète gbè sàraa musu, gu kū à bùsu vī dasiro, akū ò bùte gòno, kū bùsuu gègete gwero yāi.

⁶ Kū ifantē fùte, akū ò té kù ò gàga, kū ò zīni vīro yāi.

⁷ A kenɔ lète lènɔ gūn, akū lèe fùte à nàkaramma odi né iro.

⁸ A kenɔ sō ò lète zīte mana gūn. Ò bùte ò fùte ò né ì, a kenɔ karanaa kè baraakurikuri, kenɔ baaakòkò, kenɔ basòsòro.

⁹ Akū Yesu pì: Gbē kū à sã vī à yā pì ma.

¹⁰ Kū Yesu gòñne gwe à kú ado, akū a gbēnɔn kuri awɛɛplanɔ kū gbē kū ò kúino sù ò yā pìno mii gbèkaa.

¹¹ Akū à pìñne: Luda kpata kū à bò a kīnaa asiri kpáawa àgò dō, ama madì yā sīnda pínki o gbē kparanone kū yālekšanano me,

¹² de ògò gwagwa pòke'ena sari,

ògò sã kpákpa a dōro dōnaa sari,

de òsun are dɔ Ludaa,

à ní durunnao kēmmaro yāi.

¹³ Akū Yesu ní lá à pì: Á yā pì dōroo? Deran áni yālekšana ke dōo?

¹⁴ À ma! Búbari pìi Luda yān àten fã.

¹⁵ Gbēkenɔ de lán zé gūn pówɛ bà, gu kū ò Luda yā fān. Tó ò mà, akū Setan dì su à Luda yā kū ò fā ní té pì símma gòno.

¹⁶ Gbēkenɔ de lán pówɛ kū à lète gbè sàraa musu bà. Tó ò Luda yā mà, òdi sí gòno kū ponnao.

¹⁷ Zaakū ò zīni vīro, òdi ke goro plaro. Tó yā'ümmana ní lé ke tó ò wé tām̄ma yā pì yāi, òdi fumɛ gòno.

¹⁸ Gbēkenɔ de lán pówɛ kū à lète lènɔ gūn bà. Ò Luda yā mà,

¹⁹ ama andunia yā damukena kū yena aruzekēiio kū pò kparano nidenaò dì nakaramma, akū yā pìi dì gò àree sari.

²⁰ Gbēkenɔ de lán pówɛ kū ò lète zīte manaano bà. Òdi Luda yā ma ò sí, akū òdi ke karana pò ũ, ní kenɔ baraakurikuri, kenɔ baaakòkò, kenɔ basòsòro.

Yālekšana kū fitilao
(*Luk 8:16-18*)

21 Yesu pìinne: Òdi fitila na ò gbaka kútea ke ò dite gádo gbáru yá? fitiladiboo musun òdi dinloo?

22 Asiri ke kun kú oni gí boaaíro. Póke kun utena kú ani bo gupuraaro.

23 Gbē kú à sã vī à yã pì ma.

24 À pìinne dɔ: À laakari ke yã kú átɛn maa. Zaka kú adì yòóńnen Luda ni yòóáre ani era à karaáre dɔ.

25 Gbē kú à pó vī Luda ni karane. Gbē kú à póke vīro sō, bee a fítinna kú à vī Luda ni sía.

Yálekšana kú pówebutenaao

26 À pì dɔ: Kpata kú à bò Luda kīnaa de lán pówɛ kú gbē fà bura bà.

27 Gwāani kú fānantɛo bee tó átɛn i o ke à bēne, pówɛ pìi dì butɛ à zōkō kú, gbē pìi dīgō d5 lākū adì ke nàro.

28 Zītɛ mé adì pówlewɛ i a zīda. Àdi kà pá gīa gbasa à nò sí, a gberan adì pia.

29 Tó à mà, akū òdi kē kú kòmao, zaakū a kēgɔɔ mé à kà.

Yálekšana kú musadi wéó

(Mat 13:31-32, 34, Luk 13:18-19)

30 À pì dɔ: Bón kpata kú à bò Luda kīnaa bòkšaoo? Bón óni le ò lekšaoo?

31 À de lán musadi wé bà, kú a wé kete de pówɛ kú òdi tōnola pínki,

32 ama tó ò tš, adì butɛ à zōkō kú de dò pōnola pínki. Àdi ɔne gègetenɔ ke ari bānɔ dì su ò didi a lá uran.

33 Yesu Luda yã òńne dasi kú yálekšana bire takanɔ n̄ mana lén.

34 Adì yáke óńne yálekšanaa saríro. Tó à kú kú a ìbanɔ n̄tēne, akū adì yã sīnda pínki bókɔtēne.

Yesu zàga'ia zɛnaa

(Mat 8:23-27, Luk 8:22-25)

35 Kú ɔkɔsi ten ke, à pì a ìbanɔne: Ò bikū bara.

36 Lākū Yesu kú gó gūn nà, akū ò gē kāao lɛlɛ ò dà zén lɛ ò pari tò gwe. Gó pāndenɔ gèe kūńwo.

37 Akū zàga'ia gbāna fùte. Í ten gó yīpayīpa átɛn ká a gūn ari à ye à pa.

38 Yesu kú gó kpe kpa, átɛn i o a mì dí mibókɔa. Akū a ìbanɔ a vù ò pìne: Danneri! Kú òten kákate, n̄di bídi keroo?

39 Akū à fùte à pàta ĩaa à pì íne: N̄ yīte! N̄ ze tɛne! Akū ĩa kpàte, gu yī kítikiti.

40 Akū à n̄ lá à pì: À kè dera á sika vī lɛɛ? Ase á ma náani vīro ari tera yá?

41 Akū ò gō bídi gūn òten kō lala ò pì: Dín gbē dí ũ sée? Bee ĩa kú ío dì a yã mame.

5

Tānanɔ gbarena alɛdenɔa

(Mat 8:28-34, Luk 8:26-39)

1 Ò kà Gadara bùsun sèbɛɛ bara.

2 Kú Yesu bò gó gūn gōnɔ, tānade ke bò gèvīkia à sù à dàale.

3 Àdīgō kú gbèwɛɛ kú à de mira ũnɔ gūn. Bee mòkakšanaa dì fō à a yī doroo.

4 Zaakū òdi a yī kú mòkakšanaaome òdi a da lín baala'i, ama adì mòɔ pìno kēkē adì lí pìno gborogboro. Gbēke dì a gbāna fīro.

5 Gwāani kú fānantɛo pínki àdīgō kure gèvīkin kú sīsīgerenɔ, àdīgō wiki lé àdīgō a zīda líli kú gbèeo.

6 Kú à Yesu è zāa, akū à bàa lè à sù à kùte a arɛ.

7-8 Kú Yesu pì tāna pì goa, akū à wiki gbāna lè à pì: Yesu, Luda Musude Né, bón ó vī kō ɔīi? Ma nanne Ludai, n̄sun wé tāmáro.

9 Akū Yesu a là à pì: N tón deraa? Akū à wèa à pì: Ma tón Dasi, zaakū ó dasi.

- 10 Akū ò kúte kè Yesune manamana ò pì àsun périma bùsuu pìi gūnlo.
- 11 Aléde kpàsa zòkò kú gwe, òten pò ble sìsigerèi.
- 12 Akū tãna pìno wé kè Yesua ò pì: N ó gbare alédeno té ò diríma.
- 13 Yesu n gbá zé, akū tãna pìno gòà ò di aléde pìnoa. Akū aléde kpàsa kú à kà wàa kuri taka pìno bò kú bàao ò sòro sìsigerèi ò sì sèben, akū ò gàga gwe.
- 14 Akū alédedárinò bàà lè ò gèe yá pì bàbañne wète gūn kú burano. Akū gbēno bòte ò gèe yá kú à kèe pì gwa.
- 15 Kū ò sù Yesu kīnaa, ò gōgbē kú tãna kú a gūn dasi yá pìi è vutena gwe, à uta dana à bànn pìi wèrea, akū vīna n kú.
- 16 Gbē kú ò yá pìi è kú wéono yá kú à tãnade pì lèe ònne kú alédeno yáo.
- 17 Akū ò kúte kè Yesune kú à boñne n bùsun.
- 18 Kú Yesu ten gē gó'iten, gōgbē kú à tãnanao vī yá pì wé kèa de à le à tá kãao.
- 19 Yesu dí wero à pìne: N tá n bea n gbēno kīnaa, n yá kú Dikiri kènne oñne pínki, dera à n wēnda bò nà.
- 20 Akū gōgbē pìi tà, àten yá kú Yesu kènne kpàkpa ke Wètemenkuri bùsun, akū yá pìi bò gbē sīnda pínki sare.

*Yairu né vuna kú nōgbē kú à ò nà Yesu utaaao
(Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)*

- 21 Yesu era à bikù sèbeè bara kú góo, akū pari kàkarai sèbe léa.
- 22 Aduakèkpe gbē zòkò kú òdi pìne Yairu sù gwe. Kú à Yesu è, à wùte a kùaa a gbá sare,
- 23 akū à kúte kènne manamana à pì: Ma nēno gbē kú ga léi. N mó n ò naa de à gbāna kú àgō kú wēndiio.
- 24 Akū Yesu dà zén kãao. Pari téi òten nakaraa.
- 25 Nōgbē ke kú gwe aru di botea à kà wèe kuri awèepla.
- 26 Ezedeno a kè takaside ũ manamana, à a ogo dè pínki. Adi aafia lero, àdi keke àgō karamè.
- 27 Kú à Yesu baaruu mà, akū à nà Yesui pari gūn kpe kpa. Akū à ò nà a utaa,
- 28 zaakū à pì: Bee tó ma ò nà a utaa dé, mani werekōa.
- 29 Akū a arubotēnaa pìi zè gōno. À dō a mēe gūn a werekōa kú a gyā pìio.
- 30 Zaa gwe gōno Yesu dō a mēe gūn gbāna ke bò a gūn, akū à lite pari gūn à pì: Dí mé à ò nà ma utaa?
- 31 Akū a ibano pìne: N è lākū gbēno ten nakaramma nà, akū n pì dí mé à ò namma yá?
- 32 Akū Yesu gbēno gwà à likai de à gbē kú à yá pìi kè e.
- 33 Vīna nōgbē pìi kú àten lukaluka, zaakū à dō yá kú à a lè a mēe gūn, akū à sù à wùte a kùaa a gbá sare à a yāpura òne pínki.
- 34 Akū Yesu pìne: Nōgbē, ma náani kú n kè mé à n werekōa. N tá be aafia, n gyā pìi kēmman gwe.
- 35 Kú Yesu kpé àten yá o, ò bò aduakèkpe gbē zòkō pì bea ò sù ò òne: N né pìi kè sari, òsun wari dō danneriia doro.
- 36 Yesu dí sã kpá n yairo, ben à pì gbē zòkō pìne: Nsun tó swè kēnguro, n ma náani ke dé.
- 37 Adi we gbēke gé zearero, sé Pita kú Yamisio kú Yamisi dakūna Yuhanao.
- 38 Kú ò kà gbē zòkō pì bea, Yesu è òten óo dō òten wiki gbāna lé òten n zīda kēkē manamana.
- 39 Kú à gē kpén, à n lá à pì: Bóyāi áteni á zīda kēkē áten óo dō? Né pì dí garo, àten i omè.
- 40 Kú òteni a lalandi ke, akū à pèrima ò bòte bàai n pínki. Sé né pì de kú a dao kú a ìba kú ò kú kãaono, mókōno mē à n sé à gē kúnwo gu kú né pì kunwa.
- 41 Akū à né pì ò kú à pìne: Talita kum! Yá pìi pì, nēnokpare, n fute.

⁴² Zaa gwe gònɔ né pìi fùtɛ à táa ò. Né pìi sǎ à kà wɛ̀ kuri awɛɛpla. Yǎ pìi bò n sara manamana.

⁴³ Akū Yesu gínne sánsán òsun o gbɛ̀ke maro. Akū à pìi ò pòble kpáa à ble.

6

Nazɛradenɔ gina Yesui

(Mat 13:53-58, Luk 4:16-30)

¹ Yesu bò gwe à gɛ̀e a be wɛ̀ten, a ìbanɔn tɛi.

² Kū kámmabogɔɔ kà, akū àten yǎ dańne aduakekpen. Akū pari kū ò a yǎ mànɔ bídi kè ò pìi: Mákpan gǔgbɛ̀ pìi yǎ dínɔ lènn? Ɔndɔ kpaten ò kpáa, akū àten daboyǎ dí takanɔ keɛ?

³ Àkūmɛ lí'ari ũroo? Mariama nénloo? Yamisi kū Yusufuo kū Yudao kū Simɔnɔ vɛ̀nin gweroo? A dǎrenɔ mé ò kú kūoo laroo? Akū ò gii.

⁴ Akū Yesu pìinne: Annabii dígɔ̀ bɛ̀ereɛ sariro, sé a be wɛ̀ten kū a danenɔ kǐnaao kū a ɔnnwo baasiro.

⁵ Yesu dí fɛ̀ à daboyǎ ke kè gwero, sé gyǎre kū à ɔ nàńma à n wérekɔa kenɔ baasiro.

⁶ Kū odi a náani kero, n yǎ bò a sara manamana.

Yesu zìrinɔ zĩnaa

(Mat 10:5-15, Luk 9:1-6)

Akū à gɛ̀e lakutu kū lakutuo, àten yǎ dańne.

⁷ Akū à a ìba gbɛ̀nɔn kuri awɛɛplanɔ sisiai, akū à n zĩ gbɛ̀nɔn plapla, à n gbá iko ò tǎnanɔ gońma.

⁸ À pìinne: Àsun pòke sé à géoro, zàna ke b̀̀kɔlokona ke ɔgɔ, sé gò.

⁹ À kyate kpá, ama àsun uta da mèn plaro.

¹⁰ Be kū a kipan, àgɔ̀ kú gwe ari à gé boo wɛ̀te pìi gūn.

¹¹ Gu kū odi gbǎnake kpáái ke odi sǎ kpá á yǎiro, tó àten tá, à lukutɛ warawara á gbánɔa n tona kū Ludao sèeda ũ.

¹² Akū ò dà zén ò nɛ̀selitena waazi kè gbɛ̀nɔne

¹³ ò tǎnanɔ gòńma dasi, ò nísi màma gyǎrenɔa dasi ò n wérekɔa.

Yahaya Da'itɛkeri ganaa

(Mat 14:1-12, Luk 9:7-9)

¹⁴ Kí Herɔdu yǎ pìnɔ mà, zaakū Yesu tó kà gu sǐnda pínkia. Gbɛ̀kenɔ ten pi Yahaya Da'itɛkeri mé à fùtɛ bona gan, abire yǎin à gbána lè àten daboyǎnɔ ke.

¹⁵ Gbɛ̀kenɔ pìi Iliasumɛ, gbɛ̀kenɔ pìi annabiimɛ lán annabi yǎnɔ doke bà.

¹⁶ Kū Herɔdu mà à pìi: Yahaya kū ma a mii zò mé à vù bona gan.

¹⁷⁻¹⁸ Zaakū Herɔdu dokɔnɔ pìi mé à a vɛ̀ni Filipi nɔ Herɔdia sia à sè. Kū Yahaya dígɔ̀ onɛ a vɛ̀ni nɔ sinaa manaro, akū Herɔdu tò ò Yahaya kù ò m̀̀ɔ kàa ò a dà kpésiran.

¹⁹ Herɔdia sǎ à Yahaya pɛ̀tɛ kúnamɛ à ye à a de, ama adi zé lero,

²⁰ zaakū Herɔdu dɛ̀ kū Yahaya bi Luda gbɛ̀ súsumɛ, akū àdi vɛ̀na kenɛ àdi tó ò wari dɔaro. Tó à gɛ̀e à a yǎ ma, laasun di gɛ̀mmɛ. Bee kū abireo àdigɔ̀ ye a fàaibonaai.

²¹ Herɔdia zé è Herɔdu ina gɔɔ kɔkɔ zĩ. Herɔdu gbǎnadenɔ kū soza gbɛ̀ zɔkɔnɔ kū Galili gbɛ̀ bɛ̀eredenɔ kàkara pòblekia.

²² Akū Herɔdia nénokpare gɛ̀ à ũ wǎ. À kè Herɔdune nna kū a nibɔnɔ n pínki, akū kína pìi né pìine: Pó kū n yei n a wé kema, mani n gba.

²³ Akū à èra à pìine: Ma la dǎnne pò kū n a wé kema pínki, mani n gbame, bee ma kpata kpaate.

²⁴ Akū nénokpare pìi bò à gɛ̀e à a da là à pìi: Bón mani wé keaa? Akū a da pìine, Yahaya Da'itɛkerii mii.

²⁵ Gwe gònɔ à èra à sù likalika à gɛ̀e à ò kɛ̀nanɛ: Má yei n ma gba Yahaya Da'itɛkerii mii dana tiree gūn la tera.

26 Akū kína pɔ yàka manamana, ama kū à la dà nibɔnɔ wára yáin adi fɔ̀ à gí doro.

27 Akū kína pì a dogari ke zì gònɔ, à pìnɛ à gé à a mì zɔ̀ à mɔo. Akū à gèɛ à a mì zɔ̀ kpésiran

28 à dà tiree gūn à sù à kpà né piia, akū à kpà a daa.

29 Kū Yahaya ìbanɔ yā pìi mà, akū ò sù ò a gèɛ sè ò vī.

Póblekpana gbēnɔn dúbu sɔɔronɔ

(Mat 14:13-21, Luk 10:9-17, Yuh 6:1-15)

30 Yesu zírrii pìnɔ sù a kīnaa, akū ò yā kū ò kènɔ kū yā kū ò dànnenɔ òne pínki.

31 Òten gé òten su, akū Yesu kū a zírrii dí zé le ò pɔ̀ blè sero pari yāi. Akū à pìinne: À mɔ̀ ò gé gusare ó tēne ò kámma bo fíti.

32 Akū ò dà zén gó'ite gūn òten gé gusare ntēne.

33 Kū gbēnɔ́ n̄ genaa è, ò n̄ dɔ̀, akū ò bò wēte kū wēteo dasi ò bàa lè gèɛ ò kà gwe n̄ ā.

34 Kū Yesu bò gó gūn, à gbēnɔ̀ è dasidasi, akū ò kènɛ wēnda, zaakū ò de lán sã kū ò dàri vīronɔ̀ bàme. Akū àten yā daíne manamana.

35 Kū ifāntē būsaa, akū à ìbanɔ̀ n̄i ò pì: Gu dí bi sèntepɔ̀tume, akūsɔ̀ gu ten si.

36 N̄ gbēnɔ̀ gbarɛ ò tá bura kū lakutu kū ò kú káninɔ̀, ò pɔ̀ wete ò lú ò ble.

37 Akū Yesu wémma à pì: À pɔ̀ kpámma ò ble. Akū ò pìnɛ: N̄ ye ò gé burodi lú andurufu ɔ̀ɔ̀ wàa do ò kpámma ò blen yá?

38 Akū Yesu n̄ lá à pì: Burodi mèn ūgban á vī? À gé gwa. Kū ò kà, ò pì: Burodi kun mèn sɔɔro kū kpòɔ̀ mèn pla.

39 Akū à pìinne: À gbēnɔ̀ vutevute sèla bòtɔ̀aa gāagāa.

40 Akū ò vutevute gā kū gāao, gā kenɔ̀ gbēnɔ̀n basɔɔro, gā kenɔ̀ gbēnɔ̀n bupla akuri.

41 Akū Yesu burodi mèn sɔɔro kū kpòɔ̀ mèn pla piioo sè à wé sè musu à arubarikaa dàn. Akū à burodii pìi è'è à kpà a ìbanɔ̀, ò kpàatete gbēnɔ̀ne. Akū à kpò mèn pla pìnɔ̀ kpàateteíne n̄ pínki.

42 Ò pɔ̀ blè ò kà n̄ pínki.

43 Akū ò burodi kpara kū kpò kpara kū à gònɔ̀ sète tãnko mèn kuri awεεpla pà.

44 Gɔ̀gbē kū ò pɔ̀ blènɔ̀ kà gbēnɔ̀n dúbu sɔɔro.

Yesu táa'ona sèbela

(Mat 14:22-36, Yuh 6:16-21)

45 Yesu gā nà a ìbanɔ̀ gònɔ̀ ò gē gó'iten, de ò done are gena Betesaida ari àgɔ̀ pari gbarɛ.

46 Kū à lé zámma, akū à d̄idi kpi musu à gèɛ adua ke.

47 Kū ɔ̀kɔ̀si kè gó'ite kú sèbεε dagura, Yesu sɔ̀ à kú í bara ado.

48 Akū à è gófina ten wari d̄ómma, kū ìa gbāna ten kákányī yāi. Gudɔ̀naao à gèɛ n̄ kīnaa àten táa o íla, akū à kè deran á ye à gētemma bà.

49 Kū ò a è àten táa o íla, òten da gyāwāndeme, akū ò wiki lè.

50 Zaakū ò a è n̄ pínki, akū swèè kèngu. Akū Yesu pìinne gònɔ̀: À á laakari kpáte, makūme. Àsun tó vīna á kūro.

51 Kū à gē gó gūn, akū ìa zè, akū yā pìi bò n̄ sare manamana,

52 zaakū n̄ wé dí kē burodi yāaro kū laasun kīam̄ma yāi.

Yesu gyārenɔ̀ werekōana zaa Genesareti

(Mat 14:34-36)

53 Kū ò bikū bara, ò kà Genesareti, akū ò n̄ gó bàa d̄ò gwe.

54 Kū ò bòte gó gūn, ò Yesu d̄ò gònɔ̀,

55 akū ò bàa lè ò gèɛ būsuu pì lakutu pínkin, ò gyārenɔ̀ sète kū wútebɔ̀nɔ̀, gu kū ò mà à kunwa pínki òdigɔ̀ su kūnwo a kīnaa.

56 Gu kū à gèen pínki, lakutunɔ̀ ke wētɛnɔ̀ ke buranɔ̀, òdigɔ̀ sunɛ kū gyārenɔ̀ ari ò n̄ káte etenɔ̀n, akū òdi wé kea de ò ɔ̀ na bee a uta léa. Akū gbē kū ò ɔ̀ n̄anɔ̀ wèrekōa n̄ pínki.

7

Futeokarayā

(Mat 15:1-9)

¹ Farisinɔ kũ ludayādanneri kũ ò bò Yurusalemu kenɔ sù Yesu kĩnaa,

² akũ ò è a ìba kenɔ ten pɔ ble ɔpipinaa sari.

³ Zaakũ Farisinɔ kũ Yudanɔ ñ pínki ñ dizinɔ futeokarayā kũname, òdi pɔ ble ɔpipina a zéa sariro.

⁴ Tó ò bò eten ò sù, òdi pɔ ble zú'onaa sariro. Ò futeokarayā pāndenɔ kũna dasi. Leme òdi tokonɔ kũ lonɔ kũ butanɔ pípi le.

⁵ Akũ Farisinɔ kũ ludayādannerii pìnɔ Yesu là ò pì: Bóyāi n ìbanɔ òdìgɔ ó dizinɔ futeokarayā kũnaroo? Òdi pɔ ble ɔpipinaa sari.

⁶ Yesu wèrĩma à pì: Isaya annabikeyā ò á manafikidenɔ yā musu swáswa lákũ à kè Luda yān nà à pì:

Buri bire dì bèere limene kũ léome,

ñ swè kúmaro.

⁷ Òdigɔ donyĩ kemene pāme,

bisāsiri yāzekpaten òdi dañne.

⁸ A pā kpà Luda yādannenaai, akũ á bisāsiri futeokarayā kũna.

⁹ Akũ à pìinne dɔ: A pā Luda yāne de à le àgɔ á futeokarayā kũna manan yá?

¹⁰ Musa pì, àgɔ á de kũ á dao bèere dɔ. À pì dɔ, gbè kũ à a de ke a da kpe bò, ò ade de.

¹¹ Ákɔnɔ sɔ, adì pì tó gbè pì a de ke a dane, pɔ kũ á vī à ñ kpe tao bi Kɔɔbāme,

¹² à zé vī à a de kũ a dao kpe tao doro. Kɔɔbāme pɔ kũ òdi kpá Ludaa ũ.

¹³ Leme adì Luda yā ke pā le á futeokarayā kũ adì dañne yāi. Yā bire takanɔn adì ke dasi.

Yā kũ àdi tó àgɔ gbāsĩ

(Mat 15:10-20)

¹⁴ Akũ Yesu èra à pari sisiai à pì: À sá kpá à ma yā ma á pínki.

¹⁵ Póke kun kũ àdi gè gbè gũn kũ àdi a gbà léro. Pɔ kũ àdi bo gbè gũn mé àdi tó àgɔ gbāsĩ.

¹⁶ Gbè kũ à sá vī, à yā pì ma.

¹⁷ Kũ à pari tò gwe à tà be, akũ a ìbanɔ a là yā pìi mii.

¹⁸ À pìinne: Á laasun kpé yīda se yá? Kũ póke kun kũ àdi gè gbè gũn à tó àgɔ gbāsĩro, á dɔroo?

¹⁹ Pɔ pìi dì gè a swèe gũnlo, sé a gberen, gbasa à bo mèn. Len Yesu pɔble sīnda pínki kè blena pɔ ũ le tēe sari.

²⁰ Akũ à pì: Yā kũ àdi bo gbè gũn mé àdi tó àgɔ gbāsĩ.

²¹ Zaakũ zaa bisāsiri swèe gũn laasun vāni dì bon: Pāpākenaa, kpāni'onaa, gbēdenaa, zinakenaa,

²² wākũu, nēsēvāni, manafiki, wé'isariyā, sānkara, gbēsōsōnaa, karambaani kũ mīsariyāo.

²³ Yā vāni pìnɔ dì bo swèe gũn pínki, akũ mé àdi tó gbè gɔ gbāsĩ.

Nɔgbè zìtɔ Yesu náanikenaa

(Mat 15:21-28)

²⁴ Yesu bò gwe à gèe Taya būsun, akũ à kipa be kea. À ye ò a dɔro, ama adì le à a zīda ùtero.

²⁵ Nɔgbè kũ a nénɔkpare tāna vī Yesu baaruu mà, akũ à sù à wùte a are gñnɔ.

²⁶ Nɔgbè pì sɔ Giriki gbēme ò a ì Siria Fenisia būsun. À wé kè Yesua de à tāna goare a néa.

²⁷ Akũ Yesu pìne: Ñ tó ò pɔble kpá nénɔa gĩa, zaakũ à mana ò nénɔ pɔble sé ò zu gbēdanɔnero.

- 28 Akū nɔgbē pìi wèa à pì: Dikiri, bee gbēda kū òdi wúteńyĩnɔ dì nénɔ pɔble bùru sésɛ.
- 29 Yesu pìne: Kū n yāwenama mana yāi, ñ tá, n né tāna gòa.
- 30 Kū à kà be, à a né lè wútena pèea, tāna pìi gòa.

Sáto werekšanaa

- 31 Akū Yesu fùte Taya bùsun à gèe Sidɔ, akū à bòte kū Wētemenkuri bùsuuo ari à gèe à kà Galili sèbɛɛi.
 - 32 Akū ò sùnɛ kū sáto bebekariio, ò wé kèa de à ɔ naa.
 - 33 Yesu bò pari gūn kū sáto pìio à a ɔnetere pèpe a sǎn. Kū à lé'i sù, akū à ɔ nà sáto pì nénéa.
 - 34 Á wé sè musu à wesa kàkara à bò, akū à pìne: Efata. Yā pìi pì ñ wē.
 - 35 Zaa gwe gǔnɔ gɔgbē pì sǎ wè a néné fùte, akū à yā ò swáswa.
 - 36 Yesu pìinne òsun o gbēke maro, ama lákū àten gíinne nà, lemɛ òteni a kpàkpa kéinne lɛ.
 - 37 Yā pìi bò ñ sare manamana à gè onala, akū ò pì: A yā sǐnda pínki kenaa dīgɔ maname.
- Àdi tó bee sátonɔ yā ma, akū àdi tó bebekarinɔ yā o.

8

Pɔblekpana gbēnɔn dúbu siikɔna
(Mat 15:32-39)

- 1 Gɔɔ kǔnɔ gūn dɔ gbēnɔ kàkarai dasi. Ò pɔble vī ò blero, akū Yesu a ìbanɔ sǐsiai à pìinne:
- 2 Gbē dínɔ kèmenɛ wēnda, zaakū ò gǐnake ò kú kúmao gɔɔ aakɔ, akū ò pɔke vī kú ò blero.
- 3 Tó ma ñ gbáre ò tá be kú nàao, gu ni límma zé gūn, zaakū ñ gbēkenɔ boki zà.
- 4 Akū a ìbanɔ a là ò pì: Mákpan óni pɔble len sèntɛpɔtu la kú ani gbē pìnɔ kǎa?
- 5 Akū Yesu ñ lá à pì: Burodi mèn ũgban á vīi? Ò pì: Mèn supplame.
- 6 Akū à pì pari vute zíte. Akū à burodi mèn suppla pìnɔ sè à sáabu kè, ben à è'e à kpà a ìbanɔa ò kpaatete parine, akū ò kpàateteinne.
- 7 Ò kpò fítinnanɔ vī fíti dɔ. Kū à arubarikaa dàn, à pìinne ò era ò abirekū kpaateteinne dɔ.
- 8 Akū ò blè ò kǎ, akū ò a kpàra kú ò gǔnɔ sète tǎnko mèn suppla.
- 9 Gbē pìnɔ kà kǎni dúbu siikɔ. Kū Yesu ñ gbáre,
- 10 akū à gè gó'ite gūn kú a ìbanɔ, ò gèe Dalamánuta bùsun.

Farisínɔ sèedagbekanaa
(Mat 16:1-12)

- 11 Akū Farisínɔ sù òten lékpakɔa kpá kǎao òten lí kpátɛa, òten wete à sèeda ke kéinne kú Luda gbānao.
- 12 Akū à wesa bò à pì: Bóyái gbāragbēnɔ dì sèeda gbekamaa? Yāpuran maten oáre, mani sèeda ke kéinero.
- 13 Akū à ñ tó gwe à èra à gè gó'ite gūn à tà bara.
- 14 A ìbanɔ sǎn ò burodi zàna sé. Burodi mèn do mé à gǔinne gó gūn.
- 15 Akū Yesu lé dàmma à pì: Àgɔ á zǐda kúna dɔ. À laakari ke Farisínɔ kú Herɔdu gbēnɔ lùbenɛɛi.
- 16 Akū òten pikɔne: Kū ó burodi vīro yā mé à tò à ò lɛ.
- 17 Yesu dǔmma, akū à ñ lá à pì: Bóyái áten pi kú á burodi vīro yāii? Ari tera á wé dí kè à dǔroo? Á laasun vīroo?
- 18 Á wé vī à gu eoroo? Á sǎ vī à yā maoroo? Yáke dì dɔáguroo?
- 19 Kū ma burodi mèn sɔɔro è'e ma kpà gbēnɔn dúbu sɔɔronɔa, a a kpàra sète tǎnko mèn ũgbamɛɛ? Ò wèa ò pì: Mèn kuri awɛɛplame.
- 20 Akū à èra à ñ lá à pì: Kū ma burodi mèn suppla è'e ma kpà gbēnɔn dúbu siikɔna, a a kusu sète sù mèn ũgbaa? Ò wèa ò pì: Mèn suppla.
- 21 Akū à pìinne: Ari tera á dǔroo?

Betesaida v̄ina wéwēnaa

²² Kū ò kà Betesaida, akū ò sùne kū v̄inaao ò wé kèa à ɔ naa.

²³ Akū à v̄inaa p̄i k̄a a ɔa à bò k̄aao w̄ete kpe. À lé'i kà a wéa à ɔ nàa, akū à a là à p̄i: Nteni gu e yá?

²⁴ Akū ḡōgbē p̄i a wé sè musu à p̄i: Maten gbēnɔ e lán línɔ bà òten táa o.

²⁵ Akū Yesu ɛra à ɔ nà a wéa dɔ. Kū ḡōgbē p̄i wé kè biribiri, akū a wé wè àten pó s̄inda p̄ínki e sà swáswa.

²⁶ Akū Yesu a gbàre à tá be à p̄i: Ñsun bote lakutu ḡunlo.

Pita Yesu Arumasihukena onaa

(Mat 16:13-23, Luk 9:18-22)

²⁷ Kū Yesu ten gé k̄a a ìbanɔ Sizaria Filipi lakutunɔ ḡun, akū à a ìbanɔ là zé ḡun à p̄i: Dín gbēnɔ d̄i p̄i má de a ũu?

²⁸ Ò wèa ò p̄i: Gbēkenɔ d̄i p̄i Yahaya Da'itekəriime, gbēkenɔ d̄i p̄i Iiasu, gbēkenɔ d̄i p̄i dɔ annabi yānɔ dokeme n ũ.

²⁹ Akū à n̄ lá à p̄i: Ák̄nɔ s̄o, dín adì p̄i má de a ũu? Pita wèa à p̄i: Arumasihume n ũ.

³⁰ Akū Yesu n̄ s̄a f̄ínne de òsun yā p̄i o gbēke maro.

Yesu a ga k̄a a vunaao yā'onaa

(Mat 16:21-28, Luk 9:22-27)

³¹ Akū à nà yādannenaaa à p̄i: Séde Bisāsiri Né wétamma le manamana, gbē z̄ōk̄nɔ kū sa'orikinɔ kū ludayādannerinɔ ni ḡi, oni a de, a ḡoɔ aak̄ode z̄i ani fute.

³² À yā p̄i ònne swáswa, akū Pita gèe k̄aao kpado, àten ḡine.

³³ Kū Yesu litè à a ìbanɔ gwà, akū à pàta Pitaa à p̄i: Ñ gomene gwe Setan! N laasun bi Luda p̄onlo, bisāsiri p̄ome.

³⁴ Abire gbera Yesu pari s̄isiai k̄a a ìbanɔ à p̄in̄ne: Tó gbē ye à ke ma ìba ũ, séde à ḡi a z̄ida wèndiii à a lígbāndurukpana sé à téomai.

³⁵ Gbē k̄a à ye àḡo a wèndi k̄una ni kurai. Gbē k̄a à ḡi a wèndiii ma yāi k̄a ma baaru yāo s̄o, ade niḡo wèndi v̄i.

³⁶ Tó gbē ḡō andunia v̄i p̄ínki, tó à k̄ura a wèndiii, bó àreen à v̄i?

³⁷ Bón bisāsiri ni le à a wèndi lilin keoo?

³⁸ Tó gbē mak̄u k̄a ma yānɔ wé'i dè gbāragbē durunnade ludanaanikerisarinɔ té, Bisāsiri Né ni ade wé'i de ḡoɔ k̄a ani su a De gakuri ḡun k̄a a malaikanɔ.

9

¹ Akū à p̄in̄ne: Yāpuran maten oáre, gbēkenɔ kú la k̄a oni garo ari ò k̄ina k̄a Luda kà e, àten su k̄a gbānao.

Yesu linaa

(Mat 16:24-17:13, Luk 9:23-36)

² Ḡoɔ suddo gbera Yesu Pita k̄a Yamisio k̄a Yuhanao sè à d̄idi k̄únwo kpi leia n̄tēne. Akū à l̄i n̄ wára,

³ a p̄okasanɔ ten té ke p̄úu táitai. Gbēke kú andunia ḡun k̄a ani f̄o à a pura k̄a lero.

⁴ Akū Iiasu k̄a Musao bò ò s̄um̄ma, òten yā o k̄a Yesuo.

⁵ Akū Pita p̄i Yesune: Danneri, à mana k̄a ó kú la. Ò kuta dɔ mèn aak̄o, n p̄o mèn do, Musa p̄o mèn do, Iiasu p̄o mèn do.

⁶ À d̄s̄ yā k̄a áten oro, zaak̄u v̄ina n̄ k̄a manamana.

⁷ Ludambe luku k̄ipa à dàíla, akū ò kòtoo mà a ḡun à p̄i: Ák̄ume ma Né mèn do légelege yenȳide ũ. À a yā ma.

⁸ K̄anto k̄a ò gu gwàgwa, odi gbēke e doro, sé Yesu ado.

9 Kū òten kipa kpi pìia, akū Yesu pìinne òsun yā kū ò èe pì o gbēke maro ari Bisāsiri Né vuna gan.

10 Ò yā pì kūna, ama òten kō lala òten pi: Vuna gan yā bire de deramεε?

11 Akū ò a là ò pì: Bó yā mé à tò ludayādannerinò dì pi Iliasu mé ani su káakuu?

12 À wémma à pì: Iliasu ni su káaku yāpuramε, ani yā sīnda pínki kεε a gbèn, ama à kè dera ò kè Luda yān ò pì, Bisāsiri Né ni wétamma le manamana ari ò gíii?

13 Ama maten oáre Iliasu sù kò, akū ò kènε n̄ poyeinaaamε, lákū ò a yā ò Luda yān nà.

Yesu négōgbē tånade werekōanaa

(Mat 17:14-21, Luk 9:37-42)

14 Kū ò sù n̄ gbē kparanò kīnaa, ò è pari likányī, ludayādannerinò ten lékpakōa ke kūnwo.

15 Kū pari Yesu è, a yā bò n̄ sare, akū ò bàa lè ò gèε ò fō kpàa gōnò n̄ pínki.

16 Akū à a ìbanò là à pì: Bó lékpakōan áten ke kūnwo lεε?

17 Akū gōgbē ke wèa zàa gūn à pì: Danneri, ma sunne kū ma néomε, tāna mé à a néne nàte.

18 Tó à didia, àdi a pāte zīte, àdigō lé'ifuta bote, àdigō saka só, àdi gbāgbā sòròrò. Ma pì n̄ ìbanone ò pé tāna pìia à bo, akū ò fùa.

19 Akū Yesu pìinne: Gbāragbē ludanaanikerisarinò! Manigō kú kááo ari boremεε? Manigō mena kááo ari boremεε? À mómene kū né pìio la.

20 Kū ò sùne káao, kū tāna pì Yesu è gōnò, akū à né pìi yīgāyīgā à a pāte zīte bèn. Akū àten gbigiri ke àten lé'ifuta bote.

21 Yesu né pì de là à pì: Zaa boremεε à kúo lεε? À wèa à pì: Zaa a né fíti zīme.

22 Àdigō a zu té kū ío gūn baala'i, àdigō ye à a de. Tó ìni fō n̄ póke ke n̄ ó wènda gwa, n̄ kpáwái.

23 Yesu pìne: N pì, tó mani fō yá? Bee pó sīnda pínki dì sí ke gbē kū à ma náani vīne.

24 Akū né pì de wiki lè gōnò à pì: Má n̄ náani vī. N̄ n̄ náani kū àten kīama karamene.

25 Kū Yesu è zà ten nakaramma, à gí tāna pìine à pì: Tāna sāto kpáturuku, ma ònne n̄ go né pìia. N̄sun gē a gūn doro.

26 Akū tāna pì wiki lè à a yīgā pāsīpāsī, akū à gò. Né pìi gō wútēna lán gèε bà ari gbē daside pì à gāme.

27 Akū Yesu a kù a o a à a fùte à zè.

28 Kū Yesu gè onn, akū a ìbanò a gbēka gusare ò pì: À kè dera ódi fō ò pé tāna pìia à boroo?

29 Akū à wémma à pì: Adi taka dì sí boro, sé kū aduakēnaao.

Yesu era à a ga kū a vunaao yá'onaa

(Mat 17:22-23, Luk 43-45)

30 Kū ò bò gwe, akū ò pà Galiline. Yesu ye ògō a kúki dōro,

31 zaakū àten yā da a ìbanonemε. À pìinne: Oni Bisāsiri Né na gbēnonε n̄ oī ò a de, a gōrò aakōde zī ani fute.

32 Odi a yā pìi dōrò dōro, akū vīna n̄ kū ò yā pì gbēkaa.

Tēna Yesui lán né fíti bà

(Mat 18:1-9, Luk 9:46-50)

33 Akū ò kà Kapenamε. Gōrò kū à kú be, à a ìbanò là à pì: Bó lékpakōan áten ke zé gūnn?

34 Akū ò yītena, zaakū òten lékpakōa ke zé gūn deñla yā musumε.

35 Akū à vùte à gbēnon kuri awεεpla pìnò sisiai à pì: Tó gbē ye à ke gbē káaku ũ, ade gō gbē kpεde ũ, àgō gbē sīnda pínkine zīri ũ.

36 À né fíti sè à a zè n̄ are, akū à a sè à a kpà a kùla à pìinne:

37 Gbē kū à né dínò do sì ma ìbake yāi, makūmε à sì. Gbē kū à ma si sō, makūmε à sì madoro, gbē kū à ma zīn à sì.

Gbē kū adi ibere kpá kūoro bi ó gbēme
(Luk 9:49-50)

³⁸ Akū Yuhana pìne: Danneri, o gbēke è, àten tãnanɔ gorĩma kū n tó, akū o gine, zaakū ó gbēnlo.

³⁹ Akū Yesu pì: Àsun gínero, zaakū gbēke ni f̄ à daboyā ke kū ma tó à era à ma tó vāni sí doro.

⁴⁰ Gbē kū adi ibere kpá kūoro bi ó baakpeme.

⁴¹ Yāpuran maten oáre, gbē kū à á gba ímina kū á kun Kirisi pó ũ yāi, ade ni kura a láadairo.

⁴² Tó gbē tò né kū ò ma náani vī dínɔ doke s̄ate, aniḡ s̄ana adene ò wísilgb̄e z̄k̄ɔ d̄o a wakale ò a zu s̄ebēe gūn.

⁴³⁻⁴⁴ Tó n ɔ mé àdi tó ò fu, ò z̄ ò zukūna. À s̄ann̄e ò gē w̄endii gūn kū ɔ kusuo de n ḡɔ kū ɔ m̄en plaola ò gē té kū àdi garo gūn gyāwān.

⁴⁵⁻⁴⁶ Tó n gbá mé àdi tó ò s̄ate, ò z̄ ò zukūna. À s̄ann̄e ò gē w̄endii gūn ere ũ de n ḡɔ kū gbá m̄en plaola ò n zu tén.

⁴⁷ Tó n wé mé àdi tó ò fu, ò bo. À s̄ann̄e ò gē kpata kū à bò Luda kīnaa gūn kū wé doo de n ḡɔ kū wé m̄en plaola ò n zu tén,

⁴⁸ gu kū n̄ k̄k̄birii d̄i láraro, té p̄i d̄i garo.

⁴⁹ Té ni m̄e ũ gbē s̄inda p̄inkia lárkū òdi pó keke kū wisio nà.

⁵⁰ Wisi bi pó maname, ama tó a nna tà, deran oni ke nà à ḡɔ wisi ũ d̄ɔɔ? À tó wisi ḡɔ kú á gūn, á n̄iḡ nna kū k̄ɔ.

10

Yigidenayā
(Mat 19:1-12)

¹ Akū Yesu bò gwe à ḡe Yudea b̄usun ari Yoda bara. Pari era ò k̄akarai gwe, akū à yā dàine lárkū àdi ke nà.

² Farisi kenɔ s̄u ò a ȳ ò gwa, akū ò a là ò p̄i: Ḡɔgbē zé vī à ȳigi de yá?

³ À w̄en̄ma à p̄i: Musa dàáre deraa?

⁴ Ò p̄i: Musa ḡɔgbē gbà zé à ȳidetakada kē à a nanɔ gbar̄e.

⁵ Akū Yesu p̄inne: Á s̄āgbāna yā mé à tò Musa doka birekū dàáre.

⁶ Zaa káaku kū Luda andunia k̄e, à ḡɔgbē k̄e kū n̄gb̄eome.

⁷ Abire yāi ḡɔgbē ni a de kū a dao tó, ò nak̄ɔa kū a nanɔ,

⁸ n̄ gb̄en̄n̄ pla oni ḡɔ m̄e do ũ. Ò kun pla doro, sé do.

⁹ A yā mé à tò gbē kū Luda n̄ nak̄ɔanɔ, bis̄asiri s̄un n̄ k̄k̄ɔaro.

¹⁰ Kū Yesu tà be, a ìbanɔ a là yā p̄i m̄ii.

¹¹ Akū à p̄inne: Gbē kū à ȳigii d̄e kū a nanɔ à n̄ p̄ande s̄e, ade zina k̄e a n̄ káakune.

¹² N̄gb̄e kū à ȳigii d̄e kū a z̄ã à ḡɔ p̄ande s̄e s̄, à zina k̄en̄ gwe.

Yesu arubarikadana n̄en̄n̄
(Mat 19:13-15, Luk 18:15-17)

¹³ Òten su Yesune kū n̄en̄ de à ɔ narĩma, akū a ìbanɔ ḡinne.

¹⁴ Kū Yesu è le, à p̄o f̄e à p̄inne: À tó n̄en̄ mó ma kīnaa, àsun ḡín̄ero, zaakū kpata kū à bò Luda kīnaa mé à n̄ takanɔ pó ũ.

¹⁵ Yāpuran maten oáre, gbē kū adi kpata kū à bò Luda kīnaa sí lán né f̄iti b̄aro ni ḡenlo.

¹⁶ Akū à n̄en̄ s̄e à n̄ kpákpa a k̄ula, à ɔ n̄anarĩma à arubarikaa dàngu.

Aruzekede
(Mat 19:16-30, Luk 18:18-30)

17 Kū Yesu dà zén àtèn gé, akū gōgbē ke bàà lè à sù à kùtè a arè à a là à pì: Danneri mana, deran mani ke nà mà wèndi kù àdi lákaro lee?

18 Akū Yesu pìne: À kè dera n pì má manaa? Gbēke manaro, sé Luda ado.

19 N dokano dō: Nsun gbē dero, nsun zina kero, nsun kpāni oro, nsun yā di n gbēdakearo, nsun gbē blero, ngō bèere lí n de kù n daone.

20 Akū à pì: Danneri, zaa ma né fiti goroan má yā birenō kūna pínki.

21 Akū Yesu a gwà kù yenyī wéó à pìne: Yā mèn do mé à gōnne. N gé n pò kù n vīno yía pínki n a ogo kpá takasidenōa, n mós n témai, ñigō aruzeke vī ludambe.

22 Akū gōgbē pì ānn sīsī yā pì yāi, à tà kù pōsiraō kù à aruzekeno vī zōkō yāi.

23 Akū Yesu a ibanō gwàgwa à pìne: À zī'ū manamana aruzekedenē à gē kpata kù à bò Luda kīnaa gūn.

24 A yā pìi bò a ibanō sare, akū Yesu èra à pìne: Gbēnō, à zī'ū gbēne manamana à gē kpata kù à bò Luda kīnaa gūn!

25 Lakumi gēna pōroween araga de aruzekede gēna kpata kù à bò Luda kīnaa gūnla.

26 Akū yā pìi bò a ibanō sare manamana, ò pìkōne: Dí mé ani fō à surabana lee?

27 Yesu n gwá à pì: Bisāsiri ni fōro, sé Luda. Luda kīnaa bee pò sīnda pínki dī sí ke.

28 Akū Pita pìne: O bee pò sīnda pínki tò o tenyī.

29 Yesu pì: Yāpuran maten oáre, gbē kù à a be tò ke a vīninō ke a dakūnanō ke a da ke a de ke a néno ke a bura ma yāi kù ma baarukpannena yāo,

30 ade ni era à benō kù vīninō kù dakūnanō kù danō kù néno kù buranō e leu basoro andunia dí gūn, ama kù wétammaome, ani wèndi kù àdi lákaro le andunia kù àtèn su gūn.

31 Gbē káakunō nigō gbē kpēdenō ũ dasi, gbē kpēdenō nigō gbē káakunō ũ.

Yesu era à a ga kù a vunaao yá'onaa

(Mat 20:17-19, Luk 18:31-34)

32 Ò era ò dà zén òtèn gé Yurusalemu. Yesu do a ibanone are, akū yā pìi bò n sare, vīna gbē kù ò té a kpenō kù. Akū Yesu a gbēnon kuri awēepiano sète n dona, à era à yā kù oni keare òñne dō

33 à pì: À ma! Ótèn gé Yurusalemume. Oni Bisāsiri Né kpá sa'orikinō kù lundayadannerinōa, oni yā daala à ga, oni a kpá kifirinōa.

34 Oni a lalandi ke oni lé'i káa oni a gbē kù flāao oni a de, a goro aakōde zī ani fute.

Yamisi kù Yuhanao wékenaa

(Mat 20:20-28)

35 Akū Zebedi néno Yamisi kù Yuhanao nà Yesui ò pìne: Danneri, ó ye n yā kù ótèn wé kemma kewere.

36 Akū à n lá à pì: Bón á ye mà keáree?

37 Ò wèa ò pì: N tó ò vute kúnwo n kpata gūn, gbē do n oplai gbē do ɔzei.

38 Yesu pìne: Á yā kù átēni a wé kema dōro. Toko'i kù mani mi, áni fō à mi yá? Wétamma kù mani gēn áni fō à gē a gūn yá?

39 Ò wèa ò pì: Óni fō. Akū Yesu pìne: Toko'i kù mani mi áni mi, wétamma kù mani gēn áni gēn,

40 ama vutena ma oplai ke ma ɔzei bi ma yānlo. Gbē kù Luda kèkēnneno póme.

41 Kù a iba gbēnon kuri kparano yā pìi mà, n pō fē Yamisi kù Yuhanaooi.

42 Akū Yesu n kákara à pìne: Á dō kù gbē kù òtēni n gwa buri pānde kīnāno ũno dī gbāna ble n gbēnoa, gbānadeno sō òdi iko mōñne,

43 ama à de le á kīnaaro. Á té gbē kù à ye à gō gbē zōkō ũ, sé ade ke á zīri ũ.

44 Lemē dō gbē kù à ye à gō gbē káaku ũ, sé ade ke á sīnda pínki zò ũ.

45 Zaakū Bisāsiri Né dí su de ò zĩ kenero, à sù de à zĩ keíneme à a zĩda wèndi kpá de à gbēno bo dasi yāi.

Batimeu wéwēnaa
(Mat 20:29-34, Luk 18:35-43)

46 Ò kà Yeriko. Kū Yesu ten bo gwe kū a ibanō kū pario, vīna Timeu né Batimeu vutena zé léa, àten bara ke.

47 Kū à mà ò pì Yesu Nazera mé àten gēte, akū à nà lé gbāna zunaa à pì: Yesu, Dauda Buri, ò ma wēnda gwa!

48 Akū pari ten gīne òten pi à yīte. Akū a lé gbāna zunaa kàra àten pi: Dauda Buri, ò ma wēnda gwa.

49 Yesu zè à pì: À a sísi. Akū ò vīnaa pìi sísi ò pīne: N̄ laakari kpáte n̄ fute. Àteni n̄ sísi.

50 Akū vīnaa pì a uta bò à vī à fùte à sù Yesu kīnaa.

51 Akū Yesu a là à pì: Bón n̄ ye mà kenne? Vīnaa pìi wèa à pì: Rabi, má ye ma wé gu eme.

52 Akū Yesu pīne: N̄ gé, ma náani kū n̄ kè mé à n̄ werekōa. Zaa gwe gōno a wé gu è, akū à dà kāao zén.

11

Gbānakekpana Yesui Yurusalemu
(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19)

1 Kū ò kà kāni kū Yurusalemuo, ò kà Betefage kū Betani kū à kú Kùkpe sīsigeresiio, akū Yesu a ibanō zĩ gbēnon pla

2 à pīne: À gé lakutu kū à káte á are dire gūn. Tó a gē gōno, áni zaakine bōro e bàdona gwe, gbēke dí dia zikiro. À poro à suo.

3 Tó ò á lá ò pì, bón áten ke gwe, à pi Dikiri mé à yei, ani era à suo tera.

4 Akū ò gèe ò zaaki è bàdona kpélele bàai. Kū òten poro,

5 akū gbē kū ò ze gwenō n̄ lá ò pì: Bón áten ke kū zaaki pīio kū áten poroo?

6 ò wémma lākū Yesu ónne nà, akū ò n̄ tó ò táo.

7 Ò sù kū zaaki pīio Yesune, ò n̄ utano kpàtea, akū Yesu dia.

8 Gbēno teni n̄ utano kpáte zé gūn dasi, gbēkeno ten lánō zō sēn òten kpáte do.

9 Gbē kū ò té areno kū gbē kū ò té kpeno ten wiki lé òten pi:

N̄ gbāna ke!

Arubarikaden gbē kū àten su kū Dikiri tóo ũ.

10 Luda arubarika da ó dizi Dauda kpata kū àten bo gupuraan.

Ò gbānake kpái ari ludambe.

11 Kū Yesu kà Yurusalemu, à gè Luda onn, akū à pó sīnda pínki gwà à likai. Kū ifāntē ten gē kpén yāi, akū à bò à gèe Betani kū a iba gbēnon kuri awēplanō.

Yesu láaribona kaka lía kū a kunna Luda onnwo
(Mat 21:12-22, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22)

12 Kū gu dō, ò bò Betani, akū nà ten Yesu de.

13 À kaka lí è zā dire a lá kù. Akū à gèe gwa ke tó à né vī. Kū à kà gwe, adi póke lero, sé a lánō, zaakū kaka goro dí ká kōro.

14 Akū à pì lí pīne: Gbēke ni n̄ né ble ziki doro. A ibanō yā pìi mà.

15 Kū ò kà Yurusalemu, Yesu gè Luda onn, akū à pè eteblerinōa kū lagatarinō à n̄ bóte. À ogolinkerinō teburunō kū potēnyarinō gbāno yīpa à kòteñe.

16 Adi we gbēke a aso sè à gèteo Luda onnlo.

17 Akū à yā dà gbēne à pì: Ò kè Luda yān ò pì: Ma kpé nigō de aduakekpe ũ buri sīnda pínkine, akū a kè gbēblerinō tò ũ.

18 Sa'orikinɔ kũ ludayādannerinɔ yā pìi mà, akũ òten zé wete ò a de. Òten vīna kene, zaakũ a yādannena bò gbē sīnda pínki sare.

19 Kũ ɔkɔsi kè, akũ Yesu kũ a ìbanɔ bòte wete pìi gūn.

20 Kũ gu dè, òten gēte, akũ ò kaka lí pìi è à kori kè kũ a zīnio.

21 Akũ à yā dè Pitan, akũ à pì Yesunɛ: Rabi, ò kaka lí kũ n láari bòa gwa, à kori kũ.

22 Yesu wèmma à bè: Àgō Luda náani vī.

23 Yāpuran maten oáre, tó gbē ò kpi díne à fute à a zīda sé à zu sèben, tó ádi sika ke a nèse gūnlo, tó à náani vī kũ yā kũ à òo pì ni ke, ani keneme.

24 Abire yāi maten oáre, tó áten adua ke, yā kũ a a wé kè pínki, à dite à gīnake a lè kò, áni le sō.

25 Tó a fute áten adua ke, tó á nèse vāni kũna kũ gbēkeo, à kēne, de á De kũ à kú musu á durunnaɔ kēáre dɔ.

26 Tó ádi gbēnɔ kē sōro, á De kũ à kú musu ni á durunnaɔ kēáre sero.

Yesu gbekana a ikooi

(Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)

27 Akũ ò kà Yurusalemu. Lákũ Yesu ten kure Luda ɔnn nà, sa'orikinɔ kũ ludayādannerinɔ kũ gbē zōkōnɔ sù

28 ò a la ò pì: Iko kpaten nten yā dínɔ keoo? Dí mé à n gba yā pì kena ikoo?

29 Akũ Yesu wèmma à pì: Yā mèn don mani gbekaáwa. À wema, mani iko kũ maten yā dínɔ keo oáre.

30 À omene. Yahaya gbēnɔ da'itekēnaa bò Luda kīnaan yá, ke bisāsiri kīnaame?

31 Akũ ò yā gōgō ò pì: Tó o pì Luda kīnaame, ani ó lá bōyāin ódi Yahaya yā síroo?

32 Tó o pì bisāsiri kīnaame sō, tò! Ò gbēnɔ vīna vī, zaakũ gbē sīnda pínki Yahaya annabike si.

33 Akũ ò wè Yesua ò pì: Ó dōro. Akũ Yesu pìnnɛ: Ehē makũ se, mani iko kũ maten yā dínɔ keo oáero.

12

Geepi líkpe arukerino

(Mat 21:33-46, Luk 20:9-18)

1 Akũ Yesu fute áten yálekōaíne à pì: Gbēke mé à geepi líkpe bà à karaa likai, à wèe yō geepi'ifēki ũ à búdākpāgbaa kè, akũ à bú pìi nà arukerino ñ ɔí, akũ à fute kũ táo.

2 Kũ geepizōgɔɔrɔ kà, akũ à a zīrii zī arukerii pìnɔa de à a geepi né sí.

3 Akũ arukerii pìnɔ a kũ ò a gbè, ò a gbàre ɔkɔri.

4 Akũ à èra à zīri pānde zī dɔ. Akũ ò gbē bire lè a mīa ò wé'i dàa.

5 A èra à gbē pānde zī dɔ, akũ ò gbē bire dè. Len à gbē pāndenɔ zī le dasi, ò ñ gbēkenɔ gbè ò ñ gbēkenɔ dè.

6 À négōgbē mèn do yenyīde mé à gōne sà, akũ à a zī zā à pì: Oni ma né yā da.

7 Akũ arukerii pìnɔ pìkōne: Túbibleriime dí. À tó ò a de, a túbi ni gō ó pó ũ.

8 Akũ ò a kũ ò a dè, akũ ò a gèe sè ò bòo bura gūn.

9 Tò! Bón burade pì ni kee? Ani su à arukerii pìnɔ dede à bura pì na gbē pāndenɔ ñ ɔí.

10 Ádi Luda yā dí kyó keeroo?

Gbè kũ kpéborinɔ pā kpài
mé à gō kpé kusuru gbè mīde ũ.

11 Dikiri mé à abirekũ kè,
akũ à kèwèe yābonsare ũ.

12 Akũ ò zé wete ò a kũ, zaakũ ò dè kũ ñ yāin à yálekōanaa pì ò, ama ò vīna kè parine, akũ ò a tò gwe ò tà.

Be'ogokpana Sizaa yā

(Mat 22:15-22, Luk 20:20-26)

13 Akū ò Farisi kenɔ kū Herɔdu gbɛnɔ zĩ Yesu kĩnaa kū ɔndɔo, de ò a kū a yā'onaa gūn.

14 Kū ò kà, akū ò pìnɛ: Danneri, ó dɔ kū gbɛ yāpurademe n ũ. Ndì gbɛ wé gwaro, ndì gbɛ gwena gwaro, ndì Luda zé dañne súsu. Á zé vī ò bùsu'ogɔ kpá Sizaa yá, ke à zé vīro? Ò kpáan yá, ke òsun kpáaro?

15 Yesu n manafikike dɔm̄ma, akū à pìnɛ: Bóyāin átɛni n lé átɛn gwaa? À mó kɔn ɔgɔ pì doo mà gwa.

16 Kū ò kpàa, akū à pìnɛ: Dí mì wānzān dí kū a tsoo? Ò wèa ò pì: Siza pómɛ.

17 Akū Yesu pìnɛ: Á pó kū à de Siza pó ũ kpá Sizaa, à pó kū à de Luda pó ũ kpá Luda. A yā bò n sara.

Gɛnɔ vuna yā

(Mat 22:23-33, Luk 20:27-40)

18 Akū Sadusi kū òdi pì gɛnɔ dī vuronɔ sù Yesu kĩnaa, ò a gbèka ò pì:

19 Danneri, Musa òwɛɛ a takada gūn à pì, tó gbɛ gà à a nanɔ tòn né'isari, a dakūna gyaanɔ pì sé, de à né buri dato a vīninɛ.

20 Tò! Dedokɔnɔnɔn kun gbɛnɔn suppla. Woru nɔ sè, akū à gà né'isari.

21 Akū Sabi nɔ pì sè dɔ, akū à gà à nɔ pì tó né'isari. Akū Biɔ kè lɛ dɔ

22 ari à gèɛ à pè n suppladea. N pínki ò gà né'isari. N pínki gberan nɔ pì gà se.

23 Gɛnɔ vuna gɔɔ zĩ n dí mé anigɔ nɔ pì vī? Zaakū n gbɛnɔn suppla n pínki ò a dɔ n ũmɛ.

24 Akū Yesu wèmma à pì: Á Luda yā kū a gbānao dōnasari yāin a sāteroo?

25 Tó gɛnɔ fùtɛ, oni nɔ séro, oni zā kero, onigɔ kun lán malaikanɔn kun nà ludambɛmɛ.

26 Gèvuna yā musu, ádi Musa takada kyó keroo? Gu kū à lèkara yā òn Luda pìnɛ akāame Ibrahim kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ũ.

27 Luda dī ke gɛnɔ Luda ũro, gbɛ bɛnɛnɔ Ludamɛ a ũ. A sātɛ à kè zɔkɔ.

Dokayā kū à deñla

(Mat 22:34-40, Luk 10:25-28)

28 Ludayādanneri ke kú gwe, à lékpakɔa kū òtɛn ke mà. Kū à è Yesu yā wèmma manamana, akū à nài à a là à pì: Dokayā kpate mé à de a kparanɔla pínkii?

29 Yesu wèa à pì: Yā kū à deñlan dí: Isarailanɔ à sã kpá. Dikiri ó Ludamɛ Dikiri ũ ado.

30 Ngɔ ye Dikiri n Ludai kū nɛsɛ mèn doo kū n ninio pínki kū n laasunnwo pínki n gbāna lén.

31 A pladen dí: Ngɔ ye n gbɛdakei lán n zīda wèndii bà. Dokayā ke de abirenɔlaro.

32 Akū ludayādannerii pì pìnɛ: Yā manamɛ, danneri. N yāpura ò, n pì Luda mèn dome, a pānde kunlo, sé àpii.

33 Yena Ludai kū nɛsɛ mèn doo kū n laasunnwo pínki n gbāna lén kū yena n gbɛdakei lán n zīda wèndi bàao de sa'opɔ kū òdi ká tén à té kūla kū sa'ona buri sīnda pínkio.

34 Kū Yesu è à yā wèawa kū laakarīio, à pìnɛ: Gèna kpata kū bò Luda kĩnaa gūn zā kūnworo. Zaa gɔɔ birea gbèke dí sù a yāke laa doro.

Arumasihu buri yā

(Mat 22:41-46, Luk 20:41-44)

35 Yesu èra àtɛn yā dañne Luda ɔnn, akū à gbɛnɔ là à pì: Á kè dera ludayādannerinɔ dī pì Dauda burin Arumasihu ũu?

36 Kū Luda Nini dīdi Daudaa, à pì: Dikiri pì ma dikirinɛ à vutɛ a ɔplai ari àgɔ a iberɛnɔ kátɛnɛ a gbá gbáru.

37 Lákū Dauda pìnɛ Dikiri ũ, à kè dera anigɔ de a buri ũ dɔɔ?

*Ludayādann̄erin̄o kū Farisin̄o manafiki
(Mat 23:1-36, Luk 20:45-47)*

Akū pari teni a yā ma kū p̄onnao.

³⁸ A yādann̄enaa gūn à p̄i: À laakari ke ludayādann̄erin̄oi. Òdigō ye kurenaai kū uta zōkōn̄o dana, de ògō f̄o kpákpām̄ma eten̄oa.

³⁹ Òdigō wete ò vute aduakekpe vuteki manan̄o gūn kū dikpe vuteki manan̄o.

⁴⁰ Òdi adua gb̄ana ke de gb̄en̄o n̄ e yāi, akū òdi gyaan̄on̄o kpé sím̄ma. N̄ wēt̄amma nigō p̄āsīp̄āsī de gb̄ē s̄inda p̄ínki póla.

*Gyaan̄o takaside gba
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Akū Yesu vute Luda on̄n oḡodakia are, àten gb̄en̄o gwa lākū òten oḡo dan nà. Oḡodasiden̄o ten oḡo zōkō dan.

⁴² Akū gyaan̄o takaside sù à kōb̄o pla dàn, adi ká sisiro.

⁴³ Akū Yesu a iban̄o kākara à p̄ínne: Yāpuran maten oáre, gyaan̄o takaside dí oḡo dà oḡodaki gūn de gb̄ē s̄inda p̄ínkila.

⁴⁴ Zaakū n̄ oḡo dasi gūnn̄o ò b̄on̄o ò kàn n̄ p̄ínki. N̄ogb̄ē dí s̄o, a takasike gūnn̄o p̄o kū à v̄i à p̄o bleon à dàn p̄ínki.

13

*Yurusalemu yakana kū andunialakaḡoro s̄èedan̄o
(Mat 24:1-22, Luk 21:5-24)*

¹ Lākū Yesu ten bo Luda on̄n nà, a iban̄o doke p̄inne: Dann̄eri, n̄ gwa lākū ò kpé mana dí takan̄o b̄o nà kū gb̄è mana dí takan̄o.

² Akū Yesu p̄inne: N̄ kpé zōkō d̄ín̄o è p̄ínki yá? Gb̄è ke kú gu dí kū oni tó dikōaro, oni gboro p̄ínkime.

³ Yesu vutena Kùkpe s̄is̄iger̄ei aredokōana kū Luda on̄nwo, akū Pita kū Yamisio kū Yuhanao kū Anduruo a gb̄eka gusare ò p̄i:

⁴ N̄ owere, b̄oren yā d̄ín̄o ni kee? Bó mé anigō de a p̄ínki keḡoro s̄èeda ũu?

⁵ Akū Yesu p̄ínne: À laakari ke, àsun tó ò á s̄atero.

⁶ Oni su dasi kū ma t̄oo, onigō pi Arumasihume n̄ ũ oni gb̄en̄o s̄ate dasi.

⁷ Tó a z̄ín̄o baaru ma kū a òp̄io, àsun bídi kero. Sé abirekūn̄o ke, ama andunia lakana kpé.

⁸ Buri kū burio ni futek̄oi, leme d̄o b̄usu kū b̄usuuo. Z̄ite ȳiḡaȳiḡana nigō kú guken̄on̄o kū n̄aao. Yā d̄ín̄ome n̄owāwā naana ũ.

⁹ À laakari ke. Oni á k̄ukū ò á na yākpatekerin̄one n̄ oĩ, oni á gb̄egb̄ē aduakekpen̄o gūn. Oni á ze b̄usu gb̄ē zōkōn̄o kū k̄inan̄o are ma yāi, de àgō deñ̄e ma s̄èedaden̄o ũ.

¹⁰ Sé ò ma baaru nna waazi ke buri p̄ínki ma ḡia.

¹¹ Tó ò ḡe k̄áo yākpatek̄ekia, àsun ḡínake à bídi ke yā kū áni oaro. Yā kū Luda dàáre á lén ḡoro k̄ua à o, zaakū ákōn̄o mé áni yā oro, Luda Ninime.

¹² V̄ini kū dakūnan̄o ni kō kpám̄ma ò de. Den̄o ni bo n̄ n̄en̄o kpe. N̄en̄o ni bo n̄ den̄o kū n̄o dan̄o kpe ò n̄ de.

¹³ Gb̄ē s̄inda p̄ínki ni z̄áágu ma yāi, ama gb̄ē kū à zena gb̄ana ari a ḡoro léa ni surabana le.

¹⁴ Tó a t̄e guyakari è gu kū à de àgō kunlo, kyókeri gō d̄o, gb̄ē kū ò kú Yudean̄o bàa sí ò mì pé kp̄in̄oa.

¹⁵ Gb̄ē kū à kú a kpé musu sún kipa à ḡe kpé gūn à póke sé à booro.

¹⁶ Gb̄ē kū à kú bura sún era be à a uta séro.

¹⁷ Waiyoo n̄sindaren̄o kū n̄eranden̄o ḡoro birea.

¹⁸ À adua ke de yā p̄i sún ke bunsire ḡoro,

19 zaakū wétamma nigõ kun gɔɔ pìnɔ. Zaa gɔɔ kū Luda andunia kè ari gbāra a taka dí kero, ani sõ ke zikiro.

20 Tó Dikiri dí gɔɔ pìnɔ lagoro, de gbēke ni boro. Ama à gɔɔ pìnɔ làgo a gbē kū à n sɛnɔ yāime.

Bisāsiri Né sunaa
(Mat 24:23-44, Luk 21:25-38)

21 Gɔɔ birea tó gbēke piáre, à Arumasihu gwa la kesõ à Arumasihu gwa zà dire, àsun síro.

22 Zaakū Arumasihu ékenɔ kū annabi ékenɔ ni su ò sèedanɔ kū daboyānɔ ke, de ò gbē kū Luda n sɛnɔ sātɛo, tó ani sí ke.

23 À laakari ke. Ma gīnake ma yā pínki òáre zaa káaku kò.

24 Gɔɔ pìnɔ wétammaanaa gbera ifántē ni sira kū, mɔvura ni í kero,

25 susunɛnɔ ni woro ludambe, gbāna kū ò kú musunɔ ni yīgā,

26 gbasa ò Bisāsiri Né suna e ludambe lukun kū gbāna zõkõo kū gakurio.

27 Ani a malaikanɔ zī andunia kusuru siikõ gūn, de ò gbē kū Luda n sɛnɔ kakara zaa andunia lé díkū kū a lé direkūo.

28 À yā dada kaka lía. Tó a ɔnenɔ í kpàkpa àten lá bòtɔ kú, á dõ kū guwānagɔɔ kà kāni.

29 Lemɛ sõ, tó a è yā pìnɔ ten ke, àgõ dõ kū a sunaa kà kāni, à kú kpélelea.

30 Yápuran maten oáre gɔɔ dí gbēnɔ ni gētero ari yā pìnɔ gé keo pínki.

31 Musu kū zītɛo ni gēte, ama ma yānɔn gētɛna vīro.

32 Gbēke a gɔɔ ke a gɔɔ zaka dõro, bee malaika kū ò kú musunɔ ke Luda Né, sé De Luda.

33 À laakari ke, á wé gõ dɔ, zaakū á dõ gɔɔ kū ani suro.

34 A de lán gbē kū àten gé wētɛa bà. À a be tò a zīkerinɔne baadi kū a zīo, akū à pì a gudākpāriine á wé gõ dɔ.

35 Ákõnɔ sõ, á dõ gɔɔ kū bede ni suro, ɔkõsin yá, lizāndon yá, kolezuon yá, ke gudɔo. A yā mé à tò á wé gõ dɔ,

36 de àsun su kánto à á le áten i oro yāi.

37 Yā kū maten oáre maten o gbē sīnda pínkinemɛ, à wé gõ dɔ.

14

Lékpakūsūna Yesui
(Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53)

1 Vīnla dikpe kū Burodi Futenasari dikpeo gõ gɔɔ pla, akū sa'orikinɔ kū lundayādannerinɔ ten zé wete kū òndõo ò Yesu kū ò de.

2 Zaakū ò pì: Òsun ke dikpe zīro, de gbēnɔ sún zuka káro yāi.

Nísi gbī nna kuna Yesu mīia
(Mat 26:6-13, Yoh 12:1-8)

3 Gɔɔ kū Yesu kú Betani, Simɔ kusu bea, àten pó ble gengesekena, akū nɔgbē ke nài a lo fítinna kū nísi gbī nna buri mana ɔgɔde kú a gūn kūna. Akū à lo pì wakaa è, à nísi pìi kú Yesu mīia.

4 Gbēkenɔ kú gwe, n pɔ fùte ò pì: Bómɛ nísi pì laalasekena ũu?

5 Oni fõ ò yía de andurufu wàa do kpé basɔrola ò a ɔgɔ kpá takasidenɔa. Akū ò léfɔtɔ kpà nɔgbē pīii.

6 Akū Yesu pì: À a tó gwe. Bó yā mé à tò áten wari dɔaa? À zī mana kèmenemɛ.

7 Takasidenɔ nigõ kú kááo gɔɔ sīnda pínki, gɔɔ kū á yei, áni fõ à keńne. Makū sõ manigõ kú kááo gɔɔ sīnda pínkiro.

8 À kè a gbāna lémmɛ, à gīnake à nísi kú ma mēea de à ma gè keome.

9 Yápuran maten oáre, gu kū òteni ma baaru nna waazi ken andunia gūn pínki, onigõ yā kū nɔgbē pìi kè o a dɔngu yāi.

*Yudasi bona Yesu kpɛ
(Mat 26:14-16, Luk 22:3-6)*

¹⁰ Abire gbera gbɛ̀nɔn kuri awɛɛplanɔ do kũ òdi pinɛ Yudasi Isikarioti gɛ̀ɛ sa'orikinɔ kĩnaa de à Yesu kpámma.

¹¹ Kũ ò a yã mà, akũ ñ pɔ kè nna, akũ ò lé sɛ̀nɛ kũ oni ɔ̀gɔ kpáa. Akũ àtɛn zé wɛtɛ à Yesu kpámma.

*Vĩnla pɔ̀ble kekɛnaa
(Mat 26:17-25, Luk 22:7-14, 21-23, Yuh 13:21-30)*

¹² Burodi Futɛnasari dikpɛgɔ̀ɔ káaku zĩ kũ òdi Vĩnla sãnɛ bɔ̀rɔ̀ kùtu kpá, Yesu ibanɔ a là ò pìnɛ: Mán ñ ye ò gé kekɛnnɛ ñ Vĩnla pɔ̀ blenn?

¹³ Yesu gbɛ̀nɔn pla zĩ a ibanɔ té à pìnɛ: À gé wɛtɛ gũn. Gɔ̀gbɛ̀ ke ni daále à í sɛna kũ loo. À tɛi

¹⁴ ari ɔ̀n kũ ani gɛ̀n. À o ɔ̀n pì bedɛnɛ, dannɛri pì mán a kipaki kunn, gu kũ áni Vĩnla pɔ̀ blen kũ a ibanɔ?

¹⁵ Ani kpé musu zɔ̀kɔ̀ kũ ò kèkɛ mɔ̀áɛ. À pɔ̀bleyã kekɛwɛɛ gwe.

¹⁶ Yesu ibaa pìnɔ dà zén, ò gɛ̀ wɛtɛ pìi gũn, akũ ò lè lákũ à ò́nɛ nà. Akũ ò Vĩnla pɔ̀bleyã kèkɛ gwe.

¹⁷ Kũ ɔ̀kɔ̀si kè, akũ Yesu gɛ̀ɛ gwe kũ a gbɛ̀nɔn kuri awɛɛpla pìnɔ.

¹⁸ Kũ ò gɛ̀ngɛ̀sekɛna òtɛn pɔ̀ ble, akũ à pì: Yãpuran matɛn oáɛ, á gbɛ̀ mèn do kũ ótɛn pɔ̀ ble lɛ̀lɛ̀ ni ma kpámma.

¹⁹ Ñ nɛ̀sɛ̀ɛ yàka, akũ òtɛni a la dodo: Asa makũroo?

²⁰ Akũ à pìnɛ: Á gbɛ̀nɔn kuri awɛɛplanɔ do kũ ótɛn pɔ̀ ble ta gũn lɛ̀lɛ̀mɛ.

²¹ Bisãsirì Né ni kpágui lákũ a kɛ̀na a yã musu nà, ama waiyoo gbɛ̀ kũ ani Bisãsirì Né kpámma pìi. Ani ke sãna adɛnɛ tó odi a i yãro.

*Dikiri pɔ̀ble
(Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kɔ̀ 11:23-25)*

²² Kũ òtɛn pɔ̀ ble, Yesu burodii sè à arubarikaa dàn, akũ à likɔ̀ɛ à kpá a ibanɔ a pì: À sí, ma mɛ̀n dí.

²³ Akũ à toko sè à arubarikaa dàn à kpámma, akũ ò mì ñ pínki.

²⁴ Akũ à pìnɛ: Ma arun yè, Luda bàka kunna kũ gbɛ̀ dasinɔ aru ũ kũ ani bɔ̀tɛma.

²⁵ Yãpuran matɛn oáɛ, mani geepi'i mi gĩa dorɔ ari kpata kũ à bò Luda kĩnaa gé boo gupuraa, gbasa mà a dufu mi sà.

²⁶ Kũ ò lè̀ sɛ̀, akũ ò bɔ̀tɛ ò gɛ̀ɛ Kùkɛ̀ sɛ̀sɛ̀gɛ̀ɛɛi.

*Yesu gĩnake à dɔ̀ yã kũ Pita ni ke
(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38)*

²⁷ Akũ Yesu pìnɛ: Á pínki áni fuma, zaakũ ò kè Luda yã ò pì: Mani sãdãri lé, sãnɔ ni fãkɔ̀a.

²⁸ Ama ma vunaa gbera mani doáɛ arɛ gena Galili.

²⁹ Akũ Pita pìnɛ: Bee tó ò fù ñ pínki, mani furo.

³⁰ Akũ Yesu pìnɛ: Yãpuran matɛn onnɛ, gwãaniala ari ko gɔ̀ gé lé zu gɛ̀n pla, ñni ledi kpámai gɛ̀n aakɔ̀.

³¹ Akũ Pita pì mámmam: Bee tó mani sù mà ga kũnwɔ, mani ledi kpányĩ zikiro. Akũ ò ò lɛ̀ se ñ pínki.

*Yesu aduakɛna zaa Gɛ̀tɛ̀sɛ̀mani
(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)*

³² Ò kà gu kũ òdi pi Gɛ̀tɛ̀sɛ̀mani, akũ Yesu pì a ibanɔnɛ: À vutɛ la ari mà gé adua ke.

³³ À Pita kũ Yamisio kũ Yuhanao sè à gɛ̀ɛ kũńwo. Pɔ̀sira a kũ a nɛ̀sɛ̀yɔ̀kɔ̀ sɛ̀.

34 Akū à pìnnε: Ma pɔ sira kù manamana ari ga léi. À zε la à ibēne ke.

35 Kū à gèε are fíti, akū à kùte zíte à adua kè tó ani sí ke, gɔɔ zakaa pì gēteala.

36 À pì: Baa, ma De, pɔ sīnda pínki dì sí kenne. Ñ toko'i dí síma, ama adi ke yā kū má yeinlo, sé kū n̄ yeii.

37 Akū à èra à sù à a ibanɔ lè, òten i o. Akū à pì Pitanε: Simɔ, nteni i on yá? Ndi f̄s n̄ ibēne kè bee awa doroo?

38 À ibēne ke àḡɔ adua ke de àsun fu ȳogwananaaro yāi. Nini yei, ama mè buse.

39 À èra à gèε adua ke, akū à yā dokɔnɔ p̄i ò dɔ.

40 Kū à èra à sù à n̄ lé, òten i o, zaakū òten idekū dedε. Ò d̄s deran oni yā one nàro.

41 A suna gèn aakɔdeo à pìnnε: Áten i o áten kámma bo ari teran yá? À mò le. Gɔɔ kà sà. À gwa, ò Bisāsiri Né kpà durunnakerinɔ.

42 À fute ò gé. Gbē kū à ma kpańma p̄i ten su fá.

Yesu kūnaa

(Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12)

43 Kū à kpé àten yā p̄i o, akū Yudasi a iba gbēnɔn kuri awεεplanɔ doke sù kū pario, ò f̄nedanɔ kūkūna kū gònɔ. Ò bò sa'orikinɔ kū ludayādannerinɔ kū gbē z̄ɔk̄ɔnɔ kīnaa.

44 Bonkpede p̄i s̄ɔ à sèedaa òńne à p̄i: Gbē kū mani lé péa, àkūn dí. À a kū gbāna à tá k̄aaɔ.

45 Akū à m̄i p̄e Yesua ḡɔnɔ à p̄ine: Rabi! Akū à lé péa.

46 Akū ò ɔ p̄ete Yesua ò a kū ḡingin.

47 Akū gbē kū ò zena gwenɔ doke a f̄neda wòto à sa'oriki z̄iri ke lèo à a s̄a gò.

48 Akū Yesu p̄innε: Kpāni wédewen ma ū kū a su à ma kū kū f̄nedanɔ kū gònɔ yá?

49 Madiḡɔ kú k̄ááɔ Luda ɔnn lákū gu diḡɔ d̄ɔ nà, madiḡɔ yā daáre, ádi ma k̄uro. Ama sé yā kū ò kè Luda yān papa.

50 Akū a ibanɔ bàa lè n̄ pínki ò a tòn.

51 Kεfenna ke téi à p̄oke danaro, bizatarun à kùala. Kū ò a kù,

52 akū à bò n̄ ɔ̄ à a biza tòńne gwe à bàa s̄i à tà punsi.

Yuda gbānadenɔ yāpatekena kū Yesuo

(Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Yuh 18:13-14, 19-24)

53 Akū ò gèε kū Yesuo sa'oriki z̄ɔk̄ɔ bea. Sa'orikinɔ kū gbē z̄ɔk̄ɔnɔ kū ludayādannerinɔ kàkara gwe n̄ pínki.

54 Pita té a kpe z̄à dire ari à gèε à gè sa'oriki z̄ɔk̄ɔ be ɔnn. À v̄ute gwe àten té kpákpa kū dogarinɔ lεεle.

55 Sa'orikinɔ kū Yuda yākpatekerinɔ n̄ pínki ten sèeda wete Yesui ò a de, akū odi a lero.

56 Ò ékeyā didia dasi, ama n̄ yāke dí k̄ɔ séro.

57 Akū gbēkenɔ f̄ute ò ékeyā didia ò p̄i:

58 O mà à p̄i áni Luda kpé kū bisāsiri bò wí áni a pānde bo gɔɔ aakɔ dagura kū bisāsiri dí boro.

59 Bee kū abireo n̄ yā dí k̄ɔ séro.

60 Akū sa'oriki z̄ɔk̄ɔ f̄ute à zè n̄ are à Yesu gbèka: N̄ yāke v̄i n̄ weńmaroo? Yā kū òten didimma dí de deraa?

61 Yesu ȳite kp̄en̄ adi yāke wearo, akū sa'oriki z̄ɔk̄ɔ p̄i èra à a gbèka: M̄ɔk̄ɔn Arumasihu, Luda arubarikade Né ū yá?

62 Akū Yesu p̄i: Makūme a ū. Áni Bisāsiri Né e vutena Gbānasīndapinkide ɔplai, akūs̄ɔ áni a suna e ludambe lukun.

63 Akū sa'oriki z̄ɔk̄ɔ p̄i a utanɔ ḡà à kè à p̄i: À kè dera òten sèedade pānde kenɔ wete d̄ɔɔ?

64 A mà lákū à d̄ɔkè kū Ludao nà. Yā kpaten a zεo teraa? Akū ò yā dàala n̄ pínki ò p̄i ò a de.

65 Akū gbēkeno fùte ò lé'i kàa. Akū ò pò yìne a ãnnwa, òteni a léle kū okūo òten pinε: N̄ annabikεyā ò n̄ gbē kū à n̄ le o. Akū dogarinε a kū ò a s̄an kèkε.

Pita ledikpana Yesui

(Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yuh 18:15-18, 25-27)

66 Pita kú onn z̄ite, akū sa'oriki z̄ōkō z̄ōnōkpareno doke sù gwe.

67 Kū à Pita è àten té kpákpa, akū à wé dia à p̄ine: M̄okōn s̄ō ndigō kú lele kū Yesu Nazerao.

68 Akū à ledi kpà à p̄i: Má a d̄ōro, mádi yā kū n̄teni o d̄ōro d̄ōro. Akū à fùte à ḡē ḡānun.

69 Kū z̄ōnōkpare p̄i a è gwe do, akū à ò gbē kū ò zena gwenεne à p̄i: N̄ gbē m̄en don dí.

70 Akū Pita ledi kpà do. Kū à kè saa f̄iti, gbē kū ò zena gwenε p̄i Pitane: Yāpurame n̄ gbē dome n̄ ū, zaakū Galili gbēme n̄ ū.

71 Akū Pita fùte à a z̄ida kà à la dà à p̄i: Má gbē kū áteni a yā o p̄i d̄ōro.

72 Zaa gwe ḡōno ko lé ḡēn plade zù, akū yā kū Yesu òo d̄ō Pitane, kū à p̄i, ari ko ḡō gé lé zu ḡēn pla, ani ledi kpāai ḡēn aakō. Akū à nà s̄ōdōnaaa.

15

Pilati yākpatekena kū Yesuo

(Mat 27:1-2, 11-14, Luk 23:1-5, Yuh 18:28-38)

1 Kū gu d̄ō ḡōno sa'orikinε kū gbē z̄ōkōnε kū ludayādannerinε kū gbānadenε n̄ p̄inki yā ḡōḡō, akū ò Yesu ȳi ò ḡē ò a nà Pilatine a oī.

2 Akū Pilati a là à p̄i: M̄okōmme Yudanε k̄ina ū yá? Yesu w̄ea à p̄i: Len n̄ ò le.

3 Sa'orikinε ten yā didia,

4 akū Pilati a là do: Īni yāke oroo? Yā kū òten didimma ma fá!

5 Ama Yesu dí yāke weñmaro, akū yā p̄i b̄o Pilati sare.

Yadana Yesula

(Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yuh 18:39-19:16)

6 V̄inla dikpe z̄i òdi purusunano doke kū gbēno a wé kè gbareñne.

7 Ḡoro k̄ua s̄ō gbēke kú kpésiran òdi p̄i Baraba. À kú kū gbē gaavude kū ò gbē d̄ēno.

8 Akū pari nà Pilatii ò wé k̄ea à ke lākū àdi keñne nà.

9 Akū Pilati n̄ lá à p̄i: Á ye mà Yudanε k̄ina gbareáren yá?

10 Zaakū à d̄ō kū n̄εεḡōba kū sa'orikinεn̄ v̄i kū Yesuo yāin ò a kpàawa.

11 Akū sa'orikinε gbēno laakar̄ii fùte, de ò o Pilatine à Baraba gbareñne.

12 Akū Pilati n̄ lá à p̄i: B̄on á ye mà ke kū gbē kū ad̄i p̄i Yudanε k̄inao teraa?

13 Akū ò wiki lè ò p̄i: N̄ a pá lía!

14 Akū Pilati p̄ine: À kè deraa? B̄o d̄aan à k̄εε? Akū ò wiki lè ò k̄ara ò p̄i: N̄ a pá lía!

15 Pilati ye à gbēno p̄onna wete, akū à Baraba gbareñne. À Yesu kpà sozanε ò a gbē fl̄aao ò a pá lía.

Yesu fobona

(Mat 27:27-31, Yuh 19:2-3)

16 Akū sozaa p̄ino ḡē k̄aao b̄usu gbē z̄ōkō p̄i be onn, akū ò n̄ ḡà k̄akara p̄inki.

17 Ò aruk̄imba t̄era d̄ane, akū ò lè f̄uraa t̄à ò k̄une.

18 Akū òten f̄o kpāa ò p̄i: F̄o Yudanε k̄ina!

19 Òteni a lé kū ḡōoo a m̄ia òten lé'i k̄aa òten k̄ute n̄ kosoa òten m̄i natene.

20 Kū ò a fobò ò làka, akū ò aruk̄imba t̄era p̄i ḡoala ò a z̄ida p̄ókasa d̄ane. Akū ò b̄o k̄aao òten gé a pá lía.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27)

21 Kū òten gé, Sirèni gbě kū ò pine Simo bò lakutu kea àten su wěte gūn, akū ò gā nàa à Yesu lígbāndurukpana sé. Àkūme Alesanda kū Rufuo de ũ.

22 Akū ò gèe kū Yesuo gu kū òdi pi Gogota kū à pì m̀tokoki.

23 Akū ò sèwē kū ò yàkate kū ezèo d̀ne, ama adi miro.

24 Kū ò a pà lía, akū ò a pòkasanò kpàate ò kàte, akū ò kàpaa kpà lákū n̄ baadi ni sé nà.

25 Ò a pà lía m̀ kēndome.

26 Ò yā kū ò diaa kē ò nà lía a m̀la ò pì:

Yudanò kína.

27 Ò kpāni wédewenò pà lía a sare gwe d̀ gbēn̄n pla, gbē do a ɔplai gbē do a ɔzei.

28 Len yā kū ò kē Luda yān pàpa le kū ò pì: Ò a kàkara kū d̀kerinò.

29 Gbē kū òten gē zéla gwenò teni n̄ m̀ ke d̀kùdekū, òteni a s̄s̄ ò pì: Èhē! M̀k̄n̄ kū n̄ pì ïni Luda kpé wí n̄ era n̄ bo g̀r̀ aak̄ daguran gweroo?

30 N̄ n̄ zīda m̀ sí n̄ kipa lía!

31 Lemè d̀ sa'orikinò kū ludayādann̄rinò teni a fobo le ò pì: À gbē pāndenò m̀i s̀, ama ani f̄ à a zīda m̀ síro.

32 Tó Arumasihu, Isarailanò kína k̀pa lía tera ò e, óni a náani ke. Akū gbē kū ò n̄ pá lía leelenò teni a s̄s̄ d̀.

Yesu ganaa

(Mat 27:45-46, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30)

33 Kū ifāntē kà m̀dangura, akū gusira dà b̀s̄uu p̀la p̀nki ari fānantē m̀ aak̄.

34 Fānantē m̀ aak̄n̄ Yesu wiki lè gbānagbāna à pì: Eloi, Eloi, lema sabatani! Abirekū pì: Ma Luda, ma Luda, à kē dera n̄ ma tonn?

35 Kū gbē kū ò zena gwe kenò yā p̀i mà, akū ò pì: À ma, àten Iliasu sísi.

36 Akū gbēke bàa lè à gèe à sako sè à dà sèwē kpàkpāa gūn, à f̄f̄ lebaa, akū à d̀ Yesune à mi. Akū à pì: À ze ḡa ò gwa, tó Iliasu ni su à a kipa.

37 Yesu wiki gbāna lè à ẁndii tà.

38 Akū Luda kpé lábure k̀k̄a pla bona musu suna z̄te.

39 Kū sozanò gbē z̄k̄ kū à ze Yesu are gwe è lákū à gà nà, akū à pì: Yápurame Luda Nén gbē dí ũ.

40 Ǹgbē kenò kú gwe d̀ òten gu gwa zà dire. N̄ tén Mariama Magadaleni kun kū Mariamao Yamisi Fíti kū Yusufuo da kū Salomeo.

41 G̀r̀ kū Yesu kú Galili, m̀k̄n̄ mé òdiḡ t̄i òḡ kpái. Ǹgbē pānden̄n kú gwe d̀ dasi kū ò gèe k̄ao Yurusalemu lele.

Yesu v̄naa

(Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42)

42 Azuma z̄i ɔk̄si. Kū òten kámmabog̀r̀ soru ke,

43 Yusufu Arimatea gbē s̀. Gbē t̀demè Yuda gbānadenò té. Àkū s̄ òten kpata kū à bò Luda k̄inaa d̄a. À k̀gbāna kè à gèe Pilati k̄inaa à Yesu gèe gbèkaa.

44 Kū Pilati mà Yesu ḡnake à gà k̀, à bò a sare. Akū à sozanò gbē z̄k̄ s̄si à a là tó Yesu gà k̀.

45 Kū Pilati gbē z̄k̄ yā p̀i mà, akū à Yusufu gbà zé à gèe p̀i sé.

46 Akū Yusufu gèe à táaru biza lù, akū à gèe à a gèe k̀pa lía à biza p̀i f̄f̄a. À a dà gbèwèe kū ò s̀ mira ũ gūn, akū à gbè gbèntē gbigiri kè à tàta wèe p̀le.

47 Mariama Magadaleni kū Mariama Yusufu dao è gu kū ò Yesu gèe p̀i ẁten.

16

Yesu vunaa

(Mat 28:1-10, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10)

¹ Kámmabogɔɔ lakanaao ɔkɔsi Mariama Magadaleni kũ Mariama Yamisi dao kũ Salomeo nísi gbĩ nna lù, de ò gé ò kú Yesu mèea yāi.

² Azumanenna zĩ kɔnkɔkɔnkɔ ò bò òten gé mira pì kĩnaa.

³ Ò kɔ là zén ò pì: Dí mé ani gbèe kù gbigiri ke à gowere mira léa sɔɔ?

⁴ Zaakũ gbèe pì zɔkɔ manamana. Kũ ò wé sè ò gwà, akũ ò è ò gbèe pì gbigiri kè ò gò mira pì léa.

⁵ Kũ ò gè mira pìi gũn, akũ ò kefenna ke è vutena ɔplai à utagyaba pura dana. Akũ ò kè gĩri.

⁶ À pìinne: Àsun ke gĩriro, Yesu Nazera kũ ò pà lían áten weteroo? À vù, à kú laro. À gu kũ ò a wùten gwa,

⁷ áni gé à o a ibanɔne kũ Pitao kũ àten doinne are gena Galili. Gwen oni a en lákũ à òinne nà.

⁸ Òten lukaluka, yā pìi bò ní sare, akũ ò bò miran ò bàa lè. Odi yāke o gbèkenero kũ vīna ní kũ yāi.

Yesu bo à suna a ibanɔne

(Mat 28:16-20, Luk 24:36-53, Yuh 20:11-23)

⁹ Kũ Yesu fùte azumanenna zĩ kɔnkɔkɔnkɔ, à a zīda mò Mariama Magadalenine káaku. Nɔgbè pìi gũnn Yesu pè tana mèn supplanɔa.

¹⁰ Akũ nɔgbè pìi gèe à ò gbè kũ ò kú káao yānɔne. Ní nèee yakana òten ɔɔ dɔ.

¹¹ Kũ ò mà kũ Yesu kú kũ wèndiio ari nɔgbè pì a è kũ wéó, odi síro.

¹² Abire gbera gɔɔ kũ ní gbènon planɔn té zé gũn òten gé wète gũn, à bò à sùmma lán gbè pānde bà.

¹³ Kũ ò èra ò sù, ò ò gbè kparanɔne, ama odi ní yā síro.

¹⁴ Kũ à kè saa à bò à sù a ìba gbènon kuri aweedonɔne kũ òten pó ble. Akũ à kpàkènyĩ ní sãgbāna yāi, zaakũ odi a náani kero akūsɔ odi gbè kũ ò a è à vùno yā síro.

¹⁵ Akũ à pìinne: À gé andunia gu sīnda pínkia à ma baaru nna kpá gbènonè ní pínki.

¹⁶ Gbè kũ à sì akũ à da'ite kè mé ani surabana le. Gbè kũ adi sí sɔro, yā ni bo adenè vāni.

¹⁷ Gbè kũ ò baaru pìi sínɔ yākenanɔn dí: Oni tānanɔ goríma kũ ma tso, oni yāke buri o.

¹⁸ Oni mlè sé kũ ɔo. Bee tó ò sewe mì, póke ni ní lero. Oni ɔ na gyārenɔa ò gbāna kũ.

Tana kũ Yesuo ludambè

(Luk 24:50-53, Zĩr 1:9-11)

¹⁹ Kũ Dikiri Yesu yā òinne à làka, akũ Luda a sè à tà káao musu, akũ à vùte Luda ɔplai.

²⁰ Akũ a ìbaa pìno gèe ò waazi kè gu sīnda pínkia. Dikiri zĩ kè kũnwo à a yā zīni pète kũ daboyā kũ ò téino.

LUKU

Baaru nna kū Luku kɛɛ
 Yesu Kirisi inaa 1:1-2:52
 Yahaya Da'itekeri waazikenaa 3:1-3:20
 Yesu da'itekɛnaa 3:21-4:13
 Yesu yādannɛna Galili 4:14-9:50
 Zaa Galili ari Yurusalemu 9:51-19:27
 Yesu kunna Yurusalemu 19:28-22:46
 Yesu gana kū a vunaa 22:47-24:53

1 Gbɛnɔ ɔ kpà dasi, de ò yā kū à kè ó té baba takada gūn zéazɛa,
 2 lākū gbɛ kū ò de yā pì sèedadɛnɔ ũ kū a baarukparinɔ òwɛɛ nà zaa káaku.
 3 Tera sà makū sɔ, lākū ma wé pè yā pìnɔi nà dodo zaa a naana, ma è à mana mà kɛnne zéazɛa, ma gbɛ bèɛɛde Tiofilu,
 4 de ò yā kū ò dānne sānsān dɔ.

Malaika gīnake à Yahaya Da'itekeri ina yā'onaa

5 Yudea bùsu kína Hɛɔdu gɔɔ sa'ori ke kun, a tón Zakari. À kú Abia sa'orinɔ gāa gūmme. A nanɔ tón Elizabeti. Haruna burime dɔ.
 6 N pla n pínki mana Ludanɛ. Òdigɔ kun taari sari, ò Dikiri doka kū yā kū à ditenɔ kūna.
 7 Ama ò né vīro, zaakū Elizabeti bi paramɛ, akū n gbɛnɔn pla n pínki zī kū.
 8 Gɔɔ kū sa'onaa kà n gāaa, Zakari mé àtɛn sa'ona Ludaa zī ke.
 9 Lākū sa'orii pìnɔ dī ke nà, ò kàpaa kpà, akū kàpa Zakari kù de à gé turaretiti kpata Dikiri kpén.
 10 Turaretitikpatana gɔɔ pari kàkara kpéleleá n pínki, òtɛn adua ke.
 11 Akū Dikiri malaikaa bò a sù, à zè turaretitikpataki ɔplai.
 12 Kū Zakari a è, à kè giri, vīna a kù.
 13 Akū malaikaa pì pìnɛ: Nsun tó vīna n kūro Zakari. Luda n wéke sì, n nanɔ Elizabeti ni né i gōgbɛ ũ, n tó kpánɛ Yahaya.
 14 N pɔ ni ke nna, n yāa dɔ, gbɛnɔ ni pɔnna ke a ina yā musu dasi,
 15 zaakū anigɔ de Dikirinɛ gbɛ zōkɔ ũmɛ. Ani wɛ ke í gbāna ke miro, Luda Nini nigɔ kúa zaa a da gberɛmme.
 16 Ani tó Isarailanɔ arɛ dɔ Dikiri n Ludaa dasi,
 17 ani do Dikirinɛ arɛ kū Luda Nini gbāna kū Iliasu vī yāo. Ani tó denɔ lé ke do kū n nénɔ, ani tó sáyāmarisaridenɔ gbɛ mananɔ ɔndɔ sé. Ani tó gbɛnɔ gɔ kú soru gūn Dikirinɛ.
 18 Akū Zakari pì malaikaa pìnɛ: Deran mani yā pì yāpura dɔɔ? Zaakū mare zīkūnaan ma ũ, akū ma nanɔ zī kū dɔ.
 19 Akū malaikaa pì wèa à pì: Makūmɛ Gibirilu ũ, madigɔ zɛna Luda arɛ. Àkū mé à ma zī mà yā pì onne, mà baaru nna pì kpánne.
 20 N ma, n néne ni natɛ, ïni fɔ n yā oro ari yā pì gé keo, kū n̄di ma yā kū ani ke a gɔɔa síro yāi.
 21 Gɔɔ kúa sɔ òtɛn Zakari dā. A gikenaa Luda kpén bò n sare.
 22 Kū à bò, adi fɔ à yā ò kúnworo, akū ò dɔ kū à wégupu è Luda kpén. Lākū a néne natɛ nà, akū àtɛn yā ónne kū ɔ.
 23 Kū Zakari sa'ogɔɔ pāpa, akū à tà bɛ.
 24 Abire gbera a nanɔ Elizabeti nɔ sì, akū à a zīda ùtɛ ari mɔ sɔɔro à pì:
 25 Dikiri yā dí kèmenɛ, à ma wēnda gwà, à ma bo wé'iyān.

Malaika gīnake à Yesu ina yā'onaa

26 A mɔ suddode gūn Luda malaika Gibirilu zì Galili lakutu kù òdi pi Nazera gūn.

27 À gèe nɔkpare bŭnu kù a tón Mariama kīnaa. À gɔkamma vī Dauda buri ũ. A tón Yusufu.

28 Kù malaikaa pìi gèe a kīnaa, à pìne: Fɔɔ arubarikade! Dikiri kù kŭnwo.

29 Mariama bídi kè manamana yā pīia, à laasun lè à pì: Fɔɔ bire mì de deraa?

30 Akū malaikaa pìi pìne:

Mariama, òsun tó vīna n kŭro,
zaakū Luda gbèke kènneme.

31 Ñ ma! Ñni nò sí ñ né i gɔgbè ũ,
ñ tó kpáne Yesu.

32 Anigɔ de gbè zɔkɔ ũ,
oni a sísi Luda Musude Né.
Dikiri Luda ni a ká
a dizi Dauda kpatan,

33 anigɔ kí ble Yakubu burinɔa gɔɔ sīnda pínki,
a kíblena nigɔ lakana vīro.

34 Akū Mariama pìi malaikaa pìne: Mádi gɔgbè dɔ zikiro, abirekū ni sí ke deraa?

35 Malaikaa wèa à pì:

Luda Nini ni summa,
Luda Musude gbāna ni danla.

Abire yāi né kù ñni i pì kunna nigɔ adona,
oni a sísi Luda Né.

36 N danɛ Elizabeti nэгɔgbè nòsina se a zīkūnaa gūn. Nɔgbè kù ò dìte para ũ pì kù kù nò mɔ suddoo tera.

37 Zaa kù Luda kīnaan pɔ sīnda pínki dì sí ken.

38 Akū Mariama pì: Dikiri zòbleriin ma ũ. À kemene lākū n ò nà. Akū malaikaa pìi tà à a tòn.

Mariama gena Elizabeti kīnaa

39 Gɔɔ kùna Mariama fùte à gèe lakutu kù à kù Yudea bùsu gusīsīden gɔɔ.

40 À gèe Zakari bea, akū à fɔ kpà Elizabetia.

41 Kù Elizabeti Mariama fɔɔ pìi mà, a né vī a gberɛ gūn, akū Luda Nini sù Elizabetia,

42 à wiki gbāna lè à pì: Arubarikademe n ũ de nɔgbè sīnda pínkila. Arubarikaden né kù à kù n gberɛn ũ dɔ.

43 Bón ma ũ, kù ma Dikiri da sù ma gwaa?

44 Gɔɔ kù ma n fɔkparamanaa mà dé, né kù à kù ma gberɛn vī kù pɔnnaome.

45 Arubarikademe n ũ, mɔkɔn kù n yā kù Dikiri ònne sì, kù ani ke.

Mariama Dikiri tó sena lei

46 Akū Mariama pì:

Maten Dikiri tó sé lei ma swèe gūn,

47 ma pɔ ten ke nna

Luda ma Surabariia,

48 zaakū à ma yā dà,

makū a zòbleri kù mádi ká póke ũro.

Zaa tera ari gɔɔ sīnda pínki oni pimene arubarikademe,

49 zaakū Luda gbānade yā zɔkɔ kèmene.

A tó kù adona.

50 Àdi wènda dɔ gbè kù òdi a vīna kenɔne
ari ñ buria.

51 À a gāa pòro, à a gbāna mòhne,

à zĩdabirinɔ fàkɔ̄a kū n̄ laasunnɔ.

52 À gbānadennɔ bò kpatan,

à talakanɔ sè lei.

53 À pɔ manannɔ kpà nàderinnɔ ò kã,
ama à ɔgɔdenɔ gbàɛ ɔkori.

54 À kpà a zòbleri Isarailannɔ,
n̄ yã dí sãaguro.

55 À wēnda d̄ Ibrahim̄ne kū a buri pinnɔ
lákū à ò ó dizinn̄ne nà.

56 Mariama vùte kū Elizabetio lán mɔ aakɔ̀ bà, akū à èra be.

Yahaya Da'it̄keri inaa

57 Elizabeti né'igɔrɔ̀ kà, akū à né ì gɔgb̄e ũ.

58 Kū a fārandidenɔ kū a danennɔ mà lákū Dikiri a wēnda gwà nà, ò ponna kè kãao.

59 A gɔrɔ̀ sɔraakɔ̀de zĩ ò sù t̄ z̄ né p̄inne, de ò a de Zakari tó kpáne,

60 akū a da p̄i: Oi! Oni a sísi Yahayame.

61 Ò p̄inne: Gb̄eke kú n danennɔ té kū à tó bire v̄iro.

62 Akū ò yã ò a denɛ kū ɔo, de ò d̄s deran à ye ò tó kpáne nà.

63 Zakari anlo gb̄eka, akū à k̄ea: A tón Yahaya. Yã p̄i bò n̄ sare n̄ p̄inki.

64 Gwe ḡonnɔ a néne sè lei, à lé bò àten yã o, àten Luda sáabu kpá.

65 Akū v̄ina n̄ fārandidenɔ kú n̄ p̄inki, akū Yudea b̄usu gus̄is̄ide gb̄ennɔ ten yã p̄i o n̄ p̄inki.

66 Akū gb̄e kú ò yã p̄i mànnɔ k̄una n̄ n̄es̄e ḡunn̄ ò p̄i: Bón né p̄i niḡo de a ũ ziaa? Zaakū
Dikiri ɔ kúa.

Zakari annabik̄eyã'onaa

67 Luda Nini sù a de Zakaria, akū à annabik̄eyã ò à p̄i:

68 Ò Dikiri Isarailannɔ Luda sáabu kpá!

À sù à a gb̄ennɔ bò.

69 À Surabari gb̄anade b̄owere

a zòbleri Dauda buri té,

70 lákū à ò a annabinɔ ḡai nà zaa ḡikena.

71 Ò p̄i ani ó sí ó ib̄erenn̄a,

ani ó bo gb̄e kú ò z̄àógu p̄inn̄ ɔĩ.

72 Lem̄e à ó dizinn̄ wēnda gwà le,

a bàka kunna k̄únwo yã dí sãaguro.

73 À la dà ó dizi Ibrahim̄ne

74 à p̄i áni ó bo ó ib̄erenn̄ ɔĩ,

áni ó gba zé ò doare v̄ina sari,

75 de ó kunna ḡonn̄e adona gb̄e manann̄ ũ

ari ó w̄enni lén.

76 M̄ok̄n̄ s̄s̄ ma né,

oni n̄ sísi Luda Musude annabii,

zaakū m̄ok̄n̄ mé ìni do Dikirin̄e are n̄ zé kek̄ene.

77 Ìni tó a gb̄ennɔ d̄s lákū ani n̄ sura ba nà,

lákū ani n̄ durunnann̄ k̄ém̄ma nà.

78 Zaakū ó Luda s̄uru v̄i,

bonaa musu ani su ó gwa lán gud̄naa bà,

79 de à gu pu gb̄e kú ò kú gusira ḡunn̄ne

kū gb̄e kú ò kú ga léinn̄,

de à ó gbá da aafia zén.

80 Né pì zǝkǝ kù, à gǝ kǝgbǎnade ũ. A kú gbárannan ari gǝrǝ kù à bò Isarailanǝne gupuraa.

2

Yesu Kirisi inaa (Mat 1:18-25)

- 1 Gǝrǝ kù Siza Ogǝsutu bò kù yǎo, à pì ò a bùsu gbǝnǝ naro n̄ pínki.
 2 Naronna káaku kù ò kèn gwe gǝrǝ kù Kiriniu de Siria bùsu gbǝ zǝkǝ ũ.
 3 Gbǝ s̄inda pínki gǝe a be wǝten, de ò a tǝ da takadan.
 4 Yusufu s̄, à bò Nazera, Galili bùsun, à gǝe Dauda be lakutu Betilihamu, Yudea bùsun, kù à de Dauda buri ũ yǎi.
 5 À gǝe de ò a tǝ da takadan gwe kù a nǝkpamma Mariama kù à n̄sinaao,
 6 akù gǝrǝ kù ò kú gwe, a né'igǝrǝ kà,
 7 akù à a né dauduu ì. À biza f̄f̄ia, à a wùte pǝkǝdenǝ pǝblebǝn, kù odi gu le nibǝnǝ kipakiaro yǎi.
 8 Sǝdǝrinǝn kú bùsu dokǝnǝ p̄i gūn, òten i s̄ente, òteni n̄ s̄anǝ dǝkpǝ gwǎani.
 9 Akù Dikiri malaikaa bò à s̄ur̄ma, Dikiri gakuri gupura kù à likǝnȳi, akù v̄ina n̄ kù manamana.
 10 Malaikaa p̄i òn̄ne: Ásun tǝ v̄ina á kùro, zaakù ma su mà baaru nna kpǝárem̄e, gbǝ s̄inda pínki pǝ ni ke nna manamana.
 11 Ò Surabarii iǝre Dauda wǝten gwǎaniala, àkùme Arumasihu ũ Dikiri ũ.
 12 S̄eeda kù ani tǝ à a d̄on dí: Áni nékpǝnt̄e e wùtena pǝkǝdenǝ pǝblebǝn gūn, biza f̄f̄ia.
 13 Kǝnto ludambe gbǝnǝn kú l̄ēle kù malaika p̄io dasidasi, òten Luda s̄áabu kpá ò p̄i:
 14 Ò Luda tǝ sé lei zaa musu,
 gbǝ kù n̄ yǎ k̄ene nnanǝ aafia le z̄ite.
 15 Kù malaikaa p̄inǝ gòn̄la ò tà ludambe, akù sǝdǝrinǝ òkǝne ò p̄i: Ò gé Betilihamu, de ò yǎ kù à k̄e p̄i e, yǎ kù Dikiri tò o d̄ò.
 16 Akù ò f̄ute ò gǝe likalika, ò bò Mariama kù Yusufuooa kù nékpǝnt̄e p̄io wùtena pǝkǝdenǝ pǝblebǝn gūn.
 17 Kù ò a è, ò yǎ kù ò òn̄ne né p̄i musu ò.
 18 Akù yǎ kù sǝdǝrinǝ òo p̄i bò gbǝ kù ò m̄anǝ sare n̄ pínki.
 19 Mariama yǎ p̄i kùna a n̄es̄e gūn pínki, àten laasun léa.
 20 Sǝdǝrinǝ era ò tà, òten Luda tǝ bo, òteni a s̄áabu kpá yǎ kù ò mà akù ò è yǎi, zaakù à k̄e lákù ò òn̄ne nà.

Tǝkpana Yesune

21 A gǝrǝ s̄oraakǝde z̄i né t̄z̄ǝgǝrǝ kà, akù ò tǝ kp̄ane Yesu, tǝ kù malaikaa ò zaade odi a n̄ò síro.

Yesu m̄ona Dikirin̄e

- 22 Kù n̄ gbǝbogǝrǝ kà, ò a s̄e ò gǝe à m̄o Dikirin̄e Yurusalemu lákù Musa doka ò nà.
 23 Zaakù à kú Dikiri doka takadan ò p̄i, ò daudunǝ kpá Dikiria.
 24 Ò sa'opǝ kù ò d̄ite Dikiri doka takadan kpà, ò p̄i pot̄ene m̄en pla ke lukulukune b̄orǝ m̄en pla.
 25 Gbǝke kú Yurusalemu, a t̄on Sim̄e. Gbǝ maname, à Luda v̄ina v̄i, à wé d̄o Isarailanǝ surabanaai. Luda Nini kù,
 26 akù à p̄ine ani ga Dikiri gbǝ kù òdi pi Arumasihu enaa sariro.
 27 Luda Nini d̄one are, akù à ḡe Luda ònn. Kù Mariama kù Yusufuo s̄u kù n̄ né Yesuo yǎ kù ò d̄ite doka takadan kena yǎi,
 28 akù Sim̄e a s̄i a òi, à Luda s̄áabu kpà à p̄i:
 29 N̄ makù n z̄òbleri gbare aafiaa gūn sà

lákū n òmenε nà Dikiri,

³⁰ zaakū ma wé kè pla kū Surabari kū n d̀tεo,

³¹ kū n a yā k̀kε buri s̄inda p̄inki wára.

³² Aniḡs de gupura ũ de à gupura kū buri pānden̄ne,
à n gb̄ε Isarailan̄o t̄s bo.

³³ Yā kū à ò né p̄i musu bò a de kū a dao sarε.

³⁴⁻³⁵ Simεo sa mana ò́nne, akū à ò né p̄i da Mariamanε à p̄i:

Àkū mé aniḡs de s̄eda kū Isarailan̄o ni ḡi ũ,

p̄sira ni n sw̄ε z̄s lán f̄neda bà.

Isaraila ken̄o ni kakatε n̄ ken̄o ni bo aafia a ḡai,

n̄ n̄s̄εε ḡūn yā ni bo gupuraa.

³⁶ N̄ogb̄ε annabi ke kú gwe, a t̄n Ana, Fanueli né, Asa burimε. N̄ogb̄ε p̄i z̄i k̄u yúkuyuku.

À zā k̄e kū a ḡskpammao w̄ε supplamε,

³⁷ akū à ḡs̄ gyaan̄o ũ ari w̄ε basiik̄s awεesiik̄s. Àdi bo Luda on̄nlo, àdiḡs do Ludai f̄anant̄ε
kū gwāanio kū léȳinaao kū aduakenaao.

³⁸ Z̄i birea ḡn̄o à n̄ányi, à Luda sáabu kpà, àten né p̄i yā o gb̄ε kū n̄ wé do Yurusalemu
bonaain̄ne n̄ p̄inki.

Era tana Nazera

³⁹ Kū Yusufu kū Mariamao k̄e lákū à kú Dikiri doka takadan nà p̄inki ò làka, ò era ò tà n̄
be w̄tea Nazera, Galili b̀sun.

⁴⁰ Né p̄i f̄ute à gb̄ana k̄u. On̄d̄s m̀a, àdiḡs kú kū Luda arubarikaa.

Yesu ḡena Luda on̄n a néfitikεḡroa

⁴¹ W̄ε kū w̄εεo Yesu de kū a dao d̄i gé V̄inla dikpε ke Yurusalemumε.

⁴² Kū Yesu kà w̄ε kuri awεεpla, ò era ò ḡεε dikpε ke lákū òdi ke nà.

⁴³ Kū dikpε làka, òten tá, akū n̄ né Yesu ḡs̄ Yurusalemu, ò a yā d̄ro.

⁴⁴ Òten da à kú n̄ gb̄en̄o t̄mε. Kū ò t̄aa ò ḡro do, akū òteni a wete n̄ danen̄o kū n̄ gb̄ε
d̄nan̄o t̄ε.

⁴⁵ Kū odi a ero, ò era ò ḡεε a wete Yurusalemu.

⁴⁶ A ḡro aak̄ode z̄i ò a è Luda on̄n vutena yādannerin̄o t̄ε, àten s̄a kpá n̄ yāa, àten yā
lalar̄ma.

⁴⁷ A yā d̄na kū a yāwemmanaao bò gb̄ε kū òteni a yā man̄o sarε n̄ p̄inki.

⁴⁸ Kū a de kū a dao a è, à bò n̄ sarε, akū a da p̄inε: B̄oyāi n̄ k̄ewere l̄εε? N de kū mak̄uo, ó
bídi k̄e n̄ wetena yāi.

⁴⁹ À w̄m̄ma à p̄i: À k̄e dera át̄eni n̄ weteε? Á d̄s kū à k̄u mà a De bok̄ote kenloo?

⁵⁰ Ama odi yā kū à ò́nne p̄i d̄ro d̄ro.

⁵¹ Yesu era à tà k̄únwo Nazera, à n̄ yā mà. A da yā p̄in̄o k̄una a n̄s̄εε ḡūn p̄inki.

⁵² Yesu z̄k̄s̄ k̄u, a on̄d̄s kàra, à nna kū Ludao kū bis̄asirin̄o.

3

Yahaya Da'it̄keri waazikena

(*Mat 3:1-17, Maa 1:1-11, Yuh 1:19-28*)

¹ Siza Tiberia kíblena w̄ε ḡerode ḡūn P̄ontiu Pilati mé à Yudea b̀usu gb̄ε z̄k̄s̄ ũ, Her̄odu
ten kí ble Galili, a v̄ni Filipi ten kí ble Iturea b̀sun kū Tarakon̄iti b̀suuo, Lisania s̄o àten
kí ble Abilene b̀sun.

² Anasa kū Kayafaoomε sa'orikin̄o ũ. Ḡro k̄ua Luda yā ò Zakari né Yahayanε gb̄arannan.

³ Akū à f̄ute àten kure Yoda bara dire kū bara laooi p̄inki, àten waazi ke gb̄en̄ne. À ò́nne
ò n̄ n̄s̄εε lite ò da'it̄e ke, Luda ni n̄ durunn̄an̄o k̄m̄ma.

⁴ Lákū à kú annabi Isaya takada ḡūn nà à p̄i:

À baarukparii kòto ma dɔ gbárannan,
àten pi à zé keke Dikirine,
à zé térereno porone súsu.

⁵ Guvute pínki ni tata,
kpino kũ s̄s̄ino ni date pínki.
Zé kotinanɔ ni poro súsu,
zé wókũwokũno ni kpákũsũ,

⁶ gbě s̄inda pínki ni e lákũ Luda di n̄ sura ba nà.

⁷ Gbēno dīgō su a k̄naa dasi ò da'ite ke, akũ àdi oñne: Bisāsiri pitikonɔ! De mé à lé dàáwa à bàa sí pɔfē kũ Luda ni kipańmanee?

⁸ À n̄selitena yā ke, onigō d̄s kũ a lite. Kũ Ibrahĩ de á dizi ũ, àsungō da kũ abirekũ mé ani á boro. Maten oáre, Luda ni f̄s à gbè d̄ino ke Ibrahĩ burino ũ.

⁹ Kpása ditena líno kè. Lí kũ àdi né mana iro, Luda ni z̄s à zu té gũn.

¹⁰ Gbēno a là ò pì: Tó leme, óni ke deraa?

¹¹ À wēm̄ma à pì: Gbē kũ à uta v̄i m̄en pla, à a do kpá gbē kũ à v̄iroa. Gbē kũ à poble v̄i, à ke le dɔ.

¹² Be'oḡosirinɔ s̄u da'ite ke, akũ ò a là ò pì: Danneri, óni ke deraa?

¹³ À wēm̄ma à pì: Ásun be'oḡo símma de lákũ ò dìte nàlaro.

¹⁴ Sozanɔ a là: Ókōno s̄o, óni ke deraa? À òñne: Ásun gbāna m̄o gbēnoñe à n̄ blero. À ze kũ f̄ina kũ òdi boáreo.

¹⁵ Gbēno wéd̄oina ten kara. Baadi pínki ten laasun lé a n̄ese gũn Yahaya yāa, tó àkũme Arumasihu ũ.

¹⁶ Yahaya òñne n̄ pínki à pì: Madì á da'ite ke kũ íome. Ama gbēke ni su a gbāna demala, mádi ká mà a kyate bobonero. Àkũ mé ani á da'ite ke kũ Luda Ninio kũ téo.

¹⁷ À gbaka kũna kũ ani p̄o f̄ao. Ani poblewe ká a d̄on, ani a s̄ako ká té kũ àdi garo gũn.

¹⁸ Yahaya baaru nna kpannena gũn, à nàkarańma kũ yā pāndenɔo dasi.

¹⁹ Akũ à yā kpākē kina Her̄odui a v̄ini nanɔ Her̄odia yā musu kũ yā v̄ani pānde kũ à k̄eno pínki,

²⁰ akũ Her̄odu era à yā v̄ani kè dɔ, à Yahaya dà kpésiran.

Yesu da'itekēnaa

(Mat 3:13-17, Maa 1:9-11)

²¹ Kũ Yahaya ten gbēno da'ite ke n̄ pínki, à Yesu da'ite kè se. Goro kũ Yesu ten adua ke, ludambe w̄ek̄s̄a,

²² akũ Luda Nini s̄ua à de lán potēne bà. Akũ à kòto ke mà bona ludambe à pì: M̄ok̄on ma Né m̄en do légelege yenȳide ũ, kũ ma p̄o nnamma manamana.

Yesu buri bozire

(Mat 1:1-17)

²³ Goro kũ Yesu nà a z̄ia, à kà w̄e baraakuri taka. Òten da Yusufu né'inaame.

Yusufu s̄o Eli néme,

²⁴ Eli s̄o Matata néme,

Matata s̄o Levi néme,

Levi s̄o Meleki néme,

Meleki s̄o Yanai néme,

²⁵ Yanai s̄o Yusufu néme,

Yusufu s̄o Matatia néme,

Matatia s̄o Am̄osi néme,

Am̄osi s̄o Naumu néme,

Naumu s̄o Eseli néme,

Eseli s̄o Nagai néme,

²⁶ Nagai s̄o Maata néme,

Maata s̄ Matatia néme,
 Matatia s̄ Semei néme,
 Semei s̄ Yoseki néme,
 Yoseki s̄ Yoda néme,
 Yoda s̄ Yoanana néme,
²⁷ Yoanana s̄ Resa néme,
 Resa s̄ Zerubabeli néme,
 Zerubabeli s̄ Sealatieli néme,
 Sealatieli s̄ Neri néme,
 Neri s̄ Meleki néme,
²⁸ Meleki s̄ Adi néme,
 Adi s̄ Kosamu néme,
 Kosamu s̄ Elemadamu néme,
 Elemadamu s̄ Ee néme,
 Ee s̄ Yosua néme,
²⁹ Yosua s̄ Elieza néme,
 Elieza s̄ Yorimu néme,
 Yorimu s̄ Matata néme,
 Matata s̄ Levi néme,
 Levi s̄ Simeon néme,
³⁰ Simeon s̄ Yuda néme,
 Yuda s̄ Yusufu néme,
 Yusufu s̄ Yonamu néme,
 Yonamu s̄ Eliakimu néme,
 Eliakimu s̄ Melea néme,
³¹ Melea s̄ Mena néme,
 Mena s̄ Matata néme,
 Matata s̄ Natã néme,
 Natã s̄ Dauda néme,
 Dauda s̄ Yese néme,
³² Yese s̄ Obedi néme,
 Obedi s̄ Boaza néme,
 Boaza s̄ Salamon néme,
 Salamon s̄ Nasõ néme,
 Nasõ s̄ Aminadabu néme,
³³ Aminadabu s̄ Ramu néme,
 Ramu s̄ Ezeron nu néme,
 Ezeron nu s̄ Perezzi néme,
 Perezzi s̄ Yuda néme,
 Yuda s̄ Yakubu néme,
³⁴ Yakubu s̄ Isaaku néme,
 Isaaku s̄ Ibrahĩ néme,
 Ibrahĩ s̄ Tera néme,
 Tera s̄ Nao néme,
 Nao s̄ Serugu néme,
³⁵ Serugu s̄ Reu néme,
 Reu s̄ Pelegi néme,
 Pelegi s̄ Eberu néme,
 Eberu s̄ Sela néme,
 Sela s̄ Kaina néme,
³⁶ Kaina s̄ Apasada néme,
 Apasada s̄ Semu néme,
 Semu s̄ Nuhu néme,
 Nuhu s̄ Lameki néme,
 Lameki s̄ Metusela néme,

37 Metusela sɔ̃ Enɔku néme,
 Enɔku sɔ̃ Yarɛdi néme,
 Yarɛdi sɔ̃ Malalɛli néme,
 Malalɛli sɔ̃ Kenana néme,
 Kenana sɔ̃ Enɔsu néme,
 38 Enɔsu sɔ̃ Seti néme,
 Seti sɔ̃ Adamu néme,
 Adamu sɔ̃ Luda néme.

4

Yesu yɔ̃ogwanaa

(Mat 4:1-11, Maa 1:12-13)

- 1 Yesu bò Yoda àtɛn su kũ Luda Ninio pekɛrɛna, akũ Nini pìi gɛɛ kãao gbárannan.
 2 Ibilisi a yɔ̃ à gwà gwe ari gɔ̃rɔ bupla. Gɔ̃rɔ kũa adi pɔ̃ke blero. Kũ gɔ̃rɔ bupla pìi pàpa, nà tɛni a dɛ.
 3 Akũ Ibilisi pìnɛ: Tó Luda Néme n ũ, ò pi gbè dí li burodi ũ.
 4 Yesu wèa à pì: À kú Luda yān ò pì:
 Póblɛn bisāsiri ò gɔ̃ kúo adoro.
 5 Akũ Ibilisi gɛɛ kãao musu, akũ à andunia kpatanɔ̃ m̀nɛ pínki a zeki gbèn g̀nɔ̃
 6 à pì: Mani n gba abirenɔ̃ iko pínki kũ a gakurio, zaakũ à kú ma ɔ̃ime, gbɛ̃ kũ má yei mani kpáa.
 7 Tó n kutɛ ma arɛ dé, ani gɔ̃ n pɔ̃ ũme pínki.
 8 Yesu wèa à pì: Ò kè ò pì, ò donyĩ kɛ Dikiri n Ludanɛ ò gɔ̃ doi ado.
 9 Akũ Ibilisi gɛɛ kãao Yurusalemu, à a zè Luda kpé m̀sɔ̃ntɛa à pì: Tó Luda Néme n ũ, ò gbarɛ n zĩdai la,
 10 zaakũ ò kè Luda yān ò pì:
 Ani n yā o a malaikanɔ̃nɛ ò n dākpa.
 11 Ò pì dɔ̃:
 Oni n sé n ɔ̃, de ò sun gɛ̃ sí gbèɛaro yāi.
 12 Yesu wèa à pì: Ò pì, ò sun Dikiri n Luda lé ò gwaro.
 13 Kũ Ibilisi Yesu yɔ̃ à gwà kũ yā pínkiò à làka, akũ à a tòn ari zĩkea dɔ̃.

Yesu nana a zĩia Galili

(Mat 4:12-17, Maa 1:14-15)

- 14 Yesu ɛra à tà Galili kũ Luda Nini gbānao, akũ a tó dà bùsuu pìla pínki.
 15 Àdi yā dañɛ ò aduakekpenɔ̃ gũn, baadi pínki ò a sáabu kpá.

Nazeradenɔ̃ gina Yesui

(Mat 13:53-58, Maa 6:1-6)

- 16 Akũ à gɛɛ Nazɛra, gu kũ à né blèn. Kámmabogɔ̃rɔ zĩ à gɛɛ aduakekpen lákũ àdi kɛ nà. À fùtɛ à zè de à kyó kɛ,
 17 akũ ò annabi Isaya takada kpáa. Kũ à pòro, à bò gu kũ ò yā dí kɛnwa ò pì:
 18 Dikiri Nini kúma,
 à ma dite mà baaru nna kpá takasidenɔ̃nɛ,
 à ma zĩ mà g̀nɔ̃zĩdanɛ kpàkpa kɛ
 gbɛ̃ kũ ò ò zĩda ṽironɔ̃nɛ,
 mà wéwɛnaa kpàkpa kɛ ṽinanɔ̃nɛ,
 mà gbɛ̃ kũ ò yĩnanɔ̃ poro,
 19 mà Dikiri gbɛ̃kɛkɛnɛgɔ̃rɔ kpàkpa kɛ.
 20 Akũ à takada pìi kòko à kpà kpanyĩriia, à vùtɛ. Gbɛ̃ kũ ò kú kpé gũnnɔ̃ wé fĩa ò pínki.
 21 Akũ à nà yā'onnenaaa à pì: Luda yā dí pàpa gbāra lákũ àtɛn ma nà.

22 Yā mana kũ à da a lén bò n sara n pínki, òteni a tó nna sí ò pì: Yusufu nén díroo?

23 Akũ à pìnnε: Má dō sãnsãn kũ áni yáasi dí zumεε. Tó mǎkǒmmε likita ũ, n n zīda were. Áni omεε mà yā kũ a mà ma kè zaa Kapenamumu ke ma be wēte gūn la dō.

24 Yāpuran maten oáre, annabii digō bèere vī a be wēte gūnlo.

25 Maten oáre yāpura, kũ ludambe zé tà Iliasu goro, gyaanɔnɔn dasi. Legū dí maro ari wè aakō kũ mō suddoo, akũ nà zōkō gè Isarailanɔ būsun pínki,

26 ama Luda dí Iliasu zī n gbēkearo, sé gyaanɔ kũ à kú Zarēfa, Sidō sare.

27 Annabi Elisa goro sō, Isarailanɔ būsun kusunɔn dimme, ama adi n gbēke werekōaro, sé Siria būsū gbē Naama.

28 Kũ gbē kũ ò kú aduakεkpe gūnnɔ yā pì mà, n pō fè manamana n pínki.

29 Akũ ò bò kũ Yesuo wēte kpe, ò gèe kãao sīsī kũ n wēte kátea mīsɔntea, de ò ɔ sōi à léte à sín yāi.

30 Akũ à bò n té à tà.

Yesu tãnade werekōana Kapenamumu
(Mat 8:14-17, Maa 1:21-39)

31 Yesu tà Kapenamumu, Galili būsun, akũ àten yā dañne kámmabogoro zī.

32 A yādannεnaa bò n sara, zaakũ a yā iko vī.

33 Gōgbē tãnade ke kú aduakεkpen gwe, akũ à wiki gbãna lè à pì:

34 É'e! Bón ó vī kō ɔiii, Yesu Nazera? N su n ó kakaten yá? Má dō gbē kũ n de a ũ, mǎkǒmmε Luda gbē kũ à kú adona ũ.

35 Akũ Yesu gī tãna pìine à pì: N yīte! N go gōgbē pìia. Akũ tãna pì gōgbē pìi pàte gbēnɔ té, à gò, adi a kīnnao.

36 Gbēnɔ bídi kè n pínki, òten kō lala: Bó taka buri yān gwee? Àdi yā dite tãnanɔne kũ iko gbãnao, akũ òdi goñma.

37 Akũ a tó dà būsuu pìla pínki.

Gyãrenɔ werekōana dasidasi
(Mat 8:14-17, Maa 1:29-34)

38 Kũ à bò aduakεkpen, akũ à tà Simɔ bea. Simɔ nanɔ da ten mēwãna ke manamana, akũ ò a yā òne.

39 Yesu zèala à gī mēwãna pìine, akũ a mēe kè sãna. Zaa gwe gōnɔ à fùte à póble kèñne.

40 Kũ ifantē gè kpén, gbē kũ ò gyãre vīnɔ sù kũnwo Yesune, akũ à ɔ nàna n baadia, à n werekōa kũ n gyá buri sīnda pínki.

41 Tãnanɔ sō òten bo gbēnɔ gūn kũ wikio dasi ò pì: Mǎkǒmmε Luda Né ũ. Ama àdi gíinne ò yā o, kũ ò a dō Arumasihu ũ yāi.

Yesu waazikεna Galili
(Maa 1:35-39)

42 Gukεkōana Yesu bò wēte gūn, à gèe gusare, akũ gbēnɔ teni a wete. Kũ ò bò, ò ye à n tóro.

43 Akũ à pìnnε: Sé mà kpata kũ à bò Luda kīnaa baaru kpá wēte kparanɔne dō, zaakũ abire yāin Luda ma zī.

44 Akũ à gèe àten waazi ke Yudea būsū aduakεkpenɔ gūn.

5

Yesu iba káakunɔ sisinaa
(Mat 4:18-22, Maa 1:16-20)

1 Zīkea Yesu zena Genesareti sèbeε bara, akũ gbēnɔ kàkarai dasi de ò Luda yā ma yāi, òten nakaraa.

2 Akũ à gó'ite è katena bara mèn pla, soro kɔnɔ bòten òteni n táarunɔ pìpi.

³ Akū à gè gó pìnɔ do gūn kū à de Simɔ pɔ ũ, à wé kèa à a yīpa fíti, à go baraa fíti. Akū à wùte gó pìi gūn, à yā dà gbēnɔnɛ.

⁴ Kū à yā ò à làka, akū à pì Simɔnɛ: Ñ gé kū góo í lòkoto kpa, à birigi fā á kpò kū.

⁵ Simɔ wèa à pì: Danneri, o zī kè ari gu gèe à dɔo, ódi pòke kūro, ama lākū n ò nà, mani fā.

⁶ Kū ò kè le, ò kpɔɔ kàkara yɔnkɔyɔnkɔ ari n biriginɔ ye ò kēkē.

⁷ Akū ò ɔ kè yáku n gbēdake kū ò kú gó pì do gūnnɔnɛ, ò su ò kpányī. Kū ò sù, ò kpɔɔ kà gó mèn pla pìnɔ pà ari ò ye ò kpáte.

⁸ Kū Simɔ Pita è le, à kùte Yesu gbá sare à pì: Ñ go ma sare Dikiri, zaakū durunnakerin ma ũ.

⁹ Simɔ bídi kè kū gbē kū ò kú leelɛnɔ n pínki kpò dasi kū ò kùu pì yāi.

¹⁰ Lemɛ do Yamisi kū Yuhanao, Zebedi né kū ò de kɔ gbēnna ũ kū Simɔo bídi kè se. Akū Yesu pì Simɔnɛ: Ñsun tó vīna n kūro. Zaa gbāra bisāsirin ñinigɔ wete.

¹¹ Kū ò kà kū n góo bara, akū ò pɔ sīnda pínki tòn ò tèi.

Kusu werekšanaa

(Mat 8:1-4, Maa 1:40-45)

¹² Zīkea Yesu kú wēte ke gūn, akū gōgbē kū kusu dàala sù. Kū à Yesu è, à wùte a kùaa, à wé kèa à pì: Dikiri, tó n yei, ñni fɔ n ma werekša swáswa.

¹³ Akū Yesu ɔ bò à nàa à pì: Má yei, n gō swáswa. Zaa gwe gōnɔ a kusu làka.

¹⁴ Akū Yesu pìnɛ: Ñsun o gbēke maro. Ñ gé n n zīda mɔ sa'oriine, n sa'opɔ kū Musa dīte kpá n werekšana sèeda ũ gbēnɔnɛ.

¹⁵ Yesu baaruu dàgula de yāla. Gbēnɔ dīgɔ kakara dasi ò a yā ma, de à n werekša kū n gyānɔ do.

¹⁶ Akū Yesu dīgɔ bo n té àgɔ gé adua ke gusare.

Kɔnde werekšanaa

(Mat 9:1-8, Maa 2:1-12)

¹⁷ Zīkea Yesu ten yā dañɛ. Farisi kenɔ kū ludayādanneri kenɔ vutena gwe. Ò bò Galili kū Yudea wētenɔ gūn pínki kū Yurusalemuo. Luda gbāna kú káao, akū àten gyārenɔ werekša.

¹⁸ Akū gbēkenɔ sù, ò kɔnde sena kū wúteboɔo, òten zé wete ò gē káao ò a dīte Yesu are.

¹⁹ Kū odi gēki ero pari yāi, akū ò didi káao kpé musu, ò kpé fɔ, akū ò a kipa kú a wúteboɔo zàa gūn Yesu are.

²⁰ Kū Yesu è ò a náani vī, à pì: Ma gbē, n durunnanɔ kēm̄ma.

²¹ Ludayādannerinɔ kú Farisi pìnɔ ò n nēsɛɛ gūn: Dín gbē kú àten dɔke kú Ludao dí ũu? Dí mé ani fɔ à durunna kēm̄ma, tó adi ke Luda ado baasiroo?

²² Yesu n laasun dɔ, akū à n lá à pì: Bóyāi àten laasun bire taka lé á nēsɛɛ gūnn?

²³ Tó ma pì a durunnanɔ kèa, ke tó ma pì à fute à taa o, a kpate mé à aragaa?

²⁴ Ma ò le de àgɔ dɔ kú Bisāsiri Né durunnakēm̄mana iko vī zīte lame. Akū à pì kɔnde pìnɛ: Ma ònne, n fute n n wútebo sé n tá be.

²⁵ Gwe gōnɔ à fute à zè n wára, à a wúteboɔo pìi sè à tà be, àten Luda sáabu kpá.

²⁶ Gbē sīnda pínki lé àte, akū ò Luda tó bò. Vīna gūn ò pì: O daboyā è gbāra.

Levi sisinaa

(Mat 9:9-13, Maa 2:13-17)

²⁷ Abire gbera Yesu bò, akū à be'ɔgɔsiri kú òdi pine Levi è vutena a be'ɔgɔsikin. À pìnɛ: Ñ mɔ n tém̄mai.

²⁸ Akū à fute, à pɔ sīnda pínki tòn à tèi.

²⁹ Akū à pòble zɔkɔ kè a bea à Yesu sisia, be'ɔgɔsirinɔ kú gbē pāndenɔ ten pò ble kúñwo dasi.

30 Akū Farisinɔ kū n ludayādannɛrinɔ yāketɛ kà a ìbanɔi ò pì: Bóyāi áten pɔ ble, áten í mi kū bɛ'ogɔsirinɔ kū kifirinɔoo?

31 Akū Yesu wɛ̀m̀ma à pì: Gbɛ̀ kū à aafia vī bàka kú kú likita yāoro, sé gyāre.

32 Mádi su gbɛ̀ mananɔ sísi ò n nɛ̀ɛ̀ litero, sé kifirinɔ.

Léyĩna yā

(Mat 9:14-17, Maa 2:18-22)

33 Akū ò p̀ine: Yahaya ìbanɔ̀ dìgɔ̀ lé yĩ, ògɔ̀ adua ke baala'i. Leme kú Farisi ìbanɔ̀ dɔ. Ama n gbɛ̀nɔ̀ dìgɔ̀ pɔ ble òdìgɔ̀ í mi.

34 Akū Yesu wɛ̀m̀ma à pì: Áni fɔ̀ à pi nɔ̀seri gbɛ̀nɔ̀ lé yĩ gɔ̀rɔ̀ kú à kú kúńwo yá?

35 A gɔ̀rɔ̀ ni su kú oni nɔ̀serii pì bɔ̀ n tɛ̀. Zĩ p̀ian oni lé yĩ sà.

36 Yesu yā lèkɔ̀ańne dɔ à pì: Gbɛ̀ke d̀i uta dufu li ò d̀i a zĩlaro. Tó ò kè le, uta dufu ni yakame, a zĩ ni kɔ̀ sé kú uta dufu nambataoro.

37 Òdi sèwɛ̀ dufu ká t̀uru zĩ gũnlo. Tó ò kè le, wɛ̀ dufu p̀i ni t̀uru p̀utãme, ani kɔ̀te, t̀uru ni yaka.

38 Oi, òdi sèwɛ̀ dufu ká t̀uru dufu gũmme.

39 Gbɛ̀ kú à kɔ̀ d̀ò kú wɛ̀ zĩ minaaò d̀i a dufu sáabu kpáro, àdi pi a zĩ mé à nna.

6

Kámmabogɔ̀rɔ̀ yā

(Mat 12:1-14, Maa 2:23-3:6)

1 Kámmabogɔ̀rɔ̀ zĩ kea Yesu ten pã buranɔ̀la, akū a ìbanɔ̀ pɔ̀blewe wòro ò sùkã n ɔn, òten só.

2 Akū Farisi kenɔ̀ p̀inne: Bóyāi áten yā kú à de òdi ke kámmabogɔ̀rɔ̀ zĩro keɛ?

3 Yesu wɛ̀m̀ma à pì: Ádi a kyó ke a è lákú Dauda kú a gbɛ̀nɔ̀ kè nà gɔ̀rɔ̀ kú nà teni n deroo?

4 À gè Luda ɔnn, à burodi kú ò kàte Ludanɛ̀ sè à sò, à kpà a gbɛ̀nɔ̀a, burodi kú gbɛ̀ke a sona zé vĩro, sé sa'orinɔ̀.

5 Akū Yesu p̀inne: Bisāsiri Né mé à iko vī kámmabogɔ̀rɔ̀a.

6 Kámmabogɔ̀rɔ̀ pãnde zĩ dɔ Yesu gè aduakekpen, àten yā dańne. Gɔ̀gbɛ̀ ke kú gwe, a ɔpla íbana.

7 Ludayādannɛrinɔ̀ kú Farisinɔ̀ ten Yesu tàasi ká, tó ani a werekɔ̀a kámmabogɔ̀rɔ̀ zĩ, de ò yā le ò dia.

8 À n laasun d̀ò, akū à p̀i gbɛ̀ kú a ɔ íbanaa p̀ine: N fute n ze zàa gũn. Kú à fute à zè gwe,

9 akū Yesu p̀inne: Mateni á lámɛ. À zé vī ò yā mana ke kámmabogɔ̀rɔ̀ zĩ yá, ke a vāni? Ò gbɛ̀ mì sín yá, ke ò a demɛ?

10 Yesu n gwá à likańyĩ, akū à p̀i gɔ̀gbɛ̀ p̀ine: N n ɔ̀ p̀i poro. Kú à p̀oro, akū a ɔ̀ kè a gbèn.

11 Farisinɔ̀ pɔ̀ fè manamana, akū ò lé kpàkūsū Yesui, deran oni kenɛ̀ nà.

Zĩri gbɛ̀nɔ̀n kuri awɛ̀ɛ̀planɔ̀ ditena

(Mat 10:1-4, Maa 3:13-19)

12 Gɔ̀rɔ̀ birea Yesu b̀ò à gèe adua ke s̀is̀igerɛ̀ei, akū à wé kè Ludaa gwāani ari gu gèe dɔo.

13 Kú gu d̀ò, akū à a ìbanɔ̀ s̀is̀iai, à gbɛ̀nɔ̀n kuri awɛ̀ɛ̀planɔ̀ b̀ò n tɛ̀, à n díte zĩrinɔ̀ ũ.

14 Gbɛ̀ p̀inɔ̀ tón dí: Simɔ̀ kú à tó kpàne Pita, a dakúna Anduru, Yamisi, Yuhana, Filipi, Batɔ̀lɔ̀miu,

15 Matiu, Tomasi, Alafeu né Yamisi, Simɔ̀ kú òdi pine Kokaride,

16 Yamisi né Yudasi kú Yudasi Isikariɔ̀ti kú à g̀ò bonkpɛ̀de ũo.

Yesu yādannɛna Galili

(Mat 4:23-25)

17 Yesu kipa kúńwo, à zè gusaraa, gu kú a ìba kparanò kú gbě pario kún. Ò bò Yurusalemu kú Yudea búsuo pínki kú ísirale wěte kú ò kú Taya kú Sidšo sareno.

18 Ò sù a yá ma, de à ñ werekōa kú ñ gyāno dɔ. Gbě kú tána ten wari dómmanò aafiaa lè dɔ.

19 Gbě sīnda pínki ten wete à ɔ naa, zaakū gbāna ten bo a gūn, àten gbě sīnda pínki werekōame.

Arubarikadenome Yesu ìbanò ũ
(Mat 5:1-12)

20 Akū à wé sè à a ìbanò gwà à pì:
Arubarikadenome ákōno takasidenò ũ,
zaakū kpata kú à bò Luda kínaa de á pò ũ.

21 Arubarikadenome ákōno kú nà teni á de terano ũ,
zaakū áni kã.

Arubarikadenome ákōno kú áten ɔɔ dɔ terano ũ,
zaakū áni yáa dɔ.

22 Arubarikadenome á ũ,
tó ò zàágu, tó ò giái, tó ò á sšsš,
tó ò á tó vāni sisi Bisāsiri Né yāi.

23 Gɔɔ kú yā birenò á lé, à ponna ke à vīvī kú ponnao, zaakū á láada zōkō ludambe. Len ñ dizinò kè annabinone le.

24 Waiyoo ákōno ɔɔdenò,
a gīnake a á mēnamanaa è kò.

25 Waiyoo ákōno kú á kãna terano,
nà ni á de.
Waiyoo ákōno kú áten yáa dɔ terano,
áni wēnda ke à ɔɔ dɔ.

26 Waiyoo ákōno,
tó gbě sīnda pínki teni á tó nna sí,
zaakū len ñ dizinò kè annabi ékedenone le.

Yena ibereei
(Mat 5:38-48)

27 Maten o ákōno kú áteni ma yā manone, àgō ye á iberenoi, à a mana ke gbě kú ò zàágunone.

28 À sa mana o gbě kú òdi sa vāni oárenone. À adua ke gbě kú òdi wari dɔáwanone.

29 Tó gbě n sãn kè n gasu doa, ñ a do done dɔ. Tó gbě n uta zōkōo simma, ñsun gíne kú n utanero.

30 Tó gbě pò wé kemma, ñ kpáa. Tó gbě n pò simma, ñsun gbekaaro.

31 À ke gbēnne lākū á ye ò kéáre nà.

32 Tó gbě kú ò yeáinon á yeńyĩ, bó sáabun à vīáree? Bee kifirinò dìgō ye gbě kú ò yeńyĩnoi se.

33 Tó gbě kú òdi a mana kéárenon adì a mana kéńne, bó sáabun à vīáree? Bee kifirinò dì ke le se.

34 Tó gbě kú á wé dɔ à pò lemmanon adì pò sākāńne, bó sáabun à vīáree? Zaakū kifirinò dì pò sākākōne, de ò le ò a gēne sí yáime.

35 Àgō ye á iberenoi, à a mana kéńne. À pò sākāńne wédɔisari, áni láada zōkō le, áni gō de Luda Musude néno ũ, zaakū àdi a mana ke guturunone kú gbě vāninoo.

36 Àgō wēnda vī lākū á De wēnda vī nà.

Kō taari'ena
(Mat 7:1-6)

37 Ásun gbě taari ero, Luda ni á taari e sero. Ásun yā vute gbēaro, Luda ni yā vuteáwaro. À sùru ke kú gbēno, Luda ni sùru ke kãáo.

38 À gbě gba pọ, Luda ni á gba. Ani zaka mana kũ à gbègbě à wè à pà yérere kááre á uta lén. Zaakũ zaka kũ ndi yóónne Luda ni yóonne se.

39 Akũ à yā lèkṣańne à pì: Vĩna ni fṣ à gò kũ vĩnaanē yá? Nĩ pla nĩ pĩnki ni si wèenloo?

40 Ìbaa dīgṣ de a dānnerilaro. Gbē kũ à yā dàda papana de lán a dānnerii bàme.

41 Bóyái nten sèburu kũ à da n gbēdake wén e, akūsṣ ndi lí kũ à da n wén yā daroo?

42 Mòkṣn kũ ndi límukutu kũ à da n wén ero, ìni ke dera n o n gbēdakenē, à tó n sèburu kũ à da a wén bonē? Manafikide! Nĩ límukutu kũ à da n wén bo gĩa, gbasa n gu e swáswa, de n le n sèburu kũ à kú n gbēdake wén bonē.

Gbē dṣna a yākēnaa

(Mat 7:16-20, 12:33-36)

43 Lí mana dì né vāni iro, lí vāni dì né mana iro.

44 Òdi lí sĩnda pĩnki dṣ a néame. Òdi kaka bo lè líaro, òdi geepi le lèkaraaro.

45 Gbē mana dì a mana bo a mana kũ à katena a gūmmē. Gbē vāni sṣ àdi a vāni bo a vāni kũ à katena a gūmmē. Zaakũ yā kũ à kṣ swèe gūnn lé dì o.

Kpébori gbēnṣn planṣ

(Mat 7:24-27)

46 Bó yā mé à tò adīgṣ ma sísi Dikiri, Dikiri, akũ adi yā kũ ma ò keroo?

47 Gbē kũ à sù ma kĩnaa, à ma yā mà akũ à zĩ kèa, mani mṣáre lákũ ade de nà.

48 À de lán ēbori kũ à wèe yṣ zāzā, à ē pète gbèea bàme. Kũ swa pà, í dàgula à kà kpé pìi, adi yīgāro, kũ ò bò mana yái.

49 Gbē kũ à ma yā mà akūsṣ adi zĩ keroo de lán ēbori kũ à ē pète zĩte pā wèeyṣnaa sari bàme. Kũ swa'i kài, akũ à kṣte bitim gṣnṣ. Kpé pìi yakanaa kè zṣkṣ.

7

Sozanṣ gbē zṣkṣ zĩkeri werekṣanaa

(Mat 8:5-13)

1 Kũ Yesu yā bireṣ ò gbēnṣne pĩnki à làka, akũ à gèe Kapenamū.

2 Romu sozanṣ gbē zṣkṣ ke kú gwe, à zĩkeri vĩ à yei manamana, akũ àten gyā ke à kà gana.

3 Kũ gbē zṣkṣṣ pì Yesu baaruu mà, à Yuda gbē zṣkṣnṣ zĩa ò wé kea à su à a zĩkerii pìi mì sí.

4 Kũ ò kà Yesu kĩnaa, ò wé kèa gbāngbān ò pì: Gbē pìi kà n kpái.

5 À ye ó burii, àkũ mé à aduakēkpē dṣwēre.

6 Akũ Yesu gèe kũńwo. Kũ à kà kāni kũ a beo, akũ gbē zṣkṣṣ pì a gbēnnanṣ zĩ ò yā dí onē: Dikiri, òsun wari dṣ n zĩdaaro, mádi ká kũ n gē ma bearo.

7 A yā mé à tò ma dīte kũ mádi ká mà su n kĩnaa ma zĩdaro. Nĩ yā o, ma zĩkeri ni werekṣa.

8 Zaakũ makũ se ò iko vĩmame, má iko vĩ sozanṣa. Madì o nĩ gbē done à gé, akũ àdi gé. Madì o a pāndene à mṣ, akũ àdi su. Madì o ma zĩkeriine à adikũ ke, àdi ke.

9 Kũ Yesu yā pìi mà, à bò a sare. Akũ à līte à pì gbē kũ ò téainṣne: Maten oáre, mádi e gbēke ma náani kè le bee Isarailanṣ téro.

10 Kũ zĩrii pìnṣ era ò sù, ò è zĩkerii pìi wèrekṣa.

Gyaanṣ né mèn do légelege vuna gan

11 Abire gbera Yesu gèe wète kũ òdi pi Naini gūn. A ìbanṣ kũ gbē pāndenṣ gèe kāao dasidasi.

12 Kũ à kà kāni kũ wète pì bĩnilēo, à è ò gè sēna òten boo. Gyaanṣ né mèn do légelegeme. Wètepidenṣn kú kũ nṣgbē pìio dasi.

13 Kũ Dikiri a è, akũ à kène wēnda, à pìne: Òsun ṣṣ dṣro.

14 Akū à nà gèe pìii, à ɔ nà a àkpatiia. Kū gbē kū ò senanɔ zè, akū à pì: Kefenna, ma ònne ò vu!

15 Akū gèe pìi vùte à nà yā'onaaa. Akū Yesu a kpà a daa.

16 Vīna gbēnɔ kù n pínki, ò Luda sáabu kpà ò pì: O annabi zókɔ è ó té. Ò pì dɔ: Luda sù a gbēnɔ gwa.

17 Akū Yesu baaruu dà Yudea búsula kū búsula kū ò likainɔ pínki.

Yahaya Da'itekeri zìrinɔ
(Mat 11:1-19)

18 Yahaya ìbanɔ yā pìnɔ bàbanɔ pínki. Akū Yahaya n gbēnɔn planɔ sisi,

19 à n zī Dikiria, ò a la, àkūme gbē kū ani su ũ yá, ke ògɔ wé dɔ gbē pāndeime?

20 Kū gbē pìnɔ kà Yesu kīnaa, ò pìnɔ: Yahaya Da'itekeri mé à ó zī ò n la, mɔkɔmmɛ gbē kū ani su ũ yá, ke ògɔ wé dɔ gbē pāndeime?

21 Zaa gwe gònɔ Yesu gbēnɔ wèrekɔa dasi kū n gyānɔ kū n wāwānɔ kū n tānanɔ. À tò vīnanɔ gu è dasi dɔ.

22 Akū à pì Yahaya zìrinɔne: À gé à yā kū a è, akūsɔ a mànɔ gbāne. À onɛ vīnanɔ ten gu e, ɛrenɔ ten taa o, kusunɔ ten wèrekɔa, sātonɔ ten yā ma, gènɔ ten vu, takasidenɔ ten baaru nna waazi ma.

23 Arubarikaden gbē kū àdi fu ma yāaro ũ.

24 Kū Yahaya zìrinɔ tà, Yesu Yahaya yā ò parine à pì: Bón a ge gwa gbárannan? Kàpa kū ïa ten yīgān yá?

25 Bón a ge gwa sàa? Gbē kū à pókasa zāre danan yá? Nnamari kū òdi pókasa mana danɔ dīgɔ kú kínabeame.

26 Bón a ge gwa sàa? Annabiin yá? Lemɛ! Maten oáre à de annabila se.

27 Zaakū Yahayan ò a yā kè Luda yān ò pì:

Mani ma zìri gbare n ā

à zé kekenne.

28 Maten oáre, nɔgbē né'inaa gūn gbēke dí ká Yahaya ũro. Bee kū abireo gbē kū à de gbē kpede ũ kpata kū à bò Luda kīnaa gūn deala.

29 Kū gbē sīnda pínki a yā mà, ari kū be'ogɔsirinɔ sé, ò yā nna kpà Ludaa, zaakū Yahaya n da'ite kè.

30 Farisinɔ kū ludayādannerinɔ sɔ, ò gí yā kū Luda dìte à keñnei, akū odi we kū Yahaya n da'ite kèro.

31 Yesu pì: Bón mani gbāragbēnɔ kpákūsūoo? Bón ò bókɔaoo?

32 Ò de lán né kū ò kú ete gūn, òten lé zukɔinɔ bà òten pì:

O úra pèáre, ádi ũ wāro.

O wēnda lèe siáre, ádi ɔ dɔro.

33 Zaakū Yahaya Da'itekeri sù, adi burodi sóro, adi sèwē miro, akū a pì tādademɛ.

34 Bisāsiri Né sù, àdi pò ble, àdi í mi, akū a pì: Guturu wēmiriime, be'ogɔsirinɔ kū durunnakerinɔ gbēnname.

35 Ama òdi òndɔ dɔ a yākenaaame.

Nísi gbī nna kuna Yesu gbáa

36 Farisi ke Yesu sisi à su à pò ble káao. Yesu gèe a bea, akū àten pò ble gengesekena.

37 Nɔgbē dàvānide ke kú wētɛ pìi gūn. Kū à mà Yesu ten pò ble Farisi pì bea, akū à gèe gwe kū kpáluba fítinnao kū nísi gbī nnao kú a gūn.

38 À zè a kpe a gbá sare, àten ɔ dɔ. A wētɛ ten tɔ a gèsekpea, akū àten wara kū a mìkào, à lé pèpe a gbáa, akū à nísi gbī nna pìi kù.

39 Kū Farisi kū à a sisi pìi è le, akū à pì a swèe gūn: Tó gbē pì bi annabiime, de à nɔgbē kū àten ɔ naa dí taka dɔ, kū dàvānidemɛ.

40 Akū Yesu pì Farisi pìine: Simo, má yāke vī mà onne. Simo pì: N̄ o, Danneri.

41 Yesu pì: Oḡodakeri ke mé à kun, gbēn̄on plano a fīna kūna, gbē do andurufu oḡo wàa pla kpé basoro, gbē do s̄o oḡo bupla akuri.

42 Kū ò pòke vī ò fīna booro, akū à tòrne n̄ pla n̄ pínki. N̄ té, dí mé aniḡo yei de a dakelaa?

43 Simo wèa à pì: Maten da gbē kū ò tòne kū oḡo z̄ok̄oome. Yesu pìine: N̄ we mana.

44 Akū Yesu ar̄e d̄o n̄ogbē piia, à pì Simone: N̄ n̄ogbē p̄i è yá? Kū ma gē n̄ bea, n̄di í kpáma ma gbá p̄i, akū n̄ogbē p̄i ma gbá p̄i k̄u a wét̄eo, à wàra k̄u a mik̄ao.

45 N̄di lé pémaro. N̄ogbē p̄i s̄o, zaa goro kū ma gē la, adi kamma bo kū lépena ma gbáaoro.

46 N̄di nísi má ma m̄iario. N̄ogbē p̄i s̄o, à nísi gb̄innade k̄u ma gbán̄o.

47 Abire yā mé à tò maten onne, à yemai manamana k̄u a durunna z̄ok̄o k̄eà yāime. Gbē k̄u ò a k̄e k̄u a f̄itio s̄o, yenyī f̄itinlen àdiḡo vī.

48 Akū à p̄i n̄ogbē p̄iine: N̄ durunnao k̄enne.

49 Akū gbē k̄u òten p̄o ble l̄el̄eno òk̄one ò p̄i: Dín gbē p̄i ū, k̄u àten durunnao k̄em̄maa?

50 Akū Yesu p̄i n̄ogbē p̄iine: Ma náani k̄u n̄ k̄e mé à n̄ sura bà. N̄ tá be aafia.

8

N̄ogbē k̄u ò té Yesuino

1 Abire gbera Yesu kurè w̄ete k̄u w̄eteo, lakutu k̄u lakutuo, àten waazi ke, àten kpata k̄u à bò Luda k̄inaa baaru nna kpáinne. A z̄iri gbēn̄on kuri aw̄eeplan̄o ḡe k̄aao

2 k̄u n̄ogbē k̄u à t̄anano bò n̄ ḡun à n̄ w̄erek̄oa k̄u n̄ gyāno. Mariama k̄u òdi pine d̄o Mariama Magadalen̄i k̄u Yesu t̄ana m̄en supplan̄o b̄ote a ḡun k̄u n̄ té

3 k̄u Her̄odu begwari Kuza n̄ano Yoanao k̄u Suzanao k̄u n̄ogbē p̄anden̄o dasi. Òdiḡo Yesu k̄u à ìbano gwa k̄u p̄o k̄u ò v̄io.

Ȳalek̄sana k̄u p̄ow̄ef̄ariio

(Mat 13:1-23, Maa 4:1-20)

4 Ò bò w̄ete k̄u w̄eteo ò k̄akara Yesui, akū à yā l̄ek̄oain̄e à p̄i:

5 Búbari ke mé à bò à ḡe p̄ow̄e f̄a. Lákū àten f̄a n̄a, a ken̄o l̄ete z̄e ḡun ò t̄aa òa, akū b̄ano s̄u ò bl̄e.

6 A ken̄o l̄ete gb̄e s̄araa musu. Kū ò b̄ute, akū ò ḡaga, k̄u odi m̄oto lero yāi.

7 A ken̄o l̄ete l̄eno ḡun, akū l̄e f̄ute k̄un̄wo l̄ele à n̄akarain̄ma.

8 A ken̄o s̄o à l̄ete z̄ite mana ḡun, akū ò b̄ute ò né ì leu basoro. Kū à ò le, à p̄ut̄a à p̄i: Gbē k̄u à s̄a v̄i à yā p̄i ma.

9 A ìbano a là yā p̄i bok̄otenaai.

10 Akū à p̄i: Luda á gbá z̄e à kpata k̄u à bò a k̄inaa asirin̄o d̄o, ama mad̄i o gbē kparan̄one k̄u ȳalek̄sanaaome, de ò gu gwa p̄oke'ena sari, ò yā ma a d̄oro d̄ona sari.

11 Yā p̄i bok̄otenaan̄ dí: P̄ow̄e p̄i bi Luda yāme.

12 Z̄e ḡun p̄ono de lán gbē k̄u òdi Luda yā man̄o bà, akū Ibilisi d̄i su à yā p̄i bo n̄ sw̄e ḡun, de òsun Luda náani ke à n̄ sura baro yāi.

13 Gb̄e s̄araa musu p̄ono de lán gbē k̄u òdi Luda yā ma ò sí k̄u p̄onnaon̄o bà, ama ò z̄ini v̄iro. Òdi Luda náani ke goro pla, ama t̄o ò n̄ ȳo ò gwà, òdi fum̄e.

14 P̄ow̄e k̄u ò l̄e l̄eno ḡun̄no de lán gbē k̄u òdi Luda yā man̄o bà, ama andunia damukena k̄u aruzeke yāo k̄u p̄onnak̄enaao d̄i nakarain̄ma, òdi f̄o ò né ì à m̄aro.

15 Z̄ite mana p̄ono de lán gbē k̄u òdi Luda yā ma k̄u n̄esepurao òdi sí k̄u n̄esemanaon̄o bà, akū òdi m̄ena f̄o ari ò gé karana keo.

Ȳalek̄sina k̄u fitilaa

(Maa 4:21-25)

16 Òdi fitila na ò ta kútea ke ò dite gádo gbáruro. Òdi di a dibɔɔ musume, de gbẽ kũ òten gẽno gupura e yâi.

17 Póke kú utena kũ oni gí boo gupurairo. Asiriyã ke kun kũ oni ma ò gí o gupuraaairo.

18 Abire yâi à yã ma kũ laakariio. Gbẽ kũ à pó vîn Luda ni karanɛ. Gbẽ kũ à póke vïro sɔ, bee pó kũ àten da á vï Luda ni sía.

Yesu danɛno

(Mat 12:46-50, Maa 3:31-35)

19 Yesu da kũ a dakũnanɔ sù a kĩnaa, akũ odi le ò nàiro pari yâi.

20 Akũ ò pìne: N da kũ n dakũnanɔ kú bàai, ò ye n enaai.

21 Akũ à wèmma à pì: Gbẽ kũ òdi Luda yã ma ò zĩ keanɔme ma da kũ ma dakũnanɔ ũ.

Yesu zàga'ia zɛnaa

(Mat 8:23-27, Maa 4:35-41)

22 Zĩkea Yesu gè gó'ite gũn kũ a ìbanɔ, akũ à pìinne: Ò bikũ sèbɛɛ bara. Akũ ò dà zén.

23 Gɔɔ kũ òten gé, i Yesu sè. Akũ zàga'ia fùte sèbɛla, í ten ká gó gũn, ò kú kari gũn.

24 Akũ a ìbanɔ nài ò a vù ò pì: Danneri! Danneri! Óten ká í té! Akũ à fùte à gí ìane kũ í kũ àteni n gó yĩpayĩpao, akũ à zè, gu kè kítikiti.

25 Akũ à pìinne: Á ma náani vïroo? Akũ yã pìi bò n sare, vïna n kũ, akũ ò òkɔne: Dín gbẽ dí ũ sée? Bee ìa kũ ío, àdi yã dite'ne, akũ àdi a yã mamɛ.

Tānanɔ gbarɛna alɛɛnɔa

(Mat 8:28-34, Maa 5:1-20)

26 Akũ ò kà Gadara bùsun sèbɛɛ bara, Galili bùsu ifáboki kpa.

27 Kũ Yesu bikũ í bara, à dàkare kũ wète pì gɔgbẽ kũ à tana vïo. À gɔɔ pla kè adi pókasa naawaro. Àdigɔ kú bɛro, sé miranɔ té.

28-29 Òdi a yĩ kũ mòkakɔananɔ, òdi a da lín a kũna yâi, ama àdi mòkakɔanaa pìno kèkème, tana pìi dì a si sèn. Kũ à Yesu è, akũ à wiki lè, à sù à kùte a arɛ, akũ à pùtã à pì: Yesu, Luda Musude Né, bón ó vï kɔ ɔĩ? N yã nna! Ñsun wé tamaro. À ò le kũ Yesu ò tana pāsĩ pì bo a gũn yáime.

30 Akũ Yesu a là à pì: N tón deraa? Akũ à wèala à pì: Ma tón Dasi. Zaakũ tānanɔn kú a gũn dasime.

31 Akũ tana pìno kúte kè Yesune manamana ò pì, àsun n gbare ò si Zĩngo wèe lòkotoo gũno.

32 Alɛɛ kpàsa zɔkɔ kú gwe, òten pó ble s̄s̄igerɛɛi. Akũ tana pìno wé kè Yesua à n gba zé ò gè n gũn. Yesu n gbá zé,

33 akũ tananɔ gò gbẽ pìia ò gè alɛɛnɔ gũn. Akũ alɛɛ kpàsaa pìi wì kũ bàao, ò sòro s̄s̄igerɛɛi ò si sèben ò gàga gwe.

34 Kũ alɛɛdārinɔ è le, ò bàa lè ò gè ò yã pìi bàba'ne wète gũn kũ buranɔ.

35 Akũ ò bòte de ò yã kũ à kèe pì gwa. Kũ ò sù Yesu kĩnaa, ò gbẽ kũ tananɔ gòaa pìi è vutena Yesu gbá sare kũ pókasao dana, à kú a laakariia. Akũ vïna n kũ.

36 Kũ gbẽ kũ ò yã pìi è kũ wéonɔ òrɛne deran ò tãnade pìi wèrekɔa nà,

37 akũ Gadara bùsu gbẽno pínki kúte kè Yesune à bo n bùsun, zaakũ vïna n kũ manamana. Akũ à gè gó'ite gũn, àten tá.

38 Gbẽ kũ tananɔ gòaa pìi kúte kène de à tá kãao, ama Yesu gine à pì:

39 Ñ era n tá n bea, n yã kũ Luda kènne o'ne pínki. Akũ à tà, à yã kũ Yesu kèare kpàkpaa kè wète pìi gũn pínki.

Yairu né vuna kũ nɔgbẽ kũ à ɔ nà Yesu utaaao

(Mat 9:18-26, Maa 5:21-43)

40 Kũ Yesu èra à sù, akũ gbẽno gbānake kpai, zaakũ gbẽ s̄inda pínki teni a dāme.

41 Akū gōgbē kū à de aduakεkpe gbē zōkō ũ kū òdi pinε Yairu sù à wùte a kùaa Yesu gbá sare, à kùte kènε de à gé a bea,

42 kū a né mèn do légelege ten ga yāi. Nénogbē pìi kà wè kuri awεεpla. Kū Yesu ten gé, akū pari ten nakaraa.

43 Nōgbē ke kú gwe, aru di botea à kà wè kuri awεεpla. Pó kū à vī pínki à dè ezedenō kīnaa, ama gbēke dí fō à a wèrekōaro.

44 Kū à nà Yesu kpe kpa, akū à ɔ nà a uta léa. Zaa gwe gōnō a arubotenaa zè.

45 Akū Yesu pì: Dí mé à ɔ nàmaa? Akū n gbē sīnda pínki pì á a yā dōro. Akū Pita pì: Danneri, gbēnō likanyī òten nakaramma.

46 Akū Yesu pì: Gbēke ɔ nàma, zaakū má dō kū gbāna bò ma mēε gūn.

47 Kū nōgbē pìi è ò a yā dō, akū à sù àten lukaluka, à wùte a kùaa a gbá sare, akū à yā kū à tò à ɔ nàaa ò gbē sīnda pínki wára kū lākū à aafiaa lè nà gōnō.

48 Yesu pinε: Nōgbē, ma náani kū n kè mé à n werekōa. N tá be aafia.

49 Kū Yesu kpe àten yā o, ò bò aduakεkpe gbē zōkō pì bea, ò sù ò pinε: N né pìi kè sari, ñsun wari dō danneriia doro.

50 Yesu yā pìi mà, akū à pì Yairunε: Ñsun tó swè kēnguro. N ma náani ke dé, ani werekōa.

51 Kū à kà a bea, adi we gbēke gè kāaoro, sé Pita kū Yuhanao kū Yamisio kū né pì de kū a dao.

52 Gbē kū ò kú gweno ten ɔ dō n pínki, òteni n zīda kēkē. Akū Yesu pì: Ásun ɔ dōro. Adi garo, àten i omε.

53 Akū ò a lalandi kè, zaakū ò dō kū né pìi gà kò.

54 Yesu a kū a ɔa, akū à pūtā à pì: Nénokpare, n vu!

55 Akū à wèndii sù, à fùte gōnō. Yesu pì ò pòble kpáa.

56 Yā pìi bò né pì de kū a daoo sare, akū Yesu ònne òsun yā kū à kèε pì o gbēke maro.

9

Yesu zìrinō zīnaa

(Mat 10:5-15, Maa 6:7-13)

1 Yesu a iba gbēnōn kuri awεεplanō sisiai, akū à n gbá gbāna kū ikoo ò tāna buri sīnda pínki go mma, ò gyānō werekōamma.

2 Akū à n zī ò kpata kū à bò Luda kīnaa yā waazi ke, ò gyārenō werekōa.

3 À pìinne: Ásun pòke sé à géoro, gò ke bōkōlokona ke zàna ke ɔgō ke uta mèn pla.

4 Ɔn kū a kipan, àgō kú gwe ari à gé boo wēte pìi gūn.

5 Wēte kū odi gbānake kpáárenlo, à bon à lukutē warawara á gbánɔa n tona kū Ludao sèeda ũ.

6 Akū ò dà zén, ò kurè wēte kū wēteo, ò baaru nna kpáinne, ò gyānō wèrekōamma gu sīnda pínki.

Herōdu bídikenaa

(Mat 14:1-12, Maa 6:14-29)

7 Kū kína Herōdu yā bireno mà pínki, akū à bídi kè, zaakū gbēkenō ten pi Yahaya Da'itekéri mé à fùte bona gan.

8 Gbēkenō pì Iliasu mé à bò à sùmma, gbēkenō pì dō annabi yānō doke mé à vù.

9 Herōdu pì: Ma Yahaya mì zō. Dín gbē kū ma a baaru màa pì ũ sée? Akū àten wete n wé ke pla.

Yesu pòblekpana gōgbē gbēnōn dúbu sōronɔa

(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Yuh 6:1-14)

10 Kū zìrii pìnō sù, akū ò yā kū ò kènō gbà Yesunε. Akū à n sète ntēne à gèε kúnwo wēte kū òdi pì Betesaida.

11 Kū pari d̄, akū ò p̄tei. À gb̄anake kp̄ányĩ, à kpata kū à bò Luda k̄inaa yā ònne, akū à gb̄e kū ò ye ò n̄ werek̄oan̄o w̄erek̄o.

12 Kū if̄ant̄e bùsa, z̄iri gb̄ēn̄on kuri aw̄eplan̄o n̄ai ò p̄ine: N̄ gb̄ēn̄o gb̄are ò gé kipaki kū p̄obleo wete lakutu kū bura kū ò kú k̄anin̄o gūn, zaakū s̄ente p̄or̄otun ó kú la.

13 À p̄inne: Ák̄ōn̄o à p̄ó kp̄ámma ò ble. Akū ò p̄i: Burodi m̄en s̄oro kū kp̄ò m̄en plao ó v̄i. Séde ò gé p̄oble lú gb̄e d̄in̄one n̄ p̄inki.

14 Ḡōgb̄ēn̄on kú gwe gb̄ēn̄on d̄ubu s̄oro taka. Akū à p̄i a ìban̄one: À tó ò vute ḡa kū ḡao gb̄ēn̄on bupla akurikuri.

15 Akū ò k̄e le, ò n̄ v̄utevute n̄ p̄inki.

16 Akū à burodi m̄en s̄oro kū kp̄ò m̄en pla p̄in̄o s̄è à a w̄é s̄è musu à arubarikaa d̄an. Akū à lìlik̄ore à kp̄a a ìban̄o, ò kp̄aatete gb̄ēn̄one.

17 Ò p̄ó bl̄e ò k̄a n̄ p̄inki, akū ò a kusu kū ò ḡōn̄o s̄ete t̄anko kuri aw̄epla p̄a.

*Pita Yesu Arumasihuk̄ena onaa
(Mat 16:13-23, Maa 8:27-33)*

18 Z̄ikea kū Yesu ten adua ke ado, a ìban̄o s̄u ò a l̄e, akū à n̄ lá à p̄i: D̄in gb̄ēn̄o d̄i pi má de a ũu?

19 Ò w̄ea ò p̄i: Gb̄ēken̄o d̄i pi Yahaya Da'itek̄eriime, gb̄ēken̄o d̄i pi Iliasu, gb̄ēken̄o d̄i pi d̄o annabi ȳan̄o doke mé à v̄u.

20 Akū à n̄ lá à p̄i: Ák̄ōn̄o s̄o, d̄in ad̄i pi má de a ũu? Pita w̄ea à p̄i: Luda gb̄e Arumasihume n̄ ũ.

*Yesu a ga kū a vunaao ȳ'onaa
(Mat 16:21-28, Maa 8:31-9:1)*

21 Akū à ḡinne òsun yā p̄i o gb̄eke maro.

22 Akū à p̄i d̄o: Séde Bis̄āsiri Né w̄ét̄amm̄ana le manamana, gb̄e z̄ōk̄ōn̄o kū sa'orikin̄o kū ludaȳadannerin̄o ni ḡi, oni a de, a ḡoro aak̄ode z̄i ani vu.

23 Akū à p̄inne n̄ p̄inki: Tó gb̄e ye à ke ma ìba ũ, séde à ḡi a z̄ida w̄ëndiii, àḡo a lígb̄ānduruk̄pana sé l̄akū gu d̄iḡo d̄o n̄a àḡo téomai.

24 Gb̄e kū à ye àḡo a w̄endi k̄una ni kurai. Gb̄e kū à ḡi a w̄ëndiii ma ȳai s̄o, ade niḡo w̄endi v̄i.

25 Tó gb̄e andunia l̄e p̄inki, à a z̄ida lilin k̄eo à k̄ura a w̄ëndiii, bó àreen ani lee?

26 Tó gb̄e makū kū ma ȳao w̄é'i k̄u, Bis̄āsiri Né ni ade w̄é'i k̄u ḡoro kū ani su a gakuri gūn kū a De gakurio kū a malaikan̄o gakurio.

27 Ȳapuran maten ōare, gb̄ēken̄o kú la kū oni garo ari ò k̄ina kū Luda k̄a e.

*Yesu linaa
(Mat 17:1-8, Maa 9:2-8)*

28 Yā p̄i onaa ḡbera à k̄a azuma do taka bà, akū à Pita kū Yuhanao kū Yamisio s̄è à d̄idi k̄ūwo kp̄ia de à adua ke.

29 Kū àten adua ke, a ānn l̄ite a p̄okasan̄o k̄e p̄uu táitai.

30 K̄anto gb̄ēn̄on plan̄on kú k̄ao, Musa kū Iliasuo, òten yā o kū Yesuo.

31 Ò bò ò s̄ua gakuri gūn, òten andunia kū ani tó zaa Yurusalemu yā o.

32 I Pita kū a gb̄ēn̄o s̄e. Kū ò v̄u, ò Yesu gakuri è kū gb̄ēn̄on pla kū ò zena a saren̄o.

33 Kū gb̄ēn̄on pla p̄in̄o ten k̄ēk̄oā kū Yesuo, Pita p̄ine: Dikiri, à mana kū ó kú la. Ò kuta d̄o m̄en aak̄o, n̄ p̄ó m̄en do, Musa p̄ó m̄en do, Iliasu p̄ó m̄en do. À d̄o yā kū àten oro.

34 Kū àten o le, ludambe luku k̄ipa à d̄ánla. Kū ò kú a gūn, v̄ina n̄ k̄u,

35 akū ò k̄otoo mà a gūn à p̄i: Ma Né k̄u ma a s̄en dí. À a yā ma.

36 K̄otoo p̄i manaa ḡbera ò è Yesu mé à ḡo gwe ado. A ìbaa p̄in̄o n̄ lé k̄u, odi yā kū ò è o gb̄eke ma ḡoro k̄uaro.

Négbē tãnade werekōanaa
(*Mat 17:14-18, Maa 9:14-27*)

³⁷ Kū gu d̀̀, ò kipa kpi p̀̀i musu, akū gbēno sù da Yesule dasi.

³⁸ Zàa gūn gbē ke p̀̀tã à p̀̀i: Danneri, n yã nna! Ñ ma né gwa, zaakū ma né mèn do kū má v̄n gwe.

³⁹ Tãna dì futεa, akū àdi wiki lé kãnto. Àdi a pãte àgõ bigiri keke àgõ lé'ifuta bote, àdi wari d̄a àdi goa likalikaro.

⁴⁰ Ma wé kè n ìban̄a ò pé tãna p̀̀ia à bo, akū ò f̀̀a.

⁴¹ Yesu p̀̀i: Gb̄aragbē yakana ludanaanikerisarin̄o! Manigõ kú kãáo ari b̄oreε? Manigõ mena kãáo ari b̄oreε? Ñ mó kū n né p̀̀io la.

⁴² Ari né p̀̀i gõ gé nai, akū tãna p̀̀i a pãte, àten bigiri keke. Akū Yesu g̀̀i tãna p̀̀ine à né p̀̀i wèrekōa, akū à a kpà a dea.

⁴³ Luda gbãna z̄k̄ yã p̀̀i bò n sare n p̀̀inki.

Yesu era à a ga yã'onaa
(*Mat 17:22-23, Maa 9:30-32*)

Gbēno lé wē Yesu yãkenaa p̀̀inki, akū à p̀̀i a ìban̄one:

⁴⁴ Àgõ yã dik̄na kūna á nèseε gūn. Oni Bisāsiri Né na gbēno n̄ ò ò tera.

⁴⁵ Odi yã p̀̀i d̄ro d̄ro, a mì utenañne, ò f̀̀a, akū v̄na n̄ kú ò yã p̀̀i gbekaa.

Denlayã
(*Mat 18:1-5, Maa 9:33-37*)

⁴⁶ Akū ò f̀̀te kú lékpakōao denakōla yã musu.

⁴⁷ Yesu laasun kú à kú n̄ nèseε gūn d̀̀, akū à né f̄iti sè à a zè a sare,

⁴⁸ à p̀̀ine: Gbē kú à né dí taka sì ma ìbake yã, makūme à ma si. Gbē kú à ma si s̄, ade gbē kú à ma z̄i sìme. Gbē kú à a z̄ida d̄te k̄ana á té mé à gbē z̄k̄ ũ.

Gbē kú adi ibere sé kãáoro bi a gbēndome
(*Maa 9:38-40*)

⁴⁹ Akū Yuhana p̀̀i: Danneri, o gbēke è, àten tãnan̄o gor̄ma kú n t̄so, akū o gine, zaakū ó gbēno.

⁵⁰ Akū Yesu p̀̀i: Ásun ḡinero, zaakū gbē kú adi ibere sé kãáoro bi á gbēndome.

Samaria b̄usu lakutu gina Yesui

⁵¹ Kú Yesu tana ludambe gor̄o kã kãni, à mì pè Yurusalemua.

⁵² Akū à gbēno gb̄are ò d̄áre are, akū ò gèè ò gèè Samaria b̄usu lakutu ke gūn de ò soru kenε.

⁵³ Akū lakutude p̀̀no g̀̀i a sí kú à mì pè Yurusalemua yã.

⁵⁴ Kú a ìba ken̄o Yãmisi kú Yuhanao è le, ò p̀̀i: Dikiri, n̄ ye ò pi té bo ludambe à su à n̄ kakaten yá?

⁵⁵ Akū Yesu litε à kpàk̄nyĩ.

⁵⁶ Akū òten gé lakutu pãndea.

Tena Yesui
(*Mat 8:19-22*)

⁵⁷ Kú ò té z̄en, gbē ke sù à p̀̀i Yesunε: Gu kú nten ḡen p̀̀inki, manigõ t̄enyĩ.

⁵⁸ Yesu p̀̀ine: Gbēgbonno n̄ tò v̄i, b̄ano n̄ sà v̄i. Bisāsiri Né s̄ à ìampaki v̄iro.

⁵⁹ Yesu p̀̀i gbē pãndenε: Ñ mó n̄ t̄emai. Akū gbē p̀̀i p̀̀i: Dikiri, n̄ tó ari ma de gèè kpágui ḡia.

⁶⁰ Yesu p̀̀ine: Ñ tó ḡeno n̄ ḡeno v̄i. M̄k̄n̄ s̄, n̄ gé kpata kú à bò Luda k̄inaa yã waazi ke.

⁶¹ Gbē pãnde p̀̀i do: Manigõ t̄enyĩ Dikiri, ama n̄ tó mà gé lé za ma beden̄a ḡia.

⁶² Yesu pìne: Gbē kū swakure na a ɔĩ, tó àten kpε gwa, ade dí kō sé kū kpata kū à bò Luda kīnaaoro.

10

Gbēnɔn baaakō akuri awεεplanɔ zīnaa
(Mat 11:20-27, 13:16-17)

¹ Abire gbera Dikiri gbēnɔn baaakō akuri awεεpla pāndenɔ dìte, akū à n zī gbēnɔn plapla ò doáre arε wēte kū gu kū á ye à génnɔ pínki.

² À pìinne: Pókēna zōkō, ama a zīkerinɔn dasiro. À wé ke Buradea de à zīkerinɔn gbare ò a pò keke.

³ À da zén. Mateni á zī lán sāne bōrɔnɔ bà lewannanɔ téme!

⁴ Ásun ɔɔsɔnɔ séro ke bōkɔlokona ke kyatenɔ. Ásun ze zén à fɔ kpá gbēkearo.

⁵ Ɔn kū a gēn pínki à pi gīa Luda ɔn pì gba aafia.

⁶ Tó aafiade kú gwe, á fɔ aafiade ni gōne. Tó à kú gwe sōro, ani era à suáwame.

⁷ Àgō kú ɔn pìi gūn, à pómīna ke póbile kū ò kpááwa ble, zaakū zīkerii kà à a láada le. Ásungō kipaki lilin kero.

⁸ Wēte kū a gēn akū ò á sí, à pò kū ò sùoáre ble.

⁹ À wēte pì gyārenɔn werekōa, à o gbēnɔne kpata kū à bò Luda kīnaa kà kāni kūnwo.

¹⁰ Tó a gē wēte gūn, tó odi á sí sōro, à bote gānulea à pi:

¹¹ Bee á wēte lukutē kū à kpà ó gbála se, o wàra á tona kū Ludao sèeda ũ. Àgō dō sānsān kū kpata kū à bò Luda kīnaa kà kāni.

¹² Maten oáre, yākpatekegɔrɔ zī wétamma kū Sɔɔmudenɔ ni le nigō sāna de wētepidenɔ póla.

¹³ Waiyoo Kɔrazīdenɔ! Waiyoo Betesaidadenɔ! Tó ma daboyā kū ma kè á ténɔ kè Taya kū Sidō yā, de wētepidenɔ uta kasanɔ dàda, ò vùte tuburaa à gī kè nèselitēnaa sèeda ũ.

¹⁴ Yākpateke-gɔrɔ zī á wétamma nigō de Tayadenɔ kū Sidōdenɔ póla.

¹⁵ Á Kapenamudenɔ sō, áni gbā à zō Ludaan yá? Oni ɔ sōái ari gyāwān.

¹⁶ Akū Yesu pì a ìbanɔne: Gbē kū à á yā mà ma yā màme. Gbē kū à gīái gīmāime. Gbē kū à gīmai sō, ade gī gbē kū à ma zīime.

¹⁷ Gbēnɔn baaakō akuri awεεpla pìnɔ gèe, akū ò era ò sù kū pɔnnao ò pì: Dikiri, bee tānanɔ mīi nātewere n tó yāi.

¹⁸ Yesu pìinne: Ma Setan è à lète bona ludambe lán legūpīnaa bà.

¹⁹ Ma á gbá zé à táa o mlènɔ kū fínɔ kū á ìbere gbāna pínkinɔa, pòke ni á kīnnao.

²⁰ Bee kū abireo ásun pɔnna ke kū mī kū tānanɔ dì nateáero. À pɔnna ke kū á tó kú takadan ludambe yāi.

²¹ Zī bīrea Luda Nini Yesu pɔ kè nna manamana à pì: Baa, musu kū zīteo Dikiri, ma n sáabu kè, kū n yā birenɔ ùte yādōrinɔne kū òndōrinɔ n boo kyódōrisarinɔne. Lemε, Baa, zaakū n pɔyenyīnaame.

²² Ma De pò sīnda pínki nāmene ma ɔĩ. Gbēke Luda Né dōro, tó adi ke De Luda baasiro. Gbēke De Luda dōro, tó adi ke a Né kū gbē kū Né pì yei à mōnneɔ baasiro.

²³ Akū Yesu arε dò a ìbanɔa òtēne, à pìinne: Arubarikadenome á ũ pò kú áten e kú wéyo yāi.

²⁴ Maten oáre, annabinɔ kú kīnanɔn kun yā dasi, ò ye ò pò kú áten enɔ e, odi ero, ò ye ò yā kú áten manɔ ma, odi maro.

Samaria būsū gbē mana

²⁵ Dokadōri ke fùte de à Yesu yō à gwa à pì: Danneri, deran mani ke nà mà wèndi kū àdi lákaro lee?

²⁶ Yesu pìne: Deran ò kè doka takadan nàa? N a kyó kè n mà derameε?

27 Gbē pì wèa à pì: Ñgõ ye Dikiri n Ludai kũ nèsèeo mèn do kũ n ninio pínki kũ n laasunnwo pínki n gbãna lén, n swè gõ kúa, abire gbera ñgõ ye n gbèdakei lán n zĩda wèndii bà.

28 Yesu pìne: N we mana. Ñgõ ke le, ñinigõ kun.

29 Gbē pì ye à yã nna kpá a zĩdaa, akũ à Yesu là à pì: Dín ma gbèdake ũu?

30 Akũ Yesu pìne: Gbēke mé à bò Yurusalemu àten gé Yeriko, akũ kpáni kàsarano zé zõne. Ò a pókasanò sìa, ò a gbè búgubugu ari à kà gana. Akũ ò a tòn ò gè zéla.

31 À sù à lè sa'ori ke zé dokõnò pì sè. Kũ à a è, akũ à pàne à gète.

32 Lemé do kũ Levi buri ke kà gu pìn, à a è, akũ à pàne à gète.

33 Ama Samaria bùsu gbēke té zé pìn. Kũ à sù à a è, akũ à kènne wènda.

34 À nài, à eze màma gu kũ à kinnanò a kũ nísio kũ sèwèo, à pò yĩyĩa. Akũ à a sè à dì a zaaki kpe, à gèe kãao nibõnò kipakia, gu kũ à a gwàn.

35 Kũ gu dò, akũ à andurufu ògò bò mèn pla à kpà kipakide pìia à pì: Ñ a gwamene. Tó n ògò dè de adila a musu, mani fĩna bonne, tó ma su.

36 Tò! Gbènon aakõ pìnò té dín nten da gbē kũ kpáninò dàale pì gbèdake ũu?

37 Dokadõrii pì wèa à pì: Gbē kũ à a wènda dõme. Akũ Yesu pìne: Ñ gé ñ ke le se.

Yesu kunna Maata kũ Mariamao bea

38 Gõrò kũ Yesu kũ a ibanõn té zén, ò kà wète gũn, akũ nõgbē kũ òdi pine Maata Yesu sìa a bea.

39 À dakũna vĩ, òdi a sísi Mariama, à vùte Dikiri gbá sare, àteni a yã ma.

40 Kĩni zĩ kè Maataa dasi, akũ à sù Yesu kĩnaa à pì: Dikiri, kũ ma dakũna ma to zĩ gũn mado, adi kènne yãke ũroo? Ñ one à kpámai.

41 Akũ Dikiri wèa à pì: Maata, Maata, nten damu ke dasi, nten wari do n zĩdaa kũ yãnò dasi.

42 Yã mèn do mé à zé vĩ. Mariama baka mana sè, oni síaro.

11

Aduakènaa

(Mat 6:9-15, 7:7-11)

1 Zĩkea Yesu ten adua ke gukea. Kũ à làka, a ìba ke pìne: Dikiri, ñ aduakènaa dadawere, lákũ Yahaya dà a ibanõne nà.

2 Akũ à pìne: Tó àten adua ke, àgõ pi:

Baa, ñ tó ògõ dõ kũ n tó adona.

Ñ tó kpata kũ à bò n kĩnaa bo gupuraa.

3 Ñ ó gba pò kũ ónigõ ble lákũ gu dīgõ do nà.

4 Ñ ó durunnano kēwá,
zaakũ odi kē gbē kũ ò durunna kèwèrenone ñ pínki.

Ñsun tó ò fu yõogwanaaaro.

5 Akũ à pìne: Ó pì á gbēke mé à gbènaa vĩ, akũ à gèe a kĩnaa lizãndo à pìne: Ma su n kĩnaame, ñ burodi sākāmenne mèn aakõ.

6 Nibõnò kípama tera dí, má pòke vĩ mà kpáaro.

7 Akũ a gbènaa pì wèa zaa kpé gũn à pì: Ñsun wari dõmaro, ma gbàa tà kò. Ma gē kpén kũ ma nénò, mani fõ mà fute mà pòke kpámmaro.

8 Maten oáre, bee tó adi fute à kpàa gbènnake yairo, ani fute à pò kũ à yei kpáa, kũ à zèi dāndān yāi.

9 Makũ sõ maten oáre, à wé ke, Luda ni kpááwa. À wete, áni le. À gbà lé, Luda ni wéáre.

10 Zaakũ gbē kũ à wé kèen òdi kpáa, gbē kũ à wète sõ àdi le, gbē kũ à gbàa lèen oni wène.

11 Ákõnò kũ á nénò vĩ, tó á né kpò wé kèáwa, á dí mé ani mlè sé à kpáaa?

12 Ke tó à né konɛgbĩni wé kèáwa, á dí mé ani fí sé à kpáaa?

13 Bee kũ á v̄anikeo á pɔ mana kpana á n̄nɔa d̄s. Oni á De kũ à kú musu Nini kpana gb̄e kũ ò wé k̄anɔa p̄o o d̄s yá?

Tānagona gb̄enɔa

(Mat 12:22-30, 43-45, Maa 3:20-27)

14 Yesu ten tāna s̄ato kp̄aturuku go gb̄ea. Kũ tāna p̄i ḡoà, s̄ato p̄i nà yā'onaaa, akũ yā p̄i b̄o pari sare.

15 Akũ n̄ gb̄ekenɔ p̄i: Àdi tāna gor̄ma kũ tānana k̄ina Belezɛbubu gb̄anaome.

16 Akũ gb̄e p̄andenɔ a ȳs ò gwà, ò a gb̄eka à s̄eda ke kēne kũ Luda gb̄anao.

17 Kũ Yesu n̄ laasun d̄s, akũ à p̄inne: Kpata kũ a gb̄enɔ ibereɛ s̄e kũ k̄s̄o ni kakate. On kũ a gb̄enɔ ibereɛ s̄e kũ k̄s̄o ni ḡs̄ bezi ũme.

18 Tó Setan ibereɛ s̄e kũ a gb̄enɔ, deran a kpata ni ḡi keɛ? Ma ò le kũ áten pi madì tāna gor̄ma kũ Belezɛbubu gb̄anao yāime.

19 Tó Belezɛbubu gb̄anan madì tāna goor̄ma, á gb̄enɔ d̄i gor̄ma kũ dí gb̄anaomeɛ? Leme á z̄ida gb̄enɔ á éke b̄o le.

20 Tó ma tānagor̄mana bi Luda ɔgb̄eme, àḡs̄ d̄s̄ kũ k̄ina kũ Luda k̄a s̄u à á lén gwe.

21 Tó ḡs̄a gb̄ana z̄ikab̄on̄ k̄una àteni a on d̄akp̄ao, a aruzek̄enɔ d̄iḡs̄ aafiaame.

22 Ama tó gb̄e kũ a gb̄ana deala s̄u à ḡèi à gb̄ana m̄one, ani a ḡs̄kebo kũ à a náani v̄ino s̄ete, ani a aruzek̄e kpaateteine.

23 Gb̄e kũ à kú kũmaoro b̄o ma kpe. Gb̄e kũ àdi p̄o kakara kũmaoro d̄i f̄ak̄ame.

24 Tó ò tāna ḡo gb̄ea, àdiḡs̄ likara z̄s̄ gukorin àḡs̄ vut̄eki wete. Tó adi lero, akũ àdi pi: Mani era mà tá ma be z̄iame.

25 Tó à kà gwe, àdi le à warana swáswa z̄éazea,

26 akũ àdi gé tāna kũ n̄ p̄as̄i dealana s̄ete m̄en suppla à su k̄únwo, òdi ḡe ò vuten. Leme ade gwena kpekepe v̄ani d̄iḡs̄ de a k̄akupola.

Arubarika yā

27 Kũ Yesu ten o le, n̄gb̄e ke p̄ut̄a z̄aa ḡun à p̄i: N̄gb̄e kũ à n̄ i à ȳs̄ kp̄amma arubarika v̄i.

28 Akũ Yesu p̄i: Oi! Arubarikadenon gb̄e kũ ò Luda yā mà ò k̄unanɔ ũ.

S̄eda gb̄ekana Yesua

(Mat 12:38-42)

29 Kũ pari ten kara, akũ Yesu p̄i: Gb̄aragb̄enon zara. Òdi s̄eda gb̄ekama, ama mani s̄eda ke kēnero, sé Inusa p̄o.

30 Lákũ Inusa de s̄eda ũ Ninevadenone nà, len Bisāsiri Né niḡs̄ de s̄eda ũ gb̄aragb̄enone le.

31 Yákpatekeḡo z̄i ḡen̄mid̄oki kpa saraunia ni vu à yā dí gb̄aragb̄enɔa, zaakũ à b̄o zaa andunia léa, à s̄u Sulemanu on̄d̄oyā ma, akũ gb̄e kũ à de Sulemanula kú la sà.

32 Yákpatekeḡo z̄i Ninevadenɔ ni fute ò yā da gb̄aragb̄enola, zaakũ kũ Ninevadenɔ Inusa waazi mà ò n̄ese lite, akũ gb̄e kũ à z̄k̄s̄ de Inusala kú la sà.

Wéme m̄e fitila ũ

(Mat 5:15, 6:22-23)

33 Òdi fitila na ò dite gukpado ke ò gbaka kútearo. Òdi di a dib̄o musume, de gb̄e kũ òten ḡenɔ gupura e yāi.

34 N wéme n m̄e fitila ũ. Tó n wé aafia, n m̄e p̄inki niḡs̄ gupura ũ. Tó n wé gb̄anaro s̄s, n m̄e p̄inki niḡs̄ gusira ũ.

35 Abire yā mé à tò, n̄ laakari ke, de gupura kũ n̄ten da n̄ v̄i s̄unḡs̄ de gusira ũro.

36 Tó n m̄e p̄inki gupura v̄i, a ke kú gusira ḡunlo, aniḡs̄ gu pura kũ swáswa lánd̄s̄ fitila'i d̄omma bà.

*Yesu ludayādann̄erin̄o kū Farisin̄o bobona ní dàn
(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40, Luk 20:45-47)*

³⁷ Kū Dikiri yā ò à làka, akū Farisi ke a sisi à mós à pò ble kāao, akū à gē à vùte.

³⁸ Kū Farisi p̄i è adi ɔ da ín gbasa ò pò blero, à bò a sare.

³⁹ Akū Dikiri p̄ine: Ákōn̄o Farisin̄o adì gbāsī bo tokon̄o kp̄e kū tan̄o, ama wākū kū yāvānikenaao mé à á n̄ēs̄e p̄a.

⁴⁰ Yōnk̄on̄o! Luda kū à pò kp̄e k̄e mé à a gūn k̄e seroo?

⁴¹ À pò kū à kú á tan̄o gūn dā wēndaden̄one, á ta p̄ino ni gōáre gbāsī sari.

⁴² Waiyoo ákōn̄o Farisin̄o! Adì tofen̄o t̄ok̄t̄edo kū kp̄e'akāo kū dō p̄on̄o p̄ínki kuride kpá Ludaa, akū adì p̄a kpá yāz̄edei kū yena Ludaiio. Yā bireno mé à de àgō kūna pākpana a kparan̄o sari.

⁴³ Waiyoo ákōn̄o Farisin̄o! Adìgō ye à vute aduak̄ek̄e vuteki manan̄on̄, adìgō ye ògō f̄o kpákpaáwa eten̄on̄.

⁴⁴ Waiyoo ákōn̄o! Á de lán mira kū òdigō t̄aa oa a yādōnaa sari bàme.

⁴⁵ Akū dokad̄ori ke p̄ine: Danneri, tó n ò le, n̄teni ó s̄s̄ōme se.

⁴⁶ Yesu p̄i: Waiyoo ákōn̄o dokad̄orin̄o s̄o! Adì gb̄en̄o da asos̄ena z̄ī'ūn, akū adì ɔ dańma kū a senaoro, bee ɔne. Waiyoo ákōn̄o!

⁴⁷ Adì pò bo annabi kū á dizin̄o ní d̄eden̄o miran̄o ní yā d̄ongu yāi.

⁴⁸ Lem̄e a sì kū a ze kū á dizin̄o yākenan̄ome. Ò annabin̄o d̄ede, akū adì pò bo ní miran̄o.

⁴⁹ Abire yāi Luda w̄ez̄e gūn à p̄i, áni annabin̄o kū z̄irin̄o z̄īáwa. Áni ní gb̄eken̄o d̄ede, áni w̄é t̄a ní gb̄eken̄o.

⁵⁰ Lem̄e annabi kū ò ní d̄ede zaa andunia naanaḡo ari gb̄aran̄o yā ni w̄i teraden̄o musu le,

⁵¹ sena zaa Habila dena ari à ḡe pé Zakari kū ò a d̄e sa'oki kū Luda kp̄éo daguraa. Ee, maten oáre, yā bireno p̄ínki ni w̄i teraden̄o musume.

⁵² Waiyoo ákōn̄o dokad̄orin̄o! A d̄ōnaa gbà m̄ōne wòto. Ádi ḡe a gūnlo, akū a kpa gb̄e kū ò ye ò ḡe a gūnn̄one.

⁵³ Kū Yesu bò gwe, ludayādann̄erin̄o kū Farisin̄o nàkaraa gbāngbān, òten yā lalaa dasi,

⁵⁴ òteni a kpákpa, de ò a kū yā kū àten o gūn.

12

*Laakarik̄ena Farisin̄o manafiki
(Mat 10:26-27)*

¹ Ḡo b̄irea gb̄en̄o k̄akarai, ò ní lé d̄ōro, ari òten ḡese pétepetek̄ōa, akū à yā ò a iban̄one ḡia à p̄i: À laakari ke Farisin̄o l̄uben̄ei. Ákūme ní manafiki ū.

² Pòke kun utena kū ani bo gupuraaro. Asiriyā ke kun kū oni ḡi d̄ōro.

³ Lem̄e d̄o yā kū a ò gusiran, oni ma gupuraa, asiriyā kū a ò k̄ō s̄ān kp̄é tú, oni a kpákpa ke ḡānu are.

*Z̄ena kū Yesuo gb̄en̄o are
(Mat 10:19-20, 28-33, 12:32)*

⁴ Ma gb̄ennan̄o, maten oáre, gb̄e kū oni m̄e kakate a gbera oni f̄o ò yāke keáre doron̄o, ásun v̄ina keńero.

⁵ Mani gb̄e kū à de à v̄ina ken̄e oáre. À v̄ina ke Ludan̄e kū à gbāna v̄i à á zu té gūn m̄ekaatenaa gbera. Ee, maten oáre, à v̄ina ken̄e.

⁶ Òdi b̄āntoro m̄en s̄ooro yía k̄ob̄o plaroo? Ama bee ní ke yā d̄i s̄ā Ludanlo.

⁷ Bee á m̄ik̄an̄o, à a lé d̄ō. Ásun v̄ina k̄ero, á b̄ere de b̄āntoro dasin̄o.

⁸ Maten oáre, gb̄e kū à z̄e k̄ūmao gb̄en̄o are, Bisāsiri Né ni ze kāao Luda malaikan̄o are.

⁹ Gb̄e kū à ledi kp̄amai gb̄en̄o are s̄ō, mani ledi kp̄ái Luda malaikan̄o are.

¹⁰ Tó gbě Bisāsiri Né vāni bò, Luda ni a kē. Ama tó gbě Luda Nini tó vāni sì, ani kēnero.

¹¹ Tó òten gé kááo yákpatekēkia aduakēkpen ke kīnanò kū gbānadeno are, àsun á zīda bona damu kero ke yā kū áni o,

¹² zaakū Luda Nini mé ani yā kū à de à o daáre zī birea.

Ɔgɔde

(Mat 6:19-34)

¹³ Zàa gūn gběke pì Yesune: Danneri, n o ma vīnine à ma baka kpáma ó túbi gūn.

¹⁴ Akū à wèa à pì: Ma gbě, dí mé à ma dite á yákpatekeri ke á yāgōgōri ũu?

¹⁵ Akū à pì gbēno: Àgō á zīda kūna dō. À laakari ke pò sīnda pínki aniapāsīkenaai, zaakū aruzeke bi bisāsiri wēndinlo, bee tó à fō àgō didikōa dia.

¹⁶ Akū à yā lèkōañne à pì: Ɔgɔde mé à kun a bura pòble kēne manamana,

¹⁷ akū à laasun lè à pì: Bón mani kee? Má pówekaki vīro.

¹⁸ Akū à pì: Yā kū mani ken dí: Mani ma pókatekinò gboro, mani a zōkōno bo, mani ma pówē kán pínki kū ma aruzekeno.

¹⁹ Mani pi ma zīdane: Gbě, n gīnake n pò mana vī zōkō, kū ani ká kūnwo wè ũgbangbaa? N kámma bo, n pò ble, n í mi, n ponna ke.

²⁰ Akū Luda pìne: Yōnkò, gwāniala mani n wēndi gbekamma. Soru kū n kè ni gō dí pò ũme?

²¹ Lemē gbě kū à aruzeke tōkōai, ama à de ɔgɔde ũ Ludanero yā de le.

Ludanaanikēnaa

(Mat 6:19-21, 25-34)

²² Akū à pì a ibanone: Abire yāi maten oáre, àsun á wēndi damu à pi bón óni blero, àsun á mè damu ke à pi bón óni daro.

²³ Wēndi de pòblela. Mè de pòkasala.

²⁴ À kākāannano gwa. Òdi pò tōro, òdi pò kēro, ò dō ke gbàso vīro, bee kū abireo Luda dì n gwa. Á bèere vī manamana de bānola fá!

²⁵ Á té, dí mé ani fō à a wēndi gbàna kara, bee goro do, a damukēnaa gūnn?

²⁶ Tó áni yā fīti dí fīro, bōyāi áten yā kparano damu kee?

²⁷ À lāvuno gwa sèn lākū ò de nà. Òdi zī kero, òdi buu tāro, ama maten oáre bee Sulemanu kū a aruzekero, adi uta da a mana kà n ke ũro.

²⁸ Sèla kū à kun gbāra ani té kū zia, lākū Luda dì pò nai le nà, oni ákōno ludanaanikānadenò pò o do yá?

²⁹ Ásun tó pò kū áni ble ke pò kū áni mi yā doáre arero. Ásun a damu kero.

³⁰ Andunia dí burinon pò pino pínki yā dì doñne are, á De sō à dō kū pò pino kō sì kááo.

³¹ À tó kpata kū à bò a kīnaa yā doáre are, ani pò pino karaáre.

³² Ma kpàsa fīti gbēno, àsun vīna kero, zaakū á De poyenyīnaame à á kpá kpataa pìn.

³³ À pò kū á vīno yá, à takasidenò gba a ɔgɔ. À ɔgɔsōno kū àdi zī kūro zō, ludambe aruzeke kū àdi lākaro káki ũ, kū kpāni dì nairo, kōkò sō àdi a yakaro.

³⁴ Zaakū gu kū á aruzeke kún, gwen á laakari nigō kun se.

Zīkeri náanide laakaride

(Mat 24:45-51)

³⁵ Àgō kú soru gūn, à tó á fitila gō nana.

³⁶ Àgō de lán gbě kū òteni n dikiri suna dā à su kū nose pōnnakēnaao bà, de goro kū à sù à gbàa lè, oni zé wēne gōno.

³⁷ Arubarikadenon zīkeri kū n dikiri ni n le bēne a sugoroano ũ. Yāpuran maten oáre, dikirii pì ni a pōno kēke à yī, ani n vute, ani pòble kakarañne.

³⁸ Bee tó à sù lizāndo ke kōnkōkōnkò, tó à n lé le, arubarikadenome á ũ.

³⁹ Àgõ yã dí dõ. Tó bede gɔɔ zaka kũ kpãni ni suawa dõ yã, de ani tó à a kpé f̄ro.

⁴⁰ Ákõnõ sõ, àgõ kú kũ soruo, zaakũ Bisāsiri Né ni su gɔɔ zaka kũ á wé d̄iro.

⁴¹ Pita pì: Dikiri, ó yãin n yã pì lèkõa yá, ke gbẽ s̄inda pínki yãime?

⁴² Dikiri pì: Dín begwari náanide laakaride kũ a dikiri d̄i a z̄ikerinõ nane a õi, à póble kpámma a gɔɔa ũu?

⁴³ Arubarikadenõn z̄ikeri kũ a dikiri a lè, àten ke le a sugɔɔa ũ.

⁴⁴ Yápuran maten oáre, ani a aruzekẽ s̄inda pínki nane a õime.

⁴⁵ Ama tó z̄ikerii pì pì a nèsee ḡun, a dikiri suna ten gi ke s̄õ, akũ à nà a z̄ikeri dakenõ gbẽgbẽnaaa, ḡõgbẽnõ kũ nɔgbẽnõ, àten s̄ankara pó ble, àten wẽde ke,

⁴⁶ a dikiri ni su gɔɔ kũ a wé d̄iroame, gɔɔ zaka kũ à d̄roa, ani a z̄õz̄õkõre à a baka da kũ kifirinõ.

⁴⁷ Z̄ikeri kũ à a dikiri p̄yenyĩna dõ, akũ adi soru ke à a p̄yeyinaa k̄ero, oni a gbẽ búgubugu.

⁴⁸ Z̄ikeri kũ à a dikiri p̄yenyĩna d̄ro, akũ à yã kũ à de ò a gbẽ kè s̄õ, oni a gbẽ f̄itime. Gbẽ kũ Luda a gbà z̄õk̄õ Luda ni wetea z̄õk̄õ. Gbẽ kũ Luda pó nàne a õi z̄õk̄õ, ani gbekaa deñla.

Kèkèkõana Yesu yã

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Tén ma su na anduniaa, mádi gii té pì gõ kũ se teraro.

⁵⁰ Má wétamma ví kũ mani ḡen. Má kú laasun z̄õk̄õ ḡun ari à gé lákao.

⁵¹ Áten da ma su de gbẽnõ gõ nna kũ k̄õ andunia ḡunn yá? Oi! Maten oáre, kèkèkõana yãin ma su.

⁵² Zaa tera ɔn kũ gbẽnõn s̄õronõn kún, oni k̄õ kpaatete. Gbẽnõn aakõnõ ni bo gbẽnõn planõ kpe, gbẽnõn planõ ni bo gbẽnõn aakõnõ kpe.

⁵³ De ni bo a négõgbẽ kpe, négõgbẽ ni bo a de kpe. Da ni bo a nénõgbẽ kpe, nénõgbẽ ni bo a da kpe. Zã da ni bo nɔzãre kpe, nɔzãre ni bo a zã da kpe.

Gɔɔ díkĩna yáasi d̄naa

(Mat 6:2-3)

⁵⁴ Yesu pì gbẽnõne: Tó a è legũ ten sisi ifálete kpa, áni pi ḡõnõ, legũ ni ma, akũ àdi ke le.

⁵⁵ Tó a è ãa ten bo ḡenõmidõki kpa, áni pi, gu ni wã, akũs̄õ àdi wã.

⁵⁶ Manafikidenõ! Á z̄ite kũ musuo wé d̄õk̄õi, akũ á gɔɔ dí yáasi d̄õ s̄õro bi?

Gaafara weteana

(Mat 5:25-26)

⁵⁷ Bóyãí á yãkena a zéa dõ á z̄idaaroo?

⁵⁸ Tó n ibere ten gé k̄unwo yãkpatekokia, ñ kokari ke de à gaafara kenne zaa zén, de àsun n gáte à gé k̄unwo yãkpatekeri k̄inaaro yã. Tó ndi ke lero, yãkpatekerii pì ni n kpá dogariia, dogari ni n da kpésiran.

⁵⁹ Maten onne, ñni bo gwero ari ñ gé f̄ina boo pínki. Bee k̄õbõ ni ḡõ tényĩro.

13

Nèselitena ke ga

¹ Gɔɔ birea gbẽkenõ sù ò Galili gbẽ kũ Pilati ñ dede à ñ aru yãkatẽ kũ ñ sa'obõ aruonõ yã ò Yesune.

² Akũ Yesu p̄in̄ne: Kũ Galili gbẽ p̄inõ ga de le, áten da ñ durunna de Galili gbẽ kparanõ pólán yá?

³ Oi! Maten oáre, tó ádi nèsee litero, á pínki ni ga lán ñ bàme.

⁴ Gbẽnõn baro plansari kũ Siloamu kpédidikõanaa gbòro à s̄imma ò ḡaganõ s̄õ, áten da ñ taari de gbẽ kpara kũ ò kú Yurusalemunõ pólán yá?

⁵ Oi! Maten oáre, tó ádi nèsee litero, á pínki áni ga lán ñ bàme.

⁶ Akū à yā dí lèkṣańne à pì: Gbēke mé à kaka lí bà a swadakoo gūn, akū à gèe a né wete adi ero.

⁷ Akū à pì a zīkeriine: Ñ gwa, a wè aakōden dí, kū madì su né wete kaka lí pìia mádi ero. Ñ a zō, óni tó à gu sí pān yá?

⁸ Akū zīkerii pì pìne: Baa, ñ tó ari ziki dō. Mani gu bi mà likai mà taaki káne.

⁹ Ani gí né i zikiro. Tó adi né iro sà, mani a zō mà ne.

Nɔgbē kǎnde werekṣanaa

¹⁰ Kámmabogoro zī Yesu ten yā dańne aduakekpen.

¹¹ Nɔgbē ke kú gwe, tāna a kǎnō kù à kà wè baro plansari. Àdigō kokoname, àdi fō à a zīda poro bee fītiro.

¹² Kū Yesu a è, akū à a sisi à pì: Nɔgbē, n kǎnōke gòmma.

¹³ Akū à ɔ nàa. Zaa gwe gǎnō à pòro, akū à Luda sáabu kpà.

¹⁴ Akū aduakekpe gbē zōkō pō fè, kū Yesu a wèrekṣa kámmabogoro zī yāi, akū à fùte à pì gbēnōne: Goro suddo mé à kun kū òdi zī ken. Àgō su ò á werekṣa goro abirenōa, ama kámmabogoro zī baasi.

¹⁵ Akū Dikiri wèa à pì: Manafikidenō! Kámmabogoro zī á baadi dī a zù ke zaaki poro a bàdōkia à gé í kpáaroo?

¹⁶ Ibrahī buri nɔgbē díkīna sō, Setan a yī wè baro plansarime. A bàa pìi poronaa kámmabogoro zī zé víroo?

¹⁷ Kū à ò le, akū wé'i a iberenō kù ní pínki, ama gbēnō pō kè nna daboyā kū àten kenōa pínki.

Yalekṣana kū musadi wéó

(Mat 13:31-32, Maa 4:30-32)

¹⁸ Akū Yesu pì: Bón kpata kū à bò Luda kīnaa bókṣaoo? Bón mani kpákūsūoo?

¹⁹ À de lán musadi wé bà, akū gbē sè à tō a karaa gūn. Kū à bùte, à kè lí ũ, akū bānō sù ò dīdi a gānōa.

Yalekṣana kū lùbenεεo

(Mat 13:33)

²⁰ Akū à pì dō: Bón mani kpata kū à bò Luda kīnaa kpákūsūoo?

²¹ À de lán lùbene kū nɔgbē sè à kà flawa zaka lé aakō gūn, à yàkate pínki bà.

Zéle kpakoto

(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Goro kū Yesu ten gé Yurusalemu, àten gè wètenō kū lakutunōla, àten yā dańne,

²³ akū ò a là ò pì: Baa, ase gbē kū oni surabana lenōn dasiroo? Akū Yesu pì gbēnōne:

²⁴ À kokari ke à gè zéle kpakoto gūn. Maten oáre, gbēnō ni wete ò gēn dasi, ama oni fōro.

²⁵ Tó bede fùte à zé tàta à làka, tó a gō bàai, akū àten gbà lé, àten pi: Baa, ñ zé wēwere, aní oáre, á á dō gukearo.

²⁶ Abire gbera tó a pìne à pò blè kááo, à í mì kááo, à yā dàńne á be gānulea,

²⁷ ani oáre á á dō gukearo. À goala á yāvānikerinō á pínki.

²⁸ Tó a Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo kū annabinō è pínki kpata kū à bò Luda kīnaa gūn, akū ò á zú bàai, gwen áni sō dōn, à ɔ dí á mīa.

²⁹ Gbēnō ni bo ifāboki kpa kū ifālete kpao kū gugbānduruo kū gēnōmidōkio, oni su pò ble kpata kū à bò Luda kīnaa gūn.

³⁰ Len gbē kpēdenō nigō gbē káakunō ũ le, gbē káakunō nigō gbē kpēdenō ũ.

Yurusalemu yā

(Mat 23:37-39)

³¹ Gɔɔ birea gɔɔ Farisi kenɔ sù Yesu kɔnaa ò pìne: Ñ fute gu dín, zaakū Herodu ye à n demɛ.

³² Akū à pìnnɛ: À gé o flē pìine, maten tãnanɔ gomma, maten gyãrenɔ werekɔa gbãra kū ziao, a gɔɔ aakɔde zĩ sɔ mani ma zĩ papa.

³³ Bee kū abireo séto mà gé arɛ gbãra kū ziao kū ziandoo, zaakū adi kū annabi ga gukearo, sé Yurusalemu.

³⁴ Yurusalemudenɔ, Yurusalemudenɔ! Adì annabinɔ dedɛ, adì gbē kū Luda n zĩawano pápa kū gbèe, à n dedɛ. Madigɔ ye mà á kakaramai gèn baaakɔ, lákū ko di dèmberɛ kú a nɛnɔla nãme, ama adì weiro.

³⁵ Luda ni á kpé toáre bezĩ ũme sà. Maten oáre, áni ma e doroo ari à pi, arubarikaden gbē kū àten su kū Dikiri tóo ũ.

14

Yesu kunna Farisi ke bea

¹ Kámmabogɔɔ ke zĩ Yesu gèe pɔ ble Farisinɔ gbē zɔkɔ ke bea, akū gbē kū ò kú gweno teni a kpákpa.

² Kákagyãkeri ke kú Yesu arɛ gwe.

³ Akū Yesu dokadɔrinɔ kū Farisinɔ là à pi: Òdi gbē werekɔa kámmabogɔɔ zĩ yá ke òdi werekɔaro?

⁴ Akū ò gɔ yĩtena kítikiti. Akū Yesu gyãre pìi kù, à a wèrekɔa à a gbàre.

⁵ Akū à n lá à pi: Tó á gbēke né ke zù vī à zù lɔgɔn kámmabogɔɔ zĩ, ani a bo gɔnɔroo?

⁶ Odi fɔ ò wèaro.

⁷ Yesu è deran gbē kū ò n sísino ten vuteki mana kū nà, akū à yã lèkɔaíne à pi:

⁸ Tó ò n sisi nɔse pɔblea, ñsun vute vuteki mana gūnlo. Tó ò gbē kū à zɔkɔ denla sisi bi!

⁹ Tó á sísirii sù à pìnnɛ: Ñ fute ñ vuteki kpá gbē pìia, ñni fute ñ gé vute kpe kpa kū wé'iomɛ.

¹⁰ Tó ò n sisi, ñgɔ vute kpe kpa, de tó n sísirii sù, ani pinne: Ma gbēnna, ñ fute ñ su arɛ la. Abirekū ni n ke bèerɛde ũ gbē kū á kú lɛlɛnɔ arɛ.

¹¹ Gbē kū àdi a zĩda karan Luda ni a busa. Gbē kū àdi a zĩda busa sɔ, Luda ni a kara.

¹² Akū Yesu pì a sísirii pìnnɛ: Tó nten gbēnɔ sísi pɔble fãnantɛ blenaaa ke ɔkɔsi pɔ, ñsun n gbēnnanɔ sísiro ke n vɔninɔ kū n dakūnanɔ ke n danɛnɔ ke n ɔgɔde dakenɔ. Tó n kè lɛ, oní era ò n sísimɛ se ò fĩna bonne.

¹³ Tó nten gbēnɔ sísi pɔblea, ñ takasidenɔ sísi kū kɔnɔdenɔ kū erɛnɔ kū vɔnanɔ,

¹⁴ arubarikadenɔme á ũ, zaakū ò pɔke vī ò fĩna boonnɛro. Luda mé ani fĩna bonne gbē mananɔ vugɔɔa.

Yalɛkɔana kú pɔble dasio

(Mat 22:1-14)

¹⁵ Kū gbē kū ò kú lɛlɛnɔ doke yã pìi mà, akū à pì Yesune: Arubarikaden gbē kū ani pɔ ble kú kpata kū à bò Luda kɔnaa gbēnɔ ũ.

¹⁶ Yesu pìnnɛ: Gbēke mé à ye à pɔble ke, akū à gbēnɔ sísi dasidasi.

¹⁷ Pɔblegɔɔ zĩ à a zĩkerii zĩ à o gbē kū à n sísinnɛ ò su, ò pɔ sĩnda pínki soru kè ò làka sà.

¹⁸ Akū n baadi ten wete ò n kē. Gbē káaku pìnnɛ: Ma bú lù, mani gé gwa. N yã nna, ñ ma kē.

¹⁹ Gbē pãnde pì: Ma zù búbabɔnɔ lù mèn kuri, mani gé n gwa. N yã nna, ñ ma kē.

²⁰ Gbē pãnde pì: Ma nɔ sè dufumɛ. A yã mé à tò mani le mà suro.

²¹ Akū zĩkerii pìi era à tà, à n légbɛ ò a dikiriine. Akū bedɛ pì pɔ fɛ, à pì a zĩkeriine: Ñ gé wete gūn likalika gãnuleanɔ kú zédanɔ, ñ takasidenɔ kú kɔnɔdenɔ kú vɔnanɔ kú erɛnɔ kakara ñ su kũwo la.

²² Abire gbera zĩkerii pìi sù à pìnnɛ: Dikiri, ma yã kú n òo kè, ama vuteki kpé kun.

²³ Akū dikirii pìi pì zĩkerii pìnnɛ: Ñ gé zénɔ gūn kú zé térenɔ pínki, ñ gã na gbēnɔa ò gē, de ma ɔn pa.

24 Maten oáre, gbẽ kũ ma ñ sísi pìno ke ni lé zõ ma pòble pìiaro.

*Gõna Yesu ìba ù
(Mat 10:37-38)*

25 Ò té zén kũ Yesuo dasidasi, akũ à litè à piíne:

26 Tó gbẽ sù ma kĩnaa, akũ à ye a dei demala ke a da ke a nano ke a néno ke a v̄nino ke a dakũnanò ke a zĩda, ani f̄s à ke ma ìba ùro.

27 Gbẽ kũ adi a lígbāndurukpana sé àḡs téomairo, ade ni f̄s à ke ma ìba ùro.

28 Tó á gbẽke ye à kpédidik̄sana bo, ani vute ḡia à a ɔḡo d̄o d̄o à gwa, tó ani f̄s à zĩ pì keroo?

29 Tó adi ke lero, akũ à ẽ p̄ete, tó adi f̄s à a làkaro, gbẽ kũ à è p̄inki ni a lalandi ke

30 ò pi: Gbẽ díkĩna nà kpébonaaa à f̄ua à a mì de.

31 Ke tó kína ke ye à gé zĩ ká kũ kína pāndeo, ani vute ḡia à a laasun lé à gwa, tó a soza ḡa kurino ni f̄s ò kù kpá soza ḡa baro kũ òten sunoaro?

32 Tó à è áni f̄ro, ani z̄irino zĩ, de ò lédok̄s̄o k̄ena yā gbekaa zaade adi ká k̄aniro.

33 Leme d̄o, tó á gbẽke dí ɔ gbare p̄o kũ à v̄ino p̄inkiro, ani f̄s à ke ma ìba ùro.

34 Wisi bi p̄o nname, ama tó a í nna tà, deran oni ke nà à ḡo nna d̄o?

35 À mana z̄ite ke zùgb̄okatekinero, òdi k̄oteme. Gbẽ kũ à s̄a v̄i à yā pì ma.

15

*P̄o s̄atenano
(Mat 18:12-14)*

1 Be'ɔḡosirino kũ durunnakerino ten na Yesui de ò a yā ma ñ p̄inki.

2 Akũ Farisino kũ ludayādannerino yākete kà ò pì: Gbẽ díkĩna d̄i durunnakerino sí à p̄o ble kũnwo l̄ele.

3 Akũ Yesu yā díkĩna l̄ek̄s̄aíne à pì:

4 Ò pì á gbẽke s̄a v̄i m̄en bas̄oro, akũ a do s̄ate, àdi a bas̄oro donsari tó s̄en à p̄ete s̄a kũ à s̄ate p̄ii ari à gé leroo?

5 Tó à b̄oa, àdi a sé à da a ḡan kũ p̄onnao

6 à táo be, à a gb̄ennano kũ a f̄arandidenò sísi à piíne: À p̄onna ke kũmao. Ma a s̄a kũ à s̄ate p̄i lè.

7 Leme d̄o maten oáre, oni p̄onna ke ludambe durunnakeri m̄en do kũ à nèsee litè yā musu de gbẽ mana gb̄enon bas̄oro donsari kũ ò nèselitena ni v̄ironola.

8 N̄ogbẽ kũ à andurufu ɔḡowapu v̄i m̄en kuri s̄o bi, tó a m̄en do s̄ate, àdi fitila na à kpé wara, à wete busebuse ari à gé leroo?

9 Tó à b̄oa, àdi a gb̄ennano kũ a f̄arandidenò sísi à piíne: À p̄onna ke kũmao. Ma a andurufu ɔḡo kũ à s̄ate p̄i lè.

10 Leme d̄o maten oáre, Luda malaikanò d̄i p̄onna ke durunnakeri m̄en do kũ à nèsee litè yā musu.

Néḡogbẽ kũ à s̄ate

11 Yesu p̄i d̄o: Gbẽke mé à kun à néḡogb̄eno v̄i m̄en pla.

12 Akũ Sabi p̄i a dene: Baa, ñ ma baka kũ maniḡo v̄i túbi ḡun kpáma. Akũ de p̄i a aruzeke kp̄ateteíne.

13 Adi ke ḡoro plaro, akũ Sabi a p̄ono n̄ak̄s̄a p̄inki, à tà b̄usu p̄anden z̄az̄a. Gwen à a aruzeke k̄akat̄en p̄ap̄akenaa ḡun.

14 Kũ à p̄o kũ à v̄ino dè p̄inki, akũ nà gb̄ana kà b̄usu p̄in, akũ à ḡo kũ takasio.

15 À ḡe à nà b̄usu p̄i gb̄ekei zamalingakeri ù, akũ gbẽ p̄i a gb̄are a bura à p̄oble kp̄a aleden̄a.

16 Àdiḡo ye à p̄o t̄eke kũ aleden̄o ten ble ble à k̄a, ama òdi p̄oke kp̄aaro.

17 Kū à laakarīi sù à pì: Ma de zamalingakerinon pòble vī dińyĩ, akū maten ga kū nàao la.

18 Mani futε mà tá ma de kīnaa, mani pinε: Baa, ma durunna kè Ludanε kū məkōnwɔ,

19 mádi ká ò ma sísi n né ũ doro. Ñ ma dite n zamalingakerinɔ do ũ.

20 Akū à fùtε àten tá a de kīnaa. Kū à té zà àten su, a de pì a è, akū à kènε wēnda. À bàa sì à gèε à kùsia, à lé pèa.

21 Akū né pì pinε: Baa, ma durunna kè Ludanε kū məkōnwɔ, mádi ká ò ma sísi n né ũ doro.

22 Akū de pì pì a zīkerinonε: À gé likalika, à uta zōkō mana kū à de a kparanɔla sé à suo à danε, à tánka danε, à kyate kpánε.

23 À zùsanε bòrɔ məkpana kū à de, ò só pōnnakεnaa gūn,

24 zaakū ma né pìi gá à fùtemε. À sàtemε, akū ma a lè. Akū ò nà pōnnakεnaaa.

25 Woru sō à kpé bura. Kū àten su à kà káni kū beo, akū à bata ũ mà dɔ kū kōkō kīnio.

26 Akū à zīkerinɔ do sísi, à a là bón òten keε.

27 Akū à wèa à pì: N dakūna mé à sù, akū n de zùsanε bòrɔ məkpana dè, kū à a lè aafia yāi.

28 Akū Woru pɔ fè, à gí gē onnyĩ. Kū a de bò, à kúte kènε,

29 akū Woru pì pì a denε: É'e! À kà wè ùgbangba kū maten zī kenne, mádi gí n yāi zikiro, akū bee blèkofīni gokū ndi kpáma mà pōnna keo kū ma gbēnnanɔoro.

30 Kū n né kū à n aruzεke kàkate karuanonε pìi sù, n zùsanε bòrɔ məkpanaa dènε.

31 Akū a de pinε: Ma né, n kú kūmao gɔrɔ sīnda pínki. Pó kū má vī pínki n pómε.

32 À kō sio ò pó ble kū pōnnaomε, zaakū n dakūna pìi gá à fùtε. À sàtemε, akū ò a lè.

16

Aruzεke náanisari

1 Yesu pì a ibanonε: Ɔgɔde ke mé à kun à begwarii dite a zīkerinonε. Akū ò sù ò kɔrɔmɔtɔ kènε ò pì, àteni a aruzεke kakate.

2 Akū à a sísi à pinε: Yā kū ma mà n musu de deramεε? Ñ yā kū nten ke n begwanaa gūn babamεε. Ñni gō de ma begwari ũ doro.

3 Akū begwarii pìi ò a swèε gūn: Ma dikiri teni ma bo zī gūn, mani ke deraa? Akū dí mani fō mà sè waro, akū barakεna demεnε wé'iyā ũ.

4 Má dō yā kū mani ke de gbēnɔ ma dite n bea, tó à ma bo zīn.

5 Akū à a dikiri fīnadenɔ sísi dodo, à gbē káaku là à pì: N ma dikiri fīna kūna ùgbamεε?

6 À pì: Nísi gáruwa lé basɔromε. Akū begwarii pìi pinε: N fīna takadan la. Ñ vute n kē bupla akuri likalika.

7 Akū à pì gbē pāndenε: Məkōn sō, n fīna ùgbamε? Akū à pì: Ése asasa basɔromε. Akū begwarii pìi pinε: N fīna takadan la, n a kē basiikōmε.

8 Akū dikirii pì begwari náanisaride pì sáabu kpà wézé kū à kè yā musu. Zaakū andunia díkīna gbēnɔ wé zēna de gupuradenɔla n kō tēne yákenaa gūn.

9 Makū sō maten oárε, à gbēnnanɔ wete kū andunia aruzεkenɔ, de gɔrɔ kū à làkaáwa, Luda ni gbānake kpáái be kū àdi lákaro gūn.

10 Gbē kū à náani vī kū a fítio nigō náani vī kū a zōkōomε se. Gbē kū à náani vī kū a fítio nigō náani vī kū a zōkōo sero.

11 Tó adi ke á náani vī kū andunia aruzεkeoro, Luda ni á náani ke kū a yāpuradeo yá?

12 Tó adi ke á náani vī kū gbē pānde pónoro, Luda ni a zīda pó kpááwa yá?

13 Zīkerii dí fō à zò ble dikiri mèn planero, zaakū ani zā gbē dogu àgō ye gbē doi, ke ani na gbē doa à gbē do gya bo. Áni fō àgō zò ble Ludanε kū ɔgɔ lεelero.

Ɔgɔde kū Lazaruo

¹⁴ Farisinɔ ye ɔgɔi. Kū ò yā pìi mà pínki, akū òten lézuki ke Yesua.

¹⁵ Yesu pìinne: Adì yā nna kpá á zīdaa bisāsirinɔ kīnaame, ama Luda á swè dō. Yā kū à zōkō bisāsirinɔnen Luda dī a gya bo.

Ɔgɔde kū Lazaruo

(Mat 5:31-32, 11:12-13, Maa 10:11-12)

¹⁶ Musa doka kū annabinɔ takadanɔ kun ari Yahaya gɔɔa. Zaa gɔɔo kūa òten kpata kū à bò Luda kīnaa baaru kpá, akū gbē sīnda pínki ten wete à gēn kū gbānao.

¹⁷ Ludambe kū zīteo gētenaa araga de doka pìi wānzān fīti gogonala.

¹⁸ Gbē kū à gī a nanci à nɔ pānde sè, ade zina kème. Gbē kū à nɔ kū ò gīi sè sō, à zina kèn gwe.

¹⁹ Gōgbē ɔgɔde ke kun àdi pókasa mana ɔgɔdenɔ da, àdigō pɔnna ke nnamanaa gūn gɔɔo sīnda pínki.

²⁰ Barakeri kū òdi pine Lazaru dīgō wútēna a be gānu gūn, bònɔ dɔdɔ a mèea.

²¹ Àdigō póble kū àdi léte ɔgɔde pìi teburu zīte blēna ni de. Gbēdanɔ mé òdigō a bòò pìnɔ sāsā.

²² Barakerii pìi gà, akū malaikanɔ a sè ò tà kāao Ibrahī kuru. Ɔgɔde pìi gà se, akū ò a vī.

²³ Kunna wētāmma gūn gyāwān, kū à wé sè musu, akū à Ibrahī è zā, Lazaru kú a sare.

²⁴ Akū à lé zùì à pìi: Baa Ibrahī, n ma wēnda gwa, n Lazaru zī à a ɔne zō ía, à mó à tōmēne ma nénea, zaakū maten wāwā ma tévura dīkīna gūmme.

²⁵ Akū Ibrahī pìi: Ma né, n tó nnamanaa kū à likanyī n wēndigɔɔo yā dɔngu kū takasi zōkō kū Lazaru kēeo. A laakari kpatēna la sà, akū n kú wāwā gūn.

²⁶ Abire gbera wēe lòkoto kú ó dagura. Tó gbē ye à bo la à gé á kīnaa, ani fōro, gbēke ni fō à bo gwe à su ó kīnaa sōro.

²⁷ Akū ɔgɔde pìi pìi: N yā nna Baa, tó lemē, n a zī ma de bea,

²⁸ zaakū má dakūnanɔ vī gbēnɔn sɔɔro. À gé lé dańma, de òsun su gu wāwāde dí gūnlo.

²⁹ Akū Ibrahī pìi: Ò Musa kū annabinɔ takadanɔ vī, ò n yā ma.

³⁰ Akū ɔgɔde pìi pìi: Oi, Baa Ibrahī! Tó gbēke bò gan à gēe n kīnaa, oni n nēse lite.

³¹ Akū Ibrahī pìine: Tó odi Musa kū annabinɔ yā maro, bee tó gbēke bò gan, oni a yā síro.

17

Ludanaanikēnaa

(Mat 18:6-7, 21-22)

¹ Yesu pìi à ibanɔne: Yā kū àdi tó gbēnɔ fu dīgō sariro, ama waiyoo gbē kū ani bo a kīnaa.

² Anigō sàna adenē ò wísilɔgbē zōkō dɔ a wakale, ò a zu sèbēe gūn de à tó né dínɔ do fula.

³ Àgō kú kū laakarīio. Tó n gbēndo durunna kè, n gé n a le. Tó à a nēseē lite, n sùru kenē.

⁴ Tó à durunna kènne gɔɔo do gēn suppla, akū à èra à pìnne gēn suppla a nēseē lite, n sùru kenē.

⁵ Dikiri zìrinɔ pìine: N ó ludanaanikēna karawere.

⁶ Dikiri pìi: Bee tó á Luda náani vī fīti lán efɔ wé bà, áni o síri lí dīne à a zīda wo à gé pé sèbēe gūn, ani á yā ma.

⁷ Tó á gbēke zò vī, àten sè wa ke àten sānɔ dá, tó à sù kū burao, a dikiri ni pine à su à pò ble gōnɔn yá?

⁸ Oi, ani pine à póble keare, à a uta lite, à suare kū póbleo kū pómīnaao, àpii ni gbasa à pò ble, à í mi.

⁹ Òdi zò sáabu kpá, kū à yā kū ò dāneē kè yāin yá?

¹⁰ Lemē ákōnɔ se, tó a yā kū Luda dàare kè pínki, à pi: Zònɔn ó ũ, ó zīn o kè.

Kusu gbēnɔn kurinɔ werekōanaa

- 11 Kū Yesu ten gé Yurusalemu, àten kure Samaria bùsu léa kū Galilio.
 12 Kū àten gé lakutu ken, akū gōgbē kusu gbēnɔn kurinɔ dāale. Ò ze dire,
 13 ò lé zùì ò pì: Dikiri Yesu, n ò wēnda gwa.
 14 Kū à n é, akū à pìnnε: À gé à á zīda mɔ sa'orinɔnε. Kū òten gé, akū ò wèrekōa.
 15 Kū n gbē do è a werekōa, akū à èra à sù, àten Luda sáabu kpá kū kòto gbānao.
 16 À wùte a kùaa Yesu are à fɔ kpàa. Gbē dí bi Samaria gbēmε.
 17 Akū Yesu pì: Gbēnɔn kurinɔ mé ò wèrekōaroo? Gbēnɔn kēndonɔn kú máa?
 18 N gbēke dí era à sù Luda sáabu kpáro, sé gbē zītɔ dí yá?
 19 Akū Yesu pìnε: N fute n tá, ma náani kū n kè mé à n werekōa.

Bisāsiri Né sunaa
 (Mat 24:23-41)

- 20 Farisinɔ Yesu là kpata kū à bò Luda kīnaa bona gupuraa, akū à wèmma à pì: Kpata kū à bò Luda kīnaa di bo gupuraa ò e kū wéoro.
 21 Oni pi à gwa la ke à gwa direro. Kpata kū à bò Luda kīnaa pì kú á té lame.
 22 Akū à pì a ibanɔnε: A gɔɔ ten su kū áni Bisāsiri Né sugɔɔ pìnɔ doke ena ni de, áni ero.
 23 Oni piáre à kú dire ke à kú la, ama àsun géro, àsun ténýĩro.
 24 Lákū legūpinaa di gupura kū ludambe lé gu dín kū a lé direkūo nà, len anigɔ de le Bisāsiri Né sugɔɔa.
 25 Séto à wétamma è manamana gīa, gbāragbēnɔ ni gíi.
 26 Lákū à de nà Nuhu gɔɔa, len anigɔ de le se Bisāsiri Né sugɔɔa.
 27 Gbēnɔ ten pò ble, òten í mi, òten nɔ sé, òten zā ke ari Nuhu gèè à gè gó'ite gūn, akū í dà anduniala, ò gāga pínki.
 28 Lemε dɔ Lutu gɔɔa, òten pò ble, òten í mi, òten pò lú, òten pò yía, òten pò tɔ, òten kpé bobo.
 29 Gɔɔ kū Lutu bò Sɔdɔmu, té kū ifántēgbɔɔ kòte bona ludambe, akū ò gāga pínki.
 30 Len anigɔ de le gɔɔ kū Bisāsiri Né ni bo gupuraa.
 31 Gɔɔ birea gbē kū à kú a kpé musu sún kipa à gē kpé gūn à pónɔ sète à booro. Len dɔ gbē kū à kpé bura sún era à pò sé bero.
 32 À tó Lutu nanɔ yā dɔágu.
 33 Gbē kū à ye àgɔ a wèndi kūna ni kurai. Gbē kū à gi a wèndiii sɔ, ade nigɔ wèndi vī.
 34 Maten oáre, gwāani birea gbēnɔn planɔ nigɔ wútena kɔ sare, oni gbē do sé ò gbē do tón.
 35 Nɔgbē gbēnɔn planɔ nigɔ pò lólɔ gu dokɔnɔa, oni gbē do sé ò gbē do tón.
 36 Gōgbē gbēnɔn planɔ nigɔ kú bura, Luda ni gbē do sé à gbē do tón.
 37 Akū ò a là ò pì: Dikiri, má kpaa? À wèmma à pì: Gu kū gè kún, gwen yumburukunɔ ni kɔ kakaran.

18

Gyaanɔ kū à zè yākpatekerila

- 1 Yesu yā lèkōańne de à mɔńne ògɔ adua ke Ludaa baala'i, òsun kpasaro.
 2 À pì: Yākpatekeri ke mé à kú wēte kea, à Luda vīna vīro, àdi gbēke yā daro.
 3 Gyaanɔ ke kú wēte pìi gūn, àdigɔ su a kīnaa gēn baaakɔ àdi pì: N ze kūmao ma ibere yā musu.
 4 Adi wero ari gɔɔ pla. Abire gbera à pì a zīdane: Bee tó má Luda vīna vīro, akūsɔ madì gbēke yā daro,
 5 lákū gyaanɔ pì ten wari dɔma nà, mani ze kāao. Tó mádi ke lero, a zemalana lakanaa sari ni ma kpasame.
 6 Akū Dikiri pì: À yākpatekeri vāni yā'ona ma.

7 Luda ni ze kũ gbẽ kũ à ñ sé òten wiki léa fãnantẽ kũ gwãaninɔroo? Ani m̀yĩda ke kũ weńmanaon yá?

8 Maten oáre, ani ze kũnwome g̃nɔ. Bee kũ abireo tó Bisāsiri Né sù, ani a náanikeri e andunia gũn yá?

Farisi kũ be'ɔgɔsirii

9 Akũ à era à yã díkĩna lèkɔa gbẽ kũ òdi ñ zĩda dite mana ò ñ gya bonɔne.

10 Gbẽnɔn pla kenɔ mé ò g̃e adua ke Luda ɔnn, gbẽ do bi Farisime, gbẽ do s̃ be'ɔgɔsirii.

11 Farisi pì zena, àten adua ke. À pì a swèe gũn: Luda, ma n sáabu kè kũ má de lán gbẽ kparanɔ bàro, dibidibikerinɔ, náanisaridenɔ, zinakerinɔ ke lán be'ɔgɔsiri dí bà.

12 Madig̃ó lé yĩ g̃ɔɔ plapla azuma kũ azumaa. Pó kũ ma lè pínki madì a kuride bonne.

13 Be'ɔgɔsirii pì s̃ ze dire, adi f̃ à wé sè à musu gwà sero. À a zĩda kèkè à pì: Luda, ñ sùru ke kũmao, durunnakeriime ma ũ.

14 Maten oáre, g̃ɔgbẽ pì t̃ a bea Luda yāsinakāao g̃umme, adi ke Farisi p̃inlo. Zaakũ gbẽ kũ àdi a zĩda kara, Luda ni a busa. Gbẽ kũ àdi a zĩda busa s̃, Luda ni a kara.

Arubarikadana ññgu

(Mat 19:13-15, Maa 10:13-16)

15 Òten su Yesune kũ ñ né f̃tinɔ de à ɔ nam̃ma. Kũ a ìbanɔ è le, akũ ò g̃inne.

16 Akũ Yesu ññ s̃isi à pì: À tó ññ su ma k̃inaa, àsun g̃íñero, zaakũ ñ takanɔ p̃ñ kpata kũ à bò Luda k̃inaa ũ.

17 Yāpuran maten oáre, gbẽ kũ ani kpata kũ à bò Luda k̃inaa sí lán né f̃iti bàro ni g̃enlo.

Aruzekede

(Mat 19:16-30, Maa 10:17-31)

18 Gbãnade ke sù à Yesu là à pì: Danneri mana, deran mani ke mà wèndi kũ àdi lākaro lee?

19 Yesu p̃ine: À kè dera n pì, má manaa? Gbẽke manaro, sé Luda ado.

20 Ñ dokanɔ d̃: Ñsun zina kero, ñsun gbẽ dero, ñsun kp̃ani oro, ñsun yã dí n gbẽdakearo, ñg̃ò bèere lí n de kũ n daone.

21 Akũ à p̃ine: Zaa ma né f̃iti g̃ɔɔa má yã bireno kũna p̃inki.

22 Kũ Yesu yã p̃i mà, à p̃ine: Yã m̃en do mé à g̃onne. Ñ p̃ó kũ ñ ṽinɔ yía p̃inki, ñ a ɔg̃ó kpá takasidenɔa, ñig̃ó aruzekede ṽi ludambe. Abire gbera ñ mó ñ t̃mai.

23 Kũ à yã p̃i mà, a ñese yàka, zaakũ aruzekesz̃k̃odem̃e.

24 Kũ Yesu a gwà, akũ à pì: À z̃ĩ ũ manamana aruzekedeñe à g̃e kpata kũ à bò Luda k̃inaa gũn.

25 Lakumi g̃ena p̃ɔɔw̃een araga de aruzekede g̃ena kpata kũ à bò Luda k̃inaa gũnla.

26 Akũ gbẽ kũ ò yã p̃i mà ɔ pì: Tó lem̃e, dí mé ani f̃ à surabana lee?

27 Yesu w̃em̃ma à pì: Yã kũ bisāsiri f̃ua à ke, Luda k̃inaa àdi sí ke.

28 Akũ Pita pì: O beeb̃ó p̃inki tò o tenyĩ.

29 Akũ Yesu p̃inne: Yāpuran maten oáre, gbẽ kũ à a be tò ke a nanɔ ke a ṽinɔ ke a dak̃unanɔ ke a de ke a da ke a ññ kpata kũ à bò Luda k̃inaa yāi,

30 ade ni era à abire taka le de yāla dasidasi andunia dí gũn, ani wèndi kũ àdi lākaro le andunia kũ àten su gũn.

Yesu era à a ga kũ a vunaao yá'onaa

(Mat 20:17-19, Maa 10:32-34)

31 Yesu a gbẽnɔn kuri aw̃eplanɔ kākaraai, akũ à p̃inne: Óten gé Yurusalemu. Gwen yã kũ annabinɔ kè Luda yān Bisāsiri Né musu ni papan p̃inki sà.

32 Oni a kpá buri p̃ande gbẽnɔa, oni a fobo, oni a s̃s̃s̃, oni lé'i sua, oni a gbẽ kũ fl̃aao, oni a de,

³³ a gɔɔ aakɔde zĩ ani fute.

³⁴ Ama a ibaa pìnɔ dí a ke mì dõro, zaakũ yã pìi mì utenañne, ò dõ yã kũ àten oro.

Vĩna barakeri werekõanaa
(Mat 20:29-34, Maa 10:46-52)

³⁵ Kũ Yesu kà kãni kũ Yerikoo, vĩna ke vutena zé léa, àten bara ke.

³⁶ Kũ à mà gbẽnɔ ten gẽte dasi, akũ à n lá à pì, bón òten kee.

³⁷ Akũ ò pìne, Yesu Nazera mé àten gẽte gwe.

³⁸ Akũ à lé zùì à pì: Yesu, Dauda buri, ò ma wẽnda gwa.

³⁹ Gbẽ kũ ò té arenɔ gĩne ò pì à yĩte, akũ a lé gbãna zunaa kàra àten pi: Dauda buri, ò ma wẽnda gwa.

⁴⁰ Yesu zè à pì ò mós kãao. Kũ à sù, akũ Yesu a là à pì:

⁴¹ Bó n ye mà kennεε? À wèa à pì: Dikiri, má ye ma wé gu emε.

⁴² Akũ Yesu pìne: N gu e. Ma náani kũ n kè mé à n werekõa.

⁴³ Zaa gwe gõnɔ a wé gu è, akũ à tèi, àten Luda sáabu kpá. Kũ gbẽ sĩnda pínki è le, akũ ò Luda tó bò.

19

Zakeusi

¹ Kũ Yesu kà Yeriko, àten gẽte a gũn.

² Gbẽke kú gwe a tón Zakeusi. Bε'ogɔsirinɔ gbẽ zõkõmε, akũsõ aruzekedemε.

³ Àten wete à e gbẽ kũ Yesu de a ũ, ama gbẽ kutuumε, adi fõ à a èro pari yãì.

⁴ Akũ à bàa lè à gèe arε à dìdì síri lía de à Yesu e, zaakũ ani gẽte gwe kpamε.

⁵ Kũ Yesu kà gwe, akũ à wé sè musu à pìne: Zakeusi, ò kipa likalika. Séde mà kipa n bea gbãra.

⁶ Akũ Zakeusi kipa likalika, à gbãnake kpai kũ ponnao.

⁷ Kũ gbẽnɔ è le, akũ òten yãkete ká ò pì: À gèe kipa durunnakeri bea.

⁸ Akũ Zakeusi fute à zè à pì Dikirinε: Dikiri, mani ma aruzεε kpado kpaate takasidenɔne. Tó ma gbẽke blè sõ, mani era mà a gẽne kpáa leu siikõmε.

⁹ Akũ Yesu pìne: On dí denɔ surabanaa è gbãra. Zaakũ gbẽ díkĩna se bi Ibrahĩ burimε.

¹⁰ Bisāsiri Né sù de à gbẽ kũ à sãte wete à a sura bame.

Ɔgɔdakena zĩkerinɔne
(Mat 25:14-30)

¹¹ Gɔɔ kũ òteni a yã pì ma, akũ à èra à yã kàrañne dɔ. Lákũ à kà kãni kũ Yurusalemuo nà, òten da kpata kũ à bò Luda kĩnaa ni bo gupuraa gõnɔmε, akũ à yã lèkõañne

¹² à pì: Kĩna buri ke mé àten gé kpata ble bùsu zãzã, ani era à su.

¹³ Akũ à a zĩkerinɔ sìsi gbẽnɔn kuri, à andurufu ɔgɔwapu kpà n baadia mèn basɔsɔro à pìne: Àgõ laga táo ari màgõ gé su.

¹⁴ A bùsudenɔ sõ ò zãagu, akũ ò zĩrinɔ zĩ a kpe ò pì: Óni we gbẽ pì kí blewεero.

¹⁵ A suna kũ kpatablanao gbera, à pì ò zĩkeri kũ a ɔgɔ kpámma pìnɔ sísi, de à le à dõ lákũ ò àree lè nà.

¹⁶ Gbẽ káaku sù à pì: Dikiri, n ɔgɔ pìi àree kàramene leu kuri.

¹⁷ Akũ à pìne: N kè zĩkeri mana. Lákũ n náani vĩ kũ a fítio nà, ònigõ gbãna vĩ wẽte mèn kurinɔa.

¹⁸ Gbẽ plade sù à pì: Dikiri, n ɔgɔ pìi àree kè leu sɔro.

¹⁹ Akũ à pìne: Mòkõn sõ, ònigõ gbãna vĩ wẽte mèn sɔronɔa.

²⁰ Akũ gbẽ pãnde sù à pì: Dikiri, n ɔgɔn la. Ma ùte kokona bizakasa gũn.

²¹ Má n vĩna vĩ, zaakũ n yãnɔn zĩ'ũ. Ndì pó kũ nídi dítεro sé, ndì pó kũ nídi tõro kē.

22 Akū à pìne: Zíkèri zara, n lé mé à n kariì kè. Ní dǒ kū ma yānǎn zī'ū, madì pò kū mádi dítèro sé, madì pò kū mádi tǒro kě.

23 Kū n dǒ lɛ, bǒyāin nídi ɔgɔda keónneroo, de tó ma su, mà a pò sí kū a àreeo?

24 Akū à pì gbě kū ò kú gwenǎne: À a ɔgɔ pì sía à kpá gbě kū à àree lè leu kuriia.

25 Akū ò pìne: Dikiri, à àree leu kuri kǔna kò.

26 Akū à wèrǎma à pì: Maten oáre, gbě kū à pò vīn Luda ni karane. Gbě kū à vīro sǒ, bee pò kū à vī Luda ni síame.

27 Ma ibere kū ò ye mà kí bleńneronǎ sǒ, à mó kǔńwo la à n dǎde ma are.

Gbānakèkpana Yesui Yurusalemu

(Mat 21:1-17, Maa 11:1-19, Yuh 12:12-19)

28 Kū Yesu yā pì ò à làka, akū à dà zén, àten gé Yurusalemu.

29 Kū à kà kǎni kū Betefageo kū Betanio, sǐsǐ kū òdi pi Kùkpe gereei, akū à a ìbaa zǐ gběǎnǎn pla

30 à pìǎne: À gé lakutu kū à káte á are direkū gūn. Tó a gě, áni zaakine bǒro e bàdǎna gwe, gběke dí dia zikiro. À poro à suo.

31 Tó ò á lá ò pì, à kè deran àten poroo, à pi Dikiri mé à yei.

32 Akū zǐrinǎ gěe, ò è lákū à òńne nà.

33 Kū òten zaaki pì poro, akū a dikirinǎ n lá ò pì: Dí mé à pì à zaaki pì poroo?

34 Ò wèrǎma ò pì: Dikiri mé à yei.

35 Akū ò sù kū zaaki pìio Yesune, ò n utano kpàtea, akū ò Yesu dia.

36 Lákū àten gé nà, gběǎnǎn teni n utano kpàte zén.

37 Kū à kà kǎni kū gu kū zé pìi mii pète Kùkpe sǐsǐ guvutenwo, akū pǎnna gūn a ìba kū ò téinǎ pínki nà Luda saabukpanaaa kū kòto gbānao daboyā kū ò ènǎ musu pínki

38 ò pì:

Arubarikaden kína kū àten su kū Dikiri tóo ũ.

Aafia kú ludambe!

Ò Luda tó kpá zaa musu!

39 Farisi kū ò kú zàa gūn kenǎ pìne: Danneri, n pata n ìbanǎa.

40 Akū à wèrǎma à pì: Maten oáre, tó ò yǐte, gběǎnǎn mé oni wiki pì lé.

Yesu ɔdǎna Yurusalemudenǎne

41 Kū à nà Yurusalemui, à gwà, akū à ɔɔ dǎ a musu

42 à pì: Tó n yā kū ani sunne kū aafiaaoo dǒ gbāra yā dé, de à ke nna. Tera sà à utenanneme.

43 A ɔro ni su kū n iberenǎ ni su ò gbà leinǎ dǎ ò likanyĩ ò n kagura ke

44 oni n gboro oni n gběǎnǎn ú ló zǐtea. Bee gbè ken oni tó didikǎro, kū nídi ɔro kū Luda wé kpàtenyĩ dǎro yāi.

Yesu kunna Luda ɔnn

(Mat 21:12-17, Maa 11:15-19, Yuh 2:13-22)

45 Kū Yesu gě Luda ɔnn, akū à pè lagayarinǎa.

46 À pìǎne: Ò kè Luda yān ò pì: Ma kpé nigǎ de aduakekpe ũme, akū a líte gběblerinǎ tó ũ.

47 Lákū gu dǐgǎ dǎ nà Yesu dǐgǎ yā dańne Luda ɔnn. Akū sa'orikinǎ kū ludayādannerinǎ kū gbě zǎkǎnǎ ten zé wete ò a de,

48 ama odi a kena zé ero, kū gbě sǐnda pínki sǎ kpá òteni a yā ma yāi.

20

Yesu gbekana a ikooi

(Mat 21:23-27, Maa 11:27-33)

1 Zíkea Yesu ten yá da gbēnɔne Luda ɔnn, àten baaru nna kpáíne, akū sa'orikinɔ kū ludayádannerinɔ kū gbē zókɔnɔ sù

2 ò pìne: Ñ owere, iko kpaten nten yá dínɔ keoo? Dí mé à n gba iko dí pìi?

3 Akū à wènnma à pì: Makū se mani yá gbekaáwa. À omene,

4 Yahaya gbēnɔ da'itekɛnaa bò Luda kīnaan yáa, ke bisāsiri kīnaame?

5 Akū ò yá gògò ò pì: Tó o pì Luda kīnaame, ani ó la, bóyáin ódi Yahaya yá síroo?

6 Tó o pì bisāsiri kīnaame sɔ, gbē sīnda pínki ni ó pápa kū gbèeo ò ó dede, zaakū ò Yahaya annabike sì.

7 Akū ò wèa ò pì: Ó dɔ gu kū à bònlo.

8 Akū Yesu pìinne: Makū se mani iko kū maten yá dínɔ keo oáero.

Geepi líkpe arukerinɔ

(Mat 21:33-46, Maa 12:1-12)

9 Akū Yesu èra à yá lèkɔáíne à pì: Gbèke mé à geepi líkpe bà, akū à nà arukerinɔne ní ɔí à fùte kū táo à gɔɔ pla kè gwe.

10 Kū geepizɔgɔɔ kà, akū à a zìri ke zì arukerii pìnɔa, de ò a geepi né pì kpáa, akū arukerii pìnɔ a gbè, ò à gbàre ɔkori.

11 Akū à èra à zìri pānde zì dɔ, akū ò a gbè ò wé'i dàa ò a gbàre ɔkori.

12 Akū à èra a gbē aakɔde zì dɔ, akū ò a kīnna ò pèa.

13 Akū burade pìi pì: Mani ke derame sàa? Mani ma négɔgbē mèn do yenyīde zīrīma. Ke oni a yá da gwεε?

14 Kū arukerii pìnɔ a è, ò pikɔne: Túbiblerin dí, ò a de, a túbi ni gɔwεε.

15 Akū ò bò kāao bura gūn, ò a dè.

Tò! Bón burade pì ni ke kūrīwoo?

16 Ani su à arukerii pìnɔ dede à bura pì na gbē pāndenɔne ní ɔí. Kū gbēnɔ yá pìi mà ò pì: Òsun ero!

17 Akū Yesu ní gwá tíii à pì: Yá kū ò kè Luda yān dīkīna de deraa?

Gbè kū kpéborinɔ pā kpài

mé à gò kpé kusuru gbè mīde ũ.

18 Gbē kū à lète gbèe pīia ni wīwime.

Tó gbèe pīi lète à sì gbēa sɔ, ani a ú lóme.

Bε'ɔgɔkpāna Sizaa yā

(Mat 22:15-22, Maa 12:13-17)

19 Ludayádannerinɔ kū sa'orikinɔ dɔ kū ní yāin à yālekɔanaa pīi ò, akū ò zé wète ò a kū gònɔ, ama ò vīna kè gbēnɔne.

20 Òteni a kpákpa, akū ò zāmbade kū òteni ní zīda dite gbē mana ũnɔ zīa, de ò le ò a kū a yā'onaa gūn, ò a kpá ní bùsu gbānadea à gbāna mɔne.

21 Akū zāmbade pìnɔ a là ò pì: Danneri, ó dɔ kū ndi yá o ò yá daíne a zéa, ndi gbē wé gwao, ndi Luda zé daíne kū yāpurao.

22 À zé vī ò bε'ɔgɔ kpá Sizaa yá ke òsun kpáaro?

23 Yesu ní manafikike dōrīma, akū à pìinne:

24 À ɔgɔ pì do mɔmene mà gwa. Dí mì wānzān dí kū a tóoo? Ò wèa ò pì: Siza pómε.

25 Akū à pìinne: Tò, à pó kū à de Siza pó ũ kpá Sizaa, à pó kū à de Luda pó ũ kpá Ludaa.

26 Akū ò fūa ò a kū a yā'onaa gūn gbēnɔ wára. A yāwemmanaa bò ní sare, akū ò ní lé nākɔa.

Gēnɔ vuna yā

(Mat 22:23-33, Maa 12:18-27)

27 Akū Sadusi kū òdi pì gēnɔ dì vuronɔ sù Yesu kīnaa, ò a gbèka

28 ò pì: Danneri, Musa òwεε a takada gūn à pì: Tó gbē gà à a nanɔ tò né'isari, a dakūna gyaanɔ pì sé de à le à né buri dato a vīnιε.

29 Lemε dedokɔnɔnɔn kun gbēnɔn suppla. Woru nɔ sè, akū à gà né'isari.

30 Akū Sabi nɔ pì sè dɔ.

31 Sabi gbera Biɔ sè dɔ. Ò kè le n gbēnɔn suppla n pínki, ò gàga né'isari.

32 N pínki gberan nɔ pì gà se.

33 Tò! Gènɔ vuna gɔɔ zī n dí mé anigɔ nɔ pì vīi? Zaakū n gbēnɔn suppla n pínki ò a dɔ nɔ ũmε.

34 Akū Yesu wémma à pì: Andunia la gbēnɔ di nɔ sé òdi zā ke,

35 ama gbē kū Luda dìte kū ò kɔ sio ò bo gan ò andunia dufu lenɔ ni nɔ séro, oni zā kero.

36 Onigɔ kun lán malaikanɔn kun nàmε, oni ga doro. Onigɔ de Luda néno ũmε, gàavunɔ ũ.

37 Bee Musa à gènɔ vuna yā bìriañε, gu kū à tariankpā yā òn à pì, Dikirimε Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ũ.

38 Dikiri di ke gènɔ Luda ũro, gbē bēnεnɔ Ludamε, zaakū gbē sīnda pínki bēne Ludanε.

39 Akū ludayādanneri kenɔ fùte ò yā ò ò pì: Danneri, n yā mana ò.

40 Akū odi sù ò yāke làa doro.

Arumasihu buri yā

(Mat 22:41-46, Maa 12:35-37)

41 Yesu n lá à pì: À kè dera òdi pi Dauda burin Arumasihu ũu?

42 Zaakū Dauda pì Zabura takada gūn:

Dikiri pì ma dikirinε à vute a ɔplai

43 ari àgɔ a iberenɔ kenε tìntin ũ.

44 Kū Dauda a sìsi Dikiri, à kè dera anigɔ de a buri ũ dɔɔ?

Ludayādannerinɔ kū Farisinɔ manafiki

(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40)

45 Kū gbē sīnda pínki teni a yā ma, akū à pì a ìbanɔnε:

46 À laakari ke ludayādannerinɔi. Òdigɔ ye ògɔ kure kū uta zɔkɔnɔo dana, de ògɔ fɔ kpákparímma etenɔa. Òdigɔ ye ò vute aduakεkpe vutεki mananɔn kū pɔnna póble vutεki mananɔo.

47 Òdi adua gbàna ke de gbēnɔ n e yāi, akū òdi gyaanɔnɔ kpé símma. N wétámmana nigɔ pāsī de gbē sīnda pínki póla.

21

Gyaanɔ takaside gbadanaa

(Maa 12:41-44)

1 Kū Yesu wé sè musu, akū à è ɔgɔdenɔ teni n gbano ká ɔgɔdaki gūn.

2 Akū à gyaanɔ takaside ke è gwe, à kɔbɔ pla dàn.

3 Akū à pì: Yāpuran maten oáre, gyaanɔ takaside pì ɔgɔ dàn de gbē sīnda pínkila.

4 Zaakū n ɔgɔ dasi gūnn ò bòn ò kàn n pínki. Nɔgbē pì sɔ, a takasike gūn pò kū à vī à pò bleon à dàn pínki.

Yurusalemu kakatena kū andunia lákagɔɔ sèedanɔ

(Mat 24:1-22, Maa 13:1-20)

5 Gbēkenɔ ten Luda ɔn yā o, ò pì ò a kpénɔ kèke mana kū gbè mananɔ kū pò kū ò Luda gbànɔ, akū Yesu pì:

6 Gɔɔke ni su, pò kū a è dínɔ, bee gbè ken oni tó dikɔaro, oni gboro pínkime.

7 Akū ò a là ò pì: Danneri, bɔren yā dínɔ ni keε? Bó mé anigɔ de a kegɔɔ sèeda ũu?

8 Akū à wèmma à pì: À laakari ke, àsun tó ò á sàtero, zaakū oni su dasi kū ma tóo, onigō pì Arumasihumε ñ ũ, gɔɔ pì sō à kà kāni. Ásun tényīro.

9 Tó a zìno baaruu mà ke futekōina yāno, àsun tó vīna á kūro. Sé abirekūno ke káaku gĩa, ama andunia ni láka gōno.

10 Akū à pìnnε: Buri kū burio ni futekōi, lemε do būsū kū būsūuo.

11 Zīte yīgāyīgāna pāsīno kū nāao kū gagagyāno nigō kú gukeno. Àlesi bène vīna yāno ni bo ludambε.

12 De yā pino kpé à su pínki oni á kūkū ò wé tǎáwa. Oni á na aduakekpedenone ñ oī, oni á ká kpésiran, oni gé kǎáo kínano kū būsū gbē zōkono are ma tó yāi,

13 á nigō deñne ma sèedadenō ũ.

14 À á laakari kpáte, àsun káaku yā kū áni o damu kero,

15 zaakū makū mé mani yā daáre á lén, mani á gba òndō, de á ibere ke sún gí a yāi ke à á ke boro.

16 Bee á de kū á dao kū á vīnino kū á dakūnāno kū á daneno kū á gbēnnāno ni á kpámma, ò á gbēkeno de.

17 Gbē sīnda pínki ni zǎágu ma yāi,

18 ama bee á mīkǎ wén do ni zukūnaro.

19 Zena gbāna gūn áni wèndi le.

20 Tó a è zìkarino lika Yurusalemui, àgō dō kū a kakatēnaa zǎ doro.

21 Gbē kū ò kú Yudeano bàa sí ò mì pé kpinōa, gbē kū ò kú Yurusalemuno fākōa. Lakutudenō sún gē a gūnlo.

22 Zaakū gɔɔ pì bi wétāmmagɔɔmε, de yā kū ò kè Luda yān papa pínki yāi.

23 Waiyoo nòsindarenō kū nérandenō gɔɔ birea, zaakū būsū pì wari nigō zōkō, Luda pofē ni kipa gbē pino.

24 Oni ñ gbēkeno dεde kū fēnεdao, oni ñ gbēkeno kūkū ò tá kūno būsū sīnda pínki gūn zìzōno ũ, buri pāndenō ni kiti pá Yurusalemua ari ñ gɔɔ papa.

Bisāsiri Né sunaa

(Mat 24:29-35, Maa 13:24-31)

25 Sèedanō nigō kú ifāntēa kū mɔvuraaō kū susunenō, buri sīnda pínki nigō kú pōsiran andunia gūn. Onigō kú bídi gūn ísira kīni kū a zuzunaaō yāi.

26 Vīnakēna yā kū àteni su anduniaaaa yāi gídi ni tó gbēno gbāsī lé, zaakū pō kū ò kú ludambeno ni sǎte ñ kúkia,

27 gbasā wà Bisāsiri Né suna e ludambε lukun kū gbānaō kū gakuri zōkōo.

28 Tó yā birenō nà kenāaa, à fute à ze, à á mì sé musu, zaakū á surabana mé à kà kāni.

29 Yesu yā lèkōańne à pì: À kaka lí gwa kū lí kparano.

30 Tó a è ò lá bōtō kù, adì dō á zīda kū guwānagɔɔ kà kāni.

31 Lemε sō, tó a è yā pino ten ke le, àgō dō kū kīna kū à bō Luda kīnaa sunaa kà kāni.

32 Yāpuran maten oáre, gɔɔ dí gbēno ni gētero ari yā pino gé keo pínki.

33 Musu kū zīteo ni gēte, ama ma yāno gētena vīro.

34 À laakari ke. Ásun tó pāpākēna kū wēdekēnaao kū wèndi damukēnaao á laakari síáwaro, de a sugɔɔ sún á kū kǎnto lán tankute bàro yāi.

35 Zaakū ani kúte gbē kū ò kú andunia gūnoa gu sīnda pínki.

36 À itē ke, àgō adua ke baala'i, de à fō à piti yā kū àten sua pínki à ze Bisāsiri Né are.

37 Lákū gu dīgō do nà Yesu dīgō yā dańne Luda onn. Tó okosi kè, àdi bo à gé i Kùkpe sīsigerēi.

38 Kōnkōkōno gbē sīnda pínki dī fute à gé a yā ma Luda onn.

22

Lékpakūsūna Yesui

(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Yuh 11:45-53)

¹ Burodi Futenasari dikpe kũ òdi pì Vĩnla kà káni.

² Sa'orikinɔ kũ ludayādannerinɔ ten zé wete ò Yesu de, zaakũ òten vĩna ke gbēnɔne.

Yudasi bona Yesu kpe

(Mat 26:14-16, Maa 14:10-11)

³ Akũ Setan gē Yudasi kũ òdi pinε Isikariɔti gũn, gbēnɔn kuri awεεplanɔ dokemε.

⁴ Akũ Yudasi gēε à yā ò kũ sa'orikinɔ kũ Luda ɔn dākpāri gbē zōkōnɔ lākũ áni ke nà à Yesu kpámma.

⁵ N̄ pɔ kè nna, akũ ò lédokōnɔ kè ò ɔgɔ kpáa.

⁶ À zèò, akũ àten zé wete à Yesu kpámma gbēnɔ kpe.

Vĩnla póblena

(Mat 26:17-25, Maa 14:12-21, Yuh 13:21-30)

⁷ Burodi Futenasari dikpe gɔrɔ kà, gɔrɔ kũ òdi Vĩnla sãne b̀̀rɔ̀̀ kùtu kpá.

⁸ Akũ Yesu Pita kũ Yuhanao zĩ à pì: À gé Vĩnla póbleyā kekewere.

⁹ Akũ ò a là ò pì: N̄ ye ò keke mámεε?

¹⁰ Akũ à wémma à pì: Tó a ge wēte gũn, gōgbē ke ni daále à í sena kũ loo. À téi ari ɔn kũ ani gēn.

¹¹ À o ɔn pì bedenε, Danneri pì, mán kipaki kunn, gu kũ áni Vĩnla pò blen kũ a ìbanɔ?

¹² Ani kpé musu zōkō kũ ò kèke mɔáre. À póbleyā keke gwe.

¹³ Kũ ò gēε, ò è lākũ Yesu ònne nà, akũ ò Vĩnla póbleyā kèke gwe.

Dikiri póble

(Mat 26:26-30, Maa 14:22-26, 1Kɔ 11:23-25)

¹⁴ Kũ a gɔrɔ kà, Yesu sù à vùte gwe kũ a zĩrinɔ lele.

¹⁵ Akũ à pìnne: Vĩnla póble dí blena kãáo ni teni ma de manamana ari màgō gé wari ke,

¹⁶ zaakũ maten oáre, mani ble doru ari kpata kũ à bò Luda kĩnaa gé boo gupuraa, gbasu dikpe yāpura gé su.

¹⁷ Kũ à toko sè, à Luda sáabu kpà, akũ à pì: À sí à dɔdɔkōne,

¹⁸ zaakũ maten oáre, mani geepi'i mi doru ari kpata kũ à bò Luda kĩnaa gé boo gupuraa.

¹⁹ Kũ à burodii sè, akũ à arubarikaa dàn à likōre à kpámma à pì: Ma mè kũ má kpà á yáin dí, àgō abirekũ ke ma yā dɔnaágu yáí.

²⁰ Kũ ò pò blè ò làka, à toko pì sè le dɔ à pì: Ma aru kũ ani b̀̀teáren dí, Luda bàka kunna kũ gbēnɔ tera aru ũ.

²¹ Ma bonkpede ɔ kú kũmao ta gũn,

²² zaakũ Bisāsiri Né ni kpágui lākũ Luda ditenε nàme. Waiyoo gbē kũ ani a kpámma pì.

²³ Akũ ò nà kō lalanaaa ò pì: Ó dí mé ani yā bire keε?

Yesu lédana a ìbanɔ

²⁴ Akũ lékpakōanaa fùte n̄ té, kũ ò ye ò dō n̄ gbē kũ à de a dakela.

²⁵ Akũ Yesu pìnne: Buri pānde kínanɔ dì gbāna ble n̄ gbēnɔ, gbānadenɔ sō òdi n̄ zĩda sísi yāmanakerinɔ.

²⁶ Ama àsun ke lero. Séde gbē kũ à zōkō á té gō de lán gbē kũ à kĩanaái bà. Séde á don'arede gō de lán gbē kũ àten zĩ kéare bà.

²⁷ Póbleri kũ zĩrii, n̄ dí mé à zōkō? Póbleriinloo? Makũ sō má kú á té lán zĩrii bàme.

²⁸ Gbē kũ ò zè kũmao ma warikena gūnnɔn á ũ.

²⁹ Lākũ ma De ma ka kpatan nà, len mani á ká kpatan le se,

³⁰ áni pọ ble kúmao ma kpatan, áni vute kiblegbaaa àgõ yã gõgõ Isaraila buri mèn kuri awεεplanone.

Yesu gĩnake à dõ yã kú Pita ni ke

(Mat 26:31-35, Maa 14:27-31, Yuh 13:36-38)

³¹ Simo, Simo, ñ ma. Setan zé wète à á fáfá lákú òdi pọblewe fáfá nà.

³² Akú ma adua kènne de ma náani kú ñ vī sún kíammaro. Tó n era n suma, ñ n gbēno gba gbāna.

³³ Pita pìne: Dikiri, ma si ò ma da kpésiran mà ga kúnwo.

³⁴ Yesu pì: Pita, maten onne, ari ko gõ gé lé zuo gbāra, ñni ledi kpámai gèn aakõ.

³⁵ Akú à ñ lá à pì: Kú ma á zī ɔgɔsɔno kú b̀kɔlokonaao kú kyatenɔ sari, pọke kíáwa yá? Akú ò pì: Oi.

³⁶ Akú à pìne: Tera sà gbē kú à ɔgɔsɔno vī, à sé. Leme do kú b̀kɔlokonaao. Gbē kú à fēneda vī soro, à a uta yía à lú.

³⁷ Maten oáre, séto yã kú ò kè Luda yān ma musu papa kú ò pì: Ò a dìte dokɔno kú taarikerino. Yã kú ò kè ma musu pì mé àten ke sà.

³⁸ Ò pì: Dikiri, fēneda mèn plan dí. Akú à pìne: Abirekú mò.

Yesu aduakena zaa Kùkpe s̀s̀igerɛɛi

(Mat 26:36-46, Maa 14:32-42)

³⁹ Yesu bò à gèe Kùkpe s̀s̀igerɛɛi lákú àdi ke nà. A ìbanon téi.

⁴⁰ Kú à kà gu kú àten gén, à pìne: À adua ke de ásun fu yõgwanaaaro.

⁴¹ Akú à kēm̄ma à kà lákú òdi gbè zu à léte taka bà. Akú à kùte à adua kè

⁴² à pì: Baa, tó ñ ye, ñ toko'í síma, ama adi ke ma poyenyĩnaanlo, séde n pọ.

⁴³ Akú malaikaa bò ludambe à súa à a gbà gbāna.

⁴⁴ Kunna wétamma gūn àten adua ke kú kokario. Akú a ísimma ten tó zīte lán arutonaa bà.

⁴⁵ Kú à adua kè, à fùte à èara à sù à a ìbanò lè, òten i o kú pɔsirao.

⁴⁶ Akú à pìne: À kè dera àten i oo? À fute à adua ke de ásun fu yõgwanaaaro.

Yesu kúnaa

(Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Yuh 18:3-11)

⁴⁷ Kú à kpé àten yã o, akú ò kà dasidasi. Gbē kú òdi pine Yudasi, a ìba gbēnon kuri awεεplanɔ doke mé à dònne are. Kú à nài de à lé péa,

⁴⁸ akú Yesu pìne: Yudasi, lépenaaan ñni Bisāsiri Né kpáom̄ma yá?

⁴⁹ Kú gbē kú ò kú kú Yesuonɔ yã kú àten su è ò pì: Dikiri, ò ñ léle kú fēnedaon yá?

⁵⁰ Akú ñ gbē do sa'oriki z̀k̀ɔ z̀iri lè à a ɔpla sã gò.

⁵¹ Akú Yesu pì: À abirekú tó. Kú à ɔ nà a sãa, akú a sã èra à nàn.

⁵² Akú à pì sa'orikinɔ kú Luda on dākpārinɔ kú gbē z̀k̀ɔ kú ò s̀inonɛ: A sumai kú fēnedanɔ kú gònɔ lákú kpāni wédewen ma ũ bà yá?

⁵³ Lákú gu dīgõ do nà madīgõ kú kááo Luda onn, akú ádi ɔ namaro. Ama gɔro dí de á pọ ũme, gusira kíblena gɔrome.

Pita ledikpana Yesui

(Mat 26:57-58, 69-75, Maa 14:53-54, 66-72, Yuh 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Kú ò Yesu kú ò sù káao, ò gèe káao sa'oriki z̀k̀ɔ bea. Pita té ñ kpe zàzã.

⁵⁵ Kú ò té kà on gura, ò kàte ò likai, akú Pita sù à sòto ñ té.

⁵⁶ Z̀onokpare ke a è, akú à wé dià à pì: Gbē dí kú káao sõ bi.

⁵⁷ Akú à ledi kpai à pì: Nɔgbē, má a d̄oro.

⁵⁸ Kú à kè saa fiti gbē pānde a è, akú à pì: M̀k̀on se, ñ gbē dome n ũ. Akú Pita pì gõgbē pìne: Makūmero.

59 Kū gɔɔ gète lán awa do bà, gbě pānde nàkarao à pì: Yāpura gbě díkīna kú kāaome, zaakū Galili gbēme.

60 Akū Pita pì: Má dō pò kū n tēaro. Zaa gwe gōnō kū àten yā o, akū ko lé zù.

61 Dikiri lite à wé pè Pitaa, akū yā kū à òo dè Pitagu kū à pì, ari ko gō gé lé zu gbāra, ani ledi kpáai gèn aakō.

62 Akū Pita bò bàai à pòsira óo dè.

Yesu fobonaa

(Mat 26:67-68, Maa 14:65)

63 Gbě kū òten Yesu dākpānō a fobò ò a gbè.

64 Ò pò yīne a ānwa, akū òteni a lala ò pì: N̄ annabikeyā o, dí mé à n lēe?

65 Dòkena kāao gūn ò yā dasi pāndenō òne dō.

Yuda gbānadenō yākpatekena kú Yesuo

(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Yuh 18:19-24)

66 Kū gu dè, Yuda gbě zōkōnō kō kākara, sa'orikinō kū ludayādannerinō n̄ pínki, akū ò Yesu sè ò gèe n̄ yākpatekēkia.

67 Akū ò a là ò pì: Arumasihume n̄ ū yá? N̄ owere. À wèmma à pì: Tó ma òáre, áni síro.

68 Tó ma yāke làáwa sō, áni wero.

69 Zaa tera Bisāsiri Né nigō vutena Luda Gbānade oplai.

70 Akū gbě sīnda pínki pì: Ase Luda Néme n̄ ū yá? Akū à wèmma à pì: Lákū a ò nà, makūme a ũ.

71 Akū ò pì: Ó bàka ūgba kú sèedadeo dō? O mà a lén kò.

23

Pilati yākpatekena kú Yesuo

(Mat 27:1-2, Maa 15:1-5, Yuh 18:28-38)

1 Akū ò fùte n̄ pínki ò gèe kāao Pilati kīnaa.

2 Òten yā dia ò pì: O gbě dí lè àten gude ke ó būsun, àdi gínne ò be'ogō kpá Sizaa, akū à a zīda dìte Arumasihu ũ, kīna ũ.

3 Akū Pilati a là à pì: Mòkōn Yudanō kīna ū yá? À wèa à pì: Len n̄ ò le.

4 Akū Pilati pì sa'orikinō kū pari kū ò kú gwenōne: Mádi taari e gōgbě pìiaro.

5 Akū ò nākara kāao ò pì: Àdigō té ká gbēnōgu a yādannēnaa gūn Yudea būsun pínki. À nà Galilime ari à gèe à kào la sà.

6 Kū Pilati mà le, akū à gbèka tó Galili gbēme a ũ.

7 Kū à dō kū à bò Herōdu būsomme, akū Herōdu pì sō à kú Yurusalemu zī birea, akū à a gbàrea.

8 Kū Herōdu Yesu è, akū a pò kè nna manamana. À a baaru mà, akū à ye n̄ wé ke pla zaa gīkena. À wé dō à Yesu daboyākena e.

9 À yānō làlaa dasi, akū Yesu dí a ke wearo.

10 Sa'orikinō kū ludayādannerinōn zena gwe òten yā didia pāsīpāsī.

11 Herōdu kū a sozanō Yesu gya bò ò a fobò ò uta wéde dànē, akū à èra à a gbàre Pilatia.

12 Zī birea Herōdu kū Pilatio gō kō gbě ũ, zaakū ò ibere sè kú kōo yā.

Yadana Yesula

(Mat 27:15-26, Maa 15:6-15, Yuh 18:39-19:16)

13 Pilati sa'orikinō kū gbānadenō kū gbě kparanō kākara n̄ pínki

14 à pīnne: A sumēne kú gōgbě kú a pì guderiiimeo. Ma a làla á wára yā kú a dīdiano musu, mádi e à taari ke kèro.

15 Len Herodu dí ero le se, zaakū à èra à a gbàrewámé. À gwa, adi yáke ke kú à kà mà a dero.

16-17 Mani tó ò wari dɔa, gbasà mà a gbaré.

18 Akū ò wiki lè ñ pínki lɛɛɛ ò pì: Ñ gōgbē pì de! Ñ Baraba gbaréwéré!

19 Ò Baraba pìi dà kpésiran yā bona gbānadeno kpe kú gbēdenaao yāime.

20 Pilati ye à Yesu gbaré, akū à gbēno laakaríi gátè à sùawa.

21 Akū ò èra ò wiki lè ò pì: Ñ a pá lía! Ñ a pá lía!

22 A gèn aakōdeo Pilati pínne: Bó daan à kèé? Mádi taari kú à kà ò a de earo. Mani tó ò wari dɔa, gbasà mà a gbaré.

23 Akū ò zèi òten gbekaa kú wiki gbānao à a pá lía. Akū ñ zukakanaa tò ò yā blè.

24 Akū Pilati dítè kú ò ke lákū ò gbèkaawa nà.

25 Gōgbē kú ò dà kpésiran bona gbānadeno kpe kú gbēdenaao yāi kú ò gbekaa pìin à gbàréne, akū à Yesu kpà gai lákū ò yei nà.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Yuh 19:17-27)

26 Kú òten gé káao, akū Sireni gbē Simo ten su kú burao, akū ò a kú ò lígbāndurukpanaa dìnè àgō téo Yesui.

27 Pari bò téi kú nōgbē kú òten só do òten wēnda keneno.

28 Yesu lítè à aré dómma à pì: Yurusalemu nōgbēno, àsun só do ma yāiro. À só do á zīda yāi kú á neno.

29 Zaakū a goro ten su kú oni pi: Arubarikadenon para kú odi né iro, né dí ñ yō mirono ũ.

30 Goro birea

oni pi kpino léte à simma,

oni o sīsino léte à dañla.

31 Lákū òten yā dí taka ke kú lí búsuu, lí kori pó nigō de deraa?

32 Òten gé kú dàkeri gbēnon pla kenno do, de ò ñ dède kú Yesuo lɛɛɛ.

33 Kú ò kà gu kú òdi pi Mìtokokia, akū ò a pá lía gwe kú dàkerii pino, gbē do a oplai, gbē do a zèi.

34 Akū Yesu pì: Baa, ñ gaafara kéne, zaakū ò dō pó kú òten kero. Akū ò kàpaa kpà ò a pókasanō kpàatekōne.

35 Gbēnon zena gwe ò wé kà òteni a gwa, akū Yuda gbānadeno ten lézuki kea ò pì: A gbē pādeno sura bà. Tó Arumasihu kú Luda dítème a ũ, à a zīda sura bae!

36 Sozano teni a lalandi ke do. Akū ò nài ò sèwē kpàkpāa dōne

37 ò pì: Tó Yudanō kiname n ũ, ñ n zīda sura ba.

38 Sèeda ke na a mii musu ò kèa:

Yudanō kinan dí!

39 Dàkeri kú ò lokona lía pino do dōkena yā òne à pì: Arumasihume n ũroo? Ñ n zīda sura ba kú ókōno lɛɛɛ.

40 Akū a gbēndo pàtaa à pì: Ñ Luda vīna vīroo? Yā dokōno mé à kúwá.

41 Ókōno, ó pó kú a zéame. Pó kú o tō mé à bütewá, ama gbē dí dí yā ke kero.

42 Akū a pì: Yesu, tó n su kpata ble, ñ do ma yān.

43 Akū à wèa à pì: Yāpuran maten onne, gbāra ñigō kú kūmao aruzenna.

Yesu ganaa

(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Yuh 19:28-30)

44 Kú ifāntē kà mīdangura, akū gusira dà bùsuu pìla pínki ari fānantē mò aakō.

45 Luda kpé lábure kèkōre pla.

46 Yesu wiki gbāna lè à pì: Baa, ma a wēndii nāne n oī. Kú à ò le, akū a wēndii tà.

47 Kū sozanɔ gbɛ zɔkɔ yā kū à kɛɛ pìi è, à Luda sáabu kpà à pì: Yápuramɛ gbɛ manamɛ a ũ.

48 Pari kū ò kàkara ò sù gu gwanɔ, kū ò yā kū à kènɔ è, ò èra ò tà òteni n zīda léle.

49 Yesu gbɛ dōnanɔ kū nɔgbɛ kū ò téi bona Galilinɔ pínki zena zà òten gu gwa.

Yesu vīnaa

(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Yuh 19:38-42)

50 Gōgbɛ ke kun a tón Yusufu. Yuda gbānadeno dokemɛ. Gbɛ manamɛ, akūsɔ à bèere vī.

51 A lé kú yā kū a gbēno zè kū a kenaaoo pínlo. Yuda lakutu Arimatea gbēmɛ, a wé do kpata kū à bò Luda kīnaai.

52 À gèe Pilati kīnaa à Yesu gèe gbèkaa.

53 Akū à gèe pìi kipa à táaru biza fīfīa à dà gbèwɛɛ kū ò sò mira ũ gūn, odi gbèke dan zikiro.

54 Gɔɔ pì bi azuma zīmɛ, kámmabogɔɔ ten ká.

55 Nɔgbɛ kū ò té Yesui bona Galilinɔn té Yusufu pì kpe, ò mira pìi è lākū à Yesu gèe wùte a gūn nà.

56 Akū ò tà ò gèe nísi gbī nna kū eze kū àdi tó gè vāro soru ke. Kámmabogɔɔ zī ò kámma bò lākū Luda dìte nà.

24

Yesu vunaa

(Mat 28:1-10, Maa 16:1-8, Yuh 20:1-10)

1 Azumanenna zī kɔnkɔkɔnkɔ nɔgbɛ pìnɔ bò ò gèe mira pì kīnaa kū nísi gbī nna kū ò a soru kèeɔ.

2 Ò lè ò gbèe gò mira léa.

3 Kū ò gè, odi Dikiri Yesu gè ero.

4 Ò kú bídi gūn, akū gōgbɛ gbēnoɔn pla kenɔ bò ò sùmma kū pókasa kū òten té kenɔo dana.

5 Vīna n kú ò n mī nàte, akū gōgbɛ pìnɔ pínne: À kè dera áten gbɛ bēne wete gèno tée?

6 À kú laro, à vù. À tó yā kū à óare gɔɔ kū à kú Galili dɔágu

7 à pì, séto ò Bisāsiri Né kpá kifirinɔa ò a pá lía, a gɔɔ aakode zī ani vu.

8 Akū a yā pìi dōngu.

9 Bona mira kīnaa, ò gèe ò yā pì baaruu kpà zìri gbēnoɔn kuri awɛɛdonɔne kū gbɛ kparanɔ.

10 Mariama Magaleni kū Yoanao kū Yamisi da Mariamao kū nɔgbɛ kpara kū ò kú kúnwono mé ò yā pìi ò zìrii pìnne.

11 Akū nɔgbɛ pìnɔ yā pìi kèñne lán fàai yā bà, odi síro.

12 Akū Pita fùte à bàa sì à gèe mira pì kīnaa. Kū à wé kpàte mira pìn, adi pòke ero, sé táaru bizanɔ, akū à èra à tà laasun gūn, yā pì a kù gbāna.

Zaa Emausi zén

(Maa 16:12-13)

13 Gɔɔ dokɔnɔ pì zī Yesu iba gbēnoɔn pla kenɔ ten gé lakutu kū òdi pi Emausi. À zà kū Yurusalemuo lán kiloo kuri awɛɛdo bà.

14 Òten yā kū à kè pínki fàai bokɔne,

15 akū gɔɔ kū òteni a fàai bo òteni a laasun lé, Yesu n lé zén, akū òten táa o lèlè.

16 Akū n wé sìsi odi a dōro.

17 Akū à n lá à pì: Bó yān á té áten o kū kōo? Akū ò zè n ān sisina.

18 N gbɛ do kū òdi pinɛ Keleopa wèa à pì: Mɔkɔn nibɔmɛ n ũ ndo Yurusalemu gwɛɛ, kū ndi yā kū à kè gɔɔ pla dia dōro?

19 Akū à n lá à pì: Yā kpatemɛ? Ò wèa ò pì: Yesu Nazera yāmɛ. Annabi zókɔmɛ. Gbɛ sīnda pínki dō kū a yākena kū a yā'onaaò bò Luda kīnaamɛ.

20 Akū sa'orikinɔ kū ó gbānadeno dake kpámma, de ò ga yákpate kenε yāi, akū ò a pà lía ò a dè.

21 Okōno sō, daken óten da ani Isarailano mì sí. Abire gbera yā pì kena goro aakōden gbāra.

22 Akū yā kū ó nɔgbē kenɔ òo bò ó sare. Kū ò gèe a mira kīnaa kɔnkɔala káakukaaku,

23 odi a gè lero. Ò sù ò pì malaikanɔ bò ò sùmma ò pìnnε à kú wèndiio.

24 Akū ó gbēkenɔ gèe ò mira pì gwà, ò è lākū nɔgbē pìno ònnε nà, à kú gwero.

25 Akū Yesu pìnnε: Laasunsaridenɔ, adì yā kū annabinɔ ò sí likalikaro.

26 Luda dí dite Arumasihu wétamma le lán dí bà gbasà à gē a gakuri gūnloo?

27 Naana zaa Musa takadaa ari à gèe pé annabinɔ póa pínki, Yesu yā kū à kēna Luda yān a musu bókoteinne pínki.

28 Kū ò kà kāni kū lakutu kū òten génwo, Yesu kè lākū áni gē zéla bà.

29 Akū ò a kùkū ò pì: Ñ gō kúoo la. Okosi kè, gu ten si. Akū à gè onn à gō kúwo.

30 Goro kū àten pò ble kúwo, akū à burodii sè à arubarikaa dàn, akū à likōre à kpámma.

31 Akū n wé kè ò a dè sà, akū ò kùrai.

32 Akū ò okōnε: Kū àten yā owere zén àten Luda yā bókotewere, ó nèsεε gūn ten puroo?

33 Akū ò fùte gwe gōno ò era ò gèe Yurusalemu. Ò a ziri gbēnon kuri awēdonɔ è kakarana gwe kū gbē kū ò nāmmanɔ

34 òten pi: Dikiri vù yāpurame, à a zīda mò Simōnε.

35 Akū gbēnon pla pìno zé gūn yā bàbāinne kū deran ò a dè nà burodi likōrenaa gūnwo.

Yesu bo à suna a ibanone

(Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Yuh 20:19-23, Zīr 1:6-8)

36 Kū òten yā pì o le, kanto ò a è zena n té, akū à pìnnε: Àgō kú kú aafiaao!

37 Akū swēε kēngu ò kè giri, òten da gyāwānden ò è.

38 Akū à pìnnε: À kè dera á nèsεε fùteε? À kè dera á kú kú nèsεe plaoo?

39 À ma onno kū ma gbánɔ gwa, kū makūmε. À on nama à gwa. Gyāwānde dīgō mè kú wáo vī lākū á ema nàro.

40 Kū à ò le, akū à a onno kū a gbánɔ mōnnε.

41 Ponna gūn odi we kaaoro, kū à bò n sare yāi. Akū à n lá à pì: Pòble ke kun yá?

42 Akū ò kpò kpáteana kōno kpàa,

43 akū à sī à sò n wára.

44 Akū à pìnnε: Yā kū ma òáre goro kú má kú kááo mé à kè. Ma pì séto yā kū ò ò ma musu Musa doka takadan kū annabinɔ takadao kú Zabura takadao papa pínki.

45 Akū à n nèsεε wēnnε de ò yā kū à kú takada pìno gūn dōro dō.

46 À pìnnε: Ò kè Luda yān ò pì Arumasihu ni wétamma e, a goro aakōde zī ani fute bona gan,

47 oni waazi ke buri sīnda pínkinε kú a tóo naana zaa Yurusalemu, de ò nèsεe lite n durunnon kēm̄ma.

48 Akōno yā pì sēdadeno ū.

49 Makū sō, mani gba kú ma De a lé sè kpāzāáre. Àgō kú wēte gūn la ari gbāna bo ludambe à daála.

Tana kú Yesuo ludambe

(Maa 16:19-20, Zīr 1:9-11)

50 Kū Yesu bò kúwo wēte kpe ari Betani sare, akū à a onno sè lei à arubarikaa dàngu.

51 Kū àten arubarika dàngu le, akū à kēm̄ma, Luda a sè à tà káao a kīnaa.

52 Akū ò donyī kēne ò era ò tà Yurusalemu kú ponna zōkōo.

53 Òdīgō kú Luda onn goro sīnda pínki ògō Luda sáabu kpá.

YUHANA

Baaru nna kū Yuhana kɛɛ
 Yahaya Da'itekeri kū Yesu ìba káakunɔ 1:1-1:51
 Yesu yādannɛnaa 2:1-12:50
 Yesu kunna Yurusalemu 13:1-17:26
 Yesu gana kū a vunaao 18:1-20:31
 Yesu boasuna a ìbanɔa 21:1-21:35

Yesu Kirisi suna andunia gūn

- 1 Zaa káaku Yā kun, Yā pì kú kū Ludao, Yā pìime Luda ũ.
- 2 À kú kū Ludao zaa káaku.
- 3 Luda pó sīnda pínki kè a gāime, póke kun kū à kè a sariro.
- 4 A gūnn wèndi kún, akū wèndii pì de gupura ũ gbɛnɔnɛ.
- 5 Gupura pì dì pu gusiran, akū gusira pì ni le à daalaro.
- 6 Luda gbɛke zì a tón Yahaya.
- 7 À sù gupura pì sèedade ũmɛ, à gupura pì yā ò gbɛnɔnɛ, de baadi a náani ke a gāi.
- 8 Àkūmɛ gupura pì ũro, à sù gupura pì sèedade ũmɛ.
- 9 Gupura yāpurade kū àdi gu pu gbɛ sīnda pínkinɛ mé àtɛn su andunia gūn.
- 10 Yā pì kú andunia gūn. Bee kū Luda andunia kè a gāi, andunia dí a d̄sɔ.
- 11 À sù a bea, akū a gbɛnɔ dí a síro.
- 12 Gbɛ kū ò zè káao ò a náani kènɔ s̄s, à n̄ gbá zé ò gò Luda nénɔ ũ.
- 13 N̄ inaa pì dí bo gbɛke aru gūnlo, adi bo m̄futɛna ke ḡgbɛ poyeina kīnaaro, Luda mé à n̄ í.
- 14 Yā pìi gò bisāsiri ũ, à gɔrɔ pla kè kūoo, akū o a gakuri è, De Luda Né mèn do légelege gakurimɛ, a gbɛke kū yāpurao pekerɛana.
- 15 Yahaya a sèedaa kè à p̄t̄a à pì: Gbɛ kū ma a yā òon dí, ma pì gbɛ kū àtɛn su ma gbera demala kū à kun ma ā yāi.
- 16 Gbɛke pekerɛanaa gūn à gbɛke kè ó baadinɛ, akū o arubarikaa lè didik̄sana.
- 17 Luda a doka kpàwá Musa gāi, à gbɛke kū yāpurao kèwɛɛ Yesu Kirisi gāimɛ.
- 18 Gbɛke dí wé si Ludale zikiro. Luda Né mèn do légelege kū à kú a De kuru pì mé à tò ò a d̄s.

Yahaya Da'itekeri Yesu sèedakenaa (Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Luk 3:1-18)

- 19 Yuda gbānade kū ò kú Yurusalemunɔ sa'ori kenɔ kū Levi buri kenɔ zì Yahayaa, akū ò a là ò pì: Díme n ũu? Yā kū à ònɛn dí.
- 20 À ònɛn s̄usu, adi yāke uteñero à pì: Arumasihun ma ũro.
- 21 Akū ò a là ò pì: Díme n ũ s̄é? Iliasumen ũ yá? À wèr̄mma à pì: Oi! Akū ò èra ò a là d̄o: Annabi z̄sk̄ɔmɛ n ũ yá? À wèr̄mma à pì: Oi!
- 22 Akū ò p̄inɛ d̄o: Díme n ũ s̄ɔ? N̄ owɛɛ de ò gé ò o gbɛ kū ò ó z̄inɔnɛ. Deran n̄tɛn o nà n z̄ida yā musuu?
- 23 Akū à pì lákū annabi Isaya ò nà: Gbɛ kū a koto d̄o gbárannamme ma ũ, kū àtɛn pi ò zé poro Dikirinɛ.
- 24 Gbɛ kū ò n̄ z̄i p̄inɔ s̄s, ò b̄o Farisinɔ kīnaame.
- 25 Akū ò a là ò pì: Zaa kū Arumasihumɛ n ũro ke Iliasu ke annabi z̄sk̄ɔ, b̄oyāi n̄tɛni gbɛnɔ da'ite kɛɛ?

26 Yahaya wèmma à pì: Madì gbě̀nɔ da'ite ke, ama gbě̀ke kú á té, á a dõro.

27 Àkū mé ani su ma gbera, mádi ká mà a kyate bobonero.

28 Yá pì̀nɔ kè Betani kú à kú Yoda bara direme, gu kú Yahaya ten gbě̀nɔ da'ite ken.

Sãne Bòrɔ kú Luda kpàa

29 Kū gu dɔ̀, Yahaya Yesu è àten su a kīnaa, akū à pì: Sãne Bòrɔ kú Luda kpàa à andunia durunna gon dí.

30 Gbě̀ pì yān ma ò yā ma pì, gbě̀ kú àten su ma gbera demala, kú à kun ma ā yāi.

31 Má a dõ yāro, ama ma su, maten gbě̀nɔ da'ite ke de Isarailanɔ a dõ yāime.

32 Yahaya a sèedaa kè à pì: Ma è Luda Nini bò ludambe lán potēne bà, à sù à zõa.

33 Mádi a dõ yāro. Kū Luda ma zī gbě̀nɔ da'ite ke, à pìmenne gbě̀ kú ma è a Nini sù à kīpaa, àkū mé ani gbě̀nɔ da'ite ke kú Nini pìio.

34 Ma abirekū è, akū ma a sèedaa kè kú àkūme Luda Né ũ.

Yesu iba káakunɔ

35 Kū gu dɔ̀, Yahaya era à kú gwe dɔ̀ kú a iba gbě̀nɔn planɔ.

36 Kū à Yesu è àten gēte, à pì: Sãne Bòrɔ kú Luda kpàan gwe!

37 Kū iba gbě̀nɔn pla pì̀nɔ yā pì̀ mà, ò bò ò tè Yesui.

38 Yesu lite à è ò téai, akū à n lá à pì: Bón á yeii? Ò pì̀ne: N be kú mámeɛ, Rabi? Tó pì̀ pì̀ Danneri.

39 À wèmma à pì: À mó à gwa. Akū ò gèè ò gu kú à kun è, akū ò gò káao zī birea. Okosi mò siikõ taka bà.

40 Gbě̀nɔn pla kú ò Yahaya yā mà ò bò ò té Yesui pì̀nɔ, n gbě̀ do bi Simɔ Pita dakūna Andurume.

41 À gèè à a vīni Simɔ lè gĩa, akū à pì̀ne: O Arumasihu è. Tó pì̀n òdi pì̀ dɔ̀ Kirisi.

42 Akū à gèè káao Yesu pì̀ kīnaa. Yesu a gwà tíi à pì: Yuhana né Simɔme n ũ. Oni pinne sà Pitame. Tó pì̀ pì̀ gbèè.

43 Kū gu dɔ̀, Yesu ye à tá Galili b̀sun, akū à dà Filipile à pì̀ne: N̄ témai.

44 Filipi pì̀ bi Anduru kú Pitao be wēte Betesaida gbēme.

45 Akū Filipi gèè à Natanaeli lè à pì: Gbē kú Musa a yā ò a doka gūn, akūsõ annabinɔ a yā ò dɔ̀, o a lè. Yusufu né Yesume. Nazera gbēme.

46 Natanaeli pì̀ne: Gbē mana ni bo Nazera yá? Filipi pì̀ne: N̄ mó n̄ gwa.

47 Kū Yesu Natanaeli è àten su a kīnaa, à a yā ò à pì: Isaraila yāpuraden dí, a nèsee manafiki vīro.

48 Akū Natanaeli pì̀ne: N̄ ma dõ mámeɛ? Akū Yesu wèa à pì: Ari Filipi gõ gé n sísì, ma n e kaka lí gbáru.

49 Akū Natanaeli pì̀ne: Rabi, Luda Néme n ũ, Isarailanɔ kiname n ũ.

50 Yesu pì̀ne: Kū ma ònne ma n e kaka lí gbáru, akū mé à tò n ma náani kè yá? Īni yā zõkõ e de adikīnala.

51 À era à pì̀ne dɔ̀: Yāpuran maten oáre, áni ludambe e wēkõana, Luda malaikanɔ nigõ didi Bisāsiri Néa ògõ kipaa.

2

Nɔsena zaa Kana

1 A gɔ̀rɔ aakõde zī òten nɔ sé zaa Kana, Galili b̀sun. Yesu da kú gwe,

2 akū ò Yesu kú a ibanɔ s̀sì nɔse kīnaa dɔ̀.

3 Kū sèwē kīa, Yesu da pì̀ne: ò sèwē vī dorɔ bi.

4 Akū Yesu wèa à pì: Bõyāi n ma le abireoo? A gɔ̀rɔ dí kámene kòro.

5 Akū a da pì̀ zīkerinɔne: Lákū ani oáre nà, à ke le.

6 Gbè orozānɔn kú gwe mèn suddo Yudanɔ gbābo'i kábonɔ ũ. A kenɔ dì í sí lita basiikõme, a kenɔ s̄ basuddo.

7 Akū Yesu pì zīkerinone: À í káka orozā dín pa. Akū ò í kàka à pà yéere.

8 Akū à pìne: À tó à géo kōkō'orino gbē zōkōne sa. Akū ò tò ò gèeone.

9 Kū gbē zōkō pì í litena sèwē ũ pì lé kè, adi dō gu kū à bònlo, ama zīkeri kū ò í pì tòn dō. Akū gbē zōkō pì ebayao sisi

10 à pìne: Wē nnan òdi kpárima gĩa. Goro kū wē ten dirman òdi su kū a gebuo sà. Mōkōn sō, n wē nna tò kpekpe.

11 Yesu daboyā káakuden gwe, kū à kè zaa Kana, Galili būsun. À tó bō, akū a iban a náani kè.

12 Abire gbera Yesu gèe Kapenamū kū a dao kū a dakūnanō kū a ibanō, ama odi goro pla ke gwero.

Yesu kunna Luda onn

(Mat 21:12-13, Maa 11:15-17, Luk 19:45-46)

13 Kū Yudanō Vīnla dikpe kà kāni, akū Yesu gèe Yurusalemu.

14 À è òten zùnō kū sānō kū lukulukunō yía Luda onn, ogolinkerinon vutena gwe.

15 Akū à bàflāa tà à pèrima ò bote kū sānō kū zùnō pínki. À ogolinkerii pìnō ogō fākōa, à n teburunō yīpa à kōteine.

16 Akū à pì lukulukuyarii pìnone: À pò pìnō sète à boo pínki. Àsun ma De on ke ete ũro.

17 Akū yā kū à kēna Luda yān dīkīna dō a ibanōgu kū à pì: N on yā ma kū gbāna manamana.

18 Akū Yuda gbānadenō a là ò pì: Daboyā kpaten īni kewere de ò dō kū n yā bire kena iko vīi?

19 Yesu wèrima à pì: À Luda kpé dí wí, mani era mà fute goro aakō dagura.

20 Akū gbānade pìnō pìne: Wē bupla awesuddon ò kpé pì bō, akū mōkōn īni fute goro aakō gūn yá?

21 Ama Luda kpé kū à a yā òo pìi, a mè yān àten o.

22 Kū Yesu vù bona gan, yā kū à òo pìi dō a ibanōgu, akū ò yā kū à kēna Luda yān sì kū yā kū Yesu òo pìio.

Yesu baadi nèse dō

23 Kū Yesu kú Yurusalemu Vīnla dikpe zī ò a náani kè dasi, kū ò daboyā kū à kēnō è yāi.

24 Yesu dí n náani kero, zaakū à baadi nèse dōme.

25 Adi ke séto gbēke gbē yā ònero, zaakū à yā kū à kú baadi nèse gūn dō.

3

Yesu kū Nikodemuo

1 Farisi ke kun kū òdi pine Nikodemu. Yuda gbānadenō dome.

2 À sù Yesu kīnaa gwāani à pìne: Rabi, ó dō kū mōkōn danneri kū à bō Luda kīnaa ũ, zaakū gbēke ni fō à daboyā kū ndi kenō kero, sé Luda kú kāao.

3 Akū Yesu pìne: Yāpuran maten onne, tó adi ke ò era ò gbē ò dō baasiro, ani fō àgō kpata kū à bō Luda kīnaa dōro.

4 Akū Nikodemu Yesu là à pì: Oni gbē kū à zī kū i deramee? Ani era à gē a da nēsee gūn de à a i dōn yá?

5 Akū Yesu wèa à pì: Yāpuran maten onne, tó adi ke ò gbē ò kū ío kū Luda Ninio baasiro, ani fō à gē kpata kū à bō Luda kīnaa gūnlo.

6 Bisāsiri né'ina bi mè yāme, Luda Nini né'ina bi nini yāme.

7 Nsun tó yā kū ma ònne bo n sarero, séde ò era ò á i dō.

8 Īa di káka gu kū à yein. Ndi a kīni ma, n dō gu kū à bòn ke gu kū àten génlo. Len àdigō de le kū gbē kū Luda Nini a òio.

9 Akū Nikodemu a là à pì: Yā bire ni sí ke yá?

10 Yesu wèa à pì: Mōkōn Isarailanō yādanneri ina akū n abirekū dōroo?

11 Yāpuran maten onne, yā kũ ó dŕn óten o. Yā kũ o èe sèedaan óten kpá, akũ áten gí ó yā síi.

12 Lákũ ma andunia yā òáre nà, akũ a gi síi, tó ma ludambe yā òáre, áni sí yá?

13 Gbēke dí gé ludambe yāro, tó adi ke Bisāsiri Né kũ à bò gwe baasiro.

14 Lákũ Musa mlēe sè à dò musu gbárannan nà, len oni Bisāsiri Né sé ò do musu le,

15 de gbē kũ àteni a náani ke gō wèndi kũ àdi lákaro vī.

16 Zaakũ Luda ye andunia à kè zōkō, akũ à a Né mèn do légelege kpà, de gbē kũ àteni a náani ke sún garo, séde àgō wèndi kũ àdi lákaro vī.

17 Luda dí a Né zī andunia gūn de à yā vute anduniaa yāinlo, de à andunia sura ba a gāi yāime.

18 Yā ni vute a náanikeriiaro. Yā gīnake à vute a náanikerisaria kò, kũ adi Luda Né mèn do légelege pì náani kero yāi.

19 Pó kũ à tò yā vute gbēnaaan dí: Gupura sù andunia gūn, akũ gbēno ye gusirai de gupura pila, kũ n yākenanōn vāni yāi.

20 Zaakũ yāvānikeri sīnda pínki dì zā gupuramme, àdi su gupura kīnaaro, de a yākenanō sún bo gupuranlo yāi.

21 Gbē kũ àdi zī ke yāpuraa, akũ mé àdi su gupura kīnaa, de ògō dō kũ kunna Luda gūnn à yā pino kèn.

Yahaya Da'itekeri Yesu sèedakēnaa

22 Abire gbera Yesu gēe Yudea būsun kũ a ìbanō. À goro pla kè kūnwo gwe, àten gbēno da'ite ke.

23 Yahaya ten gbēno da'ite ke se zaa Ainō, Salimu sare, zaakũ í di gwe. Òdigō su a kīnaa, akũ àdi n da'ite ke.

24 Zaakũ odi Yahaya da kpésiran kòro.

25 Goro birea Yahaya ìba kenō nà ledikpakēnaaa kũ Yuda gbānade keo gbābona yā musu.

26 Akũ ò nà Yahayai ò pì: Rabi, gbē kũ à kú kūnwo yā Yoda bara dire, kũ n a yā òwera mé àten gbēno da'ite ke tera, baadi ten gé a kīnaa.

27 Yahaya pīnne: Gbēke dì fō à póke le à síro, tó adi ke Luda a gbà baasiro.

28 Ákōno mé á ma sèedadenō ũ kũ ma pì makūme Arumasihu ũro. Ma pì Luda ma zī mà done areme.

29 Nōseri mé à nō vī. Nōseri gbēnna sō àdigō ze a sare àdi sã kpá a yāi, nōseri kòtoo dì a pō ke nna. Len sō ma pōnna kè zōkō le.

30 Séde àpii gō kara makũ sō màgō lago.

Gbē kũ à bò musu

31 Gbē kũ à bò musu de gbē sīnda pínkila. Gbē kũ à bò zīte bi andunia gbēme, andunia yān àdi o. Gbē kũ à bò ludambe sō de gbē sīnda pínkila,

32 àdigō pó kũ à è kũ yā kũ à màaoo sèeda ke, akũ gbēke teni a yā síro.

33 Gbē kũ à a yā sì zèo kũ Luda bi yāpurademe.

34 Gbē kũ Luda a zīi pì dì Luda yā o, zaakũ Luda a Nini kpàa papaname.

35 De Luda ye a Néi, akũ à pó sīnda pínki nàne a ōi.

36 Gbē kũ àten Né pì náani ke wèndi kũ àdi lákaro vī. Gbē kũ àten gí a yā mai ni wèndii pì lero, Luda pōfē kpé kúame.

4

Yesu kũ Samaria nōgbēo

1 Farisino mà kũ Yesu ten gbēno da'ite ke àten ìbanō le de Yahayala.

2 Adi ke Yesu mé àdi n da'ite ke a zīdaro, a ìbanō mé òdi ke.

3 Kũ Yesu yā pì mà, à fute Yudea à èra àten tá Galili.

4 Kū àten gé sō, à kù à bote Samaria bùsun.

5 Akū à kà Samaria wēte kū òdi pi Sika. À zā kū zīte kū Yakubu kpà a né Yusufoaaoro.

6 Yakubu lògò kú gwe. Yesu táa ò à kpàsa, akū a vùte lògò pìi sare. Ifantē kà mìdangura.

7 Samaria nɔgbē ke sù í tó, akū Yesu pìne: Ñ ma gba í mà mi.

8 A ìbanɔ sō, ò gèe pòble lú wēte gūn.

9 Akū nɔgbē pìi pìne: Yudame n ũ, Samaria nɔgbēn ma ũ, akū nten í wé kemaa? Zaakū Yudano kū Samariadenɔ yā dì kō séro.

10 Akū Yesu pìne: Tó ñ gba kū Luda dì dañne dō kū gbē kū àten í wé kemmao, de mɔkōmmē ñni wé kea à n gba í wèndide.

11 Nɔgbē pìi pìne: Baa, ñ guga vīro. Lògò dí sō a wèe lòkoto. Ñni í wèndide pì le māmee?

12 Ñ de ó dizi káaku Yakubula gwēe? Akū mé à lògò pìi tòwēre. Àpi a í mì kù a néno kù a pókādenɔ.

13 Akū Yesu pìne: Gbē kū à í díkīna mì, ími ni era à a demē dɔ.

14 Gbē kū ani í kù mani kpáa mi sō, ími ni a de ziki doro. Zaakū í kù mani kpáa ni gō a nēsēe gūn ísēboki í kù ani bōtene wèndi kù àdi lákaro ũmē.

15 Akū nɔgbē pìi pìne: Baa, ñ ma gba í pìi, de ími sún ma de mà su í tó la doro.

16 Yesu pìne: Ñ gé n zā sísi à su lēle.

17 Nɔgbē pìi wèa à pì: Má gō vīro. Akū Yesu pìne: Kù n pì, ñ gō vīro, n yā ò a zéame.

18 N zā kè lēu sɔɔro, akū gōgbē kū ñ kú káao tera bi n zānlo. N yāpura ò.

19 Akū nɔgbē pìi pìne: Baa, má dō sà kù annabiime n ũ.

20 Ó dizinɔ donyī kè Ludane kpi dí musu, ákōnɔ sō adì pi Yurusalemu mé à gu kù ò donyī kenne ũ.

21 Yesu pìne: Nɔgbē, ñ ma yā sí. Gɔɔke ten su kù áni donyī ke De Ludane kpi dí musu ke Yurusalemu doro.

22 Ákōnɔ, adì donyī ke Ludane, ama á a dōro, ókōnɔ sō, odì donyī kenne, akūsō ó a dō, zaakū surabanaa dì bo ókōnɔ Yudano kīnaame.

23 Gɔɔ ten su à kà kò, kù donyīri yāpuradenɔ ni donyī ke De Ludane kù yāpurao kù a Nini gbānao. Gbē bire takanɔn De Luda ten wete ò donyī keare.

24 Luda bi ninime, séde gbē kū òdi donyī kenneɔ donyī kenne kù yāpurao kù a Nini gbānao.

25 Akū nɔgbē pìi pìne: Má dō kù Arumasihu kù òdi pine Kirisi ni su. Tó à sù, ani yā sīnda pínki bɔkɔtewere.

26 Akū Yesu pìne: Makū kù maten yā onne, makūme a ũ.

27 Gɔɔ birea Yesu ìbanɔ sù, ò a lè àten yā o kù nɔgbēo. À bò ñ sare, ama ñ gbēke dí a la bón à yeiro ke bóyāi àten yā o kù nɔgbē pìioro.

28 Akū nɔgbē pì a lo tò gwe, à gè wēte gūn à pì gbēnɔne:

29 À mó à gōgbē ke gwa. À yā kù ma kènò òmēne pínki. Ke Arumasihu pìime gwēe?

30 Akū ò bōte wēte gūn òten gé Yesu kīnaa.

31 Gɔɔ birea sō Yesu ìbanɔ pìne: Rabi, ñni pò bleroo?

32 Akū à pìinne: Má pòble ke vī kù á dōro.

33 Akū a ìbanɔ kō lala ò pì: Gbēke sùne kù pòbleon yá?

34 Akū Yesu pìinne: Ma pòblen gbē kù à ma zī poyenyīnakena ũ ari mà zī kù à dàmenne mì de.

35 Ákōnɔ adì pi mō siikō mé à gō kù pókēgɔɔ ni ká. Maten oáre, à wé sé à burano gwa, zaakū póno mà ò kà kēna.

36 Pókēri teni a láada le kò, àten gbēnɔ kakara wèndi kù àdi lákaro pò ũ, de pótōri kù pókēriio pōnna ke lēle.

37 Zaakū yā díkīna bi yāpurame: Gbēke mé àdi pò tō, gbēke kē.

38 Ma á zĩ pɔ̄ kē gu kũ ádi zĩ kenlo. Gbē pāndenɔ̄ mé ò zĩ kè gwe, akũ átēni n̄ zĩ àre ble.

39 Samaria gbē kũ ò kú wēte pìi gūnnɔ̄ Yesu náani kè dasi yā kũ nɔ̄gbē pìi ònne yāi, kũ à pì à yā kũ a kènɔ̄ òare pínki.

40 Abire yāi kũ ò kà Yesu kīnaa, ò wé kèa à gō kũńwo, akũ à kè kũńwo gɔ̄ɔ̄ pla.

41 Kũ Yesu yā ònne, gbē pāndenɔ̄ a náani kè dasidasi.

42 Akũ ò pì nɔ̄gbē pìine: Adi ke yā kũ n òwēre yāin o a náani kè adoro. O a yā mà ó zĩdame, akũ o d̄s̄ sà kũ andunia Surabariin a ũ yāpura.

Gbānade né werekōanaa

43 Kũ à gɔ̄ɔ̄ pla kè kũńwo, a gberan à tà Galili,

44 zaakũ à pì annabi dīgō bēere vī a zīda būsuno.

45 Kũ à kà Galili, Galilidenɔ̄ gbānake kpai, zaakũ ò gēe ò Vīnla dikpe Yurusalemume, akũ ò yā kũ à kè dikpe pì zīnɔ̄ è pínki.

46 Akũ Yesu èra à gēe Kana, gu kũ à í litē sèwē ũ. Būsu gbānade ke kú gwe, a négōgbē ten gyā ke zaa Kapenamū.

47 Kũ à mà Yesu bò Yudea à sù Galili, akũ à gēe a kīnaa à wé kèa à gé a né werekōa, zaakũ a kú ga léi.

48 Akũ Yesu pìne: Tó adi ke a daboyānɔ̄ kũ yābonsarenɔ̄ è baasiro, áni ma náani kero.

49 Akũ gbānade pìi pìne: Baa, n̄ mó ari ma né kpé à ga.

50 Yesu pìne: N̄ tá be. N̄ né ni garo. Gōgbē pì yā kũ Yesu ònne s̄i, akũ à dà zén.

51 Gɔ̄ɔ̄ kũ à té zén, à dàkare kũ a z̄irinɔ̄, akũ ò pìne a né kun.

52 Akũ à n̄ lá à pì: Gɔ̄ɔ̄ kpate takan à kè s̄ānaa? Akũ ò pìne: Gīa fānantē mò do zakan mèwāna pìi kēa.

53 Akũ de pìi d̄s̄ kũ gɔ̄ɔ̄ kũ Yesu òare kũ a né ni garon gwe. Akũ ò a náani kè, àpii kũ a bedenɔ̄ n̄ pínki.

54 Sèeda plade kũ Yesu kè bona Yudea suna Galilin gwe.

5

Gyāre werekōana íkpakia

1 Abire gbera Yudanɔ̄ dikpe ke kà, akũ Yesu èra à gēe Yurusalemu.

2 Íkpaki kú gwe Sā Gēki sare, kũ òdi pì Beteseda kũ Eberu yāo. Íkpaki pì kámmaboki vī leu sɔ̄ɔ̄ɔ̄,

3 gyārenɔ̄ dīgō wútēnan dasidasi, v̄inanɔ̄ kũ erenɔ̄ kũ gbē kũ n̄ mègu fēfēnanɔ̄.

4-5 Gōgbē ke kú gwe àten gyā ke à kà wē bupla plansari.

6 Kũ Yesu a è wútēna gwe, à d̄s̄ kũ àten gyā ke a ḡi kè manamana, akũ à pìne: N̄ ye òngō aafia yá?

7 Akũ gyāre pìi wèa à pì: Mare, má gbēke vī à ma da í gūn gɔ̄ɔ̄ kũ à yīgāro. Tó matēn gé gēn, gbē pānde d̄i gīnake à gē ma āme.

8 Yesu pìne: N̄ fute n̄ ze, n̄ n pè sé n̄ táa o.

9 Gwe gōnɔ̄ gōgbē pìi aafiaa lè. À a pèe sè à táa ò. Gɔ̄ɔ̄ pì bi kámmabogɔ̄ɔ̄ zīme,

10 akũ Yuda gbānadenɔ̄ pì gōgbē kũ à wèrekōa pìine: Kámmabogɔ̄ɔ̄ zīn gbāra. À zé vī òngō n pè senaro.

11 À wèmma à pì: Gbē kũ à ma gba aafia mé à òmenne mà a pè sé mà táa o.

12 Akũ ò a là ò pì: Dí mé à pinne n̄ n pè sé n̄ táa oo?

13 Gbē kũ à wèrekōaa pì d̄s̄ tó d̄inlo, zaakũ Yesu gēte pari kũ ò kú gweno tème.

14 Abire gbera Yesu a lè Luda onn, akũ à pìne: N̄ ma, n̄ aafiaa lè. N̄sun durunna ke doro, de yā kũ à vāni de abirekūla sún n̄ le doro yāi.

15 Akũ gōgbē pìi gēe à ò Yuda gbānadenɔ̄ne kũ Yesu mé à tò a aafiaa lè.

16 Akū gbānade pìno wé tà Yesua, kū àdi yā bire takano ke kámmabogoro zĩ yāi.

17 Akū Yesu wèmma à pì: Ma De digō zĩ ke kámmabonaa sarime, len maten ke le se.

18 Yā bire yāi gbānade pìno ten Yesu wete ò a de de káakula. Adi ke kū àdi kámmabogoro zĩ yā daro ado yānlo, kū àdi pi Ludame a De ũ, àten sára kpá kū Ludao yāime.

Luda Né ikoo

19 Yesu era à wèmma à pì: Yápuran maten oáre, Luda Né di fō à yáke ke kū a zĩda gbānaoro, sé yā kū à è a De ten ke baasiro, zaakū yā kū a De di ke pínki, àkūme a Né pì di ke se.

20 Zaakū De Luda ye a Néi, àdi yā kū àdi ke pínki mone. Ani yā kū a zōkō de abirekūla mone, ani bo á sare.

21 Lákū De Luda di gèno vu à wèndi kpámma nà, len a Né di wèndi kpá gbē kū à yeinōa le.

22 De Luda di yákpate ke kū gbēkeoro, à yákpatekena gbāna pínki kpà a Néa,

23 de baadi bèere li a Néne, lákū òdi li De Ludane nà. Gbē kū àten bèere li Luda Nénero, ade ten bèere li a De kū à a zĩnero.

24 Yápuran maten oáre, gbē kū àteni ma yā ma, akūsō àten gbē kū à ma zĩ náani ke, ade wèndi kū àdi lákaro vī. Yā ni vutero, ade bō gan à gē wèndii gūmme.

25 Yápuran maten oáre, goroke ten su à kà kò, kū gèno ni Luda Né kòto ma, n gbē kū ò mànō ni vu.

26 Lákū De Luda wèndikpammana gbāna vī nà, len à wèndikpammana gbāna kpà a Néa le do.

27 À yákpatekena gbāna kpàa do, kū à de Bisāsiri Né ũ yāi.

28 Àsun tó abirekū bo á sarero, zaakū goroke ten su kū gè kū ò kú mira gūnnō ni a kòto ma

29 ò bote n pínki. Yámanakerino ni vu ò gē wèndii gūn, yāvānikerino sō yāvutemmanaa gūn.

30 Madì fō mà yáke ke kū ma zĩda gbānaoro. Madì yákpate ke lákū à òmene nàme, madì yákpate ke a zéa, zaakū madì ma zĩda poyeina wetero, sé gbē kū à ma zĩ pì pó.

Yesu iko sèedade

31 Tó má de ma zĩda sèedade ũ, de ma yā náani vīro.

32 Sèedade pānde kun kū àdi ma yā o, má dō kū ma yā kū àdi o náani vī.

33 Bee ákōno, a gbēno zĩ Yahayaa, akū à yápura òáre.

34 Mádi mè kpá bisāsiri sèedakenaaro, mateni abirekū oáre de à le à bo zia yāime.

35 Yahaya de lán fitila kū à nana àten gupura kū bà, akū a we à pōnna kè a gupurai gorō pla.

36 Yā kū De Luda dàmene mà kenō, kū maten ke pìno deáre sèeda ũ, kū De Luda mé à ma zĩ. Ma sèedaa pì de Yahaya póla.

37 Ma De kū à ma zĩ ma yā ò do. Ádi a kòto ma zikiro, ádi wé ke siikō kāaoro,

38 a yā dí vuteki le á swèe gūnlo, kū áten gbē kū à a zĩ náani kero yāi.

39 Adì mè kpá Luda yā kyókēnaaa, zaakū adìgō da gwen áni wèndi kū àdi lákaro len. Ma yān takada pì ten o sō,

40 ama áten gí su ma kīnaai de à wèndii pì le.

41 Maten sáabu wete bisāsiri kīnaaro,

42 ama má á dō, má dō kū á ye Ludairo.

43 Ma su kū ma De tóo, akū ádi ma síro. Tó gbē pānde sù kū a zĩda tóo, áni a sí.

44 Lákū adì sáabu wetekōa nà, ama adì sáabu wete Luda mèn do légelegea lero, áni ke dera à ma yā sí?

45 Àsungō da makū mé mani gé kū á yāo ma De kīnaaro, Musa kū á wé do mé ani gé kū á yāo.

46 Tó a Musa yā sì, de a ma yā sì se, zaakū ma yān à kè Luda yān.

47 Kū ádi yā kū à kè Luda yānnɔ síro, áni ke dera à ma yā síí?

6

Póblekpana gɔgbɛ gbɛnɔn dúbu sɔɔronɔa
(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Luk 9:10-17)

1 Abire gbera Yesu bikù Galili sèbe kū òdi pi do Tiberia bara.

2 Gbɛnɔ gɔ téi dasidasi, kū ò a daboyānɔ è deran àten gyārenɔ werekɔana yāi.

3 Akū Yesu dīdi à vùte sīsīi musu kū a ìbanɔ.

4 Yudanɔ Vīnla dikpe kà kāni.

5 Kū Yesu wé sè musu, à è gbɛnɔ ten su a kīnaa dasidasi, akū à Filipi là à pì: Mákpan óni póbale lún de gbɛnɔ blee?

6 À abirekū ò de à Filipi yɔ à gwa yāime, zaakū à dɔ lákū áni ke nà.

7 Akū Filipi wèa à pì: Andurufu ɔgɔ mèn wàa do burodii, bee tó ò è'ε baadine fítifiti, ani móm̄maro.

8 A ìbanɔ do Anduru, Simɔ Pita dakūna pìne:

9 Négbɔgbɛ ke kú la, à burodi araga vī mèn sɔɔro kū kpò fítinnanɔ mèn pla. Bón abirekū ni ke pari dīkīnanɔne?

10 Yesu pì: À gbɛnɔ vutεvute. Sèla di gu pìn, akū ò vutεvute. Gɔgbɛnɔ kà gbɛnɔn dúbu sɔɔro taka.

11 Yesu burodii pìnɔ sè à arubarikaa dàn, akū à kpàatεte gbɛ kū ò vutεnaa pìnɔne lákū ò yei nà. Len à kpòɔ kpám̄ma le do.

12 Kū ò kà ó pínki, à pì a ìbanɔne: À a kpara kū à gɔ sète pínki, de a ke sún ke pāro.

13 Akū ò burodi mèn sɔɔro kū ò sòo pì kpara kū ò gònɔ sète tānko kuri awεεpla pà.

14 Kū ò daboyā kū Yesu kèe pìi è ò pì: Gbɛ pì bi annabi kū àten su andunia gūmme yāpura.

15 Yesu dɔ kū ò ye ò su ò a kū ò a ká kína ũ kū gbānaome, akū à gòíne gwe à era à dīdi sīsīi musu ado.

Yesu taa'ona sèbela
(Mat 14:22-27, Maa 6:45-52)

16 Kū ɔkɔsi kè, a ìbanɔ gèe sèbeε bara.

17 Akū ò gè gó'ite gūn, òten bikū sèbeε pìi bara dire Kapenam̄u kpa. Gu gīnake à sì Yesu dí ká n̄ kīnaa kòro.

18 Zāga'ia gbāna kàka, akū í ten fute.

19 Kū a ìbanɔ gó lí ò kà kiloo sɔɔro ke suddo taka bà, akū ò Yesu è àten taa o íla, àten na n̄ góí, akū vīna n̄ kū.

20 Akū à pìinne: Makūme, àsun tó vīna á kūro.

21 Ò wène à gè gó gūn, akū gó pìi kà gu kū òten gén gònɔ.

Gbɛnɔ Yesu wεtenaa

22 Kū gu dɔ pari kpé zena sèbeε bara dire. Ò dɔ kū gó'ite kú gwe yā mèn dome, Yesu sɔ adi gè gó pìi gūn kū a ìbanɔro, ò tà n̄tēneme.

23 Kū à kè saa gó'ite pāndenɔ bò Tiberia, ò sù gu kū kāni kū gu kū ò burodii sònwo, kū Dikiri sáabu kpà à làka.

24 Kū pari pìi è àpii ke a ìbanɔn kú gwe doro, ò gè gó pìnɔ gūn ò gèe a wεte Kapenam̄u.

Yesumε póble kū àdi n̄ ká wèndiia ũ

25 Kū ò a è sèbeε bara gwe, ò pìne: Rabi, n ka la bɔreε?

26 Yesu pìinne: Yāpuran maten oáre, áteni ma wεte burodi kū a sò a ká yāime, adi ke daboyā kū a ènɔ yāinlo.

27 Àsun zĩ ke póbale kũ àdi láka yáiro, sé póbale kũ àdi n̄ ká wèndi kũ àdi lákaroa. Bisāsiri Né mé ani á gba póbale p̄i, zaakũ àpiin De Luda a sèedaa kèa.

28 Akũ ò a là ò p̄i: Deran óni ke nà ò yã kũ Luda ye ò ke kee?

29 Yesu wèmma à p̄i: Yã kũ Luda ye à ken dí: À gbẽ kũ à a zĩ náani ke.

30 Ò p̄ine: Daboyã kpaten ĩni kewere, de ò le ò n náani kee? Yã kpaten ĩni kee?

31 Ó dizinɔ mana blè gbárannan lákũ ò kè Luda yã nà ò p̄i: A póbale kũ à bò musu kpámma ò blè.

32 Akũ Yesu p̄inne: Yápuran maten oáre, adi ke Musa mé à póbale kũ à bò musu kpááwaro. Ma De mé àdi póbale yápurade kũ à bò musu kpááwa.

33 Póbale kũ Luda kpà p̄in gbẽ kũ à bò musu àdi wèndi kpá anduniaa ũ.

34 Ò p̄ine: Mare, ñgõ póbale bire taka kpáwá gɔɔ s̄inda p̄inki.

35 Akũ Yesu p̄inne: Makũme póbale kũ àdi n̄ ká wèndiia ũ. Nà ni gbẽ kũ à sù ma k̄inaa dero, ími ni ma náanikeri de zikiro.

36 Bee kũ abireo lákũ ma oáre nà, bee kũ a ma e, ádi ma náani kero.

37 Gbẽ kũ ma De kpàma ni su ma k̄inaa, mani pé gbẽ kũ à sù ma k̄inaaa zikiro.

38 Adi ke ma z̄ida p̄yenyĩna yãin ma bo musu ma suro, gbẽ kũ à ma z̄i p̄ome.

39 Pó kũ gbẽ kũ à ma z̄i p̄i yein dí: M̄asun tó gbẽ kũ à kpàmanɔ ke s̄atero. À ye mà n̄ fute gɔɔ kpede z̄i.

40 Zaakũ p̄ó kũ ma De yein dí: Gbẽ kũ à wé pè a Néa, akũs̄ò àteni a náani ke gõ wèndi kũ àdi lákaro v̄i, má a vu gɔɔ kpede z̄i.

41 Akũ Yuda gbánadenɔ zuka kài, kũ à p̄i ákãame póbale kũ à bò musu ũ yã.

42 Ò p̄i: Gbẽ p̄i bi Yesu Yusufu nénloo? Ó a de kũ a dao d̄õ bi! Akũ àten p̄i a bo musume.

43 Yesu p̄inne: Àsun zuka káro.

44 Gbẽke ni f̄s̄ à su ma k̄inaaro, tó adi ke ma De kũ à ma z̄i a s̄isi baasiro, mani a fute gɔɔ kpede z̄i.

45 À k̄ena annabinɔ takada ḡun ò p̄i: Luda mé ani yã da baadine. Gbẽ kũ à De Luda yã mà, akũs̄ò à a yã dà, àkũ mé àdi su ma k̄inaa.

46 Adi ke gbẽke De Luda è kũ wéonlo. Gbẽ kũ à bò a k̄inaa mé à a è ado.

47 Yápuran maten oáre, ma náanikerii wèndi kũ àdi lákaro v̄i.

48 Makũme póbale kũ àdi n̄ ká wèndiia ũ.

49 Á dizinɔ mana blè gbárannan, bee kũ abireo ò gàga.

50 Póbale kũ àdi bo musu s̄ò, tó gbẽ blè, ani garo.

51 Makũme póbale wèndide kũ à bò musu p̄i ũ. Tó gbẽ adi blè, anigõ kun gɔɔ s̄inda p̄inki. Póbale kũ mani kpámame ma m̄ebaasi ũ, de andunia gõ wèndi v̄i yã.

52 Akũ gbánade p̄inɔ ten lékpak̄s̄a ke kũ k̄s̄o ò p̄i: Gbẽ p̄i ni f̄s̄ à a m̄ebaasi kpáwá ò s̄on yá?

53 Akũ Yesu p̄inne: Yápuran maten oáre, tó ádi Bisāsiri Né m̄ebaasi só a a aru m̄iro, áinigõ wèndi v̄iro.

54 Gbẽ kũ àdi ma m̄ebaasi só à ma aru mi wèndi kũ àdi lákaro v̄i. Makũ mé mani a fute gɔɔ kpede z̄i.

55 Zaakũ ma m̄ebaasi bi póbale yápurame, ma aru bi p̄omina yápurame.

56 Gbẽ kũ àdi ma m̄ebaasi só à ma aru mi kú ma ḡun, makũ s̄ò má kú a ḡun.

57 Lákũ De Luda Wèndide ma z̄i, akũs̄ò má kun a yã nà, len gbẽ kũ àdi ma m̄ebaasi só nigõ kun ma yã le.

58 Póbale kũ à bò musun gwe. À de lán póbale kũ á dizinɔ blè ò gà bàro. Póbale bire blèri nigõ kun gɔɔ s̄inda p̄inkime.

59 Yesu yã birenɔ ò gɔɔ kũ àten yã dañne Kapenam̄u aduak̄ek̄em̄me.

Yesu iba kenɔ borukpenaa

60 Kū a ibanɔ yā pìi mà, n gbē dasidenɔ pì: Yā gbāname, dí mé ani abirekū fɔɔ?

61 Yesu dɔ a swēe gūn kū a ibanɔ ten zuka ká yā pìi musu, akū à pìinne: Yā pìi teni á fu yá?

62 Tó a è Bisāsiri Né fùte àten tá gu kū a kun yā sɔ bi?

63 Luda Nini mé àdi wèndi kpámma, mèbaasi bi pókenlo. Yā kū ma òárenɔme Luda Nini kū àdi n ká wèndiia yā ũ.

64 Ama á gbēkenɔ teni ma náani kero. Zaakū Yesu gbē kū òteni a náani keronɔ dɔ zaa káaku kū gbē kū ani a kpámmao.

65 Akū à pì dɔ: Abire yāin ma òáre, gbēke ni fɔ à su ma kīnaaro, séto De Luda a gbà zé.

66 Zaa gɔɔ birea a iba kenɔ bòru kpeo dasidasi, òdi téi dorɔ.

67 Akū Yesu a iba gbēnɔn kuri awēplanɔ là à pì: Á ye à tá sen yá?

68 Simɔ Pita wèa à pì: Dikiri, dí kīnaan óni génn? N wèndi kū àdi láraro yā vī.

69 O n náani kè, o dɔ kū Luda gbē kū à kú adoname n ũ.

70 Yesu pìinne: Á gbēnɔn kuri awēpla dínɔn ma sèroo? Bee kū abireo á gbē mèn do bi ibilisiime.

71 Yudasi, Simɔ Isikarioti nén à téa. Àkūme gbēnɔn kuri awēpla pìno doke kū ani a kpámma ũ.

7*Yesu kū a dakūnanɔ*

1 Abire gbera Yesu gèe Galili wēte kū wēteo, zaakū à ye à kure Yudearo, kū Yuda gbānadeno teni a wete ò a de yāi.

2 Yudanɔ Kutadɔna dikpe kà kāni,

3 akū a dakūnanɔ pìne: N fute la n gé Yudea, de n iba kū ò kú gwenɔ yā kū nten kenɔ e se.

4 Tó gbē ye à tó bo, àdi a yānɔ ke utenaro. Lákū nten yā dínɔ taka ke nà, n n zīda mɔ anduniane.

5 Bee a dakūna pìno dí a náani kero.

6 Akū Yesu pìinne: A gɔɔ dí kámene kòro. Ákɔnɔ sɔ á zé vī gɔɔ sīnda pínki.

7 Andunia ni we à zāáguro, ama à zāmagu kū madì pi a yākena vāni yāi.

8 À gé dikpekekia, maten géro, zaakū a gɔɔ dí kámene kòro.

9 Kū à yā pì ò, akū à gɔ Galili.

Yesu gena Kutadɔna dikpen

10 Kū a dakūna pìno gèe dikpekekia, gbasà à gèe. Adi gé gbēnɔ wáraro, à gèe asiri gūmme.

11 Yuda gbānadeno teni a wete dikpekekia ò pì: Àpi kú máa?

12 Pari gūn òten yā o kpānikpāni a musu manamana. Gbēkenɔ pì: Gbē maname. Gbēkenɔ pì: Oi, àten gbēnɔ sāteme.

13 Gbēke dí a yā o gupuraaro, kū òten vīna ke gbānade pìnɔne yāi.

14 Kū dikpe kà a dagura, Yesu gèe Luda onn, àten yā dañe.

15 A yā bò gbānade pìno sare ò pì: Gbē kū adi kyó kero mé à takada dɔ le yá?

16 Akū Yesu pìinne: Yā kū madì dañe bi ma zīda yānlo, gbē kū à ma zī yāme.

17 Gbē kū à ye à ze kū Luda pɔyenyīnakenaao nigɔ dɔ tó ma yādannena de Luda pó ũ, kesɔ ma zīda yān maten o.

18 Gbē kū àdi a zīda yā o ten wete à tó bome. Gbē kū àdi wete à gbē kū à a zī tó bo náani vī, manafiki kú a gūnlo.

19 Musa dí doka daáeroo? Á gbēke yā pì kūna sɔro. Bóyāi àten wete à ma dee?

20 Akū gbēnɔ pìne: N tāna vīme. Dí mé àten wete à n dee?

21 Yesu pìinne: Daboyā mèn don ma kè, akū à bò á pínki sare.

22 Musa t̄z̄ȳā dàáre, akū adi t̄ z̄ kámmaboḡo z̄i. Ase adi ke Musa k̄inaan à nàanlo, à bò á dizi káakun̄o k̄inaame.

23 Lákū òdi t̄ z̄ néne kámmaboḡo z̄i nà de òsun bo Musa doka kpero yāi, à kè dera á p̄o f̄enamai, kū ma gb̄e gbà aafia swáswa kámmaboḡo z̄i?

24 Àsun yā gwa lákū á wé ten e nàro. À yā gwa a zéa.

K̄ek̄ek̄ōana Yesu yāi

25 Akū Yurusalemuden̄o p̄i: Gb̄e p̄i bi gb̄e kū òteni a wete ò a denloo?

26 À gwa, àten yā o gupuraa, akū gb̄eke dí yā liaro. Gb̄anaden̄o a d̄s̄ Arumasihu ū yāpuran yá?

27 Ó d̄s̄ gu kū gb̄e dí bòn. Tó Arumasihu sù, oniḡo d̄s̄ gu kū à bònlo.

28 Abire yāi ḡo kū Yesu ten yā dañe Luda onn, à p̄t̄ā à p̄i: Á ma d̄s̄, akūs̄ á d̄s̄ gu kū ma bon. Ase mádi su kū ma z̄idaoro. Gb̄e kū à ma z̄i bi yāpurademe, akū á a d̄s̄ro.

29 Má a d̄s̄, zaakū ma bo a k̄inaame, àkū mé à ma z̄i.

30 Akū òteni a wete ò a kū, ama gb̄eke dí o naaro, zaakū a ḡo dí papa k̄oro.

31 Zàa gūn ò Yesu náani kè dasi ò p̄i: Tó Arumasihu sù, ani daboyā ke dasi de a kū gb̄e dí kèlan yá?

Dogarino z̄ina ò Yesu kū

32 Kū Farisin̄o mà òten yā o kp̄anikp̄ani zàa gūn a yā musu, akū sa'orikin̄o kū Farisi p̄ino dogarin̄o z̄i ò a kū.

33 Akū Yesu p̄i: Ma kunna k̄áo ḡo f̄iti, mani gbasa mà tá gb̄e kū à ma z̄i k̄inaa.

34 Áni ma wete à kuramai, zaakū áni f̄s̄ à ḡe gu kū má kunlo.

35 Akū gb̄anade p̄ino ten k̄o lala: Mán à ye à ḡen kū óni kuraii? À ye à gé ó gb̄e kū ò f̄ak̄ōa Giriki b̄usun̄o gūn k̄inaa de à yā da Giriki p̄in̄on̄en yá?

36 Yā kū à òo p̄i mì de deramee? Kū à p̄i óni a wete ò kuraai akūs̄ gu kū á kun óni f̄s̄ ò gé gwero.

Í kū àdi n̄ ká w̄endiia

37 Dikpe ḡo kp̄ede z̄k̄ō z̄i Yesu f̄ute à p̄t̄ā à p̄i: Gb̄e kū ími teni a de à mó ma k̄inaa à í mi,

38 gb̄e kū àteni ma náani ke s̄s̄, í kū àdi n̄ ká w̄endiia niḡo bàà lé zaa a n̄es̄e gūn lákū ò kè Luda yān nà.

39 À yā dí ò Luda Nini kū gb̄e kū òteni a náani ken̄o ni sí yā musume. Ò Luda Nini p̄i v̄i ḡiāro, kū Yesu dí ḡinake à t̄o bo k̄oro yāi.

Gb̄en̄o k̄ek̄ek̄ōana Yesu yāi

40 Kū gb̄en̄o yā p̄i mà, gb̄eken̄o p̄i: Gb̄e dík̄ina bi annabii p̄ime yāpura.

41 Gb̄eken̄o p̄i: Gb̄e dík̄ina bi Arumasihume. Ama gb̄eken̄o p̄i: Arumasihu ni bo Galili s̄s̄ yá?

42 Ò kè Luda yān ò p̄i, Arumasihu bi Dauda burime, ani bo Dauda be w̄ete Betilihamume.

43 Akū gb̄en̄o k̄ek̄ek̄ōa Yesu yāi.

44 N̄ gb̄eken̄o ye ò a kū, ama gb̄eke dí o naaro.

Yuda gb̄anaden̄o di Yesu náani kero

45 Akū dogarin̄o èra ò tà sa'orikin̄o kū Farisin̄o. Akū ò n̄ lá ò p̄i: B̄oyāi ádi a kū a su k̄aoro?

46 Dogari p̄ino w̄emma ò p̄i: Gb̄eke dí yā o lán gb̄e dík̄ina bà zikiro.

47 Akū Farisin̄o p̄inne: À á likara sen yá?

48 Gb̄anade ke Farisi ke a náani k̄en yá?

49 Pari bire Luda yā d̄s̄ro, Luda lé k̄enneme.

- 50 Nikodemu kù à gèe Yesu kīnaa yā bi gbānade pìnɔ dokeme. À pìñe:
 51 Ó doka gūn ò pì, òsun yā da gbēla a yā manaa sariro ke yā kù à kè dōnaa sariro.
 52 Ò pìñe: Galili gbēme n ũ se yá? Ñ tàasi ká ñ gwa. Ìni e kù annabi ke dì bo Galiliro.
 53 Akù baadi tà a bea.

8

Nɔgbē kù ò kù zinakenaa gūn

- 1 Yesu gèe Kùkpe sīsigerēi.
 2 Kù gu dè gōnɔ, à èra à gèe Luda onn. Gbē sīnda pínki sù a kīnaa, akù à vùte àten yā dañe.
 3 Akù ludayādannerinɔ kù Farisinɔ sù a kīnaa kù nɔgbē kù ò kù zinakenaa gūn, ò a zè zàa gūn
 4 ò pì Yesune: Danneri, ò nɔgbē díkīna kù kù gōposeo wədewe.
 5 Ó doka gūn Musa dìte ò nɔgbē dí taka pápa kù gbèeo ò a demε. N è dera sōo?
 6 Ò abirekù ò de ò a yō ò gwa ò le ò yā daala yāime. Akù Yesu nàte àten ɔgbε kē zītea.
 7 Kù ò kpé òteni a lala, akù à a m̀i sè lei à pìñe: Á gbē kù adi durunna ke zikiro a pá kù gbèeo káaku.
 8 Akù à èra à nàte àten ɔgbε kē zītea dɔ.
 9 Kù ò mà le, akù ò fākōa dodo sena zaa gbē zōkōnɔa. Akù ò Yesu tò ado kù nɔgbē pìio.
 10 Akù à èra à a m̀i sè lei à pìñe: Nɔgbē, ò tà máa? Odi yā danla doroo?
 11 Nɔgbē pìi wèa à pì: Baa, ñ gbēke kù la doro. Akù Yesu pìñe: Makù se, mani yā danlaro. Ñ gé. Zaa gbāra ñsun durunna ke doro.

Yesumε gupura ũ anduniane

- 12 Akù Yesu yā ò gbēnɔne dɔ à pì: Makūme gupura ũ anduniane, gbē kù à témai nigō kù gusiran doro, gupura kù àdi ñ ká wèndiian ade nigō vī.
 13 Akù Farisinɔ pìñe: Ñ de n zīda sèedade ũ, n yā náani vīro.
 14 Akù Yesu wèmma à pì: Bee tó mateni ma zīda yā o, ma yā náani vī, zaakù má dō gu kù ma bon kù gu kù maten tánwo. Ákōnɔ sō, á gu kù ma bon kù gu kù maten tánwo dōro.
 15 Áteni ma taari e bisāsirikemme. Mádi gbēke taari e sōro.
 16 Tó ma gbē taari è sō, taari'ena pìi nigō náani vī, zaakù má kù madoro, ma De kù à ma zī kù kúmao.
 17 Á kù á doka takadan ò pì, sèedade gbēnɔn planɔ yā mé à náani vī.
 18 Makūme ma zīda sèedade ũ. Ma De kù à ma zī bi ma sèedademe dɔ.
 19 Akù ò a là ò pì: N de kù máa? Yesu wèmma à pì: Á ma dōro, akūsō á ma De dōro. Tó a ma dō, de a ma De dō.
 20 Yesu yā bire ò ɔgɔdakia, gɔrɔ kù àten yā dañe Luda on gūmme. Odi a kùro, zaakù a gɔrɔ dí papa kòro.

Áni f̄ à gé gu kù maten tánlo

- 21 Akù Yesu pìñe dɔ: Maten tá, áni ma wete, ama áni ga á durunna gūmme. Áni f̄ à gé gu kù maten tánlo.
 22 Akù gbānade pìnɔ pì: À pì óni f̄ ò gé gu kù áten tánlo. Anì a zīda den yá?
 23 Akù Yesu pìñe: Zīte la gbēnɔn á ũ, musu gbēn ma ũ. Andunia díkīna gbēnɔn á ũ, andunia díkīna gbēn ma ũro.
 24 Abire yāin ma piàre áni ga á durunna gūmme. Tó ádi sí kù makūme gbē kù má de a ũ ũro, áni ga á durunna gūmme.
 25 Akù ò a là ò pì: Díme n ũu? Yesu wèmma à pì: Gbē kù ma òáre zaa káakun ma ũ.
 26 Má yā vī dasi mà o á musu mà yā daoála. Gbē kù à ma zī bi yāpurademe, yā kù ma mà a kīnaan madì o anduniane.

27 Odi dɔ̄ kũ De Ludan à téaro,

28 akũ Yesu pìnnɛ: Tó a Bisāsiri Né sè a dɔ̄ musu, gbasa à dɔ̄ kũ makũmɛ gbɛ̄ kũ má de a ũ ũ. Madì yáke ke kũ ma zĩdaoro, yá kũ ma De dàmɛnɛn madì o.

29 Gbɛ̄ kũ à ma zĩ kũ kũmao, adi ma tó madoro, zaakũ madìgɔ̄ yá kũ àdi káagu ke gɔ̄ɔ̄ sĩnda pínki.

30 Gɔ̄ɔ̄ kũ Yesu tɛn yá pìnɔ̄ o, ò a náani kè dasi.

Zĩdadɛnɔ̄ kũ zònnɔ̄

31 Akũ Yesu pì Yuda gbānade kũ ò a yá sìnɔ̄nɛ: Tó á ma yá kũna, ániḡɔ̄ de ma ìbano ũ yāpura.

32 Ániḡɔ̄ yāpura dɔ̄, yāpura pì ni tó à ḡɔ̄ á zĩda vĩ.

33 Akũ ò pìnɛ: Ibrahĩ burin ó ũ, ódi zò ble gbɛ̄kenɛ zikiro. Akũ nten pi óni ḡɔ̄ ó zĩda vĩ yá?

34 Yesu wèmmá à pì: Yāpuran maten oáɛ, gbɛ̄ kũ àdi durunna ke bĩ durunna zòɔ̄mɛ.

35 Zò kun ɔ̄n gbɛ̄ ũ gɔ̄ɔ̄ sĩnda pínkiro, ɔ̄n né mé à ɔ̄n gbɛ̄ ũ gɔ̄ɔ̄ sĩnda pínki.

36 Tó Luda Né á bo zòbɛnan, áni ḡɔ̄ á zĩda vĩ yāpura.

37 Má dɔ̄ kũ Ibrahĩ burin á ũ, ama áteni ma wete à ma de kũ ma yá kũ á nèɛɛ gũnlo yāi.

38 Yá kũ ma è ma De kĩnaan maten o, yá kũ a mà á de kĩnaan áten ke.

39 Akũ ò pìnɛ: Ibrahĩmɛ ó de ũ. Akũ Yesu pìnnɛ: Tó Ibrahĩ nénɔ̄n á ũ, de a Ibrahĩ dà sète.

40 Tera sà áten wete à ma de, makũ kũ ma yāpura kũ ma mà Luda kĩnaa oáɛ. Ibrahĩ dí yā bire taka kero.

41 Áteni á de yākena kemɛ. Akũ ò pìnɛ: Nɔ̄ yìḡisaride nénɔ̄n ó ũro. De mèn don ó vĩ, àkũmɛ Luda ũ.

42 Yesu pìnnɛ: Tó á den Luda ũ, de á yemai, zaakũ Luda kĩnaan ma bon ma su. Mádi su kũ ma zĩdaoro, àkũ mé à ma zĩ.

43 À kè dera ádi ma yá dɔ̄ɔ̄ dɔ̄roo? Kũ adì fɔ̄ à ma yá dɔ̄ɔ̄ dɔ̄ro yāime.

44 Á de Ibilisi pón á ũ, a pɔ̄yeinaan á ye à ke. Gbɛ̄deriin a ũ zaa káaku, àdi ze kũ yāpuraoro, kũ yāpura kũ a nèɛɛ gũnlo yāi. Tó à éke tò, a zĩda dāan gwe, zaakũ ékeden a ũ, éke mĩime.

45 Makũ sɔ̄, madì yāpura o. Abire yāi adì ma yá síro.

46 Á té, dí mé ani pi ma durunna kèe? Kũ yāpuran maten o, à kè dera áteni ma yá síroo?

47 Gbɛ̄ kũ à de Luda pó ũ dì yá kũ Luda tɛn o mamɛ. Á de Luda pó ũro, abire yāin adì we ma yāiro.

Yesu dena Ibrahĩla

48 Akũ gbānade pìnɔ̄ pìnɛ: Samaria gbɛ̄mɛ n ũ! N̄ tāna vĩmɛ! Ke yāpuranlo?

49 Akũ Yesu pì: Má tāna vĩro. Madì bèɛɛ li ma Denɛ, ama adì ma kpe bo.

50 Madì wete mà a zĩda tó boro, gbɛ̄ke mé àdi wetemɛnɛ, àkũmɛ yāḡḡori ũ.

51 Yāpuran maten oáɛ, gbɛ̄ kũ àdi dɔ̄ ma yāi ni ga zikiro.

52 Akũ gbānade pìnɔ̄ pìnɛ: Ó dɔ̄ sà kũ n̄ tāna vĩ. Ibrahĩ gà kũ annabinɔ̄ pínki, akũ nten pi gbɛ̄ kũ àdi dɔ̄ n yāi ni ga zikiro yá?

53 N̄ de ó dizi Ibrahĩ kũ à gālan yá? Annabinɔ̄ gāga dɔ̄. Dín nten ni n zĩda sé a ũu?

54 Akũ Yesu pì: Tó mateni ma zĩda tó bome, abirekũ bèɛɛ vĩro. Ma De kũ áten pi à de á Luda ũ, àkũ mé àdi ma tó bo.

55 Á a dɔ̄ro, ama má a dɔ̄. Tó ma pì má a dɔ̄ro, manigɔ̄ de ékede ũ lán á bàme. Má a dɔ̄, akũ má a yá kũna.

56 Á dizi káaku Ibrahĩ pɔ̄nna kè ma gɔ̄ɔ̄ ena yá musu. À è, akũ a pɔ̄ kè nna.

57 Akũ gbānade pìnɔ̄ pìnɛ: N̄di ká wè bupla akuri kòro, akũ n Ibrahĩ è yá?

58 Yesu pìnnɛ: Yāpuran maten oáɛ, de odi Ibrahĩ i kòro, má kun.

59 Akũ ò gbèe sète de ò a pápao. Akũ a a zĩda ùte à bò Luda ɔ̄nn.

9

Gõgbẽ kũ ò ì vîna ù werekõanaa

- 1 Kũ Yesu ten kure, à gõgbẽ kũ ò ì vîna ù è.
 2 Akũ a ìbanɔ a là ò pì: Rabi, dí durunna yāin ò gbẽ pì ì vîna ùu? A zīda pò yāin yá, ke a de kũ a dao pómɛ?
 3 Yesu wèmmá à pì: Adi ke àpii ke a de kũ a dao durunna yāinlo. De ò Luda yākɛna ea yāimɛ.
 4 Séde ò gbẽ kũ à ma zī zī ke zaa gupuraa. Gusira ten su kũ gbẽke ni zī ke le à ke doro.
 5 Gɔɔ kũ má kú andunia gūn, má de gupura ù andunianɛ.
 6 Kũ à ò le, à lé'i tò zīte, akũ à yàkate à màma a wénɔa.
 7 À pìnɛ: Ñ gé ñ ān pípi Siloamu í gūn. Tó pì pì, í gbarɛna. Akũ à gèè à ānn pìpi, akũ à sù kũ wéó wèna.
 8 A fārandidenɔ kũ gbẽ kũ ò a dō barakeri ũnɔ pì: Gbẽ kũ àdigō bara ke vutena pìin gweroo?
 9 Gbẽkenɔ pì: Àkūmɛ. Gbẽkenɔ pì: Oi, ade bòkõaomɛ. Gõgbẽ pì pì: Makūmɛ!
 10 Akũ ò a là ò pì: À kè dera n wé wèè?
 11 À wèmmá à pì: Gbẽ kũ òdi pinɛ Yesu mé à bùsuu yàkate à màma ma wéa, à pì mà gé ān pípi Siloamu í gūn. Kũ ma gɛ ma ānn pìpi, akũ ma gu è.
 12 Akũ ò a là ò pì: Àpi kú máa? À pì: Má dōro.

Farisinɔ yālalana gbẽ kũ à de vîna ù yāa

- 13 Akũ ò gèè Farisinɔ kīnaa kũ gbẽ kũ à de vîna ù yā pìio.
 14 Akūsō kámmabogɔɔ zīn Yesu bùsuu yàkate à a wé wèonɛ.
 15 Akũ Farisinɔ a là dɔ: Deran n kè nà n gu èè? À wèmmá à pì: À bɔkɔɔ mà ma wéamɛ. Kũ ma pìpi, akũ ma gu è.
 16 Akũ Farisi kenɔ pì: Gbẽ pì dí bo Luda kīnaanlo, zaakū àdi kámmabogɔɔ zī yā daro. Ñ gbẽkenɔ pì: Durunnakeri ni fō à daboyā birenɔ taka ke yá? Akũ ò kèkèkōa.
 17 Akũ ò a là dɔ: Mɔkōn sō, gbẽ kũ à n wé wènnɛ, nteni a yā da deramɛ? À pì: Annabiimɛ.
 18 Bee kũ abireo gbānadenɔ dí sí kũ vīnaan a ù gbasa a wé wèro, akũ ò gèè ò a de kũ a dao sisi.
 19 Ò ní lá ò pì: Á nén dí yá? A a ì vîna ùn yá? À kè dera àten gu e sàa?
 20 Akũ a de kũ a dao wèmmá ò pì: Ó dō kũ ó néme. O a ì vîna ùmɛ.
 21 Ama lākū à kè nà àten gu e sà, ke gbẽ kũ à a wé wènnɛ, ó dōro. À a la gwe. Gbẽ ãndōnaamɛ, ani fō à a zīda yā o.
 22 A de kũ a dao ò le, kũ òten vīna ke gbānadenɔne yāimɛ. Zaakū ò zèo kũ gbẽ kũ à pì Yesu bi Arumasihumɛ, ò aduakekpɛ zé zōnɛ.
 23 Abire yāin a de kũ a dao pì, gbẽ ãndōnaamɛ, ò a la.
 24 Gbẽ kũ à de vîna ù yā pì sísina gènn plade gūnn ò pìnɛ: Ñ yāpura o Luda yāi. Ó dō kũ gõgbẽ pì bi durunnakeriimɛ.
 25 Akũ à pì: Tó durunnakeriimɛ, má dōro. Yā mèn don má dō. Vīnaan ma ù yā, akũ maten gu e sà.
 26 Akũ ò a là ò pì: Bón à kènnɛ? Deran à kè nà à n wé wènnɛ?
 27 À wèmmá à pì: Ma óare kò, ádi sã kpáro. Bó á ye à ma dɔɔ? Á ye à gõ a ìbanɔ ù sen yá?
 28 Akũ ò zuka kài ò pì: Mɔkōmmɛ ní de a ìba ù gwe! Ókōnɔ sō Musa ìbanɔn ó ù.
 29 Ó dō kũ Luda yā ò kũ Musao. Àkū sō, ó dō gu kũ à bònlo.
 30 Akũ gõgbẽ pì pìnɛ: À yābonsare ma gwe! À ma wé wèmmɛnɛ, akũ á dō gu kũ à bònlo yá?

31 Ó dǝ kũ Luda ò sǎ kpá durunnakerinɔ yǎiro, àdi sǎ kpá a yǎmari kũ òdi a pɔyenyĩna kenɔ yǎime.

32 Zaa lǎkũ Luda andunia kàte nà, odi ma gběke gbě kũ wà a ì vĩna ũ wé wène zikiro.

33 Tó adi ke gbě pìi bò Luda kĩnaaro, ani fǝ à póke kero.

34 Akũ ò pìne: Ò n i durunna gũn mámmamme, akũ nten yǎ dawere yá? Akũ ò pèa.

Ludadǝnasari bi vĩnakũnaame

35 Yesu mà kũ ò pèa. Kũ à a lè, à a là à pì: Nten Bisásiri Né náani ke yá?

36 Gǝgbě pìi wèa à pì: Mare, dín a ũ de mà le mà a náani kee?

37 Yesu pìne: N a è, àkũ mé àten yǎ o kũnwo.

38 Akũ gǝgbě pìi pìne: Dikiri, mateni n náani ke. Akũ à donyĩ kène.

39 Akũ Yesu pì: Gbèno kèkèkǝana yǎin ma su andunia gũn la, de wésiradenɔ wé kě, wékèrinɔ gǝ wésiradenɔ ũ.

40 Farisi kenɔ kú gwe. Kũ ò yǎ pìi mà, ò pìne: Ókǝnɔ, vĩnanɔn ó ũ se yá?

41 Akũ Yesu pìne: Tó vĩnanɔn á ũ, de á durunna vĩro. Ama kũ àten pi á wé kèna yǎi, á durunna kpé kú kǎáome.

10

Yǎlekǝana kũ sǎdǎriio

1 Yǎpuran maten oáre, gbě kũ àdi gě sǎ karalenlo ama àdi vlě karala gu pǎnden, ade bi kpǎnimε, kpǎni wédewεme.

2 Gbě kũ àdi gě karalen sǝ, aden sǎdǎri ũ.

3 Kara dǎkpǎrii ò zé wé adenε, sǎnɔ sǝ ò a kòto dǝ. Àdi a sǎnɔ sísi n baadi tóa à bote kũnwo.

4 Tó à bòte kũnwo, àdi doíne are òdigǝ téi kũ ò a kòto dǝ yǎi.

5 Òdi we ò té gbě pǎndeiro. Òdi bàa léne kũ ò gbě pǎnde kòto dǝro yǎi.

6 Yesu yǎ pìi lèkǝaíne, akũ odi dǝ tó bó yǎn àten oínero.

Yesu bi sǎdǎri maname

7 Abire yǎi Yesu èra à pìne: Yǎpuran maten oáre, makũme karale ũ sǎnɔne.

8 Gbě kũ ò dǝmene arenɔ bi kpǎninɔme, kpǎni wédewenɔme n pínki, akũ sǎnɔ dí n yǎ maro.

9 Makũme karale ũ. Gbě kũ à gè ma gũn ni aafia le. Anigǝ gě àgǝ bo ani pǝbleki le.

10 Kpǎni'ona yǎin kpǎni ò su àdi pǝ de àdi pǝ kakate. Ma sumε, de gbèno gǝ wèndi vĩ ògǝ vĩ papana.

11 Makũme sǎdǎri mana ũ. Sǎdǎri mana ò gí a wèndiii a sǎnɔ yǎi.

12 Zamalinga bi sǎdǎri mananlo. Kũ sǎnɔ de a pǝ ũro yǎi, tó à è lɛwanna ten su, àdi sǎnɔ tón à bàa léme, akũ lɛwanna ò sí sǎnɔ té à n fǎkǝa.

13 Gbě pìi bàkaa òdigǝ kú kũ sǎnɔoro, kũ à de zamalinga ũ yǎi.

14 Makũme sǎdǎri mana ũ. Má a sǎnɔ dǝ, ma sǎnɔ sǝ ò ma dǝ,

15 lǎkũ De Luda ma dǝ akũsǝ má a dǝ nà. Maten gi ma wèndiii n yǎi.

16 Má sǎ pǎndenɔ vĩ kũ ò kú kara dí gũnlo. Séde mà su kũnwo se. Oni ma kòto ma, kpàsa ni gǝ mèn do kũ dǎriio mèn do. De Luda yemai

17 kũ maten gi ma wèndiii yǎi, de mà era mà sí dǝ.

18 Gběke ni ma wèndi símaro, mani gí kũ ma zĩdaome. Má a giina zé vĩ, má a sina zé vĩ dǝ. Yǎ kũ ma De òtemenen gwe.

19 Yǎ pìi yǎi Yuda gbǎnadenɔ kèkèkǝa dǝ.

20 N té gbèno pìi dasi: À tǎna vĩme, a mìi líte. Bóyǎin àten sǎ kpá a yǎii?

21 N gbèkenɔ pìi: Tǎnade yǎ'onaan gwero. Tǎna ni fǝ à vĩna wé wé yá?

Yesu a ludakena onnena

- 22 Luda kpé sakena dikpe kà zaa Yurusalemu. Bunsire gūmme,
 23 akū Yesu ten kure Luda onn, zaa gu kū òdi pì Sulemanu èdan.
 24 Akū Yuda gbānadenɔ likai, ò a là ò pì: Ìni ó tó lokona ari bɔrɛɛ? Tó Arumasihumɛ n ũ,
 ñ owɛɛ swáswa.
 25 Akū Yesu wɛmma à pì: Ma òárɛ, ádi síro. Yā kū maten ke kū ma De tóoo pìnɔn a sèeda ũ.
 26 Ákɔnɔ sɔ ádi síro, kū á de ma sãnɔ ũro yāimɛ.
 27 Ma sãnɔ dì ma kòto ma. Má n̄ d̄s, akū òdiḡs témai.
 28 Madì wèndi kū ádi lákaro kpám̄ma, oni ga zikiro. Gbēke ni f̄s à n̄ bo ma ɔ̄iro.
 29 Ma De kū à n̄ kpáma de gbē s̄inda pínkila. Gbēke ni f̄s à n̄ bo a ɔ̄iro.
 30 Makū kū ma Deo ó dok̄nɔmɛ.
 31 Gbānade pìnɔ gbèɛ sèɛɛ dɔ de ò a pápao ò a de.
 32 Akū Yesu pìnnɛ: Ma yā mana kū ma De dāmenenɔ kèárɛ dasi. Yā mana kpate yāimɛ á ye à ma pápa kū gbèɛoo?
 33 Akū gbānade pìnɔ wèa ò pì: Ó ye ò n pápa kū gbèɛo yā mana kū n kè yāinlo. Kū n dɔkè kū Ludao yāimɛ. Bisāsirime n ũ, akū n n z̄ida sè Luda ũ.
 34 Akū Yesu wɛmma à pì: Luda ò á doka takadan à pì Ludanɔmɛ n̄ ũ.
 35 Luda dí gbē kū àten yā oñne pìnɔ sísi ludanɔroo? A yā gogona v̄i s̄oro.
 36 Makū kū ma De ma dite adona à ma z̄i andunia gūn s̄o, kū ma pì Luda Nén ma ũ, bóyái a pì ma dɔkè kū Ludao?
 37 Tó mateni ma De yākena kero, àsun ma yā síro.
 38 Tó maten ke s̄o, bee tó ádi ma yā síro, à ma náani ke ma yākenanɔ yāi, de àḡs d̄s sãnsãn kū De Luda kú ma gūn, akū má kú a gūn s̄o.
 39 Akū ò era òten zé wɛɛ ò a kū, akū à pitím̄ma.
 40 Akū à era à gèɛ Yoda bara dire, gu kū Yahaya gbēnɔ da'ite kèn káaku. À goro pla kè gwe,
 41 akū ò sù a k̄inaa dasidasi ò pì: Bee kū Yahaya dí daboyā ke kero, yā kū à ò gbē dík̄ina musu pínki bi yāpuramɛ.
 42 Akū wà a náani kè gwe dasi.

11*Lazaru ganaa*

- 1 Gbē kū òdi pìne Lazaru ten gyā ke zaa Betani wɛɛ kū Mariama kū a v̄ini Maatao kún.
 2 Mariamamɛ nɔgbē kū à n̄isi gb̄innade kù Dikiri gbáa à gògo kū a mìkào ũ.
 3 Akū Lazaru dāre pìnɔ légbāzā kè Yesunɛ ò pì: Dikiri, n gbēnna ten gyā ke.
 4 Kū Yesu yā pì mà à pì: Gyā pì ni láka kū gaoro. De Luda gakuri bo gupuraa yāimɛ, de Luda Né s̄o tó bo a musu.
 5 Yesu ye Maatai kū a dakūnao kū Lazaruo.
 6 Kū à mà Lazaru ten gyā ke, akū à ḡs gu kū à kun ḡia goro pla.
 7 Abire gberan à pì a ìbanɔnɛ: Ò era ò gé Yudea.
 8 Akū a ìbanɔ pìnɛ: Rabi, gbānadenɔn ye ò n pápa kū gbèɛo adi ḡi kero, akū n̄ ye ò era ò gé gwe dɔ yá?
 9 Yesu pì: Fānant̄ do bi awa kuri awɛɛplanloo? Gbē kū àten kure fānant̄ dì gè síro, kū àten gu e andunia dík̄ina gupurai yāi.
 10 Tó àten kure gwāani, àdi gè sí kū à gupura pì v̄iro yāi.
 11 Yā pì onaa gbera Yesu pìnnɛ: Ó gbēnna Lazaru i òmɛ. Mani gé mà a vu.
 12 Akū a ìbanɔ pìnɛ: Dikiri, tó àten i òmɛ, ani aafia le.
 13 Lazaru ga yān Yesu ten oñne, akū òten da i'onaame yāpura.
 14 Akū Yesu ònne swáswa sà à pì: Lazaru gāmɛ.

15 Ma pɔ kè nna kũ má kú gwero, de à le à ma náani ke yáí. Ò gé a kĩnaa.

16 Akũ Tomasi kũ òdi pine Sika pì a gbɛ̀nɔ̀nɛ: Ò gé kũ Dikirio ò ga ó pínki.

Yesume gbɛ̀ kũ àdi gè̀nɔ̀ vu à wè̀ndi kpámma ũ

17 Kũ Yesu kà gwe, à sù à lè ò Lazaru vɛ̀ à gĩnake à kè gɔ̀rɔ̀ siikɔ̀ kò.

18 Bɛ̀tani kú kãni kũ Yurusalemuo lán kiloo aakɔ̀ bà.

19 Yuda gbãnadennɔ̀ bò zaa gwe dasi ò sù Maata kũ Mariamao kĩnaa, de ò sùru kpáinné n̄ dāgɔ̀ ga yā musu.

20 Kũ Maata mà Yesu ten su, à bò à gè̀e daale, ama Mariama zè be.

21 Akũ Maata pì Yesunɛ: Dikiri, tó n̄ kú lame yā, de ma dāgɔ̀ dí garo.

22 Bee tera má dɔ̀ kũ yā kũ n gbèka Ludaa, ani kennɛ.

23 Yesu pine: N dāgɔ̀ ni vu.

24 Maata pine: Má dɔ̀ kũ ani vu zī kũ gè̀nɔ̀ ni vu gɔ̀rɔ̀ kpɛde zī.

25 Yesu pine: Makũme gbɛ̀ kũ àdi gè̀nɔ̀ vu à wè̀ndi kpámma ũ. Bee tó ma náanikerii gā, anigɔ̀ kpé kummɛ.

26 Gbɛ̀ kũ à kun, akũ àtɛni ma náani ke ni ga zikiro. N abirekũ s̄i yā?

27 Maata pine: Ee, Dikiri, ma s̄i kũ Arumasihumɛ n ũ, Luda Né kũ ò pì ani su andunia gūn.

Yesu wé'i kàn

28 Kũ Maata ò le, akũ à gè̀e à a dakũna Mariama sisi, akũ à pine asiri gūn à pì: Danneri sù àtɛni n gbeka.

29 Kũ Mariama yā p̄i mà, à fùte likalika àten gé a le.

30 Yesu dí gĩnake à gè wète gūn kòro, à kpé kú gu kũ Maata dàalen.

31 Gbãnade p̄inn̄ kú kpén kũ Mariamao, òten sùru kpáne. Kũ ò è à fùte likalika à bò, ò bò ò t̄i, zaakũ òten da àten gé s̄o d̄o miraame.

32 Kũ Mariama kà gu kũ Yesu kún, kũ à a è, à kùte a gbá sare à pine: Dikiri, tó n̄ kú lame yā, de ma dāgɔ̀ dí garo.

33 Yesu è àten s̄o d̄o, akũ gbãnade kũ ò kú kãao p̄inn̄ ten s̄o d̄o d̄o. Akũ à nèseyɔ̀kɔ̀ s̄i a p̄o yàka.

34 Akũ à pì: A a v̄i máa? Ò wèa ò pì: Mare, n̄ m̄o n̄ gwa.

35 Yesu wé'i kàn.

36 Akũ gbãnade p̄inn̄ p̄i: À gwa lākũ à yei nà.

37 Akũ n̄ gbèkenɔ̀ p̄i: Àkãa kũ à v̄ina wé wè, ani f̄s̄ à gi Lazarunɛ àsun garoo?

Lazaru vunaa

38 Kũ Yesu ten gé mira pì kĩnaa, akũ à nèseyɔ̀kɔ̀ s̄i d̄o. Mira pì bi gbèwɛɛɛmɛ, gbè gbènt̄ɛ t̄ataalé.

39 Yesu p̄i: À gbèe p̄i go a léa. Akũ gbɛ̀ kũ à gāa p̄i dāre Maata pine: Dikiri, àten gb̄i s̄o, zaakũ à kè gɔ̀rɔ̀ siikɔ̀n dí.

40 Yesu pine: Mádi onne kũ tó n̄ ma náani kè, ñni Luda gakuri eroo?

41 Kũ ò gbèe p̄i gò, akũ Yesu wé s̄e musu à p̄i: Baa, ma n̄ s̄abu kè kũ n̄ ma yā mà.

42 Má dɔ̀ kũ ndigɔ̀ ma yā ma gɔ̀rɔ̀ s̄inda pínki, ama ma ò le pari kũ ò kú lanɔ̀ yāime, de ò le ò sí kũ m̄okɔ̀mmɛ n̄ ma zī.

43 Kũ à ò le, akũ à p̄ut̄a kũ kòto gbãnao à p̄i: Lazaru, n̄ bo.

44 Akũ gbɛ̀ kũ à gāa p̄i bò, p̄ole f̄if̄ina a m̄ɛa, biza ȳina a m̄ia. Yesu p̄inn̄: À p̄o poroa à a gbarɛ.

Lékpakūsūna Yesui

45 Yuda gbãnade kũ ò sù Mariama kĩnaa p̄inn̄, kũ ò yā kũ Yesu kèe p̄i è, ò a náani kè dasi.

46 Ama n̄ gbèkenɔ̀ gèe Farisinɔ̀ kĩnaa, ò yā kũ Yesu kèe gbãinne.

47 Akū sa'orikinɔ kū Farisi pìnɔ gbānadennɔ sɔsi kōkakaranaaa ò pì: Gbē pì ten daboyā ke dasi, bɔ́ óten kɛɛ?

48 Tó o tò àten kɛ ɛ, baadi ni a náani kɛ, Romudennɔ ni su ò ó Luda kpé kū ó burio kakatɛ pínki.

49 Akū Kayafa n gbē mèn do kū à de sa'oriki zōkō ũ wè birea pínne: Á yāke dōro.

50 Á dō kū gbē mèn do gana ó pínki gēne ũ mana de ó buri kakatɛnalaroo?

51 Adi yā pì o kū a zīda poyeinaaoro. Kū à de sa'oriki zōkō ũ wè birea yāin à annabikɛyā ò kū Yesu nì ga Yudanɔ gēne ũ.

52 Adi kɛ Yudanɔ ntēnenlo, ari kū Luda né kū ò fākōananɔ dɔ, de à n kɛ mē dokōnɔ ũ.

53 Zaa zī bieran gbānade pìnɔ zè kū Yesu denaao.

54 Abire yāi Yesu dí bo gupuraa n té doro. Akū à gèe lakutu kū à kú gbáranna sare kū òdi pì Eflaimu. À gɔrɔ pla kè gwe kū à ibanɔ.

55 Yudanɔ Vīnla dikpe kà kāni. Ò bò lakutunɔ gūn dasidasi, ò gèe Yurusalemu gbābona yāi ari dikpe pì gé ká.

56 Òten Yesu wete, ò zena Luda onn, òten kō lala òten pì: Áten da deramɛɛ? Ani we à su dikpe dí kɛ yá?

57 Sa'orikinɔ kū Farisinɔ dìte kū tó gbēke Yesu kúki dō, à oñne de ò le ò a kū.

12

Nísi gbī nna kuna Yesu gbáa

(Mat 26:6-13, Maa 14:3-9)

1 Vīnla dikpe gò gɔrɔ suddo, akū Yesu sù Betani, Lazaru kū à a vù bona gan wētɛa.

2 Ò pòble kè Yesune gwe. Maata mé àten pòble kpaatete, Lazaru sō à kú pòblerinɔ té kū Yesuo.

3 Akū Mariama nísi buri mana ɔgɔde sè à sùo, à kú Yesu gbáa, akū à a gbá gògo kū a mikāo. Nísi gbī dàgula kpé pì gūn.

4 Yesu ibanɔ doke Yudasí Isikarioti kū ani Yesu kpámma pì:

5 Nísi dí ɔgɔ kà andurufu wàa do kpé basɔro. Bóyāi odi yía ò a ɔgɔ kpà takasidenɔaroo?

6 Adi kɛ à abirekū o takasidenɔ wēndagwana yāinlo, kū à de kpāni ũ yāime. Àkū mé àdigō ɔgɔsōnɔ kūna àgō ɔgɔ fīnti bo.

7 Akū Yesu pì: N nɔgbē dake tó. Abirekū dìte ari ma gè kegɔrɔame.

8 Takasidenɔ nigō kú kááo gɔrɔ sīnda pínki, makū sō manigō kú kááo gɔrɔ pínkiro.

Lékpakūsūna Lazarui

9 Yuda gbānadennɔ mà kū Yesu kú Betani, akū ò gèe gwe dasidasi. Adi kɛ Yesu yāin ò gèe adoro, de dɔ ò Lazaru kū Yesu a vù bona gan e yāime.

10 Akū sa'orikinɔ zèo ò Lazaru de se dɔ,

11 zaakū a yāin gbānadennɔ ten kēm̄ma dasi, òten Yesu náani kɛ.

Gbānakɛkpana Yesui zaa Yurusalemu

(Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Luk 19:28-40)

12 Kū gu dò, pari kū ò sù dikpe kɛ Yurusalemunɔ mà kū Yesu ten su,

13 akū ò zaa lánɔ zōzō ò gèe daaleo. Òten wiki lé òten pì:

N gbāna kɛ!

Arubarikaden gbē kū àten su kū Dikiri tóo ũ!

Arubarikaden Isarailanɔ kína ũ!

14 Yesu zaaki è à dia lākū à kēna Luda yān nà ò pì:

15 Zaiōdenɔ, àsun vīna kero.

Á kína ten su à di zaakine bòrɔ kpe.

16 A ìbàṅṅo dí yā pìi mì dō gīaro. Yesu futε à tana gakuri gūn gberan ò dō sà kū ò yā pìi kè a musumε, akū mókōṅṅo mé ò a pínki kènε.

17 Kū Yesu Lazaru sisi à a vù bona miran, gbε kū ò kú káaonṅ a baaruu kpàkpañε.

18 Abire yāin pari gèε ò dàale, zaakū ò mà kū à daboyā pìi kè.

19 Akū Farisinṅ pìkōṅε: A è yā? Óni fō ò póke woaro. À gwa lākū andunia bò à téi nà.

20 Girikinṅ kú gbε kū ò sù donyī ke dikpekekinṅ té,

21 akū ò gèε Filipi kū à bò Betesaida, Galili bùsun kīnaa, ò wé kèa ò pì: Mare, ó ye kō'enaai kū Yesuo.

22 Filipi gèε à ò Andurunε, akū ò gèε ò ò Yesunε lεεε.

Yesu a ga yā'onaa

23 Yesu pìñne: Bisāsiri Né tóbogṅṅo kà.

24 Yāpuran maten oáre, tó pówε dí gē bùsuu gūn à fōmbaa bòro, àdigō kun adomε. Tó à fōmbaa bò sō, àdi né i manamana.

25 Gbε kū à ye a wèndiii ni kurai. Gbε kū à gí a wèndiii andunia díkīnan sō, ade nigō kūna ari gṅṅo sīnda pínki.

26 Tó gbε ye à zī kemεne, àgō témai. Ma zīkeri pì nigō kú gu kū má kún. Tó gbε ten zī kemεne, ma De ni a kpe ta.

27 Tera sà ma pṅ yāka. Bón mani oo? Mani pì, Baa, ò ma bo yā kū àten suman yā? Oi! Ma su yā kū àten suma pì yāime.

28 Baa, ò tó bo. Akū kōtoo bò ludambe à pì: Ma tó bò kò, akūsō mani era mà bo dṅ.

29 Kū gbε kū ò kú gwenṅ mà, ò pì: Legū mé à pūtā. Gbēkenṅ pì: Malaika mé à yā òne.

30 Akū Yesu pìñne: Adi ke ma yāin kōtoo pìi bòro, á yāime.

31 Yā ni vute andunia díkīnaa sà. Oni andunia díkīna kīna bo kpatan sà.

32 Makū sō, tó ò ma se ò ma dṅ musu mani buri sīnda pínki gáte ò su ma kīnaa.

33 Kū Yesu ò le, à ga kū ani ga takan à téa.

34 Akū gbēṅṅo pìne: O mà à kú doka takadan ò pì Arumasihu nigō kun gṅṅo pínkime, akū n pì oni Bisāsiri Né sé ò dṅ musu sō bi? Díme Bisāsiri Né pì uu?

35 Yesu wèmma à pì: Gupura kunna kááo gō fítimε. Gṅṅo kū gupura pì kú kááo, àgō kuren, de gu sún sira kūáwaro yāi. Gbε kū àten kure gusiran dō gu kū àten génlo.

36 Gṅṅo kū á gupura pì vī, à gupura pì náani ke, de à gō gupuradenṅ ũ.

Kū Yesu ò le, akū à gèε à ùteñne.

Gbēṅṅo dí Yesu náani kero

37 Bee kū daboyā dasi kū à kè n wáranṅ, odi a náani kero,

38 de yā kū annabi Isaya ò le à papa yāi kū à pì:

Dikiri, gbēke dí baaru kū o kpà síro.

Ò n gbāna è odi dōro.

39 Odi we ò a náani kèro, zaakū Isaya pì dṅ:

40 Luda n wé vīna kūñne

de òsun gu ero.

À n kùgbāna kūñne

de òsun yā ma

ò are dṅa à n werekōaro.

41 Isaya abirekū ò kū à Yesu gakuri è yāime, akū à a yā ò.

42 Bee kū abireo gbānade pìṅṅo Yesu náani kè dasi. Farisinṅ yāin òdigō ye ò dōm̄maro, de òsun aduakεkpe zé zōñnero yāi.

43 Zaakū ò ye bisāsirinṅ n sáabu kpá de Luda n sáabu kpála.

44 Akū Yesu pūtā à pì: Gbε kū àteni ma náani ke, adi ke makūn àteni náani ke adoro, àten gbε kū à ma zī náani kemε se dṅ.

⁴⁵ Gbē kū àteni ma e ten gbē kū à ma zĩ emε se.

⁴⁶ Ma su andunia gūn gupura ũmε, de gbē kū àteni ma náani ke sún gō gusiran doro.

⁴⁷ Gbē kū à ma yā mà akū à kūnaro, adi ke makū mé mani yā vutearo, zaakū mádi su yā vute andunianlo, ma su andunia sura bame.

⁴⁸ Yákpatekena ten gbē kū à gĩmai adi ma yā síro dā. Yā kū ma ònεε pì mé ani vutea ziazĩ.

⁴⁹ Zaakū mádi yáke o kū ma zĩdaoro. Yā kū ma ò kū yā kū ma dànnεo, ma De kū à ma zĩ mé à dìtemεnε.

⁵⁰ Má dō kū yā kū à dìtemεnε bi wēndi kū àdi lákaro yāmε. Abire yāi yā kū maten o, maten o lákū ma De dāmεnε nāmε.

13

Yesu a ibanɔ gbá pipinaa

¹ Ari Vĩnla dikpe gō gé ká, Yesu dō kū a bona andunia dí gūn tana a De kĩnaa gɔɔ kà. Lákū à ye a gbēnɔi andunia gūn nà, à yeńyĩ ari a wēndi lémmε.

² Kū òten ɔkɔsi pò ble, Ibilisi gĩnake à yā dà Simɔ Isikariɔti né Yudasi swèn kò, de à Yesu kpámma.

³ Yesu dō kū a De pò sĩnda pĩnki nàare a ɔĩ. À dō kū a bo Luda kĩnaame, akūsɔ áni era à tá a kĩnaame.

⁴ Gɔɔ kū òten pò ble, Yesu fùte à a uta bò à kàte, akū à tawali sè à dò a pi.

⁵ Abire gbera à í kà ta gūn, akū à nà a ibanɔ gbá pĩpinaaa, àten gogo kū tawali kū à dò a piaao.

⁶ Kū à kà Simɔ Pita kĩnaa, Pita pìnε: Dikiri, mɔkɔn mé ĩni ma gbá pĩpimεnε yá?

⁷ Yesu wèa à pì: N yā kū maten ke dō gĩaro, ama ĩnisūn dō.

⁸ Pita pìnε: ĩni ma gbá pĩpimεnero fá! Yesu pìnε: Tó mádi n gbá pĩpiro, n bàka kú kũmao doro.

⁹ Simɔ Pita pìnε: Dikiri, adi ke ma gbámε adoro, ma ɔ kū ma mĩioomε do.

¹⁰ Yesu pìnε: Gbē kū à zú òo bàka kú kū a mēgu ke pĩpinaaoro, séde a gbá, zaakū à puname. Á gbāsĩro, ama adi ke á pĩnkinlo.

¹¹ À gbē kū ani a kpámma dō. Abire yāin à pì ò gbāsĩ sari n pĩnkiro.

¹² Kū à n gbá pĩpiñnε à làka, à a uta sè à dà, akū à èra a gbēnh. À pĩnne: Á yā kū ma kèáre dō yá?

¹³ Adi ma sísi Danneri kesɔ Dikiri. Áten o a zéame, zaakū má de a ũmε.

¹⁴ Lákū makū kū má de á dikiri kū á danneriio ũ á gbá pĩpiáre nà, àgō kō gbá pĩpi le se.

¹⁵ Ma a taka kèáre. Àgō ke lákū ma kèáre nà.

¹⁶ Yāpuran maten oáre, zòblerii dìgō de a dikirilaro, zĩrii dìgō de gbē kū à a zĩlaro.

¹⁷ Lákū a yā bire dō nà, arubarikadenɔn á ũ tó áten ke le.

¹⁸ Adi ke á pĩnki yān maten oro. Má gbē kū ma n sɛnɔ dō. Séde yā kū à kēna Luda yān dí papa kū ò pì: Gbē kū odi ɔ kakara ta dokɔnɔ gūn mé à bò ma kpe.

¹⁹ Maten oáre tera ari à kpé à su, de tó à sù, áni sí kū makūmε a ũ.

²⁰ Yāpuran maten oáre, gbē kū à ma zĩrii sì ma simε. Gbē kū à ma si sɔ, ade gbē kū à ma zĩ sìme.

Yesu gĩnake à dō yā kū Yudasi ni ke

(Mat 26:20-25, Maa 14:17-21, Luk 22:21-23)

²¹ Kū Yesu ò le, à nēsɛyɔkɔ sì, akū à ònne swáswa à pì: Yāpuran maten oáre, á gbē mèn do mé ani ma kpámma.

²² Akū a ibanɔ kō wé gwàgwa ò bídi kè gbē kū à téa.

²³ ĩba do kū Yesu yei manamana gengεsekεna a sare.

²⁴ Akū Simɔ Pita lézuki kēne à Yesu la tó dín à téa.

25 Akū ìbaa pìi nà Yesui à a là à pì: Dikiri, dímeε?

26 Yesu wèa à pì: Mani loma zō dōoa mà kpá adea. Akū à lomaa zō dōoa à kpà Simo Isikarioti né Yudasia.

27 Kū Yudasi lomaa pìi sì, Setan gèagu gònɔ. Akū Yesu pìne: Yá kú ìni ke ò ke likalika.

28 Gbē kú òten pó blenɔ ke dí dō ke b́oyáì Yesu òne lero.

29 Kū Yudasi mé àdigō ɔgɔsɔnɔ kúna, akū gbēkenɔ ten da Yesu pìne à gé dikpe pó kú ò yeinɔ lúme ke à gé ṕoke kpá takasidenɔa.

30 Kū Yudasi lomaa pìi sì, à bò gònɔ. Gwāanime sō.

Yesu gĩnake à dō yá kú Pita ni ke

(Mat 26:31-35, Maa 14:27-21, Luk 22:31-34)

31 Kū Yudasi bò, akū Yesu pì: Tera sà Bisāsiri Né ni tó bo, Luda sō ani tó bo a yá musu.

32 Tó Luda tó bò a musu sō, Luda ni a tó bo a kĩnaa, akūsō ani bo gònɔme.

33 Ma nénɔ, ma kunna kááo gō fítimε. Áni ma wete, ama maten oáre tera lákū ma ò gbānadenɔne nà, áni fō à gé gu kú maten tánlo.

34 Maten yá dufu diteáre, àgō yekōi. Lákū má yeáì nà, ákōnɔ sō àgō yekōi le dō.

35 Tó á yekōi, baadi ni á dō ma ìbanɔ ũ.

36 Simo Pita a là à pì: Dikiri, nten tá máa? Yesu wèa à pì: Gu kú maten tán, ìni fō ò témai gĩaro, ama ìni láka ò su.

37 Pita pìne: Dikiri, b́oyáì mani fō mà tényĩ teraroo? Mani gí ma wèndiii n yáì.

38 Yesu pì: Ìni gí n wèndiii ma yáì sō yá? Yāpuran maten onne, ari ko gō gé lé zu, ìni ledi kpámai gèn aakō.

14

Yesume ludambe zé ũ

1 Ásun tó á nèse yakaro. À Luda náani ke, à ma náani ke dō.

2 Ma De be onn kpénenon kun dasi, tó à de lero, de ma òáre. Maten gé gu kekeáre.

3 Lákū maten gé gu kekeáre nà, mani era mà su mà á sète mà tá kááo ma kĩnaa, de ákōnɔ se àgō kú gu kú má kunwa.

4 Á gu kú maten tán zé dō.

5 Akū Tomasi pìne: Dikiri, ó dō gu kú nten tánlo. Óni fō ò a zé dō derameε?

6 Yesu wèa à pì: Makūme zé ũ, makūme yāpura kú wèndiio ũ. Gbēke dī le à gé ma De kĩnaa ma gbákūnaa sariro.

7 Tó á ma dō, de á ma De dō. Zaa tera a a dō, akūsō a a è.

8 Akū Filipi pìne: Dikiri, ò n De mowere. Abirekū ni ḿowá.

9 Yesu pìne: Filipi, má kú kááo zaa gikena, akū ñ ma dōroo? Gbē kú à ma e à ma De e. B́oyáì nten pi mà a De ḿóareε?

10 Kú má kú ma De gūn, akūsō ma De kú ma gūn, ñdi síroo? Yá kú maten oáre maten o kú ma zīdaoro. Ma De kú à kú ma gūn mé àdi a yākenanɔ ke.

11 Kú ma pì má kú ma De gūn, ma De sō à kú ma gūn, à ma yá sí. Tó len sōro, à sí daboyākena pìnɔ yáì.

12 Yāpuran maten oáre, gbē kú àteni ma náani ke ni yá kú madì ke pìnɔ ke. Bee kú à de abirenɔla se, kú maten tá ma De kĩnaa yáì.

13 Pó sīnda pínki kú áni wé ke kú ma tóo mani ke de ma De tó bo ma musu yáì.

14 Pó kú áni a wé kema kú ma tóo pínki, mani ke.

Yesu léena a Nini yá musu

15 Tó á yemai, áni gō yá kú ma ditenɔ kúna.

16 Mani wé ke ma Dea, ani á gba Zekūnwode pānde kú anigō kú kááo gɔrɔ sīnda pínki

17 Nini yāpurademe. Andunia gbēno ni f̄s ò a síro, zaakū òteni a ero, akūs̄s̄ ò a d̄s̄ro. Ama á a d̄s̄, zaakū à kú k̄ááo, akūs̄s̄ aniḡs̄ kú á gūn.

18 Mani á tó ádoro, mani era mà su á k̄inaa.

19 À ḡs̄ f̄iti kú andunia ni ma e doro, ama áni ma e. Kú má kun yāi, áni ḡs̄ kun se.

20 Ḡoro k̄ua áni ḡs̄ d̄s̄ kú má kú ma De gūn, á kú ma gūn, akūs̄s̄ má kú á gūn.

21 Gbē kú à ma yāditenan̄o dà akūs̄s̄ à k̄una, ade mé à yemai. Ma De niḡs̄ ye gbē kú à yemaii, makū s̄s̄ maniḡs̄ yei mani ma z̄ida m̄one.

22 Akū Yudasi a là, adi ke Yudasi Isikariotinlo, à p̄i: Dikiri, à kè dera ìni n z̄ida m̄owere, akū andunia s̄s̄ ani n eroo?

23 Akū Yesu w̄ea à p̄i: Tó gbē yemai, aniḡs̄ ma yā k̄una. Ma De niḡs̄ yei, óni su a k̄inaa ò vute l̄ēlē.

24 Gbē kú à yemairo ma yā k̄unaro. Yā kú áten ma p̄i dí bo ma k̄inaaro, à bò ma De kú à ma z̄i k̄inaame.

25 Ma yā p̄i òáre ḡoro kú má kpé kú k̄ááo.

26 Ma De ni a Nini z̄i kú ma tóo Zekūnwode ū. Akū mé ani yā s̄inda p̄inki dadaáre, ani tó yā kú ma òáre òágu p̄inki.

27 Mateni á tó kú aafiaao, ma z̄ida aafiaan mateni á gba. Mateni á gba lákū andunia ò ò gba n̄aro. Àsun tó á nèse yakaro, àsun tó v̄ina á k̄uro.

28 A mà ma òáre maten tá mani era mà su á k̄inaa. Tó á yemaim̄e, de á p̄o nna kú maten tá ma De k̄inaa yāi, zaakū ma De demala.

29 Ma òáre tera ari à kpé à ke, de tó à kè, áni ma náani ke.

30 Mani le mà yā o k̄ááo à ḡi kè doro, zaakū andunia dík̄ina k̄ina ten su. À gbāna v̄i ma musuro,

31 ama lákū ma De dàmen̄e n̄an maten ke, de andunia le à d̄s̄ kú má yei. À fute ò go gu dík̄un.

15

Yesume geepi lí yāpura ū

1 Makūm̄e geepi lí yāpura ū, ma Dem̄e geepi lí búde ū.

2 Àdi lígā kú à péma né'inaa sari z̄o p̄inki, akūs̄s̄ àdi a né'iri òne lago p̄inki de a né'ina kara yāi.

3 Ák̄ōno s̄s̄ á puname yā kú ma òáre yāi.

4 Àḡs̄ kú ma gūn lákū má kú á gūn n̄a. Lígā ò f̄s̄ à né kpá a z̄idaoro, séde àḡs̄ kú lídaa. Lem̄e ák̄ōno áni f̄s̄ à né kpáro, tó adi ke àḡs̄ kú ma gūn baasiro.

5 Makūm̄e geepi lída ū, ák̄ōnom̄e a ḡāno ū. Gbē kú à kú ma gūn, akūs̄s̄ má kú a gūn, akū mé ani né kpá manamana, zaakū áni f̄s̄ à p̄oke ke ma sariro.

6 Tó gbē kú ma gūnlo, oni a zukūna, lákū òdi lígā z̄s̄ ò zukūna à kori kú ò s̄ete ò ká t̄en à té kú n̄a.

7 Tó á kú ma gūn, akūs̄s̄ ma yā kú á gūn, à p̄o s̄inda p̄inki kú á yei wé ke, áni le.

8 Tó a né kpá manamana, gbēno niḡs̄ d̄s̄ kú ma òban̄on á ū yāpura, ma De tó ni bo.

9 Má yeái lákū ma De yemai n̄a. Àḡs̄ kú ma yenyī gūn.

10 Tó á yā kú ma òiten̄o k̄una, áni ḡs̄ kú ma yenyī gūn, lákū má yā kú ma De òiten̄o k̄una n̄a, akūs̄s̄ má kú a yenyī gūn.

11 Ma yā p̄ino òáre, de p̄onna kú má v̄i ḡs̄ kú á gūn yāim̄e, á p̄onna niḡs̄ papana.

12 Yā kú ma òiteáren dí: Àḡs̄ yek̄oi lákū má yeái n̄a.

13 Tó gbē ḡi a w̄endiii a gbēnnan̄o yāi, gbēke yenyī v̄i de abirekūlaro.

14 Tó áten yā kú ma òiteáre ke, ma gbēnnan̄on á ū.

15 Madì á sísi z̄òblerino doro, zaakū z̄òblerii òiḡs̄ a dikiri b̄ok̄te d̄s̄ro. Ma á sísi ma gbēnnan̄om̄e, zaakū yā kú ma mà ma De k̄inaan ma òáre p̄inki.

16 Ákōno mé a ma sero, makū mé ma á sé, akū ma á zī à gé né ká, nékana kū ani láraro, gbasa De Luda á gba pó sīnda pínki kū a wé kèa kū ma tóo.

17 Yā kū ma dìteáren dí: Àgō yekōi.

Andunia zāna Yesugu kū a ibanō

18 Tó andunia zāágu, àgō dō kū à zāmagu á ā.

19 Tó andunia gbēnon á ũ, de andunia yeái. Lákū ma á sé ma á bó andunia gūn nà, á de a gbēno ũro. Abire yāin andunia zāágu.

20 À tó yā kū ma òáre gō dōágu. Zōblerii dīgō de a dikirilaro. Lákū ò wé tàma nà, len oni tāáwa le. Tó ò ma yā kūname, onigō á yā kūna se dō.

21 Oni yā birenō kéáre pínki ma tó yāi, zaakū ò gbē kū à ma zī dōro.

22 Tó mádi su ma yā ònne yāro, de ò taari vīro. Ama tera sà n taari kutena vīro.

23 Gbē kū à zāmagu zā ma Degume se.

24 Tó mádi yā kū odi ke yāro ke n tēro, de ò taari vīro. Ama tera sà ò yā kū ma kēno è, akū ò zāmagu kū ma Deo ó pínki,

25 de yā kū à kú n doka gūn papa, kū ò pì ò zāmagu pāme.

26 Tó Zekūnwode kū mani a gbaréawa bò ma De kīnaa à sù, Nini yāpurade kū àdi bo a kīnaa pìi, ani ma sèeda ke.

27 Ákōno sō, áni ma sèeda ke, kū á kú kūmao zaa káaku yāi.

16

1 Ma yā dīno òáre de àsun furo yāime.

2 Oni aduakεkpe zé zōáre. A gōro ten su se kū gbē kū ani á de nigō da Luda zīn àten ke.

3 Oni yā pīno kéáre kū ò ma De kū makūo dōro yāi.

4 Ma yā dīno òáre de tó a gōro kà, áni gō dō kū ma òáre kò.

Luda Nini zīkenaa

Mádi yā dīno oáre zaa káakuro, kū má kú kááo yāi.

5 Maten tá gbē kū à ma zī kīnaa sà, ama á gbēke dí ma la gu kū maten tánlo.

6 Á nèsee yàka sà kū ma yā dīno òáre yāi.

7 Yāpuran maten oáre, ma tana ni àre kéáre, zaakū tó mádi táro, Zekūnwode pì ni su á kīnaaro. Tó ma ta, mani a zīáwa.

8 Tó à sù, ani tó andunia a yāze dō durunna kū manakēnao kū yāvutemmao musu.

9 Oni a yāze dō durunna yā musu, kū odi ma náani kero yāi.

10 Oni a yāze dō manakēna yā musu, kū maten tá ma De kīnaa, áni ma e doro.

11 Oni a yāze dō yāvutemmao musu, kū yā vùte andunia dīkīna kīnaa yāi.

12 Má yā vī dō dasi mà oáre, ama áni yā pīno fō gīaro.

13 Tó Nini yāpurade sù, ani doáre are yāpura pínki gūn. Ani yā o kū a zīda dōnaaoro, yā kū à màan anigō o, ani yā kū àten sunō baaru kpááre.

14 Ani ma tó bo, zaakū ani ma yāno sēte à babaáre.

15 Pó kū ma De vī pínki bi ma pómē. Abire yāin ma pì, ani ma yāno sēte à babaáre.

16 À gō fíti kū áni ma e doro, à gō fíti dō kū áni ma e.

Pōsira litena pōnna ũ

17 Akū a iba kenō pikōne: Bó yān àten owere gwee? À pì à gō fíti kū óni a e doro, à gō fíti dō kū óni a e. À pì dō, àten tá a De kīnaame.

18 Akū ò pì: À gō fíti kū à òo pì de deraa? Ódi yā kū àten o pìi dōro dōro.

19 Yesu dō kū ò ye ò a la, akū à pīnne: Kū ma pì à gō fíti kū áni ma e doro, akūsō à gō fíti kū dō áni ma e, abirekūn àten kō lalai yá?

²⁰ Yāpuran maten oáre, áni ɔ́ɔ dɔ à wěnda ke, ama andunia ni pɔ́nna ke. Ánigɔ́ kú pɔ́sira gūn, ama á pɔ́sira pì ni litɛ pɔ́nna ũ.

²¹ Tó nɔ́gbɛ ye à né i, a nɛsɛɛ di yaka kú a wāwākena gɔ́ɔ kà yāi. Tó à né ì sɔ́, wāwā kú à màa pìi di dɔ́n doro. A pɔ́ di ke nna kú à né dufu ì andunia gūn yāi.

²² Len ákɔ́nɔ́ sɔ́ á nɛsɛɛ yakana le gĩa. Mani era mà á e dɔ́, á pɔ́ ni ke nna, gbɛke sɔ́ ani fɔ́ à á pɔ́nna pì síáwaro.

²³ Gɔ́ɔ kúá áni yáke lama doro. Yāpuran maten oáre, ma De ni pɔ́ sīnda pínki kú áni wé kea kú ma tóo kpááwa.

²⁴ Ari tera ádi pɔ́ke wé ke kú ma tóoro. À wé ke, áni le de á pɔ́nna gɔ́ papana yāi.

Yesu z̄i blè anduniaa

²⁵ Ma yā pìnɔ́ lèkɔ́aáremɛ. A gɔ́ɔ ten su kú mani yā oáre kú yālekɔ́anaao doro, mani ma De yā oáre swáswa.

²⁶ Gɔ́ɔ kúá áni wé ke kú ma tóo. Mádi oáre kú makūmɛ mani wé keáre ma Dearo,

²⁷ zaakū ma De a zīdane yeáí kú á yemai yāi, akūsɔ́ a ma bona a kīnaa s̄i.

²⁸ Ma bo ma De kīnaa ma su andunia gūn. Tera sà maten andunia tó maten tá a kīnaa.

²⁹ Akū a ibanɔ́ pìne: Tò, nten yā o kú yālekɔ́anaao doro, nten o swáswame sà.

³⁰ Ó d̄s sà kú n̄ yā sīnda pínki d̄s, àdi ke séto ò yáke gbekammaro. Abire yāin o n bona Luda kīnaa s̄i.

³¹ Akū Yesu pìnne: Áteni ma náani ke sà yá?

³² A gɔ́ɔ ten su à kà kò, kú áni fākɔ́a, á baadi ni tá a bea à ma tó mado. Bee kú abireo má kun madoro, zaakū ma De kú kūmao.

³³ Ma yā dínɔ́ oáre, de á laakari gɔ́ kpatena kunna ma gūn. Áni wétamma le andunia gūn, ama à swè dite, ma gīnake ma z̄i blè anduniaa.

17

Yesu aduakena a ibanɔ́ne

¹ Yesu yā pì onaa gbera à wé sè musu à pì: Baa, a gɔ́ɔ kà. N̄ n Né tó bo, de n Né n tó bo.

² N tò má iko vī gbɛ sīnda pínki musu, de mà wěndi kú àdi lákaro kpá gbɛ kú n kpàmanɔ́a.

³ Mɔ́kɔ́n Luda mèn do légelege yāpurade kú makū Yesu Kirisi kú n z̄io d̄sname wěndi kú àdi lákaro pì ũ.

⁴ Ma n tó bò z̄itɛ. Zī kú n dàmene mà ke ma kè ma laka.

⁵ Baa, n̄ gakuri kpáma n kīnaa tera sà, lákū n kpáma nà n kīnaa zaade andunia katɛnaro.

⁶ Gbɛ kú n n̄ sé andunian n n̄ kpámanɔ́ ma tò ò n d̄s. N pónɔ́mɛ, akū n n̄ kpáma. Ò n yā kūna,

⁷ ò d̄s sà kú yā kú n dàmene pínki bò n kīnaame.

⁸ Ma yā kú n dàmene dànnɛ. Ò s̄i, akū ò d̄s kú ma bo n kīnaame yāpura. Ò s̄i kú mɔ́kɔ́n mé n ma z̄i.

⁹ Maten wé keíne, adi ke andunian maten kenɛro, séde gbɛ kú n n̄ kpáma pìnɔ́, zaakū n pónɔ́mɛ.

¹⁰ Ma gbɛnɔ́ bi n gbɛnɔ́mɛ n̄ pínki, n pónɔ́ bi ma pónɔ́mɛ pínki. Maten tó bo n̄ gāi.

¹¹ Maten su n kīnaa, manigɔ́ kú andunia gūn doro, ama mɔ́kɔ́nɔ́ nigɔ́ kú andunia gūn. Baa Kúadonade, n̄gɔ́ n̄ kūna kú n tó kú n kpáma gbānao, de ògɔ́ kun mè dokɔ́nɔ́ lán ó bà.

¹² Gɔ́ɔ kú má kú kūnwo, má n̄ kūna kú tó kú n̄ kpáma pì gbānao. Ma n̄ dākpā, akū n̄ gbɛke dí sātero, tó adi ke gbɛ kú à m̄i pè kakatɛnaaa de n yā le à papa yāi.

¹³ Tera sà maten su n kīnaa. Ma yā dínɔ́ ò andunia gūn, de ògɔ́ pɔ́nna kú má vī vī àgɔ́ papanar̄ma.

¹⁴ Ma n yā dànnɛ, akū andunia z̄án̄gu, kú andunia gbɛnɔ́mɛ n̄ ũro yāi, lákū makū má de andunia gbɛ ũro nà.

- 15 Maten wé kemma, adi ke de ò ñ bo andunia gūnno, ama de ò ñ dākpā a vāni yāime.
 16 Andunia gbēno me ñ ūro, lākū makū má de andunia gbē ūro nà.
 17 Ñ tó ñ kunna gō adona kū yāpura gbānao. N yāme yāpura pì ũ.
 18 Lākū n ma zī andunia gūn nà, len makū sō ma ñ zī andunia gūn le.
 19 Mateni ma zīda kpamma ñ yāi, de ògō kun n gbēno ũ yāpura.
 20 Adi ke maten wé keñne ñdonlo, kū gbē kū oni ma náani ke ñ yā yāinome do,
 21 de ñ pínki gō kun mē dokōno ũ. Baa, lākū ñ kú ma gūn nà akūsō má kú n gūn, mókōno sō gō kú ó gūn le, de andunia le à sí mókōn mé n ma zī.
 22 Gakuri kū n kpàman ma kpàmma, de ògō kun mē dokōno lán ó bà.
 23 Má kú ñ gūn, akūsō ñ kú ma gūn, de ògō kun mē dokōno ũ mámmam, de andunia gō dō kū mókōn mé n ma zī, akūsō ñ yeñyī lākū ñ yemai nà.
 24 Baa, gbē kū n kpàmano, má ye ògō kú gu kū má kún, de ò wé ke pla kū ma gakurio, gakuri kū n kpàma kū ñ yemai yāi zaade andunia katenaro.
 25 Baa Mana, andunia n dōro, ama má n dō, akū gbē dínon dō kū mókōn mé n ma zī.
 26 Ma tò ò n dō, manigō tó ògō n dō, de yenyī kū ñ vī kūmao gō kú ñ gūn, de makū sō màgō kú ñ gūn.

18

Yesu kūnaa

(Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Luk 22:47-53)

- 1 Yesu yā pì onaa gbera à bò kū a ìbanō, akū ò bikū Kidironu bara dire. Swadako kú gwe, akū à gēn kū a ìbanō.
 2 Yudasi bonkpède sō à gu pì dō, zaakū Yesu kū a ìbanō dìgō kakara gwe baala'i.
 3 Akū Yudasi gēe gwe kū soza gā doo kū dogari kū sa'orikinō kū Farisinō ñ zīnō. Ò fitilano kūna kū sētenō kū gōkebonō.
 4 Yesu yā kū ani a le dō pínki, akū à bò à dànlē à ñ lá à pì: Dín áten wete?
 5 Ò wèa ò pì: Yesu Nazerame. À pìñne: Makūme a ũ. Yudasi bonkpède pì kú kūñwo.
 6 Kū Yesu pìñne, makūme a ũ, akū ò èra kpekpe, ò bò ò lète.
 7 Yesu ñ lá do: Dín áten wete? Akū ò pì: Yesu Nazerame.
 8 Yesu wèmma do à pì: Ma óare kū makūme a ũ. Tó makū áten wete, à tó gbē díkīnāno tá.
 9 À ò le de yā kū à ò yā le à papa yāime, kū à pì: Gbē kū n ñ kpàmano, ñ gbēke dí sātēro.
 10 Simō Pita fēneda lokona, akū à wòto à sa'oriki zōkō zīrii lèo à a òpla sā zō flēm. Zīrii pì tón Malaku.
 11 Akū Yesu pì Pitane: Ñ n fēneda soto a sòn. Mani wētamma toko kū ma De dītemene í miroo?
 12 Akū sozano kū ñ gbē zōkōo kū Yuda dogarinō Yesu kū ò a yī.
 13 Akū ò gēe kāao Anasa kīnaa gīa. Anasa bi Kayafa kū à de sa'oriki zōkō ũ wè birea anzureeme.
 14 Kayafa mé à lé dà Yuda gbānadenone yā à pì: À mana gbē mèn do ga baadi gēne ũme.

Pita ledikpana Yesui

(Mat 26:69-70, Maa 14:66-68, Luk 22:55-57)

- 15 Simō Pita kū ìba pāndeó té Yesu kpe. Sa'oriki zōkōo ìba pāndeó pì dō, akū ìbaa pì té Yesui à gè sa'oriki zōkōo pì be onn,
 16 ama Pita gō zēna gānulea. Akū ìba kū sa'oriki zōkō dō pì gēe à yā ò nōgbē kū àten zé pì dākpāne, akū à tò Pita gè.
 17 Akū nōgbē zédākpārii pì Pita là à pì: Gōgbē pì ìbanō dokeme n ūroo? Pita wèa à pì: Makūro.

18 Žirinɔ kũ dogarinɔ ten té kũ ò lè kpákpa kũ ãa kun yãí. Pita kú kũńwo gwe, àten té kpákpa se.

Sa'oriki yálalana Yesua

(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Luk 22:66-71)

19 Akũ sa'oriki zɔkɔ ten Yesu lala a ìbanɔ yãí kũ a yádannenaao.

20 Yesu wèa à pì: Ma yã ò baadinε gupuraa. Ma yã dàdańne aduakekpenɔ gũn kũ Luda onnwo, gu kũ Yudanɔ dì kɔ kakaran ñ pínki. Mádi yãke o asiri gũnlo.

21 Bóyãí nteni ma lalaa? Ñ ma yãmarinɔ la, ò yã kũ ma òńne dɔ.

22 Kũ Yesu yã ò le, dogari kũ ò kú gwenɔ do a sãn kè à pì: Òdi yã we sa'oriki zɔkɔa lero.

23 Yesu wèa à pì: Tó yã vãnin ma ò, ñ o ò ma. Tó yã manan ma ò sɔ, bóyãin n ma leε?

24 Akũ Anasa Yesu gbàre sa'oriki zɔkɔ Kayafa kĩnaa yĩna.

Pita era à ledikpana Yesui dɔ

(Mat 26:71-75, Maa 14:69-72, Luk 22:58-62)

25 Pita kpé ze gwe àten té kpákpa. Akũ ò a là ò pì: A ìbanɔ dokeme n ũroo? Pita ledi kpà à pì: Makũmero.

26 Sa'oriki zɔkɔ žirinɔ do bi gbě kũ Pita à a sã gò daneme, akũ à pì: Mádi á e leεle swadakoo gũnloo?

27 Akũ Pita ledi kpà dɔ. Zaa gwe gòno ko lé zù.

Pilati yákpatekena kũ Yesuo

(Mat 27:1-2, 11-14, Maa 15:1-5, Luk 23:1-5)

28 Gudɔo akũ Yuda gbãnadeno bò kũ Yesuo Kayafa bea, ò gèe kãao bùsu gbě zɔkɔ bea. Odi gè a onnlo, de òsungɔ gbãsiro yãí, zaakũ ò ye ò Vĩnla dikpe kemε.

29 Abire yãí Pilati bò à sù ñ kĩnaa à pì: Yã kpaten á vĩ kũ gbě pìoo?

30 Ò wèa ò pì: Tó yãvãnikeriinlo, de ódi su ò a kpámmaro.

31 Akũ Pilati pìne: À a sé à gé yákpate ke kãao á zĩda dokaa. Akũ gbãnade pino pìne: Ó gbèdɛna zé vĩro.

32 Abirekũ kè de yã kũ Yesu ò le à papa yãime, kũ à a ga yã taka ò.

33 Akũ Pilati era à gè onn. À Yesu sìsi, akũ à a là à pì: Mɔkɔn Yudanɔ kina ũ yá?

34 Yesu wèa à pì: Nten o le kũ n zĩdaoon yá, ke ò ma yã onnemεε?

35 Pilati pì: Yudan ma ũ yá? N burinɔ kũ n sa'orikinɔ mé ò n kpama. Bón n kèε?

36 Yesu pì: Ma kpata bi andunia díkĩna pónlo. Tó ma kpata bi andunia díkĩna pómε, de ma ìbanɔ ži kà de òsun ma kpá Yuda gbãnadenoaro. Ma kpata bi andunia la pónlo.

37 Akũ Pilati pìne: Ase kiname n ũ yá? Yesu wèa à pì: N ò a zéa kũ kinan ma ũ. Ò ma i, akũ ma su andunia gũn yãpura sèedade ũ. Gbě kũ à de yãpura pò ũ dì ma yã ma.

38 Pilati pì: Bón yãpura ũu?

Yadana Yesula

(Mat 27:15-31, Maa 15:6-20, Luk 23:13-25)

Kũ à ò le, à era à bò à gèe Yuda gbãnadeno kĩnaa à pìne: Mádi taari ke le gbě diaro.

39 Á futεokarayã vĩ kũ madì purusunano doke gbareáre Vĩnla dikpe zĩ. Á ye mà Yudanɔ kina gbareáren yá?

40 Akũ ò wiki lè dɔ ò pì: Àkũmero, Barabame! Baraba pì sɔ bi kpãni wédewemε.

19

1 Akũ Pilati pì, ò Yesu kũ ò a gbě kũ flãao.

2 Akũ sozano lè fũraa tà ò kũne ò arukĩmba tẽra dâne.

3 Òten nai dodo òten pì: Fɔ, Yudanɔ kina! Akũ òteni a sãn keke.

⁴ Pilati èra à bò dɔ, akū à pì gbɛ̀nɔ̀nɛ: À gwa, matɛn booáɛ̀ bàai la de à le à dɔ̀ kū mádi yáke learo.

⁵ Yesu bò bàai, à lè fùraa pì kuna à arukĩmba wéde pì dana. Akū Pilati pìínɛ: Gɔ̀gbɛ̀ pìin dí!

⁶ Kū sa'orikinɔ̀ kū dogarinɔ̀ a è, ò wiki lè ò pì: Ñ a pá lía! Ñ a pá lía! Akū Pilati pìínɛ: À a kū à pá lía á zĩda, zaakū mádi taari ke learo.

⁷ Yuda gbānade pìnɔ̀ wèa ò pì: Ó doka vī, akūsɔ̀ doka pìi pì séde à ga, kū à a zĩda dìte Luda Né ũ yāi.

⁸ Kū Pilati yā pìi mà, akū vīna kèkè à a kū.

⁹ À èra à gè kū Yesuo ɔ̀nn dɔ, akū à a là à pì: N bo máa? Yesu dí wearo,

¹⁰ akū Pilati pìínɛ: Ìni yā o kūmaoroo? Ñ dɔ̀ kū má n gbarɛna iko vī, akūsɔ̀ má n pana lía iko vīroo?

¹¹ Yesu wèa à pì: Ñ iko ke vī ma musuro, sé kū Luda kpàmma. Abire yāi gbɛ̀ kū à ma kpamma durunna mé à zɔ̀kɔ̀.

¹² Zaa gɔ̀rɔ̀ birea Pilati tɛn zé wɛtɛ̀ à a gbarɛ, ama Yuda gbānadɛnɔ̀ wiki lè ò pì: Tó n gbɛ̀ pìi gbàɛ̀, Siza gbɛ̀nnamɛ̀ n ũro. Gbɛ̀ kū à a zĩda dìte kína ũ ibɛ̀ɛ̀ɛ̀ sè kū Sizaomɛ̀.

¹³ Kū Pilati yā bire mà, à pì ò bo kū Yesuo bàai. Akū à vùtɛ̀ a tìntiia gu kū òdi pì gbè gusaran, kū Eberu yāo sɔ̀, Gabata.

¹⁴ Vīnla dikpɛ̀ sorukɛ̀zĩmɛ̀, ifāntɛ̀ kà mīdangura. Akū Pilati pì Yuda gbānade pìnɔ̀nɛ: Á kínan dí.

¹⁵ Akū òtɛn wiki lé òtɛn pì: Ñ a dɛ. Ñ a dɛ. Ñ a pá lía. Pilati pìínɛ: Mani á kína pá lía yá? Sa'orikinɔ̀ pì: Ó kína ke vīro, Siza baasiro.

¹⁶ Akū Pilati Yesu kpàmma ò a pá lía. Akū ò a sè ò tà kāao.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Luk 23:26-43)

¹⁷ Yesu bò wɛtɛ̀ gūn à a zĩda lígbāndurukpana sɛna, à gèɛ gu kū òdi pì Mìtokokia, kū Eberu yāo sɔ̀ Gɔ̀gɔ̀ta.

¹⁸ Gwen ò a pà lía kū gbɛ̀nɔ̀n pla pāndɛnɔ̀, gbɛ̀ do a ɔ̀plai gbɛ̀ do a ɔ̀zɛi, akū Yesu kú n dagura.

¹⁹ Pilati takada kè à nà Yesu lí pìia. Yā kū à kèɛ̀ pìin dí:

Yesu Nazɛra, Yudanɔ̀ kína.

²⁰ Yudanɔ̀ takada kū à kèɛ̀ pì kyó kè dasi, zaakū gu kū ò Yesu pà lían pìi zā kū wɛtɛ̀oro. Ò takada pìi kè kū Eberu yāo kū Romudɛnɔ̀ yāo kū Giriki yāomɛ̀.

²¹ Akū Yuda sa'orikinɔ̀ pì Pilatinɛ: Ñsun kè ñ pì Yudanɔ̀ kínaro, ama ñ kè kū àkū mé à pì Yudanɔ̀ kínamɛ̀ a ũ.

²² Pilati pì: Yā kū ma kènn ma kè.

²³ Kū sozanɔ̀ Yesu pà lía ò làka, akū ò a pókasanɔ̀ sètɛ̀ ò kpàatɛ̀ lɛu siikɔ̀ baadi mīia. Ò a utagyaba kū ò tã nabinaa sari zaa musu ari zĩtɛ̀ sè dɔ,

²⁴ akū ò pìkɔ̀nɛ: Òsun uta pì kèkèkɔ̀rɛro. Ò kàpa kpá de ògɔ̀ dɔ̀ gbɛ̀ kū ani gɔ̀nɛ. Ò kè lɛ, de yā kū ò kè Luda yān le à papamɛ̀, kū ò pì:

Ò ma pókasanɔ̀ kpàatekɔ̀nɛ,

ò kàpaa kpà ma uta yāi.

Abire yāin sozanɔ̀ kè lɛ.

²⁵ Yesu da kū a da dakūnao kū Kolopa nanɔ̀ Mariamao kū Mariama Magadalenio kú lí kú ò Yesu pàaa sare.

²⁶ Kū Yesu a da è kū a ìba kū à yeiio zɛna kɔ̀ sare, à pì a danɛ: Nɔ̀gbɛ̀, n nén di!

²⁷ Akū à pì ìbaa pìinɛ: N dan di! Zaa zĩ birean ìbaa pìi a sè à tà kāao a bɛa.

*Yesu ganaa**(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Luk 23:44-49)*

²⁸ Abire gbera Yesu dɔ̄ kũ a pínki pàpa. De yã kũ à kěna Luda yãn le à papa akũ à pì: Ími teni ma de.

²⁹ Lo kú gwe, sèwě kpàkpà kán pana. Akũ ò sako yàku wě pìi gũn ò pè sèlia ò dò Yesune a léa.

³⁰ Kũ à wě pìi mì à pì: Yã làka. Akũ à a mì pète à a wèndii gbàre.

Yesu zɔ̄na kũ sário

³¹ Kámmabogɔ̄ɔ sorukezĩme. Yuda gbãnadenɔ̄n ye gè̄nɔ̄ gɔ̄ lía ari kámmabogɔ̄ɔ zĩro, zaakũ kámmabogɔ̄ɔ zĩ pì bi gɔ̄ɔ zɔ̄kɔ̄me. Akũ ò gè̄e ò wé kè Pilatia ò n gbá é'è ò n kipa.

³² Akũ sozanɔ̄ gè̄e ò gbě káaku kũ ò pà lía lɛlɛ kũ Yesuo gbá é'è kũ a plade pɔ̄o dɔ̄.

³³ Kũ ò kà Yesu kĩnaa, ò è à gĩnake à gà kò, akũ odi a gbá é'ero.

³⁴ Akũ sozanɔ̄ doke Yesu zò kũ sário a gbàntereea. Gwe gè̄nɔ̄ aru kũ ío bòte.

³⁵ Gbè kũ à yã pìi è kũ wéó mé a ò. A sèedakena yápura vĩ, à dɔ̄ kũ yápuran áten o, de ákɔ̄nɔ̄ sɔ̄ à le à Yesu náani ke.

³⁶ Yã birenɔ̄ kè de yã kũ à kěna Luda yãn díkĩna papame, ò pì: Oni a wá ke éro.

³⁷ À kěna Luda yãn dɔ̄ ò pì: Oni gbè kũ ò a zò gwa.

*Yesu vĩnaa**(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Luk 23:50-56)*

³⁸ Abire gbera Yusufu Arimatea gè̄e à wé kè Pilatia, de à a gba zé à Yesu gè̄e kipa. Yesu íbaame asiri gũn, kũ àten vĩna ke Yuda gbãnadenɔ̄ne yãi. Pilati wène, akũ à gè̄e à a gè̄e sè à tào.

³⁹ Nikodemu kũ à gè̄e Yesu kĩnaa gwãani gè̄e se kũ lí'ɔ̄o yákatena kũ eze kũ àdi tó gè vãroo à kà kiloo baraakuri taka bà.

⁴⁰ Akũ ò Yesu gè̄e sè ò táaru bizanɔ̄ fĩfia kũ eze pìio, lákũ Yudanɔ̄ dì gè kpe ta nà n futeokarayã gũn.

⁴¹ Kara kú gu kũ ò Yesu pà líaa pìn. Gbèwèe kũ ò sò mira ũ dufu kú karaa pìi gũn, odi gbèke dan zikiro.

⁴² Gwen ò Yesu wùten, kũ à zà kũńworo, kũ dɔ̄ Yudanɔ̄ kámmabogɔ̄ɔ ten ká yãi.

20*Yesu vunaa**(Mat 28:1-8, Maa 16:1-8, Luk 24:1-12)*

¹ Azumanenna zĩ gudɔ̄o Mariama Magadaleni bò à gè̄e mira kĩnaa, akũ à lè gbè gona mira léa.

² Akũ à bàa lè à gè̄e Simɔ̄ Pita kĩnaa kũ íba pãnde kũ Yesu yeii pìio à pìinne: Ò Dikiri bò miran, ó dɔ̄ gu kũ ò a dãnlo.

³ Akũ Pita kũ íba pãnde pìio fùte ò gè̄e mira kĩnaa.

⁴ N gbènɔ̄n pla n pínki ten bàa lé lɛlɛ, akũ íba pãnde pìi bà nna de Pitala, à kà mira kĩnaa káaku.

⁵ Kũ à wé kpàten, akũ à táaru bizanɔ̄ è katena, ama adi gè a gũnlo.

⁶ Kũ Simɔ̄ Pita kà a gbera, akũ à gè miran. À táaru biza pìi è katena

⁷ kũ biza kũ ò fĩfi a mĩiao. Biza pìi pèkerena kũ póle pìnɔ̄oro, à kokona ditena adome.

⁸ Akũ íba kũ à kà mira kĩnaa káaku pìi gè se. À è, akũ à sì.

⁹ Ari tera odi yã kũ à kěna Luda yãn dɔ̄rɔ̄ dɔ̄ro kũ ò pì, ani fute bona gan.

¹⁰ Akũ íba gbènɔ̄n pla pìnɔ̄ era ò tà be.

*Yesu bo à suna Mariama Magadaleni**(Mat 28:9-10, Maa 16:9-11)*

¹¹ Mariama zena mira léa, àten sɔ̄ dɔ̄. Lákũ àten sɔ̄ dɔ̄ nà le, akũ à wé kpàte miran.

¹² Akū à malaika gbēnɔn planɔ è vutena gu kū ò Yesu gèe wùten yāaa. A do kú a mì kpa, a do sɔ gbá kpa. Ò uta pura dana.

¹³ Akū ò a là ò pì: Nɔgbē, bó mé à n le nten ɔɔ dɔɔ? À wèńma à pì: Ò ma Dikiri sè ò tà káaome, má dɔ gu kū ò a wùtenlo.

¹⁴ Kū à ò le, akū à líte à Yesu è zena, ama adi dɔ kū Yesunlo.

¹⁵ Yesu a là à pì: Nɔgbē, bó yā mé à tò nten ɔɔ dɔɔ? Dín nten wetee? Mariama ten da karademe, akū à pìne: Mare, tó mɔkɔn mé n a sè n bo káao, ò omene gu kū n a wùten de mà gé mà a sé.

¹⁶ Yesu pìne: Mariama! Akū à are dɔa à pìne kū Eberu yāo: Rabi! Tó pì pì Danneri.

¹⁷ Yesu pìne: Nsun ɔ namaro, mádi tá ma De kīnaa kòro. N gé ò ma gbēnɔne maten tá ma De kū n Deo kīnaa, ma Luda kū n Ludao kīnaa.

¹⁸ Akū Mariama Magalaleni gèe à a baaruu kpà a ibanɔne à pì: Ma Dikiri è. Akū à yā kū à òne babańne.

*Yesu bo à suna a ibanɔne
(Mat 28:16-20, Maa 16:9-18, Luk 24:36-49)*

¹⁹ Azumanenna birea ɔkɔsi a ibanɔ kakarana kpén, ò gbà tàtańle ò mɔne kà, kū òten vīna ke Yuda gbānadenɔne yāi. Akū Yesu sù à zè n té à pìne: Àgɔ kun aafia!

²⁰ Kū à ò le, akū à a ɔnɔ mɔńne kū a gbāntereeo. Kū ibaa pìnɔ Dikiri è, n pɔ kè nna manamana.

²¹ Yesu era à pìne: Àgɔ kun aafia! Lákū ma De ma zī nà, len mateni á zī le.

²² Kū à ò le, akū à ĩa vùńma kū léo à pì: À Luda Nini sí.

²³ Gbē kū a n kē kū n durunnano, à kēńman gwe. Gbē kū ádi n kēnero sɔ, ani kēńmaro.

Yesu kū Tomasio

²⁴ Gɔrɔ kū Yesu sù, Tomasi, a ĩba gbēnɔn kuri aweeplanɔ doke kū òdi pine Sika kú kúńworo.

²⁵ Akū a ĩba kparano pìne: O Dikiri è. Akū à pìne: Tó mádi koosa gbè e a ɔnɔ gūn ma ɔne pènlo, akūsɔ mádi ɔ zɔ a gbānterenlo, mani síro.

²⁶ A gɔrɔ làa a ibanɔn kú kpén dɔ, Tomasi kú kúńwo sà. Ò gbà tàtańle ò mɔne kà, akū Yesu sù à zè n té à pì: Àgɔ kun aafia!

²⁷ Akū à pì Tomasiné: N n ɔne pé ma ɔ gūn la n gwa, n n ɔ zɔ ma gbāntereea. Nsun sika ke doro. N ma náani ke.

²⁸ Tomasi wèa à pì: Ma Dikiri, ma Luda.

²⁹ Yesu pìne: Kū n ma e yāin n ma náani kè. Arubarikadenɔn gbē kū ò ma náani kè ma enaa sarinɔ ũ.

³⁰ Yesu daboyā pāndenɔ kè dasi a ibanɔ wé wára kú odi kē takada dí gūnlo.

³¹ Ama ò adikīnanɔ kè de à le à Yesu sí Luda Né Arumasihu ũ à wèndi le a náanikenaa gūn yāime.

21

Yesu bo à suna a ibanɔne sèbe léa

¹ Abire gbera Yesu era à a zīda mɔ a ibanɔne dɔ Tiberia sèbe léa. Lán dí bàn à a zīda mɔńne.

² Simɔ Pita kú leele kú Tomasi kú òdi pine Sika kú Natanaeli kú à bò Kana, Galili bùsuuo kú Zebedi nénɔ kú Yesu ĩba gbēnɔn pla pāndenɔ.

³ Simɔ Pita pìne: Maten gé kpò weteme. Akū ò pìne: Ókɔnɔ se óni gé kúnwo. Akū ò gèe ò gè gó'ite gūn, ama odi pòke kú gwāani birearo.

⁴ Kū gu ten su dɔ, Yesu zena bara, ama a ibanɔ dí dɔ kú akūmero.

⁵ Akū à lé zùńyĩ à pì: Gbēnɔ, ádi pòke le a kúroo? Ò pì: Oi!

⁶ Akū à pìne: À birigi zu gó oplai áni pò kú. Kū ò zù, ò kpò kú dasidasi ò fù sena.

⁷ Akū ìba kū Yesu yeii pìi pìi Simo Pitanε: Dikirime. Pita uta danaro. Kū à mà ò pìi Dikirime, akū à a uta sè à dà à kùsi ía.

⁸ Ìba kparanɔ ten birigi gáte pana kú kpòɔo òten suo kú góo, zaakū ò zà kú baraoro, à de mita basɔɔro takalaro.

⁹ Kū ò bikū bara, ò burodii è katena gwe kú kpòɔo kpakpana téa.

¹⁰ Yesu pìine: À mó kú kpò kú a kù terao kenɔ.

¹¹ Akū Simo Pita gè gó gūn à birigi gáte à bikūo bara. À pana kú kpò gbèntēnɔ mèn basuppla akuri awεε'aakō. Bee kú à dasi ε, táaru pì dí kēro.

¹² Yesu pìine: À mó à pó ble. A ìba ke dí fō à lé bò à a là dín a ũro, zaakū ò dō kú Dikirime.

¹³ Yesu gèε à burodii sè à kpàríma. Len à kè ε kú kpòɔo dɔ.

¹⁴ Yesu a zīda mɔna a ìbanɔne gèn aakōden gwe a vuna gan gbera.

Yesu kú Pitao

¹⁵ Kū ò pó blè ò làka, Yesu Simo Pita là à pìi: Yuhana né Simo, ní yemai de gbē dínɔla yá? À wèa à pìi: Ee Dikiri, ní dō kú má yenyī. Yesu pìine: N̄ póble kpá ma sãne bōrɔna.

¹⁶ A gèn plade Yesu èra à a là dɔ à pìi: Yuhana né Simo, ní yemai yá? À wèa à pìi: Ee Dikiri, ní dō kú má yenyī. Yesu pìine: N̄ ma sãno dāmenε.

¹⁷ À a là a gèn aakōde à pìi: Yuhana né Simo, ní yemai yá? Kū Yesu Pita là a gèn aakōde tó à yeai, a pɔ yàka, akū à pìine: Dikiri, ní yā sīnda pínki dō. N̄ dō kú má yenyī. Yesu pìine: N̄ póble kpá ma sãna.

¹⁸ Yāpuran maten onne, kú ní de kefenna ũ, ndì pó da n zīda n̄ gé gu kú ní yein, ama tó n zī kù, ìni n ɔno poro, gbē pānde ni danne à gé kúnwo gu kú ní yeiron.

¹⁹ Kū Yesu ò ε, Pita ga kú ani Luda tó bon à téa. Abire gbera Yesu pìine: N̄ témai.

Yesu kú ìba kú Yesu yeiio

²⁰ Pita lítε à ìba kú Yesu yeii pìi è tényī. Gbē pì mé à nà Dikirii gɔɔ kú òten pó ble, à a là gbē kú ani a kpárímai.

²¹ Kū Pita a è, à pìi Yesunε: Dikiri, gbē dí sō bí?

²² Yesu pìine: Tó má ye àgō kú wèndiio ari màgō gé su, a yā n le máa? Ngō témai dé.

²³ Akū yā pìi fākōa Yesudenɔ té kú ìbaa pì ni garo. Ama Yesu dí one kú ani ganlo. À pì, tó á ye àgō kun ari àgō gé su, a yā a le māmεε?

²⁴ Ìbaa pì mé à yā dínɔ sèeda kè. Àkū mé à takada dí kè, akū ó dō kú a sèedakena náani vī.

Midenaa

²⁵ Yesu yā pāndenɔ kè dasidasi dɔ. Tó ò kè takada gūn dodo pínki, maten da andunia a zīdane ni fō à takada kú ò kèε pìno síro.

ZĪRINŌ YĀKENANŌ

Yesu tana ludambe 1:1-1:26
 Luda Nini kipanaa 2:1-2:47
 YudanŌ Yesu yā sinaa 3:1-12:25
 Pɔlu wētegena káakude 13:1-14:28
 Pɔlu wētegena gēn plade 15:1-18:22
 Pɔlu wētegena gēn aakōde 18:23-21:16
 Pɔlu gena Romu 21:17-28:31

Lésena Luda Nini yā musu

¹ Tiofilu, ma ònne ma takada káaku gūn lákū Yesu kè nà kū yā kū à dànneno pínki zaa a naana gɔɔ

² ari gɔɔ kū à yā dìte a zĭrinone kū Luda Nini gbānao, akū Luda a sè à tà kāao a kīnaa.

³ Zaakū a ganaa gbera à a zĭda mòñne à sèedayāno kèñne dasi kū à tò ò dō sika sari kū à bēne. À a zĭda mòñne gɔɔ bupla à kpata kū à bò Luda kīnaa yā òñne.

⁴ Kū ò kakarana, akū à pìñne: Àsun bo Yurusalemuro. Àgō lé kū ma De sèáre dā, lákū ma a yā òáre nà.

⁵ Zaakū Yahaya gbēno da'ite kè í gūmme, ama gɔɔ pla la mani á da'ite ke Luda Nini gūn.

Tana kū Yesuo ludambe (Maa 16:19-20, Luk 24:50-53)

⁶ Kū ò kakarana le, akū ò a là ò pì: Dikiri, gɔɔ dí gūnn ïni Isarailano kpata erañne yá?

⁷ À wémma à pì: Á zé vī àgō gɔɔ kesō gɔɔ zaka kū ma De dìte kū a zĭda ikoo dōro.

⁸ Tó Luda Nini kipaáwa, áni gbāna le àgō de ma sèedadeno ũ Yurusalemu kū Yudea bùsu gu sĭnda pínki kū Samaria bùsuuo ari à gé pé andunia léa.

⁹ Yā bire onaa gbera Luda a sè ñ wára ari à gèe à sàte ñ wéa ludambe lukun.

¹⁰ A tanaa gūn lákū ñ wé pé ludambea nà, akū gbēnon pla keno bò ò zè ñ sare ò pókasa purano dana.

¹¹ Ò pì: Galili bùsudenŌ, à kè dera á zena áten ludambe gwaa? Yesu kū Luda a bò á té à tà kāao a kīnaa pìi, ani era à su lákū a è àten tá gwe nà.

Yudasi gēnekenaa

¹² Akū ò kipa Kùkpe sĭsĭia ò sù Yurusalemu. Sĭsĭi pìi zā kū Yurusalemuo à kà lán kiloo do taka bà.

¹³ Kū ò kà, akū ò dīdi kpé musu, gu kū òdigō kún. Pita kú gwe kū Yuhanao kū Yamisio kū Anduruo kū Filipio kū Tomasio kū Batɔɔmiuo kū Matiuo kū Alafeu né Yamisio kū SimŌ Kokarideo kū Yamisi né Yudasio.

¹⁴ Ñ pínki ñ zĭda kpà aduakēnaaa lele kū Mariama Yesu dao kū Yesu dakūnanŌ kū nŌgbē kparano.

¹⁵ Gɔɔ birea Pita fùte à zè Yesu ìba kū ò kà gbēnon basuddo takano té à pì:

¹⁶ Ma gbēno, yā kū Dauda ò kū Luda Nini gbānao Yudasi kū à dò gbē kū ò Yesu kūnonne are yā musu, tilasime Luda yā pì papa.

¹⁷ Ó gbē dome yā a baka kú ó zĭ dĭkĭna gūn.

¹⁸ À zĭte lù kū ɔgŌ kū à lè a vānikēnaa gūnwŌ. Gwen à bàkē à lèten, a nèsee pùtā a nukāninŌ bòte pínki.

¹⁹ YurusalemudenŌ pínki yā pìi mà, akū ò tó kpà gu pìine Akeledama kū ñ buri yāo. Tó pìi pì gbēderi zĭte.

²⁰ Ò a yā ò Zabura takada gūn ò pì:

A be gō bezi ūme,
gbēke sūngō kú a gūn dorō.

Ō pì dō:

Gbē pānde gō a gēne ū.

21-22 A yā mé à tò gbē kú òdigō téwái gōrō kú ó kú lēle kú Dikiri Yesuo zaa Yahaya gbēnō da'itekegōrō ari gōrō kú Luda a bò ó ténō, ò n gbē do bo àgō de a vuna gan sèedade ū kūoo.

23 Akū ò gbēnōn planō bò, Yusufu kú òdi pinē Baasaba òdi pinē dō Yusutu kú Matiao.

24 Akū ò adua kè ò pì: Dikiri, n gbē sīnda pínki nēse dō. Gbēnōn pla dínō té n gbē kú n bò mōwēre,

25 de a bàka gō kú kú ókōnō zīrinō zī dīkīna gūn yāi, zī kú Yudasi bōn à gēe gu kú kō sè kāao gūn.

26 Akū ò kàpaa kpà gbēnōn pla pìnō yā musu. Akū líkpana Matia kú, akū ò a dà zīri gbēnōn kuri awēdonō té.

2

Luda Nini kipanaa

1 Kū Pentikōsī dikpe gōrō kà, ò kú gu dokōnōa n pínki.

2 Kānto ò kīni mà bona ludambe lán zàga'īa gbāna bà, akū kpé kú ò vutēna wā.

3 Ō pō è lán tēnenenō bà à fākōa à didi n baadia.

4 Akū Luda Nini kīpānma n pínki, akū ò nā yākeburī'onāaa lākū Nini pì n gbá lé nà.

5 Yuda kenō kú Yurusalemu gwe, ludayāmari kú ò bò andunia būsū sīnda pínki gūnō ū.

6 Kū ò n zuka pì mà, ò kākarañyī dasidasi, akū ò bīdi kè, kú ò mà òteni n gbē sīnda pínki buri yā o.

7 Yā pì n kú gbāna à bò n sare ò pì: Yā'orii pìnō bi Galilidenōme n pínkiroo?

8 À kè dera o mà òteni ó baadi būsū yā oo?

9 Patiano kú Midiano kú Elamunōn ó ū kú gbē kú ò kú Mesopotamiano kú Yudeao kú Kapadosiao kú Pōntuo kú Asiao

10 kú Firigiao kú Pamfiliao kú Misilao kú Libia būsū kú à kú Sireni sareo kú gbē kú ò bò Romunō.

11 Yudanō kú gbē kú ò n donyī zé sēnōn ó ū kú Keretino kú Larubunō, akū óten ma òten Luda yābonsare kenānō o kú ó baadi buriyānō.

12 Yā pì n kú gbāna ò bīdi kè, òten kō lala òten pi: Yā kpate takan gwee?

13 Gbēkenō sō òteni n lalandi ke ò pì: Í mé à n kú.

Pita waazikēnaa

14 Akū Pita fūte à zè kú a gbē kpara gbēnōn kuri awēdonō à yā ò gbāngbān à pì: Ákōnō Yudanō kú gbē kú á kú Yurusalemunō pínki, à sā kpá à tó mà yā pì oáre.

15 Í dí gbē pìnō kú lākū áten da nàro, zaakū kōnkō mò kēndon tera.

16 Yā kú annabi Yoeli òon dí:

17 Luda pì:

Gōrō kpēdenō zī mani ma Nini pisi gbē sīnda pínkia,

á négōgbēnō kú á nēnōgbēnō ni annabikēyā o,

á kefennānō ni wégupu e,

á mare zōkōnō ni nana o.

18 Gōrō birenōa

mani ma Nini pisi ma zōblerinōa

gōgbēnō kú nōgbēnō n pínki

oni annabikēyā o.

19 Mani sēedanō ke musu,

mani yābonsarenō ke andunia gūn,

aru kŭ tĕo kŭ tŭsukpɛ sĭi lukuo nigŝ kŭn.

²⁰ Ifāntē ni sira kŭ,

mɔvura ni tĕra kŭ lán aru bà
ari Dikiri sugɔɔ zŝkŝ gakuride gŝ gé ká,

²¹ gbē sĭnda pĭnki kŭ òdi Dikiri sĭsino ni bo.

²² Isarailanɔ, à yā dí ma. Lákŭ á dŝ á zĭdane nà, Luda Yesu Nazera mòáre a gbē ũ kŭ daboyānɔ kŭ yābonsarenɔ kŭ sèeda kŭ à kè a gāi á ténɔ.

²³ Luda zèo a pɔyenyĭna kŭ a dŝnaao gŭn kŭ ò a kpàáwa, akŭ a tò kifirino a pà lía ò a dè.

²⁴ Akŭ Luda ga bàa pòroa à a vù, zaakŭ à zé vĭ kŭ ga ni fŝ àgŝ a kŭnaro.

²⁵ Zaakŭ Dauda a yā ò à pì:

Madigŝ Dikiri e ma wén gɔɔ sĭnda pĭnki,

lákŭ à kú ma ɔplai nà

póke ni ma lukaro.

²⁶ Abire yāin ma pɔ digŝ nna,

ma nèsegŭn pù.

Ma támaa vĭ kŭ ma mè nigŝ kun,

²⁷ zaakŭ ĭni ma tó mira gŭnlo,

ĭni we n gbē kŭ à kú adona yagi kŭro.

²⁸ N ma da wĕndi zéa,

ma pɔnna nigŝ pana n kĭnaa.

²⁹ Ma gbĕnɔ, mani fŝ mà ó dizi káaku Dauda yā oáre swáswa. À gà ò a vĭ a mira kú wĕte dín ari kŭ a gbārao.

³⁰ A annabike gŭn à dŝ kŭ Luda lé sèawa à pì, áni a burino doke ká a kpatan.

³¹ Dauda gĭnake à Arumasihu vuna gan è, akŭ à a yā ò à pì: Luda ni a tó mira gŭnlo, ani we a mè yagi kŭro.

³² Yesu pĭin Luda a vù gan. A sèedadenɔn ó ũ ó pĭnki.

³³ Vutena Luda ɔplai à a Nini kŭ à a lé sĕwɛɛ sĭ a Dea. Yā kŭ áten e akŭsŝ áten ma tera de Luda Nini kŭ à pĭsiwá ũmɛ.

³⁴ Zaakŭ adi ke Dauda mé à fŭte à gĕɛ ludambero, à pì:

Dikiri ò ma dikirine à vute a ɔplai

³⁵ ari àgŝ a iberenɔ kene a tĭntin ũ.

³⁶ Isarailanɔ, àgŝ dŝ sānsān kŭ Yesu kŭ a a pà líaan Luda dìte Dikiri ũ, Arumasihu ũ dɔ.

³⁷ Kŭ ò yā pĭi mà, à n zŝ, akŭ ò Pita kŭ zĭri kparanɔ là ò pì: Gbĕnɔ, óni ke deraa?

³⁸ Akŭ Pita pĭine: Á baadi nèse lite à da'ite ke kŭ Yesu Kirisi tŝo, á durunnanɔ ni kĕáwa áni Luda Nini sí gba ũ.

³⁹ Zaakŭ lé kŭ Luda sĕɛ pì de á pó ũmɛ kŭ á néno kŭ gbē kŭ ò kú zānɔ, gbē kŭ Dikiri ó Luda ni n sĭsi pĭnɔ n pĭnki.

⁴⁰ À yā pāndenɔ ònne dasi à nàkaramma à pì: À á zĭda bo gbāragbē vāni dĭno té.

⁴¹ Akŭ gbē kŭ ò a yā pĭi sĭno da'ite kè. Zĭ birean ò kàra n té gbĕnɔn wàa gĕro.

⁴² Ó laakarii dŝ zĭrinɔ yādannenāaa kŭ kŝgbĕkenāao kŭ Dikiri pŝblenāao kŭ ad-uakēnaao.

Yesudenɔ kunna kŭ kŝo

⁴³ Zĭrii pĭnɔ ten sèeda kŭ yābonsarenɔ ke, akŭ vĭna gbē sĭnda pĭnki kŭ.

⁴⁴ Dikiri náanikerino pĭnki gā dokŝnɔmɛ. Pó kŭ ò vĭno gŝ n pĭnki pó ũ.

⁴⁵ Tó ò n pó kŭ ò vĭno yā, òdi a ɔgɔ kpaatetekŝne lákŭ baadi bŝkŝte de nà.

⁴⁶ Lákŭ gu digŝ dɔ nà òdigŝ kŝ kakara Luda ɔnn, òdigŝ pŝ ble kŝ bea kŭ pɔnnao kŭ nèse mèn doo.

⁴⁷ Òdigŝ Luda tŝ kpá, akŭsŝ òdigŝ nna kŭ baadi pĭnkio. Dikiri digŝ gbē kŭ áteni n sura banɔ kara n té lákŭ gu digŝ dɔ nà.

3

Gōgbē ɛɛ werekōanaa

- 1 Zīkea Pita kŭ Yuhanao gèe Luda ɔnn fānantē mò aakō aduakegɔɔa.
 2 Gōgbē ke kú gwe ò a ì ɛɛ ũmɛ. Lákŭ gu dìgō dɔ nà òdi a sé ò su ò a dìte Luda ɔnn gānu kŭ òdi pì Gānu Mana gŭn. Gwen àdigō bara ke gbē kŭ òten gē ɔn pìi gŭnnɔa.
 3 Kŭ à Pita kŭ Yuhanao è, òten su gē Luda ɔnn, akŭ à baraa kèrŭma.
 4 Ò wé pèa, akŭ Pita pìne: N ó gwa la.
 5 Akŭ à wé pèrŭma àteni n gba dā.
 6 Akŭ Pita pìne: Má ɔgɔ vīro, ama pó kŭ má vīn mani n gba. Kŭ Yesu Kirisi Nazera tóo n fute n táa o.
 7 Akŭ Pita a kŭ a ɔplaa à a fùte a zè. Gwe gōnɔ a gbálanɔ kŭ a gèsewaanɔ gbāna kŭ.
 8 À vī à zè, akŭ à nà táa'onaaa. À gē kŭnwo Luda ɔnn àten táa o àten vīvī àten Luda sáabu kpá.
 9 Baadi pínki a è àten táa o àten Luda sáabu kpá,
 10 akŭ ò a dō barakeri kŭ àdigō vute Luda ɔnn Gānu Manan ũ, akŭ yā kŭ à a lè n kŭ gbāna à bò n sare.

Pita waazikena Luda ɔnn

- 11 Lákŭ à na Pita kŭ Yuhanao nà gu kŭ òdi pì Sulemanu èdan, akŭ baadi pínki ten gē n kīnaa, kŭ yā pìi bò n sare yāi.
 12 Kŭ Pita gbēnɔ è, à pìnnɛ: Isarailanɔ, bó yā mé à tò yā pìi bò á sareɛ? Bó yā mé à tò á wé fīwá lɛɛ? Áten da ó zīda gbāna kesō ó ludayāmana mé à tò gbē dí táa ò yá?
 13 Ó dizi káakunɔ Ibrahī kŭ Isaakuo kŭ Yakubuo Luda gwenaa kpà a zīkeri Yesua. Ákōnɔ sō a a kpà gbānadenɔa a bo a kpe Pilati kŭ à zè kŭ a gbarenao are.
 14 A bo Luda gbē mana kŭ à kú adona pì kpe, akŭ a wé kè Pilatia à gbēderi gbaréare.
 15 A Wèndikpammarii dè, akŭ Luda a vù bona gan. A sèedadenɔn ó ũ.
 16 Yesunaanikena mé à tò gōgbē kŭ á a dō áteni a gwa dí wèrekōa Yesu tó gbāna yāi. Yesunaanikena mé à a gbà aafia á pínki wára.
 17 Tera ma gbēnɔ, má dō kŭ ákōnɔ kŭ á gbānadenɔ yā pìi kè wésirakena gŭmmɛ.
 18 Luda dò annabinɔne are, akŭ ò gīnake ò pì n pínki kŭ Arumasihu ni wétamma e, akŭsō à kè le.
 19 Abire yāi à nèse lite à are dɔ Ludaa, á durunnanɔ ni kēáwa de à suáre kŭ nèsekpateanao
 20 à Yesu kŭ à gīnake à a dìteáre Arumasihu ũ pì zīáwa.
 21 Séde àgō kú musu gīa ari gɔɔ kŭ Luda ni pó pínki keke à ke dufu, lákŭ à dà a annabinɔne nà ò ò zaa káaku.
 22 Musa pì, Dikiri á Luda ni á gbēke sé annabi ũ lán a bà. À yā kŭ ani oáre ma pínki.
 23 Gbē kŭ adi annabii pì yā ma sōro, Luda ni ade bo á té à a demɛ.
 24 Annabi kŭ ò Luda yā ònɔ pínki naana Samueli kīnaa gɔɔ díkīna baaruu kpà.
 25 Yā kŭ annabii pìnɔ òo kŭ Luda bàka kŭ à kú kŭ á dizi káakunɔ gō á pó ũ, lákŭ à ò Ibrahīne nà à pì áni arubarika da andunia buri pínkigu a buri gāi.
 26 Kŭ Luda a zīkeri pìi dìte, à a zīáwa káaku, de à arubarika daágu à á baadi kpe li a yāvānikenanɔne.

4

Yákpatekena kŭ Pitao kŭ Yuhanao

- 1 Kŭ Pita kŭ Yuhanao ten yā o gbēnɔne, sa'orinɔ kŭ Luda kpé dogari gbē zōkōo kŭ Sadusinɔ gènyī.
 2 N pɔ fē kŭ òten yā da gbēnɔne yāi, òten gènɔ vuna Yesu gŭn kpàkpa ke.
 3 Akŭ ò n kŭ ò n dá kpésiran ari gu dō, zaakŭ gu gīnake à sì kò.

⁴ Ama gbē dasi kũ ò n̄ yā mànŋ Yesu náani kè ari n̄ gōgbēnŋ dasi kũ à kà gbēnŋn dúbu sŋŋro taka bà.

⁵ Kũ gu d̀, Yuda gbānadenn̄ kũ gbē zōkōnŋ kũ ludayādannerinn̄ kākara Yurusalemu.

⁶ Sa'oriki Anasa kũ gwe kũ Kayafao kũ Yuhanao kũ Alesandao kũ gbē kũ ò de sa'oriki p̄i danē ũnŋ n̄ p̄inki.

⁷ Ò sù kũ Pitao kũ Yuhanao gbānade p̄inn̄ arē, akũ ò n̄ lá ò p̄i: Bó gbāna ke dí tón a abirekũ kèoo?

⁸ Akũ Luda Nini sù Pitaa à p̄inn̄: Gbānadenn̄ kũ gbē zōkōnŋ,

⁹ lākũ átēni ó lala gbāra nà yā mana kũ o kè erēnē yāi, deran o kè à wèrekōa nà,

¹⁰ ákōnŋ kũ Isarailanŋ p̄inki àgō dō kũ gbē kũ à zena á arē dí aafiaa lè kũ Yesu Kirisi Nazera kũ a a pà lía Luda a vù bona gan tóome.

¹¹ Lemē gbè kũ ákōnŋ kpéborinn̄ a p̄a kp̄ai mé à gò kpé kusuru gbè m̄ide ũ.

¹² Gbē pānde ke kun kũ ani gbē sura baro, zaakũ andunia gūn p̄inki Luda dí gbēke dite bisāsirinŋnē à n̄ sura baro, séde àp̄ii.

¹³ Kũ ò Pita kũ Yuhanao kùgbānakenaa è, akūsō ò dō kũ talaka wésiradenŋmē n̄ ũ, à bò n̄ sare, akũ ò dō sà kũ ò ḡinake ò kú kũ Yesuomē yā.

¹⁴ Lākũ ò gbē kũ à werekōanaa p̄i è ze nà n̄ sare, odi f̄ō ò yāke ò doro.

¹⁵ Ò p̄inn̄ ò b̄ote, akũ ò yā gōgō

¹⁶ ò p̄i: Óni ke dera kũ gbē p̄inn̄oo? Zaakũ Yurusalemudenŋn̄ dō p̄inki kũ ò daboyā zōkōnŋ kè, óni f̄ō ò ḡiuro.

¹⁷ De yā p̄i sùn dagula de adilaro, ò kpākēñyī p̄āsīp̄āsī de òsun yā o gbēkenē kũ tó p̄iio doro.

¹⁸ Akũ ò n̄ sísi ò yā d̄itēnē òsun yā o kesō ò yā dañnē kũ Yesu tóoro s̄ans̄an.

¹⁹ Akũ Pita kũ Yuhanao wèmma ò p̄i: À gwa á z̄idanē. Á yān óni ma yá, ke Luda p̄ó? A kpate mé à mana Ludanē?

²⁰ Zaakũ óni f̄ō ò ḡi ò yā kũ o mà akūsō o è oiro.

²¹ Gbānade p̄inn̄ èra ò v̄ina dàdañyī, akũ ò n̄ gbáre. Odi wētāmmana zé lero, zaakũ baadi p̄inki ten Luda sáabu kpá yā kũ à kèe p̄i yāi.

²² Gbē kũ ò werekōana daboyā bire kēnēe p̄i zī kũ de wè buplala.

Yesudenŋ kùgbāna wékenaa

²³ Kũ ò n̄ gbáre, akũ ò tà n̄ gbēnŋ k̄inaa, ò ònnē lākũ sa'orikinŋ kũ gbē zōkōnŋ ònnē nà.

²⁴ Kũ ò mà, ò ó gbāna d̀ Ludaa læle ò p̄i: Dikiri, mōkōn mé n̄ musu kè kũ z̄itēo kũ ísirao kũ p̄ó kũ ò kú n̄ gūnnŋ p̄inki.

²⁵ N dà n̄ z̄ikeri ó dizi Daudanē kũ n̄ Nini gbānao, akũ à p̄i:

Bó yā mé à tò burinnŋ ten zuka káa?

À kè dera òten lé p̄a kpākūsū?

²⁶ Andunia k̄inanŋ ten z̄i soru ke,

kpatablerinŋ ten kakara Dikirii

kũ K̄ina kũ à kàao.

²⁷ Yāpuramē, Herōdu kũ Pōntiu Pilatio kākara wētē dí gūn kũ Isarailanŋ kũ buri pāndenŋ n̄ z̄ikeri kũ à kú adona Yesu kũ n̄ kà k̄ina ũ p̄i.

²⁸ Ò kè lākũ n̄ ḡinake n̄ z̄eo nà n̄ gbāna kũ n̄ p̄oyenyīnaaooa.

²⁹ Tera sà Dikiri, n̄ yā p̄āsī kũ ò ò ma gwe. Ókōnŋ n̄ z̄ōblerinnŋ, n̄ ó gba lé ò n̄ yā o kũ kùgbānao manamana.

³⁰ N̄ ò dawá de ò gbēnŋ werekōa ò daboyānŋ kũ yābonsarenŋ ke kũ n̄ z̄ikeri kũ à kú adona Yesu tóo.

³¹ Kũ ò adua kè ò làka, gu kũ ò kōkakaranan ȳḡāȳḡā, Luda Nini s̄umma n̄ p̄inki, akũ ò ḡēe òten Luda yā onnē kũ kùgbānao.

Yesudenŋ n̄es̄edok̄ŋken̄a k̄ū k̄ō

³² Yesu n̄aanikerinŋ laasun dok̄ŋŋ vī k̄ū l̄edok̄ŋŋ. N̄ gb̄eke d̄i pi a p̄ó k̄ū á v̄inŋ bi a p̄óme adoro. N̄ p̄ó p̄ínki bi n̄ p̄ínki p̄óme.

³³ Luda z̄irinŋ ten Dikiri Yesu vuna gan ȳá o gb̄enŋne k̄ū gb̄ana z̄ōk̄ō. Ò Luda gb̄eke z̄ōk̄ō l̄è n̄ p̄ínki.

³⁴ P̄óke dí k̄īa n̄ gb̄ekearo, zaakū gb̄e k̄ū ò bú ke kp̄é v̄inŋ d̄i ȳia ò su k̄ū a ɔḡo

³⁵ ò kp̄á z̄irinŋa, de ò kp̄á baadia l̄ákū à a b̄ok̄ote de n̄a.

³⁶ Levi buri Yusufu k̄ū à b̄ò Sipiru b̄usun k̄ū n̄ té. Luda z̄irinŋ tó kp̄an̄e Baanaba. Tó p̄i p̄i Laakarikipaterii.

³⁷ À bú k̄ū à v̄i ȳia, akū à s̄ù à a ɔḡo kp̄á z̄irinŋa.

5*Anania k̄ū Safirao*

¹ Ḡōgb̄e k̄ū òdi pin̄e Anania kun d̄o k̄ū a nanŋ Safirao. A z̄ite ȳia

² à a ɔḡo f̄inti b̄ò k̄ū a nanŋ d̄ōnaao, akū à ḡèe à a kp̄ara kp̄á z̄irinŋa.

³ Akū Pita pin̄e: Anania, b̄óȳái n̄ tò Setan d̄ōnne ar̄e le sée? N̄ n̄ z̄ite ɔḡo f̄inti b̄ò, akū n̄ éke tò Luda Ninin̄e.

⁴ Ḡo k̄ū n̄di z̄ite p̄i ȳiáro, n̄ p̄ónloo? K̄ū n̄ ȳia s̄ō, l̄ákū n̄ yei n̄a ñni ke k̄ū a ɔḡooro? À k̄è dera n̄ ȳá bire kena laasun l̄èe? Adi ke bis̄āsirin n̄ éke t̄ōnero, Ludan n̄ t̄ōne.

⁵ K̄ū Anania ȳá p̄i mà, à l̄ète à gà. Akū v̄ina gb̄e k̄ū ò ȳá p̄i màno k̄ū manamana.

⁶ K̄efennanŋ ḡè ò biza dàala, akū ò a s̄è ò ḡèe ò a v̄i.

⁷ K̄ū à k̄à lán awa aak̄ō bà, ȳáke manaa sari a nanŋ s̄ù à ḡè.

⁸ Akū Pita a là à p̄i: N̄ omene, a z̄ite p̄i ȳia lán dí bàn ȳá? À w̄èa à p̄i: Ee, lem̄e.

⁹ Akū Pita pin̄e: B̄ó ȳá mé à tò a Luda Nini l̄è a gw̄aa? Gb̄e k̄ū ò n̄ z̄á v̄inŋ k̄ū kp̄élele, oni n̄ sé ò b̄o k̄ūnwo se.

¹⁰ Gwe ḡōnŋ à l̄ète a ar̄e à gà. K̄ū k̄efennanŋ ḡè, ò è à gà, akū ò a s̄è ò ḡèe ò a v̄i a z̄á sare.

¹¹ Akū v̄ina s̄osi gb̄enŋ k̄ū manamana n̄ p̄ínki k̄ū gb̄e k̄ū ò ȳá p̄i màno n̄ p̄ínki.

Daboyānŋ k̄ū yābonsarenŋ

¹² Luda z̄irinŋ ten daboyā k̄ū yābonsarenŋ ke dasi gb̄enŋ té. Yesu n̄aanikerinŋ d̄i k̄ōkakarana ke lele Sulemanu èdan n̄ p̄ínki.

¹³ Gb̄e p̄āndenŋ d̄i we ò n̄am̄maro, ama gb̄e s̄inda p̄ínki d̄i n̄ tó nna sí,

¹⁴ ama gb̄e dasi k̄ū òten Dikiri Yesu n̄ani kenŋ, ḡōgb̄enŋ k̄ū n̄gb̄enŋ n̄ p̄ínki, òdiḡō kara n̄ té.

¹⁵ Akū ò gyārenŋ s̄ete k̄ū w̄uteb̄onŋ k̄ū gyāres̄eb̄onŋ ò n̄ k̄áte z̄én, de tó Pita ten ḡēte, a nini le à da n̄ gb̄ekenola ȳái.

¹⁶ Pari b̄ò w̄ete k̄ū ò k̄ū Yurusalemu sarenŋ ò s̄ù k̄ū gyārenŋ k̄ū gb̄e k̄ū t̄ānanŋ ten wari d̄ōr̄manŋ, akū ò w̄erek̄ōa n̄ p̄ínki.

Wētamma m̄na z̄irinŋne

¹⁷ Akū sa'oriki k̄ū Sadusi ḡà gb̄e k̄ū ò de a gb̄e ūnŋ f̄ute ò n̄es̄eḡōbaa kp̄á k̄ūnwo.

¹⁸ Ò z̄irinŋ k̄ūkū ò n̄ k̄á kp̄ésiran,

¹⁹ akū Dikiri malaika s̄ù à kp̄é p̄i z̄é w̄ēñne gw̄āani à n̄ b̄óte à p̄i:

²⁰ À ḡé àḡō k̄ū Luda ɔnn, à w̄ēndi dufu p̄i ȳá o baadi p̄ínkine.

²¹ Z̄irinŋ ȳá p̄i mà, akū ò ḡèe Luda ɔnn k̄ōnk̄ōk̄ō òten ȳá dañne.

K̄ū sa'oriki k̄ū a gb̄enŋ f̄ute, ò Isaraila gb̄ānadenŋ k̄ū n̄ gb̄e z̄ōk̄ōnŋ k̄ākara, akū ò dogarinŋ z̄i ò ḡé z̄irinŋ b̄ote kp̄ésiran ò su k̄ūnwo.

²² K̄ū dogari pinŋ k̄à gwe, odi n̄ le kp̄énlo. Akū ò èra ò tà ò pin̄e:

²³ Kū o ka kpé pì kīnaa, o lè gbànon tatana gíngin a dākpārinon kú kpélelea, ama kū o wè, òdi gbēke lenlo.

²⁴ Kū Luda on dākpārinon gbē zōkō kū sa'orikinon yā pìi mà, ò bídi kè lán yā pì de nà.

²⁵ Akū gbēke sù à pìinne: À ma! Gbē kū a n ká kpésira gūnnon kú Luda onn òten yā dañne.

²⁶ Akū Luda on dākpārinon kū n gbē zōkō gè è ò n kúkū ò sù kúnwo yākete sari, zaakū òten vīna ke gbēnonne, de òsun n pápa kū gbèeroo yāi.

²⁷ Kū ò sù kúnwo, ò n zé gbānadennon are, akū sa'oriki n lala yāi à pì:

²⁸ O giare sānsān à yā dañne kū tó pìio, akū a tò yā pì kpé àten da Yurusalemula pínki, akūsō á ye à gbē pì ga yā diwa yá?

²⁹ Akū Pita kū zīri kparanon wémma ò pì: Luda yā mé à kù ò ma de bisāsiri póla.

³⁰ Ó dizinon Luda mé à Yesu kū a a lòko lía a dè pìi vù.

³¹ Luda a sè à vùte a oplai Kínane Surabari ũ, de à Isarailanon gba zé ò nèse lite à n durunnanon kēmma.

³² Yā pìno sèedadenon ó ũ, ókōnō kū Luda Nini kū Luda dī kpá gbē kū òdi a yā mannao.

³³ Kū ò yā pìi mà, n pō fè manamana, akū ò ye ò n dede.

³⁴ Farisi kū òdi pine Gamalieli kú n té. Ludayādanneriime, gbē sīnda pínki dī a tó nna sí. À fùte à zè à pì ò bo kū gbē pìnono gīa.

³⁵ Akū à pìinne: Isarailanon, à laakari ke yā kū á ye à ke gbē pìnonnea.

³⁶ Adi gī kero kū Tuda fùte àteni a zīda dite a ka. Ò tēi lán gbēnon wàa pla bà. Kū ò a dè, akū a ìbanon fākōa, akū yā làka.

³⁷ A gbera Galili gbē Yudasi fùte gbēnon narogōra à gbēnon gāte à nàawa dasi. À gà se, akū a ìbanon fākōa n pínki.

³⁸ Maten oāre tera, àsun gbē pìnon yā daro, à n tó. Tó n poyeina kū n yākenanon bò bisāsiri kīnaame, ani mì de.

³⁹ Tó à bò Luda kīnaame sō, áni fō à kpánnero. À laakari ke zīkana kū Ludaoi.

⁴⁰ Ò a yā mà, akū ò zīrinon sīsì ò n gbē. Ò gīinne ò yā o kū Yesu tóo, akū ò n gbāre.

⁴¹ Zīrinon bò gbānadennon kīnaa kū ponnao, zaakū ò è ò kà kū ò wé'i darímma Yesu tó yāi.

⁴² Lákū gu dīgō dō nà òdīgō yā dañne Luda onn kū n benon, òdīgō Yesu baaru nna kpáinne kámmabonaa sari, òdi pì àkūme Arumasihu ũ.

6

Kpanyīri gbēnon supplanon ditēnaa

¹ Gōro birea kū Yesu ìbanon ten kara, n Girikiyāmarinon ten yākete ká n Eberuyāmarinon ò pì, tó òten pòble kpaate lákū gu dīgō dō nà, òdi pā kpá n gyaanonime.

² Akū zīri gbēnon kuri awēplanon Yesudenon sīsì n pínki ò pì: À zé vī ò pā kpá Luda yāi ò laakari dō pòble kpaatēnaaro.

³ À gōgbēnon bo á té gbēnon suppla, gbē mana kū òndō kū Luda Ninio pèkerēmmanon, de ò n dite zī pì gbē zōkōnō ũ,

⁴ óni laakari dō aduakēnaaa kū Luda yā'oñnēnaao.

⁵ Yā pìi kàngu n pínki, akū ò Sitivī kū Luda Nini kū ludanaanikēnaao pèkerēaa sè kū Filipio kū Porokoruo kū Nikanon kū Timon kū Pamenon kū Antiokū gbē Nikola kū à Yudanon donyīze sè yāo.

⁶ Ò gèe kúnwo zīrinon kīnaa, akū ò adua kēñne ò n nāmma.

⁷ Luda yā ten dagula, Yesu ìbanon ten kara Yurusalemu manamana, akū sa'orinon Yesu yā sī dasidasi.

Sitivī kānaa

⁸ Luda arubarika kū gbānon pèkerē Sitivīa, akū àten daboyā kū yābonsarenon ke gbēnon té.

⁹ Aduakεkpe ke kun kũ òdi pi zĩdadeno aduakεkpe. Nĩ gbēkeno bō Sireni kũ Alesandario kũ Silisia būsuo kũ Asia būsuo. Akũ ò iberεε sè kũ Sitivĩo ò lékpakōa kè kāao.

¹⁰ Ama odi a fōro ɔndō kũ Luda Nini a gbà yāi.

¹¹ Ò té kà gbēnon, akũ gbē pino pì: O mà à bō Musa kũ Ludao yā kpe.

¹² Ò Yudano kũ nĩ gbē zōkōno kũ lodayādannerino laakarīi fute, akũ ò gēε ò Sitivĩ kũ, ò gēε kāao nĩ gbānadeno kīnaa.

¹³ Akũ ò sù kũ sèedade ékeno ò pì: Gbē dí mé àdigō Luda kpé kũ a dokao vāni bo lakanaa sari.

¹⁴ Zaakũ o mà à pì Yesu Nazera ni kpé pì kakate à ó futεokarayā kũ Musa dàwεε lite sé.

¹⁵ Akũ gbānade kũ ò vutena gweno wé pè Sitivĩa nĩ pínki, ò è a ān de lán malaika ānn bà.

7

Sitivĩyā'ona gbānadeno

¹ Akũ sa'oriki Sitivĩ là à pì: N yā pino ò yāpura yá?

² Akũ à pì: Ma gbēno kũ ma deno, à ma! Luda Gakuride bō à sù ó dizi káaku Ibrahĩa goro kũ à kũ Mesopotamia būsuno, zaade à kpé à gé vute Arana.

³ À pìne: N bo n būsuno n daneno té n tá būsuno kũ mani monnen.

⁴ Akũ à bō Kaladia būsuno pì gūn à gēε à vute Arana. A de ga gbera Luda sù kāao būsuno kũ á kun tera dí pìn.

⁵ Luda dí būsuno pì zĩte ke kpáa bee gēε dorō, ama à a lé sēne à pì ani gō a pō ũ kũ a burino. Goro birea sō Ibrahĩ né vīro.

⁶ Luda pìne lán dí bà: N burino ni nibo ble būsuno pānden. Gwen oni zò blen, oni wé tāmma ari wè wàa pla.

⁷ Luda pì áni wari do buri kũ oni zò blēnenoa, Ibrahĩ buri pino ni bote ò su ò donyĩ keare gu dí pìn.

⁸ Akũ Luda tōzyā dà Ibrahĩne a bàka kunna kāao sèeda ũ. Kũ à Isaaku ì, à tōo zōne a goro soraakōde zĩ. Len Isaaku kè Yakubune le do, akũ Yakubu kè ó dizi káaku gbēnon kuri awεεplanone le se do.

⁹ Akũ ó dizi káaku pino nèsegōbaa kpà kũ nĩ gbēndo Yusufuo, ò a yia ò tà kāao Misila. Luda kũ kāao,

¹⁰ à a bō a wari sīnda pínki gūn. Luda Yusufu pì gbà ɔndō à tò à nna kũ Misila kina Firi'aunao, akũ à a dìte Misila būsuno gbē zōkō ũ kũ a be onnwo.

¹¹ Akũ nàa kà Misila kũ Kanaano būsuno pínki. Wari kè zōkō, ó dizi pino dí pōke le ò blero.

¹² Kũ Yakubu mà pōblewε kũ Misila, à ó dizi pino zĩ gwe. Nĩ gena káakuden gwe.

¹³ A gèn pladen Yusufu a zĩda mò a vīninone, akũ Firi'auna Yusufu daneno dō.

¹⁴ Akũ Yusufu gbē zĩ a de Yakubua à mó kũ a daneno nĩ pínki. Nĩ pínki gbēnon baaakō akuri awεεsōrome.

¹⁵ Akũ Yakubu gēε Misila. Gwen à gàn kũ ó dizi pino nĩ pínki.

¹⁶ Ò sù kũ nĩ gēno Sekemu, akũ ò nĩ vī gbēwεε kũ Ibrahĩ lù mira ũ gūn Amō nēno à fīnaa bōne kũ andurufuo.

¹⁷ Kũ lé kũ Luda sè Ibrahĩne goro ye à ká, ó buri dasi kũ à kàra Misila manamana.

¹⁸ Akũ kina dufu kũ à Yusufu dōro kpata blè Misila.

¹⁹ À pāsī kũ ó burio à wé tà ó dizino, à tò ò nĩ nēno kōte ò gāga.

²⁰ Goro birean ò Musa ì a àlesi mana. Ò a gwà a de bea mō aakōme.

²¹ Kũ ò a zūkūna, akũ Firi'auna nēnōgbē a sè a a gwà a zĩda né ũ.

²² Ò Misilano ɔndō dà Musane pínki, à gō gbē zōkō ũ yā'ona kũ yākenaao gūn.

²³ Kũ à kà wè bupla, à dà a nèεε gūn à gé a Isaraila dakeno gwa.

²⁴ Kũ à è Misila gbē ten wari do a gbē mēn doa, akũ à yā sī a gbēne à fīna bōa à a dè.

²⁵ Kũ Luda ye à a gbēno sura ba a gāi, àten da ò dōme, ama ò dōro.

26 Kū gu dō, Isaraila gbēnōn planō ten fiti ke, akū a sù à n kpaate à kúte kèñne à pì: Ma gbēnō, à kè dera áten wari dōkōa átēne?

27 Akū gbē kū àten wari dō a gbēndoa o sō Musai à pì: Dí mé à n ke kína yāgōgōri ūwēne?

28 N ye n ma de lākū n Misila gbē dè nà gñan yá?

29 Kū Musa yā pìi mà, à bàa lè à tà Midiā būsun. Gwen à négōgbēnō in gbēnōn pla.

30 Wè bupla gberan malaika bò à sùa gbárannan Sinai kpi sare tariankpā té gñn.

31 Kū Musa daboyā bire è, à bò a sare. Kū à nài à gwa, à Dikiri kòtoo mà à pì:

32 Makūme n dizinō Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ũ. Vīna Musa kū àten lukaluka, adi fō à wé sè à gwāro.

33 Akū Dikiri pìne: N n kyate bobo, zaakū gu kū n zen kú adoname.

34 Ma wétamma kū òten mō ma gbē kū ò kú Misilanōne è sānsān ma n ndanaa mà, akū ma su mà n sura ba. Mani n zī Misila sà.

35 Musa kū ò gñe yā ò pì dí mé à a kè kína yāgōgōri ũñne pìin Luda yā òne malaika kū à bò à sùa tariankpā gñn gāi, à a zī kína kū ani n gbare ũ.

36 Àkū mé à bò kñwo à yābonsarenō kū daboyānō kè Misila kū Isira Tērao kū gbáranna gñwo wè bupla.

37 Musa pì mé à pì Isarailanōne, Luda ni n gbēke sé annabi ũ lán a bà.

38 Musa pì kú kū gbē kū ò kakarana pìnō gbárannan, à kú gwe kū ó dizinō kū malaika kū à yā òne Sinai kpi musuo. Àkū mé à yā wèndidenō si à kpáwá.

39 Ó dizinō dí a yā maro, akū ò gñi n laasun èra à tà Misila.

40 Ò pì Harunane: N tãna kenō kewere ò dowere are, zaakū Musa kū à ó bôte Misila, ó dō yā kū à a lèro.

41 Gōro birean ò tãna pì lán zūsane bōroo bà, akū ò sa òa ò dikpe kè pò kū ò kè n zīdane pì yā musu.

42 Akū Luda kpe liñne à tò ò donyī kè ludambe pónōne lākū ò kè annabinō takada gñn nà ò pì:

Isarailanō, adi ke makū a sa òma gbárannan wè buplaro.

43 Tãna Mōleki bizakutan á sena
kū susune tãna Refā kū a zeo takao.
Dikiri kū a pì a donyī kèñnenō yāin
mani tó ò tá kãáo Babilōnu dire kpa.

44 Ó dizinō Luda bàka kunna kñwo kuta vī gbárannan. Luda a taka mò Musane, akū ò kè lākū Luda òne nà.

45 Kuta pìi gō Yōsuanē kū ó dizinō, akū ò sù ò buri kū Luda pèñmañnenō būsuu sīmma. Kuta pì kú gwe ari Dauda gōroa.

46 Dauda pì nna kū Ludao, akū à wé kèa de à le à kpé bo Yakubu Ludane.

47 Sulemanu mé à kpé pìi bōne.

48 Ama Luda Musude dīgō kú kpé kū bisāsirinō bòo gñnlo, lākū annabii ò nà:

49 Dikiri pì:

Musu bi ma kíblegbaame,
zīte bi ma tintimmmē.
Kpé kpate takan áni bomēne?
Mákpān ma kipaki kunn?

50 Makū mé ma pò sīnda pínki kèroo?

51 Ludayādarisarinōn á ũ! Á nèse vīro! Á sã gbāname! Adīgō gí Luda Ninii adīgō ke lán á dizinō bà.

52 Annabi kpaten á dizinō gí wé tãaii? Ò gbē kū ò gñnake ò Gbē Mana suna yā òo pìnō dède. Ade pìin a bo a kpe a a dè sà.

53 A doka kū malaikanō sùoo sì, ama ádi zī ke a yāaro.

Sitivī papana kū gbèeo

⁵⁴ Kū ò yā pìi mà, ñ pɔ fèi ò saka sòì.

⁵⁵ Akū Luda Nini dīdi Sitivīa à wé pè ludambɛa, akū à Luda gakuri è kū Yesuo zena a ɔplai.

⁵⁶ Akū à pì: À ma! Ma ludambɛ è wēna, Bisāsiri Né zena Luda ɔplai.

⁵⁷ Akū ò ɔ tàta ñ sāa ò wiki gbāna lè, akū ò kùsia lɛɛlɛlɛlɛ.

⁵⁸ Ò a gāte ò bò kāao wēte kpɛ, akū òtɛni a pápa kū gbèeo de ò a de. Ò ñ uta zōkōnɔ bò ò kàte kefenna kū òdi pine Solu sare.

⁵⁹ Kū òtɛn Sitivī pápa kū gbèeo lɛ, à adua kè à pì: Dikiri Yesu, ñ ma nini sí.

⁶⁰ Akū à kùte à wiki gbāna lè à pì: Dikiri, ñsun ñ durunna díkīna daro. Yā bire onaa gberan à gà.

8

¹ Solu kú gbɛ kū ò Sitivī dèno kpɛ.

Solu wétamma mɔna Yesudenɔne

Zī birean ò nà wétāna sɔsi gbɛ kū ò kú Yurusalemunɔa manamana. Zīrinɔ baasi ò fākōa ñ pínki Yudea kū Samaria būsuno gūn.

² Ludayāmari kenɔ Sitivī vī ò a gè ɔɔ dɔ kū wiki gbānao.

³ Akū Solu kokari kè kū sɔsi gbēno kakatenaao. Àdigō gē ɔn kū ɔnnwo àgō gōgbēno kū nɔgbēno kūkū àgō ñ gāte à gé à ñ ká kpésiran.

Baarunnakpana Samaria būsun

⁴ Gbɛ kū ò fākōano gèe ò Yesu baaruu kpà gu sīnda pínkin.

⁵ Filipi gèe Samaria būsuno wēte ken, akū à Arumasihu waazi kèñne.

⁶ Kū gbēno Filipi yā mà, akūsō ò daboyā kū à kèno è, ò laakarii dɔ yā kū àtɛn oa kū nèse mèn doo.

⁷ Zaakū gbɛ kū ñ tānanao gòrma kū wiki gbānaonɔn dasi, akūsō kōnɔdeno kū ɛɛno wèrekōa dasi.

⁸ Akū ò pɔnna kè manamana wēte pìi gūn.

⁹ Gōgbɛ ke kú gwe zaa zī òdi pine Simɔ. Àdigō daboyā ke à bò Samariadenɔ sare, akū à a zīda dīte gbɛ bèere de ũ.

¹⁰ Né fīti gbɛ zōkō pínki dī laakari dɔ a yāa ò pì: Gbɛ pì bi gbɛ kū òdi pine Luda gbāna zōkōdemɛ.

¹¹ Daboyā kū àdigō ke ñ té zaa gikena ñ kū gbāna.

¹² Ama kū ò kpata kū à bò Luda kīnaa baaru kū Filipi kpàñne kū Yesu Kirisi tóoo mà, ò sì, akū ò da'ite kè gōgbēno kū nɔgbēno ñ pínki.

¹³ Bee Simɔ yā pìi sì à da'ite kè, akū à nà Filipia. Kū à daboyā kū gbāna yā zōkō kū Filipi ten kenɔ è, yā pino bò a sare.

¹⁴ Kū zīrinɔ mà zaa Yurusalemu Samariadenɔ Luda yā sì, ò Pita kū Yuhanao zīrma.

¹⁵ Kū ò kà gwe, ò adua kèñne de ò Luda Nini le yāi.

¹⁶ Ò ñ da'ite kè yā kū Dikiri Yesu tóo, ama Luda Nini dí didi ñ gbɛkearo.

¹⁷ Kū ò ɔ nāmma, akū ò Luda Nini lè sà.

¹⁸ Kū Simɔ è ò Luda Nini è kū zīrinɔ ɔnammanaao, akū à sūñne kū ɔgɔo

¹⁹ à pì: À ma gba gbāna pì se, de gbɛ kū ma ɔ nàa ni Luda Nini le.

²⁰ Akū Pita pine: N ɔgɔ kakate kūnwo, zaakū nten da ñni Luda gba lú kū ɔgɔome.

²¹ N ɔ kú zī pìi gūnlo, n baka kú a gūnlo, zaakū n nèse mana Ludanero.

²² Ñ kpɛ li n yā vāni pine ñ adua ke Dikiria, ke ani sūru ke kūnwo kū n laasun bire takao gwɛɛ?

²³ Zaakū ma è kū sɛwe zīni kú n gūn, durunna bàa kànne.

24 Akū Simŏ pì: À adua kemene Dikiria de yā kū a ò ke sún ma lero yāi.

25 Kū Pita kū Yuhanao Dikiri sèedaa kè ò a yā dàine, akū ò èra òten tá Yurusalemu, òten baaru nna kpá Samaria lakutunŏ gūn dasidasi.

Filipi kū Etiopia gbānade keo

26 Dikiri malaika yā ò Filipine à pì: Ñ fute ñ gé gènonmidŏki kpa. Ñ zé kū à bò Yurusalemu à gèe Gaza sé, zé kū à bòte gbārannan.

27 Akū à dà zén. Etiopia gbēke té zé pìn. Etiopia bùsu saraunia kū òdi pine Kandase begwariime, a aruzeke dākpārinŏ gbē zŏkŏme. À sù à donyī kè Yurusalemu,

28 akū à èra àten tá à vutena a sŏgo gūn, àten annabi Isaya takada kyó ke.

29 Akū Luda Nini pì Filipine: Ñ gé ñ na sŏgo direi.

30 Akū Filipi bàa lè à gèe. À mà àten annabi Isaya takada kyó ke, akū à a là à pì: Ñ kyó kū nten ke bokŏte dŏ yá?

31 À wèa à pì: Tó gbēke dí a bokŏtemenero, mani fŏ mà a dŏrŏ dŏ yá? Akū à Filipi sisi à gè à vùte a sare.

32 Yā kū àteni a kyó ke pìn dí:

Lán sã kū òten gé a kùtu kpá bà,
lán sãne bŏrŏ kū òteni a kã kē bà,
à yīte kpēn adi lé wēkŏaro.

33 Ò wé'i dàa,
odi yākpate ke kãao a zéaro.

Dí mé ani fŏ à a gŏrŏ bire yā oo?

Zaakū ò a wèndii bò andunia gūn.

34 Akū gŏgbē pì pì Filipine: Ñ omene, dí musun annabi yā bire òò? A zīdan yá ke gbē pāndeme?

35 Naana Luda yā pìia Filipi Yesu baaru nna kpāne.

36 Kū òten gé are, ò kà í ke kīnaa, akū gŏgbē pì pì: Ñ í gwa la. Bó mé ani kpāmene mà da'ite kee?

37 Akū Filipi pine: Tó n yā pì sì kū nèse mèn doo, ñni fŏ. À wèa à pì: Ma sì kū Yesu Kirisi bi Luda Néme.

38 Akū à pì ò gó ze. Akū n pla n pínki ò kipa ò gè ín. Akū à a da'ite kè.

39 Kū ò bikū bara, akū Dikiri Nini Filipi kpāgui, gŏgbē pì dí a e doro, akū pŏnna gūn à dà zéla.

40 Filipi a zīda è ze Azotu, akū à gèe à Yesu baaru nna kpà wēte kū wēteo ari à gèe à kào Sizaria.

9

Yesu bo à suna Solua (Zīr 22:6-16, 26:12-18)

1 Gŏrŏ birea sŏ Solu ten pŏ bo a yīn, àten yā pāsī o Dikiri ibanŏ dedena yā musu. À gèe sa'oriki kīnaa,

2 à gbēkaa à lá kē Damasuku aduakēkpedenŏne à kpáawa, de tó à zé pì denŏ lè gwe, gŏgbēnŏ kū nŏgbēnŏ n pínki, ani n kükū à su kŏnwo Yurusalemu.

3 Kū à dà zén, àten gé à kà kāni kū Damasuku, akū kānto gupura bò ludambe à dāmala.

4 À bò à lète, akū à kòtoo mà à pìne: Solu, Solu, bó mé à tò nten wé tāmaa?

5 Akū à pì: Díme n ũu, Dikiri? Akū à wèa à pì: Makūme Yesu kū nten wé tāa ũ.

6 Ñ fute ñ gé wēte gūn, oni onne yā kū ñni ke.

7 Gbē kū òten gé kãaonŏ gŏ sãii. Ò kòtoo pì mà, ama odi gbēke ero.

8 Kū Solu fùte, à a wé wè, akū adi gu ero. Akū ò a kŏ a ŏa ò gèe kãao Damasuku.

⁹ À kè gɔɔ aakɔ gu'ena sari, adi pɔ blero adi í miro.

¹⁰ Yesude ke kú Damasuku kú òdi pinε Anania. Dikiri yā òne wégupu'ena gūn à pì: Anania. Akū à wèa à pì: Makūn dí, Dikiri.

¹¹ Akū Dikiri pinε: Ñ fute ò da zé kú òdi pi Súsun ari Yudasi be ɔnn ò Taasu gbē kú òdi pinε Solu gbeka. Àten adua ke gwe.

¹² Wégupu'ena gūn à n e, n su n ɔ nàa de à gu e.

¹³ Akū Anania pinε: Dikiri, ma mà ò gbē pì yā ò dasi, lākū à yā vāni kè n gbē kú ò kú Yurusalemunɔne nà.

¹⁴ Sa'orikinɔ a gbà zé à gbē kú òteni n sísi lanɔ kūkū. Abire yāin à sù.

¹⁵ Akū Dikiri pinε: Ñ gé, zaakū ma gbē pì sè à gé ma tó bo buri pāndenɔne kú n kínanɔ kú Isarailanɔme.

¹⁶ Lākū ani wétamma le ma tó yāi nà mani mɔne.

¹⁷ Akū Anania bò à gèe à gè ɔn pìn, à ɔ nà Solua à pì: Solu ma gbē, Dikiri Yesu kú à bò à sùmma zén gɔɔ kú nten su la, àkū mé à ma zī de ò gu e Luda Nini summa yāi.

¹⁸ Gwe gɔnɔ pɔ bôte a wén lán kpòtekeε bà ò lète, akū à gu è. Akū à fute à da'ite kè.

¹⁹ Kū à pɔ blè, à gbāna kù.

Solu waazikena zaa Damasuku

Solu gɔɔ pla kè kú Damasuku Yesudenɔ,

²⁰ akū à nà Yesu yā waazikena a gɔnɔ Yudanɔ aduakekpenɔ gūn, à pì Yesu bi Luda Néme.

²¹ Yā pìi bò gbē kú ò mánɔ sare ò pì: Gbē bire mé adi gbē pìi sìsirinɔ ásarú ke Yurusalemuroo? Akū mé adi su la à n kūkū à tá kúnwo sa'orikinɔ kīnaaroo?

²² Solu sɔ, a gbāna digɔ kara, akū a yā Yuda kú ò kú Damasukunɔ fù à bìriañne kú Yesu bi Arumasihume.

²³ Gɔɔ pla gbera Yudanɔ lédokɔnɔ kei ò a de,

²⁴ akū à n lékpakūsūnaai pìi mà. Òten wète bīnilenɔ dákpā fānantē kú gwāanio de ò a de yāi.

²⁵ Gwāanin Solu gbēnɔ a dà tānkon ò a gbàre kú bàao bàai bona bīni musu.

Solu waazikena zaa Yurusalemu

²⁶ Kū à kà Yurusalemu, à wète à na Yesudenɔa, akū ò vīna kène n pínki, odi a Yesudekena náani kero.

²⁷ Akū Baanaba a sè à gèe kāao zīrinɔ kīnaa, à gbāñne lākū Solu Dikiri è zén nà kú yā kú Dikiri òneεo kú lākū à Yesu yā ò gupuraa nà zaa Damasuku.

²⁸ Akū Solu gè n té à kurè kúnwo Yurusalemu à yā ò gbēnɔne kú Dikiri tóo gupuran.

²⁹ Kū à yā ò Yuda Girikiyāmarinɔne à lékpakɔa kè kúnwo, akū òten wete ò a de.

³⁰ Kū a gbēnɔ dɔ, ò zène Sizaria, akū à tà Taasu.

³¹ Abire gbera sɔsi gbē kú ò kú Yudea kú Galilio kú Samaria būsuoonɔn kun aafia pínki. Òten gbāna kú òten gé are vīnakena Dikirineε gūn, òten kara kú Luda Nini n nèse kpàteñne yāi.

Ainea werekšanaa

³² Pita dì kure wète kú wèteo pínki, akū à gèe Luda gbē kú ò kú Lidanɔ gwa.

³³ À gɔgbē kú òdi pinε Ainea è gwe, à kɔnɔ kú katena wè sɔraakɔ.

³⁴ Akū Pita pinε: Ainea, Yesu Kirisi n werekɔa. Ñ fute ò n pè koko. Akū à fute gɔnɔ.

³⁵ Lidadenɔ kú Sarɔnudenɔ a è, akū ò lite ò are dɔ Dikiria.

Tabita vuna gan

³⁶ Nɔgbē Yesude ke kú Yɔpa a tón Tabita, kú Giriki yāo sɔ Dɔkasi. Tó pìi pì zɔ. Yā mana kenaa pèkeraa, akūsɔ àdi takasidenɔ wēnda gwa.

³⁷ Gɔɔ birean à gyā kè à gā. Kū ò a zú ò, ò a sè ò wète kpé musu gūn.

38 Yɔpa sɔ à zà kŭ Lidaoro. Kŭ Yesudenɔ mà Pita kú gwe, ò n gbēnɔn planɔ zĭa ò wé kèa ò pì: N mɔ ó kĭnaa likalika.

39 Akŭ Pita fùte à gèe kŭńwo. Kŭ à kà, ò dĭdi kĭao kpé pìi musu. Akŭ gyaanɔnɔ nài n pĭnki kŭ ɔɔɔɔ, ò uta kŭ pókasa kŭ Tabita kè gɔɔ kŭ à kpé kŭ kŭńwonɔ m̀nɛ.

40 Pita pèrĭmma à n bóte bàai. À kùte à adua kè, akŭ à are d̀ò gèe pĭia à pì: Tabita, n fute. Kŭ à wé wè, à Pita è, akŭ à vùte.

41 Pita a kŭ a ɔa à a fùte à a zè. Akŭ à Luda gbē pìnɔ sĭsi kŭ gyaanɔnɔ, akŭ à a kpàrĭmma bēnɛ.

42 Yā pìi dà Yɔpala pĭnki, akŭ ò Dikiri náani kè gwe dasi.

43 Pita gɔɔ pla kè gwe Simɔ Āna bea.

10

Pita kŭ Kɔneliuo

1 Gbēke kú Sizaria a tón Kɔneliu. Ākŭme soza gá kŭ òdi pì Itali gá gbē zókɔ ũ.

2 Gbē pì bi ludayāmariime, àdigɔ Luda vĭna vĭ àpĭi kŭ a bedenɔ n pĭnki. Àdi gba da manamana, akŭsɔ àdigɔ adua ke gēn baaakɔ.

3 Zĭkea fānantē m̀ò aakɔ à Luda malaikaa è tētētē wégupu gŭn, à gè a bea à pĭne: Kɔneliu.

4 Akŭ Kɔneliu wé wèa kŭ vĭnao, akŭ à pì: Bómee, Dikiri? À wèa à pì: N aduakena kŭ n gbadana gbēnɔnɛɛo kà Luda kĭnaa, akŭ à sĭ.

5 N gbēnɔ zĭ Yɔpa sà, de ò Simɔ kŭ òdi pĭne Pita sĭsi.

6 À kĭpa gbē kŭ òdi pĭne Simɔ Āna bea. A be kú ísira léa.

7 Kŭ malaikaa pìi tà, Kɔneliu a zĭkeri gbēnɔn pla kenɔ sĭsi kŭ soza ludayāmari kŭ à naaao.

8 Kŭ à yā pĭi bàbańne pĭnki, akŭ à n zĭ Yɔpa.

9 Kŭ gu d̀ò, akŭ ò dà zén, ò kà kĭni kŭ wète pìio. Gɔɔ bĭrea kŭ ifāntē kà m̀idangura, Pita d̀i kpé musu de à adua ke.

10 Nà teni a de à ye à pó ble, akŭ gɔɔ kŭ òten póble ke à wégupu è.

11 À ludambe è wèkɔana, póke ten kĭpa lán biza zókɔ bà. Bà d̀ɔɔna a kusuru m̀en siikɔna pĭnki, àten su zĭte.

12 Pó buri sĭnda pĭnki kú a gŭn, ǹòbɔnɔ kŭ pó kŭ òdi taa o kŭ kŭaonɔ kŭ bānɔ.

13 Akŭ ò pĭne: Pita, n fute n de n só.

14 Akŭ Pita pì: Agya Dikiri. Mádi tē pó ke pó gbāsĭ ble zikiro.

15 Akŭ à kòtoo pĭi mà a gēn plade d̀ò ò pì: Pó kŭ Luda pì à swáswa, n̄sun a tē boro.

16 À kè le gēn aakɔ, akŭ kānto ò pó pĭi gá ò tào ludambe.

17 Pita ten bídi ke wégupu kŭ à è pĭia, akŭ Kɔneliu zĭri kŭ ò Simɔ be gbèkanɔ kà g̀nɔ, ò zena gānu léa.

18 Ò lé zù ò gbèka tó gwen Simɔ kŭ òdi pĭne Pita kĭpan.

19 Ari tera Pita ten laasun lé wégupu kŭ à èea, akŭ Luda Nini pĭne: Gbēnɔn aakɔnɔ teni n gbeka.

20 N kĭpa n gè kŭńwo sikaa sari, zaakŭ makŭ mé ma n zĭmma.

21 Akŭ Pita kĭpa à gèe gbē pìnɔ kĭnaa à pì: Makŭme gbē kŭ áten gbeka ũ. Bó yā mé à tò a su laa?

22 Ó pì: Sozanɔ gbē zókɔ Kɔneliu mé à ó zĭ. Gbē maname, à Luda vĭna vĭ. Yudano pĭnki d̀i a tó nna sí. Luda malaikaa pĭne à n sĭsi n̄ su a bea de à n yā ma.

23 Akŭ Pita gè kŭńwo ɔnn à n yàrii kè.

Kŭ gu d̀ò, à fùte à dà kŭńwo zén. Yɔpa Yesude kenɔ gèe kĭao lèlè.

24 A gɔɔ aakɔden ò kà Sizaria. Kɔneliu a danenɔ kŭ a gbēnna kĭninɔ kàkara àteni n dā.

25 Kŭ Pita gè ɔnn, akŭ Kɔneliu gèe à dàale à kùte a are.

26 Akū Pita a fùte à pì: Ñ fute ñ ze. Bisāsirin ma ũ se.

27 Àten yā o kāao ari ò gèe ò gèe kāao kpén, akū à gbēno lè kakarana gwe dasidasi.

28 À pìinne: Á dō kū Yudanō zé vī ò yākatε kū buri pāndeo ari ò gē í onno. Ama Luda mòmene māsun gbēke gbāsī gwa ke mà a tē boro.

29 A yā mé à tò kū ò ma sisi, ma su sikaa sari. Má ye mà yā kū a ma sisiia ma sà.

30 Akū Kōneliu pì: A goro siikōden dí kū maten adua ke ma bea ifāntē mò aakō mandara'i. Akū kanto ma gbēke è zena ma are à pókasa kū àten té ke dana

31 à pì: Kōneliu, Luda n aduakēnaa sì, n gbadanaa kàagu.

32 Ñ gbēno zī Yopa Simō kū òdi pine Pita sísi. À kipa Simō Āna bea zaa ísira léa.

33 Akū ma gbēno zìmma gōno. Lákū n su nà à kè mana. Tera sà ó pínki ó kú la Luda dōnaa gūn, de ò yā kū Dikiri ònne ñ owere ma yāi.

Pita yā'onaa

34 Pita nà yā'onaaa à pì: Ma sì yāpura sà kū Luda dì gbēke wé gwaro.

35 Buri sīnda pínki té gbē kū àten vīna kene, akūsō àdi yā mana ke, ade yā mé àdi káagu.

36 Á légbāzā kū Luda kè Isarailanone dō, à kēna kāao nna Yesu Kirisi gāi baaru nna kpāñne. Akūme buri sīnda pínki Dikiri ũ.

37 Á yā kū à kè Yudea gu sīnda pínki dō, lákū à nàa nà zaa Galili Yahaya waazikēna da'itekēna yā musu gbera.

38 Á dō lákū Luda a Nini pisi Yesu Nazeraa nà, akū à kú kū gbānao à gèe wēte kū wēteo, à yā mana kēñne à gbē kū Ibilisi í ò fēñne í kpēnoa wèrekōa, zaakū Luda kú kāao.

39 Ókōnōme yā kū à kè Yudea būsun kū Yurusalemuo pínki sèedadenō ũ. Ò a lòko lía ò a dè,

40 akū Luda a vù gan a goro aakōde zī à tò à a zīda mòwēre.

41 Adi ke gbē sīnda pínki mé à a èro, sé ókōno kū Luda gīnake à ó sé a sèedadenō ũ. A vuna gan gbera o pò blè o í mì kāao.

42 Akū à dàwēre ò waazi ke gbēnoone ò oñne kū akāame gbē kū Luda dìte gbē bēnenō kū gyāwāndenō pínki yākpatekeri ũ.

43 Annabinō pínki a yā ò ò pì gbē kū ò a náani kēno durunnano ni kēm̄ma a tó gāi.

Luda Nini kipana buri pāndenone

44 Goro kū Pita kpé àten yā pì oñne, Luda Nini kipa gbē kū òten yā pì manōa í pínki.

45 Yā pì bò Yuda Yesude kū ò sù kū Pitaono sare, kū bee buri pāndenōn Luda a Nini pìsír̄ma gba ũ yāi.

46 Zaakū ò mà òten yāke buri o òten Luda yābonsare kenano o. Akū Pita pì:

47 Gbē pìno Luda Nini lè lán ó bà. Dí mé ani f̄s à gíñne ò da'ite kee?

48 Akū à pì ò da'ite kēñne kū Yesu Kirisi tóo. Akū ò wé kēa à goro pla ke kūñwo.

11

Pita buri pāndenō yā gbāna Yuda Yesudenone

1 Zīrinō kū Yesude kū ò kú Yudeano mà lákū buri pāndenō Luda yā sì nà se.

2 Kū Pita sù Yurusalemu, gbē kū ò zè kū tōzōyāono a taari lè

3 ò pì: N gē gyōfōrōdenō bea n pò blè kūñwo.

4 Akū Pita fùte àten yā pì bōkōteñne zéazea à pì:

5 Má kú Yōpame, maten adua ke, akū ma wégupu è. Ma pòke è lán biza zōkōo bà, bà dōdōna a kusuru mēn siikōnoa, à bò ludambe àten kipa ma kīnaa.

6 Ma wé pèa tíii, ma nòbōno è a gūn, sēnte pōno kū pò kū òdi taa o kú kuaono kú bāno.

7 Akū ma kōtoo mà ò pìmene: Pita, ñ fute ñ de ñ só.

8 Akū ma pì, agya Dikiri, tē pò kesō pò gbāsī ke dí gē ma lén zikiro.

- 9 Kòtoo pì bona ludambe gèn plade pì dɔ, pɔ kũ Luda kèkè à gɔ̃ swáswa, màsun a tè boro.
 10 À kè lɛ gèn aakɔ̃, akũ ò èra ò gà pínki ò tàò ludambe.
 11 Gɔ̃ɔ̃ bire gònɔ̃ gbènɔ̃n aakɔ̃ kũ ò ñ zĩma bona Sizarianɔ̃ sù ɔ̃n kũ má kún.
 12 Akũ Luda Nini pìmenɛ mà gé kũńwo sikaa sari. Ó gbènɔ̃ gbènɔ̃n suddo díkĩnanɔ̃ gèe kũmao lɛlɛ se, akũ o gē gbē kũ à gbē pìnɔ̃ zĩma bea.
 13 Akũ à òwɛɛ lákũ a malaikaa è nà, à bò à sùawa a kpén à òare à gbē zĩ Yɔ̃pa à ma sísi,
 14 de mà yā kũ ani a sura ba oare, akāa kũ a bedenɔ̃ ñ pínki.
 15 Kũ ma na yā'onaaa, Luda Nini kìparĩma lákũ à kìpawá káaku nà.
 16 Akũ yā kũ Dikiri ò dí dòmagu kũ à pì, Yahaya gbènɔ̃ da'ite kè kũ ío, akāa sɔ̃ áni ó da'ite kè kũ Luda Ninio.
 17 Lákũ Luda gba dokɔ̃nɔ̃ kèńne kũ ókɔ̃nɔ̃ kũ o Dikiri Yesu Kirisi náani kènɔ̃ nà, dín ma ũ mà fɔ̃ mà gí Ludanɛɛ?
 18 Kũ ò yā pìi mà, odi yāke o doro, akũ ò Luda tɔ̃ bò ò pì: O è Luda èra à buri pāndenɔ̃ gbà zé dɔ ò nèɛ lite ò wèndi kũ àdi lákaro le.

Antiokudenɔ̃ zena kũ Yesuo

- 19 Wétāmma kũ à fùte Sitivĩ ga gbera mé à tò gbènɔ̃ fàkɔ̃a ò tà Fenisia b̀usun kũ Sipiru b̀usuuo kũ Antiokuo, òten Luda yā o Yudanɔ̃ne ñtēne.
 20 Ama ñ gbēkenɔ̃ bi Sipiru b̀usu kũ Sireni b̀usuuo gbēnɔ̃ne, akũ ò gèe Antioku òten yā o buri pāndenɔ̃ne se dɔ, òten Dikiri Yesu baaru nna kpáńne.
 21 Dikiri ten ɔ̃ dańma, akũ gbènɔ̃ yā pìi s̀i dasidasi ò are d̀ò Dikiria.
 22 Akũ yā pì baaru kà Yurusalemu s̀osi gbènɔ̃ kĩnaa, akũ ò Baanaba zĩ Antioku.
 23 Kũ à kà gwe, à è lákũ Luda arubarikaa kèńne nà, akũ a pɔ̃ kè nna. À lé dàńma ñ pínki ò zɛ kũ Dikiri kũ nèɛ mèn doo.
 24 Baanaba bi gbē maname, Luda Nini kũ ludanaanikenaao p̀ekere, akũ ò kàra Dikiri gbènɔ̃ gũn dasidasi.
 25 Akũ Baanaba gèe Taasu de à Solu wete.
 26 Kũ à a lè, akũ à s̀u kãao Antioku. Òdigɔ̃ kakara kũ s̀osi gbènɔ̃ dasidasi ògɔ̃ yā dańne ari wè do papana. Antioku gwen ò Yesu ìbanɔ̃ s̀isin Yesudenɔ̃ ũ káaku.
 27 Gɔ̃ɔ̃ kũa annabinɔ̃ bò Yurusalemu ò s̀u Antioku.
 28 Ñ gbē kũ òdi pine Agabu fùte à zè à gĩnake à nà zɔ̃kɔ̃ kũ ani ká andunia gũn pínki yā òńne kũ Luda Nini gbānao. Kalaudiu kíblena gɔ̃ɔ̃n nàa pìi kà.
 29 Akũ Yesudenɔ̃ zèò ò ñ gbē kũ ò kú Yudeanɔ̃ kámaza kè lákũ baadi gbāna kà nà ò kpāzāńne.
 30 Akũ ò kè lɛ ò Baanaba kũ Soluo zĩo ò kpá ñ gbē zɔ̃kɔ̃na.

12

Yamisi dena kũ Pita dana kpésiranwo

- 1 Gɔ̃ɔ̃ kũa kína Herɔ̃du ɔ̃ p̀ete Yesude kenɔ̃a p̀s̀ip̀s̀i.
 2 À Yuhana ṽĩni Yamisi dè kũ f̀enɛdao.
 3 Kũ à è yā bire kè Yudanɔ̃ne nna, akũ à èra à Pita kũ dɔ. À abirekũ kè Burodi Futenasari dikpe zĩme.
 4 Kũ à Pita kũ, à a dà kpésiran à a nà sozanɔ̃ne ñ ɔ̃ ò a dákpa. Soza pìnɔ̃ gā do bi gbènɔ̃n siisiikɔ̃me lɛu siikɔ̃. À dìte à yákpate kè kãao gbènɔ̃ wára Vĩnla dikpe gbera.
 5 Akũ ò Pita kũna kpésiran, ama s̀osi gbènɔ̃ ten adua kene zena sari.

Pita bona kpésiran

- 6 Zĩ kũ tó gu d̀ò kũ Herɔ̃du ni bo kãao, zĩ birea gwāanin Pita ten i o soza gbènɔ̃n planɔ̃ dagura yĩna kũ m̀òkakɔ̃anao mèn pla, akũs̀ gbènɔ̃n planɔ̃n kú kpélele òten kpé pì dákpa.

⁷ Kānto gōnŋ Dikiri malaikaa gē gwe, akū kpé pì pura kù. À Pita lè a gbāntereεa à a vù à pì: Ñ fute likalika. Akū mòkakōanaa pìnŋ bôte a ɔa.

⁸ Akū malaikaa pìi pìne: Ñ n uta da ñ n kyate kpá. Pita kè le, akū malaikaa pìi pì: Ñ n uta kakara ñ kù ñ tēmai.

⁹ Akū Pita bò à tèi. Adi yā kù malaika ten kenε dō yāpura ūro, àten da áten nana omε.

¹⁰ Ò gēte gudākpāri káakula kù a pladeo, akū ò kà bīnileεa. Bīnile pìi gbà bi mòomε, akū à wēñne kù a zīdao. Ò bôte òten gē wēten, akū gwe gōnŋ malaikaa pì Pita tò zéda gūn.

¹¹ Kū Pita wé kè à pì: Má dō sānsān sà kù Dikiri a malaikaa zī de à ma bo Herōdu ɔī kù yā kù Yudanŋ wé dōi ò kemeneo pínki.

¹² Kū a laakarii sù, à gēe Yuhana kù òdi pinε dŋ Maaku da Mariama bea. Ò kakarana gwe dasidasi òten adua ke.

¹³ Kū à gānu gbà lè, akū nŋgbē zīkeri kù òdi pinε Roda gēe gwa.

¹⁴ Kū à Pita kòtoo dō, pŋnna gūn adi zé wēro, à bàa lè à èra à gēe à pìñne Pita ze kpéleleεa.

¹⁵ Ò pìne: Īa ten kāmman yá? Akū à zèo kù yāpuramε. Akū ò pì: A malaikaamε.

¹⁶ Pita kpé àten gbà lé. Kū ò wè, ò a è, akū yā pìi bò n sare.

¹⁷ Akū à ɔ kēñne yáku ò yīte, akū à bàbañne lākū Dikiri a bo kpésiran nà. Akū à pì: À gé à o Yamisine kù ó gbē kparanŋ. Akū à bò à gēe gu pāndea dŋ.

¹⁸ Kū gu dō, zuka gbāna kà sozanŋ dagura òten kō lala: Bó mé à Pita lèe?

¹⁹ Herōdu pì ò a wetε. Kū odi a lero, akū à yā lāla gudākpārii pìnŋa, akū à pì ò n dedε.

Herōdu ganaa

Abire gbera Herōdu bò Yudea à gēe à gŋrŋ pla kè Sizaria.

²⁰ À pŋ fè Tayadenŋ kù Sidōdenŋi manamana, akū gbē birenŋ lédokōnŋ kè ò sù a gwa leleε. Ò gēe kína pì begwari Blasatu kīnaa. Kū Blasatu n yāze è, ò gēe lédokōnŋ ke kù Herōduo, zaakū n bùsu pŋble dì bo a bùsummε.

²¹ Kū gŋrŋ kù ò dite kà, Herōdu a kible'utanŋ dà à gēe à vùte a tintinnwa, akū à yā ò gbēnŋne.

²² Gbēnŋ wiki lè ò pì: Luda ke mé àten yā o, adi ke bisāsirinlo.

²³ Gwe gōnŋ Dikiri malaika a lè à a nè, kù adi zōkōke dō Ludanero yāi, akū a mēe kòkŋŋ kà à gà.

²⁴ Luda yā tén dagula àten kara.

²⁵ Baanaba kù Soluo sŋ, kù ò n kāmaza yā kèke ò làka, ò bò Yurusalemu ò Yuhana kù òdi pinε Maaku sè ò tà kāao.

13

Baanaba kù Soluo zīnaa

¹ Annabinŋ kù yādannerinŋn kù Antiŋku sŋsi gbēnŋ té, n tŋn Baanaba kù Simeŋ kù òdi pinε Bárasirao kù Sireni bùsu gbē Lusiuo kù Manaε kù à né blè kù kína Herōduo leleε kù Soluo.

² Gŋrŋ kù òten donyī ke Dikirine kù léyīnaao, Luda Nini pì: À Baanaba kù Soluo dite ndona zī kù ma n sēa yāi.

³ Kū ò lé yī ò adua kè, akū ò ɔ dìdirīma ò n gbáre, ò dà zén.

Kunna Sipiru bùsun

⁴ Kū Luda Nini Baanaba kù Soluoo zī le, ò gēe Selusia. Zaa gwe ò gē gó'iten ò gēe Sipiru bùsun.

⁵ Kū ò kà Salami, ò Luda yā waazi kè Yudanŋ aduakεkpεnŋ gūn. Yuhana Maaku kù kūñwo kpanyīri ū.

⁶ Ò gēte luan pila ari Pafŋ, akū ò kpàkū kù Yuda dabokeri kù à de annabi éke ūo gwe. A tŋn Yesune.

⁷ Àdigō kú kŭ bŭsuu pì gbē zōkō Sēgiu Pōluo. Gbē zōkō pì bi ōndōriime, akū à Baanaba kŭ Soluo sisi kŭ à ye à Luda yā ma yāi.

⁸ Dabokerii pì tón Elimaa kŭ Giriki yāo. À ibere sè kŭnwo, àten wete à gbē zōkō pì sã vú de àsun Yesu náani kero yāi.

⁹ Akū Solu kŭ òdi pì dō Pōlu, Luda Nini dīdia, akū a wé pè Elimaa à pì:

¹⁰ Ibilisi nēno doke keme n ũ! Mana sīnda pínki kparaside! Bisāsiri kŭ yā vāni sīnda pínki pèkerea! Wézēri pāsī! Īni Dikiri zé sŭsu litena kpēdangara tóroo?

¹¹ Tera sà Dikiri ni ɔ kŭtemma de n vīna kŭ. Īni gōro pla ke kŭ ifāntē'enaao. Gwe gōno Elimaa wé gō dāadāa, gusira kŭtea. Akū àten ɔ mātēmate à gbē wete à a ɔ kŭ.

¹² Kŭ gbē zōkō pì yā kŭ à kēe pìi è, à Dikiri náani kè, zaakŭ Dikiri yā kŭ Pōlu dàne a kŭ gbāna.

Kunna Antioku kŭ à kŭ Pisidia bŭsun

¹³ Akū Pōlu gè gó'itēn kŭ a gbēno ò bō Pafō ò gèe Pēga, Pamfilia bŭsun. Gwen Yuhana Maaku n tón à èra à tà Yurusalemu.

¹⁴ Bona Pēga ò gèe Antioku kŭ à kŭ Pisidia bŭsun. Kámmabogoro zī ò gèe ò vùte aduakēkpe.

¹⁵ Doka kŭ annabinō takadanō kyókenaa gbera aduakēkpe gbē zōkōno gbē zī à pīnne: Gbēno, tó á karana yāke vī à o gbēno, à o.

¹⁶ Akū Pōlu fùte à ɔ kēnne à pì: Isarailano kŭ buri pānde donyīrino, à ma yā ma.

¹⁷ Isarailano Luda ó dizino sè, akū à n buri kàra kŭ ò kŭ Misila bŭsun. Akū à bō kŭnwo gwe kŭ a gbāna zōkōo.

¹⁸ À n gwa gbārannan lán wè bupla taka bà.

¹⁹ À gbāna blè Kanaanō bŭsu buri mēn supplanōa, akū à n bŭsuu pìi kpānma.

²⁰ A pínki kà wè wāa pla kpé bupla akuri taka bà. Abire gbera à yāgōgōrino dīteine ari à gèe pé annabi Samuelia.

²¹ Kŭ ò kína gbēka, akū Luda Kisi né Solu, Biliaminu buri dīteine. À kpata blè wè bupla,

²² akū Luda a bō kpatan à Dauda kà a gēne ũ. Luda Dauda yā ò à pì a lè Yese né Dauda laasun pō kēare, ani a poyeina pínki yā keme.

²³ A buri gŭn à Yesu bōn Isarailano Surabari ũ lākŭ à a lé sè nà.

²⁴ Ari Yesu pì gō gé su Yahaya gīnake à waazi kè Isarailano n pínki, à ònne ò n nēse lite ò da'ite ke.

²⁵ Kŭ Yahaya zī ye à láka à pì: Dín áten da má de a ũu? Gbē kŭ áten wé dōin ma ũro. À ma! Ade ten su ma gbera, mádi ká mà a kyate bobonero.

²⁶ Ma gbēno, Ibrahim burino kŭ buri pānde donyīrino, ókōnon Luda surabana yā dīkīna kpāzāwēre.

²⁷ Yurusalemudenō kŭ n gbānadenō dí Yesu dōro, odi annabinō takada kŭ òdigō a kyó ke kámmabogoro zī pínki zé dōro, akū ò tō annabii pino yā pàpa ò yā dàala.

²⁸ Odi yāke lea kŭ à kà ò a dero, akū ò wé kè Pilatia de ò a de.

²⁹ Kŭ ò yā kŭ ò kè a yā musu kè pínki, ò a kīpa lía ò a wùte miran.

³⁰ Ama Luda a vù bona gan.

³¹ A gōro pla kenaa gŭn à bō à sù gbē kŭ ò bō Galili ò gèe kāao Yurusalemunōa. Mókōnme a sèedadenō ũ gbēno.

³² Ókōnō sō, o su a baaru nna kpááre. Lākŭ Luda lé sè ó dizino nà

³³ à kè ókōnō kŭ ó de n buri ũno, à Yesu vù lán ò ò Zabura plade gŭn nà. Luda pì: Ma néme n ũ,

gbāran ma n i.

³⁴ Adi yagi kero, ama Luda a vù bona gan lākŭ Luda ò nà yā à pì:

Mani kúadona arubarika kēare yāpura

lákū ma ò Daudanɛ nà.

³⁵ Akū ò ò gukea dɔ ò pì:

Ĩni we n gbɛ kū à kú adona yagi kero.

³⁶ Dauda sɔ à Luda pɔyenyĩnaa kè a gɔɔa, à gà ò a mira kpàkūsū kū a dizinɔ pɔo, akū à yagi kè.

³⁷ Gbɛ kū Luda a vù bona gan pì dí yagi kero.

³⁸ Ma gbɛnɔ, àgɔ dɔ kū durunnɔ kɛmmana waazi kū óten keáre bò Yesu gáime.

³⁹ Musa doka dì fɔ à tò Luda yā bo kúnwo nnaro, ama Luda dì tó yā bo kū gbɛ kū òten Yesu náani kenɔ nna a pínki gūn.

⁴⁰ À laakari ke, de yā kū annabinɔ ò sún á lero

⁴¹ ò pì:

À ma, ákɔnɔ lalandikerinɔ,

à ke gírì à kakate,

zaakū mani yāke ke á gɔɔa.

Bee tó ò óare, áni síro.

⁴² Kū Pɔlu kū Baanabao ten bɔte aduakekpen, ò wé kèmma ò era ò su yā pì óine kámmabogɔɔ lāa dɔ.

⁴³ Kū òten fākɔa, Yudanɔ kū gbɛ kū òdi donyĩ ke kúnwonɔ bò ò tè Pɔlu kū Baanabaooi dasi. Ò yā ònne ò lé dàmma, de ògɔ gé are kū gbɛke kū Luda kènnɛo.

⁴⁴ Kámmabogɔɔ lāa wɛtedenɔ kàkara n pínki ò sù Dikiri yā ma.

⁴⁵ Kū Yudanɔ pari è le, ò nèsegɔbaa kpà manamana, akū òten Pɔlu yā éke bo òteni a sɔsɔ.

⁴⁶ Akū Pɔlu kū Baanabao yā ònne kū swègbānao ò pì: Ákɔnɔn à kù ò Luda yā óare káaku gĩa. Zaa kū a gii áten da ádi ká à wèndi kū àdi láraro lero, óni era ò are dɔ buri pāndenɔa sà.

⁴⁷ Zaa kū Dikiri yā dí dítewere à pì:

Ma n dite gupura ũ buri pāndenɔne,

de n gé kū surabana yāo ari zíte léa.

⁴⁸ Kū buri pāndenɔ yā pìi mà, n pɔ kè nna ò bèere lè Dikiri yāne, akū gbɛ kū Luda n díte wèndi kū àdi láraro pɔ ũnɔ Yesu náani kè.

⁴⁹ Akū Dikiri yā dà būsuu pìla pínki.

⁵⁰ Yudanɔ ɔ zɔ buri pānde nɔgbɛ donyĩri bèeredenɔi kū wɛte gbānadenɔo, akū ò wé tà Pɔlu kū Baanabaoa ò pèmma n būsun.

⁵¹ Ò lukutɛ kpùkekpuke n gbānɔa n tona kū Ludao sèeda ũ, akū ò gèe Ikɔniu.

⁵² Yesudenɔ sɔ, Luda Nini pèkeremma kū pɔnnao.

14

Kunna Ikɔniu

¹ Ò kè Ikɔniu lákū òdi ke nà, ò gè Yudanɔ aduakekpen ò yā ò ari Yudanɔ kū buri pāndenɔ Dikiri náani kè dasidasi.

² Akū Yuda kū ò gí yā pì síinɔ buri pāndenɔ sã vù Yesudenɔne ò iberɛe sè kúnwo.

³ Bee kū abireo Pɔlu kū Baanabao gɔɔ pla kè gwe ò Dikiri yā ò kū swègbānao, akū Dikiri n gbá zé ò sèedanɔ kū daboyānɔ kè, kū à yāpura kpà a gbèkeyā kū òten oa.

⁴ Akū wɛtedenɔ kèkèkɔa, gbèkenɔ zè kū Yudanɔ, gbèkenɔ sɔ kū zìrinɔ.

⁵ Akū Yudanɔ kū buri pāndenɔ kū n gbānadenɔ zèo ò wé tām̃ma ò n pápa kū gbèeo.

⁶ Kū Pɔlu kū Baanabao n yā dɛ, akū ò bàa sì ò tà Likaonia būsú wètenɔ gūn, Lisitira kū Debio kū n lakutunɔ.

⁷ Akū ò kpé òten baaru nna pì kpánne gwe.

Kunna Lisitira

⁸ Gɔgbɛ ke kú Lisitira a gbánɔ íbana. Zaa lákū ò a ò nà erɛeme, adi taa o zikiro.

⁹ Àten sã kpá Pɔlu yãì, akū Pɔlu wé pèa tíí, à è a ludanaanikenaà kà à a werekōa,

¹⁰ akū à pìne kū kòto gbānao: N fute n ze n gbáa. Akū à vī à zè à nà táa'onaa.

¹¹ Kū gbēno è lákū Pɔlu kè nà, akū ò wiki kàkara kū Likaonia yāo ò pì: Tānanò lì bisāsirinò ũ ò kípawá.

¹² Ò tó kpà Baanabane Zusu, Pɔlu sō Emesi kū àkū mé àdi doñne are kū yā'onaa yāì.

¹³ Zusu pì kpé kú wēte kpe, akū a gbàgbarii sù kū zùsa kū ò lávu zābleboò kèñnenò wēte bñileà. À ye gbēno sa oo zīrinò.

¹⁴ Kū Baanaba kū Pɔluo yā pìi mà, ò n utano gāga ò kèkè, akū ò sì gbēno té kū wikio

¹⁵ ò pì: Gbēno, bó yā mé à tò áten ke lee? Bisāsirinon ó ũ se lán á bà. Baaru nnan óten kpááre, de à kpe li pò gina dínone à are dɔ Luda Wēndidea. Àkū mé à musu kè kū zīteo kū ísiraò kú pò kú ò kú a gūnno pínki.

¹⁶ À buri sīnda pínki tò yā ò n zīda zé sè.

¹⁷ Bee kū abireo à a zīda m̀àre yāmanakenaà gūn. Àdi tó legū maàre de à pò kē a gɔrɔa. Àdi á gba pòble dasi de àgō kú ponna gūn.

¹⁸ Bee kū yā bire onaaò, gbāna kū gbānao ò gbasa ò gì gbēnone ò sa oñma.

¹⁹ Akū Yudanò bò Antiòku kū Ikoniuo ò sù ò gbēno sã vù. Akū ò Pɔlu pàpa kū gbèeo ò a gāte ò bò káao wēte kpe, òten da à gāme.

²⁰ Kū Yesudenò kàkarai, akū à fùte à gè wēte gūn. Kū gu d̀, àpii kū Baanabao gèe Debi.

Zīrinò tana Antiòku

²¹ Kū ò baaru nna kpàñne wēte pìi gūn, ò gbēno lè dasidasi. Akū ò era ò gèe Lisitira kū Ikoniuo kū Antiòkuo,

²² òten Yesudenò gba gbāna, òten lé daríma ò wé tã Yesu náanikenaaa ò pì: Séde ò wari ke manamana, gbasa ò gè kpata kú à bò Luda kínaa gūn.

²³ Ò gbē zókōno dìteñne sɔsi kú sɔsio, akū ò adua kèñne kú léyinaao ò n ná Dikiri kú ò a náani kè oĩ.

²⁴ Kū ò b̀te Pisidia bùsu kpa, akū ò kà Pamfilia bùsun.

²⁵ Ò Luda yā ò Pega, akū ò gèe Atalia.

²⁶ Gwen ò gè gó'iten ò tà Antiòku, gu kú ò n ná Ludane a oĩ yā, de à gbēke kèñne zī kú ò kè ò làka tera yā musu.

²⁷ Kū ò kà, ò sɔsi gbēno kàkara ò yā kú Luda kèñne gbāñne pínki, lákū à buri pāndenò gbà zé ò a náani kè nà.

²⁸ Akū ò gɔrɔ pla kè kúñwo gwe.

15

Yāgōgōna Yurusalemu

¹ Gbēkenò bò Yudea ò sù Antiòku, akū ò yā dà Yesudenone ò pì: Tó ádi t̄ z̄ lákū Musa dìte nàro, áni surabana lero.

² Pɔlu kū Baanabao zuka kànyĩ ò lékpakōa kè kúñwo manamana yā pìi musu. Akū Yesudenò zèo Pɔlu kú Baanabao kú n gbēkenò gé Yurusalemu de ò yā pì gōgō kú zīrinò kú gbē zókōno.

³ Ò gèe ò zèñne, akū ò b̀te Fenisia kú Samariao bùsu kpao. Ò buri pāndenò nèselitena yā bàba n gbēnone gwe, akū n pò kè nna manamana.

⁴ Kū ò kà Yurusalemu, sɔsi gbēno kú zīrinò kú gbē zókōno gbānake kpànyĩ, akū ò yā kú Luda kèñne pínki baaru kpàñne.

⁵ Akū Farisi Yesude kenò fùte ò pì: Séde buri pāndenò t̄ z̄, ò oñne ògō Musa doka kúna.

⁶ Akū zīrinò kú gbē zókōno k̄ kàkara òten yā pì gwa.

⁷ Kū yāgōgōnaa gbāna kù, Pita fùte à pìrìne: Ma gbēno, á dō kū Luda ma dite á té à gí kè, de buri pāndenō Yesu baaru nna ma ma lén ò a náani ke.

⁸ Luda gbē sīnda pínki nēsē dō, akū à n gbá a Nini n sinaa sēda ū lākū à ó gbá nà.

⁹ Luda dí n dite dodo kū ókōno. À n nēsē pìpiñne kū ò Yesu náani kè yāi.

¹⁰ Bó yā mé à tò áten Luda lé áten gwa teraa? Aso kū ó dizino fùà ò sé kū ókōnon á ye à diñne yá?

¹¹ Lenlo! Ó sī kū óni surabana le Dikiri Yesu gbēke yāi lán mókōno bà se.

¹² Gbēno kè kítikiti n pínki, akū ò sá kpà Baanaba kū Pōluo, òten sēdanō kū daboyá kū Luda kè n gāi buri pāndenō tēno oñne.

¹³ Kū ò yā ò ò lāka, Yamisi fùte à yā ò à pì: Ma gbēno, à ma yā ma.

¹⁴ Simō ò lākū Luda wé pà buri pāndenōla káaku nà à gbēno sè n té a pō ū.

¹⁵ Annabinō yāno kō sè kū abireo, zaakū ò pì:

¹⁶ Abire gbera mani era mà su mà Dauda bezī bo, mani a guforo keke mà tata mà a fute,

¹⁷ de bisāsiri kparano ma ki wete, buri pānde gbē kū ma tó kúrìma pìno n pínki.

Dikiri kū áten yā pì ke mé à ò,

¹⁸ akū mé à tò ò yā pì dō zaa káaku.

¹⁹ A yā mé à tò ma è à mana ò yā kū à zī'ū dite buri pānde kū òten are dō Ludaanōero.

²⁰ Ó takada kēñne ò mì kē tāna póblea kū pāpākenaaō kū nōbō kùtukpanasario kū aruo.

²¹ Zaakū à gii kè kū òdigō Musa takada kyó ke aduakekpenō gūn kámmabogōno zī pínki òdigō a doka waazi ke wēte kū wēte.

Gbēno zīna buri pānde Yesudenōa

²² Akū zīrinō kū gbē zōkōno kū sōsi gbēno pínki zēo ò gbēno bo n té ò n zī Antiōku kū Pōluo kū Baanabao. Akū ò n arede kenō bō, Yudasi kū òdi pine Baasaba kū Silasio.

²³ Ò n zī kū takadao, yā kū ò kè a gūnn dí:

Ókōno zīrinō kū gbē zōkōno o fō kpà ákōno ó gbē kū ò de buri pānde ūnoa zaa Antiōku kū Siria būsuoō kū Silisia būsuo.

²⁴ O mà ó gbēkenō gēe á kīnaa ó lé sari, ò á nēsē yākaáre ò á dá bídin n yā'onaa gūn.

²⁵ Akū ò lédokōno kè o zēo kū ò gbēno bo ò n zī'awa kū ó gbē yenyīdenō Baanaba kū Pōlu

²⁶ kū ò gí n wēndiīi ó Dikiri Yesu Kirisi tōbona yāiio.

²⁷ A yā mé à tò óten Yudasi kū Silasio zī'awa, de ò yā kū ò kè takadan oáre kū léo.

²⁸ Zaakū Luda Nini kū ókōno o zēo òsun aso ke diáero, séde pō kū à zé vī díkīnanō.

²⁹ À mì kē nōbō kū ò sa òo tānaaa kū aruo kū nōbō kùtukpanasario kū pāpākenaaō. À mana à mì kē adinōa. Ó kō e aafia!

³⁰ Akū ò n gbáre ò gēe Antiōku. Ó sōsi gbēno kākara n pínki, akū ò takada pìi kpàrìma.

³¹ Kū ò a kyó kè, akū n pō kè nna manamana kū nēsēyīdakūna yā pìio.

³² Yudasi kū Silasio bi annabinōme, akū ò lé dà n gbē pìnoa manamana ò n gbá gbāna.

³³ Kū ò gōro pla kè gwe, Yesudenō lé zàrìma, akū ò tà n zīrinō kīnaa aafia.

³⁴⁻³⁵ Pōlu kū Baanabao gō Antiōku. Kū gbē dasi pāndenō ò Dikiri yā dàñne, ò baaru nna kpàñne.

Pōlu kū Baanabao kēkōanaa

³⁶ Gōro pla gbera Pōlu pì Baanabanē: Ó era ò gé ó gbēno gwa wēte kū o Dikiri yā waazi kēn yāno gūn, ògō dō lākū ò kun nà.

³⁷ Baanaba ye à Yuhana Maaku sé à gé kūrìwo,

³⁸ akū Pōlu ten da à mana ò gbē kū à kērìma Pamfilia à gí tēnyī n zī gūn sé doro.

³⁹ Kū odi kō yā maro, akū ò kēkōa. Baanaba Maaku sè ò gē gó'iten ò gēe Sipiru.

40 Akū Pɔlu Silasi sè. Yesudenɔ́ n̄ ná Dikirinɛ a ɔ́ de à gběke keíne, akū ò dà zén,
41 ò gète Siria kū Silisiaola ò sɔsi gbēnɔ́ gbà gbāna.

16

Pɔlu wēteɣena kū Timotio kū Silasio

1 Pɔlu kà Debi kū Lisitirao. Gwen Yesude ke kun a tón Timoti. A da bi Yuda Yesudeme, a de sɔ́ bi Girikimɛ.

2 A tó nna Yesude kū ò kú Lisitira kū Ikoniunɔ́ kīnaa.

3 Pɔlu ye à gé káao, akū a tɔ́ zǎne Yuda kū ò kú wēte pìnɔ́ gūnnɔ́ yāi, zaakū n̄ pínki dɔ́ kū a de bi Girikimɛ.

4 Wēte kū ò gèen pínki, ò yā kū zírino kū gbě zǎkǎnɔ́ d̄ite Yurusalemu ò sɔsi gbēnɔ́ne ògɔ́ kūna.

5 Akū òten gbāna kū n̄ ludanaanikɛnaa gūn òten dasi kū lákū gu d̄igɔ́ dɔ́ nà.

Pɔlu wégupu'ena Toroasi

6 Luda Nini gínne ò gé Luda yā o Asia b̄usun, akū ò gète Firigia kū Galatia b̄usunɔ́la.

7 Kū ò kà Misia b̄usu lén, ò ye ò gē Bitinia b̄usun, akū Yesu Nini dí weñnero.

8 Kū ò gète Misia b̄usula, akū ò kà Toroasi.

9 Gwāani Pɔlu Masedonia b̄usu gběke è zena wégupu'ena gūn, àten kúte kene à pì: N̄ bikū n̄ su ó kīnaa Masedonia n̄ kpawái.

10 Kū à wégupu è le, akū o Masedonia soru kè gònnɔ́, zaakū o d̄ò sà kū Luda mé àteni ó sísi ò gé baaru nna kpáinne.

Lidia Yesu zé senaa

11 Akū o gē gó'iten Toroasi o m̄i pè Samotarasia. Kū gu d̄ò o ka Neapoli.

12 Bona gwe o ge Filipi. Àkūme Masedonia b̄usu kpado pì wéra ũ, kū Romudenɔ́n v̄i. Akū o gɔ́ɔ́ pla kè wēte p̄i gūn.

13 Kammabogɔ́ z̄i o bo wēte kpe o ge swa sare, gu kū o mà aduakeki kunwa. Akū o vute o yā ò nɔ́gbē kū ò kakarana gwenɔ́ne.

14 Nɔ́gbē ke kú gwe òdi pinɛ Lidia. Tiatira gbēme, biza wé t̄era búgu ȳlariime, akūs̄o Luda donȳriime. Àten yā kū Pɔlu ten o ma, akū Dikiri a swēe wēne à yā p̄i s̄i.

15 À da'ite kè kū a bedenɔ́, akū à wé kèwá à pì: Tó a ma Dikiri n̄anikɛnaa s̄i, à mó à kipa ma bea. Akū o a yāze è.

Pɔlu kū Silasio dana kpésiran Filipi

16 Z̄ikea kū óten gé aduakekia, o dakare kū z̄onɔ́gbē kū à mlè t̄ana v̄io. A dikirinɔ́ d̄i ɔ́go le manamana a z̄iayá'onnenaa musu.

17 Akū à bò à téwái, ókǎnɔ́ kū Pɔluo, àten wiki lé à pì: Gbē d̄ino bi Luda Musude z̄òblerinɔ́me, òten surabana zé kpàkpa keáre.

18 Àdigɔ́ ke le lán gu d̄igɔ́ dɔ́ nà, akū Pɔlu kpàsa káao. À lite à pì t̄ana p̄iine: Ma ònne kū Yesu Kirisi t̄o n̄ goa. Akū à gòa gònnɔ́.

19 Kū a dikirinɔ́ d̄ó n̄ àrelena a yā musu wéd̄oinaa làka, akū ò Pɔlu kū Silasioo kū ò n̄ gáte ò gèe kūnwo gbānadenɔ́ kīnaa ete gūn.

20 Ò gèe kūnwo yākpatekerinɔ́ kīnaa ò pì: Gbē d̄ino bi Yudanɔ́me, òteni ó wēte yakawere.

21 Futɛokarayā kū ókǎnɔ́ Romudenɔ́ doka ḡi ò sí ke ò ken òten daíne.

22 Pari futeńȳi, akū yākpatekeri p̄inɔ́ p̄i ò n̄ p̄onɔ́ bońma ò n̄ léle gòoo.

23 Kū ò gbēna mana kèinne, akū ò n̄ dá kpésiran ò pì kpé p̄i d̄ákp̄ariine à n̄ d̄ákp̄a manamana.

24 Kū ò òne le, akū à n̄ dá kpé tú à n̄ gbánɔ́ ȳi lía ḡingin.

25 Lizāndo gūn Pɔlu kū Silasio ten adua ke òten lè sí Ludane, gbē kparanɔ́ ten s̄a kpá n̄ yāi.

26 Kānto zīte yīgāyīgā kū gbānao ari kpé pìi gbìno kè giri. Gwe gòno a gbàno wèwè pínki, akū purusunano mōkakōanano bōtēmma pínki.

27 Kū kpé dākpārii pìi vù, à gbàno è wèwēna pínki, akū à a fēneda wòto à ye à a zīda de, zaakū àten da purusunano bàa sìme.

28 Akū Pòlu pùtā kū kòto gbānao à pì: N̄sun n zīda kari boro. Ó kú la ó pínki.

29 Kpé dākpārii pìi pì ò mó fitilao, akū à s̄i n̄ té kū bàao à kùte Pòlu kū Silasio are àten lukaluka.

30 À bō kūn̄wo bàai, akū à pì: Marenō, deran mani ke mà surabana lee?

31 Ò p̄ine: N̄ Dikiri Yesu náani ke ìni surabana le, mōkōn kū n bedenō á pínki.

32 Akū ò Dikiri yā òne kū a bedenō n̄ pínki.

33 Lizāndo kùà kpé dākpārii pìi n̄ sé à gèe à n̄ bōno p̄ipiñne, akū à da'ite kè gòno kū a gbēno n̄ pínki.

34 Akū à gè kūn̄wo a bea à p̄oble kèñne. Àp̄ii kū a bedenō, n̄ p̄o kè nna manamana kū ò Luda náani kè yāi.

35 Kū gu d̄ò, yākpatekerino dogarino z̄i ò gé one à gbē p̄ino gbare.

36 Akū kpé dākpārii pìi pì Pòlune: Yākpatekerino gbēno z̄ima de mà á gbare. À b̄ote à tá aafia.

37 Akū Pòlu pì dogarii p̄ino: Ò ó gbē gbēno wára yākpatekena kūoo sari ò ó dá kpésiran, ókōno kū Romudenōn ó ū. Tera sà ò ye ò ó b̄ote asiri gūn yá? O'o! Oi! Séde ò su ò ó b̄ote n̄ zīda.

38 Dogarii p̄ino yā pì gbā yākpatekerino. Kū ò mà Romudenōme n̄ ū, akū v̄ina n̄ kū.

39 Akū ò s̄u ò kùte kèñne ò n̄ b̄ote kpésiran, akū ò wé kèñma ò boñne n̄ wēte gūn.

40 Kū ò b̄ote kpésiran, ò gèe Lidia bea. Ò Yesudenō lè gwe, akū ò n̄ n̄ese yīda kūñne ò dà zén.

17

Pòlu kunna Tesalonika

1 Ò b̄ote kū Amfipòlio kū Apòlnoiao, akū ò kà Tesalonika, gu kū Yudanō aduakekpe kún.

2 Akū Pòlu gè aduakekpen lākū àdigō ke nà, à waazi kèñne yā kū à kēna Luda yān musu kām̄maboḡo aakō.

3 Àten b̄ok̄oteñne lākū à kō s̄eo Arumasihu wētamma le nà à fute bona gan à pì: Yesu kū mateni a yā oāre mé à Arumasihu pì ū.

4 N̄ gbēkenō yā pì zé è, akū ò nà Pòlu kū Silasiooa. Len Giriki donyīrino nām̄ma le dasi se ari kū n̄gbē kū ò tó bōno dasi d̄o.

5 Akū Yudanō n̄ese ḡobaa kpà kūn̄wo, ò kurepāpā'orino kākara ò dasi kù, akū ò wēte wā. Ò gèe ò lika Yasō bei, òten Pòlu kū Silasio wete de ò n̄ kū ò bo kūn̄wo gupuraa.

6 Kū odi n̄ lero, ò Yasō kū Yesude pāndenō gāte ò bō kūn̄wo wēte gbānadeno kīnaa, òten wiki lé òten pi: Gbē p̄ino bi andunia guderinōme. Ò s̄u la,

7 akū Yasō n̄ díte a bea. Gbē p̄ino ten pā Siza dokane n̄ pínki, òdi pi kína pānde kun òdi pine Yesu.

8 Yā p̄ii z̄ò gbēno p̄oa kū wēte gbānadeno.

9 Akū ò ogo s̄i Yasōa kū a gbē kparano ò n̄ gbāre.

Pòlu kunna Berea

10 Gwāani birea gòno Yesudenō Pòlu kū Silasio gbàre Berea. Kū ò kà gwe, akū ò gè Yudanō aduakekpen.

11 Gbē bireno n̄ese mana de Tesalonikadenō p̄ola ò Luda yā s̄i ōplapla. Lākū gu d̄igō d̄o nà òdigō Luda yā gwagwa de ò d̄s̄ tó Pòlu yā p̄ino yāpura v̄i.

12 N̄ gbēnŋ Dikiri náani kè dasidasi kŋ Giriki nŋgbē bēeredenŋ kŋ Giriki gŋgbēnŋ dasidasi dŋ.

13 Kŋ Tesalonika Yudanŋ mà Pŋlu ten Luda yā waazi ke Berea dŋ, akŋ ò sù gwe ò yākete dà gbēnŋ té ò n̄ pŋ fùte.

14 Akŋ Yesudenŋ Pŋlu gbàre gŋnŋ ísira kpa, ama Silasi kŋ Timŋtio gŋ gwe.

15 Gbē kŋ ò gèe ze Pŋlunenŋ gèe kāao Ateni, akŋ ò èra ò tà Silasi kŋ Timŋtio kīnaa kŋ Pŋlu légbereŋ, à pì ò mó ò a le likalika.

Pŋlu kunna Ateni

16 Kŋ Pŋlu teni n̄ dā Ateni, a pŋ yāka kŋ à è tāna di wēte pìi gŋn yāi.

17 Akŋ à waazi kè Yudanŋne kŋ buri pānde donyīrinŋ aduakεkpen kŋ gbē kŋ àdigŋ n̄ le ete gŋnnŋ lākŋ gu digŋ dŋ nà.

18 Pŋlu ten yā lekŋa kŋ yāwaaripari kŋ òdi n̄ sísi Epikurenŋ kŋ Sotoikinŋ. Akŋ n̄ gbēkenŋ pì: Bó yān titimako dí ten bŋteε? Gbēkenŋ pì: Óten da tāna dufunŋ yā kpàkpan àten ke. Ò ò le kŋ àten Yesu yā kŋ a vuna ganwo baaru nna kpañne yāime.

19 Akŋ ò Pŋlu sè ò gèe kāao gbē zŋkŋnŋ kīnaa Areopagu ò pì: Īni yā dufu kŋ ndi dañne owereroŋ?

20 O yābonsare mà n lén, ó ye ò a bŋkŋtena dŋ.

21 Atenidenŋ pínki kŋ nibŋ kŋ ò kú gwenŋ digŋ ye yā pāndeiro, séde yā dufu mana kŋ a wāaripanaao.

22 Akŋ Pŋlu fùte à zè Areopagude pìnŋ té à pì: Atenidenŋ, ma è á minatena tānanŋne kokari vī manamana yā sīnda pínki gŋn.

23 Kŋ maten kure á wēte gŋn, maten pŋ kŋ adì donyī keñnenŋ tàasi ká, akŋ ma sa'oki ke è, ò pŋ kèa ò pì: Luda kŋ ó dŋro pŋ. Luda kŋ á a dŋro àten donyī kenε baaruun maten kpáare.

24 Luda andunia kè kŋ pŋ kŋ ò kú a gŋnnŋ pínki. Àkŋme musu kŋ zīteŋ Dikiri ū, àdigŋ kú kpé kŋ bisāsirinŋ bŋnenŋ gŋnlo.

25 A bàka kú kŋ bisāsiri ŋdamma keoro. Àkŋ mé àdi wēndi kŋ we'oo kpá gbē sīnda pínkia kŋ pŋ sīnda pínkiŋ.

26 À buri sīnda pínki bŋ gbē mēn do kīnaame, akŋ ò kú andunia kusuru siikŋ pínkia. A gīnake à gŋrŋ dītedīte buri pínkinε kŋ gu kŋ onigŋ kunwa léo.

27 À n̄ ké de ògŋ a wete ò ŋ mātεmate ari ò gé boa. Bee kŋ abireo à zā kŋ ó gbēkeoro.

28 Zaakŋ àkŋ mé àdi tó ògŋ wēndi vī ò fŋ ò ó mè sé ògŋ kún. Lākŋ á kerε kenŋ ò nà: A burinŋn ó ū se.

29 Lākŋ Luda burinŋn ó ū nà, òsungŋ da Luda de lán tāna bàro kŋ bisāsiri kè kŋ wurao ke andurufu ke gbēe kŋ à a ŋzī kèa a laasunnwa.

30 Luda mìkperε zù ó wésiragŋrŋ yāne, ama àten yā dite gbēnŋa gu sīnda pínkia tera de ò nèse lite.

31 Zaakŋ à gŋrŋ dite kŋ gbē kŋ à a sè yākpate ke kŋ anduniao a zéa. À gbē kŋ à a sèe pìi vù gan sèeda ū gbē sīnda pínkinε.

32 Kŋ ò gēnŋ vuna yā pìi mà, n̄ gbēkenŋ a fobò, ama n̄ gbēkenŋ pì: Óni n̄ yā pì ma zīkea dŋ.

33 Akŋ Pŋlu bŋ n̄ kīnaa.

34 Gbēkenŋ nāa, akŋ ò Yesu náani kè. Areopagu gbē kŋ òdi pinε Dionisiu kú n̄ té kŋ nŋgbē kŋ òdi pinε Damario kŋ gbēkenŋ dŋ.

18

Pŋlu gŋrŋ pla kena Kŋrinti

1 Abire gbera Pŋlu bŋ Ateni à gèe Kŋrinti.

2 À kpàkŋ kŋ Yuda keo gwe, Pŋntu bùsu gbē kŋ òdi pinε Akila kŋ a nanŋ Pirisilao. Ò sù kŋ Itali bùsuuo dufume, kŋ Siza Kalaudiu dite Yudanŋne ò bŋte Romu yāi. Pŋlu gèe n̄ kīnaa,

³ akū à kīpańma, àten zī ke kūńwo kū ɔzīdokōńkerinɔme n ũ yāi. Zaakū bizakutakerinɔme n ũ n pínki.

⁴ Kámabogɔɔ zī pínki àdi waazi ke aduakekpen àten wete Yudanɔ kū Girikinɔ a yāze e.

⁵ Kū Silasi kū Timotio bō Masedonia būsun ò sù, Pɔlu zè kū waazikenaao àten o Yudanɔne swáswa kū Yesume Arumasihu ũ.

⁶ Kū Yudanɔ iberɛɛ sè kāao ò a sòsò, akū à a pókasanɔ kpùke à pì: Yā kū a kè wí á musu, ma yān doro. Zaa tera mani gé buri pāndenɔ kīnaame.

⁷ Kū à bō gwe à gèe à kīpa buri pānde donyīri kū òdi pine Titiu Yusutu bea aduakekpe pìi sare.

⁸ Aduakekpe gbē zōkō Kirisipu Dikiri náani kè kū a bedenɔ n pínki. Kōrintide kū ò Pɔlu yā mànɔ Yesu náani kè dasi, akū ò da'ite kè.

⁹ Gwāani kea Dikiri ò Pɔlune wégupu'ena gūn à pì: Nsun tó vīna n kūro, nsun kamma bo kū yā'onnenaaoro,

¹⁰ zaakū gbēnɔn kú ma pó ũ dasidasi wete dí gūn. Makū mé má kú kūnwo, gbēke ni n kú à wari dōmmaro.

¹¹ Akū Pɔlu wè do kū mɔ suddoo kè gwe àdigō Luda yā da gbēnɔne.

¹² Gɔɔ kū Romu gbē Galio de Girisi būsɔ gbē zōkō ũ, Yudanɔ lédokōnɔ kè ò fùte Pɔlui, ò gèe kāao yākpatekēkia

¹³ ò pì: Àkū mé àten té ká gbēnɔgu ògō donyīyā kū à pā ó dokane kūna.

¹⁴ Kū Pɔlu ye à yā o, akū Galio pì Yudanɔne: Yudanɔ, tó dà ke taari zōkōn à kè yā, à kù mà mena kāáo.

¹⁵ Lákū àten yākete ká gbēnɔ tó yā musu nà kū á zīda dokao, abirekū gō á yā ũme. Ma gi yā bire taka kēkenaime.

¹⁶ Akū à pēm̄ma à n bōte yākpatekēkpen.

¹⁷ Akū pari aduakekpe gbē zōkō Sɔsɔtene kù ò a gbēgbē yākpatekēkpe léa. Ama adi ke Galione yāke ũro.

Pɔlu tana Antioku

¹⁸ Pɔlu gɔɔ pla kè Kōrinti dɔ, akū à lé zà Yesudenɔa à gè gó'iten àten tá Siria būsun. Pirisila kū Akilao gèe kāao. À m̄i bō Kenkerɛa lé kú à sè à Ludane yāi.

¹⁹ Kū ò kà Efesu, Pɔlu Pirisila kū Akilao tò gwe. A gèe aduakekpen ò yā lèkōa kū Yudanɔ,

²⁰ akū ò wé kèa à gɔɔ pla ke kūńwo. Akū à ḡi,

²¹ ama kū àten lé zam̄ma à pì: Tó Luda wè, mani era mà su á gwa. Akū à bō Efesu kū gó'iteo.

²² Kū à kà Sizaria, à gèe à fɔ kpà sɔsi gbēnɔa zaa Yurusalemu, akū à tà Antioku.

²³ Kū à gɔɔ pla kè gwe, à era à dà zén à gèe wete kū weteo Galatia būsun kū Firigia būsuo à Yesudenɔ gbà gbāna n pínki.

Apolo waazikena Efesu

²⁴ Yuda ke kun a tón Apolo, Alesandaria gbēme. A lénna, akūsò à Luda yā dō manamana.

²⁵ Ò Dikiri zé yā dànɛ, akū Yesu yādannena a kù gbāna. Àdi dańne a zéa, ama Yahaya da'itekēna yān à dō. À sù Efesu,

²⁶ akū à nà yā'onaaa aduakekpen kū swègbānao. Kū Pirisila kū Akilao a yā mà, akū ò a s̄isi ò Luda zé yā bōkɔtene s̄ans̄an.

²⁷ Kū Apolo ye à gé Girisi būsun, Yesudenɔ a gbà swèe, akū ò takada kè Yesude kū ò kú gwenɔne de ò a kú ɔplapla. Kū à kà gwe, à ɔ dà gbē kū ò Yesu náani kè Luda gbēke gāinɔa manamana.

²⁸ Zaakū a yā Yudanɔ fù pari gūn mām̄mam, à m̄ónne Luda yā gūn kū Yesume Arumasihu ũ.

19

Pɔlu kunna Efesu

¹ Gɔrɔ kũ Apolo kũ Kɔrinti, Pɔlu gɛ̃ Asia bũsuu guragura. Kũ à kà Efesu, à Yesude kenɔ lè gwe,

² akũ à n̄ lá à pì: Kũ a Dikiri náani kè, a a Nini lè yá? Akũ ò wèa ò pì: Oi, ódi a Nini kunna yā ma sero.

³ Akũ à n̄ lá à pì: Da'ite kpaten a kèe? Ò wèa ò pì: Yahaya pómɛ.

⁴ Akũ Pɔlu pìnnɛ: Yahaya gbɛ̃nɔ da'ite kè n̄ n̄selitɛnaa sèeda ũmɛ. À ò gbɛ̃nɔnɛ ò gbɛ̃ kũ ani su a kpɛ náani kɛ. Yesun à téa gwe.

⁵ Kũ ò yā pì mà, ò da'ite kè kũ Dikiri Yesu tóo.

⁶ Kũ Pɔlu ɔ n̄ám̄ma, Luda Nini didir̄ma, akũ ò yāke buri ò ò annabikɛyā ò.

⁷ Gbɛ̃ pìnɔ kà lán gbɛ̃nɔn kuri awɛɛpla bà n̄ pínki.

⁸ Pɔlu ò digɔ gé aduakɛkpɛn ari mɔ aakɔ. À yā ónnɛ kũ swègbānao, àten yā gága kũńwo de ò a yāzɛ e kpata kũ à bò Luda kīnaa musu.

⁹ Ama n̄ gbɛ̃kenɔ sāgbāna kè odi Luda yā síro, akũ ò zé pì vāni bò pari gūn. Akũ Pɔlu gbɛ̃ kũ ò Yesu náani kènnɔ sète ò bò n̄ té. Akũ àdigɔ yā gága kũńwo Tiranu kyókɛn lākũ gu ò digɔ dɔ nà.

¹⁰ À kè lɛ ari wè pla, akũ Asia bũsudenɔ Dikiri yā mà Yudanɔ kũ Girikinɔ n̄ pínki.

Seva n̄nɔ

¹¹ Luda Pɔlu gbà zé à daboyā bonsarɛnɔ kè.

¹² Len bee tó ò ísimmawarabɔnɔ ke fùranɔ nà Pɔlu m̄ɛa ò gèe ò nà gyārenɔa, òdi werekɔamɛ n̄ t̄anannɔ dì gor̄ma.

¹³ Yuda t̄anagommari kũ òdigɔ kure kenɔ wète ò t̄ana go kũ Dikiri Yesu tóo ò pì: O òáre kũ Yesu kũ Pɔlu dì a yā waazi kɛ tóo, à gor̄ma.

¹⁴ Yudanɔ sa'oriki kũ òdi pine Seva n̄égɔgbɛ̃ gbɛ̃nɔn supplanɔ mé òdi kɛ lɛ.

¹⁵ Akũ t̄ana p̄innɛ: Má Yesu dɔ, akūsɔ ma Pɔlu baaru mà. Ákɔnɔ sɔ, dín á ũu?

¹⁶ Akũ t̄anade p̄i k̄usir̄ma à gbāna m̄ónnɛ, à n̄ né n̄ pínki à n̄ kīna, akũ ò bàa lè ò b̄òte ɔn p̄i gūn punsi.

¹⁷ Kũ Efesudenɔ yā p̄i mà Yudanɔ kũ Girikinɔ n̄ pínki, vīna n̄ kũ, akũ ò Dikiri Yesu tó sè lei.

¹⁸ Akũ gbɛ̃ kũ ò Yesu náani kènnɔ sù òteni n̄ yākenannɔ o gupuraa dasidasi.

¹⁹ Pódammari kenɔ n̄ takadanɔ n̄ákɔa ò sù ò kà tén pari wára. Kũ ò takada pìnɔ ɔgɔ d̄òdò, ò è à kà andurufu ɔgɔ m̄èn d̄úbu bupla akuri.

²⁰ Len Dikiri yā ten dagula lɛ àten gbāna kũ.

Yakete futɛna Efesu

²¹ Yā birennɔ kenaa gbɛra Pɔlu zèo a n̄ɛɛɛ gūn kũ ani b̄ote kũ Masedonia bũsuuo kũ Girisi bũsuuo à gé Yurusalemu à pì tó a gɛɛ gwe, séde à gé Romu.

²² Akũ à a kpányiri gbɛ̃nɔn pla kenɔ z̄i Masedonia, Tim̄oti kũ Erasatuo. Akũ s̄o à ḡɔ Asia bũsun ḡiā.

²³ Gɔrɔ birean yāketɛ futɛ manamana Dikiri zé yā musu.

²⁴ Andurufupiri ke kun a t̄ón Demeteriu, àdi Atemi t̄anakpɛ taka pi kũ andurufuuo. A p̄iri dakenɔ dì àre z̄ók̄ le z̄i p̄iā.

²⁵ Akũ à n̄ kákara kũ n̄ gb̄edake kũ òdi z̄i bire taka kenɔ à p̄innɛ: Gb̄ennɔ, á d̄ɔ kũ ɔz̄i dime ó bleki ũ.

²⁶ Àten e akūsɔ àten ma lākũ Pɔlu ten kɛ nà, kũ à pì t̄ana kũ ò n̄ p̄inɔ bi dikirinɔnlo. À gb̄ennɔ m̄i lite dasidasi, ò a yāzɛ è. Adi kɛ Efesu lan adoro, ari kũ Asia bũsu gu dasiomɛ.

²⁷ Yā dí ni f̄ɔ à kisira iwɛɛ fá. Adi kɛ ó ɔz̄i letena adonlo, a yā ni tó t̄ana n̄gb̄ɛ z̄ók̄ Atemi kpé kɛ p̄ā, t̄ana kũ Asia bũsudenɔ kũ andunia gb̄ennɔ pínki dì donyī kenɛɛ p̄i gakuri kò ni é.

28 Kū ò yā pìi mà, ñ pò fě̀, akū ò nà wikilɛnaaa ò pì: Efesudeno Atemi zōkō.

29 Wēte wā, gbēno bàà lè òten sí kōkakarakekin, akū ò Masedonia bùsu gbēnon pla Gayusi kù Arisitaku kù òdi gé wētea kù Pōluono kù ò gèe kùńwo gwe.

30 Pōlu ye à gē zà pìi gūn, akū Yesudeno dí wenero.

31 Asia bùsu gbē zōkō kenò bi a gbēnnanome, akū ò gbēno zīa ò le dàa àsun gē zànlo.

32 Kōkakaranaa yāka, gbēno ten wiki lé òten kō yā maro, zaakū pari dō tó bōyāin ò kākairō.

33 Yudano ò sò Alesandai à yā o, akū zāa gūn gbēkeno ten lé dōa. Akū Alesanda ò kēńne de ò yīte, à ye à Yudano bàka bo yān gbēno wāra.

34 Kū ò a dō Yuda ũ, akū ñ pínki wiki sikūn leele lán awa pla bà ò pì: Efesudeno Atemi zōkō.

35 Akū wēte gbē zōkō ñ zuka zè à pì: Efesudeno, gbē sīnda pínki dō kù á de tāna zōkō Atemi kpé dākpāri ũ kù a surakpasao.

36 Lākū gbēke ni fō à bo abirekū kpero nà, à á zīda kù teene. Àsun yāke ke kù wānaoro.

37 A su kù gbē dīno la, odi ò na ó tñakpe pōkearo odi ó tāna tó vāni síro.

38 A yā mé à tò, tó Demeteriu kù a pìri dakeno yā vī kù gbēkeo, yākpatekegoro kun kù yākekerino. Ò gé kō sísi gwe.

39 Tó á yā pānde vī dō, oni gōgōare kōkakarana kù gbānadeno gbēkaa gūn.

40 Zaakū oni fō ò ó taari le zuka kù ò kà gbāra dīkīna yāi. Óni yāzede le ò o zuka pìi musuro, zaakū à gbá vīro.

41 Yā bire onaa gberan à gbēno gbàre.

20

Pōlu gena Masedonia bùsun kù Girisi

1 Kù zuka làka, Pōlu Yesudeno kākara à ñ gbá swēe à lé zàńma, akū à gèe Masedonia.

2 Kù àten gēte bùsu birela, à gbēno gbà swē kù yāno dasi ari à gèe à kào Girisi,

3 akū à mo aakō kè gwe. Kù àten gé gē gó'iten de à tá Siria bùsun, à mà Yudano lé kpākūsūai, akū à zèo à era à tá kù Masedonia kpao.

4 Gbē kù ò gèe zeneno tón dí: Berea gbē Piru né Sopata kù Tesalonika gbēno Arisitaku kù Sekunduo kù Debi gbē Gayusio kù Timotio kù Asia bùsu gbēno Tikiku kù Torofimuo.

5 Gbē bireno dōwēre are ò gèe, òteni ó dā Toroasi.

6 Ókōno sō Burodi Futenasari dikpe gbera o gē gó'iten Filipi, akū goro soro gbera o ñ lé Toroasi. Gwen o azuma do dēn.

Yutiku letena bona wondon

7 Azumanenna zī ò kō kākara de ò burodi só leele. Pōlu ten waazi keńne. Kù à ye à tá tó gu dō, akū à dà yāla ari lizāndo.

8 Fitila dasi kù kpé musu gu kù ó kōkakaranan.

9 Kefenna ke vutena wondoo gūn kù òdi pine Yutiku, àten idekū dede. Kù Pōlu waazikenaa kè gbāna, i a lè, akū à bò zaa kpé musu pì leu aakōde wondoo gūn à lète, akū ò à sè gè ũ.

10 Akū Pōlu kipa à kùsia, akū à a sè à kpà a kùla à pì: Àsun tó swē kēáguro, à kù wēndiio.

11 Kù à era à dīdi musu, à burodii lilikōre à sò, akū à yā ò manamana ari gu dō, akū à dà zén.

12 Akū ò tà kù kefenna pìio bēne, gbēno nēse yīda kù manamana.

Zaa Toroasi ai Miletu

13 Ókōno sō o ge o gē gó'iten, o do Pōlune are o ta Aso, wēte kù óni a sén. Len à zèo le, zaakū à ye à gé gwe gēseme.

14 Kù à ó lé Aso, akū o a sè o ge Mitileni.

15 Kū gu d̀, o bo gwe kū gó'iteo o gē Kio. Gu làa d̀na o gē Sam̀, akū a g̀r̀ aakōde zĭn o ka Miletu.

16 P̀lu z̀eo yā à do Efesui de g̀r̀ sún gēa Asia b̀sunlo yāi, zaakū àten wā de à le à ká Yurusalemu ari Pentik̀si dikpe g̀ káme, tó ani sí ke.

P̀lu lézana Efesu gbē z̀k̀na

17 P̀lu gbēǹ zĭ s̀si gbē z̀k̀na Efesu à pì ò su Miletu.

18 Kū ò kà, akū à p̀ne: Á d̀ lākū madì ke nà g̀r̀ kū má kú kááo zaa zĭ kū ma gbá p̀te Asia b̀sun la.

19 Ma zĭ k̀ Dikirine zĭdabusanaa g̀n kū wé'io. Ma wari k̀ Yudaǹ lékpak̀sūnamai yāi.

20 Mádi karana yāke uteárero, ma waazi k̀are ma dàare gupuraa kū á beǹ.

21 Ma lé dà Yudaǹa kū Girikiǹ ǹ pínki ò are d̀ Ludaa ò ó Dikiri Yesu náani ke.

22 Tera sà maten gé Yurusalemu lākū Luda Nini ma dan nà, yā kū ani ma le gwe má d̀ro.

23 Wēte kū wēteo Luda Nini ten omene kpésira kū wétammanaao teni ǹ dā.

24 Ama ma wēndi bèere vĭmene doro, séde mà yā kū maten péa le mà zĭ kū Dikiri Yesu dàmene ke mà a mì de. Akūme Luda gbēke baarunnakpana gbēne ũ.

25 Ák̀ǹ kū ma kure á té ma kpata kū à b̀ Luda kĭnaa waazi k̀are, má d̀ tera sà kū óni wé ke pla doro.

26 A yā mé à tò ma òare gbāra, tó á gbēke sàte, ma yān gwe doro.

27 Ma Luda p̀enyĭna pínki òare, mádi a ke uteárero.

28 À laakari d̀ á zĭdaa kū sā kū Luda Nini á díte ǹ gbē z̀k̀ǹ ũǹ ǹ pínki. À Luda s̀si gbē kū à ǹ lú kū a zĭda aruo p̀ǹ gwa.

29 Má d̀ kū ma tanaa gbera lewanna pásĭ kū ò sãǹ wēnda vĭroǹ ni si á té.

30 Bee á gbēkeǹ ni fute ò yālekperere dañe de ò gbēǹ gá ò narĭma.

31 A yā mé à tò ag̀ kú a laakariia. Lākū ma lé dà á baadia kū wé'io nà fānantē kū gwāanio wē aakō dagura kammabonaa sari, à tó a yā g̀ d̀agu.

32 Tera sà mateni á na Ludane a ĩ kū a gbēke yā kū ani f̀ à gbāna karaáreo, à á gba zé de á baka g̀ kú kū a gbēǹ ǹ pínki.

33 Mádi gbēke g̀ ke a p̀kasa ke ni dero.

34 Á d̀ kū á zĭdao kū ma zĭ k̀ kū ma zĭda rome, akū ma p̀ kū ó a ni vĭ kū ma gbēǹ lè.

35 Má m̀are yā sĭnda pínki g̀n à zĭ ke lán dí bà à kpá gbānasarideǹi. Yā kū Dikiri Yesu ò g̀ d̀agu kū à pì gbadana p̀nna vĭ de gbasinala.

36 Yā bire onaa gbera à k̀te a kosoa kū ǹ gbē sĭnda pínki ò adua k̀.

37 Ǹ wé pà kū wé'io ǹ pínki ò ml̀ml̀ P̀lua ò lé p̀pea.

38 Yā kū à tò ǹ p̀ sira k̀ z̀k̀ mé à de kū à pì ǹ wé ni ke pla doro. Akū ò z̀ne ari gó'ite kĭnaa.

21

P̀lu tana Yurusalemu

1 Ó kēnamma gbera o gē gó'iten o da zén o m̀i p̀ Kosua. Gu làa d̀nao o ka Rode, akū bona gwe o gē Patara.

2 Gwen o gó'ite kū àten gé Fenisia b̀sun lèn, akū o gēn o da zén.

3 Kū o Sipiru è zà dire, o p̀ne z̀ei óten gé Siria b̀sun, akū o ka Taya, gu kū ò gó'ite aso b̀ten.

4 O Yesudeǹ wēte, akū o azuma do k̀ kũwo. Ǹ gbēkeǹ ò P̀lune kū Luda Nini gbānao kū àsun gé Yurusalemuro.

5 Ama kū g̀r̀ p̀pa kū óni tá, o fute óten tá. Ó g̀e zewere ǹ pínki kū ǹ noǹ kū ǹ néno wēte kpe ari ísira léa. Akū o kute ó kosoa o adua k̀.

6 Kū o lé zàkōa, o gē gó'iten. Mókōnō sō ò èra n̄ bea.

7 Bona Taya o era o da zén ari o ka Tolemai. O fò kpà Yesudenɔa o ke kúnwo goro do.

8 Kū gu dò, o fute o ge Sizaria. O ge o kipa baarunnakpari Filipi bea. Gbēnɔn suppla kū ò n̄ sé yānɔ dome.

9 À nēnɔgbē annabinɔ vī gbēnɔn siikō odi zā ke kòro.

10 O goro pla kena gwe gūn annabi kū òdi pinε Agabu bò Yudea būsun à sù.

11 Kū à sù ó kīnaa, à Pɔlu utabaa sè à a zīda gbānɔ kū a ɔnɔ yīlò à pì: Lákū Luda Nini ò nàn dí: Gbē kū à bà dí vī, len Yudanɔ ni a yī Yurusalemu ò a kpá buri pāndenɔa le.

12 Kū o yā pii mà, ókōnɔ kū wētepidenɔ o kúte kè Pɔlunε àsun gé Yurusalemuro.

13 Akū à pì: Bóyāi áten ɔɔ do áteni ma nēsεε yakamεnεε? Àsungō yīna ũ sero. Bee tó mani ga Yurusalemu Dikiri Yesu tó yāi, ma soru kè kò.

14 Kū òdi fō ò a mile blèro, o kámma bò o pì: Dikiri poyenyīna ke.

15 Abire gbera o soru kè, akū o ge Yurusalemu.

16 Yesude kū ò kú Sizaria kenɔ gèè ò kipa kūoo Sipiru gbē Nasō bea. Yesudemε a ũ zaa zī.

Pɔlu gena Yamisi gwa

17 Kū o ka Yurusalemu, Yesudenɔ ó sí kū pɔnnao.

18 Kū gu dò, Pɔlu gèε kūoo Yamisi bea. Gbē zōkōnɔ kakarana gwe n̄ pínki.

19 Pɔlu fò kpámma, akū à yā kū Luda kè a zī gāi buri pāndenɔ té bàbañne māmman zéazεa.

20 Kū ò yā pii mà, ò Luda sáabu kpà. Akū ò pinε: N̄ yā pì gwa, ó gbē. Yudanɔ Yesu náani kè dúbu ũgbangba, akū n̄ pínki kokari vī Musa doka musu.

21 Ò mà kū nten yā da Yuda kū ò kú buri pāndenɔ ténɔne ò kpe li Musa dokanε, òsun tō zō n̄ nēnɔnεro òsungō n̄ futeokarayānɔ kúnaro.

22 Óni ke deraa? Zaakū oni gí n̄ suna yā mairo.

23 N̄ ke lákū óni onne nà. Ó té gbēnɔn siikō kenɔ lé kè Ludaa.

24 N̄ n̄ sé à gé gbà bo á zīdanε, n̄ n̄ fīna bo de ò le ò mì bo, gbē sīnda pínki gō dō kū yā kū ò mà n̄ musu bì yāpuranlo. Oni e kū mōkōn sō n̄ té Musa dokai.

25 Buri pānde Yesu náanikerinɔ sō, o takada kè o òñne o zεo ò mì kē nòbɔ kū ò sa ò ò tānaaaa kū aruo kū nòbɔ kùtukpanasario kū pāpākenaa.

26 Akū Pɔlu gbē pìnɔ sè à tà kúnwo. Kū gu dò, ò gbà bò n̄ zīdanε, akū à gè Luda ɔnn de à gbàbogoro lé dìte kū sa kū oni o n̄ baadinεεo.

Pɔlu kūna Luda ɔnn

27 Kū gbàbona goro suppla bire kà lakana, Asia būsɔ Yuda kenɔ Pɔlu è Luda ɔnn. Ò té kà parigu, akū ò a kù.

28 Òten wiki lé ò pì: Isarailanɔ, à ó leo. Gbē díkīna mé àdigō yā da gbē sīnda pínkinε gu sīnda pínkia, kū à bo ó gbēnɔ yā kpe kū ó dokao kū gu díkīnao. Abire gbera à dokè kū Luda ɔnnwo do à gèn kū Girikinɔ.

29 Ò ò le kū ò Efesu gbē Torofimu è kū Pɔluo wēte gūn yā yāime, akū òten da Pɔlu gè kāao Luda ɔn gūmmε.

30 Wēte wà, gbēnɔ bò kū bàao zaa gu sīnda pínkia ò sù ò Pɔlu kū Luda ɔnn ò a gāte ò bò kāao. Gwe gōnɔ ò Luda ɔn pii gbànɔ tàta.

31 Kū ò ye ò a de, yā pì baaru Romu sozanɔ gbē zōkō kīnaa lè, à mà Yurusalemu wā.

32 Gwe gōnɔ à soza bàdenɔ sè kū a bàsaridenɔ, akū ò gēm̄ma kū bàao. Kū gbēnɔ sozanɔ gbē zōkō pii è kū sozanɔ lele, ò Pɔlu gbēnaa tò.

33 Akū gbē zōkō pii nà Pɔlui à a kù à pì ò a yī kū mōkakōananɔ mèn pla. À n̄ lá à pì: Dín gbē pì ũu? Bó yān à kèε?

³⁴ Akū zàa gūn gbēnŋ tən wiki lé òtən yā dokŋnŋ oro. Kū zuka dí tó gbē zŋkŋŋ pìi fŋ à yā pì sànsàn maro, à pì ò gé kàao sozanŋ bŋran.

³⁵ Kū ò kà kàao didikia, sozanŋ mé ò a sè gbēnŋ nanakŋana yāi.

³⁶ Zaakū gbē sīnda pínki tēi kū wikio òtən pi: À a de.

Pŋlu gina kū a zīdao

³⁷ Kū ò ye ò gé kū Pŋluo sozanŋ bŋran, akū à gbē zŋkŋŋ pìi là à pì: Īni we mà yā oñne yá? Akū à a là à pì: Ndì Giriki yā ma yá?

³⁸ Misila gbē kū à fŋte kū gbānadenŋŋ zīna à gēe gbārannan kū bŋsuderì gbēnŋn dŋbu siikŋnŋme n ūroo?

³⁹ Pŋlu wèa à pì: Yudan ma ū. Ò ma i Taasu, Silisia bŋsumme. Wēte tŋsaridenlo. Ma wé kemma ò ma gba zé mà yā o gbēnŋne.

⁴⁰ À a gbà zé, akū Pŋlu zè didikia à ŋ sè gbēnŋne. Kū ò yŋte kítikiti, à yā oñne kū Eberu yāo à pì:

22

¹ Ma gbēnŋ kū ma marenŋ, à sā kpá à ma yāze ma tera.

² Kū ò mà àtən yā oñne kū Eberu yāo, ò zè kítikiti. Akū Pŋlu pì:

³ Yudan ma ū, ò ma i Taasu, Silisia bŋsumme, akū ma kefen blè wēte gūn la. Gamalieli kīnaan ma doka kū ó dizinŋ kŋna dàdan a zéa. Má ania vī Ludane lākū á kun nà gbāra á pínki.

⁴ Ma wé tà donyī zé pì sèrinŋa ari n gbēkenŋ gāga, ma gŋgbē kū nŋgbēnŋ kŋkŋ ma n ká kpésiran.

⁵ Sa'oriki kū gbē zŋkŋnŋn de ma sèedadenŋ ū n pínki. Ma takada kū ò kè Damasuku Yudanŋne si n ŋ, maten gé gwe mà gbē pínŋ kŋkŋ mà su kŋnwo Yurusalemu ò wé tāmma.

Pŋlu a Yesu zé sena bàbannenaa (Zīr 9:1-19, 26:12-18)

⁶ Kū má té zén, ma ka kāni kū Damasukuo ifāntē kà mīdangura, akū kānto gupura zŋkŋŋ bŋ ludambe à dāmala.

⁷ Ma bo ma lete zŋte, akū ma kŋtoo mà ò pīmene: Solu, Solu, à kè dera nten wé tāmāa?

⁸ Akū ma pì: Díme n ūu, Dikiri? Akū à pīmene: Makūme Yesu Nazera kū nten wé tāa ū.

⁹ Gbē kū ò kú kŋmaonŋ gupura pìi è, ama odi gbē kū àtən yā o kŋmao kŋto maro.

¹⁰ Akū ma a là: Bŋn mani kēe, Dikiri? Akū à pīmene mà fute mà gē Damasuku. Gwen oni yā kū a dītemene mà ke omene pínki.

¹¹ Gupura pì í gbāna tò ma wé dí gu e doro, akū ma gbēnŋ ma kū ma ŋa ò gē kŋmao Damasuku.

¹² Donyīri ke kú gwe kū òdi pine Anania. Àdi mī nate Luda dokane, akūsŋ Damasuku Yudanŋ pínki dī a tŋ nna sí.

¹³ À sù ma kīnaa à zè ma sare, akū à pīmene: Solu ma gbē, ò era ò gu e. Gwe gŋnŋ ma wé wè, akū ma a è.

¹⁴ À pì ó dizinŋ Luda mé à ma se de mà wé ke pla kū Gbē Manao mà yā ma a lén mà a pŋyenyīna dŋ.

¹⁵ À pì manigŋ de a sèedade ū mágŋ yā kū ma è kū yā kū ma màao o gbē sīnda pínkine.

¹⁶ Akū à pì bŋn maten dā dŋŋ, mà fute mà da'ite ke ma durunnanŋ ni kēma kū à sīsinaao.

Pŋlu zīna buri pāndenŋ kīnaa

¹⁷ Kū ma era Yurusalemu, maten adua ke Luda ŋnn, akū ma wégupu è.

¹⁸ Ma Dikiri è, à omene mà ke likalika mà bo Yurusalemu, zaakū gbēnŋ ni yā kū maten o a musu síro.

19 Akū ma pì Dikirine, ò dŕ sãnsãn kũ madigŕ gē aduakekpe kũ aduakekpenwo de màgŕ a náanikerinŕ ká kpésiran ògŕ n̄ gbē.

20 Kũ òteni à sèedade Sitiví de sŕ, makũ má kú gwe ma ze kũ a dèrinŕ má n̄ utanŕ kũnañe.

21 Akũ Dikiri pìmenε mà gé, áni ma zĩ ari buri pãndenŕ kĩnaa zãzã.

Pɔlu bi Romu gbēme

22 Ò sã kpà a yã ari à gèε à kà buri pãndenŕ yã pìia, akũ ò nà wikia ò pì: À a de! Gbē dí taka kunna zé vīro!

23 Òten wiki lé òteni n̄ utanŕ kpuke òten bùsutiti fã musu.

24 Akũ Romu sozanŕ gbē zŕkŕŕ pì ò gē kũ Pɔluo n̄ bùran, ò a gbē kũ flãao ari à yãpura o ò le ò yã kũ òten wiki dŕa a yã ma.

25 Kũ òten Pɔlu ŕnŕ poro de ò a yĩ, à pì soza bàde kũ à kú gwene: Á a zé vī à Romu gbē gbē yãkpatεkena sari yá?

26 Kũ sozaa pì yã pì mà, à gèε à pì n̄ gbē zŕkŕŕnε: Bón ĩni keε? Gbē pì bi Romu gbēme.

27 Akũ gbē zŕkŕŕ pì sù à Pɔlu là à pì: N̄ omεnε, Romu gbēme n̄ ũ yá? À wèa à pì: Ee.

28 Akũ gbē zŕkŕŕ pì pìne: Ma ŕgŕ dasi kpàmε, akũ ma gŕ Romu gbē ũ. Akũ Pɔlu pìne: Makũ sŕ ò ma i a ũme.

29 Akũ gbē kũ ò yei ò yã lalaa yãnŕ bòru kpe gŕnŕ. Kũ gbē zŕkŕŕ pì dŕ kũ Pɔlu bi Romu gbēme, vīna a kù kũ à tò ò mòò kàa yã.

Yuda gbãnadenŕ yãkpatεkena kũ Pɔluo

30 A gu dŕ kũ gbē zŕkŕŕ pì ye à yã kũ Yudanŕ sùo sãnsãn ma, à mòò pòroa, akũ à sa'orikinŕ kũ Yuda gbãnadenŕ kàkara à sù kũ Pɔluo n̄ are.

23

1 Pɔlu wé pè gbãnadenŕa à pì: Ma gbēnŕ, yãke teni ma swè vī Luda arero ari kũ a gbãrao.

2 Akũ sa'oriki Anania ò a dogarinŕnε ò a lé a léa.

3 Akũ Pɔlu pìne: Luda n̄ lé se, bisãsiri kaka né. N̄ vutena nten yãkpatε ke kũmao doka musu, akũ mòkŕn̄ sŕ n̄ bo a kpe, n̄ pì ò ma lé.

4 Akũ dogari pìnŕ pì: Mòkŕmmε nten Luda sa'oriki sŕsŕ le yá?

5 Pɔlu pì: Gbēnŕ, má dŕ sa'orikinlo, zaakũ ò kè Luda yãn ò pì òsun ó bùsu gbãnade tŕ vãni síro.

6 Pɔlu dŕ kũ gbãnade pìnŕ gbēkenŕ bi Sadusinŕmε, n̄ gbēkenŕ sŕ Farisinŕ, akũ à ònne gbãngbãn: Ma gbēnŕ, Farisin ma ũ, Farisinŕ nén ma ũ. Gènŕ vuna tãmaa kũ má vī yãin àten yãkpatε ke kũmao.

7 Kũ à yã pì ò, Farisinŕ kũ Sadusinŕ fùte kũ kŕŕ kũ lékpakŕao, akũ kŕkakararinŕ kpàate leu pla.

8 Sadusinŕ dì pi gènŕ dì vuro, akũsŕ malaikanŕ kũ nininŕ kunlo. Farisinŕ sŕ ò zè kũ yã pìnŕŕ pínki.

9 Ò zuka gbãna kà n̄ té, akũ Farisi kũ òdi doka dañne kenŕ fùte kũ lékpakŕa gbãnao ò pì: Òdi yã vãni ke le gbē diaro. Tó nini ke malaika mé à yã òne sŕ bi?

10 Kũ lékpakŕa kè gbãna, sozanŕ gbē zŕkŕŕ ten vīna ma de gbēnŕ sún Pɔlu ke yákiyakiro yã, akũ à ò a sozanŕnε ò kipa ò gē n̄ té ò a kũ ò gé kãao n̄ bùran.

11 Zĩ birea gwãani Dikiri bò à sù Pɔlua à pì: N̄ laakari kpàte! Lákũ n̄ ma yã ò Yurusalemu la nà, séde n̄ o Romu dŕ.

Lékpakŕsŕna Pɔlui

12 Kũ gu dŕ, Yuda kenŕ kàkara asiri gŕn̄ ò la dà ò pì oni pŕ blero oni í miro ari ò gé Pɔlu deo.

13 Lékpakŕsŕrii pìnŕ de gbēnŕn̄ buplala.

14 Ò gèe sa'orikinŏ kŭ gbē zōkōnŏ kīnaa ò pīnne: O sī kŭ Ludao o pī tó ódi Pōlu dero, tó o pō blè, Luda láari bowá.

15 Ákōnŏ kŭ gbānadeno á pínki à gé à o sozano gbē zōkōne à suáre kŭ Pōluo lākŭ ò pī á ye à a yānŏ tàasi ká tera de a káakupōla bà. Ókōnŏ sō ónigō kú soru gŭn ò a de zén ari àgō gé ká la.

16 Kŭ Pōlu dāre négōgbē n yā kŭ ò gōgō pī mà, akŭ à gèe à gèe sozano bùran à ò Pōlune.

17 Akŭ Pōlu soza bàde sisi à pīne: Ñ gé kŭ kefenna dio á gbē zōkō kīnaa, zaakŭ à ye à baaru ke kpáne.

18 Akŭ à a sè à gèe kāao n gbē zōkō kīnaa à pī: Pōlu kŭ ò a dà kpén ma sisi à kúte kèmenne mà su n kīnaa kŭ kefenna dio. À yāke vī à ye à onne.

19 Akŭ gbē zōkō pī kefenna pī kŭ a ŏa à gèe kāao gukpado n pla, akŭ à a là à pī: Bó yān n vī n omenee?

20 Akŭ à pī: Yudanŏ mé ò lé kpākūsū, ò ye ò kúte kenne n su kŭ Pōluo n gbānadene zia, lākŭ ò pī ò ye ò a yā gwa tera de a káakupōla bà.

21 Ñsun weñero, zaakŭ n gbēnŏ teni a dā zén ò de gbēnŏn buplala. Ò la dà ò pī oni pō blero oni í miro ari ò gé a deo. Ò soru kè kò, n yān n sá dōi.

22 Gbē zōkō pī pī kefenna pīne: Ñsun tó gbēke dō kŭ n òmenero. Akŭ à a gbàre.

Pōlu gbarena Sizaria

23 Akŭ à soza bàde gbēnŏn planŏ sisi à pīne: À o soza fēnedade gbēnŏn wàa donne ò soru ke ò gé Sizaria ŏkōsi úblegōrŏ kŭ sōde gbēnŏn baaakō akurino kŭ sáride gbēnŏn wàa donŏ.

24 À sō yā keke Pōlune à dia à géo bùsu gbē zōkō Felisi kīnaa aafia.

25 Akŭ à takada kēne à pī:

26 Bùsu gbē zōkō Felisi, makŭ Kalaudiu Lisia ma takada díkīna kēne ma fō kpamma.

27 Yudanŏ mé ò gbē díkīna kŭ ò ye ò a de. Kŭ ma a dō Romu gbē ũ, akŭ ma ge kŭ sozano ma a sirmma.

28 Kŭ má ye mà a taari kŭ ò lèa ma, ma a sè ma ge kāao n yākpatekerino kīnaa.

29 Gwen ma dōn kŭ taari kŭ ò lèa bi n doka yāme, adi yā kŭ à kà ò a de ke ò a da kpésiran kero.

30 Kŭ ò lé kpākūsūi, ò a yā kpāni kèmenne, akŭ ma a gbàemma gōnŏ ma ò yādenne ò gé kŭ a yāo n kīnaa gwe.

31 Akŭ sozano kè lākŭ ò ónne nà ò Pōlu sè ò gèe kāao Antipatari gwāani.

32 Kŭ gu dō, soza kŭ òten taa o gèsee pīnŏ Pōlu nà sōdenne n ŏi ò do kāao are, akŭ ò era ò tà n bùran.

33 Kŭ sōdenŏ kà Sizaria, ò takada pī kpà bùsu gbē zōkō pīia, akŭ ò Pōlu nàne a ŏi.

34 Bùsu gbē zōkō pī takada pī kyó kè, akŭ à Pōlu là bùsu kŭ à bòn. À mà kŭ Silisia bùsuun à bòn,

35 akŭ à pīne: Tó gbē kŭ ò yā vī kŭnwonŏ sù, mani ma lākŭ oni o nà. Akŭ à pī ògō a dākpā Herōdu kipakia.

24

Yudanŏ Pōlu káarakpanaa

1 Gōrŏ sōrŏ gbera sa'oriki Anania sù Sizaria kŭ gbē zōkō keno kŭ dokadōri kŭ òdi pine Tetuluo. Ò sù Pōlu káara kpá bùsu gbē zōkō kīnaa.

2 Kŭ ò Pōlu sisi, Tetulu fūte àten yā daala à pī: Felisi, kŭ n arubarikaa o bùsu katena aafia. N zia laasunlena mé à ó bùsuu kè mana.

3 Ódi n tó nna sí ògō n sáabu kpá gu sīnda pínkin gōrŏ sīnda pínki.

4 Kŭ má ye mà n yā gágaro, mani wé kemma n sùru ke kŭoo n ò yā fítinna dí ma.

⁵ O è kũ gbē pì bi guderiiṃe. Àdi yāketē da Yudanŋ té andunia gũn pínki, à de donyĩze éke kũ òdi ñ sísi Nazēradenŋ don'arēde ũ.

⁶ À ye se à Luda ɔn gbà lé, akũ o a kũ.

⁷⁻⁸ Tó n a làla n zīda, ñni taari kũ ó lèa yāpura dŋ.

⁹ Akũ Yudanŋ yā'i kàra ò pì len yā pìnŋ de le.

Pɔlu gina kũ a zīdao Felisi are

¹⁰ Akũ bùsu gbē zōkō pì m̀i kè dékũ Pɔlunē de à yā o. Akũ Pɔlu pì: Lákũ má n dŋ yákpatekeri ũ bùsu dí gũn a wè dasi kè, a yāi mateni ma m̀ibona yā o ma laakarīia.

¹¹ Tó n gbèka, oni onne kũ ma gena Yurusalemu mà donyĩ ke de gɔrŋ kuri awēplalaro.

¹² Odi ma e maten lékpakōa ke kũ gbēkeo Luda ɔnnlo. Odi ma e maten yāketē da aduakēkpēnŋ gũn ke wēte gũnlo.

¹³ Gbē pìnŋ ni fŋ ò taari kũ ò lèma sèedade lennero.

¹⁴ Ma sì kũ zé kũ òten sísi donyĩze éke p̀i gũnn maten do ó dizinŋ Ludai. Má yā kũ ò kè Musa doka gũn kũ annabinŋ takadanŋ náanikena pínki.

¹⁵ Ma wé dŋ Ludai lán mókōnŋ bà, kũ gbē mananŋ kũ gbē vāninŋ ni vu n pínki.

¹⁶ A yā mé à tò madìgŋ ma zīda toto gɔrŋ sīnda pínki de ma swè sūngŋ vī Luda are ke bisāsiri arero.

¹⁷ Ma wèkena kũ ma bùsuuo gbera ma era ma su ma ɔ dàmma ma sa ò

¹⁸ Luda ɔnn. Kũ maten sa o ma gbàbonaa gbera, akũ ò ma le gwe. Mádi gbēnŋ kákararo, yāketē kunlo.

¹⁹ Asia bùsu Yuda kenŋme yādenŋ ũ. Séde ò su ò yā bo kŋ lén n kīnaa.

²⁰ Tó lenlo, ñ tó gbē kũ ò kú lanŋ dà kũ ò lèma gɔrŋ kũ ò yákpate kè kũmao o.

²¹ Sé yā mèn do kũ ma óñne kũ kòto gbānao, gènŋ vuna yā musun òten yákpate ke kũmao.

²² Felisi Yesu zé bokŋtena dŋ, akũ à lá kũ Yudanŋ yāla à p̀i: Tó sozanŋ gbē zōkŋ Lisia sù, mani á yā m̀i deáre.

²³ À ò soza bàdenē àgŋ Pɔlu dākpā, ama à a gba zé à ñam pá, à tó a gbēnŋ kpái.

Pɔlu kunna kpésiran Sizaria

²⁴ Gɔrŋ pla gbera Felisi sù kũ a Yuda nanŋ kũ òdi pine Durusilao. À Pɔlu sisi, akũ à Kirisi Yesu náanikena yā màa.

²⁵ Pɔlu ten yā o manakenaa musu kũ zīdakūnadōnaao kũ yákpatekena kũ àten suo, akũ vīna Felisi kũ à p̀i: Ñ fute ñ tá gīa. Gɔrŋ kũ ma ɔ lè mani era mà n sísi.

²⁶ Àten wé dŋ Pɔlui kũ ani gusaregba daareme, akũ àdigŋ a sísi gèn baaakŋ à su fàai bo kāao.

²⁷ Kũ à kè wè pla, Pɔsiu Fesutu vùte Felisi gēne ũ. Kũ Felisi ye àgŋ nna kũ Yudanŋ yāi, akũ à Pɔlu tò dana kpésiran.

25

Pɔlu zè kũ gena Siza kīnaao

¹ Fesutu vutena kpatan gɔrŋ aakŋ gbera à fùte Sizaria à gèe Yurusalemu.

² Gwen sa'orikinŋ kũ Yuda gbānadenŋ sù a kīnaa ò fùte kũ Pɔlu yāo. Ò wé kèa

³ à sùru ke à tó Pɔlu su Yurusalemu. Zaakũ ò zèo ò tankute kpákpane zén ò a demē.

⁴ Akũ Fesutu p̀inne: Pɔlu kú kpésiran Sizaria, makũ sŋ mani tá gwe tera.

⁵ Á gbānade kenŋ su ò gé kũmao. Tó à yā vāni kème, áni o.

⁶ Fesutu kè kũñwo lán gɔrŋ sɔraakŋ ke gɔrŋ kuri taka bà, akũ à era à tà Sizaria. Kũ gu dŋ, à vùte a tintinnwa à p̀i ò mó kũ Pɔluo.

⁷ Kũ ò sù kāao, Yuda kũ ò bò Yurusalemunŋ likai, akũ ò yā zōkŋ kũ odi fŋ ò a sèedade lèronŋ dìa dasidasi.

⁸ Pɔlu zè kũ a zĩdao à pì: Mádi taari ke Yudanɔ doka ke Luda ɔnnɛro, ke Siza.

⁹ Fesutu ten wete àgɔ nna kũ Yudanɔ, akũ à Pɔlu là à pì: Īni we ñ gé Yurusalemu de mà yákpate ke kũnwo gwe yã dínɔ musu yá?

¹⁰ Pɔlu pì: Siza doka kũ à kũ ò yákpate keomenɛ aren má zen la. Mádi taari ke Yuda kenɛro lákũ mɔkɔn ñ dɔ sãnsãn nà.

¹¹ Tó ma taari kũ à kà ò ma de kè, maten gí mà garo. Ama lákũ mádi yã kũ gbè dínɔ ten o ma musu ke kero nà, gbèke zé vī à ma kpám̄maro. Gena Siza kĩnaan ma zɛo.

¹² Kũ Fesutu lé kpákũsũ kũ a gbɛnɔ à pì: Kũ Sizame n zɛo, a kĩnaan ĩni gén.

Gena kũ Pɔluo kina Agaripa kũ Benisio are

¹³ Gɔrɔ pla gbera kina Agaripa kũ Benisio sù Sizaria de ò fɔ kpá Fesutua.

¹⁴ Kũ òten gɔrɔ pla ke gwe yã, Fesutu bò kũ Pɔlu yão kina piine à pì: Gɔgbè ke kú la kũ Felisi a tò da kpésiran.

¹⁵ Kũ ma ge Yurusalemu, sa'orikinɔ kũ Yuda gbè zɔkɔnɔ sùmenɛ kũ a yão ò pì mà sùru ke mà yã daala.

¹⁶ Ma piinne tó gbè kũ ò sù kũ a yão dí zé le à kɔ e kũ gbè kũ ò yã vī lelenɔ à yã wèmm̄maro, ókɔnɔ Romudenɔ odi a kpám̄maro.

¹⁷ Kũ o su la lele, mádi zɛzɛro. Kũ gu dɔ gɔnɔ, akũ ma vute ma tintinnwa ma pì ò mɔmenɛ kũ adeo.

¹⁸ Gbè kũ ò taari lèaa pìnɔ yã ò, odi yã vāni kũ maten kpákpa o a musuro.

¹⁹ Ò yáketɛ vī kãao ñ donyĩze yã musu kũ gɔgbè kũ òdi pinɛ Yesu yão. À gà, akũ Pɔlu zè kũ a kunna wèndin yão.

²⁰ Ma bídi kè yã pì zé dɔnaaa, akũ ma a là tó à ye à gé Yurusalemu ò yã pì gɔgɔnɛ gwe.

²¹ Akũ Pɔlu pì Romu kinan a zɛo ògɔ a kũna. Akũ ma pì ògɔ a dákpa ari mágɔ gé a gbarɛ Sizaa.

²² Akũ Agaripa pì Fesutunɛ: Má ye mà gbè pì yã ma ma zĩda. Akũ Fesutu pì: Īni yã ma a lén zia.

²³ Kũ gu dɔ Agaripa kũ Benisio sù kũ gakuri zɔkɔɔ, akũ ò gè kɔkakarakekpen kũ soza gbè zɔkɔnɔ kũ wète gbè bèɛɛdenɔ. Kũ Fesutu yã ò, ò sù kũ Pɔluo.

²⁴ Akũ Fesutu pì: Kí Agaripa kũ ákɔnɔ kũ á kú kũoo lanɔ pínki, a gbè dí è yá? Yuda kũ ò kú Yurusalemunɔ kũ gu dínɔ ñ pínki gbè pì yã sè ò sùoma, òten wiki léma ò pì à mana àgɔ kun dorɔ.

²⁵ Makũ sɔ, mádi e à yáke kè kũ à kà ò a dero, akũ lákũ à zè kũ Sizao nà, ma zɛo mà a gbarɛa.

²⁶ Mádi yã pì gbá dɔ gbasa mà takada kè kinanɛ a yã musuro. A yã mé à tò ma su kãao á are, atɛnsa mɔkɔn kina Agaripa, de yálalanaaa gbera mà yã le mà kè.

²⁷ Zaakũ purusuna gbarɛm̄mana taari kũ ò lèa sãnsãn onaa sari zé vī ma kĩnaaro.

26

Pɔlu a zĩda yã bɔkɔtɛna kina Agaripa are

¹ Akũ Agaripa pì Pɔlunɛ: Ní zé vī ñ n yã o. Akũ Pɔlu ɔ sè à a zĩda yã bɔkɔtɛ à pì:

² Kí Agaripa, ma è ma mìnna kè, kũ ma lè mateni ma zĩda yã bɔkɔtɛ n are gbāra taari kũ Yudanɔ òima pínki yã musu.

³ Atɛnsa kũ ñ Yudanɔ futɛokarayã dɔ pínki kũ ñ yáketenɔ. Abire yã ma wé kèmma ñ ma yã dí mamɛnɛ.

⁴ Yudanɔ ma kunna dɔ zaa ma né fíti zĩ naana zaa ma b̀sun ari Yurusalemu.

⁵ Ò ma dɔ à gí kè. Tó ò yei, oni fɔ ò o kũ má kú ó donyĩrinɔ gá kũ à gbāna kũ Luda yão kũ òdi pì Farisinɔ té.

⁶ Tera sà òten yákpate ke kũmao kũ ma wé dɔ lé kũ Luda sè ó dizinɔnɛi yã.

⁷ Ó buri mèn kuri awεεplanŋ ðìgŋ do Ludai fānantē kū gwāanio wédŋna lésena dokŋno pìii. Kí, tāmaa pì yāin Yudanŋ fùtemai.

⁸ Bóyāin Luda gēnŋ vunaa kèáre yāzesari ũ sée?

⁹ Makū sŋ yā, ma zεo kū yā kū ani bo Yesu Nazera kpe pínkin manigŋ ke.

¹⁰ Len ma kè le Yurusalemu. Sa'orikinŋ ma gba zé, akū ma Luda gbēnŋ kà kpésiran dasi. Tó òteni n̄ dede sŋ, ma lé ðìgŋ kú a gūmmε.

¹¹ Madìgŋ gé aduakεkpe kū aduakεkpeo gēn baaakŋ, màgŋ wé tām̄ma mà gā nar̄ma de ò ledi kpá Yesui. Ma pŋ fēnańyĩ, akū madì gé wari dŋm̄ma ari buri pānde wētεnŋa.

Pŋlu a Yesu zé sεna yā'onaa

(ZĪr 9:1-19, 22:6-16)

¹² Abire yāi maten gé Damasuku kū doka kū sa'orikinŋ ma gbarεooo.

¹³ Kína, kū má té zén kū ifāntēo di m̄dangura, ma gupura è à bò ludambe à damala kū ma gbēnŋ, à pāsĩ de ifāntēla.

¹⁴ O lete zĪte ó pínki, akū ma kòtoo mà ò òmεne kū Eberu yāo ò pì: Solu, Solu, à kè dera nten wé tāmaa? Lèzŋna kū gbáo kyate sari ten wari dŋmma fá!

¹⁵ Ma pì: Díme n ũu, Dikiri? Akū Dikiri pì: Makūmε Yesu kū nten wé tāa ũ.

¹⁶ N̄ fute n̄ ze. Ma bo ma summa de mà n sé ma zĪkeri ũmε, ñgŋ de yā kū n è kū yā kū mani mŋnnεoo sèedade ũ.

¹⁷ Mani n sura ba Yudanŋ ŋĩ kū buri pāndenŋ. Mani n zĪm̄ma

¹⁸ de n̄ n̄ wé kēńne, ò kpe li gusiranε ò are dŋ gupuraa, ò bo Setan gbānan ò gē Luda pŋn, de n̄ durunnanŋ le à kēm̄ma, n̄ baka gŋ kú kū Luda gbēnŋ ma náanikεna yāi.

Pŋlu zĪkεna Yesune

¹⁹ Kí Agaripa, àkū mé à tò mádi gí ludambe gbē kū à bò à sūma yāiro.

²⁰ Ma waazi kè Damasuku gĪa kū Yurusalemuo, akū ma kè Yudea bŋsu gu sĪnda pínkia kū buri pāndenŋ kĪnaao. Ma òńne ò n̄ese lite ò are dŋ Ludaa, ò yā kū ani tó ò dŋ kū ò n̄ese lite ke.

²¹ Abire yāin Yudanŋ ma kū Luda ŋnn, ò ye ò ma de.

²² Luda kpányĪn má kunwo ari kū a gbārao, akū má zena a sèedade ũ né fĪti gbē zŋkŋnŋne n̄ pínki. Madì yā pānde oro, sé yā kū annabinŋ kū Musao ò à ke baasiro.

²³ Ò pì Arumasihu ni wari le, àkū mé ani fute bona gan káaku à gupura yā o Yudanŋne kū buri pāndenŋ.

²⁴ Kū Pŋlu teni a zĪda yā bŋkŋte le, Fεsutu wiki d̄a à pì: Īa kāmman yā Pŋlu? N dŋna zŋkŋ mé àteni n̄ mì lite.

²⁵ Akū Pŋlu pì: Īa dí kámaro, gbē b̄εεrede Fεsutu. Yāzeden maten o, akūsŋ yāpuramε.

²⁶ Kí, lákū n̄ yā birenŋ dŋ nà mani fŋ mà yā onne sŋsu vĪna sari. Má dŋ kū a ke dí ke n̄ mì kpero, zaakū yā pì bi gukpado yānlo.

²⁷ Kí Agaripa, n̄ yā kū annabinŋ òo sĪ yá? Má dŋ kū n̄ sĪ.

²⁸ Akū Agaripa pì Pŋlune: Gŋrŋ fĪti dí lén nten da Īni fŋ n̄ ma lite mà gŋ Yesude ũn yá?

²⁹ Pŋlu pì: Bee tera ke gĪkεna má yei, tó Luda wè. Adi ke ndonlo, kū gbē kū òteni ma yā ma gbāranŋ n̄ pínki, ò gŋ lákū má de nà m̄kakŋana dĪnŋ baasi.

³⁰ Akū kĪna pì kū bŋsu gbē zŋkŋŋo kū Benisio fŋte kū gbē kū ò kakarana gwεnŋ.

³¹ Kū ò b̄te, òten o'okŋne: Gbē pì dí yā kū à kà ò a de ke ò a da kpésiran kero.

³² Akū Agaripa pì Fεsutune: Tó gbē pì dí ze kū gεna Siza kĪnaao yāro, de óni fŋ ò a gbarε.

27

Gεna kū Pŋluo Romu gó'ite gŋn

¹ Kū ò z̄eo ò da Itali zén, akū ò Pŋlu kū purusuna kpara kenŋ nà soza bàde kū òdi pine Yuliune a ŋĩ. À de soza gā kū òdi pi Siza sozanŋ don'arēdenŋ do ũ.

² O gē gó'ite kŭ à bō Adaramitiumu gŭn, àten bōte kŭ Asia bùsu wētēnō, akŭ o da zén. Masedonia bùsu gbē Arisitaku Tesalonika kú kŭoo.

³ Kŭ gu dō o ka Sidō. Yuliu Pōlu kŭna kŭ nēsēdoo, akŭ à a gbà zé à gé a gbēnō gwa, de ò kpái.

⁴ Kŭ o bo gwe, o ka í dagura. Kŭ ĩa ten daóle yāi, akŭ o do Sipiru bùsuui kpē kpa.

⁵ Tāa'ona ĩsira dagura o do Silisia kŭ Pamfilia bùsunōi, akŭ o ka Mira, Lisia bùsun.

⁶ Gwen soza bàde pì Alesandaria gó'ite kŭ àten gé Itali lèn, akŭ à ó kán.

⁷ Gōrō kenō gŭn ó tá bùsa. O ɔsi kà ari o ka Sinidu léa. Kŭ ĩa dí wewere ò gé súsuro, o pāne o bo Kereti bùsu kpē kpa Salamōne sare.

⁸ ɔsikanaa gŭn óten pā Keretine, akŭ o ka gu kŭ òdi pì Gódōki Manan. A kāni kŭ wētē kŭ òdi pì Laseao.

⁹ Lákŭ o gii kè zén nà, ó gena are gō kari yā ũ, zaakŭ Yudanō léyīgōrō gē kò. A yā mé à tò Pōlu lé dàmma

¹⁰ à pì: Gbēnō, ma è tá dí ni su kŭ ásarū zōkōo kŭ kisirao. Adi ke gó pì kŭ a asonō adonlo, kŭ ókōnōme se.

¹¹ Ama soza bàde gódōdōri kŭ gódeo yā sì de Pōlu pōla.

¹² Gu pì mana ò gó dōn ò bunsire blenlo, akŭ gbēnō zè dasi kŭ ò era ò da zén ò tá. Ò ye ò ká Fenisi, wētē kŭ à kú Kereti ifálete kpa, tó ani sí ke ò bunsire ble gwe.

Zàga'ia futena ĩsiralā

¹³ Kŭ ĩa buse fùte gēnōmidōki kpa, òten da ò fō ò ní pōyeina keme. Akŭ ò ní gó pōro ò dà zén òten pā Keretine kānikāni.

¹⁴ Adi gì kero zàga'ia gbāna kŭ òdi pì ĩa pāsī bō Kereti kpi kpa.

¹⁵ À gó litē, ódi fō ò are dōa dorō, akŭ o gō téi.

¹⁶ Kŭ à ó kpá luan fítinna kŭ òdi pì Kodai, à kèwá sàna fíti. ɔsikanaa gŭn o ó gó fítinna surababō lè o kŭ gwe.

¹⁷ Kŭ ò sè ò gēo gó zōkōo gŭn, akŭ ò kèke ò bàa dō gó zōkōo pìia. Kŭ òten vīna ke Libia bùsu í sàrara gēnane yāi, akŭ ò gó kúra gbàre ín ò gō té ĩai.

¹⁸ Kŭ gu dō, lákŭ zàga'ia kpé àteni ó gó yīpayīpa gbāngbān nà, akŭ ò nà asonō zuzunaaa í gŭn.

¹⁹ A gōrō aakōde zī ò ní gó zīkebōnō bōte ò kòte ní zīda.

²⁰ À kà gōrō ũgbangba ifāntē kŭ susunēnō dí boro, ĩa pāsī pì kŭ legŭo dí kpátero. Surabana tāmaa kŭ ó vī yā làkawá pínki.

²¹ O gōrō pla kè ódi le o pō blèro, akŭ Pōlu fùte à pìnnē: Gbēnō, tó a ma yā màme yā, de ódi fute Kereti, kisira kŭ ásarū dínō gbasa à ó léro.

²² Ari tera maten lé daáwa à laakari kpáte! Á gbēke ni garo, sé gó pìi yaka.

²³ Gīa gwāani Luda kŭ má de a pō ũ maten doi malaika bō à sūma

²⁴ à pì: Ñsun vīna kero, Pōlu. Séde ñ Siza are le. Luda gbē kŭ ò kú kŭnwo gó gŭnnō bōnne aafia ñ pínki.

²⁵ A yā mé à tò gbēnō, à laakari kpáte! Má Luda náani vī kŭ ani ke lákŭ à òmene nà.

²⁶ Séde ò ká luan ke í sàraran.

²⁷ A gōrō gēro donsaride zī gwāani ĩa pāsī pì teni ó gáte Adariatiki íla ari tera. Akŭ lizāndo gó gbēnō ten da o ka kāni kŭ í baraome.

²⁸ Akŭ ò bà ílogwabō gbàre ín, ò è gāsākuru basiikō. Kŭ à kè saa fíti ò gbàre dō, ò lè a lòkotoo kà gāsākuru baaakō.

²⁹ Òten kpana gbèla vīna ke, akŭ ò kúra mèn siikō gbàre gó pōrō kpē, akŭ òten adua ke de gu dōmma.

³⁰ Gó gbēnō ten zé wete ò bōte gó gŭn ò bàa lé, akŭ òten gó surababō pìi kipa ò da íla, òten ke lákŭ ò ye ò kúranō gbare gó are bà.

31 Akū Pɔlu pì soza bàdenε kū a bàsaridenɔ: Tó gbē bireɔ dí gɔ́ gó gūnlo, áni fɔ́ à boro.

32 Akū sozanɔ́ gó surababɔ́ bānɔ́ zɔ́zɔ́ ò tò à lète ín.

33 Kū gu ye à dɔ́, Pɔlu kúte kèíne ní pínki ò pɔ́ ble à pì: A gɔ́ gēro donsarín gbāra a gɔ́ lokona pɔ́ble sari.

34 Maten kúte keáre à pɔ́ ble de à gbāna le à bo aafia. Bee á mìkā mèn do ni létero.

35 Pɔlu yā bire onaa gbera à burodii sè à Luda sáabu kpà gbē sīnda pínki wára, akū à è àten só.

36 N gbē sīnda pínki laakaríi kpàte, akū ò pɔ́ blè sà.

37 Ókɔ́nɔ́ kū ó kú gó gūnnɔ́ ó pínki o ka gbēnɔ́n wàa do kpé baaakɔ́ akuri awεεsuddo.

38 Kū ò pɔ́ blè ò ká, ò pɔ́blewe bòte ò kà ín, de gó le à ke futa yāi.

Gó'ite yakanaa

39 Kū gu dè, ò sīśīaa lè odi dōro. Kū ò luankore è kū būsú'atē sàraao, akū ò zèo ò gé kū góo í sàraran gwe, tó oni fɔ́.

40 Ó kúrannɔ́ pòro ò dà í gūn, akū ò báli gó dɔ́ dɔ́ bɔ́nɔ́ bāa pòro gōnɔ́. Ó gó are biza pòro íane, akū ò m̀i pè gu sàraa p̀ia.

41 Akū ò s̀i būsú'atēn dōnaa sari, akū gó zè gwe. Būsú'atē p̀i gó are k̀i gíngin adi fɔ́ à yīgāro, akū ísòkena k̀i àten káka k̀i gbānao ten gó p̀ro kpe yaka.

42 Sozanɔ́ zèo ò purusunanɔ́ dede, de ní gbēke sún í kpá ò pitińmaro yāi.

43 Ama soza bàde ye à Pɔlu mì sí, akū à gííne ò ní poyeina ke. À p̀i íkparinɔ́ doíne are ò kusi ía ò bikū,

44 gbē kparanɔ́ gɔ́ té ní kpe lí lèketenɔ́ ke gó kasonɔ́ musu. Len gbē sīnda pínki í bara lè aafia le.

28

Pɔlu kunna Malata luan

1 Kū o í bara lè aafia, o mà luan p̀i tón Malata.

2 Bedenɔ́ ó sí k̀i yenyĩo manamana. Ó gbānake kpàwái, ò té sàa lèwεε, zaakū legū nà manaaa, akū ía bòte.

3 Pɔlu yàka kete kàkara à s̀ù àten ká tén, pitiko kú a gūn. Kū té puusu a p̀a, à bò à Pɔlu sò a ɔa.

4 Kū bedenɔ́ mlèε p̀i è dɔ́ a ɔa, ò p̀ikōne: Gbē bire bi gbēderiime yāpura. Bee k̀i à bikū í bara aafia, yāpura dí wεε àgɔ́ kunlo.

5 Ama Pɔlu mlèε p̀i gbàke à dà tén, adi p̀oke kenεro.

6 Gbēnɔ́ wé dɔ́i k̀i a ɔ́ ni ká à léte à ga gwe gōnɔ́me. Kū à g̀i kè, ò è p̀oke dí a lero, akū ò lé lite ò p̀i, gbē p̀i bi tāna zòkɔ́ keme.

7 Gu p̀i saren luan gbē zòkɔ́ k̀i òdi pine Publiu be kunwa. À ó díte gɔ́ gɔ́ aakɔ́ à nibokenaa kèwεε k̀i yenyĩo.

8 Publiu de wútēna k̀i m̀ewānao àten bādubādu ke. Akū Pɔlu gè a kīnaa à adua kène, à ɔ́ nāa à a wèrekɔ́a.

9 Kū à kè le, luan p̀i gyāre kparanɔ́ s̀ù a kīnaa, akū ò wèrekɔ́a se.

10 Ó ó kpe tà manamana. Kū óten tá, ò zānaa kèwεε dɔ́.

Pɔlu kana Romu

11 Ó kunna luan p̀i gūn m̀o aakɔ́ gbera o gè gó'ite k̀i à bunsire blè gwen o da zén. Gó p̀i bò Alesandaria ò s̀ika tānanɔ́ sèedaa kèa.

12 Kū o ka Sirakusi, o gɔ́ gɔ́ aakɔ́ kè gwe.

13 Bona gwe o do í léi ari o ge káo Regiumu. Kū gu dè ía bò gènnmidɔ́ki kpa, a gɔ́ gɔ́ pladen o ka Putɔ́li.

14 Wète p̀i gūnn o Yesudenɔ́ lèn. Ó p̀i ò s̀uru ke ò azuma do ke kūńwo. O kè le, akū o da Romu zén.

15 Romu YesudenƆ ó baaruu mà, akū ò sù daólɛ. GbēkenƆ ó lé Apiu Etɛn, gbēkenƆ sɔ̄ gu kū òdi pi Kipakimɛn'aakɔ̄n. Kū Pɔlu n̄ é, à Luda sáabu kpà a laakaríi kpàtɛ.

Pɔlu waazikɛna Romu

16 Kū o ka Romu, ò Pɔlu gbà zé àgɔ̄ kun adona kū soza kū anigɔ̄ a dākpāo.

17 Gɔrɔ aakɔ̄ gbera Pɔlu Yuda gbē zɔ̄kɔ̄nƆ sisi. Kū ò kàkara, à pìínɛ: Ma gbēnƆ, mádi zā YudanƆnɛ yākearo. Mádi bo ó dizinƆ futɛokarayāke kperɔ, akū ò ma kū Yurusalemu ò ma kpa RomudenƆa.

18 Ò ma lala yāi odi yāke le ma musu kū à kà ò ma dero, akū ò ye ò ma gbarɛ.

19 Akū YudanƆ bò ma kpɛ. Tilasi ma zɛ kū gena Siza kīnaao, adi ke má yā vī kū ma bùsu gbēnƆnlo.

20 A yā mé à tò ma á gbéka, de ò kɔ̄ e mà yā o kááo, zaakū gbē kū IsarailanƆ wé dɔi yāin ò m̀ dí kàmai.

21 Akū ò pìnɛ: Ódi takada ke le à bò Yudea bùsun n yā musuro. Ó gbēke sɔ̄ adi bo gwe à sùwɛɛ kū n baaru vānioro.

22 O è à mana ò yā kū n̄ vī ma n lén, zaakū o mà òdi donyīze pì vāni bo gu sīnda pínkiamɛ.

23 Ò gɔrɔ dìtekɔ̄nɛ kū Pɔluo, akū ò sù a kīnaa ɔn kū à kipan dasidasi. À ye ò a yāzɛ dɔ̄ Yesu yā musu, akū à nà Musa dokaa kū annabinƆ yānƆ, à kpata kū à bò Luda kīnaa yā ònɛ à bòkɔ̄tɛnɛ zaa kɔ̄nƆ ari ɔkɔ̄si.

24 GbēkenƆ yā kū àtɛn onƆ zé lè, ama gbēkenƆ gii.

25 Kū òtɛn kēkɔ̄a kū lékpakɔ̄ao, Pɔlu yā mèn do kàraínɛ à pì: Yā kū Luda Nini dà annabi Isayanɛ à ò á dizinƆnɛ bi yāpuramɛ, kū à pì:

26 N̄ gé n̄ o gbē kùnƆnɛ,
onigɔ̄ sá kpá yākemanaa sari,
onigɔ̄ gu gwa yāke'ena sari.

27 Ò n̄ɛɛ vīro de òsun ɔ̄ndɔ̄ kūro yāi,
n̄ sá gbāna de òsun yā maro yāi,
n̄ wé kukurena de òsun gu ero yāi,
zaakū ò ye ò arɛ dɔ̄ma mà n̄ gba aafiario.

28-29 A yā mé à tò, àgɔ̄ dɔ̄ kū Luda gbēnƆ zī kū surabana yāo buri pāndenƆa. M̀kɔ̄nƆmɛ oni sí.

30 Pɔlu kè kpé kū àtɛn fīna bo gūn wè pla mámmam. Àdigɔ̄ gbē kū òdi su fāai bo kāaonƆ kū ɔ̄plapla n̄ pínki.

31 À kpata kū à bò Luda kīnaa yā waazi kèínɛ à Dikiri Yesu Kirisi yā dàínɛ kū laakaríio kpatena, gbēke dí kpánɛro.

ROMUDENŃ

Gbē sīnda pínki bi durunnakeriime 1:1-3:20
 Lákū Luda dì tó yā bo kúńwo nna nà 3:21-4:25
 Kunna gbē dufunŃ ũ Kirisi gūn 5:1-8:39
 Yā kū Luda ten wetε IsarailanŃ musu 9:1-11:36
 YesudenŃ yákenaa 12:1-15:13
 Pɔlu fɔkpammanaa 15:14-16:27

Pɔlu fɔkpana RomudenŃa

- ¹ Makū Pɔlu, Kirisi Yesu zɔbleri, Luda ma sisi à ma díte a zĩri ũ, baaru nna
² kū à gĩnake à a lé sè a annabinŃne ò kè a yān kpàri ũ.
³⁻⁴ A Né Yesu Kirisi ó Dikiri yāme baaru nna pì ũ. A bisāsirike gūn à bò Dauda buri gūmmε. A ludaninike gūn a bona gan mé à m̀wεε kū gbānao kū Luda Némε a ũ.
⁵ Kirisi ma gba zé màgō de a zĩri ũ buri sīnda pínkinε, de ò le ò a náani ke ò gō a yāmarinŃ ũ, de à tó bo.
⁶ Á kú gbē kū Yesu Kirisi n sísí à n sėnŃ té se.
⁷ Ma takada díkĩna kèáre, ákŃnŃ Romude kū Luda yeái à á sísí a gō a gbēnŃ ũ pínki. Luda ó De kū Dikiri Yesu Kirisio gbēke keáre, à á gba aafia.
⁸ Káaku gĩa ma Luda sáabu kè Yesu Kirisi gāi á pínki yā musu, kū á ludanaanikεnaa dà anduniala pínki yāi.
⁹ Tó maten adua ke gɔrŃ sīnda pínki, á yā dì sāmāguro. Ludame ma sèedade ũ. Àpiin maten doi kū nèse m̀n doo mateni a Né yā baaru kpá.
¹⁰ Madìgō wé kea à zé kekemεnε lákū à yei nà de mà le mà su á gwa sà.
¹¹ Wésinaále ni teni ma de manamana, de mà le mà Luda Nini gba ke daágu á zĩnipetena yāi,
¹² de á ludanaanikεna kū ma ṕo le à ó baadi gba sẁεε.
¹³ Ma gbēnŃ, má ye àgō dō kū madìgō gɔrŃ díte g̀n baaakō mà su á gwa,* de mà a zĩ gbè e á té lákū ma è buri pāndenŃ té nà, akū ari tera mádi zé ero.
¹⁴ GirikiyāmarinŃ kū GirikiyāmarisarinŃ n pínki, d̀rinŃ kū d̀risaridenŃ n pínki, n yā g̀ō ma yā ũ.
¹⁵ Abire yāi ma m̀ε wà mà baaru nna pì kpá ákŃnŃ RomudenŃne se.
¹⁶ Madì wé'i kū kū baaru nna pì yāoro,† àkūme gbāna kū Luda dì gbē kū òteni a náani kenŃ sura bao ũ, atēnsa YudanŃ, n gbera buri pāndenŃ.
¹⁷ Baaru nna pì dì owεε lákū Luda dì tó yā bo kúńwo nna nà. À de ludanaanikεna yā ũ adomε, lákū ò kè Luda yān nà ò pì: Gbē kū Luda tò yā bò kāao nna a náani kū àten ke yāi nigō kun.
BisāsirinŃ bi taaridenŃme Luda kĩnaa
¹⁸ Zaa musu Luda dì a pɔfēna kipa bisāsiri kū n vānikεna dì zé zō yāpuranenŃa n pākpaina kū n vānikεnaao yāi.
¹⁹ Yā kū oni fō ò dō Luda yā musu utenańnero, Luda mé à yā pìi b̀nne gupuraa.
²⁰ Zaa gɔrŃ kū à andunia kàte, a gbāna kū àdi lákaro kū a ludakεna kū òdi e kū wéoro bò gupuraa a zĩnŃ gūn swáswa. A yā mé à tò bisāsirinŃ kutεkena vĩro.
²¹ Ò Luda dō, ama òdi bèεε líne a zéa ò a sáabu kpáro. N laasunnŃ kè pā, akū ò g̀ō gusiran n m̀sari yāi.‡
²² Ò n zĩda díte ɔnd̄rinŃ ũ, akū ò g̀ō yŃnkŃnŃ ũ.

* **1:13** Zĩr 19:21 † **1:16** Maa 8:38 ‡ **1:21** Efe 4:17-18

23 Òdi kúte bisāsiri kū òdi ganḶ kū bānḶ kū nòbḶnḶ kū pḶ kū òdi taa o kū kùaaonḶ takane Luda kū àdi garo gēne ũ.

24 A yā má à tò Luda n̄ kpá gbāsīkenaai, de ò wé'isariyā ke kū kḶo, lākū òdi a ni de n̄ nèsee gūn nà.Š

25 Ò Luda yāpurade lilin kè kū ékeo. Òdi donyī ke Luda pḶkenanḶne ò dońyī Luda kū à pḶ sīnda pínki kè gēne ũ. Arubarikaden a ũ gḶḶ sīnda pínki! Aami.

26 Abire yāi Luda n̄ kpá wé'isariyā nidenaana. Bee n̄ nḶgbēnḶ yā kū òdi ke lilin kè kū yā kū òdi keroo.

27 Lemē se gḶgbēnḶ, ò yā kū òdi ke kū nḶgbēnḶo tò, òdi lukakḶi. GḶgbē kū gḶgbēo dī wé'isariyā ke kū kḶo, òdi a gbè le n̄ zīdaa n̄ sātēna lēn.

28 Lākū odi we ò zè kū Luda dḶnaaoro nà, akū à n̄ laasun kè lékperē, de ò yā kū à de ò keronḶ ke.

29 Yā vāni sīnda pínki pèkerēm̄ma: Nèsee pāsī, wākū, ĩnikena kḶo, nèsegḶba vīna kḶo, gbēdenaa, fitii, gbēblēna kū manafikikēnaao. KḶḶmḶḶdenḶmē n̄ ũ,

30 gbēyakinḶ, Luda ibereḶ, gbē takikerinḶ, yḶgḶdenḶ, ĩadārinḶ, vāni laasunlerinḶ, de kū dao yādarisarinḶ,

31 mīsaridenḶ, náanisaridenḶ, gbēyākerisaridenḶ, wēndasaridenḶ.

32 Ò dḶ kū Luda dīte kū yā bire taka kērinḶ kà ò n̄ dede, ama òdi ze kū a kenanḶ adoro, òdi té ká a kērinḶgumē dḶ.

2

Luda ni yākpate ke a zéa

1 Abire yāi mḶkḶn kū ndī gbē pānde taari e, n̄ kutekena vīro. Tó n gbē pānde taari è, n n zīda dà yāmmē,* zaakū mḶkḶn gbētaari'eri ndī ke le se dḶ.

2 Ó dḶ kū Luda yākpatekena kū yā bire taka kērinḶ kun a zéamē.

3 MḶkḶn kū ndī yā bire taka kērinḶ taari e, akū ndī ke se, nten da ĩni bo Luda yākpatekenan yá?

4 Ke nten dḶke kū Luda nnakēnēna zḶkḶo kū a menao kū a sūruuomē? N̄ dḶ kū Luda teni a nna kēne de n̄ n nèsee lite yāinloo?

5 N sāgbāna kè, n̄di nèsee litero, nten pḶfē kakaranyī ari Luda pḶfēkipammāna gḶḶ zī, tó Luda yākpatekenaa kū gbēnḶ a zéa bḶ gupuraa.

6 Ani fīna bo baadine a yākenāaa.†

7 Gbē kū òten gakuri kū bēereeo kū mēvānasario wete, akūsḶ òten yā mana ke kū menaonḶ ni wēndī kū àdi lākaro le.

8 Gbē kū n̄ zīda poyeina ten dońne are ò gī yāpurai ò té yā vāninḶ sḶ, Luda ni pḶfē kū pētēo kipam̄ma.

9 Wētām̄ma kū wāwāo ni yāvānikeri sīnda pínki le, atēnsa YudanḶ, n̄ gbera buri pāndenḶ.

10 Luda ni yāmanakeri sīnda pínki gba gakuri kū bēereeo kū aafiaao, atēnsa YudanḶ, n̄ gbera buri pāndenḶ.

11 Zaakū Luda dī gbēke wé gwaro.

12 Gbē kū à durunna kè Musa doka dḶnaa sari ni kakate le doka pī sari. Gbē kū à durunna kè nana doka pī Ḷ sḶ, Luda ni yākpate ke kāao doka pī musumē.

13 Adi ke gbē kū àten doka ma kū sào mé à mana Ludanero. Gbē kū àten zī kea mé ani bo mana.

14 Tó buri kū ò Musa doka dḶronḶ yā kū à kḶ sīoo kè kū n̄ zīdao, ò doka vī n̄ zīdaaamē.

15 Òten mḶwēre kū yā kū à kú doka pī gūn kú n̄ nèsem̄mē. N̄ laasun teni a yāpura o dḶ, zaakū n̄ laasun mēn doro, a kenḶ dī n̄ da yān, a kenḶ dī n̄ bon.

16 Leme yákpatekegɔrɔ zĩ Luda ni yákpate ke kũ bisásirinɔ yá kũ à utena n nèsen musu Kirisi Yesu gáí, lákũ baaru nna kũ maten kpá ò nà.

Yudano bi dokadarisarinme

17 Mɔkɔn Yuda inaa, n ze kũ n Yudakeo, n Musa doka náani vĩ, nteni ãa dā kũ Ludao.

18 N Luda pɔyenyĩna dɔ kũ yá kē à zé vĩo, kũ ò doka pì dādanne yáí.

19 Nteni da n de vĩnanɔ wéde ũ, gbē kũ ò kú gusira gũnnɔ fitila ũ,

20 wésiradenɔ yádanneri ũ, gbē dufunɔ kyódari ũ. Nteni da Luda dokame dōna kũ yápuraò m̀ì ũ.

21 Mɔkɔn kũ ndì yá da gbē pāndenɔne, b́yáí ndì da n zĩdaneroo? N pì òsun kpāni oro, mɔkɔn ndì o se yá?

22 Ndì pì òsun zina kero, akũ ndì ke se yá? Ndì tānanɔ gya bo, akũ ndì n kpé pónɔ kpāni o se yá?

23 Ndì ãa dā Luda doka musu, akũ n doka pì danasari d̀ì Luda tó yaka.

24 Zaakũ á yáin buri pāndenɔ digɔ Luda tó vāni sí lákũ ò kē Luda yān nà.

25 Tó n Luda doka kũna, akũ t̀z̀z̀ àre vĩnne. Tó ndi a yá da s̄ro, n lēle kũ gyɔfɔrɔdenɔme.

26 Tó gyɔfɔrɔde Luda dokanɔ kũna, Luda ni gyɔfɔrɔde pì gwa lēle kũ gbē kũ à t̀z̀z̀ z̀z̀oroò?

27 Bee tó n doka takada pì kũna, akũs̄ n t̀z̀z̀na, tó ndi doka pì daro, gyɔfɔrɔde kũ à yá pì kũna ni tó yá danla.

28 Kunna Yuda ũ yápura bi m̀ebarayānlo, leme t̀z̀z̀na yápura bi m̀ebarayān sero.

29 Kunna Yuda ũ yápura bi ǹesegũnyāme, leme d̀ t̀z̀z̀na yápura bi ǹesegũnyāme se. Luda Nini zĩme, adi ke doka takada yānlo. Luda mé àdi gbē bire taka sáabu kpá, adi ke bisásirinlo.

3

1 Karana kpaten dena Yuda ũ vĩ? Àre kpaten t̀z̀z̀na vĩ?

2 À karana vĩ z̀k̄s̄ yá s̄inda pínki gũn. Káaku gĩa Luda a yá nànnne n ɔĩme.

3 Kũ n gbēkenɔ náani vĩro, b́n abirekũ vĩ? N kunna náani sari ni Luda náani gboro yá?

4 Oi! Lenlo! À tó Luda ḡs̄ yápura vĩ, bee kũ gbē s̄inda pínki bi ékedeme, lákũ ò kē Luda yān nà ò pì:

Tó n yá ò, n yá niḡs̄ zé vĩ,

tó n yákpate kē kũńwo, n yá ni ble.*

5 Tó ó vānike d̀ì Luda manake bo gupuraa, b́ yān óni oo? Óni pi Luda vāni kũ àdi pɔfē kipawá yāin yá? Maten o lán bisásiri onaa bàme.

6 Oi! Lenlo! Tó Luda yāze vĩro, à kē dera ani f̄s̄ à yákpate ke kũ anduniaoo?

7 Gbēke ni pi, tó a ékēke ten Luda náani kara, akũs̄ àteni a tó bo, b́yáí ani yá daala lán durunnakerii bàa?

8 Tó n ò le nteni pì ò yá vāni ke, yá mana ni bon. Gbēkenɔ ma tó vāni s̀ ò pì len madì o le. Luda yádanlana k̄s̄ s̀ kũńwo.

Gbēke manaro

9 T̀! Ók̄nɔ Yudano ó s̄anan yá? Lenlo fá! Zaakũ ma Yudano kũ buri pāndenɔ bòbo ǹ dàn ǹ pínki k̀, ǹ pínki bi durunna z̀nɔme.

10 Ò kē Luda yān ò pì:

Gbēke manaro, bee m̀en do.

11 Laakaride ke kunlo, Luda ki weteri ke kunlo.

12 Ò s̄ās̄ ǹ pínki ò ḡò d̀r̄ɔɔ sari,

yāmanakeri ke kunlo, bee m̀en do.†

* 3:4 Zab 51:4 † 3:12 Zab 53:1-3

13 Ñ kòto de lán mira wēnaa bàme.

Òdi lénna keíne,
ń légbɛ bi pitiko sɛwɛmɛ,‡

14 yā ĩni kũ gbɛkanaao ń lé pà.§

15 Ò wāna kũ gbɛɛnaao,

16 òdi suńyĩ kũ kisirao kũ wétãmmao,

17 ò aafia zé dõro,

18 ń wé dìgõ Luda wé'i vĩro.**

19 Ó dõ kũ Luda doka pínki de gbɛ kũ ò na doka pì ɔĩno pó ùmɛ, de gbɛ sĩnda pínki lé gõ nakõana, andunia gbɛ sĩnda pínki gõ taaride ũ Luda kĩnaa.

20 Zaakũ gbɛke ni bo mana Luda kĩnaa doka pì kũna yáiro.†† Luda doka mé àdi tó ò durunna dõ.

Deran Luda di tó yā bo kũńwo nna nà

21 Deran Luda di tó yā bo kũńwo nna nà bò gupuraa sà, lákũ a yā kēna Musa doka kũ annabinɔ takadanɔ gũn nà. Adi ke a doka kũna yānlo.

22 Luda di tó yā bo kũńwo nna Yesu Kirisi náanikena yáime. Gbɛ kũ àteni a náani ke sĩnda pínki pómɛ. Gbɛke bona adoro,

23 zaakũ baadi durunna kè, ò kĩa Luda gakurii.

24 Luda di tó yā bo kũńwo nna gba ũ a gbɛke yāi kũ Kirisi Yesu kũ à ń bó gbānao.

25 Àkũmɛ Luda kpà durunna kútekebo ũ gbɛ kũ òteni a aru náani kenɔne, de à mó baadi pínkinɛ kũ adì yā ke a zéaame. À mena yā, adi durunna zĩno yā daro,

26 akũ à mòńne tera kũ adì yā ke a zéa. Deran Luda di yā ke a zéa nàn gwe, akũsõ àdi tó yā bo kũ Yesu náanikerinɔ nna.

27 Bisāsirinɔ ni fõ ò ĩa dā dɔ yá? Abirekũ ni sí kero. Bóyāii? Zaakũ à de zĩkena dokaa yā ũro, Yesu naanikena yāme.

28 Zaakũ ma è yā di bo kũ gbɛo nna Yesu náanikena yáime, zĩkena dokaa baasi.

29 Luda bi Yudanɔ Ludamɛ ńtēne yá? Buri pāndenɔ Ludan seroo? Ee, buri pāndenɔ Ludamɛ dɔ.

30 Zaakũ Luda mèn domɛ. Ani tó yā bo kũ gbɛ kũ à tõo zõo nna a náani kũ àten ke yáime, akũsõ ani tó yā bo kũ gyɔfɔrɔde nna a náani dokõno pìi musu.

31 Óten doka da pòke ũro ludanaanikena yāin yá? Lenlo, óten gbāna kpáaame.

4

Yā bò kũ Ibrahĩo nna ludanaanikena yāi

1 Ókõno Yudanɔ, óni o deramɛ ó dizi káaku Ibrahĩ yā musuu?

2 Tó Luda tò yā bò káao nna yā kũ à kè yāi, de à à ĩadāyā lè, ama adi fõ à dà Luda arero.

3 Deran ò ò nà Luda yānn? Ò pì Ibrahĩ Luda náani kè, akũ Luda tò yā bò káao nna a náani kũ à kè yāi.*

4 Fĩnabona zĩkeriine bi gbɛkekenenenaanlo, a ísimmamɛ.

5 Bee tó gbɛ ten yáke kero, tó àten Luda kũ àdi tó yā bo kũ taaridenɔ nna náani ke, Luda ni tó yā bo káao nna a náani kũ àten ke yāi.

6 Dauda gbɛ kũ Luda tò yā bò káao nna yákekēnaa sari arubarikalena yā ò à pì:

7 Arubarikadenɔn gbɛ kũ Luda pó kù ń taarinɔla à ń durunnao kèmmāno ũ.

8 Arubarikaden gbɛ kũ Dikiri ní a durunna yā daro ũ.†

9 Arubarika bire bi gbɛ kũ à tõo zõ pómɛ ado yá, ke gyɔfɔrɔde pómɛ dɔ? Ò pì Luda tò yā bò kũ Ibrahĩo nna, kũ à a náani kè yāi.

‡ 3:13 Zab 5:9, 140:3 § 3:14 Zab 10:7 ** 3:18 Zab 36:1 †† 3:20 Zab 143:2, Gal 2:16 * 4:3 Naa 15:6, Gal 3:6

† 4:8 Zab 32:1-2

10 Deran Ibrahimĩ de gɔɔ kũ Luda tò yā bò kãao nnaa? À t̄z̄ɔna yá ke gyɔfɔɔdemɛ? Adi t̄z̄ɔ, gyɔfɔɔdemɛ.

11 Akũ à t̄z̄ z̄s̄ s̄eda ũ, kũ Luda tò yā bò kãao nna a gyɔfɔɔdekɛgɔɔ yāi. † Len à de gyɔfɔɔde kũ Luda tò yā bò kũnwo nnano dizi ũ ɛ n̄ pínki n̄ ludanaanikɛna yāi.

12 À de gb̄e kũ ò t̄z̄ z̄ɔno dizi ũmɛ dɔ. Adi ke n̄ t̄z̄ɔna yāinlo, kũ ò té ó dizi Ibrahimĩ ḡɛsɛgb̄ɛi yāime kũ à Luda náani k̄è a gyɔfɔɔdekɛgɔɔa.

Deran Ibrahimĩ Luda náani k̄è nà

13 Luda lé s̄è Ibrahimĩne kũ a burino à pì, andunia ni ḡɔ n̄ p̄ó ũ. § Adi ke a doka kũna yāinlo, kũ Luda tò yā bò kãao nna a náani kũ à k̄è yāime.

14 Tó gb̄e kũ ò doka kũnanao mé oni kí ble, akũ ludanaanikɛnaa àre v̄iro, akũs̄o Luda lésɛnaa k̄è p̄ap̄a, **

15 zaakũ doka dì su kũ Luda p̄f̄ɛomɛ. Gu kũ doka kunlo, taari dìḡó kú gwero.

16 A yāi p̄ó kũ Luda a lé s̄è lena bi a náanikɛna yāme, de àḡɔ de a gb̄ɛke yā ũ. Lésɛnaa p̄i s̄o bi Ibrahimĩ buri p̄ino p̄ómɛ n̄ pínki, adi ke gb̄e kũ ò Musa doka kũna n̄t̄ɛnɛnɔnlo, kũ gb̄e kũ óten Luda náani ke lán Ibrahimĩ bànomɛ dɔ. Ibrahimĩ bi ó pínki dizimɛ. ††

17 À de ó dizi ũ Luda k̄inaa, lákũ ò k̄è Luda yān nà. Luda p̄i a a d̄ite buri dasino dizi ũ. Ibrahimĩ Luda kũ àdi w̄endi kpá ḡɛnɔa à tó p̄ó kũ ò kun yāronɔ ḡɔ kun †† náani k̄è.

18 À Luda náani k̄è à w̄é d̄ò p̄ó kũ gb̄ɛke w̄é d̄oiroi, akũ à ḡò buri dasino dizi ũ lákũ Luda òne nà à p̄i, ɛmɛ a burino niḡɔ de ɛ. §§

19 Ibrahimĩ kà lán w̄è bas̄oro taka bà. Bee tó à laasun lè a ḡɔgb̄ɛkɛb̄osaria kũ Sara né'iso tatanaao, a ludanaanikɛna dí busaro. ***

20 Adi sika ke lé kũ Luda s̄ɛnɛɛaro, adi ḡi Luda náani keiro, akũ à gb̄ana lè a ludanaanikɛnaaa à Luda t̄ó b̄ò,

21 zaakũ à d̄s̄ kũ à yā futena v̄iro, Luda ni f̄ɔ à lé kũ à s̄è p̄i ke.

22 Abire yāin Luda tò yā bò kãao nna.

23 Òdi yā bona kãao nna p̄i k̄è a yāi adoro,

24 ò k̄è ók̄ɔno kũ Luda ni tó yā bo kũoo nnano yāime dɔ, ók̄ɔno kũ óten Luda kũ à ó Dikiri Yesu f̄ute bona gan náani kenɔ.

25 Luda a kp̄àmma de à le à ó taarino k̄ewere yāime, akũ à a f̄ute kũ w̄endiio, de yā le à bo kũoo nna yāi.

5

Kɛna nna kũ Luda

1 Lákũ Luda tò yā bò kũoo nna nà a náani kũ óten ke yāi, ó nna kãao sà ó Dikiri Yesu Kirisi ḡai.

2 A náanikɛnaa ḡun o z̄é lè a ḡai o ḡɛ Luda gb̄ɛke kũ ó kũoo p̄i ḡun, akũ óten p̄onna ke kũ Luda gakuri kũ ó w̄é d̄iio.

3 Adi ke abiren adoro, óten p̄onna ke kũ ó warikɛnaao dɔ, zaakũ ó d̄s̄ kũ wari dì su kũ menao,

4 m̄ena dì su kũ dà manao, dà mana dì su kũ t̄amaaa,

5 t̄amaa s̄ò àdi ó néro, zaakũ Luda a yenyĩ dà ó n̄ɛsɛn a Nini kũ à ó gbá ḡai.

6 Ó gb̄anasarike ḡun Kirisi gà ók̄ɔno yāv̄anikerino ḡɛne ũ gɔɔ kũ Luda d̄itea.

7 Gana gb̄e mana ḡɛne ũ aragaro. Ke gb̄ɛke ni we à ga gb̄e mana ḡɛne ũ gw̄ɛɛ,

8 akũ Luda m̄owere deran á yewáí nà, zaakũ ó durunnadeke ḡunn Kirisi gà ó ḡɛne ũ.

9 Lákũ yā bò kũoo nna nà sà a aru yāi, a ó sina Luda p̄f̄ɛa a ḡai sika v̄i d̄o yá?

† 4:11 Naa 17:10 § 4:13 Naa 17:4-6, 22:17-18, Gal 3:29 ** 4:14 Gal 3:18 †† 4:16 Gal 3:7 †† 4:17 Naa 17:5

§§ 4:18 Naa 15:5 *** 4:19 Naa 17:17

¹⁰ Yá ó ñni kũ Ludaome, akũ o ke kãao nna a Né gana yãí. Lákũ o ke kãao nna nà sà, ó surabana a kunna wëndiio yãí sika vĩ dɔ yá?

¹¹ Adi ke adikĩname adoro, óten pɔnna ke kũ Ludao dɔ ó Dikiri Yesu Kirisi kũ à tò o ke kãao nna gãí.

Kirisi yã lekõana kũ Adamuo

¹² Gbẽ mèn do yãin durunna gè andunia gũn,* akũ durunna ga ì.† Leme dɔ ga kú gbẽ sĩnda pĩnkia, kũ gbẽ sĩnda pĩnki durunna kè yãí.

¹³ Durunna kú andunia gũn de Musa doka gõ gé su. Gɔrɔ kũ doka kunlo, Luda dí durunna yã daro,

¹⁴ ama sena zaa Adamua ari à gèe pé Musaa ga kí blè gbẽ sĩnda pĩnkia, bee gbẽ kũ odi durunna ke lán Adamu sãtena bàronɔ. Adamu bí gbẽ kũ ani su takame.

¹⁵ Ama Luda gba ni sí lekõa kũ Adamu taarioro, zaakũ lákũ gbẽnɔ gà dasi nà Adamu ado sãtena yãí, Luda gbẽke kũ a gbao kũ à kà gbẽnɔa dasi Yesu Kirisi ado gbẽke yãí de abirekũla.

¹⁶ Luda gba ni sí lekõa kũ gbẽ mèn do durunna pìoro. Taari mèn do pì mé à sù kũ yãkpatekenaa, akũ yã vùte bisãsirinɔa. Taarinɔ sù kũ Luda gbao, akũ yã bò kũ gbẽnɔ nna.

¹⁷ Lákũ Adamu ado taari mé à tò ga sù à kí blè nà, Yesu Kirisi ado yã kũ à sùo zõkõ de abirekũla. Abire yãí gbẽ kũ Luda gbẽke kèñne, kũ à tò yã bò kũwo nna gba ùnɔ ni kí ble wëndii gũn.

¹⁸ Abire yãí lákũ taari mèn do pì tò yã vùte buri sĩnda pĩnkia nà, leme dɔ yãmanakena mèn do pì dì tó buri sĩnda pĩnki bo mana le ò wëndi le.

¹⁹ Lákũ gbẽ mèn do sãgbãna mé à tò gbẽnɔ gò durunnadenɔ ù dasi nà, leme dɔ gbẽ mèn do yãmana ni tó gbẽnɔ bo mana dasi.

²⁰ Doka sù de taari le àgõ kara yãime. Ama kũ durunna kàra, Luda gbẽke kàra de abirekũla.

²¹ Lákũ durunna kíblenaa sù kũ gao nà, len dɔ Luda gbẽke kíblenaa dì tó ò bo mana le, ò wëndi kũ àdi lãkaro le ó Dikiri Yesu Kirisi gãí.

6

Kunna Kirisi gũn

¹ Óni o deramee? Óni gí ògõ durunna ke de Luda gbẽke le àgõ karan yá?

² Oi! Lenlo! Ókõnɔ kũ ó de gènɔ ù durunna yã musu, à kè dera ónigõ kpé ògõ durunna ke dɔɔ?

³ Ókõnɔ kũ o da'ite kè Kirisi Yesu pó ùnɔ, á dõ kũ ó lele kãao a ga gũnloo?

⁴ O ga kãao da'itekɛnaa gũn, ò ó vĩ kãao de ògõ kú kũ wëndi dufuo, lákũ Kirisi bò gan kũ a De gbãna gakurio à kun nà.*

⁵ Lákũ o gõ kãao mè dokõnɔ ù a ga gũn nà, len óni gõ kãao le a vunaa gũn se.

⁶ Ó dõ kũ ó dà zĩ gà kãao lía, de ó mè durunnade kakate òsun zò ble durunnane doro,

⁷ zaakũ gbẽ kũ à gàa bò durunna yãmmɛ.

⁸ Lákũ o ga kũ Kirisio nà, ó a náani vĩ kũ ónigõ kú kãao dɔ.

⁹ Ó dõ lákũ Kirisi bò gan nà, ani ga doro, ga gbãna vĩa doro.

¹⁰ Zaakũ gana kũ à gà, à gà durunna yã musu gèn dome, kunna kũ à kun tera sõ, à kun Luda pó ùmɛ.

¹¹ Len ákõnɔ se, à á zĩda dite gènɔ ù durunna yã musu le, á nígõ kun Luda pó ù Kirisi Yesu gũn.

¹² Abire yãí àsun tó durunna kí ble á mè kũ ani gaa á dà vãni doáre are doro.

* 5:12 Naa 3:6 † 5:12 Naa 2:17 * 6:4 Kɔl 2:12

13 Àsun á m̀eguke kpá durunnaa vānikεbɔ ũro. À á zīda kpá Ludaa gbē kū ò b̀ò gan ò kunnɔ ũ, à á m̀egunɔ kpáa yāmanakεbɔnɔ ũ.

14 Àsun tó durunna gɔ gbāna vīáwa dorɔ, zaakū á na doka ɔīro, séde Luda gbēke.

Yāmanakεna z̀ɔnɔ

15 Deran gwee? Lákū ó kú doka ɔī dorɔ nà, séde Luda gbēke ɔī, ónigɔ gí durunna ken yá? Oii! Lenlo!

16 Á d̄s kū tó a á zīda kpà gbēa átɛn mì natɛnɛ, á de ade z̀ò ũroo? Tó durunna a á zīda kpàa, áni game. Tó a mì natɛ Ludanɛ s̄s, áni bo mana.

17 O sáabu k̀è kū Ludao, zaakū durunna z̀ɔnɔn á ũ yā, akū a mì natɛ yā kū ò dàáre zéazεanɛ kū ǹèse m̀èn doo.

18 A bo durunna yān, a gɔ yāmanakεna z̀ɔnɔ ũ.

19 Matɛn yā p̀ì o lákū bisāsiri yā'ona ba á gbānasarikε yāimɛ. Lákū a á m̀egunɔ kpà yā pāpākεna kū yā vānio z̀ɔnɔ ũ a yā vāni k̀è nà, len tera d̄o à á m̀egunɔ kpá manakεna z̀ɔnɔ ũ de á kunna gɔ adona.

20 Kū á de durunna z̀ɔnɔ ũ yā, á bàka kú kū yāmanakεnaaoro.

21 Àre kpatɛn a lè yā kū a k̀è yā kū à k̀éare wé'iyā ũ teranɔ musuu? Yā p̀inɔ lakana bi game.

22 Tera sà lákū a bo durunna yān nà átɛn do Ludai, á àreen kunna adona ũ, a lakana s̄s bi ẁèndi kū àdi láraromɛ.

23 Durunna làada bi game, ama gba kū Luda dàwεre kunna ó Dikiri Kirisi Yesu gūnn ẁèndi kū àdi láraro ũ.

7

Ó kú Musa doka ɔī dorɔ

1 Ma gbēnɔ, matɛn yā oáre lán gbē kū ò Musa doka d̄nɔ ba. Á d̄s kū doka iko vī gbēa gɔrɔ kū à kun kū ẁèndiionloo?

2 Len doka p̀ì nɔzāre yī a zānɛ le gɔrɔ kū à kun kū ẁèndiio. Tó a zā gā, akū doka p̀ì di poroa.

3 Gɔrɔ kū a zā kun, tó à ḡɔ ḡɔ pānde p̀ó ũ, oni pine zinakeriimɛ. Tó a zā game s̄s, doka p̀ì p̀oroan gwe. Tó à ḡɔ ḡɔ pānde p̀ó ũ sà, abirekū bi zina yāme dorɔ.

4 Len ák̄nɔ se ma gbēnɔ, a ga doka musu Kirisi m̀èe gāi, akū a ḡɔ gbē kū à vù gan p̀ì p̀ó ũ, de ò le ò karana le Luda p̀ó ũ.

5 Kū ó dàa d̀owεre are yā, doka mé à tò durunna ni ó kū ó m̀èe gūn, akū o karana lè ga p̀ó ũ.

6 Tera sà o ga p̀ó kū à ó kū z̀ò ũ p̀ì yā musu, o bo dokan, akū ótɛn do Ludai a Nini zé dufu gūn, adi ke doka takada zé zī gūnlo.

Doka kū durunnao

7 Óni pi deramεε? Luda doka bi durunna yá? Lenlo fá! Doka p̀ì mé à tò ma durunna d̄s. Tó doka dí p̀ì òsun p̀ó ni deroro,* de má d̄s deran p̀ónidεna diḡɔ de nàro.

8 Durunna zeki lè Luda yāditenaa p̀ia, akū à tò p̀ó sīnda p̀inki ni ma kū. Zaakū má doka d̄sro, durunna demεnɛ yāke ũro.

9 Má kun yā doka sari, ama kū ma yāditenaa p̀ì mà, durunna vù in,

10 akū ma ga. Yāditenaa kū à de à ẁèndi kpáma p̀ì s̀umεnɛ kū gao.

11 Durunna zeki lè yāditenaa p̀ia, akū à k̀èke à ma de yā p̀ì gāi.

12 Lemε doka p̀ì kunna adona, akūs̄s Luda yāditenaa p̀ì kunna adona, à zé vī akūs̄s à mana.

13 Yā mana mé à tò ma ga yá? Lenlo fá! De durunna le à bo gupuraa, à ga imεnɛ yā mana gāi, de ò durunna d̄s durunna ũ yāditenaa p̀ì gāi.

* 7:7 Bon 20:17

Zìkana kũ durunnao

14 Ó dŃ kũ doka pì bò Luda kĩnaame. Makũ sŃ, dàden ma ũ, má na durunna ɔĩ.

15 MadìgŃ yã kũ maten ke gbá dŃro, zaakũ madì yã kũ má ye mà ke kero, yã kũ má ye mà keron madì ke.†

16 Tó yã kũ ma kè dí kŃ sí kũ ma pŃyeinaaoro, ma we kũ doka pì mana.

17 Adi ke makũ mé maten kero, durunna kũ à kú ma gũmme.

18 Má dŃ kũ yã mana kú ma gũnlo, ma dà manaro. MadìgŃ ye mà yã mana ke, ama madì fŃ mà kero.

19 Yã mana kũ má ye mà ke, madì kero. Yã vãni kũ má yeiron madì ke.

20 Tó yã kũ má yeiron maten ke, adi ke makũ mé maten kero, durunna kũ à kú ma gũmme.

21 Ma è tó má ye mà a mana ke, a vãni mé àdi domene are.

22 Luda doka mé àdi kemene nna ma swèe gũn,

23 ama ma è iko pãnden kú ma mèe gũn, àdigŃ zì ká kũ iko kũ à kú ma laasun gũnwo, akũ má na durunna iko kũ à kú ma mèe gũn pì ɔĩ.

24 Makũ wëndade ina, dí mé ani ma sí ma mè kũ à ma kpa gai dí ɔĩ?

25 Ma sáabu kè kũ Ludao! Kũ ó Dikiri Yesu Kirisi gbãnao. Len má de zò ũ Luda dokane ma laasun gũn le, akũsŃ má de zò ũ durunna ikoone ma dàa gũn.

8*Zìblena kũ Luda Nini gbãnao*

1 Yãkpatè ni gbè kũ ò kú Kirisi Yesu gũnno ble doro,

2 zaakũ kunna Kirisi Yesu gũn Luda Nini kũ àdi wëndi kpáríma gbãna ma bo durunna kũ gao ikon.

3 Yã kũ Musa doka dí fŃ à kèro bisāsiri gbãnasarike yã, Luda kè. À a zìda Né zì bisāsiri ũ lán ókŃno durunnadenò bà durunna kèrmana yã, akũ à wé'i dà durunnaa a Né mèe pìi gã,†

4 de yã kũ doka ten wete yãpura kewá, ókŃno kũ ó dàa dì dowerè are doro, sé Luda Nini.

5 Gbè kũ ñ dàa dì doñne arenò dì laakari do ñ dà yãa, gbè kũ Luda Nini dì doñne arenò dì laakari do Luda Nini yãa.

6 Dà donnena are bi game. Luda Nini donnena are bi wëndi kũ aafiaaome.

7 Dà donnena are bi iberesena kũ Ludaoome. Ade dì mì nate Luda dokanero, ani fŃ sero.

8 Gbè kũ ñ dàa dì doñne arenò yã dì ká Ludaguro.

9 ÁkŃno sŃ, á dàa dì doáre arero, sé Luda Nini, tó à kú á gũn yãpura. Tó gbè Kirisi Nini vī sŃro, à kun Kirisi pŃ ũro.

10 Tó Kirisi kú á gũn, bee tó á mè de gè ũ durunna yã, á nini kumme,* kũ Luda tò yã bò kãáo nna yã.

11 Tó Luda kũ à Yesu bò gan Nini kú á gũn,† Luda kũ à Kirisi pìi vù gan ni wëndi kpá á mè kũ à gàa pìia a Nini kũ à kú á gũn gã.

12 A yã mé à tò ma gbèno, tena ó dàai bi tilasinlo, pŃyeinaame.

13 Tó á té á dàai, áni game. Tó a á yã vãni kenano mìi dè kũ Luda Nini gbãnao sŃ, áni gŃ kun.

14 Gbè kũ Luda Nini dì doñne arenò mé ò Luda nènò ũ.

15 Zaakũ nini kũ àdi tó ò zò ble kũ vĩnaaoon a lèro, Luda Nini kũ à tò a gŃ Luda nènò ũn á vī, akũ odi ɔɔ do Ludane kũ a gbãnao ò pì: Baa, ó De.‡

16 Nini pìi dì ò ó ninine kũ Luda nènò ó ũ.

17 Lákũ a nènò ó ũ nà, a túbiberinò ó ũ. Luda túbiberinò ó ũ, óni ble lele kũ Kirisiome. Tó o wari kè kãao, óni gŃ kú kãao a gakuri gũn.§

† 7:15 Gal 5:17 * 8:10 Yuh 6:63 † 8:11 1KŃ 3:16 ‡ 8:15 Maa 14:36 § 8:17 Gal 4:5-7

Wédɔna Luda gakurii

18 Ma è óni f̄s ò gɔɔɔ díkĩna wari lek̄ɔa kũ gakuri kũ Luda ni boowerε gupuraaro.

19 Luda pókɛnanɔ s̄inda pínki wé dɔ a nénɔ bona gupuraai lakanaa sari.

20 Zaakũ Luda tò a pókɛnanɔ gè pāpākenaa gũn pínki** Adi ke n̄ pɔyeinaanlo, Luda mé à kè lε, de n̄ wédɔinaa gũn

21 andunia bo yakana kũ àten zò blenεε gũn, gbasa àgɔ a z̄ida v̄i Luda nénɔ gakuri gũn.

22 Ó d̄s kũ Luda pókɛnanɔ s̄inda pínki ten nda kũ wāwāo lán n̄'ipɔ bà ari tera.

23 Adi ke abiremε adoro, ók̄ɔnɔ kũ ó Luda Nini v̄i zenkpεke ũnɔ, óten nda kpāni se ari Luda gɔ ḡé ó mè lite à ó sí a nénɔ ũ.††

24 Luda ó sura bà de ò wé dɔ abirekũi. Pó kũ ò è kũ wéó bi wédɔina yān doró. Dí mé àdi wé dɔ pó kũ à ḡĩnake à lèe?

25 Tó ó wé dɔ pó kũ ódi leroi s̄s, odìḡɔ a dā kũ menaomε.

26 Lemε s̄s Luda Nini d̄i kpāwái ó gbānasarike gũn, zaakũ ó aduakena d̄s a zéaro, akũ Luda Nini d̄i kúte kewεε Ludanε kũ ndana kũ a yā ḡè onalao.

27 Luda d̄i nèse gũn e, akūs̄s à a Nini laasun d̄s, zaakũ Luda Nini d̄i kúte ke Luda gbēnɔne lākũ Luda yei nāmε.

28 Ó d̄s kũ yā s̄inda pínki d̄i bo mana gbē kũ ò ye Ludainɔne, gbē kũ à n̄ sísi à n̄ sé lākũ àten wete nānɔ.

29 Zaakũ Luda d̄ite zaa káaku kũ gbē kũ à ḡĩnake à n̄ d̄ɔnɔ bok̄ɔa kũ a Néó, de àḡɔ de daudu ũ dakũna dasinɔ té.

30 Gbē kũ à n̄ d̄ite zaa káaku p̄inɔn à n̄ sísi, akũ à tò yā bò kũ gbē kũ à n̄ sísi p̄inɔo nna, akũ à tò gbē kũ yā bò kũn̄wo nna p̄inɔ ḡɔ gakuri v̄i.

Yenyĩ kũ Luda v̄i kũoo Kirisi Yesu gũn

31 Óni o deramε yā birenɔ musuu? Lākũ Luda zè kũoo nà, dí mé ani f̄s à kpāwεεε?

32 Lākũ adi ḡi kũ a z̄ida Néoro nà à a kpà ó pínki yāi, ani ḡi pó s̄inda pínki naawεεε gba ũ s̄i yá?

33 Dí mé ani gbē kũ Luda n̄ séno káara keε? Luda mé àdi tò yā bò kũn̄wo nna.

34 Dí mé ani yā daólaa? Kirisi Yesu gà, kũ à de abirekũla à èra à fùte, à kú Luda ɔplai, àten kúte kenεwεεε.

35 Bó mé ani ó k̄k̄ɔa kũ Kirisi yenyĩoo? Wari ke mè'ũmma ke wétāmmana ke nà ke takasi ke kari ke f̄n̄eda, n̄ ke ni f̄s yá?

36 À kēna Luda yān ò p̄i:

N yāi ó kú ga léi zaa k̄n̄k̄ɔ ari ɔk̄ɔsi,

òdi ó d̄ite lán s̄a kũ oni n̄ kùtu kpānɔ bà.##

37 Yā birenɔ gũn pínki ó de z̄iblerila kũ gbē kũ à yewái gbānao.

38 Zaakũ má d̄s s̄ānsān kũ ga ke w̄endi ke malaikanɔ ke tānanɔ ke tera yā ke zia yā ke gbānadeno

39 ke musu pónɔ ke z̄ite pónɔ ke Luda pók̄ena pāndenɔ, n̄ ke ni f̄s à ó k̄k̄ɔa kũ yenyĩ kũ Luda v̄i kũoooro kunna ó Dikiri Kirisi Yesu gũn.

9*Luda Isarailanɔ s̄ena a gbēnɔ ũ*

1 Maten yāpura o Kirisi gũmmε, mádi éke toro. Ma laasun d̄i we kũ Luda Ninio se.

2 Ma p̄sira kè z̄k̄ɔ, ma nèseεε d̄iḡɔ yakana gɔɔɔ s̄inda pínki.

3 Mani f̄s mà wé ke Ludaa à ma bo Kirisi gũn, à láari kema ma Isaraila dakenɔ ḡēne ũ.

4 Mók̄n̄nɔn Luda n̄ sé a nénɔ ũ,* à a gakuri mòñne, a bàka kú kũn̄wo, à a doka kpām̄ma, à donȳikēnaa dàñne, à lé s̄ēñne.

** 8:20 Naa 3:17-19 †† 8:23 2K̄o 5:2-5 ‡‡ 8:36 Zab 44:22 * 9:4 Bon 4:22

⁵ Ò de Luda gbě káakunŃ burinŃ ũ, akūsŃ n̄ buri gūnn Kirisi kŭ à de gbě sīnda pínkila bòn bisāsiri ũ. Àkūme Luda kŭ à kù ògŃ a sáabu kpá gŃŃ sīnda pínki ũ. Aami.

⁶ Adi ke yā kŭ Luda ò lète pānlo, zaakŭ Isaraila gbě sīnda pínkime Isaraila yāpura ũro.

⁷ Adi ke Ibrahī buri sīnda pínkime Ibrahī pì nénŃ ũ Luda kīnaaro, zaakŭ Luda ò Ibrahīne à pì, Isaaku burinŃ onigŃ pínne a burinŃ ũ.†

⁸ Leme adi ke né kŭ à n̄ í kŭ poyeinaaonŃme Luda nénŃ ũro, né kŭ à n̄ í Luda lésena musunŃme buri pínŃ ũ.

⁹ Zaakŭ Luda lé sè à pì: Mani era mà su ziki mandara'i, Sara ni né i gŃgbě ũ.‡

¹⁰⁻¹² Adi ke abire adoro. Luda di gbēnŃ sé lākŭ a poyenyīnaa bàme, adi ke n̄ yākena yāinlo, kŭ à n̄ sísi yāime. Leme kŭ Rebeka sikanŃ nòŃ s̄i kŭ ó dizi káaku Isaakuo, ari àgŃ gé n̄ i, ari ògŃ gé yā mana ke a vāni ke, Luda pì Rebekane, a kŭ à bò káaku nigŃ né ũ gbě kpedene.§

¹³ Lākŭ ò kè Luda yān nà ò pì:

Má ye Yakubui,

Isau sŃ, ma gii.**

¹⁴ Óni pi derameε? Yā vāni kú Luda kīnaan yá? Lenlo fá!

¹⁵ Zaakŭ à pì Musane,

gbě kŭ á ye à sùru ke káaon áni keo,

akūsŃ gbě kŭ á ye à wēnda dōnen áni dōne.††

¹⁶ A yā mé à tò Luda gbēnŃ sena dí bo bisāsirinŃ poyeinaa gāiro ke n̄ kokarikenan, à bò Luda sùru gūmmε.

¹⁷ Zaakŭ Luda ò Firi'aunanε a yān à pì: Ma n ka kpatan de mà a gbāna mŃ gbēnŃne n musumε, ò ma tŃ kpá andunia gūn pínki.‡‡

¹⁸ Leme gbě kŭ à ye à sùru ke káaon àdi ke káao le, akūsŃ gbě kŭ à ye à a sā gbāgbān àdi gbāgbā.

Luda pŃfē kŭ a sùruuo

¹⁹ Á gběke ni ma la, bŃyāi Luda ten gbēnŃ taari le dŃŃ? Dí mé ani fŃ à gí Luda poyenyīnaaii?

²⁰ MŃkŃn bisāsiri ina, díme n ũ gbasa n̄ yā sí Ludalaa? Oro ni a bòri la à pì: BŃyāi n ma bo lán dí bà yá?

²¹ Orobori zé vī à oro sāde kŭ a sāsario bo kŭ ε dokŃnŃ kŭ à tòtooroŃ?

²² Tó Luda ye à a pŃfē mŃnne de ò a gbāna dŃ, akŭ à mena zŃkŃŃ kè kŭ gbě kŭ ò de à pŃfē kipańma à n̄ kakatenŃ sŃ bi!

²³ Tó à abire pìi kè, de ókŃnŃ kŭ à sùru kè kŭoonŃ a gakuri zŃkŃ dŃ sŃ bi, ókŃnŃ kŭ à gīnake à ó kéke de ò gē a gakuri pìi gūnnŃ!

²⁴ Gbě kŭ Luda n̄ sísi à n̄ sé pínŃnŃ ó ũ. Adi ke YudanŃme n̄tēnero, kŭ buri pāndenŃome se.

²⁵ Lākŭ Luda ò annabi Osea takadan nà à pì:

Buri kŭ ò de ma gbēnŃ ũronŃn manì pínne ma gbēnŃ.

Buri kŭ má yeńyīronŃn manigŃ yeńyī.

²⁶ Gu kŭ Luda pínne ò de a gbēnŃ ũro,

gwen oni n̄ sísi Luda Wēndide pì nénŃ.

²⁷ Isaya wiki lè IsarailanŃ yā musu à pì:

Bee tó IsarailanŃn dasi

lán ísirale bŃsu'atē bà,

n̄ kpara kŭ à gŃ mé ani bo.

²⁸ Zaakŭ Dikiri ni yā kŭ à ò ke andunia gūn,

akūsŃ ani a mì de zeńaa sarime.

²⁹ Lākŭ Isaya gīnake à ò nà à pì:

† 9:7 Naa 21:12 ‡ 9:9 Naa 18:10 § 9:10-12 Naa 25:23 ** 9:13 Mal 1:2-3 †† 9:15 Bon 33:19 ‡‡ 9:17 Bon 9:16

Tó Dikiri Žikaride dí ó buri kenŃ tó yāro,
de o gŃ lán SŃdŃmudenŃ bà,
de o ke lán GŃmŃradenŃ bà.

IsarailanŃ gina Kirisi baaruui

³⁰ Óni pi derame sàa? Buri pāndenŃ ten wete Luda tó yā bo kŃnwo nnaro, akŃ à tò à bò kŃnwo nna. À tò yā bò kŃnwo nna a náani kŃ ò kè yāi.

³¹ IsarailanŃ sŃ òten wete Luda tó yā bo kŃnwo nna doka musu, akŃ adi bo kŃnwo nnaro.

³² BŃyāii? kŃ ò ye Luda tó yā bo kŃnwo nna nŃ yākenaaa yāime, adi ke a náanikena yāinlo.
Ò gèè sù gbè kŃ àdi nŃ pātea

³³ lākŃ ò kè Luda yān nà:

NŃ gwa, maten gbè kŃ àdi tó ò gè sí dite ZaiŃ,
gbèsi kŃ àdi tó ò fu.

Wé'i ni gbè kŃ à a náani kè kŃro.

10

¹ Ma gbēnŃ, yā kŃ má yei ma swèè gŃn mateni a wé ke Ludaame IsarailanŃ surabana ũ.

² Mani fŃ mà nŃ sèeda ke kŃ ò kokari vŃ kŃ Luda yāo, ama nŃ wé kēnaro.

³ ZaakŃ ò dŃ deran Luda dì tó yā bo kŃnwo nna nàro, akŃ òdigŃ wete yā bo kŃnwo nna kŃ nŃ zŃda gbānao. Deran Luda dì tó yā bo kŃnwo nna nà, odi wero.

⁴ ZaakŃ Kirisi Musa doka lé pāpa, de yā bo kŃ gbè sŃnda pŃnki kŃ à a náani kèo nname.

Surabana bi gbè sŃnda pŃnki pŃme

⁵ Deran doka dì tó yā bo kŃnwo nna nān Musa ò a takadan à pì, gbè kŃ à yā pì kè mé ani wèndi le a gŃn.

⁶ LākŃ ludanaanikena di tó yā bo kŃnwo nna nà kēna a yān à pì:

Nsun o n nēsen nŃ pi,

dí mé ani gé ludambe à Kirisi kiparo,

⁷ ke dí mé ani gé gyāwān à Kirisi bo ganlo.

⁸ Yā kŃ à òon dí:

Yā pì kŃ kŃnwo kāni,

à kŃ n lén kŃ n nēseeo.*

Ludanaanikena yā kŃ odi a waazi ken yā pì ũ.

⁹ Tó n ò kŃ léo gupuraa kŃ Yesume Dikiri ũ, akŃsŃ nŃ sŃ n swèn kŃ Luda a bò gan, ani n sura ba.

¹⁰ ZaakŃ yā pì sina n swèn mé àdi tó yā bo kŃnwo nna, akŃsŃ yā pì ona kŃ n léo mé àdi n sura ba.

¹¹ À kēna Luda yān ò pì, wé'i ni gbè kŃ àteni a náani ke kŃ zikiro.

¹² YudanŃ kŃ buri pāndenŃ donadona kŃnero, zaakŃ nŃ pŃnki Dikiri dokŃnŃme, àdi karana ke gbè kŃ òdi a sŃsinŃne nŃ pŃnki.

¹³ ZaakŃ Dikiri sŃsirinŃ ni bo nŃ pŃnki.

¹⁴ Deran gbēnŃ ni a sŃsi a náanikena sarii? Deran oni a náani ke a yāmanaa sarii? Deran oni a yā ma waazikerii sarii?

¹⁵ Tó òdi waazikerinŃ zŃmmaro, deran oni waazi kéine nàa? À kēna Luda yān ò pì: BaarunnakparinŃ suna di kéine nna fá!

¹⁶ Ama adi ke gbè sŃnda pŃnki mé à baaru nna pì sŃro. AkŃ Isaya pì: Dikiri, dí mé à ó yā sŃi?

¹⁷ Lemē ludanaanikena di bo a yāmana kŃnaame, yā pì sŃ bi Kirisi yāme.

¹⁸ Ma pì yŃo! Odi manloo? Ò mà.

* 10:8 Dok 30:12-14

Ɗ́ kòtoo dà anduniala pínki,
 ń yá'onaa gèè ari zĩte léa.†

19 Ma pì yóó! IsarailanƆ dí dōro yá? Káaku gĩa Musa pì:
 Mani tó ò gōba kpá kũ buri kũ ò de ma gbē ũronƆ,
 mani tó ń pƆ fē bisāsiri wésiradenƆ yā musu.

20 Akũ Isaya Luda yā ò kũ kùgbānao à pì:
 Gbē kũ odi ma ki weteronƆ mé ò ma le,
 ma a zĩda mò gbē kũ odi ma gbekaronƆne.

21 IsarailanƆ yā musu à pì:
 Zaa kónkƆ ari Ɔkosi ma Ɔ dō buri ságbānade kũ ò fēna kũmaonƆne.

11

Luda dí IsarailanƆ zukūnaro

1 Ma pì yóó? Luda a zĩda gbēnƆ zùkūnan yá? Lenlo fá! Makũ bi Isaraila burin ma ũ.
 Ibrahĩ burin ma ũ Biliaminu buri gūn.*

2 Luda dí a gbē kũ à gĩnake à ń dōnƆ zukūnaro. Á Iliasu yā kũ à kēna Luda yān díkĩna
 dōroo? Kũ à gèè kũ IsarailanƆ yāo Luda kĩnaa à pì:

3 Dikiri, ò n annabinƆ dède, ò n gbagbakinƆ gbòro. Makũ mé ma gō mado, akũ òteni ma
 wēe.†

4 Luda pì IliasunƆ deramee? À pì, á gbē kũ odi kúte BaalineronƆ kũna a pó ũ gbēnƆn dúbu
 suppla.‡

5 Leme dƆ ń gbē kpára kũ Luda ń sé a gbēke gūnnƆ kpé kun ari gbāra.

6 Lákũ à ń sé a gbēke gūn nà, adi ke ń yākena yāinlo. Tó lenlo, de Luda gbēke nigō gbēke
 ũro.

7 Deran gwee? IsarailanƆ dí yā kũ òten wete lero, ama ń gbē kũ Luda ń séno lè. Ɗ́ gbē kũ
 ò gōnƆ sã tàta,

8 lákũ à kēna Luda yān nà ò pì:
 Luda iweza dàńne,
 akũ ń wé dí gu ero,
 ń sã dí yā maro ari kũ a gbārao.

9 Dauda pì dƆ:

Ɗ́ dikpekēna gōńne tankute ũ à ń kũ,
 à gōńne gēsiki ũ de à yā lúnne.

10 Ɗ́ wé sisi de òsun gu ero,
 ń wó gō kokona gƆrƆ sĩnda pínki.§

11 Ma pì yóó? Kũ IsarailanƆ gèè sì, ò lète sãnsãnn yá? Lenlo fá! Ɗ́ taarinƆ yāin Luda buri
 pāndenƆ sura bà, de IsarailanƆ gōba kpá kũńwo yāi.

12 Lákũ ń taarinƆ mé à tò andunia karanaa lè nà, akūsō ń funa mé à tò buri pāndenƆ
 karanaa lè, oni ń lé papana yā o dƆ yá?

Buri pāndenƆ surabanaa

13 Maten yā o ákōnƆ buri pāndenƆne sà. Lákũ má de zĩri ũ buri pāndenƆ kĩnaa nà, madĩ
 ĩa dā ma zĩrikena yā musu,

14 de mà a zĩda burinƆ nèse vute ò gōba kpá, mà ń gbēkenƆ sura ba.

15 Zaakũ Luda gina IsarailanƆi mé à tò andunia kè kãao nna, tó à èra à ń sí dƆ, abire nigō
 de deramee? Abire nigō bi wēndi ũ gēnƆne.

16 Tó ò burapƆ káaku kpà Ludaa, a kpára gō arubarika pó ũme. Tó lí zĩni de Luda pó ũ, a
 gānƆn de a pó ũme se.

† 10:18 Zab 19:4 * 11:1 Flp 3:5 † 11:3 1Ki 19:10 ‡ 11:4 1Ki 19:18 § 11:10 Zab 69:22-23

17 Luda kù lí yāpura gǎ kenɔ zǒzǒ, akū à mɔkɔn kū n de kùnne lí ũ pè a gbèn, de ògǒ kun kū kù lí mana zīni gbānao.

18 Ñsun kù lí yāpura gǎ kū à zǒzǒnɔ gya boro. N ke dera nten ĩa dǎa? N kun lí zīni yāime, adi ke lí zīni mé à kun n yāiro.

19 Ĩni pi, à lígǎa pìnɔ zǒzǒ de à n pé n gbèn yāime.

20 Leme, ama à n zǒzǒ kū odi a náani kero yāi. Mɔkɔn sɔ, n zeki lè kū nten Luda náani ke yāi. Ñsun n zīda biro. N laakari ke!

21 Lákū Luda dí gí kù lí yāpura gǎnɔ zǒzǒiro nà, ani gí n zǒi sero.

22 N gwa lákū Luda mana nà, akūsɔ à pásĩ. À pásĩ kū gbē kū ò fùanɔ, akū à mananne, tó n ze kū a manakenaao. Tó lenlo, ani n zǒme se.

23 Tó Isarailanɔ n ludanaanikenasari tò, ani era à n pé n gbèmmɛ, zaakū à n pena n gbèn gbāna vī.

24 Tó Luda n zǒ kùnne lía à n pe kù lí yāpuraa lákū òdi kero nà, kù lí gǎ yāpuranɔ era à pena n zīda lía zé vī de abirelaroo?

Isarailanɔ surabana kpɛde

25 Ma gbènɔ, má ye àgǒ asiriyā díkĩna dǒ, de á wé súnǒ sira à á zīda dite ĩadārinɔ ũro yāi. Isaraila kparanɔ sǎgbāna kù gĩa ari buri pāndenɔ gēna kpata kū à bò Luda kīnaa gūn lé gǒ ká.

26 Abire gbera Luda ni Isarailanɔ sura ba n pínki lákū à kēna Luda yān nà kū ò pì: Surabari ni bo Zaiš,

ani Yakubu burinɔ kēkōa kū ludadōnasario.

27 Ma bàka kunna kūńwo yān gwe gɔrɔ kū mani n durunna kēńma.

28 Baaru nna pì yā musu ò de Luda ibereɔ ũ á yāi. Luda gbènɔ sena yā musu ò de Luda yenyidenɔ ũ n dizi káakunɔ yāi.

29 Zaakū Luda gbanɔ kū gbē kū à n sísi à n sénɔ dì sí litero.

30 Ákōnɔ buri pāndenɔ ádi Luda yā ma yāro. Tera sà Luda sùru kè kǎáo kū Isarailanɔ dí a yā maro yāi.

31 Len Isarailanɔ gí Luda yā mai le tera, de Luda le à sùru ke kǎáo gbasa à sùru ke kūńwo.

32 Luda yādasarike kpà gbē sīnda pínkia de à le à sùru ke kūńwo n pínki yāime.

Luda sáabukpanaa

33 Luda òndǒ kū a dōnaao zǒkǒke kà zǎ fá!

Gbēke ni fǒ à bo yā kū à zèo asiriario.

Oni fǒ ò a dǒrɔ dǒro.

34 Dí mé à Dikiri laasun dǒɔ?

Dí mé à yā dǎne a lédamhari ũu?

35 Dí fīna mé à dɔ Ludaa kū ani bonɛɛ?*

36 Pó sīnda pínki bò a kīnaame,

ò kun kū a gbānao,

akūsɔ ò kun a pó ũ.††

Ògǒ a tó bo gɔrɔ sīnda pínki. Aami.

12

Zíkɛna Ludane

1 Abire yāi ma gbènɔ, lákū Luda ó wēnda dǒ le nà, ma wé kèáwa à á zīda kpáa sa'opɔ bēne mamberusari kū àdi káagu ũ. Ákūme á donyíkɛna a zéa ũ.

** 11:35 Ayu 41:11 †† 11:36 1Kɔ 8:6

² Àsun té andunia tera dí ágbairo. À tó Luda á dà lite, á laakari le à g̃o dufu de à le à a p̃oyenyĩna d̃o, yã kũ à mana, akũ à nna, akũ à papana.

³ Gba kũ Luda dàmeñe yãin maten o á pínkiñe, àsun á zĩda mana bo de a mana lélaro. Á baadi a zĩda dite a yãpura lén, lákũ Luda a gbà zé à a náani ke nà.

⁴ Bisásiri mè mèn do guno ṽi dasi, ñ baadi kũ a zĩom̃e.

⁵ Lem̃e, bee kũ ó dasikeo, ó mè dok̃oño Kirisi gũmm̃e, mègu dakeñoñ ó ũ.*

⁶ Ó gba bò donadona k̃oñe lákũ Luda dàw̃ere nà a gb̃eke g̃un.† Tó annabikeya'ona gban ñ ṽi, ñ ke n ludanaanik̃ena lén.

⁷ Tó z̃irik̃enaame, ñ ke. Tó yãdanñenaame, ñ dań̃ne.

⁸ Tó lédammanaame, ñ dań̃ma. Tó gbadanaame, ñ da araga. Tó don'aredek̃em̃e, ñ ke kũ kokario. Tó w̃endad̃onñenaame, ñ d̃oñne kũ p̃onnao.

⁹ À kũ yenyĩ g̃o manafiki sari. À kpe li yã ṽaniñe, à ze kũ yã manao.

¹⁰ Àg̃o nna kũ k̃o k̃o gb̃eño ũ. Àg̃o w̃ana kũ bè̃er̃elik̃oñenaao.

¹¹ Àg̃o kokari ṽi ma'ã sari, á mè g̃o w̃ana Dikiri zĩ g̃un.

¹² À p̃onna ke yã kũ á wé do yã musu. À mena f̃o warik̃enaa g̃un. À mè kpá wékenaaa.

¹³ À kpányĩ ke Luda gb̃e kũ p̃o ten k̃iarñañoñe. Àg̃o nib̃o ke.

¹⁴ À sa mana o á wét̃ammariñoñe. À sa mana oń̃ne, àsun ñ káro.‡

¹⁵ À p̃onna ke kũ p̃onnakeriño. À so do kũ sõd̃oriño.

¹⁶ Àg̃o kú kũ k̃o nna. Àsun á zĩda biro. À gb̃enna kpá kũ takasideño. Ásun á zĩda dite yãd̃oriño ũro.§

¹⁷ Ásun yã ṽani f̃ina bo kũ a ṽanioro. Àg̃o yã kũ à mana gb̃e s̃inda pínkiñe ke.

¹⁸ Tó ani sí ke, tó á a zé ṽi, àg̃o nna kũ gb̃e s̃inda pínkio.

¹⁹ Ma gb̃e yenyĩdeño, àsun m̃ora ká gb̃earo, à a tó kũ Ludao. À k̃ena Luda yãn ò pì: Dikiri pì, ak̃aa mé áni f̃ina boń̃ma, ak̃aa mé áni f̃ina boń̃ma.

²⁰ Tó nà teni n ibere de, ñ p̃oble kpáa. Tó ímime s̃o, ñ a gba í. Tó n kè le, ñteni a o k̃ane a lémm̃e.**

²¹ Ñsun tó yã ṽani zĩ blemmaro. Ñ zĩ blea kũ yã manao.

13

M̃inat̃ena b̃usu gb̃anadeñoñe

¹ Gb̃e s̃inda pínki mì nate b̃usu gb̃anadeñoñe, zaakũ iko ke kun Luda lé sariro. Luda mé à gb̃anade kũ ò kunño dite ñ pínki.

² Abire yã gb̃e kũ à bò gb̃anade yã kpe, ade bò Luda yãdit̃ena kpẽm̃e. Gb̃e kũ à bò ñ kpeño ñ zĩda dà yãmm̃e.

³ Adi ke yãmanakeriño mé òdi ṽina ke kpatableriñoñero, sé yãṽanikeriño. Tó ñ ye gb̃anadeño ṽina danyĩro, ñ yã mana ke, ani ñ sáabu kpá.

⁴ Gb̃anade bi Luda z̃ikeriime ñ aafia yã. Tó ñ yã ṽani kè s̃o, ñ ṽina keñe, zaakũ à f̃eneda lokona p̃anlo. Luda z̃ikeriime, àdi f̃ina bone yãṽanikeriia.

⁵ Abire yã à mana à mì nateń̃ne. Adi ke wét̃ammana yã adonlo, á laasun yãime do.

⁶ Abire yãin adi be'og̃o kpá do, zaakũ gb̃anadeño bi Luda z̃ikeriñom̃e, òten zĩ pì keñem̃e.

⁷ À baadi f̃ina boń̃ne pínki. À be'og̃o kpá a s̃iriia, à á lagaño takada sí do. À mì nate gb̃e kũ à de à mì nateñeñe. À gb̃e kũ à de à a yã da yã da.*

G̃o kà k̃ani, òg̃o yek̃si

* 12:5 1K̃o 12:12 † 12:6 1K̃o 12:4-11 ‡ 12:14 Luk 6:28 § 12:16 Yaa 3:7 ** 12:20 Yaa 25:21-22 * 13:7 Mat 22:21

⁸ Àsun gbēke fīna séro, sé yekōina fīna baasiro. Gbē kū à ye a gbēdakei, Luda doka pèkerεame.

⁹ Ò pì, òsun zina kero, òsun gbē dero, òsun kpāni oro, òsun gbē pò ni dero.† Yā pìno kū yāditenā pānde kū ò kunnō pínki kú yā dí gūmmε, ò pì: Ñgō ye n gbēdakei lán n zīda wēndii bà.

¹⁰ Yenyī dì tò gbē yā vāni kè a gbēdakenero. Yenyīmε Luda doka papana ũ.

¹¹ À kε lε, zaakū á goro kū ó kúa díkīna dō. Á vuna in goro kà, zaakū ó surabanaa kà kāni tera de goro kū o Yesu náani kèla.

¹² Gu sī à kà zà, gudōnaa kà kāni. Ò mì kē gusira yāno ò gupura gōkebōno sète.

¹³ Ògō kú ó dōroa fānantē gbēno ũ fayasari kōkō kū wēdenaao sari pāpākēna kū wé'isariyāoo sari, lékpakōa kū zānguo sari.

¹⁴ À Dikiri Yesu Kirisi yāze sé. Àsun tó á dà zī doáre are à a nidēna kero.

14

Kō taari'ēnaa

¹ À gbē kū à buse ludanaanikēnaa gūn sí yākete sari.

² Gbēkenō ludanaanikēnaa dì pōke tè boro, akū gbē kū ní ludanaanikēna busanano dì nōbō sóro.*

³ Gbē kū àdi pò sīnda pínki ble sún gbē kū àdi pò sīnda pínki blero gya boro, akūsō gbē kū àdi pò sīnda pínki blero sún gbē kū àdi pò sīnda pínki ble taari ero, zaakū Luda a sime.

⁴ Díme n ũ kū nteni dakenō zikeri taari ee? Tó à fō ke à fūan yá, a Dikiri yān gwe. Ani fō, zaakū Dikiri gbāna ni tó à fō.

⁵ Gbēkenō sī kū goro kenō nna de a kenōla, gbē pāndenō sī kū goro sīnda pínki lēlεmε. Baadi laasun gō dokōno kū yā kū à zēooo.

⁶ Gbē kū àdi goro bo dì bo Dikiri yāime. Gbē kū àdi pò sīnda pínki ble dì ble kū Dikiri gbānaomε, à Luda sáabu kpá. Gbē kū àdi pò tē dì tē Dikiri yāime, à Luda sáabu kpá.

⁷ Gbēke digō kun a zīda yāiro, gbēke dì ga a zīda yāiro.

⁸ Tó ó kun, ó kun Dikiri pò ũmε, tó o ga, o ga Dikiri pò ũmε. Ó kunn yá, o gan yá, ó de Dikiri pò ũmε.

⁹ Zaakū Kirisi gā à vù de àgō de gyāwāndenō kū gbē bēnenō Dikiri ũmε.

¹⁰ Kū nteni n gbēndo taari e sō bí? Mōkōn sō, à kè dera nteni n gbēndo gya bo sō? Luda nigō vutena a tintinnwa, ó pínki óni bo ò ze a are,†

¹¹ lākū à kēna Luda yān nà Dikiri pì:

Kū ma kunnaao, gbē sīnda pínki ni kútemεne,
gbē sīnda pínki ni ma ludakēna dō.

¹² Len baadi ni a zīda yā baba Ludanε lε.

Àsun yā kū ani tó a gbēndo fu kero

¹³ Abire yāi òsun kō taari e doro. Kū ani kō taari e, à zeo kū áni yā kū ani tó à á gbēndo fu kero.

¹⁴ Kunna Dikiri Yesu gūn má dō sānsān kū pōble ke digō gbāsī a zīdaro. Ama tó gbē dìte kū pò gbāsī, akū àdigō gbāsīne.

¹⁵ Tó n n gbēndo nēsεe yākanε pò kū n blè yāi, ní yenyī vīnero. Pōble kū n blè yāi òsun gbē kū Kirisi gā a yāi kakatero.

¹⁶ Àsun tó ò pò kū a è à mana gya boáero,

¹⁷ zaakū kpata kū à bō Luda kīnaa bi pōblena kū pōminaao yānlo. Yākēna a zéa kū aafiao kū pōnna kū Luda Nini dì ínneo yāme.

¹⁸ Gbē kū àten do Kirisii lán abirekū bà yā dì ká Ludagu, akūsō bisāsiri dì a sáabu kpá.

† 13:9 Bon 20:13-17 * 14:2 Kōl 2:16 † 14:10 2Kō 5:10

19 Abire yāi ògõ kõ aafia wetε ògõ gbāna karakõne.

20 N̄sun Luda zī yaka pób̄le yāiro. Pób̄le sīnda pínki maname, ama pó kũ ani tó n gbēndo fu blena manaro.

21 N̄b̄sonaan yá, wēminaan yá, yā kũ ani tó n gbēndo fu pínki, à mana n̄ tēmε.

22 Pó kũ n̄ náani kèε, n̄ tó à gōnne kũ Ludao. Arubarikaden gbē kũ adi a zīda taari e kũ pó kũ à zèoro ũ.

23 Tó gbē ten sika ke pób̄le kũ àten blea s̄, à a zīda dà yāmmε, kũ adi kõ sé kũ a ludanaanikēnaaoro yāi. Yā kũ adi kõ sé kũ gbē ludanaanikēnaaoro bi durunname.

15

Ògõ yek̄si wéd̄na Ludai gūn

1 Ókõnõ kũ ó gbāna ludanaanikēnaa gūnnõ, séde ò gbē kũ ò gbānaronõ sé lei n̄ gbānasarike gūn. Òsungõ ó p̄oyeina kero.

2 Ó baadi gõ yā kũ ani ke a gbēdakenε nna ke a bona mana yāI kũ a zīnipstēnaao.

3 Zaakũ Kirisi dì a zīda p̄oyeina kero. À kēna Luda yān ò pì, gbēnõ d̄kēna kũ Ludao gōnε.*

4 Yā kũ ò kè yā pínki, ò kè lédanawá yāime. Luda yā p̄i dì ó gba mena, àdi ó gba swèε de ògõ t̄amaa vī.

5 Luda kũ àdi n̄ gba mena à n̄ gba swèε tó àgõ n̄sedokõnõ vī kũ k̄so lákũ Kirisi Yesu pó bà,

6 de à Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De tó bo kũ n̄sedokõnõ kũ lédokõnõ.

7 À k̄s̄ sí lákũ Kirisi á sí nà Luda t̄bona yāi.

8 Maten oárε, Kirisi ḡõ z̄iri ũ Yudanõε de à lé kũ Luda sè n̄ dizi káakunõε papa, ògõ d̄õ kũ Luda náani vī,

9 buri pāndenõ s̄ Luda tó bo a s̄uru yāi lákũ à kēna Luda yān nà ò pì:
A yā mé à tò mani n̄ sáabu kpá burinõ té,
mani n̄ tó kpá.†

10 Ò p̄i d̄õ:

Burinõ, à p̄onna ke kũ Luda gbēnõ.

11 Ò p̄i d̄õ:

Ákõnõ buri sīnda pínki, à Dikiri tó kpá,
ákõnõ b̄usu gbēnõ sīnda pínki à a táaki lé.‡

12 Isaya p̄i d̄õ:

Yεε zīni ni b̄òtõ pá,
ani fute à kí ble buri pāndenõa,
onigõ wé d̄oi.

13 Luda kũ gbē sīnda pínki wé d̄oi tó p̄onna p̄ekereáwa kũ aafiaao a náani kũ àten ke yāi, de á wéd̄ina kara kũ a Nini gbānao.

P̄lu zīkēna Ludane

14 Ma gbēnõ, má d̄õ s̄ānsān kũ manake p̄ekereáwa, á yā sīnda pínki d̄õ swáswa, áni f̄õ à lé dak̄sa.

15 Ma takada dí kēnaa gūn ma yākenõ kè kũ swègbānao ditena de àgõ d̄oágu yāi, zaakũ Luda ma gba zé

16 ma gõ Kirisi Yesu zīkeri ũ buri pāndenõε. Maten baaru kũ à b̄ò Luda kīnaa kpáinne, de n̄ kunna ḡõ adona Luda Nini gāi, ò ḡõ Ludane sa'obõ kũ àdi káagu ũ.

17 Kunna Kirisi Yesu gūn maten ĩa d̄ā zī kũ maten ke Ludane yā musu.

* 15:3 Zab 69:9 † 15:9 Zab 18:49 ‡ 15:11 Zab 117:1

18 Zaakū má yāke ona vīro, tó adi ke yā kū Kirisi kè ma kīnaa baasiro. À tò buri pāndenƆ Luda yā mà ma yā'ona kū ma yākenao gāi

19 kū sèedanƆ kū daboyānƆ gbānao kū Luda Nini gbānao. Bona Yurusalemu ma lika wēte kū wēteo ari Ilirikumu būsun, ma Kirisi baaruu kpàkpaa kè papana.

20 Madigō ye mà baaru nna pì kpá gu kū òdi Kirisi yā ma zikiro, de másun bú ba gbē pānde gānlo yāi.

21 Lákū à kēna Luda yān nà ò pì:
Gbē kū odi a yā oñne yāronƆ wé ni kē,
gbē kū odi a baaru ma yāronƆ ni dōrƆ dō.

22 Yā kū àdigō kpá ma suna á kīnaane gèn baaakōn gwe. §

23 À kà wè ūgbangba kū madigō ye mà su á gwa. Tera sà lákū yāke dí gōmēne būsun díkīnanƆ gūn doro nà,

24 má tāmaa vī ò wé sikōle sà ma gena Sapaini būsun gūn. Tó ma gōrƆ pla kè kááo kū pōnnao, áni zé kemēne gena gwe.

25 Tera la matēn gé kū kpányīo Luda gbēnōne Yurusalemu, **

26 zaakū gbē kū ò kú Masedonia kū GirisinƆ zèo ò Luda gbē takaside kū ò kú YurusalemunƆ kámaza ke.

27 Ò zèo, ama tilasimē. Lákū YudanƆ Luda aruzeke kpàatete buri pāndenōne nà, à mana buri pāndenƆ n̄ andunia aruzeke kpaatete Yudanōne se. ††

28 Tó ma gba pìi nāñne n̄ oī ma lāka, ma gena Sapaini gūn mani bo á kīnaa.

29 Má dō kū tó mani su á kīnaa, mani suáre kū Kirisi arubarikaaŋo papaname.

30 Ma gbēnƆ, ma naáre ó Dikiri Yesu Kirisii kū yenyī kū Luda Nini òdi kpáímao, à fute à ze à Luda wé ke kūmao,

31 de à ma bo Yudea YesusaridenƆ oī, de zī kū mani ke Yurusalemu Luda gbēnƆ té keñne nna,

32 gbasa mà á le kū pōnnao, tó Luda wè, mani su kámma bo á kīnaa.

33 Luda Aafiade gō kú kááo á pínki. Aami!

16

Fōkpammaaa

1 Mateni ó dāre Febe, Kenkerēa sōsi gbēnƆ zīri naáre á oī.

2 À a sí Dikiri gūn, lákū à mana Luda gbēnƆ ke kū kōo nà. À kpái kū pó kū à yei á kīnaao pínki, zaakū à kpà gbēnƆi dasi kū makūo se.

3 À fō kpá Pisisila kū Akilaooa. Ma zīkeri dakenōme Kirisi Yesu zī gūn.*

4 Ò sī ò n̄ zīda da kari gūn ma yāi. Adi ke makūme madoro, buri pānde sōsinƆ gbēnƆ teni n̄ sáabu kpá pínki dō.

5 À fō kpá sōsi gbē kū òdigō kō kakara n̄ onnōa.

À fō kpá ma gbē yenyīde Epenetua, àkū kū à Kirisi náani kè Asia būsun káaku.

6 À fō kpá Mariamaa, àkū kū à zī kèáre manamana.

7 À fō kpá Andarōniku kū Yuniaooa. Ma buri dake kū ò ó dá kpésiran leelenōme. Ò tó bō Luda zīrinƆ té, akūsō ò kú Kirisi gūn ma ā.

8 À fō kpá Ampliatu kū à de ma gbē yenyīde ū Dikiri gūnwa.

9 À fō kpá Ubanu kū à de ó zīkeri dake ū Kirisi zī gūnwa kū ma gbē yenyīde Satakio.

10 À fō kpá Apele kū à zena gbāna Kirisi gūnwa.

À fō kpá Arisitōbulu bedenōa.

11 À fō kpá ma Yuda dake Herōdiōa.

À fɔ kpá Nasisu bede kū ò kú Dikiri gūnnɔa.

¹² À fɔ kpá Tirifena kū Tirifosaooa. Nɔgbɛ̀ pìnɔ̀ dì zī ke Dikirine manamana.

À fɔ kpá Pesia. Nɔgbɛ̀ yenyīde pì zī kè Dikirine manamana.

¹³ À fɔ kpá Rufu kū à bò ado Dikiri zī gūnwa kū a da kū maten gwa ma da ũo.

¹⁴ À fɔ kpá Asinkiritua kū Flégɔ̀o kū Emesio kū Patarobao kū Emao kū n̄ Yesude dake kū ò kú lɛɛlenɔ̀ n̄ pínki.

¹⁵ À fɔ kpá Filɔ̀ɔgua kū Yuliao kū Nerɛuo kū a dāreo kū Olimpao kū Luda gbɛ̀ kū ò kú lɛɛlenɔ̀ n̄ pínki.

¹⁶ À fɔ kpákɔ̀a kū Luda gbɛ̀nɔ̀ lɛ̀pemmaanao. Kirisi sɔ̀sinɔ̀ gbɛ̀nɔ̀ fɔ̀ kpàáwa n̄ pínki.

Lézammanaa

¹⁷ Ma gbɛ̀nɔ̀, maten oáre à laakari ke gbɛ̀ kū ò bò yā kū a dàda kpenɔ̀i. Òdi gbɛ̀nɔ̀ kɛ̀kɔ̀a ò gbɛ̀nɔ̀ sātɛ̀. À kɛ̀r̄ma,

¹⁸ zaakū gbɛ̀ bire takanɔ̀ dì do ó Dikiri Kirisiiro, sé n̄ gberɛ̀ yā. Òdi taarisaridenɔ̀ sātɛ̀ kū lénnao kū yādɔ̀o.

¹⁹ Gbɛ̀ sīnda pínki á m̄natena Dikirine baaru m̄a. Maten pɔ̀nna ke á yā musu. Má ye àgɔ̀ yā mana ɔ̀ndɔ̀ vī àgɔ̀ wésiradenɔ̀ ũ yā vāni musu.

²⁰ Luda Aafiade ni Setan dúgu zɔ̀ á gbá zīte tera. Ó Dikiri Yesu gbɛ̀ke kɛ́are.

²¹ Ma zīkeri dake Timoti† kū ma buri dakenɔ̀ Lusiu kū Yasɔ̀o kū Sosipatao fɔ̀ kpàáwa.

²² Makū Tetiu kū ma takada dí kè fɔ̀ kpàáwa Dikiri gūn.

²³⁻²⁴ Ma bede Gayusi‡ kū sɔ̀si gbɛ̀nɔ̀ dì kɔ̀ kakara a ɔ̀nn fɔ̀ kpàáwa. Wɛ̀te ɔ̀gɔ̀'uteri Erasatu fɔ̀ kpàáwa kū ó gbɛ̀ndo Kaatuo.

Luda tɔ̀bɔ̀naa

²⁵ Tera sà Luda ni fɔ̀ à á gba gbāna kū Yesu Kirisi baaru kū maten kpáo, lākū asiriyā kū à utena zaa káaku kū ò bìriamenɛ̀o de n̄a.

²⁶ Luda kū àdigɔ̀ kun gɔ̀rɔ̀ sīnda pínki dìte ò yā kū à kēna annabinɔ̀ takadanɔ̀ gūn pì bo gupuraa sà, de buri sīnda pínki le à dɔ̀ ò Luda náani ke ò gɔ̀ a yāmarinɔ̀ ũ.

²⁷ Ò Luda m̄en do ɔ̀ndɔ̀de tó bo Yesu Kirisi gāi ari gɔ̀rɔ̀ sīnda pínki! Aami.

KƆRINTIDENƆ TAKADA KAAKU

KƆrinti YesudenƆ kƆkƆkƆƆanaa 1:1-4:21

KƆrinti YesudenƆ durunnakenaa 5:1-7:40

ƆgƆ kú kú laakaríio gƆna n̄ zĩdane yā musu 8:1-11:1

Donyĩkenaa 11:2-14:40

GènƆ vunaa 15:1-15:58

Pɔlu fɔkpammanaa 16:1-16:24

Pɔlu fɔkpana KƆrintidenƆa

¹ Makú Pɔlu kú Luda ma sisi à ma se lákú à yei nà, ma gƆ Kirisi Yesu zĩri ũ. Makú kú ó gbēndo Sɔsɔtenɛo,

² ókƆnƆ mé o takada dí kè sɔsi gbē kú ò kú KƆrintinƆne. Luda á sísi a gbēnƆ ũ, á kunna adona Kirisi Yesu gūn lele kú gbē kú òdigƆ ó Dikiri Yesu Kirisi pì sísi gu sĩnda pínki gūnnƆo, ókƆnƆ kú ó Dikiri dokƆnƆo.

³ Luda ó De kú Dikiri Yesu Kirisio gbēke keáre, à á gba aafia.

⁴ MadigƆ Luda sáabu ke gɔrɔ sĩnda pínki á yā musu gbēke kú à kèare á kunna Kirisi Yesu gūn yāi.

⁵ Kunna a gūn pɔ sĩnda pínki kàraáre, yā'ona sĩnda pínki kú dƆna sĩnda pínki,

⁶ zaakú ó Kirisi yā'onaáre zĩni pète á gūn,

⁷ akú Luda Nini gba ke dí kĩaáwaro, gɔrɔ kú á wé dɔ ó Dikiri Yesu Kirisi a zĩda mɔnaai.

⁸ Ó Dikiri Yesu Kirisi ni tó à ze gbāna ari gɔrɔ lé ká, de àgƆ kun taari sari a sugɔrɔ zĩ.

⁹ Luda náani vĩ. Àkú mé à á sísi, a gƆ kƆ gbē ũ kú a Né Yesu Kirisi ó Dikirio.

KƆrinti YesudenƆ kƆkƆkƆƆanaa

¹⁰ Ma gbēnƆ, ma naáre ó Dikiri Yesu Kirisii, àgƆ lédokƆnƆ vĩ kú kƆo á pínki, de kƆkƆkƆƆana le à láka á té, à kƆ kú kú laasun dokƆnƆo kú nèse mèn doo.

¹¹ Ma gbēnƆ, ma mà Koloe bedenƆ léi kú yākete kú á té.

¹² Lákú ma mà nàn dí: Á gbēkenƆ pì, ò zè kú Pɔluo. GbēkenƆ pì, ò zè kú Apoloo. GbēkenƆ pì, ò zè kú Pitao. GbēkenƆ pì dɔ, ò zè kú Kirisio.

¹³ Kirisi kƆkƆkƆƆanan yá? Ò Pɔlu pà lía á yāin yá? A da'ite kè kú Pɔlu tƆon yá?

¹⁴ Ma Luda sáabu kè, kú mádi á gbēke da'ite kero, séde Kirisipu kú Gayusio baasiro.

¹⁵ Lákú à de le nà gbēke ni le à o a da'ite kè, a gƆ ma ìba ũro.

¹⁶ Ee, ma Setefana bedenƆ da'ite kè dɔ. Abire baasiro, tó ma gbē pānde da'ite kè, adi dɔmagu doro.

¹⁷ Kirisi dí ma zĩ gbē da'itekena yāiro, séde a baaru nna kpanaa. Adi ke kú yādƆnaonlo, de a gana lía sún ke páro yāime.

Kirisii bi Luda ƆndƆ kú a gbānaome

¹⁸ Kirisi gana lía bi mìsariyāme gbē kú òten sātenƆne. ÓkƆnƆ kú Luda teni ó sura banƆ sƆ, à dewere a gbāna ũ.

¹⁹ À kēna Luda yān ò pì:

Mani ƆndƆrinƆ ƆndƆ mì de,

mani wézērinƆ wézē ke pā.

²⁰ ƆndƆri kú mámeɛ? TakadadƆri kú mámeɛ? Andunia tera díkĩna yāpinkidƆri kú mámeɛ? Luda dí andunia ƆndƆ dite mìsariyā ũroo?

²¹ Luda ƆndƆ gūn, adi tó andunia gbēnƆ a dƆ kú n̄ zĩda ƆndƆoro. À kènɛ à gbē kú òteni a náani kenƆ sura ba waazi kú ò dite mìsariyā ũ pìi gāi.

²² YudanƆ ye dabodaboyāi, GirikinƆ di ƆndƆ wete.

²³ Ókōnō sō, Kirisi gana lía kpàkpan óten ke, akū àdi tó Yudanō kpágula, buri pāndenō ò di pì m̀sariryāme,

²⁴ ama gbē kū Luda ń sísi à ń sénō, Yudanō kū Girikinō ń pínki, Kirisi deńne Luda gbāna kū a ̀ndō ũ.

²⁵ Luda m̀sarike pì de bisāsiri ̀ndōla. Luda gbānasarike pì de bisāsiri gbānala.

²⁶ Ma gbēnō, à gwa lákū á de nà g̀rō kū Luda á sísi. Dakenō kīnaa á daside ̀ndōro, á paride gbānade ũro, á paride kīne ũro.

²⁷ Luda gbē kū ò de andunia m̀saride ũnō sè de à wé'i dao ̀ndōrinōa. À gbē kū ò de andunia gbānasaride ũnō sè de à wé'i da gbānadenōa.

²⁸ À gbē kū andunia ń díte kpedenō ũ, kū òdi ń ń gya bo akūsō ń yā ògō kunlonō sè de à gbē kū ń yā ògō kunnō ke kpedenō ũ,

²⁹ de gbēke sún le à ìa dā Luda arero.

³⁰ Ákōnō sō, Luda tò á kú Kirisi Yesu gūn, akū à g̀ ó ̀ndō ũ. Kunna Kirisi p̀i gūn Luda tò yā b̀ kúoo nna, ó kunna adona, akūsō à ó sura bà.

³¹ À yā mé à tò lákū à kēna Luda yān nà, tó gbē ye à ìa dā, à dā Dikiri yā musu.

2

Kirisi kū a gana lía yāo

¹ Ma gbēnō, kū ma su á kīnaa, ma su Luda yā kpàkpa keáreme, adi ke ma su ̀ndō gbāna ke lénna keárenlo.

² Ma zēo kū mani yāke oárero, séde Yesu Kirisi yā baasiro, atēnsa a gana lía yā.

³ Ma suna á kīnaa gūn ma su kū swèvīnaao kū vīnao kū lukalukanaao.

⁴ Ma waazikenaa gūn maten yā o kū lénnao ke kū ̀ndōoro. Ma ò kū Luda Nini gbāna m̀árenaaome,

⁵ de á ludanaanikena sún bo bisāsiri ̀ndō gūnlo, sé Luda gbāna gūn.

̀ndō kū Luda Nini ò dańne

⁶ Bee kū abireo òdi ̀ndōyā o gbē kàsaranōne. Adi ke andunia tera díkīna ̀ndō ke a gbānade kū ń gbāna ten lákano pónlo.

⁷ Luda ̀ndōn óteni o, a p̀yenyīna kū à utena yā p̀i. À gīnake à òdi ó gakuri lena yāi zaade adi andunia kátero.

⁸ Andunia tera díkīna gbānade ke ̀ndō p̀i dōro. Tó ò dōme yā, de òdi Dikiri gakuride pá líaro.

⁹ Lákū à kēna Luda yān nà ò p̀i:

Pó kū wé dí ero, akūsō sá dí maro,

a laasun dí gē gbēke swèe gūnlo,

àkū Luda a soru kè gbē kū ò yeinōne.

¹⁰ Luda m̀wewe kū a Nini gbānao, zaakū a Nini p̀i yā sīnda pínki tàasikana, bee kū Luda asiri z̀kōnō.

¹¹ Gbēke a dake ǹsegūnyā dōro, tó adi ke a nini kū à kú a gūn baasiro. Leme ò gbēke Luda ǹsegūnyā dōro, tó adi ke Luda p̀i Nini baasiro.

¹² Andunia dí ninin o lèro, Nini kū à b̀ Luda kīnaan o lè, de ò gba kū Luda dàwewe dō.

¹³ Yā kū óteni on gwe, adi ke yā kū bisāsiri ̀ndō ò dańnenlo, yā kū Luda Nini ò dańneme. Len òdi Luda Nini yā bokote gbē kū ò Luda Nini vīnōne le.

¹⁴ Andunia gbē òdi Luda Nini yānō síro, zaakū à denē m̀sariryā ũme. Ani fō à a m̀i dō sero, zaakū Luda Nini p̀i gbānan òdi a yāze dō.

¹⁵ Gbē kū Luda Nini òdi òdi are òdi yā sīnda pínki zé dō, gbēke sō à zé vī à a vāni boro.

¹⁶ À kēna Luda yān ò p̀i: Dí mé à Dikiri ǹe dō gbasa à lé daaa? Ama ókōnō ó Kirisi ǹe vī.

3

Zīkena Ludane

¹ Ma gbēnɔ, mádi fɔ̀ mà yā òáre lákū madì o gbē kū Luda Nini doñne arenɔne bàro, akū ma òáre lán andunia gbēnɔ̀ bà, zaakū nékpántēnɔ̀n á ũ Kirisi gūn.

² Vīn ma kpàáwa, adi ke pò lomadenlo, zaakū ádi ká kòro. Bee kū terao ádi káro,

³ zaakū dàdenɔ̀n á ũ ari tera. Lákū á zākōgu nà, akūsò á yáketē vī, dàdenɔ̀n á ũroo? Á dà mé à doáre are.

⁴ Kū á gbēke pì a ze kū Pɔluo, akū gbē pānde pì a ze kū Apoloo, á kú kú á dàaon gweroo?

⁵ Dín Apolo ũu? Dín Pɔlu ũu? Zīkerinɔ̀n ó ũ, akū a Kirisi náani kè ó gāi. Ó baadi ten zī kū Dikiri dāne kemē.

⁶ Ma pò tò, Apolo í kàne, akū Luda tò à gbà.

⁷ Lemē pótōri kū íkariio de pòke ũro, sé Luda kū àdi tó à gbà.

⁸ Pótōri kū íkariio lelemē. N̄ baadi ni a àre le a zī lémmē.

⁹ Luda zīkeri dakenɔ̀n ó ũ. Luda búgbēen á ũ, Luda kpén á ũ.

¹⁰ Gba kū Luda kèmenē mé à tò ma ē pète lán ēbori gonide bà, akū gbē pānde sù àten kpé pì bo. Baadi laakari ke a kpébonaaa,

¹¹ zaakū gbēke ni fɔ̀ à ē ke pète doro, sé ē kū à petena Yesu Kirisi ũ baasiro.

¹² Tó gbē kpé pì dò kū wurao ke andurufu ke gbè bèerēde ke tó à dò kú lío ke lá ke sèe,

¹³ baadi zī yápura ni bo gupuraa. Oni e yákpatekerɔ̀ zī, zaakū gu ni dɔ̀ kú téomē, oni baadi zī taka gwa té pì gūn.

¹⁴ Tó gbē zī kú à kèe bò tén aafia, ade ni àre le.

¹⁵ Tó gbē zī té kù, ani kisira le, ade ni bo ɔ̀kori lákū òdi bo tén nà.

¹⁶ Á d̄s kú Luda kpén á ũ, Luda Nini kú á gūnloo?

¹⁷ Tó gbē Luda kpé pì yàka, Luda ni ade kakate, zaakū kpé pì kunna adoname, akūsò ákōnɔ̀mē kpé pì ũ.

¹⁸ Gbēke sún a zīda sātēro. Tó á gbēke teni a zīda dite andunia díkīna òndōri ũ, à gōñne m̄saride ũ de à le à òndō kú.

¹⁹ Zaakū andunia díkīna òndō de Ludane m̄sariyā ũmē. À kēna Luda yān ò pì: Àdi òndōrinɔ̀ kú n̄ wézē gūn.

²⁰ À kēna dɔ̀: Dikiri d̄s kú òndōrinɔ̀ laasun pā.

²¹ Abire yāi gbēke sún ãa dā bisāsiri yā musuro. Pò s̄nda pínki bi á pómē:

²² Pɔlu, Apolo, Pita, andunia, w̄endii, ga, tera pónɔ̀, zia pónɔ̀n yá, n̄ pínki bi á pómē.

²³ Ákōnɔ̀ s̄s, Kirisi pón á ũ, Kirisi s̄s bi Luda pómē.

4

Kirisi z̄irinɔ̀

¹ Abire yāi à ó gwa Kirisi zīkerinɔ̀ ũ, Luda asiriyā gwàrinɔ̀ ũ.

² À kú gwàrinɔ̀ gō náani vī.

³ Tó ákōnɔ̀ ke bisāsiri yákpatekerinɔ̀ ma taari è, yā pāme ma kīnaa. Madì ma zīda manakena ke vānikēna boro.

⁴ Yáke teni ma sw̄ē vīro, ama abirekū ni ma boro, Dikirin ma yákpatekeri ũ.

⁵ Abire yāi àsun gīnake à gbēke taari le Dikiri sugɔ̀rɔ̀ āro. Àkūmē ani gu pu pò kú à utena gusiraaa à nèse yā bo gupuraa. Zī kùba baadi ni ma lákū Luda ni a sáabu kpá nà.

⁶ Yā kú ma òáre dínɔ̀, ma ò makū kú Apoloo yā musumē de àgō yā díkīna d̄s: Òsun vī Luda yálaro. Á gbēke sún ãa dā à ze kú gbē doo, à bo gbē do kpero.

⁷ Bó n̄ deoñlaa? N̄ pòke vī n̄ zīdane, kú odi n̄ gbaro yá? Ò n̄ gba, akū nten ãa dā lákū odi n̄ gbaro bà yá?

⁸ A kǎn gwe kò yá? A ke ɔgɔdenɔ ũn gwe kò yá? Áten kí ble ó sarin gwe yá? Má ye àgɔ kí ble, ògɔ leelee.

⁹ Zaakū ma è ókɔnɔ Luda z̄irinɔ, Luda ó díte z̄á lán gbē kū òdi n̄ de pari wára bàme. Gu s̄inda pínki gbēnɔ wé f̄iwá, malaikanɔ kū bisāsirinɔ n̄ pínki.

¹⁰ O gɔ m̄isaridenɔ ũ Kirisi yāi, akū kunna Kirisi p̄i gūn á de ɔnd̄orinɔ ũroo? Ó busana akū á gbāna v̄iroo? Ó kpebona akū á kpetanaroo?

¹¹ Ari tera nà kū ímíó teni ó de, ó té punsi, o gɔ pógbēnanɔ ũ, besaridenɔ ũ.

¹² Odi z̄i gbāna ke ari ò kpasa. Tó ò ó ká, odi sa mana oíneme. Tó ò wari d̄owá, odi mena f̄s̄.

¹³ Tó ò ó s̄s̄s̄, odi kúte keíneme. Ari tera òteni ó dite andunia b̄otɔ pónɔ ũ, gbē s̄inda pínki b̄isa ũ.

¹⁴ Maten yā dí oáre wé'idanaáwa yāinlo. Mateni á gba laakari ma né yenyīdenɔ ũme.

¹⁵ Bee tó Kirisi gūn á gwàrinɔ kà gbēnɔn ũgbangba, á de'ina dasiro. Makū mé ma á í kū Kirisi Yesu baarunnakpanaáre, akū á kú a gūn.

¹⁶ Abire yāi maten kúte keáre, àgɔ ma kena ke.

¹⁷ Abire yāi ma a né yenyīde Timɔti z̄íáwa. Àpi bi nánideme Dikiri gūn, àkū mé ani ma kunna Kirisi gūn yákena d̄águ. Yā kū madì da s̄osi gbēnɔne w̄ete kū w̄eton gwe.

¹⁸ Á gbēkenɔ ten ïa dā, lákū mani su á gwaro bà.

¹⁹ Tó Dikiri wè, mani su á gwa tera, mani ïadārii p̄inɔ gbāna lé e, adi ke n̄ yā'onaa adonlo.

²⁰ Zaakū kpata kū à bò Luda k̄naa bi yā'ona yānlo, gbāname.

²¹ Á yei deramee? Mà suái kū gòn yá, ke mà su kū yenyīo kū n̄eseyīdaome?

5

Pāpākēna Yesudenɔ té

¹ Ma mà pāpākēnaa gè á té, yā kū a taka kú bee kifirinɔ té sero. Ò p̄i, á gbēnɔ doke a de nɔ w̄ete.

² Akū áten ïa dā yá? À kù á n̄esee yaka, à gbē kū à yā p̄i kè bo á té.

³ Bee tó má kú k̄áoro, ma nini kú k̄áó, akū ma yákpate kè kū gbē kū à yā p̄i k̄eoo ḡonɔ lákū ò pi má kú gwe bà.

⁴⁻⁵ Tó a k̄ kākara, tó ó Dikiri Yesu gbāna kú k̄áó, tó ma nini kú k̄áó, à gbē p̄i kpá Setanwa kū ó Dikiri Yesu tóo, de a dà kakate, a nini le à bo aafia Dikiri sugɔn z̄i.

⁶ Á ïadāna manaro. Á d̄s̄ kū lùbene f̄iti dì flawadēna z̄ók̄ séroo?

⁷ Á lùbene z̄i k̄óte, á gɔ flawa dufu ũ a lùbene sari, lákū à k̄ s̄iò àgɔ de nà, zaakū Kirisi gà ó V̄inla s̄ane b̄orɔ ũme.

⁸ A yā mé à tò ògɔ kun Burodi Futenasari dikpekerinɔ ũ yāpura gūn kū n̄esepurao. Òsungɔ kun lùbene z̄i dikpekerinɔ ũ manafiki kū yāvānikēnaao gūnlo.

⁹ Takada kū ma k̄éare gūn ma p̄i, àsun kakara kū pāpākerinɔoro.

¹⁰ Adi ke andunia dí pāpākerinɔ ke wākūdenɔ kū gbēblerinɔ ke t̄anagbagbarinɔnlo, zaakū tó gbē dík̄onome, séde áni bo andunia gūn.

¹¹ Oi, ma oáre gbē kū ò p̄i ó gbēme, akūs̄ à de pāpākeri ke wākūde ke t̄anagbagbari ke gbēyakari ke w̄ederi ke gbēbleri ũ, àsun kakara k̄áoro, àsun ɔ kakara k̄áo sero.

¹² Ma bàka ũgba kū yāḡḡona kū Yesusaridenɔoo? Á z̄ida gbēnɔ mé à k̄ s̄iò à yā ḡḡḡ k̄úńworoo?

¹³ Luda mé ani yákpate ke kū Yesusaridenɔo. À gbē v̄ani p̄i bo á té.

6

Yákpatekena kū k̄o

1 Tó á gbēke yā vī kū a Yesude dakeo, bóyāi àdi gé yākpate ke kū adeo Luda gbēno kīnaaroo, sé ludadōrisarinō kīnaa?

2 Á dō kū Luda gbēno mé oni yākpate ke kū anduniaoroo? Lákū ákōno mé áni yākpate ke kū anduniaio nà, ádi ká à yāketeno gōgōroo?

3 Á dō kū ókōno mé óni yākpate ke kū malaikanōoroo? Oni andunia díkīna pó o dō yá?

4 Tó á yā bire taka gōgōna vī, áni gbē kū ò de sōsi gbēno ne pōke ūronō sé yāgōgōrinō ū yá?

5 Ma abirekū ò de mà wé'i daáwa yāime. Á gbēke vī á té kū a òndō kà à a gbēno yā gōgōnneroo?

6 Séto á gbē do a gbēdake sísi yākpate a Yesusaridenō kīnaa yá?

7 Lákū á yā vī kū kōo nà, a zā yāa kò mámmam. Bóyāin áni we ò á taki keroo? Bóyāin áni tó ò á bleroo?

8 Ákōno adì gbē taki ke, adì gbē ble, bee á kō tēne.

9 Á dō kū gbē vāninō ni gē kpata kū à bò Luda kīnaa gūnloo? Àsun á zīda sātero, pāpākerinō ke tānagbagbarinō ke zinakerinō ke gōgbē karuanō ke gbē kū òdi wúte kū n gōgbē dakeono

10 ke kpāninō ke wākūdenō ke wēderinō ke gbēyakarino ke gbēblerino, n gbēke ni gē kpata kū à bò Luda kīnaa gūnlo.

11 Á gbēkeno de lemε yā, akū a zú ò, a gō Luda pó ū, Luda tò yā bò kāáo nna kū Dikiri Yesu Kirisi tóo kū ó Luda Nini gbānao.

Ò pāpākena tó

12 Adì pi, á yā sīnda pínki kena zé vīme. Ama yākeno àre vīro. Adì pi, á yā sīnda pínki kena zé vīme. Ama àsun tó yāke bà kááre á yīnlo.

13 Adì pi dō, póble bi nèse pómε, akūsō nèse bi póble pómε. Bee kū abireo Luda ni n pínki kakate. Mè bi pāpākebonlo, Dikiri pómε, akūsō Dikiri mé à mèe pì gwàri ū.

14 Luda ó Dikiri bò gan, akūsō ani ó bo gan kū a gbānao.

15 Á dō kū á mè mé à Kirisi mēgunō ūroo? Oni Kirisi mēgu sé ò ke karua mēgu ūn yá? Oi!

16 Á dō kū gbē kū à kākara kū karuao kè kāao mèe dokōno ūnloo? À kēna Luda yān ò pì, n gbēnon pla ni gō mè do ū.

17 Gbē kū à kākara kū Dikirio kè kāao mēn do Nini gūn.

18 À kēkōa kū pāpākenaao. Durunna pānde kū gbē dī ke pínki bàka kú kū a mèero. Pāpākeri sō, àdi durunna ke a mēenemε.

19 Á dō kū á mè mé à Nini kū Luda á gbá, kū à kú á gūn kpé ūroo? Ákōno á á zīda vīro,

20 Luda á lú, à fīnaa bò. Abire yāi à Luda tó bo kū á mèeo.

7

Nōsēnaa

1 Takada kū a kè yā musu, à manamε gōgbē gō kun nō sari.

2 Ama kū pāpākena dàgula yāi, gōgbē sīnda pínki gō a nō vī, nōgbē sīnda pínki gō a gō vī.

3 Gōgbē gō pó kū à kō sio ke a nanōne. Nōgbē gō ke a zāne le se dō.

4 Nōgbē mè kun a zīda pó ūro, sé a zā pó ū. Lemε dō gōgbē mè kun a zīda pó ūro, sé a nāno pó ū.

5 Àsun gíkōnero, séde a màkōne de à laakari dō aduakēnaaa gīa, gbasa à á kena ke, de Setan sún òndō kéáre à fu menaaro yāi.

6 Lén ma dàáwa, adi ke tilasinlo.

7 Má ye gbē sīnda pínki gō de lán ma bà, ama baadi kū a gba kū Luda dàneome, gbē dí kū a póo, gbē dire kū a póo.

8 Maten yā díkīna o posenōne kū gyaanōno. À mana ògō kun nido lán ma bà,

9 ama tó oni fō ò n zīda kūro, ò nō sé, ò zā ke, zaakū kōsēna mana de lukana kōila.

¹⁰ Maten yā dite nɔdenɔne kũ gɔdenɔ, adi ke makũnlo, Dikirime. Nɔgbẽ sún gí a zāiro,
¹¹ gɔgbẽ sún pé a nanɔaro. Tó nɔgbẽ sù à gí a zāi, à gɔ pose kesɔ à era a zāi.

¹² Maten o gbẽ kparanɔne, adi ke Dikiri mé à òro. Tó á gbẽke nɔ Yesusaride vī, akũ nɔ pì ye àgɔ kú kãao læle, àsun péaro.

¹³ Lemε do tó nɔgbẽ gɔ Yesusaride vī, akũ gɔ pì ye àgɔ kú kãao læle, àsun gíiro.

¹⁴ Zaa kũ Luda dì gɔ Yesusaride sí a nanɔ yāi, akūsɔ àdi nɔ Yesusaride sí a zā yāi. Tó lenlo, n̄ n̄n̄ nigɔ gbāsime. Ama tera n̄ kunna adona.

¹⁵ Tó Yesusaride pìi gii, à gíi. Yā bire taka gūn n̄ kunna kũ k̄o bi tilasinlo. Luda á sísi, à á sé àgɔ kun aafiamε.

¹⁶ Nɔgbẽ, ke ĩni n zā sura ba, n̄ d̄o yá? Gɔgbẽ, ke ĩni n nanɔ sura ba, n̄ d̄o yá?

À ze kũ á gwenaao

¹⁷ Baadi ze kũ a gwena kũ Luda a ditenwo gɔrɔ kũ Dikiri a sísi. Len madì da sɔsi gbɛnɔne le w̄ete kũ w̄eteo pínki.

¹⁸ Luda gbẽ sísi t̄z̄naden yá, àsun wete à ke gyɔfɔrɔde ũro. Luda gbẽ sísi gyɔfɔrɔden yá, àsun t̄z̄ z̄ro.

¹⁹ T̄z̄n̄a yāke vīro, akūsɔ gyɔfɔrɔ yāke vīro, sé àgɔ yā kũ Luda ditenɔ kũna.

²⁰ Lákũ baadi kun nà gɔrɔ kũ Luda a sísi, à zeo le.

²¹ Luda n sísi zò ũn yá? Ñsun a damu kero. Ama tó n su n gɔ zĩdade ũ zé è, n̄ bo zòblenan.

²² Zò kũ Dikiri a sísi ḡz̄ zĩdade ũ Dikiri pìi gūmmε. Lemε do zĩdade kũ Dikiri a sísi ḡz̄ Kirisi zò ũ.

²³ Luda á lú, à fīnaa bò. Àsun ḡz̄ bisāsiri zò ũro.

²⁴ Ma gbɛnɔ, lákũ baadi kun nà gɔrɔ kũ Luda a sísi, à ze kũ Ludao le.

Kefennanɔ kũ nɔkparenɔ

²⁵ Kefennanɔ kũ nɔkparenɔ yā musu mádi yāke ma Dikiri kīnaaro, ama lákũ má náani vī Dikiri sùruu gūn nà, lán ma laasun de n̄n̄ mani oáre.

²⁶ Wétāmmana kũ à kun tera mé à tò, maten da à mana kũ gbẽ ze kũ a kunnaao.

²⁷ Tó n̄ nɔ vī, ñsun pi ĩni a gbarero. Tó n̄ vī s̄oro, ñsun wete ñ séro.

²⁸ Tó n sè s̄o, n̄di durunna kero. Tó nɔkpare zā kè s̄o, adi durunna kero. Gbẽ birenɔ ni yā le andunian, akũ má ye abire taka á lero.

²⁹ Ma gbɛnɔ, yā kũ maten on dí: Gɔrɔ dí gɔ zāro. Zaa tera nɔdenɔ gɔ lán gbẽ kũ ò vīronɔ bà.

³⁰ Ɔɔɔrinɔ gɔ lán gbẽ kũ òten ɔɔ ɔronɔ bà. Pɔnnadenɔ gɔ lán gbẽ kũ n̄ pɔ nnaronɔ bà. Pólurinɔ gɔ lán gbẽ kũ ò póke vīronɔ bà.

³¹ Anduniablerinɔ gɔ lán gbẽ kũ òten bleronɔ bà, zaa kũ lákũ andunia dí kun nà tera ten ḡtεmε.

³² Má ye àgɔ kun damu sarime. Pose dì laakari do Dikiri yānɔa, yā kũ à kè Dikirigun àdi ke.

³³ N̄ode dì laakari do andunia yānɔa, yā kũ à kè a nanɔgun àdi ke,

³⁴ akũ àdigɔ kú kũ laasun plaɔ. Nɔ pose ke nɔkpare dì laakari do Dikiri yānɔa, àdi a mè kũ a ninio kpáa. Nɔzāre s̄o, àdi laakari do andunia yānɔa, yā kũ à kè a zāgun àdi ke.

³⁵ Adi ke maten m̄ɔkak̄ana kpáárenlo. Ma abirekũ ò á aafia yāime, de à yā ke a zéa, à á zīda kpá Dikiria gu pānde gwanaa sari.

³⁶ Tó gbẽ nɔkamma vī, tó a ségɔrɔ ten ḡe, akũ à kènε wé'iyā ũ, tó à a kàka lán dí bà, à a sé lákũ à kènε nà, adi ke durunna ũro. Ò k̄o sé.

³⁷ Ama tó à yā p̄i bò a n̄semme, akũ tilasi dí a kákaro, akũ à a zīda kũna d̄o, tó à dà a sw̄èn kũ áni a nɔkpare p̄i séro, à kè manamε.

³⁸ Lemε gbẽ kũ à a pó sè kè mana, ama gbẽ kũ adi a pó séro kè mana de abirekũla.

³⁹ Nɔgbē bi a zā pómε gɔɔ kũ a zā kú kũ wèndiio. Tó a zā sù à andunia tò, à zé vī à zā ke kũ gō kũ à yeiio, ama gō pì gō kun Dikiri pò ũ.

⁴⁰ Bee kũ abireo tó à gō pose, maten da a pɔ nigō nna de tó à zā kèla. Maten da makũ, má Luda Nini vī se.

8

Sa'opɔble

¹ Sa'opɔble yā musu, ó dō kũ ó pínki ó dōna vī. Dōna sō, à sena lei vī, yenyī mé à karana vī.

² Tó gbē ten da á yā dō, adi dō lākũ à kũ à dō nà gīaro.

³ Tó gbē ye Ludai, Luda a dō.

⁴ Tò, sa'opɔblena yā musu ó dō kũ tāna bi pókemε andunia gūnlo, zaakũ Luda mèn do kunnan ó dō.

⁵ Bee tó pò kũ òdi piínε tānanɔn kú musu kũ zīteo, akũ dakenɔ kīnaa tānanɔn dimme, dikirinɔn dimme,

⁶ Ó kīnaa Luda mèn domε, àkūmε ó De ũ, kũ pò sīnda pínki bò a kīnaa, akūsō ó kun a yāi. Dikiri mèn domε dɔ, àkūmε Yesu Kirisi ũ, kũ pò sīnda pínki kè, akūsō ó kun a gāi.

⁷ Ama gbē sīnda pínki dō lero. Gbēkenɔ kō dō kũ tāna yāo ari tera, akũ òdi pò kũ òteni ble díte sa'opɔble ũ, ò yāke dōkōnero, akũ n laasun kú zéa doro.

⁸ Póble mé ani ó na Ludairo. Tó ódi blero, kīananlo. Tó o blè, karanaanlo.

⁹ À laakari ke á kunna zīdadenɔ ũi, de ásun ke gēsiki ũ gbē kũ ludanaanikenaa kīanmanɔnero.

¹⁰ Mòkōn kũ n dōna vī, tó gbē kũ à yāke dōkōnero n e, nten pò ble tāna kuru, ani a gba swèε à sa'opɔble seroo?

¹¹ Tó n kè le, n dōna n gbēdake kũ ludanaanikena kīana kũ Kirisi gá a yāi kàkatēn gwe.

¹² Tó a durunna kè á Yesude dakenɔne a gbē kũ à yāke dōkōnero kari kèn gwe, akūsō Kirisin a durunna kènε.

¹³ Abire yāi tó ma nòbɔsona mé ani tó ma Yesude dake fu, mani só ziki doro, de ma Yesude dake sún furo yāi.

9

Zìrinɔ n zīda busana Kirisi baaru nna yāi

¹ Má a zīda vīnloo? Zìriin ma ũroo? Mádi wé si ó Dikiri Yesu léroo? Ákōnɔmε á de ma zī gbè ũ Dikiri gūn fá?

² Bee tó má de zìri ũ gbē pāndenɔnero, má deáre a ũ fá. Kunna Dikiri gūn ma kunna zìri ũ sèedaan á ũ.

³ Yā kũ madì o ma vāniborinɔnen dí:

⁴ Má póblena kũ pómīnaao zé vī ma zī gūnloo?

⁵ Má a zé vī màgō té kũ nɔ Yesudeo gu kũ maten gén lán zìri kparanɔ kũ Dikiri dakūnanɔ kũ Pitao bàroo?

⁶ Makũ kũ Baanabao ó gbēnɔn pla, ókōnɔ ó zé vī ò ó ɔzī tónloo?

⁷ Dí mé àdi soza ble kũ a zīda bòkɔ ɔgɔoo? Dí mé àdi lí ba, akũ àdi a né bleroo? Dí mé àdigō zù dā, akũ àdi a vī miroo?

⁸ Bee kũ bisāsiri yākenanɔn ma lèkōaáre, à kú Musa doka gūn leroo?

⁹ À kēna Musa doka takadan ò pì, àsun lésɔ da zùune gɔɔ kũ àten pówε gbēro. Zùun Luda dī laakari dɔa yá?

¹⁰ Ó yāi à yā pì òroo? Ee, ó yāin ò yā pì kè, de búbari gō sè wa kũ tāmāaa, pówεgbēri gō pò gbē kũ tāmāaa, de à a baka le a gūn.

¹¹ Tó o Luda yā tó á té, akũ o ó bakaa lèáwa, yāken yá?

12 Tó dakenŃ zé bire vīáwa, óni ó pŃ o dŃ yá? Ódi séte zé bire gŃnlo, o yá sīnda pínki fŃ, de òsun zé zŃ Kirisi baaru nnanero yāi.

13 Á dŃ kŃ Luda Ńn zīkerinŃ dì Luda Ńn pŃ bleroo? Luda gbagbaki sa'orinŃ dì n baka le gbagbaki pìi gŃnloo?

14 Len Dikiri dìte a baarunnakparinŃ gŃ pŃ ble baaru pìi kpana yā musu le.

15 Bee kŃ abireo mádi zé pìnŃ ke séro, akŃsŃ mádi abirekŃ o de ò kemene yāinlo. Ga manamene de abirekŃla. Gbēke ni le à kpá ma iadāna dīnero.

16 Kirisi baarunnakpana demene iadāna yā ũro, tilasi mé à gbá dīma. Waiyoo makŃ, tó maten baaru nna pìi kpáro.

17 Tó maten zī pìi ke kŃ ma zīda pŃyeinaaome, mani wé dŃ ma bakaime. LákŃ Luda mé à nāmene ma Ńi nā, à kŃ sī kŃmao mà ke.

18 BŃme ma àre ũu? Tó ma baaru nna pìi kpá Ńsāsānaa sari, tó mádi doka kŃ má vībaaru nna pìi kpanaa gŃn kerīmaro, ma àreen gwe.

19 Bee kŃ gbēke ma vīro, ma a zīda dìte zŃ ũ gbē pínkinē, de mà gbēnŃ le dasi yāi.

20 KŃ má kú kŃ YudanŃ, ma gŃ lán n bā, de ò ma yāze e yāi. KŃ má kú kŃ Musa dokadarinŃ, ma gŃ a dàri ũ, bee kŃ à iko vīmaro, de a yā dàrinŃ ma yāze e yāime.

21 KŃ má kú kŃ dokadarisarinŃ, ma gŃ lán n bā, de ò ma yāze e yāi. Adi ke ma bo Luda doka zénno, Kirisi mé à iko vīma.

22 KŃ má kú kŃ gbē busananŃ, ma busa, de ò ma yāze e yāi. Madì gŃ pŃ sīnda pínki ũ gbē sīnda pínkinē, bee dera, de mà le mà n gbēkenŃ sura ba.

23 Yā kŃ madì ke pínki, madì ke Kirisi baaru nna yāime, de mà a baka le a arubarikaa gŃn.

24 BàkpakŃsŃnaa gŃn, gbē sīnda pínki mé àdi bàa lé, ama á dŃ kŃ gbē mēn do mé àdi bleroo? À bàa lé le se, à le à ble.

25 KŃkŃ'ori sīnda pínki dì a zīda tŃtu ke, àdi a zīda foru ke yā sīnda pínki musu. Àdi ke le fŃra kŃ àdi yaka lena yāi. ÓkŃnŃ sŃ, a pŃ kŃ àdi yakaro yāime.

26 Abire yāi bà kŃ maten lé, má dŃ pŃ kŃ maten péa, adi ke maten Ńsi ká gukorianlo.

27 Oi, madì wari dŃ ma mēea, madì ma mēe takì ke, de ma waazikena dakenŃne gbera, másun bo pāro yāi.

10

Laakarikena tānagbagbanaai

1 Ma gbēnŃ, má ye ó dizinŃ yā dīkīna dŃágu. Ò tē télukui n pínki, ò táa ò ò bŃte Isira Tēran n pínki.

2 Luda n da'ite kē téluku pìi gŃn kŃ ísira pìio n pínki Musa ìbanŃ ũ.

3 Ò Luda pŃble dokŃnŃ blè n pínki,

4 ò Luda í dokŃnŃ mì n pínki, zaakŃ ò Luda kpi kŃ à kú kŃnwo í mì. Kpi pìi sŃ mé à Kirisi ũ.

5 Bee kŃ abireo n daside yā dí ká Ludaguro, akŃ n gēe gŃ kpáte gbárannan.

6 Yā pìi dewere sēeda ũ, de òsun yā vāni ni de, lákŃ ò a ni dē nāro.

7 ÀsungŃ de tānagbagbarinŃ ũ lán n gbēkenŃ bàro. À kēna Luda yān ò pìi: GbēnŃ vŃte òten pŃ ble, òten í mi, akŃ ò fŃte òten pāpā ke.

8 ÒsungŃ de pāpākerinŃ ũ lán n gbēkenŃ bàro. Ò pāpā kē, akŃ ò gāga gŃro dokŃnŃ zī gbēnŃn dŃbu baro awēe'aakŃ.

9 Òsun Dikiri lé ò gwa lán n gbēkenŃ bàro. Ò a lè ò gwà, akŃ mlēnŃ n sŃso ò gāga.

10 Àsun yākete ká lán n gbēkenŃ bàro. Ò yākete kà, akŃ ga malaika n dede.

11 Yā pìi n lé sēeda ũ ókŃnŃ kŃ ó kú gŃro kpēdenŃaanē, akŃ ò kē takadan de ò ó gbao laakari yāi.

12 Gbē kŃ àten da á zēna gbāna, à laakari ke letēnaai.

13 Yŝogwana ke dí á léro, séde kŭ àdi gbě sīnda pínki le baasiro. Luda náani vī, ani tó ò á yŝ ò gwa de á gbāna lélaro. Yŝogwanaa gŭn ani á gba zé à mēna fŝ à bon.

14 Abire yāi ma gbě yenyīdenŶ, à mì kē tānagbagbanāaa.

15 Maten yā oáre laakaridenŶ ũ. À yā kŭ maten oáre laasun lé á zīda à gwa.

16 Toko arubarikade kŭ odì sáabu kpáoo, tó o mì, ó bàka kú kŭ Kirisi aruoroo? Burodi kŭ odì lílikŝre, tó o sò, ó bàka kú kŭ Kirisi mēeoroo?

17 Zaakŭ burodi mēn dome, bee kŭ ó dasikēo ó mè dokŝnŶme, ó baadi a baka vī burodi dokŝnŶ pīi gŭmme.

18 À gwa IsarailanŶa. Gbě kŭ à sa'opŶ blè bàka kú kŭ Luda gbagbakioroo?

19 Ma ò deramēe? Maten o tāna sa'opŶble bi pŝken yá? Ke n tānanŶ bi pŝken yá?

20 Lenlo, ma pī pŝ kŭ ò sa òo, ò ò tānaame, adi ke Ludaanlo. Má ye á bàka gŝ kú kŭ tānaoro.

21 Áni fŝ à Dikiri toko í mi kŭ tāna pŝoro. Áni fŝ à Dikiri pŝ ble kŭ tāna pŝoro.

22 Ke ó ye ò Dikiri nēsegŝba futemēe? Ó gbāna kà a ũn yá?

23 Òdi pi, yā sīnda pínki zé vī. Lemē, ama yā sīnda pínki àre vīro. Òdi pi, yā sīnda pínki zé vī. Lemē, ama yā sīnda pínki karana vīro.

24 Gbēke zīda yā sŭn done arero, sé a gbēdake yā.

25 À nŶbŶ kŭ òten yía eten só yāke gbekanaa sari á laasun yāi,

26 zaakŭ zīte kŭ pŝ kŭ ò kŭanŶ pínki bi Dikiri pŝme.

27 Tó Yesusaride á sísi pŝblea, tó à kēare, tó a ge, à pŝ kŭ ò kpàáwa ble yāke gbekanaa sari á laasun yāi.

28 Tó ò sù ò òare sa'opŶblemē, àsun blero laasun yāi kŭ gbě kŭ à òare yāio.

29 Maten abirekŭ o ade laasun yāime, adi ke á pŝnlo.

Gbē pānde laasun yāin manigŝ ma zīda vīro yá?

30 Tó ma pŝ blè kŭ sáabukēnaao, bŶyāin òdi ma vāni bo pŝ kŭ ma sáabu kēii pī yā musuu?

31 Yā kŭ áten ke pínki, áten pŝ blen yá, áten í min yá, àgŝ a pínki ke Luda tŶbona yāi.

32 Àsun tó YudanŶ ke GirikinŶ ke Luda sŶsi gbēnŶ fu á yākena yāiro.

33 Len madì ke le. Yā sīnda pínki gŭn madì kokari ke, de ma yā ká gbě sīnda pínkigume. Madì ma zīda pŶnna wetero, sé pari pŝ, de ò le ò bo yāi.

11

1 Àgŝ ma yākenaa dada, lākŭ madì Kirisi pŝ dada nà.

NŶgbēnŶ pŝkuna n mīa yā

2 Ma á sáabu kpà kŭ ma yā dìgŝ dŶágu yā sīnda pínki gŭn, akŭsŝ á kēotokŝne kŭ ma dàárenŶ kŭna.

3 Má ye àgŝ dŝ kŭ Kirisi mé à gŝgbě sīnda pínki mì ũ, gŝgbě mé à nŶgbě mì ũ, akŭsŝ Luda mé à Kirisi mì ũ.

4 Gŝgbě kŭ àten adua ke ke àten annabikēyā o kŭ pŝo kuna a mīa teni a mì kpe bome.

5 NŶgbě kŭ àten adua ke ke àten annabikēyā o mīgbā teni a mì kpe bome, à de lākŭ à mì kpárankparan bàme.

6 Tó nŶgbě dí pŝ kú a mīiaro, à a mìkā kēre. Lākŭ mìkākērena ke mībona de nŶgbēne wé'iyā ũ nà, à pŝ kú a mīa.

7 Adi kŭ gŝgbě pŝ kú a mīiaro, kŭ à de Luda taka kŭ a gakurio ũ yāi. NŶgbě sŝ, àkŭme gŝgbě gakuri ũ.

8 Zaakŭ Luda dí gŝgbě bo nŶgbě gŭnlo, nŶgbēn à bŶ gŝgbě gŭn.

9 Adi gŝgbě ke nŶgbě yāiro, nŶgbēn à kē gŝgbě yāi.

10 Abire yāi kŭ malaikanŶ yāo dŶ, séde nŶgbě gŝ pŝ kú a mīa a zā doka sēda ũ.

11 Dikiri gŭn nŶgbě kun a zīdanē gŝgbě sariro, gŝgbě sŝ, à kun a zīdanē nŶgbě sariro.

12 Lákū nɔgbē bò gōgbē gūn nà, len do gōgbē dì bo nɔgbē gūn le, akūsō pò sīnda pínki dì bo Luda kīnaame.

13 À yā pìi laasun lé à gwa. Nɔgbē aduakena mìgbā mana yá?

14 Á dō á zīdane kū mìkā gbàna de gōgbēne wé'iyā ūroo?

15 Ama tó nɔgbē vī, à denε gakuri ūme, zaakū Luda nɔgbē gbà mìkā à daalamε.

16 Tó gbēke ye à lékpakōa ke, àgō dō kū ókōnɔ kū Luda sōsi gbēnɔ, ó yā pānde kūnaro, sé abirekū.

Dikiri pòble

(Mat 26:26-29, Maa 14:22-25, Luk 22:14-20)

17 Yā kū má ye mà daáre tera gūn, manì á sáabu kpáro, zaakū á kōkakaranaa dì vāni iáre de a manala.

18 Káaku gīa ma mà, tó a kō kākara, adì bo kō kpε gā kū gāaome. Ma yā pìi sī kpado.

19 Séde kēkēkōana gō kú á té, de ò yāpuradenɔ dō á té.

20 Tó a kō kākara, adì ke Dikiri pòblen adì blero,

21 zaakū á baadi dì wā a pòbleime. Nàa dì gbēkenɔ de, wē dì gbēkenɔ de.

22 Á be vī à pò ble, à í minloo? Ke adì Luda sōsi gbēnɔ gya bo à wé'i da pòsaridenome? Manì oáre derameε? Manì á sáabu kpán yá? Kài! Manì á sáabu kpá yā bire musuro.

23 Yā kū ma sī Dikiri kīnaa, ma dàáren dí: Zī kū ò Dikiri Yesu kpámma, a gwāani pìia à burodii sè,

24 akū à aubarika dàn, à lìlikōre, akū à pì, a mè kū áni kpá á yāin dí, àgō abirekū ke a yā dōnaágu yāi.

25 Lemε do kū ò pò blè ò làka, à toko sè à pì, Luda bàka kunna kū gbēnɔ dufu a aru gāin dí. Tó áten mi, àgō mi a yā dōnaágu yāi.

26 Zaakū tó a burodii pìi sò, tó a í pìi mì, áten Dikiri ga baaru kpá ari àgō gé sumε.

27 Abire yāi tó gbē burodii pìi sò, tó à Dikiri í pìi mì, burodi kū í pìio yādanaa sari, à taari kè Dikirine a mè kū a aruo yā musumε.

28 Baadi a zīda yā gwa, gbasa à burodii pìi só, à í pìi mi,

29 zaakū tó gbē sò, tó à mì Dikiri mè dōnaa sari, à yā dà a zīdalame.

30 Abire yāi gyārenɔ kū aafiasaridenɔ kè dasi á té, akūsō gbē kū ò kè sarinon kīanaro.

31 Tó óni ó zīda yā gwa, Dikiri ni ó taari lero.

32 Tó à ó taari è, àteni ó totome, de yā sún daóla kū anduniaoro yāi.

33 Abire yāi ma gbēnɔ, tó a kō kākara, áten Dikiri pò ble, àgō kō dā.

34 Tó nà ten gbē de, à pò ble a bea, de á kōkakarana sún yā iáero yāi. Manì yā kū gōnɔ bōkōtéare, tó ma su.

12

Luda Nini gbanɔ

1 Ma gbēnɔ, Luda Nini gbanɔ yā musu, má ye àgō dōnasariro.

2 Á dō kū gōrɔ kū á de kifirinɔ ū, tāna kū òdi yā oronɔ mé òdigō á gáte, ògō doáre are.

3 Abire yāi ma ye àgō dō kū Luda Nini dì didi gbēa à Yesu láari kero, akūsō gbēke ni fō à o Yesumε Dikiri ūro, séto Luda Nini donε are.

4 Gba buri dasi, ama Luda Nini mèn do pìime.

5 Zī buri dasi, ama Dikiri mèn do pìime.

6 Gbāna sèedanɔ buri dasi, ama Luda mèn do pìime, àkū mé àdi a pínki ke baadine.

7 Luda Nini dì didi baadia gbē sīnda pínki karana yāime.

8 Luda Nini dì gbēke gba zé à òndō yā o, akū Nini mèn do pìi dì gbē pānde gba zé à dōna yā o.

9 Nini mèn do pìi dì gbē pānde gba ludanaanikena zé, gbē pānde sō gbē werekōana zé.

¹⁰ Àdi gbē gba daboyākēna zé, gbē pānde sō annabikēyā'ona zé. Àdi gbē gba zé à ninino dōkōnē. Àdi gbē gba zé à yāke buri o, àdi gbē gba yāke buri pì bōkōtēna zé.

¹¹ Nini dokōnō mèn do pì mé àdi a pínki kē, àdi gba pì da baadinē lākū à yei nà.

Mè kū a gunō

¹² Mè mèn do gunōn dasi. Bee kū a dasikēo, mè mèn domē pínki. Lēn ó kunna Kirisi gūn de lē se.

¹³ Ókōnō pínki, Yudanō ke buri pāndenō, zōnō ke zīdadēnō, Luda ó ké mè dokōnō ū kū a Nini mèn do pì gbānaomē, à ó gbá a Nini mèn do pì, akū o mì ó pínki.

¹⁴ Mègunōn dasi, adi kē mèn donlo.

¹⁵ Tó gbá pì, lākū on a ūro nà, á de mè pó ūro, abire yāi anigō de mè pó ūro yá?

¹⁶ Tó sã pì, lākū wén a ūro nà, á de mè pó ūro, abire yāi anigō de mè pó ūro yá?

¹⁷ Tó mè būnu de wé ū, bón oni yā maoo? Tó mè būnu de sã ū, bón oni pó gbī maoo?

¹⁸ Lākū à de nà, Luda mègunō pèpèkēre ní pínki, lākū à yei nà.

¹⁹ Tó ní pínki de mègu buri dokōnō ū, mè nigō kú mámeē?

²⁰ Tera sà mègunōn dasi, mè mèn domē.

²¹ Wé ni fō à pì onē a bàka kú kãaororo. Lēmē do mì ni fō à pì gbáne a bàka kú kãaororo.

²² Mègu kū òtēn da à kīana, mè ni fō à kē a sariro.

²³ Mègu kū òtēn da à gakuri vīro, òdi a kpe ta de mègu kparanōla. A gu kū òtēni a ena dite wé'iyā ū, òdi pó nai de mègu kparanōla,

²⁴ ama a pó kū à mana bàka kú kū adioro. Kū Luda mèē kākara, à gakuri kàra mègu kū gakuri tēn kīammanōnē de mègu kparanōla,

²⁵ lē mè sūngō kpaatētēnaro, a gunōn kō yā dō.

²⁶ Tó mègunō doke tēn wari kē, a mègu kparanō pínki dī kē kãaomē. Tó ò mègunō doke kpe tà, a mègu kparanō pínki dī pōnna kē kãaomē.

²⁷ Ákōnōmē Kirisi mè ū, akūsō á baadi de mèē pì gu ū.

²⁸ Káaku gīa Luda zīrinō dite sōsi gbēnōnē, a plade annabinō, a aakōde yādannerinō, abire gbera dabokerinō, abire gbera gbē kū à ní gbá gbē werekōana zēnō kū kpányīrinō kū yāgōgōrinō kū gbē kū òdi yāke buri onō.

²⁹ Zīrinōmē ní ū ní pínki yá? Annabinōmē ní ū ní pínki yá? Yādannerinōmē ní ū ní pínki yá? Dabokerinōmē ní ū ní pínki yá?

³⁰ Luda gbē werekōana gba dàrīnē ní pínkin yá? Òdi yāke buri o ní pínkin yá? Òdi yāke buri bōkōtē ní pínkin yá?

³¹ À wé pé gba kū ò deñlanōa.

Tera sà mani zé kū à mana deñla mōárē.

13

Yenyī

¹ Tó ma yāke buri ò, bisāsiri ke malaika pó, tó má yenyī vīro, ma kīni kè lán mōlēna ke sēgēpanaa bàme.

² Tó ma annabikēyā'ona gba lè, tó ma yā sīnda pínki asiri mà, akūsō má dōna pínki vī, tó ma ludanaanikēnaa kà mà kpi go a tía, tó má yenyī vīro, pōken ma ūro.

³ Tó ma pó kū má vīnō kpàate takasidenōnē pínki, tó ma tò ò té sōma, tó má yenyī vīro, à àre vīmēnēro.

⁴ Yenyī mēna vī, à gbēkē vī. Yenyī dī gōba kpá kūñworo, àdi a zīda biro, àdi Ìa dāro.

⁵ Àdi wé'i dammaro, àdi a zīda yā wetero, àdi fēnyī likalikaro, àdigō ní yā kūna a nēsēē gūnlo.

⁶ Àdi yáa do yā vāniaro, àdi pōnna kē kū yāpuraomē.

⁷ Yenyĩ dì yā sīnda pínki f̄s, àdi yā sīnda pínki náani ke, àdigō yā sīnda pínki tāmāa vī, àdi mēna kū yā pínki.

⁸ Yenyĩ lakana vīro. Ama tó annabikēyā'onaame, ani láka, tó sō yākeburi'onaame, a lé ni ze, tó dōnaame, ani gē zéla.

⁹ Zaakū ó dōna kū ó annabikēyā'onaao dí paparo.

¹⁰ Tó yāpapana ḡro sù, a kū adi paparo ni gē zéla.

¹¹ Kū má de né f̄iti ū, madì né f̄iti yā o, madì né f̄iti laasun lé, madì yā gwa lán né f̄iti bà. Kū ma ke gbē òndōna ū, ma ɔ gbàre néfitikēyāi.

¹² Tera la óten gu e dígi gūn b̄uruburu, zī birea sō óni wé sikōle. Tera la ma dōna dí paparo, zī birea sō mani yā dō swáswa lākū Luda ma dō nà.

¹³ Tera sà yā mèn aakō dínɔ mé ò ḡs: Ludanaanikēna kū tāmāao kū yenyīo, ama yenyī mé à deńla.

14

Yākeburi'ona kū annabikēyā'onaao

¹ À tó yenyī doáre are, à wé pé Luda Nini gbanɔ, atēnsa annabikēyā'ona.

² Gbē kū àten yāke buri o ten yā o kū gbēnɔonlo, sé Luda, zaakū gbēke ten maro, àten asiriyā o kū Luda Nini gbānaome.

³ Gbē kū àten annabikēyā o ten yā o kū gbēnɔome, àteni n̄ gba gbāna, àten lé darúmame, àteni n̄ n̄se kpáteńneme.

⁴ Gbē kū àten yāke buri o teni a zīda karamē, gbē kū àten annabikēyā o ten s̄osi gbēnɔ karamē.

⁵ Má ye à yāke buri o á pínki, ama má ye à annabikēyā o de abirekūla. Annabikēyā'ori de yākeburi'orila, séto òten b̄okote de s̄osi gbēnɔ le ò kara.

⁶ Ma gbēnɔ, tó ma suái, akū ma yāke buri ò k̄áo, bó àreen à vīáree? Séde ma yā'ona ḡs de yāwewēna ū ke dōna ke annabikēyā'ona ke yādannēnaa.

⁷ Len à de le kū p̄'ɔborinɔ d̄o. Úra ke m̄roɔ, tó àten ū bo s̄usuro, oni le ò dō deran àten o nà yá?

⁸ Tó k̄ák̄aki ū dí bo s̄usuro, sozanɔ ni z̄i soru kero.

⁹ Lemē ák̄ōnɔ se, tó áten yāke buri o, akū òten maro, deran oni yā kū áten o gbá dō nàa? Á yā ni gē íame.

¹⁰ Yānɔ buri dasi andunia gūn, n̄ ke b̄okotenaa sariri.

¹¹ Tó òten buri kū madì a yā maro o, maniḡs de a òriine gbē z̄itɔ ūme, akūsō aniḡs demene gbē z̄itɔ ū se.

¹² Lemē ák̄ōnɔ s̄s, lākū á kokari vī kū Luda Nini gbanɔ nà, à kokari ke àḡs géo are, de s̄osidenɔ le ò kara.

¹³ Abire yāi yākeburi'ori wé ke de à le à yā kū àten o b̄okote.

¹⁴ Tó ma adua k̄e kū yāke burio, ma nini mé à k̄e, ma laasun dí domene arero.

¹⁵ T̄o, yā p̄i de deramee? Mani adua ke kū ninio, mani ke kū laakariio d̄o. Mani l̄e sí kū ninio, mani sí kū laakariio d̄o.

¹⁶ Tó n̄ Luda t̄o nna sì kū ninio, deran gbē dufu kū à kú gwe ni pi, aami, sáabu kū n̄ kpà yā musuu? Zaakū adi yā kū n̄ òo d̄rɔ d̄ro.

¹⁷ Bee tó n̄ sáabu kpà a zéa, adi n̄ Yesude dake gbāna kararo.

¹⁸ Ma Luda sáabu k̄e, kū madì yāke buri o deála á pínki,

¹⁹ ama k̄ókakaranaa gūn tó ma yā mèn s̄oro ò kū laakariio, ma yā dàońne, à manamene de mà yā mèn ūgbangba o kū yāke buriola.

²⁰ Ma gbēnɔ, á laasun s̄unḡs de lán né n̄nɔ p̄o b̄aro. Àḡs de lán né f̄itinɔ bà yāvānikēnaa musu, ama á laasun ḡs de gbē òndōnanɔ p̄o ū.

²¹ À kēna Luda yān ò p̄i:

Mani buriyā pānde o gbē dīkīnanōne gbē zītōnō lén,
bee kū abireo oni sā kpá ma yāiro.

²² Abire yāi yākeburi'ona de sèeda ũ Yesu náanikerinōnero, sé Yesu náanikerisarinō. Len dō annabikēyā'ona dí ke Yesu náanikerisarinō póke ũro, sé Yesu náanikerinō.

²³ Tó sōsi gbēnō kō kākara n̄ pínki, akū òten yāke buri o n̄ pínki, tó gbē dufunō ke Yesusaridenō sù gwe, oni pi ãa kāmmanloo?

²⁴ Tó gbē sīnda pínki ten annabikēyā o sō, akū Yesusaride ke gbē dufu sù gwe, ani n̄ pínki yāze dō à taari e,

²⁵ asiriyā kū à kú a n̄esen ni bo gupuraa, ani wúte a gberēa à mì nate Ludane, gbasa à pi Luda kú á té yāpura.

Donyīkena zé

²⁶ Óni pi deramēe ma gbēnō? Tó a kō kākara, á baadi gō lè vī ke yādannēna ke yāwewēna ke yākeburi'ona ke yāke buri pi bōkōtenaa. Á a pínki ke, de gbēnō le ò kara.

²⁷ Tó òten yāke buri o, gbēnōn pla ke aakō, àsun de abirekūlaro. Ò kō gba zé, gbē mèn do bōkōte.

²⁸ Tó a bōkōteri kunlo, à lé nakōa kōkakaranaa gūn, à a pō o ado kū Ludao.

²⁹ Annabikēyā'orinō gbēnōn pla ke aakōnō yā o, gbē kparanō laasun lé n̄ yāa.

³⁰ Tó Luda yā sù gbē kū à vutēnaa, gbē kū àten yā o yīte.

³¹ Á pínki áni fō à annabikēyā o dodo, à yā dadakōne á pínki, à kō kara.

³² Sé annabikēyā'orinō gō n̄ lé kūna dō,

³³ zaakū Luda ye yā yāaairo, sé a zéde.

Lákū sōsi gbēnō dì ke wēte kū wēteo nà pínki,

³⁴ nōgbēnō gō yītena kōkakaranaa gūn, zaakū ò yā'ona zé vīro. Ò mì nate, lákū ò ò Musa doka gūn nà.

³⁵ Tó ò ye ò yāke dō, ò n̄ zā gbekai be, zaakū nōgbē yā'ona kōkakaranaa gūn bi wé'iyāme.

³⁶ Á kīnaan Luda yā bòn yá? Ke á mèn do yāin à sūu?

³⁷ Tó gbē ten da annabikēyā'oriin a ũ ke gbē kū Luda Nini donē arē, àgō dō kū yā kū ma kèáre pì bi Dikiri yāditēnaame.

³⁸ Tó gbē pā kpá adii, oni pā kpái se.

³⁹ Abire yāi ma gbēnō, à wé pé annabikēyā'onaaa, ama àsun gí yākeburi'onaaairo.

⁴⁰ À yā sīnda pínki ke a zéa sūsu.

15

Kirisi vuna gan

¹ Ma gbēnō, baaru nna kū ma kpàáre, kū a s̄i a zeon, má ye mà era mà dōágu.

² Baaru nna pì mé ani á sura ba, tó á waazi kū ma kèáre pì kūna. Tó lenlo, á Yesunaanikēnaa kè pāme.

³ Yā kū à deñla kū ma s̄i, ma dàáren dí: Kirisi gà ó durunna yāi, lákū à kēna Luda yān nà.

⁴ Ò a v̄i, akū à fùte a gōro aakōde zī, lákū à kēna Luda yān nà.

⁵ À a zīda mò Pitane, akū à a zīda mò a ìba gbēnōn kuri awēēplanōne dō.

⁶ Abire gbera à a zīda mò ó gbēnōne kū ò kō kākara gu dokōnōn, ò de gbēnōn wàa pla kpé basōrola. N̄ daside kun ari tera, ama n̄ gbēkenō andunia tò.

⁷ Abire gbera à a zīda mò Yamisine, akū à a zīda mò zīrinōne n̄ pínki.

⁸ N̄ pínki gbera à bò à sūmai, ma gō lán né kōnōsenaa bà.

⁹ Zaakū Luda zīrinō té makūme kpé, mádi ká ò ma sísi zīriro, zaakū ma wari dō sōsi gbēnōa.

10 Gba kŭ Luda dàmene yaí má de gbē kŭ má de a ũ ũ, akŭsŭ gba kŭ à dàmene pì ginaro, zaakŭ ma kokari kè deŋla ñ pínki. Makŭ mé ma kèro, gba kŭ Luda dàmene mé à tò ma kè.

11 Tò, à bò ma kīnaan yá ke ñ kīnaa, yā kŭ óteni a waazi ke a sìn gwe.

Gènɔ vuna gan

12 Lákŭ óten Kirisi futena gan waazi ke nà, à kè dera á gbēkenɔ dì o gènɔ ni vuroo?

13 Tó gènɔ ni fute ganlo, de Kirisi dí vuro.

14 Tó Kirisi dí vuro sŭ, de ó waazikenaa kè pã, akŭsŭ á Kirisi náanikenaa kè pã,

15 o gŭ Luda sèedade ékedenɔ ũ, kŭ o ò à Kirisi vù yaí. Zaakŭ tó gènɔ dì vuro, de Luda dí a vuro.

16 Tó Luda dì gènɔ vuro, de Kirisi dí vuro.

17 Tó Kirisi dí vuro, á Kirisi náanikena àre vīro, akŭ á kú á durunna gŭn ari tera,

18 gbē kŭ ò andunia tò Kirisi gŭnnɔ sŭ, ò sàte.

19 Tó ó kunna kŭ wèndiio dí yāin ó wé dɔ Kirisii ado, de wèndadenɔn ó ũ de gbē sīnda pínkila.

20 Yápura gŭn Kirisi fute bona gan, àkŭ mé à gàavu káaku ũ gbē kŭ ò wùte ò i ònɔ té.

21 Lákŭ ga bò bisāsiri gāi nà, len gènɔ vunaa bò bisāsiri gāi le.

22 Kunna Adamu buri ũ tò ga dà gbē sīnda pínkila. Lemé dɔ gbē kŭ ò kú Kirisi gŭnnɔ ni wèndi le ñ pínki.

23 Baadi kŭ a gɔɔome. Kirisi mé à gàavu káaku ũ, a gbera a gbēnɔ ni vu a sugɔɔa.

24 Gbasa gɔɔo lé ká, Kirisi ni kíkè mì de pínki kŭ dokanɔ kŭ gbānanɔ, ani a kpata tó De Ludane.

25 Séde Kirisi gŭ kí ble ari Luda gŭ a iberenɔ ke a tìtin ũ.

26 Ibere kŭ ani a kakate kpekpe me ga ũ,

27 zaakŭ Luda pó sīnda pínki nà Kirisine a ɔī. Kŭ à pì, pó sīnda pínki kú a ɔī, ó dŭ kŭ Luda kŭ à pó sīnda pínki nàne a ɔī pìi baasime.

28 Tó à pó sīnda pínki nàne a ɔī, àpii Né kŭ à pó sīnda pínki nàne a ɔī pì ni mì natene, Luda pì nigŭ de a pínki ũ pó sīnda pínkine.

29 Gbē kŭ òdi da'ite ke gènɔ gēne ũ sŭ bi? Tó gènɔ dì vu yāpuraro, bóyāi òdi da'ite ke ñ gēne ũu?

30 Ókōnɔ sŭ, bóyāi odigŭ ó zīda da kari gŭn gɔɔo sīnda pínkii?

31 Kŭ ña kŭ madì dā á yā musu kunna Kirisi Yesu ó Dikiri gŭnwɔ, madigŭ kú ga léime lákŭ gu dí dɔ nà.

32 Tó ma zīda yāin ma ɔsi kài kŭ nòbɔ pásīnɔ zaa Efesu, bó àreen à vīmenee? Tó gènɔ ni vuro,

ò pó ble, ò í mi,

zaakŭ óni ga ziamé.

33 Àsun tó ò á sàtero, gbēnna vāni dì dà mana yakamé.

34 À su á laakariia sŭsu, àsun durunna ke doro, zaakŭ á gbēkenɔ Luda dŭro. Ma abirekŭ ò de à á wé'iyā dŭ yāime.

Gàavunɔ mèn

35 Gbēkenɔ ni pi, gènɔ ni vu deramé? Mè kpate takan onigŭ vīi?

36 Yōnkɔ yāmé! Odì pó tŭ à bòte fōmbabonaa sariro.

37 Tó ò pó tŭ, gbadon yoo ke pówé pānde, àdi bute pówé pì ũro.

38 Luda dì tó à bute lákŭ à dìte nàme, baadi kŭ a burio.

39 Pó wèndidenɔ pínki mè dokōnɔro. Bisāsiri pó ado, nòbɔnɔ pó ado, bānɔ pó ado, kpònɔ pó ado.

40 Ludambe pónɔn kun, andunia pónɔn kun. Ludambe pónɔn gakuri ado, andunia pónɔn gakuri ado.

41 Ifāntē gakuri ado, mɔvura pɔ ado, susunenɔ pɔ ado. Bee susune pɔnɔ nɔ gakuri adonadona kɔome.

42 Len anigɔ de le gɛnɔ vuna gɔrɔ zĩ. Òdi gè vĩ à vā, ani vu vānaa sari.

43 Òdi gè vĩ bèere sari, ani vu kũ gakurio. Òdi gè vĩ gbāna sari, ani vu kũ gbānao.

44 Òdi gè vĩ kũ andunia mēeo, ani vu kũ wēndi kũ àdi lākaro mēeo. Lākũ andunia mē kun nà, lemē wēndi kũ àdi lākaro mē kun le dɔ.

45 À kēna Luda yān ò pì, gbē káaku Adamu gò gbē bēne ũ, ama Adamu kpede gò Nini wēndikpammari ũ.

46 Adi ke wēndi kũ àdi lākaro mē mé àdi do arero, andunia mē mé àdi do are, a gbera sà wēndi kũ àdi lākaro mē.

47 Bisāsiri káaku bò būsutiti gūmme, a plade bò ludambeme.

48 Gbē kũ ò de zĩte pɔ ũnɔ bòkɔa kũ gbē kũ à bò zĩtenwo. Gbē kũ ò de ludambe pɔ ũnɔ bòkɔa kũ gbē kũ à bò ludambeo.

49 Lākũ ó de gbē kũ à bò zĩten taka ũ nà, len ónigɔ de gbē kũ à bò ludambe taka ũ le se.

50 Yā kũ ma òon dí ma gbēnɔ. Tó kpata kũ à bò Luda kīnaa bò gupuraa, óni le ò ble kũ ó mēero. Óni le ògɔ kú gu kũ àdi vāro gūn kũ ó mē kũ àdi vāoro.

51 À ma, mani asiriyā oáre. Óni ga ó pínkiro, ama óni li ó pínki

52 kánto lán wé'ipakenaa bà kākāki kpede pena zĩ. Zaakũ kākāki ni ũ bo, gɛnɔ ni vu vānaa sari, ókɔnɔ sɔ óni li.

53 Séde ó mē kũ àdi vā dí gē a kũ àdi vāro gūn. Séde ó mē kũ àdi ga dí gē a kũ àdi garo gūn.

54 Tó ó mē kũ àdi vā gē a kũ àdi vāro gūn, akūsɔ ó mē kũ àdi ga gē a kũ àdi garo gūn, akũ yā kũ à kēna Luda yān dí ni papa ò pì:

Ò zĩ blè gaa, à mì dè.

55 Ga, n zĩblena tɔn deraa?

Ga, n sewe kú māmeme?

56 Durunna mé à ga sewe ũ, durunna gbāna sɔ àdi bo doka gūmme.

57 Ò Luda sáabu ke, kũ àdi tó ò zĩ ble ó Dikiri Yesu Kirisi gāi.

58 Abire yāi ma gbē yenyĩdenɔ, à ze gbāna gíngin bona kũ kpeo sari. À wé tã Dikiri zĩa gɔrɔ sīnda pínki, zaakũ á dɔ kũ zĩ kũ áten ke Dikiriŋe pāro.

16

Pɔlu wētegena sorukenaa

1 Luda gbēnɔ kāmazakenaa yā musu, lākũ ma ò Galatia būsusɔsinɔ gbēnɔne nà, à ke le se.

2 Azumanenna kũ azumanenno á baadi gɔɔgɔ kũ à lè a gbāna lén bo adona, àgɔ kakara de àsun kāmaza pì wete gɔrɔ kũ ma suro yāi.

3 Tó ma su, mani gbē kũ a nɔ díte ò gɛnɔ zĩ Yurusalemu kũ takadao kũ kāmaza kũ a kākara pìo.

4 Tó à kũ mà gémē sɔ, oni gé zeme.

Yā kũ Pɔlu kpákpa à kenɔ

5 Tó ma bɔte kũ Masedonia būsuo, mani su á kīnaa, zaakũ mani pā Masedonialame.

6 Maten kpákpa mà gɔrɔpla ke kááo. Bee bunsire se manigɔ ye mà ble kááo, áni gé zemeŋe gu kũ mani gɛn.

7 Tera la má ye mà gēteáwala fàaro, maten kpákpa mà gɔrɔpla ke kááo, tó Dikiri wè.

8 Mani gɔ Efesu ari Pentikɔsi dikpe zĩme,

9 zaakũ Luda zé bómene manamana mà zĩ mana ke, akūsɔ ma iberenɔn dasi.

10 Tó Timɔti sù à sù, àsun kene búgubugu à vīna keárero, zaakũ àten zĩ ke Dikiriŋe lán ma bàme.

11 Á gbēke sún a gya boro. À zàna kene de à le à ká ma kīnaa aafia, zaakū makū kū ma gbēno ó wé dci.

12 Ó gbēndo Apolo sō, madìgō nakaraa gēn baaakō à su à á gwa kū ó gbē kparano. À ye sunaai gīaro. Tó à zé lè, ani su.

Lédamma na kpekpe

13 Àgō kú á laakariia, àgō zena Yesunaanikena gūn. Àgō wórogo vī, àgō gbāna.

14 À yā sīnda pínki ke kū yenyō.

15 Á Setefana bedeno dō, kū mókōno mé ò Yesude káakuno ũ Girisi būsun, akū ò n zīda kpà ògō kpá Luda gbēno. Ma gbēno, ma wé kèáwa,

16 à mì nate gbē bire takano ke gbē kū òten kokari ke lele zī dokōno pìi gūno n pínki.

17 Ma pō kè nna Setefana kū Fótunatuo kū Akaikuo sunaaa, zaakū ò gōmene á gēne ũme.

18 Ò tò ma laakarii kpàte kū á pō. À bèere lí gbē bire takano.

19 Asia būsusosino gbēno fō kpàáwa. Akila kū Pirisilao kū sosi gbē kū òdi kō kakara n bean fō kpàáwa manamana Dikiri gūn.

20 Ó gbē kū ó leleno fō kpàáwa á pínki. À fō kpákōa kū Luda gbēno lépemmaaao.

21 Makū Pōlu, ma ooben dí. Ma fō kpàáwa.

22 Tó gbēke ye Dikiri, Luda láari boa. Ó Dikiri ten su.

23 Dikiri Yesu gbēke kéare.

24 Má yeái á pínki kunna Kirisi Yesu gūn.

KŌRINTIDENŌ TAKADA PLADE

Pɔlu kŭ Kɔrinti Yesudenɔ 1:1-7:16
Yudea Yesudenɔ káamazakɛnaa 8:1-9:15
Pɔlu gina kŭ a zĩdao 10:1-13:14

Laakarikipatɛnaa

¹ Makŭ Pɔlu, Kirisi Yesu zĩrii Luda pɔyenyĩnaa gŭn kŭ ó gbɛ Timɔtio, ókɔnɔ mé o takada dí kɛ sɔsi gbɛ kŭ ò kú Kɔrintinɔne kŭ Luda gbɛ kŭ ò kú Girisi bŭsunɔ n̄ pínki.

² Luda ó De kŭ Dikiri Yesu Kirisio gbɛke kɛáre, à á gba aafiaa.

³ Ò Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De sáabu kpá, De Luda wɛndadɔnnɛri nɛɛkpatɛrii pìi.

⁴ Àdi ó laakari kpátewɛre ó wétámmana sĩnda pínki gŭn, de ò le ò gbɛ kŭ ò kú bee wétámmana kpate taka buri gŭnnɔ laakari kpátɛnɛ se kŭ laakarikipatɛbɔ kŭ Luda ó laakarii kpátɛowerɛo.

⁵ Lákŭ wari kŭ Kirisi kɛɛ dì liwáí nà, lɛmɛ dɔ ó laakarii dì kpátɛ manamana Kirisi yáí.

⁶ Tó óten wari dɔ, á laakarikipatena kŭ á surabanaao yáimɛ. Tó Luda ó laakarii kpátɛ, á laakarikipatena yáimɛ, de à le à wari dokɔnɔ kŭ óten ke fɔ.

⁷ Ó tãmaa vĩ á yã musu sikaa sari, zaakŭ ó dɔ lákŭ á bàka kú kŭoo warikɛnaa gŭn nà, len á bàka kú kŭ ó laakarikipatenaao lɛ dɔ.

⁸ Ó gbɛnɔ, ó ye àgɔ dɔ lákŭ ò ó wé tã Asia bŭsun nà. Ò mɛɛ ùwá manamana de ó gbãna léla, bee ó wɛndi ó wé dɔi sero.

⁹ Yã dàóla, óten da o game. Abire ó lé, de òsun ze kŭ ó zĩda gbãnaoro, séde Luda kŭ àdi gɛnɔ vu gbãna.

¹⁰ À ó bó kari zɔkɔɔ gŭn, akŭsɔ ani ó bon. Àpiin ó wé dɔi à ó bon dɔ

¹¹ adua kŭ áten kɛwɛre gáí. Lɛmɛ gbɛnɔ ni sáabu kɛnɛ dasi ó yã musu gbɛke kŭ à kɛwɛre yáí gbɛ dasinɔ aduakɛna sabai.

Pɔlu tá gboronaa

¹² Yã kŭ odi a ĩa dãn dí: Ó laasun ten owɛre, kŭ Luda gbãnao ó kú kŭ nɛɛɛpuraao manafiki sari andunia gŭn, atɛnsa á kĩnaa. Andunia ɔndɔn ó kúoro, séde Luda gbɛke.

¹³ Odi takada ke kɛárero, séde a kŭ áni a kyó ke à dɔ baasiro.

¹⁴ Lákŭ á ó dɔ nà fĩti tera, má ye à ó dɔ sãnsãn, de à ĩa dã ó yã musu Dikiri Yesu sugɔɔ zĩ, lákŭ óni dã á yã musu nà.

¹⁵⁻¹⁶ Yã pì nánikɛnaa gŭn ma dìte yã, tó matɛn gé Masedonia, mà bɔte á kĩnaa mà á gwa káaku, mà era mà su kŭ á kĩnaao de à arubarika le gɛn pla, gbasa à kpámai ma Yudea gɛnaa gŭn.

¹⁷ Kŭ ma tá bire dìte, ma yã fute kɛn yá? Tó ma dìte mà yã ke, andunia yã dì domɛnɛ are mà pi, ee, ee ke oi, oin yá?

¹⁸ Lákŭ Luda náani vĩ nà, yã kŭ o óáre bi eemɛ, adi ke oinlo.

¹⁹ Luda Né Yesu Kirisi kŭ makŭ kŭ Silasio kŭ Timɔtio o a yã waazi kɛáre bi gbɛ kŭ àdi pi eemɛ, adi ke oinlo, àkŭmɛ Luda ee ũ.

²⁰ Zaakŭ lé kŭ Luda gbɛ sĩnda pínki yãpura dì ke a gŭmmɛ. Abire yáí kŭ Yesu Kirisi tóo òdi pi, aami, Luda tɔbona yáí.

²¹ Luda mé à ó zĩni pɛte Kirisi gŭn kŭ ákɔnɔ, à ó díte a pó ũ,

²² à a sèedaa kɛwá, à a Nini dà ó swɛn pó kŭ óni le zenkpɛke ũ.

²³ Luda ma nɛɛe dɔ, àkŭmɛ ma sèedade ũ. Kŭ má ye mà á bobo á dãnlo yáin mádi gé Kɔrinti doro.

²⁴ Àdi ke óten gbãna mɔáre á ludanaanikɛnaa musunlo, zaakŭ a zĩni pɛte kò, óten zĩ ke kãáo á pɔnna yáimɛ.

2

¹ Akū ma zεo kū mani su á kīnaa kū nεseyakanaao doro.

² Tó ma tò á nεsee yàka, dí mé ani ma pɔ ke nnaa, tó adi ke ákɔnɔ kū ma á nεsee yàkaárenɔ baasiroo?

³ Ma takada kēáre le, de tó ma su á gwa, ákɔnɔ kū á de à ma pɔ ke nnao sún ma nεse yakaro yáime. Má d̄s s̄ans̄an kū ma pɔnna bi á pínki pɔnname.

⁴ Ma takada p̄i kēáre wari gūn kū pɔsira z̄ɔk̄ɔɔ kū wé'i dasio, adi ke de á pɔ yaka yáinlo, de àḡɔ d̄s lákū má yeáì nà yáime.

Sùrukena kū taarideo

⁵ Tò, tó gbēke nεseyakana yā kē, adi ke ma nεseen à yàkaro, á gbē s̄inda pínki póm̄e à yàka, ke á gbēkenɔ, de màsun o à gē onalaro.

⁶ Wari kū á daside d̄ò gbē p̄ia m̀à.

⁷ Abire yāì à sùru ke k̄aaɔ tera sà, à a laakari kpátene, de a pɔsira kori sún a dero yāì.

⁸ Abire yāì ma kúte kēáre, à m̀one súsú kū á yei.

⁹ Àkū mé à tò ma takada birekū kēáre, ma lí p̄eteoáwa, de mà le mà d̄s tó á yā kū ma òáre kūna pínki.

¹⁰ Tó a gbē kē kū a taario, madì ade kē se. Zaakū tó ma gbē yā kēne, tó yāke sù à kun, madì ke á yāì Kirisi are,

¹¹ de Setan sún ònd̄s kewerero yāì, zaakū ó a manafikinɔ d̄s.

Luda z̄ikerinɔ

¹² Kū ma ka Toroasi de mà Kirisi baaru nna kpá, Dikiri zé b̀omen̄e,

¹³ ama ma laakari kpatenaro, kū mádi ma gbēndo Titu lero yāì. Akū ma lé zàrímma gwe, ma da Masedonia zén.

¹⁴ Ma sáabu kē kū Ludao, zaakū àdiḡɔ dower̄e are gɔɔ s̄inda pínki, odiḡɔ z̄iblerinɔ ū Kirisi gūn, odì a d̄na gb̄i dagula gu s̄inda pínkia.

¹⁵ Zaakū ó de turaretiti gb̄innade kū Kirisi kpàta Ludane ū gbē kū àteni ní sura banɔ té kū gbē kū ò s̄atenanɔ.

¹⁶ Ó de gē gb̄i ū gbēkenɔne, akū àdi ga ínne. Ó de ẁendi gb̄i ū gbē kparanɔne, akū àdi ẁendi ínne. Ó dí mé à kà à z̄i bire kee?

¹⁷ Ó de lán gbē kū òdiḡɔ laga tá kū Luda yāonɔ bàro. Kirisi gūn odì yā o kū nεsepuraɔ kū Luda d̄naao a z̄irinɔ ū.

3

¹ O era óteni ó z̄ida sáabu kpán yá? Ó bàka kú kū sèeda takada kū ò kēáre ke kū a kēín̄eɔ lán gbēkenɔ bàn yá?

² Ákɔnɔme ó takada p̄i ū kū à kēna ó sw̄èea. Gbē s̄inda pínki ni f̄s̄ à d̄s à a kyó ke.

³ Áten m̀óne gupuraa kū ákɔnɔme takada kū Kirisi kē à nàw̄ere ó òi ū. Adi takada p̄i kē kū tawadaaoro, à kē kū Luda Ẁendide Niniome. Adi kē gbè anloaro, à kē á sw̄èeam̄e.

⁴ Yā kū ó a náani v̄in gwe Luda are Kirisi ḡai.

⁵ Adi ke o ka ó z̄idane ò pi, yā p̄i bò ó kīnaanlo, Ludame ó gb̄ana ū.

⁶ Àkū mé à ó káa, akū ó de a bàka kunna kū gbēnɔo dufu z̄ikerinɔ ū. Adi ke doka kū à kēnanlo, Luda Nini yāme. Zaakū doka d̄i ga ínne, Nini p̄i s̄s̄, àdi ẁendi ínne.

⁷ Kū Luda doka kē gbè anloa, a gakuri bò Musa ànnwa. Bee kū a tékena dí ḡi kero, Isarailanɔ dí f̄s̄ ò gw̄aro. Tó zé kū àdi ga ínne p̄i bò kū gakuri bire takao,

⁸ oni Nini p̄i zé gakuri yā o d̄o yá?

⁹ Tó zé kū àdi yā dañla gakuri v̄i, zé kū àdi tó yā bo kún̄wo nna gakuri deala z̄a.

¹⁰ Pó kū à gakuri v̄i yā gakuri v̄i doro, gakuri kū à deala p̄i yāì.

¹¹ Tó pó kū adi ḡi kero bò kū gakurio, pó kū àdiḡɔ kun gakuri deala z̄a.

¹² Zaakū ó tãmaa bire taka vī, odì yā o kū swègbãnao,

¹³ adi ke lán Musa bàro, kū à fáta kù a ãnnwa de Isarailano sún a ãn tékena kú àdi gí kero lakana ero yāi.

¹⁴ Ama n̄ sã gbãna, zaakū ari gbãra tó òten Luda bàka kunna kũnwo takada kyó ke, fáta dokõno pìi dìgõ kú n̄ laasunlame. Àdi goro, séto gbē kú Kirisi gūn baasiro.

¹⁵ Ari kū a terao tó òten Musa takada kyó ke, fáta pìi dìgõ kú n̄ laasunlame.

¹⁶ Ama tó gbē are d̄ Dikiria, fáta pìi dì goa.

¹⁷ Dikiri p̄ime Luda Nini ũ, akūsõ gu kú Dikiri Nini pì kún, àdi tó ò gõ n̄ zĩdane.

¹⁸ Ókõno kú p̄ò gò ó ãnnwanõ, óten Dikiri gakuri m̄õne lán dígi bà, odìgõ li lán a bà gakuri gõ kara gakurila. Dikiri kú à de Luda Nini ũ pì kēnaan gwe.

4

Luda z̄irino zĩ

¹ Abire yāi lākū Luda zĩ bire d̄awere a s̄uruu gūn n̄a, odì kpasaro.

² O ɔ gb̄are asiri wé'isariyãno, odì yā ke kú manafikioro, akūsõ odì Luda yā kotiro. Odì yāpura oñne s̄usu, de ò ó zĩda m̄o gbē s̄inda p̄inkine Luda are.

³ Tó baaru nna kú óten kpá utename, gbē kú ò s̄atenan̄on à utenañne.

⁴ Zaakū andunia d̄ik̄ina dikiri Yesusaridenõ wé v̄ina kũñne, de òsun baaru nna sí, Kirisi kú à de Luda taka ũ gakuri gu puñnero yāime.

⁵ Ó zĩda kp̄akpan óten kero, Yesu Kirisi dikirikē kp̄akpan óten ke, akūsõ óten zò bleáre a yāi.

⁶ Luda p̄i, gu pu gusiran, akū à gu p̄ù ó swèn le d̄o. Gupura p̄i de a gakuri kú àten té ke Kirisi ãnnwa d̄õna ũ.

⁷ Ó aruzeke bire v̄i ó mè kú ò de lán ē oro bànõ gūn, de ò le ò d̄õ kú gbãna z̄õkõ p̄i bò Luda k̄inaame, adi ke ó k̄inaanlo.

⁸ Òdigõ wari d̄owá kpa s̄inda p̄inkia, bee kú abireo odì fuaro. Òdi bídi ke, ama ó tãmaa d̄i lākaro.

⁹ Òdi wé t̄awá, ama Luda d̄i ó tónlo. Òdi ó p̄ate, ama odì garo.

¹⁰ Ḡo s̄inda p̄inki ó kú Yesu ga taka buri léi, de a kunna le à p̄isi ó mèea yāi.

¹¹ Zaakū ókõno kú ó b̄enenõ odìgõ kú ga léi Yesu yāi, de a kunna le à p̄isi ó mè kú ani gaa yāi.

¹² Len ga p̄i ten zĩ ke ó gūn le, akūsõ w̄endi ten zĩ ke á gūn.

¹³ À kēna Luda takadan ò p̄i: Má Luda náani v̄i, akū ma yā ò. Ókõno s̄õ, o Luda náani dokõno p̄i k̄e, akū óten yā o a yāi.

¹⁴ Zaakū ó d̄õ kú lākū Luda Dikiri Yesu v̄u gan n̄a, ani ó vu k̄ao gan se, ani ó k̄ate a are lele kú ákõno.

¹⁵ Yā d̄ino p̄inki teni ó lé á yāi, de Luda gb̄eke kú àten li gb̄enõi dasi le a s̄abukpana kara a t̄õbona yāi.

Wéd̄ona mè dufui

¹⁶ Abire yāi odì kpasaro. Bee tó ó mè ten kakate, ó nini digõ dufu kú lākū gu digõ d̄o n̄a.

¹⁷ Ó wétamma ḡo do leekēenle d̄ik̄ina ten gakuri z̄õk̄õ kú àdi lākaro iwere, kú adi sí lek̄õaro.

¹⁸ Ó wé pé p̄ò kú òdi wé s̄ialero, sé p̄ò kú òdi wé s̄ialero. Zaakū p̄ò kú òdi wé s̄iale bi ḡo pla p̄ome. P̄ò kú òdi wé s̄ialero s̄õ, àdigõ kun ḡo s̄inda p̄inki.

5

¹ Ó d̄õ kú tó ó s̄ò kú ó kun kpé ũ andunia dí gūn yāka, Luda ni kpé kú odì bo kú ɔoro kpáwá a bea ari ḡo s̄inda p̄inki.

² Tera s̄õ odì nda s̄ò p̄i gūn, ó ye ò ludambe p̄ò p̄i da,

³ zaakū tó o bo sòn, ónigō kun m̀̀e sariro.

⁴ Goro kũ ó kú s̀̀ díkĩna gũn, odì nda lákũ ó aso s̄ena bà. Adi ke ó ye ò bo a gũnnlo, ó ye ò ludambe p̀̀ dame, de ẁ̀endi ó s̀̀ kũ ani ga p̀̀ m̀̀.

⁵ Abire yáin Luda ó soru kei, akũ à a Nini kpàwá p̀̀ kũ óni le zenkpeke ũ.

⁶ Abire yáì ó sẁ̀e dìgō gbāna. Ó d̄s goro kũ ó kú mè díkĩna gũn, ó kú Dikiri kĩnaaro.

⁷ Zaakũ ludanaanikenaan ó kúo, adi ke ẁ̀esinaale yānlo.

⁸ Ó sẁ̀e dìgō gbāna. Bona s̀̀o p̀̀n gena Dikiri kĩnaan ó yei.

⁹ Kunna m̀̀e gũnn yá, bona a gũnn yá, odìgō wete ó yá káagu.

¹⁰ Zaakũ Kirisi nigō vutena a tintinnwa, ó p̀̀nki óni bo ò ze a are, ani f̄ina bo ó baadin̄e a kunna m̀̀e gũn yākenaa, a mana ke a vāni.

Bisāsirin̄o kena nna kũ Ludao z̄i

¹¹ Lákũ óten v̄ina ke Dikirin̄e le nà, odì wete gb̄en̄o yā p̀̀ zé e. Luda ó d̄s s̄ans̄an, akũs̄o ó ye à ó d̄s á sẁ̀en le d̄o.

¹² Óteni ó z̄ida s̄áabu kpááre d̄onlo, óteni á gba zé à ãa d̄á ó yā musum̄e, de à le à yā we gb̄e kũ àdi ãa d̄á kũ mè yāo, adi ke sẁ̀e yānloa.

¹³ Tó át̄en da ó m̀̀i lit̄e, Luda yāime. Tó ó kú ó d̄oroa, á yāime.

¹⁴ Zaakũ Kirisi yenyī mé àten té káogu. O è tó gb̄e m̀̀en do gà gb̄e s̄inda p̀̀nki yāi, ò gà ñ p̀̀nkin gwe.

¹⁵ À gà gb̄e s̄inda p̀̀nki yāi, de gb̄e kũ ò ḡon̄o s̄ungō kun ñ z̄ida p̀̀ ũ doro, séde gb̄e kũ à gà ñ yāi à vù p̀̀.

¹⁶ Abire yāi odì gb̄eke gwa lákũ andunia gb̄en̄o dì gwa nà tera doro. Bee kũ ó Kirisi d̄s lákũ andunia gb̄en̄o a d̄s nà yā, ó a d̄s le tera doro.

¹⁷ Zaakũ tó gb̄e kú Kirisi gũn, à ḡō gb̄e dufu ũ. A kunna z̄i ḡète, kunna dufu mé à ḡon̄e.

¹⁸ Abire b̀̀o Luda kĩnaame p̀̀nki. À ó ké k̄ao nna Kirisi ḡai, akũ à gb̄en̄o kena nna k̄ao z̄i d̄awere.

¹⁹ Kirisi gũn Luda andunia k̀̀ k̄ao nna gb̄en̄o taarin̄o yā danaa sari, akũ à gb̄en̄o kena k̄ao nna p̀̀ yā n̄awere ó oĩ.

²⁰ Abire yāi Kirisi ḡen̄en̄on ó ũ. Luda ten gb̄en̄o s̄isi ó ḡai. O kúte k̀̀are Kirisi gb̄en̄, à ke nna kũ Ludao.

²¹ Luda tò durunnasaride ḡō durunna kútekebo ũ ó yāi, de kunna a gũn Luda tó yā bo kũoo nna.

6

¹ Zaakũ Luda z̄ikeri daken̄on ó ũ, o kúte k̀̀are, àsun Luda gb̄eke sí à a ke p̄aro.

² Luda p̀̀i:

Ma n yā mà a goroa,

ma kp̄anyī surabana goro.

Goro k̄a s̄a, gb̄aram̄e surabana goro p̀̀ ũ.

³ Odì yā kũ ani tó gb̄e fu kero, de òsun ó z̄i taari lero yāi.

⁴ Odì ó z̄ida m̀̀o gb̄en̄one zé s̄inda p̀̀nki gũn kũ Luda z̄ikerin̄on ó ũ. Odì mena f̄s manamana kũ takasio kũ wario kũ wét̄ammanaao.

⁵ Ó ó gb̄e, ò ó ká kp̄ésiran, ò f̄utewái. O z̄i gb̄ana k̀̀, ódi le o i òro, nà ó dé.

⁶ O m̀̀n̄ne kũ n̄sepurao kũ d̄snaao kũ s̄uruo kũ manak̄enaao kũ Luda Ninio kũ yenyī manafiki sario

⁷ kũ yāpura'onaao kũ Luda gb̄anao. Ó yāmanak̄eb̄on̄o kũna ó oplan kũ ó ozeo.

⁸ Òdi ó kpe ta, òdi ó kpe bo. Òdi ó t̄o v̄ani sí, òdi ó t̄o nna sí. Yāpuraden̄on ó ũ, akũ òdi ó dite manafikiden̄o ũ.

⁹ T̄oden̄on ó ũ, akũ òdi ó dite lán gb̄e kũ ò ñ d̄ron̄o bà. Ó b̄en̄eme fá, akũ òdi ó dite ḡen̄o ũ. Òdi ó dite p̀̀ogb̄enan̄o ũ, ama òdi ó dero.

10 Ó pɔ digɔ nname, akũ òdigɔ ó dite pɔsiradenɔ ũ. Odi gbẽnɔ ke aruzekedenɔ ũ dasi, akũ òdigɔ ó dite takasidenɔ ũ. Ó pɔ sɪnda pínki vī, akũ òdigɔ ó dite pɔsaridenɔ ũ.

11 Kɔrintidenɔ, o yā òáre súsu, o ó nèsese wěáre.

12 Ódi ó nèssegũnyā uteárero, ama a á pɔ ùtewewe.

13 Ma yā òáre lán ma nénɔ bà. Lákũ o ó nèsese wěáre nà, à á nèsese wěwewe le se.

Àsun ke lele kũ Yesusaridenɔoro

14 Àsun ke dokɔnɔ kũ Yesusaridenɔoro. Yā mana bàka ũgba kũ a vānioo? Bón gupura kũ gusirao vī kũ kɔoo?

15 Kirisi yā ni kɔ sí kũ Setan pɔo deramee? Derame Yesude bàka nigɔ kú kũ Yesusarideoo?

16 Luda kpé dì kɔ sí kũ tānanɔ yá? Zaakũ Luda Wèndide kpén ó ũ, lákũ à ò nà: Manigɔ kú kũnwo, manigɔ kure n té,

manigɔ de n Luda ũ,

onigɔ de ma gbẽnɔ ũ.

17 Abire yāi Dikiri pì:

À kēm̄ma, àgɔ kú ádona,

àsun ɔ na pɔ gbāsīaro,

mani á sí,

18 manigɔ denɛ De ũ,

ánigɔ de ma nэгɔgbẽnɔ ũ kũ ma nénɔgbẽnɔ.

Dikiri Gbānasīndapinkide mé à ò.

7

1 Ma gbẽ yenyīdenɔ, lákũ Luda lé sèwewe le nà, ò mì kē yā kũ àdi mè kũ ninio gbã léa mámmam, ò ó kunna adona lé papa vīnakena Ludane gũn.

Pɔlu pɔ kè Kɔrintidenɔa nna

2 À tó ó yā gɔ kú á swèn. Ódi taari ke gbēkenero, ódi gbēke sātero, ódi gbēke taki kero.

3 Mádi abire o mà yā daálanlo. Ma ò yā kò kũ á yā kú ó swèn ò ga lele ke ògɔ kun leleme.

4 Má á nāanikena manamana, madì lé gbē á yā musu manamana. Ó warikena gũn pínki ma laakari kpatena métete, ma pɔ kè nna à gè ɔla.

5 Bee kũ o ka Masedonia busun, ó mè dí kpátero. Wari likawái kpa sɪnda pínkia, ò fùtewái kũ fitio, vīna ó kũ.

6 Akũ Luda kũ àdi gbē kũ ò búsano sé lei ó sé lei Titu sunaa gũn.

7 Adi ke a sunan adoro, kũ a a sè lei yāime dɔ. À pìwewe áteni ma bege ke, á kú dínđmene gũn, ma yā á kũna gbāna sà, akũ ma ponna kàra.

8 Bee kũ takada kũ ma kèáre á nèsese yàka, mádi nèsese litero. Kũ ma è takada pì á nèsese yàkaáre gɔɔ pla, de ma nèsese lite yā,

9 ama ma pɔ kè nna sà. Adi ke kũ ma á pɔ yàkaáre yāinlo, kũ á pɔsira tò a nèsese lite yāime. Á nèsesyakanaa pìi bò Luda kīnaame. Abire yāi ódi ásarukéáre.

10 Pɔsira kũ à bò Luda kīnaa, àdi tó gbē nèsese lite à surabana le, ani dínđmene kero. Andunia pɔsira mé àdi ga íñne.

11 À gwa pɔ kũ pɔsira kũ à bò Luda kīnaa pì iáre. Á mèe wà sà, a gi kũ á zīdao, á laakarii fùte, vīna á kũ, a ma bege kè, a wé tã, a n sã gà. Yā pìi gũn pínki a á zīda mđñne kũ á taari vī yā pìi gũnlo.

12 Bee kũ ma takada pìi kèáre, adi ke gbē kũ à taari kè ke gbē kũ ò taari kènne yāinlo, ma kè Luda dōnaa gūmme, de á yenawái le à boáre gupuraa.

¹³ Abire yāi ó laakari kpatena. Ó laakari kpatenaa pìi gbera, ó ponna kàra manamana Titu ponna yā musu, kù á pínki a tò a nini sù yāi.

¹⁴ Ma lé gbèè kù á yāo yā, ádi tó wé'i ma kùro. Lákù o yāpura òáre yā sīnda pínki gūn nà, len ó légbēna Titune kè yāpura ũ le.

¹⁵ Lákù a bèèrèè lìnè nà, a a kpe tà, akūsō a a yā mà á pínki, tó à dō á yā pìin, a yenaái dì karamè.

¹⁶ Ma pò dìgō nna, kù má á náanikena yā sīnda pínki gūn yāi.

8

Kōkamazakenaa

¹ Ó gbēnō, ó ye àgō gbēke kù Luda kè Masedonia bùsu sōsinō gbēnōnè dō.

² N̄ yōgwanaa kù wētamma pāsīo gūn, n̄ pō kè nna manamana, akū bee kù n̄ takaside búgubugukeo ò gba dànnè à gè òla.

³ Ma òáre ò gba dà kù nèèè mèn doo n̄ gbāna lén, à de n̄ gbānala se.

⁴ Ó wé kèwá n̄ zīda, ò kúte kèwèèè manamana, ò n̄ gba zé n̄ ò le àgō kú Luda gbēnō kāmazakenaa gūn.

⁵ Ó kè de pō kù ó wé òwila, ò n̄ zīda kpà Dikiria gīa kù ókōnō ò Luda poyenyīnaa gūn.

⁶ Abire yāi o wé kè Titua à gé kāmaza yā kù à nàa á té lakiti ke.

⁷ Zaakū á gbāna yā sīnda pínki gūn, ludanaanikena kù yā'onaa kù dōnaaa kù yā sīnda pínki aniao kù yenyī kù á vī kúooo, àgō gbāna kāmaza pì kenaa gūn ò.

⁸ Adi ke maten yā diteárenlo, ania kù gbē pāndenō kēen maten oáre, de mà á yenyī yāpura dō.

⁹ Á ó Dikiri Yesu Kirisi gbēke dō. Póde inaa gò pōsaride ũ á yāi, akū a pōsarideke gūn à á ké pōdenō ũ.

¹⁰ Lákù ma è nà yā pìi musun dí: À kù ákōnō kù a ze kù yā pìio zaa muniyā akūsō áten kenō,

¹¹ à yā pì lakiti ke sà. Zaakū á soru kè kù a kenaa, à ke á gbāna lén.

¹² Tó gbē gba dà kù nèèè mèn doo pō kù à vī lén, adi ke kù pō kù à vīronlo, abire mé àdi ká.

¹³ Adi ke maten aso lagoon gbē pāndenōnè, maten diárenlo, de à ke leeleme.

¹⁴ Tera lán dí bà zaakū pō diái, à kpá gbē kù pō àdi kīammanōa, de zīkea tó pō dìnyī, akūsō pō kīaáwa, ò kpááwa. Lán abire bà ániḡ leele.

¹⁵ Lákù à kēna Luda yān nà ò pì:

Gbē kù à sète zōkō pō dí dialaro,

gbē kù à sète fìti pō dí kīaro.

Titunōyā

¹⁶ Ma sáabu kè kù Ludao, kù à tò á yā kú Titu swèn lákù à kú ma swèn nà se.

¹⁷ À ó yā mà, a mèè wá à su á gwa, lákù a pō yei nà.

¹⁸ Ó gbē do kù a tó dàgula sōsinō gbēnō té n̄ pínki baarunnakpanaa musun o dànè.

¹⁹ Abire gbera ò sōsinō gbēnō a dà à gé kúoo kāmaza zī kù óten ke ke. Óten zī pì ke Dikiri tōbona yāime kù ania kù ó vīo.

²⁰ Ó ye gbēke ó taari e lákù óten ke nà kù gba zōkō kù à na ó ò yāoro.

²¹ Adi ke yā kù à mana Dikirinèen óten péa adoro, yā kù à mana bisāsirinōnèèè se.

²² Ó gbēndo pānde dànnè ò. Ó laakarīi gwá a lé vīro, o è à ania vī yā sīnda pínki gūn, akūsō a ania èra à kàra tera, kù à á náanikena yāi.

²³ Titu dake sō, ma zīkeri dake kù odì á mana wete leelen a ũ. Ó gbē kparanō sō, sōsinō gbēnō zīrinōmè, mókōnōmè Kirisi tōborinō ũ.

²⁴ Abire yāi à mǒñne kũ á yeñyĩ, de sɔsi gbě pìnɔ gɔ dɔ kũ lé kũ óten gbě á yā musu bi yāpurame.

9

¹ Adi kũ mà takada kěáre Luda gběno kɔ kámaza kenaa pì yā musuro,

² zaakũ má dɔ kũ a nèsamana dà, akũ ma lé gbě Masedonia gběno ma pì, Girisi gběno soru mà zaa muniyā. Á aniakana pì ñ gběno mēe fùte dasi.

³ Akũ ma ó gbě pìnɔ zláwa de àgɔ kú soru gũn lákũ ma ò nà, de lé kũ o gbě yā pìi musu sún ke pāro.

⁴ Tó Masedonia gběkenɔ sù kũmao, tó ò è á soru dí manaro, wé'i ni ó kũ, kũ o á náanikena yāi., Oni á pó o dɔ yá?

⁵ Abire yāi ma dìte à mana mà o gbě pìnɔne ò domene are, ò gba kũ a gĩnake a a lé sè yā keke káaku, de á soru gɔ mana, àgɔ de nèsedo gba ũ, adi ke gba tilasinlo.

Gbadana kũ nèsedoo

⁶ Àgɔ yā díkĩna dɔ:

Tó n tǔ fíti, ñni kě fíti,

tó n tǔ zɔkɔ, ñni kě zɔkɔ.

⁷ Baadi kpá lákũ à dà a swèe gũn nà ànsisinaa sari tilasii sari. Luda ye gbě kũ àdi gba da kũ pɔnnaooi.

⁸ Luda ni fɔ à tó arubarika sĩnda pínki likaái, de gɔrɔ sĩnda pínki pó sĩnda pínki móáwa yā sĩnda pínki gũn ari à fè kááo à yā mana sĩnda pínki keo.

⁹ Lákũ à kēna Luda yān nà ò pì:

Àdi pó fā takasidenɔne,

a yāmanakena lakana vīro.

¹⁰ Lákũ Luda dì póburi kpá pótɔriia nà kũ pó kũ òdi bleo, ani póburi kpááwa, à karaáre, de á manakena ɔgbɛ le à ɔ tá.

¹¹ Ani á ke pódɛno ũ yā sĩnda pínki gũn de àgɔ gba da dasidasi gɔrɔ sĩnda pínki, gběno Luda sáabu kpá gba kũ a dàñne ó gāi yāi.

¹² Zaakũ Luda gběno pókĩammaa bɔkɔten kámaza zĩ pì ten ke adoro, ani tó Luda sáabukpana dagula manamaname dɔ.

¹³ Gběno ni Luda tó bo, zaakũ kámaza kũ a kèe pì ni mǒñne, kũ a m̀i nàte Kirisi baaru nna kũ a zεoonε, akũsɔ a gběke kèñne kũ gbě sĩnda pínki kũ nèse doo.

¹⁴ Oni adua kěáre kũ á yāo dana ñ swèn Luda gběke kũ à pìsiáwa yāi.

¹⁵ À Luda sáabu kpá a gba kũ à gè onala yāi.

10

Pɔlu gina kũ a zĩdao a zĩ yā musu

¹ Makũ Pɔlu, ma kúte kěáre kũ Kirisi nèsyĩdao kũ a busekeo, makũ kũ òdi pi, tó má kú kááo má buse, tó má kú kááo sɔ, madigɔ pāsĩáre.

² Ma wé kěáwa, tó ma su, àsun tó màgɔ pāsĩ kááo, zaakũ mani fɔ màgɔ pāsĩ kũ gbě kũ òdi pi andunia yā mé àten dowerε arenɔ.

³ Ó kú andunia gũmmε, ama odì zĩ ká lán andunia gběno bàro.

⁴ Ó gɔkebo bi andunia pónlo, Luda gɔkebo gbāna kũ odì zeki gbānanɔ gboroonɔme. Odì éke lékpakɔananɔ gboroo

⁵ kũ yǔgɔ yā kũ àdi gĩne ò Luda dɔo pínki. Odì laasun sĩnda pínki mile ble, de ò m̀i nàte Kirisine.

⁶ Tó a m̀i nàtewεe mámmam, o laka kũ ò wé tá sáyāmarisaridenɔa.

⁷ Adì yā gwa musume. Tó gbē a zīda náanikena kŭ Kirisi pón a ũ, ade gō dɔn kŭ Kirisi pón ó ũ lán a bà se.

⁸ Bee tó ma lé gbē à kè zókō doka kŭ Dikiri kpàwá yā musu, wé'i ni ma kŭro, zaakŭ á zīni pɛtena yāime, adi ke á letena yāinlo.

⁹ Àsun ke lándō má ye mà vīna dadaái kŭ ma takadakēnaao bàro.

¹⁰ Òdi pi ma takadanɔn bèere vī, akūsō ò gbāna, ama tó ò wé sìmale, àdi n kŭ gbānaro, ma yā dì ká póke léiro.

¹¹ Gbē kŭ òten o lenɔ gō dō kŭ lākŭ ó yāno de nà takadanɔ gŭn tó ó kú kǎáoro, len óni ke le, tó o kō è.

¹² Dín ó ũ ò ó zīda ke leele kesō ò ó zīda lekōa kŭ gbē kŭ òteni n zīda sáabu kpánɔ. Tó ò n zīda kpákūsŭ kō kesō ò n zīda lekōa kō, òdigō òndōro.

¹³ Ókōno sō, óni lé gbē de a lélaro. Óni gbē ikokēki kŭ Luda dítewere lémmē, kŭ à à kà á kīnaa se.

¹⁴ Lākŭ o ka á kīnaa nà, óten vī ó ikokēki lélaro, zaakŭ o su kŭ Kirisi baaru nnao ari á kīnaa káaku.

¹⁵ Odi lé gbē de a léla, ò gbē pāndenɔ zī ká ó pólaro. Zaakŭ á ludanaanikena ten kara, ó ye zī kŭ òten ke á tē tá manamana ari à ká ikokēki kŭ Luda dítewere lén,

¹⁶ de ò gé ò baaru nna pì kpá bŭsu kŭ ò kú á arenɔ gŭn, légbēna kŭ gbē pāndenɔ tàragabanaao sari.

¹⁷ Tó gbē ye à lé gbē, à gbē Dikiri yā musu.

¹⁸ Adi ke gbē kŭ àdi a zīda sáabu kpá mé à manaro, sé gbē kŭ Dikiri dì a sáabu kpá.

11

Pɔlu kŭ zìri ékenɔ

¹ À mena kŭmao kŭ ma yōnkōkeo fíti. Ama áten mena kò.

² Lākŭ Luda dì gōba kpá nà, len maten kpá le se á yā musu. Ma á kpá Kirisia á gō mèn do ũ, de mà á kpázāa lākŭ nɔkpare lési bà.

³ Lākŭ mlè òndō kè Awaune nà, à a sàte, vīna teni ma kŭ kŭ ani á laasun likaraáre le se, de à á nana Kirisia gbāsī sari kŭ nèsedoo tó.

⁴ Tó gbēke sù à Yesu yā kŭ à bò ado kŭ ó póo waazi kèáre, adì sí araga. Adì nini kŭ à bò ado kŭ pó kŭ a sio sí, adì baaru nna kŭ à bò ado kŭ pó kŭ a mào ma.

⁵ Maten da má kīana zìri kŭ a n díte zókō kŭnɔi yāke gŭnlo.

⁶ Bee tó má lénnaro, má dōna vī. O mōáre á pínki sŭsu yā sínda pínki gŭn.

⁷ Kŭ ma baaru nna kŭ à bò Luda kīnaa waazi kèáre pósinaáwa sari, akŭ ma a zīda bŭsa á karana yāi, ma taari kèn yá?

⁸ Ma sōsi pāndenɔ gbēno taki kè, ma a bakaa lèmma, de mà le mà zī keo á té yāi.

⁹ Goro kŭ má kú kǎáo, tó pó ten kīama, madì wari dɔ gbēkearo. Ó gbē kŭ ò bò Masedonia bŭsunno sŭmene kŭ pó kŭ àten kīamao. Maten we mà ke á gbēkene aso ũro, akūsō mani we mà ke á gbēkene aso ũro.

¹⁰ Kŭ Kirisi yāpura kŭ à kú ma gŭnwo, gbēke ni kpámene mà lé pìi gbē Girisi bŭsunlo.

¹¹ Bóyāin ma ò lee? Luda dō kŭ má yeái.

¹² Yā kŭ maten ke, manigō kemē, de mà gbē kŭ òteni n zī lekōa kŭ ó pónɔ zīni zōzō kŭ n légbēnanɔ.

¹³ Gbē bire takanɔ bi zìri ékenome! Zikeri manafikidenome! Òdi li Kirisi zìrinɔ ũ.

¹⁴ Yā bonsarenlo. Bee Setan pìi dì li gupura malaika ũ se.

¹⁵ Zaakŭ lemē, tó a zīkerinɔ lì yā mana zīkerinɔ ũ, yābonsarenlo. Kpekpe oni n yākenaa gbè le.

Pɔlu warikena a zìrike gŭn

16 Ma era maten o dɔ, gbēke sún ma gwa yǒnkɔ ũro. Tó len sōro, àgō ma dite lán yǒnkɔ bà, de mà le mà lé gbē fíti.

17 Yā kǔ maten o, Dikiri mé à ma danlo. Lé kǔ maten gbē ma zīda náanikenaa gūn, maten gbē yǒnkɔke gūmmɛ.

18 Lákū gbēno ten lé gbē n zīda yā musu dasi nà, makū se mani gbē.

19 Zaakū ákōno ɔndōrinɔ adi mena fō kǔ mīsaridenɔ kǔ pōnnao.

20 Tó òteni á ke zōno ũ, tó òteni á aru mi, tó òteni á taki ke, tó òten deńla mɔ́are, tó òteni á sán ke, adi mena fō.

21 Yápuramɛ, ó buse kǔ yā pino kenaa! Abire kèmenɛ wé'iyā ũ! Ama pó kǔ gbē náanikena, àteni a lé gbē, má a náanikena se. Maten abire o yǒnkɔke gūmmɛ.

22 Eberunomɛ n ũ yá? Àkū ma ũ se. Isarailanomɛ n ũ yá? Àkū ma ũ se. Ibrahī burinomɛ n ũ yá? Àkū ma ũ se.

23 Kirisi zīkerinomɛ n ũ yá? Má a zīkeri ũ deńla. Maten o lán ñade bàme. Ma zī kè deńla, ma dana kpésiran deńla, má a gbēna lé dōro, ma kunna ga léi lé vīro.

24 Yudanɔ ma gbē kǔ fláao lé bupla mèn donsari ari gèn sɔɔro.

25 Ò ma lele kǔ gòoo gèn aakō. Ò ma papa kǔ gbèeo gèn do. Gó'ite kpàte kǔmao gèn aakō, ma ke gɔɔ do ísira gūn fānantē kǔ gwāanio.

26 Ma wētegena dasino gūn madigō kú kariii gūn: Swa kariii, kpāni wédeweno kariii, Yudanɔ kariii, buri pāndenɔ kariii, wēte gūn kariii, sènte kariii, ísira kariii, Yesude ékenɔ kariii.

27 Ma zī gbāna kè kǔ wāwāo, ma itē kè a lé vīro, nà ma de, ími ma kǔ, madigō kun póblenaa sari gèn baaakō, má té punsi ña gūn.

28 A kparanɔ onaa baasi sɔsinɔ gbēno sīnda pínki laasun di tōma lákū gu diğō dɔ nà.

29 Dí mé ani busa, mà gí busaii? Dín oni kē zéa à gí ũmaa?

30 Tó à kù mà lé gbē, mani gbē ma gbānasarike musumɛ.

31 Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De dō kǔ maten éke toro. Ògō a sáabu kpá gɔɔ sīnda pínki!

32 Gɔɔ kǔ má kú Damasuku, akū kína Areta asakpa pì ò wēte pì bīnileno dākpā, de ò le à ma kǔ yāi,

33 akū ò ma bo wondoo gūn, ò ma kipa kǔ bàao tānko gūn bīni kpe, akū ma bàa sī.

12

Pɔlu wégupu'ena

1 À kù tilasi mà lé gbē. Bee kǔ à àre vīro, mani lé pá wégupu'enanɔa kǔ yā kǔ Dikiri mòmènenɔ sà.

2 Má gbēke dō Kirisi gūn, ò a sè ò gèe kāao ari ludambe aakōden, a wè gēro donsarin dí. À gèe kǔ mēon yá, mēe sarin yá, má dōro, sé Luda.

3 Má dō kǔ ò ade pìi sè ò gèe kāao aruzennammɛ. À gèe kǔ mēon yá, mēe sarin yá, Luda mé à dō.

4 À yā kǔ àdi sí oro mà, kǔ bisāsiri ni fō à babaro.

5 Mani lé gbē ade yā musu, mani gbē ma zīda yā musuro, sé ma gbānasarike yā.

6 Bee tó mani lé gbē, adi ke má yǒnkɔnlo, zaakū yāpuran mani o. Ama mani lé gbēro, de gbēke sún ma dite de pó kǔ à èma ke yā kǔ à mà ma lénlaro.

7 De màsun ña dā yā zōkō kǔ Luda mòmènenɔ musuro yāi, à pó sòto ma mēe gūn Setan zīri ũ, àgō wé tāma, de màsun ña dāro yāi.

8 Ma wé kè Dikiria gèn aakō yā pìi musu de à pó pì bo ma mèn,

9 akū à pìmenɛ, a gbēke kǔ adi kemene mōma. Gbānasarike gūnn a gbāna papana di bon. Abire yāi mani lé gbē kǔ pōnnao ma gbānasarike musu, de Kirisi gbāna gō kú ma gūn.

10 Abire yá mé à tò madì ponna ke kù gbānasarikẹo kù wé'idammaaọ kù wario kù takasio kù wétammaaọ Kirisi yá, zaakù goro kù gbāna kłaman madìgõ gbāna.

Kórintidenọ yá Pọlu kùna gbāna

11 Ma yõnkoyá kẹ, ákõnõ mé a ma dan. Ákõnõmẹ à de yá à ma sáabu kpá. Bee tó má kun pòke ũro, má kīana zìri kù a n díte zòkõ kùnõi yáke gūnlo.

12 Ma a kunna zìri ũ m̀áre kù menao manamana sèedakenanõ kù yābonsarenõ kù daboyānõ gūn.

13 Bó mé à á kīa sossinõ gbē kparanõaa? Ke kù mádi gõ á gbēkenẹ aso ũro yāii? À sùru ke kúmao kù taari dio!

14 Tera sà ma soru kẹ mà su á kīnaa a gèn aakõdeo, akūsõ mani gõ á gbēkenẹ aso ũro. Ákõnõ mateni á wete, adi ke á pónon maten wetero. Zaakù denõ mé òdi aruzekẹ díte n nénõnẹ, adi ke nénõ mé òdi díteñnero.

15 Mani fõ mà pò kù má vī deáre pínki, mà a zīda kpááwa kù ponnao. Tó ma yenaái ten kara, á yenamai ni lagon yá?

16 Bee kù a we kù mádi gõáre aso ũro, gbēnõ dì pi, wézērin ma ũ, ma pò siáwa kù òndõo.

17 Ma á blé gbē kù ma n zīáwanõ ke gāi yá?

18 Ma kúte kẹ Titunẹ à gé á kīnaa, akù ma ó gbēndo dànẹ. Titu á blén yá? Ó nèsẹ dokõnõnloo? Ó ágba dokõnõnloo?

19 Áten da yá óten boki weten yá? Lenlo! Óten yá o kù Luda dõnaao kunna Kirisi gūmmẹ. Ma gbē yenyīdenõ, ma abire óare pínki á zīni petena yāime.

20 Vīna teni ma kù kù tó ma su á kīnaa, mani á le lākù má ye nàro, akūsõ áni ma e lākù á ye nàro. Maten vīna ke fitiine kù nèségõbaao kù pofēo kù ania pāsīo kù kōyakanaao kù kōpinaao kù ìadānaao kù zukakanaao.

21 Vīna teni ma kù kù tó ma era ma su á kīnaa, ma Luda ni tó wé'i ma kù á are. Gbē kù ò durunna kẹ yá, ò gbāsī kẹ, ò pāpā kẹ, ò wé'isariyā kènõ, tó odi nèsẹ lite ò m̀i kẹ yá pìnõaro, mani pòsira ke kúnwo.

13

Lédammaa kpẹkpẹ

1 Ma suna á gwa gèn aakõden dí. Òdi yá pínki yāpura ma sèedade gbēnõn pla ke gbēnõn aakõ léi.

2 Ma gīnake ma lé dà gbē kù ò durunna kènõa yá kù gbē kparanõ do ma suna á kīnaa gèn pladeo, tera ma era maten lé dañma do bee kù má kù kááoro, tó ma era ma su do, mani n gbē ke tóro yoo!

3 Áten sèeda wete kù Kirisi ten yá o ma gāin yá? Tò! Adi ke Kirisi gbāna sarinlo, à gbāna á té.

4 Bee kù à gà lía gbānasarিকে gūn, à kun tera kù Luda gbānaomẹ. Lemẹ kunna a gūn ó kù kù gbānasarikẹo le se, ama ónigõ kù káao á té kù Luda gbānao.

5 À á zīda tàasi ká à gwa, tó á kù Yesu Kirisi nánikena gūn. À kekẹ à á zīda gwa. Á dõ kù Kirisi kù á gūnloo? Tó lenlo, a funamẹ.

6 Má dõ kù áni e ódi fuaro.

7 Óten wé ke Ludaa de àsun yá vāni ke kero. Adi ke de gbēnõ ó zī sáabu kpá yāinlo, de à a mana ke yāime, bee tó òteni ó gwa gbē funanõ ũ.

8 Óni fõ ò bo yāpura kpero, sé ò zéo.

9 Tó ó gbāna vīro, akūsõ á gbāna, ó pò dìgõ nname. Odi adua keáre de à kekẹ à bo mana.

10 Ma yá birenõ kèáre kù má kù kááoro, de tó ma su, màsun keáre pāsī kù doka kù Dikiri kpàmaoro. À kpàma á zīnipetena yāime, adi ke á letena yāinlo.

¹¹ Tò, ma gbě̀nɔ, à pɔ̀nna κε. À yã κεκε à bo mana. À ma lédamma ma. À lédokɔ̀nɔ κε àgɔ̀ nna kũ kɔ̀, Luda yenyĩde aafiade gɔ̀ kú kãáo.

¹² À fɔ̀ kpákɔ̀a kũ Luda gbě̀nɔ lépemmaaao. Luda gbě̀nɔ fɔ̀ kpàáwa ń pínki.

¹³ Dikiri Yesu Kirisi gbě̀κε κεάρε, Luda gɔ̀ yeái, kɔ̀gbě̀κεna gɔ̀ kú á té kũ Luda Ninio á pínki.

GALATIANS

Baaru nna pānde kunlo

¹⁻² Makū Pɔlu Luda zìri kù ma Yesude dake kù ó lèlèno pínki, ókòno mé o takada dí kè sɔsi gbě kù ò kú Galatia bùsu gūnnone. *fZír 16:6* Ma kunna zìri ù dí bo gběno kīnaa ke bisāsiri gāiro, Yesu Kirisi kù De Luda kù à a fùte bona ganwo mé à ma zī.

³ Ó De Luda kù Dikiri Yesu Kirisio gběke keáre, à á gba aafia.

⁴ Kirisi gí a wèndiii ó De Luda poyenyīnaaa, à ó durunna kèwá de à ó bo andunia tera vāni dín.

⁵ Luda mé à gakuri vī gɔɔ sīnda pínki! Aami.

⁶ Kù átèn kpe li Luda kù à á sísi a gběke gūnne likalika lán dí bà, à are dò zé pāndea, yā pìi bò ma sare manamana.

⁷ Baaru nna pānde ke kunlo. Gbě kù ò ye ò Kirisi baaruu pì liteno teni á likaramε.

⁸ Bee tó ókòno ke malaika kù à bò ludambe baaru nna kù adi kō sé kù a kù o òáreoro waazi kèáre, Luda láari boa.

⁹ O òáre yā akūsō maten oáre dɔ, tó gběke baaru nna kù adi kō sé kù a kù a màaoro waazi kèáre, Luda láari boa.

¹⁰ Maten sáabu wete bisāsirian yá, ke Luda? Maten wete ma yā ká bisāsirigun yá? Tó bisāsirin má ye à kángu ari tera, de Kirisi zòbleriin ma ūro.

Yesu Pɔlu sɛna a zìri ù

¹¹ Ma gběno, má ye à dō kù baaru nna kù madì kpááre dí bo bisāsiri kīnaaro.

¹² Mádi ma bisāsiri kīnaaro, gběke mé à dàmenero, Yesu Kirisi mé à bò à sùomenε.

¹³ A mà lākū má kun nà yā Yudanɔ donyīzen. Ma Luda sɔsi gběno wé tã pāsīpāsī, ma wete mà n kákatε. *fZír 8:3*

¹⁴ Ma Yudanɔ donyīze pì yā kù ɔplapla de ma sáranɔla dasi, ma kokari deñla ó dizino futeokarayā pìi gūn.

¹⁵ Ama Luda ma dite a pó ù zaa ma da gberen. Kù ma sísina a gběke gūn gɔɔ kàme,

¹⁶ akū à a Né gbàrema, *fZír 9:3-6* de mà a baaru nna kpá buri pāndenone. Mádi gé dada gběke kiaro,

¹⁷ mádi gé Yurusalemu gbě kù ò kun zìrinɔ ù ma āno kīnaaro, ma ge Larubunɔ bùsun gònoμε, akū ma era ma su Damasuku.

¹⁸ Wè aakō gberan ma ge Yurusalemu, de ò kō dō kù Pitao, akū ma ke káo gɔɔ gēro. *fZír 9:26-30*

¹⁹ Mádi zìri pānde ero, séde Dikiri dakūna Yamisi.

²⁰ Yā kù ma kèáre pìi, ma sì kù Ludao kù adi ke éken ma tòro.

²¹ Abire gbera ma ge Siria bùsun kù Silisia bùsuuo.

²² Gɔɔ birea Kirisi sɔsi gbě kù ò kú Yudeano dí wé simalero,

²³ ama ò mà ò pì, gbě kù àteni n wé tã yā mé àten donyīze kù à wete à kákatε pì waazi ke tera sà,

²⁴ akū ò Luda tó bò ma yā musu.

2

Pɔlu kōyamana kù zìri kparano

¹ Wè kuri awεsiikō gbera ma era ma ge Yurusalemu kù Baanabao. *fZír 15:2-4* Ma Titu sè, à gèε kúoo se.

² Ma ge gwe, kũ Luda mé à bò à sùma à pì mà gé yáime. Akũ ma baaru nna kũ madì kpá buri pāndenone bókote gbē kũ ò de gbē zókō ūnōne ntēne, de zĩ kũ ma kè kũ a kũ maten keo sún ke pāro.

³ Titu kũ ó lēle, bee kũ a Girikikēnaao, odi gā naa à t̄ z̄ro.

⁴ Yā pì fute Yesude éke kũ ò gèwái kpāninō musume. Ò gèwái de ò ó zĩdadekena Kirisi Yesu gūn asiri gwa ò ó da zòblemme,

⁵ akũ odi we ò m̄i nāteñero bee f̄iti, de à le àgō baaru nna pì yāpura kũna yāi.

⁶ Gbē kũ òteni n̄ gwa gbē zókō ūnō dí yāke karamenero. Lákũ ò de nà dí kemene yāke ūro, zaakũ Luda d̄i gbēke wé gwaro.

⁷ Ò è Luda baaru nna kpana buri pāndenone nāmenē ma oĩ, lākũ à a kpana Yudanone nà Pitane a oĩ nà.

⁸ Zaakũ lākũ Luda zĩ kè Pita gāi nà a kunna z̄ri ū yā musu Yudanō té, len à zĩ kè ma gāi buri pādenō té le.

⁹ Yamisi kũ Pitao kũ Yuhana kũ òteni n̄ gwa s̄si gbègba ūnō gba kũ Luda dāmenē d̄, akũ ò o kpàwá, ókōnō kũ Baanabao kōgbēke sèeda ū. Ò s̄i ò gé buri pādenō k̄inaa, mókōnō s̄, Yudanō k̄inaa.

¹⁰ Yā kũ ò yein dí, n̄ takasidenō yā gō d̄oḡu. Ḡro birea s̄ ó m̄e wā kũ a kenāao kò.

Yesu náanikēna mé àdi ó sura ba

¹¹ Kũ Pita sù Antioku, ma ginē tētētē, kũ à zā yāa yāi.

¹² Zaakũ ari Yamisi z̄irinō gō gé ká, àdi p̄ ble kũ buri pādenōme. Kũ ò kà, akũ à bòru kũ kp̄eo à k̄éma, kũ àten v̄ina ke Yuda kũ ò zè kũ t̄z̄na yāonōne yāi.

¹³ Yuda kparanō nāa manafikikēnaa p̄i gūn. Bee Baanaba se ò a gā ò nām̄ma.

¹⁴ Kũ ma è ò baaru nna yāpura kũna a zéaro, ma ò Pitane n̄ p̄inki wára: Mókōn Yuda ina n̄ kun lán buri pānde bà, adi ke lán Yuda bànlo. À kè dera ndi gā na buri pādenōa, de ògō Yudanō yā kũnaa?

¹⁵ Yudanōn ó ū inaa gūn, buri pānde durunnakerinōn ó ūro.

¹⁶ Ama ó d̄ kũ gbēke d̄i bo mana doka p̄i kenā yāiro, séde Yesu Kirisi náanikēnaa ado.*fRom 3:20, 22* Bee ókōnō, o Kirisi Yesu náani kè, de ò le ò bo mana ó Kirisi náanikēnaa p̄i yāime, adi ke doka p̄i kenā yāinlo, zaakũ gbēke d̄i bo mana dokakũna yāiro.*fZab 143:2*

¹⁷ Ḡro kũ óten wete ò bo mana Kirisi gūn, tó o è durunnakerinōn ó ū se, abire p̄i Kirisi ten durunna gba zén yá? Oi!

¹⁸ Tó ma era maten doka kũ ma gbòro keke, doka p̄i taariden ma ū gwe.

¹⁹ Zaakũ ma gō gè ū doka p̄i musu, akũ ma kpe l̄ne, de màgō kun Luda p̄i ū yāi. Ma ga lía kũ Kirisio.

²⁰ Makũ mé má kun doro, Kirisi mé à kú ma gūn. Tera sà ma bisāsirikēnaa gūn má kú Luda Né kũ à yemai à ḡi a wèndiii ma yāi náanikēnaa gūmme.

²¹ Maten Luda gbēke da pāro. Tó gbē d̄i bo mana doka p̄i yāime, de Kirisi gā pāme.

3

Musa doka kũ ludanaanikēnaao

¹ Ákōnō Galatia yōnkōnō! Ò p̄ daáwan yá? O Yesu Kirisi gana lía m̄áre a è s̄ans̄an.

² Má ye mà yā m̄en do gbekaáwa. A Luda Nini lè dokakũna yāin yá, ke yā kũ a màa p̄i náanikēna yāime?

³ À kè dera a gō yōnkōnō ū lán dí bàa? A naa kũ Luda Nini gbānao, akũ àten láka kũ á z̄ida gbānao yá?

⁴ Á wari zókō kè p̄an yá? Oi, adi ke pāro.

⁵ Luda a Nini kpàáwa, à daboyāno kè á té á dokakūna yāin yá, ke yā kū a màa pì náanikena yāime?

⁶ À gwa Ibrahīa. À Luda náani kè, akū Luda tò yā bò kāao nna a náani kū à kè yāi.*fNaa 15:6, Rom 4:3*

⁷ Àgō dō kū gbē kū òten Luda náani kenō mé ò Ibrahī burino ũ.*fRom 4:16*

⁸ Luda yā takada gīnake à a baaruu kpà Ibrahīne à pì, Luda ni arubarika da buri sīnda pínkigu a gāi,*fNaa 12:3* zaakū Luda yā takada pì gīnake à dō kū Luda ni tó yā bo nna kū buri pāndenō a náani kū oni ke yāi.

⁹ Len Luda di arubarika da gbē kū òteni a náani kenōgu le, lākū à kè a náanikeri Ibrahīne nà.

¹⁰ Gbē kū à zè kū dokakūnaao gō láari pō ũme, zaakū à kēna Luda yān ò pì, gbē kū òdigō yā kū ò kú doka takada gūno kūna pínki a zéaro bi láari pōme.

¹¹ Ó dō sānsān kū Luda di tó yā bò kūnwo nna dokakūna yāiro, zaakū ò pì, gbē kū Luda tò yā bò kāao nna a náani kū àten ke yāi mé anigō kun.

¹² Doka dí kō le kū ludanaanikēnaaoro, zaakū ò pì, gbē kū à yā pì kēe, ade ni wēndi le a gūn.

¹³ Kirisi gō láari pō ũ ó gēne ũ, à ó bó doka láari gūn, zaakū à kēna Luda yān ò pì, gbē kū ò loko lía bi láari pōme.

¹⁴ Abire kè le de arubarika kū Luda dà Ibrahīgu le à gō buri pāndenōne Kirisi Yesu gāime, de ò Nini kū Luda a lé sè le a náanikena yāi.

Musa doka kū Luda lésēnaao

¹⁵ Ma gbēno, bisāsiri yākena takan maten oáre. Tó gbē légbēe dìte, akūsō à sèedadenō vī, oni fō ò gbororo, oni fō ò yāke karanlo.

¹⁶ Len Luda lé sè Ibrahīne le kū a burio.*fNaa 12:7* Luda yā takada dí pi kū a burino lākū parin à tēmma bàro, à pì kū a buriome. Gbē mēn don à téa, àkūme Kirisi ũ.

¹⁷ Yā kū má ye mà on dí: Luda gīnake à lé sēne yā à pì a bàka nigō kú kāao. Wè wāa pla kū mēn baraakurio gberan doka sù.*fBon 12:40* Doka pì ni fō à lésēnaa pì gbororo, ani fō à a ke pāro.

¹⁸ Tó òdi Luda arubarika le dokakūnaa gūn, de adi bo a lésēnaa gūn dorō. Ama Luda gbēke kè Ibrahīne, kū à a lé sēne yāime.*fRom 4:14*

¹⁹ Bóyāi à doka dìtei dō? À doka kàra ari Ibrahī buri kū Luda lé sè a yā musu gō sume, de gbēno le ò dō kū ò de taaridenō ũ Luda kīnaa yāi. Luda a doka pì kpà malaikanōa, ò nà yākekeriine a oī, à dìte gbēno.

²⁰ Luda lésēna sō, a yāme ado, a bàka kú kū yākekeriioro.

²¹ Tò, doka pì bò Luda lésēna kpen yá? Lenlo! Tó doka kū àdi wēndi kpámma kun yā, de o bo mana doka pì yāi.

²² À kēna Luda yān ò pì, durunna gbē sīnda pínki kà kpén, de arubarika kū Luda a lé sèe pì le à gō Yesu Kirisi náanikerino pō ũ a náani kū òten ke pì yāi.

²³ Zaade Yesunaanikēna dí suro, doka ó ká kpén, à ó kūna purusunano ũ ari Yesunaanikēna kū àten su gēe à bòo gupuraa.

²⁴ Len doka pì de ó gwàri ũ le yā ari Kirisi gō su, de ò bo mana a náanikena yāi.

²⁵ Lākū Yesunaanikēnaa sù nà sà, o bo ó gwàri yān.

²⁶ Kunna Kirisi Yesu gūn á de Luda néno ũ á pínki a náani kū áten ke yāi,

²⁷ zaakū ákōno kū a da'ite kè Kirisi pō ũno, a Kirisi dàa sète.

²⁸ Yudanō kū buri pāndenō, zōno kū zīdadeno, gōgbēno kū nōgbēnon donadona kōnero, zaakū á pínki pō dokōnon á ũ kunna Kirisi Yesu gūn.

²⁹ Tó á de Kirisi pō ũ, á de Ibrahī burino ũme, akūsō á de arubarika kū Luda a lé sēne blèrino ũ.*fRom 4:13*

4

- 1 Maten oáre, gɔɔ kũ túbiblieri de né ũ, bee tó a de aruzekenon de a pɔ ũ pínki, à de zòlaro.
 2 Àdi mì nate gwàrinone kũ gbě zòkɔno ari gɔɔ kũ a de dîtea.
 3 Len ókɔno se, gɔɔ kũ ódi kàsara kũro, odì zò ble andunia pɔ kũ òdi mì nateínenone.*fGal 4:9, Kɔl 2:8, 20*
 4 Kũ gɔɔ kũ Luda dîte kà, à a Né zì, ò a ì bisàsiri ina ũ Musa doka gũn,
 5 de à ókɔno kũ óten zò ble Musa dokaneno bo, ò gɔ a neno ũ.
 6 Luda a Né Nini dà ó swèè gũn, kũ ó de a neno ũ yái. Nini pìi dì wiki lé à pi: Baa, ma De!
 7 Abire yái zòome n ũ doro, néme n ũ. Lákũ Luda néme n ũ nà, à n ke a túbiblieri ũme.*fRom 8:15-17*

Pɔlu bídikena Galatianɔ yáa

- 8 Gɔɔ kũ á Luda dɔro, adì do pɔ kũ ò de Luda ũronoì.*f1Kɔ 8:4-6*
 9 Lákũ á Luda dɔ nà tera sà, aténsa kũ Luda á dɔ, bóyái a era áten are do pɔ gina futa gbãnasari pìnɔa dɔɔ? Bóyáin a era á ye à dońyí dɔɔ?
 10 Adì gɔɔ kenɔ kũ mɔ kenɔ kũ dikpe kenɔ kũ wè kenɔ tè bo.*fRom 14:5, Kɔl 2:16*
 11 Vĩna ma kũ á yá musu. Ase zĩ pãn ma kè á té yá?
 12 Ma gbẽno, ma wé kèáwa, à gɔ lán ma bà, zaakũ ma gɔ lán á bà. Ádi taari kemene yáro.
 13 Á dɔ kũ gyákɛnaa gũnn ma baaru nna kpàáre káaku.
 14 Bee kũ ma gyákɛna kèáre yɔogwana ũ, ádi ma gya boro ádi lé'i kúmaro, a ma si lán Luda malaika kesɔ Kirisi Yesu bàme.
 15 Arubarika kũ áten kemene yá kè deraa? Mani fɔ mà o á yá musu mà pi, tó ani sí ke yá, de a á wé bòbo a kpàma.
 16 Kũ ma yápura óáre yáin ma gɔ á zànguri ũ sà yá?
 17 Gbẽ kũno mèe wà kũ á yáo, ama a mana yáinlo. Ò ye à kèwáme, de à narĩma.
 18 Mèwána kũ gbẽ yáo a mana yái mé à nna. Ma mèe wà kũ á yáo gɔɔ sĩnda pínkime, adì ke gɔɔ kũ má kú kááo adonlo.
 19 Ma né yenyĩdenɔ, mateni á ina wāwā ke do ari Kirisi gɔ sà da á gũn.
 20 Má ye màgɔ kú kááo tera, de mà a yá'ona litɛ, zaakũ ma bídi kè á yáame.

Hazara kũ Sarao

- 21 À omene, ákɔno kũ á ye doka iko vĩáwanɔ, ádi yá kũ à kèna Musa doka takada gũn maroo?
 22 Ò pì Ibrahĩ négɔgbẽno ì gbẽnon pla. À a do ì kũ zòome,*fNaa 16:15* akũ à a do ì kũ zĩdadeo.*fNaa 21:1-2*
 23 Zò pì né ì bisàsirikɛnaa gũmmɛ, akũ zĩdade a pɔ ì Luda lésɛna yái.*fRom 9:7-8*
 24 Nɔgbẽ pìnɔ yá dewere yáasi taka ũ, Luda bàka kunna kũńwo yá leu pla ũ. A do bò Sinai kpi kĩnaame, àdi zòkena ínne. Àkũ mé à Hazara ũ.
 25 À de Sinai kpi kũ à kú Larubunɔ bũsun yáasi taka ũ. Yurusalemu tera de a ũ dɔ, zaakũ áten zò ble kũ a gbẽno ñ pínkime.
 26 Yurusalemu kũ à kú musumɛ zĩdade ũ. Àkũme ó da ũ.
 27 Zaakũ à kèna Luda yán ò pì:
 Ñ ponna ke, mɔkɔn para kũ nídi né iro!
 Ñ ayuwii ke, mɔkɔn kũ nídi nòwāwā kero!
 Zaakũ mɔkɔn kũ n zā pā kpànyĩ,
 n né dasi de nɔgbẽ kũ a zā are dɔa póla.
 28 Ákɔno sɔ ma gbẽno, Luda lésɛna neno á ũ lán Isaaku bà.
 29 Né kũ ò a ì bisàsirikɛnaa gũn wari dò né kũ ò a ì kũ Luda Nini gbãnaooa. Len à de le kũ a terao.

³⁰ À kēna Luda yān deramεε? Ò pì: Ñ pé zòò pìia kù a néo, zaakū zò né ni túbi ble kù zĩdade néoro.*fNaa 21:10*

³¹ Abire yāi ma gbēno, zò nēno ó ũro, zĩdade nēno ó ũ.

5

Gōna zĩdadeno ũ Kirisi gūn

- ¹ Gōna zĩdadeno ũ yāin Kirisi ó bóí. À zεo gíngin, àsun tó ò era ò bà kááre á yīn zòno ũ doró.
² Makū Pɔlu maten oáre, tó a tò ò t̄z̄ó z̄áre, Kirisi ni karana keárero.
³ Ma era ma ò, ma karaáre, gbē kù à tò ò t̄z̄ó z̄áre, séto à mì nate Musa dokane pínki.
⁴ Ákōno kù áten wete à bo mana doka gūno, a á zĩda kē Kirisia, a kē Luda gbēkea.
⁵ Yesu náanikenaa gūn ó bona mana támaa vī, ó wé d̄oi kù a Nini gbānao.
⁶ Kirisi Yesu gūn t̄z̄ōna ke t̄z̄ōnasari yāke vīro, séde Yesu náanikena kù àdi yenyī iñe.
⁷ Áten gé are yā manamana. Dí mé à tena yāpurai zé z̄áreε?
⁸ Yā kù a a zé lè dí bo Luda kù à á s̄isi à á sé kīnaaro.
⁹ Lūbene fitinna di flawadēna fute pínki.*f1Kɔ 5:6*
¹⁰ Má á náani vī Dikiri gūn, kù áni nēse pānde daro. Gbē kù àteni á likara s̄o, ani a zĩ gbè le, bee díme.
¹¹ Makū s̄o ma gbēno, tó t̄z̄ōna waazin maten ke ari gbāra, b̄oyāi òteni ma wé t̄ai d̄oo? Tó lemε, de Kirisi gana lía yā ni ũ gbēkearo.
¹² Gbē kù òteni á likara kù t̄z̄ōna yāono gé ò n̄ zĩda f̄ere ke se.
¹³ Ákōno s̄o ma gbēno, Luda á s̄isi à ḡō zĩdadeno ũme, ama àsun tó á gōna zĩdadeno ũ pì ḡōare p̄oyeinakena zé ũro. Àḡō mì natekōne kù yenyīo,
¹⁴ zaakū yā mèn do díkīname Musa doka s̄inda pínki mì ũ: Ñḡō ye n gbēdakei lán n zĩda w̄endii bà.
¹⁵ Tó áten saka t̄t̄ōk̄ōa áten k̄ō s̄oso, à laakari ke k̄ōkakatenaai.

Luda Nini donnena are

- ¹⁶ Maten oáre, à tó Luda Nini doáre are, á bisāsirike p̄oyeina ni láka.
¹⁷ Á bisāsirike p̄oyeinaa di k̄ō sé kù Luda Nini p̄oro, akūs̄o Luda Nini p̄oyeinaa di k̄ō sé kù á bisāsirike p̄oro. Òdi ḡik̄ōime, abire yāi adi f̄ō à yā kù á yei kero.*fRom 7:15-23*
¹⁸ Tó Luda Nini ten doáre are, doka iko vīáwaro.
¹⁹ Ó ó bisāsirike d̄ano d̄ō s̄ans̄an: Pāpākenaa, gbāsīkenaa, wé'isariyā,
²⁰ tānagbagbanaa, gāwākenaa, zāngu, fitii, n̄eseḡōbaa, n̄esewānaa, denlawetēnaa, kēkēkōanaa, k̄ōkpaatēnaa,
²¹ kēna kù k̄ōo ñni, wēdenaa, f̄ai pāpā bona kù yā bire takano. Ma a lé dàáwa lākū ma dàáwa nà yā, yā bire taka k̄erino ni kpata kù à bò Luda kīnaa lero.
²² Luda Nini s̄o, àdi yenyī iñe kù p̄onno kù aafiao kù menao kù gbēkeo kù manakenaao kù náanio
²³ kù busekenaa kù zĩdakūnadōnaao. Doka ke di ḡi yā bireno takairo.
²⁴ Gbē kù ò de Kirisi Yesu p̄o ũno n̄ bisāsirike d̄aa p̄a lía kù a p̄onidenano kù a p̄oyeinano leεle.
²⁵ Lākū ó kù Luda Nini ḡai nà, ò a d̄oro sé.
²⁶ Òsunḡō ȳḡō vīro, òsun k̄ō d̄ok̄ōaro, òsun ḡōbaa kpá kù k̄oro.

6

Ɖdana k̄ōa

- ¹ Ma gbēno, tó á gbēke s̄u à s̄ate à durunna kē, ákōno kù Luda Nini ten doáre areno à ḡōḡō k̄āao busebuse, à laakari ke de òsun á ȳō ò gwa sero.
² Àḡō k̄ō aso sé. Áten Kirisi doka papan gwe.

³ Tó gběke teni a zīda gwa póke ũ, akūsõ à kun póke ũro, àteni a zīda sãteme.

⁴ Baadi a yãkena tàasi ká gbasa à ãa dã. Àsun a yã lekõa kũ gbě pãnde póoro,

⁵ zaakũ baadi ni a zīda aso séme.

⁶ Gbě kũ òten Luda yã danε, à a aruzεke li a danneriine.

⁷ Àsun á zīda kekero, Luda dí sí foboro. Pó kũ gbě t̄õn àdi kē.

⁸ Tó gbě t̄õ a bisãsirike dàaa, ani kakatena ine. Tó gbě t̄õ Luda Nini donena are gũn s̄õ, ani wèndi kũ àdi lákaro ine.

⁹ Òsun kpasa kũ yãmanakenaoro, zaakũ tó ódi kámma booro, óni àre le a ḡõra.

¹⁰ Abire yã tó o zé lè, òḡõ a mana ke gbě s̄inda pínkinε, atēnsa ó Yesu náanikeri dakenõ.

Lézammanaa

¹¹ À wãnzãn gbàgidigbagidi kũ ma kè kũ ma zīda ɔo gwa sà.

¹² Gbě kũ òten yã ke gbẽnõ wé yãinõ mé òten gã naáwa kũ t̄õzõna yão, de òsun wé tãńma zena kũ Kirisi gana lía yãoro yãí.

¹³ Bee t̄õz̄õrii pìnõ se, ò doka kũnaro. Ò ye à t̄õ z̄õ, de ò le ò ãa dã á sèedaa pìi yã musu yãime.

¹⁴ Mani ãa dã póke yã musuro, séde ó Dikiri Yesu Kirisi gana lía yã baasiro, zaakũ a yã andunia ḡõmenε gè ũ akūsõ ma ḡõ gè ũ anduniane.

¹⁵ T̄õz̄õna ke t̄õz̄õnasari yãke v̄ĩro, séde ḡõna gbě dufu ũ.

¹⁶ Luda gběke ke gbě kũ ò yã pì kũnanõne, à ñ gba aafiaa. Mókõnõme Isaraila yãpuranõ ũ.

¹⁷ Zaa gbãragběke sún ma wé tã doro. Wari kũ ò dõma Yesu yãí b̄õgbε kpé kú ma m̄εεa.

¹⁸ Ma gbẽnõ, ó Dikiri Yesu Kirisi gběke keáre! Aami.

EFESUDENO

Gbêke kù Luda kèwεε Kirisi gùn

¹ Makù Pɔlu, Kirisi Yesu zìrii Luda pɔyenyĩnaa gùn, makù mé ma takada dí kè Luda gbê kù òten Kirisi Yesu náani ke zaa Efesunɔne.

² Ó De Luda kù Dikiri Yesu Kirisio gbêke keáre, à á gba aafiaa.

³ Ó Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De sáabu kpá! Ó kunna Kirisi gùn Luda a Nini arubarika s̄inda pínki dàógu zaa musu.

⁴ À ó sé a gùn andunia katena ā, de ó kunna gō denε adona mamberu sari. Yenyĩ gùn

⁵ à gĩnake à ó díte a néno ũ Yesu Kirisi gāi, lākū àten wete a pɔyenyĩnaa gùn nà,

⁶ de à tó bo a gbêke gakuride kù à kèwεε a Né yenyĩde gùn yāi.

⁷ A gùn à ó bó kù a aruo. À ó taarino kèwá a gbêke zókō

⁸ kù à kèwεε à gè ɔla yāi. Ɔndō s̄inda pínki kù wézē s̄inda pínkioo gùn

⁹ à tò o a pɔyenyĩna asiri d̄ō, lākū à zèo à ke Kirisi gāi nà.

¹⁰ Tó a pɔyenyĩnaa pì kegrɔ kà, ani pó s̄inda pínki kakara Kirisi n̄ Midenε, pó kù à kù musu kù z̄iteo pínki.

¹¹ Luda kù àdi yā s̄inda pínki ke lākū à zèo a pɔyenyĩnaa gùn nà gĩnake à ó díte lākū àten wete nà, à ó sé a pó ũ Kirisi gùn,

¹² de ókōno kù ó wé d̄o Kirisii zaa káakuno ògō de a tó gakuride kpàrino ũ.

¹³ Ákōno s̄ō, a yāpura yā mà, a baaru nna kù à á sura bàa p̄i s̄i. A gùn Luda a z̄ida s̄eedaa kèáwa a Nini kù à a lé s̄ē ũ.

¹⁴ Akūmε túb̄i kù óni le zenkpεke ũ ari Luda gō gé a gbēno bo, de ò a tó gakuride kpá yāi.

Pɔlu aduakena Efesudenɔne

¹⁵ Abire yāi zaa grɔ kù ma á Dikiri Yesu náanikena a mà kù yenyĩ kù á v̄i kù Luda gbēno n̄ pínki,

¹⁶ mād̄i kámma bo kù Luda sáabukpanaao á yā musuro. Á yā d̄igō d̄omagu wéke kù mad̄i ke Ludaaa gùn.

¹⁷ Mad̄i wé ke De gakuride, ó Dikiri Yesu Kirisi Ludaa, de à á gba ɔndō, à á wé keáre kù a Nini gbānao de à le à a d̄ō swáswa.

¹⁸ Mad̄i wé kea à á nèse wéáre de à le à támaa kù à á s̄isia d̄ō. À a túb̄i gakuride aruzεke p̄ino díte a gbēno

¹⁹ kù a gbāna zókō bonsare kù àten z̄i ke ókōno kù od̄i a náani kenɔ gùnwo. Gbāna zókō p̄i z̄i kè Kirisi gùn

²⁰ grɔ kù Luda a vù gan, à a vùte a ɔplai zaa musu.

²¹ Gwen Kirisi de kpatablerinɔ kù ikodenɔ kù gbānadenɔ kù dikirinɔla n̄ pínki kù tó kù òdi mì nateñnenɔ pínki. Adi ke andunia tera dík̄ina adonlo, kù a pó kù ani suome d̄o.

²² Luda tò à iko v̄i pó s̄inda pínkia, akū à a díte pó s̄inda pínki m̄ide ũ s̄osi gbēno.

²³ S̄osi gbē p̄inome Kirisi m̄ē ũ, à de Kirisi kù àdi pó s̄inda pínki papa gu s̄inda pínkia papana ũ.

2

Vu à bona gan gēna wèndin

¹ Á de yā gèno ũ Ludanε á taarino kù á durunnanɔ yāi.

² Á té andunia dík̄ina ágbai, a m̄i nàte ãa gbānadenɔ k̄inanε, Setan kù à kpé dona ludayādarisarinɔne are p̄i.

³ Ó pínki ó de lán ní bà yā se. Odì pò kù ó mè yeii kù yā kù à ó pò gbào ke. Ó inaa gūn ó de gbē kù Luda ni pofē kiparímanò ù lán dakenò bà,

⁴ ama Luda sùru zòkò, à yenyí vīwēre manamana.

⁵ Goro kù ó de gèno ù ó taarinò yāi, à ó fúte kù Kirisio lēle. À á sura bà a gbēke gūn.

⁶ Kirisi Yesu gūn à ó sé à ó vúte kãao zaa musu,

⁷ de à le à a gbēke zòkò bonsare mōñne andunia kù ani su gūn yāi yā mana kù à kèwēre Kirisi Yesu gūn musu.

⁸ Luda á sura bà a gbēke gūn Yesu náani kù a kè yāi. Abire dí bo á kīnaanlo, Luda mé à á gbá.

⁹ Á surabana dí bo á yākena gāinlo, de gbēke sún ña dāoro yāi.

¹⁰ Luda oghen ó ù. Kirisi Yesu gūn à ó ké de ògò kù kù yā mana kù à gīnake à dītewēre kenaa.

Gōna mè dokōno ù Kirisi gūn

¹¹ Ákōno kù á de buri pāndenò ù inaa gūn, à laasun lé á kunna yāa. Tòzōnadeno dì á sísi gyofoṛōdenò, ama ní tòzōna de bisāsiri oghē ùmē.

¹² Goro birea á kun Kirisi sari, á de gbē zītōno ù Isarailanone. Á baka kù Luda bàka kunna kúnwo kù a lésennenaao gūnlo. Á kù andunia gūn támaa sari ludadōnaa sari.

¹³ Kirisi Yesu gūn tera, ákōno kù á zà kù Ludao yāno a nai kāni kù Kirisi aru gbānao.

¹⁴ Àkūmē ó kunna kù kōo nna ù, à tò Yudanò kù buri pāndenò gò mè dokōno ù. A mèe gūn à ibere kù à da ní dagura bīni ù gbòro,

¹⁵ à Musa doka nà gui kù a yāditenano de à tò ní pla ní pínki gō kãao gbē dufu mèn do ù. Len à tò ò kè kù kōo nna le.

¹⁶ À ibere làka, à ní pla ní pínki kè nna kù Ludao mè dokōno pìi gūn a gana lía yāi.

¹⁷ À sù à kena nna kù Ludao baaru kpà ákōno kù á zà kù Ludaonone kù gbē kù ò kāni kãaonò dō.

¹⁸ Kirisi yāi ó pínki ó zé vī ò na De Ludai kù a Nini dokōno gbānao.

¹⁹ Abire yāi á de gbē zītōno ke bōasunò ù doro, a gō bedenò ù kù Luda gbēno, a ondenò ùmē.

²⁰ Ákōnomē kpé kù Luda bō ē kù zīrinò kù annabinò nàaa ù, akūsò Kirisi Yesumē à ēpetegbe ù.

²¹ A gūnn kpé pò sīnda pínki dì kō kūn, àdigō gbā Luda kpé ù Dikiri gūn.

²² A gūn ákōno se, á de kpé pì bobōno ù, ákōnomē Luda Nini kúki ù.

3

Pòlu zīkena buri pāndenò té

¹ Abire mé à tò makū Pòlu, má de purusuna ù Kirisi Yesumē ákōno buri pāndenò yāi.

² Ádi ma lākū Luda a gbēkekennena zī dāmene mà ke á téroo?

³ Luda a asiriyā mòmene, ma kèáre fíti kò.

⁴ Tó a a kyó kè, áni fō à dō lākū ma wé kè nà Kirisi asiriyā musu.

⁵ Luda dí yā pì o gbēkene yāro, akū tera sà à mò a zīrinò kù a annabinone kù a Nini gbānao.

⁶ Yā kù à utena yā pìn dí: Kirisi Yesu gūn baaru nna mana yāi buri pāndenò gò Luda túbiblerinò ù lēle kù Yudanò, ò gò kúnwo mèdokōnodeno ù. Ní baka kù lé kù Luda sèe gūn.

⁷ Ma gō baaru nna pìi kpàri ù gba kù Luda dāmene, a gbāna tén zī ke ma gūn yāi.

⁸ Makū kù má kīana Luda gbēno té, Luda gba pìi dāmene, akū maten Kirisi aruzeke lakanasari baaru kpá buri pāndenone,

⁹ maten asiriyā kù Luda ten wete gbē sīnda pínkinē boñne gupuraa. Asiriyā pì utena Luda kù à pò sīnda pínki kè kīnaa zaa káaku,

10 akū tera sà à tò kpatablerinɔ kù ikode kù ò kú musunɔ a ɔ̀ndɔ buri dasinɔ d̄̀ s̄̀si gb̄̀enɔ ḡ̀ai.

11 Luda pɔyenyĩna kù à kun zaa káaku pì lé pàpa Kirisi Yesu ó Dikiri ḡ̀ai.

12 A gūn ó zé v̄̀i ò na Ludai kù sw̄̀eɛo kpatena a náanikena ȳ̀ai.

13 Abire ȳ̀ai ma wé kèáwa, àsun tó á nèse yaka wari kù maten ke á musu ȳ̀airo. Á kpetana ȳ̀aime.

Kirisi yenyĩ

14 Abire ȳ̀ai madì kútɛ De Ludane.

15 A k̄̀inaa a bedɛ kù ò kú musu kù z̄̀iteonɔ n̄́ tó lèn n̄́ pínki.

16 Madì wé kea à á gba gb̄̀ana á nèseɛ gūn kù a Nini gb̄̀anao a aruzekɛ gakuride lén,

17 de Kirisi vutɛ á swèn a náani kù átɛn ke ȳ̀ai, á z̄̀inipetena ḡ̀o gb̄̀ana yenyĩ gūn,

18 de à le à a yenyĩ yàasa kù a gb̄̀anao kù a leio kù a lòkotooo gbá d̄̀s̄̀ kù Luda gb̄̀enɔ pínki,

19 de à le à a yenyĩ kù oni f̄̀s̄̀ ò a lé d̄̀s̄̀ pínkiro d̄̀s̄̀, Luda papana pínki pekereáwa.

20 Luda z̄̀ok̄̀! Ani f̄̀s̄̀ à kewere de lákū odì a wé ke ke odì a laasun lé nàla manamana kù gb̄̀ana kù átɛn z̄̀i ke ó gūnwɔ.

21 Òḡ̀o a tó kpá s̄̀si gb̄̀enɔ kù Kirisi Yesuoo gūn wè kù w̄̀eɛo ari ḡ̀o s̄̀inda pínki! Aami.

4

Mèdokɔ̀nɔkenaa

1 Makū kù má de purusuna ũ Dikirine, ma wé kèáwa, á kunna ḡ̀o de lákū Luda á sísi àḡ̀o de nà.

2 Á k̄̀s̄̀ f̄̀s̄̀, àḡ̀o yek̄̀s̄̀i z̄̀idabusanaa gūn kù nèseyĩdao kù menao.

3 Á wé t̄̀a àḡ̀o lédokɔ̀nɔ kù à bò Luda Nini k̄̀inaa v̄̀i bà kù àdì á dok̄̀sa ũ.

4 Mè mèn domɛ, akūs̄̀o Nini p̄̀i mèn domɛ. Len t̄̀amaa kù Luda á sísiaa mèn do le se.

5 Dikiri mèn do, akūs̄̀o donȳ̀ize mèn do kù da'itekɛna mèn doo.

6 Luda mèn domɛ ó pínki De ũ. Àkū mé à iko v̄̀i ó baadia, àdiḡ̀o z̄̀i ke ó gb̄̀e s̄̀inda pínki gūn, à kú kù ó gb̄̀e s̄̀inda pínki.

7 Kirisi gb̄̀ekɛ kè ó baadine, lákū à gba dàwɛɛ nà lén.

8 Abire ȳ̀ai à k̄̀ena Luda ȳ̀an ò p̄̀i:

Kù à f̄̀utɛ à tà musu, à dò z̄̀iz̄̀onɔne are,
à gba dà gb̄̀enɔne.

9 A fute à tana musu bire de deramɛɛ? Abire p̄̀i à k̄̀ipa ari z̄̀ite ḡ̀ei ḡ̀ia.

10 Gb̄̀e kù à k̄̀ipaa piime gb̄̀e kù à f̄̀utɛ à tà ludambe musumus̄̀u ũ, de à gu s̄̀inda pínki pa.

11 Àkū mé à gb̄̀ekenɔ gbà zé òḡ̀o de z̄̀irinɔ ũ, gb̄̀ekenɔ annabinɔ, gb̄̀ekenɔ baarunnakparinɔ, gb̄̀ekenɔ pasutonɔ ke ȳ̀adannerinɔ,

12 de Luda gb̄̀enɔ ḡ̀o kù a z̄̀i soru gūn, de Kirisi mè gb̄̀ana kù,

13 ari ó pínki òḡ̀o gé ká Luda Né náani dokɔ̀nɔ kenaaa a d̄̀na dokɔ̀nɔ gūn, de ò ḡ̀o gb̄̀e papananɔ ũ Kirisi kù p̄̀o s̄̀inda pínki p̄̀ekerɛa z̄̀ok̄̀ lén.

14 Tó lemɛ óniḡ̀o de né f̄̀iti kù òdì ɔ̀ndɔ kù manafikio kénne ò n̄́ s̄̀atenɔ ũ dorɔ, kù ȳ̀a dufu dannɛna dì n̄́ sé lán ïa ke ís̄̀o bà.

15 Oi, óni ȳ̀apura o kù yenyĩo, ò gb̄̀a ȳ̀a s̄̀inda pínki musu Kirisi kù à de a mì ũ gūn.

16 A gūnn m̄̀egu s̄̀inda pínki dì k̄̀o k̄̀un ò nak̄̀sa kù t̄̀inɔ gb̄̀anao, akū m̄̀egunɔ dì z̄̀i ke a z̄̀ea, mèc̄̀e diḡ̀o gb̄̀a àḡ̀o kara kù yenyĩo.

Kunna z̄̀i kù kunna dufuo

17 Abire ȳ̀ai maten ȳ̀a oáɛ kù Dikiri t̄̀oo, mateni á gbao laakar̄̀ii. Àsunḡ̀o kun lán kifiri kù n̄́ nèsefutakɛ dońne arenɔ bàro.

18 N̄́ laasun n̄́ ké ȳ̀onk̄̀o, ò z̄̀a kù w̄̀endi kù Luda dì kpám̄̀mao, kù n̄́ wé sira, akūs̄̀o n̄́ s̄̀a gb̄̀ana ȳ̀ai.

- 19 Ò nèse vīro, ò ní zīda kpà wé'isariyāa, ò dà vāni buri sīnda pínki kēna ni vī.
 20 Ákōnō sō, ádi Kirisi yā dada lero.
 21 Yesu gūn a a yā mà, a yāpura kū à vī dàda.
 22 Ò òáre à ɔ gbare á dà zī kū à doáre arei, kū à yàka á pónidena vāninō yāi.
 23 Ò òáre à á nèse lite á laasun gō dufu,
 24 áni dà dufu kū Luda kè lán a pó bà sé, á kunna nigō adona kunna yāpurade ũ yāzedeke gūn.
 25 Abire yāi à ɔ gbare manafiki yāi, á baadi gō yāpura o a gbēdakenē, zaakū mèdokōndenōmē ó ũ.
 26 Tó á pō fē, àsun durunna kero. Àsun tó ifántē gē kpén àgō kpé pōfēnaro,
 27 de àsun Ibilisi gba zéro yāi.
 28 Gbē kū àdi kpāni o yā à kpāni tó. À wé tā à zī mana ke kū a ɔo, de à pó le à bo takasidenōnē.
 29 Àsun tó yā vāni ke bo á lénlo, séde a zéde kū ani gbē kara, à ke àre ũ gbē kū òten manōnē.
 30 Àsun Luda Nini kū à kú adona da pōsiranlo. À de sèeda kū Luda kēáwa ari á bona gōrō zī ũ.
 31 Àsun ke ĩni kū gbēkeoro. À pōfē tó kū pētēo kū patana gbānao kū gbēsōsōnao kū pásīkēna buri sīnda pínkiō.
 32 Àgō gbēke ke kū kōo. Àgō kō wēnda gwa. À sùru ke kū kōo lākū Luda sùruu kè kááo nà Kirisi gūn.

5

Kunna gupuran

- 1 Lākū á de Luda né yenyīdenō ũ nà, à a ágba sé.
 2 Lākū Kirisi yewái nà à gí a wēndiīi ó yāi sa'obō kū a gbī nna Ludanē ũ, à tó yekōi doáre are le se.
 3 Lākū á de Luda gbēnō ũ nà, adi kū ò pāpākēna ke dà vāni buri sīnda pínki ke wākū yā ma á té sero.
 4 Wé'isariyā'ona kū yā dōrō sari onao kū fāai bēnē bonao mana kááoro dō, sé sáabukēna yā.
 5 Àgō dō sānsān kū pāpākeri ke kesō dàvānide ke kesō wākūde ke ni kpata kū à bò Luda kīnaa ble lele kū Kirisioro. Pó kū gbē dì a wākū ke gō a dikiri ũmē.
 6 Àsun tó gbēke á sāte kū yā pā korioro. Yā bire takanō mé ani tó Luda pōfē kipa a yādarisarinōa.
 7 Àsun tó á bàka gō kú kūńworo.
 8 Á kú gusiran yā, tera sà Dikiri gūn á kú gupuran. Àgō kun gupura gbēnō ũ,
 9 zaakū gupura dì mana buri sīnda pínki íñnē kū yāzedeo kū yāpuraō.
 10 À yā kū àdi ká Dikirigu dada.
 11 Á bàka súnḡō kú kú gusira yākēna kū à karana vīrooro. À yā bireno bobo gupurai.
 12 Bee yā kū gbē pìnō dì ke asiri gūn ona bi wé'iyāme.
 13 Tó ò bò kū yāo gupurai, òdi a sūsu dō,
 14 zaakū gupura dì tó ò pó sīnda pínki e. Abire yāi òdi pi:
 I'ori n̄ vu n̄ fute bona gan,
 Kirisi ni gu punnē.
 15 Àgō á taa'ona dō manamana. Àsungō de yōnkōnō ũro, sé ōndōrinō.
 16 Àgō yā kū Luda a zé bòáre ke, zaakū gōrō díkīnanōn vāni.
 17 Abire yāi àsungō de yōnkōnō ũro, àgō dō lākū Dikiri poyenyīna de nà.

18 Àsungõ kú kũ wēdekenaaoro, àdi pāpā zīmame, ama à tó Luda Nini gõ zĩ ke á guu papana,

19 gbasà à fàai bo kũ kōo kũ zaburao kũ Luda tókpanaao kũ lè kũ Luda Nini dī daáreo. À lè sí, à Dikiri tó kpá á swēe gūn,

20 àgõ De Luda sáabu ke gōrō sīnda pínki yā sīnda pínki gūn kũ ó Dikiri Yesu Kirisi tóo.

21 À mì natekōne Kirisi vīna kũ á vī yāi.

Gõgbē kunna kũ a nanɔ

22 Ákōnɔ nɔgbēnɔ, á baadi gõ mì nate a zāne lākũ Dikirin áten kene bà.

23 Zaakũ gõgbēme nɔgbē mì ũ, lākũ Kirisi de sɔsi gbē kũ ò de a mè ũnɔ mì ũ nà kũ n̄ Surabariio.

24 Lākũ sɔsi gbēnɔ dī mì nate Kirisine nà, lem̄ se nɔgbēnɔ gõ mì nate n̄ zānɔne le yā sīnda pínki gūn.

25 Ákōnɔ gõgbēnɔ s̄, á baadi gõ ye a nanɔi lākũ Kirisi ye sɔsi gbēnɔi nà, à gī a wēndiii a yāi.

26 À gbà bōne kũ ío a yā gāi de àgõ de a pó ũ,

27 de à n̄ kpan'are ke kũ gakurio s̄aa sari yitorokūnaa sari mamberu sari gbāsī sari taari sari.

28 Len à kũ gõgbē sīnda pínki gõ ye a nanɔi le lán a zīda mēe bà. Gbē kũ à ye a nanɔi ye a zīdaim̄e.

29 Gbēke dī gī a zīda mēiuro. Àdi póbile kpáa, àdi laakari d̄aa lākũ Kirisi dī ke sɔsi gbēnɔne nà,

30 kũ ó de a mēgunɔ ũ yāi.

31 Abire yāi gõgbē ni bo a de kũ a dao bea, oni nakōa kũ a nanɔo, n̄ gbēnɔn pla ni gõ mè do ũ.

32 Asiri zōkō kú yā p̄i gūn, ma è à de le Kirisi dagura kũ sɔsi gbēo.

33 Bee kũ abireo à de á yā ũ se d̄. Á baadi gõ ye a nanɔi lán a zīda bà. Nɔgbē s̄, à a zā yā da.

6

Nénɔ yā

1 Ákōnɔ nénɔ, Dikiri gūn àgõ á de kũ á dao yā ma, zaakũ abire mé à mana.

2-3 À bēere lí á de kũ á daone, de àgõ aafia à gī ke andunia gūn. Yā kũ Luda d̄ite káaku kũ léseanaon gwe.

4 Ákōnɔ denɔ s̄, àsun á nénɔ p̄o yakaro. À n̄ t̄utu ke à lé dar̄ma Yesude négwana ũ.

Zònɔ yā

5 Ákōnɔ zònɔ, àgõ á andunia dí dikirinɔ yā ma kũ n̄es̄doo kũ vīnao kũ lukanaao lākũ Kirisin áten kene bà.

6 Àsun zĩ keñne n̄ wé yāiro. Àgõ Luda p̄oyenyīna ke kũ yāpurao kũ ákōnɔme Kirisi zònɔ ũ yāi.

7 Àgõ zĩ ke kũ kokario lākũ Dikirin áten kene bà, adi ke bisāsirinlo.

8 Àgõ d̄s̄ kũ Dikiri ni baadi yāmanakena fīna bone, zò kes̄ zīdade.

9 Ákōnɔ dikirinɔ s̄, àgõ keñne le se. À yā pāsī oñnena tó. Àgõ d̄s̄ kũ mókōnɔ kũ ákōnɔ pínki, á Dikiri kú musu, àdi yā ke gbēke wé yāiro.

Gõkebo kũ Luda kpàwánɔ

10 Yā kũ à ḡon dí: Àgõ gbāna Dikiri gūn kũ a iko gbāna zōkōo.

11 À ḡokebo kũ Luda kpàáwanɔ da pínki, de à le à ze ḡingin à Ibilisi ònd̄s̄ f̄.

¹² Zaakū adi ke bisāsirinon óten ɔsi ká kũńworo, sé nini vāni kũ ò kú musunɔ. Ò de andunia díkĩna gusira kíblerinɔ ũ kũ ní m̀idenɔ kũ ní ikodenɔ.

¹³ Abire yāi à g̃õkeɔɔ pìnɔ séte à da pínki, de à f̃s̃ à ze à gí gɔɔ vānia, gbasa à g̃õ zena gíngin a pínki kenaa gbera.

¹⁴ Àg̃õ zena gbāna, à yāpura dɔ á pi asa ũ, à yāzedeke da m̀ò uta ũ.

¹⁵ À kena nna kũ Ludao baaru nna kpá kyate ũ, de àg̃õ kú kũ soruo.

¹⁶ Àg̃õ ludanaanikena kũna sēgbako ũ gɔɔ s̃inda pínki, de à f̃s̃ à Setan kà tédenɔ de pínki.

¹⁷ À surabana sé à kú m̀ò f̀ura ũ, àg̃õ Luda yā kũ à de a Nini f̃ēnda ũ kũna.

¹⁸ Àg̃õ adua ke gɔɔ s̃inda pínki, àg̃õ Luda kpányĩ gbeka yā s̃inda pínki gũn kũ a Nini donnena areo. Àg̃õ itē ke kũ mena z̃k̃ɔɔ, àg̃õ adua ke Luda gbēnɔne ní pínki.

¹⁹ À adua kemene dɔ, de tó maten yā o, Luda ma gba lé mà a baaru nna asiri oñne vīna sari.

²⁰ Baaru nna pì yāi má de Luda wéde kũ ò dà kpésiran ũ. Àg̃õ adua kemene, de mà baaru nna kpá vīna sari lákũ à kũ mà kpá nà.

Lézammanaa

²¹ Ó gbēndo yenyīde Tikiku, Dikiri z̃ikeri náanide ni ma baaru kpááre pínki, de à le àg̃õ ma kunna d̃s̃ kũ pó kũ maten keo.

²² Ma a z̃iáwa de à ó kunna oáreme, á ñese le à yīda kũ.

²³ Ó gbēnɔ, De Luda kũ Dikiri Yesu Kirisio á gba aafia, à á yena k̃si karaáre kũ á ludanaanikenaao.

²⁴ Luda gbēke ke gbē kũ ò ye ó Dikiri Yesu Kirisii lakanaa sarinɔne ní pínki.

FILIPIDENŃ

Pɔlu aduakena FilipidenŃe

¹ Makū Pɔlu kū Timɔtio Kirisi Yesu zɔ̀blerinɔ́ ókɔ̀nɔ́ mé o takada dí kè Luda gbē kū ò kú Filipinɔ̀ne kunna Kirisi Yesu gūn kū n̄ gbē zɔ̀kɔ̀nɔ́ kū n̄ kpanyĩrinɔ́.

² Luda ó De kū Dikiri Yesu Kirisio gbēke keáre, à á gba aafiaa.

³ Gɔ̀rɔ́ kū á yā òmagu pínki, madìgɔ́ ma Luda sáabu kpáme.

⁴ Ma aduakena gūn pínki madìgɔ́ adua keáre á pínki kū pɔ̀nnao,

⁵ kū á ɔ́ kakarana kúmao baaru nna kpanaa gūn zaa gɔ̀rɔ́ kū a mà ari kū a gbārao yāi.

⁶ Má dɔ́ sãnsã, lákū Luda nà zĩ manaa á té nà, anigɔ́ ke, ari à gé mì deo Kirisi Yesu sugɔ̀rɔ́ zĩ.

⁷ À mana kū má á yā kúna á pínki le, zaakū á yā kú ma swèn. Má da kpésirann yá, má ze kú baaru nna piio a yāpura ona yāin yá, á pínki á baka vī zé kú Luda ma gba gūn.

⁸ Luda dɔ́ kú mateni á begɛ ke á pínki kú Kirisi Yesu yenyĩ burio.

⁹ Madì adua keáre, de á yenyĩ gɔ́ kara àgɔ́ gé dɔ́naa gūn kú wékēnaao swáswa,

¹⁰ de à yā kú à kù à ke dɔ́, àgɔ́ kun n̄sepuradenɔ́ ũ taari sari Kirisi sugɔ̀rɔ́ zĩ.

¹¹ Àgɔ́ pana kú yā mana kú òdi bo Yesu Kirisi kīnaano, de ò Luda tó bo, ò a sáabu kpá.

Kirisime Pɔlu wèndi ũ

¹² Ma gbēnɔ́, má ye àgɔ́ dɔ́ kú yā kú à ma le té kà baaru nna gena areime,

¹³ akū soza kínabe dogarinɔ́ n̄ pínki kú gbē kparano dɔ́ kú Kirisi yāin ò ma dà kpésiran.

¹⁴ Ma dana kpésiran yāi ó gbēnɔ́ Dikiri náani kè dasi de yāla, akū n̄ kùgbāna kàra, òten Luda yā o gbēnɔ̀ne vīna sari.

¹⁵ Yāpurame, n̄ gbēkenɔ́ dì Kirisi yā waazi ke denlana yāi kú n̄segɔ́baao, gbēkenɔ́ sɔ́ kú n̄semanaao.

¹⁶ Gbē díkīnanao dì ke kú yenyĩome, zaakū ò dɔ́ kú má zena kú Yesu baarunnakpanaa yāin má yīna la.

¹⁷ N̄segɔ́bade pìnɔ́ sɔ́, òdi Kirisi yā waazi ke denlamɔ̀nnena yāime, adi ke kú n̄sepuraonlo. Òten da òteni n̄ kunna kpésiran wari karamene.

¹⁸ Yāken yá? Manafiki gūnn yá, yāpura gūnn yá, a pínki dé, òten Kirisi yā waazi keme. Ma pɔ́ nna kú abireo, akūsɔ́ ani era à ke nna do,

¹⁹ zaakū má dɔ́ kú adua kú áten kemene kú Yesu Kirisi Nini kpányiō ni tó mà bo.

²⁰ Ma wé dɔ́, akūsɔ́ má a náani vī manamana, kú wé'i ni ma kú yāke gūnlo. Tera sà lán yā bà kú kùgbānao mani Kirisi tó bo ma m̄e gūn, má kunn yá kesɔ́ ma gan yá.

²¹ Zaakū Kirisi yāin má kún, ga demene àre ũ.

²² Tó ma kunna kú wèndiio demene zĩ àrede ũ, má dɔ́ a kú mani séro,

²³ ma laasun kpaatename. Má ye mà tá, de màgɔ́ kú kú Kirisio. Gwe manamene de gu dila zà.

²⁴ Ama à mana màgɔ́ kú kú wèndiio á yāi.

²⁵ Abire yā futena vīro. Má dɔ́ kú mani gɔ́ la màgɔ́ kú kááo á pínki, de à le à gé are kú pɔ̀nnao ludanaanikena gūn.

²⁶ Len gɔ̀rɔ́ kú mani era mà su á gwa le, áni zé le à ãa dā Kirisi Yesu gūn manamana ma yāi.

²⁷ A pínki dé, tó ma su á gwa ke mádi suronlo, à tó á kunna kɔ́ sé kú Kirisi baaru nnao, de tó mateni á baaru ma, mà ma kú á zena gíngin kú lédokɔ̀nɔ́, áten ɔ́si ká kú n̄se m̄en doo baaru nna pì zé yāi.

²⁸ Àsun tó á iberenɔ́ yāke vīna á kuro. Abire nigɔ́ deñe sèeda ũ kú ò mì pè kakatena, ákɔ̀nɔ́ sɔ́ áni bo mana. Luda kenan gwe.

²⁹ Zaakū Luda á gbá zé à wari ke Kirisine, adi ke a náanikena adonlo.

³⁰ Ōsi kū a è maten ká yā, akūsō a mà maten ká ari tera, ákōnō á kú ōsi dokōnō pìi gūmme.

2

Zīdabusanaa

¹ Tó á kunna Kirisi gūn lédamma vī, tó a yenyī ten té kpáái, tó á lédokōnō vī kū a Ninio, tó á kō wēnda vī kū sūruuo,

² à laasun dokōnō ke, àgō yenyī dokōnō vī lédokōnōdenō ū, poyeinayādokōnōdenō ū, de ma pōnna gō papana.

³ Ásun yāke ke denlana ke yògōkena yāiro. Zīdabusanaa gūn à a gbēdake kū kū bēereεo de á zīdala.

⁴ Gbēke sún laasun lé a zīda mèn do yāaro, à gbē pāndenō pó lé dō.

⁵ Àgō nèεε kū Kirisi Yesu vī vī se.

⁶ A ludakenaa gūn adi a zīda kena leεε kū Ludao yā daro,

⁷ akū à a zīda gwenaa tòn, à zīrike sè,

à gō bisāsiri ū, à bisāsirike sè.

⁸ À a zīda bùsa,
à mī nàte ari à gèε à gào,
ari lígbāndurukpana ganaa.

⁹ Abire yāi Luda a sè musu,
à tó kū à de tó sīnda pínkila kpàne,

¹⁰ de tó ò Yesu tó sì,
gbē sīnda pínki ni kútene
ludambε kū zīteo kū zīte gēio,

¹¹ gbē sīnda pínki ni o kū a léo
kū Yesu Kirisime Dikiri ū
De Luda tóbona yāi.

À gu puñne andunia gūn

¹² Abire yāi ma gbē yenyīdenō, lākū adi ma yā ma gōrō kū má kú kǎáo nà, atēnsa kū má kú kǎáo tera doro, àgō á bona mana lé papa kū vīnao kū lukanaao.

¹³ Zaakū Luda mé àten zī ke á gūn de àgō ye a poyenyīnaai gbasa à ke.

¹⁴ À yā sīnda pínki ke yākete kū lékpakōanaao sari,

¹⁵ de àgō taari sari, gbāsī sari, Luda né mamberusaridenō ū tera gbē sātēna nèεpāsīdenō té, kū áten gu puñne andunia gūn lán susunenō bà,

¹⁶ àgō wēndi yā kūna, de mà le mà ĩa dǎ kǎáo Kirisi sugōrō zī yāi. Tó áten ke le, de mádi bà pǎ léro akūsō mádi zī pǎ kero.

¹⁷ Bee tó ma aru ni kóte á ludanaanikena sa'o'i ū, ma pō nigō nna, maten pōnna ke kǎáo á pínki.

¹⁸ Ákōnō sō, à pōnna ke le, ò ke leεε.

Timōti kū Epafarōdituo

¹⁹ Kū Dikiri Yesu arubarikaao mani Timōti zīáwa tera, de mà le mà á baaru ma, ma laakari kpáte.

²⁰ Má gbēke vī kū à ye á yāi yāpura lākū a bàro.

²¹ Gbē sīnda pínki zīda yā mé àdi done are, adi ke Yesu Kirisi yānlo.

²² Á dō lākū Timōti a zīda bì nà, à baaru nna zī kè kūmao lán né kū a deo bà.

²³ Tó má a zena dō sūsu, má ye mà a zīáwa gōnō.

²⁴ Má Dikiri náani vī kū mani su á gwa tera ma zīda.

25 Ma gbě Epafaroditu, ma zĩkeri dake, ma zĩkari dake kũ a a zĩ à kpámai kũ pó kũ mateni a ni denŃ, ma è à mana mà a gbareáwame.

26 Àteni á bege ke á pínki, akũsŃ a nèsee yàka, kũ a a gyákena baaruu mà yái.

27 À gyā kè yāpura ari à kà gana, akũ Luda a wēnda gwà. Adi ke àkũme adoro, kũ makũome se, de ma pŃsira sún kararo yái.

28 Abire yái maten wā mà a gbareáwa, de á wé sikŃle, á pŃ ke nna, ma laakari kpáte.

29 À gbānake kpái Dikiri gũn kũ pŃnna zŃkŃŃ. À bèere lí gbě bire takane.

30 À gŃ fĩti kũ ani ga Kirisi zĩ yái. À a zĩda kpà gaa de à le à kpányĩ kũ áni fŃ à kemenero kemene yái.

3

Kirisi dŃnaa

1 Ma gbēnŃ, yā kũ à gŃn dí: À pŃnna ke Dikiri gũn. Mani gí yā kũ ma òáre gbè sísiro. Àkũme aafia ũáre.

2 À laakari ke lewanna kũnŃi, yāvānikeri kũ òdi n ke yákiyaki pínŃ!

3 ÓkŃnŃ kũ òdi donyĩ ke Ludane kũ a Nini gbānao, òdi ĩa dā Kirisi Yesu gũn, òdi náani kpá ó zĩda yāaro, ókŃnŃ mé ó tŃzŃnade yāpuranŃ ũ.

4 Makũ, má zé vĩ mà náani kpá ma zĩdaa. Tó gbě ten da a a zĩda náani kè, ma a pó kè deala.

5 Ma tŃŃ zŃŃ ma gŃŃ sŃraakŃde zĩ. Isarailan ma ũ inaa gũn, Biliaminu buri, Eberu buri yāpura. Musa doka musu má kú FarisinŃ gāa gũn.

6 Ma ania kè, ma wé tà sŃsi gbēnŃa. Yákena a zéa Musa doka gũn, gběke dí fŃ à ma taari èro.

7 Ama yā kũ má kũna àre ũ yā pínŃ gŃmene àree sari tera Kirisi yái.

8 A kũ à deŃla ma yā sĩnda pínki dìte àree sari ma Dikiri Kirisi Yesu dŃna kũ à de a pínkila yái. Kirisi pì yái ma Ń gbàre yā sĩnda pínkii bĩsa ũ, de màgŃŃ a vĩ,

9 màgŃŃ kú a gũn kũ yā kũ dì tó ò ke nna kũ Ludao a náanikena yáiiŃ. Luda dì tó yā bo kũnwo nna dokakũna yāinlo, àdi tó yā bo kũnwo nna Kirisi náanikena yáime.

10 Yā kũ má yei mé à de mà Kirisi dŃ kũ gbāna kũ à fùteŃ bona ganwo, de ma bàka gŃ kú a warikena gũn, mà gŃ lákũ a bà a ganaa gũn

11 gbasa mà gŃ gāavu ũ.

Pó kũ nten péa lenaa

12 Adi ke ma lè pínkinlo akũsŃ má papana gĩaro. Maten péame, de mà yā kũ Kirisi Yesu ma se a pó ũ yái sí ma pó ũ.

13 Ma gbēnŃ, mádi sí ma lè kŃro. Yā mèn don maten ke, madì nŃnŃ pó kũ à kú ma arei, pó kũ à kú ma kpe laasunlenaa sari.

14 Maten pé pó kũ ma wé dŃia, de mà àre kũ Luda ó sísia gena musu le Kirisi Yesu gāi.

15 ÓkŃnŃ gbě papananŃ, ògŃ laasun bire vĩ. Tó á laasun pānde vĩ, Luda ni á wé kēáre yā bire musu.

16 A pínki dé, gu kũ o kan dí, ò gé are zé dokŃnŃ pìi gũn.

17 Ma gbēnŃ, à ma ágba sé, lákũ o a taka kēáre nà, á wé gŃ pé gbě kũ n kũna kŃ sŃnŃi.

18 MadìgŃŃ oáre yā gēn baaakŃ, akũsŃ ma era maten oáre tera dŃ kũ wé'io, gbēnŃn kun dasi kũ n yákena n ké Kirisi gana lía iberenŃ ũ.

19 Ò mii pè kakatenaaa. N gbereme n dikiri ũ, wé'iyāme n ĩadābŃ ũ, andunia yān n laasun dīgŃ kúa.

20 ÓkŃnŃ sŃ, ludambe gbēnŃn ó ũ, ó wé dŃ Surabari kũ ani bo gwea, àkũme Dikiri Yesu Kirisi ũ.

21 Ani ó mè gbānasarinŃ li lán a mè gakuride bà kũ a gbāna kũ ani fŃ à tó pó sĩnda pínki m̀ nateareŃ.

4

Lédammanaa

¹ Abire yāi ma gbē yenyīde kū mateni á bege kenŋ, ákŋŋ kū á de ma ñadābŋ kū madì pŋnna keŋ ūnŋ, àgŋ zena gīngin Dikiri gūn le, ma gbēnŋ.

² Ma kúte kè Yuodianē kū Sintisio ògŋ lédokŋŋ vī Dikiri gūn.

³ Mŋkŋn sŋ ma gbēndo náanide, ma wé kemma, ñ kpá nŋgbē pìnŋi, zaakū ò ɔsi kà kūmao baaru nna kpanaa gūn kū Kelementio kū ma zikeri dakenŋ. Ñ tó kú wèndi takadan.

⁴ Àgŋ pŋnna ke Dikiri gūn gŋrŋ sīnda pínki. Ma òáre dŋ, à pŋnna ke.

⁵ Á á zīda busa gbē sīnda pínkinē. Dikiri sunaa kà kāni.

⁶ Àsun yāke damu kerŋ. Yā sīnda pínki gūn à adua ke, à yā gbeka Ludaa kū sáabukenaao, à á yā'ūmmananŋ onē,

⁷ ani á nēse kū á laakariio kpáteáre Kirisi Yesu gūn. Nēsekpateanaa pìi zŋkŋ, à de bisāsiri dŋna la.

⁸ Ma gbēnŋ, yā kū à gŋáren dí: Yā kū à yāpura vī akūsŋ à bèere vī, yā kū à zé vī akūsŋ à gbāsī vīro, yā kū à nna akūsŋ à arubarika vī, yā kū à mana akūsŋ òdi a sáabu kpá, àgŋ laasun lé yā birenŋ musu.

⁹ Yā kū ma dàáre a sì, yā kū a mà ma léi akūsŋ a èma, à yā birenŋ ke, Luda aafiade nigŋ kú kááo.

Pŋlu Filipidenŋ sáabukpanaa

¹⁰ Ma pŋ nna à kè zŋkŋ Dikiri gūn, zaakū á laasun èra à sùma sà. Á ma yā kūna yā fá, zén ádi lero.

¹¹ Mádi o le kū maten takasi ke yāinlo, zaakū ma dà ma zīdane màgŋ sáabu vī gwena sīnda pínki gūn.

¹² Má takasikena dŋ akūsŋ má nnamana dŋ. Gŋrŋ sīnda pínki gu sīnda pínkia kāna ke nà, pódinyī ke pókīammana yāke vīmenē dorŋ.

¹³ Mani pŋ sīnda pínki fŋ Kirisi kū àdi ma gba gbāna yāi.

¹⁴ Bee kū abireo kū á bàka kú kū ma takasikenaao, a yā mana kè.

¹⁵ Filipidenŋ, á dŋ kū á zīdao, ma baaru nna kpanaáre káaku gūn, kū ma bo Masedonia bŋsun, ɔsi ke kun kū à kpàmai kū ɔgŋ yā bŋkŋtenaaoro, sé ákŋŋ.

¹⁶ Bee gŋrŋ kū má kú Tesalonika, a pŋ kū mateni a ni denŋ kpàzāmenē de gèñ dola.

¹⁷ Adi ke gban maten wetero, á àre karana Luda kīnaan maten wete.

¹⁸ Ma pŋ kū a kpàzāmenē lè, à pàpa ari à dìre. Epafarŋditu á gbanŋ kpàma, pŋ mŋma sà. À de sa'obŋ kū a gbī nna Ludane akūsŋ àdi káagu à sí ū.

¹⁹ Ma Luda ni pŋ kū á a ni vīnŋ kpàáwa Kirisi Yesu gūn a aruzeke gakuride lén.

²⁰ Ògŋ ó Luda ó De tó bo gŋrŋ sīnda pínki! Aami.

Lézammanaa

²¹ Á fŋ kpá Luda gbēnŋa ñ pínki kunna Kirisi Yesu gūn. Ma gbē kū ó kú lelenŋ fŋ kpàáwa.

²² Luda gbēnŋ fŋ kpàáwa ñ pínki, atēnsa gbē kū ò kú Siza beanŋ.

²³ Dikiri Yesu Kirisi gbēke kéáre á ninin.

KOLŌSEDENŌ

Sáabukpana kũ aduakenaao

¹ Makũ Pɔlu, Kirisi Yesu zĩrii Luda pɔyenyĩnaa gũn kũ ó gbẽ Timotio, ókɔnɔ mé o takada dí kè

² ó gbẽ náanide kũ ò kú adona Kirisi gũn zaa Kolɔsenɔne. Luda ó De gbẽke keáre, à á gba aafiaa.

³ Gɔɔ sĩnda pínki tó óten adua keáre, odigɔ Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De sáabu kpáme,

⁴ zaakũ o á Kirisi Yesu náanikena baaruu mà kũ yenyĩ kũ á vĩ ó gbẽnɔneeo n pínki,

⁵ kũ á wé dɔ pɔ kũ à ditenaáre ludambeĩ yáĩ. A yápara yá mà zaa káaku baaru nna kũ o kpááre gũn.

⁶ Baaru nna pì ten né i àten dagula andunia gũn pínki, lákũ à kè á té nà zaa gɔɔ kũ a mà, akũ a Luda gbẽke súsu d̄.

⁷ Ó gbẽ yenyĩde ó zĩkeri dake Epafara mé à yá pì dàáre ó gẽne ũ. Kirisi zĩkeri náanideme,

⁸ àkũ mé à yenyĩ kũ Luda Nini á káa òwɛre.

⁹ Abire yáĩ zaa gɔɔ kũ o á baaruu mà, odigɔ wé keáre Ludaa lakanaa sari, de à tó à a pɔyenyĩna d̄ swáswa, a Nini á gba ãnd̄ kũ wéZ̄eo pínki,

¹⁰ de àgɔ kun lákũ Dikiri yei nà, á yá sĩnda pínki káagu, de á yá mana sĩnda pínki kena gɔ dagula, á Luda d̄na gɔ kara,

¹¹ de àgɔ gbãna yá sĩnda pínki gũn a gbãna gakuride lén, de à pɔ sĩnda pínki f̄ kũ menao kũ pɔnnao,

¹² de àgɔ De Luda sáabu kpá, zaakũ à ó ká baka kũ à dìte a gbẽnɔne gupuranwa.

¹³ À ó bó gusira ikon, à ó ká a Né mèn do yenyĩde kpatan.

¹⁴ A gáin o gɔ zĩdadeno ũ, ó durunna kèwá.

Kirisi de pɔ sĩnda pínkila

¹⁵ Kirisi bi Luda kũ òdi e kũ wéoro takame,

Àkũme daudu ũ Luda pókenano té pínki.

¹⁶ Luda pɔ kũ à kú musu kũ zĩteoo kè pínki a gáĩ,

pɔ kũ òdi eno kũ pɔ kũ òdi erono,

kpatablerinon yá ke dikirinon

ke gbãnadeno ke ikodeno.

Pɔ sĩnda pínki bò a kĩnaame,

akũs̄ ò kun a pɔ ũ.

¹⁷ À kun pɔ sĩnda pínki ã,

pɔ sĩnda pínki kun a gáĩme.

¹⁸ Àkũme s̄osi gbẽ kũ ò de a mè ũno mì ũ.

Àkũme naana ũ, gàavu káaku ũ,

de à gɔ pɔ sĩnda pínki m̄de ũ.

¹⁹ Zaakũ à kà Ludagu a kíkè pínki pekereea.

²⁰ À tò pɔ sĩnda pínki kè kãao nna a gáĩ, pɔ kũ ò kú zĩte ke musunon yá. A aru kũ à kòte lía mé à sũ kũ kena nna p̄io.

²¹ A kè Ludaa yá. A iberenon á ũ á laasun kũ á vānikenanon yáĩ,

²² akũ Luda tò a ke kãao nna Kirisi gana a bisāsirikeme gũn yáĩ sà, de à á kpan'are ke gbāsĩ sari, mamberu sari, taari sari,

²³ tó á zena gbāna á ludanaanikēnaa gūn yīgānaa sari gínjin, tó ádi kēkōa kū tāmaa kū á vī baaru nna kū a màa gūnworō. Ò baaru nna pìi kpà gbē kū Luda kè zīte lanōne pínki kū makū Pɔlu, ma gō a kpàri ũ.

Pɔlu zīkēna sɔsi gbēnōne

²⁴ Tera sà maten ponna ke kū wari kū maten ke á yāiio. Wari kū Kirisi kè sɔsi gbē kū ò de a mè ũnō yāin maten pó kū à gō papa ma mèe gūn.

²⁵ Luda zī dāmenē, akū ma gō sɔsi gbē pìnō kpanyīri ũ. À ma zī mà a yā oāre papana.

²⁶ Asiriyā kū à utena gbēnōne zaa káaku zaade Luda dí andunia kátero mé à bò Luda gbēnōne gupuraa sà,

²⁷ Luda ye ò dō lākū asiriyā pìi gakuri zōkō nà buri pāndenō kīnaa. Asiri pìn dí: Kirisi kú á gūn, akū á wé dō gakuria.

²⁸ A waazin odi ke gbē sīnda pínkinē, odi lé daomma, odi yā dao gbē sīnda pínkinē kū òndō sīnda pínkiō, de ò gé kū baadio papana Luda are Kirisi gūn.

²⁹ Abire yāi maten zī ke, maten kokari ke kū a gbāna kū àten zī ke ma gūnwo gbānagbāna.

2

¹ Má ye àgō kokari zōkō kū maten keáre dō, ákōnō kū Laodiseadenō kū gbē kū ódi wé sikōleronō pínki,

² de n swē le à kpáte, ò lédokōnō ke kū yenyīo, de n wé kē swáswa, ògō Luda asiriyā kū à de Kirisi pìi ũ dō.

³ A kīnaan òndō kū dōnaao aruzēke sīnda pínki ùten.

⁴ Mateni abire oāre, de gbēke sún á sāte kū lénna lékpakōanaaoro yāi.

⁵ Bee tó má kú kááoro, ma nini kú kááo, ma è áten yā ke a zéa, akūsō á Kirisi náanikēna gbāna, akū ma pō kè nna.

Pó sīnda pínki pēkeremmaana Kirisi gūn

⁶ Lākū a Kirisi Yesu sī á Dikiri ũ nà, àgō kú a gūn le,

⁷ á zīni gō petena a gūn. À kara a gūn, àgō gbāna a náanikēnaa gūn lākū ò dàáre nà. Àgō kú kú sáabukpanaao manamana.

⁸ À laakari ke de gbēke sún dōna gbāna kasaáre à á sāte kū bisāsiri òndō pā korioro. Yā bireno dì bo futēokarayānō kū andunia yākenanō kīnaame, adi ke Kirisi kīnaanlo.

⁹ Zaakū Luda kīke sīnda pínki pēkere Kirisia a bisāsirikemēe gūn.

¹⁰ Kunna gbē kū à de gbāna sīnda pínki kū iko sīnda pínkiō mède ũ pìi gūn, a sīnda pínki pēkeréáwa.

¹¹ A gūn a tōō zō à bò á dà zīn. Adi ke tō kú bisāsiri dì zōñnenlo, kú Kirisi dì zōñnemē.

¹² Zaakū da'itēkenaa gūn ò á vī káao, akū a futē káao, kú a gbāna kú Luda a fùtēo bona gan náani kè yāi.

¹³ Á de gēnō ũ yā Luda kīnaa á taarinō kú á dà zīnō yāi, akū Luda á gbá wēndi dufu lēle kú Kirisiō, à sūruu kè kūoo kú ó taarinō pínki.

¹⁴ Luda ó taari takada kú à ó dá yān gōgo, à sè à pà lía.

¹⁵ Kirisi gana lía gbāna sī dikirinō kú gbānadenōoaa, à bò kūnwo sarapuraa à n kpe bò, à n kpan'are kè zīzōnō ũ.

¹⁶ Abire yāi àsun tó gbēke á taari e póblena ke pómīna ke dikpe ke mō dufu bona ke kámmabogōrō yā musuro.

¹⁷ Yā bireno pínki bi yā kú ò pìi ani su takamē, yā pìnō bokōtenan Kirisi ũ.

¹⁸ Àsun tó gbē kú àdi a zīda busa éke pó ũ kú àdi donyī ke malaikanōne á sāte à á bo pó kú á wé péanlo. Wégupu'ena yā mé àdigō gbāna gbē bire takanē, akū àdi a zīda bi pā a bisāsirikēda laasunnō yāi.

19 À pɛna Kirisi kũ à de mì ũaro. Kirisi gũn mɛgu sĩnda pĩnki dì kɔ kũ, ò nàkɔa kũ tĩno gbãnao, mɛɛ pìi dìgɔ gbã lákũ Luda ye à gbã nà.

20 Zaakũ a ga kũ Kirisio andunia yãkenano musu, bɔyãin adi n̄ yãditennenanano ma lán andunia gbɛno bàa?

21 Òdi pi, òsun adikĩna na n̄ ɔĩro, òsun adikĩna í kero, òsun ɔ na adiaro.

22 Pó birenno pĩnki dì láka kũ n̄ anfãnikɛnaaomɛ. Bisãsiriri yãdannenan abirenno ũ.

23 Yã birenno de lán ɔndɔ yã bàme, zaakũ òdi donyĩ yã tilasi dañne kũ zĩdabusanaao kũ waridona n̄ zĩda mɛɛao. Bee kũ abireo àdi kpá ó dànoero.

3

Kunna wɛndi dufu gũn

1 Lákũ a fute kũ Kirisio nà, à tó ludambe yã doáre are, zaakũ gwen Kirisi vutena Luda ɔplai.

2 À tó á laasun gɔ kú ludambe yãno, àsungɔ kú andunia póaro.

3 Zaakũ a ga, á wɛndi utena kũ Kirisio Luda gũn.

4 Lákũ Kirisi de á wɛndi ũ nà, tó à bò gupuraa, ákɔno se áni bo kãao kũ gakurio sà.

5 Abire yã à andunia yã kũ ò kú á nèɛɛ gũnno de: Pãpãkenaa, wé'iyã, mɛfutɛnaa, yã vãni nidena kũ wákũuo. Pó kũ gbɛ dì a wákũ ke gɔne a dikiri ũmɛ.

6 Yã birenno yãin Luda ni pɔfɛna kipa a yãmarisarinno.

7 Ákɔno se, á kú yã pino gũn yã, ò dɔáre are.

8 À ɔ gbare yã dí takano sà: Pɔfɛnaa, zukakanaa, nèɛɛ pãsi, gbɛsɔsɔna kũ yãpãpã'onaao.

9 Àsungɔ éke tokɔnoero, zaakũ a á dà zĩ kũ a yãkenano gòala,

10 a a dufu sɛ kũ à kèke àten dufu kũ de à gɔ lán a Kèri pó bà.

11 Gwe Yudanano kũ buri pãndenano dokɔno me kũ tɔzɔnadeno kũ gyɔfɔrɔdeno kũ sɛnte gbɛno kũ wɛsiradenano kũ zɔno kũ zĩdadenano. Kirisime n̄ pĩnki ũ, à kú n̄ gũn n̄ pĩnki.

12 Abire yã, lákũ Luda á sé a gbɛ yenyidenano ũ nà, dà kũ ò de à daáwanon dí: Wɛnda, gbɛke, zĩdabusanaa, buseke kũ menao.

13 À kɔ fɔ. Tó yãke sù à á ká kũ kɔo, à sùru ke kũ kɔo. Lákũ Dikiri sùru kè kãáo nà, à ke kũ kɔo le se.

14 A pĩnki musu à yenyĩ kũ àdi yã pino kakara swáswa daáwa.

15 À tó aafia kũ à bò Kirisi kĩnaa kí ble á swɛɛ gũn, zaakũ kunna kũ kɔo aafiaan Luda á síisia mɛdokɔndenano ũ. Àgɔ Luda sáabu kpá.

16 À tó Kirisi yã vutɛki le á nèɛɛn manamana. À yã dakɔne, à lé dakɔa kũ ɔndɔ sĩnda pĩnkio. Sáabukpanaa gũn à lè sí Ludane á swɛɛ gũn kũ zaburao kũ tókpanaa kũ donyĩ lè no.

17 Pó kũ áten ke ke kũ áten o pĩnki, à ke kũ Dikiri Yesu tóo, à De Luda sáabu kpá a gã.

Luda gbɛno kunna kũ kɔo

18 Ákɔno no gbɛno, á baadi gɔ mì nate a zãne. Len à kũ à ke Dikiri gũn le.

19 Gɔgbɛno, á baadi gɔ ye a nanɔi. Àsungɔ pãsi kũńworo.

20 Nɛno, à á de kũ á dao yã ma yã sĩnda pĩnki gũn, zaakũ abire mé àdi ká Dikirigu.

21 Deno, àsun á neno nèɛɛ fute à n̄ pɔ yakaro.

22 Zɔno sɔ à á andunia dikirinano yã ma yã sĩnda pĩnki gũn. Àsun zĩ keñne n̄ wé yãiro. À zĩ keñne kũ nèɛɛ mèn doo, zaakũ Dikiri vĩnakerinon á ũ.

23 Yã kũ áten ke pĩnki, àgɔ ke kũ yãpurao, lándɔ Dikirin áten keɛnè bà, adi ke bisãsirinlo.

24 Àgɔ dɔ kũ áni Dikiri láada le á baka ũ. Dikiri Kirisin áten doi.

25 Yãvãnikeri ni a vãni gbè le. Luda dì gbɛke wé gwaro.

4

¹ Ákõño dikirinõ, à á zònõ gwa a zéa súsu. Àgõ dõ kũ ákõño se á Dikiri vĩ musu.

² À á zĩda kpá aduakenaana kũ itēkenaao kũ sáabukpanaao.

³ À wé kewere Ludaa dõ, à zé bowere ò a yā waazi ke, ò Kirisi asiriyā oñne. Abire yāin ò ma dai kpésiran.

⁴ À wé kemene mà yā pì o swáswa, lákũ à kũ mà o nà.

⁵ Àgõ á zĩda kũna dõ Yesusaridenõ té kũ òndõo. Àgõ yā kũ Luda a zé bòáre ke a gɔɔa.

⁶ À tó á légbē gõ nna àgõ karana vĩ, de àgõ dõ lákũ áni yā lí baadia nà.

Lézammanaa

⁷ Ó gbē yenyĩde Tikiku ni ma baaru kpááre pínki. Àkũme zĩkeri náanide ũ, ó zòbleri dakeme Dikiri zĩ gũn.

⁸ Abire yāime mateni a zĩáwa de à ó kunna oáre, à laakari le à kpáte.

⁹ Á gbēndo Ōnesimu, ó gbē yenyĩde náanide ten su kãao. Oni pó kũ ó kú a gũn gu dia oáre pínki.

¹⁰ Arisitaku kũ ó kú lele kpésiran fõ kpàáwa kũ Baanaba dakũna Maakuo. Ò Maaku yā oáre kò. Tó à sù á kĩnaa, à gbānake kpáne.

¹¹ Yesu kũ òdi pine Yusutu fõ kpàáwa dõ. Yuda kũ óten kpata kũ à bò Luda kĩnaa zĩ ke leelenõ lén gwe. Ma laakari kpatena kũñwo.

¹² Á gbēndo Epafara, Kirisi Yesu zòbleri fõ kpàáwa. Àdigõ ania ke kũ aduakenaáreo gɔɔ sĩnda pínki, de à le à kàsara kú àgõ papana Luda poyenyĩnaa gũn.

¹³ Mani fõ mà a sèeda ke kũ àten zĩ keáre manamana, ákõño kũ Laodiseadenõ kũ Ierapolidenõ.

¹⁴ Ó likita yenyĩde Luku kũ Demasio fõ kpàáwa.

¹⁵ À fõ kpá ó gbē kũ ò kú Laodiseanõa kũ Nimfao kũ sɔsi gbē kũ òdi kò kakara a beano.

¹⁶ Tó a takada dí kyó kè, à kpá Laodisea sɔsi gbēnõa ò a kyó ke, gbasa à n pó kyó ke se.

¹⁷ À o Akipune, à laakari dõ Dikiri zĩ kũ ò dāneea, à a mì de.

¹⁸ Makũ Polu makũ mé ma yā dí kè kũ ma zĩda o, ma fõ kpàáwa. À tó ma kunna kpésiran yā gõ dõágu. Luda gbēke keáre.

TESALONIKADENŃ TAKADA KAAKU

TesalonikadenŃ zémɔnnɛnaa

¹ Makū Pɔlu kū Silasio kū Timotio, ókɔnɔ mé o takada díkĩna kè Tesalonika sɔsi gbě kū ò kú De Luda kū Dikiri Yesu Kirisio gūnnɔnɛ. Luda gběke keáre, à á gba aafiaa.

² Ó aduakɛnaa gūn á yā dìgɔ dɔ́ogú gɔɔ sīnda pínki, odìgɔ Luda sáabu kpá á pínki yā musu.

³ Lákū átɛn zī ke á ludanaanikɛnaaa nà, átɛn kokari ke yenyī gūn, akūsɔ́ átɛn mɛna ke wédɔna ó Dikiri Yesu Kirisii yāi, yā pìnɔ dìgɔ dɔ́ogú Luda ó De arɛ.

⁴ Ó gbě Luda yenyīdenɔ, ó dɔ́ kú Luda á sé,

⁵ zaakū kú o baaru nna kpàáre, ódi su kú yā'onaa o adoro, o su kú Luda Nini gbānaome, yā pì ó kūna gbāna manamana. Á dɔ́ lákū ó kú á té nà á aafia yāi,

⁶ akū a gɔ́ ókɔnɔ kú Dikirio dàdarinɔ ũ. Wari zɔ́kɔ́ gūn a yā pìi sì kú pɔnna kú Luda Nini dàáguo,

⁷ akū a zé mò Yesude kú ò kú Masedonia b̀usu gūnnɔnɛ kú Girisi b̀usuuo pínki.

⁸ Dikiri yā bò á kīnaa, adi ze Masedonia kú Girisio adoro, á Yesu náanikɛna yā dàgula pínki, à baarukpana vī doro.

⁹ Òtɛn o lákū o zé lè á kīnaa nà, lákū a kpe lì t́ananɔnɛ, a arɛ d̀ò Ludaa nà, akū átɛn do Luda Ẁendide Yāpuradei,

¹⁰ átɛni a Né Yesu kú à a f̀ute bona gan dā ari à bo ludambe, à su ó sí pɔ́fɛ kú Luda ni kipam̃maa.

2

Pɔlu zīkɛna Tesalonika

¹ Ma gbɛnɔ, á dɔ́ kú á zīdao, kú ó zé lena á kīnaa dí ke pāro.

² Á dɔ́ lákū ò wé t́awá nà, o wari kè káaku zaa Filipi, akū Luda ó gbá swèè, o a baaru nna kpàáre kokari kú kokario.

³ Ó nakaranaáwa de éke zé yā ũro. Ódi ke laasun vāni ke á takikɛna yāinlo.

⁴ Lákū Luda ó ká a baaru nna kpanaaa nà, len odì kpááne le, adi ke bisāsiri pɔ́yeinan ótɛn wetero, sé Luda ó laasun t́aasikeri pó.

⁵ Á dɔ́ kú ódi yā nnanna o gběkenɛro, akūsɔ́ ódi yāke ke kú manafikio wākū yāiro. Ludan ó sèedade ũ.

⁶ Ódi sáabu wete bisāsiri kīnaaro, ákɔnɔ ke gbě pāndenɔ.

⁷ Bee kú ó a zé vī ò gɔ́are aso ũ ó Kirisi z̀irikɛna yāi, o kè kááo busebuse, lákū nɔgbě nérande dì laakari d̀ò a néa nà.

⁸ Kú ó yeái manamana yāi, ódi zeo ò baaru nna kú à bò Luda kīnaa kpááre adoro, kú ó zīda kpááwanaaome d̀ò, zaakū a gɔ́ ó gbě yenyīdenɔ ũ.

⁹ Ma gbɛnɔ, à tó ó zīkɛna kú wario yā d̀águ. Gɔɔ kú ótɛn baaru nna kú à bò Luda kīnaa pì kpááre, odìgɔ́ zī ke f́anantɛ kú gwāanio, de òsun gɔ́ á gběkenɛ aso ũro yāi.

¹⁰ Ákɔnɔmɛ ó sèedadenɔ ũ, kú Ludao d̀ò, kú ó kú ákɔnɔ kú a Yesu náani k̀enɔ té a zéa ǹesɛpuradenɔ ũ taari sari.

¹¹ Á dɔ́ kú o yā kè á baadinɛ lákū de dì ke a ǹenɔnɛ nà.

¹² O lé dàáwa, o á ǹesɛ kpàtɛáre, o nakaraáwa, de á kunna ke leele kú gbě kú Luda n̄ ká kpata gakuride kú à bò a kīnaannɔ.

¹³ Kú a Luda yā kú o òáre pìi mà, ádi dite bisāsiri pó ũro, a s̀ì lákū à de nà, Luda yā yāpura ũ. Ákū mé átɛn zī ke ákɔnɔ kú átɛni a náani k̀enɔ gūn. Abire yāi d̀ò odìgɔ́ Luda sáabu kpá lakanaa sari.

14 Ó gbẽ̀nɔ, á yã kè læ̀e kũ Luda gbẽ̀ kũ ò kú Kirisi Yesu gũn zaa Yudeanɔ, zaakũ á b̀̀sudenɔ wé tã́áwa se lã́kũ Yudanɔ tã́rma nà.

15 Yudanɔ Dikiri Yesu dè kũ annabinɔ dɔ, akũsɔ ò pèwá. N yã dì ká Luda guro, ò ibeɛe sè kũ gbẽ̀ sĩnda pĩnkio.

16 Òdì kpàwɛɛ ò yã kũ Luda dì gbẽ̀ sura bao o buri pãndenɔne. Len durunna kũ òdigɔ ke gɔɔ sĩnda pĩnkì digɔ didikɔa le. Luda pɔfè kipa n musu sà.

Timɔti zĩna Tesalonika

17 Ó gbẽ̀nɔ, kũ o kèkɔa gɔɔ pla, wé mé adi kɔ ero, ama ó laasun kúáwa. O á beɛe kè manamana, o m̀e wã kũ ò wé sikɔle.

18 Ó ye ò su á gwa dɔ. Makũ Pɔlu ma suna zé wète à de gèn do ke gèn plala, akũ Setan kpàwɛɛ.

19 Tó ó Dikiri Yesu sù, dí mé anigɔ de ó tãmaa kũ ó pɔnnao kũ ó gãzubɔɔ ũ a are á baasii?

20 Zaakũ ákɔnɔme ó gakuri kũ ó pɔnnao ũ.

3

1 Kũ ódì fɔ ò mɛna doro, o zɛo ò gɔ Ateni ó tẽne,

2 o ó gbẽ̀ndo Timɔti, Luda zĩkeri dake Kirisi baarunnakpanaa gũn zìáwa, de à á gba gbãna à á ǹe kpáteáre á ludanaanikɛnaa gũn,

3 de á gbẽ̀ke laakari sún fute wétãmmaanaa pì yãiro. Á dɔ kũ á zĩdao kũ Luda abire taka d̀tewɛɛ.

4 Gɔɔ kũ ó kú á kĩnaa, o gĩnake o òáre kũ oni wé tãwá, akũ à kè le lãkũ á dɔ nà.

5 Abire yã kũ mani fɔ mà mɛna doro, ma a zì à á ludanaanikɛna gwa. Ke Ibilisi á yɔ à á gwá, ó zĩ kè pãn yá, ó dɔro.

6 Kũ Timɔti sù sà, à á ludanaanikɛna kũ á yenyĩ baaruu kpàwɛɛ. À pì ó yã òdigɔ dɔágu kũ laasun manao, akũsɔ áteni ó beɛe ke lãkũ óteni á beɛe ke nà.

7 Ma gbẽ̀nɔ, á ludanaanikɛna yã mé à tò ó laakari kpatena á yã musu ó wétãmmaana kũ ó wario gũn pĩnkì.

8 Zaakũ á zena gĩgin Dikiri gũn, tera o ãam pà sà.

9 Óni fɔ ò Luda sáabu kpá á yã musu. O ó Luda sáabu kpà manamana kũ pɔnna zɔkɔ kũ odì ke a are á yãio.

10 Gwãani kũ fãnantɛo odigɔ wé ke manamana, de ò le ò wé sikɔle, ò pó kũ à kĩa á ludanaanikɛnaa gũn papaáre.

11 Luda ó De kũ ó Dikiri Yesuo zé porowɛɛ ò su ò á gwa.

12 Dikiri yenyĩ kũ á vĩ kũ kɔo kũ gbẽ̀ sĩnda pĩnkio karaáre, à dadaála lán yenyĩ kũ ó vĩ kãáo bà,

13 à á swè gba gbãna de àgɔ kun gbãsi sari taarisaridenɔ ũ Luda ó De are ó Dikiri Yesu kũ a gbẽ̀nɔ pĩnkì sugɔɔa.

4

Kunna lãkũ Luda yei nà

1 Yã kũ à gòn dí, ma gbẽ̀nɔ, a mà ó kĩnaa lãkũ à mana á kunna ká Ludagu nà. Á kunna de le kò, ama óten wé keáwa, óten kúte keáre ó Dikiri Yesu gũn, àgɔ kun le àgɔ géo.

2 Á yã kũ o dàáre kũ Dikiri Yesu tɔo dɔ.

3 Luda ye á kunna gɔ adona, à mì kè pãpãkenaaa.

4 Á baadi gɔ a zĩda kũna dɔ kũ bèɛɛɛo gbãsi sari,

5 adi ke kũ dà vãni nidɛnao lán kifiri kũ ò Luda dɔronɔ bànlo.

6 Yã pì musu gbẽ̀ke sún a gbẽ̀dake taki ke ke à taari kenɛro, zaakũ Dikiri ni wé tã yã bire taka kèrinɔ a lãkũ o gĩnake o òáre nà, o á sã gào.

7 Luda dí ó sísi ògõ kú kú gbàsíoro, séde ó kunna gõ adona.

8 Abire yáì gbē kú à gí yádannena díí, adi ke bisásirin à gíro, Luda kú àdi a Nini kú à kú adona daógun à gí.

9 Óni le ò yekõina yā oáreró, zaakū kú á zīdao Luda yekõinaa dàáre.

10 Á kunna de le kò, á ye ó gbē kú ò kú Masedonia bùsu gūnnò ní pínki. Ma gbēnò, o lé dàáwa, àgõ ke le àgõ géo,

11 à zé wete àgõ kun yáketé sari, á baadi á zīda yā ke à á zīda zī ke, lákū o dìteáre nà,

12 de á kunna le à ká bàaidenògu, de àsun fu á zīdaa à da gbēkeiro.

Dikiri sunaa

13 Ma gbēnò, o ye àgõ yápura dõ gbē kú ò andunia tòno yā musu, de á pò súnḡ sira lán gbē kú ò támaa víronò bàro yāi.

14 Zaakū o sì kú Yesu gá à fùte, len dò Luda ni tó gbē kú ò andunia tò Yesu gūnnò era ò su káao lele.

15 Yā kú óten oáre díkīna bi Dikiri yádannenaame. Ókõnò gbē kpara kú ónigõ kun ari Dikiri sugrò zīnò, óni do gbē kú ò andunia tòo pínòne arero.

16 Dikiri mé ani bo ludambe, à kipa kú yáditennenaao kú malaika gbē zõkõ kòtooo kú Luda kákáki só, gbē kú ò gá Kirisi gūnnò ni vu bona gan káaku,

17 abire gbera ókõnò gbē kpara kú ó kunnò, oni ó séte kúńwo lele ari ludambe lukun ò da Dikirile ĩa gūn, gbasa ògõ kú káao ari grò sīnda pínki.

18 Abire yāi à kõ laakari kpáte kú yā pìio.

5

1 Ma gbēnò, yā pì kena ke a keggrò oárena zé vīro,

2 zaakū á dõ sánsán lákū kpāni dì su gwāani nà. Len anigõ de Dikiri sugrò zī le.

3 Tó gbēnò ten pì, ó aafia, ó kun ó laakariia, kakatena ni summa kánto lákū né'iwāwā dì su nòsindarea nà, oni boro.

4 Ákõnò sõ ó gbēnò, á kú gusiranlo, grò pì ni suáwa lán kpāni bàro,

5 zaakū gupura gbēnò á ũ, fānantē gbēnò á ũ á pínki. Gwāani ke gusira gbēnò ó ũro.

6 Abire yāi òsun i o lán dakenò bàro. Ó itē ke ògõ kú ó laakariia.

7 Iorinò dì i o gwāani, wēderinò sõ òdi wēde ke gwāani.

8 Ókõnò sõ, zaakū fānantē gbēnò ó ũ, ògõ kú kú laakariio, ò ludanaanikena kú yenyīo da mò uta ũ, ò surabana támaa kú mò fūra ũ.

9 Zaakū Luda dí ó dite à pofē kipawáro. À ó dite à ó sura ba ó Dikiri Yesu Kirisi gáime.

10 Àkū mé à gá ó yāi de ògõ kú káao, tó ó bēne ke o andunia tòn yá.

11 Abire yāi à lé dakõa, à kõ gba gbāna, lákū áten ke nà.

Pòlu yáditena Tesalonikadenòne

12 Ma gbēnò, o wé kèáwa, à bèere lí gbē kú òdi zī ke á ténòne, kú ò iko víáwa Dikiri gūn, òtení á da zéanò.

13 Á ní gakuri dõńne manamana yenyī gūn zī kú òten ke yāi. Àgõ nna kú kõo.

14 Ma gbēnò, o lé dàáwa, à fayasaridenò da zén, à gbē yīdanò gba swèe, à laakari dò gbānasaridenò, à mena kú gbē sīnda pínki.

15 À laakari ke, á gbēke sún a vāni fīna bo kú a vānioro. À zé wete àgõ a mana kekõne kú gbē sīnda pínki grò sīnda pínki.

16 Àgõ kú kú ponnao grò sīnda pínki.

17 Àgõ adua ke lakanaa sari.

18 Àgõ Luda sáabu kpá yā sīnda pínki musu. Abire mé à deáre a poyenyīna ũ Kirisi Yesu gūn.

19 Àsun Luda Nini té kú àdi kánḡu dedero,

²⁰ àsun annabikεyā gya boro.

²¹ À yā sīnda pínki tàasi ká, àgō a mana kūna,

²² à mì kē vānikεna buri sīnda pínkia.

²³ Luda Aafiade tó á kunna gō kú adona yā sīnda pínki gūn, à á nini kū á wèndiio kū á mēεo dākpāáρε aafia taari sari ari ó Dikiri Yesu Kirisi sugoro.

²⁴ Luda kū à á sísi à á sé náani vī, ani yā pì keáρε.

²⁵ Ma gbēno, à adua kewερε.

²⁶ À fō kpá ó gbēnoa n pínki kū Luda gbēno lépεmmanaao.

²⁷ Ma naáρε Dikirii, à takada dí kyó ke ó gbēnoνε n pínki.

²⁸ Ó Dikiri Yesu Kirisi gbēke keáρε.

TESALONIKADENŃ TAKADA PLADE

Yakpatεkena Kirisi sugɔɔa

¹ Makū Pɔlu kū Silasio kū Timotio, ókɔnɔ mé o takada díkĩna kè Tesalonika sɔsi gbē kū ò kú Luda ó De kú Dikiri Yesu Kirisioo gūnnɔnɛ.

² De Luda kú Dikiri Yesu Kirisio gbēke keáre, à á gba aafiaa.

³ Ó gbēnɔ, à kù ògɔ Luda sáabu kpá á yā musu gɔɔ sīnda pínki, lákū à mana nà, zaakū á ludanaanikena ten gé are manamana, akūsɔ yenyī kú á baadi vī kú kɔo ten kara.

⁴ Abire yāi odi lé gbē á yā musu Luda sɔsinɔ gūn, lákū áten wétāmma kú wari pínki fɔ nà kú menao kú ludanaanikenaao.

⁵ Abire m̀wɛre kú Luda dì yā gɔgɔ kú gbēnɔ a zéame. Abire yāi a ka à gē kpata kú à bò Luda kīnaa gūn kú áten wari ke a yāi.

⁶ Luda dì yā ke a zéame. Ani wé tā gbē kú òten wé tāáwanɔa,

⁷ ani ákɔnɔ kú òteni wé tāáwanɔ gba ĩampaki kú ókɔnɔ, tó Dikiri Yesu bò ludambe kú a malaika gbānanɔ

⁸ kú tévuraaoo. Ani wé tā ludad̄risari kú odi ó Dikiri Yesu baaru nna síronɔa.

⁹ Kakatena lakanasarin Luda ni wé tāor̄mma. Oni n̄ kpake Dikiri are kú a gbāna gakurideo.

¹⁰ Tó à sù gɔɔ pì zī, ani tó bo a gbēnɔ yā musu, gbasa a náanikerii pìnɔ a mana bo n̄ pínki. Anigɔ kú n̄ té, zaakū a yā kú o òare sì.

¹¹ Abire yāin odigɔ adua keáre baala'i, de ó Luda tó á kunna ká gwena kú à á sísia, à yā mana kú a ze kú a kenaaonɔ kú zī kú áten ke a náanikenaa gūnnɔ pínki papaáre kú a gbānao.

¹² Dikiri Yesu tó ni bo á musu, ákɔnɔ s̄s̄ á tó ni bo a musu ó Luda kú Dikiri Yesu Kirisi p̄io gbēke yāi.

2

Ludayādarisari

¹ Ó gbēnɔ, Yesu Kirisi suna kú ó k̄kakaranaao de ò daale yā musu, o wé kèáwa,

² àsun tó á laakari fute aragaro. Tó annabi yāke waazi ke takada kú ò pì à bò ó kīnaa pì, Dikiri sugɔɔ kà kò, àsun bídi kero.

³ Àsun tó gbēke á s̄ate kú yā bire takaoro, zaakū gɔɔ bire ni suro, séto gbēnɔ bona Luda kpe gɔɔ kà gīa kú ludayādarisari kú à m̄i pè kakatena zéa bona gupuraaoo.

⁴ Ani gí p̄ó kú òdi n̄ dite dikiri ūnɔi kú p̄ó kú òdi donyī keñnenɔ pínki, ani a zīda bi deñla, ani gé à vute Luda kpén, à a zīda dite Luda ū se.

⁵ Gɔɔ kú má kú k̄áo ma yā p̄i òare. Ádi donloo?

⁶ Á d̄s̄ p̄ó kú àteni a dādā de àsun bo a gɔɔ āro yá?

⁷ Zaakū ludayādanasari ten ɔ tá asiri gūn kò. Ani boro, séto gbē kú àten kpáne gò zén baasiro,

⁸ ludayādarisarii p̄i ni gbasa à bo sà. Dikiri Yesu ni a de kú a lé'iao, à a kakate kú a suna gakurio.

⁹ Ludayādarisari p̄i ni su kú Setan gbānao à daboyānɔ kú yābonsarenɔ ke kú sèda éke buri sīnda pínki.

¹⁰ Ani manafiki buri sīnda pínki ke gbē kú ò m̄i pè kakatena zéanɔnɛ, kú ò ḡi yāpura kú ani n̄ sura bai yāi.

¹¹ Abire yāi Luda ni likarana p̄āsī zīm̄ma de ò éke náani ke.

¹² Yā ni gbasa à vute gbē kú odi yāpura síro kú òdi p̄onna ke kú a vānionɔa n̄ pínki.

Luda á sé de à á sura ba

¹³ Ó gbê Dikiri yenyĩdenŵ, à mana ògŵ Luda sáabu kpá gŵŵ sĩnda pĩnki á yã musu, zaakũ Luda á sé zaa káaku, de à bo kũ a Nini kũ à tò o gŵ a pŵ ũ gbãnao á yãpura sina yãĩ.

¹⁴ Luda á sísi à á sé baaru nna kũ o kpàáre yãĩ, de á baka gŵ kú ó Dikiri Yesu Kirisi gakuri gũn.

¹⁵ Abire yãĩ ó gbẽnŵ, à ze gbãna, àgŵ yã kũ o dàáre kũ léo ke takada gũn kũna.

¹⁶ Ó Dikiri Yesu Kirisi kũ Luda ó Deo yewáí, a gbêke gũn à ó laakarii kpàtewere ari gŵŵ sĩnda pĩnki, à tãmaa mana dàógu.

¹⁷ À á laakari kpàtéáre, à á gba gbãna yãmanakena kũ yãmana'onaa gũn pĩnki.

3*À adua kewere*

¹ Yã kũ à gŵn dí, ó gbẽnŵ, à adua kewere, de Dikiri yã le à dagula likalika, àgŵ bèere vĩne lákũ à vĩ á kĩnaa nà.

² À adua kewere de à ó bo gbê vãni dŵŵsaridenŵ ōĩ, zaakũ adi ke gbê sĩnda pĩnki mé à Luda yã sìro.

³ Dikiri náani vĩ, ani á gba gbãna, ani á sí a vãnia.

⁴ O á náani kè Dikiri gũn kũ átèn yã kũ o òárenŵ ke, akũsŵ ánígŵ ke.

⁵ Dikiri tó à Luda yenyĩ kũ Kirisi menao gbáze dŵ á swèn.

Òsun ma'á kero

⁶ Ó gbẽnŵ, o naáre Dikiri Yesu Kiriisii, à kè ó gbê kũ ò ma'á vĩnŵa, kũ òdi zĩ ke kũ yã kũ o dàńneoronŵ.

⁷ Á dŵ kũ á zĩdao, kũ à mana àgŵ té ó ágbai, zaakũ ma'adenŵn ó ũ gŵŵ kũ ó kú á téro.

⁸ Ódi gbêke pŵble sí o blè fĩnabonaa sariro, o zĩ kè gwãani kũ fãnantẽo, o wari kè ari í sìwá, de òsun gŵ á gbêkenere aso ũro yãĩ.

⁹ Ó a zé vĩ à kpáwáí, ama o kè le de à ó ágba sé yãime.

¹⁰ Gŵŵ kũ ó kú kááo, o dìte kũ gbê kũ à ye zĩkenaairo ni pŵ blero.

¹¹ O mà kũ á gbêkenŵ ma'á vĩ, òdi pŵke kopiro, séde gude.

¹² O dìte gbê bire takanŵne, o nańne Dikiri Yesu Kiriisii, ò vuteki kũ ò zĩ ke ò n zĩda gwa.

¹³ Ákŵnŵ sŵ ó gbẽnŵ, àsun kpasa kũ yãmanakenaoro.

¹⁴ Tó gbêke dí yã kũ o òáre takada dí gũn daro, à a yã bo à díte. Àsun kakara kãaoro, de wé'i le à a kũ yãĩ.

¹⁵ Ama àsun a sé á ibere ũro, à lé daa á gbẽndo ũ.

¹⁶ Dikiri Aafiade á gba aafia gŵŵ sĩnda pĩnki yã sĩnda pĩnki gũn. Dikiri gŵ kú kááo á pĩnki.

¹⁷ Makũ Pŵlu makũ mé ma fŵkpamma dákĩna kè kũ ma zĩda ōo. Abirekũme ma takada pĩnki sèeda ũ, len madì kè le.

¹⁸ Ó Dikiri Yesu Kirisi gbêke keáre á pĩnki.

TIMŌTI TAKADA KAAKU

Yádannerinɔ gbana laakarii

¹ Makū Pɔlu, Kirisi Yesu žirii lákū Luda ó Surabari kū Kirisi Yesu kū ó wé dɔiiio ditemene nà,

² ma takada dí kènne Timŏti, ma né'ina Yesu zé gūn. De Luda kū ó Dikiri Kirisi Yesuo gbēke kenne kū sùruuo à n gba aafiaa.

³ Lákū ma nakaramma nà gɔɔ kū maten gé Masedonia busun, n gō Efesu n o gbēkenɔne òsun yā kū àdi kō sé kū Luda yāoro dañe doro.

⁴ Òsun laakari dɔ gara kū dizinɔ tó kōnwena kū à lé vīrooa doro. Abire dì su kū lékpakɔanaaooome. Àdi tó Luda žī kū àdi bo a náanikenaa gūn gé arero.

⁵ Ma yā pì dìte de ògō yenyī vī yāime, yenyī kū àdi bo nèsɛpura kū laasunlɛna dokōnɔ kū ludanaanikɛna manafikisarioo gūn.

⁶ Gbēkenɔ pā yā pìnɔne ò gè yā pāpā onan.

⁷ Ò ye ògō de Musa doka yádannerinɔ ũ, ama ò yā kū òten o gbáze dōro ke yā kū ò zèanɔ.

⁸ Ó dō kū doka pì mana, tó gbē ten žī kea a zéa.

⁹ Ó dō dɔ kū Luda dí doka dite gbē mananɔ yāiro, séde dokadarisarinɔne kū sāgbānadɛnɔ kū ludawekɛrisarinɔ kū durunnakerinɔ kū ludadōrisarinɔ kū donyīrisarinɔ kū de kū dao dèrinɔ kū gbēderinɔ

¹⁰ kū zinakerinɔ kū pāpābēnekɛrinɔ kū lágilaginɔ kū ékɛdenɔ kū yādimmarinɔ kū gbē kū òdi bo yádannɛna zéde kpenɔ n pínki.

¹¹ Yāzede pì kō sī kū baaru nna gakuride kū Luda arubarikade a kpanaa nāmene ma ōio.

Lákū Luda gbēke kè Pɔlunɛ nà

¹² Ma Kirisi Yesu ó Dikiri kū à ma gba gbāna sáabu kè, zaakū à ma náani kè à ma se mà žī keare.

¹³ Ma a tó bènne sī yā, ma wé tà a gbēnɔa, ma gbāna mōhne. Bee kū abireo à sùruu kè kūmao, zaakū ma kè wésirakɛnaa gūmme kū a náanikenasario.

¹⁴ Akū ó Dikiri gbēke zōkō kēmene, à tò ma a náani kè, akū má yenyī kū à de ó pó ũ kunna Kirisi Yesu gūn vī.

¹⁵ Yā díkīna bi yāpurame, à kū ò sí ɔplapla. Kirisi Yesu sù andunia gūn durunnakerinɔ surabana yāi. Makū, ma durunna mé à de dakenɔ pōla,

¹⁶ akū Luda ma wēnda gwà, de mena zōkō kū Kirisi Yesu kè kū makū durunnakeri kāsaraao bo gupuraa, de àgō de sèeda ũ gbē kū oni a náani ke ò wēndi kū àdi lākaro lenɔne.

¹⁷ Luda mèn do légelege, gɔɔ sīnda pínki Kína kū àdi garo akūsō òdi a e kū wéoro gō bèere vī kū gakurio gɔɔ sīnda pínki, aami.

¹⁸ Ma né Timŏti, lákū ò gīnake ò annabikɛyā ò n yā musu nà, maten yā pì danne, de ògō kūna n žī mana káo

¹⁹ ludanaanikɛnaa gūn kū laakariio kpátɛna. Gbēkenɔ yā pìnɔ kpà sākoto, akū n ludanaanikɛnaa dì lé kúte.

²⁰ Imenɛu kū Alesandao kú n té. Ma n kpá Setanwa, de ògō dō kū òdi dōke kū Ludaoro.

2

Donyīkenaa

¹ Káaku gīa ma lé dàmma, à adua ke gbē sīnda pínkine à zé gbekañne, à kúte ke Ludanɛ n yāi kū sáabukpanaa.

² À adua ke ḱinanɔne kũ gbānadeno ń pínki, de ò le ògõ kun aafia yākete sari luyāmarino ũ, ó konna gõ bèere vī.

³ Abirekũ mé à mana, àdi ká Luda ó Surabarin.

⁴ À ye gbē sīnda pínki surabana le ògõ yāpura dõ.

⁵ Zaakũ Luda mèn dome,
akũsõ yākekere kun mèn do
Luda kũ bisāsirino dagura,
àkũme bisāsiri Kirisi Yesu ũ.

⁶ À a zīda kpà à gbē sīnda pínki bò,
akũ ò a sèedaa kè a gɔɔa.

⁷ Abire yāi Luda ma dite a kpàkpaeri kũ a zīriio ũ, de mà a donyī zé yāpurade da buri pāndenone. Yāpuraan maten o, adi ke ékenlo.

⁸ Má ye gõgbēno adua ke gu sīnda pínkia, ò ɔ sé musu gbāsī sari, pɔfē kũ lékpakōanaao sari.

⁹ Má ye do nɔgbēno ń zīda keke a zéa yõgõkenaa sari, zīdamōnnaa baasi. Adi ke kũ mì yõgõde tānaao ke wura kũ òso nōmanablebōno ke biza ɔgōdenōonlo.

¹⁰ Ò ń zīda keke kũ yāmanakēnaao lākũ à kũ nɔgbē donyīrino ke nà.

¹¹ Nɔgbēno yā dada yītena, ò mì nate yā sīnda pínki gūn.

¹² Madì we nɔgbēno yā dada gõgbēno ke ògõ iko vīrmaro, séde ògõ yītena kítikiti.

¹³ Zaakũ Adamun Luda kè káaku, a gbera Awau.

¹⁴ Adi ke Adamun ò sàtero, nɔgbēn ò sàte à gõ taaride ũ.

¹⁵ Ama tó nɔgbēno mena fõ kũ ludanaanikēnaao kũ yenyīo kũ kúadonaao zīdamōnnaa baasi, oni né i aafia.

3

Sõsi gbē zõkõno

¹ Yā díkīna bi yāpurame: Tó gbē ye à ke gbē zõkõ ũ, àten zī mana ni de.

² Gbē zõkõ gõ kun taari sari, nōmendode ũ, laakaride ũ. Àgõ a zīda kũna dõ gbē fayade ũ, nibokũri ũ, gbē kũ ani fõ à yā dañne ũ.

³ Àsungõ de wēderi ke gbē pásī ũro. Àgõ de nèsedode yāketesaride ũ. ɔgõ sún done arero.

⁴ Àgõ a ɔn kũna dõ, a néno gõ mì natenne ògõ a ɔɔki gwa.

⁵ Zaakũ tó gbē a ɔn kũna dõro, ani ke dera à fõ à Luda sõsi gbēno gwaa?

⁶ Àsungõ de Yesude dufu ũro, de àsun ĩa dā à a zīda da yān lán Ibilisi bàro yāi.

⁷ Àgõ tó nna vī Yesusaridenõ kīnaa do, de òsun a tó ĩni sí, à zu Ibilisi tankutenlo yāi.

Sõsi kpanyīrino

⁸ Lemē do kpanyīrino gõ de gbē bèeredenõ ũ. Òsungõ de lépladenõ ũro. Wē yā sún doñne arero. Òsungõ de ɔgõ vāni weterino ũro.

⁹ Ògõ Yesu yā asirino kũna kũ nèsepurao.

¹⁰ Ò ń yā gwa gīa, tó ódi yāke lem̄maro, gbasa ò ń dite kpanyīrino ũ.

¹¹ Lemē do ń nōno gõ de nɔgbē bèeredenõ ũ, laakaridenõ ũ, ògõ náani vī yā sīnda pínki gūn. Òsungõ de kɔɔmɔɔdenõ ũro.

¹² Kpanyīri gõ de nōmendode ũ, àgõ a ɔn kũ a néno kũna dõ.

¹³ Gbē kũ ò ń zī kè a zéano gwena nigõ mana, ń laakari nigõ kpatena ń Kirisi Yesu náanikēnaa gūn manamana.

Ó donyīze asiri zõkõ

¹⁴ Bee kũ maten yā díno onne, ma dite mani su n gwa saa.

¹⁵ Tó ma suna sù à gii kè, má ye òngò dǎ lákū à kù òngò kun Luda ɔndenɔ ũ nà. Ɔnde pìnɔme Luda Wèndide ɔsi ũ, yāpura pétéki ũ kù a gbānalekió.

¹⁶ Ó donyīze asiri kù à bò gupuraa zókò yāpurame:

À bò à sù bisāsiri ũ,
Luda Nini yāpura kpāa,
malaikanɔ a è.
Ò a yā waazi kè burinɔ té,
ò a náani kè andunia gūn,
Luda a sè à tà kāao gakuri gūn.

4

Tè yānɔ

¹ Luda Nini ò swáswa kù gɔrɔ kpede gbēkenɔ ni pā kpá Yesu zéi, ò té yā kù tānanɔ di ékedenɔ da a onanyí ò n sātɛ.

² Manafikide pìnɔ a mana dǎkǎne kù a vānioro, n nèse gana lákū ò pi gē wānan ò kèò bà.

³ Òdi gbēnɔ dādā nɔsenaai kù zākenaa, akūsò òdi pǎble tēbona dite gbēnɔne, pǎble kù Luda kè a náanikeri kù ò yāpura dǎnɔ yāi, kù à de ò ble kù sáabukpanaa.

⁴ Pó kù Luda kè sīnda pínki maname. Ɔsun a ke tè boro, ò ble kù sáabukpanaa,

⁵ zaakū Luda yā kù ó aduakenaao gbāsī bòn.

Kirisi Yesu zīkeri mana

⁶ Tó n yā pìnɔ dà n gbēnɔne, ñinigò de Kirisi Yesu zīkeri mana ũ kù ò gwà kù ó donyīze yānɔ kù yādanne mana kù n téiio.

⁷ N nì mè futeokaragara kù àdi kò sí kù Luda yāoroa. N n zīda tütu ke de òngò de ludayāmari ũ.

⁸ Mètutukena a ère vī fíti, ama dena ludayāmari ũ àre vī yā sīnda pínki gūn, zaakū abire di su kù wèndiio gbāra kù ziao.

⁹ Yā díkīna bi yāpurame, à kà ò sí ɔplapla.

¹⁰ Òdi zī ke òdi ɔsi ká a musu, zaakū ó wé dɔ Luda Wèndidei. Àkūme gbē sīnda pínki Surabari ũ, atēnsa a náanikerinɔ.

¹¹ N yā pìnɔ diteñne n dadañne.

¹² Nsun tó ò n kefennakena gya boro. N tó n kunna zé mɔ Yesu náanikerinɔne yā'onaa gūn kù yākenaa kù yenyīo kù ludanaanikenaao kù kunna gbāsī sario.

¹³ Ari màgò su n wé tã n Luda yā kyó ke gbēnɔne, n dañne n lé daomma.

¹⁴ Gba kù Luda dāne gɔrɔ kù ò annabikéyā ò n yā musu, akūsò gbē zókǎnɔ ɔ nānamma, ñsun pā kpáiro.

¹⁵ N laakari dɔ yā pìnɔa n mè kpāa, de gbē sīnda pínki n gena are e.

¹⁶ N n zīda yā kù n yādannenaao tāsí ká. Nngò gé are kù yā pìnɔ. Tó n kè le, ñni n zīda sura ba kù gbē kù òten sã kpá n yāinɔome.

5

Gyaanɔ kù don'arɛdenɔ yā

¹ Nsun kpākè mare zókǎiro. N lé daa lán n de bà. N lé da kefennanɔa lán n vīni kù n dakūnanɔ bà.

² N lé da nɔgbē zókǎa lán n da bà, n lé da nɔ gbānaa lán n dāre bà kù nēsepuraó.

³ N kpá gyaanɔ kù ò gbēke vīronɔi.

⁴ Tó gyaanɔ nénɔ vī ke daikorenɔ, ò n danenɔ gwanaa dada gĩa n donyīkenaao gūn, ò fīna bo n denɔne kù n danɔ, zaakū abirekū di ká Ludagu.

⁵ Gyaanɔ kũ à gbēke vīro wé dɔ Ludai, àgɔ adua ke àgɔ kpányĩ gbekaa gwāani kũ fānantēo.

⁶ Gyaanɔ kũ a zīda pɔyeinaa di donɛ arɛ bi gēemɛ, bee tó à bēnɛ.

⁷ Ñ yā pìnɔ dañne de gbēke sún n taari ero.

⁸ Tó gbē teni a danɛnɔ gwaro, atēnsa a ɔndenɔ, à bò Luda yā kpemɛ, Yesusaride deala.

⁹ Nɔgbē kũ à de ò da gyaanɔnɔ tén di: Nɔgbē kũ à kà wè baaakɔ, akūsɔ à zā kè gèn do,

¹⁰ ò a dɔ yāmanakeri ũ, négwari mana ũ, nibɔkūri Luda gbēnɔ gbá pìpiri ũ, takaside kpanyĩri ũ, nɔgbē kũ à mēɛ kpà yāmanakɛna pínkia ũ.

¹¹ Ñsun gyaanɔ nɔ gbānanɔ danlo, zaakū tó n gɔ nidɛnaa fùtɛ, n nana Kirisia ni busamɛ, onigɔ ye ò zā ke,

¹² ò n zīda da yān, kũ ò lé kũ ò sènɛ yā gbòro yāi.

¹³ Abire gbera òdi ma'ā dada, òdigɔ gēgē ɔn kũ ɔnnwo. Adi ke ma'ādenɔmɛ n ũ adoro, òdi gɔ gbēpiri guderinɔ ũmɛ dɔ, òdi yā kũ à de ò oro o.

¹⁴ Abire yāi má ye gyaanɔ nɔ gbānanɔ zā ke, ò né i ò laakari dɔ bea, de òsun ó ibɛrɛnɔ gba zé ò ó tó vāni síro yāi.

¹⁵ Ñ gbēkenɔ bò ò tɛ Setanyĩ kò.

¹⁶ Tó Yesude nɔgbē ke gyaanɔnɔ vī a bea, àgɔ kpányĩ. Àsun tó ò gɔ sɔsine aso ũro, de ò le ò kpá gyaanɔ kũ ò gbēke vīronɔi yāi.

¹⁷ Gbē zɔkɔ kũ àdi doñne arɛ a zéaa kà ò fīna bonɛ leu pla, atēnsa gbē kũ à waazikɛna kũ yādannɛnaao kokari vī.

¹⁸ Luda yā pì: Àsun lésɔ da zù kũ àtɛn pɔ gbēnɛro. À pì dɔ: Zikerii kà à a làada le.

¹⁹ Ñsun gbē kũ à sù kũ gbē zɔkɔ káarao yā síro, séto sèedadenɔ kà gbēnɔn pla ke aakɔ baasiro.

²⁰ Ñ kpākē gbē kũ ò durunna kènɔi gbē sīnda pínki wára, de vīna le à gbē kparanɔ kũ.

²¹ Ma nannɛ Luda kũ Kirisi Yesuooi kũ malaika kũ à n sénɔ, ñgɔ yā pìnɔ kūna, ñsun gbēke tɛ boro. Ñsun yāke ke gbēkenɛ úblembe yāiro.

²² Ñsun wā ñ ɔ na gbēa ñ a da Luda zīnlo. Ñsun tó n ɔ gɔ kú gbēke durunna gūnlo. Ñgɔ n zīda kūna gbāsī sari.

²³ Ñsun í pā mi atēnɛro. Ñgɔ sèwē gá fíti n nèse yāi kũ n gyākɛna gèn baaakɔo.

²⁴ Gbēkenɔ durunna di bo gupuraa ari ògɔ gé a yā gɔgɔ kúńwo, gbēkenɔ sɔ n pɔ di bo likalikaro.

²⁵ Lemɛ dɔ yāmanakɛnaa di bo gupuraa, bee a kũ odi ero ni le à gɔ utɛnaro.

6

¹ Gbē kũ ò de zò ũnɔ n dikirinɔ dite gbē bèɛrɛdenɔ ũ ò mì nateñne a sīnda pínki gūn, de òsun Luda tó kũ yā kũ odi dañnɛo vāni boro yāi.

² Gbē kũ n dikirinɔ de Yesu náanikeri ũnɔ sún dɔke kúńwo kũ ò de kɔ gbēnɔ ũ yāiro. Ò zò bleñne manamana, zaakū gbē kũ òteni n zī àre blenɔ bi Yesu náanikerinɔmɛ, n gbē yenyidenɔmɛ. Ñ yā pìnɔ dañne, ñ lé daormma.

Yena ɔgɔi

³ Tó gbēke ten yā pānde dañne, akūsɔ adi ze kũ ó Dikiri Yesu Kirisi yāzɛdeo kũ ó zé yādannɛnaaoro,

⁴ ĩadāriime, à yāke dōro, lékpakɔana kori kũ yāgwana lakanasario a kũ gyā ũ. Yā bireno di tó gbēnɔ nèsegɔba kpá, ò fiti ke, ò kɔ sɔsɔ, ò laasun vāni lé kũ kɔo,

⁵ ògɔ ĩni kũ kɔo. Gbē pìnɔ laasun kotina, yāpura n kē, òdigɔ da donyīkɛna bi ɔgɔwɛtɛzɛmɛ.

⁶ Donyīkɛnaa àre zɔkɔ yāpura, tó gbē zè kũ pɔ kũ à vīo.

⁷ Zaakū òdi su kũ pɔkeo andunia gūn laro, òni tá kũ pɔkeo sɔro.

⁸ Tó ó pɔble kũ pɔkasanɔ vī, abirekũ mò le.

⁹ Gbē kū ò ye ò g̃ aruzekede ũnɔ̀ dì n̄ zīda da ỹogwana tankuten. Pónidena m̀sari kariì dì g̃éngu à n̄ kpá kisira kū kakatenaaoi.

¹⁰ Yena ɔ̀gɔ̀i mé à de yā vāni sīnda pínki zīni ũ. Gbēkenɔ̀ a k̃de kè ari ò kè ó donyīzea ò wāwā z̃k̃ɔ̀ kpà n̄ zīdai.

N̄ɔ̀si mana ká

¹¹ Zaakū Luda gbēme n̄ ũ, n̄ bàa sí yā pìnɔ̀ne, n̄ tó yā mana g̃ donne are kū yākena a zéaaò kū ludanaanikenaao kū yenyīo kū menao kū busekenaao.

¹² N̄ ó donyīze ɔ̀si mana ká, n̄ wèndi kū àdi lákaro sí, zaakū abirekūn Luda n̄ sisia g̃ɔ̀ɔ̀ kū n̄ lé mana sènne pari wára.

¹³ Ma nanne Luda kū àdi wèndi kpá p̄ó sīnda pínkiaai kū Kirisi Yesu kū à yā mana ò P̄ontiu Pilatinεεo,

¹⁴ n̄g̃ yā kū ò ditenne kūna gbāsī sari taari sari ari ó Dikiri Yesu Kirisi sug̃ɔ̀ɔ̀ zī.

¹⁵ Gbānade mèn do Arubarikade, ḱnana Kína, dikirinɔ̀ Dikiri mé ani Kirisi p̄i bo gupuraa a g̃ɔ̀ɔ̀a.

¹⁶ Àkū mé àdi garo ado, àdig̃ kú gupura kū òdi f̃ ò nairo gūn. Gbēke dí wé sialero, oni f̃ sero. Àkū mé à gakuri kū gbānao v̄i g̃ɔ̀ɔ̀ sīnda pínki, aami.

¹⁷ N̄ o andunia tera d́k̄ina aruzekedenɔ̀ne, òsun Ìa dāro. Òsun gbāna le ɔ̀gɔ̀da náanisariaro, ò gbāna le Luda kū àdi p̄ó sīnda pínki kpáwá z̃k̃ɔ̀ ò p̄onna keooa.

¹⁸ N̄ oñne ò a mana ke, ò nna keñne, ò ɔ̀ poroñne, òg̃ gbēke v̄i.

¹⁹ Lán abirekū bà oni zàna mana di n̄ zīdane aruzenna p̄ó ũ, oni wèndi kū à de wèndi ũ yāpura le.

²⁰ Timoti, n̄ yā kū Luda n̄anne n̄ ɔ̀i kū gbāna. N̄ mì kē ludayādanasari yā pāpā onaaa kū yālekperε'ona kū òdi pi d̄naao.

²¹ Gbēkenɔ̀ zèò, akū ò p̄á ó donyīzene.

Luda gbēke keáre.

TIMŌTI TAKADA PLADE

Pɔlu tɛkpana Timŏtigu

¹ Makū Pɔlu, Kirisi Yesu z̄irii Luda pɔyenyĩnaa gūn wɛ̀ndi kū à a lé sè Kirisi Yesu gūn yā musu,

² makū mé ma takada dí kɛ̀nne, ma né yenyĩde Timŏti. De Luda kū ó Dikiri Kirisi Yesuo gbɛ̀ke kenne kū sùruuo, à n gba aafiaa.

³ Ma sáabu kè ma dizinɔ Ludanɛ kū madì doi kū nèsepuraa, zaakū n yā ògɔ̀ dɔmagu lakanaa sari ma aduakena gwāani kū fānantɛoo gūn.

⁴ Tó wɛ̀tɛ kū à bɔmma yā dɔmagu, madì n bɛgɛ kemɛ, madìgɔ̀ ye ò wé sikɔ̀le, de ma pɔnna ke z̄k̄s̄.

⁵ N ludanaanikena kū nèse mèn doo yā dɔmagu. N dai Loisi kū n da Yunisio Luda náani kè le se, akūs̄ó má d̄s̄ s̄ans̄an kū nten ke le se.

⁶ Abire yāi maten dɔngu, ò fute ò ze kū gba kū Luda d̄annɛo gɔ̀rɔ̀ kū ma ɔ̀ n̄amma,

⁷ zaakū Nini kū àdi ó gba gbāna kū yenyĩo kū z̄idakūnad̄s̄naaon Luda kp̄awá, adi ke nini v̄inadenlo.

⁸ Abire yāi òsun wé'i kū kū ó Dikiri yā onnɛnaaoro. Òsun wé'i kū kū ma yāoro, makū kū ò ma da kp̄ésiran Kirisi yāi. Ò wari kū òdi ke a baaru nna kpana yāi ke kūmao kū Luda gbānao.

⁹ Àkū mé à ó sura bà, à ó sísi o ḡs̄ a p̄ó ũ. Adi ke yā kū o kè yāinlo, a z̄ida pɔyenyĩna yāime kū gbɛ̀ke kū à kèwɛɛo zaade gɔ̀rɔ̀ dí naoro.

¹⁰ Gbɛ̀ke p̄ii bò gupuraa ó Surabari Kirisi Yesu p̄i sunaa gūn sà. À ga gbāna kàkate, à wɛ̀ndi kū m̄ev̄anasarioo b̄owɛɛ gupuraa a baaru nna kū òdi kp̄á gūn.

¹¹ Luda ma dite a z̄iri ũ, de mà baaru p̄ii kp̄akpa ke mà a yā dañne.

¹² Abire yāin maten wari dí kei, ama wé'i òdi ma kūro, zaakū má gbɛ̀ kū ma a náani kè d̄s̄, akūs̄ó má d̄s̄ s̄ans̄an kū ani f̄s̄ à yā kū à n̄amɛnɛ ma ɔ̀i d̄ákp̄á ari a sugɔ̀rɔ̀ z̄i.

¹³ Òḡs̄ yā kū n mà ma lén ari a z̄iniaa p̄ii kūna yāz̄edannɛna ágba ũ kū ludanaanikenaao kū yenyĩ kū ó v̄i Kirisi Yesu gūnwo.

¹⁴ Ò yā mana kū Luda n̄anne n ɔ̀i kū gbāna kū a Nini kū à kú ó gūn gbānao.

¹⁵ Ò d̄s̄ kū Asia b̄usudenɔ ma zukūna ò p̄ínki. Figelu kū Em̄ogenɛo kú ò té.

¹⁶ Dikiri wɛ̀nda d̄s̄ ɔ̀nesif̄oru bedenɔne! Zaakū à sù à ma nèse kpatenamɛnɛ lé v̄iɔ̀, adi wé'i kū kū ma dana kp̄ésiran yāoro.

¹⁷ Kū à sù Romu ḡɔ̀nɔ̀, à ma wete ari à gèè à b̄oma.

¹⁸ Dikiri wɛ̀nda d̄s̄ne yākpatekɛgɔ̀rɔ̀ z̄i. Ò kp̄ányi z̄k̄s̄ kū à kèmɛnɛ zaa Efesu yā d̄s̄ s̄ans̄an.

2

Kirisi Yesu z̄ikari mana

¹ M̄ok̄n s̄s̄ ma né, òḡs̄ gbāna kū gbɛ̀ke kū Luda v̄i k̄oo Kirisi Yesu gūnwo.

² Yā kū n mà ma ò pari wára, ò na gbɛ̀ n̄anidenɔne ò ɔ̀i, kū oni f̄s̄ ò dada gbɛ̀ p̄andenɔne.

³ Ò warikena f̄s̄ k̄oo Kirisi Yesu z̄ikari mana ũ.

⁴ Andunia yā b̄ok̄tɛnaa òdi do z̄ikari kū à kú z̄illanne arero, de a yā ká a dikirigu yāi.

⁵ B̄ákpakūs̄uri s̄s̄, tó adi bàa lé a z̄éaro, ani z̄iblɛna f̄ura lero.

⁶ À kú búbari kū à z̄i gbāna kè a baka sé káaku.

⁷ Ò laasun lé yā kū ma òo p̄inɔ̀a, zaakū Dikiri ni n gba ònd̄s̄ a p̄ínki gūn.

⁸ Ò d̄on kū Yesu Kirisi bi Dauda burime, akūs̄ó à v̄u bona gan. Baaru nna kū madì kp̄án gwe.

⁹ Abire yāin maten wari ke. Ò mòò kàma lán dàkerii bà, ama Luda yā dí sí mò káaro.

¹⁰ Abire yāi madì yā sīnda pínki fṣ gbē kū Luda n sénò yāi, de mòkōnò se Luda n sura ba, ò gakuri kū àdi lákaro le kunna Kirisi Yesu gūn.

¹¹ Yā díkīna bi yāpurame:

Tó o ga kāao, ónigṣ kú kāao.

¹² Tó o mēna fṣ, óni kí ble kāao.

Tó o ledi kpài, ani ledi kpáwái se.

¹³ Tó ó náani vīro, à kpé náani vī, zaakū ani we à ledi kpá a zīdairo.

Dikiri zīkeri mana kū lékpakṣanaaoro

¹⁴ N̄ yā pìnò do n gbēnògu, n̄ nañne Ludai òsun lékpakṣana ke yānò musuro. À àre vīro, àdi gbē kū òten manò yakame.

¹⁵ N̄ kokari ke de Luda n sáabu kpá, zīkeri kū àdi yā yāpura wēkṣañne súsu ũ, kū wé'i dì a kū a zī yā musuro.

¹⁶ N̄ pā yābṣena pā kū àdi kṣ sé kū Luda yāoronē. Àdi gbēnò ludayādanasari karañneme,

¹⁷ akū yā kū òdi dañne dì dañla lán fōnna bà. Imēnu kū Filetuo kú n té.

¹⁸ Ò kē yāpuraa, òdi pi ò fùte bona gan kò, òdi gbēkenò ludanaanikēnaa yakañne.

¹⁹ Bee kū abireo ē kū Luda kpàte zena gbāna, ò yā díkīna kēa: Dikiri gbē kū ò de a pò ũnò dṣ. Gbē kū àdi Dikiri sísi mì kē yā vānia.

²⁰ On da dìgṣ pónò vī dasi. Ò a kenò kē kū wuraaò kū andurufuuo yātikisikebò ũ, akūsṣ ò a kenò kē kū lío kū gbīio yāfitikebò ũ.

²¹ Tó gbē ò bṣte yā bēeresari gūn, ani gṣ yātikisikebò ũ, anigṣ anfāni vī Dikirine, anigṣ kú adona yāmanakēna pínki soru gūn.

²² N̄ bàa sí kefenna pónidenanòne, n̄ tó manakēna kū ludanaanikēnao kū yenyīo kū kunna kū kṣo nnao donne are lēle kū gbē kū òdi Dikiri sísi kū nēsepuraonò.

²³ N̄ ò bṣte mìsari lékpakṣana kū à dṣna ke vīron. N̄ dṣ kū àdi fiti da.

²⁴ À mana Dikiri zṣbleri gṣ fiti vīro. A nēse gṣ do kū gbē sīnda pínkiò, yādanneri mana kū àdi gbē fṣ ũ,

²⁵ à gbē kū òdi a yā síronò gba laakari busebuse. Òdigṣ dṣro ke Luda ni fṣ à n̄ gba zé ò nēse lite ò yāpura sí,

²⁶ ò bo Ibilisi kū à n̄ kū à n̄ dá a poyenyīnaa gūn bàn, n̄ laakari suñma.

3

Bisāsirinò yakēna gṣrò kpēdenò

¹ N̄gṣ dṣ kū gṣrò kpēdenò nigṣ pāsī.

² Gbēnò zīda yā ni doñne are, ṣgṣ ni n̄ swè ble. Onigṣ de karambaanidenò ũ, zīdabirinò, gbēsṣsōrinò, de kū dao yādarisarinò, guturunò, ludayādarisarinò,

³ gbēyākerisaridenò, sùrusaridenò, gbēyakarino, fayasaridenò, aniapāsīdenò, yā mana iberenò,

⁴ bonkpēdenò, laasunsaridenò, yṣgṣdenò. Onigṣ ye pōnnakēnaai de Luda yāla.

⁵ Òdi donyī ke, ama ò ye a gbānairo. N̄ ke zà kū gbē bire takanò.

⁶ N̄ gbēkenò dì gē nṣgbē kū òdi mì gbākenneronò, ò n̄ fu kū léo. Durunna sàa dà nṣgbē pìnò, dà vāni mé à gṣñne,

⁷ òdigṣ yā dada gṣrò sīnda pínki, ama òdi fu yāpura kūnaa.

⁸ Lákū Yane kū Yamberesio bò Musa kpe nà, len gbē pìnò dì bo yāpura kpe le. N̄ laasun lékpereme, ó donyīze gūn pò ginyīnanòme.

⁹ Ò gēna arē vī doro, zaakū gbē sīnda pínki n yōnkòkē dō, lákū ò Yanē kū Yamberesio pó dō nà.

Luda yā àrēe

¹⁰ Mòkōn sō, n tēmai. N ma kunna dō kū ma yādannēnaao kū yā kū maten péaaao kū ma ludanaanikēnaao kū ma menakēo kū ma yenyīo kū ma zēna gbānao

¹¹ kū wé kū ò tāmao kū wari kū ma kēeo. N yā kū à ma le Antiòku kū Ikōniu kū Lisitirao dō kū wētāmmaa zōkō kū ma fōo. Ama Dikiri ma bo a sīnda pínki gūn.

¹² Gbē kū ò ye ògō kun ludayāmarinō ū Kirisi Yesu gūnnō ni wētāmmaa le.

¹³ Gbē vāninō kū manafikidenō vānikēna nigō karamē. Oni gbēnō sātē, mókōnō se onigō sātēna.

¹⁴ Mòkōn sō, n zē kū yā kū n dàda n si yāpura ūo. N gbē kū ò dàdannēnō dō,

¹⁵ zaakū n Luda yā dō zaa n éfitikēgōrōa. Ani fō à n gba ōndō à n ká Kirisi Yesu náanikēna kū àdi n sura baa.

¹⁶ Yā kū à kú Luda yān bō Luda kīnaa pínkime. À àrē vī, zaakū àdi yāpura dañne, àdi n ékē káñne n ōi, àdi n gba laakarīi, àdi lé dañma yākenā a zéaa gūn,

¹⁷ de Luda gbē sorukēna ma yāmanakēna sīnda pínki zé gūn.

4

¹ Ma nannē Ludai kū Kirisi Yesu kū ani era à su à kpata ble à yákpate kē kū gbē bēnēnō kū gyāwāndenō,

² n Luda yā waazi kē. À zé kē kesō adi kero, ngō kúo. N yā diteñne, n kpākēnyī, n lé dañma, n yā dañne kū menā zōkōo.

³ Zaakū gōrōke ni su kū gbēnō ni we ò sā kpá Luda yāzēdedannēnaairo. Oni yādannerinō kakarañyī n zīda poyēinaaamē, de ò yā kū à kàngu dañne.

⁴ Oni n kòkòto zu yāpuranē ò arē dō garanōa.

⁵ Mòkōn sō, ngō laakari vī yā sīnda pínki musu. N wari fō, n baarunnakpari kēna kē, n n zī lé papa.

Pòlu kunna ga léi zaa Romu

⁶ Ma gōrō pàpa kō, oni ma aru kóte sa'o'i ū tera.

⁷ Ma ōsi mana kà, ma bàà lè ma bōte. Má Yesu yā kūna ma a lé pàpa.

⁸ Kunna mana fūra ditēna, àtēni ma dā sà. Dikiri yákpatekeri mana mé ani kúmēne yákpatekēgōrō zī. Adi kē makūmē ma adoro, kū gbē kū ò ye a sunaainō n pínkime.

⁹ N zé wete n su ma kīnaa likalika.

¹⁰ Demasi ma ton à tà Tesalonika, kū à ye anduniaai yāi. Kerēsēnsi tà Galatia būsūn, akūsō Titu tà Dalamatia būsūn.

¹¹ Luku mé à gō kūmao ado. N Maaku sé à mó lēele, zaakū àdi kpámai zī gūn manamana.

¹² Ma Tikiku gbàrē Efesu.

¹³ Tó nten su, n ma utagyaba kū ma tò Kaapu bea zaa Toroasi sé n suomēne kū ma takadanō, atēnsa a kū ò kē kū báraonō.

¹⁴ Alesanda sia yā vāni kēmēne manamana. Dikiri ni yā kū à kēe pì fīna bonē.

¹⁵ N laakari kēi, zaakū à bō ó yā kpe pāsīpāsī.

¹⁶ Yákpatekēna kūmao káaku gūn gbēke dí zē kūmaoro, ò ma ton n pínki. Luda sún n yā pì daro.

¹⁷ Dikiri zē kūmao à ma gba gbāna, akū ma zé lè ma waazi kē ma a lé pàpa, buri pāndenō mà n pínki. À ma bo músu léi.

¹⁸ Dikiri ni ma bo yā vāni gūn pínki, ani ma sura ba ari mà gé káo a kpatan musu. Akū mé à gakuri vī gōrō sīnda pínki, aami.

Lézammanaa

19 Ñ fɔ kpá Pirisila kũ Akilaoa kũ Ōnesifɔru bedenɔ.

20 Erasatu gɔ̃ Kɔrinti. Ma Torofimu tò kũ gyão Miletu.

21 Ñ zé wete ñ su ari bunsire gɔ̃ ká. Yubulu kũ Pudenio kũ Linuo kũ Kalaudiao kũ ó gbẽnɔ pínki fɔ kpàmma.

22 Dikiri gɔ̃ kú kũnwo. À gbẽke keáre.

TITU

Titu zĩkena Kereti bũsun

¹ Makũ Pɔlu, Luda zòblerii, Yesu Kirisi zĩriin ma ũ. À ma zĩ mà gbẽ kũ Luda n̄ séno kara a náanikenan mà tó ò a donyĩze yāpura d̄s,

² de n̄ wé ḡs d̄o wèndi kũ àdi láraro kũ Luda a lé sè zaade andunia dí kátero. Àdi éke to s̄ro.

³ Akũ yā p̄i b̄o gupuraa a ḡroa waazi kũ Luda ó Surabarii dàmene ma ke ḡn lákũ à d̄te nà.

⁴ Makũ mé ma takada dí kènne Titu, ma né yāpura Yesu zé kũ ó kú læle ḡn. De Luda kũ Kirisi Yesu ó Surabariio gbẽke kenne, à n gba aafiaa.

⁵ Ma n to Kereti, de n̄ yā kũ ò ḡs gwen̄o ḡs ḡs, n̄ gbẽ z̄k̄n̄o d̄te w̄ete kũ w̄eteo lákũ ma ònne nà.

⁶ À mana gbẽ z̄k̄s ḡs kun taari sari n̄omendode ũ. A n̄eno ḡs ludanaanikerin̄o ũ, òsunḡs n̄ d̄s né z̄az̄ade s̄gb̄anaden̄o ũro.

⁷ Zaakũ gbẽ z̄k̄s bi Luda z̄igwariime, àsunḡs de taaride ke ãd̄ari ke p̄f̄eri ke w̄ed̄eri ke gbẽ p̄s̄i ke ɔḡv̄aniweteri ũro.

⁸ Séde àḡs de nib̄k̄uri ũ, laakaride kũ à zè kũ yāmanakenaao ũ, gbẽ s̄usu kũ à kú adona ak̄us̄ à a z̄ida k̄una d̄s ũ,

⁹ gbẽ kũ à zè s̄usu kũ yā náanide kũ òdi dañ̄eo ũ, de à le à lé da gbẽ p̄anden̄o kũ yāz̄edann̄ena p̄io, à gbẽ kũ à b̄o a yā kpen̄o éke kár̄ne n̄ ɔĩ.

¹⁰ Zaakũ s̄ayāmarisaride kũ òdi gb̄en̄o likara kũ n̄ yā'onaaon̄on dasi, at̄ensa gbẽ kũ ò zè kũ t̄z̄yāon̄o.

¹¹ Òdi ɔn b̄unu yaka. À mana ò l̄s̄o dañ̄e. Òdi yā kũ à de ò dañ̄ero dañ̄e ɔḡ b̄ene lena yāi.

¹² Kereti b̄usu annabi ke p̄i, Keretin̄o bi ékeden̄ome, n̄b̄o p̄s̄in̄ome, ye'uide p̄oke kopirisan̄ome.

¹³ Yā p̄i bi yāpurame. Abire yāi n̄ kp̄ak̄ēnyĩ manamana, de ò zé sé s̄usu.

¹⁴ Òsun laakari d̄o Yudan̄o garaaro ke gbẽ kũ ò kè yāpuraa yāditenan̄o.

¹⁵ P̄oke d̄iḡs gb̄as̄i gb̄as̄isariden̄onero, ak̄us̄ p̄oke d̄iḡs gb̄as̄isari ludayādarisari gb̄as̄iden̄onero, kũ n̄ laasun kũ n̄ n̄es̄eo v̄ani yāi.

¹⁶ Òdi pi ò Luda d̄s, akũ n̄ yākenaa di n̄ éke bo. Begirin̄ome, òdi yā maro, òdi f̄s̄ ò yā mana ke kero.

2

Yādannena zéde

¹ M̄ok̄n̄ s̄s̄, n̄ yā kũ àdi k̄s̄ sé kũ yāz̄edann̄enaao dañ̄e.

² N̄ da mare z̄k̄n̄one òḡs n̄ z̄ida k̄una d̄s gbẽ bèer̄eden̄o ũ, laakariden̄o ũ. Ò zé sé s̄usu kũ yenȳio kũ menao.

³ N̄ da n̄ogb̄e z̄k̄n̄one d̄o n̄ kunna ḡs de donȳiri manan̄o kunna ũ. Òsunḡs de gud̄eri ke w̄e z̄on̄o ũro. Ò yā mana dañ̄e,

⁴ de ò lé da n̄oz̄aren̄o n̄ baadi ḡs ye a z̄ai kũ a n̄eno,

⁵ òḡs de laakariden̄o ũ gb̄as̄i sari, ò laakari d̄o n̄ ɔn z̄ia, n̄ baadi mì nate a z̄ane de òsun Luda yā v̄ani boro yāi.

⁶ N̄ lé da kefennan̄o d̄o òḡs laakari v̄i.

⁷ N̄ yāmanakena zé m̄oñ̄e a p̄inki ḡn. N yādannena ḡs bèere v̄i à k̄s̄ sí kũ n yākenaa

⁸ kũ yāzede kũ oni f̄ ò a éke boroo, de wé'i gbē kũ ò bò n kp̄en̄o kũ, òsun yā vāni le ò o ó yā musuro yāi.

⁹ Ñ lé da z̄on̄o ò mì nate n̄ dikirin̄one yā s̄inda p̄inki ḡun, ò yā kũ ani kán̄gu ke. Òsun yā lim̄maro.

¹⁰ Òsun kp̄ani om̄maro. Ò tó òḡō n̄ d̄s gbē náaniden̄o ũ manamana, de Luda ó Surabari yā kũ odì dañ̄e wé bo yā s̄inda p̄inki ḡun.

¹¹ Zaakũ Luda gbēke kũ à sù kũ surabanaao gbē s̄inda p̄inkinee bò gupuraa.

¹² Gbēke p̄i ten dawere ò kp̄e li yā kũ adi k̄s sí kũ Luda yāorone kũ andunia p̄oniden̄an̄o, de òḡō ó z̄ida k̄na d̄s gbē manan̄o ũ, ludayāmarin̄o ũ andunia tera d̄ik̄ina ḡun,

¹³ ó wé ḡō d̄o ḡoro arubarikade kũ óten d̄āa. Àkũme ó Luda z̄k̄s ó Surabari Yesu Kirisi suḡoro gakuride ũ.

¹⁴ À a z̄ida kp̄à ó yāi, à ó bó vāni s̄inda p̄inki ḡun, à ó gbās̄i gògo, de ò ḡō a z̄ida gbē kũ ò yāmanakena ania v̄ino ũ.

¹⁵ Ñ yā p̄ino dañ̄e ñ lé daom̄ma. Ñ kp̄akēnȳi kũ iko kũ n̄ v̄io p̄inki. Ñsun tó gbēke n gya boro.

3

Ò laakari d̄o yāmanakena

¹ Ñ d̄o n gbēn̄ogu ò mì nate gbānaden̄one kũ ikoden̄o, ò n̄ yā ma, òḡō kú kũ yāmanakena s̄inda p̄inki soruo.

² Òsun gbēke tó vāni síro. Òḡō de n̄es̄edode yāketesariden̄o ũ kũ ò busana gbē s̄inda p̄inkine.

³ Zaakũ ók̄n̄o se, ó faya v̄i yāro, ludayādarisarin̄on̄o ó ũ. O s̄ate, ó de p̄on̄nakena kũ dà vāni s̄inda p̄inkio z̄on̄o ũ. Od̄iḡō kú n̄ese vānio kũ n̄es̄eḡōbao. Ó de begirin̄o ũ, o z̄āk̄ogu.

⁴ Bee kũ abireo kũ Luda ó Surabari gbēke kũ a yenȳio bò gupuraa,

⁵ akũ à ó sura bà. Adi ke ó yāmanakena yāinlo, kũ à ó w̄enda d̄s yāime. À ó zú ò à ó í dufu, à tò o ḡō gbē dufun̄o ũ kũ a Nini

⁶ kũ à p̄isiwá gbānao Yesu Kirisi ó Surabarii gāi,

⁷ Abire yāi yā bò k̄ūoo nna a gbēke yāi, o ḡō túbiblerin̄o ũ, ó wé d̄o w̄endi kũ àdi láraro.

⁸ Yā p̄i bi yāpurame.

Má ye ñ gā na yā p̄ino onaaa manamana, de ludanaanikerin̄o le ò mè kp̄á yāmanakena. Abirekũ mana, à karana v̄i gbēn̄one.

⁹ Ñ p̄a m̄isariyā yāgaganaane kũ dizin̄o tó k̄ōn̄owenaao kũ fitiio kũ lékpak̄ōana Musa doka yā musuo, zaakũ yā p̄an̄ome, ò karana v̄iro.

¹⁰ Ñ kp̄akē gbē kũ àdi tó ò k̄ēk̄ōaai bee ḡen̄ pla, gbasa ñ péa.

¹¹ Ñḡō d̄s kũ gbē bire taka s̄ate. Durunnakeriime, à a z̄ida b̄ōb̄o.

Lézammana

¹² Tó ma Atema ke Tikiku z̄im̄ma, ñ zé wete ñ su ñ ma le Nik̄opol̄i, zaakũ ma z̄eo mà bunsire láka gwe.

¹³ Ñ ania ke ñ z̄ana ke b̄usu dokad̄ori Zenasine kũ Apoloo de p̄oke s̄un̄ k̄iām̄maro n̄ tá ḡun.

¹⁴ À mana ó gbēn̄o yāmanakena dada ò n̄ z̄ida kp̄áa, ò yā kũ à k̄s s̄ion̄o b̄ok̄ote de òsunḡō kun p̄āro.

¹⁵ Gbē kũ ó kú leelen̄o f̄o kp̄amma n̄ p̄inki. Ñ f̄o kp̄á gbē kũ ò yewái Yesu zé ḡunn̄o. Luda gbēke keáre á p̄inki.

FILIMO

Pɔlu Filimo sáabukpanaa

¹ Makū Pɔlu kū ò ma da kpésiran Kirisi Yesu yāi kū ó Yesude dake Timotio, ókɔnɔ mé o takada díkĩna kènnɛ, ó zĩkeri dake yenyĩde Filimo

² kū sɔsi gbɛ kū òdi kɔ kakara n beanɔ kū ó nɔgbɛ yenyĩde Afiao kū ó zĩkari dake Akipuo.

³ Luda ó De kū Dikiri Yesu Kirisio gbɛke kenne, à n gba aafiaa.

⁴ N yā òdìgɔ dɔmagu gɔɔ sīnda pínki ma aduakɛnaa gūn, madìgɔ ma Luda sáabu kpá,

⁵ zaakū ma Dikiri Yesu náani kū nten ke baaruu mà kū yenyĩ kū n vī kū Luda gbɛnɔ n pínki.

⁶ Madìgɔ wé ke, de ó kunna kɔo Yesu zén tó n wé kē yā mana kū ó vī kunna Kirisi gūn pínki musu.

⁷ Ma gbɛ, n yena Luda gbɛnɔi ma pɔ kè nna manamana, à ma laakarii kpàtemene, zaakū n n laakarii kpàtɛnɛ.

Pɔlu kutɛkena Filimɔne Onesimu yā musu

⁸ Abire yāi, bee kū ma zé kà Kirisi gūn mà yā kū à mana n ke ditennɛ,

⁹ bee kū abireo ma kúte kènnɛ kū yenyĩo. Makū Pɔlu, ma mare zɔkɔ ina kū ma kunna kpésiran tera Kirisi Yesu yāiio,

¹⁰ ma kúte kènnɛ Onesimu yā musu kū à gò ma né ũ Yesu zé gūn kpésiran la yāi.

¹¹ À anfāni vīnne yāro, ama tera à anfāni vī makū kū mɔkɔnwoonɛ.

¹² Ma a gbàemma, àkūmɛ ma swè ũ.

¹³ Ma kunna kpésiran baaru nna kpana yāi, má ye àgɔ kú ma sare, de àgɔ kpámai n gēnɛ ũ,

¹⁴ ama má ye mà yāke ke n lé sariro, de òsun yā mana kemene tilasiro, séde kū n poyeinaao.

¹⁵ Ke anigɔ Onesimu kemma yā gɔɔ pla de à era à summa àgɔ kú kúnwo gɔɔ sīnda pínki yāime.

¹⁶ À kun lán zòò bà doru, zaakū à de zò la, à de n gbɛ yenyĩde ũ kunna Kirisi gūn. Ma gbɛ yenyĩdemɛ. Oni mɔkɔn kū à de n zò ũ, akūsɔ à gò n gbɛ ũ Dikiri gūn pó o dɔ yá?

¹⁷ Abire yāi tó n ma dite n gbɛndo ũ, n gbānake kpái, lákú ìni kpámai nà.

¹⁸ Tó à zānne yākea ke tó à n fīna kūna, abire gò ma yā ũmɛ.

¹⁹ Makū Pɔlu makū mé ma yā díkĩna kè kú ma zīda ɔo, mani n fīna bonnɛ. Kū n ma fīna kūna n zīda wèndi ũ, mani lé páaro.

²⁰ Tò, ma gbɛ, kunna Dikiri gūn n yā mana kemene, n ma laakari kpàtemene ó kunna Kirisi gūn yāi.

²¹ Ma takada dí kènnɛ, kú má dɔ kú ìni ma yā ma, akūsɔ ìni ke de yā kú ma ònnɛla.

²² Abire gbera n kipaki kekemene dɔ, zaakū má wé dɔi Luda ni ma boáre wéke kú áten kea yāi.

Lézammanaa

²³ Epafara kū ó kú leeke kpésiran Kirisi Yesu yāi fɔ kpàmma

²⁴ kú ma zĩkeri dakenɔ Maaku kú Arisitakuo kú Demasio kú Lukuo.

²⁵ Dikiri Yesu Kirisi gbɛke kéare.

EBERUNO

Kirisi de malaikanola 1:1-2:18
 Kirisi de Musala 3:1-4:13
 Kirisi de Haruna buri sa'orinola 4:14-7:28
 Kirisi sa'orikena deñla 8:1-10:39
 Ò Luda náani ke 11:1-12:25
 Lédammanaa 13:1-13:25

Luda Né de malaikanola

- ¹ Luda yá ò ó dizinone yá káaku annabinò gâi gèn baaakõ zéno gūn dasi,
² ama à yá òwèrè a Né gâi gòrò kpède díkínanòn sà. Né pì gâin Luda andunia kèò, à dìtè kù àkù mé anigõ pò sīnda pínki vī.
³ Àkù mé à Luda gakuri tékena ũ, à de a kunna ũ sãnsãn. Àkù mé à pò sīnda pínki kùna kù a yá'ona gbãnao. Durunnano këmmana gbera à vùtè musu Luda zòkòde oplai.
⁴ Lákù tó kù à blèe pì de malaikanò póla nà, len a zòkò deñla le.
⁵ Luda yá dí ò malaika kenè yá yá?
 Ma Néme n ũ, ma n i gbãra,
 Kesõ:
 Manigõ de a De ũ,
 anigõ de ma Né ũ.
⁶ Kù Luda tò a dauduu sù andunia gūn à pì:
 A malaikanò donyī kenè n pínki.
⁷ Malaikanò yá musu à pì:
 Adì a zīrinò li ãa ũ,
 a zīkerinò sō tévura ũ.
⁸ A Né yá musu sō à pì:
 Luda, ñinigõ vutena kíblegbaaa gòrò sīnda pínkimè,
 ndigõ n kíkègo kùna yãzede ũ.
⁹ Ñ ye yámanakenaai, n zã vānikena gu.
 Abire yāi Luda, n Luda, n ka kín,
 à ponna pìsimma de n gbēnola.
¹⁰ Ò pì dò:
 Dikiri, n andunia zīni pètè zaa káaku,
 musu bi n ɔzīmè.
¹¹ Ñ pínki ni gēte, ama ñinigõ kun.
 Oni zī kù lán pókasa bà,
¹² ñni n koko lán uta bà,
 ñni n litè lán pókasa bà.
 Mòkõn sō, n kuuna digõ dokõnò,
 n gòrò lakana vīro.
¹³ À yá dí ò malaika kenè yá yá?
 Ñ vutè ma oplai
 ari màgõ n ìbereno kenè n tintin ũ.
¹⁴ Malaikanò bi nini zīkerinòmè n pínki. Luda dì n zī de ò kpá gbè kù oni surabana lenoimè.

2

Surabana zòkò

- ¹ Abire yāi ò yāpura kù o mà kù oplapla gíngin, de òsun kè zéaro yāi.

² Zaakū yā kū Luda dìte malaikanɔ gāi bi tilasime, akū ò fīnaa bò gbē kū ò gì mai ò pànenɔne a zéa,

³ tó ódi surabana zókɔ̀ pì yā da sōro, óni bo yá? Surabana yā pìi bò Dikiri kīnaame, akū gbē kū ò mànɔ yāpura kpàawere.

⁴ Luda èra à yāpura kpà yā plia kū sèedanɔ kū yābonsarenɔ kū daboyā dasi kenanɔ kū a Nini gba kū à kpàateteñnenɔ a poyenyīnaaa.

Yesu gōna bisāsiri ũ lán ó bà

⁵ Adi ke malaikanɔn Luda andunia zia kū óteni a yā o nàñne n̄ cīro.

⁶ À kú Luda yān gukea ò pì:

Bón bisāsiri ũ kū a yā dìgɔ̀ dɔnguu?

Bón a ũ kū ndi laakari dɔaa?

⁷ N a kè kīana malaikanɔi féte,
n a kà kpatan kū gakurio kū bèereeo,

⁸ n tò pó sīnda pínki m̀i nàtenɔ.

Kū Luda tò pó sīnda pínki m̀i nàtenɔ, adi a ke tó m̀inatɔnanɔ sariro. Tera lán dí bà, ódi e kū pó sīnda pínki m̀i nàtenɔ gīaro,

⁹ ama o è kū Yesun ò téa. Luda a kīa malaikanɔi ari gɔ̀ɔ pla, de Luda gbēke gūn à ga gbē sīnda pínki gēne ũ, akū à a kà kpatan kū gakurio kū bèereeo ga wari kū à kè yāi.

¹⁰ Lákū pó sīnda pínki bò Luda kīnaa nà, akūsɔ̀ pó sīnda pínki de a pó ũ, kū à ye à gē kū gbēnɔ dasi a gakuri gūn a nénɔ ũ, à kɔ̀ s̀i káao à gbē kū à surabana zé bóñne papa warikɔnaa gūn.

¹¹ Gbē kū ò gò Luda gbēnɔ ũ kū gbē kū àdi n̄ ke Luda gbēnɔ ũo, n̄ pínki de dokɔnɔme. Abire yāi n̄ s̀sina a gbēnɔ ũ dì a wé'i kuro.

¹² À pì:

Mani n tó bo ma gbēnɔ té,

mani n sáabu kpá kókakaranaa gūn.

¹³ À pì dɔ:

Mani a náani ke.

À pì dɔ:

Makūme la kū né kū Luda kpàmanɔ.

¹⁴ Zaakū né pìnɔ bi bisāsirinɔme, akāa se à gò bisāsiri ũ lán n̄ bà, de à ga à Ibilisi kū àdi su kū gao kakate,

¹⁵ à gbē kū òten vīna ke ganɔ òten zò ble ari n̄ wèndi lénno bo.

¹⁶ Yāpura gūn malaikanɔn àten ɔ dañmaro, Ibrahī burinɔme.

¹⁷ À kɔ̀ s̀io à gō lán a dakūnanɔ bà yā sīnda pínki gūn, de à gō Sa'oriki sùrude náanide ũ Luda zī gūn, gbēnɔ durunna kútekebo ũ dɔ.

¹⁸ Lákū à wari kè à yōogwanaa f̄i nà, ani f̄i à gbē kū òteni n̄ yō ò n̄ gwanɔ faaba ke.

3

Yesu de Musala

¹ Abire yāi ma gbēnɔ, ákɔ̀nɔ kū Luda á sísi a su a kīnaanɔ, à laasun lé Yesu kū Luda a zī Sa'oriki kū o zɔo ũa.

² Náanideme Luda kū à a dìtenɔ lákū Musa de nà Luda ɔnn.

³ Lákū ɔnkaterii bèereɔ dìgɔ̀ de ɔnla nà, len Yesu gakuri zókɔ̀ de Musa póla le.

⁴ ɔn sīnda pínki a kàteri vī, akūsɔ̀ pó sīnda pínki Kàterin Luda ũ.

⁵ Luda ɔn zīkeri náaniden Musa ũ, yā kū Luda ni o sèedademe.

⁶ Kirisi s̄o bede pì néme. Luda a ɔn nàne a ɔī. Ókɔ̀nɔme ɔn pì ũ, tó ó kpé óten támaa kū ó vī lé gbē kū kù gbānao.

Luda gbēnɔ kámmaboki

⁷ Abire yāi lākū Luda Nini ò nà:

Tó a Luda kòtoo mà gbāra,

⁸ àsun sāgbāna ke lākū á dizinò kè nàro,

kū ò ma le ò ma gwa gɔɔ kū ò bò ma kpe gbárannan.

⁹ Bee kū ò ma yákenanò è wè bupla,

ò ma le ò ma gwa gwe, ò ma gbāna lé gwà.

¹⁰ Akū ma pò fè gbē pìnò,

ma pì gbē sāsānanòme n̄ ũ,

odi ma zénò dōro.

¹¹ Akū ma la dà ma pɔfè gūn ma pì,

oni gē ma kámmabokinlo fá.

¹² Ma gbēnò, à laakari ke á gbēke súnḡ swè vāni ludanaanikenasari vī ari à gé kēo Luda Wèndidearo.

¹³ Gu kū àdi dò kū àdi pì Gbāra pínki, àḡò lé dakōa, de durunna sún á gbēke sàte à sāgbāna kūro yāi.

¹⁴ Zaakū Kirisi gbēnò n̄ ũ, tó ó náani kū ó vī zaa káaku kūna gbānagbāna ari a léa.

¹⁵ Lākū ò ò nà:

Tó a a kòtoo mà gbāra,

àsun sāgbāna ke lākū á dizinò kè nà

gɔɔ kū ò bò ma kpero.

¹⁶ Dínò gbē kū ò Luda kòtoo màa ò bò a kpenò ũ, tó adi ke gbē kū Musa n̄ bóte Misilano baasiroo?

¹⁷ Dínò Luda pò fènyī ari wè bupla, tó adi ke gbē kū ò durunna kè, n̄ gèe ḡò katena gbáranna gūnnò baasiroo?

¹⁸ Dínò à la dàne kū oni gē a kámmabokinlo, tó adi ke gbē kū ò gí a yā mainò baasiroo?

¹⁹ O è kū odi le ò gēnlo n̄ ludanaanikenasari yāi.

4

¹ Zaakū gēna kámmabokin kū Luda a lé sè kpé kun, ò laakari ke, de ó gbēke sún kurairo.

² Zaakū o baaru nna mà lán n̄ bàme, ama yā kū ò màa pì àre vīn̄ero, kū odi ma kū ludanaanikenaaro yāi.

³ Ókōnò kū o yā pì sìnò, odi gē kámmaboki pìn. Mókōnò s̄o Luda pì:

Ma la dà kū pɔfèo ma pì,

oni gē ma kámmabokinlo,

À yā bire ò bee kū à a zī m̄i dè zaa anduniakatena gɔɔ,

⁴ zaakū ò gɔɔ supplade yā ò Luda yān gukea ò pì, gɔɔ supplade zī Luda kámma bò kū zī kū à kèo pínki.

⁵ O mà tera à pì, oni gē a kámmabokinlo.

⁶ Zaakū gbē kū ò baaru nna pì mà zaa káakunò dí gēnlo, kū odi síro yāi, akū a gēnaa ḡò gbē pānden̄ne.

⁷ Akū Luda èra à gɔɔ ke d̄ite d̄o òdi pì Gbāra, abire gbera a ḡi kè akū à Dauda gbà lé, à ò lākū ò ò nà tera:

Tó a a kòtoo mà gbāra,

àsun sāgbāna kero.

⁸ Tó Yòsua gè kúnwo kámmaboki pìn yā, de Luda dí gɔɔ pānde yā o kpekpero.

⁹ Akū mé à tò kámmaboki ḡò Luda gbēnò pò ũ.

¹⁰ Zaakū gbē kū à gè Luda kámmabokin kámma bò kū a zīome, lākū Luda kámma bò kū a zīo nà.

¹¹ Tó leme, ò wé t̄a ò gē kámmaboki pìn, de ó gbēke sún gí Luda yā mai, à fu lán n̄ bàro yāi.

¹² Luda yā bēne, akūsō à gbāna, a lé nna de fēneda kpa plaplala. Àdi ní zō à gē nēsese gūn ari ninin, àdi gē mēpepekerekin ari wá bórōgōn, àdi laasun kū nēse yāo gwagwa.

¹³ Luda pókēna ke utenanero, a ke kpáne guiro. Luda kū óni ó yāno sété ò one dì pó sīnda pínki e ari a bia.

Yesu de sa'orikinola

¹⁴ Zaakū ó sa'oriki zōkō kū ludambe wēkōa ari Luda kīnaa vī Luda Né Yesu ũ, ògō zé kū o sè yā kūna gínin.

¹⁵ Zaakū ó sa'oriki vī kū ani fō à ó wēnda dō ó gbānasarike gūn. Ò a yō ò gwà lán ó bà yā sīnda pínki gūn, adi durunna kero.

¹⁶ Abire yāi ò na Luda Gbēkekenneri kiblegbaai kū swēeo kpatena, de à ó wé gwa à gbēke kewere a gōra.

5

¹ Òdi sa'oriki sīnda pínki sé gbēno téme, òdi a dite ní wéde ũ Luda kīnaa, àgō gba kpáa, àgō a gbagbañne ní durunnano yāi.

² Ani fō à ke kū gbē kū ò sàte ní dōnasarike gūnnō busebuse, zaakū àpii kú kū gbānasarikeome se.

³ Abire yāi séde à sa o a zīda durunna yā musu, lākū àdi o gbē kparano pó musu nà dō.

⁴ Gbēke dì a zīda ká kpataa pìi gūnlo. Luda mé àdi a ká, lākū à Haruna kàn nà.

⁵ Len se Kirisi dí a zīda ká sa'oriki kpataa gūnlo, Luda mé à a kàn à pì:

Ma Néme n ũ,
gbāran ma n i.

⁶ À pì Luda yān gukea dō:

Īnigō de sa'ori ũ gōro sīnda pínki lán Melekizedeki bà.

⁷ Gōro kū Yesu kú andunia gūn à adua kè kū wiki gbānao kū wé'io, à kúte kè Luda kū ani fō à a sí gaaane, akū Luda a yā mà, kū àdi a yā da yāi.

⁸ Bee kū a Ludanekēo, à mīnatena Ludane dàda a warikēnaa gūn.

⁹⁻¹⁰ Kū mana pēkerēa à làka, Luda a kà sa'oriki ũ lán Melekizedeki bà, akū à gō surabana kū àdi lākaro boki ũ gbē kū òdi a yā manōne ní pínki.

Laakarikēna funaai

¹¹ Yā bire musu ó yā vī dasi ò oáre, ama a bōkotēna zī'ūme, zaakū adì yā dōro dō likaro.

¹² Ákōno kū a gīi kèn lán dí bà, à mana àgō de yādannerino ũme, ama ari tera á kpé kú ò era ò Luda yā kū òdi dada gbē dufunōne daáre dō. Yō'i mé à kō sī kááo, adi ká à yūku pó blero.

¹³ Zaakū yōmiri sīnda pínki bi néme, adi ká à oze dōkōne kū oplaoro.

¹⁴ Yūku sō, gbē kāsara kū ò dōne kēono pōme. Ò a mana dōna kōne kū a vānioo dàda.

6

¹ Abire yāi ò Kirisi yādannēna káakupōno kpá kpe, ò gé are ari ò gō gbē pēkerēnāno ũ. Adi ke óni era ògō yātákpātēna dīno gbē sísi dōnlo: Kpelina yā gēnōne, ludanaanikēnaa,

² da'ite yādadanāa, onammanāa, gēno vuna ke zia yákpātēnaa.

³ Tó Luda wè, óni yā birenō kpá kpado ò gé are.

⁴ Zaakū tó gbē wé kè, à Luda gba lè, a baka kú Luda Nini gūmme,

⁵ tó à Luda yā kū andunia kū àten su gbānao í kè, à a nna dō

⁶ tó à fūa, zé kun kū à era à nēse lite doro, zaakū àten Luda Né pá lía dōme, àten wé'i daa gupuraame.

⁷ Tó legū ten ma zīte gēn baaakō àten mōto le, akū à pó kú à àre vī búbarinōne bùte, Luda dì arubarika dan.

⁸ Tó à lè kū lèkaraaoo bùte sō, à gīnaame, à zā kū lékēnēnaaoro. Ani mì de kū téome.

⁹ Ákõno sõ ma gbẽ yenyĩdeno, bee kũ o ò le, ó laakari kpatena á yã musu kũ á kú kũ yã mana kũ ò bò surabana zé gũno.

¹⁰ Luda di yã ke a zéa, á yãkenano kũ yenyĩ kũ á vĩ kãaoo ni sãaguro, zaakũ a kpányĩ kè a gbẽno, akũsõ á kpé áten ke.

¹¹ Ó ye á baadi gõ ania vĩ le ari a léa, de ásun sika ke pó kũ á wé òi yã musuro.

¹² Ásun ma'á kero. À gbẽ kũ òten Luda náani ke kũ menao òten pó kũ Luda a lé sè leno ágba sé.

Lé kũ Luda sè sika vĩro

¹³ Goro kũ Luda ten lé sé Ibrahĩne, kũ gbẽke kun deala à sí kãaoro, a yãin à sì kũ a kunnaao

¹⁴ à pìne, áni arubarika daagu yãpura à tó a buri karan.

¹⁵ Ibrahĩ mena fõ, akũ à pó kũ Luda a lé sènne lè.

¹⁶ Òdi la da kũ gbẽ kũ à deñla tóme. Ladana mé àdi tó ò yã yãpura dõ, akũsõ àdi lékpakõana kèkõañne.

¹⁷ Luda ye à mó gbẽ kũ a lésena ni gõ ní pó ùno swáswa kũ a lé litena vĩro, akũ à sì kũ a kunnaao.

¹⁸ Lemé yã mèn pla kun kũ à litena vĩro, Luda ni fõ à éke to a musuro. Yã pìno teni ókõno kũ o naino gba swè manamana, de ò tãmaa kũ ó wé òi ke sika sari.

¹⁹ Ó tãmaa bire vĩ ó wèndibadobo ù. À náani vĩ, akũsõ à gbãna, àdi gẽ kũoo Luda kúkia lábure kpe,

²⁰ gu kũ Yesu gĩnake à gèn ó yã, à gò sa'oriki ù ari goro sinda pínki lán Melekizedeki bà.

7

Sa'oriki Melekizedeki

¹ Melekizedekime Salemu kína ù yã, Luda Musude sa'oriime. Goro kũ Ibrahĩ zĩi blè kinanõa àten su, akũ Melekizedeki gèe à dàale, à sa mana òne,

² akũ Ibrahĩ aruzeke kũ àten suo pínki kuride kpàa. Melekizedeki tó pìi pìi, yãzede kína. Abire gbera Salemu kína bire pìi, aafia kína.

³ À de kũ dao kũ dizino vĩro, a wèndi naana ke m̀dena vĩro. À bò lán Luda Né bàme, sa'oriin a ù goro sinda pínki.

⁴ À gwa lákũ à zõkõ nà. Ó dizi káaku Ibrahĩ aruzeke kũ à sète zìlan kuride kpàa.

⁵ Musa doka dìte Levi buri kũ ò de sa'ori ùno, ò pó kuride sí ní Isaraila ðakenõa, bee kũ ní Ibrahĩ burikéo.

⁶ Melekizedeki bi Levi burinlo. Bee kũ abireo à Ibrahĩ póno kuride sì, à sa mana ò Ibrahĩ kũ Luda lé sènne.

⁷ Sika sari gbẽ kũ à sa mana ò gbẽne zõkõ de gbẽ kũ à sa mana ònela.

⁸ Sa'ori kũ òdi pó kuride sí pìno bi gbẽ kũ òdi ganõme. Melekizedeki sõ, gbẽ kũ ò pì àdigõ kun goro sinda pínkin a ù.

⁹⁻¹⁰ Goro kũ Melekizedeki gèe à dà Ibrahĩle, odi Levi i kòro, à kú a dizi de Ibrahĩ wógbamme. Abire yã oni fõ ò pi sé, goro kũ Ibrahĩ pó kuride pìi kpà, Levi buri kũ òdi pó kuride kpámmanõ mé ò kpà.

Yesu de lán Melekizedeki bà

¹¹ Levi buri sa'orii pìnõme doka kũ Musa kpà Isarailanõa zĩni ù. Tó oni fõ ò tó gbẽno gõ papana, onigõ sa'ori pãnde ni vĩ lán Melekizedeki bà doro, sé Haruna buri sa'ori gãa.

¹² Tó sa'orino lítè, séde doka lítè.

¹³ Gbẽ kũ ò yã bireno ò a musu bi Isaraila buri kũ a gbẽke dí sa'ona zĩ ke zikirome.

¹⁴ Zaakũ ó dõ sãnsã kũ ó Dikiri bò Yuda buri gũmme. Ódi ma kũ Musa sa'ona yã ò buri pìi musuro.

¹⁵ Yã kũ yã pì wé bòn dí: Sa'ori pãnde bò lán Melekizedeki bà.

16 A gōna sa'ori ũ bi doka ke burikε yānlo. A wēndi kŭ àdi lākaro gbāna yāime.

17 Zaakŭ ò pì:

Ĩnigō de sa'ori ũ gɔɔ sīnda pínki Mēlekizēdeki gān.

18 Ó doka kŭ à kun yā pìi kpà kpado, kŭ à gbānaro, akŭsō à kun póke ũro.

19 Zaakŭ doka pì dí tó gbēke gō papanaro. Akŭ tāmaa kŭ à sāna zé bōwεε, kŭ o nao Ludai.

20 Abire gbεra Luda dí abirekŭ ke ladanaa sariro. Gbē kparanɔ gō sa'orinɔ ũ ladanaa sarime,

21 ama Yesu gō sa'ori ũ kŭ ladanaao, kŭ Luda pìne:

Dikiri la dà ani lé sukparo,

à pì anigō de sa'ori ũ gɔɔ sīnda pínki.

22 Ladanaa pì yāi Yesume zenkpεke ũ kŭ Luda bàka kunna kŭńwo dufu de a zīla.

23 Abire gbεra sa'orinɔn dasi yā, zaakŭ ga dì tó ògō kú n zī gŭn gɔɔ sīnda pínkiro.

24 Ama kŭ Yesu kun gɔɔ sīnda pínki yāi, a sa'orikεnaa gēneblena vīro.

25 Abire yāi ani fō à gbē kŭ òdi na Ludai kŭ à gbānaonɔ sura ba mámmam, zaakŭ à kun gɔɔ sīnda pínki de àgō kúte keńne Ludane.

26 Sa'oriki bire taka mé à kō sī kŭoo. A kunna adona. À yā vāni ke gbāsī vīro. Luda a kēkōsa kŭ durunnakerinɔ, à a sè à tào musu ari a kīnaa.

27 A bàka kú kŭ sa'ona lākŭ gu dīgō dɔ nào lán sa'oriki kparanɔ bàro. Gbē pìnɔ dì sa o n zīda durunnanɔ yāi kŭ n gbēnɔ pónɔ dɔ. Àkāa sō, à ò gēn dome, kŭ à a zīda kpà.

28 Musa doka dì gbēnɔ ká sa'orikinɔ ũ n gbānasarike gŭmme, ama kŭ Luda sī kŭ a kunnaao doka pì ditēnaa gbεra, akŭ à a Né kŭ à gō papana ari gɔɔ sīnda pínki kàn.

8

Yesume ó Sa'oriki ũ

1 Yā kŭ óten o mīin dí: Ó sa'oriki bire taka vī vutena kíblegbaaa musu Luda zōkōde ɔplai.

2 Àdi zī ke Ludakukia, bizakuta yāpura kŭ Dikiri dòn, adi ke pó kŭ bisāsirinɔ dònlo.

3 Zaakŭ suna kŭ gbanɔ kŭ sa'onaaao yāin òdi sa'oriki sīnda pínki kái, à mana àpii gō pó vī à kpá se.

4 Tó à kú andunia gŭn, anigō de sa'ori ũro, zaakŭ sa'ori kŭ òdi su kŭ gbanɔ lākŭ doka dìte nàno kun kò.

5 Zī kŭ óten ke bi pó kŭ à kú musu takame, a ninime. Abire yāi kŭ Musa ye à bizakuta dɔ, Luda pìne à laakari ke à pó kŭ a a taka mōne kpi musu ke lākŭ à de nà pínki.

6 Yesu mé à Luda bàka kunna kŭoo yākekeri ũ. Zaakŭ Luda bàka kunna kŭooo pì de a bàka kunna kŭńwo zīla, zī kŭ ò dàne de sa'oriki pìnɔ póla. Luda bàka kunna kŭooo pìi lésena de a zīla dɔ.

7 Tó Luda bàka kunna kŭńwo zī pì papaname yā, de a plade zé vīro.

8 Kŭ Dikiri Isarailanɔ taari lè à pì:

A gɔɔ ten su kŭ mani ma bàka

kunna kŭ Isarailanɔ kŭ Yudanɔ dufu ke.

9 Anigō de lán ma bàka kunna kŭ n dizinɔ

gɔɔ kŭ ma n kŭ n ɔa ma n bôte Misila bàro.

Zaakŭ odi ze kŭ ma bàka kunna kŭńwooro,

akŭ ma n tón.

10 Ma bàka kunna kŭ Isarailanɔ gɔɔ birenɔ gbεra yān dí:

Mani ma dokayānɔ dańne n nēsēn,

mani kē n swēεa.

Manigō de n Luda ũ,

onigō de ma gbēnɔ ũ.

11 N gbēke ni yā dada a dakenεro,

ń gbēke ni ma dōna da a gbēnero,
 zaakū ń pínki nigō ma dōme,
 né fíti gbē zōkō ń pínki.

¹² Mani sùru ke kúnwo kú ń taarin, maní ń durunnano yā da doro.

¹³ Kú Luda bàka kunna kúnwo dufu pì yā ò, à a káakupò zī bò. Pó kú à zī kú à bùsa, a kpana gui zāro.

9

Luda bàka kunna kúnwo zī sa'onaa

¹ Luda bàka kunna kúnwo káaku donyī zé vī kú Ludakuki kú à kú zīteo.

² Fitila kú teburu kú òdi burodi kátea Ludanero kú kpéda kú òdi pì gu kú à kú adonan.

³ Kpéne kú òdi pì Ludakuki pì kú lábure plade kpé.

⁴ A gūnn turaretitikpataki kú ò pì kú wurao kun kú Luda bàka kunna kúnwo àkpati kú wura kútea mámmamwo. Wura lo kú mana kú a gūn kú àkpatii pìi gūn kú Haruna gò kú à lá bòto pàao kú Luda yādítèna gbè anlon.

⁵ Àkpatii pìi musu kerubu gakuridenon kú durunnakēmmakila. Pó pìno bokotena dodo gōron díro.

⁶ ń katena le gūn, sa'orino digō gē kpéda gūn gèn baaakō ò ń sa'ona zī ke.

⁷ Sa'oriki mé àdi gē kpéne wè do gèn do, akūsō àdi gē aru sariro. Àdi aru pì fāfā a zīda durunna yāi kú a gbēno pó kú ò kè dōnasarike gūnwo.

⁸ Luda Nini ten mōwere, gōro kú kpé káaku pì kun, Ludakuki zé wēnaro.

⁹ Abirekú ten yā lekōawere kú tera yāo à pì, pó kú donyīrii dī Luda gbanō kú sa'opo kú àdi kpáano dī fō à a nēse dane dokōno swáswaro.

¹⁰ Yā ditènaa pìno bi mèbarayāme. Póble kú pómīnaao kú gbābona buri sīnda pínki yāme. Ò dīte ari zé dufu gōro gō káme.

Luda bàka kunna kúnwo dufu sa'onaa

¹¹ Akú Kirisi sù yā mana kú à kà tera sa'oriki ū. À gē bizakuta kú à zōkō akūsō à papana de a káakupola gūn, kú bisāsiri mé à dōro, andunia dīkīna pón sōro.

¹² Àdi gē Ludakukin kú blè ke zù aruoro, à gē kú a zīda aruo gèn dome, à gbēno bōo ari gōro sīnda pínki.

¹³ Zaakū òdi blè aru kú zùsa aruo kú zùnunu kú ò kpàta túbuo fāfā gbē kú ò gbāsīno à gbà boónne,

¹⁴ oni Kirisi pó o do yá? À a zīda kpà Ludaa mamberu sari kú Nini kú àdigō kun gōro sīnda pínki gbānao. A aru dī ó swè pípiwere bona yā pā kekèna pìno gūn, de ò zī ke Luda Wèndidene.

¹⁵ Abire yāi Kirisi mé à Luda bàka kunna kúnwo dufu yākekèri ū, de gbē kú Luda ń sísinò wèndi kú àdi lākaro kú à a lé sè le yāi. À gà de à ń bo, à taari kú ò kè Luda bàka kunna kúnwo káakupò yā musunò kēnma.

¹⁶ Tó ò ye ò zī ke gbē légbeditènaaa, sé ògō dō sānsān kú ade gā,

¹⁷ zaakū ga gberan légbēe digō gbāna vī. Tó légbeditèri kpé bēne, légbē digō gbānaro.

¹⁸ Abire yāin odi Luda bàka kunna kúnwo káakupò pì sa ke aru sariro.

¹⁹ Kú Musa doka yādítènanò ò gbē sīnda pínki wára, à sākā tēra zónzon kú sēsōvlāoo sè à zō zùsanè bōro kú blèkofīni aru kú ò yākatè kú íooa, à fāfā Musa dokaa kú gbēno do ń pínki

²⁰ à pì, Luda bàka kunna kúnwo arun gwe, kú à dīteáre à kúna.

²¹ Len Musa aru fāfā bizakutaa kú sa'ona zīkebōno do pínki.

²² Doka gūn aru mé àdi gbà bo pò daside pínkinε. Arukotεnaa sari durunnano kēmmana kunlo.

Kirisi a zīda kpà sa'opo ũ durunna mīdena yāi

²³ Zaakū à kō sio ò gbà bo pò kū ò kú ludambε taka pínone lán abire bà, sa'opo kū à de abirekūla kō sī kū ludambε pò pino.

²⁴ Zaakū Kirisi dí gē Ludakuki taka kū bisāsiri bōnlo, à gē a yāpura ludambεmε, gu kū à kun tera ó Zekūnwode ũ Luda arε.

²⁵ Sa'oriki di gē Ludakukin kū pókāde aruo wè kū wèεo, ama Kirisi dí gē de à a zīda kpà gèn baaakō yāiro.

²⁶ Tó adi ke lero, de àten wari ke gèn baaakō zaa anduniakatena goro. Yāpura gūn à sù gèn dome goro kū andunia kà a kákia sà, à a zīda kpà sa'opo ũ, de à durunna mì deo.

²⁷ Luda dìte bisāsirinε à ga gèn do, gbasa à yākpate ke kāao,

²⁸ Ien Kirisi a zīda kpà gèn do le, à gbēno durunna di a mīia dasi. Ani era à su a gèn pladeo, adi ke durunna yāin doro, de à gbē kū n wé doino sura ba yāime.

10

¹ Musa doka bi yā mana kū àten su takamε, adi ke yā pīnlo. Abire yāi sa dokōno pì ona gèn baaakō wè kū wèεo di fō à gbē kū òten na Ludaino ke papana zikiro.

² Tó sa pì onaa gbà bò donyīrinone gèn do ari goro sīnda pínkimε yā, de n kù gbāna, ò a onaa tò.

³ Yāpura gūn sa'onaa pì mé àdigō gbēno durunna yā doingu wè kū wèεo.

⁴ Zaakū zūsa kū blèkofīnioo aru di fō à durunna kēmīma zikiro.

⁵ Abire yāi kū Kirisi ten su andunia gūn, à pì Ludanε:

N ye sa'opo ke gbairo,

akū n bisāsiri mēε kēmene.

⁶ Sa'opo kū òdi ká tén à té kū

kū sa'opo kū òdi o durunna yā musuo

di kánguro.

⁷ Akū ma pì: Makūmε la!

Lákū ò kè takadan ma yā musu nà

ma su n poyenyīna kemε, Luda.

⁸ Káaku gīa à pì, sa'ona kū gbao kū sa kū òdi ká tén à té kūo kū sa kū òdi o durunna yā musuo di ká Ludaguro, à yeiro, bee kū doka mé à dìte.

⁹ Akū à pì, akāamε dí, a su a poyenyīna kemε. À a káakupō kpà kpado a plade ditena yāi.

¹⁰ Luda poyenyīnaa pì kenaa gūn Yesu Kirisi a zīda kpà sa'opo ũ gèn do, à tò ó kú adona Luda gbēno ũ.

¹¹ Goro sīnda pínki sa'orino digō kú n zī gūmmε, ògō sa dokōno kū àdi fō à durunna kēmīma zikiro o gèn baaakō.

¹² Kirisi sō, à sa ò durunna yā musu gèn dome ari goro sīnda pínki, akū à gèε à vùte Luda oplai.

¹³ Zaa goro kùà à kú gwe, àten dā Luda a ibereno keare a tintin ũ.

¹⁴ Zaakū sa'ona gèn do pì gūn, à tò gbē kū à gbà bōnneño gō papana ari goro sīnda pínki.

¹⁵ Luda Nini era àten yā pì owere do à pì:

¹⁶ Ma bàka kunna kúnwo goro bireno gbera yān dí:

Mani ma dokayāno dañne n nēεε gūn,

mani kē n swēεa.

¹⁷ Akū gbasa à pì:

Mani n durunna kū n taarinō yā da doro.

18 Lákū à n durunna kèmma nà, sa'ona n yāi zé vī doro.

Ò na Ludai

19 Abire yāi ma gbēno, kū Yesu aru gbānao ó gēna Ludakukin zé vī kū swèeo kpatena.

20 À wèndi zé dufu bòwèrè a mèè gāi à gè kúoo lábure kpè ari Ludakukia.

21 Lákū ó sa'ori zókō vī nà Luda onkūri ũ,

22 ò na Ludai kū nèè doo kū a náanikena sikaa sario kū swè kū ò pìpi ò taari laasun bò a gūnwo kū mè kū ò a zú ò kū í swáswao.

23 Ògō tāmaa kū o zèo kūna gíngin, zaakū Luda a lé sè, akūsō à náani vī.

24 Ò laakari dōkōa, ò té kákōgu yenyī kū yāmanakēnaao yā musu.

25 Òsun pā kpá ó kōkakaranaai lákū gbēkeno di ke nàro. Ò lé dakōa, atēnsa lákū a è Dikiri sugoro ten ká kāni nà.

26 Tó o yāpura mà o dō, tó o gi óten durunna ke, sa'ona kū ani durunna kēwá kun doro.

27 Pó kū à gòwèrè mé à de ògō wé dō yākpatei ũ kū swèkēnguo kū té gbāna kū ani Luda ibereno kakateo.

28 Òdi gbē kū à gi Musa doka dai de a wé gwanaa sari gbēnon pla ke aakō sèedakpanaa musu.

29 Tó gbē gèèè pète Luda Néa, akū à Luda bàka kunna kūnwo aru kū à gbà bòare gya bò, akū à Nini Gbēkekenneri sōsō, àgō dō kū a wétamma nigō zókō de abirekūla manamana.

30 Zaakū ó yā dīkīna òri dō à pì, akāa mé áni fīna bońma, akāa mé áni fīna bońne. Ò pì dō, Dikiri ni yākpate ke kū a gbēno.

31 Yā pāsīme, tó n lete n da Luda Wèndide oī.

32 À laasun lé á kunna yāa. Á wékēnaa gbera a wari fō á oī zókō kanaa gūn.

33 Zīkeno òdi á sōsō, òdi á wé tā pari gūn. Zīkeno adì ze kū gbē kū òteni wé tā leno.

34 A purusunano wènda dō. Kū ò á póno siáwa, a we kū ponnao, zaakū á dō kū á aruzeke mana kū anigō kun goro sīnda pínki vī.

35 Abire yāi àsun tó á wórōgo kū à àre vīare zókō gēteáwaro.

36 Séde àgō mena vī de à pó kū Luda a lé sè le a poyenyīnakēnaa gbera.

37 Zaakū à gō fítīme, ani gi kero, kū gbē kū àten su ni kipa.

38 Gbē mana nigō kun ma náani kū àten ke yāi, ama tó à èra kpè, ma pō nigō nnaro.

39 Gbē kū òdi boru kū kpèo ò n zīda kakatenon ó ũro. Gbē kū ò Luda náani kè ò surabanaa lenon ó ũ.

11

Gbē káakuno ludanaanikēnaa

1 Ludanaanikēnaame tāmaa kunna Luda kīnaa sikaa sari ũ, yā kū òdi wé sialero sina yāpura ũ.

2 Gbē káakuno ludanaanikēna mé à tò Luda n sáabu kpà.

3 Ó ludanaanikēna mé à tò ó dō kū a yā'ona mé à andunia kàte. Pó kū òdi wé sialeron à pó kū òdi wé siale kèo.

4 Habila ludanaanikēna mé à tò a sa'ona Ludaa mana de Kainu póla. A ludanaanikēna yāin Luda a sáabu kpà, à a dīte gbē mana ũ, akū à a gba sì. Bee kū à gà, ó kpé óteni a yā ma Luda náani kū à kèè pì yāi.

5 Enoku ludanaanikēna mé à tò Luda a sè, de àsun garo yāi. Odi a e doro, kū Luda a sè bona andunia gūn yāi. Ari Luda gō a sé, à a sáabu kpà, à pì a yā kàagu.

6 Gbēke yā di ká Ludagu a náanikēnaa sarīro. Séde gbē kū àten nai sí kū à kun akūsō àdi fīna bo a ki weterinone.

7 Kū Luda lé dà Nuhua yā kū odi e yāro musu, akū à Luda náani kè, à a yā mà, à gó'ite kè, à a ondeno sura bào. A ludanaanikena mé à tò yā vùte andunia, akūsō Luda tò yā bò káao nna a náani kū à kèe pì yāi.

8 Kū Luda Ibrahī sīsi de à gé būsū kū áni kpáa àgō vī gūn, akū Ibrahī Luda náani kè, à Luda yā pìi mà. À bò be, bee kū à gu kū àten gén pì dōro.

9 À Luda náani kè, akū à be pète bizakuta ū būsū kū Luda a lé sènene pìi gūn nibo ū. Len Isaaku kū Yakubuo do, zaakū Luda lésena pìi gō n pō ūme.

10 Zaakū wète kū Luda kàte à bò a zīni petenaan Ibrahī wé do.

11 Sara ludanaanikena mé à tò à zé lè à nò si, bee kū parame, akūsō à zī kù, zaakū à dō kū Luda kū à lé sèare náani vī.

12 Bee kū à zī kù, gōgbē mèn do pì buri kè dasi lán susunenō ke ísirale būsū'atē bà, oni fō ò a lé dōro.

13 Gbē pìnō gāga n pínki n ludanaanikena gūn, pō kū à a lé sènenē lenaa sari. Ò è zà dire ò gbānake kpai. Ò pì, nibo bōasunōme n ū zītea la.

14 Gbē kū òdi o lenō ten mōwene kū òteni n zīda būsū ni demē.

15 Tó būsū kū ò bōn begen òten ke yā, de ò zé lè ò èra ò tà gwe.

16 Ama būsū kū a mana de abirekūlan òteni a ni de, akū ludambe pō ū. Abire yāi tó ò Luda sīsi n Luda ū, àdi kene wé'iyā ūro, zaakū à wéra kàte n pō ū.

17-18 Kū Luda Ibrahī yō à gwà, akū Ibrahī Luda náani kè, à Isaaku kpà sa'opo ū. Luda lé sènē yā à pì, Isaaku burinōn onigō piñne a burinō ū. Bee kū abireo à zè kū a né mèn do pì kpanaao.

19 À si kū Luda gbāna ni fō à gènō vu bona gan, akū à de lākū ò pì à èra à Isaaku lè bona gan bà.

20 Isaaku Luda náani kè, akū à sa'ole kè Yakubu kū Isauone.

21 Kū Yakubu kú ga léi, akū à Luda náani kè, à sa'ole kè Yusufu nēnōne, akū à gbāna lè a gōoa à donyī kè.

22 Kū Yusufu kà gana, akū à Luda náani kè, à Isarailanō bona Misila yā ò kū lākū oni ke kū a gèwao nà.

23 Musa de kū a dao Luda náani kè, akū ò a ùte ari mō aakō a inaa gbera, kū ò è a àlesi mana yāi. Odi vīna ke doka kū Firi'auna dītēnero.

24 Kū Musa kè zōkō, akū à Luda náani kè, à gī ò a sīsi Firi'auna nēnōgbē né ū.

25 À si ò a wé tā kū Luda gbēnō de kunna kū pōnnao durunna gūn gōro plala.

26 À dīte kū wé'i kū òdi damma Kirisi yāi de Misila aruzekela, zaakū zīakpēzī láadan a wé kúa.

27 A ludanaanikena mé à tò à bò Misila, adi vīna ke Firi'auna pōfēnero, à zè gīngin lākū à Luda kū òdi e kū wéoro èe bà.

28 A ludanaanikena mé à tò à Vīnla dikpe dīte kū aru mamana kpé lé gbīiao, de gbēderi súnō na n daudunōaro yāi.

29 Isarailanō Luda náani kè, ò bikū Isira Tēraa lán zīte kori bà. Kū Misilanō yōa le, akū í dàñla.

30 Isarailanō Luda náani kè, ò taa ò ò lika Yērikoi ari gōro suppla, akū a bīni kòte.

31 Karua Rahabu Luda náani kè, à gu'asirigwarinō dīte à n gwá manamana, akū adi kakate kū ludayādarisarinōoro.

32 Mani pi dera doo? Mani zé le mà Gidion yā oro ke Baraki ke Samusi ke Yefeta ke Dauda ke Samuēli ke annabinō.

33 Ò Luda náani kè, akū ò zīi blè kīnanōa, ò yā gōgō gbēnōne a zéa, ò lé kū Luda sēñne gbēe lè, ò mūsunō lé nākōa,

34 ò té pāsī dè, ò bò fēneda léi, ò gbāna lè n gbānasarike gūn, ò pāsī kū zīi gūn, ò pè buri pānde zīkarinōa,

³⁵ ò nɔgbɛnɔ né gɛnɔ fùte bona gan ò kpàmma. Ò mɛ̀ ỳ́ n gbɛkenɔa, akū ò gi ò n gbare, de ò vu bona gan ò bo mana yāi.

³⁶ Ò n gbɛkenɔ fobò, ò n gbɛ kū flāao. Ò m̀ò kà n gbɛkenɔa, ò n ká kpésiran.

³⁷ Ò n pápa kū gbèeò ò n dɛdɛ, ò n zɔkɔre pla kū sàkasakaaò, ò n dɛdɛ kū fɛnɛdao. Ò kurè sã bára kū blè bárao dana. Ò g̃̀ kori, ò n wé tã, ò wari d̀m̀ma.

³⁸ Andunia kunna dí k̃̀ sí k̃̀ǹworo. Ò likaralikara sèn k̃̀pi musunɔ, ò kú gbèwɛɛnɔn k̃̀ t̃̀ǹwɛɛnɔ.

³⁹ Bee kū Luda gbɛ pìnɔ sáabu kpà n pínki a náani kū ò kè yāi, odi pò kū à a lé sè̀nne lero,

⁴⁰ Luda g̃̀nake à dìte, ò gwena mana le de n póla, de òsung̃̀ papana ó sariro.

12

Luda a gbɛnɔ totonaa

¹ Abire yāi ók̃̀nɔ se, lákū sèedadɛnɔ diwái nà le, ò ɔ kpá pò kū òdi kpáwɛɛnɔi kū durunna kū àdi ó kakūn aragao pínki, ò bàkpakūsūna kū Luda dítɛwɛɛ lé kū mɛnao.

² Ò wé pé Yesua kū à b̀ò kū ó ludanaanikena zéò akūs̃̀ à zé p̃̀i kè papana. À gana líaa f̃̀, adi a wé'iyā daro p̃̀nna kū à ditenanɛ lena yāi, akū à gèe à v̀ute Luda kíblegba ɔplai.

³ À laasun lé a yāa, lákū à mɛna f̃̀ kū durunnakeri kū ò ibere bire taka sè k̃̀aonɔ, de àsun kpasa á ñ̀sɛɛ yakaro yāi.

⁴ Zaakū á ɔsikana kū durunnaoo g̃̀n, ádi ze a gi ari a ge a gaoro.

⁵ Nèseyĩdakūna yā kū ò òáre lán ñ̀nɔ bà s̃̀àágun yá? Ò p̃̀i:
Ma né, tó Dikiri teni n toto, òsun dìte p̃̀aro.

Tó à kpàk̃̀enyĩ, òsun tó n k̃̀a garo.

⁶ Zaakū gbɛ kū Dikiri yeiin àdi toto, àdi wé tã gbɛ kū à s̃̀i a né ũa.

⁷ À wétamma dìte totona ũ. Luda mé àten abirekū keáre, kū a ñ̀nɔn á ũ yāi. Né ke kun kū a de ni g̃̀ à a totói yá?

⁸ Tó adi á toto lán a né kparanɔ bàro, á de a ñ̀nɔ ũro, yìgisarinɛnɔn á ũ.

⁹ Ó denɔ ṽ̀ andunia la kū ò ó toto, akū o ñ̀ yā mà. Lákū à de le nà, ò mì naté ó De kū à kú musu de abirekūla òg̃̀ kun.

¹⁰ Ó denɔ ó toto g̃̀rɔ pla pò ũ ñ̀ ònd̃̀ lén. Luda dì ó toto ó karana yāimɛ, de ó kunna le àg̃̀ adona lán a bà.

¹¹ Totonaa ke p̃̀nna ṽ̀ a g̃̀rɔaro, sé p̃̀sira, ama gbɛ kū totonaa p̃̀i ñ̀ kékenɔ dì a gbè le zã bona mana kū aafiao ũ.

¹² Abire yāi à á ɔ kū ò g̃̀ d̃̀áinɔ kū á gbá kū ò g̃̀ tererenɔ gba gbāna,

¹³ à zé sé súsu, de ák̃̀nɔ kū áten t̃̀ɔtenɔ sún kakūnlo, ò g̃̀ kū aafiao.

¹⁴ À wete àg̃̀ nna kū gbɛ s̃̀inda pínki, á kunna g̃̀ adona, zaakū tó gbɛ kunna adonaro, ani Dikiri ero.

¹⁵ À laakari ke, á gbɛke sún kura Luda gbèkekennenaai à g̃̀ g̃̀nna ũ á té, à wari d̃̀ gbɛnɔa dasi à ñ̀ yakaro.

¹⁶ Á gbɛke súng̃̀ de p̃̀p̃̀akeri ke ludayadarisari ũ lán Isau bàro. À a daudukɛze yia pò g̃̀n do blena yāi.

¹⁷ Á d̃̀ kū à sa'ole wete a dea zã, akū Luda g̃̀nɛ. Bee kū à wete kū wé'io, adi zé le à yā kū à kè lítéro.

Luda bàka kunna k̃̀r̃̀wo zĩ k̃̀ a dufuo

¹⁸ Adi ke Sinai kpi kū oni f̃̀ ò ɔ naaan a nairo, kū àten té kū, à gusira ṽ̀ kū gu b̀ugubuguuo kū zàga'iao

¹⁹ kū k̃̀k̃̀aki ỹ̀s̃̀amp̃̀anao kū Luda kòto gbānao. Kū Isarailanɔ kòtoo p̃̀i mà, ò kúte k̃̀nɛ ò p̃̀i, àsun yāke õ̀nne doro,

²⁰ zaakū oni yā kū à dìtēnne díkīna fīro à pì: Bee pókāde mé à nà kpi pīia, ò pápa kū gbèeò ò de.

²¹ Luda kipanaa pì bi vīna yāme manamana ari Musa pì, vīna a kū, átēn lukaluka.

²² Ama a na Zaiš kpīi kū Luda Wèndide wéte Yurusalemu kū à kú musuo kū a malaika dasidasi kū ò kakarana gwenò

²³ kū daudu kū n tó kēna gwenò kōkakaranaao kū Luda kū à de gbē sīnda pínki yákpatekeri ūo kū gyāwān gbē mana kū ò gō papanano

²⁴ kū Yesu kū à de Luda bàka kunna kūrwo dufu yákekeri ūo kū a aru fāfāna kū àtēn yā mana o de Habila pólao.

²⁵ À laakari ke, àsun gí yā'orīi pì yā mairo. Lákū gbē kū ò gī Luda lédamma mai zīte lano dí boro nà, ókōnò se, lákū Luda tēn lé dawá zaa musu, tó o kpe līne, oni ó pó o dō yá?

²⁶ A kòto zīte lūkaluka yā, akū à lé sè à pì, áni gu lukaluka gēn do dō, adi ke zīte adonlo, kū musuome sà.

²⁷ Kū à pì, gēn do dō, abirekū tēn piwēre Luda pókēna kū ani lukaluka pīnò ni gē zélame, de pó kū àdi lukaronò le àgō kun.

²⁸ Abire yāi lákū ótēn kpata kū àdi yīgāro ble nà, ò Luda sáabu kpá, ògō donyī kenē lákū à yei nà, ògō mì natēne vīnakenanēe gūn.

²⁹ Zaakū ó Luda bi té kū àdi kūrmmame.

13

Lédammaanaa

¹ À wé tã àgō gbēke vī kū kōo.

² À laakari dō nibókūnaaa, zaakū len gbēkenò malaikano yàrii kè dōnaa sari le.

³ À tó gbē kū ò n ká kpésira gūnnò yā dōágu, lákū á kú kūrwo kpésiran bà, kū gbē kū òtēn wé tāmmanò, lákū ákōnòme òtēn wé tãáwa bà.

⁴ Baadi gō nòsena da yā bèereede ũ. Òsun n wúteki gbāsī kpáro, zaakū Luda ni yákpate ke kū zinakerinò kū pāpakerinò.

⁵ Yena ɔgɔi sún doáre arero. À ze kū pó kū á vīo, zaakū Luda pì:

Mani n tónlo,
mani pā kpányī zikiro.

⁶ Abire yāi odì kùgbāna ke ò pì:

Dikirime ma kpanyīri ũ,

vīna ni ma kūrō.

Bón bisāsiri ni fō à kemēne?

Sa yāpura onaa

⁷ À tó á don'arede kū ò Luda yā òárenò yā dōágu. À n kunna tàasi ká ari a léa, á Luda náani ke lán n bà.

⁸ Yesu Kírīsi dokōnò gīa kū gbārao ari gōrò sīnda pínki.

⁹ Àsun tó ò á sāte kū yā nibò dasi dannenanòoro. À mana ó swè gbāna le Luda gbēke gūn, adi ke sa'opóble kū àdi àre ke ke gbē kū ò zèonòneronlo.

¹⁰ Bizakuta sa'orinò zé vī ò sa'oki kū ó vī póble blero.

¹¹ Sa'oriki dì gē Ludakukin kū pókāde aruo durunnano kēmmana yāi, akū òdi a gē kpata bùra kpe.

¹² Abire yāi Yesu gà wēte kpe se, à gbà bò gbēnòne kū a zīda aruo.

¹³ Ò bo ò gé a kīnaa bùra kpe, wé'i ó kū kāao se.

¹⁴ Zaakū ó wēte kū anigō kun vī laro, wēte kū àtēn sun ó wé dōi.

¹⁵ Abire yāi ògō Luda sáabu kpá lakanaa sari kū Yesu gbānao ó sa'ona ũ. Gba kū a sīsirinò dì suon gwe.

¹⁶ À laakari dō yāmanakēna kū kōgbēkenaaaoa. Sa bire taka ona mé àdi ká Ludagu.

17 À á don'arēdeno yā ma, à mì natēíne, de ò le ò zī ke kũ ponnao, zaakũ ò de gbē kũ oni n zī yā baba Ludaneno ũ. Tó òten zī ke kũ lésuruo, ani àre keáero.

Lézammanaa

18 À adua kewere. Yāke teni ó swè vīro, odigō ye ògō kú ó dōroa yā sīnda pínki gūn.

19 Ma wé keáwa à adua kemene, atēnsa mà le mà su á kia likalika.

20 Luda aafiade kũ ó Dikiri Yesu fute bona gan sādāriki ũ a bàka kunna kũoo goro sīnda pínki aru gāi,

21 à á keke kũ mana pínkio, de à a poyenyīna ke, à yā kũ à kàagu ke ó gūn Yesu Kirisi gāi. Àkũ mé à gakuri vī goro sīnda pínki, aami.

22 Ma gbēno, ma wé keáwa, àgō lédamma yā pì kũna kũ menao, zaakũ takada kũ ma keáere zōkōro.

23 Àgō dō kũ ò ó gbē do Timoti gbàre. Tó à kà la tera, óni su á gwa leele.

24 À fō kpá á don'arēdeno n pínki kũ Luda gbēno pínki. Itali būsudenō fō kpááwa.

25 Luda gbēke keáre á pínki.

YAMISI

Yōgwanaa

¹ Yamisi, Luda kũ Dikiri Yesu Kirisio zòbleri mé à fò kpà Isaraila buri mèn kuri awεεpla kũ ò fákōananɔa.

² Ma gbēnɔ, wari burinɔ dasi. À pò kũ ani á le dite pɔnna yā ũ,

³ zaakũ á dō kũ á ludanaanikena yōgwana ni mena iáre.

⁴ À tó mena papaáwa, de àgō de gbē kàsarano ũ swáswa yāke kīanaáwa sari.

⁵ Tó ɔndō ten kīa á gbēkea, à wé ke Ludaa, ani a gba, zaakũ àdi gbē sīnda pínki gba pò kũ nēsεεo do taari'ena sari.

⁶ Tó à wé kēa sō, à a náani ke sikaa sari, zaakũ sikade de lán ko vlá bàme. Gu kũ ĩa kàkan, gwen àdi liten.

⁷ Gbē bire taka súnḡ da áni pò le Dikiriaro,

⁸ zaakũ a nēsε kun plaplame, akũ àdigō sika ke yā kũ àten ke gūn pínki.

⁹ Takaside kũ à kú ó té pɔnna ke, kũ Luda a kàra yāi.

¹⁰ Aruzekede pɔnna ke, kũ Luda a làgo yāi, zaakũ aruzekedenɔ ni gēte lán lávu kɔtenaa bàme.

¹¹ Ifāntē dì fute kũ a puusu gbānao, à lánɔ dì kori ke, a vu dì kóte, a manake dì láka. Len aruzekede ni kpágui a bokɔtenano gūn le.

¹² Arubarikaden gbē kũ àdi yōgwana fō ũ, zaakũ a bona mana gbera Luda ni wēndi kũ à a lé sè gbē kũ ò yeainɔne kene yàri ũ.

¹³ Tó yōgwana gbē lè, àsun pi Ludamero, zaakũ oni fō ò Luda lé ò gwà kũ a vānioro, akūsō àpii dì gbēke yō à gwa kũ a vānioro.

¹⁴ Baadi yōgwanaa dì bo a pónidena kīnaame, akũ àdi a wé ble à a gáte.

¹⁵ Akũ pónidena pi dì nò sí à né i durunna ũ. Tó durunna zōkō kù sō, àdi ga ime.

¹⁶ Ma gbē yenyīdenɔ, àsun á zīda sātero.

¹⁷ Gba mana swáswa sīnda pínki dì bo musu, De Luda pógupurinɔ Kèri kīnaame. Àdi litero, a gupura i dì lagoro.

¹⁸ A poyenyīnaa gūn à ó í kũ a yā yāpuradeo, de ò le ògō are a pò kũ à kènɔ té.

Yamana kũ a kēnaao

¹⁹ Ma gbē yenyīdenɔ, à yā dí ma. Àgō yā ma likalika á pínki, ama àsun yā o likalikaro, àsungō pò fē likalikaro.

²⁰ Zaakũ bisāsiri pofē dì su kũ yā mana kũ Luda yeiioro.

²¹ Abire yāi à ɔ gbarɛ dà vāni kũ yā pāsī kũ à dàgulanɔi pínki. À yā kũ ò tō á swèn, kũ ani fō à á sura ba sí kũ zīdabusanaao.

²² Àsun á zīda sātero, àsun yā pì ma kũ sào pāro, à zī kea.

²³ Zaakũ gbē kũ àdi yā ma, akũ àdi zī keoro de lán gbē kũ àteni a zīda gwa dígi gūn bàme.

²⁴ A zīda gwanaa gbera, tó à gè zéla, lākũ à de nà dì sāagu ḡnɔme.

²⁵ Gbē kũ a wé pé Luda doka papanaaa kũ àdi tó ò ḡ zīdadeno ũ, akũ àdigō géo are, àdi ma à sāaguro, àdi zī keame, Luda ni arubarika da adegua a yākenaa gūn.

²⁶ Tó gbē a zīda dìte donyīri ũ, akũ àdi a lé fōro, àteni a zīda kekeme, àten donyī ke pāme.

²⁷ Donyīkena swáswa kũ à taari vī De Ludaneron dí: Ò toneno kũ gyaanono gwa ní wēndake gūn, ògō ó zīda kūna dō gbāsī sari andunia yā musu.

2

Gbē wé gwanaa

¹ Ma gbēnɔ, ákōnɔ kũ àteni ó Dikiri gakuride Yesu Kirisi náani kenɔ, àsun gbē wé gwaro.

² Tó gbě gè á kōkakaranaa gūn wura tānka kū pókasa tékenaao dana, tó takaside kū à bizakasa gbāsī danaa gè se,

³ tó á wé té gbě kū à pókasa tékena danaai, tó a pìne à mó à vute gu manan, tó a pì takasidene à gé à ze dire, kesō à mó à vute á gbá sare,

⁴ áten kō tè bome, áten yā gwa kū manafikion gweroo?

⁵ À ma, ma gbě yenyīdeno. Luda gbě kū ò de gbānasarideno ũ andunia gbēno se ògō gbāna a náanikenaa gūn, de ò kpata kū à a lé sè gbě kū ò yeino ble.

⁶ Ákōno sō, áten gbānasaride pino kpe bo. Aruzekedenō mé òdi gbāna bleáwaroo? Mókōno mé òdi á gáte ò gé kááo yákpatekēkiaroo?

⁷ Mókōno mé òdi tó nna kū à kúáwa yakaroo?

⁸ Luda dokayā mide pì, àgō ye á gbēdakei lán á zīda wëndii bà. Tó á yā pì kūna yāpura, áten yā ke a zéame.

⁹ Tó áten kō wé gwa sō, áten durunna keme. Doka pìi vùtéáwa, a gō taaridenō ũn gwe.

¹⁰ Zaakū tó gbě doka kūna pínki, tó à fù mèn doa, à gō taaride ũ a pínki gūmmē.

¹¹ Luda pì, àsun zina kero. À pì do, àsun gbě dero. Bee tó ndi zina kero, tó n gbě dè, n gō dokadarisari ũmē.

¹² Ákōno kū Luda ni yā gōgō kááo doka kū àdi tó ò gō zīdadeno ũ musu, àgō yā o, àgō yā ke lākū à kō sī kááo nà.

¹³ Luda ni yákpate ke kū sùrusaridenō sùruu sari, ama yā ni bo kū sùrudeo nna.

Ludanaanikena kū yāmanakenaao

¹⁴ Ma gbēno, tó gbě pì, áten Luda náani ke, tó àdi pòke kero, bó yān gwee? Ludanaanikena bire taka ni fō à a bo yá?

¹⁵ Tó á gbě mèn do, gōgbě ke no gbě ten pókasa kū pòbleo takasi ke,

¹⁶ tó á gběke pìne: Luda n gba aafiaa! Nsun tó ĩa n dero, n pò ble n ká, tó adi wëndibadoo kpáaro, bón abire ũu?

¹⁷ Leme se ludanaanikena ado pòkekenaa sari bi yā gèeme.

¹⁸ Tó gbě n pì, nten Luda náani ke, akūsō maten yā ke, mani pinne, n n ludanaanikena pòkekenasari mōmene, mani ma ludanaanikena mōnne ma yākenaa gūn.

¹⁹ N sī kū Luda mèn dome. À mana. Bee tānāno se, ò dō le, akū òdigō lukaluka.

²⁰ Yōnkō! Pó kū à tò ludanaanikena pòkekenasari pā, ní ye mà onne yá?

²¹ Kū ó dizi káaku Ibrahī a né Isaaku kpà sa'opo ũ, yā dí bo káao nna a yākena yāiroo?

²² N è yá? A ludanaanikena kū a yākenaao kpákōime. A yākena mé à a ludanaanikena pàpai.

²³ Akū Luda yā díkīna pàpa kū à pì, Ibrahī Luda náani kè, akū Luda tò yā bò káao nna a náani kū à kè yāi. Akū ò tó kpāne Luda gbēna.

²⁴ A è yá? Yākena mé àdi tó yā bo kū gbēo nna, adi ke ludanaanikena adonlo.

²⁵ Leme do karua Rahabu kè nna kū Ludao a yākena yāi, goro kū à gu'asirigwarino dìte à n gbare zé kpāni gūn.

²⁶ Lākū mè ninisari de gè ũ nà, len ludanaanikena pòkekenasari de gè ũ le se.

3

Léfnaa

¹ Ma gbēno, àsun ke yādannerino ũ dasiro, zaakū á dō kū Luda ni wé piti ókōno yādannerino a yákpatekegoro zī de gbě kparanla.

² Ó pínki odigō zā yāa baala'imē. Tó gbě lé dì a ásarū kero, taarisarideme, ani fō à a mè pínki gbāna fō.

³ Odì sōmō ká sōne de à ó yā ma yāime, akū odì a milē ble.

⁴ Kesõ à gó'ite gwa ísiralá. Bee kũ a zõkõkeo kũ zàgá'íá gbãna kũ àdi a yĩpao, a fĩbo de fĩtinleme. Àkũ mé àdi a mìle ble, akũ a fĩrii dì a poyeina danε.

⁵ Leme sõ, néne bi mègu fĩtinleme, akũ àdi ía dã kũ yã zõkõo.

À gwa lãkũ té fĩti dì sè dasi kpáta nà.

⁶ Néne de lán té bàme, àkũme andunia vãni ũ ó m̀e gũn. Àdi tó gbãsí gõ kpá ó m̀ea pínki. Gyãwãn té mé àdi nakara nénea, akũ néne dì té kpá ó andunia kunan.

⁷ Bisãsiri nõbõsẽntenõ tũtuu kè pínki kũ bãno kũ pó kũ òdi tãa o kũ kũaonõ kũ kpõnõ, à kpé àten ke ari tera,

⁸ ama gbẽke dì f̃s à a néne tũtu kero. Àkũme pó vãni kũ àdi ze teniro ũ. À pana kũ sewetẽo,

⁹ nénen odì Dikiri ó De sãabu kpáo, akũ odì era ò bisãsiri kũ à a kè lán a bà káo dõ.

¹⁰ Lédokõnõ p̃in sãabukpana kũ gbẽkanaao dì bon. Ma gbẽnõ, àsungõ de lero.

¹¹ Íboki dì í nna kũ í kyãkyãao bo ẁe dokõnõ gũn yá?

¹² Ma gbẽnõ, kaka lí ni né i kù ũ yá? Geepi lí ni né i kaka ũ yá? Leme dõ bia í sũkusukude ni í nna boro.

Ɔndõ kũ àdi bo musu

¹³ Á té, dí mé à yãdõri Ɔndõde ũu? À m̀one a kunna mana gũn kũ a yãkenanõ kũ zĩdabusana kũ àdi bo Ɔndõ gũnwõ.

¹⁴ Tó á nèsegõba pãsí kũ denlawetenaao ṽí á sẁe gũn sõ, àsun ía dãro, àsun gí yãpurairo.

¹⁵ Ɔndõ bire taka dì bo musuro, andunia póme, á dà póme, Ibilisi póme.

¹⁶ Zaakũ gu kũ nèsegõba kũ denlawetenaao kún, gwen kõyãmasari kũ yã b̀ene pínkiõ dìgõ kún.

¹⁷ Tó gbẽ Ɔndõ kũ àdi bo musu ṽí, káaku àdigõ gbãsí ṽiro, a gbera àdigõ yãkete ṽiro, àdi a zĩda busãne, àdi gbẽ yã ma, à sũru papana kũ yãmanakenaao. Àdi gbẽ tè boro, akũsõ àdigõ manafiki ṽiro.

¹⁸ Iberemiderii dì kena kũ kõo nna tõ, akũ àdi yã mana kẽ.

4

Gbẽnnakpana kũ anduniao

¹ Bó mé àdi fiti kũ lékpakõanaao da á tée? Òdi bo á poyeina kũ òten ɔsi ká á m̀e gũnnõ kĩnaanloo?

² Adigõ ye p̃oi, ama adì ero, akũ adì gbẽ de. Adì pó ni de, akũ adì pó kũ àten péa lero. Akũ adì lékpakõa ke, adì fiti ke. Á a ṽiro, kũ adì wé ke Ludaaro yãime.

³ Tó à wé kè, adì ero, kũ adì wé ke kũ nèsemanaoro yãime, zaakũ adigõ ye à a bõkõte ke á pónidenanõ gũmme.

⁴ Náanisaridenõ, á dõ kũ gbẽnnakpana kũ anduniao bi iberesena kũ Ludaonloo? Gbẽ kũ à ye à ke andunia gbẽ ũ g̃õ Luda ibere ũme.

⁵ Kũ ò kè Luda yãn ò pì, Nini kũ Luda dà ó gũn nèsegõba ṽí, àten da yã pãn yá?

⁶ Ama gbẽke kũ Luda ṽí kũoo de abirekũla, zaakũ ò kè Luda yãn ò pì:
Luda dì ibere sé kũ zĩdabirinõ,
ama à gbẽke ṽí kũ zĩdabusarinõ.

⁷ Abire yãí à mì nate Ludane. À gí Ibilisine, ani bàa síáre.

⁸ À na Ludai, ani naái. Durunnakerinõ, à ɔ bo durunnan. Nèsepladenõ, à á sẁe pípi.

⁹ À ɔo dõ kũ p̃osirao kũ w̃endayão. À á yáadõna lite ɔõdõna ũ, à á p̃onna lite nèseyakana ũ.

¹⁰ À á zĩda busa Dikiri are, ani á kara.

¹¹ Ma gbẽnõ, àsun kõ tó b̀ene síro. Gbẽ kũ à a Yesude dake tó b̀ene si ke à a b̀ene bò, à Luda doka sèeda vãni kè, à a vãni bò. Tó n Luda doka vãni bò sõ, a màriime n ũro, a vãniboriime n ũ.

¹² Ludan dokaditeri ũ kũ yákpatekeriio. Àkũ mé à gbě surabana kũ a kakatenaao gbāna vī. Mòkōn sō, díme n ũ, kũ ndi n gbēdake vāni boo?

Luda bàka bonaa

¹³ À yā ma sà, ákōnō kũ adi pi, gbāra ke zia áni gé wéran, áni vute gwe wè do, áni laga tá à àre le.

¹⁴ À yā kũ ani á le zia dō yá? Á dō lākũ á wèndi de nà yá? Á de lán suka bàme. Tó à kpà fíti, akũ adi gēte gōnō.

¹⁵ Yā kũ à de à on dí: Tó Dikiri wè, akũ ó aafia, óni ke lán dire bà ke lán dí bà.

¹⁶ Tera sō áten ĩa dā, a Luda bàkaa bò. ĩadāna bire taka buri manaro.

¹⁷ Gbē kũ à yāmanakena dō, akũ adi kero durunna kè.

5

Kpakēna aruzekedeni

¹ Ákōnō aruzekedenō, à yā ma sà. À sō do, à wiki lé kisira kũ ani á le yāi.

² Á aruzekenō yāka, kōkōnō á pōkasanō sōso.

³ Á ɔgō dāa kpà, akũ a dàakpanaa pì ni á da yān, ani á mè piti lán té bà. A aruzeke dì gōrō kpede zī.

⁴ À ma! A ɔgōzikeri kũ ò á burapōnō kēárenō blè, akũ ɔgō pì yā Luda ki lè. Pókērii pìnō wikilēnaa gè Dikiri Zīkaride sān.

⁵ A á mēna mà zīte la á poyeinakēnaa gūn. A mēe kpà kùtukpana gōrō pó ũ.

⁶ A yā dà gbē mananōla, a n dēde, odi giáero.

Mēna

⁷ Abire yāi ma gbēnō, àgō mēna fō ari Dikiri sugōrō. À gwa lán búbarii dì a burapō bēere de kēgōrō dā nà. Àdi mēna fō zaa kaburagōrō ari sakare.

⁸ Ákōnō sō, à mēna fō à ze gbāna, zaakũ Dikiri sugōrō kà kāni.

⁹ Ma gbēnō, àsun yáketē kákōiro, de Luda sún yákpate ke kááoro yāi. Yákpatekerii pì zena kpélele fá!

¹⁰ Ma gbēnō, annabi kũ ò yā ò yā kũ Dikiri tōnō, à mēna kũ ò kè warikēnaa gūn zé dí taka sé.

¹¹ Odi pi ò arubarika vī, kũ ò mēna fō yāime. A Ayuba mēnakēna baaru mà, a mà lākũ Dikiri kēne nà kpekpe, zaakũ wēnda kũ sùruuo papana Dikiria.

¹² Atēnsa ma gbēnō, àsun la daro. Àsun pi a sì kũ ludambēo ke kũ zīteo kesō kũ pō pāndeoro. À tó á ee gō ee. À tó á oi gō oi, de yā sún vuteáwaro yāi.

Aduakēna ludanaanikēnaa gūn

¹³ Á gbēke ten wari ke yá? À adua ke. Á gbēke pō nna yá? À Luda sáabu kpá.

¹⁴ Á gbēke ten gyā ke yá? Ade sōsi gbē zōkōnō sísi ò adua kēne, ò nísi máa kũ Dikiri tóo.

¹⁵ Adua kũ ò kè ludanaanikēnaa gūn ni gyāre pì werekōa. Dikiri ni a fute. Tó à durunna kè yā sō, ani kēa.

¹⁶ Abire yāi à á durunnanō okōne, à adua kekōne de à le àgō aafia. Gbē mana aduakēna gbāna, àdi zī ke manamana.

¹⁷ Iliasu bi bisāsirime lán ó bà. À adua kè manamana, de legū sún maro, akũ legū dí tó zītearo ari wè aakō kũ mō suddoo.

¹⁸ À èra à adua kè do, akũ legū'i bò manamana, zīte pòble kè.

¹⁹ Ma gbēnō, tó á gbē mèn do zā yāpura zéa, akũ á gbēke èra à a dà zén,

²⁰ àgō dō kũ gbē kũ à tò durunnakerii pìi bò sātēna zén à èra à sù, à a sì gaame, akūsō à lá kù durunna dasinōla.

PITA TAKADA KAAKU

Tāmaa kū àdi ní nero

¹ Makū Pita, Yesu Kirisi zìri mé à takada dí kè Luda gbē kū ò de nibɔɔ ũ andunia dí gūn, kū ò fākōana bùsu díkīnanɔ gūnnɔne: Pɔntu, Galatia, Kapadosia, Asia kū Bitiniaio.

² De Luda gīnake à á dō, akū à á sé, a gō a pó ũ kū a Nini gbānao, de à mì nate Yesu Kirisine, a aru gbā boáre. Luda gbēke kū aafiao karaáre.

³ Ò Luda ó Dikiri Yesu Kirisi De sáabu kpá! A sùru zōkō gūn à ó í dufu kū Yesu Kirisi vuna gan gbānao, akū ó tāmaa kū àdi ní nero vī,

⁴ zaakū túbi kū à ditenaáre ludambe pìi dì lákaro, àdi gbāsī kpáro, a mana dì lákaro.

⁵ Luda soru kè à làka de à á sura ba a náani kū áten ke yāi, akū àteni á dākpā kū a gbānao ari à gé bo kū surabanaa pìio gupuraa gɔɔ kpede zī.

⁶ Áten pɔnna ke kū yā pìio, bee kū áni wari ke gīa fíti yōogwana buri sīnda pínki yāi.

⁷ Lákū òdi wura mana dō té gūn nà, len òteni á ludanaanikena yō à gwa le, zaakū á ludanaanikena pìi bèere vī de wura kū a gakuri dì lálala manamana. Tó a bo mana, Luda ni á sáabu kpá Yesu Kirisi sugɔɔ zī, ani á kpe ta kū gakurio.

⁸ Bee kū ádi a ero, á yei. Bee kū ádi wé ke pla káo zikiro, áteni a náani ke, akū áten pɔnna zōkō kū à gè onala ke,

⁹ kū áteni á ludanaanikena gbè le á surabana ũ yāi.

¹⁰ Annabinɔ gīnake ò gbēke kū Luda ni ke káo yā ò, ò surabanaa pìi yā gwà, ò a tàasii kà.

¹¹ Kirisi Nini kū à kú ní gūn gīnake à wari kū Kirisi pìi ni ke ónne kū gakuri kū ani le a gberao, akū ò wète ò yā pìi zé dō kū a gɔɔ.

¹² Akū Luda tò ò dō kū yā kū òten o pìi de ní gɔɔ pó ũro, á pómé. Tera sà baarunnakparinɔ yā pìi òáre kū Luda Nini kū Luda pìi zī bona ludambe gbānao. Bee malaikanɔ se òten ɔsi ká yā pìi dōnaai.

Kunna adona

¹³ Abire yāi àgō kú á laakariia, àgō á zīda kūna dō, á wé gō dō gbēke kū Luda ni keáre Yesu Kirisi sugɔɔ zī sika sari.

¹⁴ Lákū á de Luda né kū òteni a yā manɔ ũ nà, àsun tó dà vāni kū á vī yā á wésiragɔɔ doáre arero.

¹⁵ Luda kú adoname. Lákū à á sisi à á sé nà, àgō kú adona á yākena sīnda pínki gūn le se.

¹⁶ Zaakū ò kè Luda yān ò pìi:

Àgō kú adona,

zaakū má kú adoname.

¹⁷ Zaakū Luda dì yākpate ke kū baadio a yākenaaa ní wé gwanaa sari, tó áteni a sisi De, à vīna kene á nibkenaa gūn la.

¹⁸ Á dō lákū Luda á bó kunna kori kū à de á futokarayā ũ gūn nà. Luda dí á bo kū pó kū a gakuri dì lálakoro, lán wura ke andurufu bà,

¹⁹ à á bó kū Kirisi aru gakurideome, kū à de lán sāne bɔɔ kū à memberu vīro à gbāsī vīro bà.

²⁰ Luda gīnake à a dite zaade adi andunia kátero, akū à bòáre káo gupuraa gɔɔ kpede díkīnanɔ zī.

²¹ A yā musun áten Luda náani ke. Luda a bò gan à gakuri kpàa, de à le à a náani ke, á wé gō dōi.

²² Lákū mìnatenaa yāpuranee gbà bòáre nà, akū a gō kō gbēnɔ ũ manafiki sari, àgō yekōi kū nèse mèn doo.

²³ Luda á í dufu kū a yā wëndide kū àdigō kun gbānao. Yā pì de póburi kū àdi ga ūro, póburi kū àdi garome.

²⁴ Gbē sīnda pínki de lán sēε bàme, n̄ gakuri de lán sēvu bàme pínki.

Sēε dì kori ke, a vú dì kóte,

²⁵ ama Dikiri yā òigō kun gɔɔ sīnda pínki. Yā pì mé à de baaru nna kū ò kpàáre ũ.

2

Gbè wëndide

¹ Abire yāi à yā vāni sīnda pínki tó kū éketona sīnda pínki kū manafikio kū nèsegōbao kū kōyakanaao.

² Lákū nékpāntēno òigō yō'i ni de nà, àgō Luda yā kū à de lán vī'ipu swáswa bà ni de le se, de à le à gbā á surabana zé gūn,

³ tera sà kū a dō kū Dikiri mana.

⁴ À nai, àkūme gbè wëndide kū ò gī ũ, ama Luda a sè bèere de ũ.

⁵ Ákōno sō á gbè wëndide kū Luda teni a kpé ε boonō ũ. Ákōno me a gbàgbarino ũ, adì sa kū àdi káagu o kū a Nini gbānao Yesu Kirisi gāi.

⁶ Zaakū ò kè Luda yān ò pì:

N̄ gwa, maten gbè dìte Zaiō,

ēpetena gbè bèere de kū ma sè ũ.

Wé'i ni gbē kū àteni a náani ke kūro.

⁷ À de gbè bèere de ũ ákōno kū àteni a náani kenone, ama à de le gbē kū òteni a náani kerononero.

Gbè kū kpéborino pā kpài

mé à gō kpé kusuru gbè mīde ũ.

⁸ Len do à de:

Gbè kū òdi gē sía ũ,

gbèsi kū òdi kpáala ò léte ũ.

Ò gēε sía, kū odi Luda yā daro yāi. Len Luda dìteíne le.

⁹ Ákōno me buri kū Luda n̄ sénō ũ, kínano kū sa'orino ũ, a gbē kū ò kú adonano ũ, de à Luda kū à á sisi a bo gusiran, à gè kááo a gupura bonsarede gūn sáabu kpá.

¹⁰ Á de Luda gbēno ũ yāro,

ama tera sà a gō n̄ ũ.

Luda dí sùru ke kááo yāro,

ama tera à kè kááo.

Kunna ludanaanikerisarinō té

¹¹ Ma gbē yenyīdeno, lákū á de nibō kū bòasuno ũ nà andunia dí gūn, maten lé daáwa, à mī kē á dà vāni kū òdi zī ká kááono.

¹² Àgō kun gbē bèere deno ũ kifirino té. Leme do bee tó ò á díte yāvānikerino ũ, tó ò yā mana kū átēn kenō è, oni Luda sáabu kpá gɔɔ kū ani suñyī.

¹³ À mī nate ikode kū bisāsiri ditenone n̄ pínki Dikiri yāi, kína kū à gbāna vī deñlan yá,

¹⁴ ke gbānade kū à díte à wé tā yāvānikerino a yāmanakerino sáabu kpá.

¹⁵ Luda poyenyīnaan dí: Á yāmanakenaa gūn, áni yōnko wésiradenō lé yīteíne.

¹⁶ Àgō zīdadenō ũ, ama àsun tó á gōna zīdadenō ũ gōáre vānikena zé ūro. Àgō kun Luda zòblerino ũ.

¹⁷ À bèere li gbē sīnda pínki. Àgō ye á Yesude dakenoi. À vīna ke Ludane. À bèere lí kínane.

18 Zĩkerinɔ, à mì nate á dikirinɔne, à zõkõke dõñne yã sĩnda pĩnki gũn. Adi ke dikiri mana nèsedodenɔne ñtēnenlo, ama kũ ñ gbẽ pãsinɔome se.

19 Tó ò wé tãáwa pã, tó a mena fõo Luda yã, abirekũ sáabu vĩáre.

20 Tó ò á gbẽ á taari yã, tó a mena fõo, abirekũ tó nna vĩ máa? Ama tó a wari kè yã mana kũ a kè yã, tó a mena fõo, Luda ni á sáabu kpá.

21 Abire yãin Luda á sisi à á sé. Kirisi wari kèáre, à zé m̀áre de àgõ té a gèsegbeei yã.

22 Adi durunna kero,
odi ma à éke tòro.

23 Kũ ò a s̄s̄s̄, adi yã sínlaro. Kũ à wari kè, adi yã pãsi ke oñnero, à zè kũ Luda yãkpatekeri manaome.

24 Àkũ mé à ó durunnao dì a m̀ia, à gào lía, de ó bàka súnḡó kú kũ durunnao doro, òḡó kú yãmanakena gũn. A flãgbenɔ mé ò ó gbá aafia.

25 Zaakũ a sãte lán sãno bà yã, akũ a are d̀ á D̀ari kũ á D̀akpãriioo tera sà.

3

Kunna k̄so

1 Nõgbẽno s̄s̄, à á zĩda kpá á zãno. Tó ñ gbẽkenɔ ten Luda yã daro, á kunna ni ñ lite. Bee tó ádi yãke oñnero,

2 oni e kũ á kun gbãsi sari, akũs̄ a á zĩda kpámma.

3 Àsun tó á nomanake ḡó mè yã ũro, mìtãna ke nomanablebɔno ke pókasadanaan yá.

4 Ama àḡó de á nèsegũnyã kũ àdi láraro ũ, nèseyĩda kũ zĩdabusanaao. Abirekũ mé à bèere vĩ Ludane.

5 Zaakũ len nõgbẽ donyĩri kũ ñ wé do Ludai yãno ñ zĩda kèke le, ò ñ zĩda kpà ñ zãno.

6 Len Sara de le, àdi Ibrahĩ yã ma, àdi a sísi Baa. Tó áten yã mana ke, tó áten pó kũ òdi vĩna kenɔ yã daro, a Sara dàa sèn gwe.

7 ḡõgbẽno s̄s̄, àḡó kú kũnwo nõgbẽke dõnnena gũn, àḡó yã marĩma, de pókè sún kpááre á aduakena gũnlo, zaakũ á de wèndi gbablerinɔ ũ lelele.

8 Abire gbera àḡó lédokɔno vĩ k̄so á pĩnki. Àḡó k̄so wènda d̄s̄, àḡó yek̄si, àḡó gbẽke vĩ k̄so, à busak̄ne.

9 Àsungõ a vãni fĩna bo kũ a vãnioro. Àsungõ gbẽ kũ à á s̄s̄s̄ s̄s̄oro. À sa mana onɔ, zaakũ Luda á sisi de à arubarika daágu yãime.

10 Gbẽ kũ à ye àḡó kú nmananan,

akũs̄ à ye a kunna ḡó mana,

à a lé kũ kũ yãvãni'onaa,

àsun tó éke bo a lénlo.

11 Ade kpe li a vãninɔ, à a mana ke,

à aafia zé wete àḡó téi.

12 Zaakũ Dikiri diḡó gbẽ manano tàasi ká,

a sã kpá ñ aduakenaai,

ama àdi mìkperɔ zu yãvãnikerinɔne.

Wétãmma yãmanakena yã

13 Tó á kokari vĩ kũ yãmanakenaao, dí mé ani wé tãáwaa?

14 Bee tó a wari kè yãmanakena yã, á arubarika vĩ. Àsungõ vĩna ke ñ wétãmmaanero, àsun tó á swè kèáguro.

15 À Kirisi d̄s̄ Dikiri ũ á swèe gũn. Àḡó kú soru gũn ḡoro sĩnda pĩnki, de à le à yã we gbẽ kũ àteni á la yã kũ á wé doii m̀ia.

16 Àḡó oñne busebuse kũ bèerelinnenaao. À oñne kũ nèsepuraao do, de wé'i gbẽ kũ òteni á s̄s̄s̄ á yãmanakena Kirisi ḡũno kũ.

17 Warikena Luda poyenyĩnaa gūn yāmanakena yāi mana de warikena yāvānikena yāila.

18 Kirisi gà gēn do durunnakēmmana yāi. Taarisaride gà ókōnō taaridenō yāi, de à le à gé kūoo Luda kīnaa. Ò a dè mēe gūn, akū Luda a vù ninike gūn.

19 A ninike pìi gūn à gēe à waazi kè gyāwānde kū ò n ká kpésirannōne.

20 Ò bò Luda yā kpeme yā, gōrō kū à mēna ari Nuhu gēe à gó'ite kè à làkao. Gbē kū ò bò ín aafia gó pì gāinōn dasiro, gbēnōn sōraakō.

21 Í pì mé à de á da'itekēna kū àdi á sura ba tera taka ũ. Da'itekēnaa pì bi mē gbāsīworona yānlo, lésena Ludane kū nēsepuraome. Àdi n sura ba, kū Yesu Kirisi bò gan yāi.

22 À gbāna blè malaikanōa kū tānanō kū n gbānadenō kū n ikodenō, akū à tà ludambe, à kú Luda oplai.

4

Bona kunna zīn

1 Lákū Kirisi wari kè a mēn nà, ákōnō se à nēse bire buri sé, zaakū gbē kū à wari kè a mēn, ade mī kè durunnaame.

2 Gōrō kū à gōárē á kunnaa gūn, á dà vāni sūngō doárē are doro, séde Luda poyenyĩnaa.

3 Á kunna kifirinō yākenaa gūn yā mò le. Yā á kú wé'isariyākenaa gūn kū dàvāninidenāo kū wēdekēnao kū pāpā kōkōo kū wēmikōkō bēnēeō kū tānagbagbana kū Luda zāaguo.

4 Kū adì kakara kūnwo n pāpā zōkōo pì kenaa gūn doro, àdi kēine yābonsare ũ, akū òdi á tó vāni sí.

5 Oni n yākenanō baba Ludane, kū à yākpatēkena kū gbē bēnenō kū gyāwāndenō soru kè.

6 Ò baaru nna kpà bee gyāwānde pìnōne se, de ò le ògō kú ninike gūn lán Luda bà, bee kū yā vùtēmma mēe gūn lán gbē sīnda pínki bà.

Ludayāmarinō

7 Pó sīnda pínki lakanaa kà kāni. Abire yāi àgō de laakaridenō ũ, àgō á zīda kūna dō de àgō adua ke yāi.

8 Yā kū à de a pínkilan dí: Àgō yekōi kū nēse mēn doo, zaakū yenyī dì pó kúte durunnanōa dasi.

9 Á yāri kekōne yāketekanaa sari.

10 Lákū Luda gba dà á baadine nà, à kpákōi kū gba pìnō Luda gba buri donadona zīkeri mananō ũ.

11 Gbē kū à de waazikeri ũ, à Luda yā oñne. Gbē kū à de kpányīri ũ, à kpányī kū gbāna kū Luda a gbào, de à Luda tó kpá yā sīnda pínki gūn Yesu Kirisi gāi. Àkū mé à gakuri vī kū gbānao gōrō sīnda pínki! Aami.

Warikena Yesudeke yāi

12 Ma gbē yenyīdenō, àsun tó yōogwana pāsī kū àteni á le bo á sare lákū yā dufu mé à á lé bàro.

13 Lákū á bàka kú Kirisi warikēnaa gūn nà, à pōnna keo de à le àgō pōnna zōkō vī gōrō kū Kirisi pì ni bo gupuraa kū gakurio.

14 Tó ò á sōsō Kirisi tó kū à kúáwa yāi, á arubarika vī, zaakū Luda Nini gakuride kúáwa.

15 Á gbēke sún wari ke gbēdena ke kpāni'ona ke yābēnekēna ke gude yāiro.

16 Tó a wari kè á Yesudeke yāi, àsun kēare wé'iyā ũro. À Luda sáabu kpá kū Yesu tó kúáwa yāi.

17 Zaakū wētāmmagōrō kà, Luda gbēnōn à nàa kūnwo. Lákū ókōnōme à nàa kūoo káaku nà, ani láka kū gbē kū ò gi Luda baaru nna mainōo deramēe?

¹⁸ Zaakū gbē mananɔ surabana zĩ'ũ,
yā ni bo kū ludayadarisarinɔ kū durunnakerinɔ deramεε?

¹⁹ Abire yāi gbē kū òten wari ke Luda poyenyĩnaa gūnnɔ ní zĩda na ní Kèri náanidene a ɔĩ, ò kpé ògō yā mana ke.

5

Luda sã kpàsa gwanaa

¹ Maten lé da ákōnɔ gbē zōkōnɔa sà. Gbē zōkōn ma ũ se. Má de wari kū Kirisi kèε sèedade ũ, akūsō ma bàka nigō kú kú gakuri kú ani bo gupuraaao se.

² Àgō de kpàsa kú Luda kàteáre dàrinɔ ũ. À ɔ likai kú poyeinaao, adi ke tilasinlo, lákū Luda yei nàmε. Adi ke ɔgɔwetena yāinlo. À ke kú nèεε mèn doo dé.

³ Àsungō gbāna mɔ gbē kú ò ní nááre á ɔĩ pìnɔaro. À tó á kunna gō á sã pìnɔ da a zéa,

⁴ áni kífura kú a gakuri dì láraro le gɔrɔ kú Sādāriki ni su.

⁵ Ákōnɔ kefennanɔ sō, à á zĩda kpá gbē zōkōnɔa. Á pínki à á zĩda busakōne à kpákōi, zaakū Luda dì ibere sé kú zĩdabirinɔ,
ama à gbēke vī kú zĩdabusarinɔ.

⁶ Abire yāi à á zĩda busa Luda gbānadenε, ani á kara gɔrɔ kú à dìtea.

⁷ À á yā'ümmananɔ tóne pínki, zaakū àdi laakari dɔáwa.

⁸ Á wé gō dɔ, àgō kú á laakariia. Á ibere Ibilisi de lán músu ɔdɔrii bàme. Àten kpáte keái, àten gbē wete à kú.

⁹ À gíne, à ze gbāna ludanaanikεnaa gūn, zaakū á dō kú á Yesude dake kú ò kú andunia gūnnɔ ní pínki ten wari dokōnɔ pì kemε se.

¹⁰ Luda Arubarikasĩndapinkide á sisi a gakuri kú àdi láraroa Kirisi gūn. Tó a wari kè fíti, ani á bo mana, ani á ze gíngin, ani á gba gbāna, ani á zĩni péte.

¹¹ Àkū mé à gbāna vī ari gɔrɔ sĩnda pínki! Aami.

Lézammanaa

¹² Ma takada fíti dí kèáre kú ó gbēndo Silasi ɔome. À demεne gbē náanide ũ. Ma lé dàáwa, má de a sèedade ũ kú yā kú ma ò de Luda gbēke yāpura ũ. À zeo gíngin.

¹³ Babilonu gbē kú Luda ní sé lán á bànɔ fɔ kpàáwa. Ma né Maaku fɔ kpàáwa dɔ.

¹⁴ À fɔ kpákōa kú lépemmaanao yenyĩ gūn. Luda ákōnɔ kú á kú Kirisi gūnnɔ gba aafia á pínki.

PITA TAKADA PLADE

Yāpurakpana sísina kū Luda ó sísia

¹ Makū Simo Pita, Yesu Kirisi zòblerii, a zìrii, makūme ma takada dí kè gbē kū ó Luda ó Surabari Yesu Kirisi n̄ gbá zé ò a náani kè lán ó bà à manake gáinone.

² Gbēke kū aafiao gō papanaáwa Luda kū ó Dikiri Yesuo dōnaa gūn.

³ Luda ó sé ògō kú a gakuri kū a manakeo gūmme, à tò ó a dō, akū a Ludakegbāna ó gbá pō kū à kú ògō vī, de ó kunna le à ke lele kū a yāo.

⁴ Len à yā zōkō bēere de kū à a lé sēwerenō kè le, de a yāi ò bo andunia dà vāni kū àdi n̄ yaka gūn ò Luda kunna taka sé.

⁵ Yā bire yāi à kokari ke manamana, à Luda náani ke manakēnaa gūn, à yā mana ke dōnaa gūn,

⁶ àgō dōna vī á zīda kūnaa gūn, àgō á zīda kūna dō mena gūn, àgō mena vī nana Ludaii gūn,

⁷ àgō nana Ludai kōgbēke gūn, àgō gbēke vī kōo yenyī gūn.

⁸ Zaakū tó á yā birenō kūna, akū òten kara, áni gō kun pā karanaa sariro ó Dikiri Yesu Kirisi dōnaa gūn.

⁹ Gbē kū à yā birenō kūna sōro, à a wé nākōa, à gō vīna ūme. À s̄n kū Luda durunna kū à kè yānō kēare.

¹⁰ Abire yāi ma gbēnō, à kokari ke à yāpura kpá sísina kū Luda á sísi à á séa. Tó áten yā birenō ke, áni fu zikiro.

¹¹ Leme oni gbānake kpáái manamana le, áni gō kú kū ó Dikiri ó Surabari Yesu Kirisio a kpata kū àdi lākaro gūn.

¹² Abire yāime, bee kū á yā birenō dō, akūsō á zīni petena yāpura kū á kūnaa gūn, manigō yā p̄nō dōágume.

¹³ Gōro kū má kpé kú ma sōo gūn, maten da à mana m̄gō té káágu yā p̄nō dōnaágu yāi.

¹⁴ Má dō kū ma bona ma s̄n gōro ni ká tera, lākū ó Dikiri Yesu Kirisi ḡnake à òmene n̄a.

¹⁵ Mani kokari ke, de yā p̄nō le àgō dōágu gōro s̄inda p̄nki ma ga gbera.

Kirisi gakuri sēdadeno

¹⁶ Kū o ó Dikiri Yesu Kirisi suna kū gbānao òare, ódi té gara kū ò dà kū òndōoiro. O wé kè pla kū a zōkōkeome,

¹⁷ gōro kū De Luda bēere l̄ne à a tó bō. À Luda zōkō gakuride kōtoo mà à p̄i a Né m̄n do légelege yenyīden a ū, a yā d̄i káagu.

¹⁸ O kōto kū à bō ludambe p̄i mà gōro kū ó kú k̄ao kpi kū à kú adona musu.

¹⁹ Abirekū m̄were kū yā kū annabinō ò bi yāpurame. À mana à laakari dō yā p̄ia fitila kū àten gu b̄uruburu pu ūme ari gudōo susune gō gé fute á sw̄en, de gu le à dōáwa.

²⁰ À kū à deñla sà àgō dō kū gbēke d̄i f̄s à yā kū annabii kè Luda yān bokote a zīdaro.

²¹ Annabinō yāke d̄i bo bisāsiri p̄oyeinaa gūnlo, ò Luda yā ò lākū a Nini d̄ónne are n̄ame.

2

Ékeyādannerinō

¹ Annabi ékenō bō yā Isarailanō té. Leme ékeyādannerinō ni bo á té le se. Oni éke kū àdi tó ò kakate ká Luda yādannen̄an, ò ledi kpá Dikiri kū à n̄ bói, oni n̄ zīda kakate k̄anto.

² Onigō tényī dasi n̄ wé'isariyākenaa gūn, oni yāpura zé vāni bo n̄ yāi.

³ N̄ wākūkenaa gūn oni á ble kū éke kū òdi bleao. Yākpatē v̄utēm̄ma à ḡi kè, i d̄i na n̄ Kakateri w̄enlo.

⁴ Zaakū Luda dí malaika kū ò durunna kènɔ tóro, à n ká tònɔwɛɛ sira kū à kú zĩteZĩte gūn, àgõ n kūna ari yākpatekegɔɔ zĩ.

⁵ Adi andunia zĩ kū a yādarisari kū ò kú a gūnɔ tóro, à tò í dàńla. Ama à Nuhu kū àdi manakena waazi ke bò kū gbènɔn suppla pādenɔ.

⁶ À yā dà Sɔɔmu kū Gɔmɔraola à n kákate ò gè túbu ũ, à n ké ɛ yā kū ani lundayādarisarino le sèeda ũ.

⁷ Ama à Lutu bò, gbē mana kū a nèɛɛ yāka dokadarisari pino wé'isariyākena yāi.

⁸ Gbē mana pì kú n té, yā vāni kū àten e akūsõ àten ma lākū gu digõ dɔ nà ũa kū a nèɛmana yāi.

⁹ Lɛmɛ dɔ Dikiri gbē kū ò naainɔ bona yōogwanaa gūn zé dõ, akūsõ à gbē vāni kūna dõ de à wé taa yākpatekegɔɔ zĩ.

¹⁰ A pāsīn sà gbē kū òdi iko gya bonɔ ũ, n mè dà vāninɔ mé àdi dońne are gbāsīkenaa gūn. Ekeyādannerii pino bi kùgbānade karambaanidenɔmɛ. Dɔkena kū malaika gakuridenɔ di n gba vīnaro.

¹¹ Malaika kū n gbāna kū n ikoo de gbē pinolanɔ di we ò n tó bène sí ò yā dińma Dikiri arero.

¹² Gbē pino di yā kū ò a gbá dõro bène bomɛ. Bisāsiri bára mé à kúmma, ò laasun vīro. Ò n í, de ò n kūkū ò n dede yāimɛ. Oni kakate lán nòbɔnɔ bà,

¹³ oni a vāni kū ò kè fina bońne. Dāvānikena fānantē di keńne nna. Gɔɔ kū òten pò ble kááo, òdi ponna ke kū n pónidenanɔ. N konna á té bi mamberumɛ kū gbāsīo.

¹⁴ Zinakena kú n wéa, durunnakena di móm̄maro. Òdi manafiki ke gbē kū Luda yā dí zīni péte n gūnlonɔne. Wākū n swèe blè. Luda lé kèńnemɛ.

¹⁵ Ò sàte, ò kè zé sútua, ò zé dokɔnɔ sè kū Bɛɔ né Balamu kū à ye ɔgɔ vāni lenaai.

¹⁶ Zaaki pólébūnu'ina yā òne lán bisāsiri bà, à kpàkēi a vānikena yā musu, à gine kū a yōnkɔkenaao.

¹⁷ Gbē abirenɔn de lán ísēboki kū n í bàbanɔ bàme, lán luku kū à gète kū ĩao bà. Gusira níkinikin Luda dìteńne yari ũ.

¹⁸ Òdi ĩa kori zōkō dā, òdi ɔndõ ke gbē kū ò bò sātēna zén dufunɔne kū dāvāniyāo kū wé'isariyāo.

¹⁹ Yā kū àdi n yaka zònɔmɛ n ũ, akū òdi gōna zīdadeno ũ lé séńne. Zaakū gbē sīnda pínki bi yā kū à a swèe blèe zòomɛ.

²⁰ Tó ò bò andunia yāgbāsīkenan ó Dikiri ó Surabari Yesu Kirisi dōnaa gāi, akū ò tò yā pìi èra à n daguraa kè, à n swèe blè, n konna kpede vāni de a káakupɔla.

²¹ Tó odi yāpura zé dõ yāro, de abirekū manańne de kū ò dõ, gbasa ò kpe li Luda yā kū ò dàńnenela.

²² Yáasi kū ò kè díkīnanɔ pàpa n musu yāpura: Gbēda di era a pisii. Lɛmɛ dɔ: Alɛde kū ò a zú ò di era à mátamate bɔkɔtɔmmɛ.

3

Dikiri sugɔɔ zĩ

¹ Ma gbē yenyīdenɔ, takada plade kū ma kèáren dí. Takada mèn pla pínki pino gūn ma yā dōágu de à vu in kū laasun manaomɛ.

² Má ye yā kū Luda annabinɔ ò yānɔ dōágu kū yā kū ó Dikiri ó Surabarii dìte a zīrinɔne ò òáreɔ.

³ Àgõ dõ zaa káaku kū gɔɔ kpede zĩ zīdapoyeinakerino ni su ò á fobo

⁴ ò pi: Adi a suna lé séroo? À kú máa? Ó denɔ gà, ama pò sīnda pínki kú a gbèn zaa lākū Luda andunia kàte nàme.

⁵ Kū Luda yā ò yā à musu kū anduniaio kè, ò yā pìi kpà sākoto. À zĩte bò ín, à a kè í pìi gāime,

⁶ akū í pìi dà andunia káakupola, à a kàkate.

⁷ Luda yā'ona dokōnō pìi mé à tò musu kū andunia tera dío ditena té pò ũ ari gōrō kū ani yákpate ke kū a yādarisarino, à n̄ kakate.

⁸ Ma gbē yenyĩdenō, àsun tó yā díkĩna sãáguro: Gōrō do de Dikirine lán wè wàa sōoro bàme, wè wàa sōoro sō denē lán gōrō do bàme.

⁹ Dikiri mēfē vī kū yā kū à a lé sè kenaaio lākū gbēkenō ten da n̄aro, àten mēna ke kãáome. À ye gbēke kakatero, à ye gbē sīnda pínki n̄ese lítēme.

¹⁰ Dikiri sugōrō nigō de lán kpāni suna bàme. Zĩ birea musu ni gēte fioo, a pónō ni té kū ò pia, zĩte kū pò kū ò kú a gūnnō nigō kun dorō.

¹¹ Zaakū pò sīnda pínki ni kakate le, gbē kpate burin ánigō de a ũu? À tó á kunna gō adona ludayāmarino ũ

¹² wédōna a sugōrōi, à wé tã gōrō pìi ká likalika. Zĩ p̄ia musu ni té kū, a puusu wāna ni a pónō yó.

¹³ Ókōnō sō, ó wé dō ludambe dufu kū zĩte dufuooi kū Luda a lé sèwēre. Gwen manakena nigō kún.

¹⁴ Abire yāime ma gbē yenyĩdenō, á wédōna gōrō p̄iii gūn à kokari ke àgō kun mamberu sari taari sari, àgō nna kū Ludao.

¹⁵ À ó Dikiri menake dite surabana ũ, lākū ó gbē yenyĩde Pōlu takada kèáre nà kū òndō kū Luda a gbào.

¹⁶ Yā p̄inōn Pōlu ò takada kū à kēnō gūn pínki. A takada p̄i gukenō dōrō dōna zĩ'ũ. Wésiradenō kū gbē kū n̄ zena gbānaronō dì yā p̄inō lite kpedangara, lākū òdi ke nà kū Luda yā takada kparanō. Len òdi n̄ zĩda da kakatenan le.

¹⁷ Ákōnō sō ma gbē yenyĩdenō, lākū á yā p̄i dō nà kò, à laakari ke, de dokadarisarino sún á s̄ate kū n̄ ékeoro. Àsun bo á zena gbānan à létero.

¹⁸ Àgō gbā ó Dikiri ó Surabari Yesu Kirisi gbēke kū a dōnaao gūn. Ákū mé à gakuri vī tera ari gōrō sīnda pínki! Aami.

YUHANA TAKADA KAAKU

Yā wèndide

¹ Yā kù à kun zaa káaku kù o a yā mà, akù o a è kù wéó, o a gwà, o ɔ nàa, yā wèndide pì baaruun óten kpááre.

² Wèndide pì bò gupuraa, o a è, ókɔnɔme a sèedadeno ũ. Wèndide pì kú De Luda kĩnaame yā, akù à bò à sùwá. A baaruun óten kpááre.

³ Yā kù o mà, akù o èen óten oáre, de ákɔnɔ se à le àgɔ kú kùoo kɔ gbēno ũ, zaakù ó kun kɔ gbēno ũ kù De Ludaome kù a Né Yesu Kirisi pìio.

⁴ Óten yā dínɔ oáre de ó pɔnna le àgɔ papana.

Luda bi gupurame

⁵ Baaru kù o mà a kĩnaa, óten kpááren dí: Luda bi gupurame, gusira kú a kĩnaaro, bee fíti.

⁶ Tó o pì ó kú káao kɔ gbēno ũ, akù ó kú gusiran, éken óten to, óten zĩ ke yápuraaro.

⁷ Tó ó kú gupuran, lákù Luda kú gupuran nà, gbasa ó kun kɔ gbēno ũ, a Né Yesu aru dì ó durunna sīnda pínki kēwá.

⁸ Tó o pì ó durunna vīro, óteni ó zīda kekeme, yápura kúwáro.

⁹ Tó o ó durunnao ò Ludane, à náani vī, àdi yā ke a zéa, ani ó durunna pínɔ kēwá, ani yā bène pínki gowá.

¹⁰ Tó o pì ódi durunna kero, o Luda dīte ékede ũme, a yā kú ó swèe gūnlo.

2

¹ Ma né yenyīdeno, maten yā bire oáre de àsun durunna kero yáime. Ama tó á gbēke durunna kè, ó Zekūnwode vī De Luda kĩnaa, àkūme taarisaride Yesu Kirisi ũ.

² Àkūme ó durunnao kútekebo ũ. Àdi ke ó durunnao adoro, kù andunia pínki gbēno póoomé.

³ Tó ó yā kù à dīteno kùna, abirekù m̀wewere yápura kù ó a dɔ.

⁴ Tó gbē pì á a dɔ, akù à a yā kù à dīteno kúnaro, ékedeme, yápura kú a swèe gūnlo.

⁵ Gbē kù à a yā kùna sɔ, Luda yenyī papana a gūn yápura. Pó kù ani tó ò dɔ kù ó kú a gūnn dí:

⁶ Gbē kù à pì á kú a gūn, séde àgɔ kun lákù Kirisi kun nà yā.

Yā dufu dītenaa

⁷ Ma gbē yenyīdeno, àdi ke yā dufun maten oáreero, yā zĩ kù ò dīteáre zaa káakume. Yā zĩ pìime yā kù a mà ũ.

⁸ Bee kù abireo yā kù maten oáre dufume do, òdi a yápura e a kĩnaa kù á kĩnaao, zaakù gusira ten gēte, akù gupura yápura ten pu sà.

⁹ Gbē kù à pì a kú gupuran, akù à zā a gbēdakegu, ade kú gusira gūmmé ari tera.

¹⁰ Gbē kù à ye a gbēdakei kú gupuran, a yāke dì tó gbēke furo.

¹¹ Gbē kù à zā a gbēdakegu kú gusiran, à té gusiran, à dɔ gu kù àten génlo, kù gusira a vīna kù yāi.

¹² Ma né yenyīdeno, mateni abirekù oáre kù á durunnao kèáwa a tó gāi yáime.

¹³ Marenɔ, mateni abirekù oáre kù á gbē kù à kun zaa káaku dɔ yáime.

Kefennano, mateni abirekù oáre kù a zĩ blè Setanwa yáime.

Ma né yenyīdeno, ma oáre

kū á De Luda d̄s yāime.

¹⁴ Marenɔ, ma òáre

kū á gbē kū à kun zaa káaku d̄s yāime.

Kefennanɔ, ma òáre

kū á gbāna vī, Luda yā kú á swèè gūn dɔ,

akūs̄s̄ a z̄i blè Setanwa yāime.

¹⁵ Àsunḡɔ ye anduniairo, kes̄s̄ p̄ó kū ò kú a gūnnɔ. Tó gbē ye anduniai, à ye De Ludairo.

¹⁶ Zaakū yā kū à kú andunia gūn pínki, mè pónidena kū wépio kū aruzeke ìadānaao, adi bo De Luda kīnaaro, à bò andunia kīnaame.

¹⁷ Andunia ten gēte kū a pónidenaao, ama ludapoyenyīnakeri niḡs̄ kun gɔɔ sīnda pínkime.

Kirisi ibere

¹⁸ Ma né yenyīdenɔ, gɔɔ kpeden ó kun dí. Lákū a mà kū Kirisi ibere ten su nà, a iberenɔ gīnake ò kè dasi. Abirekū m̄w̄ere kū ó kú gɔɔ kpede gūn.

¹⁹ Gbē p̄inɔ bò ó kīnaame, ama ó gbēnɔnlo. Tó ó gbēnɔme yā de ò kú kūoo. Ò bò de ò d̄s kū n̄ gbēke de ó gbē ūro yāime.

²⁰ Ák̄nɔ s̄s̄, Luda a Nini diáre, akū á yāpura d̄s á pínki.

²¹ Ma abire òáre, kū á yāpura d̄s yāime, adi ke kū á d̄sro yāinlo. Á d̄s kū éke ke di bo yāpura gūnlo.

²² Dín ékede ūu? Gbē kū à ḡi Yesu Arumasihukenaaim̄e. Gbē bire takan Kirisi ibere ū, à ḡi De Ludai kū a Néome.

²³ Gbē kū à ḡi Luda Néi De Luda vīro. Gbē kū à zè kū Luda Néo mé à De Luda vī dɔ.

²⁴ À tó yā kū a mà zaa káaku ḡs̄ kú á swèè gūn. Tó yā kū a mà zaa káaku p̄i kú á swèè gūn, ák̄nɔ s̄s̄, aniḡs̄ kú Luda Né gūn kū a Deo.

²⁵ P̄ó kū Kirisi a lé s̄eweren w̄endi kū àdi lákaro ū.

²⁶ Ma yā bire òáre gbē kū òteni á s̄atenɔ yā musu.

²⁷ Ák̄nɔ s̄s̄, Nini kū a lè Kirisia kú á gūn. Á bàka kú kū gbēke yā dadanaáeroo, zaakū a Nini ten yā sīnda pínki dadaáre, à yāpura vī, éke kú a gūnlo. Lákū àten dadaáre nà, àḡs̄ kú Kirisi gūn le.

²⁸ Tera sà ma né yenyīdenɔ, àḡs̄ kú a gūn, de gɔɔ kū à bò gupuraa, ó swèè ḡs̄ ditena, wé'i sún ó kū a sugɔɔ zīro.

²⁹ Zaakū á d̄s kū Luda mana, àḡs̄ d̄s kū yāmanakeri sīnda pínki bi a néme.

3

Luda nénɔ

¹ À gwa lákū De Luda yewái à kè z̄k̄s̄ nà ari àdi ó sísi a nénɔ. Ó a ū s̄s̄! Andunia ó d̄sro, kū adi a d̄sro yāi.

² Ma gbē yenyīdenɔ, Luda nénɔn ó ū tera, lákū óniḡs̄ de nà dí bo gupuraa k̄ro. Ó d̄s kū gɔɔ kū ani bo gupuraa, óniḡs̄ de lán a bà, zaakū óni a e lákū à de nà.

³ Gbē kū à wé d̄i le di a swè pu, lákū Kirisi swè punaa nà.

⁴ Gbē kū à durunna k̄e bò doka kp̄eme, zaakū durunnak̄ena bi bona doka kp̄eme.

⁵ Á d̄s kū Kirisi sù durunnak̄emmana yāime, durunna s̄s̄ à kú a swèè gūnlo.

⁶ Gbē kū à kú a gūn dīḡs̄ kpé àḡs̄ durunna k̄ero. Durunnakeri ke dí a ero, adi a d̄sro.

⁷ Ma nénɔ, àsun tó gbēke á s̄atero, yāmanakeri mé à mana, lákū Kirisi mana nà.

⁸ Gbē kū àdi durunna ke bi Ibilisi p̄óme, zaakū Ibilisi durunna kè zaa káakume. Ibilisi yānɔ kakatena yāime Luda Né sù.

⁹ Gbē kū Luda a ì ògō kpé àgō durunna kero, zaakū Luda buri mé à kú a gūn. Ani fō àgō kpé gō durunna kero, kū Luda a ì yāi.

¹⁰ Lákū ó Luda nénō dōkōne kū Ibilisi nénōon dí: Gbē kū àdi yā mana kero kesō gbē kū à ye a gbēdakeiro bi Luda nénlo.

Yekōinaa

¹¹ Yā kū a mà zaa káakun dí: Ògō yekōi.

¹² Àsungō de lán Kainu bàro. À de Setan pō ūme, akū à a dakūna dè. Bó yā mé à tò à a dèe? Kū a yākena bène, akūsō a dakūna pō mana yāime.

¹³ Ma gbēnō, tó andunia zàágu, àsun tó à bo á sarero.

¹⁴ Ó dō kū o bo gan o gē wëndii gūn, kū ó ye ó Yesude dakenōi yāi. Gbē kū à ye gbēiro bi gèeme ari tera.

¹⁵ Gbē kū à zà a gbēdakegu bi gbēderiime. Á dō kū gbēderi ke ògō wëndi kū àdi lákaro vī a gūnlo.

¹⁶ Yā kū ó yenyī pì dōaan dí: Kirisi a zīda kpà ó yāi. Ókōnō sō, séde ò ó zīda kpá ó Yesude dakenōa.

¹⁷ Tó gbē andunia pō vī, akū à è a Yesude dake kú pónidēnaa gūn, tó adi a wēnda gwaro, Luda yenyī kú a swèe gūn yá?

¹⁸ Ma né yenyīdenō, òsungō yekōi kū léoro. Ògō yekōi yāpura gūn kū ó yākenaao.

¹⁹ Abire m̀wēre kū yāpura gbēnōn ó ū, gbasa ó swè le àgō ditēna Luda are.

²⁰ Tó ó laasun teni ó kù vī sō, ó dō kū Luda zōkō de ó laasunla, à yā sīnda pínki dō.

²¹ Ma gbē yenyīdenō, tó ó laasun teni ó kù vīro, ó swè nigō ditēna Luda are,

²² kū ó yā kū à ditēnō kūna, akū óten yā kū àdi kene nna ke yāi, óni pō kū o gbēkaa e.

²³ Yā kū à diteweren dí: Ò a Né Yesu Kirisi náani ke, ógō yekōi lákū à ditewere nà.

²⁴ Gbē kū à yā kū à ditēnō kūna kú a gūn, Luda pì kú ade gūn se. Ó dō kū à kú ó gūn a Nini kū à kpàwá yāi.

4

Ninino dōkōnēnaa

¹ Ma gbē yenyīdenō, àsun nini sīnda pínki náani kero. À ninino tàasi ká à gwa, tó ò bò Luda kīnaame, zaakū annabi ékenō dasi kù andunia gūn.

² Yā kū ani tó à Luda Nini dōn dí: Nini kū à pì Yesu Kirisi sù bisāsiri ū bò Luda kīnaame.

³ Nini kū àdi ze kū Yesuo lero dí bo Luda kīnaaro. Kirisi ibere kū a mà àten sun gwe. À kú andunia gūn kò.

⁴ Ma né yenyīdenō, Luda gbēnōn á ū, a zīlè blè annabi éke pìnōa, zaakū gbē kū à kú á gūn zōkō de gbē kū à kú andunia gūnla.

⁵ Andunia gbēnōme nī ū. Abire yāin òdi yā o andunia ágbān, akū andunia gbēnō dì nī yā ma.

⁶ Luda gbēnōn ó ū. Gbē kū à Luda dō dì ó yā ma, gbē kū à de Luda pō ūro dì ó yā maro. Àkū mé à tò ó Nini yāpurade dōkōne kū nini ékeo.

Ludame yenyīde ū

⁷ Ma gbē yenyīdenō, ògō yekōi, zaakū yenyī dì bo Luda kīnaame. Gbē kū à yenyī pì vī bi Luda néme, à Luda dō.

⁸ Gbē kū à yenyī vīro Luda dōro, zaakū Ludame yenyīde ū.

⁹ Lákū Luda a yenyī m̀wēre gupuraa nàn dí: À a Né mèn do légelege zī andunia gūn, de ò wëndi le kū a gbānao.

¹⁰ Yenyī pīin dí: Adi ke ókōnō mé ó ye Ludairo, Luda mé à yewái, akū à a Né zī ó durunnānō kútekebo ū.

11 Ma gbẽ yenyĩdenɔ, lákũ Luda yewái ɛ nà, séde ògõ yekõi.

12 Gbẽke dí wé ke pla kũ Ludao zikiro, ama tó ó yekõi, Luda kú ó gũn, akũ a yenyĩ pì papana ó gũn.

13 Ó dõ kũ ó kú a gũn akũsõ à kú ó gũn, kũ à a Nini kpàwá yã.

14 O è, a sèedadenɔn ó ũ, kũ De Luda a Né zĩ andunia Surabari ũ.

15 Gbẽ kũ à ò gupuran kũ Yesu bi Luda Néme, Luda kú a gũn, akũsõ à kú Luda gũn.

16 Ó Luda yenawái dõ, akũ ó a náani vĩ.

Ludame yenyĩde ũ. Gbẽ kũ àdigõ yenyĩ vĩ kú Luda gũn, akũ Luda kú a gũn.

17 Pó kũ à tò yenyĩ pì papana ó gũnn dí: Ó swè nigõ ditena yákpatekegɔɔ zĩme. Zaakũ lákũ Kirisi de nà, ókõnɔ se, ɛn ó de ɛ andunia dí gũn.

18 Yenyĩ pì digõ vĩna vĩro. Yenyĩ swáswa dì pé vĩnaa, zaakũ vĩna bi wétamma yãme. Vĩnade yenyĩ digõ swáswaro.

19 Ókõnɔ, ó yenyĩ vĩ, kũ Luda gĩnake à yewái yãime.

20 Tó gbẽ pì á ye Ludai, akũ à zã a Yesude dakei, ékedeme. Zaakũ gbẽ kũ à ye a Yesude dake kũ à a èiɔro, ani fõ àgõ ye Luda kũ adi a eroi yá?

21 Yã kũ à diteweren dí: Gbẽ kũ à ye Ludai, séde àgõ ye a Yesude dakei.

5

Luda Né náanikenaa

1 Gbẽ kũ àdi Yesu náani ke Arumasihu ũ, Luda mé à ade ì. Gbẽ kũ à ye dei ye a néime se.

2 Tó ó ye Ludai, akũ ó yã kũ à diteno kũna, abire mé à m̀wɛɛ kũ ó ye Luda néni.

3 Zaakũ yena Ludai mé à de yã kũ à diteno kũna ũ. Yã kũ à dite pino de aso ũ s̄oro.

4 Zaakũ gbẽ kũ Luda a ì dì zĩ ble anduniaame. Ó ludanaanikena mé àdi tó ò zĩ ble anduniaa.

5 Dí mé àdi zĩ ble anduniaaaa? Séde gbẽ kũ à s̄i kũ Yesu bi Luda Néme.

Yesu Kirisi sèedadenɔ

6 Yesu Kirisi p̄in gbẽ kũ à s̄u à da'ite kè à a aru kòte ũ. Adi ke da'iteme adoro, à da'ite kè à a aru kòte se. Luda Ninin a sèedade ũ, zaakũ àkũme yãpurade ũ.

7 Sèedadenɔ kun m̄en aakõme.

8 Luda Nini kũ í piio kũ aru piio. Pó m̄en aakõ pino p̄inki dokõnɔme.

9 Lákũ odi bisāsiri sèedakena sí nà, Luda sèedakena de abirekũla, zaakũ Luda yã p̄i ò a Né yã musume.

10 Gbẽ kũ àdi Luda Né náani ke sèedaa p̄i v̄i a swèe gũn. Gbẽ kũ àdi Luda yã síro Luda p̄i dite ékede ũme, zaakũ adi yã kũ Luda ò a Né musu síro.

11 Yã kũ à òon dí: Luda ó gba w̄endi kũ àdi láraro, w̄endii p̄i s̄õ à kú a Né k̄inaame.

12 Gbẽ kũ à Luda Né v̄i w̄endi kũ àdi láraro v̄i. Gbẽ kũ à Né p̄i v̄iro w̄endii p̄i v̄iro.

W̄endi kũ àdi láraro

13 Maten yã bireno oáɛ, ákõnɔ kũ áten Luda Né náani kenɔ, de àgõ dõ kũ á w̄endi kũ àdi láraro v̄i.

14 Pó kũ à tò ó swèe digõ ditena Luda aren dí: Tó o pó wé kèa lákũ à p̄o yei nà, àdi sí kũoo.

15 Lákũ ó dõ kũ àdi ó wéke ma nà, ó dõ kũ pó kũ o wé kèaa p̄i o gĩnake o lè kò.

16 Tó gbẽ a Yesude dake è, àten durunna kũ àdi n̄ kakatero ke, à wé ke de Luda a gba w̄endii. Durunna kũ àdi n̄ kakateron má téa. Durunna kũ àdi n̄ kakate kun, adi ke abirekũn ma p̄i à wé ke a musuro.

17 Yãv̄anikena s̄inda p̄inki bi durunname, ama durunna kũ àdi n̄ kakatero kun.

18 Ó dõ kũ gbẽ kũ Luda a ì digõ kpé àgõ durunna kero, zaakũ Luda Né dì a dákpa, Setan dì f̄õ à ɔ naaro.

19 Ó dõ kũ Luda gb̄enɔn ó ũ, bee kũ andunia p̄inki kú Setan õime.

²⁰ Ó dǎ kǔ Luda Né sù, akǔ à ó wé kè, de ò le ò Yǎpurade dǎ. Ó kú Yǎpurade pìi gǔn kǔ a Né Yesu Kirisio. Àkǔmε Luda yǎpurade pì ũ. Àkǔmε wèndi kǔ àdi lákaro ũ.

²¹ Ma né yenyĩdenɔ, à laakari ke tǎnanɔi.

YUHANA TAKADA PLADE

Yápura kú yenyĩo

¹⁻² Makū gbě zōkō, makūme ma takada díkĩna kè nōgbě kú Luda sèene kú a néno. Má yeái yápura gūn, yápura kú à kú wá gūn, akūsō anigō kú kúoo gōro sīnda pínki yái. Makūme madoro, kú gbě kú ò yápura pì dōnōme ní pínki.

³ De Luda kú a Né Yesu Kirisio gběke kèáre kú sùruuo, ò á tó kú aafiaao yápura kú yenyĩoo gūn.

⁴ Kú ma è á né kenō kú yápura gūn lākū De Luda dītewēre nà, ma pō kè nna manamana.

⁵ Tera sà nōgbě, mateni wé kemma. Adi ke dokayā dufun maten onnero, yā kú ó vī zaa káakume. Ògō yekōi.

⁶ Yenyĩn dí: Ògō yā kú Luda dītenō kūna. Yā kú Luda dīte pīin dí: Ògō kú yenyĩ gūn lākū a mà zaa káaku nà.

⁷ Gbēkerinō dāgula andunia gūn dasi, òdi pi Yesu Kirisi dí su bisāsiri ūro. Gbē bire takano bi gbēkerinōme, Kirisi iberenōme.

⁸ À laakari ke, àsun tó zī kú a kè ke pāro. À tó à á láada le papana.

⁹ Gbē kú à vī Kirisi yādannenala Luda dōro. Gbē kú à zè kú yā pīio De Luda vī kú a Néno ní pínki.

¹⁰ Tó gbě sù yā dadaáre, tó à yā bire kūnaro, àsun a síro. Àsun gbānake kpái sero.

¹¹ Zaakū gbě kú à gbānake kpài bàka kú kú a vānikenanōme.

Lézammanaa

¹² Má yā vī dasi mà oáre, ama má ye mà kèáre takada gūnlo. Má tāmaa vī mà su wé kpátéái, ò yā o kōo wédewe, de ò pōnna le àgō papana.

¹³ N vīni kú Luda sè néno fō kpááwa.

YUHANA TAKADA AAKODE

Luda zikerinɔ sinaa

¹ Makū gbě zókò, makūmε ma takada díkĩna kè ma gbě yenyĩde Gayusinε. Má yenyĩ yāpura gūn.

² Ma gbě yenyĩde, madìgò adua kennε, de ñgò aafia, yā sĩnda pĩnki le à bo kũnwo nna, lākũ n kunna mana nà.

³ Kū ó gbě̀nɔ̀ sù, ò òmεnε lākũ n yāpura kũna nà, n kú a gūn, akū ma pɔ̀ kè nna manamana.

⁴ Gɔ̀rɔ̀ kũ ma mà kũ ma nένɔn kú yāpura gūn pĩnki, pɔ̀nna ke demεnε abirelaro.

⁵ Ma gbě yenyĩde, n náani vĩ zĩ kũ ndi ke ó gbě̀nɔ̀nε gūn, atēnsa nibɔ̀nɔ̀.

⁶ Ò n yenyĩ yā ò sɔ̀si gbě̀nɔ̀nε. Ñ zàna keĩnε, lākũ à mana ò ke Luda zĩ gūn nà.

⁷ Zaakū ò dà zén kũ Kirisi tó, odi kpányĩ le Yesusaridenɔ̀ kĩnaaro.

⁸ À kò sio ògò gbě dí takanɔ̀ yàri ke, de ògò de n zĩkeri dakenɔ̀ ù yāpura baarukpanaa gūn.

⁹ Ma takada ke kè n sɔ̀si gbě̀nɔ̀nε, ama Dioterefe denlaweteri ye ó yairo.

¹⁰ Abire yāi tó ma su, mani bo kũ yā kũ àdi kenɔ̀ kũ yā vāni kũ àdi diwánɔ̀. Yā pìi dī káne pòke ũro, àdi ó gbě̀nɔ̀ síro, bee se àdi gí gbě̀ kũ ò ye ò n sínɔ̀nε, àdi sɔ̀si zé zóĩnε.

¹¹ Ma gbě yenyĩde, ñsun yā bènε dadaro, sé yā mana. Gbě kũ àdi yā mana kemε Luda pò ù, gbě kũ àdi yā vāni ke Luda dōro.

¹² Gbě sĩnda pĩnki dī Demeteriu tó nna sí. Bee yāpura a zĩdanda dī a sáabu kpá se. Ókònɔ̀ odì a sáabu kpá dɔ̀, akū n dō kũ ó sèedakεna náani vĩ.

Lézammanaa

¹³ Má yā vĩ dasi mà onnε, ama má ye mà kēnnε takada gūnlo.

¹⁴ Má tãmaa vĩ ò wé ke pla tera, ò yā o kòo wédewε.

¹⁵ Luda n tó kũ aafiaao. N gbě̀nnanɔ̀ fɔ̀ kpàmma. Ñ fɔ̀ kpá ó gbě̀nnanɔ̀a dodo.

TIRE TE YUDU U YORUA

Yudu u sãawa Yesu Kirisin wɔnɔ turo. Yesugibu kpurowa u tire te yorua. Saa ye, gaba seewa ben suunu sɔɔ ba sɔɔsi weesuginu sɔɔsimɔ ni nu koo de ben Yesun yigbenu nu karana. Tɔn be ba sɔɔsi ni mɔ mi, ba wãawa kom bereteke sɔɔ. Adama Gusunɔ u koo bu kam koosia nge me u yeruku tɔmbu gabu kua be ba n nɔn mem nɔwɛ. N weenɛwa Yesugibu bu ka tii yina. Domi ba Gusunɔn gari mɔ yi yi sãa gem sere ka baadommaɔ. Yiya n weenɛ ba n da dendi.

Tire ten kpunaa

1. Tɔbiribu, naasu 1-2.
2. Keu koosio weesugibu, naasu 3-16.
3. Yirebu ka kirɔ, naasu 17-23.
4. Siara dãakibu, naasu 24-25.

Tɔbiribu

¹ Nɛ Yudu, Yesu Kirisin yoo, nɛ wi na sãa Yakɔbun wɔnɔ, na bɛɛ tire teni yoruamme, bɛɛ be Gusunɔ Baaba u soka. U bɛɛ kɪ, ma u bɛɛ kɔsu Yesu Kirisin sɔ.

² Gusunɔ u n bɛɛ wɔnwɔndu ka alafia ka kɪru sosiamme.

Keu koosio weesugibu

(I maa mɛrio Piɛ II, 2:1-17)

³ Nɛn kɪnasibu, na raa kɪ n bɛɛ tireru yorua, nɛ ka bɛɛn faaban garin sɔ, adama wee tɛ n kua tilasi n ka bɛɛ tire teni yorua n ka bɛɛ hania koosia kpa i ka gari yi i naanɛ doke suna yi Gusunɔ u wigibu wɛ nɔn teeru sere ka baadommaɔ.

⁴ Domi tɔn kɔsobu gaba dua gbɛnum bɛɛn suunu sɔɔ be ba Gusunɔn durom gɔsikia, bu ka ben kom kɔsum gafara wa, ma ba Yesu Kirisi yina, wi u sãa bɛɛn Yinni boko. Saa gasɔ gasɔn diya ba yorua ye n koo bu deema siribun biru.

⁵ Baa me i ye kpuro yɛ sãa sãa, ka me, na kɪ n bɛɛ yaayasia ma ye Yinni Gusunɔ u Isirelin tɔmbu wɔra saa Egibitin tem di u kpa, yen biru u be ba n naanɛ doke kam koosia.

⁶ I maa wɔllun gɔradoba yaayo bɛn ayera kun bu turie, ma ba ben tiin wãa yeru gema ba deri. Gusunɔ u ka bu yɔni bɔkua, u kpɛɛ yam wɔkuru sɔɔ ba ka siribun tɔɔ bentembereru mara.

⁷ Mɛya maa Sodomu ka Gomɔra, ka wuu si su su sikerɛnɛ, si kpuron tɔmbu ba maa daa bereteke kua, tɔn durɔbu ka tɔn durɔbu ba tii sankunamɔ. Ba wuu si kpeerasia ka dɔɔ wi u ku ra gbi, ma n kua yɪreru tɔmbun sɔ.

⁸ Ka me, tɔn kɔso be maa, ben bwisikunu sɔɔ ba ka toranu tii disi dokemɔ, ba n wirugibu wiru kpɪiyamme ma ba wɔllun yiikogibu wɔmmɔ.

⁹ Adama Miseli, wi u sãa Gusunɔn gɔradoban wirugii, u n kãka u Setam taarɛ wɛ ka wɔmburu dɔma te ba sanna ba Mɔwisin goru sikirine, adama u Setam sɔɔwawa u nɛɛ, “Yinni Gusunɔwa u koo nun gerusi.”

¹⁰ Adama tɔn kɔso be, ye ya kun bu yeeri yeya ba wɔmmɔ, ye ba maa mɔ ka marumaruru nge yɛɛ yeya ya bu kam koosiamɔ.

¹¹ Nɔni swãarugiba ba sãa. Domi ba Kaenin yira swi, ba tii sure toraru sɔɔ bu ka are wan sɔ nge me Balamu u kua, ma ba Gusunɔ seesi nge me Kore u kua, ma ba tii kam koosia.

¹² Tɔn be, ba sãawa sankara kowobu bɛɛn tɔɔ baka ni i ra ko kɪrun sɔ sɔɔ, ba ka bɛɛ dimɔ, ka sekuru sariru, ba ben tii nɔɔrimɔ tɔna. Ba sãawa nge guru winu ni woo ga bɔrikiamɔ, ni nu ku ra ka gura nɛ. Ba sãa nge dãa ni nu dɛrura nu n binu mɔ, ni ba wuka ka gbiniɔ, ni nu gu mam mam.

¹³ Ba s̄awa nge nim w̄kun nim kure ni nu kukum̄. Nge m̄e nu nin yakeru k̄om̄ m̄eya ba maa ben sekuru sari kom s̄osim̄. Ba s̄awa nge w̄llun kperi yi yi yin swaa bie, Gusun̄ u bu yam w̄ku te ta kp̄a ȳiye t̄e s̄o ba koo du ka baadomma.

¹⁴ En̄aku maa, wi u s̄a Adamun sikadobun t̄ka n̄oba yiruse u Gusun̄n gari gerua ben s̄o u n̄e, wee, Yinni u sisi ka win ḡrado d̄ero dabi dabiru

¹⁵ u ka baawure kpuro siri kpa u ka Gusun̄n b̄ere ȳeru sarirugibu kpuro taare w̄e ben kom k̄sum kpuron s̄o m̄e ba kua Gusun̄n ḡndun s̄o, ka maa gari k̄sin s̄o yi torobu be ba n̄ Gusun̄n b̄ere ȳe ba n̄un gerusi.

¹⁶ T̄on be, ba ra n wure, ḡanu sari ni nu ra bu w̄ere, ben bin̄e bu kpare. Ba ra woo kana gari gere, ba maa t̄ambu gari dori s̄om̄ bu ka ȳerobun ḡanu wa.

Yiirebu ka kir̄o

¹⁷ Adama b̄e n̄en k̄nasibu, n weene i gari yi yaaya yi bes̄en Yinni Yesu Kirisin ḡroba raa gerua.

¹⁸ Domi ba b̄e s̄owa ma sanam d̄akim s̄o t̄on yaako kowoba koo na be Gusun̄n b̄ere ȳe sarira koo de ben bin̄e ya n bu kpare.

¹⁹ Beya ba ka karan̄a naam̄, ba ben tiin bwisikunu m̄, ba n̄ Hunde D̄ero m̄.

²⁰ Adama b̄e n̄en k̄nasibu, i tii t̄asisio b̄en naane doke d̄erabu s̄o i n kanaru m̄ ka Hunde D̄eron dam.

²¹ I tii n̄enū Gusun̄n k̄ru s̄o, i n ka bes̄en Yinni Yesu Kirisin w̄nw̄ndu mara te ta koo ka b̄e w̄aru te ta ku ra kpe naawa.

²² I ben w̄nw̄ndu waawo be ba ḡrusu yiru yiru m̄.

²³ I n gabu gawam̄ d̄o s̄on di i n bu faaba m̄. I maa gabun w̄nw̄ndu waawo ta n ka berum m̄ne, adama i n ben toranu tusa sere ka ben yaben̄o ni ben daa ya disinu t̄eni.

S̄ara d̄akibu

²⁴⁻²⁵ Gusun̄ turo s̄a bes̄en Faaba kowo wi u koo kp̄i u b̄e k̄su i ku ka w̄ruma, kpa u b̄e terasia win yiiko s̄o taare sariru s̄o ka nuku dobu. Wiya u yiiko ka kp̄aru ka dam ka girima m̄ saa bes̄en Yinni Yesu Kirisin min di, yee yellun di, ka t̄e, sere ka baadomma. Ami.

ZIA YĀ BIRINA YUHANANƐ

Kirisi ena wégupu gūn 1:1-1:20

Takadakēna sɔsi mèn supplanɔ gbēnɔnɛ 2:1-3:22

Takada kokona kū a kāni'ɔ mèn supplanɔ gogonaa 4:1-8:1

Kākāki mèn supplanɔ penaa 8:2-11:19

Kwā kū nòbɔ pāsī mèn planɔ 12:1-14:20

Luda pɔfē keɛ mèn supplanɔ atēna anduniaa 15:1-19:5

Kirisi suna à kí ble zīte 19:6-20:15

Musu dufu kū zīte dufuo 21:1-22:21

Takada díkīna boki

¹ Luda yā kū àten su ke m̀ Yesu Kirisinɛ de à biri a z̀blerinɔnɛ, akū à a malaikaa z̀ makū Yuhana a z̀bleriia, à tò ma yā p̀i d̀.

² Luda yā kū Yesu Kirisi de a s̀edade ũn ma è, akū maten o.

³ Arubarikadenɔn gbē kū à zia yā díkīna kyó kè ũ kū gbē kū ò a yā mà ò kūnanɔ, zaakū a gɔrɔ kà kāni.

⁴ Makū Yuhana makū mé ma takada díkīna k̀ sɔsi mèn suppla kū ò kú Asia b̀suu gūnnɔnɛ. Luda kū à kun yā, à kun tera, akūs̀ àten su kū a Nini mèn suppla kū ò kú a gbà arenɔ

⁵ kū Yesu Kirisi kū à de s̀edade yāpura ũo ò gbēke keáɛ, ò á gba aafia. Yesu p̀ime g̀avu káaku ũ, àkūme andunia ḱnanɔ gbānade ũ. À yewái, à ó bo ó durunnanɔn kū a aru gbānao,

⁶ à ó ká kpatan Luda a de gb̀gbarinɔ ũ. Àkū mé à gakuri kū gbānao v̀i gɔrɔ s̀inda p̀inki! Aami.

⁷ N̄ gwa, àten su ludambe lukun. Gbē s̀inda p̀inki ni a e, bee gbē kū ò a z̀nɔ, andunia buri s̀inda p̀inki ni wēnda s̀ɔ d̀ a yā musu. Lemé! Aami.

⁸ Dikiri Luda p̀i: Makūme Alafa kū Omegao ũ, Gbānas̀indapinkide kū má kun yā, ma kun tera, akūs̀ maten su.

Yesu Kirisi bo à suna Yuhanaa

⁹ Makū Yuhana á gbē do kunna Yesu gūn k̀ gbēnɔn ó ũ wari gūn, kíblenaa gūn, menake gūn. Ma kú ísira luan kū òdi pi Patamɔ Luda yā kū Yesu de a s̀edade ũ yāi.

¹⁰ Dikiri gɔrɔ z̀i Luda Nini s̀uma, akū ma k̀to gbāna mà ma kpe lán kākāki'ũ bà

¹¹ à p̀i: N̄ p̀ó kū n è k̀ takada gūn, n̄ kpāzā sɔsi mèn suppla kū ò kú wēte d́nɔ gūnnɔnɛ: Efesu, Simiina, Peggamumu, Tiatira, Saadi, Filadelfia kū Laodiseao.

¹² Akū ma lite, de mà gbē kū àten yā o kūmaoo p̀i e. Kū ma lite le, ma wura fitiladibɔ è mèn suppla.

¹³ Ma gbēke è fitiladibɔ p̀inɔ té lán bisāsiri né bà. À utagyaba dana, àten gáte a gbá léa, à wura asa d̀ a gbān.

¹⁴ A mikā de p̀uu táitai lán sākā ke buu bà, a wé de lán ténɛnɛ bà.

¹⁵ A gbá ten té ke lán m̀gotē kū òten baasa tévura gūn bà. A k̀to de lán ís̀kena k̀ni bà.

¹⁶ À susunenɔ kūna a ɔplan mèn suppla, fēnda lénna kpa plapla ten bo a lén. A ān ten té ke lán ifántē gbāna bà.

¹⁷ Kū ma a è, ma lete a gbá sare, ma g̀ s̀aii. Akū à a ɔpla nàma à p̀i: N̄sun tó v̀ina n k̀ro. Makūme Arede kū Kpedeo ũ,

¹⁸ gbē kū àdig̀ kun ũ. Ma ga, akū má kun, akūs̀ manig̀ kun ari gɔrɔ s̀inda p̀inki. Má ga kū gyāwānwɔ m̀nenɔ kūna.

¹⁹ N̄ p̀ó kū n è k̀, p̀ó kū ò kunnɔ kū p̀ó kū oni su a kpenɔ p̀inki.

²⁰ Susune mèn suppla kũ n è ma ɔplan pìnɔ kũ wura fitiladibɔ mèn suppla pìnɔ asirin dí: Susune mèn suppla pìnɔ bi sɔsi mèn suppla pìnɔ z̀irinɔme, fitiladibɔ mèn suppla pìnɔ bi sɔsi mèn suppla pìnɔme.

2

Efesudenɔ yǎ

¹ N̄ kē Efesu sɔsi z̀iriine: Makũ kũ má susune mèn supplanɔ kũna ma ɔplan, maten kure wura fitiladibɔ mèn supplanɔ té, makũ mé ma yǎ díkĩna ò.

² Má n yǎkenanɔ d̄s kũ z̄i kũ nten keo kũ n menakenaao. Ndì we n̄ gbē bēnenɔ ditero. Gbē kũ òdi n̄ z̄ida dite Luda z̀irinɔ ũ, akūs̄ ò de a ũro, n̄ n̄ lé n̄ gwà n̄ è ékedenɔme n̄ ũ.

³ N̄ mena f̄s̄, n̄ wari kè ma t̄s̄ yǎi, n̄di kpasaro.

⁴ Ama má yǎ v̄i kũnwo. Yenyĩ kũ n̄ v̄imeɛe káaku bùsa.

⁵ N̄ tó n̄ kunna z̄i zaa gɔrɔ kũ n̄di busaro yǎ d̄ngɔ. N̄ nèse lite, n̄gō yǎ kũ ndì ke yǎnɔ ke. Tó n̄di ke lero, mani sunyĩ, mà n̄ fitiladibɔ go.

⁶ Bee kũ abireo n̄ yǎ díkĩna v̄i, n̄ z̄a Nikolaitánɔ yǎkenanɔn lákũ ma z̄án̄gu nà.

⁷ Gbē kũ à sǎ v̄i, à yǎ kũ Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma: Mani gbē kũ à z̄i blè gba zé à lí wèndide kũ à kú Luda aruzenna gũn né ble.

Simiinadenɔ yǎ

⁸ N̄ kē Simiina sɔsi z̀iriine: Makũ kũ má de Arɛde kũ Kpɛdeo ũ, ma ga ma era ma vu, makũ mé ma yǎ díkĩna ò.

⁹ Má wétamma kũ òten m̄nne d̄s kũ n̄ takasikenaao. Bee kũ abireo aruzekedeme n̄ ũ. Gbē kũ òdi pi Yudanɔme n̄ ũ akūs̄ ò de a ũronɔ, kũ n̄ aduakεkpε de Setan p̄ó ũ, má d̄s lákũ òdi yǎ dimma nà.

¹⁰ N̄sun v̄ina ke wari kũ ìni kenero. N̄ ma, Ibilisi ni á gbēkenɔ ká kpésiran de à á ȳs̄ à gwa, ani wé tǎáwa ari gɔrɔ kuri. N̄gō náani v̄i ari n̄gō gé gao, mani aruzenna kenne yàri ũ.

¹¹ Gbē kũ à sǎ v̄i, à yǎ kũ Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma: Ga plade ni wari d̄s gbē kũ à z̄i blèearo.

Pεεgamumudenɔ yǎ

¹² N̄ kē Pεεgamumu sɔsi z̀iriine: Makũ kũ má f̄neda lénna kpa plapla kũna, makũ mé ma yǎ díkĩna ò.

¹³ Má n̄ kúki d̄s, gu kũ Setan gbà kumme. N̄ ma yǎ kũna, n̄di ledi kpámairo, bee gɔrɔ kũ ò ma sèeda yǎpurade Antipa dè n̄ wétɛn, gu kũ Setan kunn p̄i.

¹⁴ Ama má yǎ v̄i kũnwo f̄iti. N̄ gbēnɔ v̄i gwe kũ ò Balamu yǎ kũna. Balaamu p̄i mé à dà Balakine à Isarailanɔ ḡate à n̄ dá t̄ana p̄óblen kũ p̄ap̄akenaao.

¹⁵ Lemε d̄s n̄ gbēnɔ v̄i gwe, ò Nikolaitánɔ yǎ kũna.

¹⁶ Abire yǎi n̄ nèse lite. Tó n̄di ke lero, mani sunyĩ tera mà z̄i ká kũnwo kũ f̄neda kũ à kú ma lénwo.

¹⁷ Gbē kũ à sǎ v̄i, à yǎ kũ Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma. Mani gbē kũ à z̄i blè gba mana kũ à utena, mani a gba gbè pura kũ ò t̄s̄ dufu k̄ea d̄s. Gbēke t̄s̄ p̄i d̄sro, séde gbē kũ ma kpàaa p̄i.

Tiatiradenɔ yǎ

¹⁸ N̄ kē Tiatira sɔsi z̀iriine: Makũ Luda Né kũ ma wé de lán ténene bà akūs̄ ma gbá de lán m̄ogotē bà, makũ mé ma yǎ díkĩna ò.

¹⁹ Má n̄ yǎkenanɔ d̄s, n̄ yenyĩ, n̄ ludanaanikena, n̄ z̄ikena kũ n̄ menakenaao. Má d̄s d̄s kũ yǎ kũ nten ke kpεkpε mana de a káakupola.

²⁰ Ama má yā vī kūnwo. N nɔgbē Yezebeli kū à a zīda dìte annabi ũ gbà zé. Àteni ma zòblerinɔ sâte, àten dañne ò pāpā ke ò tāna pó ble.

²¹ Ma a gbà zé à nèse lite, ama à ye à a nèse lite à pāpākena tóro.

²² N ma, mani a wúte gyān, mani tó gbē kū ò pāpā kè kāaonɔ wari zókɔ ke, tó odi nèse lite ò a yā tòro.

²³ Mani a ìbanɔ dede kū gagagyāo, sɔsi gbē sīnda pínki ni dɔ kū makū mé madì gbēnɔ laasun kū n swèeo gwa, mani fīna bo á baadine a yākenaaa.

²⁴ Á Tiatira gbē kpara kū á yā pì kūnaro, akūsɔ á yā kū òdi pi Setan asiri zókɔ dōronɔ, mani aso pānde diáero.

²⁵ À ɔ didi yā kū á kūnaa ari màgɔ gé su.

²⁶ Gbē kū à zīi blè, akūsɔ à yā kū má yeinɔ kūna ari a léa, mani a gba zé à gbāna ble burinɔa.

²⁷ Aní kí blemma kū mò gòoo à n wíwi lákū òdi ɛ oro wíwi nà, lán ma De ma gba zé nà.

²⁸ Mani a gba gudɔna susune dɔ.

²⁹ Gbē kū à sã vī, à yā kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma.

3

Saadidenɔ yā

¹ N kē Saadi sɔsi zīriine: Makū kū má Luda Nini mèn supplanɔ kūna kū susune mèn supplanɔ, makū mé ma yā díkīna ò. Má n yākenanɔ dɔ. Kunna bēne tó mé à dɔmma, ama gēeme n ũ.

² N vu, n gbē kū ò gōnnenɔ lé kū flāao ari ògɔ gé ga, zaakū ma è n yāke papana ma Ludanero.

³ Abire yā mé à tò yā kū n mà akū n sī, n tó àgɔ dɔngu, n gɔ kūna, n nèse lite. Tó ndi vuro, mani sunyī lán kpāni bà, ñigɔ gɔrɔ zaka kū mani su dōro.

⁴ Bee kū abireo n gbēnɔ vī Saadi gwe fīti kū odi n pókasanɔ gbāsī kpáro. Óni kure leele kū pó purao dana, zaakū ò kà a léi.

⁵ Len gbē kū à zīi blè nigɔ pókasa pura dana le. Mani a tó dede wèndi takadan zikiro. Mani ze kāao ma De kū a malaikanɔ are.

⁶ Gbē kū à sã vī, à yā kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma.

Filadelfiadenɔ yā

⁷ N kē Filadelfia sɔsi zīriine: Makū kū má kú madona yāpurade ũ, má Dauda mōne kūna, madì zé wē gbēke dì fɔ à a tataro, madì zé tata gbēke dì fɔ à a wēro, makū mé ma yā díkīna ò.

⁸ Má n yākenanɔ dɔ. N ma, ma zé wènnene n are, gbēke ni fɔ à a tataro. Bee kū n gbāna fīti, n ma yā kūna, ndi ledi kpámairo.

⁹ Setan aduakekpe gbē kū òdi n zīda dìte Yudanɔ ũ, akūsɔ ò de a ũronɔ, mani tó ékede pìnɔ su ò kútenne, oni dɔ kū má yenyī.

¹⁰ Zaakū n yā kū ma dītene kūna n fɔ n mena, mani n sí wari kū àteni su andunia pínki gūnwa, de à gbē kū ò kú zītenɔ yɔ à n gwa.

¹¹ Mani su tera. N gɔ pó kū n vī kūna gbāna, de gbēke sún n láada símmaro yāi.

¹² Mani gbē kū à zīi blè ke ma Luda kpé gbègba ũ. Aní bo zikiro. Mani ma Luda tó kēa kū ma Luda wēte Yurusalemu dufu kū aní kipa bona a kīnaa zaa musu tóo kū ma tó dufuo.

¹³ Gbē kū à sã vī, à yā kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma.

Laodiseadenɔ yā

¹⁴ N kē Laodisea sɔsi zīriine: Makū Aami, sèeda náanide yāpura kū má de pó kū Luda kēnɔ mīde ũ, makū mé ma yā díkīna ò.

¹⁵ Má n yākenanɔ dɔ. N yīdaro, akūsɔ n wānaro. Má ye n gɔ yīda kesɔ wāna.

16 Lákū n̄ lógɔbɔɔ nà, n̄ wānaro akūsō n̄ yīdaro, mani n̄ pisime.

17 Ndì pi ɔɔde aruzekede kū n̄ pòke ni vīrome n̄ ū. N̄ dō kū gbē pā pótompo barakeri wēndade takaside vīnaame n̄ ūro.

18 Maten lé damma, n̄ wura baasana lú ma kīnaa, de n̄ ke ɔɔde ū. N̄ pókasa pura lú n̄ da, de n̄ n̄ pótompoke ute n̄ bo wé'in. N̄ wé ɛze lú n̄ ká n̄ wén, de n̄ gu e.

19 Madì kpākē gbē kū má yeñyĩn̄ci mà n̄ toto. Abire yā mé à tò, n̄ wé tã n̄ nèse lite.

20 N̄ gwa, má zena kpélelea, maten gbà lé. Tó gbē ma kòtoo mà, akū à zé wēmene, mani gē mà pò ble kãao, ani ble kūmao.

21 Mani gbē kū à z̄i blè gba zé à vute kūmao ma gbàaa, lákū makū ma z̄i blè ma vute kū ma Deo a gbàaa nà.

22 Gbē kū à sã vī, à yā kū Luda Nini ten o s̄osi gbēn̄one ma.

4

Donyĩkena Ludane zaa musu

1 Abire gbera ma zé è wēna ludambe. Akū ma kòto kū ma mà káaku lán kákāki'ū bàa mà dō à pi: N̄ mól̄a, mani yā kū ani su abire gbera m̄onne.

2 Gwe ḡon̄o Luda Nini d̄ima, akū ma gbàa è ludambe gwe, gbēke vutea.

3 Gbē kū à vutena pi ten té ke lán gbè bèereede kū òdi pi diam̄o bà kesō kaanelia. Ludambefēn̄eda lika bára p̄ii, a í de lán lál'í taka bà lán emeradi bà.

4 Gbà mèn baro awēesiik̄on̄on̄ likai, gbē z̄k̄ō gbēn̄on̄on̄ baro awēesiik̄on̄on̄ vutevutena bára p̄in̄o. Ò pò pura dadana, ò wura fūra kúkuna.

5 Legū ten pí, àteni bo bára pi kīnaa, àteni pūtã, àteni pata. fitila nana gbàa pi are mèn suppla, mók̄on̄ome Luda Nini mèn supplan̄o ū.

6 Dígi kú gbàa pi are lán ísira bà. A í kè gárangan lán gbèdigi bà.

Gbàa p̄in̄o daguran pò bēne mèn siik̄on̄on̄on̄ lika gbàa p̄ii. Wé d̄od̄óm̄ma kpe kū areo.

7 Pò bēne p̄in̄o káakup̄o de lán músu bà, a plade de lán z̄usaa bà, a aak̄ode ãn de lán bisāsiri ãnn̄ bà, a siik̄ode de lán v̄au kū àten vura bà.

8 Pò bēne mèn siik̄ō p̄in̄o baadi d̄embere vī mèn suddodo. Wé d̄od̄o n̄ d̄embere p̄in̄o, a gūn kū kpeo. F̄anantē kū gwāanio òdiḡō o lakanaa sari:

Kúadona, kúadona, kúadona,
Dikiri Luda Gbānas̄indapinkide.

N̄ kun yā, n̄ kun kū a terao, akūsō n̄ten su.

9 Ḡor̄o kū pò bēne mèn siik̄ō p̄in̄o gbē kū à vutena gbàaa, akūsō àdiḡō kun ḡor̄o s̄inda p̄ínki pi tó kpà, ò bèere line, ò a sáabu kpà,

10 gbē z̄k̄ō gbēn̄on̄on̄ baro awēesiik̄ō p̄in̄o d̄i wútewute a are ò donyĩ kene, òdi n̄ fūra gogo ò káte gbàa pi are ò pi:

11 Dikiri ó Luda, n̄ ka ò n̄ tó kpà,

ò bèere kū gbānao linne,

zaakū n̄ pò s̄inda p̄ínki kè,

n̄ kena kū n̄ kunnao bi n̄ p̄oyenyĩnaame.

5

Sāne B̄or̄o kū takada kokonaao

1 Akū ma takada kokonaa è na gbē kū à vutena gbàaa pi ɔplan, ò yā k̄ea are kū kpeo p̄ínki, ò a lé k̄ukū kū k̄ani'ò leu supplao.

2 Akū ma malaika gbānade è, àten kpàkpa ke kū kòto gbānao à pi: Dí mé à kà à k̄ani'ò d̄in̄o gogo à takada dí poroo?

3 Ama gbēke kú ludambe ke z̄ite ke z̄ite gbáru kū ani f̄ō à takada p̄ii poro à gwaro.

⁴ Ma ɔ̀ d̀ manamana, zaakū odi gbēke e kū à kà à takada pì poro à gwaro.

⁵ Akū gbē zōkɔ̀ pìnɔ̀ doke pìmenɛ: Ñsun ɔ̀ d̀ro. Ñ gwa, Yuda buri Músu kū à de Dauda kpata kū à b̀tɔ̀ pà Kína ũ z̀i blè. Àkū mé ani f̄ à k̄ni'ɔ̀ mèn suppla pìnɔ̀ gogo à takada pì poro.

⁶ Akū ma Sāne B̀rɔ̀ è zena gbàa pìia pò bēne mèn siikɔ̀ pìnɔ̀ kū gbē zōkɔ̀ pìnɔ̀ té. À de lākū ò a kùtu kpàa bà. A bēne v̄ mèn suppla kū wéo mèn suppla. Luda Nini mèn suppla kū à ñ z̄i andunia gu s̄inda pínkianɔ̀on gwe.

⁷ À gèe à takada pì s̀i gbē kū à vutena gbàa pì ɔ̀i.

⁸ Kū à takada pì s̀i, akū pò bēne mèn siikɔ̀ pìnɔ̀ kū gbē zōkɔ̀ gbēnɔ̀n baro awɛesiikɔ̀ pìnɔ̀ kùtekute Sāne B̀rɔ̀ pì are. Ñ baadi m̀rɔ̀ kūna kū wura kerɛ kū turaretiti kán à pào. Turaretiti pì bi Luda gbēnɔ̀ aduakɛnanɔ̀me.

⁹ Ò lè dufu s̀i òten pì:

N ka ñ takada pì sí ñ k̄ni'ɔ̀ pìnɔ̀ gogo,
 zaakū ò n de,
 n gbēnɔ̀ b̀o Ludane kū n aruo
 buri s̄inda pínki gūn, buriyá s̄inda pínki gūn,
 gbē s̄inda pínki gūn, b̀usu s̄inda pínki gūn.

¹⁰ N ñ ká kpatan,

ò ḡ ó Luda gbàgbarinɔ̀ ũ,
 oniḡó kí ble z̄ite.

¹¹ Akū ma malaikanɔ̀ è likana gbàa pìii kū pò bēne pìnɔ̀ kū gbē zōkɔ̀ pìnɔ̀ dasidasi, ñ dasi kà dúbu ũgbangba, oni f̄ ò ñ lé d̀ro. Ma ñ k̄ni mà,

¹² ò pì kū kòto gbānao:

Sāne B̀rɔ̀ kū ò dèe kà ò iko d̄ne
 kū aruzekɛo kū ɔ̀nd̄o kū gbānao kū bèereɛo
 ò a sáabu kpá, ò a tó kpá.

¹³ Akū pò kū Luda kè musu kū z̄iteo kū z̄ite gbáruo kū ísira gūnwɔ̀ pínki, bee pò kū ò kú gu s̄inda pínkinɔ̀, ma mà ò pì:

Òḡó bèere kū gbānao d̄
 gbē kū à vutena gbàaane kū Sāne B̀rɔ̀o,
 óniḡó ñ sáabu kpá, òḡó ñ tó kpá g̀rɔ̀ s̄inda pínki.

¹⁴ Pò bēne mèn siikɔ̀ pìnɔ̀ pì, aami. Akū gbē zōkɔ̀ pìnɔ̀ wùtewute ò donyĩ kènɛ.

6

Kāni'ɔ̀gogonaa

¹ Ma è Sāne B̀rɔ̀ k̄ni'ɔ̀ mèn suppla pìnɔ̀ káakude gò. Akū ma mà pò bēne mèn siikɔ̀ pìnɔ̀ doke yá ò lán legūpūtānaa bà à pì: Ñ m̀ó!

² Akū ma s̄o pura è, gbē kū à dia sá kūna. Ò kífuraa kùnɛ, akū à b̀o z̄ibleri ũ, de à gé z̄i ble.

³ Kū Sāne B̀rɔ̀ k̄ni'ɔ̀ plade gò, ma mà pò bēne plade pì: Ñ m̀ó!

⁴ S̄o pānde b̀o d̀, à de t̄e zónzon. Ò gbē kū à dia gbà zé à aafia sí anduniaa, de gbēnɔ̀ k̄o d̄e d̄e. Ò f̄nɛda zōkɔ̀ kpàa.

⁵ Kū Sāne B̀rɔ̀ k̄ni'ɔ̀ aak̄ode gò, ma mà pò bēne aak̄ode pì: Ñ m̀ó! Akū ma s̄o sira è, gbē kū à dia zaka kūna.

⁶ Ma k̄ni mà lán gbē kòtoo bà, à b̀o pò bēne mèn siikɔ̀ pìnɔ̀ té à pì: Ése zaka lé dome g̀rɔ̀ do z̄i ɔ̀ḡo ũ. Gbado zaka lé aak̄ome g̀rɔ̀ do z̄i ɔ̀ḡo ũ. Ñsun tó kù línɔ̀ kū geepi línɔ̀ yakaro.

⁷ Kū Sāne B̀rɔ̀ k̄ni'ɔ̀ siik̄ode gò, ma pò bēne siik̄ode kòtoo mà à pì: Ñ m̀ó!

⁸ Akū ma s̄ pufau è, gbē kū à dia tón Ga, Gyāwān téi. Ò n gbá zé òḡo iko vī andunia gbēno leu siikōdea, ò n dede kū z̄lio kū nàao kū gagagyāo kū nòbo pāsīno.

⁹ Kū Sāne Bòro k̄ani'ò s̄orode gò, gbē kū ò n dede Luda yā ona kū Yesu s̄edakpanaao yāi, ma n gyāwāndenò è turaretitikpataki gbáru.

¹⁰ Ò wiki gbāna lè ò pì: Dikiri kū à kú adona yāpurade, boren ìni yākpatε ke kū gbē kū ò kú z̄itenò n̄ ó dena fīna bom̄maa?

¹¹ Akū ò utagyaba pura dāda n̄ baadine, ò p̄inne ò mena f̄s̄ f̄iti ari n̄ Yesu z̄òbleri dake kū oni n̄ dede lán n̄ bāno lé gé káo.

¹² Kū Sāne Bòro k̄ani'ò suddode gò, ma è z̄ite ȳḡaȳḡā pās̄ipās̄i, ifāntē sira kù níkiniki lán biza kū ò dà òsin bà, m̄ovura tēra kù lán aru bà mām̄mam.

¹³ Susunenò bò ludambe, ò k̄ote z̄ite lán z̄aga'īa d̄i líne ísi woro nà.

¹⁴ Ludambe k̄ēk̄ōa, à k̄okokoko lán p̄eè bà. Kpinò kū ísira luanno s̄ò n̄ kúkia p̄ínki.

¹⁵ Andunia k̄inanò kū kpatablerinò kū soza gbē z̄ōk̄ōno kū aruzekedenò kū gbānadenò kū gbē s̄inda p̄ínkiò z̄ōno kes̄ō z̄idadenò ùte gb̄ew̄eenon̄ kū gb̄ēs̄ok̄ōno.

¹⁶ N̄ wiki ḡò d̄o:

Kpinò kū gb̄enò à daóla,

à ó utε gbē kū à vutena gb̄aaane,

à ó sí Sāne Bòro p̄of̄ēa.

¹⁷ Zaakū n̄ p̄f̄ēkipamma ḡoro z̄ōk̄ō kà. Dí mé ani f̄s̄ à bonn?

7

S̄edakena Luda z̄òblerinò

¹ Abire ḡbera ma malaika gb̄enon̄ siik̄ōno è z̄ezena andunia kusuru siik̄ōnoa, n̄ baadi a kusuru īa kūna, de īa s̄un p̄á z̄ite ke ísira ke lí kearo yāi.

² Akū ma malaika p̄ānde è, à b̄ò à f̄ute ifāboki kpa, à Luda W̄endide s̄edakεbo kūna. À lé gbāna z̄ù malaika gb̄enon̄ siik̄ō kū ò n̄ gbá zé ò z̄ite kū ísiraò yaka p̄in̄o

³ à p̄i: Àsun z̄ite ke ísira ke líno yakaro ari ò s̄eda ke ó Luda z̄òblerinò m̄i'arenò.

⁴ Akū ò gbē kū ò s̄edaa p̄i k̄ēm̄manò lé òmenε, n̄ gb̄enon̄ dúbu basuppla aw̄esiik̄ōmε. Ò b̄ò Isaraila buri s̄inda p̄ínki ḡūn.

⁵ Yuda burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

Rubeni burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

Gada burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

⁶ Asa burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

Nafatali burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

Manase burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

⁷ Simeò burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

Levi burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

Isaka burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

⁸ Z̄ebuluni burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

Yusufu burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla

Biliaminu burinò gb̄enon̄ dúbu kuri aw̄εεpla.

Buri s̄inda p̄ínki kakarana ludambe

⁹ Abire ḡbera ma gb̄enò è dasidasi, oni f̄s̄ ò n̄ lé d̄ōro. Ò b̄ò bùsu s̄inda p̄ínki ḡūn, buri s̄inda p̄ínki ḡūn, gbē s̄inda p̄ínki ḡūn, buriyā s̄inda p̄ínki ḡūn. Ò z̄ezena gbà kū Sāne Bòroò are. Ò utagyaba pura dadana, ò zaa lánò k̄ūkūna n̄ oī.

¹⁰ Òten wiki gbāna lé òten pi:

Surabanaa d̄i bo ó Luda kū à vutena gb̄aaa

kū Sāne Bòroòo kiamε.

11 Malaikanon zezena ò lika gbà kù gbě zōkōnō kù pò bēne mèn siikōnōi n pínki, akū ò kùtekute gbàa pì are ò donyĩ kè Ludane

12 ò pì:

Aami! Ó Luda mé à tó vī kù gakurio
kù ɔndɔo kù sáabuo kù bēereeo
kù ikooo kù gbānao ɔrɔ sīnda pínki. Aami!

13 Akū gbě zōkō pìnō doke ma la à pì: Dínōn gyabapuradari díkīnānō ũu? Ò bò máa?

14 Ma pīne: Baa, mōkōn mé n dō. Akū à òmene: Gbě kù ò bò wétāmma zōkō gūnnōme. Ò n utagyabaa pìnō pìpi Sāne Bòrɔ aru gūn à pura kù.

15 Abire yāin ò kú Luda gbà are,
òten doi a kpén fānantē kù gwāanio.
Gbě kù à vutena gbàaa pì dì a kuta kúńla.

16 Nà ke ími ni n de doro,
ifāntē ni n léro, gu ni wārmāro,

17 zaakū Sāne Bòrɔ kù à kú gbà guragura ni ke n Dāri ũ,
ani doñne are ari ísē wèndide bokia,
gbasa Luda ni n wétē warawarañne pínki.

8

Kāni'ò supplade gonaa

1 Kù Sāne Bòrɔ kāni'ò supplade gò, ludambe kè kítikiti lākū minti baraakuri taka bà.

2 Akū ma malaika gbēnōn suppla kù òdigō zezena Luda arenō è, ò kākāki kpāmāma mèn suppla.

3 Akū malaika pānde sù à zè turaretitikpataki kù ò pì kù wuraaò sare, à tésibō kù ò pì kù wuraaò kūna. Ò turaretiti kpāa dasidasi de à kakara kù Luda gbēnō pínki aduakēnao à kpata, akū à kpāta gbà are turaretitikpataki pīia.

4 Akū turaretiti túsukpe kù Luda gbēnō aduakēnao fùte malaika ɔĩ Luda are.

5 Akū malaikaa pì tésibō sè, à té sio turaretitikpatakia à pà, akū à zù zīte. Legū ten pata, àten pūtā, àten pí, akū zīte yīgāyīgā.

Kākāki mèn supplanō penaa

6 Malaika gbēnōn suppla kù ò kākāki mèn suppla kūnaa pìnō a pena soru kè.

7 A kākāki pè, akū ò legūgbē kù téo kakarana kù aruo kòte zīte. Zīte leu aakōde té kù, línō leu aakōde té kù, sè ísi té kù míómio.

8 Malaika plade a kākāki pè, akū pò téde bò à sì ísiran lán kpi zōkō bà. Ísira leu aakōde lì aru ũ,

9 akū ísira pò bēnenō leu aakōde gāga, gó'itenō leu aakōde yàka.

10 Malaika aakōde a kākāki pè, akū susunē zōkō kù àten té kù lán sènte bàa bò ludambe, à lète à dà swanō kù ísēbokino leu aakōdela.

11 Susunē pì tón sēwe. Í leu aakōde lì sēwe ũ, akū gbě kù ò í pìi mìnō gāga dasi a kyàkyā yāi.

12 Malaika siikōde a kākāki pè, akū ò ifāntē leu aakōde lè kù mōvurao leu aakōde kù susunenō leu aakōde, de n leu aakōde sira kù yāi. Akū fānantē leu aakōde gò gupurakūnaa sari, len à kun le gwāani dō.

13 Akū ma vāu è, àten vura musumusu. Ma mà, à wiki gbāna lè à pì: Waiyoo, waiyoo, waiyoo gbě kù ò kù zītenō malaika gbēnōn aakō kù ò gò pìnō kākāki'ū kù àten gé bo yāi.

9

¹ Malaika sɔɔrode a kākāki pè, akū ma susunε è, à bò ludambe à lète zĩte. Akū ò Zĩngowεε lòkoto m̀nε kpàa,

² akū susunε pì Zĩngo wèε lòkoto pì zé wè. Tú sukpe bòn lán tāmáte z̄k̄s̄ tú sukpe bà, akū Zĩngo wεε pì tú sukpe ifántē sira kù, gu kè sí níkiniki.

³ Kwanò b̀te tú sukpe pìi gūn, ò dà zītela. Ò n̄ gbá gbāna lán andunia fín̄o gbāna bà.

⁴ Ò pìnnε òsun wari d̄o s̄ε̄aro ke lá ke lí ke, séde gbē kū ò Luda sèeda vī n̄ m̀'arɛaron̄o.

⁵ Odi n̄ gba zé ò gbēn̄o d̄edero, ama oni n̄ da m̀'úmmanan ari m̄o s̄ɔɔro. N̄ wāwā de lán fí gbēpana wāwā bàme.

⁶ Ḡoro biren̄o gbēn̄o ni ga wete, oni ero. Ga ni ni n̄ de, ama ga ni bàa lénnε.

⁷ Kwa pìn̄o de lán s̄o kū ò soru mà kū z̄ion̄o bà. Ò p̄oke kúkuna lán wura fūraa bà, n̄ ãn de lán bisāsiri ãnn bà.

⁸ Ò m̀k̄ā vī gbānagbāna lán n̄ogbē m̀k̄ā bà, ò sakan̄o vī lán músu saka bà.

⁹ N̄ kùse de lán m̀ò uta bà, n̄ d̄emberε k̄ini d̄o lán gó dasi kū s̄on̄o ten gáte z̄li gūn k̄ini bà.

¹⁰ Ò vlā vī kū k̄aao lán fí p̄o bà. N̄ gbāna kú n̄ vlā p̄in̄o, de ò wari d̄o gbēn̄o ari m̄o s̄ɔɔro.

¹¹ Zĩngowεε lòkoto malaikaa p̄ime n̄ k̄ina ũ. Kū Eberu yāo a t̄on̄ Abad̄s̄. Kū Giriki yāo s̄o Ap̄olīs̄.

¹² Yā p̄ās̄i k̄áakup̄o ḡete, a m̀en plan̄o ten su a kpe d̄o.

¹³ Malaika suddode a kākāki pè. Ma kòtoo mà à bò Luda are turaretitikpataki kū ò pì kū wurao b̄ene siik̄on̄o kpa.

¹⁴ À pì malaika suddode kū à kākāki kūnaanε: N̄ malaika gbēn̄on̄ siik̄s̄ kū ò ȳȳina swada kū òdi pi Yuflat̄i saren̄o poro.

¹⁵ Akū à malaika gbēn̄on̄ siik̄s̄ kū ò n̄ soru kè wè b̄irea m̄o b̄irea ḡoro b̄irea ḡoro zaka b̄ire ȳain̄o p̄oro, de ò bisāsirin̄o leu aak̄ode d̄ede yāi.

¹⁶ Ò soza s̄ōden̄o dasi lé òmenε, ò gbēn̄on̄ milīs̄ wàa dome.

¹⁷ Wégupu'ena p̄i gūn lán ma s̄o p̄in̄o kū n̄ òrin̄o è n̄an̄ dí: Ò m̀ò utano dadana t̄ēe lán té bà, búgu lán buluu bà, kp̄à'ikpa'i lán ifántēgb̄o bà. S̄o p̄in̄o m̀i de lán músu m̀i bà. Té kū tú sukpeo kū ifántēgb̄o ten bo n̄ lén.

¹⁸ Kisira m̀en aak̄s̄ dík̄inan̄o, té kū tú sukpeo kū ifántēgb̄o kū àten bo n̄ lé gūnwo mé à bisāsirin̄o leu aak̄ode d̄ede.

¹⁹ Zaakū s̄o p̄in̄o gbāna kú n̄ lé gūn kū n̄ vlāo d̄o. N̄ vlā de lán ml̄ēε bà, ò m̀i vī kū òdi wari d̄o gbēn̄o.

²⁰ Gbē kp̄ara kū odi gaga kisira p̄i musuron̄o, odi n̄ese lite ò p̄o kū ò kè yā t̄oro. Ò kp̄é òten kúte t̄anan̄on̄e kū p̄o kū ò kè kū wurao kū andurufuuo kū m̀ogot̄eo kū gb̄ēo kū lío. P̄o p̄in̄o d̄i gu ero, òdi yā maro, òdi t̄aa o s̄oro.

²¹ Odi n̄ese lite ò n̄ gb̄ēdena t̄oro ke n̄ p̄odamm̄ana ke n̄ gb̄ās̄ikena ke n̄ kp̄ani'ona.

10

Malaika kū takada porona f̄itinn̄o

¹ Akū ma malaika gbānade p̄ānde è, à bò ludambe, àten kipa. Ludambe luku likai, ludambef̄ēnda kú a m̀ila. A ãn de lán ifántē bà, a gbān̄on̄ de lán t̄ēnenε bà.

² À takada f̄itinna kūna porona. À a ɔpla gbá zè ís̄iraa, à a ɔze gbá zè zĩtea.

³ À wiki gbāna lè lán músu p̄ūtānaa bà. Kū à wiki lè, legūp̄ūtāna m̀en supplan̄o yā ò.

⁴ Kū legūp̄ūtāna m̀en suppla p̄in̄o yā ò le, má ye mà k̄ē takada gūn, akū ma kòtoo mà, à bò ludambe à p̄i: N̄ḡs̄ yā kū legūp̄ūtāna m̀en suppla p̄in̄o ò kūna asiri gūn, n̄sun k̄ero.

⁵ Malaika kū ma è zena ísira kū z̄it̄eoaa p̄i a ɔpla sè à d̄o musu,

⁶ akū à sì kū Luda kū à kun gɔɔ sīnda pínkiō kū à musu kū zīteō kū ísiraoo kè kū pó kū ò kú ñ gūnnō pínki à pì: Ani gí kè doro.

⁷ Malaika supplade kākāki pégɔɔ zī, tó àten su pé, Luda pɔyenyīna kū à utena ni kè, lán à a baaruu kpà a zòbleri annabinɔne nà.

⁸ Akū ma kòto kū ma mà à bò ludambe pìi mà dɔ à pì: Ñ gé ñ takada porona kū à na malaika kū à zena ísira kū zīteoo musu ɔí sí.

⁹ Akū ma gè malaikaa pì kīnaa, ma pìne à takada fítinna pì kpáma, akū à pìmene: Ñ sí ñ só. Anigō nna n lén lán zó bà, ama ani kè n nèsenero.

¹⁰ Akū ma takada fítinna pìi sì malaikaa pì ɔí, ma sò. À kè nna ma lén lán zó bà. Kū ma m̀, adi kè ma nèsenero.

¹¹ Akū ò pìmene mà annabikēyā o dɔ manamana burinō kū b̀sunō kū buriyānō kū kīnanō yā musu.

11

Sèedade gbēnɔn planɔ

¹ Akū ò leba kpàma pýɔbɔ ũ, ò pìmene: Ñ fute ñ Luda kpé yō kū a gbagbakio, ñ donyīri kū ò kú gweno naro.

² Ñ a ɔn tó, ñsun yōro, zaakū ò kpà kifirinɔame. Oni gèse pétepete Luda weraa ari m̀ bupla awεεpla.

³ Mani ma sèedade gbēnɔn planɔ gba zé ò annabikēyā o gɔɔ wàa suddo kū baaakōo pìi gūn kū uta kasanɔ dadana.

⁴ Gbē pìnɔn kù lí mèn pla kū fitiladibɔ mèn pla kū ò zena andunia Dikiri arenɔ ũ.

⁵ Tó gbē ten wete à wari dómma, té ni bo ñ lén à ñ ibere pìnɔ kpáta. Len gbē kū àten wete à wari dómma ni ga le.

⁶ Ò ludambe zé tatana gbāna vī, de legū sún ma gɔɔ kū òten annabikēyā oro yāi. Ò í litena aru ũ gbāna vī dɔ. Oni kisira buri sīnda pínki kpá anduniai gɔɔ kū ò yeiia.

⁷ Tó ò ñ sèedaakenaa làka, nòbɔ pāsī kū àdi bo Zīngo wèe lòkoto gūn ni zī ká kūrwo à zī bleṃma à ñ dede.

⁸ Ñ gènɔ nigō katena wera zōkō kū ò ñ Dikiri pà lía zéda gūn. Yáasi gūn òdi wera pì sísi Sɔdɔmu ke Misila.

⁹ Gbē sīnda pínki kū buri sīnda pínkiō kū buriyā sīnda pínki òrino kū b̀su sīnda pínki gbēnɔ ni ñ gènɔ gwagwa ari gɔɔ aakō kū a kusuo, oni we ò ñ vīro.

¹⁰ Gbē kū ò kú zītenɔ ni pɔnna kè, oni dikpe kè, oni gba dakōne, kū annabi gbēnɔn pla kū ò wari dómma pìnɔ gàga yāi.

¹¹ Gɔɔ aakō kū a kusuo pìi gbera Luda tò wisa wèndide gèngu, akū ò fute ò zè. Vīna gbē kū ò ñ éno kù manamana.

¹² Akū annabii pìnɔ kòto gbāna mà à bò ludambe, à pìne: À fute à mó la. Gɔɔ kū ñ iberenɔ wé fīrma, akū ò fute ò tà musu ludambe luku gūn.

¹³ Zī kùà zīte yīgāyīgā pāsīpāsī, wera pì leu kuride gbòro, akū gbēnɔn dúbu supplanɔ gàga zīteyīgāyīgānaa pìi gūn. Vīna gbē kparanɔ kù, akū ò bèere li Luda Musudene.

¹⁴ Yā pāsī plade gète, a aakōde ten ká sà.

Kakaki supplade penaa

¹⁵ Malaika supplade a kākāki pè. Kòto gbānanɔ bò ludambe ò pì:

Andunia kpataa gò ó Dikiri pó ũ

kū kīna kū à kàao,

anigō kí ble gɔɔ sīnda pínki.

¹⁶ Gbē zōkō gbēnɔn baro awεesiikō kū ò vutεvutena ñ gbàaa Luda are pìnɔ kùtekute ò donyī kène

17 ò pì:

Dikiri Luda Gbānasīndapinkide
kū n kun yā akūsō n kun ari tera,
o n sáabu kè,
zaakū n bo kū n gbāna zōkōome,
gbasa n na kíblenaaa.

18 Bùsu sīnda pínki gbēno pɔ fē,
akū n pɔfē kìpańma.
N yākpatekena kū gyāwāndenɔ gɔɔrɔ kà.

Īni fīna bo n zòbleri annabinɔne
kū n gbē kū òten vīna kenneno,
né fīti gbē zōkō,

Īni anduniaderinɔ dede.

19 Akū ò Luda kpé kū à kú musu wè, akū ò Luda bàka kunna kũńwo àkpatii è a gũn. Legũ
ten pí, àten pata, àten pūtá. Zíte yìgāyīgā, legũgbɛ pāsī kòte.

12

Nɔgbē kū kwā zōkōo

1 Akū ma wé sī sèeda zōkō bonsarele ludambe. Nɔgbē ke ifántē yīna biza ũ, mɔvura kú a
gbá gbáru, à susune mèn kuri awεεplanɔ kuna kífura ũ.

2 À nòsina, akū nòwāwā fùtea, àten né'iwāwā wiki lé.

3 Akū ma wé sī pó pāndele ludambe sèeda ũ. Kwā zōkō tēra zónzon kú gwe, a mii mèn
suppla, a bēne mèn kuri. À kífura mèn supplanɔ kúkuna.

4 À susunenɔ leu aakōde wòwo ludambe kū a vlāo, à kòte zíte, akū à sù à zè nɔgbē kū à ye
à né i pì are, de à le à né kū ani i pì só yāi.

5 Akū nɔgbē pì négōgbē kū ani kí ble buri sīnda pínkia kū mò gòoo ì. Akū ò né pì sè ò tà
káao Luda kū a gbāao kīnaa.

6 Nɔgbē pìi bàa lè à tà sèn, gu kū Luda kèkenɛ, de ò a gwa gɔɔrɔ wàa suddo kū baaakōoo
gũn.

7 Akū zì fùte ludambe, Mukaila kū a ìbanɔ zìi kà kū kwā pìio, kwā kū a ìbanɔ zìi kà kũńwo.

8 Akū n gbāna kīa, odi vuteki e ludambe doro.

9 Ò pè kwā zōkō pìia ò a bò. Àkū mé à mlè zī kū òdi pi Ibilisi kesō Setan, andunia pínki
sàteri ũ. Ò a bò ò zù zíte kū a ìbanɔ lele.

10 Akū ma kòto gbāna mà ludambe à pì:

Ó Luda zìi blè sà,
a gbāna kū a kpataao bò gupuraa,
à ikoo kpà kīna kū à kàa.

Zaakū ò pè yādimmariia ò a bò.

Akū mé àdigō ó gbēno yaka ó Ludane fānantē kū gwāanio.

11 Ó gbēno zìi blèa kū Sāne Bòrɔ aru gbānao
kū n sèedadekeyāo.

Ò gì n wèndiii ari ò gèe gāo.

12 Abire yāi ákōno kū á kú ludambeno,
à ponna ke.

Waiyoo zíte kū ísirao,
zaakū Ibilisi kìpaáwa kū pɔfē zōkōome,
kū à dō kū gɔɔrɔ kū à gòare kpáraro yāi.

13 Kū kwā è ò a zu zíte, akū à pète nɔgbē kū à négōgbē ò pìi.

14 Akū ò vǎu zōkō dèmbere mèn pla kpà nɔgbē piia à vuraò à ke zǎ kǔ mlèe piio, à tá gu kǔ ò kèkèene sèn, de ò a gwa gwe wè aakō kǔ a kusuo.

15 Mlèe pì í pìsi nɔgbē pì kpε lán swa bà, de ísō le à a sé,

16 akū zīte nɔgbē pìi mǐ si, à a lé wè, à í kǔ à bò kwā lén pìi mǐ.

17 Akū kwā pì pɔ fè nɔgbē pìii, à gèe zǐ ká kǔ a buri kǔ ò gònɔ, gbē kǔ ò Luda yā kǔna, kǔ ò kun Yesu sèedade ũnɔ.

18 Kwā pì zena ísira léa.

13

Nɔbɔ pāsī mèn planɔ

1 Akū ma nɔbɔ pāsī è, àten bo ísira pìi gūn, a mǐ mèn suppla, a bēne mèn kuri. Bēne mèn kuri pìnɔn kífura kúkuna. Dɔkena kǔ Ludao tó kēna a mǐ pìnɔa.

2 Nɔbɔ pāsī kǔ ma èe pìi bò lán sàboò bà, a ɔ pāsī manamana. A lé de lán músu lé bà. Kwā a gbāna kpàa kǔ a gbàao kǔ a iko zōkōɔ.

3 A mǐ pìnɔ doke de lán ò a kari kè ari à kà ganaa bà, akū a bɔɔ pìi làka. A yā bò andunia gbē sīnda pínki sare, akū ò tèi.

4 Akū ò donyī kè kwā pìine, kǔ à a ikoo kpà nɔbɔ pāsī piia yāi. Ò kùte nɔbɔ pāsī pìine do ò pì: Dí mé à kà nɔbɔ pāsī pì ũu? Dí mé ani fǐ à zǐ ká kǎao?

5 Ò karambaani yā'ona lé kpà nɔbɔ pāsī piia, à Luda tó bēne sío, akū ò a gbà zé à iko ke ari mɔ bupla awεεpla.

6 Akū à nà dɔkena kǔ Ludaoa, à a tó bēne si kǔ a kúkio kǔ gbē kǔ ò kú gweno.

7 Ò a gbà zé à zǐ ká kǔ Luda gbēnɔ à zǐ bleńma. Ò a gbà zé do àgǔ iko vǐ buri sīnda pínkia kǔ gbē sīnda pínkio kǔ buriyā sīnda pínki òrinɔ kǔ bǔsu sīnda pínkio.

8 Tó adi ke gbē kǔ n tó kú wèndi takada gūnnɔ baasiro, gbē kǔ ò kú zītenɔ ni donyī ke nɔbɔ pāsī pìine n pínki. Takada pì bi Sāne Bòrɔ kǔ ò dè zaade Luda dí andunia kátero pómε.

9 Gbē kǔ à sǎ vǐ yā pì ma.

10 Gbē kǔ Luda dìte ò a kǔ zǐzɔ ũ oni a kǔmε.

Gbē kǔ Luda dìte ò a de fēnedao fēnedan oni a deo.
Abire ten o Luda gbēnɔne ògǔ mena vǐ, ògǔ náani vǐ.

11 Akū ma nɔbɔ pāsī pānde è, àten bo zīten. A bēne vǐ mèn pla lán sāne bòrɔ pó bà, ama à yā ò lán kwā bàme.

12 À nɔbɔ pāsī káakupɔ pì iko pínki kè a wára. À tò zīte kǔ gbē kǔ ò kúano donyī kè nɔbɔ pāsī káakupɔ kǔ ò a kari kè ari à kà gana a bɔɔ làka pìine.

13 À daboyā zōkōnɔ kè, ari se à tò té bò ludambe, à lète zīte bisāsirinɔ wára.

14 À gbē kǔ ò kú zītenɔ sàte kǔ daboyā kǔ ò a gbà zé à kè nɔbɔ pāsī káakupɔ pì wáranɔ. À pìine ò nɔbɔ pāsī kǔ ò à kari kè kǔ fēnedao, akū à kpé bēne taka ke.

15 Ò a gbà zé à wèndii kpà nɔbɔ pāsī taka piia, akū nɔbɔ pāsī taka pì yā ò, à tò ò gbē kǔ ò gǐ donyī kenεeinɔ dède.

16 À tò ò sèeda kè n gbē sīnda pínki ɔplaa kesō n mǐ'are, né fǐti gbē zōkō, aruzekedenɔ kǔ takasidenɔ, zònɔ kǔ zǐdadeno.

17 Gbē kǔ à nɔbɔ pāsī pì tó sèeda vǐro kesō à tó lambaa, ade ni fǐ à pó yía kesō à lúro.

18 Ǫndǔyān dí. Gbē kǔ à wézē vǐ, à nɔbɔ pāsī pì lambaa dɔdɔ, zaakǔ bisāsiri tó lambaame. À lamba bi wàa aakō kǔ baaakō awεεsuddomε. (666)

14

Sāne Bòrɔ kǔ gbē kǔ à n bónɔ

1 Akū ma Sāne Bòrɔ pìi è zena Zaiš kpia. Gbēnɔn dǔbu wàa suppla awεεsiikō kú kǎao. A tó kǔ a De tóo kēna n mǐ'arenɔa.

² Ma kīni mà à bò ludambe lán ísōkena kīni bà, lán legūpūtāna gbāna bà. Kīni kū ma màa pì de lán mǎrǎlerinǎ mǎrǎ'ũ bà.

³ Gbēnǎn dúbu wàa suppla awēsiikǎ pìnǎ ten lè dufu sí gbà kū pǎ bēne mèn siikǎnǎ kū gbē zǎkǎnǎ are. Gbēke dí fǎ à lèe pìi dàdaro, tó adi ke gbē kū ò n bó andunia gūn pìnǎ baasiro.

⁴ Mǎkǎnǎme gbē kū odi gbāsī ke kū nǎgbēnǎronǎ ũ, kū ò kun lési. Òdigǎ té Sāne Bǎrǎǎi gu kū àdi gén pínki. Ò n bó gbē káakunǎ ũ Ludane kū Sāne Bǎrǎǎi pìio.

⁵ Odi ma ziki kū ò éke tòro, akūsǎ ò taari vīro.

Yákpatekegǎrǎ baarukpanaa

⁶ Akū ma malaika pānde è, àten vura musumusu. À baaru nna kū à kun gǎrǎ sīnda pínki kūna, de à kpá gbē kū ò kú zītenǎne, bǎsu sīnda pínki, buri sīnda pínki, buriyā sīnda pínki kū gbē sīnda pínki.

⁷ À kòtoo sè gbānagbāna à pì: À vīna ke Ludane, à bèere líne, zaakū a yákpatekena kū gbēnǎo gǎrǎ kà. À donyī ke Luda kū à musu kū zīteo kū ísirao kū ísēbokinǎ kèene.

⁸ Malaika plade té a kpe à pì: Babilǎnu gbòro! Wera zǎkǎo pìi gbòro! À tò buri sīnda pínki a pāpākena wē gbāna kū àdi su kū Luda pǎfēoo mì.

⁹ Malaika aakǎde té n kpe, à kòtoo sè gbānagbāna à pì: Tó gbē donyī kè nǎbǎ pāsī pìine kū a takao, à a sèdaa sì a mì'aree kesǎ a ǎa,

¹⁰ àkū mé ani Luda pētē wē kū ò kà atēne a pǎfē tokon mi, ani wāwā ma té kū ifāntēgbǎo gūn Luda malaikanǎ kū Sāne Bǎrǎǎi are.

¹¹ N wétamma túsukpe nigǎ bo gǎrǎ sīnda pínki. Gbē kū ò donyī kè nǎbǎ pāsī pìine kū a takao, ò a tǎ sèdaa kènǎn ĩampana vīro fānantē kū gwāanio.

¹² Abire ten o Luda gbēnǎne ògǎ mena vī, gbē kū ò yā kū à ditenǎ kūna, òten Yesu náani kenǎ.

¹³ Akū ma kòtoo mà, à bò ludambe à pì: N adikīna kē. Arubarikadenǎme gbē kū oni ga kunna Dikiri gūn zaa teranǎ ũ. Luda Nini pì: Leme! Oni kamma bo kū n zīo, zaakū n yāmanakena gbè ténýī.

Zīte pǎnǎ kēkēnaa

¹⁴ Akū ma ludambe luku è, pǎke vutena lán bisāsiri bà. À wura fūra kuna, à kòma lénna kūna.

¹⁵ Akū malaika pānde bò Luda kpén, à lé gbāna zù gbē kū à vutena ludambe lukuaai à pì: N kòma ká pǎi n kē, zaakū zīte pǎnǎ mà, à kà kēna.

¹⁶ Akū gbē kū à vutena ludambe lukua a kòmaa màte zīte, à zīte pǎnǎ kēkē.

¹⁷ Malaika pānde bò musu Luda kpén, à kòma lénna kūna dǎ.

¹⁸ Akū malaika pānde kū à té iko vī bò sa'okia. À lé gbāna zù gbē kū à kòma lénna kūnaa pìi à pì: N n kòma lénna ká geepi yǎ kū ò kú zītenǎi n zǎzǎ, zaakū n nénǎ mà.

¹⁹ Akū malaikaa pì a kòmaa màte zīte, à geepi yǎnǎ zǎzǎ, à kà geepi'ifēki zǎkǎ kū à de Luda pǎfēkipabǎ ũ gūn.

²⁰ Ò gèsee pètepete geepi yǎ pìnǎa wētē kpe, akū aru bòte geepi'ifēki gūn, à dàgula ari kiloo wàa dǎ kpé basǎro, à lei kà sǎ sǎmǎ léi.

15

Kisira kpekpe mèn supplanǎ kpányīnaa

¹ Akū ma sèda pānde è ludambe, à zǎkǎ, à bò ma sare. Malaika gbēnǎn supplanǎn kisira kpekpe mèn supplanǎ kūna. Abirekūn Luda ni a pǎfēkipammana lákao.

² Akū ma pǎke è lán sèbēe bà, à de lán dígi bà kakarana kū téo. Ma gbē kū ò zīi blè nǎbǎ pāsī pìia kū a takao kū a tǎ lambaonǎ è zena sèbe kū à de lán dígi bàa pìi sare, ò mǎrǎ kū Luda kpámmanǎ kūkūna.

³ Òtɛn Luda zòbleri Musa lè sí kũ Sǎne Bòrɔɔ lèeo ò pì:
Dikiri Luda Gbānasīndapinkide,
n yākenanɔn zókō, ò bò ó sare.

Buri sīnda pínki Kína,
ndì yā ke a zéa kũ yāpuraao.

⁴ Dikiri, dí mé à n vīna vīroo?
Dí mé ani gí n tó kpáii?

Zaakũ ní mèn do ní kú adona.
Buri sīnda pínki ni su à donyī kenne,
zaakũ n yāmanakenanɔ bò gupuraa.

⁵ Abire gbera ma Luda kpé è wēna musu, bizakuta kũ à doka kun ũ.

⁶ Akũ malaika gbēnɔn suppla kũ ò kisira mèn suppla kũnanɔ bòte kpé pìi gūn. Ò táaru biza pura táitai kũ àtɛn té ke dadana, wura asa dɔdɔna ní kùsɛɛa.

⁷ Akũ pó bēne mèn siikōnɔ doke wura kere kpà malaika gbēnɔn suppla pìnɔ baadia. Luda kũ àdigō bēne gɔrɔ sīnda pínki pɔfē kán à pà.

⁸ Luda gakuri kũ a gbānao túsukpe kpé pìi pà. Gbēke ni fō à gēnlo ari malaika gbēnɔn suppla kisira mèn suppla pìnɔ gēe à làkao.

16

Luda pɔfēkipana anduniaa

¹ Akũ ma kòto gbāna mà bona Luda kpén, à pì malaika gbēnɔn suppla pìnɔne: À gé à Luda pɔfē kũ à kú kere mèn suppla pìnɔ gūn atē anduniaa.

² A káakude gēe à a kere atē anduniaa. Akũ bòbūnu vāni pāsīnɔ bò gbē kũ ò nòbɔ pāsī sèeda vī, kũ òdi donyī ke a takanɛnɔa.

³ A plade a kere atē ísira. Akũ ísira'i gò lán gè aru bà, pó bēne kũ ò kú a gūnnɔ gàga pínki.

⁴ A aakōde a kere atē swanɔa kũ ísēbokinɔ, akũ í pìnɔ lì aru ũ.

⁵ Akũ ma mà malaika kũ à í iko vī pì:

Kúadonade mɔkōn kũ ní kun yā,
akūsō ní kun kũ a terao,
n yākpate kè kũńwo a zéame.

⁶ Ò n gbēnɔ kũ n annabinɔ aru kòte,
akũ n aru kpámma ò mì.

À kō sì kũńwo le.

⁷ Akũ ma kòtoo mà bona sa'okia à pì:
Leme, Dikiri Luda Gbānasīndapinkide,
n yākpate kè kũńwo a zéame,
akūsō ní yāpura vī.

⁸ A siikōde a kere atē ifāntēa, à tò a té bisāsirinɔ kpàta.

⁹ A puusu gbāna ní pá, akũ ò Luda kũ à kisira bireno iko vī tó bēne sì. Odi nēse lite ò bēere línero.

¹⁰ A sɔɔrode a kere atē nòbɔ pāsī gbāaa, akũ gusira dà a kpatala. Gbēnɔ teni ní lé yākate wāwā gūn,

¹¹ akũ ò Luda Musude tó bēne sì ní wāwā kũ ní bòbūnuo yāi. Odi nēse lite ò kpe lì ní yākenanɔnero.

¹² A suddode a kere atē swada kũ òdi pi Yuflatia, akũ swa pì í bàba, akũ zé bò ifāboki kpa kīnanɔne.

¹³ Akũ ma tānanɔ è mèn aakō lán blònɔ bà, òtɛn bo kwā kũ nòbɔ pāsīo kũ annabi ékeo lén.

¹⁴ Tāna dabokerinɔme. Òtɛn gé andunia pínki kīnanɔ kīnaa, de ò ní kakara ò zì ká Luda Gbānasīndapinkide gɔrɔ zókō zī yāi.

15 Ì ma! Mani su lán kpāni bàme. Arubarikaden gbē kū á wé gō dō ū, kū à a pókasanò dana de àsun bo pótompo ò a pótompoke ero yāi.

16 Akū tāna pìnò kína pìnò kàkara gu kū òdi pi kū Eberu yāo Amagedō.

17 À supplade a kerε àtē ĩaa. Akū kòto gbāna bò gbà kīnaa Luda kpén à pì: À kèn gwe.

18 Legū ten pí, àten pata, àten pūtā. Zíte yīgāyīgā pāsīpāsī. Zaa lākū bisāsirinon kú zīten nà, a taka buri dí ke zikiro, à kè pāsī manamana.

19 Wéra zōkō kpàatekōre leu aakō, akū buri sīnda pínki wéranò gbòro. Wéra zōkō Babilonu yā dè Ludagu, akū à a pōfē pāsī wē toko kpàa, à mì.

20 Ísira luannò gēte pínki, odi kpino e doro.

21 Legūgbε zōkōnò bò ludambe, ò kà kiloo bupla. Ò sisi bisāsirinò, akū ò Luda tó bènεε sì legūgbε kisira pì yāi, zaakū kisira pì pāsī manamana.

17

Karua kū à di nòbò pāsīa

1 Malaika gbēnon suppla kū ò kerε mèn suppla kūnaa pìnò doke pìmenε: Ì mós mà yā kū ani wí karua zōkō kū à vutena swanòa dasi mōnne.

2 Andunia kīnanò pāpā kè kāao, andunia gbēnò a pāpākεna wē mì ò kà.

3 Luda Nini dinama pì gūn malaikaa pìi gēε kūmao sèn. Akū ma nōgbē ke è dina nòbò pāsī tēraa. Dōkena kū Ludao tónò fifīa, a mìnò mèn suppla, a bēnenò mèn kuri.

4 Nōgbē pì biza tēra kū a gaaruradeo yīna, à zāblebò kū ò pì kū wuraaonò dana kū gbè bèrēdenò kū òsonò. À wura toko kūna, tē pónò kū a pāpākεna gbāsīnò kán à pà.

5 Ò tó asiride kè a mì'area ò pì:

Wéra zōkō Babilonu,
pāpākεrinò kū andunia tē pónò da.

6 Ma è nōgbē pìi Luda gbē kū ò í dεε Yesu sèedakpana yāinò aru mì à kà, àteni a de lán wē bà.

Kū ma a è, yā pìi bò ma sare manamana.

7 Akū malaikaa pì ma la à pì: Bó yā mé à tò yā pìi bò n sareε? Mani nōgbē pì asiri onne kū nòbò pāsī kū à a sena asirio, kū a mìnò mèn suppla a bēnenò mèn kurii pìi.

8 Nòbò pāsī kū n èε pìi kun yā, à kun tera doro, akūsō ani bo Zīngò wèε lòkotoo gūn à mì pé kakatεnaaa. Gbē kū ò kú zīte, akūsō í tó kú wèndi takadan zaa andunia naanagōarōnò, tó ò nòbò pāsī kū à kun yā, akū à kun tera doro, ama ani era à su pìi è, a yā ni bo í sare.

9 Laasunde kū à òndō vī yān dí. Mì mèn suppla pìnò bi sīsī mèn suppla kū nōgbē pìi vutenaanōme. Kína gbēnon supplanōme dō.

10 Í gbēnon sōoro lēte, gbē mèn do kun, gbē mèn do kpé. Tó à sù, ani gí kero.

11 Nòbò pāsī kū à kun yā, akū à kun tera doro pìi bi kína sōraakōdeme. Gbēnon suppla pìnò dokeme dō. Àten mì pé kakatεnaaa.

12 Bēne mèn kuri kū n èε pìnò bi kína gbēnon kuri kū odi kpata ble kōronōme. Ama oni kí ble gōrò fītinle gūn kū nòbò pāsīo lēle.

13 Í gbēnon kurii pìnò lédokōnōme. Oni í gbāna kū í ikoo kpá nòbò pāsī pìia.

14 Oni zì ká kū Sāne Bōrōo, ama ani zì bleńma, zaakū dikirinò Dikirimε, kīnanò Kiname. A gbē náanide kū à í sísi à í sēnon kú kāao.

15 Akū malaikaa pìi òmenε: Swa kū n è karua vutenaanò bi gbēnò kū parinò kū burinò kū buriyānōme.

16 Nòbò pāsī kū bēne mèn kuri kū n èε pìnò ni zā karuaa pìgu. Oni a kakate, ò à tò pótompo. Oni a só, oni té sōa.

17 Zaakū Luda a poyenyīnaa dàńne í swèn ò lédokōnò keme. Oni í kpata kpá nòbò pāsī pìia ari Luda yā gé papao.

¹⁸ Nɔgbē kū n èè pì bi wéra zǔkǔ kū à iko vī andunia kínanɔaamε.

18

Babilɔnu gboronaa

¹ Abire gbera ma malaika pānde è bona ludambe. À iko zǔkǔ vī, à gakuri andunia pura kù.

² À wiki gbāna lè à pì:
Babilɔnu gbòro, wéra zǔkǔ pìi lèε.
À gò tǎnanɔ kúki ũ, tǎna buri sīnda pínki tò ũ,
bā kū òdi ní tē bo ò zǎngunɔ be ũ.

³ Zaakū buri sīnda pínki a pāpākena wē
kū àdi su kū Luda pɔfēoo mì.
Andunia kínanɔ gbāsī kè kǎao,
akū andunia lagatarinɔ kè aruzekedenɔ ũ
a nnamana zǔkǔ gūn.

⁴ Akū ma kòto pānde mà bona ludambe à pì:
À bɔte wēte pìi gūn ma gbēnɔ,
de á ɔ súnǔ kú a durunnanɔ gūn
yā kū oni mɔnenɔ sún á lero yāi.

⁵ Zaakū a durunnanɔ gbà ò zè ludambea,
akū a dàkenanɔ dè Ludagu.

⁶ À fīna bonε yā kū à kèñnea,
à kenε a yākenaaa leu pla.
À pētē wē káne a tokon
de pó kū à kànnela leu pla.

⁷ À wāwā kū wēndayāo kpái,
lákū à tó bò nnamanaa gūn lén nà.
Zaakū àdi o a swèε gūn,
saraunian a ũ vutena a gbàaa,
gyaanɔ takasiden a ũro,
áni wēnda ke zikiro.

⁸ A yā mé à tò kisira díkīnanɔ ni a le gɔrɔ do,
ga kū wēndao kū nàao.
Té mé ani kūa,
zaakū Dikiri Luda a yākpatekeri gbāna.

⁹ Andunia kína kū ò gbāsī kè kǎao, ò nna mà kǎaonɔ, tó ò a tékūna luku è, oni ɔɔ do, oni ní zīda kēkē.

¹⁰ Oni ze zǎ vīna gūn wāwā kū ò kpài yāi ò pì:
Waiyoo, waiyoo, wéra zǔkǔ!
Wéra ikode Babilɔnu!
Yā vùtemma gɔrɔ do gōnɔgōnɔ yá!

¹¹ Andunia lagatarinɔ ni ɔɔ do sɔ, oni wēnda kenε, kū gbēke ni ní laga díkīnanɔ lúmma dorɔ yāi:

¹² Wura, andurufuu, gbè bèeredenɔ, òsonɔ, biza ɔgodenɔ, biza tēra kū a gaaruradenɔ, siliki, lí mana buri pínkinɔ, pó kū òdi ke kū wisa sakaaonɔ kū lí bèeredenɔ kū mògotēnɔ kū mòsinɔ kū gbè puranɔ pínki,

¹³ lítεke gbīnnadenɔ, dō pónɔ, turaretitinɔ, lí'ɔnɔ, wē, nísi, flawa, póblewenɔ, zùnɔ, sǎnɔ, sōnɔ kū ní gónɔ, zònɔ kū bisāsiri wēndinɔo.

¹⁴ Oni pinε: Pó mana kū ndi a ni deno lakamma pínki. N nnamana kū n gakurio pítimma pínki, ñi kara ñ ñ e ziki doro.

¹⁵ Lagatari kū ò kè aruzekedenò ù wéra pìi gáino ni ze zà vīna gūn wāwā kū ò kpàì yāi. Oni ɔɔ dɔ ò wēnda ke

¹⁶ ò pi:

Waiyoo, waiyoo wéra zōkō!

À táaru biza yī yā

kū biza gaaruradeo kū a wé tēradeo.

À zābleo kū ò pì kū wuraaono dà yā

kū gbè bèeredenò kū òsonò.

¹⁷ À aruzeke sīnda pínki làka goro do gōno.

Gó'ite dikirino kū táa'orino kū gó gbēno kū gbē kū òdi zī ke ísira musuno ni ze zāzā ñ pínki.

¹⁸ Tó ò wéra pì tékūna luku è, oni wiki lé ò pi: Wéra ke kun yā kū a zōkō kà wéra dīkīna ūro.

¹⁹ Oni ɔɔ dɔ, oni ñ zīda kēkē, oni wēnda ke, oni wiki lé ò pi:

Waiyoo, waiyoo wéra zōkō!

Gbē kū ò gó'ite vī ísira musuno pínki

kè aruzekedenò ù kū aruzeke kū à pisiaao,

akū à gō bezi ù goro do gōno.

²⁰ À ponna ke a yā musu ludambedenò kū Luda gbēno kū a zīrino kū a annabino, zaakū Luda mé à fīna bōaáre.

²¹ Akū malaika gbānade gbè kū à kà wísilogbe gbèntē ù sè à zù ísira gūn à pì:

Len oni wéra zōkō Babilonu zun le kū gbānao,

oni wéra pì e ziki doro.

²² Oni moro ke gāgā

ke kute kesō kākāki'ū ma n gūn ziki doro.

Oni ɔzikeri ke le n gūn ziki doro.

Oni wísilogbe kīni ma n gūn ziki doro.

²³ Oni fitila gupura e n gūn ziki doro.

Oni nosekīni ma n gūn ziki doro.

N lagatarino bi andunia gbē zōkōno me yā,

n pò dà buri sīnda pínkia, n ñ mīi lite.

²⁴ Ò annabino kū Luda gbēno aru lè a gūn kū gbē kū ò ñ dede andunia gūno ñ pínki.

19

Pōnnakena ludambe

¹ Abire gbera ma koto gbāna mà ludambe lán pari yā'ona ba à pì:

Aleluya! Ó Luda mé à zīi blè!

Àkū mé à gakuri kū gbānao vī ado,

² zaakū àdi yākpate ke kūnwo

a zea kū yāpuraome.

À yākpate kè kū karua zōkō

kū à andunia yàka kū a pāpākenaa.

À a zōblerino dedena fīna bōa.

³ Ò pì dɔ:

Aleluya!

A túsukpe nigō dɔ goro sīnda pínkime.

⁴ Gbē zōkō gbēn̄n̄ baro awēesiikōn̄o kū pō bēne mēn̄ siikōn̄o wùtewutē ò donyī kē Luda kū à vutena a gbàaane ò pì:
Aami! Aleluya!

Sāne Bòro n̄sepeble

⁵ Akū ma kòtoo mà bona gbàa pì kīnaa à pì:

À ó Luda tó kpá a zòblerin̄o á pínki,
ákōn̄o kū á a vīna vīn̄o,
né fíti gbē zōkō.

⁶ Akū ma kòtoo mà lán pari yā'onaa bà, lán ísōkena kīni bà, lán legūpūtāna gbāna bà à pì:
Aleluya!

Dikiri ó Luda Gbānasīndapinkide nà kíblenaaa.

⁷ Ò p̄onna ke, ò yáa d̄o, ò a tó kpá,
zaakū Sāne Bòro n̄segor̄o kà, a n̄o sorumii mà.

⁸ Ò táaru biza pura táitai kū àten té ke kpàa à yī.
Táaru biza pì bi Luda gbēn̄o yāmanakenan̄ome.

⁹ Malaikaa òmene: N̄ kē. Arubarikaden̄n̄ gbē kū ò n̄ sísi Sāne Bòro p̄i n̄sepebleano ũ.
À òmene d̄o: Luda yā yāpuran gwe.

¹⁰ Ma wutē a are de mà donyī kenē, akū à òmene: N̄ abire tó. N̄ donyī ke Ludanē. N̄ zòbleri daken ma ũ kū n̄ gbē kū ò yā kū Yesu de a sèedade ũ kūnan̄o. Zaakū yā kū Yesu de a sèedade ũme annabikēyā'ona mì ũ.

Kirisi suna dina s̄o puraa

¹¹ Akū ma ludambe è wēkōana, akūs̄o pura b̄o, gbē kū à dia tón Náanide Yāpurade. Àdi yākpate ke kūr̄wo, àdi zī ká kūr̄wo a zéa.

¹² A wé de lán tévuraa bà, à kífura kúkuna dasi. Tó ke kēna a mì'area, gbēke tó pì yáasi d̄oro, akāa baasiro.

¹³ À uta kū ò dà aru gūn dana. À tón Luda Yā.

¹⁴ Ludambe zīkarin̄o téi, ò didi s̄o puran̄o a kū táaru biza pú táitaio dadana.

¹⁵ Fēneda lénna ten bo a lén, de à burin̄o léo. Aní kí bler̄ma kū mò ḡōo, aní ḡese péte geepi n̄n̄o a geepi'ifēki gūn, àkūme Luda Gbānasīndapinkide p̄ofē pāsī ũ.

¹⁶ Ò tó díkīna kē a utaa kū a gbádao:

Kínano Kína, dikirin̄o Dikiri.

¹⁷ Akū ma malaikaa è à zena ifāntēn. À lé gbāna zù bā kū òten vura musumusun̄o pínki à pì: À m̄ó à kakara à p̄oble zōkō kū Luda kèáre ble,

¹⁸ de à le à kīnan̄o gē só kū soza gbē zōkōn̄o kū gbānaden̄o kū s̄on̄o kū n̄ dirin̄o kū gbē sīnda pínkin̄o, zīdaden̄o kū z̄on̄o, né fíti gbē zōkō.

¹⁹ Akū ma n̄b̄o pāsī è kū andunia kīnan̄o kū n̄ zīkarin̄o, ò k̄o kākara ò zī ká kū gbē kū à di s̄a piio kū a zīkarin̄o.

²⁰ Ò n̄b̄o pāsī p̄i kù lele kū annabi éke kū à daboyān̄o kè a areo. Daboyā p̄in̄on̄ à gbē kū ò n̄b̄o pāsī sèeda vī, ò kùte a takan̄en̄o s̄ateo. Ò n̄ zú té s̄ebe kū àten kū kū ifāntēgb̄ōo gūn bēne n̄ pla n̄ pínki.

²¹ Gbē kū à di s̄a gbē kparan̄o d̄ede kū fēneda kū à b̄o a lé gūnwo, akū bān̄o n̄ ḡen̄o blè ò kà pínki.

¹ Akū ma malaikaa è bona ludambe, à Zīngo wèe lòkotoo m̀ne kūna kū m̀kakōana gb̀giriio.

² À kwā kū à de mlè zī ũ, kū òdi pi Ibilisi ke Setan kū, akū à mòò kàa ari wè wàa s̀oro.

³ Malaikaa pì a zù Zīngo wèe lòkotoo pìi gūn, à zé t̀are à mòda kài à kà de àsun burino s̀atero ari wè wàa s̀oro pì gé papao. Abire gbera oni a gbarè fíti.

⁴ Akū ma gb̀ano è kū gbè kū ò vutenaano. Ò n gbá zé ò ỳakpatè ke kū gbèno. Ma gbè kū ò n m̀i zè Luda yā kū Yesu de a s̀edade ũ ona ỳaino è. Odi kúte ǹòò p̀sī ke a takanero. Odi a s̀eda ke ǹ m̀'are ke ǹ oaro. Ò vù gan, ò kí blè kū Kirisio wè wàa s̀oro.

⁵ Gèno vuna káakupon gwe. Gè kparano dí vuro ari wè wàa s̀oro pìi gèe à p̀apao.

⁶ Arubarikadenon gbè kū n baka kú gèno vuna káakupon gūnno ũ, ò kú adona. Ga plade iko vīmmaro. Onigō de Luda kū Kirisio gb̀agbarino ũme, onigō kí ble k̀ao ari wè wàa s̀oro.

Setan zuna tén

⁷ Tó wè wàa s̀oro pìi p̀apa, oni Setan bo ò a gbarè.

⁸ Ani gé buri kū ò kú andunia kusuru siikōano s̀ate, Gogu kū Magoguo, ani n kakara, de ò zī ká. Ǹ dasi de lán ísiralè b̀usu'atè bà.

⁹ Ò dà anduniala, ò lika Luda gbèno b̀uraai kū wéra kū Luda yeiio, ama té b̀ò ludambe à k̀rma.

¹⁰ Ò Ibilisi kū à n s̀ate sè ò zù té sèbe kū àten kū kū if̀antègb̀o gūn, gu kū ò ǹòò p̀sī kū annabi ékeo zùn. Onigō ẁwā ma f̀anantè kū gẁanio goro s̀inda p̀nki.

Ỳakpatè kpède kenaa

¹¹ Akū ma gb̀a pura z̀kō è kū gbè kū à vutenaanao. Zíte kū musuo dibi lè a are, gu kuníne doro.

¹² Akū ma gỳawāndenò è, né fíti gbè z̀kō, ò zena gb̀aa pì are. Ò takadano wèwè, akū ò takada p̀ande wè do wèndi takada ũ. Ò ỳakpatè kè kū gỳawāndenò n ỳakēnaaa, l̀kū a kēna takada p̀ino gūn nà.

¹³ Ísira gỳawānde kū ò kú a gūnno kpà. Ga kū Gỳawānwò gỳawānde kū ò kú n gūnno kpà se. Akū ò ỳakpatè kè kū baadio a ỳakēnaaa.

¹⁴ Ò ga kū gỳawānwò zù té sèbe gūn. Té sèbe pì bi ga plademe.

¹⁵ Gbè kū odi n tó le wèndi takada gūnlonon ò n zú té sèbe pìi gūn.

21

Zíte dufu kū musu dufuo

¹ Akū ma zíte dufu kū musu dufuo è, zaakū zíte káakupon kū musu káakupon gète, akūsō ísira kun doro.

² Akū ma Luda wéra Yurusalemu dufu è bona musu Luda kīnaa, àten kipa. Ò a kèke lán ǹgbè kū a z̀ake sorumii màa bà.

³ Akū ma kòto gb̀ana mà bona gb̀a kīnaa à pì: Luda vùte kū bis̀asirinò s̀a, anigō kú k̀nwo, onigō de a gbèno ũ. Luda pì nigō kú k̀nwo a z̀ida n Luda ũ.

⁴ Ani n wètè warawarāne p̀nki. Ga nigō kun doro ke wènda ke s̀odona ke ẁwā, zaakū yā z̀ino gète.

⁵ Akū Gbè kū à vutena gb̀aa pì: Ǹ ma! Maten pò s̀inda p̀nki ke dufu. Akū à òmene: Ǹ kè, zaakū yā d̀ino náani vī, akūsō ỳapurame.

⁶ Akū à òmene: À kèn gwe. Makūme Alafa kū Omegao, Naana kū Lakanaao ũ. Gbè kū ími ten de, mani a gba ísè wèndide boki.

⁷ Gbè kū à z̀i blè mé anigō pò d̀ino vī p̀nki. Manigō de a Luda ũ, anigō de ma né ũ.

⁸ Ama vīnadeno kū náanisarideno kū yāvānikerinō kū gbēderinō kū zinakerinō kū ezedenō kū tānagbagbarinō kū manafikidenō pínki, ní baka nigō de té sèbe kū àten kū kū ifántēgbōo ūme. Ga pladen gwe.

Yurusalemu dufu

⁹ Malaika gbēnon suppla kū ò keε mèn suppla kūna, kisira kpεde mèn suppla kán à pà pìnō doke sù à òmene: N mós mà Sāne Bòrō nō dufu mōnne.

¹⁰ Luda Nini dinama pìi gūn malaikaa pìi ma se à gèε kūmao kpi lei zōkōa. À Luda wéra Yurusalemu mōmene bona musu Luda kīnaa, àten kipa.

¹¹ Àten té ke kū Luda gakurio, àten pí lán gbè bèεrede bà, lán diamōo bà.

¹² À bīni lei zōkō vī. À gānu mèn kuri awεεplame, malaika gbēnon kuri awεεplanōn zezenan. Isaraila buri mèn kuri awεεplanō tó kēna gānu pìnōa.

¹³ Gānu mèn aakō kú ifāboki kpa, mèn aakō kú gūgbānduru kpa, mèn aakō kú gēnōmidōki kpa, mèn aakō kú ifālete kpa.

¹⁴ Ò bīni pìi ē pète gbè mèn kuri awεεplanōa. Sāne Bòrōo zīri gbēnon kuri awεεplanō tó kēna gbèe pìnōa.

¹⁵ Malaika kū àten yā omene pōyōbo kū ò pìi kū wuraaō kūna, de à wéra pìi yōo kū a gānunō kū a bīnio.

¹⁶ Wéra pìi kusuru siikōme, a gbāna kū a yāsaao leεleme. Akū à wéra pìi yōo kū pōyōboō pìio. A gbāna bi kiloo wāa kuri awεεplame. A gbāna kū a yāsaao kū a leio pínki leεleme.

¹⁷ À a bīni yōo dō, a lei gāsākuru basuppla awεεsiikō. Malaikaa pìi a yōo bisāsiri gāsākuru gbāna lémmε.

¹⁸ Ò bīni pìi kè kū diamōo. Wéra pìi bi wuraaε atēne swāswa lán dígi bà.

¹⁹ Ò gbè kū ò wéra pìi bīni pèteaa kèke kū gbè bèεrede buri sīnda pínkiō.

Ò gbè káakupō kèke kū diamōo,

a plade kū safiaao,

a aakōde kū agataao,

a siikōde kū emεradio,

²⁰ a sōrode kū onisiio,

a suddode kū kaaneliaao,

a supplade kū kisolitio,

a sōraakōde kū berilio,

a kēndode kū topazaao,

a kuride kū kisopazaao,

a kuri awεεdode kū yasintiio,

a kuri awεεplade kū ametisiio.

²¹ Gānu mèn kuri awεεpla pìnō bi òso mèn kuri awεεplanōme. Ò ní pínki kè kū òsooo mèn dodo. Wéra pìi zéda bi wuraaε atēne, òdi gu en lán dígi bà.

²² Mádi Luda kpé e wéra pìi gūnlo, zaakū Dikiri Luda Gbānasīndapinkide kū Sāne Bòrōoome kpé pìi ū.

²³ Wéra pìi bàka kú kū ifántē ke mōvura gupunaaoro. Luda gakuri mé àdi wéra pìi pu, akūsō Sāne Bòrō de a fitila ū.

²⁴ Burinō ni taa o a gupurai, andunia kīnanō ni gēn kū ní aruzekenō.

²⁵ A gānunō nigō tatana fānantē zikiro, gwāani nigō kú gwe sōro.

²⁶ Oni gēn kū burinō aruzekenō kū ní pō ogdenō.

²⁷ Ama pō gbāsī ke ni gēnlo ke wé'iyākeri ke manafikide, tó adi ke gbē kū Sāne Bòrō ní tó kè wēndi takada gūnnō baasiro.

22

¹ Akū malaikaa pì swa'i wèndide kù àten bo Luda kù Sāne Bòrɔɔ gbà kīnaa mòmene, àten té ke lán gbèdigi bà.

² Àten bàa lé wéra zéda guragura. Lí wèndide kú a bara dire kù a bara lao, àdi né i wè do gèn kuri awεεpla, mɔ kù mɔo gèn dodo. Lí pì lánɔ bi burinɔ aafialekiamε.

³ Pɔ kù Luda lé kènε ke nigɔ kun doro. Luda kù Sāne Bòrɔɔ gbà nigɔ kú wéra pìi gūn, a zòblerinɔ sɔ oni doi.

⁴ Oni a e wédewε, akūsɔ a tɔ nigɔ kú n m̀'area.

⁵ Gwá nigɔ kun doro, gbēke bàka nigɔ kú kù fitila ke ifāntē gupuraoro, kù Dikiri Luda ni gu puñε yāi. Onigɔ kí ble ari gɔrɔ sīnda pínki.

⁶ Akū à òmenε: Yā birenɔ náani vī, akūsɔ yāpuramε. Dikiri Luda kù àdi do annabinɔne are mé à a malaikaa zī, de a zòblerinɔ yā kù ani su tera dɔ.

Yesu ni su tera

⁷ N gwa, mani su tera. Arubarikaden gbē kù à zia yā takada dīkīna yā kūna ũ.

⁸ Makū Yuhana makūmε ma yā birenɔ mà, ma è. Kù ma mà, akūsɔ ma è, ma kute malaika kù à yā pìnɔ mòmene gbá sare mà donyī kenε.

⁹ Akū à òmenε: N abire tó. N donyī ke Ludanε. N zòbleri daken ma ũ kù n annabi gbēdakenɔ kù gbē kù ò takada dīkīna yā kūnanɔ.

¹⁰ Akū à òmenε: Nsun pɔ kúte zia yā kù à kú takada dīkīna gūnwaro, zaakū a gɔrɔ kà kani.

¹¹ Gbē vāni wé tā àgɔ a vāni ke. Gbāsīde wé tā àgɔ gbāsī. Gbē mana wé tā àgɔ a mana ke. Gbē kù à kú adona wé tā àgɔ kú adona.

¹² N gwa, mani su tera, manigɔ láada kūna, de mà fīna bo baadinε a yākenaaa.

¹³ Alafa kù Omegaon ma ũ, Arede kù Kpεdeo, Naana kù Lakanaao.

¹⁴ Arubarikadenɔn gbē kù ò n utagyaba pìpinɔ ũ. Onigɔ zé vī ò gē wéra pìi gānunɔ gūn, ò lí wèndide né ble.

¹⁵ Ama kifirinɔ nigɔ kù gwero, εzedenɔ kù pāpākerinɔ kù gbēderinɔ kù tānagbagbarinɔ kù gbē kù ò ye manafiki yākenaaainɔ.

¹⁶ Makū Yesu ma a malaikaa zī àgɔ deáre yā pìnɔ sèedade ũ sɔsinε. Makūmε Dauda buri kpata kù à bòtɔɔ pà Kína ũ, gudɔna susunε i nna ũ.

¹⁷ Luda Nini kù Sāne Bòrɔ nɔ dufuo dì pi, n m̀. Gbē kù à yā pìi mà sɔ, à pi, n m̀. Gbē kù ími ten de, à m̀. Gbē kù à ye í wèndidei, à sí gba ũ.

¹⁸ Maten pi gbē kù ò annabiketakada dīkīna yā m̀nɔne n pínki, tó gbē yāke kàra a gūn, Luda ni kisira kù n yā kú takada dīkīna gūnnɔ kara adenε.

¹⁹ Tó gbē yāke bò takada dīkīna gūn sɔ, Luda ni ade baka bo a wéran kù lí wèndide kù a yā kú takada dīkīna gūnwo.

²⁰ Gbē kù à de yā pìnɔ sèedade ũ pì: Yāpuramε, mani su tera.

Aami! Dikiri Yesu, n m̀!

²¹ Dikiri Yesu gɔ gbēke vī kù a gbēnɔ n pínki. Aami!